

R. 1882. XI 57

ALEGATA

D O

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z piątej sesji czwartego peryodu

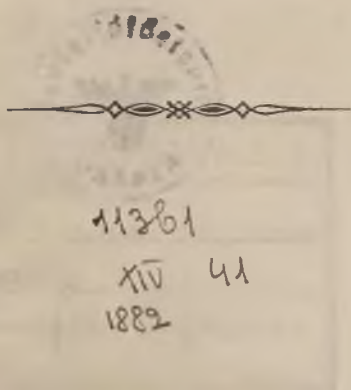
SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskie m

z r. 1882.

Przytem:

INDEKS TYCH ALEGATÓW.

ALEGATA

418423

III 1882 11-11

~~7479~~

~~III 1882~~

G.D. 1963 nr. 205

Indeks alegatów.

Treść alegatów.

Liczba
alegatu.

Stronica sten.
Sprawozd.

1. Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego 7
2. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania Rektorowi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie głosu wirylnego w Sejmie krajowym 12
3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o reformie ustaw dla szkół ludowych 12
4. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem zmian w ustawie z 2. maja 1873 o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych 13
5. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odstąpienia na rzecz funduszu szkolnego miejscowego we Lwowie części placu Castrum, należącej do funduszu krajowego 13
6. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży c. k. Rządowi imieniem funduszu naukowego realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi t. z. konwiktowej 13
7. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia bursy dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie 13
8. Sprawozdanie Wydziału krajowego z nowelą do ustawy gminnej, że grzywny przeznaczone dla funduszków ubogich, wpływają mają do Wydziałów powiatowych 14
9. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych 14
10. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1880 14
11. Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1883 14
12. Sprawozdanie Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin 14
13. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z 13. lutego 1879 co do przeprowadzenia zmian terytoryalnych powiatów autonomicznych 14
14. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 co do terytoryalnego podziału kraju 14
15. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy miasta Czchowa o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Czchowie 15
16. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy Narol i okolicznych gmin o przeniesienie c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola lub utworzenie nowego Sądu powiatowego w Narolu 15

17. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych w Lubaczowie i Krakowcu i powiatów politycznych w Cieszanowie i Jaworowie	15
18. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych w Radłowie i Dąbrowej i powiatów politycznych w Brzesku i Dąbrowej	15
19. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji oddziału rachunkowego Wydziału krajowego	18
20. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie popierania spółek melioracyjnych	19
21. Przedłożenie rządowe z projektem ustawy co do równego rozkładu i ulżenia ciężaru kwaterunku wojska	23
22. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Jaworowskim i Mościskim	23
23. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla miasta Lwowa	24
24. Przedłożenie rządowe z projektem ustawy o środkach ku podniesieniu rybactwa	31
25. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla miasta Krakowa	31
26. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia kolonji niemieckiej ze związku gminy Dobrzanicy	31
27. Wniosek posła Reya o sposobie znaczenia bydła	31
28. Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego co do zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych w Radłowie i Dąbrowej i powiatów politycznych w Brzesku i Dąbrowej	31
29. Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola lub utworzenia nowego Sądu powiatowego w Narolu	32
30. Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Czchowie	32
31. Przedłożenie rządowe z projektem ugody w przedmiocie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi	42
32. Przedłożenie rządowe z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1881	45
33. Wniosek posła ks. Chełmeckiego w przedmiocie uregulowania kongruy duchowieństwa katolickiego	45
34. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach	63
35. Wniosek posła Merunowicza w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych ludności izraelskiej	63
36. Wniosek posła Chrzanowskiego w sprawie regulacji rzek	73
37. Wniosek p. Mernnowicza w przedmiocie ustanowienia w kraju naszym osobnego zarządu dla galicyjskiej sieci kolei żelaznych państwowych jakoteż zajętych w zawadostwo państwa	83
38. Wniosek p. Abrahamowicza o wyłączenie z katastru domowo-klasowego wolnych od podatku części domów	84
39. Wniosek p. Pilata w przedmiocie reformy ustawy o swojszczyźnie z 3. grudnia 1863	87

40. Wniosek p. Waygarta o wydanie statutów dla 13tu znaczniejszych miast w kraju	89
41. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania Rektorowi szkoły politechnicznej we Lwowie, głosu wirylnego w Sejmie krajowym	91
42. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży realności ad St. Nicolaum we Lwowie	98
43. Wniosek p. Stadnickiego Jana o regulacji rzek	110
44. Wniosek p. Reya w przedmiocie sprzedaży soli bydłowej	112
45. Wniosek p. Abrahamowicza w sprawie zamknięcia granic Rosyi i Rumunii dla przepędu lub przewozu bydła	113
46. Wniosek p. Tarnowskiego Jana w sprawie budowy kolei żelaznej z Rzeszowa do granicy Królestwa Polskiego	114
47. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1880 funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych	115
48. Sprawozdanie komisji kultury krajowej nad wnioskiem p. Reya o sposobie znaczenia bydła	116
49. Wniosek p. Torosiewicza co do zmiany ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych	124
50. Wniosek p. ks. Chełmeckiego o przeniesienie Zarządów galicyjskich kolei żelaznych do kraju i zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego	136
51. Wniosek p. Dra Piętaka w przedmiocie zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie c. k. Prokuratury Państwa i urzędów pocztowych i telegraficznych	138
52. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie obowiązkowego ubezpieczenia zagród włościańskich od ognia	139
53. Przedłożenie rządowe z preliminarzem funduszy indemnizacyjnych na rok 1883	153
54. Wniosek p. Merunowicza w przedmiocie udzielania pożyczek przez Bank krajowy na budowę szkół	153
55. Wniosek p. Wasilewskiego w przedmiocie ustanowienia stałych drożników dla gminnych	154
56. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie obsadzenia posady prymaryusza oddziału chirurgicznego przy Lwowskim szpitalu	155
57. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy samostnych budżetem nieobjętych za rok 1880	155
58. Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji oddziału rachunkowego	155
59. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883 krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	163
60. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883 kursu gorzelnictwa w Dublanach	163
61. Wniosek posła Maxa w sprawie budowy kolei żelaznej z Tarnopola do Kopyczyniec	169
62. Wniosek posła Polanowskiego w sprawie budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew-Rawę do Tomaszowa	171
63. Sprawozdanie komisji administracyjnej nad wnioskiem Wydziału krajowego co do przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z d. 13. Lutego 1879, tyczącej się zmian terytoryalnych powiatów autonomicznych	171
64. Sprawozdanie komisji administracyjnej nad wnioskami Wydziału krajowego w przed-	

miocie terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i okręgi c. k. Starostw	172
65. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi Dra Antoniego Grotta, dyrektora kancelaryi Wydziału krajowego, o udzielenie wyższego deputatu drzewa opałowego	180
66. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Jaworowskim i Mościskim	181
67. Wniosek posła Starowiejskiego o ulgę w podatkach z powodu klęsk elementarnych	195
68. Wniosek posła Romanowicza z projektem ustawy o policyi ogniowej	196
69. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych	198
70. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	198
71. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu rządowem z projektem ustawy o podniesieniu rybactwa	198
72. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego na rok 1880	203
73. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie wydzielenia kolonii niemieckiej ze związku gminy Dobrzanicy	203
74. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem do ustawy postanawiającej, że grzywny nakładane przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczone dla funduszków ubogich, wpływać mają do Wydziałów powiatowych	206
75. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie popierania spółek melioracyjnych	207
76. Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego względem przeniesienia miejscowości Kobylnica ruska, Kobylnica wołoska i Felbach z okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie i ze Starostwa Cieszanowskiego, do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu i Starostwa w Jaworowie	209
77. Wniosek posła Wasilewskiego w przedmiocie ściślejszego wykonywania przepisów o czeladzi służbowej	217
78. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przemysłu domowego i drobnego	218
79. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi pogorzalców gminy Wierzchnia o zapomogę	218
80. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu c. k. Rządu w przedmiocie kwaterunku wojskowego i o petycyach o pożyczki na budowę koszar	218
81. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla miasta Lwowa	233
82. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szpitali Krakowskich	240
83. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1881	240
84. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie obsadzenia posady prymaryusza oddziału chirurgicznego przy szpitalu Lwowskim	240
85. Wniosek posła Zamoyskiego w przedmiocie ochrony lasów	261
86. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie odstąpienia części placu Castrum na rzecz funduszu szkolnego miejscowego we Lwowie	262

Liczba alegatu.	Stronica sten. sprawozd.
87. Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku posła Abrahamowicza w przedmiocie wyłączenia wolnych od podatku części domów z katastru domowo-klasowego	262
88. Wniosek posła Bielińskiego o wyjednanie ustawy ułatwiającej przeprowadzenie konwersji pożyczek hipotecznych na niżej oprocentowane	282
89. Wniosek posła Merunowicza w przedmiocie wprowadzenia kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli	283
90. Sprawozdanie komisji kolejowej nad petycją Wydziału powiatowego Gorlickiego o przebieg części trasy kolei transwersalnej Zagórze—Wola Łużańska—Stróże niżne na trasę Zagórzany—Gorlice—Ropa (Gródek) Grybów	285
91. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie szkół rolniczych w Dublanach	292
92. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla miasta Krakowa	315
93. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883 krajowych szkół rolniczych w Dublanach	316
94. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Pilata w przedmiocie reformy ustawy o swojszczyźnie	323
95. Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku posła Tarnowskiego Jana w przedmiocie budowy kolei żelaznej z Rzeszowa do granicy Królestwa Polskiego	323
96. Wniosek posła Polanowskiego o utworzenie dwóch posad kanoników przy gr. kat. kapitule metropolitalnej Lwowskiej na koszt funduszu krajowego	349
97. Wniosek posła Grossa w przedmiocie opodatkowania przemysłu gorzelnianego	349
98. Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie wydawania przez Bank krajowy obligacji w celu udzielania pożyczek na budowę szkół i ich uposażenie	352
99. Sprawozdanie komisji prawniczej o prośbach gmin miast Brzeżan, Stryja, Sannoka i Jasła względem zaprowadzenia c. k. Sądów obwodowych w tych miastach	353
100. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Chrzanowskiego, tyczącym się regulacji rzek i ochrony lasów	353
101. Sprawozdanie komisji kultury krajowej nad wnioskiem posła Jana Stadnickiego, tyczącym się regulacji rzek za spławne dotąd nie uznanych	357
102. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Waygarta, względem nadania osobnych statutów dla trzynastu znaczniejszych miast	359
103. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie bezpłatnego ustąpienia gruntu pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej w Krakowie	368
104. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883 folwarku w Dublanach	369
105. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania inżynierowi-górnikowi przy Wydziale krajowym praw przyznanych inżynierom i konduktorom dróg krajowych	398
106. Wniosek posła Czerkawskiego w przedmiocie zmiany państwowych ustaw szkolnych	398
107. Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku posła Polanowskiego w przedmiocie budowy kolei Lwów-Żółkiew-Rawa	401
108. Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku posła Maxa w przedmiocie budowy kolei wicynalnej od Tarnopola do Kopyczyniec	401
109. Sprawozdanie komisji kolejowej nad wnioskiem posła Chełmeckiego w przedmiocie przeniesienia zarządów kolejowych do kraju i zaprowadzenia w tychże języka polskiego jako urzędowego	402

Liczba alegatu.	Stronica sten. sprawozd.
110. Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia bursy dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie	402
111. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży soli	402
112. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883 szkoły rolniczej w Czernichowie	415
113. Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku posła Torosiewicza co do zmiany postanowień §. 5. ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych	418
114. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie uregulowania prawnych stosunków ludności izraelskiej	422
115. Przedłożenie rządowe z projektem ustawy o budowlach w pobliżu kolei żelaznych	443
116. Wniosek posła Popiela Michała o zmianę §. 18. ustawy o Reprezentacji powiatowej	443
117. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie bezpłatnego ustąpienia gruntu pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej w Krakowie	444
118. Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach górniczych	446
119. Sprawozdanie komisji kolejowej o petycji Towarzystwa rolniczego Rzeszowskiego w przedmiocie budowy kolei żelaznej z Rzeszowa do Krosna	448
120. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Bielińskiego o wyjednanie ustawy ułatwiającej przeprowadzenie konwersyi pożyczek hipotecznych na niżej opodatkowane	449
121. Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Dra Jana Stella Sawickiego, inspektora szpitali, o przyznanie mu prawa do wymierzania pięciolecia i emerytury	449
122. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji p. Amalii Szeparowiczowej, wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie, o pensję wdowią	456
123. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem utworzenia z funduszków krajowych stypendyum imienia Jana Matejki o rocznych 1000 zł. dla ukończonych uczniów Krakowskiej szkoły sztuk pięknych	472
124. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Abrahamowicza w przedmiocie zamknięcia granic Rosyi i Rumunii dla przypędu lub przewozu bydła	475
125. Sprawozdanie komisji górniczej w sprawie wyjednania u c. k. Rządu otwarcia kursów górniczo-hutniczych przy zakładach technicznych w kraju	475
126. Sprawozdanie komisji drogowej o projekcie Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych	478
127. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego o reformie ustawy krajowej o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych	494
128. Wniosek posła Antoniewicza w sprawie szkół Dublańskich.	502
129. Sprawozdanie komisji podatkowej w przedmiocie nowo ustanowionych norm egzekucyjnych przy ściąganiu podatków, opłat publicznych i należności prawnych i skarbowych	504
130. Sprawozdanie komisji ednkacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem zmiany artykułów 18., 19. i 28. ustawy krajowej o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych	517

131.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie ustanowienia w kraju osobnego zarządu dla galicyjskiej sieci kolei żelaznych	521
132.	Sprawozdanie komisji prawniczej o petycyach domagających się zarządzenia zgubnym dla włościan operacyom Zakładu kredytowego włościańskiego	521
133.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Czerkawskiego względem rewizyi państwowych ustaw szkolnych*)	535
134.	Sprawozdanie komisji dla spraw gminnych o wniosku Wydziału krajowego względem urządzenia zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin	544
135.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego	559
136.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie założenia niższej szkoły rolniczej w Horodence	563
137.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia stałej rocznej subwencji c. k. szkole muzycznej w Krakowie	569
138.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szpitali Krakowskich	571
139.	Sprawozdanie komisji lustracyjnej o sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1881 r.	573
140.	Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania inżynierowi-górnikowi przy Wydziale krajowym praw przyznanych inżynierom i konduktorom dróg krajowych	590
141.	Sprawozdanie komisji kolejowej o przedłożeniu rządowem tyczącem się budowli w pobliżu kolei żelaznych	590
142.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Grossa w sprawie reformy ustawy o opodatkowaniu przemysłu gorzelnianego	591
143.	Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1883.	592
144.	Propozycja Wydziału krajowego względem wyboru Rady nadzorczej Banku krajowego	612
145.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie wyłączenia przysiołka Wydrze ze związku gminy Grębowa i utworzenia odrębnej gminy	631
146.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia miejscowości Pieczygóry ze związku gminy Starogród i utworzenia odrębnej gminy.	632
147.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Wieliczce i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych	633
148.	Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1883.	646
149.	Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi Hipolita Witowskiego o udzielenie mu stałej zapomogi**).	699
150.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Abrahamowicza w przedmiocie uzupełnienia statutu Banku krajowego.	722
151.	Propozycja Wydziału krajowego uzupełniająca wybór 3-ch członków Rady nadzorczej Banku krajowego	723
152.	Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi urzędników Wydziału krajowego w sprawie pokrycia należytości stemplowych od ich dekretów nominacyjnych.	747

*) Liczba bieżąca tego alegatu w tekście sprawozdania stenograficznego opuszczona.

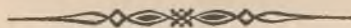
** Liczba bieżąca tego alegatu w tekście sprawozdania stenograficznego opuszczona.

Liczba alegatu.	Stronica sten. sprawozd.
153. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Natalii Jeziorańskiej o udzielenie wsparcia*).	748
154. Sprawozdanie komisji sejmowej o wniesionem jako przedłożenie rządowe projekcie ugody w sprawie uregulowania stosunku państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi	770
155. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1883.	791
156. Sprawozdanie komisji podatkowej w przedmiocie nakazów płatniczych na podatek gruntowy	799
157. Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku posła Starowiejskiego w przedmiocie ulg w podatku gruntowym z powodu klęsk elementarnych	814
158. Sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie fundacyi św. p. Anny de Szternshtyn Helclowej	815
159. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Wasilewskiego w sprawie przepisów dla czeladzi służbowej.	815

Nie przysły pod obrady Sejmu:

- 160. Sprawozdanie komisji administracyjnej względem wyjednania ustawy przymusowego ubezpieczenia od ognia budynków włościańskich.
- 161. Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Halicza koło Podhajec o upoważnienie Wydziału krajowego do ponownego zbadania sprawy roszczeń przysiołka Holendry do tłoki gminnej w Haliczu.
- 162. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego, względem niektórych zmian w ustawie z dnia 2. Maja 1873 r. (Dz. ust. kr. L. 250.) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.
- 163. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego do ustawy „o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych“.
- 164. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Michała Popiela o zmianę §. 18. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

*) Liczba bieżąca tego alegatu w tekście sprawozdania stenograficznego opuszczona.

Indeks.

	Strona
Administracja dróg krajowych	91
— podwójna w politycznym zarządzie = kwestyjonarz rządowy	3
Administracyjny Trybunał (ob. Trybunał)	
Akta (tak zwane) Bernardyńskie, ich wydawnictwo	69
Archiwa krajowe, akt grodzkich i ziemskich w Krakowie i Lwowie	68
Asekuracyjne towarzystwa. Pociąganie do opłat na straż pożarną, petycja Sokoła	8
Balechowce. Petycja gminy o usunięcie rogatki rządowej w Drohobyczu	91
Baligrodzka droga — o uznanie jej za eraryalną	108
Bank krajowy i statut onegoż	17
— włościański, petycyje dłużników	27
— — rewizya statutów	22
Baryczka i Kołomyja, gminy (pow. Rzeszów) o subwencye na drogi gminne	88
Bełzec—Jarosławskiej drogi konkurencya. Petycja mieszkańców powiatu Jarosławskiego o przyjęcie zaległości na fundusz krajowy	90
Bernardyńskie akta — ich wydawnictwo	69
Besko—Wzdów, droga gminna. Petycja o subwencyę	89
Biała — przemysł sukienniczy tamże	41
Biały Dunajec gmina. Petycja o zwolnienie z dostawy do drogi z Nowego Targu do Zakopanego	87
Biurowo i roboty melioracyjne. Sprawozdanie z czynności	43—50
— statystyczne, tegoż czynności	52
Bochnia. Wydziału powiatowego petycja o stałe kursowanie pociągów lokalnych na kolei żelaznej między Tarnowem a Krakowem	90
— Wydziału powiatowego petycja o szybsze założenie ksiąg gruntowych	139
Bobowa gmina. Petycja o dozwole nie opłat gminnych od napojów	7
Bóbrka. Wydziału powiatowego petycja o subwencyę na drogę do Przemyśla	89
Brody miasto. Sprawa poboru kopytkowego	108
— Subwencya dla szkoły wyznaniowej izraelickiej	67

	Strona
Brodzko-Lwowska kolej. Petycja mieszkańców Lwowa o uregulowanie zjazdu na Żółkiewskim przedmieściu	106
Brzeżany. Petycja gminy o uwolnienie od dodatków do podatku domowo-czynszowego od domów nowych i nowo dobudowanych	139
— Rady powiatowej petycja o stację kolejową w Zarwanicy	84
— Sprawa poboru kopytkowego	108
— Wyższe płace dla nauczycieł ludowych tamże	59
Buczacz-Kołomyja droga, o uznanie jej za krajową petycja	89
Budowa gmachu sejmowego	68
— koszar z pomocą pożyczek z funduszu krajowego	12
Budżet. Procentowe zmniejszenie rubryki płac urzędników Wydziału krajowego z powodu interkalaryów	56
Budżety i rachunki powszechnych szpitali prowincjonalnych	133
Bursa — o jej budowie dla uczniów męskiego seminarjum naucz. we Lwowie	60
Burtowice—Zembrzyce droga — petycyje powiatów o uznanie jej za drogę krajową	89
Bydło rogate — tegoż piętnowanie	39
— petycyje o wolny pobór surowicy	27
Cholerycznych szpitali koszta urządzenia. Petycja miasta Krakowa o zwrot z funduszu krajowego za lata 1849, 1854 i 1855	119
Chorób zwierzęcych zaraźliwych tępienie — o zmianę ustawy wezwanie do Rządu	3
Chów koni, komitet doradczy i paszporta	39
Chromo-litografijny zakład Towarzystwa ś. Łukasza w Krakowie — petycja	28
Chrzanów — petycja gminy przeciw obowiązkowi utrzymywania wypuszczonych z are- sztu sądowego włóczągów aż do sprawdzenia ich przynależności	138
Chudzikiewicz asystent manipulacyjny Wydziału krajowego	68
Cieszanów. Sprawa przeniesienia sądu powiatowego do Narola lub Lipska	138
— O wydzielenie kilku gmin ze starostwa tamecznego do star. Jaworowskiego	138
Czarkowska F. M. z hr. Golejewskich. Fundacya dla rękodzielników	38
Czarniakowskiego Kaź. fundacya stypendyjna	73
Czchów. Sprawa ustanowienia nowego sądu powiatowego tamże	138
Czernichów. Krajowa szkoła rolnicza i ogrodnicza	19
Dąbrowa gmina. Odmowa na petycję o zwolnienie z opłaty datku do drogi Tarnowsko-Szczucińskiej	91
Darowska M. Petycja w interesie Jarosławskiego zakładu wychowawczego o uwolnienie budynków od dodatków do podatku domowego	139
Dniestr rzeka. Petycja o przyspieszenie regulacji	87
— Petycja o rozebranie jazu pod Samborem	91
— Uzupełnienie studyów technicznych do regulacji	112
— Co do samego projektu regulacji	114
Dojazdy kolejowe. Normy w zastosowaniu ustawy krajowej	107
— Petycyje powiatów o zmianę ustawy krajowej	86
— Ustawa krajowa o publicznych dojazdach kolejowych	79
Domaradz. O opust myta tamecznego — petycyje gmin	87
Domowy przemysł	41
Dotacje z funduszu krajowego. Dla dróg powiatowych i gminnych	97

	Strona
Dotacje z funduszu krajowego. Dla humanitarnych zakładów krajowych	119
Droga. Baligrodzka — o jej uznanie za eraryalną	108
— z Borszczowa na Jezierzany do Skalsko Czortkowskiej, petycja o budowę	87
— z Buczacza przez Potok i Obertyn do Kołomyji, o uznanie za krajową petycja	89
— z Burtowic do Zembrzyc o uznanie za krajową petycje	89
— Dębicko-Tarnobrzęska — odprowadzenie wód	111
— Dobrsko-Skrzydlniańska, petycja powiatu Limanowskiego o subwencję	90
— z Jarosławia na Sieniawę do granicy, o uznanie za krajową petycje	88
— z Jezierny przez Kozłów do Płotycy, o uznauie za krajową petycje	88
— z Kolbuszowy do Majdanu, o subwencyonowanie petycja	88
— — do Sędziszowa, o subwencję petycja	89
— z Kołomyji do Słobody rungurskiej, o subwencję petycja Szczepanowskiego	89
— z Podhajec do stacyi kolei w Haliczu, zasiłki na dalszą budowę	108
— z Przemyślan do Bóbrki, do Świrza i do Zadwórza, o subwencję petycja	89
— Samborsko-Mościska i Kalinowsko-Łącka, o zasiłek petycja	90
— z Wzdowa do Beska gminna, o subwencję petycja	89
— z Nowego Targu do Zakopanego — omycenie jej	85
— — — subwencya	81
— — — Petycje gminy: Biały Dunajec i Szaflary o zwolnienia	87 i 88
Drogi krajowe. Budowle i rekonstrukcje	92
— Konserwacya istniejących	91
— Sankcje najwyższe w sprawach drogowych i mytnicznych	79
Drogi powiatowe i gminne	96
— wojskowe w zachodniej części kraju (na etat państwowy)	108
Drogowe petycje przez Wydział krajowy odmownie załatwione	91
Drohobycz — o rogatki rządowej tamże usunięcie, petycje trzech gmin	91
Druki sejmowe — zmniejszenie kosztów	55
Dublany — kurs gorzelniczy	38
— szkoły rolnicze	41
Dzerowicz Probus nauczyciel. Petycja o przeniesienie w stan spoczynku	58
Dzieduszycki hr. Stan. Petycja (ob. Darowska)	28
Dzielenie gruntów włościańskich (ograniczenia)	95
Dzierżawcy myt krajowych — wynagrodzenie za straty	95
Egzamina ścisłe z prawa polskiego jako obowiązkowego na uniwersytetach	57
Egzekucya polityczna dla należytości kominiarskich — rezolucya Sejmu	2
— w ściąganiu opłat szynkarskich	37
Eksploatacy torfu	50
Ekspozytury c. k. żandarmeryi	137
Emerytur i pięcioleci wymiar dla inżynierów i konduktorów dróg	82
Englaender — petycja o opust czynszu z dzierżawy myta mostowego w Niedzicy	87
Etat służby drogowej — zmiany	93
Filipecka wdowa po konduktorze dróg, pensya wdowia	82
Fitkała El., były nadzorca dróg w Drohobyckim powiecie, petycja odmówiona	91
Folkman Natan, dzierżawca myta, petycja odmówiona	91
Fried Majer i Götzl Jawetz, dzierżawcy myta, petycja odmówiona	91

	Strona
Fundacya Czarkowskiej F. M. z hr. Golejewskich dla rękodzielników	38
— Czarniakowskiego Kaźm stypend.	73
— Helclowej Anny	71
— Lewińskiego Edwarda dla ubogich włościan	11
— (imienia) Macierz Polska	76
— (imienia) Milera Maksymiliana	73
— Skarbka hr. Stanisława, sprawozdanie z nadzoru	69
— — — petycyja o przyspieszenie regulacyi Dniestru	87
— (imienia) Słowackiego Juliusza	72
— Staszewskiego księdza Stanisława	74
— Wystawy krajowej z r. 1877	38
— Zahorskiego Konstantego	74
Fundacye stypendyjne — sprawy tychże	72
Fundusz dróg krajowych <i>pro praeterito</i> — rachunki	108
Fundusz krajowy. Dla tegoż dodatki do podatków	135
— Ustawa o pożyczce z r. 1873	17
— (Ob. Pożyczki.)	
Fundusz propinacyjny. Ściąganie opłat od szynkarzy	37
Fundusz szkolny krajowy (zaliczki, przekroczenia wydatków 1881 r.)	61 i 62
— (niedobory, taksy spadkowe, zaległości)	64 i 65
— Sankcyja sprzedaży gruntu w Nowym Sączu	55
Fundusze szpitali krakowskich	127
G mach sejmowy. Urządzenie mieszkania dla Marszałka krajowego	56
— Ukończenie budowy i kolaudacya rachunków	68
Gminy. Nadzór nad ich majątkiem i nad działalnością Zwierzchności gminnych	15
Golińska i Szebesta ze skargą na zwierzchność gminną w Nowym Sączu, petycyja	6
Gorczyca — woźny Wydziału krajowego — zmarł	68
Górnictwo — sprawy górnicze	41
— stypendya dla uczniów i pracowników	41
Gorzelnicy kurs w Dublanach	38
Gospodarstwa rolnego i lasowego — katedra wykładów w szkole politechnicznej	57
Grabowicz Piotr — protokolista Wydziału krajowego — zmarł	68
Granic zrównanie. Okręgów reprezentacyi powiatowych z okręgami starostw	141
Grunta włościańskie — ograniczenie wolności dzielenia	37
Gruntowe księgi — petycyja Wydziału powiatowego w Bochni o przyspieszenie założenia	139
Gruntowy podatek — krajowe komisye reklamacyjne	37
— zmiana stopy procentowej dodatków do podatków dla funduszu kraj. i indem.	135
H aczów — petycyja gminy o pobór dodatków do podatków od napojów	7
Hausner Otto poseł — mandat złożył	68
Helclowej Anny fundacya	71
Hipoteczne księgi — nowela do ustawy o założeniu i urządzeniu niesankcyonowana	135
Historya polska — o katedrę dla niej na uniwersytecie Lwowskim	58
— prawa polskiego, jako obowiązkowa przy egzaminach ścisłych	57
Horodenka gmina — o zwolnienie od wywozu błota z dróg — petycyja odmówiona	91

	Strona
Indemnizacyjny fundusz. Dodatki do podatków na rzecz onegoż	135
Interkalarya — procentowe zmniejszenie rubryki na płace urzędników	56
Internaty (ob. Bursa).	
Inżynierowie dróg — wymiar emerytur i pięcioleci	82
Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie — z petycją Libana	91
Izraelicki zbór w Krakowie — pożyczka dla szpitala	140
Izraelickie księgi metrykalne — zachowanie od nadużyć wniosek posła Merunowicza	136
Jabłoński Karol — nauczyciel w Rosochowaczu — petycja o pięciolecie	58
Jaremwicz Epifan — asystent manipulacyjny Wydziału krajowego	68
Jarmarki i targi. Sprawa uregulowania	36
Jarosław — o uznanie drogi na Sieniawę za krajową — petycja	88
— o zaległości konkurencyi drogi Bełzec-Jarosław — petycja	90
Jarosławsko-Sokalska kolej drugorzędna — wezwanie do Rządu	85
Jarosławski zakład wychowawczy — o uwolnienie od podatku domowo-czynszowego, petycja Dzieduszyckiego i Darowskiej	139
Jasielska spółka wodna — sprawa subwencji	81
Jasieniecki ksiądz Paweł — poseł — zmarł	68
Jaz na Dniestrze pod Samborem — petycja o rozebranie go	91
Jezierna miasto — petycja drogowa (ob. Kozłów)	88
Język polski urzędowy — wnioski posłów Piętaka i Stadnickiego	60
K as oszczędności pomnożenie	36
Katecheci — sprawa w seminariach nauczycielskich	58
Katedra historii polskiej na uniwersytecie Lwowskim	58
— osobna prawa polskiego na uniwersytecie Lwowskim	57
— rolnictwa i leśnictwa w szkole politechnicznej	57
Kolbuszowa. Petycja Wydziału powiatowego o subwencję na budowę drogi do Majdanu	88
Kolej. Brodzko-Lwowska — uregulowanie zjazdu na Żółkiewskim we Lwowie	106
— — o stawianie pospiesz pociągów na stacji pod Zamkiem we Lwowie	85
— Petycja Bochni o stałe kursowanie pociągów lokalnych między Tarnowem a Krakowem	90
— — maszynistów kolejowych o zmianę statutów emerytalnych	91
— — Brzeżańska o stację w Zarwanicy	84
— — Nowotargaska o stację w Skomielny białej	90
— z Jarosławia do Sokala drugorzędna — wezwanie do Rządu	85
(Ob. Dojazdy)	
— Transwersalna. O pomocy kraju do jej wybudowania — ustawa	79
— — Petycja pow. Rudki o warunkach subwencyonowania przez kraj	87
— — Czynności w sprawie tej kolei	99—106
Kołomyja miasto — sprawa poborn kopytkowego	108
— i Baryczka gminy — petycja o subwencje na drogi gminne	88
— wystawa owoców i zjazd pomologów — subwencya	35
Kominiarskich należytości egzekucya polityczna	2
Komisye krajowe reklamacyjne podatku gruntowego	37
Komitet doradczy dla spraw chowu koni	39
Konie — paszporta dla nich	39
Konkurencyja, drogowa. Drogi: Bełzec-Jarosław, petycja	90

	Strona
Konkurencya drogowa. Drogi: Smykowce-Skałat-Grzymałów, petycja	90
— kościelna. Projekt nowej ustawy	66
— dla miasta Lwowa. Rezolucya sejmowa	66
Kopytkowe. Ustawa dla miast: Stanisławów, Rzeszów i Przemyśl	79
— Sprawa poboru w dziewięciu miastach	108
Korespondencya. Wydziałów powiatowych z gminami — uwolnienie od pocztowego	3
Koszary — tychże budowa z pomocą pożyczek z funduszu krajowego	12
Koszta — druków sejmowych	55
— kwaterunkowe żandarmeryi	144
— szpitali cholerycznych w Krakowie — petycja m. Krakowa	119
— szupasowych wydatków w roku 1881	143
Koszta leczenia — i dnie leczenia ubogich	118
— Dotacje dla krajowych zakładów humanitarnych	118
— Michałowskiej Eleonory, petycja gminy Żulin	120
— Zaległości i zniżenie taks	119
— Zestawienie wydatków na cele humanitarne	117
Kowalski Hnat — były drożnik, petycja o odprawę — odmow.	91
Kozłów i Jezierna — tych i innych gmin petycje o budowę drogi krajowej z Płotyczy do stacyi kolei w Jezierny	88
Kraczyło A. K. protokolista Wydziału krajowego	68
Kraków — petycja nauczycielek młodszych o płace wyższe	59
— fundusze szpitali	127
Kraśnicki ksiądz — petycja o przewóz ziemiopłodów przez grunta dworskie w Boratyczach	87
Kulparków — krajowy zakład obłąkanych	127
Kultura krajowa. Stypendya na cele takowej.	42
Kwaśniewski — petycja o należytość za budowę mostu w Jarosławiu	87
Kwestyonarz rządowy co do ograniczenia administracji podwójnej	3
Kwieciński Lud. nauczyciel w Sokalu — petycja o zaliczkę	58
Landes Nehemiasz — kierownik szkoły im. Czackiego we Lwowie — petycja	59
Lasowego gospodarstwa — szkoła krajowa	25
Leczenia koszta — (ob. koszta leczenia).	
Leśnictwo. Stypendya dla uczniów	42
— Katedra wykładów w szkole politechnicznej	57
Lewińskiego Edwarda — fundacya dla włościan	11
Liban Józef — petycja o zniżenie mostowego od mostu na Wiśle między Krakowem a Podgórzem	91
Licytacya na dzierzawy dochodów mytnicznych	94
Limanowa. Wydział pow. o subwencyją na drogę Dobrsko-Skrzydliniańska	90
Lubaczów. Sprawa podzielenia kilku gmin do sądu pow. w Krakowcu	138
Ludowych pism — wydawnictw zasilenie	56
— szkół nauczycieli petycje	58 i 59
Lwów — (ob. Kolej)	
— (ob. katedra uniwersytecka)	57 i 58
— konkurencya kościelna	66
— Krajowy szpital powszechny	122—124
— Muzeum przemysłowe	41

	Strona
Łazarza św. szpital w Krakowie	124
Łukasiewicz Ignacy poseł — zmarł	68
Łukasza św. towarzystwo w Krakowie — petycja	28
Łukawica gmina — w sprawie budowy mostu w Pawelcach — petycja	83
M acierz polska — fundacja	76
Mandyczewski ksiądz Porfiry poseł — zmarł —	68
Marszałek krajowy. Pomieszkanie dlań w gmachu sejmowym	56
Maszyniści kolejowi — petycja o zmianę statutów emerytalnych	91
Melioracye gruntowe. Czynności biura melioracyjnego	43—50
Metrykalne księgi ludności izraelskiej — zapobieganie nadużyciom	136
Michalewskiej Eleonory koszta leczenia — petycja gm. Żulin	120
Mikulińce gmina. Petycja o usunięcie przeszkód ze strony dzierżawcy myta na drodze Strussów-Buczacz	86
Mikulsdorf kolonja ad Ottynija. Petycja o zwolnienie opłaty odsetek od datków indemnizacyjnych	139
Miler'a Maksymiliana fundacja	73
Miłaszewski Ignacy. Odstąpienie realności szkoły lasowej	17
Mszana. Wezwanie do Rządu o nowy sąd powiatowy tamże	136
Muzem przemysłowe we Lwowie	41
Myta. Sankcyja uchwał na pobór myt	79—81
— Sprawa poboru kopytkowego w 9 miastach	108
— Na drogach krajowych — licytacye dzierżaw	94
— Petycyje o zniesienie myt na drogach krajowych	86
— — o opust połowy myta w Domaradzu	87
— — Majera Frieda i Götzla Jawetz o zwolnienie od dzierżawy	91
— — Folkmana Natana dzierżawcy — o opust	91
— Omycenie nowych dróg krajowych	95
— Sprawa omycenia drogi z Now. Targu do Zakopanego	85
N adzór nad gminami. Nad majątkiem gmin i nad działalnością Zwierzchności gminnych	15
Nafta. Sprawa komunikacyi w okolicach przemysłu naftowego	107
Należytości kominiarskich egzekucja polityczna	2
Nauczyciel wędrowny — wiadomości rolniczych dla włościan	36
Nauczyciele szkół ludowych — petycyje ich	58
— — w Brzeżanach płace wyższe	59
Nauczycielki młodsze w Krakowie — o płace wyższe	59
Neudorf gmina. Petycja o usunięcie rogatki rządowej	91
Niewiadomska. Pensya wdowia	81
Nisko-Nadbrzeziańska droga. Petycja o dalszą budowę	83
Niżankowice. Petycja członków gminy o opust procentów od ceny kupna folwarku Wyładowa (od gminy)	8
Nowe miasto. Spis ludności (kontrawencya)	43
Nowy Sącz. Sprawa poboru kopytkowego	108
Nowy Targ. Wydział pow. o stacyę kolejową w Skomielnym białej	90
O bląkanych zakład na Kulparkowie	127
Odmownie przez Wydział krajowy załatwiane petycyje drogowe	91

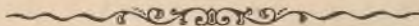
	Strona
Odprowadzenie wód przy drodze Dębicko-Tarnobrzeskiej	111
Ogiery prywatne. Ustawa o ich używaniu do stanowienia	18
Ogrodniczo-sadownicza szkoła w Tarnowie	23
— — towarzystwo we Lwowie, stypendya uczniów	34, 40
Okręgi starostw i reprezentacyi pow. — ich zrównanie	141
Omycenie nowych dróg krajowych	95
Opłaty propinacyjne od szynkarzy — ściąganie	37
Ospy szczepienie. Odświeżanie krowianki	120
— Nagrody za szczepienie	121
Ossolińskich imienia Zakład narodowy	71
Oszczędności kas. Pomnożenie	36
Petycje Wydziałowi kraj. do załatwienia przekazane	6, 27, 32, 58, 59, 83—91, 138—140
— reprezentacyi powiatowych o zmianę ustawy gminnej	9
Pięciolecie i emerytur wymiar dla inżynierów i konduktorów dróg	82
Piętnowanie bydła rogatego	39
Pilzno. Petycja zbiorowa nauczycieli	58
Pism ludowych — zasilenie wydawnictw	56
Piwniczna. Petycja gminy o budowę dojazdu do drogi Szczawnica-Krościenko	88
Piwowarstwo. Petycja Tarnowskiego o stypendyum	32
Pociągi pospieszne. O stawanie na dworcu pod Zamkiem we Lwowie	85
Pocztowe. Od korespondencyi Wydziałów pow. z gminami	3
Podatek. Dodatki do podatków dla fund. kraj. i indemnizacyjnego	135
— Komisye kraj. reklamacyjne podatku gruntowego	37
— Zmiana stopy procentowej dodatków do podatku gruntowego	135
— Ustawy na pobór dodatków do podatków i innych opłat na rzecz gmin	1
— Petycja m. Brzeżan o uwolnienia dla nowych budowli	139
— — Dzieduszyckiego i Darowskiej w interesie zakładu wychowawczego w Jarosławiu	139
Podbereżce. Kolonji Unterbergen petycja o odłączenie	6
Podkamień. Sprawa utworzenia sądu pow. tamże	140
Podmanasterek gmina. Petycja o pobór mostowego	91
Pomologów zjazd w Kołomyji. Subwencya	35
Popiel Paweł poseł — mandat złożył	68
Pożyczka krajowa — w sumie 1,919.400 zł.	17
— na zasiewy 1880 r.	37
Pożyczki z fund. kraj. — dla izraelickiego szpitala w Krakowie	140
— — na budowę mostu na Wisłoku w Dąbrówkach	83
— — na regulację rzek Wisłoka i Wisłoki	81
Powiaty. Terytoryalne zmiany w okr. sądów i starostw	136, 141
— Zrównanie granic okręgów reprezentacyi pow. i starostw	141
Procentowe zmniejszenie rubryki płac urzędników przez interkalarja	56
Propinacyjny fundusz. Opłaty od szynkarzy	37
Prowincyjne szpitale. Sprawy tychże	130
Przemysł. Sprawa poboru kopytkowego	79, 108
— Subwencya na Wystawę rolniczo-przemysłową	34

	Strona
Przemysłany. Petycja Wydziału pow. o subwencję na budowę dróg do Bóbrki, do Swieża i do Zadwórza	89
Przemysł domowy	41
— naftowy, o komunikacje w okolicach	107
— rękodzielniczy	30
— sukienniczy w Białej	41
Przemysłowe szkoły (Jarosław, Przemyśl, Rzeszów, Tarnów) subwencje	32 i 33
R achunki i budżety szpitali prowincjonalnych	133
— funduszu dróg krajowych pro praeterito	108
Rada szkolna krajowa. Projekt reorganizacji tejże	61
Raniowce gmina — o usunięciu rogatki rządowej w Drohobyczu. Petycja	91
Reforma szkół średnich	61
Regulacja rzek. Dniestru — studia techniczne	112
— — co do samego projektu	114
— — petycja o przyspieszenie	87
— Sanu między Przemyślem a Składem solnym	111
— Stryja, petycja gmin i obszarów dworskich	87
— Wisłoka i Wisłoki — pożyczki z funduszów krajowych	81
Reklamacyjne komisje podatku gruntowego	37
Rewizya statutów banku włościańskiego	22
Roboty na drogach krajowych	92
Rogatki rządowej w Drohobyczu usunięcie. Petycja	91
Ropczyce. Petycja gminy o zaprowadzenie opłat gminnych	8
Rolnictwo. Stypendya dla uczniów	42
— Katedra w szkole politechnicznej	57
— Szkół niższych zakładanie w kraju	29
Ruch chorych w zakładach krajowych	121
Rutkowski — o należytość za budowę mostu w Jarosławiu. Petycja	87
Rybołówstwo. Środki ku podniesieniu	22
Rząd ces. kr. — do tegoż wezwania	2, 23, 25, 31, 57, 58, 67, 85, 136
Rzeszów. Sprawa poboru kopytkowego	79, 108
S ądy. Sprawa terytorjalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych	141
— Petycje dotyczące zmiany okręgów sądowych	141, 142
— Zmiany okręgów sądów pow. w Turce, Starem-Mieście i Drohobyczu	136
— Przeniesienie sądu z Cieszanowa do Narola	138
— — z Zabłotowa do Demycza	136
— — gmin z Lubaczowskiego do sądu w Krakowcu	138
— O nowy sąd powiatowy w Mszanie	136
— — w Podkamieniu	140
Sambor. Wydział powiatowy o przyspieszenie regulacji Dniestru górnego	87
— — o zasiłek na drogi do Mościsk i Kalinowsko-Łęcka	90
San. Regulacja tej rzeki	111
Sejm krajowy. — Zmiany w składzie	68
Seminarya nauczycielskie. Sprawa katechetów i bursa	58 i 60
Sielecki ksiądz — o odbudowę mostu na Wereszycy. Petycja	85
Sietnicki. Aplikant Wydziału krajowego	68

Skalāt. Wydział pow. o rachunki konkurencyi drogowej — drogi: Smykowce — Skalāt — Grzymałów	90
Skarbka Stanisława fundacya. Sprawy tejże	69
— — — Petycyja o regulacye Dniestru	87
Skawa rzeka. Petycyja o most na tej rzece w Spytkowicach	88
Skomielna biała. O staeyę kolejowā tamże, petycyja Wydziału powiatowego Nowy-Targ	90
Słowacki Juliusz — tegoż imienia fundacya	72
Smalarzyny i Wola — o regulacyę Wisłoka. Petycyja gmin	90
Sokoł. Lwowskie towarzystwo gimnastyczne — o subwencyę na budowę domu	60
— — — ochotniczej straży ogniowej — o nałożenie opłat na towa- rzystwa asekuracyjne	8
Spis ludności w Nowym-Mieście. Kontrawencye	43
Spółki wodne. Sprawy subwencyonowania ich	81, 84, 86
Stanisławów. Sprawa poboru kopytkowego	79, 108
Stankiewicz Piotr, nauczyciel w Brodach Petycyja	58
Staszewski ksiądz Jan. Fundacya	74
Statut banku krajowego (ob. Alegat 2gi)	18
Statystyczne biuro. Tegoż czynności	52
Stupnicka, wdowa po konduktorze. Petycyja o datek	86
Stypendya na cele górnictwa, leśnictwa, rolnictwa, weterynaryi i kultury krajowej	41, 42
— Sprawy fundacyi stypendyjnych	72
— dla uczniów ogrodnictwa	34
Subwencya dla izraelskiej szkoły wyznań w Brodach	67
— dla szkół przemysłowych w Jarosławiu, Przemyślu, Rzeszowic i Tarnowie	32, 33
— dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie	24
— na wystawę owoców i zjazd pomologów w Kołomyji	35
— na wystawę rolniczo-przemysłowā w Przemyślu	34
— dla wodnej spółki Jasielskiej	81
— na rekonstrukcyę drogi z Nowego Targu do Zakopanego	81
— na drogi powiatowe i gminne	96—99
— dla Tatrzańkiego towarzystwa	36
— dla Teodorowiczówny na warsztat robót drutowych	35
— dla Zielińskiej na szkołę kwiatów sztucznych	35
— na wydawnictwo pism ludowych	56
Surowica dla bydła, o wolny pobór tejże	27
Swoszowa — gmina, przydzielenie do innego powiatu	136
Szaflary — petycyja gminy o zwolnienie od robót do drogi z Now. Targu do Zakopanego	88
Szczepanowski — petycyja o subwencyę na drogę ze Słobody Rungur. do Kołomyi	89
Szczepienie ospy. Krowianki odświeżanie i nagrody za szczepienie	120, 121
Szebesta Mar. i Golińska — ze skargā na Zwierz. gminy Now. Sącza	6
Szkoły rolnicze krajowe. W Czernichowie	19
— — — W Dublanach	41
— niższe. Zakładanie ich w kraju	29
Szkoła gosp. lasowego	17, 25
— ogrodnicza w Tarnowie	24
— weterynaryi	26
— politechniczna — o wykłady gospodarstwa rolnego i lasowego	57

	Strona
Szkoły ludowe — ustawy dotyczące	60
— średnie — ich reforma	61
Szpital — dla obłąkanych na Kulparkowie	127
— powszechny we Lwowie	122
— św. Łazarza w Krakowie	124
— izraelicki w Krakowie, gwarancya pożyczki	140
— prowincjonalne powszechne	130
Szpitali — cholerycznych koszta urządzenia, petycja m. Krakowa	119
— krajowych dotacje	118
— Krakowskich fundusze	127
Szupaśnictwo. Pogląd na tę sprawę	142
— Wydatki na koszta szupasowe w roku 1881.	144
Targi i jarmarki — uregulowanie ich	36
Tarnopol. Sprawa poboru kopytkowego	108
Tarnów. Petycja Rady pow. o subwencye na wykończenie dróg w sąsiednich powiatach	84
— Sprawa poboru kopytkowego	108
— szkoła ogrodniczo-sadownicza, subwencya	24
Tarnowski St. — petycja o stypend. na studia piwowarstwa	32
Tatrzańskie towarzystwo — subwencya	36
Teatr polski i ruski we Lwowie, i polski w Krakowie	65, 66
Teodorowiczówna. Subwencya na warsztat robót drutowych	35
Terytoryalne zmiany. Sądów pow. w Turce, Staremmieście i Drohobyczu	136
— — (Ob. Sądy) (Ob. Okręgi).	
Torfu eksploatacja	50
Towarzystw zaliczkowych petycye	27
Transwersalna kolej. (Obacz kolej.)	
Trybunał administracyjny. Tegoż decyzye w sprawach gminnych: administracyjnych, dyscyplinarynych i policyjnych	10
— — W okręgach sądów i starostw	141
— — W sprawach drogowych	116
Uchwały i ustawy. Sankcyonowane	1, 2, 17, 18, 55, 78—81, 135
— — o Banku krajowym	17, 18
— którym sankcyi odmówiono	2
— dotąd niesankcyonowane	2, 135
— o pomocy kraju dla kolei transwersalnej.	79
Uderski — inżynier, petycja o przyspieszenie projektu regulacyi Dniestru	87
Uniwersytet. Lwowski i krakowski — sprawa katedr prawa polskiego i tegoż historii, historii polskiej, i egzaminów ścisłych z prawa polskiego	57, 58
Unterbergen kolonia — o odłączenie od gminy Podbereźce	6
Urzednicy Wydziału krajowego — zmiany w składzie osób	68
Vogl Stanisław, nauczyciel — o policzenie lat służby — petycja	58
Wędrowny nauczyciel wiadomości rolniczych dla włościan	36
Weterynarya. — Szkoła i stypendya dla uczniów	26, 42
Wezwanie do c. k. Rządu.	2, 23, 25, 31, 57, 58, 67, 85, 136

	Strona
Wierzbicki — stypendyum na studia gorzelnictwa i piwowarstwa	40
Wisłok — rzeka — pożyczka na regulację dla spółki wodnej w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim	81
— Pożyczka dla pow. Łańcuckiego na most w Dąbrówkach	83
— Petycja o regulację gmin Smalarzyna i Wola	90
Wisłoka — rzeka — pożyczka dla spółki wodnej Jasielskiej	81
Wojskowe drogi w zachodniej części kraju na etat państwowy	108
— sprawy	144
Wydawnictwo aktów t. z. Bernardyńskich	69
Wydmy — wydmyska, ich zalesienie	23
Wysocko wyżne — petycja przeciw sprzedaży posiadłości O. O. Bazylianów	7
Wystawa owoców i zjazd pomologów w Kołomyi	35
— rolniczo-przemysłowa w Przemyślu	34
— krajowej z r. 1877 fundacya	38
Wzdów gmina — o subwencyą na drogę gminną do Beska	89
Zabierzowski — były kancelista. Proces o 20.000 zł.	77
Zahorskiego Konstantego fundacya	76
Zakłady krajowe humanitarne	117, 121, 127
Zalesienie wydm piaszczystych	23
Zaliczkowych towarzystw petycye	27
Zarazy zwierzęcej tępienie (zmiana ustawy)	3
Zarwanica — o stacyę kolejową tamże. Petycja powiatu Brzeżan	84
Zasiewy z r. 1880. Ściągnięcie pożyczki	37
Zasiłki — (ob. subwencye)	
Zastawnicze zakłady pokątne	22
Zielińska Teofila. Subwencya na szkołę kwiatów sztucznych	35
Zmiany w składzie Sejmu i urzędników Wydziału krajowego	68
Żandarmerya. Pomnożenie posterunków	137
— Koszta kwaterunku	144
Żulin gmina. O koszta leczenia Michałowskiej Eleonory	120

L. W. kr. 37225/82.

Aleg. 1.

SPRAWOZDANIE

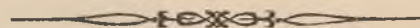
z czynności

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas

od 1. Lipca 1881 r.

z alegatami 1. do 41. i z indeksem.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności swoich urzędowych.

WYSOKI SEJMIE!

W myśl postanowieni §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich, a mianowicie za czas od 1. lipca 1881 do końca czerwca 1882, zaś co do spraw departamentu IV. (komunikacji) za czas od 1. stycznia po koniec grudnia 1881.

Departament I.

Referent Dr. Franciszek Smolka Członek Wydziału krajowego.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Ustawa w przedmiocie wydzielenia osady Łęg ze związku gminy Czyżyny.

Ustawa w przedmiocie wydzielenia przysiółka Wojtowszczyzna ze związku gminy Potylicza.

Uchwała zezwalająca gminie miasta Buczacza na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Uchwała zezwalająca gminie Manasterzysk na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa.

Ustawa o zezwoleniu gminie m. Jasła na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa.

Uchwała zezwalająca gminie m. Jasła na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina.

Ustawa zezwalająca gminie miasta Bredów na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i od piwa.

Ustawa o zezwoleniu gminie miasta Stanisławowa na pobór opłaty od czynszów najmu.

Uchwała zezwalająca gminie miasta Stanisławowa na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina.

Ustawa zezwalająca gminie miasta Wadowie na pobór opłaty od psów.

Uchwała w sprawie zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków.

Uchwała względem zezwolenia 16tu gminom na pobór wyższych dodatków do podatków.

Ustawa o zezwoleniu gminie miasta Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Uchwała zezwalająca gminie Uścieczko na pobór 70% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Ustawa o zezwoleniu gminie m. Sanoka na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Ustawa zezwalająca gminie Sokulec w powiecie buczackim na pobór 56% dodatku do podatków bezpośrednich.

Ustawa zezwalająca gminie Łabacz powiatu brodzkiego na pobór 111% dodatku do podatków bezpośrednich.

Ustawa względem zniesienia prawa propinacyi i zaprowadzenia miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Ustawy jeszcze niesankcyonowane.

Ustawa o zezwoleniu gminie miasta Kałusza na pobór opłaty od napojów spirytusowych i piwa.

Ustawa budownicza dla 29ciu gmin miejskich.

Ustawa o zniesieniu prawa propinacyi w gminie miasta Sambora.

Ustawy, którym Najwyższej Sankeyi odmówiono.

Prezydium c. k. Namiestnictwa zawiadomiło nas reskryptem z d. 10. maja 1882 L. 3.113/pr., że Jego Ces. Król. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 2. marca 1882 nie raczył użyzyć Najwyższej Sankeyi uchwalonemu przez Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 24. września 1881 projektowi ustawy „o zezwoleniu gminie m. Jarosławia na pobór opłat gminnych w wysokości 4 zł. 99 ct. od jednego hektolitra piwa na przeciąg lat 8, począwszy od 1. stycznia 1883. r.“; ponieważ projektowana opłata jest tak wysoka, iż przeto interesa c. k. Skarbu wskutek niekorzystnego oddziaływania tak wysokiej opłaty na wyrób piwa, a tem samem także i na rządowy podatek konsumcyjny od piwa dotkliwie zostałyby narażone.

Wezwanie do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

I. Wezwanie względem zamieszczenia w ustawie przemysłowej postanowienia o ściąganiu należności kominiarskich w drodze politycznej egzekucyi.

Na wniosek Wydziału krajowego uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. września 1881 rezolucyę do c. k. Rządu następującej treści:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd do poczynienia odpowiednich kroków, ażeby „w ustawie przemysłowej, nad której uchwaleniem toczą się rozprawy w komisji Izby poselskiej Rady Państwa, zawartem zostało postanowienie, podające możność ściągania należności kominiarskich za czyszczenie kominów „w drodze politycznej egzekucyi“.

Biuro sejmowe przesłało tę rezolucyę Prezydium c. k. Namiestnictwa pismem z dnia 16. września 1881 L. 18/S. do dalszego odpowiedniego zarządzenia.

2. Uchwała nad przedłożonym przez c. k. Rząd kwestyonarzem co do ograniczenia podwójnej administracji.

Na posiedzeniu dnia 20. października 1881 wydał Wysoki Sejm nad kwestyonarzem c. k. Rządu w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracji w politycznym zarządzie krajów koronnych następującej treści uchwałę:

„Sejm wyraża uznanie c. k. Rządowi za to, że zwrócił uwagę na potrzebę reformy administracji, a zasięgając w celu jej przeprowadzenia zdania Reprezentacyj poszczególnych królestw i krajów, złożył niewątpliwy dowód konstytucyjnego poszanowania zasady ich autonomii.

Wszelako nie sądzi, iżby jakakolwiek reforma tego rodzaju, a mianowicie reforma, oparta na ograniczeniu podwójnej administracji w kraju, mogła skutecznie i z prawdziwą dla kraju korzyścią być przeprowadzoną, nie będąc stosownie do odrębnych potrzeb i właściwości kraju naszego jednolicie, w związku z całością reform administracji obmyślana.

Tym zaś warunkom stałoby się wtedy tylko w pełnej mierze zadość, gdyby Sejm miał prawo stanowić o zasadach organizacji władz administracyjnych tak rządowych, jakoteż autonomicznych w naszym kraju“.

Uchwała ta została wprost z bióra sejmowego zakomunikowana Prezydium c. k. Namiestnictwa pismem z 20. października 1881 L. 755/S.

3. Wezwanie do c. k. Rządu o wyjednanie w drodze ustawodawczej zmiany §. 45. ustawy z 29 lutego 1880 (Dz. pr. p. Nr. 35) o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i o tępieniu tychże.

„Na posiedzeniu z dnia 21. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm na wniosek komisji prawniczej rezolucję do c. k. Rządu następującej treści:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego, wzywa się c. k. Rząd, by w drodze ustawodawczej wyjednał zmianę §. 45. ust. z 29. lutego 1880 L. 35. w tym kierunku, że uchybienia przepisom §. 8. tej ustawy nie mają stanowić występku, lecz przekroczenie, względem którego postępowanie i orzeczenie politycznej władzy powiatowej przysługuje.“

Uchwałę tę zakomunikowało bióro sejmowe c. k. Namiestnictwu pismem z dnia 21. października 1881 L. 790/S. do dalszego zarządzenia.

W załatwieniu tej sprawy oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z 19. maja r. b. L. 28.762, że c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych poczyniło już odpowiednie kroki celem zmiany §§. 44 i 45 powołanej ustawy w drodze ustawodawczej.

Owocem tych usiłowań jest obecnie obowiązująca ustawa z dnia 24. maja 1882 Dz. U. P. Nr. 51.

4. Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie uwolnienia korespondencji Wydziałów powiatowych z gminami od opłaty pocztowej.

W skutek sprawozdania Wydziału krajowego i na wniosek komisji administracyjnej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1881 rezolucję następującej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie, gdyby znajdował, że w granicach obowiązujących ustaw nie może uwzględnić przedstawienia Wydziału krajowego o uwolnienie korespondencji Wydziałów powiatowych z gminami od opłaty pocztowej, wyrobił to uwolnienie we właściwej drodze ustawodawczej.“

Wezwanie to zakomunikowano c. k. Prezydium Namiestnictwa wprost z bióra sejmowego pismem z dnia 23. października 1881 L. 891/S.

W niniejszej sprawie otrzymaliśmy z c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwę z dnia 10. lipca 1882 L. 6132 następującej osnowy:

„Wydana przez tutejszą c. k. Dyrekcją poczt dla podwładnych urzędów pocztowych instrukcja z dnia 5. listopada 1879 L. 18570 stanowiąca o rozmiarze zastrzeżonego reprezentacyom powiatowym w art. II. ustępie 7. ustawy z dnia 2. października 1865 Nr. 108 Dz. pr. p., prawa uwolnienia od

opłat pocztowych stała się powodem, iż tak Św. Wydział krajowy w piśmie swem z dnia 24. sierpnia 1881 L. 41201 bezpośrednio do c. k. Ministerstwa handlu wniosionem, jako też Św. Wydział powiatowy w Myślenicach w rekursie wniesionym do tegoż Ministerstwa za pośrednictwem c. k. Dyrekcyi poczt zażądał dla korespondencyj i pocztowych przesyłek Wydziałów powiatowych takiego samego uwolnienia od opłat pocztowych, jakie w myśl art. II. ustępu 2. powołanej ustawy przysłuża Wydziałom krajowym.

Opierając żądanie powyższe na obszernem przedstawieniu zakresu czynności Wydziałów powiatowych, zauważył Św. Wydział krajowy, iż w razie niuw. ględnia powyższego żądania niejedna Reprezentacya powiatowa tylko w rozwiązaniu się swoim widzieć będzie środek zaradczy.

Pomienione pisma skłoniły Jego Ekscelencyę pana Ministra handlu do następującego oświadczenia:

Okoliczność, że do obecnego zakresu działania Reprezentacyj powiatowych w Galicyi wchodzi załatwianie spraw takich, które w innych krajach koronnych, gdzie podobne Reprezentacye nie istnieją, załatwiane bywają przez Wydziały krajowe, a w tych wypadkach i dotycząca korespondencya wolną jest od opłaty należności pocztowych. — okoliczność ta była powodem, iż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych wskazując w odezwie swej z 14. listopada 1877 L. 11873, wystosowanej do c. k. Ministerstwa handlu na to, iż sprawy należące do zakresu działania Reprezentacyj powiatowych tudzież ich Wydziałów, porównać się raczej dadzą z agendami Wydziałów krajowych aniżeli urzędów gminnych, — uczyniło wniosek względem takiej zmiany ustępu 7. artykułu II. ustawy z 2. października 1865, ażeby Reprezentacyom powiatowym i Wydziałom ich przyznane były te same zwolnienia od opłat pocztowych, jakie przysługują Wydziałom krajowym według art. II. 2. 3. 4. i art. IV. i VIII. powołanej ustawy.

Żądaniu temu jednak Wys. Ministerstwo handlu zadość uczynić nie mogło z uwagi, iż gdy z jednej strony w obec obowiązującej ustawy o bezpłatnem używaniu zakładów pocztowych z 2. października 1865 Nr. 108. Dz. pr. p. niemożliwem było przyznać Reprezentacyom powiatowym w drodze administracyjnej takiego zwolnienia, któreby granice powyższej ustawy przekraczało, to znów z drugiej strony uchwalona przy sposobności obrad nad budżetem na r. 1879 w Izbie Posłów Rady państwa rezolucya wzywająca Rząd do wniesienia projektu względem ograniczenia prawa zwolnienia od opłaty portoryum, nie dawała wcale podstawy do występowania z wnioskiem na rozszerzenie pomienionego prawa w drodze ustawodawczej.

Z tego względu, jakoteż ze względu na okoliczność, iż ustęp 7. art. II. pomienionej ustawy prawo uwolnienia od opłat pocztowych przysługujące Reprezentacyom powiatowym ściśle określono i wyraźnie postanawia, iż rzezzone prawo przysłużyć ma Reprezentacyom powiatowym w tym samym rozmiarze jak urzędom gminnym, — niemogło c. k. Ministerstwo handlu zgodzić się z powyższym wnioskiem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Od tego czasu nie zaszła żadna zmiana w stosunkach, a w Izbie Posłów powzięto ponowne rezolucye względem ograniczenia bezpłatnej korespondencyi. W obec tej okoliczności jakoteż z przytoczonych powyżej powodów nie mogło c. k. Ministerstwo handlu uczynić również zadość żądaniu Świątnego Wydziału krajowego i Wydziału powiatowego Myślenickiego wyrażonemu w pismach tych władz na wstępie przytoczonych.

Co się tyczy zdania w piśmie Świetnego Wydziału krajowego wypowiedzianego, iż dla ocenienia rozmiaru, w jakim prawo bezpłatnej korespondencji Reprezentacyom powiatowym w drodze ustawodawstwa przyznanem zostało, należy wziąć pod rozagę postanowienie ustawy określającej zasadnicze podstawy urzędzenia gmin z dnia 5. marca 1862. N. 18. Dz. pr. p., to zauważył p. Minister, iż gdy ustawa pocztowa z 5. listopada 1837. dozwala na wyjątek od ustanowionego w §. 25 tejże ustawy obowiązku uiszczania tych opłat tylko w razie ustawą przyznanego uwolnienia od opłat pocztowych, to pomienione uwolnienia oceniane być mogą tylko według wyjątkowej ustawy z 2. października 1865.

W obec tego niemożliwem jest zadość uczynić w drodze administracyjnej żądaniu Świetnego Wydziału powiatowego w Myślenicach a względnie żądaniu Świetnego Wydziału krajowego co do przyznania Reprezentacyom powiatowym prawa bezpłatnej korespondencyi w takim samym rozmiarze, jaki przyznany został Wydziałom krajowym.

O czem mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Jego Excelencyi Pana Ministra handlu z dnia 8. czerwca b. r. L. 30.162/81.

Na powyższe pismo wystosowaliśmy do c. k. Prezydium Namiestnictwa do LW. 34.737/82 następującą:

O d e z w ę

Pismem z dnia 10. lipca 1882 l. 6.132/pr. oznajmiło nam Świetne c. k. Prezydium Namiestnictwa, że Jego Excelencya Pan Minister handlu nie podziela zapatrywania naszego rozwiniętego w piśmie naszym na dniu 24. sierpnia 1881. l. 41.201 do Niego wystósowanem, iż Reprezentacyom powiatowym w Galicyi służyło w myśl obowiązujących ustaw prawo uwolnienia od opłaty pocztowej nietylko w wypadkach określonych w ustępie 7 art. II. ustawy z d. 2. października 1865 l. 108 Dz. u. p. tudzież w korespondencyach swych ze Zwierzchnościami gminnymi w sprawach dróg krajowych, ale także we wszystkich sprawach odnoszących się do:

- a) nadzoru nad tem, ażeby zakładowy majątek i dobro gmin i zakładów gminnych w całości utrzymane były,
- b) zatwierdzenia ważniejszych czynności gminnych, mianowicie gospodarstwa gminnego tyczących się, wreszcie
- c) rozstrzygania rekursów od uchwał Rad gminnych we wszystkich sprawach od Rządu gminie nie przekazanych.

Na dniu 23. października 1881 powziął atoli Wysoki Sejm uchwałę wzywającą Rząd, by przeprowadził uwolnienie korespondencyj Reprezentacyj powiatowych od opłaty portoryum pocztowego w powyższym rozmiarze, w drodze administracyjnej, co gdyby na tej drodze niemożliwem było, w drodze ustawodawczej.

O tej uchwale Wysokiego Sejmu zostało Świetne Prezydium c. k. Namiestnictwa uwiadomione pismem z dnia 23. października 1881. l. 891/S.

Gdy postanowienie Jego Excelencyi Pana Ministra handlu z dnia 8. czerwca 1882 l. 30.162/81 podane nam do wiadomości cennem pismem z d. 10. lipca 1882. l. 6.132/pr. nie wspomina jak tylko o niemożności zgodzenia się w drodze administracyjnej na zapatrywanie przez nas rozwinięte co do

uwolnienia korespondencyj Reprezentacyj powiatowych od opłaty pocztowej, przeto nie możemy uważać tego pisma, za odpowiedź na powyższe wezwanie Wysokiego Sejmu.

Mamy zatem zaszczyt upraszać uprzejmie Światne c. k. Prezydium w ślad pism naszych z dnia 6. stycznia 1882 l. 66.513/81 i z dnia 14. maja 1882 l. 22.956 o powiadomienie nas, co Rząd postanowił w załatwieniu powyżej powołanej uchwały Wys. Sejmu Światnemu c. k. Prezydium przesłanej pismem JW. Marszałka krajowego z d. 23. października 1881 l. 891/S.

Sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecane.

1. Petycja gminy Unterbergen o oddzielenie jej od gminy Podberezce.

Petycję członków kolonii Unterbergen o rozłączenie gminy Unterbergen od gminy Podberezce do L. S. 43 wniesioną, przekazał Wysoki Sejm uchwałą z d. 30. września 1881 Wydziałowi krajowemu do zbadania prawnych i faktycznych stosunków rzeczonych gmin i ewentualnie do przedstawienia na następnej sesji, czy w myśl §. 3 ustawy gminnej ma być orzeczone rozłączenie gminy Unterbergen od gminy Podberezce.

W wykonaniu tej uchwały wystósowaliśmy pod 28. października 1881 L. 49.522 pismo do lwowskiego Wydziału powiatow. z poleceniem dokładnego zbadania i wyświecenia tych okoliczności, które na zamierzony rozdział pomienionych osad stanowczy wpływ wyrzucić mogą.

Dnia 24. lutego i 19. kwietnia 1882. L. 8.059 i 16.986 przypominaliśmy Wydziałowi powiatowemu załatwienie tej sprawy, lecz do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie przedłożył nam Wydział powiatowy żądanych wyjaśnień.

2. Petycja Maryi Szebesta i Pauliny Golińskiej ze skargą na burmistrza m. Nowego Sącza z powodu wywłaszczenia ich z posiadłości.

Uchwałą z dnia 8. października 1881 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu celem zbadania i stosownego załatwienia petycji Maryi Szebesta i Pauliny Golińskiej, zawierającą zażalenie z powodu przymusowego wywłaszczenia skarżących przez Zwierzchność gminną w Nowym Sączu z ich realności w Nowym Sączu pod L. 35 położonej.

W skutek tego Wydział krajowy wezwał pismem z dnia 28. października 1881 L. 50.273 Wydział powiatowy w Nowym Sączu do przedłożenia sprawozdania w tej mierze.

Z obszernego i wyczerpującego sprawozdania Zwierzchności gminnej w Nowym Sączu z dnia 16. listopada 1881 L. 3.709, popartego przez Nowo-Sądecki Wydział powiatowy sprawozdaniem z dnia 24. lutego 1882 L. 2.475, tudzież z oryginalnych aktów, do powyższych sprawozdań dołączonych, powziął Wydział krajowy przekonanie, że Zwierzchność gminna działała w tej sprawie w myśl istniejących przepisów, do których przestrzegania obowiązana jest ze względów dobra publicznego, tudzież że wszelkie zarządzenia Zwierzchności gminnej w tej sprawie poczynione, już dawno stały się prawomocnymi.

W obec tego stanu rzeczy nie miał Wydział krajowy najmniejszej podstawy do wydawania w tej sprawie jakichkolwiek zarządzeń i poprzestał na uwiadomieniu o tem proszących za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

3. Petycja Nr. 470 gminy Haczowa o zezwolenie na pobór dodatków do podatków od napojów spirytusowych.

Petycję gminy Haczowa o zezwolenie na pobór dodatków do podatków od napojów spirytusowych, wniesioną do L. S. 612 przekazał Wys. Sejm uchwałą z dnia 10. października 1881 Wydziałowi krajowemu jako komisji.

W skutek tego Wydział krajowy wezwał pismem z 28. października 1881 L. 49.840 Wydział powiatowy w Brzozowie do zbadania i wyświecenia stanu sprawy, szczególnie do wysłuchania opinii właścicielki prawa propinacyi w Haczowie.

Dnia 24. lutego, 19. kwietnia i 16. czerwca 1882 do L. 8.057, 16.979 i 28.538 przypominano Wydziałowi powiatowemu załatwienie tej sprawy, lecz do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydział powiatowy nie przedłożył żądanych wyjaśnień.

4. Petycja Zwierzchności i Rady gminnej w Wysocku wyżnem o niepozwolenie na sprzedaż żydom posiadłości dworskiej należącej do konwentu OO. Bazylianów.

Uchwałą z dnia 11. października 1881 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję Zwierzchności i Rady gminnej Wysocka wyżnego o niedozwolenie sprzedania żydom posiadłości dworskiej, należącej do konwentu OO. Bazylianów, do zbadania z poleceniem użycia swego wpływu, aby na wypadek sprzedaży tej posiadłości, można było uzyskać pierwszeństwo kupna dla gminy Wysocka wyżnego.

Po zasięgnięciu wyjaśnień w tej sprawie od Wydziału powiatowego w Turce, odniósł się Wydział kraj. pismem z dnia 14. marca 1882 L. 12.554 do c. k. Namiestnictwa, które oznajmiło na dniu 5. czerwca 1882 L. 32.896, że konwent OO. Bazylianów w samej istocie zamierza sprzedać posiadłość dworską w Wysocku wyżnem, do czego gr. kat. Konsystorz biskupi w Przemysłu się przychyła.

Dla zasięgnięcia bliższych informacji znajduje się przedmiotowa sprawa obecnie w toku urzędowym i dopiero po nadejściu zażądanych wyjaśnień, tudzież aktów odnośnych będzie c. k. Namiestnictwo w położeniu ocenić, czyli będzie mogło przedstawić odnośną prośbę Konwentu OO. Bazylianów w myśl rozporządzenia ministr. z dnia 20. czerwca 1860 (Dz. u. p. Nr. 162) c. k. Ministerstwu handlu i oświaty z wnioskiem odmownym, lub też na wyjednanie Najwyższego zezwolenia na zamierzoną sprzedaż.

Gdy jednak gmina Wysocka wyżnego oznajmiła chęć kupna omówionej posiadłości OO. Bazylianów, przeto c. k. Namiestnictwo przed ostatecznym załatwieniem poruszanej sprawy nieomieszka znieść się z prowincyałem OO. Bazylianów celem nawiązania rokowań z gminą Wysocka wyżnego co do zamierzonej sprzedaży a względnie zarządzić, by w mowie będąca gmina przy traktowaniu o kupno Wysocka wyżnego ceteris paribus pierwszeństwo otrzymała.

O tej odpowiedzi c. k. Namiestnictwa uwiadomił Wydział krajowy Zwierzchność gminy Wysocka wyżnego za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Turce.

5. Petycja gminy Bobowy o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów propinacyjnych.

Uchwałą z dnia 18. października 1881 udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję gminy Bobowy o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Z powodu protestu względnie rekursu Izaka Wolfa i Mendla Seheibergera, jako właścicieli prawa propinacyi w Bobowej, załatwił Wydział kra-

jowy powyższą petycję odmownie, o czem Zwierzchność gminy Bobowy i wspomnianych właścicieli prawa propinacyi pismem z dnia 22. listopada 1881 L. 52.120 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Grybowie zawiadomiono.

6. Petycja zwierzehn. gm. m. Ropezyc o zaprowadzenie opłat gminnych.

Petycję zwierzchności gminnej m. Ropezyc o zezwolenie na pobór dodatku gminnego od napojów propinacyjnych, jakoteż od konsumcyi mięsa i wina, przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 19. października 1881.

Względem poboru przytoczonych w powyższej petycyi opłat, nie powzięła Rada gminna m. Ropezyc żadnej uchwały w myśl postanowień §. 77. ustawy gminnej.

Wskazując na tę okoliczność, Wydział krajowy zavezwał ropezycki Wydział powiatowy pismem z dnia 28. października 1881 L. 51.907, aby oznajmił zwierzchności gminnej m. Ropezyc, że niniejszej prośbie jej zadość uczynić nie można, dalej, aby ją pouczył stosownie do przepisów §§. 77, 81, 86 i 100 ustawy gmin., jak w tej mierze postąpić należy.

7. Petycja towarz. ochotniczej straży ogniowej „Sokół“ we Lwowie o pociąganie Towarzystw asekuracyjnych do stałych prestacyi z czystego dochodu na utrzymanie służby pożarnej.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycję Towarzystwa ochotniczej straży ogniowej „Sokół“ we Lwowie, o pociąganie Towarzystw asekuracyjnych do stałych prestacyi z czystego dochodu na utrzymanie służby pożarnej.

Powyższą petycję, o której komisya sejmowa nie wygotowała żadnego sprawozdania, załatwiliśmy odmownie pismem naszym z dnia 22. listopada 1881 L. 55.978 przedewszystkiem z powodu, który skłonił Wysoki Sejm w r. 1872 do przejścia do porządku dziennego nad tem żądaniem, a mianowicie, że Wysoki Sejm tego rodzaju przymusu nie tylko popierać nie może, ale nawet z całym naciskiem podobne żądania odeprzeć musi.

Nadto nie poparł Wydział krajowy tej petycyi z tego dalszego powodu, że krakowskie Towarzystwo ubezpieczeń jest instytucją opartą na wzajemności a nie na zysku, nie ma przeto u tego Towarzystwa żadnego dochodu do opodatkowania na rzecz służby pożarnej, a ponieważ w kraju naszym czynność asekuracyjna krakow. Tow. jest najbardziej rozpowszechniona, pozostaje nie wiele operacyi asekuracyjnych przez inne Towarzystwa podjętych. — Przy tych zaś obok szczupłego zysku, jakiby te Towarzystwa oddały, nastęrczałyby się wielkie trudności w kontroli co do operacyi asekuracyjnych w naszym kraju przeprowadzonych i co do zysku w nich odniesionego.

8. Petycja członków gminy Niżankowice względem opuszczenia zaległych procentów od dłużnej gminie kwoty 10.486 zł. 61 ct. jako połowy ceny kupna za grunta folwarku Wyhadowa.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 przekazał Wysoki Sejm petycję członków gminy Niżankowice, względem opuszczenia zaległych procentów od dłużnej gminie kwoty 10.486 zł. 61 ct., jako połowy ceny kupna za grunta folwarku Wyhadowa Wydziałowi krajowemu do załatwienia, a pod dniem 26. listopada b. r. wnieśli ciż sami członkowie gminy Niżankowice bezpośrednio do Wydziału krajowego prośbę w tym samym przedmiocie. Rozpatrzywszy się w tej sprawie przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że umorzenie rozlicznych sporów, któreby gmina Niżankowice aż przeciwko 218

członkom gminy w drodze sądowej przeprowadzić miała, dałoby się osiągnąć przez zawarcie dobrowolnej ugody. Dłużnicy bowiem przyznają w powyższych petycyach, iż są winni gminie całą drugą połowę ceny kupna w łącznej kwocie 10.486 zł. 61 ct. za grunta folwarku Wyhadów.

W petycyi do Wysokiego Sejmu wniesionej, prosili wprowadzić o opuszczenie wszystkich zaległych procentów, lecz spostrzegłszy się prawdopodobnie, że to żądanie jest nader wygórowane — w późniejszej petycyi do Wydziału krajowego do L. 59.576 wniesionej, oświadczają gotowość do zapłacenia 6% odsetek od roku 1878, upraszają tylko o rozłożenie spłaty reszty ceny kupna na 10 lat z procentem po 5%. Zważywszy, że wedle relacji Wydziału powiatowego z 15. lipca 1881 do L. 980 prawa gminy nie są należycie zawarowane, gdyż kontrakty kupna i sprzedaży nie zostały po formie zawarte; zważywszy, że dawniejsze procenta uległy prawdopodobnie zadawnieniu, gdyż wątpić należy, żeby gmina była na tyle przeczna i postarała się o przerwanie zadawnienia w myśl §. 1497 kodeksu cywilnego; zważywszy wreszcie, że dłużnicy deklarują się zabezpieczyć prawa gminy aktem notaryalnym, sądziliśmy, że oferty dłużników w powyższych petycyach zawarte, mogą posłużyć za podstawę do rokowań. Wezwaliśmy inny przeto Wydział powiatowy w Przemysłu, ażeby zechciał nawiązać te rokowania z dłużnikami, a gdyby porozumienie przyszło do skutku, całą sprawę przedłożyć Radzie powiatowej do zatwierdzenia.

9. Petycja Reprezentacji powiat. w Rawie względem zmiany §. 73 ust. gm. w tym kierunku, aby Wydziałom powiatowym służyło prawo obejmowania pewnej gałęzi dochodów i wydatków w własny zarząd na pewien przeciąg czasu.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję Reprezentacji powiatowej w Rawie spowodowaną nieporządkami w administracji gmin funduszami ubogich, tyczącą się zmiany §. 73. ust. gmin. w tym kierunku, ażeby Wydziałom powiatowym służyło prawo zarządzania pewną gałęzią dochodów i wydatków gminnych na pewien przeciąg czasu.

Komisya sejmowa nie wygotowała o tej petycyi żadnego sprawozdania.

Wydział krajowy oznajmił Wydziałowi powiatowemu w Rawie, że petycja jego nie została przez Wysoki Sejm załatwioną i że Wydział krajowy nie podziela wprowadzić zdania Wydziału powiatowego, że zarządzenie złemu nastąpić może przez zmianę §. 73 ust. gmin. w kierunku wskazanym, przedkłada jednak Wysokiemu Sejmowi inne odpowiednie wnioski osobnem sprawozdaniem.

Zarazem wezwano Wydział powiatowy do przestrzegania postanowień okólnika z dnia 30. listopada 1880 L. 6.832 wydanego w sprawie grzywien przesyłanych zwierzchnościom gmin. przez c. k. Sądy i c. k. Starostwa.

10. Petycje Reprezentacji powiatow. w Bochni, Goricach, Jaśle, Kałuszu, Krośnie, Mościskach, Nisku, Ropczycach, Rudkach, Samborze, Sanoku, Trembowli, Wieliczce, i Żółkwi względem zmiany §. 62. ust. gmin.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycje Reprezentacji powiatowych w Bochni, Goricach, Jaśle, Kałuszu, Krośnie, Mościskach, Nisku, Ropczycach, Rudkach, Samborze, Sanoku, Trembowli, Wieliczce i Żółkwi, względem zmiany §. 62. ust. gmin. w tym kierunku, ażeby grzywiny nakładane przez c. k. Sądy c. k. Starostwa i Władze autonomiczne wpływały do Wydziałów powiatowych na rzecz miejscowych funduszków ubogich.

O żadnej z tych petycji niebyło wygotowanego sprawozdania w komisji sejmowej.

W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy zawiadomił odnośnie Wydziały powiatowe, że przedłożone petycje nie zostały w Wysokim Sejmie załatwione, lecz że Wydział krajowy podzielać zapatrywania Rezydentacji powiatowych na tę sprawę, przedkłada w tym przedmiocie Wysockiemu Sejmowi odpowiednie wnioski osobnem sprawozdaniem.

Przytem zwrócono uwagę Wydziałów powiatowych, że postanowienia okólnika z dnia 30. listopada 1880 L. 6832 zabezpieczają kontrolę Rezydentacji powiatowych nad grzywnami przesyłanemi zwierzchnościom gminnym przez c. k. Sądy i c. k. Starostwa, oraz wezwano Wydziały powiatowe do ścisłego zastosowania się do powyższego okólnika.

10. Sprawy wytoczone przed c. k. Trybunał administracyjny.

W sporach, wytoczonych przed c. k. Trybunał administracyjny odrzucił tenże po przeprowadzonej rozprawie ustnej:

- a) zażalenie gminy Halicza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 9. listopada 1880 L. 46.963 w sprawie używania pastwiska gminnego wyrokiem z dnia 11. listopada 1881 L. 1665;
- b) zażalenie gminy m. Uhnowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 24. sierpnia r. 1881 L. 40.796 o prawo paszenia bydła na pastwisku gminnem wyrokiem z dnia 9. czerwca 1882 L. 1198.

Również odrzucił c. k. Trybunał administracyjny bez rozprawy:

- a) wyrokiem z dnia 12. września 1881 L. 1213 zażalenie Benjami na Friedberga z Radawy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 8. kwietnia 1881 L. 52.630 w sprawie budowlanej;
- b) wyrokiem z dnia 10. października 1881 L. 1567 zażalenie Szymona Kidy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 22. marca 1881 L. 7902 w sprawie dyscyplinarnej;
- c) wyrokiem z dnia 5. grudnia 1881 L. 1971 zażalenie zwierzchności gminnej w Kluczowie małym przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 24 sierpnia 1881 L. 40.077 w sprawie używania pastwiska gminnego;
- d) wyrokiem z dnia 19. grudnia 1881 L. 2.108 zażalenie Leiby Marguliesy i towarzyszy wyznania mojżeszowego z Uhnowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 24. sierpnia 1881 L. 40.796 w sprawie opłaty za używanie pastwiska;
- e) wyrokiem z dnia 27. grudnia 1881 L. 2.162 zażalenie zwierzchności gminnej w Trościancu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 31. sierpnia 1881 L. 41.723 w sprawie ustanowienia straży nocnej;
- f) wyrokiem z dnia 27. grudnia 1881 L. 2.150 zażalenie Betti Thimberg przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 29. lipca i 21. listopada 1881 L. 35.944 i 57.620 w sprawie wydzierżawienia targowego w Zatorze;
- g) wyrokiem z dnia 21. lutego 1882 L. 308 zażalenie Wincentego Krzemńskiego, byłego naczelnika gminy w Wojniczcu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 29. listopada 1881 L. 59.790 w sprawie dyscyplinarnej;
- h) wyrokiem z dnia 27. marca 1882 L. 373 zażalenie Izraela Rotha z Uherzec zapłatyńskich przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 2. grudnia 1881 L. 58.672 w sprawie demolacji stodoły;

- 2) wyrokiem z dnia 27. marca 1882 L. 507 zażalenie Izaaka Bergera ze Lwowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 20. grudnia 1881 L. 61.666 w sprawie kosztów desynfekcyi jego realności;
- k) wyrokiem z dnia 17. kwietnia 1882 L. 606 zażalenie Zwierzchności gminnej w Rabce przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. stycznia 1882. L. 63.421 w sprawie używania lasu;
- D) wyrokiem z dnia 30. maja 1882 L. 1.038 zażalenie Malwiny Szczepańskiej przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 22. listopada 1881 L. 55.295 w sprawie budowlanej.

Na zażalenie Jana Deneufelda i Katarzyny Zaklińskiej ze Stanisławowa z modyfikował c. k. Trybunał administracyjny orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 3. grudnia 1880 L. 42.500 w sprawie odprowadzania ściekami wody deszczowej i wylewów nieczystych wyrokiem z dnia 23. lutego 1882 L. 384,

Wyrokiem z dnia 15. marca 1882 L. 449 na zażalenie Arona Philippa ze Lwowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 25. czerwca 1881 L. 28.272 w sprawie budowlanej zwrócił c. k. Trybunał administracyjny sprawę tę dla uzupełnienia i wydania ponownego orzeczenia.

C. k. Trybunał administracyjny uchylił w zupełności:

- a) orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 19. listopada 1880 L. 44.780 w sprawie emerytury, przyznanej Aleksandrowi Czechakowi na zażalenie Zwierzchności gminnej m. Starejsoli wyrokiem z dnia 24. listopada 1881 L. 1.756;
- b) orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 1. marca 1881 L. 57.035 w sprawie budowlanej na zażalenie Feigi Horowitz, właścicielki realności we Lwowie wyrokiem z dnia 16. stycznia 1882 L. 1.322.

Od 1. sierpnia 1881 r. po koniec czerwca 1882. r. załatwił Dep. I. 429 rekursów w sprawach gminnych administracyjnych, dyscyplinarnych i budowlano-ogniowo sanitarno-policyjnych. — Z przedstawienia powyższego okazuje się więc, że przeciw małej stosunkowo części orzeczeń Wydziału krajowego wystąpiono przed c. k. Trybunałem administracyjnym, z których dwa tylko częściowo zmienione, a dwa całkowicie zniesione zostały.

Inne ważniejsze sprawy Dep. I-go.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

Emerytowany podpułkownik ś. p. Edward Lewiński, na dniu 24. marca 1878 zmarły, przeznaczył swej ostatniej woli rozporządzeniem sumę 30.000 zł. w rencie papierowej zjednoczonego długu państwa na ustanowienie fundacyi dla zubożałych włościan w Galicyi.

Zarząd tej fundacyi objął Wydział krajowy.

Każdorazowy czysty dochód użytym być ma na wspomnienie zubożałych włościan udzielaniem bezwrotnych zapomóg w kwotach 50 do 100 zł. w. a. Zapomogi te rozdawane będą przez Wydział krajowy bez konkursu na wnioski właściwego Wydziału powiatowego po zasięgnięciu zdania c. k. Starosty, kolejno powiatami.

Te postanowienia powzięte zostały w porozumieniu z ces. król. Namiestnictwem.

Akt fundacyjny sporządził Wydział krajowy na dniu 3. marca 1882 do L. 10.836 C. k. Namiestnictwo zatwierdziło go dnia 22. marca 1882 r. do L. 15.994.

Dochody zapisu pokryły w zupełności opłatę rządową od zapisu, a nadto urósł majątek zakładowy przez kapitalizowanie do wysokości sumy 32.900 zł. w reńcie państwowej i 68 zł. 64 ct. w książeczce kasy oszczędności. Majątek ten objął Wydział krajowy na dniu 9. maja 1882 w swój zarząd.

Dochody w r. 1882 zebrane zostaną w początku roku 1883 użyte w myśl postanowienia aktu fundacyjnego na wspomnienie włościan powiatu, który Wydział krajowy oznaczy.

Sprawa budowy koszar za pomocą pożyczek bezprocentowych, udzielanych gminom z funduszu krajowego.

Na posiedzeniu dnia 21. października 1881 r. L. 811/s. wydał Wysocki Sejm w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju następującej treści **uchwałę**:

I.

„Sejm przeznaczą kwotę 60.000 zł. corocznie przez lat trzy na udzielenie bezprocentowych pożyczek, zwrotnych w ciągu najdalej lat 12tu, w celu budowy koszar bądź stałych, bądź tymczasowych, dla pomieszczenia załogi wojskowej stałe w kraju konsystującej, lub w celu przemiany na takie koszary budynków, mających obecnie inne przeznaczenie.

Pożyczki te mają być udzielane w pierwszym rzędzie gminom, mającym stałe załogi wojskowe, a następnie także prywatnym osobom.

II.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek wymienionych w ustępie I, do oznaczania sposobu zabezpieczenia tychże i do postanawiania innych bliższych warunków.

III.

Budynki użyte na koszary tymczasowe, uwalnia się od dodatków krajowych, na cały czas tego użytku.

IV.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy względem równego rozłożenia ciężaru kwaterunkowego.“

W wykonaniu tej uchwały wydaliśmy pod 25. listopada 1881 r. do L. 53.869 obwieszczenie o tej uchwale sejmowej, a udzielając takowe także c. k. Prezydium Na miestnictwa, prosiliśmy o powiadomienie nas odnośnie do odezwy Prezydium c. k. Namiestnictwa z d. 11. lutego 1881 r. L. 42.599 (którą nam wskazane były miejscowości przeznaczone na stałe załogi) czy nie zaszła jaka zmiana pod względem miejscowości, w których pomieszczone być mają stałe załogi, zwłaszcza co się tyczy konnicy, ile że najwięcej gmin podało o pożyczki na wybudowanie koszar dla konnicy, jakoteż z powodu, że Namiestnictwo w tej odezwie swej wskazywało miejscowości dla konnicy po

większej części tylko jako prawdopodobne mianowicie: jeden pułk w Krakowie i Podgórzu, drugi około Tarnowa, trzeci około Rzeszowa, czwarty około Przemyśla, piąty około Gródka, szósty około Lwowa, siódmy około Brodów, ósmy około Tarnopola.

Na skutek zwyż pomienionego wezwania naszego do L. 53 869/81, powiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z 11. stycznia 1882 L. 1.167 że stałe załogi konnicy mają być (prócz w miejscowościach zwyż wymienionych) jeszcze w Złoczowie, Strussowie, Łańcucie, Żółtkwi i Dębicy.

Wszakże c. k. Namiestnictwo dodaje:

„Ponieważ jednak zmiany w tej dyslokacji w skutek Najwyższego postanowienia Najjaśniejszego Pana łatwo są możliwe, prosi oraz Jeneralna komenda, by Świetny Wydział w każdym pojedynczym wypadku, gdzie chodzi o udzielenie pożyczek w celu budowy koszar w pewnej gminie, zechciał się poprzód porozumieć z Jeneralną komendą.“

Na skutek tej odezwy. odnieśliśmy się odezwą z 21. marca 1882 L. 3.200 do c. k. Jeneralnej komendy donosząc, o ile postąpiliśmy do tej chwili w wykonaniu uchwały sejmowej, podnosząc w szczególności: że zgłosiły się o pożyczki w porządku następującym:

Trembowla, Sądowa Wisznia, Rohatyn, Sanok, Złoczów, Rzeszów, Żółkiew, Sędziszów (wszystkie jeszcze w r. 1881) Przemyśl, Podgórze, Krosno, Tarnów, Włodzimierz hr. Baworowski, względnie Strussów, Kraków, Lwów, Brzeżany i Stryj.

Gmina Stryja zgłosiła się najpóźniej, a to pod dn. 18. lutego 1882 do L. 7.410, i nie podała, również jak i gmina Sądowej Wiszni cyfry zaciągnąć się mającej pożyczki, — a pożyczki żądane przez resztę zwyż pomienionych gmin przedstawiają sumę 259.000 zł. w. a.

W obec tego, żądania gmin mogły być uwzględnione tylko po części, w czem dano pierwszeństwo gminom, które się pierwiej zgłosiły i zastosowały się do warunków, pod którymi pożyczki udzielać przyrzeczono, — i tak zapewniliśmy jeszcze w 1881, tudzież w styczniu i lutym 1882 r. udzielenie pożyczek gminom ze stałymi załogami:

1) Trembowla	5.000 zł. w 1882 r., a	5.000 zł. w 1883 r.
2) Złoczów	6.000 „ w 1882 r.,	— —
3) Rzeszów	10.000 „ w 1882 r., a	10.000 „ w 1883 r.
4) Sędziszów	4.000 „ w 1882 r., a	4.000 „ w 1883 r.
5) Przemyśl	15.000 „ w 1882 r., a	10.000 „ w 1883 r.
6) Sanok	10.000 „ w 1882 r.,	— —
7) Krosno	6.000 „ w 1882 r.,	— —
8) Brzeżany	4.000 „ w 1882 r.,	— —

łącznie . . . 60.000 zł. w 1882 r., a 29.000 zł. z dotacyi n. 1883.

Wszystkim tym 8 gminom polecono, ażeby się z c. k. władzami wojskowemi w tym celu porozumiewały, ażeby pozyskały załogi stałe, tudzież, ażeby wybudować się mające koszary uznane były przynajmniej jako koszary tymczasowe (Nothkasernen).

Reszcie zgłaszających się o pożyczki gmin oznajmiono, że ich życzenia później będą mogły być uwzględnione w miarę funduszów, jakimi Wydział krajowy będzie mógł dysponować i w miarę ofiar, jakie gminy

same gotowe będą ponosić z własnych środków celem pomieszczenia wojska w koszarach.

W tej naszej c. k. Jeneralnej komendzie udzielonej odpowiedzi do L. 3200/82 podnieśliśmy również: że gminom Złoczów, Trembowa, Przemyśl i Rzeszów zaleconym (w odezwie c. k. Jeneralnej komendy pod 3. stycznia 1882 r. do L. 10.180 do c. k. Namiestnictwa wystosowanej) jako przedewszystkiemi uwzględnienia godnym, udzieliliśmy 36.000 zł., a więc większą połowę dotacyi na rok 1882 przeznaczonych, tudzież: że budowa koszar dla konnicy pewne przedstawia trudności, ileże miejscowości, w których stałe załogi konnicy istnieć mają, nie są jeszcze ściśle oznaczone, a zresztą i gminom samym pozostawionem być winno osądzenie, o ile w budowaniu koszar dla konnicy upatrują interes własny w obec tego, że kwaterowanie konnicy nierównie częściej podpada zmianom niżeli kwaterowanie piechoty.

W odpowiedzi na powyższą pomienioną odezwę naszą z 21. marca 1882 L. 3200, c. k. Jeneralna komenda wyraża w odezwie swej z 28. marca 1882 r. L. 2046 życzenie, ażeby Wydział krajowy w każdym poszczególnym przypadku przyrzeczenia, względnie udzielenia pożyczki porozumiewał się poprzedzając z Jeneralną komendą, ile że piekącą jest potrzebą, ażeby przedewszystkiem pobudowane były koszary dla pomieszczenia konnicy.

Pismo to spowodowało naszą odezwę z 18. kwietnia 1882 L. 16.290 przedstawiającą nasze stanowisko przy udzielaniu pożyczek, stosującą się do litery i ducha uchwały sejmowej z 21. października 1881 r., a która wymaga, ażeby pożyczki udzielane były w pierwszym rzędzie gminom, mającym stałe załogi.

Przedstawiliśmy więc, że szczególna trudność zachodzi co do udzielania pożyczek na budowę koszar dla konnicy, skoro tylko Kraków z Podgórzem wskazane nam były jako miejscowości ze stałemi załogami konnicy, zresztą zaś nieoznaczono nawet ściśle tych miejscowości, w których załogą stanąć ma konnica, skoro powiedzianem było, że konnica ma być stacyonowana w okolicy (in der Umgegend) Tarnowa, Rzeszowa, Przemyśla, Gródka, Lwowa, Brodów i Tarnopola.

Lecz i ta tak niedostateczna wskazówka nabiera charakteru zupełnej niepewności, skoro c. k. Jeneralna komenda tak w dawniejszych korespondencyach, a nawet w swej (na odezwę naszą do L. 16.290/82) odpowiedzi z 16. czerwca 1882 r., L. 2.938 oświadcza, że zapewnieniu obowiązujących co do dyslokacyi stałej konnicy dać nie może, ileże to zależy od tak zwanej ordre de bataille, która przez Najjaśniejszego Pana w każdej chwili zmienioną być może.

Donieśliśmy zresztą c. k. Jeneralnej komendzie, że poleciliśmy uwzględnionym pożyczkami gminom, ażeby względem wykonania zamierzonych budowli koszar porozumiewały się z c. k. Władzami wojskowemi, — i że na przyszłość radzi będziemy w każdym poszczególnym przypadku działać w sprawach budowania koszar w porozumieniu z c. k. Jeneralną komendą.

Na karb przyrzeczonych pożyczek otrzymamy dotąd: Złoczów 2.000 zł., a Przemyśl 15.000 złr. po dopełnieniu przepisanych tymże warunków.

Wykonywanie nadzoru nad działalnością zwierzchności gminnych, nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów, w myśl ustaw krajowych z dnia 18. lutego 1875, z dnia 17. czerwca 1874 i w myśl §. 48 ust o Rep. pow.

Przeważna część spraw załatwianych w Departamencie pierwszym wchodzi w zakres wykonania nadzoru nad działalnością Zwierzchności gminnych, nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów.

Gdy jednak każda z tych spraw stanowi zwykle dla siebie odrębną całość, przeto byłoby prawie niemożliwem, — jak to już w poprzednich sprawozdaniach nadmieniliśmy, — wyliczyć takowe w ogólnem sprawozdaniu.

Zestawiamy przeto w krótkości tylko ogólniejsze zarządzenia wskazane obowiązkiem nadzoru:

W dziale gospodarstw powiatowych czuwał Wydział krajowy przede wszystkim nad tem, ażeby Reprezentacye powiatowe uchwały w należytych terminach budżety powiatowe, wstawiając w nie należytości z mocy ustaw i poszczególnych zobowiązań (n. p. annuitety pożyczek) i t. d.

Również czuwał Wydział krajowy nad tem, ażeby Rady powiatowe sprawdzały roczne rachunki powiatowe.

Przedłożone przez Wydziały powiatowe budżety i roczne zamknięcia rachunków powiatowych dawały Wydziałowi krajowemu pogląd na gospodarkę wszystkich powiatów w kraju, a nadto w razach, gdy Wydział krajowy dostrzegł jakiegokolwiek usterki, udzielał Wydziałom powiatowym odpowiednich pouczeń i wskazówek.

Prócz tego utrzymuje Wydział krajowy — ze względu na postanowienie §. 48. Ust. o Repr. pow. dokładną ewidencję zakładowych majątków powiatowych, na podstawie inwentarzów, które Wydziały powiatowe z końcem każdego roku przedkładają.

Zaznaczamy, że zakładowy majątek i dobro powiatów zwiększa się z każdym rokiem, szczególnie w realnościach, nabywanych na pomieszczenie Reprezentacyj powiatowych, w kasach pożyczkowych powiatowych, które wiele korzyści powiatom przynoszą i są przeważnie dobrze administrowane. Przybywa też z każdym rokiem dróg powiatowych.

Prócz tego zebrało wiele powiatów z kar pieniężnych, które c. k. Sądy i Starostwa nadsęłały na rzecz funduszu ubogich poszczególnych gmin do roku 1880. na ręce Wydziałów powiatowych, znaczniejsze kapitały, które są na rzecz ubogich dotyczących gmin należycie ulokowane.

Gdyby c. k. Sądy i Starostwa wskntek zarządzenia p. Ministra od téj praktyki nie były odstąpiły, to mogłyby fundusze zebrane na rzecz ubogich wzrósć do tej wysokości, że z czasem możliwem by się okazało założenie odpowiednich instytucyj na korzyść ubogich.

Również wykonywał Wydział krajowy naczelny nadzór nad gminami, pozostawiając bezpośredni nadzór Reprezentacyom powiatowym.

Chodziło przede wszystkim o to, ażeby Reprezentacye powiatowe do tej mozolnej pracy zachęcić, a w danych wypadkach i przynaglić.

Korespondencya w tej mierze jest bardzo obszerną, a opierając się na wydanej instrukcyi L. 14.358 z roku 1875 ma przede wszystkim na celu, ażeby gminy uchwały budżety w terminach ustawą oznaczonych, ażeby uchwalone budżety były przestrzegane, by ustały w gminach wiejskich rozmaite nielegalne repartyce, wybiórki datków od chaty do chaty, ułatwiająca w wysokim stopniu popełnianie nadużyć, ażeby Rady gminne sprawdzały roczne rachunki, a w razie nieudolności, szczególnie gmin wiejskich, nawet przy

pomocy Delegatów powiatowych, a w końcu, ażeby zakładowy majątek i dobro gmin i zakładów gminnych były należycie w inwentarzach spisane.

Mając z jednej strony na względzie, że dokładne spisanie inwentarżów jest tak dla gmin samych, jak i dla wykonania nadzoru nader ważne, a z drugiej strony wiedząc z doświadczenia, że na dokładność inwentarzy spisanych przez pisarzy gminnych nie zawsze spuścić się można, i że w wielu gminach przywłaszczyli sobie poszczególni członkowie gminy parcele gruntów, będących własnością gmin jako takich, poleciliśmy Wydziałom powiatowym, ażeby sprawdziły wszystkie inwentarze gmin wiejskich, — utrzymując następnie ewidencję wszystkich zmian, które z czasem za przyzwoleniem Rad powiatowych — nastąpić mogą.

Mozolnej tej czynności dokonało przeszło 50 powiatów i mamy nadzieję, że i reszta powiatów, upominane przez Wydział krajowy, pójdzie za dobrym przykładem.

Wiele Reprezentacyj powiatowych utrzymuje płatnych lustratorów, którzy mają obowiązek systematycznego nadzorowania i pouczenia gmin. W tych powiatach gdzie pozyskano do służby ludzi sumiennych, i odpowiednią kwalifikację posiadających, osiągnięto dobre rezultaty, a podnieść wypada, że w wielu miejscach dopominają się same gminy, ażeby ich rachunki rozpatrywano.

Rewizye gospodarstw gminnych, połączone z badaniem rachunków, są już teraz częstsze, a w razach, gdy Wydział powiatowy dla braku sił fachowych lub kolizyi zadaniu podołać nie może, idzie Wydział krajowy w pomoc, zastosowując postanowienia ustawy krajowej z dnia 18. lutego 1875.

W ten sposób na prośbę Wydziałów powiat. przeprowadziliśmy szczegółową lustrację gospodarstw gminnych w Skawinie, Jordanowie, Krakowcu, Brodach, Bieczu, Piwnicznej, Gorlicach, Skale, Czortkowie, Ułaskowcach.

Na podstawie operatów komisyjnych wydaliśmy szczegółowe polecenia, dążące do uporządkowania gospodarstw gminnych i nadzorujemy wykonanie poleceń za pośrednictwem Wydziałów powiatowych.

W Piwnicznej zarządziliśmy lustrację lasu przez rzeczoznawcę która jest w toku.

W Trembowli, gdzie rada gminna rozwiązana była, zostały wszystkie sprawy miejskie starannie uporządkowane, i uporządkowana administracja nowo wybranej Radzie oddana.

W skutek nieporządków w gospodarstwie gminnem, sprawdzonych dochodzeniem, rozwiązana została Rada gminna Wojnicz, a tymczasowy zarząd zajmuje się przeprowadzeniem ładu i wprowadzeniem gospodarki na lepsze tory.

W Żywcu wpłynęliśmy na oddalenie funkcyonaryusza Rady powiatowej, który się nieporządków dopuszczał.

W końcu delegowaliśmy komisję do Trembowli i Skolego z powodu specjalnych spraw, wymagających dokładnego sprawdzenia.

Obok tego zwracał Wydział krajowy uwagę na to, ażeby ludność wiejska nie była eksploatowaną przez kolektantów, pisarzy gminnych, egzekutorów, sekwestratorów itp. przy poborze podatków i dodatków różnej kategorii.

Każda przez gminy podana skarga jest przedmiotem ścisłego dochodzenia. a nadto wskutek odezwy Wydziału krajowego wystosowało c. k. Prezydium Namiestnictwa okólnik do wszystkich pp. Starostów, zalecając częste rewizye i ścisły nadzór w tej mierze.

Departament II.

Referent Członek Wydziału krajowego Dr. Józef Wereszczyński.

Ustawy i uchwały sankcyonowane.

a) Ustawa o pożyczce
1,919.400 zł.

Odezwą z dnia 3. kwietnia 1882 l. 3358 pr. uwiadomiło Prezydium c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego c. i k. Apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z dnia 22. marca 1882 udzielić najmiłosciwiej najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy, upoważniającej Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w sumie 1,919.400 zł. na spłacenie w obiegu zostających 6 procentowych obligacyj pożyczki krajowej z r. 1783¹⁸⁷¹ w sumie 1,343.400 zł. oraz na spłacenie kwoty 576.000 zł. jako reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (Länderbank) na mocy uchwały sejmowej z 20. lipca 1880.

Dodanej do tego projektu ustawy rezolucyi, wzywającej c. k. Rząd do uwolnienia pożyczki od wszelkich opłat i należności skarbowych, stało się zadość w drodze ustawodawczej przez uchwalenie w Radzie państwa odpowiedzialnej ustawy, która otrzymała już najwyższą sankcyę. W ustawie tej uwolniona została także pożyczka krajowa 1,100.000 zł. przeznaczona dla kolei transwersalnej.

b) Ustawy i uchwały
o Banku krajowym.

Odezwą z dnia 7. maja 1882 L. 4.562 pr. uwiadomiło Prezydium c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego c. i k. Apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z dnia 27. kwietnia 1882 zatwierdzić najmiłosciwiej uchwalone przez Sejm krajowy 21. października 1881 rezolucje o przyjęciu poręki kraju na dotrzymywanie zobowiązań wynikających z wydawania listów zastawnych przez Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Jednocześnie raczył Jego c. i k. Apostolska Mość powyżej powołanem najwyższym postanowieniem użyzyć najmiłosciwiej najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy, upoważniającej Wydział krajowy do zaciągnięcia w imieniu kraju na założenie i wyposażenie Banku krajowego pożyczki w sumie 1,025.000 zł. pod warunkami najmniej uciążliwymi.

c) Uchwała o odstąpieniu
realności szkoły leśnej p.
J. Miłaszewskiemu.

Odezwą z dnia 3. marca b. r. L. 1644 pr. zawiadomiło Prezydium c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego c. i k. Apostolska Mość najwyższym postanowieniem z dnia 24. stycznia b. r. najmiłosciwiej zatwierdzić raczył uchwałę Sejmu krajowego z dnia 1. października 1881, upoważniającą Wydział krajowy do oddania na własność p. Ignacemu Miłaszewskiemu

realności obecnie do funduszu krajowego należącej pod L. 937 $\frac{1}{4}$ we Lwowie położonej, jako ekwiwalentu za 15.000 zł., to jest za część ceny kupna realności we Lwowie L. 319, 320, 321, 336 $\frac{1}{4}$.

Statut Banku krajowego.

Uchwalając na posiedzeniu z dnia 21. października 1881 założenie „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem“ Wysoki Sejm w dziesiątym ustępie uchwały swojej A) zawierającej zarzysy organizacji tego zakładu, upoważnił Wydział krajowy „do wydania statutu, do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania zatwierdzenia statutów, do wydania postanowień wykonawczych i do wprowadzenia zakładu w życie“.

Właściwie chodziło tylko o wypracowanie statutu i wyjednanie dlań zatwierdzenia c. k. Rządu, gdyż w obec nstępu ósmego uchwały poruczającej W. Sejmowi wybór członków Rady nadzorczej, na której przedstawienie dopiero Wydział krajowy dyrektorów zamianować może, której udział potrzebny jest nadto do ułożenia i wydania szczegółowych instrukcyj, samo aktywowanie zakładu musiało być odroczone do sesji sejmowej.

Wykonując powyższe polecenie W. Sejmu, Wydział krajowy przystąpił zaraz po zamknięciu sesji sejmowej do opracowania projektu statutu i dokonawszy tego zadania przy pomocy fachowych znawców przedmiotu, przedłożył elaborat swój c. k. Rządowi do zatwierdzenia pismem z dnia 3. marca b. r. L. 11.301 wystosowanem do Jego Ekscelencyi hr. Taaffego Ministra prezydenta i kierownika c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Projekt Wydziału krajowego rozbiegany był przez kompetentny organ rządowy (Ver-einscomission) przy udziale Marszałka krajowego, oraz Referenta sprawy bankowej Członka Wydziału krajowego Dr. Józefa Wereszczyńskiego, którzy w tym celu udali się do Wiednia 13. marca b. r.

Alegat 1.

Jako wynik tych obrad otrzymał Wydział krajowy z Prezydium c. k. Namiestnictwa dnia 16. kwietnia b. r. L. 3776 uwiadomienie, że z powodu ograniczenia poręki kraju tylko na dział hipoteczny Banku krajowego okazują się potrzebnymi pewne zmiany w przedłożonym projekcie statutu. Esencjonalne zmiany żądane przez c. k. Rząd odnosiły się do §. 3. statutu. Chodziło mianowicie o eliminowanie książeczek oszczędności, a ograniczenie ogólnej sumy asygnat kasowych do jednego miliona oraz dokładniejsze określenie interesu komisowego jako towarowego.

Inne zmiany statutu wskazane przez c. k. Rząd były treści stylistycznej lub administracyjnej, bez wpływu na charakter lub zakres działania instytucji.

Alegat 2.

Odezwą z dnia 18. kwietnia b. r. l. 19.038 Wydział krajowy oznajmił c. k. Ministerstwu, że zgadza się na zalecone zmiany i przedłożył stosownie przerobiony projekt $\frac{1}{2}$ do zatwierdzenia, które też wkrótce potem nastąpiło jak świadczy odezwa Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 7. maja

Alegat 3.

b. r. L. 4.562. $\frac{1}{2}$.

Ustawa o używaniu do stano-wienia ogierów będą-cych prywatną własnością.

C. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 15. grudnia 1881 L. 11.187/pr., że Jego Ces. i Król. Apostolska

Mość raczył najmiłościwiej udzielić Najwyższej sankeyi uchwalonej przez Wysoki Sejm ustawie o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie i szkoła ogrodnicza tamże.

Na posiedzeniu z dnia 10. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

„I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej „szkole rolniczej w Czernichowie do przychylnej i zatwierdzającej wiadomości.

II. Sejm zatwierdza załączony projekt etatu osób i płac grona „nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do postawienia w ciągu „roku 1882 budynku mieszkalnego dla czterech nauczycieli krajowej średniej „szkoły rolniczej w Czernichowie z warunkiem, aby koszta tej budowy nie „przenosiły 12.000 zł. a. w. i do pokrycia wydatku tego z pożyczki w kwocie 12.000 zł. a w., którą Wydział krajowy zaciągnie na hypotekę majątności „Czernichowskiej.

IV. Sejm przekazuje załączony preliminarz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie tudzież folwarku Czernichowskiego jako część budżetu krajowego sejmowej komisji budżetowej do zbadania i ocenienia“.

Uchwałę powyższą podał Wydział krajowy do wiadomości c. k. Prezydum Namiestnictwa odezwą z dnia 31. października 1881 r. L. 50.309 upraszając zarazem, ażeby c. k. Prezydum ustęp III. uchwały przedłożyło do Najwyższej Sankeyi. Zawiadomiony zaś odezwą tegoż c. k. Prezydum z dnia 25. lutego 1882 L. 1645/pr. że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 20. stycznia r. b. najlaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą Wydział krajowy upoważnionym został do zaciągnięcia na hypotekę majątności Czernichowskiej pożyczki w kwocie 12.000 zł, a. w. celem pokrycia kosztów budowy domu mieszkalnego dla nauczycieli kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, zaważwał rozporządzeniem z 3. marca 1882 L. 10.905 delegata swego p. Franciszka Paszkowskiego, ażeby poczynił kroki potrzebne do uzyskania pożyczki tej od krakowskiej kasy oszczędności.

Z zadania tego wywiązał się p. Paszkowski i uzyskał od krakowskiej kasy oszczędności przyrzeczenie udzielenia pożyczki. Ze względu jednakże na wysoką stopę procentową (6 od sta) na jaką kasa ta pożyczek udziela, postanowił Wydział krajowy zawiązać rokowania z lwowską kasą oszczędności w nadziei, że pożyczka instytutu tego wypadnie taniej.

Plan i kosztorys budowy, na którą jest potrzebnym fundusz uzyskać się mający z pożyczki, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18. lutego r. b. L. 8040 p. Paszkowskiemu z upoważnieniem do przeprowadzenia budowy, pozostawiając przy tem uznaniu p. delegata, czy budowa ma być przeprowadzoną w własnym zarządzie, czy też oddaną w części lub w całości w przedsiębiorstwo. Kiedy zaś p. Paszkowski doniósł relacją z dnia 7. marca r. b. L. 100, że postanowił przeprowadzić budowę w własnym zarządzie i poruczył techniczne kierownictwo jej nauczycielowi szkoły roln. p. Franciszkowi Skowronowi autorowi planu i kosztorysu, przyznał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. czerwca r. b. L. 27.988 temuż p. Skowronowi za sporządzenie planu i kosztorysu oraz za prowadzenie budowy wynagrodzenie w kwocie 300 zł. a. w.

Było nadto zamiarem Wydziału krajowego zarządzić w roku bieżącym przebudowanie reszty budynku szkolnego w Czernichowie, na które c. k. Ministerstwo rolnictwa w ciągu rokowań o uznanie szkoły rolniczej w Czernichowie za zakład kraj. przyznało subwencyę w kwocie 12.000 zł. a. w.

W tej myśli Wydział krajowy polecił Kuratorji szkoły Czernichowskiej rozporządzeniem z d. 30. listopada 1881 L. 55.780 wziąć pod rozwagę, czy przebudowanie budynku szkolnego da się wykonać w r. 1882 bez zwiększenia kosztów budowy i bez uszczerbku dla folwarku Czernichowskiego, następnie zaś zawezwał p. Paszkowskiego rozporządzeniem z 31. grudnia 1881 L. 66.296, ażeby po przeprowadzeniu rewizji dawnego planu i kosztorysu projektowanego przebudowania, przedłożył tenże plan i kosztorys do zatwierdzenia.

P. delegat jednakże wyraził w relacji swej z d. 7. marca r. b. L. 100 zdanie, że podjęcie tej budowy równocześnie z budową domu mieszkalnego dla nauczycieli, byłoby dla zarządu szkoły i folwarku za trudne, w skutek czego Wydział krajowy od zamiaru swego odstąpił, odraczając przebudowanie budynku szkolnego do roku przyszłego.

Na podstawie uchwalonego przez Wysoki Sejm etatu osób i płac grona nauczycieli kraj. śred. szkoły roln. w Czernichowie, rozpisał Wydział kraj. rozporządzeniem z dnia 9. grudnia 1881 L. 61.534 konkurs w celu obsadzenia pięciu posad nauczycieli zwyczajnych przy tejże szkole, z których jeden ma zarazem objąć dyrekcję szkoły.

Po upływie terminu zgłoszeń, oznaczonego w ogłoszeniu konkursowem na dzień 31. marca b. r. odstąpił Wydział kraj. rozporządzeniem z dnia 4. kwietnia r. b. L. 1507 wszystkie podania kandydatów Kuratorji szkoły do zbadania.

Otrzymawszy zaś relację Kuratorji w tej sprawie z dnia 24. maja r. b. L. 121 uchwalił zgodnie z wnioskami Kuratorji

I. zamianować:

1. nauczycielem prow. administracyi, taksacyi i rachunkowości gosp. p. Leonarda Brokla;

2) nauczycielem prow. rolnictwa i botaniki p. Dr. Adama Prażmowskiego asystenta kraj. szkoły roln. w Dublanach;

3) naucz. zwycz. nauk matematycznych i fizyki p. Dra Ludwika Birkenmajera, p. o. nauczyciela szkoły roln. w Czernichowie;

4) Nauczycielem zwyczajnym chemii i mineralogii p. Piotra Giermańskiego, p. o. nauczyciela szkoły rol. w Czernichowie.

II. Powołać:

5) na prowiz. nauczyciela chowu zwierząt z warunkiem rocznej próby p. Hipolita Kuśnierskiego.

III. Poruczyć tymczasewe pełnienie obowiązków dyrektora p. Leonardowi Broklowi.

Uchwałę powyższą przedłożył Wydział krajowy relacją z dnia 31. maja r. b. L. 25.940 za pośrednictwem c. k. Prezydium Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia, które jednakże do chwili zamknięcia sprawozdania niniejszego jeszcze nie nadeszło.

Oprócz tego zamianował Wydział kraj., dekretem z dnia 4. lipca r. b. L. 32.020 zgodnie z uchwałą Kuratorji:

1) kapelanem szkoły oraz nauczycielem religii i języka polskiego z płacą roczną w kwocie 800 zł. a. w. ks. Ludwika Wendlanda;

2) adjunktami szkoły z płacą roczną w kwocie 800 zł. a. w. pana Marcelego Białobrzeskiego i Franciszka Skowrona;

3). asystentem szkoły z płacą roczną w kwocie 700 zł. w. a. p. Jana Koczerkiewicza, z których trzech pierwsi pełnią obowiązki nauczycieli przy szkole Czernichowskiej już mniej więcej od roku, a ostatni powołany został dekretem Wydziału krajowego z dnia 31. stycznia 1882 do L. 4.936 w miejsce p. Leopolda Haasego do wykładu weterynaryi.

Tym sposobem z dotychczasowych nauczycieli szkoły Czernichowskiej utracą posadę z końcem bieżącego miesiąca pp. Mieczysław Chwalibóg dotychczasowy dyrektor i Edmund Bielski. Z uwagi zaś, że pierwszy z nich lat ośm, a drugi lat dziesięć przy szkole Czernichowskiej pracował, wniósł komitet c. k. Towarzystwa gosp. roln. w Krakowie podaniem z dnia 21. czerwca 1882. L. 9.533, ażeby Wydział krajowy w myśl art. V. umowy o uznaniu szkoły Czernichowskiej za zakład krajowy, udzielił im odprawę. Do wniosku tego przychylił się Wydział krajowy, a porozumiewszy się z komitetem co do wysokości odprawy, przyznał wspomnianym funkcjonaryuszom po 2.400 zł. w. a.

Do projektu statutu org. kraj. śred. szkoły roln. w Czernichowie, który jak już wspomniano w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 13. września 1881 L. 16.138 przedłożonym został w r. 1881. c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia, zaproponowało Ministerstwo rzeczono podług odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 22. października 1881 L. 45.985 wprowadzić kilka zmian.

Na zmiany te zgodził się Wydział krajowy w porozumieniu z Kuratorją odezwą z dnia 30. lutego 1882 L. 66.295/81 poczem statut uzyskał zatwierdzenie Ministerstwa, a przez Wydział krajowy uznanym został rozporządzeniem z dnia 25. maja 1882 L. 24.790 za obowiązujący w tym tekście, w jakim się załącza ./ do niniejszego sprawozdania.

Alegat 4.

Wreszcie nadmienić wypada, że prośby Wydziału krajowego, wspomniane również w przeszłorocznym sprawozdaniu o szkole Czernichowskiej, o rozłożenie na raty spłaty należności od przeniesienia własności majątności Czernichowskiej, oraz spłaty zaległego czynszu erbpachtowego z Czernichowa odniosły skutek pożądany. C. k. Ministerstwo skarbu bowiem zezwoliło podług odezwy c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z dnia 31. października 1881 roku L. 53.209 na spłacenie należności od przeniesienia własności w dziesięciu ratach rocznych z uwolnieniem od opłaty odsetków zwłoki.

C. k. krajowa Dyrekcyja skarbu zaś zgodziła się odezwą z dnia 14. kwietnia 1882 L. 17.384 na rozłożenie zaległego czynszu erbpachtowego na sześć rat kwartalnych, spłacać się mających począwszy od 1. stycznia 1882.

Na utrzymanie szkoły ogrodniczej w Czernichowie w roku 1881 zaasygnowało ces. król. Namiestnictwo z rozporządzenia ces. król. Ministerstwa rolnictwa Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 28. lutego roku 1882 Liczba 12.017 subwencję ze skarbu państwa w kwocie 1.800 zł. wal. austr. Zarazem jednakże oznajmiło, że ces. król. Ministerstwo wypłatę dalszych zasiłków na szkołę rzeczoną czyni zawisłą od dopełnienia warunku przedłożenia planu organizacyi szkoły. Wskutek tego Wydział krajowy ułożył załączony ./ projekt statutu organiczn. szkoły ogrodniczej w Czernichowie i przesłał takowy odezwą z dnia 6. czerwca r. b. L. 24.441 c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało dlań zatwierdzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Alegat 5.

Rybołówstwo.

Alegat 6.

C. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 12. maja 1882 L. 4.120/pr. której odpis się załącza ./. , że Najj. Pan raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 27. marca 1882 odmówić Najwyższej sankeyi projektowi ustawy względem niektórych środków ku podniesieniu rybołówstwa, uchwalonemu przez Wys. Sejm dnia 6. października 1881 i upoważnia p. Ministra rolnictwa, by oznajmiając Wys. Sejmowi powody odmowy, przedłożył zarazem do konstytucyjnego postępowania na najbliższej sesji Sejmu krajowego nowy projekt ustawy, dotyczącej tego samego przedmiotu.

Na posiedzeniu z dnia 6. października 1881 uchwalił nadto Wys. Sejm, w skutek sprawozdania komisji kultury krajowej o petycji Towarzystwa rybackiego w Krakowie co następuje:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby przygotował projekt ogólnej „ustawy o rybołówstwie i przedłożył takowy pod obrady Sejmu na najbliższej „sesyi.“

Ponieważ Wydziałowi krajowemu było wiadomem, że c. k. Namiestnictwo zebrało już w ciągu r. 1879 za pośrednictwem c. k. Starostów daty statystyczne, przedstawiające stosunki prawne co do rybołówstwa w kraju, oraz że później materyał c. k. Namiestnictwa do ustawy o rybołówstwie pomnożyły obrady ankiety, która badała sprawę w listopadzie roku 1879, przeto w zamiarze wykonania polecenia Wysokiego Sejmu udał się do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby mu ułatwiło spełnienie zadania, przez udzielenie wyżej wspomnianego materyału. Krok ten jednakże nie osiągnął zamierzonego skutku, albowiem c. k. Prezydium Namiestnictwa oznajmiło odezwą z d. 15. lipca 1882 r. L. 7.471/pr. że podług reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 7. lipca 1882 L. 10.313 we wszystkich krajach koronnych wykończone już zostały prace przygotowawcze do państwowej ustawy rybackiej, na podstawie której przyjść mają do skutku zupełne krajowe ustawy rybackie, oraz że projekt takiej ustawy państwowej prawdopodobnie już na najbliższej sesji Rady państwa będzie wniesiony.

W obec zapowiedzi tej, oraz braku potrzebnego do ustawy materyału, którego zebranie bez udziału Władz rządowych napotkałoby na znaczne trudności, a w każdym razie dłuższego wymagało czasu, odstąpił Wydział krajowy od zamiaru przedłożenia Wys. Sejmowi projektu ustawy o rybołówstwie an najbliższej sesyi.

W tem miejscu nie od rzeczy będzie nadmienić, że w skutek przedstawienia Wydziału krajowego z dnia 18. października 1879 L. 36.754 c. k. Namiestnictwo podług odezwy swej z dnia 13. maja 1881 L. 7.520 wystosował odnia 30. stycznia 1881 L. 53.420 okólnik do c. k. Starostów i Prezydentów miast Lwowa i Krakowa, zalecający użycie środków odpowiednich w celu położenia tamy truciu ryb za pomocą tak zwanej rybiej trutki.

Rewizya statutów banku włościańskiego.

Alegat 7.

Na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 24. października 1881 o potrzebie rewizji statutów Banku włościańskiego i innych uprzywilejowanych zakładów kredytowych, nadesłało c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 11. maja 1882 L. 3.912/pr. ./. zadowalającą odpowiedź c. k. Ministerstwa.

Pokątne zakłady zastawnicze.

Na posiedzeniu z dnia 14. października 1881 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby organom swoim polecił zwrócić baczną uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze i bezwzględ-
nem zastosowaniem istniejących w tej mierze przepisów przyczynił się do
wytępienia tej plagi ubogiej ludności“.

Uchwale tej, zakomunikowanej c. k. Rządowi bezpośrednio przez sejm-
mowe biuro Marszałkowskie, stało się zadość przez wydanie okólnika Prezy-
dyum c. k. Namiestnictwa z dnia 14. listopada 1881 L. 9.955 do wszystkich
pp. Starostów. |.

Alegat 8.

Odpis tego okólnika przesłał Wydział krajowy wszystkiemu Wydziałom
powiatowym do wiadomości.

Zalesienie wyd. m.

Na posiedzeniu z dnia 24. września 1881 uchwalił Wysoki Sejm
co następuje:

„I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zalesienia wyd. m. i pa-
„stwisk zapiaszczonych: 1. w powiecie Jarosławskim oraz gminie Ożańsko
„powiatu Łańcuckiego i gminach Bihale, Ihnaty, Kozaki, Suchawola i Stare-
„sioło powiatu Cieszanowskiego począwszy od roku 1882:

a) na pierwsze 3 lata po 400 zł. w. a.

b) na następne 2 „ „ 300 „ „ „

c) na ostatnie 2 „ „ 150 „ „ „

2. w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemyślańskiego na r.
„1882 i 1883 po 150 zł. w. a.

„II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot po-
„wyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających,
„dostarczą bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej
„melioracyi, niemniej grunt pod szkółki i materiały do ogrodzenia szkółek, zaś
„c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wy-
„konać się mających w powiecie Jarosławskim i sąsiednich gminach powiatów
„Łańcuckiego i Cieszanowskiego, oraz postara się o odpowiedni nadzór takichże
„robót w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemyślańskiego, a nadto przy-
„zna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencyi do użycia dotacyi wyznaczo-
„nych uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

„III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem po-
„wyższych dotacyi otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1882 kredyt do
„wysokości 550 zł. w. a. Wzywa się Rząd, ażeby zbadał stan wszystkich
„wydm piaszczystych i nieużytków w Galicyi i systematycznie rozwinął dzieło
„wprowadzenia ich w kulturę.“

Nadto uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. paździer-
nika 1881:

„Petycję powiatu Jaworowskiego o subwencyę na zalesienie wyd. m.
„piaszczystych tegoż powiatu, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do ści-
„ślego zbadania, a w razie możliwego uwzględnienia do przeprowadzenia roko-
„wań z c. k. Rządem o współdziałanie i skuteczną pomoc.“

Pierwszą z uchwał powyższych podało do wiadomości c. k. Pre-
zydyum Namiestnictwa Bióro sejmowe. O drugiej zaś zawiadomił toż Prezy-
dyum Wydział krajowy odezwą z d. 25. października 1881, L. 49775 z prośbą,

żeby zarządziło zbadanie sprawy zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jaworowskim, ewentualnie wyjednało na przeprowadzenie tego zalesienia pomoc ze Skarbu państwa, tak aby sprawa ta dojrzała do załatwienia przed przyszłą sesją sejmową, chociażby zażądany przez Wysoki Sejm plan systematycznego zalesienia wydm piaszczystych i nienżytków w kraju w ciągu tejże sesji jeszcze nie mógł być przedłożonym.

Odpowiadając na pisma te, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 29. listopada 1881. L. 64162, że wszelkie warunki, od których Wys. Sejm w ustępie II uchwały swej uczynił zawisłą wypłatę zasiłku z funduszu krajowego na zalesienie wydm w powiatach Jarosławskim, Łańcuckim, Cieszanowskim i Przemyślańskim zostały spełnione, oraz że c. k. Namiestnictwo przyznaje Wydziałowi krajow. w niniejszym wypadku toż samo prawo ingerencji, co przy zalesieniu w powiatach Niskim i Tarnobrzeskim;

że dalej c. k. krajowy Inspektorat lasowy otrzymał już polecenie, aby względem żadanego przez Wysoki Sejm systematycznego wprowadzenia w kulturę wszystkich w kraju znajdujących się wydm piaszczystych i nienżytków przedstawił c. k. Namiestnictwu stosowne wnioski;

że wreszcie wnioskami temi c. k. Inspektorat lasowy obejmie w pierwszym rządzie projekt zalesienia wydm powiatu Jaworowskiego, który przez c. k. komisarza lasowego p. Emila Hołowkiewicza został już zlustrowanym.

Wskutek odezwy powyższej zamianował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. stycznia b. r. L. 63529/81 ks. Jerzego Czartoryskiego delegatem swym do nadzoru robót wykonać mających w powiatach Jarosławskim, Łańcuckim i Cieszanowskim, następnie zaś otrzymawszy od c. k. Namiestnictwa preliminarze robót, zaasygnował subwencje przyznane na r. 1882 dla powyższych powiatów Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu, a dla gmin Gliniany i Zeniów Wydziałowi powiatowemu w Przemyślanach.

W sprawie projektu zadrzewienia wydm powiatu Jaworowskiego, oznajmiło jeszcze c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 14. marca r. b. L. 10883, że poleciło już c. k. Staroście w Jaworowie przeprowadzenie rokowań z gminami interesowanymi, aby je skłonić do złożenia protokolarnych oświadczeń zezwalających na zalesienie wydm, oraz do bezpłatnego dostarczania sił roboczych do przeprowadzenia nprawy. O wyniku rokowań tych jednakże Wydział krajowy do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał wiadomości.

Na koniec nadmieniam się, że w powiatach Niskim, Tarnobrzeskim i Przemyślańskim wykonano podług sprawozdania c. k. komisarza lasowego p. Hołowkiewicza w ciągu roku 1881 następujące roboty około zadrzewienia wydm i nienżytków:

Uprawa wstępna. Szkółki. Kultura właściwa.

w hektarach:

Tarnobrzeg	52	1·4800	120·70
Nisko	34	1·8215	86·07
Przemyślany	4	0·5600	2—
Razem	90	3·8615	208·77

Szkoła sadowniczo-ogrodnicza w Tarnowie.

Wskutek podania dyrekcji szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie z dnia 27 sierpnia 1881 L. 25 udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem

z dnia 6. września 1881 L. 42236 na utrzymanie tejże szkoły w roku szkolnym 1881/82 zasiłek z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 200 zł. w. a.

Następnie uchwalił Wysoki Sejm załatwiając petycję tejże Dyrekcyi na posiedzeniu z dnia 22. października 1881 co następuje:

„I. Sejm udziela szkole sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie w 3 po „sobie następujących latach tj. w r. 1882, 1883 i 1884 rocznej subwencji „w kwocie 300 zł. w. a.

„II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzielaniu subwencji na cele rolniczo-gospodarskie raczył uwzględnić szkołę sadowniczo-ogrodniczą w Tarnowie i przeznaczyć jej corocznie subwencję równą kwocie przez Sejm „uchwalonej.“

W myśl ustępu I. uchwały zaasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. stycznia r. b. L. 140 Dyrekcyi szkoły zasiłek przyznany na utrzymanie szkoły w r. 1882. Co się zaś tyczy ustępu II. tejże uchwały podanego do wiadomości c. k. Prezydium Namiestnictwa przez biuro sejmowe, to Wydział krajowy zapytał też Prezydium odezwą z d. 20. lutego r. b. L. 8035 co c. k. Rząd zarządził w skutek rzeczonyj uchwały Wys. Sejmu. Odpowiadając na pismo Wydziału krajowego, oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 22. lutego r. b. L. 1935/pr., że pan Minister handlu zażądał bliższych szczegółów co do urządzenia, wydatków rocznych, środków utrzymania i planu naukowego szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie, oraz, że zażądane wyjaśnienia będą mu niebawem przedłożone; odtąd jednakże nie otrzymał Wydział krajowy w sprawie tej żadnej dalszej wiadomości.

Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Na posiedzeniu z dnia 1. października 1881 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę :

„I. W myśl kontraktu kupna i sprzedaży zawartego 3. maja 1881 przez Wydział krajowy imieniem funduszu krajowego z p. Ignacym Miłaszewskim we Lwowie o nabycie na rzecz tegoż funduszu, a mianowicie na wystawienie nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, realności pod Nr. 319, 320, 321 i 336 $\frac{1}{4}$ (L. 1 i 3 przy ulicy św. Marka, a 22 i 24 przy ulicy Stryjskiej) we Lwowie położonych, jedną część terytoryalną stanowiących i w księgach tabuli miejskiej Dom 67. pag. 405 n. 15 haer. Dom. 33 pag. 446 n. 13 haer., Dom 127 pag. 271 n. 14 haer. i Dom 57 pag. 135 n. 16 haer. na imię p. Ignacego Miłaszewskiego zapisanych — upoważnia się Wydział krajowy do oddania imieniem funduszu krajowego temuż p. Ignacemu Miłaszewskiemu na zupełną i nieograniczoną własność realność funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem pod L. 937 $\frac{1}{4}$ we Lwowie położonej Dom. 232, pag. 61, n. 1. haer. intabulowanej, jako zaspokojenie reszty ceny kupna z zawartego kontraktu wypływającej w kwocie 15.000 (piętnastu tysięcy) złr. a w.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do przeniesienia na hypotekę nowej realności krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, pod Nr. 319, 320, 321 i 336 $\frac{1}{4}$ położonej, reszty sumy pożyczkowej 9.000 złr. w. a. ze skryptu aktem notaryalnym z dnia 15. grudnia 1874 na rzecz galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie zeznanego, w stanie biernym realności pod Nr. 937 $\frac{1}{4}$ Dom. 232 pag. 61. n. 3. w. zapisanego.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do spłacenia przyjętego w zawartym z p. Miłaszewskim kontrakcie kupna jako część umówionej ceny długu, inta-

bulowanego w stanie biernym realności nabytej dla szkoły gospodarstwa lasowego, jak Dom. 33 pag. 439. n. 7. on pag. 443 n. 8 on na rzecz konwentu OO. Bazylianów w Żółkwi w kwocie dwóch tysięcy pięciuset trzydziestu pięciu (2.535) zł. 50 ct. w. a. z odsetkami po sześć procent (6%) półrocznie z góry płacić się mającemi“.

Ponieważ pierwszy ustęp uchwały stanowił o pozbyciu realności należącej do majątku kraju, a tem samem wymagał najwyższego zatwierdzenia, przeto Wydział krajowy wystosował w tej mierze przedstawienie do Tronu, na które nadeszła przychylna odpowiedź.

W myśl dalszych ustępów uchwały, wydał Wydział krajowy swojemu syndykowi stosowne polecenie, aby reszta długu ciężącego na dawnej realności szkoły lasowej 7.851 złr. 36 ct. przeniesioną została na nową realność z korzystniejszym dla funduszu krajowego planem amortyzacji, oraz aby konwentowi OO. Bazylianów wypowiedziana została w myśl postanowienia skryptu dłużnego w terminie sześć-miesięcznym pożyczka ciężąca na nowej realności szkoły (2.535 zł).

Ponieważ budowa nowego budynku szkoły leśnej nie mogła być tak wczesnie ukończona, aby w myśl kontraktu z p. Ignacym Miłaszewskim zawartego, w maju nastąpić mogło oddanie przyjętej przez niego w cenę kupna za 15.000 złr. dawnej realności, przeto Wydział krajowy odroczył przeniesienie szkoły do nowego budynku do sierpnia b. r. a p. Ignacemu Miłaszewskiemu stosownie do zawartej z nim umowy, wypłacił tytułem czynszu za najem od maja do 4. sierpnia b. r. 425 zł.

W chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania odbiór i kolaudacja robót budowlanych wykonanych przez przedsiębiorcę L. Radwańskiego były już zarządzone, ale jeszcze nie wykonane.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 24. stycznia 1882 L. 6.254 zaasygnowało Wydziałowi krajowemu w c. k. głównej kasie krajowej 10.000 złr. jako połowę subwencji rządowej na koszt budowy nowej szkoły.

W personalu nauczycielskim szkoły zaszła ta zmiana, że w miejsce profesora J. Jaegermana, który zrezygnował z docentury inżynierii leśnej, poruczono wykład tego przedmiotu adjunktowi p. Z. Demianowskiemu.

Dyrektor szkoły p. Henryk Strzelecki został powołany przez kolegium profesorów c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie na docenta prywatnego encyklopedyi leśnictwa, co Wydział krajowy do wiadomości przyjął.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. października Wydział krajowy zaasygnował dyrektorowi szkoły p. Henrykowi Strzeleckiemu 11. listopada 1881 dodatek osobisty w kwocie 200 złr.

Z funduszu przeznaczanego na stypendya dla uczniów szkoły leśnej przyznał Wydział krajowy pięć po 100 zł., pięć po 80 zł., trzy po 50 zł. i dwa po 40 zł. w. a.

W myśl trzeciego następu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. października b. r. spłacił Wydział krajowy konwentowi OO. Bazylianów ciężącą na hypotece nowej realności szkoły leśnej sumę dłużną 2.535 zł. 50 ct.

Szkoła weterynaryi.

Realność zakupiona kosztem funduszu krajowego na szkołę weterynaryi została, jak już w zeszłorocznym sprawozdaniu doniesiono, c. k. Rządowi odstąpiona. Z ogrodu znajdującego się przy tej realności pozostało jednak

i nadal pięć morgów zastrzeżonych dla użytku krajowej szkoły gospodarstwa lasowego.

Petycje o wyjednanie wolnego poboru surowicy dla bydła. Niezależnie przez Wysoki Sejm i Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane petycje gmin: Wierbiąż, Podhorodec, Iwanowa, Tłumaczyk, Szeparowce i Sadszawka oraz petycję p. Awita Wilkoszewskiego w imieniu wszystkich gmin podkarpackich o wyjednanie wolnego poboru surowicy dla bydła, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 15. listopada 1881 L. 54.354 Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą o uwzględnienie. W odezwie zwrócił Wydział krajowy uwagę na tę okoliczność, że z powodu zamknięcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla przepędu bydła, starać się należy wszelkimi sposobami o podniesienie chowu bydła w kraju, do czego bardzo skutecznie przyczyniłoby się udzielenie surowicy hodowcom. Zarządzenie takie nie wymaga ze strony Państwa żadnych ofiar, gdyż nieużyta surowica marnieje i nie przynosi Skarbowi żadnego dochodu.

Alegat 9.

C. k. Rząd częściowo przychylił się do prośby w petycjach wyrażonej a przez Wydział krajowy popartej, jak świadczy odezwa krajowej Dyrekcyi Skarbu z d. 26. marca 1882 L. 13.693.

Alegat 10.

W związku z tą sprawą zostaje załatwienie petycji wniesionych w r. 1880 do Wysokiego Sejmu w sprawie produkcji i sprzedaży soli. Zawiera ją odezwa Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 30. czerwca b. r. L. 6675.

Alegat 11.

W skutek odezwy powyżej przytoczonej wezwał Wydział kraj. okólnikiem z dnia 11. lipca b. r. L. 34.067 wszystkie Wydziały pow. aby przedstawiły umotywowaną opinię w sprawie sprzedaży soli mialkiej.

Petycje dłużników banku włościańskiego.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycję Zofii Waleń z Dębicy, ze skargą na tamtejszego ajenta banku włościańskiego, oraz petycję dłużników tegoż banku z powiatu tłumackiego z zazaleniem na zbyt wygórowane procenta. Obie te petycje przesłał Wydział krajowy d. 15. listopada 1881 L. 55.734 Prezydium c. k. Namiestnictwa do odpowiedniego użytku urzędowego, odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. października 1881 w sprawie rewizyi statutów banku włościańskiego.

Co do wygórowanych procentów i rewizyi statutów banku włościańskiego nadeszła osobna odpowiedź z c. k. Rządu znajdująca się w niniejszem sprawozdaniu. Co do petycji Zofii Waleń, Prezydium c. k. Namiestnictwa oznajmiło odezwą z dnia 4. kwietnia b. r. L. 2338/pr., iż w tej sprawie od siebie nic zarządzić nie może, tem mniej, iż grunt, który Waleniowa reklamuje, został przez Sąd w drodze publicznej licytacji sprzedany i w rękach trzecich osób się znajduje.

O tem Waleniowa zawiadomioną została za pośrednictwem Starostwa w Ropczycach.

Petycje Towarzystw zaliczkowych.

Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu 42 niezależnych petycji Towarzystw zaliczkowych i Wydziałów powiatowych o wyjednanie cofnięcia rozporządzeń rządowych, które ograniczają kredyt Towarzystw zaliczkowych w kasach oszczędności i Towarzystwach asekuracyjnych. Petycje przesłał Wydział krajowy odezwą z 11. listopada 1881 L. 55.121 Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą, aby ze względu, że Towarzystwa zaliczkowe, jako instytucje przyczyniające się z widocznem skutkiem do poprawienia stosunków drobnego

kredytu w kraju a tem samym spełniające bardzo ważne zadanie ekonomiczne, zasługują na wszelkie poparcie. c. k. Rząd wziął żądania w petycjach zawarte pod przychylną rozwagę i uwzględnił je w miarę możliwości. Powyższą odezwę podał Wydział krajowy równocześnie do wiadomości Towarzystw zalickowych i Wydziałów powiatowych, które wniosły petycje, dodając przy tem ze swojej strony zapewnienie gotowości do dalszego popierania celów i usiłowań tych instytucji kredytowych.

Odpowiedź c. k. Rządu na powyższą odezwę zawiera załączona w odpisie Alegat 12. odezwa Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 14. czerwca b. r L. 4776/pr. -/.

Petycja Towarzystwa św. Łukasza w Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 11. października 1881 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycję Towarzystwa św. Łukasza w Krakowie o subwencję 2.000 zł. na założenie zakładu chromolitograficznego.

W skutek tej uchwały Wydział krajowy oznajmił Zarządowi Towarzystwa 15. listopada 1881 L. 55.194, że byłby gotów poprzeć cele Towarzystwa pożyczką bezprocentową, odpowiadającą rzeczywistej potrzebie. W tym celu zarząd wezwany został, „aby wykazał i uzasadnił szczegółowo potrzeby Towarzystwa oraz wskazał, w jakim czasie i w jaki sposób zwróciłby ewentualną pożyczkę bezprocentową z funduszu krajowego.“ W odpowiedzi na to wezwanie oświadczył zarząd Towarzystwa św. Łukasza, że odstąpił od zamiaru założenia zakładu chromolitograficznego i zamyśla ograniczyć się na razie do wydawnictwa obrazków do nabożeństwa z koronkami.

Wydział krajowy uznał, że zmiana ta osłabia podstawę petycji, bo nieulega wątpliwości, że jeżeli Towarzystwo św. Łukasza zaniecha reprodukcji obrazków kolorowych, nie tylko nie osiągnie celu przedsięwziętego t. j. nie wyruguje z kraju lichych produktów zagranicznych tego rodzaju, lecz nadto nie zdoła rozciągnąć swej działalności na szersze koła ludności wiejskiej, która głównie obrazki kolorowe „kupować zwykła i na której pozyskaniu dla wyrobu krajowego pod każdym względem najwięcej zależy.

Z tych powodów oraz ze względu na to, że zarząd Towarzystwa św. Łukasza w swoim drugim przedstawieniu żądał 3000 zł. t. j. o 1000 zł. więcej aniżeli w pierwotnej petycji sejmowej, Wydział krajowy uznał za potrzebne ponowne wzięcie tej sprawy pod rozwagę i wezwał zarząd, aby wziął za podstawę plan swój pierwotny, obliczył dokładnie ale oszczędnie niezbędne potrzeby oraz wskazał ściśle sposób spłaty pożyczki i rękojmie. Do wezwania tegoż dodał Wydział krajowy oświadczenie, że nie odmówi swojego poparcia w obec Wysokiego Sejmu prośbie do powyższych wymagań zastosowanej.

Ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1881 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę w przedmiocie ograniczenia wolności dzielenia gruntów:

„Wniosek hr. Tyszkiewicza, jako też petycje okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego i petycję Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego, galic. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i przedłożenia w tym przedmiocie sprawozdania, ewentualnie wniosków na najbliższej sesji sejmowej.“

W skutek tej uchwały Wydział krajowy odezwą z dnia 15. listopada 1881 L. 55.191 odniósł się do Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą o objawienie zdania co do sposobu, w jaki stosownie do polecenia Wysokiego Sejmu

należałoby podjąć i przeprowadzić zbadanie kwestyi podzielności gruntów włościańskich. Tymczasem jednak c. k. Rząd już przedtem z własnej inicjatywy podjął tę kwestyę i wystąpił z projektem ustawy, zmieniającym prawo dziedziczenia posiadłości gruntowych.

Alegat 13.

Zasady tego projektu przyjęte przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zakomunikowało c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 20. stycznia 1882 L. 173/pr. /. Wydziałowi krajowemu celem objawienia zdania w formie odpowiedzi na szczegółowe pytania w kwestyonarzu zawarte. Wydział krajowy postanowił zasięgnąć za pośrednictwem Prezesów Rad powiatowych informacji, jak na tę sprawę zapatrują się poważniejsi włościanie w różnych stronach kraju i w tym celu wystosował okólnik dnia 10. marca 1882 L. 4.604 /.

Alegat 14.

Do chwili zamknięcia tego sprawozdania nie nadeszły jeszcze odpowiedzi ze wszystkich powiatów na okólnik powyższy, ale zebrany już materiał świadczy, że włościanie sami w przeważnej większości uznają zupełnie zgubność nieograniczonej wolności dzielenia gruntów i życzą sobie reformy pod tym względem, podnosząc przytem oczywiście głównie te potrzeby i życzenia mające przeważnie charakter lokalny, bo oparte na spostrzeżeniach w jednej okolicy zebranych. Wydział krajowy przesłał te opinie c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 11. lipca b. r. L. 18.143, w której zdanie swoje w tej sprawie wyraził.

Alegat 15.

Sprawa zakładania niższych szkół rolniczych w kraju.

Na posiedzeniu dnia 11. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm w skutek sprawozdania komisji kultury krajowej o wniosku p. Polanowskiego w sprawie zakładania niższych szkół rolniczych co następuje:

„Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół niższych rolniczych, przeprowadził rokowania tak z c. k. Rządem o subwencye, jakoteż z Radami powiatowemi, gminami i pojedynczemi osobami o dotacye w gruntach, budynkach, w gotówce lub stypendyach; oraz by wnioski o założenie szkół rolniczych niższych, oznaczając miejscowości, które ku temu „uzna za stosowne, Sejmowi na następnej sesyi przedłożył.“

W celu wykonania polecenia powyższego zawęzwał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 28. października 1881 L. 51198 wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby mu doniosły, czy założenie niższych szkół rolniczych w powiatach swych uważają za pożądane. ewentualnie wskazały miejscowości zdaniem ich najodpowiedniejsze na siedziby takich szkół oraz wymieniły dotacye, jakiemiby powiaty i gminy na siedziby szkół przeznaczone do założenia i utrzymania ich przyczynić się były skłonne. Równocześnie, zażądał Wydział krajowy od komitetów obudwóch krajowych Towarzystw rolniczych, ażeby mu objawiły w sprawie zakładania niższych szkół rolniczych swoją opinię, a mianowicie wskazały miejscowości, w którychby projektowane szkoły umieścić należało, oraz oznaczyły zasady organizacyi tychże szkół. Wreszcie udzielił Wydział krajowy odezwą z tej samej daty odpis uchwały Wysokiego Sejmu c. k. Prezydium Namiestnictwa, wyrażając przytem oczekiwanie, że c. k. Rząd nie odmówi mu poparcia materialnego, potrzebnego do wykonania projektu założenia kilku niższych szkół rolniczych w kraju.

Na zapytanie wystosowane do komitetów Towarzystw gospodarskich odpowiedział do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania tylko Komitet c. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarskiego w Krakowie (relacyą z d. 13 maja r. b.

L. 9255) tak, że zapatrywać Oddziału Galic. Towarzystwa gospodarskiego w kwestyi organizacyi projektowanych szkół jeszcze nie mieliśmy sposobności poznać.

Z Wydziałów powiatowych przedłożyło nam relacye swe przeszło czterdzieści, z których przeważna część oświadczyła się za zakładaniem niższych szkół rolniczych. Na podstawie zaś relacyi tych toczą się z pewną liczbą Wydziałów powiatowych dalsze rokowania, które jednakże nie dojrzały jeszcze w żadnym wypadku do tego stopnia, aby Wydział krajowy mógł w tej sprawie przedłożyć wnioski swe Wysokiemu Sejmowi.

Przemysł rękodzielniczy.

Powołując się na wiadomość podaną w przeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego (str. 37) o ankiecie w sprawie przemysłu rękodzielniczego, ma Wydział krajowy zaszczyt przedstawić niniejszem dalszy przebieg tej sprawy.

Po ułożeniu kwestyjonarza przez komisję wybraną na naradzie z 20 grudnia 1880. zaprosił Wydział krajowy rozporządzeniem z 4. lutego 1881. L. 3611 do udziału w ankiecie: c. k. Prezydium Namiestnictwa, Prezydium miasta Lwowa, c. k. krajową Radę szkolną, Rektorat c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, Izbę handlową i przemysłową we Lwowie, oraz zarządy Towarzystwa przemysłowego, Tow. politechnicznego, Towarzystwa „Spójnia“, Towarzystwa „Gwiazda“, Towarzystwa pedagogicznego i Korporacyi rękodzielniczych, a prócz tego jeszcze pp. Dra Stanisława Bielińskiego, Dra Leona Bilińskiego, Dra Wincentego Kraińskiego, Apolinarego Kopertyńskiego, Alfreda Elsnera i Ludwika Wierzbickiego. Kiedy zaś zaproszone władze i towarzystwa zamianowały delegatów, oznaczył rozporządzeniem z dnia 18. maja 1881 L. 8841, pierwsze posiedzenie ankiety na dzień 1. czerwca 1881.

Na posiedzeniu tem ankieta podzieliła się na trzy sekcye, a mianowicie: sekcję dla reformy ustawy przemysłowej, sekcję szkolną i sekcję dla spraw finansowych i ekonomicznych. Prace sekcyi zajęły następnie miesiące czerwiec, lipiec i sierpień, poczem ankieta odbywszy powtórne posiedzenie plenarne dnia 11. września 1881 przedłożyła Wydziałowi krajowemu wynik swych obrad relacją z daty powyższej.

W ciągu przeszłorocznej sesyi sejmowej posłowie Romanowicz i Merunowicz, którzy poprzednio zasiadali w ankiecie, przedłożyli Wysokiemu Sejmowi wniosek, opierający się na wyniku obrad ankiety, treści następującej:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie §. 19 statutu krajowego, wypowiada przekonanie, iż dla pomyślnego rozwoju przemysłu rękodzielniczego jest niezbędem, ażeby przy zamierzonej reformie ustawy przemysłowej postanowiono:

a) iż obok dwóch kategorii przemysłu, przyjętych w obowiązującej ustawie przemysłowej, tj. przemysłu wolnego i koncesyjonowanego, ma być utworzoną w nowej ustawie trzecia kategoria przemysłu rękodzielniczego, obejmująca te rodzaje zarobkowości, które zdolne są artystycznego wydoskonalenia, i w których osobista kwalifikacya kierowników i wykonawców rozstrzyga o trwałości, dobroci i gęście wyrobu.

b) aby dla tej gałęzi przemysłu postanowiono, iż mogą one być wykonywane tylko za wykazaniem się odpowiednią kwalifikacją, a mianowicie: ukończeniem przynajmniej szkoły ludowej i nauki uzupełniającej, albo szkoły przemysłowej w miejscach, gdzie istnieje — dalej odbyciem praktycznej nauki (terminu) u przedsiębiorcy i pewnym czasem praktyki jako robotnik,

c) aby przepisy o korporacjach przemysłowych ułożono w sposób tak stanowczy, by one wszędzie weszły w życie.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) żeby w wykonaniu obowiązujących przepisów o podatku zarobkowym mężom zaufania nadał wpływ większy, niż dotychczas na rozkład podatków,

b) aby w drodze konstytucyjnej wyrobił uwolnienie Stowarzyszeń surowcowych, magazynowych i produkcyjnych, zakładanych w celach rękodzielniczych od wszelkich podatków na przeciąg trzech lat od założenia.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby dla spraw przemysłu rękodzielniczego utworzył kuratoryę, któraby czuwała nad intelektualnemi, ekonomicznemi i organizacyjnemi sprawami tego przemysłu i dla kuratoryi tej ułożył statut.

IV. Sejm stawia w budżet funduszu krajowego na rok 1882 kwotę 10.000 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na cele przemysłu rękodzielniczego na podstawie wniosków utworzyć się mającej kuratoryi.⁴

Wniosek powyższy załatwionym został w ten sposób, że Wysoki Sejm uchwalił na posiedzeniu z dnia 24. października 1881 co następuje:

„I. Wniosek posłów Romanowicza i Merunowicza przekazuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

„Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 5.000 zł. na rok 1882 na cele przemysłu rękodzielniczego“.

Co się tyczy pierwszej części uchwały powyższej, to Wydział krajowy w duchu ustępu I. wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza przesłał Kołu polskiemu we Wiedniu elaborat ankiety w kwestyi reformy ustawy przemysłowej, oświadczając się przytem w piśmie z dnia 24. lutego r. b. L. 9.565 za wnioskami ankiety, a szczególnie za wnioskiem zmierzającym do utworzenia trzeciej kategorii przemysłu, t. j. przemysłu rękodzielniczego i do zapewnienia tej kategorii przemysłu opieki ustawodawczej pod względem kwalifikacyi przedsiębiorców i robotników. Poruszoną zaś we wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza kwestyę utworzenia kuratoryi dla spraw przemysłu rękodzielniczego, pozostawił Wydział krajowy w zawieszeniu ze względu na widoki bliskiego powstania banku krajowego, który, jak Wydział krajowy oczekuje, rozwinie na polu przemysłu rękodzielniczego skuteczną działalność.

Przychodząc do ustępu II. przywiedzonej uchwały Wysokiego Sejmu, nadmieniam Wydział krajowy, że z funduszu przeznaczanego przez Wysoki Sejm na cele przemysłu rękodzielniczego w roku 1882 przyznał w ciągu periody objętego niniejszem sprawozdaniem następujące subwencye:

1) Rozporządzeniem z dnia 8. listopada 1881. L. 53.435 p. M. Heydenreichowi we Lwowie na poparcie zakładu robót pożyczoszkowych:

a) jednorazowy zasiłek w kwocie 60 zł. a. w. na pokrycie kosztów sprowadzenia robotnika francuskiego;

b) subwencję miesięczną w kwocie 50 zł. na częściowe pokrycie płacy tegoż robotnika na przeciąg jednego roku;

c) subwencję miesięczną do wysokości 100 zł. a. w. na premie dla 10 robotników, którzy będą się uczyli robót na maszynach p. Heydenreicha, na tenże sam przeciąg czasu.

Maximum subwencji ad c) podwyższył następnie Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 25. kwietnia r. b. L. 19.218 w skutek rozszerzenia się zakładu do wysokości 120 zł. a. w. a prócz tego udzielił temże rozporządzeniem panu Heydenreichowi jednorazowe zasiłki w kwocie 180 zł. w. a. na częściowe pokrycie kosztów lokalu, opału i światła i w kwocie 225 zł. a. w. na pokrycie kosztów sprowadzenia robotników francuskich.

2) Rozporządzeniem z dnia 31. stycznia r. b. L. 5.027 Towarzystwu wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców „Rodzina“ we Lwowie jednorazowy zasiłek w kwocie 200 zł. a. w. na pokrycie kosztów organizacji oddziałów Towarzystwa.

3) Rozporządzeniem z dnia 21. marca r. b. L. 14.214 p. Maryi Romiszowskiej w Krakowie na poparcie zakładu wyrobów oczkowych subwencję miesięczną w kwocie 5 zł. w. a. dla każdej robotnicy, będącej w zakładzie na nauce aż do maksymalnej cyfry dwunastu, na przeciąg jednego roku.

4) Rozporządzeniem z dnia 25. kwietnia r. b. L. 16.909 p. Urbanowi Markiewiczowi we Lwowie zasiłek jednorazowy w kwocie 100 zł. a. w. na poparcie przedsiębiorstwa wyrobu pudełek.

5) Rozporządzeniem z dnia 9. maja r. b. L. 22.070 Towarzystwu tkaczy w Korczynie pod opieką św. Sylwestra, jednorazowy zasiłek w kwocie 800 zł. w. a. na koszt zarządu.

6) Rozporządzeniem z dnia 13. czerwca r. b. L. 25.555 Stowarzyszeniu „Spójnia“ we Lwowie; subwencję w kwocie 300 zł. a. w. na pokrycie kosztów wysłania delegatów w celu zakładania spółek rękodzielniczych, bazarów i t. p. jako też zaopatrywania nowo założonych spółek w potrzebne druki.

7) Rozporządzeniem z dnia 14. lipca r. b. L. 34.555 Towarzystwu tkaczy w Błazowie jednorazowy zasiłek w kwocie 800 zł. a. w. na pokrycie kosztów urządzenia magazynu.

Petycja Stanisława Tarnawskiego o stypendyum na kształcenie się w piwowarstwie.

Na posiedzeniu z dnia 22. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm petycję Stanisława Tarnawskiego o subwencję na kształcenie się za granicą w piwowarstwie, odesłać do Wydziału krajowego do zbadania i załatwienia.

Nabywszy przekonania, że kwalifikacye p. Tarnawskiego pozwalają oczekiwać dobrego skutku zamierzonych studyów, postanowił Wydział krajowy (uchwałą z dnia 6. grudnia 1881 L. 55.119), udzielić petentowi z funduszu dyspozycyjnego stypendyum w kwocie 300 zł. a. w., a na podstawie przedłożonego przez p. Tarnawskiego planu podróży i studyów zaasygnował mu przyznany zasiłek rozporządzeniem z dnia 29. stycznia r. b. L. 4.345 i z dnia 14. kwietnia r. b. L. 17.370.

Subwencye dla szkół przemysłowych w Jarosławiu, Przemyślu i Tarnowie.

Na posiedzeniu z dnia 24. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycji o subwencye dla szkół przemysłowych w Jarosławiu, Przemyślu i Tarnowie co następuje:

„Szkółom przemysłowym w Przemyślu, Jarosławiu i Tarnowie, przyznaje się subwencję jednorazową w kwocie 500 zł. w. a. na każdą pod tym warunkiem:

a) „że gminy miasta Jarosławia, Przemyśla i Tarnowa zobowiążą się „wspomagać każda swoją szkołę przemysłową roczną subwencją co najmniej „200 zł. a. w.

b) „że zarządy pomienionych szkół przesyłać będą Wydziałowi krajowemu półroczne sprawozdania o stanie rzeczonych szkół i ich funduszów, „oraz, że o terminie egzaminów zawiadamiać będą Wydział krajowy, iżby ten „mógł wysyłać delegatów swoich na egzamina.“

Uchwałę powyższą udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 11. listopada 1881 L. 55.120 Zarządom oddziałów Towarzystwa pedagogicznego w Przemyśle, Jarosławiu i Tarnowie z wezwaniem, ażeby zobowiązały się do dopełnienia warunku postawionego w ustępie b) uchwały, oraz postarały się o dopełnienie warunku, od którego Wysoki Sejm w ustępie a) uchwały wyplątę subwencji uczynił zawisłą.

Zarząd oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Przemyśle, któremu już na rok poprzedni przyznana była pod tymi samymi warunkami subwencya na szkołę przemysłową, przedłożył jeszcze przed otrzymaniem wezwania powyższego relacją z d. 6. września 1881 wyciąg z protokołu uchwał Rady miasta Przemyśla, z którego wynika, że Rada przyznała szkole przemysłowej na rok szkolny 1880/81 subwencję w kwocie 300 zł. a. w. W skutek tego Wydział krajowy zaasygnował zarządowi filii Towarzystwa pedagogicznego przyznana przez Wysoki Sejm subwencję w kwocie 500 zł. a. w. rozporządzeniem z dnia 19. września 1881 L. 44.739.

W sprawie szkoły przemysłowej w Jarosławiu otrzymał Wydział kraj. od zarządu tamtejszego oddziału Towarzystwa pedagogicznego wymagane przez Wysoki Sejm zobowiązanie w relacji z dnia 1. stycznia r. b. L. 1. a od Magistratu miasta Jarosławia w relacji z dnia 16. lutego r. b. L. 497 zawiadomienie, że tamtejsza Rada miejska postanowiła udzielić na utrzymanie szkoły w roku 1882 subwencję w kwocie 200 zł. a. w.

Jakkolwiek zaś wspomniana co dopiero uchwała Rady miasta Jarosławia nie całkiem czyni zadość warunkowi przez Wysoki Sejm postawionemu, to przecież Wydział krajowy ze względu na naglące potrzeby szkoły przemysłowej w Jarosławiu zaasygnował i tej szkole przyznana przez Wysoki Sejm subwencję rozporządzeniem z dnia 24. lutego r. b. L. 9.525

Zarząd wreszcie oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Tarnowie dopełnił postawionych przez Wysoki Sejm warunków relacjami z dnia 26. listopada 1881 L. 76 i z dnia 3. stycznia r. b. L. 1, z których ostatnia wykazała, że Rada miejska miasta Tarnowa uchwaliła udzielać na utrzymanie szkoły przemysłowej w Tarnowie subwencję roczną w kwocie 400 zł. a. w. począwszy od 1. wrześn. 1881 tak, że Wydział kraj. mógł i dla szkoły Tarnowskiej zaasygnować subwencję z funduszu krajowego rozporządzeniem z d. 23. Stycznia r. b. L. 1508.

Na popisy w szkołach powyższych, które się odbyły w Przemyśle dnia 12. czerwca 1881 a dnia 4. czerwca r. b. w Jarosławiu dnia 7. maja r. b. w Tarnowie dnia 4. czerwca r. b. delegował Wydział krajowy p. Ludwika Wierzbickiego, członka kuratorji dla spraw przemysłn domowego i drobnego.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Rzeszowie.

Na posiedzeniu z dnia 1. października 1881 roku uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycji Dyrekeji szkoły przemysłowej w Rzeszowie o subwencję na utrzymanie tejże szkoły co następuje:

„Udziela się szkole przemysłowej rzeszowskiej z funduszu szkół krajowych jednorazową subwencyę w kwocie 500 zł. a. w. jednak pod warunkami:

„a) że gmina miasta Rzeszowa zobowiąże się do stałej subwencji rocznej w kwocie przynajmniej 200 zł. w. a.

„b) że zarząd szkoły przesyłać będzie Wydziałowi krajowemu półroczne sprawozdania o stanie szkoły i jej funduszów i zawiadamiać będzie Wydział krajowy o terminach popisów szkoły w celu wysłania na nie swojego delegata“.

Uchwałę powyższą udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 25. października 1881 r. L. 49.779 Dyrekcji szkoły przemysłowej w Rzeszowie z wezwaniem, ażeby zobowiązała się do dopełnienia warunku postawionego w ustępie b) uchwały oraz postarała się o dopełnienie warunku, od którego Wysoki Sejm w ustępie a) uchwały wypłatę subwencji uczynił zawisłą. Wezwaniu temu uczynił zadość Zarząd szkoły relacją z 4. stycznia br. L. 1, którą przedłożył pismo Magistratu miasta Rzeszowa zawiadamiające, że Rada miasta zobowiązała się do stałej subwencji na utrzymanie szkoły w rocznej kwocie 200 zł. dokąd szkoła istnieć będzie, oraz przyjął na siebie obowiązek przedkładania Wydziałowi krajowemu półrocznych sprawozdań ze stanu szkoły, jakoteż zawiadamiania go o terminach popisów szkoły. W skutek tego zaś zaasygnował Wydział krajowy przyznaną przez Wys. Sejm subwencyę w kwocie 500 zł. w. a. rozporządzeniem z dnia 23. stycznia 1882 L. 1019.

Na popisie uczniów szkoły, który się odbył dnia 11. czerwca 1882 obecnym był jako delegat Wydziału krajowego p. Dr. Alojzy Rybicki, adwokat krajowy w Rzeszowie.

Stypendya dla uczniów szkoły ogrodniczej Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie-

Na posiedzeniu z 22. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycji Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie o wyznaczenie stypendyów dla uczniów szkoły ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa, utrzymywanej przez Towarzystwo co następuje:

„Sejm otwiera dla młodzieży uczęszczającej do szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie dwa stałe stypendya po 100 zł. w. a. i przyjmuje kwotę 200 zł. w. a. rocznie w budżet wydatków krajowych począwszy od r. 1882“.

Odpis uchwały powyższej udzielił Wydział krajowy Zarządowi Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie rozporządzeniem z dnia 11. listopada 1881 L. 55.116. Na przedstawienie zaś tegoż zarządu z dnia 20. grud. 1881 L. 704 zaasygnował kwotę stypendyjną przyznaną przez Wysoki Sejm na rok 1882 rozporządzeniem z dnia 31. grudnia 1881 L. 65.865.

Subwencya na wystawę rolniczo-przemysłową w Przemyslu.

Na posiedzeniu z dnia 15. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

„Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w roku 1882 w Przemyslu „urządzić się mającej udziela się jednorazową subwencyę w kwocie 1000 zł. w. a. i kwota ta wstawioną być ma do budżetu na r. 1882.

„Subwencya ta częściowo lub w całości zwróconą być ma do kasy krajowej, gdyby zyski z urządzenia wystawy przewyższyły wydatki.“

Odpis uchwały powyższej udzielił Wydział krajowy Komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie rozporządzeniem z dnia 25. października 1881 L. 52.193, a rozporządzeniem z dnia 20. stycznia r. b. L. 819 za-

asygnował Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w Przemysłu przyznany zasiłek.

Na prośbę rzeczonoego Komitetu wezwał dalej Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 24. marca r. b. L. 15.046 zarządy szkół garnearstwa w Kołomyi, snycerstwa w Zakopanem i koszykarstwa w Jarosławiu, Bolesławiu i Gręboszowie, ażeby przysposobiły i wysłały na wystawę przemyską okazy wyrobów swych uczniów.

Kiedy zaś zarząd szkoły koszykarstwa w Jarosławiu przedłożył prośbę o zasiłek na pokrycie kosztów obesłania wystawy, udzielił na ten cel rozporządzeniem z dnia 7. kwietnia r. b. L. 17.264 subwencyę w kwocie 25 zł. w. a. z funduszu przeznaczonego na popieranie przemysłu domowego.

Z tegoż samego funduszu udzielił nadto Wydział krajowy Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w Przemysłu rozporządzeniem z dnia 5. maja br. L. 21.981 zasiłek w kwocie 300 zł. w. a. na pokrycie kosztów zebrania okazów krajowego przemysłu domowego dla wystawy przemyskiej.

Uwzględniając wreszcie prośbę Komitetu wystawy o dodatkowy zasiłek na urządzenie wystawy, który okazał się koniecznym z powodu przyjęcia spóźnionego a gromadnego zgłoszenia się przemysłowców białskich, zaasygnował Wydział krajowy rzeczonemu Komitetowi rozporządzeniem z dnia 11. lipca r. b. L. 33.557 kwotę 400 zł. w. a. z funduszu dyspozycyjnego z zastrzeżeniem zwrotu zasiłku w całości lub w części, jeżeliby zamknięcie rachunku wystawy okazało nadwyżkę dochodów.

Subwencye na wystawę owoców i zjazd pomologów w Kołomyi.

Uwzględniając podanie Zarządu centralnego gal. Towarzystwa pszczelniczego-ogrodniczego, udzielił Wydział krajowy Towarzystwu temu rozporządzeniem z dnia 7. października 1881 L. 46.927 z funduszu dyspozycyjnego zasiłek w kwocie 200 zł. w. a. na pokrycie kosztów urządzenia wystawy owoców i zjazdu pomologów w Kołomyi w r. 1881.

Obok tego uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. października 1881 w skutek petycyi Komitetu tejeż wystawy na koszta urządzenia jej kwotę 100 zł. w. a. którą Wydział krajowy zaasygnował zarządowi gal. Towarzystwa pszczelniczego-ogrodniczego rozporządzeniem z dnia 20. stycznia r. b. L. 818.

Subwencya dla pani Teofili Zielińskiej na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów.

Na posiedzeniu z dnia 21. października 1881 uchwalił Wys. Sejm w skutek petycyi pani Teofili Zielińskiej o subwencyę na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów, wstawić na ten cel do preliminarza funduszu krajowego na r. 1882 kwotę 200 zł. w. a.

Treść uchwały powyższej udzielił Wydział krajowy pani Teofili Zielińskiej rozporządzeniem z dnia 8. listopada 1881 L. 55.112, asygnując jej równocześnie przyznaną subwencyę.

Subwencya dla p. Michaliny Teodorowiczówny na otworzenie warsztatu maszynowych robót drutowych.

Na posiedzeniu z dnia 5. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycyi pani Michaliny Teodorowiczówny o subwencyę w kwocie 600 zł. w. a. na otworzenie warsztatu robót pończoszkowych, co następuje:

„Pannie Michalinie Teodorowiczównie we Lwowie udziela się z funduszu „krajowego kwotę 200 zł. w. a., na otworzenie warsztatu maszynowych robót „drutowych na maszynach dotąd w kraju nieużywanych“.

Uchwałę powyższą udzielił Wydział krajowy p. Michalinie Teodorowiczównie rozporządzeniem z dnia 25. października 1881 L. 50.330, a przyznany przez Wysoki Sejm zasiłek zaasygnował rozporządzeniem z dnia 10. stycznia r. b. L. 1.838.

Subwencya dla Towarzystwa Tatrzańskiego.

Na posiedzeniu z dnia 22. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm przy rozprawie nad Rubr. XV preliminarza funduszu krajowego na r. 1882 dla Towarzystwa Tatrzańskiego kwotę 400 zł. w. a. przezco znalazła załatwienie petycyę tegoż Towarzystwa o subwencję.

O uchwale powyższej uwiadomił Wydział krajowy Towarzystwo Tatrzańskie rozporządzeniem z dnia 25. listopada 1881 L. 58.678 z uwagą, że zaasygnuje przyznany zasiłek, skoro Towarzystwo przedłoży sprawozdanie z czynności swych w r. 1881.

Sprawa uregulowania jarmarków i targów w kraju.

Na posiedzeniu z dnia 5. października 1881 przeszedł Wysoki Sejm nad sprawozdaniem komisji administracyjnej w przedmiocie uregulowania jarmarków i targów w kraju do porządku dziennego.

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 25. października 1881 L. 51.600 wszystkie Wydziały powiatowe, które w sprawie uregulowania jarmarków i targów wniosły były petycyę do Wysokiego Sejmu.

Nauczyciel wędrowny do rozpowszechniania wiadomości rolniczych pomiędzy włościanami.

Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu w ciągu ostatniej sesyi sejmowej jako niezadowoloną petycyę oddziału lwowskiego c. k. gal. Towarzystwa gospodarczego, w której tenże oddział pomiędzy innymi prosi, aby Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu zorganizowanie instytucyi nauczycieli wędrujących, którzyby pod nadzorem władz autonomicznych rozpowszechniali między włościanami łatwo zastosować się dające wiadomości z dziedziny rolnictwa i hodowli zwierząt, a podług uznania tychże władz, pouczali też włościan o istocie kredytu i instytucjach kredytowych.

W skutek petycyi powyższej postanowił Wydział krajowy ustanowić na próbę nauczyciela wędrownego i użyć do tej czynności pana Włodzimierza Grodzkiego, nauczyciela niższej szkoły rolniczej w Dublinach, jednak w ten sposób, ażeby dodatkowe zajęcie p. Grodzkiego szkole rzeczonej nie przyniosło uszczerbku. Na kosztą zaś tej próby, wyznaczył z funduszu dyspozycyjnego kwotę 150 zł. w. a. Zatwierdziwszy następnie rozporządzeniem z dnia 21. marca b. r. L. 10.908 przedłożony przez p. Grodzkiego plan czynności, upoważnił Wydział krajowy temże rozporządzeniem p. Grodzkiego do rozpoczęcia czynności nauczyciela wędrownego za wynagrodzeniem w kwocie 5 zł. w. a. za każdy dzień użyty do wykładów, oraz wyznaczył kwotę 65 zł. w. a. na zakupno przedmiotów do demonstracyi, których następnie nauczyciel ma prawo użyć na premia dla włościan.

Pomnożenie kas oszczędności.

W skutek zaproszenia c. k. Rządu, Wydział krajowy wziął przez swoich delegatów udział w ankiecie, która w Czerwcu 1881 obradowała w c. k. Namiestnictwie nad sposobami pomnożenia liczby kas oszczędności w Galicyi. Wynik tych obrad przedłożony został Ministerstwu, z kąd nadeszła odpowiedź przedstawiona Wydziałowi krajowemu w załączonej odezwie Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 27. stycznia 1882 L. 10.862 pr.

Alegat 16.

Treść tej odezwy podał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 7. marca 1882 L. 5.926 do wiadomości wszystkich Wydziałów powiatowych dodając ze swojej strony, że dla osiągnięcia celu wytkniętego t. j. powiększenia liczby kas oszczędności w kraju „powinny wszystkie do współdziałania powołane czynniki wpływać w swoim zakresie zachętą i pomocą, której Wydział krajowy jak dotąd tak i nadal chętnie użyje. W tym celu umieścił Wydział krajowy w statucie Banku krajowego postanowienia umożliwiające tej instytucji rozwinięcie szerszej i skutecznej akcji“. Nadto podniósł Wydział krajowy w swoim okólniku, że zawarte w reskrypcie Ministerstwa przyrzeczenia przyczynią się znacznie „do osiągnięcia właściwego zadania kas oszczędności, polegającego na łatwym lokowaniu najdrobniejszych nawet oszczędności z możnością podniesienia takowych na wypadek potrzeby“.

Odpis okólnika swojego podał Wydział krajowy także do wiadomości Prezydium c. k. Namiestnictwa.

Pożyczka na zasiewy
z r. 1880.

Zwrot półmilionowej pożyczki, którą w roku 1880 kraj przyszedł w pomoc ludności wiejskiej, dotkniętej klęską nieurodzajów i brakiem ziarna na zasiew, trwał jeszcze i w nbiegłym roku, gdyż w wielu okolicach urodzaj w r. 1881 nie odpowiadał oczekiwaniom w takim stopniu, aby ludności oprócz środków do życia dostarczył także potrzebnych funduszków na uiszczenie się z zaciągniętego długu. Zabezpieczony od strat poręką gmin i egzekucją polityczną, fundusz krajowy nie poniesie żadnego uszczerbku z powodu, że Wydział krajowy uwzględnił uzasadnione prośby o odroczenie egzekucji i przedłużenie terminu zwrotu. Zresztą zaległość jest już w tej chwili wcale nieznaczną, jak świadczy szczegółowy wykaz.

Alegat 17.

Opłaty propinacyjne.

W ściąganiu opłat propinacyjnych na rzecz funduszu propinacyjnego zaszła zmiana pomyslna.

Alegat 18.

C. k. Prezydium Namiestnictwa wydało 26. stycznia 1882 L. 11.229 pr. okólnik do wszystkich Starostw, w którym nie tylko zaleciło energiczne ściąganie zaległych i bieżących opłat propinacyjnych, lecz nadto zaprowadziło ewidencję, która zapobiegnie w przyszłości wzrostowi zaległości. Zaraz w pierwszych miesiącach po wydaniu tego okólnika okazał się bardzo korzystny skutek praktyczny w dochodach funduszu propinacyjnego. W drugim okólniku z dnia 16. maja 1882 L. 5.037/pr. Prezydium c. k. Namiestnictwa upomniało c. k. Starostwa, które jeszcze niezupełnie ściągęły zaległe opłaty a nadto położyło nacisk na to, aby od szynkarzy nowo ustanowionych ściągano opłaty z góry i pod żadnym warunkiem nie zezwalano na zwłokę.

Krajowe komisje i podkomisje reklamacyjne dla podatku gruntowego.

W skutek zaszłych wypadków śmierci i rezygnacji okazała się potrzeba powołania nowych członków i zastępców do krajowych komisji i podkomisji reklamacyjnych dla podatku gruntowego. Mianowicie powołani zostali przez Wydział krajowy: 1) dr. Klemens Żywicki na zastępcę członka tarnopolskiej podkomisji (w miejsce p. Ignacego Głazewskiego); 2) p. Józef Pieńczykowski na zastępcę członka lwowskiej komisji (w miejsce p. Bolesława Śmiałowskiego); 3) p. Maciej Kunaszowski na zastępcę członka lwowskiej komisji (w miejsce ś. p. Ferdynanda Szybińskiego); 4) p. Hilary Treter na zastępcę członka tejże komisji (w miejsce p. Xenofona Ochrymowicza); 5) p. Maciej Zenon Serwatowski na zastępcę członka tejże komisji (w miejsce ś. p. Igna-

cego Łukasiewicza); 6) p. Jędrzej Mikuli na członka tarnopolskiej podkomisyi (w miejsce p. Jana Kakowskiego).

Alegat 19. W sprawie popierania czynności komisji reklamacyjnych wystosował Wydział kraj. okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych .| dnia 6. grudnia 1881 L. 61475.

Fundacya Felikey Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców.

Zamieszkała w Paryżu właścicielka dóbr JW. Feliksa Marya z hr. Golejewskich Czarkowska złożyła w kasie Wydziału krajowego przez pełnomocnika swojego Dra Marcelego Madeyskiego sto tysięcy zł. w 5% listach hipotecznych na cele fundacyi dla rękodzielników i przemysłowców Polaków w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących. Fundatorka zastrzegła sobie dożywotni pobór kuponów od złożonych listów hipotecznych i przez pełnomocnika swojego wskazała główne postanowienia, które zawierać ma list fundacyjny.

Alegat 20.

Załączone .| pismo pełnomocnika daje wyczerpujące objaśnienia celów fundacyi. Wydział krajowy złożył fundatorce podziękowanie za ten dar szlachetny. Przygotowanie listu fundacyjnego jest w toku.

Fundacya wystawy krajowej rolniczo-przemysłowej we Lwowie z r. 1877.

W roku 1881 wprowadził Wydział krajowy w życie fundację wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877, przeznaczoną dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo już w kraju wykształceni, wiedzę swoją i naukę za granicą uzupełnić pragną. W skutek rozpisanego 18. maja 1881, L. 22731 konkursu na dwa stypendya po 300 zł. dla jednego ślusarza i jednego stolarza, zgłosiło się czternastu kompetentów. Wydział krajowy nadał jedno stypendyum ślusarzowi ze Świątnik, Franciszkowi Wojciechowi Słomce, a drugie stolarzowi ze Lwowa Feliksowi Ignacemu Schröderowi. W roku 1882 rozpiął Wydział krajowy konkurs znowu na dwa stypendya: jedno dla ślusarza, drugie dla kowala. W wyborze kategorii rękodzielnictwa i przemysłu, które uwzględniać należy przy rozpisaniu konkursu, powodował się Wydział krajowy informacjami, zasięgniętymi u znawców fachowych.

Kurs gorzelniczy w Dublanach.

O projekcie urządzenia kursu gorzelniczego w Dublanach, mającego zastąpić szkołę gorzelniczą we Lwowie, która istnieć przestała w skutek zgonu ś. p. Dra Guensberga, wspominał już Wydział krajowy w przeszłorocznym sprawozdaniu ze swych czynności (str. 39). Ażeby projekt ten wprowadzić w życie, zavezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 29. Marca 1881 L. 7666 p. Dra Romana Wawnikiewicza, profesora krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach do przedłożenia szczegółowego planu urządzenia kursu gorzelniczego wraz z obliczeniem wydatków, które kurs spowoduje, zaś od Dyrekcji szkół dublańskich zażądał opinii, czy kurs da się pomieścić w Dublanach bez uszczerbku dla szkół rolniczych tamtejszych. Na podstawie relacji otrzymanych w tej sprawie od Dyrekcji szkół dublańskich i p. Dra Wawnikiewicza, ustanowił następnie Wydział krajowy rozporządzeniem z 12. kwietnia 1881 L. 17180 załączony .| program kursu gorzelniczego oraz budżet jego na rok 1881 i poruczył kierownictwo kursu p. Dr. Wawnikiewiczowi. Równocześnie udał się do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa odpowiednią subwencję na pokrycie kosztów kursu, a prośba ta odniosła skutek pożądany, gdyż c. k. Prezydium

Alegat 21.

Namiestnictwa oznajmiło odezwą z dnia 21. czerwca 1881 L. 5525/pr., że c. k. Ministerstwo rolnictwa gotowe jest przyznać na kurs gorzelniczy roczną subwencję w kwocie 1000 zł. w. a. na przeciąg lat pięciu.

Z pomocą zasiłku powyższego kurs gorzelniczy wszedł w życie w r. 1881, a w roku bieżącym odbywa się powtórnie. Na wniosek kierownika kursu udzielił Wydział krajowy z funduszków kursu kilku uczniom zasiłków, a mianowicie w r. 1881 Tadeuszowi Sikorskiemu zasiłek w kwocie 60 zł. w. a. w roku bieżącym zaś Leopoldowi Przełomskiemu 60 zł. w. a. i Aleksandrowi Kulczyckiemu 50 zł. w. a.

Komitet doradczy
dla spraw chowu koni
w Galicyi.

O projekcie ustanowienia Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi podano już wiadomość w przeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego (str. 35). Od tej pory udzieliło c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 13. kwietnia 1881 L. 2469/pr. ostatecznie zredegowane i przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzone „postanowienia o zakresie działania ustanowionego przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi“, poczem Wydział krajowy przedstawił c. k. Prezydium odezwą z dnia 20. kwietnia 1881 L. 18291 do nominacji na członka komitetu z terna pp.: ks. Adama Sapiehę, Kazimierza Tuczyńskiego i Józefa Borowskiego. Odezwą wreszcie c. k. Prezydium z dnia 20. maja 1881 L. 4506/pr. został Wydział krajowy zawiadomionym, że p. Minister rolnictwa zamianował na przeciąg lat sześciu: 1) członkami komitetu pp.: ks. Adama Sapiehę, Józefa Skarbak Borowskiego, Atanazego Benoego, Juliusza Bielskiego i br. Adama Heydla; 2) zastępcami zaś pp.: Kazimierza Tuczyńskiego, Eustachego Zagórskiego, Augusta Gorayskiego, br. Jakóba Romaszkana i Augusta Jordan-Stojowskiego.

Sprawa paszportów dla
koni.

Wydział powiatowy w Mościskach objawił Wydziałowi krajowemu życzenie, ażeby dla zapobieżenia kradzieżom koni, oraz szerzeniu się chorób zaraźliwych u koni, targi na konie nadzorowane były w podobny sposób jak targi na bydło, mianowicie, ażeby wydane zostały przepisy, że konie przyprowadzane na targi, winny być zaopatrzone w świadectwa zwierzchności gminnych (paszporty), stwierdzające, że konie te są własnością sprzedających i wolne od chorób zaraźliwych. Życzenie powyższe poparły jak najusilniej obadwa krajowe Towarzystwa rolnicze, których opinii Wydział krajowy w sprawie tej zasięgał. Wskutek tego zaś Wydział krajowy odezwą z d. 11 czerwca 1881 L. 25209 przesłał relacye Towarzystw rolniczych c. k. Prezydium Namiestnictwa z zapytaniem, czy c. k. Rząd byłby skłonny przedłożyć Sejmowi krajowemu projekt, uwzględniający zapatrywania Towarzystw, lub udzielić w danym razie poparcia projektowi tego rodzaju, któryby przez Wydział krajowy do Wysokiego Sejmu został wniesionym. Na odezwę tę jednakże Wydział krajowy do tej pory nie otrzymał odpowiedzi.

Sprawa piętnowania bydła
rogatego.

C. Namiestnictwo oznajmiło odezwą z dnia 20. stycznia r. b. L. 2190, że praktykowany w myśl ustawy księgosuszowej z roku 1880 i rozporządzenia ministeryalnego z d. 12. kwietnia 1880 sposób piętnowania bydła w okręgach pogranicznych przez wypalanie znaku na lewym udzie okazał się wadliwym. Wspomniawszy dalej, że komitety Towarzystw rolniczych, których zdania zasięgało c. k. Namiestnictwo w kwestyi obmyślenia właściwego sposobu

znaczenia bydła, objawiły w tej sprawie zdania różnorodne, wyraziło c. k. Namiestnictwo życzenie, ażeby Wydział krajowy dozwolił przeprowadzić próby z rozmaitemi sposobami piętnowania na bydło folwarku Dublańskiego pod kierownictwem c. k. weterynarza krajowego a z współudziałem Dyrekeyi kraj. szkoły rolniczej w Dublinach. Życzenie to uwzględnił Wydział krajowy i wydał rozporządzeniem z dnia 27. stycznia r. b. L. 4.466 Dyrekeyi szkół dublańskich stósowne polecenie.

O wyniku przedsięwziętych prób nie otrzymał Wydział krajowy do tej pory wiadomości. Tymczasem zaś nadeszły do Wydziału krajowego od kilku nastu Wydziałów powiatowych zażalenia na dotychczasowy sposób piętnowania które to zażalenia Wydział krajowy pospieszył przesłać c. k. Namiestnictwu.

Tępienie chomików.

Wydział powiatowy w Kołomyi uskarżał się w podaniu wystosowanem do Wydziału krajowego na szkody, jakie w powiecie tamtejszym wyrządzają rolnikom chomiki (*ericatus frumentarius*) i prosił, ażeby zarządzone zostało tępienie tych szkodników.

Zasiągnąwszy w tej sprawie opinii obudwu krajowych Towarzystw rolniczych udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 29. kwietnia 1881 roku L. 44.899 do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby zwróciło na wspomniane szkodniki uwagę c. k. Starostów i wezwało ich, aby zarządzili tępienie chomików gdziekolwiekby ilość takowych stawała się groźną dla produkcji rolniczej. Prośba ta znalazła uwzględnienie jak się okazuje z okólnika c. k. Namiestnictwa do c. k. Starostów z dnia 23. lipca 1881 L. 33.015, którego odpis c. k. Namiestnictwo udzieliło Wydziałowi krajowemu.

Towarzystwo ogrodnico-sadownicze we Lwowie.

Towarzystwo ogrodnico-sadownicze we Lwowie przedłożyło Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 31. grudnia 1881 L. 704 sprawozdanie z czynności swych w r. 1881, z którego Wydział krajowy wyjmuje następujące daty:

Do szkoły ogrodniczej: przez Towarzystwo utrzymywanej uczęszczało w roku szkolnym 1860/1 uczniów 18, z których ukończyło naukę i otrzymało służbę samoistnych ogrodników 3, przyjęło służbę u innych ogrodników 3, wydalono z zakładu 2, przeszło do innego zakładu 2, pozostało na następny rok szkolny 8.

W ogrodzie Towarzystwa znajdowało się z końcem roku 1881 szczepów uszlachetnionych 2—6 letnich 51.000, okólizówek 30.000, krzewów ozdobnych 6.000, drzewek 700, — prócz tego 2 zagony zasianych ziarn i pestek.

Do wzmianki powyższej dodaje Wydział krajowy ze swej strony, że w roku 1881 udzielił Towarzystwu ogrodnico-sadowniczemu, oprócz zwykłej subwencji rocznej w kwocie 700 zł. z funduszu dyspozycyjnego zasiłek nadzwyczajny w kwocie 250 zł. na pokrycie kosztów urządzenia wystawy ogrodnico-sadowniczej we Lwowie w roku 1881.

Stypendyum Eustachego Wierzbickiego.

W przeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego podano już (str. 31), w jaki sposób Wydział krajowy wykonał uchwałę Wysockiego Sejmu z dnia 16. lipca 1880 przyznającą p. Eustachemu Wierzbickiemu subwencyę w kwocie 500 zł. w. a. za wykształcenie się w gorzelnictwie i piwowarstwie. W uzupełnieniu relacji przeszłorocznej nadmienić wypada obecnie że p. Wierzbicki, otrzymawszy na podstawie asygnaty Wydziału krajowego z dnia 4. stycznia 1880 L. 500 kwotę 300 zł. tytułem pierwszej raty przy-

znanego mu przez Wysoki Sejm stypendyum, od tej pory wcale do Wydziału krajowego się nie zgłosił, w skutek czego też nie otrzymał reszty stypendyum.

Miejskie muzeum przemysłowe we Lwowie.

Magistrat król. stoł. miasta Lwowa doniósł Wydziałowi krajowemu, że Rada nadzorcza miejskiego muzeum przemysłowego po upływie przepisanego statutu trzechlecia urzędowanie swe złożyła.

W skutek doniesienia tego zamianował Wydział krajowy dekretem z dnia 27. maja 1881 L. 15.378 członkiem pomienionej Rady nadzorczej na najbliższy peryod trzechletni pana Dra Józefa Wereszczyńskiego, członka Wydziału krajowego.

Sprawa przemysłu sukienicznego w Biale.

Na prośbę fabrykantów sukna w Biale, wystosował Wydział krajowy dnia 23. listopada 1881 L. 55.974 odezwę do c. k. Namiestnictwa, Prezydów c. k. wyższych Sądów krajowych w Krakowie i we Lwowie, Dyrekcji policyi w Krakowie i we Lwowie, Dyrekcji poczt we Lwowie itd., oraz okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, w którejto odezwie względnie okólniku, zwrócił ich uwagę na wyroby fabryk sukna w Biale. Kiedy zaś następnie w skutek zgłoszenia się do Białej pewnej liczby gmin o sukno na umundurowanie służby miejskiej i straży ogniowych, jeden z fabrykantów bialskich przedstawił Wydziałowi krajowemu, że byłoby tak dla fabrykantów jak i odbiorców sukna korzystnem, ażeby umundurowanie służby miejskiej i straży ogniowych było o ile możności jednolitem co do gatunku i koloru materyi, postanowił Wydział krajowy wpłynąć w tym kierunku na zarządy gmin.

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

Z czynności dotyczących krajowych szkół rolniczych w Dublanach zdaje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawę w osobnem sprawozdaniu.

Przemysł domowy.

Podobnie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie w przedmiocie spraw przemysłu domowego.

Sprawy górnicze.

Czynności Wydziału krajowego podjęte w celu podniesienia przemysłu naftowego i górniczego, a będące dalszem wykonaniem uchwały Sejmu krajowego z dnia 18. października 1878 r i uchwały z dnia 17. lipca 1880 roku przyjął Wysoki Sejm na dniu 21. października r. z. z uznaniem do wiadomości, a to co w okresie czasu od dnia 1. lipca 1881 po 1. lipca 1882 działo się, jakie geologiczne badania zarządzono i jakie spostrzeżenia o układzie głębszych warstw w okolicach naftowych poczyniono, będzie przedmiotem specjalnego sprawozdania.

W tem sprawozdaniu LW. 35.103 z r. 1882 przedstawimy sprawę uregulowania prawnych stosunków przedsiębiorstw, mających na celu eksploatację minerałów żywicznych w Galicyi i sprawę uzyskania zniżenia opłat skarbowych i podatków opłacanych przez kopalnie naftowe, któremi Wysoki Sejm zajmował się na posiedzeniu z dnia 17. października r. z. i o których rezolucye Sejmu były Wysokiemu Rządowi przedłożone.

Stypendya i subwencye dane pracownikom na polu górniczem, lub uczniom szkół górniczych.

Z funduszu 2.000 zł. w. a. przyznanego na wniosek komisji górniczej na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych kraj nasz najbliższej obchodzących, udzielono w r. b. stypendya następującym uczniom akademii górniczej w Leoben: Władysławowi Frankiewiczowi, Piotrowi Zagó-

rowskiemu, Józefowi Wrzesińskiemu i Karolowi Miłkowskiemu, — i użyczono pomocy dla odbycia wycieczek uczniom tejże akademii: Franciszkowi Patlewiczowi i Zbigniewowi Złowodzkiemu.

P. Dr. Emil Dunikowski otrzymał subwencyę na prace geologiczne w Monachium. P. Dr. Rudolf Zuber na podróż naukową do Alp. Obaj ci panowie z zadowoleniem Wydziału krajowego pracują drugi już rok nad geologicznym zbadaniem układu Karpat.

Nadto nadano dwa stypendya dla chemików poświęcających się wyłącznie studjom naftowym. Panu Arnulfowi Nawratilowi we Lwowie i p. Karolowi Krzyżanowskiemu w Krakowie. Sprawozdanie z ich badań znajdzie stosowniejsze miejsce w oddzielnym sprawozdaniu o czynnościach górniczych Wydziału krajowego, ponieważ stypendya te były nadane na wniosek i w myśl programu ułożonego przez krajową Radę górniczą, o której czynnościach tam będzie mowa.

Stypendya i zasiłki dla uczniów szkół rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi.

Z funduszów przeznaczonych przez Wysoki Sejm na stypendya i zasiłki dla uczniów szkół rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi otrzymali:

- a) słuchacze c. k. Akademii rolniczej w Wiedniu: Jan Skupniewicz 300 zł. Michał Martyniec, Hilary Follprecht, Jan Kosina i Mieczysław Piotrowski po 200 zł.; Tadeusz Czajkowski, Józef Przybylski, Konstanty Pańkowski, Franciszek Semianów, Jan Ficałowicz, Zdzisław Stoczkiwicz i Jan Bielowski po 100 zł.; Alojzy Swoboda 50 zł.
- b) słuchacz wiedeńskiej szkoły weterynaryi Karol Schole 200 zł. do ukończenia studyów;
- c) uczniowie lwowskiej szkoły weterynaryi: Franciszek Lenartowicz 150 zł.; Narcyz Sikorski i Tomasz Markowski po 100 zł.; Dymitr Marko, Ignacy Balicki, Jan Nowak, Michał Kozak, Wiktor Tychowski, Szymon Czyczyłowicz, Fryderyk Boehik, Józef Krol, Józef Hepp, Jan Smołucha, Maurycy Maresz i Sylwester Kraczkowski po 50 zł.

Stypendyum na cele kultury krajowej.

Wydział krajowy udzielił z funduszu dyspozycyjnego w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem na cele kultury krajowej a prócz wymienionych już poprzednio następujące subwencye:

- 1) Związkowi Stowarzyszeń zarobkowych gosp. we Lwowie 150 zł. w. a. za tyleż egzemplarzy VII. rocznika Stowarzyszeń.
- 2) Oddziałowi gal. towarz. pszczelniczego-ogrodniczego w Bochni 80 zł. w. a. na pokrycie kosztów podróży nauczycieli wędrownych, mających z ramienia oddziału pouczać włościan w przedmiocie hodowania pszczół, roślin warzywnych i drzew owocowych.
- 3) Komitetowi c. k. gal. Towarzystwa gosp. 360 zł. w. a. na stypendya dla uczniów szkoły wyprawy i uprawy lnu w Gródku w r. 1881.
- 4) Temuż komitetowi 150 zł. w. a. na pokrycie kosztów wydawnictwa instrukcyi do reklamacyi w sprawie podatku gruntowego.
- 5) Temuż komitetowi 37 zł. 50 ct. za 25 egzemplarzy dziełka Dr. Szczęsnego Kudelki pod tytułem „Choroby roślin gospodarskich, ich przyczyny i środki zaradcze“, zakupione do użytku uczniów kraj. śred. szkoły rolniczej w Czernichowie.

6) P. Dr. Maxymilianowi Nowickiemu, c. k. profesorowi uniwersytetu Jagiellońskiego, dwa razy (w r. 1881 i 1882) po 100 zł. w. a. na badania w sprawie imiennictwa i rozsiadlenia ryb w kraju naszym.

7) P. Dr. Karolowi Szweicerowi począwszy od 1. kwietnia r. b. aż do dalszego zarządzenia zasiłek miesięczny w kwocie 75 zł. w. a. na podróż naukową, mającą na celu wykształcenie się w administracji gospodarczej.

8) Uczniom kursu melioracyjnego w Dublinach Stanisławowi Zacharskiemu i Michałowi Chomickiemu na odbycie kursu melioracyjnego w Nachodzie pierwotnie po 100 zł., a później dodatkowo po 49 zł. w. a.

Spi. ludności w Nowem-
mieście.

Wydział powiatowy w Dobromilu przedłożył Wydziałowi krajowemu zażalenie tej treści, że komisarz rządowy, kierujący konspiracyją ludności w Nowemmieście, we wszystkich wypadkach, w których chodziło o osobę wyznania mojżeszowego, w rubryce „język tywarzyski“ wpisany już na podstawie deklaracji interesowanych język polski, kazał samowolnie zmienić na język niemiecki.

Zażalenie to odstąpił Wydział krajowy odezwą z dnia 15. lutego 1881 L. 6.600 c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby zarządziło zbadanie sprawy. Zarządzone zaś przez c. k. Prezydium Namiestnictwa dochodzenie wykazało słuszność zażalenia, w skutek czego podług odezwy tegoż Prezydium z dnia 4. kwietnia 1881 L. 3.014 pr. wszyscy izraelici w Nowemmieście zapisani zostali zgodnie z ich oświadczeniem z językiem towarzyskim polskim.

Bióro melioracyjne.

W skutek podania Wydziału krajowego z dnia 18. maja 1881 L. 12.943 przyzwoliło wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 30. września 1881 L. 5.836 dla biura melioracyjnego na r. 1881 subwencyę w kwocie tysiąca zł. w. a. i zarazem przyrzekło równą roczną kwotę subwencyjną na dalsze 4 lata od 1882 do 1885.

Z subwencyi tej przeznaczył Wydział krajowy połowę t. j. 500 zł. w. a. na polepszenie płac inżynierów-pomocników i rozporządzeniem z d. 31. grudnia 1881 L. 64.956 podwyższył płace począwszy od 1. stycznia 1882 inżynierom-pomocnikom Janowi Blautowi, Ferdynandowi Hilbrichtowi, tudzież inżynierowi expozytury w Taruowie Tadeuszowi Sikorskiemu na 800 zł., inżynierowi-pomocnikowi Andrzejowi Kędziorowi zaś na 1.000 w. a. rocznie.

W załatwieniu petycyi c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego L. 542 z r. 1881 odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 w sprawie bezpłatnego udzielania pomocy biura przy robotach melioracyjnych, zawiadomił Wydział krajowy w myśl sprawozdania komisji kultury krajowej komitet tegoż Towarzystwa pismem z dnia 5. grudnia 1881 L. 55.738, że w miarę funduszów, jakimi rozporządza na cele melioracyjne, będzie Wydział krajowy o ile możności uwzględniać spółki wodne stósownie do życzeń c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego i w każdym wypadku, gdzie przeprowadzenie melioracyi zawisłem będzie od zawiązania spółki, weźmie pod rozwagę potrzebę udzielenia bezpłatnej pomocy bióra melioracyjnego.

Czynności biura melioracyjnego.

Czynność biura melioracyjnego za czas od 1. stycznia 1881 do 30. czerwca 1882 była następującą :

A. W ciągu roku 1881 zgłosiły się następujące strony do biura melioracyjnego :

1. JW. hr. Baworowski z Bohatkowic.
2. Wny A. Gniewosz z Bezka.
3. Komitet dla uregulowania rzeki Wisłoki w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim.
4. Wydział powiatowy w Dąbrowej.
5. Ces. król. Sąd powiatowy w Bursztynie.
6. JW. hr. S. Badeni z Radziechowa.
7. Zarząd dóbr ks. de Ligne z Toporowa.
8. Zarząd dóbr hr. Badenich z Buska.
9. Wny Gotleb z Dołhomocisk.
10. Wny Rodakowski z Bortnik.
11. Wny Grotowski z Jaémierza.
12. Wny Ig. Krajewski z Czech.
13. Wny A. Krajewski z Opłucha.
14. JW. hr. Zamoyska z Ohladowa.
15. Wny Artur Cielecki z Porchowej.
16. Wny Wł. Cielecki z Byczkowic.
17. Wny Al. Cielecki z Hadynkowic.
18. W. Torosiewiczowa z Sassowa.
19. JW. hr. Komorowski z Bilinki.
20. JW. hr. Zamoyski z Wysocka.
21. Komitet dla regulacji rzeki Wiszni w powiecie Jarosławskim.
22. Wł. Jouna z Surmaczówki.
23. Wny Wierzchlejski z Kabarowic.
24. Zarząd dóbr JE. hr. Dzieduszyckiego z Zarzecza.
25. Administracya fundacyi hr. Skarbka.
26. Wny Czerwiński z Horodyszcz.
27. Wny Gniewosz z Kąt.
28. Wna Hubicka z Nakwaszy.
29. Wny Bocheński z Mużyłowa.
30. Wny Torosiewicz z Ostrowa.
31. Wny Jędrzejowicz z Zacierni.
32. JW. hr. Tyszkiewicz z Weryni.
33. Wny Kakowski ze Zboisk.
34. Wny Rozwadowski z Dębin.
35. JW. hr. Łubieński z Zassowa.
36. JO. Ks. Sanguszko z Tarnowa.
37. Wny Męciński z Partynia.
38. Wny Dietl z Rzuchowej.
39. Wielmożny Wohlfeld z Żabna.
40. Jaśnie Wielmożny hr. Breza z Podleszan.
41. Wielmożny Bezke z Karwodrzy.
42. " Ostrowski z Krzyża.
43. " Kaczkowski z Klikowej.
44. " Kwiatkowski z Wojsławia.

45. Jaśnie Wielmożny hr. Rey z Przecławia.
46. Wielmożny Prószyński ze Skrzydlnej.
47. „ Rozwadowski z Tuchowa.
48. Spółka wodna w powiecie Mieleckim,
49. „ „ dla regulacyi Żabnicy.
50. Folwark w Dublanach.

W roku 1882 po koniec czerwca:

51. Wielmożny Szczepański z Machowej.
52. Sekcyja ogrodowa rady miasta Tarnowa.
53. Jaśnie Wielmożny hr. Stadnicki z Nawojowej.
54. „ „ hr. Tyszkiewicz z Weryni.
55. „ „ hr. Łubieński z Zassowa.
56. JO. Księżę Sanguszko z Tarnowa.
57. Wielmożny J. Męciński z Partynia.
58. „ Dietl z Rzuchowej.
59. Jaśnie Wielmożny hr. Breza z Podleszan.
60. Wielmożny Bezke z Karwodrzy.
61. „ Ostrowski z Krzyża.
62. „ Rozwadowski z Tuchowa.
63. Spółka wodna w powiecie Mieleckim.
64. Jaśnie Wielmożny Br. Brunicki z Zaleszczyk.
65. „ „ hr. Rey z Przecławia.
66. Wielmożny Jul. Puzyna z Czarnołożec.
67. „ Władysław Cielecki z Byczkowiec.
68. „ Polański z Rudnik.
69. „ Postruski z Seredna.
70. Jaśnie Wielmożny hr. Komorowski z Bilinki.
71. Wielmożny K. Wiktor z Zarszyna.
72. „ Gniewosz z Bezka.
73. „ Grotowski z Jaćmierza.
74. „ Kakowski ze Zboisk.
75. „ Słonecki z Jurowiec.
76. Jaśnie Wielmożny hr. Zamoyski z Wysocka.
77. Wielmożny Jounga z Surmaczówki.
78. Jaśnie Wielmożny hr. Badeni z Radziechowa.
79. Wielmożny Krajewski z Opłucka.
80. Jaśnie Wielmożna hr. Zamoyska z Ohladowa.
81. Wielmożny Schnell z Nakwaszy.
82. „ Wierzchleyski z Kabarowiec.
83. „ Rozwadowski z Dębin.
84. Gmina Grzybowice wielkie
85. Folwark Dublany.
86. Komitet Towarzystwa rolniczego w Krakowie.
87. Wydział powiatowy w Rzeszowie.
88. Zarząd dóbr hr. Dzieduszyckiego w Zarzeczu.
89. Spółka wodna dla regulacyi rzeki Wisłoka.
90. „ „ „ „ „ „ Lubaczówka.

91. Administracja fundacji hr. Skarbka.

92. Wielmożny Stępiński z Ożomli.

93. „ Thom z Holeszowa.

Stosownie do nadechodzących zgłoszeń zbadano na miejscu życzenia stron interesowanych lub też załatwiono sprawy wchodzące w zakres ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 we wszystkich powyżej wymienionych miejscowościach.

B. W roku 1881 i 1882 po dzień 30. czerwca uskuteczniło następujące zdjęcia niwelacyjne:

- 1) W Besku u Wielmożnego Gniewosza:
 - a) 51 morgów roli dla drenowania.
 - b) 46 morgów łąk dla osuszenia i częściowego nawodnienia.
 - c) 3200 metrów bieżących głównych kanałów dla nregulowania odpływów.
- 2) W Jaćmierzu u Wielmożnego Grotowskiego:
 - a) 71 morgów roli dla drenowania.
 - b) 35 morgów łąk dla nawodnienia.
 - c) 1400 metrów bieżących głównych rowów.
- 3) W Zboiskach u Wielmożnego Kakowskiego:
 - a) 9 morgów łąk do nawodnienia.
 - b) 520 metrów bieżącego głównego rowu osuszającego.
- 4) W Wysocku u JWielmożnego hr. Zamoyskiego:
 - a) 76 morgów roli dla drenowania.
 - b) 200 morgów łąk dla osuszenia i częściowego nawodnienia.
 - c) 2500 metrów bieżących głównych kanałów dla uregulowania odpływów.
- 5) W powiecie Jarosławskim dla spółki wodnej regulacji rzeki Wiszni:
 - a) 5000 morgów roli i łąk dla osuszenia.
 - b) 2000 metrów bieżących przekopn rzeki Wiszni.
- 6) W Radziechowie u JWielmożnego hr. Badeniego:
 - a) 272 morgów łąk dla osuszenia.
 - b) 3000 metrów bieżących głównego kanału dla uregulowania odpływów wód.
- 7) W Toporowie u Księcia de Ligne:
 - a) 85 morgów stawiska dla osuszenia.
 - b) 1800 metrów bieżących głównego kanału.
- 8) W Opłucku u Wielmożnego Krajewskiego:
 - a) 2000 metrów bieżących głównego kanału dla uregulowania odpływu wody.
 - b) 800 morgów łąk i lasu zabagnionego.
- 9) W Kabarowcach u Wielmożnego Wierzchleyskiego:
 - a) 62 morgów łąk dla osuszenia i nawodnienia;
 - b) 2.000 metr. bież. regulacji rzeki Strypy;
 - c) 1.100 „ „ „ „ Młynówki.
- 10) w Grzybowicach dla gminy:
 - a) 19 morgów łąki dla osuszenia i nawodnienia;
- 11) w Dublanach dla folwarku krajowego:
 - a) 124 morgów łąki dla osuszenia i nawodnienia;
 - b) 5.000 metr. bież. młynówki i potoku.

- 12) W Ostrowiu u W. Torosiewicza:
 - a) 36 morgów roli dla drenowania;
 - b) 4.500 metrów bieżących rowów osuszających.
- 13) W Porchowiu u W. F. Cieleckiego;
 - a) 56 morgów łąk do osuszenia i nawodnienia;
 - b) 4.000 metrów bież. rzeki Barzyczki i Zubrzówki.
- 14) W Słobódce u W. Wł. Cieleckiego:
 - a) 80 morgów łąki dla osuszenia i nawodnienia częściowego;
 - b) 4.100 metrów bież. głównego kanału osuszającego (potoku Dżuryn).
- 15) w Zarzeczcu u JE. Hr. Dzieduszyckiego:
 - a) 3.500 metrów bieżących potoku Bieczy;
- 16) w Żydaczowie fundacya hr. Skarbka:
 - a) 406 morgów roli, łąk i pastwisk dla osuszenia i wydzielenia roli dla założyć się mającego tamże folwarku.
- 17) w Zassowie u JW. hr. Łubieńskiego:
 - a) 13 morgów dla założenia stawu rybnego;
 - b) 95 morgów roli dla osuszenia.
- 18) W Rzuchowej u W. Dietla:
 - a) 16 morgów roli do drenowania.
- 19) W Koszycach u JO. ks. Sanguszki:
 - a) 17 morgów roli do drenowania.
- 20) W Partyniu u W. Męcińskiego:
 - a) 100 morgów pastwisk dla osuszenia.
- 21) W Łęgu dla gminy:
 - a) 100 morgów pastwiska dla osuszenia;
 - b) 3.000 metrów bieżących głównego kanału osuszającego.
- 22) W Kobierzynie u W. Męcińskiego:
 - a) 17 morgów roli dla drenowania.
- 23) Dla spółki wodnej Żabnickiej w powiecie Tarnowskim:
 - a) 3.000 metrów bież. wałów ochronnych.
- 24) w Podleszanach u JW. hr. Brezy:
 - a) 1.300 met. bież. kanału osuszającego w gminach Podleszany, Książnice i Goleiszów.
- 25) W Bilince u JW. hr. Komorowskiej:
 - a) drenów 10 morgów roli;
 - b) osuszenie 40 " "
- 26) W Horodyszczu u W. Czerniawskiego:
 - a) osuszenie 60 morgów stawu. —

Zniwelowano więc w czasie od 1. stycznia 1881 do 30. czerwca 1882
 379 morgów roli dla drenowania
 1188 morgów łąk dla osuszenia i nawodnienia
 5406 morgów roli i łąk dla osuszenia
 13 " " stawu.

Razem 6986 morgów i 57·6 kilometrów rzek potoków i kanałów dla uregulowania odpływu wód.

Oprócz tego rozpoczęto stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 potrzebne zdjęcia do regulacyi i obwałowania rzeki

Wisłok w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim na przestrzeni od Beska aż do Krościenka na powierzchni innundacyjnej wynoszącej 10.000 morgów.

C) Szczegółowe plany wraz z opisami technicznymi i kosztorysami wypracowano w biurze melioracyjnym w roku 1881 i 1882 po koniec czerwca:

1) Dla Wielmożnego Gniewosza z Beska:

a) Plan drenowania 8 morgów roli.

b) „ „ 43 „ „

c) „ osuszenia i nawodnienia 46 morgów łąk.

2) Dla W. Grotowskiego w Jaćmierzu:

a) Plan drenowania 19 morgów roli.

b) „ „ 17 „ „

c) „ nawodnienia 14 „ łąki.

3) Dla W. Kakowskiego w Zboiskach:

a) Plan nawodnienia 8 morgów łąki.

4) Dla JW. hr. Łubieńskiego w Zassowie:

a) Plan stawu dla hodowli ryb 13 morgów.

b) „ osuszenia 95 morgów roli.

5) Dla JO. ks. Sanguszki w Tarnowie:

a) Plan drenowania 17 morgów roli w Koszycach.

6) Dla W. Diettla w Rzuchowej:

a) Plan drenowania 16 morgów roli.

7) Dla W. Męcińskiego w Partyniu:

a) Plan drenowania 15 morgów roli w Kobierzynie.

b) Plan osuszenia 100 morgów pastwiska w Partyniu.

8) Dla JW. Brezy w Podleszanach:

a) Plan kanału osuszającego w gminach Podleszany, Książnice i Golezów na długości 13 kilometrów.

9) Dla JW, hr. Zamojskiego w Wysocku:

a) Plan drenowania 31 morgów roli

b) „ „ 23 „ „

c) „ „ 18 „ „

d) Plan regulacji rzeki Wiszni.

10. Dla folwarku Dublańskiego:

a) Plan drenowania 191 morgów roli

b) „ osuszenia i nawodnienia 124 morgów łąk.

11. Dla gminy Grzybowice-Wielkie:

a) Plan osuszenia i nawodnienia 18 morgów łąki.

12. Dla JE. Hr. Dzieduszyckiego w Zarzeczcu:

a) Plan przekroju podłużnego rzeczki Bielezy na długości 3-5 kilom.

13. Dla W. Torosiewicza w Ostrowcu:

a) Plan drenowania 36 morgów roli;

14. Dla Wgo Polanowskiego w Moszkowie:

a) Plan szluzu na rzece Sołokii w Ostrowiu:

15. Dla JW. Hr. Badeniego w Radziechowie:

a) Plan osuszenia 211 morgów łąk;

16. Dla Zarządu dóbr JO. ks. de Ligne w Toporowie:

a) Plan osuszenia 85 morgów łąk;

17. Dla Wgo Krajewskiego w Oplucku:
 - a) Plan kanału osuszającego na długości 2 kilometrów;
 18. Dla Wgo Wierzchlejskiego w Kabarowcach;
 - a) Plan osuszenia 62 morgów łąk;
 19. Dla Wgo Bocheńskiego w Mużyłowie:
 - a) Plan drenowania 21 morgów roli;
 20. Dla Wgo Cieleckiego w Porchowej:
 - a) Plan osuszenia i nawodnienia 56 morgów łąki;
 - b) Plan regulacji potoku Baryszki;
 21. Dla Wgo Cieleckiego w Byczkowcach:
 - a) Plan osuszenia 30 morgów łąk w Słobódce;
 22. Dla Wgo Wolańskiego w Czarnokońcach:
 - a) Plan nawodnienia 30 morgów łąk;
 23. Dla powiatu Dąbrowskiego:
 - a) Projekt uregulowania odpływu dzikich wód na powierzchni 15.000 morgów;
 24. Dla Wgo Czermińskiego w Horodyszczu:
 - a) Osuszenie 60 morgów stawu zostało wyznaczone i wypalowane na miejscu;
 25. Dla JW. Hr. Komorowskiego w Bilince:
 - a) Plan drenowania 10 morgów roli;
 - b) Plan regulacji starego koryta Dniestru; —
- Razem więc wypracowano w biurze melioracyjnym za czas od 1. stycznia 1881 do 30. czerwca 1882 plany:
- Dla drenowania 447 morgów roli.
 - Dla nawodnienia 358 morgów łąk.
 - Dla osuszenia 15.731 morgów łąk i roli.
 - Ogółem dla melioracji 16.536 morgów.

D. Z zaprojektowanych w powyższym czasie robót melioracyjnych przeprowadzono w całości lub w części przy współudziale funkcyonaryuszów biura melioracyjnego:

1. Drenowanie	51	morgów roli	w Besku.
2. Osuszenie i nawodnienie	43	" łąk	w Besku.
3. Drenowanie	36	" roli	w Jaémierzu.
4. Nawodnienie	14	" łąk	"
5. Nawodnienie	8	" "	w Zboiskach.
6. Osuszenie	51	" "	w Dołhomościskach
7. Uregulowanie odpływu wody			w Czechach.
8. Osuszenie	50	morgów łąk	w Nakwaszy.
9. Osuszenie	60	" stawu	w Horodyszczach.
10. Osuszenie	62	" łąk	w Kabazowcach.
11. Nawodnienie	68	" łąk	w Cząstkowicach.
12. Drenowanie	41	" roli	w Wysocku.
13. Drenowanie	17	" "	w Koszycach.
14. Drenowanie	16	" "	w Rzachowie.
15. Drenowanie	15	" "	w Kobierzynie.
16. Osuszenie	95	" "	w Zassowie.
17. Założenie	13	" stawu	"
18. Przeprowadzenie wodociągów			w Sassowie.

19. Rozpoczęto prace nad uregulowaniem odpływów wód dzikich w powiecie Dąbrowskim dla osuszenia 15.000 morgów roli, łąk i pastwisk.

Razem więc przeprowadzono a w części rozpoczęto za pośrednictwem biura melioracyjnego ulepszenia rolne na przestrzeni 15.640 morgów w czasie od 1. stycznia 1881 do 30. czerwca 1882.

Oprócz powyżej wykazanych prac załatwione zostały przez biuro melioracyjne następujące ważniejsze czynności:

I. Wypracowano na żądanie Wielmożnego A. Krajewskiego projekt statutu dla spółki wodnej, mającej się zawiązać w powiecie Kamioneckim i Brodzkim.

II. Interweniowano z polecenia Wydziału krajowego:

a) W sprawie spółki dla regulacji rzeki Wisłoka od Beska do Krościenka w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośniańskim.

b) W sprawie spółki dla regulacji rzeki Wisłoki w powiecie Jasielskim.

c) W sprawie korekcyi rzeki Wiszni w powiecie Jarosławskim.

d) W sprawie zawiązania spółki wodnej dla uregulowania odpływu dzikich wód w powiecie Dąbrowskim.

e) W sprawie zawiązania spółki wodnej dla uregulowania odpływu wód z części powiatu Mieleckiego położonej pomiędzy krajową drogą Mielec—Tarnobrzęga rzeką Wisłoką i Wisłą.

f) W sprawie zabezpieczenia od rzeki Wisłoka drogi krajowej Rzeszów Nadbrzezie pod Nową wsią.

III. Interweniowano na żądanie stron interesowanych w sprawach wodnych.

a) W sprawie zakładu wodnego w Radawie w sporze JE. hr. Siemieńskim a ks. Ad. Sapieha, Wnym Wł. Joungą i gminami przylegającymi do rzeki Lubaczówki.

b) W Bortnikach w sprawie Wielmożnego Rodakowskiego z koleją żelazną Lwowsko-Czerniowiecką.

c) W Czerniejowie w sporze zakładu wodnego między Wielmożnymi Tustanowskim a Mandelbaumem.

Ze względu na mnożącą się ilość zgłoszeń, która w porównaniu z 1880 r. nawet się potroiła, tudzież zwiększające się rozmiary prac melioracyjnych, szczególnie pierwszorzędných spółkowych, widział się Wydział krajowy spowodowanym upoważnić rozporządzeniem z dnia 12. kwietnia 1882 L. 17.529 inżynierów biura melioracyjnego przyjmować do pomocy na czas trwania robót polnych praktykantów bezpłatnych, których koszta podróży i diety mają opłacać strony interesowane.

Nadmienić też wypada, że w skutek zgłoszeń z zagranicy w jednym szczególnie uwzględnienia godnym wypadku, zezwolił Wydział krajowy biura melioracyjnego przeprowadzić zdjęcie niwelacyjne i wypracować plany melioracyjne w powiecie Ostrogskim na Wołyniu.

Eksploatacyja torfu.

Wydział krajowy ze względu na ogromną doniosłość, jaką przedstawia sprawa torfowisk w kraju naszym dla podniesienia rolnictwa i przemysłu krajowego tak pod względem zużytkowania torfu na materiał opałowy, jak niemniej pod względem przetworzenia torfowisk umiejętną i odpowiednią melioracją na łąki lub rolę, polecił biuru melioracyjnemu wypracować kwestyjonarze w sprawie eksploatacyi torfu i instrukcyę dla brania próbek torfowych.

Wydział krajowy pragnął tym sposobem ułatwić pierwsze kroki w tej nowej gałęzi eksploatacyjnej. Zebrane daty mają służyć dla rolników i przemysłowców jako wskazówki, w których miejscach nasamprzód eksploatacja torfu może być rozpoczęta z dobrym skutkiem. A chcąc przyjść w pomoc tym właścicielom torfowisk, którzyby pragnęli przystąpić do eksploatacji, postanowił Wydział krajowy wszelkie próbki torfu, nadsyłane według wydanej instrukcyi, przesłać do laboratorium chemicznego krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach dla przeprowadzenia bezpłatnej analizy co do zawartości popiołu, wskazując tym sposobem stronom interesowanym jaką wartość opałową posiada odnośny torf.

Dnia 8. lutego 1881 L. 6218 rozesłano z Wydziału krajowego odpowiednią ilość kwestyonaarzy i instrukcyi w sprawie eksploatacji torfu na opał do wszystkich Wydziałów Rad powiatowych i do komitetów Towarzystw rolniczych we Lwowie i w Krakowie.

Po koniec czerwca 1882 nadeszły odpowiedzi zaledwie z 41 powiatów, z których jak Dąbrowa, Grybów, Jasło, Wadowice, Wieliczka, Żywiec, Pilzno, Limanowa, Dobromil, Rawa, Gorlice, Stanisławów, Kossów, Nadwórna, Zaleszczyki, Husiatyn, Stare miasto, Borszczów, Kolbuszowa oświadczyły: że w obrębie powyżej przytoczonych powiatów niema żadnych torfowisk.

Próbki torfu nadesłane z powiatów: Brzozów, Buczacz, Jarosław, Lwów, Nowy Targ, Przemyślany, Rudki, Tłumacz, Trembowla, Złoczów, Kamionka i Brzesko, zostały przesłane do rozbioru chemicznego do Dublan. Rezultaty dokonanego rozbioru chemicznego, które zakomunikowano stronom interesowanym wykazują znakomite torfy.

Do najlepszych materiałów opałowych należą torfy górskie w powiecie Nowo-Targkim w gminach Czarny Dunajec, Długopol, Rogóżniki, Kramzów, Ludzimierz.

Do bardzo dobrych należą torfy :

- W powiecie Lwowskim w Dublanach,
- „ Chrzanowskim w Jankowicach,
- „ Brzozowskim w Winnem.

Do dobrych materiałów opałowych należą torfy :

- W powiecie Złoczowskim w Nuszeu,
- „ Przemyślańskim w Przegnojowie,
- „ Brzeskim w Wojniczu,
- „ Rudeńskim w Komarnie,
- „ Jarosławskim w Żurowicach,
- „ Kamioneckim w Radziechowie.

Do miernych torfów :

- W powiecie Jarosławskim w Żurowicach,
- „ Tłumackim w Gruszcze,
- „ Lwowskim w Biłohorszczy,
- „ Buczackim w Medwedowcach.

Do przydatnych na opał torfy :

- W powiecie Kamioneckim w Chołojowie,
- „ Jarosławskim w Kisielowie,

W powiecie Jarosławskim w Pełnotyczach,
 „ „ „ w Woli Rożnickiej.

W dalszym rozwoju tej tak ważnej sprawy postanowił Wydział krajowy iść naprzód z zachętą i z dobrym przykładem. Uwzględniając raz konieczność udzielenia właścicielom potrzebnych praktycznych wskazówek dla eksploatacyi torfu, powtóre wysoką cenę drzewa opałowego w Dublanach i tę okoliczność, że 140 morgów torfowiska należącego do folwarku w Dublanach nie przynosi dotychczas więcej jak 2 zł. z morga, nareszcie znakomitą jakość torfu Dublańskiego i głębokość pokładu torfowego, Wydział kraj. przeznaczył 500 zł. na zakupno torfiarki systemu Brossowskiego i na rozpoczęcie na razie eksploatacyi torfu w folwarku Dublańskim w sposób najprostsz i najtańsz. Eksploatacyę torfu w Dublanach rozpoczęto w miesiącu maju b. r.

Dla rozpowszechnienia jeszcze większego tej sprawy i dla zaznajomienia szerszej publiczności interesowaucej z tym nowym materiałem opałowym, przyrzekł Wydział krajowy profesorowi Dr. Wawnikiewiczowi z Dublan i inżynierowi biura melioracyjnego p. Karpuszcze zasiłek jednorazowy w kwocie 100 zł. celem wysłania okazów torfów, jakie strony nadesłały do rozbioru do Wydziału krajowego, na wystawę rolniczo-przemysłową w Przemyśle, gdzie rolnicy i przemysłowcy znajdą sposobność przekonać się o jakości naszych torfów i o rozmieszczeniu torfowisk w kraju.

Bióro statystyczne.

W okresie, który upłynął od zamknięcia ostatniego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego t. j. w czasie od 1. lipca 1881 do 30. czerwca 1882 bióro statystyczne zajmowało się oprócz drobniejszych spraw bieżących następującemi pracami:

1) Ułożono imienny wykaz obszaru gmin całego kraju i na podstawie tego wykazu zestawiono obszar powiatów politycznych i sądowych z uwzględnieniem licznych zmian, jakie od 1878 aż do najnowszego czasu zaszły w ich rozgraniczeniu.

Zarazem zaprowadzono stałą ewidencję owych zmian na przyszłość tak, żeby zapiski bióra podawały najdokładniejszą wiadomość o każdorazowym stanie rozgraniczenia a na podstawie tegoż o obszarze i ludności powiatów. Zestawienie powiatów podług obszaru i ludności i obliczone według tego daty gęstości zaludnienia ogłoszone zostaną w najbliższym zeszycie wiadomości statystycznych.

2) Bióro statystyczne przeprowadziło obszernie obliczenia przyrostu ludności Galicyi w latach 1869—1880 według rozmaitych sposobów wskazanych przez naukę. Materiał do tych obliczeń zebrano w drodze kilkukrotnej korespondencyi z centralną komisją statystyczną i władzami wojskowemi, nie udało się wszakże uzupełnić go we wszystkich pożądaných szczegółach.

3) Ukończono zestawienie statystyczne rezultatów gospodarstwa skarbowego kraju w latach od 1875—1880 przez dodanie ostatniego roku i poprawki niezbędne.

4) Zestawiono z aktów Wydziału krajowego bardzo szczegółową statystykę szupaśnictwa, która pozwoli ocenić dokładnie, czy i o ile należałoby zreformować ten dział administracyi, z każdym rokiem większych wymagający wydatków.

5) Uzupełniono nowszemi datami i przygotowano do druku zestawienia odnoszące się do zastosowania ustaw przeciw pijaństwu i przeciw lichwie.

6) Zestawiono produkcję piwa i wódki w Galicyi w trzech ostatnich latach i przygotowano do druku.

7) Statyskę finansową szkół ludowych uzupełniono dalszemi zestawieniami, o ile zdołano uzyskać potrzebny ku temu materiał.

W trakcie zbierania względnie wypisywania materiału znajdują się prace:
o obciążeniu i o licytacyach posiadłości tabularnych w Galicyi 1874—1881;
o licytacyach posiadłości wiejskich i małomiejskich w Galicyi w r. 1880 i 1881;

o podatkach bezpośrednich w r. 1881 i 1882;

o szczegółowych rezultatach spisu ludności w miastach i miasteczkach Galicyi.

Posada koncepisty w biurze statystycznym opróżniona po Drze Kleczyńskim od 1. kwietnia 1881 nie została dotąd obsadzona.

Prócz naczelnika składa się biuro obecnie z jednego asystenta konceptowego, jednego asystenta manipulacyjnego, który najznaczniejszą część czasu ma zajętą zawiadywaniem biblioteką Wydziału krajowego złączoną z biórem statystycznym — i jednego dyurnisty.

Departament III.

Referent: Członek Wydziału krajowego Oktaw Pietruski.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 4. Marca 1882 najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1881, dotyczącą sprzedaży należącego do krajowego funduszu szkół ludowych gruntu pod L. 105/144 w Nowym Sączu i wcielenia uzyskanej ceny kupna do krajowego funduszu szkół ludowych.

Koszta druków sejmowych
i Wydziału krajowego.

W wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 22. Lipca 1880 Wydział krajowy dołożył starań ku osiągnięciu wszelkich możliwych zaoszczędzeń w kosztach druków sejmowych i Wydziału krajowego i uzyskał takowe stosownie do swych projektów — przez zawarcie umowy dtto 31. Maja 1881 LW. 25081/25023 z trzema drukarniami a mianowicie: z Związkową, — Ludową i Budweisera, o wykonywanie druków w języku polskim za wynagrodzeniem 20% niższem — zaś na druki w języku ruskim zawarciem umowy z dnia 17. Czerwca 1881 LW. 26964 z drukarnią stauropigiańską za wynagrodzeniem o 10% niższem, aniżeli płacono dawniej. — Nadto obniżono znacznie opłatę druków wykonywanych nocną porą — tudzież pospiesznych i robót świątecznych. — Te niższenia cen zabezpieczono także i dla szpitala głównego we Lwowie, dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie, dla szkoły rolniczej w Dublinach, dla szkoły leśnictwa i dla wydawnictwa aktów grodzkich.

Również i w cenach papieru, — kosztach tłumaczenia i korekty, wreszcie i w zmniejszeniu objętości druków, przez niezamieszczenie w zbiorze uchwał sejmowych każdej pozycyi budżetu jako osobnej uchwały, lecz tylko powołaniem się na uchwalony budżet — osiągnięto w wykonaniu zatwierdzonych uchwał sejmową z dnia 8. Października 1881 wniosków Wydziału krajowego z 23. Kwietnia 1881 LW. 9581 znaczne niższenia kosztów.

Cyfrę zmniejszenia wydatku uzyskanego już w roku 1881 uwidocznia następujące zestawienie:

Wedle zamknięć rachunków wynosiły:

A. Koszta druków sejmowych:

w roku 1878	razem	17.848 zł. 66 ct.
w roku 1880	"	17.002 " 97 "
w roku 1881	"	10.686 " 18 "

przeto wydano w r. 1881 w ogóle mniej, aniżeli w roku

1878 o 7.162 zł. 48 ct.; aniżeli w roku 1880 — o 6316 zł. 79 ct.

B. Koszta druków Wydziału krajowego :

w roku 1879 wynosiły	.	.	.	razem	1.876 zł. 39 ct.
w roku 1880	"	.	.	"	2.096 " 80 "
w roku 1881	"	.	.	"	1.672 " 05 "

przezo w roku 1881 mniej aniżeli w r. 1879 o 204 zł. 34 ct.
 " " " 1880 o 424 " 75 "

W przyszłości uzyskane będą jeszcze dalsze zaoszczędzenia w kosztach druków sejmowych — z powodu zaprojektowanych przez Wydział krajowy, a przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 8. Października 1881 zatwierdzonych zmian i uproszczeń w drukach preliminarzy i zamknięć rachunków. Cyfry zniżenia tych kosztów naprzód dokładnie oznaczyć nie można.

Urządzenie pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym.

Stosownie do polecenia z dnia 21. Października 1881 urządziliśmy dla Marszałka krajowego pomieszkanie w gmachu sejmowym a to z funduszu dyspozycyjnego.

Przy urządzeniu tem mieliśmy na oku z jednej strony charakter reprezentacyjny tych ubikacyj z drugiej strony jak największą oszczędność.

Procentowe zmniejszanie budżetowej rubryki na płace urzędników i sług krajowych z powodu tak zwanych interkalaryów.

Na posiedzeniu z dnia 21. Października 1881 wydał Wysoki Sejm uchwałę treści następującej :

„Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał, czy i o ile możnaby w budżecie wydatków na płace wszystkich urzędników i sług krajowych zmniejszyć procentowo te wydatki z powodu tak zwanego interkalare.“

Wydział krajowy zbadał dokładnie tę kwestyę i przyszedł do przekonania, że takie procentowe zmniejszenie da się uskutecznić w takich tylko organizmach, które składają się ze znacznej liczby organów przybranych do pracy jak n. p. przy urzędnikach państwowych, którzy liczą się na tysiące. W takich organizmach powtarzają się regularnie wypadki śmierci, pensyonowania i rezygnowania lub oddalenia ze służby.

W takich więc organizmach odpada regularnie pewny procent z normalnego etatu płac — można zatem bezpiecznie pewny ten procent odtrącić w budżecie od całości rubryki.

Inaczej ma się rzecz z urzędnikami i sługami krajowymi, których etat nie sięga stu. W tym gronie mijają lata bez żadnej apertury — niema więc dla niego możliwości procentowego zmniejszenia a każde takie zmniejszenie pociągnęłoby łatwo za sobą przekroczenie.

Nie może więc Wydział krajowy doradzać takiego zmniejszenia a to tem mniej, ile że korzysta z każdej apertury, aby przez nieobsadzanie wakującej posady, o ile służba publiczna na to zezwala, przyjąć funduszowi krajowemu w pomoc jak n. p. postąpił sobie z dwiema posadami konceptistów, które opróżnione zostały w Marcu 1881, a które dotychczas obsadzone nie zostały.

Sprawa zasiłków dla wydawnictw i periodycznych pism ludowych.

Na posiedzeniu z dnia 21. Października 1881 wyznaczył Wysoki Sejm na rok 1882 kwotę 2000 zł. w. a. na zasiłki dla wydawnictw i periodycznych pism ludowych.

Po dokładnem zbadaniu wszystkich okoliczności i podań wniesionych pod tym względem do Wysokiego Sejmu i do Wydziału krajowego, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że nie należy rozdrabiać tej kwoty

i że i to głównie należy subwencyonować takie wydawnictwa, które pod względem ich kierunku i przystępności największą dają gwarancję użyteczności a które leżą w ręku mężów zasługujących pod każdym względem na zaufanie tak pod względem nauki jak i sposobu myślenia.

Temi kierując się zasadami przyznaliśmy z powyższej sumy 2000 zł. w. a., kwotę 1500 zł. w. a. wydawnictwu dziełek ludowych w języku polskim i ruskim, stojącemu pod kierownictwem komitetu, do którego należą Posłowie pp. Dr. Tadeusz Pilat i Dr. Tadeusz Skalkowski, a kwotę 500 zł. „Macierzy“, o której na innem miejscu mowa.

Sprawa osobnej katedry dla wykładów prawa polskiego na uniwersytecie Lwowskim i zaprowadzenia prawa polskiego i historii prawa polskiego jako przedmiotu obowiązkowego przy egzaminach ścisłych na uniwersytetach we Lwowie i Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 24. Lipca 1880. r. wydał Wysoki Sejm uchwałę wzywającą c. k. Rząd:

„1. aby na uniwersytecie we Lwowie systemizował osobną katedrę dla wykładów prawa polskiego;

2. aby na uniwersytetach we Lwowie i Krakowie prawo prywatne polskie wraz z historią prawa polskiego było przedmiotem obowiązkowym egzaminów ścisłych z historii prawa.“

do 1. Reskryptem z dnia 15. Lutego 1882 L. 61. oświadczył Jego Ekscelecyja p. Minister oświecenia, iż ze względu na okoliczność, że dekanat wydziału prawniczego uniwersytetu lwowskiego nie mógł na razie przedstawić odpowiedniej osobistości na pomienioną katedrę, nie przychyła się do wniosku o ustanowienie tej katedry, a to na tak długo, jak długo nie zostanie przedstawioną zupełnie ukwalifikowana potemu osobistość.

Ażeby jednak już obecnie umożliwić bardziej rozszerzony i stały wykład tych nauk zarządził P. Minister, by począwszy od roku szkolnego 1882/83 na uniwersytecie lwowskim w każdym półroczu odbywały się przez 4 do 5 godzin tygodniowo wykłady prawa polskiego i jego historii i porучzył te wykłady terażniejszemu docentowi prawa polskiego profesorowi uniwersytetu Drowi Andrzejowi Fangorowi za przyznaniem stosownego honorarium.

ad 2. Nie przychylił się Jego Ekscelecyja p. Minister reskryptem z dnia 30. Sierpnia 1881 l. 15640 do żądania Wysokiego Sejmu, by prawo prywatne polskie i historię tego prawa zaliczono do przedmiotów obowiązkowych egzaminów ścisłych z historii prawa, ponieważ przedmioty te nie stanowią historycznej podstawy obowiązującego u nas dziś prawa prywatnego.

Na posiedzeniu z dnia 19. Lipca 1880 uchwalił Wys. Sejm następującą rezolucję:

„Wzywa się Wysoki Rząd, aby w szkole politechnicznej zaprowadził nadzwyczajne katedry gospodarstwa rolnego i lasowego.“

W skutek naszej odezwy Prezydium c. k. Namiestnictwa, zasiągnąwszy opinii grona profesorów c. k. szkoły politechnicznej, przedłożyło powyższą rezolucję c. k. Rządowi, popierając ją ze swej strony usilnie.

Reskryptem z dnia 3. Maja 1882 do L. 12056 odpowiedział p. Minister wyznań i oświecenia, że gdy nauka gospodarstwa rolnego i lasowego w c. k. szkołach politechnicznych może i powinna mieć charakter tylko pomocniczy, przychyliłby się do tego, aby w razie, gdyby się odpowiednia osobistość dla tych przedmiotów habilitować miała, wyznaczyć stosowne honorarium, w przypuszczeniu jednak, iż udział uczniów w tych wykładach wykazałby, że potrzeba ich rzeczywiście istnieje.

W sprawie ustanowienia katedr gospodarstwa rolnego i lasowego w. c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Zawiadamiając nas o treści powyższego reskryptu, nadmieniam oraz Prezydium c. k. Namiestnictwa w swej odezwie z dnia 20. Maja 1882 l. 4949/pr., że równocześnie w sposób odpowiedni zawiadomiło o tej odpowiedzi rektorat c. k. szkoły politechnicznej.

Sprawa katedry historii polskiej na uniwersytecie lwowskim.

Na posiedzeniu z dnia 21. Października 1881 wydał Wys. Sejm uchwałę treści następującej:

„Wzywa się c. k. Rząd, żeby w uniwersytecie lwowskim zaprowadził katedrę historii polskiej.“

Reskrytem z dnia 29. Kwietnia 1882 L. 21156 uwiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa, iż uchwałę tę przedłożyło c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia. Dalszego zawiadomienia nie otrzymaliśmy w tej sprawie.

Sprawa katechetów w seminariach nauczycielskich.

Na posiedzeniu z dnia 24. Października 1881. wydał Wys. Sejm następującej treści uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd aby wyjednał:

1. Ustanowienie osobnych katechetów do każdego seminarium nauczycielskiego we Lwowie i Krakowie.

2. Przyznanie katechetom seminarjalnym w kraju płacy przyznanej świeckim nauczycielom seminarjów.“

Pismem z dnia 24. Marca 1882 L. 3182 uwiadomiła c. k. kr. Rada szkolna Wydział krajowy, iż p. Minister wyznań i oświecenia reskrytem z dnia 12. Marca 1882 L. 1179 oświadczył, jako pierwszy ustęp powyższej uchwały zostanie uwzględniony, jeżeli po zupełnem przeprowadzeniu reskryptu ministeryalnego z dnia 23. Paźdź. 1881 L. 15906, którym zarządzono zupełne usunięcie w przyszłości klas równorzędnych w seminariach nauczycielskich, okaże się trwała potrzeba pomnożenia właściwych posad nauczycielskich.

Zaś co do drugiego ustępu powyższej uchwały oświadczył p. Minister, iż sprawa podwyższenia płac katechetów przy seminariach nauczycielskich została już uwzględnioną w rządowym projekcie noweli do ustaw szkolnych państwowych przedłożonym obecnie Izbie Panów.

W sprawie różnych petycji nauczycieli szkół.

Przekazane nam na ostatniej sesji sejmowej:

1. Do uwzględnienia petycję Ludwika Kwiecińskiego, nauczyciela szkoły wydziałowej w Sokalu o zaliczkę na płacę;

2. Do zbadania i urzędowego traktowania petycję nauczyciela w Sienkowie Probusa Dzerowicza o przeniesienie go w stan spoczynku i wyznaczenia emerytury;

3. Do urzędowania i załatwienia prośbę zbiorową nauczycieli w Pilźnie o przyznanie IV. klasy płac;

4. Do urzędowania petycję Karola Jabłońskiego, nauczyciela w Rossochowcu o przyznanie mu drugiego pięciolecia;

5. Do załatwienia w myśl sprawozdania komisji petycyjnej w celu uwzględnienia petycję Stanisława Vogla, nauczyciela w Janowie o policzenie pewnych lat służby do emerytury i o dodatek pięcioletni;

6. Do zbadania i załatwienia petycję Piotra Stankiewicza nauczyciela w Brodach o wliczenie lat służby;

7. Do zbadania i załatwienia petycję Nechemiasza Landesa, kierownika szkoły etatowej miejskiej im. Czackiego we Lwowie, o wliczenie pewnych lat służby i ściągnięcie należności emerytalnej, musieliśmy w myśl obowiązujących ustaw odstąpić do załatwienia c. k. kraj. Radzie szkolnej, jako kompetentnej do tych czynności władzy.

Inne petycje, przez Wys. Sejm nie załatwione.

Z petycji, które nie przeszły przez obrady W. Sejmu, a które uchwałą z dnia 21. Października 1881 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu z upoważnieniem do załatwienia, jeżeli uzna za stosowne, podług sprawozdania komisji, wpłynęło do Dep. III. sto kilkadziesiąt. Wszystkie zostały załatwione ile możliwości podług wniosków komisji. Ale uchylić musieliśmy wszystkie takie petycje, które wedle istniejących ustaw należą do kompetencji kraj. Rady szkolnej, których zatem załatwienie nie leży w kompetencji W. Sejmu, a tem mniej w kompetencji Wydziału krajowego. Tyczy to się petycji nauczycieli szkół ludowych o zaliczki na płacę, o zaliczenie lat służby, o dodatki pięcioletnie, o podwyższenie pensyi i innych podobnych żądań, których załatwienie w granicach budżetu przez W. Sejm kr. Radzie szkolnej dozwolonego, należy do kompetencji tejże Rady.

Jeżeli z jednej strony położenie nauczycieli szkół ludowych, aczkolwiek już znacznie polepszone, daje jeszcze niejedno do życzenia, to zarzucanie W. Sejmu petycjami, o których petentom wiadomem jest, iż nie należą do kompetencji W. Sejmu, nieda się usprawiedliwić i nosi raczej cechę nacisku, który we właściwe tory, ustawą wskazane, wprowadzić należało.

Podwyższenie płac dla nauczycieli szkół ludowych w Brzeżanach.

Uchwałą z dnia 30. Września 1881 postanowił W. Sejm, iż nauczyciele szkół ludowych w Brzeżanach otrzymają wyższe, ustawą przewidziane płace, skoro wzmożenie się ludności ponad liczbę 10.000 będzie urzędownie stwierdzone.

O tej uchwale uwiadomiliśmy kr. Radę szkolną do dalszego stosownego zarządzenia z prośbą o uwiadomienie nas w swoim czasie o rezultacie.

Uwiadomienie to jeszcze nie nadeszło.

Podwyższenie płac nauczycielek młodszych stale umieszczonych przy żeńskich szkołach ludowych okręgu szkolnego miejskiego w Krakowie.

Nad petycją nauczycielek młodszych stale umieszczonych przy szkołach żeńskich ludowych, okręgu szkolnego miejskiego w Krakowie o podwyższenie płac, a względnie zrównanie z nauczycielkami starszemi tamtejszych szkół żeńskich, powziął Wysoki Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 30. Września 1881 uchwałą następującej treści :

„Nauczycielki młodsze stale umieszczone przy żeńskich szkołach ludowych, okręgu szkolnego miejskiego w Krakowie, zostaną zrównane z nauczycielkami stałemi szkół żeńskich ludowych tamże“. O tej uchwale Sejmu krajowego zawiadomił Wydział krajowy odezwą z dnia 25. Października 1881 do L. 47751 c. k. krajową Radę szkolną z tym dodatkiem, że podwyższenie płac dotyczącym nauczycielkom młodszym liczyć się winno od dnia uchwały sejmowej.

Z powodu powołanej uchwały Wysokiego Sejmu i odezwy Wydziału krajowego, postanowiła c. k. krajowa Rada szkolna uchwałą z dnia 17. Lutego 1882 L. 13254 przeistoczyć systemizowane orzeczeniem z dnia 11. Czerwca 1875 do L. 3572 posady nauczycielek młodszych przy szkołach ludowych

w Krakowie, mianowicie dwie posady przy szkole wydziałowej żeńskiej, trzy posady przy VItej szkole żeńskiej na Kaźmierzu, jedną posadę przy IX. szkole żeńskiej na Stradomiu i jedną przy X. szkole żeńskiej na Podwalu na posady nauczycielek rzeczywistych, i przyznać dotyczącym stale zamianowanym nauczycielkom młodszym począwszy od 1. Października 1881 płace etatowe dla nauczycieli i nauczycielek rzeczywistych szkół ludowych w Krakowie, ustanowione każdej w rocznej kwocie 700 zł. Powiększony z tego powodu wydatek okręgowego funduszu szkolnego miejskiego który rocznie 1960zł. wynosi, pokrywać ma wedle tegoż samego rozporządzenia krajowej Rady szkolnej gmina miasta Krakowa z własnych funduszków, stosownie do postanowień art. 27. i 28. ustawy z dnia 2. Maja 1873 Dz. ust. i rozp. kraj. do L. 250, jakoteż prawomocnego orzeczenia kraj. Rady szkolnej z dnia 18. Czerwca 1875 do L. 3572, ponieważ według preliminarza okręgowego funduszu szkolnego miejskiego w Krakowie na r. 1882 wydatek tego funduszu nieprzekracza rocznej kwoty 37610 zł. a kwota podatków bezpośrednich w gminie miasta Krakowa opłacanych wynosi według wykazu tamtejszego c. k. urzędu podatkowego z dnia 29. Października 1881 — 342.824 zł. 43 ct. w. a., z czego wynika że 16% tej kwoty przewyższa znacznie dotychczasowy wydatek tamtejszego okręgowego funduszu szkolnego łącznie z kwotą na podwyższenie płac dotychczasowych młodszych nauczycielek potrzebną.

Bursa dla uczniów seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie.

Przedkładamy osobne sprawozdanie.

Sprawa subwencji dla Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie na budowę zakładu gimnast.

Przekazaną sobie na posiedzeniu z dnia 21. Października 1881 przez Wysoki Sejm petycję Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie na budowę zakładu gimnastycznego, Wydział krajowy uchylił z powodów, że nie przedłożono żadnych planów i kosztorysów, że niewiadomo jakimi już środkami Towarzystwo rozporządza i że datek jakimby Wydział krajowy mógł się przyczynić do kosztów budowy, musiałyby w obec funduszków jakie Wydziałowi krajowemu stoją do dyspozycji, wypaść stosunkowo nieznaczny.

Niezałtowane wnioski posła hr. Jana Stadnickiego i rektora uniwersytetu lwowskiego Dr. Piętaka w przedmiocie języka polskiego jako urzędowego.

Niezałtowane na zeszłorocznej sesji sejmowej wnioski:

a) Posła hr. Jana Stadnickiego o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w całej pełni w c. k. krajowej dyrekcji Skarbu, w zarządzie dóbr skarbowych i w Nadprokuratury w Krakowie;

b) Rektora uniwersytetu lwowskiego Dr. Piętaka o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie Prokuratury Państwa tudzież urzędów pocztowych i telegraficznych, — przesłaliśmy c. k. Rządowi z silnem z naszej strony poparciem.

Ustawy dotyczące się szkół ludowych.

Ankieta zwołana dla zbadania potrzeby reformy teraźniejszych urzędzeń szkolnych przedłożyła Wydziałowi krajowemu:

1. Projekt ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci;

2. Projekt ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych; wreszcie

3. Projekt ustawy o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Te trzy projekty przesłaliśmy pismem z dnia 7. Lutego 1882 L. 6770 krajowej Radzie szkolnej z prośbą o zbadanie takowych i o poczynienie uwag swoich.

Nie otrzymaliśmy wszakże jeszcze odpowiedzi.

Reforma szkół średnich.

W zeszłorocznem naszym sprawozdaniu donieśliśmy Wysokiemu Sejmowi, iż projekta c. k. Akademii Umiejętności w Krakowie w przedmiocie reformy szkół średnich przesłaliśmy c. k. krajowej Radzie szkolnej z prośbą o udzielenie nam swej opinii.

Pismem zaś z dnia 10. Września 1881 L. 42361 przesłaliśmy c. k. krajowej Radzie szkolnej sprawozdanie do powyższego projektu łącznie ze szczegółowymi referatami.

Dotychczas nieotrzymaliśmy żadnej od c. k. krajowej Rady szkolnej odpowiedzi i wątpić należy, iżby ona tak prędko daną być mogła, gdyż sprawę reformy szkół średnich wziął c. k. Rząd w swoje ręce i zwołał ankietę, która obecnie w Wiedniu odbywa swe narady.

Reorganizacja krajowej Rady szkolnej.

Zwołana przez Wydział krajowy ankietą szkolna zajęła się także reorganizacją krajowej Rady szkolnej i wypracowała:

1. Projekt ustawy krajowej tyczącej się ustanowienia krajowej Rady szkolnej.

2. Projekt rezolucji do c. k. Rządu.

Pismem z dnia 13. Września 1881 L. 44565 przesłaliśmy obydwaj projekty c. k. krajowej Radzie szkolnej z prośbą o opinię. Nieotrzymaliśmy wszakże jeszcze żadnej odpowiedzi.

Krajowy fundusz szkolny. 1) Zaliczki dla Rad szkolnych okręgowych.

Sprawozdaniem Wydziału krajowego o czynnościach Dep. III. za rok 1880/1 (str. 60/2) przedstawiono cały obraz działania w sprawach funduszu szkolnego. Obrachunek do tego dołączony wykazywał zaliczek Radom szkolnym okręgowym danych a po koniec Czerwca 1881. niezwróconych w kwocie

187.103 zł. 12 1/2 ct.

W tej jednak sumie mieści się kwota przypadająca na rachunek roku 1881. a pozostaje

6.000 " — "

po koniec roku budżetowego 1880.

181.103 zł. 12 1/2 ct.

Od 1. Lipca 1881 krajowa Rada szkolna udzieliła Radom okręgowym po koniec Czerwca 1882. dalszych, do zamknięcia rachunku z roku budżetowego 1881 należących zaliczek w kwocie

27.863 zł. 72 1/2 ct.

Ogólna należytość wynosiła zatem po koniec Czerwca 1882

208.966 zł. 85 zł.

O ściągnięcie tych należytości wystosował w powyższym czasokresie Wydział krajowy do krajowej Rady szkolnej, do Rad okręgowych i do c. k. Starostw 323 odezwo i urgensów, a nadto z końcem każdego miesiąca przysyłał krajowej Radzie szkolnej sumaryczny wykaz zaległości z prośbą o zarządzenie możliwych środków przymusowych do ściągnięcia takowych.

Odrębnie od tych korespondencji, zawezwał Wydział krajowy Rady okręgowe w Bochni, Drohobyczu, Gródku, Kałuszu, Krakowie, Pilźnie, Kolbuszowej, Stanisławowie, Sanoku, Śniatynie, Tarnopolu, Tarnowie i Żółtkwi, w których — jak z aktów się dowiedziano, — znaczne zalegały prestacje, —

o ściągnięciu onych, tudzież o przeprowadzenie w toku będących spraw obrachunkowych lub rekursowych.

Krajowa Rada szkolna, oprócz licznych rozporządzeń specjalnych, zakomunikowała wszystkim Radom okręgowym okólnik c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 6. Września 1881 l. 8166 wydany do c. k. Starostw i nakazujący przymusowe ściągnięcie zaległych prestacyj w terminie nieprzekraczalnym do 15. Października 1881.

Zarazem krajowa Rada szkolna okólnikiem z dnia 27. Września 1881 l. 7682 poleciła wszystkim Radom okręgowym a względnie c. k. urządowi podatkowemu, ażeby wszelkie rozporządzalne nadwyżki dochodów funduszy szkolnych okr. pobierały na poczet zaległych zaliczek.

Zamieszczone w przeszłorocznym sprawozdaniu Wydziału krajowego twierdzenie, że tylko od energicznego ściągnięcia prestacyi zależy umorzenie znacznie urosłych zaliczek i uchronienie krajowego funduszu szkolnego od dalszego udzielania takowych, sprawdzonem zostało wynikiem pomyślnym wyż przytoczonych urgensów i zarządzeń, bo na skutek onych, na rachunek wykazanych

powyżej zaliczek w kwocie	208.966 zł. 85— ct.
wpłynęło po koniec Czerwca 1882	142.602 „ 23 ¹ / ₂ „
Pozostało przeto w zaległości	66.364 zł. 61 ¹ / ₂ ct.

Wydział krajowy nie przestaje czuwać i nadal nad tą sprawą i ustawicznie co 20 dni nagli o ściągnięcie zaległości, zwłaszcza, że i obecnie, tak jak w roku ubiegłym, niektóre Rady okręgowe zalegają jeszcze ze zbyt wielkimi kwotami zaliczek, jak n. p. Bochnia 19.900 zł., Gródek 11.071 zł. 44¹/₂ ct., Kałusz 5.000 zł., Pilzno 7.183 zł. 17 ct., Tarnopol 21.210 zł., Ropczyce 2.000 zł.

Alegat 22.

Załączony pod % wykaz przedstawia dokładnie cały tok tej sprawy.

2) Przekroczenie wydatków uchwalonych na rok 1881.

Wydział krajowy nie ograniczył swego działania na samo ściągnięcie i umorzenie zaliczek, lecz mając na oku wytkniętą uchwałą sejmową z d. 14. Października 1881 przekroczenia wydatków przez krajową Radę szkolną, zamieścił w przedruku budżetu na rok 1882 udzielonego tejże Radzie szkolnej uwagę komisji budżetowej przyjętą na posiedzeniu z dnia powyższego tej treści:

„Organizacye nowych i reorganizowania dawnych szkół należy tak „urządzić, aby te urządzenia zawsze z początkiem roku szkolnego w życie „wchodziły, a przeto na każdym roku budżetowym tylko przez cztery miesiące ciążyły.“

Oprócz tego Wydział krajowy osobną odezwą do LW. 54.958/1881 udzielił kraj. Radzie szkolnej całe sprawozdanie komisji budżetowej w odpisie.

Uwaga ta odnosi się właściwie do budżetu na rok 1882, lubo już w preliminarzu na rok 1880 komisja budżetowa podobną zamieściła uwagę i w tej myśli wniosła częściowe ograniczenie budżetu szkolnego, a Sejm uchwałą swoją uznał słuszność tego ograniczenia.

Z udzielanych jednak Wydziałowi krajowemu wykazów miesięcznych obrotu kraj. funduszu szkolnego za rok 1881 okazały się szczególnie w „Rubr. I. Zasiłki dla Rad okr. i w Rubr. II. Substytucye“ ponowne o wiele znaczniejsze przekroczenia wynoszące wedle załączonego pod % wykazu po koniec Marca 1882 ogółem 116.245 zł. 69 ct.

Alegat 23.

Wystosowano zatem do kraj. Rady szkolnej odezwy pod d. 25. Października, 30. Listopada, 10. Grudnia, 29. Grudnia 1881 i 13. Lutego 1882 LW. 47.711, 59.109, 63.750 z 1881 i 4.181/82 prosząc o wyjaśnienie i ograniczenie tak niezwykłych wydatków.

Krajowa Rada szkolna odpowiedziała pod d. 18. Grudnia 1881 l. 13.105, iż powodem przekroczenia Rubryki „Substytucye“ jest nadzwyczajny napływ młodzieży do zorganizowanych szkół ludowych, który bez jakiegokolwiek nacisku ze strony władz szkolnych ciągle się wzmaga, — a ze względu na ducha ustawy z 2. Maja 1873 powstrzymanym być nie może i odpowiedniego pomnożenia sił nauczycielskich wymaga. Ten napływ jest tak znacznym, że należałoby w myśl art. 4. tej ustawy systemizować nowe posady nauczycieli przy przeważnej części szkół zorganizowanych, — lecz krajowa Rada szkolna jedynie ze względów na znaczne przez fundusz krajowy ponoszone ciężary posiłkuje się zastępcami nauczycielskimi, nie tworząc posad stałych, a na tworzenie równorzędnych oddziałów tylko w razie niezbędnej potrzeby i tylko tam przyzwala, gdzie strony w myśl art. 24 powyższej ustawy dostarczają potrzeb właściwych, a liczba uczniów wynosi przynajmniej 100 głów na jednego nauczyciela, chociaż art. 4. ustawy jednego na 80 uczniów wymaga. Nadto musiano w tym roku zwrócić Radom okręgowym uiszczone przez nie zastępczo należitości substytucyjne za lata upłynione, a gdy gminy konkurujące z wyjątkiem miasta Krakowa uiszczają na płace nauczycielskie tyle, ile na nie przypada z mocy ustawy, — przeto nie mogą być pociągane do opłaty substytucyj. Do tej odezwy dołączyła kraj. Rada szkolna wykazy szczegółowe zwrotów za lata ubiegłe i imienne spisy substytutów.

Co do gminy miasta Krakowa zarządziła kraj. Rada szkolna, aby — jeżeli dochód z 16% dodatków do podatków przewyższa wydatki na okręgowy fundusz, w myśl art. 27. ustawy z 2. maja 1873 przyczyniała się przypadającą nadwyżką do pokrycia należitości substytucyjnych, przy nowoutworzonych oddziałach równorzędnych.

Wedle powyższego pod 2) dołączonego wykazu Rada szkolna kraj. wyasygnowała w ciągu 1881. r. należitości substytucyjnych 129.249 zł. 74 1/2 ct. budżetem uchwalona kwota na rok 1881 wynosi . 40.000 „ — „
przeto przekroczenie wynosi . 89.249 zł. 74 1/2 ct.

Wydział krajowy odezwą z d. 29. Stycznia 1882. l. 1.073 zaznaczył, że jakkolwiek nie zapoznaje korzyści wynikających z tak nadszpodziewanie pomyslnego rozwijania się szkolnictwa, które niezaprzeczenie pociąga za sobą wzmaganie się wydatków, to jednak ponowić musi wezwanie o ograniczenie takowych, zwłaszcza, że żądany na rok 1881. kredyt tej Rubryki krajowa Rada szkolna sama nie wyżej jak w kwocie 40.000 zł. preliminowała.

Gdy wezwanie to bez skutku pozostało, a nadto w dalazym wykazie obrotu przekroczenie jeszcze bardziej się wzmogło, Wydział krajowy odezwą z d. 4. Lipca 1882 l. 29.635 zastrzegł się przeciw tak znacznemu obciążeniu funduszu krajowego i zapowiedział wniesienie stanowczych środków zaradczych, które też przy projektowanej obecnie zmianie ustawy szkolnej Wysokiemu Sejmowi przedstawia.

Przekroczenie Rubr. I. „Zasiłki dla funduszków okręgowych“ w kwocie 12,271 zł. 63 1/2 ct. tłumaczy kraj. Rada szkolna tem, że odezwą z dnia 15. Września 1881 l. 8.837 do Wydziału krajowego wniesioną, a Wysokiemu

Sejmowi do LW. 48.236 (Aleg. 91) przedłożoną, żądała kredytu dodatkowego w kwocie 8.538 zł. Odezwa ta nie została załatwioną.

Resztę przekroczenia stanowią nadebrane przez Rady okręgowe zasiłki, które zwrócone zostaną.

Rubryka VIII. „Dodatki pięcioletnie“ i Rubryka X. „Emerytury“ usprawiedliwione będą przy zamknięciu rachunków przez Radę szkolną, zaś w Rubryce XIII. „Rozmaite“ wynikły przekroczenia z powodu mylnych zarachowań, które z czasem wyrównane zostaną.

3) Niedobory funduszków szkolnych okręgowych w powiatach Grodeckim i Brzeskim.

Sprawa niedoborów wynikłych w powiatach Grodeckim i Brzeskim z powodu niepreliminowania przez Wydziały powiatowe potrzebnych 4% dodatków na potrzeby Rad okręgowych, załatwiono stanowczo rozporządzeniami: Rady szkolnej kraj. z dnia 24. Stycznia 1882 l. 13.339 do Wydziału powiatowego w Gródku i Wydziału krajowego do LW. 17.547 i 56.138/80 i 61.979/81 do Wydziału pow. w Brzesku, zarządzeniem wstawienia przypadających dodatków do budżetów powiatowych.

4) Zaliczki na budynki szkolne.

Zaległe po koniec Czerwca 1882. r. raty zaliczkowe z r. 1881 na budynki szkolne wynoszą	8.619 zł. 64 ¹ / ₂ ct.
zaś przypadające w 1882. roku raty	19.260 „ 59 ¹ / ₂ „

Wydział krajowy każdą zaległą ratę każdej gminy wykazuje w terminie przypadłości właściwemu c. k. Starostwu do przymusowego ściągnięcia, wszakże w razie zachodzących uwzględnienia godnych okoliczności, nie odmawia zgłaszającym się o to gminom przydłużenia terminów. Nieusprawiedliwione niczem zaległości, wykazywane bywają półrocznie zbiorowo c. k. Starostwom do egzekucyi, a krajowej Radzie szkolnej do odpowiedniego zarządzenia. Ostatnie tego rodzaju zbiorowe wykazy rozesłano c. k. Starostwom i krajowej Radzie szkolnej tutejszemi odezwami z d. 29. Listopada 1881 l. 58.918 i z d. 7. Maja 1882 LW. 21.014, a na skutek tego wpłynęło od 1. Stycznia 1881 do końca roku przedmiotowego

	25.621 zł. 97 ¹ / ₂ ct.
--	---

Cyfry należitości i zaległości w obec ciągłego napływu prośb o prolongacye terminów spłaty i uwzględniania takowych wśród towarzyszących przyczyn uzasadnionych, ulegają ciągłej zmianie.

5) Taksy spadkowe.

Należytość taks spadkowych, należących funduszowi szkolnemu, a wymierzanych przez c. k. Sądy powiatowe, wynosiła od 1. Stycznia 1881. do końca Czerwca 1882.

	9.973 zł. 37 ct.
Na to uiszczono po koniec Czerwca 1882.	6.643 zł. 96 ct.
Zaś odpisano wyrokami sądowymi	399 „ 85 „ 7.043 „ 81 „
Pozostaje zaległość	2.929 zł. 56 ct.

Wedle przepisów obowiązujących, c. k. Sądy wydają dekreta adykcji spadków dopiero wtedy, gdy strony wykażą się pokwitowaniem c. k. urzędu podatkowego, że uiszczyły takse wyznaczoną dla szkół normalnych; jednakże Wydział krajowy co pół roku wykazuje c. k. Starostwom zaległe taksy indywidualnie do postępowania egzekucyjnego. (Patrz LW. 23.807 i 60.162/81.)

6) Rozmaite inne zale-
głości funduszu szkolnego
krajowego.

Inne z lat dawnych pochodzące zwroty, należące się fundu-
szowi szkolnemu z rozmaitych tytułów w drobnych kwotach, wykazywane
c. k. Starostwom bez przerwy do przymusowego ściągnięcia, urgowane by-
wają co dni 20, a spłaty onych przeciągają się jedynie z powodu licznie
wnoszonych rekursów stron obowiązanych.

Najznacniejszą pozycją w tym dziale jest zaległość ciążąca na
gminie miasta Krakowa w kwocie 11.433 zł. 34 ct., którą na skutek petycyi
Wysoki Sejm uchwałą z dnia 13. Października 1881 zezwolił spłacać w 10
rocznych ratach poczynszy od r. 1882.

Pozostaje ostatecznie jeszcze pretensya funduszu szkolnego do ka-
haków żydowskich w Krakowie i we Włodzikowie, tudzież w dawnym woje-
wództwie Krakowskim i Sandomierskim w włącznej sumie 238.265 złp. 22 gr.,
którą Rząd b. Królestwa Polskiego a względnie Cesarstwa rosyjskiego — miały
uiścić. Sprawa ta ciągnie się od roku 1797., a następnie od czasów traktatu
wiedeńskiego z r. 1815. Wydział krajowy w tej sprawie przeprowadził liczne
korespondencye z c. k. Namiestnictwem (patrz LW. 17830/76, 30404/77,
26648/79, 3746/80, 6232/80, 59558/81), a c. k. Namiestnictwo na podstawie
sprawozdań c. k. Prokuratorji Skarbu wedle odnośnych aktów urgowało ta-
kową wielokrotnie u władz wyższych, jednak dotąd bezskutecznie. Wydział
krajowy zażądał i otrzymał obecnie wszystkie odnośne akta poczynszy od
r. 1797 aż do czasu ostatniego i po zrewidowaniu tych materyałów dołożył
dalszych usiłowań, ażeby wszystko, cokolwiek w tej mierze uzyskać można,
do skutku doprowadzić.

Sprawa budowy teatru
w Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 22. Października 1881 przekazał Wysoki
Sejm petycję Reprezentacyi gminy miasta Krakowa o udzielenie zasiłku
w formie rocznego datku na budowę nowego teatru w Krakowie, Wydziałowi
krajowemu do zbadania i do zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej
tak co do miary jak i sposobu, w jaki fundusz krajowy mógłby przyjść
w pomoc gminie miasta Krakowa przy budowie teatru. O tej uchwale uwia-
domił Wydział krajowy p. prezydenta miasta Krakowa z wezwaniem, aby
gmina miasta Krakowa wykazała Wydziałowi krajowemu na podstawie pla-
nów i kosztorysów, ile zamierzona budowa będzie kosztować i w jaki sposób
gmina zamysła zabezpieczyć fundusze na tę budowę, albowiem Wydział kra-
jowy zamierza tylko na ten wypadek przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na
udzielenie proszonego datku, jeżeli reszta kosztów będzie zabezpieczoną.

Na to wezwanie nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Teatr polski we Lwowie.

Sprawozdanie komitetu ustanowionego do nadzoru teatru pol-
skiego za czas od 18. Kwietnia 1881., w którym to dniu nowy przedsię-
biorca p. Adam Miłaszewski objął dyrekcję teatru, do końca Grudnia 1881.
wykazało, że dramat i operetka są w ogóle dobre, że wszelako opera nie
odpowiada.

Udzieliliśmy to sprawozdanie p. Miłaszewskiemu z wezwaniem,
aby się do uwag w niem zawartych zastosował i braki uzupełnił.

Jakkolwiek z jednej strony czujemy się w obowiązku naciskania
na przedsiębiorcę, aby wszystkim wymogom dobrej sceny odpowiedział, to
z drugiej strony zataić sobie nie możemy, iż przedsiębiorca we Lwowie,

szczególnie co do opery, z wielkimi walczyć musi trudnościami i żeby nie obawa, że zwinięcie opery polskiej z pewnością pociągnęłoby zaprowadzenie opery w innym języku, któraby mogła przynieść uszczerbek dramatom polskiemu, byłibyśmy za zwinięciem opery polskiej, z wielkimi tylko ofiarami utrzymać się mogącej.

Z tego wychodząc stanowiska, uważamy za nasz obowiązek podtrzymania wszelkimi siłami opery polskiej; musieliśmy się zatem przychylić do prośby przedsiębiorcy i asygnować mu już na początku bieżącego roku z dozwolonej przez Wys. Sejm subwencji 20.000 zł. kwotę 15.000 zł. w. a., a to tem więcej, ile że katastrofa w Ringteatrze wiedeńskim rzuciła i na lwowską publiczność panikę tak, że uczęszczanie do teatru znacznie się zmniejszyło i zmusiło Dyrekcyę do nieprzewidzianych wydatków.

Teatr ruski.

Teatr ruski pod zarządem „Besidy“ a kontrolą ustanowionego komitetu do artystycznego nadzoru, rozwija się normalnie. Wedle sprawozdania tegoż komitetu za drugie półrocze grywał pod dyrekcyą p. Baczyńskiego w Konopkowcach, Ułaskowcach, Zarwanicy, Strusowie, Trembowli, Kopecznicach, we Lwowie, w Stanisławowie i w Stryju. Repertoarz jego składa się ze sztuk ludowych i operetek odpowiednio przedstawianych.

Od Nowego roku przeszła dyrekcyą w ręce pp. Biberowicza i Hryniewieckiego, a komitet rokuje sobie z nowych dyrektorów dalsze podniesienie sceny ruskiej.

Wobec korzystnego sprawozdania komitetu wypłaciliśmy subwencyę za pierwsze półrocze 1882. roku w kwocie 2000 zł. w. a.

W sprawie ustawy o konkurencyi kościelnej.

Na zeszłorocznej sesji sejmowej przedłożył był Wydział krajowy projekt nowej ustawy konkurencyjnej w jej formalnej części.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 24. Października 1881 zwrócił ten projekt Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by wypracował jednolity projekt ustawy i takowy Wys. Sejmowi na przyszłorocznej sesji przedłożył.

Temu poleceniu Wydział krajowy na razie zadość uczynić nie jest w możności, albowiem w części merytorycznej ustawy o konkurencyi kościelnej ważną odgrywa rolę kongrua plebana, a gdy kwestya kongruy toczy się obecnie w Radzie państwa, przeto należy odczekać ukończenia tych rozpraw i wydania ustawy państwowej, aby już na pewnej podstawie wypracować i przedłożyć zażądany jednolity projekt.

Ustawa konkurencyjna kościelna dla miasta Lwowa.

Na posiedzeniu dnia 19. Lipca 1880 wydał Wysoki Sejm następującą treść uchwałą:

„1. Przedłożony sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 28. Marca 1879 l. 4856 L. S. 19 z r. 1880. projekt do ustawy o stawianiu kościołów i budynków parafialnych, sprawianiu przyrządów i sprzętów kościelnych w parafiach wyznania katolickiego we Lwowie, zwraca Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby w celu połączenia wszystkich parafii katolickich we Lwowie, każdego obrządku z osobna w jeden okręg konkurencyjny; w celu oznaczenia sposobu repartycyi konkurencyjnej w połączonych parafiach; w celu ułożenia ordynacyi wyborczej dla komitetów para-

fialnych w połączonych ukonstytuować się mających parafiach, wdrożył porozumienie z konsystorzami katolickimi we Lwowie, z c. k. Rządem, niemniej z gminą miasta Lwowa, jakoteż w zamiejscowych gminach i obszarach dworskich zamieszkałymi parafianami i na zasadzie uwag w sprawozdaniu komisji poczynionych, przedłożył na najbliższej sesji sejmowej nowy projekt do ustawy o konkurencji parafialnej dla miasta Lwowa.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd o dopełnienie obowiązku według rozporządzenia cesarskiego z dnia 27. Marca 1782. r. (Zb. ust. Pill. Nr. VII.) wobec parafij katolickich we Lwowie na funduszu religijnym ciężącego, w szczególności płacenia rocznie z funduszu religijnego proboszczom katolickich parafii we Lwowie odpowiedniej kwoty na wydatki bieżące z odprawianiem liturgii połączone.

W skutek tej uchwały i ponieważ stosunki miasta Lwowa najlepiej są znane Reprezentacyi tejże stolicy, wezwaliśmy Magistrat miasta Lwowa, aby nam projekt zamierzonej ustawy przedłożył.

Magistrat odpowiedział temu żądaniu i przedłożył zażądany projekt, który zakomunikowaliśmy obydwom konsystorzom do udzielenia nam swojej opinii, której wszakże dotychczas nie otrzymaliśmy.

Skoro te opinie nadejdą, nastąpić będzie musiało w myśl polecenia Wys. Sejmu porozumienie się z c. k. Rządem jakoteż z parafianami zamieszkałymi w zamiejscowych gminach i obszarach dworskich.

Po otrzymaniu tych materyałów przystąpi Wydział krajowy do wypracowania ostatecznego projektu i do przedłożenia go Wys. Sejmowi.

Subwencye dla wyznaniowej izraelickiej szkoły ludowej w Brodach.

Na posiedzeniu z dnia 23. Października 1881 wydał Wys. Sejm uchwałę treści następującej:

„1. Na utrzymanie izraelickiej szkoły wyznaniowej w Brodach przyzwala się z funduszu krajowego roczną stałą subwencją w kwocie 6.000 zł., a to na czas, jak długo rzeczona szkoła będzie zastępowała potrzebę pomnożenia publicznych szkół ludowych obecnie w tem mieście istniejących i jak długo będzie wypełniała warunki podane w deklaracyi gminy wyznaniowej izraelickiej w Brodach z dnia 19. Czerwca 1881., tudzież pod warunkiem, jeżeli gmina wyznaniowa w Brodach odstąpi od zastrzeżenia zawartego w ustępie końcowym deklaracyi z dnia 19. Czerwca 1881. r. co do języka niemieckiego.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad ściśłem dopełnieniem powyższych warunków.“

Gdy rzeczona gmina odstąpiła deklaracją z dnia 23. Listopada 1881 od powyższego warunku, przeto Wydział krajowy zarządził peryodyczne wypłacenie powyższej subwencji.

Prosiliśmy także c. k. kr. Radę szkolną, aby zechciała nas uwiadomić, jeżeliby rzeczona gmina nie dotrzymała przyrzeczeń, a to w celu zamknięcia subwencji.

Zasiłek tak wspomniałomyślnie przez Wysoki Sejm dla tej szkoły uchwalony odniósł piękny skutek. Z załączonego pod % odpisu sprawozdania naszego delegata p. sekretarza Kalickiego do egzaminów odbytych w tej szkole dnia 3., 4. i 5. Lipca 1882. zechce się Wys. Sejm przekonać, jak wzorowo ta szkoła tak pod względem dydaktyczno-pedagogicznym jakoteż pod względem nauczania języka polskiego prowadzoną jest.

Alegat 24.

To też Wydział krajowy widział się spowodowanym wyrazić gminie izraelskiej Brodzkiej swoje uznanie oraz wezwać ją, aby i pod względem rozszerzenia szkoły odpowiedziała przyrzeczeniom wziętym na siebie wobec Wys. Sejmu.

Zmiany w składzie Wys. Sejmu.

Od ostatniej sesji sejmowej zaszły następujące zmiany w składzie Wysokiego Sejmu:

1. Złożyli mandaty: P. Otton Hausner, wybrany przez Izbę handlowo-przemysłową Brodzką i Jego Ekscelencya p. Paweł Popiel, wybrany z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Krakowskiego.

2. Zmarli: ks. Porfiry Mandyczewski, wybrany z okręgu wyborczego mniejszych posiadłości Trembowla-Złotniki; P. Ignacy Łukasiewicz, wybrany z okręgu wyborczego gmin wiejskich Krosno-Dukla-Żmigrod; P. Józef Tyszkowski, wybrany z okręgu wyborczego gmin miejskich Dobromil-Ustrzyki-Bireza i ks. Paweł Jasienicki, wybrany z okręgu wyborczego gmin wiejskich Turka-Borynia.

Zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

Od ostatniej sesji sejmowej nastąpiły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego:

1. Aplikant P. Sietnicki Felicyan wystąpił.

2. Zmarł protokolista P. Piotr Grabowicz. W miejsce jego mianowaliśmy protokolistą kancelistę Antoniego Karola Kraczyłę, a w miejsce tegoż kancelisty mianowaliśmy w moc upoważnienia Wysokiego Sejmu asystentami manipulacyjnymi Pp. Stanisława Chudzikiewicza i Jaremowicza Epifaniasza.

3. Zmarł również woźny Marcin Gorczyca, w którego miejsce przyjęliśmy prowizorycznie innego sługę.

Budowa gmachu sejmowego.

Budowa gmachu sejmowego została ukończoną.

Nie możemy wszakże jeszcze przedłożyć zamknięcia rachunków tej budowy, ponieważ ogrom rachunków kolaudacyjnych nie dozwolił nam dotychczas przeprowadzić kolaudacyi we wszystkich gałęziach.

Mamy wszelako nadzieję, że do dwóch miesięcy przeprowadzimy całą kolaudację i jeżeli nadzieja ta ziści się, to nie omieszkamy jeszcze podczas bieżącej sesji przedłożyć zamknięcie rachunku tej budowy.

Krajowe archiwa aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Bezpłatnego korzystania z archiwum Lwowskiego w celach naukowych dozwoliliśmy profesorowi Uniwersytetu Warszawskiego P. Józefowi Perwolfowi.

Opróżnione posady aplikantów nadaliśmy w krajowym archiwum Lwowskim: Sawczyńskiemu Janowi Henrykowi, słuchaczowi wydziału prawa i administracyi, i Mazanowskiemu Adolfowi, słuchaczowi wydziału filozoficznego; zaś opróżnione w Krakowskim archiwum posady aplikantów nadaliśmy: Siekierzyńskiemu Franciszkowi Jackowi Feliksowi tr. im., i Bąkowskiemu Klemensowi Stanisławowi dw. im., słuchaczowi wydziału prawa i administracyi.

Wydawnictwo aktów tak zwanych Bernardyńskich.

Zapowiedziane w ostatniem naszym sprawozdaniu na koniec roku 1881. lub początek roku 1882. wydanie tomu IX. aktów tak zwanych Bernardyńskich nie przyszło dotąd do skutku, ponieważ referent tego wydawnictwa w komitecie, a oraz Dyrektor Lwowskiego archiwum od dłuższego już czasu ciężką złożony jest chorobą i bawi obecnie u wód za granicą naszego kraju.

Będziemy się starać, skoro profesor Dr. Liske przyjdzie do zdrowia, lukę tę wypełnić przez przyspieszenie wydania IX. i X. tomu.

Fundacya St. hr. Skarbka.

Dopełniając obowiązku ciążącego na Wydziale krajowym z ustawy fundacyjnej, zarządzono:

- I. lustrację zakładu sierot i ubogich w Drohowyżu ;
- II. lustrację całej czynności administracyjno-rachunkowej i kasowej centralnego zarządu tej fundacyi, poczynszty od roku 1876.;
- III. skontro kasy centralnej.

I.

Lustrację zakładu uskuteczniła komisya Wydziału krajowego w Marcu 1882., przeprowadziwszy skontro kasy zakładowej i dóbr klucza Drohowyżkiego, tudzież ściśłą rewizyę gospodarki instytutu, inwentarza, magazynów i warsztatów, wreszcie wszystkich spraw co do utrzymywania, zatrudnienia i kształcenia sierot, jakoteż utrzymywania starców.

Dostrzeżone usterki w manipulacyi kasowej, braki w urządzeniu przyrządów do gaszenia ognia i inne potrzebne zarządzenia mniejszej wagi, przekazano kuratoryi do odpowiedniego urzędowania, usunięcie wadliwości i zdania o tem sprawy.

Stan sierot podczas lustracyi przedstawia:

chłopców	.	.	274
dziewcząt	.	.	149
razem	.	.	423 dzieci.

Starych ludzi znajdowało się w zakładzie:

mężczyzn	.	.	16
kobiet	.	.	3
razem	.	.	19 osób.

Gospodarkę w ogóle uznano za odpowiednią, — zasoby kasy, magazynu i inwentarza zgodne z rachunkami, — sposób utrzymywania i zatrudnienia sierot zastosowany do przepisów fundacyjnych, — rachunkowość i kontrola dobrze urządzone, — stosunki zdrowotne zadawalniające.

II.

Z powodu wykrytej i w zeszłorocznem sprawozdaniu do wiadomości podanej defraudacyi, popełnionej przez b. kasyera J. Kobylińskiego, kuratora wdrożyła kroki sądowe w celu ściągnięcia deficytu z majątku J. Kobylińskiego i jego małżonki Antoniny. Stan sprawy jest obecnie wedle miesięcznych raportów kuratoryi następujący:

Dekretem c. k. Sądu wyższego dno. 13. Maja 1882 dozwolono sprzedaż dóbr Kulikowa z przyległościami, należących do J. i A. Kobyliń-

skich, nawet poniżej ceny szacunkowej (116.601 zł), tudzież oszacowanie i sprzedaż przymusową realności w Kulikowie do J. Kobylińskiego należących;

Dekretem c. k. wyższego Trybunału Sprawiedliwości dno. 13. Maja 1882 dozwolono i wprowadzono sekwestrację dochodów z powyższych dóbr i realności. Sekwestratorem ustanowiono p. Karola Komorę, który zarazem sprawy sporne wewnętrznej administracji z osobami trzecimi załatwia;

Dekretem c. k. Sądu krajowego lwowskiego dno. 11. Maja 1882 l. 20075 utworzono konkurs na majątek J. Kobylińskiego, z zastrzeżeniem praw przez administrację fundacyjną nabytych.

Uchwałą Wydziału krajowego dno. 20. Lutego r. b. l. 13629 przyzwolono, aby fundacja przystąpiła do licytacji dóbr powyższych w celu nabycia onych na rzecz fundacji, ustanawiając cenę kupna minimalną na 80.000 zł., zaś maksymalną na 100.000 zł.

Dla nabycia pewności, ażali oprócz wykrytego w roku upłynionym deficytu nie istnieją braki lub nieprawidłowości rachunkowe, któreby mogły fundacji przynieść szkodę, zarządził Wydział krajowy ścisłą rewizję całej manipulacji rachunkowo-kasowej w administracji centralnej, poczynszy od 1. Stycznia 1876. aż do końca roku 1881.

Rewizję tę przeprowadził Oddział rachunkowy Wydziału krajowego przez dwóch na miejsce wydelegowanych adjunktów w przeciągu 4ch miesięcy, przyczem wszystkie księgi, rachunki i zapiski zlustrowano, z rachunkami i dziennikami Wydziałowi krajowemu do cenzury przedkładanemi porównano i żadnych nowych braków ani usterków nie dostrzeżono.

Zamknięcie rachunków przedłożyła administracja fundacyjna po koniec roku 1880., a wyniki onego przyłączono w osobnym alegacie przy zamknięciu rachunków funduszy krajowych za rok 1880.

III.

Zarządzone przez Wydział krajowy skontra kasy centralnej fundacji uskutecznił:

- a) przez kuratoryę na dniu 3. Października 1881.;
- b) „ „ „ „ 9. Stycznia 1882.;
- c) „ komisję Wydziału krajowego dnia 28. Lutego 1882.;
- d) „ kuratoryę na dniu 3. Kwietnia 1882.

Uzupełnienie winkulacji papierów wartościowych dopełniła kuratorya do LW. 13629/82 i wprowadziła zalecone przez Wydział krajowy poprawki w instrukcji kasowej w życie.

Nadto załatwił Wydział krajowy następujące czynności tyczące się tej fundacji:

Akt założenia funduszu emerytury urzędników fundacji i urzędników, nauczycieli i majstrów zakładu — zrewidowano i zatwierdzono (LW. 64784/81).

Dokonano lustracji dóbr i lasów Drohowyża i Opar (LW. 32173/81 i 28201/82)

Budżet fundacji i instytutu zrewidowano i zatwierdzono (LW. 9800/82).

Dostawę artykułów żywności i potrzeb innych dla instytutu w drodze licytacji zatwierdzono (LW. 57232/81).

Sprawy licytacyjnego wydzierżawienia dóbr Roźniatów załatwiono (LW. 48337/81).

Zatwierdzono przyjęcie nowych funkcyonaryuszy dla instytutu, a to: ochmistrza, kapelana, ogrodnika i majstra blacharskiego (LW. 41501/81, 48278/81 i 4199/82).

Załatwiono rachunki funduszu emerytury aktorów sceny polskiej po koniec roku 1881.

Sprawozdanie z czynności administracyi centralnej przyjęto do wiadomości, udzielono c. k. Namiestnictwu i rozpowszechniono przez publikacyę w Gazecie Lwowskiej.

**Zakład narodowy im.
Ossolińskich.**

I w roku ubiegłym skierowane były dążenia kierownictwa zakładu do coraz doskonalszego spełnienia celu tej instytucyi, przez ułatwianie jak najszerszym kołom publiczności korzystania ze zbiorów zakładu.

Prace nad wydaniem katalogu rękopisów i ułożeniem realnego katalogu druków zrobiły znaczne postępy, równie jak kompletowanie, porządkowanie biblioteki i innych zbiorów.

Na szczególną wzmiankę zasługuje wdrożone uporządkowanie zbiorów numizmatycznych zakładu.

Zakład posiadał w roku ubiegłym dzieł drukowanych unikatów 77670, dubletów 5920, prób druku 449, atlasów i map 1102, rękopisów 2911, autografów 2693, dyplomów 872, podobizn 75, rycin 23705 i obrazów 678.

Zbrojownia liczyła 576 okazów, rzeczy muzealnych było 1808, monet i modeli wraz z dubletami 10591, owadów i konchiliów 7710 i t. d.

Pracownia naukowa zakładu otwartą była dla publiczności w ciągu roku ubiegłego przez 232 dni, a że w ciągu tego czasu wydano dla 1879 czytelników 970 rękopisów, 5192 dzieł a 10611 tomów, przeto wypada na jeden dzień w przecięciu 8 czytelników, 4 rękopisy, 22 dzieł a 46 tomów. W czytelni górnej, która otwartą była przez 169 dni, było 11293 czytelników, czyli w przecięciu po 67 osób dziennie.

Do domu wypożyczono 5074 dzieł w 7956 tomach, rękopisów i autografów 68.

Muzeum zwiedziło 2623 osób, studia robiło w niem osób 874.

Majątek zakładu wynosił z końcem r. 1880. w efektach przechowanych w kasie krajowej 163.455 zł. 13 ct., w dobrach nieruchomości, zapisach, zbiorach i w gotówce 501.352 zł. 58 ct.

Obrót kasowy ogółem wynosił w gotowiźnie:

w dochodach	61.983 zł. 16 ct.
w wydatkach	59.880 „ 56 1/2 „
pozostałość kasowa	2.102 zł. 59 1/2 ct.

W wydatkach wykazanych powyżej mieści się suma 5233 zł. 20 ct., obrócona na cele naukowe zakładu.

**Fundacya Anny de Stern-
sztyń Helclowej.**

Postępowanie spadkowe zostało ukończone, wszystkie legaty i należności spłacone, grunt pod budowę gmachu na zakład dla nieuleczalnych chorych i ubogich kupiony i reszta pozostałych kapitałów do kasy Wydziału krajowego złożona. Obecnie toczy się sprawa o ułożenie aktu fundacyjnego.

Ponieważ ułożony przez kuratora W. Ludwika Szumańczowskiego projekt aktu fundacyjnego nie we wszystkich punktach zgadza się z projektem ułożonym przez Siostry miłosierdzia które mają zawiadywać powyższym zakładem pod kontrolą kuratora i Wydziału krajowego, przeto Wydział krajowy aby pozyskać trwałą podstawę do dalszych rokowań, porozumiał się z c. k. Namiestnictwem i c. k. Prokuraturą Skarbu co do sposobu urządzenia tej fundacyi i sporządzony na podstawie tego porozumienia projekt aktu fundacyjnego przesłał kuratorowi z wezwaniem, aby nakłonił Siostry miłosierdzia do przyjęcia tego projektu.

Odpowiedzi na to nasze wezwanie nieotrzymaliśmy jeszcze.

Sprawy fundacyi stypendyjnych.

Żelazny majątek fundacyi stypendyjnych zostających w administracyi Wydziału krajowego wynosi w chwili bieżącej w efektach złożonych w kasie krajowej 1,998.596 zł. 19 ct. — w dobrach i realnościach według szacunku 346.734 zł. 18 ct. — w należnościach czynnych 133.552 zł. 14 1/2 ct. czyli łącznie w zaokrągleniu 2,465.377 zł. Stypendyów systemizowanych jest obecnie 565 a suma na nie przeznaczona wynosi 102.336 zł. wypada zatem na każde stypendyum w przybliżeniu 180 zł.

W ubiegłym roku szkolnym weszły w wykonanie fundacye W. Mikołaja Aywasa o jednym stypendyum rocznych 50 zł., fundacya ks. Olszewskiego o dwóch stypendyach po 130 zł. tudzież fundacya ś. p. Magdaleny Jurgas z dwoma stypendyami po 200 zł. Również wejdzie w wykonanie z początkiem roku szkolnego 1882/1883 fundacya Pawła Kretowicza z jednym stypendyum o rocznych 100 zł.

Pomimo tego ogólna liczba stypendyów zmniejszyła się nieco, w fundacyach bowiem posiadających listy zastawne i listy hipoteczne nakazywała przezerność ograniczyć rozdawnictwo, ażeby z bieżących dochodów mogły być pokryte straty wynikające wskutek wylosowania efektów, które dziś na targu pieniężnym tylko wyżej imiennej wartości nabyte być mogą.

Ograniczenie to, zresztą bardzo małe, nastąpiło tylko w takich fundacyach które dostarczały największej liczby stypendyów, — gdzie więc procentowy ubytek stypendyów jest prawie nieznaczny.

W sprawach innych fundacyj o których była mowa w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego nie zaszło nic ważniejszego. Zrealizowanie majątku tych fundacyj postępuje zwykłym torem.

Fundacya imienia Juliusza Słowackiego.

Między ś. p. Hersylią Januszkowską, jedyną i ostatnią krewną Juliusza Słowackiego a Wym Dr. Antonim Małeckim b. rektorem uniwersytetu lwowskiego przyszła do skutku umowa, według której Wny Dr. Małeczki podjął się wydawnictwa pism pośmiertnych Juliusza Słowackiego, a to pod warunkiem, aby cały czysty dochód z tej edycyi przeznaczony został na fundacyę mającą na celu popieranie literatury polskiej. Mianowicie służyć mają dochody fundacyi w pierwszym rzędzie na remuneracyę dla prywatnego docenta historii literatury polskiej i języka polskiego przy Uniwersytecie Lwowskim, w drugim zaś rzędzie t. j. w braku docenta chcącego z tej fundacyi korzystać, na stypendyum dla słuchacza Wydziału filozoficznego w tymże Uniwersytecie, któryby ze szczególną pilnością przykładał się do historii literatury polskiej i badań ojczyznojęzyka.

Pisma pośmiertne Juliusza Słowackiego wydane staraniem Wgo Dr. Małeckiego okazały się w handlu księgarskim w r. 1867 i przyniosły do r. 1881 sumę 3520 zł., która lokowana w kasie oszczędności urosła do 5289 zł. 49 ct. i stanowi kapitał zakładowy zamierzonej fundacji.

Kapitał ten znajduje się już w ręku Wydziału krajowego, który wygotowawszy za porozumieniem z Wnym Dr. Antonim Małeckim projekt listu fundacyjnego, przesłał takowy we Wrześniu 1881 c. k. Namiestnictwu do zbadania.

Według tego projektu służyć będzie zarząd fundacji Wydziałowi krajowemu, który wykonywać będzie również rozdawnictwo stypendyum.

Remuneracya dla docenta może trwać przez lat trzy, a wyjątkowo tylko przez lat cztery, stypendyum zaś dla ucznia aż do ukończenia nauk, najdłużej jednak przez półczwarta roku.

Kandydata do stypendyum przedstawiać będzie na wniosek profesora literatury i języka polskiego w Uniwersytecie lwowskim grono profesorów Wydziału filozoficznego w tymże Uniwersytecie, bacząc nie tyle na ubóstwo kandydata ile na pilność i zamiłowanie jego do studyów nad językiem i piśmiennictwem polskim.

Ponieważ uporządkowanie stosunków fundacji nie nastęrcza trudności przeto spodziewać się należy, że fundacya ta mająca tak piękny cel, niebawem będzie mogła być wykonaną.

Fundacya imienia Maksymiliana Milera.

Wna Tekla Milerowa złożyła do rąk Wydziału krajowego obligacyę indemnizacyjną na 1000 zł. przeznaczając takową na uposażenie fundacji stypendyjnej dla ubogich uczących się dziewcząt. Fundacya nosić ma imię zmarłego syna fundatorki ś. p. Maksymiliana Milera, a korzystać z niej mają uczęszczające do szkół wydziałowych we Lwowie dziewczęta osieroczone po obojgu rodzicach, a przynajmniej po ojcu. Pierwszeństwo mają mieć sieroty po urzędnikach cłowych.

Projekt listu fundacyjnego ułożony według wskazówek fundatorki przesłany został do zbadania c. k. Namiestnictwu, a fundacya wejdzie w życie już prawdopodobnie z początkiem roku szkolnego 1883.

Fundacya ś. p. Kazimierza Czarniakowskiego.

Zmarły w Suchowcach dnia 4. Września 1881 ś. p. Kazimierz Czarniakowski właściciel dóbr Suchowce zapisał testamentem z dnia 4. Października 1877 cały swój majątek tak ruchomy jak i nieruchomy na fundacyę stypendyjną swego imienia.

Z dochodów fundacji mają być wypłacane stypendya po 300 zł. rocznie ubogim uczniom pochodzenia polskiego uczęszczającym w Galicyi do szkół gimnazyalnych lub realnych, lub też na Wydział prawniczy we Lwowie lub w Krakowie, wreszcie uczniom szkoły politechnicznej we Lwowie.

Rozdawnictwo stypendyów poruczył ś. p. fundator Wydziałowi krajowemu.

Prawo dożywotniego użytkowania ze spadku, nieograniczoną administracyę spadku i pobieranie wszelkich dochodów, — z wykluczeniem wszelkiej kontroli — zapisał ś. p. fundator najprzód matce swojej, a po jej zgonie dwom braciom swoim, dla tego przejdzie spadek powyższy na rzecz fundacji dopiero po śmierci dożywotników.

Otrzymałszy wiadomość o zapisie ś. p. Kazimierza Czarniakowskiego, Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa o poczynienie potrzebnych kroków celem zabezpieczenia praw fundacyi, która czynność jest w toku.

Fundacya ks. Stanisława Staszewskiego.

Testamentem w Bachorcu dnia 24. Czerwca 1880 sporządzonym zapisał ks. Stanisław Staszewski sumę 4000 zł. na dwa stypendya dla uczniów mieszczan (patricyuszów) z Liska obrządku rz. kat. Rozdawnictwo poruczył księdzu proboszczowi obrz. łącz. w Lisku wspólnie z Wydziałem katolickim miejskim, zaś opiekę nad tą fundacją i zarząd Wydziałowi krajowemu.

Fundacya ś. p. Konstantego Zahorskiego.

W sprawozdaniu z czynności za czas od 1. Czerwca 1878 do końca Grudnia 1879, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi na sesyi z r. 1880 donieśliśmy o powstaniu fundacyi ś. p. Konstantego Zahorskiego dla ludności polskiej wyznania rzymsko-katolickiego, w Austrii zamieszkałej, której zasoby przeznaczone są w jednej połowie na zakłady dobroczynne, w jednej czwartej części na utrzymanie kościołów, a w jednej czwartej na stypendya dla uczącej się młodzieży. Przedstawiwszy zarazem dotychczasowy przebieg spraw fundacyi i czynności podjętych w tej mierze przez Wydział krajowy, podaliśmy zarysy przyszłego jej urzędzenia i wyraziliśmy nadzieję, że po załatwieniu zwykłych formalności wejdzie ona już w niedługim czasie w wykonanie. — Obecnie mamy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi dalsze losy tej fundacyi, która z powodu niespodziewanej zmiany stanowiska c. k. niższo-austriackiego Namiestnictwa w tej sprawie wprowadzoną została na tory całkiem inne i w skutek tego dotąd nie została stanowczo aktywowaną.

Po porozumieniu się z egzekutorami testamentu co do urzędzenia fundacyi, przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu we Lwowie pismem z dnia 23. Kwietnia 1880 l. 17321 odpis dotyczącego protokołu z prośbą, ażeby zażądało od c. k. Namiestnictwa niższoaustriackiego bezzwłocznego przesłania majątku fundacyi, ponieważ wygotowaniu listu żelaznego i wprowadzeniu w życie fundacyi nic już zresztą nie stało na przeszkodzie. Na wystosowaną wskutek tego przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie odezwę z dnia 29. Kwietnia 1880 do l. 21443, w której zarazem objawiano postanowienie przelania zarządu i rozdawnictwa fundacyj na Wydział krajowy, odpowiedziało c. k. niższoaustriackie Namiestnictwo, że majątek fundacyi prześle c. k. galicyjskiemu Namiestnictwu dopiero po wydaniu ostatecznej decyzji przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia i c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych co do sposobu ukonstytuowania ustanowionych przez ś. p. Zahorskiego fundacyi dla kościołów, dla uczącej się młodzieży i dla zakładów dobroczynnych, w którymto celu ma c. k. Namiestnictwo niższoaustriackie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem galicyjskiem przedstawić rzeczonym Ministerstwom odpowiednie wnioski. Ponieważ Wydział krajowy zgadzał się w zupełności ze znanymi sobie już przedtem wnioskami egzekutorów testamentu, które c. k. niższoaustriackie Namiestnictwo przesłało było przy tem piśmie c. k. Namiestnictwu galicyjskiemu do objawienia zdania, a ta ostatnia władza Wydziałowi krajowemu do przejrzenia, przeto mniemaliśmy, że po złożeniu odnośnego oświadczenia Wydziału krajowego aktywowanie fundacyi nie napotka już żadnych trudności. — Odtąd przeto poprzestaliśmy tylko na

peryodycznem poruszaniu tej sprawy w c. k. galicyjskiem Namiestnictwie. Dnia 25. Lipca 1881 l. 28192 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo lwowskie, że c. k. niżsoaustriackie Namiestnictwo nie odpowiedziało dotąd na żadną z jego dalszych odezw w sprawie niniejszej fundacyi

Dopiero we Wrześniu 1881 donieśli nam egzekutorowie testamentu, że wedle zgodnego zapatrywania c. k. Ministerstw, ułożone przez egzekutorów testamentu w porozumieniu z Wydziałem krajowym zasady, mające służyć za podstawę przy sporządzeniu listu fundacyjnego, nie odpowiadają woli fundatora, ponieważ ograniczają dobrodziejstwa fundacyi tylko do Polaków galicyjskich z pominięciem Polaków w innych krajach monarchii, a w szczególności w Szląsku zamieszkałych. Zgadza się z zapatrywaniem egzekutorów testamentu, że w celu szybszego wprowadzenia fundacyi w życie należy się zastosować do żądania c. k. Rządu, zatwierdził Wydział krajowy oświadczenie egzekutorów testamentu, jako zezwalające na zmianę postanowień zarysu w sposób powyższy t. j. na rozszerzenie fundacyi także na Polaków, a względnie polskie zakłady i kościoły w innych krajach monarchii, w szczególności zaś w Szląsku i wystosował zarazem do J. E. Pana Prezydenta Ministrów hr. Taaffego memoriał w sprawie niniejszej fundacyi, zakończony prośbą, ażeby ze względu, iż usunięto już wszystkie trudności, które wprowadzeniu fundacyi w życie mogły stać na przeszkodzie, przesłano majątek jej jak najspieszniej c. k. Namiestnictwu we Lwowie.

W niespełna miesiąc po wysłaniu tego memoriału, bo w dniu 26. Listopada 1881 dowiedzieliśmy się z urzędowej Gazety Wiedeńskiej, że c. k. Namiestnictwo niżsoaustriackie ogłosiło konkurs na stypendya z fundacyi ś. p. Zahorskiego, przypisując sobie w tem ogłoszeniu także prawo rozdawnictwa. O tem zupełnie nieprzewidzianem zajściu donieśliśmy pismem z dnia 2. Grudnia 1881 l. 60.999 c. k. Namiestnictwu we Lwowie, równocześnie zaś zarządziliśmy — w obec zupełnego braku urzędowych wiadomości w tym względzie — zbadanie powodów tego postępku c. k. niżsoaustriackiego Namiestnictwa jak niemniej stadyum, w jakim się cała sprawa znajduje, przez jednego z adwokatów wiedeńskich. Dowiedzieliśmy się w ten sposób, że c. k. Namiestnictwo niżsoaustriackie wydało w dniu 15. Listopada 1881 list żelazny fundacyi ś. p. Zahorskiego, ponieważ siebie za kompetentną władzę fundacyjną w tej sprawie uważa, dowiedzieliśmy się dalej, że rzeczony c. k. Namiestnictwo uczyniło to bez upoważnienia ze strony władz wyższych, i że ogłosiło konkurs jeszcze przed doręczeniem listu żelaznego egzekutorom testamentu, a nadto zniósło się — pojmując odmiennie zapis ś. p. Zahorskiego na rzecz kościołów — z rz. k. Ordynaryatami Wiedeńskim, Wrocławskim i galicyjskim w celu wydania odnośnych funduszków władzom kościelnym do administracyi.

Zaraz po otrzymaniu tych wiadomości wystosowaliśmy do J. E. hr. Taaffego drugi memoriał, którego odpis w załączeniu przedkładamy. **Alegat 25.** W memoriale tym domagaliśmy się uznania c. k. galicyjskiego Namiestnictwa za najwyższą krajową władzę fundacyjną co do fundacyi ś. p. Zahorskiego i przekazania mn funduszków tejże fundacyi

Egzekutorowie testamentu wnieśli ze swej strony rekurs od decyzji c. k. niżsoaustriackiego Namiestnictwa w całej jej osnowie, a w rekursie tym żądali ewentualnie t. j. na wypadek, gdyby c. k. niżsoaustriackie Namiestni-

ctwo za kompetentną władzę fundacyjną uznane być miało, przekazania tej fundacji c. k. Namiestnictwu galicyjskiemu w drodze delegacji.

Do chwili sporządzenia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy ani odpowiedzi na nasz memoriał, ani też uwiadomienia o rezultacie wniesionego przez egzekutorów testamentu rekursu.

Macierz polska.

Podczas obchodu jubileuszowego pięćdziesięcioletniej działalności literackiej Dr. Józefa Ignacego Kraszewskiego, który to obchód odbył się w Krakowie w miesiącu październiku 1879, powstała myśl założenia instytucji mającej na celu szerzenie oświaty ludowej, a osoby życzące sobie aby nazwisk ich nie wymieniano, złożyły następnie potrzebny na ten cel fundusz i poruciły Dr. Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu zajęcie się urzeczywistnieniem powyższej myśli.

W skutek tego przeznaczył Dr. J. I. Kraszewski wspomniany fundusz na uposażenie fundacji wieczystej pod nazwą: „Macierz polska“ i podał postanowienia, które w sprawach fundacji obowiązywać mają.

Według tych postanowień jest celem fundacji szerzenie oświaty narodowej w tych warstwach społeczeństwa, w których jej potrzeba okaże się najpilniejszą, a to za pomocą wydawnictw ludowych w najobszerniejszym znaczeniu tego wyrazu.

Wydawnictwa przedsiębrane będą drogą konkursów, lub przez wybór prac nadsyłanych niezależnie od konkursu, wreszcie przez zamówienia.

Nabywanie dzieł już wydanych i wydawanie broszur politycznych nie należy do celu fundacji.

Językiem wydawnictw Macierzy jest język polski a względnie ruski, jakiego używa lud ruski w Galicyi wschodniej.

Właściwem zadaniem Macierzy zajmować się będą ustanowione w tym celu osobne organa t. j. Rada wykonawcza i Rada nadzorcza. Członków obu tych Rad mianuje pierwotnie Kurator fundacji, którym jest Dr. Józef Ignacy Kraszewski. Później uzupełniać się mają obie Rady przez kooptację.

Zakres działania Wydziału krajowego w sprawach Macierzy polskiej obejmuje li tylko zarząd majątku żelaznego fundacji t. j. przechowywanie i fruktyfikację kapitału zakładowego i wydawanie dochodów do rąk Rady wykonawczej a względnie kuratora fundacji.

Z zarządu tego ma Wydział krajowy zdawać sprawę Wysokiemu Sejmowi, a sprawozdania te podawać również do wiadomości publicznej.

Zresztą nie będzie na Wydziale krajowym ciężać żadna odpowiedzialność ani za czynności organów „Macierzy“, ani też za kierunek i ducha wydawnictw.

Na przypadek, jeźliby Wydział krajowy, jako wybieralna przez Sejm władza, kiedykolwiek i w jakikolwiek sposób istnieć przestał, poruczona jest decyzja, w czyje ręce ma przejść zarząd majątku fundacji, Wysokiemu Sejmowi.

Ewentualnie, t. j. jeźliby Wysoki Sejm takiej decyzji nie powziął, stanowić ma w tym względzie walne zebranie obu Rad Macierzy, — a gdyby i to nastąpić nie mogło lub gdyby „Macierz polska“ istnieć przestała, natymczasem przechodzi majątek fundacji do rąk Akademii umiejętności w Krako-

wie a względnie Uniwersytetu Jagiellońskiego, któreto instytucje jednak miałyby obracać dochody majątku tego na te same cele, którym służyć ma „Macierz polska“. Jeżeliby Macierz Polska później odżyła, natenczas wchodzi ona napowrót w prawa swe do majątku.

Na poczet majątku żelaznego fundacyi wpłynęło do rąk Wydziału krajowego 20.000 rsr. w 6% listach zastawnych kijowskiego banku ziemskiego w imiennej wartości, a według woli dawców pozostaną efekta te w majątku fundacyi aż do czasu, w którym wylosowane i spieniężone będą.— Za gotówkę uzyskaną z losowania zakupywane będą inne papiery publiczne dające pupilarne bezpieczeństwo.

List fundacyjny Macierzy polskiej uzyskał już zatwierdzenie c. k. Namiestnictwa a instytucya ta, która niewątpliwie wyda jak najzbawienniejsze owoce, rozpoczęła już swoje działanie.

Sprawa byłego kancelisty
Wydziału krajowego Sta-
niława Zabierzowskiego
o zapłacenie sumy
20.000 zł.

Toczy się.

Departament IV.

Referent: Członek Wydziału krajowego Władysław hr. Badeni.

Najwyższe Sankcye w sprawach drogowych i mytnicznych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 15. Kwietnia 1881. r. otrzymała Najwyższą Sankcye uchwaloną przez Wys. Sejm na dniu 13. Lipca 1880. r. ustawa o publicznych dojazdach kolejowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 28. Grudnia 1881. r. otrzymała Najwyższą Sankcye uchwaloną przez Wys. Sejm na dniu 23. Lipca 1880. r. ustawa o pomocy krajn dla wykończenia galicyjskiej kolei tak zwanej transwersalnej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 28. Grudnia 1881 otrzymały Najwyższą Sankcye uchwały Wys. Sejmu przyznające pobór myta kopytkowego gminom miast Stanisławowa, Rzeszowa i Przemyśla, zaś Najwyższem postanowieniem z dnia 10. Stycznia 1882. r. otrzymały Najwyższą Sankcye uchwały Wys. Sejmu przyznające pobór myta kopytkowego gminom miast Brzeżan i Brodów.

Najwyższem postanowieniem z dnia 8. Stycznia 1882. r. otrzymały Najwyższą Sankcye uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do poboru myt: Radzie powiatowej w Starem mieście od mostu na rzece Dniestrze pod Starem miastem.

Radzie powiatowej w Brzozowie drogowego i mostowego przy drodze powiatowej Brzozowsko-Rymanowskiej z odnogą do Krościenka.

Radzie powiatowej w Mościskach:

- a) od mostu na rzece Wiszni w Podgaci;
- b) na drodze powiatowej Hordyńsko-Samborskiej;
- c) od mostu na rzece Wiszni w Słomiance.

Radzie powiatowej w Rzeszowie przy drodze powiatowej Domaradzko-Strzyżowskiej.

Radzie powiatowej w Dąbrowie przy drodze powiatowej Dąbrowsko-Mędrzychowskiej.

Radzie powiatowej w Bochni od mostu Nr. 30. przy drodze powiatowej Bocheńsko-Limanowskiej.

Radzie powiatowej w Ropczycach od mostu na rzece Wielopółce przy drodze powiatowej Czekań-Wielopole.

Radzie powiatowej w Kolbuszowie przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej.

Radzie powiatowej w Tarnowie przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla.

Obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu od mostu na rzece Bystrzycy.
 Obszarowi dworskiemu w Małnowie od mostu na rzece Wiszni.
 Obszarowi dworskiemu w Bereznicy Królewskiej od mostu na od-
 nodze rzeki Dniestru w Żurakowie.

Obszarowi dworskiemu w Nowej grobli od mostu na rzece Lu-
 baczówce.

Obszarowi dworskiemu w Grębowie od mostu na rzece Łęg.

Gminie łącznie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostu na
 rzece Strypie, gminie łącznie z obszarem dworskim w Niegowcach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 13. Stycznia 1882 otrzymały
 Najwyższą Sankcyę uchwały Wys. Sejmu przyznające prawo do poboru myt:
 Obszarowi dworskiemu w Żarnowy na rzece Wisłoku.

Obszarowi dworskiemu w Heczmarowicach i Nowej wsi na rzece Soli.

Obszarowi dworskiemu w Podmichalu na rzece Łomnicy.

Obszarowi dworskiemu w Podłężu na rzece Wiśle, pomiędzy Pod-
 łożem a Spytkowicami.

Gminie Leżajsk na rzece Sanie pod Starem miastem.

Najwyższem postanowieniem z dnia 12. Lutego 1882. r. otrzymały
 Najwyższą Sankcyę uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do po-
 boru myt:

Radzie powiatowej w Drohobyczu przy drodze powiatowej Droho-
 bycko-Borysławskiej.

Radzie powiatowej w Śniatynie przy drodze powiatowej z Załucza
 do Rożnowa.

Radzie powiatowej w Brzesku przy drodze powiatowej Jurków-
 Wytrzyńska.

Radzie powiatowej w Przemyślu od mostu na rzece Wiarze.

Radzie powiatowej w Gorlicach przy drogach gminnych Ropa Wy-
 sowa i Biecz Golanka.

Radzie powiatowej w Brzozowie przy drodze powiatowej Brzozowsko-
 Domaradzkiej.

Radzie powiatowej w Wieliczce przy drodze powiatowej Dobczycko-
 Szczyrzyckiej.

Obszarowi dworskiemu w Manasterzu i Czerwonej Woli od mostu
 na rzece Lubaczówce.

Obszarowi dworskiemu w Manastercu od mostu na rzece Dniestrze.

Obszarowi dworskiemu w Hanowcach przewozowego na rzece
 Dniestrze.

Obszarowi dworskiemu w Mętkowie przewozowego na rzece Wiśle.

Obszarowi dworskiemu w Wróbliku Królewskim od mostu na rzece
 Nowej Murwawie.

Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach Siemianowskich mostowego
 na dawnem korycie rzeki Dniestru.

Obszarowi dworskiemu w Rożnowie od mostu na rzece Rybnicy.

Gminie i obszarowi dworskiemu w Denysowie od mostu na rzece
 Strypie.

Gminie i obszarowi dworskiemu w Kupczyńcach od mostu na
 rzece Strypie.

Gminie Szczercz od dwóch mostów przy drogach gminnych prowadzących do Piasków i Łan.

Gminie Babina od mostu na rzece Strwiążu.

Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach od mostu na rzece Bar czyli Zbiór.

Uchwały niepodlegające Najwyższej Sankcyi.

Pensya wdowia dla P. Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po Henryku Niewiadomskim, inżynierze okręgowym dróg krajowych, oraz zaopatrzenie dla pozostałych trzech nieletnich sierót po tymże inżynierze.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. Września 1881. r. wyasygnowano p. Sabinie z Hoszowskich Niewiadomskiej pensyę wdowią o rocznych 350 zł. a trzem pozostałym nieletnim sierotom przyznano zaopatrzenie po 58 zł. czyli razem 174 złr. rocznie począwszy od 7. Czerwca 1881.

Subwencya na rekonstrukcyę drogi z Nowego Targu do Zakopanego.

Na rekonstrukcyę drogi Nowy targ-Zakopane mającą się przeprowadzić w przeciągu trzech lat 1882—1884 pod nadzorem Wydziału krajowego, Wys. Sejm uchwałą z dnia 13. Października 1881 udzielił subwencyę w sumie 30.000 zł.

W wykonaniu tej uchwały zarządzone wypracowanie planów budowy i rozpoczęcie robót przygotowawczych, — a techniczne kierownictwo rekonstrukcyi drogi Nowy targ-Zakopane poruczono inżynierowi P. Tytusowi O'Byrn.

Powyższą uchwałą Wys. Sejmu załatwioną również została petycya Wydziału powiatowego w Nowym Targu: o uznanie drogi gminnej Nowy Targ-Zakopane za drogę krajową, którą to petycyę Wys. Sejm uchwałą z dnia 21. Października 1881. przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Subwencya w kwocie 500 zł. i pożyczka bezprocentowa w kwocie 1500 zł. dla spółki wodnej Jasielskiej na regulacyę rzeki Wisłoki.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. Października 1881:

1. Udzielono Wydziałowi powiatowemu Jasielskiemu projekt umowy zawrzeć się mającej imieniem Wydziału krajowego ze spółką wodną w Jaśle, celem należytego zabezpieczenia warunków, pod jakimi udzieloną została przez Wys. Sejm subwencya w kwocie 500 zł. i pożyczka bezprocentowa w kwocie 1500 zł. na regulacyę Wisłoki.

2. Zażądano od spółki wodnej uzupełnienia jej statutów postanowieniami dodatkowemi przez Wydział krajowy określonymi.

3. Opracowano instrukcyę techniczną zastrzegającą nadzór i kontrolę dla Wydziału krajowego nad robotami mającemi się wykonać przez spółkę.

Pożyczka trzechprocentowa po 10.000 zł. rocznie w latach 1882, 1883 i 1884, dla spółki wodnej zawiazanej w powiatach Sanockim, Brzozowskim Krościenskim w celu regulacyi Wisłoka.

Przystępując do wykonania uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. Października 1881. Wydział krajowy:

1. Oznajmił spółce dla regulacyi Wisłoka, że z wiosną 1882. r. wysłani będą inżynierowie bióra melioracyjnego w celu wykonania na gruncie studyów technicznych i wypracowania uzupełniających planów regulacyi Wisłoka.

2. Odniósł się do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie subwencyi ze skarbu Państwa, na przeprowadzenie regulacyi rzeczzonej, — i otrzymał przy-

rzeczenie, że c. k. Namiestnictwo poczyni kroki o wyjednanie zasiłku skoro plany będą gotowe i spółka ukonstytuuje się prawomocnie.

Pensya wdowia dla P. Maryi Filipeckiej, wdowy po Józefie Filipeckim, konduktorze dróg krajowych.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. Października 1881 wyasygnowano p. Maryi Filipeckiej pensję wdowią o rocznych 166 zł. 66 ct. od 20. Czerwca 1881.

W sprawie wymierzania pięcioleci i emerytur inżynierom i konduktorom dróg krajowych, tudzież pensyi dla wdów i dodatków na wychowanie sierót po tych inżynierach i konduktorach pozostałych.

Alegat 26.

Przystępując do wykonania uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1881 wydano do wszystkich inżynierów i konduktorów dróg krajowych załączony % okólnik, który zakomunikowano wszystkim Wydziałom powiatowym.

Co się tyczy zastosowania uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1881 następująca się przedewszystkiem następujące pytania:

1) Od którego czasu nastąpić ma wymiar pięcioleci i podług jakiej stopy?

2) Czy wymieniona powyżej uchwała sejmowa odnosi się wyłącznie do inżynierów i konduktorów dróg krajowych, objętych stałym etatem służby drogowej, uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 16. Listopada 1872. r., czy też także do inżynierów i konduktorów nie objętych tym etatem i pełniących czasowo obowiązki w skutek przyzwolenia udzielonego przez Wysoki Sejm specjalnemi uchwałami budżetowemi, w miarę zwiększającej się faktycznej potrzeby, niemniej też do inżynierów czasowo przeznaczonych do budowy dróg krajowych.

Z tych dwóch głównych pytań było przedmiotem uchwały Wydziału krajowego tylko pytanie pierwsze jako potrzebujące na razie zastosowania.

Wydział krajowy zważywszy, że dodatek pięcioletni (*quinquennium*) w myśl postanowienia §. 4. uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874. roku tyczącej się etatu i płac urzędników i sług Wydziału krajowego, nadany będzie każdemu urzędnikowi i słudze, jeżeli tenże pełni na jednej i tej samej posadzie służbę nieprzerwanie.

Zważywszy, że uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1881. r., wedle której inżynierowie i konduktorowie dróg krajowych traktowani być mają co do wymiaru pięcioleci i t. d. w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi nie zawiera żadnej wskazówki, że jest intencją Wysokiego Sejmu, ażeby uchwała ta działała wstecz, t. j. od 23. Października 1876. r., przeto aby pięciolecia nadawane były inżynierom i konduktorom dróg krajowych także za czas służby pełnionej przed zrównaniem ich w powyższym względzie z innymi urzędnikami stabilizowanymi —

Zważywszy, że bez wyraźnej wskazówki Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy nie mógł uważać posady niedającej prawa do dodatków pięcioletnich, za taką samą posadę, jak ta do której przywiązane jest pięciolecie —

Zważywszy nakoniec, że Wysoki Sejm w budżecie krajowym ani na r. 1881 ani na 1882 nie wyznaczył żadnej kwoty na pięciolecia dla urzędników drogowych, jak to uczynił był w 1874. r. po przyznaniu urzędnikom i sługom Wydziału krajowego prawa do dodatków pięcioletnich:

Wydział krajowy nie sądząc się uprawnionym do asygnowania już dziś stałych poborów budżetem krajowym nie przywołał — przyjął datę

uchwałę Wysokiego Sejmu, którą urzędnicy drogowi pod względem wymiaru pięcioleci i t. d. zrównani zostali z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, jako datę, od której dodatki pięcioletnie im na przyszłość nadawane być mają — tak, że pierwsze pięciolecie asygnowalibyśmy tymże dnia 23. Października 1886, jeżeli Wysoki Sejm inaczej nie postanowi.

W obec powyższego zapatrywania Wydział krajowy nie widział na razie potrzeby zastanawiania się nad kwestyą stopy pięcioleci, niemniej też nad pytaniem, do których inżynierów i konduktorów dróg krajowych stosuje się powyżej wymieniona uchwała sejmowa, albowiem przy zdarzyć się mogących wypadkach co do potrzeby wymiaru emerytury, pensji wdowiej lub dodatków na wychowanie sierot, w razie wątpliwości nie rozstrzygnęlibyśmy kwestyi na niekorzyść tychże bez wiedzy Wysokiego Sejmu — z drugiej zaś strony ogólnie rzecz biorąc, sprawa uprości się znacznie i wątpliwości faktycznie usunięte zostaną za lat parę, a w każdym razie przed 1886. r., gdy Wydział krajowy z powodu wykończenia budowy sieci dróg krajowych będzie w konieczności przedłożenia Wysokiemu Sejmowi nowego etatu służby drogowej, odpowiadającego zwiększonej potrzebie, przyczem także przedstawi odpowiednie wnioski co do stopy pięcioleci w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1881. r. nie oznaczonej.

Pożyczka zwrotna bezprocentowa dla powiatu Łaniewskiego w kwocie 4.500 zł. na zbudowanie mostu na Wisłoku w Dąbrówkach.

Przyzwoloną przez Wysoki Sejm uchwałą z 24. Października 1881. pożyczkę w kwocie 4.500 zł. wypłacono na podstawie rękojmii danej przez Radę powiatową.

Sprawy przekazane Wydziałowi krajowemu specjalnemi uchwałami Wysokiego Sejmu.

Petycja gminy „Łukawica“ w sprawie budowy mostu w Pawelcach.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Września 1881. przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycję gminy „Łukawica“ o jaknajrychlejsze rozstrzygnięcie jej zażalenia przeciw wkładanemu na nią obowiązkowi przebudowania mostu w przysiółku „Pawelce“, — wydano orzeczenie, którem uznano gminę Łukawicę za bezwzględnie obowiązującą do naprawy i utrzymywania mostów położonych w przysiółku należącym do jej obrębu. —

Petycja Wydziałów powiatowych w Nisku i Tarnobrzegu o dalszą budowę drogi krajowej z Niska do Nadbrzezia.

Uchwałą z dnia 10. Października 1881 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycję Wydziałów powiatowych w Nisku i Tarnobrzegu z poleceniem: przedsięwzięcia pertraktacyj ze stronami interesowanemi, celem uzyskania datków dobrowolnych na budowę drogi krajowej z Niska do Nadbrzezia, a następnie zarządzenia robót przygotowawczych, w ten sposób, iżby dalsza budowa rzeczonyj drogi, o ile to być może, spieszenie rozpoczętą być mogła.

W wykonaniu powyższej uchwały przedsięwziął Wydział krajowy co następuje:

1. Przyjął następujące deklaracje dobrowolne w gotówce, materyale i robociznie złożone przez:

Hieronima ks. Lubomirskiego na	6.000 zł.
Jana hr. Tarnowskiego	2.000 „
Tadeusza br. Horocha	2.000 „
Rady powiatowej Tarnobrzeg	3.000 „
Ksawerego Konopki	1.200 „
Bogusława Horodyńskiego	2.000 „
Gminy Rozwadów	1.000 „
Włodzimierza Trojackiego	500 „
Adama br. Horocha	500 „
Mendla Eksteina	500 „
Ośm gmin razem	1.195 „

2. Powołał do składu komitetu budowy powyższej drogi JW. Olivierera hr. Rességnier, Wgo Henryka Lewickiego, JW. Ferdynanda hr. Hompe-scha i JW. Tadeusza bar. Horocha.

3. Zarządził rozpoczęcie robót przygotowawczych na pierwszych czterech kilometrach od Niska ku Nadbrzeziu, mianowicie przysposobienie materiału kamiennego do budowy; oraz asygnował w tym celu do dyspozycji komitetu :

w Listopadzie 1881 —	5.000 zł.
w Lutym 1882 —	6.000 zł.

W sprawie subwencyo-nowania spółek wodnych.

Rezolucję Wysokiego Sejmu z dnia 15. Października 1881 polecającą Wydziałowi krajowemu: „by na przyszłość badając prośby o subwencyę, t. j. o pożyczkę procentową z funduszu krajowego dla spółek wodnych, Radę powiatową lub Rady powiatowe odnośne wezwał do oświadczenia, jaką kwotę z funduszu powiatowego jako subwencyę udzielają“, wcielono do zbioru norm obowiązujących przy załatwieniu spraw odnośnych.

Petycja Wydziału powiatowego w Tarnowie, o subwencyę z powodu wykończenia kosztem tego powiatu częściowej budowy dwóch dróg powiatowych, w obrębie sąsiednich powiatów: Dąbrowskiego i Pilźnieńskiego.

Uchwałą z dnia 10. Października 1881 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycję Wydziału powiatowego w Tarnowie o zasiłek w sumie 5.441 zł. 22 ct. do urzędowego zbadania i uwzględnienia przy rozdzielaniu subwencyi z funduszy krajowych preliminowanych budżetem krajowym na r. 1882.

W wykonaniu powyższej uchwały udzielono Wydziałowi powiatowemu w Tarnowie 3.000 zł. subwencyi.

Petycja Rady powiatowej Brzeżańskiej o poparcie u władz sprawy ustanowienia stacji drogi żelaznej w Zarwanicy.

Uchwałą z dnia 11. Października 1881 Wysoki Sejm udzielił Wydziałowi krajowemu petycję Rady powiatowej Brzeżańskiej w sprawie ustanowienia stacji kolei żelaznej w Zarwanicy, — z poleceniem przeprowadzenia rokowań gdzie przynależy, by prośba powyższa ile możliwości znalazła uwzględnienie. —

W wykonaniu tej uchwały, Wydział krajowy odniósł się do Dyrekcyi jeneralnej kolei Karola Ludwika, aby przedstawiła wniosek Radzie zawiadowczej co do utworzenia stacji kolejowej w Zarwanicy, a równocześnie odniósł się także do Prezydium Namiestnictwa z prośbą o poparcie tej sprawy u c. k. Ministerstwa handlu. Gdy Dyrekcyja jeneralna kolei Karola Ludwika na odezwę Wydziału krajowego odpowiedziała odmownie, — przeto Wydział krajowy odniósł się ponownie do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o bez-

pośrednie poparcie petycji Rady powiatowej Brzeżańskiej u c. k. Ministerstwa handlu, które poleciwszy już dawniej Radzie zawiadowczej kolei Karola Ludwika urządzenie przystanku osobowego w Zarwanicy uznało zarazem w zasadzie potrzebę ustanowienia zupełnej stacji w tem miejscu.

Tem samem załatwioną została także petycja Wydziału powiatowego w Złoczowie, podana w tej samej sprawie, a uchwałą Wysokiego Sejmu z 21. Października 1881 przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W sprawie omycenia drogi z Nowego Targu do Zakopanego.

Wykonanie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1881, którą polecono Wydziałowi krajowemu przedłożyć projekt omycenia drogi gminnej Nowy Targ-Zakopane po wykonaniu jej rekonstrukcji — odroczone do czasu ukończenia rzeczony rekonstrukcji.

Petycja ks. Jana Sieleckiego w sprawie odbudowania mostów na rzece Wereszycy.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1881, którą odstąpioną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycja ks. Jana Sieleckiego gr. kat. plebana w Piaskach pow. Rudeckiego, w sprawie potrzeby odbudowania mostów na rzece Wereszycy na drodze gminnej, łączącej przysiółek Piaski do gminy Burcze należący z gminą Porzecze zadworne.

Wydział krajowy wyjaśniwszy stan rzeczy zawezwał Wydział powiatowy w Rudkach, aby niezbędną naprawę drogi, a nadewszystko znajdujących się na niej mostów zarządził i o tem, równie jak o dotychczasowym stanie sprawy zawiadomił petenta.

Wezwania Wysokiego Sejmu wystosowane do c. k. Rządu.

W sprawie budowy drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhnów, Bełż, Krystynopol do Sokala.

Uchwałą z dnia 10. Października 1881. r. Wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd, „aby raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncesyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhnów, Bełż, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie konsorcyum obywateli kraju naszego“.

W celu porównania trasy Jarosław-Sokal z trasą Lwów-Sokal odbyła się w dniach 7., 8. i 9. Listopada 1881 komisya, przy której Referent Dep. IV. jako delegat Wydziału krajowego złożył deklaracyę, w myśl powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, przyczem, nie występując w zasadzie przeciw budowie linii Sokal-Lwów, oświadczył się jednak kategorycznie przeciw koncesyonowaniu tej linii w takim wypadku, jeżeli budowa jej utrudni, wykluczy lub odroczy budowę kolei Sokalsko-Jarosławskiej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 22. Listopada 1881. r. raczył Jego Ces. i król. Apostolska Mość na wniesioną prośbę udzielić nęjlaskawiej księciu Adamowi Sapieże i spółce koncesyę na budowę i prowadzenie ruchu kolei miejscowej wiodącej z Jarosławia na Rawę Ruską, Bełż i Krystynopol do Sokala z odnogą od stacji w Setnie do prawego brzegu Sanu.

W sprawie utworzenia przystanku na stacji Lwów pod Zamkiem dla pociągów pospiesznych,

Uchwałą z dnia 14. Października 1880. r. Wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd o polecenie Jeneralnej Dyrekcyi c. k. uprz. kolei Karola Ludwika, by w jak najkrótszym czasie zarządziła utworzenie przystanku na stacji Lwów

kursujących między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwołoczyskami i odwrotnie.

pod Zamkiem dla pociągów pospiesznych, kursujących między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwołoczyskami i odwrotnie.

Na zapytanie Wydziału krajowego, jaką decyzję powziął c. k. Rząd w skutek powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa, że sprawę tę przedłożyło już c. k. Ministerstwu, lecz nie otrzymało jeszcze odpowiedzi.

W sprawie subwencyonowania spółek wodnych ze skarbu państwa.

Dotąd nie nadeszła jeszcze odpowiedź na uchwałę Wys. Sejmu z d. 22. Października 1881 wzywającą c. k. Rząd, aby w drodze właściwej wyjednał wstawienie w budżecie państwowym odpowiedniej kwoty do dyspozycji c. k. Namiestnictwa — na subwencyonowanie spółek wodnych w naszym kraju.

Wydział krajowy udał się do c. k. Rządu z przypomnieniem tej sprawy.

Przekazane Wydziałowi krajowemu petycyje sejmowe.

Niezałatwione petycyje sejmowe przekazane Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z d. 21. Października 1881 załatwił Wydział krajowy jak następuje:

1. Petycyę p. Teofili Stupnickiej, wdowy po Aleksandrze Stupnickim b. konduktorze drogi pow. Lutowskiej, załatwiono udzieleniem petentce jednorazowego datku w kwocie 50 zł.

2. Petycyja Wydziałów pow. w Złoczowie, Mościskach, Lisku, Podhajcach, Przemyślanach, Kamionce Strumiłowej, Zbarażu i Czortkowie, o zmianę §§. 1 i 8. ust. kraj. z d. 15. Kwietnia 1881 (Dz. ust. kraj. Nr. 46) o publicznych dojazdach kolejowych załatwiono oznajmieniem:

że w obec zasad przyjętych w ustawach o publicznych dojazdach kolejowych w innych krajach austriackich i w obec wyjaśnień, których dostarczyła w tym przedmiocie dyskusya przeprowadzona w Wys. Sejmie na posiedzeniach z d. 12. i 13. Lipca 1880 Wydział krajowy nie zamierza przedstawić Wys. Sejmowi ze swej strony wniosku co do proponowanej zmiany ustawy rzeczonej.

3. Na petycyje Wydziałów pow. w Żółkwi, Rawie, Bochni, Sanoku, Tłumaczu, Bohorodczanach, Starem mieście, Nowym Targu, Łańcucie, Limanowie i Czortkowie o zniesienie myt na drogach krajowych oznajmiono, że w obec niemożności zniesienia już teraz myt na innych drogach publicznych, mianowicie też na drogach rządowych, i zastąpienie ubytku w dochodach innymi źródłami, Wydział krajowy nie może popierać wniosku przedstawionego.

4. Na petycyę gminy Mikulińce o usunięcie przeszkód stawianych przez dzierżawcę myta na drodze kraj. Strussów-Buczacz, co do wolnej komunikacji drogami bocznymi pomiędzy Mikulińcami a Strussowem oznajmiono że prośba ta uwzględnioną być nie może, gdyż droga wiodąca przez Nałuże lub Krzywki i Warwaryńce, zamkniętą została zaporą ochronną w celu zapobieżenia nielegalnemu objazdowi myta krajowego przez tych, którzy używają drogi krajowej Strussów-Buczacz; co zaś do zarzutów podniesionych przeciwko dzierżawcy myta o popełnianie nadużyć wbrew zawartej z nim umowie, polecono Wydziałowi powiatowemu poinformować petentów, że w myśl §. 29. ustawy drogowej

wolno jest stronom interesowanym w razie rzeczywistego ich pokrzywdzenia przez dzierżawcę myta udać się z zażaleniem do c. k. Starostwa.

Zarazem wezwano Wydział powiatowy, aby ze swej strony czuwał nad ścisłym przestrzeganiem przepisów mytniczych.

5. Na petycję gmin i obszarów dworskich: Żulin, Rozhurcze, Siemiginów, Hurnie i Koniuchów o regulację rzeki Stryja kosztem funduszu krajowego oznajmiono, że Wydział krajowy w sprawie tej tylko w takim razie mógłby wziąć inicjatywę i użyzyć poparcia swego, gdyby strony interesowane w celu regulacji Stryja w powyższych miejscowościach chciały zawiązać spółkę w myśl ustawy wodnej.

6. Na petycję Wydziału powiatowego w Borszczowie o budowę drogi krajowej z Borszczowa na Jezierzany do połączenia z drogą kraj. Skalsko-Czortkowską oznajmiono, że prośbie powyższej na teraz zadość stać się nie może, a to z powodów wyłuszczonej w dyskusji nad tym przedmiotem na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 22. Października 1881.

7. Petycję Wydziału pow. w Samborze i inżyniera cywilnego p. E. Uderskiego wspólnie z Kuratorem fundacji hr. Skarbka, o przyspieszenie wypracowania niektórych części projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów, załatwiono obznajomieniem petentów ze stanem sprawy.

8. Petycję ks. Kraśnickiego gr. kat. plebana w Chodnowicach w sprawie wzbronionego mu przewozu ziemiopłodów drogą wiodącą przez grunta obszaru dworskiego w Boratyczach, przesłano Wydziałowi pow. w Przemysłu z poleceniem zbadania sprawy, i odpowiedniego urzędowania.

9. W załatwieniu petycji Wydziału powiatowego w Rudkach, zawierającej wniosek, ażeby subwencyonowanie budowy kolei transwersalnej z funduszy krajowych nastąpiło tylko w takim razie, jeżeli siedziba zarządu będzie w kraju, a językiem urzędowym, język polski, zawiadomiono rzeczony Wydział powiatowy o krokach poczynionych przez Reprezentację krajową w sprawie przyszłej siedziby zarządu kolei transwersalnej i zaprowadzenia języka polskiego w administracji tejże kolei.

10. Petycję Piotra Kwaśniewskiego i Henryka Rutkowskiego, byłych przedsiębiorców budowy mostu w Jarosławiu, o wypłatę z funduszu krajowego należności przypadającej im za roboty nadkosztorysowe wykonane na rachunek dawnej konkurencji, załatwiono oznajmieniem, że c. k. Namiestnictwo nie udzieliło dotąd Wydziałowi krajowemu wyniku rachunków konkurencyjnych z budowy drogi Jarosławsko-Belzeckiej.

11. Na petycję gmin: Jasienica, Blizne, Orzechówka i Wola Jasieniecka, o zwolnienie do połowy od opłaty myta w Domaradzu na drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej poinformowano petentów, że uwolnienie od opłaty myta lub niżenie tej opłaty może nastąpić jedynie w wypadkach przewidzianych obowiązującymi przepisami mytniczymi.

12. Petycję Łazarza Engländera dzierżawcy myta mostowego na Dunajcu w Niedzicy, o opust z czynszu dzierżawnego za r. 1880 załatwiono zgodnie z propozycją kr. węg. Ministerstwa robót publ. i kom. przyznaniem petentowi opustu w kwocie ryczałtowej 180 zł. a. w.

13. Petycję gminy Biały Dunajec o uwolnienie od dostawy i potłuczenia kamienia do rekonstrukcji drogi gminnej N. Targ-Zakopane, na którą Wys. Sejm uchwałą z dnia 13. Paźdz. 1881 r. udzielił subwencyę

30.000 zł. płatną w trzech latach z zastrzeżeniem użycia na ten cel także prestacyi drogowych, przesłano Wydziałowi pow. w Nowym Targu w celu zawiadomienia gminy Biały Dunajec, że Wydział krajowy nie może jej zwolnić od obowiązkowych prestacyi drogowych, ciężących na gminie z mocy ustawy drogowej.

14. Petycyę gminy Szaflary o zwolnienie od wykonania robót dodatkowych na drodze gminnej Nowy Targ - Zakopane, przesłano Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu do odpowiedniego urzędowania.

15. Petycyę obszarów dworskich i gmin: Toporzyska, Raba wyżnia, Rokiciny, Malejowa, Wysoka i Jordanów, o odbudowanie mostu na rzece Skawie w Spytkowicach przesłano Wydziałowi powiatowemu w Myślenicach do zdania sprawy, a po otrzymaniu wiadomości, że most ten był już postawiony, lecz wkrótce po zbudowaniu został zerwany i że Wydział powiatowy polecił gminie i obszarowi dworskiemu w Spytkowicach, ażeby z wiosną przystąpiły do odbudowania mostu rzeczzonego, uwiadomiono strony interesowane o stanie sprawy.

16. Na petycyę Wydziału powiatowego w Jarosławiu o uznanie drogi z Jarosławia przez Sieniawę do Królestwa Polskiego za krajową, — oznajmiono: że Wydział krajowy postanowiwszy w zasadzie nie przedstawiać Wys. Sejmowi wniosków o uznanie nowych dróg krajowych, dopóki drogi już dawniej za krajowe uznane zupełnie wybudowane nie zostaną, nie może na razie wdawać się w ocenienie powyższej petycyi, że jednak uznaje ważność drogi z Jarosławia do Sieniawy, Wydział krajowy w razie traktowania jej jako publicznego dojazdu kolejowego w myśl §. 5. ust. kraj. z 15. kwietnia 1881. gotów byłby odosny wniosek Rady powiatowej ze swej strony popierać, a nadto poczynił już kroki o uzyskanie na budowę tej drogi subwencji z funduszu państwowego.

17. Petycyę gmin Baryczka i Kołomyja w powiecie Rzeszowskim o udzielenie subwencji 500 zł. na rekonstrukcyę drogi gminnej, wiodącej od gościńca Frysztacko - Rzeszowskiego do miasteczka Niebylca a ztamtąd do traktu Dukielsko - Przemyskiego, udzielono Wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie do zbadania i zdania sprawy.

18. Na petycyę Wydziału powiatowego w Kolbuszowie o udzielenie subwencji z funduszu krajowego na budowę drogi Kolbuszowsko - Majdańskiej oznajmiono: że podaną petycyę Wydział krajowy wziąć może pod rozważę wówczas, gdy przedstawione będą daty, wymagane rozporządzeniami, normującymi rozdzielanie dotacyi, przeznaczonej przez Wysoki Sejm na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

19. Petycyę gminy Piwniczny o uznanie potrzeby budowy drogi od stacyi w Piwnicznej do drogi krajowej Szczawnica - Krościenko udzielono Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu z poleceniem: ażeby z uwagi, iż droga powyższa traktowaną być może jako publiczny dojazd kolejowy, w myśl §. 1. ust. kraj. z d. 15. Kwietnia 1881 przedłożył sprawę pełnej Radzie powiatowej do objawienia zdania, a względnie uchwalenia wniosku i o skutku zdał sprawę Wydziałowi krajowemu.

20. Na petycyę gmin miejskich Kozłowa i Jezierny, oraz gmin wiejskich Dmuchowca, Taurowa, Horodyszczka, Chodaczkowa Wielkiego, Słobódki i Pokropiwny o uznanie drogi z Horodyszczka lub Płotyczy przez Kozłów

na Pokropiwnę do dworca kolejowego w Jeziernie za drogę krajową, — oznajmiono: że Wydział krajowy nie mógłby przedstawić Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie wniosku przychylnego nie tylko z powodu, że postanowił zasadniczo nie przedkładać żadnych wniosków o uznanie nowych dróg krajowych, dopóki dawniej uznane za krajowe zbudowane nie będą, lecz także z uwagi, że wyżej oznaczona droga mogłaby być w części traktowaną i zbudowaną jako publiczny dojazd kolejowy na zasadzie postanowień ustawy kraj. z dnia 15. Kwietnia 1881, w części zaś jako droga subwencyonowana powiatowa lub gminna, po dopełnieniu warunków, wskazanych dotyczącymi okolicami.

21. Na petycję Wydziału powiatowego w Przemyślanach o udzielenie subwencji na dalszą budowę drogi powiatowej Przemyślańsko-Świrskiej i o udzielenie dalszej subwencji na budowę drogi powiatowej Zadwórzecko-Gliniańskiej; tudzież na petycję Wydziału powiatowego w Bóbrce o udzielenie subwencji na budowę drogi z Bóbrki do Przemyślan prowadzącej, oświadczono się z gotowością udzielenia odpowiednich zasiłków na rzecz dróg wymienionych, wszakże dopiero po dopełnieniu warunków szczegółowych, przez Wydział krajowy przepisanych i wskazanych naturą rzeczy, w interesie prawidłowego rozwoju komunikacyi.

22. W załatwieniu petycyi mieszkańców powiatu Kołomyjskiego, Horodeńskiego i Buczackiego o uznanie drogi z Kołomyi przez Obertyn, Potok do Buczacza za drogę krajową oznajmiono: że Wydział krajowy nie może przedstawiać Wys. Sejmowi wniosku o uznanie powyższej drogi za krajową, — a to z powodów:

a) że droga rzeczona przy dobrych chęciach interesowanych powiatów i przy dalszej pomocy z funduszu krajowego dałaby się wybudować i utrzymywać środkami miejscowymi;

b) że Wydział krajowy powziął zasadnicze postanowienie, aby nie przedstawiać Wys. Sejmowi żadnych wniosków o uznanie nowych dróg krajowych, dopóki drogi uznane już za krajowe w zupełności wybudowane nie zostaną.

23. Petycję obszarów dworskich i gmin powiatów Wadowickiego i Myślenickiego o uznanie drogi gminnej z Zembrzyc do Burtowic za drogę krajową, — przesłano Wydziałowi powiatowemu w Wadowicach z poleceniem zawiadomienia petentów: że Wydział krajowy przed zbudowaniem wszystkich dróg uznanych już za krajowe, — nie zamierza przedstawiać Wys. Sejmowi ze swej strony żadnych wniosków o uznanie nowych dróg krajowych.

24. Na petycję W-go Stanisława Szczepanowskiego, przewodniczącego komitetu budowy drogi wiodącej z kopalń naftowych w Słobodzie Run-gurskiej ku Kołomyi, o udzielenie subwencji, — polecono Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi, ażeby przedłożył odpowiedni projekt zamierzonych robót wraz z datami, potrzebnymi do ostatecznego załatwienia sprawy.

25. Petycję obszaru dworskiego i Zwierzchności gminnej Wzdowa o udzielenie subwencji na wykończenie budowy drogi gminnej Wzdowsko-Beskiej, — przesłano Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie do zbadania i zdania sprawy.

26. Petycję gmin: Czarny, Cierpisha, Krzywej, Kawenczyna, Wolicy Ługowej, Przedmieścia Sędziszowskiego, Rudy i Sędziszowa o udzielenie sub-

wencyi na rekonstrukcję drogi wiodącej z Sędziszowa do Kolbuszowy, przesłano Wydziałowi powiatowemu w Ropczycach z poleceniem pouczenia petentów, że prośba ich mogłaby być wzięta pod rozwagę tylko na podstawie warunków, wskazanych okólnikami Wydziału krajowego, normującymi sposób rozdzielania zasiłków na cele drogowe.

27. Na petycję Wydziału powiatowego w Samborze o udzielenie zasiłku na uporządkowanie dróg gminnych Samborsko-Mościckiej i Kalinowsko-Łęckiej — oznajmiono: że Wydział krajowy weźmie pod rozwagę powyższą petycję, skoro Wydział powiatowy w Samborze zastosuje się do wskazówek, udzielonych mu w tej sprawie.

28. Petycję Wydziału powiatowego w Limanowie o subwencję dla uzupełnienia pożyczki, przez powiat w kwocie 10.000 zł. w. a zaciągniętej na zbudowanie dalszego ciągu drogi powiatowej Dobrsko-Skrzydlniańskiej do granicy powiatu Wielickiego, załatwiono udzieleniem zasiłku w kwocie 2.500 zł. w. a.

29. Na petycję Wydziału powiatowego w Nowym Targu o ustanowienie w Skomielnie białej, stacyi kolei państwowej Nowy Sącz-Żywiec — oznajmiono na podstawie otrzymanej informacji, że w Skomielnie białej u węzła dróg rządowych. bieżących w czterech kierunkach, zaprojektowano stacyę kolejową pod nazwą Naprawa, której wybudowanie atoli z powodu małej odległości dwóch sąsiednich stacyi Jordanów i Zaryte-Rabka nastąpi tylko w razie koniecznej potrzeby. Zarazem wskazano Wydziałowi powiatowemu, że brak powyższej stacyi dałby się wynagrodzić przez urządzenie odpowiedniej komunikacji w linii, wiodącej od punktu zetknięcia się drogi krajowej Czorsatyn-Chabówka z gościńcem rządowym przez Rabkę do drugiego gościńca rządowego, przy którym ma być zbudowana stacya kolejowa Zaryte-Rabka.

30. W załatwieniu petycyi mieszkańców powiatu Jarosławskiego o przyjęcie na fundusz krajowy wszelkich należności biernych, pochodzących z zaległości konkurencyjnych przy budowie drogi Bełzecko-Jarosławskiej przed rokiem 1868, — odniesiono się do c. k. Namiestnictwa o polecenie Starostom ostatecznego załatwienia niezłożonych dotąd rachunków konkurencyjnych, jakoteż ściągnięcia zaległych należności i zaliczek zwrotnych, a specjalnie zaliczek danych dla drogi kraj. Bełzec-Jarosław.

31. Petycję gmin Wola dalsza i Smalarzyny powiatu Łańcuckiego o regulację Wisłoka przesłano c. k. Namiestnictwu z prośbą o zarządzenie zbadania stanu rzeczy, wypracowania projektu regulacyi Wisłoka w obrębie miejscowości narażonych na wylewy, szczegółowego obliczenia kosztów i przeprowadzenia pertraktacyi ze stronami interesowanemi w celu zawiązania spółki w myśl ustawy wodnej.

32. Petycję Wydziału powiatowego w Bochni o wyjednanie dalszego i trwałego kursowania pociągów lokalnych pomiędzy Krakowem a Tarnowem, — przesłano c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie przychylnego rozporządzenia ministeryalnego w tej sprawie.

33. Odstąpiono c. k. Namiestnictwu do ocenienia i załatwienia następujące petycje:

a) Wydziału powiatowego w Skałacie w sprawie załatwienia rachunków konkurencyjnych dawniejszej drogi powiatowej Smykowce-Skałat-Grzymałów;

b) Zwierzchności gmin: Raniowce, Balechowce i Neudorf o usunięcie rogatki na gościńcu rządowym w Drohobyczu;

c) Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, popierającej prośbę Józefa Libana, właściciela kamieniołomów i pieców wapiennych w Podgórzu, o niżenie opłaty mytniczej od tamtejszego mostu (na Wiśle) na gościńcu rządowym, łączącego Kraków z Podgórzem;

d) Obszarów dworskich i gmin: Ostrowa, Czernichowa, Zagórza, Koniuszek, Siemianowa, Chłopczyce, Błożej, Burczyc starych i nowych, oraz Wańkowiec, o polecenie rozebrania jazu, zbudowanego w poprzek koryta Dniestru pod Samborem przez tamtejszych właścicieli młyna;

e) Maszynistów galicyjskich kolei żelaznych o zmianę kolejowych statutów emerytalnych.

34. Następujące petycje załatwione odmownie:

a) Gminy Podmanasterek o pozostawienie jej prawa poboru myta od mostu, na własnym terytorium wybudowanego;

b) Majera Frieda i Getzla Jawetza, dzierżawców dochodów mytniczych na stacyach w Podwołoczyskach i Białej karczmie, o zwolnienie ich od dzierżawy na r. 1882;

c) Natana Folkmana, dzierżawcy myta w Zabełczu, o przyznanie mu opustu z czynszu dzierżawnego za r. 1881. w kwocie 169 zł. w. a.

d) Gminy miasta Dąbrowy o zwolnienie jej od spłaty datku dobrowolnego w kwocie 1000 zł., zadeklarowanego w r. 1874. na budowę drogi krajowej Tarnów-Szczucin;

e) Eliasza Fitkały, byłego nadzorcy drogowego w powiecie drohobyckim, zawierającą zażalenie na Wydział powiatowy w Drohobyczu o usunięcie go z powyższej posady;

f) Gminy Horodenki o uwolnienie jej od obowiązku wywozu błota, zgartywanego na drogach rządowych i krajowych;

g) Hnata Kowalskiego, byłego droźnika przy drodze krajowej Czortków-Monasterzyska w Dżurynie, o udzielenie mu z funduszu krajowego odprawy w wysokości rocznej płacy.

Drogi krajowe.

Zarząd i roboty drogowe.

Zarząd dróg krajowych odbywał się w ubiegłym 1881. roku według zasad, znanych Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań Wydziału krajowego.

A. Konserwacja dróg istniejących.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych na istniejących drogach wykonano w tym roku następujące roboty nadzwyczajne:

a) Odbudowano część mostu w Haliczu na Dniestrze w długości 52 metrów, zerwanym przy przejściu lodów na wiosnę 1881. r., zarazem wzmocniono część dawniejszą tegoż mostu w długości 80 metrów, skutkiem czego ta ostatnia część bez nadzwyczajnych wypadków będzie mogła przetrwać lat parę (koszt 13.818 zł. w. a.).

b) Przeprowadzono dalsze roboty celem regulacji rzeki Dunajca pod Jazowskiem na drodze Zakluczyn-Sącz-Niedzica (koszt 12.846 zł.).

Koszta tych robót nadzwyczajnych pokryte zostały z funduszu konserwacyjnego 1881. r.

Co do dotacji przeznaczonej przez Wysoki Sejm na utrzymanie dróg w 1882. r. nadmienić musimy, że skutkiem rozpoczętych studyów i spodziewanej budowy kolei transwersalnej, ceny dostaw i robót drogowych w powiatach, przez które kolej ta ma przechodzić, dość znacznie się podniosły. Mamy jednak nadzieję, że mimo zwiększonego przez to kosztu utrzymania dróg krajowych nie przekroczymy dotacji zwykłej, jakkolwiek z największym tylko wysiłeniem, albowiem tegoroczna zima zbyt łagodna, a przez to nadzwyczajnemu zużyciu dróg sprzyjająca, każe się obawiać szkód znaczniejszych.

B. Budowa i rekonstrukcja dróg uznanych za krajowe w okresie autonomicznym.

W ciągu 1881. r. wykonano następujące roboty w tym dziale:

1. Na drodze Lwów-Stojanów:

A) między Zboiskami (Lwów) a Kamionką Strumiłową:

I. Roboty wykonane.

- a) wyłamano kamienia 7759 m. sz.
- b) dostarczono na drogę 3921 m. sz.
- c) zabezpieczono i rozpoczęto wykonanie znaczniejszej części robót budowlanych na przestrzeni od Zboisk do Podlisk;
- d) wykonano z dobrym skutkiem roboty ziemne (nasypy) na tak zwanych błotach torfowych między Żydatyczami a Podliskami małemi na długości 2 kilometrów.

B) między Kamionką Strumiłową a Stojanowem:

- a) wykończono w zupełności 7000 klm. drogi między Łanami a Zalesiem. Obecnie na tej przestrzeni jest gotowych 10.400 kilometrów;
- b) wypalono cegły 940.600 sztuk;
- c) dowieziono kamienia na drogę 1941 m. sz.
- d) wykonano roboty ziemne z częściowem ułożeniem pokładu spodniego na dalszych 5.500 kilometrów.

2. Na drodze Grzymałów-Suchostaw:

Ukończono w zupełności całą drogę na długości 25.240 kilometr.

3. Na drodze Smykowce-Grzymałów:

Zrekonstruowano 6 kilometrów.

4. Na drodze Zborów-Założce:

Wybudowano w zupełności 21.000 kilometrów.

II. Roboty projektowane.

W roku 1882. zamierzamy wykonać następujące roboty:

1. Na drodze Lwów-Stojanów:

A) między Lwowem (Zboiska) a Kamionką Strumiłową:

- a) wykończyć w zupełności drogę między Zboiskami przez Malechów a Podliskami małemi, na długości 9.200 kilometrów.
- b) prowadzić w przedsiębiorstwie a częściowo i we własnym zarządzie dostawę kamienia na dalszą budowę do Żółtaniec na długości 11 kilometrów.

B) między Kamionką Strumiłową a Stojanowem:

- a) wyłamanie kamienia w Batiatyczach 2.500 m. sz.
- b) wypalić cegły:

w Łapajówce	360.000 sztuk.
„ Mirowie	2,500.000 „
„ Radziechowie	2,000.000 „

c) wykończyć w zupełności 11.600 klmtr. od Zalesia do Chołojowa, i dalej między Chołojowem a Radziechowem.

2. Na drodze Smykowce-Grzymałów:

Wykończyć w zupełności rekonstrukcję całej drogi na długości 38.840 kilometrów, a w szczególności wykończyć rekonstrukcję na pozostałych 5.600 kilometrach.

3. Na drodze Zborów-Założce:

Wykończyć budowę całej drogi w długości 28 klmtr. a w szczególności wykończyć budowę pozostałych 7 kilometrów.

4. Na drodze Nisko-Rozwadów:

Prowadzić produkcję i dostawę kamienia na 4 klmtry od Niska ku Rozwadowi i jeżeli sprzyjać będzie odpowiednia pora, rozpocząć w jesieni t. r. na tej przestrzeni roboty ziemne.

C. Rekonstrukcje na drogach krajowych z okresu przedautonomicznego.

1. Na drodze Zakluczyn-Sącz-Niedzica.

W roku 1882. zamierzamy przeprowadzić rekonstrukcję na tej drodze w długości 1.200 kilometra przez ominięcie jedynej jeszcze góry na tej drodze między Starym Sączem a Szczawnicą w Tylmanowej.

Po wykonaniu powyższego programu w r. 1882. na dalsze lata pozostałyby z dróg za krajowe uznanych jeszcze następujące przestrzenie do budowy:

a) rozpoczętych:

1. Lwów-Stojanów	44 klmtr.
2. Nisko-Rozwadów-Nadbrzezie	36 „

b) nierozpoczętych:

1. Kańczuga-Szklary	26 klmtr.
2. Borszczów-Jezierzany	24 „

Ogółem pozostałoby zatem do budowy jeszcze 130 kilometrów.

Zmiany w etacie służby drogowej.

Na opróżnioną przez śmierć inżyn. Henryka Niewiadomskiego posadę inżyniera okręgowego I. kl., posunięto inżyniera okręgowego II. kl. Antoniego Barancewicza, zaś inżynierem okręgowym II. kl. zamianowano dotychczasowego zastępcę inżyniera Ignacego Kurniewicza.

Na opróżnioną przez nominację inżyniera Feliksa Bieńkowskiego inżynierem Wydziału kraj. — na posadę inżyniera okręgowego I. kl., posunięto inżyniera okręg. II. kl. Aleksandra Brochockiego, inżynierem okręgowym II. kl., mianowano Władysława Szyszkowskiego, dotąd delegowanego do budowy drogi kraj. Zborów-Założce.

Na opróżnione posady konduktorów I. kl. mianowano konduktorów II. kl. Władysława Brandta i Wincentego Bieleckiego — ostatniego prowizorycznie, zaś na opróżnione posady konduktorów II. kl. mianowano prowizorycznych konduktorów Joachima Żeleszkiewicza, Józefa Juńskiego, Zygmunta Stronczaaka, pomocnika Tadeusza Dybowskiego, oraz Kazimierza Miecznikowskiego.

Licytacja na dzierżawę
dochodów mytniczych
przy drogach krajowych.

Myta na drogach krajowych.

Z końcem roku 1881. upływał zwyczajny termin dzierżawy dla 38 stacyi mytniczych przy drogach krajowych.

Odbyły się zatem rozprawy licytacyjne we właściwych Wydziałach powiatowych oraz w Wydziale krajowym na dzierżawę powyższych stacyi, a równocześnie i na dzierżawę dwóch stacyi prowadzonych chwilowo we własnym zarządzie.

Cena wywołania dla pomienionych 40tu stacyi mytniczych wynosiła łącznie kwotę 53.693 zł.

Rezultat licytacyjny, jakkolwiek w ogóle mniej od lat poprzednich pomyslny, a na niektórych stacyach wykazujący nawet znaczne obniżenie cen, zawsze jeszcze zapowiada czynsz roczny w ogólnej kwocie 53.959 zł. 60 ct., tak, że zawsze jeszcze pozostanie mała nadwyżka spodziewanego ogólnego dochodu w powyższy sposób wydzierżawionych stacyi mytniczych na rok 1882. i na lata bezpośrednio następujące.

Prócz tego zaszła potrzeba zarządzenia w ciągu roku oddzielnych licytacji, a mianowicie:

a) z powodu niedotrzymania warunków kontraktu i wprowadzonej sekwestracji, wydzierżawiono powtórnie:

Buczacz i Zaleszczyki małe powiatu Buczackiego;

Puchary powiatu Kołomyjskiego;

Stecowę powiatu Śniatyńskiego;

b) przy nowo zbudowanych drogach wydzierżawiono stacye mytnicze:

w Kluwińcach i pod Suchostawem powiatu Husiatyńskiego;

pod Przeworskiem powiatu Łańcuckiego.

Z końcem roku 1881. pozostało niewydzierżawione myto w Rudzie powiatu Kamioneckiego.

Rezultat administracji
myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych w roku 1880. wedle zamknięć ksiąg rachunkowych z tego roku,

w rzeczywistości uczynił	220.115 zł. 68 $\frac{1}{2}$ ct.
że zaś dochód ten w roku 1879. przyniósł	203.799 " 72 "
wzrósł więc w r.1880. o kwotę	16.315 " 96 $\frac{1}{2}$ "

Dochód mytniczy za rok 1881. preliminowany był na	215.000 " — "
---	---------------

Dochód ten, którego rzeczywistą cyfrę wykaże dopiero zamknięcie ksiąg rachunkowych, przyniesie w rezultacie zwiększenie preliminarowanej sumy przynajmniej o	7.000 " — "
--	-------------

W tej samej wysokości co i w roku 1881. na podstawie zatwierdzonych ofert i kontraktów dzierżawnych, spodziewanym jest wzrost preliminarowanego dochodu mytniczego na rok 1882. w kwocie	220.000 " — "
--	---------------

Przyczem zauważyć należy, że na mocy układu z Rządem węgierskim dochód ze stacyi mytniczej w Niedzicy, z poprzedniego trzechlecia

po koniec r. 1881. przynoszący funduszowi krajowemu rocznie 953 zł., przypada na trzy lata następne skarbowi pomienionego Rządu.

Omycie nowych dróg krajowych.

Zarządzono omycie drogi krajowej Smykowce—Suchostaw pod Suchostawem, tudzież mostu na Bugu przy drodze krajowej Lwów-Stojanów w Rudzie.

Budowa i reparacja domków mytniczych.

Zarządzono ukończenie i odebranie nowych domków mytniczych w Chełmku pod Suchostawem, w Rudzie, Pucharach i w Haliczu; oraz podjęto budowę domków dla stacyi mytniczych w Krzywczu dolnym i w Zalipiu. Zarządzono reparację domków mytniczych w Korolówce, Bieśniku, Buczaczu, Kutcach i w Stawczanach.

Własny zarząd dochodów mytniczych i czasowe sekwestracje.

We własnym zarządzie pozostawały nowo zaprowadzone myta do czasu ich wydzierżawienia:

a) myto drogowe pod Przeworskiem powiatu Łańcuckiego do końca Lutego 1881. r.,

b) myto drogowe w Kluwińcach powiatu Husiatyńskiego do 31. Maja 1881. r.,

c) myto drogowe w Kadobińcach i myto mostowe w Młynowcach powiatu Złoczowskiego do 30. Listopada 1881. r.,

d) myto drogowe pod Suchostawem powiatu Husiatyńskiego do 31. Grudnia 1881. r.

Dotąd odbywa się we własnym zarządzie pobór myta mostowego w Rudzie powiatu Kamioneckiego

Czynsze dzierżawne wpływały z większą trudnością aniżeli w latach poprzednich, tak iż zmuszeni byliśmy zarządzać czasowe sekwestracje z powodu zaległości dzierżawnych. Sekwestracje takie prowadzono na koszt i stratę dzierżawców: w Iwankowie, Buczaczu, Zaleszczykach małych, Mikulińcach, Stecowej, Smykowcach i w Zagrobeli.

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległości w dochodach mytniczych z końcem roku 1880. wynosiły kwotę 3.233 zł. 12 ct.

z których ściągnięto już kwotę 2.837 „ 10 „

Pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie 396 „ 12 „

cięży na byłych dzierżawcach myt krajowych:

a) ze stacyi w Rzyszkach w kwocie 200 „ 50 „

b) ze stacyi w Babińcach i w Kozaczówce

w kwocie 195 „ 52 „

Zarządzono odpowiednie kroki celem możliwego pokrycia wykazanej zaległości.

Wynagrodzenie za straty dzierżawców myt krajowych.

Dzierżawcy myta w Dębniu za przerwę podczas naprawy zerwanego mostu na rzece Białym Dunaju przyznano wynagrodzenie w kwocie 46 zł. 49 ct.

Dzierżawczyni myta w Haliczu za ubytek w dochodach mytniczych, spowodowany zerwaniem mostu na Dniestrze, opuszczono z czynszu dzierżawnego kwotę 615 zł. 40 ct.

Dzierżawcom myta mostowego w Mostach wielkich przyznano kwotę 346 zł. tytułem odszkodowania, wskazanego w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 24. Lipca 1880. r.

Nadto w uwzględnieniu strat poniesionych w skutek zaszłych nadzwyczajnych okoliczności, a poświadczonych przez właściwe władze powiatowe, na wniosek Wydziałów powiatowych, Rada Wydziału krajowego przyzwoliła jednorazowe upusty w łącznej kwocie 1.800 zł. dzierżawcom myt w Smykowcach, Zagrobeli i w Iwanii pustem. Upusty te odnoszą się do należności czynszowej w kwocie 36.229 zł. 68 ct.

Drogi powiatowe i gminne.

Stan dróg powiatowych i gminnych nie uległ znacznieszym zmianom w ciągu 1881. r.

W tym czasie uznane zostały następujące drogi i przedmioty drogowe za powiatowe:

1. Droga z Tyczyna do Jawornika (w miarę jej zbudowania) w powiecie Rzeszowskim.
2. Droga z Komborni do Tokarni (po ukończeniu jej budowy) w powiecie Krośnieńskim.
3. Drogi z Kut i z Kossowa do Rożnowa w powiecie Kossowskim.
4. Droga z Nowosiółek do dworca kolei żelaznej w Zadwórzcu w powiecie Kamioneckim.
5. Most na Wiarze pod Drożdżowicami w powiecie Przemyskim.

Długości wymienionych powyżej dróg nie są jeszcze dokładnie oznaczone, dlatego ich obecnie nie podajemy.

Uwagi nasze i spostrzeżenia dotyczące się uporządkowania dróg gminnych, zamieszczone w ostatniem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu krajowego z 1881. r. str. 100—106) zastosować się dadzą i w obecnym roku do dróg wymienionych, których rozwój powolny, tak samo jak rozwój dróg powiatowych, pozostawia bardzo wiele do życzenia.

Obmyślenie skutecznych środków dla podniesienia tych ważnych gałęzi gospodarstwa drogowego, okazuje się coraz to bardziej naglącem i w tym względzie zamierza Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie z wnioskami odpowiednimi.

W tem miejscu zaznaczamy tylko, że w skutek naszych starań dotychczasowych zwiększa się ciągle liczba Wydziałów powiatowych utrzymujących dokładną ewidencję stanu i potrzeb dróg gminnych, co ułatwia wykonywanie skutecznego nadzoru nad drogami rzeczonymi i upoważnia do nadziei, że usiłowania nasze w tym kierunku doprowadzą po jakimś czasie do pomyślnych rezultatów, jeżeli nie w całym kraju, to przynajmniej w znaczniejszej jego części.

Jak w latach poprzednich tak w 1881. r. udzielał Wydział krajowy zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, na podstawie zasad znanych

Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań naszych. Fundusz, którym Wydział krajowy na ten cel rozporządzał, składał się:

a) z dotacyi przeznaczonych przez Wysoki Sejm na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych na 1881. r. w kwocie	70.000 zł. — ct.
b) ze zwrotu kosztów budowy drogi powiatowej Muszyna-Krynica w kwocie	47 „ 98 ¹ / ₂ „
Razem	70.047 zł. 98 ¹ / ₂ ct.

Z tego funduszu asygnował Wydział krajowy w ciągu 1881. r. następujące subwencye:

A. Dla dróg powiatowych:

Wydziałowi powiatowemu Bocheńskiemu na budowę drogi Bocheńsko-Łapanowskiej	1.500 zł.
Wydziałowi powiatowemu Borszczowskiemu na budowę drogi z Iwankowa do Germakówki	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Brzeskiemu na budowę drogi z Jurkowa do Wytrzycki	3.000 „
Wydziałowi powiatowemu Grodeckiemu na wykończenie budowy drogi Stradecko-Mszańskiej	1.000 „
Wydziałowi powiatowemu Kamioneckiemu na budowę drogi wiodącej od drogi Ubinie-Kutkorz do granicy powiatu w Nowosiólkach pod Zadwórzem	2.500 „
Wydziałowi powiatowemu Limanowskiemu na budowę drogi ze Skrzydlnej w kierunku Dobczyc	1.500 „
Wydziałowi powiatowemu Mieleckiemu na budowę drogi z Radomyśla ku Lisiej górze	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Mościskiemu na dalszą budowę drogi z Hodyń ku Samborowi	1.000 „
Komitetowi budowy drogi Podhajecko-Halickiej	6.000 „
Wydziałowi powiatowemu Pilźnieńskiemu na budowę drogi Pilzno-Radomyślskiej	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Przemyślańskiemu na dalszą budowę drogi Zadworzecko Gliniańskiej	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Przemyskiemu na budowę mostu na Wiarze pod Drozdowicami	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Ropczyckiemu na rekonstrukcyę i dalszą budowę drogi Czekaj-Wielopole	2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Nowo-Sądeckiemu na wykończenie robót ubezpieczających drogę Muszyna-Krynica	300 „
Wydziałowi powiatowemu Tarnowskiemu na dokończenie budowy drogi z Lisiej góry do Radomyśla	3.000 „
Wydziałowi powiatowemu Trembowelskiemu na dalszą budowę drogi Trembowelsko-Budzanowskiej	3.000 „
Wydziałowi powiatowemu Wielickiemu na budowę drogi Dobczycko-Szczyrzyckiej	3.000 „
Suma	37.800 zł.

B. Dla dróg gminnych:

Akademii umiejętności w Krakowie na budowę drogi wiodącej ze Szczawnicy brzegiem Dunajca do Czerwonego Klasztoru w Węgrzech		1.500 zł.
Wydziałowi powiatowemu Brzozowskiemu:		
a)	na uregulowanie drogi Hłudniańsko-Weselskiej	500 zł.
b)	Brzozowsko-Nozdrzeckiej	500 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Dąbrowskiemu na budowę</u>	<u>1.000 „</u>
dróg:		
a)	z Dąbrowy do Mędrzechowa	1.000 zł.
b)	z Szczucina do Otałęży	1.000 „
c)	z Dąbrowy do Radomyśla	2.000 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Dobromilskiemu:</u>	<u>4.000 „</u>
a)	na rekonstrukcję drogi z Nowosiółek do Kalwaryi	200 zł.
b)	na odbudowanie dróg i mostów w obrębie gminy Lipa	300 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Gorlickiemu na budowę</u>	<u>500 „</u>
dróg:		
a)	Ropa—Wysowa }	3.000 zł.
b)	Libusza—Lipniki }	
Wydziałowi powiatowemu Gródeckiemu na wykończenie drogi Gródecko-Jaryniańskiej		500 „
Wydziałowi powiatowemu Jarosławskiemu:		
a)	na uporządkowanie drogi wiodącej z Jarosławia na Sieniawę do Królestwa Polskiego	2.000 zł.
b)	na budowę dróg Przemyśl—Pruchnik i Jarosław—Kańczuga	1.500 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Jasielskiemu na dalszą</u>	<u>3.500 „</u>
budowę	drogi z Siepietnicy do Olpin	1.000 „
Wydziałowi powiatowemu Łańcuckiemu:		
a)	na dalszą budowę drogi Łańcucko-Leżajskiej	3.000 zł.
b)	na budowę drogi Przeworsko-Jarosławskiej	295 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Liskiemu na budowę drogi</u>	<u>3.295 „</u>
z Manasterca do granicy powiatu w Załużu		200 „
Wydziałowi powiatowemu Mieleckiemu na budowę drogi z Otałęża do Bugaja		2.000 „
Wydziałowi powiatowemu Niskiemu na budowę drogi z Jeżowego do Rudnika		3.000 „
Wydziałowi powiatowemu Nowo-Sądeckiemu:		
a)	na budowę drogi wiodącej od mostu w Gołkowicach do Limanowej	2.000 zł.
b)	na uregulowanie dróg Gródek—Tropie—Załużbińce—Lyczana i Witowice—Jakubkowice	1.000 „
	<u>Wydziałowi powiatowemu Nowotarskiemu na rekonstrukcję drogi Nowotarsko-Zakopańskiej</u>	<u>3.150 „</u>

Wydziałowi powiatowemu Tarnopolskiemu na od- budowanie mostu gminnego w Toustoługu na rzece Gnieźnie . . .	1.000 zł.
Wydziałowi powiatowemu Wadowickiemu na uregu- lowanie drogi wiodącej z Zembrzyc do Biertowic . . .	1.500 „
Suma . . .	<u>32.145 zł.</u>

Z e s t a w i e n i e .

A) Drogi powiatowe . . .	37.800 zł. —	ct.
B) Drogi gminne . . .	32.145 „ —	„
C) Kontrola techniczna . . .	108 „ 34	„
Razem . . .	<u>70.053 zł. 34</u>	<u>ct.</u>
Z porównania wydatków w sumie . . .	70.053 „ 34	„
z dochodami w sumie	70.047 „ 98½	„
okazuje się przekroczenie o . . .	5 zł. 35½	ct.

Natomiast należy się funduszowi krajowemu od c. k. Ministerstwa rolnictwa kwota 3.000 zł. przypadająca do wypłaty w 1882. roku tytułem zwrotu zaliczki, asygnowanej w 1881. r. z dotacji subwencyjnej na rzecz rekonstrukcyi drogi powiatowej Muszyna—Krynica, w zastępstwie funduszu religijnego.

Inne ważniejsze sprawy Departamentu IVgo.

W sprawie kolei trans-
wersalnej.

Wysoki Sejm uchwalając na posiedzeniu dnia 23. Lipca 1880. r. ustawę o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanej kolei transwersalnej, przekazał równocześnie Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego urzędowania petycyę:

Wydziału Rady powiatowej gorlickiej,
„ „ „ krośnieńskiej,
„ „ „ sanockiej,
„ powiatowego buczackiego,
„ Rady powiatowej nowotarskiej,
„ „ „ jasielskiej,

Reprezentacyi powiatu czortkowskiego,
i Wydziału powiatowego zaleszczyckiego,

o ile zawierają oświadczenie, że powiat będzie się przyczyniać do kosztów nabycia i ekspropriacyi gruntów pod budowę kolei transwersalnej.

Treść oświadczeń, zawartych w petycyach przekazanych Wydziałowi krajowemu, jest następująca:

1. Rada powiatowa Gorlicka uchwaliła na posiedzeniu dnia 3. Lipca 1880. r. nałożyć „dodatek jednego centa rocznie od reńskiego podatku stałych, na przeciąg lat dwudziestu, jako fundusz na wykupno gruntów pod kolej“.

Do tego oświadczenia złożonego Wysokiemu Sejmowi przez reprezentacyę powiatu Gorlickiego dodać należy, że wedle relacyi Wydziału powiatowego, przedłożonej następnie Wydziałowi krajowemu w tej sprawie, Rada powiatowa Gorlicka powzięła swą uchwałę z zastrzeżeniem, że powiat nie poniesie żadnych ofiar, jeżeli kolej z Grybowa do Zagórza nie będzie prowadzona doliną Ropy i na Gorlice.

2. Rada powiatowa Krośnieńska wyraziła na posiedzeniu dnia 3. Lipca 1880. r. „gotowość przyczyniania się z funduszów powiatu przez lat „20, na fundusz wykupna gruntów pod kolej transwersalną „po 1 cencie od „1 zł. dodatku do opłacanych w powiecie w 1880. r. podatków bezpośrednich „bez dodatków“, — „jeżeli zamierzona budowa kolei od Husiatyna do Żywca „przyjdzie do skutku i Wysoki Sejm przyjmie na fundusz krajowy obowiązek „wykupna gruntów pod rzeczoną koleją.“

3. Rada powiatowa Sanocka uchwaliła na posiedzeniu dnia 3. Lipca 1880. r. „nałożyć dodatek w wysokości 1 centa od reńskiego podatków bezpośrednich w powiecie Sanockim“ wówczas opłacanych a to na przeciąg lat 20 — dla ulżenia funduszowi krajowemu przy wykupnie gruntów pod kolej Husiatyńsko-Żywiecką.“

4. Rada powiatowa Buczacka uchwaliła na posiedzeniu dnia 3. Lipca 1880. r. przeznaczać corocznie w budżecie powiatowym 1 centa dodatku do podatków bezpośrednich, w powiecie opłacanych, „na rzecz wykupna gruntów potrzebnych pod kolej podkarpacką z Husiatyna na Stanisławów, Nowy Sącz do Żywca prowadzić się mającą, w razie, jeżeli ekspropriacja gruntów bądź przez kraj, bądź przez dotyczące powiaty odbywać się będzie.“

5. Rada powiatowa Nowotarska uchwaliła na posiedzeniu dnia 5. Lipca 1880. r. „nałożyć 1 procent dodatku do podatków bezpośrednich na kosztą wyłączenia gruntów pod kolej podkarpacką, a to na przeciąg lat 20.“

6. Rada powiatowa Jasielska uchwaliła na posiedzeniu dnia 3. Lipca 1880. r. 2% dodatku do podatków stałych od 1 zł. przez lat 20 dopłacać do funduszu krajowego, przeznaczonego na wykupno gruntów pod kolej transwersalną, jeżeli kolej ta dotykać będzie Jasła jak najbliżej w okolicy Niegłowic, dalej zaś prowadzić doliną Ropy do Gorlic, a nadto, jeżeli „c. k. Rząd uzna za odpowiednie, aby przy zawarciu umowy o budowę rzeczony kolei z jakimkolwiek towarzystwem, kosztą wykupna gruntów pod kolej żelazną kraj z własnych funduszy koniecznie ponosić miał.“

7. Rada powiatowa Czortkowska uchwaliła dnia 3. Lipca 1880. r. „dla ulżenia funduszowi krajowemu w celu wykupna gruntów pod budowę kolei Husiatyn-Żywiec nałożyć dodatek 1 centa od reńskiego podatków bezpośrednich w powiecie opłacanych na przeciąg lat 20.“

8. Rada powiatowa Zaleszczycka uchwaliła na posiedzeniu dnia 30. Czerwca 1880. r. „1% dodatku do podatków bezpośrednich, przez lat 10 opłacać na cel zakupna gruntów, przez które kolej Husiatyn-Żywiec przechodzić będzie.“

Oprócz oświadczeń powyższych, zawartych w petycjach przez Wysoki Sejm przekazanych, wniesione zostały wprost do Wydziału krajowego dalsze oświadczenia następującej treści:

9. Rada powiatowa Stanisławowska uchwaliła na posiedzeniu dnia 1. Lipca 1880. r. przyczynić się do zakupna gruntów pod budować się mającą kolej z Husiatyna do Stanisławowa, z Zagórza do Grybowa i z Nowego Sącza do Żywca, dodatkiem 1 centa od 1 zł. w. a. podatków bezpośrednich przez lat 20, a to w celu ulżenia funduszowi krajowemu, który w pierwszym rzędzie przeprowadzenie wykupna gruntów wykonać ma.“

10. Rada powiatowa Tłumacka obowiązała się uchwałą z dnia 30. Czerwca 1880. r., celem ulżenia funduszowi krajowemu dla nabycia i bezpłatnego oddania gruntów pod kolej żelazną transwersalną, uiszczając funduszowi krajowemu przez 20 lat każdorocznie dnia 1. Stycznia kwotę 717 zł. 89 ct. w. a., która odpowiada 1% dodatków do wszystkich podatków bezpośrednich w powiecie uiszczanych.

11. Rada powiatowa Limanowska obowiązała się uchwałą z d. 5. Lipca 1880. r. płacić zasiłek rocznie w wysokości 1% dodatku do podatków bezpośrednich funduszowi budowy kolei żelaznej Husiatyńsko-Żywieckiej, a względnie funduszowi krajowemu za wywłaszczenie gruntów pod budowę rzeczonyj linii kolejowej w powiecie Limanowskim budować się mającej i na ten cel wstawiać corocznie do budżetu powiatowego kwotę odpowiednią przez lat 20, z warunkiem, jeżeli inne interesowane powiaty przyczynią się równymi datkami stosunkowo do opłacanych w tych powiatach podatków bezpośrednich.

Alegat 27.

Wartość każdej z powyższych ofiar, obliczona na podstawie urzędowego wykazu podatków bezpośrednich w odnośnym powiecie opłacanych uwidocznioną została w załączonym wykazie %, wedle którego ogół datków ofiarowanych przez Rady powiatowe na fundusz zakupna i wywłaszczenia gruntów potrzebnych z powodu budowy brakujących jeszcze linii kolei transwersalnej przedstawia kwotę 171.866 zł.

Idąc za wskazówką zawartą w sprawozdaniu komisji sejmowej z dnia 17. Lipca 1880. r. l. 970/S. (Alegat 154 do sprawozdań stenograficznych Sejmu krajowego z 1880. r.) Wydział krajowy zbadał wszystkie wyżej przytoczone uchwały Rad powiatowych, odnośnie do postanowienia §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej i zatwierdził z nich te, w których przyjęte zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi nie przenoszą 50% podatków bezpośrednich w powiecie przepisanych.

Miara powyższa przekroczoną została w uchwałach Rad powiatowych Sanockiej i Jasielskiej, do zatwierdzenia których potrzebną jest zatem ustawa krajowa.

Projekt tej ustawy przedłożył Wydział krajowy w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi.

Zanim jeszcze, w myśl dalszej wskazówki udzielonej wymienionem sprawozdaniem komisji sejmowej, można było przystąpić do zużytkowania oświadczeń, złożonych przez powiaty interesowane koleją transwersalną, otrzymał Wydział krajowy odezwę c. k. Prezydium Namiestnictwa z 3. grudnia 1881. r., z osnowy której można było przypuszczać, że c. k. Rząd rości sobie prawo do wymienionych powyżej datków pieniężnych, uchwalonych przez reprezentacje powiatowe na rzecz funduszu krajowego, i że w ogóle mniema, jakoby w łonie reprezentacji powiatów, które ma przecinać kolej transwersalna zapadły uchwały, na mocy których miałyby obecnie c. k. Rząd prawo pociągania powiatów odnośnych do kosztów budowy kolei, lub wymagania od nich w tej mierze deklaracji w formie prawnie obowiązującej.

W odpowiedzi wykazał Wydział krajowy w odezwie l. 61.782/81 wystosowanej do c. k. Prezydium Namiestnictwa, że to mniemanie c. k. Rządu, polegające na mylnej informacji, niezgodne jest z rzeczywistością, albowiem uchwały, które w 1880. r. powzięły reprezentacje powiatowe interesowane koleją transwersalną, zawierają tylko zobowiązania przyjęte w obec funduszu

krajowego w celu ulżenia ciężaru przez kraj dla umożliwienia budowy tej kolei ponieść się mającego, i że tylko na rzecz funduszu krajowego, a nie na rzecz c. k. Rządu zrealizowane być mają, że w ogóle reprezentacje rzeczonych powiatów nie uchwałyły żadnych innych datków bądź w pieniądzach bądź w naturze na rzecz kolei transwersalnej, że ani ustawa krajowa o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanej kolei transwersalnej, ani też ustawa państwowa o budowie tejże kolei żadnego obowiązku pod tym względem na powiaty nie wkładają, że przeto nie można wymagać od nich jakiegokolwiek ofiarności na rzecz funduszu państwowego, jako obowiązku prawnego.

Zaznaczywszy w ten sposób stanowisko prawne w tej sprawie, oznajmił zarazem Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa, że zapatrząc się na kwestyę poruszoną w powołanej odezwie rządowej ze stanowiska słuszności uznaje, że powiaty kolejną transwersalną interesowane, jakkolwiek bez obowiązków prawnych ze względów słuszności i własnej swej korzyści nieść winny c. k. Rządowi pomoc, na jaką tylko zdobyć się mogą, i dla tego Wydział krajowy gotów jest zalecić jak nausilniej interesowanym reprezentacyom powiatowym, aby funduszowi państwowemu przy budowie kolei wspomnianej przychodziły ile możności w pomoc, a to bądź przez dostarczenie gruntów, jeżeli nie bezpłatne, to przynajmniej za wynagrodzeniem umiarkowanym, bądź też przez dostawę materyału po cenach umiarkowanych lub zapewnienie w ogóle miernych cen jednostkowych.

Wkrótce po tem oświadczeniu, otrzymawszy uwiadomienie urzędowe o Najwyższej sankcyi, użyczonej dnia 28. Grudnia 1881. r., uchwalonej przez obie Izby Rady państwa Ustawie o budowie galicyjskiej kolei transwersalnej, jako też uchwalonej przez Wysoki Sejm Ustawie o pomocy kraju dla wykończenia rzeczonyj kolei, wezwał Wydział krajowy wszystkie wyżej wymienione reprezentacye powiatowe, które w celu przyniesienia ulgi funduszowi krajowemu uchwałyły wykazane powyżej ofiary pieniężne, ażeby przystąpiły do wykonania tych uchwał i o ile nie posiadają funduszków potrzebnych do uiszczenia pierwszej raty, w roku bieżącym skarbowi krajowemu przypadającej — wstawiły potrzebną na ten cel kwotę do budżetu powiatowego na 1883. r. i czyniły to samo w latach następnych, nieprzerwanie, w każdym roku, tak długo, dopóki nie wywiążą się w zupełności z przyjętego, w obec kraju, zobowiązania.

Równocześnie spełnił Wydział krajowy przyrzeczenie dane c. k. Prezydium Namiestnictwa i zalecił jak najusilniej odnośnym reprezentacyom powiatowym, ażeby bez względu na to, że oprócz zobowiązań przyjętych w obec kraju nie mają żadnego innego obowiązku prawnego względem budowy kolei transwersalnej — starały się przynieść ulgę funduszowi państwowemu w granicach możliwości i w sposób wyżej wskazany.

Wydział krajowy nie ograniczając się na czynnościach przedsiębranych w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu, przekazującej mu do odpowiedniego urzędowania oświadczenia powyżej wymienionych Rad powiatowych w sprawie kosztów nabycia i ekspropriacji gruntów pod budowę kolei transwersalnej — nie spuszczał również z oka wystosowanej do c. k. Rządu rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 23. Lipca 1880. r. wzywającej go, aby w koncesyi na budowę brakujących jeszcze linii kolei rzeczonyj, zamieścił następujące warunki:

„Po 1sze. Dyrekcyja główna czyli naczelny zarząd lub naczelne zarządy dróg żelaznych: Husiatyn-Stanisławów, Zagórz-Grybów, Nowy Sącz-Żywiec będą mieć siedzibę w Galicyi, a język polski będzie urzędowym językiem w administracji tych dróg żelaznych.

Po 2gie. C. k. Rząd zastrzeże sobie wpływ na układanie taryfy przewozu osób i towarów wymienionemi wyżej drogami żelaznymi i w ogóle na całą politykę taryfową.

Po 3cie. C. k. Rząd zastrzeże wyraźnie, że tylko za jego pozwoleniem mogą zarządy wymienionych dróg żelaznych zawierać kartele z zarządami innych kolei żelaznych względem taryfy przewozu osób i towarów na wymienionych wyżej drogach żelaznych.

Gdyby Towarzystwo otrzymujące koncesyę na budowę dróg żelaznych: Husiatyn-Stanisławów, Zagórz-Grybów, Nowy Sącz-Żywiec, objęło w zarząd cały ciąg dróg żelaznych z Husiatyna do Żywca, w takim razie do powyższych warunków powinien się zastosować zarząd całego tego ciągu dróg żelaznych.“

Uchwała ta przesłaną została najpierw c. k. Prezydum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 23. Lipca 1880 L. 970/S.

Kiedy następnie c. k. Rząd przedłożył Radzie państwa na posiedzeniu dnia 6. Kwietnia 1881. roku projekt ustawy o warunkach i ulgach mających na celu zapewnienie budowy galicyjskiej kolei transwersalnej przez udzielenie odnośnej koncesyi c. k. uprzyw. bankowi dla koronnych krajów austriackich, w którym to projekcie c. k. Rząd przyjmując pomoc kraju uchwaloną przez Wysoki Sejm w sumie 1,100.000 zł. w. a. i czyniąc udział skarbu państwa zawisłym od tej pomocy, pominął zupełnie przytoczoną wyżej rezolucyę Wysokiego Sejmu w przedmiocie siedziby naczelnego zarządu i języka urzędowego kolei transwersalnej — odniósł się Wydział krajowy w piśmie z dnia 12. Kwietnia 1881. r. do pp. Ministrów skarbu i handlu, tudzież do p. Ministra dla Galicyi, zwracając ich życzliwą uwagę na przytoczoną powyżej uchwałę Wysokiego Sejmu i upraszając, ażeby życzeniom kraju w tej uchwale zawartym użyczyli swego poparcia.

Równocześnie udał się Wydział krajowy w tej sprawie do polskiego Koła posłów galicyjskich na Radę państwa, a także do Dyrekcyi c. k. uprzyw. banku dla koronnych krajów austriackich, jako koncesyonaryusza przez c. k. Rząd przedstawionego, czyniąc potrzebne starania, ażeby przy budowie brakujących linii kolei transwersalnej uwzględnieni zostali przedewszystkiem technicy krajowcy, tudzież, ażeby roboty około budowy wymienionej kolei oddawane były krajowym przedsiębiorcom mniejszych kółek, a nie obcym przedsiębiorstwom większym.

Projekt rządowy o warunkach i ulgach w celu zapewnienia galicyjskiej kolei transwersalnej uległ jak wiadomo tej zmianie, że zamiast zapewnienia jej budowy w drodze udzielenia koncesyi przedsiębiorstwu prywatnemu, uchwaliła Izba deputowanych Rady państwa, na posiedzeniu dnia 21. Maja 1881 ustawę zapewniającą wykończenie kolei transwersalnej, na koszt skarbu państwa najpóźniej do 3 1/2 lat.

Odnosnie do tej uchwały i w oczekiwaniu dalszych postanowień konstytucyą wskazanych, poruczyło c. k. Ministerstwo handlu reskryptem z d. 21. Lipca 1881. r. c. k. Dyrekcyi budowy kolei państwowych wypracowanie

szczegółowych projektów budowy brakujących linii kolei transwersalnej, a mianowicie: z Husiatyna do Stanisławowa, z Zagórza do Grybowa, z Nowego Sącza do Żywca i z Żywca ku granicy kraju ku Csaczy, która to Dyrekcyja rozporządzeniem z dnia 4. Sierpnia 1881. r. ustanowiła trzy niezależne od siebie c. k. kierownictwa budowy z siedzibami w Stanisławowie, Jasle i Nowym Sączu (później w Biale).

Na wiadomość, że wymienione c. k. kierownictwa budowy kolei transwersalnej, w korespondencyach i czynnościach urzędowych tak z władzami krajowemi, jako też z miejscową ludnością nie używają języka krajowego, przypomniał Wydział krajowy c. k. Rządowi Najwyższe postanowienie z dnia 4. Czerwca 1869. r. o zaprowadzeniu języka polskiego w c. k. urzędach w kraju naszym funkcjonujących i upraszał o uchylenie stanu rzeczy niezgodnego z rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 5. Czerwca 1869. r. wydanem na mocy powołanego wyżej postanowienia Najwyższego.

Po przeprowadzeniu korespondencji w tym przedmiocie oświadczyło ostatecznie c. k. Prezydum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 3. Grudnia 1881. r., że rozporządzenie ministeryalne z dnia 5. Czerwca 1869. r., dotyczące języka urzędowego c. k. władz i sądów w Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem, nie ma zastosowania do c. k. kierownictwa budowy kolei państwowej, albowiem kierownictwa te nie są urzędami samoistnymi, t. j. w imieniu własnem jako instancye, lecz tylko w zastępstwie samego Ministerstwa handlu działającymi i nie wchodzą w skład istniejącego ustroju c. k. władz i urzędów z pewnym raz na zawsze oznaczonym zakresem działania, lecz są tylko organami Ministerstwa *ad actum*, czyli do spełniania pewnej czynności wydelegowanymi.

Również udawał się Wydział krajowy do c. k. Rządu z powodu zażaleń na upośledzenie techników krajowców przy nadawaniu posad w zarządzie budowy kolei transwersalnej, podnosząc okoliczność, że kraj nasz obfituje w dostateczną ilość zupełnie uzdolnionych inżynierów, którzy poruczonemu sobie zadaniu odpowiedzieliby pod względem fachowym, niewątpliwie z tą samą znajomością rzeczy, co technicy niekrajowcy, a pod wielu względami mogliby oddać lepsze usługi c. k. Dyrekcyi budowy kolei powyżej wymienionej, jako obeznani dokładnie ze stosunkami miejscowymi i umiejący porozumieć się z ludnością miejscową.

Na to przedstawienie otrzymał Wydział krajowy odezwę c. k. Prezydum Namiestnictwa, oznajmiającą na podstawie reskryptu ministeryalnego z dnia 22. Listopada 1881. roku, że c. k. Ministerstwo handlu „przyjmując personal techniczny do trasowania i budowy kolei transwersalnej, oprócz uzdolnienia fachowego, które — jak to z natury rzeczy wynika — w pierwszym rzędzie było decydującem, uwzględniało, o ile to było możliwem, przynależność krajową kompetentów i że w ogólnej liczbie personalu do zarządów budowy rzeczonyj kolei przyjętego, znajduje się 70% krajowców.“

Cyfra powyższa podana przez c. k. Rząd posłużyć miała za dowód, że mylnem jest przypuszczenie z wielu stron w kraju podnoszone, jakoby c. k. Ministerstwo przy wyborze techników przeznaczonych do trasowania i budowy kolei transwersalnej nie uwzględniło należycie techników krajowców.

Wydział krajowy zakomunikował osnowę powyższej odezwy c. k. Prezydum Namiestnictwa reprezentacyom powiatów interesowanych budową

kolei transwersalnej, od których c. k. Rząd wymagał, ażeby ze swojej strony przyczyniły się ile możności do ulżenia mu ciężaru kosztów tej budowy, atoli w odezwie wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa wyraził wątpliwość, czy wiadomość ta przyczyni się do złagodzenia cierpkiej opinii w kraju, w obec faktu powszechnie wiadomego, że największa część techników krajowców zajętych przy kolei transwersalnej zajmuje podrzędne posady, technicy zaś niekrajowcy prawie wyłącznie posady wyższe i naczelne tak że cyfra 70% podana przez c. k. Rząd, wyrażać może tylko stosunek osób przy kolei rzeczzonej zajętych, nie zaś stosunek płac przez te osoby pobieranych.

Mając przed sobą fakt dokonany tak co do upośledzenia języka polskiego, jako też techników krajowców w tymczasowym c. k. zarządzie budowy kolei transwersalnej, odniósł się w końcu Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, jaką decyzję powziął lub powziąć zamierza c. k. Rząd na rezolucję Wysokiego Sejmu z dnia 23. Lipca 1880. roku, o ile takowa dotyczyłaby przyszłej siedziby Dyrekcyi głównej, czyli naczelnego zarządu galicyjskiej kolei transwersalnej, oraz zaprowadzenia języka polskiego w przyszłej stałej administracyi kolei rzeczzonej.

Na to zapytanie nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi.

Dla uzupełnienia powyższego obrazu czynności naszych w sprawie kolei transwersalnej, podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu szczegóły następujące:

Reskryptem z dnia 12. Czerwca 1881. r. zarządziło c. k. Ministerstwo handlu rewizję trasy kolei transwersalnej na przestrzeniach Grybów-Zagórz i Żywiec-Nowy Sącz, tudzież linii mającej na celu połączenie z siecią kolei węgierskich pod Csaczą.

Dla rewizyi trasy Grybów-Zagórz odbyła się komisya w Jasle w dniach 7., 8. i 9. Lipca 1881, r., w której wziął udział Referent Departamentu IV., jako delegat Wydziału kraj., i imieniem reprezentacyi krajowej:

I. oświadczył się za trasą idącą od Zagórza przez Krosno, Jasło, Biecz, Gorlice;

II. uznał, że pomiędzy Gorlicami a Grybowem odpowiada najbardziej interesom kraju trasa wiodąca na Ropę (Gródek);

III. zalecił najusilniej ponowne techniczne zbadanie trudności, jakie przedstawiać mają usuwiska na trasie z Gorlic na Ropę (Gródek) do Grybowa i jedynie w razie wykazania absolutnej niemożności pokonania trudności technicznych na tej przestrzeni zgodził się, ażeby w takim wypadku trasa z Gorlic do Grybowa prowadzoną była na Stróże Niżne;

IV. uznał za niezbędne, w interesie kraju, ustanowienie stacyi kolejowej w Gorlicach.

W myśl wniosków naszego delegata, komisya rewizyjna uchwaliła jednogłośnie przyjąć stanowczo trasę wiodącą z Zagórza na Krosno, Jasło, Biecz aż do Zagórzan, co do dalszej zaś trasy z Zagórzan do Grybowa zalecić ponowne zbadanie rozmiaru usuwisk stojących na przeszkodzie prowadzeniu trasy na Gorlice i Ropę.

Dla rewizyi trasy Żywiec-Nowy Sącz przy połączeniu Żywca z granicą węgierską odbyła się w dniach 13., 14. i 15. Lipca 1881. r. komisya w Żywcu, która oświadczyła się jednomyślnie za przyjęciem trasy projektowanej, a mianowicie z Żywca na Ilucisko, Suchą, Jordanów, Rabkę, Mszaną

górną, Dobrą, Tybark, Limanową, Męcinę i Marcinkowice do Nowego Sącza i z Żywca na Węgierską górkę, Milówkę, Rajcę do Soli.

Sprawę założenia dworca kolejowego w Gorlicach poparł Wydział krajowy powtórnie, w piśmie z dnia 7. Stycznia 1882. r., wystosowanem do c. k. Ministerstwa handlu.

Co się tyczy samej budowy brakujących linii kolei transwersalnej, oznajmiło nam c. k. Prezydium Namiestnictwa, że pan Minister handlu poczynił już potrzebne zarządzenia, celem wykonania rzeczonyj budowy najpóźniej do 3¹/₂ lat.

Ponieważ wybudowanie kolei transwersalnej zapewnione zostało ustawą państwową z dnia 28. Grudnia 1881. r. na koszt skarbu państwa, przeto w myśl równoczesnej ustawy krajowej o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanej kolei transwersalnej, obowiązany jest fundusz krajowy wypłacić skarbowi państwa na kosztą zakupną i wywłaszczenia gruntów, potrzebnych z powodu budowy brakujących linii wymienionej kolei, łączną ryczałtową sumę jednego miliona zł. w. a. i przyczynić się do pokrycia wydatków na zmianę kierunku i przełożenia dróg publicznych nieeraryalnych na tych liniach kolejowych, łączną ryczałtową sumą stu tysięcy zł. w. a.

Odnosnie do postanowienia artykułu VI. wymienionej ustawy krajowej, wedle którego fundusz krajowy wypłacić ma skarbowi państwa sumę jednego miliona zł. w. a. w ten sposób, iż uiszczyć winien w trzy miesiące po odbytych obchodach administracyjnym linii Husiatyn-Stanisławów 360.000 zł. w. a., linii Zagórz-Grybów 340.000 zł. w. a., a linii Nowy Sącz-Żywiec 300.000 zł. w. a. Wydział krajowy, chcąc wiedzieć kiedy, w przybliżeniu, przypadną terminy wypłaty sum należących się skarbowi państwa, udał się do c. k. Prezydium Namiestnictwa z zapytaniem, w którym czasie odbędzie się obchód administracyjny wymienionych powyżej linii kolejowych.

W odpowiedzi oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo handlu nie zarządziło jeszcze politycznej reambulacji linii kolejowej Husiatyn - Stanisławów, Zagórz - Grybów i Nowy Sącz - Żywiec, ponieważ nie rozpoznało dotychczas projektów detalicznych, planów zakupną gruntów i t. d. — i że skoro to zarządzenie nastąpi, nieomieszka uwiadomić Wydziału krajowego o terminie reambulacji.

W sprawie petycji mieszkańców przedmieścia Żółkiewskiego we Lwowie co do niedogodności z powodu przeprowadzenia tamże kolei Lwowsko-Brodzkiej.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. Lipca 1880 petycja mieszkańców przedmieścia Żółkiewskiego we Lwowie: „o przynaglenie c. k. Rządu aby spowodował zarząd kolei Karola - Ludwika do jak najrychlejszego usunięcia niedogodności powstających dla petentów w skutek tamowania ruchu przez przecięcie ulicy Żółkiewskiej torem drogi żelaznej“, przekazaną została Wydziałowi krajowemu do zbadania i poczynienia odpowiednich kroków u Wys. c. k. Rządu.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy jeszcze w r. 1880 zarządził techniczne zbadanie na miejscu, na podstawie którego został sporządzony projekt urządzenia zjazdu w ulicy Żółkiewskiej usuwający dotychczasowe przeszkody swobodnego ruchu.

Projekt ten wraz z odpisem petycji Wydział krajowy udzielił Magistratowi król. stoł. miasta Lwowa, do dalszego zbadania sprawy ewentu-

alnie przeprowadzenia rokowań ze stronami interesowanemi oraz zarządami kolei i tramwaju, o przyczynienie się do kosztów budowy zjazdu i przedłożenia Wydziałowi krajowemu powziąć się mającej w tej sprawie uchwały Reprezentacyi miasta Lwowa.

Gdy w roku ubiegłym Magistrat król. stoł. miasta Lwowa żadnego przedstawienia w tej mierze nie uczynił, Wydział krajowy wznowił sprawę i oczekuje załatwienia jej przez Reprezentację miasta Lwowa.

W sprawie publicznych dojazdów kolejowych.

Alegat 28.

Po użyczeniu Najwyższej sankcyi uchwalonej przez Wysoki Sejm ustawie o publicznych dojazdach kolejowych, wydaliśmy dnia 2. Maja 1881 r. dla użytku reprezentacyi powiatowych, załączoną instrukcję $\%.$ normującą postępowanie przy zastosowaniu wymienionej ustawy krajowej.

Alegat 29.

Następnie wydał Wydział krajowy załączoną instrukcję $\%.$ techniczną o budowie publicznych dojazdów kolejowych.

Dotąd zgłosiło się dziewięć reprezentacyi powiatowych (białska, bobrecka, jarosławska, kałuska, nowosądecka, przemysłańska, wielicka, złoczowska, żydaczowska) z projektami mającymi na celu uznanie potrzeby nowej budowy lub rekonstrukcyi dojazdów kolejowych, w łącznej długości około 50 kilometrów.

Oдноśne czynności przygotowawcze tudzież pertraktacye ze stronami interesowanemi są w toku i w ciągu 1882 r. oczekiwać już można wydania stanowczych orzeczeń o potrzebie budowy lub rekonstrukcyi niektórych dojazdów kolejowych, w myśl postanowienia §. 5. ustawy krajowej z dnia 15. Kwietnia 1881 r. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 46.

Większy ruch około budowy i rekonstrukcyi publicznych dojazdów kolejowych rozwinie się dopiero w latach następnych, mianowicie gdy zajdzie potrzeba budowy dróg dojazdowych z powodu nastąpić mającego wykończenia kolei transwersalnej. Bliższe daty co do tej potrzeby zebrane zostaną przy politycznej reambulacyi linii kolejowych Husiatyn - Stanisławów, Zagórz - Grybów i Nowy Sącz - Żywiec.

Ponieważ obecnie nie są jeszcze znane koszta, jakie wynikną dla funduszu krajowego, z powodu konkurencyi do budowy lub rekonstrukcyi projektowanych dojazdów kolejowych, przeto w projekcie budżetu krajowego na 1883 r. nie prelinujemy na ten cel osobnej dotacyi, zamierzając pokrywać odnośne wydatki z funduszu wyznaczonego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

W sprawie komunikacyi w okolicach przemysłu naftowego.

W dopełnieniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 17. Lipca 1880 r. wziął Wydział krajowy w opiekę komunikacye w okolicach przemysłu naftowego i na budowę dróg tych okolic udzielił lub przyrzekł udzielić zasiłki jak n. p. na budowę dróg Ropa - Wysowa i Libusza - Lipinki w powiecie Górlskim, na budowę drogi Borysław - Schodnica w powiecie Drohobyckim.

Do ważniejszych dróg tej kategorii należy także droga wiodąca z Kołomyi do kopalń naftowych w Słobodzie Rungurskiej. Sprawa subwencyonowania tej drogi, wymagającej uporządkowania jest w toku i Wydział krajowy oczekuje przedłożenia ze strony Wydziału powiatowego kołomyjskiego dat potrzebnych do załatwienia tej sprawy.

W sprawie wyjednanania u c. k. Rządu przyjęcia na etat państwowy 4 dróg wojskowych w zachodniej Galicyi.

Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze wiadomości, jaką decyzję powzięło c. k. Ministerstwo w sprawie przyjęcia na etat państwowy całkowitego utrzymania dróg wojskowych: Podgórsko-Bialskiej, Proszowsko-Niepołomickiej, Gdowsko-Gorlickiej i Gorlicko-Żmigrodzkiej i dlatego udał się do c. k. Rządu ponownie z prośbą o przyspieszenie załatwienia tej sprawy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. Sierpnia 1877 r.

W sprawie drogi Bali-grodzkiej.

Rokowania z c. k. Rządem o objęcie w poczet dróg eraryalnych drogi wiodącej z Liska na Baligród do Roztoku, podjęte przez Wydział krajowy wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 r. nie doprowadziły dotąd do pomyślnego rezultatu. Wydział krajowy udał się ponownie w tej sprawie do c. k. Rządu i oczekuje odpowiedzi stánowczej.

Droga z Podhajec do stacyi kolei żelaznej w Haliczu.

Z powodów przedstawionych w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności naszych (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z 1881 r. str. 85) wspieraliśmy zasiłkami dalszą budowę drogi wiodącej z Podhajec do stacyi kolei żelaznej w Haliczu. Droga ta, jak wiadomo Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań Wydziału krajowego, przecina trzy powiaty a mianowicie: Podhajecki w długości 29 kilometrów 530 m., Rohatyński w długości 4 kilm. 800 m. i Stanisławowski w długości 5 kilm. 970 m.

Cała przestrzeń w obrębie powiatów podhajeckiego i rohatyńskiego, w łącznej długości 34 kilm. 330 m., została już wybudowaną i wkrótce doprowadzoną będzie do punktu, od którego komunikacya z Haliczem nie jest już tak bardzo uciążliwą, zwłaszcza że w powiecie Stanisławowskim, od strony Halicza ku Tustaniowi, uporządkowano część drogi, w długości 2 kilm. 250 m.

Administracya części drogi Podhajecko-haliczkiej położonej w powiecie Rohatyńskim i przez reprezentacyę tego powiatu nie uznanej za drogę powiatową przedstawia pewne niedogodności, które dopiero wtedy usunięte zostaną, gdy przestrzeń ta znajdująca się w obrębie miejscowości Meducha razem z tą miejscowością wcieloną będzie do powiatu stanisławowskiego, którego Rada już na posiedzeniu dnia 1. Lipca 1880 r. uznała za powiatową drogę wiodącą z Halicza przez Tustan do granicy powiatu podhajeckiego, w przypuszczeniu, że miejscowość powyżej wymieniona zostanie odłączoną od powiatu Rohatyńskiego a do powiatu Stanisławowskiego przyłączoną.

Odnosny wniosek nie załatwiony przez Wysoki Sejm na ostatniej sessyi, ponawia Wydział krajowy obecnie osobnem sprawozdaniem w przedmocie niektórych zmian terytoryalnych w kraju

Rachunki funduszu dróg krajowych pro praeterito.

W sprawie zalegających rachunków funduszu dróg krajowych pro praeterito odniósł się Wydział krajowy ponownie do c. k. Namiestnictwa o przyspieszenie załatwienia takowych.

W sprawie poboru myta kopytkowego w gminach miast Stanisławowa, Rzeszowa, Brzeżan, Przemyśla, Brodów, Kołomyi, Tarnopola, Nowego Sącza i Tarnowa.

Celem wykonania o ile można skutecznej kontroli, z mocy ustawy drogowej i specjalnych uchwał Wysokiego Sejmu, przysługującej wyższym władzom autonomicznym nad gminami uprawnionymi do poboru myta kopytkowego, Wydział krajowy zawezwał Wydziały powiatowe, ażeby w rzeczach gospodarstwa drogowego gmin pobierających kopytkowe, trzymały się ściśle zasad przewodniczących ogólnej reformie poboru myta kopytkowego na po-

siedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 7. Października 1878 przyjętych. Wydział krajowy polecił Wydziałom powiatowym, ażeby w pewnych stałych terminach sprawdzały i wykazywały tak roboty preeliminowane jak i wykonane, połączone z zakładaniem i konserwacją dróg, ulic i chodników, nadto zawezwał je do przestrzegania, aby gminy pobierające kopytkowe nie ograniczały się na użyciu na cele drogowe miejskie dochodu z poboru kopytkowego, ale także na tenże sam cel używały prestacyi mieszkańców miast według postanowień ustawy drogowej; wreszcie zagroził wprowadzenie środków przymusowych przeciwko tym gminom, któreby się uchylały od dopełnienia ciążących na nich obowiązków.

Wskutek zarządzeń Wydziału krajowego systematyczne wykonywanie kontroli w powyższym kierunku, doprowadziło w niektórych gminach do pomyślniejszych rezultatów.

Jako w osobnych sprawozdaniach w roku 1881 przedłożonych Wysokiemu Sejmowi wykazaliśmy, gminy miast Stanisławowa, Rzeszowa i Brzeżan, w których zasadnicza reforma w gospodarstwie drogowem zaprowadzona została, dostatecznie dopełniły warunków nadanej koncesyi, tak pod względem należytego wykonania robót około utrzymania dróg, ulic i placów miejskich jak i pod względem odpowiedniego użycia dochodów z kopytkowego i prestacyi drogowych.

Niemożna tegoż samego powiedzieć o gminach miast Przemyśla, Brodów i Kołomyi. — W tym względzie referent Wydziału krajowego, na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 16. Września 1881, skonstatował pożałowania godny fakt, który Wydziałowi krajowemu sprawia zawsze jeszcze i wiele trudności i wiele przykrości, mianowicie fakt ten, że właśnie te gminy w kraju w których reprezentacyi żywiły inteligentne przeważają, od którychby przeto oczekiwać należało, że przodować będą innym gminom w poszanowaniu ustaw krajowych, że te właśnie gminy zawsze jeszcze ociągają się z zaprowadzeniem prestacyi drogowych ustawą przepisanych.

Gmina miasta Przemyśla, dopiero pod naszym naciskiem, zagrażającym zupełne uchylenie kończącej się koncesyi, uchwałą z dnia 27. Sierpnia 1881 postanowiła zaprowadzić prestacye na rzecz dróg, ulic i placów swoich. Ta właśnie okoliczność spowodowała Wydział krajowy, że mimo stwierdzonych usterek w zarządzie drogowym miasta, przedstawił przychylny wniosek przez Wysoki Sejm przyjęty na udzielenie gminie Przemyskiej prawa dalszego pobierania myta kopytkowego.

Analogiczny stan rzeczy przedstawia się w gminie miasta Brodów. Gmina ta dopiero uchwałą z dnia 27. Września 1881 postanowiła zaprowadzić obowiązkowe prestacye w myśl ustawy drogowej, poczem na wniosek Wydziału krajowego uzyskała gmina koncesyę myta kopytkowego na dalszych lat trzy.

Tak w gminie Przemyskiej jak i w gminie Brodzkiej dalszy pobór myta kopytkowego zawisł od wprowadzenia stosownej reformy w gospodarstwie drogowem; do czego zmierzają wydane przez Wydział krajowy zarządzenia.

Z uwagi, że gmina miasta Kołomyi, pobierająca kopytkowe na mocy ustawy krajowej z 5. Listopada 1880 (dz. ust. kraj Nr. 44) nie dopełniła zobowiązań na niej ciążących a nawet powzięła uchwałę odmawiającą zaprowadzenia u siebie prestacyi drogowych, udaliśmy się do c. k. Starostwa o zarządzenie przymusowego odbywania prestacyi drogowych i zarazem zagroziliśmy,

że w razie dalszego oporu gminy, Wydział krajowy, w myśl art. X. powołanej ustawy, podejmie sprawę cofnięcia nadanej koncesyi.

Nasze zarządzenia odniosły o tyle pożądaný skutek, że gmina Kołomyjska uchwałą z dnia 15. Lutego 1882 postanowiła zaprowadzić prestacye do dróg miejskich i zastosować się w przyszłości do ustawy o kopytkowem dla niej wydanej.

Co do gminy miasta Tarnopola, pobierającej kopytkowe na mocy ustawy krajowej z dnia 5. Listopada 1880 (dz. ust. kr. Nr. 45) nie doniósł nam dotąd Wydział powiatowy, czy i o ile gmina uczyniła w r. 1881 zadość warunkom nadanej koncesyi. Dla tego wydaliśmy ponowne polecenie.

Pozostaje nam wreszcie nadmienić o gminach miast Nowego Sącza i Tarnowa, które jeszcze dawniej, na mocy ustaw krajowych z 6. Stycznia 1872 i 7. Marca 1873, uzyskały prawo poboru myta kopytkowego, jednakże bez oznaczenia terminu.

Nie odstępując od myśli uregulowania w tych dwóch gminach koncesyi myta kopytkowego, w drodze ustawodawstwa krajowego, na zasadach gdzieindziej obowiązujących, a przez Wysoki Sejm już przyjętych, wydaliśmy tymczasowo w drodze administracyjnej stosowne zarządzenia zmierzające do wprowadzenia niezbędnych ulepszeń w gospodarstwie drogowem w granicach dotychczasowych koncesyi.

Gmina miasta Nowego Sącza w znacznej części zastosowała się do naszych zarządzeń i zajęła się uporządkowaniem u siebie dróg, ulic i placów a uchwałą z dnia 28. Listopada 1881, postanowiła zaprowadzić obowiązkowe prestacye drogowe.

Z gminy miasta Tarnowa, na wielokrotne przypomnienia, otrzymaliśmy dopiero sprawozdanie z robót około dróg miejskich w latach 1877, 1878 i 1879 wykonanych i przez komisję Wydziału powiatowego sprawdzonych, które to sprawozdanie wykazało, że administracya miejska pod względem sposobu użycia funduszu kopytkowego wymaga niezbędnie reformy. Co do tej gminy Wydział krajowy będzie mógł powziąć stanowczą decyzję po nadejściu zażądanego sprawozdania z Wydziału powiatowego i przedłożenia przezeń aktu kolaudacyjnego robót drogowych w gminie wykonanych w latach 1880 i 1881.

Opierając się na doświadczeniu w powyższym względzie uzyskanem, przyszliśmy do tego przeświadczenia, że gminy uprawnione do poboru myta kopytkowego tylko w takim razie zniewolić będzie można do ścisłego wypełnienia ciężących na nich obowiązków, w razie potrzeby nawet za pomocą środków przymusowych, jeżeli prócz Wydziału krajowego w wskazanym kierunku działającego, Wydziały powiatowe wykonywać będą systematycznie i z całą stanowczością poruczony im nadzór i kontrolę nad gminami.

Dlatego Wydział krajowy nieprzestanie na dotychczasowych zarządzeniach i wpływać będzie ciągle w powyższym duchu na Wydziały powiatowe, aby tak postanowienia ustawy drogowej, jak i specjalnych ustaw o poborze myta kopytkowego były ściśle przestrzegane — a o ile by nasze zarządzenia co do gminy Nowego Sącza i gminy Tarnowskiej nie wydały w przyszłości pożądaných rezultatów, Wydział krajowy nieomieszka przedstawić Wysokiemu Sejmowi projektów ustaw celem uzupełnienia warunków dotychczasowych koncesyi wedle normy już ustanowionej dla innych gmin wyżej wymienionych, zwłaszcza że oprócz tych gmin, już tylko jedna gmina a mia-

nowicie gmina miasta Stryja, która pobiera kopytkowe na podstawie warunków dawnej koncesyi.

Z wpływem dotychczasowej koncesyi w gminie Stryjskiej gasnącej z dniem 21. Września 1883, wypadnie wziąć pod ocenienie, co należy przedsięwziąć, ażeby we wszystkich wymienionych gminach, tak w tych, u których prawo poboru myta kopytkowego na pewien czas jest ograniczone, jak i w tych gminach, w których termin poboru nie jest oznaczony, obowiązywały teżsame warunki, jakie zasadniczo na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1878 ustanowione zostały.

Sprawa odprowadzenia wód po obu stronach drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzeskiej (Nadbrzeziańskiej).

Sprawa ta, której stan przedstawił Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznym sprawozdaniu naszym (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z r. 1881. str. 87 — 88), nie postąpiła dotąd naprzód, a to z powodu, że c. k. Namiestnictwo odmówiło ze względów formalnych zatwierdzenia statutów spółki wodnej dla regulacji wód po lewej stronie drogi krajowej Dębicko Nadbrzeziańskiej, zawiązanie zaś spółki wodnej dla regulacji wód po prawej stronie drogi powyżej wymienionej natrafiło na trudności, które dotąd nie zostały usunięte.

W skutek tego Wydział krajowy nie asygnował zasiłków, przeznaczonych przez Wysoki Sejm w budżecie krajowym na rok 1881. (Rubr. XIII. poz. 126 a) i 126 b) dla dwóch spółek wodnych w powiecie mieleckim po 4.000 zł. i obecnie wstawia te kwoty do preliminarza budżetu krajowego na r. 1883. w przypuszczeniu, że spółki rzeczzone będą w możności dopełnienia warunków, z jakimi subwencje powyższe zostały udzielone.

Sprawa regulacji Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym.

W dalszym ciągu naszego zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie regulacji Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z 1881. r. str. 88—98) podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że sprawa ta pomimo mnogich przedstawień naszych czynionych c. k. Rządowi, zbyt powolnie naprzód postępuje.

Wedle ostatniej w tym przedmiocie do nas wystosowanej odezwy c. k. Namiestnictwa nie nadeszła jeszcze decyzja c. k. Ministerstwa co do zarządzenia dalszych badań stosunków hydrotechnicznych Sanu od Sieniawy do ujścia do Wisły, wydać się mająca na podstawie wyniku dotychczas przedsięwziętych badań przestrzeni od Krasiczyna do Sieniawy.

Wydział krajowy przypomniał też c. k. Prezydium Namiestnictwa udzieloną mu odnośną uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1881. r., wzywającą c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do przedsięwzięcia studyów hydrotechnicznych na przestrzeni pomiędzy Sieniawą a ujściem Sanu i do stanowczego ułożenia i zatwierdzenia planów regulacji Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym, tak, aby roboty regulacyjne w r. 1882. rozpoczęte być mogły.

Na powyższe przypomnienie nasze nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi.

W oczekiwaniu, że regulacja Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym, stosownie do życzenia Wysokiego Sejmu w ciągu 1882. r. rozpoczętą i pierwsza rata z przeznaczonej przez Wys. Sejm subwencji 50.000 zł., zamieszczona w budżecie krajowym na 1882. r. zrealizowaną

zostanie, wstawia Wydział krajowy do preliminarza budżetu krajowego na 1883. r. drugą ratę tej subwencji w kwocie 7.143 zł.

W sprawie uzupełnienia studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów.

W sprawie poleconego przez Wysoki Sejm uzupełnienia studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów, podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, odnośnie do naszego zeszłorocznego sprawozdania (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu kr. z 1881. r. str. 71) następujące szczegóły:

I. Co do studyów technicznych.

Studyja na gruncie rozpoczęte przy końcu Września 1880. r., ukończone zostały z dniem 1. Października 1881 z wyjątkiem kilku pomiarów przepływu wielkiej wody, które będą dokonane, gdy się zdarzy do tego sposobność.

W ogólności wykonano w tym dziale pod kierunkiem inżyniera Józefa Jankowskiego następujące prace, zgodnie z programem lwowskiego Towarzystwa politechnicznego:

a) Pomiary ilości przepływu wody w ważniejszych punktach i przy rozmaitych wodostanach, a mianowicie wykonano 14 pomiarów przy użyciu nowych, ulepszonych instrumentów, zdjęto profile poprzeczne w kilkunastu innych miejscowościach i oznaczono zawartość namułu przy wyższych stanach wody.

b) Dokładną niwelację wzdłuż górnego Dniestru i dopływów jego wykonano na przestrzeniach poniżej wymienionych:

1. Niwelację podłużną ze zdjęciem danych do ogólnego profilu podłużnego rzeki: wzdłuż Dniestru od Starego Miasta do Żurawna, wzdłuż Strwiąża od Chyrowa do ujścia tegoż do Dniestru, wzdłuż Bystrzycy, Trudnicy i Baru od kolei Dniestrzańskiej do ujścia tych rzek, — nareszcie wzdłuż rzeki Stryja od Wołcniowa do ujścia rzeki.

2. Niwelację wzdłuż prawego brzegu doliny Dniestru.

3. Niwelację znaków wysokości, założonych wzdłuż Dniestru i dopływów.

Razem wykonano około 580 kilometrów bieżących (76 mil) niwelacji i wzdłuż całej przestrzeni niwelacyjnej założono 61 znaków kamiennych i 8 znaków żelaznych.

c) Uzupełniono zdjęte dawniej profile poprzeczne w dolinie Dniestru i dopływów, razem około 130 kilometrów niwelacji.

d) Wiercenia gruntu wykonano w 17 miejscowościach oprócz tych, które uskuteczono zimą na początku 1880. r.

Po ukończeniu studyów na gruncie przystąpiono do wypracowań biórowych, a mianowicie do obrachowania i sprawdzenia raptularzy niwelacyjnych, sporządzenia planów niwelacyjnych ogólnych i szczegółowych, obliczenia i wykreślenia pomiarów przepływu wody, sporządzenia profilów podłużnych i poprzecznych rzeki i doliny, wykazu punktów stałych i wykazu wierceń i t. d.

Wszystkie powyższe opracowania zostaną uporządkowane, opisane i objaśnione osobnem sprawozdaniem technicznem.

Ukończenia całego operatu oczekujemy w ciągu kilku miesięcy.

II. Co do wodoskazów i stacyi meteorologicznych.

Wodoskazów nowych założono 10 mianowicie na Dniestrze: w Starem Mieście, w Kornalowicach, w Kołodrubach, w Brzezynie, w Zaleszczach i w Żurawnie; na Strwiążu: w Chyrowie i w Biskowicach; na Bystrzycy w Tynowie — i na Tyśmienicy w Michałowicach.

Spostrzeżenia poruczono następującym osobom: p. K. Antoniewiczowi, nauczycielowi szkoły ludowej w Starem mieście, p. E. Lehner-towi leśniczemu w Kornalowicach, p. M. Pilipowowi nauczycielowi ludowemu w Kołodrubach, p. J. Zawistowskiemu administratorowi folwarku w Brzezynie, p. F. Kahoferowi nauczycielowi ludowemu w Zaleszczach, p. A. Kowalskiemu nauczycielowi ludowemu w Żurawnie, p. A. Brykowi nauczycielowi ludowemu w Chyrowie, p. W. Janowskiemu nauczycielowi w Biskowicach, p. H. Garbińskiemu nauczycielowi ludowemu w Tynowie i p. E. Mykitowiczowi nauczycielowi ludowemu w Michałowicach.

Spostrzeżenia zaczęto wykonywać od grudnia 1881. r., prócz stacyi w Starem mieście i Chyrowie, na których czynność ta rozpoczęła się dopiero od 1. stycznia 1882. r.

Oprócz dat z powyższych stacyj wodoskazowych, otrzymywać będziemy, w skutek przychylenia się c. k. Prezydium Namiestnictwa do naszej prośby, wykazy stanu wody z wodoskazów utrzymywanych przy drogach rządowych na przestrzeni górnego Dniestru i dopływów, mianowicie dla Dniestru w Radłowicach pod Samborem, a dla Strwiąża w Koniuszkach siemianowskich, — tudzież dzięki uprzejmości dyrekcji kolei Arcyksięcia Albrechta, daty z wodoskazu urządzonego na moście kolejowym na Dniestrze w Rozwadowie.

Stacye meteorologiczne zostały urządzone w następujących miejscowościach: w Turce, w Łomnie, w Ławrowie, w Ustrzykach dolnych, w Komarnie, w Podmanasterku (Podbuż), w Starem mieście, w Chyrowie, w Samborze i Stryju.

Spostrzeżenia poruczono następującym osobom: w Turce p. A. Batyckiemu nauczycielowi ludowemu; w Łomnie p. A. Leszczyńskiemu nauczycielowi ludowemu; w Ławrowie p. J. Berezowskiemu nauczycielowi ludowemu; w Ustrzykach dolnych p. J. Koniecznemu nauczycielowi ludowemu; w Komarnie p. J. Zaborskiemu nauczycielowi ludowemu; w Podmanasterku p. K. Żukowskiemu; wreszcie w Starem mieście i w Chyrowie tym samym osobom, które mają się zajmować wodoskazami także urządzonymi.

W Samborze i Stryju utrzymywane są stacye przez miejscowe dyrekcye gimnazyalne, które od Wydziału krajowego otrzymały tylko niektóre przyrządy.

W urządzeniu stacyi meteorologicznych pośredniczył z wszelką gotowością i bezinteresownością p. Dr. Tomasz Stanecki, profesor uniwersytetu lwowskiego, o którego zasługach w tym względzie wspomnieliśmy już w zeszłorocznem sprawozdaniu naszym.

Zapisywanie spostrzeżeń meteorologicznych zaczęto od Października 1881. r.

Wydział krajowy otrzymuje miesięczne wykazy codziennych spostrzeżeń z 10ciu stacyi wodoskazowych i z 8miu stacyi meteorologicznych.

Do 8 stacyi wyłącznie wodoskazowych, przywiązane jest wynagrodzenie po 40 zł. do 6 stacyi wyłącznie meteorologicznych po 50 zł., a do 2 stacyi (w Chyrowie i Starem mieście) gdzie odbywają się spostrzeżenia wodoskazowe i meteorologiczne po 80 zł. rocznie.

Utrzymanie wymienionych powyżej stacyi wodoskazowych i meteorologicznych będzie kosztowało rocznie razem z wydatkami drobnymi na naprawę łąt wodoskazowych około 800 zł., którą to kwotę wstawiliśmy do preliminarza budżetu krajowego na 1883. r.

Nadmieniamy przytem, że spostrzeżenia wodoskazowe i meteorologiczne, oprócz użytku robionego z nich przez nas w celu zbadania stosunków hydrotechnicznych w całym dorzeczu górnego Dniestru, udzielane będą komisji fizyograficznej Akademii umiejętności w Krakowie dla celów naukowych.

III. Co do funduszków przeznaczonych na uzupełnienie studyów.

Na uzupełnienie studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacyi górnego Dniestru i jego dopływów przetrzymał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 28. Czerwca 1880. r. z funduszu krajowego kwotę 6.000 zł. w. a. wzywając równocześnie c. k. Rząd, ażeby na ten cel udzielił taką samą kwotę tytułem subwencyi państwowej.

Reskryptem z dnia 16. Grudnia 1881. r. przeznaczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa na powyższe studia żadaną przez Wysoki Sejm kwotę 6.000 zł. z płatną w trzech równych ratach rocznych, z których pierwsza została już przelaną do funduszu krajowego, dwie zaś następne wypłacone będą w 1882. r. i 1883. r. w przypuszczeniu zatwierdzenia tego wydatku w drodze konstytucyjnej.

Po wyczerpaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm dotacyi 6.000 zł. tudzież pierwszej raty zasiłku państwowego w kwocie 2 000 zł. Wydział krajowy, nie mogąc przerywać prac rozpoczętych, asygnował na pokrycie dalszych kosztów, zaliczki z funduszu krajowego, zwrócić się mające z następnych rat subwencyi państwowej. Ogólne koszta studyów nie przenoszą preliminowanej kwoty 12.000 zł. w. a.

IV. Co do samego projektu regulacyi.

Po wykończeniu planów i wypracowań, w których wszystkie studia i pomiary na gruncie będą uwidocznione, udzielimy cały operat lwowskiemu Towarzystwu politechnicznemu celem zaciągnięcia opinii, co do ustalenia przewodnich myśli ostatecznego projektu regulacyi górnego Dniestru i jego dopływów, na podstawie studyów wykonanych i wypracowania na tej zasadzie, programu robót wykonać się mających oraz szczegółowych projektów odnośnych.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności (Aleg. 1. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z 1881. r. str. 90) podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu przedłożony c. k. Rządowi memoriał z dnia 27. Kwietnia 1880. r. w sprawie regulacyi rzek w kraju.

Podzieliwszy wszystkie potrzebne roboty regulacyjne na sześć kategorii głównych, i wymieniwszy szczegółowo te roboty, oraz skreśliwszy dotychczasowe postępowanie c. k. Rządu w tej sprawie, oznajmił Wydział krajowy w tym memoryale, że tylko w takim razie mógłby stosownie do życzenia c. k. Rządu, przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek względem udziału funduszu krajowego w przeprowadzeniu robót regulacyjnych, jeżeli:

„I. c. k. Rząd ułoży program robót regulacyjnych w Galicyi, które w przeciągu pewnego okresu czasu wykonać zamierza.

II. Roboty regulacyjne objęte 1szą, 2gą i 6tą kategorią przeprowadzone będą wyłącznie na koszt Skarbu państwa.

III. Koszta robót regulacyjnych objętych 3cią kategorią, pokryte będą w $\frac{2}{3}$ częściach ze Skarbu państwa, który opędzi zarazem koszta administracyi.

IV. Do większych robót regulacyjnych kategorii 5tej przyczynić się będzie Skarb państwa w połowie kosztów ogólnych.

V. Na mniejsze roboty regulacyjne kategorii 4tej udzielane będą subwencye z funduszu państwowego w miarę każdorazowego uznania korzyści publicznej.

VI. Oprócz dotacyi odpowiedniej potrzebom zamieszczanej w budżecie państwa na wykonanie budowli wodnych w Galicyi i kredytów nadzwyczajnych na większe roboty regulacyjne w celach melioracyjnych przedsiębrane, wyznaczoną będzie w budżecie rzeczonym stosowna dotacya roczna do dyspozycyi c. k. Rządu krajowego na subwencye dla spółek wodnych, wykonujących roboty regulacyjne w celu melioracyi gruntów“.

Alegat 30.

Na wnioski i żądania wyrażone w memoryale naszym, otrzymałszy załączoną odezwę c. k. Namiestnictwa \cdot zawierającą nieprzychylną odpowiedź c. k. Namiestnictwa.

C. k. Rząd uwagi swe i zapatrywania w tej sprawie, oparł na dotychczasowych normach i przepisach, które jeżeliby nawet mogły dziś jeszcze być stosownemi dla innych krajów koronnych, nie są niemi wcale dla Galicyi upośledzanej dotąd ciągle, w porównaniu z innymi krajami koronnymi, w których na regulację rzek nie oszczędzono wydatków ze Skarbu państwa.

Dla tego Wydział krajowy w odpowiedzi swej wystosowanej do c. k. Namiestnictwa ponowił wnioski, zawarte w memoryale z dnia 27. Kwietnia 1880. r. i oświadczył przytem, że nie mając nadziei, ażeby stanowisko zajęte przez c. k. Rząd mogło doprowadzić do polepszenia stanu rzeczy i nie mogąc mieć wiary, ażeby bez odpowiedniego programu i systemu, bez należytego udziału Skarbu państwa w kosztach, bez odpowiedniej kontroli Reprezentacyi kraju, można spodziewać się, że w dziedzinie regulacyi rzek galicyjskich stanie się zadość słusznym życzeniom kraju — nie może też, wobec takiego stanu rzeczy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosków mających na celu przyczynianie się kraju do potrzeb regulacyjnych.

Całą korespondencję w tej sprawie udzielił Wydział krajowy w odpisie, do możliwego użytku Koła posłów galicyjskich na Radę państwa, w chwili kiedy nadeszła do kraju wiadomość, że Koło rzeczone uchwaliło wystosować memoryał do c. k. Rządu, powtarzający z naciskiem żądania co do regulacyi rzek w Galicyi, wyrażone w memoryale tegoż Koła z 1880. r.

Sprawy drogowe wytoczone przed c. k. Trybunał administracyjny.

W sprawach drogowych wytoczonych przed c. k. Trybunał administracyjny zapadły następujące wyroki:

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił:

wyrokiem z 11. listopada 1881 l. 1666 zażalenie obszaru dworskiego w Pełkiniu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 19. Października 1880 l. 39085, wkładającemu na obszar dworski obowiązek dostarczania materiału drzewnego do budowy i naprawy mostów na drogach gminnych w Woli pełkińskiej;

wyrokiem z 19. grudnia 1881 l. 2064 zażalenie gminy Majdana i Niebyłowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. Stycznia 1881 L. 57276, w sprawie uznania za gminną drogi wiodącej z Niebyłowa przez las kameralny do Majdana;

wyrokiem z 23. Stycznia 1882 l. 1354 zażalenie izraelskiej gminy wyznaniowej w Trembowli przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 18. Marca 1881 L. 7600 zobowiązującemu gminę do odbywania prestacyi do dróg gminnych w myśl §. 11. i 12. ustawy drogowej.

Wyrokiem zaś z 30. Czerwca 1881 l. 1072 c. k. Trybunał administracyjny w uwzględnieniu przedstawienia obszaru dworskiego w Ohladowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 18. Października 1880 L. 38535 uznał, że ścieżka prowadząca z Ohladowa do Babina niema być uważaną za drogę gminną, że przeto dla urządzenia na niej kładki obszar dworski niema obowiązku przyczyniania się materiałem drzewnym.

W sporze wreszcie, tyczącym się zażalenia gminy Wiśniowy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 19. Listopada 1880 L. 42706 w sprawie budowy mostu na Krzyworceze w Wiśniowy, wyrokiem z 11. Lipca 1881 L. 1031 wezwał c. k. Trybunał administracyjny do uzupełnienia dochodzenia.

Zażalenie gminy Milówki wniesione do c. k. Trybunału administracyjnego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. Października 1881 43707 w sporze gminy ze Skarbem dóbr arcyksiążęcych o dostarczenie materiału na budowę mostu, dotąd pozostaje w toku załatwienia.

Departament V.

Referent: Członek Wydziału krajowego Dr. Franciszek Hoszard.

Wydatki na cele huma-
nitarne.
Alegat 31.

W r. 1881 wydał fundusz krajowy Królestw Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na cele humanitarne (wedle alegatu %.) kwotę 666.555 zł. a *) mianowicie:

na leczenie ubogich chorych	409.891 *) zł.
na leczenie ubogich położnic	40.651 „
na leczenie ubogich obłąkanych	122.145 „
na utrzymanie podrzutków ,	13.691 „
na szczepienie ospy ochronnej	57.750 „
na leki podczas epidemii	6.753 „
na zasilki dla zakładów ciemnych, głuchoniemych ubogich i sierót niemniej dla ochronek	15.674 „
razem	666.555 zł. *)

W roku 1880 wydano na te same cele kwotę 776.288 zł. a a mianowicie:

za chorych w szpitalach	468.248 zł.
za położnice	37.916 „
za obłąkanych	170.604 „
za podrzutki	19.458 „
za szczepienie	58.049 „
za leki podczas epidemii	6.338 „
na zasilki dla zakładów humanitarnych	15.674 „
razem	776.287 zł. a.

W porównaniu z r. 1880 wydaliśmy zatem w roku 1881:

na chorych mniej o	58.357 zł.
na położnice więcej o	2.735 „
na obłąkanych mniej o	48.459 „
na podrzutki mniej o	5.767 „
na szczepienie mniej o	299 „
na leki w epidemiach więcej o	415 „

W ogóle wydaliśmy mniej o 109.732 zł. a. niżeli w roku 1880.

W tym samym roku wynosiły wszystkie wydatki funduszu krajowego galicyjskiego kwotę 4,130.671 zł. a. w. wydaliśmy zatem na cele humanitarne 18.7% całego wydatku.

*) Kwoty te wypływają z zestawienia rachunków szpitalnych przez naszą izbę obrachunkową do dnia 30. czerwca r. b. jeszcze nie zupełnie sprawdzonych, mogą przeto uleść zmianie w każdym razie nieznaczącej.

Na te same cele wydały w r. 1880 Czechy 1,977.158 zł. a. t. j. 33% z ogólnej sumy wydatków krajowych, która wynosiła 5,987.508 zł. a. Niższa Austria wydała w tym samym czasie 1,541.465 zł. a. t. j. 28.7% z całego wydatku, który wynosił 5,356.120 zł. a.

Morawia wydała 807.555 zł. t. j. 29.5% z ogólnego wydatku 2,737.321 zł. a.

Styrya wydała 529.674 zł. t. j. 13.1% wszystkich wydatków wynoszących 4,022.542 zł. a.

Szląsk wydał 122.371 zł. t. j. 21.6% mając wszystkich wydatków 565.475 zł.

Bukowina nareszcie wydała 29.435 zł. t. j. 24.6% z ogólnej kwoty wydatków, których było 119 678 zł. a.

Jeżeli porównamy ludność tych krajów koronnych (wedle spisu z r. 1880) z kwotą wydatków na cele humanitarne to się okaże, że na te cele płacił w r. 1880 jeden mieszkaniec w Galicyi, mającej 5,958.907 ludności, 13 centów; w Czechach, mających 5,560.819 ludności, 35.5 centa; w Niższej Austrii, mającej 2,330.621 ludności, 66.1 centa; w Morawii mającej 2,153.407 ludności, 37.5 centa; w Styryi, mającej 1,213.597 ludności 43.6 centa; w Szląsku, liczącym 565.475 mieszkańców, 21.6 centa, a w Bukowinie liczącej 571.671 ludności, 5.1 centa.

Dnie i koszta leczenia
(Rubr. III.)
Alegat 32.

W załączniku 7. przedkładamy wykaz porównawczy R. III. budżetu krajowego t. j. wydatków na koszta leczenia ubogich w latach 1880 i 1881, wedle sprawdzonych rachunków. Okazuje się z niego, że w r. 1881 zapłacił fundusz krajowy za 731.586 dni leczenia kwotę 487.920 zł., a doliczywszy do tego 3.000 zł., które z Rubr. III. jako subwencya na zapłacenie kosztów budowy kanału szpitalowi w Jaśle wypłacone zostały, wydał fundusz krajowy z tej rubryki kwotę 490.920 zł., t. j. o 9 080 zł. mniej niż Wysoki Sejm preliminował, a o 46.882 zł. mniej niż w r. 1880.

Do dnia ostatniego Czerwca 1882 r. wyasygnował Wydział krajowy z Rubr. III. funduszu krajowego na koszta leczenia ubogich za pierwsze sześć miesięcy r. b. kwotę 157.161 zł. Jest to najniższa kwota, jaka o tym samym czasie za pierwsze półrocze w którymkolwiek z ostatnich kilku lat, wyasygnowaną była. W roku bowiem 1881 zaasygnowano do 30. Czerwca kwotę 203.915 zł., w r. 1880 224.825 zł., w r. 1879 252.948 zł., w r. 1878 217.996 zł., a w r. 1877 228.552 zł. Spodziewać się należy, że i w r. bieżącym kwota przez Wysoki Sejm na koszta leczenia uchwalona wyczerpaną nie będzie.

Dotacje zakładów.
(R. XI)

Na pokrycie spodziewanych niedoborów uchwalił Wysoki Sejm w budżecie na r. 1881 następujące dotacje: dla krajowego szpitala we Lwowie 48.833 zł., dla zakładu Kulparkowskiego 134.412 zł., dla szpitala Św. Łazarza w Krakowie 22.841 zł. i dla funduszu podrzutek 5.150 zł. razem 211.236 zł.

W rzeczywistości zaś szpital we Lwowie nie otrzymał żadnej dotacji, bo nietylko nie miał żadnego niedoboru, lecz miał nadto 2.165 zł. nadwyżki w dochodach; dotacja zakładu Kulparkowskiego wynosiła o 39.100 zł. mniej niż Wys. Sejm preliminował; szpital św. Łazarza w Krakowie zwróci

na poczet udzielonej w kwocie 24.774 zł. dotacyi z nadwyżki dochodów prawdopodobnie 18.300 zł. tak, że jego dotacya wyniesie 6.474 zł.; a z dotacyi funduszu podrzutek pozostało 845 zł. Tym sposobem wydaliśmy w rubr. XI. tylko 103.926 zł. t. j. o 107.310 zł. mniej od kwoty dozwolonej. W r. 1880 wydaliśmy w tej rubryce 178.058 zł. t. j. o 74.132 zł. więcej niżeli w roku, z którego zdajemy sprawę.

Cała oszczędność z kwot preliminowanych w Rubr. III. i XI. wynosiła w r. 1881 razem (9080 + 107.310 zł. =) 116.390 zł. a.

Zniżenie taks.

Ścisłe porównanie wydatków zwyczajnych z ilością dni leczenia w ostatnich trzech latach pozwoliło nam, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zniżyć taksę za leczenie w następujących szpitalach: w r. 1881 w Biale z 50 centów na 45, w Drohobyczu z 57 na 51, w Podhajcach z 60 na 52, w Przemysłu z 50 na 33, w Rzeszowie z 60 na 57, w Samborze z 65 na 60, w Sączu z 60 na 54, w Tarnowie z 60 na 50, w Złoczowie z 57 na 50, w szpitalu Św. Zofii z 58 na 50, w szpitalu Św. Ludwika z 55 na 50 centów.

W r. 1882 zaś w Bochni z 54 na 51, w Kołomyi z 57 na 48, w Rzeszowie z 57 na 52, w Tarnopolu z 54 na 51 i we Lwowie z 90 na 84 centów.

Zaległe kosza leczenia.

Zaległości kosztów leczenia, które fundusz krajowy w dawniejszych latach w zastępstwie gmin zaliczkowo zapłacił, a które gminy zwrócić są obowiązane, wynosiły z końcem r. 1880 kwotę 72.748 zł. Na rachunek tej kwoty uiszczyły gminy w ciągu r. 1881 tylko 8.872 zł. pozostało w zaległości 63.876 zł. Między temi winna gmina miasta Krakowa 52.004 zł.; powiaty: Lwowski 1222 zł., Bobrecki 899 zł., Złoczowski 893 zł., Sanocki 789 zł., Nowotarski 721 zł., Krośnieński 717 zł., Podhajcki 712 zł., Kołomyjski 597 zł. W 20 powiatach nie ma żadnych zaległości.

Petycja miasta Krakowa.

Uchwałą z dnia 21. października 1881 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycję gminy miasta Krakowa o zarządzenie zwrotu z funduszu krajowego kwoty 9.064 zł. 19 ct., którą c. k. Urząd z dochodów tej gminy a z tytułu urządzenia w latach 1849, 1854 i 1855 w Krakowie szpitali cholerycznych wyekwował.

Rozpatrzywszy ponownie sprawę przekonał się Wydział krajowy, że kwota owa udzieloną została miastu z byłego funduszu kameralnego, mianowicie z etatu ministerstwa skarbu 5.505 zł.
 „ „ politycznego 3.559 „ 19 ct.
 razem 9.064 „ 19 ct.

oraz że została ściągniętą w drodze egzekucji politycznej i pobraną na rzecz tychże etatów. Wynika ztąd, że skoro zaliczka udzieloną została z innych funduszy, niżeli krajowy i zwrot jej pobrany na inne fundusze a nie na krajowy, tenże fundusz krajowy żadną miarą do zwrócenia miastu ściągniętej przymusowo zaliczki, obowiązany być nie może. Zauważać wreszcie należy, iż podówczas do zwrotu wydatków na podobne cele publiczne nie fundusz krajowy, ale unormowane konkurencyje obwodowe były obowiązane. Z tych powodów Wydział krajowy zawiadomił gminę miasta Krakowa, iż petycję jej na wstępie powołaną pozostawić musi bez skutku.

Sprawa kosztów leczenia
Eleonory Michałowskiej.

Uchwałą z dnia 24. Lipca 1880 przekazał Wysoki Sejm petycję gminy Żulin o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia Eleonory Michałowskiej, Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia. Odezwą z 6. Maja 1881 do L. 10.699 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo na poprzednie zażądane przez Wydział krajowy wyjaśnienia, że orzeczenie c. k. Starosty w Stryju, którem uznano Eleonorę Michałowską przynależną do gminy Żulina, jest prawomocne.

Rozpatrzywszy sprawę, zażądał Wydział krajowy odezwą z 28. Czerwca 1881 do L. 22.840 od c. k. Namiestnictwa, ażeby na mocy wykazanych okoliczności zażądało od c. k. Starostwa odpowiednich wyjaśnień a w danym razie nawet ponownego rozpoznania sprawy.

O odpowiedź na tę odezwę dopraszaliśmy się urgensami z 7. Września 1881 L. 42.994, z 1. Listopada 1881 L. 51.538, z 3. Stycznia 1882 L. 64.367 z 4. Marca 1882 L. 11.376. Z końcem Marca 1882 otrzymaliśmy zawiadomienie od c. k. Starostwa w Stryju, że dalsze poszukiwania są w toku. Wynika z tego, że zwłoka w załatwieniu tej sprawy nie pochodzi z winy Wydziału krajowego.

Szczepienie ospy.

Towarzystwo lekarzy galicyjskich we Lwowie wniosło do Wydziału krajowego petycję o wyjednanie u Wysokiego Sejmu podwyższenia kwoty na produkcję krowianki podając następujące powody:

„Dotychczas otrzymują szczepiący lekarze na koszt funduszu krajowego w przecięciu po piętnaście kostek lub igiełek wypełnionych krowianką na cały powiat.

Ilość ta jest całkiem niedostaczną, jak to następujące obliczenie wykazuje. W r. 1876 szczepiono w całym kraju 272.952 osób, w r. 1877 217.040 osób,— wypada zatem średnio na każdy powiat co najmniej 3.000 szczepieńców a zatem jedna kostka powinna wystarczyć na 200 szczepieńców. A gdy się nadto uwzględni, że nawet najświeższa krowianka niemal w 20 wypadkach na 100 nie przyjmuje się, to stosunek ten będzie mniej korzystnym, t. j. jedna kostka wystarczyć powinna na 250 szczepieńców. Aby zaś jedną kostką lub fiolką zaszczyć 250 osób, potrzeba krowiankę kilkanaście razy regenerować, czyli przez szczepienie dzieci kilkanaście razy takową rozmnażać.

Pominąwszy tę okoliczność, że lekarz szczepiący taką limfą humanizowaną musi z wszelką oględnością wybierać dzieci do rozmnażania limfy, by nie rozwlec chorób zaraźliwych, pominąwszy dalej, że najczęściej matki opierają się zbieraniu limfy z ich dzieci, przez co lekarz bardzo często pozbawiony jest najlepszego materiału do dalszego szczepienia, okazuje się jednakowoż, że krowianka kilkakrotnie przeszczepiana w dalszych generacjach traci coraz bardziej swą skuteczność. I tak podają lekarze powiatowi z Rzeszowa i Jasła, iż mimo najdokładniej przeprowadzonego szczepienia w ostatnich trzech latach, już drugi rok ospa szerzy się w tych powiatach, zabierając swe ofiary nie tylko z pośród nieszczepionych, lecz nawet z pośród szczepionych z dobrym skutkiem. Lecz według opinii tych lekarzy, ospa nie sroży się w gminach tych, w których rozmnażano krowiankę t. j. szczepiono limfą zaledwie kilka razy regenerowaną, lecz ospa szerzy się głównie w gminach odleglejszych, w których szczepiono limfą z ramienia na ramię często przenoszoną.

Nie jest to zresztą spostrzeżenie nowe, gdyż w ostatnim dziesiątku lat coraz częściej lekarze dopominają się u władz o dostarczenie im środków do przeprowadzenia szczepienia u wszystkich szczepieńców krowianką prawdziwą lub krowianką odnawianą na krowach lub cielętach. Zwłaszcza zaś w Niemczech od czasu wprowadzenia przymusu szczepienia (w r. 1873), domagają się lekarze wzbronienia szczepienia limfą humanizowaną, a w skutek tego mnożą się zakłady do produkcji krowianki; i tak wybudowano rządowy zakład w Hamburgu, którego utrzymanie rocznie 10.000 marek kosztuje. W Brukseli wydaje rząd rocznie 12.000 franków na produkcję krowianki.“

Wydział krajowy uwzględniając powyższe okoliczności wstawił do preliminarza funduszu krajowego na rok 1883 na utrzymanie i odświeżanie krowianki zamiast 1.300 zł. kwotę 1.600 zł., a to w nadziei, że Wys. Sejm udzieli swego przyzwolenia na to podwyższenie.

Nagrody za szczepienie.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu a zgodnie z wnioskami c. k. Rady zdrowia i c. k. Namiestnictwa udzieliłszy lekarzom, odznaczającym się przy szczepieniu ospy ochronnej nagrody za r. 1881. Pierwszą (200 zł.) chirurgowi Witołdowi Kluczyckiemu z Mędrzychowa, drugą (180 zł.) chirurgowi Antoniemu Kotowiczowi z Bicza, trzecią (150 zł.) dwi. Teodorowi Kaczyńskiemu z Brzostka, a czwartą (100 zł.) dwi. Stanisławowi Wnęgowiczowi z Bursztyna.

Zakłady krajowe. Wydatki. Alegat 33.

Załączony % wykaz porównawczy wydatków w trzech zakładach krajowych z ostatnich pięciu lat: 1877, 1878, 1879, 1880 i 1881 okazuje, że wydatek roczny w tych zakładach zmniejszył się w tym przeciągu czasu o 112.346 zł.

Podczas bowiem kiedy w 1877. r. wydatki wynosiły w szpitalu lwowskim	199.682 zł.
w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie	162.413 „
i w zakładzie Kulparkowskim	190.745 „
	<hr/>
	razem 552.840 zł.

spadły w roku 1881.

w szpitalu Lwowskim na	163.465 zł.
w szpitalu Krakowskim na	146.376 „
w zakładzie Kulparkowskim na	130.653 „
	<hr/>
	razem na 440.494 zł.

Dni leczenia w tych trzech zakładach razem było w r. 1877. 486.381, w r. 1881 zaś 460.876, różnica 25.505.

Żywnienie chorych kosztowało na dzień i chorego w r. 1877. w Lwowskim szpitalu 33.5 centa, w Krakowskim 39.9 centa, w Kulparkowskim 44.6 centa; w roku 1881. zaś we Lwowie 28.1, w Krakowie 27.6 a w Kulparkowie 32.5 centa.

Ruch chorych. Alegat 34. Alegat 35.

W naszych zakładach krajowych leczyło się w roku 1881. chorych 14.927, położeń 749 i obłąkanych 1012, razem 16.688 w 507.778 dniach; w szpitalach zaś naszych prowincjonalnych leczyło się chorych 15.974 w 383.729 dniach; razem było w naszych zakładach publicznych 32.662 cho-

rych a dni leczenia było 891.507. W porównaniu z r. 1880. mieliśmy chorych mniej o 547 a dni leczenia mniej o 104.365.

Krajowy Szpital powszechny we Lwowie.

Ruch chorych w r. 1881. w porównaniu z rokiem poprzednim przedstawia się w szpitalu lwowskim jak następuje:

	1880	—	1881
Łóżek było	710	—	710
Chorych	9.787	—	8.205
Dni leczenia	197.579	—	168.959
Przeciętny pobyt chorego wynosił	20.18	—	20.59
Umarło	936	—	616
Procent śmiertelności względnie do ubyłych	9.58	—	8.37
Każde łóżko było obłożone razy .	13	—	11.

W skutek ograniczenia przyjmowania chorych, poleconego przez Wysoki Sejm w 1880 r. ilość chorych zmniejszyła się w r. 1881 o 1.582, a ilość dni leczenia o 28.620; a chociaż przyjmowano chorych przeważnie z ciężkimi objawami chorobowymi, przeciętny czas leczenia jednego chorego zwiększył się nieznacznie bo tylko o 0.41 jednego dnia, śmiertelność zaś nawet się zmniejszyła, prawdopodobnie w skutek tego, że w ciągu roku nie panowały epidemiczne choroby, a wreszcie i z powodu, że nie było przepełnienia szpitala chorymi.

W szpitalu znajdowało się na obserwacji 237 chorych na umyśle. Syfilitycznych leczono 1.709. Na oddziale chirurgicznym dokonano operacji większych 242, *) mniejszych 402, założono opasek gipsowych 67.

Na oddziale ocznym wykonano operacji 218, a na oddziale położniczym 85. Do szpitala Św. Zofii odesłano dzieci 577 to jest o 73 więcej jak w roku 1880; ilość dni leczenia dzieci była większą o 1.754. Stan chorych na dniu 30. Czerwca wynosił razem 456.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. Lipca 1880. uchwalił na potrzeby szpitala lwowskiego na r. 1881. kwotę 198.087. Według ksiąg szpitalnych wprawdzie jeszcze nie sprawdzonych przez Oddział rachunkowy, wydano tylko 163.465 zł. a. w. a zatem o 34.622 zł. mniej niż preliminowano.

Dochody spodziewane w wysokości 149.254 zł., wpłynęły w kwocie 161.837 zł. to jest o 12.583 zł. więcej.

Dotacja zatem, przez Wysoki Sejm na pokrycie spodziewanego niedoboru w kwocie 48.833 zł. uchwalona nie tylko nie została użyta, ale nadto zwrócił szpital funduszowi krajowemu 2.165 zł. jako nadwyżkę własnych dochodów, tak, że cała oszczędzona kwota wynosiła 50.998 zł. a. W porównaniu z r. 1880, w którym wydatki wynosiły 177.404 zł. wydano o 13.939 zł. a. mniej.

Dochody zaś zwiększyły się przez rańsze ściąganie zalegających kosztów leczenia.

*) W tej liczbie amputacji 46, resekcji 28, wyluszczeń nowotworów z operacją plastyczną 96, przecięcia krtani, tchawicy i klatki piersiowej 7, operacja przepukliny i przecięcia kiszki 13, otwarcie żołądka 2, wyjęcie jajnika 1, operacji narzędzi moczowych 21 i t. d.

Przy wszystkich tych 242 operacjach opatrywano rany sposobem Listera zmodyfikowanym, albo jodoformem według Mosetiga.

Postęp oszczędności w gospodarstwie szpitalnem najwybitniej okazuje się przy porównaniu wydatków na utrzymanie jednego chorego.

				jeden kosztował	
W r. 1877	wydatki ogólne wynosiły	199.682,	chorych było	8.213	24 zł. 31 ct.
" 1878	" " "	193.777	" " "	8.737	22 " 17 "
" 1879	" " "	182.266	" " "	9.288	19 " 62 "
" 1880	" " "	177.404	" " "	9.787	18 " 12 "
" 1881	" " "	163.465	" " "	8.205	19 " 92 "

Koszt jednego dnia żywienia chorego wynosił:

W r. 1877	. .	33.56	przy	193.453	dniach leczenia
" 1878	. .	28.76	"	209.358	" "
" 1879	. .	26.40	"	211.258	" "
" 1880	. .	27.10	"	197.579	" "
" 1881	. .	28.17	"	168.953	" "

Z ważniejszych zarządzeń w szpitalu lwowskim w roku ubiegłym nadmieniamy o następujących:

W skutek upoważnienia Wysokiego Sejmu z dnia 30. Października mianowaliśmy Dr. Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem na oddziale chirurgicznym.

Delegowaliśmy osobną komisję dla zbadania przyczyny wielkich zaległości w ściąganiu kosztów leczenia. Komisya ta wykazała brak dostatecznych sił kancelaryjnych. W skutek tego wyznaczaliśmy jednego z pracowników Wydziału krajowego do chwilowej pomocy w kancelaryi szpitala; jednocześnie pozwoliliśmy pomnożyć siły kancelaryjne o jednego dyurnistę, a wkrótce potem i o drugiego na 6 miesięcy.

W celu umniejszenia pisaniny i przyspieszenia zapłaty kosztów leczenia zmieniliśmy §. 58. instrukcyi dla zarządu szpitala o tyle, że zamiast pięciu korespondencyj, ma być nadal prowadzonych tylko trzy, a termin urgowania ma być skrócony z 30 dni na dni 20. Uwolniliśmy także zarząd szpitala od zarachowywania kosztów za ubogich Lwowian na fundusz szpitalny i przedkładania Wydziałowi krajowemu odpisu protokołu stanu chorych, a poleciliśmy natomiast wykazywanie tych kosztów w kwartalnych rachunkach, a zalegających w sumaryuszu z końcem roku.

Inna komisya sprawdziła rzeczywisty stan inwentarza, którego wykazu dokładnego szpital dotychczas nie posiadał, wykazała braki i nadwyżki rzeczy inwentaryalnych, a po szczegółowem zbadaniu ich w oddziale rachunkowym odpisała pierwsze, a wpisała drugie do ksiąg, zostawiwszy wskazowki jak nadal w prowadzeniu inwentarza zachować się należy.

Zbadano także komisjonalnie obydwie budynki szpitalne pod względem bezpieczeństwa od ognia; wskutek tego zarządzono kupno dwóch sikawek za sumę 460 zł. dla filii Aldera, i nakazano połączyć szpital i filię drutem telegraficznym z posterunkiem straży ogniowej.

Wynajęliśmy filię Aldera na dalsze trzy lata za czynsz dotychczas opłacany, gdyż nie mogliśmy znaleźć domu odpowiedniejszego na pomieszczenie chorych chirurgicznego oddziału i położnic pod warunkami więcej przystępnymi.

Wskutek zmniejszenia się ilości chorych postanowiliśmy w szpitalu lwowskim nie obsadzać oprócz jednej nie obsadzonej także i drugiej posady sekundaryusza, która w roku zeszłym zawakowała.

Z powodu zniesienia gazowego oświetlenia w szpitalu poleciliśmy wszystkie przyrządy da tego wyprzedać na warunkach jak najkorzystniejszych dla szpitala.

Chociaż szyrting na bieliznę dla chorych w szpitalach naszych okazał się praktyczniejszym, bo trwalszym i nieco tańszym od płótna (jak 10 : 11), to jednak w celu poparcia przemysłu krajowego, poleciliśmy tak szpitalowi lwowskiemu jak i wszystkim innym szpitalom zakupywać na potrzeby szpitalne wyłącznie wyroby krajowe.

Do przyjmowania uszytej bielizny przeznaczaliśmy jednego z urzędników Wydziału krajowego, który kontroluje ilość i jakość przedmiotów tego rodzaju oddawanych do głównego magazynu.

Pranie bielizny w przedsiębiorstwie jakkolwiek mniej kłopotliwe jak dawniej, jest bardzo niekorzystne dla zakładu, nie tylko z powodu drogości, ale i ze względu na zbyt prędkie zużywanie się bielizny. Pomimo tego nie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wniosku na urządzenie własnej pralni, a to ze względu aby nie obciążyć budżetu krajowego kwotą 25.000 zł., którąby co najmniej nowa pralnia kosztować musiała.

Ponieważ taksa leczenia ustanowiona dla tego szpitala 6. Lutego 1873 r. nie odpowiadała faktycznym kosztom utrzymania chorych, przeto od 1. Maja b. r. zmniejszyliśmy ją dla trzeciej klasy z dotychczasowych 90 kr. na 84 kr. dla wszystkich oddziałów bez różnicy, zostawując nie zmienioną takse dla klasy pierwszej i drugiej.

Szpital św. Łazarza
w Krakowie.

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w roku ubiegłym wzmógł się bardzo znacznie. I tak:

Łóżek było w 1880	501	w 1881	501
Chorych było	"	"	"
Dni leczenia	"	"	"
Przeciętny pobyt chorego	20·5	"	"

Wskutek rozporządzenia ograniczającego przyjmowanie chorych, leczono w szpitalu tylko ciężkie wypadki, dlatego też średni pobyt chorego w zakładzie zwiększył się o 13 dni, a ilość dni leczenia o 10.718.

Umarło w r. 1880	.	.	.	635	a w 1881	684
Procent śmiertelności względnie do ubyłych	.	.	.	10·8	"	"

Jedno łóżko było obłożone w obu latach po 12 razy.

Dzieci odesłano do szpitala św. Ludwika w r. 1880 — 693 w 1881 — 821. Ilość leczonych na choroby weneryczne w r. 1881 wynosiła 1.027.

Na oddziale obłąkanych leczono chorych 197 w ciągu dni 25.588; z tej liczby wyszło uleczonych 55, nieuleczonych 45, zmarło zaś 16.

Ze zmian osobowych wspominamy o mianowaniu Dra Karola Żuławskiego prymaryuszem na oddziale obłąkanych na miejsce doktora Gustawa Neussera.

Wskutek powiększenia się ilości dni leczenia szpital św. Łazarza w Krakowie nie może wykazać takich oszczędności jak zakłady lwowski lub kulparkowski, niemniej jednak i tu osiągnęliśmy dodatnie rezultaty. — Kwota przeznaczona budżetem na r. 1881 w ilości 148.086 nie została przekroczoną gdyż po odtrąceniu wartości remanentów, według ksiąg szpitalnych zamkniętych

w końcu Czerwca br. wydatek cały wynosił 146.376 zł., to jest wydano mniej o 1710 zł.

Porównanie wydatków ogólnych w pięciu latach ostatnich przedstawia się korzystnie:

w r. 1877	wynosiły	162.413 zł.	a chorych było	5.194	jeden kosztował	31 zł. 27 ct.
" 1878	"	182.929 "	"	"	6.215 "	29 " 43 "
" 1879	"	157.339 "	"	"	5.865 "	26 " 82 "
" 1880	"	165.092 "	"	"	6.230 "	26 " 49 "
" 1881	"	146.376 "	"	"	6.392 "	21 " 33 "

Zauważyć przytem należy, że utrzymanie dzieci w szpitalu św. Ludwika, które cięży na budżecie szpitalnym wynosi stale około 11.000 zł. rocznie.

Pod względem żywienia chorych osiągnięto także znaczne oszczędności. I tak, dzień żywienia wynosił:

w r. 1877	39.91 ct.	przy	133.821	dniach leczenia
" 1878	40.75 "	"	156,842	" "
" 1879	33.58 "	"	153.396	" "
" 1880	26.53 "	"	149.941	" "
" 1881	27.67 "	"	160.659	" "

Koszt więc żywienia chorych w porównaniu do r. 1877 zmniejszył się o 12²⁴ ct. dziennie.

Koszt oświetlenia gazowego mało co się zmniejszył, wynosił bowiem: w r. 1879, 3.809 zł. 84^{1/2} ct., w r. 1880, 3.594 zł. 66 ct., a w r. 1881, 3.550 zł. 63 ct. Wprowadzić ilość godzin oświetlenia zakładu zmalała znacznie, bo gdy w 1879 wynosiła 708.580 a w r. 1880 686.353, w 1881 spadła na 578.287 godzin; lecz cena produktów z których się gaz dobywa zwiększyła się tak, że jeden kub. metr gazu, który kosztował w r. 1879 35.30 ct. a w 1880 36.19 ct. wyszedł w 1881 na 39.90 ct.

Ponieważ gaz służy w szpitalu św. Łazarza nie tylko do oświetlenia ale do wentylacji i do ogrzewania kuchenek podręcznych na oddziałach, utrzymaliśmy oświetlenie to na dal, gdyż oszczędność jaka by się dała osiągnąć przez zmianę systemu oświetlenia, nie zrównoważy tych korzyści, które zakład zyskuje pod względem higienicznym i czystości. Jednakże zawezwaliśmy Dyrektora aby zarządził dalsze i wydatniejsze oszczędności pod zagrożeniem iż jeżeli się większych korzyści z jego zarządzeń nie osiągnie, będziemy musieli przystąpić do zaniechania oświetlenia gazowego (L. 15.665/882).

Koszt opału w porównaniu z r. 1880. zmniejszył się o 2.073 zł.

Z innych ważniejszych spraw szpitala tego podnosimy następujące:

Petycę p. p. Franciszka Flasińskiego i Franciszka Wenera, pisarzy przy szpitalu św. Łazarza o podwyższenie płac lub o przyznanie dodatku do płacy, przekazaną nam przez Wysoki Sejm dnia 21. Października 1881 r. L. 879 do zbadania, załatwiliśmy w ten sposób, iż p. Flasińskiemu udzieliśmy w uznaniu gorliwej służby długoletniej, remunerację w kwocie 150 zł., p. Wenerowi zaś odmówiliśmy z powodu, że za nadto krótko służy.

W roku ubiegłym przeprowadzono rekolaudację budynku gospodarskiego, adaptację starego gmachu i studzienek kanałowych, a wszystkie po-

prawki robót, które komisya kolaudacyjna jeszcze dokonać poleciła, zrobotnemi zostały.

W ostatniem sprawozdaniu z czynności naszych poruszyliśmy potrzebę zbudowania lepszej trupiarni zamiast obecnej małej, zrujnowanej i bardzo nieodpowiednio do potrzeb szpitala urządzonej. Z uwagi jednak na okoliczność że ciała zmarłych w szpitalu w znacznej części podlegają sekcji w zakładach uniwersyteckich, a że dla innych miasto nie odmówi pozwolenia na wystawę ciał w kostnicy na cmentarzu, że nareszcie c. k. Namiestnictwo zapytywało, czyby Wydział krajowy nieodstąpił bezpłatnie gruntu pod budowę zakładu anatomo-patologicznego (prosektoryum) w obrębie szpitala i że rokowania w tej sprawie nie są jeszcze ukończone, odroczyliśmy sprawę urządzenia nowej trupiarni na później i postanowiliśmy nie żądać w tym roku na jej budowę kredytu.

Komitetowi administracyjnemu krajowego szpitala św. Łazarza poleciliśmy aby się przekonał naocznie czy szpital św. Łazarza znajduje się w takich warunkach, iżby w razie pożaru mógł być chorym udzielony ratunek skuteczny, tudzież czy postanowienia instrukcyi wydanej względem bezpieczeństwa od ognia są ściśle przestrzegane. W odpowiedzi komitet administracyjny przedstawił różne zmiany w budynku szpitalnym konieczne do skutecznego ratunku w razie pożaru i potrzebę urządzenia telefonu z dzwonekami do połączenia ze strażnicą miejską. Na wszystkie te zmiany z małym wyjątkiem zezwoliliśmy, upoważniając komitet do wydania na ten cel 920 zł. 10 ct. (L. 1.638/82).

Na prośbę komitetu administracyjnego, aby powiększyć siły tego komitetu, mianowaliśmy zastępcami Dr. Leona Macieja Jakubowskiego profesora Wydziału lekarskiego, p. Ludwika Hoszowskiego członka Wydziału Rady powiatowej i Docenta Uniwersytetu Dr. Stanisława Domańskiego (L. 4442/82).

Wskutek pomnożenia się czynności kancelaryjnych w szpitalu zniewoleni byliśmy zezwolić na zatrzymanie dyurnisty, który miał być oddalonym, nadto powiększyliśmy płacę jego z 1 zł. dziennie na 1 zł. 25 ct. w granicach budżetem zakreślonych.

Gmina miasta Krakowa zapłaciła 771 zł. 75 ct. na rzecz funduszu szpitalnego d. 7. Marca b. r. za odstąpienie części gruntu na zregulowanie ulicy.

W r. 1880. przy uchwaleniu budżetu dla szpitalu św. Łazarza na lata 1880. i 1881. postanowił Wysoki Sejm polecić zmniejszenie liczby Sióstr Miłosierdzia w tymże szpitalu o 3 osoby, i o tyle też umniejszył dotację w budżecie na rok 1882. wyznaczoną. Wydział krajowy przystąpił do wykonania tej uchwały, polecając Dyrektorowi szpitala, ażeby z początkiem roku 1882. postarał się o wydalenie 3 Sióstr nadliczbowych. Przeciw temu wniosła najpierw Matka Wizytatorka przedstawienie, a w komitecie administracyjnym powstała różnica zdań, skutkiem której przewodniczący komitetu przedstawił zdanie osobne przeciw zmniejszeniu liczby Sióstr w szpitalu. Za bytności w Krakowie rozpatrzył sprawę całą Szef Dep. V., i doprowadził do ugody, która potrzebom szpitala najdokładniej odpowiada, mianowicie do zgodzenia się Wizytatorki Sióstr miłosierdzia na ujęcie dwóch Sióstr z etatu, jednej z oddziału położniczego a drugiej z piekarni, które jako wiekowe i do służby niesposobne, zostały emerytkami, oraz na zatrzymanie

jednej siostry w szwalni, która zbyt oddalona od magazynu, osobnego nadzoru rzeczywiście potrzebuje.

Pismem z dnia 5. Sierpnia 1881. r. Komitet administracyjny zaawiadomił Wydział krajowy, że z powodu zepsucia się studni szpitalnej zachodzi potrzeba natychmiastowego urządzenia studni prowizorycznej, oraz obmyślenia środków, aby szpital na przyszłość w dostateczną ilość wody zaopatrzyć.

Wydział krajowy uchwałą z 9. Sierpnia wydelegował członka swego Dra Hoszarda i inżyniera Syroczyńskiego do zbadania stanu rzeczy na miejscu, i na podstawie otrzymanego sprawozdania na dniu 16. Sierpnia 1881 do L. 39.980 zatwierdził wnioski komisji fachowej, proponujące:

- 1) wybudowanie drugiej studni murowanej o średnicy $3\frac{1}{2}$ metrów, głębokości wyżej 8 metrów ;
- 2) ustawienie pompy między dwoma studniami ;
- 3) zarządzenie naprawy, a ewentualnie pogłębienia istniejącej studni ;
- 4) uregulowanie i prowadzenie ścisłej kontroli ilości wydobywanej wody. —

Kosztorys na te roboty zatwierdzono 6. Września 1881 do L. 42.871 w kwocie 4.169 zł. 24 ct. w. a.

W skutek zaleczonej oszczędności przy wykonywaniu powyższych robót, wydano na nie (według rachunku przedłożonego 23. Lutego 1882 LW. 19.075) tylko 2.885 zł. 13 ct.

Z pozostałej reszty kredytu utworzonego w kwocie 1.284 zł. 11 ct. pozwolono reskryptem z 21. Kwietnia 1882 do L. 19.075 na sprawienie kadzi jako zbiornika na wodę deszczową i skondenzowaną za kwotę 362 zł.

Sprawa funduszków szpitali Krakowskich.

W myśl uchwały komisji administracyjnej z r. 1881. nad sprawozdaniem Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szpitali krakowskich, że fundusz krajowy niema refundować tych sum, które użyte były na budowę z funduszków szpitali św. Łazarza w ogóle na szpital bez oznaczenia specjalnego celu zapisanych, — Wydział krajowy pismem z 24. Stycznia 1882 do L. 4.281 przedstawił c. k. Namiestnictwu jako władzy fundacyjnej sprawę całą z wezwaniem do objawienia zdania, czyli wspomniane wyżej kapitały uważać należy jako zapisy fundacyjne, nienaruszalne, lub czyli takowe i które na budowę szpitala użyte być mogą.

O odpowiedź na tę odezwę upominaliśmy się pismami z 24. Lutego r. b. do L. 9.761, z 16. Marca r. b. do L. 13.640, z 27. kwietnia r. b. do L. 20.463, wreszcie z 11. Lipca r. b. do L. 32.041 — niestety bezskutecznie. To jest powodem, że na bieżącą sesję sejmową Wydział krajowy sprawę tę wnieść nie będzie w możności, jeżeli do otwarcia Sejmu odpowiedź c. k. Namiestnictwa nie nadejdzie.

Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

W zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie pozostało z 1880 r. 366 chorych w kuracji. W ciągu roku 1881 przybyło 432; leczono więc w tym roku w ogóle 798 chorych, t. j. o 200 mniej niż w r. 1880 w Kulparkowie, Żółkwi i Przemyślu razem wzięwszy.

Opuściło zakład wyleczonych 91, na żądanie rodziny 97, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu 153, zmarło 125, razem 466. — Procent śmiertel-

ności wynosił 15·6; procent uzdrowionych 11·4. — Dni leczenia było 142.881, w porównaniu z r. 1880. (w którym było 208.417) mniej o 65.536. —

Średni pobyt chorego w zakładzie wynosił 179 dni, t. j. o 11·4 dni mniej niż w roku poprzednim, w którym był 190·4 dnia.

Stan chorych 30. Czerwca b. r. był następujący: mężczyzn 172 i kobiet 194 — razem 366.

Na 289 wydalonych z zakładu w myśl uchwały Wysokiego Sejmu od 1. Sierpnia 1880 do 1. Lipca 1882 jeden tylko pozostawiony bez opieki i zmuszony żyć z żebranią podłożył ogień w Woli Radłowskiej, skutkiem czego spłonęło 12 domów. Chory ten napowrót przyjęty został do zakładu. Wypadków nadzwyczajnych było dwa w zakładzie: *a)* Chory na porażenie udławił się jedząc bułkę z mlekiem i nie można go było odratować i *b)* Rekonwalescent po szale opilczym schodząc do rozmownicy tak nieszczęśliwie potknął się na schodach, że rozbił sobie głowę o mur i umarł trzeciego dnia. Śledztwo sądowe przeprowadzone na miejscu nie znalazło podstawy do postępowania karnego.

Dwóch mężczyzn i jedna kobieta zbiegli z zakładu, wszyscy trzej szczęśliwie do domu wrócili i tam do dziś dnia przebywają.

Kaftanów przymusowych w zakładzie nie używa się wcale; chorych niespokojnych odosabnia się w pokojach na ten cel przeznaczonych, a bardzo gwałtownych zawija się w wilgotne prześcieradła — to uspakaja i chroni od uszkodzeń. —

Wyniki gospodarki polowej, mlecznej, ogrodowej, chowu trzody i owiec prowadzonej w własnym zarządzie przez dyrektora, przedstawiamy wedle obliczenia (LW. 31.389/82) jak następuje:

I. Gospodarstwo polowe.

Wydatki: *a)* na założenie inwentarza

2 par koni	465 zł. 47 ct.
na narzędzia i urządzenia	114 „ 24 „
Razem	579 zł. 71 ct.

b) na prowadzenie gospodarki, a mianowicie: na uprawę pól, robociznę, siew, zbiory i inne

Dochody ze sprzedaży produktów	1.736 „ 07 „
Nadwyżka dochodów	660 zł. 09 ct.

a ponieważ pola te nosły poprzednio z dzierżawy	352 „ — „
Okazuje się czysty zysk	308 zł. 09 ct.

II. Gospodarstwo mleczne.

Wydatki: *a)* na inwentarz

24 krów (po 88 zł. 34 ct.) =	2.120 zł. 16 ct.
stajnia, sprzęty, narzędzia =	101 „ 58 „
Razem	2.221 zł. 74 ct.

<i>b)</i> na paszę i służbę	2.723 „ 62 „
na ekonoma	441 „ 70 ct.
Razem	3.165 zł. 32 ct.

Dochody wynosiły: za 54·720 litrów mleka,

licząc po cenie dawniej przedsiębiorcy płaconej	5.368 zł. 98 ct.
Czysty zysk wynosił	2.203 „ 66 „

Rzeczywisty zaś koszt mleka wynosił 3.165 zł. 32 ct., — a więc jeden litr kosztował 5⁷/₈ centa, kiedy przedsiębiorcy płacono po 10 ct.

III. Ogrody.

Wydatki, wraz z utrzymaniem ogrodnika	870 zł. 74 ct.
Dochody	1.027 „ 59 „
Nadwyżka dochodów	156 zł. 84 ct.

Budżetem preliminowano:

wydatki na	500 zł.
dochody „	800 „

nadwyżkę dochodów na 300 zł., — a ponieważ wynosi rzeczywiście 156 zł. 84 ct., więc wynik jest niekorzystny o kwotę 143 zł. 15 ct.

IV. Trzoda chlewna.

Wydatki na zakupno i utrzymanie trzody, niemniej na służbę wynosiły 4.444 zł. 55 ct., dochody ze sprzedaży 5.480 zł. 8 ct. Czysty zysk wyniósł 1.035 zł. 53 ct.

V. Owce.

Wydatki na kupno i utrzymanie wynosiły 556 zł. 46 ct., — dochody ze sprzedaży 556 zł. 46 ct.

Dochody pokryły więc wydatki, a w zysku pozostała cena 1 kilo baraniny po 32 ct., — kiedy miejscowe ceny były większe.

W ogóle wszystkie zyski we wszystkich działach gospodarki wynoszą kwotę 3.547 zł. 27 ct., — a po potrąceniu 143 zł. 15 ct. niedopisanych przy ogrodach — 3.404 zł. 12 ct. Z czego odłożywszy na umorzenie jednorazowe kapitału zakładowego 2.743 zł. 17 ct., pozostaje czysty zysk w gotówce 660 zł. 95 ct., — a oprócz tego w inwentarzu żywym 2.585 zł. 63 ct., a w urządzeniach i narzędziach 215 zł. 82 ct.

W roku 1881 było uprawionych 20 morgów pola, 5 pod buraki, 9 pod mieszankę, a 6 owsem z koniczyną.

W roku 1882 uprawionych jest 38 morgów, 4¹/₂ morgów buraków, 2 mieszanki, 7¹/₂ owsa z koniczyną, 9 owsa samego, 5 jęczmienia, 3 ziemniaków, 3 żyta, 4 koniczyny przeszłorocznej. Reszta, t. j. 12 morgów, jest ugo-rem, a 21 morgów nieużytków służą za pastwisko.

Na opał wydano w roku 1881 o 2.742 zł. mniej niż w roku 1880, wprawdzie parnie i łazienki oddziałowe zupełnie nie były używane, a część sal i kurytarzy, gdzie nie było chorych nie opalano. W skutek zaprowadzenia własnej piekarni kilogram bułek w zakładzie kosztuje 18 ct., a kilogram chleba 12 ct., wtedy gdy na targu cena jest 30 ct. i 19 ct.

Dyrektor wszedł w stosunki z różnemi domami handlowemi w Austrii i zagranicą, a stawiając przeciwko sobie konkurencyę kupców handlujących jednym i tym samym towarem, otrzymuje dla zakładu największy opust, jaki tylko osiągnąć można. Próbowano nawet robić własne mydło w zakładzie i osiągnięto przez to po 12 ct. oszczędności na każdym kilogramie, w porównaniu z cenami targowemi.

Chorzy pracowali w polu, ogrodzie, krowiarni, u stolarza, szewca, krawca, w pralni i przy magła przez dni 13.155, a oprócz tego naprawili i uszyli 7.257 sztuk bielizny. Po strąceniu kwoty §. 22 statutu oznaczonej, chorzy zarobili 591 zł. 12 ct.

Wysoki Sejm uchwalił w budżecie na 1881 r. na potrzeby zakładu kulparkowskiego 170.731 zł. Według zaś zamknięć rachunkowych ksiąg szpitalnych koszta na utrzymanie zakładu całego wynosiły 130.653 zł., a zatem o 40.078 zł. mniej aniżeli preliminowano.

Koszt zaś żywienia jednego chorego w roku 1881 wynosił 32 zł. 54 ct., t. j. o 4 zł. 94 ct. na jednym dniu leczenia taniej jak w roku poprzednim.

Porównanie wydatków z liczbą chorych w ostatnich pięciu latach wykazują następujące cyfry:

W r. 1877 leczono chorych 997 kosztem 190.745 zł., utrzymanie więc jednego chorego kosztowało 191 zł. 32 ct. W roku 1878 leczono chorych 977 kosztem 189.013 zł., utrzymanie chorego kosztowało 193 zł. 35 ct. W roku 1879 leczono chorych 1.004 kosztem 181.783 zł., utrzymanie chorego kosztowało 181 zł. 5 ct. W roku 1880. leczono chorych 998 kosztem 179.650 zł., utrzymanie chorego kosztowało 180 zł. 1 ct. W roku 1881. leczono chorych 815 kosztem 130.654 zł., utrzymanie chorego kosztowało 160 zł. 31 ct. pomimo bardzo znacznego zmniejszenia liczby pielęgowanych, co wpływa przeważnie na koszt utrzymania jednego chorego.

W skutek upoważnienia Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1881 udzieliliśmy z funduszu krajowego, tytułem wynagrodzenia szkód poniesionych przy objęciu i podczas piastowania posady Dyrektora zakładu na Kulparkowie Dwi Maksymilianowi Mareszowi, jednorazową kwotę 2.300 zł.

Stabilizowaliśmy d. 28. Października 1881 r. na posadzie prymariusza przy zakładzie Dra Michała Plucińskiego, a na na posadzie sekundariusza Dr. Alfreda Laskiewicza.

Z innych spraw dotyczących zakładu podnosimy następujące:

Po zwinięciu filii obłąkanych w Przemyśle 1. Marca 1881, a w Żółkwi 1 Lipca 1881. wydelegowaliśmy osobną komisję dla przeprowadzenia skontrum inwentarza, bielizny i sprzętów w zakładzie. Komisya sprawdziła je i usunęła wszelkie różnice istniejące między stanem książkowym, a rzeczywistym.

Druga komisya zbadala zakład pod względem bezpieczeństwa od ognia. Sikawki znalezione w dobrym stanie; na strychu stoją liczne kadzie napełnione wodą. Kominiarz codziennie przychodzi w zimie o 6., a latem o 9. wieczorem i zostaje w zakładzie do rana, a co dwa tygodnie wyczyści wszystkie kominy. Straż ogniowa jest zorganizowana i składa się z komendanta, którym jest mechanik zakładowy, prądника i ośmiu wyuczonych strażaków z posługi zakładowej. Straż ta odbywa swe ćwiczenia tylko latem, ma odpowiednie umundurowanie i wszystkie potrzebne przyrządy. Hydranty nie przyniosły oczekiwanych korzyści i mogą być użyte jedynie jako wytryski wodne.

Oficyna przy folwarku została zrestaurowana kompletnie i znajduje w niej pomieszczenie dwaj funkcyonaryusze zakładu z rodzinami.

W skutek przeniesienia szpitala drohobyckiego do nowego budynku, Szpitale prowincjonalne. ogólna ilość łóżek we wszystkich szpitalach prowincjonalnych zwiększyła się o 34. Za to ruch chorych zmniejszył się o 24.216 dni leczenia od roku poprzedniego, pomimo że chorych było więcej o 1088. Przeciętny pobyt chorego w szpitalu wynosił 24.02 dni, to jest o 1.48 dnia był mniejszym, jak w roku

1880. Każde łóżko obłożone było w ciągu roku dziewięć razy. Syfilitycznych pielęgnowano 3466 a obłąkanych 159. Na 15.974 chorych leczonych umarło 1474, a zatem 9·2%. Jest to rezultat dość pomyślny.

Ze spraw administracyjnych, dotyczących szpitali prowincjonalnych podnosimy następujące:

Mając na względzie z jédnej strony znaczne wydatki, jakie fundusz krajowy na szpitale ponosi, i wolę Wysokiego Sejmu, polecającą nam zmniejszenie tych wydatków i zwrócenie ich na inne cele w gospodarstwie krajowym, z drugiej strony fakt, że niektóre szpitale na prowincyi, zostające w administracji gmin, składały z oszczędności, zyskanych na opłacie za leczenie ubogich, fundusze rezerwowe, za wielkie w stosunku do rozmiarów zakładu, — postanowiliśmy nie tworzyć nadal funduszków rezerwowych w szpitalach prowincjonalnych, lecz każdą nadwyżkę, jakaby się z końcem roku w dochodach okazała, przenosić na rok następny do dochodu, nadto poleciliśmy w Przemyślu, gdzie fundusz rezerwowy doszedł bez potrzeby kwoty 10·250 zł., zużyć część tej kwoty na zapłacenie kosztów leczenia ubogich w tym szpitalu za 3 kwartały w r. 1882.

Dowiedzawszy się, że zarządy szpitali prowincjonalnych niewłaściwie przyjmują wszystkich bez wyjątku obłąkanych na wezwanie władz, i że takowych zatrzymują zbyt długo w szpitalach, poleciliśmy, aby obłąkani byli przyjmowani do szpitali tylko celem obserwacji nie dłużej jak do dni 14, gdyż czas ten powinien wystarczyć do spisania historii choroby i przykonania się, czy chory ma być odesłany do zakładu kulparkowskiego. Za dłuższy nieusprawiedliwiony pobyt zrobiliśmy odpowiedzialnymi lekarzy ordynujących

Poleciliśmy zwierzchnościom gminnym i Wydziałom powiatowym, kierującym szpitalami powszechnymi, aby w celu zapobieżenia możliwym nieszczęściom i stratom, jakieby przez pożar budynków szpitalnych powstać mogły, czuwały jak najenergiczniej nad ściśłym wykonaniem przepisów policyi ogniowej w budynkach szpitalnych. W razie pożaru szpitalu lub w sąsiedztwie ma rządca siłami miejscowemi zarządzić jak najenergiczny ratunek, zanim straż pożarna lub inni mieszkańcy zdążą na pomoc. Nakazaliśmy także, aby wszystkie budynki szpitalne były asekurowane w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Przekonawszy się, że właściciele kopalń i fabryk używają wszelkich sposobów, aby w razie choroby pracujących u nich robotników zatręć łączący ich z robotnikami stosunek służbowy, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wydanie polecenia władzom politycznym tych miejscowości, w których się kopalnie i fabryki znajdują, a w szczególności w Drohobyczu i Borysławiu, aby zaostrzono przepisy meldunkowe tak co do właścicieli fabryk i kopalń, jako też i co do przebywających robotników, a to w celu ułatwienia ściągania kosztów leczenia.

Poleciliśmy Zwierzchnościom gminnym w Przemyślu i Żółkwi, aby się zajęły zużytkowaniem budynków niezajętych po wyprowadzeniu z tamtąd obłąkanych. Dotychczas jednak rozporządzenie nasze wykonaniem nie zostało z powodu trudności wynajęcia ubikacji, zajętych poprzednio przez szpital, a pozostających w łączności z zakładem dla chorych.

W szpitalu Tarnowskim uwolniono na własne żądanie Siostry służebniczki, pełniące obowiązki dozorczyń, a opróżnione przez nich miejsca obsadzono przez osoby, znające wymagania służby szpitalnej.

Szpitalowi Stryjskiemu udzieliliśmy zaliczkę 2.000 zł., zwrotną w 10 kwartalnych ratach po 200 zł. dla uregulowania gospodarstwa, oraz wytknęliśmy zwierzchności gminnej zaniedbywanie zakładu tego i zdanie ciężaru całej gospodarki na rządcę szpitala.

Prośbie zwierzchności gminnej m. Brodów o udzielenie zaliczki w kwocie 2.000 zł. na szpital powszechny odmówiliśmy z powodu, iż w myśl §§. 33 i 35 ustawy gminnej należy do obowiązków Rady gminnej postarać się o środki pieniężne dla zakładów swoich, pozwoliliśmy jednak zaciągnąć pożyczkę na potrzeby gospodarstwa szpitala w kwocie 2.000 zł. z majątku szpitala, wynoszącego w efektach 24.703 zł., która to pożyczka ma być zwróconą ze ściągając się mających zaległych kosztów leczenia, wynoszących z końcem r. 1881. kwotę 6.675 zł. w. a.

Zwierzchności gminnej m. Brzeżany, proszącej o udzielenie z funduszków krajowych pożyczki zwrotnej w kwocie 15.000 zł. na budowę szpitala, odmówiliśmy.

Szpitalowi Jasielskiemu udzieliliśmy z funduszu krajowego 3.000 zł. na spłatę przedsiębiorcy za zbudowanie kanału, odprowadzającego nieczystości szpitalne, zastrzegając, iż naprawa i czyszczenie kanału na przyszłość ma się odbywać kosztem gminy.

Na wiadomość, że kasa miejska Stryja została okradziona, i że zabrano także 3.000 zł. w. a. szpitalnych pieniędzy, pochodzących z daru bar. Brunickiego, zarządziliśmy, aby kwota ta została zwrócona zakładowi z funduszków gminy.

Kontrakt najmu budynku na pomieszczenie szpitala powszechnego w Drohobyczu za 1350 zł. rocznie zatwierdziliśmy.

Udzieliliśmy odprawę w kwocie 600 zł. rządcy szpitala Stanisławowskiego, uwolnionego ze służby z powodu choroby.

Dla zbadania różnych niewłaściwości i nieporządków w szpitalu Tarnowskim, wysłaliśmy komisję na miejsce, której wynikiem było oddalenie lekarza ordynującego ze służby szpitalnej.

Drugą komisję wydelegowaliśmy do Sambora dla zbadania powodów niewykonywania poleceń naszych w szpitalu tamtejszym. Zarządzenia w skutek tej komisji zostają w toku.

Stan zaliczek, udzielonych szpitalom (z III. rubryki) na ich potrzeby, a jeszcze nie spłaconych po koniec Czerwca b. r. był następujący:

Szpital w Jaśle winien jeszcze	800 zł.
„ w Stryju „ „	1.800 „
razem	2.600 „

W Sanoku zdefraudował urzędnik magistratu tamtejszego kwotę 554 zł. 70 ct., asygnowaną zwierzchności miejskiej z funduszu krajowego za kosztą leczenia. Przejawszy asygnatę na pocztce, podpisawszy burmistrza i przyłożywszy pieczęć jego, podjął asygnowaną kwotę w urzędzie podatkowym, wziął urlop i umknął do Ameryki. — Kwotę zdefraudowaną asygnowaliśmy powtórnie.

Zamknięcia rachunków i
budżety szpitali prowincjonalnych.

Alegat 36.

Alegat 37.

W Alegacie 36 przedkładamy zamknięcia rachunków funduszków szpitali powszechnych na prowincyi za rok 1880 przez Wydział krajowy za rzetelne uznane; zaś w Alegacie 37 przedkładamy budżety tychże szpitali na rok 1882, zatwierdzone przez Wydział krajowy. Z porównania tych dwóch wykazów okazuje się, że na rok 1882 prelinowano we wszystkich szpitalach prowincjonalnych o 67.150 zł. mniejsze wydatki, niż były w roku 1880, także i w dochodach prelinowano o 52.357 zł. mniej, a to dla tego, że się zmniejszenia dni leczenia o 20.393 słusznie spodziewano.

Departament VI.

Referent: Członek Wydziału krajowego Waleryan Podlewski.

A. Uchwały sankcyonowane.

Najwyższa Sankeya dodatków do podatków dla funduszu krajowego na r. 1882.

Jego Ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego 1882 najmiłościwiej zatwierdzić uchwalone na rok 1882, przez Sejm krajowy na rzecz funduszu krajowego, dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 centów od każdego złotego w. a.

Najwyższa Sankeya dodatków do podatków dla funduszu indemnizacyjnego na rok 1881.

Jego Ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 30. stycznia 1882 r. zatwierdzić uchwalony przez Sejm krajowy rozkład dodatków na rok 1882, a mianowicie dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej i zachodniej po 30 ct., a dla funduszu indemnizacyjnego W. Księstwa Krakowskiego po 20 ct. od jednego złotego w. a. podatków bezpośrednich z dodatkiem jednej trzeciej części i dodatkiem nadzwyczajnym, a zatem od całej należyłości podatkowej.

Zmiana stopy procentowej dodatków do podatku gruntowego dla funduszu krajowego indemnizacyjnego na rok 1881.

Uchwałami Wys. Sejmu z 19. i 22. lipca 1880 sankcyonowanemi Najwyższem postanowieniem z dnia 14. listopada 1880, uskuteczniiono rozkład dodatków do podatków na potrzeby kraju i funduszu indemnizacyjnego na podstawie kwoty podatkowej bez dodatku nadzwyczajnego; przyczem na wypadek, gdyby w ciągu roku 1881 wysokość kwoty podatku gruntowego zmienioną została, Wydział krajowy upoważnionym został zmienić w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem stopę procentową od podatku gruntowego tak, aby dodatek na podatek wraz z $\frac{1}{3}$ przypadający, rozłożony został odpowiednio do zmienionej kwoty podatku gruntowego. W myśl tego postanowienia zmienił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem stopę procentową dodatków do podatku gruntowego na rok 1881 w sposób następujący:

dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej i zachodniej na 36 centów od jednego złotego podatku gruntowego (zamiast uchwalonych pierwotnie 45 ct.);

dla funduszu indemnizacyjnego W. Księstwa Krakowskiego na 27 centów (zamiast dawn. 30 ct.);

dla funduszu krajowego na 30 ct. (zamiast dawn. 37 cent.).

Ustawy i uchwały nie-sankcyonowane.

Dotąd nie uzyskała jeszcze Najwyższej sankeyi ustawa, zmieniająca postanowienia §. 3. ustawy z 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

B. Uchwały sejmowe z r. 1881, niepodlegające Najwyższej sankeyi.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 w sprawie zmiany terytorjalnej okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Turce, Staremmieście Drohobyczu itp.

Ze względu, iż sprawa przeniesienia między innymi gminy Świdnika z okręgu Sądu powiatowego w Podbużu i Starostwa Drohobyckiego do Sądu powiatowego i Starostwa w Turce, przedłożoną została Wysokiemu Sejmowi w skutek wezwania p. Ministra sprawiedliwości, zatem Wydział krajowy pod dniem 3. stycznia 1882 do L. 55045/81, przesłał temuż odpis pomienionej uchwały. Nadmieniamy tutaj, że na mocy reskryptu p. Ministra Sprawiedliwości z d. 12. stycznia 1882 r. do l. 528. już wspomniona gmina Świdnik do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Turce przeniesioną została.

Uchwała z dnia 21. października 1881, którą Wysoki Sejm objawia c. k. Rządowi swe zdanie w sprawie tymczasowego przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demycza

Pod dniem 15. listopada 1881 do l. 52061, zawiadomiono Prezydium c. k. Sądu wyższego we Lwowie, że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. października 1881 zgodził się na żądane przeniesienie.

Uchwała z dnia 21. października 1881 r. którą Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej wprowadził w życie uchwałę sejmową z d. 29. maja 1875 względem podziału całego kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych i Starostw; — również ażeby wprowadził w życie uchwały sejmowe z dnia 24. sierpnia i 28. sierpnia 1877 r. z d. 16. października 1878 r. trzy uchwały z 19. października 1878 r. wreszcie uchwałę z dnia 23. lipca 1880 r. tyczące się spraw rozmieszczenia Sądów w kraju.

Przy sposobności, z okazji podwójnego przeniesienia w jednym roku gminy Swoszowy z jednego powiatu do drugiego, odnieśliśmy się pod dniem 31. stycznia 1882 do l. 4554, do p. Ministra Sprawiedliwości, zwracając uwagę, na jakie trudności narażoną jest sprawa uporządkowania terytoriów naszego kraju z powodu częstego nieuwzględniania opinii, w uchwałach Wysokiego Sejmu w tym przedmiocie wyrażanych. Przytoczywszy dalej liczne przykłady zarządanych przez p. Ministra Sprawiedliwości zmian terytoriów sądowych wbrew tej opinii ze szkodą miejscowych interesów, zapytaliśmy, o ile i w jakim czasie uznać raczy p. Minister możebność wprowadzenia w wykonanie nakreślonego uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. maja 1875 r. i późniejszymi, planu podziału terytorjalnego całego kraju, a szczególnie ustanowienia nowych Sądów powiatowych. Na przedstawienie to dotąd nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 r. z wezwaniem c. k. Rządu względem ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Mszanie dolnej.

Sprawę tę uważaliśmy jako załatwioną przez wyżej powołaną odezwę do p. Ministra Sprawiedliwości z d. 31. stycznia 1882 r. l. 4554, i nie czyniliśmy oddzielnych przedstawień do p. Ministra.

C. Wezwania Wys. Sejmu do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Wniosek posła Merunowicza względem zapobieżenia nadużyciom w prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Uchwałą z dnia 17. października 1881, przekazał Wys. Sejm do zbadania c. k. Rządowi sprawę poruszoną we wniosku posła Merunowicza względem zapobieżenia nadużyciom w prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Allegat 38.

Na odezwę w sprawie tej w skutek petycji sejmowej p. Merunowicza jeszcze w r. 1880 do c. k. Namiestnictwa wystosowaną, otrzymał Wydział krajowy właśnie w październiku 1881 dołączoną tu w odpisie odpowiedź tej treści, iż po dokładnem przejrzeniu ksiąg metrykalnych izraelskich we wszystkich powiatach politycznych, przekonano się o należytem prowadzeniu tych ksiąg, a w szczególności i o tem, że małżeństwa żydowskie zawarte z pominięciem przepisów ustawy cywilnej, w księgi metrykalne wcale nie są wciągane, że przeto c. k. Namiestnictwo w obec ścisłego przestrzegania przepisów rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875 l. 12.944, nie widzi na razie żadnego powodu do jakiegokolwiek zmian lub uzupełnień w tychże przepisach metrykalnych. Ze względu jednak, że odpowiedź ta nie dotyczyła uchwały sejmowej na wstępie powołanej, lecz dawniejszej z roku 1880 petycji p. Merunowicza, odnieśliśmy się powtórnie do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, czy nie uzna właściwem w myśl uchwały z dnia 17. października 1881, zarządzić ponowne zbadanie tej sprawy, a w takim razie o rezultacie nas zawiadomić.

**Pomnożenie posterunków
c. k. Żandarmeryi.**

Przeszłorocznem sprawozdaniem donieśliśmy Wys. Izbie, że w skutek rezolucyi Jej z dnia 16. lipca 1880, c. k. Rząd utworzył jeden posterunek w Zawalowie pow. Podhajce (o 4 żand.) i wymienionych zeszłego roku 12 expozytur o jednym żandarmie.

Później utworzono jeszcze dwa posterunki o 4 żandarmach, a to w Borkach-wielkich pow. Tarnopolskiego i w Hryniawie powiatu Kosowskiego, jako też trzy expozytury o jednym żandarmie, a to: w Niebyłowie powiatu Kałuskiego, w Białym-Potoku powiatu Czortkowskiego i w Jaćmierzu powiatu Sannockiego.

Expozytura w Kupezyńcach została zwinięta w skutek utworzenia posterunku w Borkach-wielkich.

Expozytury o jednym żandarmie istnieją dopiero od roku 1877, a liczba ich pomnożoną została odtąd znacznie — albowiem

w roku 1877 było ich	5
" 1878 " "	12
" 1879 " "	29
" 1880 " "	53
" 1881 " "	58

■ z początkiem

roku 1882 " "	59
-------------------------	----

z czego się okazuje, że c. k. Rząd zastosował się do życzenia Wys. Sejmu objawionego powołaną rezolucją.

Jeżeli takie expozytury nie istnieją jeszcze wszędzie gdzie tego zachodzi potrzeba, pochodzi to ztąd, że przez przeznaczenie 192 żandarmów do służby kontrolnej przy granicznych rewizorach bydła, wyczerpaną została zupełnie liczba żandarmów, którym można powierzyć stanowisko samoistne, jak to nam oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 13. lutego 1882 l. 1429/pr., z powodu nieprzychylenia się do prośby właściciela obszaru dworskiego w Knihiniczach o ustanowienie tamże takiej expozytury.

D. Sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecane.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 30. września 1881 polecająca Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy utworzenia nowego Sądu powiatowego w Czehowie

W tej sprawie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi oddzielne sprawozdanie z dnia 7. stycznia 1882 r. do l. 49.825/81 z wnioskiem nie uwzględnienia petycji gminy m. Czehowa.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1881 r. przekazująca Wydziałowi krajowemu petycję gmin powiatu Cieszanowskiego, względem przeniesienia Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola lub Lipska do zbadania i zdania sprawy

Przedkładamy w tej sprawie oddzielne sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi do l. 15.155/81.

Uchwała Wys. Sejmu z d. 21. października 1881 r. przekazująca Wydziałowi krajowemu do załatwienia między innymi petycję gmin Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska i Felbach o przeniesienie ich z okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie i ze Starostwa Cieszanowskiego, do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu Starostwa Jaworowskiego.

W tej sprawie przedkładamy oddzielne sprawozdanie do l. 56.097/81 z przychylnym wnioskiem.

Petycja gminy miasta Chrzanowa o wyjednanie zmiany rozp. minist. co do obowiązku gmin będących siedzibą Sądów powiatowych do utrzymywania własnym kosztem oddawanych przez Sąd włóczęgów aż do sprawdzenia ich przynależności.

Uchwałą z 21. października 1881, przekazał nam Wys. Sejm petycję gminy miasta Chrzanowa o wyjednanie zmiany rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 11. czerwca 1880 l. 12.848, co do obowiązku gmin będących zarazem siedzibami c. k. Sądów powiatowych do utrzymywania własnym kosztem w aresztach gminnych, oddawanych przez Sąd po odbyciu kary włóczęgów aż do sprawdzenia ich przynależności.

Petycję tę pozostawił Wydział krajowy bez skutku z powodu, że zmiana powyższego zarządzenia c. k. Namiestnictwa opartego na rozporządzeniach ministeryalnych i specjalnych orzeczeniach c. k. Trybunału administr., niemożliwą jest w obec postanowienia §. 14. ust. państw. z 27. lipca 1871 i nastąpiłyby mogła tylko w właściwej drodze ustawodawczej.

Przytem Wydział krajowy zwrócił uwagę petycyonującej gminy, że skoro z tytułu posiadania u siebie siedziby Sądu powiatowego doznaje wielu dogodności korzyść jej przynoszących, słusznem jest, aby również sama ponosiła kosztą policji miejscowej.

Petycja gospodarzy kolonii Mikulsdorf należącej do gminy Otyunii powiatu Tłumackiego o uwolnienie ich od płacenia dalszych odsetek od datków indemnizacyjnych.

Przekazaną Wydziałowi krajowemu uchwałą z 21. października 1881 niezadowoloną petycję gospodarzy kolonii Mikulsdorf, należącej do gminy Otyunii, pow. Tłumackiego o uwolnienie ich od płacenia dalszych odsetek od datków indemnizacyjnych, odstąpił Wydział krajowy w myśl sprawozdania komisji budżetowej do załatwienia c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 29. listopada 1881 l. 55.448.

Petycja Bocheńskiego Wydziału powiatowego o przyspieszenie sprawy założenia ksiąg gruntowych.

Alegat 39.

Na petycję Bocheńskiego Wydziału powiatowego o przyspieszenie sprawy założenia ksiąg gruntowych odstąpioną c. k. Prezydium Namiestnictwa, otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Ministra sprawiedliwości, którą się obok w odpisie dołącza.

W odpowiedzi tej wykazuje c. k. Ministerjum, iż sprawa założenia ksiąg gruntowych tak w ogóle, jakoteż w szczególności w powiecie Bocheńskim znacznie postępuje i że większy pospiech w tym względzie jest niemożliwy.

Petycja gminy Brzeżan o uwolnienie od płacenia dodatku do podatku domowo - czynszowego dla fuuduszu krajowego od nowo wybudowanych i dobudowanych domów.

Zeszłorocznem sprawozdaniem donieśliśmy Wys. Izbie, że c. k. Namiestnictwo oznajmiło nam pismem z dnia 16. stycznia 1881 l. 2110, iż główną przeszkodą przeciw wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 24. lipca 1880, dotyczącej uwolnienia nowych budowli w Brzeżanach od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego, jest brak dowodu, że ta miejscowość należy do kategorii miast i że w obec tego zażądało od tej gminy przedłożenia odnośnych dowodów.

Wydział krajowy zwrócił uwagę c. k. Namiestnictwa na tę okoliczność, że jeżeliby nie zachodziła żadna wątpliwość, iż ta gmina należy do rzędu miast przysługiwałoby tamtejszym nowym budowiom rzeczone uwolnienie już na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. września 1868 (Nr 20 dz. ust. kr.), i że uchwała Wys. Sejmu z dnia 24. lipca 1880, może być wykonaną bez względu na to, czy gmina Brzeżany należy do rzędu miast lub nie, jako uchwała dotycząca specjalnie tej gminy.

Upraszailiśmy c. k. Namiestnictwo powtórnie o wykonanie tej uchwały, o skutku nie mogliśmy jednak donieść sprawozdaniem zeszłorocznem, albowiem sprawa ta została załatwiona ostatecznie dopiero z końcem zeszłego roku, a to przez zaliczenie tej gminy do rzędu miast.

C. k. Namiestnictwo zawiadomiło nas pismem z dnia 14. września 1881 l. 48.846, że Jego Ces. i król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 22. sierpnia 1881, wynieść miejscowość Brzeżan do rzędu miast, i że w skutek tego poczyniło równocześnie zarządzenia, celem zaniechania przypisywania i ściągania rzeczonych opłat od nowych budowli w Brzeżanach.

Petycja Stanisława hr. Dzieduszyckiego i Maryi Marceliny Darowskiej o uwolnienie budynków mieszczących w sobie zakład wychowawczy siostr Niepokalanego poczęcia Najświętszej Panny w Jarosławiu od dodatku krajowego do podatku domowego.

Na posiedzeniu dnia 21. października 1881, przy rozprawie nad rubr. VII preliminarza funduszków krajowych na r. 1882, przekazał Wys. Sejm petycję Stanisława hr. Dzieduszyckiego i Maryi Marceliny Darowskiej o uwolnienie budynków mieszczących w sobie zakład wychowawczy siostr Niepokalanego poczęcia Najświętszej Panny w Jarosławiu, od dodatku krajowego do podatków klasowego i czynszowego, tudzież o odpisanie tych dodatków od r. 1875, przepisanych, Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Ponieważ petenci twierdzili, że c. k. Władze podatkowe uwolniły te budynki od podatku rządowego na lat 25, — że jednak żądają spłacania dodatku krajowego od rzeczonych domów, wezwaliśmy ich do przedłożenia odnośnych orzeczeń c. k. Władz skarbowych; poczem okazało się, że dodatki krajowe do podatku domowego od rzeczonych budynków zostały już za lata 1875 do 1879 odpisane, jakoteż, że i nadal ściągane nie będą, a to przez lat 25 od ich wybudowania w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. września 1868 (Nr 20 dz. ust. kraj.).

Oznaczone odpisanie dodatków krajowych zostało uskutecznione rozporządzeniem c. k. Starostwa w Jarosławiu z dnia 31. stycznia 1882 L. 758/80 i 728/82, a zatem po wniesieniu rzeczonyj petycji do W. Sejmu.

Petycja Reprezentacyi zboru izraelskiego w Krakowie o zasiłek na skonczenie szpitala izraelskiego w Krakowie.

Na posiedzeniu dnia 21. października 1881, wydał Wysoki Sejm nad petycją Reprezentacyi zboru izraelskiego w Krakowie, względem udzielenia jednorazowego zasiłku na ukończenie szpitala izraelskiego w Krakowie następującej treści uchwałę:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki, przez przełożństwo zboru izraelskiego w Krakowie zaciągnąć się mającej w kwocie 5000 zł. w. a., i do wstawienia pierwszej raty amortyzacyjnej w kwocie 400 zł. do budżetu na rok 1882.“

Zbór izraelski zaciągnął rzeczoną pożyczkę w kasie oszczędności miasta Krakowa; umowę zdziałano w formie aktu notaryalnego dnia 13. marca 1882, wedle której zbór izraelski zobowiązał się spłacić sumę 5000 zł. kasie oszczędności w 23 latach począwszy od 1. stycznia 1883 annuitetami po 400 zł., któremi umorzony zostanie kapitał i 6% prowizya.

Umowa ta została zaopatrzona klauzulą gwarancyjną przez Wydział krajowy dnia 21. kwietnia 1882.

Umowa opiewa na 6% prowizyę, takowa została jednak zniżoną na 5 $\frac{1}{2}$ % tak, że z kwoty 400 zł. wstawionej w budżet krajowy na rok 1882, wydano tytułem 5 $\frac{1}{2}$ % prowizyi od sumy 5000 zł. za czas od dnia 29. kwietnia 1880 (jako dnia podniesienia tej sumy), do końca roku 1882 tylko 184 zł. 10 ct. wal. austr.

Zbór izraelski doniósł Wydziałowi krajowemu, że stopa procentowa rzeczonyj prowizyi zniżoną zostanie do 5%, a w takim wypadku spłacenie annuitetów po 400 zł. trwać będzie lat 19; jeżeli zaś 5 $\frac{1}{2}$ % procentowa stopa prowizyi pozostanie niezmienioną, spłacenie trwać będzie lat 21, zamiast umówionych podług 6% prowizyi 23 lat.

E. Wnioski niezalutwione.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia Sądu powiatowego w Podkamieniu.

Nie uważaliśmy potrzebnem ponawianie tego sprawozdania do Wysokiego Sejmu, w obec odezwy naszej do p. Ministra sprawiedliwości z dnia 31. stycznia 1882 r. l. 4554.

W przedmiocie zmiany niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 co do terytorialnego podziału kraju.

Ponawiamy sprawozdanie nasze z roku 1881 w tej sprawie pod l. 8117/81, ze zmianami i dodatkami odpowiednio do obecnego położenia tej sprawy; przy czem załatwione są petycje gmin, wniesione do Wysokiego Sejmu w roku 1881, a które z powodu krótkości sesyi nie dostały się już pod obrady Wysokiej Izby jako to: Kapituły katedralnej Krakowskiej, gmin Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulna, miejscowości Ostra, gminy i obszaru dworskiego Horbacze i Czerkasy.

F. Inne sprawy ważniejsze.

Sprawa przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z d. 13. lutego 1879 r. (Dz. n. kr. Nr. 78.) na dalsze lat trzy.

W tej sprawie wnosimy oddzielne sprawozdanie pod l. 4045/82 do Wysokiego Sejmu.

W sprawie przekazanej uchwałą z dnia 21. października 1881 przez Wysoki Sejm petycji Wydziału powiatowego Dąbrowskiego i gmin Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowiec, Widłne małe, Monopole, Wietrzychowice z przyległościami i Wolą Rogowską reklamujących przeciw wyłączeniu ich z okręgu Starostwa Dąbrowskiego.

Wnosimy oddzielne sprawozdanie do Wysokiego Sejmu do l. 12565_{2/3} popierając żądanie proszących.

Sprawa wykonania nstawy krajowej z dnia 13. lutego 1879 w przedmiocie porównania granic okręgów Reprezentacji powiatowych z granicami odnośnych Starostw.

W dalszym ciągu usiłowań naszych, mających na celu zrównanie granic okręgów Reprezentacji powiatowych z granicami odnośnych Starostw, po zebraniu wyjaśnień od Rad powiatowych, zdołaliśmy uregulować granice pięciu powiatów autonomicznych, przenosząc dwanaście gmin do innych okręgów, a zmiana ta na mocy rozporządzenia Namiestnictwa z d. 2. grudnia 1881 r. l. 10.721, już od 1. stycznia 1882 r. weszła w życie. Co się tyczy innych miejscowości będących w podobnym nie normalnem położeniu co do swej przynależności, gdy przeniesienie ich z okręgu jednej Reprezentacji powiatowej do drugiej, napotyka na liczne przeszkody miejscowe, odnosimy się oddzielnem sprawozdaniem do Wysokiego Sejmu (l. 8117/82), z wnioskiem uchwalenia zmiany granic niektórych okręgów Sądów powiatowych i Starostw, aby tyle pożądane zrównanie terytoriów politycznych powiatów z autonomicznymi do skutku przyjść mogło.

W sprawie terytorialnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych.

Powołując się na uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 29. maja 1875 r. donosimy, iż c. k. Rząd od czasu zeszłorocznej sesyi sejmowej wydał następujące rozporządzenia:

a) p. Minister sprawiedliwości oznajmił nam pod d. 23. sierpnia 1881 r. (l. 10.045), o przeniesieniu gminy Barycz z okręgu sądu pow. w Tyczynie, c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie, do okręgu c. k. sądu powiatowego w Brzozowie, a c. k. sądu obwodowego w Przemyśle, nadmieniając jednocześnie, że na teraz nie może się przychylić do żądania naszego o utworzenie nowego c. k. sądu powiatowego w Dynowie.

b) pod d. 11. września 1881 l. 14.709, o przeniesienie gmin Odporyszów i Sieradza z Tużkiem z okręgu sądu powiatowego deleg. miejsk. w Tarnowie, do okręgu c. k. Sądu pow. w Dąbrowie;

Dalej gminy Konary z okręgu Sądu powiatowego w Dąbrowie, do okręgu Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Tarnowie, zaś

c) p. Minister spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 20. września 1881 r. l. 4974, z dniem 1. grudnia 1881 r. gminy: Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrzychowice z Szymanowicami, Pasięką i Pasierbem i Wolą Rogowską przeniósł z okręgu c. k. Starostwa w Dąbrowie do okręgu Starostwa w Brzesku, a to z powodu, że gminy te mieszczą się w terytorium okręgu Sądu powiatowego w Radłowie leżącego w Starostwie Brzeskiem;

d) p. Minister sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 1. listopada 1881 l. 16.449, przeniósł gminy: Ołpiny, Szerzyny, Żurowa i Swoszowa z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku do okręgu Sądu powiatowego w Jaśle;

e) rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1881 l. 16.450, gminy Popowice i Pleszowice przeniesione z okręgu Sądu powiatowego w Niżankowicach do okręgu Sądu deleg. miejsk. w Przemyślu;

f) pod dniem 25. stycznia 1882 r. l. 1091, oznajmił nam p. Minister sprawiedliwości, że nowo utworzony Sąd obwodowy w Wadowicach z dniem 1. maja 1882 r. czynności swoje rozpoczyna;

g) pod dniem 12. stycznia 1882 r. do l. 528, o przeniesienie gminy Świdnik z okręgu Sądu powiatowego w Podbużu do okręgu takiegoż Sądu w Turce, wreszcie :

h) pod dniem 16. marca 1882 r. do l. 4021, o utworzeniu nowego Sądu powiatowego w Czarnym Dunajcu odpowiednio do uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 r., z wypuszczeniem gmin: Kościelisko, Maruszyna i Rogoźnik, które nadal pozostają przy Sądzie powiatowym w Nowym Targu, tudzież gminy Bielanka pozostającej przy okręgu Sądu powiatowego w Jordanowie.

Pogląd na sprawę szupaśnictwa.

Ze sprawozdań naszych z lat poprzednich wiadomo Wysokiemu Sejmowi iż ostateczne uregulowanie szupaśnictwa na mocy ustawy państwowej z roku 1871 i ustawy krajowej z r. 1874 nastąpiło w r. 1876, i że dopiero od tego czasu Wydział krajowy zajął się sprawdzaniem rachunków stacyj szupasowych tutejszo-krajowych.

Z powodu nieregularnego składania tych rachunków, zamknięcie rachunkowe wydatków na szupaśnictwo począwszy od r. 1876, wzmagają się w ten sposób, że wynosiły:

w r. 1876 ogółem 11.848 zł., a to w kraju wraz z kosztami administracyi 7784 zł., w obcych krajach 4064 zł.;

w r. 1877 wzrosły na 20.000 zł., a to w kraju wraz z kosztami administracyi 18.312 zł., w obcych krajach 1688 zł.;

w r. 1878 wzrosły na 31530 zł., a to w kraju wraz z kosztami administracyi 29.130 zł., w obcych krajach 2400 zł.;

w r. 1879 wzrosły na 32 974 zł., a te w kraju wraz z kosztami administracyi 22.958 zł., w obcych krajach 10.016 zł.;

w r. 1889 wzrosły na 27.542 zł., a to w kraju wraz z kosztami administracyi 23.885 zł., w obcych krajach 3657 zł.;

a w roku 1881 przypuszczać można, że osiągną cyfry 33.000 zł., albowiem w tym roku wyrównane będą wszelkie zaległe rachunki z lat przeszłych.

Tym sposobem, gdy już od roku 1882 tylko bieżące rachunki będą do załatwienia, spodziewać się należy pomyślniejszego zwrotu i nie tylko nie zachodzi obawa dalszej progresy w wydatkach szupaśniczych, lecz owszem są widoki stałego obniżania się tychże.

Jedną z ważniejszych przyczyn wzrastania tych wydatków w latach poprzednich była ta okoliczność, że dopiero w r. 1879 zajęto się likwidacją zwrotu funduszowi krajowemu kosztów szupasowych w $\frac{1}{3}$ i $\frac{1}{3}$ części przypadających od gmin, a w całości od samopłacących i od krajów obcych. Dotąd przeprowadzono wzmiankowaną likwidację za lata: 1876, 1877, 1878 i w części za rok 1879; skoro zatem w zupełności za lata ubiegłe ukończoną zostanie, a ściąganie zwrotów pójdzie raźniej niż dotąd, Wydział krajowy ma nadzieję, że wpływy z tego źródła otrzymane i na bieżące potrzeby szupaśnictwa użyte, spowodują znaczne obniżenie ogólnej dotacyi w latach następnych.

Oprócz tego, Wydział krajowy dążąc nieustannie do stałego obniżenia wydatków szupaśniczych, w ogóle spodziewa się osiągnąć cel ten także w skutek domagania się u Rządu odpowiednich zarządzeń w tym kierunku.

I tak w skutek przedstawień w odezwach naszych do l. 34.020 i 36.272/881, o potrzebie wydania władzom szupasowym zarządzeń mających na celu zmniejszenie kosztów szupaśniczych w ogóle, a kosztów podwód, konwoju i przydzienienia szupaśników w szczególe, poleciło c. k. Namiestnictwo władzom szupasowym okólnikiem z 4. lutego 1882 l. 5452, unikać mylnie dotąd praktykowanego sposobu szupasowania wszystkich włóczęgów pod konwojem, i na przyszłość z reguły zarządzać szupasowanie za paszportem przymusowym, a tylko wyjątkowo w wypadkach rzeczywistej potrzeby szupasowanie pod konwojem.

Okólnikiem zaś z 8. marca 1882 l. 8955, poleciło c. k. Namiestnictwo tymże władzom, iż popisowych wojskowych lub zbiegów rekrutacyjnych i w ogóle osoby uchylające się od obowiązku zaciągowego, nie należy odstawiać do gmin przynależności lub do rekwirującego Starosty drogą szupasu na koszt funduszu krajowego, lecz na koszt ryczałtu Starosty odsyłającego.

Wydatek na koszty szupasowe w roku 1881.

W budżecie na rok 1881 wyznaczył Wysoki Sejm w rubr. XII na pokrycie kosztów szupasowych kwotę 26.500 złr.

Na rachunek tej dotacyi asygnowano za rok 1881 po koniec marca 1882.

a) stacyom w kraju	38.805 zł.	62 $\frac{1}{2}$ ct.
b) obcym krajom	4575 „	94 „
c) koszta administracyi	4350 „	20 „
d) rozmaite wydatki	20 „	39 „
e) zaległą należytość asygnowaną w r. 1880	2121 „	22 „
	<hr/>	
ogółem	49.873 zł.	37 $\frac{1}{2}$ ct

z czego wynikłoby przekroczenie dotacyi z roku 1881 w kwocie 23.373 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct.

po strąceniu jednak dotychczasowych wpływów tytułem zwrotu kosztów szupasowych w kwocie 4674 „ 27 „

wynosiłoby właściwie przekroczenie tylko 18.699 zł. 10 ct.

które wszakże do końca roku budżetowego w miarę dalszego wpływu

zwrotów ściąganych od gmin i od stron, tudzież od obcych krajów, znacznie się jeszcze zmniejszy.

W sprawach wojskowych.

Na wezwanie c. k. Namiestnictwa z 7. lutego 1882 l. 6245, wydelegował Wydział krajowy Członka swego do składu komisji ustanowionej przy c. k. Namiestnictwie dla udzielenia wsparć z funduszu powstałego z taks wojskowych dla rodzin urlopników rezerwistów i landwerzystów powołanych do czynnej służby w Dalmacyi i Hercegowinie przeznaczonego.

Koszta kwaterunkowe
c. k. Żandarmeryi kraj.

Pismem z d. 27. stycznia 1881 l. 184, przedłożyła nam c. k. V. komenda żandarmeryi krajowej preliminarz kosztów kwaterunkowych na r. 1882 nadmieniając przytem, że w skutek rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z d. 29. października 1880 l. 15.795/3470, III. stan żandarmeryi pomnożono w naszym kraju o 90 ludzi przeznaczonych do kontroli bydła na granicy. — że koszta kwaterunku tych ludzi ponosić ma fundusz administracji politycznej (a zatem Skarb Państwa), że w przedłożonym preliminarzu (na r. 1882) zaliczyła odnośną kwotę 3875 zł. 73 ct. na karb funduszu administracji politycznej.

Tak Wydział krajowy, jak i komisya budżetowa Wys. Sejmu wspomnieli o tem w sprawozdaniach o budżecie na rok 1882, albowiem w skutek zaliczenia rzeczonych kwoty na rachunek Skarbu Państwa preliminowano na r. 1882 w rubr. IX (koszta kwaterunkowe żandarmeryi) w porównaniu z budżetem funduszków kraj. na rok 1881 wydatek niższy o kwotę 1515 zł. a. w., a Wys. Sejm przyjął tę propozycję Wydziału krajowego i komisji budżetowej wstawiając w budżet na rok 1882 na koszta kwaterunkowe żandarmeryi sumę 70.595 zł. a. w.

W bieżącym roku odstąpiła c. k. komenda żandarmeryi od normy, przez nią samą w roku zeszłym zaproponowanej, nie zaliczając na Skarb Państwa kwoty wypadającej z czynszów najmu za koszary na żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła.

Alegat 40.

W piśmie swoim z d. 8. marca 1882 l. 595, załączonem w odpisie powołuje się c. k. komenda żandarmeryi na polecenie c. k. Ministerstwa obrony krajowej, które nie zezwoliło na dalsze zarachowywanie rzeczonych kwot na karb administracji politycznej, podnosząc, że instytucya kontroli bydła nie jest jeszcze ustaloną, i że zamierza porozumieć się w swoim czasie z Wydziałem krajowym, celem oznaczenia kwoty kosztów kwaterunkowych, jaką ma ponosić Skarb Państwa za kwaterunek żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła.

Powołanem pismem oznajmiła nam c. k. komenda żandarmeryi, że stan żandarmeryi został pomnożony o dalszych 102 ludzi przeznaczonych do kontroli bydła. Stan tychże wynosi zatem obecnie 192 żandarmów, zaś kwota wypadająca na nich z ogólnej sumy czynszów najmu wynosi według kosztów preliminowanych na rok 1883 — 7316 zł. 14 ct.

Kwoty tej nie zarachowała c. k. komenda żandarmeryi na karb Skarbu Państwa, uczynił to jednak Wydział krajowy przy sprawdzeniu preliminarza na rok 1883 i zawiadomił o tem c. k. komendę żandarmeryi pismem z dnia 11. czerwca 1882 l. 12.702, załączonem w odpisie, zwracając jej uwagę na tę okoliczność, że Wydział krajowy nie może odstępywać w tym przedmiocie od

Alegat 41.

normy przyjętej w zeszłym roku przez Wysoki Sejm, a to na podstawie własnej propozycji c. k. komendy żandarmeryi krajowej.

Musimy tu jeszcze podnieść, że c. k. komenda żandarmeryi nie zaliczyła tak w preliminarzu na rok 1882, jak i w preliminarzu na rok 1883 za żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła, należności po $2\frac{1}{2}$ cta dziennie od głowy, jaką Skarb Państwa ponosi za wszystkich innych żandarmów.

W preliminarzu na rok 1882 było to usprawiedliwione tem, że c. k. komenda żandarm. sama zarachowała na karb Skarbu Państwa kwotę 3875 zł. 71 ct. z ogólnej sumy czynszów najmu za koszary.

W preliminarzu na r. 1883, nie zalicza na karb Skarbu Państwa ani jednej, ani drugiej kwoty, obarcza zatem fundusz krajowy całym kosztem kwaterunkowym za żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła, co tem więcej jest nieuzasadnionem, ile że w myśl §. 43. ustawy z d. 29. lutego 1880 (Nr 35 dz. ust. P.), wydatki połączone przy kontroli bydła z pilnowaniem lub zamknięciem granicy, ma ponosić Skarb Państwa.

Oznaczoną powyżej należność po $2\frac{1}{2}$ cta dziennie od każdego żandarma płaci Skarb Państwa za kwaterę z przynależnościami z wyjątkiem opału i oświetlenia na podstawie przepisów o kwaterunku żandarmeryi, zatwierdzonych Najwyższem postanowieniem z dnia 25. lipca 1851 (Nr 256. dz. ust. kraj.). Należność ta wynosiła pierwotnie $1\frac{1}{2}$ centa mon. konw. (§. 9. przep. kwat.), a później została zredukowaną na $2\frac{1}{2}$ cta a. w. (Rozp. Minist. z d. 25. sierpnia 1858 Nr 130. dz. ust. P.).

Zważywszy, że od r. 1851 czynsza najmu pomieszkań a zatem i koszar poszły w górę bardzo znacznie, wątpić nie można, że wymiar rzeczonych należności jest obecnie za niski, co stwierdza i ta okoliczność, że te same należności zostały dla wojska stałego, marynarki i obrony krajowej już podwyższone, a to ustawą z d. 11. czerwca 1879 (Nr 93. dz. ust. P.).

Wedle §. 31. tej ustawy płaci Skarb Państwa za kwaterunek jednego żołnierza w koszarach dziennie 6 ct. — po odliczeniu należności za opał i światło $1\frac{3}{10}$ ct. — dziennie $4\frac{7}{10}$ ct. — zatem w porównaniu z należnością za jednego żołnierza $2\frac{5}{10}$ ct. — więcej o $2\frac{2}{10}$ ct.

W obec tego stanu rzeczy, wydatki funduszu krajowego na kwaterunek żandarmeryi rosą rok rocznie, albowiem czynsze najmu koszar są z roku na rok znaczniejsze, zaś Skarb Państwa przyczynia się do tego wydatku tylko kwotą obliczoną według powołanej normy istniejącej od roku 1851 bez względu na podnoszenie czynszów najmu.

Wydatek funduszu krajowego byłby jeszcze znaczniejszym, gdyby ten fundusz musiał ponosić także koszta kwaterunku żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła, jak to żąda c. k. komenda żandarmeryi, a względnie c. k. Ministerstwo obrony krajowej.

Wydział krajowy czuł się zatem zobowiązanym do odparcia tego, jak wyżej okazano nieuzasadnionego żądania, co też uczynił załączoną w odpisie odezwę wystosowaną do c. k. komendy żandarmeryi krajowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 25. lipca 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Członek Wydziału krajowego i Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 16. kwietnia 1882. L. 3776/pr.

Wypracowany przez Świetny Wydział krajowy na mocy upoważnienia Wysokiego Sejmu i przedłożony wprost Wysokiemu c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych statut „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem” — został przez Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami zbadany, przyczem uznano potrzebę poczynienia niektórych zmian pomienionego projektu statutu. Zmiany te uwidocznione są w załączonym zrewidowanym egzemplarzu przedłożonego c. k. Ministerstwu niemieckiego tekstu statutu.

Ograniczania poczynione w zakresie działania banku okazały się potrzebnymi z tego powodu, ponieważ Wysoki Sejm uchwałami, które mi zostały udzielone szacownem pismem z dnia 21. października z. r. L. 713/S. przyjął porękę kraju tylko za dział hipoteczny, lecz nie przyjął jej także za dział bankowy projektowanej instytucyi, a dalej idące ustępstwa dla działu bankowego mogłyby tylko w takim razie być poczynione, gdyby kraj przyjął porękę także za zobowiązania z tego działu wynikające.

§. 37. projektowanego statutu wykreślono ze względu na postanowienie §. 9. ustawy o organizacyi giełd z dnia 1. kwietnia 1875 dz. n. p. Nr. 67, wedle którego pozwolenie do kontowania może być udzielonem po każdorazowem wysłuchaniu starszyny giełdowej.

Mam przeto zaszczyt upraszać w skutek reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. b. m. L. 958 o oznajmienie, czy Świetny Wydział krajowy zgadza się na zaproponowane zmiany statutu a w danym razie o nadesłanie 2 stemplowanych i 8 niestemplowanych egzemplarzy zmienionego statutu w języku polskim i niemieckim wraz z załączonym zrewidowanym egzemplarzem pomienionego statutu. Co do uchwał sejmowych o poręce kraju za dotrzymanie zobowiązań z wydawania listów zastawnych i o zaciąguięciu pożyczki w kwocie 1.025.000 zł. wydanem zostanie Najwyższe postanowienie.

Co się tyczy żądania o wyjednanie politycznej egzekucyi dla należności hipotecznych, to Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych porozumie się w tej mierze z Wysokiem c. k. Ministerstwem sprawiedliwości, zaś co do żadanego zwolnienia uchwalonych pożyczek krajowych od stempli i należności, poczyni Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych stosowne kroki po otrzymaniu statutu. — Otóż postanowienie §. 21. projektowanego statutu o egzekucyi politycznej pozostać musi aż do załatwienia tej kwestyi, w zawieszeniu.

Wreszcie mam zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu w skutek powołanego reskryptu ministeryalnego, że c. k. Rząd nie może uczynić zadość wyrażonemu w uchwale C. żądaniu Wysokiego Sejmu, ażeby założyć się mający Bank krajowy uwolniono od podatków i należności stemplowych i że bankowi temu oprócz ułatwień dopuszczalnych wedle ustawy z dnia 10. lipca 1865 (dz. u. p. N. 55.) i rozp. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 16. stycznia 1866 (dz. u. p. Nr. 9.) a wspomnionych w §. 22. projektowanego statutu w ogóle żadne inne ułatwienia pod względem finansowym nie mogą być przyznane.

D. j. w.

S t a t u t

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Cel, firma i zakres działania.

§. 1. W myśl uchwały Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 21. października 1881 ustanawia się w celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ jako samoistną osobę moralną (jurystyczną).

Na założenie tej instytucyi przeznacza Sejm krajowy fundusz w wysokości 1 miliona zł. a. w.

§. 2. Zakład ten ma główną siedzibę we Lwowie.

W pieczęci swej używać ma herbu krajowego z nazwą powyższą w obwódce. Firma Banku krajowego (po polsku: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“; po niemiecku: „Landesbank des Königreichs Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau“; po francusku: „Banque du royaume de Galicie et Lodomerie avec le grand duché de Cracovie“) podpisowaną będzie przez dwóch dyrektorów albo przez jednego dyrektora i jednego prokurzystę.

§. 3. Bank krajowy składa się z dwóch oddziałów, t. j. hipotecznego i bankowego.

A. Oddział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, spłacalnych ratami. — Pożyczki te nie mogą być niższe niż 100 zł. i udzielane będą w listach zastawnych wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek hipotecznych.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań wypływających z emisji listów zastawnych.

B. Oddział bankowy obejmuje następujące czynności:

- a)* nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;
- b)* nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych oraz obligacyi krajowych;
- c)* eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych oraz kuponów od tych listów;
- d)* udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, na urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na krajowe obligacye i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały popularne lokowane być mogą;
- e)* eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne oparte na ustawie z 9. kwietnia 1873 D. u. p. Nr. 70 jak również przez koła kredytowe, tudzież reeskontowanie weksli;
- f)* udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym opartym na ustawie z 9. kwietnia 1873 D. u. p. N. 70 oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;
- g)* udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants) przez zarządy zakładów publicznych wystawione, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;
- h)* przyjmowanie gotówki na asygnaty kasowe i na rachunek bieżący; asygnaty kasowe nie mogą opiewać na kwoty niższe niż 100 zł. a ogólna suma wydanych asygnat kasowych nie może przenosić jednego miliona zł.;
- i)* przyjmowanie depozytów;

- k) prowadzenie towarowego interesu komisowego;
- l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek;
- m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzeniu się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich.

II. Interesa hipoteczne.

A. Udzielanie pożyczek.

§. 4. Bank krajowy udziela pożyczek:

- 1) na posiadłości ziemskie w Galicyi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem położone i zapisane w księgach hipotecznych;
- 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne w miejscowościach podlegających podatkowi domowo czynszowemu, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 5. Bank krajowy udzielić może tylko pożyczki ubezpieczone hipotecznie w ten sposób, żeby udzielona pożyczka z doliczeniem poprzedzających ją na hipotece ciężarów, mieściła się w pierwszej połowie wartości hipoteki, lub też jeżeli wierzyciele hipoteczni złożą oświadczenie wciągnięte następnie do ksiąg hipotecznych, że odstępują bankowi pierwszeństwo hipoteczne dla pożyczki zamierzonej i dla praw połączonych z nią podług statutów, tak, ażeby pożyczka ubezpieczoną została w pierwszej połowie wartości hipoteki.

§. 6. Domy, na które Bank udziela pożyczki, tudzież budynki gospodarcze, których wartość uwzględniono przy udzieleniu pożyczki na posiadłość ziemską, muszą być w zakładzie przez Wydział krajowy wskazanym w ten sposób od ognia ubezpieczone, żeby suma zabezpieczona bez pozwolenia Banku nie mogła być wypłacona ubezpieczonemu.

§. 7. Bank krajowy ocenia wartość hipoteki, która ma służyć za podstawę pożyczki, z uwzględnieniem stokrotnego podatku gruntowego, katastralnych oszacowań przychodu, kontraktów kupna i dzierżawy, miejscowych cen ziemi, czynszów dzierżawnych, działów familijnych i przeprowadzonych detaksacyi sądowych. Jako wartość domów czynszowych znajdujących się w dobrym stanie, może Bank krajowy przyjąć najwyżej kwotę wynikłą z obliczenia w ten sposób uskutecznionego, że z przeciętnego dochodu ostatnich sześciu lat, a przy domach w późniejszym czasie zbudowanych, z przeciętnego dochodu rocznego od czasu, jak są zamieszkane, straconą zostanie jedna trzecia część, a w miarę stosunków miejscowych, więcej aż do połowy, zaś reszta kapitalizowana najmniej po 5 od sta. W żadnym jednak razie kwota stracona z dochodu rocznego nie może być mniejszą, niż suma podatkowa wraz z dodatkami, opłacanymi przeciętnie z domu, o który chodzi w latach wziętych za podstawę przy obliczeniu dochodu.

Jako podstawa ocenienia hipoteki tak co do posiadłości wiejskich jak i miejskich, służyć może także oszacowanie przedsięwzięte na żądanie i koszt proszącego o pożyczkę.

Pożyczki hipoteczne udzielane na podstawie osobnego oszacowania o ile co do dóbr przenoszą 50.000 złr. a co do domów 25.000 złr., wymagają przyzwolenia rady nadzorczej.

Bliższe szczegóły co do postępowania przy ocenianiu wartości hipotek i udzielaniu pożyczek, zawiera regulamin.

§. 8. Bank krajowy może odmówić pożyczki bez podania powodów.

§. 9. Przy nabyciu istniejącej już wierzytelności hipotecznej muszą być zapewnione takie same prawa, jakich zakład wymaga przy każdej pożyczce

W razie gdyby pierwotny skrypt dłużny temu postanowieniu nie odpowiadał, natenczas ma być uzupełnionym w tej mierze przez dodatkowe oświadczenie właściciela, którego nieruchomości obciążoną jest ową wierzytelnością, w razie potrzeby także przez odpowiednie oświadczenie ze strony innych wierzycieli hipotecznych.

§. 10. Mimo wypełnienia wszystkich wskazanych warunków, wypłata pożyczki może być odmówioną:

- a) jeżeli od czasu przyznania pożyczki wartość hipoteki tak się zmniejszyła, że nie przedstawia już dostatecznego bezpieczeństwa w myśl statutu (§. 5.);
- b) jeżeli proszący o pożyczkę w przeciągu dni 30 po uwiadomieniu, że pożyczka przygotowana jest do wydania, takowej nie podniósł;
- c) jeżeli zmarł proszący o pożyczkę;
- d) jeżeli utworzono konkurs do jego majątku;
- e) jeżeli sądowa licytacja realności ofiarowanej na hipotekę jest w toku.

B. Stosunek dłużnika hipotecznego do zakładu.

§. 11. Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie statutom działu hipotecznego Banku krajowego jako obowiązującej dlań normie.

Pod tym warunkiem wchodzi w zastosowanie postanowienia zawarte w tym rozdziale a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę prowizyi i kapitału) spłacać w ustanowionych półrocznych terminach z góry, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu. Stopę procentową pożyczek i wysokość dodatku na koszt zarządu ustanowi Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcji i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§. 12. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwej wypowie, albo uiszczy od niej umówioną prowizję za czas do upływu tego terminu nie dostający. — Wszelkie spłaty kapitału ponad plan umorzenia mogą być uskuteczniiane jedynie w jednym z terminów, dla spłaty rat ustanowionych.

§. 13. Prowizya i umówione raty umorzenia mają być zawsze uiszczane w gotówce, w wyloszonych i płatnych już listach zastawnych lub zapadłych kuponach, wszelkie zaś spłaty kapitału, któreby dłużnik chciał uskutecznić nad plan umorzenia, wolno mu uiszczyć w listach zastawnych wartości nominalnej lub w gotówce.

§. 14. Dla ulżenia dłużnikom każdy termin spłaty rat pożyczkowych obejmować będzie dni piętnaście, tak, że dopiero po upływie piętnastego dnia od nieuiszczonych rat obliczana będzie prowizya zwłoki, która jedynie w gotówce może być uiszczoną.

§. 15. Bank upoważnionym jest żądać od dłużnika:

- a) ażeby wykazał się uiszczeniem opłaty asekuracyjnej od budynków, których wartość została wziętą w rachubę przy wymiarze pożyczki;
- b) aby wykazał się uiszczeniem podatków opłacanych z nieruchomości za hipotekę służącej;
- c) aby wykazał się uiszczeniem prowizyi od innych kapitałów, ciężających na tej samej hipotece a poprzedzających pożyczkę zaciągniętą w zakładzie.

§. 16. Bank krajowy ma prawo nawet bez porozumienia się z dłużnikiem hipotecznym dopełnić na jego rachunek wypłaty należnych z dóbr obciążonych pożyczką hipoteczną podatków i innych ciężarów, jak niemniej renty i procentów od kapitału, poprzedzającego na hipotece wierzytelność banku, oraz premii asekuracyjnej.

Bank krajowy może umówić się z jednym z zakładów asekuracyjnych krajowych o spłatę premii asekuracyjnej z kasy swojej i żądać od dłużnika hipotecznego zwrotu takowej przy spłacie rat amortyzacyjnych pożyczki.

§. 17. Jeżeli dłużnik nie uiszczy w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawnionym ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

W razie jeżeli hipoteka takiej uległa zmianie, że nie daje już Bankowi krajowemu zabezpieczenia w statucie wymaganego, służy zakładowi prawo wypowiedzenia całej wierzytelności na trzy miesiące bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

§. 18. Dłużnik może żądać w każdym czasie pokwitowania na spłaconą dotąd część pożyczki z zezwoleniem na wykreślenie tej spłaconej sumy ze stanu biernego nieruchomości za hipotekę służącą.

§. 19. Jeżeli przynajmniej czwarta część pożyczonego kapitału spłaconą została, może dłużnik żądać ustanowienia nowego planu amortyzacyjnego dla reszty pożyczki.

§. 20. Celem ściągnięcia zaległych prowizyj i rat umarzających od pożyczek hipotecznych oraz innych należności, które dłużnik hipoteczny zobowiązał się uiszczyć, może Bank żądać egzekucyi politycznej lub sądowej.

W razie egzekucyi sądowej służy zakładowi przywileje wymienione w art. II. do IV. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 28. października 1865 N. 110 Dz. p. p., zaś w razie sekwestracji prawo określone w §. 5. rozporządzenia ministeryalnego z 18. lipca 1859 (Dz. p. p. N. 130).

§. 21. Bankowi krajowemu służy wolność od opłat przy dokumentach, oraz wolność od opłaty stempla od wydawanych listów zastawnych i kuponów w myśl ustawy z dnia 10. lipca 1865 N. 55 Dz. p. p. i rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 16. stycznia 1866 N. 9. dz. p. p.

Wszelkie inne opłaty stemplowe, lub w innej formie pobierane, jakieby należały skarbowi publiczemu od pożyczki hipotecznej lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C. Listy zastawne.

§. 22. Na podstawie udzielonych w myśl niniejszego statutu pożyczek hipotecznych, Bank krajowy wydawać będzie listy zastawne t. j. dokumenta zapewniające właścicielom tychże wypłaty procentów i kapitału pod warunkami, w samych listach zastawnych wyszczególnionymi.

§. 23. Ogólna suma listów zastawnych znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać w żadnym razie ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności hipotecznych zakładu.

W razie spłaty pożyczek hipotecznych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu, winien bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość listów zastawnych.

§. 24. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też naraz w skutek wypowiedzenia pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie listów zastawnych wylosowanych podług wartości nominalnej.

§. 25. Opłata procentów i kapitału poręczona zostaje posiadaczom listów zastawnych wierzytelnościami hipotecznymi Banku krajowego, innemi jego aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rządzie gwarancją funduszu krajowego w myśl uchwały Sejmu krajowego z dnia 21. października 1881.

§. 26. Każdy cel zastawny ma zawierać:

- a) oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- c) walutę, w której kapitał i procenty będą płacone;
- d) termin umorzenia kapitału;
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;
- f) podpis i pieczęć dyrekcji;
- g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza, że list zastawny wydano na podstawie nabytej przez Bank odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej;
- h) powołanie się na przysługującą listom zastawnym Banku krajowego gwarancję funduszu krajowego, wreszcie
- i) na odwrotnej stronie paragrafy statutu, odnoszące się do listów zastawnych.

§. 27. Stopa procentowa listów zastawnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie listy zostały wydane.

§. 28. Listy zastawne opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 29. Listy zastawne będą opiewać na 50 zł. 100 zł. lub wyższe przez 100 podzielne kwoty.

§. 30. Czas obiegu listów zastawnych może być oznaczonym z góry, lub też zależnym od wylosowania.

§. 31. Jeżeli list zastawny ściągnięty zostaje z obiegu, należące doń a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone.

W braku tych kuponów potrącona będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacja w drodze prawnej nie została przeprowadzona.

§. 32. Zapadłe kupony od listów zastawnych, kwity procentowe i wylosowane listy zastawne będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które dyrekcyja z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznaczy i poda do publicznej wiadomości. — Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, równie jak wylosowane listy zastawne niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości są zadawnione i nie mogą być więcej żądane.

§. 33. Bank uważa posiadacza listu zastawnego i posiadacza kuponu za właścicieli tychże.

Jeżeli kto chce zapewnić sobie pobór procentów od listów zastawnych do niego należących, lub jeżeli list zastawny i przychód z niego płynący ma być stale poświęcony na pewien cel, natenczas należy wnieść do Banku pisemną prośbę o winkulowanie.

Przy wypłacie procentu od winkulowanych listów zastawnych, co za kwitami się odbywa, Bank nie jest obowiązany rozpoznawać prawdziwości podpisu i nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w tym względzie.

Wolno jednak właścicielowi listu zastawnego żądać, aby zapłata kapitału przypadającego na winkulowany list zastawny, wypłata procentów, a w końcu dewinkulacyja listu zastawnego nastąpić mogła jedynie za przedłożeniem jego podpisu, notaryalnie lub sądownie legalizowanego.

§. 34. W celu dewinkulowania listów zastawnych, winkulowanych na rzecz gmin, lub innych pod opieką władz zostających korporacyj i zakładów, potrzebnem jest nadto przyzwolenie władzy nadzorczej.

Jeżeli ma nastąpić dewinkulacyja listu zastawnego na żądanie innej osoby, a nie tej, którą wymienia zastrzeżenie na liście zastawnym umieszczone, natenczas żądający musi się wykazać dokumentami publicznymi, albo notaryalnie lub sądownie legalizowanymi, że nabył własność listu zastawnego.

§. 35. Listy zastawne Banku krajowego mogą być użyte na lokacyę kapitałów fundacyjnych, kapitałów należących do zakładów zostających pod dozorem publicznym, tudzież funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych i nareszcie służyć mogą według kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych lub kontraktowych.

III. Interesa bankowe.

a) *Interes eskontowy, pożyczkowy i zastawniczy.*

§. 36. Bank krajowy upoważniony jest eskontować weksle, asygnacye i obligi.

Weksle muszą mieć z reguły trzy, a przynajmniej dwa podpisy osób lub instytucyj finansowych wekslowo obowiązanych, znanych z wypłacalności.

Bank nie potrzebuje podawać powodów nieprzyjęcia weksłu do eskontu.

§. 37. Dla ocenienia weksli podanych do eskontu a względnie do reeskontu, złożony będzie komitet cenzorów mianowanych, po zasięgnięciu opinii izb handlowych i towarzystw rolniczych, na wniosek dyrekcyi przez Radę nadzorczą, a zatwierdzonych przez Wydział krajowy na trzy lata.

Po upływie trzechlecia ci sami cenzorowie mogą być ponownie powołani. Krewni w linii zstępnej i wstępnej, spółnicy i prokurzyści dyrektorów i cenzorów nie mogą być cenzorami.

§. 38. Przy objęciu swego urzędowania cenzorowie złożyć mają pisemne przyrzeczenie, że przy ocenieniu weksli postępować będą z największą bezstronnością.

Żaden z nich nie może brać udziału w ocenianiu weksli przedsiębiorstwa, w którym uczestniczy w jakikolwiek sposób.

§. 39. Gminom i powiatom Bank krajowy udzielać będzie pożyczki po przedłożeniu uchwał właściwych reprezentacji, powziętych w tej mierze i po wykazaniu się przepisaniem w ustawach zatwierdzeniem uchwał przez władze wyższe.

§. 40. Bank krajowy udzielać będzie pożyczki na akta notaryalne gminom, powiatom, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym, opartym na nstawie z dnia 9. kwietnia 1873, Dz. u. p. nr. 70, oraz kołom kredytowym, kasom oszczędności w ogóle, gminnym i powiatowym kasom oszczędności i kasom pożyczkowym, ostatnim czterem instytucjom jednak tylko za poręczeniem właściwych gmin lub powiatów, wykazaniem uchwałą reprezentacji gminnej lub powiatowej, zatwierdzoną przez władzę wyższą, jak tego ustawy wymagają.

§. 41. Na podstawie pożyczek udzielonych powiatom lub gminom i do wysokości tych pożyczek wydawać może Bank krajowy obligacye komunalne.

Za opłatę procentów i kapitału tych obligacyi ręczy Bank krajowy przedewszystkiem pożyczkami powiatowemi i gminnemi, dalej funduszem rezerwowym i aktywami swojemi.

Na każdej obligacyi komunalnej umieszczone będzie potwierdzenie Rady nadzorczej, iż obligacya wydana została na podstawie pożyczki udzielonej gminie lub powiatowi.

§. 42. Zaliczki na zastaw papierów publicznych (§. 3. lit. d.) udzielane będą na przeciąg czasu nie krótszy jak dni 8, a nie dłuższy jak dni 90.

Rada nadzorcza ustanowi na wniosek Dyrekcyi normy, na które papiery wartościowe, do jakiej wysokości i na jaki procent zaliczki udzielane być mają.

§. 43. Dłużnikowi wolno spłacić przed terminem zaliczkę na zastaw papierów otrzymaną. Nie upoważnia go to jednak do żądania zwrotu procentów z góry uiszczonych.

§. 44. Jeżeli przyjęta przy udzieleniu zaliczki wartość giełdowa papierów w zastaw danych, obniży się na $\frac{3}{4}$ przyjętej wartości kursowej, winien dłużnik złożyć odpowiedni dalszy zastaw, lub spłacić stosowną część zaliczki. W przeciwnym razie Bank krajowy upoważnionym jest sprzedać zastaw w całości lub w części na giełdzie przed terminem spłaty zaliczki, a nadwyżkę po zaspokojeniu własnej należitości pozostałą, przechować jako depozyt bezprocentowy do dyspozycyi dłużnika, lub na rzecz jego złożyć do Sądu.

Jeżeliby kwota ze sprzedaży zastawu uzyskana, nie wystarczała na zaspokojenie pretensyi Banku, dłużnik obowiązany jest pokryć pozostałą resztę pretensyi.

§. 45. Jeżeli zaliczka nie została spłaconą w terminie, npoważniony jest Bank bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencyi sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensyi, do których należą także koszta sprzedaży.

§. 46. Rada nadzorcza oznaczy, na jakie przedmioty mogą być udzielane pożyczki w oddziale zastawniczym, oraz ustanowi na wniosek Dyrekcyi wysokość stopy procentowej i należitości manipulacyjnych. Wysokość tych ostatnich należitości wymaga zatwierdzenia Rządu.

§. 47. Pożyczki na zastaw (§. 46) udzielane będą na czas nie dłuższy, jak 6 miesięcy i mogą być także częściowo spłacane.

§. 48. Jeżeli przedmioty zastawione nie zostaną w terminie wykupione lub na nowo zastawione, natenczas służy Bankowi krajowemu prawo bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencyi sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensyj, do których należą także koszta sprzedaży. Sprzedaż nastąpić ma w drodze publicznej licytacji. Towary, mające cenę giełdową lub targową, mogą być także sprzedane bez licytacji przez przysięgłego stręczyciela.

§. 49. Bank krajowy uważa posiadacza kwitu zastawniczego za uprawnionego do wykupu zastawów i w ogóle do wszelkich czynności, jakie właściciel zastawu przedsiębrać może. Zakład nie bada wiarygodności potrzebnych w interesie zastawniczym podpisów stron i nie przyjmuje żadnej za nie odpowiedzialności.

b) Przyjmowanie pieniędzy na asygnaty kasowe i rachunek bieżący.

§. 50. Bank krajowy wydawać będzie na złożoną gotówkę w kwocie najmniej 100 zł. w. a. oprocentowane asygnaty kasowe.

Formularze asygnat podlegają zatwierdzeniu Rządu.

§. 51. Bank krajowy będzie przyjmować gotówkę na rachunek bieżący i uskuteczniać do wysokości złożonej kwoty wypłaty zlecone przez wkładającego, bądź wypłacając w gotówce przekazy (*cheques*) przezeń wystawione, bądź przepisując na żądanie wkładającego kwotę przezeń złożoną w całości lub części na rachunek innej osoby.

Formularze przekazów (*cheques*) podlegają rządowemu zatwierdzeniu.

§. 52. Zakład uważa posiadacza na okaziciela opiewającej asygnaty kasowej za uprawnionego do odbioru pieniędzy, o ile wkładający nie zastrzeże, iż pieniądze mogą być wydane tylko jemu lub wylegitymowanemu legalizowanym dokumentem pełnomocnikowi albo prawonabywcy.

c) Inne interesa bankowe.

§. 53. Sposób prowadzenia interesów bankowych, wymienionych w §. 3. statutu w ustępie B, pod lit. a, b, c, i i, określa regulamin.

§. 54. Rada nadzorcza oznaczy, na jakie towary rozciągać się ma interes komisowy Banku krajowego i wyda szczegółowe instrukcje w tej mierze.

§. 55. Czynności pośredniczenia w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie pożyczek (§. 3. ustęp B. lit. l.) mogą być przedsiębrane tylko za poprzednią uchwałą Rady Nadzorczej powziętą od wypadku do wypadku.

Udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich, określone będzie osobną instrukcją ułożoną przez Radę nadzorczą a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

d) Interesa bankowe z stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi, opartemi na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 (Dz. u. p. nr. 70.)

§. 56. Dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, opartych na ustawie z 9. kwietnia 1873 (Dz. u. p. nr. 70) może Bank krajowy utworzyć osobny oddział interesów bankowych, a to z jednej strony w celu ułatwienia tym stowarzyszeniom kredytu udzielanego w myśl poprzednich postanowień tego statutu, w celu otwarcia im na podstawie odpowiednich skryptów notaryalnych kredytu niepokrytego w rachunku bieżącym, w celu ułatwiania ich interesów pieniężnych na placach bankowych, oraz w celu lokacyi zwyczaj kasowych tych stowarzyszeń, z drugiej strony celem korzystania z ich pośrednictwa w interesach Banku.

§. 57. W razie utworzenia takiego oddziału, stowarzyszenia chcące być dopuszczone do korzystania z niego, winne się poddać nadzorowi Banku krajowego w myśl instrukcyi osobnej, którą uchwali Rada nadzorcza.

Dla oddziału tego ustanowionym będzie osobny komitet cenzorów, przy którego utworzeniu przyznana będzie stowarzyszeniom ingerencya, określona bliżej przez Radę nadzorczą w osobnej instrukcyi.

§. 58. Bank krajowy w myśl postanowienia §. 3. następu B. pod lit. l., współdziałać będzie przy zachowaniu przepisu § 55. przy zakładaniu towarzystw zarobkowych i gospodarczych, mających za przedmiot przedsiębiorstwa pod przytoczoną literą l. wymienione.

e) Uposażenie działu bankowego.

§. 59. Za zobowiązania Banku krajowego wypływające z interesów bankowych (§. 3. lit. B) odpowiada przedewszystkiem fundusz rezerwowy, utworzyć się mający w myśl postanowienia §. 62 lit. b. statutu, następnie zaś kapitał zakładowy, składający się z kwoty jednego miliona zł., którą kraj wyposaża dział bankowy i z kwot przekazywanych na pomnożenie kapitału zakładowego w myśl §. 62. lit. a, statutu.

§. 60. Jeśliby w skutek zaszłych strat kapitał zakładowy Banku krajowego zmniejszył się do połowy, Rada Nadzorcza obowiązana jest donieść o tem niezwłocznie Wydziałowi krajowemu celem dalszego zarządzenia.

IV. Bilans i fundusz rezerwowy.

§. 61. Rok słoneczny jest rokiem administracyjnym Banku. Corocznie dnia 31. grudnia Dyrekcyja zamyka rachunki i układa bilans i inwentarz majątkowy Banku. Zestawienia te, po ścisłym sprawdzeniu, zaopatrzone podpisem Dyrekcyi i naczelnego buchhaltera Rada Nadzorcza przesyła wraz z sprawozdaniem swem Wydziałowi krajowemu, który przedłoży je Sejmowi na najbliższej sesyi celem wydania absolutoryum.

Jeśliby Bank wszedł w życie w ciągu roku słonecznego, natenczas pierwsze zamknięcie rachunków i bilans, tudzież inwentarz majątkowy, ułożone będą dopiero z końcem najbliższego roku słonecznego.

§. 62. Nadwyżka przychodów Banku, obliczona w myśl postanowień prawa handlowego obracaną będzie:

a) w 70% na pomnożenie zakładowego majątku Banku, dopóki tenże nie dojdzie do dwóch milionów zł.

b) w 30% na utworzenie funduszu rezerwowego w celu pokrycia możebnych strat.

Fundusz rezerwowy służy zarówno dla oddziału hipotecznego jak i bankowego.

§. 63. Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do dwóch milionów zł. nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycyi Sejmowi krajowemu.

V. Zarząd i nadzór.

§. 64. Bezpośredni zarząd Banku krajowego i zastępywanie tegoż w obec trzecich osób należy do Dyrekcyi.

§. 65. Dyrekcyja ma siedzibę we Lwowie i składa się z trzech dyrektorów.

Wrazie przeszkody w urzędowaniu dyrektora, Wydział krajowy zarządza zastępstwo z łona Rady nadzorczej.

§. 66. Wydział krajowy mianuje dyrektorów na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej a naczelnego buchhaltera i kasjera na podstawie przedstawienia Dyrekcyi, oznaczając zarazem wysokość kaucyi służbowej dla obu ostatnich funkcjonaryuszy.

Stosunki służbowe Dyrektorów określi Wydział krajowy po wysłuchaniu Rady nadzorczej osobnemi normami, które poda do wiadomości Sejmu krajowego.

§. 67. Dyrekcyi podlegają wszyscy urzędnicy i słuźy Banku. Ustanowienie i zmiana etatu następuje za uchwałą Wydziału krajowego powziętą na podstawie wniosków Rady Nadzorczej. — Obsadzenie posad z wyjątkiem naczelnego buchhaltera i kasjera (§. 66.) należy do Dyrekcyi, z zastrzeżeniem zatwierdzenia nominacyi urzędników przez Radę Nadzorczą.

§. 68. Do ważności uchwał Dyrekcyi potrzebny jest komplet trzech dyrektorów, lub urzędujących zastępców i zgoda dwóch uczestników posiedzenia.

Dokumenta zobowiązujące zakład muszą być podpisane przez dwóch Dyrektorów, albo przez jednego z nich i jednego zastępcę.

Przepisy o prokurzystach oraz bliższe szczegóły wewnętrznego toku i rozdziału czynności zawiera regulamin.

§. 69. Rada Nadzorcza wykonuje kontrolę nad Bankiem krajowym i czuwa nad jego bezpieczeństwem.

§. 70. Do zakresu Rady Nadzorczej należy:

A. w dziale hipotecznym :

1) potwierdzanie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie nabytej przez Bank, a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej (§. 26 lit. g.)

B. w dziale bankowym :

2) potwierdzanie pożyczek gminnych i powiatowych na obligacjach komunalnych, że wydane zostały na podstawie pożyczki udzielonej gminie lub powiatowi (§. 40).

3) mianowanie cenzorów (§. 37).

4) oznaczanie wysokości zaliczek i procentu przy przyjmowaniu papierów wartościowych w zastaw (§. 42).

5) oznaczanie przedmiotów, które w zastaw będą brane, oraz ustanawianie wysokości procentu i należyłości manipulacyjnej w oddziale zastawniczym (§. 46).

6) ustanawianie należyłości od depozytów przyjętych przez Bank do przechowania.

7) oznaczanie towarów, które obejmować może interes komisowy Banku i wydanie osobnych instrukcyi dla interesu komisowego (§. 54).

8) przyzwalanie od wypadku do wypadku na podejmowanie czynności określonych w §. 3. ustępie B. pod lit. 1) tego statutu (§. 55).

9) wydanie instrukcyi osobnej co do interesów z stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi (§. 57).

C. w ogólności :

10) wnioski do zmiany regulaminu dla Banku krajowego, ewentualnie wydanie regulaminu dla filii Banku oraz prowincjonalnych organów pomocniczych i wykonawczych. (§. 74).

11) przedstawianie propozycyi na posady dyrektorów (§. 66).

12) wnioski do ustanowienia i zmiany etatu, oraz zatwierdzanie nominacyi urzędników (§. 67).

13) uchwalanie, czy ma być naruszony kapitał funduszu rezerwowego.

14) przekonywanie się o stanie funduszy Banku i o prowadzeniu interesów, przeprowadzanie przynajmniej co kwartał skontra kasy i rewizyi ksiąg.

§. 71. Rada Nadzorcza składa się z dziewięciu członków i czterech zastępców wybranych przez Sejm krajowy na przedstawienie Wydziału krajowego.

Wydział krajowy mianuje z grona Rady Nadzorczej Przewodniczącego i jego Zastępcę.

Członkowie Wydziału krajowego, urzędnicy krajowi, dyrektorowie i urzędnicy Banku krajowego nie mogą być członkami Rady Nadzorczej.

§. 72. Na posiedzeniach Rady Nadzorczej biorą udział z głosem doradczym dyrektorowie, lub urzędujący ich zastępcy z wyjątkiem spraw wymienionych w §. 70 pod liczbami 11 i 14, które załatwiane być mają w nieobecności urzędujących członków Dyrekcji.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej potrzebna jest obecność pięciu członków Rady Nadzorczej lub ich zastępców oraz dwóch dyrektorów lub urzędujących zastępców i większość głosów obecnych członków Rady Nadzorczej, względnie ich zastępców.

Przy załatwianiu spraw wymienionych w §. 70. pod liczbami 11 i 13 potrzebną jest obecność siedmiu członków Rady Nadzorczej, lub ich zastępców.

Bliższe szczegóły co do toku czynności Rady Nadzorczej określi regulamin.

§. 73. Zwierzchni nadzór nad Bankiem krajowym wykonuje Reprezentacya kraju tj. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.

W szczególności należy do Wydziału krajowego:

- 1) wydanie regulaminu dla Banku krajowego (§. 70 lit. C. l. 10.
- 2) ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§. 11) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizji zwłoki (§. 14).
- 3) oznaczanie miejscowości, w których Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy (§. 4).
- 4) oznaczenie zakładu ubezpieczeń, w którym mają być nbezpieczone budynki służące za hipotekę pożyczki (§. 6).
- 5) zatwierdzanie cenzorów (§. 37).
- 6) zatwierdzenie instrukcyi o wykonywaniu przedsiębiorstw melioracyjnych (§. 55).
- 7) przedkładanie każdoczesnemu Sejmowi sprawozdania o stanie Banku krajowego (§. 61).
- 8) mianowanie dyrektorów, naczelnego buchhaltera i kasyera, oraz zarządzanie zastępstwa w dyrekcji (§§. 65 i 66).
- 9) ustanowienie norm służbowych dla dyrekcji i urzędników, oraz ustanowienie i zmiana etatu (§. 66 i 67).
- 10) ustanawianie filii oraz organów pomocniczych i wykonawczych dla Banku krajowego (§. 75).
- 11) skontrolowanie kasy Banku krajowego i rewidowanie ksiąg każdej chwili, kiedy potrzeba tego uznana została.
- 12) wykonywanie nadzoru w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (Dz. ust. p. Nr. 48) i ustanowienie komisarza, który wykonywać ma funkcye wskazane w przytoczonej ustawie.

Oddział bankowy zostaje pod nadzorem Rządu w myśl cesarskiego patentu z d. 26. listopada 1852 (Dz. ust. p. Nr. 253).

§. 74. Bank krajowy ma prawo zakładać filie w kraju oraz ustanawiać prowincjonalne organa pomocnicze i wykonawcze dla wszystkich lub niektórych tylko działów swojego zakresu. Ustanawianie filii oraz organów pomocniczych i wykonawczych z oznaczeniem zakresu działania, uchwała Wydział krajowy na wniosek Rady Nadzorczej, która następnie osobnymi regulaminami i instrukcyami określi szczegółowo stosunek filii i wspomnianych organów do centralnego zarządu.

§. 75. Przy pożyczkach nieprzenoszących 1000 zł. a. w. wypłata kapitału pożyczkowego i pobór rat pożyczkowych mogą się odbywać:

- a) za pośrednictwem rządowych kas poborowych o tyle i na tak długi czas, jak rząd na to przyzwoli, i
- b) za pośrednictwem kas Wydziałów powiatowych.

VI. Zmiana statutów i zwinięcie zakładu.

§. 76. Zmiany statutów uchwała Sejm krajowy. Zmiany te podlegają zatwierdzeniu Rządu.

Jeśliby okoliczności wymagały zwinięcia zakładu, winien Wydział krajowy po wysłuchaniu Rady Nadzorczej przedłożyć odpowiednie wnioski Sejmowi, który uchwali zarazem sposób przeprowadzenia postanowionego zwinięcia zakładu.

§. 77. W razie rozwiązania Banku krajowego w skutek uchwały Sejmu krajowego, cały majątek Banku przechodzi na własność kraju.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 7. maja 1882 L. 4.562/pr.

Jego ces. i król. Apostolska Mość

raczył najwyższem postanowieniem z dnia 27. kwietnia b. r. zatwierdzić najmiłościwiej uchwalone przez Sejm krajowy wedle udzielonych mi szacownem pismem z dnia 21. października z. r. L. 713/S. rezolucyj A. i B. przyjęcie poręki kraju za dotrzymanie zobowiązań z wydawania listów zastawnych przez Bank krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim wynikających.

Jednocześnie raczył Jego ces. i król. Apostolska Mość powołanem najwyższem postanowieniem użyzyć najmiłościwiej najwyższej Sankeyi nchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy, którą Świetny Wydział upoważniony został do zaciągnięcia imieniem krają na założenie i wyposażenie Banku krajowego pożyczki w ilości 1,025.000 zł. pod warunkami najmniej uciążliwymi.

Zarządzając równocześnie ogłoszenie powyższej ustawy w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Wysokiego Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 2. b. m. L. 6.646 odnośnie do mojej odezwy z dnia 16. kwietnia b. r. L. 3.776/pr. z nadmienieniem, że Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych, zatwierdziło oraz powołanym reskrytem w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami wypracowany przez Świetny Wydział w myśl reskryptu ministryalego z dnia 10. kwietnia b. r. L. 958, statut założyć się mającego Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim z wyjątkiem postanowień §. 20. co do egzekucyi politycznej dla należytości hipotecznych, które to postanowienia aż do wydania potrzebnej ku temu ustawy pozostają w zawieszaniu, również i ogłoszenie pomienionego statutu zastrzega się do chwili, w której wyż pomieniona ustawa przyjdzie do skutku.

D. j. w.

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

L. 24.799/1882.

Statut organizacyjny

krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

I. Postanowienia ogólne.

Cel szkoły.

§. 1. Celem „krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie“ jest wykształcenie gospodarzy wiejskich uzdolnionych do zarządu folwarku.

Środki do dopięcia celu.

§. 2. Cel ten ma być osiągniętym:

a) Przez uzupełnienie ogólnego wykształcenia uczniów do zakładu wstępujących;

b) przez udzielanie nauk zasadniczych i zawodowych, potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa wiejskiego;

c) przez praktyczną naukę przy gospodarstwie folwarcznem w Czernichowie, przez demonstracje, ćwiczenia w robotach, wycieczki, repetytoria i pisemne opracowania zadań.

§. 3. Uczniowie zakładu utrzymywani są w internacie pod ścisłym dozorem.

Trwanie nauk.
Język wykładowy.

§. 4. Nauka w zakładzie trwa lat trzy, podzielone na 6 półroczy.

§. 5. Językiem wykładowym jest język polski.

II. Plan nauk.

Plan nauki teoretycznej.

§. 6. Nauka teoretyczna obejmuje:

I. Nauki ogólnie kształcące:

- 1) religię;
- 2) naukę języka polskiego i literatury polskiej;
- 3) naukę języka niemieckiego ze szczególnem uwzględnieniem terminologii nauk zasadniczych i zawodowych, planem objętych;
- 4) historię, geografję i zarys statystyki ogólnej.

II. Nauki zasadnicze:

- 1) arytmetykę i algebrę; geometryę z trygonometrią i stereometrią;
- 2) fizykę i meteorologię;
- 3) chemię ogólną nieorganiczną i organiczną, chemię rolniczą;
- 4) mineralogję, geognozyę z nauką o terenie, petrografję i pedologję;
- 5) botanikę; anatomję i fizyologję roślin;
- 6) zoologję, anatomję i fizyologję zwierząt domowych; naukę o zwierzętach rolnictwu szkodliwych i pożytecznych;
- 7) zarys nauki gospodarstwa społecznego.

III. Nauki zawodowe:

A. Główne:

- 1) rolnictwo: naukę o ziemi, o nawozach i o uprawie mechanicznej ziemi; ogólną i szczegółową naukę produkeyi roślin gospodarskich; naukę o uprawie łąk; naukę o melioracyach (osuszaniu i nawodnianiu); naukę o narzędziach i maszynach rolniczych;
- 2) chów: ogólną naukę chowu zwierząt domowych; szczegółową naukę chowu koni, bydła rogatego, owiec, trzody chlewnej, drobiu i pszczół.
- 3) naukę administracyi, taksacyi dóbr i rachunkowości gospodarczej;
- 4) technologję rolniczą;
- 5) encyklopedyę leśnictwa.

B. Pomocnicze.

- 6) weterynaryę;
- 7) miernictwo;
- 8) budownictwo wiejskie;
- 9) naukę o ustawach rolnych;
- 10) statystykę rolniczą.

Szczegółowy plan nauk.

§. 7. Zakres, treść, wzajemny stosunek powyżej wyszczególnionych nauk, tndzież rozkład ich na kursa, określa bliżej szczegółowy plan nauk.

Demonstracye, ćwiczenia,
wycieczki i zajęcia prak-
tyczne.

§. 8. Ku objaśnieniu i uzupełnieniu wykładów teoretycznych służą:

a) odpowiednie demonstracye i ćwiczenia w polu, w ogrodzie, w lesie, na folwarku i w laboratoryach, tudzież wycieczki przedsiębrane pod kierownictwem nauczycieli;

b) ćwiczenie się we własnoręcznem wykonywaniu odpowiednich robót w polu, w oborze, w stodole itd. aż do nabycia zupełnej technicznej wprawy w wykonywaniu i biegłości w dokładnem ocenianiu roboty we wszelkich jej szczegółach.

Repetytorya i pisemne
opracowywania zadań.

§. 9. W miarę potrzeby urządzają się od czasu do czasu repetytorya.

Nadto ćwiczą się uczniowie w pisemnem opracowywaniu zadań, wskazanych im przez nauczycieli.

Środki naukowe.

§. 10. Środkami naukowymi szkoły są:

1. Folwark Czernichowski, będący własnością szkoły, wraz z lasem i plantacją wyklín;

2. Wydzielone z gruntów folwarcznych pole doświadczalne, służące do przeprowadzenia prób i doświadczeń z rozmaitymi pognojami, sposobami uprawy i produkcją roślin gospodarskich;

3. ogród botaniczny, ogród warzywny, sad i pasieka;

4. biblioteka szkolna i czytelnia;

5. zbiór narzędzi, machin i modeli;

6. zbiór okazów zoologicznych, anatomicznych i botanicznych, i gabinet fizyczny;

7. muzeum okazów, potrzebnych dla reszty przedmiotów, objętych planem nauk;

8. laboratorium chemiczne;

9. stacye meteorologiczne.

III. Nauczyciele.

Skład grona nauczycieli.

§. 11. Grono nauczycieli stanowią:

a) nauczyciele zwyczajni (stali), z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły, a mianowicie:

1. trzech nauczyciele do wykładu nauk zawodowych;

2. dwa nauczyciele do wykładu nauk zasadniczych;

b) Nauczyciele niestali:

1. kapelan;

2. odpowiednia liczba adjunktów i docentów.

Mianowanie nauczycieli.

§. 12. Nauczycieli zwyczajnych mianuje Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi za porozumieniem z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Nauczycieli niestałych powołuje kuratorya na przedstawienie Dyrektora, jednakże zatwierdzenie powołanych zastrzeżone Wydziałowi krajowemu.

Stosunek służbowy i płaca nauczycieli.

§. 13. Nauczyciele zwyczajni są urzędnikami krajowymi, i mają prawa i obowiązki określone ustanową służby krajowej z dnia 26. czerwca 1866, o ile takowa do nich może być zastosowaną. Płace ich ustanawia osobny etat.

Wysokość wynagrodzenia dla nauczycieli niestałych oznacza Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem na podstawie wniosków Wydziału krajowego, opartych na zdaniu kuratoryi.

IV. Uczniowie.

Warunki przyjęcia.

§. 14. Każdy chcący wstąpić jako uczeń do krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, winien:

1. wykazać:

a) metryką lub w inny wiarogodny sposób, że 15. rok życia ukończył;
b) świadectwem szkolnym, że ukończył z dobrym postępem niższe gimnazjum lub inny w stopniu nauk równorzędny zakład naukowy;

a nadto przedłożyć:

c) świadectwo moralności;

d) świadectwo zdrowia, potwierdzone przez lekarza zakładu;

2. po odebraniu zapewnienia przyjęcia przedłożyć pisemne zobowiązanie wystawione przez rodziców, opiekunów lub protektorów, zaręczając regularną wypłatę należności, przypadających zakładowi od ucznia, oraz zaopatrzenie ucznia w przedmioty jego potrzeby, których zakład nie dostarcza.

Nie posiadający świadectwa ad 1. b) mogą być przyjęci do zakładu tylko wyjątkowo za oddzielną uchwałą kolegium nauczycieli, zatwierdzoną na wniosek Dyrektora przez kuratoryę, i to na podstawie egzaminu wstępnego, w którym winni udowodnić, że pod względem przygotowania naukowego stoją na równi z kandydatami, którzy ukończyli niższe gimnazjum lub inny w stopniu nauk równorzędny zakład naukowy.

Opłaty.

§. 15. Nauka w zakładzie jest bezpłatną.

§. 16. Wysokość opłaty za żywność, mieszkanie wraz z opałem i oświetleniem, pościel, opranie, tudzież ubiór w regulaminie wyszczególniony oznacza Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi. Wpływy z opłaty tej, która powinna być składaną do kasy zakładu półrocznie z góry, należą do ogólnych funduszy szkoły.

Egzamin i świadectwo.

§. 17. Klasyfikacja uczniów z postępu w naukach i w praktyce, z pilności i zachowania się ich odbywa się co miesiąc, a wynik jej zapisuje się do osobnej księgi.

§. 18. Egzamina zdają uczniowie następujące:

a) egzamin półroczny z przedmiotów, których wykład kończy się w pierwszym półroczu roku szkolnego, przy końcu tegoż półroczu;

b) egzamin roczny ze wszystkich przedmiotów, wykładanych w ciągu roku, z wyjątkiem przedmiotów określonych pod a), w końcu roku szkolnego;

a) egzamin główny, obejmujący całość przedmiotów zawodowych, przy końcu trzeciego roku szkolnego.

§. 19. Wyniki miesięcznej klasyfikacji, o ile takowa dotyczy postępu w praktyce, pilności i zachowaniu się, dalej wyniki półrocznego i całorocznego egzaminu stanowią o promocyi ucznia, oraz o dopuszczeniu go do egzaminu głównego.

Na oznaczenie zaś stopnia postępu w naukach w końcu roku szkolnego wpływa także wynik klasyfikacji miesięcznej.

§. 20. Uczeń, który po zdaniu egzaminu głównego przebył rok jeden w obowiązkach gospodarskich na praktyce w gospodarstwie, wskazanem mu przez dyrektora za zgodą Kuratoryi, otrzymuje świadectwo główne.

V. Zarząd i nadzór.

Dyrektor.

§. 21. Kierownikiem naukowym szkoły i bezpośrednio przełożonym grona nauczycieli i uczniów jest dyrektor.

Dyrektor odpowiada za zgodne z przepisami prowadzenie szkoły, porządek i karność.

W sprawach odnoszących się do zwyczajnego zarządu szkoły w obrębie zatwierdzonego preliminarza znosi się dyrektor bezpośrednio z Wydziałem krajowym, we wszystkich innych sprawach z Kuratoryą szkoły.

Kolegium nauczycieli.

§. 22. Sprawy wewnętrzne, dotyczące się nauki i karności, załatwia na posiedzeniach, odbywanych pod przewodnictwem dyrektora przynajmniej raz na miesiąc kolegium nauczycieli, składające się z nauczycieli zwyczajnych, kapelana, adjunktów, oraz docentów, przez kuratoryę do udziału w temże kolegium powołanych, większością głosów.

Dyrektorowi wolno zawieszać wykonanie uchwały kolegium, równocześnie jednakże winien przedłożyć sprawę kuratorji do rozstrzygnięcia.

Kuratorya.

§. 23. Zwierzchni nadzór nad szkołą sprawuje Kuratorya, złożona z trzech członków, a mianowicie: delegata c. k. Rządu, delegata Wydziału krajowego i delegata c. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarczego w Krakowie. Każdy członek Kuratorji ma zastępcę.

Zadaniem Kuratorji jest w szczególności :

a) układać corocznie na podstawie wniosków dyrektora, sformułowanych w porozumieniu z gronem nauczycieli, projekt preliminarza zwykłych wydatków na szkołę i przedkładać go Wydziałowi krajowemu ;

b) przedkładać Wydziałowi krajowemu wnioski i plany, dotyczące się potrzeb, preliminarzem nieprzewidzianych, i mające na oku rozwój i ulepszenie szkoły ;

c) przedstawić Wydziałowi krajowemu kandydatów na nauczycieli zwyczajnych i powoływać nauczycieli niestałych na przedstawienie Dyrektora za potwierdzeniem Wydziału krajowego ;

d) zatwierdzać wypracowane przez kolegium nauczycieli plany rozkładu godzin, przeznaczonych na wykłady, demonstracje, ćwiczenia i zajęcia praktyczne ;

e) rozstrzygać w wypadkach, przewidzianych §§. 14., 21. i 22.

Kuratorom wolno być każdej chwili na wykładach i brać udział w egzaminach i wycieczkach szkoły, celem przekonania się, czyli i jak się wykonywa plan nauki. Uwagi w tym względzie mogą być czynione tylko pisemnie na ręce dyrektora za uchwałą Kuratorji.

Kuratorya ma również przedstawiać Wydziałowi krajowemu swoje zapatrywania i wnioski, dotyczące się naukowego kierunku szkoły i działania jej nauczycieli.

Stosunek Wydziału krajowego do szkoły.

§. 24. Naczelný nadzór nad szkołą wykonywa Wydział krajowy.

Do jego zakresu działania należy w szczególności: zatwierdzenie zarządzeń kuratorji, dotyczących się powołania nauczycieli niestałych; bezpośrednia dyspozycya nad funduszami szkoły w zakresie preliminarza; stanowienie o potrzebach nadzwyczajnych, o ile takowe mogą być pokryte funduszami krajowymi, oddanymi pod rozporządzenie Wydziału krajowego.

W sprawach większej wagi, a mianowicie w sprawach zmiany niniejszego statutu, użycia subwencji państwowej i mianowania zwyczajnych nau-

czycieli fachowych porozumiewa się Wydział krajowy z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Wydział krajowy działa po wysłuchaniu zdania Kuratorji; jedynie w sprawach potocznych, dotyczących się zwyczajnego zarządu szkoły w zakresie preliminarza, wchodzi w bezpośredni stosunek z dyrektorem.

Regulamina.

§. 25. Regulamina osobne określają szczegółowo terminu roku szkolnego, zakres i tryb egzaminów, warunki postąpienia na kurs wyższy, tudzież treść i formę wydawanych świadectw; dalej tak porządek wewnętrzny szkoły, jak prawa i obowiązki dyrektora i grona nauczycieli, niemniej stosunek władz zwierzchniczych pomiędzy sobą i do dyrektora szkoły; nakoniec stosunek zakładu do gospodarstwa folwarcznego w Czernichowie.

Lwów dnia 25. maja 1882.

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z roku 1882.

Statut organizacyjny szkoły ogrodniczej w Czernichowie.

I. Postanowienia ogólne.

Cel szkoły.

§. 1. Celem „szkoły ogrodniczej w Czernichowie“ jest wykształcenie uczniów na ogrodników umiejących hodować drzewa i krzewy owocowe oraz rośliny warzywne.

Środki do dopięcia celu.

§. 2. Cel ten ma być osiągniętym:

a) przez praktyczne ćwiczenia w wykonywaniu wszelkich prac w ogrodzie;

b) przez wykład nauk ogólnie kształcących tudzież objaśnianie, przeważnie w ciągu zajęć praktycznych, celu i sposobu wykonania wyżej wymienionych prac w taki sposób, aby uczeń każdą czynność zawodową zdolnym był uzasadnić i wytłómaczyć.

Trwanie nauk.

§. 3. Nauka w zakładzie trwa lat dwa.

Język wykładowy.

§. 4. Językiem wykładowym jest język polski.

II. Plan nauk.

Plan nauk teoretycznych.

§. 5. Nauka teoretyczna udziela się w systematycznym szeregu wykładów tylko w zimie, a w lecie ogranicza się na powtarzaniu lekcji zimowych z zastosowaniem do prac jednocześnie wykonywanych. Nauka ta obejmuje następujące przedmioty:

1. Religia: katechizm i nauka moralności.

II. Nauka języka polskiego i ćwiczenia w płynnym czytaniu i ortograficznym pisaniu; gramatyka, czytanie i objaśnienie przystępnych dzieł treści moralnej, historycznej i ogrodniczej; pisanie dyktand.

III. Z języka łacińskiego: wiadomości potrzebne do poprawnego wymawiania i pisania używanych w botanice nazw roślin.

IV. Rachunki: liczenie płynne z pamięci i na papierze; w szczególności cztery działania liczbami całymi i ułamkami tak zwykłymi jak dziesiętnymi.

V. Najpotrzebniejsze wiadomości z geometrii i geografii.

VI. Najpotrzebniejsze wiadomości z botaniki, mineralogii i klimatologii.

VII. Nauka uprawy drzew i krzewów owocowych oraz roślin warzywnych; przyrządzanie materiałów ogrodniczych.

Cwiczenia praktyczne.

§. 6. Nauka praktyczna polega na wykonywaniu wszystkich robót około sadzenia, szczepienia i pielęgnowania drzew i krzewów owocowych oraz sadzenia i pielęgnowania roślin warzywnych.

Szczegółowy plan lekcji i ćwiczeń.

§. 7. Zakres i stosunek względny powyżej wyszczególnionych nauk teoretycznych i ćwiczeń praktycznych tudzież rozkład ich na kursa określi bliżej szczegółowy plan lekcji.

Środki nankowe.

§. 8. Za środki naukowe służą szkole oprócz niektórych własnych zbiorów naukowych:

1. ogród zadzierżawiony od krajowej średniej szkoły rolniczej;

2. w miarę potrzeby przedmioty należące jako środki naukowe do szkoły powyższej.

III. Nauczyciele.

Skład grona nauczycieli.

§. 9. Grono nauczycieli stanowią:

a) nauczyciele stali:

1. ogrodnik jako nauczyciel fachowy dla ogrodnictwa i sadownictwa.

2. pomocnik nauczyciela fachowego (w razie potrzeby).

b) odpowiednia liczba nauczycieli niestałych, których obowiązki pełnią przedewszystkiem nauczyciele krajowej średniej szkoły rolniczej.

Mianowanie nauczycieli.

§. 10. Nauczycieli powołuje Kuratoryja krajowej średniej szkoły rolniczej na przedstawienie Dyrektora tejże szkoły; jednakże zatwierdzenie nominacji nauczyciela fachowego i jego pomocnika zastrzeżone Wydziałowi krajowemu.

Płaca nauczycieli.

§. 11. Wysokość wynagrodzenia dla nauczycieli oznacza Wydział krajowy na podstawie wniosków Kuratoryi krajowej średniej szkoły rolniczej.

IV. Uczniowie.

Warunki przyjęcia.

§. 12. Każdy chcący wstąpić jako uczeń do szkoły ogrodniczej, winien:

1. wykazać:

a) że 16. rok życia skończył, a to metryką lub w inny wiarygodny sposób;

b) że ukończył szkołę ludową z dobrym postępem.

2. Nadto zaś przedłożyć:

c) świadectwo moralności;

d) świadectwo zdrowia, wydane przez lekarza;

e) po odebraniu zapewnienia przyjęcia pisemne zobowiązanie, wystawione przez rodziców, opiekunów lub protektorów, zaręczające regularną wypłatę należności przypadających zakładowi od ucznia.

O przyjęciu kandydata, który nie dopełnił warunku ad b) rozstrzyga Dyrektor krajowej średniej szkoły rolniczej na podstawie egzaminu wstępnego.

Opłata.

§. 13. Nauka w zakładzie jest bezpłatna.

§. 14. Uczniowie mieszkają i są utrzymywani w zakładzie.

Wysokość opłaty za mieszkanie, opał, żywność, odzież, pościel i pranie oznacza Wydział krajowy na przedstawienie Kuratorji krajowej średniej szkoły rolniczej.

Opłata ta powinna być składaną do kasy zakładu półrocznie z góry.

Egzamina i świadectwa.

§. 15. Klasyfikacya uczniów z postępu w naukach i praktyce, z pilności i zachowania się ich odbywa się co miesiąc, a wynik jej zapisuje się do osobnej księgi.

§. 16. Egzamina zdają uczniowie w końcu każdego roku szkolnego ze wszystkich przedmiotów wykładowych, z biegłości w wykonaniu prac ręcznych.

§. 17. Po ukończeniu całego kursu nauk otrzymuje uczeń świadectwo, w którym na podstawie wyników klasyfikacyi miesięcznej i egzaminów, oznaczone będą obok zachowania się i pilności postępy ucznia w naukach i w wykonywaniu prac ręcznych.

Dyrektor.

§. 18. Kierownikiem naukowym szkoły i bezpośrednim przełożonym jej nauczycieli i uczniów jest Dyrektor krajowej średniej szkoły rolniczej z prawami i obowiązkami określonymi w §. 21 statutu org. pomienionego zakładu, obok których Dyrektor posiada w obec szkoły ogrodniczej też same atrybucye, jakie §. 22 powyższego statutu przyznaje kolegium nauczycieli w obec szkoły rolniczej.

Kuratorya i stosunek Wydziału kraj. do szkoły.

§. 19. Zwierzchni nadzór nad zakładem sprawuje Kuratorya krajowej średniej szkoły rolniczej.

Przepisy §§. 23 i 24 statutu org. ostatniej, określające prawa i obowiązki Kuratorji i Wydziału krajowego przy wykonywaniu nadzoru nad powyższym zakładem, obowiązują także względem szkoły ogrodniczej, o ile z niniejszym statutem nie stoją w sprzeczności.

Instrukcyja.

§. 20. Szczegółowe przepisy potrzebne do uzupełnienia niniejszego statutu mieścić się będą w osobnych instrukcyjach.

Alegat 6. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 12. maja 1882 L. 4120/pr.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Najwyższem postanowieniem z dnia 27. marca 1882 raczył Najjaśniejszy Pan odmówić Najwyższej Sankeyi projektowi ustawy względem niektórych środków ku podniesieniu rybołóstwa, uchwalonemu przez Sejm galicyjski dnia 6. października 1881 i upoważnić pana Ministra rolnictwa

by oznajmiając Sejmowi powody odmowy, przedłożył zarazem do konstytucyjnego postępowania na najbliższej sesji Sejmu krajowego nowy projekt ustawy dotyczącej tego samego przedmiotu. Projekt przedłożony pismem Jaśnie Wielmożnego Pana z dnia 6. października 1881 L. 115/S., nie mógł dlatego uzyskać Najwyższej Sankeyi, ponieważ zawierał szereg postanowień, zmieniających przedłożenie rządowe z 19. czerwca 1880 L. 6.866, a kolidujących z ustawami obowiązującymi, mianowicie z przepisami ustawy wodnej.

W szczególności zawiera §. 8. uchwalonego przez Sejm projektu zakaz bezwzględny zastawiania rzek w sposób utrudniający swobodny przeciąg ryb, tak daleko nie idą ograniczenia praw użycia wody w żadnej ze znanych ustaw rybackich innych państw, a postanowienie to jest w przeciwieństwie z przepisem §. 19. państwowej ustawy wodnej z r. 1869. Nr. 93 Dz. u. p., względnie z §. 39 galic. ustawy wodnej z r. 1875. Nr. 38. Dz. u. kr.

Tak samo sprzeciwia się postanowieniom ustawy wodnej §. 10 uchwały sejmowej z 6. października 1881, o której tu mowa.

Podobne postanowienia usuwające lub zmieniające w zasadzie obowiązujące przepisy państwowej ustawy wodnej, nie mogą być wprowadzane drogą ustawodawstwa krajowego, ile że ztąd powstałby zamęt w ustawodawstwie a z resztą sięgają te postanowienia treścią swoją dalej, aniżeli wymaga wzgląd na podniesienie rybołówstwa bez ubliżenia równie słusznym interesom publicznym używania wody płynącej dla celów produkcji rolniczej i przemysłowej.

To też przedkładając projekt rządowy podniósł pan Minister rolnictwa w reskrypcie z dnia 19. czerwca 1880 L. 6866, że projekt ten ma na celu usunąć na razie nadużycia najbardziej szkodliwe hodowli ryb wprowadzając niektóre środki ochrony, że zaś obok tego są w pełnym toku czynności przygotowawcze do zupełnej ustawy rybackiej, którą uporządkowane być mają prawne stosunki i sposób wykonywania rybołówstwa.

Nadto zawiera także §. 5. i 11. projektu przez Sejm uchwalonego postanowienia, co do których wykonalności nasuwają się wątpliwości i tak: postanowienie §. 5. zawierające zakaz łowienia ryb niedosięgających ustanowionej miary i wagi, ma w projekcie przez Sejm uchwalonym na oku ryby niedorosłe, a przecież pojęcie ryb niedorosłych różni się od pojęcia ryb niedosięgających pewnej miary i wagi, granicy jednak rozwoju ryb niedorosłych nie oznacza bliżej uchwalony projekt, który to brak bliższego określenia odnosi się także do zakazu sprzedawania i przesyłania ryb niedorosłych.

Nadto rozciąga §. 11. projektu zakaz także do kupowania i przesyłania ryb niedorosłych, nasuwa się tu wątpliwość, czy można wymagać także od kupujących tej dokładnej znajomości szczegółowych przepisów co do dozwolonej miary i wagi poszczególnych gatunków ryb, jaką mieć mogą i powinny osoby trudniące się rybołówstwem i handlem ryb; dalej czy kontrola jaką musiano by zaprowadzić dla zapobieżenia wysyłkom ryb niedorosłych nie spowodowałaby utrudnień ruchu handlowego nie będącego w stosunku z pożytkiem, jaki dla chowu ryb osiągnąć się da z użycia takich środków.

Nadesłany z Ministerstwa nowy projekt ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa bąde miał zaszczyt złożyć osobnem pismem do łaski Marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe do konstytucyjnego postąpienia.

Różni on się od przedłożenia rządowego z r. 1880 tem tylko, że w myśl życzeń zawartych w uchwale sejmowej z d. 6. października 1881 zostały wypuszczone postanowienia §§. 11. i 15. dawnego projektu rządowego, a natomiast uzupełniono §. 8. dawnego projektu zakazem używania przy łowieniu ryb przyrządów tamujących lub zbyt utrudniających posuwanie się ryb wędrujących.

Zaś osobnem paragrafem zastrzeżono dla uprawnionych do rybołówstwa udział przy rozprawach urzędowych z powodu ubiegania się innych osób o koncesye do użycia wód płynących na zasadzie ustawy wodnej lub ustawy przemysłowej.

Przyjm J. Wny Panie Marszałku zepewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie dnia jak wyżej.

W zastępstwie J. Ekse. c. k. Namiestnika

Loebl w. r.

Alegat 7. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 11. maja 1882 do L. 3.912/pr.

Pismem z dnia 24. października z. r. do L. 753/s. zakomunikował mi Świetny Wydział krajowy uchwałę Sejmu krajowego z tego samego dnia treści następującej:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, by statuta c. k. uprz. galic. zakładu kredytowego włościańskiego, jakoteż statuta innych uprzewilejowanych instytucyj kredytowych w drodze właściwej poddał rewizyi i zarządził, ażeby przynajmniej o tyle zostały zmienione, by nie stawały się przyczyną upadku dobrobytu ludności, i nie miały przywileju dopuszczać się takiego postępowania, za które ustawa państwowa z 19. lipca 1877 Nr. 66 Dz. pr. p. a względnie z dnia 28. maja 1881 Nr. 47 Dz. pr. p. przeciw nierzetelnemu postępowaniu przy udzielaniu kredytu wydana, prywatnych wierzycieli do odpowiedzialności karnej pociąga.“

Uchwałę tę przedłożyłem, jak to już miałem zaszczyt oznajmić, pismem mojem z dnia 4. z. m. L. 2 563/pr. p. Ministrowi spraw wewnętrznych.

Na to otrzymałem reskryptem p. Ministra z dnia 14. z. m. L. 1.604 odpowiedź następującej treści:

Co się tyczy zakładu kredytowego włościańskiego, który jedynie w uchwale sejmowej był wymieniony, polecił p. Minister c. k. Namiestnictwu, zbadać dokładnie stan rzeczy i przedstawić sobie odpowiednie wnioski.

Co się tyczy innych w uchwale sejmowej niewymienionych zakładów kredytowych, oświadczył p. Minister, iż brzmienie tej uchwały jest zbyt ogólnikowe i brak jej wszelkich pozytywnych dat, tak, iż dla żądanej akeyi c. k. Rządu nie daje żadnego punktu oparcia.

O ile zaś powyższa uchwała sejmowa miała na oku zapobieżenie nierzetelnemu lichwiarskiemu postępowaniu zakładów kredytowych przy udzielaniu pożyczek, oznajmił pan Minister, opierając się w tej mierze na zdaniu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, iż ustawy państwowe z dnia 10. lipca 1877 i 28. maja 1881 mają zastosowanie do takiego postępowania.

Alegat 8. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

okólnika c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 14. listopada 1881 do L. 9.955/pr.
do wszystkich pp. c. k. Starostów.

Na posiedzeniu z dnia 14. października 1881 powziął Wysoki Sejm w sprawie unormowania kredytu na zastawy ręczne uchwałę następującej treści:

„Wzywa się ces. król. Rząd, aby organom swoim polecił zwrócić baczną uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze i bezwzględnem stosowaniem, istniejących w tej mierze przepisów przyczynił się do wytepienia tej plagi ubogiej ludności“.

W skutek odezwy Wydziału krajowego z dnia 14. października b. r. L. 383/S, intymującej powyższą uchwałę sejmową, przypominam przeto pp. Starostom ustęp 2. dekretu nadwornego z dnia 22. sierpnia 1845 L. 27.073, ogłoszonego rozporządzeniem gubernialnem z dnia 15. listopada 1845 L. 57.651 (Zob. ust. praw z roku 1845 Nr. 138 str. 512), który stanowi, iż osobom prywatnym nie może być udzielonem pozwolenie trudnienia się **sposobem zarobkowym** udzielaniem pożyczek na zastawę ręczne.

Według nstawy przemysłowej z 20 grudnia 1859 Nr. 227 Dz. pr. p. (§. 16 ustęp 12) wy-
pożyczanie na zastawy *o ile prawnie jest dozwolonem* należy do przemysłów koncesyonowanych.

Ustawa przemysłowa nie zmieniła przeto w niczem powyższego zakazu utrzymywania zakła-
dów zastawniczych przez osoby prywatne.

Utrzymywanie pokątnego zakładu zastawniczego stanowiło dawniej przekroczenie z §. 485go kodeksu karnego, a obecnie, po zniesieniu tego paragrafu przez ustawę z dnia 14. czerwca 1868 Dz. pr. p. Nr. 62 ma być karane według §. 132 ustawy przemysłowej grzywną od 5 do 200 zł. i rozumie się zamknięciem zakładu.

Wzywam też pp. Starostów, by powyższych przepisów ściśle przestrzegali, przez podwładne sobie organa śledzili energicznie za pomienionymi zakładami pokątnymi i winnych bezwzględnie po-
ciągali do surowej odpowiedzialności.

O d e z w a.

Świetnemu Wydziałowi krajowemu w miejscu — odnośnie do szacownego pisma z dnia 14go.
z. m. L. 383 do wiadomości,
D. j. w.

Alegat 9. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z dnia 26. marca 1882 L. 13.693
do Świetnego Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Wysokie c. k. Ministerstwo skarbu nieuwzględniło reskryptem z dnia 14. marca 1882 roku L. 3.571 prośb gmin Sadzawki i Kutty o pozwolenie wolnego poboru surowicy ze źródeł solnych, tudzież prośby gminy Podhorce i Awita Wilkoszewskiego o bezpłatne wydanie surowicy ze saliny w Stebniku względnie w Wieliczce, natomiast udzieliło gminom Iwanówce, Tłumaczyk, Szeparowce Werbiąż wyżny i niżny wyjątkowo i z zastrzeżeniem — każdoczesnego odwołania, pozwolenie do wolnego poboru surowicy, a mianowicie gminom Iwanówce, Tłumaczyk i Szeparowce ze źródła w gminie Kniaźdwór, gminom zaś Werbiąż wyżny i niżny ze źródła w gminie Sopów położonego, jednak tylko na peryod zimowy t. j. od 1. listopada do końca kwietnia każdego roku, w innych zaś porach roku tylko w razie gdyby pasza w skutek wypadków elementarnych tak ucierpiała, że bez surowicy bydłu zadana by być nie mogła.

O tem zawiadamia się Świetne Prezydyum odnośnie do oznaczonych odezw z d. 25. listopada, 8. i 28. grudnia 1881 L. 10.496/pr., 10.936/pr., 11.159/pr. i przy zwrocie załączników z nadmienieniem że gminy Sadzawka, Kutty, Iwanowce, Tłumaczyk, Szeparowce, Węrbiaż wyżny i niżny o tem w drodze kołomyjskiej powiatowej Dyrekcyi Skarbu zawiadomiono.

D. j. w.

L. 3.292/pr.

O d e z w a !

Mam zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu we Lwowie odnośnie do szacownych odezw z dnia 15. listopada 1881 L. 54.354 i 10. grudnia 1881 L. 56.359 do uprzejmej wiadomości.

Lwów dnia 1. kwietnia 1882.

Potocki w. r.

Alegat 10. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 30. czerwca 1882 L. 6.675/pr.
do Wydziału krajowego.

Odnośnie do szacownej odezwy z dnia 21. stycznia 1881 L. 30.376, odnoszącej się do petycji reprezentacyj powiatowych i gminnych w sprawie sprzedaży odpadków soli, wyrobu i sprzedaży soli bydłowej i soli miałkiej, tudzież w załatwieniu dalszych tej sprawy dotyczących szacownych pism z 2. lipca 1881 L. 30.605, z 4. lipca 1881 L. 31.515 i 19. Lipca 1881 L. 34.220, mam zaszczyt

oznajmić uprzejmie, że otrzymałem w tej mierze od c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie następujące wyjaśnienie :

Sprzedaż soli bydłowej zastanowioną została ustawą z dnia 7. czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 70, a wysokie Ministerstwo Skarbu, przez wzgląd na tę ustawę nie przychyliło się, jak reskrypt z dnia 15. marca 1879 l. 6.387 świadczy, do odnośnej prośby Wydziału powiatowego w Kołomyi.

Sprawa sprzedaży soli bydłowej, była omawiana na 151 posiedzeniu Izby posłów w Radzie Państwa, na którym komisarz rządowy oświadczył, że odnośne rokowania toczyły się z król. węgierskim Ministerstwem Skarbu, które przystało na zaprowadzenie sprzedaży taniej soli bydłowej pod warunkiem, jeśli wys. Skarb Państwa zostanie zabezpieczonym przeciw nadużyciom tej soli i uszczupleniu dochodu z sprzedaży soli kuchennej, w którym to celu wyznaczoną ma być nagroda za wynalezienie odpowiedniego środka do denaturyzowania soli bydłowej.

Co się tyczy sprzedaży odpadków pozostałych przy ważeniu soli po 1 zł. 34 ct. za 100 kłgr. na cele gospodarskie, szczególnie do nawożenia pól w ten sposób, jak się ta sprzedaż na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 8. kwietnia 1876 L. 8.189 odbywa przy salinach w Ebensee, Ausee etc., zauważała c. k. krajowa Dyrekcja Skarbu, iż przy salinach w Galicyi na podstawie rozporządzenia wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z 8. lutego 1871 l. 2.949 produkuje i sprzedaje się sól nawozowa po cenach 1 zł. 34 ct. za 100 kłgr.

Popyt za tą solą był jednak bardzo nieznaczny, gdyż w roku 1878. sprzedano w Wieliczce 39 centnarów, w Delatynie 14 centnarów; w r. 1879. w Wieliczce 5 centnarów, w Delatynie 7 centnarów; w roku zaś 1880. wcale tej soli nie sprzedano. Zachodzi zatem wątpliwość czy istnieje potrzeba innej jeszcze nawozowej soli.

Odpadki pozostające przy ważeniu soli, lub omoki, bywają wylugowane w celu zużytkowania ich przy produkcji soli kuchennej, w skutek rozporządzenia wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 15. marca 1877 L. 6.374.

Pozostające z lugowania odpadki, któreby mogły być sprzedawane na cele gospodarskie, szczególnie do nawożenia pól, stanowią prawie czysty gips, zawierający tylko nieznaczny procent soli. Odpadki te kwalifikują się do nawozu tak samo, jak czysty gips, który można wszędzie dostać nie-równie taniej.

Chcąc jednak dokładniej zbadać, czy te odpadki wynoszące we wszystkich salinach wschodniej Galicyi w przybliżeniu do 500 metr. centnarów, nie zawierają innych części składowych, dla których możnaby je użyć korzystnie na cele gospodarskie, zarządziła c. k. krajowa Dyrekcja Skarbu chemiczną analizę, a jeśli wedle jej wyniku będą one mogły być użytymi na cele gospodarskie bez narażenia wysok. Skarbu na straty z powodu możliwych nadużyć — c. k. krajowa Dyrekcja Skarbu przedłoży odpowiednie wnioski wys. Ministerstwu Skarbu.

Co do sprzedawania soli miłkiej zauważa c. k. krajowa Dyrekcja Skarbu, że dawniej już prowadzono w tej mierze dochodzenia, które wykazały, że produkcja tego gatunku soli kosztowałaby mniej i przyniosłaby większą korzyść dla wys. Skarbu niż produkcja soli topkowej.

Jeśli zaś wys. Ministerstwo Skarbu nakazało 2. września 1875 do L. 19.960 produkować sól kuchenną tylko w formie topkowej, stało się to jedynie w interesie konsumentów, aby uchronić ich od możliwych nadużyć spekulantów, przez moczenie soli, domieszanie gipsu lub innych szkodliwych składników.

Gdyby mimo to było życzeniem ludności, by produkowano sól miłą, w którym to względzie zechce Świetny Wydział udzielić mi swego cennego zdania — odniesie się c. k. krajowa Dyrekcja skarbu w tej sprawie do wys. c. k. Ministerstwa skarbu, lecz produkcja taka mogłaby nastąpić tylko stopniowo przy pojedynczych salinach, a to ze względu na konieczne przeistoczenie urządzeń w salinach i połączone z tem koszta.

Co się tyczy urządzenia trafik soli, zawiadomiła c. k. krajowa Dyrekcja Skarbu Świetny Wydział krajowy odezwą z dnia 28. czerwca 1869 do L. 17.139, że zakładanie takich trafik nastąpić

nie może, ponieważ to zawisło od zmiany postanowień ustawy o cłach i monopolach rządowych, mogącej nastąpić jedynie w drodze ustawodawstwa państwowego,

Co do prośb gmin: Nadwórny, Kałusza, Dobrotowa i Mikuliczyna o pozwolenie wolnego poboru surownicy dla bydła, zezwoliło wys. Ministerstwo Skarbu reskrytem z dnia 4. maja 1881 L. 12.570 na bezpłatne wydanie surownicy dla bydła gminom Dobrotów i Mikuliczyn — nie uwzględniło zaś odnośnych prośb gmin Nadwórny i Kałusza, o czym te gminy powiadomiono za pośrednictwem c. k. powiatowej Dyrekcji Skarbu. Również nie uwzględniło wys. Ministerstwo takich prośb gmin Łdziany, Niebyłów, Berłohy, Kamień, Równia, Słoboda, Topolsko, Roźniatów, Jasień, Śliwki, o czym te gminy zostały zawiadomione przez c. k. Władze skarbowe.

D. j. w.

Alegat 11. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 11. lipca 1882 l. 34.067 do Wydziałów powiatowych.

W załatwieniu petycji wniesionych w roku 1880 do Wysokiego Sejmu w sprawie sprzedaży soli, oznajmiło Prezydium c. k. Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 30. czerwca b. r. L. 6645/pr., że w sprawie sprzedaży soli mialkiej zamiast topków dawniej już prowadzono dochodzenia, które wykazały, że produkcya tego gatunku soli kosztowałaby mniej i przyniosłaby większą korzyść dla Skarbu niż produkcya soli topkowej. — Jeśli zaś Ministerstwo Skarbu nakazało 2. września 1875 do L. 19 960 produkować sól kuchenną tylko w formie topkowej, stało się to jedynie w interesie konsumentów, aby uchronić ich od możliwych nadużyć spekulantów, przez moczenie soli, domieszanie gipsu, lub innych szkodliwych składników.

Gdyby mimo to było życzeniem ludności, by produkowano sól mialką, w którym to względzie Wydział krajowy udzielić ma swego zdania — odniesie się c. k. krajowa Dyrekcya skarbu w tej sprawie do c. k. Ministerstwa skarbu, lecz produkcya taka mogłaby nastąpić tylko stopniowo przy pojedynczych salinach, a to ze względu na konieczne przeistoczenie urządzeń w salinach i połączone z tem koszta.

Wydział powiatowy weźmie tę sprawę pod ścisłą rozwagę i przedstawi Wydziałowi krajowemu swoją umotywowaną opinię.

D. j. w.

Alegat 12. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 14. czerwca 1882 do L. 4776/pr. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Szacowną odezwą z dnia 11. listopada 1881 L. 55.121 udzielił mi Świetny Wydział krajowy na podstawie uchwały sejmowej z 21. października 1881 — 42 petycyj, domagających się cofnięcia rozporządzeń rządowych, ograniczających rzekomo kredyt dla towarzystw zaliczkowych w kasach oszczędności i Towarzystwach asekuracyjnych — z wezwaniem, ażebym żądanie to wziął pod uwagę i uwzględnił w miarę możności.

Ponieważ pomienione rozporządzenia wydane zostały na podstawie poleceń władz centralnych, a w szczególności Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, przeto nie pozostało mi nic innego jak tylko przedłożyć udzielone mi petycyje Wys. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do kompetentnego rozpoznania.

W załatwieniu tej sprawy oznajmił Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych reskrytem z dnia 8. z. m. L. 6235, iż nie znajduje podstawy do zarządzenia czegokolwiek w myśl tych petycji, ponieważ rozporządzenia, których cofnięcia domagają się wspomniane petycyje, wydane zostały w dobrze zrozumianym interesie ludności szukającej kredytu, oraz z interesu zabezpieczenia pożyczek udzielanych przez kasy oszczędności i Towarzystwa asekuracyjne.

O ile zaś petenci występują szczegółowo przeciw rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. stycznia 1880 L. 14.196, którem w myśl §. 19. litera F. regulaminu dla kas oszczędności z 2. Września 1844 określono, iż udzielanie kredytu ze strony kas oszczędności dopuszczalnem jest tylko dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych z nieograniczoną poręką za uzyskaniem poprzedniego zezwolenia ze strony c. k. Namiestnictwa, to Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych odniósł się pod tym względem do treści swego reskryptu z 30. listopada 1881 L. 10.845, którego osnowę miałem zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu tutejszem pismem z 27. stycznia 1882 L. 10.862/pr., a w którymto reskrypcie objawił Pan Minister skłonność zezwalać w poszczególnych wypadkach na zamieszczenie w statutach kas oszczędności nowo utworzyć się mających postanowień względem udzielania kredytu stowarzyszeniom o ograniczonej poręce, pod warunkami w pomienionym reskrypcie określonymi.

W końcu oznajmił Pan Minister, iż nie ma zasadniczej przeszkody, ażeby pod tymi samymi warunkami podobne ułatwienie przyznać także istniejącym już kasom oszczędności na mocy odnośnej uchwały dotyczącej potrzebnej zmiany statutów.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy, dołączając pomienione petycyje.

D. j. w.

Alegat 13. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 20. stycznia 1882 L. 173/pr. do Wydziału krajowego w miejscu.

Do rzędu środków mogących trwale zapewnić utrzymanie stałej posiadłości gruntowej zalicza się także reforma obowiązującego obecnie ustawodawstwa o dziedziczeniu posiadłości gospodarskich.

Załączone z Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa nadesłane „Uwagi“ (Bemerkungen) zawierają treściwy pogląd na obecnie obowiązujące prawo dziedziczenia posiadłości gospodarskich, tudzież na prawo, które pod tym względem w większej części krajów koronnych austriackich poprzednio obowiązywało, uzasadnione potrzeby zreformowania obecnie obowiązującego prawa, tudzież krótką wzmiankę o ważniejszych nowych pracach ustawodawczych na tem polu, wreszcie jako dodatek I. i II. ustawę z dnia 2. czerwca 1874 o prawie zagrodowem (Höferecht), wydaną dla prowincyi Hanoweru i wypracowany dla Westfalii projekt ustawy o dziedziczeniu posiadłości wiejskich.

Cele, do których projekt reformy przedewszystkiem ma zdążyć, są następujące:

1) Ustawa ma być zastosowaną tylko do włościańskich posiadłości gospodarskich i do tego co do tychże przynależy, z wyłączeniem reszty majątku ruchomego lub nieruchomego.

2) Żaden właściciel nie powinien przez projektowaną ustawę doznać jakiegokolwiek ograniczenia w dowolnem rozporządzeniu swoją posiadłością gospodarską ani między żyjącymi, ani na wypadek śmierci. Postanowienia tej ustawy mają więc o tyle tylko być zastosowane, o ile spadkodawca sam w sposób prawnie dozwolony innego nie uczynił zarządzenia.

3) W braku innego ważnego ostatecznej woli rozporządzenia, ma mieć miejsce uprzywilejowane prawo dziedzictwa jednego z współspadkobierców (das Anerbrecht) względem posiadłości gospodarskiej i jej przynależności.

4) To uprzywilejowane prawo dziedzictwa ma być w ogóle tak unormowanem, iż w razie, jeżeli spadkodawca nie ustanowił sam głównego dziedzica (Anerbe) natenczas starszemu synowi i jego potomkom a w braku synów starszej córce i jej potomkom przysłuża pierwszeństwo przed innymi współspadkobiercami.

5) Jeżeli cena objęcia dziedzictwa względnie wysokość spłaty, którą dziedzic uiścić ma współspadkobiercom za objęcie posiadłości z przynależnością, nie została ustanowioną przez spadkobiercę w sposób prawnie obowiązujący, naówczas cena ta względnie spłata współspadkobierców ma być w ten sposób ustanowioną, by główny dziedzic na posiadłości odziedziczonej mógł się utrzymać.

Należy więc zamieścić w ustawie postanowienia, które co do oszacowania posiadłości wedle dochodu, a względnie co do wysokości spłaty odpowiadałyby powyższemu celowi.

W celu dalszego rozpatrzenia się w tej sprawie ułożono w Wysokim Ministerstwie kilkanaście pytań, a odpowiedź na pytania te dostarczy pożądanego materiału do przygotowania przedłożeń ustawodawczych przedmiot ten normujących.

Reskryptem z dnia 24. z. m. L. 1391/A. M. zarządził Jego Eks. Pan Minister rolnictwa bym pytań tych udzielił Świet. Wydziałowi krajowemu. Towarzystwom gospodarskim, mężom z przedmiotem tym obznajomionym a ze względu na wpływ, jaki postanowienia, do których przygotowania posłużyć mają powyższe pytania wyrzecz mogą na kredyt gospodarzy, także istniejącym w kraju zakładom kredytowym, kasom oszczędności i t. p.

Czyniąc zadość powyższemu zarządzeniu Jego Eksc. P. Ministra rolnictwa mam zaszczyt przesłać Świetnemu Wydziałowi krajowemu 6 egzemplarzy powyżej wspomnianych uwag i pytań w oryginale z prośbą o objawienie swojego szacownego zdania co do pytań w załączonym kwestyjonarzu poszczególnionych.

Dla jednostajności byłoby pożądanem, by odpowiedzi na pojedyncze pytania zestawione były w porządku w kwestyjonarzu zachowanym, z odwołaniem się na numer pytania, a przy dotyczącej odpowiedzi przyłączone były oraz, o ile tego okaże się potrzeba motywa, na których odpowiedź polega.

Wreszcie mam zaszczyt uprzącać w celu umożliwienia mi jednoczesnego przedłożenia większej ilości zebranego w tej sprawie materiału Wys. Ministerstwu, o uprzejme udzielenie mi odpowiedzi na załączony kwestyjonarz, o ile to będzie możliwem w przeciągu 4 tygodni.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego, l. 4604 dla Wydziałów powiatowych.

Zgubne następstwa ekonomiczne bezwzględnej wolności dzielenia gruntów wywołały w ostatnich czasach żywe zajęcie się tą kwestyą, celem obmyślenia stosownych środków zaradczych. W skutek kilku petycji przedstawiających nadmierne wydrobnienia posiadłości gruntowych włościańskich i wynikający ztąd upadek gospodarstw, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. października 1881 polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie tej kwestyi w porozumieniu z c. k. Rządem i ewentualne przedłożenie wniosków. Niezależnie od tej uchwały c. k. Rząd uznając potrzebę zaradzenia złemu wziął inicjatywę w tej mierze, rozsyłając do kompetentnych organów i osobistości kwestyonarz, którego celem jest wybadanie opinii, czy i pod jakimi warunkami reforma ustawodawstwa obowiązującego o prawie dziedziczenia posiadłości gospodarskich, dokonana na wzór ustawy hanowerskiej i projektu westfalskiego w ten sposób, aby główny spadkobierca (Anerbe) obejmował posiadłość z obowiązkiem spłacenia współspadkobierców, mogłaby stać się środkiem poprawienia stosunków a szczególnie utrzymywania stałej posiadłości gruntowej. W odezwie do Wydziału krajowego z dnia 20. stycznia b. r. L. 173/pr. Prezydium c. k. Namiestnictwa przesyłając Wydziałowi kwestyonarz c. k. Ministerstwa, zaznacza w następujący sposób cele, do których ewentualny projekt ustawy zdążać będzie:

1. Ustawa ma być zastosowaną tylko do włościańskich posiadłości gospodarskich i do tego co do tychże przynależy, z wyłączeniem reszty majątku ruchomego lub nieruchomego;

2. Żaden właściciel nie powinien przez projektowaną ustawę doznać jakiegokolwiek ograniczenia w dowolnem rozporządzeniu swoją posiadłością gospodarską, ani między żyjącymi, ani na wypadek śmierci. Postanowienia tej ustawy mają więc o tyle tylko być zastosowane, o ile spadkodawca sam w sposób prawnie dozwolony innego nie uczynił zarządzenia.

3. W braku innego ważnego ostatniej woli rozporządzenia, ma mieć miejsce uprzywilejowane prawo dziedzictwa jednego z współspadkobierców, (das Anerbrecht) względem posiadłości gospodarskiej i jej przynależności.

4. To uprzywilejowane prawo dziedzictwa ma być w ogóle tak unormowanem, iż w razie, jeśli spadkodawca nieustanowił sam głównego dziedzica (Anerbe) natenczaa starszemu synowi i jego potomkom, a w braku synów starszej córce i jej potomkom przysłuża pierwszeństwo przed innymi współspadkobiercami.

5. Jeżeli cena objęcia dziedzictwa względnie wysokość spłaty, którą dziedzic uiścić ma współspadkobiercom za objęcie posiadłości z przynależnością, nie została ustanowioną przez spadkobiercę w sposób prawnie obowiązujący, naówczas cena ta względnie spłata współspadkobierców ma być w ten sposób ustanowioną, by główny dziedzic na posiadłości odziedziczonej mógł się utrzymać.

Kwestyonarz c. k. Ministerstwa rozwijając bliżej myśli powyższe żąda wyjaśnień w szczegółach, z których najważniejsze streszczają się w pytaniach: czy powyżej wskazana reforma w prawie dziedziczenia ma być w zastosowaniu zawisłą od wciągnięcia posiadłości w umyślne na ten cel zaprowadzone księgi zagrodowe (Höferolle) w jaki sposób oszacować należy posiadłość i inwentarz celem uzyskania podstawy do spłaty współspadkobierców, czy za podstawę wziąć wypada czysty dochód lub inną rachubę, co uważać należy za inwentarz niezbędny, któryby wyjęty był z pod oszacowania a tem samem nie przypadł w udziale współspadkobiercom, lecz głównemu spadkobiercy, czy należy całość inwentarza gospodarczego w drodze ustawodawczej zabezpieczyć przeciw egzekucyi lub pozbyciu przez właściciela, czy główny spadkobierca ma być powoływany tylko z pomiędzy potomstwa spadkodawcy, czy w ogóle z pomiędzy spadkobierców beztestamentowych,

w jaki sposób i w jakim czasie ma być uiszczona spłata współspadkobierców przez głównego spadkobiercę, czy byłoby pożądanem ustanowienie nieobdłużalnych ojcowizn w ogóle?

Wydział krajowy postanowił nie dawać odpowiedzi na powyższe pytanie przed zasięgnięciem opinii tych, którzy najbliższe są tą sprawą interesowani i których uwagi na znajomości stosunków oparte i z praktyki czerpane najwięcej przyczynić się mogą do rozjaśnienia kwestyi tej przed poznaniem opinii poważniejszych włościan, powołanych zaufaniem ogólnem na wybitniejsze stanowiska w reprezentacjach gminnych lub powiatowych. W tym celu potrzebnem jest pośrednictwo Wielm. Pana Prezesa. — Chodzi tu mianowicie o wybadanie i przedstawienie opinii poważniejszych włościan w czasie ile możności krótkim, aby materyał w ten sposób uzyskany w porę mógł być przedłożony Rządowi. Wywiązując się z tego zadania należy unikać takiego sposobu badania, stawiania pytań lub dawania objaśnień, któryby wprost naprowadzał na pewne zdania a tem samem osłabiał rękojmię, że w otrzymanych odpowiedziach przedstawia się wiernie z własnego uznania i doświadczenia czerpana opinia stanu włościańskiego, o co tu głównie chodzi. Powyższe wyjaśnienia służą dla informacyi Wielmożnego Pana, w badaniu włościan zaś ograniczyć się należy do kwestyi, czy wskazana reforma prawa dziedziczenia jest pożądana i prowadzi do celu.

Odpowiedzi na reskrypt niniejszy oczekuje Wydział krajowy w czasie jak najkrótszym.

We Lwowie dnia 22. marca 1882.

Marszałek krajowy
Zyblikiiewicz

Członek Wydziału krajowego
Podlewski.

Alegat 15. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

**odezwy Wydziału krajowego z dnia 11. lipca 1882 roku L. 18.143 do Świetnego Prezydium
c. k. Namiestnictwa we Lwowie.**

Oдноśnie do odezwy z dnia 22. marca b. r. 4.604 w sprawie zaopiniowania projektu ustawy o zmianie prawa dziedziczenia posiadłości gruntowych. zawiadamia się Świetne Prezydium, że z 33 odpowiedzi Prezesów Rad powiatowych, które dotąd nadeszły i które się w załączeniu przesyła /- przeważna większość, bo 26 oświadcza stanowczo, że obecnie istniejąca niezem nieograniczona swoboda dzielenia gruntów włościańskich, jest zgubą dla ludu i koniecznie uledez powinna zmianie. Cztery tylko odpowiedzi oświadczenia się za zatrzymaniem obecnego stann rzeczy, a w trzech opinia nie jest dość stanowczo wyrażona, chociaż przebijać się z niej daje dążność do reformy.

Z powodów, które jednostajnie powtarzają się we wszystkich opiniach za reformą, a które i w projekcie rządowym stanowią podstawę, Wydział krajowy oświadcza się także za odpowiedniem ograniczeniem obecnej wolności dzielenia gruntów włościańskich.

Zdaniem Wydziału krajowego jednakże reforma poprzestająca na ograniczeniu wolności dzielenia gruntów w wypadkach dziedziczenia bez testamentu nie osiągnęłaby zamierzonego skutku. — Obecnie bowiem dzielenie gruntów włościańskich odbywa się na wielką skalę już za życia właścicieli, obok tego zaś przysposabia i czyni nieuniknionym dalszy podział obciążania ich długami, które również znaczne przybrało rozmiary. Ponieważ zaś reforma przeprowadzona w sposób przez c. k. Rząd proponowany, nieusuwa tych dwóch kardynalnych przyczyn, rozdrabniania gruntów włościańskich, przeto nie można oczekiwać, ażeby samo ograniczenie wolności dzielenia gruntów w wy-

padkach dziedziczenia bez testamentu położyło tamę rozwojowi złego. Nadto pociągnęłaby reforma taka jeszcze i ten zły skutek za sobą, że skłonnemu z natury do pieniactwa ludowi wiejskiemu dostarczyłaby nowego źródła do sporów i procesów, gdyż nie ulega wątpliwości, że w wielu wypadkach spadkobiercy usiłowałiby nawet w obec rozporządzeń testamentu utrzymać się przy prawach wynikających z projektowanej ustawy.

Z tych powodów Wydział krajowy mniema, że reforma powinna się odnosić nietylko do wypadków dziedziczenia bez testamentu, jakto stanowi projekt rządowy, ale także i do aktów prawnych pomiedzy żyjącymi.

D. j. w.

Alegat 16. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydum Namiestnictwa z dnia 27. stycznia 1882 L. 10.862/pr.

Wynik obrad komisji ankietowej w sprawie pomnożenia kas oszczędności w Galicyi przeprowadzanych w miesiącu czerwcu przy udziale zastępców Świetnego Wydziału krajowego, przyjął Jego Ekscelencya Prezydent Ministrów i kierownik Ministerstwa spraw wewnętrznych z zadowoleniem do wiadomości, wyrażając szczególne uznanie Świetnemu Wydziałowi krajowemu za żywy udział w popieraniu intencyi Ministerstwa zmierzających do rozwoju instytucji kas oszczędności.

W szczególności podziela zapatrywanie komisji ankietowej, że w Galicyi przeważnie zakładaniem powiatowych kas oszczędności, gdzie dotychczas kasy takie nie istnieją dojść można do pożądanego rozpowszechnienia tej zbawiennej instytucji, iż Świetny Wydział krajowy powołanym jest w pierwszym rzędzie do pobudzania reprezentacji powiatowych do skutecznego działania w tym kierunku.

Godna pełnego uznania życzliwość Jaśnie Wielmożnego Marszałka krajowego dla tej sprawy. Jego w czasie obrad komisji zapowiedziana gotowość popierania usiłowań powiatów przy zakładaniu nowych kas oszczędności, utwierdza pana Ministra w nadziei, że powiedzie się rozpowszechnienie w kraju kas oszczędności, ożywienia zmysłu oszczędności u ludu i zasilania produkcji rolniczej takim kapitałem, przy czem atoli wypada mieć na oku także gminy i powoływać je do zakładania gminnych kas oszczędności o ile mogą dostarczyć gwarancyi pomyślnego i prawidłowego zarządzania takim zakładem.

Równie też upatruje Ministerstwo skuteczny środek ułatwiania powiatom zakładania nowych kas oszczędności, jeżeli Świetny Wydział krajowy uczynić im zechce swego pośredniczenia przy wyjednaniu takiego krelytu u większych zakładów kredytowych dla zaopatrzenia się w środki pieniężne, potrzebne do założenia i urządzenia kasy oszczędności.

Wysokie c. k. Ministerstwo nie widzi potrzeby zmian w postanowieniach §. 27. regulaminu dla kas oszczędności i §. 22. ustawy z dnia 26. listopada 1852 dotyczących nadzoru nad kasami oszczędności

O ile zaś wynika ingerencya Wydziału krajowego z powodu uczestniczenia powiatów swoim majątkiem przy zakładaniu i wyposażeniu kas oszczędności, to normują ją postanowienia ustawowe

o zakresie działania autonomicznych ciał reprezentacyjnych, a uzasadniona w tych ustawach ingerencya Świetnego Wydziału krajowego nie ulega wątpliwości.

C. k. Ministerstwo podzielając zapatrywanie komisji, iż ustanawianie delegatów czyli ekspozytur kas oszczędności poza miejscem ich siedziby jest pożądanym i skutecznym środkiem ułatwienia stronom sposobności korzystania z dobrodziejstw tych kas oświadczyło, że nie ma nic przeciw zamieszczeniu w statutach kas oszczędności ogólnych postanowień zastrzegających kasie prawo ustanawiania delegatów i określających ich atrybucye.

Zaś osobną instrukcyą, która potrzebuje zatwierdzenia przez Namiestnictwo, wypada określić bliżej urządzenie i organizacyę takich expozytur z należytą oględnością, aby daną była dostateczna gwarancya tak co do pewności osób powoływanych na delegatów, jakoteż co do kontroli ekspozytur przez ustanawiającą kasę oszczędności.

Udzieliło też Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych prośbę komisji o wyjednanie zniżonego portoryum od przesyłek pocztą kwot mniejszych do 50 zł. do kas oszczędności i od tych do stron — c. k. Ministerstwu handlu z wnioskiem popierającym do kompetentnego załatwienia, i zawiadomi Namiestnictwo w danym czasie o skutku tej prośby.

Co do warunków pod jakimi kasy oszczędności udzielać mogą pożyczek spółkom ukonstytuowanym w myśl ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70 Dz. u. państwa zaleca c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych także nadal stosowanie się do postanowień §. 19. regulaminu dla kas oszczędności i §. 25 ust. 7 statutu wzorowego; a więc udzielać mogą kasy oszczędności pożyczek takim spółkom — za przyzwoleniem c. k. Namiestnictwa, jeżeli są zarejestrowane z poręką nieograniczoną. Niezapoznając atoli okoliczności przytoczonych przez ankietę za wyjątkowem udzielaniem kredytu przez kasy oszczędności spółkom gospodarskim mającym na celu podniesienie gospodarstw spółników przez wspólne podejmowanie pewnej gałęzi produkcji jakoto: spółkom magazynowym, surowcowym, celem wspólnego zakupu maszyn i narzędzi rolniczych, celem wspólnego prowadzenia gospodarstwa rolniczego, ulepszenia gruntów i t. p. skłonem jest Ministerstwo dozwalać wyjątkowo w poszczególnych wypadkach na wniosek motywowany Namiestnictwa, zamieszczenie w statutach kasy oszczędności upoważnienia do użycia funduszu kasy na takie pożyczki, jednakże tylko do wysokości funduszu rezerwowego, z prawem wypowiedzenia, skoro zarząd kasy oszczędności znajdzie sposobność korzystniejszej statutami dozwolonej lokacyi i z wyraźnem zastrzeżeniem, że kasa oszczędności potrzebuje do udzielenia takiej pożyczki za każdą razą przyzwolenia Namiestnictwa.

Przy zakładaniu nowych kas oszczędności należałoby zdaniem c. k. Ministerstwa, wpływać na założycieli, aby w statutach kas oszczędności zamieszczano postanowienia normujące w ogólnych granicach wysokość wkładek, stosunek funduszu rezerwowego do kapitału wkładowego, i wysokość stopy procentu z należytem uwzględnieniem stosunków miejsca i czasu. Widzi też c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w odbywaniu od czasu do czasu wspólnych wieców kas oszczędności skuteczny środek dla wdrożenia wskazanych ulepszeń w urządzeniach wewnętrznych kas *oszczędności*.

Osnowę tę reskryptu ministeryalnego z 30. listopada 1881 L. 10.845, mam zaszczyt udzielić niniejszem Świetnemu Wydziałowi krajowemu, żywiąc niepłonną nadzieję, że Świetnemu Wydziałowi krajowemu powiedzie się pobudzić gminy i powiaty do zakładania nowych kas oszczędności tak, aby Galicya, która w tym względzie pozostała bardzo w tyle po za innymi krajami Monarchii, dościgła je w krzewieniu tej instytucyi dla rozmnożenia u ludu zmysłu oszczędności i dla naprawy stosunków kredytowych w kraju nader pożytecznych.

D. j. w.

Alegat 17. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1882.

Fundusz krajowy. Pożyczka na zasiewy z r. 1880.

Wykaz zaległości

po koniec czerwca 1882 r.

Powiaty :

1. Bochnia	2123 zł. — ct.
2. Bohorodczany	22 " — "
3. Chrzanów	167 " — "
4. Cieszanów	237 " 50 "
5. Dąbrowa	24 " 20 "
6. Dolina	76 " 25 "
7. Gorlice	5 " — "
8. Jarosław	92 " 50 "
9. Jaworów	77 " — "
10. Kolbuszowa	74 " 71 "
11. Kraków	25 " 25 "
12. Limanowa	82 " — "
13. Lwów	175 " — "
14. Łańcut	129 " 29 "
15. Mościska	1412 " 15 "
16. Przemyśl	539 " 75 "
17. Rudki	806 " 62 "
18. Sanok	2162 " 91 "
19. Sącz	5 " — "
20. Złoczów	89 " — "
21. Żółkiew	37 " 34 "
Bazem	8363 zł. 47 ct-

Alegat 18. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

okólnika c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 26. stycznia 1882 L. II.229/81/pr.
do wszystkich pp. c. k. Starostów.

Z przedkładanych mi wykazów zaległości propinacyjnych, jak niemniej z kilkukrotnych odezw Wydziału kraj. zrobiłem niemiłe spostrzeżenie, że wielu pp. Starostów nie postępuje w tej mierze z nieustanną sprężystością jak to już tylekrotnie, mianowicie w rozporządzeniach z 1. marca 1879 L. 7.456/pr. i 8. września 1881 L. 7.755/pr. z naciskiem zalecałem.

Przypominam więc panu Staroście, że do tej sprawy przywiązuję wielką wagę i wymagam stanowczo, abyś jej Pan poświęcił należytą baczość.

Celem zapobieżenia zgromadzeniu się rzeczonych restancj z ujmą funduszu propinacyjnego, wzywam p. Starostę byś pomnąc skazówek, zawartych w dawniejszych, szczególnie powyżej powołanych odnośnych okólnikach postępował nadal ściśle według następującej modły:

I. Ponieważ w myśl §. 23. ustawy z dnia 30. grudnia 1875 dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877 mają być należności szynkarzkie uiszczono z *góry*, zarządzisz Pan i ściśle zechcesz *dopilnować*, aby równocześnie ze zgłoszeniem się szynkarza *uiszczono zaraz całą rate należności szynkarzkiej z góry*, przypadającą za odnośny peryod.

Jeśli przeciw ustanowieniu dotyczącego szynkarza nie będzie żadnych przeszkód, przesze Pan w krótkiej drodze do c. k. urzędu podatkowego wymiar opłaty, ustanowiony reskryptem z 8. stycznia 1878 L. 196/pr., przeznaczony i dla szynkarza i dla tegoż urzędu razem z *pieniądzmi*, a wymiar pokwitowany przez tenże urząd udzielisz stronie. Jeśliby przeciw ustanowieniu szynkarza zachodziły uzasadnione przeszkody, wydasz Pan odmowną umotywowaną uchwałę, zwracając dołączone do zgłoszenia pieniądze.

Będzie to sposób zapobiegający stanowczo zaleganiu należności bieżących od szynkarzy nowo ustanowionych.

II. Przed upływem każdego półrocza przypominać pan będziesz szynkarzom w drodze odnośnych zwierzchności miejscowych obowiązek zapłacenia raty z pierwszym dniem następnego półrocza i przestrzeżesz ich przed niechybną egzekucją w razie zwłoki.

Sprawę tę poruszać pan zechcesz na rokach urzędowych, nie zadowolając się wydawaniem okólników.

Dnia 6. lipca i 6. stycznia każdego roku postarasz się pan o to, abyś otrzymywał od c. k. urzędu podatkowego jak najdokładniejsze wykazy propinacyjnych zaległości, a ponieważ — jak się dowiedziałem — częstokroć przy takich wykazach dopuszczano się pomyłek, zarządzisz pan, co uznasz za właściwe, aby ich nadal nie popełniano.

Otrzymawszy wspomniane wykazy — będziesz pan bez jakiegokolwiek zwłoki zarządzał kroki egzekucyjne.

Nie dopuścisz pan również, aby szynkarze koncesyonowani zalegali z rzeczonymi ratami, a jeślibyś się dowodnie przekonał, iż który z nich z powodu notorycznego ubóstwa płacić nie będzie w stanie, postarasz się w drodze legalnej, aby fundusz propinacyjny trwale nie ponosił szkód, a spodziewam się, że przy troskliwym zajęciu się taką sprawą nie braknie panu słusznych w sprawie uzasadnionych przyczyn do odebrania koncesyi szynkarzkiej.

III. Prośby o uwalnianie od opłat szynkarzskich z tytułu zaniechania przedsiębiorstwa, chciej pan załatwiać natychmiast, aby nieprzewlekać odpisywania i nie wykazywać zaległości fikcyjnych.

IV. Z równą energią powinienes Pan postępować przy ściąganiu prawomocnych kar propinacyjnych, trzymając się w tych i podobnych razach przy ściąganiu zaległości szynkarzskich rat reskryptu z 28. Lutego 1878 L. 1571/pr. dotyczącego procesów o wyłączenie z pod grabieży przy egzekucyi politycznej.

Abym uzyskał dokładny obraz działalności Pana w powyższym względzie, chciej Pan aż do zupełnego ściągnięcia *wszelkich wspomnianych zaległości*, przedkładać mi regularnie co 1. i 15. *każdego miesiąca* wykazy wedle przylegającego wzoru.

Każdy wykaz ma na końcu obejmować ogólną cyfrę restancj.

W danych razach przedkładać mi Pan będziesz wykazy negatywne, że restancje wspomniane nie istnieją.

Przestrzegam Pana, byś terminów powyższych pilnował, że zaś mi chodzi nie tylko o wykazy, lecz o rzecz samą, t. j. stopniowe a rychle wyrównanie zaległości, oraz bezwarunkowe niedopuszczanie ich nadal chciej Pan mieć na uwadze, iż wszelką opieszałość musiałbym surowo karcić.

Dodaję wreszcie, iż jak to z istoty rzeczy wynika, powinienes Pan dobierać szybkich, skutecznych i legalnych kroków egzekucyjnych o ile saś tylko można nie wdawać się w rozwekłą pisaninę i unikać egzekucyj realnej jako najpóźniej wiodącej do celu.

Formniarz do liczby 11.229/81/pr.

Liczba porządk.	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania szynkarza	Kwota zaległości	Za czas od do	Wyczerpujące usprawiedliwienie nieściągnięcia, względnie stadyum kroków egzekucyjnych

Alegat 19. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z roku 1882.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 6. grudnia 1881 Liczba 61.475 do Wydziałów powiatowych.

Jego Ekscelencya p. Namiestnik zawiadomił Wydział krajowy, że w myśl art. IV, § 8, dział II ustawy o regulacji podatku grunntowego z dnia 28. marca 1880 (d . p. p. 34) rozwiązane zostały istniejące dotychczas do przeprowadzenia czynności szacowania: Komisya krajowa we Lwowie, tudzież Podkomisya krajowa w Krakowie, i Podkomisya krajowa w Tarnopolu, a natomiast wstępują w życie utworzone w porozumieniu z Wydziałem krajowym przez p. c. k. Ministra skarbu: Komisya reklamacyjna we Lwowie, tudzież Podkomisya reklamacyjna w Krakowie, i Podkomisya reklamacyjna w Tarnopolu, których zakres działania oznaczony w art. IX, §. 39, wyż powołanej ustawy, rozciągać się będzie na te same okręgi, jak takowe należały do odnośnych obecnie rozwiązanych Komisyj, względnie Podkomisyj, i dla których kierownictwa w miejsce dotychczasowego „Prezydyum c. k. Komisji krajowej“, istnieć będzie „Prezydyum c. k. Komisji reklamacyjnej“ we Lwowie.

O tem zawiadamia się Wydział powiatowy z wezwaniem, aby Prezydyum c. k. Komisji reklamacyjnej, o ile to potrzeba będzie, w czynnościach wspierał, i jego odezwom zadość czynił.

D. j. w.

Alegat 20. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

pisma Dra Marcelego Madeyskiego adwokata krajowego we Lwowie z dnia 24. maja 1882.

Wysoki Wydziale krajowy!

Z polecenia i w imieniu JW. Pani Feliksy Maryi dw. im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej, mam zaszczyt złożyć do kasy Wydziału krajowego sumę Sto Tysięcy złotych w. a. w 5% listach hipotecznych ces. król. uprzyw. gal. akc. Banku hipotecznego z kuponami od 1. maja 1882 bieżącymi, z których pierwszy dnia 1. listopada 1882 płatny, a mianowicie: Ser. E. Nr. 0078, 0081, 0082, 0083, 0084, 0085 po 10.000 zł. — Ser. D. Nr. 0035, 0036, 0037, 0038, 0045, 0046 po 5000 zł. — Ser. C. Nr. 0256, 0862, 0863, 0864, 0865, 0866, 0867, 0892, 0898, 0899 po 1000 zł. w. a., z przeznaczeniem utworzenia z kapitału tego Fundacyi, mającej na celu podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Fundacya ta ma mieć miano: Fundacyi imienia Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców, pochodzenia polskiego, w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Fundacya ta wejdzie w życie z dniem śmierci fundatorki, pobór kuponów bowiem od złożonego kapitału 100 000 zł. w. a. (zawsze po ich zapadłości) zachowuje pani Feliksa Marya Czarkowska, przez ciąg życia jej, dla siebie.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zechce objąć zarząd tej fundacyi. Połowę dochodów z majątku na fundację powyżej przeznaczonego, należy obracać na stypendya dla uczniów do szkół rękodzielniczych lub przemysłowych, czy to w kraju, czy za granicą uczęszczających, z dobrem powodzeniem na rękodzielników lub przemysłowców kształcących i moralnie prowadzących się. Drugą połowę dochodów z majątku fundacyjnego należy użyć na zasiłki do założenia warsztatów rękodzielniczych w kraju przez tych uczniów, którzy po wykończeniu nauki w pewnym zawodzie rękodzielnictwa, nie mają dostatecznego funduszu do rozpoczęcia zawodu swojego.

Oznaczenie wysokości stypendyów dla uczniów, jakoteż kwoty pojedynczych datków zasiłku na założenie warsztatu, pozostawia czcigodna fundatorka, z uwagi na zmienne pod tym względem potrzeby, Wysokiemu Wydziałowi krajowemu. Do kandydatów na stypendya powyżej określone uprawnionych, zaliczyć należy także takich uczniów, którzy po ukończeniu szkół rękodzielniczych lub przemysłowych, w zamiarze praktycznego wykształcenia się, chcą zwiedzić i badać zagraniczne szkoły albo zakłady rękodzielnicze.

Rozdawnictwo stypendyów i zasiłków z fundacyi imienia Feliksy Maryi Czarkowskiej, zachowuje fundatorka każdoczesnemu posiadaczowi utworzyć się mającej Ordynacyi familijnej imienia Czarkowskich, a dopóki, lub gdyby Ordynacya ta z jakiegokolwiek powodu nie przyszła do skutku, Wydziałowi krajowemu, albo też w miejsce jego z taką atrybucją wstępującej autonomicznej władzy krajowej.

Pani Feliksa Marya z hr. Golejewskich Czarkowska, właścicielka dóbr: Wołkowce, Wysnecka, Wierzchnikowce, Piszczatynie i części Strzałkowiec w Starostwie Borszczowskiem położonych, postanowiła z dóbr tych i kapitału jednego Miliona złotych w. a., który w 5% listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego na rzecz Ordynacyi złożyła, utworzyć Ordynację

familijną imienia Czarkowskich, ku czemu odpowiednie u Rządu poczyniła kroki. Skoro ta ordynacya wejdzie w życie, zechce Wydział krajowy we wszystkich co do sposobu rozdawnictwa wysokości stypendjów i zasiłków dotyczących się kwestyach, zasięgnąć zdania każdoczesnego posiadacza Ordynacyi imienia Czarkowskich.

Szczodrobliva fundatorka życzy sobie, iżby najzdolniejsi i najpracowitsi, słowem pomocy najgodniejsi uczniowie, czy rękodzielnicy, korzystali z fundacyi w mowie będącej, zatem żadnego w tym względzie pomiędzy kandytami nie normuje pierwszeństwa, pozostawiając ocenienie potrzeby i warunków do nadania stypendjów lub zasiłku, Wysokiemu Wydziałowi krajowemu za powzięciem zdania każdoczesnego Ordynata w Ordynacyi Czarkowskich.

Podając główne zarysy utworzyć się mającej fundacyi, życzeniem jest JW. Pani Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej, ażeby bliższe postanowienia onej, jakoteż ułożenie aktu fundacyjnego, stosownie do potrzeb kraju, Wysoki Wydział krajowy dokonał. Mocodawczyni moja JW. Pani Feliksa Marya Czarkowska, mieszka stale w Paryżu: *Avenue de Champs Elysées Nr. 30.*

Gdyby tedy zachodziła potrzeba bezpośredniego porozumienia się z nią w tym względzie, raczy Wysoki Wydział pod wskazanem adresem zwrócić się do wspomnianej fundatorki, zresztą jako pełnomocnik Jej mogę udzielić każłocześnie zażądaną informację.

Raczy więc Wysoki Wydział krajowy wymienioną powyżej kwotę 100.000 zł. w 5% listach hipotecznych przyjąć w przechowanie swoje, jako majątek żelazny fundacyi Feliksy Maryi dw. im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców, Polaków, w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących z zastrzeżeniem atoli poboru kuponów od tego kapitału dla fundatorki przez ciąg Jej życia, wydać mi łaskawie poświadczenie odbioru rzeczony sumy, i zarządzić co potrzeba dla prawnego ustalenia pomienionej fundacyi.

D. j. w.

Alegat 21. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

Do L. W. 17180/81.

P R O G R A M

kursu gorzelniczego w Dublanach.

Cel kursu.

Celem kursu gorzelniczego jest:

- a) danie sposobności praktykującym już gorzelnikom nabycia tych wiadomości teoretycznych, które są niezbędnie potrzebne do racjonalnego prowadzenia gorzelnii;
- b) teoretyczne przygotowanie tych, którzy praktyce gorzelnianej poświęcić się zamierzają.

Środki do dopięcia celu.

Cel powyżej wskazany ma być osiągniętym:

- a) przez wykłady tych nauk, których znajomość niezbędną jest dla praktycznego gorzelnika;
- b) przez odpowiednie demonstracje, ćwiczenia w laboratoriach i repetycje.

Język wykładowy.

Językiem wykładowym jest język polski.

Plan nauk.

Przedmioty wykładane są:

- a) Arytmetyka.
- b) Geometrya i Stereometrya.
- c) Zasady Fizyki.
- d) Krótki zarys nauki Chemii.
- e) Teorya i rozumowana praktyka gorzelnicza w całym jej zakresie w połączeniu z ćwiczeniami w laboratorium chemicznym szkoły wyższej rolniczej w Dublinach.
- f) O maszynach silniowych, obchodzeniu się z kotłem parowym i parową maszyną. (Jednocześnie jako przygotowanie do egzaminu rządowego na maszynistów).
- g) O opodatkowaniu gorzelni.
- h) Nieco o rachunkowości.

Trwanie nauk.

Kurs powtarza się co roku i trwa trzy miesiące, to jest przez kwiecień, maj i czerwiec.

Szczegółowy plan nauk.

Treść i stosunek względny powyżej wyszczególnionych nauk określi z rozpoczęciem każdego kursu ogłaszany plan nauk.

Kierownik i nauczyciele.

Kierownik mianowany przez Wydział krajowy, jest reprezentantem kursu na zewnątrz, ustanawia rozkład godzin, stara się o odpowiednie siły nauczycielskie i przyjmuje uczniów.

Kierownik ma obowiązek przedkładać Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie o kursie, i rachunek z użycia uzyskanych nań funduszków.

Warunki przyjęcia.

Praktykujący gorzelnicy, mogący się wykazać świadectwami dowodzącymi, iż prowadzili samodzielnie gorzelnie ku zadowoleniu właścicieli, jak niemniej świadectwem moralnego zachowania się, będą dopuszczeni na kurs bez żadnych dalszych wymagań.

Od kandydatów bez praktyki wymagane będą:

1. Aby mieli ukończonych lat 18.
2. Świadectwo ukończonego niższego gimnazjum lub niższej szkoły realnej.
3. Świadectwo moralności i zezwolenie rodziców lub opiekunów.

Nieposiadający powyższych świadectw szkolnych, mogą być przyjęci tylko wtedy, gdy egzaminem wstępnym wykażą odpowiednie uzdolnienie.

Egzamina i świadectwa.

Z końcem kursu odbywać się będą egzamina, a kandydaci, którzy wykażą się przyuajmniej postępowaniem dostatecznym, otrzymają świadectwa z ukończenia kursu, opatrzone pieczęcią i podpisem kierownika kursu.

O p ł a t y.

Za naukę teoretyczną wnosi uczeń przy zapisaniu się na kurs 80 zł. a na laboratorium chemiczne opłaca z góry po 4 zł. w. a.

O utrzymanie swe podczas kursu w Dublinach uczniowie sami starać się winni.

Praktyka gorzelnicza.

Kierownik kursu, porozumiewszy się z lepszymi gorzelnikami w kraju, może uczniów, którzy kurs ukończyli, umieszczać na praktyce, a to za osobnem, umówić się mającem wynagrodzeniem.

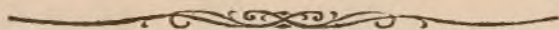
Kurs praktyczny w gorzelni trwać będzie najmniej 4 miesiące, to jest od 1go października do końca stycznia.

Po ukończeniu kursu praktycznego tym kandydatom, którzy przyswoją sobie należycie wszystkie wiadomości niezbędne do samodzielnego prowadzenia gorzelni, co egzaminem w gorzelni wykazać mają, wyda kierownik kursu świadectwo na ukończonego praktycznego gorzelnika.

WYKAZ

należytości, uiszczeń i zaległości zaliczek danych c. k.
Radom szkolnym okręgowym po koniec Czerwca 1882. r.

z uwidocznieniem korespondencyi przez Wydział krajowy przeprowadzonych
z c. k. Radami szkolnymi krajowymi i okręgowymi tudzież z c. k. Starostwami.

Korespondencye i urgensa Wydziału krajowego

z k. k. Si. ar. o-
stwiem, urekda-
mi. powiatowym
i Wydziałem
powiatowym

z krajową Radą szkolną

specyjalnie

zbiorowo

z Radami
szkolnymi
okręgowymi
specyjal-
nie

Zalega
z końcem
Czerwca
1882.

Zwrócono
w ciągu
1881 r.

Udzielone
zaliczki

Nazwa Rady szkolnej
okręgowej

1 A. Zaległe s roku 1880.

Bochnia

2 Drohobycz

3 Gródek

4 Husiatyn (obecnie Trembowla)

5 Katusz

6 Kraków

7 Lwów pierwotny przypis 11.500
z tego przeniesiono na Radę
szk. Gródek
pozostało na Lwów

8 Mościska (obecnie Jaworów)

zł.

zł.

zł.

zł.

ct.

ct.

ct.

ct.

15.900

17.000

32.900

32.900

—

8.000

8.000

8.000

3.000

3.000

6.000

6.000

—

4.000

4.000

4.000

—

4.000

15.000

15.000

5.000

10.000

5.490 00 1/2

5.490 00 1/2

—

5.490 00 1/2

10.571 44 1/2

10.571 44 1/2

8.071 44 1/2

2.500

928 55 1/2

928 55 1/2

—

3.000

3.000

3.000

21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81,
6649/81, 60867/81, 36655/81, 5251/81,
7528/81, 36497/81, 2466/82, 15274/82,
20732/82, 21013/82, 30729/82.
27851/81, 35545/81, 37586/81, 30108/81,
6649/81, 42796/81, 48268/81, 50136/81,
7528/81, 53671/81, 60640/81, 60867/81,
2466/82, 6187/82, 9731/82, 36497/81,
32239/81, 26723/81, 11242/81, 17691/81,
21017/81, 22311/81, 26542/81, 4731/82,
30729/82.
11241/81, 21017/81, 27851/81, 35545/81,
30108/81, 16649/81, 38820/81, 53671/81,
46897/81, 17694/81, 20752/81, 26837/81,
34047/81, 46568/81, 55914/81, 60867/81,
36109/81, 36497/81, 16063/82, 16295/82,
2466/82, 7528/82, 21013/82, 30729/82.
11243/81, 30108/81, 21017/81, 27851/81,
35545/81, 36309/81, 41196/81, 17689/81,
22309/81, 26544/81, 32171/81, 44663/81,
50132/81, 60867/81, 47456/81, 76497/81.
11646/81, 16920/81, 30108/81, 11247/81,
27851/81, 35515/81, 6649/81, 60867/81,
36497/81, 3795/82, 2466/82, 7528/82,
9798/82, 21013/82, 30729/82.
11646/81, 3039/81, 16094/81, 24355/81,
28700/81, 30108/81, 11247/81, 27851/81,
35545/81, 6649/81, 60867/81, 36497/81,
3795/82, 19998/81, 21017/81, 30478/81,
61146/81, 61624/81, 2466/82, 7528/82,
11797/82, 16771/82, 14739/82, 14923/82,
21013/82, 30729/82.
5719/81, 17693/81, 19459/81, 26544/81,
32240/81, 30108/81, 11246/81, 21017/81,
27851/81, 35545/81, 36312/81, 38259/81,
44828/81, 48274/81, 21017/81, 35545/81,
30103/81, 36106/81, 42797/81, 60867/81,
48270/81, 6649/81.

24884/81

26388/82

1881 i przosno o zarządzanie rycznego sciagnicia zaleglosci.

Lipa Sierpnia i Wrzesnia

Pakzieternika Listopada Grudnia Stycznia Lutego Marca Kwietnia

1. 30.729 wzrwanio Rady szkolne o sciagnicie zalegtych zaliczek.

26547/81

Mielec		1.000	1.000	1.000	17	Czerwca
10	Pilzno	7.348	36	165	19	7.183
11	Ropczyce (obecnie Kolbuszowa)	10.000	—	8.000	—	2.000
12	Sanok	4.000	—	4.000	—	—
13	Stanisławów	4.917	43	4.917	43	—
14	Stryj	9.000	—	9.000	—	—
15	Tarnopol	37.400	—	16.190	—	21.210
16	Tarnów	14.500	—	14.500	—	—
17	Żółkiew	7.047	33	7.047	33	—
Suma zaległych z r. 1880.		181.103	12 1/2	118.738	51	62.364
Odezwaniami Wydziału krajowego z dnia 13. Lutego 1882 l. 7.528, z dnia 30. Marca 1882 l. 16.063 i z dnia 26. Czerwca						
Odezwaniami Wydziału krajowego z dnia 17. Wrzesnia		1881 l. 44.800	przedstawiono stan zaległych zaliczek z końcem	1881 l. 44.800	—	—
10.	Października	48.274	—	48.274	—	—
11.	Listopada	53.474	—	53.474	—	—
4.	Grudnia	60.867	—	60.867	—	—
16.	Stycznia	2.466	—	2.466	—	—
13.	Lutego	7.528	—	7.528	—	—
30.	Marca	16.063	—	16.063	—	—
30.	Kwietnia	21.013	—	21.013	—	—
26.	Czerwca	30.727	—	30.727	—	—
Odezwaniami Wydziału krajowego z dnia 13. Lutego 1882 l. 7.528, z dnia 30. Marca 1882 l. 16.063 i z dnia 26. Czerwca						
18.	Stanisławów do LW.	2.000	—	2.000	—	—
19.	Tarnopol	4.000	—	4.000	—	—
20.	Bochnia	4.000	—	—	—	4.000
21.	Jarosław	2.784	98	2.784	98	—
22.	Jaworów	2.000	—	2.000	—	—
23.	Kałuż	341	08	341	08	—
24.	Kolbuszowa	1.000	—	1.000	—	—
25.	Kołomyja	4.000	—	4.000	—	—
26.	Kraków	3.709	65 1/2	3.709	65 1/2	—
27.	Łódź	2.000	—	2.000	—	—
28.	Śniatyn	518	01	518	01	—
29.	Sokal	1.100	—	1.100	—	—
30.	Żółkiew	410	—	410	—	—
30.	Łódź	27.863	72 1/2	23.863	72 1/2	4.000
Suma II.		181.103	12 1/2	118.738	51	62.364
Suma I.		208.966	85	142.602	23 1/2	66.364
Razem		390.069	107 1/2	261.340	74 1/2	128.728

11640/81, 16260/81, 20434/81, 24591/81, 29940/81, 21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 36106/81, 42797/81, 60867/81, 48274/81, 6619/81, 36497/81.

7937/81

47456/81

11646/81, 21017/81, 6649/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 39142/81, 49369/81, 45134/81, 60867/81, 36497/81, 2466/82, 30729/82.

21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 60867/81, 47456/81, 36497/81, 11646/81, 6649/81, 2466/82, 7528/82, 16063/82, 21013/82, 30729/82.

21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 60867/81, 6649/81, 2466/82, 7528/82, 16063/82, 21013/82, 30729/82.

11646/81, 17688/81, 22926/81, 26543/81, 26431/81, 34046/81, 11476/81, 21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 44666/81, 39368/81, 34992/81, 37581/81, 6649/81, 60867/81, 36497/81, 2466/82, 7528/82, 21013/82, 30729/82.

11646/81, 6649/81, 30108/81, 21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 38497/81, 46795/81, 60867/81, 13292/81, 36497/81, 7528/82, 21013/82.

11646/81, 21017/81, 27851/81, 35545/81, 30108/81, 6641/81, 61247/81, 11283/81, 36497/81, 7528/82, 2466/82, 7481/82.

60867/81, 2466/82.

60867/81, 2466/82, 21019/82.

2466/82, 22097/82, 24361/82, 30729/82.

33094/81, 61146/81, 18852/81, 16771/82, 60867/81, 2466/82, 7528/82.

7481/81

60867.81.

Wykaz obrotu

krajowego funduszu szkolnego za czas od 1. Stycznia 1881 do końca Marca 1882 na rachunek roku budżetowego 1881 sporządzony z miesięcznych wykazów krajowej Rady szkolnej.

Rubryka	Nazwa rubryki budżetu funduszu szkolnego	Budżetem na rok 1881 uchwalono		Wyasygnowano do końca Marca 1882		Z porównania okazuje się			
						przekroczenie	zaoszczędzenie		
I.	1. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych (<i>zwyczajny</i>)	273.622	—	285.893	63	12.271	63	—	—
	2. Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych (<i>nadzwyczajny</i>)	50.000	—	20.860	—	—	—	29.140	—
II.	Substytueye	40.000	—	129.249	74 1/2	89.249	74 1/2	—	—
III.	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje (<i>nadzwyczajny</i>)	3.470	—	3.247	88	—	—	222	12
IV.	Adjuta	5.000	—	5.003	67	3	67	—	—
V.	Remuneracye i zapomogi	22.000	—	21.383	—	—	—	617	—
VI.	Podatki i daniny	5	—	17	64	12	64	—	—
VII.	Koszta podróży i diety nauczycieli	500	—	499	61	—	—	—	39
VIII.	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli etatowych	25.000	—	33 811	18 1/2	8.811	18 1/2	—	—
IX.	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800	—	—	—	—	—
X.	Emerytury dla nauczycieli, którzy stracą posadę w skutek reorganizacyi	5.000	—	6 617	20	1.617	20	—	—
XI.	Dary z łaski	4.000	—	3.928	41	—	—	71	59
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	6.500	—	5.815	—	—	—	685	—
XIII.	Rozmaite wydatki	6.800	—	11.079	61 1/2	4.279	61 1/2	—	—
XIV.	Zasiłki gminom na budowę szkół								
	a) zwrotne	—	—	16.500	—	—	—	—	—
	b) bezzwrotne	30.000	—	9.070	—	—	—	4.430	—
	Suma	484 697	—	565.776	59	116.245	69	35.166	10
	Porównawszy przekroczenie pojedynczych rubryk z kwotą pozostałą do dyspozycyi w innych rubrykach	—	—	—	—	35.166	10	—	—
	Okazuje się ogólne przekroczenie budżetu w kwocie	—	—	—	—	81.079	59	—	—

O d p i s

raportu sekretarza B. Kalickiego z dnia 11. Lipca 1882 l. 34.482.

Wysoki Wydziale krajowy!

W skutek polecenia z dnia 1. Lipca r. b. do l. 31.908, udałem się 3. Lipca rannym pociągiem do Brodów i w ciągu tak tego jak dwóch dni następnych byłem obecny na wszystkich egzaminach wszystkich klas, zarówno chłopców jak dziewcząt. Rezultat badań moich składam w raporcie następującym.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1881 powzięta na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego do l. 45.434/81 wyznaczając dla szkoły wyznaniowej brodzkiej roczną subwencję w kwocie 6.000 zł., miała na celu osiągnięcie dwóch skutków: raz zaradzenie niedostatku szkół dla dzieci które nie pobierają nauki, a których liczbę obliczono na 732 chłopców i 914 dziewcząt, czyli razem na 1.646; powtóre upowszechnienie nauki języka polskiego między dziećmi, do szkoły uczęszczającymi.

Według sprawozdań urzędowych do szkoły tej w roku szkolnym 1879/80 było zapisanych: chłopców 504, dziewcząt 634, razem 1.138 dzieci, z których w ciągu roku uczęszczało rzeczywiście 997. Sprawozdanie Wydziału krajowego do Sejmu wyjaśnia, że wynik ten nie jest dość pomyślnym, i że do zadośćuczynienia celom oświaty potrzeba, aby do tej szkoły, do liczby zapisanych 1.138 przybyło jeszcze 327 dzieci izraelskich. Dlategoż w deklaracji gminy wyznaniowej umieszczono punkt 2, według którego przyjmowanie dzieci izraelskich do szkoły ma być wolne od wszelkich ograniczeń.

Tymczasem w roku szkolnym 1881/2 zapisanych było do szkoły chłopców	486
dziewcząt	632
razem	1.118
Z tych uczęszczało do szkoły rzeczywiście w ciągu roku chłopców	335
dziewcząt	395
razem	730

W ten sposób krok ważny, zrobiony w celu otworzenia dzieciom izraelskim wstępu do szkoły, ma w skutku znaczne obniżenie się liczby dzieci, rzeczywiście do szkoły uczęszczających. Wypadku tego nie można jednak żadną miarą kłaść na karb wyżej wspomnianego faktu, mianowicie udzielenia zasiłku z funduszów krajowych i zapewnienie wpływu warunkom w deklaracji wyszczególnionym. Przyczyn należy szukać gdzieindziej, mianowicie w widocznym upadku miasta od lat kilku, szczególnie od czasu zniesienia wolnego okręgu cłowego, w fakcie wynoszenia się z miasta rodzin zamożniejszych i więcej przedsiębiorczych, wreszcie w szerzeniu się nędzy między klasą uboższą.

Zauważyć także należy, iż dzisiejszy stan szkoły, t. j. lokal szkolny, środki naukowe i siły nauczycielskie, mogą wystarczyć zaledwie dla takiej, jak w roku ubiegłym liczby uczniów. Lokal jest tak szczupły, iż pierwsze klasy tak chłopców jak dziewcząt mogły tylko przez pół dnia na przemiany otrzymywać naukę, gdyż razem pomieścić ich nie było sposobu.

Co do sił nauczycielskich, te jeszcze najprędzej przy powiększonej liczbie dzieci szkolnych wystarczyłyby mogły. Personal nauczycielski składa się z 21 osób, mianowicie z dyrektora,

z 15 nauczycieli i 5 nauczycielek. Dyrektor i nauczycielki mają po 8 godzin tygodniowo, jedna ma 10 godzin a jedna 7. Nauczyciele mają przecięciowo po 20 godzin tygodniowo, niektórzy po 18, inni po 22 i 24, przeciążeni więc nie są i zwiększonej ilości dzieci a zarazem klas podolaćby mogli.

Co do drugiej strony tej sprawy, mianowicie co do kwestyi pedagogicznej, z przyjemnością tylko uznanie wyrazić mogę.

Szkoła już z pozoru robi dobre wrażenie. Dzieci całemi setkami jak są, czyste, ubogo lecz porządnie ubrane, przyzwoite. Znać wyszukaną w tej mierze troskliwość nauczycieli. Dziecko przez cały rok brudne, nie myte, nie czesane i swawolne, na dzień jeden egzaminu nie da się utrosować tak, aby swej właściwej natury nie zdradziło. W tej mierze zupełne wyrazić mogę uznanie, dodając, że zaledwie uwierzyć można, iż się jest w obec szkoły wyłącznie żydowskiej, w obec dzieci w głównej części niższych i najuboższych części ludności żydowskiej.

Sposób nauczania i rezultaty jego zasługują również na uznanie. Suma wiadomości udzielanych wypełnia dość ściśle program szkół ludowych: nauka religii, czytania i pisania polskiego i niemieckiego, gramatyka jednego i drugiego języka w zakresie wcale obszernym, wiadomości z geografii, z historii powszechnej i w każdej klasie także z polskiej, z nauk przyrodniczych, w ogóle zresztą z zakresu rozmaitych działów wiedzy — są dobrze zastosowane i dokładnie wyuczone.

Już w dyskusyi sejmowej z r. 1881 podniósł poseł Zucker, że w szkole tej język polski był zawsze uczony. W ubiegłym roku szkolnym przyjęto trzech nowych nauczycieli polskiego języka, tak, że obecnie jest nauczycieli języka polskiego siedmiu, oraz ósma nauczycielka robót, wybornie polskim językiem władająca i po po polsku tylko ucząca.

W pierwszej klasie półdniowej, nauka języka polskiego zajmuje 5 godzin; od II. klasy we wszystkich zajmuje tygodniowo 8 do 9 godzin, prócz tego w każdej klasie uczą po polsku historii polskiej i często także powszechnej, lub gdy ta uczoną jest po niemiecku, dają natomiast polski wykład rachunków lub z nauk przyrodniczych.

Zauważyć należy iż główna ilość dzieci przychodząca do szkoły, przynosi z domu zupełną nieznajomość języka polskiego i niemieckiego i używa wyłącznie żargonu żydowskiego. Postęp, jaki dzieci czynią w ciągu jednorocznej i tylko półdniowej nauki, wprawa z jaką się wyrażają w polskim i niemieckim języku, zasługują istotnie na uznanie.

Postęp ten w wyższych klasach, mianowicie w 3ciej i 4tej, jest jeszcze znaczniejszy. Uczniowie i uczennice piszą dyktat polski wcale poprawnie, wyrażają się dość gramatycznie, opowiadają po polsku biegle, a zamiłowanie do uczenia się polskich wierszy na pamięć jest widocznie ogólne.

Jeżeli dziś, po jednorocznem dopiero staranniejszem nauczaniu języka polskiego przyznać można, że dzieci z klasy 4tej opuszczają szkołę z pewnym zapasem wiadomości polskiego języka i polskich rzeczy, to słusznie spodziewać się można, iż po dłuższem trwaniu dzisiejszego systemu, rezultaty jeszcze więcej będą zadawalniające.

Jak zaś ważny wpływ wyrzec może takie upowszechnienie się języka polskiego między dziećmi brodzkich izraelitów, wyjaśnić mogę znany mi dobrze innym przykładem. W Buczaczu znajduje się systemizowana żeńska szkoła ludowa. Od lat 7miu liczy ona corocznie 300 do 400 uczennic w takim zawsze stosunku wyznaniowym, że w roku bieżącym na 350 uczennic było 60 chrześcianek a 290 żydówek. W pierwszych kilku latach przedmiot prawdziwej rozpaczki dla nauczycielek stanowiła klasa pierwsza, do której przychodziły dzieci używające tylko żargonu żydowskiego, tak że przez całe miesiące nie było sposobu porozumienia się z niemi.

Dziś po latach siedmiu młodsze dzieci tych samych rodziców przychodzą do szkoły już wcale dobrze po polsku mówiące, języka tego poduczają się nawet rodzice, jedni i drudzy od dzieci które chodziły do szkoły. Zaręczam za ten fakt, który znam ztąd szczegółowo, że kierującą nauczycielką szkoły buczackiej jest od lat siedmiu moja rodzona siostra.

Spodziewać się więc można, że dzieci z brodzkiej szkoły wychodzące i w polszczyźnie wyćwiczone, wpłyną na upowszechnienie się polskiego języka między ludnością miejscową.

Do takiej nadziei upoważnia bodaj częściowo skład personalu nauczycielskiego.

Na czele stoi dyrektor p. Leopold Herzel, doktor filozofii, od lat 15 dyrektor, niemiec z rodu, języka polskiego nieużywa, ale go zna dobrze. Zauważyłem, że skoro które dziecko w polskim języku zrobi błąd gramatyczny, dyrektor ze zwykłą sobie żywością pierwszy je poprawi i poprawia zawsze dobrze. Żona dyrektora polka, w domu mówi się głównie po polsku. On sam jest rzeczywiście wzorem czujnego, zabiegliwego i powołaniu swemu najzupełniej oddanego pedagoga. W klasach wyższych uczy religii, wszędzie nad jej wykładami czuwa. Słuchałem ich ciekawie; treścią jest objaśnienie przykazań bożych i etyka moralna, podawana w ten sposób, że nawet dziecko chrześcijańskie z korzyścią słuchać jej może.

Z pomiędzy nauczycieli odznaczają się gorliwością i uzdolnieniem młodzi, mianowicie pp. Edelheit Ozias, Aszkanazy Filip, Friedwald Elias, Leistma Bernard i Markstein Michał. Wszyscy mówią po polsku doskonale, znają język wybornie posiadają prawdziwe pedagogiczne zacięcie. Dodać muszę, że żadna osobistość z personalu nauczycielskiego niezraziła mnie jakkolwiek niewłaściwością. Kilku znacznie starszych nauczycieli jak Lövissohn, Mahrbach, Musen i Dewant, jakkolwiek wiekowi i nieraz może z rutyną przestarzałą, na te czasy przejściowe są zdaje się materiałem niezbędnym, aby utrzymać ścisłą łączność między społeczeństwem, które dzieci do szkoły dostarcza a instytucją, która rzeczywiście na nowe wkracza drogi.

Winienem dodać wreszcie, że ze strony całego korpusu nauczycielskiego spotkałem jednokowe wyrazy najżyczliwszej i widocznie szczerzej wdzięczności tak dla Wysokiego Sejmu jak dla Wydziału krajowego, że wszyscy starali się okazać, jak bardzo zależy im na tem, aby ściśle i gorliwie wypełniać przyjęte przez gminę wyznaniową zobowiązania. A ponieważ całe grono nauczycieli uważało za stosowne z dyrektorem na czele odwiedzić mnie w hotelu i w przemowie wyrazić wdzięczność Sejmowi za dar, Wydziałowi krajowemu za ojcowską opiekę, której dowód widzieli w przysłaniu delegata, nawet mnie uznanie za zwiedzanie szkoły i wglądanie w szczegóły, przeto powiedziałem im, że z przyjemnością będę mógł złożyć mojej wysokiej władzy przychylny raport, ich zaś uwagę zwracam, że W. Sejm i Wydział krajowy żądając przyjęcia znanych warunków deklaracji, kierowali się bardzo ważnymi względami, dotyczącymi w równej mierze ogólnych spraw kraju jak przyszej pomyślności społeczeństwa miasta Brodów, że przeto w myśl polecenia Sejmu, Wydział krajowy nad losami szkoły zawsze czuwać będzie troskliwie i spodziewa się, że z każdym rokiem coraz pomyślniejsze będzie mógł zaznaczać rezultaty.

Alegat 25. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za rok k882.

O d p i s

memoryału Wydziału krajowego z dnia 31. Grudnia 1881 l. 64.931 do JE. JW. hr. Edwarda Taaffego c. k. Prezydenta Rady Ministrów, etc.

Wasza Ekscelencyo!

Pismem naszym z dnia 31. Października 1881 l. 47.867 mieliśmy zaszczyt upraszać Waszą Ekscelencyę, ażeby kapitał 95.000 zł., przeznaczony na fundacyę Konstantego Zahorskiego jak najprędzej c. k. galicyjskiemu Namiestnictwu przesłany został w celu jak najspieszniejszego wprowadzenia w życie tej fundacyi.

W piśmie naszym wychodziliśmy z tego przekonania, że nie ulega wątpliwości, iż c. k. galicyjskie Namiestnictwo jest najwyższą władzą fundacyjną dla tej fundacji, tembardziej, że nie tylko niższo-austryackie c. k. Namiestnictwo pismem swem do nas pod d. 12. Lutego 1879 l. 4.378 wystosowanem okoliczność tę uznaje, lecz także z rokowań przedsięwziętych w tej sprawie przez c. k. niższo-austryackie i c. k. galicyjskie Namiestnictwo wypływa, że c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo tylko tymczasowo prowadzi rokowania ze spadkobiercami i egzekutorami testamentu, ażeby w swoim czasie przesłać kapitał fundacyjny c. k. galicyjsk. Namiestnictwu w celu wprowadzenia fundacji w życie.

W naszym przekonaniu utwierdziła nas i ta okoliczność, iż egzekutorowie testamentu, których zdanie pod tym względem niepoślednie ma znaczenie, wyraźnie objawili żądanie uwidocznione w protokole z dnia 13. i 14. Kwietnia 1880 przesłanym Waszej Ekszelencyi wyżej wspomnianem naszym pismem, ażeby prawo zawiadywania fundacją i prawo rozdawnictwa stypendyów przysługiwało galicyjskiemu Wydziałowi krajowemu.

Zaledwie atoli przesłaliśmy wyżej wspomniane pismo nasze Waszej Ekszelencyi, gdy ku naszemu największemu zdziwieniu wyczytaliśmy w urzędowym dzienniku „Gazety wiedeńskiej“ z dnia 26. Listopada 1881. l. 271 obwieszczenie c. k. niższo-austryackiego Namiestnictwa z dnia 15. Listopada 1881. l. 3.321, którem rozpisano konkurs na stypendya z tej fundacji i w którym c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo zastrzega sobie prawo rozdawnictwa stypendyów.

Ponieważ Wydział krajowy o tem postanowieniu uwiadomionym nie był, a na wszystkie zapytania czynione od roku c. k. galicyjskiemu Namiestnictwu w sprawie tej fundacji zawsze ta sama przychodziła odpowiedź, że c. k. niższo-austr. Namiestnictwo wszelkie w tej sprawie przez c. k. gal. Namiestnictwo czynione zapytania pozostawia bez odpowiedzi, dlatego byliśmy zmuszeni na drodze prywatnej zasięgnąć wiadomości, których wynikiem było, że c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo:

1. pod dniem 15. Listopada 1881. l. 41.292 list fundacyjny wydało,
2. wyasygnowało kwoty wyznaczone w tym liście fundacyjnym na zakłady dobroczynne,
3. rozpisało ogłoszenie konkursu celem nadania stypendyów,
4. rozpoczęło rokowania z wiedeńskim, wrocławskim i galicyjskimi konsystorzami co do kapitałów przeznaczonych na utrzymanie kościołów.

Dowiedzieliśmy się dalej, że c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo sprzeciwiło się zdaniu c. k. galicyjskiego Namiestnictwa, iż to ostatnie jest kompetentną władzą fundacyjną, pomimo iż w piśmie swoim wystosowanem do nas pod dniem 12. Lutego 1879. l. 4.378 zdanie to podzielało.

Tem samem c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo nie liczyło się z żądaniem egzekutorów testamentu, ażeby fundacja miała swą siedzibę we Lwowie, a tem samem, ażeby c. k. galic. Namiestnictwo jako naczelną władzę fundacyjną występowało.

C. k. niższo-austryackie Namiestnictwo opiera swe postanowienia na następujących powodach:

1. że fundator przez długi czas żył w Wiedniu;
2. że tenże w Wiedniu umarł;
3. że pertraktacya spadkowa była w Wiedniu przeprowadzoną, wreszcie
4. że w myśl §. 35 Najwyższych przepisów z dnia 14. Września 1852 (ds. pr. p. Nr. 10 z r. 1853) co do zakresu działania c. k. Namiestnictwa, c. k. niższo-austryackie Namiestnictwo w niniejszym wypadku jest kompetentną władzą fundacyjną.

Jednakowoż

co do 1. 2.

Nie ma pozytywnej ustawy, któraby przepisywała, że c. k. Namiestnictwo tego kraju koronnego, w którym spadkodawca żył i umarł, jest kompetentną władzą fundacyjną.

Zasada ta tem mniej może znaleźć zastosowanie do osoby ś. p. Zahorskiego, ponieważ tenże c. rosyjskim poddany był, zatem jego pobyt w Wiedniu nie był stałym zamieszkaniami.

Że zaś pertraktacja spadkowa w Wiedniu przeprowadzoną została, spowodowanem zostało częścią przez to, że tamże umarł, a częścią przez zezwolenie spadkobierców ustanowionych. co do 4.

Powołanie się na §. 35 Najwyższych postanowień z 14. Września 1852 nie jest dopuszczalnym, gdyż paragraf ten postanawia jedynie, że c. k. Namiestnictwa mają być naczelnymi władzami fundacyjnymi pojedynczych krajów koronnych.

Lecz paragraf ten nie postanawia żadną miarą, że owo c. k. Namiestnictwo ma być naczelną władzą fundacyjną, w którego terytorjum urzędowem fundator żył lub umarł.

W tym kierunku Najwyższe to postanowienie żadnego pozytywnego nie daje przepisu.

W braku takiego pozytywnego postanowienia należy przeto zwrócić uwagę na przeznaczenie fundacji i zamiar fundatora, ażeby jego wola jak najpункtualniej wypełnioną została.

Zahorski przeznaczył swoją fundację dla Polaków mieszkających w państwie austriackiem. Nie da się zaprzeczyć żadną miarą, że największa część Polaków mieszka w Galicyi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem. Z tego wynika, że c. k. galicyjskie Namiestnictwo jest powołaniem do wprowadzenia fundacji w życie i do nadzoru nad takową. Jemu są galicyjskie stosunki najlepiej znane; ze wszystkich c. k. Namiestnictw najlepiej zna stosunki zakładów dobroczynnych w kraju, których liczba według szematyzmu około 400 wynosi, tak iż najlepiej potrafi osądzić, który z tych zakładów najwięcej na uwzględnienie zasługuje; po niem tylko można się spodziewać, że z gruntowną znajomością rzeczy czuwać będzie nad niniejszą fundacją w ten sposób, ażeby wola fundatora jak najściślej była wypełnioną.

W żaden sposób jednak nie można przypuścić, iżby działalność Namiestnictwa prowincyi na wskróś niemieckiej mogła w tym wypadku lepsze przynieść owoce, aniżeli działalność c. k. galicyjskiego Namiestnictwa.

Wreszcie musimy zaprzeczyć, aby było rzeczą stosowną iżby zarząd i prawo nadawania w fundacji utworzonej przez Polaka dla własnych rodaków przysługiwały Namiestnictwu, prowincyi czysto niemieckiej— i musimy wyrazić przekonanie, że w razie gdyby rzeczywiście pozytywne przepisy przeciwko naszemu zapatrywaniu przemawiały, należałoby w tym tak wybitnie wyjątkowym wypadku od ogólnej zasady odstąpić.

Niżej podpisany Wydział krajowy poczuwając się do obowiązku przestrzegania interesów kraju, który zastępować ma zaszczyt, pozwala sobie udać się do Waszej Ekscelencyi z prośbą: Wasza Ekscelencya raczy zarządzić, ażeby fundację Konstantego Zahorskiego do Lwowa przeniesiono i jako jej naczelną władzę fundacyjną uznano c. k. galicyjskie Namiestnictwo.

Alegat 26. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

Odpis okólnika Wydziału krajowego z dnia 6. grudnia 1881 L. 55.236.

Na skutek wniesionych petycyj o stabilizację służby dróg krajowych, wydał Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 23. października r. b. następującej treści uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensye wdowie dla wdów i dodatki na wychowanie dla sierót po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi.“

Uchwała ta jest nietylko aktem wspaniałomyślności i szczerobliwości Wysokiego Sejmu, ale zarazem wymownym dowodem szczerzej troskliwości Reprezentacji krajowej o los służby drogowej, którego nigdy i w żadnym wypadku z oka nie spuszczała.

Jeżeli jednak Wydział krajowy, popierając tę sprawę, złożył w Wysokim Sejmie oświadczenie, że przyjmie z radością i szczerą wdzięcznością wszystko, cokolwiek postanowionem będzie celem polepszenia bytu materialnego urzędników drogowych, to wobec powziętej uchwały sejmowej, przychodzi mu nietylko podzielać wdzięczność tych, których uchwała ta dotyczy, lecz także wyrazić nadzieję, że uchwała Wysokiego Sejmu nie będzie bez pożytku dla kraju, że stanie się potężnym bodźcem do ciągłego, nieprzerwanego postępu w drogowym gospodarstwie krajowym, mającym wykazać w całej pełni, że wydatki, które wypadnie ponosić skarkowi krajowemu na cele uchwałą rzeczoną wskazane, nie będą w ostatecznym rezultacie wydatkami nieprodukcyjnymi. Jeżeli przeto Wydział krajowy zawsze dotąd wymagał, ażeby wszystkie podwładne mu organa drogowe z wzorową sumiennością, należytą gorliwością i wytężoną energią, pełniły swe obowiązki służbowe; jeżeli nie zadawał się utartymi formalnościami, które w złych rękach stać się mogą pozorami osłaniającymi nadużycie lub niedbalstwo; jeżeli okólnikiem z dnia 14. października 1879 r. L. 40886 unormował ścisłą kontrolę inżynierów nad podwładną im służbą drogową, udzielił w tej mierze dostatecznych, z praktyki zaezerpniętych wskazówek, a w szczególności określił dokładnie, w jaki sposób należy wykonywać kontrolę nad tym działem robót i dostaw drogowych, który następcza najwięcej sposobności do popełniania nadużyć t. j. nad działem robót i dostaw wykonywanych w zarządzie własnym; jeżeli nie polegał bezwarunkowo na pisemnych raportach i ich pozornej dokładności, lecz w razie przedstawiających się faktycznie niekorzystnych rezultatów, udawał się do osób poważnych i wiarogodnych, w okolicy zamieszkałych, a przeto będących w możności naocznego i codziennego przekonywania się o rzeczy i zasięgał od nich opinii nietylko o specjalnym wypadku, lecz w ogóle o dobrem imieniu, na jakie w miejscu i okolicy tak pod względem rzetelności, jak i pod względem pracowitości odnośne organa służby dotąd zasłużyć sobie potrafiły; jeżeli zatem przykładał jak największą wagę do tego, ażeby służba drogowa i stan dróg krajowych były pod ciągłą kontrolą publiczną; jeżeli nakoniec rzeczywiste zasługi urzędników drogowych uznawał i w miarę swej kompetencji wynagradzał, dostrzeżone zaś uchybienia karecił i wydalał ze służby tych, którzy położonemu w nich zaufaniu nie odpowiedzieli, — to teraz, wobec przytoczonej uchwały sejmowej, zabezpieczającej los inżynierów i konduktorów dróg krajowych, oraz los rodzin rzeczonych funkcyjaryuszów, i wobec odpowiedzialności, jaką wkłada na zawiadowczy i wykonawczy organ Reprezentacji krajowej obowiązek sumiennego i zgodnego z zamiarami Wysokiego Sejmu zastosowywania tej uchwały, Wydział krajowy musi s potęgować swe dotychczasowe żądania, co do gorliwości, bezwarunkowej wierności i troskliwości o dobro funduszu krajowego oraz instytucyj krajowych, i dlatego wymagać będzie, ażeby członkowie służby drogowej, wolni od troski, która ich dotąd niepokoić mogła, myśli swe i usiłowania zwrócili do jednego celu, t. j. do osiągnięcia jak najpomysłniejszych rezultatów dla funduszu krajowego i komunikacyi publicznej, a to każdy w swoim zakresie działania — dlatego też baczyć będzie ściśle i z nieugiętą stanowczością, ażeby łaska Wysokiego Sejmu nie spadła

w żadnym razie na niegodnego jej, ażeby przeto tacy członkowie służby drogowej, którzy postępowaniem swoim nie zasłużą bezwarunkowo na dobrodziejstwo powyższą uchwałą sejmową objęte, zastąpieni zostali w interesie dobra publicznego i funduszu krajowego zawczasu innymi odpowiedniejszymi kandydatami. Takie postępowanie Wydziału krajowego, rokujące korzyści dla sprawy publicznej, nie wyjdzie również na szkodę tych urzędników drogowych, którzy pełnią i pełnić będą swe obowiązki służbowe wzorowo i nieskazitelnie, gdyż od nich tylko, od ich zachowania się służbowego zależeć będzie, ażeby z rodzinami swemi istotnie stali się uczestnikami tych korzyści, które wedle słów uchwały sejmowej, mają im być przyznawane „w równej mierze z innymi, stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

Z Rady Wydziału krajowego

We Lwowie dnia 6. grudnia 1881.

Marszałek krajowy:
Zyblikiewicz.

Członek Wydziału krajowego:
Badeni.

Alegat 27. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

W y k a z

datków ofiarowauych przez Rady powiatowe w celu ułatwienia pomocy kraju
dla wykończenia kolei transwersalnej.

Licz. bież.	P o w i a t	Rocznie		Przez lat	Razem	
		zł.	ct.		zł.	ct.
1	Gorlice	675	99	20	13.519	90
2	Krosno	746	78 ³ / ₄	20	14.935	74
3	Sanok	796	—	20	15 920	15
4	Buczacz	1370	30	20	27.406	—
5	Nowy - Targ	361	34	20	7.226	79
6	Jasło	1681	07	20	33.621	44
7	Czortków	528	99	20	10.579	99
8	Zaleszczyki	603	40	10	6.034	09
9	Stanisławów	944	22	20	18.834	67
10	Tłumacz	717	69	20	14.353	80
11	Limanowa	469	17	20	9.383	44
	Ogółem	8894	95 ³ / ₄	20	171.866	01

LW. 21321/81.

Instrukcyja

Wydziału krajowego wydana dla użytku Reprezentacyi powiatowych a normująca postępowanie przy zastosowywaniu Ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881 r. D. u. i r. kr. Nr. 46.

I. Przedewszystkiem winna interesowana Reprezentacya powiat. po gruntownem zastanowieniu się nad określoną w §. 1. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych definicyą tychże dojazdów podać do wiadomości Wydziału krajowego, które drogi w myśl tej definicyi, mogłyby być w ogóle traktowane jako publiczne dojazdy kolejowe w sposób przepisany postanowieniem §. 5. rzeczonyj ustawy krajowej.

II. Wykaz tych dróg mogących prowadzić z dwóch stron stacyi kolejowej, należy przedłożyć Wydziałowi krajowemu z podaniem przybliżonej ich długości, wyjaśnieniem, czy dojazd znajduje się w jednym powiecie, czy też przechodzi przez dwa lub więcej powiatów i wymienieniem tych dróg, których potrzebę budowy, przełożenia lub rekonstrukcyi, w ciągu pięciu lat następujących uznaje obecnie Reprezentacya powiatowa, a które z nich, czy to z powodu znacznych kosztów, przechodzących na razie środki konkurencyjne powiatów oraz gmin i obszarów dworskich, czy też z innych powodów dopiero później mogłyby być uznane za publiczne dojazdy kolejowe w myśl §. 5. ustawy.

Motywa rozdziału dróg na powyższe dwie kategorye, należy przedstawić w sposób wyczerpujący i datami poparty.

III. Gdy wedle postanowienia §. 5. ustawy „o potrzebie budowy nowego dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej, równie jak o potrzebie przełożenia lub rekonstrukcyi dojazdów istniejących, jakoteż o kierunku tych dojazdów“, orzekają powołane w tymże paragrafie władze na wniosek rady powiatowej; przeto, zanim taki wniosek przedłożony zostanie władzom powiatowym do wydania prawomocnego orzeczenia, należy:

a) zbadać potrzebę dojazdu odpowiedniego, oraz techniczne warunki budowy, przełożenia lub rekonstrukcyi i konserwacyi drogi dojazdowej, tudzież najwłaściwszy jej kierunek, a następnie na zasadzie przeprowadzonych badań wygotować dokładny operat techniczny tego dojazdu na podstawie instrukcyi technicznej przez Wydział krajowy wydać się mającej;

b) oznaczyć dokładnie koszta mające się pokryć w sposób przepisany §§. 3. i 4. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych;

c) oznaczyć tę część kosztów, która ma być pokrytą odpowiedniej wartości prestacyami gmin i obszarów dworskich w myśl postanowienia § 4—3 ustawy wyżej wspomnioniej;

d) oznaczyć wysokość datku konkurencyjnego, przypadającego na właścicieli kopalń, kamieniołomów i innych wyłącznie fabrycznych przedsiębiorstw, a to w myśl postanowień §. 3. — d i §. 4—4.

IV. Gdy w razie budowy nowej kolei żelaznej, nowego dworca lub stacyi kolejowej, komisya polityczna wysłana do zbadania stanu rzeczy, rozpozna w myśl §. 6. potrzebę dojazdów odpowiednich, oraz techniczne warunki budowy, lub rekonstrukcyi i konserwacyi drogi dojazdowej, natenczas dotycząca opinia komisyi rzeczonyj udzieloną będzie Reprezentacyi powiatowej do dalszego postanowienia, odnośnie do §. 5., wedle którego stanowcze orzeczenie o potrzebie budowy dojazdu i t. d., nastąpić może tylko na wniosek Rady powiatowej.

V. Gdyby dojazd kolejowy przechodził przez dwa lub więcej powiatów, natenczas w razie sprzeczności uchwał Rad powiatowych, należy przedłożyć sprawę Wydziałowi krajowemu, który po wysłuchaniu zdania interesowanych powiatów, wyda orzeczenie na mocy §. 12. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.

VI. Inne sprawy dojazdów kolejowych wniesione do Wydziału krajowego w drodze odwołania się, przewidzianego w §. 25. ustawy drogowej, rozstrzyga tenże na mocy kompetencji zastrzeżonej władzom autonomicznym §. 13. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.

VII. Po wydaniu prawomocnego orzeczenia o potrzebie budowy nowego dojazdu itd., w myśl postanowienia §. 5. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych, wezwane zostaną strony konkurujące do uiszczania datków przepisanych §§. 3, 4. i 8. tejże ustawy.

VIII. Ponieważ Wydział krajowy w myśl postanowienia §. 13. prowadzi nie tylko naczelny nadzór nad budową i utrzymaniem publicznych dojazdów kolejowych, lecz zarazem na mocy postanowienia §. 11., ma prawo objęcia tak budowy, jak i konserwacji drogi dojazdowej w bezpośredni zarząd, gdyby Wydział powiatowy wykonujący administrację na mocy §. 10., nie prowadził odpowiednio i z należytą oszczędnością budowy, albo konserwacji dojazdu kolejowego, przeto:

a) wydział powiatowy obowiązany będzie przed rozpoczęciem robót około budowy, przełożenia rekonstrukcji lub konserwacji drogi dojazdowej, przedłożyć Wydziałowi krajowemu do oceny i zatwierdzenia odnośny projekt t. j. plan i kosztorys;

b) na żądanie Wydziału powiatowego, lub w razie potrzeby uznanej przez Wydział krajowy, wysłany będzie inżynier Wydziału krajowego dla wypracowania projektu, lub skontrolowania materiałów dostawionych i robót wykonanych;

c) każda robota wykonana około budowy, przełożenia, rekonstrukcji lub konserwacji publicznego dojazdu kolejowego, winna być skolaudowaną przez komisję złożoną z zastępców stron konkurencyjnych (§. 3.), poczem przedłożyć należy Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia akt kolaudacji spisany podług wzoru przez Wydział krajowy udzielić się mającego.

Zaproszenie stron konkurencyjnych do wzięcia udziału w odbiorze robót lub dostaw wykonanych, winno być tymże doręczone przynajmniej na 8 dni przed terminem odbioru, a dowody doręczenia zaproszeń dołączone być mają do aktu kolaudacyjnego.

Jeżeli mimo zaproszenia nie przybyli zastępcy wszystkich stron konkurencyjnych na termin wyznaczony, natenczas wystarczy do odbioru robót komisja złożona z delegata Wydziału powiatowego i inżyniera wysłanego przez Wydział krajowy.

d) Z końcem każdego roku obowiązany będzie Wydział powiatowy złożyć Wydziałowi kraj. rachunek kompletnie udokumentowany z użycia powierzonych mu datków konkurencyjnych (funduszków w gotowiznie i zasobów prestacyjnych), a to na podstawie instrukcji rachunkowej przez Wydział krajowy wydać się mającej.

IX. Gdyby należności stron konkurencyjnych nie były w swoim czasie uiszczane, należy donieść o tem bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu, który w myśl §. 9. zażąda od c. k. władz politycznych ściągnięcia zaległych datków w drodze egzekucji politycznej.

X. W razie zastosowania postanowień §. 7. i §. 10., ustęp 2. należy przed rozpoczęciem robót z przedsiębiorstwem kolejowym o nabycie drogi dojazdowej (§. 7.) lub odatowanie prawa zarządu (§. 10), donieść przedewszystkiem Wydziałowi krajowemu o zamiarach Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego.

Z Rady Wydziału krajowego.

We Lwowie dnia 27. maja 1881.

Marszałek krajowy:

Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Badeni w. r.

Alegat 29. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za r. 1882.

L. W. 54162/81

Rozesłano do L. W. 2175/82.

Instrukcja techniczna dla budowy dojazdów kolejowych.

Do projektu każdej budowy dojazdu kolejowego, mają być załączone następujące opracowania techniczne:

A. P l a n y.

a) Plan sytuacyjny wniesiony na mapy katastralne.

Na planie tym będą uwidocznione:

— Trasa dojazdu według rzeczywistego kierunku, z oznaczeniem punktów załamania osi, z podaniem kąta tego załamania w stopniach i minutach, oraz elementów łączącej dwa kierunki krzywej linii.

— Szerokość dojazdu.

— Znaki punktów lub palików niwelacji podłużnej.

b) Profil niwelacji podłużnej.

Podziałka dla profilu podłużnego ma przedstawiać:

dla długości stosunek 1 do 1000,

a dla wysokości stosunek 1 do 100.

Na profilu podłużnym będą oznaczone:

— wzniesienie rzeczywiste lub przypuszczalne nad poziomem morza linii porównawczej.

— rzędne gruntu naturalnego.

— rzędne projektu.

— liczby i litery oznaczające paliki.

— poziomy, wzniesienia i spadki
— linije proste i łuki } z oznaczeniem długości.

— odległości między palikami.

— odległości od początku dojazdu, czyli od stacyi kolejowej.

Rzędne projektu, wysokość nasypów, głębokość wykopów, tudzież długości linii prostych i łuków, oraz poziomów, wzniesień i spadków będą na profilu podłużnym oznaczone kolorem czerwonym.

Powierzchnia wykopów na profilu podłużnym będzie oznaczoną kolorem żółtym, nasypów zaś czerwonym.

c) Profile poprzeczne podług podziałki 1 do 100; te profile będą zdjęte na palikach czyli punktach profilu podłużnego w takich miejscach i w takiej ilości, iżby obliczenie robót ziemnych mogło być dokonaniem z pożądaną dokładnością.

d) Projekty różnych przedmiotów sztucznych, jako to: mostów, kanałów, przepustów i t. p., podług podziałki 1 do 100.

Projekty te powinny przedstawiać:

widok z boku, rzut poziomy czyli plan, przecięcie poprzeczne i przecięcie podłużne.

Przy konstrukcyach bardziej skomplikowanych oddzielne szczegóły konstrukcyjne będą uwidocznione na specjalnych rysunkach podług podziałki 1 do 10 lub nawet 1 do 5.

B. Obrachowanie kosztów.

Do obrachowania kosztów budowy należeć będą:

- a) Cennik, obejmujący ceny robocizny i materiałów, praktykowane w okolicy budowanego dojazdu.
- b) Analiza cen na podstawie przepisów, obowiązujących przy budowie i konserwacji dróg rządowych.
- c) Obliczenie bryłowości robót ziemnych.
- d) Tablica ruchu ziemi.
- e) Kosztorys robót ziemnych.
- f) Kosztorys budowy przedmiotów sztucznych. poręczy, znaków drogowych, zabezpieczeń, jak: mury podtrzymujące, tamy, bruki i t. p.
- g) Kosztorys dostawy szutru i robót pokładowych.
- h) Wykaz kosztów wywłaszczenia gruntów, budynków i t. p.
- i) Wykaz kosztów administracji przy budowie.
- k) Sumaryusz wszystkich powyżej wyszczególnionych kosztów budowy.

Ogólne techniczne warunki budowy.

Przy budowie dojazdów kolejowych będą zachowane następujące ogólne zasady techniczne przy zastosowaniu systemu metrycznego:

1. Szerokość dojazdu w koronie będzie wynosić 6 do 8 metrów.
2. Spadki podłużne i wzniesienia nie będą wynosić więcej od 5%, a promienie łuków nie będą mniejsze od 20 metrów.

Między dwoma krzywymi mającemi różne kierunki, prosta linja ma być nie mniejszą od 10 metrów.

3. Pokład kamienny będzie budowany według systemu Mac Adama. Inne rodzaje pokładu mogą być dozwolone w wyjątkowych tylko razach, wywołanych miejscowemi okolicznościami.
4. Szerokość pokładu kamiennego winna wynosić najmniej 4 metry. Grubość pokładu w środku drogi ma wynosić 25 centim., a przy burtach 15 centim.
5. Rowy boczne i przekrój poprzeczny drogi należy stosować do przyjętego typu.
6. Pokład drogowy przed oddaniem dojazdu do użytku publicznego winien być przewalcowany.
7. W razie nieprzepuszczalnego gruntu wypadnie pod pokładem kamiennym dać odpowiednią warstwę piasku, a w bankietach założyć poprzeczne drewniane lub inne, któreby zbierając się pod pokładem kamiennym wodę, odprowadzały do rowów bocznych.

Do obecnej instrukcyi dołączają się jako wzory:

- 1) plan sytuacyjny; 2) profil podłużny; 3) profile poprzeczne; 4) typ normalnego profilu poprzecznego; 5) cennik; 6) analiza cen; 7) obliczenie bryłowości robót ziemnych; 8) tablica ruchu ziemi, i 9) kosztorys.

Z Oddziału technicznego Wydziału krajowego.

Lwów dnia 1. listopada 1881.

L. Raciborski
nadinżynier.

Alegat 30. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1882.

O d p i s

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 24. stycznia 1882. L. 69.032 do Wydziału krajowego.

W reskryptach ministeryalnych z dnia 5. lutego 1877 l. 997, — 10. sierpnia 1878 l. 9423, — 1. maja 1879 l. 4751, i 23. czerwca 1880 l. 8994, intymowanych Świątnemu Wydziałowi krajowemu do l. 7025 z r. 1877, l. 42.942 z r. 1878, l. 22.825 z r. 1879, l. 32.803 z r. 1880, obszernie wyłuszczone, że dotacye Ministerstwa spraw wewnętrznych na rzecz budowli wodnych wyłącznie używane być mają w celu utrzymania i ułatwienia żeglugi statkami, lub znaczniejszych spławów tratwami, jakoteż utrzymania brzegów rzek pogranicznych, o ile idzie o zabezpieczenie granic państwowych, i że te dotacye nie mogą służyć do budowli w celu zabezpieczenia gruntów prywatną własnością będących. Dlatego też w wypadkach, w których na rzekach spławnych dla statków lub dla tratw, albo na rzekach pogranicznych roboty ochronne lub regulacyjne jedynie w tym ostatnim powyżej wymienionym celu bywają przedsiębrane, koszta tych robót pokryte być mają przez samych interesowanych, gdzie siły tychże nie wystarczają, zachodzi potrzeba pomocy z funduszu krajowego.

Ponieważ doświadczenia w innych krajach koronnych okazały, że regulacye rzek bez znaczniejszego zasiłku z funduszu krajowych, częstokroć są niewykonalne i dla tego też Wydziały krajowe w tych krajach postanowiły przyczynić się do kosztów tych robót odpowiednimi prestacyami i poniekąd zajęły się same przeprowadzeniem budowli, przeto Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptami z dnia 1. maja 1879 l. 4571, dnia 23. stycznia 1880 l. 8994, i z dnia 23. lipca 1881 do l. 9006 intymowanymi tutejszemi odezwaniami z dnia 20. maja 1879 l. 22.825, z dnia 7. lipca 1880 l. 32.803 i z dnia 11. sierpnia 1881 l. 41.882, poleciło zwrócić uwagę Świątnego Wydziału krajowego na okoliczności, że i w Galicyi regulacya rzek bez wydatnego współudziału kraju nie może być dokonana, uchwała przeto Reprezentacyi kraju co do przyczynienia się do kosztów robót regulacyjnych bardzo jest pożądana.

W piśmie swem z dnia 27. kwietnia 1880 l. 8048, przedstawia Świątny Wydział krajowy roboty jakieby w ogóle na wodach w kraju należało przedsiębrać, w części celem uczynienia takowych spławnymi i urzędzenia sztucznych kanałów spławnych. w części celem ochrony gruntów nadbrzeżnych i ich melioracyi, nareszcie w celu poskromienia i owładnięcia wód w górnych przestrzeniach i u źródeł, przyczem Świątny Wydział krajowy omawia datki na opędzenie kosztów tych robót, jakieby skarb Państwa miał ponosić.

Wprawdzie Świątny Wydział krajowy przyrzeka poczynić także wnioski Wysokiemu Sejmowi w sprawie udziału kraju, sądzi jednak, iż ten udział należy uczynić zawisłym od poprzedniej zmiany postępowania przy robotach regulacyjnych na rzekach galicyjskich, a mianowicie od poprzedniego ustanowienia programu robót regulacyjnych, jakieby w pewnym przeciągu czasu miały być wykonane, jakoteż od przyznania Reprezentacyi krajowej pewnego wpływu i kontroli nad temi robotami.

Na zapatrywania w tem piśmie zawarte mam raszczyt w skutek wysokiego reskryptu Ministeryalnego z dnia 3. grudnia r. z. l. 13.114, zakomunikować Świątnemu Wydziałowi krajowemu następujące uwagi będące wyrazem wspólnych zapatrywań Ministerstwa spraw wewnętrznych, Ministerstwa rolnictwa i Ministerstwa handlu.

Wymienione w powołanem na wstępie piśmie z dnia 27. kwietnia r. 1880 pod l. 1, przestrzenie rzek częścią spławnych dla statków, częścią spławnych dla tratw t. j. Wisły od Krakowa do Zawichostu ;

Przemszy od Słupny do ujścia;

Dunajca od Zgłobic do ujścia;

Wisłoki od Mielca do ujścia;

Sanu od Jarosławia do ujścia;

Dniestru od Halicza do granicy Państwa, —

będą jak dotąd tak i nadal kosztem skarbu Państwa o tyle regulowane, o ile okaże się tego potrzeba ze względu na interesa regulacji czy spławu, co bynajmniej nie wyklucza zastosowania §. 51. ustawy wodnej z dnia 14. maja 1875, mocą którego właściciele nadbrzeżnych nieruchomości lub zakładów wodnych, mogą być pociągani do kosztów budowli rzeczonych, jeżeli budowle te albo korzyści mu przynoszą, albo ich od szkód obronią.

Świetny Wydział krajowy podnosząc, że jakkolwiek regulacja Wisły, Dunajca, Wisłoki i Sanu w ciągu lat 20 dokonana być musiała, dużo jeszcze do jej ukończenia niedostaje, przypomina że ów dwudziesto-letni peryod zaczęty w 1864 r. dotąd jeszcze nieupłynął, i że pomimo tego zamiar preliminowanej na regulację rzek kwoty 1.080.000 zł. wydano po koniec roku 1880 kwotę nieomal podwójną bo 2.080.000 zł.

Koryta rzek o których mowa porządkują się systematycznie w ten sposób, że wedle trasy oznaczonej na całej linii, wykonują się po szczegółowem uwzględnieniu wszystkich danych, budowle dla żeglugi czy spławu najnaglejsze; na Wiśle i na Przemszy ustanawiają następstwo robót peryodycznie zwolowane komisyc międzynarodowe.

Ministerstwo nie widzi żadnego powodu, dla którego by należało zmienić ów dotychczasowy tryb postępowania lub przyznać Reprezentacji krajowej jakakolwiek ingerencją na wykonanie budowli wodnych o których mowa; stosunek ten jest w Galicyi taki sam, jak w innych krajach koronnych.

Nie może też być uwzględnione dalsze żądanie Świetnego Wydziału krajowego, aby skarb Państwa ponosił koszta obwałowania rzek.

Najwyższe postanowienie z dnia 3. października r. 1830, postanawia w ustępie 4., że te tylko budowle wodne mogą być wykonane kosztem skarbu Państwa, które służą dla celów li-państwowych i przytacza jako takie żeglugę i spław, a na rzekach granicznych budowle mające zabezpieczyć granicę Monarchii. Najwyższe zaś postanowienie z dnia 11. listopada r. 1861 orzekając, że koszta właściwych regulacyjnych budowli rzecznych na Wiśle i jej dopływach ponosić ma skarb Państwa, koszta zaś obwałowania winny pokrywać strony interesowane. nie utworzyło bynajmniej nowej jakiej zasady, tylko zniosło dotychczasowy zwyczaj, wedle którego równie przy właściwych regulacyjnych budowlach rzecznych, jak i przy wykonywaniu obwałowań, skarb Państwa i interesenci wspólnie udział brali i ustaliło ściślej zakres działania obu stron interesowanych na modłę w innych krajach koronnych używaną. Ponieważ zatem skarb Państwa tylko koszta właściwych robót regulacyjnych wodnych, w interesie żeglugi i spławu w granicach Najwyższego rozporządzenia z dnia 11. listopada r. 1861 wykonywanych, ponosić może, przeto §. 44. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, wedle którego budowa i utrzymanie budowli wodnych służących do ochrony brzegów, gruntów, budynków, dróg, kolei żelaznych i wszelkich urządzeń w rzekach i strumieniach od szkodliwych wpływów wody, est rzeczą właścicieli tych przedmiotów, stosuje się tak samo do Wisły z dopływami i do rzek, na których skarb Państwa budowle wykonuje, jak do rzek i strumieni w ogóle. Jakkolwiek górne przestrzenie tych rzek, których bieg dolny reguluje się nakładem Państwa, bywają jeszcze tu i owdzie do spławu drzewa używane, to jednakowo wykonujące się tamże budowle wodne, mają przeważnie na celu ochronę gruntów nadbrzeżnych, a skutkiem tego Ministerstwo spraw wewnętrznych chyba tylko częściowo do odnośnych kosztów przyczyniać się mogło w wypadkach na szczególne uwzględ-

dnienie zasługujących, gdzie bezpośrednio interesowani ze strony kraju żadnej nie doznali pomocy; datki rządowe bywały nieraz rozmaite, a jako przykłady takiej pomocy posłużyć mogą budowle na Sole, na Wiśle powyżej Krakowa, na Rabie, na Dunajcu od Zgłobic w górę aż do Popradu, na Wisłoce powyżej Mielca, na Sanie powyżej Jarosławia i wielu innych.

Ministerstwo pragnie gorąco, ażeby należyty współdział krajowy zapewnił takim budowlom, jak najsystematyczniejszy rozwój wedle jednolitych planów; w miarę tego współdziałania przyznanoby Reprezentacyi krajowej odpowiedni wpływ tak jak i w innych krajach koronnych na zatwierdzenie i wykonanie projektów.

Sprawę kanału mającego łączyć San z Dniestrem, uważa Ministerstwo za przedwczesną i sądzi, że dopiero wtedy będzie ona na czasie, skoro obie rzeki do żeglugi należące nadawać się będą.

Odpowiedź na dalsze wywody Świetnego Wydziału krajowego w sprawie wszelkich innych budowli regulacyjnych, ochronnych i melioracyjnych, do których to robót zdaniem Świetnego Wydziału krajowego skarb Państwa przyczyniać się winien, dają te zasady, na których opiera się wniesiony do Rady Państwa przez Ministerstwo rolnictwa projekt do ustawy dotyczącej poparcia kultury krajowej przez melioracye.

Potocki w. r.

Wykaz porównawczy

wydatków na kosztę leczenia ubogich w 1880 i 1881 wedle sprawdzonych rachunków.

Liczba porządk.	Szpitale	Rok 1880.				Rok 1881.				Uwaga
		Za ile kwartałów	Ilość dni	Zapłacona kwota		Za ile kwartałów	Ilość dni	Zapłacona kwota		
				zł.	ct.			zł.	ct.	
1	Biała	4	10.791	5.621	60	4	13 721	6.724	05	
2	Bochnia	4	18 625	11.136	18	4	17.159	7.924	62	
3	Brody	3	11.753	5.999	20	4	5.592	2.809	46	
4	Brzeżany	4	12.105	7.381	85	4	11.167	5.545	32	
5	Drohobycz	4	14.454	8.024	37	4	12.401	6.849	62 1/2	
6	Jaśło	4	17.448	9.589	50	4	13.692	6.659	06	
7	Kołomyja	4	18.692	10.332	41	4	22.157	11.212	89	
8	Kraków, Łazarz	4	108.935	81.507	86	od chor. 4	90.520	71.153	11	
9	„ syfilit. i obłąk.	4	48.865	47.655	35	„ położ. 5	43.964	42.441	62	
10	„ klinika	za r. 1880 i zaległości	19.782	12 973	90	za r. 1881 i zaległości	17.136	12.810	50	
11	Lwów	4	120.547	108.017	04 1/2	4	118.775	113.386	71 1/2	
12	Podhajce	4	15.744	9.219	75	4	13.995	7.721	47	
13	Przemysł	4	31.005	15.122	80	4	21.528	10.326	74	
14	Rzeszów	4	29.941	16.652	14	4	22.744	12.634	07	
15	Sambor	4	15.267	9.455	35	4	7.590	4.661	—	
16	Sanok	4	17.222	9.967	85	4	15.348	8.865	78	
17	Sącz nowy	4	9.362	5.337	47 1/2	4	8.250	4.823	20	
18	Śniatyn	4	2.770	1.493	75	4	2 510	1.335	25	
19	Sokal	4	12.594	6.791	15	4	14.468	6.482	15	
20	Stanisławów	4	28.303	15.410	32	4	23.100	11.985	20 1/2	
21	Stryj	4	20.323	11.948	90	4	17.735	12.351	25	zaliczka 2.000 zł.
22	Tarnopol	4	23.859	12.383	91	4	18.813	10.017	49	
23	Tarnów	4	52.177	30.066	86	4	46.810	27.201	90	
24	Wadowice	4	4.168	2.428	75	4	2 960	1.624	85	
25	Zaleszczyki	4	7.981	3.950	62 1/2	4	5.924	2.913	20	
26	Złoczów	4	16.856	9.449	62	4	16.749	8.645	42	
27	Zółkiew	4	11.675	6.534	70	4	11.331	4.944	90	
28	Razem		701.244	474.453	21 1/2		616.139	424.050	84 1/2	
29	Szpitale zagraniczne		127.010	61.330	88		111.621	62.338	38 1/2	
	„ wojskowe		5.044	2.017	58		3.826	1.530	95	
	Suma we wszystkich szpi- talach		833.298	537.801	67 1/2		731.586	487.920	18	
30	Szpitalowi w Jaśle subwen- cya bezwrotna na bu- dowę kanału		—	—	—		—	3.000	—	
						Razem	490.920	18		

Wykaz

wydatków w trzech zakładach krajowych w roku 1877, 1878, 1879 i 1889

	Nazwa zakładu	L w ó w					K r a k ó w				
		Ilość dni leczenia									
		193 455	209.358	211.258	197.579	168.959	133.821	156.842	153.396	149.941	160 659
Rok	1877	1878	1879	1880	1881	1877	1878	1879	1880	1881	
1	Żywienie chorych	64 919	60.216	55.778	53.537	47.591	53.415	63 917	51.503	39.769	44.446
2	Bielizna	7 990	7.640	7.675	6.792	6.738	6.790	6.215	5.180	5.795	5.528
3	Pranie	7.345	7.486	7.142	7.512	7.562	6 536	6.794	5.176	5.067	5.233
4	Opał	6.120	5.788	4.212	3.532	3.873	4.893	4.115	5.977	6.232	4.159
5	Oświetlenie	6.397	3.540	2.938	2.392	1.506	2.051	2.518	3.502	3.867	3.298
6	Leki i apteka	4.668	8 882	7.938	5.699	5.150	5.968	7.702	4.970	4.827	5.843
7	Koszta sanitarne i narzędzia chirurgiczne	4.814	5.587	5 930	4.960	4 044	2.365	2.262	3.483	3.583	3.264
8	Sprzęty	3.583	2.478	2.408	1.823	1.039	966	3.542	3.206	1.592	1.482
9	Słoma i siano do sienników	388	641	503	417	489	730	816	730	586	572
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	1.683	1.465	1.453	1 396	1.345	1 200	1.200	1.087	1.050	1.050
11	Utrzymanie koni	—	—	—	—	—	607	555	632	910	615
12	Utrzymanie ogrodów	—	—	—	—	—	819	641	1.163	1.111	1.580
13	Koszta pogrzebowe	107	571	500	500	500	674	704	534	600	650
14	Utrzymanie budynków	11.527	3.435	6.808	4.546	3.238	2.894	6.723	4.125	5.697	3.447
15	Utrzymanie dyrektora, lekarzy i akuszerok	22.523	21.868	22.234	22.438	22.544	12.812	12.381	16.222	16.562	16.262
16	Koszta zarządu	8.874	10.312	9 866	9.683	9.733	10 072	9.416	9.215	9.251	9.593
17	Utrzymanie Sióstr oddziałowych	6.003	5.720	6.269	6.611	5.853	7.284	6.575	6.090	5.593	4.545
18	Służba	17.350	17 323	18.058	18.168	15 901	12.292	13.267	11 961	11.159	11 124
19	Czynsze	8 026	8.886	6.643	6.354	6.376	3.000	9.000	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne	1.456	993	1.262	1.015	1.198	709	866	725	1.133	805
21	Wodociągi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.159
22	Kazienki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.438
	<i>Suma A.</i>	183.773	172.831	167.617	157.375	144 680	136.077	159.209	134 601	124.384	126.113
	Do tego dolicza się:										
1	Zaliczki na płace	1.141	6.009	707	852	1 045	50	225	—	70	220
2	Pensye i emerytury	3.509	3.509	3.516	3 462	3.414	1.850	664	517	517	361
3	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy	333	295	307	327	276	173	173	173	115	151
4	Remuneracye i zapomogi	1.215	911	1.020	895	911	1 399	1.623	518	831	700
5	Nadzwyczajne wydatki budowlane	4.887	—	—	—	—	—	—	2.000	1 500	1.000
6	Utrzymanie dzieci w szpitalach i obłąka- kanych w Żółkwi i Przemysłu	1.395	6.469	6.265	11.580	10.082	11.049	10.719	10.629	11.243	10.515
7	Odsetki od kapitałów dłużnych	352	352	352	352	352	—	60	20	20	20
8	Zapisy	—	—	—	—	—	112	112	112	111	112
9	Podatki i daniny	—	—	—	—	—	1.347	1.123	1.062	1.043	1.158
10	Wydatki z prawa patronatu	—	—	—	—	—	358	32	38	470	122
11	Dyety i koszta podróży	—	—	—	—	—	56	33	6	30	45
12	Utrzymanie podrzutków	—	—	—	—	—	8.544	6.109	4.224	3.212	2.348
13	„ dzieci na oddziale położnic	11	8	21	19	14	139	174	180	199	168
14	Zapomogi dla położnic	1.836	2.046	1.985	2.166	2.478	930	860	1.200	1.254	1.079
15	Wikty udzielane za zwrot kosztów	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—
16	Rozmaite wydatki gospodarcze i drobne	1.230	1.347	476	344	209	329	1.813	2.059	1.654	2.264
	<i>Suma B.</i>	15.909	20.946	14 649	20.029	19.705	26.336	23.720	22.738	22.269	20.263
	Do tego: <i>Suma A.</i>	183.773	172.831	167.617	157.375	144.680	136.077	159 209	134.601	124.384	126.113
	„ Nadwyżka dochodów oddana fun- duszowi krajowemu	—	—	—	—	—	5.692	—	40.667	18.439	—
	Ogólny wydatek w r. 1877, 1878, 1879, 1880.	199.682	193.777	182.266	177.404	163.465	168.105	182 929	198.006	165.092	146 376

Alegat 34. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za rok 1882.

W y k a z

ruchu chorych, położnic i obłąkanych w zakładach krajowych w 1881. r.

Zakład	Ilość łózek	Ilość leczonych	Ilość dni leczenia	Śmiertelność		Średni pobyt w zakładzie	Ilość syfilitycznych
				Liczbowa	Procentowa		
Chorych							
W szpitalu lwowskim	668	7.616	158.512	600	8·34	20·8	1.709
„ św. Zofii dla dzieci	72	624	17.882	160	27·53	28·6	29
„ św. Łazarza w Krakowie	416	5.866	127.885	671	11·4	21·8	1.027
„ św. Ludwika dla dzieci	72	821	21.029	215	26·83	25·6	—
Razem	1.228	14.927	325.308	1.646	11·0	21·8	2.765
W 1880 r. było	1.202	16.406	343.173	1.388	9·2	24·0	2.283
Różnica	+ 26	—1.479	—17.865	+ 258	+1·8	— 2·2	+ 483
Położnic							
W szpitalu lwowskim	42	589	10.447	16	2·89	17·7	
„ krakowskim	15	160	3.554	13	8·1	22·2	
Razem	57	749	14.001	29	3·8	18·6	
W 1880 r. było	57	708	14.148	25	3·5	19·9	
Różnica	0	+ 41	— 147	+ 4	—0·3	— 1·3	
Obłąkanych							
W Kulparkowie, Żółkwi i Przemyślu	500	815	142.881	125	15·3	175	
W Krakowie	70	197	25.588	16	8·1	129	
Razem	570	1.012	168.469	141	13·9	166	
W 1880 r. było	720	1.209	230.606	179	14·8	190	
Różnica	— 150	— 197	—62.137	— 38	— 0·9	— 24	

Alegat 35. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za rok 1882.

W y k a z

ruchu chorych w szpitalach prowincjonalnych w 1881, r.

Ruch chorych w szpitalach prowincjonalnych w r. 1881.									
Liczba po- rządkowa	Nazwa szpitala	Ilość łóżek	Ilość leczonych	Ilość dni leczenia	Śmiertelność		Średni poby- cho- rego	Ilość obłą- kanych	Ilość syfli- tycz- nych
					Liczbo- wa	Pro- cento- wa			
1	Biała	83	658	19.474	80	12·15	29·8	1	222
2	Bochnia	55	687	16.365	94	13·68	23·8	3	66
3	Brody	52	600	10.119	61	10·16	17·0	3	70
4	Brzeżany	50	467	12.231	39	8·35	26·1	4	95
5	Drohobycz	80	639	14.435	74	11·5	22·5	6	130
6	Jasło	100	667	15.551	54	8·09	23·0	18	68
7	Kołomyja	70	626	18.210	42	6·70	29 0	47	239
8	Podhajce	60	622	15.442	54	8·68	24·5	5	128
9	Przemyśl	160	1.295	26.174	62	5·71	20·2	23	346
10	Rzeszów	80	813	23.141	79	9·71	28·4	2	194
11	Sambor	52	509	11.424	54	10·60	23·7	10	114
12	Sanok	80	550	15.549	27	4·90	28 2	1	61
13	Śniatyn	24	134	2.545	3	2·23	18·0	—	60
14	Sokal	52	585	13.771	53	9·06	23·5	—	49
15	Stanisławów	120	910	25.611	91	10·00	28·1	3	304
16	Stryj	77	629	18.337	81	12·87	29 0	9	161
17	Sącz Nowy	60	396	9.914	37	9·34	25·1	—	102
18	Tarnopol	75	1.009	23.036	71	7·03	22·8	11	299
19	Tarnów	150	2.322	48.366	271	11·67	20 5	3	335
20	Wadowice	30	224	4.099	9	4·01	18 3	—	68
21	Zaleszczyki	40	402	8.337	30	7·46	20·7	2	194
22	Złoczów	80	707	17.464	70	9·90	24·6	7	107
23	Zółkiew	40	523	14.134	38	7·27	27·0	1	54
	Razem	1.670	15.974	383.729	1.474	9·2	24·02	159	3.466
	W r. 1880. było	1.636	14.886	407.945	1.643	10·2	25·50	196	2.962
	Różnica	+ 34	+1.088	-24.216	-169	-1.0	-1·48	-37	+504

W y k a z

ruchu pielęgowanych podrzutek w r. 1881.

Ruch pielęgowanych podrzutek w roku 1881.								
Liczba po- rządkowa	Zakłady	Pozostało z końcem r. 1880.	Przybyło w roku 1881.	Razem	U b y ł o			Pozostało w końcu r. 1881.
					Wyszło	Umarło	Razem	
1	Lwów	190	7	197	79	5	84	113
2	Kraków	183	—	183	33	11	44	139
	Ogółem	373	7	380	112	16	128	252
	W roku 1880 było	559	13	572	176	23	199	373
	Różnica	- 186	- 6	- 192	- 64	- 7	- 71	- 121

Zamknięcie z obrotów funduszków szpitali prowincjonalnych

	Rubryki:	Biała		Boohnia		Brody		Brzeżany		Drohobycz		Jasło		Kołomyja		Podhajce		Przemyśl		Rzeszów				
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
Utrzymanie budynków	Czynsz najmu	—	—	—	—	140	72	550	—	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	650	—		
	Konserwacje zwykłe	—	—	234	74	100	—	37	65	38	26	137	01	199	86½	67	87	—	—	—	84	44		
	Budowy i roboty nadzwyczajne	557	77	—	—	—	—	21	31	32	37	842	29	67	01	1 974	66	—	—	—	—	—		
	Podatek domowy	—	—	3	91	—	333	—	—	—	—	—	—	1	03	27	46	—	—	—	—	1	56	
Leczenie	Asekuracja ogniowa	42	72	36	88	33	97	—	—	—	—	25	90	—	—	60	—	—	—	—	—	8	59	
	Czyszczenie kominów	16	—	8	40	20	56	10	—	7	08	11	04	—	—	22	—	—	—	—	—	37	50	
	„ „ kanałów i kloak	—	—	37	—	40	—	23	10	7	08	20	—	—	—	79	55	—	—	—	—	40	51	
	Żywność i wino	4.872	60	4 945	21	3.361	34½	2.748	63	4.019	41½	4.325	94	4.168	63	3.093	60	3.879	79½	5.494	07	—	—	
	Dzień żywienia po centów	—	22½	—	25¼	—	31³	—	23⁷	—	25¼	—	24 6	—	27¹	—	18 2	—	—	—	—	—	—	
	Placa lekarza ordynującego	500	—	499	92	500	—	600	—	500	—	600	—	499	92	500	—	500	—	—	—	—	—	
	„ „ sekundaryusza	—	—	300	—	199	96	250	—	—	—	300	—	—	—	250	—	240	—	—	—	—	—	
	Opust % na leki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Lekarstwa	908	68	866	29	741	54	300	28	589	96	728	74	635	24	758	03	1 494	46½	—	—	—	—	
	Sanitarne wydatki	40	86	131	48	64	53	37	46	17	04	44	98	25	90	165	67	89	12	—	—	—	—	
	Narzędzia chirurgiczne	83	30	—	—	56	21	5	85	35	24	87	81	—	—	70	—	102	35	—	—	—	—	
	Bielizna i pościel	75	—	369	32	235	02	129	14	95	20	8	70	324	51½	363	98	137	01	—	—	—	—	
	Pranie	—	—	91	20	28	52	41	24	47	25	32	—	25	29	59	—	30	48½	—	—	—	—	
	Sprzęty domowe	29	68	34	55	24	82	256	49	66	49½	79	36	100	40	429	46	244	66	—	—	—	—	
	Słoma i siano	58	14	64	88	24	—	25	61	24	35	86	40	34	56	32	—	—	—	—	—	—	—	
	Ilość pieców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Opał	232	56	517	50	369	—	143	70	270	—	361	75	—	—	450	—	790	35	—	—	—	—	
	Oświetlenie	152	05	60	58	87	36	43	10	21	68½	53	54	67	42	72	56	75	20	—	—	—	—	
	Wydatki rozmaite	Placa rządu	400	—	499	92	240	—	600	—	650	—	499	98	499	92	600	—	800	—	—	—	—	—
		Dyurniści	—	—	—	—	300	—	100	—	—	—	—	20	—	120	—	9	—	—	—	—	—	
Koszta kancelaryjne		85	60	95	30	66	79	73	37	81	13	72	38½	101	08	85	42	10	77	—	—	—	—	
Pogrzeby		117	14	159	50	25	—	26	35	90	37½	47	60	183	—	84	90	127	34	—	—	—	—	
Duchowna obsługa		65	—	30	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	80	—	120	—	—	—	—	—	
Placa sług		408	—	938	40	369	—	238	43	461	26	323	20	363	—	412	45	866	50	—	—	—	—	
Wikł sług		658	80	—	—	—	—	302	74	—	—	—	—	151	56	650	—	697	13	—	—	—	—	
Ilość posługi		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Akuszarka		—	—	—	—	72	—	—	—	14	—	9	—	—	—	21	—	42	—	—	—	—	—	
Cyrulik		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kasyer		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kontrolor		50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	
Wydatki administracyjne		—	—	50	—	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123	07	46	57	—	—	—	—	
Renumeracje		—	—	—	—	849	—	100	—	5	—	13	84	—	—	59	96	105	—	—	—	—	—	
Emerytury i pensye		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zaliczki Wydziałowi kraj.		—	—	270	—	602	—	200	—	—	—	1 500	—	—	—	675	—	—	—	—	—	—	—	
„ „ Wydział. powiat.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Różne inne		238	59	352	92	—	—	4	50	2	12	—	—	291	66½	50	—	6 693	84	—	—	—	—	
Fundusz rezerwowý	1 000	—	1 200	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Należytość liwerantom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	205	67	662	04	—	—	—	—		
Zaliczki gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	—	—	4 985	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
„ do wyrachowania	300	—	—	—	—	—	—	—	150	—	53	60	310	91	—	—	—	—	—	—	—	—		
„ na place	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—	—	—	100	—	100	—	—	—	—	—		
Kaucye i depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—	74	82	20	33	9 810	94	—	—	—	—	—	—	—	—		
Pogład ogólny	Rozchód } ogólny	10.892	49	11.797	90	7.873	96½	7.218	95	9.330	53½	10.733	39½	22 966	81½	11.788	35	26.112	50	—	—	—		
	Dochód } różnica	12.333	20	12.391	10	8.030	22	8.389	72	9.988	32	11.675	16	22.974	84½	11.790	45	35.411	29½	—	—	—		
		1.440	71	593	20	256	25½	1.170	77	657	78½	941	77	8 03	2 10	—	—	9 298	79	—	—	—		
		9.300	—	1.200	—	24.403	—	300	—	1.055	05	200	—	420	—	—	—	10.000	—	—	—	—		
		3.364	26	621	10	5.229	10	1.318	42	3.823	24	1.958	20	18.567	67½	4.672	—	11.629	13	—	—	—		
		—	—	205	48	3.486	99	150	—	6.802	60	6.921	86½	18.859	78½	337	54	662	04	—	—	—		
		50/30	—	54/30	—	52/30	—	55/30	—	57/30	—	50/30	—	50/30	—	60/35	—	50/50	—	—	—	—		
		21.951	—	19.427	—	10.739	—	11.573	—	15.768	—	17.028	—	15.348	—	16.950	—	30.242	—	—	—	—		

rachunków

zatwierdzone przez Wydział kraj. na rok 1880.

Sambor		Sanok		Sącz nowy		Śniatyn		Stani- sławów		Sokal		Stryj		Tar- nopol		Tarnów		Wado- wice		Żółkiew		Złoczów		Zale- szczyki		Suma rubryki			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
109	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	26	—	—	—	312	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.586	72
193	47	5.880	80	—	—	—	34	68	619	34	123	14	52	70	100	—	288	70	—	—	418	07	170	29	98	98	3.320	85½	
453	—	—	—	—	—	—	—	—	1.424	03	—	—	494	21	6	20	734	60	—	—	3.177	81	1.146	37	68	15	16.618	05	
17	31	1	61½	—	—	—	—	—	5	12	—	—	—	—	—	—	91	—	—	—	2	40	—	—	5	10	56	96½	
10	—	39	20	15	07	—	31	18	23	15	—	—	22	13	—	—	59	18	—	—	103	86	22	16	24	04	683	30	
83	50½	29	12	—	—	—	5	—	71	40	—	—	38	54	25	74	40	—	—	—	29	66	15	—	5	—	429	64	
5.064	55	4.223	05	2.045	95	804	06	4.591	49	4.409	16½	4.645	60½	5.437	72	14.142	25½	813	36½	7.469	89	3.234	63	2.168	34	97.986	31		
500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	—	41	50	22	59	1.233	87	
260	03	541	66	400	—	—	—	—	600	—	400	—	466	62½	600	—	800	—	300	—	300	—	499	76	175	—	10.757	82	
712	45	216	66	—	—	—	—	—	300	—	165	—	266	71	250	—	400	—	—	—	200	—	199	76	50	—	4.025	73½	
26	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
46	32	651	12	381	94	199	63	1.373	93	451	33	1.000	77	1.119	70	2.074	87	124	57	1.104	10	407	94	239	95	17.661	64½		
702	50	—	—	2	85	6	75	164	08	108	85	151	24	—	—	1.088	86	—	—	643	54	83	60	96	78	3.158	57		
65	86	—	—	—	—	5	—	113	05	14	97	10	—	—	—	214	35	—	—	82	44	—	46	10	—	1.041	55		
49	40	147	90	1	30	49	92	1.014	71	92	22	—	—	718	63	1.163	64	10	75	975	98	463	03	120	—	8.703	32		
110	36½	92	43	77	48	—	—	66	76	108	11	178	83	25	17	178	54	40	—	225	52	3	47	25	—	1.560	00½		
356	10	243	55	131	35	10	—	416	94	124	04	85	25	259	30	730	32	3	40	246	08	114	94	36	14	3.820	24		
97	—	90	72	5	04	10	—	230	75	13	70	—	—	59	52	17	65	—	—	80	—	13	15	48	60	1.277	36		
400	—	245	20	353	80	308	80	1.066	40	251	25	479	50	661	12	1.877	—	155	20	802	32	472	20	358	28	11.270	28		
100	—	48	60	38	11	25	—	105	41	94	70	119	65	109	90	147	26	5	55	201	69	77	93	39	10	1.822	71		
71	31½	300	—	500	—	180	—	500	—	250	—	650	05	500	—	500	—	120	—	600	—	458	26	500	—	10.833	40		
17	51½	15	—	120	—	—	—	200	—	—	—	—	—	335	—	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.967	60		
270	—	49	96	39	65	11	54	285	60	43	61	29	80	38	46	206	39	41	65	62	12	24	29	53	07	1.767	36		
289	31	64	20	6	82	10	—	99	35	16	15	23	—	30	—	—	—	—	36	—	113	30	105	65	12	30	1.453	69½	
—	—	22	50	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	537	50	
—	—	390	—	402	36	245	50	1.068	75	516	—	438	—	621	80	644	—	180	—	947	—	493	34	308	—	11.606	02		
—	—	—	—	—	—	—	—	850	—	768	—	538	05	24	—	454	—	—	—	1.003	04	890	27	292	—	7.567	90		
—	—	2	—	15	75	—	—	25	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	18	—	14	—	—	—	273	75	
—	—	—	—	3	80	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	5	—	—	98	80	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	
—	—	11	—	100	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	910	—	
—	—	60	—	100	—	—	—	40	—	8	64	300	—	—	—	200	—	—	—	175	65	—	—	—	—	1.363	19		
—	—	70	78½	—	—	—	—	130	—	—	—	50	—	80	—	—	—	—	—	100	—	290	—	50	—	1.328	45		
—	—	1.905	28	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	133	33½	—	—	—	—	—	—	—	—	565	12		
—	—	576	78	—	—	—	—	—	—	4.879	90	—	—	—	—	1.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.202	28	
—	—	—	—	332	80½	—	—	333	—	—	—	37	57½	495	55½	7.448	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.905	46	
—	—	—	—	1.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.968	07	—	—	9	85	—	—	—	3	20	—	—	9.939	14	
—	—	—	—	1.424	42½	—	—	—	—	—	—	1.623	02	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	14.569	17	
—	—	300	60	—	—	400	—	—	—	—	—	1.295	16	—	—	38	—	—	—	—	—	393	65	—	—	4.309	18½		
—	—	58	72	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—	350	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.105	76	
—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	87	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.473	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	189	20	—	—	1.467	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	813	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	16.711	22½	
16.466	33	16.278	45	7.805	13½	2.339	06	17.408	26	13.031	23½	13.776	17½	14.375	74½	38.691	38	2.655	33½	19.259	47	9.685	75	4.871	33	313.545	89½		
16.623	28½	16.879	45	8.383	09½	2.339	06	18.643	98	13.046	65	13.964	77½	14.378	18½	38.891	87½	2.963	08	22.323	26	10.836	53½	4.883	11	335.990	17		
107	53	601	—	577	96	—	—	1.235	72	15	41½	188	06	2	44	200	49½	307	74½	3.063	79	1.152	78½	11	78	22.444	27½		
9.431	34	607	—	4.498	89	—	—	1.863	14	—	—	3.000	—	9.192	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	97	68.763	30
64	30	5.206	79	2.304	62½	1.116	25	1.667	43½	3.528	15	2.140	30½	2.610	48	7.821	34	499	20	3.057	74	5.957	64	4	814	33½	105.845	70½	
11.387	—	21.453	88½	2.162	36½	3.622	89	—	—	3.288	70	—	—	—	—	5.929	46	100	—	2.667	44	2.619	49½	1.433	48	80.694	03½		
—	—	60/30	—	60/30	—	55/30	—	55/30	—	55/30	—	60/35	—	54/30	—	60/35	—	55/30	—	50/30	—	57/30	—	50/30	—	—	—	—	—
—	—	17.080	—	9.417	—	3.323	—	26.700	—	13	994	—	21.842	—	22.560	—	53	986	—	5.878	—	10.670	—	19.446	—	9.974	—	407.945	—

B u
szpitali powszechnych na prowincyi

	Rubryki:	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Droho- bycz	Jasło	Ko- tomyja	Podhajce	Prze- myśl	Rzeszów
Utrzymanie budynków	Czynsz najmu	—	—	—	550	1.350	—	—	—	—	650
	Konserwacje zwykłe	300	400	60	30	100	130	200	70	250	80
	Budowy i roboty nadzwyczajne	300	—	60	—	—	—	—	100	—	—
	Podatek domowy	—	3	3	—	200	—	—	25	—	2
	Asekuracja ogniowa	43	36	34	—	30	26	50	60	35	10
	Czyszczenie kominów	18	8	25	10	15	13	8	24	30	12
	Czyszczenie kloak	—	50	40	30	30	2	50	80	30	50
Wikt	Żywność i wino	5.479	4.422	2.151	2.195	4.982	3.954	3.583	3.693	5.100	5.500
	Dzień żywienia po centów	25	24	15	—	21	21	22	22	16	26
Leczenie	Płaca lekarza ordynującego	500	500	500	600	500	600	500	500	600	500
	„ sekundaryusza	200	300	200	250	—	300	—	250	250	250
	Opust % na leki	15	10	10	10	10	10	13	20	10	10
	Lekarstwa	1.096	920	531	610	1.186	882	814	839	1.500	800
	Sanitarne wydatki	150	80	80	50	50	60	25	170	100	180
	Narzędzia chirurgiczne	65	—	35	15	55	25	—	58	164	70
Koszta gospodarcze	Bielizna i pościel	1.275	409	200	160	698	610	1.149	126	250	400
	Pranie	100	220	30	60	90	40	30	60	60	90
	Sprzęty domowe	—	60	50	40	402	40	35	40	140	120
	Słoma i siano	200	80	50	30	70	100	40	30	35	90
	Ilość pieców	10	16	—	—	19	18	16	17	27	11
	Opał	560	420	300	250	500	490	500	492	1.094	322
	Oświetlenie	300	70	80	45	90	54	60	60	140	80
Zarząd	Płaca zarządcy	400	500	240	600	500	500	500	600	800	640
	Dyurniści	50	—	—	—	—	—	120	120	—	150
	Koszta kancelaryjne	112	88	107	69	105	73	87	76	118	73
Wydatki rozmarne	Pogrzeby	163	150	20	40	90	50	100	70	126	65
	Duchowna obaługa	65	40	—	50	50	—	—	50	120	—
	Płaca sług	312	794	370	366	466	336	456	434	936	747
	Wikt sług	493	219	449	510	504	—	600	548	745	200
	Ilość posługi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Akuszarka	—	—	40	—	20	15	10	15	50	30
	Cyrulik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kasyer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kontrolor	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—
	Wydatki administracyjne	—	135	160	100	—	135	120	123	50	140
	Remuneracye	100	300	300	128	—	186	—	—	—	—
	Emerytury i pensye	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zaliczki Wydziałowi krajowemu	—	—	—	—	1.000	800	—	—	—	—
	Zaliczki Wydziałowi powiat.	—	—	—	—	—	590	—	112	—	—
Różne inne	20	20	10	22	38	236	10	15	10	100	
Fundusz rezerwowy	—	—	—	—	—	—	—	—	176	—	
Należności liwerantom	100	—	2.616	—	—	900	2.000	640	—	—	
Różnica ogólny	Preliminowany ogólny (Rozchód)	12.418	9.924	8.741	6.810	13.121	11.117	11.047	9.480	13.409	11.351
	Różnica (Dochód)	14.985	12.207	10.699	8.405	15.116	10.977	14.077	9.480	21.469	15.607
	Kapitał żelazny	2.567	2.283	1.963	1.595	1.995	140	3.030	—	8.060	4.266
	Zaległości kosztów leczenia	9.400	1.150	24.650	900	1.125	200	420	—	10.250	6.563
	Pretensye gminne z tytułu za- liczek	3.696	3.003	3.853	2.022	3.400	737	4.356	2.379	8.473	4.093
	Należności niespłacone	—	—	—	—	5.800	590	—	112	—	—
	Taksa szpitalna	100	500	2.616	622	—	4.465	2.000	640	—	—
Ilość dni leczenia w 3ch-letniem przecięciu	45/25	51/30	52/30	55/30	51/30	50/30	48/25	52/30	33/20	52/28	
	21.916	18.429	10.615	12.196	15.028	18.831	16.396	16.750	34.534	20.138	

dżety

zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1882.

Sambor	Sanok	Sącznowy	Śniatyn	Stani-sławów	Sokal	Stryj	Tar-nopol	Tarnów	Wa-dowice	Żółkiew	Złoczów	Zale-szczyki	Suma rubryki
189	—	—	—	—	—	—	260	—	—	—	—	—	2.999
60	100	80	35	560	265	50	250	310	312	200	250	100	4.192
—	—	300	—	320	100	300	—	2.087	—	150	—	—	3.717
2	10	—	—	5	—	—	1	1	—	2	30	5	289
22	40	15	31	25	39	23	22	59	—	100	30	12	742
15	30	30	5	60	8	39	26	40	—	30	15	5	466
90	—	25	2	50	30	22	110	190	—	50	50	20	1.001
2.706	2.546	1.994	662	5.642	2.967	3.951	5.076	12.253	1.000	2.242	3.740	2.178	88.046
22/53	17	18/41	23	20	23	21	22 1/2	25	20	21	22	22	—
500	500	400	—	600	500	400	600	800	300	500	500	350	11.250
200	200	—	—	300	200	200	250	550	—	200	200	100	4.400
9 1/10	15	10	10	20	25	10	10	12 1/10	06	06	—	10	—
600	749	520	144	1.410	516	910	821	2.451	150	534	510	495	18.988
52	30	10	10	200	150	150	60	300	—	300	90	60	2.357
65	15	50	10	50	55	6	65	53	—	65	68	55	1.044
851	502	189	293	1.367	632	300	406	1.259	50	50	360	150	11.666
85	100	120	—	—	110	200	115	178	40	100	50	25	1.903
87	320	160	10	393	58	200	132	180	10	50	184	93	2.804
98	120	50	10	221	50	60	30	143	30	50	20	40	1.647
11	17	19	—	—	—	16	11	41	—	26	20	8	—
238	352	423	200	1.100	315	408	852	1.105	200	450	502	525	11.308
46	60	68	20	172	120	120	125	191	10	50	90	40	2.091
400	400	500	180	600	400	600	500	650	150	400	500	500	11.060
200	30	—	—	—	—	300	365	365	—	—	—	60	1.760
100	105	64	10	300	70	63	86	165	50	50	44	47	2.062
93	80	25	8	100	40	30	120	—	50	50	100	13	1.585
—	50	—	—	100	—	25	—	50	—	50	40	—	690
264	360	399	247	1.200	552	432	710	976	180	492	655	308	12.052
260	—	324	—	800	822	548	628	1.186	—	460	889	292	10.478
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10	25	—	40	—	20	—	—	10	20	10	5	320
—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	5	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	60	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	860
—	20	100	—	200	—	—	80	200	—	30	80	8	1.681
—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	120	—	25	959
—	—	—	—	150	—	—	—	133	15	—	—	—	315
—	1.624	—	—	—	150	800	—	—	—	—	—	—	4.374
—	—	—	—	—	1.174	—	—	—	—	—	—	—	1.876
120	50	5	5	—	20	—	120	100	10	20	20	10	961
—	—	—	—	240	—	2.606	—	—	—	—	1.145	—	4.167
—	5.645	—	—	50	512	215	1.388	3.339	100	—	617	1.630	20.252
7.343	14.048	5.936	1.882	16.555	9.855	13.008	13.198	29.815	2.767	6.815	10.789	6.936	216.395
11.626	14.652	7.457	2.100	15.652	10.114	13.120	13.726	31.379	3.628	7.100	12.411	7.626	293.643
4.283	604	1.521	218	1.003	259	112	528	1.564	861	85	1.652	690	37.248
10.087	607	4.200	173	1.863	—	3.009	10.596	—	—	—	—	311	75.397
10.389	4.881	2.939	889	6.708	103	2.835	8.000	10.063	585	4.705	4.551	3.954	96.312
1.424	—	—	3.018	—	2.600	5.560	5.000	—	—	—	—	—	33.069
60.30	21.350	—	—	—	513	1.507	—	3.839	100	—	617	1.630	41.923
12.478	60/30	54/30	55/30	55/30	55/30	60/35	54/30	50/30	55/30	60/35	50/30	50/30	—
—	14.975	10.833	2.881	15.310	12.900	18.197	23.601	49.012	4.942	10.676	17.000	9.914	387.552

Alegat 38. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z r. 1882.

do l. W. 53.520/81.

O d p i s

odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 24. Października 1881. l. 49.231 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Szacowną odezwą z dnia 15. marca 1881. l. 35.440 odstąpił Świetny Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu petycję sejmową pana Teofila Merunowicza o zmianę lub uzupełnienie przepisów rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875. l. 12.944 dotyczącego prowadzenia metryk urodzin, zaślubin i śmierci izraelitów w Galicyi, w celu uchylecia rzekomo ciągle trwających nadużyć, głównie zaś zaciągania w księgi metrykalne jako ważne izraelickich małżeństw rytualnych, zawartych z pominięciem przepisów ustawy cywilnej.

W skutek tej odezwy wezwało c. k. Namiestnictwo wszystkich c. k. Starostów i Prezydentów miast Lwowa i Krakowa do zdania sprawy, czy pomienione w powyższej petycji nadużycia rzeczywiście zauważano i czy w ogóle prowadzący izraelickie księgi metrykalne przestrzegają obowiązujących przepisów.

Okoliczności w petycji przytoczone po dokładnem przeglądnięciu ksiąg metrykalnych izraelickich w każdym z powiatów politycznych, niesprawdziły się, owszem skonstatowano, iż księgi metrykalne w myśl obowiązujących przepisów w porządku i należycie są prowadzone, a w szczególności małżeństwa żydowskie z pominięciem przepisów ustawy cywilnej zawarte wcale wciągane nie są w księgi metrykalne.

Tu i owdzie spostrzeżonym brakom zaradzono skutecznie przez właściwe pouczenie prowadzących metryki izraelickie.

Gdy przeto obecnie przepisy rozporządzenia ministeryalnego z 15. Marca 1875. l. 12.944 ściśle przestrzegane bywają i w użyciu okazały się skutecznymi i wystarczającymi, c. k. Namiestnictwo nie widzi na razie żadnego powodu do jakichkolwiek zmian lub uzupełnień w rzeczonych przepisach metrykalnych.

Załączniki szacownej odezwy z 15. Marca 1881. l. 35.440 zwraca się.

W zastępstwie: *Zaleski w. r.*

Alegat 39. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z roku 1882.

O d p i s

Odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z 5. Lipca 1882. l. 5.983.

Na mocy reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 5. Czerwca b. r. l. 2.917/M.J. i przy zwrocie załączników szacownej odezwy z dnia 22. Listopada 1881. l. 55.704, mam zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi, iż względem petycji sejmowej Wydziału powiatowego w Bochni o przyspieszenie zakładania ksiąg gruntowych w kraju, oświadczyło Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, co następuje:

W Galicyi liczącej 5.963 gmin katastralnych, zostały według obliczenia z końcem I kwartału b. r. roboty około zakładania ksiąg gruntowych dla 3.644 gmin rozpoczęte, a dla 3.067 gmin całkowicie ukończone. Jeżeli się uwzględni szczególne trudności, jakie przy zakładaniu ksiąg gruntowych miały do zwalczenia już i tak znacznie obciążone Sądy galicyjskie, to okaże się, iż osiągniętego dotychczas rezultatu, wedle którego większa połowa zakreślonego zadania już wykonana została, niezadawalającym nazwać nie można.

Najmniej zaś powodów do niezadowolenia nastrocza stan powyższych robót w okręgu Re-prezentacyi powiatowej Bochni. W okręgu tym liczącym 129 gmin, zostały dla 105 gmin roboty przygotowawcze a dla 90 gmin księgi gruntowe już ukończone.

We wszystkich trzech powiatach sądowych tego okręgu pracowano nad zakładaniem ksiąg pomienionych nieprzerwanie aż do ostatnich czasów. W jednym tylko z tych trzech powiatów sądowych, a mianowicie w Bochni musiały być te roboty niedawno przerwane, gdyż pomiary katastralne w tych gminach, w których prace około zakładania ksiąg gruntowych nie były jeszcze rozpoczęte, wymagały sprostowania. Po usunięciu tej przeszkody zostaną pomienione roboty i w tym pewiecie sądowym natychmiast na nowo podjęte.

Za pomocą środków, którymi się rozporządza w tej mierze, można tylko wówczas pomyslnie osiągnąć rezultaty, jeśli się uniknie zbytznego rozdrobnienia środków pieniężnych.

Już z tego względu byłoby zupełnie celowi nieodpowiedniem, gdyby prace około zakładania ksiąg gruntowych rozpoczynano równocześnie we wszystkich sądowych powiatach kraju, gdyż wówczas siły conceptowe temu zadaniu poświęcone, nie dałyby się w całości spożytkować w żadnym prawie powiecie.

Pomnożenie sił conceptowych opłacanych z dotacyi ksiąg gruntowych po nad dotychczasową miarę również nie jest wskazanem.

Obecnie więcej niż część czwarta tej dotacyi, jest obciążoną płacami, a przy znaczniejszem jej używaniu na pokrycie płac zabrakłoby odpowiednich środków na pokrycie innych wydatków i musiano by w końcu rozciągnąć robót ograniczyć.

W obec danych stosunków, administracya sprawiedliwości tylko w tym kierunku działać może, ażeby w każdym roku jak można najwięcej ksiąg gruntowych założono, a przy wyborze gmin, w których roboty przedsiębrane być mają, jak najściślej do potrzeb obrotu się stosowano.

Prezydya Sądów otrzymały też wskazówki by przy sporządzaniu planów dotyczących robót postępywały wedle powyższych zasad a c. k. Ministerstwu sprawiedliwości nie jest żaden wypadek wiadomym, w którymby pomienione Prezydya zasad tych nie przestrzegały.

Alegat 40. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z r. 1882.

O d p i s

K. k. 5. Landes Gensdarmrie-Komando R. N. 595. An den löblichen Landes-Ausschuss des Königreichs Galiziens in Lemberg. Lemberg am 8. März 1882.

In der Anlage beehre ich mich den löblichen Landes Ausschuss den in zwei Parren ausgefertigten Voranschlag der Bequartierungs-Geld Erforderniss im Jahre 1883. für das obige Komando mit dem Ersuchen diensthöflichst zu übermitteln ein Pare des Macular-Voranschlages nach bewirkter Liquidirung seinerzeit anher rückschliessen zu wollen. Unter Einem beehre ich mich dem löblichen Landes-Ausschuss mitzuthellen, dass der Stand des Komandes zu Folge Erlass des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung vom 12. November 1881 N. 16.761/3.915 III abermals im laufenden Jahre zum Zwecke der wirksamen Uiberwachung und Kontrolle des Viehkatasters um 102

Mann vermehrt worden ist, für welche Leute, so wie auch für jene im verflossenen Jahre vermehrte 90 Mann, somit zusammen für 192 Mann in dem anverwahrten Voranschlage gar kein Pauschale für die Bequartirungs-Auslagen präliminirt wurde, nur sind die Miethziuse für die aus diesem Anlasse nöthig gewordene und in den nachbezeichneten Stationen zugemieteten Miethunterkünfte als

	in Brody	pr. 180 fl. jährlich
	„ Belz	„ 70 „ „
	„ Oleszyce	„ 50 „ „
	„ Uhnów	„ 60 „ „
	„ Szczucin	„ 36 „ „
	und „ Radomyśl	„ 50 „ „

somit im Gesamtbetrage von 476 fl. im Ausweis-Beilage 2 aufgenommen worden, welchen Mehraufwand aber die politische Verwaltung zu tragen hat, daher nur der vornachgewiesenen, so wie auch der im Laufe des Jahres 1883 etwa noch durch Zu- und Neu-Miethungen erwachsende Mehraufwand an Miethzinsen in den bezüglichen Nachtrags Präliminarien durch Abzug berichtet werden wird. Was jedoch die Gutschreibung der für die Unterbringung der vorerwähnten 192 Mann in den gegenwärtigen Posten Kasernen ohne Zumiethe zu Lasten der politischen Verwaltung entfallenden Quoten aus dem Gesamtaufwande an Miethzinsen zu Gunsten des Landesfondes anbelangt, so hat das k. k. Ministerium für Landesvertheidigung mit dem Erlasse vom 11. Oktober 1881 Nr. 13678/3225 III. und vom 23. Februar 1882 Nr. 2371/631 III. über hierortige Anfrage erwiedert, dass die gedachte Gutschreibung der fräglichsten Quoten in so lange nicht zulässig erscheint, bis die Einrichtung der Kontrolle des Viehkatasters einen stabilen Charakter annimmt respektive der Stand der dazu nöthigen Organe der Gensdarmerie auf eine voraussichtlich längere Dauer entgeltig geregelt wird, weil gegenwärtig für die eben gedachten Organe in den Bequartirungs-Präliminarien das Erforderniss an Pauschalien und sonstigen Bequartirungs-Bedürfnissen nicht einbezogen wird, sohin auch die diessfälligen Quoten der politischen Verwaltung darin nicht behandelt erscheinen und zu einem einseitigen Vorgange rücksichtlich der Miethzinsse kein Grund vorliegt. Es kann daher dem Landesfonde nur der durch Zu- und Neu-Miethungen für die Unterbringung der mehr erwähnten Kontroll-Gensdarmen faktisch erwachsende Mehraufwand an Miethzinsen ersetzt, was dadurch vollkommen erreicht werden kann, wenn in den Bequartirungs-Präliminarien dieser Mehraufwand dem Landesfonde gut geschrieben wird.

Erst nach Eintritt des vorerwähnten Zeitpunktes wird auf Grundlage der gemachten Erfahrungen in welchem Verhältnisse der faktische Mehraufwand an Miethzinsen zu dem nach dem dermaligen Repartitions-Modus entfallenden Quoten aus der politischen Verwaltung steht, mit dem löblichen Landesausschusse wegen ewentueler Einbeziehung des Erfordernisses für die dem Zwecke des Viehkatasters gewidmeten Personen der Gendarmerie in das Bequartirungs-Präliminare, gegen Abzug der gedachten Quoten auf sämtliche Rubriken gepflogen werden können.

Schlüsslich beehre ich mich dem löblichen Landes Ausschusse noch beizufügen, dass nachdem im Bequartirungs-Präliminare für das Jahr 1882 die gedachten Quoten an Miethzinsen im Gesamtbetrage von 3875 fl. 71 kr. von der Bequartirungs-Dotation bereits in Abzug gebracht wurden, so wird dieser Betrag im Nachtrags-Präliminare für das laufende Jahr demnach zur Ausfolgung aufgenommen werden. — Appel, mp. Oberst.

Alegat 41. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z roku 1882.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 11. Czerwca 1882. l. 12.702 do
światnej c. k. 5. Komendy Żandarmeryi krajowej we Lwowie.

Odezwa. Załatwiając szacowną odezwę z dnia 8. marca 1882. l. 595, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Światnej c. k. komendzie, iż wniesie do Wysokiego Sejmu preliminarz

budżetu Rubr. IX. funduszu krajowego na rok 1883. „Kwaterunkowe“ c. k. Żandarmeryi krajowej w łącznej dotacyi 71.945 zł. 67 ct. czyli w okrągłej sumie 71.946 zł. a. w. według przedłożonego nam przez świetną c. k. komendę i sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy preliminarza którego drugi egzemplarz zwracamy świetnej c. k. komendzie. Powołujemy się przytem na szacowną odezwę z dnia 27. stycznia 1881. l. 184, którą świetna c. k. komenda przedłożyła nam poprzedzający preliminarz na rok 1882. oświadczając, że wszystkie koszta kwaterunkowe żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła (wtedy 90 ludzi) ma ponosić skarb Państwa. W roku zeszłym zarachowała świetna c. k. komenda odnośną kwotę 3875 zł. 71 ct. na rachunek politycznej administracji (t. j. skarbu Państwa) i dołączyła do preliminarza wykaz posterunków wzmocnionych żandarmami przeznaczonymi do kontroli bydła, jakoteż kwot czynszów najmu za koszary owych posterunków, jakie w części stosownej ma ponosić skarb Państwa. Na tej podstawie preliminarz na rok 1882. został sprawdzony i przez Wysoki Sejm budżetem na rok 1882. zatwierdzony. Do niniejszego preliminarza na rok 1883. świetna c. k. komenda nie dołączyła takiego wykazu, takowy został zatem sporządzony przez tutejszy Oddział rachunkowy, a jeden egzemplarz tegoż udzielamy świetnej c. k. komendzie pod 1/2.

Część czynszów najmu wypadająca na żandarmów, przeznaczonych do kontroli bydła (obecnie 192 ludzi), wynosi, jak w tym wykazie obliczono 7316 zł. 14 ct. Według normy przyjętej przez Wys. Sejm w zeszłym roku musieliśmy i obecnie przy sprawdzaniu preliminarza na rok 1883 kwotę tę zaliczyć na rachunek skarbu Państwa, zwłaszcza że świetna c. k. komenda zastosowała się do tej normy już przy sporządzaniu poprzedniego preliminarza. Co do okoliczności podniesionej przez c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptami powołanemi w szacownej odezwie, że w preliminarzu nie policzono części wypadającej na skarb Państwa w rubryce ryczałtów i pomniejszych kosztów kwaterunkowych, że zatem nie ma powodu czynić to co do rubryki czynszów najmu, zwracamy uwagę świetnej c. k. komendy na to, że preliminarzów nie sporządza Wydział krajowy, że zatem przeprowadzenie tego obrachunku także w innych rubrykach może być skutecznem tylko przez świetną c. k. komendę. Świetna c. k. komenda oznajmiła nam odezwami z dnia 27. stycznia i z dnia 20. maja 1881 ll. 184 i 511, że ostateczny obrachunek nastąpić może dopiero przy sporządzaniu preliminarza dodatkowego w końcu każdego roku, otóż i zdaniem naszym tylko w dodatkowym preliminarzu ostateczny obrachunek może być przeprowadzony we wszystkich rubrykach, albowiem przy układaniu preliminarzy skutecznić to się nie da w sposób przyjęty co do rubryki czynszów najmu.

Z tych tedy powodów i ze względu, że przy uchwalaniu budżetu na rok 1882 tak Wydział krajowy jak i Wysoki Sejm przystąpił do oznaczonej normy proponowanej przez świetną c. k. komendę nie możemy obecnie od takowej odstępować, przedkładając jednak Wysokiemu Sejmowi projekt budżetu na rok 1883, podamy przedmiot ten do Jego wiadomości i udzielimy świetnej c. k. komendzie uchwałę jaka w Sejmie krajowym w tym względzie zapadnie.

Lwów dnia 11. czerwca 1882.

The first part of the document is a letter from the Secretary of the State to the Governor, dated the 10th of the month. It contains a report on the state of the treasury and the public debt. The Secretary states that the treasury is in a state of comparative health, and that the public debt is being managed with care and economy. He also mentions the progress of the various departments of the government, and the state of the public mind. The letter is signed by the Secretary, and is addressed to the Governor.

The second part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated the 15th of the month. It contains a report on the state of the treasury and the public debt. The Secretary states that the treasury is in a state of comparative health, and that the public debt is being managed with care and economy. He also mentions the progress of the various departments of the government, and the state of the public mind. The report is signed by the Secretary, and is addressed to the Governor.

The third part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated the 20th of the month. It contains a report on the state of the treasury and the public debt. The Secretary states that the treasury is in a state of comparative health, and that the public debt is being managed with care and economy. He also mentions the progress of the various departments of the government, and the state of the public mind. The report is signed by the Secretary, and is addressed to the Governor.

The fourth part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated the 25th of the month. It contains a report on the state of the treasury and the public debt. The Secretary states that the treasury is in a state of comparative health, and that the public debt is being managed with care and economy. He also mentions the progress of the various departments of the government, and the state of the public mind. The report is signed by the Secretary, and is addressed to the Governor.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem zmiany §. 3. Statutu krajowego w ten sposób, iżby Rektorowi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie przyznany był głos wirylny w Sejmie krajowym.

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo politechniczne we Lwowie wniosło do Wys. Sejmu pod dniem 3. Października 1881 do l. 475 petycę o przyznanie głosu wirylnego w Sejmie każdoczesnemu rektorowi Lwowskiej c. k. Szkoły politechnicznej.

Petycja ta przekazana na posiedzeniu z 5. Października 1881 do komisji prawniczej, została wprowadzie przez nią załatwiona wnioskiem odstąpienia petycji Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia Wys. Sejmowi odpowiednich wniosków na najbliższej sesji Sejmowej, atoli wniosek ten komisji prawniczej nie przyszedł już, z powodu zamknięcia sesji, pod obrady Wys. Sejmu.

Uchwałą z dnia 21. Października 1881 przekazał Wys. Sejm wszystkie petycje w Izbie niezadowolone, a przeto także powyższą, Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Sprawa, będąca przedmiotem tej petycji, poruszoną już była dawniej, a mianowicie w r. 1876 wniosło było kolegium profesorów Lwowskiej c. k. Akademii technicznej do Wys. Sejmu tej samej treści petycę, która przez ówczesną komisję prawniczą po myśli petentów załatwiona została, jednakże dla braku czasu na stół Wys. Izby już nie przysłała. W r. 1880 poruszoną została ta sprawa ponownie w petycyach Lwowskiego Towarzystwa politechnicznego i rektoratu c. k. Szkoły politechnicznej, które wszakże w tym roku nie doczekały się załatwienia nawet w komisji, do której przekazane zostały.

Wznowiona obecnie po raz trzeci sprawa ta przedstawia się jak następuje:

Statut krajowy z dnia 26. Lutego 1861 Nr. 1. Dz. u. p. powołuje w §. 3. w skład Sejmu krajowego obok posłów, pochodzących z wyboru, także członków z głosem wirylnym, który niezawisłe od wyboru, przysłuża *eo ipso facto* osobom, piastującym wymienione tam godności duchowne i świeckie. Obok książąt kościoła przyznaje w ten sposób Statut krajowy głos w Sejmie rektorom uniwersytetów w Krakowie i we Lwowie.

Nie trudno odgadnąć myśli, jaką kierował się ustawodawca, wydając takie postanowienie, zwłaszcza, jeżeli się ma na względzie zasadę, na jakiej krajowa ordynacya wyborcza się opiera.

Zasadą tą jest podział wyborców na grupy według interesów społecznych i ekonomicznych i cenzus wyborczy, oparty na ilości opłacanych c. k. Skarbowi podatków. Ztąd też gdy posłowie wychodzący z wyborów, reprezentują przeważnie interesa materyalne poszczególnych klas ludności, jako to: właścicielei większej i mniejszej posiadłości, mieszkańców miast, kupców i przemysłowców, chciał ustawodawca niezawisłe od wyborów zapewnić głos w Sejmie również przedstawicielom moralnych interesów ludności, dając głos wirylny reprezentantom wyznań w osobach biskupów, zaś reprezentantom nauki w osobach rektorów obu uniwersytetów, jako najwyższych zakładów naukowych, które w kraju naszym podówczas istniały.

Od tego czasu faktyczny stan rzeczy uległ zmianie o tyle, że powstał w naszym kraju trzeci zakład naukowy najwyższej kategorii, a jest nim c. k. Szkoła politechniczna we Lwowie. Najwyższem postanowieniem z dnia 12. Listopada 1871 została była Szkoła techniczna przemieniona w Akademię techniczną pod kierownictwem wybieralnego przez kolegium profesorskie Rektora Akademii, a Najwyższem postanowieniem z dnia 8. Października 1877 zmienioną została także dotychczasowa nazwa zakładu na odpowiadającą terażniejszej jego organizacyi nazwę: „c. k. Szkoła politechniczna“ (technische Hochschule).

Gdy więc obecnie tak pod względem wewnętrznej organizacyi, a mianowicie urzędowania fakultetów, instytucyi docentów i profesorów, prawa wolnego wyboru dziekanów i rektora, a wreszcie od r. 1878/9 także pod względem egzaminów rządowych, c. k. Szkoła politechniczna postawioną została formalnie na równi z c. k. Uniwersytetem, nie widzi Wydział krajowy powodu, dla któregoby Rektorowi tego zakładu nie miało przysługiwać prawo głosu wirylnego w Sejmie krajowym na równi z Rektorami c. k. Uniwersytetów. A gdy nadto będzie to niezawodnie z korzyścią dla kraju, jeżeli w Sejmie także umiejętności techniczne przez najbardziej powołanego do tego reprezentanta będą zastąpione, — uznał Wydział krajowy za rzecz słuszną i pożyteczną zgodnie z petycją Lwowskiego Towarzystwa politechnicznego zaproponować Wys. Sejmowi uchwalenie zmiany Statutu krajowego w tym kierunku, iżby każdoczesnemu Rektorowi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie przysługiwał głos wirylny w Sejmie krajowym.

Wydział krajowy wnosi więc:

„Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić załączony obok *W.* projekt dodatku do §. 3. Statutu krajowego z dnia 26. Lutego 1861.“

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 18. Listopada 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Oktaw Pietruski w. r.

Sprawozdawca.

P r o j e k t.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
zawierająca dodatek do §. 3. Statutu krajowego z dnia 26. Lutego
1861, powołujący Rektora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie
na członka Sejmu krajowego z głosem wirylnym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Oprócz osób, w §. 3. Statutu krajowego z dnia
26. Lutego 1861 wymienionych, jest członkiem Sej-
mu także Rektor c. k. Szkoły politechnicznej we
Lwowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem
jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Mi-
nistrowi Spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o reformie ustaw dla szkół ludowych.

Na posiedzeniu z d. 30. Czerwca 1880, wydał Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłej Sesyji Sejmowej w porozumieniu z Radą szkolną krajową, i za zasięgnięciem opinii Rad powiatowych i pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego z zamiłowaniem i znawstwem się trudniących, wygotował sprawozdanie, o ile obowiązujące ustawy dla szkół ludowych rewizyi i reformie poddaćby należało“.

Ponieważ wedle tej uchwały należało zasięgnąć opinii:

- a) Rady szkolnej krajowej, z którą nawet porozumienie nastąpić winno;
- b) wszystkich Rad powiatowych;
- c) pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego z zamiłowaniem i znawstwem się trudniących, przeto należało przedewszystkiem przystąpić do stworzenia operatu, na podstawie którego wymiana zdań i porozumienie nastąpićby mogły.

W tym celu złożył Wydział krajowy ankietę, która się podzieliła na dwie sekcye, mianowicie na sekcję dydaktyczno pedagogiczną i na sekcję administracyjną.

Już w maju 1881. r. przedłożyły sekcye elaborat co do trzech głównych ustaw krajowych, dotyczących się szkół ludowych a mianowicie:

1. Ustawy z d. 2. Maja 1873, Nr. 250 Dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku poselania do nich dzieci.

2. Ustawy z d. 2. Maja 1873, l. 251 Dz. ust. i rozp. kraj. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

3. Ustawy z d. 25. Czerwca 1873, Nr. 255 Dz. ust. i rozp. kraj. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Chcąc się wywiązać z obowiązku nałożonego przez Wysoki Sejm, i ponieważ w obu sekcjach ankiety poruszano niektóre nader ważne sprawy, co do których zdania pozostały podzielone, a było rzeczą bardzo pożądaną o sprawach tego rodzaju usłyszeć zdania Reprezentacyi powiatowych i kompetentnych osób stojących po za ankietą, przeto uchwalono razem z zapytaniem o zdanie co do całego ustawodawstwa, dotyczącego się szkół ludowych, rozesłać również kwestyonaryusz, obejmujący owe ważniejsze sprawy i tym sposobem zapobiedz, aby sprawy te w odpowiedziach nie zostały pominięte.

Nadchodzące odpowiedzi komunikowane zostały sekcjom, a skoro sekcye ukończyły swe prace, przystąpiono do obrad w pełnej ankiecie:

- a) nad reorganizacją krajowej Rady szkolnej;
- b) nad reformą trzech głównych ustaw, dotyczących się szkół ludowych.

Obrady nad reorganizacją kraj. Rady szkolnej ukończone zostały we Wrześniu 1881, i wnioski pod tym względem przez ankietę poczynione, przesłaliśmy kraj. Radzie szkolnej dnia 13. Września 1881, l. 44.555 do udzielenia nam swej opinii.

Reorganizacja kraj. Rady szkolnej nie stanowi wszakże przedmiotu teraźniejszego sprawozdania. Wspominamy o niej tylko dla tego, aby wykazać, iż ankietą i pod tym względem wywiązała się ze swojego zadania.

Obrady nad trzema ustawami dla szkół ludowych — ile stanowią właściwy przedmiot niniejszego sprawozdania — ukończone zostały w Lutym b. r. a wynik tych obrad przesłaliśmy również c. k. kraj. Radzie szkolnej pismem naszym z d. 7. Lutego 1882 l. 6.770 z prośbą o udzielenie nam swej opinii.

Opinia ta nadeszła d. 25. Lipca 1881, za l. 37.230.

Aleg. 1. Załączając więc pod 1). elaborat ankiety szkolnej, pod 2). elaborat kraj. Rady szkolnej,
Aleg. 2. a pod 3). nasze wnioski, — przystępujemy do umotywowania naszych wniosków.

Aleg. 3. Przy tak obszernym materiale, jaki nastręczają te trzy ustawy szkolne, musi wynikać konieczność, że nie tylko te trzy projekty różnią się od pierwotnych ustaw, ale że także między tymi nowymi projektami zachodzą różnice. Mianowicie zachodzą zasadnicze różnice między projektami ankiety szkolnej i c. k. kraj. Rady szkolnej z jednej strony, a projektami Wydziału krajowego z drugiej strony.

Ze względu, że przy zachodzących różnicach w zasadach trudno spodziewać się porozumienia; ze względu, że Wydział krajowy otrzymał projekty c. k. Rady szkolnej dopiero 25. Lipca b. r., zatem w czasie takim, iż niepodobnem już było wdroyć porozumienie z c. k. kraj. Radą szkolną, nie chcąc narazić reformy ustawodawstwa szkolnego na odroczenie aż do przyszłej sesji sejmowej; ze względu nakoniec, że decyzja zawsze ostatecznie należy do Wys. Sejmu, postanowił Wydział krajowy nie rozpoczynać już dalszych prawdopodobnie bezskutecznych rokowań z c. k. krajową Radą szkolną, ale wszystkie trzy projekty przedłożyć Wys. Sejmowi do ostatecznego uchwalenia.

Wydział krajowy przedstawiając swoje projekty do przyjęcia, starać się będzie uzasadnić je w jak najkrótszy i najtreściwszy sposób. Dla tego pomijając różnice stylistyczne, lub takie zmiany, których użyteczność od razu w oczy bije, zastanowi się głównie nad zmianami zasadniczymi.

Z tego wychodząc założenia, przystępuje Wydział krajowy do uzasadnienia swojego projektu dotyczącego się:

I. Ustawy

o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Do art. 1. Zgodnie z ankietą i c. k. Radą szkolną, przyjmuje Wydział krajowy ten artykuł, ponieważ definicya szkoły publicznej przyczynia się do jasności ustawy. Zachodzi wszakże między stylizacją ankiety, a stylizacją c. k. kraj. Rady szkolnej ta różnica, iż gdy ankietą przyznaje charakter publiczny tylko tym szkołom, które w całości lub w części utrzymywane są przez państwo, kraj lub gminę, c. k. krajowa Rada szkolna przyznaje ten charakter i tym szkołom, które w całości lub w części utrzymywane są przez powiat.

Wydział krajowy przychyła się do tego ostatecznego zdania a to z powodu, że nie ma przyczyny odmawiania charakteru publicznego szkołom utrzymywanym w całości lub w części przez powiat, byle tylko urządzone zostały w myśl niniejszej ustawy. Ograniczenie proponowane przez ankietę mogłoby tylko odstręczyć powiaty od ofiarności na cele szkolne.

Do art. 3. Dotychczasowa ustawa dzieli szkoły pospolite na samoistne i posiłkowe.

C. k. krajowa Rada szkolna pozostawia ten podział. Ankietą szkolną zaś znosi ten podział, zatem żąda, aby wszystkie szkoły pospolite były samoistnymi.

Wydział krajowy nie przeczy, że nauka tylko zyskać może na tem, jeżeli każda szkoła będzie miała własnych nauczycieli i nie będzie musiała uciekać się do nauczycieli szkoły sąsiedniej

lub dochodzących, albo też do nauczycieli młodszych gorzej opłacanych, ale z drugiej strony nie może Wydział krajowy spuścić z uwagi, że finansowe położenie kraju na teraz przynajmniej nie pozwala na proponowaną przez ankietę reformę, a to z następujących powodów:

Według szczegółowych wykazów na r. 1880, a nowszych nie mamy jeszcze, jest w kraju młodszych nauczycieli, zawiadujących szkołami filialnymi 742, którzy pobierają rocznie po 200 zł., zatem razem 148.400 zł.

Jeżeliby szkoły filialne przeistoczone zostały na samoistne, pobierałby każdy z tych nauczycieli wedle art. 11. dotychczas obowiązującej ustawy o stosunkach nauczycielskich i naszego projektu 300 zł., co by uczyniło rocznie 222.600 zł.
czyli o 74.200 „
więcej niż dotychczas.

Cyfra ta jest wszakże tylko minimalną. Obejmuje bowiem ona tylko stan z r. 1880, a gdy w r. 1881 niezawodnie szkoły filialne się pomnożyły i w dalszym rozwoju szkół dalej pomnażać się będą, przeto wynika samo z siebie, że i ta cyfra ciągle wzmaczać się musi.

A jeżeliby się utrzymała propozycja ankiety i c. k. kr. Rady szkolnej, aby (o czem będzie mowa przy ustawie II. o prawnych stosunkach nauczycieli) najniższa płaca nauczycieli wynosiła 360 zł., to na podstawie stanu nauczycieli młodszych również z r. 1880, wymagałby ten oddział nauczycieli nakładu wyższego o 118.720 zł. niż dotychczas.

Dla tego zgodnie z wnioskiem c. k. kr. Rady szkolnej, pozostajemy przy instytucji szkół filialnych.

Do art. 5. Zgadza się z wnioskiem ankiety szkolnej, chociaż c. k. kr. Rada szkolna jego nie doradza, aby tam, gdzie przez 5 po sobie następujących lat, okazuje się potrzeba drugiego lub trzeciego nauczyciela, posada ta zamienioną została na stałą, albowiem potrzeba okazująca się przez 5 po sobie następujących lat, wskazuje na to, iż będzie stałą, a wtenczas i posada powinna być stałą.

Jeżeliby zaś w pojedynczym wypadku przypuszczenie to się nie ziściło, wolno zawsze będzie kr. Radzie szkolnej posadę zbędną zwinąć a nauczycielowi nadać inne przeznaczenie.

Do art. 6. W tym artykule odbiegają ankietą i c. k. Rada szkolna znacznie od postanowień art. 6. dotychczas obowiązującej ustawy. Gdy bowiem art. 6. tej ustawy wymaga, aby na każde dwa okręgi szkolne była przynajmniej jedna zupełna szkoła wydziałowa o ośmiu klasach, żądają ankietą i c. k. kr. Rada szkolna, aby szkoły wydziałowe tylko w miarę potrzeby urządzone były. Wydział krajowy zgadza się zupełnie z tym wnioskiem.

Szkoły wydziałowe nie ziściły nadziei, jaką w nich pokładano. To też musiało być przyczyną, dla czego mimo ustawy urządzono do końca 1880. roku tylko w 14 powiatach 17 szkół wydziałowych, a Wydziałowi krajowemu wiadomo ze skarg jego dochodzących, że gminy i przeciw tym nielicznym szkołom zanoszą zażalenia i domagają się ich zniesienia jako nieodpowiadających rzeczywistym potrzebom.

Do art. 9. Ustawa dotychczas obowiązująca pozwala nauczycielkom tylko na najniższym stopniu nauki szkolnej ludowej, pierwsze trzy lata obejmującym, pełnić obowiązki nauczycielskie w klasach, w których chłopcy, bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami pobierają naukę.

C. k. Rada szkolna krajowa rozszerza to pozwolenie do czwartej klasy, ankietą zaś nie robi żadnego ograniczenia.

Wydział krajowy przychyła się do tego ostatniego zdania, bo ważne za nim przemawiają motywa.

Wiadomo ogólnie, że dziewczęta z nierównie większą pilnością i szczerzem zajęciem oddają się naukom w seminariach nauczycielskich a zostawszy nauczycielkami, gorliwie i ze skutkiem pełnią swoje obowiązki.

Zasób wiedzy nabytej w seminariach nauczycielskich wystarcza i na wyższe kursa szkoły ludowej, a jeżeli zważymy, że stan uczennic w seminariach równa się prawie stanowi uczniów w seminariach męskich, należy nauczycielkom przygotowawczym otworzyć szerokie pole ich działalności a tym sposobem skorzystać z ich wiedzy i dobrych chęci dla dobra dzieci.

Do art. 12. Ankieta i c. k. kr. Rada szkolna przyjmują w ostatnim ustępie postanowienie, iż tam, gdzie prywatna szkoła ludowa czyni zadość potrzebie, nie zachodzi konieczność założenia publicznej szkoły ludowej.

Wydział krajowy zgadza się z tem postanowieniem w interesie mienia gminy, powiatu i kraju.

Do art. 14. Ankieta szkolna przyjęła nowe postanowienie, że plany nauk dla szkół ludowych, wydane przez kr. Radę szkolną mają mieć na oku różnicę w zakresie nauki, jaka zachodzi między szkołami jedno- i dwu-klasowymi a wyższymi.

Ustawa dotychczas obowiązująca i elaborat kraj. Rady szkolnej nie mają tego postanowienia.

Wydział krajowy zgadza się mimo to z propozycją ankiety. Postanowienie to jest zdolnym zaradzić istotnym potrzebom w kraju.

Wykaz stanu szkół za rok 1880 wykazuje, że w r. 1880 mieliśmy szkół:

a) ośmioklasowych . .	14
b) siedmioklasowych . .	3
c) sześcioklasowych . .	3
d) pięcioklasowych . .	11
e) czteroklasowych . .	134
f) trzyklasowych . . .	49
g) dwuklasowych . . .	210
h) jednoklasowych . . .	2419
	<hr/>
	2843

Okazuje się więc, że szkoły jedno i dwuklasowe stanowią przeszło 85% wszystkich szkół, że przeto przeważna część młodzieży ukończywszy te szkoły nie uczęszcza dalej do szkół, zadawając się wiedzą, jaką im te szkoły niższe dały, że więc do swojego zawodu dalsze nauki uważają za zbyteczne, są to po większej części dzieci włościańskie, które przyswoiwszy sobie pierwsze nauki najpotrzebniejsze, sposobią się już do swojego praktycznego zawodu. Wynika z tego konieczność, aby nauka w takich szkołach, przeważnie wiejskich, tak była urządzoną, iżby poniekąd ograniczoną stanowiła całość, zaś w szkołach więcej klasowych, aby stanowiła podstawę do nauk w wyższych klasach.

Do art. 17. Ankieta nie wyraża na jakie cele każdy z dochodów w tym artykule wymienionych użyty być winien, mianowicie, które z tych dochodów idą na płace dla nauczycieli (art. 20), a które na wydatki rzeczowe szkoły (art. 22). Zaś Rada szkolna krajowa czyni to i wymienienia, że dochody pod a) i b) wymienione, winny być użyte na płace nauczycieli (art. 20) zaś dochód pod c) przeznacza na rzeczowe potrzeby szkolne (art. 22).

Specyfikację tę uważa Wydział krajowy za potrzebną, ponieważ jest potrzebną w praktycznym zastosowaniu i ponieważ do wydatków rzeczowych nie przyczynia się krajowy fundusz szkolny. Uważa dalej Wydział krajowy, iż przeznaczenie dane pojedynczym rubrykom dochodu, jest słuszne, a to w interesie krajowego funduszu, który sumą pół miliona przenoszącą przyczynia się do wydatków szkolnych i ponieważ odpowiedniem jest, aby kary wpływające od członków gminy za przekroczenie ustaw szkolnych, użyte zostały na korzyść gminy.

Do art. 20. Dla czego w tym artykule przyjmujemy zamiast 12% — 9% a zamiast 4% — 3% wyłożyliśmy w osobnym sprawozdaniu.

Do art. 21. Zgodnie ze zdaniem ankiety i krajowej Rady szkolnej opuszczamy postanowienie drugiego ustępu art. 19go ustawy, aby wysłuchać zdania okręgowej Rady szkolnej przy udzieleniu miastom i miasteczkom posiadającym własny majątek, zasłuki z funduszu szkolnego okręgowego, a to dla uproszczenia manipulacji i ponieważ Wydział krajowy osądzić potrafi najlepiej stosunki majątkowe gminy, które Radom szkolnym okręgowym nie mogą być znane dokładnie.

Do art. 22. Udzielanie bezwrotnych zaliczek na potrzeby rzeczowe szkoły uważa Wydział krajowy wbrew opinii krajowej Rady szkolnej, a zgodnie ze zdaniem ankiety, za niewłaściwe, albowiem przy tak wielkiem zresztą już obciążeniu funduszu krajowego na cele szkolne i zważywszy, że z funduszu szkolnego z r. 1873. udzielane bywają gminom bezwrotne zasiłki w sumie przeszło 5000 zł. w. a. rocznie, dalsze obciążanie funduszu krajowego nie da się usprawiedliwić, a to tem mniej, ile że zawsze wolno będzie, jeżeli stosunki majątkowe tego wymagać będą, rozłożyć zwrot zaliczki na dłuższy przeciąg czasu.

Do art. 24. Postanowienie, że obszar dworski utrzymujący własnym kosztem szkołę ludową przystępną dla wszystkich, wolny jest od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego, jest nietylko sprawiedliwe, bo przez założenie takiej szkoły obszar dworski bierze nierównie większy na siebie ciężar, niż jeżeliby się tylko przyczyniał do szkoły miejscowej, — ale postanowienie takie jest poniekąd premią za zaliczenie takich szkół, które stojąc pod opieką obszaru dworskiego dadzą większą gwarancję powodzenia a w stanie będą ulżyć ciężarom gminy.

Do art. 25. §. 83. U. gm. uwalnia od opłacania dodatków do podatków gminnych:

- a) urzędników i sług c. k. dworu, państwa, krajów, gminy, zakładów krajowych i gminnych nauczycieli publicznych, wojskowych, jakoteż wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stanowiska służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i poborów;
- b) pasterzy dusz co do ich kongrui.

Ponieważ ostatni ustęp art. 18. dotychczasowej ustawy brzmi, iż dodatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciężące, przeto osoby powyż wymienione nie przyczyniały się dotychczas wcale do wydatków na cele szkolne.

Jestto największą niesprawiedliwością, ponieważ właśnie osoby powyż wymienione stawiają w miastach i w miasteczkach największy kontyngens do szkoły, a tem samem szkoły te dają ich dzieciom podstawę do dalszego kształcenia się i ustalenia bytu swego.

Dla tego Wydział krajowy zgodnie ze zdaniem ankiety i krajowej Rady szkolnej uchyla powyższe wyjątki, o ile się tyczą przyczyniania się do utrzymania szkół ludowych.

Do art. 26. Postanowienia tego artykułu mają swoje źródło w nadzorze, jaki władzom autonomicznym przysłuża nad mieniem gminy. Doświadczenie poucza, że gminy często nad siły swoje uchwały wydatki na cele w art. 22. wymienione, a tym sposobem popadły w ruinę majątkową.

Licząc się więc pod tym względem z siłami gminy, zgodnie z wnioskiem ankiety i krajowej Rady szkolnej przyjmujemy ograniczenie, aby uchwały gminy tyczące się wydatków w ustępach 1, 2, 3. art. 22. wymienionych ulegały zatwierdzeniu Wydziału powiatowego.

Inaczej rzecz się ma z wydatkami na utrzymanie nauczycieli. Przy tych sama ustawa wymierzając pewny procent od podatków, kładzie tamę przeciążaniu i w razie potrzeby pociąga do pomocy fundusz szkolny okręgowy i fundusz szkolny krajowy. Przy tych wydatkach więc stałych, niezmiennych, przez ustawę unormowanych ingerencya Wydziałów powiatowych jest niepotrzebna i sprzeciwiałaby się ustawie.

Do art. 27 i 28. Art. 20. dotychczas obowiązującej ustawy porucza cały zarząd funduszu szkolnego miejscowego Radzie szkolnej miejscowej, mianowicie także całą kasowość i rachun-

kowość a tylko wyjątkowo (art. 21. dotychczas obowiązującej ustawy) mogła Rada szkolna okręgowa wszystkie lub niektóre z tych czynności odjąć właściwej władzy miejscowej i powierzyć je innej Radzie szkolnej miejscowej lub sama je załatwiać.

Łatwo pojąć, że przy nieporadności naszych gmin wiejskich a i często małomiejskich, tak urządzony zarząd został tylko martwą literą.

Temu stanowi zaradzając postanowieniem art. 27 i 28. wedle których cała kasowość i rachunkowość przechodzi w zasadzie na c. k. urzędy podatkowe i na kasy funduszków szkolnych okręgowych, co nie wyklucza, że Rada szkolna okręgowa poruczy w poszczególnych wypadkach prowadzenie kasowości i rachunkowości Radzie szkolnej miejscowej, jeżeli się przekona, że też posiada odpowiednie do tych czynności siły.

Zatwierdzenie budżetu funduszu szkolnego miejscowego i wstawienie weń kwoty przypadającej z mocy ustawy na strony konkurujące a do budżetu nie wstawionej na cele art. 22go wskazane, jest tylko wynikiem dobrej i prawidłowej gospodarki.

Z tych powodów przyjmuje Wydział krajowy art. 27 i 28. przez ankietę szkolną i krajową Radę szkolną sformułowane.

Do art. 29. Artykuł ten nadaje miejscowemu funduszowi szkolnemu charakter funduszu publicznego i przepisuje aby należności tego funduszu wypływające z ustawy lub objęte prawomocnymi orzeczeniami organizacyjnymi, ściągnięte bywały w drodze egzekucji politycznej.

Już dotychczas obowiązująca ustawa przyznawała funduszowi szkolnemu okręgowemu charakter funduszu publicznego i przyznawała mu egzekucję polityczną. Fundusz szkolny miejscowy nie posiadał dotychczas tego przywileju. Ztąd nieład w jego administracji, uciekanie się do zaliczek i przeciążenie funduszu krajowego.

Śmiało twierdzić możemy, że w administracji funduszami szkolnymi nie przyjdziemy do normalnego porządku, jeżeli i funduszom szkolnym miejscowym nie przyznamy charakteru funduszu publicznego i politycznej egzekucji.

Dlatego zgodnie z wnioskami kraj. Rady szkolnej i ankiety proponujemy artykuł 29.

Do art. 31. Stawia się 3% zamiast 4%, z powodów, o których wzmianka przy powodach do art. 20.

Do art. 37. Wedle §. 21. Statutu krajowego zarządza i szafuje funduszem krajowym Wysoki Sejm a Wydział krajowy sprawuje wedle §. 26. Statutu krajowego zwyczajne czynności administracyjne.

Oprócz tych dwóch ciał nikomu wedle statutu krajowego nie przysługuje prawo szafowania funduszem krajowym jakimkolwiekby.

Jeżeli mimo to artykułem 34. ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych zrobiono wyłom w tej zasadzie, to może wyłom ten mieć tylko takie rozmiary, jakie mu ustawa zakreśla, a zatem, jeżeli rzeczony art. 34. orzeka, iż Rada szkolna krajowa rozporządza dochodami w granicach corocznym preliminarzem zakreślonych, to wyjątek ten musi być ściśle tłumaczonym; Rada szkolna krajowa może więc rozporządzać dochodami w granicach budżetem określonych, nigdy zaś nie może iść poza te granice, to jest nie wolno jej nigdy budżetu przekraczać.

Gdy wszelako zdarzyć się może, że przekroczenie koniecznie nastąpić musi, przeto obmyśleć należało środek, aby z jednej strony administracja nie ucierpiała, z drugiej zaś, aby zasada kardynalna, że oprócz Sejmu i Wydziału krajowego nikomu nie wolno rozporządzać funduszem krajowym, zachowaną została.

Wydział krajowy proponuje dlatego następujący dodatek do tego artykułu:

Przekroczenie może nastąpić tylko w koniecznych wypadkach za zezwoleniem Wydziału krajowego. Każde przekroczenie należy usprawiedliwić w zamknięciu rachunku.

Sposób ten strzeżenia praw Wysokiego Sejmu w administracji funduszu krajowego nie jest nowym w naszym ustawodawstwie szkolnem. Ostatni ustęp art. 19. dotychczas obowiązującej

ustawy, który przeszedł w projekt ankiety (art. 19.) i w projekt krajowej Rady szkolnej (art. 20.) orzeka, iż miastom i miasteczkom, posiadającym własny majątek, może tylko za wysłuchaniem zdania Wydziału krajowego przyznany być zasiłek z funduszu szkolnego krajowego.

Widać dalej, że i krajowa Rada szkolna hołduje tej zasadzie, kiedy do art. 11. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego stawia w art. swoim 13tym zgodnie z propozycją ankiety (art. 12.) wniosek, aby Radzie szkolnej tylko za porozumieniem się z Wydziałem krajowym wolno było w poszczególnych wypadkach podnosić płace nauczycieli.

Do art. 42. Art. 40. ustawy dotychczas obowiązującej postanawia, że obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegłym szóstym a ustaje z upłynionym dwunastym rokiem życia. Rada szkolna krajowa w swoim projekcie pozostaje przy tej normie, zaś ankietą szkolną wysuwa obowiązek ten o jeden rok dalej i stanowi, że poczyna on się z ubiegającym siódmym, a ustaje z upływającym trzynastym rokiem życia.

Ze względu, że dzieci przeważnej części naszej ludności bardzo późno tak fizycznie jak i umysłowo się rozwijają, czego najlepszym dowodem są kontyngensy wojskowe, które z 1szej klasy dostarczają niedorośliwych i wątłych ludzi; ze względu, iż doświadczenie uczy, iż przy większem rozwinięciu sił fizycznych dziecko łatwiej pojmuje i uczy się, Wydział krajowy nie waha się przystąpić do zdania ankiety szkolnej.

Do art. 45. Ostatni ustęp art. 41. dotychczas obowiązującej ustawy przeznaczają tylko dwa lata na naukę uzupełniającą.

Ankieta i krajowa Rada szkolna przeznaczają na ten cel trzy lata. Wydział krajowy nie waha się przystąpić do zdania tego, opartego na długoletniem doświadczeniu, że dwa lata nie wystarczają.

Do art. 48. Przeciw zdaniu ankiety, która proponuje aby rodziców, którzy ukrywają dzieci w celu uwolnienia ich od uczęszczania do szkoły, karać grzywną 1—10 zł., albo aresztem 1—3 dni, Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem krajowej Rady szkolnej musi karę aresztu zniżyć do 3—24 godzin, jako więcej odpowiadającemu rodzajowi przekroczenia i stosunkowi do kary pieniężnej 1—10 zł.

Przystępujemy do

II. Ustawy

o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Do art. 1 i 2. Dotychczas obowiązująca ustawa przyjmuje w art. 1 i 2 zasadę, że w regule nadanie posad nauczycielskich następuje na podstawie prezenty Rady szkolnej miejscowej, utrzymuje wszakże w swej mocy prawa, wypływające z aktów fundacyjnych, jeżeli fundujący szkołę przyczynili się do zakładowego majątku, lub przyczyniają się przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części do ogólnych rocznych na szkołę wydatków. Postanawia również, że kto utrzymuje szkołę wyłącznie własnym kosztem, ma wyłączne prawo prezentowania nauczyciela i że nauczycieli utrzymywanych całkowicie z funduszu szkolnego krajowego, mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa; że nakoniec korporacje, instytucje, obszary dworskie i osoby prywatne, przyczyniające się stałą prestacją roczną do utrzymania szkoły, mają wspólnie z Radą szkolną miejscową udział w prezentowaniu nauczycieli.

Ankieta i krajowa Rada szkolna znoszą powyższe uprzywilejowane stanowisko miejscowej Rady szkolnej i przenoszą je na Rady szkolne okręgowe. Zatrzymują wszakże w swej mocy postanowienie, że kto utrzymuje szkołę wyłącznie własnym kosztem, temu służy wyłączne prawo prezentowania nauczyciela, utrzymują w swej mocy prawa wypływające z aktów fundacyjnych dla osób, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły, lub też przyczyniają się przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części stale do ogólnych rządowych wydatków na szkołę.

Nadto Rada szkolna krajowa ogranicza to ostatnie prawo dla gmin do warunku, że gminie służy prawo prezentowania tylko wtenczas, jeżeli ona szkołę wyłącznie własnym kosztem utrzymuje, chociażby akt fundacyjny korzystniejszy pod tym względem dla niej zawierał warunki.

Z drugiej strony zaś faworyzuje Rada szkolna krajowa Rady szkolne miejscowe o tyle, że Rada szkolna okręgowa winna przed ułożeniem tera wysłuchać zdania miejscowej Rady szkolnej, czego ankieta nie żąda.

Ze względu na nieporadność większej części Rad szkolnych miejscowych; ze względu, że praktyka wykazała, jako prezenty nadane przez Rady szkolne miejscowe często bardzo nie odpowiadały interesom szkoły z przyczyny, że Rady szkolne okręgowe już ze względu na ich skład dają większą gwarancję odpowiedniej interesom szkoły prezenty i nie podlegają lokalnym wpływom, Wydział krajowy zgadza się na proponowaną przez ankietę i krajową Radę szkolną zmianę zasady, aby dotychczasowe prawo prezentowania przeniesionem zostało z Rad szkolnych miejscowych na Rady szkolne okręgowe, utrzymując w mocy prawa z aktów fundacyjnych wynikające.

Gdy wszelako i zdanie Rady szkolnej miejscowej może się przyczynić do dokładnego rozpatrzenia się w kandydatach, a przeto do uczynienia najodpowiedniejszego wyboru, przeto skłania się Wydział krajowy do zdania krajowej Rady szkolnej, aby Rada szkolna okręgowa przed ustanowieniami tera zasięgnęła zdania miejscowej Rady szkolnej.

Niezgadza się zaś Wydział krajowy ze zdaniem Rady szkolnej krajowej, aby wypływające z aktów fundacyjnych prawo gmin do prezentowania nauczycieli ograniczyć tylko do tych wypadków, w których gminy utrzymują szkołę wyłącznie własnym kosztem, ponieważ w interesie zaufania publicznego nie należy niweczyć praw z aktów fundacyjnych wypływających, a i tak już dotychczas obowiązującą ustawą ścieśnionych do wypadków, jeżeli gmina przyczyniła się w $\frac{1}{10}$ części do założenia lub przyczyniła się w $\frac{1}{10}$ części do utrzymania szkoły.

Do art. 3. Nie widzimy potrzeby znoszenia postanowienia art. 3. dotychczas obowiązującej ustawy, aby ogłoszenie nastąpiło także w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgowa uzna to za potrzebne. Pozostawienie pod tym względem wolności Radzie szkolnej okręgowej może w danym razie być połączone ze skutkiem.

Również zgadzamy się w interesie porządku z ankietą, aby w ogłoszeniu konkursu umieszczono warunek, iż podania opóźnione i nieopatrzone w potrzebne dowody, nie zostaną uwzględnione.

Do art. 7. Postanowienie to ankiety, które Rada szkolna krajowa opuszcza jest koniecznie potrzebne, aby przez zwłokę szkoła nie cierpiała. Zresztą artykuł ten daje tylko prawo krajowej Radzie szkolnej, nie kładąc wszakże przymusu, tak, że Rada szkolna krajowa może jeszcze użyć drogi upomnienia.

Do art. 8. Artykuł ten przyjmujemy na propozycję krajowej Rady szkolnej, chociaż go ankieta nie ma, gdyż jest on koniecznym.

Do art. 12. Artykuł ten traktuje o materii, która bodaj czy nie największy w sprawach szkolnych wywołuje w kraju ruch.

Świadczą o tem liczne petycje do Wysokiego Sejmu, czyto przez korporacje, czy też przez pojedyncze osoby wniesione, świadczą o tem liczne artykuły i korespondencje w dziennikach.

Ankieta na podstawie odpowiedzi na kwestyonarze i krajowa Rada szkolna zajęły się też troskliwie tą sprawą i w projektach swoich podwyższyły płace, a to nauczycielom we Lwowie i w Krakowie tak w szkołach pospolitych jakoteż i wydziałowych, mianowicie przyznają :

- a) Ankieta nauczycielom szkół pospolitych we Lwowie i w Krakowie w jednej połowie płacę 800 zł. w drugiej połowie płacę 900 zł., zaś Rada szkolna wszystkim nauczycielom szkół pospolitych w Krakowie i we Lwowie po 800 zł.
- b) Ankieta i krajowa Rada szkolna wszystkim nauczycielom szkół wydziałowych we Lwowie i w Krakowie po 1000 zł.

Wydział krajowy przyznać musi, że tak ankieta jak i krajowa Rada szkolna ograniczyły swoje wymagania do najmniejszych rozmiarów. Przyznać także musi Wydział krajowy z całym przeświadczeniem, że wymagania te są ze względu na drożyznę panującą we Lwowie i w Krakowie zupełnie usprawiedliwione.

Mimo to nie jest Wydział krajowy w możności doradzania na teraz Wysokiemu Sejmowi przyjęcia proponowanego podwyższenia płac.

Kraj, który się dopiero i to z największym wyteżeniem dźwiga z niemocy swojej ekonomicznej, który tym samem zmuszony jest, jak o tem preliminarz na rok 1883 świadczy, zaciągać znaczne pożyczki, aby przysporzyć swoim mieszkańcom źródeł dochodu, dobrobytu i podnieść ich siły podatkowe, nie może zaradzić wszystkiemu od razu, ale musi stopniowo postępować, aby skutek był pewny i dodatni.

Załączona pod $\%.$ tabela wykazuje, że jeżelibyśmy znieśli instytucję szkół posiłkowych i podwyższyli płacę w sposób jak to proponuje ankieta i krajowa Rada szkolna, które tylko o mało między sobą się różnią, przybyłoby krajowi rocznego wydatku w smie 222.730 zł. w. a.

Cyfra ta przemawia sama przeciw wszelkiemu na razie podwyższeniu i dlatego Wydział krajowy doradza pozostać przy dotychczasowych płacach.

Do art. 13. Postanowienie przedostatniego ustępu art. 11. dotychczas obowiązującej ustawy treści: „Wszystkie powyższe kwoty uważać należy za minimum rocznych płac nauczycielskich“ — stawiała tylko zasadę bez dalszego wskazania, kto ma moc i władzę przekroczyć to minimum. Ze względu, że wiadoma ustawa przyznała krajowej Radzie szkolnej administrację dochodów krajowego funduszu szkolnego, a Wydział krajowy z ustawy już czuwa nad funduszem krajowym, wyrobiła się praktyka, że w pojedynczych nielicznych wypadkach przekroczenie powyższego minimum nastąpiło za porozumieniem się krajowej Rady szkolnej z Wydziałem krajowym.

Praktykę tę przyjmuje ankieta i krajowa Rada szkolna do nowej ustawy a Wydział krajowy zgadza się na to. — Oprócz tego zaś przyjmuje krajowa Rada szkolna dodatek, aby zarządzenie podwyższenia płacy weszło dopiero wtenczas w życie, skoro potrzebne na to fundusze Wysoki Sejm uchwali.

Uważamy ten dodatek za niezbędny w celu zapobieżenia przekroczeniom budżetowym i zawarowania prawa Wysokiego Sejmu szafowania funduszem krajowym.

Do art. 14. W artykule tym różni się ankieta od krajowej Rady szkolnej w tem, iż ankieta nie żąda do osiągnięcia dodatku pięcioletniego stałej służby, zatem dozwala do pięciolecia doliczać także służbę prowizoryczną, gdy przeciwnie krajowa Rada szkolna tylko stałą służbę wlicza do pięciolecia.

Wydział krajowy nie zaprzecza, że i prowizoryczna służba powinna zasługiwać na uwzględnienie, musi wszelako w interesie skarbu publicznego zgodzić się ze zdaniem krajowej Rady szkolnej, a to tem więcej, ile że w ciągłym ruchu jaki przy tak wielkiej liczbie szkół panuje i przy pomnożeniu szkół wzmacniać się będzie, prowizoryczna służba tylko krótki zawsze czas obejmować będzie i zawsze nauczyciel prowizorycznie już umieszczony, jeżeli odpowiada, przy obsadzeniu stałym pierwszeństwo mieć będzie.

Co się zaś tyczy nauczycieli, którzy przeszli z dawnego ustroju na nowy etat, to tak ankieta jak krajowa Rada szkolna rozważyły tę kwestyę odpowiednio tak w interesie tych nauczycieli jak i w duchu kilkakrotnych uchwał zapadłych pod tym względem w Wysokim Sejmie. Dla tego Wydział krajowy zgadza się z temi propozycjami.

Do art. 16. Kwestya płacy katechetów była już często przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu, a częściej jeszcze przedmiotem wniosków nie doszłych do rozwiązania.

Ankieta i krajowa Rada szkolna, zastanowiły się także nad tą kwestyą bacząc, jak widać z ich uchwał, by nie przeciążyć skarbu publicznego. Postanowiły one, że tylko katecheci szkół wydziałowych i szkół o 4 lub więcej klasach mogą mieć prawo do stałego wynagrodzenia. Ale

nawet i w tych szkołach nie przyznają wszystkim katechetom stałego wynagrodzenia. Bo ankieta czyni to tylko w tym wypadku, jeżeli liczba uczniów jego wyznania przenosi trzecią część całej liczby uczniów do tej szkoły zapisanych, zaś krajowa Rada szkolna, jeżeli liczba uczniów przenosi 100.

W takim wypadku przyznaje ankieta i krajowa Rada szkolna katechetom szkół wydziałowych 200 do 500 zł., zaś w szkołach pospolitych 100 do 240 zł.

Ponieważ wedle wykazu za rok 1880 mamy szkół wydziałowych 17, a szkół pospolitych o 4 lub więcej klasach 148 i przyjmując dla każdej szkoły przeciętną liczbę wywymienionej płacy, a zatem:

	a) dla szkół wydziałowych	po 350 zł.
	b) „ „	pospolitych „ 170 „
wypadnie roczna płaca dla katechetów	a) w szkołach wydziałowych	5.950 zł.
	b) „ „	pospolitych 25.160 „
		razem 31.110 zł.

Zważywszy wszelako, że szkoły wydziałowe jak już raz wspomnieliśmy, nie ziszczyły nadziei w nich położonej i daje się czuć ruch dążący do ich zniesienia; zważywszy, że nie każda szkoła będzie miała 100 uczniów tegoż samego wyznania; zważywszy, że jeżeli Wysoki Sejm uchwali ten artykuł, to będzie mógł w rubryce V. „Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli i katechetów“ w sumie 20.000 zł. znaczną część skreślić; zważywszy nakoniec i głównie, że naukę religii, najważniejszego przedmiotu w wychowaniu dziatwy należy otaczać całą troskliwością, Wydział krajowy mimo ciężaru jaki przybywa funduszowi szkolnemu krajowemu doradza w zasadzie przyjęcie stałego wynagrodzenia dla powyższej kategorii katechetów, wnosi wszakże ze względu na oszczędzenie skarbu publicznego płacę katechetów:

- a) w szkołach wydziałowych na roczne wynagrodzenie od 150 do 300 zł. w. a.
 - b) w szkołach pospolitych na roczne wynagrodzenie od 100 do 200 zł.
- Obie te kategorie wynoszą rocznie 26.025 zł. a. w.

Do art. 17. Z motywów przy art. 12. przytoczonych nie może Wydział krajowy zgodzić się na podwyższenie płac dla młodszych nauczycieli i dla tego zatrzymuje art. 15. dotychczas obowiązującej ustawy,

Do art. 19. Artykuł ten ułożony zgodnie z propozycją ankiety i krajowej Rady szkolnej wypełnia lukę. Jest więc koniecznym i dlatego go Wydział krajowy przyjmuje.

Zauważa tylko, że gdy ankieta przyjmuje za każdą godzinę nauki ponad obowiązkowych 30 godzin tygodniowych 1% płacy miesięcznej połączonej z posadą na której nauczyciel przebywa, krajowa Rada szkolna zniża to wynagrodzenie na $\frac{1}{2}$ % tej płacy.

Wydział krajowy idzie w swoim wniosku za zdaniem krajowej Rady szkolnej, której pod tym względem najwięcej musi przyznać doświadczenia i także ze względu, iż obliczenie to korzystniejsze jest dla skarbu publicznego.

Do art. 25. Oprócz kar dyscyplinarnych wymienionych w art. 23. dotychczas obowiązującej ustawy, a na które się także zgadza krajowa Rada szkolna, przyjmuje też ostatnia także przymusowe przeniesienie w czasowy lub stały stan spoczynku i utratę posady z prawem do ubiegania się o inną posadę.

Pod tym względem jest dotychczas obowiązująca ustawa za ostrą, oprócz nagany, odjęcia kierownictwa i przeniesienia na inną posadę nie znała innej kary jak wydalenie ze służby.

Ależ zadaniem każdej kary powinna być poprawa a do ostatniej najwyższej każdą poprawę już wykluczającą kary należy sięgać dopiero wtenczas, jeżeli przekroczenie jest tego rodzaju, iż niemożliwym już czyni pozostawienie nauczyciela w służbie, lub jeżeli przy mniej wybitnych przekroczeniach wszystkie środki zostały wyczerpane.

Do takich środków należy policzyć nowe dwie kary proponowane przez krajową Radę szkolną i należy je przyjąć, bo dają nadzieję, iż przy jej użyciu niejedyn nauczyciel, który zboczył z drogi, wejdzie w siebie i stanie się jeszcze pożytecznym nauczycielem.

Do art. 26. Między 1. i 2. zdaniem art. 24 dotychczas obowiązującej ustawy zamieszcza ankieta ustęp następujący, którego kr. Rada szkolna nie przyjmuje: „każda udzielona nagana odracza termin przyznania dodatku pięcioletniego o trzy lata od dnia udzielonej nagany“.

Ponieważ powyżej (art. 14) przyjęto zasadę, że tylko nienaganna służba uprawnia do dodatku pięcioletniego, przeto należy obecny artykuł tak stylizować, iżby w jego zastosowaniu nie zachodziły trudności. Artykuł 24. obecnie obowiązującej ustawy i prawie równobrzmiący art. 25 wniosku kr. Rady szkolnej nie zaradza trudnościom w praktyce, bo z niego nie można wiedzieć, czyli służba nieskazitelna nauczyciela przed udzieloną, naganą liczy się do dalszej po upływie trzech lat nienagannie sprawowanej służby.

Niemniej daje obecna ustawa pochop do takiego tłumaczenia, któreby ubezwładniło zasadę, iż tylko nienaganna służba daje prawo do dodatku pięcioletniego. I tak np. nauczyciel służył dwa lata. Z początkiem roku trzeciego dostał nagane na piśmie. Ponieważ zaś od dnia nagany zachowywał się dobrze przez trzy lata, przeto nagana straciła znaczenie swoje, a nauczyciel otrzyma po upływie pięciu lat swej służby dodatek pięcioletni, tak jak gdyby nie otrzymał nagane.

Co więcej — nauczyciel z krótszym czasem służby nienaganej wyszedłby lepiej, niżli nauczyciel z dłuższym czasem. I tak nauczyciel, który na początku 3go roku służby dostał nagane, otrzymałby przecież dodatek pięcioletni po upływie 5 lat. Zaś nauczyciel, który dostał nagane z początkiem roku 4go lub 5go swej służby, otrzymałby dodatek pięcioletni dopiero po 6 względnie po 7 latach służby. Ankieta zapobiega tym trudnościom i za każdą nagane wysuwa termin dodatku pięcioletniego o 3 lata. Sposób taki usuwa wszelkie trudności i dla tego Wydział krajowy przyjmuje go.

Do art. 29. Art. 28 dotychczas obowiązującej ustawy, art. 28 ankiety i art. 28 kraj. Rady szkolnej zgadzają się między sobą z tą tylko różnicą, że gdy ustawa obecna i ankieta przyznają wszelkie sprawy dyscyplinarne przeciw nauczycielom tymczasowym i zastępcom Radzie szkolnej okręgowej, krajowa Rada szkolna wyłącza prawo wydalenia tych nauczycieli z pod zakresu działania Rady szk. okręgowej i przyznaje je sobie.

I słusznie, bo gdy ta kara jest najwyższą stanowiącą o losie nauczycieli, ustawa powinna ją złożyć w ręce najwyższej instancyi.

Do art. 35. Ankieta przyjęła art. swój 34ty treści następującej: „Wszystkie postanowienia poprzedzających artykułów tej ustawy dotyczą w równej mierze także i nauczycielek“.

Krajowa Rada szkolna nie przyjęła tego artykułu wychodząc zapewne z zapatrywania, że jest zbędnym, gdyż to samo z siebie się rozumie, iż ustawa i do nauczycielek zastosowaną być winna.

Wydział kr. przyjmuje w interesie jasności ustawy, artykuł projektowany przez ankietę.

Do art. 37. Ankieta przyjęła w swoim artykule 36 dodatek: „Jak długo trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady“. Wydział krajowy zgadza się z tym dodatkiem, bo jeżeli nauczyciel dopuścił się czynu, który pociąga utratę służby, powinna go osiągnąć kara zasłużona i nie może być pozwolonym usunięcie się od kary za pomocą demisyi. Jeżeliby taka demisyja dopuszczalną była, utraciłby art. 34 w najliczniejszych wypadkach swe znaczenie, a nauczyciel, który zasłużył na oddalenie i prawie byłby je otrzymał, mógłby w innej prowincyi uzyskać podstępnie posadę.

Do art. 38. Ankieta i kr. Rada szkolna przyjęły zasadę, że wejście nauczycielki w śluby małżeńskie pozbawia ją posady, ale zaraz dodaje ustęp, że to postanowienie nie odbiera osobom zamężnym prawa do kompetowania o posady nauczycielskie.

Darmo szukamy w tych postanowieniach konsekwentnie przeprowadzonej zasady. Bo albo żona i matka mają takie obowiązki w rodzinie, iż nie mogą należycie wypełniać obowiązków połączonych z nauczycielstwem, a natenczas i po zawarciu ślubów małżeńskich, nie powinny być dopuszczone do nauczycielstwa; albo obowiązki żony i matki nie są sprzeczne z obowiązkami nauczycielki, natenczas ustanowienie zasady, iż przez zawarcie ślubów małżeńskich traci nauczycielka posadę jest niepotrzebnem a w wielu wypadkach za surowem.

I cóż się okaże w praktyce, jeżeli przyjmiemy propozycję ankiety i kr. Rady szkolnej. Nauczycielka wyszła za mąż a przez to samo utraciła posadę, ale zaraz podaje prośbę o posadę. Rada szkolna kr. będzie w trudnem położeniu odmówić zasłużonej i dobrze ukwalifikowanej nauczycielce pozwolenia, a jeżeli weźmiemy paralełę z dotychczasowej praktyki, wedle której okręgowe Rady szkolne bardzo często zezwalają na zamęcie i kr. Rada szkolna pójdzie prawdopodobnie tą drogą. Tem samem postawiona na czele zasada stanie się w praktyce iluzoryczną, nie wykonaną. Naszem zdaniem obecnie obowiązująca ustawa dużo trafniej tę kwestyę rozstrzyga. Nie stawia powyższej kardynalnej zasady, ale żąda poprzedniego zezwolenia okręgowej Rady szkolnej, która po zbadaniu wszelkich okoliczności wydaje swoje postanowienie.

Lecz i wyższe względy przemawiają przeciw zasadzie postawionej przez ankietę i kr. Radę szkolną.

Towarzystwo jeżeli ma być zdrowe musi się opierać na rodzinie a zatem na małżeństwie. Małżeństwo jest gwarancją moralnego i religijnego wychowania dźiatwy. To też wszystkie ustawodawstwa a szczególnie religia nasza ochraniają instytucją małżeństwa całą swoją powagą, a jeżeli w poszczególnych wypadkach instytucya małżeństwa nie da się pogodzić z pewnemi zatrudnieniami i przeznaczeniami, to z drugiej strony w obec wielkich celów jakie połączone są z instytucją małżeństwa, obowiązkiem jest ustawodawstwa zakazy małżeństwa ograniczyć do najmniejszych rozmiarów, a mianowicie tam tylko wydać taki zakaz, gdzie absolutna konieczność tego wymaga.

Z tych wychodząc zasad, nie możemy się zgodzić z zapatrywaniem się kr. Rady szkolnej i ankiety.

Nie przeczymy, że stan małżeński nauczycielek i obowiązek wychowania własnych dzieci nastęrcza czasem niedogodności, ale że one nie są nieprzewyciężone dowodzi okoliczność, iż mamy dużo nauczycielek mężatek, które wzorowo pełnią swoje obowiązki nauczycielskie.

Doradzamy więc pozostać przy drugim ustępie art. 35. dotychczas obowiązującej ustawy.

Do art. 43. Ponieważ utrzymujemy drugi ustęp art. 35go dotychczas obowiązującej ustawy w swej mocy, przeto też pozostawiamy w całym brzmieniu art. 40. dytychczas obowiązującej ustawy i musi odpaść dodatek ankiety o nauczycielce, która po swoim zamęciu na nowo wstępuje do służby.

Do art. 49. Dodatek ankiety i krajowej Rady szkolnej, iż z kwartału pozgonnego należy zwrócić koszta choroby i pogrzebu temu, który je poniósł, zupełnie odpowiada przeznaczeniu kwartału pozgonnego i dlatego go przyjmujemy.

Do art. 52. Uwolnienie tych, którzy już 40 lat wysłużyli od opłacania wkładek, w ustępie f, naszego art. 52. wymienionych jest tylko wpływem słuszności i sprawiedliwości, gdyż nauczyciel, któryby mógł pójść w stan spoczynku, a mimo to dalej służy, dopełnił już wszystkich swych obowiązków w obec funduszu emerytury, a nadto przynosi funduszowi emerytury korzyść nie pobierając z niego emerytury.

III. Ustawa

o władzach nadzorczych, miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Do art. 11. Zgadzaemy się zupełnie na to, aby przewodniczącego w Radzie szkolnej miejscowej mianował przewodniczący Rady szkolnej okręgowej. Zanadto znane jest zło pod każdym

kierunkiem, iżbyśmy nad nim dalej się rozwodzili. Dość wskazać na to, iż przewodniczącymi takimi byli czasem mężowie nie posiadający nawet nauki czytania i pisania.

Do art. 12. Wydział kr. zgadza się, aby zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej miejscowej odbywały się co dwa miesiące zamiast co miesiąc jak dotychczas, ponieważ zakres działania Rady szkolnej miejscowej przez odebranie jej kasowości i rachunkowości znacznie został zmniejszony, a nadto przewodniczący może każdej chwili zwołać nadzwyczajne posiedzenie, jeżeli to uzna za potrzebne. Również zgadza się Wydział krajowy, aby przewodniczący obowiązany był na żądanie Rady szkolnej okręgowej zwołać nadzwyczajne posiedzenie, albowiem widać w tem skuteczny środek do wywołania czynności Rady szkolnej miejscowej tam, gdzieby ona zaniedbywała swego obowiązku.

Do art. 16. Nadzór nad szkołą jest wedle propozycji ankiety i krajowej Rady szkolnej lepiej zorganizowany niż w §. 16. dotychczas obowiązującej ustawy. Nowy projekt oddaje nadzór szkoły przewodniczącemu, a który swoje spostrzeżenie przedkłada Radzie szkolnej okręgowej. Jestto konsekwencya dalsza zasady, że przewodniczący Rady szkolnej okręgowej mianuje przewodniczącego w Radzie szkolnej miejscowej. Dla nauki i prowadzenia młodzieży może tylko korzyść wypaść z takiego urządzenia. Dotychczas wedle §. 16. dawnej ustawy zorganizowany nadzór nie odnosił prawie żadnych skutków.

Do art. 19. Karanie przewodniczącego lub członka Rady szkolnej miejscowej za stałe zaniedbywania obowiązków, zarządzenie co potrzeba w razie grożącego niebezpieczeństwa niepowetowanej szkody dla szkoły, ściąganie wynikłych ztąd wydatków od winnych i rozwiązanie Rady szkolnej miejscowej, gdyby poprzednie środki okazały się bezskutecznymi, są środki do sprężystego prowadzenia spraw Radzie szkolnej miejscowej poruczonych. Dotychczas obowiązująca ustawa nie znała tych środków, dlatego też czynności Rady szkolnej miejscowej z małymi tylko wyjątkami równały się zeru.

Z tych powodów zgadza się Wydział krajowy z temi postanowieniami.

Do art. 21. Ankieta zatrzymuje dotychczasowy podział kraju na 37 okręgów powiatowych, kr. Rada szkolna zaś dzieli kraj tylko na 22 okręgi powiatowe. Niewiadome są Wydziałowi kr. powody tej zmiany, ale wiedząc, że im większe są okręgi, tem trudniejsza jest administracya, szczególnie w sprawach szkolnych, ciągłego i ścisłego nadzoru potrzebujących, przychyła się Wydział kr. do zdania ankiety i zatrzymuje dotychczasowy podział.

Do art. 22. Ankieta przyjmuje między reprezentantami nauki, których było dotychczas dwóch, trzeciego mianowanego przez kraj. Radę szkolną.

Kraj. Rada szkolna nie przyjmuje tego reprezentanta. Wydział krajowy nie widzi potrzeby tego trzeciego reprezentanta jako delegata kraj. Rady szkolnej, skoro tażsama tej nowacyi się sprzeciwia. Natomiast zgadzają się, Ankieta i kr. Rada szkolna w tem, aby Rada tej gminy, w której Rada szkolna okręgowa ma swą siedzibę, wysyłała do tej Rady swego delegata.

Wydział krajowy nie może nic mieć do zarzucenia przeciw postanowieniu, które zdolnem jest warować lepiej interesa gminy.

Do art. 23. Wydział krajowy nie widzi potrzeby ograniczać mandatu duchownych do lat trzech, jak tego żąda ankieta, ale zgodnie z kraj. Radą szkolną sądzi, iż należy pozostać przy postanowieniu dotychczas obowiązującej ustawy, według którego duchowni urzędują tak długo, jak długo nie są odwołani przez swoich mocodawców. Jestto bowiem najzupełniejsza wolność w wyborze swojego delegata i nie narazi mocodawców na czczą formalność ponownego wyboru.

Do art. 27. Opuszczamy zgodnie z kraj. Radą szkolną ostatni ustęp propozycji ankiety, ponieważ ustęp ten w obec w następującym artykule dokładnie określonych obowiązków Rady szkolnej okręgowej jest zbyteczny.

Do art. 33. Nie sądzimy, iżby postanowienie ankiety, iż należy mianować drugiego inspektora, jeżeli liczba szkół w okręgu przewyższa sto, było odpowiedniem, i sądzimy, iż przyjęte w dotychczas obowiązującej ustawie postanowienie, że wtenczas należy mianować dwóch lub więcej

inspektorów, jeżeli tego wymaga potrzeba, jest odpowiedniejszym, bo nie tylko ilość, ale także jakość szkoły rozstrzyga o przeciążeniu jednego inspektora szkolnego.

Dla tego zgodnie z kraj. Radą szkolną pozostajemy przy dawniejszej stylizacji.

Do art. 36. Liczne skargi, iż polityczne władze powiatowe, w których okręgu nie znajduje się Rada szkolna okręgowa nie wykonują jej uchwał, powodują nas, iż przyjmujemy proponowany przez ankietę ostatni ustęp art. 36.

Do art. 39. Że zgodnie z Ankieta i kr. Radą szkolną przyznajemy Radzie szkolnej okręgowej prawo delegowania każdego ze swoich członków do nadzwyczajnej wizytacji szkół, tłumaczy się chęcią otoczenia szkoły wszelkimi środkami troskliwości.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy dołączyć pod 3). projekty do ustaw uchwalić.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Lwów 28. Lipca 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

I. Projekt

(Ankiety szkolnej)

ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Tytuł I.

O zakładaniu publicznych szkół ludowych i o kategoriach tychże szkół.

Art. 1.

Szkoły ludowe urządzone przez władze szkolne a utrzymywane w całości lub w części przez państwo, kraj lub gminę, są szkołami publicznymi. Szkoły takie przeznaczone są dla młodzieży bez różnicy wyznania.

Art. 2.

Publiczna szkoła ludowa ma być zaprowadzoną wszędzie gdzie podług przeciętnego z pięciu lat obliczenia znajduje się przynajmniej 40 dzieci w wieku szkolnym, któreby w przeciwnym razie musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż trzy kilometry od miejsca ich zamieszkania.

Art. 3.

Wszystkie szkoły ludowe urządzone w myśl tej ustawy są etatowymi i dzielą się na szkoły pospolite i szkoły wydziałowe. Szkoły wydziałowe są albo odrębne t. j. trzyklasowe albo połączone z szkołą pospolitą.

Art. 4.

W razie gdy wymaga tego miejscowa potrzeba, można ze szkołą ludową połączyć zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze do wieku szkolnego (ochronkę, ogródek Froeblovski i t. p.) jak niemniej kursa w których udzielać się będzie wiadomości powszechnie potrzebnych w zawodach praktycznych, jakoto: rolniczym, rękodzielniczym i t. d.

Art. 5.

Liczba nauczycieli w publicznej szkole ludowej ma się stosować do liczby uczniów. Jeżeli liczba dzieci przydzielonych jednemu nauczycielowi przez trzy następujące po sobie lata przewyższała 80, należy postarać się o drugiego nauczyciela, gdy ta liczba dojdzie do 160, o trzeciego i w tym stosunku dalej. Jeżeli takie powiększenie liczby nauczycieli trwa przez 5 lat po sobie następujących, należy tę posadę zamienić na stałą. Wolno jednakże gminie lub kilku gminom włączonym do obrębu jednej szkoły, podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli po za ten wymiar, byle przyjęły na siebie obowiązek opędzenia wyłącznie z własnych środków wynikającej ztąd zwyżki kosztów.

Art. 6.

W każdym powiecie administracyjnym ma być przynajmniej jedna pospolita szkoła ludowa o czterech lub więcej nauczycielach.

Szkoły wydziałowe będą urządzane w miarę potrzeby.

Art. 7.

Gdzie tylko wystarczają na to zasoby miejscowe należy urządzić osobne szkoły żeńskie lub przynajmniej oddzielną dla dziewcząt naukę. Podział taki musi nastąpić w klasie 5tej i 6tej szkół pięcio- i sześcioklasowych.

Niemniej należy podzielić szkołę na dwie szkoły osobne dla chłopców i dla dziewcząt, jeśli w ostatnich pięciu latach następujących po sobie napływ uczniów i uczennic do niej był tak wielki, że musiano z więcej niż połowy klas tworzyć współrzędne oddziały.

Art. 8.

Rokowania w sprawie założenia lub urządzenia publicznych szkół ludowych przeprowadza Rada szkolna okręgowa.

Komisya wyznaczona w tym celu ma przesłuchać strony interesowane i sprawdzić w należyty sposób wszelkie okoliczności tyczące się założenia lub urządzenia szkoły, w razie potrzeby także przez oględziny na miejscu, tak, żeby wywód słowny komisji mógł być podstawą stanowczych w tej mierze orzeczeń.

Art. 9.

Każda Rada szkolna okręgowa ma sporządzić i utrzymywać w ciągłej ewidencji dokładne opisanie wszystkich podległych jej publicznych szkół ludowych, któreby podawało wiadomość o każdoczesnym stanie tych szkół, o ich uposażeniu i o siłach podatkowych obowiązanych do konkurencji, o uzdolnieniu nauczycieli i o liczbie dzieci tak uczęszczających do szkoły jak będących w wieku szkolnym.

W związku z tem opisanem utrzymywać ma Rada szkolna okręgowa ewidencję, gdzie i jakiej kategorii szkoły potrzeba, ile strony obowiązane są w stanie łożyć na szkołę, gdzieby należało połączyć ze sobą gminy lub części gmin w taki sposób, aby każda gmina lub osada należała do pewnej szkoły.

Art. 10.

Rady szkolne będą miały zawsze na uwadze, że nie należy powiększać liczby szkół z uszczerbkiem lepszemu urządzeniu już istniejących, i że przy zakładaniu szkół tej samej kategorii należy przyznać pierwszeństwo tym, których utrzymywanie najmniej obarcza fundusze okręgowe lub krajowe przeznaczone na cele szkół ludowych.

Jedynie ważne stosunki miejscowe mogą usprawiedliwić wyjątki od powyższego prawidła.

Gdzie prywatna szkoła ludowa czyni zadość potrzebie, tam nie zachodzi konieczność założenia publicznej szkoły ludowej.

Art. 11.

Publiczna szkoła ludowa może być zwinięta jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 12.

Nauka w szkołach ludowych wszelkiej kategorii udzielaną będzie według planów, które ustanawia i wydaje krajowa Rada szkolna, mając na oku różnicę w zakresie nauki, jaka zachodzi między szkołami jedno i dwu klasowymi a wyższymi.

Tytuł II.

O funduszach szkolnych.

Art. 13.

Koszta założenia i utrzymania publicznych szkół ludowych, których urządzenie przepisują art. 1, 5 i 6 tej ustawy, ciążą w pierwszym rzędzie na gminach administracyjnych położonych w obrębie szkolnym.

Obszary dworskie należące z jedną z tych gmin do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się do kosztów założenia i utrzymania szkół gminnych w stosunku określonym bliżej w tej ustawie, jeżeli nie utrzymują u siebie własnym nakładem szkoły ludowej dostępnej dla dzieci bez różnicy wyznania.

W razie gdy zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi z pomocą w ponoszeniu owych kosztów w drugim rzędzie okrąg szkolny, a w trzecim kraj.

Art. 14.

Dla każdej szkoły ma istnieć osobny fundusz szkolny miejscowy. Jeśli w tej samej gminie jest więcej szkół, fundusz szkolny miejscowy może być dla nich wspólnym. Prócz tego ma istnieć osobny fundusz szkolny okręgowy w każdym okręgu szkolnym, tudzież osobny fundusz szkolny krajowy.

Art. 15.

Do funduszu szkolnego miejscowego należą nadane szkole lub na rzecz jej nabyte grunta, budynki, sprzęty, kapitały pieniężne i prawa majątkowe wszelkiego rodzaju.

Do funduszu tego wpływają:

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;

- b) datki do których zobowiązały się na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacje i instytucje lub osoby prywatne jakoteż dobrowolne ofiary;
- c) ściągnięte kary pieniężne za nieposyłanie dzieci do szkoły, za nieprzyjęcie wyboru do Rady szkolnej miejscowej, tudzież za zaniedbywanie obowiązków ze strony przewodniczącego i członków Rady szkolnej miejscowej;
- d) dodatki do podatków w myśl art. 18 i 20.

Art. 16.

Zobowiązania do ofiar na rzecz szkoły miejscowej przyjęte dawniej przez gminy, korporacje, instytucje lub osoby prywatne pozostają nadal w swej mocy.

Datki w w naturze przeznaczone na utrzymanie nauczyciela mogą być zamienione na datki pieniężne, a to na zasadzie przeciętnych cen najbliższego miejsca targowego z pięciolecia poprzedzającego relucyje.

Art. 17.

W publicznych szkołach ludowych nauka jest bezpłatną.

Art. 18.

Na opłacanie nauczycieli przeznaczone są przedewszystkiem wymienione w art. 15 pod a) i b) dochody miejscowego funduszu szkolnego, jeśli nie zostały specjalnie przeznaczone na inne cele. O ile te dochody nie wystarczają, obowiązane są gminy i obszary dworskie wcielone do obrębu szkoły do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych a to gminy aż do wysokości 12% podatków bezpośrednich w każdej z nich opłacanych, a obszary dworskie aż do wysokości 4% podatków bezpośrednich opłacanych w ich obrębie, każde z nich jednak o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań uiszcza na utrzymanie nauczyciela bądź w naturze, bądź w gotówce, niedorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by był obowiązany w miarę swych podatków bezpośrednich, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Art. 19.

Co do tych miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego na opłacanie nauczycieli.

Art. 20.

Oprócz wydatku na utrzymanie nauczycieli ma fundusz szkolny miejscowy opędzać jeszcze następujące potrzeby:

1. Wystawienie, zakupno lub najem odpowiedniego budynku szkolnego wraz z pomieszkaniem dla nauczycieli, o ile im służy do tego prawo, z gruntem na szkółkę owocową i pasiekę, tudzież miejscem na ćwiczenia gimnastyczne;

2. zaopatrzenie budynku szkolnego we wszelkie potrzebne sprzęty.

3. utrzymanie w należytych stanie budynku szkolnego, sprzętów, ogrodu, pasieki i miejsca ćwiczeń gimnastycznych, tudzież opału, oświetlenie i obsługę budynków szkolnych. O ile potrzeby te nie mają pokrycia w przeznaczonym specjalnie na to majątku szkolnym lub w przeznaczonych specjalnie na te cele przychodach funduszu szkolnego miejscowego, oraz w ściągniętych karach pieniężnych (art. 15 lit. c.) obowiązane są gminy i obszary dworskie wcielone do obrębu szkoły, do wnoszenia na te cele do funduszu szkolnego miejscowego dodatków do podatków bezpośrednich, a to w tym stosunku, że obszar dworski opłacać ma trzecią część tego, do czego byłby obowiązany, gdyby należał do gminy,

Na opędzenie wydatków powyżej pod 1, 2 i 3 wymienionych, mogą być udzielane funduszowi szkolnemu miejscowemu z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego zasiłki w formie zaliczek, które po upływie pewnego czasu mają być zwrócone naraz lub ratami.

Art. 21.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkolne, przepiszą osobne instrukcje Rady szkolnej krajowej, która ku temu zażądać może w razie potrzeby pomocy technicznych urzędników państwa, kraju i gmin, w których obrębie znajduje się szkoła.

Instrukcje te będą układane z uwzględnieniem miejscowych sposobów budowania.

Art. 22.

Utrzymanie wyznaniowych albo innych szkół prywatnych nieuwalnia od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego (art. 18 i 20), który to obowiązek ustawa wkłada na wszystkich mieszkańców kraju bez różnicy wyznania i obrządku.

Wszakże obszar dworski który własnym kosztem utrzymuje szkołę ludową dostępną dla wszystkich bez różnicy wyznania (art. 13) wolny jest od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego.

Art. 23.

Dodatki do podatków na cele wskazane w art. 18. nie podlegają ograniczeniom przepisany w §. 80 ustawy gminnej. Dodatki do podatków na cele wymienione w art. 20. wymagają zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a to co do wydatków tamże pod 3 wymienionych, o ile przekraczają rocznie 25%, a jeśli chodzi o wydatki w ustępach 1 i 2 art. 20 wymienione — o ile przekraczają 50%.

Art. 24.

Dodatki pieniężne od gminy na cele szkolne pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciężące,

Wyłączenia od opłat na rzecz gminy przewidziane w §. 83 ustawy gminnej, nie mają zastosowania co do opłat na cele szkolne.

Art. 25.

Rada szkolna miejscowa czuwa nad utrzymaniem w całości i w należytych stanie gruntów, budynków i sprzętów należących do funduszu szkolnego miejscowego i pobiera datki w naturze wpływające do tego funduszu.

Kapitały funduszu szkolnego miejscowego czy to w gotówce, czy w papierach wartościowych przechowuje kasa funduszu szkolnego okręgowego.

Do kasy tej wpływają wszelkie pieniężne przychody funduszu szkolnego miejscowego, których poborem od stron konkurujących zajmują się bezpośrednio c. k. urzędy podatkowe.

Wypłaty pieniężne uskutecznia kasa funduszu szkolnego okręgowego na polecenie Rady szkolnej okręgowej.

Rada szkolna okręgowa może jednak poruczyć załatwianie rachunków i kasowości funduszu szkolnego miejscowego kasie gminnej położonej w obrębie szkolnym.

Art. 26.

Rada szkolna miejscowa układa corocznie preliminarz wydatków funduszu szkolnego miejscowego na cele w art. 20. wskazane i przedkłada go z odpisem protokołu obrad do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej, która ma prawo wstawić w budżet funduszu szkolnego miejscowego kwoty przypadające z mocy ustawy na strony konkurujące, a do budżetu nie wstawione.

Przeciw wstawieniu do zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza kwoty na cele wymienione w art. 20. pod l. 1. dozwolony jest gminom i obszarom dworskim rekurs do Rady szkolnej krajowej, zaś wydatki wymienione pod l. 2 i 3 tego artykułu mają być bezwarunkowo pokryte według preliminarza zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową.

Jeżeli do rozpoczęcia roku dla którego preliminarz został sporządzony nie poczynią strony lub Rada szkolna okręgowa jakich zarzutów preliminarz uważa się za zatwierdzony.

Art. 27.

Fundusz szkolny miejscowy ma charakter funduszu publicznego. Należytości tego funduszu wpływające z ustawy lub objęte prawomocnymi orzeczeniami organizacyjnymi ściągane będą w drodze egzekucji politycznej.

Art. 28.

Do funduszu szkolnego okręgowego wpływają :

- a) przychody pieniężne miejscowych funduszy szkolnych przeznaczone na opłacanie nauczycieli (art. 18 i 25);
- b) zapisy i darowizny;
- c) dodatki do podatków uchwalane na cele szkolne przez Rady powiatowe;
- d) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.

Z funduszu szkolnego okręgowego wypłacane będą :

1. pieniężne pobory nauczycieli publicznych szkół ludowych;

2. wydatki na przybory szkolne, biblioteki, na koszta okręgowych konferencyj nauczycielskich i inne wydatki, których wymaga wspólnie dobro szkół całego okręgu.

W gminie stanowiącej przez się okręg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym.

Art. 29.

Jeżeli w powiecie, który wnosi do funduszu szkolnego okręgowego przynajmniej 4% podatków bezpośrednich, wydatki funduszu szkolnego okręgowego nie są pokryte jego przychodami, natenczas niedobór winien być pokryty z funduszu szkolnego krajowego.

Art. 30.

Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zająć się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należności im wyłącznie przekazanych, określa ustawa państwowa z dnia 11. maja 1871 roku. (Dz. ust. p. Nr. 47).

Art. 31.

Darowizn, zapisów i fundacyi prywatnych, przeznaczonych na pewne tylko szkoły lub uczynionych pod wyraźnie zastrzeżonymi warunkami, nie wolno używać w inny sposób lub na inne cele.

Art. 32.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza Rada szkolna okręgowa pod nadzorem Rady szkolnej krajowej i podług jej instrukcyi.

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prawa funduszu publicznego a należności jego wypływające z ustawy, można sciągać drogą egzekucyi politycznej.

Art. 33.

Fundusz szkół normalnych rozdzielony dawniej na galicyjski i krakowski tworzy wspólny fundusz szkolny krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

To połączenie nieuwłącza jednak prawom i obowiązkom wypływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art. 34.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają:

- a) Przychody majątku zakładowego;
- b) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych wypłacany ze skarbu państwa;
- c) dochody z innych źródeł przeznaczone na to osobnemi ustawami;
- d) zapisy i darowizny osób prywatnych korporacyi lub instytucyi;
- e) zasilek z funduszu krajowego, który na ten cel zamieszczany będzie corocznie w budżecie krajowym.

Art. 35.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a Rada szkolna krajowa rozporządza jego przychodami w granicach zakresłonych corocznym preliminarzem.

Art. 36.

Z dochodów funduszu szkolnego krajowego opędzane będą także wydatki na szkoły ludowe, które według niniejszej ustawy nie są nałożone na fundusze szkolne miejscowe lub okręgowe. Do tych należą:

- a) dodatki do płacy przyznawane co lat pięć nauczycielom szkół ludowych;
- b) zasiłki udzielane funduszowi emerytalnemu;
- c) zasiłki udzielane funduszom szkolnym okręgowym;
- d) potrzeby szkół ludowych w kraju ogólnej natury.

Art. 37.

Fundusz szkolny krajowy będzie wypłacać szkolnemu funduszowi emerytalnemu roczny zasiłek w kwocie równającej się przynajmniej wydatkowi jaki w latach 1871, 1872 i 1873 ponosił przeciętnie fundusz szkół normalnych na cele tego rodzaju.

Art. 38.

Rada szkolna krajowa użyje corocznie sumy stosownej z funduszu szkolnego krajowego na ogólne potrzeby szkolnictwa ludowego jakoto: na zakupno książek, przyborów i okazów szkolnych, na nadzwyczajne nagrody, remuneracye i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli wysłanych w celach naukowych za granicę; na wynagradzanie wędrownych nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa i t. p., na krajowe konferencye nauczycielskie i t. p.

Art. 39.

Rada szkolna krajowa uwzględniwszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych, udziela im stosownego zasiłku w razach ustawą wskazanych.

Celem uzyskania takiego zasiłku winna każda z Rad szkolnych okręgowych ułożyć wcześniej preliminarz roczny swych przychodów i wydatków i przesłać go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia. Bliższe szczegóły wskaże instrukcyja Rady szkolnej krajowej.

W przypadkach szczególnie na uwzględnienie zasługujących, może Rada szkolna krajowa udzielać nadzwyczajnych zapomóg funduszom szkolnym miejscowym z funduszu szkolnego krajowego.

Tytuł III.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 40.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegającym siódmym, a ustaje z upływającym trzynastym rokiem życia. Wszystkie dzieci będą w tym wieku winny uczęszczać do publicznej szkoły ludowej.

Stale uwolnione są dzieci, które:

- a) albo uczęszczają do szkół wyższych,
- b) albo z powodu ułomności bądź cielesnych, bądź też umysłowych nie mogą korzystać z nauki udzielanej w szkole publicznej,

c) albo wykażą. iż pobierają naukę stosowną w domu lub w jakim zakładzie prywatnym.

Warunki czasowego uwolnienia dzieci od uczęszczania do szkoły, określi bliżej regulamin dla szkół ludowych.

Art. 41.

Rada szkolna miejscowa uwalnia dzieci należące do jednej z wymienionych powyżej kategorii od obowiązku uczęszczania do szkoły, a jeśliby zachodziła w tej mierze jaka wątpliwość, winna rzecz sprawdzić i w razie przekonania się o nieprawdziwości podanych okoliczności postąpić według przepisów zawartych w art. 46 niniejszej ustawy.

Za nieprawne uwalnianie dzieci od uczęszczania do szkoły, odpowiadają członkowie Rady szkolnej miejscowej tak samo, jak w ogóle za zaniedbywanie obowiązków swoich.

Art. 42.

Jeżeli uczeń z upływem trzynastego roku życia nie wykaże dostatecznego postępu w przepisanej dla szkół ludowych nauce, natenczas obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej przedłuża się aż do dwóch lat dalszych najwyżej.

Art. 43.

Po ukończeniu szkoły ludowej powinien każdy uczeń (uczennica) pobierać w niej przez trzy lata naukę uzupełniającą. Od obowiązku uczęszczania na naukę uzupełniającą uwolnione są dzieci, przy których zachodzą wymienione w art. 40 pod a) powody stałego uwolnienia od uczęszczania do szkoły.

Art. 44.

Corocznie przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządzi Rada szkolna miejscowa przy pomocy zwierzchności gminnych i urzędów metrykalnych, spis dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły według postanowień art. 40 i 42. a w obrębie szkolnym zamieszkałych, a to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania albo obrządku i zestawí w tym spisie osobno dzieci uwolnione od uczęszczania do publicznej szkoły ludowej bądź stałe, bądź czasowo.

Również sporządzi Rada szkolna miejscowa taki sam spis uczniów (uczennic) obowiązanych do uczęszczania na naukę uzupełniającą w myśl art. 43 i wręczy po jednym egzemplarzu obu spisów nauczycielowi zawiadującemu szkołą.

Jeżeli w ciągu roku szkolnego dziecko zmieni miejsce pobytu, ma być wpisane do spisu obowiązanych do nauki szkolnej w tej gminie w której zamieszkało.

Art. 45.

Nauczyciel zawiadujący szkołą winien czuwać, aby dzieci obowiązane do pobierania nauki szkolnej rzeczywiście uczęszczały do szkoły. Z upływem pierwszego tygodnia po rozpoczęciu roku szkolnego wykaże Radzie szkolnej miejscowej dzieci objęte spisami (art. 44), które nie wstąpiły jeszcze do szkoły, a to celem upomnienia rodziców, ich zastępców i opiekunów ze strony Rady szkolnej miejscowej, następnie

zaś przedkładać będzie z końcem każdego miesiąca Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci zaniedbujących szkołę.

Art. 46.

Rada szkolna miejscowa karać będzie rodziców, opiekunów lub ich zastępców za nieposyłanie do szkoły dzieci obowiązanych uczęszczać do niej (art. 40, 42, 43).

- a) Kto ukrywa dziecko przed spisem art. 44, lub poda okoliczności nieprawdziwe aby uwolnić je od uczęszczania do szkoły, karany będzie grzywną od 1 — 10 zł. albo aresztem od 1 do 3 dni;
- b) kto nie odda dziecka do szkoły w trzy dni po udzielonem mu w myśl art. 45, upomnieniu, karany będzie grzywną od 1 — 10 zł. lub aresztem od 1 do 3 dni; w razie zaś dalszego oporu grzywnami aż do 50 zł. lub aresztem do dni 14. W wypadkach przewidzianych w §§. 176 i 177 ustawy cywilnej należy uczynić doniesienie do właściwych sądów;
- c) kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły i z tego powodu upomniany został przez Radę szkolną miejscową, karany będzie za każdą następną nieusprawiedliwioną przerwę w uczęszczaniu dziecka jego do szkoły grzywnami od 50 cent. do 5 zł., albo aresztem od 1 do 2 dni, którą to karę podwoić można, jeśli przerwy następują częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Postępowanie karne w powyższych wypadkach ma być przeprowadzone podług rozporządzenia ministeryalnego z 30. września r. 1857.

Art. 47.

Wykonanie kary należy do zwierzchności gminnej. Rada szkolna miejscowa przedkłada co trzy miesiące Radzie szkolnej okręgowej wykazy dzieci zaniedbujących szkołę udzielone jej w myśl art. 45, przez nauczyciela, dalej wykaz kar nałożonych, a w końcu wykaz kar przez zwierzchność gminną wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te wykazy i w razie gdyby zwierzchności gminne zaniedbywały swe obowiązki, zarządza stosowne przeciw nim kroki.

Art. 48.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze ustawy i przepisy, które z jej postanowieniami nie są zgodne albo których miejsce ona ma zająć.

Art. 49.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

II. Projekt

(Ankiety szkolnej)

ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 1.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa a to:

- a) na podstawie terna przedstawionego przez Radę szkolną okręgową;
- b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnione do tego gminy i osoby (art. 2).

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Jeżeli gmina utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, służy jej prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeli gmina z obszarem dworskim lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi utrzymują szkołę wyłącznie własnym nakładem, natenczas służy im wspólnie prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeliby zgodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgową przedstawia kandydatów według art. 4.

Prawo prezentowania nauczycieli przyznane orzeczeniami reorganizacyjnymi na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły albo też przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostaje i nadal w swej mocy.

Art. 3.

Skoro opróżni się posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs najdalej do dni 14

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym, a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgowa i to uzna za potrzebne.

W konkursie należy :

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, na koniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć do wnoszenia podań termin 6cio tygodniowy licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym;
- c) oznajmić, że kandydaci będący już w służbie mają wnosić podania swoje za pośrednictwem tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Podania spóźnione lub nieopatrzone w potrzebne dowody nie będą uwzględnione.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania. Jeżeli się znajdują takie pomiędzy niemi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody, lub też pochodzą od kandydatów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania takie przedewszystkiem odrzuca.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa listę kompetentów według formularza przepisane go przez Radę szkolną krajową i przedkłada ją z propozycją terna Radzie szkolnej krajowej załączając podania z dokumentami, zaś w wypadkach art. 2. udziela listę kompetentów uprawnionych do prezenty, a to najdalej w trzy tygodnie po upływie terminu konkursowego.

Art. 5.

Uprawnieni do prezentowania przedłożą prezentę najdalej do czterech tygodni Radzie szkolnej okręgowej, która przesyła ją wraz z aktami Radzie szkolnej krajowej.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela na podstawie terna a względnie prezenty i wydaje mu patent nominacyjny. Równocześnie poleci, aby nowo mianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej rot y i zarządzi wprowadzenie go do szkoły, tudzież w używanie należytości przywiązanych do posady.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany nie jest odpowiedni, w takim razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia i wezwie Radę szkolną okręgową by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam, czy też inny na tę posadę nieodpowiedni zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową. Jeżeli Rada szkolna krajowa

uzna, że terno kandydatów przez Radę szkolną okręgową przedstawione (art. 1. ustęp *a*) jest nieodpowiednie, zwróci je Radzie szkolnej okręgowej do przedstawienia innego terna a ostatecznie zamianować może i z po za terna, jeżeli żadnego z pomiędzy umieszczonych w ternie kandydatów nie uzna za odpowiedniego.

Art. 7.

Jeżeli uprawnieni do prezenty nie oświadczą się w terminie przepisany (art. 5) może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 8.

W szkołach więcej klasowych stanowi Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z mianowanych w sposób powyższy nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły. Kierowników prowizorycznych wyznacza Rada szkolna okręgowa.

Art. 9.

Każde mianowanie nauczyciela jakiegokolwiek kategorii dokonane w sposób powyższy jest stałem. Nie wyklucza ono przecie możności przenoszenia nauczycieli ze względów służbowych na inne posady i to tak mianowanych z terny jak mianowanych na podstawie prezenty.

Nauczycieli przenoszonych z urzędu lub za karę, nie można umieszczać na posadach, których nadanie następuje w drodze prezenty.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje Rada szkolna okręgowa, jeżeli ci którzy łożą fundusze na ich utrzymanie nie zastrzegli sobie prawa prezentowania.

Tytuł II.

O płacach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych.

- I. klasa we Lwowie i Krakowie w połowie posad 800 zł. w drugiej połowie 900 zł.
- II. klasa w miastach i miasteczkach z ludnością po nad 10.000 — 600 zł.
- III. klasa w miastach i miasteczkach z ludnością od 6.000 do 10.000 500 zł.
- IV. klasa w miastach i miasteczkach z ludnością od 2.000 do 6.000 — 450 zł.
- V. klasa we wszystkich innych gminach 360 zł.

B. W szkołach wydziałowych

osobnych i w wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolicami:

- I. we Lwowie i Krakowie 1000 zł.
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — 800 zł.
- III. klasa w gminach z ludnością od 6.000 do 10.000 — 700 zł.
- IV. klasa w gminach z ludnością niżej 6.000 — 600 zł.

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa i rewiduje po ogłoszeniu rezultatów każdorazowego spisu ludności kraju.

Art. 12.

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich. W uwzględnieniu szczególnych stosunków pojedynczych miejscowości, może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podnieść płace nauczycielskie dla tych miejscowości.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznawać będzie Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej służby przy publicznych szkołach ludowych. Dodatek ten wynosi dla wszystkich stałych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych objętych wyżej w klasie I i II. 50 zł., dla nauczycieli w gminach klasy III. 40 zł., dla nauczycieli w gminach klasy IV. 30 zł., na koniec dla nauczycieli gmin klasy V. i dla nauczycieli młodszych stale zamianowanych 25 zł.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięcioletnia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2 maja 1873 Dz. ust. kraj. Nr. 251, którzy otrzymali następnie posady z płacą wymierzoną według przytoczonej dopiero co, lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby lub z upływem piątego roku służby na nowym etacie.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w kwocie 260 zł. dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kierujący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy takiż dodatek w kwocie 160 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnej klasy 50 zł. rocznie. Dodatek ten wlicza się przy wymiarze emerytury tylko stałym dyrektorom a względnie stałym nauczycielom kierującym.

Art. 15.

W każdej szkole wydziałowej tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o 4 lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania przenosi trzecią część całej liczby uczniów do tej szkoły zapisanych. Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 200 do 500 zł. a w szkołach pospolitych od 100 do 240 zł. w. a. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonych na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za każdą godzinę nauki, która mu tygodniowo po nad plan szkoły przybyła, po 20 zł. w. a. rocznie.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielenia nauki religii.

Udzielanie nauk religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki. Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane będzie z tych samych funduszów z których pokrywa się płacę nauczycieli szkół ludowych, a c. k. Rada szkolna krajowa po zasięgnięciu zdania władz kościelnych oznacza je w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych bacząc na to, aby dla kilku szkół istniejących w obrębie jednej Rady szkolnej miejscowej, ustanowiony był ile możliwości osobny wspólny katecheta.

Art. 16.

Płaca młodszego nauczyciela bądź stałe, bądź tymczasowo umieszczonego wynosi 60% płacy nauczyciela szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 250 zł.

Art. 17.

Każdemu dyrektorowi — kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (także młodszemu nauczycielowi), który sam jeden w szkole naucza, należy się stosowne wolne mieszkanie ile możliwości w budynku szkolnym. W braku pomieszczenia należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku porozumiewszy się z Radą szkolną miejscową.

Art. 18.

W razie potrzeby tymczasowego zastępstwa nauczyciela, pobiera zastępca odpowiednią płacę młodszego nauczyciela (art. 16.) Zastępca w szkole więcej klasowej będący nauczycielem tej samej szkoły, pobiera za każdą godzinę nauki po nad obowiązkowych 30 godzin tygodniowych 1% płacy miesięcznej połączonej z posadą na której przebywa.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się nadto na czas zastępstwa dodatek za kierownictwo, przywiązany do zastępywanej posady, tudzież używanie mieszkania połączonego z tą posadą jeśli takowe jest opróżnionem.

Art. 19.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeżeli nie ma na ten cel specjalnych funduszków.

Art. 20.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada, czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkom szkolnym.

Zajmowanie posad organistów, diaków, pisarzy gminnych, pisarstwo pokątne a niemniej udzielanie koropetycji szkolnych, jest nauczycielom szkół ludowych wzbronione.

Art. 21.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych, wlicza się po strąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela. Dopóki oszacowanie katastralne nie stanie się prawomocnem, ma Rada szkolna okręgowa przy zakładaniu szkół lub przeistaczaniu ich w etatowe, obliczać te dochody według orzeczenia znawców.

Art. 22.

Płace dodatki i emerytury mają być wypłacane z góry.

Tytuł III.

O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby.

Art. 23.

Nauczyciela wykraczającego w czemkolwiek przeciw swym obowiązkom skarci sam kierownik szkoły ustnie, a w ważniejszych wypadkach Rada szkolna okręgowa piśmiennie, przyczem należy mu wskazać następstwa na jakieby się naraził powtórnem przewinieniem.

Art. 24.

Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę i
- c) wydalenie ze służby.

Art. 25.

Naganę należy udzielić na piśmie z zagrożeniem użycia surowszych środków w razie ponownej przewiny.

Każda udzielona nagana odracza termin przyznania dodatku pięcioletniego o trzy lata od dnia udzielenia nagany.

Po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela, traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 26.

W razie odjęcia kierownictwa lub przeniesienia za karę na inną posadę, należy oznaczyć w orzeczeniu stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły do której go przeniesiono.

Art. 27.

Zanim zapadnie orzeczenie w sprawie dyscyplinarnej, należy zbadać dokładnie istotę czynu. Uczyni to Rada szkolna okręgowa z własnej inicjatywy lub z polecenia Rady szkolnej krajowej, albo też komisja śledcza wydelegowana przez tę ostatnią.

Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu i usprawiedliwienie się jego zapisać do protokołu lub gdyby je wniósł na piśmie załączyć do aktów.

Jeśli usprawiedliwienie to będzie uznane dostatecznym, należy uwiadomić go na piśmie, że jest niewinnym zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 28.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych lub tymczasowych, tudzież stałych nauczycieli, orzeka ostatecznie Rada szkolna krajowa.

Sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych lub zastępców nauczycieli, należą do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 29.

Na wydalenie ze służby skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania, dopuścił się ponownie opieszałości, lub innych wykroczeń w służbie. Jednak nauczyciel dopuszczający się czynów wywołujących publiczne zgorszenie, może być wydalony ze służby chociaż poprzednio dyscyplinarnie nie był karany.

Art. 30.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej, wydali Rada szkolna krajowa ze służby bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 31.

Jeżeli przeciw nauczycielowi wytoczone zostanie śledztwo o zbrodnie lub przestępstwo hańbiące, odejmie mu Rada szkolna krajowa na czas śledztwa urządowanie i płacę. To samo może Rada szkolna krajowa zarządzić w razie śledztwa dyscyplinarnego, jeśli wymagała tego powaga stanu nauczycielskiego, lub dobro szkoły.

Art. 32.

W ciągu takiego odjęcia urzędowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby.

Uniewinnionemu zwrócić należy całą niewypłaconą należność.

Art. 33.

O każdym wydaleniu ze służby należy donieść Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz innych krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Art. 34.

Wszystkie postanowienia poprzedzających artykułów tej ustawy dotyczą w równej mierze także i nauczycielek.

Tytuł IV.

Ó przenoszeniu nauczycieli w stan spoczynku i zaopatrywania wdów i sierót po nauczycielach.

Art. 35.

Nauczyciela (nauczycielkę), który dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków, przenosi Rada szkolna krajowa w stan spoczynku na jego własną prośbę lub z urzędu.

Art. 36.

Po 40-letniej służbie, nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie pozbawia prawa do emerytury jakoteż do odprawy. Jak długo trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 37.

Wejście nauczycielki w śluby małżeńskie będzie uważane za zrzeczenie się posady. To postanowienie nie odbiera osobom zamężnym prawa do kompetowania o posady nauczycielskie.

Art. 38.

Tylko z końcem kursu lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady albo przejść w stan spoczynku.

Rada szkolna krajowa w poszczególnych wypadkach może pozwolić na wyjątek od tego postanowienia.

Równocześnie ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków nie zebranych z pól i ogrodów należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela. (Art. 46).

Art. 39.

Stale umieszczeni nauczyciele i nauczycielki wszelkich kategorii, mają prawo do emerytury a wdowy i sieroty po nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 40.

Wymiar emerytury zależy od wysokości płacy i od lat służby. Co do pierwszej będzie podstawą płaca ze wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, jakoteż dodatkami za kierownictwo (art. 14), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata spędzone przy szkołach etatowych począwszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania.

Przerwa w służbie zaszła bez winy nauczyciela nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 41.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należitości obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ część a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należitości, obliczonej jak wyżej.

Art. 42.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe. W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchylona, powinien ten, którego to dotyczy na wezwanie Rady szkolnej krajowej, albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, albo też musi zrzec się emerytury. Jeżeli nauczycielka, która wyszła za mąż, powróci do stanu nauczycielskiego, natenczas lata spędzone w tym zawodzie przed zamążpójściem, będą jej policzone do służby i emerytury skoro za nie uiszczone wpłaty do funduszu emerytalnego.

Art. 43.

Wdowy i sieroty po stałych nauczycielach wszelkich kategorii mają tylko wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury. Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część należitości męża obliczonej podług art. 41. Taka sama część należy się sierotom po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat 10.

Art. 44.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10 albo więcej, należy się roczne zaopatrzenie wynoszące $\frac{1}{2}$ część ostatniej jego płacy rocznej o ile ona miała się liczyć przy wymiarze emerytury.

Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub jeśli z winy żony nastąpiła separacja sądowa

od stołu i łoża lub rozwód, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia. W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzedz zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odpłaty wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

Art. 45.

Sieroty po nauczycielu mającym prawo do emerytury, które nie skończyły jeszcze lat 20. i nie mają innego utrzymania, pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{4}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 41.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do dzieci pozostałych z małżeństwa nauczycielki mającej prawo do emerytury lub odpłaty.

Art. 46.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego lub dostają kwartalną ratę pobieranego przezeń wynagrodzenia za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. czerwca a 31. października. W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 47.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela w raz z dodatkami pięcioletnimi, nie przenosi 600 zł. w. a. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu, należy się wdowie a w braku tejże dzieciom $\frac{1}{4}$ część płacy jako kwartał pozgonny.

Z kwartału pozgonnego Rada szkolna okręgowa zwróci jednak przedewszystkiem koszta choroby i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Art. 48.

Nauczyciele którzy z powodu przeistoczenia dawniejszych szkół w etatowe utracą swe posady, mają prawo do emerytury z funduszu szkolnego krajowego pod tymi samymi warunkami, jak nauczyciele na etat przeniesieni, z tą różnicą, że za podstawę wymiaru służyć ma płaca, którą pobierali w ostatnim roku jako stale umieszczeni nauczyciele.

Ich wdowy i sieroty pobierać będą takie jedynie zapomogi, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dawniej obowiązujących.

Art. 49.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierot z funduszu emerytalnego, tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę, równającą się 2 procentom od każdorocznej płacy przez wszystkie lata

poprzedniej służby nauczycielskiej. Spłata tej kwoty uiszczana być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 50.

Na pokrycie wydatków wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody z majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle (art. 46 i 47) albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela ludowego;
- e) spłaty kwot dwuprocentowych powyżej oznaczonych w art. 49.
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu te same 10% od nadwyżki a oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy;
- g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat pod lit. f) wymienionych.

Art. 51.

Jeżeli nauczyciel umrze przed skończeniem dziesięciu lat służby dającej prawo do emerytury, albo też odprawiony zostanie przed tym czasem, należy jemu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiszczył.

Nauczycielce ustępującej ze służby z powodu zamęścia należy zwrócić wkładki wniesione przez nią do funduszu emerytalnego jeżeli zastosowała się do wszystkich przepisów, odnoszących się do ustąpienia z posady nauczycielskiej.

Art. 52.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należności funduszowych i o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego i ogłaszać co rok zamknięcie rachunków.

Art. 55.

Miasta rządzące się własnym statutem, mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny, mają jednakże przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jako też zaopatrzeń pozostałych po nich wdów i sierót postępować w myśl artykułów powyższych.

W takim razie wpływy w art 50 od c) do f) wymienione, mają wpływać do ich własnej kasy.

Art. 54.

Dochody funduszu emerytalnego należy przede wszystkim obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 55.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia odnoszące się do przedmiotów objętych tą ustawą.

Art. 56.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

III.

Projekt

(Ankiety szkolnej)

ustawy o władzach nadzorczych, miejscowych i okręgowych
dla szkół ludowych.

Tytuł I.

Rada szkolna miejscowa.

§. 1.

Publiczne szkoły ludowe zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

§. 2.

Nadzór nad szkołami jednej miejscowości wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa. Na wniosek Rady szkolnej okręgowej może Rada szkolna krajowa dla szkół kilku gmin utworzyć jedną Radę szkolną miejscową.

§. 3.

Rada szkolna miejscowa składa się z Reprezentantów kościoła, szkoły i gminy.

Osoba, mająca prawo prezentowania nauczyciela i każdy właściciel obszaru dworskiego, jeśli przynajmniej w jednej dziesiątej części przyczynia się do corocznych zwyczajnych wydatków na utrzymanie szkoły i nauczyciela, mają prawo wstąpić jako członkowie do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania (czy to osobiście, czy przez swych zastępców).

§. 4.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są duszpasterze młodzieży szkolnej. Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej. W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelickiej, wstępuje do Rady szkolnej miejscowej Reprezentant, wyznaczony przez Zwierzchność wyznaniową.

§. 5.

Reprezentantem szkoły w Radzie szkolnej miejscowej jest jej nauczyciel kierujący.

Wrazie gdy jednej Radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący szkoły, mającej największą liczbę systemizowanych posad nauczycielskich, albo szkoły wydziałowej, jeżeli szkoła taka w miejscu istnieje.

Jeżeli szkoły mają równą ilość systemizowanych posad nauczycielskich, wchodzi do Rady szkolnej miejscowej nauczyciel kierujący, który ma najwięcej lat służby.

Nauczyciele kierujący innych szkół, biorą udział w obradach dotyczących się ich szkół, wszakże tylko z głosem doradczym.

§. 6.

Rada gminna wybiera najmniej dwóch, a najwięcej pięciu reprezentantów do Rady szkolnej miejscowej, tudzież dwóch zastępców. Ilość tych reprezentantów oznaczy Rada szkolna okręgowa.

Jeżeli do obrębu jednej szkoły wcielono w całości lub częściowo więcej gmin, albo jeżeli dla szkół kilku gmin, utworzoną będzie wspólna Rada szkolna miejscowa — wówczas zasiada w Radzie szkolnej miejscowej najmniej 4, a najwięcej 7 reprezentantów gmin, tudzież zastępców — wszakże tak, aby każda z gmin, na które się działalność Rady szkolnej miejscowej rozciąga, mogła w niej mieć swego reprezentanta.

Wykaz reprezentantów gmin tudzież zastępców, będzie w tym wypadku dokonany na zgromadzeniu członków Rad gminnych wszystkich tych gmin.

Zgromadzenie takie zwołuje Rada szkolna okręgowa. Odbywa się ono w gminie, którą Rada szkolna okręgowa oznaczy i pod przewodnictwem naczelnika tejże gminy. Co do innych członków Rad szkolnych miejscowych, obejmujących kilka gmin, obowiązują przepisy §. 3., 4. i 5.

§. 7.

Do ważności wyborów, według §. 6. dokonanych, potrzebną jest absolutna większość głosów. Reprezentanci gmin w Radzie szkolnej miejscowej urzędują przez lat 6. — Wszakże po pierwszych 3 latach występuje losem oznaczona połowa reprezentantów gmin, następnie zaś występują co 3 lata ci, którzy przez 6 lat bez ponownego wyboru w Radzie szkolnej miejscowej zasiadali.

Jeżeli liczba członków Rady szkolnej miejscowej jest nieparzystą, liczba ustępujących za pierwszym razem zwiększa się o jednego nad połowę.

Ustępujący może być ponownie wybrany.

§. 8.

Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacji jednej z gmin wcielonych do obrębu szkoły. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą ustąpienie z Rady szkolnej miejscowej. Od przyjęcia obowiązków reprezentanta gminy w Radzie

szkolnej miejscowej, ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna tożsamo prawo odnośnie do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez przeciąg ostatnich 6 lat zasiadał w Radzie szkolnej miejscowej. — Za nieusprawiedliwione odmówienie przyjęcia dokonanego już wyboru, karze Rada szkolna okręgowa grzywną od 20 do 100 zł., które mają być użyte na cele szkolne.

§. 9.

Rada szkolna miejscowa ma czuwać nad ekonomicznym stanem szkoły, tudzież nad ściśłem wykonywaniem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności zaś winna Rada szkolna miejscowa:

1. uchwalać roczny preliminarz dochodów i wydatków funduszu miejscowego szkolnego i z rozkładem na kontrybuentów przedkładać go Radzie szkolnej okręgowej;
2. czuwać nad regularnem uiszczaniem zobowiązań w naturze na rzecz szkoły i nauczyciela, należących się od stron konkurujących;
3. starać się o to, aby wszelkie bieżące potrzeby szkoły w należytych czasie i w odpowiedni sposób były zaspokojone, asygnować i nskutecznić wydatki na ten cel na podstawie zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza — i z wydatków tych zdawać liczbę Radzie szkolnej okręgowej;
4. czuwać nad utrzymaniem w należytych stanie budynku szkolnego wraz z gruntami, ogrodem, pasieką i miejscem ćwiczeń gimnastycznych i utrzymywać inwentarz własności szkolnej;
5. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o zakupno i utrzymanie w należytych stanie sprzętów szkolnych i innych przyborów naukowych o ile od Rady szkolnej okręgowej do tego upoważniona będzie;
6. czuwać nad wykonaniem obowiązujących przepisów co do uczęszczania dzieci do szkoły;
7. czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanych godzinach, nad prowadzeniem się nauczyciela, nad szkolną karnością, zachowaniem się młodzieży i nad tam wszystkim, co na wychowanie młodzieży wpływ wywiera;
8. wspierać nauczycieli w ich urzędowym działaniu, godzić spory nauczycieli, bądź pomiędzy nimi samymi, bądź też pomiędzy nimi a gminą, lub jej członkami, o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych, popierać interesa i powagę szkoły wobec gminy i rodziców;
9. podawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacji gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe w sprawach szkolnych przedstawiać ma prawo;
10. zawiadamiać Radę szkolną okręgową o każdym opróżnieniu posady nauczycielskiej, tudzież o każdym opróżnieniu miejsca w Radzie szkolnej miejscowej.

§. 10.

Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły wzorowe, połączone z seminariami nauczycielskimi; tam tylko, gdzie szkoły takie

w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminy, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustęp 1—5.

§. 11.

Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej i jego zastępcy mianuje Rada szkolna okręgowa z pomiędzy członków Rady szkolnej miejscowej na przeciąg 3 lat.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiejkolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Przewodniczącym i zastępcą nie może być żaden z nauczycieli szkoły lub szkół Radzie szkolnej miejscowej podległych.

§. 12.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej miejscowej odbywają się przynajmniej raz na dwa miesiące.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie ilekroć to uzna za potrzebne — winien zaś to uczynić najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

§. 13.

Do ważności uchwał Rady szkolnej miejscowej potrzeba obecności więcej niż połowy członków Rady szkolnej miejscowej i absolutnej większości głosów. — Przewodniczący nie głosuje tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo zawiesić wykonanie uchwał sprzeciwiających się ustawom albo interesom szkoły i winien w takich wypadkach przedstawić sprawę Radzie szkolnej okręgowej do rozstrzygnięcia.

Zażalenia przeciw uchwałam i rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej można wnosić do Rady szkolnej okręgowej na ręce przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej najpóźniej do 14 dni.

Zażalenia takie mają moc odraczającą o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie narazi szkoły na niepowetowaną szkodę.

§. 14.

Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych i powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

§. 15.

W sprawach tak nagłych, że wszelka zwłoka byłaby połączona ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwem. Winien jednak na najbliższem posiedzeniu Rady szkolnej miejscowej zasięgnąć jej zatwierdzenia.

§. 16.

Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma obowiązek od czasu do czasu zwiedzać szkołę, aby się o jej stanie przekonać, w szkołach

zaś mających więcej niż jednego nauczyciela, ma on prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

Co do dydaktyczno-pedagogicznego kierunku szkoły, służy mu tylko prawo przedkładania swych uwag Radzie szkolnej okręgowej. Inni członkowie Rady szkolnej miejscowej mogą odwiedzać szkołę i uwagi swe czynić przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej lub wnieść je na je posiedzeniu.

§. 17.

Przewodniczący i członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Połączone z niem wydatki zwrócone im będą z funduszu szkolnego miejscowego, który opędza także niezbędną koszta kancelaryjne.

§. 18.

Nadzorowanie nauki religii w szkole udzielanej, należy do duszpasterzy, wchodzących w skład Rady szkolnej miejscowej, nie uwłaczając postanowieniom §. 2. ustawy państwowej z 25. maja 1868. Dz. u. p. Nr. 48.

§. 19.

Na przewodniczącego lub członka Rady szkolnej miejscowej, który stale zaniedbuje swe obowiązki, może Rada szkolna okręgowa nakładać grzywny od 20 do 100 zł., przewodniczącego zaś może w razie potrzeby usunąć z przewodnictwa a innego w jego miejsce zamianować.

Jeżeliby w skutek zaniedbywania przez Radę szkolną miejscową obowiązków w myśl ustawy na niej ciążących, wyniknąć mogła dla szkoły niepowetowana szkoda, wówczas Rada szkolna okręgowa w zastępstwie Rady szkolnej miejscowej zarządzi co potrzeba — wyniki zaś z tego wydatki ściągnie od winnych zaniedbania członków Rady szkolnej miejscowej. W razie gdyby te środki okazały się bezskutecznymi, Rada szkolna krajowa na wniosek okręgowej rozwiąże Radę szkolną miejscową a Rada szkolna okręgowa zarządzi prowizorycznie potrzebne środki na koszt winnych. Najpóźniej jednak w 3 miesiące po rozwiązaniu, rozpisze Rada szkolna okręgowa ponowny wybór członków Rady szkolnej miejscowej.

Tytuł II.

Rada szkolna okręgowa.

§. 20.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowymi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

§. 21.

Kraj dzieli się na trzydzieści siedm następujących okręgów szkolnych:

1. Okręg szkolny miasta Lwowa;
2. „ „ „ Krakowa;
3. „ „ „ Krakowski (pow. pol. Kraków, Chrzanów);

4. okręg szkolny Wadowicki (pow. pol. Wadowice, Biała, Żywiec);
5. " " Myślenicki (pow. pol. Myślenice, Nowy Targ);
6. " " Nowosądecki (pow. pol. Nowy Sącz, Limanowa);
7. " " Gorlicki (pow. pol. Gorlice, Grybów);
8. " " Bocheński (pow. pol. Bochnia, Brzesko);
9. " " Tarnowski (pow. pol. Tarnów, Dąbrowa);
10. " " Pilznieński (pow. pol. Pilzno, Ropczyce);
11. " " Jasielski (pow. pol. Jasło, Krosno);
12. " " Mielecki (pow. pol. Mielec, Tarnobrzeg);
13. " " Rzeszowski (pow. pol. Rzeszów, Łańcut);
14. " " Kolbuszowski (pow. pol. Kolbuszowa, Nisko);
15. " " Sanocki (pow. pol. Sanok, Brzozów, Lisko);
16. " " Przemyski (pow. pol. Przemyśl, Dobromil);
17. " " Jarosławski (pow. pol. Jarosław, Cieszanów);
18. " " Jaworowski (pow. pol. Jaworów, Mościska);
19. " " Samborski (pow. pol. Sambor, Staremiasto);
20. " " Drohobycki (pow. pol. Drohobycz, Turka);
21. " " Stryjski (pow. pol. Stryj, Żydaczów);
22. " " Kałuski (pow. pol. Kałusz, Dolina);
23. " " Gródecki (pow. pol. Gródek, Rudki);
24. " " Lwowski (pow. pol. Lwów, Bóbrka);
25. " " Sokalski (pow. pol. Sokal, Kamionka strum.);
26. " " Żółkiewski (pow. pol. Żółkiew, Rawa);
27. " " Złoczowski (pow. pol. Złoczów, Brody);
28. " " Brzeżański (pow. pol. Brzeżany, Podhajce);
29. " " Rohatyński (pow. pol. Rohatyn, Przemyślany);
30. " " Tarnopolski (pow. pol. Tarnopol, Skala, Zbaraż);
31. " " Trembowelski (pow. pol. Trembowla, Husiatyn);
32. " " Zaleszczycki (pow. pol. Zaleszczyki, Borszczów);
33. " " Czortkowski (pow. pol. Czortków, Buczac);
34. " " Śniatyński (pow. pol. Śniatyn, Horodenka);
35. " " Kołomyjski (pow. pol. Kołomyja, Kossów);
36. " " Nadworniański (pow. pol. Nadwórna, Bohorodczany);
37. " " Stanisławowski (pow. pol. Stanisławów, Tłumacz).

Siedziba każdej rady szkolnej okręgowej jest w tem mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Miasta Lwów i Kraków tworzą osobne okręgi szkolne.

§, 22.

W skład Rady szkolnej okręgowej wchodzi:

- a) naczelnik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnej okręgowej — jako przewodniczący;
- b) jeden duchowny z każdego wyznania i obrządku, liczącego w okręgu więcej niż 2000 dusz. — Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. — Reprezentanta religii izraelickiej wybierają zwierzchności izraelickich gmin wyznaniowych w okręgu;

- c) trzech reprezentanci zawodu nauczycielskiego, z których jednego wybiera konferencja okręgowa nauczycielska ze swego grona, drugiego mianuje Rada szkolna krajowa na podstawie przedłożonego sobie przez Radę szkolną okręgową ternu, trzecim zaś jest dyrektor seminarium nauczycielskiego, gdzie zaś taki zakład nie istnieje, dyrektor jednej ze szkół średnich w okręgu szkolnym znajdujących się, a w braku takiej szkoły nauczyciel kierujący jedną ze szkół pospolitych w okręgu przez Radę szkolną krajową wyznaczony;
- d) delegaci Rad powiatowych okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej i jeden delegat Rady tej gminy, w której Rada okręgowa ma siedzibę;
- e) inspektor szkolny okręgowy, a względnie inspektorowie szkolni okręgowi.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa ze swego grona bezwzględną większością głosów.

§. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego, tudzież delegaci Rad powiatowych i Rady gminnej będą obierani na trzy lata. Duchowni zasiadają w Radzie szkolnej okręgowej również przez lat trzy.

§. 24.

Dla miast, tworzących osobny okręg szkolny, obowiązują co do składu Rady szkolnej okręgowej następujące wyjątki od przepisów objętych §. 22.:

- a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);
- b) każde wyznanie lub obrządek, do którego według urzędowego spisu ludności więcej niż 500 wyznawców w mieście należy, ma mieć w Radzie szkolnej okręgowej swego reprezentanta;
- c) zamiast delegatów wymienionych w §. 22. lit. d) wybiera Rada gminna trzech członków do Rady szkolnej okręgowej, czy to z pośród siebie, czy też z pomiędzy innych, do Rady gminnej wybieralnych mieszkańców miasta.

Utrata wybieralności do Rady gminnej pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnej okręgowej.

§. 25.

Rada szkolna okręgowa zamianuje osobnych doradców do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców okręgu, do których wyznania lub obrządku żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie należy.

§. 26.

Wszystkie w §. 22., 24. i 25. wymienione wybory i mianowania ulegają zatwierdzeniu Rady szkolnej krajowej.

§. 27.

Działalność Rady szkolnej okręgowej rozciąga się na wszystkie w okręgu istniejące szkoły ludowe publiczne, z wyjątkiem szkół wzorowych i ogródków froeblovskich, połączonych z seminarjami nauczy-

cielskimi, dalej na zakłady naukowe prywatne o ile wchodzą w zakres szkół ludowych, bez względu czy są utrzymywane przez osoby prywatne, czy przez korporacje, stowarzyszenia lub gminy wyznaniowe — wreszcie na specjalne szkoły początkowe, ogródki froeblovskie, ochronki dla dzieci i zakłady wychowawcze dla sierót.

Nad temi szkołami i zakładami służy Radzie szkolnej okręgowej tażsama władza, jaką miały dawniej urzędy powiatowe i okręgowi nadzorcy szkół i jaką jej przyznają obowiązujące ustawy szkolne. .

§. 28.

W szczególności winna Rada szkolna okręgowa:

1. czuwać nad należytem ogłaszaniem i wykonywaniem ustaw szkolnych, tudzież rozporządzeń Rady szkolnej krajowej w sprawach szkolnych;
2. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego;
3. zawiązywać Rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedziby, mianować ich przewodniczących, czuwać nad ich działalnością i w myśl postanowień niniejszej ustawy postępować z Radami szkolnymi miejscowymi zaniedbującymi swe obowiązki;
4. starać się o zakładanie nowych szkół, o regulację i rozszerzanie już istniejących, oznaczać miejscowości, mające należeć do obszaru każdej szkoły ludowej i w tym celu przeprowadzać pertraktacje i czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;
5. na podstawie przeprowadzonej konkurencyjnej rozprawy orzekać o potrzebie wystawienia lub rozszerzenia budynku szkolnego a względnie o najęciu ubikacji dla szkoły, tudzież o wysokości kosztów — następnie kierować wykonaniem tego orzeczenia, czuwać nad utrzymaniem budynków w należytych stanie we względzie technicznym i sanitarnym, nad zaopatrzeniem szkół w potrzebne sprzęty i przybory naukowe;
6. opiekować się funduszami szkolnymi miejscowymi, badać i zatwierdzać ich budżety i rozkładać wydatki pieniężne na obowiązanych; przechowywać papiery wartościowe, będące własnością tych funduszów, sprawdzać rachunki Rad szkolnych miejscowych z czynionych przez nie wydatków, opiekować się i zarządzać fundacyami szkolnymi o ile do tego inne władze według aktów fundacyjnych nie są powołane;
7. zarządzać funduszem szkolnym okręgowym, układać preliminarze jego dochodów i wydatków, przedkładać Radzie szkolnej krajowej jego zamknięcia rachunkowe i czynić wnioski co do zasiłków i zaliczek z funduszu szkolnego krajowego;
8. tymczasowo obsadzać opróżnione posady nauczycielskie, zarządzać zastępstwa, współdziałać w myśl ustawy w stałym obsadzaniu posad, mianować nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycieli robót ręcznych, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski co do wymiaru płac, dodatków za kierownictwo, dodatków pięcioletnich, remuneracyi i płac emerytalnych i czuwać nad tem, aby nauczyciele regularnie płace swe pobierali;

9. wykonywać władzę dyscyplinarną nad nauczycielami tymczasowymi i zastępcami, przeprowadzać śledztwa dyscyplinarne przeciwko nauczycielom stałym, jeżeli Rada szkolna krajowa nie wydeleguje do tego osobnej komisji, czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej na podstawie przeprowadzonych śledztw, udzielać urlopów o ile to nie pociąga za sobą opłacania zastępcy z funduszu szkolnego krajowego;
10. czuwać nad dalszem kształceniem nauczycieli, urządzać konferen-cye nauczycielskie, w których członkowie Rady szkolnej okręgowej mogą brać udział, starać się o zakładanie i należyte utrzymywanie bibliotek szkolnych i nauczycielskich, — tudzież o urządzenie kursów praktycznych z dziedziny gospodarstwa wiejskiego i przemysłu;
11. czuwać nad wykonaniem przymusu szkolnego, nad regularnem udzielaniem nauki i wykonywaniem dydaktyczno - pedagogicznego nadzoru;
12. oznaczać w porozumieniu z Radą szkolną miejscową czas nauki szkolnej, przestrzegając przepisanej ilości godzin, oraz czas wakacyi z uwzględnieniem miejscowych stosunków;
13. udzielać Radzie szkolnej krajowej opinii we wszystkich sprawach szkolnych i osobistych sprawach nauczycieli, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski i peryodyczne sprawozdania ze stanu szkół w okręgu i w tym celu utrzymywać należyty przegląd stanu szkół.

§. 29.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Przewodniczący może w razie potrzeby zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś to uczynić najpóźniej do 8 dni na wniosek dwóch członków Rady szkolnej okręgowej, albo na wezwanie Rady szkolnej krajowej.

Rada szkolna okręgowa załatwia wszelkie swe czynności kolegialnie, zwłaszcza zaś takie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski.

Bieżące zaś czynności, które należą ściśle do bezpośredniego zarządu, albo są tylko wykonaniem już powziętych uchwał, załatwia Wydział wykonawczy (§. 39).

Rada szkolna okręgowa ułoży regulamin swych czynności i przedłoży go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

§. 30.

Do prawomocności uchwał Rady szkolnej okręgowej potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków, tudzież absolutna większość głosów obecnych.

Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo wstrzymać wykonanie uchwały, która według jego zdania sprzeciwia się ustawom, winien jednak bezzwłocznie przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej krajowej.

Żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych i powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

Przeciw uchwałom Rady szkolnej okręgowej odwołać się można do Rady szkolnej krajowej. Zażalenia takie wносить należy przez Radę szkolną okręgową najpóźniej w przeciągu dni 14 od ogłoszenia uchwały i mają one moc odraczającą o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie naraża szkoły na niepowetowaną szkodę.

§. 31.

W sprawach wymagających pospiechu, których odroczenie byłoby ze szkodą szkoły połączone, może przewodniczący w razie, gdy nie można bezzwłocznie zwołać posiedzenia Rady szkolnej okręgowej lub Wydziału wykonawczego, wydać bezpośrednio rozporządzenie, chociażby to była sprawa wymagająca kolegialnej uchwały Rady szkolnej okręgowej. Będzie wszakże obowiązany na najbliższym posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej okręgowej. Jest on także obowiązany na każdym posiedzeniu zdać sprawę z wszelkich czynności Wydziału wykonawczego.

§. 32.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister wyznań i oświaty osobnego inspektora okręgowego na podstawie ternu przez Radę szkolną krajową przedstawionego.

Jeżeli liczba szkół w okręgu przewyższa sto, należy zamianować drugiego inspektora.

Naukę religii nadzoruje władza duchowna.

§. 33.

Inspektor okręgowy jest przede wszystkim obowiązany nadzorować szkoły pod względem dydaktyczno-pedagogicznym, w tym celu peryodycznie odbywać częste wizytacje szkół, i udzielać ustnie kierownikom i nauczycielom rad i wskazówek w dydaktycznym i pedagogicznym względzie.

Podczas wizytacji winien inspektor :

1. uważać, czy Rada szkolna miejscowa a względnie jej przewodniczący wypełnia należycie swe obowiązki;
2. sprawdzać, czy przestrzegano przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci ze szkoły;
3. przekonywać się o biegłości, pilności i sposobie postępowania nauczyciela w szkole i w obec rodziców, sprawdzać czy nie ma jakiego niedozwolonego ubocznego zajęcia i czy regularnie otrzymuje wszelkie zapewnione mu dochody;
4. przekonywać się o przestrzeganiu planu nauk, o używanej przez nauczyciela metodzie naukowej, o postępach dzieci w nauce i o wychowawczym wpływie szkoły, o panującej w szkole karności, porządku i czystości;

5. sprawdzać stan przyborów naukowych, wewnętrzne urządzenie i ekonomiczne stosunki szkoły.

Usterkom w każdym z tych kierunków dostrzeżonym winien inspektor o ile możliwości na miejscu za pomocą ustnych poleceń zaradzić.

Przy wizytacyi prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor okręgowy prócz dydaktyczno-pedagogicznego nadzoru uważać na to, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod którymi były założone i czy nieprzekraczają granic swego uprawnienia.

Inspektor szkolny okręgowy ma także przewodniczyć na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

§. 34.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają Radzie szkolnej okręgowej zdawać sprawę z wizytacyi szkół i z udzielonych na miejscu wskazówek i poleceń, z dołączeniem swych wniosków. Sprawozdania te mają być przedkładane Radzie szkolnej krajowej wraz z uchwałami, w skutek nich przez Radę szkolną okręgową powziętymi, a ewentualnie z wnioskami do Rady szkolnej krajowej.

§ 35.

Doradcy Rady szkolnej okręgowej (§. 25) mają prawo zwiedzać istniejące w okręgu szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania, tudzież być obecnymi przy peryodycznych wizytacyach tych szkół przez inspektorów szkolnych okręgowych, a to w celu przekonania się o stanie nauki religii dotyczącego wyznania. O spostrzeżeniach swych będą donosić Radzie szkolnej okręgowej i czynić potrzebne wnioski.

We wszystkich sprawach odnoszących się do nauki religii tych wyznań, ma Rada szkolna okręgowa zasięgać zdania doradców, którzy mogą z głosem stanowczym brać udział w obradach Rady szkolnej okręgowej nad temi sprawami.

§. 36.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej przydziela poszczególne sprawy jej członkom do referowania.

Polityczna władza powiatowa opędza potrzeby kancelaryjne Rady szkolnej okręgowej, dostarcza jej pomieszczenia i pomocniczych sił kancelaryjnych tak, aby inspektor szkolny okręgowy prócz spraw specjalnie dydaktyczno-pedagogicznych niebył obciążony czynnościami biurowymi i mógł przeważnie czas swój poświęcić wizytowaniu szkół.

W miastach tworzących osobny okręg szkolny opędza te potrzeby gmina.

Polityczna władza powiatowa obowiązana jest wykonywać uchwały Rady szkolnej okręgowej bez względu na to, czy Rada szkolna okręgowa znajduje się w jej siedzibie lub nie.

§. 37.

Etat i płaca inspektorów szkolnych okręgowych ustanowione będą na właściwej drodze.

§. 38.

W imieniu Rady szkolnej okręgowej załatwiać będzie bieżące jej czynności Wydział wykonawczy, do którego należą:

- a) przewodniczący;
- b) jego zastępca;
- c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregoś z członków Wydziału wykonawczego, o ile niebyła spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż Wydziału.

§. 39.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej ma prawo zwiedzać szkoły całego okręgu; delegaci Rad powiatowych i Rady gminnej szkoły swego powiatu, a względnie miasta, duchowni zaś członkowie Rady szkolnej okręgowej szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania lub obrządku. Rada szkolna okręgowa ma prawo wydelegować każdego ze swoich członków do nadzwyczajnej wizytacji szkół. Po każdej wizytacji winni członkowie Rady szkolnej okręgowej zdać jej sprawę ze swych spostrzeżeń, nie mają atoli prawa udzielać swych uwag bezpośrednio nauczycielom.

§. 40.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady, tudzież z powodu otrzymanego polecenia do wizytacji szkół.

O zwrocie kosztów i dyetach członków Rady szkolnej okręgowej stanowi ustawa państwowa z d. 30. marca 1879. Dz. pr. p. Nr. 19.

§. 41.

Wszelkie sprzeczne z tą ustawą przepisy znoszą się.

§. 42.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

I.

Projekt

(c. k. krajowej Rady szkolnej)

Ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Tytuł I.

O zakładaniu publicznych szkół ludowych i o kategoriach tychże szkół.

Art. 1.

Szkoły ludowe (urządzone w myśl niniejszej ustawy) a utrzymywane w całości lub w części przez państwo, kraj, powiat lub gminę, są szkołami publicznymi. Szkoły takie przeznaczone są dla młodzieży bez różnicy wyznania.

Art. 2.

Publiczna szkoła ludowa ma być zaprowadzoną wszędzie, gdzie podług przeciętnego z pięciu lat obliczenia znajdzie się przynajmniej 40 dzieci w wieku szkolnym, któreby w przeciwnym razie musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż trzy kilometry od miejsca ich zamieszkania.

Art. 3.

Wszystkie szkoły ludowe, urządzone w myśl tej ustawy, są etatowymi i dzielą się na szkoły pospolite i szkoły wydziałowe. Szkoły wydziałowe są albo odrębne, t. j. trzyklasowe, albo połączone z szkołą pospolitą. Szkoły pospolite są samoistne lub posiłkowe.

Art. 4.

W razie gdy wymaga tego miejscowa potrzeba, można ze szkołą ludową połączyć zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze do wieku szkolnego (ochronkę, ogródek Froeblovski i t. p.), jak niemniej kursa, w których udzielać się będzie wiadomości powszechnie potrzebnych w zawodach praktycznych, jako to: rolniczym, rękodzielniczym i t. d.

Art. 5.

Liczba nauczycieli w publicznej szkole ludowej ma się stosować do liczby uczniów. Jeżeli liczba uczniów w trzech po sobie następujących latach przewyższała 80, należy postarać się o drugiego nauczyciela, gdy ta liczba dojdzie do 160, o trzeciego i w tym stosunku dalej. Wolno jednakże gminie lub kilku gminom, włączonym do obrębu jednej szkoły, podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli po za ten wymiar, byle przyjęły na siebie obowiązek opędzenia wyłącznie z własnych środków wynikającej ztąd zwyczajki kosztów.

Art. 6.

W każdym powiecie administracyjnym ma być przynajmniej jedna pospolita szkoła ludowa o czterech lub więcej nauczycielach. Szkoły wydzielone będą urządzane w miarę potrzeby.

Art. 7.

W szkołach posiłkowych udzielają nauki nauczyciele szkoły sąsiedniej lub ustanowieni dla tych szkół osobni nauczyciele młodszy, należący do etatu najbliższej szkoły sąsiedniej.

Utworzenie takich szkół może nastąpić tylko w następujących wypadkach:

- a) Jeżeli najbliższa szkoła ludowa nie jest wprawdzie więcej nad trzy kilometry odległą, lecz w skutek miejscowych przeszkód, czy to stale czy to na dłuższy przeciąg czasu mniej dostępną, majątkowe zaś stosunki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły ludowej.
- b) Jeżeli odległość od najbliższej szkoły przenosi wprawdzie trzy kilometry, a tem samem należałoby w myśl art. 2. założyć osobną szkołę, lecz ani liczba dzieci nie przenosi 60, ani zasoby miejscowe, ani też przeznaczone na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe i krajowe nie wystarczają, aby z nich można utrzymać tam osobną szkołę; skoro pozwolą na to zasoby miejscowe, należy zamienić szkołę posiłkową w szkołę samoistną.

Art. 8.

Szkoła posiłkowa powinna być w związku z jedną z najbliższych szkół samoistnych i pod nadzorem jej kierownika. Kilka szkół posiłkowych może w ten sposób zostawać w związku z jedną i tą samą szkołą samoistną.

Art. 9.

Gdzie tylko wystarczają na to zasoby miejscowe, należy urządzić osobne szkoły żeńskie, lub przynajmniej oddzielną dla dziewcząt naukę. Podział taki musi nastąpić w klasie 5tej i 6tej szkół pięcio- i sześcioklasowych. Niemniej należy podzielić szkołę na dwie szkoły osobne, dla chłopców i dla dziewcząt, jeśli w ostatnich pięciu latach następujących po sobie, napływ uczniów i uczennic do niej był tak wielki, że musiano z więcej niż połowy klas tworzyć współrzędne oddziały. W klasach, w których chłopcy bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami

pobierają naukę, mogą nauczycielki nauczać tylko dzieci będące w pierwszych czterech latach nauki szkolnej.

Art. 10.

Rokowania w sprawie założenia lub urządzenia publicznych szkół ludowych przeprowadza Rada szkolna okręgowa. Wszystkie okoliczności założenia lub urządzenia szkoły dotyczące, sprawdzi komisya po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego wymagać będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu; wywód słowny (protokół) komisji będzie podstawą następnych orzeczeń.

Art. 11.

Rada szkolna okręgowa ma sporządzić i utrzymywać w ciągłej ewidencji dokładne opisanie wszystkich podległych jej publicznych szkół ludowych, wykazujące każdorazowy stan tych szkół, ich uposażenie, kwoty podatków bezpośrednich przez strony należące do konkurencyi opłacane, uzdolnienie nauczycieli i liczbę dzieci tak uczęszczających do szkoły, jak będących w wieku szkolnym.

W związku z tem opisaniem utrzymywać ma Rada szkolna okręgowa ewidencję, gdzie i jakiej kategorii szkoły potrzeba, ile strony obowiązane są w stanie łożyć na szkoły, gdzieby należało połączyć ze sobą gminy lub części gmin w taki sposób, aby każda gmina lub osada należała do pewnej szkoły.

Art. 12.

Rady szkolne będą miały zawsze na uwadze, że nie należy powiększać liczby szkół z uszczerbkiem lepszego urządzenia już istniejących i że przy zakładaniu szkół tej samej kategorii należy przyznać pierwszeństwo tym, których utrzymywanie najmniej obarcza fundusze okręgowe lub krajowe, przeznaczone na cele szkół ludowych.

Jedynie ważne stosunki miejscowe mogą usprawiedliwić wyjątki od powyższego pravidła. Gdzie prywatna szkoła ludowa czyni zadość potrzebie, tam nie zachodzi konieczność założenia publicznej szkoły ludowej.

Art. 13.

Publiczna szkoła ludowa może być zwinięta jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Tytuł II.

O funduszach szkolnych.

Art. 14.

Koszta założenia i utrzymania publicznych szkół ludowych, których urządzenie przepisują art. 1. 5. i 6. tej ustawy, ciężą w pierwszym rzędzie na gminach miejscowych, położonych w obrębie szkolnym.

Obszary dworskie, należące z jedną z tych gmin do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się do kosztów założenia i utrzymania szkół w gminie w stosunku określonym bliżej w tej ustawie, jeżeli nie utrzymują u siebie własnym nakładem szkoły ludowej, dostępnej dla dzieci bez różnicy wyznania.

W razie gdy zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi z pomocą w ponoszeniu owych kosztów w drugim rzędzie okręg szkolny, a wtrzcim kraj.

Art. 15.

Dla każdej szkoły ma istnieć osobny fundusz szkolny miejscowy. Jeśli w tej samej gminie jest więcej szkół, fundusz szkolny miejscowy może być dla nich wspólnym.

Prócz tego ma istnieć osobny fundusz szkolny okręgowy w każdym okręgu szkolnym, tudzież osobny fundusz krajowy.

Art. 16.

Do funduszu szkolnego miejscowego należą nadane szkole lub na rzecz jej nabyte grunta, budynki, sprzęty, kapitały pieniężne, jakoteż prawa wszelkiego rodzaju, i stanowią jego majątek.

Do funduszu tego wpływają:

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;
- b) dobrowolne datki z ofiary gmin, korporacji, instytucyj lub osób prywatnych na rzecz szkoły miejscowej;
- c) ściągnięte kary pieniężne za nieposyłanie dzieci do szkoły, za nieprzyjęcie wyboru do Rady szkolnej miejscowej, tudzież za zaniedbywanie obowiązków ze strony przewodniczącego i członków Rady szkolnej miejscowej;
- d) dodatki do podatków w myśl art. 19. i 21.

Z powyższych przychodów przypadają dochody pod a) i b) wyszczególnione na płace nauczycieli, dochody zaś pod c) wymienione na wydatki w art. 21. wskazane.

Dochody jednak pod a) i b) wymienione mogą być użyte także i na inne cele szkolne, a mianowicie na potrzeby w art. 21. wskazane, jeżeli po pokryciu płac nauczycieli okaże się nadwyżka w tych dochodach, albo w razie gdy one całkowicie lub w części, już na mocy zapisu były na te cele przeznaczone.

Art. 17.

Zobowiązania do ofiar na rzecz szkoły miejscowej, przyjęte dawniej przez gminy, korporacje, instytucje lub osoby prywatne, pozostają nadal w swej mocy.

Datki w naturze, przeznaczone na utrzymanie nauczyciela, mogą być zamienione na datki pieniężne, a to na zasadzie przeciętnych cen najbliższego miejsca targowego, z pięciolecia poprzedzającego zamianę. Jeżeli zaś nauczyciel datki te w naturze pobiera, ma być ich wartość oznaczona na podstawie przeciętnych cen najbliższego miejsca targowego z pięciolecia poprzedzającego organizację dotyczącej szkoły.

Art. 18.

W publicznych szkołach ludowych nauka jest bezpłatną.

Art. 19.

Jeżeli wymienione w art. 16. pod a) i b) dochody miejscowego funduszu szkolnego, przeznaczone w myśl powołanego artykułu przede-

wszystkiem na opłacanie nauczycieli, nie wystarczają na pokrycie płac nauczycieli, obowiązane są gminy i obszary dworskie, wcielone do obrębu szkoły, do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych (art. 16. lit. d), a to: gminy aż do wysokości 12% podatków bezpośrednich w każdej z nich opłacanych, a obszary dworskie aż do wysokości 4% podatków bezpośrednich opłacanych w ich obrębie, każde z nich jednak o tyle, o ile by to co na mocy dawniejszych zobowiązań uiszcza na utrzymanie nauczyciela, bądź w naturze, bądź w gotówce, nie dorównało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego był obowiązany w miarę swych podatków bezpośrednich, gdyby należał do związku gminy.

Art. 20.

Co do tych miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego na opłacenie nauczycieli.

Art. 21.

Oprócz wydatku na płace nauczycieli, ma fundusz szkoły opędzać jeszcze następujące potrzeby:

1. Wystawienie, zakupno lub najem odpowiedniego budynku szkolnego, wraz z pomieszkaniem dla nauczycieli, o ile im służy do tego prawo, z gruntem na szkółkę owocową i pasieką, tudzież miejscem na ćwiczenia gimnastyczne.
2. Zaopatrzenie budynku szkolnego we wszelkie potrzebne sprzęty.
3. Utrzymanie w należytych stanie budynku szkolnego, sprzętów, ogrodu, pasieki i miejsca na ćwiczenia gimnastyczne, tudzież opału, oświetlenie i obsługę budynku szkolnego.

Wszystkie wydatki na powyższe potrzeby ponoszą właściwe gminy, o ile te wydatki nie znajdują pokrycia w przeznaczonym na to specjalnie majątku szkolnym, lub w przeznaczonych specjalnie na te cele w myśl art. 16. dochodach miejscowego funduszu szkolnego, albo nie są pokryte na podstawie zobowiązań trzecich osób.

Obszar dworski w obrębie gminy położony przyczynia się do tych wydatków tylko jedną trzecią tego, do czego byłby zobowiązany, gdyby należał do gminy.

Na opędzenie wydatków powyżej pod 1. 2. 3. wymienionych, mogą być udzielane gminom z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego zasiłki bezzwrotne lub zaliczki, które po upływie pewnego czasu mogą być zwrócone naraz lub ratami.

Art. 22.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkolne, przepiszą osobne instrukcje Rady szkolnej krajowej, która ku temu zażądać może w razie potrzeby pomocy technicznych urzędników państwa, kraju i gmin, w których obrębie znajduje się szkoła.

Instrukcje te będą układane z uwzględnieniem miejscowych sposobów budowania.

Art. 23.

Utrzymanie konfesyjnych albo innych szkół prywatnych nie uwalnia od obowiązków, które niniejsza ustawa wkłada na wszystkich mieszkańców kraju, bez różnicy wyznania i obrządku. (Art. 14.)

Art. 24.

Dodatki pieniężne od gminy na cele szkolne pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciężące.

Wyłączenia od opłat na rzecz gminy przewidziane w §. 83. ustawy gminnej, nie mają zastosowania co do opłat na cele szkolne.

Art. 25.

Dodatki do podatków na cele wskazane w art. 19. nie podlegają ograniczeniom przepisany w §. 80. ustawy gminnej.

Dodatki do podatków na cele wymienione w art. 21. wymagają zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a to co do wydatków tamże pod 3. wymienionych, o ile przekraczają rocznie 25%, a jeśli chodzi o wydatki w ustępach 1. i 2. art. 21. wymienione, o ile przekraczają 50%.

Art. 26.

Rada szkolna miejscowa czuwa nad utrzymaniem w całości i w należytem stanie gruntów, budynków i sprzętów, należących do funduszu szkolnego miejscowego, i pobiera datki w naturze wpływające do tego funduszu, kapitały funduszu szkolnego miejscowego, czy to w gotówce, czy w papierach wartościowych, przechowuje kasa funduszu szkolnego okręgowego.

Do kasy tej wpływają wszelkie pieniężne przychody funduszu szkolnego miejscowego, a poborem ich od stron konkurujących zajmują się bezpośrednio c. k. urzędy podatkowe.

Wypłaty pieniężne uskutecznia kasa funduszu szkolnego okręgowego na polecenie Rady szkolnej okrękowej.

Rada szkolna okręgowa może jednak poruczyć załatwianie rachunków i kasowości funduszu szkolnego miejscowego, kasie gminnej położonej w obrębie szkolnym.

Art. 27.

Rada szkolna miejscowa układa corocznie preliminarz wydatków funduszu szkolnego miejscowego na cele w art. 21. wskazane i przedkłada go z odpisem protokołu obrad do zatwierdzenia Radzie szkolnej okrękowej, która ma prawo wstawić w budżet funduszu szkolnego miejscowego kwoty przypadające z mocy ustawy na strony konkurujące, a do budżetu nie wstawione.

Przeciw wstawieniu do zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza kwoty na cele wymienione w art. 21. pod l. 1. dozwolony jest gminom i obszarom dworskim rekurs do Rady szkolnej krajowej, zaś wydatki wymienione pod l. 2. i 3. tego artykułu mają

być bezwarunkowo pokryte według preliminarza zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową.

Jeżeli do rozpoczęcia roku, dla którego preliminarz został sporządzony, nie poczynią strony lub Rada szkolna okręgową jakich zarzutów, preliminarz uważa się za zatwierdzony.

Art. 28.

Fundusz szkolny miejscowy ma charakter funduszu publicznego. Należytości tego funduszu wypływające z ustawy, lub objęte prawomocnymi orzeczeniami władz szkolnych, ściągane będą w drodze egzekucyi politycznej.

Art. 29.

Do funduszu szkolnego okręgowego wpływają:

- a) przychody pieniężne miejscowych funduszy szkolnych, przeznaczone na opłacanie nauczycieli (art. 19. 21. i 26.);
- b) zapisy i darowizny;
- c) dodatki do podatków uchwalane na cele szkolne przez Rady powiatowe;
- d) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.

Z funduszu szkolnego krajowego wypłacne będą:

1. pieniężne pobory nauczycieli publicznych szkół ludowych;
3. wydatki na przybory szkolne, biblioteki, na koszta okręgowych konferencyj nauczycielskich i inne wydatki, których wymaga wspólne dobro szkół całego okręgu.

W gminie stanowiącej przez się okręg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym.

Art. 30.

Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego, ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat, dla którego szkół potrzeba zasiłku, wróci do niego ogół dodatków, przynajmniej 4% podatków bezpośrednich wynoszący.

Art. 31.

Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zająć się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należytości im wyłącznie przekazanych, określa ustawa państwowa z dnia 11. Maja 1871. r. (D. ust. p. Nr. 47.)

Art. 32.

Darowizn, zapisów i fundacyj prywatnych, przeznaczonych na pewne tylko szkoły, lub uczynionych pod wyraźnie zastrzeżonymi warunkami, nie wolno używać w inny sposób i na inne cele.

Art. 33.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza Rada szkolna okręgową pod nadzorem Rady szkolnej krajowej i podług jej instrukcyi.

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prawa funduszu publicznego, a należytości jego wypływające z ustawy można ściągnąć drogą egzekucyi politycznej.

Art. 34.

Fundusz szkół normalnych rozdzielony dawniej na galicyjski i krakowski, tworzy wspólny fundusz szkolny krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. To połączenie nie uwłącza jednak prawom i obowiązkom, wpływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art. 35.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają:

- a) przychody majątku zakładowego;
- b) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych, wypłacany ze skarbu państwa;
- c) dochody z innych źródeł, przeznaczone na to osobnemi ustawami;
- d) zapisy i darowizny osób prywatnych, korporacyj lub instytucyj;
- e) zasiłek z funduszu krajowego, który na ten cel zamieszczany będzie corocznie w budżecie krajowym.

Art. 36.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a Rada szkolna krajowa rozporządza jego przychodami w granicach zakresłonych corocznym preliminarzem.

Art. 37.

Z funduszu szkolnego krajowego opędzane będą wydatki na szkoły ludowe, które według niniejszej ustawy nie są nałożone na fundusze szkolne miejscowe lub okręgowe. Do tych należą:

- a) dodatki do płacy, przyznawane co lat pięć nauczycielom szkół ludowych;
- b) zasiłki udzielane funduszowi emerytalnemu;
- c) zasiłki udzielane funduszom szkolnym okręgowym;
- d) potrzeby szkół ludowych w kraju ogólnej natury.

Art. 38.

Fundusz szkolny krajowy będzie wypłacał szkolnemu funduszowi emerytalnemu roczny zasiłek w kwocie, równąjącej się przynajmniej wydatkowi, jaki w latach 1871, 1872 i 1873 ponosił przeciętnie fundusz szkół normalnych na cele tego rodzaju.

Art. 39.

Rada szkolna krajowa użyje corocznie sumy stosownej z funduszu szkolnego krajowego na ogólne potrzeby szkolnictwa ludowego, jako to: na zakupno książek, przyborów i okazów szkolnych, na nadzwyczajne nagrody, remuneracye i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli wysłanych w celach naukowych za granicę, na wynagradzanie wędrownych nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa i t. p., na krajowe konferencye nauczycielskie i t. p.

Art. 40.

Rada szkolna krajowa uwzględniwszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych, udziela im stosownego zasiłku w razach ustawą wskazywanych.

Celem uzyskania takiego zasiłku winna każda z Rad szkolnych okręgowych, ułożyć wcześniej preliminarz roczny swych przychodów i wydatków i przesłać go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia. Bliższe szczegóły wskaże instrukcja Rady szkolnej krajowej. W przypadkach szczególnie na uwzględnienie zasługujących, może Rada szkolna krajowa udzielać nadzwyczajnych zapomóg funduszom szkolnym miejscowym z funduszu szkolnego krajowego.

Tytuł III.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 41.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegającym szóstym, a ustaje z ubiegającym dwunastym rokiem życia. Wszystkie dzieci będące w tym wieku, winny uczęszczać do publicznej szkoły ludowej.

Stale uwolnione są dzieci, które:

- a) albo uczęszczają do szkół wyższych;
- b) albo z powodu ułomności bądź cielesnych, bądź też umysłowych, nie mogą korzystać z nauki udzielanej w szkole publicznej;
- c) albo wykażą, iż pobierają naukę stosowną w domu lub w jakim zakładzie prywatnym.

Warunki czasowego uwolnienia dzieci od uczęszczania do szkoły określi bliżej regulamin dla szkół ludowych.

Art. 42.

Rada szkolna miejscowa uwalnia dzieci należące do jednej z wymienionych powyżej kategorii od obowiązku uczęszczania do szkoły, a jeśliby zachodziła w tej mierze jaka wątpliwość, winna rzecz sprawdzić i w razie przekonania się o nieprawdziwości podanych okoliczności, postąpić według przepisów zawartych w art. 46. niniejszej ustawy.

Za nieprawne uwalnianie dzieci od uczęszczania do szkoły odpowiadają członkowie Rady szkolnej miejscowej tak samo jak w ogóle za zaniebdywanie obowiązków swoich.

Art. 43.

Jeżeli uczeń z upływem dwunastego roku życia nie wykaże dostatecznego postępu w przepisanej dla szkół ludowych nauce, natenczas obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej przedłuża się aż do dwóch lat dalszych najwyżej.

Art. 44.

Po ukończeniu szkoły ludowej powinien każdy uczeń (uczennica) pobierać w niej przez trzy lata naukę uzupełniającą. Od obowiązku uczęszczania na naukę uzupełniającą uwolnione są dzieci, przy których zachodzą wymienione w art. 41. powody stałego uwolnienia od uczęszczania do szkoły.

Art. 45.

Corocznie przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządzi Rada szkolna miejscowa przy pomocy zwierzchności gminnych i urzędów metrykalnych, spis dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły według postanowień art. 40. i 42., a w obrębie szkolnym zamieszkałych, a to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania albo obrządku, i zestawí w tym spisie osobno dzieci uwolnione od uczęszczania do publicznej szkoły ludowej bądź stale, bądź czasowo.

Również sporządzi Rada szkolna miejscowa taki sam spis uczniów (uczennic) obowiązanych do uczęszczania na naukę uzupełniającą w myśl art. 43., i wręczy po jednym egzemplarzu obu spisów nauczycielowi zawiadującemu szkołą.

Jeżeli w ciągu roku szkolnego dziecko zmieni miejsce pobytu, ma być wpisane do spisu obowiązanych do nauki szkolnej w tej gminie, w której zamieszkało.

Art. 46.

Nauczyciel zawiadujący szkołą winien czuwać, aby dzieci obowiązane do pobierania nauki szkolnej rzeczywiście uczęszczały do szkoły. Z upływem pierwszego tygodnia po rozpoczęciu roku szkolnego wykaże Radzie szkolnej miejscowej dzieci objęte spisami (art. 44.), które nie wstąpiły jeszcze do szkoły, a to celem upomnienia rodziców, ich zastępców i opiekunów ze strony Rady szkolnej miejscowej, następnie zaś przedkładać będzie z końcem każdego miesiąca Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci zaniedbujących szkołę.

Art. 47.

Rada szkolna miejscowa karać będzie rodziców, opiekunów lub ich zastępców za nieposyłanie do szkoły dzieci obowiązanych uczęszczać do niej (art. 41. 43. 44.).

- a) kto ukrywa dziecko przed spisem (art. 44.) lub podał okoliczności nieprawdziwe, aby uwolnić je od uczęszczania do szkoły, karany będzie grzywną od 1—10 zł. albo aresztem od 1—3 dni;
- b) kto nie odda dziecka do szkoły w trzy dni po udzielonem mu w myśl art. 45. upomnieniu, karany będzie grzywną od 1—10 zł. lub aresztem od 1—3 dni; w razie zaś dalszego oporu grzywnami aż do 50 zł. lub aresztem do dni 14.

W wypadkach przewidzianych w §§. 176. i 177. ustawy cywilnej, należy uczynić doniesienie do właściwych sądów;

- e) kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły i z tego powodu upomniany został przez Radę szkolną miejscową, karany będzie za każdą następną nieusprawiedliwioną przerwę w uczęszczaniu dziecka jego do szkoły grzywnami od 50 ct. do 5 zł. albo aresztem od 3—24 godzin, którą to karę podwoić można, jeśli przerwy następują częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Postępowanie karne w powyższych wypadkach ma być przeprowadzone podług rozporządzenia ministeryalnego z 30. września 1857.

Art. 48.

Wykonanie kary należy do zwierzchności gminnej. Rada szkolna miejscowa przedkłada co trzy miesiące Radzie szkolnej okręgowej wykazy dzieci zaniedbujących szkołę, udzielone jej w myśl art. 45. przez nauczyciela, dalej wykaz kar nałożonych, a w końcu wykaz kar przez zwierzchność gminną wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te wykazy i w razie gdyby zwierzchności gminne zaniedbywały swe obowiązki, zarządza stosowne przeciw nim kroki.

Art. 49.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze ustawy i przepisy, które z jej postanowieniami nie są zgodne, albo których miejsce ona ma zająć.

Art. 50.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

II.

Projekt

(C. k. krajowej Rady szkolnej.)

ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego
w publicznych szkołach ludowych.

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 1.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa a to :

- a) na podstawie ternu przedstawionego przez Radę szkolną okręgową, która je ułoży po wysłuchaniu miejscowej Rady szkolnej;
- b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnione do tego gminy i osoby (art. 2.)

Tymczasem nadawanie posad nauczycielskich, należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Jeżeli gmina utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, służy jej prawo prezentowania nauczyciela.

Jeżeli gmina z obszarem dworskim, lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi utrzymują szkołę wyłącznie własnym nakładem, natenczas służy im wspólnie prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeliby zgodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgową przedstawia kandydatów według art. 1. lit. a.

Dawniejsze prawa prezentowania nauczycieli przyznane na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły alboważ przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostają i nadal w swej mocy.

Gminom jednak służyć może to prawo tylko pod warunkiem w ustępie pierwszym niniejszego artykułu określonym.

Art. 3.

Skoro opróżni się posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs najdalej do dni 14. Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym.

W konkursie należy :

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć do wnoszenia podań termin 6. tygodniowy licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym.

Kandydaci będący już w służbie mają wnosić podania swoje za pośrednictwem tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania. Jeżeli się znajdują takie pomiędzy niemi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody, lub też pochodzą od kandydatów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podanie takie przedewszystkiem odrzuca.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa listę kompetentów według formularza przepisanego przez Radę szkolną krajową i przedkłada ją po wysłuchaniu miejscowej Rady szkolnej z propozycją terna, a w wypadkach art. 2. z prezentą uprawnionych do niej krajowej Radzie szkolnej, załączając podania kompetentów z dokumentami.

Art. 5.

Rada szkolna miejscowa przedłożyć ma opinię a uprawnieni do prezentowania — prezentę, najdalej do czterech tygodni od dnia doręczenia im listy kompetentów okręgowej Radzie szkolnej, gdyż w przeciwnym razie okręgowa Rada szkolna przedłoży propozycją terna krajowej Radzie szkolnej z pominięciem Rady szkolnej miejscowej, a względnie uprawnionych do prezentowania.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela na podstawie terna a względnie prezenty i wydaje mu patent nominacyjny. Równocześnie poleci aby nowo mianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej roty i zarządzi wprowadzenie go do szkoły, tudzież w używanie należytości przywiązanych do posady.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany nie jest odpowiedni, w takim razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydta z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam czy też inny na tę posadę nieodpowiedni zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową. Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że terno kandydatów przez Radę szkolną okręgową przedstawione (art. 1. ustęp a.) jest nieodpowiednie, zwróci je Radzie szkolnej okręgowej do przedstawienia innego ternu a ostatecznie zamianować może i z po za ternu, jeżeli żadnego z pomiędzy umieszczonych w ternie kandydatów nie uzna za odpowiedniego.

Art. 7.

Jeżeli dla braku odpowiedniej liczby kompetentów nie mogło by być ułożone ternu, natenczas uprawnieni do prezentowania a względnie władze szkolne uczynią wybór do nominacyi i z mniejszej liczby kompetentów.

Art. 8.

W szkołach o dwóch lub więcej klasach postanawia Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z mianowanych nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły. Kierowników prowizorycznych wyznacza Rada szkolna okręgowa.

Art. 9.

Każde mianowanie nauczyciela jakiegokolwiek kategorii dokonane w sposób powyższy jest stałem. Nie wyklucza ono przecie możności przenoszenia nauczycieli z względów służbowych na inne posady i to tak mianowanych z terny, jak mianowanych na podstawie prezenty.

Nauczyciela przeniesionego z urzędu lub za karę nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje Rada szkolna okręgowa, jeżeli ci, którzy łożą fundusze na ich utrzymanie nie zastrzegli sobie prawa prezentowania.

Tytuł II.

O placach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy :

A. w szkołach pospolitych :

I. klasa we Lwowie i w Krakowie 800 zł.

- II. klasa w w miastach i miasteczkach z ludnością po nad 10.000 — 600 zł.
- III. klasa w miastach i miasteczkach z ludnością od 6000 do 10.000 — 500 zł.
- IV. klasa w miastach i miasteczkach z ludnością od 2000 do 6000 zł. — 450 zł.
- V. klasa we wszystkich innych gminach 360 zł.
- B. w szkołach wydziałowych, osobnych i w wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z gminnymi:
 - I. klasa we Lwowie i Krakowie 1000zł.
 - II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — 800 zł.
 - III. klasa w gminach z ludnością od 6000 do 10.000 — 700 zł.
 - IV. klasa w gminach z ludnością niżej 6000 — 600 zł.

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa i rewiduje po ogłoszeniu rezultatów każdorazowego spisu ludności kraju.

Art. 12.

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich. W uwzględnieniu szczególnych stosunków pojedynczych miejscowości może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podnieść płace nauczycielskie dla tych miejscowości.

Zarządzenia te wchodzi w wykonanie skoro potrzebne na to fundusze Sejm krajowy uchwali.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznawać będzie Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni na każde pięć lat nienagannej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych. Dodatek ten wynosi dla wszystkich stałych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy tudzież dla nauczycieli szkół ludowych gminnych, objętych wyżej w klasie I. i II. — 50 zł., dla nauczycieli w gminach klasy III. — 40 zł., dla nauczycieli w gminach klasy IV. — 30 zł., nakoniec dla nauczycieli gmin klasy V. i dla nauczycieli młodszych stale zamianowanych 25 zł.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela a wymierza się według tej kategorii do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873. Dz. ust. kraj. Nr. 251., którzy otrzymali następnie stale posady z płacą wymierzoną według przytoczonej powyżej, lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w kwocie 200 zł. dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kierujący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy takież dodatek w kwocie 100 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnej klasy 50 zł. rocznie. Dodatek ten przy wymiarze emerytury tylko stałych dyrektorów a względnie stałych nauczycieli kierujących, ma być uważany za część ich płacy.

Art. 15.

W każdej szkole wydziałowej tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o 4, lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania w tej szkole lub łącznie z innymi szkołami ludowymi w tej samej miejscowości, w której ma udzielać naukę religii, przynosi 100. Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 200 do 500 zł. a w szkołach pospolitych od 100 do 240 zł. w. a. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonych na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za zwiększoną liczbę godzin nauki osobne wynagrodzenie w stosunku przyznanego stałego wynagrodzenia do zwiększenia liczby godzin wymierzone.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielania nauki religii.

Udzielanie nauki religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki. Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane będzie z tych samych funduszków, z których pokrywa się płacę nauczycieli szkół ludowych. Rada szkolna krajowa po zaciągnięciu zdania władz kościelnych oznacza je w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych bacząc na to, aby dla kilku szkół istniejących w obrębie jednej Rady szkolnej miejscowej ustanowiony był ile możliwości osobny wspólny katecheta.

Art. 16.

Płaca młodszego nauczyciela bądź stale bądź tymczasowo ustanowionego wynosi 60% płacy nauczyciela szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 250 zł.

Art. 17.

Każdemu dyrektorowi kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (także młodszemu nauczycielowi), który sam jeden w szkole naucza, należy się stosowne wolne mieszkanie ile możliwości w budynku szkolnym. W braku pomieszkania należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa, w każdym szczególnym wypadku porozumiewszy się ze stronami do dostarczenia pomieszkania nauczycielowi obowiązanymi.

Art. 18.

W razie potrzeby tymczasowego zastępstwa nauczyciela pobiera zastępca odpowiednią płacę młodszego nauczyciela (art. 16). Zastępca będący nauczycielem tej samej szkoły pobiera za każdą godzinę nauki po nad obowiązkowych 30 godzin tygodniowo $\frac{1}{2}\%$ płacy miesięcznej połączonej z posadą, na której przebywa.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się nadto na czas zastępstwa dodatek za kierownictwo przywiązany do zastępowanej posady, tudzież używanie mieszkania połączonego z tą posadą jeśli takowe jest opróżnionem.

Art. 19.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeżeli nie ma na ten cel specjalnych funduszy.

Art. 20.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkom szkolnym.

Art 21.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych wlicza się po strąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela. Dopóki oszacowanie katastralne nie stanie się prawomocnem, ma Rada szkolna okręgowa przy zakładaniu szkół lub przeistaczaniu ich w etatowe obliczać te dochody według orzeczenia znawców.

Art. 22.

Płace i dodatki dyrektorów, jakoteż nauczycieli stale zamianowanych, tudzież emerytury mają być wypłacane z góry.

Tytuł III.

O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby.

Art. 23.

Nauczyciela wykraczającego w czemkolwiek przeciw swym obowiązkom skarci sam kierownik szkoły ustnie, a w ważniejszych wypadkach Rada szkolna okręgowa pisemnie, przyczem należy mu wskazać następstwa na jakieby się naraził powtórnem przewinieniem.

Rada zaś szkolna krajowa karze nauczycieli według okoliczności na drodze dyscyplinarnej.

Art. 24.

Kary dyscyplinarne są następujące :

- a) nagana ;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę ;
- c) przymusowe przeniesienie w czasowy lub stały stan spoczynku ;
- d) utrata posady z prawem do ubiegania się o inną posadę ;
- e) wydalenie ze służby.

Art. 25.

Naganę należy udzielić na piśmie z zagrożeniem użycia surowszych środków w razie ponownej przewiny.

Po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela, traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 26.

W razie odjęcia kierownictwa lub przeniesienia za karę na inną posadę, należy oznaczyć w orzeczeniu stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły do której go przeniesiono.

Art. 27.

Zanim zapadnie orzeczenie w sprawie dyscyplinarnej należy zbadać dokładnie istotę czynu. Uczyni to Rada szkolna okręgowa z własnej inicjatywy lub z polecenia Rady szkolnej krajowej, albo też komisya śledcza wydelegowana przez tę ostatnią. Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowauemu i usprawiedliwienie się jego zapisać do protokołu lub gdyby je wniósł na piśmie — załączyć do aktów.

Jeżeli usprawiedliwienie to będzie uznane dostatecznem, należy uwiadomić go na piśmie, że jest niewinnym zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 28.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych lub tymczasowych jakoteż stałych nauczycieli, tudzież o wydaleniu ze służby w każdym razie orzeka ostatecznie Rada szkolna krajowa.

Sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych lub zastępców nauczycieli należą do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 29.

Nauczyciel dopuszczający się czynów wywołujących publiczne zgorzienie może być wydalony ze służby chociaż poprzednio dyscyplinarnie nie był karany.

Na wydalenie ze służby w innych wypadkach skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania, dopuścił się ponownie opieszałości lub innych wykroczeń w służbie.

Art. 30.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej, wydali Rada szkolna krajowa ze służby bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 31.

Jeżeli przeciw nauczycielowi wytoczone zostanie śledztwo o zbrodnię lub przestępstwo hańbiące, odejmie mu Rada szkolna krajowa na czas śledztwa urządowanie i płacę. To samo może Rada szkolna krajowa zarządzić w razie śledztwa dyscyplinarnego jeśliby wymagała tego powaga stanu nauczycielskiego, lub dobro szkoły.

Art. 32.

W ciągu takiego odjęcia urządowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby.

Uniewinnionemu należy zwrócić całą niewypłaconą należność.

Art. 33.

O każdym wydaleniu ze służby należy donieść Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz innych krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Tytuł IV.

O przenoszeniu nauczycieli w stan spoczynku i zaopatrywaniu wdów i sierot po nauczycielach.

Art. 34.

Nauczyciela, który dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków, przenosi Rada szkolna krajowa w stan spoczynku, co w szczególności z urzędu nastąpi w przypadkach w art. 24. lit. c. przewidzianych.

Art. 35.

Po 40 letniej służbie, nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie, utrata posady lub wydalenie ze służby (art. 24. lit. d. e.) pozbawia prawa do emerytury jakoteż do odprawy.

Art. 36.

Wejście nauczycielki w śluby małżeńskie będzie uważane za zrzeczenie się posady. To postanowienie nie odbiera osobom zamężnym prawa do ubiegania się za przyzwoleniem krajowej Rady szkolnej o posadę nauczycielską.

Art. 37.

Tylko z końcem kursu lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady albo przejść w stan spoczynku.

Rada szkolna krajowa w poszczególnych wypadkach może pozwolić na wyjątek od tego postanowienia.

Równocześnie ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków niezbranych z pól i ogrodów należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela (Art. 46.).

Art. 38.

Stale umieszczeni nauczyciele wszelkiej kategorii mają prawo do emerytury a wdowy i sieroty po nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 39.

Wymiar emerytury zależy od wysokości płacy i od lat służby.

Co do pierwszej będzie podstawą płaca ze wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, jakoteż dodatkami za kierownictwo (art. 14.), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata spędzone przy szkołach etatowych poczynawszy od pierwszego choćby tymczasowego mianowania. Przerwa w służbie zasza bez winy nauczyciela, nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 40.

Stały nauczyciel, który niewysłużył jeszcze lat dziesięciu nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należności obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ część a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należności, obliczanej jak wyżej.

Art. 41.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe.

W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchyloną, powinien ten, którego to dotyczy, na wezwanie Rady szkolnej krajowej, albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, alboteż musi zrzec się emerytury.

Art. 42.

Nauczyciel, któryby po otrzymanej odprawie powrócił do służby przed upływem półtora roku, winien będzie zwrócić taką część odprawy, jakaby przypadła na resztę tego czasu.

Art. 43.

Wdowy i sieroty po stałych nauczycielach wszelkich kategorii mają tylko wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury. Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część należności męża obliczonej podług art. 40. Taka sama część należy się sierotom po nauczycielach, którzy niewysłużyli lat 10ciu.

Art. 44.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10 albo więcej, należy się roczne zaopatrzenie wynoszące $\frac{1}{3}$ część ostatniej jego płacy rocznej o ile ona miała się liczyć przy wymiarze emerytury. Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub jeśli z winy żony nastąpiła separacya sądowa od stołu i łoża lub rozwód, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia. W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzec zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

Art. 45.

Sieroty po nauczycielu mającym prawo do emerytury, które nie skończyły jeszcze lat 20 i nie mają innego utrzymania, pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 40.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do dzieci pozostałych z małżeństwa nauczycielki mającej prawo do emerytury lub odprawy.

Art. 46.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego lub dostają kwartalną ratę pobieranego przezeń wynagrodzenia za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. Czerwca a 31. Października.

W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 47.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela wraz z dodatkami pięcioletniemi nie przenosi 600 zł. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu, należy się wdowie a w braku tejeż dzieciom $\frac{1}{4}$ część owej płacy jako kwartał pozgonny.

Art. 48.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dawniejszych szkół w etatowe utracą swe posady, mają prawo do emerytury z funduszu szkolnego krajowego pod tymi samymi warunkami, jak nauczyciele na etat przeniesieni z tą różnicą, że za podstawę wymiaru służyć ma płaca, którą pobierali w ostatnim roku jako stale umieszczeni nauczyciele.

Ich wdowy i sieroty pobierać będą takie jedynie zapomogi, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dawniej obowiązujących.

Art. 49.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego, tak zupełnie jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę, równającą się dwóm procentom od każdorocznej płacy przez wszystkie lata poprzedniej służby nauczycielskiej.

Splata tej kwoty uiszczaną być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 50.

Na pokrycie wydatków wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody z majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle (art. 46. i 47.) albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;
- e) spłaty kwot dwu procentowych powyżej oznaczonych w art. 49;
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki oprócz tego corocznie 2% procent od rocznej płacy;
- g) dodatek z funduszu krajowego o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40 letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat pod lit. f.) wymienionych.

Art. 51.

Jeżeli nauczyciel umrze przed skończeniem dziesięciu lat służby dającej prawo do emerytury, albo też odprawiony zostanie przed tym czasem lub otrzymał odprawę, należy jemu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiszcili.

Nauczycielce ustępującej ze służby z powodu zamęścia należy zwrócić wkładki wniesione przez nią do funduszu emerytalnego, jeżeli zastosowała się do wszystkich przepisów odnoszących się do ustąpienia z posady nauczycielskiej.

Art. 52.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należyłości funduszy i o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego i ogłaszać co rok zamknięcie rachunków.

Art. 53.

Miasta rządzące się własnym statutem mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny, mają jednakże przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jako też zaopatrzeń pozostałych po nich wdów i sierot postępować w myśl artykułów powyższych.

W takim razie wpływy w art. 50. od c) do f) wymienione mają wpływać do ich własnej kasy.

Art. 54.

Dochody funduszu emerytalnego należy przedewszystkiem obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany, resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 55.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia odnoszące się do przedmiotów objętych tą ustawą.

Art. 56.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

III.

Projekt

(c. k. krajowej Rady szkolnej)

Ustawy o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Tytuł I.

Rada szkolna miejscowa.

§. 1.

Publiczne **szkoły** ludowe zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

§. 2.

Nadzór nad szkołami jednej miejscowości wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa. Na wniosek Rady szkolnej okręgowej może Rada szkolna krajowa dla szkół kilku gmin utworzyć jedną Radę szkolną miejscową.

§. 3.

Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela i każdy właściciel obszaru dworskiego, jeśli przynajmniej w jednej dziesiątej części przyczynia się do corocznych zwyczajnych wydatków na utrzymanie szkoły i nauczyciela, mają prawo wstąpić jako członkowie do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania (czy to osobiście, czy przez swych zastępców).

§. 4.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są duszpasterze młodzieży szkolnej. Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej. W celu strzczenia religijnych interesów młodzieży izraelickiej, wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant wyznaczony przez zwierzchność wyznaniową.

§. 5.

Reprezentantem szkoły w Radzie szkolnej miejscowej jest jej nauczyciel kierujący.

W razie gdy jednej Radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jedną z tych szkół, którego okręgowa Rada szkolna w każdym poszczególnym przypadku do tego przeznaczy. Nauczyciele kierujący innych szkół biorą udział w obradach dotyczących się ich szkół, wszakże tylko z głosem doradczym.

§. 6.

Rada gminna wybiera najmniej dwóch a najwięcej pięciu reprezentantów do Rady szkolnej miejscowej, tudzież dwóch zastępców. Ilość tych reprezentantów oznaczy Rada szkolna okręgowa.

Jeżeli do obrębu jednej szkoły wcielono w całości lub częściowo więcej gmin, albo jeżeli dla szkół kilku gmin utworzoną będzie wspólna Rada szkolna miejscowa, wówczas zasiada w Radzie szkolnej miejscowej najmniej 4 a najwięcej 7 reprezentantów gmin, tudzież trzech zastępców, wszakże tak, aby każda z tych gmin mogła mieć swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej.

Wybór reprezentantów gmin tudzież zastępców będzie w tym wypadku dokonany na zgromadzeniu Rad gminnych wszystkich tych gmin.

Zgromadzenie takie zwołuje Rada szkolna okręgowa. Odbywa się ono w gminie, którą Rada szkolna okręgowa oznaczy i pod przewodnictwem naczelnika tejże gminy.

Co do innych członków Rad szkolnych miejscowych, obejmujących kilka gmin, obowiązują przepisy §. 3. 4. i 5.

§. 7.

Do ważności wyborów, według §. 6. dokonanych, potrzebną jest absolutna większość głosów.

Reprezentanci gmin w Radzie szkolnej miejscowej urzędują przez lat 6. Wszakże po pierwszych 3 latach występuje losem oznaczona połowa reprezentantów gmin, następnie zaś występują co 3 lata ci, którzy przez 6 lat bez ponownego wyboru w Radzie szkolnej miejscowej zasiadali.

Jeżeli liczba członków Rady szkolnej miejscowej jest nieparzystą, liczba ustępujących za pierwszym razem zwiększa się o jednego nad połowę.

Ustępujący może być ponownie wybrany.

§. 8.

Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obywatelny do reprezentacji jednej z gmin, które mają być zastąpione w Radzie szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą ustąpienie z Rady szkolnej miejscowej. Od przyjęcia obowiązków reprezentanta gminy w Radzie szkolnej miejscowej ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna też samo prawo co do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez przeciąg ostatnich 6 lat zasiadał w Radzie

szkolnej miejscowej. Za nieusprawiedliwione odmówienie przyjęcia dokonanego już wyboru, karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20—100 zł., które mają być użyte na cele szkolne.

§. 9.

Rada szkolna miejscowa ma czuwać nad ekonomicznym stanem szkoły, tudzież nad ścisłym wykonywaniem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności zaś winna Rada szkolna miejscowa:

1. uchylać roczny preliminarz dochodów i wydatków funduszu miejscowego szkolnego i przedkładać go Radzie szkolnej okręgowej;

2. czuwać nad tem, ażeby prestacje w naturaliach na rzecz szkoły i nauczyciela regularnie były uiszczane;

3. starać się o to, aby wszelkie bieżące potrzeby szkoły w należytem czasie i w odpowiedni sposób były zaspokojone; asygnować i uskutecznić wydatki na ten cel w granicach zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza i z wydatków tych zdawać liczbę Radzie szkolnej okręgowej;

4. czuwać nad utrzymaniem w należytem stanie budynku szkolnego wraz z gruntami, ogrodem, pasieką i miejscem ćwiczeń gimnastycznych, i utrzymywać inwentarz własności szkolnej;

5. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o zakupno i utrzymanie w należytem stanie sprzętów szkolnych i innych przyborów naukowych, o ile od Rady szkolnej okręgowej do tego upoważniona będzie;

6. czuwać nad wykonaniem obowiązujących przepisów co do uczęszczania dzieci do szkoły;

7. czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanych godzinach, nad prowadzeniem się nauczyciela, nad szkolną karnością, zachowaniem się młodzieży i nad tem wszystkim, co na wychowanie młodzieży wpływ wywiera;

8. wspierać nauczycieli w ich urzędowym działaniu, godzić spory nauczycieli bądź pomiędzy nimi samymi, bądź też pomiędzy nimi a gminą lub jej członkami, o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych, popierać interesa i powagę szkoły w obec gminy i rodziców;

9. podawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacji gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe w sprawach szkolnych przedstawiać ma prawo;

10. zawiadamiać Radę szkolną okręgową o każdym opróżnieniu posady nauczycielskiej, tudzież o każdym opróżnieniu miejsca w Radzie szkolnej miejscowej.

§. 10.

Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły wzorowe, połączone z seminaryami nauczycielskimi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminy, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustęp 1—5.

§. 11.

Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej i jego zastępcę mianuje Rada szkolna okręgowa z pomiędzy członków Rady szkolnej miejscowej na przeciąg 3 lat.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Przewodniczącym i zastępcą nie może być żaden z nauczycieli szkoły lub szkół Radzie szkolnej miejscowej podległych.

§. 12.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej miejscowej odbywają się przynajmniej raz na dwa miesiące.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie, ilekroć to uzna za potrzebne, winien zaś to uczynić najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

§. 13.

Do ważności uchwał Rady szkolnej miejscowej potrzeba obecności więcej niż połowy członków Rady szkolnej miejscowej i absolutnej większości głosów. Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów. Ma on prawo zawiesić wykonanie uchwał sprzeciwiających się ustawom albo interesom szkoły i winien w takich wypadkach przedstawić sprawę Radzie szkolnej okręgowej do rozstrzygnięcia.

Zażalenia przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej można wnosić do Rady szkolnej okręgowej na ręce przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej najpóźniej do 14tu dni.

Zażalenia takie mają moc odraczającą, o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie narazi szkoły na niepowetowaną szkodę.

§. 14.

Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyjącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych i powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

§. 15.

W sprawach tak nagłych, że wszelka zwłoka byłaby połączona ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwym. Winien jednak na najbliższem posiedzeniu Rady szkolnej miejscowej zasięgnąć jej zatwierdzenia.

§ 16.

Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma obowiązek od czasu do czasu zwiedzić szkołę, aby się o jej stanie przekonać, w szkołach zaś mających więcej niż jednego nauczyciela, ma on prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

Co do dydaktyczno-pedagogicznego kierunku szkoły służy mu tylko prawo przedkładania swych uwag Radzie szkolnej okręgowej. Inni członkowie Rady szkolnej miejscowej mogą odwiedzać szkołę i uwagi swe czynić przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej, lub wnieść na jej posiedzeniu.

§. 17.

Przewodniczący i członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności. Połączone z niem wydatki zwrócone im będą z funduszu gminnego, który opędza także niezbędne koszta kancelaryjne.

§. 18.

Nadzorowanie nauki religii w szkole udzielanej należy do duszpasterzy, wchodzących w skład Rady szkolnej miejscowej, nie uwłaczając postanowieniom §. 2. ustawy państwowej z 25. Maja 1868. r. Dz. u. p. Nr. 48.

§. 19.

Na przewodniczącego lub członka Rady szkolnej miejscowej, który stale zaniedbuje swe obowiązki, może Rada szkolna okręgowa nakładać grzywny od 20--100 zł., przewodniczącego zaś może w razie potrzeby usunąć z przewodnictwa a innego w jego miejsce zamianować.

Jeżeli w skutek zaniedbywania przez Radę szkolną miejscową obowiązków, w myśl ustawy na niej ciążących, wyniknąć mogła dla szkoły niepowetowana szkoda, wówczas Rada szkolna okręgowa w zastępstwie Rady szkolnej miejscowej zarządzi co potrzeba, wynikłe zaś z tego wydatki ściągnie od winnych zaniedbania członków Rady szkolnej miejscowej. W razie gdyby te środki okazały się bezskutecznymi, Rada szkolna krajowa na wniosek okręgowej rozwiąże Radę szkolną miejscową, a Rada szkolna okręgowa zarządzi prowizorycznie potrzebne środki na koszt winnych.

Najpóźniej jednak w trzy miesiące po rozwiązaniu rozpisze Rada szkolna okręgowa ponowny wybór członków Rady szkolnej miejscowej.

Tytuł II.

Rada szkolna okręgowa.

§. 20.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowymi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

§. 21.

Kraj dzieli się na dwadzieścia dwa następujących okręgów szkolnych:

1. Okręg szkolny miasta Lwowa;
2. " " " Krakowa;
3. " " " Krakowski (pow. pol. Kraków, Chrzanów, Wieliczka);

4. Okręg szkolny Wadowicki (pow. pol. Wadowice, Biała, Żywiec, Myślenice);
5. " " Bocheński (pow. pol. Bochnia, Limanowa, Brzesko);
6. " " Nowosądecki (pow. pol. Nowy Sącz, Nowy Targ, Grybów);
7. " " Jasielski (pow. pol. Jasło, Krosno, Gorlice);
8. " " Tarnowski (pow. pol. Tarnów, Pilzno, Mielec, Dąbrowa);
9. " " Rzeszowski (pow. pol. Rzeszów, Ropczyce, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko);
10. " " Sanocki (pow. pol. Sanok, Brzozów, Lisko);
11. " " Jarosławski (pow. pol. Jarosław, Łańcut, Cieszanów);
12. " " Przemyski (pow. pol. Przemyśl, Dobromil, Mościska, Jaworów);
13. " " Samborski (pow. pol. Sambor, Stare miasto, Drohobycz, Rudki, Turka);
14. " " Stryjski (pow. pol. Stryj, Żydaczów, Dolina);
15. " " Lwowski (pow. pol. Lwów, Bóbrka, Gródek);
16. " " Brzeżański (pow. pol. Brzeżany, Przemyślany, Podhajce, Rohatyn);
17. " " Żółkiewski (pow. pol. Żółkiew, Rawa, Sokal);
18. " " Złoczowski (pow. pol. Złoczów, Brody, Kamionka);
19. " " Tarnopolski (pow. pol. Tarnopol, Skalał, Zbaraż, Trembowla, Husiatyn);
20. " " Stanisławowski (pow. pol. Stanisławów, Kałusz, Bohorodczany, Nadwórna);
21. " " Czortkowski (pow. pol. Czortków, Buczacz, Zaleszczyki, Horodenka, Borszczów);
22. " " Kołomyjski (pow. pol. Kołomyja, Kossów, Śniatyn, Tłumacz).

Siedziba każdej Rady szkolnej okręgowej jest w tem mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

§. 22.

W skład Rady okręgowej wchodzi:

- a) naczelnik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnej okręgowej — jako przewodniczący;
- b) jeden duchowny z każdego wyznania i obrządku, liczącego w okręgu więcej niż 2000 dusz. Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. Reprezentanta religii izraelickiej wybierają zwierzchności izraelickich gmin wyznaniowych w okręgu;
- c) dwaj reprezentanci zawodu nauczycielskiego, z których jednego wybiera konferencya okręgowa nauczycielska ze swego grona, drugim zaś jest dyrektor seminaryum nauczycielskiego, gdzie zaś

taki zakład nie istnieje, dyrektor jednej ze szkół średnich w okręgu szkolnym znajdujących się, a w braku takiej szkoły, nauczycielem kierujący jedną ze szkół pospolitych w okręgu przez Radę szkolną okręgową wyznaczony;

- d) delegaci Rad powiatowych okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej i jeden delegat Rady tej gminy, w której Rada okręgowa ma siedzibę;
- e) inspektor szkolny okręgowy, a względnie inspektorowie szkolni okręgowi.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa ze swego grona bezwzględną większością głosów.

§. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego będą obierani na trzy lata. Duchowni (§. 22 b) pozostają na swoim urzędzie dopóty, dopóki nie zostaną odwołani przez swoich mocodawców.

§. 24.

Dla miast stanowiących osobny okręg szkolny, obowiązują co do składu Rady szkolnej okręgowej następujące wyjątki od przepisów objętych §. 22.:

- a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);
- b) każde wyznaczenie lub obrządek, do którego według urzędowego spisu ludności więcej niż 500 wyznawców w mieście należy, ma mieć w Radzie szkolnej okręgowej swego reprezentanta;
- c) zamiast delegatów wymienionych w §. 22. lit. d) wybiera Rada gminna trzech członków do Rady szkolnej okręgowej, czy to z pośród siebie, czy też z pomiędzy innych, do Rady gminnej wybieralnych mieszkańców miasta.

Utrata wybieralności do Rady gminnej pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnej okręgowej.

§. 25.

Rada szkolna okręgowa zamianuje osobnych doradców do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców okręgu, do których wyznaczenia lub obrządku żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie należy.

§. 26.

Wszystkie w §. 22. 24. i 25. wymienione wybory i mianowania potrzebują zatwierdzenia Rady szkolnej krajowej.

§. 27.

Zakres działania Rady szkolnej okręgowej rozciąga się na wszystkie w okręgu istniejące szkoły ludowe publiczne, z wyjątkiem szkół wzorowych i ogródków froeblovskich, połączonych z seminariami nauczycielskimi, dalej na zakłady naukowe prywatne, o ile wchodzą w zakres szkół ludowych, bez względu czy są utrzymywane przez osoby prywatne, czy przez korporacje, stowarzyszenia lub gminy wyznaniowe; wreszcie na specjalne szkoły początkowe, ogródki froeblovskie, ochronki dla dzieci i zakłady wychowawcze dla sierot.

§. 28.

W szczególności winna Rada szkolna okręgowa:

1. czuwać nad ogłaszaniem i wykonywaniem ustaw szkolnych, tudzież rozporządzeń Rady szkolnej krajowej w sprawach szkolnych;
2. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego;
3. zawiązywać Rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedziby, mianować ich przewodniczących, czuwać nad ich działaniem i w myśl postanowień niniejszej ustawy postępować z Radami szkolnymi miejscowymi, zaniedbującymi swe obowiązki;
4. starać się o zakładanie nowych szkół, o regulację i rozszerzenie już istniejących, oznaczać miejscowości mające należeć do obrotu każdej szkoły ludowej, i w tym celu przeprowadzać pertraktacje i czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;
5. na podstawie przeprowadzonej konkurencyjnej rozprawy orzekać w pierwszej instancji o potrzebie wystawienia lub rozszerzenia budynków szkolnych, a względnie o najęciu ubikacyj dla szkół, tudzież o wysokości kosztów budowy lub najmu; następnie kierować wykonaniem tych orzeczeń, czuwać nad utrzymaniem budynków w należytych stanie we względnie technicznym i sanitarnym, nad zaopatrzeniem szkół w potrzebne sprzęty i przybory naukowe;
6. opiekować się funduszami szkolnymi miejscowymi, badać i zatwierdzać ich budżety i rozkładać wydatki pieniężne na obowiązanych; przechowywać papiery wartościowe, będące własnością tych funduszów, sprawdzać rachunki Rad szkolnych miejscowych z czynionych przez nie wydatków, opiekować się i zarządzać fundacyami szkolnymi, o ile do tego inne władze według aktów fundacyjnych nie są powołane;
7. zarządzać funduszem szkolnym okręgowym, układać preliminarze jego dochodów i wydatków, przedkładać Radzie szkolnej krajowej jego zamknięcia rachunkowe i czynić wnioski co do zasiłków i zaliczek z funduszu szkolnego krajowego;
8. tymczasowo obsadzać opróżnione posady nauczycielskie, zarządzać zastępstwa, współdziałać w myśl ustawy w stałym obsadzaniu posad, mianować nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycieli robót ręcznych, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski co do wymiaru płac, dodatków za kierownictwo, dodatków 5cioletnich, remuneracyj i i płac emerytalnych;
9. wykonywać władzę dyscyplinarną nad nauczycielami w granicach ustawy, przeprowadzać śledztwa dyscyplinarne przeciwko nauczycielom, jeżeli Rada szkolna krajowa do tego nie wydeleguje osobnej komisji, czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej na podstawie przeprowadzonych śledstw, udzielać urlopy o ile to nie pociąga za sobą odpłacania zastępcy z funduszu szkolnego krajowego;
10. czuwać nad dalszem kształceniem nauczycieli, urządzać konferencje nauczycielskie, w których członkowie Rady szkolnej okręgowej mogą brać udział, starać się o zakładanie i należyte utrzymywanie bibliotek szkolnych i nauczycielskich;

11. czuwać nad wykonaniem przymusu szkolnego, nad regularnem udzielaniem nauki i wykonywaniem dydaktyczno-pedagogicznego nadzoru;

12. oznaczać w porozumieniu z Radą szkolną miejscową czas nauki szkolnej, przestrzegając przepisanej ilości godzin, oraz czas wakacyj z uwzględnieniem miejscowych stosunków;

13. udzielać Radzie szkolnej krajowej opinii we wszystkich sprawach szkolnych i w osobistych sprawach nauczycieli, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski i peryodyczne sprawozdania ze stanu szkół w okręgu i w tym celu utrzymywać należyty przegląd stanu szkół.

§. 29.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Przewodniczący może w razie potrzeby zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś to uczynić najpóźniej do 8 dni na wniosek dwóch członków Rady szkolnej okręgowej, albo na wezwanie Rady szkolnej krajowej.

Rada szkolna okręgowa załatwia swe czynności kolegialnie, zwłaszcza zaś takie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski.

Bieżące zaś czynności, które należą ściśle do bezpośredniego zarządu, albo są tylko wykonaniem już powziętych uchwał, załatwia Wydział wykonawczy (§. 39).

Rada szkolna okręgowa ułoży regulamin swych czynności przedłoży go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

§. 30.

Do prawomocności uchwał Rady szkolnej okręgowej potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków, tudzież absolutna większość głosów obecnych.

Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo wstrzymać wykonanie uchwały, która według jego zdania sprzeciwia się ustawom, winien jednak bezzwłocznie przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia Rady szkolnej krajowej.

Żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się interesu jego własnego, lub jego krewnych i powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

Przeciw uchwałom Rady szkolnej okręgowej odwołać się można do Rady szkolnej krajowej. Zażalenia takie wnosić należy przez Radę szkolną okręgową najpóźniej w przeciągu dni 14 od ogłoszenia uchwały i mają one moc odraczającą o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie naraża szkoły na niepowetowaną szkodę.

§. 31.

W sprawach wymagających pospiechu, których odroczenie byłoby ze szkodą szkoły połączone, może przewodniczący w razie gdy nie można bezzwłocznie zwołać posiedzenia Rady szkolnej okręgowej, lub wydziału wykonawczego, wydać bezpośrednie rozporządzenie, chociażby to była

sprawa wymagająca kolegialnej uchwały Rady szkolnej okręgowej. — Będzie wszakże obowiązany na najbliższym posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej okręgowej. Jest on także obowiązany na każdym posiedzeniu zdać sprawę z wszelkich czynności wydziału wykonawczego.

§. 32.

Dla każdego okręgu szkolnego, mianuje Minister wyznań i oświaty osobnego etatowego inspektora szkolnego okręgowego na podstawie terna przez Radę szkolną krajową przedstawionego a w razie potrzeby dwóch lub więcej inspektorów.

Naukę religii nadzoruje władza duchowna.

§. 33.

Inspektor okręgowy jest przede wszystkim obowiązany nadzorować szkoły pod względem dydaktyczno-pedagogicznym, w tym celu peryodycznie odbywać częste wizytacje szkół i udzielać ustnie kierownikowi i nauczycielom rad i wskazówek w dydaktycznym i pedagogicznym względzie.

Podczas wizytacji winien inspektor:

1. badać czy Rada szkolna miejscowa a względnie jej przewodniczący wypełnia należycie swe obowiązki;
2. sprawdzać, czy przestrzegano przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci ze szkoły;
3. przekonywać się o biegłości, pilności i sposobie postępowania nauczyciela w szkole i w obec rodziców, sprawdzać czy nie ma jakiego niedozwolonego ubocznego zajęcia i czy regularnie otrzymuje wszelkie zapewnione mu dochody;
4. przekonywać się o przestrzeganiu planu nauk, o używanej przez nauczyciela metodzie naukowej, o postępach dzieci w nauce i o wychowawczym wpływie szkoły, o panującej w szkole karności, porządku i czystości;
5. sprawdzać stan przyborów naukowych, wewnętrzne urządzenie i ekonomiczne stosunki szkoły. Usterkom w każdym z tych kierunków dostrzeżonym winien inspektor o ile możliwości na miejscu zaradzić.

Przy wizytacji prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor okręgowy także uważać na to, czy zakłady te odpowiadają warunkom pod którymi były założone i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

Inspektor szkolny okręgowy ma także przewodniczyć na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

§. 34.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają Radzie szkolnej okręgowej zdawać sprawę z wizytacji szkół i z udzielonych na miejscu wskazówek i poleceń, z dołączeniem swych wniosków. Sprawozdania te mają być przedkładane Radzie szkolnej krajowej wraz z uchwałami, wskutek nich przez Radę szkolną okręgową powziętymi, a ewentualnie z wnioskami do Rady szkolnej krajowej.

§. 35.

Doradcy Rady szkolnej okręgowej (§. 25) mają prawo zwiedzać istniejące w okręgu szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania, tudzież być obecnymi przy peryodycznych wizytacjach tych szkół przez inspektorów szkolnych okręgowych a to w celu przekonania się o stanie nauki religii swojego wyznania. O spostrzeżeniach swych będą donosić Radzie szkolnej okręgowej i czynić potrzebne wnioski.

We wszystkich sprawach odnoszących się do nauki religii tych wyznań, ma Rada szkolna okręgowa zasięgać zdania doradców, którzy mogą z głosem stanowczym brać udział w obradach Rady szkolnej okręgowej nad temi sprawami.

§. 36.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej przydziela poszczególne sprawy jej członkom do referowania.

Polityczna władza powiatowa opędza potrzeby kancelaryjne Rady szkolnej okręgowej, dostarcza jej pomieszczenia i pomocniczych sił kancelaryjnych, tak, aby inspektor szkolny okręgowy, prócz spraw specjalnie dydaktyczno-pedagogicznych nie był obciążony czynnościami biurowymi i mógł przeważnie czas swój poświęcać wizytowaniu szkół.

W miastach stanowiących osobny okręg szkolny, opędza te potrzeby gmina.

§. 37.

Etat i płaca inspektorów szkolnych okręgowych, ustanowione będą na właściwej drodze.

§. 38.

W imieniu Rady szkolnej okręgowej załatwiać będzie bieżące jej czynności, wydział wykonawczy do którego należą:

- a) przewodniczący;
- b) jego zastępca;
- c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregoś z członków wydziału wykonawczego, o ile nie była spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż wydziału.

§. 39.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej ma prawo zwiedzać szkoły całego okręgu, delegaci Rad powiatowych i Rady gminnej, szkoły swego powiatu a względnie miasta, duchowni zaś członkowie Rady szkolnej okręgowej szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania lub obrządku. Rada szkolna okręgowa ma prawo wydelegować każdego ze swoich członków do nadzwyczajnej wizytacji szkół. Po każdej wizytacji winni członkowie Rady szkolnej okręgowej zdać jej sprawę ze swych spostrzeżeń, nie mają atoli prawa udzielać swych uwag bezpośrednio nauczycielom.

§. 40.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu

posiedzeń tejże Rady, tudzież z powodu otrzymanego polecenia do wizytacji szkół.

O zwrocie kosztów i dyetach członków Rady szkolnej okręgowej, stanowi ustawa państwowa z dnia 30. Marca 1879. Dz. pr. p. nr. 19.

§. 41.

Wszelkie sprzeczne z tą ustawą przepisy znoszą się.

§. 42.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

I. P r o j e k t

(Wydziału krajowego)

ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych
i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Tytuł I.

**O zakładaniu publicznych szkół ludowych i o katego-
ryach tychże szkół.**

Art. 1.

Szkoły ludowe (urządzone w myśl niniejszej ustawy) a utrzymywane w całości lub w części przez państwo, kraj, powiat lub gminę, są szkołami publicznymi.

Szkoły takie przeznaczone są dla młodzieży bez różnicy wyznania.

Art. 2.

Publiczna szkoła ludowa ma być zaprowadzoną wszędzie, gdzie podług przeciętnego z pięciu lat obliczenia, znajdzie się przynajmniej 40 dzieci w wieku szkolnym, któreby w przeciwnym razie musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż trzy kilometry od miejsca ich zamieszkania.

Art. 3.

Wszystkie szkoły ludowe, urządzone w myśl tej ustawy, są etatowymi i dzielą się na szkoły pospolite i szkoły wydziałowe.

I. Projekt Wydziału krajowego.

Szkoły wydziałowe są albo odrębne, t. j. trzyklasowe, albo połączone z szkołą pospolitą.

Szkoły pospolite są samoistne lub posiłkowe.

Art. 4.

W razie gdy wymaga tego miejscowa potrzeba, można ze szkołą ludową połączyć zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze

Art. 1. ustawy.
Art. 2. ankiety.
Art. 2. kr. Rady szkolnej.

Art. 2. ustawy.
Art. 3. ankiety.
Art. 3. kr. Rady szkolnej.

Art. 3. ustawy.
Art. 4. ankiety.
Art. 4. kr. Rady szkolnej.

do wieku szkolnego (ochronkę, ogródek Froeblovski i t. p.), jak niemniej kursa, w których udzielać się będzie wiadomości powszechnie potrzebnych w zawodach praktycznych, jako to: rolniczym, rękodzielniczym i t. p. —

Art. 4. ustawy.
Art. 5. ankiety.
Art. 5. kr. Rady szkolnej.

Art. 5.

Liczba nauczycieli w publicznej szkole ludowej ma się stosować do liczby uczniów. Jeżeli liczba dzieci, przydzielonych jednemu nauczycielowi, przez trzy następujące po sobie lata przewyższała 80, należy postarać się o drugiego nauczyciela, — gdy ta liczba dojdzie do 160, o trzeciego — i w tym stosunku dalej. — Jeżeli takie powiększenie liczby nauczycieli trwa przez 5 lat po sobie następujących, należy tę posadę zamienić na stałą.

Wolno jednakże gminie lub kilku gminom włączonym do obrębu jednej szkoły podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli po za ten wymiar, byle przyjęły na siebie obowiązek opędzenia wyłącznie z własnych środków wynikającej ztąd zwyczajki kosztów.

Art. 5. ustawy.
Art. 6. ankiety.
Art. 6. kr. Rady szkolnej.

Art. 6.

W każdym powiecie administracyjnym ma być przynajmniej jedna pospolita szkoła ludowa o czterech lub więcej nauczycielach. Szkoły wydziałowe będą urządzane w miarę potrzeby.

Art. 6. ustawy.
Art. 7. kr. Rady szkolnej.

Art. 7.

W szkołach posiłkowych udzielają nauki nauczyciele szkoły sąsiedniej, lub ustanowieni dla tych szkół osobni nauczyciele młodszy, należący do etatu najbliższej szkoły sąsiedniej.

Utworzenie takich szkół może nastąpić tylko w następujących wypadkach:

- a) Jeżeli najbliższa szkoła ludowa nie jest wprawdzie więcej nad trzy kilometry odległa, lecz w skutek miejscowych przeszkód, czy to stale czy na dłuższy przeciąg czasu mniej dostępną, majątkowe zaś stosunki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły ludowej.
- b) Jeżeli odległość od najbliższej szkoły przenosi wprawdzie trzy kilometry, a tem samem należałoby w myśl art. 2. założyć osobną szkołę, lecz ani liczba dzieci nie przenosi 60, ani zasoby miejscowe, ani też przeznaczone na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe i krajowe nie wystarczają, aby z nich można utrzymać tam osobną szkołę; skoro pozwolą na to zasoby miejscowe, należy zamienić szkołę posiłkową w szkołę samoistną.

Art. 7. ustawy.
Art. 8. kr. Rady szkolnej.

Art. 8.

Szkoła posiłkowa powinna być w związku z jedną z najbliższych szkół samoistnych i pod nadzorem jej kierownika. Kilka szkół posiłkowych może w ten sposób zostawać w związku z jedną i tą samą szkołą samoistną.

Art. 8. ustawy.
Art. 7. ankiety.
Art. 9. kr. Rady szkolnej.

Art. 9.

Gdzie tylko wystarczają na to zasoby miejscowe, należy urządzić osobne szkoły żeńskie lub przynajmniej oddzielną dla dziewcząt naukę.

Podział taki musi nastąpić w klasie 5. i 6. szkół pięcio- i sześćo-klasowych.

Niemniej należy podzielić szkołę na dwie szkoły osobne dla chłopców i dla dziewcząt, jeżeli w ostatnich pięciu latach następujących po sobie, napływ uczniów i uczennic do niej był tak wielki, że musiano z więcej niż połowy klas tworzyć współzrzedne oddziały.

Art. 10.

Art. 10. ustawy.
Art. 8. ankiety.
Art. 10. kr. Rady szkolnej

Rokowania w sprawie założenia lub urządzenia publicznych szkół ludowych — przeprowadza Rada szkolna okręgowa.

Wszystkie okoliczności założenia lub urządzenia szkoły dotyczące sprawdzi komisya po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego wymagać będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu; wywód słowny (protokół) komisji będzie podstawą następnych orzeczeń.

Art. 11.

Art. 11. ustawy.
Art. 9. ankiety.
Art. 11. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna okręgowa ma sporządzić i utrzymywać w ciągłej ewidencji dokładne opisanie wszystkich podległych jej publicznych szkół ludowych, wykazujące każdorazowy stan tych szkół, ich uposażenie, kwoty podatków bezpośrednich przez strony należące do konkurencji opłacane, uzdolnienie nauczycieli i liczbę dzieci tak uczęszczających do szkoły, jak będących w wieku szkolnym.

W związku z tem opisaniem, utrzymywać ma Rada szkolna okręgowa ewidencją, gdzie i jakiej kategorii szkoły potrzeba, ile strony obowiązane są w stanie łożyć na szkołę, gdzieby należało połączyć ze sobą gminy lub część gmin w taki sposób, aby każda gmina lub osada należała do pewnej szkoły.

Art. 12.

Art. 12. ustawy.
Art. 10. ankiety.
Art. 12. kr. Rady szkolnej.

Rady szkolne będą miały zawsze na uwadze, że nie należy powiększać liczby szkół z uszczerbkiem lepszemu urządzeniu już istniejących i że przy zakładaniu szkół tej samej kategorii należy przyznać pierwszeństwo tym, których utrzymywanie najmniej obarcza fundusze okręgowe lub krajowe, przeznaczone na cele szkół ludowych.

Jedynie ważne stosunki miejscowe mogą usprawiedliwić wyjątki od powyższego prawidła.

Gdzie prywatna szkoła ludowa czyni zadość potrzebie, tam nie zachodzi konieczność założenia publicznej szkoły ludowej.

Art. 13.

Art. 13. ustawy.
Art. 11. ankiety.
Art. 13. kr. Rady szkolnej.

Publiczna szkoła ludowa może być zwinięta jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 14.

Art. 12. ankiety.

Nauka w szkołach ludowych wszelkiej kategorii udzielaną będzie według planów, które ustanawia i wydaje krajowa Rada szkolna, mająca na oku różnicę w zakresie nauki, jaka zachodzi między szkołami jedno i dwu-klasowymi a wyższymi.

Tytuł II.

O funduszach szkolnych.

Art. 15.

Art. 14. ustawy (pierwsze trzy
ustępy).
Art. 13. ankiety.
Art. 14. kr. Rady szkolnej.

Koszta założenia i utrzymania publicznych szkół ludowych, których urządzenie przepisują art. 1, 5 i 6 tej ustawy, ciążą w pierwszym rządzie na gminach administracyjnych, położonych w obrębie szkolnym.

Obszary dworskie, należące z jedną z tych gmin do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się do kosztów założenia i utrzymywania szkół gminnych w stosunku określonym bliżej w tej ustawie, jeżeli nie utrzymują u siebie własnym nakładem szkoły ludowej dostępnej dla dzieci bez różnicy wyznania.

W razie gdy zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi z pomocą w ponoszeniu owych kosztów w drugim rządzie okręg szkolny, a w trzecim kraj.

Art. 16.

Art. 14. ustawy (dwa ostatnie
ustępy).
Art. 14. ankiety.
Art. 15. kr. Rady szkolnej.

Dla każdej szkoły ma istnieć osobny fundusz szkolny miejscowy. Jeśli w tej samej gminie jest więcej szkół, fundusz szkolny miejscowy może być dla nich wspólnym.

Prócz tego ma istnieć osobny fundusz szkolny okręgowy w każdym okręgu szkolnym, tudzież osobny fundusz szkolny krajowy.

Art. 17.

Art. 15. ustawy.
Art. 15. ankiety.
Art. 16. kr. Rady szkolnej.

Do funduszu szkolnego miejscowego należą nadane szkole lub na rzecz jej nabyte grunta, budynki, sprzęty, kapitały pieniądze i prawa majątkowe wszelkiego rodzaju.

Do funduszu tego wpływają:

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;
- b) datki, do których zobowiązały się na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacje, instytucje lub osoby prywatne, jakoteż dobrowolne ofiary;
- c) ściągnięte kary pieniężne za nieposyłanie dzieci do szkoły, za nieprzyjęcie wyboru do Rady szkolnej miejscowej, tudzież za zaniedbywanie obowiązków ze strony przewodniczącego i członków Rady szkolnej miejscowej;
- d) dodatki do podatków w myśl art. 20. i 22.

Z powyższych przychodów przypadają dochody pod *a* i *b* wyszczególnione, na płace nauczycieli, dochody zaś pod *c* wymienione na wydatki w art. 22. wskazane.

Dochody jednak pod *a* i *b* wymienione mogą być użyte także i na inne cele szkolne, a mianowicie na potrzeby w art. 22. wskazane, jeżeli po pokryciu płac nauczycieli okaże się nadwyżka w tych dochodach, albo w razie, gdy one całkowicie lub w części już na mocy zapisu były na te cele przeznaczone.

Art. 18.

Art. 16. ustawy.
Art. 16. ankiety.
Art. 17. kr. Rady szkolnej.

Zobowiązania do ofiar na rzecz szkoły miejscowe przyjęte dawniej przez gminy, korporacje, instytucje, lub osoby prywatne, pozostają nadal w swej mocy.

Datki w naturze, przeznaczone na utrzymanie nauczycieli, mogą być zamienione na datki pieniężne, a to na zasadzie przeciętnych cen najbliższego miejsca targowego z pięciolecia poprzedzającego zamianę.

Jeżeli zaś nauczyciel datki te w naturze pobiera, ma być ich wartość oznaczona na podstawie przeciętnych cen najbliższego miejsca targowego z pięciolecia poprzedzającego organizację dotyczącej szkoły.

Art. 19.

Art. 17. ustawy.
Art. 17. ankiety.
Art. 18. kr. Rady szkolnej.

W publicznych szkołach ludowych nauka jest bezpłatną.

Art. 20.

Art. 18. ustawy.
Art. 18. ankiety.
Art. 19. kr. Rady szkolnej.

Na opłacenie nauczycieli przeznaczone są przedewszystkiem wymienione w art. 17. pod a) i b) dochody miejscowego funduszu szkolnego, jeżeli nie zostały specjalnie przeznaczone na inne cele. O ile te dochody nie wystarczają, obowiązane są gminy i obszary dworskie, wcielone do obrębu szkoły, do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gminy aż do wysokości 9% podatków bezpośrednich w każdej z nich opłacanych, a obszary dworskie aż do wysokości 3% podatków bezpośrednich opłacanych w ich obrębie, każde z nich jednak o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań uiszczą na utrzymanie nauczyciela bądź w naturze, bądź w gotówce, nie dorównało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by był obowiązany w miarę swych podatków bezpośrednich, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Art. 21.

Art. 19. ustawy (ustęp ostatni).
Art. 19. ankiety.
Art. 20. kr. Rady szkolnej.

Co do tych miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego na opłacanie nauczycieli.

Art. 22.

Art. 24. ustawy.
Art. 20. ankiety.
Art. 21. kr. Rady szkolnej.

Oprócz wydatku na utrzymanie nauczycieli ma fundusz szkolny miejscowy opędzać jeszcze następujące potrzeby:

1. wystawienie, zakupno lub najem odpowiedniego budynku szkolnego wraz z pomieszkaniem dla nauczycieli, o ile im służy do tego prawo — z gruntem na szkółkę owocową i pasieką, tudzież miejscem na ćwiczenia gimnastyczne;
2. zaopatrzenie budynku szkolnego we wszelkie potrzebne sprzęty;
3. utrzymanie w należyтым stanie budynku szkolnego, sprzętów, ogrodu, pasieki i miejsca ćwiczeń gimnastycznych, tudzież opału, oświetlenie i usługę budynków szkolnych.

O ile potrzeby te nie mają pokrycia w przeznaczonym specjalnie na to majątku szkolnym, lub w przeznaczonych specjalnie na te cele przychodach funduszu szkolnego miejscowego, oraz w ściągniętych karach pieniężnych (art. 17. lit. c), obowiązane są gminy i obszary dworskie, wcielone do obrębu szkoły, do wnoszenia na te cele do funduszu szkolnego miejscowego dodatków do podatków bezpośrednich, a to w tym stosunku, że obszar dworski opłacać ma trzecią część tego, do czego byłby obowiązany, gdyby należał do gminy.

Na opędzenie wydatków, powyżej pod 1, 2 i 3 wymienionych, mogą być udzielane funduszowi szkolnemu miejscowemu z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego zasiłki w formie zaliczek, które po upływie pewnego czasu mają być zwrócone naraz lub ratami.

Art. 23.

Art. 25. ustawy.
Art. 21. ankiety.
Art. 22. kr. Rady szkolnej.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zapatrywać budynki szkolne, przepiszą osobne instrukcje Rady szkolnej krajowej, która ku temu zażądać może w razie potrzeby pomocy technicznych urzędników państwa, kraju i gmin, w których obrębie znajduje się szkoła.

Instrukcje te będą układane z uwzględnieniem miejscowych sposobów budowania.

Art. 24.

Art. 26. ustawy.
Art. 22. ankiety.
Art. 23. kr. Rady szkolnej.

Utrzymanie wyznaniowych, albo innych szkół prywatnych nie uwalnia od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego (art. 20 i 22), który to obowiązek ustawa wkłada na wszystkich mieszkańców kraju bez różnicy wyznania i obrządku.

Wszakże obszar dworski, który własnym kosztem utrzymuje szkołę ludową, dostępną dla wszystkich bez różnicy wyznania (art. 15), wolny jest od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego.

Art. 25.

Art. 18. ustawy (ustęp ostatni).
Art. 24. ankiety.
Art. 24. kr. Rady szkolnej.

Dodatki pieniężne od gminy na cele szkolne pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciążące.

Wyłączenia od opłat na rzecz gminy, przewidziane w §. 83 ustawy gminnej nie mają zastosowania co do opłat na cele szkolne.

Art. 26.

Art. 23. ankiety.
Art. 25. kr. Rady szkolnej.

Dodatki do podatków na cele wskazane w art. 20. nie podlegają ograniczeniom przepisany w §. 80. ustawy gminnej.

Dodatki do podatków na cele wymienione w art. 22. wymagają zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a to co do wydatków tamże pod 3. wymienionych, o ile przekraczają rocznie 25%, a jeśli chodzi o wydatki w ustępach 1. i 2. art. 22. wymienione o ile przekraczają 50%.

Art. 27.

Art. 20. ustawy.
Art. 25. ankiety.
Art. 26. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna miejscowa czuwa nad utrzymaniem w całości i w należytem stanie gruntów, budynków i sprzętów należących do funduszu szkolnego miejscowego i pobiera dodatki w naturze wpływające do tego funduszu.

Kapitały funduszu szkolnego miejscowego, czy to w gotówce, czy w papierach wartościowych, przechowuje kasa funduszu szkolnego okręgowego. Do kasy tej wpływają wszelkie pieniężne przychody funduszu szkolnego miejscowego, których poborem od stron konkurujących zajmują się bezpośrednio c. k. urzędy podatkowe.

Wypłaty pieniężne uskutecznia kasa funduszu szkolnego okręgowego na polecenie Rady szkolnej okręgowej.

Rada szkolna okręgowa może jednak poruczyć załatwienie rachunków i kasowości funduszu szkolnego miejscowego kasie gminnej, położonej w obrębie miejscowości.

Art. 28.

Rada szkolna miejscowa układa corocznie preliminarz wydatków funduszu szkolnego miejscowego na cele w art. 22. wskazane i przedkłada go z odpisem protokołu obrad do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej, która ma prawo wstawić w budżet funduszu szkolnego miejscowego kwoty przypadające z mocy ustawy na strony konkurujące, a do budżetu nie wstawione.

Przeciw wstawieniu do zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza kwoty na cele wymienione w art. pod l. 1. dozwolony jest gminom i obszarom dworskim rekurs do Rady szkolnej krajowej, zaś wydatki wymienione pod l. 2. i 3. tego artykułu mają być bezwarunkowo pokryte według preliminarza, zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową.

Jeżeli do rozpoczęcia roku, dla którego preliminarz został sporządzony, nie poczynią strony lub Rada szkolna okręgowa jakich zarzutów, preliminarz uważa się za zatwierdzony.

Art. 29.

Fundusz szkolny miejscowy ma charakter funduszu publicznego.

Należitości tego funduszu wypływające z ustawy lub objęte prawomocnymi orzeczeniami organizacyjnymi, ściągane będą w drodze egzekucji politycznej.

Art. 30.

Do funduszu szkolnego okręgowego wpływają:

- a) przychody pieniężne miejscowych funduszy szkolnych, przeznaczone na opłacenie nauczycieli (art. 20., 22. i 27.);
- b) zapisy i darowizny;
- c) dodatki do podatków uchwalone na cele szkolne przez Rady powiatowe;
- d) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.

Z funduszu szkolnego okręgowego wypłacane będą:

1. pieniężne pobory nauczycieli publicznych szkół ludowych;
2. wydatki na przybory szkolne, biblioteki, na koszty okręgowych konferencji nauczycielskich i inne wydatki, których wymaga wspólne dobro szkół całego okręgu.

W gminie stanowiącej przez się okrąg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym.

Art. 26. ankiety.
Art. 27. kr. Rady szkolnej.

Art. 27. ankiety.
Art. 28. kr. Rady szkolnej.

Art. 27. ustawy.
Art. 28. ankiety.
Art. 29. kr. Rady szkolnej.

Art. 31.

Art. 28. ustawy.
Art. 29. ankiety.
Art. 30. kr. Rady szkolnej.

Jeżeli w powiecie, który wnosi do funduszu szkolnego okręgowego przynajmniej 3% podatków bezpośrednich, wydatki funduszu szkolnego okręgowego nie są pokryte jego przychodami, natenczas niedobór winien być pokryty z funduszu szkolnego krajowego.

Art. 32.

Art. 29. ustawy.
Art. 30. ankiety.
Art. 31. kr. Rady szkolnej.

Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zajmą się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należności im wyłącznie przekazanych, określa ustawa państwowa z dnia 11. Maja 1871. r. (D. U. P. Nr. 47).

Art. 33.

Art. 30. ustawy.
Art. 31. ankiety.
Art. 32. kr. Rady szkolnej.

Darowizn, zapisów i fundacyj prywatnych, przeznaczonych na pewne tylko szkoły, lub uczynionych pod wyraźnie zastrzeżonymi warunkami, nie wolno używać w inny sposób lub na inne cele.

Art. 34.

Art. 31. ustawy.
Art. 32. ankiety.
Art. 33. kr. Rady szkolnej.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza Rada szkolna okręgowa pod nadzorem krajowej i według jej instrukcyi.

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prawa funduszu publicznego, a należności jego wypływające z ustawy, można ściągać drogą egzekucyi politycznej.

Art. 35.

Art. 32. ustawy.
Art. 33. ankiety.
Art. 34. kr. Rady szkolnej.

Fundusz szkół normalnych, rozdzielony dawniej na galicyjski i krakowski, tworzy wspólny fundusz szkolny krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

To połączenie nie uwłącza jednak prawom i obowiązkom wpływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art. 36.

Art. 33. ustawy.
Art. 34. ankiety.
Art. 35. kr. Rady szkolnej.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają:

- a) przychody majątku zakładowego;
- b) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych wypłacony ze skarbu państwa;
- c) dochody z innych źródeł, przeznaczone na to osobnemi ustawami;
- d) zapisy i darowizny osób prywatnych, korporacyj lub instytucyj;
- e) zasiłek z funduszu krajowego, który na ten cel zamieszczany będzie corocznie w budżecie krajowym.

Art 37.

Art. 34. ustawy.
Art. 35. ankiety.
Art. 36. kr. Rady szkolnej.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a Rada szkolna krajowa rozporządza jego przychodami w granicach, zakreślonych corocznym preliminarzem.

Przekroczenia mogą nastąpić tylko w koniecznych wypadkach za pozwoleniem Wydziału krajowego.

Każde przekroczenie należy usprawiedliwić w zamknięciu rachunku.

Art. 38.

Art. 35. ustawy.
Art. 36. ankiety.
Art. 37. kr. Rady szkolnej.

Z dochodów funduszu szkolnego krajowego opędzane będą także wydatki na szkoły ludowe, które według niniejszej ustawy nie są nałożone na fundusze szkolne miejscowe lub okręgowe.

Do tych należą :

- a) dodatki do płacy przyznawane co lat pięć nauczycielom szkół ludowych ;
- b) zasiłki, udzielane funduszowi emerytalnemu ;
- c) zasiłki, udzielane funduszom szkolnym okręgowym ;
- d) potrzeby szkół ludowych w kraju ogólnej natury.

Art. 39.

Art. 36. ustawy.
Art. 37. ankiety.
Art. 38. kr. Rady szkolnej.

Fundusz szkolny krajowy będzie wypłacać szkolnemu funduszowi emerytalnemu roczny zasiłek w kwocie równającej się przynajmniej wydatkowi, jaki w latach 1871, 1872 i 1873 ponosił przeciętnie fundusz szkół normalnych na cele tego rodzaju.

Art. 40.

Art. 37. ustawy.
Art. 38. ankiety.
Art. 39. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna krajowa użyje corocznie sumy stosownej z funduszu szkolnego krajowego na ogólne potrzeby szkolnictwa ludowego, jakoto: na zakupno książek, przyborów i okazów szkolnych, na nadzwyczajne nagrody, remuneracye i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli wysłanych w celach naukowych zagranicę, na wynagradzanie wędrownych nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa i t. p., na krajowe konferencye nauczycielskie i t. p.

Art. 41.

Art. 38. ustawy.
Art. 39. ankiety.
Art. 40. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna krajowa, uwzględnivszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych, udziela im stosownego zasiłku w razach ustawą wskazanych.

Celem uzyskania takiego zasiłku winna każda z Rad szkolnych okręgowych ułożyć wczesnie preliminarz roczny swych przychodów i wydatków i przesłać go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia. Bliższe szczegóły wskaże instrukcyja Rady szkolnej krajowej.

W przypadkach szczególniej na uwzględnianie zasługujących może Rada szkolna krajowa udzielać nadzwyczajnych zapomóg funduszom szkolnym miejscowym z funduszu szkolnego krajowego.

Tytuł III.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 42.

Art. 40. ustawy.
Art. 40. ankiety.
Art. 41. kr. Rady szkolnej.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegającym siódmym, a ustaje z upływającym trzynastym rokiem życia.

Wszystkie dzieci, będące w tym wieku, winny uczęszczać do publicznej szkoły ludowej.

Stale uwolnione są dzieci, które:

- a) albo uczęszcaają do szkół wyższych ;
- b) albo z powodu ułomności bądź cielesnych, bądź też umysłowych nie mogą korzystać z nauki udzielanej w szkole publicznej ;
- c) albo wykażą, iż pobierają naukę stosowną w domu, lub w jakim zakładzie prywatnym.

Warunki czasowego uwolnienia dzieci od uczęszczania do szkoły określi bliżej regulamin dla szkół ludowych.

Art. 43.

Art. 41. ankiety.
Art. 42. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna miejscowa uwalnia dzieci, należące do jednej z wymienionych powyżej kategorii od obowiązku uczęszczania do szkoły, a jeśliby zachodziła w tej mierze jaka wątpliwość, winna rzecz sprawdzić i w razie przekonania się o nieprawdziwości podanych okoliczności postąpić według przepisów zawartych w art. 48 niniejszej ustawy.

Za nieprawne uwalnianie dzieci od uczęszczania do szkoły odpowiadają członkowie Rady szkolnej miejscowej tak samo, jak w ogóle za zaniedbywanie obowiązków swoich.

Art. 44.

Art. 41. ustawy (1. ustęp).
Art. 42. ankiety.
Art. 43. kr. Rady szkolnej.

Jeżeli uczeń z upływem trzynastego roku życia nie wykaże dostatecznego postępu w przepisanej dla szkół ludowych nauce, natenczas obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej przedłuża się aż do dwóch lat dalszych najwyżej.

Art. 45.

Art. 41. ustawy (2. ustęp).
Art. 43. ankiety.
Art. 44. kr. Rady szkolnej.

Po ukończeniu szkoły ludowej powinien każdy uczeń (uczennica) pobierać w niej przez trzy lata naukę uzupełniającą. — Od obowiązku uczęszczania na naukę uzupełniającą uwolnione są dzieci, przy których zachodzą wymienione w art. 42 pod a) powody stałego uwolnienia od uczęszczania do szkoły.

Art. 46.

Art. 42. ustawy.
Art. 44. ankiety.
Art. 45. kr. Rady szkolnej.

Co rocznie przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządzi Rada szkolna miejscowa przy pomocy zwierzchności gminnych i urzędów metrykalnych spis dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły według postanowień art. 42. i 44. a w obrębie szkolnym zamieszkałych, a to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania albo obrządku i zestawí w tym spisie osobno dzieci uwolnione od uczęszczania do publicznej szkoły ludowej, bądź stale, bądź czasowo.

Również sporządzi Rada szkolna miejscowa taki sam spis uczniów (uczennic), obowiązanych do uczęszczania na naukę uzupełniającą w myśl art. 45. i wręczy po jednym egzemplarzu obu spisów nauczycielowi, zawiadującemu szkołą.

Jeżeli w ciągu roku szkolnego dziecko zmieni miejsce pobytu, ma być wpisane do spisu obowiązanych do nauki szkolnej w tej gminie, w której zamieszkało.

Art. 47.

Art. 44. ustawy.
Art. 45. ankiety.
Art. 46. kr. Rady szkolnej.

Nauczyciel zawiadujący szkołą winien czuwać, aby dzieci, obowiązane do pobierania nauki szkolnej, rzeczywiście uczęszczały do szkoły. Z upływem pierwszego tygodnia po rozpoczęciu roku szkolnego wykaże Radzie szkolnej miejscowej dzieci objęte spisami (art. 46.), które nie wstąpiły jeszcze do szkoły, a to celem upomnienia rodziców, ich zastępców i opiekunów ze strony Rady szkolnej miejscowej, następnie zaś przedkładać będzie z końcem każdego miesiąca Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci zaniedbujących szkołę.

Art. 48.

Art. 43. ustawy.
Art. 46. ankiety.
Art. 47. kr. Rady szkolnej.

Rada szkolna miejscowa karać będzie rodziców, opiekunów lub ich zastępców za nieposyłanie do szkoły dzieci obowiązanych uczęszczać do niej (art. 42, 44. i 45.):

- a) kto ukrywa dziecko przed spisem art. 45. lub poda okoliczności nieprawdziwe, aby uwolnić je od uczęszczania do szkoły, karany będzie grzywną od 1—10 zł., albo aresztem od 1—3 dni;
- b) kto nie odda dziecko do szkoły w trzy dni po udzielonem mu w art. 46. upomnieniu, karany będzie grzywną od 1—10 zł. lub aresztem od 1—3 dni, w razie zaś dalszego oporu grzywnami aż do 50 zł. lub aresztem do dni 14.

W wypadkach przewidzianych w §§. 176 i 177 ustawy cywilnej, należy uczynić doniesienie do właściwych sądów;

- c) kto w ciągu roku szkolnego, bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły i z tego powodu upomniany został przez Radę szkolną miejscową, karany będzie za każdą następną, nieusprawiedliwioną przerwę w uczęszczaniu dziecka do szkoły, grzywnami od 50 ct. do 5 zł., albo aresztem od 3—24 godzin, którą to karę podwoić można, jeśli przerwy następują częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Postępowanie karne w powyższych wypadkach ma być przeprowadzone podług rozporządzenia ministeryalnego z 30. Września z 1857. L. 198 Dz. p. p. i Rządu.

Art. 49.

Art. 44. ustawy (ustępy 2, 3, 4).
Art. 47. ankiety.
Art. 48. kr. Rady szkolnej.

Wykonanie kary należy do Zwierzchności gminnej.

Rada szkolna miejscowa przedkłada co trzy miesiące Radzie szkolnej okręgowej wykazy dzieci zaniehbujących szkołę, udzielone jej w myśl art. 47. przez nauczyciela, dalej wykaz kar nałożonych, w końcu wykaz kar przez Zwierzchność gminną wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te wykazy i w razie gdyby zwierzchności gminne zaniehbowały swe obowiązki, zarządza stosowne przeciw nim kroki.

Art. 50.

Art. 46. ustawy.
Art. 48. ankiety.
Art. 49. kr. Rady szkolnej.

Z wejściem niniejszej ustawy w wykonanie, tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze ustawy i przepisy, które z jej postanowieniami nie są zgodne, albo których miejsce ona ma zająć.

Art. 51.

Art. 47. ustawy.
Art. 49. ankiety.
Art. 50. kr. Rady szkolnej.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia. —

II.

Projekt

(Wydziału krajowego)

ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 1.

Art. 1. ustawy.
Art. 1. ankiety.
Art. 1. kr. Rady szkolnej.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa a to:

- a) na podstawie terna przedstawionego przez Radę szkolną okręgową, która je ułoży po wysłuchaniu miejscowej Rady szkolnej;
- b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnione do tego gminy i osoby (Art. 2.)

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Art. 2. ustawy.
Art. 2. ankiety.
Art. 2. kr. Rady szkolnej.

Jeżeli gmina utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, służy jej prawo prezentowania nauczyciela.

Jeżeli gmina z obszarem dworskim, lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, natenczas służy im wspólne prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeliby zgodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgowa przedstawia kandydatów według Art. 1. lit. a.

Dawniejsze prawa prezentowania nauczycieli przyznane na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły, albo też przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostają i nadal w swej mocy.

Art. 3.

Art. 3. ustawy.
Art. 3. ankiety.
Art. 3. kr. Rady szkolnej.

Skoro opróżni się posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs najdalej do dni 14.

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym, a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgowa i to uzna za potrzebne.

W konkursie należy:

a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;

b) oznaczyć do wnoszenia podań termin 6cio tygodniowy licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym;

c) oznajmić, że kandydaci będący już w służbie, mają wnosić podania swoje za pośrednictwem tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Podania spóźnione lub nieopatrzone w potrzebne dowody nie będą uwzględnione.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania.

Jeżeli się znajdują takie pomiędzy niemi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody, lub też pochodzą od kandydatów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podanie takie przedewszystkiem odrzuca.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa listę kompetentów według formularza przepisanego przez Radę szkolną krajową, i przedkłada ją po wysłuchaniu miejscowej Rady szkolnej z propozycją terna, a w wypadkach Art. 2. z prezentą uprawnionych do niej krajowej Radzie szkolnej, załączając podania kompetentów z dokumentami.

Art. 5.

Rada szkolna miejscowa przedłożyć ma opinię, a uprawnieni do prezentowania — prezentę najdalej do czterech tygodni od dnia doręczenia im listy kompetentów — okręgowej Radzie szkolnej, gdyż w przeciwnym razie okręgowa Rada szkolna przedłoży propozycję terna krajowej Radzie szkolnej z pominięciem Rady szkolnej miejscowej, a względnie uprawnionych do prezentowania.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela na podstawie terna a względnie prezenty i wydaje mu patent nominacyjny.

Równocześnie poleci, aby nowo mianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej wedle przepisanej roty, i zarządzi wprowadzenie go do szkoły, tudzież w używanie należytości przywiązanych do posady.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany nie jest odpowiedni, w takim razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się.

Gdy powtórnie, czy to ten sam, czy też inny na tę posadę nieodpowiedni zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa za-

Art. 4. ustawy.

Art. 4. ankiety.

Art. 4. kr. Rady szkolnej.

Art. 5. ustawy.

Art. 5. ankiety.

Art. 5. kr. Rady szkolnej.

Art. 6. ustawy.

Art. 6. ankiety.

Art. 6. kr. Rady szkolnej.

mianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową. Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że terno kandydatów przez Radę szkolną okręgową przedstawione (art. 1. ustęp a.) jest nieodpowiednie, zwróci je Radzie szkolnej okręgowej do przedstawienia innego terna, a ostatecznie zamianować może i z po za terna, jeżeli żadnego z pomiędzy umieszczonych w ternie kandydatów nie uzna za odpowiedniego.

Art. 7.

Art. 7. ustawy.
Art. 7. ankiety.

Jeżeli uprawnieni do prezenty nie oświadczą się w terminie przepisany (Art. 5) może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 8.

Art. 4. ustawy (i ust. ostat.)
Art. 7. kr. Rady szkolnej.

Jeżeli dla braku odpowiedniej liczby kompetentów nie mogłoby być ułożone terno, natenczas uprawnieni do prezentowania, a względnie władze szkolne uczynią wybór do nominacyi i z mniejszej liczby kompetentów.

Art. 9.

Art. 8. ankiety.
Art. 8. kr. Rady szkolnej.

W szkołach o dwóch lub więcej klasach postanawia Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z mianowanych nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły. Kierowników prowizorycznych wyznacza Rada szkolna okręgową.

Art. 10.

Art. 8. ustawy.
Art. 9. ankiety.
Art. 9. kr. Rady szkolnej.

Każde mianowanie nauczyciela, jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza ono przecie możności przenoszenia nauczycieli ze względów służbowych na inne posady, i to tak mianowanych z terna, jak mianowanych na podstawie prezenty.

Nauczyciela przeniesionego z urzędu lub za karę nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty.

Art. 11.

Art. 10. ustawy.
Art. 10. ankiety.
Art. 10. kr. Rady szkolnej.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje Rada szkolna okręgową, jeżeli ci, którzy łożą fundusze na ich utrzymanie, nie zastrzegli sobie prawa prezentowania.

Tytuł II.

O placach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 12.

Art. 11. ustawy (z wyjątkiem przedostatniego ustępu).

Art. 11. ankiety.
Art. 11. kr. Rady szkolnej.

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych:

I. klasa we Lwowie i Krakowie	700 zł. w. a.
II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000	600 „ „
III. klasa z ludnością od 6.000 do 10.000	500 „ „
IV. klasa z ludnością od 2.000 do 6.000:	
a) w gminach miejskich	450 „ „
b) w gminach wiejskich	400 „ „
V. klasa z ludnością niżej 2.000	300 „ „

B. w szkołach wydziałowych osobnych i w wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitemi:

I. klasa we Lwowie i Krakowie	900 zł. w. a.
II. klasa w gminach z ludnością ponad 10.000	800 " "
III. klasa z ludnością od 6.000 do 10.000	700 " "
IV. klasa z ludnością niższą niż 6.000	600 " "

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa i rewiduje po ogłoszeniu rezultatów każdorazowego spisu ludności kraju.

Art. 13.

Art. 11. ustawy (ustęp przedostatni).
Art. 12. ankiety.
Art. 12. kr. Rady szkolnej.

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich. W uwzględnieniu szczególnych stosunków pojedynczych miejscowości może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podnieść płace nauczycielskie dla tych miejscowości. Zarządzenia te wchodzi w wykonanie, skoro potrzebne na to fundusze Sejm krajowy uchwali.

Art. 14.

Art. 12. ustawy.
Art. 13. ankiety.
Art. 13. kr. Rady szkolnej.

Oprócz płacy, przyznawać będzie Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienaganej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych. Dodatek ten wynosi dla wszystkich stałych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. i II. — 50 zł., dla nauczycieli w gminach klasy III. — 40 zł., dla nauczycieli w gminach klasy IV. — 30 zł., na koniec dla nauczycieli gmin klasy V. i dla nauczycieli młodszych stale zamianowanych — 25 zł.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873. Dr. ust. kr. l. 251, którzy otrzymali następnie stale posady z płacą wymierzoną według przytoczonej powyżej lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby, lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.

Art. 15.

Art. 13. ustawy.
Art. 14. ankiety.
Art. 14. kr. Rady szkolnej.

Za kierownictwo pobiera Dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w kwocie 200 zł. Dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kierujący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy, takież dodatek w kwocie 100 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnej klasy 50 zł. rocznie. Dodatek ten przy wymiarze emerytury tylko stałych Dyrektorów a względnie stałych nauczycieli kierujących ma być uważany za część ich płacy.

Art. 16.

Art. 14. ustawy.
Art. 15. ankiety.
Art. 15. kr. Rady szkolnej.

W każdej szkole wydziałowej, tudzież w każdej szkole ludowej popolitej o 4 lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania w tej szkole lub łącznie z innymi szkołami ludowymi w tej samej miejscowości, w której ma udzielać naukę religii, przynosi 100.

Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 150 do 300 zł. w. a., a w szkołach popolitych od 100 do 200 zł. w. a. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonych na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. — Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za zwiększoną liczbę godzin nauki osobne wynagrodzenie w stosunku przyznanego stałego wynagrodzenia do zwiększenia wynagrodzenia liczby godzin wymierzone. Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielania nauki religii.

Udzielanie nauki religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki. Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane będzie z tych samych funduszów, z których pokrywa się płacę nauczycieli szkół ludowych. Rada szkolna krajowa po zasięgnięciu zdania władz kościelnych oznacza je w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych bacząc na to, aby dla kilku szkół istniejących w obrębie jednej Rady szkolnej miejscowej ustanowiony był ile możności osobny wspólny katecheta.

Art. 17.

Art. 15. ustawy.
Art. 16. ankiety.
Art. 16. kr. Rady szkolnej.

Płaca młodszego nauczyciela, bądź stałe, bądź tymczasowo umieszczonego, wynosi 60% płacy nauczyciela rzeczywistego szkoły, przy której młodszy ten nauczyciel pełni służbę. W żadnym jednak razie nie może być niższą od 200 zł. Płacę młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą filialną, ustanawia się na 250 zł. w. a. rocznie.

Art. 18.

Art. 16. ustawy.
Art. 17. ankiety.
Art. 17. kr. Rady szkolnej.

Każdemu Dyrektorowi, kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (także młodszemu nauczycielowi) który sam jeden w szkole naucza, należy się stósowne wolne mieszkanie ile możliwości w budynku szkolnym. W braku pomieszkania należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku porozumiewszy się ze stronami do dostarczenia pomieszkania nauczycielowi obowiązany.

Art. 19.

Art. 18. ankiety.
Art. 18. kr. Rady szkolnej.

W razie potrzeby tymczasowego zastępstwa nauczyciela pobiera zastępca odpowiednią płacę młodszego nauczyciela (Art. 17). Zastępca w szkole więcejklasowej będący nauczycielem tej samej szkoły, pobiera za każdą godzinę nauki ponad obowiązkowych 30 godzin tygodniowo $\frac{1}{2}$ % płacy miesięcznej połączonej z posadą, na której przebywa. Zastępcy Dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się nadto na czas

zastępstwa dodatek za kierownictwo, przywiązany do zastępywanej posady, tudzież używanie mieszkania połączonego z tą posadą, jeśli takowe jest opróżnionem.

Art. 20.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeśli nie ma na ten cel specjalnych funduszków.

Art. 21.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada, czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkom szkolnym. Zajmowanie posad organistów, diaków, pisarzy gminnych, pisarstwo pokątne a niemniej udzielanie korepetycyi szkolnych, jest nauczycielom szkół ludowych wzbronione.

Art. 22.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych, wlicza się po strąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela.

Dopóki szacowanie katastralne nie stanie się prawomocnem, ma Rada szkolna okręgowa przy zakładaniu szkół lub przeistaczaniu ich w etatowe obliczać te dochody według orzeczenia znawców.

Art. 23.

Płace i dodatki dyrektorów, jakoteż nauczycieli stale zamianowanych, tudzież emerytury mają być wypłacane z góry.

Tytuł III.

O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby.

Art. 24.

Nauczyciela wykraczającego w czem kolwiek przeciw swym obowiązkom, skarci sam kierownik szkoły ustnie a w ważniejszych wypadkach Rada szkolna okręgowa pismiennie, przyczem należy mu wskazać następstwa, na jakie by się narażał powtórnem przewinieniem. Rada zaś szkolna krajowa karze nauczycieli według okoliczności w drodze dyscyplinarnej.

Art. 25.

Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę;
- c) przymusowe przeniesienie w czasowy lub stały stan spoczynku;
- d) utrata posady z prawem ubiegania się o inną posadę;
- e) wydalenie ze służby.

Art. 26.

Naganę należy udzielić na piśmie z zagrożeniem użycia surowszych środków w razie ponownej przewiny. Każda ndzielona nagana odracza termin przyznania dodatku pięcioletniego o trzy lata od dnia udzielenia

Art. 17. ustawy.
Art. 19. ankiety.
Art. 19. kr. Rady szkolnej.

Art. 18. ustawy.
Art. 20. ankiety.
Art. 20. kr. Rady szkolnej.

Art. 19. ustawy.
Art. 21. ankiety.
Art. 21. kr. Rady szkolnej.

Art. 20. ustawy.
Art. 22. ankiety.
Art. 22. kr. Rady szkolnej.

Art. 22. ustawy.
Art. 23. ankiety.
Art. 23. kr. Rady szkolnej.

Art. 23. ustawy.
Art. 24. ankiety.
Art. 24. kr. Rady szkolnej.

Art. 24. ustawy.
Art. 25. ankiety.
Art. 25. kr. Rady szkolnej.

nagany. Po upływie trzech lat dobrego zachowania się nauczyciela traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 27.

Art. 25. i 26. ustawy.
Art. 26. ankiety.
Art. 26. kr. Rady szkolnej.

W razie odjęcia kierownictwa lub przeniesienia za karę na inną posadę należy oznaczyć w orzeczeniu stopień jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono.

Art. 28.

Art. 27. ustawy.
Art. 27. ankiety.
Art. 27. kr. Rady szkolnej.

Zanim zapadnie orzeczenie w sprawie dyscyplinarnej, należy zbadać dokładnie istotę czynu. Uczyni to Rada szkolna okręgowa z własnej inicjatywy lub z polecenia Rady szkolnej krajowej, albo też komisya śledcza wydelegowana przez tę ostatnią. Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu i usprawiedliwienie się jego zapisać do protokołu lub gdyby je wniósł na piśmie załączyć do aktów.

Jeśli usprawiedliwienie to będzie uznane dostatecznym, należy uwiadomić go na piśmie, że jest niewinnym zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 29.

Art. 28. ustawy.
Art. 28. ankiety.
Art. 28. kr. Rady szkolnej.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych lub tymczasowych, jakoteż stałych nauczycieli, tudzież o wydaleniu ze służby w każdym razie orzeka ostatecznie Rada szkolna krajowa.

Sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych lub zastępców nauczycieli należą do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 30.

Art. 29. ustawy.
Art. 29. ankiety.
Art. 29. kr. Rady szkolnej.

Nauczyciel dopuszczający się czynów, wywołujących publiczne zgorzsenie może być wydalony ze służby, chociaż poprzednio dyscyplinarnie nie był karany.

Na wydalenie ze służby w innych wypadkach skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania, dopuścił się ponownie opieszałości, lub innych wykroczeń w służbie.

Art. 31.

Art. 30. ustawy.
Art. 30. ankiety.
Art. 30. kr. Rady szkolnej.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej, wydalą Rada szkolna krajowa ze służby bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 32.

Art. 31. ustawy.
Art. 31. ankiety.
Art. 31. kr. Rady szkolnej.

Jeżeli przeciw nauczycielowi wytoczone zostanie śledztwo o zbrodnię, lub przestępstwo hańbiące, odejmie mu Rada szkolna krajowa na czas śledztwa urządowanie i płacę.

To samo może Rada szkolna krajowa zarządzić w razie śledztwa dyscyplinarnego, jeśli wymagała tego powaga stanu nauczycielskiego, lub dobro szkoły.

Art. 33.

Art. 32. ustawy.
Art. 32. ankiety.
Art. 32. kr. Rady szkolnej.

W ciągu takiego odjęcia urządowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby.

Uniewinnionemu zwrócić należy całą niewypłaconą należność.

Art. 34.

Art. 33. ustawy.
Art. 33. ankiety.
Art. 33. kr. Rady szkolnej.

O każdym wydaleni z służby należy donieść Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz iunych krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Art. 34. ankiety.

Art. 35.

Wszystkie postanowienia poprzedzających artykułów tej ustawy dotyczą w równej mierze także i nauczycielek.

Tytuł IV.

O przenoszeniu nauczycieli w stan spoczynku i zaopatrywaniu wdów i sierot po nauczycielach.

Art. 36.

Art. 34. ustawy.
Art. 35. ankiety.
Art. 34. kr. Rady szkolnej.

Nauczyciela, który dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków, przenosi Rada szkolna krajowa w stan spoczynku, co w szczególności z urzędu nastąpi w przydadkach w Art. 25. lit. c. przewidzianych.

Art. 37.

Art. 35. ustawy (ustęp 1szy).
Art. 36. ankiety.
Art. 35. kr. Rady szkolnej.

Po 40-letniej służbie, nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady, lub samowolne jej opuszczenie, utrata posady, lub wydalenie ze służby (Art. 25. lit. d. e.) pozbawia prawa do emerytury, jakoteż do odprawy. Jak długo trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 38.

Art. 35. ustawy (ustęp 2gi)
Art. 37. ankiety.
Art. 36. kr. Rady szkolnej.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez starszą nauczycielkę lub nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela nie mającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby bez takiego przyzwolenia zawarte, będą uważane za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Art. 39.

Art. 36. ustawy.
Art. 38. ankiety.
Art. 37. kr. Rady szkolnej.

Tylko z końcem kursu, lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady, albo przejść w stan spoczynku.

Rada szkolna krajowa w poszczególnych wypadkach może pozwolić na wyjątek od tego postanowienia.

Równocześnie ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków niezembranych z pól i ogrodów należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela (Art. 48).

Art. 40.

Art. 37. ustawy.
Art. 39. ankiety.
Art. 38. kr. Rady szkolnej.

Stale umieszczeni nauczyciele i nauczycielki wszelkich kategorii mają prawo do emerytury, a wdowy i sieroty po nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 41.

Art. 38. ustawy.
Art. 40. ankiety.
Art. 39. kr. Rady szkolnej.

Wymiar emerytury zależy od wysokości płacy i od lat służby. Co do pierwszej będzie podstawą płaca ze wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, jakoteż dodatkami za kierownictwo (Art. 15), które nauczyciel

pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata, spędzone przy szkołach etatowych począwszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania.

Przerwa w służbie zasła bez winy nauczyciela nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 42.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, niema prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznacza, a która nie może przekraczać półtorarocznej należitości, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ część, a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należitości, obliczonej jak wyżej.

Art. 43.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe.

W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchylona, powinien ten którego to dotyczy na wezwanie Rady szkolnej krajowej albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, albo też musi rzec się emerytury.

Art. 44.

Nauczyciel, któryby po otrzymanej odprawie powrócił do służby przed upływem półtora roku, winien będzie zwrócić taką część odprawy, jakaby przypadająca na resztę tego czasu.

Art. 45.

Wdowy i sieroty po stałych nauczycielach wszelkich kategorii mają tylko wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury. — Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część należitości męża, obliczonej podług Art. 42. — Taka sama część należy się sierotom po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat 10ciu.

Art. 46.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10 albo więcej należy się roczne zaopatrzenie wynoszące $\frac{1}{3}$ część ostatniej jego płacy rocznej, o ile ona miała się liczyć przy wymiarze emerytury.

Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub jeśli z winy żony nastąpiła separacja sądowa od stołu i łoża lub rozwód, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia. — W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzedz zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

Art. 47.

Sieroty po nauczycielu, mającym prawo do emerytury, które nie skończyły jeszcze lat 20 i nie mają innego utrzymania, pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru Art. 42.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do dzieci pozostałych z małżeństwa nauczycielki, mającej prawo do emerytury lub odprawy.

Art. 39. ustawy.
Art. 41. ankiety.
Art. 40. kr. Rady szkolnej.

Art. 40. ustawy.
Art. 42. ankiety.
Art. 41. kr. Rady szkolnej.

Art. 42. kr. Rady szkolnej.

Art. 41. ustawy.
Art. 43. ankiety.
Art. 43. kr. Rady szkolnej.

Art. 42. ustawy.
Art. 44. ankiety.
Art. 44. kr. Rady szkolnej.

Art. 44. ustawy.
Art. 45. ankiety.
Art. 45. kr. Rady szkolnej.

Art. 48.

Wdowa i sieroty po nauczycielu, zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego lub dostają kwartalną ratę pobieranego przezeń wynagrodzenia za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. Czerwca a 31. Października. W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 46. ustawy.
Art. 46. ankiety.
Art. 46. kr. Rady szkolnej.

Art. 49.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela wraz z dodatkami pięcioletnimi nie przenosi 600 zł. w. a. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu, należy się wdowie, a w braku tejże dzieciom $\frac{1}{4}$ część płacy jako kwartał pozgonny.

Z kwartału pozgonnego Rada szkolna okręgowa zwróci jednak przedewszystkiem koszta choroby i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Art. 47. ustawy.
Art. 47. ankiety.
Art. 47. kr. Rady szkolnej.

Art. 50.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dawniejszych szkół w etatowe utracą swe posady, mają prawo do emerytury z funduszu szkolnego krajowego pod tymi samymi warunkami, jak nauczyciele na etat przeniesieni, z tą różnicą, że za podstawę wymiaru służyć ma płaca, którą pobierali w ostatnim roku jako stale umieszczeni nauczyciele.

Ich wdowy i sieroty pobierać będą także jedynie zapomogi, jaki im się należą według ustaw lub przepisów dawniej obowiązujących.

Art. 48. ustawy.
Art. 48. ankiety.
Art. 48. kr. Rady szkolnej.

Art. 51.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierot z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę, równającą się 2 procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie lata poprzedniej służby nauczycielskiej.

Splata tej kwoty uiszczona być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 49. ustawy.
Art. 49. ankiety.
Art. 49. kr. Rady szkolnej.

Art. 52.

Dla pokrycia wydatków, wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody z majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datok z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle (Art. 48, 49), albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela ludowego;
- e) spłaty kwot dwuprocentowych powyżej oznaczonych w Art. 51.

Art. 50. ustawy.
Art. 50. ankiety.
Art. 50. kr. Rady szkolnej.

f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu też 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy;

g) dodatek z funduszu krajowego o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40-letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat pod lit. f) wymienionych.

Art. 53.

Jeżeli nauczyciel przed ukończeniem dziesięciu lat służby, do emerytury dającej prawo, umrze albo też odprawiony zostanie, należy jemu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiszczył.

Art. 54.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należności funduszywych i o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego, i ogłaszać co rok zamknięcie rachunków.

Art. 55.

Miasta rządzące się własnym statutem mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny, mają jednakże przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jakoteż zaopatrzeń pozostałych po nich wdów i sierot postępować w myśl artykułów powyższych. W takim razie wpływy w Art. 52 od c do f. wymienione, mają się wnosić do ich własnej kasy.

Art. 56.

Dochody funduszu emerytalnego należy przedewszystkiem obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany, resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 57.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotów objętych tą ustawą.

Art. 58.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Art. 51. ustawy.
Art. 51. ankiety.
Art. 51. kr. Rady szkolnej.

Art. 52. ustawy.
Art. 52. ankiety.
Art. 52. kr. Rady szkolnej.

Art. 53. ustawy.
Art. 53. ankiety.
Art. 53. kr. Rady szkolnej.

Art. 54. ustawy.
Art. 54. ankiety.
Art. 54. kr. Rady szkolnej.

Art. 55. ustawy.
Art. 55. ankiety.
Art. 55. kr. Rady szkolnej.

Art. 56. ustawy.
Art. 56. ankiety.
Art. 56. kr. Rady szkolnej.

III.

Projekt

(Wydziału krajowego)

ustawy o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych
dla szkół ludowych.

Tytuł I.

Rada szkolna miejscowa.

Art. 1.

§. 1. ustawy.
§. 1. ankiety.
§. 1. kraj. Rady szkolnej.

Publiczne szkoły ludowe zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

Art. 2.

§. 2. ustawy.
§. 2. ankiety.
§. 2. kraj. Rady szkolnej.

Nadzór nad szkołami jednej miejscowości wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa. Na wniosek Rady szkolnej okręgowej może Rada szkolna krajowa dla szkół kilku gmin utworzyć jedną Radę szkolną miejscową.

Art. 3.

§. 3. ustawy.
§. 3. ankiety.
§. 3. kraj. Rady szkolnej.

Rada szkolna miejscowa składa się z Reprezentantów kościoła, szkoły i gminy.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela i każdy właściciel obszaru dworskiego, jeśli przynajmniej w jednej dziesiątej części przyczynia się do corocznych zwyczajnych wydatków na utrzymanie szkoły i nauczyciela, mają prawo wstąpić jako członkowie do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania (czy to osobiście, czy przez swych zastępców).

Art. 4.

§. 4. ustawy.
§. 4. ankiety.
§. 4. kraj. Rady szkolnej.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są duszpasterze młodzieży szkolnej. Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelickiej, wstępuje do Rady szkolnej miejscowej Reprezentant, wyznaczony przez Zwierzchność wyznaniową.

Art. 5.

§. 5. ustawy.
§. 5. ankiety.
§. 5. kraj. Rady szkolnej.

Reprezentantem szkoły w Radzie szkolnej miejscowej jest jej nauczyciel kierujący.

W razie gdy jednej Radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jedną z tych szkół, którego okręgowa Rada szkolna w każdym poszczególnym przypadku do tego przeznaczy.

Nauczyciele kierujący innych szkół biorą udział w obradach tyczących się ich szkół, wszakże tylko z głosem doradczym.

Art. 6.

§. 6. ustawy (1. i 2. ustęp).
§. 6. ankiety.
§. 6. kraj. Rady szkolnej.

Rada gminna wybiera najmniej dwóch, a najwięcej pięciu reprezentantów do Rady szkolnej miejscowej, tudzież dwóch zastępców.

Ilość tych reprezentantów oznaczy Rada szkolna okręgowa.

Jeżeli do obrębu jednej szkoły wcielono w całości lub częściowo więcej gmin, albo jeżeli dla szkół kilku gmin utworzoną będzie wspólna Rada szkolna miejscowa, wówczas zasiada w Radzie szkolnej miejscowej najmniej 4 a najwięcej 7 reprezentantów gmin, tudzież trzech zastępców, wszakże tak, aby każda z tych gmin mogła mieć swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej.

Wybór reprezentantów gmin, tudzież zastępców będzie w tym wypadku dokonany na zgromadzeniu Rad gminnych wszystkich tych gmin.

Zgromadzenie takie zwołuje Rada szkolna okręgowa. Odbywa się ono w gminie, którą Rada szkolna okręgowa oznaczy i pod przewodnictwem naczelnika tejże gminy.

Co do innych członków Rad szkolnych miejscowych, obejmujących kilka gmin, obowiązują przepisy art. 3., 4. i 5.

Art. 7.

§. 6. ustawy (3. ustęp).
§. 7. ankiety.
§. 7. kraj. Rady szkolnej.

Do ważności wyborów według art. 6. dokonanych, potrzebną jest absolutna większość. Reprezentanci gmin w Radzie szkolnej miejscowej urzędują przez lat 6. Wszakże po pierwszych 3 latach występuje losowo oznaczona połowa reprezentantów gmin, następnie zaś występują co 3 lata ci, którzy przez 6 lat bez ponownego wyboru w Radzie szkolnej miejscowej zasiadali.

Jeżeli liczba członków Rady szkolnej miejscowej jest nieparzystą, liczba ustępujących za pierwszym razem zwiększa się o jednego nad połowę. Ustępujący może być ponownie wybrany.

Art. 8.

§. 7. ustawy.
§. 8. ankiety.
§. 8. kraj. Rady szkolnej.

Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacji jednej z gmin, które mają być zastąpione w Radzie szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą ustąpienie z Rady szkolnej miejscowej.

Od przyjęcia obowiązku reprezentanta gminy w Radzie szkolnej miejscowej, ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna toż samo prawo co do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez przeciąg ostatnich 6 lat zasiadał w Radzie szkolnej miejscowej.

Za nieusprawiedliwione odmówienie przyjęcia dokonanego jej wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20 — 100 zł., które mają być użyte na cele szkolne.

Art. 9.

Rada szkolna miejscowa ma czuwać nad ekonomicznym stanem szkoły, tudzież nad ścisłym wykonywaniem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności zaś winna Rada szkolna miejscowa:

1. uchwalać roczny preliminarz dochodów i wydatków funduszu miejscowego szkolnego i z rozkładem na kontrybuentów przedkładać go Radzie szkolnej okręgowej;

2. czuwać nad regularnem uiszczaniem zobowiązań w naturze na rzecz szkoły i nauczyciela, należących się od stron konkurujących;

3. starać się o to, aby wszelkie bieżące potrzeby szkoły w należytem czasie i w odpowiedni sposób były zaspokojone, asygnować i uskutecznić wydatki na ten cel na podstawie zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza — i z wydatków tych zdawać liczbę Radzie szkolnej okręgowej;

4. czuwać nad utrzymaniem w należytem stanie budynku szkolnego, wraz z gruntami, ogrodem, pasieką i miejscem ćwiczeń gimnastycznych i utrzymywać inwentarz wartości szkolnej;

5. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o zakupno i utrzymanie w należytem stanie sprzętów szkolnych i innych przyborów naukowych, o ile od Rady szkolnej okręgowej do tego upoważniona będzie;

6. czuwać nad wykonaniem obowiązujących przepisów co do uczęszczania dzieci do szkoły;

7. czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanych godzinach, nad prowadzeniem się nauczyciela, nad szkolną karnością, zachowaniem się młodzieży i nad tem wszystkim, co na wychowanie młodzieży wpływ wywiera;

8. wspierać nauczycieli w ich urzędowem działaniu, godzić spory nauczycieli, bądź pomiędzy nimi samymi, bądź też pomiędzy nimi a gminą, lub jej członkami, o ile sprawy te wynikają ze stosunków szkolnych, popierać interesa i powagę szkoły w obec gminy i rodziców;

9. podawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacji gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe w sprawach szkolnych przedstawiać ma prawo;

10. zawiadamiać Radę szkolną okręgową o każdym opróżnieniu posady nauczycielskiej, tudzież o każdym opróżnieniu miejsca w Radzie szkolnej miejscowej.

Art. 10.

Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły wzorowe, połączone z seminaryami nauczycielskimi; tam tylko gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminy, ma nad nimi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w art. 9. ustęp 1—5.

§. 9. ustawy.

§. 9. ankiety.

§. 9. kraj. Rady szkolnej.

§. 10. ustawy.

§. 10. ankiety.

§. 10. kraj. Rady szkolnej.

Art. 11.

§. 11. ustawy.
§. 11. ankiety.
§. 11. kraj. Rady szkolnej.

Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej i jego zastępcę mianuje Rada szkolna okręgowa z pomiędzy członków Rady szkolnej miejscowej na przeciąg 3 lat. — Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Przewodniczącym i zastępcą nie może być żaden z nauczycieli szkoły lub szkół Radzie szkolnej miejscowej podległych.

Art. 12.

§. 12. ustawy.
§. 12. ankiety.
§. 12. kraj. Rady szkolnej.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej miejscowej odbywają się przynajmniej raz na dwa miesiące.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie ilekroć to uzna za potrzebne — winien zaś to uczynić najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

Art. 13.

§. 13. ustawy.
§. 13. ankiety.
§. 13. kraj. Rady szkolnej.

Do ważności uchwał Rady szkolnej miejscowej potrzeba obecności więcej niż połowy członków Rady szkolnej miejscowej i absolutnej większości głosów.

Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo zawiesić wykonanie uchwał sprzeciwiających się ustawom, albo interesom szkoły i winien w takich wypadkach przedstawić sprawę Radzie szkolnej okręgowej do rozstrzygnięcia.

Zażalenia przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej można wnosić do Rady szkolnej okręgowej na ręce przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej najpóźniej do 14 dni.

Zażalenia takie mają moc odraczającą o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie narazi szkoły na niepowetowaną szkodę.

Art. 14.

§. 14. ustawy.
§. 14. ankiety.
§. 14. kraj. Rady szkolnej.

Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi interesu jego własnego lub jego krewnych lub powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

Art. 15.

§. 15. ustawy.
§. 15. ankiety.
§. 15. kraj. Rady szkolnej.

W sprawach tak nagłych, że wszelka zwłoka byłaby połączoną ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie, jeżeli bezzwłocznie zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwym. Winien jednak na najbliższym posiedzeniu Rady szkolnej miejscowej zasięgnąć jej zatwierdzenia.

Art. 16.

§. 16. ustawy.
§. 16. ankiety.
§. 16. kraj. Rady szkolnej.

Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma obowiązek od czasu do czasu zwiedzać szkołę, aby się o jej stanie przekonać, w szkołach zaś mających więcej niż jednego nauczyciela, ma on prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

Co do dydaktycznie pedagogicznego kierunku służy mu tylko prawo przedkładania swych uwag Radzie szkolnej okręgowej. Inni członkowie Rady szkolnej miejscowej mogą odwiedzać szkołę i uwagi swe czynić przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej, lub wnieść je na jej posiedzenia.

Art. 17.

§. 17. ustawy.
§. 17. ankiety.
§. 17. kraj. Rady szkolnej.

Przewodniczący i członkowie Rady szkolnej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Połączone z niem wydatki zwrócone im będą z funduszu szkolnego miejscowego, który opędza także niezbędne koszta kancelaryjne.

Art. 18.

§. 18. ustawy.
§. 18. ankiety.
§. 18. kraj. Rady szkolnej.

Nadzorowanie nauki religii w szkole udzielanej należy do duszpasterzy wchodzących w skład Rady szkolnej miejscowej, nie uwłączając postanowieniom §. 28. ustawy państwowej z 25. Maja 1868 Dz. u. p. N. 48.

Art. 19.

§. 19. ustawy.
§. 19. ankiety.
§. 19. kraj. Rady szkolnej.

Na przewodniczącego lub członka Rady szkolnej miejscowej, który stale zaniedbuje swe obowiązki, może Rada szkolna okręgowa nakładać grzywny od 20 do 100 zł., przewodniczącego zaś może w razie potrzeby usunąć z przewodnictwa, a innego w jego miejsce zamianować.

Jeżeliby w skutek zaniedbywania przez Radę szkolną miejscową obowiązków w myśl ustawy na niej ciężących wyniknąć mogła dla szkoły niepowetowana szkoda, wówczas Rada szkolna okręgowa w zastępstwie Rady szkolnej miejscowej zarządzi co potrzeba, wynikłe zaś z tego wydatki ściągnie od członków Rady szkolnej miejscowej winnych zaniedbania. W razie gdyby te środki okazały się bezskutecznymi, Rada szkolna krajowa na wniosek okręgowej rozwiąże Radę szkolną miejscową, a Rada szkolna okręgowa zarządzi prowizorycznie potrzebne środki na koszt winnych.

Najpóźniej jednak w 3 miesiące po rozwiązaniu, rozpisze Rada szkolna okręgowa ponowny wybór członków Rady szkolnej miejscowej.

Tytuł II.

Rada szkolna okręgowa.

Art. 20.

§. 20. ustawy.
§. 20. ankiety.
§. 20. kraj. Rady szkolnej.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowymi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

Art. 21.

§. 21. ustawy.
§. 21. ankiety.
§. 21. kraj. Rady szkolnej.

Kraj dzieli się na trzydzieści siedm następujących okręgów szkolnych: —

1. Okręg szkolny miasta Lwowa,
2. " " " Krakowa,
3. " " " Krakowski (pow. pol. Kraków, Chrzanów, Wieliczka),
4. " " " Wadowicki (pow. pol. Wadowice, Biała, Żywiec),

5. Okręg szkolny Myślenicki (pow. pol. Myślenice, Nowy Targ),
6. " " Nowosądecki (pow. pol. Nowy Sącz, Limanowa),
7. " " Gorlicki (pow. pol. Gorlice, Grybów),
8. " " Bocheński (pow. pol. Bochnia, Brzesko),
9. " " Tarnowski (pow. pol. Tarnów, Dąbrowa),
10. " " Pilzneński (pow. pol. Pilzno, Ropczyce),
11. " " Jasielski (pow. pol. Jasło, Krosno),
12. " " Mielecki (pow. pol. Mielec, Tarnobrzeg),
13. " " Rzeszowski (pow. pol. Rzeszów, Łańcut),
14. " " Kolbuszowski (pow. pol. Kolbuszowa, Nisko),
15. " " Sanocki (pow. pol. Sanok, Brzozów, Lisko),
16. " " Przemyski (pow. pol. Przemyśl, Dobromil),
17. " " Jarosławski (pow. pol. Jarosław, Cieszanów),
18. " " Jaworowski (pow. pol. Jaworów, Mościska),
19. " " Samborski (pow. pol. Sambor, Stare Miasto),
20. " " Drohobycki (pow. pol. Drohobycz, Turka),
21. " " Stryjski (pow. pol. Stryj, Żydaczów),
22. " " Kałuski (pow. pol. Kałusz, Dolina),
23. " " Grodecki (pow. pol. Gródek, Rudki),
24. " " Lwowski (pow. pol. Lwów, Bóbrka),
25. " " Sokalski (pow. pol. Sokal, Kamionka Strumiłowa),
26. " " Żółkiewski (pow. pol. Żółkiew, Rawa),
27. " " Złoczowski (pow. pol. Złoczów, Brody),
28. " " Brzeżański (pow. pol. Brzeżany, Podhajce),
29. " " Rohatyński (pow. pol. Rohatyn, Przemyślany),
30. " " Tarnopolski (pow. pol. Tarnopol, Skałat, Zbaraż),
31. " " Trembowelski (pow. pol. Trembowla, Husiatyn),
32. " " Zaleszczycki (pow. pol. Zaleszczyki, Borszczów),
33. " " Czortkowski (pow. pol. Czortków, Buczacz),
34. " " Śniatyński (pow. pol. Śniatyn, Horodenka),
35. " " Kołomyjski (pow. pol. Kołomyja, Kosów),
36. " " Nadwórniański (pow. pol. Nadwórna, Bohorodczany),
37. " " Stanisławowski (pow. pol. Stanisławów, Tłumacz).

Siedziba każdej Rady szkolnej okręgowej jest w tem mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Art. 22.

W skład Rady okręgowej wchodzi:

- a) naczelnik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest ową siedzibą Rady szkolnej okręgowej — jako przewodniczący;
- b) jeden duchowny z każdego wyznania i obrządku, liczącego w okręgu więcej niż 2.000 dusz. Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. Reprezentanta religii izraelskiej wybierają Zwierzchności izraelskich gmin wyznaniowych w okręgu;
- c) trzech reprezentanci zawodu nauczycielskiego, z których jednego wybiera konferencya okręgowa nauczycielska ze swego grona, drugiego mianuje Rada szkolna krajowa na podstawie przedłożonego

§. 22. ustawy.
§. 22. ankiety.
§. 22. kraj. Rady szkolnej.

sobie przez Radę szkolną okręgową terną, trzecim zaś jest Dyrektor seminaryum nauczycielskiego, gdzie zaś taki Zakład nie istnieje, Dyrektor jednej ze szkół średnich w okręgu szkolnym znajdujących się, a w braku takiej szkoły nauczyciel kierujący jedną ze szkół pospolitych w okręgu przez Radę szkolną krajową wyznaczony;

- d) delegaci Rad powiatowych okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym Reprezentancie każdej Rady powiatowej i jeden delegat Rady tej gminy, w której Rada okręgowa ma siedzibę;
- e) inspektor szkolny okręgowy a względnie inspektorowie szkolni okręgowi.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa ze swego grona bezwzględną większością głosów.

Art. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego będą obierani na trzy lata. Duchowni (art. 22. b) pozostaną na swoim urzędzie dopóty, dopóki nie zostaną odwołani przez swoich mocodawców.

Art. 24.

Dla miast tworzących osobny okręg szkolny, obowiązują co do składu Rady szkolnej okręgowej następujące wyjątki od przepisów objętych art. 22.

- a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);
- b) każde wyznanie lub obrządek do którego według urzędowego spisu ludności więcej niż 500 wyznawców w mieście należy, ma mieć w Radzie szkolnej okręgowej swego reprezentanta;
- c) zamiast delegatów wymienionych w art. 22. lit. d) wybiera Rada gminna trzech członków do Rady szkolnej okręgowej, czy to z pośród siebie, czy też z pomiędzy innych do Rady gminnej wybieralnych mieszkańców miasta. Utrata wybieralności do Rady gminnej pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnej okręgowej.

Art. 25.

Do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców szkolnego okręgu, do których wyznania żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie należy, wybiera też Rada dla każdego z wyznań osobnego doradcę.

Art. 26.

Wszystkie w art. 22., 24. i 25. wyszczególnione mianowania i wybory potrzebują zatwierdzenia Rady szkolnej krajowej.

Art. 27.

Zakres działania Rady szkolnej okręgowej rozciąga się na wszystkie w okręgu istniejące szkoły ludowe publiczne, z wyjątkiem szkół wzorowych i ogródków Froeblovskich, połączonych z seminaryami nauczycielskimi, dalej na zakłady naukowe prywatne o ile wchodzą w zakres szkół ludowych, bez względu czy są utrzymywane przez osoby prywatne, czy przez korporacje, stowarzyszenia lub gminy wyznaniowe, wreszcie na specjalne szkoły początkowe, ogródki Froeblovskie, ochronki dla dzieci i zakłady wychowawcze dla sierot.

§ 23. ustawy.
§ 23. ankiety.
§ 23. kraj. Rady szkolnej.

§ 24. ustawy.
§ 24. ankiety.
§ 24. kraj. Rady szkolnej.

§ 25. ustawy.
§ 25. ankiety.
§ 25. kraj. Rady szkolnej.

§ 26. ustawy.
§ 26. ankiety.
§ 26. kraj. Rady szkolnej.

§ 27. ustawy (ustęp I.).
§ 27. ankiety.
§ 27. kraj. Rady szkolnej.

Art. 28.

§. 27. ustawy (z wyjątkiem
ustępu I).
§. 28. ankiety.
§. 28. kr. Rady szkolnej.

W szczególności winna Rada szkolna okręgowa :

1. czuwać nad ogłaszaniem i wykonywaniem ustaw szkolnych, tudzież rozporządzeń Rady szkolnej krajowej w sprawach szkolnych;

2. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego;

3. zawiązywać Rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedziby, mianować ich przewodniczących, czuwać nad ich działaniem i w myśl postanowień niniejszej ustawy postępować z Radami szkolnemi miejscowemi, zaniedbującemi swe obowiązki;

4. starać się o zakładanie nowych szkół, o regulację i rozszerzanie już istniejących, oznaczać miejscowości mające należeć do obrębu każdej szkoły ludowej i w tym celu przeprowadzać pertraktacje i czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;

5. na podstawie przeprowadzonej konkurencyjnej rozprawy orzekać w pierwszej instancji o potrzebie wystawienia lub rozszerzenia budynków szkolnych, a względnie o najęciu ubikacyj dla szkół, tudzież o wysokości kosztów budowy lub najmu, następnie kierować wykonaniem tych orzeczeń, czuwać nad utrzymaniem budynków w należytych stanie we względnie technicznym i sanitarnym, nad zaopatrzeniem szkół w potrzebne sprzęty i przybory naukowe;

6. opiekować się funduszami szkolnymi miejscowymi, badać i zatwierdzać ich budżety i rozkładać wydatki pieniężne na obowiązanych, przechowywać papiery wartościowe, będące własnością tych funduszów, sprawdzać rachunki Rad szkolnych miejscowych z czynionych przez nie wydatków, opiekować się i zarządzać fundacyami szkolnemi o ile do tego inne władze według aktów fundacyjnych nie są powołane;

7. zarządzać funduszem szkolnym okręgowym, układać preliminarze jego dochodów i wydatków, przedkładać Radzie szkolnej krajowej jego zamknięcia rachunkowe i czynić wnioski co do zasiłków i zaliczek z funduszu szkolnego krajowego;

8. tymczasowo obsadzać opróżnione posady nauczycielskie, zarządzać zastępstwa, współdziałać w myśl ustawy w stałym obsadzeniu posad, mianować nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycieli robót ręcznych, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski co do wymiaru płac, dodatków za kierownictwo, dodatków pięcioletnich, remuneracyj i płac emerytalnych, i czuwać nad tem, aby nauczyciele regularnie płace swe pobierali;

9. wykonywać władzę dyscyplinarną nad nauczycielami w granicach ustawy, przeprowadzać śledztwa dyscyplinarne przeciwko nauczycielom, jeżeli Rada szkolna krajowa do tego nie wydeleguje osobnej komisji, czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej na podstawie przeprowadzonych śledztw, udzielać urlopy, o ile to nie pociąga za sobą opłacania zastępcy z funduszu szkolnego krajowego;

10. czuwać nad dalszem kształceniem nauczycieli, urządzać konferencye nauczycielskie, w których członkowie Rady szkolnej okręgowej mogą brać udział, starać się o zakładanie i należyte utrzymywanie bibliotek szkolnych i nauczycielskich, — tudzież o urządzenie kursów praktycznych z dziedziny gospodarstwa wiejskiego i przemysłu;

11. czuwać nad wykonaniem przymusu szkolnego, nad regularnem udzielaniem nauki i wykonywaniem dydaktyczno-pedagogicznego nadzoru;

12. oznaczać w porozumieniu z Radą szkolną miejscową czas nauki szkolnej, przestrzegając przepisanej ilości godzin, oraz czas wakacyj z uwzględnieniem miejscowych stosunków;

13. udzielać Radzie szkolnej krajowej opinii we wszystkich sprawach szkolnych i w osobistych sprawach nauczycieli, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski i peryodyczne sprawozdania ze stanu szkół w okręgu i w tym celu utrzymywać należyty przegląd stanu szkół.

Art. 29.

§. 28. ustawy.
§. 29. ankiety.
§. 29. kr. Rady szkolnej.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Przewodniczący może w razie potrzeby zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś to uczynić najpóźniej do 8 dni na wniosek dwóch członków Rady szkolnej okręgowej, albo na wezwanie Rady szkolnej krajowej.

Rada szkolna okręgowa załatwia swe czynności kolegialne, zwłaszcza zaś takie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski.

Bieżące zaś czynności, które należą ściśle do bezpośredniego zarządu, albo są tylko wykonaniem już powziętych uchwał, załatwia Wydział wykonawczy (art. 38).

Rada szkolna okręgowa ułoży regulamin swych czynności i przedłoży go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Art. 30.

§. 29. ustawy.
§. 30. ankiety.
§. 30. kr. Rady szkolnej.

Do ważności uchwał Rady szkolnej okręgowej potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków, tudzież absolutna większość głosów obecnych.

Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo wstrzymać wykonanie uchwały, która według jego zdania sprzeciwia się ustawom; winien jednak bezzwłocznie przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej krajowej.

Żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych i powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

Przeciw uchwałom Rady szkolnej okręgowej odwołać się można do Rady szkolnej krajowej. Zażalenia takie wnosić należy przez Radę szkolną okręgową najpóźniej w przeciągu dni 14 od ogłoszenia uchwały i mają one moc odraczającą, o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie naraża szkoły na niepowetowaną szkodę.

Art. 31.

§. 30. ustawy.
§. 31. ankiety.
§. 31. kr. Rady szkolnej.

W sprawach wymagających pospiechu, których odroczenie byłoby ze szkodą szkoły połączone, może przewodniczący w razie, gdy nie

można bezzwłocznie zwołać posiedzenia Rady szkolnej okręgowej lub Wydziału wykonawczego, wydać bezpośrednio rozporządzenie, chociażby to była sprawa wymagająca kolegialnej uchwały Rady szkolnej okręgowej. Będzie wszakże obowiązany na najbliższym posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej okręgowej. Jest on także obowiązany na każdym posiedzeniu zdać sprawę z wszelkich czynności wydziału wykonawczego.

Art. 32.

§. 31. ustawy.
§. 32. ankiety.
§. 32. kr. Rady szkolnej.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister wyznań i oświaty, na podstawie ternu przez Radę szkolną krajową przedstawionego, osobnego etatowego okręgowego inspektora szkolnego, a w razie potrzeby dwóch lub więcej inspektorów.

Naukę religii nadzoruje władza duchowna.

Art. 33.

§. 32. ustawy.
§. 33. ankiety.
§. 33. kr. Rady szkolnej.

Inspektor okręgowy jest przede wszystkim obowiązany nadzorować szkoły pod względem dydaktyczno-pedagogicznym, w tym celu peryodycznie odbywać częste wizytacje szkół i udzielać ustnie kierownikowi i nauczycielom rad i wskazówek w dydaktycznym i pedagogicznym względzie.

Podczas wizytacji winien inspektor:

1. badać, czy Rada szkolna miejscowa a względnie jej przewodniczący wypełnia należycie swe obowiązki;

2. sprawdzać, czy przestrzegano przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci ze szkoły;

3. przekonywać się o biegłości, pilności i sposobie postępowania nauczyciela w szkole i w obec rodziców, sprawdzać, czy nie ma jakiego niedozwolonego ubocznego zajęcia i czy regularnie otrzymuje wszelkie zapewnione mu dochody;

4. przekonywać się o przestrzeganiu planu nauk, o używanej przez nauczyciela metodzie naukowej, o postępach dzieci w nauce i wychowawczym wpływie szkoły, o panującej w szkole karności, porządku i czystości;

5. sprawdzać stan przyborów naukowych, wewnętrzne urządzenie i ekonomiczne stosunki szkoły.

Usterkom w każdym z tych kierunków dostrzeżonym, winien inspektor o ile możliwości na miejscu zaradzić.

Przy wizytacji prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor okręgowy także uważać na to, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod którymi były założone i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

Inspektor szkolny okręgowy ma także przewodniczyć na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

Art. 34.

§. 33. ustawy.
§. 34. ankiety.
§. 34. kr. Rady szkolnej.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają Radzie szkolnej okręgowej zdawać sprawę z wizytacji szkół i z udzielonych na miejscu wskazówek i poleceń, z dołączeniem swych wniosków. Sprawozdania te mają

być przedkładane Radzie szkolnej krajowej wraz z uchwałami w skutek nich przez Radę szkolną okręgową powziętemi, a ewentualnie z wnioskami do Rady szkolnej krajowej.

Art. 35.

§. 34. ustawy.
§. 35. ankiety.
§. 36. kr. Rady szkolnej.

Doradcy Rady szkolnej okręgowej (art. 25) mają prawo zwiedzać istniejące w okręgu szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania, tudzież być obecnymi przy peryodycznych wizytacjach tych szkół przez inspektorów szkolnych okręgowych, a to w celu przekonania się o stanie nauki religii dotyczącego wyznania. O spostrzeżeniach swych będą donosić Radzie szkolnej okręgowej i czynić potrzebne wnioski. We wszystkich sprawach odnoszących się do nauki religii tych wyznań ma Rada szkolna okręgowa zasięgać zdania doradców, którzy mogą z głosem stanowczym brać udział w obradach Rady szkolnej okręgowej nad temi sprawami.

Art. 36.

§. 35. ustawy.
§. 36. ankiety.
§. 36. kr. Rady szkolnej.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej przydziela poszczególne sprawy jej członkom do referowania.

Polityczna władza powiatowa opędza potrzeby kancelaryjne Rady szkolnej okręgowej, dostarcza jej pomieszczenie i pomocniczych sił kancelaryjnych, tak aby inspektor szkolny okręgowy prócz spraw specjalnie dydaktyczno-pedagogicznych nie był obciążony czynnościami biurowymi i mógł przeważnie czas swój poświęcać wizytowaniu szkół.

W miastach stanowiących osobny okręg szkolny, opędza te potrzeby gmina.

Polityczna władza powiatowa obowiązana jest wykonywać uchwały Rady szkolnej okręgowej bez względu na to, czy Rada szkolna okręgowa znajduje się w jej siedzibie lub nie.

Art. 37.

§. 36. ustawy.
§. 37. ankiety.
§. 37. kr. Rady szkolnej.

Etat i płaca inspektorów szkolnych okręgowych ustanowione będą na właściwej drodze.

Art. 38.

§. 37. ustawy.
§. 38. ankiety.
§. 38. kr. Rady szkolnej.

W imieniu Rady szkolnej okręgowej załatwiać będzie bieżące jej czynności Wydział wykonawczy, do którego należą:

- a) prezes,
- b) jego zastępca,
- c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregobądź z członków Wydziału wykonawczego, o ile nie była spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż Wydziału.

Art. 39.

§. 38. ustawy.
§. 39. ankiety.
§. 39. kr. Rady szkolnej.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej ma prawo zwiedzać szkoły całego okręgu, delegaci Rad powiatowych i Rady gminnej szkoły swego powiatu, a względnie miasta, duchowni zaś członkowie Rady szkolnej okręgowej szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania lub obrządku. Rada szkolna okręgowa ma prawo wydelegować każdego ze swoich członków do nadzwyczajnej wizytacji szkół. Po każdej wizytacji

winni członkowie Rady szkolnej okręgowej zdać jej sprawę ze swych spostrzeżeń, nie mają atoli prawa udzielać swych nrag bezpośrednio nauczycielom.

Art. 40.

§. 39. ustawy.
§. 40. ankiety.
§. 40. kr. Rady szkolnej.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady, tudzież z powodu otrzymanego polecenia wizytacyi szkół.

O zwrocie kosztów i dyetach członków Rady szkolnej okręgowej stanowi ustawa państwowa z dnia 30. marca 1879 dz. p. p. Nr. 19.

Art. 41.

§. 40. ustawy.
§. 41. ankiety.
§. 41. kr. Rady szkolnej.

Wszelkie sprzeczne z tą ustawą przepisy znoszą się.

Art. 42.

§. 42. ankiety.
§. 42. kr. Rady szkolnej.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 37.230/1882.

Kategorie szkół i posad	Ilość nauczycieli	P i a c e				Projektowane płace wynoszą więcej	Ilość posad zestawiono według szczegółowych wykazów na r. 1880.— Gminy zaliczone są do kategorii plac według ludności z r. 1869., bo podział według spisu z r. 1880. nie wszedł dotąd w życie.
		Płace obecne		Płace projektowane			
		wynoszą po	co czyni razem	wynoszą po	co czyni razem		
A. Szkoły pospolite.							
I. Klasa we Lwowie i Krakowie	105	700	37.500	po połowie posad 800 i 900	89.200	+15.700	
II. " " gminy nad 10.000 m.	87	600	52.200	600	52.200	—	
III. " " od 6.000 do 10.000 m.	76	500	38.000	500	38.000	—	
IV. " " od 2.000 — 6.000 miejskie	360	450	162.000	450	162.000	—	
	157	400	62.800	360	56.520	— 6.280	
V. " " niżej 2.000 m. inne	1418	300	425.400	360	510.480	+85.080	
B. Szkoły wydziałowe.							
I. klasa we Lwowie i Krakowie	9	900	8.100	1.000	9.000	+ 1.000	
II. " " gminy nad 10.000 m.		800		800		—	
III. " " od 6.000—10.000 m.		700		700		—	
IV. " " niżej 6.000 m.		600		600		—	
Nauczyciele młodszy zawiadujący szkołami filialnymi	742	200	148.400	360*)	267.120	+118.720	*) w skutek projektowanego zniesienia szkół filialnych.
Inni nauczyciele młodszy w klasie V.	61	200	12.200	250	15.250	+ 3.050	
w klasach II., III. i IV.	154	60% plac. naucz.	40.820	60%	40.820	—	
we Lwowie i Krakowie	91	420	38.220	480	43.680	+ 5.460	
			1.061.640		1.284.270	+222.730	

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem zmian w ustawie z dnia 2. Maja 1873. r. Dz. u. kraj. Nr. 250 o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Wysoki Sejmie!

Dodatki, jakie dotąd przy podatku gruntowym na cele państwowe pobierano, zostały od roku 1882. z t. z. ordynaryum złączone, — pozostały zaś nadal jeszcze przy podatku domowym, zarobkowym i dochodowym.

Niedogodności, jakie wskutek tego wywiązały się przy obliczeniu dodatków na potrzeby kraju, zostały w ten sposób usunięte, iż Wysoki Sejm, uchwalając budżet na r. 1882. postanowił, że dodatki rzeczzone mają być wymierzane w stosunku do całej należitości każdego podatku stałego.

Nie wszędzie jednak mógł być zastosowany powyższy sposób postępowania przy obliczaniu nieeraryalnych dodatków do podatków; mianowicie zaś nie można go było zastosować tam, gdzie procentowa wysokość dodatku do podatków oznaczoną jest na mocy ustawy.

Tyczy się to w szczególności ustawy z 2. Maja 1873. Dz. ust. kraj. Nr. 250 o zakładaniu i utrzymywaniu szkół publicznych, której artykuły 18, 19 i 28 przypisują pobór 12%, a względnie 4% dodatku do podatków bezpośrednich na potrzeby szkolne.

Nierówność ciężaru, jakaby wynikać musiała dla podatkujących, jeżeliby wspomniane artykuły ustawy, pomimo zmiany sposobu obliczania podatku gruntowego, literalnie stosowane być miały, — dała dowód Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie, iż mając na oku przedewszystkiem 4% dodatek, jaki powiaty dotąd do funduszu szkolnego okręgowego płaciły, wniósł do Wydziału krajowego prośbę o poczynienie potrzebnych kroków w celu zmiany art. 28 wspomnianej wyżej ustawy szkolnej.

Prośbę tę poparły licznie inne reprezentacje powiatowe.

Dawniejsza należitość podatków stałych z $\frac{1}{3}$ dodatku, bez dodatku wojennego wyniosła okrągło 7,200.000 zł., — 4% dodatek więc na rzecz okręgowych funduszy szkolnych, obliczony według tej należitości podatkowej, miałby wynosić okrągło 288.000 zł.

W sumaryuszu jednak z r. 1881., dołączonym do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1882. wykazała Rada szkolna krajowa jako 4% powiatowy dodatek do podatku tylko sumę 219.683 zł. 36 ct., czyli o 68.316 zł. 64 ct. mniej, — która to różnica tem się tłumaczy, iż miasta, posiadające własny majątek zakładowy, które w myśl alinei drugiej art. 19. ustawy z 2. Maja 1873. Dz. ust. kraj. Nr. 250 nie pobierają zasiłku z funduszy szkolnych okręgowych, nieopłacają też na rzecz tych funduszy owego 4% dodatku.

Wpływały więc na rzecz funduszy szkolnych okręgowych 4% dodatki do podatków nie od całych 7,200.000 zł., lecz tylko od sumy 5,492.100 zł., czyli w procentach; wpływały dotąd od $76\frac{1}{3}\%$, a nie płacono ich od 1,707.900 zł., czyli od $23\frac{2}{3}\%$ całej sumy podatkowej.

Suma podatków, a to gruntowego według nowego wymiaru, tudzież domowego, zarobkowego i dochodowego z dodatkami państwowymi wynosi, według cyfry, udzielonej sejmowej komisji budżetowej przez p. komisarza rządowego, na rok 1882. razem 10,324.881 zł. 10 ct.

Potrąciwszy z tej sumy część, od której dotąd dodatku dla okręgowych funduszy szkolnych niepłacono, t. j. $23\frac{2}{3}\%$ czyli 2,581.431 zł., — otrzymamy 7,743.431 zł., t. j. kwotę, od której przypadają dodatki na rzecz funduszy szkolnych okręgowych.

Dodatki te, obliczone wedłu stopy procentowej oznaczonej w ustawie, czyli po 4% uczyniłyby 309.737 zł., zatem w porównaniu z sumą 219.683 zł. 36 ct. preliminowaną przez Radę szkolną

krajową o przeszło 90.000 zł. więcej. Ponieważ jednak ogólna suma uregulowanego obecnie podatku gruntowego w naszym kraju prawie się nie zmieniła, a sama tylko zmiana sposobu obliczania podatku tego nie powinna pociągać za sobą większego niż dotychczas obciążenia kontrybuentów, — i gdy jak wyżej wspomniano, już i Wysoki Sejm takiemu samemu zapatrywaniu dał wyraz przy uchwaleniu budżetu na r. 1882. przeto należy oznaczoną w ustawie z dnia 2. Maja 1873 Dz. ust. kraj. Nr. 250 stopę procentową zmienić w ten sposób, iżby obliczona według niej suma dodatku dla funduszków szkolnych okręgowych zbliżała się według możliwości do tej, jaką powiaty opłacały dotąd dla rzeczonych funduszków, t. j. do sumy 219.683 zł. 36 ct. w. a.

Dla otrzymania tej sumy od wskazanej wyżej należności podatkowej 7,743.431 zł. wypadłoby oznaczyć dla dodatków od podatku, o którym mowa, ściśle biorąc, stopę procentową 2·83 lub 2·84 od sta, co dałoby w rezultacie 219.139 a względnie 219.913 zł. Że jednak stopa procentowa oznaczona w ułamkach, uczyniłaby dokładne i słuszne obliczanie należności od poszczególnych kontrybuentów nie tylko nader nieciążliwym, lecz nawet prawie niemożliwym, przeto należy przyjąć najwięcej zbliżoną liczbę całą i oznaczyć stopę procentową na 3 od sta. Od 7,743.431 zł. uczyni dodatek 3% dla funduszków szkolnych okręgowych 232.302 zł., czyli w porównaniu z preliminowaną na rok 1882 kwotą 219.683 zł. — o 12.619 zł. więcej, która to różnica jest stosunkowo bardzo mała, a jeszcze więcej traci na znaczeniu, jeżeli się zważy, że fundusz krajowy ponosi dla funduszków szkolnych okręgowych dopłaty, które na rok 1882 preliminowano w sumie 352.000 zł. w. a.

Te same powody które przytoczyliśmy wyżej za zmianą stopy procentowej, ustanowionej w art. 28 dla funduszków szkolnych okręgowych, — przemawiają również za zmianą art. 18 i 19 tejże ustawy, gdzie ustanowione są na rzecz miejscowych funduszków szkolnych dodatki do podatków w wysokości 12 a względnie 4% — które zatem analogicznie zniżyć wypada na 9 a względnie 3 od sta.

Ponieważ dziś jeszcze niema pewności, czyli projektowana zmiana ustaw szkolnych, przy której poruszony niniejszem sprawozdaniem przedmiot mógłby być załatwiony, w ciągu tegorocznej sesji Wysokiego Sejmu będzie uchwaloną, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić zmianę art. 18, 19 i 28 ustawy z dnia 2. Maja 1873. Dz. u. kr. Nr. 250 według projektu dołączonego pod $\frac{1}{2}$. Ponieważ nowela ta będzie mogła wejść w wykonanie dopiero od r. 1883, zaś słusność wymaga, ażeby nierówność w opodatkowaniu, spowodowana zmianą sposobu obliczania podatku gruntowego i za r. 1882 wyrównaną została (dotąd bowiem opłaty na cele szkolne, bez względu na zmiany wysokości podatków pobierane być muszą według litery ustawy po 12% a względnie 4%); — przeto wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Dodatki do podatków, ustanowione w artykule 18, 19 i 28 ustawy z 2. Maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 250 w wysokości 12% a względnie 4% podatków bezpośrednich, — mają być za rok 1882. w myśl uchwalonej równocześnie noweli obliczone w wysokości 9%, względnie 3% całej należności każdego podatku stałego. Jeżeliby z obliczenia tego okazało się, że opodatkowani w r. 1882. zapłacili na cele szkolne, wskazane w art. 18, 19 i 28 powyższej ustawy, więcej niż 9% a względnie 3% całej należności bezpośrednich podatków stałych, ma im być uiszczona nadwyżka zwróconą, a względnie na poczet należności z r. 1883. policzoną.

*Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.*

Lwów dnia 31. Maja 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca, Członek Wydziału krajowego:
Oktaw Pietruski w. r.

U S T A W A

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. I.

Artykuły 18, 19. i 28. ustawy z dnia 2. Maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 250 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają brzmieć jak następuje:

Art. 18.

Jeżeli dochody miejscowego funduszu szkolnego, wymienione w art. 15. a, b, c, nie wystarczają na opłacanie nauczycieli, obowiązane są gmina i obszar dworski do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gmina aż do wysokości 9% całej należności wszystkich podatków stałych, w gminie opłacanych, a obszar dworski aż do wysokości 3% całej należności wszystkich podatków stałych z obszarów opłacanych, każdy z nich o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań, bądź to w naturze, bądź też w gotowych pieniądzach na utrzymanie nauczyciela już uiszcza, nie dorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by w miarę całej należności swych bezpośrednich podatków stałych był na mocy ustaw obowiązany, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Dodatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne, na gminie ciężące.

Art. 19.

Zasiłku z funduszków szkolnych okręgowych a względnie krajowych na pokrycie niedoboru w dochodach na utrzymanie nauczycieli przeznaczonych, Rada szkolna miejscowa żądać dopiero wtenczas ma prawo, gdy wykaże, że to, co gmina na ten cel, bądź to na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzach lub w naturze, bądź to na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 9% całej należności wszystkich podatków stałych, a to, co obszar dworski na ten cel bądźto na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzach lub w naturze, bądź na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 3% całej należności podatków stałych, z obszarów opłacanych.

Co do miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna okręgowa, a względnie Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego, a względnie Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub funduszu szkolnego krajowego.

Art. 28.

Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego, ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat, dla którego szkół potrzeba zasiłku, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 3% całej należności wszystkich podatków stałych wynoszący.

§. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Aleg. 5.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem ustąpienia na rzecz funduszu szkolnego miejscowego we Lwowie części placu „Castrum“, należącej do funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Magistrat imieniem Reprezentacyi miasta Lwowa wniósł pod dniem 19. Września 1881. do L. 45.599 załączoną tu 1/ petycyę z prośbą o przedłożenie jej Wysokiemu Sejmowi i wyjednanie u Niego pozwolenia, aby część t. z. placu „Castrum“ we Lwowie liczbą konskrypcyjną 34. m. oznaczona, do funduszu szkolnego krajowego należąca, gminie miasta Lwowa na własność odstąpioną została.

Grunt, o który tu chodzi, stanowi środek tak zwanego placu „Castrum“ i graniczy od strony północnej w długości 29 sążni z miejskim placem t. z. „Spalonego Teatru“, od strony zachodniej w długości 38 sążni z murem c. k. archiwum map, od strony południowej w długości 35 sążni i 3 stóp z miejskim placem, na którym niegdyś stał t. z. „Niższy Zamek“, wreszcie od strony wschodniej w długości 20 sążni, 1 stopy i 3 cali z trotuarem przy ulicy Teatralnej.

Według operatu stałego katastru, składa się ten grunt z parcel oznaczonych liczbami 75, 7030 i 7031 obejmujących 1190 kwadratowych sążni powierzchni, a w Tabuli miasta Lwowa jest zapisany Dom. 32. pag. 151. n. 1. haer. jako własność funduszu szkół normalnych.

Kiedy fundusz ten w myśl krajowej ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. L. 250. Dz. u. i rozp. kraj. przeszedł w zarząd Reprezentacyi kraju, został grunt powyżej opisany wraz z innym majątkiem funduszu szkół normalnych oddany w posiadanie Wydziału krajowego, jak świadczy załączony 2/ wyciąg z protokołu oddania z dnia 8. Listopada 1873.

Już w roku 1876. przy sposobności reorganizacyi dwóch szkół ludowych śródmiejskich wystąpiła gmina miasta Lwowa za pośrednictwem krajowej Rady szkolnej z pretensją do oddania jej na własność powyższego gruntu. Pretensję swą oparła gmina na piśmie odręcznem cesarza Józefa II. dtto Lwów 5. Sierpnia 1786., do petycyi w odpisie załączonem, którem budynek klasztoru OO. Minorytów, wówczas na tym gruncie istniejący, na pomieszczenie głównej szkoły normalnej został przeznaczony. Gdy gmina na poparcie swych rzekomych praw żadnych dowodów przytoczyć nie mogła, a wspomniany dopiero list odręczny cesarza Józefa II., tudzież okoliczność,

że właśnie na podstawie tego listu nie gmina, ale fundusz szgół normalnych za właściciela rzeczowego gruntu został zainstabulowanym — przemawiać mogły tylko przeciw jej orzeczeniom, oświadczył Wydział krajowy, że za uwzględnieniem pretensyi gminy przemawiać nie może. Zawarowawszy w ten sposób stanowisko prawne, dał jednak oraz Wydział krajowy gminie do zrozumienia, że jeżeliby stanęła na innym gruncie, a mianowicie jeżeliby od żądania przeszła do prośby, uwzględniła motywa słuszności, wykazała, jak wielkie na niej spoczywają ciężary, jeżeliby wykazała, ile dzieci powinno chodzić do szkoły, a ile nie może do niej uczęszczać dla braku lokalności, pomimo wysileń gminy, — słowem, jeżeliby gmina miasta Lwowa prosiła ze względów słuszności należycie wykazanych o odstąpienie tego placu, a krajowa Rada szkolna przytoczone fakta i okoliczności potwierdziła i prośbę gminy poparła, natenczas Wydział krajowy byłby w położeniu postawienia w Wysokim Sejmie wniosku przychylnego życzeniom i potrzebom gminy.

W następstwie tej wskazówki wniosła gmina miasta Lwowa do Wydziału krajowego petycję pod $\frac{1}{2}$ załączoną, w której porzucając niewłaściwe stanowisko rewindykacyi, staje na gruncie prośby, umotywowanej względami słuszności i potrzeby.

Al. 3.

Wydział krajowy zakomunikował tę petycję Radzie szkolnej krajowej do zaopiniowania i otrzymał od niej załączoną pod $\frac{3}{4}$ odpowiedź.

Stwierdzając, że pretensye gminy do własności tego gruntu nie mają żadnej prawnej podstawy, podnosi Rada szkolna krajowa ze względu słuszności, a mianowicie okoliczności, że grunt wspomniany od czasów cesarza Józefa II. aż do roku 1848. na umieszczenie lwowskiej szkoły wzorowej był używany i że gmina znaczne ofiary na cele szkolne ponosi, które ciągle się wzmagają — przemawiają za tem, ażeby gmina miasta Lwowa z tego gruntu na umieszczenie szkół ludowych w mieście korzystać mogła. Z tych powodów Rada szkolna krajowa popiera petycję z tą jednak modyfikacją, aby grunt o którym mowa ustąpiony został na własność nie gminie miasta Lwowa, ale miejscowemu funduszowi szkolnemu z zastrzeżeniem, że gmina miasta Lwowa z niego na umieszczenie szkół ludowych użytek zrobić może.

Wydział krajowy podzielając w zupełności te motywa i mając nadto na względzie, że fundusz szkolny krajowy żadnej z gruntu tego korzyści nie ma, zaś dla funduszu szkolnego miejscowego, względnie dla gminy miasta Lwowa będzie on wielce cennym nabytkiem, który ułatwi znakomicie i przyspieszy tak bardzo pożądaną budowę nowych szkół we Lwowie — ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi petycję $\frac{1}{2}$ Magistratu imieniem Reprezentacyi miasta Lwowa wniesioną z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Grunt położony we Lwowie pod l. k. 34. m. składający się z parcel kstastralnych l. 75, 7030 i 7031, intabulowany w księdze Dom. 32. pag. 151. n. 1. haer. jako własność głównej szkoły normalnej we Lwowie, a względnie funduszu szkół normalnych, protokołem z dnia 8. Listopada 1873. w zarząd i posiadanie Wydziału krajowego jako własność funduszu szkolnego krajowego oddany, zostaje w granicach, w tym protokole bliżej oznaczonych, z majątku funduszu szkolnego krajowego wydzielony i na własność funduszowi szkolnemu miejscowemu we Lwowie z tem zastrzeżeniem ustąpiony, że gmina miasta Lwowa z gruntu tego może zrobić użytek tylko na umieszczenie szkół ludowych i że fundusz szkolny krajowy wolny będzie od wszelkich wydatków z przeniesieniem własności połączonych“.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 25. Października 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Oktaw Pietruski w. r.

Sprawozdawca.

O d p i s.

Prośba Magistratu imieniem Reprezentacyi miasta Lwowa o odstąpienie realności pod l. kons. 34. m. we Lwowie z majątku krajowego funduszu szkolnego Gminie miasta Lwowa

L. $\frac{19.727}{VIII.}$ /81 z dnia 31. Lipca 1881.

Wysoki Wydział krajowy!

C. k. Rada szkolna krajowa zakomunikowała reskrytem z dnia 30. Grudnia 1876. l. 6674. c. k. Radzie szkolnej okręgowej miejskiej, a taż Magistratowi miasta Lwowa odezwę do niej wystosowaną przez Wysoki Wydział krajowy z dnia 3. Sierpnia 1876. l. 12.480. w przedmiocie przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku względem odstąpienia Gminie miasta Lwowa gruntu szkolnego z placu tak zwanego „Castrum“. Wysoki Wydział krajowy twierdzi w niej, że udzielone mu przez Radę szkolną krajową alegaty, a mianowicie list odręczny ś. p. cesarza Józefa II., oraz okoliczność, że fundusz szkół normalnych intabulowany jest za właściciela rzeczzonego placu, nakoniec okoliczność, że Wys. Wydział krajowy odebrał ten plac od Rządu jako własność krajowego funduszu szkół normalnych są tylko motywami do odmówienia prośbie gminy miasta Lwowa o odstąpienie tego gruntu.

Z tymi motywami w ręku oświadczył Wys. Wydział krajowy, że nie byłby w możności postawienia w Sejmie przychylnego życzeniom gminy wniosku.

Do tego oświadczenia przyczyniła się także okoliczność, że gmina stanęła na gruncie prawnym, i upomina się o ten grunt jako jej się z prawa należący.

Nakoniec zarzucił Wys. Wydział krajowy, że nie ma od gminy żadnego w tym względziei podania, w któremby proszono o odstąpienie jej tego placu.

Jeżeliby gmina miasta Lwowa stanęła na innym gruncie, mianowicie jeżeliby od żądania przeszła do prośby, uwydatniła motywa słuszności, wykazała, jak wielkie na niej spoczywają ciężary, które koniecznie ulgi wymagają, jeżeliby wykazała, ile dzieci powinno chodzić do szkół, a ile nie może do niej uczęszczać dla braku lokalności pomimo wysień gminy, słowem jeżeliby gmina miasta Lwowa prosiła ze względów słuszności należyte wykazanych o odstąpienie tego placu, a c. k. Rada szkolna krajowa przytoczone fakta potwierdziła i prośbę gminy poparła, natenczas Wys. Wydział krajowy miałby materyał do postawienia w Wysokim Sejmie wniosku, przychylnego życzeniom i potrzebom gminy.

W skutek tego reskryptu Wys. Wydziału krajowego przedstawia Magistrat następującą petycję o wyjednanie u Wysokiego Sejmu krajowego przyzwolenia, ażeby plac, na którym się niegdyś znajdowała główna Lwowska szkoła normalna, został gminie miasta Lwowa odstąpiony.

I. Przedewszystkiem okazuje się potrzeba dokładnego określenia przedmiotu, o który chodzi. W tej mierze przedstawia się rzecz jak następuje:

Plac, o którym mowa, mylnie jest nazwany w reskrypcie Wysokiego Wydziału krajowego placem „Castrum“, albowiem z tego placu, na którym stał niegdyś „lwowski niższy zamek“ („Castrum inferius“), rezydencja starostów lwowskich i Urzędu starościńskiego za polskich czasów, nie

znajduje się żadna część w posiadaniu funduszków krajowych i nie zostaje żadna pod zarządem Wys. Wydziału krajowego.

Plac, zwany „Castrum“, oznaczony liczbą konskrypcyjną nr. 35., został na mocy kontraktu, zawartego na dniu 4. Sierpnia 1802. między byłym Collegium Stanów wschodnio-galicyjskich a gminą miasta Lwowa, sprzedanym tejże gminie za kwotę 8528 złr. Kupno to zostało zatwierdzone przez ówczesne c. k. Gubernium dnia 27. Maja 1803. l. 13.604., a gmina miasta Lwowa została dnia 20. Sierpnia 1804. zainstalowana jako właścicielka tego gruntu, oznaczonego liczbą konskrypcyjną 35. w tomie haereditatum XXXII. pag. 157. n. 1. haer. /.

sub. 1.

Plac „Castrum“ noszący nr. konskrypcyjny 35. m., składający się obecnie z parcel katastralnych, oznaczonych liczbami 7032, 7033, która to ostatnia została przemieniona na ulicę Technicką, jest tabularną własnością gminy miasta Lwowa i nie może być przedmiotem niniejszej petycji. Plac zaś, o który obecnie chodzi, jest w protokole oddania w zarząd Wys. Wydziału krajowego majątku galicyjskiego i krakowskiego funduszu szkół normalnych z dnia 8. Listopada 1873. (zakomunikowanym w opisie Magistratowi pismem Rady szkolnej krajowej z dnia 24. Listopada 1873. l. 10946.) mylnie nazwany „Castrum“. Tak samo mylnie jest on nazwany placem „Castrum“ na planie, dołączonym do tego protokołu, a podpisanym przez wszystkich członków komisji.

Plac ten, oznaczony nr. konskrypcyjnym 34. m., a obejmujący parcele katastralne nr. 75, 7030 i 7031 jest, jak na to wskazują okoliczności poniżej podane, tym samym placem, którym rozporządził ś. p. cesarz Józef II. w swoim reskrypcie, wydanym we Lwowie dnia 5. Sierpnia 1786 / . a mianowicie jest to plac, na którym stał zniesiony za rządów cesarza Józefa II. klasztor OO. Minorytów. W razie, gdyby plac ten nie wystarczył, miałby być według reskryptu cesarskiego stanąć odpowiedni budynek na przylegającej do tegoż części placu „Castrum“ (do czego nigdy nie przyszło).

sub. 2.

Reskrypt ten cesarski zawiera fundację dla ówczesnej wzorowej głównej szkoły, gdyż opiewa: „finde Ich statt dessen (t. j. zamiast ówczesnego budynku szkoły normalnej) das hiesige Minoritum-Kloster zur Normalschule dergestalt zu bestimmen, dass . . .“ i t. d.

Z tego stanu rzeczy wykazuje się, że plac i budynek, przeznaczony przez cesarza Józefa II. na szkołę normalną był własnością zniesionego zakonu OO. Franciszkanów czyli OO. Minorytów.

Po zniesieniu tego konwentu przeszedł plac z budynkiem (t. j. kościołem, klasztorem i t. d.) na własność funduszu religijnego.

Jedną część tego placu jest zapisaną w księdze Tabuli miejskiej Dom. 32. pag. 151. pod l. konskrypcyjną 34. m. i przy tej sposobności zapisano: „Collegii Franciscanorum“, a dalej „Fundi religionis“.

Na drugiej części tego placu stał budynek przemieniony z kościoła na teatr i salę redutową i z tej części utworzono ciało tabularne pod l. konskrypcyjną 329. w mieście. Ciało to tabularne zapisane jest w księgach Tabuli miejskiej Dom. 17. pag. 399. w następujący sposób:

„Aedificij murati autehac ad Conventum Franciscanorum Leopold. pertineu. modo in publicum Theatrum transformati.“

Według zapisu Tabuli miejskiej w tomie Dom. 17. pag. 399. n. 1. haer. został na mocy reskryptu sądowego z dnia 28/29. Listopada 1792. l. 13.015. i na podstawie kontraktu kupna i sprzedaży zawartego na dniu 7. Września 1792. między c. k. Administracją dóbr kameralnych a Franciszkiem Henrykiem Bullą budynek wraz z gruntem przedtem do konwentu Franciszkanów należący, a wtedy przemieniony na teatr publiczny, sprzedany temuż Henrykowi Franciszkowi Bulli i jego spadkobiercom za cenę 2255 złr. do spłacenia w 10 rocznych ratach po 225 złr. 30 kr.

Według księgi Dom. 17. pag. 400. n. haer. 2. został (nobilis) Franciszek Henryk Bulla dnia 1. Marca 1793. przez komisję delegowaną Magistratu lwowskiego wprowadzony w posiadanie tego budynku i placu.

W księdze Tabuli miejskiej Dom. 17. pag. 402. n. haer. 5. zapisano z polecenia Sądu z dnia 9. Lipca 1795. l. 7794. akt detaksacyi sądownie dokonanej przez zaprzysiężonych detaksatorów i architektów Maksymiliana Cruss i Klemensa Ksawerego Fessingera dnia 1. Lipca 1795. W skutek tego aktu detaksacyi zapisano w rzeczonyj pozycyi wartość budynku teatralnego wraz z gruntem dziedzicznym w kwocie 50.917 złr. 05 kr.
wartość sali redutowej " " 43.386 " 50⁴/₈ "
wartość urządzeń (fundus instructus) 8.777 " 42 "
Razem . 103.080 złr. 97⁴/₈ kr.

W żadnej z tych pozycyi nie jest zapisany numer konskrypcyjny budynku i placu.

W księdze Tabuli miejskiej Dom. 41. pag. 101. n. haer. 1. zapisano na mocy uchwały sądowej z dnia 13. Maja 1802. l. 6.751., iż dekretem nadwornym z dnia 6. Września 1798., a dekretem gubernialnym z dnia 5. Października 1798. l. 29.056. intymowanym nadano miastu Lwowu prawo i pozwolenie (facultatem) zakupienia budynku teatralnego i sali redutowej (domum theatralem et redoutalem), położonego w śródmieściu pod l. konskrypcyjną 34. i 329. wraz z urządzeniem (cum fundo instructo mobili) od Franciszka Henryka Bulli za 68.721 złr. 5 kr.

W księdze Dom. 41. pag. 103. n. haer. 5. jest miasto Lwów zaintabulowane jako właściciel domu teatralnego i redutowego pod l. konskrypcyjną 34. i 329. na mocy kontraktu kupna i sprzedaży z Franciszkiem Henrykiem Bullą zawartego na dniu 26. Czerwca 1801., a w pozycyi nr. haer. 6. zaintabulowano potwierdzenie tego kupna dekretem nadwornym z dnia 7. Stycznia 1802. (bez liczby), i dalej w pozycyi nr. 7. pokwitowanie Franciszka Henryka Bulli z otrzymanej ceny kupna, zaś nr. 8. intromisyę gminy miasta Lwowa.

Wszędzie w tych pozycyach jest realność oznaczona liczbami konskrypcyjnymi 34. i 329. uważana jako jedna całość i jako taka oddana na własność gminie miasta Lwowa.

W sprzeczności z tem zapisaniem gminy jako nabywczyni od F. H. Bulli i następnie właścicielki realności pod l. k. 34. zostaje ta okoliczność, że taką samą liczbą oznaczona realność została w księdze Dom. 32. pag. 151. nr. haer. 1. zapisaną na mocy uchwały Sądu z dnia 16. Września 1854. l. 24.317. jako własność szkoły normalnej, a względnie funduszu szkół normalnych, na podstawie reskryptu cesarskiego z dnia 5. Sierpnia 1876.

Sprzeczność ta, która właśnie z powodu rzeczonyj intabulacyi wpadła Magistratowi w oczy, została wprawdzie poniekąd wyjaśnioną sprawozdaniem ówczesnego syndyka miejskiego Dra Leszczyńskiego z dnia 26. Marca 1857. l. M. 7818., z czego się okazuje, jako pierwotna własność konwentu OO. Franciszkanów oznaczona liczbą konskrypcyjną 34. m. została faktycznie podzieloną na trzy części, ale prawny tytuł tego podziału nie jest wyjaśniony dostatecznie. Pierwotnie były wszystkie te trzy części realności pod l. konskrypcyjną 34. m. w katastrze zapisane jako własność funduszu religijnego.

Według kontraktu kupna, zawartego między gminą miasta Lwowa a F. H. Bullą, zatwierdzonego przez najwyższe władze rządowe, według aktu intromisyi i ksiąg tabularnych jest gmina miasta Lwowa prawną właścicielką realności, oznaczonych l. 34. i l. 329. Czy przy intromisyi została gminie oddana także ta część realności pod l. 34., na której się znajdowała szkoła, tego zbadać nie można było.

Faktycznie jednak znajdowała się na jednej części tej realności szkoła normalna, a na podstawie reskryptu cesarskiego została ta szkoła (a względnie fundusz szkół normalnych) zaintabulowaną w r. 1854. jako właścicielką realności klasztornej, niegdyś do OO. Franciszkanów należącej, a pod l. k. 34. m. położonej.

Budynek, niegdyś klasztorny, w którym się znajdowała szkoła, został w r. 1848. zbombardowany, szkoła więc weszła w r. 1854. w tabularne posiadanie tylko próżnego placu. Plac ten został [według protokołu i planu z dnia 25. Kwietnia 1855. urzędownie odgraniczony (L. N. 10.215.)]. Dnia 8. Listopada 1873. został ten plac (jak świadczy protokół i plan tejże daty) oddany, przy

sposobności oddania funduszu szkół normalnych w zarząd Wys. Wydziału krajowego, temuż Wys. Wydziałowi krajowemu, przyczem reprezentanci gminy miasta Lwowa poczynili tylko niektóre zastrzeżenia co do służebności, ciężających na tymże placu na rzecz spalonego, a przylegającego teatru.

W całym tym protokole zarówno jak na dołączonym planie, przez wszystkich członków komisji podpisanym, jest plac ten mylnie nazwany „Castrum“, rozumiano wszakże niewątpliwie pod tem ogólnikowem oznaczeniem tylko pewną terytoryalną część tego dotąd próżnego placu całego, który powszechnie nazywają i tak też w katastrze nazwano placem „Castrum“.

sub. 3.

Z powodu tego powikłania nomenklatur, zarówno jak i tabularnych dat, nie mogą ani owe protokoły, ani tabularne wyciągi służyć do oznaczenia dokładnie przedmiotu, ale jedynie pomiar katastralny. Według tego uwidocznionego na załączonym szkicu $\frac{1}{4}$ stanowią przedmiot, o który chodzi, parcele katastralne następujące:

nr. 75.	obejmująca	obszaru	898	kwadratowych	sążni
„ 7030.	„	„	85	„	„
„ 7031.	„	„	207	„	„
Razem			1190	kwadratowych sążni.	

Plany wskazują, że te parcele katastralne zajmowały tą część realności pod l. u. 34. m., na której stał budynek, mieszczący w sobie główną szkołę wzorową, a do której należały także place tak zwanych szkół normalnych i targowica drobiu; protokoły powołane wskazują zaś, że te parcele zostały odgraniczone w r. 1855. jako plac należący do funduszu szkół normalnych, a w r. 1873. oddane funduszowi szkolnemu krajowemu, a względnie Wysokiemu Wydziałowi krajowemu pod mylną nazwą „Castrum“.

Na podstawie tych protokołów i planów nie możnaby udowodnić tożsamości placu dziś zostającego w posiadaniu Wys. Wydziału krajowego ani z placem „Castrum“, czyli l. k. 35. m., ani z placem niegdyś do Franciszkanów należącym pod l. k. 34. m. Przypuszczamy tylko, że one są te same, które zeń były wydzielone dla szkoły normalnej, a moglibyśmy zarówno przypuszczać, że należą do l. k. 35. m., czyli placu „Castrum“, jako też, że stanowią część integralną korpusu tabularnego l. k. 34. i 329. m., które są własnością miasta. Przypuszczamy to zaś dla tego, że Wys. Wydział krajowy jest w imieniu funduszu szkolnego krajowego w posiadaniu parcel katastralnych pod l. 75., 7030. i 7031.

II. Oznaczywszy tym sposobem przedmiot sprawy, przystępujemy do wyłuszczenia tytułu, na jakim polega przeznaczenie w mowie będącej realności dla jednej ze szkół miejskiej, a mianowicie:

Przypuściwszy, że dziś przez fundusz szkolny krajowy posiadane parcele są te same, które są w Tabuli miejskiej Dom. 32. pag. 151. n. haer. 1. zapisane jako własność głównej szkoły normalnej, a względnie funduszu szkół normalnych pod l. k. 34. m. musimy twierdzić, że one są na mocy fundacji przeznaczone nie na co innego, tylko na użytek szkoły byłej głównej wzorowej. Reskrypt cesarski z dnia 5. Sierpnia 1786. przeznaczył tę realność najwyraźniej dla głównej szkoły normalnej we Lwowie, a nie dla powiększenia funduszu szkół normalnych. Szkoła taka istniała we Lwowie tylko jedna. Dopiero w r. 1853. przekształcono drugą szkołę tak zwaną miejską na wzorową i odtąd były dwie główne szkoły wzorowe, z których dawną nazwano grecko-katolicką, a nową rzymsko-katolicą. Nazwy te powstały ztąd, że owa dawna szkoła wzorowa została postanowieniem cesarskiem z dnia 1. Października 1852. oddana pod nadzór grecko-katolickiego konsystorza, szkołę zaś tak zwaną miejską (czyli katedralną), przemieniono na wzorową, pozostawiając ją pod nadzorem konsystorza rzymsko-katolickiego, postanowieniem cesarskiem z dnia 1. Grudnia 1853.

Budynek więc klasztorny niegdyś OO. Franciszkanów (l. k. 34. m.) był na mocy reskryptu cesarza Józefa II. z dnia 5. Sierpnia 1786. własnością byłej szkoły wzorowej, a te jako majątek fundacyjny z wyraźnem przeznaczeniem. Szkoła ta została na mocy reskryptu Wysokiej

Rady szkolnej krajowej z dnia 10. Maja 1876. l. 1449. przemieniona w szkołę istniejącą obecnie pod nazwą szkoły im. Konarskiego.

Szkoła im. Konarskiego jest tedy niejako spadkobiercą byłej głównej szkoły wzorowej i jest z nią prawie identyczna.

Już z tego, co do I. powiedziano, okazuje się:

a) że od r. 1786. do r. 1848. była główna szkoła wzorowa (teraz etalowa szkoła ludowa im. Konarskiego nazwana) w posiadaniu i niezaprzeczonem używaniu budynku i placu, przeznaczono dla niej reskryptem cesarza Józefa II. z dnia 5. Sierpnia 1786.

b) Gdyby w r. 1848. ten budynek szkolny nie był zgorzał, byłaby ta szkoła pozostała w posiadaniu tak budynku, jako też gruntu, na którym tenże stał, i byłby przy reorganizacji w r. 1876. jako miejska szkoła im. Konarskiego pozostała dotąd tamże na podstawie §. 15. ustawy z dnia 2. Maja 1873., według którego do miejscowego funduszu szkolnego należą grunta nadane szkole, zabudowania szkolne i t. d.

W skutek zburzenia gmachu szkoła wzorowa musiała się od r. 1848. mieścić w budynkach najmowanych, ale szkoła ta została w r. 1854. tabularną właścicielką tej realności, którą przedtem przez lat 62. prawnie i fizycznie (choć nie tabularnie) posiadała.

Że przy tej intabulacji dodano „względnie fundusz szkół normalnych“, to poszło niewątpliwie ztąd, że szkoła jako taka nie przedstawiała osoby jurydycznej w myśl ustawy cywilnej i przepisów tabularnych. Gdyby wówczas był istniał podział na fundusze szkolne miejscowe, okręgowe i krajowe, który został zaprowadzony w r. 1873., byłby tylko fundusz szkolny miejscowy musiał być intabulowanym jako właściciel tej realności. Gdyby to się nie stało, ponieważ według ówczesnych przepisów szkolnych stać się formalnie nie mogło, został fundusz szkół normalnych tabularnym właścicielem wspomnianej realności.

W r. 1873. przeszedł cały majątek funduszu szkół normalnych na własność funduszu szkolnego krajowego. Wtedy była sposobność windykowania wspomnianej realności dla funduszu szkolnego miejscowego.

Windykowanie takiej własności dla funduszu szkolnego miejscowego było wówczas właściwie rzeczą Rady szkolnej krajowej, ale reprezentanci gminy miasta Lwowa powinni byli także grunt ten windykować ze względu na to, że fundusz szkolny miejscowy miał przejść pod zarząd gminy. Tego wprawdzie nie uczyniono, wszelako przepomnienie to nie może spowodować prawnej utraty prawa niewątpliwego.

Szkoła, do której rzeczony grunt należał, zostawała wtedy pod zarządem Rady szkolnej krajowej, i była całkowicie utrzymywaną kosztem funduszu szkół normalnych.

Reprezentanci gminy miasta Lwowa nie widzieli zapewne powodu windykowania gruntu tego dla szkoły, dla tego, że wówczas nie była ona jeszcze pod zarządem gminy i jej kosztem utrzymywaną.

Tym sposobem przyszedł fundusz szkolny krajowy do posiadania realności, stanowiącej jedną część kompleksu, oznaczonego liczbą konskrypcyjną 34. m. (będącego własnością gminy miasta Lwowa), a składających się z parcel katastralnych oznaczonych liczbami 75., 7030. i 7031.

Przy reorganizacji szkoły rzeczony i przemienieniu jej na szkołę im. Konarskiego, oraz przyjęciu jej całkowitego utrzymania na fundusz gminy miasta Lwowa w skutek reskryptu c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 8. Listopada 1875. l. 11.576. upomniał się Magistrat w odezwie do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej z dnia 13. Stycznia 1876. l. 39.582. w wykonaniu uchwały Rady miejskiej z dnia 11. Stycznia 1876. o oddanie gminie miasta Lwowa rzeczony plac do dyspozycji na rzecz lwowskich szkół ludowych. Żądanie to przedłożone Wysokiej c. k. Radzie szkolnej krajowej sprawozdaniem c. k. Rady szkolnej okręgowej z dnia 4. Lutego 1876. l. 38.593. zostało przez c. k. Radę szkolną krajową odezwą z dnia 10. Maja 1876. l. 1449. przedłożone Wysockiemu Wydziałowi krajowemu, który odpowiedział na takową wyżej na wstępie powołaną odezwą do Wysockiej c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. Lipca 1876. l. 12.480., a zakomunikowaną

reskryptem Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. Grudnia 1876. l. 6674. c. k. Radzie szkolnej okręgowej, a przez też Magistratowi.

Z wyłuszczonego powyżej stanu rzeczy raczy Wys. Wydział krajowy powziąć przekonanie, że pomijając wszelkie prawne tytuły, których wywód i udowodnienie pozostawiamy nietknięte, przemawiają same względy słuszności za tem, ażeby plac, na którym stał niegdyś budynek klasztorny OO. Franciszkanów, przeznaczony pismem odręcznym ś. p. cesarza Józefa II., stanowiącem niejako akt fundacyjny, na umieszczenie szkoły, którą obecnie pod zmienioną nazwą im. Konarskiego utrzymuje całkowicie i wyłącznie swoim kosztem gmina miasta Lwowa, został przywrócony swemu pierwotnemu przeznaczeniu i oddany gminie miasta Lwowa do wybudowania na nim gmachu na umieszczenie tej, a może jeszcze jednej ze szkół etatowych, w śródmieściu się znajdujących.

Dla tego prosi Magistrat imieniem Reprezentacji miejskiej, ażeby Wys. Wydział krajowy raczył Wysokiemu Sejmowi niniejszą prośbę przedłożyć z wnioskiem na uwzględnienie takowej.

Prośbę tę popieramy oprócz przytoczonych powyżej motywów, z przedmiotowego przebiegu sprawy wynikających, jeszcze następującymi powodami, a mianowicie:

Nie odnosząc się już do dawniejszych czasów, w których gmina miasta Lwowa ponosiła zawsze znaczne ciężary na utrzymanie szkół we Lwowie, a to nie tylko ludowych, ale i średnich (pomimo, że szczególnie do średnich szkół uczęszczają uczniowie nie tylko z samego miasta Lwowa, ale przeważnie obcy z kraju i pomimo, że gmina miasta Lwowa nie jest według ustaw bynajmniej obowiązana przyczyniać się do utrzymania szkół średnich), przedstawimy tylko Wys. Wydziałowi krajowemu ofiary, jakie gmina ponosiła od czasu, gdy według ustawy z dnia 2. Maja 1873. r. wszystkie publiczne szkoły ludowe przeszły na fundusz miejski, t. j. od r. 1874.

Z załączonych udziałów i zamknięć rachunkowych powyższe Wys. Wydział krajowy, że gmina miasta Lwowa miała następujące wydatki:

A) Na szkoły ludowe publiczne pospolite

w r. 1874.	46.884
" " 1875.	54.394
" " 1876.	63.005
" " 1877.	75.472
" " 1878. (rub. I. do X., XIX., XX., XXI., XXII.)	97.281
" " 1879.	109.073
" " 1880.	143.741
" " 1881.	143.069.

Te cyfry przedstawiają wydatek, jaki gmina miasta Lwowa ponosi na mocy ustaw o zakładaniu i utrzymaniu szkół. Wzrost tych wydatków tłumaczy się następującymi okolicznościami:

1. że w r. 1877. objęła gmina na swój koszt oprócz 10. szkół pospolitych przedmiejskich jeszcze dwie w śródmieściu istniejące szkoły tak zwane wzorowe, a przemienione w szkoły im. Konarskiego i Piramowicza, w r. 1878. weszła w życie 8-klasowa szkoła wydziałowa żeńska, a w r. 1880. nowo założona szkoła etatowa pospolita im. Czackiego, do której uczęszcza przeważnie młodzież szkolna izraelska;

2. że frekwencja wzrasta się we wszystkich szkołach ludowych tak dalece, że ilość klas wynosiła:

w r. 1874.	.	.	.	46
" " 1875.	.	.	.	56
" " 1876.	.	.	.	65
" " 1877.	.	.	.	73
" " 1878.	.	.	.	78
" " 1879.	.	.	.	84
" " 1880.	.	.	.	104
" " 1881.	.	.	.	121

B) Do tych wydatków obowiązkowych dodamy wydatki nadobowiązkowe, które gmina miasta Lwowa ponosi przez to, iż:

1. utrzymuje szkołę przemysłową i handlową;
 2. przyczynia się do utrzymania szkoły realnej, gimnazjum im. Franciszka Józefa i 4go gimnazjum;
 3. daje subwencję szkołom PP. Benedyktynek ormiańskich i PP. Benedyktynek łacińskich, szkole ewangelickiej, dwóm szkołom izraelickim, szkole sług, szkołom muzycznym Towarzystwa muzycznego i „Harmonii“, szkole gimnastycznej Stowarzyszenia „Sokół“, zakładowi ciemnych, zakładowi głuchoniemych. Wszystkie te ofiary peryodyczne, ponoszone rok rocznie, wzmagają się także prawie co roku i wynosiły w r. 1874. . . . 21.171 zł.
„ „ 1875. . . .	26.791 „
„ „ 1876. . . .	20.840 „
„ „ 1877. . . .	18.385 „
„ „ 1878. . . .	34.198 „
„ „ 1879. . . .	40.366 „
„ „ 1880. . . .	37.689 „
„ „ 1881. . . .	38.831 „

Poszczególnione tu wydatki gminy miasta Lwowa na szkoły i zakłady naukowe wynosiły wszystkie razem w r. 1874. . . . 68.053 zł.

„ „ 1875. . . .	81.185 „
„ „ 1876. . . .	83.845 „
„ „ 1877. . . .	93.857 „
„ „ 1878. . . .	132.979 „
„ „ 1879. . . .	149.439 „
„ „ 1880. . . .	181.430 „
„ „ 1881. . . .	181.900 „

C) Oprócz pomienionych wydatków na szkoły i zakłady naukowe daje gmina miasta Lwowa umieszczenie dla Muzeum przemysłowego, które przedstawia wartość rocznych 2500 zł. i subwencję w kwocie 1500 zł., razem 4000. i rozdaje stypendya dla trzech uczniów szkoły ogrodników przy zakładzie botanicznym i trzy stypendya dla uczniów szkoły realnej.

D) Nareszcie poniosła gmina w ciągu tego peryodu następujące jednorazowe ofiary dla szkół, a mianowicie:

1. wybudowała szkołę im. Elżbiety, której kosztą budowy wynosiły (nie licząc wartości gruntu i dawnego budynku, na miejscu którego nowa szkoła stanęła) 107.000 zł.
 2. szkołę im. św. Marcina dla dziewcząt (również nie licząc wartości gruntu) 45.000 „
 3. szkołę im. św. Antoniego (także bez policzenia wartości gruntu i kosztów nabycia zniesionej realności dawniejszej, oraz uprzątnienia tejże, regulacji placu pod budowę i t. d.) kosztem 81.000 „
 4. gmach dla szkoły realnej i gimnazjum im. Franciszka Józefa (podobnie nie licząc kosztów gruntu, kosztów nabycia i uprzątnienia zniesionej realności, która tu przedtem stała, kosztem 315.000 „
 5. zakupiła grunt na budowę szkoły im. św. Anny za 18.000 „
- Nadto postanowiła Rada miejska z dnia 21. i 28. Lipca 1881. zakupić na umieszczenie jednej ze szkół w śródmieściu dom pod l. k. 124. m. za ceną wyższ 32.000 „

Suma więc tych ofiar wynosi dotąd już prawie **600.000 zł.**
 a czekają gminę w najbliższym czasie jeszcze bardzo znaczne wydatki na dalszą budowę szkół, które drogą najmu są bardzo źle umieszczone.

W skutek tych i dawniejszych ofiar posiadają szkoły przedmiejskie im. św. Antoniego, im. Elżbiety i żeńska im. św. Marcina własne nowo wybudowane domy, szkoła im. św. Maryi Magdaleny posiada dawny dom, w którym się mieści szkoła chłopców, a nadto obszar, na którym Rada miejska uchwaliła wybudować nową szkołę; toż samo posiada szkoła im. św. Anny plac, na którym ma być wybudowany dom dla szkoły.

Przedmiejskie szkoły mają więc wszystkie już poniekąd zapewnione stałe umieszczenie, nie ma go tylko szkoła im. Czackiego i trzy szkoły, znajdujące się w śródmieściu, t. j. szkoła im. Piramowicza, i szkoła im. Konarskiego, dla których gmina musi najmować lokalności, i szkoła wydziałowa żeńska, która się mieści w ratuszu.

Oprócz tego mieści się w ratuszu Muzeum przemysłowe.

Dla tych czterech instytucji należałoby obmyśleć lub wybudować stałe umieszczenie.

Jedna ze szkół ludowych pospolitych, a najsmadniej szkoła im. Piramowicza będzie się mieścić w nowo zakupie się mającym domu pod l. k. 124. m.; dla szkoły im. Konarskiego (byłej wzorowej) mogłaby gmina wybudować dom, jeżeliby Wysoki Sejm oddał do rozporządzenia gminy na ten cel plac niegdyś Franciszkańskiego klasztoru, pismem odręcznym ś. p. cesarza Józefa II. przeznaczony dla szkoły wzorowej, która na szkołę im. Konarskiego przemienioną została.

Na placach sąsiadujących z tym placem po dwóch stronach, których to obydwóch placów gmina miasta Lwowa jest właścicielką, a mianowicie na placu niegdyś teatralnym i reutowym od strony gmachu, w którym się mieści c. k. Sąd krajowy, Tabula, oraz na pozostałej jeszcze parceli placu „Castrum“ przy ulicy Technicznej, mogłyby stanąć budynki dla szkoły wydziałowej żeńskiej, obejmującej już obecnie 15 klas, i dla Muzeum przemysłowego ze szkołą rysunków i modelowania.

W takim zaś razie mogłaby się gmina także snadnie przychylić do połączenia z Muzeum przemysłowym szkoły przemysłowej i handlowej, mieszczącej się dzisiaj w salach szkoły realnej i szkoły garncarskiej, dla których możnaby obmyśleć osobne umieszczenie.

W całym obrębie śródmieścia nie masz odpowiedniego lokalu na umieszczenie tych trzech zakładów i gmina ma prawie co roku do zwalczania trudności ciągle się wzmagające względem wyszukania odpowiednich lokalów na umieszczenie szkół im. Konarskiego, Piramowicza i Wydziałowej.

Szkoła im. Piramowicza mieści się w lokalu najętym w domu pod l. 179 m. (Lewakowskich), w otoczeniu dla szkoły nader nieodpowiedniem i niewygodnem. A przecież w wyszukaniu odpowiedniejszego umieszczenia tej szkoły napotyka gmina zawsze na takie trudności, że już po raz trzeci była przymuszona, pomimo najusilniejszych poszukiwań za innem umieszczeniem tej szkoły odnowić kontrakt z Lewakowskimi na dalszy czas, w nadziei, że w końcu przecież będzie ją mogła umieścić stale albo we własnym budynku, albo w najętym na dłuższe lata a dogodniejszym i odpowiedniej położonym. Nadzieja ta ziszcza się obecnie przez nową ofiarę gminy na zakupno wspomnianego już domu. To jednak nie usuwa jeszcze tej niedogodności, że gmina musi szukać umieszczenia dla szkoły im. Konarskiego Wydziałowej i Muzeum przemysłowego.

Szkoła Wydziałowa jest nieodpowiednio umieszczona pod względem pedagogicznym w gmachu takim, jak ratusz, gdzie jest ciągła frekwencya najróżnorodniejszych warstw społeczeństwa. Pod względem higienicznym umieszczenie znacznej ilości klas na 3-ciem piętrze nie może być także uważane za korzystne.

Co do napływu zaś uczennic, to ten jest tak wielki, że liczba ich wynosiła w roku szkolnym 1880/81 dziewcząt 920, która liczba do końca roku zmniejszyła się wprawdzie do 890, ale na rok 1881/82 jest uzasadnioną obawa nowego przyrostu. „Obawa“ mówimy, bo w razie zwiększenia się tej liczby nie będzie można już w ratuszu znaleźć potrzebnych ubikacji. W skutek wzmagania się frekwencyi w tej szkole musiano bowiem już w roku 1879/80 uszczuplić bióra magistratu, aby pozyskać lokalności na klasy, na czem znowu cierpi we wielu względach służba publiczna Magistratu, a w szczególności publiczność mająca codziennie stosunki z urzędami miejskimi.

Obecnie zaradza się poniekąd temu napływowi uczniem przez tworzenie piątych klas dla dziewcząt przy szkołach przedmiejskich.

Zresztą brak osobnego dziedzińca i uszczuplenie konieczne korytarzów jest także ważnym brakiem dla szkoły.

Muzeum przemysłowe ze szkołą rysunkową i modelowania zajmuje cały północny trakt gmachu ratuszowego na pierwszym piętrze, i znaczną część wschodniego i zachodniego, tak, że bez mała połowa I. piętra w gmachu ratuszowym jest oddana do użytku tego Muzeum. Pomimo tego są te instytucje tak ciasno umieszczone, że część okazów muzealnych mieści się po korytarzach, a gabloty i stoły lub szafy wystawowe stoją po środku pokoiów, wreszcie, że szkoła rysunków nie może mieć osobnego umieszczenia, tylko ma je w salach wystawowych.

Te są powody, które przemawiają za wybudowaniem osobnych gmachów dla szkoły wydziałowej, szkoły im. Konarskiego i Muzeum przemysłowego z przyłączeniem do niego i przyłączyć się mającymi szkołami. Dwa place, które gmina miasta Lwowa ma do dyspozycji, nie wystarczają i w konfiguracji swojej nie są przydatne na wybudowanie gmachów potrzebnych dla tych trzech instytucji. Nadto nie mogą te place być należycie uregulowane i pod budowę przysposobione, jeżeli ich nie będzie można zkomasować z placem, położonym pośrodku między temi dwoma placami, a to jest właśnie ten, na którym przez lat 62 stała lwowska szkoła normalna.

Okoliczności tak się składają, że nie masz ani dla wspomnianych trzech instytucji stosowniejszego umieszczenia, jak w budynkach, któreby stanęły na tych trzech placach, ani dla tych trzech placów, okolonych dykasteryami, stosowniejszego użycia, jak na budynki dla tych trzech instytucji.

Ponieważ zresztą Wysoki Wydział Krajowy poruszył w swojej odezwie do W. c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. Lipca 1876 l. 12480 kwestyę, ile dzieci jeszcze powinno uczęszczać do szkół, a ile nie może do nich chodzić dla braku lokalności pomimo wysileni gminy, to przytoczyć wypada tylko rezultat odbytej właśnie z końcem roku 1880 konskrypcji. Według tej wynosi liczba dzieci, które według ustaw powinny uczęszczać do szkół ludowych: 11315, i z tych uczęszcza rzeczywiście do etatowych szkół ludowych 6272 uczniów i uczennic, do nietatowych szkół 2628, razem 8900, nie licząc w to zakładów prywatnych, tak zw. konwiktów, zakładu ciemnych, Sakramentek, z których nie posiadamy jeszcze wykazów za rok bieżący.

Pewna ilość będących w wieku obowiązkowym dla szkół ludowych, uczęszcza do szkół średnich; nie uczęszczających całkiem do szkoły, a będących w obowiązkowym wieku, było według powyższych cyfer we Lwowie jeszcze 2415 dzieci, pomimo iż frekwencya do szkół ludowych wzrasta z każdym rokiem z olbrzymim postępem.

Zważywszy, że 70 dzieci jest liczba maksymalna, przyjętą w mieście Lwowie dla jednej klasy szkoły ludowej: potrzebaby dla tych jeszcze nieuczęszczających dzieci utworzyć co najmniej 30 klas, bo należy przypuścić, że pewna ilość uczy się prywatnie, co będzie dokładnie wiadomem dopiero z rozpoczęciem roku szkolnego.

Jeżeli zaś już dzisiaj własne budynki nie wystarczają na umieszczenie dotyczących szkół, a w przynajmowaniu lokalności w domach prywatnych napotyka się na rozliczne trudności i po nader kosztownem najęciu i adoptowaniu najętych ubikacji nie można jeszcze zaspokoić wszelkich potrzeb szkoły, to umieszczenie wszystkich dzieci, nie uczęszczających do szkoły w odpowiednich klasach okazuje się zadaniem wprost niewykonalnem, jak długo gmina nie będzie posiadała jeszcze kilka własnych budynków na szkoły.

Trzy takie budynki, t. j. dla szkoły Wydziałowej, im. Piramowicza i Konarskiego muszą znaleźć umieszczenie w śródmieściu. Dla dwóch, mianowicie dla szkoły wydziałowej żeńskiej i szkoły etatowej chłopców nie znajdzie gmina odpowiedniejszego miejsca, nad to, gdzie się przed rokiem 1848 mieściła główna szkoła normalna.

Zważywszy tedy: 1) że plac, na którym stał niegdyś klasztor Franciszkański, został pismem odręcznym ś. p. cesarza Józefa wyłącznie dla byłej głównej szkoły normalnej dziś im. Konarskiego przeznaczony, i że ten reskrypt stanowi właściwie fundację;

2) że szkoła główna normalna mieściła się w gmachu tym od roku 1786 aż do 1848 i byłaby w nim pozostała po dziś dzień, gdyby gmach nie został zburzonym;

3) że przeto względy słuszności przemawiają za tem, aby wspomniony plac został obrócony pod budynek dla szkoły ludowej, która zajęła miejsce szkoły głównej wzorowej;

4) zważywszy, że gmina miasta Lwowa tak wielkie ofiary dla szkół już poniosła, iż w skutek tego głównie i tak ciężko, albowiem nad 600.000 zł. zadłużyć się musiała, a ofiary te z każdym rokiem wzrastają: raczy Wysoki Wydział krajowy przedłożyć niniejszą prośbę Wysokiemu Sejmowi krajowemu z wnioskiem, ażeby Tenże zezwolił na wydzielenie realności położonej we Lwowie l. kons. 34 m, składającej się z parcel katastralnych Nr. 75, 7030 i 7031, i intabulowanej w księdze Dom. 32 pag. 151 n. haer. 1. jako własność głównej szkoły normalnej, a względnie funduszu szkół normalnych, oddanej pod zarząd Wysokiego Wydziału krajowego na mocy aktu oddania z dnia 8. Listopada 1873 z funduszu krajowego szkolnego i odstąpienie gruntu tego gminie miasta Lwowa.

Zarazem zdajemy sprawę, że odpis niniejszej petycyi przesyłamy równocześnie Wysokiej c. k. Radzie szkolnej krajowej z prośbą, o stwierdzenie podanych w niej faktów i o poparcie onejże. We Lwowie dnia 31. Lipca 1881. Dąbrowski w. r. Widmann w. r.

Sub Alegat I.

Extractus tabularis

Fundi sub Nr. Conscr. 35 in Civitate siti, Civitatis
Leopolis proprii.

Status activus.

Dom. 32. pag. 157 n. 1. haer.

Ad Num 12656 praes. 18. Augusti, relat. 19. Decembris 1803. In fundamento Contractus Empti Venditi cum Caes. Reg. Orientalis Galiciae Statuum Collegio die 4. Augusti 1802 initi, et per Excelsum C. R. Gubernium die 27. Maji 1803 approbati, Civitas Leopoli pro haerede Fundi vacui vulgo Castrum dicti sub No Militari Conscriptionis 35 in civitate siti ad 2132 orgias quadratas emensurati, pretio 8528 fl. Rh. empti, pro Haerede intabulatur.

Resig Tomo 24. pag. 205 n. 55.

Dom. 32. pag. 158 n. 2 haer.

Ad Num 14468 praes. 13. Septembris, relat. 19 Decembris 1803. Quietantia per C. R. Cameralem provincialem Cassam super persolutos pro empto a C. Reg. Collegio Statuum Galicien. Fundo Castrum dicto titulo pretii 8528 fl. Rh. in rem Civitatis Leopoli exarata, vi petiti Civitatis Leopoli. et Judicialis conclusi, ad fundum in Civitate sub Nro 35 situm intabulatur.

Quiet. Tomo 8. pag. 142 n. 122.

Nota. Ex fundo hocce Castrum dicto 323° □ 4' et 1" Domino Francisco Tomanek alienati et circa Nrum 356 in Civitate Haer. Tomo 52 pag. 512 continentur.

Nota. Vi Resignationis Senatus politici dtto 27. Octobris 1829 ad Nr. 25085 et Judicialis Conclusi dtto 12. Augusti 1830 ad N. 15042 in statu activo Fundi Castrum dicti sub N. 35 in Civitate siti adnotatur: ex eodem Fundo partem 231 □ org., 4', 2', complectentem per Civitatem Josepho Hertrich cum facultate a C. R. Gubernio tributa, disvenditam esse et in novo Corpore tabulari sule Nr. 358 in Civ. reperiri. Vide Dom Tomo 53 pag. 241 n. 1 haer.

Nota. Juxta Requisitionem Senatus Politici dtto 27. Octobris 1829 ad Nrum 25441 et Judiciale Conclusum dtto 12. Augusti 1830 ad 15037 circa Fuudum sub Nro 35 in Civ. sitt. Castrum dictum adnotatur, partem hujus Fundi 212° □ 5' — 6" complectentem, in fundamento facultatis ab Alto C. R. Guberniali Praesidio sub 16. Julii 1828 ad Nr. 5518 dato Mathiae Bauer disvenditam, in noviter creato Corpore Tabulari N. 359 in Civ. signato Haer. Tomo 53 pag. 247 n. 1. haer. comprehensam esse.

Nota. E fundo sub Nr. 35 in Civitate sito, Castrum dicto, pars ejusdem 348 orgias quadr. 4 pedes, et 9 polices continens Dno Stanislao Com. Skarbek et per hunc Christiano ac Theresiae Henze conjugibus alienata, vigore resoluti judicialis dtto 23. Decembris 1836 ad Nr. 25206 editi, in noviter erecto corpore tabulari Nro Cons. 357 Civ. signato, ut Haer. Tomo 72 pag. 205 continetur.

Nota. E fundo sub Nro 35 Civ. sito, Castrum dicto, pars ejusdem 2134 orgias quadrat. 4 pedes et 9 digitos continens, Dno Stanislao Skarbek alienata, vigore resoluti judicialis dtto 9. Februarii 1843 ad Nrum 825 emanati,— in neo erecto Corpore tabulari Nr. Cons. 367 Civ. signato, libro Dom. 108 pag. 1. continetur.

Status passivus nullus.

Datum Leopoli die vigesima prima Septembris, Millesimo Octingentesimo quinquagesimo Anno.

Anton von Chitry m. p. Grundbuchs-Director. (L. S.) Nr. Serialis 854 pro senatu polit. Extrait Mochnacki. Coll. Marmoross cum Extrahente.

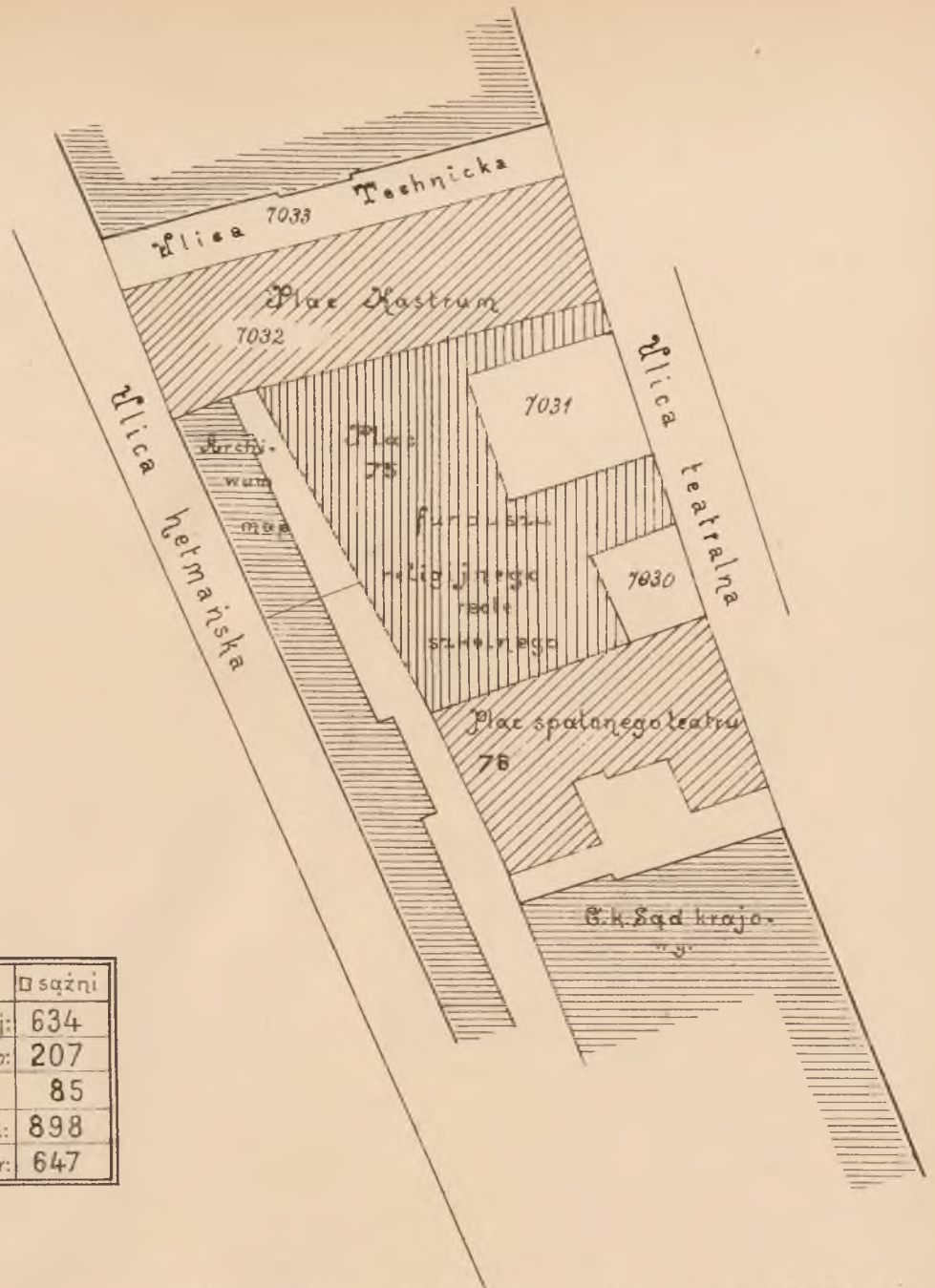
Zgodność niniejszego odpisu z oryginałem stwierdzam. Paszkowski w. r. kom. kier. Exp.

Sub Alegat II.

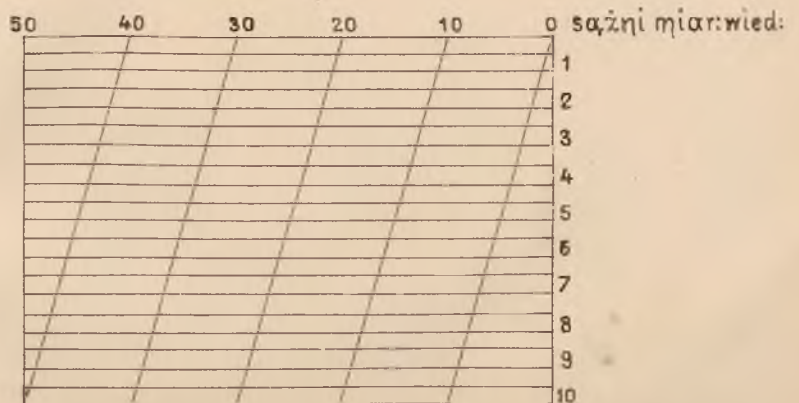
Odpis wierzytelny z Tabuli król. miasta Lwowa z ksiąg Instr. 271 pag. 28 n. 16.

Dom. 32. pag. 151 n. 1 hor. Nro 24317 eing. 4. November 1854 ad 20911 publ. anno 1786. Lieber Graf Brigido! Da ich gestern die hiesige normal Hauptschule, und schon vorher die verschiedenen weiblichen Klosterschulen in Augenschein genommen und die Schulkinder zahlreich sind auch, wie mir der Schul-Direktor Hoffmann versicherte, das Geschaef mit Frucht und Fortgang betrieben wird, welches grösstentheils der eifrigen Verwendung eben dieses Schuldirektors zu verdanken kömmt, der zngleich den Fleiss der übrigen Lehrer und Lehrmeisterinnen geschickt zu unterstützen weiss, so werden Sie besagtem Schul-Direktor nebst Bezeugung meiner Zufriedenheit hierüber, einen Betrag von 1000 Species Ducaten ohne Abzug verabfolgen, damit er solche als eine von mir besonders verwilligte Belohnung unter gesammte hiesige Normal-Schullehrer auch weibliche

Klosterlehrerinnen in einem billigen Verhältnisse zu deren fernerer Aufmunterung vertheile, wovon er 200 Ducaten für sich behalten kann. Da jedoch der Locus physicus der hiesigen normal Hauptschule bei weiten für die Zahl der Schüler nicht zureichend, zudem elend bestellt, finster und übelreichend ist, so finde Ich statt dessen das hiesige Minoriten-Kloster zur Normal-Schule dergestalt zu bestimmen, dass hierinne auch für ein oder andere Lehrer wegen der besseren Aufsicht einige Wohnung angebracht, auch die Pagaments-Einloesung und Probiergarten darinn belassen würden; so weit aber als denn in selbem der Raum nicht zureichen sollte, wird auf dem daran stossenden Castro ein angemessenes Gebäude aufzuführen sein. Auf der anderen Ecke eben dieses Castri ist sodann ganz abgesondert von diesem Schul-Gebäude seiner Zeit ein Schauspiel-Haus zu erbauen, welches, da es zugleich zum Reduten-Saal brauchbar zu machen sein wird, mit den erforderlichen Nebenzimmern für der Tracteur und zum Spielen zu versehen ist; wozu ich seiner Zeit den Riss selbst von Wien hieher schicken werde; wofür sich also, da auf die Erbauung einer Reitschule daselbst nicht zu denken ist, ganz gewiss hinlaenglicher Raum finden wird. Zur Reitschule kann allenfalls vor der Stadt der hinlängliche Raum zu einer bretternen Hütte bestimmt werden. Zur Verbindung dieser Gebäude mit der Vorstadt muss nachher über die Bastei ein Damm oder eine Brücke gemacht werden, damit die Kinder aus der Vorstadt in die Normal-Schule gehen, und die Wagen in das Theater darüber fahren können. Die Kirche des Minoriten-Klosters wird zum ständischen Saal zuzurichten sein. Da aber in dem ebenfalls von mir in Augeschein genommenen Gubernial-Gebäude, wegen der darin untergebrachten sämmtlichen Behörden und Kanzleien der Raum sehr knapp zu werden anfängt, so ist nothwendig, dass der neu erbaute Trakt längst der Bastei verlängert und zu diesem Ende das daran stossende Haus und Garten des Buchhalterei-Raths Mühlbauer nach vorläufiger billiger Schätzung ab aerario eingelöset: sodann der Trakt, soweit es das für die Justiz-Behörden dermalen annoch nöthige Unterkommen erforderlich machet, fortgeführt, jedoch solche Schmatzen gelassen werden, damit immer nach Bedarf noch weiter angebaut werden könne. Nachdem ich jedoch bei dieser Beaugenscheinung nirgends einen hinlänglichen Raum zu einer Gouverneurs-wohnung, ohne eine sehr kostbare Bauführung habe ausfindig machen können, so haben Sie den Kontrakt auf Ihr dermaliges Quartier noch für 3 Jahre einzurichten bis wohin sich vielleicht andere Auswege zeigen werden. Bei diesen oben angeordneten und den bereits anderweit bestimmten verschiedenen Zurichtungen und Bauführungen, welche wie natürlich nicht alle auf einmahl vor sich gehen können, werden Sie in folgender Ordnung vorzugehen haben: dass vor allem andern der Bedarf für die Normal-Schule hergestellt, sodan der Bau für das lateinische und das griechische General-Seminarium; ferners die Zurichtung in dem Kloster der Barmherzigen Schwestern für die Unterbringung der Kinder, sodann die Fortsetzung des Gubernial-Gebäudes, der ständische Saal und endlich erst das Theater-Gebäude vorgenommen werde. Schliesslich finde Ich Ihnen hier noch in Absicht auf das ebenfalls wohl bestellte Schulwesen in dem Kloster der Armenierinnen folgendes mitzutheilen: dass, weil deren Anzahl keinen hinlänglichen Raum für die Schulen übrig lässt, und das Kloster ohnehin verschuldet ist, die Vorsehung dahin getroffen werde, damit die alten unbrauchbaren Nonnen zusammengezogen und zum Absterben belassen und mit selben ein Abschnitt dergestalt gemacht werde, damit die Anzahl der diensttauglichen künftig etwa auf 14 festgesetzt, ihnen hierzu, soweit es nöthig, durch Aufnahme von Novitzinnen Gelegenheit verschaffet und der ermangelnde Unterhalt aus dem geistlichen fundo zugetheilet, anmit aber ihr nützliches Schul-Institut befördert werde. Lemberg den 5. August 1786. Joseph m. p. Einzutragen. Beschlossen im Rathe des k. Civil-Magistrates-Lemberg den 16. November 1854. Csato. Wydano we Lwowie na dniu dwudziestego czwartego (?) Tyśiąc ósmset siedmdziesiątego piątego (1875) roku. Ludwik Rojek m. p. Naczelnik tabuli miasta. (L. S.) Zgodność niniejszego odpisu z oryginałem stwierdzam. Paszkowski w. r. kom. kier. Exp.

N ^o s kat. parcl:	Nazwa	W sążni
7032	Plac Kastrum miej:	634
7031	„ sprzedarzy drob:	207
7030	„ wolny	85
75	„ funduszu szkol:	898
76	„ spalonego teatr:	647

Protokół

spisany z powodu oddania majątku Galicyjskiego i Krakowskiego funduszu szkół normalnych przez c. k. krajową Radę szkolną w zarząd Wydziału krajowego w skutek polecenia c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 12. Października 1873. do l. 4344.

We Lwowie dnia 20. Listopada 1873.

O b e c n i :

ze strony Wdziału krajowego:	ze strony c. k. krajowej Rady szkolnej.
Wny Oktaw Pietruski, członek Wydziału krajowego.	Wny Walery Rodakowski, c. k. radca Namiestnictwa.
Wny Ludwik Pierożyński, naczelnik oddziału rachunkowego Wyzd. kraj.	Wny Ludwik Lustig, c. k. radca rachunkowy Namiestnictwa.
Prowadzący protokół: Stanisław Masłowski, praktykant konceptowy c. k. Namiestnictwa.	

(Wyciąg.) . . . Następnie przystąpiono do oddania należącego do funduszu normalnego gruntu „Castrum“ zwanego, na podstawie protokołu spisanego 25. Kwietnia 1855. przy sposobności odgraniczenia tego gruntu od części takowego, należących do gminy miasta Lwowa

Na podstawie tego protokołu sporządził pan inżynier Wydziału krajowego plan tego gruntu, który przyjęto za podstawę oddania.

W tym planie uwidocznione są słupy, oznaczone przy sposobności odgraniczenia tego gruntu w r. 1855. liczbami 7., 8., 9., 11.

Słupy te znaleziono w tych miejscach, w których w r. 1855. powkładane zostały, z wyjątkiem słupów 7. i 8.

Ponieważ jak to wykazuje powołany protokół z dnia 25. Kwietnia 1855. słup 7. nie był postawiony w tym punkcie, w którym właściwie miał stać według tego protokołu, lecz o 1 sążeń 18 cali więcej ku ulicy Technicznej, przeto ustawiono za porozumieniem się panów delegatów Wydziału krajowego, jako też panów delegatów gminy miasta Lwowa, punkt, w którym ten słupek powinien być postawiony i uwidoczniono ten punkt w sporządzonym planie literą *a*.

Dalej okazało się, że także słupek 8. nie jest w tem miejscu, w którym według protokołu z dnia 25. Kwietnia 1855. stać powinien, mianowicie znaleziono, że słup ten stoi wsunięty o 1 sążeń 9 cali w kierunku ku Trybunałowi.

Ustanowiono zatem za porozumieniem się panów delegatów Wydziału krajowego i gminy miasta Lwowa punkt, w którym ten słup stać powinien i uwidoczniono ten punkt w sporządzonym planie literą *b*.

Słupy 9. i 11. znaleziono w tych samych miejscach, w których według protokołu z dnia 25. Kwietnia 1855. stać powinny.

Po takim sprostowaniu granic gruntu „Castrum“, własność funduszu normalnego stanowiącego, przystąpiono do oddania takowego panom delegatom Wydziału krajowego.

Uskuteczniiono to w ten sposób, że udano się od punktu na sporządzonym planie literą *A.* oznaczonego w prostej linii do punktu w tym planie literą *b.* oznaczonego, dalej zaś wzdłuż muru należącego do budynku, w którym się mieści Archiwum map do rogu numeru litery *c.* na planie oznaczonego, następnie udano się od punktu *e.* w prostej linii do punktu *d.*, z kądem wzdłuż chodnika przyszło się do załomu literą *e.* oznaczonego, a stąd do punktu *a.*

Odległość w prostej linii od punktu *a.* do *b.* wynosi 29 sążni, od punktu *b.* do *c.* wzdłuż muru 38 sążni, od punktu *c.* do punktu *d.* 35 sążni, 3 stopy, od punktu *d.* do punktu *e.* 20 sążni, 1 stopa i 3 cali, a od punktu *e.* do punktu *a.* 14 sążni, 4 stopy i 9 cali.

Po obejściu tego gruntu liniami powyżej wskazanymi przez podpisanego członka c. k. krajowej Rady szkolnej krajowej, panów delegatów Wydziału krajowego i gminy miasta Lwowa, zajęli panowie delegaci Wydziału krajowego grunt „Castrum“ temi liniami oznaczony w posiadanie.

Alegat 3. do sprawozd. W. kr. l. 50621/81.

L. 10268.

O d e z w a.

Odnosnie do szacownej odezwy z dnia 27. Września b. r. l. 45599 i petycyi reprezentacji gminy miasta Lwowa z dnia 31. Lipca b. r. l. 19727/80 wniesionej do Świetnego Wydziału krajowego w sprawie odstąpienia gminie miasta Lwowa części gruntu „Castrum“ zwanego, którą dnia 8. Listopada 1873 Świetnemu Wydziałowi krajowemu jako własność krajowego funduszu szkolnego oddana została i według operatów stałego katastru z parcel pod l. 75, 7030 i 7031 obejmujących powierzchnię 1190 □ sążni się składa, ma c. k. krajowa Rada szkolna zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu co następuje:

Jakkolwiek pretensye gminy miasta Lwowa do własności tego gruntu, z którego gmina ta poprzednio wystąpiła, nie mają żadnej prawnej podstawy, to względy słuszości, mianowicie, że grunt w mowie będący dawniejszemi czasy aż do roku 1848 na umieszczenie szkoły wzorowej był użyty, i że gmina znaczne ofiary na cele szkolne ponosi, które ciągle się wzmagają, przemawiają za tem, ażeby gmina miasta Lwowa z tego gruntu na umieszczenie szkół ludowych w mieście korzystać mogła.

Z tego powodu c. k. krajowa Rada szkolna, stwierdzając rzetelność przytoczonych w petycyi okoliczności, poczuwa się do obowiązku poprzeć jak najusilniej tę petycyę, a mianowicie ażeby grunt „Castrum“ był wydzielony z majątku krajowego funduszu szkolnego, i przekazany na własność miejscowemu funduszowi szkolnemu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że gmina miasta Lwowa z niego na umieszczenie szkół ludowych użytek zrobić może.

Za odstąpieniem tego gruntu na własność gminy miasta Lwowa c. k. krajowa Rada szkolna przemawiać nie może, gdyż nie ma do tego żadnego słusznego powodu, a wyrażonemu w petycyi gminy życzeniu, ażeby ten grunt na umieszczenie szkół ludowych użyć mogła, stanie się zadość, skoro grunt miejscowemu funduszowi szkolnemu na własność przekazany będzie.

Stosownie do szacownej odezwy z dnia 3. Lipca 1876 l. 12480 przesyła się Świetnemu Wydziałowi krajowemu pierwopis listu odręcznego ś. p. Cesarza Józefa II. z dnia 5. Sierpnia 1786, tudzież dawniejsze akta gubernialne i namiestnicze, dotyczące w mowie będącego gruntu „Castrum“, o ile odszukane być mogły, z prośbą o rychłe zwrócenie ich c. k. krajowej Radzie szkolnej po zrobionym użytku. Lwów dnia 12. Października 1881. Potocki w r. Do Świetnego Wydziału krajowego we Lwowie.

Aleg. 6.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży c. k. Rządowi imieniem funduszu naukowego realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi t. z. konwiktowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 8. kwietnia 1876 przyzwolił Wysoki Sejm na sprzedaż c. k. Rządowi imieniem funduszu naukowego, realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi t. z. konwiktowej za cenę kupna 220.000 zł. w. a. płatną w dziesięciu równych po sobie następujących rocznych ratach z 6% odsetkami od każdoczesnej niespłaconej reszty ceny kupna i z warunkiem że kupujący uiszczy w całości należność rządową od przeniesienia własności. Oraz upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zawarcia kontraktu kupna-sprzedaży.

Na podstawie tego upoważnienia Wydział krajowy już pod dniem 2. maja 1876 do l. 9368 zgłosił się do c. k. Namiestnictwa z gotowością zawarcia kontraktu. Atoli c. k. Rząd zarządziwszy techniczne zbadanie gmachu odpowiedział, że na razie urzeczywistnienie zamiaru kupna nie jest możebnem i zażądał odnowienia kontraktu najmu na dalsze trzy lata t. j. po koniec września 1879. Wydział krajowy zgodził się na to pod warunkiem, że czynsz najmu w kwocie 15.000 zł. a. w. dotychczas opłacany podwyższony zostanie nadal do sumy 20.000 zł., co c. k. Rząd przyjął z zastrzeżeniem, aby czynszu tego nie podwyższano, jeżeliby przyjsć miało do odnowienia kontraktu najmu jeszcze na dalsze trzechlecie. Z zastrzeżenia tego skorzystał c. k. Rząd, przedłużając w r. 1879 najem do końca września 1882 pod temi samemi co w poprzednim okresie warunkami, przyczem jednak Wydział krajowy zapowiedział, że od 1 października 1882 zmuszony będzie podnieść czynsz roczny na 23.000 zł.

W ciągu tego czasu Wydział krajowy kilkakrotnie poruszał sprawę sprzedaży, lecz zawsze otrzymał odpowiedź, że trudności finansowe stoją na przeszkodzie urzeczywistnieniu zamiaru c. k. Rządu. W marcu 1881 oświadczył c. k. Rząd, że zamierza przystąpić w r. 1882 do zakupna realności, zażądał jednak zniżenia 6% odsetków od każdoczesnej reszty ceny kupna na 5% motywując to żądanie zmienionemi stosunkami targu pieniężnego, wobec których stopa sześcioprocentowa jest zbyt wygórowaną, Wydział krajowy zastrzegając dla Wysokiego Sejmu ostateczną decyzję, zaproponował ze swej strony stopę $5\frac{1}{2}\%$, na co dotychczas nie otrzymał wprawdzie żadnej odpowiedzi, dowiedział się wszakże z preliminarza budżetu państwowego na rok 1883, że c. k. Rząd wstawił na cel zakupna realności ad St. Nicolaum kwotę, równającą się pierwszej racie umówionej ceny kupna wraz z 5% odsetkami od niespłaconej reszty kapitału.

Fakt ten zdradzający stanowczą decyzję c. k. Rządu przystąpienia do zakupu tylko pod warunkiemniżenia 6% stopy na 5% stawia nas wobec alternatywy: albo zaniechania sprzedaży, albo też zrobienia c. k. Rządowi wymaganego ustępstwa, które zresztą w dzisiejszych stosunkach targu pieniężnego jest rzeczywiście uzasadnionem. Nie możemy doradzać Wysokiemu Sejmowi zaniechania sprzedaży, ponieważ korzyści wynikające z niej dla fundacyi stypendyjnej, przedstawione wyczerpująco w sprawozdaniu komisji administracyjnej z r. 1876 w niczem nie uległy zmianie, a przemawia zaś za bezzwłoczną sprzedażą ta nadto okoliczność, że już w przyszłym roku musiałaby fundacya wydać około 30.000 zł. na nowy dach blaszany nad gmachem uniwersyteckim, na co fundacya nie posiada żadnego funduszu i musiałaby chyba zasystować na czas jakiś obsadzenie opróżnionych stypendyów. Ubytek zaś jaki fundacya z powodu niżenia o 1% stopy procentowej poniesie jest w stosunku do całej ceny kupna zbyt nieznaczny, aby przeważać mógł korzyści ze sprzedaży wynikające.

Wydział krajowy przedkłada przeto sprawę tę do decyzji Wysokiego Sejmu z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem imieniem funduszu naukowego kontraktu kupna i sprzedaży realności ad St. Nicolaum we Lwowie pod warunkami, w uchwale z dnia 8 kwietnia 1876 oznaczonemi z tą jednak zmianą, że stopa procentowa odsetek jakie kupujący płacić ma od każdorazowej niespłaconej reszty ceny kupna niża się z 6% na 5%.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 25. lipca 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego

Oktaw Pietruski

sprawozdawca.

Aleg. 7.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia bursy dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm, że z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założona we Lwowie bursa dla 60 chrześcijańskich uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego, wyznaczył z funduszu krajowego na pierwsze urządzenie tej bursy sumę 5.200 złr. zaś na jej utrzymanie rocznie sumę 19.090 złr. a. w. wstawił do budżetu na rok 1882. na pierwsze urządzenie bursy 5.200 zł. a na jej utrzymanie przez 4 miesiące 1882 sumę 6.364 zł. i polecił Wydziałowi krajowemu, aby bursę tę wprowadził w życie, wydał dla niej instrukcye i regulaminy i takowe na przyszłej sessyi Wys. Sejmowi do wiadomości przedłożył:

Dla wykonania tej uchwały należało przedewszystkiem postarać się o lokal odpowiedni na umieszczenie zakładu. W tym celu Wydział krajowy ogłosił dnia 15. listopada 1881 pod l. 52.224 publiczną licytację ofertową, wyznaczając termin do wnoszenia ofert pisemnych po dzień 31. grudnia 1881. Rezultat tej licytacji nie odpowiedział w zupełności oczekiwaniom. W terminie oznaczonym zgłosiło się tylko pięciu oferentów, a mianowicie: właściciele realności pod liczbami:

11¹/₄ ulica Kopernika,

100³/₄ ulica Sykstuska,

9 (nowa) ulica Janowska,

280³/₄ A, ulica Gródecko-Janowska,

i 16 (nowa) ulica Pańska.

Z pomiędzy tych realności dwie a to realność l. 100³/₄ ul. Sykstuska i l. 16 (nowa) ul. Pańska musiano już z góry usunąć z kombinacyi z powodu czynszu, przekraczającego o wiele kwotę 3.750 złr. przez komisję edukacyjną Wys. Sejmu na najem lokalu preliminowaną. Właściciel pierwszej z tych realności żądał bowiem 5.600 złr., właściciel drugiej aż 7.500 złr. rocznego czynszu. Pozostały zatem do wyboru właściwie tylko trzy realności, które pod względem ceny najmu stosowały się mniej więcej do warunków przez Wysoki Sejm postanowionych, wszelako z innych względów do zamierzonego użytku się nie nadawały.

Realność pod l. 11¹/₄ ulica Kopernika, zajmowana do niedawna przez c. k. Sąd powiatowy miejski, leży w odległości kilkudziesięciu zaledwie kroków od placu Maryackiego, a więc prawie w samym śródmieściu, przy ulicy brukowanej, gdzie z powodu znacznego ruchu powozów panuje turkot prawie nieustanny. Pominąwszy tą niedogodność położenia, zbywa nadto tej realności na dwóch ważnych warunkach: nie ma w niej studni i ogrodu.

Druga realność pod l. 9 (nowa) ulica Janowska nie kwalifikowała się stanowczo na bursę z powodu szczupłości miejsca; według przybliżonego obliczenia wypadłoby w niej bowiem zaledwie 3·6 mtr. kwadrat. przestrzeni na jednego ucznia, to jest prawie o połowę mniej aniżeli potrzeba. Realność ta zresztą także z powodu zanadto wielkiej odległości od c. k. seminarjum nauczycielskiego (około 2 kilometrów), tudzież z powodu nader zaniebzanego stanu, w jakim ją znaleziono, nie mogła być uważaną za odpowiednią celowi.

Ostatnia z oferowanych realności położona przy ulicy Janowsko-Gródeckiej pod l. 280¹/₄ A. (3 nowa) jest podobnie jak poprzednie, za szczupłą na pomieszczenie bursy. Właściciel oświadczył wprawdzie dodatkowo gotowość wynajęcia także willi, położonej z drugiej strony ulicy albo też dobudowania oficyny, atoli jedno i drugie nie zdołałoby w zupełności zaradzić złemu. Pomieszczenie bursy w dwóch osobnych budynkach przedzielonych ulicą, połączone byłoby z wielu niedogodnościami tak pod względem nadzoru jak i gospodarstwa wewnętrznego, zaś rozszerzenie budynku za pomocą przybudowania oficyny mogłoby mieć praktyczne znaczenie dopiero po dwóch latach, po zupełnym wysechnięciu świeżych murów nowego budynku, za który jednakże czynsz opłacać by trzeba zaraz po wybudowaniu.

W obec tak niepomyślnego wyniku ofertowej licytacji Wydział krajowy zarządził poszukiwania odpowiedniego lokalu w drodze prywatnej, przypuszczając, że może w ten sposób łatwiej dojść do celu. Jakoż ośmiu jeszcze właścicieli realności wniosło dodatkowo oferty, które rozpatrywane były na miejscu przez umyślnie w tym celu delegowanego inżyniera.

Badania te wykazały, że z pomiędzy owych ośmiu nowo zgłoszonych realności pięć odpaść musi bezwarunkowo z powodu zanadto szczupłych rozmiarów, jedna zaś z powodu zbyt wysokiego czynszu, przewyższającego w dwójnasób preliminowaną kwotę. Z pomiędzy reszty tylko realność pod l. 4. przy ulicy Jabłonowskich posiadała do pewnego stopnia wymagane warunki, lubo brak ogrodu, który z małego podwórka dopiero stworzyćby trzeba, nie mógł zachęcać do zawarcia interesu.

Nadto żądał właściciel, aby kamienicę urządzoną dość zbytownie, oddane mu po expiracyi dzierżawy w takim stanie, w jakim przy objęciu w używanie znajdować się będzie, warunek dość uciążliwy, jeśli się zważy, że w ciągu trwania najmu delikatniejsze części budynku jako to: parkiety, piece kaflowe, okucia drzwi, okien i t. p., nie obliczone na taką ilość mieszkańców, uległyby niezawodnie tak znacznemu zniszczeniu, że musiałyby być zastąpione nowemi z wielkim dla funduszu krajowego ciężarem.

Ostatecznie jednak inny wzgląd wpłynął na nieprzyjęcie także i tej oferty.

Według opinii, tak jednomyślnie i dobitnie w Wys. Sejmie zaznaczonej, bursa powinna kandydatom nauczycielskim dostarczać tylko niezbędnych środków utrzymania, ażeby w spokoju i swobodzie oddawać się mogli przygotowaniom do przyszłego zawodu. Wszystko, co wychodzi po za granicę tych niezbędnych potrzeb, uważać należy nietylko za zbyteczne, ale nawet za wprost szkodliwe dla celów, jakie przewodziły myśli założenia tej instytucyi. Tyczy się to zarówno żywienia jak i pomieszkania, które powinno być schludne, ale jak najskromniejsze, ażeby wychowañcy wyszedłszy z zakładu na swe nader skromne stanowiska, nie mieli powodów do przykrych i zniechęcających porównań między tem co mieli dawniej, a tem co obecnie mieć mogą. Mając to na uwadze, łatwo zrozumieć wielką trudność wyszukania zwłaszcza w mieście takim jak Lwów, domu czynszowego, któryby był odpowiednim na pomieszczenie bursy. Domy czynszowe większych rozmiarów, zwłaszcza nowe, jak ten o którym tu mówimy, urządzone są z pewnym stopniem komfortu, który w bursie bynajmniej nie jest pożądanym. Dla ludzi, których przeznaczeniem jest mieszkać w ubogich domkach wiejskich, gdzie prosta podłoga i bielone ściany już niemal do zbytów należą, umieszczenie w pokojach parkietowanych i malowanych, z kaflowymi piecami i krystalowemi szybami w oknach jest z pewnością więcej niż niestosownem. Trudno zaś wymagać od właściciela, aby zgodził się bez wynagrodzenia na takie adaptacje, któreby zniżyły wartość jego realności.

Chwilowo zdawało nam się, że zdołamy wybrnąć z tych wszystkich trudności wynajmując na bursę niezamieszkaną 2gie piętro budynku klasztornego OO. Bernardynów, lokal, który z wielu względów na zakład tego rodzaju wydawał się odpowiednim.

Ale w stanowczej chwili zarząd klasztoru oświadczył, że lokalu tego nie ma do dyspozycji.

Tak więc rezultat kilkumiesięcznych usilnych naszych starań i zabiegów, aby wyszukać odpowiednie dla bursy umieszczenie, pozostał ujemnym. Co więcej, rozpatrzywszy się bliżej w stosunkach tutejszych, przyszliśmy do przekonania, że nie znajdzie we Lwowie domu, któryby bez kosztownych adaptacji dał się użyć na cele naszego zakładu. Zrobiliśmy nadto spostrzeżenie, nie nowe zresztą i praktykowane także gdzieindziej, że żądane od nas czynsze nie stały w odpowiednim stosunku do wartości domu i przekraczały o wiele już i tak dość wysoką stopę procentową, pobieraną tu przez właścicieli domów od prywatnych czynszowników. Biorąc w przecięciu, żądano od nas czynszu równającego się 10 procentom wartości domu, nie licząc podatków i kosztów konserwacji, które ponosić miałby fundusz krajowy. Pomimo tak wygórowanej ceny jest rzeczą więcej niż prawdopodobną, że z każdym nowym okresem najmu bylibyśmy narażeni na żądanie podwyższenia czynszu, w obec którego przy trudności zmiany lokalu, znaleźć moglibyśmy się nieraz w przymusowym położeniu. Można by się było wreszcie zdecydować płacić 3.500—4.000 złr. rocznego czynszu za dom wartości 30.000—40.000 złr., gdyby tylko dom ten odpowiadał celowi. Ale płacić czynsz niestosunkowo wysoki z tem przeświadczeniem, że zakład będzie umieszczony niedogodnie i nieodpowiednio, że rodzaj umieszczenia niekorzystnie wpływać musi na wychowawców a nawet zwichnąć może cel zakładowi wytknięty — na taką decyzję trudno było się zdobyć.

Wśród takich okoliczności myśl o wybudowaniu własnego domu na pomieszczenie bursy mimowoli nasunąć się musiała. Przedstawia się ona nam jako konieczność nie do uniknięcia, jeżeli zakład ten w ogóle w życie wejść ma. Wyznajemy, że chwyciliśmy się jej niechętnie i dopiero w ostateczności, gdy było już rzeczą jawną, że inny sposób umieszczenia bursy jest niemożliwy.

Wszakże dodać winniśmy, że oswoiwszy się z tą myślą, trzeba nam było przyjść do przeświadczenia, że ona jedna jest zdrową, bo praktyczną i korzystną i że przyznać jej należy bezwarunkowo pierwszeństwo przed ideą umieszczenia zakładu w domu wynajętym.

Wybudowanie własnego domu przedstawia przedewszystkiem tę wielką korzyść, że można go sobie urządzić zupełnie odpowiednio do potrzeby i upodobania, a to tak pod względem sytuacji jak rozmiarów, rozkładu i wewnętrznego urządzenia. Tem samem usunięty jest najważniejszy szkopół, o który rozbiły się wszelkie nasze usiłowania. Strona finansowa przedstawia się niemniej korzystnie. Nadmieniliśmy już, że niżej 3.500 złr. rocznego czynszu lokalu dla bursy we Lwowie nająć nie można. Wysoki Sejm preliminował na ten cel nawet więcej, bo 3.750 złr, która to suma przedstawia według stopy pięcioprocentowej kapitał 75.000 złr. Na wybudowanie zaś własnego domu wraz z zakupnem obszernego gruntu potrzeba tylko 50.000 złr., który to kapitał odpowiada rocznej rentcie 2.500 złr. Zatem wydatek na pomieszczenie bursy będzie okragło o 50% niższy aniżeli przy najmie.

Cyfra powyższa nie jest wzięta dowolnie, ale oparta na realnej podstawie. Zanim bowiem powzięliśmy decyzję przedłożenia Wys. Sejmowi niniejszego wniosku, uprosiliśmy c. k. radcę budownictwa Wgo Macieja Moraczewskiego do sporządzenia szkicu budynku na bursę i sumarycznego kosztorysu. Z tych elaboratów, które tu pod 1) i 2) dołączamy, poweźmie Wysoki Sejm wiadomość tak o szczegółach zamierzonej budowy jak i kosztach na jej wykonanie potrzebnych.

Przechodząc do sposobu pokrycia tych kosztów, nie mógł Wydział krajowy szukać go gdzieindziej, jak w samej uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1881. Uchwałą tą postanowił Wys. Sejm, że bursa lwowska wejść ma w życie z początkiem roku szkolnego 1882/83 i wyznaczył na pierwsze jej urządzenie jednorazową kwotę 5.200 złr., zaś na jej utrzymanie roczną kwotę 19.090 złr., wstawiając do budżetu na r. 1882 część onej, przypadającą za cztery ostatnie miesiące roku bieżącego, t. j. 6.364 złr. w. a. Jeżeliby bursa, jak to było zamierzonym, weszła była w życie z początkiem roku szkolnego 1882/83, to musiano by wydać na jej utrzymanie w roku 1882 kwotę 6.364 złr., zaś w każdym następnym roku kwotę 19.090 złr.

Ponieważ bursa z przyczyn powyżej wyliczonych ani z początkiem roku szkolnego 1882/83 ani też później tak długo w życie wejść nie może, dopóki odpowiedni na jej umieszczenie budynek wzniesionym nie zostanie, zatem aż do tego czasu sumy przez Wysoki Sejm na utrzymanie bursy przeznaczone, nie będą wydawane i stanowią niejaką oszczędność budżetową. Z tych oszczędności pokryć można z łatwością preliminowaną na koszt budowy kwotę 50.000 złr., jeżeli się tę budowę rozłoży na dwa lata 1883 i 1884, a trzeci rok przeznaczy na wyschnięcie murów budynku w ten sposób, że zakład dopiero z początkiem roku szkolnego 1885/86 w życie wprowadzonym zostanie. W takim razie fundusz budowy utworzy się:

1) z oszczędności budżetowej roku 1882	6.364 złr.
2) z przeznaczonych na utrzymanie bursy sum, a mianowicie:	
a) za rok 1883	19.090 „
b) „ „ 1884	19.090 „
c) za 8 miesięcy roku 1885 okrągło	12.728 „
	<hr/>
Razem	57.272 złr.,

a zatem z sumy, więcej niż dostatecznie pokrywającej koszt budowy. Suma ta przedstawia wydatek, który fundusz krajowy byłby poniósł, gdyby bursa w myśl uchwały z 13. października 1881 weszła była w życie z początkiem roku szkolnego 1881/82. Wydając z tej sumy kwotę 50.000 złr. na wybudowanie domu i odraczając otwarcie bursy aż do początku roku szkolnego 1885/86, oszczędza fundusz krajowy kwotę 7.272 złr., a właściwie 7.772 złr., ponieważ także z kredytu na pierwsze urządzenie bursy odpadnie w takim razie kwota 500 złr., preliminowana na koszt adaptacji wynajętego budynku. Projekt nasz przedstawia przeto niewątpliwą korzyść także dla skarbu krajowego.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Wykonanie uchwały sejmowej z dnia 13. października 1881 o zaprowadzeniu bursy dla 60 uczniów c. k. semin. nauczycielskiego we Lwowie, odracza się do początku roku szkolnego 1885/86.
- 2) Upoważnia się Wydział krajowy do zakupu gruntu i wybudowania domu na pomieszczenie tej bursy kosztem maksymalnym 50.000 złr. w. a.

3) Na pokrycie kosztów tej budowy:

a) przeznaczają się oszczędność budżetową z roku 1882 Rubr. VII.	
pozycja 69 a) 2, w kwocie	6.364 złr.
b) wstawi się do budżetu na rok 1883 kwotę	21.818 „
a do budżetu na rok 1884 taką samą kwotę	21.818 „
	<hr/>
Razem	50.000 złr. w. a.

*Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.*

Lwów dnia 31. Maja 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

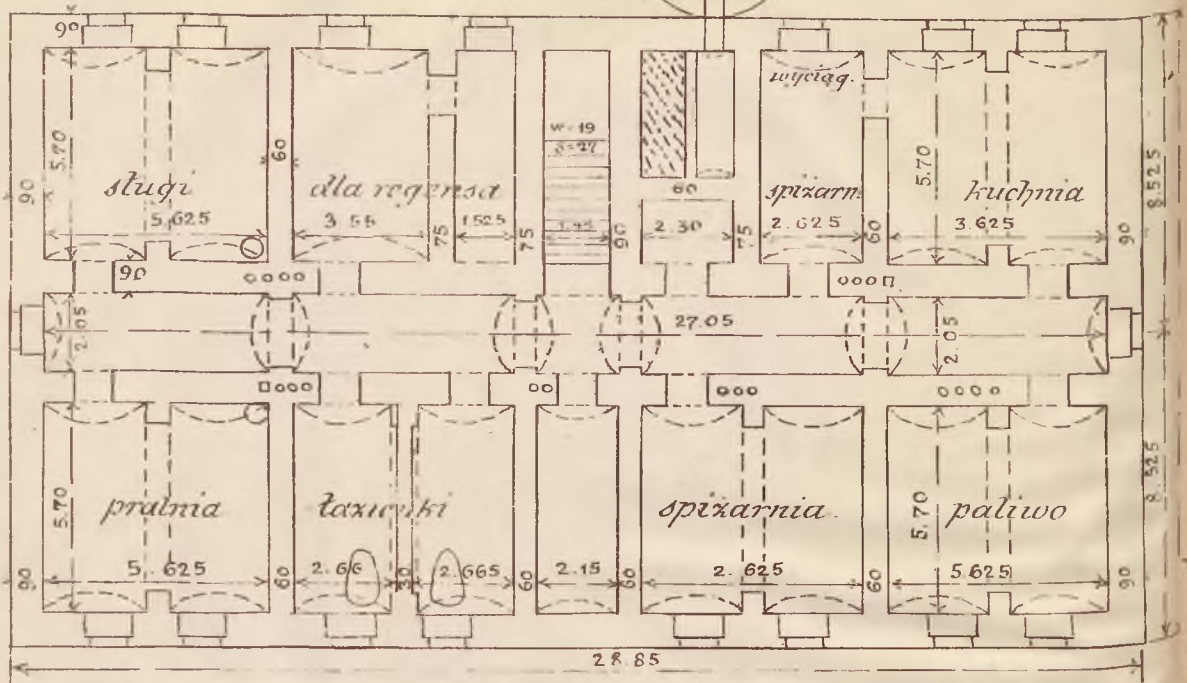
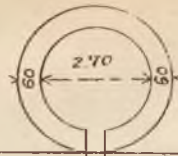
Sprawozdawca

Oktaw Pietruski w. r.

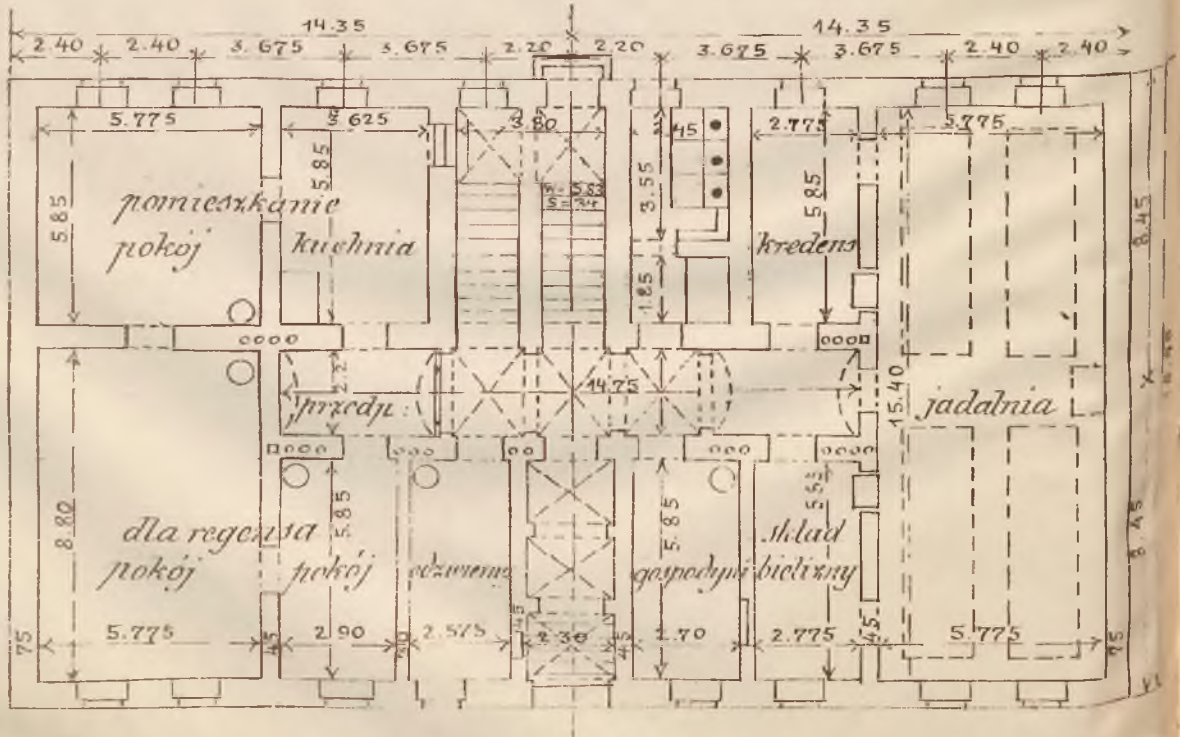
Członek Wydziału krajowego.

Str. 5.

sutereny.

parter.

OBJAŚNIENIA TECHNICZNE

do

szkicu internatu na 60 seminarzystów.

Uchwałą Wys. Sejmu uznano następujące ubikacje jako potrzebne na założenie internatu dla 60 uczniów, i oznaczono dla nich zarazem poniżej wymienione ceny najmu:

1) Mieszkanie regensa składające się z 3 pokoi przedpokoju i kuchni	500 zł.
2) mieszkanie wiceregensa składające się z dwóch pokoi.	300 "
3) 10 pokoi mieszkalnych, każdy na 6 uczniów po 150 zł.	1500 "
4) 2 jadalnie duże po 200 zł.	400 "
5) pokój dla gospodyni	100 "
6) pokój dla odzwiernego i 2 pokoje dla dwóch stróżów po 50 zł.	150 "
7) magazyn bielizny	100 "
8) spiżarnie	150 "
9) sala muzyczna i gimnastyczna	200 "
10) infirmary	150 "
11) kuchnia	150 "
12) pralnia	50 "
razem	3750 zł.

Powyższe zestawienie uważać wypada jako ogólny program budowy, do którego się też przy projektowaniu szkicu, z wyjątkiem kilku punktów zastosowano.

I tak zamiast wymienionych pod l. 4 dwóch jadalni, urządzono jedną większą, spełniającą te same funkcje a przedstawiającą tę korzyść, że powstaje w budynku obszerna sala, której można zarazem używać, wstawiwszy w nią odpowiedni instrument muzyczny, jako salę dla nauki śpiewu chóralnego, a wyprzątnąwszy stoły i stołki zyskać w razie potrzeby odpowiednie miejsce do aktów uroczystych.

Wymieniona pod l. 9. sala muzyczna i gimnastyczna zdaje się być zbyt wąską. Dla znacznej liczby internistów, potrzeba w każdym razie więcej jak jeden instrument muzyczny — organki — a gdy nauka muzyki na dwóch lub więcej instrumentach w jednej ubikacji nie jest możliwą, lepiej jest każdy instrument ustawić osobno, w zwykłym pokoju, jak się to powszechnie po seminarjach praktykuje. — Zamiast tedy jednej sali muzycznej, zaprojektowano 2 pokoje, każdy z organkami, do nauki osobnej muzyki czy śpiewu; trzeci instrument do śpiewu chóralnego stać może w sali jadalnej, służąc zarazem jako instrument zapasowy także dla nauki pojedynczych seminarzystów.

Zdaje się, iż sala muzyczna miała być zarazem i salą gimnastyczną, wskazuje to cena najmu bo za 200 zł. rocznie jedną tylko salę dużą a nie dwie nająć we Lwowie można. Kombinacja taka przedstawiałaby z powodu silnego, instrumentom muzycznym szkodliwego a przy ćwiczeniach gimna-

stycznych nieuchronnie powstającego pyłu, pewne niedogodności, a jeżeli sala muzyczna da się w inny prostszy zastąpić sposób, to łatwiej jeszcze wyeliminować salę gimnastyczną, ćwiczenia bowiem gimnastyczne odbyć się mogą latem na wolnym powietrzu, a zimą ograniczyć się dadzą na tak zwaną gimnastykę szwedzką, do której sklepione i dość na ten cel przestronne korytarze 1go i 2go piętra aż nadto wystarczają.

Gdyby jednak salę gimnastyczną uważano jako absolutnie niezbędną, wtenczas będzie najlepiej urządzić dla niej osobny, wolno stojący budynek lekkiej konstrukcyi, zajmujący co najwięcej 100 metr. kw. zabudowanej powierzchni.

Sala bowiem gimnastyczna wewnątrz budynku mieszkalnego jest przedmiotem niepraktycznym a kosztownym, potrzebującym znacznych rozmiarów i znacznej wysokości. Trudno dać ją na parterze bo trzebaby wysokość wszystkich ubikacyj bezpotrzebnie powiększyć li tylko dlatego, aby podłogi piątr w jednym ułożyć piziomie, dalej zaś kosztowne powstają konstrukcyje dla założenia nad salą taką belkowania i ścian działowych wyższych piątr. Na wyższych kondygnacyach a mianowicie na najwyższej, gdzie sali bez wielkich kosztów nadaćby można znaczniejszą wysokość umieścić jej w żaden sposób nie można, bo silne wstrząśnienia przy ćwiczeniach są dla budynku wielce szkodliwe.

Wynika z powyższego — co już zresztą powyżej wspomniano — że sali gimnastycznej albo wcale nie należy urządzić, albo chyba w osobnym budynku. Ostatnią zmianę programu, a raczej jego uzupełnienie, stanowi dodanie kilku, mniejszego znaczenia ubikacyi, o których będzie mowa w odpowiednich miejscach szczegółowego opisu.

Budynek internatu na szkicu przedstawiony składać się ma z czterech kondygnacyj, t. j. sklepionych suterren, parteru i dwóch piętr.

W suterrenach znajduje się kuchnia ze składem paliwa i spiżarniami, pralnia z mieszkaniem sług, dwie łazienki, piwnica dla regensa i piwniczka pod wejściem, z której korzystać może wice-regens. W narożniku msłej spiżarni obok kuchni urządzić wypadnie wprost do kredensu wyciąg dla talerzy i potraw, oddzielając go w miarę potrzeby drewnianą ścianką od reszty ubikacyj.

Lewą stronę parteru zajmuje mieszkanie regensa, składające się z przedpokoju, 3 pokoi i kuchni, mające osobne wyjście po pod podestem schodów na dziedziniec, tuż obok sieni a przy głównem wejściu do budynku jest pokoik dla odźwiernego. Główną ubikacją po prawej stronie parteru stanowią sala jadalna. Szerokość takich sal winna się stosować do ilości rzędów stołów stać w nich mających; tutaj mają być dwa rzędy.

Stół szeroki 0.8 m. wraz z dwoma szeregami stołków po 0.5 m. zajmuje:

$$0.8 + 2 \times 0.5 = 1.8 \text{ metra,}$$

a że na przejście środkowe pomiędzy stołkami potrzeba 0.9 m. a na przejścia pod ścianami 0.6 m. więc cała szerokość sali jadalnej wynosić ma conajmniej:

$$2 (1.8 + 0.6) \times 0.9 = 5.7 \text{ metra.}$$

Szerokość ta jest wedle szkicu o kilka centymetrów większa.

Każdy stół, których jest cztery ma 6 m. długości, pomieścić więc może z każdej strony bardzo wygodnie 8 a wygodnie 9 osób tak, że cała sala objąć może 64 do 72 jedzących.

W środkowej części wprost drzwi ustawić można instrument muzyczny, o czem wyżej była mowa. Salę ogrzewają dwa piece licujące ze ścianami.

Obok sali znajduje się kredens z wyciągiem w jednej, skład bielizny z drugiej strony i z tym ostatnim sąsiaduje pokoik gospodyni.

Przy klatce schodowej umieszczono wychodki oddzielone od korytarza przejściem, aby wyziewów na korytarz nie dopuścić; przejście to stanowi rodzaj lichthofu, nakrytego osobnym z boku otwartym dachem a przechodzącego przez strych, drugie i pierwsze piętro aż do podłogi parteru.

Przez ten lichthof prowadzi na obu piętrach z korytarza do kloak ganek, same kloaki składają się na każdej kondygnacyi z 3 siedzeń i pisoaru.

Rzecz przedstawiałaby się mniej korzystnie, gdyby wiceregens mieszkał n. p. na pierwszym piętrze, a dla kontroli umyślnie na drugie wchodzić musiał,

Stróż jest tak samo pomieszczony jak na pierwszym piętrze, a w ten sposób na każdej kondygnacji znajduje się obsługa.

Jak już wspomniano, budynek ma być zbudowany na sklepionych suterrenach w kluczu 2. 8 m. wysokich, parterowi nadać by wypadało ze względu na obszerną salę jadalną 3, 5 m. wysokości w świetle, dla każdego zaś piętra wysokość 3 m. w świetle zupełnie wystarczy. Dach ma być ogniotrwały, cyrkowy; sienie, schody, korytarze i wychodki sklepione, płytami kamiennymi wyłożone, ogrzewanie piecami zwykłymi, kamyczkowymi, wentylacja za pomocą kanałów w ścianach, podłogi zwykłe, okna i drzwi proste, ale niezbyt małe co do rozmiarów, malowanie ścian jednokolorowe.

Budynek takiej struktury i wewnętrznego urządzenia jak co dopiero opisano, zbudować można we Lwowie — licząc samą tylko budowę z łatwością za cenę 75 zł. w. a. za metr. kradrat. zabudowanej powierzchni, a więc w danym przypadku 492 metrów kwadratowych po 75 zł. w. a. 36.900 zł.

Inne wydatki należące do budowy jako to: urządzenie ścieków, dołu kloacznego lub kanału, zbudowanie studni, parkanu i t. d., zależne są od położenia miejsca budowy i danych stosunków miejscowych, śmiało jednak przyjąć można, że nie będą one przenosić 3.100 zł.

Ponieważ szkic, do którego dajemy niniejsze objaśnienia, jest tylko szematyczny, a nie odnosi się do pewnej miejscowości pewnego gruntu, przeto trudno ściśle oznaczyć, jaką powierzchnią zająć będzie trzeba pod całe zabudowanie. W szkicu przyjęto, że budynek ma być z wszystkich czterech stron wolno stojący i że doprowadzenie doń światła ze wszystkich frontów jest możebne. Dla dwóch wązkich boków oświetlenie od zewnątrz nie jest jednak absolutnie konieczne, albowiem oświetlenie korytarza w suterrenach da się w inny sposób skutecznie — używając ostatnie pola sklepień suterrenowych od frontu jako korytarz — parter okien na te dwa boki nie ma, a układ korytarzy na pierwszym i drugim piętrze jest tego rodzaju, że urządzić się da na końcu każdego korytarza lichthof, idący aż do podłogi pierwszego piętra, a dający dostateczne światło.

Jeżeli przyjmiemy za podstawę budynek wolno stojący, co ze względów higienicznych bezwzględnie jest najracjonalniej, jeżeli dalej ma być przy zabudowaniu oprócz dziedzińca cokolwiek ogrodu i nareszcie ma być rezerwowana możliwość postawienia osobnej sali gimnastycznej lub rozszerzenia całego zakładu, wtedy potrzeba będzie co najmniej 1000 sążni kwad. areału. Liczba ta dałaby się prawdopodobnie przy budynku, z obu stron szczytowych do granic sąsiedzkich przylegającym, obniżyć na 800 sążni kwadr., podpisani nie uważają jednak takiej oszczędności za odpowiednią. Przyjmując zatem potrzebną powierzchnię na 1000 sążni kwadr., a cenę sążnia na 10 złr.. otrzymany jako wyraz kosztów gruntu 10.000 zł.

Koszta ogólne 50.000 zł.

Gdyby koniecznie zależeć miało na istnieniu sali gimnastycznej, z powodów wyżej wyliczonych, w każdym razie osobno wybudowanej, wtedy mierzyłaby ona musiała 12 metr. długości na 7 metr. szerokości i miałaby 100 metr. kwadr. zabudowanej powierzchni — przepisy wojskowe wyznaczają na najmniejszą salę gimnastyczną tylko 60 metr. kwadr., a że metr taki nie może kosztować więcej jak 20 zł., przeto koszta budowy całej sali nie przeniosłyby okrągło licząc sumy 2.000 zł.

W powyższych cyfrach żadne sprzęty, meble lub ruchomości nie są uwzględnione.

Kończąc objaśnienia techniczne do szkicu internatu na 60 seminarzystów, nie mogę przemilczeć że system, wedle którego wygotowano szkic, ściśle odpowiadający uchwale Wysokiego Sejmu o pomieszczeniu internów, prowadzi wprawdzie do budowy najtańszej, ale nie wynika ztąd, aby system ten miał być dla tego bezwzględnie najlepszym.

Przeważna część seminariów, burs czy internatów udrządza się dzisiaj tak, że uczniowie mają wspólne sale jadalne, sypialne, pokoje do mycia, a tylko do nauki osobne ubikacye, najczęściej na 10 uczniów. Że takie urządzenie, pod względem możności ścisłej kontroli, dalej ze względów sanitarnych i względów porządku większe przedstawia korzyści, aniżeli ten system, wedle którego uczeń w swym mieszkalnym pokoju uczy się, śpi, myje itd. zdaje się być rzeczą jasną i długich objaśnień nie wymagającą, że zaś przez urządzenie bardziej wspólnego życia, koszta budowy się powiększają, pochodzi stąd, iż suma powierzchni, którą dać trzeba co najmniej jednemu osobnikowi w pokoju mieszkalnym 6 m. kwadr. jak wyżej wykazaliśmy — mniejsza jest aniżeli suma takiej samej powierzchni, jeżeli zamiast pokoi mieszkalnych urządzi się wspólną sypialnię, wspólną umywalnię i osobne pokoje do nauki. Owe 6 m. kwadr. zamienia się wtedy na 8 m. kwadr., a w konsekwencji podniosłyby się koszta budynku w danym przypadku o okrągłe 5.000 zł.

Lwów w maju 1882.

Maciej Moraczewski w. r.

e. k. radca budownictwa.

W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść, która mogłaby być przyjęta przez społeczeństwo. W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść, która mogłaby być przyjęta przez społeczeństwo.

W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść, która mogłaby być przyjęta przez społeczeństwo. W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść, która mogłaby być przyjęta przez społeczeństwo.

Lwów w dniu 1882

Maciej Moraczewski w. t.

ul. ...

Aleg. 8.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy postanawiającej, że grzywny nakładane przez władze sądowe i polityczne, a przyznaczone dla funduszków ubogich, wpływać mają do Wydziałów powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Ustawa gminna zalicza w §. 27. lit. c. sprawę ubogich, opiekę nad zakładami dobroczynnymi i zapobieganie żebractwa, w poczet spraw należących do własnego zakresu działania gminy, i postanawia w §. 35. u. gm., że Rada gminna winna czuwać nad tem, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli, wkłada oraz na Radę obowiązek starać się o potrzebne środki gdyby nie wystarczały zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone, i może oznaczyć sposób ich użycia.

Jednem z ważniejszych źródeł dochodu miejscowych funduszków ubogich, są kwoty wpływające z grzywien nakładanych przez władze sądowe i polityczne. Grzywny, które nakładają władze sądowe za czyny karygodne na podstawie ustawy karnej, przeznaczone są w myśl §. 241. kod. karn. na rzecz ubogich tej miejscowości, w której czyn karygodny został popełniony. Również i grzywny nakładane przez władze polityczne wpływają zazwyczaj do funduszu miejscowych ubogich, o ile szczególne postanowienia nie zawierają odmiennych postanowień.

Stosownie do przepisu §. 50. u. gm. jest Zwierzchność gminna organem zarządzającym i wykonawczym gminny, a naczelnik gminy załatwia stosownie do §. 56. u. gm. sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Dla tego też kwoty pochodzące z grzywien, nakładanych przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczone dla funduszków ubogich miejscowych wpływają na ręce naczelników, względnie Zwierzchności gminnych.

Dochód jednakowoż miejscowych funduszków ubogich z grzywien płynący jest z natury swej przypadkowym; ztąd też nie może być obejmowanym budżetami czyli preliminarzami z góry układanymi. Ta okoliczność utrudnia wielce, a nawet prawie niemożliwym czyni kontrolowanie przychodu funduszków miejscowych ubogich płynącego z tego rodzaju grzywien przez

wyższe władze autonomiczne, a w pierwszym rządzie przez Wydziały powiatowe do wykonywania tego nadzoru powołane postanowienie §. 98. u. gm., tudzież ustawy z d. 18. Lutego 1875. L. 14. dz. u. kraj.

Przy odsyłaniu funduszków z takich grzywien pochodzących na ręce Zwierzchności gminnych zdarza się niestety częstokroć, iż nadsyłane kwoty nie na cel właściwy, lecz na pokrycie innych wydatków idą, a w należytej ewidencji utrzymane nie bywają.

Częstokroć wójt na wsi uważa nadesłane z grzywien fundusze za grosz dla własnego użytku otrzymany, chowa je do własnej kieszeni, albo obraca na zupełnie inne cele, jeżeli ich nie przywłaszczy sobie pisarz gminny.

Chcąc temu zaradzić, dołożył Wydział krajowy u władz sądowych i politycznych starania, ażeby funduszków tego rodzaju nie nadsyłano do funduszu miejscowych ubogich wprost na ręce Zwierzchności gminnej, lecz za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Te zabiegi Wydziału krajowego nie odniosły jednak na drodze administracyjnej pomyślnego skutku, albowiem c. k. Ministerstwo sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, wyrzekły ostatecznie na dniu 3. Czerwca 1880. l. 2463. i na dnju 11. Czerwca 1880. l. 8089., że według postanowień §§. 27. i 35. u. gm. w Galicyi naczelnicy gminy powołanymi są do odbierania kwot przypadających z grzywien miejscowym funduszom ubogich, o ile akt fundacyjny lub umowa nie zawierają odmiennych postanowień.

Z tego zapatrywania wychodząc zarządono, że odtąd wszelkie takie kwoty przesyłane być mają miejscowym funduszom ubogich na ręce naczelników gmin, o ile istniejące akty fundacyjne, lub zawarte umowy nie zawierają w tej mierze odmiennych postanowień.

W celu ułatwienia nadzoru i utrzymywania ewidencji funduszków wpływających z tego rodzaju grzywien na rzecz zaopatrywania miejscowych ubogich, odniósł się Wydział krajowy na dniu 30. Listopada 1880. l. 6832. do wyższych c. k. Sądów krajowych we Lwowie i Krakowie, tudzież do c. k. Namiestnictwa o wydanie stosownych zarządzeń do podwładnych władz sądowych i politycznych, ażeby zawiadamiwały Wydziały powiatowe o każdorazowym przesłaniu Zwierzchności gminnej kwot pochodzących z grzywien przez się nałożonych, a przeznaczonych na fundusz miejscowych ubogich. Równocześnie wydał Wydział krajowy odpowiednie pouczenia do Wydziałów powiatowych co do postępowania zachować się mającego pod względem kontroli nad tego rodzaju dochodami funduszu miejscowych ubogich.

Atoli i te zarządzenia nie okazały się dostatecznymi do zapewnienia, ażeby fundusze z tego rodzaju grzywien pochodzące, wyłącznie tylko na ten cel obracane były, na jakie je przewidziano w ustawie. Wydziały powiatowe dopiero przy lustracji majątków gminnych przychodzą do wiadomości, że kwoty pochodzące z grzywien używane bywają bądź na pokrycie potrzeb gminnych, bądź na inne wydatki, których naczelnicy gminy usprawiedliwić nie są w stanie. Prócz tego tłumaczą się naczelnicy gmin częstokroć, jakoby awizowane pieniądze nie nadeszły. Ztąd powstają liczne korespondencje i sprawdzania, a bardzo często wykazuje się nareszcie, że naczelnik gminy z temi pieniędzmi niewłaściwie sobie postąpił. Odzyskanie zaś tych funduszków wobec postanowień §. 64. u. gm., że pretensje gminy, względnie zakładu gminnego do wynagrodzenia szkody przeciw członkom Zwierzchności gminnej, poszukiwane być mają zwykłą drogą prawa, i wobec małej zamożności większej części wójtów jest albo wcale niemożliwym, albo dałoby się uzyskać dopiero po mozolnem tylko i kosztownem przeprowadzeniu procesu.

Wydarzył się nawet wypadek, stwierdzony pismem wyższego c. k. Sądu krajowego we Lwowie z d. 24. Stycznia 1882. l. 325., że złożona w pewnym c. k. Sądzie powiatowym grzywna w kwocie 10 zł. została zaadresowaną do wcale nie istniejącej Zwierzchności gminnej w Paligach, co dało pomocnikowi woźnego przy powyższym Sądzie prawdopodobnie sposobność do przywłaszczenia sobie tej kwoty. Wynagrodzenia szkody w ten sposób wyrządzonej właściwemu funduszowi ubogich, do którego ta kwota płynąć miała, możnaby czy to przeciw winnemu urzędnikowi, czy też przeciw Państwu dochodzić tylko zaskarżeniem w drodze przepisanej ustawą z d. 12. Lipca 1872. L. 112. dz. u. p.

Te niewłaściwości skłoniły Wydziały powiatowe w Bochni, Brzozowie, Buczaczu, Cieszanowie, Dąbrowie, Gorlicach, Jaśle, Kałuszu, Kamionce strumiłowej, Kołomyi, Krośnie, Mielcu, Mościskach, Nadwórnie, Pilźnie, Przemyślanach, Rawie, Ropczycach, Rudkach, Samborze, Sanoku, Starem mieście, Wieliczce i Żółkwi do przedłożenia petycji Wysokiemu Sejmowi bądź to bezpośrednio, bądź też za pośrednictwem Wydziału krajowego o wydanie stosownych zarządzeń, ażeby grzywny w mowie będące wpływały do funduszków miejscowych ubogich nie bezpośrednio na ręce Zwierzchności gminnych, lecz za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Takie postępowanie byłoby ze wszech miar odpowiedniem, Wydział powiatowy bowiem otrzymawszy taką grzywnę wszedłby w położenie zawezwania Zwierzchności gminnej, ażeby w myśli §. 35. u. gm. spowodowała uchwałę Rady gminnej co do sposobu użycia funduszu z tej kary pochodzącego. Gdyby taka uchwała Rady gminnej w oznaczonym czasie przedłożona nie została, lokowałyby Wydział powiatowy przesłany sobie fundusz w książeczce Kasy oszczędności, lub w inny podobny sposób, a otrzymaną książeczkę winkulowaną na rzecz właściwego funduszu ubogich, wręczałby Zwierzchności gminnej, zarządzając równocześnie wciągnięcie do inwentarza gminnego.

Przy takim lub podobnem postępowaniu zapewnionem byłoby, że fundusze z grzywien pochodzące, nie będą mogły być użyte, jak tylko na ten cel, jaki im przeznaczyła ustawa.

Wydanie takiej szczegółowej instrukcyi jest niewątpliwie sprawą czysto administracyjną i wchodzi w zakres tej władzy, której powierzony jest naczelny nadzór nad mieniem gmin i zakładów gminnych, to jest Wydziału krajowego.

Z powyżej przytoczonego przebiegu tej sprawy wypływa atoli, że Wydział krajowy dopiero wówczas wejdzie w położenie wydania instrukcyi tego rodzaju, jeżeli zostaną zmienione lub uzupełnione postanowienia ustawodawcze, które c. k. Ministerstwom sprawiedliwości i spraw wewnętrznych dały powód do wydania rozporządzenia, aby takie grzywny przesyłano na ręce Zwierzchności gminnych.

Ministerstwa powołują się wprawdzie w tej mierze na postanowienia §§. 27. i 35. u. gm. Wydział krajowy mniema jednak po bliższem rozpatrzeniu się, że ani §. 27. ani też §. 35. u. gm. nie są do tego odpowiedniemi, ażeby przez zmianę w brzmieniu postanowień w nich zawartych przepisać, że kwoty pochodzące z grzywien w mowie będących wpływać mają do funduszu ubogich za pośrednictwem Wydziału powiatowego; §. 27. bowiem wyraża ogólną zasadę, a §. 35. stanowi o prawach i obowiązkach Rady gminnej w sprawie zaopatrywania ubogich.

Właściwem miejscem do przeprowadzenia projektowanej zmiany w postanowieniach ustawy, a względnie jej uzupełnienia jest zdaniem Wydziału krajowego §. 56. u. gm. w ustępie pierwszym odnoszącym się do załatwienia spraw ubogich.

Otóż ten ustęp należy uzupełnić postanowieniem, że pieniądze pochodzące z grzywien w mowie będących wpływać mają za pośrednictwem Wydziałów powiatowych do funduszu miejscowych ubogich.

Wydział krajowy wnosi przeto:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy pod /:“

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 6. Czerwca 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienie §. 56. u. gm. z d. 12. Sierpnia 1866.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam jak następuje:

Art. I.

§. 56. ustawy gminnej z d. 12. Sierpnia 1866. l. 19. dz. u. kr. zostaje uchylonym w dotychczasowym brzmieniu, i ma brzmieć jak następuje:

Zarząd majątku.

§. 56.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych nie należących do zakresu działania Rady. Kwoty pochodzące z grzywlen nakładanych przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczonych dla funduszków miejscowych ubogich, mają być wypłacane przez te władze naczelnikiem gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje Zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad ścisłym zachowaniem i wypełnianiem istniejących w tej mierze przepisów.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Aleg. 9.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg
powiatowych i gminnych.

Wysoki Sejmie!

Mnogie i różnorakie potrzeby komunikacyjne kraju naszego, dotąd tylko w części zaspokojone, zniewalają Wydział krajowy do zastanowienia się nad osiągniętymi rezultatami w rozwoju komunikacji naszych i do ułożenia programu przyszłej pracy, któraby dawała możliwość zaradzenia brakom istniejącym w dziedzinie gospodarstwa drogowego.

Główną podstawą naszego systemu komunikacyjnego, któremu z powodu nieuregulowania rzek brakuje wielkich dróg wodnych, są obecnie koleje żelazne, idące przeważnie wzdłuż gościńców rządowych, które przedtem były głównymi arteriami ruchu komunikacyjnego w kraju oraz wielkimi międzynarodowymi traktami.

Sieć dróg rządowych, wynosząca 2.889 kilometrów, rozpada się obecnie na dwie kategorie, mianowicie na drogi, które zastąpione kolejami żelaznymi straciły wskutek tego swe pierwszorzędne znaczenie ekonomiczne, i odnogi głównych szlaków, stanowiące dziś znaczniejsze dojazdy do kolei żelaznych i mające z tego względu większą ważność komunikacyjną aniżeli główne gościńce rządowe.

Sieć pierwszorzędnych kolei żelaznych w naszym kraju, która razem z głównymi liniami kolei transwersalnej, w długości 406 kilometrów budować się mającemi, wynosi 1957 kilometrów, wymaga na razie, oprócz zabezpieczenia budowy odnóg kolei transwersalnej, jeszcze uzupełnienia nowymi liniami w kierunkach, wiodących ku północnej i północno-zachodniej granicy kraju.

Drugorzędnych bocznych lub trzeciorzędnych kolei żelaznych nie mamy dotąd prawie żadnych, a choć są widoki na budowę kilku ważniejszych linii tego rodzaju, nie można oczekiwać, ażeby sieć kolei rzeczonych w ogóle rozwinęła się u nas rychło.

W obec tego stanu rzeczy, prócz niewielu odnóg gościńców rządowych i kilku dróg powiatowych, stanowiących również znaczniejsze dojazdy kolejowe, pozostaną w bardzo wielu okolicach kraju przez długi czas jedynymi arteriami większego ruchu przedewszystkiem drogi

krajowe, mianowicie zaś te, które bezpośrednio lub pośrednio łączą z kolejami żelaznymi znaczniejsze obszary ziem produkcyjnych, tudzież ogniska handlowego i przemysłowego ruchu w kraju.

Tej wielkiej ważności dróg krajowych przypisać należy, że Wysoki Sejm zwrócił na ich rozwój tak baczną i troskliwą uwagę. Wskutek tego dawna sieć dróg krajowych odebrana w zarząd Wydziału krajowego w 1868 r. i znajdująca się w ówczas, bez wyjątku prawie, w stanie wymagającym bądź rekonstrukcyi, bądź też zupełnie nowej budowy, doprowadzoną została w okresie autonomicznym do stanu normalnego na przestrzeni 1261 kilometrów, a to przez wykonanie zupełnie nowej budowy na 181 klm., przeprowadzenie rekonstrukcyi większej na 109 klm. i wzmocnienie pokładu kamiennego oraz przeprowadzenie rekonstrukcyi mniejszej na 971 kilom.

W tymże okresie uzupełnioną dalej została sieć dróg krajowych trzynastu nowemi liniami komunikacyjnymi w długości 552 kilometrów, dążącemi prawie wyłącznie w kierunkach prostopadłych lub ukośnych do kolei żelaznych.

Z nowych dróg krajowych wykonano dotąd w zupełności budowę ośmiu dróg w łącznej długości 290 kilometrów i zbudowano prócz tego na czterech drogach 111 kilometrów, ogółem przeto 401 kilometrów dróg nowych, tak że z dróg tych pozostaje do budowy lub wykończenia rozpoczętych robót już tylko 151 kilometrów.

Po wykończeniu rzeczonych linii komunikacyjnych w ciągu kilku lat następnych, cała sieć dróg krajowych wynosić będzie 1813 kilometrów.

Gdy najważniejsze komunikacyjne linie krajowe zostały już zbudowane lub w niedalekiej przyszłości będą wykończone, bądź jako drogi krajowe, bądź też jako drugorzędne koleje boczne, — gdy z drugiej strony budowa dróg, łączących dworce i stacje kolei żelaznych z najbliższymi miastami lub miasteczkami, z drogami państwowymi i krajowymi, została ułatwiona ustawą krajową o publicznych dojazdach kolejowych, przeto usiłowania reprezentacyi i władz autonomicznych skierować się winny teraz, zdaniem naszym, do rozwoju dróg powiatowych i gminnych, których stan przedstawia wielkie i liczne braki.

Wydział krajowy mając na uwadze, że dobre drogi są jedną z głównych dźwigni dobrobytu i bogactwa krajowego i że kraj nasz dopiero wtedy potrafi korzystać w całej pełni z sieci kolei żelaznych, tudzież z dróg państwowych i krajowych, gdy posiadać będzie sieć poprawionych dróg niższego rzędu, nie spuszczał nigdy z oka potrzeby rozwoju komunikacyi powiatowych i gminnych, jak świadczą projekty jego, wnoszone do Wysokiego Sejmu, dotyczące się zmiany obowiązującej ustawy drogowej a mające na celu obok słusniejszego rozkładu ciężarów drogowych osiągnięcie raźniejszego postępu w gospodarstwie drogowem.

Gdy Wysoki Sejm w 1880 r. odroczył reformę ustawy drogowej, Wydział krajowy skierował swe usiłowania ku rozwiązaniu pytania, o ileby systematyczna poprawa komunikacyi powiatowych i gminnych dała się osiągnąć na podstawie obowiązującej ustawy drogowej zapomocą środków, któreby nie przesądzały reformie ustawy drogowej, owszem dały się zastosować także do każdej nowej ustawy drogowej, jakaby Wysoki Sejm w przyszłości uchwalił.

Przystępując do rozwiązania tej kwestyi, musiał Wydział krajowy przedewszystkiem zastanowić się nad pytaniem, w jakich rozmiarach ma być dokonana poprawa komunikacyi powiatowych i gminnych, oraz jakich sił i zasobów dla dopięcia tego celu użyć należy.

Dla oznaczenia rozmiarów poprawy dróg wyżej wymienionych posłużyć mogą następujące daty:

W kraju naszym jest obecnie przeszło 1660 kilometrów dróg powiatowych i przeszło 30.000 kilometrów dróg gminnych.

Z 1660 kilometrów dróg, uznanych za powiatowe, zbudowanych jest tylko 1260 klm. i to w ten sposób, że przynajmniej połowa dróg, zbudowanych przeważnie w okresie przedautonomicznym, wymaga większej lub mniejszej rekonstrukcyi, — z 30.000 klm. zaś

dróg gminnych przyjąć można zaledwie 3000 klm. dróg należycie uporządkowanych, z których tylko połowa ma pokład kamienny.

Na 31.660 klm. dróg powiatowych i gminnych jest przeto zaledwie 3630 klm. dróg należycie uporządkowanych, a z tych tylko około 2100 klm. dróg bitych.

Pozostaje zatem do uporządkowania przeszło 28.000 kilometrów dróg powiatowych i gminnych.

W tej liczbie, oprócz mniej ważnych dróg gminnych w ilości przeszło 21.000 klm., jest 400 kilometrów dróg, uznanych już za powiatowe, lecz niezbudowanych, około 600 kilometrów dróg powiatowych, zbudowanych wprawdzie, lecz wymagających rekonstrukcyi i nakoniec, o ile wnosić można z dat zebranych w 1877 r., około 6.000 kilometrów dróg takich, które jakkolwiek w znaczeniu prawnem należą do kategorii dróg gminnych, to jednak ze względu na swą ważność dla handlowego i przemysłowego ruchu w jednym, dwóch lub więcej powiatach, są drogami powiatowemi w ekonomicznem i geograficznem znaczeniu tego pojęcia — a znane są u nas w urzędowym stylu powiatowym prawie powszechnie pod mianem głównych dróg komunikacyjnych lub ważniejszych dróg gminnych, zwanych we Francyi wicynalnemi drogami wielkiej komunikacyi (*chemins vicinaux de grande communication*).

Poprawa naszych dróg powiatowych i gminnych powinna zatem mieć na celu obok budowy 400 klm. dróg uznanych już za powiatowe i rekonstrukcyi około 600 kilometrów istniejących dróg powiatowych, wybudowanie około 6.000 kilometrów głównych dróg komunikacyjnych i uporządkowanie przeszło 21.000 kilometrów mniej ważnych dróg gminnych.

Wedle doświadczeń naszych przybliżone koszta powyższych robót drogowych byłyby następujące:

Budowa 400 klm. dróg, uznanych za powiatowe, licząc średnio 1 kilometr nowej drogi po 3000 zł. kosztowałyby	1,200.000 zł.
Rekonstrukcyja 600 klm. istniejących dróg powiatowych, biorąc za podstawę średni koszt przebudowania 1 klm. drogi 2000 zł., razem	1,200.000 „
Budowa 6000 klm. głównych dróg komunikacyjnych, czyli ważniejszych dróg gminnych, w tym samym stosunku, co budowa dróg powiatowych, kosztowałyby	18,000.000 „
Uporządkowanie 21.000 klm. mniej ważnych dróg gminnych, licząc średni koszt uregulowania 1 klm. drogi 750 zł., wymagałoby wydatku w sumie	15,750.000 „
Przybliżone koszta poprawy dróg powiatowych i gminnych uczyniłyby zatem, na podstawie powyższych danych, przy dzisiejszych cenach robocizny i materiałów, ogółem sumę	36,150.000 zł.

którą przyjąć można w okrągłej sumie 36 milionów zł. w. a., zwłaszcza, że pomiędzy drogami powyżej wykazanemi jest kilkaset kilometrów dróg, mających znamiona publicznych dojazdów kolejowych, których budowa wykonaną być może przy udziale odnośnych przedsiębiorstw kolejowych, obowiązanych do pokrycia $\frac{1}{3}$ kosztów ogólnych, w myśl ustawy krajowej z dnia 15. kwietnia 1881 r.

Przyjmując koszta powyższe środkami przepisany mi ustawą drogową w danym razie pokryć się mające, w sumie 36 milionów zł. w. a. i rozkładając poprawę dróg powiatowych i gminnych n. p. na lat 25, okazuje się, że powiaty, gminy i obszary dworskie w całym kraju ponosiłyby miały w takim razie na ten cel rocznie około półtora miliona zł., nie licząc kosztów zwykłej konserwacyi dróg powyższych.

Jest to wydatek dla kraju, jak nasz ubożego, istotnie bardzo znaczny. Wydział krajowy sądzi jednak, iż nie należy uchylać się od podjęcia sprawy i ponoszenia ofiar tem bardziej koniecznych, że od uzupełnienia naszego systemu komunikacyjnego siecią poprawionych dróg powiatowych i gminnych zawisło w części spełnienie programu ekonomicznego, mającego na celu podniesienie dobrobytu w kraju, albowiem każda poprawa komunikacyi pociąga za sobą zmniejszenie zużycia siły mechanicznej na korzyść ogólnej produkcyi krajowej i zapewnia nadto wielkie zyski przez zmniejsze-

nie kosztów transportu, nie mówiąc już o zapobieżeniu ogromnym stratom, jakie przy złych drogach kraj corocznie ponosi wskutek niszczenia żywego i nieżywego inwentarza.

W tym względzie pamiętne są nam słowa jednego z członków Wysokiej Izby, który jako Prezes Rady powiatowej złożył dowody znakomitej i w skutkach swych doniosłej pieczołowitości o poprawę dróg w swoim powiecie, a podczas obrad nad projektem ustawy drogowej dnia 15. października 1878 r. wyrzekł: „*że gdyby można wszystkie a wielkie korzyści będące następstwem dobrych dróg i komunikacji ująć w pewną cyfrę, suma tych korzyści okazałaby się tak wielką i poważną, żeby nas zadziwiła a może zachęciła do wielkich ofiar na cele drogowe*”.

Jak dalece słowa te są trafne, jak głębokie spostrzeżenie ekonomiczne w sobie mieszczą, dają niejaki wyobrażenie następujące daty, zaczerpnięte z przybliżonych porównawczych obliczeń kosztów przewozu ciężarów po drogach różnej jakości.

Wedle obliczeń tych, opartych na teorii i doświadczeniu, zysk czysty (t. j. po potrąceniu kosztów budowy i utrzymania drogi) wynosi w ciągu jednego roku na przewozie 20.000 beczek (360.000 cetnarów = 12.000 fur parokonnych) po drodze bitej, jakości średniej, w porównaniu z drogą niesztutowaną na 1 kilometrze drogi 1700 zł., a to wskutek łatwiejszego transportu.

Zysk ten zwiększa się w miarę lepszej jakości drogi oraz zwiększenia ruchu i wynosi rocznie na 1 kilometrze drogi prawidłowo zbudowanej i bardzo dobrze utrzymywanej: 2500 zł. na przewozie 20.000 beczek, 7450 zł. na przewozie 50.000 beczek a 15.700 zł. na przewozie 100.000 beczek.

Wciągając w powyższe obliczenie: ruch osobowy, umożliwienie ruchu o każdej porze roku, oszczędność siły roboczej, która użyta być może do innej produkcji, rozwój rolnictwa, przemysłu i handlu spowodowany łatwością i taniością transportu, każdy przyzna, że cyfry powyższe przedstawiając i tak już ogromne korzyści z budowy i poprawy dróg, okazałyby się znacznie większymi, gdyby była możliwość zebrania dat odnośnych i obliczenia na ich podstawie wszystkich korzyści materialnych, płynących z rozwoju wymienionych powyżej środków komunikacyjnych.

Temu wielkiemu wpływowi dobrych komunikacji na rozwój rolnictwa, handlu i przemysłu a tem samem na podniesienie dobrobytu w kraju przypisać należy, że kwestya poprawy komunikacji łączyła się prawie zawsze z wielkimi przeobrażeniami ekonomicznymi i że państwa i kraje dbałe o podniesienie bogactwa krajowego nie szczędziły środków na poprawę dróg ułatwiających ludności zamianę jej wyrobów i płodów ziemi.

Znaczenie dróg dla rozwoju ekonomicznego rozumiano może najlepiej we Francji, która pod tym względem zdobyła sobie powszechne uznanie i stała się nie tylko przedmiotem słusznego podziwu, lecz także mistrzynią i wzorem do naśladowania i której zamożność, jakkolwiek składa się na nią wiele innych przyczyn, rośnie od czasu właśnie, gdy obok rozwoju i ulepszenia innych środków komunikacyjnych, poczęto tam zajmować się gorliwie poprawą dróg wicynalnych.

Francya zbudowała już w ostatnich czasach w ciągu niespełna lat dwunastu około 150.000 kilometrów dróg powyżej wymienionych, kosztem prawie 1 miliarda franków i posiada wedle wykazów urzędowych na 500.940 kilometrów kwadratowych powierzchni, ogółem 492.902 kilometrów dróg bitych, czyli na 1 □ kilometr powierzchni: 984 metrów bieżących drogi bitej, podczas kiedy w Galicyi wypada na 1 □ kilometr powierzchni zaledwie 94 metrów bieżących takiejże drogi, łącznie z sztutowanymi drogami gminnymi.

Nie sądząc, ażebyśmy kiedykolwiek pod względem rozwoju komunikacji sprostać mogli Francji i wiedząc zresztą bardzo dobrze, że tej wielkiej miary olbrzymiego i zdumiewającego rozwoju ekonomicznego nie można przykładać do naszego kraju, który jakkolwiek hojnie od przyrody uposażony, z powodu wrogich okoliczności rozwinać się nie mógł i na drodze dźwignania się wła-

snemi siłami z niemocy ekonomicznej, stawia dopiero pierwsze kroki, — przytoczymy kilka dat ilustrujących nasze stosunki komunikacyjne a świadczących, że pod tym względem jesteśmy nie tylko bardzo dalecy od Francji, tego prawie niedoścignionego ideału gospodarstwa komunikacyjnego, lecz także dalecy od rozwoju komunikacji w tych krajach, z którymi nas losy złączyły, z którymi w ciągłej zostajemy styczności, jako członkami tego samego organizmu państwowego i z którymi zmuszeni jesteśmy liczyć się w każdej sprawie, oddziaływającej na nasz byt ekonomiczny.

W państwie austriackiem, które w stosunku do powierzchni posiada 3,2 razy mniej ogólnych środków komunikacyjnych aniżeli Francja kontynentalna, wypada średnio na 1 hektar ziemi produkcyjnej 3 metry bieżące uregulowanych środków komunikacyjnych.

Stosunek ten rozkłada się w poszczególnych krajach austriackich w sposób następujący.

Na 1 hektar ziemi produkcyjnej wypada środków komunikacyjnych uporządkowanych:

w Galicyi	1 m. b.
na Szląsku	8 „
w Czechach	5 „
„ Morawii	4 „
na Bukowinie	2 „
w Dalmacyi	2 „
„ Krainie	5 „
„ Karyntyi	2 „
„ Wybrzeżu	3 „
„ Tyrolu z Vorarlbergiem	2 „
„ Styryi	2 „
„ Austrii dolnej	4 „
„ Austrii górnej	7 „
„ Salzburgu	2 „

Z porównania powyższych danych okazuje się, że Galicya zajmuje pomiędzy krajami wchodzącymi w skład państwa austriackiego ostatnie miejsce co do rozwoju uregulowanych środków komunikacyjnych a posiada ich w stosunku do powierzchni ziemi produkcyjnej: ośm razy mniej niż Szląsk, siedm razy mniej niż Austria górna, pięć razy mniej niż Czechy i Kraina, cztery razy mniej niż Morawia i Austria dolna, trzy razy mniej niż Wybrzeże i nareszcie dwa razy mniej niż Bukowina, Dalmacya, Karyntya, Tyrol z Vorarlbergiem, Styrya i Salzburg.

Jeżeli przytoczone powyżej daty porównawcze zebrane przez nasz Oddział techniczny, na podstawie źródeł urzędowych, posłużyć mogą w ogóle za wskazówkę, że należałoby przystąpić jak najrychlej do uregulowania środków komunikacyjnych w naszym kraju a w szczególności do gruntownej i systematycznej poprawy dróg powiatowych i gminnych, wymagających uporządkowania, to pozostaje jeszcze druga niełatwa do rozwiązania kwestya obmyślenia środków stosownych do spełnienia tego zadania, gdyż mimo niezaprzeczonej ważności dróg dla podniesienia dobrobytu w kraju, dążyć należy, zdaniem Wydziału krajowego, do poprawy komunikacji wprawdzie jak najusilniej, lecz z powodu skromnych zasobów, którymi kraj nasz rozporządza, tylko za pomocą takich środków, któreby dozwoliły cel stopniowo osiągnąć bez obarczenia sił naszych nad miarę i możność.

W tem właśnie leży cała trudność zadania, wymagającego dokładnych i wszechstronnych studyów, i to był powód, dla którego Wydział krajowy już od lat kilku zastanawia się nad sposobami poprawy komunikacji niższego rzędu. Po zebraniu licznych dat w tym przedmiocie w ciągu lat ostatnich, po ułożeniu kwestyonarza obejmującego główne pytania odnoszące się bądź do zagadnień wyłącznie administracyjnych, bądź administracyjno-technicznych, bądź też ściśle technicznych a mające na celu obmyślenie najstosowniejszych środków do poprawy i uregulowania dróg wyżej wymienionych; po zasięgnięciu na tej podstawie zdania reprezentacji powiatowych i nareszcie

po zbadaniu w tym względzie fachowej opinii wezwanych przez nas inżynierów powiatowych, objawionej na konferencji odbytej w Wydziale krajowym w dniach 12., 13., 14. i 15. grudnia 1881 r., na której rozbiegano sprawę ze stanowiska praktyki administracyjno-technicznej, przy udziale i pod kierunkiem inżynierów naszego oddziału technicznego, — doszliśmy do przekonania, że systematyczna i gruntowna poprawa dróg niższego rzędu, aczkolwiek z wielu połączona trudnościami, dałaby się jednakowoż przeprowadzić w ciągu 20—30 lat bez zbytecznego przeciążenia mieszkańców kraju głównie za pomocą racjonalnego zużycowania obowiązkowych prestacyi drogowych, przy rozwinięciu stosownego systemu subwencyjnego i zaprowadzeniu odpowiedniego okolicznościom nadzoru administracyjnego i technicznego.

Wartość prestacyi drogowych, które gminy i obszary dworskie mogłyby uiszczać rocznie na potrzeby dróg gminnych, wynosi wedle przybliżonych obliczeń naszych: 2,985.694 zł., czyli w okrągłej cyfrze 3 miliony zł. w. a.

Przypuszczając, że od tego maximum, którego na podstawie obowiązującej ustawy drogowej żądać można, odpadłaby $\frac{1}{3}$ część bądź z powodu mniejszej potrzeby, bądź też z powodu niemożności ściągnięcia prestacyi; przypuszczając z drugiej strony, że każda nowa ustawa drogowa, którąby Wysoki Sejm w przyszłości uchwalił, nie zmniejszyłaby znacznie ogólnego zasobu prestacyjnego, — przyjmując można wartość obowiązkowych rocznych prestacyi drogowych, zużytkować się dających czy to na podstawie dzisiejszej, czy też nowej ustawy drogowej, w sumie około 2 milionów zł. w. a., z których mniej więcej połowa mogłaby być obróconą na zwykłą konserwację, druga zaś połowa na systematyczną poprawę dróg niższego rzędu. Ażeby jednak ten stosunkowo bardzo znaczny zasób prestacyjny mógł być zużytkowany racjonalnie, na to potrzeba pomocy powiatów i kraju.

Pomoc ta objawiać się powinna, zdaniem Wydziału krajowego, w dwóch kierunkach, a to przez udzielanie stosownych zasiłków pieniężnych i czuwanie nad tem, ażeby tak prestacye obowiązkowe jako też subwencye i wszelkie inne fundusze drogowe używane były z jak największą korzyścią dla drogi.

Pomoc pieniężna tych powiatów, które mają drogi powiatowe, zwłaszcza zaś tych, które mają drogi powiatowe niezbudowane lub wymagające kosztownej rekonstrukcyi, nie mogłaby być znaczną, — natomiast sądzi Wydział krajowy, że obok wsparć pieniężnych na rzecz dróg gminnych ze strony tych powiatów, które nie mają dróg powiatowych, udzielanie wydatnych subwencyi ze skarbu krajowego: w pierwszym rzędzie na budowę lub rekonstrukcyę dróg powiatowych i ważniejszych dróg gminnych, a w drugim rzędzie na uporządkowanie dróg gminnych mniej ważnych jest nietylko pożądanem, lecz nawet koniecznem, jeżeli system komunikacyjny naszego kraju ma być uzupełniony siecią poprawionych dróg niższego rzędu i jeżeli spłynąć mają na kraj korzyści, będące następstwem dobrych komunikacyi.

Udzielanie subwencyi z funduszu krajowego na poprawę dróg niższego rzędu poczytuje Wydział krajowy nie tylko za środek zapobiegający marnowaniu prestacyi drogowych i umożliwiający spożytkowanie tego wielkiego zasobu na budowę dróg, lecz także za środek, służący do wyrównywania faktycznych różnic w miejscowych stosunkach drogowych i dający zarazem możność zapobiegania skutkom niejednostajnego rozkładu ciężarów drogowych.

System subwencyi drogowych przyjęły niemal wszystkie państwa i kraje. Najświetniej rozwinął się ten system we Francyi, w której oprócz zasiłków, udzielanych z funduszy departamentowych, wyznaczono ze skarbu państwa w 1868 r. na rzecz dróg wicynalnych dotacyę subwencyjną w sumie 100 milionów franków, tudzież zaprowadzono na ten cel kasę pożyczkową, uposażoną ze skarbu państwa sumą 200 milionów franków; następnie zaś w r. 1880 przyznano nową dotacyę subwencyjną, której wysokość wedle naszych informacyi wynosić ma 80 milionów franków.

Pomiędzy ustawami drogowymi krajów austriackich, o ile nam wiadomo, niema żadnej, któraby nie wprowadziła mniej lub więcej rozwiniętego systemu subwencyjnego. Wedle ustaw czeskiej, morawskiej i szląskiej udzielone być może wsparcie z funduszu krajowego nie tylko do budowy, ale nawet do konserwacji drogi powiatowej lub gminnej, szczególnie ważnej pod względem komunikacji a zbyt kosztownej dla konkurencji powiatowej lub gminy. Obok wsparć bezzwrotnych natrafiamy w krajach austriackich także przykłady udzielania bezprocentowych pożyczek na cele drogowe. W tym względzie zasługuje na wzmiankę osobiwie Austria dolna, w której istnieją oba rodzaje subwencji drogowych.

Jeżeli udzielanie zasiłków drogowych jest w ogóle pożądane w interesie rozwoju komunikacji: to system pożyczkowy ma jeszcze i tę zaletę, że dozwala ciągłego obrotu funduszy przeznaczonych na poprawę dróg i rozszerza koło korzystających z subwencji.

Dla tego Wydział krajowy mniema, że byłoby pożytecznem dla sprawy ulepszenia komunikacji, gdyby Wysoki Sejm, obok wyznaczania funduszy ze skarbu krajowego na bezzwrotne zasiłki drogowe, zezwolił na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego, z którego powiatom tudzież gminom i obszarom dworskim, za poręką reprezentacji powiatowych, mogłyby być udzielane na publiczne cele drogowe bezprocentowe pożyczki, w okresie najwyżej dziesięcioletnim umarzać się mające. Wydział krajowy doradza tem śmieiej Wysokiemu Sejmowi utworzenie i uposażenie takiego funduszu ze skarbu krajowego, że w ostatnich latach zgłaszały się do Wydziału krajowego często reprezentacje powiatowe z prośbą o udzielenie pożyczek bezprocentowych na budowę dróg, a dla braku odpowiedniej dotacji pożyczek takich otrzymać nie mogły i że w ogóle możność uzyskania, obok zasiłku bezzwrotnego, większej pożyczki bezprocentowej zachęci strony interesowane do podejmowania znaczniejszych robót drogowych, do którychby w przeciwnym razie nie przystępowały może wcale a przynajmniej nie tak rychło.

Wydział krajowy wie dobrze, że kraj nasz ubogi w obec tylu innych niezbędnych wydatków i nakładów produkcyjnych nie może obecnie ponosić znaczniejszych ofiar na cele powyżej wymienione, i dlatego zamierza ograniczyć się najpierw do wniosku o uchwalenie funduszu pożyczkowego na cele drogowe w sumie 300.000 zł. w. a., wyposażyć się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu, poczynawszy od 1883 r., corocznemi dotacjami po 30.000 zł., a powtóre do propozycyi, ażeby Wysoki Sejm dotychczasową zwyczajną dotację roczną na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, wynoszącą 70 000 zł., podnieść raczył na 1883 r. do sumy 100.000 zł. w. a. i upoważnił przytem Wydział krajowy do preliminarowania w latach następnych na ten cel dotacji, zwiększać się mających w miarę zmniejszania się wydatków rocznych na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych.

Jeżeli jednak Wydział krajowy, ze względu na obecny stan finansów kraju, ogranicza w swoim wniosku pomoc krajową do rozmiarów niemal skromnych w porównaniu z potrzebami wykazanemi, czyni to w przypuszczeniu, że Wysoki Sejm, jeżeli raczy przychylić się do niniejszych poglądów Wydziału krajowego, dotację na zasiłki drogowe zwiększać będzie w miarę polepszania się stanu finansów krajowych i wzrastania środków rozporządzalnych, i że za wolą Wysokiego Sejmu posiłkowanie budowy dróg niższego rzędu ze skarbu krajowego osiągnie z czasem miarę, zastosowaną do potrzeb rzeczywistych, a najwydatniejszym stanie się wtedy, gdy po zupełnem umorzeniu długu indemnizacyjnego w 1898 r. odpadnie potrzeba nakładania krajowych dodatków indemnizacyjnych do podatków, wskutek czego dochody kraju, pochodzące z dodatków do podatków bezpośrednich, będą mogły być podniesione bez wysilenia na cele produkcyjne i roboty pożytku publicznego.

Jakąkolwiekby jednak była pieniężna pomoc krajowa, gospodarstwo drogowe w powiatach nie rozwinię się należycie z powodu przeważnie natrafianej nieudolności lub obojętności tych, którzy powołani są do prowadzenia technicznego i ekonomicznego zarządu dróg gmin-

nych, jeżeli bezpośredni nadzór, przysługujący Wydziałom powiatowym w myśl §. 27 — 2) ustawy drogowej nad urzędami gminnymi i obszarami dworskimi co do budowy i utrzymania dróg gminnych, nie będzie ujęty w pewną organizację opartą na umiejętnem i fachowem kierownictwie i uwzględniającą odrębne miejscowe warunki.

Wydział krajowy, który przekonał się, że przy dobrej woli i sprężystem działaniu wedle powyższej zasady zdołały niektóre reprezentacje powiatowe osiągnąć bardzo pomyślne rezultaty w dziedzinie gospodarstwa drogowego — sądzi, że poparty powagą uchwały Wysokiego Sejmu, przyjmującej wnioski przedstawione a potwierdzającej zapatrywania, w niniejszem sprawozdaniu objawione, zdoła na tej podstawie wpłynąć także na inne reprezentacje powiatowe, ażeby przystąpiły jak najrychlej do racjonalnego zużytkowania prestacyi i powiatowych funduszków drogowych i licząc na pomoc kraju, nadały swemu nadzorowi nad drogami, ich zarządowi lub opiece powierzonymi organizację odpowiadającą warunkom i stosunkom miejscowym, niepomijającą przytem jednak w żadnym razie trzech niezbędnych czynników w drogowem gospodarstwie powiatu, a mianowicie:

- a) zaprowadzenia katastru dróg gminnych;
- b) dokonania podziału dróg gminnych w powiecie na ważniejsze i mniej ważne;
- c) ustanowienia powiatowej służby drogowej dla miejscowego nadzoru dróg powiatowych i gminnych.

Wydział krajowy ze swej strony nie spuszczając z oka organicznego rozwoju sieci drogowej w całym kraju, rozciągnąłby przytem kontrolę nad systematyczną poprawą dróg powiatowych i gminnych, wydając odpowiednią instrukcję administracyjno techniczną i czuwając przez swe organa techniczne nad tem, ażeby rzeczona poprawa dróg odbywała się wedle zasad umiejętnych, których ścisłe przestrzeganie daje największą rękojmię, że fundusze wyłożone na budowę dróg nie będą zmarnowane.

Wydział krajowy żywi przekonanie, że przy wszechstronnem i dokładnem zastosowaniu powyższych zasad i życzliwem poparciu ze strony c. k. Rządu dzierżącego władzę wykonawczą, gruntowna poprawa komunikacji powiatowych i gminnych dałaby się przeprowadzić w ten sposób, że około $\frac{2}{3}$ części kosztów ogólnych pokryćby można środkami miejscowymi, a mianowicie: funduszami powiatowymi, prestacyami obowiązkowymi gmin i obszarów dworskich, ofarami dobrowolnemi stron bezpośrednio interesowanych i t. p., wskutek czego na posiłkujący fundusz krajowy przypadłaby w przybliżeniu jedna trzecia część kosztów powyżej wymienionych, z tą jednak różnicą, że do budowy dróg powiatowych i ważniejszych dróg gminnych mógłby fundusz krajowy w zasadzie przyczynić się subwencyą, wynoszącą 25—50% kosztów ogólnych, do regulacji zaś dróg gminnych mniej ważnych zasiłkiem wynoszącym 10—25% tychże kosztów.

Co do czasu, w którym gruntowna poprawa dróg powiatowych i gminnych w całym kraju mogłaby być dokonana, Wydział krajowy, jakkolwiek wyraził powyżej zdanie, że mogłoby to stać się w ciągu lat 20—30, pozwala sobie jednak zauważyć, że w obec zależności, w jakiej racjonalne zużytkowanie głównego zasobu drogowego t. j. obowiązkowych prestacyi drogowych zostawać musi od dotacyi subwencyjnych, okres lat, potrzebny do poprawy dróg wymienionych, zawisłym będzie ostatecznie od dotyczących postanowień Wysokiego Sejmu, wyznaczających na ten cel większe lub mniejsze dotacye roczne.

W końcu nadmieniamy, że do preliminarza budżetu krajowego na 1883 r. nie wstawiłmy osobnej kwoty na potrzeby publicznych dojazdów kolejowych, zamierzając wydatki, przypadające na fundusz krajowy z tytułu konkurencyi, przepisanej ustawą krajową z dnia 15. kwietnia 1881 r., pokrywać z dotacyi, którą Wysoki Sejm przeznaczy na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm postanawia utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. w. a. przeznaczonego na publiczne cele drogowe i wyposażyć się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu, corocznymi dotacjami po 30.000 zł. w. a., począwszy od 1883 r.
2. Z drogowego funduszu zakładowego udzielane będą powiatom, gminom i obszarom dworskim bezprocentowe pożyczki, które spłacane być mają ratami rocznymi i umorzone najpóźniej w ciągu lat dziesięciu od dnia zaciągnięcia pożyczki.
3. Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych przeznacza Sejm na rok 1883 sumę 100.000 zł. w. a.
4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w miarę zmniejszania się rocznych wydatków na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych, wstawiał do preliminarza budżetu krajowego odpowiednio zwiększać się mające kwoty na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. Czerwca 1882 r.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Władysław hr. Badeni w. r.

Sprawozdawca.

Sprawozdanie Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych
za rok 1880.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowień §. 18. Statutu krajowego i §. 7. Instrukcyi dla Wydziału krajowego, przedkładamy zamknięcia rachunkowe wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszków za rok 1880, a mianowicie:

- Pod *A.* Zamknięcie funduszków budżetem objętych.
 „ *B.* „ „ „ nieobjętych.
 „ *C.* „ funduszu propinacyjnego.
 „ *D.* Sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszków.
 „ *E.* Zamknięcie rachunku i sprawozdanie Rady administracyjnej fundacyi St. hr. Skarbka.

Dział A. zawiera fundusze budżetem objęte :

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu,	12. Fundusz domestykalny,
2. „ szkolny krajowy, jako osobny alegat do zamknięcia fund. krajowego,	13. „ kultury krajowej,
3—4. Szpital powszechny we Lwowie (2 oddz.)	14. „ stanowy sierociński,
5. Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie,	15. „ Aleksandra hr. Stadnickiego,
6. Fundusz podrzutków,	16. „ szkoły weterynaryi,
7—10. Szpital Św. Łazarza w Krakowie (4 oddz.),	17. „ budowy zakładu w Kulparkowie,
11. Fundusz policyi krajowej,	18. „ pożyczki krajowej z roku 1873.,
	19. „ budowy gmachu sejmowego.
- Szczegółowe rachunki szkół rolniczych i folwarku w Dublanach stanowią alegata do zamknięcia funduszu krajowego.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte :

1. Fundusz pomnika Kościuszki,	118. Fundusz budowy domu podrzutków,
2—109. Fundusze stypendyjne (108),	119. „ depozytów serwitutowych,
110. Administracya dóbr Winniki,	120. „ Russanowskiej,
111. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych,	121. „ szkół ludowych z roku 1872.
112. „ niżankowicki „ „	122. „ Ponińskiego,
113. „ posagowy Komarnickich, „	123. „ Kochmana dla literatów,
114. „ zakładu Ossolińskich,	124. „ „ „ dziewcząt słu-
115. „ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego,	żących,
116. „ zapomogi z roku 1868.	125. „ Jędrzejowiczowej,
117. „ „ pozostałej z roku 1866.	126. „ pomnika hr. Gołuchowskiego,
	127. „ budowy szpitalu krakowkiego,

128. Fundusz Sandecki „Dom roboczy“,	132. Fundacya hr. Wodzickiego Piotra dla za-
129. „ budowy kaplicy w Dublinach,	bożałych włości gmin Hołhocze i t. d.
130. „ „ laboratorium w Dublinach.	133. Fundacya Dra Malinowskiego im. Najj. Pana,
131. „ hr. Weissenwolfowej,	134. Depozyta.

A zatem w dziale A. funduszków 19, w dziale B. — 134; pod C. — 1. razem funduszków 154. W roku 1879 było funduszków 151, więc przybyło 3; t. j. 1) fundusz stypendyjny Ajwasa, 2) fundusz hr. Wodzickiego i 3) Dra Malinowskiego.

W formie zamknięcia nie zaprowadzono żadnej zmiany zasadniczej, lecz tylko dla oszczędności w kosztach druku opuszczono sumarysże w rachunkach funduszków samoistnych budżetem objętych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. Października 1881. a w funduszach budżetem nieobjętych zaniechano drukowania tytułów na osobnych stronicach.

W skutek tych zmian tudzież w skutek ściślejszego druku zaoszczędzono 10½ arkuszy druku, co czyni wraz z papierem kwotę 210 zł., a ponieważ druk tych samych rachunków w sposób dotychczasowy kosztowałby wraz z papierem 538 zł., przeto wykazane zaoszczędzenie stanowi 39% zysku.

W najbliższem zamknięciu osiągniętą będzie jeszcze znaczniejsza oszczędność w sposób następujący:

1. Opuszczone zostaną osobne stronicę tytułowe w funduszach budżetem objętych tak, jak to obecnie uczyniono w funduszach budżetem nieobjętych.

2. W rachunkach funduszków budżetem nieobjętych drukowane będą po jednej stronie najprzód dochody a następnie wydatki, bez względu na stronę lewą lub prawą, — tym sposobem, bez naruszenia formy, druk będzie ściślejszy i znikną odstępy i próżne miejsca, które przy drukowaniu dochodów po lewej a wydatków po prawej stronie — są konieczne.

Według załączonego wykazu sumarycznego wydatków i dochodów wszystkich budżetem objętych funduszków — wynik jest następujący:

1. W funduszu krajowym, wraz z funduszami ze skarbu krajowego uposażonymi:

wydatki większe od budżetu o	147.607 zł.
dochody mniejsze od budżetu o	26.181 „
wynik w ogóle niekorzystny	173.788 zł.

2. W funduszach samoistnych ze skarbu krajowego nieuposażonych:

wydatki większe od budżetu o	723 zł.
dochody mniejsze „ „ „	23.373 „
wynik w ogóle niekorzystny	24.096 zł.

3. W funduszu budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie:

wydatki wynoszą	1.055 zł. 75 ct.
dochoły „	1.055 „ 75 „

4. W funduszu budowy gmachu sejmowego:

wydatki wynoszą	275.273 zł. 47½ ct.
dochody „	117.218 „ 60 „

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wykazuje wynik następujący:

Wydatki rzeczywiste wynoszą	4,130.671 zł. 50½ ct.
Dochody „ „	4,032.351 „ 06 „
niedobór	98.320 zł. 44½ ct.

Niedobór ten wyrównano przy zamknięciu rachunku chwilową pożyczką od funduszu pożyczki krajowej z roku 1873, którą zaraz zwrócono na rachunek roku 1881.

Wydatki w budżecie uchwalone wynosiły	3,279.549 zł.
do tego doliczono w zamknięciu rachunku, jako kredytu dodatkowe	
kwoty przeznaczone uchwałami Wysokiego Sejmu z 20. i 24. Lipca 1880:	
1. Na potrzeby szkół rolniczych i folwarku w Dublinach	4.500 zł.
2. „ pokrycie niedoborów z lat ubiegłych	648.478 „
3. „ pożyczkę dla Marconiego	5.000 „
4. „ uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego	109.785 „
razem	<u>767.763 zł.</u>
w skutek czego okazuje się ogólna suma kredytów dozwolonych	4,047.312 zł.
a ponieważ wydatki rzeczywiste wynoszą	<u>4,130.671 „</u>
przeto większe są od budżetu o	<u>83.359 zł.</u>

Do sumy budżetem uchwalonych dochodów	3,363.017 zł.
doliczono również na podstawie wyżej powołanych uchwał:	
1. Ratę z kwoty 6.000 zł. należącą się od galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.500 zł.
2. Pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych i na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego	758.263 „
razem	<u>759.763 zł.</u>
ogólna zatem suma preliminowanych dochodów wynosi	<u>4,122.780 „</u>
Dochody rzeczywiste wynoszą	<u>4,032.351 zł.</u>

są zatem mniejsze od budżetu (po uwzględnieniu różnicy o 1 zł. z powodu zaokrąglenia centów) o 90.430 zł.
doliczywszy do tego wydatki większe od budżetu 83.359 „
okazuje się ogólny wynik w porównaniu z budżetem niekorzystny 173.789 zł.

Porównanie sumy preliminowanych wydatków	4,047.312 zł.
z taką sumą dochodów	<u>4,122.780 „</u>
wykazuje preliminowaną nadwyżkę dochodów	75.468 zł.
doliczywszy do takowej wykazany w zamknięciu niedobór	<u>98.321 „</u>
otrzymujemy sumę	173.789 zł.

zgodną z wyżej wykazany wynik niekorzystnym.

Przedstawivszy w ten sposób rezultat ogólny, zauważyć musimy, że zamknięcie rachunku za rok 1880. obejmuje właściwie dwa działy — a mianowicie:

I. Wydatki i dochody wynikłe z gospodarki w roku 1880.

II. „ „ „ „ z postanowienia Wysokiego Sejmu: iż na spłacenie pożyczek zaciągniętych dla pokrycia niedoborów w latach ubiegłych i na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego — nowe pożyczki zaciągnięte być mają.

Co do działu I.

Ponieważ w dziale II. (jak to niżej wykazemy) suma wydatków równa się sumie dochodów, przeto — po odtrąceniu tych sum od sum obrotu ogólnego — pozostaje, jako wynik działu I. niedobór wyżej wykazany — a mianowicie:

wydatki z roku 1880.	3,372.408 zł. 65 1/2 ct.
dochody „ „	<u>3,274.088 „ 21 „</u>
niedobór	<u>98.320 zł. 44 1/2 ct.</u>

Różnice w porównaniu z budżetem, wyjaśnione są przy każdej pozycji szczegółowego zamknięcia rachunku — tutaj jednak zauważamy, co następuje:

W wydatkach wykazano przekroczenie	83.359 zł.
Od tej jednak sumy potrącić należy następujące przekroczenia, którym Wydział krajowy zapobiedz nie mógł :	
1. W rubryce IV. (Koszta szczepienia)	119 zł.
2. V. (Wydatki sanitarne)	1.112 „
wydatki te bowiem nie zależą od zarządzeń Wydziału krajowego.	
3. W rubryce VII. poz. 67	10.799 „
z powodu, że na potrzeby folwarku dublańskiego, nie zamieszczono w budżecie żadnego kredytu.	
4. W rubryce VII. poz. 68.	503 „
z powodu niezamieszczenia w budżecie kredytu na ratę pożyczki ciężącej na szkole czernichowskiej.	
5. W rubryce VII. poz. 87. do 87. c)	63.013 „
albowiem wydatkami funduszu szkolnego krajowego rozporządza c. k. krajowa Rada szkolna.	
to jest razem	<u>75.546 „</u>
poczem pozostanie właściwe przekroczenie w wydatkach zależnych od zarządzeń Wydziału krajowego	7.813 zł.
Zauważa się przytem, że w ogólnej sumie wydatków mieszczą się jeszcze wydatki niepreliminowane zwrotne, a mianowicie :	
1. W rubryce II. Zaliczki urzędnikom	8.651 zł.
2. „ XV. Wydatki poniesione w zastępstwie innych funduszków i chwilowe pokrycie ich niedoborów	14.374 „
co czyni razem	<u>23.025 zł.</u>
Dochody wykazano mniejsze od budżetu o	90.430 „
zauważa się jednak, że dodatków do podatków wpłynęło mniej, aniżeli preliminowano	45.311 zł.
że dalej z pożyczek w kwocie 500.000 zł. udzielonych gminom na zasiewy pozostało w zaległości	95.005 „
w skutek tego, że niedostatek wielu gmin spowodował Wydział krajowy do powstrzymania bezwzględnie ściągania należności; — a więc razem w tych rubrykach, na których rezultat Wydział krajowy wpłynąć nie był w możności, niedobór w porównaniu z budżetem wynosi	<u>140.316 zł.</u>
Odrąciwszy od tego wyżej wykazaną ogólną sumę dochodów mniejszych od budżetu	90.430 „
pozostaje kwota	<u>49.886 zł.</u>
jako dochód większy uzyskany w rubrykach zależnych od własnych zarządzeń Wydziału krajowego; uwzględnivszy jednak, że w tej sumie mieści się niepreliminowany dochód folwarku dublańskiego	14.199 „
redukuje się ten korzystny rezultat w dochodach do kwoty	35.687 zł.
Potrąciwszy od tego przekroczenie w wydatkach	7.813 „
pozostaje ogólny korzystny wynik z własnej gospodarki	<u>27.874 zł.</u>
nielicząc wyżej wykazanych wydatków chwilowych zwrotnych w kwocie 23.025 zł.	

Co do działu II.

Na podstawie upoważnienia Wysokiego Sejmku z dnia 20. Lipca 1880. zaciągnięto pożyczki :

1. Od Banku dla krajów koronnych (Länderbank)	600.000 zł. — ct.
2. „ funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	158.262 „ 85 „
	razem	<u>758.262 zł. 85 ct.</u>

Sumy tej nżyto :

1. Na spłatę pożyczek zaciągniętych dla pokrycia niedoborów z lat 1877, 1878 i 1879:		
a) Bankowi hipotecznemu	80.000 zł. — ct.	
b) Funduszowi propinacyjnemu	273.195 „ — „	
c) „ pożyczki z roku 1873.	278.202 zł. 91 „	631.397 zł. 91 ct.
2. Na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego		109.784 „ 97 „
3. „ odsetki i stemple opłacone przy zaciągnięciu pożyczki z Länderbanku		17.079 „ 97 „
	razem jak wyżej	<u>758.262 zł. 85 ct.</u>

Na zupełne prawie pokrycie niedoboru z roku 1880. w kwocie . 98.320 zł. 44 1/2 ct.
posłużą zwroty pożyczek udzielonych gminom na zasiewy, których zaległość
z końcem roku 1880 wynosi 95.005 „ 39 „
brakująca zaś kwota nieznaczna pokrytą zostanie z dochodów roku 1881.

W funduszu propinacyjnym

wynikłości są następujące :

Dochody rzeczywiste		378.342 zł. 70 ct.
Wydatki „		<u>12.941 „ 15 „</u>
	Czysty dochód z roku 1880.	365.401 zł. 55 ct.
do tego zwrot pożyczki od funduszu krajowego		273.195 „ — „
za wylosowane listy Banku hipotecznego		6.000 „ — „
i zapas gotówki z początkiem roku		<u>49.436 „ 63 „</u>
	razem gotówką	694.033 zł. 18 ct.

Z tego wydano : na zakupno listów zastawnych :

a) 5% ₀ galic. Towarzystwa kredytowego im. wart. 372.400 zł.		
po przeciętnym kursie 98 zł.	364.539 zł. 55 ct.	
b) 6% ₀ gal. Banku hipotecznego im. wart. 297.300 zł.		
po przeciętnym kursie 102 zł. 23 1/2 ct.	304.993 „ 35 „	669 532 „ 90 „
	pozostało w kasie	<u>24.500 zł. 28 ct.</u>

Stan funduszu z końcem roku 1880. jest następujący:

1. Gotówka w kasie		24.500 zł. 28 ct.
2. Efekta im. wartości:		
a) 5% ₀ listy zastawne Towarz. kredyt. ziemskiego 547.600 zł.		
b) 6% ₀ listy Banku hipotecznego	310.700 „	858.300 „ — „
3. Nadwyżka należności czynnych		137.835 „ 77 „
	razem	<u>1,020.636 zł. 05 ct.</u>
	w porównaniu ze stanem z końcem roku 1879.	669.054 „ 68 1/2 „
	okazuje się wzrost funduszu	<u>351.581 zł. 36 1/2 ct.</u>

Obliczając efekta według przeciętnego kursu z dnia 31. Grudnia 1880. między „płacą“

a „żądają“ wynika stan funduszu:

1. Gotówka		24.500 zł. 28 ct.
2. 5% ₀ listy zast. Tow. kredyt. im. wart. 547.600 zł. po kursie (98 zł. 30 ct. — 99 zł. 30 ct.) t. j. 98 zł. 80 ct.		<u>541.028 „ 80 „</u>
	Do przeniesienia	565.529 zł. 08 ct.

	Z przeniesienia	565.529 zł. 08 ct.
3. 6% listy Banku hipot. im. wart. 310.700 zł. po kursie (102 zł. 25 ct.		
— 103 zł. 25 ct.) t. j. 102 zł. 75 ct.		319.244 „ 25 „
4. Nadwyżka należności czynnych		137.835 „ 77 „
	razem	1,022.609 zł. 10 ct.

Stan z końcem roku 1879. obliczony w ten sam sposób wynosił . 661.482 „ 58 1/2 „

Z porównania okazuje się **wzrost** . 361.126 zł. 51 1/2 ct.

Zmiany w stanie szynkarzy i przypadających od nich opłat od 1. Kwietnia 1878. po koniec roku 1881. wykazują następujące tablice:

W Y K A Z

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należności opłat.

R o k	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1878	8 743	87.430	10.705	160.575	3.410	68.200	46	2.760	242	19 360	140	14.000	23.286	352.325
1879	8.925	89.260	10.011	150.165	3.160	63.200	46	2.760	202	16.160	99	9.900	22.444	331.445
1880	8.540	85.400	9.329	139.935	2.687	53.740	39	2.340	170	13.600	79	7.900	20.844	302.915
1881	8 178	81.780	8.633	129.495	2 366	47.320	59	2.340	165	13.200	70	7 000	19.451	281.135
Razem . . .	34.387	343.870	38.678	580.170	11.623	232.460	170	10.200	779	62.320	388	38.800	86.025	1.267.820
Przeciętnie .	8.597	85.967	9.669	145.042	2.906	58.115	42	2.550	195	15.580	97	9.700	21.506	316.955

W Y K A Z

przybytku i ubytku szynkarzy.

R o k	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło
1879	183	—	—	694	—	250	—	—	—	40	—	41	183	1.025
1880	—	386	—	682	—	473	—	7	—	32	—	20	—	1.600
1881	—	362	—	696	—	321	—	—	—	5	—	9	—	1.393
Razem . . .	183	748	—	2.072	—	1.044	—	7	—	77	—	70	183	4.018

3 835

Zaległości w opłatach od szynkarzy wynosiły z końcem roku 1879.	120.278 zł.
z końcem roku 1880. wynoszą	103.197 „
<i>zmniejszyły się więc o</i>	17.081 zł.

Roczna należność tych opłat wynosiła w roku 1878. (według zamknięcia rachunków za czas od 1. Kwietnia do 31. Grudnia) 267.208 zł., a po doliczeniu 1/3 części za czas od 1. Stycznia do 31. Marca

89.069 „
razem 356.277 zł.

w roku 1879. 324.249 „

„ 1880. 297.326 „

zmniejsza się zatem co roku dość znacznie.

Według sumarycznego zestawienia Lit. D. stan wszystkich funduszków z końcem roku 1880. jest następujący:

a) W majątku zarodowym:

1. Gotówka w kasach	97.724 zł. 48 ct.	
2. Efekta imiennej wartości	2,855.152 " 81 "	
3. Dobra i realności	3,894.618 " 99 "	
4. Kapitały lokowane w bankach	— " — "	
5. " hipotekowane	164.753 " 87 "	
6. Nadwyżka należności czynnych	48.475 " 62 "	7,060.725 zł. 77 ct.

b) W majątku obrotowym:

1. Gotówka w kasach	319.287 zł. 34 1/2 ct.	
2. Efekta	1,391.811 " 57 "	
3. Kapitały lokowane w Banku hipot.	6.589 " 61 "	
4. Nadwyżka należności czynnych	480 430 " 15 "	2,198.118 " 67 1/2 "

c) W depozytach:

1. Gotówka w kasach	25.826 zł. 08 ct.	
2. Efekta	281.755 " 14 "	307.581 " 22 "
	Razem	9,566.425 zł. 66 1/2 ct.

Z końcem roku 1879. był stan następujący:

a) w majątku zarodowym	6,516 484 zł. 47 ct.	
b) " obrotowym	2,137.225 " 03 1/2 "	
c) w depozytach	346.563 " 07 "	9,000.272 zł. 57 1/2 ct.
Z porównania okazuje się przyrost		566.153 zł. 09 ct.

a mianowicie:

w majątku zarodowym przyrost	544.241 zł. 30 ct.	
" obrotowym "	60.893 " 64 "	605.134 zł. 94 ct.
w depozytach ubytek		38.981 " 85 "
	Przyrost j. w.	566.153 zł. 09 ct.

Należności czynne z końcem roku 1880. wynoszą:

a) w majątku zarodowym	141.807 zł. 49 1/2 ct.	
b) " obrotowym	3,119.280 " 61 1/2 "	3,261.088 zł. 11 ct.

Z końcem roku 1879. wynosiły:

a) w majątku zarodowym	153.120 zł. 15 1/2 ct.	
b) " obrotowym	3,166.885 " 17 1/2 "	3,320.005 " 33 "
	zmniejszyły się zatem o	58.917 zł. 22 ct.

Wszelkie należności czynne bywają nieustannie urgowane, i tylko w wypadkach udowodnionej niemożności doraźnego ściągnięcia, lub w razie, jeżeliby bezwzględna egzekucja narażała stronę obowiązującą na zwicnięcie bytu, zezwała Wydział krajowy na zwłokę, lub rozkłada spłatę na raty.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z rachunków funduszków budżetem objętych za rok 1880. wydaje Sejm Wydziałowi krajowemu absolutorium.

2. Rachunki funduszków samoistnych, budżetem nieobjętych, tudzież funduszu propinacyjnego i Zakładu Stanisława hr. Skarbka za rok 1880. przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów dnia 2. Maja 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sumaryczny wykaz wydatków i porównanie takowych z uchwalonemi przez Wysoki

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1880. wynosiła	5,153.015 zł.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. Lipca 1880. preliminowano	
na potrzeby krajowe	4,237.645 zł.
do tego kredyty dodatkowe	767.763 „ 5,005.408 „
Zatem w porównaniu z budżetem suma wydatków jest <i>większą</i> o	147.607 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	122.626 zł.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 17. Lipca 1880.	121.903 „
Zatem w porównaniu z budżetem suma wydatków jest <i>większą</i> o	723 zł.

A. Fundusze dotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków z roku 1880. w kwocie	5,153.015 zł.
z takimiż dochodami	5,054.695 „
okazuje się nadwyżka wydatków	98.320 zł.
Wedle budżetu na rok powyższy preliminowano wydatków	5,005.408 zł.
„ „ „ „ „ „ dochodów	5,080 876 „
nadwyżka dochodów	75.468 „
Okazuje się zatem wynik <i>niekorzystny</i> o	173.788 zł.

C. Fundusze dla których budżetu nie uchwalono.

Suma wydatków funduszu budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 1.055 zł. 75 ct.

D. Fundusz budowy gmachu sejmowego, wydatki 275.273 zł. 47½ ct.

i dochodów krajowych za rok 1880.

Sejm krajowy kwotami potrzeb i pokrycia.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1880. wynosiła	5,054.695 zł.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. Lipca 1880. preliminowano	
dochody	4,321.113 zł.
do tego kredytu dodatkowe	759.763 „ 5,080.876 „
Zatem w porównaniu z budżetem suma dochodów jest <i>mniejszą</i> o	26.181 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	203.479 zł.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 17. Lipca 1880.	226.852 „
Zatem w porównaniu z budżetem suma dochodów jest <i>mniejszą</i> o	23.373 zł.

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków w roku 1880.	122.626 zł.
z takimiż dochodami	203.479 „
okazuje się nadwyżka dochodów	80.853 zł.
Wedle budżetu na rok powyższy preliminowano wydatków	121.903 zł.
„ „ „ „ „ „ dochodów	226.852 „
nadwyżka dochodów	104.949 „
W porównaniu okazuje się wynik <i>niekorzystny</i> o	24.096 zł.

C. Fundusze dla których budżetu nie uchwalono.

Suma dochodów funduszu budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 1.055 zł. 75 ct.

D. Fundusz budowy gmachu sejmowego, dochody 117.218 zł. 60 ct.

...

...

...

...

L. W. 7.523/1882.

Alegat A. do sprawozdania Wydziału
krajowego o zamknięciu rachunkowem
funduszków krajowych za rok 1880.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

funduszków dotowanych i samoistnych

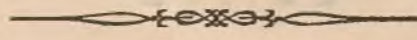
budżetem objętych

z a r o k

1880.

IND E K S.

	Stronica
Sumaryusz	3
I. Fundusz krajowy	9
II. Krajowy szpital powszechny we Lwowie	83
III. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	103
IV. Fundusz podrzutków we Lwowie	121
V. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	125
VI. Fundusz policji krajowej	149
VII. „ domestykalny	153
VIII. „ kultury krajowej	157
IX. „ stanowy sierociński	161
X. „ Al. hr. Stadnickiego	165
XI. „ szkoły weterynaryi	169
XII. „ budowy zakładu kulparkowskiego	175
XIII. „ pożyczki krajowej z roku 1873	179
XIV. „ budowy gmachu sejmowego	187

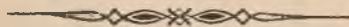
1881

Sumaryusz

ZAMKNIĘĆ RACHUNKOWYCH

funduszów budżetem objętych

za rok 1880.

Wydatki.

S u m a

Liczba rubryki	Poszczególne fundusze	Wynikłości z roku 1880.					
		zwyczajne		nad- zwyczajne		razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Dział I.						
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	3,843.945	88 ¹ / ₂	286.725	62	4,130.671	50 ¹ / ₂
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	170.309	75	7.095	14	177.404	89
III.	" zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	143.515	81	36.234	80 ¹ / ₂	179.750	61 ¹ / ₂
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.246	96	—	—	5.246	96
V.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	157.836	45 ¹ / ₂	7.256	06	165.092	51 ¹ / ₂
VI.	Fundusz policji krajowej	6.638	47	—	—	6.638	47
VII.	" szkolny krajowy	405.744	66	82.466	03	488.210	69
	Suma wydatków fundusze dotowanych	4,733.237	99	419.777	65¹/₂	5,153.015	64¹/₂
	Dział II.						
	Fundusze samoistne niedotowane.						
VIII.	Fundusz domestykalny	1.300	—	—	—	1.300	—
IX.	" kultury krajowej	5.629	50	—	—	5.629	50
X.	" stanowy sierociński	1.532	—	—	—	1.532	—
XI.	" Aleksandra hr. Stadnickiego	1.578	25	—	—	1.578	25
XII.	" szkoły weterynaryi	3.486	76 ¹ / ₂	—	—	3.486	76 ¹ / ₂
XIV.	" pożyczki krajowej z roku 1873.	109.100	22	—	—	109.100	22
	Suma wydatków fundusze samoistnych	122.626	73¹/₂	—	—	122.626	73¹/₂
	Dział III.						
	Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.						
XIII.	Fundusz budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1.055	75	—	—	1.055	75
	Dział IV.						
XV.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	275.273	47 ¹ / ₂	—	—	275.273	47 ¹ / ₂

r y s z.

Wydatki.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem:						Należytości			
wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.		kredyty dodatkowe	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne	bierne	z roku bieżącego	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.			zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.		
3,013.049	266.500	767.763	4,047.312	—	—	63.133	20.226	—	83.359	56.861	59	7.453	81
184.800	9.400	—	194.200	14.491	2.305	—	—	16.796	—	2.404	51	—	—
147.944	32.500	—	180.444	4.428	—	—	3.735	693	—	388	75	96	57
5.425	—	—	5.425	178	—	—	—	178	—	—	—	926	56
137.601	7.742	—	145.343	—	486	20.236	—	—	19.750	85	75	18	75
7.486	—	—	7.486	848	—	—	—	848	—	—	—	—	—
366.728	58.470	—	425.198	—	—	39.017	23.996	—	63.013	—	—	3.122	68
3,863.033	374.612	767.733	5,005.408	19.945	2.791	122.386	47.957	18.515	166.122	59.740	60	11.618	37
									147.607				
1.755	—	—	1.755	455	—	—	—	455	—	—	—	—	—
6.600	—	—	6.600	971	—	—	—	971	—	—	—	—	—
1.652	—	—	1.652	120	—	—	—	120	—	—	—	31	50
2.077	—	—	2.077	499	—	—	—	499	—	—	—	—	—
4.039	—	—	4.039	552	—	—	—	552	—	—	—	—	—
105.780	—	—	105.780	—	—	3.320	—	—	3.320	414.955	19 1/2	10.062	—
121.903	—	—	121.903	2.597	—	3.320	—	2.597	3.320	414.955	19 1/2	10.093	50
									723				
										92	43	290	—

Dochody.

S u m a

Liczba rubryki	Poszczególne fundusze	Wynikłości z roku 1880.					
		zwyczajne		nad- zwyczajne		razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Dział I.						
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	4,032.351	06	—	—	4,032.351	06
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	177.404	89	—	—	177.404	89
III.	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	179.750	61 1/2	—	—	179.750	61 1/2
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.246	96	—	—	5.246	96
V.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	165.092	51 1/2	—	—	165.092	51 1/2
VI.	Fundusz policji krajowej	6.638	47	—	—	6.638	47
VII.	„ szkolny krajowy	371.147	84	117.062	85 1/2	488.210	69 1/2
	Suma dochodów fundusze dotowanych	4,937.632	35	117.062	85 1/2	5,054.695	20 1/2
	Dział II.						
	Fundusze samoistne niedotowane.						
VIII.	Fundusz domestykalny	4.004	19	—	—	4.004	19
IX.	„ kultury krajowej	6.195	02	—	—	6.195	02
X.	„ stanowy sierociński	1.860	41 1/2	—	—	1.860	41 1/2
XI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	6.036	58	—	—	6.036	58
XII.	„ szkoły weterynaryi	2.779	77	—	—	2.779	77
XIV.	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	182.603	16 1/2	—	—	182.603	16 1/2
	Suma dochodów fundusze samoistnych	203.479	14	—	—	203.479	14
	Dział III.						
	Fundusze dla których budżet nie został uchwalony.						
XIII.	Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1.055	75	—	—	1.055	75
	Dział IV.						
XV.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	117.218	60	—	—	117.218	60

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZYM ZNACZENIU.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

Do tego rachunku dołącza się:

I. Zamknięcie rachunku krajowych szkół rolniczych w Dublanach	Str. 82/I.
II. Zamknięcie rachunku folwarku w Dublanach	" " /XXI.
III. Zamknięcie rachunku podatków	" " /XXXI.
IV. Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych	" " /XXXIV.
V. Zamknięcie rachunku funduszu szkolnego krajowego	" " /XXXV.

LW. 18.762/1882.

Fundusz krajowy

Liczba		Sumaryusz	Wynikłości z roku 1880.						
rubryki	pozycyi		zwyczajne		nad-zwyczajne		razem		
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Wydatki.							
		A. Rzeczywiste.							
I.	1—13	Koszta reprezentacji kraju	101.863	43	—	—	101.863	43	
II.	14—29	„ zarządu	232.115	25	—	—	232.115	25	
III.	30	„ leczenia	535.146	58	—	—	535.146	58	
IV.	31—33	„ szczepienia	58.049	34	—	—	58.049	34	
V.	34—35	Wydatki sanitarne	15.111	46	—	—	15.111	46	
VI.	36—42a	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	15.552	—	—	—	15.552	—	
VII.	43—90l	Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publiczn.	517.365	77 1/2	71.300	—	588.665	77 1/2	
VIII.	91—93	Utrzymanie pomników historycznych	10.169	33	—	—	10.169	33	
IX.	94—109	Kwaterunkowe żandarmeryi	72.228	46	—	—	72.228	46	
X.	110—120	Drogi krajowe	621.083	48	202.059	43	823.142	91	
XI.	121—124	Dotacje dla zakładów krajowych	178.057	97 1/2	—	—	178.057	97 1/2	
XII.	125	Wydatki na szupaśnictwo	27.542	01 1/2	—	—	27.542	01 1/2	
XIII.	126 a—d	Budowy wodne	—	—	13.366	19	13.366	19	
XIV.	a—e	Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże	1.242.840	85	—	—	1.242.840	85	
XV.	127—151	Rozmaite wydatki	107.034	97	—	—	107.034	97	
—	—	Dotacya dla funduszu budowy gmachu sejmowego	109.784	97	—	—	109.784	97	
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	3,843.945	88 1/2	286.725	62	4,130.671	50 1/2	
		B. Przenośne.							
		Lokacya funduszu budowy gmachu sejmowego	—	—	—	—	332.509	32	
		„ „ pożyczki z roku 1873	—	—	—	—	2.698	—	
		„ w Banku kredytowym	—	—	—	—	2.761	—	
		Pożyczki chwilowe zwrócone:							
		a) funduszowi indemnizacyjnemu (w obligacyach)	—	—	—	—	1,000.000	—	
		b) Kasie oszczędności	—	—	—	—	1,174.500	—	
		Zaliczki zwrócone depozytom	—	—	—	—	112.620	53 1/2	
		<i>Ogółem</i>	—	—	—	—	6,755.760	36	
		Dochody.							
		A. Rzeczywiste.							
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—	—	—	
II.	2	Z odnajmu ubikacyj sejmowych	420	—	—	—	420	—	
III.	3	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	85	70	—	—	85	70	
IV.	4—7	Dochody z dróg krajowych	232.111	33	—	—	232.111	33	
V.	8	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	25.077	52	—	—	25.077	52	
VI.	9	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	37.584	36 1/2	—	—	37.584	36 1/2	
VII.	10—17	Zwroty pożyczek	5.306	39	—	—	5.306	39	
VIII.	18—20	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.400	—	—	—	5.400	—	
IX.	21—22	Dochody kraj. szkół roln. i folwarku w Dublinach	33.435	09 1/2	—	—	33.435	09 1/2	
X.	23	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	—	—	600	—	
XI.	24	Rozmaite dochody	5.384	32 1/2	—	—	5.384	32 1/2	
XII.	—	Zwrot pożyczek udzielonych gminom na zasiewy w r. 1880.	404.994	61	—	—	404.994	61	
XIII.	25	Dodatki do podatków	2,523.688	87 1/2	—	—	2,523.688	87 1/2	
—	—	Pożyczki na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych i na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego	758.262	85	—	—	758.262	85	
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	4,032.351	06	—	—	4,032.351	06	
—	—	Pożyczka na pokrycie niedoboru	98.320	44 1/2	—	—	98.320	44 1/2	
		Razem	4,130.671	50 1/2	—	—	4,130.671	50 1/2	
		B. Przenośne.							
		Lokacya funduszu budowy gmachu sejmowego	—	—	—	—	332.509	32	
		„ „ pożyczki z roku 1873.	—	—	—	—	2.698	—	
		„ w Banku kredytowym	—	—	—	—	2.761	—	
		Pożyczki zaciągnięte chwilowo:							
		a) od funduszu indemnizacyjnego (w obligacyach)	—	—	—	—	1,000.000	—	
		b) „ Kasy oszczędności	—	—	—	—	1,174.500	—	
		Zaliczki od depozytów	—	—	—	—	112.620	53 1/2	
		<i>Ogółem</i>	—	—	—	—	6,755.760	36	

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana			Wynikłości są zatem:						Należytości				
wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.		kredyta dodatkowe	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czyune	bierne	z roku bieżącego	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.				
106.200	—	—	106.200	4.337	—	—	—	4.337	—	—	—	—	—
225.057	—	—	225.057	—	—	7.058	—	—	7.058	9.941	91	—	—
536.000	—	—	536.000	853	—	—	—	853	—	5.385	56 1/2	42	85
57.930	—	—	57.930	—	—	119	—	—	119	—	—	—	—
14.000	—	—	14.000	—	—	1.112	—	—	1.112	—	—	—	—
15.552	—	—	15.552	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
460.891	50.000	4.500	515.391	—	—	51.975	21.300	—	73.275	350	—	400	—
10.900	—	—	10.900	731	—	—	—	731	—	—	—	—	—
72.076	—	—	72.076	—	—	152	—	—	152	180	—	—	—
624.003	203.000	—	827.003	2.920	940	—	—	3.860	—	1.668	10 1/2	4.483	91
225.640	—	—	225.640	47.582	—	—	—	47.582	—	—	—	—	—
25.000	—	—	25.000	—	—	2.542	—	—	2.542	5.245	09 1/2	2.121	22
—	13.500	—	13.500	—	134	—	—	134	—	5.000	—	—	—
552.826	—	648.478	1.201.304	—	—	41.537	—	—	41.537	—	—	—	—
86.974	—	5.000	91.974	—	—	15.061	—	—	15.061	29.090	91 1/2	405	83
—	—	109.785	109.785	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,013.049	266.500	767.763	4,047.312	56.423	1.074	119.556	21.300	57.497	140.856	56.861	59	7.453	81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	83.359	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56.861	59	7.453	81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
420	—	—	420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.000	—	—	1.000	914	—	—	—	914	—	—	—	—	—
221.000	—	—	221.000	—	—	11.111	—	—	11.111	4.332	62	—	—
6.869	—	—	6.869	—	—	18.208	—	—	18.208	—	—	—	—
35.000	—	—	35.000	—	—	2.584	—	—	2.584	—	—	—	—
5.233	—	—	5.233	—	—	73	—	—	73	—	—	—	—
5.390	—	—	5.390	—	—	10	—	—	10	—	—	—	—
17.805	—	—	17.805	—	—	15.630	—	—	15.630	—	—	—	—
800	—	—	800	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
500	—	1.500	2.000	—	—	3.384	—	—	3.384	4.546	—	—	—
500.000	—	—	500.000	95.005	—	—	—	95.005	—	95.005	39	—	—
2,569.000	—	—	2,569.000	45.311	—	—	—	45.311	—	227.691	42	—	—
—	—	758.263	758.263	—	—	—	—	—	—	—	—	758.262	85
3,363.017	—	759.763	4,122.780	141.430	—	51.000	—	141.430	51.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	98.320	—	90.430	—	—	—	98.320	44 1/2
3,363.017	—	759.763	4,122.780	141.430	—	149.320	—	—	7.890	331.575	43	856.583	29 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	331.575	43	856.583	29 1/2

Stan majątku z końcem roku 1880.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogól.
Należności czynne z roku bieżącego:			
a) w rubrykach wydatków	56.861 zł. 59 ct.		
b) " " dochodów	331.575 " 43 "	388.437 zł. 02 ct.	
Należności czynne z lat ubiegłych (obacz wykaz aleg. IV. str. 82/XXXIV)	542.349 " 28 1/2 "		930.786 zł. 30 1/2 ct.
Stan bierny.			
Należności bierne z roku bieżącego:			
a) w rubrykach wydatków	7.453 zł. 81 ct.		
b) " " dochodów	856.583 " 29 1/2 "	864.037 zł. 10 1/2 ct.	
Należności bierne z lat ubiegłych (ob. alegat j. w.)	149.672 " 74 "		1,013.709 " 84 1/2 "
Czysty stan bierny	.		82.923 " 54 "

W y j a ś n i e n i a.

Wydutki w budżecie uchwalone wynosiły			3,279.549 zł.
do tego dolicza się jako kredyty dodatkowe:			
1. W rubryce VII. (uchwała W. Sejmu z 24. Lipca 1880.)	4.500 zł.		
na potrzeby szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.			
2. W rubryce XIV. (uchwała W. Sejmu z 20. Lipca 1880.)	648.478 "		
na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych.			
3. W rubryce XV. (uchwała W. Sejmu z 20. Lipca 1880.)	5.000 "		
na pożyczkę dla Marconiego.			
4. W osobnej pozycji (uchwała W. Sejmu z d. 20. Lipca 1880)	109.785 "		
na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego.			
R a z e m	767.763 "		
Ogólna przeto suma kredytów dozwolonych wynosiła	4,047.312 "		
Suma wydatków rzeczywistych wynosi	4,130.671 "		
Wydutki są zatem <i>większe od budżetu o</i>	83.359 "		
Uzasadnienie przekroczeń znajduje się przy szczegółowych pozycjach.			
Dochody w budżecie uchwalone wynosiły			3,363.017 zł.
do tego dolicza się jako kredyty dodatkowe:			
1. W rubryce XI. (uchwała W. Sejmu z 24. Lipca 1880.)	1.500 zł.		
jako pierwszą ratę z kwoty 6.000 zł. należącej się funduszowi krajowemu od galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego			
2. W osobnej pozycji (uchwała W. Sejmu z 20. Lipca 1880)	758.263 "		
jako pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych i na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego			
R a z e m	759.763 "		
Ogólna suma preliminowanych dochodów	4,122.780 "		
Suma dochodów rzeczywistych (nie wliczając pożyczki zaciągniętej chwilowo na pokrycie niedoboru z roku 1880) wynosi	4,032.351 "		
Dochody są zatem <i>mniejsze od budżetu</i> (po uwzględnieniu różnicy o 1 zł. z powodu zaokrąglenia centów)	90.430 "		
a więc: wydatki większe od budżetu o	83.359 zł.		
dochody mniejsze " " " "	90.430 "		
<i>ostateczny wynik niekorzystny</i>	173.789 "		
Z porównania sumy rzeczywistych wydatków		4,130.671 zł. 50 1/2 ct.	
ze sumą " dochodów		4,032.351 " 06 "	
okazuje się <i>niedobór</i>		98.320 " 44 1/2 "	
który pokryto chwilową pożyczką z funduszu pożyczki krajowej z roku 1873., zwracając takową równocześnie na rachunek roku 1881.			
W budżecie przewidziana nadwyżka dochodów wynosiła			83.468 zł.
w skutek doliczenia kredytów dodatkowych			
w wydatkach	767.763 zł.		
w dochodach	759.763 "		
zmniejszyła się o różnicę między temi sumami t. j. o kwotę			8.000 "
miała zatem wynosić			75.468 "
Doliczywszy do tej preliminowanej nadwyżki wyżej wykazany niedobór			98.321 "
okaże się suma			173.789 "
zgodna z wyżej wykazany wynikiem niekorzystnym.			

1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12

Część I.

Wydanki.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
I.		Koszta reprezentacji kraju. <i>Sumaryczne zestawienie rubryki I.</i>			
		A. Sejm krajowy	66.541	31	69.200
		B. Wydział krajowy	35.322	12	37.000
		Suma ogólna rubryki I.	101.863	43	106.200
		Poszczególnienie. A. Sejm krajowy.			
1		a) Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych 3.862 zł. 50 ct.			
		b) Podatek gminny 5% 187 „ 50 „	4.050	—	5.400
2		Koszta podróży pp. Posłów	6.570	—	6.700
3		Dyety pp. Posłów	30.120	—	36.000
4		Koszta druków	17.003	97	13.000
5		Spisywanie sprawozdań	4.898	63	4.000
6		Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zajęcie podczas Sejmu	1.200	—	1.200
7		Urządzenie sali, opał, oświetlenie i inne drobne wydatki	1.766	06	2.150
8		Pisarze dzienni	630	15	650
9		Uzupełnienie biblioteki sejmowej	250	—	100
		Suma	66.541	31	69.200
		B. Wydział krajowy.			
10		Marszałek krajowy	9.166	63	10.000
11		Sześciu Członków Wydziału krajowego	22.711	05	24.000
12		Zastępcy	2.444	44	2.000
13		Dodatek dla Członka Wydziału krajowego, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	—	1.000
		Suma	35.322	12	37.000
II.		Koszta zarządu. <i>Sumaryczne zestawienie rubryki II.</i>			
14—20		Płace urzędników i woźnych	128.592	20	121.472
21		Dyurniści	39.963	35	39.610
22		Zasługi	3.835	20	3.835
23		Emolumenta	10.006	98	10.044
24		Najem pomieszkania	17.499	96	17.350
25		Remuneracye	2.847	13	2.810
26		Potrzeby kancelaryjne	14.779	99	14.150
27		Koszta podróży i dyety	5.104	06 ^{1/2}	6.300
28		Pensye i zaopatrzenia	7.998	37 ^{1/2}	7.998
29		Dary z łaski	1.488	—	1.488
		Suma ogólna rubryki II.	232.115	25	225.057

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
2.659	—					
1.678	—					
4.337	—					
1.350	—	Własny gmach był na ukończeniu, przeto zapłacono czynsz tylko za 3 kwartały.				
130	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> z powodów następujących: Dyety dla 143 pp. Posłów wynoszą dziennie 715 zł. zatem preliminowana suma wystarcza w zaokrągleniu na 50 dni; sesya zaś trwała tylko dni 47;— nadto niektórzy pp. Posłowie nie przybyli wcale na Sejm lub nie brali udziału w obradach przez cały czas trwania sesyi.				
5.580	—					
—	4.004	<i>Wydano więcej</i> , gdyż ilość przedłożeń, wniosków i sprawozdań, nie może być naprzód dokładnie obliczoną.				
—	899	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż podwyższono cenę stenogramów o 3 zł. za każde posiedzenie, a nadto odbywano przez kilka dni po dwa posiedzenia.				
384	—	} <i>Zaoszczędzenie</i> wynikło głównie w opale i oświetleniu, z powodu, iż sesya odbyła się w lecie, — inne zaś drobne wydatki nie mogą być naprzód ściśle obliczone.				
20	—					
98	—	W tym roku okazała się potrzeba zakupieniu tylko jednego dziełka.				
7.562	4.903					
2.659	—					
833	—	JE. hr. Wodzicki pobrał wynagrodzenie tylko po koniec Listopada.				
1.289	—	} Różnice wynikły głównie z powodu, że Członek Wydziału Dr. Smolka nie pobierał wynagrodzenia za rok cały. Zastępstwo innych Członków trwało nie pełna przez jeden miesiąc.				
—	444					
2.122	444					
1.678	—					
—	7.120		8.651	50	—	
—	353		—	—	—	
—	—		—	—	—	
37	—		—	—	—	
—	150		—	—	—	
—	37		—	—	—	
—	630		—	—	—	
1.196	—		1.290	41	—	
—	1		—	—	—	
—	—		—	—	—	
1.233	8.291		9.941	91	—	
—	7.058					

Różnice uzasadnione są przy każdej pozycji.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
II.		Płace urzędników i woźnych.			
		<i>Summaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywnymi i wydanymi zaliczkami, po potrąceniu zwróconych rat bieżących.</i>			
14		Oddział konceptowy	37.172	—	35.892
15		„ rachunkowy	43.055	—	38.390
16		„ kasowy	11.388	—	10.670
17		„ techniczny	10.960	—	10.960
18		„ sanitarny	2.300	—	2.300
19		„ statystyczny	4.871	20	5.000
20		„ manipulacyjny	18.846	—	18.260
		Suma płac	128.592	20	121.472
		Poszczególnienie.			
14		<i>Oddział konceptowy.</i>			
		a) 2 radców, płaca po 2.800 zł. dodatek aktywny po 480 zł.	6.560	—	6.560
		b) 6 sekretarzy „ „ 2.000 „ „ „ „ 360 „	14.160	—	14.160
		c) 7 konceptistów „ „ 1.300 „ „ „ „ 240 „	10.048	50	10.044
		Kalicki Bernard, płaca sekretarza od 10/7. 950 zł.			
		dodatek aktywny 171 „	1.121	—	1.128
		d) 2 adjunktów płaca po 1.000 zł. dodat. aktywny po 200 zł.	2.400	—	2.400
		e) 2 asystentów „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	1.600	—	1.600
		Suma	35.889	50	35.892
		Do tego zaliczki udzielone na płace 1.800 zł.			
		po potrąceniu ściągniętych rat bieżących 517 „ 50 ct.	1.282	50	—
		R a z e m	37.172	—	35.892
15		<i>Oddział rachunkowy.</i>			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł. dodatek aktywny 400 zł.	3.000	—	3.000
		b) Zastępca „ „ 2.000 „ „ „ „ 360 „	2.360	—	2.360
		c) 17 adjunktów „ „ po 1.200 „ „ „ „ po 240 „	24.480	—	24.480
		d) 10 asystentów „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	8.000	—	8.000
		e) Woźny „ „ 500 „ „ „ „ 50 „	550	—	550
		Suma	38.390	—	38.390
		Do tego zaliczki udzielone na płace 5.700 zł.			
		po potrąceniu ściągniętych rat bieżących 1.035 „	4.665	—	—
		R a z e m	43.055	—	38.390

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czyune		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
		Wydatki na płace, nie licząc zaliczek, wynoszą:				
		poz. 14 Oddział conceptowy 35.889 zł. 50 ct.				
		" 15 " rachunkowy 38.390 " — "				
		" 16 " kasowy 10.670 " — "				
		" 17 " techniczny 10.960 " — "				
		" 18 " sanitarny 2.300 " — "				
—	1.280	" 19 " statystyczny 4.871 " 20 "	1.282	50	—	—
—	4.665	" 20 " manipulacyjny 16.860 " — "	4.665	—	—	—
—	718	119.940 zł. 70 ct.	718	—	—	—
—	—	w porównaniu z kwotą preliminowaną 121.472 " — "	—	—	—	—
—	—	okazuje się <i>zaoszczędzenie</i> . . . 1.531 zł. 30 ct.	—	—	—	—
129	—	Wykazane obok przekroczenie wynikało w skutek udzielenia urzędnikom zaliczek na płace.	—	—	—	—
—	586	Wydatki te, chociaż nie były w budżecie uchwalone, oparte są na ustanowie służby krajowej i nie obciążają funduszu, są bowiem zwrotne.	1.986	—	—	—
129	7.249	Po odtrąceniu ściągniętych rat bieżących, wydano w tym roku na zaliczki:	8.651	50	—	—
—	7.120	a) dla Oddziału conceptowego . . . 1.282 zł. 50 ct.				
—	—	b) " " rachunkowego . . . 4.665 " — "				
—	—	c) " " kasowego . . . 718 " — "				
—	5	d) " " manipulacyjnego . . . 1.986 " — "				
—	—	Razem . . . 8.651 zł. 50 ct.				
7	—	po odtrąceniu powyższego <i>zaoszczędzenia</i>				
—	—	w placach . . . 1.531 " 30 "				
—	—	pozostaje obok wykazane przekroczenie . 7.120 zł.				
7	5					
—	1.282		1.282	50	—	—
7	1.287		1.282	50	—	—
—	1.280					
—	—					
—	4.665		4.665	—	—	—
—	4.665		4.665	—	—	—

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
II.	16	<i>Oddział kasowy.</i>			
		a) Kasyer, płaca 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360
		b) Kontrolor " 1.600 " " " 300 "	1.900	—	1.900
		c) 4 adjunktów " po 1.200 " " " po 240 "	5.760	—	5.760
		d) Woźny " 600 " " " 50 "	650	—	650
		Suma	10.670	—	10.670
		Do tego zaliczki udzielone na płace 1.120 zł.			
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących 402 "	718	—	—
		R a z e m	11.388	—	10.670
	17	<i>Oddział techniczny.</i>			
		a) Nadinżynier, płaca 3.000 zł. dodatek aktywalny 1.000 zł.	4.000	—	4.000
		b) 2 inżynierów " po 2.000 " " " po 360 "	4.720	—	4.720
		c) 2 asystentów " " 1.000 " " " " 120 "	2.240	—	2.240
		S u m a	10.960	—	10.960
	18	<i>Oddział sanitarny.</i>			
		Inspektor szpitali, płaca 2.000 zł.			
		dodatek na mieszkanie 300 "	2.300	—	2.300
	19	<i>Oddział statystyczny.</i>			
		a) Naczelnik Oddziału 2.000	2.000	—	2.000
		b) Koncepista 1.540	1.540	—	1.540
		c) Pisarze dzienni 1.331	1.331	20	1.460
		S u m a	4.871	20	5.000
	20	<i>Oddział manipulacyjny.</i>			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca 2.000	2.000	—	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800
		c) Ekspedytor " 1.300 " " " 270 "	1.570	—	1.570
		d) Protokolista " 1.200 " " " 240 "	1.440	—	1.440
		e) Kanceliści " 1.000 " " " 200 "			
		f) Asystenci " 700 " " " 100 " }	6.200	—	7.600
		g) Odźwierny, płaca 600	600	—	600
		h) Portyer 500	500	—	500
		i) 5 woźnych " po 500 zł. dodatek aktywalny po 50 zł.	2.750	—	2.750
		S u m a	16.860	—	18.260
		Do tego zaliczki udzielone na płace 4.013 zł. 31 ct.			
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących 2.027 " 31 "	1.986	—	—
		R a z e m	18.846	—	18.260

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	718			718	—	—	—
—	718			718	—	—	—
—	—			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
129	—	Zaoszczędzenie nastąpiło w przyjmowaniu chwilowych pomocników, zastosowaniem do koniecznej potrzeby.			—	—	—
129	—			—	—	—	—
1.400	—	Na płacę i dodatek aktywalny dla 4 kancelistów i 3 asystentów uchwalił W. Sejm w rubryce II. . 7.200 zł. " XV. . 400 " razem, jak obok wykazano 7.600 zł. w roku 1880. zamianowano tylko jednego asystenta od 1. Października i wypłacono mu 200 zł., natomiast zaś pobierało 5 kancelistów płacę i dodatek przez rok cały, co czyni 6.000 zł. — razem . 6.200 zł. wydano zatem mniej o 1.400 zł.			1.986	—	—
1.400	—			1.986	—	—	—
—	1.986						
—	586						

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.	21	Dyurniści.			
		a) Dla Oddziału konceptowego	8.994	40	8.456
		b) " " rachunkowego	13.760	60	13.762
		c) " " kasowego	726	80	732
		d) " " technicznego	4.381	—	4.392
		e) " " manipulacyjnego	10.103	15	10.268
		f) Na zastępstwa urzędników	1.997	40	2.000
		S u m a	39.963	35	39.610
	22	Zastugi.			
		a) 8 stróżów dla Oddziału manipul. po 300 zł. = 2.400 zł.			
		b) 2 " " " rachunkow. " 300 " = 600 "	3.000	—	3.000
		c) Froter	835	20	835
		S u m a	3.835	20	3.835
	23	Emolumenta.			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	50
		b) " " 21·6 metr. sześcienn. drzewa po 3 zł. 20 ct.	69	12	73
		c) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i siedmiu woźnych po 50 zł.	400	—	400
		d) Ubranie dla portyera	92	20	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7.2 metrów sześcienn. drzewa, metr po 3 zł. 20 ct.	46	08	49
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników	9.329	58	9.352
		g) Dodatek do płacy ekspedytora Bienkowskiego	20	—	20
		S u m a	10.006	98	10 044
	24	Najem pomieszkania.			
		a) Czysze za kancelarye Wydziału krajowego	16.666	66	17.350
		b) Dodatek gminny 5%	833	30	
		S u m a	17.499	96	17.350
	25	Remuneracye.			
		I. Stałe.			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.500	—	1.500
		b) Tłumacz języka ruskiego	300	—	300
		c) Tłumaczenia z języków obcych	47	13	10
		II. Niestale.			
		Urzednicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	1.000	—	1.000
		S u m a	2.847	13	2.810
	26	Potrzeby kancelaryjne.			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.000	—	5.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	796	36	800
		Do przeniesienia	5.796	36	5.800

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	538	Przekroczenie to, spowodowane koniecznością, znajduje pokrycie częścią w zaoszczędzeniach wykazanych obok przy poz. b) do f) a wreszcie w zaoszczędzeniu przy stałych płacach urzędników.				
1	—					
5	—					
11	—					
165	—					
3	—					
185	538					
	353					
—	—	Nieznaczone różnice w skutek ścisłego obliczenia potrzeb.				
4	—					
8	—					
3	—					
22	—					
37	—					
—	150	Wydatek większy z powodu, że osobna kasa zakładu pod-rzutków została zniesioną, nie pobrano zatem zwrotu za jej umieszczenie.				
—	150					
—	37	Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.				
—	37					
4	—	W tym dziale wydatków, które naprzód nie mogą być ściśle obliczone, różnice z budżetem są nieuniknione; naj-				
4	4					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.		Z przeniesienia	5.796	36	5.800
26		c) Potrzeby do pisania i rysowania	1.996	10	2.000
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.096	80	2.100
		e) Oprawa ksiąg i druków	459	08	400
		f) Oświetlenie	346	34	350
		g) Opał	2.243	24	1.900
		h) Uzupelnienie biblioteki Wydziału krajowego	993	41	600
		i) Rozmaite pomniejsze	848	66	1.000
		S u m a	14.779	99	14.150
27		Koszta podróży i dyety.			
		a) Dla urzędników w ogóle	4.704	06 1/2	5.900
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	400
		S u m a	5.104	06 1/2	6.300
28		Pensye i zaopatrzenia.			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	280
		b) Jankowska Karolina	400	—	400
		c) Pawulska Paulina	350	—	350
		d) Wagilewiczowa Amelia	200	—	200
		e) Madeyski Wojciech	1.200	—	1.200
		f) Tarczyńska Marcyanna	350	—	350
		g) Łopuszańska Walerya	349	92	350
		h) Łopuszańskiego sieroty	99	96	100
		i) Iwanickiego sieroty	175	—	175
		k) Karatnicka Zofia	300	—	300
		l) Placer Marya	314	04	314
		m) Jędrzejewski Napoleon	1.600	—	1.600
		n) Dr. Bulikowski Franciszek Benedykt	1.155	48	1.155
		o) Stroiński Sylwery	199	97 1/2	200
		p) Prokopowicz Jan	690	—	690
		r) Olewińska Julia	334	—	334
		S u m a	7.998	37 1/2	7.998
29		Dary z łaski.			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfiną	300	—	300
		b) Rzepińska Ludwika, Franciszka	120	—	120
		c) Szczęsowicza 2 sieroty po 200 zł.	400	—	400
		d) Pawulska Paulina, dodatek	250	—	250
		e) Prokopowicz Jan	270	—	270
		f) Iwanickiego sieroty	148	—	148
		S u m a	1.488	—	1.488

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe			zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.						
4		znaczniejsze przekroczenia w pozycjach <i>g)</i> i <i>h)</i> spowodowane zostały potrzebą dłuższego opalania lokalności urzędowych, tudzież koniecznością uzupełnienia biblioteki rozmaitemi ustawami, dziełami fachowemi, podręcznikami i t. p., których potrzeba wznaga się w miarę rozszerzającego się zakresu działania urzędowego.					
4	—						
3	—						
—	59						
4	—						
—	343						
—	394						
151	—						
166	796						
	630						
1.196	—	Wydatek mniejszy z powodu, że wpłynęły znaczne zwroty kosztów od stron obowiązanych.	1.290	41	—	—	
1.196	—		1.290	41	—	—	
—	1						
—	1						
—	—						

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczegolnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- mitowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
III.	30	Koszta leczenia ubogich chorych.			
		<i>A. W szpitalach powszechnych w Galicyi.</i>	Stale z rubryki III.	Zaliczkowe za zwrotem od gmin	Razem
			zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
		Biała	5.621 60	— —	5.621 60
		Bochnia	11.134 43	1 75	11.136 18
		Brody	5.927 45	71 75	5.999 20
		Brzeżany	7.364 85	17 —	7.381 85
		Drohobycz	8.011 37	13 —	8.024 37
		Jasło	9.583 —	6 50	9.589 50
		Kołomyja	10.281 21	51 20	10.332 41
		Kraków, św. Łazarza .	81.292 64	215 22	81.507 86
		„ „ Ducha	47.587 30	68 05	47.655 35
		„ „ Klinika	12.919 40	54 50	12.973 90
		Lwów, powszechny . .	106.367 30 ¹ / ₂	1.649 74	108.017 04 ¹ / ₂
		Podhajce koło Star. m.	9.219 75	— —	9.219 75
		Przemysł	15.052 50	70 30	15.122 80
		Rzeszów	15.984 61	667 53	16.652 14
		Sambor	9.375 46	79 89	9.455 35
		Sanok	9.915 31	52 54	9.967 85
		Sącz nowy	5.280 21 ¹ / ₂	57 26	5.337 47 ¹ / ₂
		Śniatyn	1.493 75	— —	1.493 75
		Sokal	6.791 15	— —	6.791 15
		Stanisławów	15.141 55	268 77	15.410 32
		Stryj	11.948 90	— —	11.948 90
		Tarnopol	12.375 14	8 77	12.383 91
		Tarnów	29.972 24	94 62	30.066 86
		Wadowice	2.428 75	— —	2.428 75
		Zaleszczyki	3.939 37 ¹ / ₂	11 25	3.950 62 ¹ / ₂
		Złoczów	9.421 05	28 57	9.449 62
		Żółkiew	6.510 95	23 75	6.534 70
		<i>Suma w szpitalach krajowych</i>	470.941 25 ¹ / ₂	3.511 96	474.453 21 ¹ / ₂
		<i>B. W szpitalach zagranicznych.</i>			
		Austria Niższa	31.159 97	82 05	31.242 02
		„ Wyższa	8 80	— —	8 80
		Bukowina	7.222 38	99 93 ¹ / ₂	7.322 31 ¹ / ₂
		Czechy	2.609 66 ¹ / ₂	10 22	2.619 88 ¹ / ₂
		Istrya	161 20	— —	161 20
		Karyntya	393 10	— —	393 10
		Kroacya i Sławonia . .	362 14	— —	362 14
		Morawa	2.105 85	9 87 ¹ / ₂	2.115 72 ¹ / ₂
		Do przeniesienia . .	44.023 10 ¹ / ₂	202 08	44.225 18 ¹ / ₂
					474.453 21 ¹ / ₂

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic						Należytości			
								czynne		bierne	
mniejsze większe		Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za kosza leczenia, wedle powiatów:						z roku bieżącego			
zł.	zł.							zł.	ct.	zł.	ct.
Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za kosza leczenia, wedle powiatów:											
		Nazwa powiatu		Należytość		Uiszczzenie		Zaległość			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
		Biała	118	51 1/2	85	42 1/2	33	09			
		Bóbrka	1.538	01	438	53	1.099	48			
		Bochnia	1.826	50	149	— 1/2	1.677	49 1/2			
		Bohorodczany	56	26 1/2	31	21 1/2	25	05			
		Borszczów	166	— 1/2	—	—	166	— 1/2			
		Brody	39	39 1/2	39	39 1/2	—	—			
		Brzesko	291	91 1/2	25	38	266	53 1/2			
		Brzeżany	53	75	53	75	—	—			
		Brzozów	215	57	53	40	162	17			
		Buczacz	92	90	92	90	—	—			
		Chrzanów	720	92 1/2	293	16	427	76 1/2			
		Czeszanów	256	82 1/2	256	82 1/2	—	—			
		Czortków	13	11	—	—	13	11			
		Dąbrowa	29	92	—	—	29	92			
		Dobromil	281	24 1/2	125	51 1/2	155	73			
		Dolina	175	33 1/2	65	98 1/2	109	35			
		Drohobycz	58	21	15	91	42	30			
		Gorlice	40	39 1/2	40	39 1/2	—	—			
		Gródek	1.060	97 1/2	729	06	331	91 1/2			
		Grybów	56	84 1/2	32	24 1/2	24	60			
		Horodenka	136	31	93	11	43	20			
		Husiantyn	8	40	8	40	—	—			
		Jarosław	105	58	92	53	13	05			
		Jaśło	1.073	76 1/2	717	06 1/2	356	70			
		Jaworów	332	14	89	23 1/2	242	90 1/2			
		Kałusz	97	64	25	87	71	77			
		Kamionka	172	25	141	25	31	—			
		Kolbuszowa	283	40	206	94	76	46			
		Kołomyja	203	63 1/2	148	38 1/2	55	25			
		Kossów	83	77	66	10	17	67			
		Kraków	1.274	79	851	75	423	04			
		„ miasto	55.178	60 1/2	3.322	52 1/2	51.856	08			
		Krosno	1.286	38 1/2	142	90	1.143	48 1/2			
		Limanowa	578	25	133	54 1/2	444	70 1/2			
		Lisko	23	85	23	85	—	—			
		Lwów	4.843	29	2.577	19 1/2	2.266	09 1/2			
		„ miasto	304	99	133	61	171	38			
		Łańcut	33	71	33	71	—	—			
		Mielec	77	48	39	02 1/2	38	45 1/2			
		Mościska	318	07 1/2	—	—	318	07 1/2			
		Myślenice	49	13	49	13	—	—			
		Nadwórna	—	—	—	—	—	—			
		Nisko	69	48	69	48	—	—			
		Nowy-Targ	977	19 1/2	221	82	757	37 1/2			
		Do przeniesienia	74.604	73	11.715	52	62.889	21			

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.																																																																																																								
rubryki	pozycji		zł.	ct.																																																																																																									
budżetu			zł.	ct.	zł.																																																																																																								
III.	30																																																																																																												
		<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="2">Stale z rubryki III.</th> <th colspan="2">Zaliczkowo za zwrotem od gmin</th> <th colspan="2">Razem</th> </tr> <tr> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Z przeniesienia</td> <td>44.023</td> <td>10¹/₂</td> <td>202</td> <td>08</td> <td>44.225</td> <td>18¹/₂</td> </tr> <tr> <td>Pogranicze wojskowe</td> <td>190</td> <td>46</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>190</td> <td>46</td> </tr> <tr> <td>Szląsk</td> <td>99</td> <td>20</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>99</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Siedmiogród</td> <td>361</td> <td>55</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>361</td> <td>55</td> </tr> <tr> <td>Salzburg</td> <td>31</td> <td>50</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>31</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Styrya</td> <td>2.760</td> <td>17</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>2.760</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>Turcya</td> <td>120</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>120</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>Tryest</td> <td>434</td> <td>10</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>434</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Tyrol</td> <td>85</td> <td>05</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>85</td> <td>05</td> </tr> <tr> <td>Węgry</td> <td>12.779</td> <td>09¹/₂</td> <td>244</td> <td>57</td> <td>13.023</td> <td>66¹/₂</td> </tr> <tr> <td><i>Suma w szpitalach zagranicznych</i></td> <td><i>60.884</i></td> <td><i>23</i></td> <td><i>446</i></td> <td><i>65</i></td> <td><i>61.330</i></td> <td><i>88</i></td> </tr> <tr> <td><i>C. W szpitalach wojskowych</i></td> <td><i>2.007</i></td> <td><i>99</i></td> <td><i>9</i></td> <td><i>59</i></td> <td><i>2.017</i></td> <td><i>58</i></td> </tr> <tr> <td><i>Suma we wszystkich szpitalach</i></td> <td><i>533.833</i></td> <td><i>47¹/₂</i></td> <td><i>3.968</i></td> <td><i>20</i></td> <td><i>537.801</i></td> <td><i>67¹/₂</i></td> </tr> </tbody> </table>		Stale z rubryki III.		Zaliczkowo za zwrotem od gmin		Razem		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	Z przeniesienia	44.023	10 ¹ / ₂	202	08	44.225	18 ¹ / ₂	Pogranicze wojskowe	190	46	—	—	190	46	Szląsk	99	20	—	—	99	20	Siedmiogród	361	55	—	—	361	55	Salzburg	31	50	—	—	31	50	Styrya	2.760	17	—	—	2.760	17	Turcya	120	—	—	—	120	—	Tryest	434	10	—	—	434	10	Tyrol	85	05	—	—	85	05	Węgry	12.779	09 ¹ / ₂	244	57	13.023	66 ¹ / ₂	<i>Suma w szpitalach zagranicznych</i>	<i>60.884</i>	<i>23</i>	<i>446</i>	<i>65</i>	<i>61.330</i>	<i>88</i>	<i>C. W szpitalach wojskowych</i>	<i>2.007</i>	<i>99</i>	<i>9</i>	<i>59</i>	<i>2.017</i>	<i>58</i>	<i>Suma we wszystkich szpitalach</i>	<i>533.833</i>	<i>47¹/₂</i>	<i>3.968</i>	<i>20</i>	<i>537.801</i>	<i>67¹/₂</i>			
	Stale z rubryki III.			Zaliczkowo za zwrotem od gmin		Razem																																																																																																							
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.																																																																																																							
Z przeniesienia	44.023	10 ¹ / ₂	202	08	44.225	18 ¹ / ₂																																																																																																							
Pogranicze wojskowe	190	46	—	—	190	46																																																																																																							
Szląsk	99	20	—	—	99	20																																																																																																							
Siedmiogród	361	55	—	—	361	55																																																																																																							
Salzburg	31	50	—	—	31	50																																																																																																							
Styrya	2.760	17	—	—	2.760	17																																																																																																							
Turcya	120	—	—	—	120	—																																																																																																							
Tryest	434	10	—	—	434	10																																																																																																							
Tyrol	85	05	—	—	85	05																																																																																																							
Węgry	12.779	09 ¹ / ₂	244	57	13.023	66 ¹ / ₂																																																																																																							
<i>Suma w szpitalach zagranicznych</i>	<i>60.884</i>	<i>23</i>	<i>446</i>	<i>65</i>	<i>61.330</i>	<i>88</i>																																																																																																							
<i>C. W szpitalach wojskowych</i>	<i>2.007</i>	<i>99</i>	<i>9</i>	<i>59</i>	<i>2.017</i>	<i>58</i>																																																																																																							
<i>Suma we wszystkich szpitalach</i>	<i>533.833</i>	<i>47¹/₂</i>	<i>3.968</i>	<i>20</i>	<i>537.801</i>	<i>67¹/₂</i>																																																																																																							
		Do tego: a) Wynagrodzenie za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	zł. —	ct.																																																																																																								
		b) dtto w zastępstwie gmin	42	" 99	"																																																																																																								
		c) Zwroty rozmaite	4.153	" 09 ¹ / ₂	"																																																																																																								
		d) Zaliczki gminom darowane t. j. odpisane	185	" 99	"	4.982 07 ¹ / ₂																																																																																																							
		Suma wydatków	542.783	75																																																																																																									
		Po odtrąceniu zwrotów:																																																																																																											
		a) Od gmin zaliczki z r. 1880.	1.769	zł. 46 ¹ / ₂	ct.																																																																																																								
		b) Zwroty rozmaite	5.867	" 70 ¹ / ₂	"	7.637 17																																																																																																							
		Czysty wydatek rubryki III.	535.146	58		536.000																																																																																																							

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki.		Uzasadnienie różnic						Należytości			
								czynne		bierne	
r roku bieżącego		zł.		ct.		zł.		ct.			
mniejsze	większe	zł.		ct.		zł.		ct.			
		Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość				
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
		Z przeniesienia	74.604	73	11.715	52	62.889	21			
		Pilzno	17	70	17	70	—	—			
		Podhajce	1.135	98	243	12 1/2	892	85 1/2			
		Przemyśl	428	25 1/2	228	42	199	83 1/2			
		Przemyślany	172	79	106	74	66	05			
		Rawa	302	92	171	16	131	76			
		Robatyn	104	39	43	04	61	35			
		Ropczyce	284	52 1/2	238	92	45	60 1/2			
		Rudki	313	70	129	90	183	80			
		Rzeszów	679	45	395	56 1/2	283	88 1/2			
		Sambor	264	58	230	85	33	73			
		Sanok	1.328	69	264	67	1.064	02			
		Sącz Nowy	345	39	291	03	54	36			
		Skąlat	89	76 1/2	89	76 1/2	—	—			
		Śniatyn	15	—	15	—	—	—			
		Sokal	1	30	1	30	—	—			
		Stanisławów	98	28 1/2	80	73 1/2	17	55			
		Staremiasto	323	50	144	81 1/2	178	68 1/2			
		Stryj	163	14	25	88	137	26			
		Tarnobrzeg	60	33 1/2	52	36	7	97 1/2			
		Tarnopol	164	41	132	49	31	92			
		Tarnów	370	44	102	50	267	94			
		Tłumacz	3	60	3	60	—	—			
		Trembowła	428	38 1/2	238	83 1/2	189	55			
		Turka	357	87 1/2	223	86	134	01 1/2			
		Wadowice	62	56 1/2	62	56 1/2	—	—			
		Wieliczka	57	15	36	15	21	—			
		Zaleszczyki	—	—	—	—	—	—			
		Zbaraż	—	—	—	—	—	—	42	85	
		Złoczów	2.901	62	1.739	81 1/2	1.161	80 1/2			
		Żółkiew	420	55 1/2	231	66	188	89 1/2			
		Żydaczów	213	87	66	65	147	22			
		Żywiec	493	29	326	43 1/2	166	85 1/2			
		Razem	86.208	18 1/2	17.651	05 1/2	68.557	13			
		Z powyższej sumy uiszczenia			17.651	zł. 05 1/2 ct.	2.198	73 1/2	—	—	
		przeniesiono do rubryki VI. do-					3.186	83	—	—	
		chodów, jako zwrot zaliczek z lat					5.385	56 1/2	42	85	
		ubiegłych			15.881	" 59 "					
		resztę zaś			1.769	zł. 46 1/2 ct.					
		potrącono od wydatków, jako zwrot zaliczek z roku									
		bieżącego.									
		Różnica między kwotą wydatku tej rubryki a kredytem									
		budżetowym, jest wobec ogromnego obrotu w tym dziale,									
		bardzo nieznaczną.									

853

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
IV.		Koszta szczepienia.			
	31	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1 300	—	1.300
	32	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.119	34	56.000
	33	Premia dla lekarzy odszczepólniających się przy szczepieniu	630	—	630
		Suma rubryki IV.	58.049	34	57.930
V.		Wydatki sanitarne.			
	34	a) Koszta podróży lekarzy z powodu komisij w sprawach sani- tarnych (z czasu przed dniem 1. Października 1879).	4.383	42	6.000
		b) Lekarstwa dla epidemicznie chorych (1/3 część)	6.338	55	4.000
	35	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zam- knięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.389	49	4 000
		Suma rubryki V.	15.111	46	14.000
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności.			
	36	Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198	—	1.198
	37	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400	—	400
	38	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424	—	5.424
	39	Amortyzacja pożyczki zaciągniętej na budowę domu dla obłą- kanych na Kulparkowie	5.280	—	5.280
	40	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000
	41	Komitet ochronek w Krakowie	550	—	550
	42	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	—	500
	42a	Towarzystwo św. Józefa z Arymatei we Lwowie	1.200	—	1.200
		Suma rubryki VI.	15.552	—	15.552
VII.		Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.			
		<i>Sumaryczne zestawienie rubryki VII.</i>			
	A)	Zasiłki dla zakładów	79.137	07	80.200
	B)	Na cele gospodarstwa krajowego	110.186	43	100.215
	C)	" " wykształcenia i oświaty zwyczajne	328.042	27 1/2	284.976
	"	" " " " nadzwyczajne	71.300	—	50.000
		Suma zwyczajne	517.365	77 1/2	465.391
		" nadzwyczajne	71.300	—	50.000
		Razem	588.665	77 1/2	515.391
		P o s z c z e g ó l n i e n i e .			
		A. Zasiłki dla zakładów.			
	43	Zakład głuchoniemych we Lwowie na stypendya roczne dla 50 wychowanków	6.000	—	6.000
	44	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia	8.000	—	8.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
—	119	Różnica stosunkowo do sumy wydatków nieznaczna, pochodzi ztąd, iż ściśle obliczenie naprzód, jest niemożliwe.				
—	119		—	—	—	—
1.617	—	Wydatki te są zmienne i nie zależą od zarządzeń Wydziału krajowego, lecz tylko od mniej lub więcej panujących epidemij i zarazy na bydło; zatem ściśle obliczenie takowych przy układaniu budżetu jest niemożliwe.				
—	2.339					
—	390					
1.617	2.729		—	—	—	—
	1.112					
—	—					
1.063	—					
—	9.972					
—	43.066					
—	21.300		350	—	400	—
1.063	53.038		—	—	—	—
—	21.300		—	—	—	—
	51.975		350	—	400	—
	21.300					
	73.275					
—	—					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					
VII.	45	Z przeniesienia	8.000	—	8.000
	46	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	—	750
	47	Teatr polski w Krakowie	8.000	—	8.000
	48	„ „ we Lwowie, zasiłek stały	4.200	—	4.200
		„ „ i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wy- działu krajowego:			
		a) Dramat i komedia 7.000 zł.			
		b) Opera polska 13.000 „	20.000	—	20.000
	49	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000	—	4.000
	50	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800	—	1.800
	51	„ „ w Krakowie	800	—	800
	52	Akademia umiejętności „ „	15.000	—	15.000
	53	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę własnego gmachu w kwocie 100.000 zł.	7.000	—	7.000
	54	Czasopismo „Szkoła“	500	—	500
	55	Wydawnictwo ruskiej gazety szkolnej	—	—	500
	56	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	1.687	07	2.000
	56a	Bardacha Izaaka, izraelska szkoła głuchoniemych	200	—	200
	56b	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“	300	—	300
		<i>Szkoły żeńskie.</i>			
	57	W Jaworowie pp. Bazylianek	500	—	500
	58	„ Kołomyi	600	—	600
	59	„ Krakowie	2.500	—	2.500
	60	„ „ św. Tomasza	250	—	500
	61	„ „ pp. Augustyanek	500	—	500
	62	We Lwowie, u Dominikanów dla nauczyciela języka ruskiego	200	—	200
	63	W Starym Sączu pp. Klarysek	750	—	750
	64	W Stryju	600	—	600
	66	We Lwowie pp. Benedyktynok ormiańskich	1.000	—	1.000
		Suma zasiłków	79.137	07	80.200
		B. Na cele gospodarstwa krajowego.			
	67	Wydatki na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach:			
		a) Wyższa szkoła rolnicza	33.479	41	2.000 26.475
		b) Szkoła parobków	8.603	14	
		Wydatki folwarku w Dublanach	13.298	92	2.500
		Do przeniesienia	55.381	47	39.345

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należitości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
500	—	Powstrzymanie tego zasiłku zatwierdził W. Sejm uchwałą z dnia 21. Października 1881.				
313	—	Koszta wydawnictwa pokrywano tylko w miarę udowodnionej potrzeby.				
250	—	Nie wydano drugiej raty półrocznej z powodu niezgłoszenia się.				
1.063	—					
—	5.004	Obok wykazane sumy wydatków wynikły ze szczegółowych zamknięć rachunkowych, które załącza się pod I. i II. Dochody szkół i folwarku zamieszczono w rubr. IX. —				
—	233	Czysty wynik przedstawia się jak następuje:				
—	10.799	Wyzsza szkoła: wydatki 33.479 zł. 41 ct. dochody 15.305 „ 22 ¹ / ₂ „				
		niedobór pokryty z funduszu krajowego 18 174 zł. 18 ¹ / ₂ ct.				
		Szkoła parobków: wydatki 8.603 zł. 14 ct. dochody 3.931 „ 30 ¹ / ₂ „				
		niedobór pokryty jak wyżej . . . 4.671 „ 83 ¹ / ₂ „				
		ogólny wydatek na obiedwie szkoły . 22.846 „ 02 „				
		W porównaniu z budżetem wydano więcej o . 5.237 zł.				
		dochody uzyskano większe o . 1.431 „				
—	16.036	rezultat w ogóle niekorzystny . 3.806 „				

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					
VII.		Z przeniesienia	55.381	47	39.345
68		Zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie . 7.000 zł. — ct. Spłata pożyczki krakowskiej kasie oszczędności (dwie raty) 502 „ 40 „	7.502	40	7.000
69		Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie : <i>I. Płace nauczycieli.</i> a) Profesor fachowy zarazem dyrektor, Strzelecki 2.560 zł. b) Drugi profesor fachowy, Tyniecki 1.740 „ c) Dwóch adjunktów : Romer i Demianowski . . 1.399 „ 94 ct. i pomoc przy wykładach zoologii (Romer) 199 „ 98 „ <i>Ośmiu docentów:</i> d) Matematyki i fizyki, Dr. Stanecki 800 „ — „ e) Łowiectwa — — „ f) Rysunków, Tschirschnitz 400 „ — „ g) Chemii, Dr. Radziszewski 300 „ — „ h) Inżynierii leśnej, Jaegermann 300 „ — „ i) Stylistyki, Dr. Zgórski 300 „ — „ k) Ekonomii politycznej i administracyi, Dr. Till 200 „ — „	3.199	92	8.300
		<i>II. Zaslugi.</i> a) Dozorca 300 zł. — „ b) Pomocnik dozorca 180 „ — „	480	—	480
		<i>III. Koszta administracyjne.</i> a) Asekuracja budynku szkolnego i składu okazów 33 zł. 73 „ b) Opał i oświetlenie 150 „ 22 „ c) Potrzeby kancelaryjne 171 „ 55 „ d) Pomniejsze wydatki administracyjne . . . 251 „ 56 „	607	06	740
		<i>IV. Potrzeby naukowe.</i> a) Środki naukowe 877 zł. 88 ct. b) Wycieczki „ 466 „ 63 „ c) Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szu- manówce 20 „ 72 „	1.365	93	1.520
		Do przeniesienia	62.883	87	46.345
			10.652	21	11.040

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należności			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe	zł.	ct.	zł.	ct.		
—	16.036	Folwark: wydatki 13.298 zł. 92 ct. dochody 14.198 „ 56 1/2 „ czysty dochód 899 „ 64 1/2 „ Na wydatki folwarku nie przeznaczono w budżecie żadnego kredytu — lecz na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 24. Lipca 1880. zamieszczono jako kredyt dodatkowy dla szkoły wyższej 2.000 zł., a dla folwarku 2.500 zł. Właściwy zysk z gospodarstwa na folwarku w kwocie 4.160 zł. 13 ct. wykazany jest w zamknięciu rachunku folwarcznego.		—	—	—	—
—	503	Wydatek na spłatę pożyczki zaciągniętej przez krakowskie Towarzystwo gospodarskie nie był w budżecie zamieszczony. Zaoszczędzenie w płacach powstało z powodów następujących: <i>Wydano mniej:</i> a) z powodu, iż adjunktowi Romerowi zamknięto płacę z d. 30. Września 200 zł. b) z powodu nieobsadzenia posady docenta łowiectwa 100 „ razem 300 „ <i>Wydano więcej:</i> Dr. Romerowi za pomoc przy wykładach zoologii 200 „ ostatecznie mniej jak obok 100 zł.		—	—	—	—
100							
138							
155							
—	16.539						
368							

Wydatki te, zastosowywane do ścisłej potrzeby, nie mogą być naprzód dokładnie obliczone.

Liczba		Poszczególne	Wydatki z roku 1880.		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
VII.	69	Z przeniesienia	62.883	87	46.345
		V. <i>Splata pożyczki.</i>	10.652	21	11.040
		Kasie oszczędności XI i XII rata:			
		w kapitale	183 zł. 98 ct.		
		w odsetkach	485 " 62 "	669	60
		Zaliczka na płać dyrektora	500 zł.		
		po odtrąceniu ściągniętych rat bieżących	150 "	350	—
		Suma pożyczki 69.	11.671	81	11.710
	70	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
	71	" " w Krakowie	2.000	—	2.000
	72	Komisya fizyograficzna w Krakowie	3.000	—	3.000
	73	Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie	700	—	700
	74	Urządzenie biura melioracyjnego	5.098	80	3.500
	75	Urządzenie kursu robót melioracyjnych	1.933	95	2.500
	76	Na cele szkół rękodzielniczych, tudzież na popieranie przemysłu domowego	3.132	—	5.000
	77	Towarzystwo tatrzańskie	400	—	400
	79	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym	1.800	—	1.800
	80	Mapa geologiczna kraju	2.431	—	2.000
	81	Komisya fizyograficzna w Krakowie, na badania geologiczno-górnice	500	—	500
	81a)	Towarzystwo rybackie w Krakowie	600	—	600
	81b)	" rolnicze	1.500	—	1.500
	81c)	" " we Lwowie	1.500	—	1.500
	81d)	Rozszerzenie budynku szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	6.000
	81e)	Szkoła przemysłowa w Przemyśle	500	—	500
		<i>Stypendya.</i>			
	82	Dla jednego ucznia weterynaryi z kosztami podróży	200	—	260
	83	Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi rolnictwa i leśnictwa	1.950	—	2.000
	84	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000	—	1.000
	85	" " " gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.385	—	2.400
	86	" " " techników mających już praktykę w zawodzie melioracyjnym	3.000	—	3.000
		Suma wydatków na cele gospodarstwa krajowego	110.186	43	100.215

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności				
			z roku bieżącego				
mniejsze	większe						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	16.539						
388							
		Wydatek ten nie był w budżecie przewidziany i zwróconym zostanie z płacy dyrektora.	350	—	—	—	
38	350						
—	1.599	Wydatek większy spowodowany potrzebą sprawienia narzędzi geodetycznych i koniecznym pomnożeniem sił pomocniczych w skutek licznego zgłaszania się stron interesowanych. Na tej podstawie w budżecie na rok 1881. uchwalono na ten cel kwotę 5.300 zł.					
566	—	Wydatek mniejszy, ponieważ brak miejsca nie pozwolił przyjąć znaczniejszej liczby uczniów na kurs melioracyjny.					
1.868	—	Wydatek mniejszy z powodu, że korzystając z upoważnienia udzielonego uchwałą W. Sejmu z dnia 20. Lipca 1880 (LW. 36158/80) uznano za stosowne z reszty kredytu na tenże rok otworzonego, zrobić użytek dopiero w roku 1881.	—	—	400	—	
—	431	Wydatek większy, zastosowany do rzeczywistej potrzeby.					
6.000	—	Z pozycyi tej nic nie wydano, albowiem zakupno realności na rozszerzenie szkoły lasowej nastąpiło dopiero w roku 1881.					
60	—	Wydatek mniejszy, ponieważ stypendyście kosztów podróży nieasygnowano. } Z powodu interkalaryów.					
50	—						
15	—						
8.597	18.569		350	—	400	—	
	9.972						

Liczba		Poszczególności	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
VII.		C. Na cele wykształcenia i oświaty.			
87		Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego			215.629
87a)		Na zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych			16.912
87b)		„ dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	283.629	27 1/2	7.735
87c)		„ zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych			
		<i>wydatek nadzwyczajny</i>	71.300	—	50.000
88		Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1200 zł.	7.200	—	7.200
89		Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej, remuneracya	800	—	800
90		Stypendya dla uczniów i uczennic seminariów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	29.913	—	30.000
90a)		Internat dla uczniów seminariów nauczycielskich w Krakowie	3.000	—	3.000
90b)		Leśniowska Ludwika, autorka	100	—	100
90c)		Stęczyński Bogusz Zygmunt, literat	100	—	100
90d)		Wierzbicki Eustachy, technik i gorzelnik	300	—	500
90e)		Milkowski Karol Julian, górnik i Gruszecki	400	—	400
90f)		Beckmanówna Franciszka, na kształcenie się w śpiewie i muzyce	300	—	300
90g)		Pliszewski Edmund, rzeźbiarz	400	—	400
90h)		Kochanowski Stanisław, uczeń konserwatorium w Wiedniu	400	—	400
90i)		Witkowski August, były asystent techniki lwowskiej	800	—	800
90k)		Myszuga Aleksander, na kształcenie się w śpiewie i muzyce	300	—	300
90l)		Matki Miłosierdzia w Krakowie	400	—	400
		<u>Suma wydatków na cele wykształcenia i oświaty, zwyczajne</u>	328.042	27 1/2	284.976
		<i>nadzwyczajne</i>	71.300	—	50.000
		<u>Razem</u>	399 342	27 1/2	334 976
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych.			
91		Restauracya pomników w ogóle	1.000	—	1.500
92		Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla zakładu nar. im Ossolińskich	500	—	500
92a)		Restauracya dzieł sztuki i pamiątek historycznych w kościele Św. Anny w Krakowie	1.000	—	1.000
93		Krajowemu archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
	a)	Dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200
	b)	„ w Krakowie	1.000	—	1.000
	c)	Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 zł. dodatek aktyw. 100 zł.	1.200	—	1.200
	d)	„ w Krakowie „ 900 „ „ „ 100 „	1.000	—	1.000
	e)	Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po . 300 „	1.200	—	1.200
	f)	Dwóch „ w Krakowie „ „ 300 „	550	—	600
	g)	Stróże	600	—	600
	h)	Czynsz za lokal we Lwowie	600	—	600
	i)	Opał i potrzeby kancelaryjne	319	33	500
		<u>Suma rubryki VIII.</u>	10 169	33	10 900

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	43.353	Przekroczenia te usprawiedliwia kr. Rada szkolna w szczególności zamknięciu rachunku funduszu szkolnego krajowego.				
—	21.300					
87	—	Wydano mniej z powodu interkalaryów.				
200	—	Wydano mniej z powodu niedopełnienia wymaganych warunków.				
287	43 353					
—	21.300					
287	64.653					
	64.366					
500	—	Wydano mniej z powodu wykonania mniejszej ilości restauracyj.				
50	—	Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.				
181	—	Potrzeby te nie mogą naprzód ściśle być obliczone.				
731	—					

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
— 380	532 —	Różnice nieznaczne w porównaniu z wysokością sumy wydanej na najrozmaitsze potrzeby, zmieniające się w skutek urządzania nowych koszar, tudzież z powodu rozmaitych cen, kupowanych przedmiotów.	180	—	—	—	
	152		180	—	—	—	
884 498 — — 2.530 442 60	— — 554 — — — —	Usprawiedliwienie różnic znajduje się przy pojedynczych pozycjach.	17 1.504 90 — 56	78 25 06 — 01 1/2	— — 4.483 — —	— — 91 — —	
3.474 940	554 —		1.668	10 1/2	4.483	91	
4.414 3.860	554 —						
439 163 26 165 91	— — — — —			17	78	—	—
884	—			17	78	—	—
1.500 —	— 1.544	Różnice te powstały z powodu, że inżynier okręgowy Bieńkowski, przydzielony czasowo dla załatwienia czynności zwiększonych do oddziału technicznego Wydziału krajowego, pobierał płacę roczną 1.500 zł., zaś jego zastępcy Kurniewiczowi asygnowano rocznie tylko 1.200 zł.; nadto wypłacono zastępcy chorego inżyniera okręgu lwowskiego za czas od 1. Maja do 9. Września 1880. tytułem płacy kwotę 344 zł.					
229 1.729	— 1.544	Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.					
			—	—	—	—	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli minowana wedle nstawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					
X.	110	Z przeniesienia	27.815	23	28.000
		e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Gorlice-Konieczna	840	—	840
		f) " " " " " Słotwina-Brzesko-Sącz	900	—	900
		g) " " " " " Dębica-Nadbrzezie i Tarnów-Szczucin	1.500	—	1.500
		h) " " " " " w Buczaczu	1.400	—	1.400
		i) 304 drożników po 150 zł.	43.120	16	43.350
		k) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po 2 "	4 368	—	4.392
		Suma płac	79.943	39	80.382
	111	<i>Ryczałty.</i>			
		a) Kosztów podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg	8.843	28 1/2	8.946
		b) " kancelaryjnych	971	57	992
		c) Na umieszczenie biur	500	—	540
		Suma ryczałtów	10.314	85 1/2	10.478
	112	Remuneracye i zapomogi:			
		a) dla 41 konduktorów po 100 zł.	3.917	28	4.100
		b) " reszty służby drogowej	3.156	59	3.000
		Suma remuneracyj	7.073	87	7.100
	113	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa instrumentów, wzorów i naczyn dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników	4.434	88	4.600
	114	Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych	4.409	44 1/2	4.500
		B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.			
		<i>Wydatki nadzwyczajne.</i>			
	115	Na budowę nowych i rekonstrukcyje istniejących dróg, oraz budowę większych mostów:			
		Drogi:			
		1. Dynów-Przeworsk	31.547	33 1/2	—
		2. Grzymałów-Kopyczyńce	56.998	40 1/2	—
		3. Lwów-Stojanów	61.651	51	—
		4. Rzeszów-Nadbrzezie	977	20	—
		5. Tarnopol-Zbaraż	200	—	—
		6. Zborów-Załośce	33.642	83	—
		7. Zakluczyn-Sącz-Niedzica	11.155	68	—
		8. Różne wydatki, jako to: Płaca inżyniera i pomocników w oddziale technicznym Wydziału krajowego, koszta sporządzenia kopij, planów dróg i mostów, telegramy i inne	3.328	96	—
		Suma na nowe budowy	199.501	92	200.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.729	1.544	<p><i>Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.</i> <i>Wydatek mniejszy, ponieważ dwóch pomocników pobiera tytułem płacy po 60 zł. miesięcznie.</i></p>	—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
230	—					
24	—					
1.983	1.544	<p><i>Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.</i> <i>Wydatek mniejszy, ponieważ inżynier okręgowy z Przemyśla przeniesiony został do Jarosławia, gdzie pobierał tylko 60 zł. rocznie.</i></p> <p>Według rzeczywistości uznanej potrzeby.</p> <p>Datków dobrowolnych wpłynęło na budowę dróg:</p> <p>a) Dynów-Przeworsk 8.000 zł. 06 ct. b) Most pod Gołkowicami 600 " — " c) Rzeszów-Nadbrzezie 219 " 15 1/2 " d) Tarnopol-Zbaraż 1.014 " 73 1/2 " e) Tarnów-Szczucin 1.491 " 82 " Razem 11.325 zł. 77 ct.</p>	—	—	—	—
439	—					
103	—					
20	—					
40	—					
163	—					
183	—					
—	157					
26	—					
165	—					
91	—		17	78	—	—
—	—		1.504	25	—	—
498	—	<i>Wydatek nieznacznie mniejszy według rzeczywistej potrzeby.</i>	1.504	25	—	—

Eundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
X.	116	C. Utrzymanie dróg.			
		Borszczów-Okopy	1.350	05	
		Brzeżany-Złoczów	7.769	79	
		Buczacz-Tłuste	5.571	91	
		Czyżyny-Cło	5.134	22	
		Czorsztyn-Nowy targ-Zabornia	6.488	49	
		Czortków-Skała	5.195	26 1/2	
		Dębica-Nadbrzezie	31.859	07 1/2	
		Dynów-Sanok	6.946	13	
		Gorlice-Konieczna	4.805	04	
		Grzymałów-Kopyczyńce	1.952	69	
		Husiatyn-Kopyczyńce	4.155	20	
		Horodenka-Załużce	10.858	27 1/2	
		Jarosław-Belzec	43.602	78	
		Iwanie-Mossorówka	967	21 1/2	
		Kraków-Baran	17.577	57 1/2	
		Kraków-Chełmek	14.785	13	
		Krasne-Busk	5.653	37	
		Krościenko-Szczawnica	3.965	65	
		Lwów-Rohatyn	25.307	49	
		Monasterzyska-Czortków	13.773	09	
		Przemysł-Sanok	9.169	27 1/2	
		Przeworsk-Kańczuga	4.800	—	
		Rohatyn-Brzeżany-Tarnopol	21.168	02	
		Rzeszów-Nadbrzezie	16.199	46	
		Sędziszowska	335	—	
		Sielec-Zaleszczyki	18.048	55 1/2	
		Słotwina-Brzesko-Sącz	16.041	16	
		Smykowiec Kopyczyńce	2.778	61	
		Stanisławów-Bursztyn	20.700	28	
		Strussów-Buczacz	7.102	28	
		Tarnopol-Podwołoczyska	12.860	47	
		Tarnopol-Zbaraż	4.257	31 1/2	
		Tarnów-Szczucin	14.728	33 1/2	
		Tyśmienica-Kołomyja	5.685	86	
		Zakluczyn-Sącz-Niedzica	37.261	08	
		Zaleszczyki-Skała	7.558	87 1/2	
		Zator-Wadowice-Sucha	9.890	63	
		Zimnawoda-Hoszany	9.844	89	
		Żółkiew-Mosty-Krystynopol	7.388	61	
		Suma utrzymania dróg .	443.537	14	442.983
		D. Zasiłki.			
		a) Dla dróg powiatowych.			
		W powiatach:			
		1. Borszczów, na budowę drogi z Iwankowa do			
		Germakówki	2.000	zł. — ct.	
		Do przeniesienia .	2.000	zł. — ct.	
	117				

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				czynne		bierne	
mniejsze	większe			z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
				—	50	—	—
				75	—	160	80
				5	—	—	—
				—	—	199	66½
				—	—	18	02
				—	—	667	50
				—	50	—	—
				—	—	31	14
				—	—	5	62½
				8	56	1.400	91
				—	—	112	32
				—	—	15	—
				—	—	25	20
				—	—	1.187	07
				—	—	83	22
				—	50	84	44
				—	—	493	—
—	554			90	06	4.483	91

Wydatek większy z powodu pozostałych z końcem r. 1879. zaległości biernych w kwocie 9.181 zł. 40 ct., a spowodowanych opóźnieniem niektórych dostaw, w skutek czego wykazano w zamknięciu rachunku za rok 1879. zaoszczędzenie w tej pozycji w kwocie 24.423 zł.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
X.	117	Z przeniesienia .	2.000	zł. — ct.	
		2. Buczacz, na budowę drogi Buczacz-Potok .	3.000	" — "	
		3. Gródek, na budowę drogi Stradecko-Mszańskiej .	1.000	" — "	
		4. Krosno, na rekonstrukcję drogi Komborsko-Żmigrodzkiej .	1.500	" — "	
		5. Kossów, na rekonstrukcję dróg: Kossów, Żabie i Kutty-Hryniawa .	3.064	" 42 "	
		6. Komitet budowy drogi Podhajecko-Halickiej na dalszą budowę .	5.500	" — "	
		7. Łańcut, na budowę drogi Łańcut-Leżajsk .	3.000	" — "	
		8. Mościska, na budowę mostu w Podgaci na rzece Wiszni .	2.000	" — "	
		9. Pilzno, na budowę drogi Pilzno-Radomyśl .	2.000	" — "	
		10. Trembowla, na kosztą trasowania drogi Trembowelsko-Budzanowskiej .	129	" 45 "	
		11. Nowy Sącz (Sokołowskiemu Zygmuntowi, inspektorowi drogowemu) na przebudowanie drogi Muszyna-Krynica .	26.922	" 64 "	
			50.116	51	
		b) <i>Dla dróg gminnych.</i>			
		W powiatach:			
		1. Brzozów, na dokończenie budowy drogi Brzozowsko-Nozdrzeckiej i uregulowanie drogi z Wzdowa do Beska .	1.800	" — "	
		2. Dąbrowa, na budowę dróg: Szczucin-Otałęż-Dąbrowa-Radgoszcz i Dąbrowa-Mędrzechów .	3.000	" — "	
		3. Gorlice, na budowę drogi Biecz-Golanka, Libusza-Lipniki i Ropa-Wysowa .	5.000	" — "	
		4. Husiatyn, na rekonstrukcję części drogi z Suchodołu do Husiatyna .	200	" — "	
		5. Jasło, na dalszą budowę dróg: z Siepietnicy przez Szerzyny ku Joninom i z Szerzyn do Jodłówki i z Harklowej do Skotyszyna .	4.000	" — "	
		6. Jarosław, na budowę dróg: Przemysko Pruchnickiej, Jarosław-Kańczuga, Jarosław-Sieniawa i na uporządkowanie drogi łączącej drogę krajową Bełzec - Jarosław z drogą eraryalną Radymno-Krakowiec .	3.300	" — "	
		7. Lisko, na uporządkowanie drogi z Monasterca do Załuża i na dokończenie dojazdu do mostu na rzece Solince w obrębie gminy Cisny .	250	" — "	
		8. Mościska, na budowę mostu w Słowiance na rzece Wiszni .	1.000	" — "	
		Do przeniesienia .	18.550	zł. — ct.	
			50.116	51	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególności	Wydatki w roku 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.				
rubryki	pozycji		zł.	ct.					
budżetu					zł.				
X.	117	Z przeniesienia	18.550	—	ct.	50.116	51		
		9. Nisko, na budowę drogi z Jerzowego do Rudnika	3.000	"	—	"			
		10. Nowy Sącz, na budowę drogi dojazdowej, wiodącej od przestanku kolejowego do zakładu zdrojowego w Żegestowie	1.000	"	—	"			
		11. Przemysł, na dokończenie budowy mostu w Buszkowicach	150	"	—	"			
		12. Rohatyn, na wywłaszczenie gruntów pod budowę dojazdu w Łopusznie (niepodniesiona kwota w r. 1879.)	100	"	—	"			
		13. Sanok, na budowę części drogi oraz mostu pomiędzy gminami Sieniawą a Odrzechową	1.000	"	—	"			
		14. Tarnów, na budowę części drogi Tarnów-Zakluczyn i na buowę 3 mostów na regulującej się rzece Żabnicy	2.100	"	—	"			
		15. Żydaczów, na rekonstrukcję dróg: Mikołajów-Rozdół, Żydaczów-Zurawno i na uporządkowanie drogi wiodącej do zakładu ubogich w Drohowyżu	2.900	"	—	"			
		16. Nowy Targ, koszta zbadania drogi z Nowego Targu do Zakopanego	149	"	29	"	28 949	29	—
		Suma zasiłków	79.065		80			—	
		Po odciążeniu:							
		a) zwrotu od c. k. Dyrekcji lasów i domen w Bolechowie połowy kosztów rekonstrukcji drogi powiatowej Muszyna-Krynica za lata 1880 i 1881	8.952	zł.	01 1/2	ct.			
		b) zwrotu od Sokołowskiego, inspektora drogowego, reszty z rachunków rekonstrukcji drogi powiatowej Muszyna-Krynica	43	"	78 1/2	"			
		c) zwrotu wynagrodzenia i ryczałtu inżyniera O'Byrna za czas od 10. do końca Września 1880.	70	"	—	"	9.065	80	—
		Pozostaje czysty wydatek	70.000		—			70.000	
		E. Wydatki na myta.							
118		Budowa i utrzymanie domków mytniczych (<i>nadzwyczajne</i>)	2.557		51		3.000		
119		Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyjne i inne drobne	765		69		1.400		
120		Przerwy z powodu szkód elementarnych	604		21		2.500		
		Suma wydatków na myta a) zwyczajne	1.369		90		3.900		
		b) <i>nadzwyczajne</i>	2.557		51		3.000		
		Razem	3.927		41		6.900		
		F. Zaopatrzenia.							
—		Medak Fedor, drożnik, zaopatrzenie dożywotnie	—		—		60		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
442	—	Budowa domku mytniczego w Cheluku odłożona na r. 1881. Według rzeczywistej potrzeby.	56	01 1/2	—	—
634	—					
1.896	—					
2.530	—					
442	—					
2.972	—		56	01 1/2	—	—
60	—	Nie asygnowano z powodu, że Medak pobierał jeszcze wynagrodzenie za służbę czynną.	—	—	—	—

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XI.		Dotacje dla zakładów krajowych.			
	121	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	22.169	92 1/2	44.946
	122	„ „ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	141.722	85	144.250
	123	Fundusz podrzutków	5.246	96	5.425
	124	Krajowy szpital Św. Łazarza w Krakowie	8.918	24	31.019
		Suma rubryki XI.	178.057	97 1/2	225.640
XII.	125	Wydatki na szupaśnictwo.			
		a) Koszta szupasowe w kraju	27.068	36	
		b) „ „ w Austrii Niższej 262 zł. 81 ct.			
		c) „ „ „ „ wyższej 72 „ 03 „			
		d) „ „ „ Bukowinie 150 „ 74 „			
		e) „ „ „ Czechach 188 „ 19 „			
		f) „ „ „ Dalmacyi 4 „ 49 „			
		g) „ „ „ Gorycyi 8 „ 16 1/2 „			
		h) „ „ „ Karyntyi 2 „ 82 „			
		i) „ „ „ Morawie 1.572 „ 88 1/2 „			
		k) „ „ „ Salzburgu 10 „ 50 „			
		l) „ „ „ Styryi 97 „ 42 „			
		m) „ „ „ Szląsku 1.247 „ 72 „			
		n) „ „ „ Tryeście 2 „ 78 „			
		o) „ „ „ Tyrolu 36 „ 41 „	3.656	96	
		p) Koszta administracyjne	2.955	40	
		Suma wydatków	33.680	72	
		Po odtrąceniu dochodów:			
		a) od gmin 3.299 zł. 40 ct.			
		b) „ samopłacących 230 „ 17 „			
		c) „ obcych krajów 2.506 „ 24 „			
		d) Zwroty zaliczek od stacyj szupaśowych 19 „ 77 „			
		e) Rozmaite 83 „ 12 1/2 „	6.138	70 1/2	
		Czysty wydatek rubryki XII.	27.542	01 1/2	25.000
XIII.		Budowy wodne.			
		<i>(Wydatki nadzwyczajne.)</i>			
	126 a	Studia do projektu regulacyi Dniestru	2.812	11	3.000
	126 b	Stacje meteorologiczne i wodoskazy dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru	554	08	500
	126 c	Regulacya rzeczki Żabnicy, subwencya bezzwrotna	5.000	—	5.000
	126 d	„ „ „ „ pożyczka 5%	5.000	—	5.000
		Suma rubryki XIII.	13.366	19	13.500

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
22.776	—	Różnice uzasadnione są szczegółowymi zamknięciami rachunków zakładów dotowanych. Doliczywszy do obok wykazanej sumy wydatków mniejszych 47.582 zł. nadwyżkę dochodów wykazaną w rnbr. V. dochodów, jako zwrot od szpitalu św. Łazarza 18.439 „ okazuje się, że wydano właściwie dotacyj mniej o 66.021 zł.	—	—	—	—
2.527	—		—	—	—	—
178	—		—	—	—	—
22.101	—		—	—	—	—
47.582	—		—	—	—	—
—	—	Wydatki na szupaśnictwo nie są jeszcze ustalone, a wra- stają ciągle, w skutek czego uchwalił W. Sejm w tej rnbrycie na rok 1881. kwotę 26.500 zł., a na rok 1882. kwotę 28.500 zł.	—	—	2.121	22
—	2.542		4.189	04		
			908	33 1/2		
			5	—		
			15	—		
			127	72		
			5.245	09 1/2	2.121	22
188	—	Wydatki te naprzód ściśle obliczyć się nie dadzą i zasto- sowywane bywają do rzeczywistych potrzeb.				
—	54					
—	—					
134	—		5.000	—	—	—

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XIV.		Odsetki od pożyczek i umarzanie pożyczek.			
		a) Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych	91.536	57	50.000
		b) Rata umorzenia pożyczki 40.400 zł. na budowę kulparkowską	2.826	40	2.826
		c) C. k. Skarbowi Państwa. zwrot pożyczki na zasiewy dla gmin	500.000	—	500.000
		d) Spłata pożyczek zaciągniętych na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych:			
		1. Bankowi hipotecznemu 80.000 zł. — ct.			
		2. Funduszowi propinacyjnemu 273.195 „ — „			
		3. „ „ pożyczki z roku 1873. 278.202 „ 91 „	631.397	91	631.398
		e) Odsetki i stempel od pożyczki 600.000 zł. z Banku dla krajów koronnych (Länderbank)	17.079	97	17.080
		Suma rubryki XIV.	1,242.840	85	1,201.304
XV.		Rozmaite wydatki.			
		<i>Sumaryczne zestawienie rubryki XV.</i>			
		Wydatki w budżecie wyszczególnione	92.251	51	91.974
		„ „ „ niewyszczególnione	14.783	46	—
		Razem	107.034	97	91.974
		Poszczególnienie.			
127		Do rozporządzalności Wydziału krajowego.			
		<i>1. Zapomogi i wsparcia jednorazowe.</i>			
		Abgarowicz, aplikant conceptowy	100	zł.	
		Balzer, dyurnista „	310	„	
		Barycki „ rachunkowy	30	„	
		Bieńkowski, ekspedytor	50	„	
		Brzyski, dyurnista rachunkowy	30	„	
		Chrzanowski, inżynier	368	„	
		Chudzikiewicz, dyurnista manipulacyjny	60	„	
		Dobek, dyurnista rachunkowy	40	„	
		Durkalec, stróż	15	„	
		Dziubiński, dyurnista kasowy	30	„	
		Engl, dyurnista rachunkowy	65	„	
		Do przeniesienia	1.098	zł.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	41.537	<p><i>Wydatek</i> tak znaczny z powodu, że opłacano procenta nie tylko od pożyczek zaciąganych w ciągu roku na udotowanie kasy krajowej, ale i od długów, które od początku roku ciążyły na funduszu krajowym z powodu niedoborów z lat ubiegłych.</p>				
		<p><i>Wydatki</i> obok wykazane, nie były w budżecie zamieszczone, — lecz uzasadnione są uchwałą W. Sejmu z dnia 20. Lipca 1880.</p>				
		<p>Na pokrycie tych wydatków, tudzież na udotowanie funduszu budowy gmachu sejm. zaciągnięto pożyczki:</p>				
—	41.537	<p>a) w Banku dla krajów kor. . . . 600.000 zł. — ct. b) w funduszu pożyczki z r. 1873. . 158.262 „ 85 „ razem . 758.262 zł. 85 ct.</p>	—	—	—	—
		<p>z tej sumy wydano jak obok 631.397 zł. 91 ct. i 17.079 zł. 97 ct. razem 648.477 zł. 88 ct. funduszowi bud. gmachu sejm. . . . 109.784 „ 97 „ razem j. w. . 758.262 zł. 85 ct.</p>				
—	278		14.716	77	405	83
—	14.783		14.374	14 1/2	—	—
—	15.061		29.090	91 1/2	405	83

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XV.	127	Z przeniesienia .	1.098	zł.	
		Gordon, asystent rachunkowy	30	”	
		Gorczyca, woźny	25	”	
		Hermiński Michał, woźny	50	”	
		Holuka, dyurnista rachunkowy	30	”	
		Horoszkiewicz, kasjer	150	”	
		Hupczyc, asystent rachunkowy	50	”	
		Jabłonowski, dyurnista konceptowy	100	”	
		Jaworski, „ rachunkowy	25	”	
		Jędrzejowski „ manipulacyjny	20	”	
		Jelonek, „ rachunkowy	25	”	
		Kahane, adjunkt z Dublan	200	”	
		Kalita, woźny	15	”	
		Kamiński, dyurn. manip. i koczta pogrzebu tegoż	80	”	
		Kostecki, tłumacz języka ruskiego	500	”	
		Kraczyło, kancelista	110	”	
		Krzczkowski, kancelista	70	”	
		Kunisz, kancelista	20	”	
		Łuniewski, asystent techniczny	50	”	
		Majewski Jan, dyurnista manipulacyjny	30	”	
		Małuja, dyurnista rachunkowy	45	”	
		Natali, „ „	60	”	
		Nowosad, stróż	15	”	
		Odrzywolski, dyurnista manipulacyjny	60	”	
		Olpiński, adjunkt rachunkowy	50	”	
		Olszewski, dyurnista rachunkowy	25	”	
		Orłowicz, stróż	30	”	
		Orzechowski, adjunkt rachunkowy	50	”	
		Ploder, dyurnista rachunkowy	25	”	
		Pierożyński, adjunkt konceptowy	50	”	
		Piotrowski, dyurnista rachunkowy	25	”	
		Rewakowicz, „ konceptowy	40	”	
		Rostkowski, „ „	150	”	
		Rożanowski, „ manipulacyjny	25	”	
		Russocki „ rachunkowy	30	”	
		Sapałaczyński, adjunkt „	150	”	
		Skwirczyński, dyurnista rachunkowy	60	”	
		Sobek, dyurnista manipulacyjny	40	”	
		Staszkiwicz, była nauczycielka	100	”	
		Stelmachów, dyurnista manipulacyjny	25	”	
		Szajnok, adjunkt rachunkowy	50	”	
		Ujejski, dyurnista manipulacyjny	60	”	
		Urbański, adjunkt rachunkowy	60	”	
		Wcisło, włościanin z Bierzanowa	50	”	
		Wilczyński, dyurnista konceptowy	60	”	
		Wojtyna, stróż	15	”	
		Zabiegłowa, córka śp. Iwanickiego	25	”	
		Zakrzewska, wdowa po sekretarzu	50	”	
		Do przeniesienia .	4.103	zł.	

Fundusz krajowy.

Cześć I.

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
XV.	127	Z przeniesienia	4.103	zł.	
		Zawadzki Michał, dyurnista rachunkowy	40	”	
		Zeńczak, aplikant conceptowy	50	”	
		Zienkowicz, adjunkt ”	50	”	
		Zmigrodzki, dyurnista manipulacyjny	40	”	4.283 —
		<i>2. Zapomogi dla gmin.</i>			
		Buczały, pogorzelnicy	200	zł.	
		Krynica ”	100	”	
		Rozdół ”	200	”	
		Tetewczyce ”	50	”	
		Werynia ”	100	”	
		Zamiechów, na budowę cerkwi	150	”	800 —
		<i>3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże i t. p.</i>			
		Abancourt, słuchacz akademii górniczej	250	zł.	
		Ajdukiewicz ” ” rolniczej	100	”	
		Gąsiorowski ” ” górniczej	80	”	
		Gelb, uczeń szkoły kucia koni	50	”	
		Grodzki, na wycieczkę do Cieszyna	30	”	
		Haoheb, czasopismo izraelickie	300	”	
		Jasieniecki, słuchacz akademii rolniczej	100	”	
		Jastrzębski ” ” górniczej	60	”	
		Lwów miasto, na IV. gimnazjum polskie	3.000	”	
		Manasterski, na wycieczkę do Cieszyna	30	”	
		Mieczkowski, literat, subwencya	200	”	
		Neusser Edmund, Dr. na kształcenie się w patologii i terapii	500	”	
		Niewęłowski Henryk, w Paryżu	300	”	
		Praktyczny hodowca, czasopismo	50	”	
		Prażmowski Dr., na kształcenie się w rolnictwie	600	”	
		Przegląd sądowy i administracyjny, czasopismo	200	”	
		Szkoła ogrodników w Szczyrzycach	300	”	
		Tarnawski, słuchacz akademii górniczej	50	”	
		Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja”	100	”	
		” gospodarskie na targ zbożowy	600	”	
		” ” na wydanie dziełka o gospodarstwie wiejskiem	300	”	
		” muzyczne we Lwowie	300	”	
		” pedagogiczne na walne zgromadzenie	200	”	
		” przemysłowe w Wiedniu	250	”	
		” wzajemnej pomocy słuchaczy akademii rolniczej w Wiedniu	50	”	
		Worobecki, na kształcenie się w muzyce	60	”	
		Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie	600	”	8.660 —
		Do przeniesienia	13.743	—	

Eundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XV.	127	Z przeniesienia	13.743	—	
		<i>4. Rozmaite inne.</i>			
		Grottgera pomnik	300	zł. — ct.	
		Jamiński, adwokat, koszta ściągnięcia pożyczek miasta Brody	1.216	" 77 "	
		Kaplica w Dublanach, koszta budowy i lichtarze	490	" 10 "	
		Karpińskiego pomnik w Kołomyi	200	" — "	
		Komitet cerkiewny w Medenicy na budynki plebańskie	200	" — "	
		Lewicki, emerytowany nauczyciel, dodatek	125	" 44 "	
		Lubomęski, dyrektor szkół dublańsk. na mieszkanie	500	" — "	
		Podróży koszta pp. Posłów, na egzamina i żalo- bne nabożeństwo za księcia Sapiechę w Du- blanach	101	" 45 "	
		" koszta Rady górniczej	343	" 22 "	
		" " Kuratoryi w sprawie przemysłu do- mowego	123	" 80 "	
		" koszta Starkła w sprawie szkół ludowych	109	" 92 "	
		" " w sprawie internatu przy Seminarjum nauczycielskiem	134	" 80 "	
		Portret Marszałka krajowego JE. hr. Wodzickiego z drobnymi kosztami	3.308	" 94 "	
		Sprawozdanie z wystawy, oprawa	10	" 20 "	
		Sprzęty do gmachu sejmowego:			
		a) Meble gięte i stoły do sal sejmowych	2.163	zł. 75 ct.	
		b) Dywany do sali sejmowej	1.311	" 95 "	
		c) Kraty do okien w kasie, roboty ślusarskie itp.	1.472	" 36 "	
		d) Lampy	916	" 30 "	
		e) Ryps do foteli i frendzle	536	" 80 "	
		f) Sukna na stoły komisyjne	355	" — "	
		g) Ręczniki, ścierki, karafki, szklanki itp.	105	" — "	
		h) Zaliczka niewyrachowana	966	" 99 "	7.828 " 15 "
		Teki adresowej oprawa	36	" — "	
		Vodnarik za książkę o kosztach leczenia	100	" — "	
		Zagrzebia mieszkańcy trzęsieniem ziemi nawidzeni	1.000	" — "	
		Razem	16.128	79	
			29.871	79	30.000
128		Na pokrycie skradzionych pieniędzy pożyczkowych w Jaśle	1.863	48	1.863
129		Majewska, pianistka	300	—	300
130		Pożyczka 5% na budowę kościoła w Sanoku	8.000	—	8.000
131		Żubrawski Władysław, konduktor drogowy, zapomoga	100	—	100
132		Towarzystwo Pań Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo w Prze- mysłu, dla ochrony małych dzieci	100	—	100
133		Osińska Antonina, wdowa po kanceliście szpitala Św. Łazarza	100	—	100
		Do przeniesienia	40.335	27	40.463

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			1.216	77	405	83
128	1		8.000	—		
128	1		9.216	77	405	83

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XV.		Z przeniesienia	40.335	27	40.463
134		Na przyjęcie Najjaśniejszego Pana	26.405	24	26.000
135		Umeblowanie sali i ubikacyj sejmowych	13.261	—	13.261
136		Przytulisko polskie w Wiedniu	100	—	100
137		Księża unicy chełmscy	3.000	—	3.000
139		Towarzystwo Pań Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo we Lwowie	300	—	300
140		Zakład Św. Zofii w Krakowie	100	—	100
141		Stowarzyszenie pracy kobiet we Lwowie	100	—	100
142		Bursa im. Kraszewskiego w Stanisławowie	500	—	500
144		Hawel Jan, na szkołę żeńską w Brodach	450	—	450
145		„Kosmos“ czasopismo	600	—	600
146		„Towarzysz pilnych dzieci“ czasopismo	300	—	300
147		„Gwiazda“ Stowarzyszenie rękodzielników lwowskich	200	—	200
148		Bursa ubogich uczniów w Stanisławowie	100	—	100
149		Dereżyce gmina, pożyczka bezprocentowa	500	—	500
150		Pogorzelcy miasta Bóbrki	1.000	—	1.000
151		Marconi, pożyczka	5.000	—	5.000
Suma wydatków w budżecie wyszczególnionych			92.251	51	91.974
Wydatki w budżecie niewyszczególnione.					
<i>Zwrotne.</i>					
Zaliczki funduszom na pokrycie chwilowych niedoborów przy zamknięciu rachunków:					
a) Funduszom stypendyjnym 6.541 zł. 23 1/2 ct.					
b) Funduszowi budowy szpitalu św. Łazarza w Krakowie 7.121 „ 61 „					
			13.662	84 1/2	—
Towarzystwo dobroczynności w Krakowie, zwrot kapitału niesłusznie ściągniętego na rzecz szpitalu Św. Ducha w Krakowie					
			147	26	—
Fundacja stypendyjna Zahorskiego Konstantego, kosztą wprowadzenia jej w życie					
			264	08	—
Administracja dóbr czarnodunajeckich					
			299	96	—
<i>Bezwrotne.</i>					
Niedobór funduszu budowy kulparkowskiej					
			409	31 1/2	—
Suma wydatków w budżecie niewyszczególnionych			14.783	46	—
Dotacya dla funduszu budowy gmachu sejmowego przyzwolona przez W. Sejm uchwałą z 20. Lipca 1880.					
			109.784	97	109.785

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
128	1	Przekroczenie to spowodowane zostało konieczną potrzebą.	9.216	77	405	83
—	405					
		Kredyt dodatkowy uchwalony przez W. Sejm dnia 20. Lipca 1880.	500	—	—	—
—	278		5.000	—	—	—
			14.716	77	405	83
		Wydatki podobne zdarzają się corocznie, lecz nie przynoszą funduszowi straty, albowiem zwykle zwracane bywają w roku następnym.	6.541	23 1/2	—	—
—	13.663		7.121	61	—	—
—	147		147	26	—	—
—	264		264	08	—	—
—	300		299	96	—	—
—	409	Wydatek ten znajduje uzasadnienie w szczegółowym zamknięciu rachunku funduszu obok wyrażonego.	—	—	—	—
—	14.783		14.374	14 1/2	—	—
—	—	Na podstawie obok powołanej uchwały wykazuje się ten wydatek jako preliminowany.	—	—	—	—

Liczba		Poszczególne	Dochody w roku 1880.		Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . . .	—	—	—
II.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych.			
	2	Czynsz z chwilowego odnajmu pomieszczeń w gmachu teatralnym hr. Skarbka	420	—	420
III.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.			
	3	Od banku	85	70	1.000
IV.		Dochody z dróg krajowych.			
	4	Dochody z myt na stacyach:			
		1. Annapol, 2. Tuszów	2.016	—	ct.
		3. Babice, 4. Branice, 5. Kaszów, 6. Przeginia	2.345	—	" "
		7. Babińce, 8. Kozaczówka	816	89	" "
		9. Bedrykowce	1.016	60	" "
		10. Bełzec, 11. Cieszanów, 12. Jarosław, 13. Oleszyce, 14. Płazów, 15. Wulka Zapałowska	21.400	—	" "
		16. Białokiernica	1.704	—	" "
		17. Białokarczma, 18. Podwołoczyska	12.725	—	" "
		19. Bieńczyce, 20. Mogiła, 21. Przegorzały	5.851	—	" "
		22. Bieśnik	770	50	" "
		23. Bircza, 24. Olchowce, 25. Tyrawa, 26. Załuże	2.081	—	" "
		27. Bohutyn, 28. Rozhadów	1.801	—	" "
		29. Borszczów	803	75	" "
		30. Brzeżany, 31. Horodyszcze, 32. Husiatyn, 33. Kozowa, 34. Krogulec	11.813	—	" "
		35. Brzeźnica	2.360	—	" "
		36. Buczacz	7.142	50	" "
		37. Busk	750	—	" "
		38. Bagienica	3.151	92	" "
		39. Chełmek, 40. Podzagórnica	730	54 ¹ / ₂	" "
		41. Czortków, 42. Dżuryn, 43. Dawidkowce	3.095	—	" "
		44. Dąbie	1.056	—	" "
		45. Dawidów	1.525	—	" "
		46. Demianów	1.806	—	" "
		47. Dynów	2.200	—	" "
		48. Darachów, 49. Dobropol, 50. Strussów	3.064	13	" "
		51. Grabuszyce	1.601	86	" "
		52. Gładyszów, 53. Konieczna, 54. Ropica ruska, 55. Siary	4.021	50	" "
		56. Gnojnik, 57. Iwkowa, 58. Just, 59. Kurów, 60. Pomianowa	4.380	—	" "
		Do przeniesienia	102.058	19 ¹ / ₂	" "

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należitości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.	
zł.	zł.						
—	—			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
914	—	Nadwyżki dochodów nie mogły być na czas dłuższy lokowane, albowiem musiały być używane na częściową spłatę pożyczek chwilowo zaciąganych a głównie na udotowanie kasy krajowej w czasie, kiedy wpływające dochody nie wystarczają na wydatki bieżące.			—	—	—
		Zaległość wyrównana w r. 1881.			195	52	
		Zaległość wyrównana w r. 1881.			1.058	50	
					6.254	02	

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Poszczególności	Dochody w roku 1880.		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
IV.	4	Z przeniesienia	102.058	zł. 19 ¹ / ₂ ct.	
		61. Grabownica	925	" — "	
		62. Gródek	242	" — "	
		63. Goryczkowce, 64. Skawce	3.270	" — "	
		65. Gólkowice	2.352	" 57 "	
		66. Halicz, 67. Jamnica, 68. Pobereże	4.737	" 36 "	
		69. Jasionka, 70. Sokołów	3.650	" — "	
		71. Jasienów	1.100	" — "	
		72. Jezupól	1.171	" 25 "	
		73. Iwanie	2.326	" 56 "	
		74. Iwanków	662	" — "	
		75. Jeżowe, 76. Piorunka	3.034	" — "	
		77. Kasperowce	1.000	" 51 ¹ / ₂ "	
		78. Korolówka	1.000	" — "	
		79. Koszyłowce	750	" 50 "	
		80. Krzyż	1.700	" — "	
		81. Kluwińce	435	" 05 "	
		82. Krzywce dolne	310	" — "	
		83. Kułce, 84. Kurzany	2.174	" 53 "	
		85. Krzywe, 86. Panasówka	3.107	" 29 "	
		87. Łękica, 88. Maszkowice, 89. Szczawnica	3.513	" 22 "	
		90. Most na Popradzie	2.113	" — "	
		91. Monasterzyska	3.510	" — "	
		92. Miechocin, 93. Wielowieś	2.900	" — "	
		94. Miłowanie	680	" — "	
		95. Mosty (drogowe)	1.134	" 21 "	
		96. Mosty (mostowe)	1.384	" 29 "	
		97. Niedzica	953	" — "	
		98. Niewistka	450	" — "	
		99. Nieźwiska	820	" — "	
		100. Nowy Targ (Biały Dunajec), 101. Dębno, 102. Nowy Targ (Czarny Dunajec)	3.401	" — "	
		103. Obydowa	2.150	" 57 "	
		104. Nowy dwór	2.425	" — "	
		105. Ottynia, 106. Odaje	3.938	" 30 ¹ / ₂ "	
		107. Olszany, 108. Przemyśl	3.333	" 33 "	
		109. Perejmy	565	" 46 "	
		110. Podkamień, 111. Zalipie	1.194	" — "	
		112. Porzecze	991	" — "	
		113. Puhary	780	" — "	
		114. Przeworsk	473	" 33 "	
		115. Raszków, 116. Serafińce	2.418	" — "	
		117. Repechów, 118. Spilczyn	1.050	" — "	
		119. Rzyszki	1.980	" — "	
		120. Radwan	2.040	" 99 "	
		121. Stecowa	1.121	" — "	
		122. Stawczany	1.409	" — "	
		123. Śniatyn (Mikulińce)	7.200	" — "	
		124. Stary Sącz	2.755	" — "	
		Do przeniesienia	192.690	zł. 52 ¹ / ₂ ct.	

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Zaległość wyrównana w r. 1881.	1.254	02		
			439	75		
		Ściągnięcie zaległości pokrytej kaucją — jeszcze w toku.	725	47		
			2.419	24		

Liczba		Poszczególności	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
IV.	4	Z przeniesienia 192.690 zł. 52 1/2 ct.			
		125. Smykowce, 126. Zagrobela 9.750 " — "			
		127. Staromieście 684 " 34 1/2 "			
		128. Sielce 1.400 " — "			
		129. Szlachcińce 1.558 " 08 1/2 "			
		130. Tłumacz 1.801 " — "			
		131. Tłuste 528 " 56 "			
		132. Uście biskupie 1.651 " — "			
		133. Zabełcze 2.031 " 80 "			
		134. Zaleszczyki 2.252 " — "			
		135. Zólkiew 4.481 " 50 "			
		136. Zbaraż 1.286 " 87 "	220.115	68 1/2	210.500
	5	Odsetki zwłoki i kary konwencyjonalne	533	75 1/2	340
	6	Grzywny za przestępstwa drogowe	136	12	160
	7	Datki dobrowolne na budowę dróg:			
		1. Na drogę <i>Dynów-Przeworsk.</i>			
		Wydział pow. w Łańcucie . 6.694 zł. — ct.			
		Komitet budowy drogi, wpłacone datki od osób interesowanych 1.306 " 06 " 8.000 zł. 06 ct.			
		2. Na drogę <i>Lwów-Stojanów.</i>			
		Łączyński hr. Henryk gotówką 1.000 zł. w materiale 300 zł.			
		3. Na budowę mostu pod <i>Gólkowicami.</i>			
		Rada pow. w Limanowej . 400 zł. — ct.			
		Gmina Stary Sącz . 200 " — " 600 " — "			
		4. Na drogę <i>Rzeszów-Nadbrzezie.</i>			
		Gmina Sokołów 5 zł. 50 1/2 ct.			
		" Ruska wieś 13 " 65 "			
		Kostheim Aniela 200 " — " 219 " 15 1/2 "			
		5. Na drogę <i>Tarnopol-Zbaraż.</i>			
		Gmina miasta Zbaraża . . 814 zł. 73 1/2 ct.			
		Książę de Ligne Eugeniusz . 200 " — " 1.014 " 73 1/2 "			
		6. Na drogę <i>Tarnów-Szczucin.</i>			
		Gmina Lisia góra 150 zł. — ct.			
		" Tarnów 500 " — "			
		" Krzyż 100 " — "			
		" Kobierzyn 60 " — "			
		Schanzer Henryk 25 " — "			
		Husarzewska hr. Helena . . 656 " 82 " 1.491 " 82 "	11.325	77	10.000
		Suma rubryki IV.	232.111	33	221.000

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic		Należności			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe			zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.						
				2.419	24		
		Zaległość pokryta kaucją, zostanie ściągniętą w r. 1881.		250	25		
—	9.616	Dochody z myt <i>większe</i> z powodu pomyślnych rezultatów przewidzianych w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1/6 1878. do 31/12 1879. (str. 89).		363	13		
—	194	} Wysokość tych pozycji przypadkowych z góry dokładnie obliczoną być nie może.					
24	—						
		Należność warunkowa nie jest jeszcze płynną.		1.300	—		
		<i>Dochód z datków większy</i> z powodu, że niektóre zaległości z lat poprzednich zostały wpłacone w bieżącym roku.					
—	1.325						
24	11.135			4.332	62	—	—
	11.111						

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Poszczególności	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
V.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.			
	8	Od funduszu policji krajowej	6.638	47	6.869
		„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie	18.439	05	—
		Suma rubryki V.	25.077	52	6.869
VI.		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.			
	9	a) Od urzędników ściągnięte raty zaliczek na płace	8.422	11	
		b) „ szpitali z rachunków kwartalnych	7.375	—	
		c) „ gmin za koszty leczenia	15.881	59	
		d) „ rozmaitych stron na rachunek dróg krajowych	1.899	77 1/2	
		e) „ „ stron z rozmaitych powodów	4.005	89	
		Suma rubryki VI.	37.584	36 1/2	35.000
VII.		Zwroty pożyczek.			
	10	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu	1.400	—	1.400
	11	„ Wilda Karola	728	44	655
	12	„ Zgromadzenia pp. Kanoniczek w Krakowie	618	75	619
	13	„ gminy Piwnicznej	1.145	20	1.145
	14	„ „ miasta Sanoka	964	—	964
	15	„ „ Chłopczyce	100	—	100
	16	„ „ Brzeszcze	100	—	100
	17	„ Bursy w Tarnowie	250	—	250
		Suma rubryki VII.	5.306	39	5.233
VIII.		Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.			
	18	Subwencya od c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
	19	Od uczniów wpisowe	44	—	50
	20	„ „ czesne	335	—	340
		Rozmaite	21	—	—
		Suma rubryki VIII.	5.400	—	5.390
IX.		Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.			
	21	Szkoła wyższa	15.305	22 1/2	14.505
	22	„ „ parobków	3.931	30 1/2	3.300
	—	Folwark	14.198	56 1/2	—
		Suma rubryki IX.	33.435	09 1/2	17.805
X.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.			
	23	Od szpitali powszechnych	600	—	800
XI.		Rozmaite dochody.			
	24	Sprzedaż książek i druków	2.292	79 1/2	
		„ papierów wyskartowanych	259	09	
		Do przeniesienia	2.551	88 1/2	500

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
231 —	— 18.439	} Różnice oparte są na szczegółowych zamknięciach rachunków funduszy dotowanych.	—	—	—	—
	18.208					
—	2.584	<i>Dochody</i> te nie mogą być naprzód ściśle obliczone, zależą bowiem od większych lub mniejszych trudności w ściąganiu należytości.	—	—	—	—
—	73	<i>Dochód większy</i> , ponieważ wartość dostarczonych przez księgarnię p. Wilda książek (na umorzenie długu) wyższą się okazała, aniżeli preliminowane raty długu.				
—	73		—	—	—	—
6 5	— —	} <i>Dochody</i> te z powodu zmian w stanie uczniów nie mogą być naprzód dokładnie obliczone. Przypadkowy ten dochód nie był w budżecie przewidzianym.	—	—	—	—
—	21					
11	21					
	10					
— — —	800 631 14.199	} Według szczegółowych zamknięć rachunków szkół i folwarku; dochody z folwarku nie były w budżecie zamieszczone.— Wydatki szkół i folwarku zamieszczone są w rubr. VII. poz. 67. wyd. i tam zestawiony jest czysty wynik tych pozycyj.	—	—	—	—
—	15.630					
200	—	Zwrot pobierany od szpitali, równa się wydatkowi za sprawdzanie rachunków, który wynosi 600 zł.	—	—	—	—
		} <i>Dochody</i> te przeważnie przypadkowe nie mogą być naprzód ściśle obliczone.	46	—	—	—
—	—			46	—	—

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Poszczególienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XI.	24	Z przeniesienia	2.551	88 1/2	500
		Sprzedaz wzorów dla stacyj szupasowych	60	87	—
		„ ruchomości z dawnych ubikacyj sejmowych	319	50	—
		Taksy uzyskane w archiwach aktów grodzkich i ziemskich:			
		a) we Lwowie			222 zł.
		b) w Krakowie			104 „
		Od sprawców kradzieży jasielskiej	326	—	—
		„ Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, pierwsza rata zwrotu subwencyi na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach (6.000 zł.)	560	—	—
		Rozmaite drobne dochody	1.500	—	1.500
			66	07	—
		Suma rubryki XI.	5.384	32 1/2	2.000
XII.		Zwroty pożyczek udzielonych na zasiewy w r. 1880.			
		Od Wydziałów powiatowych reszta nierozdana na pożyczki 500.000 zł.	2.462	28	—
		Od gmin	402.532	33	—
		Suma rubryki XII.	404.994	61	500.000
XIII.		Dodatki do podatków.			
	25	Po 37 centów od jednego złotego waluty austryackiej podatków stałych z dodatkiem 1/3 części.			
		W powiatach:			
		Biała 38.018 zł. 61 1/2 ct. Z przeniesienia	674.096	zł. 17 ct.	
		Bóbrka 29.187 „ 42 1/2 „ Jasło 30.697 „ 38 1/2 „			
		Bochnia 35.352 „ 13 „ Jaworów 30.415 „ 54 1/2 „			
		Bohorodczany 11 288 „ 66 1/2 „ Kałusz 15.441 „ 69 „			
		Borszczów 29.922 „ 49 „ Kamionka 33.498 „ 07 1/2 „			
		Brody 50.477 „ 15 1/2 „ Kolbuszowa 19.925 „ 55 „			
		Brzesko 35.882 „ 64 1/2 „ Kołomyja 31.071 „ 83 1/2 „			
		Brzeżany 38.566 „ 02 1/2 „ Kossów 13.104 „ 92 1/2 „			
		Brzozów 21.215 „ 20 „ Kraków 133.550 „ 44 1/2 „			
		Buczacz 36.498 „ 56 1/2 „ Krosno 22.416 „ 97 „			
		Chrzanów 25.106 „ 56 „ Limanowa 17.520 „ 50 „			
		Cieszanów 24.391 „ 61 1/2 „ Lisko 19 823 „ 15 1/2 „			
		Czortków 18 298 „ 98 „ Lwów 397.042 „ 70 „			
		Dąbrowa 21.389 „ 07 „ Łańcut 36.208 „ 78 1/2 „			
		Dobromil 21.261 „ 93 1/2 „ Mielec 22.217 „ 95 1/2 „			
		Dolina 18.150 „ 10 1/2 „ Mościska 25.654 „ 97 1/2 „			
		Drohobycz 40.748 „ 25 1/2 „ Myślenice 21.311 „ 29 1/2 „			
		Gorlice 24.734 „ 50 1/2 „ Nadwórna 12.199 „ 50 1/2 „			
		Gródek 28.225 „ 18 „ Nisko 15.633 „ 27 1/2 „			
		Grybów 13.994 „ 91 „ Nowy-Targ 16.010 „ 59 1/2 „			
		Horodenka 29.172 „ — 1/2 „ Pilzno 16.656 „ 60 „			
		Husiatyn 26.679 „ 64 1/2 „ Podhajce 32.848 „ 37 1/2 „			
		Jarosław 55.534 „ 49 „ Przemyśl 44.925 „ 39 „			
		Do przeniesienia 674.096 zł. 17 ct. Do przeniesienia 1,682.271 zł. 69 1/2 ct.			

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości					
			czynne		bierne			
			z roku bieżącego					
mniejsze	większe							
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	<p><i>Dochody</i> te, przeważnie przypadkowe nie mogą być naprzód ściśle obliczone.</p> <p><i>Dochód</i> ten zamieszczono jako preliminowany na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 24. Lipca 1880.</p>	46	—	—	—	—	
			4.500	—	—	—	—	
—	3.384		4.546	—	—	—	—	
		<p>Wydziałom powiatowym asygnowano . 500.000 zł. — ct. dla obdzielenia gmin pożyczkami. Ze sumy tej rozdano gminom . 497.537 " 72 " Zwrócono nierozdaną resztę . 2.462 " 28 " <u>razem jak wyżej 500.000 zł. — ct.</u></p>						
95.005	—	<p>Na rachunek udzielonych pożyczek . 497.537 zł. 72 ct. zwróciły gminy po koniec Czerwca 1881. 402.532 " 33 " pozostało w zaległości . 95.005 zł. 39 ct. z powodów, które Wydział krajowy wyłuszczył już w sprawozdaniu z czynności przedłożonem W. Sejmowi w r. 1881.</p>	95.005	39	—	—		

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Poszczególnienie	Dochody w roku 1880.		Kwota preliniowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	
rubryki	pozycji		zł.	ct.		
budżetu			zł.	ct.	zł.	
XIII.	25	Z przeniesienia 1,682.271 zł. 69 1/2 ct	Z przeniesienia 2,099.927 zł. 81 ct.			
		Przemysłany . . . 26.726 " 97 1/2 "	Stryj . . . 24.903 " 68 1/2 "			
		Rawa . . . 29.431 " 75 1/2 "	Tarnobrzeg . . . 17.419 " 08 "			
		Rohatyn . . . 34.403 " 57 1/2 "	Tarnopol . . . 52.047 " 24 1/2 "			
		Ropczyce . . . 25.692 " 31 1/2 "	Tarnów . . . 47.474 " 19 "			
		Rudki . . . 25.252 " 99 "	Tłumacz . . . 22.750 " 40 1/2 "			
		Rzeszów . . . 48.208 " 53 1/2 "	Trembowla . . . 20.115 " 33 "			
		Sambor . . . 36.718 " 53 1/2 "	Turka . . . 13.746 " 45 "			
		Sanok . . . 28.435 " 66 1/2 "	Wadowice . . . 31.987 " 34 "			
		Sącz . . . 32.094 " 01 "	Wieliczka . . . 31.495 " 18 1/2 "			
		Skalat . . . 27.643 " 13 1/2 "	Zaleszczyki . . . 21.256 " 88 1/2 "			
		Śniatyn . . . 22.056 " 22 1/2 "	Zbaraż . . . 22.314 " 73 "			
		Sokal . . . 34.061 " 01 1/2 "	Złoczów . . . 44.010 " 57 "			
		Stanisławów . . . 32.442 " 53 1/2 "	Żółkiew . . . 29.699 " 16 "			
		Staremiasto . . . 14.488 " 85 "	Żydaczów . . . 21.852 " 93 "			
		Do przeniesienia 2,099.927 zł. 81 ct.	Żywiec . . . 22.687 " 88 "	2.523.688	87 1/2	
			Suma rubryki XIII.	2,523,688	87 1/2	
					2,569.000	
—	—	Pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoborów z lat 1877, 1878 i 1879, tudzież na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego:				
		a) Od banku dla krajów koronnych (Länderbank) pożyczka 4 9/10 % zwrotna w 50 półrocznych ratach, z których pierwsza płatna 1. Lipca 1881.			600.000	—
		b) Od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 — pożyczka 5%			158.262	85
		Razem . . .			758.262	85
						758.263
—	—	Pożyczka zaciągnięta na pokrycie niedoboru z roku 1880.				
		Od funduszu pożyczki krajowej z roku 1873			98.320	44 1/2
						—

Date	Description	Amount
1890	Jan 1 Balance	100.00
1891	Feb 15	50.00
1892	Mar 20	75.00
1893	Apr 10	120.00
1894	May 5	80.00
1895	Jun 1	150.00

**I. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego
za rok 1880.**

(Rubr. VII. poz. 67. wydatków; — Rubr. IX. dochodów).

**KRAJOWE SZKOŁY ROLNICZE
w Dublanach.**

**ZAMKNIĘCIE RACHUNKU
za rok 1880.**

- A. Wyższa szkoła rolnicza . . . str. 82/II.
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich „ 82/XVI.

Liczba		Wynikłości z r. 1880.					
rubryki	pozycyi	S u m a r y u s z.					
budżetu		zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
A) Wyższa szkoła rolnicza.							
Wydatki.							
I.	1-10	Płace profesorów i docentów	14.718	22	—	—	14.718 22
II.	11-12	Inne płace	730	—	—	—	730 —
III.	13-17	Zaslugi	1.522	—	—	—	1.522 —
IV.	18-29	Koszta administracyjne	3.457	84	2.692	28	6.150 12
V.	30-37	Potrzeby naukowe	3.877	08	2.741	96	6.619 04
—	—	Podatki i daniny	270	73	—	—	270 73
—	—	Rozmaite	2.997	46	—	—	2.997 46
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych .	27.573	33	5.434	24	33.007 57
		Zapras w gotowiznie z końcem r. 1880.	—	—	—	—	471 84
		Razem					33.479 41
Dochody.							
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.500	—	—	—	5.500 —
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000	—	—	—	5.000 —
III.	3-7	Oplaty od uczniów	2.930	—	—	—	2.930 —
IV.	8	Dochód z pasieki	237	39 ¹ / ₂	—	—	237 39 ¹ / ₂
V.	9	Sprzedaz płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	79	50	—	—	79 50
—	—	Rozmaite	437	61	—	—	437 61
—	—	Zasitek z funduszu budowy laboratorium chemicznego w Dublinach	1.120	72	—	—	1.120 72
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	18.174	18 ¹ / ₂	—	—	18.174 18 ¹ / ₂
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych .	33.479	41	—	—	33.479 41
B) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.							
Wydatki.							
I.	1-5	Płace nauczycieli	2.296	42	—	—	2.296 42
II.	6-8	Koszta administracyjne	600	90	—	—	600 90
III.	9-10	Utrzymanie uczniów	4.687	54	—	—	4.687 54
IV.	11-14	Potrzeby naukowe	406	36	—	—	406 36
—	—	Rozmaite	611	92	—	—	611 92
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych .	8.603	14	—	—	8 603 14
Dochody							
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	1.500	—	—	—	1.500 —
II.	2	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospod. i osób prywatnych	1.610	—	—	—	1.610 —
III.	3	Zarobek uczniów	771	30 ¹ / ₂	—	—	771 30 ¹ / ₂
—	—	Rozmaite	50	—	—	—	50 —
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	4.671	83 ¹ / ₂	—	—	4.671 83 ¹ / ₂
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych .	8.603	14	—	—	8 603 14

Stan czynny.

Stan majątku

1. Wyższa szkoła rolnicza:

a) Zapas kasowy w gotówce 471 zł. 84 ct.

b) Należytości czynne z roku bieżącego 202 " — "

c) " " z lat ubiegłych (patrz str. XX) 57 " 50 "

2. Szkoła parobków: należytości czynne z roku bieżącego 80 " — " 811 zł. 34 ct.

Suma stanu czynnego 811 zł. 34 ct.

rolnicze w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 17. Lipca 1880. roku			Wynikłości są zatem:						Należitości			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	większe		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
14.690	—	14.690	—	—	28	—	—	28	—	—	—	08
600	—	600	—	—	130	—	—	130	—	—	—	—
1.590	—	1.590	68	—	—	—	68	—	2	—	—	—
3.205	50	3.255	—	—	253	2.642	—	2.895	—	—	—	—
3.890	2.450	6.340	13	—	—	292	—	279	—	—	—	—
—	—	—	—	—	271	—	—	271	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2.998	—	—	2.998	200	—	60	—
23.975	2.500	26.475	81	—	3.680	2.934	68	6.601	202	—	60	08
								6.533				
5.500	—	5.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.525	—	3.525	595	—	—	—	595	—	—	—	—	—
230	—	230	—	—	7	—	—	7	—	—	—	—
250	—	250	170	—	—	—	170	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	438	—	—	438	—	—	13	73
11.970	—	11.970	—	—	7.325	—	—	7.325	—	—	—	—
26.475	—	26.475	765	—	7.770	—	765	7.770	—	—	13	73
								7.005				
2.320	—	2.320	23	—	—	—	23	—	—	—	—	—
580	—	580	—	—	21	—	—	21	—	—	—	—
5.040	—	5.040	353	—	—	—	353	—	—	—	—	—
430	—	430	24	—	—	—	24	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	612	—	—	612	80	—	—	—
8.370	—	8.370	400	—	633	—	400	633	80	—	—	—
								233				
1.500	—	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
800	—	800	—	—	810	—	—	810	—	—	—	—
1.000	—	1.000	229	—	—	—	229	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	50	—	—	50	—	—	50	—
5.070	—	5.070	398	—	—	—	398	—	—	—	—	—
8.370	—	8.370	627	—	860	—	627	860	—	—	50	—
								233				

końcem roku 1880.

Stan bierny.

1 Wyższa szkoła rolnicza:

a) Należitości bierne z roku bieżącego 73 zł. 81 ct.

b) " z lat ubiegłych (patrz str. XX) 347 " 76 "

2. Szkoła parobków: należitości bierne z roku bieżącego 50 " — " 471 zł. 57 ct.

Czysty stan czynny 339 " 77 "

Razem zgodnie ze sumą stanu czynnego 811 zł. 34 ct.

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozyeyi		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.		Płace profesorów i docentów.			
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360	—	2.360
2		Sześciu profesorów fachowych	8.773	32	8.640
3		Dwóch adjunktów	1.599	92	1.600
4		Docent zoologii	300	—	240
5		„ weterynaryi	480	—	480
6		„ leśnictwa	200	—	240
7		„ języka polskiego i niemieckiego	240	—	360
8		„ historii i geografii	360	—	360
9		„ ustaw rolnych	360	—	360
10		„ ogrodnictwa	44	98	50
Suma rubryki I.			14.718	22	14.690
II.		Inne płace.			
11		Lekarz zakładowy	400	—	300
12		Kapelan	330	—	300
Suma rubryki II.			730	—	600
III		Zasługi.			
13		Pisarz dyrekcji	480	—	480
14		Sługa szkolny	240	—	240
15		Stróż domowy	204	—	210
16		Usługa dla uczniów	416	—	480
17		Pasiecznik i dozorca pola	182	—	180
Suma rubryki III.			1.522	—	1.590

szkoła rolnicza.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	133	Wydatek większy z powodu, iż na czas dwumiesięcznego urlopu Dra Emila Godlewskiego, poruczono wykłady Drowi Adamowi Prażmowskiemu, za wynagrodzeniem 133 zł. 32 ct. (LW. 43.493/80).	—	—	—	08
—	60	Wydatek większy z powodu, iż docentowi zoologii przyznano wynagrodzenie miesięczne 30 zł. (LW. 53.275/79 i 42.715/80).	—	—	—	08
40	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż docentowi leśnictwa nie przyznano wyższego poboru.				
120	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż tę posadę obsadzono za wynagrodzeniem 40 zł. miesięcznie od 1. Kwietnia 1880., a mianowany docent zrezygnował 30. Września 1880. (LW. 11.179/80).				
—	—					
5	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż docent pobrał wynagrodzenie tylko za czas od 10. Października do 31. Grudnia 1880.				
165	193		—	—	—	08
	28					
—	100	Wydatek większy z powodu, iż lekarzowi zakładowemu udzielono remunerację w kwocie 100 zł. ze względu na pomnożenie się jego czynności, spowodowane wzrostem szkoły niższej i utworzeniem kursu melioracyjnego. (LW. 3.949/81).				
—	30	Wydatek większy, ponieważ ustępujący z dniem 30. Września 1880. ksiądz kapelan Lewandowski pobrał płacę po koniec tego miesiąca, tymczasowemu zaś następcy jego asygnowano takową od 1. Września 1880. (LW. 45.888/80).				
—	130		—	—	—	—
—	—					
6	—	} Wydatki mniejsze, z powodu wyznaczenia niższych wynagrodzeń.				
64	—					
—	2		2	—	—	—
70	2		2	—	—	—
68						

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	89	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż wypłacono koszta zlikwidowane za rok ubiegły.				
—	3					
52	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż uczniowie nie mieszkali w zakładzie, a zatem nie zachodziła potrzeba zużycowania większej ilości nafty.				
—	186	<i>Wydatek większy</i> w skutek wykonania niezbędnych robót konserwacyjnych (LW. 24.561/80).				
—	2.649	<i>Wydatek ten</i> znajduje uzasadnienie w uchwale sejmowej z 24. Lipca 1880, którą udzielono kredytu dodatkowego na najnaglejsze, preliminarzem r. 1880 i 1881 nieobjęte potrzeby szkół i folwarku a) z funduszu budowy laboratorium chemicznego 6.595 zł. b) z funduszu krajowego 4.500 „ <u>razem w kwocie 11.095 zł.</u>				
		Na rachunek tego kredytu wydano:				
		a) jak obok 2.648 zł. 88 ct.				
		b) na potrzeby nadzwyczajne folwarku (patrz zamknięcie tegoż, Rubryka wydatków: „Koszta budowy“) 3.227 „ 46 1/2 „ <u>razem . 5.876 „ 34 1/2 „</u>				
		pozostaje zatem reszta niewyczerpanego kredytu 5.218 „ 65 1/2 „				
—	—					
7	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż wydatki tego rodzaju nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.				
296	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż należytość od budynków szkolnych za rok 1880. opłacono z góry w roku 1879, a tylko od kaplicy w roku 1880.				
—	4	<i>Wydatek większy</i> , z powodu podwyższenia wynagrodzenia kominiarzowi.				
—	67	<i>Wydatek większy</i> , z powodu wypłacenia należytości za roboty wykonane w roku 1879.				
—	271	<i>Wydatek większy</i> , albowiem koszta te nie mogą być naprzód ściśle obliczone, a w r. 1879. wynosiły już 1.212 zł.				
58	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż lustrujący nie żądają zwykle zwrotu kosztów podróży.				
—	12	<i>Wydatek większy</i> z powodu niektórych urzędzeń niezbędnych w nowej kaplicy.				
—	27	Różnica z powodu zmienności tych potrzeb.				
406	659					
7	2 649					
413	3.308					
	2.895					

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.																					
rubryki	pozycji		zł.	ct		zł.																				
budżetu																										
V.		Potrzeby naukowe.																								
	30	Eksperymenta przy wykładach: <i>a)</i> dla profesora rolnictwa 25 zł. — ct. <i>b)</i> " " hodowli zwierząt 10 " — " <i>c)</i> " " anatomii i fizjologii 25 " — " <i>d)</i> " " weterynaryi 25 " — " <i>e)</i> " " botaniki 23 " 47 " <i>f)</i> " " chemii rolniczej 20 " — " <i>g)</i> " " " zwierząt 20 " — " <i>h)</i> " " fizyki 20 " 96 " <i>i)</i> " " miernictwa 15 " — "	184	43	190																					
	31	Zbiory i muzea. <table style="width: 100%; border: none;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Zwycz.</th> <th>Nadzwycz.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>a)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru rolniczego w ogóle: α) na modele, β) na zbiór ziemi, γ) na zbiór nawozów, δ) na zbiór nasion, ϵ) na aparata i t. d.</td> <td>50 zł. — ct.</td> <td>159 zł. 03 ct.</td> </tr> <tr> <td><i>b)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru hodowlanego w ogóle: α) na modele, β) ryciny, γ) przybory mleczarskie, δ) zbiór wełny i instrum. ϵ) wzory uprząży i potrzeb stajennych, ξ) zbiór pszczelniczy, η) okazki dotyczące chowu ryb</td> <td>160 " — "</td> <td>344 " 11 "</td> </tr> <tr> <td><i>c)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru fizykalnego</td> <td>150 " — "</td> <td>49 " 73 "</td> </tr> <tr> <td><i>d)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego w ogóle: α) na zielniki, β) modele botaniczne, γ) ryciny, δ) nasiona, ϵ) preparaty spiryt., naczynia szklane i t. d.</td> <td>75 " — "</td> <td>48 " 91 "</td> </tr> <tr> <td><i>e)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru zoologicznego w ogóle: α) na preparaty anatomiczne, β) modele paleontologiczne, γ) zbiór entomologiczny, δ) modele embryologiczne, ϵ) preparaty zoologiczne, ξ) mikroskopijne i ryciny, η) naczynia szklane i t. d.</td> <td>90 " — "</td> <td>134 " 19 "</td> </tr> <tr> <td><i>f)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru mechanicznego w ogóle: α) maszyny i narzędzia, β) modele maszyn, γ) części składowe maszyn, δ) koszta transportu</td> <td>300 " — "</td> <td>499 " 33 "</td> </tr> </tbody> </table>		Zwycz.	Nadzwycz.	<i>a)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru rolniczego w ogóle: α) na modele, β) na zbiór ziemi, γ) na zbiór nawozów, δ) na zbiór nasion, ϵ) na aparata i t. d.	50 zł. — ct.	159 zł. 03 ct.	<i>b)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru hodowlanego w ogóle: α) na modele, β) ryciny, γ) przybory mleczarskie, δ) zbiór wełny i instrum. ϵ) wzory uprząży i potrzeb stajennych, ξ) zbiór pszczelniczy, η) okazki dotyczące chowu ryb	160 " — "	344 " 11 "	<i>c)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru fizykalnego	150 " — "	49 " 73 "	<i>d)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego w ogóle: α) na zielniki, β) modele botaniczne, γ) ryciny, δ) nasiona, ϵ) preparaty spiryt., naczynia szklane i t. d.	75 " — "	48 " 91 "	<i>e)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru zoologicznego w ogóle: α) na preparaty anatomiczne, β) modele paleontologiczne, γ) zbiór entomologiczny, δ) modele embryologiczne, ϵ) preparaty zoologiczne, ξ) mikroskopijne i ryciny, η) naczynia szklane i t. d.	90 " — "	134 " 19 "	<i>f)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru mechanicznego w ogóle: α) maszyny i narzędzia, β) modele maszyn, γ) części składowe maszyn, δ) koszta transportu	300 " — "	499 " 33 "			
	Zwycz.	Nadzwycz.																								
<i>a)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru rolniczego w ogóle: α) na modele, β) na zbiór ziemi, γ) na zbiór nawozów, δ) na zbiór nasion, ϵ) na aparata i t. d.	50 zł. — ct.	159 zł. 03 ct.																								
<i>b)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru hodowlanego w ogóle: α) na modele, β) ryciny, γ) przybory mleczarskie, δ) zbiór wełny i instrum. ϵ) wzory uprząży i potrzeb stajennych, ξ) zbiór pszczelniczy, η) okazki dotyczące chowu ryb	160 " — "	344 " 11 "																								
<i>c)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru fizykalnego	150 " — "	49 " 73 "																								
<i>d)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego w ogóle: α) na zielniki, β) modele botaniczne, γ) ryciny, δ) nasiona, ϵ) preparaty spiryt., naczynia szklane i t. d.	75 " — "	48 " 91 "																								
<i>e)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru zoologicznego w ogóle: α) na preparaty anatomiczne, β) modele paleontologiczne, γ) zbiór entomologiczny, δ) modele embryologiczne, ϵ) preparaty zoologiczne, ξ) mikroskopijne i ryciny, η) naczynia szklane i t. d.	90 " — "	134 " 19 "																								
<i>f)</i> na utrzymanie i uzupełnienie zbioru mechanicznego w ogóle: α) maszyny i narzędzia, β) modele maszyn, γ) części składowe maszyn, δ) koszta transportu	300 " — "	499 " 33 "																								
		Do przeniesienia	825 zł. — ct.	1.235 zł. 30 ct.	184 43 190																					

szkoła rolnicza.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		czynne	bierne		
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
6	—	<p><i>Wydatek nieznacznie mniejszy, zastosowany do ścisłej potrzeby.</i></p> <p><i>Uwaga ogólna do pozycji 31. i 32. W tych pozycjach uwzględniono przy zamknięciu szczegółowo tylko subpozycje łacińskimi literami oznaczone, z powodu, że ze względu na jakość kupowanych przedmiotów, niepodobna w wielu wypadkach przeprowadzić w rachunkach rozdziału wydatków na drobiazgowie subpozycje, oznaczone w budżecie alfabetem greckim.</i></p>				
6	—		—	—	—	—

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	ct.
V.	31	Z przeniesienia	825 zł. — ct.	1.235 zł. 30 ct.	184 43 190
		<i>g)</i> zbioru mineralogicznego	10 " — "	— " — "	
		<i>h)</i> " technologicznego	20 " 90 "	— " — "	
		<i>i)</i> okazów leśniczych	10 " — "	— " — "	
		<i>k)</i> " ogrodniczych	10 " — "	— " — "	
		<i>l)</i> " weterynarskich	5 " 57 "	— " — "	
		<i>m)</i> narzędzi mierniczych i mate- matycznych	10 " — "	— " — "	
		<i>n)</i> okazów modeli do budownictwa	10 " — "	— " — "	
		<i>o)</i> " dla geografii fizycznej	10 " — "	— " — "	
		<i>p)</i> " melioracyjnych	10 " — "	— " — "	
		Suma pozycyi 31. a) zwyczajne .			921 47 925
		b) nadzwyczajne			1.235 30 1.260
	32	Laboratoria.	Zwycz.	Nadzwycz.	
		<i>a)</i> laboratorium chemiczne w ogóle: <i>α)</i> na uzupełn. preparatów, szkła, aparatu spiryt. itd., <i>β)</i> na ekspe- rymenta przy wykładach, <i>γ)</i> na prace uczniów praktyk. w labora- torium	500 " — zł.	398 " 53 ct.	
		<i>b)</i> laboratorium roślinno-fizyologiczne w ogóle: <i>α)</i> na narzędzia, <i>β)</i> apa- raty, <i>γ)</i> szkła, <i>δ)</i> odczynniki	250 " — "	150 " — "	
		<i>c)</i> laboratorium zoologiczne w ogóle: <i>α)</i> na narzędzia, <i>β)</i> aparaty, <i>γ)</i> szkła, <i>δ)</i> odczynniki	200 " — "	157 " 24 "	
		Suma pozycyi 32. a) zwyczajne .			950 — 950
		b) nadzwyczajne			705 77 690
	33	Biblioteka i czytelnia.			
		<i>A. Zwyczajne.</i>			
		<i>a)</i> przykupno dzieł	200 zł. — ct.		
		<i>b)</i> oprawa książek	50 " 04 "		
		<i>c)</i> czasopisma	99 " 35 "		349 39 395
		<i>B. Nadzwyczajne.</i>			
		<i>a)</i> przykupno dzieł			617 80 300
	34	Utrzymanie pola doświadczalnego			117 79 250
	35	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami			529 29 350
		Do przeniesienia } zwyczajne .	3.052	37	3.060
		} nadzwyczajne	2.558	87	2.250

szkoła rolnicza.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze	większe		z roku bieżącego				
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
6	—						
3 25	— —						
—	—	Wobec wysokości kredytów różnice nieznaczne.					
—	16						
46	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ prenumerowano mniej czasopism.					
—	318	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż w tej kwocie mieści się także należność wypłacona za lata ubiegłe.					
132	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu wykonania znacznej części robót bezpłatnie, a częścią za niższem wynagrodzeniem przez uczniów szkoły parobków.					
—	179	<i>Wydatek większy</i> głównie z powodu nadzwyczajnej wycieczki na wystawę rolniczą w Cieszynie. (LW. 40731/80.)					
187 25	179 334		—	—	—	—	—

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
V.					
	36	Z przeniesienia } zwyczajne	3.052	37	3.060
			2.558	87	2.250
			4	52	30
	37	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki			
		Ogród } <i>nadzwyczajne</i>	183	09	200
		a) płaca ogrodnika } zwyczajne	499	92	500
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego } "	182	44	150
		c) utrzymanie i uzupełnienie sadu i szkółek } "	100	—	100
		d) ogród warzywny } "	37	83	50
		Suma rubryki V. a) zwyczajne	3.877	08	3.890
		b) <i>nadzwyczajne</i>	2.741	96	2.450
		Razem	6.619	04	6.340
Wydatki w budżecie niewyszczególnione.					
Podatki i daniny.					
		a) podatek od gruntu pola doświadczalnego	43	zł. 86 ct.	
		b) należność rządowa za przeniesienie własności szkół, I. rata	226	" 87 "	—
			270	73	—
Rozmaite.					
		c) funduszowi budowy laboratorium zwrot wydatków, pokrytych tymczasowo z tegoż funduszu przez galicyjskie Towarzystwo gospodarskie w roku 1877	2.103	19	—
		d) najem pomieszkania dla profesorów	694	27	—
		e) zaliczka na płacę 300 zł.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących 100 "	200	—	—
		Razem	2.997	46	—

szkoła rolnicza.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe						
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.		
187	179						
25	334						
25	—	Wydatek mniejszy w skutek niedostarczenia zamówionej miodarki.					
17	—	Wydatek mniejszy, zastosowany do ścisłej potrzeby.					
—	—						
—	32	} Różnice wobec wysokości kredytów nieznaczne.					
—	—						
12	—						
224	211						
42	334	—	—	—	—		
266	545						
	279						
—	271	—	—	—	—		
				60			
		—	—	—	—		
		—	—	—	—		
		200	—	—	—		
—	2.998	200	—	60	—		

Dochody.

A) Wyższa

Liczba		Poszczególnienie	Dochody w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000	—	5.000
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe po 5 zł.	240	—	300
	4	Czesne po 25 i 50 zł.	2.175	—	2.625
	5	Za pomieszkanie po 50 zł.	—	—	—
	6	Na bibliotekę po 2 zł.	40	—	120
	7	Na usługę	475	—	480
		Suma rubryki III.	2.930	—	3.525
IV.	8	Dochód z pasieki	237	39 $\frac{1}{2}$	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	79	50	250
		Dochody w budżecie niewyszczególnione.			
		a) zwrot zaliczek z lat ubiegłych 310 zł. — ct.			
		b) za cegłę 99 " 35 "			
		c) za graty stare 6 " — "			
		d) za budulec stary 3 " 10 "			
		e) zwrot od funduszu kursu melioracyjnego 13 " 73 "			
		f) rozmaite drobne 5 " 43 "	437	61	—
		Zasiłek z funduszu laboratorium chemicznego w Dublinach	1.120	72	
		Dotacya z funduszu krajowego:			
		a) na pokrycie potrzeb szkoły 16.174 zł. 18 $\frac{1}{2}$ ct.			
		b) na nadzwyczajne potrzeby szkoły 2.000 " — "	18.174	18 $\frac{1}{2}$	11.970

szkoła rolnicza.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
60	—	} W skutek zmiany planu naukowego byli w zakładzie w r. 1880 tylko uczniowie z dwóch kursów — ztąd mniejsza liczba uczniów i mniej wpłynęło opłat.				
450	—					
—	—					
80	—					
5	—					
595	—		—	—	—	—
—	7	} Różnice wynikły w skutek niemożności ścisłego obliczenia tych dochodów naprzód.	—	—	—	—
170	—					
—	438		—	—	13	73
—	7.325	Z ogólnego przekroczenia dotacyi w kwocie 7.325 zł. — ct. przypada na kredyt dodatkowy, udzielony uchwałą sejmową z 24. Lipca 1880 <u>2.648 „ 88 „</u> pozostaje zatem właściwe przekroczenie 4.676 zł. 12 ct. spowodowane nieodzownymi potrzebami, wynikłymi z rozszerzenia się szkoły, a na które budżetem określona dotacja okazała się niewystarczającą. (Patrz także wyjaśnienie do rubr. IV. poz. 21. wydatków.)				

Wydatki.

B) Szkoła parobków i

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880		Kwota preli minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Nauczyciel fachowy	—	—	920
	2	Nauczyciel pomocniczy	600	—	600
	3	Docent weterynaryi	150	—	150
	4	Katecheta	199	92	200
	5	Nauczyciel dozorca robót	146	—	240
	—	Drugi nauczyciel dozorca robót ręcznych, za 10 ¹ / ₂ miesięcy	258	—	210
	—	Docenci	942	50	—
		Suma rubryki I.	2.296	42	2.320
II.		Koszta administracyjne.			
	6	Zarząd: a) remuneracya dyrektora	200	—	200
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki, portorya itd.	30	90	60
	7	Opał i oświetlenie	120	—	120
	8	Utrzymanie budynku szkolnego i mobiliów, asekuracya i kominiarz	250	—	200
		Suma rubryki II.	600	90	580
III.		Utrzymanie uczniów.			
	9	Stołowanie	3.516	15	3.360
	10	Odzież, pościel i pranie	1.171	39	1.680
		Suma rubryki III	4.687	54	5.040
IV.		Potrzeby naukowe.			
	11	Zaprzęgi do demonstracyi	145	34	140
	12	Przybory do pisania i nauki uczniów	40	74	60
	13	Przykupno zwierząt do sekcyi	15	—	30
	14	Przykupno modeli, machin i narzędzi	205	28	200
		Suma rubryki IV.	406	36	430
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione.			
		a) Funduszowi laboratorium chemicznego za utrzymanie szkoły parobków w r. 1877	531	92	—
		b) Zaliczka na płacę	80	—	—
		Suma	611	92	—

dozorców gospodarskich.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
920	—	Posada ta wakowała, a nauczyciel fachowy zastępowany był przez docentów. (Patrz niżej.)				
—	—					
—	—					
94	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu interkalaryum.				
—	48	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż dla braku pomieszczenia drugiego dozorczy w zakładzie, przyznano mu dodatek na mieszkanie miesięcznie po 5 zł. począwszy od 1. Marca 1880. (LW. 5500/80 i 15841/81.)				
—	943	<i>Wydatek ten</i> znajduje pokrycie w zaoszczędzeniu pożyczki 1. tejże rubryki.	—	—	—	—
1.014	991					
23		<i>Przewyżkę</i> w kwocie 23 zł. spowodowało pomnożenie liczby godzin wykładowych.				
—	—					
29	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , zastosowany do ścisłej potrzeby.				
—	50	<i>Wydatek większy</i> , spowodowany kosztem wystawienia nowego wychodka za cenę 50 zł. (LW. 48463/79.)	—	—	—	—
29	50					
	21					
—	156	<i>Wydatek większy</i> , z powodu zmiennej ilości uczniów, tudzież podwyższenia ceny wiktów za jedną osobę z kwoty 10 zł. na 12 zł. miesięcznie. (LW. 6737/80.)				
509	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że w roku ubiegłym sprawiono znaczniejszą ilość odzieży i pościeli.	—	—	—	—
509	156					
353						
—	5	<i>Wydatek nieznacznie większy</i> z powodu, iż zachodziła potrzeba zakupu niektórych niezbędnych przedmiotów.				
19	—	<i>Wydatek mniejszy</i> zastosowany do ścisłej potrzeby.				
15	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , gdyż uczniowie szkoły parobków korzystali ze sekcji robionych dla uczniów szkoły wyższej.				
—	5	<i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 11.				
34	10		—	—	—	—
24						
—	532	<i>Wydatek</i> uzasadniony uchwałą sejmową z 24. Lipca 1880.				
—	80	<i>Wydatek chwilowy</i> , który w roku następnym zwrócony zostanie.	80	—	—	—
—	612		80	—	—	—

Dochody.

B) Szkoła parobków i

Liczba		Poszczególienie	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.	2	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i osób prywatnych	1.610	—	800
III.	3	Zarobek uczniów	771	30 ¹ / ₂	1.000
—	—	Rozmaite	50	—	—
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	4.671	83 ¹ / ₂	5.070

dozorców gospodarskich.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	810	<i>Dochód większy z powodu, iż w roku bieżącym wpłynęły zaległości, a nadto wzrosła ilość uczniów i suma opłat od tychże.</i>	—	—	—	—
229	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż tylko uczniowie choć po części w robotach wyćwiczeni mogą być posyłani na zarobek do folwarku, roboty zaś przez uczniów na polu doświadczalnym i w ogrodzie dla ćwiczenia wykonywane, nie były opłacane.</i>	—	—	—	—
—	50	<i>Dochód niewłaściwie na ten fundusz zaliczony, zwróconym zostanie w roku następnym.</i>	—	—	50	—
398	—	<i>Dotację pobrano w takiej wysokości, jaka się okazała potrzebną w skutek porównania dochodów z wydatkami.</i>	—	—	—	—

Wykaz

należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości				
			czynne		bierne		
			zł.	ct.	zł.	ct.	
		A. Wydatki.					
IV.		Koszta administracyjne.					
	26	Zwrot folwarkowi dublańskiemu za transport koni	—	—	23	40	
—		Rozmaite.					
	—	Zwrot folwarkowi dublańskiemu za kupione buhaje	—	—	324	36	
		B. Dochody.					
III.		Opłaty od uczniów.					
	3	Wpisowe od uczniów	10	—	—	—	
	4	Czesne od tychże	37	50	—	—	
	7	Na usługę od tychże	10	—	—	—	
		Suma	57	50	347	76	

**II. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego
za rok 1880.**

(Rubr. VII. wydatków; — Rubr. IX. dochodów).

FOLWARK w DUBLANACH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 5.693/82.

Folwark

Liczba		Sumaryusz	Wynikłości z roku 1880.					
ru- bryki	po- zycy		zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
W y d a t k i.								
I.	1—16	Wydatki na gospodarstwo	6.399	78 ¹ / ₂	196	95	6.596	73 ¹ / ₂
II.	17—18	Podatki	769	97	—	—	769	97
III.	19—21	Splata kapitałów i odsetków	2.704	75	—	—	2.704	75
—	—	Koszta budowy	—	—	3.227	46 ¹ / ₂	2.227	46 ¹ / ₂
		Suma	9.874	50 ¹ / ₂	3.424	41	13.298	92
		Zwrot nadwyżki dochodów funduszowi krajowemu	899	64 ¹ / ₂	—	—	899	64 ¹ / ₂
		Suma wydatków	10.774	15	3.424	41 ¹ / ₂	14.198	56 ¹ / ₂
D o c h o d y.								
I.	1—5	Dochody z gospodarstwa	10.720	52 ¹ / ₂	—	—	10.720	52 ¹ / ₂
II	6—7	„ z propinacyi i młyna	260	—	—	—	260	—
III.	8	Rozmaite	349	36	—	—	349	36
		Suma	11.329	88 ¹ / ₂	—	—	11.329	88 ¹ / ₂
		Zapasy początkowy z r. 1880	2.868	68	—	—	2.868	68
		Razem	14.198	56 ¹ / ₂	—	—	14.198	56 ¹ / ₂

Stan majątku z końcem roku 1880.

Stan czynny.

Szczegół.

Ogół.

Należności czynne w rubr. dochodów	a) bieżące	20 zł. — ct.	
	b) z lat ubiegłych, (z dzierżawy młyna)	20 „ — „	40 zł. — ct.

Stan bierny.

Należności bierne w rubr. wydatków roku bieżącego	47.340 „ 46 ¹ / ₂ „
Czysty stan bierny	47.300 zł. 46¹/₂ ct.

w Dublanach.

Kwota preliminowana			Wynikłości są zatem :						Należytości			
zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	mniejsze :		większe :		w ogóle		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad- zwyczaj- ne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.340	46 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.340	46 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—

Uwaga. Dochody z folwarku, uzyskane w roku 1880 (nie wliczając zapasu kasowego pozostałego z roku 1879) wynosiły 11.329 zł. 88 1/2 ct.
 Wydatki zwyczajne (nie wliczając kosztów budowy i drenowania) 9.874 „ 50 1/2 „
 z porównania wynika nadwyżka dochodów 1.455 „ 38 „
 doliczywszy do tego wydatek na spłatę długów 2.704 „ 75 „
 okazuje się zysk właściwy z folwarku 4.160 zł. 13 ct.

Wydatki.

Folwark

Liczba		Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu				zł.	ct.
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
1	a) Płace i zasługi	702 zł. 63 ct.			
	b) Najem mieszkania dla służby niższej	87 „ 25 „			
	c) Opał dla „ „	16 „ 50 „	806	38	
2	Najem robotnika		2.813	00 1/2	
3	Dokupno nasienia		298	22	
4	„ nawozów dopełniających		4	—	
5	„ karmy (owsa, grysu, makuchów)		1.551	38	
6	„ koni roboczych i uprzęży		67	82	
7	Utrzymanie budynków		95	60	
8	„ i naprawa maszyn i narzędzi rolniczych		15	25	
9	„ rowów i drenowanie (<i>nadzwyczajne</i>)		196	95	
10	Dokupno maszyn i narzędzi rolniczych		115	55	
11	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy		224	02	
12	Kuchnia folwarczna		166	40	
13	Koszta kancelaryjne i światło		41	48	
14	Zarybienie i utrzymanie stawu		40	42	
15	Dokupno buhajów, krów i t. d.		—	—	
16	Rozmaite:				
	a) lekarstwa dla czeladzi	2 zł. 16 ct.			
	b) akcyza i rogatkowe	41 „ 13 „			
	c) kucie koni	86 „ 97 „			
	d) smarowidło do wozów, farby, furmanki i t. d. 30 „ — „		160	26	
	a) zwyczajne		6.399	78 1/2	
	b) <i>nadzwyczajne</i>		196	95	
	Suma rubryki I.		6.596	73 1/2	—
II.		Podatki.			
17	Gruntowy i domowy		722	56	
18	Dochodowy z młyna i propinacyi		47	41	
	Suma rubryki II.		769	97	—

Wydatki.

Folwark

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycy- budżetu		zł.	ct.	
III.			Splata kapitałów i odsetków.		
19		Galicyskiemu Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu :			
		1. a) 71 i 72 rata kapitału od pożyczki w kw. 10.000 m. k. 415 zł. 78 ¹ / ₂ ct.			
		b) 4% odsetki . . . 109 „ 21 ¹ / ₂ „	525	—	—
		2. a) 3 i 4 rata kapitału od pożyczki w kwocie 5.000 zł. w. a. . . 51 zł. 88 ct.			
		b) 5% odsetki . . . 248 „ 12 „	300	—	—
20		Galicyskiemu Towarzystwu gospodarskiemu 4% renta od ka- pitału 40.000 zł. intabulowanego na folwarku na rzecz tegoż Towarzystwa	1.600	—	—
21		Galicyskiej Kasie oszczędności :			
		a) 70 i 71 (ostatnia) rata kapitału	276	09	ct.
		b) 6% odsetki	3	66	„
		<u>Suma rubryki III.</u>	2.704	75	—
—	—	Koszta budowy — (nadzwyczajne)			
		Wydatki uskutechnione na rachunek kredytu udzielonego uchwałą W. Sejmu z dnia 24. Lipca 1880. roku :			
		a) Cegielnia, urządzenie i budowa 465 zł. 81 ct.			
		wyrób cegły . . . 641 „ 95 „	1.226	21	—
		narzędzia i sprzęty . . . 118 „ 45 „			
		b) Budowa stajni	1.032	96	—
		c) „ gnojarni	676	27	—
		d) „ żłobów	292	02 ¹ / ₂	—
		<u>Suma</u>	3.227	46 ¹ / ₂	—

w Dublinach.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki.		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		<i>Do poz. 19.)</i> Pożyczka zaciągnięta wynosiła 10.000 zł. m. k. czyli 10.500 zł. w. a. do końca roku 1880. spłacono . . . 8.082 zł. 65 1/2 ct. pozostaje dług . . . 2.417 zł. 34 1/2 ct.			2.417	34 1/2
—	—	<i>Do poz. 19.)</i> Pożyczka zaciągnięta wynosiła . . . 5.000 zł. — ct. do końca roku 1880. spłacono . . . 76 " 88 " pozostaje dług . . . 4.923 zł. 12 ct.			4.923	12
—	—	<i>Do poz. 21.</i> Pożyczka zaciągnięta wynosiła . . . 5.000 zł. — ct. do końca r. 1880. spłacono ją w całości 5.000 " — "			40.000	—
—	—				47.340	46 1/2
		Wydatek ten znajduje uzasadnienie w uchwale sejmowej z 24. Lipca 1880. którą udzielono kredytu dodatkowego na najnaglejsze, preliminarzem r. 1880 i 1881. nieobjęte potrzeby szkół i folwarku, z funduszu budowy laboratorium chemicznego 6.595 zł. — ct. a z funduszu krajowego . . . 4.500 " — " razem w kwocie . . . 11.095 zł. — ct.				
		Na rachunek tego kredytu wydano: a) na potrzeby szkół 2.648 zł. 88 ct. b) jak obok . . . 3.227 " 46 1/2 " razem . . . 5.876 zł. 34 1/2 ct.				
		pozostaje zatem reszta niewyczerpanego kredytu 5.218 zł. 65 1/2 ct.				

Dochody.

Folwark

Liczba		Dochody.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Dochody z gospodarstwa.			
1	a)	Ze sprzedaży ziemiopłodów	5.905 zł. 10 ct.		
	b)	Za owies i siano dostarczone szkołom	634 „ 06 „	6.539	16
2		Z wynajętych ról, łąk i pastwisk		687	10
3		Ze sprzedaży bydła i płodów zwierzęcych:			
	a)	mleko	2.362 zł. 84 ¹ / ₂ ct.		
	b)	nierogaczna	117 „ — „		
	c)	konie, krowy, cielęta, owce, wełna i skóry	996 „ 04 „	3.475	88 ¹ / ₂
4		Z lasu		—	—
5		Ze stawu (sprzedaż ryb)		18	38
		Suma rubryki I.		10.720	52 ¹ / ₂
II.		Dochody z propinacyi i młyna.			
6		Z propinacyi		260	—
7		Z młyna		—	—
		Suma rubryki II.		260	—
III.		Rozmaite.			
8		Od funduszu szkół zwrot za buhaje, zakupione w roku 1879.	324 zł. 36 ct.		
		Od funduszu szkół za furmanki	25 „ — „	349	36

w Dublanach.

Dochody

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—	Teodor Rudnicki i Wasyl Przysieczny, dzierżawcy młyna, winni czynsz o rocznych 20 zł. za lata 1879. (patrz str. 82/XXII) i 1880. Ściągnięcie zaległości urgowano do LW. 14.432/1881. 18.743/1881. 27.509/1881. 31.010/1881.	20	—	—	—
—	—		20	—	—	—
—	—					
—	—					

III. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego
za rok 1880.

O d p i s

zamknięcia rachunku podatków państwowych
za rok 1880.

udzielony przez

c. k. Krajową Dyрекcyę Skarbu do L. 65.231/81 (LW. 900/82).

Post-Nr.	Capitel	Titel	Bezeichnung der Rubriken und Objekte nach der Reihenfolge der Theilvoranschläge	Erfolg vom 1 Jänner bis Ende März 1881.				Laufender Dienst des Jahres 1880	
				Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre			
I. Einnahmen.									
<i>A) Ordentliche.</i>									
1	12	—	Grundsteuer { a) das vormalige Krakauer Gebiet nach dem stabilen Cataster	3.715	86	14.358	49 1/2	110.911	25
			b) der übrige Theil des Landes nach dem Provisorium	180.188	76 1/2	559.845	33	3,828.459	48 1/2
			Zusammen	183.904	62 1/2	574.203	82 1/2	3,939.370	73 1/2
2	13	—	Gebäudesteuer { a) Hauszinststeuer	27.482	66 1/2	254.787	56 1/2	955.305	11 1/2
3	14	—	b) Hausklassensteuer	77.470	13 1/2	172.584	76 1/2	1,459.037	74 1/2
3	14	—	Fünfprozentige Steuer vom Ertrage hauszinststeuerfreier Gebäude	982	35	12.205	37 1/2	64.832	38
4	15	—	Erwerbsteuer	161.487	46	64.144	86 1/2	701.513	57 1/2
5	16	—	Einkommensteuer { a) vom fatirten Einkommen	24.010	66	420.501	40	1,474.997	82
			b) von fixen Bezügen	12.813	31 1/2	43	36	51.431	17 1/2
			c) von Zinsen der öffentlichen Obligationen	16.162	12	2.675	40	343.422	18 1/2
			Zusammen	504.313	33	1,501.059	83 1/2	8,989.910	73
<i>B) Ausserordentliche.</i>									
6	17	—	Steuer-Exekutionsgebühren	5.202	44 1/2	10.227	38 1/2	66.594	36 1/2
7	18	—	Verzugszinsen von rückständigen Steuern	3.011	68	15.361	19 1/2	57.323	91
			Im Ganzen	512.527	45 1/2	1,526.648	41 1/2	9,113.829	00 1/2
II. Ausgaben.									
<i>A) Ordentliche.</i>									
8	12	1	Vergütungen und Belohnungen an öffentliche Organe aus Anlass ihrer Mitwirkung bei der Steuereinhebung	—	—	952	—	42.830	—
9	12	2	Entschädigung an früher steuerfreie Partheien	—	—	—	—	—	—
<i>B) Ausserordentliche.</i>									
10	12	3	Steuer-Exekutionskosten	549	42	1.635	62 1/2	40.811	57 1/2
			Im Ganzen	549	42	2.587	62 1/2	83.641	57 1/2

Gesamterfolg für das Jahr 1880	Voranschlag für das Jahr 1880	Der Erfolg ist dennach: günstiger ungünstiger	Aktiv Rückstände mit Ende März 1881 aus der Zeitperiode bis inclusive des Jahres 1880	Von den ausgewiesenen Rückständen betreffen		Anmerkung
				das Jahr 1880	die früheren Jahre	
125.269	74 1/2					<p><i>ad 5. b).</i> Die nach den Bestimmungen des h. k. k. Finanz-Ministerial-Erlasses vom 6 Juni 1868 Z. 17.611 hier nicht einbezogene Einkommensteuer von stehenden Bezügen, beziffert sich und zwar bei der Gebahrung des Jahres 1880 mit 78.411 fl. 39 1/2 kr. und bei jener des Jahres 1881 mit 3.728 „ 44 1/2 „</p> <p>Die letzten drei Collonen der gegenwärtigen Nachweisung, werden ebenso, wie in den Vorjahren nicht ausgefüllt, weil, wie dies mittelst hierortigen Berichtes vom 21 Juni 1869 Z. 28 605 angezeigt wurde, dem Rechnungs-Departement hiezu, wegen der für die direkten Steuern vorgezeichneten Rechnungslage, die nothwendigen Daten abgehen.</p> <p>Eine spezielle Nachweisung der diessfälligen Endresultate zu den besagten letzten drei Collonen wurde von den Steuerämtern desshalb nicht abverlangt, weil erfahrungsgemäss bei derlei ohne förmlichen Bücherabschluss und ohne Dokumente gelieferte Nachweisungen auf Genauigkeit nicht gerechnet werden darf.</p> <p><i>ad 1—7.</i> In die Gebahrungsnachweisung wurden blos die Nettoeinnahmen d. i. nach vorausgegangener Compensirung der Bruttoeinnahmen mit den nicht präliminirten Steuerrückvergütungen sowol bei dem laufenden Dienste, als auch jenem für die Vorjahre eingestellt.</p> <p>Die Nachweisung über die mit den Einnahmen für die Zeit vom 1 Jänner bis Ende März 1881 kompensirten Steuerrückvergütungen, wird hier beigeschlossen, wogegen jene bezüglich des Jahres 1880 mit dem Gebahrungsausweise für dasselbe Jahr zur Z. 20.507/1881 vorgelegt wurde.</p> <p>Ebenso wird hier die Nachweisung der im Jahre 1880 pro currenti und pro præterito realisirten und im Rechnungsabschlusse in der Colonne III ausgewiesenen Einnahmen an direkten Steuern mit Beziehung auf den Erlass des h. k. k. Obersten Rechnungshofes vom 17 Juli 1880 Z. 3721 beigeschlossen.</p>
4,388.304	81 1/2	4,440.000	73.574	56		
4,513.574	56					
1,210.092	68	1,092.000	118.092	68		
1,631.622	51	1,600.000	31.622	51		
77.037	75 1/2	62.000	15.037	75 1/2		
765.658	44	711.000	54.658	44		
1,895.499	22	1,729.636	165.863	22		
51.387	81 1/2	124.029	72.641	18 1/2		
346.097	58 1/2	349.335	3.237	41 1/2		
10,490.970	56 1/2	10.108.000	382.970	56 1/2		
76.821	75	62.000	14.821	75		
72.685	10 1/2	55.000	17.685	10 1/2		
10,640.477	42	10,225.000	415.477	42		
43.782	—	50.000	6.218	—		
—	—	—	—	—		
42.447	20	45.000	2.552	80		
86.229	20	95.000	8.770	80		

IV. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za r. 1880.

W y k a z
należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka	Pozycyja	P o s z c z e g ó l n i e	Z a l e g ł o ś c i			
			czynne		biernie	
			zł.	ct.	zł.	ct.
W y d a t k i.						
II.	14—21	Zaliczki na płace urzędników	8.311	15	—	—
	24	Najem pomieszczeń na kancelarye Wydziału krajowego	2.000	—	—	—
	25 I. a	Remuneracya dla rzeznika prawnego	50	—	—	—
	26 i	Rozmaite kancelaryjne potrzeby	102	34	—	—
	27 a	Koszta podróży urzędników	1.722	50	—	—
III.	30	Zaliczki od gmin	66 358	39 1/2	—	—
	"	Od samopłacących	8.237	61 1/2	—	—
	"	" gmin za sprawdzanie rachunków aptekarskich	85	2	—	—
	"	Zwroty rozmaite	136	—	—	—
IV.	32	Koszta podróży i diety lekarzy	35	37 1/2	—	—
V.	—	Zaległe koszta podróży lekarzy z czasu przed dniem 1. Października 1879	32	98 1/2	—	—
VI.	39	Pożyczka kulparkowska	—	—	47.092	76
VII.	56	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	150	—	—	—
	69 V.	Szkoła gospodarstwa lasowego	—	—	8.046	90
X.		Koszta zarządu	199	50	—	—
		Utrzymanie dróg	14.446	81	—	—
		Wydatki na myta	7	64	—	—
XII.	125	Zwroty od samopłacących	336	62	—	—
	"	" " gmin	1.318	34 1/2	—	—
	"	" " stacyj szupasowych	40	—	—	—
	"	Koszta szupasowania w Galicyi	—	—	3	95
XIV.	6	Pożyczka kulparkowska	—	—	39.758	29
XV.	127	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.113	02	—	—
	—	Fundusz ochotników	—	—	45.000	—
	—	Zaliczki c. k. Skarbowi Państwa	—	—	9.770	84
	—	Rozmaite budżetem nieprzewidziane	29.709	34 1/2	—	—
D o c h o d y.						
IV.	4	Myta	200	50	—	—
	6	Grzywny za przestępstwa drogowe	3	20	—	—
	7	Datki dobrowolne na budowę dróg	98.144	50 1/2	—	—
VI.	9	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	41.547	87	—	—
VII.	10	Klasztor Benedyktynek w Przemyślu	8.200	—	—	—
	11	Wild Karol	3.331	55	—	—
	12	PP. Kanoniczki w Krakowie	2.250	—	—	—
	13	Gmina Piwniczna	6.694	35	—	—
	14	" miasta Sanoka	8.558	25 1/2	—	—
	15	" Chłopczyce	800	—	—	—
	16	" Brzeszcze	800	—	—	—
	17	Bursa w Tarnowie	1.750	—	—	—
	—	Towarzystwo opieki szpitalu dla dzieci w Krakowie	10.000	—	—	—
	—	Szpital dla dzieci ubogich u św. Zofii	10.000	—	—	—
	—	Budzanów, komitet parafialny obrz. łącz.	2.000	—	—	—
XI.	24	Przypadkowe	2.043	41	—	—
XIII.	25	Dodatki do podatków	211.709	48 1/2	—	—
Razem			542.349	28 1/2	149.672	74

V. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1880.

(Rubr. VII, poz. 87, 87 a), 87 b), 87 c).

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1880.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1880 pozostałych i wykaz zaliczek danych gminom na budynki szkolne.

L. W. 43560/1881.

Fundusz

Liczba		S u m a r y u s z	Wynikłości z r. 1880.					
rubryki	po- zycy		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		Razem	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
budżetu								
Wydatki.								
I.	1-2	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych .	260.690	40	71.300	—	331.990	40
II.	3	Substytucye	59.528	37 ¹ / ₂	—	—	59.528	37 ¹ / ₂
III.	4-6	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	3.065	79 ¹ / ₂	3.065	79 ¹ / ₂
IV.	7	Adjuta	5.091	22	—	—	5.091	22
V.	8-9	Zapomogi i remuneracye	21.999	32 ¹ / ₂	—	—	21.999	32 ¹ / ₂
VI.	10	Podatki i daniny	—	21	—	—	—	21
VII.	11	Koszta podróży i dyety	504	05	—	—	504	05
VIII.	12-14	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	28.662	30 ¹ / ₂	—	—	28.662	30 ¹ / ₂
IX.	15	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	—	—	12.800	—
X.	16	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą po- sade w skutek reorganizacyi szkół	—	—	7.900	23 ¹ / ₂	7.900	23 ¹ / ₂
XI.	17-35	Dary z łaski	3.402	78	—	—	3.402	78
XII.	36-38	Potrzeby szkół ogólnej natury	237	22	—	—	237	22
XIII.	39-40	Rozmaite wydatki	12.826	77 ¹ / ₂	—	—	12.826	77 ¹ / ₂
XIV.	41-42	Zasiłki na budynki szkolne, tudzież zaliczki zwrotne	—	—	200	—	200	—
<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>			405.744	66	82.466	03	488.210	69
Dochody.								
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	16.870	74 ¹ / ₂	—	—	16.870	74 ¹ / ₂
II.	8-12	Dochody z dóbr, realności i innych praw	11	06 ¹ / ₂	—	—	11	06 ¹ / ₂
III.	13-15	Dodatki	161	83	—	—	161	83
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	—	—	2.835	—
V.	17	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—
VI.	18	Taksy od spadków	7.223	21 ¹ / ₂	—	—	7.223	21 ¹ / ₂
VII.	19-21	Rozmaite dochody	5.473	71	26.133	46 ¹ / ₂	31.607	17 ¹ / ₂
VIII.	22	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	—	—	54.943	—
IX.	23	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	—	19.629	39	19.629	39
—		Dodatek z funduszu krajowego	283.629	27 ¹ / ₂	71.300	—	354.929	27 ¹ / ₂
<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>			371.147	84	117.062	85 ¹ / ₂	488.210	69 ¹ / ₂

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1880.

Stan czynny.

Należności czynne: a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 82/L 267.507 zł. 45 ct.
b) z roku 1880 67.700 „ 45¹/₂ „ 335.207 zł. 90¹/₂ ct

Stan bierny.

Należności bierne: a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 82/L 6.269 zł 39 ct.
b) z roku 1880 3.122 „ 68 9.392 zł. 07 ct.

Czysty stan czynny 325.815 zł. 83¹/₂ ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego		zł.	ct.
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
249.388	50.000	299.388	—	—	11.302	21.300	—	32.602	—	—	986	46
40.000	—	40.000	—	—	19.528	—	—	19.528	—	—	1.454	18
—	3.470	3.470	—	489	—	85	404	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	91	—	—	91	—	—	—	—
23.000	—	22.000	—	—	—	—	—	—	—	—	251	75
5	—	5	3	—	—	—	3	—	—	—	5	88
500	—	500	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—
23.735	—	23.735	—	—	4.927	—	—	4.927	—	—	282	34
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5.000	5.000	—	—	—	2.900	—	2.900	—	—	45	57
4.000	—	4.000	917	—	321	—	596	—	—	—	94	40
2.500	—	2.500	2.263	—	—	—	2.263	—	—	—	—	—
6.800	—	6.800	46	—	6.073	—	—	6.027	—	—	2	10
—	—	—	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—
366.728	58.470	425.198	3.229	489	42.246	24.485	3.266	66.279	—	—	3.122	68
								63.013				
16.089	—	16.089	—	—	782	—	—	782	32	80	—	—
10	—	10	1	—	3	—	—	2	1	05	—	—
530	—	530	490	—	122	—	368	—	695	92	—	—
2.835	—	2.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.500	—	8.500	1.277	—	—	—	1.277	—	—	—	—	—
2.015	30.000	32.015	524	3.866	3.982	—	408	—	65.187	72 ¹ / ₂	—	—
54.943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	20.000	20.000	—	371	—	—	371	—	1.782	96	—	—
240.276	50.000	290.276	—	—	43.353	21.300	—	64 653	—	—	—	—
325.198	100.000	425.198	2.292	4.237	48.242	21.300	2.424	65 437	67.700	45 ¹ / ₂	—	—
								63.013				

Uwaga. Dnia 30. Czerwca 1880. uchwalono: wydatki . 350.551 zł. dochody . 134.922 zł.
 „ 14. Lipca „ „ dodatkowo „ . 74.647 „ „ . — „
 razem . 425.198 zł. „ . 134.922 zł.

niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . . . 290.276 zł.

Wydatki większe od budżetu o 63.013 zł.
 Dochody (nieuwzględniając dotacji z funduszu krajowego) mniejsze o 1.640 „
W ogóle zatem wynik niekorzystniejszy od budżetu o 64.653 zł.

Wydatki.

Fundusz

Liczba		Poszczególne	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zycyl		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.			
	1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1878. zreorgani- zowanych			226.977
	2	Na utrzymanie szkół w latach 1879. i 1880. zreorganizowanych, na podniesienie filialnych szkół na etatowe i na przekształ- cenie posad młodszych nauczycieli na posady starszych w szkołach kilkuklasowych	260.690	40	5.499
	—	<i>Kredyt dodatkowy</i> wedle uchwały z d. 14. Lipca 1880			16.912
		<i>Kredyt dodatkowy</i> wedle uchwały z d. 14. Lipca 1880. na zaliczki zwrotne z funduszków szkolnych okręgowych (<i>nadzwyczajne</i>)	71.300	—	50.000
		Suma rubryki I. zwyczajne . . .	260.690	40	249.388
		<i>nadzwyczajne</i> . . .	71.300	—	50.000
		Razem . . .	331.990	40	299.388

szkolny krajowy.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	11.302	<p>Do poz. 1. wydatek większy o 11.302 zł. 40 ct.</p> <p>Z tej kwoty należy potrącić:</p> <p>a) nadebraną samowładnie przez c. k. Urząd podatkowy w Krakowie, a do zwrotu z funduszu okręgowego przypisaną kwotę 2.646 zł. 72 ct.</p> <p>b) nadebrane i do zwrotu Radom szkolnym okręgowym przypisane zasiłki w kwocie 5.972 zł. 15 ct. (rozp. 29. Paźdz. 1880 L. 5175).</p> <p>c) zaasygnowane rozp. z 21 i 30 Marca 1881 L. 9150 i 2603, a niezrealizowane na rachunek roku 1879 zasiłki, które na rok 1880 przenieść musiano:</p> <p>dla Rady szkolnej okręgowej w Samborze 1.256 zł. 73 ct.</p> <p>dla Rady szkolnej okręgowej w Myślenicach 58 zł. 66 ct. 9.934 „ 26 „</p> <p>okazuje się przeto właściwie przekroczenie kredytów o 1.368 zł. 14 ct. spowodowane niezbędną potrzebą zaasygnowania zasiłków dla szkół nowo zorganizowanych, które przy sporządzaniu preliminarzy nie zostały uwzględnione; nadto za podstawę do oznaczenia wysokości zasiłku przyjętą była kwota rzeczywiście wypłaconej, a nie przyznanej orzeczeniem organizacyjnym płacy; zaś w ciągu roku, w skutek uzyskanej kwalifikacji, musiano przyznać nauczycielom płacę systemizowaną, a tem samem podwyższyć zasiłek okręgowemu funduszowi szkolnemu.</p>	—	—	986	46
—	21.300	<p>Wydatek większy o 21.300 zł.</p> <p>Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 14 Lipca 1880, którą przyzwolono na zaliczki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych 50.000 zł. doszła do wiadomości kraj. Rady szkolnej wówczas, gdy zaliczki już były zaasygnowane, i wydane asygnacje przewyższały kredyt o powyższą kwotę. Krajowa Rada szkolna udzielała funduszom szkolnym okręgowym zaliczek zwrotnych w miarę niezbędnej potrzeby, nie licząc na to, że i na ten cel kredyt ustanowionym zostanie — tem więcej, że poprzednimi budżetami kredytów na ten cel nie przyzwalało. Przekroczenie to zresztą jest tylko pozorne, albowiem zaliczki zwrotne nie są właściwie realnym wydatkiem i z czasem odzyska je fundusz szkolny krajowy.</p>	—	—	986	46
—	11.302					
—	21.300					
—	32.602					

Wydatki.

Fundusz

Liczba		Poszczególnienie	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zycyl		zł.	ct.	
budżetu					zł.
II.		Substytucye.			
	3	Na płace dla zastępców nauczycieli i nauczycielek przy klasach równorzędnych	59.528	37 $\frac{1}{2}$	40.000
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye. (Nadzwyczajne).			
	4	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Benedyktynek we Lwowie obrz. orm.	1.530	74 $\frac{1}{2}$	2.000
	5	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu	1.200	—	1.220
	6	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Klarysek w Starym Sączu	250	—	250
		Dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie	85	05	—
		Suma rubryki III.	3.065	79$\frac{1}{2}$	3.470
IV.		Adjuta.			
	7	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego.	5.091	22	5.000
V.		Zapomogi i remuneracye.			
	8	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych i katechetów	20.054	32 $\frac{1}{2}$	20.000
	9	Remuneracye za naukę robót ręcznych	1.945	—	2.000
		Suma rubryki V.	21.999	32$\frac{1}{2}$	22.000
VI.		Podatki i daniny.			
	10	Od gruntów szkolnych		221	5
VII.		Koszta podróży i diety			
	11	nauczycieli, przeniesionych ze względów służbowych.	504	05	500
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.			
	12	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, według obecnego stanu.			10.000
	13	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, którym drugi dodatek pięcioletni w ciągu lat 1879. i 1880. przypadł	28.662	30 $\frac{1}{2}$	4.000
	14	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli w ciągu lat 1879. i 1880. nowo przyznać się mające			2.000
		<i>Kredyt dodatkowy</i> wedle uchwały z dnia 14. Lipca 1880			7.735
		Suma rubryki VIII.	28.662	30$\frac{1}{2}$	23.735
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.			
	15	Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	—	12.800

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
—	19.528	<i>Wydatek większy</i> , spowodowany niezbędną potrzebą otwierania klas równorzędnych i ustanawiania dla tychże zastępców nauczycieli, a to na podstawie art. 4. ustawy z dnia 2 Maja 1873 Nr. 250.	—	—	1.454	18
469	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że zasiłek stosuje się do liczby członków i zmienności własnych dochodów zakładu.				
20	—					
—	—					
—	85	<i>Wydatek większy</i> z powodu asygnowania jednorazowej subwencji w kwocie obok wykazanej na mocy rozporządzenia R. S. K. z dnia 29. Września 1880 do L. 6575.	—	—	—	—
489	85					
404	—					
—	91	<i>Wydatek większy</i> z powodu nadebrania adjutów w kwocie 66 zł. 66 ct., które jednak ściągnięto i do przychodu pobrano. Reszta przekroczenia w kwocie 24 zł. 56 ct. powstała z powodu nie pobranych za rok 1879, a przeniesionych na kredyt bieżący, należytości.	—	—	—	—
—	—		—	—	251	75
—	—		—	—	251	75
3	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż rozporządzeniem z dnia 31 Listopada 1880 L. 7832 wyasygnowano tylko 2 zł. 21 ct.	—	—	5	88
—	4	<i>Wydatek większy</i> wedle rzeczywistej potrzeby, której niepodobna naprzód przewidzieć.	—	—	—	—
—	4.927	<i>Wydatek większy</i> z powodu zaasygnowania dodatków pięcioletnich wielkiej liczbie nauczycieli na etat przeniesionych, których przedetatowy czas służby do kwinkwennium wliczono, tudzież w skutek przeprowadzenia reorganizacji szkół.			282	34
—	4.927		—	—	282	34
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Wydatki.

Fundusz

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zycyl		zł.	ct.	
budżetu					
X.	16	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek reorganizacji szkół (<i>nadzwyczajne</i>)	7.900	23 1/2	5.000
XI.		Dary z łaski.			
		<i>a) Stałe.</i>			
17		Januszewska Wiktorya i 4 sieroty (17 i 32 poz. budżetu)	208	29	83 1/2
18		Kloss Franciszka	35	—	35
19		Hołubowicz Petronela	63	—	63
20		Klisiewicz Julia	36	—	36
21		Dubiel Amalia	63	—	63
22		Theil Anna	52	50	53
23		Prokopowicz Emilia	30	—	30
24		Mikiewicz Eleonora	20	—	20
25		Hurakowska Marya	51	24	64
26		Konopnicka Katarzyna	105	—	105
27		Potocka Walerya	31	50	31
28		Praszałowicz Marya	40	—	40
29		Runie Leokadya	—	—	12
30		Filipowska Joanna	52	50	52
31		Kołodrasieńska Zofia	79	96	80
32		Januszewska Wiktorya	—	—	—
33		Elsner Karolina	80	—	80
34		Rogozińska Józefa	40	—	40
		Seniów Agata	38	32	—
		Zaczkiewicz Helena	122	50	—
		Witkowska Juha	64	05	—
		Łepka Eulampia	94	08	—
		Suma	1.306	94	1.054
		<i>b) Jednorazowe.</i>			
35		Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jako też wdów i sierót po nauczycielach	2.095	84	2.946
		Suma rubryki XI.	3.402	78	4.000
XII.		Potrzeby szkół ogólnej natury.			
36		Na potrzeby szkół ogólnej natury	237	22	1.500
37		Na zwyczajną krajową konferencję nauczycielską w roku 1880	—	—	—
38		Na napisanie i wydanie książki szkolnej do nauki niedzielnej	—	—	1.000
		Suma rubryki XII.	237	22	2.500
XIII.		Rozmaite wydatki.			
39		Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.753	98 1/2	3.800
		Do przeniesienia	3.753	98 1/2	3.800

szkolny krajowy.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne		
			z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
—	2.900	Wykazane przekroczenie powstało w skutek przeprowadzenia reorganizacji szkół.		—	—	45	57
42	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ należytości za Marzec i Kwiecień 1880. zamiast w dzienniku kraj. funduszu szkolnego, zarachowano w dzienniku funduszu emerytalnego szkolnego; przeprowadzenie mylnego zarachowania zarządzone rozp. R. S. z dnia 11. Czerwca 1880. do L. 5543.					
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
13	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ przywołony dar z łaski dla córki Eugenii Hurakowskiej ustał dnia 3 Marca 1879.					
—	1						
—	—						
12	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ na mocy rozporządzenia R. S. K. z dnia 25 Kwietnia 1881. l. 718. wstrzymano dalszą wypłatę z końcem Września 1879.					
—	1	Przeniesiono do poz. 17.					
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	38	<i>Wydatki większe</i> z powodu, iż dary te asygnowano w zastępstwie gmin, którym przypisano do zwrotu:					
—	123	Patrz rozp. R. S. k. z d. 31/3 1877 L. 2174 od gminy Sołotwina.					
—	64	z d. 31/3 1877 L. 2525 od gminy Jasło.					
—	—	z d. 28/12 1877 L. 7706 od gminy Żarki, Moczydło i Mętków.					
—	94	z d. 28/12 1877 L. 6960 w zastępstwie strony, która później będzie oznaczoną.					
67	321						
850	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zmienności tej rubryki.		—	—	94	40
917	321			—	—	94	40
596	—						
1.263	—						
—	—						
1.000	—	<i>Wydatki mniejsze</i> z powodu, że wydatki tego rodzaju nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.					
2.263	—						
46	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż przeniesiono nauczyciela Marcina Albińskiego w stały stan spoczynku, a posadę jego nie zaraz obsadzono.		—	—	—	—
46	—			—	—	—	—

Wydatki i dochody.

Fundusz

Liczba		Poszczególnienie	Wynikłości		Kwota preliniowana wedle ustawy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycy		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
		Z przeniesienia	3.753	98 ¹ / ₂	3.800
	40	Różne inne wydatki:			
		Mylnie zarachowane wydatki i zwroty mylnie pobranych dochodów	6.042	63	—
		Na pokrycie zobowiązań stron co do płacy nauczycieli, którym to zobowiązaniom strony z powodu klęsk elementarnych uczynić nie mogły zadość, tudzież na kosztą komisij z powodu lustracyi budynków szkolnych i rozmaite nieprzewidziane wydatki zarządu tak licznych szkół	3.030	16	3.000
		Suma rubryki XIII.	12.826	77 ¹ / ₂	6.800
XIV.		Na budynki szkolne gminom.			
	41	Zasiłki bezzwrotne (<i>nadzwyczajne</i>)	200	—	—
	42	Zaliczki zwrotne	—	—	—
		Suma rubryki XIV.	200	—	—
		Dochody.			
		Odsetki od kapitałów.			
I.	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na 9.080 zł. m. k.	429	01 ¹ / ₂	429
	2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa . 156.620 „ „	6.577	20	6.577
	3	6% od listów zastawnych Banku hipoteczn. . 22.100 „ „	1.326	—	1.326
	4	6% od listów zastawnych Zakładu kredytow. ziemskiego w Krakowie na 11.500 „ „	690	—	690
	5	6% od obligacyj pożyczki kraj. z r.1873 na 98.600 „ „	5.923	—	5.916
	6-7	5% od obligacyj hipotekowanych w wal. wied. 1.948 złr. w. w. i 90.512 złp. 29 gr.	1.926	53	1.151
		Suma rubryki I.	16.870	74 ¹ / ₂	16.089
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw.			
	8	Czynsz z ogrodu, własności Bractwa różańcowego w Dunajowie.	—	71	1
	9	Spadkobiercy Miezesza, z dochodów realności Nr. 269 m. na potrzeby Bractwa Bożego Ciała, obecnie funduszu szkolnego krajowego rocznie 10 złp.	—	—	1
	10	Czynsz z ogrodu własności Bractwa Serca Jezusowego, wydzierżawionego probostwu w Krukienicach	378	—	2
	11	Czynsz z ogrodu własności Bractwa różańcowego w Bieczu	157 ¹ / ₂	—	1
	12	Czynsz z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórze	5	—	5
		Suma rubryki II.	11	06 ¹ / ₂	10
III.		Dodatki.			
	13	Od c. k. Skarbu salin, zwrot ¹ / ₃ części pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły pamińskiej w Wieliczce	—	—	490
		Do przeniesienia	—	—	490

Dochody.

Fundusz

Liczba		Poszczególności	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zycy		zł.	ct.	
budżetu					
		Z przeniesienia	—	—	490
14		Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	135	58	14
15		Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	26	25	26
		Suma rubryki III.	161	83	530
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	17	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	18	Taksy od spadków	7.223	21 1/2	8.500
VII.		Rozmaite dochody.			
	19	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych (nadzwyczajne)	26.133	46 1/2	30.000
	20	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych, tudzież zaliczek z lat dawniejszych	1.475	71 1/2	2.000
	21	Rozmaite:			
		a) Drobne	69	29 1/2	15
		b) Zwroty pensyj i emerytur	451	36 1/2	—
		c) Mylne pobory i zwroty mylnych wydatków c. k. Urzędów podatkowych	3.477	33 1/2	—
		Suma rubryki VII.	31.607	17 1/2	32.015

szkolny krajowy.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
490	—		669	67	—	—
—	122	<i>Dochód większy, ponieważ w roku bieżącym wpłynęła także zaległość w kwocie 121 zł. 58 ct,</i>	—	—	—	—
—	—		26	25	—	—
490	122		695	92	—	—
368	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1.277	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zmienności dochodów tego rodzaju.</i>	—	—	—	—
3.866	—	<i>Do pozycji 19. Z końcem r. 1879. zalegało zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych 133.595 zł. 69 ct.</i>	64.507	77½	—	—
524	—	<i>W r.1880. dano nowych zaliczek 71.300 „ — „</i>	48	62	—	—
—	—	<i>nadebrano przez Rady szkolne okręgowe zasiłków 5.972 „ 15 „</i>	—	—	—	—
—	—	<i>Razem 210 867 zł. 84 ct.</i>	—	—	—	—
—	54	<i>Na to uiszczono w ciągu roku 1880 26.133 zł. 46½ ct.</i>	—	—	—	—
—	451	<i>Odpisano nieopbranych zaliczek 3.631 „ 25 „ 29.764 „ 71½ „</i>	580	77	—	—
—	3.477	<i>Pozostaje zaległość z końcem 1880. r. a to po koniec 1879 r. 116 595 zł. 35 ct. za rok 1880. 64.507 „ 77½ „ 181.103 zł. 12½ ct.</i>	50	56	—	—
4.390	3.982		65.187	72½	—	—
408	—	<i>O ściągnięcie tych zaległości Wydział krajowy wydał do krajowej Rady szkolnej, do Rad okręgowych i do c. k. Starostw 312 odezwy i urgensów (po koniec Czerwca 1881)</i>				
		<i>Do poz. 20. Zwroty korelatywne rozmaitych rubryk budżetowych i zaliczki dawne są również przedmiotem ciągłych korespondencji i urgensów do Rad szkolnych; ściągnięcie takowych postępuje jednak niesporo, a dochód z tego tytułu nie da się naprzód dokładnie obliczyć.</i>				
		<i>Do pozycji 21 a). Wysokości dochodów tej pozycji niestałej niepodobna przewidzieć.</i>				
		<i>Do pozycji 21 b). Dochody te wynikłe z wydatków ponoszonych zastępczo przez fundusz szkolny krajowy — ściągnięte zostały od stron zobowiązanych i tu dla ewidencji osobno są wykazane.</i>				

Dochody.

Fundusz

Liczba		Poszczególne	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zycyl		zł.	ct.	
budżetu					
VIII.	22	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	23	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych (nadzwyczajne)	19.629	39	20.000
Dodatek z funduszu krajowego.					
		a) Według budżetu uchwalonego 30. Czerwca 1880. na pokrycie niedoboru			215.629
		b) Według uchwały z dnia 14 Lipca 1880. na zasiłki dla fundu- szów szkolnych okręgowych	283.629	27 $\frac{1}{2}$	16.912
		na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli			7.735
		na zasiłki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych (<i>nad- zwyczajne</i>)	71.300	—	50.000
		Suma zwyczajne	283.629	27 $\frac{1}{2}$	240.276
		Suma <i>nadzwyczajne</i>	71.300	—	50.000
		Razem	354.929	27 $\frac{1}{2}$	290.276

szkolny krajowy.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	<i>Do pozycji 21 c).</i> Rektyfikacja częstych i nieraz znacznych usterek c. k. Urzędów podatkowych spowodowała rachunkowe przeprowadzenie w tej przypadkowej, preliminarzem nie objętej pozycji.	—	—	—	—
371	—		1.782	96	—	—
—	—	<i>Dochód mniejszy</i> , ponieważ niektórym gminom dla ubóstwa przedłużono termin uiszczeń. W ogóle rozdano od roku 1876 187.844 zł. 30 ct. Przyrosło ze sprostowania rachunku z Radą szkolną kr. do L. W. 39910/81 1.782 „ 96 „ <u>189.627 zł. 26 ct.</u>				
—	—	Z tego upłacono: po koniec r. 1879. 42.225 zł. 14 ct. w roku 1880 19.629 „ 39 „ 61.854 „ 53 „				
—	—	Pozostaje do ściągnięcia w ratach od 1 do 10 lat: zaliczek dawniejszych 125.989 zł. 77 ct. za rok 1880. 1.782 „ 96 „ 127.772 zł. 73 ct.				
—	43.353					
—	21.300					
—	43.353					
—	21.300	<i>Dochód większy</i> , ponieważ pobrano z funduszu krajowego taką kwotę, jaka okazała się potrzebną do pokrycia niedoboru.				
—	64.653					

WYKAZ NALEŻYTOŚCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych

z końcem roku 1880 pozostałych.

Rubryka budżetu	Poszczególnienie	Należytości			
		czynne		bierno	
		zł.	ct.	zł.	ct.
W y d a t k i.					
II.	Substytucye	—	—	5.425	70
V.	Zapomogi i remuneracye	—	—	519	89
VI.	Podatki i daniny	—	—	5	88
VIII.	Dodatki pięcioletnie	—	—	258	84
XI.	Dary z łaski	—	—	—	58
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	—	—	7	45
XIII.	Rozmaite wydatki	—	—	51	5
D o c h o d y.					
I.	Odsetki od kapitałów	53	78	—	—
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	10	50	—	—
III.	Dodatki	5.065	38	—	—
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	600	—	—	—
VI.	Taksy od spadków	2	72	—	—
VII.	Rozmaite dochody:				
	a) zwroty zaliczek, danych funduszom szkolnym okręgowym, wedle wykazu na odwrotnej stronie	116.595	35	—	—
	b) rozmaite inne	19.189	95	—	—
IX.	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	125.989	77	—	—
	Suma	267.507	45	6.269	39

W Y K A Z

zaległych zaliczek Radom szkolnym okręgowym danych
po koniec roku budżetowego 1880.

1.	Bada szkolna okręgowa w Bochni	32.900 zł. — ct.
2.	" " " " Drohobyczu	8.000 " — "
3.	" " " " Gródki	13.500 " — "
4.	" " " " Husiatynie	4.000 " — "
5.	" " " " Kałuszu	15.000 " — "
6.	" " " " Krakowie	5.490 " 00 ¹ / ₂ "
7.	" " " " Lwowie	4.000 " — "
8.	" " " " Mielcu	1.000 " — "
9.	" " " " Mościskach	3.000 " — "
10.	" " " " Pilźnie	7.348 " 36 "
11.	" " " " Ropezycach	10.000 " — "
12.	" " " " Stryju	9.000 " — "
13.	" " " " Sanoku	4.000 " — "
14.	" " " " Stanisławowie	4.917 " 43 "
15.	" " " " Tarnopolu	37.400 " — "
16.	" " " " Tarnowie	14.500 " — "
17.	" " " " Żółkwi	7.047 " 33 "
Suma		181.103 zł. 12¹/₂ ct.

Z tego wykazano:

w zamknięciu rachunku rubryka VII. pozycya 19 64.507 zł. 77¹/₂ ct.

w wykazie zaległości z lat dawnych na odwrotnej stronie

rubryka VII. a. 116.595 " 35 "

Wykaz zaległych z końcem roku 1880. zaliczek,

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Brzozów	1	Bachorzec gmina	450	—	50	—	400	—
Kołomyja	2	Balińce „	500	—	100	—	400	—
Mościska	3	Balice „	200	—	—	—	200	—
Gródek	4	Bar „	180	—	20	—	160	—
Trembowla	5	Bernadówka „	337	—	337	—	—	—
Czortków	6	Biała „	500	—	100	—	400	—
Sambor	7	Biskowice „	750	—	250	—	500	—
Złoczów	8	Bobutyn „	275	—	25	—	250	—
Przemyśl	9	Bolestraszyce „	800	—	200	—	600	—
Złoczów	10	Boniszyn „	249	99	83	33	166	66
Borszczów	11	Borszczów „	1200	—	150	—	1050	—
Bóbrka	12	Bóbrka „	800	—	100	—	700	—
Buczacz	13	Buczacz „	1500	—	450	—	1050	—
Jasło	14	Brzyszczyki „	243	—	27	—	216	—
Zaleszczyki	15	Capowice „	200	—	50	—	150	—
Jarosław	16	Cetula „	400	—	200	—	200	—
Staremiasto	17	Chyrów „	480	—	60	—	420	—
Stanisławów	18	Czerniejów „	300	—	50	—	250	—
Sącz nowy	19	Czarny potok „	330	68	14	13	316	55
Zbaraż	20	Czernichowce „	1500	—	1000	—	500	—
Brody	21	Czystopad „	176	—	32	—	144	—
Rzeszów	22	Czudec miasto	450	—	50	—	400	—
Rzeszów	23	Czudeckie przedmieście	450	—	50	—	400	—
Brody	24	Czyszki gmina	116	65	30	—	86	65
Lwów	25	Czyszki „	180	—	—	—	180	—
Trembowla	26	Darachów „	600	—	100	—	500	—
Dąbrowa	27	Dąbrowa „	5700	—	300	—	5400	—
Żydaczów	28	Derżów „	800	—	200	—	600	—
Dobromil	29	Dobromil miasto, „	2700	—	300	—	2400	—
Brzozów	30	Dubiecko gmina	1350	—	—	—	1350	—
Krosno	31	Dukla „	2720	—	280	—	2440	—
Mielec	32	Dulcza wielka „	800	—	—	—	800	—
Jarosław	33	Duńkowie „	900	—	100	—	800	—
Rzeszów	34	Dylągówka „	150	—	50	—	100	—
Horodenka	35	Dźurków „	400	—	100	—	300	—
Żydaczów	36	Folwarki żydaczowskie	656	—	18	—	638	—
Brody	37	Gaje starobrodzkie	600	—	60	—	540	—
Ropeczyce	38	Glinik gmina	400	—	50	—	350	—
Złoczów	39	Gołogóry „	1120	—	65	—	1055	—
Jasło	40	Gorajowice „	117	—	13	—	104	—
Skałat	41	Grzymałów „	1000	—	—	—	1000	—
Husiatyn	42	Hadyńkowie „	425	—	25	—	400	—
Lwów	43	Hodowica „	400	—	—	—	400	—
Jaworów	44	Hruszów i Kłonica gmina	397	50	50	—	347	50
Złoczów	45	Hucisko oleskie „	33	33	15	—	18	33
Lwów	46	Jaryczów stary „	500	—	—	—	500	—
Złoczów	47	Jezierzanka gmina	225	—	15	—	210	—
Trembowla	48	Ławcze „	500	—	—	—	500	—
Myślenice	49	Jordanów „	900	—	200	—	700	—
Do przeniesienia . .			35.962	15	5.369	46	30.592	69

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	35.962	15	5.369	46	30.592	69
Kołomyja	50	Ispas gmina	300	—	—	—	300	—
Kałuż	51	Kałuż „	1600	—	200	—	1400	—
Rndki	52	Komarno „	1250	—	—	—	1250	—
Trembowla	53	Kobyłowski „	900	—	100	—	800	—
Kołomyja	54	Kołomyja „	900	—	200	—	700	—
Nisko	55	Kopki „	75	—	75	—	—	—
Sambor	56	Kornalowice „	480	—	—	—	480	—
Czortków	57	Koropiec „	100	—	40	—	60	—
Złoczów	58	Koropiec „	275	—	—	—	275	—
Stryj	59	Korezyn szlach. i włośc.	300	—	51	50	248	50
Krosno	60	Korezyn gmina	400	—	50	—	350	—
Biała	61	Kozy „	500	—	200	—	300	—
Kossów	62	Kosmacz „	291	67	—	—	291	67
Mościska	63	Krakowiec „	360	—	40	—	320	—
Przemyśl	64	Krowniki „	100	—	100	—	—	—
Krosno	65	Krościenko „	100	—	50	—	50	—
Mościska	66	Królin „	71	40	10	20	61	20
Sącz nowy	67	Krynica „	769	44	202	28	567	16
Stanisławów	68	Kryłos „	400	—	50	—	350	—
Wadowice	69	Krzęcin „	400	—	50	—	350	—
Przemyśl	70	Krzyweze „	640	—	80	—	560	—
Zółkiew	71	Kulików „	1192	74	670	58	522	16
Kossów	72	Kuty „	2700	—	300	—	2400	—
Wadowice	73	Lachowice „	540	—	—	—	540	—
Mościska	74	Lacka Wola „	450	—	50	—	400	—
Złoczów	75	Lackie wielkie i małe	400	—	100	—	300	—
Złoczów	76	Leszniów gmina	100	—	100	—	—	—
Wadowice	77	Lanckorona „	540	—	60	—	480	—
Trembowla	78	Loszniów „	500	—	—	—	500	—
Bóbrka	79	Leszczyn „	160	—	40	—	120	—
Łańcut	80	Leżajsk „	4000	—	—	—	4000	—
Bochnia	81	Lipnica dolna „	360	—	40	—	320	—
Lisko	82	Lisko „	600	—	100	—	500	—
Dolina	83	Lisowice „	487	50	225	—	262	50
Cieszanów	84	Lubaczów „	1000	—	500	—	500	—
Pilzno	85	Lubcza „	600	—	—	—	600	—
Jasło	86	Lubla „	200	—	—	—	200	—
Jarosław	87	Łańcut miasto	2000	—	—	—	2000	—
Jarosław	88	Łańcut „	2800	—	—	—	2800	—
Biała	89	Łęki „	450	—	100	—	350	—
Skalät	90	Łoszniów „	500	—	—	—	500	—
Łańcut	91	Markowa „	600	—	—	—	600	—
Tłumacz	92	Markowce „	300	—	100	—	200	—
Złoczów	93	Meteniów „	150	—	75	—	75	—
Limanowa	94	Męcina „	29	—	—	—	29	—
Gródek	95	Milatyn „	140	—	20	—	120	—
Złoczów	96	Mitulini „	250	—	—	—	250	—
		Do przeniesienia . .	67.223	90	9.349	02	57.874	88

Wykaz zaległych z końcem roku 1880. zaliczek,

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	67.223	90	9.349	02	57.874	88
Trembowla	97	Młyniska gmina	500	—	200	—	300	—
Jasło	98	Myskowa "	250	—	—	—	250	—
Nadwórna	99	Nadwórna "	320	—	40	—	280	—
Żółkiew	100	Nahorec "	300	—	100	—	200	—
Trembowla	101	Nałuże "	200	—	—	—	200	—
Brzeżany	102	Narajów "	150	—	—	—	150	—
Ropczyce	103	Nawsie "	350	—	100	—	250	—
Kamionka	104	Niemiłów "	640	—	80	—	560	—
Bochnia	105	Niepołomice "	1040	25	—	—	1040	25
Nisko	106	Nisko "	1200	—	150	—	1050	—
Rzeszów	107	Nowosielce "	400	—	200	—	200	—
Myślenice	108	Nowy Targ "	1000	—	—	—	1000	—
Zbaraż	109	Ochrymowce "	533	32	200	01	333	31
Kamionka	110	Ohładów "	33	32	33	32	—	—
Sambor	111	Olszanik "	200	—	—	—	200	—
Biała	112	Osiek "	500	—	500	—	—	—
Wadowice	113	Osiek "	360	—	40	—	320	—
Mielec	114	Padew narodowa gmina	350	—	50	—	300	—
Buczacz	115	Pelikowce gmina	400	—	50	—	350	—
Biała	116	Pisarzowice "	250	—	250	—	—	—
Jarosław	117	Piskorowice "	400	—	50	—	350	—
Kossów	118	Pistyń "	840	—	100	—	740	—
Lydaczów	119	Pobereże "	480	—	60	—	420	—
Stryj	120	Podhorodce "	375	—	—	—	375	—
Bohnia	121	Podłęże "	129	—	—	—	129	—
Rudki	122	Pohorec "	180	—	20	—	160	—
Tarnów	123	Poręba radna "	133	—	—	—	133	—
Buczacz	124	Potok złoty "	500	—	150	—	350	—
Przemysł	125	Przemysł miasto	5400	—	600	—	4800	—
Brody	126	Przewłeczna gmina	250	—	50	—	200	—
Jasło	127	Przybówka "	400	—	40	—	360	—
Sambor	128	Radłowice "	400	—	100	—	300	—
Jarosław	129	Radymno "	3000	—	—	—	3000	—
Kamionka strumiłowa	130	Radziechów "	4614	02	376	72	4237	30
Kołomyja	131	Rakowczyk "	400	—	50	—	350	—
Skała	132	Rasztowce "	400	—	50	—	350	—
Brody	133	Raźniów "	149	94	16	66	133	28
Brody	134	Reniów "	50	—	—	—	50	—
Rohatyn	135	Rohatyn "	4500	—	500	—	4000	—
Gródek	136	Rodatycze "	350	—	50	—	300	—
Jasło	137	Równe "	320	—	—	—	320	—
Stryi	138	Rozhórcze "	480	—	120	—	360	—
Rudki	139	Rudki "	300	—	100	—	200	—
Złoczów	140	Ryków "	250	—	100	—	150	—
Kamionka strumiłowa	141	Rzepniów "	66	64	66	64	—	—
Rzeszów	142	Rzeszów "	3000	—	300	—	2700	—
Sanok	143	Sanok "	960	—	120	—	840	—
		Do przeniesienia . .	104.528	39	14.362	37	90.166	02

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	104.528	39	14 362	37	90.166	02
Jaworów	144	Sarny gmina	1000	—	100	—	900	—
Mielec	145	Schönangier "	500	—	50	—	450	—
Gorlice	146	Siary "	300	—	100	—	200	—
Sambor	147	Sielce "	300	—	100	—	200	—
Jarosław	148	Sieniawa "	1582	96	—	—	1582	96
Bochnia	149	Siepraw i Łyczanka gmina	640	—	—	—	640	—
Kołomyja	150	Siemakowce gmina	600	—	—	—	600	—
Borszczów	151	Skąła "	2000	—	250	—	1750	—
Złoczów	152	Sławna "	160	—	20	—	140	—
Sambor	153	Stupnica i Kotowania	299	94	99	98	199	96
Stryj	154	Sokołów gmina	158	—	—	—	158	—
Kolbuszowa	155	Sokołów "	2000	—	200	—	1800	—
Lwów	156	Sokolniki "	1000	—	—	—	1000	—
Staremiasto	157	Stare miasto "	400	—	50	—	350	—
Przemyśl	158	Starzawa "	266	68	—	—	266	68
Tarnopol	159	Stechnikowce "	200	—	200	—	—	—
Przemyśl	160	Stubno "	400	—	—	—	400	—
Zydaczów	161	Stulsko "	480	—	160	—	320	—
Kamionka Strumiłowa	162	Stojanów "	300	—	100	—	200	—
Sanok	163	Strachocina "	300	—	50	—	250	—
Złoczów	164	Stronibaby "	133	34	33	33	100	01
Kamionka	165	Środopolce "	600	—	60	—	540	—
Lwów	166	Sroki "	200	—	—	—	200	—
Myslenice	167	Sutkowice "	640	—	80	—	560	—
Rzeszów	168	Świleża "	600	—	—	—	600	—
Jasło	169	Szebnie "	60	—	20	—	40	—
Czortków	170	Szmańkowce "	300	—	300	—	—	—
Brzeżany	171	Szybalin "	100	—	—	—	100	—
Tarnobrzeg	172	Tarnobrzeg z Dzikowem	214	28	—	—	214	28
Mościska	173	Tuligłowy gmina	121	80	—	—	121	80
Jarosław	174	Tuligłowy "	700	—	100	—	600	—
Trembowla	175	Turka "	775	—	25	—	750	—
Jasło	176	Turze "	50	—	50	—	—	—
Staremiasto	177	Turze "	240	—	—	—	240	—
Rzeszów	178	Trzciana "	320	—	40	—	280	—
Dobromil	179	Trzcianiec "	525	—	66	54	458	46
Mościska	180	Trzecieniec "	400	—	100	—	300	—
Rzeszów	181	Tyczyn "	870	—	—	—	870	—
Tłumacz	182	Tyśmienica "	600	—	120	—	480	—
Stryj	183	Uhełna "	380	—	60	—	320	—
Rawa	184	Uhnów "	450	—	—	—	450	—
Bochnia	185	Ujście solne "	1680	62	—	—	1680	62
Nisko	186	Ulanów "	100	—	50	—	50	—
Cieszanów	187	Ułazów "	400	—	—	—	400	—
Złoczów	188	Urlów "	166	60	33	32	133	28
Złoczów	189	Urlów z Chrąbieżą	160	—	20	—	140	—
Złoczów	190	Usznia gmina	400	—	50	—	350	—
		Do przeniesienia . .	128.602	61	17.050	54	111.552	07

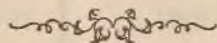
Wykaz zaległych z końcem roku 1880. zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	128.602	61	17.050	54	111.552	07
Brzesko	191	Wesołów gmina	1080	—	98	—	982	—
Rawa	192	Werchrata "	300	—	100	—	200	—
Stryj	193	Weryń "	1350	—	150	—	1200	—
Żółkiew	194	Wiązowa "	240	—	60	—	180	—
Jaworów	195	Wielkie oczy "	1800	—	200	—	1600	—
Lwów	196	Winniki "	2000	—	—	—	2000	—
Bochnia	197	Wiśnicz stary "	65	—	32	50	32	50
Biała	198	Witkowie "	640	—	120	—	520	—
Ropczyce	199	Wolica ługowa i piaskowa	300	—	100	—	200	—
Bóbrka	200	Wybranówka gmina	320	—	—	—	320	—
Brody	201	Wysocko "	100	—	36	70	63	30
Rzeszów	202	Wysoka Łańcucka	700	—	100	—	600	—
Sokal	203	Zaboże gmina	350	—	50	—	300	—
Gorlice	204	Zagorzany "	240	—	30	—	210	—
Brzesko	205	Zakliczyn "	322	80	40	—	282	80
Złoczów	206	Zakomarze "	320	—	40	—	280	—
Jasło	207	Załęże "	300	—	50	—	250	—
Mościska	208	Zarzeze "	99	20	12	40	86	80
Brody	209	Zawidze "	149	94	33	32	116	62
Trembowla	210	Zazdrość "	402	60	52	60	350	—
Mielec	211	Zdziarzec "	600	—	60	—	540	—
Żółkiew	212	Żółkiew miasto	1250	—	250	—	1000	—
Łańcut	213	Żołyniec gmina	320	—	60	—	260	—
Złoczów	214	Żulice "	299	97	33	33	266	64
Żydaczów	215	Żurawno "	3950	—	250	—	3700	—
Sokal	216	Żużel "	300	—	100	—	200	—
Żydaczów	217	Żydaczów "	1000	—	520	—	480	—
		Razem . . .	147.402	12	19.629	39	127.772	73

II.

**KRAJOWY SZPITAL POWSZECHNY
WE LWOWIE.**

ODDZIAŁ CHORYCH I POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

LW. 54120/1881.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		S u m a r y u s z	O d d z i a ł				Razem		Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	
rubryki	pazycyi		chorych		położnic		zł.	ct.		
budżetu			Wynikłości w roku 1880.							
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
Wydatki.										
I.	1—15	Płace i emolumenta etatowe	zwyczajne	25.909	25 1/2	2.485	—	28.394	25 1/2	28.817
II.	16—23	Koszta utrzymania osób nieetatowych	"	26.655	59 1/2	2.035	90	28.691	49 1/2	30.478
			nadzwyczajne	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200
III.	24—31	Pensye	zwyczajne	3.287	—	174	60	3.461	60	3.509
IV.	32—35	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	213	80	62	90	276	70	279
V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	47	—	3	—	50	—	330
VI.	37—38	Remuneracye i zapomogi	"	788	36	107	10	895	46	1.043
VII.	39—47	Koszta gospodarcze	"	66.614	52	4.095	47 1/2	70.709	99 1/2	84.647
			nadzwyczajne	5.313	44	581	70	5.895	14	7.850
VIII.	48—51	Koszta sanitarne	zwyczajne	10.706	86	451	19	11.158	05	13.360
IX.	52	Potrzeby kancelaryjne	"	954	48 1/2	60	40	1.014	88 1/2	1.150
X.	53	Potrzeby kapliczne	"	294	50	—	—	294	50	360
XI.	54—57	Utrzymanie budynków	"	4.077	44	469	—	4.546	44	4.525
			nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	350
XII.	58	Najem pomieszczeń	zwyczajne	4.236	23	2.118	—	6.354	23	6.500
XIII.	59	Koszta utrzym. dzieci w szpitalu św. Zofii	"	11.580	40	—	—	11.580	40	6.800
XIV.	60	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	—	352	02	352	02	352
XV.	61	Zapomogi dla położnic	"	—	—	2.166	—	2.166	—	2.000
XVI.	62	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	"	—	—	19	35	19	35	50
XVII.	63—64	Rozmaite	"	335	37	9	—	344	37	600
		Suma wydatków rzeczywistych,) zwyczajne		155.700	81 1/2	14.608	93 1/2	170.309	75	184.800
		budżetem objętych) nadzwyczajne		6.513	44	581	70	7.095	14	9.400
		Razem		162.214	25 1/2	15.190	63 1/2	177.404	89	194.200
Dochody.										
I.	1	Zapisy i legaty (opłaty pośmiertne)	zwyczajne	7.382	10 1/2	—	—	7.382	10 1/2	8.900
II.	2—3	Dodatki	"	23.075	06 1/2	120	91	23.195	97 1/2	24.450
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	"	121.770	26	282	60	122.052	86	115.700
IV.	7	Rozmaite	"	2.604	02 1/2	—	—	2.604	02 1/2	204
—	—	Dotacye	"	7.382	80	14.787	12 1/2	22.169	92 1/2	44.946
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	zwyczajne	162.214	25 1/2	15.190	63 1/2	177.404	89	194.200

Stan majątku z końcem roku 1880.

Należności czynne:		Stan czynny.		Szczegół.		Ogół.
a) w rubrykach wydatków:						
	bieżące	2.404	zł. 51 ct.			
	z lat ubiegłych (patrz str. 102)	2.677	" 56 "	5.082	zł. 07 ct.	
b) w rubrykach dochodów:						
	bieżące	160.962	zł. 15 1/2 ct.			
	z lat ubiegłych (patrz str. 102)	230.053	" 29 1/2 "	391 015	" 45 "	396.097 zł. 52 ct.
		Stan bierny.				
Należności biernie w rubrykach dochodów z roku bieżącego						73 "
				Czysty stan czynny		396.096 zł. 79 ct.

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		chorych		położnic		zł.	ct.	
			Wydatki w roku 1880.						
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
I.		Płace i emolumenta etatowe.							
1	Dyrektor, płaca	1.493	—	107	—	1.600	—	1.600	
	dodatek pięcioletni	280	—	20	—	300	—	300	
	" na mieszkanie	373	—	27	—	400	—	400	
	opał	134	—	10	—	144	—	153	
2	6 prymaryuszów, płaca	7.200	—	—	—	7.200	—	7.200	
	dodatki pięcioletnie	1.160	—	—	—	1.160	—	1.156	
3	Profesor akuszerzyi, płaca	—	—	650	—	650	—	650	
4	Prosektor, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200	
	dodatek pięcioletni	187	—	13	—	200	—	200	
5	Chemik patologii, płaca	933	—	67	—	1.000	—	1.000	
	dodatek pięcioletni	140	—	10	—	150	—	150	
6	7 sekundaryuszów, płaca	3.598	34	—	—	3.598	34	4.200	
7	Sekundaryusz dla oddziału położnic, płaca	—	—	600	—	600	—	600	
8	4 asystentów, płaca	1.999	92	—	—	1.999	92	2.000	
9	Akuszerka pierwsza, płaca	—	—	400	—	400	—	400	
	dodatek pięcioletni	—	—	40	—	40	—	40	
10	2 kapelanów, płaca	841	25	60	—	901	25	1.200	
	dodatek na mieszkanie	187	—	13	—	200	—	400	
11	Rządca, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200	
	dodatek pięcioletni	187	—	13	—	200	—	200	
	opał	134	—	10	—	144	—	153	
	oświetlenie	41	21 1/2	4	—	45	21 1/2	55	
12	2 oficyałów, płaca	1.867	—	133	—	2.000	—	2.000	
	dodatek pięcioletni dla jednego oficyała	—	—	—	—	—	—	150	
13	2 pisarzy, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200	
	dodatek pięcioletni	93	—	7	—	100	—	100	
14	Woźny, płaca	373	—	27	—	400	—	400	
	dodatek pięcioletni	28	—	2	—	30	—	30	
	" na ubiór	47	—	3	—	50	—	50	
15	Odźwierny, płaca	326	—	24	—	350	—	350	
	dodatek pięcioletni	28	—	2	—	30	—	30	
	" na ubiór	47	—	3	—	50	—	50	
	Suma	25.057	72 1/2	2.485	—	27.542	72 1/2	28.817	
—	Zaliczki udzielone na płace po strąceniu ściągniętych rat bieżących	1.424	zł. 99 ct.	573	" 46 "	851	53	—	
	Suma rubryki I.	25.909	25 1/2	2.485	—	28.394	25 1/2	28.817	

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czyenne		bierne		
mniejsze	większe		z roku bieżącego				
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	—						
—	—						
9	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , spowodowany nieco niższą ceną drzewa opałowego.					
—	—						
—	4	<i>Wydatek nieznacznie większy</i> w skutek ściślejszego obliczenia.					
—	—						
—	—						
—	—						
602	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu interkalaryum i nieobsadzenia jednej posady sekundaryusza.					
—	—						
—	—						
—	—						
299	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż kapelanowi obrz. łac. nie nadano płacy systemizowanej.					
200	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ kapelan obrz. łac. nie pobierał dodatku na mieszkanie.					
—	—						
—	—						
9	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy poz. 1.					
10	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu niższej ceny nafty.					
—	—						
150	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ oficyałowi Grabowiczowi nie wypłacono dodatku pięcioletniego z powodu nadania mu posady protokolisty Wydziału krajowego (LW. 37197/79.)					
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
1.279	4						
—	852	<i>Wydatek niepreliminowany</i> zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874.	851	53	—	—	
1.279	856		851	53	—	—	
423							

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota prelimitowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		chorych		położnic		zł.	ct.	
budżetu			Wydatki w roku 1880.						
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.							
16	Przełożona Sióstr Miłosierdzia, płaca	75	—	5	—	80	—	80	
	Wikt wraz z pieczywem i innymi potrzebami	234	04	16	53	250	57	236	
17	18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca	1.440	—	—	—	1.440	—	1.440	
	Wikt dla tychże wraz z pieczywem	3.856	33	—	—	3.856	33	3.870	
	Inne potrzeby, jako to: wino, piwo, desery, pranie bielizny i t. d	656	47	—	—	656	47	379	
18	1 Siostra Miłos. dla oddziału położnic, płaca	—	—	80	—	80	—	80	
	Wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	—	—	247	82	247	82	236	
19	Dyetaryusze, płaca z dodatkiem drożyzny:								
	Oddz. chorych Oddz. położnic 2.727 zł. 79ct. 185 zł. 81ct.								
	Wikt z pieczywem dla pisarza w izbie przyjęcia	201	31	11	62	2.929	10	197 43	
						3.126	53	3.021	
20	Maszynista z pomocnikiem, płaca	466	65	33	35	500	—	1.000	
	Opał dla tychże	33	40	2	40	35	80	38	
21	Akuszerka druga, płaca	—	—	250	—	250	—	250	
22	Służba z wiktem i ubiorem:								
	A. służba oddziałowa	10.662	63 1/2	751	37	11.414	— 1/2	19 848	
	B. „ wspólna	6.301	97	452	—	6.753	97		
23	Naczelnik oddz. chirurgicznego, <i>nadzwyczajne</i>	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200	
	Suma rubryki II. <i>zwyczajne</i>	26.655	59 1/2	2.035	90	28.691	49 1/2	30.478	
	<i>nadzwyczajne</i>	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200	
	Razem	27.855	59 1/2	2.035	90	29.891	49 1/2	31.678	
III.		Pensje.							
24	Grund Ludwika, wdowa po rządce	204	—	15	—	219	—	219	
25	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	146	—	10	—	156	—	156	
26	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu	44	—	3	—	47	—	94	
27	Dr. Neuhauser Franciszek, były primariusz	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200	
	Do przeniesienia	1.594	—	28	—	1.622	—	1.669	

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należności			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
				zł.	ct.	zł.	ct.
—	—						
—	15	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż w pozycji tej mieści się koszt prania bielizny, preliminowany w kosztach gospodarczych przy pralni (rubr. VII. poz. 44).					
14	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu niższych cen niektórych artykułów żywności.					
—	277	<i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 16.					
—	—						
—	12						
—	106	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ dla wyrobienia zaległych prac kancelaryjnych okazała się konieczna potrzeba przyjęcia jednego dyetaryusza z płacą po 1 zł. dziennie od dnia 13. Listopada 1880. r., tudzież z powodu zastępstw urlopowanych urzędników (LW. 46198/80.).					
500	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż posada maszynisty nie była stale obsadzoną, a zastępca pobierał niższe wynagrodzenie.					
2	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy poz. 1.					
—	—						
1.680	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż przyjęcie służby ograniczono do najkonieczniejszej potrzeby i że niektórym ze służby płacono niższe wynagrodzenie, niż na ten cel preliminowano; tudzież z powodu mniejszej ilości chorych. — Z pozycji tej wydano na remuneracye dla sług kwotę 160 zł. (LW. 56602/80.)					
—	—						
2.196	410						
—	—						
2.196	410						
1.786							
—	—						
—	—						
47	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu śmierci pensjonistki (LW. 28232/80.).					
—	—						
47	—						

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególne wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota preliminowana według ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	
rubryki	pozycji		chorych		położnic		zł.	ct.		
budżetu			Wydatki w roku 1880.							
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
III.		Z przeniesienia .		1.594	—	28	—	1.622	—	1.669
	28	Dr. Berthleff, były dyrektor	1.168	—	83	—	—	1.251	—	1.251
	29	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu	210	—	—	—	—	210	—	210
	30	Dr. Finger, były profesor kliniki	315	—	—	—	—	315	—	315
	31	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerki	—	—	63	60	—	63	60	64
		Suma rubryki III.	3.287	—	174	60	—	3.461	60	3.509
IV.		Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.								
	32	Christl Laura, sierota po kontrolorze	52	—	4	—	—	56	—	57
	33	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	52	—	4	—	—	56	—	57
	34	Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyńni chorych	109	80	—	—	—	109	80	110
	35	Swoboda Marya, była akuszerka	—	—	54	90	—	54	90	55
		Suma rubryki IV.	213	80	62	90	—	276	70	279
V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	47	—	3	—	—	50	—	330
VI.		Remuneracye i zapomogi.								
	37	Za sprawdzanie recept	148	36	7	10	—	155	46	281
	38	Remuneracye i zapomogi	640	—	100	—	—	740	—	762
		Suma rubryki VI.	788	36	107	10	—	895	46	1.043
VII.		Koszta gospodarcze.								
	39	Wyżywienie:								
		a) zwykła strawa i dodatki	35.313	03	2.095	81	—	37.408	84	45.600
		Wikt lekarzy i funkcyonaryuszów szpitalu, po odciążeniu spłat uiszczonych	32	16	—	—	—	32	16	—
		b) 6 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni, płaca	448	—	32	—	—	480	—	480
		c) wikt dla tychże wraz z pieczywem	1.199	44	86	—	—	1.285	44	1.290
		d) inne potrzeby dla tychże, jako to: wino, piwo, desery, pranie bielizny i t. p.	204	28	14	—	—	218	28	126
		e) służba kuchenna:								
		1. płaca	912	48	65	—	—	977	48	1.403
		2. wikt	1.963	81	140	—	—	2.103	81	2.400
		3. pieczywo	695	34	50	—	—	745	34	600
		Do przeniesienia .	40.768	54	2.482	81	—	43.251	35	51.899

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
47	—						
—	—						
—	—						
—	—						
47	—						
1	—						
1	—						
—	—						
—	—						
2	—						
280	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ potrzeby tej rubryki przy układaniu preliminarza przewidzieć się nie dadzą.					
126	—	<i>Wydatek mniejszy</i> na podstawie dokonanego obrachunku z funduszem krajowym za rok 1879.					
22	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , zastosowany do ścisłej potrzeby.					
148	—						
8.191	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zaprowadzonych oszczędności i znacniejszego ubytku ilości chorych, a mianowicie: ilość dni leczenia w całym zakładzie wynosiła: w roku 1879. 211.258 " 1880. (wedle relacji zarządu szpitalu do LW. 35807/81) . . . 197.579 było przeto rzeczywiście <i>mniej o</i> . . . 13.679 dni.					
—	32	<i>Wydatek chwilowy</i> , budżetem <i>nieprzewidziany</i> , zwrócony w stanie przez ściągnięcie z płac.	32	16	—	—	
5	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy poz. 17.					
—	92	<i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 16.					
426	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy poz. 22.					
296	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy poz. 17.					
—	145	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ koszt wydawanego ściśle wedle normy pieczywa okazał się rzeczywiście wyższym, aniżeli w budżecie obliczono.					
8.918	269		32	16	—	—	

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba	Poszczególne wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota prelimitowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
		chorych		położnic				
		Wydatki w roku 1880.						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
VII.	Z przeniesienia	40.768	54	2.482	81	43.251	35	51.899
	f) drzewo na kuchnię	1.526	32	152	—	1.678	32	2.520
	g) naczynia i sprzęty kuchenne	655	70	19	—	674	70	564
	h) fiaker dla rządu	187	—	13	—	200	—	200
	i) pieczywo dla chorych	6.259	65 1/2	366	12	6.625	77 1/2	6.700
	j) wino dla chorych	1.113	24 1/2	26	01 1/2	1.139	26	1.900
40	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innymi potrzebami	322	66	23	—	345	66	348
41	Wikt z pieczywem dla pisarza, pełniącego obowiązki dozorey domu	206	80 1/2	15	—	221	80 1/2	210
42	Sprzęty <i>zwyczajne</i>	1.167	—	33	—	1.200	—	1.200
 <i>nadzwyczajne</i>	591	67 1/2	31	70	623	37 1/2	1.600
43	Bielizna i pościel:							
	a) reparacye i sprawienie nowej bielizny i pościeli <i>zwyczajne</i>	1.040	—	150	—	1.190	—	1.190
 <i>nadzwyczajne</i>	4.721	75 1/2	550	—	5.271	76 1/2	6.250
	b) 1 Siostra Miłosierdzia zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli, płaca	75	—	5	—	80	—	80
	c) wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	234	04	16	53	250	57	236
44	Pralnia	7.309	82	202	—	7.511	82	7.600
45	Słoma do sienników	405	26 1/2	12	—	417	26 1/2	550
46	Drzewo opałowe	3.210	92	321	—	3.531	92	5.800
47	Oświetlenie:							
	a) oświetlenie gazem i naftą	1.648	55	215	—	1.863	55	2.900
	b) lampiarz, płaca	280	—	20	—	300	—	300
	c) drzewo i węgle użyte do gazowni	204	—	24	—	228	—	450
	Suma rubryki VII. <i>zwyczajne</i>	66.614	52	4.095	47 1/2	70.709	99 1/2	84.647
 <i>nadzwyczajne</i>	5.313	44	581	70	5.895	14	7.850
	Razem	71.927	96	4.677	17 1/2	76.605	13 1/2	92.497
VIII.	Koszta sanitarne.							
48	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	4.241	46	154	54	4.396	—	4.500
	Do przeniesienia	4.241	46	154	54	4.396	—	4.500

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czyne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
			zł.	zł.	zł.	ct.
8.918	269	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ dla znaczniejszego pomniejszenia się ilości chorych potrzeba drzewa na kuchnię okazała się mniejszą; tudzież z powodu niższych cen drzewa, które płacono w r. 1878. po 3 zł. 75 ct., w r. 1879. po 3 zł. 20 ct., a w r. 1880. po 3 zł. za metr sześcienny.	32	16	—	—
842	—					
—	111	} <i>Wydatek większy</i> z powodu sprawienia i odnowienia większej ilości naczyń i sprzętów kuchennych.				
—	—					
74	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> z powodu, jak przy poz. 39 a).				
761	—					
2	—					
—	12	<i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 17.				
—	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ sprawienie sprzętów ograniczono do najkonieczniejszych potrzeb.				
977	—					
—	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> , spowodowany mniejszą ilością chorych, tudzież z przyczyny, iż ceny materiałów nie dadzą się naprzód dokładnie obliczyć.				
978	—					
—	—	} <i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 16.				
—	15					
88	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zmienności tych potrzeb. Preliminowane tu koszta prania bielizny Sióstr Miłosierdzia zostały zarachowane przy poz. 16, 17, 18, 39 d) i 43 c).	20	56	—	—
133	—					
2.268	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu mniejszej ilości chorych.				
—	—					
1.036	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zniżenia cen materiałów opału i oświetlenia.				
—	—					
222	—					
14.344	407		52	72	—	—
1.955	—		—	—	—	—
16.299	407		52	72	—	—
15.892	—					
104	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu mniejszej ilości chorych.				
104	—					

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególne wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	
rubryki	pozycji		chorych		położnic					
budżetu			Wydatki w roku 1880.							
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		zł.
VIII.		Z przeniesienia .		4.241	46	154	54	4.396	—	4.500
	49	Lekarstwa	5.457	95	240	65	5.698	60	7.200	
	50	Instrumenta chirurgiczne	557	45	6	—	563	45	1.090	
	51	Koszta pogrzebowe	450	—	50	—	500	—	570	
		Suma rubryki VIII.	10.706	86	45	19	11.158	05	13.360	
IX.		Potrzeby kancelaryjne.								
	52	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu .	954	48 1/2	60	40	1.014	88 1/2	1.150	
X.	53	Potrzeby kapliczne	294	50	—	—	294	50	360	
XI.		Utrzymanie budynków.								
	54	Konserwacye i reparacye:								
		a) roboty murarskie wraz z materiałami, jako to: bielienie, odnowienie frontowej fasady (LW. 36611/80), reparacya głównej kuchni, urządzenie mieszkania dla odźwiernego i t. p.	785 zł. 83 ct.							
		b) roboty ślusarskie z materiałami, a mianowicie: przeprowadzenie rur wodociągowych do prosektoryum, sprawienie nowego kotła do głównej kuchni, kraty żelazne do okien	944 „ 52 „							
		c) roboty stolarskie z materiałami, jako to: ułożenie podłogi w kaplicy (LW. 36073/80), robota drzwi i t. p.	589 „ 14 „							
		d) przestawianie pieców kaflowych i reparacya tychże	41 „ — „							
		e) roboty lakiernicze wraz z materiałami	129 „ 16 „							
		f) roboty blacharskie	24 „ 80 „							
		g) „ szklarskie	195 „ 23 „							
		h) asekuracya	174 „ 47 „							
		i) roboty spowodowane przez pożar	373 „ 26 „							
		j) remuneracya inżyniera-asystenta Wydziału krajowego								
		Do przeniesienia	3.257 zł. 41 ct.							

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
104	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu jak wyżej, tudzież z powodu, iż część należytości za leki z III. i IV. kwartału 1880. r. w kwocie 778 zł. 78 ct. została wypłaconą w r. 1881. (LW. 15237/81 i 19180/81).</p> <p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ zakupno instrumentów ograniczono do koniecznej tylko potrzeby.</p> <p><i>Wydatek mniejszy</i>, na podstawie zawartego do LW. 8526/80 kontraktu z Towarzystwem św. Józefa z Arymatei.</p>				
1.501	—					
527	—					
70	—					
2.202	—					
135	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu niestałości tych potrzeb.</p>				
65	—					

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególne wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota prelinowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		chorych		położnie		zł.	ct.	
			Wydatki w roku 1880.						
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
XI.		Z przeniesienia 3.257 zł. 41 ct. za dozоровanie robót konserwacyjnych (LW. 56602/80) 40 „ — „ k) rozmaite drobne 23 „ 70 „	2.975	11	346	—	3.321	11	3.125
	55	Kominiarze i straż ogniowa	360	—	40	—	400	—	400
	56	Utrzymanie całego gmachu i obejścia w porządku: a) czyszczenie kanałów, bielienie i desyntekecy 263 zł. 88 ct. b) roboty malarskie 46 „ 60 „ c) pokostowanie podłóg z materyalami 378 „ 03 „ d) roboty w ogrodzie, nasiona i kwiaty 104 „ 04 „ e) rozmaite drobne 32 „ 78 „	742	33	83	—	825	33	1.000
	57	Urządzenie lokalu aptecznego, <i>nadzwyczajne</i> Suma rubryki XI <i>zwyczajne</i> <i>nadzwyczajne</i>	—	—	—	—	—	—	350
		Razem	4.077	44	469	—	4.546	44	4.525
									350
			4.077	44	469	—	4.546	44	4.875
XII.		Najem pomieszkzań.							
	58	Czynsz za najem filii Hofmana, wraz z podatkami gminnymi	4.236	23	2.118	—	6.354	23	6.500
XIII.	59	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	11.580	40	—	—	11.580	40	6.800

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należitości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	196	<i>Wydatek większy</i> , spowodowany konieczniami, obok wykazanymi robotami, znajduje w znacznej części pokrycie w oszczędzeniu poz. 56.				
—	—					
175	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , albowiem wydatki podobne naprzód ściśle obliczone być nie mogą.				
350	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ urządzenie lokalu aptecznego zostało zaniechanem.				
175	196					
350	—					
525	196					
329						
146	—	<i>Ze sumy wydatku przypada:</i> na najem realności Aldera za czas od 1. Maja 1880. do 1. Maja 1881. . . 6.000 zł. — ct. na najem pokoju na zakrystę za czas od 1. Sierpnia 1879. do 1. Maja 1881. . . 126 " — " na podatek gminny za rok 1880. . . 228 " 23 " razem, jak obok 6.354 zł. 23 ct. wydano mniej z powodu, że koszta intabulacji kontraktu, tudzież część podatku gminnego zapłacono w r. 1879.				
—	4.780	<i>Wydatek większy.</i> Przy układaniu preliminarza przyjęto za podstawę 11.720 dni leczenia, podczas gdy w tym roku wypłacono: za 15.955 dni z roku bieżącego (wedle protokołu stanu chorych za rok 1880. było dni 15.981, z których 26 niezrealizowano) " 1.425 " zaległych z r. 1879 (LW. 51883/80) razem za 17.380 dni, licząc po 58 ct. za jeden dzień, kwotę 10.080 zł. 40 ct. Do przeniesienia 10.080 zł. 40 ct.	1.500	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Oddział				Razem		Ogólna kwota preliniowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		chorych		położnic		zł.	ct.	
budżetu			Wydatki w roku 1880.						
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.							
	60	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego, za część budynku, użytego dla oddziału położnic	—	—	352	02	352	02	352
XV.		Zapomogi dla położnic.							
	61	Dla położnic, opuszczających wraz z dziećmi zakład położnic	—	—	2.166	—	2.166	—	2.000
XVI.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.							
	62	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	19	35	19	35	50
XVII.		Rozmaite.							
	63	Na utrzymanie biblioteki	182	44	4	—	186	44	100
	64	Przypadkowe	152	93	5	—	157	93	500
		Suma rubryki XVII.	335	37	9	—	344	37	600

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
			z roku bieżącego				
mniejsze	większe			zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . 10.080 zł. 40 ct. dalej udzielono komitetowi szpitalu na rachunek należytości zaliczkę zwrotną w 8 kwartalnych ratach w kwocie 2.000 zł. a po straceniu rat spłaconych (LW. 22209/80) . 500 „ 1.500 „ — „ razem, jak obok 11.580 zł. 40 ct.					
—	—			—	—	—	—
—	166	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w tym roku opuściło zakład więcej położnic z dziećmi, aniżeli w budżecie przewidziano.			—	—	—
31	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu przyjęcia mniejszej ilości mamek dla karmienia dzieci.			—	—	—
—	86	<i>Wydatek większy</i> z powodu zakupna większej ilości dzieł lekarskich dla biblioteki szpitalnej (LW. 23066/81), tudzież z powodu, iż w tym roku zapłacono należytość za książki z r. 1879. w kwocie 31 zł. 15 ct. (LW. 43742/79).			—	—	—
342	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , spowodowany niestałością potrzeb tego rodzaju.			—	26	—
342	86			—	26	—	—
256							

Dochody.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		Poszczególności dochodów	Oddział				Razem		Ogólna kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
			chorych		położnie				
rubryki	pozycji		Dochody w roku 1880.						
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Dochody.							
I.	1	Zapisy i legaty (opłaty pośmiertne)	7.382	10½	—	—	7.382	10½	8.900
		Dotatki.							
II.	2	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów sześciennych drzewa opałowego, przypadająca część na oddział chorych i położnie	1.025	57	114	88	1.140	45	1.590
	3	Z kasy miejskiej:							
		a) ¼ część dochodu z rogatek	21.995	65	—	—	21.995	65	22.800
		b) na utrzymanie trupiarni	53	84½	6	03	59	87½	60
		Suma rubryki II.	23.075	06½	120	91	23.195	97½	24.450
		Zwroty kosztów leczenia.							
III.	4	Od płacących za siebie	8.165	26½	189	—	8.354	26½	9.300
	5	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	5.587	95	93	60	5.681	55	6.400
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	108.017	04½	—	—	108.017	04½	100.000
		Suma rubryki III.	121.770	26	282	60	122.052	86	115.700
		Rozmaite.							
IV.	7	Ze sprzedaży sprzętów i inne mniejsze dochody	541	55½	—	—	541	55½	204
—		Zwrot zaliczek na płace z lat ubiegłych	1.943	80	—	—	1.943	80	—
—		Rozmaite zwroty należności z lat ubiegłych, a mianowicie:							
		a) Meyer, zwrot nadpłaty za pieczywo — zł. 16 ct.							
		b) Lekarze i funkcyonaryusze szpitalu, zwrot za pobierany wikt 82 „ 66 „							
		c) Buyno, zwrot nadpłaty za roboty ślusarskie 1 „ — „							
		d) Rawski, zwrot za oszklenie 13 „ 65 „							
		e) Alder, zwrot reszty kosztów legalizacji kontraktu — „ 20 „							
		f) Gmina Kurniki, zwrot za szczydło dla chorego 21 „ — „	118	67	—	—	118	67	—
		Suma rubryki IV.	2.604	02½	—	—	2.604	02½	204
		Dotacje.							
—		Z funduszu krajowego	7.382	80	14.787	12½	22.169	92½	44.946

we Lwowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
1.518	—	<i>Dochód mniejszy</i> , zależny od wypadków śmierci i wysokości spadków, które naprzód dokładnie obliczone być nie mogą.	2.001	18	—	73
450	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu różnicy cen drzewa opałowego.				
804	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu niestałości wpływów tego rodzaju.				
—	—					
1.254	—		—	—	—	—
946	—	<i>Dochód mniejszy</i> } z powodu niestałości tych pozycji.	158.960	97 ¹ / ₂	—	—
719	—					
—	8 017					
1.665	8.017	<i>Dochód większy</i>	158.960	97 ¹ / ₂	—	—
	6.352					
—	337	<i>Dochód większy</i> , ponieważ uzyskano wyższą kwotę ze sprzedaży wydzielonych z użycia przedmiotów.				
—	1.944					
		<i>Dochody budżetem nieprzewidziane</i> , zarachowano na rubrykę stałą w myśl uchwały sejmowej z d. 14. Października 1874.				
—	119					
—	2.400		—	—	—	—
22.776	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu korzystniejszych w ogóle wyników, w skutek czego nie wyczerpano całej preliminowanej dotacji.	—	—	—	—

Wykaz należitości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należitości			
			czynne		bierne	
			zł.	ct.	zł.	ct.
		A. Wydatki.				
I.		Płace i emolumenta etatowe.				
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na płace	2.181	25	—	—
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.				
	2	Dom karny, zwrot nadpłaty za pranie bielizny Sióstr Miłosierdzia	—	70	—	—
VII.		Koszta gospodarcze.				
	3	Zwroty za pobierany wikt i nadpłaty przedsiębiorców	70	05	—	—
	4	Zwrot nadpłaty od przedsiębiorcy naczyń szklanych	—	71	—	—
XVII.		Różne.				
	5	Od stron rozmaitych za aparaty chirurgiczne i inne	424	85	—	—
		Suma	2.677	56	—	—
		B. Dochody.				
I.		Zapisy i legaty (opłaty pośmiertne).				
	6	Od stron obowiązanych	2.037	44	—	—
III.		Zwroty kosztów leczenia.				
	7	Od płacących za siebie i z funduszków publicznych (dla oddziału chorych)	225.264	— ¹ / ₂	—	—
	8	Od płacących za siebie i z funduszków publicznych (dla oddziału położnic)	2.751	85	—	—
		Suma	230.053	29 ¹ / ₂	—	—
		Razem obiedwie sumy	232.730	85¹/₂	—	—

III.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

L. W. 63680/1881.

Krajowy zakład dla

Liczba		S u m a r y u s z	Wynikłości z roku 1880						
rubryki	pozyeji		zwyczajne		nadzwyczajne		razem		
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			W y d a t k i						
I.	1—11	Plące i emolumenta etatowe	17.795	94	—	—	17.795	94	
II.	12—20	Koszta utrzymania osób nieetatowych	28.108	66 1/2	—	—	28.108	66 1/2	
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—	
IV.	21—25	Pensye i emerytury	244	50	—	—	244	50	
V.	26—27	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	—	—	14	—	
VI.	28	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	
VII.	29—30	Remuneracye i zapomogi	373	70	—	—	373	70	
VIII.	31—41	Koszta gospodarze	80.690	61	7.328	80 1/2	88.019	41 1/2	
IX.	42—46	„ sanitarne	2.212	04 1/2	—	—	2.212	04 1/2	
X.	47	„ kancelaryjne	859	63	—	—	859	63	
XI.	48	„ kapliczne	222	05	—	—	222	05	
XII.	49—52	„ utrzymania budynków i dróg	7.815	74	—	—	7.815	74	
XIII.	53—57	„ utrzymania chorych na umyśle, pomieszczo- nych w Żółkwi i Przemysłu	—	—	28.906	—	28.906	—	
XIV.	58	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	—	—	1.408	06	
XV.	59	Podatki i daniny	189	17	—	—	189	17	
XVI.	60—63	Rozmaite	3.581	70	—	—	3.581	70	
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	143.515	81	36.234	80 1/2	179.750	61 1/2	
		D o c h o d y							
I.	1—2	Dodatki	483	63 1/2	—	—	483	63 1/2	
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	33.643	93 1/2	—	—	33.643	93 1/2	
III.	4—6	Dochody z dóbr	1.796	29	—	—	1.796	29	
IV.	7	Rozmaite	2.103	90 1/2	—	—	2.103	90 1/2	
—	—	Dotacye	141.722	85	—	—	141.722	85	
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	179.750	61 1/2	—	—	179.750	61 1/2	

Stan majątku z końcem roku 1880.

S t a n c z y n n y .

		Szczegół	Ogół
Należności czynne a) w rubr. wydatków	(bieżące 388 zł. 75 ct. z lat ubiegłych (patrz str. 120) 628 „ 25 1/2 „	1.017 zł. 1/2 ct.	
„ „ b) „ „ dochodów	(bieżące 15.146 zł. 10 ct. z lat ubiegłych (patrz str. 120) 36.108 „ 11 1/2 „	51.254 „ 21 1/2 „	52.271 zł. 22 ct.

S t a n b i e r n y .

Należności bierne w rubrykach wydatków roku bieżącego	96 zł. 57 ct.
Czysty stan czynny	52.174 zł. 65 ct.

obłąkanych na Kulparkowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwy- czajne	nad- zwy- czajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nad- zwy- czajne	mniej- sze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
16.875	—	16.875	—	—	921	—	—	921	280	79	—	—
31.144	—	31.144	3.035	—	—	—	3.035	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
205	—	205	—	—	39	—	—	39	—	—	—	—
14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	—	40	40	—	—	—	40	—	—	—	—	—
390	—	390	16	—	—	—	16	—	—	—	—	—
85.448	6.500	91.948	4.758	—	—	829	3.929	—	3	40	96	57
3.370	—	3.370	1.158	—	—	—	1.158	—	—	—	—	—
500	—	500	—	—	360	—	—	360	21	85	—	—
200	—	200	—	—	22	—	—	22	—	—	—	—
6.550	—	6.550	—	—	1.266	—	—	1.266	—	—	—	—
—	26.000	26.000	—	—	—	2.906	—	2.906	—	—	—	—
1.408	—	1.408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200	—	200	11	—	—	—	11	—	—	—	—	—
1.600	—	1.600	—	—	1.982	—	—	1.982	82	71	—	—
147.944	32.500	180.444	9.018	—	4.590	3.735	8.189	7.496	388	75	96	57
							693					
664	—	664	180	—	—	—	180	—	—	—	—	—
33.800	—	33.800	156	—	—	—	156	—	14.891	75	—	—
1.530	—	1.530	—	—	266	—	—	266	—	—	—	—
200	—	200	—	—	1.904	—	—	1.904	254	35	—	—
144.250	—	144.250	2.527	—	—	—	2.527	—	—	—	—	—
180.444	—	180.444	2.863	—	2.170	—	2.863	2.170	15.146	10	—	—
							693					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		Pószczególnienie wydatków	Wydatki w roku 1880		Kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880			
rubryki	pozycyi		zł.	ct.				
budżetu			zł.	ct.	zł.			
I. Płace i emolumenta etatowe.								
1	Dyrektor. płaca	2.338	89	2.200
	" dodatek osobisty	852	80	800
2	2 Prymaryuszów, płaca	3.000	—	3.000
	" wikt	787	—	700
3	2 Sekundaryuszów, płaca	2.000	—	2.000
	" wikt	760	60	700
4	Rządca, płaca	1.200	—	1.200
5	2 Oficyałów, płaca	1.400	—	1.400
	" wikt	743	10	586
6	Pisarz, płaca	600	—	600
	" wikt	366	06	293
7	2 Kapelanów, płaca	800	—	800
	" wikt	611	10	586
8	Nadzorca służby, płaca	400	—	400
	" " wikt	259	03	220
9	Nadzorczyńi służby, płaca	400	—	300
	" " wikt	—	—	220
10	Woźny, płaca	150	—	150
	" wikt	283	28½	220
	" dodatek na ubiór	50	—	50
11	Odźwierny, płaca	150	—	150
	" wikt	283	28½	220
	" dodatek na ubiór	50	—	50
	" " pięcioletni	30	—	30
	Do tego zaliczki udzielone na płace	.	.	387 zł. 50 ct.	.			
	po potrąceniu ściągniętych rat bieżących	.	.	106 " 71 "	.	280	79	—
Suma rubryki I.						17.795	94	16.875
II. Koszta utrzymania osób nietatowych.								
12	8 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca po 80 zł.	640	—	640
	" " " wikt z pieczywem	1.543	03½	1.736
	" " " inne potrzeby tychże	130	47	120
13	Dyetaryusze:							
	1 pisarz dzienny, po 1 zł.	.	.	366 zł. — ct.	.			
	2 pisarzy dziennych po 75 ct.	.	.	522 " — "	.			
	Wikt tymże z pieczywem	.	.	1.019 " 45 "	.	1.907	45	1.792
	Do przeniesienia	4.220	95½	4.288

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	139	} <i>Wydatek większy</i> z powodu, iż były dyrektor Dr. Maresch wzięwszy płacę za Sierpień z góry, ustąpił z posady, zaś nowo mianowanemu Drowi Neusserowi otwarto płacę od 8. Sierpnia (LW. 36349/80).				
—	53					
—	—					
—	87	<i>Wydatek większy</i> , wedle cen artykułów żywności i w skutek przyznania dla prymaryusza żonatego zwiększonej porcyi wiktu (LW. 42421/878 i 39101/880).				
—	—					
—	61	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ Dr. Plucińskiemu przyznano wikt, jaki pobierają żonaci funkcyonaryusze zakładu (LW. 3046/80).				
—	—					
—	157	<i>Wydatek większy</i> , według cen artykułów żywności, a nadto z powodu, że obaj funkcyonaryusze jako żonaci, pobierali zwiększoną porcyę wiktu (LW. 42421/878).				
—	—					
—	73	<i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 5.				
—	—					
—	25	} <i>Wydatek większy</i> , obliczony ściśle według cen artykułów żywności.				
—	—					
—	39					
—	100	} <i>Wydatek większy</i>) z powodu zamianowania nadzorczyńi } <i>Wydatek mniejszy</i>) służby, akuszerką zakładową, z podwyższoną płacą do 400 zł. bez mieszkania i wiktu (LW. 12321/79).				
220	—					
—	—					
—	63	} <i>Wydatek większy</i> z powodu, jak przy poz. 5.				
—	—					
—	63					
—	—					
—	281	<i>Wydatek</i> budżetem nieprzewidziany, zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874.	280	79	—	—
220	1.141		280	79	—	—
—	921					
—	—					
193	—	<i>Wydatek mniejszy</i> według ściśłego obliczenia.				
—	11	<i>Wydatek większy</i> z powodu zmienności cen.				
—	—					
—	115	<i>Wydatek większy</i> z powodu jak przy poz. 5.				
193	126					

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
193	126					
—	9					
—	6					
—	6					
65	—	Wydatek większy z powodu, jak poz. 7. Wydatek większy { z powodu zwinięcia posady nauczyciela Wydatek mniejszy { z końcem Sierpnia, a natomiast oddania wyrobu obóvia w przedsiębiorstwo; (LW. 42744/80) przekroczone więc nieznacznie płacę, ale osiągnięto oszczędność na koszcie wikt.				
—	28	Wydatek większy z powodu, iż posada ta, jakkolwiek na ten rok niepreliminowana, pozostawioną być musiała do czasu ustanowienia obsługi ślusarskiej dla mechanicznych urządzeń, po czym została zwinięta; (LW. 4001/80) przekroczenie jednak znajduje zupełne pokrycie w preliminowanej kwocie dla takiejże obsługi przy poz. 20a.				
—	32					
43	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż przed zaprowadzeniem do LW. 4001/80 obsługi do mechanicznych urządzeń, służbę wynagradzano z funduszu budowy na rachunek przedsiębiorcy; (LW. 56624/81).				
—	13	Wydatek większy z powodu jak przy poz. 7.				
2.722	—	Wydatek mniejszy z powodów: 1) zmniejszenia porcyi wiktury klasy III., 2) zmniejszenia ilości służby dla zmniejszonej ilości dni leczenia, 3) płacono niektórym służącym niższe wynagrodzenie, aniżeli na ten cel preliminowano.				
91	—	Wydatek mniejszy z powodu jak przy poz. 19.				
102	—	Wydatek mniejszy z powodu odprawienia ślusarza 1. Października 1880.				
74	—					
—	30	Wydatek większy z powodu, iż w miejsce wydalonego I. ślusarza, pozostawiono II. ślusarza na posadzie przez rok cały, zaś budżet uwzględnia tylko 9 miesięcy. Przekroczenie pokryto z oszczędzenia przy poz. 20a (patrz LW. 51702/80).				
—	41					
13	—	Wydatek mniejszy z przyczyn jak przy poz. 18.				
23	—					
—	—					
3.326	291					
3.035						
—	—					
—	—					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		Poszczególne wydatków	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
IV.		Pensye i emerytury.			
	21	Grund Ludwika, wdowa po rządecy	26	—	26
	22	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	19	—	19
	23	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po dozorecy domu	5	50	11
	24	Dr. Berthleff, były dyrektor	149	—	149
	25	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorecy	45	—	—
		Suma rubryki IV.	244	50	205
V.		Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.			
	26	Christl Laura, sierota po kontrolorze	7	—	7
	27	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	7	—	7
		Suma rubryki V.	14	—	14
VI.	28	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	—	—	40
VII.		Remuneracye i zapomogi.			
	29	Za sprawdzanie recept	123	70	140
	30	Remuneracye i zapomogi	250	—	250
		Suma rubryki VII.	373	70	390
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	31	Wyżywienie:			
		a) Zwykła strawa i dodatki	40.565	65	45.000
		b) pieczywo	9.502	07	8.300
		c) Wino	468	89	800
	32	Służba kuchenna i magazynowa, płaca 966 zł. 70 ct.			
		" " wikt 1.535 " 62 1/2 "			
		" " gratyfikacye z końcem roku 35 " 95 "	2.538	27 1/2	3.890
	33	a) Drzewo na kuchnię	3.644	96	2.000
		Do przeniesienia	56.719	84 1/2	59.990

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze	większe		z roku bieżącego				
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
6	—	Wydatek <i>mniejszy</i> , z powodu śmierci pensyonistki (LW. 28282/80).					
—	45	Wydatek <i>niepreliminowany</i> , stanowi nowo przyznaną pensję wdowią, po 5 zł. miesięcznie od 1. Kwietnia 1880. (LW. 22372/80).	—	—	—	—	—
6	45						
	39						
—	—						
—	—						
40	—	Wydatek <i>mniejszy</i> , ponieważ nie zaszły wypadki śmierci w stanie urzędników i sług etatowych.	—	—	—	—	—
16	—	Wydatek <i>mniejszy</i> według rozdziału ogólnej kwoty wynagrodzenie na wszystkie szpitale.					
—	—						
16	—		—	—	—	—	—
4.434	—	Wydatek <i>mniejszy</i> , z powodu mniejszej ilości dni żywienia, jak również oszczędności zaprowadzonych w tym dziale (LW. 34185/80). Ilość dni żywienia wynosiła: w roku 1879 169.085 dni " 1880 157.201 " a zatem <i>zmniejszyła się</i> o . . . 11.884 dni	3	07	—	—	
—	1.202	Wydatek <i>większy</i> z powodu znacznego podrożenia cen mąki w roku 1880, w porównaniu z rokiem 1879, wedle którego preliminowano roczną potrzebę pieczywa.	—	33	96	57	
331	—	Wydatek <i>mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 31 a.					
1.352	—	Wydatek <i>mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 19.					
—	1.645	Przekroczenie to mieści w sobie wydatek na kuchnię za drzewo, tudzież część kosztów opału parowej maszyny (LW. 27.529/81) i znajduje częściowe pokrycie w zaoszczędzeniu przy poz. 38.					
6.117	2.847		3	40	96	57	

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
VIII.		Z przeniesienia	56.719	84 1/2	59.990
	33	b) Naczynia kuchenne	865	86	750
		c) 5 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni i magazynie wiktuałów, płaca 400 zł. — ct.			
		d) Wikt z pieczywem dla tychże 964 " 41 1/2 "			
		e) Inne potrzeby tychże 81 " 52 "	1.445	93 1/2	1.560
	34	Sprzęty: a) <i>zwyczajne</i>	1.113	62	1.200
		b) <i>nadzwyczajne</i>	1.405	40 1/2	800
		c) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia, zatrudnionej w ma- gazynie sprzętów, płaca 80 zł. — ct.			
		wikt z pieczywem 192 " 87 "			
		inne potrzeby tejże 16 " 30 "	289	17	312
	35	Bielizna i pościel a) <i>zwyczajne</i>	1.000	—	1.000
		b) <i>nadzwyczajne</i>	4.926	92 1/2	5.000
		c) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia, zatrudnionej w ma- gazynie bielizny, płaca 80 zł. — ct.			
		wikt z pieczywem 192 " 88 "			
		inne potrzeby tejże 16 " 30 "	289	18	312
	36	Pralnia	5.092	06	4.000
		Koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w pralni, płaca 160 zł. — ct.			
		wikt z pieczywem 385 " 74 1/2 "			
		inne potrzeby tychże 32 " 60 "	578	34 1/2	624
	37	Słoma do sienników	545	39 1/2	650
	38	Drzewo opałowe i węgiel kamienny (z uwzględnieniem pozycji budżetu 41 a)	7.933	98	9.500
	39	Oświetlenie	2.319	19 1/2	3.500
	40	Utrzymanie ogrodu wraz z ogrodnikiem i urządzenie wewnętrzne ogrodów, a) <i>zwyczajne</i>	800	—	800
		b) <i>nadzwyczajne</i>	996	47 1/2	700
		Do przeniesienia	78.992	58 1/2	84.198
			7.328	80 1/2	6.500

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
6.117	2.847	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w r. 1879 zaoszczędzono w tej pozycji 368 zł, przeto zaszła potrzeba sprawienia większej ilości naczyń i tychże reparacyi.	3	40	96	57
—	116					
114	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu jak przy poz. 12.				
86	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	605	<i>Wydatek większy</i> spowodowany niepreliminowanem zakupem narzędzi i naczyń warsztatowych, potrzebnych do utrzymania mechanicznych urządzeń w zakładzie za kwotę 632 zł. 07 ct. (LW. 4.001/80, 11.622/80).				
23	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu jak przy poz. 12.				
—	—					
73	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ ceny materiałów nie dadzą się ściśle naprzód oznaczyć.				
23	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 12.				
—	1.092	<i>Wydatek większy</i> pochodzi z rozdziału kosztów opału maszyny parowej, przypadających na ten dział wraz z drzewem w kwocie 2.131 zł. 24 ct. (LW. 27.529/81), mający jednak pokrycie przy poz. 38.				
46	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 12.				
105	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ zakupno słomy ograniczono do koniecznej potrzeby.				
1.566	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż po rozdzieleniu kosztów opału maszyny parowej, przypadło mniej na ten dział, (LW. 27.529/81), zaoszczędzenie to pokrywa wydatek większy przy poz. 36 i częściowo przy poz. 33 a.				
1.181	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zaprowadzenia oszczędności w oświetleniu (LW. 34.183/80), a mianowicie: zmniejszenia ilości lamp i czasu oświetlenia.				
—	—					
—	297	<i>Wydatek większy</i> , z powodu poczynienia większych nakładów, przez które uzyskano znaczniejsze dochody z ogrodu jak preliminowano (patrz dochody Rub. III. poz. 6).				
9.261	4.055					
73	902					
			-3	40	96	57

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					
VIII.		Z przeniesienia	86.321	39	90.698
	41	Utrzymanie 2ch par koni wraz z reparaacją wozów, uprzęży, tudzież z innymi potrzebami	1.698	02 1/2	1.250
		Suma rubryki VIII. a) <i>zwyczajne</i>	80.690	61	85.448
		b) <i>nadzwyczajne</i>	7.328	80 1/2	6.500
		Razem	88.019	41 1/2	91.948
IX.		Koszta sanitarne.			
	42	Sanitarne w ściślejszem znaczeniu	1.275	88 1/2	1.800
	43	Lekarstwa	624	45	1.000
	44	Instrumenta chirurgiczne	124	74	170
	45	Utrzymanie prosektoryum	42	59	200
	46	Koszta pogrzebowe	144	38	200
		Suma rubryki IX.	2.212	04 1/2	3.370
X.		Koszta kancelaryjne.			
	47	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	859	63	500
XI.	48	Koszta kapliczne	222	05	200
XII.		Koszta utrzymania budynków i dróg.			
	49	Konserwacye i reparaacye, a mianowicie: Roboty murarskie 1.166 zł. 93 ct. " szklarskie 844 " 66 " " ciesielskie 220 " 23 " " asfaltowe w prosektoryum 98 " 32 " " blacharskie 51 " 40 " Materiały budowlane 980 " 43 " Budowa pieców piekarskich i re- paracye innych pieców 540 " 11 " Piecie frydlandzkie do prosektoryum 35 " — " Mycie podłóg 21 " 65 " Wywóz śmiecia 123 " 05 " Czyszczenie kloak 79 " 55 " Rozmaite 220 " 49 "	4.381	82	3.000
	50	Asekuracya budynków i ruchomości	431	—	650
	51	Pokostowanie podłóg	630	01 1/2	700
	52	Kominiarze i straż ogniowa	489	22	400
	52a	Koszta utrzymania mechanicznych urządzeń	1.362	63 1/2	1.000
		Do przeniesienia	7.294	69	5.750

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
9.334	4.957		3	40	96	57
—	448	<i>Wydatek większy</i> z powodu droższej ceny owsa jak w roku 1879. o 1 zł. 68 ct. na 100 kilogramów i nadzwyczajnych wydatków na leczenie i najem koni (w miejsce słabych), na uprząż i potrzeby stajenne w łącznej kwocie 208 zł. 98 ct.	3	40	96	57
9.261	4.503					
73	902					
9.334	5.405					
3.929		<i>Wydatki mniejsze</i> z przyczyny mniejszej ilości chorych, jak również w skutek oszczędności. Ilość dni leczenia wynosiła: w roku 1879 . 169.292 " 1880 . 157.462 <i>zmniejszyła się</i> zatem " 1880 o 11.830 dni.				
524	—					
376	—					
45	—					
157	—					
56	—					
1.158						
—	360	<i>Wydatek większy</i> wedle rzeczywistej a koniecznej potrzeby, w którą wchodzi także koszta insercyjne, portorya, stemple itp	21	85	—	—
—	22	<i>Wydatek większy</i> z powodu koniecznej potrzeby sprawienia niektórych sprzętów kościelnych.				
—	1.382	<i>Wydatek większy</i> z powodu zarządzonej dyslokacji w zakładzie, a mianowicie: adoptowanie pomieszczenia dyrektora na mieszkania dla chorych i dozorey służby, — urządzenie kuchni i przeistoczenie w mieszkaniach lekarzy i urzędników, urządzenie piekarni i budowa pieców frydlandzkich w prosektoryum (LW. 17.790/80 — 53.459/79); naprawa zniszczonej dźwigni mechanicznej; zaopatrzenie warsztatu mechanicznego w ceglana podłogę; rozebranie budynków pozostałych po budowie i roboty uzupełniające w domu administracyjnym (LW. 16.301/80) konserwacye (LW.4.553/80) i inne roboty.				
219	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że wysokość premii nie była naprzód wiadomą.				
70	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu ograniczenia się do najniezbędniejszej potrzeby.				
—	89	<i>Wydatek większy</i> z powodu powiększenia ubikacyj, a mianowicie: domu administracyjnego i maszyny parowej.				
—	363	<i>Wydatek większy</i> z powodu uzupełniających robót około maszyny parowej i kotłów.				
289	1.834					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		Poszczególnienie wydatków	Wydatki w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle nstawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XII.		Z przeniesienia	7.294	69	5.750
	52b	Utrzymanie dróg dojazdowych	521	05	800
		Suma rubryki XII.	7.815	74	6 550
XIII.		Koszta utrzymania chorych na umyśle, pomieszczonych w Żółkwi i Przemyślu. <i>Nadzwyczajne.</i>			
	53	Utrzymanie obłąkanych w Żółkwi, po 60 ct. dziennie	14.271	—	13.747
	54	Dr. Muszkiet Karol, za pełnienie obowiązków prymaryusza tamże	500	—	500
	55	Utrzymanie obłąkanych kobiet w Przemyślu, po 50 ct. dziennie	13.575	—	11.193
	56	Dr. Orłowski Stanisław, za pełnienie obowiązków prymaryusza tamże	500	—	500
	57	Dr. Biber Maurycy, za pełnienie obowiązków sekundaryusza tamże	60	—	60
		Suma rubryki XIII.	28.906	—	26.000
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	58	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 zł. m. k.	1.408	06	1.408
XV.	59	Podatki i daniny	189	17	200
XVI.		Rozmaite.			
	60	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	60	86	50
	61	Na książki i czasopisma dla chorych	236	48 1/2	250
	62	Myto drogowe	215	04	300
	63	Przypadkowe:			
		a) urządzenie suszni 1.255 zł. 41 1/2 ct.			
		b) " rezerwoaru 448 " 09 "			
		c) " maszyny parowej 374 " 87 "			
		d) przewóz chorych 416 " 41 "			
		e) koszta komisyjne 111 " 69 "			
		f) " urządzenia rozrywek dla chorych 104 " 39 "			
		g) " przesiedlenia byłego dyrektora Marescha 300 " — "			
		h) " leczenia sług zakładowych 35 " 10 "			
		i) " drobne 23 " 35 "	3.069	31 1/2	1.000
		Suma rubryki XVI.	3.581	70	1.600

obciążonych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
289	1.834	<i>Wydatek mniejszy z powodu, iż drogi dojazdowe, jako nowo wybudowane, znajdowały się w dobrym stanie.</i>				
279	—					
568	1.834					
	1.266					
—	524	<i>Wydatek większy. Ilość dni leczenia w szpitalu żółkiewskim wynosiła 23.785, co czyni po 60 ct. na dzień 14.271 zł.</i>				
—	2.382	<i>Wydatek większy. Ilość dni leczenia w szpitalu przemyskim wynosiła 27.150, co czyni po 50 ct. na dzień 13.575 zł.</i>				
—	—					
—	2.906					
—	—					
11	—	<i>Wydatek mniejszy, przypadły na ten rok wedle obliczenia C. k. Urzędu podatkowego.</i>				
—	11	<i>Różnice te znoszą się prawie zupełnie.</i>				
14	—					
85	—	<i>Wydatek mniejszy z przyczyny, że tego rodzaju wydatki nie dadzą się naprzód dokładnie obliczyć.</i>				
		<i>Wydatek większy spowodowany nadwyciecznymi potrzebami, które w budżecie przewidziane nie były.</i>	82	71	—	—
—	2.070					
99	2.081		82	71	—	—
	1.982					

Dochody.

Krajowy zakład dla

Liczba		Poszczególienie dochodów	Dochody w roku 1880		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Dodatki.			
1		Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego	459	51	640
2		Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	24	12 ¹ / ₂	24
Suma rubryki I.			483	63 ¹ / ₂	664
II.		Zwroty kosztów leczenia.²²³			
3		Od płacących za siebie i z funduszów publicznych	33.643	93 ¹ / ₂	33.800
III.		Dochody z dóbr.			
4		Czynsz z propinacyi na Kulparkowie	305	—	305
5		Dochód z dzierżawy pól i pastwisk	352	—	350
6		Dochód z ogrodu	1.139	29	875
Suma rubryki III.			1.796	29	1.530
IV.		Rozmaite.			
7		Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	928	24 ¹ / ₂	200
		Dochody w budżecie nieposzczególione.			
—		Od kasy miejskiej, dodatek na drogi dojazdowe do Kulparkowa	100	—	—
—		Zwrot zaliczek na płace urzędników z lat ubiegłych	420	—	—
—		Zwrot od różnych stron za pobierany wikt w latach ubiegłych	475	34	—
—		Zwrot kosztów przewozu z Wiednia do Kulparkowa Hermana Brechera i Antoniny Bincer	138	21	—
—		Zwrot reszty należności rządowej od zapisu po ś. p. hr. Weissenwolf	42	11	—
Suma rubryki IV.			2.103	90 ¹ / ₂	200
		Dotacya.			
—		Od funduszu krajowego	141.722	85	144.250

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należności				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
.							
180	—	<i>Dochód mniejszy spowodowany niższą ceną drzewa.</i>					
—	—						
180							
156	—	W obec tak znacznej sumy należności różnica jest mało znaczącą.	14.891	75	—	—	
—	—						
—	2	<i>Dochód większy, ponieważ za taką cenę wydzierżawiono pola w roku 1880.</i>					
—	264	<i>Dochód większy z powodu poczynionych melioracyj w ogrodach;— nadwyżka ta pokrywa wydatek przy poz. 40.</i>					
—	266						
—	728	<i>Dochód większy z powodu, iż w takowym mieszcza się zwroty zaległych należności, ściąganych od gmin za przewóz obłąkanych ze szpitalu lwowskiego do Kulparkowa, tudzież że na rubrykę tę zaliczoną została część zarobku chorych, przypadająca w myśl §. 22. statutu na fundusz zakładu.</i>	254	35	—	—	
—	100	<i>Datek przyznany przez gminę lwowską na rok 1880. (LW. 5.953/880).</i>					
—	420						
—	476						
—	138						
—	42						
—	1.904		254	35	—	—	
2.527	—	<i>Dochód mniejszy, gdyż w skutek korzystniejszych w ogóle wyników, nie wyczerpano całej preliminarnej dotacyi.</i>					

Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba pozycji rządowa	Poszczególnienie	Należytości			
			czynne		biernie	
			zł.	ct.	zł.	ct.
I.		A. Wydatki.				
		Płace i emolumenta etatowe.				
	1	Zaliczki na płace	45	—		
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.				
	2	Iskierski, przedsiębiorca mechanicznych urządzeń za wikt maszynisty za Wrzesień 1879 r.	18	40		
VIII.		Koszta gospodarcze.				
	3	Iskierski, za wikt pomocników swoich	170	33		
	4	Tenże, za zakupione w roku 1879. książki do sikawek zakładowych	81	90		
X.		Koszta kancelaryjne.				
	5	Zaliczki udzielone C. k. Prokuratorji Skarbu, na koszta stemplowe dla zabezpieczenia kosztów leczenia	21	95		
XII.		Koszta utrzymania budynków.				
	6	Iskierski, z powodu robót około mechanicznych urządzeń w r. 1879	184	57		
XIV.		Rozmaite.				
	7	Różne drobna zwroty	106	10 1/2		
		Suma	628	25 1/2	—	—
		B. Dochody.				
II.		Zwroty kosztów leczenia.				
	8	Od płacących za siebie i z funduszów publicznych	35.268	47 1/2		
IV.		Rozmaite.				
	9	a) Zwrot kosztów przewozu chorych od gmin 238 zł. 96 ct.				
		b) Iskierski, z powodu robót około mechanicznych urządzeń w r. 1879 600 „ 68 „	839	64		
		Suma	36.108	11 1/2	—	—
		Razem obiedwie sumy	36.736	37	—	—

IV.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW

WE LWOWIE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 44.678/1881.

Fundusz podrzutków

Liczba		P o s z c z e g o l n i e n i e	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i.					
I.	1—3	Płace urzędników	—	—	—
II.	—	Zastugi	—	—	—
III.	—	Czynsze	—	—	—
IV.		Potrzeby kancelaryjne.			
	4	Druk kwitów na wypłaty żywicielkom	4	—	20
V.		Remuneracye i zapomogi.			
	5—6	Akuszerce zakładu położnic, stręczne i pieluszkowe	—	—	9
	7	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci w 1. roku życia	3	15	6
	8	Tymże za dozorowanie dorosłych dzieci	200	—	200
		Suma rubryki V.	203	15	215
VI.	9	Koszta utrzymania dzieci	4.988	81	5.000
VII.	10	Koszta leczenia dzieci	—	—	10
VIII.		R o z m a i t e.			
	11	Żywicielkom na koszta pogrzebowe, ryczałt	21	—	30
	12	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	30	—	150
		Suma rubryki VIII.	51	—	180
		Suma wszystkich wydatków	5.246	96	5.425
D o c h o d y.					
		Dotacya z funduszu krajowego	5.246	96	5.425

we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
16	—	Wydatek mniejszy, gdyż potrzeby te naprzód ściśle obliczone być nie mogą.				
9	—	Wydatku nie było, gdyż akuszerka wypłacenia tej należności jeszcze nie żądała.	—	—	—	—
3	—	Wydatek mniejszy, z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	—
12	—		—	—	—	—
11	—	Wydatek mniejszy, z powodu, że żywicielki po resztę należności zwykle w roku następnym się zgłaszają.	—	—	926	56
10	—	Wydatek mniejszy, ponieważ w ciągu roku nie doniesiono o żadnej potrzebie leczenia dzieci kosztem funduszu.	—	—	—	—
9	—	Wydatek mniejszy, ponieważ podobne potrzeby nie dadzą się dokładnie naprzód oznaczyć.	—	—	—	—
120	—	Wydatek mniejszy, ponieważ nie było potrzeby utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych.	—	—	—	—
129	—	Kwotę 30 zł. wydano na remunerację dla sług Oddziału rachunkowego.	—	—	—	—
178	—					
178	—	Dochód mniejszy, albowiem pobrano z funduszu krajowego tylko tyle dotacyi, ile wydatki wynosiły.	—	—	—	—

Należności czynne z lat ubiegłych.

1) Taksy od przyjęcia dzieci tutejszo-krajowych	369 zł. 50 ct.
2) Zwrot kosztów utrzymania dzieci	72 „ 96 „
R a z e m	<u>442 zł. 46 ct.</u>

Stan majątku z końcem roku 1880.

Stan czynny.

Należności czynne z lat ubiegłych, jak wyżej	442 zł. 46 ct.
--	----------------

Stan bierny.

Należności biernie z roku bieżącego	926 „ 56 „
Czysty stan bierny	<u>484 zł. 10 ct.</u>

V.

KRAJOWY SZPITAL ŚW. ŁAZARZA
W KRAKOWIE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 7963/1882.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki pozycji budżetu	S u m a r y u s z										O d d z i a ł				Wynikłość ogólna	
	I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych		Wynikłości z roku 1880.							
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
Wydatki.																
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	11.974	40	4.139	60	4.386	60	3.745	47 1/2	24.246	07 1/2				
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nie-) zwyczajne etatowych,) nadzwyczajne	7.902	34	3.069	12	3.649	78	4.144	67	18.765	91				
			935	60	—	—	—	—	771	27	1.706	87				
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
IV.	23-24	Pensye i emerytury	249	97	—	—	177	66 1/2	89	—	516	63 1/2				
V.	25-26	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	41	65	—	—	73	20	—	—	114	85				
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
VII.	27-28	Remuneracye i zapomogi	229	03	162	89	112	89	56	44	561	25				
VIII.	29-40	Koszta gospodarcze) zwyczajne) nadzwyczajne	30.607	26 1/2	18.908	81	13.747	37 1/2	8.554	12	71.817	57				
			1.644	14	475	64 1/2	1.708	58 1/2	1.720	82	5.549	19				
IX.	41-48	" sanitarne	5.202	96 1/2	809	03 1/2	1.177	09	426	96	7.616	05				
X.	49	" kancelaryjne	508	86	244	31	252	13	127	75	1.133	05				
XI.	50	" kapliczne	110	—	56	—	56	—	28	—	250	—				
XII.	51-55	" utrzymania budynków	4.451	07 1/2	1.353	20	883	17 1/2	509	19	7.196	64				
XIII.	56	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—				
XIV.	57-59	Zapisy	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50				
XV.	60-67	Podatki i daniny	807	50	235	34 1/2	—	—	—	—	1.042	84 1/2				
XVI.	68	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	470	16	—	—	—	—	—	—	470	16				
XVII.	69	Dyety i koszta podróży	30	—	—	—	—	—	—	—	30	—				
XVIII.	70-71	Koszta utrzymania podrzutków	—	—	3.211	84	—	—	—	—	3.211	84				
XIX.	72	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym od- dziale położnic	—	—	198	90	—	—	—	—	198	90				
XX.	73	Zapomogi dla położnic	—	—	1.254	—	—	—	—	—	1.254	—				
XXI.	74	Wydatki rozmaite	797	77	18	76	17	37	6	23	840	13				
—	75	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kra- jowemu	10.219	37	—	—	8.219	68	—	—	18.439	05				
		Suma wydatków rzeczywi-) zwyczajne stych, budżetem objętych) nadzwyczajne	73.733	85 1/2	33.661	81	32.752	95 1/2	17.687	83 1/2	157.836	45 1/2				
			2.579	74	475	64 1/2	1.708	58 1/2	2.492	09	7.256	06				
		Razem	76.313	59 1/2	34.137	45 1/2	34.461	54	20.179	92 1/2	165.092	51 1/2				
Dochody.																
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	2.450	07	82	07	159	—	163	64	2.854	78				
II.	4-9	Dochody z realności i dóbr	9.316	98 1/2	1.771	14	—	—	—	—	11.088	12 1/2				
III.	10-11	Zwroty kosztów leczenia	64.400	07	23.442	14	34.302	54	19.895	15	142.039	90				
IV.	12	Dochody rozmaite	146	47	—	—	—	—	45	—	191	47				
—	13	Dotacya od funduszu krajowego	—	—	8.842	10 1/2	—	—	76	13 1/2	8.918	24				
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem ob- jętych, zwyczajne	76.313	59 1/2	34.137	45 1/2	34.461	54	20.179	92 1/2	165.092	51 1/2				

Stan majątku z końcem roku 1880.

Należytości czynne:

Stan czynny.

1. z roku bieżącego:

Szczegół.

Ogół.

a) w rubrykach wydatków 85 zł. 75 ct.

b) " dochodów 97.287 " 80 1/2 " 97.373 zł. 55 1/2 ct.

2. z lat ubiegłych (patrz str. 148):

a) w rubrykach wydatków 778 " 53 "

b) " dochodów 60.989 " 28 " 61.767 " 81 " 159.141 zł. 36 1/2 ct.

Stan bierny.

Należytości biernie w rubrykach wydatków z roku bieżącego

18 " 75 "

Czysty stan czynny 159.122 zł. 61 1/2 ct.

św. Łazarza w Krakowie.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki		Uzasadnienie różnic.				Należytości			
	okazują się wyniki		Porównanie preliminowanych kwot dla poszczególnych oddziałów z rzeczywistą wynikiem, bez względu na wyniki nadwyżki dochodów i pobraną z funduszu krajowego dotację.				czynne		bierne	
	mniejsze	większe					z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.					zł.	ct.	zł.	ct.
24.221	—	25	I. Oddział chorych:				70	—	—	—
20.044	1.278	—	preliminowane wydatki	67.453 zł.		—	—	—	—	
1.772	65	—	wydano	66.094 „		—	—	—	—	
—	—	—		wydano <i>mniej</i>	1.359 zł.	—	—	—	—	
517	—	—	preliminowano dochody	62.887 zł.		—	—	—	—	
118	3	—	wpłynęło	76.314 „		—	—	—	—	
—	—	—		dochód <i>większy</i>	13 427 „	—	—	—	—	
550	—	11	wynik korzystniejszy	14.786 zł.		—	—	—	—	
73.046	1.228	—	II. Oddział położnic i podrzutek:				—	—	—	—
5.970	421	—	preliminowane wydatki	34.222 zł.		—	—	—	—	
6.688	—	928	wydano	34.137 „		—	—	—	—	
725	—	408		wydano <i>mniej</i>	85 zł.	—	—	—	—	
400	150	—	preliminowano dochody	10 449 zł.		—	—	—	—	
3.460	—	3.737	wpłynęło	25.295 „		—	—	—	—	
20	—	—		dochód <i>większy</i>	14.846 „	—	—	—	18 75	
112	1	—	wynik korzystniejszy	14.931 zł.		—	—	—	—	
1.161	118	—	III. Oddział syfilitycznych:				—	—	—	—
150	—	320	preliminowane wydatki	24.487 zł.		15 75	—	—	—	
50	20	—	wydano	26 242 „		—	—	—	—	
4.200	988	—		wydano <i>więcej</i>	1.755 zł.	—	—	—	—	
200	1	—	preliminowano dochody	25.026 zł.		—	—	—	—	
1.000	—	254	wpłynęło	34.461 „		—	—	—	—	
400	—	440		dochód <i>większy</i>	9.435 „	—	—	—	—	
539	—	17.900	wynik korzystniejszy	7.680 zł.		—	—	—	—	
137.601	3.787	24 023	IV. Oddział obłąkanych:				85 75	—	18 75	
7.742	486	—	preliminowane wydatki	18.642 zł.		1.188	80 1/2	—	—	
145.343	4.273	24.023	wydano	20.180 „		—	—	—	—	
		19 750		wydano <i>więcej</i>	1.538 zł.	96 099	—	—	—	
2.828	—	27	preliminowano dochody	15 423 zł.		—	—	—	—	
11.257	169	—	wpłynęło	20.104 „		—	—	—	—	
99.500	—	42.540		dochód <i>większy</i>	4.681 „	—	—	—	—	
200	8	—	wynik korzystniejszy	3 143 zł.		—	—	—	—	
31.558	22.640	—	Ogółem we wszystkich oddziałach wynik				97.287	80 1/2	—	—
145.343	22.817	42.567	korzystniejszy	40.540 zł.		—	—	—	—	
		19.750	Według budżetu wynosił niedobór do pokrycia z funduszu krajowego:							
			w oddziałach I, II i IV	31.558 zł.						
			po odtruceniu nadwyżki w oddz. III	539 „						
			ostatecznie	31.019 zł.						
			Dotacja pobrana rzeczywiście z funduszu krajowego wynosi 8.918 zł.							
			Nadwyżka zwrócona temuż funduszowi wynosi 18.439 „							
			zatem czysty zwrot nadwyżki	9 521 „						
			a obiedwie te sumy wynoszą razem	40 540 „						
			zgodnie z wyżej wykazanim wynikiem korzystniejszym.							

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
			I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfli- tycznych		IV. obłą- kanych			
rubryki	pozycji		Wydatki w roku 1880.									
budżetu		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
I.		Płace i emolumenta etatowe.										
1	Dyrektor	a) płaca	711	—	356	—	355	—	178	—	1.600	—
		b) dodatek pięciolecia	135	—	66	—	66	—	33	—	300	—
2	5 prymaryuszów	a) płaca	3.600	—	—	—	1.200	—	1.213	98	6.013	98
		b) dodatek pięciolecia	200	—	—	—	200	—	120	54	520	54
		c) czwartemu prymaryu- szowi podobny dodatek od 9. Czerwca 1880.	112	14	—	—	—	—	—	—	112	14
3	Profesor położnictwa,	za pełnienie obowiąz- ków prymaryusza	—	—	650	—	—	—	—	—	650	—
4	6 sekundaryuszów I. klasy,	płaca	1.800	—	600	—	600	—	600	—	3.600	—
5	3 " " " " " "	II. " " " " " "	1.484	70	—	—	—	—	—	—	1.484	70
6	Akuszerka	a) płaca	—	—	400	01	—	—	—	—	400	01
		b) dodatek pięciolecia	—	—	40	—	—	—	—	—	40	—
7	Aptekarz	a) płaca	356	—	177	—	178	—	89	—	800	—
		b) dodatek na pomieszkanie	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
8	Prosektor,	płaca	355	92 ¹ / ₂	177	—	178	—	89	—	799	92 ¹ / ₂
9	Chemik patologii,	płaca	294	78 ¹ / ₂	147	—	147	—	73	—	661	78 ¹ / ₂
10	Kapelan,	a) płaca	267	—	133	—	133	—	67	—	600	—
		b) dodatek na pomieszkanie	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
11	Rządca,	a) płaca	533	—	267	—	267	—	133	—	1.200	—
		b) dodatek pięciolecia	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
12	2 oficyałów,	a) płaca	889	—	444	—	445	—	222	—	2.000	—
		b) dodatek pięciolecia dla pier- wszego oficyała od 23. Wrze- śnia 1880.	18	—	9	—	9	—	5	—	41	—
		c) dodatek osobisty dla tegoż	71	—	35	—	36	—	17	—	159	—
13	2 pisarzy stałych,	płaca	503	66 ¹ / ₂	251	—	251	—	125	—	1.130	66 ¹ / ₂
14	Dozorca domu,	a) płaca	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—
		b) wikt II. klasy po 18 zł. 22 ct. miesięcznie	—	—	—	—	—	—	218	66 ¹ / ₂	218	66 ¹ / ₂
15	Woźny,	a) płaca	134	—	66	—	67	—	33	—	300	—
		b) na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
		c) dodatek osobisty	34	—	16	—	16	—	9	—	75	—
16	Odźwierny	a) płaca	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		b) wikt II. klasy po 18 zł. 22 ct. miesięcznie	97	18 ¹ / ₂	48	59	48	60	24	29	218	66 ¹ / ₂
		c) na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
		Razem	11.974	40	4.069	60	4.386	60	3.745	47 ¹ / ₂	24.176	07 ¹ / ₂
—		Do tego zaliczki udzielone na płace 100 zł. po strąceniu ściągniętych rat bie- żących 30 "	—	—	70	—	—	—	—	—	70	—
		Suma rubryki I.	11.974	40	4.139	60	4.386	60	3.745	47 ¹ / ₂	24.246	07 ¹ / ₂

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	mniejsze większe			z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.
1.600	—	—					
300	—	—					
6.000	—	14	Wydatek większy z powodu zaasygnowania z tej rubryki remuneracji dla zastępcy prymaryusza na oddziale obłąkanych (LW. 58168/80) znajduje pokrycie w zaoszczędzeniu poz. 2. b).				
600	79	—	Wydatek mniejszy z powodu zamianowania prymaryusza oddziału IV. dyrektorem w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie od dnia 8. Sierpnia 1880.				
112	—	—					
650	—	—					
3.600	—	—					
1.500	15	—	Wydatek mniejszy, z powodu interkalaryum od 1. do 12. Października 1880.				
400	—	40	Wydatek większy, z powodu przyznania akuszerce pięcioletnia od 1. Stycznia 1879 (LW. 9827/80).				
800	—	—					
200	—	—					
800	—	—					
700	38	—	Wydatek mniejszy z powodu interkalaryum.				
600	—	—					
200	—	—					
1.200	—	—					
200	—	—					
2.000	—	—					
41	—	—					
159	—	—					
1.200	69	—	Wydatek mniejszy z powodu interkalaryum.				
400	—	—					
167	—	51					
300	—	—					
50	—	—	Wydatki większe, ponieważ wikt II. klasy obliczony przez zarząd szpitalu wedle cen artykułów żywności, rzeczywiście tyle kosztował (LW. 26204/81).				
75	—	—					
150	—	—					
167	—	51					
50	—	—					
24.221	201	156					
—	—	70	Wydatek niepreliminowany, zarachowany na rubrykę stałą w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874. i przypisany do zwrotu z płacy.	70	—	—	—
24.221	201	226		70	—	—	—
		25					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba	Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny		
		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych				
		Wydatki w roku 1880.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych.											
17	Płace Sióstr Miłosierdzia :											
	a) 1 Siostra przełożona	36	—	17	—	18	—	9	—	80	—	
	b) 14 Sióstr oddziałowych 1. zwyczajne	480	—	160	—	160	—	320	—	1.120	—	
	3 " " 2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	240	—	240	—	
	c) 1 Siostra wspólna	36	—	17	—	18	—	9	—	80	—	
18	a) Żywność tychże z dodatkami po 14 zł. 76 ct. miesięcznie 1. zwyczajne	1.219	96	432	88	432	89	747	71	2.833	44	
	2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	531	27	531	27	
	b) Żywność 3 emerytek i 4 postulantek	314	75	157	41	157	42	78	70	708	28	
19	Służba oddziałowa:											
	a) posługacze po 90 zł. rocznie	—	—	—	—	—	—	519	25	519	25	
	b) " " 64 " " 1. zwyczajne	446	40	—	—	192	—	—	—	638	40	
	2. nadzwyczajne	128	—	—	—	—	—	—	—	128	—	
	c) posługaczki po 72 zł. rocznie	—	—	—	—	—	—	312	—	312	—	
	d) " " 48 " " 1. zwyczajne	296	26 1/2	192	80	183	06	—	—	672	12 1/2	
	2. nadzwyczajne	144	—	—	—	—	—	—	—	144	—	
20	Służba wspólna:											
	a) 1 odźwierny, płaca	40	—	20	—	40	—	20	—	120	—	
	dodatek na ubior	20	—	10	—	20	—	10	—	60	—	
	b) 1 parobek do pomocy	22	—	10	—	11	—	5	—	48	—	
	c) " " łazienek	—	—	—	—	40	—	20	—	60	—	
	d) " " korytarzy	43	—	21	—	—	—	—	—	64	—	
	e) 1 stolarz	60	—	30	—	30	—	15	—	135	—	
	f) 1 murarz	45	—	22	—	22	—	11	—	100	—	
	g) 2 grabarzy po 64 zł.	85	—	43	—	—	—	—	—	128	—	
	h) stróże po 64 zł.	189	32	64	—	85	—	43	—	381	32	
	i) 1 palacz do maszyny	54	—	26	—	27	—	13	—	120	—	
	k) 1 maszynista	333	—	166	—	167	—	84	—	750	—	
21	Żywnienie służby :											
	a) oddziałowej, po 11 zł. 06 ct. miesięcznie											
	1. zwyczajne	1.744	87	533	—	904	22	1.340	74	4.522	83	
	2. nadzwyczajne	663	60	—	—	—	—	—	—	663	60	
	b) wspólnej po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	911	91 1/2	401	47	448	80	223	58	1.985	76 1/2	
22	Dyurna:											
	a) płace dzienne dyurnistów	1.403	—	701	50	635	33	317	67	3.057	50	
	b) remuneracya dla służby i dyurnistów	121	86	44	06	58	06	46	02	270	—	
	Suma wydatków { zwyczajnych	7.902	34	3.069	12	3.649	78	4.144	67	18.765	91	
	{ nadzwyczajnych	935	60	—	—	—	—	771	27	1.706	87	
	Ogólna suma rubryki II.	8.837	94	3.069	12	3.649	78	4.915	94	20.472	78	

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.
80	—	—					
1.120	—	—					
240	—	—					
80	—	—					
2.880	47	—	Wydatki <i>mniejsze</i> z powodu korzystniejszych cen artykułów żywności, nadto z powodu mniejszej ilości Sióstr postulantek.				
540	9	—					
1.260	552	—					
360	—	159	Wydatek <i>większy</i> , ponieważ dla zwiększonego stanu obłąkanych mężczyzn, okazała się konieczna potrzeba przyjęcia dwóch nadliczbowych posługaczy.				
704	66	—					
128	—	—	Wydatki <i>mniejsze</i> , ponieważ w miarę ubytku chorych na oddziałach I, II i III, zbyteczną służbę wydalonno.				
360	48	—					
720	48	—					
144	—	—					
120	—	—					
60	—	—					
48	—	—					
60	—	—					
64	—	—					
150	15	—	Wydatek <i>mniejszy</i> , z powodu, że stolarzowi płacono niższe wynagrodzenie do 1. Lipca 1880.				
100	—	—					
128	—	—					
320	—	61	Wydatek <i>większy</i> spowodowany konieczną potrzebą przyjęcia nad budżet dwóch sług do roznoszenia potraw dla chorych.				
64	—	56					
750	—	—	Wydatek <i>większy</i> , z powodu nowo przyjętego palacza z płacą wyższą po 10 zł. miesięcznie.				
5 040	517	—	Wydatki <i>mniejsze</i> z powodu podanego przy poz. 18.				
720	56	—					
2.016	30	—					
3.560	501	—	Wydatek <i>mniejszy</i> . { Nowo przyjętym dyurnistom płacono Wydatek <i>większy</i> . { niższe wynagrodzenie dzienne, natomiast wynagradzano pilniejszych remuneracją; przeto zaoszczędzeniem pozycji pod <i>a.</i> pokryto przekroczenie pod lit. <i>b.</i> wykazane.				
—	—	270					
20.044	1.824	546					
1 772	65	—					
21.816	1.889	546					
	1.343						

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycji		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
budżetu			Wydatki w roku 1880.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.		Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV.		Pensye i emerytury.										
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych	249	97	—	—	—	—	—	—	249 97	
	24	Świerzbńska Józefa, wdowa po zarządcy szpitalu św. Ducha	—	—	—	—	177	66 1/2	89	—	266 66 1/2	
		Suma rubryki IV.	249	97	—	—	177	66 1/2	89	—	516 63 1/2	
V.		Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.										
	25	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu, na wychowanie nieletniej córki Zofii	41	65	—	—	—	—	—	—	41 65	
	26	Okońska Anastazy, była nadzorczyńni chorych, po 20 ct. dziennie	—	—	—	—	73	20	—	—	73 20	
		Suma rubryki V.	41	65	—	—	73	20	—	—	114 85	
VI.		Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VII.		Remuneracye i zapomogi.										
		<i>A. Stałe.</i>										
	27	Urzednicy c. k. Kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych	45	—	22	—	22	—	11	—	100 —	
		<i>B. Niestale.</i>										
	28	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	184	03	140	89	90	89	45	44	461 25	
		Suma rubryki VII.	229	03	162	89	112	89	56	44	561 25	
VIII.		Koszta gospodarcze.										
	29	Żywienie chorych:										
		a) zwykła strawa dla chorych i dodatki	15.506	96	2.087	43	6.971	20 1/2	4.346	91	28.912 50 1/2	
		b) 4 Siostry Miłosierdzia zatrudnione w kuchni, płaca	142	—	71	—	71	—	36	—	320 —	
		c) wikt tychże z dodatkami po 14 zł. 76 ct. miesięcznie	314	83	157	41	157	42	78	70	708 36	
		d) koszt utrzymania służby kuchennej i magazynu:										
		płaca, sług po 48 zł.	193	19	74	—	75	—	37	—	379 19	
		Do przeniesienia	16.156	98	2.389	84	7.274	62 1/2	4.498	61	30.320 05 1/2	

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	mniejsze większe			z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—		—	—	—	—
250	—	—					
267	—	—					
517	—	—		—	—	—	—
45	3	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż należytości za czas od 1. do 11. Czerwca 1880. nie wypłacono.				
73	—	—					
118	3	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
100	—	—					
450	—	11	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ oprócz udzielonych remuneracyj i zapomóg zwykłym funkcyonaryuszom, udzielono także zapomogę byłej nauczycielce podrzutków, jak również wynagrodzono z tej rubryki zastępczynię akuszerki na oddziale II. (LW. 25854/80, 41154/80).	—	—	—	—
550	—	11		—	—	—	—
31,550	2,638	—	<i>Wydatek mniejszy</i> wedle ścisłego obliczenia do LW. 26204/81, nadto z powodu obniżenia cen surowych artykułów żywności, w skutek nowo zawartego kontraktu z przedsiębiorcą — tudzież z powodu mniejszej ilości dni leczenia jak w latach poprzednich. Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1879 — 153.396 dni. " " " " " " 1880 — 149.941 " zatem zmniejszyła się o 3.455 "				
320	—	—					
720	12	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 18.				
336	—	43	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba przyjęcia jednej nadliczbowej sługi do magazynu wiktuałów. (LW. 52818/879).				
32,926	2,650	43		—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny		
			I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych				
rubryki	pozycji		Wydatki w roku 1880.										
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
VIII.		Z przeniesienia .	16.156	98	2.389	84	7.274	62 ¹ / ₂	4.498	61	30.320	05 ¹ / ₂	
	29	płaca parobka	16	67	8	33	8	33	4	17	37	50	
		e) wikt dla tychże, po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	570	09	223	33	226	24	111	78	1.131	44	
		f) drzewo do kuchni	415	16	207	58	207	58	103	78	934	10	
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	116	31	58	02	58	15	29	03	261	51	
		h) pieczywo	2.325	06	312	98	1.042	67	650	05	4.330	76	
		i) piekarz, płaca	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—	
		k) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 06 ct.	58	99	29	49	29	50	14	74	132	72	
		l) 2 parobków w piekarni	40	—	20	—	40	—	20	—	120	—	
		m) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 06 ct.	88	48	44	24	88	48	44	24	265	44	
		n) drzewo do piekarni	129	20	64	60	64	60	32	30	290	70	
		o) wino dla chorych	962	28	130	03	431	99	270	70	1.795	—	
	30	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika, po 55 ct. dziennie	—	—	11.243	10	—	—	—	—	11.243	10	
	31	Wikt lekarza dyżurnego, z winem i pieczywem	252	83	126	41	—	—	—	—	379	24	
	32	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	2.577	54 ¹ / ₂	1.430	25	1.135	99	1.088	60	6.232	38 ¹ / ₂	
	33	Oświetlenie: a) olej, koks, nafta, świece, reparacya aparatu gazowego i inne	1.399	— ¹ / ₂	365	10	688	95	507	41	2.960	46 ¹ / ₂	
		b) drzewo do gazowni	203	14	101	57	101	56	50	78	457	05	
		c) gazownik, płaca	53	—	26	—	27	—	14	—	120	—	
		d) lampiarz „	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—	
		e) wikt powyższych po 11 zł. 06 ct. mies.	117	98	58	98	58	99	29	49	265	44	
	34	Sprzęty gospodarcze i naprawa tychże: a) zwyczajne	50	—	45	—	50	—	25	—	170	—	
		b) nadzwyczajne	653	62	121	59	362	99 ¹ / ₂	284	08 ¹ / ₂	1.422	29	
	35	Utrzymanie koni (jedna para): a) siano, owies, słoma itp.	180	84 ¹ / ₂	90	42	90	42	45	21	406	89 ¹ / ₂	
		Do przeniesienia { zwyczajne	25	808	56 ¹ / ₂	17.022	27	11.672	07 ¹ / ₂	7.564	89	62.067	80
		{ nadzwyczajne	653	62	121	59	362	99 ¹ / ₂	284	08 ¹ / ₂	1.422	29	

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne *		bierne	
	z roku bieżącego						
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
32.926	2.650	43					
60	23	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w kuchni i pralni używano zamiast dwóch posługaczy, tylko jednego wspólnego.				
1.152	21	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu podanego przy poz. 29 lit. c.				
1.140	206	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu znizienia ceny węgla kamiennego, i zmniejszonej potrzeby dla mniejszej ilości chorych, — wedle obliczenia do LW. 25297/81.				
180	—	82	<i>Wydatek większy</i> spowodowany konieczną potrzebą naprawy i pobielenia naczyń miedzianych i blaszanych.				
4.973	642	—	<i>Wydatek mniejszy</i> wedle obliczenia do LW. 26204/81 z powodu znizienia ceny mąki i mniejszej ilości chorych.				
150	—	—					
144	11	—					
120	—	—	<i>Wydatki mniejsze</i> z powodu jak przy poz. 29 lit. c.				
288	23	—					
220	—	71	<i>Wydatek większy</i> wynikły z faktycznej potrzeby użytego opału, wedle obliczenia zarządu szpitalu (LW. 25297/881).				
2.720	925	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu znizienia ceny wina przy zawarciu nowego kontraktu, tudzież zaprowadzonych oszczędności w normie żywienia (LW. 40077/1878). (patrz obliczenie do LW. 26204/81).				
11.000	—	243	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ taksa dzienna za leczenie dzieci została od 1. Października 1879. z kwoty 50 ct. na 55 ct. podwyższoną. (LW. 30580/1879). — Sprawdzona ilość dni leczenia dzieci wynosiła 20.442 dni.				
309	—	70	<i>Wydatek większy</i> wedle faktycznego kosztu, obliczonego do LW. 26204/881.				
5.600	—	632	<i>Wydatek większy</i> na podstawie obliczenia do LW. 25297/81. i z powodu opalania nowo przybyłego budynku administracyjnego, którego potrzeba dla braku dat nie została w budżecie uwzględniona.				
1.700	—	1.261	<i>Wydatek większy</i> z powodu oświetlania gazem nowo zbudowanych pawilonów tudzież budynku gospodarczego, która to potrzeba przy układaniu preliminarza na r. 1880. nie była jeszcze wiadomą.				
500	43	—	<i>Wydatek mniejszy</i> spowodowany znizieniem ceny drzewa i węgla na r. 1880., a obliczony do LW. 25297/81.				
120	—	—					
64	—	—					
288	23	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu jak przy poz. 29 lit. c.				
170	—	—					
2.320	898	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w roku tym nie zachodziła potrzeba sprawienia więcej sprzętów, gdyż zapasowe, z lat ubiegłych, okazały się wystarczające.				
240	—	167	<i>Wydatek większy</i> z powodu wyższych cen targowych owsa i siana, i utrzymania oprócz pary koni, także żrebea.				
64.064	4.567	2.569					
2.320	898	—					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba	Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
		I. chorych		II. położnic i podrzatków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
rubryki	pozycji	Wydatki w roku 1880.									
budżetu		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
VIII.	Z przeniesienia	25.808	56 1/2	17.022	27	11.672	07 1/2	7.564	89	62.067	80
		653	62	121	59	362	99 1/2	284	08 1/2	1.422	29
35	b) utrzymanie wozów, uprząży itp.:										
	1) zwyczajne	32	62	29	61	29	67	14	82	106	72
	na sprawienie nowych wozów:										
	2) nadzwyczajne	88	—	44	—	45	—	23	—	200	—
	c) fornał, płaca	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
	d) wikt miesięcznie po 11 zł. 06 ct.	58	99	29	49	29	50	14	74	132	72
36	Utrzymanie ogrodu:										
	a) roboty ogrodowe, nasiona, opłocenie, sprząty i inne potrzeby	516	14 1/2	235	14	—	—	—	—	751	28 1/2
	b) ogrodnik, płaca wraz z relutem na wikt, po 30 zł. miesięcznie	160	—	80	—	80	—	40	—	360	—
37	Utrzymanie pralni:										
	a) mydło, proszek, farbka, krochmal itp.	721	93	216	49	360	96	180	47	1.479	85
	b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	509	13	254	56	254	56	127	28	1.145	53
	c) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni, płaca	71	—	36	—	36	—	17	—	160	—
	d) wikt tychże z dodatkami po 14 zł. 76 ct. miesięcznie	157	42	78	70	78	71	39	35	354	18
	e) 12 praczek po 48 zł.	213	22	106	60	106	60	53	31	479	73
	f) wikt tychże po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	589	87	294	93	294	94	147	46	1.327	20
	g) parobek do pralni	16	67	8	33	8	33	4	17	37	50
	h) wikt tegoż po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	36	87	18	43	18	44	9	21	82	95
38	Słoma do sienników	273	44 1/2	78	12	156	24	78	12	585	92 1/2
39	Bielizna i odzież:										
	a) reparacje i sprawienie nowej:										
	1) zwyczajne	800	—	100	—	300	—	100	—	1.300	—
	2) nadzwyczajne	902	52	310	05 1/2	1.300	59	1.413	73 1/2	3.926	90
	b) Siostra Miłosierdzia zatrudniona w ma- gazynie bielizny i pościeli, płaca	36	—	17	—	18	—	9	—	80	—
	c) wikt tejże po 14 zł. 76 ct. miesięcznie	78	71	39	35	39	35	19	68	177	09
	d) 1 szwaczka, płaca rocznie 48 zł.	21	—	11	—	11	—	5	—	48	—
	e) wikt tejże po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	58	99	29	49	29	50	14	74	132	72
	f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	23	43	11	71	11	71	5	85	52	70
	g) wikt tejże po 11 zł. 06 ct. miesięcznie	34	51	17	25	17	26	8	62	77	64
40	Rozmaite: a) sprzęty, olej i reparacja ma- szyny parowej	311	11	155	56	155	68	79	66	814	03
	b) rozmaite drobne gospodarze	49	64	24	78	24	85	12	75		
	Suma wydatków { zwyczajnych	30.607	26 1/2	18.908	81	13.747	37 1/2	8.554	12	71.817	57
	{ nadzwyczajnych	1.644	14	475	64 1/2	1.708	58 1/2	1.720	82	5.549	19
	Ogólna suma rubryki VIII.	32.251	40 1/2	19.384	45 1/2	15.455	96	10.274	94	77.366	76

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
				z roku bieżącego			
	mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.	zł.					
64.064	4.567	2.569					
2.320	898	—					
100	—	7	Wydatek większy z powodu zmienności tej pozycji.				
200	—	—					
64	—	—					
144	11	—	Wydatek mniejszy z powodu jak przy poz. 29 lit. c.				
600	—	151	Wydatek większy spowodowany wykonaniem niektórych plantacyj ogrodu i podwórza, w skutek budowy pawilonów i kanałów w szpitalu.				
360	—	—					
800	—	680	Wydatki większe z powodu, że koszt użycia pary do prania przy układaniu preliminarza na r. 1880. dla braku dat nie był jeszcze wiadomy;—przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w oszczędnościach dalszych wydatków poz. 37.				
850	—	296					
160	—	—					
360	6	—	Wydatek mniejszy z powodu podanego przy poz. 29 lit. c.				
576	96	—	Wydatek mniejszy z powodu oddalenia 2 praczek w skutek użycia maszyny parowej do prania bielizny.				
1.728	401	—	Wydatek mniejszy z powodu jak przy poz. 18.				
60	22	—	Wydatki mniejsze z powodu podanego przy poz. 29 lit. e.				
144	61	—					
750	164	—	Wydatek mniejszy w skutek zaprowadzonej oszczędności.				
1.300	—	—					
3.450	—	477	Wydatek większy, ponieważ okazała się potrzeba sprawienia większej ilości bielizny dla oddziałów III. i IV.				
80	—	—					
180	3	—	Wydatki mniejsze z powodu jak przy poz. 29 lit. c.				
48	—	—					
144	11	—	Wydatki mniejsze, ponieważ nie było koniecznej potrzeby ciągłego zatrudnienia dochodzącej szwaczki.				
90	37	—					
144	66	—					
300	—	514	Wydatek większy z powodu zarachowania preliminarzem nieprzewidzianych wydatków na utrzymanie maszyny parowej.				
73.046	5.445	4.217					
5.970	898	477					
79.016	6.343	4.694					
	1.649						

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba	Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
		I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
rubryki	pozycji	Wydatki w roku 1880.								zł.	ct.
budżetu		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
IX.	Koszta sanitarne.										
41	Lekarstwa	2.207	65	269	66	373	79	175	32	3.026	42
42	Drzewo i węgle do apteki	39	92	19	96	19	96	9	97	89	81
43	2 Siostry Miłosierdzia w aptece:										
	a) płaca	71	—	36	—	36	—	17	—	160	—
	b) wikt miesięcznie po 14 zł. 76 ct.	157	42	78	70	78	71	39	35	354	18
44	Parobek w aptece:										
	a) płaca	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
	b) wikt miesięcznie po 11 zł. 06 ct.	58	99	29	49	29	50	14	74	132	72
45	Na odczynniki chemikowi patologii	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—
46	Instrumenta chirurgiczne	290	57	107	69	45	55	7	60	451	41
47	Potrzeby sanitarne	2.211	87	209	73 ¹ / ₂	485	75	123	80	3.031	15 ¹ / ₂
48	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubo- gich chorych	87	54 ¹ / ₂	43	80	43	83	31	18	206	35 ¹ / ₂
	Suma rubryki IX.	5.202	96 ¹ / ₂	809	03 ¹ / ₂	1.177	09	426	96	7.616	05
X.	Koszta kancelaryjne.										
49	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	508	86	244	31	252	13	127	75	1.133	05
XI.	Koszta kapliczne.										
50	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia wynagro- dzenie za utrzymanie kościoła	110	—	56	—	56	—	28	—	250	—
XII.	Utrzymanie budynków.										
51	Konserwacye i reparacye budynków szpital- nych	3.816	41 ¹ / ₂	1.033	48	541	09 ¹ / ₂	311	09	5.702	08
	Do przeniesienia	3.816	41 ¹ / ₂	1.033	48	541	09 ¹ / ₂	311	09	5.702	08

Św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880	W porównaniu z kwotą preli- minowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
3.200	173	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zarachowania niektórych artykułów aptecznych przy poz. 47 „potrzeby sanitarne“ w skutek czego tamże wydatki są znacznie przekroczone.				
110	20	—	<i>Wydatek mniejszy</i> wedle obliczenia do LW. 25.297/81.				
160	—	—					
360	6	—					
64	—	—	<i>Wydatki mniejsze</i> z powodu jak przy poz. 29 lit. c.				
144	11	—					
100	—	—					
300	—	151	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba zakupu niektórych droższych instrumentów dla oddziałów I. i II.				
2.000	—	1.031	<i>Wydatek większy</i> , z powodu podanego przy poz. 41. — tudzież z powodu wzmagających się corocznie wymogów sanitarnych.				
250	44	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu mniejszej śmiertelności.				
6.688	254	1.182		—	—	—	—
		928					
725	—	408	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba zarządzenia nakładu wyczerpanych druków manipulacyjnych, tudzież druku nowej instrukcyi dla szpitalu.	—	—	—	—
400	150	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu złączenia szpitalu św. Ducha ze szpitalem św. Łazarza, przez co odpadła potrzeba utrzymywania drugiej kaplicy.	—	—	—	—
1.650	—	4.052	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba wykonania robót preliminarzem nieprzewidzianych, jako to: naprawy budynku folwarcznego, owczarni w Tropiszowie, stajen folwarcznych w Prądniku Czerwonym, budowy kanału, obrukowania gmachu i z powodu wypłaty reszty należytości za adaptację starego gmachu, uskutecznioną w roku 1879. (LW. 22.807—24.746—25148—55.816/1880 i 12.503—16.152/1881). Częściowe pokrycie tego przekroczenia znajduje się w zaoszczędzeniu przy poz. 54.				
1.650	—	4.052		—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycji		I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili-tycznych		IV. obłąkanych			
budżetu			Wydatki w roku 1880.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
XII.		Z przeniesienia	3.816	41 1/2	1.033	48	541	09 1/2	311	09	5.702	08
	52	Asekuracja budynków	88	63	47	72	34	08	34	09	204	52
	53	Kominiarze i straż ogniowa	102	69	51	34	51	34	25	67	231	04
	54	Czyszczenie kanałów	109	34	54	66	90	66	54	34	309	—
	55	Wynagrodzenie za czynności techniczne	334	—	166	—	166	—	84	—	750	—
		Suma rubryki XII.	4.451	07 1/2	1.353	20	883	17 1/2	509	19	7.196	64
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.										
	56	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.		Zapisy.										
	57	Zapis ś. p. Biskupa Szembeka na odprawienie Mszy św. przez Kapitułę krakowską	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50
	58	Zapis ś. p. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	—	—	—	38	—
	59	Zapis ś. p. ks. Gałęckiego i Klozowej na odprawienie Mszy św.	36	—	—	—	—	—	—	—	36	—
		Suma rubryki XIV.	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XV.		Podatki i daniny.										
		<i>A. Z realności i dóbr:</i>										
	60	Od realności szpitalnych	61	55	—	—	—	—	—	—	61	55
	61	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	626	65	—	—	—	—	—	—	626	65
	62	„ „Krowodrza“	—	—	157	44 1/2	—	—	—	—	157	44 1/2
		<i>B. Ekwivalenta.</i>										
	63	Od nieruchomego majątku szpitalnego	11	82	—	—	—	—	—	—	11	82
	64	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	107	48	—	—	—	—	—	—	107	48
	65	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	77	90	—	—	—	—	77	90
		<i>C. Podatek dochodowy.</i>										
	66	Z dóbr „Tropiszów“ 459 złp. 16 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia	807	50	235	34 1/2	—	—	—	—	1.042	84 1/2

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preli- minowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	mniejsze większe			z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.650	—	4.052	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zniżenia premii asekuracyjnej. <i>Wydatek większy</i> spowodowany przybytkiem nowych bu- dynków szpitalnych i domu gospodarczego; wysokość tych potrzeb nie była przy układaniu preliminarza wia- domą.				
300	95	—					
180	—	51					
850	541	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu wybudowania nowego ka- nału odprowadzającego nieczystości do głównego kanału miejskiego.				
480	—	270		<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w skutek przybudowań no- wych pawilonów okazała się konieczna potrzeba pod- wyższenia wynagrodzenia za czynności techniczne do kwoty 600 zł. rocznie; — a nadto wypłacono za takżeż czynności dodatkową należytość za rok 1879. w kwocie 150 zł. (LW. 1.081/80).			
3.460	636	4.373		—	—	—	—
		3.737					
20	—	—		—	—	—	—
38	1	—		—	—	18	75
38	—	—		—	—	—	—
36	—	—		—	—	—	—
112	1	—		—	—	18	75
68	6	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu obniżenia dodatków wspólnych. <i>Wydatki większe</i> z powodu podwyższenia dodatków gmin- nych.				
625	—	2					
140	—	17					
12	—	—					
108	1	—					
78	—	—					
115	115	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ dzierżawca dóbr Tropiszowa zwrotu tej należytości nie zażądał.				
1.146	122	19			—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba	rubryki	pozycji	budżetu	Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
					I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
					zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
XV.				Z przeniesienia . . .	807	50	235	34 1/2	—	—	—	—	1.042	84 1/2
				<i>D. Podatek dochodowy od prowizyj.</i>										
67				7% od prowizyj pobieranych od kapitałów hipotekowanych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Suma rubryki XV. . .	807	50	235	34 1/2	—	—	—	—	1.042	84 1/2
XVI.	68			Wydatki z prawa patronatu i konkurencji wynikię	470	16	—	—	—	—	—	—	470	16
XVII	69			Dyety i koszta podróży, w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr	30	—	—	—	—	—	—	—	30	—
XVIII	70			Koszta utrzymania podrzutek. Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873	—	—	2 959	30	—	—	—	—	2.959	30
	71			Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873	—	—	252	54	—	—	—	—	252	54
				Suma rubryki XVIII.	—	—	3.211	84	—	—	—	—	3.211	84
XIX	72			Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic. Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	198	90	—	—	—	—	198	90
XX.	73			Zapomogi dla położnic. Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem oddział położnic	—	—	1.254	—	—	—	—	—	1.254	—
XXI	74			Rozmaite Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki:										
				a) Dr. Nowakowski T. w Warszawie, za podniesienie kapitału z zapisu ś. p. Olechowskiego	554	02	—	—	—	—	—	—	—	—
				b) Dr. Raczyński w Wiedniu, za obronę rekursu w sprawie należytości od kontraktu dzierżawnego dóbr Tropiszowa	27	20	—	—	—	—	—	—	—	—
				c) Udekorowanie i oświetlenie szpitalu podczas pobytu Najjaśniejszego Pana	182	14	—	—	—	—	—	—	—	—
				d) Rozmaite drobne	34	41	18	76	17	37	6	23	—	—
				Suma rubryki XXI.	797	77	18	76	17	37	6	23	840	13

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.	zł.					
1.146	122	19					
15	15	—					
1.161	137	19	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu spłacenia kapitałów ubezpieczonych na dobrach i realnościach w Galicyi.	—	—	—	—
	118						
150	—	320	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w tym roku prócz innych wydatków poniesiono znaczniejszy koszt na restaurację kościoła w Iglomii w kwocie 450 zł. 86 ct jako dattek konkurencyjny na dobra Tropiszów przypadający. (LW. 36.194/80).	—	—	—	—
50	20	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ nie zarządzano większych komisij w sprawach szpitalnych.	—	—	—	—
4.000	1.041	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zwinięcia zakładu podrzutków i nie przyjmowania dzieci.	15	75	—	—
200	—	53	<i>Wydatek większy</i> znajduje zupełne pokrycie przy poz. 70.	—	—	—	—
4.200	1.041	53		15	75	—	—
	988						
200	1	—		—	—	—	—
1.000	—	254	<i>Wydatek większy</i> z powodu większej ilości chorych położnic poddających się praktyce klinicznej.	—	—	—	—
400	—	440	<i>Wydatek większy</i> z powodu wypłacenia znaczniejszych kosztów sądowych dla ściągnięcia kapitału z zapisu ś. p. Olechowskiego (LW. 22351/80).	—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne wydatków	O d d z i a ł								Wydatek ogólny		
			I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych				
rubryki	pozycji		Wydatki w roku 1880.										
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	75	Nadwyżka dochodów											
		oddana funduszowi krajowemu		10.219	37	—	—	8.219	68	—	—	18 439	05

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880	W porównaniu z kwotą preli- minowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
539	—	17.900	<p>Rzeczywiste dochody oddziałów I. i III. były większe od preliminowanych o 18.296 zł.</p> <p>wydatki zaś tychże oddziałów po strąceniu oddanych nadwyżek były większe od pre- liminowanych tylko o 396 "</p> <hr/> <p>przeto z porównania okazuje się nadwyżka dochodów oddana do funduszu krajowego większa o 17.900 zł.</p> <p>Nadwyżka zwrócona funduszowi krajowemu z oddziałów I. i III. wynosi 18.439 zł. 05 ct.</p> <p>Dotacja pobrana z funduszu krajowego dla oddziałów II. i IV. 8.918 " 24 "</p> <p>Czysta nadwyżka wykazana w Rubr. V. dochodów funduszu krajowego 9.520 zł. 81 ct.</p>	—	—	—	—

Liczba		Poszczególne dochody	O d d z i a ł								Dochód ogólny	
			I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
rubryki	pozycji		Dochody w roku 1880.									
budżetu		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
I.		Odsetki od kapitałów.										
1	Od papierów publicznych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Od kapitałów hipotekowanych:											
	a) na dobrach	809	72	—	—	—	—	—	—	809	72	
	b) na realnościach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Dochody z fundacyj szpitalnych	1 640	35	82	07	159	—	163	64	2 045	06	
	Suma rubryki I.	2 450	07	82	07	159	—	163	64	2 854	78	
II.		Dochody z realności i dóbr.										
4	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem 2.700 rubli sr.	4 236	94	—	—	—	—	—	—	4 236	94	
5	„ dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3 821	25	—	—	—	—	—	—	3 821	25	
6	„ „ z folwarku „Przeginia Duchowna“	50	—	—	—	—	—	—	—	50	—	
7	„ „ z realności w Krakowie pod l. 242—3 zwanej Akademia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Dochód z ogrodu szpitalnego	1 208	79 1/2	604	39	—	—	—	—	1 813	18 1/2	
9	Czynsz dzierżawny z propinacji w „Krowodrzy“	—	—	1 166	75	—	—	—	—	1 166	75	
	Suma rubryki II.	9 316	98 1/2	1 771	14	—	—	—	—	11 088	12 1/2	
III.		Zwroty kosztów leczenia.										
10	Z funduszu krajowego galicyjskiego	59 203	36	22 304	50	31 930	71	15 724	64	129 163	21	
11	Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	5 196	71	1 137	64	2 371	83	4 170	51	12 876	69	
	Suma rubryki III.	64 400	07	23 442	14	34 302	54	19 895	15	142 039	90	
IV.		Dochody rozmaite.										
	a) Prowizye zwłoki od rat dzierżawnych i cen kupna dóbr	69	73	—	—	—	—	—	—	—	—	
	b) Ze sprzedaży starego aparatu gazowego i rzeczy po zmarłych	74	49	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Zwrot reszty zaliczki z r. 1878., udzielonej Dr. Neusserowi	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	
	d) Rozmaite drobne	2	25	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma rubryki IV.	146	47	—	—	—	—	45	—	191	47	
		Dotacya.										
13	Od funduszu krajowego	—	—	8 842	10 1/2	—	—	76	13 1/2	8 918	24	

św. Łazarza w Krakowie.

Dochody.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	z roku bieżącego						
zł.	mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—		—	—	—	—
1.981	1.171	—	<i>Dochód mniejszy</i> , ponieważ część preliminowanych odsetków pozostała w zaległości, jak obok uwidoczniiono, nadto jedną część dochodów pobrano przy poz. 3. „Dochody z fundacyj“.	1.171	93 1/2	—	—
847	—	1.198		16	87	—	—
2.828	1.171	1.198	<i>Dochód większy</i> z powodu ściągnięcia zaległych odsetków od spłaconych kapitałów fundacyjnych, tudzież zarachowania niektórych poborów preliminowanych przy poz. 2. i rubr. II. poz. 7.	1.188	80 1/2	—	—
		27					
4.500	263	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu zniżenia kursu rubli srebrnych, którymi dzierżawca czynsz płaci.				
3.805	—	16	<i>Dochód większy</i> , ponieważ dzierżawca zaległość z r. 1879. zapłacił.				
50	—	—					
75	75	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu wykupna czynszu i przeniesienia dochodu do rubr. I. poz. 3.				
1.800	—	13	<i>Dochód większy</i> z powodu korzystniejszych zbiorów z ogrodu.				
1.027	—	140	<i>Dochód większy</i> z powodu korzystniejszego wydzierżawienia propinacyi na podstawie kontraktu (LW. 2950/81).				
1.257	338	169					
	169						
88.000	—	41 163	<i>Dochód większy</i> z powodu większej ilości chorych w latach 1878, 1879 i 1880 na oddziałach I, II i III				
11.500	—	1.377	<i>Dochód większy</i> z powodu większej ilości chorych obcokrajowych i samopłacących.	96.099	—	—	—
99.500	—	42.540	W sumie obok wykazanych należytości czynnych 96.099 zł. — ct. mieszczą się zwroty przypadające:	96 099	—	—	—
			a) od funduszów obcokrajowych i przedsiębiorstw 855 „ 90 „				
			b) od stron rozmaitych, niewysłdzonych 95.243 „ 10 „				
200	8	—	<i>Dochód mniejszy</i> z powodu zmienności tej rubryki. — W dochodzie oddziału IV. pobrano w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874. spłaconą zaliczkę, którą udzielono na płacę w latach dawniejszych.				
31.558	22.640	—	W skutek korzystnego wyniku w dziale dochodów własnych, nie wyczerpano dozwolonej dotacyi z funduszu krajowego, a nadto zwrócono temuż funduszowi nadwyżkę dochodów.				

Wykaz należitości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Liczba po- rządkowa	Poszczególnienie	Należitości			
		czynne		biernie	
		zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Wydatki.				
	Rubr. XV. Podatki i daniny.				
1	Zwrot niesłusznie zapłaconego podatku z dóbr „Rączna“	702	16	—	—
	Rubr. XVIII. Koszta utrzymania podrzutków.				
2	Zwrot kosztów od funduszków obcokrajowych	42	45	—	—
	Rubr. XXI. Rozmaite wydatki.				
3	Zwrot niesłusznie opłaconych portoryów	8	92	—	—
4	„ „ „ kosztów transportu obłąkanych :	25	—	—	—
	Suma	778	53	—	—
	B. Dochody.				
	Rubr. I. Odsetki od kapitałów.				
5	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach	11.707	82 1/2	—	—
	Rubr. II. Dochody z realności i dóbr.				
6	Z dóbr „Rączna“	1.187	22	—	—
7	„ „Prądnik Biały“	1.306	71 1/2	—	—
	Rubr. III. Zwroty kosztów leczenia.				
8	Z funduszków obcokrajowych i od stron samopłacących	230	80	—	—
9	Od stron rozmaitych, niewysledzonych, których dochodzenie jest w toku	30.654	99	—	—
	Rubr. IV. Dochody rozmaite.				
10	Zwrot kosztów leczenia chorych dorem powrotnym dotkniętych	15.893	92	—	—
11	„ niesłusznie opłaconych portoryów	7	81	—	—
	Suma	60.989	28	—	—
	Razem obiedwie sumy	61.767	81	—	—

VI.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 58.915/1881.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e .	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i .					
I.	1—10	Koszta gospodarcze	—	—	580
II.	11	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	—	—	10
III.	12	Zwroty grzywien policyjnych	—	—	10
IV.	13	Zwroty należytości posłańców karnych	—	—	2
V.	14	Remuneracye	—	—	5
VI.	15	Rozmaite	—	—	10
Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych			—	—	617
Nadwyżka dochodów, przeniesiona do funduszu krajowego			6.638	47	6.869
Suma wszystkich wydatków			6.638	47	7.486
D o c h o d y .					
O d s e t k i .					
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na domu Nr. 86. i 87. w Krakowie, w kwocie 109 złp. 1 gr.	9	38	1
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	462	—	462
	3	6% od resztującej ceny kupna za sprzedaną realność t. z. św. Maryi Magdaleny L. 20 ³ / ₄ we Lwowie	2.880	—	2.880
	4	5 ¹ / ₂ , 5, 4 ¹ / ₂ % od asygnat kasowych galic. Banku kredytowego	390	—	4.120
	5	5% od książeczek galic. Kasy oszczędności	—	—	1
5a		5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziemskiego	11	44	—
5b		5 ¹ / ₂ , 5, 4 ¹ / ₂ % od funduszu krajowego, za chwilowe używanie zasobów gotówki	2.884	65	—
Suma rubryki I.			6.637	47	7.464
II.	6	Policyjne grzywny	—	—	10
III.	7	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	—	—	10
IV.	8	Rozmaite	1	—	2
Suma dochodów rzeczywistych, zgodna z ogólną sumą wydatków			6.638	47	7.486
Stan majątku z końcem roku 1880.					
Stan czynny.					
Należytość czynna z roku bieżącego — zł. 21 ct.					
Stan bierny.					
. — " — "					
Czysty stan czynny — zł. 21 ct.					

policyi krajowej.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
580	—	W roku 1880. nie zdarzyły się w tych rubrykach żadne potrzeby.				
10	—					
10	—					
2	—					
5	—					
10	—					
617	—					
231	—					
848	—					
—	8		<i>Dochód większy, z powodu poboru należytości czynnych z lat dawniejszych.</i>	—	21	—
—	—		—	—	—	—
3.730	—	<i>Dochód mniejszy, z powodu sprzedaży asygnat kasowych, celem zasilenia kasy krajowej gotówką na potrzeby funduszu krajowego, który za jej używanie uiścił odsetki, wykazane pod poz. 5. b.</i>	—	—	—	—
1	—	<i>Dochód większy, z powodu zakupna w tym roku 5% listów zastawnych kredytowych.</i>	—	—	—	—
—	11		—	—	—	—
—	2.885	<i>Dochód większy, z przyczyny wyłuszczonej przy poz. 4.</i>	—	—	—	—
3.731	2.904		—	21	—	—
10	—	<i>Dochodów nie było, z powodu zmienności tych rubryk.</i>	—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
1	—		—	—	—	—
3.752	2.904		—	—	—	—
848						
		Wydatki mniejsze od budżetu o 617 zł.				
		Dochody mniejsze od budżetu o 848 „				
		Wynik w ogóle niekorzystny o 231 zł.				

VII.

FUNDUSZ DOMESTYKALNY

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 59.460/1881.

Fundusz

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e .	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i .					
P ł a c e .					
I.	1	Schneider Antoni, były wydawca „Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi“, pensya dożywotnia	100	—	250
Najem lokalności.					
II.	2	Akademia umiejętności w Krakowie, na umieszczenie zbiorów do wydawnictwa Encyklopedyi	—	—	300
Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich.					
III.	3	Dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, na wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	1.200
IV.	4	Rozmaite	—	—	5
Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych			1.300	—	1.755
Przeniesiono do majątku zarodowego			2.701	67	
Suma wszystkich wydatków			4.001	67	
Zapas gotówki z końcem roku 1880.			2	52	
Razem zgodnie ze sumą dochodów			4.004	19	
D o c h o d y .					
O d s e t k i .					
I.	1	5% od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy kulparkowskiej	2.493	94	2.494
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych	165	37	165
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	96	—	96
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziemskiego	1.214	54	1.347
	5	Od chwilowo lokowanej gotowizny:			
		a) 5% od książeczki galic. Kasy oszczędności	4	88	2
		b) 5% od funduszu krajowego za chwilowe używanie zapasu gotówki	29	46	—
Suma rubryki I.			4.004	19	4.104
II.	6	Sprzedaz dzieła pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	—	—	8
III.	7	Rozmaite	—	—	—
Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych			4.004	19	4.112
Stan majątku z końcem roku 1880.					
Stan czynny.					
Zapas gotówki z końcem roku 1880.			2	zł. 52 ct.	
Stan bierny			—	—	—
Czysty stan czynny			2	zł. 52 ct.	

domestykalny.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości.		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
150	—	<i>Wydatek mniejszy, z powodu śmierci dożywotnika.</i>	—	—	—	—
300	—	<i>Wydatku nie było żadnego, ponieważ pomieszczono zbiory w budynku Akademii umiejętności (LW. 35.481/1879).</i>	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
5	—	<i>Wydatku nie było. Tego rodzaju potrzeby przewidzieć się nie dadzą.</i>	—	—	—	—
455	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
132	—	<i>Dochód mniejszy, ponieważ część pieniędzy przeznaczonych na zakupno efektów, wypożyczono chwilowo funduszowi krajowemu, a procenta wykazano pod poz. 5. lit. b.</i>				
—	3					
—	29	<i>Dochód większy, z przyczyny pod poz. 4. wyłuszczonej. Cała należytość odsetków od funduszu krajowego wynosiła 230 zł. 97 ct.; na to uiszczono w r. 1880. 29 zł. 46 ct. Reszta w kwocie 201 zł. 51 ct. została wyrównaną w roku 1881.</i>				
132	32		—	—	—	—
8	—	<i>Dochodu nie było, ponieważ niesprzedano żadnego egzemplarza tego dzieła.</i>	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
140	32		—	—	—	—
108		Wydatki mniejsze od budżetu o 455 zł. Dochody mniejsze od budżetu o 108 „ Wynik w ogóle <i>korzystniejszy</i> o 347 zł.				
		Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1880. w kwocie 2 zł. 52 ct. ulokowanym został w roku 1881. w Kasie oszczędności na rzecz majątku zarodowego.				

VIII.

Fundusz kultury krajowej.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 1.980/1881.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.	
rubryki	pozycji		zł.	ct.		
budżetu				zł.	ct.	
I.	1	Zwroty kar	29	50	100	
II.		Rozmaite.				
	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000	—	5.000	
	3	Na zalesienie wydm piaszczystych w powiecie Niskim i Tarno- brzeskim	600	—	1.500	
	4	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—	
		Suma rubryki II.	5.600	—	6.500	
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	5.629	50	6.600	
		Zapás z końcem roku 1880. w gotówce	2.998	03		
		Razem	8.627	53		
		D o c h o d y.				
I.	1	Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	2.478	20	2.146	
II.	2	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	3.716	82	5.100	
III.	3	Rozmaite	—	—	—	
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	6.195	02	7.246	
		Zapás z początkiem roku 1880. w gotówce	2.432	51		
		Razem	8.627	53		
Stan majątku z końcem roku 1880.						
Stan czynny.						
			Szczegół		Ogół	
			zł.	ct.	zł.	ct.
Zapás kasowy w gotówce			2.998	03		
Należytości czynne: a) z roku bieżącego		1.259 zł. 49 ct.	—	—		
b) z lat ubiegłych (grzywny)		5.868 „ 88 „	7.128	37	10.126	40
Stan bierny.			—	—	—	—
Czysty stan czynny			—	—	10.126	40

kultury krajowej.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
71	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ zwroty grzywien są przypadkowe i dokładnie naprzód obliczone być nie mogą.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
900	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ koszty zalesienia wydm w roku 1880. pokryte zostały częściowo z dawniejszych na ten cel udzielonych a nieużytych zaliczek.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
900	—		—	—	—	—
971	—		—	—	—	—
—	332	<i>Dochód większy</i> , ponieważ od 6% listów Banku hipot. i od 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. sprzedanych na potrzeby fund. krajowego, razem im. wart. 33.200 zł. preliminowano 5% a pobrano od funduszu kraj. 6%.	—	—	—	—
1.383	—	<i>Dochód mniejszy</i> , ponieważ pozostały znaczne nieściągnięte zaległości.	1.259	49	—	—
—	—		—	—	—	—
1.383	332		1.259	49	—	—
1.051	—					
		Wydatki mniejsze od budżetu o 971 zł.				
		Dochody mniejsze od budżetu o 1.051 „				
		Wynik w ogóle niekorzystny o 80 zł.				

Date	Description	Debit	Credit
	To Balance		
	By Cash		
	To Cash		
	By Cash		
	To Cash		
	By Cash		

15

IX.

Fundusz stanowy sierociński.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 59.338.1881

Fundusz

Liczba		Poszczególnienie.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i.					
I. Utrzymanie sierot.					
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwowie po 63 „	252	—	252
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 „	440	—	440
	4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie na 115 „	—	—	115
		Suma rubryki I.	1.532	—	1.647
II.	5	Rozmaite	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	1.532	—	1.652
		Przeniesiono do majątku zarodowego	296	91	
		Zapas w gotówce z końcem roku 1880.	31	50 ¹ / ₂	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów	1.860	41¹/₂	
D o c h o d y.					
I. O d s e t k i.					
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych	163	¹ / ₂	163
	2	4% i 5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego	694	—	673
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	636	—	636
	4	6% od listów zastawnych galicyjskiego Banku hipotecznego	366	—	366
	5	Od chwilowo lokowanej gotówki w funduszu krajowym	1	41	2
		Suma rubryki I.	1.860	41 ¹ / ₂	1.840
II.	6	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	1.860	41¹/₂	1.840
Stan majątku z końcem roku 1880.					
Stan czynny.					
Zapas gotówki z końcem roku 1880. . . 31 zł. 50 ¹ / ₂ ct.					
Stan bierny (należytości z roku bieżącego) 31 „ 50 „					
Czysty stan czynny . — zł. —¹/₂ ct.					

stanowy sierociński.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki.		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
r roku bieżącego							
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—			—	—		
—	—			—	—	31	50
115	—	Wydatku nie było, ponieważ w roku 1880. miejsce to nikomu nie było nadane.			—	—	—
115	—	Wydatku nie było, z powodu niestałości tej rubryki.			—	—	—
5	—			—	—	31	50
120	—			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
—	21	Dochód większy, z powodu przykupna w tym roku 5% listów zastawnych kredytowych.			—	—	—
—	—			—	—	—	—
1	—			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
1	21			—	—	—	—
	20						
		Wydatki mniejsze od budżetu o 120 zł.					
		Dochody większe od budżetu o 20 „					
		Wynik w ogóle korzystniejszy o 140 zł.					

X.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 59.788/1881.

Fundusz Aleksandra

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e .	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i .					
<i>A) Rzeczywiste.</i>					
I.	1	Płaca Drowi Ksaweremu Liskemu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego .	800	—	800
II.	2	30% Rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	—	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawa aktów grodzkich	778	25	1.150
IV.	4	Rozmaite	—	—	5
<u>Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych .</u>			1.578	25	2.077
<i>B) Przenośne.</i>					
Gotówka wydana na lokację w galic. Kasie oszczędności			4.038	—	
<i>C) Zapas kasowy z końcem r. 1880. a) w gotówce 192 zł. 52 ct.</i>					
b) w efektach 4.265 „ 81 „			4.458	33	
<u>Razem zgodnie ze sumą dochodów</u>			10.074	58	
D o c h o d y .					
<i>A) Rzeczywiste.</i>					
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	—	—	405
III.	<i>Odsetki.</i>				
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	12	—	12
	4	6% od asygnat kasowych galic. Banku kredytowego	—	—	180
	5	a) 5% od książeczek Kasy oszczędności	138	—	4
		b) 5% od funduszu krajowego, za chwilowe używanie zapasów gotówki	58	77	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	208	77	196
IV.	6	Rozmaite	—	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa z początkiem roku 1880.			
		a) w gotówce 4.400 zł. — ct.			
		b) w obligacjach pożyczki krajowej z r. 1873. 200 „ — „			
		c) w książeczce Kasy oszcz. gal. Banku kred. 27 „ 81 „	4.627	81	300
<u>Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych .</u>			6.036	58	2.101
<i>B) Przenośne.</i>					
Zakupiona książeczka galic. Kasy oszczędności			4.038	—	
<u>Suma wszystkich dochodów</u>			10.074	58	

Stan majątku z końcem roku 1880.

Stan czynny:

Zapasy kasowe: a) w gotówce	192 zł. 52 ct.		
b) w efektach: oblig. pożyczki kraj. z r. 1873. 200 zł. — ct.			
Książ. Kasy oszczędności 4.065 „ 81 „	4.265 „ 81 „	4.458 zł. 33 ct.	
<u>Stan bierny</u>	—	—	—
<u>Czysty stan czynny</u>		4.458 zł. 33 ct.	

hr. Stadnickiego.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	<p><i>Wydatku nie było, z powodów przy Rub. II. dochodów przytoczonych.</i></p> <p><i>Wydatek mniejszy, ponieważ w r. 1880. nie wszystkie rachunki przedłożono.</i></p> <p><i>Wydatku nie było, ponieważ tego rodzaju potrzeby nie dadzą się z góry przewidzieć.</i></p>	—	—	—	—
122	—		—	—	—	—
372	—		—	—	—	—
5	—		—	—	—	—
499	—		—	—	—	—
—	—	<p><i>Dochodu nie było, ponieważ w r. 1880., księgarnia nie przedłożyła obrachunku ze sprzedaży danych jej w komis „Aktów grodzkich“.</i></p> <p><i>Dochodu nie było, albowiem asygnaty kasowe sprzedano dla chwilowego zasilenia kasy krajowej gotówką; procent pobrano pod poz. 5. b. Następnie ulokowano zwróconą gotowiznę w Kasie oszczęd., a procent wykazano w poz. 5. a.</i></p> <p><i>Dochód większy, z przyczyn pod poz. 4. wyłuszczonych.</i></p>	—	—	—	—
405	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
180	—		—	—	—	—
—	134		—	—	—	—
—	59		—	—	—	—
180	193		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	4.328		—	—	—	—
585	4.521		—	—	—	—
	3.936					
		<p>Wydatki mniejsze od budżetu o 499 zł.</p> <p>Dochody większe od budżetu o 3.936 „</p> <p>Wynik w ogóle <i>korzystniejszy</i> o 4.435 zł.</p>				

Kategorie		Beschreibung	Werte	
Code	Einheit		Wert 1	Wert 2
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

XI.

Fundusz szkoły weterynaryi.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 2.854/1881

Fundusz

Liczba		Poszczególnienie.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i.					
I. Płace i zastugi.					
	1	Zarządca realności pod l. 466. ¹ / ₄ mieszkanie w naturze	360	—	360
	2	Zasluga stróża tejże realności	260	—	260
	3	Drzewo na opał dla zarządcy i stróża	76	80	77
Suma rubryki I.			<u>696</u>	<u>80</u>	<u>697</u>
II. Utrzymanie budynków.					
	4	Asekuracja	38	69	52
	5	Czyszczenie kominów i kloak	89	39	30
	6	Reparacye i inne wydatki	156	91	400
Suma rubryki II.			<u>284</u>	<u>99</u>	<u>482</u>
III. Utrzymanie ogrodu.					
	7	Czyszczenie drzew owocowych	—	—	50
	8	Rozmaite inne	—	—	50
Suma rubryki III.			<u>—</u>	<u>—</u>	<u>100</u>
IV. Utrzymanie stawu.					
	9	Czyszczenie i utrzymanie	69	52	50
V. Podatki.					
	10	Podatek gruntowy z dodatkami	21	46	21
	11	Podatek domowy z dodatkami krajowymi, indemnizacyjnymi i powiat	1.151	99 ¹ / ₂	1.179
Suma rubryki V.			<u>1.173</u>	<u>45 ¹/₂</u>	<u>1.200</u>
VI. Spłata pożyczki.					
	12	W kapitale IX. i X. rata	307	22	307
	13	W odsetkach	882	78	883
Suma rubryki VI.			<u>1.190</u>	<u>—</u>	<u>1.190</u>
VII. Rozmaite wydatki					
	14	Rozmaite wydatki	72	—	320
Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych			<u>3.486</u>	<u>76 ¹/₂</u>	<u>4.039</u>
Zapas w gotówce z końcem roku 1880.			369	32 ¹ / ₂	
Razem zgodnie ze sumą dochodów			3.856	09	

szkoły weterynaryi.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
13	—	} <i>Wydatki mniejsze, z powodu potrącenia dywidendy od premii asekuracyjnej za r. 1879.</i> <i>Różnice wynikły z powodu niestałości tych potrzeb.</i>					
—	59						
243	—						
256	59						
197							
50	—	} <i>W roku bieżącym nie okazała się potrzeba ponoszenia tych wydatków.</i>					
50	—						
100	—						
—	20	<i>Wydatek większy, wedle rzeczywistej potrzeby.</i>					
—	—						
27	—	} <i>Wydatek mniejszy, ponieważ nie wszystkie lokalności były wynajęte.</i>					
27	—						
—	—						
—	—						
—	—						
248	—	} <i>Wydatek mniejszy z powodu, iż w roku 1880. w c. k. wojskowej szkole kucia koni tylko jeden uczeń był umieszczony.</i>					
572	20						
552							

Liczba		Poszczególnienie.	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
		Dochody.			
		I. Czynsze z realności.			
I.	1—4	Z najmu mieszkań w realności l. 466 ⁴ / ₄	2.389	77	3 603
		II. Dochody z ogrodu.			
II.	5	Za siano i grunt orny	140	—	208
	6	Za sad	—	—	50
		Suma rubryki II.	140	—	258
		III. Dochody ze stawu.			
III.	7	Za staw wdzierżawiony na śluzgawkę	250	—	250
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	2.779	77	4.111
		Zapasy w gotówce z początkiem roku 1880.	1.076	32	
		Razem	3.856	09	
Stan majątku z końcem roku 1880.					
Stan czynny.					
Zapasy kasowy w gotówce			369	32 ¹ / ₂	
Należności czynne: a) Zaległe czynsze z lat ubiegłych 906 zł. 30 ¹ / ₂ ct.					
b) Kaucya w gal. Kasie oszczędności na zabezpieczenie premii asekuracyjnej 150 „ — „			1.056	30 ¹ / ₂	1.425 63
Stan bierny.					
Należności bierny: Reszta niespłaconej pożyczki galicyjskiej Kasie oszczędności			—	—	14.635 06
Czysty stan bierny			—	—	13.209 43

szkoły weterynaryi.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki.		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.213	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, że niektóre mieszkania w ciągu roku 1880. wynajęte nie były.</i>				
68	—		<i>Dochód mniejszy z powodu, że z ogrodu, który przedtem w całości wdzierżawiano, wydzielono 5 morgów dla użytku szkoły gospodarstwa lasowego.</i>			
50	—					
118	—					
—	—					
1.331	—	Wydatki mniejsze od budżetu o 552 zł. Dochody mniejsze od budżetu o 1.331 „ Wynik w ogóle <i>niekorzystny</i> 779 zł.				

Column 1 (Left)	Column 2 (Middle)	Column 3 (Right)
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]
[Faint text]	[Faint text]	[Faint text]

10

XII.

Fundusz budowy krajowego zakładu
dla obłąkanych
NA KULPARKOWIE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU
za rok 1880.

LW. 65.354/1881.

Fundusz budowy krajowego zakładu

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e .	Wynikłości w roku 1880.		Kwota preli- minowana
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
W y d a t k i .					
I. Koszta zarządu.					
<i>Płace.</i>					
	1	Stróż	40	—	—
II. Koszta poniesione na rachunek kredytu w kwocie 78.396 zł. 98 ct. (Uchwała W. Sejmu z dnia 28. Sierpnia 1877.)					
	2	Inżynier dozorujący roboty	227	50	ct.
	3	Wynagrodzenie rzeczoznawcy w sprawie mechani- cznych urządzeń w zakładzie	334	05	"
	4	Należytości rządowe	38	75	"
			600	30	—
III. Budowa domu administracyjnego, z kredytu w kwocie 45.000 zł. (Uchwała W. Sejmu z dnia 19. Października 1878.)					
	5	Reszta wynagrodzenia przedsiębiorcom budowy	415	45	—
Suma wydatków rzeczywistych			1.055	75	—
D o c h o d y .					
I. Pozostałość z rachunku za rok 1879. (gotówka)					
			507	46 ¹ / ₂	—
II. Dochody rozmaite					
	2	Za sprzedane trzy szopy pozostałe po cegielni	87	97	ct.
	3	Za sprzedaną starą cegłę	51	—	"
			138	97	—
III. Dotacya z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru					
			409	31 ¹ / ₂	—
Suma dochodów rzeczywistych			1.055	75	—
Stan funduszu z końcem roku 1880.					
Należytości czynne z lat ubiegłych:					
a) Czynnosc z gruntów i realności 375 zł. — ct.					
b) Zwrot od architekta kierującego budową 13 " 1/2 "					
Razem			388	1/2	ct.

dla obłąkanych na Kulparkowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikiłości		Wyjaśnienia.				Należytości			
						czynne		bierne	
						z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
		<p>Do Rub. II. Kredyt przyzwolony uchwałą W. Sejmu z dnia 28. Sierpnia 1877. wynosił w ogóle . 78.396 zł. 98 ct.</p> <p>Wydatki wynosiły w r. 1877. 10.423 zł. 47½ ct. " 1878. 78.650 " 52 " " 1879. 13.209 " 31½ " " 1880. 600 " 30 " 102.883 " 61 "</p> <p>Z porównania okazuje się przekroczenie . 24.486 zł. 63 ct. które pokryto:</p> <p>a) Pozostałościami i zwrotami z lat ubiegłych wedle zamknięcia roku 1879. w kwocie . 12.721 zł. 35½ ct. b) Dochodami z r. 1880. w kwocie . 138 " 97 " 12.860 zł. 32½ ct.</p> <p>Na pokrycie reszty w kwocie . 11.626 zł. 30½ ct. użyto: a) Z kredytu ad III. wedle zamknięć r. 1879. kwotę 4.729 zł. ½ ct. " 1880. " 52 " 01½ " 4.781 zł. 02 ct. b) Dotacyi od funduszu krajowego wedle zamknięć r. 1879. 6.435 zł. 97 ct. Dotacyi w r. 1880. 409 " 31½ " 6.845 zł. 28½ ct. Razem jak wyżej . 11.626 zł. 30½ ct.</p> <p>Do Rub. III. Uchwałą z dnia 11. i 19. Października 1878. przyzwolono następujące kredyty:</p> <p>a) na budowę domu administracyjnego . 45.000 zł. — ct. b) na rozszerzenie łazienek . 3.972 " — " Razem . 48.972 zł. — ct.</p> <p>Przeznaczone zaś na ten cel kapitały przyniosły z przyrostem w odsetkach, jak zamknięcie 1879. 49.740 zł. 03 ct. Z tych wydano:</p> <p>a) w r. 1879. wraz z kosztami zarządu 44.503 zł. 56 ct. b) " 1880. " " " 455 " 45 " Razem . 44.959 zł. 01 ct.</p> <p>na pokrycie zaś kosztów ad II. wydano jak wyżej . 4.781 " 02 " Zużytkowano przeto cały kredyt . 49.740 zł. 03 ct.</p>							

<p>Handwritten text in the top-left header cell.</p>	<p>Handwritten text in the top-middle header cell.</p>	<p>Handwritten text in the top-right header cell.</p>
<p>Vertical column of handwritten text on the left side of the table.</p>	<p>Large central area containing multiple lines of handwritten text, possibly a list or detailed notes.</p>	<p>Vertical column of handwritten text on the right side of the table.</p>

XIII.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 62.096/1881.

krajowej z r. 1873.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	3.300	<p><i>Wydatek większy z powodu spłacenia obligacji wylosowanych w latach ubiegłych.</i> Z emitowanych obligacji na 1,600.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia od r. 1874. do 1879. włącznie 70.600 zł. w roku 1880 14.400 „ spłacono zaś i ściągnięto z obiegu: od r. 1874. do 1879. włącznie 60.200 zł. w roku 1880. 17.700 „ 77.900 zł. pozostaje do spłacenia z końcem r. 1880. . 1,522.100 „</p>	—	—	7.100	—
—	1 891		<p><i>Wydatek większy z powodu spłacenia częściowego zaległych kuponów z lat ubiegłych.</i> Należytość kuponowa wynosiła w roku 1880: Zaległość z lat ubiegłych 3.360 zł. Kupony z 1. Maja 1880 — 41.127 zł. i z 1. Listopada t. r. 40.929 zł. 82.056 „ „ nadpłacone przy obligac. wylosowanych 237 „ razem . 85.653 „ wypłacono . . 83.391 „ pozostało w zaległości . . . 2.262 „</p>	—	—	2.262
864	—	<p><i>Podatek od części kuponów zaliczono na rok 1881.</i></p>	—	—	—	—
—	3		—	—	—	—
—	18		—	—	—	—
843	—	<p><i>Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.</i></p>	—	—	—	—
1.028	—		371 90	—	—	—
1.871	5.191		—	—	700	—
—	3.320	—	—	—	—	
—	—	—	158.000	—	—	—
—	—	—	256.583	29 1/2	—	—
—	—	—	414.955	19 1/2	10.062	—

Dochody.

Fundusz pożyczki

Liczba		Poszczególnienie	Dochody w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
		<i>A. Rzeczywiste.</i>			
I.		Zwrot kapitału wypożyczonego.			
	1	Od Wydziałów powiatowych	147.427	11	169.483
		Odsetki.			
II.	2	6% od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym	14.167	84 1/2	13.999
	3	10% od Wydziałów powiatowych, za niedotrzymanie terminów spłaty	1.913	31	360
	7	Od kapitałów chwilowo lokowanych	17.164	70	21.600
		Suma rubryki II.	33.245	85 1/2	35.959
		do przeniesienia .	180.672	96 1/2	205.442

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
22.056	—	<p><i>Dochód mniejszy</i>, ponieważ nie wszystkie Wydziały pow. uiszczyły raty w terminach oznaczonych. Suma udzielonych pożyczek wynosiła . 1,166.300 zł. — ct. na to uiszczyły Wydziały pow. w latach od 1874. do 1879. — 850.839 zł. 06 ct. w roku 1880 — 147.427 „ 11 „ 998.266 „ 17 „ pozostaje do ściągnięcia po koniec r. 1883 . 168.033 „ 83 „ Zaległe raty z końcem r. 1879. wynosiły . 41.234 zł. 05 ct. Bieżące raty za r. 1880. „ . 169.483 „ 27 „ razem . . . 210.717 zł. 32 ct. na to uiszczono (jak wyżej) 147.427 „ 11 „ pozostało w zaległości z końcem r. 1880: a) z lat ubiegłych . 12.500 zł. 46 ct. b) z roku 1880. . . 50.789 „ 75 „ 63.290 zł. 21 ct.</p>	50.789	75		
—	169	<p><i>Dochód większy</i> w skutek ściągnięcia części zaległości z lat ubiegłych. Należytość zaległa z końcem r. 1879 wynosiła 11.987 zł. 05 ct. „ bieżąca za r. 1880 „ 13.998 „ 57 „ razem . . . 25.985 zł. 62 ct. na to uiszczono 14.167 „ 84 1/2 „ pozostało w zaległości: a) z lat ubiegłych 6.891 zł. 21 ct. b) z roku 1880 . 4.926 „ 56 1/2 „ . 11.817 zł. 77 1/2 ct.</p>	4.926	56 1/2		
—	1.553	<p><i>Dochody te nie mogą naprzód ściśle być obliczone.</i> Zaległości z r. 1879. wynosiły 6.269 zł. 32 ct. należytość bieżąca za r. 1880. 5.751 „ 29 „ razem 12.020 zł. 61 ct. ściągnięto 1.913 „ 31 „ pozostało w zaległości: a) z lat ubiegłych . . 4.231 zł. 63 ct. b) z r. 1880. 5.875 „ 67 „ 10.107 zł. 30 „</p>	5.875	67		
4.435	—	<p>W skutek nieregularnego wpływania rat anuitetowych lokowano mniej kapitałów, aniżeli preliminowano; jednakowoż mniejszy ten dochód pokrywają prawie w dwójnasób odsetki zwłoki wykazane pod poz. 3., uwzględniając pozostałą w tej pozycji zaległość czynną.</p>				
4.435	1.722					
2.713						
24.769	—		61.591	98 1/2	—	—

Dochody.

Fundusz pożyczki

Liczba		Poszczególne	Dochody z roku 1880.		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
		Z przeniesienia	180.672	96 ¹ / ₂	205.442
III.		Dochody rozmaite.			
	5	Za wylosowane obligacye własne	500	—	1.400
	6	Od banków, zwrot zaliczek udzielonych w roku ubiegłym na wy- płatę kuponów	572	20	600
	7	Zwrot za brakujące kupony przy obligacyach wylosowanych	858	—	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	<u>1.930</u>	<u>20</u>	<u>2.000</u>
	8	Odsetki 6% od kapitału wypożyczonego na budowę Zakładu kul- parkowskiego za rok 1880.	—	—	—
		Razem	182.603	16 ¹ / ₂	207.442
		<i>B. Zapas kasowy z początkiem roku 1880.:</i>			
		a) w gotówce 79.157 zł. 46 ² / ₂ ct.			
		b) w efektach 158.500 " — "	237.657	46 ¹ / ₂	—
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	<u>420.260</u>	<u>63</u>	<u>—</u>
		<i>C. Przenośne.</i>			
		Lokacye w banku	5.396	—	—
		Zwrot zaliczki od funduszu krajowego	278.202	91	—
		<u>Suma wszystkich dochodów</u>	<u>703.859</u>	<u>54</u>	<u>—</u>

Stan majątku z końcem roku 1880.

		Stan czynny.		Szczegół		Ogół	
				zł.	ct.	zł.	ct.
1	Zapasy kasowy:						
	a) w gotówce	176.978 zł. 02 ¹ / ₂ ct.					
	b) w oblig. pożyczki kraj. z r. 1873.	— " — "		176.978	02 ¹ / ₂		
2	Należytości czynne: a) w rubrykach wydatków za rok 1880.			414.955	19 ¹ / ₂		
	b) " dochodów z lat ubiegłych			386.464	48		
	c) " " z roku 1880.			77.777	83 ¹ / ₂	1,056.175	53 ¹ / ₂
	Stan bierny.						
1	Należytości bierne a) w rubrykach wydatków z lat ubiegłych			1,515.000	—		
	b) " " z roku 1880.			10.062	—	1,525.062	—
	<u>Czysty stan bierny</u>			<u>—</u>	<u>—</u>	<u>468.886</u>	<u>46¹/₂</u>

krajowej z r. 1873.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			z roku bieżącego		z roku bieżącego	
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
24.769	—		61.591	98 1/2		
900	—	<i>Dochód mniejszy, ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje zrealizowano w r. 1880.</i>	700	—		
28	—	<i>Dochody te nie mogą naprzód ściśle być obliczone.</i>				
—	858	<i>Dochód ten nie był w budżecie przewidziany.</i>				
928	858					
70						
—	—	<i>Należytość tę wykazuje się w wykonaniu uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1878. i z dnia 17. Lipca 1880.</i>	15.485	85		
24.839						
			77.777	83 1/2		

Wykaz

należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Poszczególności	Należytości			
		czynne		biernie	
		zł.	ct.	zł.	ct.
	Dochody.				
I.	Zwrot kapitału wypożyczonego powiatom	117.244	08	—	—
II.	Odsetki a) od wypożyczonego powiatom kapitału 6.891 zł. 21 ct.				
	b) za zwłokę 4.231 „ 63 „	11.122	84	—	—
IV.	Zwrot zasiłku na budowę kulparkowską	258.097	56	—	—
	Wydatki.				
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie	—	—	1,515.000	—
	Razem	386.464	48	1,515.000	—

XIV.

Fundusz budowy gmachu sejmowego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

LW. 2.184/1882.

Fundusz budowy

Ru- bryka	Po- zycya	Poszczególnienie	Wynikłość w roku 1880.	
			zł.	ct.
		W y d a t k i.		
		<i>A) Rzeczywiste.</i>		
		Koszta administracji realności.		
		Podatki z dodatkami za lata ubiegłe i za rok bieżący, tudzież taksa miejska za rewizyę kotłów w łazienkach	135	98 1/2
		Budowa.		
I.		Koszta administracji.		
	1	Hochberger Juliusz, artystyczny kierownik budowy		
		a) Remuneracya za kierownictwo 2.820 zł.		
		b) Ryczałt na utrzymanie personalu pomocniczego 5.800 „	8.620 zł.	— ct.
	2	Janowski Józef, inspicjent budowy, płaca	1.500 „	— „
	3	Kułakowski Kazimierz, pomocnik inspicjenta, płaca	600 „	— „
	4	Remuneracya członków Komitetu estetyczno-technicz.	70 „	— „
	5	Najem lokalu na kancelaryę budowy	229 „	16 „
	6	Inseraty, druki i inne pomniejszych	282 „	64 „
			11.301	80
II.	—	Roboty ziemne	—	—
III.		Roboty murarskie.		
		Krześniński Emeryk, dozorca, płaca	600 zł.	— ct.
	1	Właściwe roboty murarskie	52.037 „	63 „
	2	Dostawa cegły	11.146 „	19 „
	4	„ wapna	6.834 „	52 „
	5	„ piasku do murowania	2.381 „	57 „
	6	„ „ pod podłogi	500 „	— „
	7	„ cementu	10.147 „	45 „
	8	„ wapna hydraulicznego	72 „	64 „
	9	„ gipsu	3.763 „	67 „
	10	Bruk kostkowy	3.197 „	50 „
	12	Posadzki z płyt trembowelskich i asfaltu itp.	8.041 „	39 „
			98.722	56
IV.		Roboty kamieniarskie z materiałem	19.446	85
V.		Roboty rzeźbiarskie.		
	1	Roboty z kamienia	19.274 zł.	69 ct.
	2	Odlewy z wapna hydraulicznego	7.208 „	12 „
	3	„ z gipsu	20.538 „	73 „
	4	Osadzenie odlewów i kamienia	5.692 „	93 „
			52.714	47
VI.	—	Roboty ciesielskie z materiałem	8.747	60
VII.	—	Roboty stolarskie z materiałem	15.794	34
		Do przeniesienia	206.863	60 1/2

gmachu sejmowego.

Ru- bryka	Po- zycja	Poszczególnienie	Wynikłość w roku 1880.	
			zł.	ct.
		Z przeniesienia	206.863	50 ¹ / ₂
VIII.		Roboty ślusarskie.		
	1	Okucia, poręcze, schody żelazne	8.028 zł. 79 ct.	
	2	Kotwy, klamry, szruby i gwoździe	515 " 41 "	
	3	Rury wychodkowe	1.131 " 84 "	
	4	Słupy lane	336 " 60 "	
	5	Tregery	141 " 90 "	10.154 54
IX.	—	Konstrukcje żelazne	1.611	04
X.	—	Roboty blacharskie z materiałem	13.431	10
XI.	—	Roboty lakiernicze	2.100	—
XII.	—	Roboty szklarskie z materiałem	10.002	08
XIII.		Roboty rozmaite.		
	1	Pompowanie wody	23 zł. 92 ct.	
	2	Wodociągi	5.741 " 39 "	
	3	Oświetlenie	6.112 " 32 "	
	4	Ogrzewanie i wentylacja	3.909 " 84 "	
	5	Waterklozety	3.431 " 19 "	
	11	Balustrady do łóż w sali sejmowej	2.300 " — "	
	13	Roboty nieprzewidziane	9.592 " 45 "	31.111 11
		Suma wydatków rzeczywistych	275.273	47 ¹ / ₂
		<i>B) Przenośne.</i>		
		Kapitały lokowane	332.509	32
		C. Zapas kasowy w gotówce z końcem roku 1880.	36.926	35 ¹ / ₂
		Razem zgodnie ze sumą dochodów	644.709	15
		D o c h o d y.		
		<i>A) Rzeczywiste.</i>		
	1	Odsetki 5 ¹ / ₂ % od kapitałów lokowanych	6.938	97
	2	Czynsz za prawo utrzymywania kantyny na placu budowy	300	—
	3	Zwrot za kamień budowlany	194	66
	4	Zasilek od funduszu krajowego (zwrot zasiłków udzielonych na pokrycie niedoboru: z r. 1876. — 51.461 zł. 97 ct., — z r. 1877. — 58.323 zł.)	109.784	97
		Suma dochodów rzeczywistych	117.218	60
		<i>B) Przenośne.</i>		
		Kapitały z lokacji odebrane	332.509	32
		C) Zapas kasowy w gotówce z początkiem roku 1880.	194.981	23
		Razem	644.709	15

Stan funduszu z końcem roku 1880.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy w gotówce	36.926	zł.	35	1/2	ct.
2. Należytości czynne:					
a) z lat ubiegłych od p. St. Brykczyńskiego	7.143				50 "
b) z roku bieżącego (przy pozycyi 3. dochodów: „Zwroty“)	92				43 "
					44.162 zł. 28 1/2 ct.

Stan bierny:

Należytości biernie z roku bieżącego:

a) przy pozycyi wydatków na administrację realności	9	zł.	45	ct.
b) " rubryce " III. „Roboty murarskie“				
poz. 7. „Dostawa cementu“	158			53 "
c) " " " XIII. „Roboty rozmaite“				
poz. 2. „Wodociągi“	104			07 "
" 5. „Waterklozety“	17			95 "
				290 " — —
Czysty stan czynny				43.872 zł. 28 1/2 ct.

W y j a ś n i e n i a .

Do rubr. I. „Koszta administracji budowy“

Uchwałą z dnia 23. Sierpnia 1877. przeznaczył W. Sejm na te koszta **50.000** zł.

Wydano: w r. 1877. — 445 zł. 87 ct.; w r. 1878. — 13.445 zł. 40 1/2 ct., w r. 1879. — 13.724 zł. 25 ct.; w r. 1880. — 11.301 zł. 80 ct.; razem **38.917** zł. 32 1/2 ct., pozostaje do rozporządzalności **11.082** zł. 67 1/2 ct.

Do rubr. II.—XIII. „Budowa“

Uchwałą z dnia powyższego przeznaczono na koszta budowy **964.000** zł.

Wydano: w r. 1877. — 30.371 zł. 17 ct.; w r. 1878. — 306.872 zł. 36 1/2 ct.; w r. 1879. 322.167 zł. 41 ct.; w r. 1880. — 263.641 zł. 03 ct.; razem **923.051** zł. 97 1/2 ct.

Pozostaje do rozporządzalności **40.948** zł. 02 1/2 ct.

12
L. W. 7.523/1882.
Alegat lit. B do sprawo-
zdania Wydziału krajowego
o zamknięciu rachunkowem
funduszków krajowych
za rok 1880.

Lit. B.

Zamknięcie rachunku FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1880.

I N D E K S.

I.	Fundusz pomnika Kościuszki	1
II.	Fundusze stypendyjne	4
III.	Administracya Winnik	30
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	34
V.	„ niżankowicki „	36
VI.	„ posagowy Komarnickich	38
VII.	„ Zakładu Ossolińskich	40
VIII.	„ zapomogi b. obwodu tarnowskiego	42
IX.	„ zapomogi z roku 1868.	44
X.	„ pozostały zapomogi z roku 1866.	46
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	48
XII.	„ depozytów gminnych serwitutowych	50
XIII.	„ Russanowskiej	52
XIV.	„ szkół ludowych z roku 1872.	56
XV.	„ Ponińskiego	60
XVI.	„ Franciszka Kochmana, dla literatów polskich	62
XVII.	„ Franciszka Kochmana, dla dziewcząt służących	64
XVIII.	„ Jędrzejowiczowej, dla wiekowych kobiet	66
XIX.	„ pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego	68
XX.	„ budowy szpitalu krakowskiego	70
XXI.	Fundacya Sadecka „Dom roboczy“	72
XXII.	Fundusz budowy kaplicy w Dublanach	74
XXIII.	„ „laboratoryum w Dublanach	76
XXIV.	Fundacya hr. Weissenwolfowej	78
XXV.	„ hr. Wodzickiego Piotra	80
XXVI.	„ Dr. Malinowskiego Jana Kazimierza	84
XXVII.	Depozyta	86

FUNDUSZE
BUDŻETEM NIEOBJĘTE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1 8 8 0.

Dochody.

Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
	1	Dochody.	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1880:						
		w gotówce — zł. — 1/2 ct.						
		w efektach 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43 1/2	—	—
			Stan majątku zarodowego					
	1	Stan czynny.	Szczegół		O g ó ł			
		Zapas kasowy w gotówce	—	00 1/2				
		w efektach: a) obligacye indemnizacyjne	5.700	—				
		b) listy zastawne Towarzystwa kredyt. ziemskiego	8.700	—				
		c) książeczka gal. Kasy oszczędności	205	43	14.605	43 1/2		
		Suma stanu czynnego	—	—	14.605	43 1/2		
			B) Majątek					
	1	Odsetki a) od obligacyj indemnizacyjnych	269	32 1/2	269	32 1/2	—	—
		b) „ listów zastawnych Tow. kredyt. ziemsk.	371	—	371	—	—	—
		Suma dochodów	640	32 1/2	640	32 1/2	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1880	—	—	—	—	—	—
					640	32 1/2		
			Stan majątku obrotowego					
			Stan czynny.					

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	Wydatki.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
1		Wydatki	—	—	—	—	—	—
2		Zapás z końcem roku 1880 :						
		w gotówce — zł. — 1/2 ct.						
		w efektach 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43 1/2	—	—

z końcem roku 1880.

Stan bierny.		Szczegół		O g ó ł	
	Czysty stan czynny	—	—	14.605	43 1/2
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	14.605	43 1/2

Z porównania stanu z końcem roku 1880 — 14.605 zł. 43 1/2 ct.
ze stanem wykazany „ „ 1879 — 14.605 „ 43 1/2 „
okazuje się, iż w ciągu roku 1880, majątek się nie zmienił.

obrotowy.

1	Odesłane odsetki Komitetowi zarządzającemu	640	32 1/2	640	32 1/2	—	—
2	Zapás z końcem roku 1880	—	—	—	—	—	—
				640	32 1/2		

z końcem roku 1880.

Stan bierny.

Mająkiem tym zarządza samodzielnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności.
(Patrz L. W. 5.745 i 12.159 z roku 1867.)

*

Dochody.

Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycja	S u m a r y u s z	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
a) Rzeczywiste.								
I.		Fundacye nowoprzybyłe:						
	1	Ajwasa Mikołaja : w 5 % listach zastawnych kredytowych	1.000	—	1.000	—	—	—
II.	2	Wpływy na rzecz istniejących już fundacyj : w gotówce	1.534	—	1.084	—	450	—
III.	3	Kapitały hipotekowane, spłacone	92.170	65 ¹ / ₂	—	—	92.170	65 ¹ / ₂
IV.	4	Gotówka otrzymana ze sprzedaży realności	41.381	49 ¹ / ₂	213	86	41.167	63 ¹ / ₂
V.	5	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	19.862	09	19.862	09	—	—
	6	Efekta zakupione	51.842	30	51.842	30	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	207.790	54	74.002	25	133.788	29
b) Przenośne.								
	7	Efekta odebrane z winkulacji	45.450	—	45.450	—	—	—
	8	Gotówka otrzymana ze sprzedaży efektów	31.730	94	31.730	94	—	—
		Suma wszystkich dochodów	284.971	48	151.183	19	133.788	29
c) Stan z początkiem roku 1880:								
		a) w efektach 1,826.284 zł. 87 ct.						
		b) w dobrach i realnościach . 346.734 „ 18 „	—	—	2.173.019	05	—	—
					2,324.202	24		

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy								
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Efakta wylosowane i spienięzone	31.605	94	31.605	94	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Efakta wydane do winkulacyi	45.450	—	45.450	—	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	52.701	86 ¹ / ₂	52.701	86 ¹ / ₂	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	129.757	80 ¹ / ₂	129.757	80 ¹ / ₂	—	—
		c) Stan z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce 189 zł. 02 ¹ / ₂ ct.						
		b) w efektach 1,847.521 „ 23 „						
		c) w dobrach i realnościach 346.734 „ 18 „						
					2,194.444	43 ¹ / ₂	—	—
					2,324.202	24		

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Pozycja	Stan bierny.	Szczegół		O g ó ł	
		zł.	ct.	zł.	ct.
z końcem roku 1880.					
	Stan bierny.	—	—	—	—
	Czysty stan czynny	—	—	2,328.232	72 ¹ / ₂
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	2,328.232	72 ¹ / ₂

U w a g a.

1. Oprócz wykazanego stanu majątkowego, posiadają jeszcze fundusze Konieckiego i Dra Towarnickiego 5 sztuk akcji użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcji nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nie dywidendę.

2. Z porównania wyżej wykazanego stanu 2,328.232 zł. 72¹/₂ ct.
ze stanem tego majątku z końcem roku 1879, wykazanego w imiennej wartości 2,306.873 „ 20 „
okazuje się przyrost majątku o 21.359 zł. 52¹/₂ ct.

w skutek przybycia jednej nowej fundacyi, wykazanej pod poz. 1. dochodów, tudzież w skutek przykupu efektów z nadwyżek majątku obrotowego.

Wyjaśnienia

do zamknięcia majątku zarodowego.

1. Należyłość czynną z końcem roku 1880., uwidocznioną pod poz. 2. dochodów w kwocie 450 zł., stanowią niespłacone za lata 1878., 1879. i 1880. raty roczne po 150 zł. na rzecz fundacyi Ożańskiej. W skutek przedsięwzięcia kroków sądowych cała ta zaległość spłaconą została wraz z procentami zwłoki i kosztami sądowymi w roku 1881. do L. W. 16.731 i L. W. 22.000.

2. Wykazane pod poz. 3. dochodów należyłości czynne z końcem roku 1880. z tytułu dłużnych kapitałów hipotekowanych dzielą się jak następuje:

a) we fundacyi Krakowskiej zakordonowej	1.575 zł. — ct.
b) „ „ Łosia	6.363 „ 64 $\frac{1}{2}$ „
c) „ „ Olszewskiego	4.500 „ — „
d) „ „ Paprockiego	4.000 „ — „
e) „ „ Torosiewicza	5.000 „ — „
f) „ „ Dra Towarnickiego	49.732 „ 01 „
g) „ „ Żebrowskiego	21.000 „ — „
razem, jak wykazano	<u>92.170 zł. 65$\frac{1}{2}$ ct.</u>

Stan tych kapitałów pozostał od roku 1879. niezmiennym.

3. Wierzytelności z tytułu sprzedanych realności, wykazane pod poz. 4. dochodów, składają się z końcem roku 1880:

a) z długu funduszu Obląkanych i Położnic za nabytą w dawniejszych czasach od funduszu Głowińskiego realność Popijarską	35.201 zł. 49 $\frac{1}{2}$ ct.
b) z reszty należyłości zaległych na rzecz tegoż funduszu u nabywców pojedynczych realności w Winnikach	5.966 „ 14 „
razem, jak wykazano	<u>41.167 zł. 63$\frac{1}{2}$ ct.</u>

4. Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego, wykazana pod poz. 5. dochodów w kwocie 19.862 zł. 09 ct. stanowiła nadwyżkę tego majątku po wypłacie stypendyów i wszelkich innych wydatków, która w myśl odnośnych statutów fundacyjnych użyta została na pomnożenie majątków zarodowych pojedynczych fundacyj, przez zakupno oprocentowanych papierów publicznych. Wydatek na to zakupno mieści się w ogólnej kwocie, wykazanej pod poz. 3. wydatków „przenośnych“.

Date		Description		Amount	
1912	Jan 1	Balance		100.00	
1912	Jan 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Jan 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Jan 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Jan 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Feb 28	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Mar 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Apr 30	Received	John Doe	50.00	
1912	May 1	Received	John Doe	50.00	
1912	May 5	Received	John Doe	50.00	
1912	May 10	Received	John Doe	50.00	
1912	May 15	Received	John Doe	50.00	
1912	May 20	Received	John Doe	50.00	
1912	May 25	Received	John Doe	50.00	
1912	May 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Jun 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Jul 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Aug 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Sep 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Oct 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Nov 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 1	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 5	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 10	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 15	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 20	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 25	Received	John Doe	50.00	
1912	Dec 30	Received	John Doe	50.00	
1912	Total			15000.00	

Dochody.

Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
B) Majątek								
Dochody.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1—3	Odsetki	105.171	19 ¹ / ₂	101.099	26 ¹ / ₂	4.071	93
II.	4—9	Dochody z dóbr i realności	29.296	47	26.923	11	2.373	36
III.	10	Dodatki z innych funduszów	771	94	771	94	—	—
IV.	11-12	Dochody i zwroty rozmaite	3.281	54	256	65	3.024	89
Suma dochodów rzeczywistych			138.521	14 ¹ / ₂	129.050	96 ¹ / ₂	9.470	18
b) Przenośne.								
	13	Zaliczki rozmaite:						
		a) z lat dawniejszych		7 zł. 50 ct.				
		b) z roku bieżącego	6.541	23 ¹ / ₂	6.548	73 ¹ / ₂	—	—
Suma wszystkich dochodów			145.069	88	135.599	70	9.470	18
	14	c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	23.949	86 ¹ / ₂	—	—
					159 549	56 ¹ / ₂		

Stan majątku obrotowego

Stan czynny.		Szczegół.		Ogół.	
1	Zapas kasowy w gotówce	—	—	20.264	79
2	Należytości czynne	—	—	9.470	18
Suma stanu czynnego		—	—	29.734	97

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	ct.	ct.
obrotowy.								
W y d a t k i.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Stypendya	99.113	70	94.150	20	4.963	50
II.	2-10	Cele naukowe i dobroczynne	3.754	77	3.619	77	135	—
III.	11	Wsparcia jednorazowe	400	—	400	—	—	—
IV.	12-16	Subwencye stałe fundacyom	546	—	546	—	—	—
V.	17	Legata i pensye.	350	—	300	—	50	—
VI.	18	Alimentacye	450	—	450	—	—	—
VII.	19	Dodatki do funduszów	771	94	771	94	—	—
VIII.	20-21	Podatki i należytości rządowe	9.542	07 1/2	9.152	16	389	91 1/2
IX.	22-26	Wydatki administracyjne	9.695	90	9.342	93 1/2	352	96 1/2
X.	27	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	19.862	09	19.862	09	—	—
XI.	28-31	Wydatki i zwroty rozmaite	441	53	390	01	51	52
Suma wydatków rzeczywistych			144.928	00 1/2	138.985	10 1/2	5.942	90
b) Przenośne.								
	32	Zwroty zaliczek:						
		a) z lat dawniejszych 497 zł. 93 1/2 ct.						
		b) z roku bieżącego 6.541 „ 23 1/2 „	7.039	17	299	67	6.739	50
Suma wszystkich wydatków			151.967	17 1/2	139.284	77 1/2	12.682	40
	33	c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	20.264	79	—	—
					159.549	56 1/2		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytości bierne		—	12.682
2	Czysty stan czynny		—	17.052
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	29.734

Z porównania wyżej wykazanego stanu czynnego 17.052 zł. 57 ct.
z czystym stanem wykazanym z końcem roku 1879 25.789 „ 75 1/2 „
okazuje się **zmniejszenie** tego majątku o 8.737 zł. 18 1/2 ct.

Zapas ostateczny w gotówce zużyty został z początkiem roku 1881. na pomnożenie majątków zarodowych pojedynczych fundacji, przez zakupno oprocentowanych papierów publicznych.

Dochody.

Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
			Poszczególne							
I.		Odsetki.								
	1	Od papierów publicznych wraz z dywidendą	98.649	73 1/2	98.649	73 1/2	—	—		
	2	„ książeczek gal. Kasy oszczędności	371	20	371	20	—	—		
	3	„ kapitałów hipotekowanych	6.150	26	2.078	33	4.071	93		
		Suma rubryki I.	105.171	19 1/2	101.099	26 1/2	4.071	93		
II.		Dochody z dóbr i realności.								
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr „Winniki“	1.547	53	1.547	53	—	—		
	5	„ „ z realności w Rzeszowie	2.000	—	2.000	—	—	—		
	6	Czynsz z gmachu u św. Mikołaja	20.000	—	20.000	—	—	—		
	7	„ z parochii	2.432	69	59	33	2.373	36		
	8	„ z dzierżawy dóbr „Godowa“	2.216	25	2.216	25	—	—		
	9	Dochód z lasów godowskich	1.100	—	1.100	—	—	—		
		Suma rubryki II.	29.296	47	26.923	11	2 373	36		
III.		Dodatki z innych funduszów.								
	10	Od funduszów konwiktow. dla fundacji Głowińskiego	771	94	771	94	—	—		
IV.		Dochody i zwroty rozmaite.								
	11	Odsetki zwłoki i prowizye	765	21	247	27	517	94		
	12	Zwroty :								
		a) wydatków konserwacyjnych z lat dawniejszych	2.500	—	—	—	2.500	—		
		b) rozmaite inne i dochody drobne	16	33	9	38	6	95		
		Suma rubryki IV.	3.281	54	256	65	3.024	89		

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
rubryk rzeczywistych.								
I.	1	Stypendya	99.113	70	94.150	20	4.963	50
II.		Cele naukowe i dobroczynne.						
	2	Datek na budowę szkoły	150	—	150	—	—	—
	3	Subwencya szkole koszykarstwa	200	—	200	—	—	—
	4	„ „ więźniów	150	—	150	—	—	—
	5	„ bursom, zakładom wychowawczym i naukowym	704	77	569	77	135	—
	6	Zasiłki uczniom na dalsze kształcenie się	250	—	250	—	—	—
	7	Czytelniom i „Bratniej Pomocy“ akademików	400	—	400	—	—	—
	8	Na cele specjalnie naukowe	100	—	100	—	—	—
	9	Zasiłki nauczycielom ludowym	400	—	400	—	—	—
	10	Na podróże naukowe za granicę i wycieczki w celu uzupełnienia studyów fachowych.	1.400	—	1.400	—	—	—
		Suma rubryki II.	3.754	77	3.619	77	135	—
III.		Wsparcia jednorazowe.						
	11	Dwudziestu ubogim uczniom po 20 zł.	400	—	400	—	—	—
IV.		Subwencye stałe fundacyom i zakładom.						
	12	Kapitulę lwowskiej obrz. rzym. kat.	446	46	446	46	—	—
	13	Zakładowi ubogich	12	60	12	60	—	—
	14	Domowi kalek	8	40	8	40	—	—
	15	Funduszowi religijnemu	57	54	57	54	—	—
	16	Kościółowi OO. Jezuitów	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV.	546	—	546	—	—	—
V.		Legata i pensye.						
	17	Dożywocia na mocy legatów	350	—	300	—	50	—
VI.	18	Alimentacye	450	—	450	—	—	—
VII.		Dodatki do funduszów.						
	19	Fundusze konwiktowe do funduszu Głowińskiego	771	94	771	94	—	—
VIII.		Podatki i należytości rządowe.						
	20	Podatki czynszowe, gruntowe i t. p.	8.626	71	8.626	33	—	38
	21	Należytości rządowe od odebranych w zarząd fundacyj	915	36 1/2	525	83	389	53 1/2
		Suma rubryki VIII.	9.542	07 1/2	9.152	16	389	91 1/2
IX.		Wydatki administracyjne. Sumaryczne zestawienie.						
	22	Płace	5.257	37	5.001	12	256	25
	23	Remuneracye	250	—	250	—	—	—
	24	Konserwacye i budowy	3.751	49	3.678	49	73	—
	25	Meszne	417	04	393	32 1/2	23	71 1/2
	26	Koszta kancelaryjne	20	—	20	—	—	—
		Suma rubryki IX.	9.695	90	9.342	93 1/2	352	96 1/2

Alegat 1. do zamknięcia rachunku za rok 1880. Wykaz wynikłości wedle poszcze

A) M a j a t e k

Nr. porz.	Nazwa fundacji	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki.		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Ajwas	—	—	1 000	—	1.000	—	—	—	1.000	—
2	Artymowicz	2.014	99	—	—	2.014	99	—	—	2.014	99
3	Bier	7.350	57	83	26	7.433	83	41	63	7.392	20
4	Brześcińska	3.631	76	856	17	4.487	93	687	21	3.800	72
5	Brzeski	3.582	54	1.513	48	5.096	02	1.144	87	3.951	15
6	Brzeżany	1.514	06	2	58	1.516	64	—	1 29	1.515	35
7	Chełmecki	1 363	75	—	—	1 363	75	—	—	1.363	75
8	Chlebowski	1.144	72	—	—	1.144	72	—	—	1.144	72
9	Cesarz Franciszek Józef I. .	52.353	97	912	22	53.266	19	817	25	52.448	94
10	Cieszewski & Zawadzki . .	7.761	26	—	—	7.761	26	—	—	7.761	26
11	Czajkowski	14.380	57	345	52	14.726	09	224	30	14.501	79
12	Czuczawa	3.743	93	606	17	4.350	10	427	41	3.922	69
13	Dydyński	62.750	05	6.379	61 ¹ / ₂	69.129	66 ¹ / ₂	4.370	37 ¹ / ₂	64.759	29
14	Egierski dla Egierskich I.	6.066	50	1.113	70	7.180	20	843	41	6 336	79
15	" " " II.	4.315	34	—	—	4.315	34	—	—	4.315	34
16	" " Siedleckich I.	5.988	57	3	26	5.991	83	1	63	5.990	20
17	" " " II.	4.368	79	32	—	4 400	79	16	—	4.384	79
18	Englowa	4.965	74	908	25	5.873	99	652	52	5.221	47
19	Falkenfels	100	—	—	—	100	—	—	—	100	—
20	Gizella	3.184	58	12	—	3.196	58	6	—	3.190	58
21	Głowiński	235.612	21	33 430	01	269.042	22	33 124	83 ¹ / ₂	235.917	38 ¹ / ₂
22	Gołuchowski	28.109	22	1.543	21	29.652	43	1.128	49	28.523	94
23	Harbut	1.912	50	7	08	1.919	58	3	54	1.916	04
24	Hauer	2 013	77	25	18	2.038	95	12	59	2.026	36
25	Horecki	4.918	58	44	38	4.962	96	22	19	4.940	77
26	Janowski	2.112	12	4	04	2 116	16	2	02	2.114	14
27	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	10.519	55	668	12	11.187	67	536	84	10.650	83
28	Kallir	6.670	20	304	05	6.974	25	271	43	6.702	82
29	Karol Ludwik	7.700	—	—	—	7.700	—	—	—	7.700	—
30	Kiślicki	5.851	96	352	90	6.204	86	227	99	5.976	87
31	Koniecki	58.607	77	3.761	51	62.369	28	2.534	92	59.834	36
32	Kopernik	1.176	78	—	—	1.176	78	—	—	1.176	78
33	Kopiński	2.242	17	3.193	79 ¹ / ₂	5.435	96 ¹ / ₂	3.109	31 ¹ / ₂	2.326	65
34	Korzelińska	6.263	85	960	27	7.224	12	635	61	6.588	51
35	Kraków	59.877	07	5.826	69 ¹ / ₂	65.703	76 ¹ / ₂	5.381	83 ¹ / ₂	60.321	93
36	Krakowiec	2 669	20	8	—	2.677	20	4	—	2.673	20
37	Krausnecker	22.027	35	106	24	22.133	59	53	12	22.080	47
38	Krościenko	1.606	50	16	74	1.623	24	8	37	1 614	87
39	Kruszewska	6.000	—	360	—	6.360	—	180	—	6.180	—
40	Krzeczunowicz Ignacy . . .	11.847	61	907	32	12.754	93	726	06	12.028	87
41	Krzeczunowicz Walery . . .	6.255	34	303	08	6.558	42	214	72	6.343	70
42	Kucharski	5.781	51	648	—	6.429	51	324	—	6.105	51
43	Kulezycki	9.307	60	403	52	9.711	12	400	—	9.311	12
44	Laskowska	83.421	35	953	52	84 374	87	928	26	83.446	61
45	Lewicki	22.704	75	909	25	23.614	—	613	11	23.000	89
46	Loewenstein	2.434	74	24	—	2.458	74	12	—	2.446	74
47	Ładuński	1.039	57	1.128	52	2.168	09	1.084	—	1.084	09
	Do przeniesienia	799.264	96	69.657	65 ¹ / ₂	868.922	61 ¹ / ₂	60.773	14	808.149	47 ¹ / ₂

gólnych funduszków stypendyjnych.
zarodowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacji	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	799.264	96	69.657	65 1/2	868.922	61 1/2	60.773	14	808.149	47 1/2
48	Łoś	20.665	46	303	08 1/2	20.968	54 1/2	216	89 1/2	20.751	65
49	Małecki	1.024	20	—	—	1 024	20	—	—	1.024	20
50	Matczyński	14.924	07	304	38	15.228	45	232	04	14.996	41
51	Mieroszewski	17.170	—	2.732	03	19.902	03	2.459	65	17.442	38
52	Mikiewicz	1.333	53	—	—	1.333	53	—	—	1.333	53
53	Mikołajów	7.334	48	87	76	7.422	24	43	88	7.378	36
54	Monasterzyska	2.615	97	94	60	2.710	57	47	30	2.663	27
55	Morawski I.	800	—	85	86	885	86	42	93	842	93
56	Morawski II.	5.026	32	303	08 1/2	5.329	40 1/2	227	17 1/2	5.102	23
57	Moszczeńska	878	69	6	—	884	69	3	—	881	69
58	Nahaczów	816	72	89	54	906	26	44	77	861	49
59	Nielepiec	1.088	21	11	64	1.099	85	5	82	1.094	03
60	Niezabitowska	24.600	—	419	12	25.019	12	360	06	24.659	06
61	Obniski	9.057	71	30	—	9.087	71	15	—	9.072	71
62	Olszewski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	Otowski	586	87	—	—	586	87	—	—	586	87
64	Ożańska	1.980	—	—	—	1.980	—	—	—	1.980	—
65	Paprocki	6.671	31	18	60	6.689	91	9	30	6.680	61
66	Parzelski	4.005	67	70	80	4.076	47	35	40	4 041	07
67	Pawłowski	5.590	62	375	72	5.966	34	75	44	5.214	90
68	Petryczyn	103.943	96	9.560	76 1/2	113.504	72 1/2	8.567	31 1/2	104.937	41
69	Pineles	4.186	59	608	10	4 794	69	439	19	4 355	50
70	Pitoń	2.635	11	304	05	2.939	16	232	60	2.706	56
71	Pniewski	2.193	72	21	—	2.214	72	10	50	2.204	22
72	Popkiewicz	9.791	91	254	45	10.046	36	231	21	9 815	15
73	Potocki	18 484	82	—	—	18 484	82	—	—	18 484	82
74	Przemysł	2.250	05	304	05	2 554	10	240	69	2.313	41
75	Radymno I.	1.323	07	20	50	1.343	57	10	25	1.333	32
76	Radymno II.	3 521	15	94	92	3.616	07	47	46	3.568	61
77	Rappaport	1.305	83	—	—	1.305	83	—	—	1.305	83
78	Rostocki	7.143	47	1.930	80	9.074	27	2.486	94	6.587	33
79	Rudolf	2.560	77	47	08	2.607	85	23	54	2.584	31
80	Rusyan	14.125	13	1.024	97	15.150	10	669	06	14.481	04
81	Rzeszów	3.114	60	327	30	3.441	90	314	89	3.127	01
82	Sapieha { a) zarodowy	18.830	53	394	22	19.224	75	347	61	18.877	14
	{ b) rezerwowo	1.904	66	464	65	2.369	31	284	35	2.084	96
83	Sącz	4.865	40	129	96	4.995	36	64	98	4.930	38
84	Schnell	1.500	—	177	—	1 677	—	88	50	1.588	50
85	Seidler	2.090	22	11	56	2.101	78	5	78	2.096	—
86	Seeling Saulenfels	601	39	—	—	601	39	—	—	601	39
87	Sielecka	9.600	—	104	80	9.704	80	52	40	9.652	40
88	Siemiradzki	2.271	49	132	—	2.403	49	66	—	2.337	49
89	Skibiński	10.000	—	2.050	—	12.050	—	2.050	—	10.000	—
90	Spadwiński	11.670	08	304	05	11.974	13	219	20	11.754	93
91	Stanisławów	655	42	58	60	714	02	29	30	684	72
	Do przeniesienia . .	1,166.004	16	92.914	70	1,258.918	86	81.749	56 1/2	1,177.169	29 1/2

Wykaz wynikłości wedle poszcze- A) Majątek zarodowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki.		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .	1,166.004	16	92.914	70	1,258.918	86	81.749	56 1/2	1,177.169	29 1/2
92	Stankiewicz	20.518	40	325	95	20.844	35	215	—	20.629	35
93	Stawek	3 041	21	409	85 1/2	3.451	06 1/2	353	16 1/2	3.097	90
94	Szmoniewski	1.534	36	—	—	1.534	36	—	—	1.534	36
95	Tarnów	1.578	10	—	—	1.578	10	—	—	1.578	10
96	Tchórznicka	2.044	40	—	—	2.044	40	—	—	2.044	40
97	Torosiewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	Towarnicki Bazylewicz . . .	22.567	88	—	—	22.567	88	—	—	22.567	88
99	Towarnicki Dr. Jan	304.639	06	43.393	73	348.032	79	37.076	48	310.956	31
100	Unia lubelska	703	61	73	44	777	05	36	72	740	33
101	Wierzbicki	29.616	90	50	80	29.667	70	25	40	29.642	30
102	Wilczyński	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
103	Wystawa krajowa rolnicza . .	16.143	96	3.289	27	19.433	23	2.101	31	17.331	92
104	Zawadzki Korwin	42.798	93	2.130	68 1/2	44.929	61 1/2	1.516	23 1/2	43.413	38
105	Zawadzki Rogala	6.855	33	304	05	7.159	38	239	11	6.920	27
106	Zalchocki	68.555	60	1.897	38	70.452	98	1.260	84	69.192	14
107	Żebrowski	17.449	61	6.389	76 1/2	23.839	37 1/2	5.847	25 1/2	17.992	12
108	Żurakowski	119 233	36	1.957	98	121.191	34	1.291	14	119.900	20
	Suma	1.826.284	87	153.137	60 1/2	1.979.422	47 1/2	131.712	22	1.847.710	25 1/2

UWAGA. Zapas ostateczny w ogólnej sumie 1,847.710 zł. 25 1/2 ct. stanowią:

a) efekta wartości	1,847.521	zł. 23	ct.
b) gotówka (Głowiński)	189	„ 02 1/2	„
Suma	1,847.710	zł. 25 1/2	ct.

gólnych funduszków stypendyjnych.

B) Majątek obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacji	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Ajwas	—	—	25	—	25	—	—	—	25	—
2	Artymowicz	—	01	120	—	120	01	120	—	—	01
3	Bier	41	63 ¹ / ₂	435	—	476	63 ¹ / ₂	472	01	4	62 ¹ / ₂
4	Brześcianańska	172	81	259	88	432	69	400	23	32	46
5	Brzeski	374	79	211	31	586	10	569	79	16	31
6	Brzeżany	—	129	75	15	76	44	74	79	1	65
7	Chełmecki	—	—	66	—	66	—	54	—	12	—
8	Chełowski	—	—	66	50	66	50	65	42	1	08
9	Cesarz Franciszek Józef I.	601	14	3.139	31	3.740	45	3.618	53	121	92
10	Cieszewski & Zawadzki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Czajkowski	124	30 ¹ / ₂	763	—	887	30 ¹ / ₂	754	30	133	— ¹ / ₂
12	Czuczawa	181	75	190	93	372	68	370	73	1	95
13	Dydyński	2.374	14	6.497	88	8.872	02	7.147	33	1.724	69
14	Egierski dla Egierskich I.	266	47	294	44	560	91	560	91	—	—
15	" " " " II.	—	—	195	50	195	50	195	50	—	—
16	" " Siedleckich I.	—	163	277	12	278	75	255	63	23	12
17	" " " " II.	—	16	204	—	220	—	212	—	8	—
18	Engłowa	261	95 ¹ / ₂	310	03	571	98 ¹ / ₂	563	98	8	— ¹ / ₂
19	Falkenfels	—	11	6	—	6	11	6	—	—	11
20	Gizella	6	—	156	—	162	—	156	—	6	—
21	Głowiński	391	48 ¹ / ₂	38.496	03 ¹ / ₂	38.887	52	38.887	52	—	—
22	Gołuchowski	427	27 ¹ / ₂	1.469	78	1.897	05 ¹ / ₂	1.334	75	562	30 ¹ / ₂
23	Harbut	3	54 ¹ / ₂	91	23	94	77 ¹ / ₂	83	54	11	23 ¹ / ₂
24	Hauer	12	59	117	72	130	31	112	59	17	72
25	Horecki	22	19 ¹ / ₂	206	—	228	19 ¹ / ₂	112	19	116	— ¹ / ₂
26	Janowski	2	02 ¹ / ₂	122	36	124	38 ¹ / ₂	122	02	2	36 ¹ / ₂
27	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	134	36	604	15	738	51	661	84	7	67
28	Kallir	32	56	295	11	327	67	292	11	35	56
29	Karol Ludwik	—	—	378	12	378	12	378	12	—	—
30	Kiślicki	127	99	317	62	445	61	307	99	137	62
31	Koniecki	377	90 ¹ / ₂	4.261	52	4.639	42 ¹ / ₂	3.792	84	846	58 ¹ / ₂
32	Kopernik	—	—	66	—	66	—	66	—	—	—
33	Kopiński	—	03	229	32	229	35	229	08 ¹ / ₂	—	26 ¹ / ₂
34	Korzelińska	335	61	359	—	694	61	335	61	359	—
35	Kraków	539	26 ¹ / ₂	5.191	94	5.731	20 ¹ / ₂	5.641	03 ¹ / ₂	90	17
36	Krakowiec	4	— ¹ / ₂	131	—	135	— ¹ / ₂	128	—	7	— ¹ / ₂
37	Krausnecker	633	12 ¹ / ₂	1.224	58	1.857	70 ¹ / ₂	1.219	46	638	24 ¹ / ₂
38	Krościenko	8	37 ¹ / ₂	79	07	87	44 ¹ / ₂	76	37	11	07 ¹ / ₂
39	Kruszewska	180	—	360	—	540	—	180	—	360	—
40	Krzeczunowicz Ignacy	183	30	497	98	681	28	586	28	95	—
41	Krzeczunowicz Walery	83	50	304	44	387	94	231	44	156	50
42	Kucharski	324	—	324	—	648	—	626	08	21	92
43	Kulczycki	—	20 ¹ / ₂	442	10	442	3 ¹ / ₂	402	10	40	20 ¹ / ₂
44	Laskowska	161	73	5.158	53	5.320	26	3.930	40	1.389	86
45	Lewicki	305	29	1.040	35	1.345	64	1.210	65	134	99
46	Loewenstein	12	— ¹ / ₂	144	—	156	— ¹ / ₂	12	—	144	— ¹ / ₂
47	Ładuński	44	52	1.099	48	1.144	—	764	98	379	02
	Do przeniesienia	8.770	92 ¹ / ₂	76.304	48 ¹ / ₂	85.075	41	77.322	15	7.753	26

Wykaz wynikłości wedle poszcze-
B) **N a j ą t e k**

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	8.770	92 ¹ / ₂	76.304	48 ¹ / ₂	85.075	41	77.322	15	7.753	26
48	Łoś	86	43	1.267	74 ¹ / ₂	1.354	17 ¹ / ₂	1.354	17 ¹ / ₂	—	—
49	Małecki	—	— ¹ / ₂	47	25	47	25 ¹ / ₂	—	—	47	25 ¹ / ₂
50	Matczyński	70	95	1.072	41	1.143	36	966	13	177	23
51	Mioszowski	209	65 ¹ / ₂	815	95	1.025	60 ¹ / ₂	1.012	04	13	56 ¹ / ₂
52	Mikiewicz	—	—	73	17	73	17	73	17	—	—
53	Mikołajów	43	88 ¹ / ₂	424	61 ¹ / ₂	468	50	283	88	184	62
54	Monasterzyska	47	30	153	—	200	30	147	30	53	—
55	Morawski I.	42	93 ¹ / ₂	46	72	89	65 ¹ / ₂	42	93	46	72 ¹ / ₂
56	Morawski II.	76	62	272	50	349	12	343	17 ¹ / ₂	5	94 ¹ / ₂
57	Moszczeńska	3	— ¹ / ₂	48	—	51	— ¹ / ₂	48	—	3	— ¹ / ₂
58	Nahaczów	44	77	48	—	92	77	44	77	48	—
59	Nielepiec	5	82 ¹ / ₂	55	72	61	54 ¹ / ₂	55	82	5	72 ¹ / ₂
60	Niezabitowska	269	06	1.391	69	1.660	75	1.436	08	224	67
61	Obniski	455	—	464	90	919	90	919	90	—	—
62	Olszewski	—	—	13	20	13	20	13	20	—	—
63	Otowski	—	—	25	98	25	98	24	23 ¹ / ₂	—	174 ¹ / ₂
64	Ożańska	—	—	92	—	92	—	92	—	—	—
65	Paprocki	9	30 ¹ / ₂	312	—	321	30 ¹ / ₂	159	30	162	— ¹ / ₂
66	Parzelski	35	40 ¹ / ₂	188	10	223	50 ¹ / ₂	185	40	38	10 ¹ / ₂
67	Pawłowski	—	—	664	42	664	42	664	42	—	—
68	Petryczyn	1.269	84 ¹ / ₂	5.432	18	6.702	02 ¹ / ₂	6.219	13 ¹ / ₂	482	89
69	Pitoń	144	38 ¹ / ₂	162	12	306	50 ¹ / ₂	255	50	51	— ¹ / ₂
70	Pineles	269	—	260	01	529	01	277	01	252	—
71	Pniewski	10	50	100	50	111	—	108	10	2	90
72	Popkiewicz	25	—	502	69	527	69	327	69	200	—
73	Potocki	—	—	1.936	51	1.936	51	1.883	34 ¹ / ₂	53	16 ¹ / ₂
74	Przemyśl	60	50	128	98	189	48	177	41	12	07
75	Radymno I.	10	25	65	25	75	50	65	25	10	25
76	Radymno II.	47	46	190	87	238	33	190	58	47	75
77	Rappaport	—	—	73	—	73	—	73	—	—	—
78	Rostocki	101	60	919	—	1.020	60	800	—	220	60
79	Rudolf	23	54 ¹ / ₂	126	95	150	49 ¹ / ₂	123	54	26	95 ¹ / ₂
80	Rusyan	369	06	1.175	92	1.544	98	1.494	88	50	10
81	Rzeszów	12	41 ¹ / ₂	177	81	190	22 ¹ / ₂	174	89	15	33 ¹ / ₂
82	Sapieha	479	— ¹ / ₂	1.234	96	1.713	96 ¹ / ₂	1.500	94	213	02 ¹ / ₂
83	Sącz	64	98	267	98 ¹ / ₂	332	96 ¹ / ₂	164	98	167	98 ¹ / ₂
84	Schnell	88	50	90	—	178	50	133	50	45	—
85	Seidler	5	78 ¹ / ₂	101	16 ¹ / ₂	106	95	100	78	6	17
86	Seeling-Saulenfels	—	—	28	34 ¹ / ₂	28	34 ¹ / ₂	—	01	28	33 ¹ / ₂
87	Sielecka	52	40 ¹ / ₂	488	61	541	01 ¹ / ₂	472	40	68	61 ¹ / ₂
88	Siemiradzki	66	— ¹ / ₂	126	—	192	— ¹ / ₂	186	—	6	— ¹ / ₂
89	Skibiński	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	Spadwiński	85	64	591	26	676	90	573	08	103	82
91	Stanisławów	29	30	32	—	61	30	29	30	32	—
92	Stankiewicz	115	—	1.033	—	1.148	—	1.123	50	24	50
	Do przeniesienia . .	13.501	25 ¹ / ₂	99.026	97	112.528	22 ¹ / ₂	101.642	89 ¹ / ₂	10.885	33

gólnych funduszków stypendyjnych.

obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1880.		Dochody w ciągu roku 1880.		Razem		Wydatki		Stan z końcem roku 1880.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .	13.501	25 ¹ / ₂	99.026	97	112.528	22 ¹ / ₂	101.642	89 ¹ / ₂	10.885	33
93	Stawek	53	17	161	16 ¹ / ₂	214	33 ¹ / ₂	158	16 ¹ / ₂	56	17
94	Szmoniewski	—	—	90	—	90	—	51	52	38	48
95	Tarnów	45	— ¹ / ₂	90	—	135	— ¹ / ₂	—	—	135	— ¹ / ₂
96	Tchórznicka	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
97	Torosiewicz	—	—	257	80	257	80	257	78	—	02
98	Towarnicki Bazylewicz	—	—	1.101	18 ¹ / ₂	1.101	18 ¹ / ₂	845	16	256	02 ¹ / ₂
99	Towarnicki Dr. Jan	6.589	94 ¹ / ₂	20.387	68	26.977	62 ¹ / ₂	20.201	45	6.776	17 ¹ / ₂
100	Unia lubelska	36	72	39	72 ¹ / ₂	76	44 ¹ / ₂	36	72	39	72 ¹ / ₂
101	Wierzbicki	25	40 ¹ / ₂	1.397	51	1.422	91 ¹ / ₂	1.385	40	37	51 ¹ / ₂
102	Wilezyński	—	—	180	—	180	—	180	—	—	—
103	Wystawa krajowa rolnicza	814	35	878	46	1.692	81	1.201	31	491	50
104	Zawadzki Korwin	636	66 ¹ / ₂	3.521	03	4.157	69 ¹ / ₂	3.727	16 ¹ / ₂	430	53
105	Zawadzki Rogala	65	78 ¹ / ₂	296	21	361	99 ¹ / ₂	313	06	48	93 ¹ / ₂
106	Zalchocki	660	84 ¹ / ₂	3.189	—	3.849	84 ¹ / ₂	3.468	88	380	96 ¹ / ₂
107	Żebrowski	488	32 ¹ / ₂	1.733	37	2.221	69 ¹ / ₂	2.221	69 ¹ / ₂	—	—
108	Żurkowski	1.032	39 ¹ / ₂	5.659	42	6.691	81 ¹ / ₂	6.003	40	688	41 ¹ / ₂
	<u>Suma</u>	<u>23.949</u>	<u>86¹/₂</u>	<u>138.109</u>	<u>52¹/₂</u>	<u>162.059</u>	<u>39</u>	<u>141.794</u>	<u>60</u>	<u>20.264</u>	<u>79</u>

Alegat 2. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1880.

Wykaz imienny nadanych na rok 1880. stypendyów

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
funduszów	stypendystów		zł.	ct.	funduszów	stypendystów		zł.	ct.
1.		Ajwas			13.	7	Seńkowski Wacław	360	.
2.		Artymowicz.				8	Siedlecki Jan	300	.
	1	Artymowicz Oktaw	30			9	Siedlecki Franciszek	300	.
	2	Sierociński Eugeniusz	90				razem	3000	.
		razem	120		14.		Egierski dla Egierskich I.		
3.		Bier.				1	Tarnawski Stanisław	265	.
	1	Bier Szymon	210		15.		Egierski dla Egierskich II.		
	2	Kahane Józef	210			1	Kotłowski Stanisław	180	.
		razem	420		16.		Egierski dla Siedleckich I.		
4.		Brześciańska.				1	Telkel Zygmunt	254	.
	1	Groblewski Kazimierz	150		17.		Egierski dla Siedleckich II.		
5.		Brzeski.				1	Rzepiński Stanisław	196	.
	1	Piotrowski Mieczysław	190		18.		Englowa.		
6.		Brzeżany.				1	Brandys Józef	100	.
	1	Tychowski Kazimierz	73	50		2	Gołkowski Aureli	200	.
7.		Chełmecki.					razem	300	.
	1	Bednarski Jan	60		19.		Falkenfels.		
8.		Chlebowski.				1	Trześciński Karol	6	.
	1	Markowicz Michał	60		20.		Gizella.		
9.		Cesarz Franciszek Józef I.				1	Sopuch Rajner, Józef	150	.
	1	Fierich Maurycy	500		21.		Głowiński.		
	2	Pilat Aleksander	500			1	Ambroziewicz Bogusław	210	.
	3	Stelzer Karol	500			2	Antosiewicz Władysław	157	50
	4	Stwiertnia Oskar	500			3	Balzer Oswald	210	.
	5	Szpilman Józef	500			4	Bandrowski Maryan	210	.
	6	Żmurko Franciszek	500			5	Barański Władysław	157	50
		razem	3000			6	Białas Piotr	210	.
10.		Cieszewski i Zawadzki.				7	Biederman Stanisław	157	50
11.		Czajkowski.				8	Biela Jan	210	.
	1	Czajkowski-Tymkowiec Kornel	180			9	Bielecki Bazyl	157	50
12.		Czuczawa.				10	Bielowski Jan	157	50
	1	Isakowicz Bogdan Kalikst	180			11	Biegański Karol	210	.
13.		Dydyński.				12	Bieńkowski Piotr	157	50
	1	Czajkowski Kazimierz	360			13	Bieńkowski Antoni	210	.
	2	Dydyński Teofil	300			14	Biborski Aleksander	210	.
	3	Dydyński Stanisław	360			15	Bidziński Jan	210	.
	4	Gumowski August	360			16	Bogdanowicz Marcei	157	50
	5	Jaworski Władysław	300			17	Braun Stanisław	210	.
	6	Niewiadomski Gabryel	360			18	Bresiewicz Tadeusz	157	50
						19	Bryl Jan	210	.
						20	Bryliński Jan	157	50
						21	Budzyński Wiktor	157	50

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
funduszów	stypendystów		zł.	ct.	funduszów	stypendystów		zł.	ct.
21.	22	Burzyński Bolesław	157	50	21.	68	Konturowicz-Matkowski Jan	157	50
	23	Buzdygan Mikołaj	210	.		69	Korecki Tadeusz	157	50
	24	Chołowiecki Leonard	210	.		70	Korczyński Ludomił	157	50
	25	Chowaniec Franciszek	157	50		71	Korol Michał	210	.
	26	Ciechanowicz Antoni	157	50		72	Koss Jan	210	.
	27	Cieglewicz Filip	210	.		73	Koss Jędrzej	210	.
	28	Cieński Aleksander	210	.		74	Kossowicz Stanisław	157	50
	29	Cielecki Józef	157	50		75	Kossowicz Sylwery	157	50
	30	Czajkowski Filibert	157	50		76	Kotowski Ferdynand	210	.
	31	Czarnek Władysław	210	.		77	Kowalski Edmund	157	50
	32	Czerwiński Kazmierz	157	50		78	Koziński Julian	210	.
	33	Czerwiński Feliks	210	.		79	Köller Hieronim	157	50
	34	Dadletz Julian	210	.		80	Kulezycki Julian	157	50
	35	Dąbrowiecki Wojciech	210	.		81	Kulezycki Aleksander	157	50
	36	Długosz Tomasz	157	50		82	Kurkowski Karol	157	50
	37	Doboszyński Marcei	210	.		83	Lewiecki Feliks	157	50
	38	Dolnicki Cyryl	157	50		84	Lisiewicz Tomasz	210	.
	39	Dorundiak Michał	157	50		85	Łahota Bazyli	210	.
	40	Dybka Antoni	210	.		86	Łoszniów Jan	157	50
	41	Fedorowicz Hipolit	157	50		87	Łukawiecki Włodzimierz	210	.
	42	Frankowski Waleryan	157	50		88	Łyłyk Mikołaj	157	50
	43	Fränkel Hieronim	157	50		89	Majeranowski Jan	157	50
	44	Friedberg Józef	157	50		90	Majeranowski Feliks	157	50
	45	Gałkiewicz Tadeusz	210	.		91	Malec Jan	210	.
	46	Gąsiorek Franciszek	210	.		92	Mańkowski Jan	157	50
	47	Geciów Onufry	157	50		93	Marków Tomasz	157	50
	48	Gołab Franciszek	210	.		94	Massatsch Mieczysław	157	50
	49	Goliński Marcin	157	50		95	Matusiak Szymon	157	50
	50	Gozdecki Józef	210	.		96	Menda Władysław	210	.
	51	Grabowski Roman	210	.		97	Michalski Włodzimierz	210	.
	52	Gramatyka Karol	157	50		98	Mikiewicz Bolesław	157	50
	53	Halski Henryk	210	.		99	Milewski Feliks	157	50
	54	Hełczyński Eugeniusz	157	50		100	Misiński Marcei	210	.
	55	Hładisz Henryk	210	.		101	Misiołek Wincenty	210	.
	56	Hodoly Ludwik	210	.		102	Miodoński Adam	157	50
	57	Horązak Maciej	210	.		103	Moor Franciszek	210	.
	58	Huza Wojciech	157	50		104	Morański Jan	210	.
	59	Jabłoński Wincenty	157	50		105	Mukowitsch Edward	157	50
	60	Jakubowski Józef	210	.		106	Musiał Piotr	157	50
	61	Janocha Michał	210	.		107	Müller Artur	210	.
	62	Jarosiewicz Zygmunt	157	50		108	Myjak Piotr	157	50
	63	Jaworski Bolesław	210	.		109	Myszkowski Tytus	157	50
	64	Jugendfein Karol	157	50		110	Naływajko Grzegorz	157	50
	65	Kieszkowski Leonard	157	50		111	Neuwirth H polt	210	.
	66	Kluczyński Zbigniew	210	.		112	Niemiec Wojciech	157	50
	67	Kolankowski Franciszek	157	50		113	Niemczyk Jan	210	.

Wykaz imienny nadanych na rok 1880. stypendyów

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
funduszów	stypendystów		zł.	ct.	funduszów	stypendystów		zł.	ct.
21.	114	Nowak Antoni	210 .		22.		Gołuchowski.		
	115	Oleśnicki Eugeniusz	210 .			1	Czanderna Karol	200 .	
	116	Opydo Franciszek	210 .			2	Herneisz Emanuel	300 .	
	117	Ostrożyński Władysław	210 .			3	Korzeniowski Stanisław	200 .	
	118	Piątkowski Józef	157 50			4	Szomek Bolesław	200 .	
	119	Pochroń Józef	157 50				razem	900	
	120	Rękowicz Jan	210 .		23.		Harbut.		
	121	Romańczuk Jarosław	157 50			1	Ciszek Andrzej	80 .	
	122	Rozłucki Michał	157 50		24.		Hauer.		
	123	Rozwadowski Juwenal	157 50			1	Dobrowolski Ludwik	100 .	
	124	Ruciński Włodzimierz	157 50		25.		Horecki.		
	125	Rużycki Rudolf	210 .			1	Marcinków Tomasz	90 .	
	126	Sass Marcin	157 50			2	Gromnicki Eugeniusz	90 .	
	127	Schneider Leopold	210 .				razem	180	
	128	Schmidt Filip	157 50		26.		Janowski.		
	129	Semler Seweryn	157 50			1	Kozak Ludwik	60 .	
	130	Sierosławski Jan	157 50			2	Poško Tomasz	60 .	
	131	Śliwiński Jakób	157 50				razem	120	
	132	Słomka Antoni	157 50		27.		Jarosławska (księżnej Anny Ostrogskiej).		
	133	Sondermayer Roman	210 .			1	Hebenstreit Jakób	105 .	
	134	Sobolewski Ludwik	157 50			2	Kozłowski Aleksander	105 .	
	135	Skoczyński Szczepan	157 50			3	Kowalski Karol	105 .	
	136	Staniszewski Walenty	210 .			4	Kube Ludwik	105 .	
	137	Stoklasa Emilian	210 .			5	Rudolf Stanisław	105 .	
	138	Stwiertnia Oskar	210 .				razem	525	
	139	Świejkowski Aleksander	210 .		28.		Kallir.		
	140	Świerż Szczęsny	210 .			1	Biegeleisen Henryk	250 .	
	141	Sysak Gabriel	210 .		29.		Karol Ludwik.		
	142	Szameit Bolesław	157 50			1	Bohosiewicz Jan	180 .	
	143	Szameit Jan	157 50			2	Zacharjasiewicz Stanisław	180 .	
	144	Szczerba Michał	210 .				razem	360	
	145	Tarnawski Stanisław	157 50		30.		Kiślicki.		
	146	Tomaszewski Jan	157 50			1	Danielski Tadeusz	180 .	
	147	Tralka Jan	210 .		31.		Koniecki.		
	148	Truszkowski Tadeusz	157 50			1	Bizoń Franciszek	200 .	
	149	Tuzinkiewicz Antoni	157 50			2	Gabriel Józef	150 .	
	150	Tyszecki Teodor	157 50			3	Hanusz Jan	150 .	
	151	Ujejski Tadeusz	157 50			4	Józefczyk Tadeusz	150 .	
	152	Ungar Franciszek	157 50			5	Janiszewski Józef	200 .	
	153	Walczyński Antoni	210 .			6	Koczerkiewicz Michał	200 .	
	154	Wojcicki Stanisław	210 .			7	Kohlberg Władysław	200 .	
	155	Wolter Władysław	210 .			8	Lenartowicz Franciszek	200 .	
	156	Wiczkowski Józef	210 .			9	Obrzut Andrzej	200 .	
	157	Wiśniowski Leszek	157 50			10	Ostafiński Maryan	150 .	
	158	Zalewski Michał	210 .			11	Parwi Ludwik	200 .	
	159	Zarzycki Dyonizy	157 50			12	Patryn Józef	150 .	
	160	Zarzycki Seweryn	210 .						
	161	Żukotyński Franciszek	157 50						
		razem	29242 50						

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
fundsów	stypendystów		zł.	ct	fundsów	stypendystów		zł.	ct
31.	13	Riel Edmund	150		40.		Krzeczunowicz Ignacy.		
	14	Szafran Józef	150			1	Bielecki Konstantyn	200	
	15	Żarnowski Jan	150			2	Sieklucki Gustaw	200	
		razem	2600				razem	400	
32.		Kopernik.			41.		Krzeczunowicz Walery.		
	1	Biba Józef	38			1	Bogucki Józef	140	
	2	Wędrzyk Bartłomiej	28		42.		Kucharski		
		razem	66			1	Łoborki Modest	300	
33.		Kopiński			43.		Kulczycki.		
						1	Kulczycki Zygmunt	167	50
34.		Korzelińska				2	Kulczycki Roman	167	50
						3	Kulczycka Kornelia	67	
35.		Kraków.					razem	402	
	1	Baczyński Roman	210		44.		Laskowska.		
	2	Biły Karol	157	50		1	Brzeziński Władysław	150	
	3	Błachowski Władysław	157	50		2	Bystrzanowski Kazimierz	150	
	4	Eberle Jan	210			3	De Laveaux Adam	200	
	5	Eustachiewicz August	210			4	De Laveaux Kazimierz	150	
	6	Gerzabek Ferdynand	157	50		5	Grodzki Eugeniusz	150	
	7	Kiszakiewicz Antoni	157	50		6	Grodzki Stanisław	150	
	8	Koprowski Michał	210			7	Iphorski Lenkiewicz Józef	200	
	9	Kostkiewicz Franciszek	210			8	Iphorski Lenkiewicz Paweł	200	
	10	Kostrakiewicz Włodzimierz	210			9	Korytowski Maryan	150	
	11	Kostyszyn Tomasz	157	50		10	Kruszyński Kazimierz	150	
	12	Lepszy Leonard	210			11	Laskowski Mieczysław	200	
	13	Malsburg Karol	210			12	Nanowski Stefan	200	
	14	Marcinkiewicz Roman	210			13	Nanowski Zdzisław	150	
	15	Przybylski Józef	157	50		14	Nowotny Feliks	150	
	16	Różański Bronisław	157	50		15	Nowotny Stanisław	200	
	17	Słowik Marcin	157	50		16	Niwicki Maryan	150	
	18	Skrzyszowski Tadeusz	157	50		17	Olszewski Adam	200	
	19	Tarchalski Ferdynand	210			18	Olszewski Jan	150	
	20	Uryniak Jan	157	50		19	Olszewski Stanisław	200	
	21	Wagner Adolf	157	50		20	Przesmycki Antoni	150	
	22	Wilezek Stanisław	210			21	Słotwiński Zdzisław	150	
	23	Zach Jakób	157	50		22	Truskowski Włodzimierz	200	
	24	Zawliński Antoni	157	50		23	Warmcki Mieczysław	150	
		razem	4357	50		24	Wisłocki Stanisław	150	
36.		Krakowiec.					razem	4050	
	1	Elster Józef	124		45.		Lewicki.		
37.		Krausnecker.				1	Kubl Konrad	200	
	1	Klimek Alojzy	580			2	Leontowicz Dyonizy	300	
	2	Wolter Jan	580			3	Maszkowski Stanisław	200	
		razem	1160			4	Skwarezyński Michał	200	
38.		Krościenko.					razem	900	
	1	Jarzyna Stanisław	68		46.		Loewenstein.		
39.		Kruszewska.			47.		Ładuński.		
						1	Bujnowski Marcin	216	40

Wykaz imienny nadanych na rok 1880. stypendyów

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
funduszów	stypendystów		zł.	ct.	funduszów	stypendystów		zł.	ct.
47.	2	Głowiński Walenty	216	40	58.		Nahaczów		
	3	Gutkowski Roman	216	40	59.		Nielepiec.		
	4	Maślanka Marcin	216	40		1	Sołtys Karol	50	
		razem	865	60	60.		Niezabitowska.		
48.		Łoś.				1	Czerwiński Dawid	210	
	1	Dzieduszycki hr. Leon	210			2	Korytko Stanisław	210	
	2	Dzieduszycki hr. Antoni	210			3	Marynowski Jan	210	
	3	Łoś hr. Adolf Ignacy	210			4	Orłowski Stanisław	210	
	4	Łoś hr. Maryan Alojzy	210			5	Rodakowski Kazmierz	210	
	5	Łoś hr. Justyn Maryan	210			6	Święcicki Zygmunt	210	
	6	Urbański Tomasz	210				razem	1260	
		razem	1260		61.		Obniski.		
49.		Małecki				1	Stanisławski Antoni	460	
50.		Matczyński.			62.		Olszewski		
	1	Babiński Kazmierz	157	50	63.		Otowski.		
	2	Bursa Mieczysław	157	50		1	Górski Józef	24	
	3	Bursa Stanisław	157	50	64.		Ożańska.		
	4	Strażyński Aleksander	157	50		1	Terlecki Wiktor	150	
	5	Wąsowicz Tadeusz	157	50	65.		Paprocki.		
		razem	787	50		1	Bartkowski Adam	150	
51.		Mieroszewski.			66.		Parzelski.		
	1	Małkiewicz Kazmierz	200			1	Pawłowski Robert	150	
	2	Mieroszewski Kazmierz	200		67.		Pawłowski.		
	3	Szołajski Maryan	200			1	Sznwalski Tadeusz	236	
	4	Warzycki Bronisław	200		68.		Petryczyn.		
		razem	800			1	Bażan Tadeusz	150	
52.		Mikiewicz.				2	Bukała Stanisław	125	
	1	Nowak Józef	73			3	Byszewski Andrzej	125	
53.		Mikołajów.				4	Cercha Maksymilian	150	
	1	Juryk Stefan	60			5	Cercha Bronisław	200	
	2	Korecki Mikołaj	60			6	Damski Wacław	200	
	3	Schneider Edmund	60			7	Dominik Stanisław	200	
	4	Wieliczko Grzegorz	60			8	Ebers Jan	200	
		razem	240			9	Flasiński Romuald	200	
54.		Monasterzyska.				10	Gąsior Ludwik	200	
	1	Ossoliński Jan	100			11	Gęślak Jan	200	
55.		Morawski I.				12	Hantschl Antoni	125	
56.		Morawski II.				13	Jastrzębski Bolesław	125	
	1	Boroń Ignacy	65			14	Jeż Andrzej	200	
	2	Jarosiewicz Andrzej	65			15	Komornicki Jan	125	
	3	Latocha Jan	65			16	Kraszewski Stefan	150	
	4	Niemiłowicz Władysław	65			17	Kucharski Antoni	125	
		razem	260			18	Kosturski Henryk	200	
57.		Moszczeńska.				19	Langier Jan	200	
	1	Habowska Helena	45			20	Lubowiecki Karol	125	
						21	Maskólski Stefan	125	

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
funduszów	stypendystów		zł.	ct.	funduszów	stypendystów		zł.	ct.
68.	22	Mazgaj Mirtyński Piotr	200	.	78.	1	Rostocki.		
	23	Orzechowski Henryk	200	.			Balicki Mateusz	200	.
	24	Prochaska Franciszek	125	.	79.	1	Rudolf.		
	25	Seńko Stanisław	150	.			Polakiewicz Włodzimierz	100	.
	26	Schram Paulin	200	.	80.	1	Russyan.		
	27	Śmietana Stanisław	200	.			Lewartowski Adam	157	50
	28	Stefan Michał	200	.		2	Madejski Józef	210	.
	29	Stoczkiewicz Bolesław	125	.		3	Ortyński Włodzimierz	210	.
	30	Tylka Michał	150	.		4	Przysiecki Ludwik	157	50
		razem	5000	.		5	Świątkiewicz Michał	157	50
69.		Pineles.					razem	892	50
	1	Gruder Israel	100	.	81.	1	Rzeszów.		
	2	Meth Dawid	100	.			Benoit Bronisław	160	.
		razem	200	.	82.	1	Sapieha.		
70.		Pitoń.				1	Błachowski Zygmunt	500	.
	1	Podcerwiński Hieronim	72	.		2	Ekielski Władysław	500	.
	2	Takuski Jakób	72	.		3	Pauli Adolf	500	.
		razem	144	.			razem	1500	.
71.		Pniewski.			83.	1	Sącz.		
	1	Ferenciewicz Michał	90	.			Cycoń Walenty	100	.
72.		Popkiewicz.			84.	1	Schnell.		
	1	Dubiel Wojciech	100	.			Trzemeski Henryk	90	.
	2	Dutkiewicz Tomasz	100	.	85.	1	Seidler.		
	3	Staromiejski Jan	100	.			Körber Fudwik	95	.
	4	Wojtasiewicz Michał	100	.	86.	1	Seeling Saulenfels		
		razem	400	.	87.	1	Sielecka.		
73.		Potocki.				1	Sielecki Dżurdź Piotr	210	.
	1	Biliński Paweł	157	50		2	Sielecki Dżurdź Mikołaj	210	.
	2	Burzyński Mieczysław	157	50			razem	420	.
	3	Hankiewicz Jan	157	50	88.	1	Siemiradzki.		
	4	Kamiński Maryan	157	50			Pilichowski Antoni	120	.
	5	Łodziński Jan	210	.	89.	1	Skibiński		
	6	Maciejowski Andrzej	157	50	90.	1	Spadwiński.		
	7	Swieżawski Stanisław	157	50		1	Majehrowicz Franciszek	160	.
	8	Zubrzycki Jan	210	.		2	Osada Michał	160	.
	9	Zurowski Roman	157	50		3	Szeliński Franciszek	160	.
		razem	1522	50			razem	480	.
74.		Przemysł.			91.	1	Stanisławów		
	1	Sliwiński Michał	110	.	92.	1	Stankiewicz.		
75.		Radymno I.				1	Bożewska Aniela	200	.
	1	Koziak Mateusz	55	.		2	Stankiewicz Maryan	200	.
76.		Radymno II.				3	Stankiewicz Franciszek	200	.
	1	Hawryszo Emil	55	.		4	Stankiewicz Ottilo	200	.
	2	Jackowski Zygmunt	55	.		5	Stojałowska Marya	200	.
	3	Siara Stanisław	55	.			razem	1000	.
		razem	165	.					
77.		Rappaport							

Wykaz imienny nadanych na rok 1880. stypendyów

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne	
fundu- szów	stypen- dystów		zł.	ct.	fundu- szów	stypen- dystów		zł.	ct.
93.		Stawek.			99.				
	1	Białkowski Władysław	52	50		28	Wawrausch Żdzisław	150	
	2	Żarnowiecki Ludwik	52	50		29	Wojdałowicz Stanisław	150	
		razem	105			30	Wyspiański Gwido	300	
						31	Wyspiański Stanisław	300	
							razem	5500	
94.		Szmoniewski.			100.		Unia lubelska		
	1	Szmoniewski Zygmunt	90		101.		Wierzbicki.		
95.		Tarnów				1	Grodzicki Władysław	340	
96.		Tchórznicka.				2	Olszewski Leon	340	
	1	Rybicka Marya	100			3	Olszewski Adam	340	
97.		Torosiewicz.				4	Wisłocki Eugeniusz	340	
	1	Abrahamowicz Wiktor	125				razem	1360	
	2	Lewicki Witold	125		102.		Wilczyński		
		razem	250		103.		Wystawa krajowa rolnicza		
98.		Towarnicki Bazylewicz.			104.		Zawadzki Korwin		
	1	Deryng Władysław	200			1	Biliński Józef	157	50
	2	Hepe Tadeusz	200			2	Ilnicki Wojciech	210	
	3	Hessler Jan	200			3	Jordan Eugeniusz	210	
	4	Krypiakiewicz Józef	200			4	Kamiński Żdzisław	157	50
		razem	800			5	Krobicki Maciej	210	
99.		Towarnicki Dr. Jan.				6	Niwiński Augustyn	157	50
	1	Aichmüller Włodzimierz	200			7	Nowosielecki Zygmunt	157	50
	2	Biliński Mieczysław	150			8	Rodowicz Maryan	157	50
	3	Dobrowolski Wincenty	200			9	Romanowski Aleksander	210	
	4	Dobrowolski Maryan	150			10	Sobolewski Franciszek	210	
	5	Dreziński Jan	200			11	Truskolawski Alfred	157	50
	6	Fleszar Józef	200			12	Tychowski Aleksander	210	
	7	Hirschberg Marcei	200			13	Wróblewski Józef	157	50
	8	Jopek Bronisław	200			14	Zassowski Adam	157	50
	9	Kornicki Wojciech	150			15	Zawistowski Józef	157	50
	10	Krysakowski Ignacy	150				razem	2677	50
	11	Krzywiecki — Massalski Mikołaj	150		105.		Zawadzki Rogala.		
	12	Marynowski Józef	150			1	Jaworski Łucyan	70	
	13	Martynowicz Zygmunt	150			2	Krzeczkowski Józef	70	
	14	Mysak Paweł	200			3	Mossoczy Franciszek	70	
	15	Praschill Mieczysław	150				razem	210	
	16	Reines Juliusz	150		106.		Żalchocki.		
	17	Sernicki Maryan	150			1	Bal Adam	105	
	18	Smolecki Hipolit	200			2	Borzęcki Eugeniusz	115	50
	19	Stećkiewicz Michał	200			3	Brzeziński Władysław	105	
	20	Szczepański Kazmierz	150			4	Giziński Kazmierz	168	
	21	Towarnicki Edward	150			5	Grodzicki Stanisław	115	50
	22	Towarnicki Jan Grzegorz	200			6	Hoszowski Aleksander	115	50
	23	Towarnicki Marcin	200			7	Jurkowski Józef	115	50
	24	Towarnicki Stanisław	150			8	Kluczyński Kornel	105	
	25	Towarnicki Kazmierz	150						
	26	Towarnicki Jan	150						
	27	Towarnicki Alfred	150						

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne		
fundu- szów	stypen- dystów		zł.	ct.	fundu- szów	stypen- dystów		zł.	ct.	
106.	9	Kluczyński Kaźmierz	157	50	108.		Żurakowski.			
	10	Kozłowski Józef	115	50		1	Antoniewicz Wacław	157	50	
	11	Lewicki Włodzimierz	105	.		2	Blauth Feliks	210	.	
	12	Lewicki Emilian	105	.		3	Brudny Antoni	157	50	
	13	Łysakowski Leopold	115	50		4	Chołodecki Tomasz	262	50	
	14	Madurowicz Mieczysław	115	50		5	Chwalibóg Władysław	262	50	
	15	Nehrebecki Józef	105	.		6	Dykas Tomasz	210	.	
	16	Podhorodecki Włodzimierz	105	.		7	Gaszyński Antoni	262	50	
	17	Przybylski Józef	105	.		8	Jasiński Adam	262	50	
	18	Rudkowski Kaźmierz	105	.		9	Limbach Józef	210	.	
	19	Srokowski Stanisław	115	50		10	Machniewicz Franciszek	157	50	
	20	Starowiejski Leon	105	.		11	Małaczyński Kaźmierz	210	.	
	21	Strzelecki Jan	115	50		12	Nowosielski Michał	210	.	
	22	Szydłowski Zdzisław	105	.		13	Parfiński Jan	210	.	
	23	Wiśniowski Tadeusz	115	50		14	Pawlikowski Kaźmierz	262	50	
	24	Wolański Eustachy	105	.		15	Piotrowski Kaźmierz	157	50	
	25	Wróblewski Stanisław	115	50		16	Schlichting Alfred	262	50	
	26	Zarzycki Witold	105	.		17	Sendzimir Mieczysław	210	.	
			razem	2961		.	18	Smarzewski Tadeusz	262	50
	107.		Żebrowski.				19	Słotwiński Józef	262	50
		1	Głazewski Zenon	210		.	20	Trepka Józef	262	50
		2	Klityński Feliks	210		.	21	Zawadzki Zygmunt	262	50
		3	Miłaszewski Stanisław	210		.	22	Zakrzewski Ignacy	210	.
		4	Orłowski Józef	210		.	23	Ziomba Józef	157	50
		5	Pajęczkowski Kaźmierz	210		.	24	Żurakowski Konstanty	262	50
		6	Terlecki Stanisław	210		.		razem	5355	.
7		Warmcki Eugenjusz	210	.						
8	Zdzarski Jan	210	.							
		razem	1680	.						

Dochody. Administracya dóbr funduszowych Winniki.

Rubryka	Pozycja	S u m a r y u s z	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1-2	Czynsze dzierżawne	548	38	443	—	105	38
II.	3-4	Dochody z propinacyi	13.176	43	966	94	12.209	49
III.	5	„ z młynów	111	20	—	—	111	20
IV.	6	Zwroty kosztów zarządu	46	09	—	—	46	09
V.	7-8	Dochody rozmaite	2.035	03	394	50	1.640	53
VI.	9-13	Gospodarstwo lasowe	8.604	80	8.237	11	367	69
Suma dochodów			24.521	93	10.041	55	14.480	38

S t a n f u d u s z u

S t a n c z y n n y.

	Szczegół		Ogół
Należytości czynne	—	—	14.480 38
Suma stanu czynnego	—	—	14.480 38

U w a g a.

Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych. Należytość za sprzedane w Winnikach realności uwidoczniiono pod odnośną rubryką dochodów majątku zarodowego tychże funduszów.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1—2	Gospodarstwo gruntowe	31	45	31	45	—	—
II.	3—6	„ lasowe	1.497	83 1/2	1.497	83 1/2	—	—
III.	7-10	Koszta zarządu	2.123	49	2.004	06	119	43
IV.	11	Podatki i daniny	3.951	84	3.951	84	—	—
V.	12-14	Wydatki z prawa patronatu	1.311	21	1.008	83 1/2	302	37 1/2
VI.	15	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu stypendyjnego Głowińskiego	1.547	53	1.547	53	—	—
Suma wydatków			10.463	35 1/2	10.041	55	421	80 1/2

z k o ń c e m r o k u 1880.

		Stan bierny.	Szczegół		Ogół
1	Należytości bierne		—	—	421 80 1/2
2	Czysty stan czynny		—	—	14.058 57 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	14.480 38

Dochody. Administracja dóbr funduszowych Winniki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.		Czynsze dzierżawne.						
	1	Z dzierżawy gruntów, łąk i ogrodów	526	18	443	—	83	18
	2	" " pomieszczeń i budek	22	20	—	—	22	20
		Suma rubryki I.	548	38	443	—	105	38
II.		Dochody z propinacyi.						
	3	Od spadkobierców byłego propinatora	847	86	—	—	847	86
	4	Czynsz propinacyjny bieżący	12.328	57	966	94	11.361	63
		Suma rubryki II.	13.176	43	966	94	12.209	49
III.		Dochody z młynów.						
	5	Należytość z lat ubiegłych	111	20	—	—	111	20
IV.		Zwroty kosztów zarządu.						
	6	Zwroty wydatków kancelaryjnych	46	09	—	—	46	09
V.		Dochody rozmaite.						
	7	Odsetki zwłoki	1.241	74	333	06	908	68
	8	Zwroty rozmaite	793	29	61	44	731	85
		Suma rubryki V.	2.035	03	394	50	1.640	53
VI.		Gospodarstwo lasowe.						
	9	Zysk ze sprzedaży drzewa ożałowego	7.486	90	7.486	90	—	—
	10	" " " " materiałowego	544	94	474	71	70	23
	11	Dochody z grzywien leśnych	290	62	—	—	290	62
	12	Zwroty kosztów rąbania stosów	78	34	77	50	—	84
	13	Rozmaite dochody leśne	204	—	198	—	6	—
		Suma rubryki VI.	8.604	80	8.237	11	367	69

Dochody. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
A) Majątek										
a) Rzeczywiste.										
	1	Zakupiona książeczka Kasy oszczędności	34	26	34	26	—	—		
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	34	26	34	26	—	—		
		Suma dochodów rzeczywistych	68	52	68	52	—	—		
b) Przenośne.										
	3	Efekta odebrane z winkulacyi	1.200	—	1.200	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów	1.268	52	1.268	52	—	—		
	4	c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	34.931	90	—	—		
					36.200	42				
Stan majątku zarodowego										
Stan czynny.										
Zapas kasowy w efektach:							Szczegół		Ogół	
		a) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	34.000	—	—	—	—	—	—	
		b) 6% „ „ Banku hipotecznego	800	—	—	—	—	—	—	
		c) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	166	16	34.966	16	—	—	—	
		Suma stanu czynnego	—	—	34.966	16	—	—	—	
B) Majątek										
a) Rzeczywiste.										
I.	1	Odsetki od efektów:								
		a) od 4% listów zast. Tow. kred. 1.360 zł.								
		b) od 6% „ hipotecznych 48 „	1.408	—	1.408	—	—	—		
b) Przenośne										
	2	c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	34	26 1/2	—	—		
					1.442	26 1/2				
Stan majątku obrotowego										
Stan czynny.										
Zapas kasowy w gotówce							Szczegół.		Ogół.	
			—	—	38	1/2	—	—		

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególności	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy								
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—	—	—
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na lokacyę w gal. Kasie oszczędn.	34	26	34	26	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi	1.200	—	1.200	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	1.234	26	1.234	26	—	—
	3	c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach	—	—	34.966	16	—	—
					36.200	42		

z końcem roku 1880.

			Szczegół		Ogół	
		Stan bierny	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	34.966	16
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	34.966	16

obrotowy.

		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Dożywocia 55. inwalidom	1.370	—	1.370	—	—	—
II.	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	34	26	34	26	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.404	26	1.404	26	—	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	3	c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	38	— ^{1/2}	—	—
					1.442	26 ^{1/2}		

z końcem roku 1880.

			Szczegół		Ogół	
		Stan bierny	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	38	— ^{1/2}

*

Dochody. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
			a) Rzeczywiste.					
	1	Zakupiona książeczka gal. Kasy oszczędności	35	39	35	39	—	—
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	35	39	35	39	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	70	78	70	78	—	—
			b) Przenośne.					
	2	Efekta odebrane z winkulacyi	2.250	—	2.250	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	2.320	78	2.320	78	—	—
	3	c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	2 303	47	—	—
			—	—	4.624	25	—	—
			Stan majątku zarodowego					
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł	
Zapas kasowy:					2.300	—	—	—
a) obligacye indemnizacyjne					38	86	2.338	86
b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności					—	—	—	—
Suma stanu czynnego			—	—	—	—	2.338	86
			B) Majątek					
			a) Rzeczywiste.					
I.	1	Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	108	67	108	67	—	—
			b) Przenośne					
	2	c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	35	39	—	—
			—	—	144	06	—	—
			Stan majątku obrotowego					
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł	
Zapas kasowy w gotówce			—	—	—	—	36	57

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	Poszczególności	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	ct.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—	—	—
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na lokację w Kasie oszczędności	35	39	35	39	—	—
	2	Efakta wydane do winkulacyi	2.250	—	2.250	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	2.285	39	2.285	39	—	—
	3	c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach	—	—	2.338	86	—	—
					4.624	25		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny	Szczegół	Ogół
		Czysty stan czynny	—	2.338 86
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	2.338 86

obrotowy.

		a) Rzeczywiste.					
I.	1	Dożywocia dwu inwalidów po 36 zł.	72	—	72	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	35	39	35	39	—
	3	Taksa za przepisanie obligacyi indemnizacyjnej	—	10	—	10	—
		Suma wydatków rzeczywistych	107	49	107	49	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—
	3	c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	36	57	—
					144	06	

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.	Szczegół	Ogół
		Czysty stan czynny	—	36 57

Dochody. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozytywa	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			A) Majątek						
		Dochody	—	—	—	—	—	—	
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	1.260	67	—	—	
			Stan majątku zarodowego						
			Stan czynny.				Szczegół	Ogół	
Zapas kasowy w efektach :									
		a) 6% listy Banku hipotecznego			1.200	—	—	—	
		b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności			60	67	1.260	67	
Suma stanu czynnego					—	—	1.260	67	
			B) Majątek						
			a) Rzeczywiste.						
I.	1	Odsetki od listów zast. Banku hipotecznego	72	—	72	—	—	—	
			b) Przenośne.						
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	—	—	—	—	
			Stan majątku obrotowego						
			Stan czynny.				Szczegół	Ogół	
Zapas kasowy w gotówce								22	

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		Wydatki	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach	—	—	1.260	67	—	—

z końcem roku 1880.

			Szczegół		Ogół	
		Stan bierny	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	1.260	67
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	1.260	67

obrotowy.

I.	1	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
a) Rzeczywiste.								
		Wyposażenie Katarzyny Materna z Magierowa	50	—	50	—	—	—
b) Przenośne								
		c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	22	—	—	—
			—	—	72	—	—	—

z końcem roku 1880.

			Szczegół		Ogół	
		Stan bierny	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	22	—

Dochody.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody w ciągu roku 1880.					
1	W Styczniu	2.862	30	—	—
2	„ Lutym	1.248	76	—	—
3	„ Marcu	6.394	17	5.000	—
4	„ Kwietniu	600	—	—	—
5	„ Maju	3.458	42	—	—
6	„ Czerweu	4.027	80	—	—
7	„ Lipcu	4.323	59	—	—
8	„ Sierpniu	2.654	89	—	—
9	„ Wrześniu	2.000	—	—	—
10	„ Październiku	—	—	—	—
11	„ Listopadzie	2.863	21	—	—
12	„ Grudniu	3.854	05	—	—
Suma dochodów		34.287	19	5.000	—
13	Zapasy z początkiem roku 1880	26	25 1/2	161.355	13
		34.313	44 1/2	166.355	13
<p>Funduszem tym zarządza Kuratorya ustanowiona przez założyciela i składa corocznie rachunek Wydziałowi krajowemu do sprawdzenia, zaś kasa krajowa w moc §. 41. listu fundacyjnego, pobiera sumarycznie dochody, uskutecznia wydatki za asygnacyami Kuratora i przechowuje zapasy funduszu zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego.</p>					
<p>L. W. 2183/1882.</p>					

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki w ciągu roku 1880.					
1	W Styczniu	2.931	56	—	—
2	" Lutym	1.179	50	—	—
3	" Marcu	6.420	42	—	—
4	" Kwietniu	600	—	—	—
5	" Maju	3.295	41	500	—
6	" Czerwcu	2.700	—	—	—
7	" Lipcu	5.718	11	—	—
8	" Sierpniu	2.251	18	—	—
9	" Wrześniu	2.500	—	—	—
10	" Październiku	—	—	—	—
11	" Listopadzie	2.838	—	—	—
12	" Grudniu	3.853	—	—	—
	Suma wydatków	34.287	18	500	—
13	Zapasy z końcem roku 1880:				
	a) Listy zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	56.500	zł. — ct.		
	b) Obligacje indemnizacyjne	104.060	" — "		
	c) Renty państwowe	2.500	" — "		
	d) Obligacje pożyczki papieżkiej (franków)	300	" — "		
	e) Książeczki gal. Kasy oszczędności	95	" 13 "		
	Razem	163.455	zł. 13 ct.		
	do tego kaucye:				
	f) Trzeciaka, dzierz. dóbr, 5% list zast. Tow. kred.	1.000	zł.		
	g) śp. Vogla, dzierz. drukarni, 5% Oblig. indemn.	400	"		
	h) Winiarza " " 5% list zast. Tow. kred.	1.000	"	165.855	13
	i) w gotówce			26	26 1/2
		34 313	44 1/2	166 355	13
<p>W sumie wydatków 34.287 zł. 18 ct. mieści się ulokowana w Banku hipotecznym na rachunku bieżącym kwota 6.589 zł. 61 ct.</p> <p>Kaucye w efektach im. wart. 2.400 zł. stanowią należność bierną funduszu.</p>					

Dochody. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
I.	1	a) Rzeczywiste.								
		Zwrot od zapomożonych:								
		a) w kapitale	1) z lat ubiegłych	15 zł. — ct.						
			2) z roku 1880.	3.700 „ — „	3.715	—	655	73	3.059	27
		b) w odsetkach	1) z lat ubiegłych	18 zł. 51 ct.	98	62	39	26	59	36
			2) z roku 1880.	80 „ 11 „						
		c) w odsetkach zwłoki			3	86	—	34	—	352
		II.	2	Odsetki od efektów	103	60	103	60	—	—
				Suma dochodów rzeczywistych	3.921	08	798	93	3.122	15
				b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone i wylosowane efekta	3.791	50	3.791	50	—	—		
		Suma wszystkich dochodów	7.712	58	4.590	43	3.122	15		
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	3.839	30	—	—		
					8.429	73				

Stan majątku

		Stan czynny.	Szczegół		Ogół
1		Zapas kasowy w gotówce	—	—	890 43
2		„ w książeczce gal. Kasy oszczędności	—	—	39 30
2		Należytości czynne	—	—	3.122 15
		Suma stanu czynnego	—	—	4.051 88

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	Poszczególności	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1	a) Rzeczywiste.						
		Pożyczki udzielone właścianom w roku 1880.	3.700	—	3.700	—	—	—
II.	2	Efekta spieniężone i wylosowane	3.800	—	3.800	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	7.500	—	7.500	—	—	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce 890 zł. 43 ct.						
		b) w efektach 39 " 30 "				929 73	—	—
						8.429 73		

z końcem roku 1880.

Stan bierny.		Szczegół	Ogół
		—	—
Czysty stan czynny		—	4.051 88
Zgodnie ze sumą stanu czynnego		—	4.051 88

Wyjaśnienia.

Z porównania stanu czynnego z końcem roku 1880. 4.051 zł. 88 ct.
ze stanem czynnym z końcem roku 1879. 3.875 " 01 "
okazuje się pomnożenie o 176 zł. 87 ct.

Efekta stanowiące własność tego funduszu im. wartości 3.800 zł. spieniężono i użyto na dalsze zapomogi zwrotne dla zubożałych gospodarzy wiejskich powiatów: pilzneńskiego, ropezyckiego, kolbuszowskiego, mieleckiego i tarnowskiego w łącznej sumie 3.700 zł. — Pożyczki te zwrócone zostaną w trzechletnich ratach wraz z 4%, wedle poszczególnych planów umorzenia.

Zapasy ostateczny w gotówce wykazany w kwocie 890 zł. 43 ct. został z początkiem roku 1881. częścią użyty na rozdawnictwo dalszych pożyczek, częścią ulokowany w Kasie oszczędności.

Dochody.

Fundusz zapomogi z roku 1868.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		a) Rzeczywiste.							
		Zwroty od zapomożonych:							
	1	a) w kapitale	2.070	19 1/2	51	38	2.018	81 1/2	
	2	b) w odsetkach	167	66	12	05	155	61	
		Suma dochodów rzeczywistych	2.237	85 1/2	63	43	2.174	42 1/2	
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—	
		c) Zapas z początkiem roku 1880	—	—	—	—	—	—	
					63	43			
		Stan majątku							
		Stan czynny.				Szczegół		Ogół	
	1	Należyłości czynne	—	—	—	—	2.174	42 1/2	
	2	Czysty stan bierny	—	—	—	—	5.492	90	
		Zgodnie ze sumą stanu biernego	—	—	—	—	7.667	32 1/2	
		Poszczególnienie należyłości czynnych.							
			W kapitale		W odsetkach		Razem		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Powiat Dobromil	934	33 1/2	61	74 1/2	996	08	
		" Grybów	866	65	65	—	931	65	
		" Lisko	9	52	2	57 1/2	12	09 1/2	
		" Przemysł	183	80	26	29	210	09	
		" Tarnobrzeg	24	51	—	—	24	51	
		Suma	2.018	81 1/2	155	61	2.174	42 1/2	
		L. W. 25.570/1881.							

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	7.730	75 1/2		63 43	7.667	32 1/2
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880	—	—	—	—	—	—
					<u>63 43</u>			

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.	Szczegół		Ogół
		Należytość bierna	—	—	7.667 32 1/2
		Suma stanu biernego	—	—	<u>7.667 32 1/2</u>

Dochody.

Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Zwroty od zapomożonych w roku 1866:						
		a) w kapitale	3.876	90 1/2	290	83	3.586	07 1/2
		b) w odsetkach	41	21 1/2	41	21 1/2	—	—
		c) w kosztach administracyjnych	387	10	10	75	376	35
		d) w kosztach zbożowych	1.489	10	183	77 1/2	1.305	32 1/2
II.	2	Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:						
		a) w kapitale	187.393	13	22.397	39	164.995	74
		b) w odsetkach	13.171	43	9.758	43	3.413	—
III.	3	Odsetki zwłoki od gmin i Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płacenia	1.790	18	450	70	1.339	48
IV.	4	Różne	10	—	—	—	10	—
		Suma dochodów rzeczywistych	208.159	06	33.133	09	175.025	97
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	12.938	33 1/2	—	—
					46.071	42 1/2		
Stan majątku								
Stan czynny.								
	1	Zapasy kasowe w gotówce	—	—	—	—	27.781	42 1/2
	2	Należytości czynne	—	—	—	—	175.025	97
		Suma stanu czynnego	—	—	—	—	202.807	39 1/2
U w a g a.								
<p>W rubryce II. pod poz. 2 a) wykazano należytości z tytułu zwrotu wypożyczonego kapitału z uwzględnieniem całego okresu anuitetowego; natomiast pod poz. 2 b) należytości z tytułu odsetków li tylko ściśle za rok 1880. przypadające.</p>								
L. W. 32.480/1881.								

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	ct.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym	18.290	—	18.290	—	—	—
II.	2	Umorzenie pożyczki przez losowanie	80	—	—	—	80	—
		Suma wydatków rzeczywistych	18.370	—	18.290	—	80	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	27.781	42 ¹ / ₂	—	—
					46.071	42 ¹ / ₂		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.	Szczegół		Ogół
	1	Należyłość bierna	—	—	80 —
	2	Czysty stan czynny	—	—	202.727 39¹/₂
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	202.807 39¹/₂

Dochody. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			Majątek						
		a) Rzeczywiste.							
I.		Odsetki:							
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych	226	79	226	79	—	—	
	2	„ pożyczki krajowej z roku 1873	12	—	12	—	—	—	
	3	„ listów zastawnych gal. Banku hipotecznego	60	—	60	—	—	—	
	4	„ książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności	5	43	5	43	—	—	
II.	5	Efekta zakupione	300	—	300	—	—	—	
		Suma dochodów rzeczywistych	604	22	604	22	—	—	
		b) Przenośne.							
	6	Gotówka ze sprzedaży efektów	11	23	11	23	—	—	
		Suma wszystkich dochodów	615	45	615	45	—	—	
		c) Zapas z początkiem roku 1880:							
		a) w gotówce — zł. 04 ¹ / ₂ ct.	—	—	—	—	—	—	
		b) w efektach 6.059 „ 79 „	—	—	6059	83 ¹ / ₂	—	—	
					6675	28 ¹ / ₂			
			Stan majątku						
		St a n c z y n n y.			Szczegół		O g ó ł		
	1	Zapas kasowy w gotówce	—	—	—	—	—	04 ¹ / ₂	
	2	Efekta: a) obligacje indemnizacyjne	4.800	—	—	—	—	—	
		b) „ pożyczki krajowej z roku 1873	200	—	—	—	—	—	
		c) listy zastawne gal. Banku hipotecznego	1.300	—	—	—	—	—	
		d) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	48	56	—	—	6.348	56	
		Suma stanu czynnego	—	—	—	—	6.348	60 ¹ / ₂	

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy								
		a) Rzeczywiste.						
1	Efekta spieniężone		11	23	11	23	—	—
		b) Przenośne.						
2	Gotówka wydana na zakupno efektów		315	45	315	45	—	—
	Suma wszystkich wydatków		326	68	326	68	—	—
	c) Zapas z końcem roku 1880:							
	a) w gotówce	—	zł	0 1/2	ct.			
	b) w efektach	6.348	"	56	"	6.348	60 1/2	—
						6.675	28 1/2	—

z końcem roku 1880.

		Szczegół		Ogół	
Stan bierny					
	Czysty stan czynny	—	—	6.348	60 1/2
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	6 348	60 1/2

Z porównania wyżej wykazanego stanu	6 348	zł.	60 1/2	ct.
ze stanem wykazanym z początkiem roku 1880	6 059	"	83 1/2	"
okazuje się przyrost	288	zł.	77	ct.

Dochody.

Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1		Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych i inne	24.669	81 1/2	24 669	81 1/2	—	—
2		Kapitały otrzymane: a) w gotówce	384	09	384	09	—	—
		b) w obligacjach indemn.	1.350	—	1.350	—	—	—
3		Efekta zakupione (obligacje indemnizacyjne)	43.550	—	43 550	—	—	—
4		Gotówka za sprzedane obligacje indemnizacyjne.	47.083	47	47.083	47	—	—
5		" " wylosowane " "	14.175	—	14 175	—	—	—
6		Zamiana obligacyj indemnizacyjnych	27.400	—	27.400	—	—	—
7		Zwrot obligacyj zawinkulowanych i dewinkulowanych	22.950	—	20.550	—	2.400	—
8		" " żyrem opatrzonych	400	—	400	—	—	—
9		Zaliczki zwrócone	1	16 1/2	1	16 1/2	—	—
		Suma wszystkich dochodów	181.963	54	179.563	54	2.400	—
10		Zapasy z początkiem roku 1880.:						
		a) w gotówce 25.414 zł. 45 ct.	—	—	585 434	45	—	—
		b) w obligacjach indemn. 560.020 " — "	—	—	—	—	—	—
					764.991	99		

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół		Ogół	
1	Zapasy kasowy: a) w gotówce	16.237	56	—	—
	b) w obligacjach indemnizacyjnych	506 230	—	522.467	56
2	Należytości czynne (obligacje indemn. wydane do zawinkulowania)	—	—	2.400	—
	Suma stanu czynnego	—	—	524.867	56

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1		Kapitały wydane gminom: a) w gotówce	52.518	19 1/2	52 518	19 1/2	—	—
		b) w obligacjach indemn.	34.640	—	34.640	—	—	—
2		Gotówka wydana na zakupno obligacyj indemn.	42.967	37	42.967	37	—	—
3		Efakta: sprzedane obligacje indemnizacyjne	48.150	—	48.150	—	—	—
4		„ „ wylosowane „ „ „ „	13.500	—	13 500	—	—	—
5		Zamiana obligacyj indemnizacyjnych „ „ „ „	27.400	—	27.400	—	—	—
6		Obligacje indemn. do zawinkulowania i dewinkulowania	22.950	—	22.950	—	—	—
7		„ „ „ „ zaopatrzenia żyrem	400	—	400	—	—	—
8		Taksa za przepisanie	3	70	3	70	—	—
9		Zaliczki dane	1	16 1/2	1	16 1/2	—	—
		Suma wszystkich wydatków	242.530	43	242.530	43	—	—
10		Zapas z końcem roku 1880.:						
		a) w gotówce 16.237 zł. 56 ct.						
		b) w obligacjach indemn. 506 230 „ — „	—	—	522.467	56	—	—
					764.997	99		

z końcem roku 1880.

		Szczegół	O g ó ł
	Stan bierny	—	—
1	Czysty stan czynny	—	524.867 56
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	524.867 56

Dochody.

Fundusz śp. Pelagii Russanowskiej.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
			a) Rzeczywiste.					
	1	Efekta zakupione	1.478	07	1.478	07	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	362	17	362	17	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1.840	24	1.840	24	—	—
			b) Przenośne.					
	3	Efekta odebrane z winkulacji	700	—	700	—	—	—
	4	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	1.100	14	1.100	14	—	—
		Suma wszystkich dochodów	3.640	38	3.640	38	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	60.822	21	—	—
					64.462	59		
			Stan majątku zarodowego					
			Stan czynny.					
					Szczegół		O g ó ł	
			Zapas kasowy w efektach :					
		a) 6% listy zastawne Banku hipotecznego	30.900	—	—	—	—	—
		b) 6% „ „ Zakładu kredytowego krakowskiego	30.200	—	—	—	—	—
		c) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	100	14	61.200	14	—	—
		Suma stanu czynnego	—	—	—	—	61.200	14
			B) Majątek					
			a) Rzeczywiste.					
I.	1	Odsetki :						
		a) od listów zastaw. Banku hipot. 1.842 zł. — ct.						
		b) „ „ „ Zakł. kred. krak. 1.812 „ — „						
		c) „ książeczek gal. Kasy oszczęd. 79 „ 24 „	3.733	24	3.733	24	—	—
			b) Przenośne.					
	2	Tymczasowa lokacja na książeczki Kasy oszczędności	3.654	—	3.654	—	—	—
	3	Gotówka za spieniężone „ „ „	3.654	—	3.654	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	11.041	24	11.041	24	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce	—	—	212	17 1/2	—	—
					11.253	41 1/2		
			Stan majątku obrotowego					
			Stan czynny.					
					Szczegół		O g ó ł	
			Zapas kasowy w gotówce		—	—	232	44 1/2

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególności	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	1.100	14	1.100	14	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Efekta wydane do winkulacyi	700	—	700	—	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.462	31	1.462	31	—	—
		Suma wszystkich wydatków	3.262	45	3.262	45	—	—
	4	c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach	—	—	61.200	14	—	—
					64.462	59		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny	Szczegół	Ogół
			—	—
		Czysty stan czynny	—	61.200 14
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	61.200 14

obrotowy.

		a) Rzeczywiste.					
I.	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wyk. na str. 54).	3.350	—	3.350	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	362	17	362	17	—
	3	Wydatki rozmaite (portorya)	—	80	—	80	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.712	97	3.712	97	—
		b) Przenośne.					
	4	Gotówka wydana na tymczasową lokacyę w Kasie oszczęd.	3.654	—	3.654	—	—
	5	Spieniężone książeczki gal. Kasy oszczędności	3.654	—	3.654	—	—
		Suma wszystkich wydatków	11.020	97	11.020	97	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	232	44 1/2	—
					11.253	41 1/2	

z końcem roku 1880.

		Stan bierny	Szczegół	Ogół
			—	—
		Czysty stan czynny	—	232 44 1/2

Wykaz szczegółowy wsparć dożywotnich.

		Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Breański Feliks	400	—	400	—	—	—
2	Bułharyn Jerzy	400	—	400	—	—	—
3	Dąbrowski Kajetan i Młodecki Jan Nep.	300	—	300	—	—	—
4	Jarmiński Stanisław	300	—	300	—	—	—
5	Kotarasiński Antoni i Paszkiewicz Karol Czesław	300	—	300	—	—	—
6	Masłowski Dyonizy	300	—	300	—	—	—
7	Nabielak Ludwik	300	—	300	—	—	—
8	Neuburg Ignacy (za jedno półroczce)	150	—	150	—	—	—
9	Orzelski Aleksander	300	—	300	—	—	—
10	Poniński Henryk, hr.	300	—	300	—	—	—
11	Strzyżowski Piotr	300	—	300	—	—	—
	Suma	3.350	—	3 350	—	—	—

U w a g a.

Powstałe przy poz. 8 intercalare w kwocie 150 zł. przeniesiono wraz z zapasem początkowym w gotówce do majątku zarodowego, w myśl odnośnego listu fundacyjnego, celem pomnżenia tegoż majątku przez zakupno efektów. (Patrz poz. 2 wydatków majątku obrotowego i poz. 2 dochodów majątku zarodowego).

RECEIVED

			<p>RECEIVED</p>	
<p>291818M (A)</p>			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	
			<p>RECEIVED</p>	

Dochody.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
A) Majątek								
a) Rzeczywiste.								
	1	Efekta zakupione	1.300	95	1.300	95	—	—
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	253	73 1/2	253	73 1/2	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1.554	68 1/2	1.554	68 1/2	—	—
b) Przenośne.								
	3	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	1.100	—	1.100	—	—	—
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	1	100	1	100	—	—
		Suma wszystkich dochodów	3.754	68 1/2	3.754	68 1/2	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	95.200	—	—	—
					98.954	68 1/2		

Stan majątku zarodowego

Stan czynny.	Szczegół		O g ó ł	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Zapas kasy: w gotówce	—	— 1/2	—	—
w efektach:				
a) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	83.100	—	—	—
b) 6% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	12.300	—	—	—
c) 5% książeczka gal. Kasy oszczędności	—	95	95.400	95 1/2
Suma stanu czynnego			98.400	95 1/2

L. W. 23800/1881.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
1		Efekta wylosowane i spieniężone	1.100	—	1.100	—	—	—
		b) Przenośne.						
2		Gotówka wydana na zakupno efektów	1.353	73	1.353	73	—	—
3		Efekta wydane do winkulacyi	1.100	—	1.100	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	3.553	73	3.553	73	—	—
		c) Zapas z końcem r. 1880.:						
		a) w gotówce zł. — 1/2 ct.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach . 95.400 „ 95 — „	—	—	95.400	95 1/2	—	—
					98.954	68 1/2		

z końcem roku 1880.

		Szczegół	O g ó ł
	Stan bierny	—	—
	Czysty stan czynny	—	95.400 95 1/2
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	95.400 95 1/2

Dochody.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			B) Majątek					
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873	5.040	—	—	—	—	—
		b) 6% listów zastaw. Banku hip.	678	—	—	—	—	—
			5.718	—	5.718	—	—	—
b) Przenośne.			—	—	—	—	—	—
c) Zapas z początkiem roku 1880. w gotówce			—	—	7.943	68 ¹ / ₂	—	—
					13.661	68 ¹ / ₂		
			Stan majątku obrotowego					
Stan czynny.					Szczegół		O g ó l	
		Zapas kasowy w gotówce	—	—	—	—	5.523	45
		Czysty stan bierny	—	—	—	—	—	655
		Zgodnie ze sumą stanu biernego	—	—	—	—	5.530	—

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
obrotowy.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne	13.060	—	7.530	—	5.530	—
II.	2	Należytość rządowa, 5. rata	354	50	354	50	—	—
III.	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	253	73½	253	73½	—	—
Suma wydatków rzeczywistych			13.668	23½	8.138	23½	5.530	—
b) Przenośne								
c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce			—	—	5.523	45	—	—
					<u>13.661</u>	<u>68½</u>		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.		Szczegół		O g ó ł	
		Należytości bierne	—	—	—	—	5.530
		Suma stanu biernego	—	—	—	—	5.530

Dochody.

Fundusz Wincentego Łódzia Ponińskiego.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	6.600	—	6.600	—	—	—
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	5	42	5	42	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.605	42	6.605	42	—	—
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	6.526	81	6.526	81	—	—
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	6.600	—	6.600	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	19.732	23	19.732	23	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	53.067	33	—	—
					72.799	56		
			Stan majątku zarodowego					
		Stan czynny.			Szczegół		Ogół	
		Zapas kasowy w efektach:						
		a) obligacye indemnizacyjne			53.400	—	—	—
		b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności			48	02	53.448	02
		Suma stanu czynnego			—	—	53.448	02
			B) Majątek					
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 2.512 zł. 50 ¹ / ₂ ct.	2.570	36 ¹ / ₂	2.570	36 ¹ / ₂	—	—
		b) od książeczek Kasy oszczędn. 57 „ 86 „						
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya w książ. Kasy oszczędn. (efekta)	2.546	06	2.546	06	—	—
	3	„ „ „ „ „ „ (gotówka)	2.532	07	2.532	07	—	—
		Suma wszystkich dochodów	7.648	49 ¹ / ₂	7.648	49 ¹ / ₂	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach	—	—	1.273	96	—	—
					8.922	45 ¹ / ₂		
			Stan majątku obrotowego					
		Stan czynny.			Szczegół		Ogół	
		Zapas kasowy a) w gotówce			—	— ¹ / ₂	—	—
		b) w książeczce Kasy oszczędności			1.287	95	1.287	95 ¹ / ₂
		Suma stanu czynnego			—	—	1.287	95 ¹ / ₂

L. W. 14.985/1881.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efakta wylosowane i spieniężone	6.219	31	6.219	31	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	6.532	23	6.532	23	—	—
	3	Efakta wydane do winkulacyi	6.600	—	6.600	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	19.351	54	19.351	54	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach	—	—	53.448	02	—	—
					72.799	56		

z końcem roku 1880.

			Szczegół	Ogół
		Stan bierny	—	—
		Czysty stan czynny	—	53.448 02
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	53.448 02

obrotowy.

		a) Rzeczywiste.				
I.	1	Premie dla czeladzi	2.520	—	2.520	—
II.	2	Koszta losowania	20	77	20	77
III.	3	" insercyjne i inne drobne wydatki	10	18	10	18
	4	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	5	42	5	42
		Suma wydatków rzeczywistych	2.556	37	2.556	37
		b) Przenośne.				
	5	Lokacya tymczasowa w ksiąg. Kasy oszcz. (gotówka)	2.546	06	2.546	06
	6	" " " " " " (efekta)	2.532	07	2.532	07
		Suma wszystkich wydatków	7.634	50	7.634	50
		c) Zapas z końcem r. 1880 w gotówce — zł. — ct.			1.287	95 1/2
		w efektach 1.287 „ 95 „	—	—	—	—
					8.922	45 1/2

z końcem roku 1880.

			Szczegół	Ogół
		Stan bierny	—	—
		Czysty stan czynny	—	1.287 95 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	1.287 95 1/2

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
a) Rzeczywiste.								
1		Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	68	91	68	91	—	—
2		Koszta ostemplowania aktu fundacyjnego	3	—	—	—	3	—
Suma wydatków rzeczywistych			71	91	68	91	3	—
b) Przenośne.								
3		Gotówka wydana na zakupno efektów	933	35	933	35	—	—
4		Efekta wydane do winkulacyi	1.400	—	1.400	—	—	—
Suma wszystkich wydatków			2.405	26	2.402	26	3	—
c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach			—	—	20.147	74	—	—
					22.550	—		

z końcem roku 1880.

		Stan bierny.	Szczegół		Ogół	
			zł.	ct.	zł.	ct.
1		Należytość bierna	—	—	3	—
2		Czysty stan czynny	—	—	20.144	74
Zgodnie ze sumą stanu czynnego			—	—	20.147	74

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pożytyca	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczzenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy								
a) Rzeczywiste.								
1		Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	32	95	32	95	—	—
2		Koszta ostemplowania aktu fundacyjnego	3	—	—	—	3	—
		Suma wydatków rzeczywistych	35	95	32	95	3	—
b) Przenośne.								
3		Gotówka wydana na zakupno efektów	397	37	397	37	—	—
4		Efekta do winkulacyi	300	—	300	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	733	32	730	32	3	—
c) Zapas z końcem roku 1880. :								
		w gotówce — zł. 01 ct.						
		w efektach 8.248 „ 16 „	—	—	8.248	17	—	—
					8.978	49		

z końcem roku 1880.

		Szczegół		O g ó ł
Stan bierny.				
1	Należytość bierna	—	—	3 —
2	Czysty stan czynny	—	—	8.245 17
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	8.248 17

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie.

Dochody. Fundusz ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		A) Majątek							
		Dochody	—	—	—	—	—	—	
		Zapas z początkiem roku 1880:							
		a) w gotówce	—	zł. — ¹ / ₂ ct.					
		b) w efektach	6.698	" 03 "			6.698	03 ¹ / ₂	
			—	—	—	—	—	—	
		Stan majątku zarodowego							
		Stan czynny.			Szczegół		Ogół		
1		Zapas kasowy a) w gotówce	—	—	—	—	00 ¹ / ₂		
		b) w efektach:							
2		6% listy hipoteczne	6.600	—	—	—	—		
3		książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	98	03	6.698	03	03		
		Suma stanu czynnego	—	—	—	—	6.698	03 ¹ / ₂	
		B) Majątek							
		a) Rzeczywiste.							
1.		Odsetki od 6% listów hipotecznych	396	—	396	—	—	—	
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—	
		Suma dochodów	396	—	396	—	—	—	
		L. W. 14.805/1881.							

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		Wydatki	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce	—	zł. — ¹ / ₂ ct.				
		b) w efektach	6.698	03	—	—	6.698	03 ¹ / ₂

z końcem roku 1880.

		Stan bierny	Szczegół	Ogół
			—	—
		Czysty stan czynny	—	6.698 03 ¹ / ₂
		<u>Zgodnie ze sumą stanu czynnego</u>	—	<u>6.698 03¹/₂</u>

obrotowy.

		a) Rzeczywiste.					
I.		Dożywocia czteru wiekowych kobiet	396	—	396	—	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>396</u>	<u>—</u>	<u>396</u>	<u>—</u>	<u>—</u>

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—	—	—
		b) Przenośne.						
		Gotówka na zakupno książeczek gal. Kasy oszczędności	1.989	26	1.989	26	—	—
		Suma wszystkich wydatków	1.989	26	1.989	26	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w efektach . . .	—	—	21.210	54	—	—
					23.199	80		

z końcem roku 1880.

	Szczegół	Ogół
Stan bierny	—	—
Czysty stan czynny	—	21.210 54

Z porównania stanu z końcem roku 1880. 21.210 zł. 54 ct.
ze stanem wykazany „ „ 1879. 20.188 „ 65 „
okazuje się **przyrost** majątku w ciągu roku 1880. o . . . 1.021 zł. 89 ct.

Dochody. Fundusz budowy nowego szpitalu w Krakowie.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1	Dotacya od majątku zarodowego szpitalu św. Łazarza	18.584	29	18.584	29	—	—
II.	2	Taksy od muzyk szynkowych	231	07 1/2	231	07 1/2	—	—
III.	3	Rozmaite	3.189	73	3.189	73	—	—
Suma dochodów			22.005	09 1/2	22.005	09 1/2	—	—

L. W. 42.491/1881.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycyi	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
A. Wydatki wspólne.								
I.		Płace	—	—	—	—	—	—
II.	1	Remuneracye i zapomogi.	2.454	48	2.454	48	—	—
III.	2	Koszta podróży	203	26	203	26	—	—
IV.	3	Koszta kancelaryjne	56	98	56	98	—	—
		Suma wydatków wspólnych	2.714	72	2.714	72	—	—
B. Koszta budowy oddziału chorych.								
V.	4	Komitet budowy, kredyt na koszta budowy	4.791	12	4.791	12	—	—
C. Koszta budowy oddziału obłąkanych.								
VI.	5	Komitet budowy, kredyt na koszta budowy	1.097	15	1.097	15	—	—
D. Koszta budowy domu gospodarczego (ekonomicznego).								
VII.	6	Kierownik za plany i prowadzenie budowy 556 zł. — ct.						
	7	Komitet administracyjny, kredyt na cele budowy 12.846 „ 10 ¹ / ₂ „	13.402	10 ¹ / ₂	13.402	10 ¹ / ₂	—	—
		Suma wydatków	22.005	09¹/₂	22.005	09¹/₂	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	Poszczególności	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
1		Efakta wylosowane i spieniężone	842	87	842	87	—	—
2		Wydatki rozmaite	—	84	—	84	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	843	71	843	71	—	—
		b) Przenośne.						
3		Gotówka wydana na zakupno efektów	1.493	37	1.493	37	—	—
4		Efakta wydane do winkulacyi	400	—	400	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	2.737	08	2.737	08	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce 20 zł. 83 ct.	—	—	13.595	15	—	—
		b) w efektach 13.574 „ 32 „	—	—	16.332	23	—	—

z końcem roku 1880.

	Szczegół	Ogół
Stan bierny	—	—
Czysty stan czynny	—	13.595 15
Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	13.595 15

U w a g a.

Dopóki fundacya na założenie „Domu roboczego“ w Sączu nie będzie mogła wejść w życie, powiększa się majątek zarodowy kapitalizowaniem wszelkiej rozporządzalnej gotówki.

Dochody.

Fundusz budowy kaplicy w Dublanach.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Rzeczywiste.						
	1	Z funduszu krajowego	1.881	10	1.881	10	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	1.881	10	1.881	10	—	—
		Stan czynny —						

L. W. 6.045/1882.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Rzeczywiste.						
	1	Reszta należytości przedsiębiorcy budowy	391	10	391	10	—	—
	2	Zwrot funduszowi budowy laboratorium chemicznego za zużyty materiał do budowy kaplicy	1.490	—	1.490	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.881	10	1.881	10	—	—

Stan bierny —

Wyjaśnienia.

Fundusz ten wyczerpał się zupełnie jeszcze w ciągu roku 1879, a wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 13 Stycznia 1880 r. L. 49.184/79 wszelki niedobór ma być pokryty z funduszu dyspozycyjnego funduszu krajowego.

Koszta budowy tej kaplicy wynosiły w roku 1878	3.374	zł.	38	ct.
„ 1879	4.182	„	91	„
„ 1880	1.881	„	10	„

Razem po koniec roku 1880 9.438 zł. 39 ct.

Dochody. Fundusz budowy laboratorium chem. w Dublinach.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Od funduszu krajowych szkół rolniczych w Dublinach, zwrot wydatków zastępczo z funduszu budowy poniesionych	2.103	19	2.103	19	—	—
	2	Od funduszu krajowego, zwrot jak wyżej	100	—	100	—	—	—
	3	Od Grodzkiego, nauczyciela, zwrot zaliczki.	90	—	90	—	—	—
	4	Od funduszu budowy kaplicy, za materiały budowlane	1.490	—	1.490	—	—	—
	5	Od funduszu szkoły parobków, zwrot za utrzymanie uczniów w roku 1877 (Uchwała W. Sejmu z d. 24 Lipca 1880)	531	92	531	92	—	—
	6	Odsetki od chwilowej lokacyi	248	44	248	44	—	—
	7	Zakupione książeczki Kasy oszczędności	3.693	19	3.693	19	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	8.256	74	8.256	74	—	—
		b) Przenośne.						
	8	Gotówka za sprzedane efekta	6.014	36	6.014	36	—	—
		Suma wszystkich dochodów	14.271	10	14.271	10	—	—
		c) Zapas z początkiem roku 1880 w książeczkach gal. Banku kredytowego	—	—	2.321	17	—	—
					16.592	27		

Rachunek materia-

1	Wartość materiałów odebranych od gal. Towarzystwa gospodarskiego	6.435	32	6.435	32	—	—
	Suma	6.435	32	6.435	32	—	—

Stan majątku

S t a n c z y n n y		Szczegół		O g ó ł	
1	Zapas kasowy w gotówce	5.764	—	—	—
2	Wartość materiałów pozostałych	4.945	32	10.709	32
	Suma stanu czynnego	—	—	10.709	32

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Funduszowi krajow. szkół rolniczych w Dublinach, na wydatki nadzwyczajne tychże szkół (Uchwała W. Sejmu z dnia 24. Lipca 1880)	1.120	72	1.120	72	—	—
	2	Efekta sprzedane	6.014	36	6.014	36	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	7.135	08	7.135	08	—	—
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka na zakupno książeczek gal. Kasy oszczędności	3.693	19	3.693	19	—	—
		Suma wszystkich wydatków	10.828	27	10.828	27	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880. w gotówce	—	—	5.764	—	—	—
					16.592	27		

1 ó w b u d o w l a n y c h .

	1	Materyały sprzedane funduszowi budowy kaplicy, w wartości	1.490	—	1.490	—	—	—
	2	Wartość materyałów pozostałych z końcem roku 1880	4.945	32	4.945	32	—	—
		Suma	6.435	32	6.435	32	—	—

z końcem roku 1880.

		Szczegół	O g ó ł
	Stan bierny	—	—
	Czysty stan czynny	—	10.709 32
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	10.709 32

Wyjaśnienia.

W roku 1880. wyrównano wszystkie pretensye uwidocznione w akcie do L. W. 47.869/79 (patrz wyjaśnienia do zamknięcia rachunku za r. 1879). Wydatek wykazany pod poz. 1 w kwocie 1.120 zł. 72 ct. uskuteczniiony został w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 24. Lipca 1880. na nadzwyczajne potrzeby szkół rolniczych w Dublinach. — Zapas gotowizny został użyty w roku 1881. na cele wskazane uchwałami W. Sejmu z 24. Lipca 1880. i 24. Października 1881.

Dochody. Fundacja dla obłąkanych wyzdrowieńców

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
1	Odsetki od efektów:							
	a) od obligacyj indemnizacyjnych	63 zł. 78 ¹ / ₂ ct.						
	b) „ książeczek Kasy oszczędn.	15 „ 28 „	79	06 ¹ / ₂	79	06 ¹ / ₂	—	—
2	Zakupione książeczki Kasy oszczędności		98	73	98	73	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych		177	79 ¹ / ₂	177	79 ¹ / ₂	—	—
		b) Przenośne.						
3	Gotówka otrzymana za spieniężoną książeczkę Kasy oszczędności		63	78	63	78	—	—
	Suma wszystkich dochodów		241	57 ¹ / ₂	241	57 ¹ / ₂	—	—
	c) Zapas z początkiem roku 1880. w efektach		—	—	1.509	74	—	—
					1.751	31 ¹ / ₂		

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół		Ogół	
1	Zapas kasowy:				
	a) w gotówce	—	—	—	— ¹ / ₂
	b) w efektach:				
2	5% obligacje indemnizacyjne	1.350	—	—	—
3	książeczki Kasy oszczędności	194	69	1.544	69
	Suma stanu czynnego	—	—	1.544	69 ¹ / ₂

Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
1		Zwrot należności prawnej	42	11	42	11	—	—
2		„ kosztów stemplowych	2	—	2	—	—	—
3		Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	63	78	63	78	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	107	89	107	89	—	—
		b) Przenośne.						
4		Gotówka wydana na zakupno książeczek Kasy oszczędności	98	73	98	73	—	—
		Suma wszystkich wydatków	206	62	206	62	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce	—	zł. — ¹ / ₂ ct.				
		b) w efektach	1.544	„ 69 „	—	—	1.544	69 ¹ / ₂
							1.751	31 ¹ / ₂

z końcem roku 1880.

S t a n b i e r n y		Szczegół	O g ó ł
		—	—
	Czysty stan czynny	—	1.544 69 ¹ / ₂
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	1.544 69 ¹ / ₂

Wyjaśnienia.

Fundacyi tej celem jest w myśl aktu fundacyjnego do L. W. 61.867/1878. coroczne udzielanie dochodów z odsetek majątku zarodowego „najpotrzebniejszemu z tych, którzy odzyskawszy zdrowie wychodzą w odnośnym roku ze szpitala dla obłąkanych we Lwowie (względnie na Kulparkowie) lub w Krakowie i zostają bez sposobu do życia“.

Przedewszystkiem spłacono w roku 1880. resztę długów z tytułu należności prawnej i kosztów stemplowych, wykazanych pod poz. 1. i 2. wydatków w kwocie 44 zł. 11 ct.; zasiłku nie udzielono jeszcze żadnego do końca roku 1880.

dla uboższych włościan gmin Hołhocze i t. d. Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy								
		Zapasy z końcem roku 1880:						
		a) w gotówce	—	zł. — ¹ / ₂ ct.				
		b) w efektach	20.422	47	20.422	47 ¹ / ₂	—	—

z końcem roku 1880.

		Szczegół		Ogół	
	Stan bierny	—	—	—	—
	Czysty stan czynny	—	—	20.422	47 ¹ / ₂
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	20.422	47 ¹ / ₂

obrotowy.

	a) Rzeczywiste	—	—	—	—	—	—
	b) Przenośne.						
1	Gotówka wydana na tymczasową lokację w gal. Kasie oszczędności	218	10	218	10	—	—
	c) Zapasy z końcem roku 1880. w efektach	—	—	477	97	—	—
				696	07		

z końcem roku 1880.

		Szczegół		Ogół	
	Stan bierny	—	—	—	—
	Czysty stan czynny	—	—	477	97

Wyjaśnienia.

Fundacya ta pochodzi z zapisu ś. p. hr. Wodziekiego, który przeznaczył połowę zapisu na kościoły i klasztory, a drugą połowę na wsparcie ubogich włościan klucza hołhockiego. Pierwsza połowa tej fundacyi weszła dawno w życie i zostaje pod zarządem władz rządowych i kościelnych. Druga połowa urosła przez kapitalizowanie odsetek do wysokości wykazanej. Po dopełnieniu wszelkich formalności została na dniu 5. Sierpnia 1881 L. 27.007 w życie wprowadzoną. Cztery piąte części rocznego dochodu przeznaczone są na zapomogi dla podupadłych włościan wsi, które wchodziły w skład klucza hołhockiego. Pozostała piąta część dochodu zaś przeznaczoną jest na wzmoczenie funduszu zapasowego fundacyi. Rozdawnictwo to przeprowadza odrębna komisya w myśl statutu utworzona w miesiącu Marcu każdego roku, pod nadzorem Wydziału powiatowego. Majątek zaś pozostał dla większego bezpieczeństwa w przechowaniu Wydziału krajowego.

Majątek ten do Grudnia 1880. roku administrowany był w depozytach kasy krajowej i dopiero z dniem 4. Grudnia 1880. przeniesionym został na rzecz samoistnej fundacyi. Po *dokonanem* przeto *przeniesieniu* zarachowano tu już tylko półroczne odsetki od 4% i 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego, zapadłe dnia 31. Grudnia 1880. Poprzednie odsetki od efektów za rok 1880. pobierane były jeszcze do depozytów i tamże lokowane na książeczki gal. Kasy oszczędności, które wraz z majątkiem fundacyi ostatecznie z depozytów wyłączono (patrz poz. 1. c) dochodów majątku zarodowego i poz. 1. dochodów majątku obrotowego).

Podniesiona pod poz. 1. dochodów majątku obrotowego książeczka gal. Kasy oszczędności na 259 zł. 87 ct. zawiera właśnie ulokowane odsetki listopadowe od obligacyj indemnizacyjnych; książeczka ta dlatego pobrana została wprost do majątku obrotowego, ponieważ przeznaczoną już była w roku 1881. na cele listem fundacyjnym oznaczone. Nie mniej zapadłe w Grudniu odsetki od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego w kwocie 218 zł. 10 ct. ulokowane zostały tymczasowo w Kasie oszczędności z przeznaczeniem na tenże sam cel (patrz poz. 1. wydatków i poz. 3. dochodów majątku obrotowego). Pierwsze obdarzenie zubożałych włościan z wyż wymienionych gmin nastąpiło w roku 1881. do L. W. 13.212.

Dochody. Fundacya Dra Malinowskiego, imienia Najj. Pana.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Majątek							
1		Złożone przez fundatora efekta w imiennej wartości:							
		a) 5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego	40.000	zł.					
		b) 6% listy zastawne Banku hipotecznego	30.000	„					
		c) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873	20.000	„					
		d) 6% węgierskie renty w złocie oprocentowane	10.000	„					
			100.000	—	100.000	—	—	—	
2		Efekta zwrócone przez fundatora, w zamian za wylosowane (patrz poz. 1. wydatków)	2.500	—	2.500	—	—	—	
		Suma dochodów	102.500	—	102.500	—	—	—	

Stan majątku zarodowego

Stan czynny.	Szczegół		Ogół	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Zapas kasowy w efektach:				
a) 5% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego	40.000	—	—	—
b) 6% „ „ Banku hipotecznego	30.000	—	—	—
c) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	20.000	—	—	—
d) 6% węgierskie renty w złocie oprocentowane	10.000	—	100.000	—
Suma stanu czynnego	—	—	100.000	—

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
	1	Efekta wylosowane, wydane fundatorowi	2.500	—	2.500	—	—	—
		Suma wydatków	2.500	—	2.500	—	—	—
	2	Zapasy z końcem roku 1880. w efektach	—	—	100.000	—	—	—
					102.500	—		

z końcem roku 1880.

		Szczegół		Ogół	
	Stan bierny	—	—	—	—
	Czysty stan czynny	—	—	100.000	—
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	—	100.000	—

Dochody.

Depozyta.

Rubryka	Poszczególności	Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.					
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	19.303	01	25.664	33
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	17 207	25 1/2	33.237	78
III.	Podatek dochodowy od płac urzędników	6.075	32	—	—
IV.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	562	12	—	—
V.	Różne depozyta	53.369	09	84.977	77 1/2
VI.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitalu powszechnego we Lwowie	624	59	—	—
VII.	Taksy za plany melioracyjne	439	89	—	—
VIII.	Depozyta funduszów stypendyjnych	—	—	4.020	—
IX.	Depozyta administracji dóbr Winniki	89	56	6.000	—
X.	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
XI.	Depozyta szpitali krakowskich	—	—	500	—
XII.	Zwroty zasiłków chwilowych, udzielanych dziennikom funduszowym	125.120	53 1/2	40.000	—
XIII.	Datki na album dla Następcy tronu Arc. Rudolfa	2.224	79	—	—
	B. W kasie szpitalu powszechnego we Lwowie	10.353	06 1/2	13.059	17
	C. W kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	5.904	56 1/2	4.909	75
	D. W kasie szpitali krakowskich	10.487	41 1/2	27.053	50
	E. W kasie folwarku w Dublanach	100	—	—	—
	F. W kasie kraj. szkół rolniczych w Dublanach	1.104	36	1 485	—
	Suma dochodów	252.965	56 1/2	240.907	30 1/2
Zapas z początkiem roku 1880:					
		Gotówka		Efekta	
a)	w kasie krajowej	30.924	89 1/2	216.929	58
b)	w c. k. kasach rządowych	—	—	21.364	97
c)	w kasie szpitalu powszechnego we Lwowie	3.475	12 1/2	14.898	89
d)	w kasie zakładu dla obłąk. na Kulparkowie	757	45 1/2	13.017	78
e)	w kasie szpitali krakowskich	15	75 1/2	44.638	62
f)	w kasie kraj. szkół rolniczych w Dublanach	330	—	210	—
		35.503	23	311.059	84
		288.468	79 1/2	551.967	14 1/2

L. W. 46.951/1881.

Zamknięcie rachunku za rok 1880.

Wydatki.

Rubryka	Poszczególnienie	Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.					
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	17.403	26	22.199	20
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	14.114	84 1/2	39.559	91
III.	Podatek dochodowy od płac urzędników	5.616	12 1/2	—	—
IV.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	654	22	—	—
V.	Różnaita depozyta	68.986	08	104.872	61 1/2
VI.	Oplaty pośmiertne na rzecz szpitalu powszechnego we Lwowie	—	—	—	—
VII.	Taksy za plany melioracyjne	366	—	—	—
VIII.	Depozyta funduszków stypendyjnych	—	—	—	—
IX.	Depozyta administracji dóbr Winniki	—	11 66 1/2	—	—
X.	Depozyta funduszu kutyry krajowej	—	—	—	—
XI.	Depozyta szpitali krakowskich	—	—	500	—
XII.	Zasiłki chwilowe dziennikom funduszowym	125.120	53 1/2	40.000	—
XIII.	Datki na album dla Następcy Tronu Arc. Rudolfa	2.224	79	—	—
	B. W kasie szpitalu powszechnego we Lwowie	10.629	30 1/2	7.593	07
	C. W kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	5.872	11 1/2	7.287	21
	D. W kasie szpitali krakowskich	10.209	41 1/2	47.575	—
	E. W kasie folwarku w Dublinach	50	—	—	—
	F. W kasie kraj. szkół rolniczych w Dublinach	1.384	36	625	—
	Suma wydatków	262.642	71 1/2	270.212	— 1/2
	Zapas z końcem roku 1880				
	Gotówka			Efekta	
a)	w kasie krajowej	21.443	zł. 53 1/2 ct.	204.498	zł. 96 ct.
b)	w c. k. kasach rządowych	—	" — "	21.063	" 75 "
c)	w kasie szpitalu powszechnego we Lwowie	3.198	" 88 1/2 "	20.364	" 99 "
d)	w kasie Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	789	" 90 1/2 "	10.640	" 32 "
e)	w kasie szpitali krakowskich	293	" 75 1/2 "	24.117	" 12 "
f)	w kasie kraj. szkół rolniczych w Dublinach	50	" — "	1.070	" — "
g)	w kasie folwarku w Dublinach	50	" — "	—	" — "
		25.826	08	281.755	14
		288.468	79 1/2	551.967	14 1/2

L. W. 7523/1882.
Alegat C. do sprawozdania
Wydziału krajowego
o zamknięciu rachunkowem
funduszy krajowych za
rok 1880.

Lit. C.

Fundusz propinacyjny.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

z a r o k

1880.

L. W. 4846/1882.

Dochody.

F u n d u s z

Rubryka	Pozycja	S u m a r y u s z	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody.								
<i>a) Rzeczywiste.</i>								
I.	1	Opłaty od szynkarzy	417.603	99	314.406	58	103.197	41
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	4 000	—	2.000	—	2.000	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	37.213	40	4.208	80 1/2	33.004	59 1/2
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	132	03	62	23	69	80
V.	5	Odsetki zwłoki	8.304	89	8.304	89	—	—
VI.	6	„ od kapitałów lokowanych	30.095	56 1/2	30.095	56 1/2	—	—
VII.	7	Dochody rozmaite	19.264	63	19.264	63	—	—
—	—	Zwroty kosztów zaliczkowo wypłaconych	57	78	—	—	57	78
Suma dochodów rzeczywistych			516.672	28 1/2	378.342	70	138.329	58 1/2
<i>b) Kupno i sprzedaż efektów.</i>								
	8	a) w efektach	669.700	—	669.700	—	—	—
		b) w gotówce	6 000	—	6 000	—	—	—
Suma kupna i sprzedaży efektów			675.700	—	675.700	—	—	—
<i>c) Pożyczki oprocentowane.</i>								
	9	Zwrot pożyczki od funduszu krajowego	273.195	—	273.195	—	—	—
	10	d) Efekta z zastawu odebrane	755.400	—	755.400	—	—	—
Suma wszystkich dochodów			2 220 967	28 1/2	2,082.637	70	138.329	58 1/2
<i>e) Zapas z początkiem roku 1880.</i>								
		a) w gotówce 49 436 zł. 63 ct.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach 194.600 „ — „	—	—	244.036	63	—	—
					2.326.674	33		

S t a n m a j ą t k u

S t a n c z y n n y.		S z c z e g ó ł		O g ó ł	
1	Zapas kasowy:				
	a) w gotówce	24.500	28		
	b) w efektach: 5% listy zast. Tow. kred. ziem. 547.600 zł.			882.800	28
	6% „ Banku hipotecznego 310.700 „	858.300	—		
2	Należytości czynne	—	—	138 329	58 1/2
Suma stanu czynnego		—	—	1,021.129	86 1/2

propinacyjny.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	S u m a r y u s z	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.								
<i>a) Rzeczywiste.</i>								
I.	1—2	Płace urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego	5.647	60	5.647	60	—	—
II.	3	Druki, księgi, oprawa tychże i inne potrzeby kancelaryjne	221	38	221	38	—	—
III.	4—5	Remuneracye urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego tudzież sekwestratorów podatkowych	210	—	210	—	—	—
IV.	6	Wydatki pomniejsze administracyjne	24	17	17	49	6	68
V.	7—13	Koszta Komisji krajowej i Komisji miejscowych	6.881	72	6.844	68	37	04
—	—	Zwroty nadpłat	450	09 1/2	—	—	450	09 1/2
Suma wydatków rzeczywistych			13.434	96 1/2	12.941	15	493	81 1/2
<i>b) Kupno i sprzedaż efektów.</i>								
14	a)	w efektach	6.000	—	6.000	—	—	—
	b)	w gotówce	669.532	90	669.532	90	—	—
Suma kupna i sprzedaży efektów			675.532	90	675.532	90	—	—
15	c)	Efekta chwilowo zastawione	755.400	—	755.400	—	—	—
Suma wszystkich wydatków			1,444.367	86 1/2	1,443.874	05	493	81 1/2
<i>d) Zapas z końcem roku 1880.</i>								
	a)	w gotówce	24.500	zł. 28 ct.	—	—	—	—
	b)	w efektach	858	300 „ — „	—	—	—	—
			—	—	882.800	28	—	—
					2,326.674	33		

z końcem roku 1880.

Stan bierny.		Szczegół	Ogół
1	Należytości bierne	—	493 81 1/2
2	Czysty stan czynny	—	1,020.636 05
Zgodnie ze sumą stanu czynnego		—	1,021.129 86 1/2

Dochody.

Fundusz

Rubryka	Pozycja	Poszczególne	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1	Opłaty od szynkarzy.						
		<i>Powiaty:</i>						
		1. Biała	8.668	81	6.728	06 1/2	1.940	74 1/2
		2. Bóbrka	3.378	97 1/2	2.694	93	684	04 1/2
		3. Bochnia	4.693	58 1/2	4.176	75	516	83 1/2
		4. Bohorodczany	4.797	65	3.231	78	1.565	87
		5. Borszczów	9.180	10 1/2	6.486	95	2.693	15 1/2
		6. Brody	8.330	26 1/2	7.982	15	348	11 1/2
		7. Brzesko	4.247	10 1/2	3.061	27 1/2	1.185	83
		8. Brzeżany	3.922	39	3.865	54	56	85
		9. Brzozów	3.970	70	2.930	34	1.040	36
		10. Buczacz	10.681	75	8.266	98	2.414	77
		11. Chrzanów	9.019	47	5.713	97	3.305	50
		12. Cieszanów	4.522	89	3.864	71	658	18
		13. Czortków	2.790	79 1/2	1.810	96	979	83 1/2
		14. Dąbrowa	4.882	34	2.856	73 1/2	2.025	60 1/2
		15. Dobromil	4.480	08 1/2	3.363	46	1.116	62 1/2
		16. Dolina	6.311	34 1/2	4.594	02 1/2	1.717	32
		17. Drohobycz	8.736	82	7.192	85 1/2	1.543	96 1/2
		18. Gorlice	3.112	10	2.810	28	301	82
		19. Gródek	4.129	87	3.518	81	611	06
		20. Grybów	2.515	62	1.767	47 1/2	748	14 1/2
		21. Horodenka	4.414	04 1/2	4.100	51 1/2	313	53
		22. Husiatyn	6.351	13	3.306	61	3.044	52
		23. Jarosław	8.514	61 1/2	6.310	03 1/2	2.204	58
		24. Jasło	5.250	44 1/2	3.678	43 1/2	1.572	01
		25. Jaworów	4.034	69	3.979	19	55	50
		26. Kałusz	4.686	32	3.932	18	754	14
		27. Kamionka	7.568	83 1/2	6.006	62 1/2	1.562	21
		28. Kolbuszowa	5.612	11	1.407	51	4.204	60
		29. Kołomyja	10.340	28	9.848	79 1/2	491	48 1/2
		30. Kossów	5.591	99	4.020	02	1.571	97
		31. Kraków	4.293	32	2.990	30	1.303	02
		32. Krosno	5.207	41	3.318	56	1.888	85
		33. Limanowa	3.134	77	2.380	90	753	87
		34. Lisko	6.255	50	5.812	33 1/2	443	16 1/2
		35. Lwów	7.966	20 1/2	4.566	86 1/2	3.399	34
		36. Łańcut	4.896	30	4.627	97	268	33
		37. Mielec	4.576	20	3.277	80	1.298	40
		38. Mościska	3.078	42	2.552	09	526	33
		39. Myślenice	4.413	71 1/2	2.872	87 1/2	1.540	84
		40. Nadwórna	5.395	49	5.050	47	345	02
		41. Nisko	2.978	84	1.799	38	1.179	46
		42. Nowy targ	3.201	62 1/2	1.504	24	1.697	38 1/2
		43. Pilzno	2.823	41	2.034	99	788	42
		44. Podhajce	6.794	27	4.359	82 1/2	2.434	44 1/2
		45. Przemyśl	6.514	13	4.426	52 1/2	2.087	60 1/2
		Do przeniesienia	246.266	73 1/2	185.083	08	61.183	65 1/2

propinacyjny.

Dochody.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1	Z przeniesienia	246.266	73 1/2	185.083	08	61.183	65 1/2
		46. Przemyślany	3.624	09 1/2	3.201	12	422	97 1/2
		47. Rawa	6.355	59 1/2	6.185	32	170	27 1/2
		48. Rohatyn	6.227	40 1/2	3.751	70 1/2	2.475	70
		49. Ropczyce	4.558	59 1/2	2.502	71 1/2	2.055	88
		50. Rudki	3.334	25	2.552	46	781	79
		51. Rzeszów	5.899	98	5.586	76	313	22
		52. Sambor	6.209	96 1/2	4.991	26 1/2	1.218	70
		53. Sanok	4.290	75	3.728	61	562	14
		54. Sącz nowy	9.104	08	5.589	70	3.514	38
		55. Skąlat	7.463	91	5.493	86	1.970	05
		56. Śniatyn	6.416	01	4.368	09	2.047	92
		57. Sokal	4.629	12	4.006	93 1/2	622	18 1/2
		58. Stanisławów	9.968	01	8 367	99 1/2	1.600	01 1/2
		59. Staremiasto	4.022	76	2.827	90 1/2	1.194	85 1/2
		60. Stryj	5.972	88 1/2	3 855	82 1/2	2.117	06
		61. Tarnobrzeg	3.995	43 1/2	2.837	58 1/2	1.157	85
		62. Tarnopol	10.336	90	7.550	49 1/2	2.786	40 1/2
		63. Tarnów	8.638	27	5.801	75	2.836	52
		64. Tłumacz	4.874	74 1/2	4.780	01 1/2	94	73
		65. Trembowla	5.135	53 1/2	3.258	83 1/2	1.876	70
		66. Turka	4.902	68 1/2	4.399	44	503	24 1/2
		67. Wadowice	5.851	31	5.507	08	344	23
		68. Wieliczka	5.620	77	4.144	28 1/2	1.476	48 1/2
		69. Zaleszczyki	4.851	02	3 980	36	870	66
		70. Zbaraż	3.262	55 1/2	2 815	82	446	73 1/2
		71. Złoczów	9.955	92	6 819	99	3.135	93
		72. Żółkiew	6.662	58	3.839	29	2.823	29
		73. Żydaczów	3.070	90 1/2	2.224	96	845	94 1/2
		74. Żywiec	6.101	2 1/2	4.353	33	1.747	88 1/2
		Suma rubryki I.	417.603	99	314 406	58	103.197	41
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni. <i>Powiaty:</i>						
		1. Jarosław	2.000	—	—	—	2.000	—
		2. Przemyśl	2.000	—	2.000	—	—	—
		Suma rubryki II.	4 000	—	2.000	—	2.000	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych. <i>Powiaty:</i>						
		1. Biała	155	—	15	—	140	—
		2. Bóbrka	130	—	—	—	130	—
		3. Bochnia	25	—	—	—	25	—
		4. Bohorodczany	115	—	107	50	7	50
		5. Borszczów	3 635	—	32	23	3.602	77
		Do przeniesienia	4.060	—	154	73	3.905	27

Dochody.

Fundusz

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	Z przeniesienia	4.060	—	154	73	3.905	27
		6. Brody	95	—	20	—	75	—
		7. Brzesko	15	—	5	—	10	—
		8. Brzeżany	1.239	46	389	46	850	—
		9. Brzozów	260	—	55	—	205	—
		10. Buczacz	1.405	—	—	—	1.405	—
		11. Chrzanów	150	—	—	—	150	—
		12. Cieszanów	620	—	60	—	560	—
		13. Czortków	1.555	—	113	50	1.441	50
		14. Dąbrowa	107	60	21	60	86	—
		15. Dobromil	275	—	105	20	169	80
		16. Dolina	290	—	—	—	290	—
		17. Drohobycz	160	—	20	—	140	—
		18. Gorlice	20	—	—	—	20	—
		19. Gródek	207	—	39	70	167	30
		20. Grybów	15	—	—	—	15	—
		21. Horodenka	665	—	93	48	571	52
		22. Husiatyn	544	—	52	88 ^{1/2}	491	11 ^{1/2}
		23. Jarosław	114	—	4	—	110	—
		24. Jasło	335	—	165	—	170	—
		25. Jaworów	40	—	10	—	30	—
		26. Kałusz	390	—	80	—	310	—
		27. Kamionka	3.780	—	140	—	3.640	—
		28. Kolbuszowa	430	—	—	—	430	—
		29. Kołomyja	281	—	136	07	144	93
		30. Kossów	1.235	—	30	—	1.205	—
		31. Kraków	50	—	25	—	25	—
		32. Krosno	30	—	30	—	—	—
		33. Limanowa	86	44	6	44	80	—
		34. Lisko	414	69	45	—	369	69
		35. Lwów	155	—	35	—	120	—
		36. Łańcut	199	20	59	20	140	—
		37. Mielec	15	—	15	—	—	—
		38. Mościska	275	—	20	—	255	—
		39. Myślenice	82	—	15	—	67	—
		40. Nadworna	372	—	154	10	217	90
		41. Nisko	375	70	108	20	267	50
		42. Nowy targ	55	—	35	—	20	—
		43. Pilzno	20	—	—	—	20	—
		44. Podhajce	465	30	60	—	405	30
		45. Przemyśl	165	—	5	—	160	—
		46. Przemyślauy	1.830	—	120	—	1.710	—
		47. Rawa	650	70	30	—	620	70
		48. Rohatyn	2.286	07	249	83	2.036	24
		49. Rzeszów	105	—	95	—	10	—
		50. Sambor	10	—	10	—	—	—
		51. Sanok	520	—	—	—	520	—
		Do przeniesienia	26.450	16	2.813	39 ^{1/2}	23 636	76 ^{1/2}

propinacyjny.

Dochody.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	Z przeniesienia	26.450	16	2.813	39 ¹ / ₂	23 636	76 ¹ / ₂
		52. Sącz nowy	35	—	25	—	10	—
		53. Skałat	310	—	15	—	295	—
		54. Śniatyn	1.195	63	201	88	993	75
		55. Sokal	815	—	15	—	800	—
		56. Stanisławów	405	—	45	—	360	—
		57. Staremiasto	40	—	5	—	35	—
		58. Stryj	225	—	—	—	225	—
		59. Tarnobrzeg	250	—	10	—	240	—
		60. Tarnopol	1.605	—	30	—	1.575	—
		61. Tarnów	235	—	25	—	210	—
		62. Tłumacz	497	—	155	—	342	—
		63. Trembowla	1.934	30	179	01	1.755	29
		64. Turka	345	—	178	94	166	06
		65. Wadowice	115	—	30	—	85	—
		66. Zaleszczyki	45	—	20	—	25	—
		67. Zbaraż	27	81	—	—	27	81
		68. Złoczów	1.500	—	222	08	1.277	92
		69. Żółkiew	405	—	—	—	405	—
		70. Żydaczów	435	—	190	—	245	—
		71. Żywiec	343	50	48	50	295	—
		Suma rubryki III	37 213	40	4 208	80 ¹ / ₂	33 004	59 ¹ / ₂
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.						
		<i>Powiaty:</i>						
		1. Biała	—	10	—	—	—	10
		2. Brody	—	40	—	40	—	—
		3. Brzeżany	2	79	—	50	2	29
		4. Buczacz	23	—	—	—	23	—
		5. Czortków	21	82	3	44	18	38
		6. Dobromil	5	52	5	42	—	10
		7. Husiatyn	9	17	2	50	6	67
		8. Kamionka	—	51	—	51	—	—
		9. Lisko	—	54	—	54	—	—
		10. Lwów	—	61	—	61	—	—
		11. Łańcut	15	85	—	—	15	85
		12. Mielec	11	20	11	20	—	—
		13. Przemyślany	—	55	—	55	—	—
		14. Rawa	2	65	—	—	2	65
		15. Sokal	20	47	20	47	—	—
		16. Stanisławów	5	74	5	74	—	—
		17. Tarnobrzeg	1	55	1	55	—	—
		18. Tarnopol	7	35	7	35	—	—
		19. Żółkiew	2	21	1	45	—	76
		Suma rubryki IV.	132	03	62	23	69	80

Dochody.

Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
V.	5	Odsetki zwłoki. <i>Powiaty:</i>						
		1. Biała	166	69	166	69	—	—
		2. Bóbrka	94	26 ¹ / ₂	94	26 ¹ / ₂	—	—
		3. Bochnia	33	25	33	25	—	—
		4. Bohorodczany	81	90	81	90	—	—
		5. Borszczów	217	46 ¹ / ₂	217	46 ¹ / ₂	—	—
		6. Brody	98	14	98	14	—	—
		7. Brzesko	88	90 ¹ / ₂	88	90 ¹ / ₂	—	—
		8. Brzeżany	53	89	53	89	—	—
		9. Brzozów	69	85	69	85	—	—
		10. Buczacz	272	24	272	24	—	—
		11. Chrzanów	205	09	205	09	—	—
		12. Cieszanów	95	40 ¹ / ₂	95	40 ¹ / ₂	—	—
		13. Czortków	28	12 ¹ / ₂	28	12 ¹ / ₂	—	—
		14. Dąbrowa	109	07	109	07	—	—
		15. Dobromil	101	73 ¹ / ₂	101	73 ¹ / ₂	—	—
		16. Dolina	137	50 ¹ / ₂	137	50 ¹ / ₂	—	—
		17. Drohobycz	123	07	123	07	—	—
		18. Gorlice	61	25	61	25	—	—
		19. Gródek	62	17 ¹ / ₂	62	17 ¹ / ₂	—	—
		20. Grybów	50	80	50	80	—	—
		21. Horodenka	58	12 ¹ / ₂	58	12 ¹ / ₂	—	—
		22. Husiatyn	123	80	123	80	—	—
		23. Jarosław	172	61 ¹ / ₂	172	61 ¹ / ₂	—	—
		24. Jasło	112	23 ¹ / ₂	112	23 ¹ / ₂	—	—
		25. Jaworów	49	27	49	27	—	—
		26. Kałusz	127	76 ¹ / ₂	127	76 ¹ / ₂	—	—
		27. Kamionka	223	68	223	68	—	—
		28. Kolbuszowa	81	61 ¹ / ₂	81	61 ¹ / ₂	—	—
		29. Kołomyja	371	28	371	28	—	—
		30. Kossów	130	17 ¹ / ₂	130	17 ¹ / ₂	—	—
		31. Kraków	90	13 ¹ / ₂	90	13 ¹ / ₂	—	—
		32. Krosno	142	42	142	42	—	—
		33. Limanowa	37	76 ¹ / ₂	37	76 ¹ / ₂	—	—
		34. Lisko	157	88	157	88	—	—
		35. Lwów	193	94 ¹ / ₂	193	94 ¹ / ₂	—	—
		36. Łańcut	45	05 ¹ / ₂	45	05 ¹ / ₂	—	—
		37. Mielec	82	23 ¹ / ₂	82	23 ¹ / ₂	—	—
		38. Mościska	51	49	51	49	—	—
		39. Myślenice	80	46 ¹ / ₂	80	46 ¹ / ₂	—	—
		40. Nadwórna	126	14 ¹ / ₂	126	14 ¹ / ₂	—	—
		41. Nisko	35	95	35	95	—	—
		42. Nowy targ	36	09	36	09	—	—
		43. Pilzno	58	57 ¹ / ₂	58	57 ¹ / ₂	—	—
		44. Podhajce	146	49	146	49	—	—
		45. Przemyśl	117	25	117	25	—	—
		Do przeniesienia	5.003	27	5.003	27	—	—

propinacyjny.

Dochody.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
V.	5	Z przeniesienia	5.003	27	5.003	27	—	—
		46. Przemyślany	124	28	124	28	—	—
		47. Rawa	108	21	108	21	—	—
		48. Rohatyn	126	26	126	26	—	—
		49. Ropczyce	60	07 1/2	60	07 1/2	—	—
		50. Rudki	61	04	61	04	—	—
		51. Rzeszów	114	10 1/2	114	10 1/2	—	—
		52. Sambor	129	— 1/2	129	— 1/2	—	—
		53. Sanok	66	51 1/2	66	51 1/2	—	—
		54. Sącz nowy	214	95 1/2	214	95 1/2	—	—
		55. Skałat	213	43	213	43	—	—
		56. Śniatyn	131	89 1/2	131	89 1/2	—	—
		57. Sokal	86	29 1/2	86	29 1/2	—	—
		58. Stanisławów	118	24 1/2	118	24 1/2	—	—
		59. Staremiasto	111	55	111	55	—	—
		60. Stryj	103	74	103	74	—	—
		61. Tarnobrzeg	66	96	66	96	—	—
		62. Tarnopol	188	56 1/2	188	56 1/2	—	—
		63. Tarnów	142	80 1/2	142	80 1/2	—	—
		64. Tłumacz	59	29 1/2	59	29 1/2	—	—
		65. Trembowla	105	50 1/2	105	50 1/2	—	—
		66. Turka	149	52 1/2	149	52 1/2	—	—
		67. Wadowice	46	— 1/2	46	— 1/2	—	—
		68. Wieliczka	93	91	93	91	—	—
		69. Zaleszczyki	120	23	120	23	—	—
		70. Zbaraż	73	98	73	98	—	—
		71. Złoczów	250	54	250	54	—	—
		72. Żółkiew	113	60 1/2	113	60 1/2	—	—
		73. Żydaczów	36	53	36	53	—	—
		74. Żywiec	84	56 1/2	84	56 1/2	—	—
		Suma rubryki V.	8.304	89	8.304	89	—	—

Dochody i wydatki.

Fundusz

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
VI.	6	Odsetki od kapitałów lokowanych.						
		a) 5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie	17.287	37	17.287	37	—	—
		b) 6% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego	12.808	19½	12.808	19½	—	—
		Suma rubryki VI.	30.095	56½	30.095	56½	—	—
VII.		Rozmaite dochody.						
	7	Mylnie zarachowane pobory przez c. k. kasy rządowe	45	79	45	79	—	—
	8	Różnica kursu przy zakupie efektów	19.218	84	19.218	84	—	—
		Suma rubryki VII.	19.264	63	19.264	63	—	—
		Zwroty.						
		a) kosztów zastawniczego opisanja realności	24	17	—	—	24	17
		b) " podróży zaliczkowo wypłaconych	33	61	—	—	33	61
		Suma zwrotów	57	78	—	—	57	78
		Kupno i sprzedaż efektów.						
	9	1. Zakupione listy zastawne:						
		a) 5% galic. Towarzystwa kred. ziemskiego we Lwowie w imiennej wartości:						
		α) okresowe na 345.600 zł.	372.400	—	372.400	—	—	—
		β) nieokresowe na 26.800 "						
		b) 6% galic. Banku hipotecznego w imiennej wartości	297.300	—	297.300	—	—	—
		2. Gotówka za sprzedane wylosowane 6% listy zastawne galic. Banku hipotecznego w imiennej wartości	6.000	—	6.000	—	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów	675.700	—	675.700	—	—	—
		Pożyczki oprocentowane.						
	10	Zwrot pożyczki 6% od funduszu krajowego	273.195	—	273.195	—	—	—
		Wydatki.						
		Koszta administracyjne.						
I.		Płace urzędników i dyurnistów rachunkowych Wydziału krajowego:						
	1	Adjunkt, płaca 1.200 zł.						
		dodatek aktywalny 240 "	1.440	—	1.440	—	—	—
	2	Dyurniści:						
		a) stali 3.755 zł. — ct.						
		b) chwilowi 452 " 60 "	4.207	60	4.207	60	—	—
		Suma rubryki I.	5.647	60	5.647	60	—	—

propinacyjny.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1880	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
II.	3	Potrzeby kancelaryjne.						
		a) Papier na druki	69	84	69	84	—	—
		b) Druk ksiąg i wzorów	93	50	93	50	—	—
		c) Oprawa ksiąg	53	42	53	42	—	—
		d) Inserteraty i stemple	4	62	4	62	—	—
		Suma rubryki II.	221	38	221	38	—	—
III.		Remuneracye.						
	4	Urzedników i dyurnistów Wydziału krajowego .	160	—	160	—	—	—
	5	Sekwestratorów podatkowych	50	—	50	—	—	—
		Suma rubryki III.	210	—	210	—	—	—
IV.		Wydatki pomniejsze administracyjne.						
	6	Koszta wyegzekwowania grzywien	24	17	17	49	6	68
V.		Koszta Komisji krajowej i Komisji miejscowych.						
	7	Wynagrodzenie pisarzy	649	50	649	50	—	—
	8	Potrzeby kancelaryjne	213	89	213	89	—	—
	9	Koszta podróży funkcyonaryuszów	71	97	34	93	37	04
	10	Remuneracye przewodniczącym w komisjach .	970	—	970	—	—	—
	11	Ryczałty bez obowiązku składania rachunków .	1.300	—	1.300	—	—	—
	12	Zaliczki	3.675	34	3.675	34	—	—
	13	Oprawa ksiąg i inne pomniejsze	1	02	1	02	—	—
		Suma rubryki V.	6.881	72	6.844	68	37	04
		Zwroty nadpłat:						
		a) Opłaty szynkarские	370	85	—	—	370	85
		b) Konfiskaty	15	85	—	—	15	85
		c) Odsetki zwłoki	11	61 1/2	—	—	11	61 1/2
		d) Dochody rozmaite	51	78	—	—	51	78
		Suma zwrotów	450	09 1/2	—	—	450	09 1/2
		Kupno i sprzedaż efektów.						
		1. Gotówka wydana na zakupno listów zastawnych:						
		a) 5% galic. Towarzystwa kred. ziemskiego we Lwowie w imiennej wartości 372.400 zł. po kursie przeciętnym 98 "	364.539	55	364.539	55	—	—
		b) 6% galic. Banku hipotecznego w imiennej wartości 297.300 zł. — ct. po kursie przeciętnym 102 " 23 1/2 "	304.993	35	304.993	35	—	—
		2. 6% wylosowane listy zastawne galic. Banku hipotecznego, wydane do spieniężenia	6.000	—	6.000	—	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów	675.532	90	675.532	90	—	—

L. W. 7.523/1882.

Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszy krajowych za rok 1880.

Lit. E.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

z a r o k

1880.

I n d e k s .

Sprawozdanie Rady administracyjnej	str. 2
Zamknięcie rachunku majątku obrotowego	„ 3
Bilans majątku	„ 6

LW. 21.280/1882.

Administracya centralna fundacyi hr. Skarbka.

L. 345/1882.

Wysoki Wydziałe krajowy!

W myśl postanowienia §. 58. instrukcyi dla Kuratora i Rady administracyjnej fundacyi Stanisława hr. Skarbka — Rada administracyjna ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu następujące sprawozdanie ze swych czynności w roku 1880.

Stosownie do powyższej instrukcyi odbyła Rada administracyjna 20 posiedzeń i oprócz mniejszych, w jej zakres wchodzących czynności — załatwiła następujące ważniejsze przedmioty:

1. Uchwaliła budżet fundacyi na rok 1881.
2. Zatwierdziła rezultat licytacji dzierżawy propinacyi, młynów i sianożęci w kluczu drohowskim — dzierżawy tartaków i propinacyi w Smorzu i Klimcu, jakoteż w Żabiu.
3. Rada przeprowadziła rokowania co do dzierżawy teatru i zatwierdziła ofertę Adama Miłaszewskiego na czasokres sześcioletni.
4. Rada uchwaliła budżet dla zakładu drohowskiego na rok 1881. — przyjęła ofertę Chaima Schorra na ten rok względem dostawy artykułów żywności dla tegoż zakładu i przedłożyła takową Wysokiemu Wydziałowi do zatwierdzenia, — przyjęła też do zakładu 21 sierót chłopców i 16 sierót dziewcząt.

Książe Kurator i członkowie Rady administracyjnej zwiedzali kilkakrotnie zakład drohowski i przekonali się przy odbytych egzaminie o postępie uczniów w naukach i rzemiosłach.

W dołączeniu (alegat niedrukowany) przedkłada Rada Wysokiemu Wydziałowi sprawozdanie Dyrekcyi o rozwoju i stanie tegoż zakładu, na którego utrzymanie i rozszerzenie wydano w r. 1880. — 97.189 zł. 55 $\frac{1}{2}$ ct.

Nieobyczajne i karygodne wykroczenia ze strony jak najlepiej poleconego nauczyciela Westwalewicza, spowodowały energiczne wkroczenia ze strony Rady, która celem zbadania istoty czynu, wydelegowała ze swego grona do zakładu drohowskiego członków Rady: hr. Badeniego i dra Wereszczyńskiego. W skutek tego dochodzenia zarządzone bezzwłocznie zmianę w gronie nauczycielskiem i przekształcenie nadzoru — również wdrożono rokowania z SS. Felicjankami względem objęcia zarządu w oddziale dziewcząt. Kontrakt formalny został w tym względzie zawarty w dniu 20. Maja 1880. na czasokres trzyletni, o czym Kuratorja Wysokiemu Wydziałowi relację przedłożyła.

W dniu 27. Czerwca 1880. roku nawiedzony został zakład pożarem, który wszczął się z iskry z komina maszyny parowej i zniszczył dach północnej wieży gmachu zakładowego, jakoteż niektóre wyroby i narzędzia metalowe. Szkoda dotycząca wynosiła przeszło 3.000 zł.

W dniu 12. Września 1880. spotkał ten zakład niezwykle zaszczyt: odwiedziły Najjaśniejszego Pana. — Jego C. K. Mość raczył zwiedzić wszystkie części zakładu i szczegółowo przegłądać rysunki i wyroby wychowaućców, a wyraziwszy kilkakrotnie gorącymi wyrazami Swe najwyższe uznanie, raczył nakoniec zapisać się do pamiątkowej księgi zakładu.

Bilans, przedłożony równocześnie ze sprawozdaniem Rady, — co do zamknięcia rachunku za rok 1880. — wykazuje niekorzystną — (bo ubytek 37.773 zł. 77 $\frac{1}{2}$ ct.) wynikłość z gospodarki roku 1880., a ujemny ten rezultat, którego przyczyny w pomienionem zamknięciu są dokładnie podane — spowodowały:

1. Pożar dachu na wieży zakładu drohowskiego;
2. Adaptacye w skutek oddania zarządu w oddziale żeńskim SS. Felicjankom;
3. Rektyfikacya inwentarza ruchomości teatralnych, a mianowicie: biblioteki i dekoracyj, które przez długoletnie używanie straciły na wartości — a wreszcie
4. Wykryty deficyt w kasie centralnej, który wprawdzie rachunkowo na wynikłość bilansu nie oddział, jednakże przez uszczuplenie kapitału obrotowego, niekorzystnie na gospodarke wpłynął i aż do odzyskania tej kwoty wpływać będzie.

Rada administracyjna po przeprowadzeniu dochodzenia w sprawie odkrytego deficytu zarządziła wydalenie ze służby fundacyjnej obudwu urzędników kasowych, jakoteż zabezpieczyła szkodę wyrządzoną fundacyi na majątku kasyera i tegoż małżonki, a wydawszy nową instrukcyę dla kasy, zaprowadziwszy ściślejszą kontrolę — starała się zabezpieczyć fundacyę od podobnych wypadków na przyszłość. W celu odzyskania wyrządzonej fundacyi szkody, wdrożono sądowe postępowanie egzekucyjne, a Kuratorja przedkłada w każdym miesiącu dotyczącą relację Wys. Wydziałowi.

Powyższe sprawozdanie raczy Wysoki Wydział przyjmując do wiadomości i udzielić je — stosownie do Instrukcyi — do wiadomości Wysokiemu Rządowi.

Z Rady administracyjnej Fundacyi St. hr. Skarbka.

We Lwowie dnia 2. Marca 1882.

Kurator:

Karol książe Jabłonowski w. r.

jako przewodniczący.

Członek Rady administracyjnej:

Dr. T. Ciesielski w. r.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

majątku obrotowego

za rok 1880.

Stan czynny.

Bilans majątku

Liczba porządk.	Poszczególne	Szczegół		O g ó ł	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. M a j ą t e k					
1	Czysty stan czynny z początkiem roku 1880 :				
	a) w gotówce	2,719.022	90 ¹ / ₂		
	b) w efektach	332.950	—	3,051.972	90 ¹ / ₂
2	Splata długów hipotecznych	5.162	13 ¹ / ₂		
3	Przyrost papierów wartościowych imiennej wartości	5.700	—	10.862	13 ¹ / ₂
				3,062.835	04
B. M a j ą t e k					
1	Czysty stan czynny z początkiem roku 1880 :				
	a) w gotówce	234.024	50		
	b) w efektach	20.300	—	254.324	50
2	Należitości czynne na rok 1880	362.399	08 ¹ / ₂		
3	Odpisane zaległości bierne z roku 1879	206	—		
4	Przyrost w ruchomościach :				
	a) fundacyi 2.725 zł. 51 ct.				
	b) zakładu drohowyżkiego . 15.711 „ 36 ¹ / ₂ „	18.436	87 ¹ / ₂	381.041	96
				635.366	46

z końcem roku 1880.

Stan bierny.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Szczegół		O g ó ł	
		zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.					
1	Czysty stan czynny z końcem roku 1880:				
	a) zakładu drohowyżkiego	532.802	29		
	b) dóbr ziemskich 1,620.175 zł. — ct.				
	po straceniu długów 44.975 " 04 "	1,575.199	96		
	c) realności lwowskich	616.182	79		
	d) papierów wartościowych	338.650	—	3,062.835	04
				3.062.835	04
o b r o t o w y.					
1	Należytości bierne na rok 1880	374.598	70		
2	Odpisane zaległości czynne z roku 1879	4.182	40		
3	Ubytek w ruchomościach:				
	a) fundacyi 46.786 zł. 33 ct.				
	b) zakładu drohowyżkiego 7.604 " 90 ¹ / ₂ "	54.391	23 ¹ / ₂	433.172	33 ¹ / ₂
4	Czysty stan czynny z końcem roku 1880:				
	I. zapasy kasowe:				
	a) gotówką 33.723 zł. 24 ¹ / ₂ ct.				
	b) efektami 20.320 " — "	54.043	24 ¹ / ₂		
	II. należytości zaległe:				
	a) czynne 46.050 zł. 59 ct.				
	b) bierne 581 " 02 ¹ / ₂ "	45.469	56 ¹ / ₂		
	III. ruchomości:				
	a) fundacyi 22.488 zł. 11 ct.				
	b) zakładu drohowyżkiego 80.193 " 20 ¹ / ₂ "	102.681	31 ¹ / ₂	202.194	12 ¹ / ₂
		—	—	635.366	46
Zestawienie stanu majątkowego.					
	A) Majątek zarodowy	—	—	3,062.835	04
	B) " obrotowy	—	—	202.194	12 ¹ / ₂
	do tego własny fundusz asekuracyjny	—	—	42.346	08
	R a z e m	—	—	3,307 375	24¹/₂

Aleg. 11.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

- A.** Projekt budżetu krajowego na rok 1883 przedkłada Wydział krajowy \cdot wraz z preliminarzami specjalnymi, a to:

I. Fundusze i zakłady dotowane z Skarbu krajowego:

- B.** Preliminarz fund. krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz z preliminarzami specjalnymi a mianowicie:
- do Rub. VII poz. 47. funduszu szkolnego krajowego;
- „ „ XV „ 133. pod literą *a*) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
- „ „ XV „ 134/137 pod literą *b*), *c*), *d*), *e*) szkoły rolniczej i szkoły parobków, folwarku i kursu gorzelnictwa w Dublanach;
- „ „ XV „ 138/140 pod literą *f*), *g*), *h*) szkoły rolniczej i szkoły ogrodniczej, tudzież folwarku w Czernichowie.
- C.** Preliminarz szpitalu głównego we Lwowie — oddziału chorych i położnic;
- D.** „ zakładu obłąkanych w Kulparkowie;
- E.** „ funduszu podrzutek we Lwowie;
- F.** „ szpitalu św. Łazarza w Krakowie, wszystkich czterech oddziałów;
- G.** „ funduszu policji krajowej.

II. Fundusze samoistne.

- H.** Preliminarz funduszu domestykalnego;
- I.** „ kultury krajowej;
- K.** „ stanowego sierót;
- L.** „ Al. hr. Stadnickiego;
- M.** „ weterynaryi;
- N.** „ pożyczki krajowej z roku 1873.

Do każdego preliminarza dodano wyjaśnienia z nzasadnieniem cyfry każdej pozycyi i przyczyny różnic okazujących się z porównania z budżetem roku 1882. Różnice te przedstawiają się sumarycznie jak następuje:

W funduszu krajowym w ściślejszym znaczeniu:

W y d a t k i:

W rubryce I. preliminuje się mniej o	600 zł.
bo chociaż podwyższono potrzebę na spisywanie sprawozdań — to zmniejszono <i>koszta druków</i> z powodu zaoszczędzeń wprowadzonych.	
W rubryce II mniej o	2.684 „
pomimo że powiększono ilość stróżów o dwóch, i wstawiono wyższą kwotę przypadających wedle ustawy na rok 1883 kwinkwencji; — to natomiast zmniejszono poz. 28. „ <i>kosztów podróży</i> “ i poz. 29. „ <i>pensye i zaopatrzenia</i> “ z powodu śmierci kilku pensjonistów.	
W rubryce III mniej o	20.000 „
z powodu wprowadzonych zaoszczędzeń w zakładach leczniczych.	
W rubryce IV więcej o	300 zł.
na podstawie wyników z ostatnich trzech lat.	
W rubryce V więcej o	1.500 „
na tej samej podstawie.	
W rubryce VI mniej o	400 „
ponieważ opuszczone datki w roku ubiegłym jednorazowo uchwalone.	
W rubryce VII mniej o	4.345 „
z tych samych przyczyn jak w rubryce VI, — chociaż zwiększono zasiłek na pokrycie niedoboru „ <i>funduszu szkolnego</i> “. — Uzasadnienia różnie tego funduszu znajdują się w dołączonym preliminarzu specjalnym, sporządzonym w dziale wydatków przez krajową Radę szkolną, zaś w dziale dochodów przez Wydział krajowy. Na wstawione w wydatkach przez krajową Radę szkolną wynikłości z roku 1881, nie otrzymaliśmy jeszcze zamknięć rachunków, przeto niemożemy o cyfrach tych wynurzyć zdania; zaś co do kwot na rok 1883 preliminowanych, Wydział krajowy otworzył obok wniosków Rady szkolnej krajowej osobną przedziałkę, w której zamieścił projektowane przez siebie kwoty przy każdej rubryce i pozycyi.	

Projekt Wydziału kr. różni się od wniosków kr. Rady szkolnej tylko w dwóch pozycjach a to:

I. Rubr. I poz. 1. „ <i>Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych</i> “ w której	
Rada szkolna żąda	312.916 zł.
zaś Wydział wstawia	290.400 „
przeto mniej o	22.516 zł.

uważając iż zmniejszenie to w Rub. IV, V i VI sumarynsza preliminarzy Rad okręgowych bez uszczerbku dla szkolnictwa skutecznionem być może.

II. w Rubr. I poz. 3. „*Zaliczki zwrotne dla Rad okręgowych*“; tu kraj.

Rada szkolna żąda	50.000 zł.
zaś Wydział kr. wnosi	10.000 „

i uważa tę kwotę aż za nadto dostateczną a nawet na nadzwyczajne nieprzewidziane wypadki wystarczającą, — bowiem na skutek usiłowań wyłuszczonej w sprawozdaniu o czynnościach Wydziału kr. ściągnięto znaczną część dawnych zaliczek, zaś z rozdanych w r. 1881 dwunastu Radom szkolnym okręgowym zaliczek w kwocie 27.863 zł. 72 ct. w. a.

do przeniesienia

28.029 zł. 1.800 zł.

z przeniesienia 28.029 zł. 1.800 zł.

- ściągnięto od jedynastu Rad w ciągu tegoż samego roku kw. 23.863 zł. 72 ct. w. a. a pozostała tylko jedna Rada szkolna okręg. w Bochni dłużną 4.000 zł. oprócz dawnych na niej ciążyących zaliczek. Szczegółowy wykaz należytości, uiszczeń i zaległości tych zaliczek, dołącza Wydział kraj. do preliminarza dla poglądu, a zarazem dla uzasadnienia, iż proponowana przezeń kwota 10.000 zł. jest wystarczającą.
- W rubryce VIII mniej o 4.106 zł.
ponieważ opuszczone datki jednorazowe na rok 1882 uchwalone.
- W rubryce IX więcej o 1.351 „
z powodu pomnożenia posterunków i podwyższenia czynszów kasarni-
nych w niektórych stacyach.
- Stosując się do uchwały zeszłorocznej Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy nie wstawił do preliminarza koszta kwaterunkowe 192 żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła, wynoszących 7.316 zł. 14 ct. lecz pozostawił ponoszenie onych Skarbowi Państwa i zawiadomił o tem c. k. Komendę żandarmeryi (LW. 12.702).
- W rubryce X więcej o 995 „
nieznaczne to powiększenie uzasadniono przy szczegółowych pozycjach preliminarza drogowego, w którym też opuszczono pożyczkę w roku ubiegłym przyzwołą powiatowi łańcuckiemu na budowę mostu na rzece Wisłoku.
- W rubryce XI mniej o 10.092 „
z powodu wprowadzonych oszczędności w zakładach leczniczych we Lwowie i Krakowie, na podstawie specjalnych preliminarzy.
- W rubryce XII więcej o 1.000 „
na podstawie rachunków szupaśniczych z ostatnich 3 lat.
- W rubryce XIII więcej o 2.000 „
wedle prawdopodobnej zwiększonej potrzeby.
- W rubryce XIV więcej o 146.444 „
ponieważ wstawiono prawdopodobną potrzebę na umorzenie zaciągnięć się mających pożyczek:
a) na kolej transwersalną,
b) „ konwertowanie pożyczki krajowej z r. 1873 i spłacenie pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych i na
c) założenie banku krajowego.
- W rubryce XV więcej o 6.233 „
ponieważ wedle specjalnych preliminarzy szkół rolniczych i folwarków w Dublanach i w Czernichowie, potrzeby onych znacznie się zwiększyły, — i ponieważ podwyższono pożyczkę 149. na cele przemysłu rękodzielniczego o 25.000 zł. — Prośb poszczególnych wsparcia, niepodobna przedstawiać Wysokiemu Sejmowi, raz z powodu ich drobnotkowości, a powtórę dla uniknienia zbytęznego napływu petycyj podobnego rodzaju. Wszakże Wydział krajowy nie chcąc pozostawić tej tak ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego własnym a nieudolnym siłom pojedynczych, bez narażenia jej na nie chybny upadek w samym zarodzie, preliminarzuje na cele wskazane 30.000 zł. przeto więcej

do przeniesienia 42.227 zł. 159.823 zł.

z przeniesienia 42.227 zł. 159.823 zł.

o 25.000 zł. jak w r. 1882 uchwalono, — natomiast opuszcza przyzwolone w roku ubiegłym pożyczki i sasiłki jednorazowe na potrzeby szkół i folwarku w Dublanach, na budowę mieszkań nauczycielskich w Czernichowie, na rozszerzenie szkoły leśnictwa we Lwowie i pożyczkę dla stowarzyszeń tkackich.

W rubryce XVI mniej o	1.100 zł.	
ponieważ opuszczono datki jednorazowo uchwalone na rok 1882.		
Suma różnic	43.327 „	159.823 zł.
z porównania		43.327 „
okazuje się zwiększenie wydatków o		<u>116 496 „</u>

spowodowane jedynie skutkiem uchwał sejmowych, a mianowicie przez wstawienie kredytów w Rub. XIV na umorzenie pożyczek w kwocie wyższej o 132.920 zł. jak w roku 1882, bez których wydatek ogółem byłby mniejszym o 17.157 zł.

D o c h o d y .

Preliminuje się:

W rubryce II. „Odsetki z lokacyj“ mniej o		1.400 zł.
wedle prawdopodobnych wyników.		
W rubryce III. więcej o	2.000 zł.	
na podstawie specjalnego preliminarza dochodów „z myt na drogach krajowych.“		
W rubryce IV mniej		117 „
wedle odnośnego preliminarza „funduszu policyi“.		
W rubryce V „Zwrot zaliczek dawnych“ więcej o	2.000 „	
na podstawie obliczeń ścisłych i wyników spodziewanych.		
W rubryce VI więcej	5.012 „	
wedle przypadających w r. 1883 do spłaty rat pożyczkowych od stron rozmaitych.		
W rubryce VIII więcej o	3.005 „	
na podstawie specjalnego preliminarza szkół i folwarku w Dublanach.		
W rubryce IX więcej o	7.670 „	
wedle podobnego preliminarza szkół i folwarku w Czernichowie.		
W rubryce XI „Rozmaite“ więcej o	150 „	
wedle trzyletniego przecięcia. — Nadto z dodatkowych kredytów tej rubryki opuszczono		23.600 „
a mianowicie dochody z przyzwolonych na rok 1882 pożyczek na potrzeby szkół i folwarku w Dublanach i na budowę mieszkań nauczycielskich w Czernichowie.		
Suma różnic w dochodach	19.837 zł.	25.117 zł.
z porównania		19.837 „
okazuje się zmniejszenie dochodów o		<u>5.280 „</u>

Jednakże, gdy w dochodach roku 1882, jak wspomniano powyżej przy rubryce XI, mieszczą się pożyczki w kwocie 23.600 zł. przeto okazuje się właściwie zwiększenie dochodów rzeczywistych o 18.320 „

Wydatki większe wynoszą	116.496 zł.
Dochody mniejsze	5.280 „
przeto okazuje się budżet w ogóle <i>niekorzystniejszy</i> o	<u>121.776 „</u>

II. Fundusze dotowane ze Skarbu krajowego

(bez funduszu szkolnego).

	dochody	wydatki
Suma ogólna tego działu wynosi	329.456 zł.	483.982 zł.
na rok 1882 uchwalono	<u>323.971 „</u>	<u>487.672 „</u>
przeto na rok 1883 w wydatkach mniej		3.690 zł.
w dochodach więcej	5.485 zł.	

Uzasadnienie różnic, przedstawiono w preliminarzach specjalnych :

szpitalu głównego we Lwowie;
zakładu obłąkanych w Kulparkowie;
funduszu podrzutek we Lwowie;
szpitala św. Łazarza w Krakowie;
funduszu policji,

a wyniki ostateczne uwidoczono w rubryce XI wydatków funduszu krajowego i w rubryce IV dochodów tegoż funduszu.

III. Fundusze samoistne.

Suma ogólna w tym dziale wynosi:

w dochodach	39.692 zł. — ct.
w wydatkach	116.051 „ — „

Dział ten obejmuje:

Fundusz domestykalny;
„ kultury krajowej;
„ stanowy sierót;
„ Aleks. hr. Stadnickiego;
„ pożyczki krajowej z r. 1873.

W tym ostatnim funduszu zajdą zmiany, które się okażą po doprowadzeniu do skutku pożyczki przyzwolonej uchwałą Wysokiego Sejmu na konwertowanie obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, a rezultat cyfrowy okaże się dopiero po zupełnem załatwieniu zamierzonej konwersyi.

Sumaryusz preliminarza funduszu kr. przedstawia :

dochodów własnych	341.000 „ — „
wydatków	3.121.666 „ — „
niedobór	<u>2.780.666 zł. — ct.</u>

który ma być pokryty dodatkiem do podatków.

Uchwała finansowa z dnia 24. Października 1881 o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1882 w zmienionym sposobie obliczenia dodatków krajowych, otrzymała sankcye Najjaśniejszego Pana na dniu 17. Lutego 1882 a ogłoszona została w dodatku do dziennika rozporządzeń c. k. Ministerstwa Skarbu w Nrze VII. na dniu 6. Maja 1882 okólnikiem c. k. krajowej Dyrekeyi Skarbu dt. 5. Kwietnia r. b. L. 16.674; a gdy

do tego przyłączyła się ogłoszona okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 25. Maja r. b. L. 28.782 sprawa zmiany poboru dodatków krajowych i obrachunku ogólnego za rok 1881 z powodu nowo wprowadzonego podatku gruntowego, c. k. Urzęda podatkowe niezdolały ani tak wielkich rozmiarów pracy doraźnie przeprowadzić, ani też dostarczyć Wydziałowi krajowemu wykazów dokładnych sprawdzonej wedle powyższych rozporządzeń należytości podatków, służyć mających za podstawę do obliczenia dodatków krajowych na rok 1883.

Z tych powodów Wydział krajowy w alegatach do budżetu na rok 1883 jako podstawę do wymiaru dodatków, przyjął te kwoty podatków, które c. k. Namiestnictwo w preliminarzu funduszu indemnizacyjnego na rok powyższy zamieściło.

Suma ogólna tych podatków wynosi	10,401.388 zł. 65 ct.
w porównaniu z należytością przyjętą za podstawę do budżetu na r. 1882	10,324.881 „ 10 „
okazuje się wzrost o	<u>76.507 zł. 55 ct.</u>

Uwzględniając jednak zwroty z przyczyn rozmaitych wynikające, — przyjmuje się za podstawę — kwotę podatków z roku 1882 to jest okrągłą sumę 10,300.000 zł. — ct.

w przypuszczeniu, że nie zdarzą się nadzwyczajne wypadki elementarne.

Tym sposobem jeden cent dodatku przyniesie 103.000 zł.

Wydział krajowy pomimo wykazanych powyżej w znacznej cyfrze zwiększonych wydatków na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok 1883 projektuje pobór dodatków do podatków w tej samej wysokości jak na rok 1882 uchwalono, to jest po 27 centów od każdego złotego austriackiego, co przyniesie dochodu 2,781.000 zł.

niedobór wynosi j. w 2,780.666 „

przeto okazuje się **nadwyżka** 334 zł.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1883 pobieranym być ma dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi, po 27 centów od każdego złotego austriackiego.
- II. Upoważnia się Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności w dziale potrzeb zwyczajnych — jednej rubryki na potrzebę rubryk innych, udzielając podobnego upoważnienia także krajowej Radzie szkolnej co do funduszu szkolnego.

We Lwowie dnia 28. Lipca 1882.

Marszałek krajowy:
Dr. Zybllkiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński.

Lit. A.

Projekt budżetu krajowego

n a r o k

1 8 8 3.

Projekt budżetu funduszków

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszków i zakładów	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
						Nadwyżka dochodów	Niedobór
1	B)		I. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.				
		I	Koszta reprezentacji kraju		100.780		
		II	„ zarządu		220.163		
		III	„ leczenia		480.000		
		IV	„ szczepienia		58.230		
		V	Wydatki sanitarne		10.900		
		VI	Zasiłki dla zakładów dobroczynności		9.072		
		VII	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty		511.790		
		VIII	Utrzymanie pomników historycznych		9.794		
		IX	Kwaterunkowe żandarmeryi		71.946		
		X	Drogi krajowe		905.129		
		XI	Dotacje dla zakładów krajowych		160.298		
		XII	Wydatki na szupaństwo		29.500		
		XIII	Budowy wodne		31.943		
		XIV	Umarzanie pożyczek		227.560		
		XV	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego		201.561		
		XVI	Różne wydatki		93.000		
		I	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—			
		II	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	600			
		III	Dochody z dróg krajowych	227.500			
		IV	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.772			
		V	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000			
		VI	„ pożyczek	11.849			
		VII	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390			
		VIII	Dochody szkół i folwarku w Dublanach	31.279			
		IX	„ „ „ Czernichowie	29.860			
		X	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600			
		XI	Różne dochody	1.150			
			Pożyczki zaciągnięte	—			
		XII	Dotatki do podatków	2,781.000			
			Suma funduszu krajowego	3,122.000	3,121.666	—	—

Lit. **B)**

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1883.

W załączeniu :

- a) Preliminarz szkoły gospodarstwa lasowego;
- b) " " rolniczej w Dublanach ;
- b) " " parobków "
- d) " folwarku w Dublanach ;
- e) " kursu gorzelnictwa w Dublanach ;
- f) " szkoły rolniczej w Czernichowie ;
- g) " " ogrodniczej "
- h) " folwarku "
- i) Wykazy podatków.

Sumaryusz.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1883.		
		Zwyczajne	Nad- zwyczajne	R a z e m
		Z ł o t e		
I	Koszta reprezentacji kraju	100 780	—	100.780
II	„ zarządu	220.163	—	220.163
III	„ leczenia	480.000	—	480.000
IV	„ szczepienia	58.230	—	58.230
V	Wydatki sanitarne	10.900	—	10.900
VI	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	—	9.072
VII	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	511.790	—	511.790
VIII	Utrzymanie pomników historycznych	9.794	—	9.794
IX	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	—	71.946
X	Drogi krajowe	712.129	193.000	905 129
XI	Dotacje dla zakładów krajowych	160 298	—	160.298
XII	Wydatki na szupaśnictwo	29.500	—	29.500
XIII	Budowy wodne	—	31.943	31.943
XIV	Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże	227.560	—	227.560
XV	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	201.561	—	201.561
XVI	Rozmaite wydatki	93.000	—	93.000
	Suma	2.896.723	224.943	3,121.666
	D o c h o d y.			
I	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—
II	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	600	—	600
III	Dochody z dróg krajowych	227.500	—	227.500
IV	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.772	—	5.772
V	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000	—	27.000
VI	„ pożyczek	11.849	—	11.849
VII	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	—	5 390
VIII	„ szkół i folwarku w Dublinach	31.279	—	31.279
IX	„ „ w Czernichowie	29.860	—	29.860
X	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600
XI	Rozmaite dochody	1.150	—	1.150
	Pożyczki zaciągnięte	—	—	—
	Suma dochodów własnych	341.000	—	341.000
XII	Dodatki do podatków	2,781.000	—	2,781.000
	Ogólna suma dochodów	3,122.000	—	3,122.000

na rok 1883. z uchwalonemi na rok 1882.

Sumaryusz.

Uchwalono na rok 1882.			Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1883.				Ogółem na rok 1883.	
Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem	Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze
			większe	mniejsze	większe	mniejsze		
a u s t r y a c k i e								
101.380	—	101.380	—	600	—	—	—	600
222.847	—	222.847	—	2.684	—	—	—	2.684
500.000	—	500.000	—	20.000	—	—	—	20.000
57.930	—	57.930	300	—	—	—	300	—
9.400	—	9.400	1.500	—	—	—	1.500	—
9.472	—	9.472	—	400	—	—	—	400
510.935	5.200	516.135	—	4.345	—	—	—	4.345
9.900	4.000	13.900	—	106	—	4.000	—	4.106
70.595	—	70.595	1.351	—	—	—	1.351	—
651.134	253.000	904.134	60.995	—	—	60.000	995	—
170.390	—	170.390	—	10.092	—	—	—	10.092
28.500	—	28.500	1.000	—	—	—	1.000	—
—	29.943	29.943	—	—	2.000	—	2.000	—
81.116	—	81.116	146.444	—	—	—	146.444	—
195.328	—	195.328	6.233	—	—	—	6.233	—
94.100	—	94.100	—	1.100	—	—	—	1.100
2,713.027	292.143	3,005.170	217.823	39.327	2.000	64.000	159.823	43.327
—	—	—	178.496	—	—	62.000	116.496	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.000	—	2.000	—	1.400	—	—	—	1.400
225.500	—	225.500	2.000	—	—	—	2.000	—
5.889	—	5.889	—	117	—	—	—	117
25.000	—	25.000	2.000	—	—	—	2.000	—
6.837	—	6.837	5.012	—	—	—	5.012	—
5.390	—	5.390	—	—	—	—	—	—
28.274	—	28.274	3.005	—	—	—	3.005	—
22.190	—	22.190	7.670	—	—	—	7.670	—
600	—	600	—	—	—	—	—	—
1.000	—	1.000	—	—	—	—	150	—
23.600	—	23.600	—	23.600	—	—	—	23.600
346.280	—	346.280	19.837	25.117	—	—	—	5.280
2,787.750	—	2,787.750	—	6.750	—	—	—	6.750
3,134.030	—	3,134.030	19.837	31.867	—	—	—	12.030
—	—	—	—	12.030	—	—	—	—

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-	
ru-	po-		czajne	zwy-		zem
bryki	zycyi		Złote	austryackie		
I		Koszta reprezentacji kraju.				
		<i>A. Sejm krajowy.</i>				
1		Koszta podróży pp. Posłów	6.700			
2		Dyety	36.000			
3		Koszta druków	12.000			
4		Spisywanie sprawozdań	4.400			
5		Pisarze dzienni	650			
6		Remuneracye dla urzędników Wydziału kr.	1.200			
6		Służba	850			
8		Opał	780			
9		Oświetlenie	860			
10		Zapuszczenie i mycie podług	120			
11		Potrzeby kancelaryjne	120			
12		Różne drobne wydatki	100	—	63.780	
		<i>B. Wydział krajowy.</i>				
13		Marszałek krajowy	10.000			
14		Sześciu Członków Wydziału kr. po 4.000 zł.	24.000			
15		Zastępcy	2.000			
16		Dodatek dla Zastępcy Marszałka w Wydziale kr.	1.000	—	37.000	
		Suma rubryki I.	100.780	—	100.780	
II		Koszta zarządu.				
		Płace urzędników, dyurnistów i służ.				
17		<i>Oddział koncepcyjny.</i>				
	a)	2 radców	płaca po 2.800 zł.	dodatek aktyw. po 480 zł.	6.560	
	b)	7 sekretarzy	" " 2.000 "	" " " 360 "	16.520	
	c)	6 koncepcyjów	" " 1.300 "	" " " 240 "	9.240	
	d)	2 adjunktów	" " 1.000 "	" " " 200 "	2.400	
	e)	2 asystentów	" " 700 "	" " " 100 "	1.600	
					36.320	36.320
18		<i>Oddział rachunkowy.</i>				
	a)	Dyrektor,	płaca 2.600 zł.	dodatek aktyw. 400 zł.	3.000	
	b)	Zastępca dyr.	" 2.000 "	" " 360 "	2.360	
	c)	17 adjunktów	" 1.200 "	" " 240 "	24.480	
	d)	10 asystentów	" 700 "	" " 100 "	8.000	
	e)	Wozny	" 500 "	" " 50 "	550	
					38.390	38.390
19		<i>Oddział kasowy.</i>				
	a)	Kasyer,	płaca 2.000 zł.	dodatek aktyw. 360 zł.	2.360	
	b)	Kontrolor,	" 1.600 "	" " 300 "	1.900	
	c)	4 adjunktów	" 1.200 "	" " 240 "	5.760	
	d)	Wozny	" 600 "	" " 50 "	650	
					10.670	10.670
		Do przeniesienia	85.380	—	85.380	

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1882 uchwalono	101.380 zł.
		„ „ 1883 preliniuje się	100.780 „
		zatem <i>mniej</i> o	<u>600 zł.</u>
6.570	6.700	z powodów następujących:	
30.420	36.000	Na koszta druku (poz. 3) preliniuje się <i>mniej</i>	1.000 zł.
17.003	13.000	„ spisywanie sprawozdań „ <i>więcej</i>	400 „
4.899	4.000	różnica <i>mniej</i> j. w.	<u>600 zł.</u>
630	650	<i>Do poz. 3.</i>	
1.200	1.200	Wydatek na druki w 6 latach ostatnich, t. j. 1875, do 1881. przeciętnie wynosił 15.298 zł.	
	850	Zważywszy jednak, iż zaprowadzono znaczne oszczędności, tak w sposobie drukowania,	
	780	jakoteż i w skutek zniżenia cen druku — preliniuje się tylko 12.000 zł. to jest	
1.769	860	o 1000 zł. <i>mniej</i> jak na rok 1882.	
	120	<i>do poz. 4.</i> Wydatki wynosiły:	
	120	w roku 1878 za 31 posiedzeń po 112 zł. — 3.472 zł. za ułożenie indeksu 336 zł.	
	100	„ 1880 „ 39 „ „ 115 „ — 4.485 „ „ „ 414 „	
		„ 1881 „ 31 „ „ 120 „ — 3.720 „ „ „ 315 „	
9.167	10.000	razem 101 posiedzeń po — zł. — 11.677 zł. za ułożenie indeksu 1065 zł.	
22.711	24.000	przeciętnie 33 „ „ — „ — 3.892 „ „ „ 355 „	
2.444	2.000	W skutek podwyższenia wynagrodzenia stenografów preliniuje się za 33 posiedz. po 120 zł.	
1.000	1.000	3.960 zł. — za indeks 355 zł. razem 4.315 zł., w zaokrągleniu 4.400 zł. W obliczeniu	
97.813	101.380	powyższem mieszczą się posiedzenia podwójne, t. j. dwa posiedzenia odbyte w 1. dniu.	
6.560	6.560		
14.160	14.160		
10.049	9.240		
2.400	2.400		
1.600	1.600		
35.890	36.320		
3.000	3.000		
2.360	2.360		
24.480	24.480	Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1882.	
8.000	8.000		
550	550		
38.390	38.390		
2.360	2.360		
1.900	1.900		
5.760	5.760		
650	650		
10.670	10.670		
84.950	85.380		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyz-	z e m
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
II		Z przeniesienia	85.380	—	85.380
20		<i>Oddział techniczny.</i>			
		a) Nadinżynier, płaca 3.000 zł. dodatek aktyw. 1.000 zł.	4.000		
		b) 2 inżynierów " 2.000 " " 360 " 	4.720		
		c) 2 asystentów " 1.000 " " 120 " 	2.240		
			10.960	—	10.960
21		<i>Oddział sanitarny.</i>			
		Inspektor szpitali, płaca 2.000 zł., dodatek na mieszk. 300 zł.	2.300	—	2.300
22		<i>Oddział statystyczny.</i>			
		Naczelnik oddziału	2.000		
		b) Koncepista, płaca 1.300 zł.; dodatek aktyw. 240 zł	1.540		
		c) Pisarze dzienni	1.460		
			5.000	—	5.000
23		<i>Oddział manipulacyjny.</i>			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000		
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. dodatek aktyw. 300 zł.	1.800		
		c) Ekspedytor " 1.300 " " 270 " 	1.570		
		d) Protokolista " 1.200 " " 240 " 	1.440		
		e) 4 kancelistów " 1.000 " " 200 " 	4.800		
		f) 3 asystentów " 700 " " 100 " 	2.400		
		g) Odźwierny, płaca	600		
		h) Portyer	500		
		i) 5 woźnych płaca 500 zł., dodatki aktyw. 50 zł.	2.750		
			17.860	—	17.860
		<i>Suma wszystkich plac z dodatkami aktyw.</i>	—	—	121.500
24		<i>Dyurniści.</i>			
		<i>a) Dla Oddziału konceptowego.</i>			
		1 po 5 złr. — ct. dziennie	1.825 zł.		
		1 po 3 " 60 " " 	1.314 "		
		1 po 3 " — " " 	1.095 "		
		1 po 2 " 50 " " 	913 "		
		3 po 2 " — " " 	2.190 "		
		3 po 1 " — " " 	1.095 "	8.432	
		<i>b) Dla Oddziału rachunkowego.</i>			
		4 po 2 zł. — ct. dziennie	2.920 zł.		
		10 po 1 " 80 " " 	6.570 "		
		<i>Do przeniesienia . 9.490 zł.</i>	8.432	—	121.500

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r.1882.	Wyjaśnienia	
84.950	85.380		
4.000	4.000		
4.720	4.720		
2.240	2.240		
10.960	10.960		
2.300	2.300		
2.000	2.000		
1.540	1.540		
1.331	1.460		
4.871	5.000		
2.000	2.000		
1.800	1.800	Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1882.	
1.570	1.570		
1.440	1.440		
6200	4.800		
600	2.400		
500	600		
2.750	500		
16.860	17.860		
119.941	121.500		
8.994	8.432		
		Preliminuje się o 150 zł. <i>więcej</i> jak na rok 1882. ponieważ podwyższono dwom diurnistom płacę dzienną o 20 ct. z powodu długoletniej służby i pilnego pełnienia obowiązków.	
119.941	121.500		
8.994	8.432		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-		
ru-	po-		czajne	zwy-		z o m	
bryki	zycyi		Złote	austryackie			
II	24	Z przeniesienia	9.490 zł.	8.432	—	121.500	
		3 po 1 " 40 " dziennie	1.533 "	13.870	—		
		4 po 1 " 20 " "	1.752 "				
		3 po 1 " — " "	1.095 "				
		<i>c) Dla Oddziału kasowego.</i>					
		1 po 2 zł. dziennie		730			
		<i>d) dla Oddziału technicznego.</i>					
		2 po 2 zł. 20 ct. dziennie	1.606 zł.	4.380			
		2 po 2 " — " "	1.460 "				
		2 po 1 " 80 " "	1.314 "				
		<i>e) Dla Oddziału manipulacyjnego.</i>					
		7 po 1 zł. 65 ct. dziennie	4.216 zł.	10.239			
	15 po 1 " 10 " "	6.023 "					
	<i>f) Na zastępstwa urzędników.</i>						
				2.000			
				<u>39.651</u>	—	39.651	
	25	<i>Z a s ł u g i.</i>					
		13 stróżów po 300 zł.		3.900	—	3.900	
	26	<i>Emolumenta.</i>					
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra		50			
		b) " " 21.6 metr. sześć. drzewa		72			
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych po 50 zł.		400			
		d) " " portyera		100			
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7.2 metr.		48			
f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników			12.632				
Do przeniesienia			13.302	—	165.051		

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
119.941 8.994	121.500 8.432	
13.761	13.724	
727	730	
4.381	4.380	Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1882.
10.103	10.239	
1.997	2.000	
39.963	39.505	
3.000	3.300	Preliminuje się na 2 stróżów <i>więcej</i> , o których pomnożenie dotychczasowej ilości okazało się już koniecznem w roku 1882.
50	50	Jak w latach ubiegłych.
69	69	Według ceny z roku 1882 — po 3 zł. 32 ct za metr.
400	400	Jak w latach ubiegłych.
92	100	
46	46	<i>Jak poz. b).</i>
9.330	11.409	Według uchwały z 3. Stycznia 1874 przypadają w r. 1883. dodatki następujące: Oddział konc. Rady: Mochnacki, Niewiadomski po 400 zł. <i>Sekretarze po 200 zł.:</i> Wolański (2) 400 zł., Marek (2) 400 zł., Kopertyński 200 zł., Michalczewski 200 zł., Dr. Ekielski od $\frac{6}{10}$ — 47 zł., Dr. Niedzielski od $\frac{6}{10}$ — 47 zł. <i>Konceptsi po 200 zł.:</i> Ożwad 2 całe i 3ci od $\frac{21}{12}$ — 401 zł. Dr. Dulęba 200 zł., Dr. Łoziński 200 zł. <i>Adjunkt</i> Zienkowiec 100 zł. <i>Asystent</i> Wild od $\frac{18}{12}$ — 3 zł. — razem w Oddziale konceptowym 2.998 zł. Oddział rach. Dyr. Pierożyński (2) — 600 zł. <i>Zast.</i> Chrzanowski 200 zł. <i>Adjunkci po 150 zł.:</i> Żółkiewski, Sapałaczyński, Janikowski po 3 dod. — 1.350 zł. — Mrozowicki, Orzechowski, Tranda, Sidorowicz, Urbański, Semetkowski, Tarnawski po 2 dod. — 2.100 zł. Gołębski 150 zł. i 2gi od $\frac{27}{6}$ — 77 zł. Bielski, Niedzielski, Niedziałkowski po 1 dod. — 450 zł. — Szajnok od $\frac{18}{12}$ — 5 zł. <i>Asystenci po 50 zł.:</i> Żorawski, Topolnicki, Gordon. Hupczyc, Mystkowski 250 zł. Krogulski, Au, Schmitt od $\frac{18}{12}$ — 6 zł.; — <i>Woźny</i> Kuźniar (4) — 120 zł. — razem w Oddziale rachunkowym 5.308 zł. Oddział kasowy. <i>Kasyer</i> Horoszkiewicz (3) — 600 zł. <i>Kontr.</i> Silkiewicz (2) — 350 zł. <i>Adjunkci po 150 zł.:</i> Olszewski (2) — 300 zł. Sternal, Kotiers, Buynowski po 1 dod. 450 zł. — <i>Woźny</i> Hermiński (3) 90 zł. — razem w Oddziale kasowym 1.790 zł.
162.904 8.987	164.305 12.074	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyczajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
II		Z przeniesienia	13.302	—	165.051
		<i>g) Dodatki osobiste.</i>			
		1) Dla Ekspedytora Bieńkowskiego	15		
		2) „ Asystenta rach. Swierczewskiego	146		
			13.463	—	13.463
27		<i>Remuneracye.</i>			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.500		
		b) Tłumacz języka ruskiego	800		
		c) Tłumaczenia z języków obcych	45		
		d) Urzędnicy, dyurniści i służby Wydziału kraj.	1.000		
			3.345	—	3.345
28		<i>Koszta podróży i diety.</i>			
		a) Dla urzędników w ogóle	5.000		
		b) „ inspektora szpitali	400		
			5.400	—	5.400
29		<i>Pensye i zaopatrzenia.</i>			
		a) Mochnacka Eleonora	280		
		b) Jankowska Karolina	400		
		c) Pawulska Paulina	350		
		d) Madeyski Wojciech	1.200		
		e) Tarczyńska Marcyanna	350		
		f) Łopuszańska Walerya	350		
		g) Łopuszańskiego sieroty	100		
		h) Iwanickiego sieroty	175		
		i) Karatnicka Zofia	300		
		k) Placer Marya	314		
		l) Jędrzejewski Napoleon	1.600		
		m) Stroiński Sylwery	200		
		n) Olewińska Julia	350		
		o) Czaderski Emil Ferdynand, były inżynier	800		
		p) Gorzycowa Eudoksya, wdowa po woźnym	197		
		r) Prokopowicza Jana, syn małoletni Jan	115		
		s) Bulikowska Izabela	350		
			7.431	—	7.431
		Do przeniesienia	—	—	194.690

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a																			
162.904 9.987	164 305 12.074	<p>Oddział techn. Nadinż. Raciborski 300 zł.; <i>Inżynier</i> Reutt 200 zł.; <i>Asystenci</i> po 80 zł.: Baranowski (2) 160 zł.; Łuniewski 80 zł. — razem w Oddziale technicznym . 740 zł.</p> <p>Oddział manip. Dyr. kanc. Dr. Grott (2) -- 400 zł.; <i>Archiw.</i> Duszyński 175 zł. i 2gi od $\frac{7}{8}$ — 172 zł. — <i>Eksp.</i> Bienkowski od $\frac{6}{10}$ — 38 zł.; <i>Kanceliści</i> po 100 zł. Kiszczka i Krzeczowski po 2 dod. — 400 zł.; Kunisch 100 zł. i 2. od $\frac{11}{8}$ — 81 zł. Słomkowski 100 zł. <i>Portyer</i> Karmalita (3) — 90 zł. <i>Woźni</i> po 30 zł.: Kalita i Kowalski po 3 dod. — 180 zł. Hermiński M. (2) — 60 zł. razem w Oddziale manipulacyjnym . 1796 zł.</p> <p style="text-align: right;"><u>Razem we wszystkich Oddziałach . 12.632 „</u></p>																			
20 —	20 146	<p>Dodatek ten ustaje z dniem uzyskania dodatku pięcioletniego ($\frac{6}{10}$ 1883). Na podstawie uchwały W. Sejmku z 22 Października 1881.</p>																			
10.007	12.240																				
1.500 300 47 1.000	1.500 800 30 1.000	<p>Jak na rok 1882. Wydatek przeciętny z lat 1877—1880. wynosi 42 zł. Jak w latach ubiegłych.</p>																			
2.847	3.330																				
4.704 400	7.000 400	<p>Wydano w r. 1878 — 5.900 zł.; w r. 1879 — 9.320 zł.; w r. 1880 — 4.704 zł. — przeciętnie 6.641 zł.; ze względu na nadzwyczajnie wysoki wydatek z r. 1879. — preliminuje się zaokrąglony wydatek z r. 1880. Jak w latach ubiegłych.</p>																			
5.104	7.400																				
280 400 350 1.200 350 350 100 175 300 314 1.600 200 334	280 400 350 1.200 350 350 100 175 300 314 1.600 200 350	<p>W sumach wynikłości tej pozycji z r. 1880 i kwot na rok 1882 uchwalonych, nie mieszczą się pozycje opuszczone na rok 1883. W porównaniu z budżetem na rok 1882. zasły zmiany następujące: W skutek śmierci odpadły pensje:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Wagilewiczowej</td> <td style="text-align: right;">200 zł.</td> </tr> <tr> <td>Dr. Bulikowskiego</td> <td style="text-align: right;">1.155 „</td> </tr> <tr> <td>Prokopowicza</td> <td style="text-align: right;">690 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem</td> <td style="text-align: right;"><u>2.045 zł.</u></td> </tr> </table> <p>przybyły:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Czaderskiego</td> <td style="text-align: right;">800 zł.</td> </tr> <tr> <td>Gorezycowej</td> <td style="text-align: right;">197 „</td> </tr> <tr> <td>Prokopowicza małoletniego</td> <td style="text-align: right;">115 „</td> </tr> <tr> <td>Bulikowskiej wdowy</td> <td style="text-align: right;">350 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">było ostatecznie</td> <td style="text-align: right;"><u>583 zł.</u></td> </tr> </table> <p>Po zmarłym pensyonowanym odźwiernym J. Prokopowiczu pozostał syn nieletni Jan, któremu wyznaczono prawnie przypadające zaopatrzenie o rocznych 115 zł. od 1. Maja 1882. do 19. Kwietnia 1884. — zaś po zmarłym prymaryuszu i pensyonisście Dr. Fr. Bulikowskim pozostała wdowa p. Izabela Bulikowska, której przysługująca pensya wdowia w kw. 350 zł. począwszy od dnia 12. Lutego 1882. przyznaną została. (LW. 23192 i 32611/1882.)</p>		Wagilewiczowej	200 zł.	Dr. Bulikowskiego	1.155 „	Prokopowicza	690 „	razem	<u>2.045 zł.</u>	Czaderskiego	800 zł.	Gorezycowej	197 „	Prokopowicza małoletniego	115 „	Bulikowskiej wdowy	350 „	było ostatecznie	<u>583 zł.</u>
Wagilewiczowej	200 zł.																				
Dr. Bulikowskiego	1.155 „																				
Prokopowicza	690 „																				
razem	<u>2.045 zł.</u>																				
Czaderskiego	800 zł.																				
Gorezycowej	197 „																				
Prokopowicza małoletniego	115 „																				
Bulikowskiej wdowy	350 „																				
było ostatecznie	<u>583 zł.</u>																				
5.953	5.969																				
186.815	193.244	<p>Co do sum wynikłości i budżetu na r. 1882. zauważa się jak wyżej.</p>																			

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególne	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyczajne	z e m
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
II		Z przeniesienia	—	—	194.690
	30	<i>Dary z łaski.</i>			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfinia	300		
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120		
		c) Szczęsnowicza 2 sieroty po 200 zł.	400		
		d) Pawulska Paulina	250		
		e) Olewińskiego 2 córki: Łucya Katarzyna i Julia Antonina	120		
		f) Kiss Stanisław	50		
			<u>1.240</u>		1.240
	31	<i>Potrzeby kancelaryjne.</i>			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	4.000		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	800		
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.000		
		d) Papier do druków, druk i ksiąg i wzorów	1.800		
		e) Oprawa ksiąg i druków	450		
		f) Oświetlenie	500		
		g) Opał	3.500		
		h) Uzupełnienie biblioteki	900		
		i) Rozmaite pomniejsze	1 300		
			<u>15.250</u>		15.250
	32	<i>Konserwacja gmachu i utrzymanie czystości.</i>			
		a) Maszynista :			
		płaca	540 zł.		
		12 metrów drzewa	40 "		
		45 litrów nafty	11 "	591	
		b) Kominiarz		300	
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg		900	
		d) Mycie podłóg		100	
		e) Pompowanie wody		100	
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu		150	
		g) Czyszczenie kloak i wywożenie nieczystości		100	
		h) Zabezpieczenie od ognia		342	
		i) Rozmaite nieprzewidziane		400	
				<u>2.983</u>	2.983
	33	<i>Zaliczki na płace urzędników.</i>		6.000	6.000
		Suma rubryki II.	—	—	220.163

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
186.815	193.244		
300	300	} Preliminuje się <i>mniej o 418 zł.</i> aniżeli na rok 1882. a mianowicie: z powodu śmierci Prokopowicza 270 zł. — i opuszczenia jednorazowego daru dla sierót po Iwanickim 148 zł.	
120	120		
400	400		
250	250		
—	120		
—	50		
1.070	1.240		
5.000	4.000	} Jak na rok 1882.	
796	800		
1.996	2.000	} <i>Mniej o 500 zł.</i> w skutek zaprowadzonych oszczędności.	
2.097	2.300		
459	450	} Jak na rok 1882	
346	500		
2.243	3.500		
994	900		
849	1.300		
14.780	15.750		
		W miejsce nadzorca technicznego, dla którego uchwalono na rok 1882. — 800 zł. preliminuje się niższe wynagrodzenie dla maszynisty, z którym zawarto w r. 1881. kontrakt służbowy tymczasowo na rok jeden (L.W. 44554/1881) Oprócz poborów obok wyrażonych, przyznano mu mieszkanie w suterrenach (2 pokoje i kuchnia) Drzewo obliczono po 3 zł. 32 ct. za metr, a naftę po 24 ct. za litr.	
835	1.000	W reszcie pozycyj, zaszła w porównaniu z r. 1882. tylko ta zmiana, że na froterowanie podłóg preliminuje się <i>mniej o 100 zł.</i> w skutek oddalenia frotera i zaprowadzenia tej czynności we własnym zarządzie, — a <i>dodaje się 342 zł.</i> na zabezpieczenie od ognia.	
	100	. Ubezpieczona wartość spalnych części gmachu wynosi 189.897 zł.	
	100		
	150		
	100		
	—		
	400		
835	2.950		
8.652	6.000		
212.152	219.184	Właściwa na rok 1882. uchwalona suma tej rubryki wynosi 222.847 zł. Jednakże — przy porównaniu poszczególnych pozycyj opuszczono te, które z powodu śmierci osób do poboru uprawnionych odpadły, lub tylko jednorazowo były uchwalone.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	R a- z e m
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
III	34	<p>Koszta leczenia. Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i woj- skowych.</p>	480.000	—	480.000

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a									
-----------------------------------	--	------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

535.147	500.000	Wynikłości z 5 lat ostatnich są następujące:						
		R o k	Za dni leczenia	Wypłacono szpitalom	Inne wydatki	Razem wydatki	Dochody	Czysty wydatek
				zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
		1877	711.741	440.970	1.173	442.143	12.177	429.966
		1878	776.997	504.079	937	505.016	6.430	498.586
		1879	794.513	541.987	7.133	549.120	11.265	537.855
		1880	833.298	537.802	4.982	542.784	7.637	535.147
		1881	731.586	487.920	15.711	503.631	15.000	488.631
Razem . . .	3,848.135	2,512.758	29.936	2,542.694	52.509	2,490.185		
Przeciętnie .	769.627	502.551	5.987	508.539	10.502	498.037		

Cyfrę za rok 1881. podane są według stanu po koniec Marca 1882, a do końca Czerwca 1882. mogą ulec zmianie, w każdym jednak razie, nieznacznej.

Według przecięcia należałoby prelininować 498.000 zł. Wprawdzie w roku 1881. spadła znacznie ilość dni leczenia, a w skutek tego i wydatek jest mniejszy od przecięcia, jednakowoż wynik jednego roku nie może służyć za podstawę.

Według niżej podanego obliczenia, zmniejszenie wydatku w skutek zniżenia taks w ostatnich trzech latach, wynosi w przybliżeniu 28.405 zł., jednakowoż, uwzględniając tę okoliczność, że zniżenie taks z r. 1880. a po części i z r. 1881. wpłynęło już znacznie na obniżenie wydatku z roku 1881. a tem samem i przecięcia. — przyjmując się, że dalsze umniejszenie wydatku w skutek niższych taks, wyniesie 18.000 zł. a po potrąceniu tej kwoty od wykazanego przecięcia 498.000 zł. prelininuje się 480.000 zł.

Obliczenie oszczędności w skutek zniżenia taks szpitalnych.

Nazwa szpitalu	Zniżono taksę w roku			Ilość zapłaconych z funduszu krajowego dni leczenia wynosiła :						Pomnożywszy przeciętną ilość dni przez ilość centów zniżenia	Okazuje się zmniejszenie wydatku o zł.		
	1880	1881	1882	W r o k u					Razem			Prze- ciętnie	
	o centów :			1877	1878	1879	1880	1881					
1	Biała	—	5	—	12.735	11.737	10.485	10.791	13.560	59.308	11.862	5	593
2	Bochnia	—	—	3	21.484	18.621	18.987	18.625	17.159	94.876	18.975	3	569
3	Brzeżany	5	—	—	11.854	11.899	11.921	12.105	11.167	58.946	11.789	5	589
4	Drohobycz	—	6	—	14.084	9.626	11.751	14.454	12.401	62.316	12.463	6	748
5	Jasło	10	—	—	20.940	22.850	17.773	17.448	13.692	92.703	18.541	10	1.854
6	Kołomyja	—	—	9	4.978	19.202	11.576	18.692	22.157	76.605	15.321	9	1.379
7	Lwów	—	—	6	118.101	170.598	95.780	120.547	118.775	623.801	124.760	6	7.485
8	Podhajce	—	8	—	14.174	14.253	18.553	15.744	13.995	76.719	15.344	8	1.228
9	Przemyśl	—	17	—	34.303	33.990	30.792	31.005	21.528	151.618	30.321	17	5.155
10	Rzeszów	—	3	5	18.677	16.111	17.740	29.941	22.744	105.213	21.043	8	1.683
11	Sambor	—	5	—	15.523	11.919	11.626	15.267	7.590	61.925	12.385	5	619
12	Sącz nowy	—	6	—	15.343	11.556	13.526	9.362	8.250	58.037	11.607	6	696
13	Tarnów	—	10	—	40.965	43.262	38.485	52.177	46.810	221.699	44.339	10	4.434
14	Wadowice	5	—	—	5.131	4.950	4.450	4.168	2.960	21.659	4.332	5	217
15	Złoczów	—	7	—	15.425	16.340	17.164	16.856	16.749	82.534	16.507	7	1.156
	Razem	—	—	—	363.717	416.914	330.609	387.182	349.537	1847.959	369.592	—	28.405

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególne	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycyi				
IV		Koszta szczepienia.			
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.600		
	36	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	53.000		
	37	Premia dla lekarzy odszczepiających się przy szczepieniu	630		
		Suma rubryki IV.	58.230	—	58.230
V		Wydatki sanitarne.			
	38	1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	6.500		
	39	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsce zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.400		
		Suma rubryki V.	10.900	—	10.900
VI		Zasiłki dla zakładów dobroczynności.			
	40	Szpital Siostr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198		
	41	Szpital Siostr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400		
	42	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424		
	43	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000		
	44	Komitet ochronek w Krakowie	550		
	45	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500		
		Suma rubryki VI.	9.072	—	9.072
VII		Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.			
	46	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000		
	47	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego kraj.	362.650		
	48	Sześciu członków Rady szkolnej kraj. po 1.200 zł.	7.200		
	49	Schmitt Henryk, członek Rady szkolnej krajowej — remuneracya	800		
	50	Szkoła żeńska w Brodach	450		
	51	" " w Jaworowie PP. Bazyliańek	500		
	52	" " w Kołomyi	600		
		Do przeniesienia	387.200	—	—

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a							
1.300	1.300	Preliminuje się o 300 zł. <i>więcej</i> jak w latach poprzednich z powodów wyłuszczonych w spra- wozdaniu z czynności Wydziału kraj. (LW. 21341/82).							
56.119	56.000	Koszta podróży i diety wynosiły w r. 1879. — 55.845 zł., w r. 1880. — 56.119 zł., w r. 1881. — 55.781 zł., razem w trzech latach 167.745 zł. przeciętnie 55.915 zł.							
630	630	Jak w latach ubiegłych.							
58.049	57.930								
6.339	5.200	Koszta te wynosiły w r. 1879. — 5.946 zł., w r. 1880. — 6.339 zł., w r. 1881. — 7.218 zł., razem 19.503 zł., przeciętnie 6.501 zł.; preliminuje się zatem 6.500 zł.							
4.389	4.200	Wydatki te wynosiły w r. 1877. — 1.732 zł., w r. 1878. — 11.077 zł., w r. 1879. — 4.448 zł., w r. 1880. — 4.389 zł., w r. 1881 — 329 zł., razem w 5. latach 21.975 zł. przeciętnie 4.395 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 4.400 zł.							
10.728	9.400								
1.198	1.198	Wszystkie pozycje tej rubryki preliminuje się w takich kwotach, jakie uchwalane były w la- tach ubiegłych na posiedzeniach W. Sejmu z dni: 29. i 30. Sierpnia 1877, — 16. i 22. Lipca 1880. i 21. Października 1881.							
400	400	W sumie kwot uchwalonych na rok 1882. opuszczono należące do tej rubryki, a uchwalone jednorazowe przez W. Sejm 22. Października 1881. przy rubryce XVI. datki dla „Matek Miłosierdzia“ w Krakowie 200 zł. i dla Ochronki sierót w Stanisławowie 200 zł. Dat- ków tych nie preliminuje się na rok 1883. W sumie wyników z r. 1880 nie mieszczą się wydatki na amortyzację pożyczki Kulparkowskiej 5280 zł. i na zasiłek dla Towa- rzystwa św. Józefa z Arymatei 1.200 zł.							
5.424	5.424								
1.000	1.000								
550	550								
500	500								
9.072	9.072								
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Na rok 1882. uchwalono</td> <td style="width: 20%; text-align: right;">516.135 zł.</td> </tr> <tr> <td>„ 1883. preliminuje się</td> <td style="text-align: right;">511.790 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;"><i>zatem mniej o</i></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">4.345 zł.</td> </tr> </table>		Na rok 1882. uchwalono	516.135 zł.	„ 1883. preliminuje się	511.790 „	<i>zatem mniej o</i>	4.345 zł.
Na rok 1882. uchwalono	516.135 zł.								
„ 1883. preliminuje się	511.790 „								
<i>zatem mniej o</i>	4.345 zł.								
		ponieważ opuszczono jednorazowo uchwalone datki: a) dla kształcącej się w naukach i sztuka- kach pięknych młodzieży 3.000 zł. — b) na wydawnictwa i peryodyczne pisma ludowe 2.000 zł. — c) T. Zielińskiej 200 zł. — d) Bursa J. Chrzeciela w Drohobyczu 100 zł. — e) Bursa Kraszewskiego tamże 150 zł. — f) Dr. Dunikowski 300 zł. — g) R. Krępa 250 zł. — h) Dziopiński 100 zł. — i) Towarzystwo Harmonia 300 zł. — k) Internat ruski 10.000 zł. — Razem 16.450 zł. natomiast zwiększono poz. 47 na pokrycie niedoboru kraj. Rady szkoln. 4.579 zł. i poz. 72 na utrzymanie internatu dla uczniów c. k. Semina- ryum naucz. we Lwowie o 7.526 zł. razem 12.105 „							
		<i>przeto mniej j. w. o</i> 4.345 zł.							
15.000	15.000	Jak w latach ubiegłych.							
354.929	358.071	Na podstawie specjalnego preliminarza krajow. funduszu szkolnego. (Patrz. str. alegat. I).							
7.200	7.200	} Jak w latach ubiegłych.							
800	800								
—	450	} Jak na rok 1882. — w myśl uchwały z 22. Października 1881.							
500	500	} Jak w latach ubiegłych.							
600	600	} Na rok 1882. uchwalili W. Sejm te pozycje dnia 21. Października 1881.							
379.029	382.621								

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyzajne	z e m
bryki	zycyi		Złote	austryackie	
VII		Z przeniesienia	387.200		
53		Szkoła żeńska w Krakowie	2.500		
54		„ „ „ św. Tomasza	500		
55		„ „ „ pp. Augustyanek	500		
56		„ „ we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000		
57		„ „ w Starym Sączu pp. Klarysek	750		
58		„ „ w Stryju	600		
59		Szkoła ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200		
60		Szkoła wyznaniowa izraelska w Brodach	6.000		
61		Zakład głuchoniemych we Lwowie na stypendya dla 50 wychowañców	6.000		
62		Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	200		
63		Zakład ciemnych we Lwowie	2.000		
64		Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750		
65		Szkoła sztuk pięknych w Krakowie rata umorzenia pożyczki na gmach własny	7.000		
66		Teatr polski w Krakowie	8.000		
67		Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200		
68		„ „ i opera polska we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego:			
		a) dramat i komedia 7.000 zł.			
		b) opera 13.000 „	20.000		
69		Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000		
70		Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800		
71		„ „ we Lwowie	3.000		
72		Utrzymanie bursy dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego mę- skiego we Lwowie	19.090		
73		Stypendya dla uczniów i uczennic seminarjów nauczycielskich i kur- sów przygotowawczych	30.000		
74		Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczycielskiem w Krakowie	3.000		
75		Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000		
76		Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000		
77		Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500		
78		„ „ „Kosmos“	400		
79		„ „ ruskiej gazety szkolnej	500		
80		Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100		
		Suma rubryki VII.	511.790	—	511 790
VIII		Utrzymanie pomników historycznych.			
81		Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w kraju naszym	1.500		
82		Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologi- cznych, dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	500		2 000
		Do przeniesienia	—	—	2.000

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
379.029	382.621		
2.500	2.500		
250	500		
500	500		
1.000	1.000	Jak w latach ubiegłych.	
750	750	Na rok 1882. uchwalił W. Sejm te pozycye dnia 21. Października 1881.	
600	600		
200	200		
—	6.000	W myśl uchwały z dnia 23. Października 1881.	
6.000	6.000	Jak na rok 1882. (uchwała z 21. Października 1881.).	
200	200	Roczny ten zasiłek przyznał W. Sejm uchwałą z dnia 22. Lipca 1880.	
2.000	2.000		
750	750		
7.000	7.000		
8.000	8.000		
4.200	4.200	Jak w latach ubiegłych.	
		Na rok 1882. uchwalił W. Sejm te pozycye 21. Października 1881.	
20.000	20.000		
4.000	4.000		
800	800		
1.800	3.000	Dawniejszy zasiłek 1.800 zł. podwyższył W. Sejm uchwałą z 21. Października 1881.	
—	5.200	Na podstawie uchwały W. Sejmu z 13. Października 1881.	
	6.364		
29.913	30.000	Jak w latach ubiegłych (uchwała z 13. Października 1881.).	
3.000	3.000	" " " (" 21. " 1881.).	
—	1.000	" " " (" 14. Lipca 1880. i 21. Października 1881.).	
1.687	2.000	" " " (" 21. Października 1881.).	
500	500	" " " (" 21. " 1881.).	
600	400	Jak na rok 1882. (" 22. " 1881.).	
—	500	" " " 1882. (" 21. " 1881.).	
—	100	" " " 1882. (" 21. " 1881.).	
475.279	499.685		
		W budżecie na rok 1882. przeznaczony był kredyt w kwocie 4.000 zł. na restaurację fary drohobyckiej i ikonostazów w Sieniawie i Bohorodczanach. Kwoty tej nie wstawie się na rok 1883.	
1.000	1.500	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	
500	500		
2.000	2.000		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyczajne	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
VIII		Z przeniesienia	—	—	2.000
83		Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.			
	a)	Dyrektor we Lwowie	1.200		
	b)	Dyrektor w Krakowie	1.000		
	c)	Adjunkt we Lwowie, płaça 1.100 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny 100 " — "			
		dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od ¹³ / ₁₀ 1883. 17 " 31 "	1.217		
	d)	Adjunkt w Krakowie, płaça 900 " — "			
		dodatek aktywalny 100 " — "			
		dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od ¹ / ₉ 1883. 26 " 66 "	1 027		
	e)	4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 "	1.200		
	f)	2 " w Krakowie " " 300 "	600		
	g)	Stróże	600		
	h)	Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600		
	i)	Opał i potrzeby kancelaryjne	350		7.794
		Suma rubryki VIII.	9.794	—	9.794
IX		Kwaterunkowe żandarmeryi.			
84		Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	5.623		
85		Oświetlenie koszar	2.079		
86		Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	450		
87		" " " dla niższych stopni	20		
88		" " " " żołnierzy	1.585		
89		" " " " kuchennych	673		
90		Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	1.768		
91		Naprawa bielizny pościelnej	154		
92		Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	412		
93		Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	964		
94		Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	3.804		
95		Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	510		
96		Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	694		
97		Różne inne wydatki	500		19.236
98		Najem pomieszczeń i koszar	50 710	—	50.710
99		Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.000	—	1.000
100		Na podwyższenie czynszu najmu i na pomnożenie ilości posterunków	1.000	—	1.000
		Suma rubryki IX.	71.946	—	71.946

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
2.000	2.000		
1.200	1.200	}	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.
1.000	1.000		
1.200	1.200		Oprócz płacy i dodatku aktywalnego, które się prelininuje jak w latach ubiegłych, dodano kwoty potrzebne na dodatki pięcioletnie, do których nabywają prawa adjunkci na podstawie uchwały W. Sejmu z 21. Sierpnia 1877.
1.000	1.000		
1.200	1.200		
550	600	}	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.
600	600		
600	600		
319	500		
9.169	9.900		
			<p>Za podstawę do obliczenia potrzeb korpusu całego, służy prawo organiczne c. k. żandarmeryi z dnia 18. Stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materiałów, stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866, 1869 i 1872. Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej, poczynszy od 1. Stycznia 1882.: <i>Przy sztabie</i>: 1 komendant podpułkownik, 1 major, 1 porucznik - adjutant, 1 rotmistrz rachmistrz, 2 wachmistrzów rachunkowych, 1 wachmistrz pisarz, 1 komendant posterunkowy, 2 woźnych. <i>Przy oddziale naukowym</i>: 1. podporucznik, 1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy. <i>Przy komendach oddziałowych</i>: 4 rotmistrzów, 7 poruczników, 2 podporuczników, 5 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wachmistrzów posterunkowych, 197 komendantów posterunkowych, 1.170 żołnierzy, 197 stacyj posterunkowych, 58 ekspozytur, 13 komend oddziałowych, 1 szkoła wyższych stopni żołnierzy, 18 służących oficerskich, 2 żony żołnierzy. Szczegółowy prelininarz potrzeb na rok 1883. sporadziła c. k. Komenda żandarmeryi i przedłożyła Wydziałowi krajowemu do LW. 12.702/1882. Oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdził wykaz czynszów za wynajęte mieszkania dla sztabu i na koszary oddziałowe c. k. Komendy żandarmeryi na kwotę 75.277 zł. 14 ct. Odrąciwszy od tej kwoty: a) za kwaterunek sztabu i noclegowe niższych stopni żołnierzy, kwotę 17.251 zł. 50 ct. — b) za kwaterunek 192 żandarmów w posterunkach dla kontroli (des Viehbestandkatasters) przypadający na c. k. Skarb państwa 7 316 zł. 14 ct. pozostaje należytość 50.709 zł. 50 ct., którą to kwotę zamieszcza się w zaokrągleniu pod poz. 98. Na rok 1882. uchwalono 70.595 zł. w porównaniu z prelininowaną na r. 1883. kwotą 71.946 zł. — okazuje się zwiększenie o 1.351 zł., a to z powodu podwyższających się czynszów przy zmianach kontraktów i tworzenia nowych posterunków.</p>
72.228	70.595		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	R a - z e m
ru-	po-		czajne	zwy-	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
X		Drogi krajowe.			
		A. Koszta zarządu.			
	101	<i>Place urzędników i służ:</i>			
		a) 4 inżynierów na prowincyi po 1.500 zł.	6.000		
		b) 3 " " " " " 1.200 "	3.600		
		c) 22 konduktorów I. klasy " 500 "	11.000		
		d) 21 " " II. " " 400 "	8.400		
		e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze krajowej Gorlice-Konieczna	840		
		f) " " " " " " Słotwina-Sącz	900		
		g) " " " " " " w Mielcu	1.500		
		h) " " " " " " w Buczaczu	1.400		
		i) " " " " " " Smykowce Sucho-			
		staw i Husiatyn-Kopyczyńce	1.200		
		k) 299 droźników po 150 zł.	44.850		
	102	l) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po 2 zł.	4.380	—	84.070
		<i>Ryczałty:</i>			
		a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg:			
		1) dla 7 inżynierów po 500 zł.	3.500		
		2) " 16 konduktorów " 150 "	2.400		
		3) " 27 " " 120 "	3.240		
		4) " 1 inżyniera, na objazdy dróg Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kań-			
		czuga	200		
		5) dla 1 konduktora przejazd koleją z Przeworska do Rzeszowa.	76		
		b) Koszta kancelaryjne:			
		1) dla 7 inżynierów po 48 zł.	336		
		2) " 43 konduktorów " 16 "	688		
		c) Na umieszczenie biur:			
		1) dla 2 inżynierów we Lwowie i w Krakowie po 100 zł.	200		
		2) " 5 " " na prowincyi " 60 "	300	—	10.940
		Do przeniesienia	95.010	—	95.010

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1882. uchwalono w tej rubryce	904.134 zł.
		„ „ 1883. preliminuje się	905.129 „
		Zwiększa się wydatek o	<u>995 zł.</u>
		według uzasadnienia przy pojedynczych pozycjach.	
4.500	6.000	} Preliminuje się jak na rok 1882.	
5.144	3.600		
10 564	10.500	} Po skończeniu budowy dwóch dróg krajowych: Smykowce Suchostaw i Zborów-Załośce wy- pada ustanowić nad nimi stały nadzór, pomnaża się zatem liczbę konduktorów na teraz tylko o dwóch, po jednym w każdej klasie, co zwiększy wydatek o 900 zł.	
7.608	8.000		
840	840	} Preliminuje się jak w roku 1882.	
900	900		
1.500	1.500		
1.400	1.400		
—	—	} Wstawia się nową pozycję z powodu wybudowania drogi Smykowce-Suchostaw, która wraz z drogą Husiatyn-Kopyczyńce administrowana dotąd była przez Komitet budowy. Pro- wizoryczny inżynier pełnić będzie zarazem obowiązki konduktora oddziału, w którym zamieszka.	
43 120	44.400	} Z powodu wybudowania i oddania do użytku publicznego nowych przestrzeni dróg krajo- wych, okazuje się potrzeba pomnożenia droźników o 3 tylko; a to w zastosowaniu uchwały W. Sejmu z 30. Sierpnia 1877., według której droźnik ma obsługiwać prze- ciętnie 6 kilometrów drogi, z wyjątkiem większych mostów i dróg, prowadzących przez miasta; potrzebną ilość droźników oblicza się jak następuje: Z ogólnej ilości dróg krajowych . . . 1.678 kilom. potrąca się na drogi w miastach . . . 30 „ pozostaje do obsługi dróg krajowych . . . <u>1.648 kilom.</u> rachując po 6 kilometrów, potrzeba 275 droźników W miastach większych 15 „ Przy większych mostach 9 „ Razem <u>299 droźników</u> co spowoduje zwiększenie wydatku o 450 zł.	
4.368	4.380	} Preliminuje się jak w roku 1882.	
8.843	9.070	} Zwiększa się ryczałt na objazdy dróg dla dwóch przybywających konduktorów, a to, dla jed- nego o 150 zł. i jednego o 120 zł., razem o 270 zł. według wyjaśnień przy płacy konduktorów.	
—	—	} Jak na rok 1880 szczegółowo wyjaśniono. Jakkolwiek wykreślono na rok 1882. wydatek dla pełniącego obowiązki inżyniera dróg Rzeszów, Nisko i Przeworsk-Kańczuga. to wydatek ten poniesiony będzie z powodu mianowania konduktora w miejsce inżyniera.	
972	336 656	} Preliminuje się jak na rok 1882.	
200	200		
300	300		
90.259	92.082		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	R a- z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia	95.010	—	95.010
	103	<i>Remuneracye i zapomogi:</i>			
		a) Remuneracye dla służby drogowej	3.000		
		b) Zapomoga stała, ryczałtowa, przyzwolona przez Wysoki Sejm dla 43 konduktorów po 100 zł.	4.300	—	7.300
	104	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla Oddziału tech- nicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i droźników	4.600	—	4.600
	105	Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspek- torów i komisyj nadzwyczajnych	4.000	—	4.000
	106	<i>B. Budowa i rekonstrukcja dróg.</i> Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów	—	190.000	190.000
	107	<i>C. Utrzymanie dróg.</i> Na utrzymanie istniejących dróg, jakoteż nowo wybudowanych a w roku 1882. oddanych do użytku publicznego	456.869		456 869
	108	<i>D. Zasiłki.</i> a) Dla dróg powiatowych i gminnych	130000		130000
		b) Na rekonstrukcyę drogi gminnej Nowy targ-Zakopane	10.000		10.000
	109	<i>E. Wydatki na myta.</i> a) Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	
		b) Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacji i inne drobne	1.000		
		c) Przerwy z powodu wypadków elementarnych	2.500	—	6.500
	110	<i>F. Zaopatrzenia.</i> a) Medok Teodor, droźnik, zaopatrzenie dożywotnie	60		
		b) Kokosiński Wojciech z Przegorzały przy Krakowie, wysłużony dro- źnik, dar z łaski o rocznych	100	—	
		Do przeniesienia	711279 160	193000	904279

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r.1882.	W y j a ś n i e n i a																																													
90.259	92.082																																														
3.157	3.000	Preliminuje się jak na rok 1882.																																													
3.917	4.100	Preliminuje się więcej o 200 zł. dla 2 konduktorów.																																													
4.435	4.600	Preliminuje się jak na rok 1882.																																													
4.409	4.500	Wstawia się mniej o 500 zł. z powodu nowej normy uchwalonej przez W. Sejm 15 Października 1881., według której koszta podróży będą prawdopodobnie zmniejszone.																																													
199.502	250.000	Preliminuje się <i>mniej</i> o 60.000 zł. z powodu, że w miejsce ukończonej budowy dwóch dróg krajowych zarządzono nową budowę tylko jednej z Niska do Nadbrzezia. a nadto wydatniejsze subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych powoduje konieczność zmniejszenia dotacyi na budowę nowych dróg.																																													
443.537	453.602	Na rok 1883. przypada do utrzymania ogółem dróg krajowych 1.678 kilometrów, licząc na jeden kilometr 272 zł. 27 ct. według uchwalonego w latach poprzednich przez Wysoki Sejm ryczałtu.																																													
		Rzeczywiste wydatki w trzechletnim okresie wykazują wprawdzie:																																													
		<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">W roku</th> <th>Utrzymanie</th> <th colspan="2">Rzeczywiste</th> <th colspan="2">Przeciętnie</th> </tr> <tr> <th>dróg kraj.</th> <th colspan="2">wydatki wynoszą</th> <th colspan="2">na 1 kilometr</th> </tr> <tr> <td></td> <th>kilometrów</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1878</td> <td>1.491</td> <td>403.337</td> <td>14 1/2</td> <td>270</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>1879</td> <td>1.575</td> <td>405.177</td> <td>17</td> <td>257</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>1880</td> <td>1.645</td> <td>443.537</td> <td>14</td> <td>269</td> <td>63</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td>4.711</td> <td>1,252.051</td> <td>45 1/2</td> <td>797</td> <td>41</td> </tr> </tbody> </table>					W roku	Utrzymanie	Rzeczywiste		Przeciętnie		dróg kraj.	wydatki wynoszą		na 1 kilometr			kilometrów	zł.	ct.	zł.	ct.	1878	1.491	403.337	14 1/2	270	52	1879	1.575	405.177	17	257	26	1880	1.645	443.537	14	269	63	Razem	4.711	1,252.051	45 1/2	797	41
W roku	Utrzymanie	Rzeczywiste		Przeciętnie																																											
	dróg kraj.	wydatki wynoszą		na 1 kilometr																																											
	kilometrów	zł.	ct.	zł.	ct.																																										
1878	1.491	403.337	14 1/2	270	52																																										
1879	1.575	405.177	17	257	26																																										
1880	1.645	443.537	14	269	63																																										
Razem	4.711	1,252.051	45 1/2	797	41																																										
		czyli przeciętnie na jeden kilometr 265 zł. 80 ct. Powyższe przecięcie nie może jednak służyć za podstawę do ułożenia preliminarza na r. 1883. jak to już wyjaśniono w roku 1882. (str. 46) z powodu nader słotnego roku 1879., w którym potrzebne roboty nie mogły być wykonane.																																													
70.000	70.000	Preliminuje się na rok 1883. <i>więcej</i> o 60.000 zł., natomiast o tyleż zmniejszono dotację na budowę dróg krajowych.																																													
	10.000	Preliminuje się w myśl uchwały W. Sejmu z 13. Października 1881.																																													
2.557	3.000	Preliminuje się jak na rok 1882.																																													
766	1.400	Zmniejsza się wydatek na koszta komisyjne o 400 zł.																																													
604	2.500																																														
	60	Preliminuje się jak na rok 1882.																																													
	100																																														
823143	898944																																														

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
X	110	Z przeniesienia	711279	193000	904279
			160		
		c) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym 350 zł.			
		i troje jej dzieci po 58 zł. 174 „			
		rocznie; a mianowicie: Maryan Ignacy Henryk do 10. marca 1897.			
		Juwenal Ignacy Maryan do 25. Stycznia 1900. Helena Marya Michalina do 29. Października 1890.	524		
		d) Filipecka Marya, wdowa po konduktorze	166		850
		Suma rubryki X.	712 129	193 000	905 129
XI		Dotacje dla zakładów krajowych.			
	111	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	35.973		
	112	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	113290		
	113	Fundusz podrzutków	2.390		
	114	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	8.645		
		Suma rubryki XI.	160.298	—	160.298
XII		Wydatki na szupaśnictwo.			
	115	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	29 500	—	29.500
XIII		Budowy wodne.			
	116	Na regulację rzeki Sanu między Przemyślem a Składem solnym, druga rata z przeznaczonej kwoty 50.000 zł.		7.143	7.143
	117	Na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów urządzonych dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru		800	800
	118	Na odprowadzenie wód w powiecie mieleckim dla spółek wodnych:			
		a) po lewej stronie drogi dembicko-tarnobrzeszkiej		4.000	4.000
		b) po prawej „ „ „ „		4.000	4.000
	119	Na subwencyonowanie spółek wodnych		6 000	6.000
		Pożyczki.			
	120	Dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krościenskim i sanockim dla regulacji Wisłoka od Bezka po Krościenko pożyczka po 3% w latach 1882., 1883. i 1884 po 10.000 zł.; zwrotna w 10 rocznych ratach, począwszy od roku 1885.		10.000	10.000
		Suma rubryki XIII.	—	31.943	31.943

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
823143	898944	<p><i>Do c. i d.</i> Preliminuje się jak na rok 1882. Z kwoty uchwalonej na rok 1882. opuszczono literę G. pożyczkę dla powiatu łańcuckiego 4.500 zł. jako jednorazowo przywołoną.</p>	
	524 166		
823.143	899.634		
		<p>Na rok 1882. uchwalono w tej rubryce 170.390 zł. „ „ 1883. preliminuje się 160.298 „ zatem <i>mniej</i> o 10.092 zł.</p>	
22.170	44.569	Preliminuje się kwoty niedoborów, wykazane w szczegółowych preliminarzach zakładów do-	
141.723	114.822	towanych z funduszu krajowego.	
5.247	3.290	W sumie uchwalonej na rok 1882. nie mieści się kwota 2.800 zł., przeznaczona uchwałami	
8.918	4 909	W. Sejmu z 11. i 12. Października 1881. na zaliczki dla Drów Neussera i Dobińskiego.	
178.058	167 590		
		Wydatki te wynosiły w roku 1878. — 31.530 zł.; w r. 1879. — 32.973 zł.; w r. 1880. —	
27.542	28.500	27.542 zł.; razem 92.045 zł.; przeciętnie 30.682 zł.; preliminuje się prawdopodobny wy-	
		datek o 1000 zł. wyższy jak na r. 1882.	
		W myśl uchwały W. Sejmu z 29. Sierpnia 1877. w przypuszczeniu, że pierwsza rata, wsta-	
	7.143	wiona do budżetu na rok 1882. wyplaconą zostanie.	
554	800	Preliminuje się jak na rok 1882.	
		Uchwałą W. Sejmu z 22. Lipca 1880. przeznaczono na subwencye dla spółek wodnych w po-	
	4.000	wiecie mieleckim	
		a) po prawej stronie drogi Dembica-Nadbrzezie 8.000 zł. b) po lewej 4.000 zł. i wsta-	
		wiono do budżetu na rok 1881. dla pierwszej pierwszą ratę a dla drugiej całą subwen-	
		cyę 4.000 zł. Spółki wodne nie dopełniły warunków, pod którymi miały być udzielone	
		powyższe subwencye, opóźniło się zatem asygnowanie tych kwot. Na rok 1882. wsta-	
		wiono do budżetu drugą ratę dla spółki wodnej po prawej stronie w kwocie 4.000 zł.	
		w przypuszczeniu, że pierwsza zrealizowaną zostanie w ciągu roku 1881., gdy jednak	
		to nie nastąpiło, przeto obecnie preliminuje się jak na r. 1882.	
	6.000	Preliminuje się jak na rok 1882. na podstawie uchwały sejmowej z 22. Października 1881.	
		Preliminuje się w myśl uchwały W. Sejmu z 21. Października 1881.	
554	10.000	W wynikłościach z roku 1880. opuszczono wydatki na regulację Dniestru 2.812 zł. i Ża-	
	27.943	bncyj 10.000 zł.	
		W kwocie uchwalonej na r. 1882. opuszczono: dla spółki wodnej jasielskiej subwencję 500 zł.	
		i pożyczkę bezprocentową 1.500 zł. zł.; razem 2.000 zł.	

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	zom
bryki	zyעי		Złote austriackie		
XIV		Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże.			
121		Umarzenie pożyczki . . . 66.000 zł. — ct. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską a) XI. rata kapitału 3.225 zł. 21 ct. b) 5% odsetki 2.054 " 79 "	5.280		
122		Umarzenie pożyczki . . . 40.400 zł. — ct. zaciągniętej w gal. kasie oszczędności na budowę kulparkowską: a) VIII. i IX. rata kapitału 521 zł. 38 ct. b) 5% odsetki 1.920 " 85 " c) podatek dochodowy od odsetków 250 " — "	2.692		
123		Umarzenie pożyczki . . . 10.000 zł. — ct. zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we l.wowie, z galic. Kasy oszczędności: a) IV. i V. rata kapitału 91 zł. 76 ct b) 5% odsetki 490 " 21 "	582		
124		Umarzenie pożyczki . . . 600.000 zł. — ct. zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) 4 ⁹ / ₁₀ od- setki na dniu 1. Stycznia 1883 przypadające	13.524		
125		Umarzenie pożyczki . . . 5.000 zł. — ct. zaciągniętej przez zbor izraelski w Krakowie w tamtejszej kasie oszczędności, I. rata kapitału z odsetkami	400		
126		Umarzenie pożyczki . . . 1,025.000 zł. — ct. zaciągnąć się mającej na założenie i wyposażenie Banku krajowego a) 1% rata kapitału 10.250 zł. — ct. b) 5% odsetki 51 250 " — "	61.500		
127		Umarzenie pożyczki . . . 1,919.400 zł. — ct. zaciągnąć się mającej na spłacenie w obiegu zostających 6% obli- gacyj pożyczki krajowej z roku 1873., oraz na spłacenie reszty pożyczki, zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (Länderbank) a) 1% na ratę kapitału } za czas od 1. Lipca do { 9.597 zł. — ct. b) 5% " odsetki } końca Grudnia r. 1883 { 47.985 " — "	57.582		
128		Umarzenie pożyczki . . . 1,100.000 zł. — ct. zaciągnąć się mającej na budowę kolei transwersalnej z Husiatyna do Żywca: a) 1% na ratę kapitału } od 1. Stycznia { 11.000 zł. — ct. b) 5% na odsetki } do końca r. 1883 { 55.000 " — "	66.000		
129		Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej Suma rubryki XIV.	20.000 227560	—	227560

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1882. uchwalono w tej rubryce	81.116 zł.
		" " 1883. preliniuje się	227.560 "
		przeto <i>więcej</i> o	
			146.444 zł.
		wedle uzasadnień poniżej zamieszczonych.	
5.280	5.280	Do poz. 121. Z kapitału 66.000 zł. pozostanie z końcem r. 1882. niespłacona reszta 41.095 zł. 77 ct. — W roku 1883. spłaci się w kapitale 3.225 zł. 21 ct., a pozostanie z końcem roku 1883. dług 37.870 zł. 56 ct.	
		Do poz. 122. Z kapitału 40.400 zł. pozostanie z końcem r. 1882. niespłacona reszta 38.806 zł. 15 ct. — W roku 1883. spłaci się w kapitale 521 zł. 38 ct., a z końcem roku 1883. pozostanie dług 38.284 zł. 77 ct.	
2.826	2.826		
		Do poz. 123. Z kapitału 10.000 zł. pozostanie z końcem r. 1882. niespłacona reszta 9.872 zł. 42 ct. — W roku 1883. spłaci się w kapitale 91 zł. 76 ct., a z końcem roku 1883. pozostanie dług 9.780 zł. 66 ct.	
—	680	Do poz. 124. Preliminuje się tylko przypadający na d. 1. Stycznia 1883. r. półroczny procent; na kapitał nie się nie wstawia, ponieważ wedle uchwały sejmowej z d. 23. Października 1881. sankcyonowanej ustawą z dnia 22. Marca 1882 na spłacenie całego długu i na konwersję obligacyj pożyczki kraj. z r. 1873. zaciągniętą być ma nowa pożyczka w kw. 1,919.400 zł. w której już zawartą jest rata kapitałowa na r. 1883. przypadająca. (Patrz poz. 127.)	
17.080	51.930	Do poz. 125. W r. 1882. zapłacono tylko odsetki za czas od 29. Kwietnia do 31. Grudnia 1882. W r. 1883. przypada do spłaty 1. rata kapitału i odsetki w łącznej kw. 400 zł. (LW.25.714/82).	
—	400	Do poz. 126. Wedle uchwały sejmowej z dnia 21. Października 1881., sankcyonowanej przez Najjaś. Pana pod d. 27. Kwietnia 1882.	
—	—	Do poz. 127. Wedle uchwały sejmowej z dnia 23. Października 1881., sankcyonowanej najw. postanowieniem z d. 22. Marca 1882. i z odwołaniem się do poz. 124. wstawia się potrzebę tylko za 6 miesięcy, ponieważ przyjscie do skutku zamierzonej pożyczki jakoteż uporządkowanie i przeprowadzenie konwersyi, nie nastąpi przed upływem miesiąca Czerwca 1883 r.	
—	—	Do poz. 128. Wedle uchwały sejmowej z dnia 23. Lipca 1880., sankcyonowanej najw. postan. z dnia 28. Grudnia 1881. (Alegat Spraw. Sejm. Nr. 154/80, LW. 2422 i 31.020/82).	
—	—	Do poz. 129. Procenta od chwilowych pożyczek zaciąganych na pokrycie niedoborów z lat 1877.. 1878. i 1879. wynosiły w r. 1878. — 47.812 zł.; w r. 1879. — 75.072 zł.; w r. 1880. — 91.537 zł.; w r. 1881. — 58.097 zł.	
91.537	20.000	Z końcem roku 1880. stan długów wynosił:	
116.723	81.116	a) funduszowi kultury kraj. za używany kapitał zarodowy	42.918 zł.
		b) Kasie oszczędności pożyczone na 5%	575.000 "
		Razem	617.918 zł.
		zaś z końcem Czerwca 1881. wynosi:	
		a) funduszowi kultury kraj. jak wyżej	42.918 "
		b) kasie oszczędności pożyczone na 5%	50.000 "
		c) funduszowi indemnizacyjnemu pożyczone na 3%	200.000 "
		Razem	292.918 zł.
		oprócz zużytych zasobów funduszu pożyczki kraj. z r. 1873. Preliminuje się przeto na opłatę odsetków prawdopodobną potrzebę 20.000 zł.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m	
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie			
XV.		Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.				
130		Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym	1.800			
131		Biuro melioracyjne przy Wydziale krajowym i urządzenie kursu robót melioracyjnych	7.800			
132		Ekspozycja biura melioracyjnego w Tarnowie	200			
133		Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	11.710			
134		„ wyższa rolnicza w Dublanach	33.045			
135		„ parobków „	9.674			
136		Folwark „	11.275			
137		Kurs gorzelnictwa „	1.545			
138		Szkoła rolnicza w Czernichowie	26.748			
139		„ ogrodnicza „	2.910			
140		Folwark „	15.391			
141		Szkoła weterynaryi we Lwowie:				
		a) subwencya c. k. Rządowi	2.000			
		b) spłata pożyczki kasie oszczędności XV. XVI. rata	1.053			
142		Szkoła snycerstwa w Zakopanem:				
		a) Towarzystwu tatrzańskiemu 300 zł.				
		b) Zarządowi szkoły 300 „			600	
143		Szkoła przemysłowa w Jarosławiu	500			
144		„ „ „ Przemysłu	500			
145		„ „ „ Rzeszowie	500			
146		„ „ „ Tarnowie	500			
147		Szkoła ogrodniczo-sadownicza w Tarnowie	300			
148		Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego	5.000			
149		Przemysł rękodzielniczy	30.000			
150		Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000			
151		„ „ w Krakowie	2.000			
152		Komisya fizyograficzna „	3.000			
153		„ „ na badania geologiczno-górnice	500			
154		Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000			
155		„ „ w Krakowie	3.000			
156		Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo pszczelnicze we Lwowie	700			
157		„ „ tatrzańskie	400			
158		Badania głębszych pokładów ziemi	10.000			
159		Badania geologiczne kraju	3.000			
160		Badania chemiczne produktów naftowych	1.200			
161		Zalesienie wydm piaszczystych w powiatach:				
		a) Nisko	150			
		b) Tarnobrzeg	750			
		Do przeniesienia	192751	—	—	

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1882. uchwalono w tej rubryce	195.328 zł.
		„ „ 1883. prelininuje się	201.561 „
		a zatem <i>więcej</i> o 6.233 zł.	
1.800	1.800		
7.033	7.800	Jak na rok 1882.	
	200		
11.672	11.710	Według szczegółowego preliminarza, załączonego pod a) tak jak na rok 1882.	
33.479	30.894	„ „ „ „ b) <i>więcej</i> jak w r. 1882. o	2.151 zł.
8.603	9.392	„ „ „ „ c) „ „ „ 1882. o	282 „
13.299	10.116	„ „ „ „ d) „ „ „ 1882. o	1.159 „
		„ „ „ „ e) „ „ „ 1882. o	1.545 „
7.502	23.591	„ „ „ „ f) „ „ „	} 1882. o 12.443 „
		„ „ „ „ g) „ „ „	
	9.015	„ „ „ „ h) „ „ „	
—	2.000	Jak na rok 1882. (Uchwała W. Sejmu z 22. Października 1881). Więcej jak na rok 1882. o 1053 zł. Z pożyczki w kwocie 16.000 zł., zaciągniętej w roku 1875. na hipotekę realności L. 466 ⁴ / ₄ (Szumanówka) spłaci się po koniec roku 1882. rat 14, a pozostanie dług w kapitale 13.961 zł. 53 ct. W r. 1883. przypadają dwie raty, wynoszące w kapitale 368 zł. 82 ct. a w 5 ^o / _o odsetkach 684 zł. 32 ct. Z końcem roku 1883. pozostanie dług w kapitale 13.592 zł. 71 ct., który spłaconym być ma do 15. Lipca 1902. Spłatę tego długu uchwalili W. Sejm na d. 20. Maja 1875. (Sprawozd. sejm. z r. 1875. Str. 501).	
—	600	Jak w latach ubiegłych.	
—	500	Oprócz zasiłków przyznanych uchwałą W. Sejmu z 24. Października 1881. dla Jarosławia, Przemysła i Tarnowa, prelininuje się podobny zasiłek dla Rzeszowa jako nową pożyczką <i>więcej</i> jak w roku 1882. o 500 zł.	
—	500		
—	300	Uchwałą z 22. Października 1881. przyznano ten zasiłek na lata 1882., 1883. i 1884.	
—	5.000	Jak na rok 1882.	
—	5.000	Na podźwignienie przemysłu rękodzielniczego prelininuje się wedle uzasadnienia w sprawozdaniu budżetowem zawartego o 25.000 <i>więcej</i> aniżeli na rok 1882.	
2.000	2.000		
2.000	2.000		
3.000	3.000		
500	500		
1.500	3.000	Jak w latach ubiegłych.	
1.500	3.000		
700	700		
400	400		
—	10.000	Uchwałą z 17. Lipca 1880. przeznaczył W. Sejm na ten cel 50.000 zł. z wolnością użycia w jednym lub drugim roku pięciolecia, począwszy od r. 1881. większej sumy jak 10.000 zł.	
—	3.000	Jak na rok 1882. Preliminuje się prawdopodobną kwotę 1.200 zł. na koszt rozpoczętych a nieskończonych badań w myśl uchwały Sejmu z 21. Października 1881.	
	1.500	Uchwałą z 24. Września 1878. przeznaczył W. Sejm dla tych powiatów: na rok 1878. po 900 zł. dla każdego; na lata 1879., 1880., 1881., 1882. po 750 zł. dla każdego; na lata 1883. i 1884. po 150 zł. dla każdego; na lata 1885., 1886. i 1877. tylko dla Niska po 150 zł. Powiat tarnobrzeski otrzymał dotąd razem tylko 3.150 zł.; prelininuje się zatem należąca mu się reszta 750 zł.	
94.988	148.018		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycy				
			Złote austriackie		
XV.		Z przeniesienia	192751	—	—
		c) Cieszanów, Jarosław i Łańcut	400		
		d) Przemyślany	150		
		S t y p e n d y a.			
162		Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i kosztu podróży 60 zł.	260		
163		„ uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000		
164		„ „ szkoły rolniczej w Dublinach	1.000		
165		„ „ „ gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400		
166		„ górników	2.400		
167		„ 2 uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie po 100 zł.	200		
		Suma rubryki XV	201561	—	201561
XVI.		Rozmaite wydatki.			
168		Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000		
169		Dla księży unitów chełmskich	3.000		
170		Pożyczki na budowę koszar dla c. k. wojska	60.000		
		Suma rubryki XVI.	93.000	—	93.000

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r.1882.	W y j a ś n i e n i a	
94.988	148018		
—	400	Uchwałą z 24. Września 1881. przeznaczył W. Sejm na lata 1882., 1883. i 1884. po 400 zł.; na lata 1885. i 1886. po 300 zł.; na lata 1887. i 1888. po 150 zł.	
—	150	Uchwałą z tegoż dnia przeznaczono po 150 zł. na lata 1882. i 1883.	
200	260		
1.950	2.000		
1.000	1.000	Jak na rok 1882.	
2.385	2.400	Stypendya dla uczniów szkoły ogrodniczej ustanowił W. Sejm jako stałe, uchwałą z 22. Października 1881.	
—	2.400		
—	200		
100.523	156.828	Suma uchwalonych na rok 1882. wydatków wynosiła 195.328 zł.	
		W obecnym preliiminarzu opuszczone następujące jednorazowo uchwalone pozycye: a) nadzwyczajne potrzeby szkół dublańskich 11.600 zł.; b) budowa mieszkań w Czernichowie 12.000 zł.; c) budowa szkoły leśnictwa we Lwowie 7.000 zł.; d) wystawa w Przemyślu 1.000 zł.; e) wystawa w Kołomyi 100 zł.; f) Towarzystwo rybackie 600 zł.; g) Stowarzyszenie pracy kobiet 200 zł.; h) pożyczka dla Stowarzyszenia tkaczy 6.000 zł. i zmniejsza się poz. 161. o 600 zł.; razem <i>mniej</i> o 89.100 „	
			pozostaje 156.228 zł.
		natomiast zwiększono pozycycye 134., poz. 135., poz. 136., poz. 137., poz. 138—140., poz. 141., poz. 145., poz. 149., poz., 160., razem o 45.333 „	
			Suma jak obok 201.561 zł.
29.872	30.000	Jak w latach ubiegłych, na podstawie §. 9. instrukcyi dla Wydziału krajowego.	
3.000	3.000	Na podstawie uchwał W. Sejmu z 17. Lipca 1880. i 22. Października 1881.	
—	60.000	Uchwałą z 21. Października 1881. przeznaczył W. Sejm na ten cel po 60.000 zł. rocznie, — na lat trzy, t. j. 1882., 1883. i 1884.	
32.872	93.000	W rubryce tej uchwalono właściwie na rok 1882. kwotę ogólną 95.262 zł. W obecnym roku opuszczono datki udzielone w 1882 roku jednorazowo, a to: Stęczyński 200 zł.; Siostry mił. Ś. Wincentego 500 zł.; Żorniska 400 zł. Razem 1.100 zł., zaś przeniesiono na właściwe rubryki: Kiss 50 zł.; Matki miłosierdzia 200 zł.; Stow. pracy kobiet 200 zł.; Dziopiński 100 zł.; Krasowski 200 zł.; Tow. pszczelniczo-sadownicze 100 zł.; Filipecka 166 zł.; Swierczewski 146 zł. Razem 1.162 zł.	

Dochody.

Fundusz krajowy

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I	1		Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—
II	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	600	—	600
III		Dochody z dróg krajowych.			
	3	Myta	222000		
	4	Odsetki, zwłoki i kary konwencyonalne	340		
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	160		
	6	Datki dobrowolne	5.000		
		Suma rubryki III.	227500	—	227500
IV		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.			
	7	Od funduszu policyi krajowej	5.772	—	5.772
V		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.			
	8	Urzędnicy	7.000		
	9	Szpitala z rachunków kwartalnych	7.000		
	10	Gminy za koszta leczenia	3.000		
	11	Rozmaite strony, zaliczki ze spraw drogowych wynikłe	2.000		
	12	Rozmaite w ogóle	8.000		
		Suma rubryki V.	27.000	—	27.000
VI		Zwroty pożyczek.			
	13	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyśle: a) dziesięta rata bezprocentowej pożyczki 8.000 zł., udzie- lonej w roku 1873 500 zł.			
		Do przeniesienia . 500 zł.	—	—	—

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
—	—	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych, która miałyby być prelimitowaną jako dochód na rok 1883., okaże się dopiero po zamknięciu rachunku za rok budżetowy 1881., t. j. po koniec Czerwca 1882. — Tymczasowe przybliżone obliczenie wskazuje, iż pozostałość ta wynieść może około 30.000 zł.; jednakowoż Wydział krajowy nie wstawia tej kwoty jako dochód na rok 1883., albowiem jak to już W. Sejmowi przedstawiono, kasa krajowa potrzebuje o wiele znaczniejszej dotacyi na czas, w którym dochody nie pokrywają asygnowanych wydatków — z czego wynika potrzeba zaciągania znacznych pożyczek oprocentowanych. (Patrz poszczególnienie długów przy Rub. XIV. str. 29. poz. 129).
86	2.000	Dopóki kasa krajowa nie zostanie zaopatrzoną w odpowiednią dotację, nie podobna wiele liczyć na odsetki z lokacyi; dochód przeciętny z lat 1878., 1879. i 1880. wynosi 663 zł. — prelimituje się 600 zł.
220116	220000	Dochody te wynosiły w roku 1878. — 194.842 zł., w r. 1879. — 203.800 zł., w r. 1880. — 220.116 zł.; razem 618.758 zł., przeciętnie 206.253 — prelimituje się 222.000 zł., t. j. <i>więcej</i> od przecięcia o 15.747 zł., biorąc za podstawę zawarte kontrakty.
534	340	Z powodu trudności obliczenia tych pozycyij naprzód, prelimituje się kwoty uchwalone na rok 1882. i w latach poprzednich.
136	160	
11.326	5.000	
232112	225500	
6.638	5.889	Według szczegółowego preliminarza funduszu policyi krajowej.
8.422	25000	Dochody te wynosiły w roku 1878. — 68.851 zł., w r. 1879. — 50.684 zł., w r. 1880. — 37.584 zł.; razem 157.119 zł., przeciętnie 52.373 zł. a mianowicie: <i>a)</i> od urzędników 7 651 zł.; <i>b)</i> od szpitali 8.427 zł.; <i>c)</i> od gmin za kosztu leczenia 24.108 zł.; <i>d)</i> ze spraw drogowych 2.489 zł.; <i>e)</i> rozmaite 9.698 zł. Ze względu na okoliczność, że główne źródło dochodów tej rubryki, tj. „od gmin za kosztu leczenia“, znacznie się zmniejszyło — i że dochody te w ogóle nie mogą być naprzód ściśle obliczone, prelimituje się kwoty prawdopodobne, wynoszące razem o 2.000 zł. <i>więcej</i> , aniżeli uchwalono na rok 1882.
7.375		
15.881		
1.900		
4.006		
37.584	25.000	
—	—	<i>Do poz. 13. a)</i> Na rachunek pożyczki 8.000 zł. udzielonej na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 7. Grudnia 1872.. spłaci klasztor po koniec Grudnia 1883 r. — 5.250 zł., pozostanie winien resztę 2.750 zł., którą ma spłacić do 1. Czerwca 1889.

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycy				
VI		Z przeniesienia . 500 zł.	—	—	—
		b) 14. i 15. rata bezprocentowej pożyczki 8.000 zł., udzie- lonej w roku 1876. 900 „	1.400		
14		Od pp. Kanoniczek w Krakowie druga rata pożyczki 1.750 zł.	175		
15		Od gminy Piwniczna 14. i 15. rata pożyczki 9.600 zł., udzielonej w roku 1876.:			
		a) w kapitale 905 zł. 82 ct.			
		b) „ 5% odsetkach 239 „ 38 „	1.145		
16		Od gminy miasta Sanoka 12 i 13 rata pożyczki 10.000 zł., udzielonej w roku 1876.:			
		a) w kapitale 532 zł. 73 $\frac{1}{2}$ ct.			
		b) „ 6% odsetkach 431 „ 26 $\frac{1}{2}$ „	964		
17		Od gminy Chłopczyce 5. rata bezprocentowej pożyczki 1.000 zł., udzielonej w roku 1877.	100		
18		Od gminy Brzeszcze 5. rata pożyczki jak poz. 17.	100		
19		Od bursy św. Kazimierza w Tarnowie, czwarta rata bezprocentowej po- życzki 2.000 zł., udzielonej w roku 1877.	250		
20		Od Wydziału powiatowego w Tarnowie 3. rata pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1880.:			
		a) w kapitale 438 zł. 27 ct.			
		b) „ 5% odsetkach 209 „ 25 „	648		
21		Od Komitetu paraf. obrz. łać. w Sanoku trzecia rata po- życzki 8.000 zł., udzielonej w roku 1880.:			
		a) w kapitale 1.000 zł. — ct.			
		b) „ 5% odsetkach 300 „ — „	1.300		
22		Od gminy Dereżyce 2 rata bezprocentowej pożyczki 500 zł.	100		
23		Od spółki wodnej jasielskiej 1 rata bezprocentowej pożyczki 1500 zł. na regulację rzeki Wisłoka	150		
24		Od powiatu łańcuckiego 1 rata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. udzie- lonej w r. 1882 na budowę mostu na Wisłoku	450		
25		Raty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. k. wojska:			
		a) Gmina Brzeżany $\frac{1}{10}$ z 4.000 zł. 400 zł. — ct.			
		b) „ Krosno $\frac{1}{12}$ z 6.000 „ 500 „ — „			
		c) „ Przemyśl $\frac{1}{12}$ z 15.000 „ 1.250 „ — „			
		d) „ Rzeszów $\frac{1}{12}$ z 10.000 „ 833 „ 50 „			
		e) „ Sanok $\frac{1}{12}$ z 10.000 „ 833 „ 50 „			
		f) „ Sędziszów $\frac{1}{12}$ z 4.000 „ 333 „ — „			
		g) „ Trembowla $\frac{1}{12}$ z 5.000 „ 417 „ — „			
		h) „ Złoczów $\frac{1}{12}$ z 6.000 „ 500 „ — „	5.067		
		Suma rubryki VI.	11.849	—	11.849

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
—	—		
1.400 619	1.400 175	<p><i>Do poz. 13. b)</i> Na rachunek pożyczki 8.000 zł. udzielonej wskutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. Maja 1875., spłaci klasztor po koniec Grudnia 1883. — 6.750 zł., pozostanie winien resztę 1.250 zł., którą ma spłacić do 31. Stycznia 1885.</p> <p><i>Do poz. 11.</i> Resztę z pożyczki 5.000 zł. udzielonej uchwałą W. Sejmu z 17. Paźdz. 1874. — pozostała z końcem roku 1881. w kwocie 1.750 zł., rozłożył W. Sejm uchwałą z 21 Października 1881 na 10 rat rocznych z uwolnieniem od procentu. Ostatnia rata przypadnie do spłacenia 1. Stycznia 1891.</p>	
1.145	1.145	<p><i>Do poz. 15.</i> Wskutek uchwały Wys. Sejmu z 26. Kwietnia 1876. otrzymała gmina 5 % pożyczkę 9.600 zł.; po koniec Grudnia 1883. spłaci 5.494 zł. 27 ct.; pozostanie dłużną resztę 4.105 zł. 73 ct., którą spłacić ma do 1. Listopada 1887.</p> <p><i>Dopoz. 16.</i> Na pożyczkę 10.000 zł. udzieloną w skutek uchwały Wys. Sejmu z 24. Kwietnia 1876 r. spłaci gmina do końca Grudnia 1883 r. — 2.947 zł. 34 1/2 ct. — zostanie dłużną resztę 7.052 zł. 65 1/2 ct., którą ma spłacić do 1. Maja 1893.</p>	
964	964	<p><i>Do poz. 17.</i> Pożyczka 1.000 zł., udzielona na podstawie uchwały W. Sejmu z 24. Kwietnia 1876., spłaconą być ma po 100 zł. rocznie, ostatnia rata przypada 1. Stycznia 1888.</p>	
100	100	<p><i>Do poz. 18.</i> Warunki te same, co przy gminie Chłopczyce, ostatnia rata przypada 1. Kwietnia 1882.</p>	
100	100	<p><i>Do poz. 19.</i> Pożyczkę tę udzielono na podstawie uchwały W. S. z 26. Kwietnia 1876., za zwrotem w 8. ratach, z których ostatnia przypadnie w roku budżetowym 1887. t.j. 2. Marea 1888.</p>	
250	250	<p><i>Do poz. 20.</i> Pożyczkę tę udzielono w skutek uchwały W. Sejmu z 13. Lipca 1880. Po koniec Grudnia 1883. wyniesie spłacony kapitał 1.253 zł. 19 ct., a pozostanie reszta 3.746 zł. 81 ct., która ma być spłaconą do 1. Października 1890.</p>	
—	648		
—	1.350	<p><i>Do poz. 21.</i> Pożyczka udzielona w skutek uchwały W. Sejmu z 22. Czerwca 1880. zwrotna w 8. ratach, z których ostatnia przypada 1. Września 1888.</p>	
—	100	<p><i>Do poz. 22.</i> Pożyczka udzielona na podstawie uchwały W. S. z 17. Lipca 1880. rozłożoną została uchwałą z d. 21. Października 1881. na pięć rat rocznych, z których pierwsza przypada 1. Września 1882., ostatnia zaś 1. Września 1886.</p>	
—	—	<p><i>Do poz. 23.</i> W myśl uchwały W. S. z 15. Paźdz. 1881. pożyczka ta zwróconą być ma w 10. ratach rocznych, z których pierwsza przypada w roku 1883. ostatnia w roku 1892.</p>	
—	—	<p><i>Do poz. 24.</i> Pożyczka ta udzielona na podstawie uchwały W. S. z 24. Paźdz. 1881., zwróconą być ma w 10 ratach rocznych, z których 1. przypada w roku 1883., ostatnia zaś w r. 1892.</p>	
—	—	<p><i>Do poz. 25.</i> Ze sumy 60.000 zł., przeznaczonej przez W. S. w budżecie na r. 1882. na pożyczki obok wyrażone — przyznał Wydział krajowy pożyczki następującym gminom: 1) Brzeżany 4.000 zł.; 2) Krosno 6.000 zł.; 3) Przemyśl 15.000 zł.; 4) Rzeszów 10.000 zł.; 5) Sanok 10.000 zł.; 6) Sędziszów 4.000 zł.; 7) Trembowla 5.000 zł.; 8) Złoczów 6.000 zł.; rozporządzono zatem całą sumą 60.000 zł. Pożyczki te udzielono: Brzeżanom na lat 10. reszcie gmin na lat 12. Choć do czasu sporządzania preliminarza (t. j. do Czerwca) nie wyasygnowano jeszcze wszystkich pożyczek, to jednak w przypuszczeniu że do końca roku 1882. wszystkie podniesione zostaną — preliniuje się od wszystkich gmin raty na rok 1883. przypadające, a mianowicie od Brzeżan 1/10 z kwoty 4.000 zł. (400 zł.); od reszty gmin 1/12 ze sumy 56.000 zł. (4.667 zł.); razem 5.067 zł.</p>	
4.578	6.232		

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		"Poszczególnienie"	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- zem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
VII	26		Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	—
VIII		Dochody krajowych szkół i folwarku w Dublanach.			
	27	Wyższa szkoła rolnicza	15.515		
	28	Szkoła parobków i dozorców gospodarskich	3.224		
	29	Folwark	11.300		
	30	Kurs gorzelnictwa	1.240		
		Suma rubryki VIII.	31.279	—	31.279
IX		Dochody krajowych szkół i folwarku w Czernichowie.			
	31	Szkoła rolnicza	12.240		
	32	Szkoła ogrodnicza	2.350		
	33	Folwark	15.270		
		Suma rubryki IX.	29.860	—	29.860
X	34	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600
XI		Różne dochody.			
	35	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	350		
	36	Przypadkowe	800		
		Suma rubryki XI.	1.150	—	1.150
XII	37	Dodatki do podatków			
		po 27 centów od 1 zł. austr.	2781000	—	2781000

Preliminarz na rok 1883.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
5.400	5.390		
15.305	14.850		
3.931	3.224		
14.199	10.200		
—	—		
33.435	28.274	Na podstawie szczegółowych preliniarzy przedłożonych osobno jako alegata pod lit. a) — b).	
	11 820		
	—		
	10.370		
—	22.190		
600	600	Jak w latach ubiegłych.	
326	350	Jak na rok 1882.	
5.384	650	Nie licząc dochodów nadzwyczajnych wynosiły dochody tej pozycji przeciętnie w latach 1878 do 1880 — 793 zł. — preliniuje się więc w zaokrągleniu 880 zł.	
5.710	1.000		
2523689	2787750	Wedle załączonego (Alegat 3.) zamknięcia rachunków podatków państwo- wych, preliniowana na rok 1880. kwota podatków wynosi 10,108.000 zł. Na to wpłynęło w ciągu roku budżetowego 1880. 10,490.970 zł. Odrzuciwszy podatki, nie podlegające poborowi dodatków 397.486 „ pozostaje właściwa suma dochodu podatków wraz z dodatkami państwo- wemi na rok 1880. 10,093.484 zł Wedle protokołu spisane go d. 24. Kwietnia 1882. przy komisji wspólniej, odbytej w c. k. Prezydium Namiestnictwa, podatek gruntowy wedle nowego katastru obliczony, wynosi 4,647.112 zł. 33. Dawna kwota tego podatku z 1/3 dodatku i dodatkiem wojennym wynosiła 4,613.346 zł. 51 ct., przeto obecny podatek <i>większym</i> jest o 33.765 zł. 82 ct. Doliczywszy tę kwotę do powyższykowanej sumy 10,093.484 zł. jako właściwej za rok 1880. uiszczonej sumy podatków z dodatkami, uczyni 10,127.249 zł., którą to kwotę należałoby wziąć za podstawę do obliczenia spodziewanego dochodu z dodatków krajowych na r. 1883. W. Sejm za podstawę do budżetu na rok 1882. przyjął kwotę podatków w wysokości 10,324.881 zł. i uchwalił spodziewany dochód z dodatków krajowych w ilości 2,787.750 „ C. k. Namiestnictwo przyjęło do preliniarza fund. indemnizac. na rok 1883. kwotę podatków w wysokości 10,401.388 zł. Wydział kraj. jednak ze względu na wydzarżające się zwroty podatków, wynoszące w r. 1880. w gotowiznie 23.129 zł., szczególnie zaś ze względu na dochód dodatków kraj. za r. 1880., wynoszący tylko 2,523.689 „ przyjął za podstawę na rok 1883. sumę podatków w ilości na r. 1882., uchwalonej ale w zaokrągleniu, to jest kwotę 10,300.000 zł., od której po 27 centów dodatku licząc, otrzymamy kwotę 2,781.000 „	

1. Alegat
do preliminarza funduszu
krajowego.

1881 for an ...

W Y K A Z

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1880 każdego gatunku podatku z dodatkami państwowymi i dodatku krajowego, w porównaniu z takimiż zaległościami z r. 1879.

Przedmiot	Gruntowy	D o m o w o		Zarobkowy	Dochodowy	Razem
		czynszowy	klasowy			
1880:						
Zaległość podatku	492.438	263.525	239.421 ^{27.754}	341.649	401.128	1.765.915
„ dodatku krajowego . .	124.485	66.618	60.525	86.367	101.405	439.400
1 8 7 9:						
Zaległość podatku	506.333	241.396	208.806	339.811	433.705	1,729.311
„ dodatku krajowego . .	107.729	55.659	51.943	69.030	93.242	377.603

2. Alegat
do preliminarza funduszu
krajowego.

W Y K A Z

sprawdzonej należności podatków za rok 1880.

Rodzaj podatku	Złotych austriackich	
Gruntowy	4,652 104	33
Domowo-czynszowy	1,429.967	78
Domowo-klasowy	1,742.058	11
Zarobkowy	813.206	36
Dochodowy	1,764.052	07
Razem	10,401.388	65

3. Alegat
do preliminarza funduszu
krajowego.

W Y K A Z

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1880.

Pozycja	Nazwiska rubryk	Dochód rzeczywisty za r. 1880			Prelimino- wana kwota na r. 1880	Rzeczywi- sty dochód był przeto większy lub mniejszy	Zaległość z końcem Marca resp. Czerwca 1881 za rok bud- żetowy 1880	Z obok wykazanych opłat potrącono	
		Od 1 Stycz. 1880 do końca Grud. 1880	Od 1 Stycz. 1881 do końca Marc. 1881	Razem				opłaty czyli odpisanie	zwroty nadpłat
		zł.	zł.	zł.				a) za lata dawniejsze b) za rok 1880	zł.
I	Gruntowy								
	z dodatkami państw.	3,939.371	574.204	4.513.575	4.440.000	73.575	492.438	a) 40.287	a) 33.473
	przy tem dodatek krajowy . . .	991.636	144.541	1.136.177				b) 120.297	b) 12.577
II	Domowo - czynszowy								
	z dodatkami państw.	955.305	254.787	1,210.092	1.092.000	118.092	263.525	a) 18.742	a) 2.847
	przy tem dodatek krajowy . . .	237.457	64.639	302.126				b) 402.811	b) 992
III	Domowo - klasowy								
	z dodatkami państw.	1,459.038	172.584	1.631.622	1.600.000	31.622	239.42	a) 11.271	a) 1.407
	przy tem dodatek krajowy . . .	366.381	43.340	409.721				b) 87.147	b) 1.438
IV	Zarobkowy								
	z dodatkami państw.	701.513	64.145	765.658	711.000	54.658	341.649	a) 55.705	a) 2.053
	przy tem dodatek krajowy . . .	175.960	16.089	192.049				b) 157.520	b) 3.189
V	Dochodowy								
	a) fasonowany z dodatkami państw.	1,474.998	420.501	1,895.499	1,729.636	165.863	401.128	a) 33.639	a) 110.100
	przytem dodatek krajowy . . .	376.328	107.288	483.616				b) 116.479	b) 7.308
	b) nie podlegające poborowi dodatków krajowych płace urzędników	51.431	43	51.388	124.029	72.641			
	c) procenta od obligacyj . . .	343.422	2.676	346.098	349.335	3.237			
VI	Pięćprocentowy podatek od domów wolnych od podatku czynszowego	64.833	12.205	77.038	62.000	15.038	27.754	a) 472	a) 263
								b) 432	b) 90
	Suma podatków z dodatkami odtrąciwszy poz. V. lit. b) c) i poz. VI. nie podlegające poborowi dodatków krajow. pozostaje właściwa należność podatków	8.989.911	1,501.059	10,490.970	10,108.000	458.848 75.878	1,765.915	a) 160.116	a) 150.143
	dodatki krajowe	2,147.792	375.897	2,523.689			439.400	b) 884.686	b) 25.594

Wykaz ten w przedziałkach 1. 2. 3. sporządzono z otrzymanego od c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu odezwą z dnia 29. Grudnia 1881 L. 65231. (LW. 900) zamknięcia rachunków podatków z dodatkami państwowymi, — zaś w przedziałkach 4. i 5. z kwartalnych wykazów obrotów teje c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu. — Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych i z wykazów c. k. Urzędów podatkowych. W kwotach zaległości mieszczą się nie tylko zaległości roku przedmiotowego ale także zaległości z lat dawnych.

Dochody podatków są po koniec Marca, zaś dochody dodatków krajowych po koniec Czerwca 1882. wstawione.

R E C E I P T

This receipt is valid only when countersigned by the proper authorities of the issuing office.

No.	Date	Particulars	Amount	Total	Balance	Remarks
1	1912
2	1912
3	1912
4	1912
5	1912
6	1912
7	1912
8	1912
9	1912
10	1912
11	1912
12	1912
13	1912
14	1912
15	1912
16	1912
17	1912
18	1912
19	1912
20	1912
21	1912
22	1912
23	1912
24	1912
25	1912
26	1912
27	1912
28	1912
29	1912
30	1912
31	1912
32	1912
33	1912
34	1912
35	1912
36	1912
37	1912
38	1912
39	1912
40	1912
41	1912
42	1912
43	1912
44	1912
45	1912
46	1912
47	1912
48	1912
49	1912
50	1912

I hereby certify that the above is a true and correct copy of the original receipt as filed in my office.

 Director of the Bureau of Land Management

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok 1883.

Alegat do rubr. VII. pozycyi 47. preliminarza funduszu krajowego.

1. Preliminarz wydatków i dochodów	str. 2.
2. Sumaryusz zorganizowanych szkół, tudzież dochodów i wydatków funduszów szkolnych
na rok 1882. Alegat I.	„ 15.
3. Wykaz należytości uiszczeń i zaległości zaliczek udzielanych Radom szkolnym okręgo-
gowym. Alegat II.	„ 16.
4. Wykaz zaliczek zwrotnych na budynki szkolne gminom udzielanych. Alegat III.	„ 17.
5. Odezwa kr. Rady szkolnej z dnia 17. Lipca 1882 l. 7199	„ 23.

Preliminarz wydatków i sumaryusz zorganizowanych szkół (poz. 1. i 2.) jest sporządzony przez krajową Radę szkolną; zaś preliminarz dochodów i wykazy zaliczek (poz. 1. 3. 4.) sporządził Oddział rachunkowy Wydziału krajowego.

Wydutki.

Fundusz szkolny

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycy		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	
złote austriackie						
Sumaryusz wydatków.						
I.		Zasiłki dla funduszków okręgowych	332.916	50.000	382.916	320.400
II.		Substytucye	75.000	—	75.000	75.000
III.		Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje	—	3.775	3.775	3.775
IV.		Adjuta	5.000	—	5.000	5.000
V.		Remuneracye i zapomogi	22.000	—	22.000	22.000
VI.		Podatki i daniny	156	—	156	156
VII.		Koszta podróży i dyety	500	—	500	500
VIII.		Dodatki 5cio letnie dla nauczycieli	38.456	—	38.456	38.456
IX.		„ do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800	12.800
X.		Emerytury nauczycieli tracących posady przez reorga- nizacye	6.700	—	6.700	6.700
XI.		Dary z łaski	3.482	—	3.482	3.482
XII.		Potrzeby ogólnej natury	2.000	—	2.000	2.000
XIII.		Rozmaite	6.800	—	6.800	6.800
XIV.		Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne	—	20.000	20.000	20.000
		<i>Suma</i>	505.810	73.775	579.585	517.069
Sumaryusz dochodów.						
I.		Odsetki od kapitałów	16.127	—	16.127	—
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	—	9	—
III.		Dodatki	530	—	530	—
IV.		Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835	—
V.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.		Taksy od spadków	7.760	—	7.760	—
VII.		Rozmaite dochody	2.215	50.000	52.215	—
VIII.		Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943	—	54.943	—
IX.		Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzie- lonych	—	20.000	20.000	—
		<i>Suma</i>	84.419	70.000	154.419	154.419
		Z porównania ze sumą wydatków	—	—	—	517.069
		okazuje się niedobór	—	—	—	362.650
I.		Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.				
	1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec 1881. r. zreor- ganizowanych	312.916	—	312.916	290.400
	2	Na utrzymanie szkół w roku 1882. i 1883. nowo zorga- nizowanych i z dniem 1. Września 1882. w życie wprowadzanych jakoteż szkół z dniem 1. Września 1882. z filialnych na etatowe przeistoczonych; na przekształcenie posad młodszych nauczycieli na posady rzeczywistych, — jakoteż na podwyższenie płac nauczycieli obecnie dla braku kwalifikacyi nie pobierających płac etatowych	20.000	—	20.000	20.000
	3	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych	—	50.000	50.000	10.000
		<i>Suma rubryki I.</i>	332.916	50.000	382.916	320.400

krajowy.

Wydatki.

Wy- nikłość zr. 1881.	Kwota uchwa- lona na r. 1882	W y j a ś n i e n i a																															
306.754	352.000	<p style="text-align: center;">Sumaryczne porównanie.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Kwota uchwalona wydatków</th> <th style="text-align: center;">w r. 1880.</th> <th style="text-align: center;">1881.</th> <th style="text-align: center;">1882.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>wynosiła</td> <td style="text-align: right;">425.198 zł.</td> <td style="text-align: right;">484.697 zł.</td> <td style="text-align: right;">510.865 zł.</td> </tr> <tr> <td>na rok 1883. wnosi:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rada szkolna</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right;">579.585 "</td> </tr> <tr> <td>Wydział krajowy</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right;">517.069 "</td> </tr> <tr> <td>Wynikłość wedle zamknięcia rachunków za rok 1880.</td> <td style="text-align: right;">488.210 zł. 69 ct.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zaś wedle zapisków Rady szkolnej na które zamknięcia rachunków jeszcze nie mamy, za rok 1881.</td> <td></td> <td style="text-align: right;">557.047 zł.</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Kwota uchwalona wydatków	w r. 1880.	1881.	1882.	wynosiła	425.198 zł.	484.697 zł.	510.865 zł.	na rok 1883. wnosi:				Rada szkolna			579.585 "	Wydział krajowy			517.069 "	Wynikłość wedle zamknięcia rachunków za rok 1880.	488.210 zł. 69 ct.			Zaś wedle zapisków Rady szkolnej na które zamknięcia rachunków jeszcze nie mamy, za rok 1881.		557.047 zł.	
Kwota uchwalona wydatków	w r. 1880.					1881.	1882.																										
wynosiła	425.198 zł.					484.697 zł.	510.865 zł.																										
na rok 1883. wnosi:																																	
Rada szkolna							579.585 "																										
Wydział krajowy							517.069 "																										
Wynikłość wedle zamknięcia rachunków za rok 1880.	488.210 zł. 69 ct.																																
Zaś wedle zapisków Rady szkolnej na które zamknięcia rachunków jeszcze nie mamy, za rok 1881.						557.047 zł.																											
129.250	45.000																																
3.248	3.775																																
5.003	5.000																																
21.383	22.000																																
18	6																																
500	500																																
33.811	32.454																																
12.800	12.800																																
6.617	5.000																																
3.928	3.530																																
1.815	2.000																																
6.350	6.800																																
25.570	20.000																																
557.047	510.865																																
Wynik zr. 1880.		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Kwota uchwalona dochodów własnych bez dotacji</th> <th style="text-align: center;">w roku 1880.</th> <th style="text-align: center;">1881.</th> <th style="text-align: center;">1882.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>wynosiła</td> <td style="text-align: right;">134.922 zł.</td> <td style="text-align: right;">164.293 zł.</td> <td style="text-align: right;">152.794 zł.</td> </tr> <tr> <td>Na rok 1883. preliminarzuje Wydział kraj.</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: right;">154.419 "</td> </tr> <tr> <td>Wynikłość wedle zamknięć rach.</td> <td style="text-align: right;">133.281 zł. 42 ct.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Za rok 1881. brakuje wynikłości, ponieważ dzienniki za Czerwiec 1882. jeszcze nie- nadeszły.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Kwota uchwalona dochodów własnych bez dotacji	w roku 1880.	1881.	1882.	wynosiła	134.922 zł.	164.293 zł.	152.794 zł.	Na rok 1883. preliminarzuje Wydział kraj.	—	—	154.419 "	Wynikłość wedle zamknięć rach.	133.281 zł. 42 ct.			Za rok 1881. brakuje wynikłości, ponieważ dzienniki za Czerwiec 1882. jeszcze nie- nadeszły.											
Kwota uchwalona dochodów własnych bez dotacji	w roku 1880.					1881.	1882.																										
wynosiła	134.922 zł.					164.293 zł.	152.794 zł.																										
Na rok 1883. preliminarzuje Wydział kraj.	—					—	154.419 "																										
Wynikłość wedle zamknięć rach.	133.281 zł. 42 ct.																																
Za rok 1881. brakuje wynikłości, ponieważ dzienniki za Czerwiec 1882. jeszcze nie- nadeszły.																																	
16.871	16.112																																
11	9																																
162	530																																
2.835	3.000																																
—	—																																
7.223	8.200																																
31.607	50.000																																
54.943	54.943																																
19.629	20.000																																
133.281	152.794																																
—	510.865																																
—	358.071																																
Wynik zr. 1881.		<p>do poz. 1. Wedle sumaryusza szkół zorganizowanych, załączonego na stronie 15, żąda kraj. Rada szkolna w tej pozycji 312.916 zł. Wydział krajowy na mocy uchwały sejmowej z 22. Lipca 1880. zmniejsza rubr. IV., V. i VI. tego sumaryusza o połowę, to jest o 22.516 zł. i wnosi w tej pozycji 290.400 zł.</p> <p>do poz. 2. Preliminarzuje się jako przyrósł wydatków koniecznością wskazanych niedających się naprzód oznaczyć w prawdopodobnej kwocie 20.000 zł.</p> <p>do poz. 3. W ciągu r. 1881. kraj. Rada szkolna zaasygnowała okręgowym Radom szkolnym ogółem 27.863 zł. 72 1/2 ct. Nadto zwrócili Rady okręg. w tymże roku 23.863 zł. 72 1/2 ct. a pozostały winne tylko 4.000 zł. z tegoż roku. Na chwilowo potrzebne zaliczki na r. 1883. Wydział kraj. uważa kwotę 10.000 zł. jako zupełnie dostateczną, chociaż kr. Rada szkolna żąda kwoty na r. 1882. uchwalonej tj. 50.000 zł.</p>																															
285.894	285.000																																
—	17.000																																
20.860	50.000																																
306.754	352.000																																

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycy		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	
złote austriackie						
II.		Substytucye.				
	4	Na płace dla zastępców nauczycieli i nauczycielek klas równorzędnych	75.000	—	75.000	75.000
III.		Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.				
	1	Dla szkoły pp. Benedyktynck orm. we Lwowie	—	2.000	2.000	2000
	2	„ „ „ Klarysek w Starym Sączu	—	250	250	250
	3	„ „ „ Benedyktynck obrz. łącz. w Przemyślu	—	1.440	1 440	1.440
	4	„ „ OO. Bazylianów w Ławrowie	—	85	85	85
		<i>Suma rubryki III.</i>	—	3.775	3.775	3.775
IV.		Adjuta.				
	1	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.000	—	5.000	5.000
V.		Remuneracye i zapomogi.				
	1	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych i dla katechetów	20.000	—	20.000	20.000
	2	Remuneracye za naukę robót ręcznych	2.000	—	2.000	2.000
		<i>Suma rubryki V.</i>	22.000	—	22.000	22.000
VI.		Podatki i daniny.				
	1	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych	6	—	6	6
	2	Dodatek konkurencyjny na utrzymanie części budynku w Tarnowie będącego własnością wspólną funduszu naukowego, szkolnego kraj. i konkurencyi szkolnej	150	—	150	150
		<i>Suma rubryki VI.</i>	156	—	156	156
VII.		Koszta podróży i dyety.				
	1	Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	500	—	500	500
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.				
	1	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu	33.900	—	33.900	33.900
	2	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu, którym drugi dodatek pięcioletni w ciągu roku 1883 przyznany zostanie	2.556	—	2.556	2.556
	3	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu w ciągu roku 1883. przyznać się mające	2.000	—	2.000	2.000
		<i>Suma rubryki VIII.</i>	38.456	—	38.456	38.456
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.				
		Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	—	12.800	12.800

krajowy.

Wydatki.

Wy- nikłość z r. 1881	Kwota uchwa- lona na r. 1882	W y j a ś n i e n i a
129.250	45.000	do Rubr. II. Preliminuje się według obecnego faktycznego stanu.
3.248	—	
3.248	3.775	
5.003	5.000	Preliminuje się w przyzwolonych na rok 1882 kwotach.
21.383	20.000 2.000	
21.383	22.000	
18	6	Tak jak na rok 1882.
—	—	Preliminuje się prawdopodobną kwotę.
18	6	
500	500	Jak na rok 1882.
33.811	26.700	Preliminuje się kwotę przypadającą wedle obecnego stanu.
—	3.754	Preliminuje się obliczoną wedle ksiąg kontowych kwotę która rzeczywiście przyznana być ma.
—	2.000	Preliminuje się na pierwsze dodatki pięcioletnie które w roku 1883. przypadną, prawdopodobną kwotę 2.000 zł.
33.811	32.454	
12.800	12.800	Jak na r. 1882. wedle ustawy z 2. Maja 1873. (§. 36.)

Wydutki.

Fundusz szkolny

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycy		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	
złote austriackie						
X.		Emerytury.				
	1	Dla nauczycieli którzy utracą posady wskutek reorganizacji szkół	6.700	—	6.700	6 700
XI.		Dary z łaski.				
	1	Dary z łaski stałe:				
		a) Januszewskiej Wiktoryi 3. sierotom	62			
		b) Klos Franciszce	35			
		c) Hołubowicz Petroneli	63			
		d) Klisiewicz Julii	36			
		e) Dubiel Amalii	63			
		f) Prokopowicz Emilii	30			
		g) Mikiewicz Eleonorze	20			
		h) Husakowskiej Maryi	39			
		i) Konopnickiej Katarzynie	105			
		k) Potockiej Waleryi	31			
		l) Praszalowicz Maryi	40			
		m) Filipowskiej Joannie	53			
		n) Kołdrasińskiej Zofii	80			
		o) Januszewskiej Wiktoryi	167			
		p) Elsner Karolinie	80			
		r) Rogozińskiej Józefie	40			
		s) Sejnoż Agacie	38			
		Razem	982	—	982	982
	2	Dary z łaski jednorazowe	2.500	—	2.500	2.500
		<i>Suma rubryki XI.</i>	3.482	—	3.482	3.482
XII.		Potrzeby ogólnej natury.				
	1	Na potrzeby ogólnej natury według obecnego stanu	2.000	—	2.000	2.000
XIII.		Rozmaite wydatki.				
	1	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.800	—	3.800	3.800
	2	Rozmaite wydatki inne	3.000	—	3 000	3.000
		<i>Suma rubryki XIII.</i>	6.800	—	6.800	6.800
XIV.		Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budowę szkół.				
	1	Zasiłki bezzwrotne	—	10.000	—	—
	2	Zaliczki zwrotne	—	10.000	20.000	20.000
		<i>Suma rubryki XIV.</i>	—	20.000	20.000	20.000

krajowy.

Wydatki.

Wy- nikłość z r. 1881	Kwota uchwa- lona na r. 1882	W y j a ś n i e n i a
6.617	5.000	Preliminuje się wedle obecnego faktycznego stanu w okągłej kwocie 6.700 zł.
		Preliminuje się według obecnego stanu.
1.035	1.030	
2.893	2.500	Jak na rok 1882.
3.928	3.530	
		Jak w roku 1882.
3.800	3.800	Preliminuje się przyzwoloną na rok 1882. kwotę.
2.550	3.000	
6.350	6.800	
9.070	10.000	
16.500	10.000	
25.570	20.000	

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	
złote austriackie						
I.		Odsetki od kapitałów.				
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości	9.080 zł. — ct.		429	
	2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa im. wartości	156.620 " — "		6.577	
	3	6% od listów zastawnych zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie im. wartości	11.500 " — "		690	
	4	6% od listów zastawnych banku hipotecznego im. wartości	15.800 " — "		948	
	5	5% od takichże listów im. wartości	3.700 " — "		185	
	6	6% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. im. wartości	96.600 " — "		5.796	
	7	5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie im. wartości	5.400 " — "		270	
	8	4% od takichże listów	800 " — "		32	
	9	4% od książeczki kasy oszczędności we Lwowie na	125 " 08 "		5	
	10	od efektów imiennej wartości 299.625 zł. 08 ct. 5% od kapitału hipotekowanych w walucie wiedeńskiej: a) u bractwa Św. Anny w Jarosławiu 75 zł. — ct. 1 zł. 57 ¹ / ₂ ct. b) na realności Nr. 35 w Mościskach 7 " 30 " — " 16 " c) na realności Nr. 40, 48, 105, 202 w Mościskach 31 " 15 " — " 67 " d) na dobrach Stojanowice 125 " — " 2 " 62 ¹ / ₂ " e) " " Gdów 187 " 30 " 3 " 94 " f) u bractwa szkapl. w Bochni 50 " — " 1 " 05 " g) " niep. p. w Łukawicy 112 " 30 " 2 " 36 ¹ / ₂ " h) " różańc. w Brasniku 250 " — " 5 " 25 " i) na dobrach Wola Lubecka od 267 " 30 " 5 " 62 ¹ / ₂ " k) na dobrach Pryszów od 125 " — " 2 " 62 ¹ / ₂ " <u>1.230 zł. 75 ct. 25 ct. 88¹/₂ ct.</u>			14.975	
	11	5% od kapitałów hipot. w walucie polskiej: a) na dobrach Braniec 5.000 fp. — gr. 62 zł. 52 ct. b) " " Głęboka 17.418 " 5 " 217 " 73 " c) " " Dojazdów 28.712 " 22 " 358 " 91 " d) " " Mistrzowiec 16.966 " 12 " 212 " 88 " <u>68.097 fp. 9 gr. 851 zł. 24 ct.</u>			851	
	12	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie: a) Nr. 73. I. 99 2.815 fp. 22 gr. 35 zł. 20 ct. b) " 73. I. 99 1.435 " 18 " 17 " 94 "				
Do przeniesienia			53 zł. 14 ct.		877	14.975

Dochody.

Fundusz szkolny

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowego	
ru- bryki	po- zycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	krajowe- go	
			złote austriackie				
I.	12	Z przeniesienia	53 zł. 14 ct.	877	—	14.975	—
		c) " 73. I. 99	1.388 " 27 " 17 " 36 "				
		d) " 141. I. 194 I.	2.815 " 14 " 35 " 20 "				
		e) " 93. I. 203 II.	132 " 10 " 1 " 68 "				
		f) " 151. I. 224 II.	3.387 " — " 42 " 34 "				
		g) " 151. I. 224 II.	4.000 " — " 50 " — "				
		h) " 203. I. 334 III.	1.196 " 11 " 14 " 94 1/2 "				
		i) " 342. I. 551 IV.	949 " 13 " 11 " 86 1/2 "				
		k) " 328. VIII. 193 IV.	3.484 " 04 " 43 " 54 1/2 "				
		l) " 327. VIII. 193 IV.	389 " 10 " 4 " 86 1/2 "				
		m) " 171. I. 256 I.	421 " 26 " — " — "				
			22.416 fp. 05 gr. 274 zł. 94 ct.	275	—	1.152	—
		<i>Suma rubryki I.</i>		—	—	16.127	—
II.		Dochody z dóbr, realności i praw.					
	13	Czynsz z ogrodu w Dunajowie		1	—	—	—
	14	" " Krukienicach		2	—	—	—
	15	" " Bieczu		1	—	—	—
	16	Z wdzierżawienia gruntów w Zagórzcu		5	—	9	—
		<i>Suma rubryki II.</i>		9	—	9	—
III.		Dodatki.					
	17	Od c. k. Skarbu Salin zwrot 1/3 pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej i pannieńskiej w Wieliczce		490	—	—	—
	18	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne a to:					
		a) miasto Zaleszczyki	12 zł. 23 ct.				
		b) Stare "	1 " 62 "				
		c) obszar dworski	— " 15 "	14	—	—	—
	19	Od żydowskiej gminy tarnowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej		26	—	530	—
		<i>Suma rubryki III.</i>		530	—	530	—
IV.	20	Zysk z sprzedaży książek szkolnych		2 835	—	2.835	—
V.	21	Zapisy i darowizny		—	—	—	—
VI.	22	Taksy od spadków		7.760	—	7.760	—
VII.		Rozmaite.					
	23	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych		—	50.000	—	—
		Do przeniesienia		—	50.000	—	—

krajowy.

Dochody.

Wy- nikłość z r. 1880	Kwota uchwa- lona na r. 1882	W y j a ś n i e n i a
14.944	14.960	
1.927	1.152	do poz. 12. m). Odsetki pobiera najstarszy z księży u P. Maryi w Krakowie za nadzór szkoły w Bronowicach.
16.871	16.112	Wynikłość z r. 1880. jest większą, ponieważ ściągnięto zaległości z lat dawnych.
—	—	
—	—	
11	9	
11	9	Wynik z r. 1880. większy, ponieważ ściągnięto zaległość.
—	490	Zaległość urgowano: LW. 52.695, 60.863, 66.049 z. r. 1881, 16.424/82 etc. etc.
136	14	Wynik większy, ponieważ ściągnięto zaległości.
26	26	
162	530	
2.835	3.000	Wedle kontraktu zawartego z c. k. Rządem a Zakładem narod. im. Ossolińskich na lat 10. (Rozp. c. k. Minist. oświaty dtto 17. Stycznia 1878 L. 643. LW. 10.386/1878. płaci tenże zakład corocznie 2.835 zł. tytułem zysku z sprzedaży szkolnych książek.
—	—	Dochodów w tej rubryce niema od lat kilku.
7.223	8.200	Dochód wynosił: w r. 1878 zł. 7.985, w r. 1879 zł. 8.071 w r. 1880 zł. 7.223. Razem 23.279 zł. Preliminuje się przeciętną kwotę 7.760 zł.
26.134	48.000	do poz. 23. Wedle załączonego (alegat II.) wykazu, należytość rozdanych okręgowym radom szkolnym zaliczek zwrotnych, wynosiła razem 208.966 zł. 85 ct. nato uiszczono w r. 1881 142.602 „ 23 1/2 „
		Pozostaje w zaległości z końcem roku budżetowego 1881. (Czerwiec 1882)
		66.364 zł. 61 1/2 ct.
		preliminuje się spodziewany dochód w kwocie 50.000 zł.
26.134	48.000	

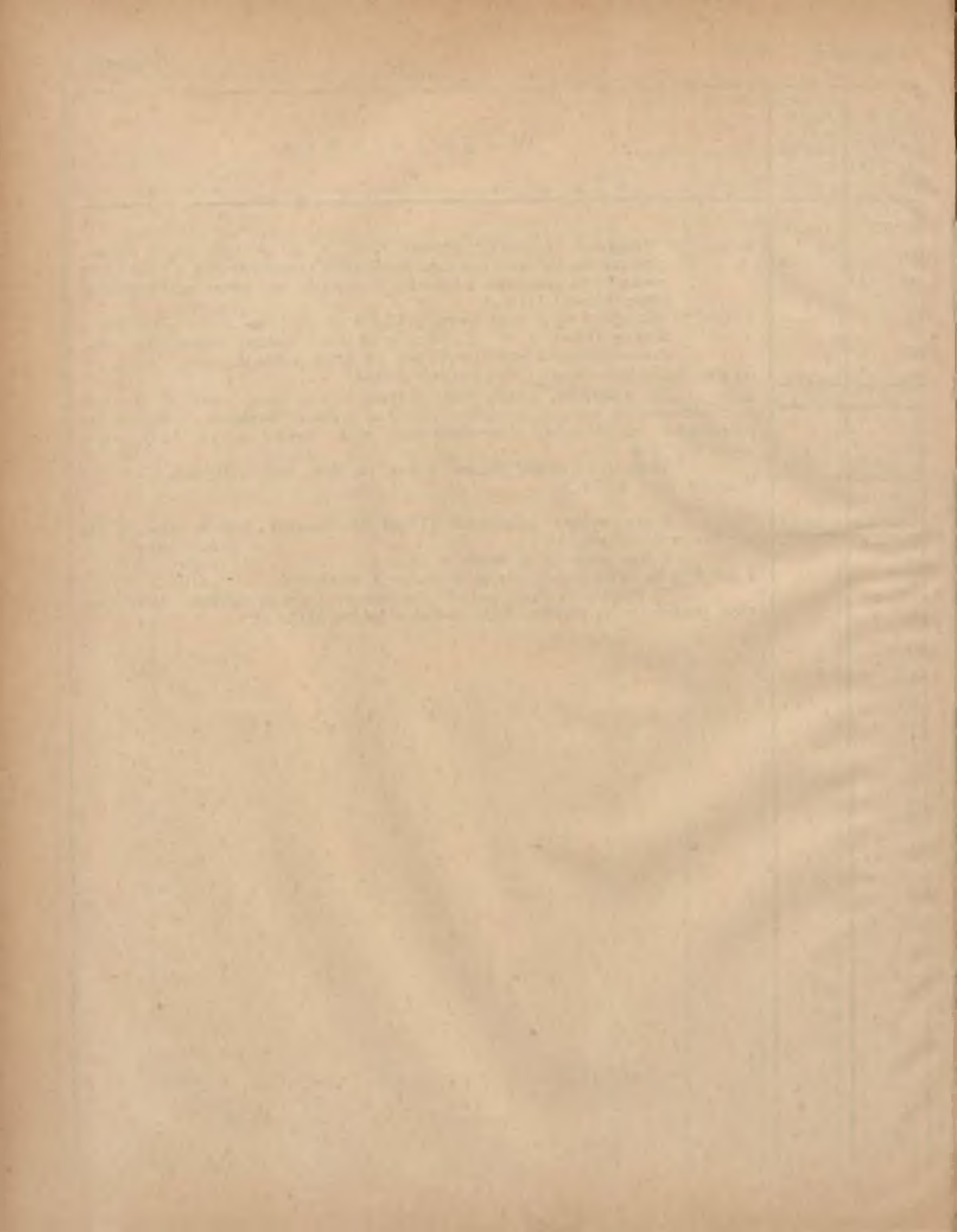
Dochody.

Fundusz szkolny

Liczba			Wniosek kraj. Rady szkolnej			Wniosek Wydziału krajowe- go
ru- bryki	po- zycy		zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem	
	24	Z przeniesienia Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych	— 1.000	50.000 —	— —	— —
	25	Zwroty dawnych zaliczek	1.200	—	—	—
	26	Różne nieprzewidziane	15	—	—	—
		<i>Suma rubryki VII.</i>	2.215	50.000	52.215	—
VIII.	27	Dodatek z c. k. Skarbu państwa.	54.943	—	54.943	—
IX.	28	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne.	—	20.000	20.000	—

W y j a ś n i e n i a

Wy- nikłość z r. 1880	Kwota uchwa- lona na r. 1882	
26.134	48.000	
1.476 451	2.000	do poz. 24. Zaległości tej pozycji wynoszą 7,582 zł. 54 ct. lecz z tych zostanie odpisana znaczna część z powodu przedawnień i nieściągalności, a w roku 1882 pewna kwota pozostanie ściągnięta. Preliminuje się zatem prawdopodobną kwotę dochodu 1.000 zł.
—	—	do poz. 25. Zaległości tej pozycji wynoszą 12,480 zł. 12½ ct. z tego winna gmina Kraków 11,433 zł. 34 ct., które w 10 latach ratami spłacane być mają. Preliminuje się z powodów jak poz. 24. kwotę 1.200 zł.
69	—	do poz. 26. Preliminuje się prawdopodobny dochód.
28.130	50.000	Do wynikłości z roku 1880. doliczyć należy kwotę 3,477 zł. powstałą z przeprowadzenia mylnych poborów i zwrotów mylnych wydatków c. k. urzędów podatkowych, na które nic niepreliminowano. Suma wyniku za rok 1880. wynosi zatem 31,607 zł.
54.943	54.943	Wedle §. 63 ustawy państw. z dnia 14. Maja 1869. resk. min. ośw. z 29. Września 1869. L. 6.863.
19.629	20.000	Wedle wykazu dołączonego (Alegat III.) rozdano gminom jako zaliczki zwrotne po koniec roku 1881. 204,277 zł. 26 ct. Z tego przypada do zwrotu w 1883. r. 19,260 " 59½ " a zaległe z lat dawniejszych raty po koniec 1881. wynoszą 8,619 " 64½ "
		Ze względu na ciągłe podania o prolongacye i na spodziewaną spłatę roku 1882. preliminuje się prawdopodobny dochód w kwocie 20,000 zł.

Списокъ учащихся въ учебномъ году 1901-1902

№	Имя	Фамилия	Отчество	Дата рождения	Место рождения	Состояние	Образование		Земельный участок	Земельный налог	Земельный сбор	Земельный взнос
							Среднее	Высшее				
1	Александр	Иванов	Иванович	1885	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	100	10	5	10
2	Василий	Петров	Петрович	1880	В.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	150	15	7	15
3	Григорий	Сидоров	Сидорович	1882	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	120	12	6	12
4	Дмитрий	Козлов	Козлович	1888	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	80	8	4	8
5	Евгений	Морозов	Морозович	1886	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	90	9	4	9
6	Иван	Новиков	Новикович	1884	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	110	11	5	11
7	Игорь	Попов	Попович	1887	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	130	13	6	13
8	Илья	Смирнов	Смирнович	1883	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	140	14	7	14
9	Иосиф	Тихонов	Тихонович	1881	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	160	16	8	16
10	Кирилл	Федотов	Федотович	1889	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	70	7	3	7
11	Константин	Харьков	Харькович	1885	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	100	10	5	10
12	Лев	Цыганов	Цыганович	1882	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	110	11	5	11
13	Михаил	Шевченко	Шевченко	1886	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	120	12	6	12
14	Николай	Щербатов	Щербатович	1884	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	130	13	6	13
15	Олег	Яковлев	Яковлевич	1887	С.Петербург	Свободен	Среднее	Высшее	140	14	7	14

Sumaryusz szkół zreorganizowanych tudzież dochodów

C. k. Rada szkolna okręgowa		A. Dochody																													
		Liczba i kategoria szkół ludowych					I		II		III			IV			V		VI		VII		VIII								
		etatowa pospolita o nauczycielach				wydziałowa	Dochód z obliga- cyj i ka- pitalów szkolnych	Dochód z grun- tów i re- alności szkolnych	Dochód z pretensyj i naturaliów			Dochód w gotówce już to z mocy dawniejszych zob- wiązań, już to z mocy ustawy			Docho- dy przy- godne w go- tówce z d a r o- w i z u k a r p i e- n i e ż . i t d .	Suma dochodów miejsco- wych	4% po- wiatowy dodatek do podatku	Suma dochodów z rubryki VI. i VII.													
		1	2	3	4				5	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.					ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
1	miejska w Krakowie . . .	—	—	2	7	1	34 25	25	—	750	—	—	—	—	36.750	75	—	—	—	50	—	37.610	—	—	37.610	—					
2	" we Lwowie . . .	—	—	—	14	—	2	—	—	—	—	—	—	—	92.826	—	—	—	—	—	92.828	—	—	92.828	—						
3	zamejska w Krakowie . . .	8	78	13	4	4	466 93½	784 69½	—	—	—	—	—	—	32.605	76	2.922	35	655	40	479	5	37.914	19	8.300	—	46.214	19			
4	" we Lwowie . . .	29	86	5	—	2	259 84	526 96	937	93	169	33	—	—	16.586	39	2.200	38	195	65	—	—	20.876	48	7.500	—	28.376	48			
5	w Wadowicach	3	48	13	7	7	929 85	155 13	34	50	25	—	—	—	26.599	17	937	54	147	—	—	—	28.828	19	10.133	7½	38.961	26½			
6	" Myślenicach	12	29	8	—	2	764 02	39 16	15	—	48	50	—	—	8.928	06	548	78	115	92	44	80	10.504	24	3.736	51	14.240	75			
7	" Nowym Sączu	14	24	3	—	2	296 06	198 34	112	30	65	21	—	—	8.805	33	510	10	17	35	—	—	10.004	69	5.350	—	15.354	69			
8	" Gorlicach	19	32	—	—	4	853 71	72 40	104	50	—	—	—	—	10.168	76	555	90	6	05	—	—	11.761	32	4.146	14	15.907	46			
9	" Bochni	4	38	7	5	4	908 54	292 61	34	50	83	50	—	—	18.739	66	1.376	58	23	73	—	—	21.459	12	4.000	—	25.459	12			
10	" Tarnowie	5	35	2	1	4	116 96	79 50	180	—	—	—	—	—	17.085	21½	942	31	79	80	110	25	18.594	03½	7.353	94	25.947	97½			
11	" Pilźnie	2	22	2	1	4	242 09	448 49	114	—	—	—	—	—	8.411	25	890	75	500	—	—	—	10.606	58	4.000	—	14.606	58			
12	" Jasle	5	48	4	1	5	898 14	43 73	54	51	—	—	—	—	13.966	44	786	63	10	25	28	92	16.788	62	6.000	—	21.788	62			
13	" Mielcu	1	34	8	—	3	16 06	353 81	147	65	—	—	—	—	12.027	86	802	90½	30	48	84	05	13.462	81½	4.100	—	17.562	81½			
14	" Rzeszowie	5	49	5	5	—	175 45	80 56	162	73½	143	46	27	—	16.263	12½	1.310	87	86	60	—	—	18.249	80	7.998	91	26.248	71			
15	" Kolbuszowie	—	17	4	1	2	63 52	126	—	—	34	85	—	—	5.616	19	602	27	12	60	—	—	6.455	43	3.800	—	10.255	43			
16	" Sanoku	20	49	4	1	5	308 05	136	—	126	—	71	—	—	14.736	41	1.035	71	105	31	—	—	16.518	48	8.601	62	25.120	10			
17	" Przemyślu	4	49	4	—	2	375 20	173	—	169	22	36	—	—	16.381	70	1.414	85	—	—	139	29	18.689	26	7.460	85	26.150	11			
18	" Jarosławiu	17	68	13	2	3	1.253 39	463 05	525	50	87	61	—	—	19.200	31	2.430	46	47	60	—	—	24.007	92	7.332	6	31.339	98			
19	" Jaworowie	11	52	—	1	2	651 7	132 52	—	—	7	50	—	—	17.189	90	1.548	86	—	—	252	47	19.782	32	5.849	92	25.632	24			
20	w Samborze	10	30	5	—	1	15 79	118 46	214	89	39	03	—	—	13.949	43½	1.096	48½	17	20	—	—	15.451	29	5.200	—	20.651	29			
21	" Drohobyczu	4	39	—	—	3	27 30	98 89	418	48	170	06	—	—	13.205	14	1.879	30	49	64	5	—	15.853	81	6.284	44	22.138	25			
22	" Stryju	27	63	2	—	3	102 30	281 65	34	56	54	16	—	—	21.989	60½	1.282	00½	85	43½	1.094	—	24.923	71½	5.431	28½	30.355	—			
23	" Kałuszu	30	34	6	—	3	613 74	101 60	—	—	167	41	—	—	13.385	35	1.295	98	13	—	422	25	15.999	33	3.600	—	19.599	33			
24	" Gródku	11	25	1	—	3	30 40	127 53	85	50	24	—	—	—	15.552	04	844	22	19	75	—	—	16.683	44	6.303	96	22.987	40			
25	" Sokalu	73	50	5	—	3	726 44	217 62	2.932	89	106	23	10	—	24.704	10	2.040	35	89	47	611	72	31.438	82	7.402	28	38.841	10			
26	" Żółkwi	25	35	8	1	2	873 01	429 71	1.030	40	25	—	—	—	13.481	38	1.462	59	26	50	133	96	17.467	55	6.362	93	23.830	48			
27	" Złoczowie	73	84	15	2	1	478 12	356 76	2.158	46	247	90	67	—	33.422	58	3.284	18	66	95	491	60	40.575	55	11.095	—	51.670	55			
28	" Brzeżanach	12	33	3	1	2	71 40	143 16	805	48	53	96	—	—	12.425	89	1.316	47	57	25	144	99	15.018	90	7.800	4	22.818	94			
29	" Rohatynie	42	49	3	1	—	311 94	164 16	709	75	82	50	—	—	16.798	30	2.104	03	145	35	165	45	20.481	48	7.583	69	28.065	17			
30	" Tarnopolu	24	65	22	2	2	92 40	49	8.843	82	121	60	6	—	23.486	55	1.994	08	200	26	386	—	35.179	71	11.878	—	47.057	71			
31	" Trembowli	21	46	10	1	2	656 13	152 50	4.206	32	280	—	—	—	16.370	47	1.521	73	21	47	215	—	23.423	60	4.631	92	28.055	52			
32	" Zaleszczykach	15	34	2	—	2	1.129 10	92	—	606	39	118	10	52	69	9.101	39	1.557	19	65	67	387	—	13.109	53	5.300	—	18.409	53		
33	" Czortkowie	19	37	2	1	2	597 52	389 63	523	45	422	76	—	—	11.087	36	2.187	93	25	68	434	—	15.668	33	5.779	—	21.447	33			
34	" Śniatynie	12	35	5	—	1	1.617 92	177	—	323	—	67	50	—	14.990	75	1.144	10	28	83	857	36	19.206	46	5.470	—	24.676	46			
35	" Kołomyi	14	33	—	1	5	100 80	138 50	98	80	51	—	—	—	12.054	50	1.077	81	11	46	229	—	13.761	87	5.035	76	18.797	63			
36	" Nadwornie	13	13	2	—	2	7 98	197 50	55	17	79	—	—	—	4.596	—	616	86	605	25	26	—	6.183	76	2.550	—	8.733	76			
37	" Stanisławowie	22	22	5	—	4	115 51	119 50	180	25	25	—	1	—	13.789	93	1.057	17	60	65	150	20	15.499	21	6.921	25	22.420	46			
Razem		606	1.485	191	41	117	20.222	16.187	98½	7.486	12½	26.696	25½	2.907	17	163	69	677.279	05	48.579	72½	3.625	53½	6.942	36	789.867	84½	220.292	58	1.010.160	42½

i wydatków funduszy szkolnych okręgowych na rok 1882.

B. Rozchody

I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.				IX.				X.		XI.			
płace nauczycieli				Rennme- racye kateche- tów	Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	Przybory nankowe	Konferen- cya okrę- gowa	Bibliote- ka okrę- gowa	Rozma- ite wy- datki	Suma z kolumn				W porównaniu dochodów z wydatkami okazuje się niedobór, mogący być po- kryty z krajow. funduszu szkolnego wrazie wyka- zanych wydatków				Nadwyżki przy fun- duszach miejsco- wych	S u m a z kolumny IX b) i X jako potrze- bny zasilek z fund. kraj. szkolnego								
a) orzeczeniami organiza- cyjnymi ustanowione		b) rzeczywiście wy- płać się mające z doliczeniem in- terkalaryów fun- duszu emery- talnego								I a) i od II do VII		I b) i od II do VII		a) w sumie z kolumn I a) i od II do VII		b) w sumie z kolumn I b) i od II do VII											
zł.	ct.	zł.	ct.							zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
35.040	—	35.760	—	650	—	350	—	400	—	—	—	150	—	300	—	36.890	—	37.610	—	720	—	—	—	—	—		
87.040	—	87.040	—	3.100	—	988	—	1.500	—	—	—	100	—	100	—	92.828	—	92.828	—	—	—	—	—	—	—		
59.140	—	58.644	99 1/2	790	—	1.418	—	1.080	—	800	—	100	—	100	—	63.338	50	62.843	49 1/2	17.124	31	16.629	30 1/2	316	45	16.945	75 1/2
39.940	—	39.940	—	—	—	1.280	—	1.220	—	665	—	100	—	100	—	43.305	—	43.305	—	14.928	52	14.928	52	—	—	14.928	52
49.050	—	48.938	57	800	—	1.105	—	800	—	650	—	100	—	100	—	52.645	—	52.533	57	13.683	73 1/2	13.572	30 1/2	—	—	13.572	30 1/2
21.080	—	21.080	—	—	—	393	95	510	—	325	—	100	—	100	—	22.708	95	22.708	95	8.468	20	8.468	20	—	—	8.468	20
24.580	—	24.580	—	50	—	545	20	450	—	260	—	100	—	100	—	26.085	20	26.085	20	10.730	51	10.730	51	—	—	10.730	51
21.500	—	21.500	—	—	—	610	—	550	—	295	—	100	—	100	—	23.155	—	23.155	—	7.247	54	7.247	54	104	—	7.351	54
35.050	—	35.010	—	—	—	795	—	600	—	415	—	100	—	100	—	37.060	—	37.020	—	11.600	88	11.560	88	—	—	11.560	88
35.150	—	33.498	50	—	—	595	—	490	—	405	—	100	—	100	—	36.840	—	35.188	50	11.424	42 1/2	9.772	92 1/2	1.097	13	10.870	5 1/2
16.240	—	16.240	—	—	—	395	—	310	—	215	—	100	—	100	—	17.360	—	17.360	—	2.753	42	2.753	42	28	38	2.781	80
32.572	—	32.572	—	—	—	780	—	640	—	425	—	100	—	100	—	34.617	—	34.617	—	12.828	38	12.828	38	—	—	12.828	38
21.328	15	21.028	15	—	—	535	—	460	—	295	—	100	—	100	—	22.818	15	22.518	—	5.255	33 1/2	4.955	33 1/2	—	—	4.955	33 1/2
39.700	—	39.700	—	—	—	871	—	680	—	455	—	100	—	100	—	41.906	—	41.906	—	15.657	29	15.657	29	—	—	15.657	29
13.510	—	13.510	—	—	—	295	—	240	—	180	—	100	—	100	—	14.425	—	14.425	—	4.169	57	4.169	57	—	—	4.169	57
33.430	—	33.430	—	—	—	890	—	790	—	460	—	100	—	100	—	35.770	—	35.770	—	11.910	17	11.910	17	—	—	11.910	17
29.350	—	29.350	—	—	—	690	—	600	—	315	—	100	—	100	—	31.155	—	31.155	—	5.004	89	5.004	89	—	—	5.004	89
48.080	—	48.080	—	—	—	1.230	—	1.040	—	630	—	100	—	100	—	51.180	—	51.180	—	19.840	02	19.840	2	—	—	19.840	2
26.147	42	26.147	42	—	—	740	—	670	—	395	—	100	—	100	—	28.152	42	28.152	42	3.029	85	3.029	85	—	—	3.029	85
28.530	—	28.280	—	600	—	590	—	480	—	270	—	100	—	100	—	30.670	—	30.420	—	10.018	71	9.768	71	—	—	9.768	71
24.870	—	24.696	—	—	—	590	—	480	—	255	—	100	—	100	—	26.395	—	26.221	—	4.256	75	4.082	75	40	83	4.123	58
38.610	—	38.239	63	505	—	1.095	—	970	—	540	—	100	—	100	—	41.950	—	41.549	63	11.565	—	11.194	63	11	50	11.206	13
28.600	—	28.016	62	—	—	800	—	730	—	410	—	100	—	100	—	30.740	—	30.156	62	11.140	67	10.557	29	85	63	10.642	92
21.960	—	21.960	—	400	—	550	—	410	—	230	—	100	—	100	—	23.750	—	23.750	—	536	81	536	81	—	—	1.299	41
49.570	—	47.382	93	700	—	1.500	—	1.330	—	740	—	100	—	100	—	54.340	—	51.852	93	15.498	90	13.011	83	98	36	13.110	19
28.150	—	27.157	—	—	—	795	—	710	—	415	—	100	—	100	—	30.270	—	29.277	—	6.439	52	5.446	52	99	54	5.546	6
66.182	50	65.841	25	455	—	1.956	—	1.780	—	1.020	—	100	—	100	—	71.593	50	71.252	25	19.922	95	19.581	70	—	—	19.581	70
22.137	—	22.137	—	—	—	595	—	520	—	270	—	100	—	100	—	23.722	—	23.722	—	1.207	13	1.207	13	—	30	1.207	43
34.540	—	34.440	—	—	—	1.060	—	980	—	575	—	100	—	100	—	37.355	—	37.255	—	9.289	83	9.189	83	—	—	9.189	83
50.982	86	50.917	98	—	—	1.350	—	1.170	—	735	—	100	—	100	—	54.437	86	54.372	98	7.825	27	7.825	27	176	41	8.001	68
32.472	48	32.220	48	—	—	885	—	800	—	455	—	100	—	100	—	34.812	48	34.560	48	6.756	96	6.504	96	12	27	6.517	23
20.460	—	19.701	96	—	—	565	—	530	—	255	—	100	—	100	—	22.010	—	21.251	96	3.600	47	2.842	43	188	21	3.030	64
21.857	24	21.577	24	150	—	685	—	610	—	335	—	100	—	100	—	23.837	24	23.557	24	2.389	91	2.109	91	—	—	2.109	91
31.280	—	31.206	80	—	—	672	—	560	—	330	—	100	—	100	—	33.042	—	32.968	80	8.365	54	8.292	34	174	60	8.466	94
27.440	—	27.440	—	—	—	623	—	530	—	280	—	100	—	100	—	29.073	50	29.073	50	10.275	87	10.275	87	—	—	10.275	87
13.370	—	12.190	—	300	—	310	—	300	—	170	—	100	—	100	—	14.650	—	13.470	—	5.916	24	4.736	24	272	47	5.008	71
29.950	—	29.950	—	—	—	644	—	540	—	310	—	100	—	100	—	31.644	—	31.644	—	9.223	54	9.223	54	—	—	9.223	54
1.239.189	65	1.229.404	52 1/2	8.410	—	29.972	15	26.460	—	14.820	—	3.750	—	3.900	—	1.326.501	80	1.316.716	67 1/2	4.308	34	3.653	22	2.706	8	312.915	55
																Odbiwszy w kolumnie IX a dodawszy do kolumny X nadwyżki powiatowe				3.653 22		3.653 22					
																Okazuje się niedobór				306.556 25		6 359 30		312.915 55			

W y k a z

należytości, uiszczeń i zaległości zaliczek, danych c. k. Radom szkolnym okręgowym po koniec Czerwca 1882 r.

Liczba porząd.	Nazwa Rady szkolnej okręgowej	Udzielone zaliczki		Zwrócono w ciągu 1881 r.		Zalega z końcem Czerwca 1882 r.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
<i>A. Zaległe z roku 1880.</i>							
1	Bochnia	32.900	—	17.000	—	15.900	—
2	Drohobyczj	8.000	—	8.000	—	—	—
3	Gródek	6.000	—	3.000	—	3.000	—
4	Husiatyn (obecnie Trembowla)	4.000	—	4.000	—	—	—
5	Kałuż	15.000	—	10.000	—	5.000	—
6	Kraków	5.490	1/2	5.490	1/2	—	—
7	Lwów pierwotny przypis 11.500 zł. z tego przeniesiono na Radę szk. Gródek pozostało na Lwów	10.571	44 1/2	2.500	—	8.071	44 1/2
8	Mościska (obecnie Jaworów)	928	55 1/2	928	55 1/2	—	—
9	Mielec	3.000	—	3.000	—	—	—
10	Mielec	1.000	—	1.000	—	—	—
11	Pilzno	7.348	36	165	19	7.183	17
12	Ropczyce (obecnie Kolbuszowa)	10.000	—	8.000	—	2.000	—
13	Sanok	4.000	—	4.000	—	—	—
14	Stanisławów	4.917	43	4.917	43	—	—
15	Stryj	9.000	—	9.000	—	—	—
16	Tarnopol	37.400	—	16.190	—	21.210	—
17	Tarnów	14.500	—	14.500	—	—	—
17	Żółkiew	7.047	33	7.047	33	—	—
I. Suma zaległych z 1880 r.		181.103	12 1/2	118.738	51	62.364	61 1/2
<i>B. Udzielone w r. 1881.</i>							
18	Stanisławów	2.000	—	2.000	—	—	—
19	Tarnów	4.000	—	4.000	—	—	—
20	Bochnia do LW. 35547/81	4.000	—	—	—	4.000	—
21	Jarosław " " 6512/81	2.784	98	2.784	98	—	—
22	Jaworów " " 46304/81	2.000	—	2.000	—	—	—
23	Kałuż " " 8637/81	341	08	341	08	—	—
24	Kolbuszowa " " 38491/81	1.000	—	1.000	—	—	—
25	Kołomyja " " 3389/81	4.000	—	4.000	—	—	—
26	Kraków " " 46038/81	3.709	65 1/2	3.709	65 1/2	—	—
27	Śniatyn " " 12177/81	2.000	—	2.000	—	—	—
28	Sokal " " 38094/81 i 6771/82	518	01	518	01	—	—
29	Żółkiew " " 7103/81	1.100	—	1.100	—	—	—
30	dtto " " 47960/81	410	—	410	—	—	—
Suma II.		27.863	72 1/2	23.863	72 1/2	4.000	—
do tego " I.		181.103	12 1/2	118.738	51	62.364	61 1/2
Razem		208.966	85	142.602	23 1/2	66.364	61 1/2

Alegat III. do preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1883.

**Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne od roku 1876.
po koniec 1881.**

Liczba porz.	N a z w a g m i n	Zaległość po koniec roku 1881		Zaliczka		Raty w r. 1883 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bachorzec			500	—	50	—
2	Balice			300	—	—	—
3	Balińce			600	—	100	—
4	Bar			200	—	20	—
5	Bernadówka			500	—	—	—
6	Biała (powiat Czortków)			600	—	100	—
7				1.000	—	—	—
8	Biskupice			500	—	100	—
9	Bohutyn			300	—	50	—
10	Bolestraszyce	200	—	1.000	—	200	—
11	Boniszyn			500	—	—	—
12	Borszczów			1.500	—	150	—
13	Borek			100	—	50	—
14	Bortków			400	—	100	—
15	Borszczów			—	—	—	—
16				1.000	—	100	—
17	Bóbrka			1.000	—	100	—
18	Brzyszczyki			270	—	27	—
19	Buczacz	150	—	1.500	—	150	—
20	Capowce			300	—	50	—
21	Cetula			600	—	—	—
22	Chyrów			600	—	60	—
23	Cyków	40	—	400	—	40	—
24	Czarnokońce małe			250	—	—	—
25	Czarny potok	100	—	400	—	—	—
26	Czekaj			150	—	50	—
27	Czerniechowce			2.000	—	—	—
28	Czerniejów			500	—	50	—
29	Czudec			500	—	50	—
30	Czudeckie przedmieście	50	—	500	—	50	—
31	Czystopad			200	—	32	—
32				200	—	—	—
33	Czyszki { powiat Rrody			200	—	—	—
34	Derachów " Lwów	80	—	200	—	20	—
35	Dąbrowa			600	—	100	—
36	Derżów			6.000	—	415	39 1/2
37	Dobromil miasto			1.000	—	200	—
38	Dubiecko	450	—	3.000	—	300	—
39				1.500	—	150	—
40	Dukla			800	—	80	—
41	Duleza wielka			2.000	—	200	—
42	Duńkowice			800	—	80	—
				1.000	—	100	—
	Do przeniesienia	1.070	—	35.270	—	3.324	39 1/2

Liczba porz.	Nazwa gmin	Zaległość po koniec roku 1881		Zaliczka		Raty w r. 1883 do upłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	1.070	—	35.270	—	3.324	39 1/2
43	Dylągówka			300	—	—	—
44	Dźurków			500	—	50	—
45	Firlejówka			100	—	—	—
46	Folwarki żydaczowskie	14	69 1/2	820	—	82	—
47	Gaje starobrodzkie			600	—	60	—
48	Glinik			500	—	50	—
49	Gołogóry			wieś	500	50	—
50				miasteczko	800	80	—
51	Gorajowiec			130	—	13	—
52	Grzymałów			1.000	—	200	—
53	Hadyńkowce			500	—	50	—
54	Hodowica	160	—	400	—	40	—
55	Hruszów i Kłonice			530	—	66	25
56	Hucisko oleskie			100	—	—	—
57	Hyżne	40	—	400	—	40	—
58	Jaryczów stary	200	—	500	—	50	—
59	Jasień			1.000	—	100	—
60	Jazłowiec			300	—	—	—
61	Jezierzanka			300	—	30	—
62	Ilaweze			500	—	50	—
63	Jordanów			1.000	—	100	—
64	Ispas	150	—	300	—	50	—
65	Izdebnik			1.000	—	100	—
66	Kałuż			2.000	—	200	—
67	Kędzierzawce			200	—	—	—
68	Koburzyn			250	—	—	—
69	Kobyłowłoki			1.000	—	100	—
70	Kołomyja			1.000	—	100	—
71	Komarno powiat Rudki			500	—	1.000	—
72				100	—	500	—
73	Kopki			300	—	—	—
74	Korczyn			33	83	600	—
75				powiat Stryj	500	—	50
76	Koropiec			" Krosno	400	—	—
77				powiat Czortków	300	—	50
78	Kornalowice			" Złoczów	600	—	120
79				87	52	350	—
80	Kosmacz			500	—	—	—
81	Koży			2.000	—	—	—
82	Kulików			3.000	—	300	—
83	Kuty			102	—	10	20
84	Królin			400	—	40	—
85	Krakowiec			200	—	—	—
86	Krościenko			1.000	—	100	—
87	Krowniki			400	—	—	—
88	Krynica	451	88	1.000	—	—	—
89	Kryłoś			500	—	50	—
90	Krzęcin			500	—	50	—
91	Krzywcze			800	—	80	—
	Do przeniesienia	2.807	92 1/2	66.752	—	5.885	84 1/2

Liczba porz.	N a z w a g m i n	Zaległość po koniec roku 1881		Zaliczka		Raty w r. 1883 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	2.807	92 ¹ / ₂	66.752	-	5.885	84 ¹ / ₂
92	Lachowice	60	-	600	-	60	-
93	Lacka wola			600	-	-	-
94	Lackie wielkie i małe			600	-	100	-
95	Lanckorona			600	-	60	-
96	Leszczyu			200	-	20	-
97	Leszniów			400	-	-	-
98	Leżajsk	800	-	5.000	-	500	-
99	Lisko			800	-	100	-
100				900	-	-	-
101	Lisowice			300	-	-	-
102	Lipnica dolna	80	-	400	-	40	-
103	Lipinki			300	-	100	-
104	Lubaczów			2.000	-	-	-
105	Lubacza			600	-	-	-
106	Lubiana			400	-	100	-
107	Lubla			200	-	25	-
108				2.000	-	-	-
109	Łañcut miasto			4.000	-	400	-
110	Łęki			500	-	50	-
111				500	-	62	50
112	Łoszniów			500	-	50	-
113	Łukowa			250	-	-	-
114	Łuczyce			150	-	50	-
115	Markowa			600	-	200	-
116	Markowce			400	-	-	-
117	Mateniów			300	-	-	-
118	Męcina			129	-	-	-
119	Męcinka			150	-	50	-
120	Milatyn			200	-	20	-
121	Mitulín	100	-	300	-	50	-
122	Młyniska	250	-	600	-	-	-
123	Myścowa			250	-	-	-
124				400	-	40	-
125	Nadworna			3 200	-	320	-
126	Nahorce			400	-	-	-
127	Nałuże			400	-	-	-
128	Narajów			200	-	-	-
129	Nawsie			400	-	50	-
130	Niemilów			800	-	80	-
131				161	-	-	-
132	Niepołomice			1.000	-	100	-
133	Nisko gmina			1.500	-	150	-
134	Nowy Sącz			400	-	-	-
135	Nowy Targ	250	-	1.000	-	-	-
136	Nowosielce			600	-	100	-
137	Ochładów			100	-	-	-
138	Ochrymowce			800	-	-	-
139	Odrzykoń			600	-	100	-
140	Olszanik			400	-	-	-
	Do przeniesienia	4.347	92 ¹ / ₂	103.842	-	8.863	34 ¹ / ₂

*

Liczba porz.	Nazwa gmin	Zaległość po koniec roku 1881		Zaliczka		Raty w r. 1883 [do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	4.347	92 ¹ / ₂	103.842	—	8.863	34 ¹ / ₂
141)	Osiek { powiat Biłała			500	—	—	—
142)		" Wadowice			400	—	40
143)			" Jasło			250	—
144	Ostrowczyk polny			300	—	—	—
145	Padew narodowa			500	—	50	—
146	Petlikowce			500	—	50	—
147	Pisarzowice			500	—	—	—
148	Piskorowice			500	—	50	—
149)	Pistyn { wieś			600	—	60	—
150)		miasteczko			400	—	40
151	Pobereże			600	—	60	—
152	Podborcze			500	—	100	—
153	Pohorce	328	59	200	—	20	—
154	Podhorodce			500	—	—	—
155	Podłęże	87	75	129	—	—	—
156	Podwysokie			1.000	—	200	—
157	Poręba radlna			200	—	—	—
158	Porszna			300	—	50	—
159	Potok złoty			500	—	50	—
160	Przemysł			6.000	—	600	—
161	Przewłoczna			300	—	50	—
162	Przewrotne	160	—	800	—	80	—
163	Przybówka			400	—	40	—
164	Radłowice			400	—	100	—
165	Radymno			3 000	—	500	—
166	Radziechów			5.650	—	376	65
167	Rakowczyk			500	—	50	—
168	Rasztowce			500	—	50	—
169	Rawa gmina			500	—	—	—
170	Raźniów			200	—	33	33
171	Reniów			200	—	—	—
172	Rodatycze			500	—	50	—
173	Rohatyn			5.000	—	500	—
174	Rozhurcze			600	—	60	—
175	Równie			400	—	40	—
176)	Rudki			1.600	—	—	—
177)				500	—	—	—
178	Ryków			300	—	50	—
179	Rzepniów			100	—	—	—
180	Rzeszów			3.000	—	300	—
181	Sanok gmina			1.200	—	120	—
182	Sarny			1.000	—	100	—
183	Schönangier			500	—	50	—
184	Siary			500	—	—	—
185	Sielec			400	—	—	—
186	Siemiakówce			600	—	100	—
187	Siennów			1.000	—	100	—
188	Sieniawa	1.582	96	1.582	96	1.582	96
189	Siepraw i Łyczanka			800	—	160	—
	Do przeniesienia	6.507	22 ¹ / ₂	150.253	96	14.776	28 ¹ / ₂

Liczba porz.	Nazwa gmin	Zaległość po koniec roku 1881		Zaliczka		Raty w r. 1883 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	8.076	84 ¹ / ₂	178.630	46	16.948	20 ¹ / ₂
239	Wesołów			1.200	—	120	—
240	Wiązowa			300	—	60	—
241	Wielkie-oczy			2.000	—	200	—
242	Wiewiórka			300	—	100	—
243	Witkowice			800	—	80	—
244	Winniki			2.000	—	200	—
245	Włosz			400	—	—	—
246	Wolica Ługowa i piaskowa			400	—	—	—
247	Wołoskowce			1.000	—	—	—
248	Woteńców			1.000	—	100	—
249	Wybranówka	40	—	400	—	40	—
250	Wysocko			200	—	—	—
251	Wysoka Łańcucka			800	—	100	—
252	Zaboże			400	—	50	—
253	Zagorzany			300	—	30	—
254	Zakliczyn	82	80	322	80	—	—
255	Zakomarze			400	—	40	—
256)	Załęże			100	—	—	—
257)	Zarzecze			300	—	30	—
258	Zawidze			124	—	12	40
259	Zawidze			200	—	33	33
260	Zazdrość			500	—	50	—
261	Zdziarzec			600	—	60	—
262	Zółkiew			1.500	—	250	—
263	Zołynia miasto i wieś	20	—	400	—	40	—
264	Zubrza			1.500	—	150	—
265)	Żulice			400	—	—	—
266)	Żulice			400	—	66	66
267)	Żurawno	200	—	2.000	—	200	—
268)	Żurawno			3.000	—	300	—
269	Żulec			400	—	—	—
270	Żydaczów	200	—	2.000	—	—	—
	<u>Suma</u>	<u>8.619</u>	<u>64¹/₂</u>	<u>204.277</u>	<u>26</u>	<u>19.260</u>	<u>59¹/₂</u>

Z zaległości wykazanej po koniec Grudnia 1881 jak wyżej 8619 zł. 64¹/₂ ct.

Rozdziela się na:

zaległość z lat dawniejszych po 1 Stycznia 1881	4731 zł. 03 ¹ / ₂ zł.
zaległość z r. 1881 niespłacone raty z tego roku	3888 „ 61 ¹ / ₂ „
jak wyżej	<u>8619 zł. 64¹/₂ ct.</u>

Lwów dnia 19 Lipca 1882.

Odpis odezwy krajowej Rady szkolnej

do Wydziału krajowego l. 7199 (Lw. 27.229/82).

w sprawie preliminarza na rok 1883.

Odezwa odnośnie do szacownych odezw: z d. 16. marca, 13. kwietnia, 8. maja i 8. czerwca 1882 do l. 13.557, 17.963, 23.268 i 26.740, przesyła się Świetnemu Wydziałowi krajowemu ułożony w myśl art. 34. ust. z d. 2. maja 1873 (Dz. ust. i rozp. kr. l. 250), preliminarz wydatków krajowego funduszu szkolnego na cele szkolne na rok 1883 z uprzejmą prośbą, ażeby Świetny Wydział krajowy zechciał wyjednać u Wysokiego Sejmu krajowego uchwalenie potrzebnej na pokrycie pomienionych wydatków kwotę 579,585 zł. w. a., i upoważnienia dla c. k. krajowej Rady szkolnej, ażeby możliwie zaoszczędzenia w poszczególnych rubrykach wydatków, przenosić mogła na pokrycie niedoboru w innych rubrykach. Co do uzasadnienia poszczególnych rubryk preliminarza, powołuje się c. k. kraj. Rada szkolna na załączone pod $\%.$ wyjaśnienia, i pozwala sobie jeszcze tylko co do rubryk I. i II., poczynić następujące uwagi:

W rubrykę I. wstawiono jako wydatek zwyczajny pod pozycją 1. kwotę 312.916 zł., a pod pozycją 2. kwotę 20.000 zł., jako wydatek nadzwyczajny, zaś pod pozycją 3. kwotę 50.000 zł.

Wykazana pod pozycją 1. kwota 312.916 zł., polega na preliminarzach okręgowych funduszy szkolnych na rok 1882, ułożonych według faktycznego stanu szkół z końcem roku 1881.

Według załączonych pod $\frac{3}{10}$ i $\frac{1}{4}$ wykazów zorganizowanych publicznych szkół ludowych, jako też dochodów i wydatków miejscowych i okręgowych funduszy szkolnych, zestawionych na podstawie preliminarzy okręgowych funduszy szkolnych na rok 1882, wynoszą dochody 37 okręgowych funduszy szkolnych, według faktycznego stanu z końcem roku 1881,—1.010.160 zł. 42 ct., a właściwie po potrąceniu: a) nadwyżki poszczególnych miejscowych funduszy szkolnych w kwocie 2.706 zł. 8 ct., i b) nadwyżki przy poszczególnych powiatach w kwocie 3653 zł. 22 ct., a które to nadwyżki na rzecz innych miejscowych a względnie powiatowych funduszy szkolnych użyte być nie mogą — 1.003.801 zł. 12 ct.; wydatki zaś tak na płace nauczycielom rzeczywiście wypłacać się mające, jako też na inne potrzeby szkolne łącznie 1,316.716 zł. 67 ct.

Z tego okazuje się niedobór okręgowych funduszy szkolnych, który z krajowego funduszu szkolnego pokryty być winien w kwocie 312.915 zł. 55 ct.

Celem uzasadnienia wykazanej w rubryce I. pod poz. 2. kwoty 20.000 zł., przytacza się co następuje;

Z kwoty tej przypada:

a) kwota 8610 zł. na utrzymanie w roku 1883 szkół nowo zorganizowanych, które z dniem 1. września 1882 wprowadzono w życie;

b) kwota 5170 zł. na pokrycie w roku 1883 zwiększonego wydatku przy dotychczasowych szkołach filialnych, które przeistoczono na etatowe, i jako etatowe wprowadzono z dniem 1. września 1882 w życie;

c) kwota 4594 zł., na utrzymanie w czasie od 1. września do końca grudnia 1883 szkół, które w roku 1882, jako też 1883 zorganizowane zostaną, i jako etatowe z dniem 1. września 1883, wejdą w życie, tudzież szkół filialnych, które z dniem 1. września 1883 na etatowe przeistoczone będą; nareszcie

d) kwota 1626 zł. na pokrycie zwiększonego wydatku z powodu przeistoczenia posad młodszych na posady rzeczywistych nauczycieli i polepszenia płac nauczycielom.

Potrzebę wykazanych pod a) i b) kwot, wyjaśniają załączone pod $\frac{6}{100}$ i $\frac{7}{100}$ wykazy szkół nowo zorganizowanych, jakoteż szkół z filialnych na etatowe przemienionych.

Według tych wykazów zorganizowano w roku 1881 i 1882 — 59 szkół z terminem wejścia w życie od 1. września 1882; przeniesiono zaś z dniem 1. września 1882 — 105 szkół filialnych na etatowe. Wydatek z tego powodu, nie znajdujący pokrycia w miejscowych funduszach szkolnych, wynosi według powołanych wykazów rocznie 8609 zł. 65 ct. przy szkołach nowo zorganizowanych, a 5166 zł. 61 ct. rocznie przy szkołach filialnych na etatowe przemienionych, przypada w całości na rok 1883, i jako nieprzewidziany w preliminarzach okręgowych funduszków szkolnych na r. 1882, i niezajdujący pokrycia w okręgowych funduszach szkolnych, musi być z krajowego funduszu szkolnego pokryty.

Kwota pod c) wykazana potrzebna jest na szkoły, które w roku 1882 i 1883 nowo zorganizowane będą i na przeistoczenie w roku 1883 szkół filialnych na etatowe. Znajdują się bowiem w kraju jeszcze znaczna liczba szkół niezreorganizowanych, które stopniowo reorganizować wypada, a do tego potrzeba jeszcze w wielu miejscowościach, gdzie na to miejscowe stosunki wskazują, zakładać nowe szkoły.

Zachodzi też konieczna potrzeba, dotychczasowe szkoły filialne w przeważnej części przekształcić na etatowe, szczególnie tam, gdzie znacznej frekwencji spodziewać się należy.

Z powodu bowiem szczyplych płac trudno pozyskać dla takich szkół odpowiednich sił nauczycielskich i wymagać szczerego zajęcia się szkołą.

Przyjmując, że w roku 1883 z dniem 1. września taka sama liczba szkół nowo zorganizowanych wejdzie w życie jak w bieżącym roku, i że podobnie jak tego roku, taka sama liczba szkół filialnych z dniem 1. września 1883 podniesiona będzie do rzędu szkół etatowych, a nakoniec, że wydatek na te cele w roku 1883 taki sam będzie, iak w bieżącym roku, mianowicie wyniesie $\frac{1}{100}$ wyszczególnionego w powołanych pod $\frac{6}{100}$ i $\frac{7}{100}$ wykazach wydatku w łącznej kwocie 13,776 zł. 26 ct., wstawiono pod c) na szkoły nowo zorganizowane, mające wejść w życie z 1. września 1883, jako też na szkoły z dniem 1. września 1883 z filialnych na etatowe przekształcone, kwotę 4594 zł.

Pod d) wstawiono na cele tam wykazane kwotę 1626 zł., ponieważ zachodzi potrzeba konieczna, przy znacznej części szkół kilkuklasowych, posady młodszych nauczycieli, dla których ze względu na szczyplę płace nie można pozyskać kwalifikowanych sił nauczycielskich, przeistoczyć na posady rzeczywistych nauczycieli; ponieważ dalej znaczna część posad nauczycielskich obsadzona jeszcze jest nauczycielami niekwalifikowanymi, niepobierającymi płac etatowych, a nauczycielom tym w razie nabycia kwalifikacyi, muszą być płace etatowe przyznane, co też także nastąpić musi w razie ustąpienia z dotyczącej posady nauczyciela niekwalifikowanego i nadania takiej posady kwalifikowanemu nauczycielowi.

Liczba występujących z 9 semineryów nauczycielskich kandydatów nauczycielskich z egzaminem dojrzałości, jakoteż nauczycieli nabywających kwalifikacyę, jest każdego roku tak znaczna, że wstawiona pod pozycyą d) kwota, zaledwie wystarczy na cele pod tą pozycyą wymienione.

Co do wstawionej w rubryce I. pozycya 3. kwoty 50.000 zł. na nadzwyczajne zasiłki dla okręgowych funduszków szkolnych, to uzasadnienie tej pozycyi wykazują wyjaśnienia zawarte w odezwie c. k. kraj. Rady szkolnej z dnia 3. lipca 1880 do l. 6444.

Do rubryki II., w której wstawiono na substytucyę kwotę 75.000 zł., zauważa się, że ciągle bez wszelkiego nacisku władz szkolnych, wznagająca się frekwencya w szkołach ludowych, wymaga powiększenia sił nauczycielskich w szkołach ludowych, po nad etat orzeczeniami organizacyjnymi ustanowiony.

Tym wymaganiom frekwencyi czyni c. k. kraj. Rada szkolna w ten sposób zadość, że miasto kosztownego systemizowania nowych posad nauczycielskich, przyzwala na mniej kosztowne oddziały równorzędne, poruczając w nich naukę szkolną pomocniczym nauczycielom.

Wydatek na klasy równorzędne, na które c. k. kraj. Rada szkolna z wszelką oględnością i tylko tam, gdzie koniecznością jest zniewoloną i gdzie nauka półdzienna miejsca mieć nie może, jest nieunikniony i ma swoje uzasadnienie w postanowieniach art. z ustawy z dnia 2. maja 1873 (Dz. ust. i rozp. l. 250).

Oprócz wydatku na klasy równorzędne, obejmuje rubryka II. preliminarze także i wydatek na zastępstwo nauczycieli w wypadkach choroby, lub innych przypadków, a prócz tego jeszcze wydatek na wynagrodzenie nauczycieli za nadobowiązkowe godziny.

Na pokrycie tych wydatków wstawiono do preliminarza kwotę 75.000 zł., na podstawie założonego pod $\frac{3}{5}$ wykazu.

Wykaz ten, sporządzony na podstawie ksiąg kontowych c. k. Rady szkolnej, wykazuje szczegółowo, w których miejscowościach, a względnie przy których szkołach w bieżącym roku szkolnym istnieją oddziały równorzędne, i wydatek na te klasy równorzędne za czas od 1. stycznia do końca sierpnia 1882, a prócz tego za ten sam czas wydatek na zastępstwo chorych nauczycieli, jako też na wynagrodzenie za nadobowiązkowe godziny.

Po strąceniu wymienionego w tym wykazie wydatku na klasy równorzędne przy szkołach krakowskich, jakoteż za zastępstwo nauczycieli w tych szkołach, który to wydatek w kwocie 8571 zł. 66 ct. gminie miasta Krakowa do zwrotu przepisany będzie, wynosi według tego wykazu wydatek na klasy równorzędne wreszcie szkół, na zastępstwo chorych nauczycieli, jako też na wynagrodzenie za nadobowiązkowe godziny za czas od 1. stycznia do końca sierpnia 1882, łącznie 49.084 zł. 6 ct., Kwota ta powiększona ze względu na czas od 1. września do końca grudnia 1882, o jedną trzecią część, wykazuje kwotę 65.445 zł. 41 ct., jako wydatek na cały rok 1882 na pomienione cele.

Tą też kwotę z dodatkiem do niej kwoty 9554 zł. 59 ct., czyli łącznie kwotę 75,000 zł. wstawiono w rubrykę II. preliminarza.

Należy tu bowiem mieć na względzie, że przy ciągle wznagającej się frekwencyi, potrzeba klas równorzędnych nie tylko się nie zmniejszy w r. 1883, lecz raczej znacznie się powiększy, i że w wykazie powołanym powyżej nie jest cały wydatek na wynagrodzenie za nadobowiązkowe godziny wymierzony, gdyż żądania takiego wynagrodzenia wpływają dopiero z upływem roku szkolnego a są one tem znaczniejsze, ile że c. k. kraj. Rada szkolna nie tak łatwo przyzwala na klasy równorzędne, lecz zarządza naukę półdzienną, przy której przybywają nauczyciele w godziny nadobowiązkowe.

Wstawiona w rubryce II. preliminarza kwota przewyższa znacznie przyzwoloną na substytucyę przez Wys. Sejm krajowy na r. 1882 kwotę, i nawet kwotę na ten cel przez kraj. Radę szkolną preliminowaną na rok 1882. Pochodzi to stąd, że c. k. kraj. Rada szkolna układając w r. 1881 preliminarz na r. 1882, nie miała w swych księgach kontowych potrzebnych danych do dokładnego oznaczenia potrzebnej na substytucyę kwoty. Do roku 1881 bowiem była przy ustanawianiu klas równorzędnych taka praktyka, że c. k. okręgowe Rady szkolne otrzymywały jednocześnie z przyzwoleniem na klasy równorzędne polecenie, ażeby wydatek na te klasy pokrywały z okręgowego funduszu szkolnego, w zastępstwie krajowego funduszu szkolnego, a następnie wykazywały do zwrotu wydane kwoty. O zwrot tych kwot nie zgłaszały się c. k. okręg. Rady szkolne w przynależnym czasie, lecz wystąpiły dopiero w ostatnich dwu latach z żądaniem zwrotu.

Skutkiem tego c. k. kraj. Rada szkolna nie mogła w r. 1881 zestawić wyniku z wydanych na rubr. II. preliminarza kwot, a co gorzej, nastąpiły z tego powodu w r. 1881 i 1882, znaczne prze-

kroczenia przyzwołonego na tę rubrykę kredytu, gdyż zwroty, które już poprzednio powinny były być zrealizowane, przypadły jako wydatek na pomienione lata.

Udzielając tych wyjaśnień Świątnemu Wydziałowi kraj., uprasza c. k. kraj. Rada szkolna Świątny Wydział kraj., ażeby przyjął je z tem przeświadczeniem do wiadomości, że kraj. Rada szkolna mając na względzie nietylko wymogi szkolnictwa, ale także i materyalne stosunki kraju, ograniczyła wydatki w rubrykach I. i II., i w ogóle we wszystkich rubrykach preliminarza na najniezbędniejsze potrzeby, i zechciał wyjednać u Wys. Sejmu krajowego uchwalenie budżetu krajowego funduszu szkolnego na rok 1883, bez wszelkiego uszczuplenia kwot w poszczególnych rubrykach preliminarza wykazanych. C. k. kraj. Rada szkolna nie może przy tem pominąć uwagi, że Wysoki Sejm krajowy od kilku lat z wielką szkodą dla rozwoju szkół i z narażeniem dalszego kształcenia się nauczycieli na upadek, obniża wykazane w powołanym pod ³⁾ sumaryuszu w dziale rozchodu w rubrykach IV., V. i VI. kwoty na przybory nankowe, na konferencye nauczycielskie i na biblioteki okręgowe, pomimo tego, że w rubrykach tych wstawione kwoty są nader umiarkowane i koniecznie potrzebne. W rubryce IV. wstawiona jest na przybory nankowe dla wszystkich szkół, bez względu na liczbę klas taka kwota, że na jedną szkołę przypada tylko kwota 10 zł. Z kwoty zaś w rubryce V. na konferencye nauczycielskie wstawionej przypada w przecięciu na jednego nauczyciela zamiejscowego tylko kwota 5 zł., z której nie tylko wydatek na jazdę tam i na powrót, ale i wydatek na trzydniowy pobyt w miejscu konferencyi pokryty być musi.

Nader umiarkowana jest także kwota 100 zł., wstawiona w rubrykę VI. na bibliotekę okręgową.

Lwów, dnia 17. lipca 1882.

w zastępstwie

Zaleski w. r.

ALEGATA

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1883.

(do rubr. XV. wydatków i VII., VIII. i IX. dochodów).

PRELIMINARZE

na rok

1883.

a) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	str. 2--3
Sumaryusz krajowych szkół rolniczych w Dublanach	" 4--5
b) Szkoła rolnicza w Dublanach	" 6--13
c) Szkoła parobków "	" 14--15
d) Folwark "	" 16--19
e) Kurs gorzelnictwa "	" 20--21
f) Szkoła rolnicza w Czernichowie	" 22--27
g) Szkoła ogrodnicza "	" 28--29
h) Folwark "	" 30--33

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i	Zwy-	Nad-	Ra-	
ru-	po-		czajne	zwy-		zom
bryki	zycei		Złote austriackie			
I.						
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.560			
2		Drugi profesor fachowy	1.740			
3		Dwóch adjunktów po 800 zł.	1.600			
4		Docent matematyki i fizyki	800			
5		„ łowiectwa	100			
6		„ rysunków	400			
7		„ chemii	300			
8		„ inżynierii leśnej	300			
9		„ stylistyki	300			
10		„ ekonomii politycznej i administracji	200	—	8.300	
II.		Z a s ł u g i.				
11		Dozorca	300			
12		Pomocnik dozorey	180	—	480	
III.		Koszta administracyjne.				
13		Asekuracja budynków	45			
14		Opał i oświetlenie	300			
15		Potrzeby kancelaryjne	200			
16		Pomniejsze administracyjne	195	—	740	
IV.		Potrzeby naukowe.				
17		Środki naukowe	720			
18		Wycieczki	600			
19		Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	200	—	1.520	
V.		Spłata pożyczki.				
20		Kasie oszczędności XVII. i XVIII. rata: a) w kapitale 220 zł. 88 ct.; b) w odsetkach 448 zł. 72 ct.	670	—	670	
Suma wydatków			11.710	—	11.710	
		D o c h o d y.				
I.		1 Subwencya od c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000	
II.		Opłaty od uczniów.				
2		Od uczniów wpisowe	50			
3		„ „ czesne	340	—	390	
Suma dochodów			5.390	—	5.390	
W porównaniu z wydatkami			—	—	11.710	
okazuje się niedobór			—	—	6.320	
LW. 16.916/1882.						

Preliminarz na rok 1882.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
8.200	8.300	
480	480	
607	740	Preliminuje się jak na rok 1882.
1.365	1.520	
670	670	
11.322	11.710	W sumie wydatków z roku 1880. nie mieści się kwota 350 zł., wydana na zaliczkę dla Dyrektora.
5.000	5.000	
		Preliminuje się jak na rok 1882.
379	390	
5.379	5.390	W sumie dochodów z roku 1880. nie mieści się dochód przypadkowy 21 zł., którego nie preliminuje się na rok 1882.
—	11.710	
—	6.320	

Sumaryusz.

Krajowe szkoły

Liczba		Wyższa szkoła rolnicza	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1-11	Płace profesorów i docentów	16.380	—	16.380
II.	12-14	Inne płace	1.180	—	1.180
III.	15-18	Zasługi	1.110	—	1.110
IV.	19-31	Koszta administracyjne	4.548	250	4.798
V.	32-40	Potrzeby naukowe	5.515	3.690	9.205
VI.	41-42	Podatki i opłaty	45	227	272
VII.	43	Stacya kontroli nasion	100	—	100
Suma wydatków			28.878	4.167	33.045
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	„ „ funduszu kultury krajowej	5.000	—	5.000
III.	3-7	Opłaty od uczniów	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Dochód ze stacyi kontroli nasion	65	—	65
Suma dochodów			15.515	—	15.515
W porównaniu z wydatkami			—	—	33.045
okazuje się niedobór			—	—	17.530
Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.					
W y d a t k i.					
I.	1-6	Płace nauczycieli	2.432	—	2.432
II.	7-9	Koszta administracyjne	840	—	840
III.	10-11	Utrzymanie uczniów	5.712	—	5.712
IV.	12-15	Potrzeby naukowe	690	—	690
Suma wydatków			9.674	—	9.674
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.	2-3	Opłaty i datki	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek uczniów	504	—	504
Suma dochodów			3.224	—	3.224
W porównaniu z wydatkami			—	—	9.674
okazuje się niedobór			—	—	6.450

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		P o r ó w n a n i e	
		kwot preliniowanych na rok 1883. z uchwalonemi na rok 1882.	
		Wyższa szkoła.	
		Uchwalono na rok 1882:	wydatki 30.894 zł., dochody 14.850 zł., niedobór 16.044 zł.
		Na rok 1883 preliniuje się:	" 33.045 " " 15.515 " " 17.530 "
		a zatem na rok 1883:	<i>więcej</i> . . . 2.151 " " 665 " " 1.486 "
13.818	15.587		
1.210	1.180		
1.042	1.110		
3.459	4.020		
6.619	8.575		
271	272		
—	150		
26.419	30.894		
		Szkoła parobków.	
		Uchwalono na rok 1882:	wydatki 9.392 zł., dochody 3.224 zł., niedobór 6.168 zł.
		Na rok 1883 preliniuje się:	" 9.674 " " 3.224 " " 6.450 "
		a zatem na rok 1883:	<i>więcej</i> . . . 282 " " — " " 282 "
5.500	5.500		
5.000	4.400		
2.930	4.470		
237	230		
80	250		
13.747	14.850		
	30.894		
	16.044		
1.354	2.350		
601	840		
4.687	5.712		
405	490		
7.048	9.392		
		Obok wykazane sumy wynikłości z roku 1880 nie zgadzają się ze sumami wykazanemi w zamknięciu rachunku — z powodu, że tutaj opuszczono pozycye, których się obecnie nie preliniuje.	
1.500	1.500		
1.610	1.220		
771	504		
3.881	3.224		
	9.392		
	6.168		

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z o m
bryki	zycy		Złote	austryackie	
I.		Płace profesorów i docentów.			
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360		
2		Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł.	8.640		
3		Dwóch adjunktów 800 "	1.600		
4		Dwóch asystentów 600 "	1.200		
5		Docent fizyki	800		
6		" weterynary	480		
7		" leśnictwa	240		
8		" ustaw rolnych	360		
9		" ogrodnictwa	200		
10		" melioracyi	240		
11		Dodatki pięcioletnie dla profesorów	260		
Suma rubryki I.			16.380	—	16.380
II.		Inne płace.			
12		Lekarz zakładowy	400		
13		Kapelan	300		
14		Kasyer, zarazem pisarz Dyrekcyi	480		
Suma rubryki II.			1.180	—	1.180
III.		Zasługi.			
15		Sługa szkolny	240		
16		Stróż domowy	210		
17		Usługa dla uczniów w laboratoriach: dwóch służyących po 240 zł.	480		
18		Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
Suma rubryki III.			1.110	—	1.110
IV.		Koszta administracyjne.			
19		Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne 100 zł.			
		b) druki i inseraty 100 "			
		c) portorya i posyłki 40 "			
		d) koszta podróży dyrekcyi 100 "	340		
20		Opał	600		
21		Oświetlenie	145		
22		Utrzymanie budynków	800		
23		" dziedzinka	100		
24		Ubezpieczenie budynków	300		
25		Najem pomieszczeń:			
		a) dla jednego profesora i jednego adjuunkta 540 zł.			
		b) " dwóch asystentów po 96 zł. 192 "			
		c) " jednego docenta 96 "	828		
Do przeniesienia			3.113	—	—

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
2.360	2.360	
8.773	8.640	
1.600	1.600	
—	1.200	Jak na rok 1882.
—	800	
480	480	
200	80	
360	120	Preliminuje się płace całoroczne w miejsce płac wyznaczonych na czas od 1. Września do końca Grudnia 1882.
45	67	
—	240	Jak na rok 1882.
—	—	Preliminuje się dodatki pięcioletnie, przypadające profes.: Dr. Au, Dr. Godlewskiemu, Pańkowskemu, Ryłskiemu, Strusiewiczowi i Dr. Wawnikiewiczowi od 13. Października 1883. dla każdego po 43 zł. 33 ct.
13.818	15.587	
400	400	
330	300	
480	480	
1.210	1.180	
240	240	
204	210	
416	480	
182	180	
1.042	1.110	Jak na rok 1882.
370	340	
603	600	
93	145	
586	400	Więcej o 400 zł. niż na rok 1882. ze względu na stan budynków szkolnych, oraz na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
50	100	
4	300	Jak na rok 1882.
1.706	1.885	Stosownie do potrzeby, wykazanej w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 2. Października 1881. L. 13.643 (str. 10) i uznanej przez W. Sejm uchwałą z d. 24. Października 1881. (ust. I. a).

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyz-	z o m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
IV.		Z przeniesienia	3.113	—	—
26		Płaca kominiarza	65		
27		Sprzęty i ruchomości	120	250	
28		Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana	1.000		
29		„ lustracyi zakładu	100		
30		„ nabożeństwa	50		
31		Apteka i rozmaite inne	100		
		Suma rubryki IV.	4 548	250	4.798
V.		Potrzeby naukowe.			
32		Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa	25 zł.		
		b) „ „ hodowli zwierząt	10 „		
		c) „ „ anatomii i fizyologii	25 „		
		d) „ „ weterynaryi	25 „		
		e) „ „ botaniki	25 „		
		f) „ „ chemii rolniczej	25 „		
		g) „ „ „ zwierząt	20 „		
		h) „ „ fizyki	20 „		
		i) „ „ miernictwa	15 „		
				190	190
33		Zbiory i muzea			
		a) utrzymanie i uzupełnienie zbioru roln.	zwycz. 50 zł.	nadzw. 160 zł.	
		b) „ „ „ hodowlan	160 „	360 „	
		c) „ „ „ fizyk.	150 „	500 „	
		d) „ „ „ okazowych			
		preparatów chemicznych	20 „	100 „	
		e) utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego	75 „	50 „	
		f) „ „ „ zoologicznego	150 „	140 „	
		g) „ „ „ mechanicznego	300 „	500 „	
		h) „ „ „ zbiorów: mineralogicz- nego, petrograficznego i geologicznego	20 „	100 „	
		i) utrzymanie i uzupełnienie zbioru technolo- gicznego	60 „	260 „	
		k) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów le- śnych	10 „	— „	
		l) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów ogro- dniczych	10 „	— „	
		m) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów we- terynarskich	25 „	— „	
		n) utrzymanie i uzupełnienie zbioru instrumentów mierniczych i matematycznych	10 „	— „	
		o) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów mo- deli do budownictwa	10 „	— „	
		Do przeniesienia	1.050	2.170	
				190	190

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
1.706	1.885	
64	65	Jak na rok 1882.
187	370	Zwyczajne jak na rok 1882., a wydatki nadzwyczajne w tej samej wysokości jak na r. 1882. i również na sprawienie szaf na okazy, zakupione z dotacyi nadzwyczajnej na środki naukowe.
1.271	1.450	Wydatki zwyczajne jak na rok 1882.
42	100	} Jak na rok 1882.
62	50	
127	100	
3.459	4.020	
184	190	Jak na rok 1882.
184	190	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z em
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
V.	33	Z przeniesienia { zwycz. 1.050 zł. nadzw. 2.170 zł.	190	—	190
		p) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów do geografii fizycznej 10 " — "			
		r) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów melioracyjnych 10 " — "	1.070	2.170	3.240
	34	Laboratorya : zwycz. nadzw.			
		a) laboratorium chemiczne 600 zł. 390 zł.			
		b) " roślinno-fizyologiczne 250 " 150 "			
		c) " zootomiczne 200 " 150 "	1.050	690	1.740
	35	Biblioteka i czytelnia : zwycz. nadzw.			
		a) na przyknpno dzieł 200 zł. 300 zł.			
		b) " oprawę książek 50 " — "			
		c) czasopisma 250 " — "	500	300	800
	36	Utrzymanie pola doświadczalnego	250	—	250
	37	Wycieczki naukowe profesorów zieczniami	500	—	500
	38	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	30	300	330
	39	Ogród : zwycz. nadzw.			
		a) płaca ogrodnika 500 zł. — zł.			
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu i szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego 400 " 230 "			
		c) druk katalogu i jego rozesłanie 25 " — "	925	230	1.155
	40	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty ponoszone przez zastosowanie stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000
		Suma rubryki V.	5.515	3.690	9.205
VI.		Podatki i opłaty.			
	41	Podatek gruntowy i domowy	45	—	45
	42	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, czwarta rata	—	227	227
		Suma rubryki VI.	45	227	272
VII.	43	Stacya kontroli nasion	100	—	100

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
184	190	
2.157	3.240	Preliminuje się wydatki zwyczajne jak na rok 1883. — wydatki nadzwyczajne również w tej samej wysokości co na rok 1882. w myśl planu uposażenia wyż. szkoły roln. w Dublanach w środki naukowe, podanego w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 11 Czerwca 1880 L. 15.044/79, który to plan posłużył już za podstawę do wymiaru dotacyi nadzwyczajnej na środki naukowe w latach 1880, 1881 i 1882. Nadto nadmienia się, że wydatki nadzwyczajne w pozycjach 33 a) i 33 c) są nieuniknione z powodu, że dotacya preliminowana w planie na zaspokojenie potrzeb zbioru rolniczego i gabinetu fizykalnego okazała się niewystarczającą, pomimo ograniczenia zakupna na okazy najniezbędniejsze.
1.656	1.740	
967	800	Jak na r. 1883.
118	250	
529	500	
5	30	
		Preliminuje się wydatki zwyczajne jak na rok 1883, zaś w wydatkach nadzwyczajnych 300 zł. na ogrodzenie pasieki i stebnik, z powodu, że ogrodzenie dotychczasowe znajdujące się w bardzo złym stanie, wypadnie niebawem usunąć.
1.003	825	Preliminuje się w ogóle o 330 zł. <i>więcej</i> niż na rok 1882, a mianowicie w wydatkach zwyczajnych o 100 zł. <i>więcej</i> z powodu, że dotychczasowa dotacya okazała się nie wystarczającą do utrzymania w porządku ogrodów, sadów i szkółek; zaś w wydatkach nadzwyczajnych 80 zł. na zakupno roślin (do szklarni) potrzebnych do demonstracyi, i 150 zł. na dowóz piasku w celu uporządkowania ścieżek ogrodowych.
—	1.000	Jak na rok 1882.
6 619	8.575	
44	45	Jak na rok 1882.
227	227	
271	272	
—	150	Preliminuje się zamiast preliminowanego w r. 1882 wydatku nadzwyczajnego 150 zł. na urządzenie stacyi kontroli nasion, wydatek zwyczajny na utrzymanie stacyi.

Dochody.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- zem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa.	5.500	—	5.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej.	5.000	—	5.000
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.	350		
	4	Ozesne:			
		a) od 50 uczniów po 50 zł. 2.500 zł.			
		b) „ 20 „ „ 25 „ 500 „	3.000		
	5	Opłata za ćwiczenia w laboratoryum:			
		a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł. 250 zł.			
		b) roślinno-fizyologiczn. „ 25 „ „ 5 „ 125 „			
		c) zoologicznem „ 25 „ „ 5 „ 125 „	500		
	6	Na bibliotekę od 70 uczniów po 2 zł.	140		
	7	„ usługę	480		
		Suma rubryki III.	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Dochód ze stacji kontroli nasion	65	—	65
		L. W. 21548/1882.			

Preliminarz na rok 1883.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
5.500	5.500	Jak na rok 1882.	
5 000	4.400	<i>Więcej</i> o 600 zł. niż na rok 1882, ponieważ preliminowany stan funduszu kultury krajo- wej pozwala wyznaczyć obecnie z funduszu tego subwencyę dla szkół dublańskich w tej samej wysokości, w jakiej takowa była udzielaną w latach poprzedzających rok 1882.	
240	350	} Jak na rok 1882.	
2.175	3.000		
—	500	} Jak na rok 1882.	
40	140		
475	480		
2.930	4.470	} Jak na rok 1882.	
237	230		
80	250		
—	—	} Preliminuje się dochód z opłat za ocenę nasion.	

c) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba		W y d a t k i	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.			Płace nauczycieli.		
1		Nauczyciel fachowy	920		
2		„ „ pomocniczy	600		
3		Docent weterynaryi	150		
4		Katecheta	200		
5		Dwaj dozorczy robót ręcznych po 300 i 240 zł.	540		
6		Dodatek pięcioletni dla nauczyciela pomocniczego	22		
Suma rubryki I.			2.432	—	2.432
II.		Koszta administracyjne.			
7		Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora 200 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki, portorya i t. d. 100 „	300		
8		Opał i oświetlenie	240		
9		Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	300		
Suma rubryki II.			840	—	840
III.		Utrzymanie uczniów.			
10		Stołowanie 28 uczniów po 144 zł.	4.032		
11		Odzież, pościel i pranie dla 28 uczniów po 60 zł.	1.680		
Suma rubryki III.			5.712	—	5.712
IV.		Potrzeby naukowe.			
12		Zaprzęgi do demonstracyi	140		
13		Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
14		Przykupno zwierząt do sekcyi	30		
15		„ modeli, machin i narzędzi	400		
Suma rubryki IV.			690	—	690
		D o c h o d y.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	1.500	—	1.500
II.		Opłaty i datki.			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	270		
	3	Datki rad powiatowych, towarzystw gospodarskich i innych	950		
Suma rubryki II.			1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek 28 uczniów po 18 zł	504	—	504

Preliminarz na rok 1882.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
—	920	
500	600	
150	150	Jak na rok 1882.
200	200	
404	480	Więcej o 60 zł. niż na rok 1882 w celu podwyższenia zbyt niskiej płacy pierwszego do- zorcey o kwotę powyższą.
—	—	Dodatek pięcioletni przypada nauczycielowi pom. Grodzkiemu od 13. Października 1883. w kwocie 21 zł. 66 ct.
1 354	2 350	
231	300	
120	240	
250	300	
601	840	
3.516	4.032	Jak na rok 1882.
1.171	1 680	
4.687	5 712	
145	140	
41	120	
15	30	
205	200	Więcej o 200 zł. niż na rok 1882. z powodu, że maszyny szkoły wyższej, które dotąd także uczniom szkoły niższej służyły do ćwiczeń, bliskie są zużycia, w skutek czego należy szkołę niższą zaopatrzyć w większą ilość maszyn i narzędzi.
406	490	
1.500	1 500	
1.610	270	
	950	Jak na rok 1882.
1.610	1 220	
771	504	

Wydatki.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad	Ra-	
ru-	po-		czajne	zwyzajne	z e m	
bryki	zycyi		Złote austriackie			
I.		Wydatki na gospodarstwo.				
1		Płace i zasługi	1.200			
2		Najem robotnika	2.400			
3		Dokupno nasienia	150			
4		" nawozów dopełniających	200			
5		" karmy, owsa, grysu i makuchów	1.200			
6		Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	250			
7		Utrzymanie budynków	150			
8		Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	300	400		
9		Utrzymanie rowów i dróg	50			
10		Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	400			
11		Kuchnia folwarczna	150			
12		Koszta kancelaryjne	25			
13		Światło i smarowidło	45			
14		Kultura lasu	50			
Suma rubryki I.			6.970	400	6.970	
II.	15	Torflarnia	200	—	200	
III.		Podatki i opłaty.				
16		Podatek gruntowy	675			
17		" dochodowy z młyna i propinacyi	45			
18		Należytość od przeniesienia własności folwarku	—	215		
Suma rubryki III.			720	215	935	
IV.		Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.				
19		Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:				
		a)	524 zł. 30 ct.			
		b)	300 " —			
		c)	696 " —	1.520		
20		Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600			
Suma rubryki IV.			3.120	—	3.120	
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50	
Suma wydatków .			10.660	615	11.275	

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
806	1.200	Jak na rok 1882.	
2.813	1.996	<i>Więcej</i> o 404 zł. niż na r. 1882. ze względu na spodziewany znaczniejszy zbiór ziemiopłodów.	
298	100	<i>Więcej</i> o 50 zł. niż na rok 1882. stosownie do przewidzianej potrzeby.	
4	200	} Jak na rok 1882.	
1.551	1.200		
68	350	<i>Mniej</i> o 100 zł. stosownie do przewidywanej potrzeby.	
96	150	Jak na rok 1882.	
—	250	W wydatkach zwyczajnych <i>więcej</i> o 50 zł. niż na rok 1882. z powodu, że brak kuźni folwarcznej powiększa koszt naprawy narzędzi. — 400 zł. w nadzwyczajnych prelininuje się na częściowe pokrycie kosztów nowej młocarni w miejsce dotychczasowej, zupełnie zużytej.	
415	—	} Zwyczajne jak na rok 1882.	
—	450	} Jak na rok 1882.	
224	400		
166	150	} <i>Więcej</i> o 10 zł. niż na rok 1882. na podstawie wynikłości z lat poprzednich.	
71	25	} Jak na rok 1882.	
—	35		
—	50		
6.512	6.506		
—	100	<i>Więcej</i> o 100 zł. niż na rok 1882. ze względu na zamierzone powiększenie eksploatacji t orfu	
723	675	} Jak na rok 1882.	
47	45		
—	215		
770	935		
825	825	<i>Więcej</i> o 695 zł. niż na rok 1882. na spłatę kapitału i odsetków od pożyczki hipotecznej 11.600 zł. która zaciągnięta będzie w myśl uchwały W. Sejmu z 24. Paźdz. 1881.	
1.600	1.600	} Jak na rok 1882.	
2.425	2.425		
45	100	<i>Mniej</i> o 50 zł. niż na rok 1882. na podstawie wynikłości z lat poprzednich.	
9 750	10.116	W sumie wydatków z roku 1880. nie mieszczą się pozycje: zarybienie i utrzymanie stawu 40 zł. spłata długu Kasie oszczęd 280 zł. i kosztu budowy 3.228 zł. razem 3.548 zł.	

Dochody.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
I.		Dochody z gospodarstwa.			
	1	a) Ze sprzedaży ziemiopłodów 4 500 zł.			
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom 500 „	5.000		
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	800		
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia: α) mleko 2.800 zł.			
		β) przychówek 500 „			
		γ) sprzedane braki 400 „			
	 3.700 zł.			
		b) Nierogacizna 100 „			
		c) Owce 40 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół 1.000 „	4.840		
	4	Z lasu	50		
		Suma rubryki I.	10 690	—	10.690
II.	5	Z torflarni	200	—	200
III.		Dochody z propinacyi i mlyna.			
	6	Z propinacyi	340		
	7	Z mlyna	20		
		Suma rubryki III.	360	—	360
IV.		Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów	11.300	—	11.300
		W porównaniu ze sumą wydatków	—	—	11.275
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	25

e) Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Liczba		W y d a t k i	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
I			Płace nauczycieli.		
	1	Kierownik kursu	250		
	2	Prelegenci za wykłady:			
		a) arytmetyki, geometrii i stereometrii	88		
		b) fizyki	62		
		c) chemii	100		
		d) gorzelnictwa	250		
		e) o maszynach	125		
		f) o opodatkowaniu	60		
		g) o rachunkowości	60		
		h) za ćwiczenia w laboratorium	150	—	1.145
II.		Koszta administracyjne.			
	3	Druki, inseraty, portorya i t. p.	15		
	4	Koszta przewozu prelegentów	20	—	35
III.		Potrzeby naukowe.			
	5	Szkole rolniczej w Dublanach, za używanie laboratorium	40		
	6	Wycieczki profesorów z uczniami	25		
	7	Książki i czasopisma	45	—	110
IV.	8	Zapomogi dla uczniów	250	—	250
V.	9	Różne drobne wydatki	5	—	5
		Suma wydatków	1.545	—	1.545
		D o c h o d y.			
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu Państwa	1.000	—	1.000
II.	2	Opłaty od uczniów	240	—	240
III.	3	Różne przypadkowe	—	—	—
		Suma dochodów	1.240	—	1.240
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.545
		okazuje się niedobór	—	—	305

Wydatki.

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególne	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyz-	z o m
bryki	zycy		Złote	austryackie	
I.		Płace nauczycieli.			
1		Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060		
2		2 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych po 1.440 zł.	2.880		
3		2 " " " " zasadniczych " 1.240 "	2 480		
4		Kapelan i katęcheta	800		
5		2 adjunktów po 800 zł.	1.600		
6		2 asystentów " 600 "	1.200		
7		Ogrodnik i ekonom, jako docenci " 200 "	400		
		Suma rubryki I.	11.420	—	11.420
II.		Inne płace tudzież zaslugi.			
8		Kasyer	660		
9		Chłopiec do usług w laboratorium chemicznem	215		
10		Sługa szkolny	250		
11		Stróż i pomocnik stróża	200		
		Suma rubryki II.	1.325	—	1.325
III.		Koszta administracyjne.			
12		Zarząd.			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego 800 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły 100 "			
		c) druki i inseraty 200 "			
		d) portorya i przesyłki 50 "			
		e) koszta podróży w interesach zakładu 300 "	1.450		
13		Opał	300		
14		Oświetlenie	128		
15		Utrzymanie budynków	700	180	
16		Zabezpieczenie budynków od pożaru	60		
17		Płaca kominiarza	60		
18		Sprzęty i ruchomości	100		
19		Koszta lustracji zakładu	200		
20		Koszta nabożeństwa	40		
21		Lekarz i apteka	100		
22		Różne nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki III.	3.238	180	3.418
		Do przeniesienia	15.983	180	16.163

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r.1882.	W y j a ś n i e n i a
		<i>Więcej</i> o 2.385 zł. niż na r. 1882. w szczególności pozycye 1—3 na podstawie etatu osób i płac uchwalonego przez W. Sejm, zaś pozycye 4 do 7 stosownie do wymagań nowego planu nauk.
—	9.035	
	660 215	Jak na rok 1882.
	—	<i>Więcej</i> o 250 zł. niż na rok 1882, a to na pokrycie płacy sługi szkolnego, która opuszczoną została w przeszłorocznym preliminarzu przez pomyłkę Kuratoryi.
	135	<i>Więcej</i> o 65 zł. niż na rok 1882, z powodu konieczności dodania stróżowi pomocnika.
—	1.010	
	1.450	
	300	Jak na rok 1882.
	128	
	590	<i>Więcej</i> o 110 zł. w wydatkach zwyczajnych niż na rok 1882, z powodu, że do pozycji tej wliczono koszta naprawy mieszkań nauczycieli, preliminowane w roku poprzednim osobno w Rubr. I, poz. 7; zaś w wydatkach nadzwyczajnych 180 zł. na adaptację lokali, które w skutek postawienia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli przestaną służyć za mieszkania.
	38	<i>Więcej</i> o 22 zł. niż na rok 1882, na pokrycie kosztów zabezpieczenia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli.
	60	Jak na rok 1882.
	400	W wydatkach zwyczajnych jak na rok 1882.
	250	<i>Mniej</i> o 50 zł. niż na rok 1882, na podstawie wynikłości z roku 1880.
	40	Jak na rok 1782.
	—	Stosownie do uznanej potrzeby.
	100	Jak na rok 1882.
—	3.356	
—	13.401	

Wydatki.

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególności	Zwy-	Nad	Ra-
ru-	po-		czajne	zwyczajne	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
IV.		Utrzymanie uczniów.	15.983	180	16.163
		Z przeniesienia			
23		Żywność (34 uczniów po 150 zł.)	5.100		
24		Opał do kuchni	400		
25		Służba kuchenna i sprzęty	655		
26		Odzież	1.380		
27		Naczynia stołowe	50		
28		Pościel	100		
29		Pranie bielizny i pościeli	130		
30		Różne nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki IV.	7.915	—	7.915
V.		Potrzeby naukowe.			
31		Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczycieli rolnictwa — zł.			
		b) " " hodowli zwierząt — "			
		c) " " anatomii i fizjologii 20 "			
		d) " " weterynaryi 60 "			
		e) " " botaniki 60 "			
		f) " " chemii rolniczej } 20 "			
		g) " " chemii zwierząt } 20 "			
		h) " " fizyki 30 "			
		i) " " miernictwa 20 "			
		Suma	210		
32		Zbiory i muzea:			
		a) zbiór rolniczy 50 zł. 270 zł.			
		b) " hodowlany 100 " 300 "			
		c) " fizyczny 100 " 200 "			
		d) " botaniczny — " — "			
		e) " zoologiczny 50 " 50 "			
		f) " mechaniczny 50 " — "			
		g) " mineralogiczny 10 " 40 "			
		h) " technologiczny 20 " 20 "			
		i) " okazów leśnych — " — "			
		k) " ogrodniczych — " — "			
		l) " weterynaryjnych 10 " 40 "			
		m) " narzędzi rolniczych i matematycznych 10 " 90 "			
		n) " modeli do budownictwa 10 " 90 "			
		o) " " geografii fizycznej 10 " 40 "			
		Suma	420	1.140	
33		Laboratoria:			
		a) laboratorium chemiczne 300 zł.			
		b) " roślinno-fizjologiczne — "			
		c) " zoologiczne — "			
		Suma	300		
34		Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł 200 zł.			
		b) oprawa książek 50 "			
		c) czasopisma 50 "			
		Suma	300		
35		Utrzymanie pola doświadczalnego	300		
36		Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami	300		
		Suma rubryki V.	1.530	1.140	2.670
		Suma wydatków	25.428	1.320	26.748

Preliminarz na rok 1883.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lena na r. 1882	W y j a ś n i e n i a	
—	13.401		
4.800	375	Więcej o 300 zł. niż na rok 1882	} Z powodu że się liczy na wzrost liczby uczniów z 32 na 34 (porówn. Rubr. II. w dochodach).
615	1.300	" o 25 " " " " " " "	
100	100	" o 40 " " " " " " "	
100	100	" o 80 " " " " " " "	
100	130	W wydatkach zwyczajnych jak na rok 1882	
100	100	Jak na rok 1882.	
—	7.520		
210	210	Jak na rok 1882.	
1.560	300	Wydatki zwyczajne jak na rok 1882, zaś w wydatkach nadzwyczajnych jak na rok po- przedni na zaopatrzenie szkoły w najniezbędniejsze środki naukowe. Wykaz obejmujący wszystkie środki naukowe, jakich szkoła potrzebuje, ułożonym będzie przez Kuratoryą po obsadzeniu etatowych posad nauczycieli z współudziałem grona nauczycieli.	
300	300	Jak na rok 1882.	
300	300		
—	2.670		
—	23.591		

Dochody.

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególne	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	
bryki	zycy		Złote austriackie		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000
II.		Opłaty od uczniów.			
	2	Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł.	6.800		
	3	„ od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne	340		
		Suma rubryki II.	7.140	—	7.140
III.	4	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	100	—	100
		Suma dochodów	12.240	—	12.240
		W porównaniu z wydatkami	—	—	26.748
		okazuje się niedobór	—	—	14.508
		L. W. 16.916/1882.			

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
—	5.000	Jak na rok 1882.
	6.400 320	<i>Więcej</i> o 400 zł. niż na rok 1882, z powodu przywiezionego w wyjaśnieniu do Rubr. IV, poz. 23. wydatków. <i>Więcej</i> o 20 zł. niż na rok 1882, z powodu jak pod Rubr. II. poz. 2. dochodów.
—	6.720	
—	100	Jak na rok 1882.
—	11.820	Na r. 1882. uchwalono wydatki 23.591 zł. dochody (bez folwarku) 11.820 zł. niedobór 11.771 zł.
—	23.591	„ 1883. preliminarzuje się „ <u>26.748 „</u> „ „ <u>12.240 „</u> „ <u>14.508 „</u>
—	11.771	Zatem na rok 1883. <i>więcej</i> 3.157 zł. 420 zł. 2.737 zł.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- zom
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Nauczyciel ogrodnik	600		
	2	Nauczyciele pomocniczy (docenci)	300	—	900
II. Koszta administracyjne.					
	3	Czynsz roczny z domu i ogrodu	200		
	4	Opał	70		
	5	Oświetlenie	30		
	6	Utrzymanie budynku	50		
	7	Sprzęty i ruchomości	40		
	8	Rozmaite nieprzewidziane	80	—	470
III. Utrzymanie uczniów.					
	9	Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720		
	10	Odzież i pranie (6 uczniów po 30 zł.)	180	—	900
IV. Potrzeby naukowe.					
	11	Ogród:			
		a) najem robotnika	zwycz. 130 zł.	nadzw. — zł.	
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 „	
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	40 „	— „	
	12	Narzędzia	50		
	13	Materyały piśmienne	60		
	14	Książki i inne potrzeby	50		
		Suma rubryki IV.	340	300	640
		Suma wydatków	2.610	300	2.910
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Z ogrodu, za ogrodnictwo, szczepy i owoce	350	—	350
		Suma dochodów	2.350	—	2.350
		W porównaniu z wydatkami	—	—	2.910
		okazuje się niedobór	—	—	560
L. W. 16.916/1882.					

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
		<p>Na podstawie wynikłości z lat poprzednich.</p> <p>Preliminuje się wydatki zwyczajne na podstawie wynikłości z lat poprzednich, zaś wydatek nadzwyczajny w kwocie 300 zł. na naprawę zrujnowanych inspektów i szklarni.</p> <p>Na podstawie wynikłości z lat poprzednich.</p> <p>Preliminuje się w oczekiwaniu pomyślnego wyniku rokowań z c. k. Rządem, w takiej samej wysokości, w jakiej subwencya ze Skarbu państwa na szkołę ogrodniczą udzielaną była c. k. Towarzystwu gospodarczo-rolniczemu w Krakowie.</p> <p>Na podstawie wynikłości z lat poprzednich.</p>

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
		W y j a ś n i e n i a
	910	<i>Więcej</i> o 130 zł. niż na rok 1882. z powodu konieczności zreorganizowania służby leśnej dla uchronienia się od szkód.
	800	
	250	
	—	
	450	Jak na rok 1882.
	150	
	50	
	860	W wydatkach zwyczajnych <i>mniej</i> o 60 zł. niż na rok 1882., zaś w wydatkach nadzwyczajnych 200 zł. na nowy dach na magazynie i składach.
	680	Wydatki zwyczajne jak na rok 1882.
	200	Jak na rok 1882.
	41	<i>Więcej</i> o 9 zł. niż na rok 1882., na zabezpieczenie nowej wozowni.
	50	
	25	
	200	Jak na rok 1882.
	100	
—	4.706	
—	200	Wszystkie wydatki na piec wapienny (porów. rubr. III. poz. 9 dochodów).
—	450	
—	—	Jak na rok 1882.
—	60	Wydatki zwyczajne jak na rok 1882., zaś <i>więcej</i> o 300 zł. w wydatkach nadzwyczajnych, na naprawę znacznie uszkodzonych tam.
	257	
	242	
	29	
	31	Preliminuje się stosownie do wymiaru podatków i opłat.
	7	
	39	
	183	
—	788	
		Preliminuje się nową sub-pozycyę <i>d)</i> na spłatę pożyczki hipotecznej w kwocie 12.000 zł. która ma być zaciągnięta na majątność czernichowską, w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 10. Października 1881.
	1.906	
	745	Preliminuje się wydatek nadzwyczajny na spłacenie reszty zaległego czynszu erbpachtowego, którego $\frac{2}{3}$ części spłaca się w roku 1882.
—	2.651	
—	100	Jak na rok 1882.
—	9.015	

Dochody.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	R a- z e m
ru- bryki	po- zyeyi		Złote austriackie		
I.		Dochody z gospodarstwa.			
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	1.500		
	2	Z wynajętych ról i pastwisk	225		
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200		
	4	Czynsz z kuźni	30		
	5	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych (krowiarnia)	1.000		
	6	Z lasu	500		
	7	Z wikła i trawy wśród wikła	1.250		
		Suma rubryki I.	4.705	—	4.705
II.	8	Z rybołówstwa	140	—	140
III.	9	Z pieca wapiennego	7.600	—	7.600
IV.	10	Z cegielni	250	300	550
V.	11	Z propinacyi (i promu)	1.900	—	1.900
VI.	12	Lądowe i olborne	350	—	350
VII.	13	Rozmaite nieprzewidziane	25	—	25
		Suma dochodów	14.970	300	15.270
		W porównaniu z wydatkami	—	—	15.391
		okazuje się niedobór	—	—	121
L. W. 16.916/1882.					

Preliminarz na rok 1883.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
	1.500	} Jak na rok 1882.
	225	
	200	
	30	
	1.000	
	500	
	1.250	
—	4.705	
—	140	} Jak na rok 1882.
—	1.800	} Preliminuje się wszystkie dochody z pieca wapiennego (por. rubr. II. poz. 16. wydatków).
—	1.450	} W dochodach zwyczajnych jak na r. 1882., zaś w nadzwyczajnych 300 zł. za cegłę, która będzie dostarczoną do przebudowania budynku szkolnego.
—	1.900	} Jak na rok 1882.
—	350	
—	25	
—	10.370	
<p>Na r. 1882. uchwalono wydatki 9.015 zł. dochody 10.370 zł. nadwyżkę dochodów 1.355 zł. " 1883. preliminuje się " <u>15.391</u> " " <u>15.270</u> " niedobór . . . 121 " Zatem na r. 1883. <i>więcej</i> " <u>6.376</u> zł. " <u>4.900</u> zł. t. j. rezultat ostateczny niekorzystny. <u>1.476</u> zł.</p>		

L. W. 21.276/1882.
Alegat C. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1883.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

P R E L I M I N A R Z

na rok

1883.

L. W. 15.664/1882.

Krajowy szpital

Liczba		Sumaryusz	Fundusz			
rubryki	pozycji		chorych	położnic	całego szpitalu	
			Złote austriackie			
Wydatki.						
I.	1—15	Płace i emolumenta etatowe	zwyczajne	29.498	2.633	32.131
II.	16—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	"	27.594	2.272	29.866
III.	22—28	Pensye	"	3.243	172	3.415
IV.	29—32	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	216	63	279
V.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	300	30	330
VI.	34—35	Remuneracye i zapomogi	"	1.051	109	1.160
VII.	36—44	Koszta gospodarcze	"	68.489	3.953	72.442
			<i>nadzwyczajne</i>	5.828	472	6.300
VIII.	45—48	Koszta sanitarne	zwyczajne	11.650	500	12.150
IX.	49	Potrzeby kancelaryjne	"	1.027	73	1.100
X.	50	Potrzeby kapliczne	"	—	300	300
XI.	51—54	Utrzymanie budynków	"	4.434	496	4.930
XII.	55	Najem pomieszczeń	"	4.267	2.133	6.400
XIII.	56	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	"	8.000	—	8.000
XIV.	57	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	352	352
XV.	58	Zapomogi dla położnic	"	—	2.200	2.200
XVI.	59	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bez- płatnym oddziale położnic	"	—	30	30
XVII.	60—61	Rozmaite	"	520	80	600
			Suma wydatków, zwyczajne	160.289	15.396	175.685
			<i>nadzwyczajne</i>	5.828	472	6.300
			Razem	166.117	15.868	181.985
Dochody.						
I.	1	Oplaty pośmiertne	zwyczajne	7.700	—	7.700
II.	2—3	Dodatki	"	23.185	133	23.318
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	"	114.440	350	114.790
IV.	7	Rozmaite	"	200	4	204
			Suma dochodów, zwyczajne	145.525	487	146.012
			W porównaniu z wydatkami	166.117	15.868	181.985
			okazuje się niedobór	20.592	15.381	35.973

powszechny we Lwowie.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
		<i>Porównanie sumaryczne kwot prelimitowanych na rok 1883. z uchwalonemi na rok 1882.</i>
28.742	31.551	Wydatki prelimitowane na rok 1883. wynoszą . . . 181.985 zł.
28.156	29.363	uchwalone zaś " " 1882. " 184.062 zł.
3.415	3.415	a z doliczeniem pozycji, opuszczonych z
277	279	powodów, jak uwagi do rubr. II i XI
50	330	w kwocie 2.437 „
896	922	wynoszą razem . . . 186.499 „
70.450	73.920	Na rok 1883. prelimituje się
5.895	8.200	zatem w wydatkach <i>mniej</i> o 4.514 zł.
11.158	12.100	Dochody prelimitowane na rok 1883. wynoszą . . . 146.012 zł.
		uchwalone zaś " " 1882. " 141.930 „
1.015	1.240	Na rok 1883. prelimituje się
295	360	zatem w dochodach <i>więcej</i> o 4.082 „
4.546	4.900	Wynik na rok 1883. jest przeto <i>korzystniejszym</i> o kwotę . . . 3.596 zł.
6.354	6.500	i o tyleż żąda się mniejszej dotacyi z funduszu krajowego.
11.580	8.000	
352	352	
2.166	2.000	
19	30	
344	600	W zamknięciu za rok 1880. suma wydatków jest większą o . . . 1.695. zł.
169.815	175.862	z powodów podanych w uwagach przy rubr. I, II, III i VII.
5.895	8.200	
175.710	184.062	
7.382	8.850	
23.196	23.806	
122.053	109.070	
542	204	
153.173	141.930	W zamknięciu za rok 1880. suma dochodów jest większą o . . . 24.232 zł.
—	—	a to: o wykazaną w uwadze do rubr. IV. kwotę 2.062 zł.
—	—	i o otrzymaną w r. 1880. dotację z fund. kraj. w kwocie 22.170 „
		razem jak wyżej . . 24.232 zł.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycji		chorych	położnic	całego szpitalu
			Złote austriackie		
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
1		Dyrektor, płaca	1.493	107	1.600
		„ dodatki pięcioletnie	453	32	485
		„ dodatek na pomieszkanie	373	27	400
		„ opał: 47·736 metr. sześć. po 3 zł. 20 ct. . .	143	10	153
2		7 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł.	8.400	—	8 400
		„ dodatki pięcioletnie	2.268	—	2 268
3		Profesor akuszeryi, płaca	—	650	650
4		Prosektor, płaca	1.120	80	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	347	24	371
5		Chemik patologii, płaca	933	67	1.000
		„ „ dodatki pięcioletnie	280	20	300
6		7 sekundaryuszów, płaca po 600 zł.	4.200	—	4·200
7		Sekundaryusz dla oddziału położnic, płaca	—	600	600
8		4 asystentów, płaca po 500 zł.	2.000	—	2·000
9		Akuszerka pierwsza, płaca	—	400	400
		„ „ dodatki pięcioletnie	—	80	80
10		2 kapelanów, płaca po 600 zł.	1.120	80	1 200
		„ dodatek na mieszkanie 200 „	373	27	400
11		Rządca, płaca	1.120	80	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	373	27	400
		„ opał: 47·736 metr. sześć. po 3 zł. 20 ct. . .	143	10	153
		„ oświetlenie: 120 kil. nafty i 12 kil. świec „Milly“	51	4	55
12		2 oficyałów, płaca po 1.000 zł.	1.867	133	2.000
		„ dodatki pięcioletnie 150 „	280	20	300
13		2 pisarzy, płaca „ 600 „	1.120	80	1.200
		dodatki pięcioletnie dla jednego pisarza	170	12	182
14		Woźny, płaca	373	27	400
		„ dodatki pięcioletnie	44	3	47
		„ dodatek na ubiór	47	3	50
15		Odźwierny, płaca	326	24	350
		„ dodatki pięcioletnie	34	3	37
		„ dodatek na ubiór	47	3	50
Suma rubryki I. . .			29.498	2.633	32.131

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
		Preliminuje się na podstawie uchwalonego dnia 22. Maja 1875. etatu w rubryce tej ogółem o 580 zł. <i>więcej</i> , jak na rok 1882. z podziałem na fundusze gdzie należy wedle stałego dzielnika, — jak następuje:
1.600	1.600	} Dodaje się drugie pięciolecie, począwszy od 20. Maja 1873. z rocznych 300 zł. w kwocie 185 zł. (LW. 8716/73). } Jak na rok 1882.
300	300	
400	400	
144	150	
8.400	8.400	} Preliminuje się o 3 zł. więcej, licząc za metr sześć. po 3 zł. 20 ct. wedle ceny zakontraktowanej na rok 1882. do LW. 61515/81.
1.160	2.172	
		} Do przyjętych na rok 1882. płac wraz z pięcioleciaми dodaje się dla Dra Sawickiego drugi dodatek pięcioletni od 29. Sierpnia 1883. z rocznych 200 zł. w kwocie 68 zł. (LW. 30405/75), zaś Drom Chądzyńskiemu, Widmanowi, Opolskiemu i Rożańskiemu uzupełnia się przypadek od 9—16. Stycznia 1882. drugie pięciolecie do rocznych 200 zł., doliczając ogółem kwotę 28 zł.
650	650	} Jak na rok 1882.
1.200	1.200	
200	200	} Dolicza się drugi dodatek pięcioletni od dnia 23. Lutego 1883., wynoszący z rocznych 200 zł. kwotę 171 zł. (LW. 30405/75).
1.000	1.000	
150	294	} Jak na rok 1882. z doliczeniem kwoty 6 zł. z tytułu uzupełnienia drugiego od dnia 16. Stycznia 1882. przypadłego pięciolecia.
3.598	4.200	
600	600	} Jak na rok 1882.
2 000	2.000	} Jak na rok 1882.
400	400	
40	80	
901	1.200	
200	400	} Jak na rok 1882.
1.200	1.200	
200	390	} Więcej o 10 zł. z tytułu przypadającego całego drugiego pięciolecia, które w r. 1882. preliminowano od dnia 19. Stycznia 1882.
144	150	} O 3 zł. więcej z powodu, jak przy poz. 1.
45	55	
2.000	2.000	} Jak na rok 1882.
—	300	
1.200	1.200	} Dodaje się drugie pięciolecie dla jednego pisarza od 7. Marca 1883. z rocznych 100 zł. w kwocie 82 zł. (LW. 444/76).
100	100	
400	400	} Jak na rok 1882.
30	30	} Dolicza się drugie pięciolecie od 13. Czerwca 1883. z rocznych 30 zł. w kwocie 17 zł. (LW. 31497/75).
50	50	
350	350	} Jak na rok 1882.
30	30	} Dodaje się drugie pięciolecie od 17. Października 1883. z rocznych 30 zł. w kwocie 7 zł. (LW. 31497/75).
50	50	} Jak na rok 1882.
28.742	31.551	W zamknięciu za rok 1880. suma wynikłości rubryki I. jest mniejszą o kwotę 348 zł.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
		<p>ponieważ płaça naczelnika oddziału chirurgicznego w kwocie 1.200 zł. zarachowaną jest w zamknięciu jako wydatek nadzwyczajny w rubr. II. poz. 23. tutaj zaś dodaje się rzeczoną kwotę przy poz. 2 na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 8. Października 1881., natomiast opuszcza się zaliczki na płaçe, wykazane w temże zamknięciu przy rubr. I. w kwocie 852 „ pozostaje przeto, jak wyżej różnica w kwocie 348 zł.</p>
80	80	<p>Ogółem preliniuje się w rubryce II. o kwotę 503 zł., a po strąceniu niepreliminowanego opalu dla maszynisty w kwocie 37 zł. o kwotę 466 zł. <i>więcej</i>, jak na rok 1882. wedle wyjaśnień, jak następują:</p>
251	236	<p>Preliminuje się płaçe jak na rok 1882., wikt zaś z pieczywem, tudzież inne potrzeby dla 1 Siostry Miłosierdzia na podstawie trzyletnich wynikłości, wynoszących: w r. 1878: 221 zł. 4 ct., w r. 1879: 232 zł. 30 ct., w r. 1880: 250 zł. 57 ct. — razem 703 zł. 91 ct., przeciętnie 234 zł. — Preliminuje się jednak ze względu na wynik roku 1881., wynoszący tylko kwotę 213 zł., potrzebę w zniżonem nieco zaokrągleniu zgodnie z wnioskiem zarządu szpitalu do LW. 15664/82 w kwocie 232 zł., z których przypada na wikt z pieczywem 194 zł., a na inne potrzeby 38 zł., razem 232 zł. — <i>obniża</i> się przeto odnośne pozycje w porównaniu z rokiem 1882. o 80 zł.</p>
1.440	1.440	
3.856	3.546	
656	702	
80	80	
248	236	
3.127	3.018	<p>Ze względu na znacznie zwiększone czynności kancelaryjne z powodu zaległych kosztów leczenia, preliniuje się o 1 dyetarynsza <i>więcej</i> z płaçą dziennie po 1 zł. 50 ct. i dodatkiem drożyzny o rocznych 36 zł., <i>podwyższając</i> ogółem potrzebę o kwotę 583 zł. z uwagi, że dla nawalu prac musiano w r. 1880. przyjąć jednego nadzwyczajnego dyurnistę, a w r. b. drugiego, którzy dotąd zajęci są w szpitalu. Patrz LW. 46198/80, 14104, 28120/81 i 10276/82.</p>
250	250	
		<p>Jak na rok 1882.</p>
11.414	12.425	
		<p>W zamknięciu za rok 1880. suma rubryki II. jest <i>większą</i> o kwotę 1.736 zł. ponieważ płaçe naczelnika oddziału chirurgicznego preliniuje się obecnie w rubr. I. przy poz. 2 w kwocie 1.200 zł. naddo opuszcza się płaçe i opał zbędnego obecnie maszynisty w łącznej kwocie 536 „ razem 1.736 zł. (LW. 42.606/80).</p>
6.754	7.350	
28.156	29.363	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
III.		Pensye.			
	22	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych 245 zł.	204	15	219
	23	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze „ 175 „	146	10	156
	24	Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz, rocznie .	1.200	—	1.200
	25	Dr. Berthleff, były dyrektor . . z rocznych 1.400 zł.	1.168	83	1.251
	26	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu . . . rocznie	210	—	210
	27	Dr. Finger Józef, były profesor kliniki . . . „	315	—	315
	28	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerzy, z rocznych 350 zł.	—	64	64
		S u m a rubryki III.	3.243	172	3.415
IV.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.			
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych 63 zł.	53	4	57
	30	Hammer Joanna, sierota po pisarzu „ 63 „	53	4	57
	31	Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyni chorych, dziennie po 30 ct.	110	—	110
	32	Swoboda Marya, była akuszerka, dziennie po 15 „	—	55	55
		S u m a rubryki IV.	216	63	279
V.		33 Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .	300	30	330
VI.		Remuneracye i zapomogi.			
	34	Za sprawdzanie recept	151	9	160
	35	Remuneracye i zapomogi	900	100	1.000
		S u m a rubryki VI.	1.051	109	1.160
VII.		Koszta gospodarcze.			
	36	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	36.000	2.000	38.000
		b) 6 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni, płaca po 80 zł.	448	32	480
		c) wikt dla tychże wraz z pieczywem . . . 194 „	1.086	78	1.164
		d) inne potrzeby „ 38 „	213	15	228
		e) służba kuchenna:			
		1) 20 sług kuchennych, płaca . . . 60 „	1.110	90	1.200
		Do przeniesienia	38.857	2.215	41.072

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
219	219	Jak na rok 1882.
156	156	
1.200	1.200	
1.251	1.251	
210	210	
315	315	
64	64	
3.415	3.415	W zamknięciu za rok 1880. suma wynikłości rubryki III. jest większą o wypłaconą pensyonistce Bodaszewskiej kwotę 47 zł., dla której obecnie z powodu jej śmierci nie się nie prelinuje.
56	57	Jak na rok 1882.
56	57	
110	110	
55	55	
277	279	
50	330	
156	160	Zgodnie z projektem zarządu szpitalu do LW. 15664/82 prelinuje się <i>więcej</i> o 238 zł. — Szpital lwowski liczy prócz służby niższej 38 funkcjonaryuszów, dla których przyzwalane dotychczas kwoty były niewystarczające, w skutek czego okazywała się potrzeba udzielania zasłużonym remuneracyj, lub zapomóg z innych rubryk.
740	762	
896	922	
37.409	38.000	W roku 1880. wydano: z tej rubryki 740 zł., z rubr. II. poz. 22. 160 zł., z rubryki XI. poz. 54. 40 zł.; w r. 1881. wydano z tej rubryki 762 zł., z rubr. II. poz. 22 283 zł. — razem 1.985 zł. — przeciętnie i w zaokrągleniu, jak obok 1.000 zł. Ogółem w rubryce VII. prelinuje się o 3.378 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono wedle wyjaśnień, jak następują: Ilość dni leczenia w obu oddziałach wynosiła: w roku 1878. 209.358, w r. 1879. 211.258, w r. 1880. (wedle relacyi zarządu szpitalu do LW. 35807/81) 197.579. Koszt pieniężny zaś zwykłej strawy i dodatków wynosił w oddziałach: w r. 1878. chorych 39.791 zł. położnic 2.521 zł., w r. 1879. chorych 36.503 zł. położnic 1.895 zł., w r. 1880. chorych 35.313 zł. położnic 2.096 zł. — razem koszt chorych 111.607 zł. położnic 6.512 zł. — przeciętnie koszt chorych 37.202 zł., a położnic 2.170 zł. Ze względu jednak na zmniejszającą się ilość dni leczenia i zaprowadzone oszczędności prelinuje się zbliżoną kwotę wynikowi roku 1880. jak na rok 1882.
480	480	Jak na rok 1882.
1.285	1.182	Prelimuje się o 24 zł. <i>mniej</i> z powodu, jak przy poz. 16—18.
218	234	
977	1.200	Jak na rok 1882.
40.369	41.096	

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia																																				
40.369	41.096	<p>Jak na rok 1882.</p> <p>Wydatek wynosił: w roku 1878. 2.522 zł. 50 ct., w r. 1879. 2.266 zł. 25 ct., w r. 1880. 1.678 zł. 32 ct. — razem 6.467 zł. 07 ct. — przeciętnie 2.155 zł. 69 ct. Z powodu wyższych cen drzewa w r. 1882. (patrz poz. 43) preliniuje się, jak na rok 1882.</p> <p>Wydatek w roku 1878. 731 zł. 23 ct., w r. 1879. 890 zł. 87 ct., w r. 1880. 674 zł. 70 ct. — razem 2.296 zł. 80 ct. — przeciętnie 765 zł. 60 ct. — Na podstawie wydatku w r. 1880. preliniuje się, jak na rok 1882. zniżoną kwotę.</p> <p>Jak na rok 1882.</p> <p>Wynikłość wynosi:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: right;">w funduszu chorych</th> <th style="text-align: right;">położnic</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1878.</td> <td style="text-align: right;">6.275 zł. 98 ct.</td> <td style="text-align: right;">357 zł. 64 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td style="text-align: right;">6.361 " 76 "</td> <td style="text-align: right;">282 " 61 1/2 "</td> </tr> <tr> <td>" 1880.</td> <td style="text-align: right;">6.259 " 65 1/2 "</td> <td style="text-align: right;">366 " 12 "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem</td> <td style="text-align: right;">18.897 zł. 39 1/2 ct.</td> <td style="text-align: right;">1.006 zł. 37 1/2 ct.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">przeciętnie</td> <td style="text-align: right;">6.299 " 13 "</td> <td style="text-align: right;">335 " 45 "</td> </tr> </tbody> </table> <p>Z powodów podanych przy poz. 36 a) preliniuje się zniżone przeciętne, jak na rok 1882.</p> <p>Rzeczywisty wydatek wynosił:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: right;">w funduszu chorych</th> <th style="text-align: right;">położnic</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1878.</td> <td style="text-align: right;">2.103 zł. 24 ct.</td> <td style="text-align: right;">62 zł. 16 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td style="text-align: right;">1.486 " 99 "</td> <td style="text-align: right;">27 " 26 "</td> </tr> <tr> <td>" 1880.</td> <td style="text-align: right;">1.113 " 24 1/2 "</td> <td style="text-align: right;">26 " 01 1/2 "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem</td> <td style="text-align: right;">4.703 zł. 47 1/2 ct.</td> <td style="text-align: right;">115 zł. 43 1/2 ct.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">przeciętnie</td> <td style="text-align: right;">1.567 " 82 "</td> <td style="text-align: right;">38 " 47 "</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ze względu na wydatek w r. 1880. i zaprowadzone oszczędności preliniuje się potrzebę na rok 1882. uchwaloną.</p>		w funduszu chorych	położnic	w roku 1878.	6.275 zł. 98 ct.	357 zł. 64 ct.	" 1879.	6.361 " 76 "	282 " 61 1/2 "	" 1880.	6.259 " 65 1/2 "	366 " 12 "	razem	18.897 zł. 39 1/2 ct.	1.006 zł. 37 1/2 ct.	przeciętnie	6.299 " 13 "	335 " 45 "		w funduszu chorych	położnic	w roku 1878.	2.103 zł. 24 ct.	62 zł. 16 ct.	" 1879.	1.486 " 99 "	27 " 26 "	" 1880.	1.113 " 24 1/2 "	26 " 01 1/2 "	razem	4.703 zł. 47 1/2 ct.	115 zł. 43 1/2 ct.	przeciętnie	1.567 " 82 "	38 " 47 "
	w funduszu chorych		położnic																																			
w roku 1878.	6.275 zł. 98 ct.		357 zł. 64 ct.																																			
" 1879.	6.361 " 76 "		282 " 61 1/2 "																																			
" 1880.	6.259 " 65 1/2 "		366 " 12 "																																			
razem	18.897 zł. 39 1/2 ct.	1.006 zł. 37 1/2 ct.																																				
przeciętnie	6.299 " 13 "	335 " 45 "																																				
	w funduszu chorych	położnic																																				
w roku 1878.	2.103 zł. 24 ct.	62 zł. 16 ct.																																				
" 1879.	1.486 " 99 "	27 " 26 "																																				
" 1880.	1.113 " 24 1/2 "	26 " 01 1/2 "																																				
razem	4.703 zł. 47 1/2 ct.	115 zł. 43 1/2 ct.																																				
przeciętnie	1.567 " 82 "	38 " 47 "																																				
2.104	2.100																																					
745	600																																					
1.678	2.200																																					
675	700																																					
200	200																																					
6.626	6.500																																					
1.139	1.500																																					
53.536	54.896	<p>Jak na rok 1882.</p> <p>Wynikłości w funduszu chorych i położnic wynosiły: w r. 1878. 2.176 zł. 94 1/2 ct., w r. 1879. 2.408 zł. 28 ct., w r. 1880. 1.823 zł. 37 1/2 ct. — razem 6.408 zł. 60 ct. — przeciętnie 2.136 zł. 20 ct. — Na podstawie wynikłości w r. 1880. i z uwzględnieniem wydatków z r. 1881. preliniuje się tylko kwotę 1.800 zł., o 1 000 zł. <i>mniejszą</i>, jak na r. 1882.; a to: zwyczajne 1.000 zł., nadzwyczajne 800 zł. — razem 1.800 zł.</p> <p>Wydatek w obu funduszach wynosił: w roku 1878. 7.339 zł. 45 1/2 ct., w r. 1879. 7.363 zł., w r. 1880. 6.461 zł. 76 1/2 ct. — razem 21.164 zł. 22 ct. — przeciętnie 7.054 zł. 74 ct. — Z przyczyn jednak podanych przy poz. 36 a) i ze względu na wynik roku 1880. preliniuje się okrągłych 6.700 zł., a więc o 900 zł. <i>mniej</i>, niż na rok 1882. — Z kwoty preliniowanej przypada: na zwyczajne 1.200 zł., na nadzwyczajne 5.500 zł. — razem 6.700 zł.</p> <p>Jak na rok 1882.</p>																																				
346	348																																					
222	210																																					
1.200	1.000																																					
623	1.800																																					
1.190	1.200																																					
5.272	6.400																																					
80	80																																					
56.574	57.734																																					
5.895	8.200																																					

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
56.574 5.895	57.734 8.200	
251	236	Preliminuje się o 4 zł. mniej z powodu, jak przy poz. 16—18.
6.793	7.916	
7.512	8.000	Rzeczywisty wydatek wynosił: w roku 1878. 7.485 zł. 96 ct., w r. 1879. 7.141 zł. 58½ ct., w r. 1880. 7.511 zł. 82 ct. — razem 22.139 zł. 36½ ct. — przeciętnie 7.379 zł. 78 ct. — Wedle kontraktu, zawartego do LW. 36151/81 koszt prania jednej sztuki bielizny większym jest o 1 ct. od kosztu lat poprzednich (LW. 38279/78); preliminuje się więc podwyższoną potrzebą nad przeciętną, jak na rok 1882. uchwalono, w kwocie 8.000 zł.
417	550	Wynikłość z roku 1878. 640 zł. 60 ct., z r. 1879. 503 zł. 32 ct., z r. 1880. 417 zł. 26½ ct. — razem 1.561 zł. 18½ ct., przeciętnie 520 zł. 39 ct. — Ze względu na wydatek w roku 1880. preliminuje się nieznacznie zniżoną przeciętną o 50 zł. mniejszą, niż na rok 1882. uchwalono.
3.532	5.000	Wydatek wynosił w obu funduszach: w roku 1878. 5.788 zł. 07 ct., w roku 1879. 4.212 zł. 11 ct., w r. 1880. 3.531 zł. 92 ct. — razem 13.532 zł. 10 ct. — przeciętnie 4.510 zł. 70 ct. — Zakontraktowane do LW. 61515/18 ceny drzewa na rok 1882. są wyższe, a to: o 6 ct. na 1 metrze sześć. bukowego, o 25 ct. na 1 metrze sześć. sosnowego. — Ze względu jednak na wydatek r. 1880. i na zaprowadzone oszczędności nie podwyższa się przeciętnej z trzech lat ubiegłych, lecz przyjmuje się tylko 4.500 zł., kwotę o 500 zł. mniejszą, niż na rok 1882. uchwalono.
1.864	2.100	W ubiegłych latach oświetlano szpital gazem i naftą. Do LW. 42606/80 oświetlenie gazem zaniechano, a od roku 1881. wyłącznie tylko nafta użyta była do oświetlania. Preliminuje się przypuszczalną, a od preliminowanej na rok 1882. o 900 zł. niższą kwotę na podstawie wyników chociaż niesprawdzonych jeszcze z roku 1881. i z uwzględnieniem zniżonych cen nafty w roku 1882. (LW. 53070/81 i LW. 53896/81.)
300	300	Jak na rok 1882.
2.164	2.400	
70.450 5.895	73.920 8.200	
76.345	82.120	W zamknięciu za rok 1880. suma tej rubryki wynosi 76.605 zł. w porównaniu zatem z takimże wynikiem obok wykazany 76.345 „ jest większą o 260 zł. z powodu, iż nie preliminuje się kosztów wiktów zwrotnych od funkcyjaryuszów szpitalu (poz. zamknięcia 39 a) w kwocie 32 zł. tudzież kosztów drzewa i węgla do gazowni (poz. 47 c)) w kwocie 228 „
4.396	4.550	Ogółem preliminuje się w rubr. VIII. o 50 zł. więcej, jak na rok 1882. uchwalono wedle wyjaśnień, jak następują: Wynikłości wynosiły: w funduszu chorych położnic w roku 1878. 4.663 zł. 38 ct. 142 zł. 55 ct. „ 1879. 4.892 „ 90 „ 113 „ 47 „ „ 1880. 4.241 „ 46 „ 154 „ 54 „ razem 13.797 zł. 74 ct. 410 zł. 56 ct. przeciętnie 4.599 „ 24 „ 136 „ 85 „
4.396	4.550	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitalu
			Złote austriackie		
VIII.		Z przeniesienia	4.200	150	4.350
	46	Lekarstwa	6.250	250	6.500
	47	Instrumenta chirurgiczne	700	50	750
	48	Koszta pogrzebowe	500	50	550
		<u>Suma rubryki VIII.</u>	<u>11.650</u>	<u>500</u>	<u>12.150</u>
IX		Potrzeby kancelaryjne.			
	49	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	1.027	73	1.100
X.	50	Potrzeby kapliczne	—	300	300
XI.		Utrzymanie budynków.			
	51	Konserwacye i reparacye	2.968	332	3.300
	52	Utrzymanie gmachu i obejścia, jako to: desinfekcyja lokalności szpitalnych, bielenie, mycie i czyszczenie podłóg i okien, utrzymanie ogrodów, dróg, chodników, szkarp i kanałów	899	101	1.000
		Do przeniesienia	3.867	433	4.300

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia																		
4.396	4.550	Ze względu na mniejszą wynikłość r. 1880. i z powodu zmniejszającego się stanu chorych, preliminuje się <i>mniej o 200 zł.</i> , niż na r. 1882. uchwalono.																		
5.699	6.000	<p>Lekarstwa kosztowały:</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">w funduszu chorych</td> <td style="text-align: right;">położnic</td> </tr> <tr> <td>w roku 1878.</td> <td style="text-align: right;">8.486 zł. 17 ct.</td> <td style="text-align: right;">395 zł. 40 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td style="text-align: right;">7.666 " 86 "</td> <td style="text-align: right;">270 " 94 "</td> </tr> <tr> <td>" 1880.</td> <td style="text-align: right;">5.457 " 95 "</td> <td style="text-align: right;">240 " 65 "</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">razem 21.610 zł. 98 ct.</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">906 zł. 99 ct.</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">przeciętnie 7.203 " 66 "</td> <td style="text-align: right;">302 " 33 "</td> </tr> </table> <p>Z powodów podanych przy poz. 45 przyjmuje się za podstawę wynik obydwóch funduszy z r. 1880. w kwocie 5.698 zł. 60 ct. z doliczeniem wypłaconej w r. 1881. należności za leki, dostarczone w r. 1880. w kwocie 778 " 78 "</p> <p>(jak wyjaśnienie zamknięcia r. 1880. rubr. VIII. poz. 49) co razem czyni kwotę 6.477 zł. 38 ct. a w zaokrągleniu 6.500 " — " czyli o 500 zł. więcej, jak na r. 1882. uchwalono, a które jakkolwiek zmniejsza się ilość dni leczenia chorych, co najmniej okażą się potrzebne, gdyż już od r. 1882. zniżyć musiano opust aptekarski z 40% na 30% (LW. 15385/882.)</p>		w funduszu chorych	położnic	w roku 1878.	8.486 zł. 17 ct.	395 zł. 40 ct.	" 1879.	7.666 " 86 "	270 " 94 "	" 1880.	5.457 " 95 "	240 " 65 "		razem 21.610 zł. 98 ct.	906 zł. 99 ct.		przeciętnie 7.203 " 66 "	302 " 33 "
	w funduszu chorych	położnic																		
w roku 1878.	8.486 zł. 17 ct.	395 zł. 40 ct.																		
" 1879.	7.666 " 86 "	270 " 94 "																		
" 1880.	5.457 " 95 "	240 " 65 "																		
	razem 21.610 zł. 98 ct.	906 zł. 99 ct.																		
	przeciętnie 7.203 " 66 "	302 " 33 "																		
563	1.000	<p>Wydatek wynosił:</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">w funduszu chorych</td> <td style="text-align: right;">położnic</td> </tr> <tr> <td>w roku 1878.</td> <td style="text-align: right;">705 zł. 98 ct.</td> <td style="text-align: right;">75 zł. 45 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td style="text-align: right;">848 " 85 "</td> <td style="text-align: right;">74 " 35 "</td> </tr> <tr> <td>" 1880.</td> <td style="text-align: right;">557 " 46 "</td> <td style="text-align: right;">6 " — "</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">razem 2.112 zł. 28 ct.</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">155 zł. 80 ct.</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">przeciętnie 704 " 09 "</td> <td style="text-align: right;">51 " 93 "</td> </tr> </table> <p>Preliminuje się w zaokrągleniu zniżoną nieco przeciętną w kwocie 750 zł. przeto od uchwalonej na r. 1882. kwoty <i>mniej o 250 zł.</i></p>		w funduszu chorych	położnic	w roku 1878.	705 zł. 98 ct.	75 zł. 45 ct.	" 1879.	848 " 85 "	74 " 35 "	" 1880.	557 " 46 "	6 " — "		razem 2.112 zł. 28 ct.	155 zł. 80 ct.		przeciętnie 704 " 09 "	51 " 93 "
	w funduszu chorych	położnic																		
w roku 1878.	705 zł. 98 ct.	75 zł. 45 ct.																		
" 1879.	848 " 85 "	74 " 35 "																		
" 1880.	557 " 46 "	6 " — "																		
	razem 2.112 zł. 28 ct.	155 zł. 80 ct.																		
	przeciętnie 704 " 09 "	51 " 93 "																		
500	550	Preliminuje się na podstawie wynikłości w funduszu chorych i położnic, wynoszącej w r. 1878. 571 zł. 30 ct., w r. 1879. 500 zł., w r. 1880. 500 zł., — razem 1.571 zł. 30 ct. — przeciętnie i w zaokrągleniu, jak na r. 1882. 550 zł.																		
11.158	12.100																			
1.015	1.240	Wydatek wynosił w obu funduszach: w r. 1878. 992 zł. 54½ ct., w r. 1879. 1.261 zł. 54½ ct., w r. 1880. 1.014 zł. 88½ ct. — razem 3.268 zł. 97½ ct. — preliminuje się przeciętną w zaokrągleniu 1.100 zł., czyli o 140 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono.																		
295	360	Wydatek w r. 1878. wynosił 364 zł. 75 ct., w r. 1879. 344 zł. 25 ct., w r. 1880. 294 zł. 50 ct. — razem 1.003 zł. 50 ct. — przeciętnie 334 zł. 50 ct. Preliminuje się na podstawie wydatku z r. 1880. kwotę 300 zł. wedle istniejącego porządku w całości na fundusz położnic, a więc o 60 zł. <i>mniej</i> , jak na r. 1882. uchwalono.																		
3.147	3.500	Ogółem preliminuje się w rubr. XI. o 30 zł. <i>więcej</i> , a po uwzględnieniu niepreliminowanego wydatku nadzwyczajnego wedle końcowego objaśnienia w kwocie 2.400 zł., preliminuje się o 2.370 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono, a mianowicie: z wyłączeniem kosztów ubezpieczenia od ognia budynków i ruchomości szpitalnych, preliminowanych osobno przy poz. 53, wynikłości pozycyi 51 i 52 wynoszą w ogóle: w r. 1878. 2.916 zł. 61½ ct., w r. 1879.																		
825	1.000																			
3.972	4.500																			

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycji		chorych	położnic	całego szpitalu
			Złote austriackie		
XI.		Z przeniesienia	3.867	433	4.300
	53	Asekuracja budynków i ruchomości	207	23	230
	54	Kominiarze i straż ogniowa	360	40	400
		Suma rubryki XI.	4.434	496	4.930
XII.		Najem pomieszkań.			
	55	Czynsz za najem filii Hofmana wraz z podatkami gminnymi	4.267	2.133	6.400
XIII.	56	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	8.000	—	8.000
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	57	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego za część budynku użytego dla oddziału położnic, oszacowaną na kwotę 6.705 złr. 3 kr. m. k. — 5%	—	352	352
XV.		Zapomogi dla położnic.			
	58	Dla położnic, opuszczających wraz z dzieckiem zakład, po 6 zł.	—	2.200	2.200
XVI.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.			
	59	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	30	30
XVII.		Rozmaite.			
	60	Na utrzymanie biblioteki	90	10	100
	61	Przypadkowe	430	70	500
		Suma rubryki XVII.	520	80	600

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
3.972	4.500	6.295 zł. 53 ¹ / ₂ ct., w r. 1880. 3.971 zł. 97 ct. — razem 13.184 zł. 12 ct. — przeciętnie 4.394 zł. 70 ct. Preliminuje się ze względu na mniejszą wynikłość r. 1880. zniżoną przeciętną w kwocie 4.300 zł.
174	—	Koszta ubezpieczenia wynosiły: w r. 1881. 218 zł. 50 ct., w r. 1882. 241 zł. 35 ct. — razem 459 zł. 85 ct. — przeciętnie i w zaokrągleniu 230 zł.
400	400	Jak na rok 1882.
4.546	4.900	W budżecie na rok 1882. uchwalono w tej rubryce koszta nadzwyczajne na postawienie dachu na mieszkaniu rządcy i na pociągnięcie nowych gzymsów w gmachu szpitalnym, których obecnie nie prelininuje się.
6.354	6.500	Wedle kontraktu, zawartego do LW. 4663/82 na czas od 1. Maja 1882. do 30. Kwietnia 1885., czynsz najmu filii Hofmana wynosi rocznie 6.072 zł. — ct. do tego podatek gminny w wysokości 5% 303 „ 60 „ razem 6.375 zł. 60 ct.
11.580	8.000	prelininuje się w zaokrągleniu 6.400 zł., przeto o 100 zł. mniej, jak na rok 1882. Ilość dni leczenia w r. 1880. wedle protokołu stanu chorych wynosiła 15.981. Przyjmując na rok 1883. okrągłą liczbę dni leczenia, t. j. 16.000, prelininuje się po 50 ct. za jeden dzień leczenia (LW. 41351/81.) przypadającą kwotę 8.000 zł., jak na rok 1882.
352	352	Jak na rok 1882.
2.166	2.000	Preliminuje się na podstawie wyniku r. 1880. o 200 zł. więcej, jak na r. 1882. uchwalono, z powodu że ilość położnic w ostatnich latach się zwiększa.
19	30	}
186	100	} Jak na rok 1882.
158	500	} Z powodu zmienności wydatków tego rodzaju prelininuje się jak na r. 1882.
344	600	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitalu
			Złote austriackie		
I.	1	Opłaty pośmiertne	7.700	—	7.700
II.		Dodatki.			
	2	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów sześć. drzewa opalowego, część przypadająca na te oddziały, z kwoty 1.764 zł.	1.131	127	1.258
	3	Z kasy miejskiej: a) $\frac{1}{5}$ część dochodu z rogatek	22.000	—	22.000
		b) na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	54	6	60
		Suma rubryki II.	23.185	133	23.318
III.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płacących za siebie	8.950	250	9.200
	5	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	5.490	100	5.590
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	100.000	—	100.000
		Suma rubryki III.	114.440	350	114.790
IV.		Rozmaite.			
	7	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	200	4	204

powszechny we Lwowie.

Dochody.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
7.382	8 850	Dochód wynosił: w r. 1878. 6.151 zł. 09½ ct., w r. 1879. 9.687 zł. 02 ct., w r. 1880. 7.382 zł. 10½ ct. — razem 23 220 zł. 22 ct., — przeciętnie 7.740 zł. 07 ct. Ze względu na wynik z r. 1880. preliniuje się przeciętną w zmniejszonem zaokrągleniu o 1.150 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
1.140	1.316	Ogółem preliniuje się w rubr. II. dochód o 488 zł. <i>mniejszy</i> , jak na r. 1882. uchwalono, a mianowicie: Dochód ten wspólny z zakładem kulparkowskim wynosił w obudwu szpitalach: w r. 1878. 1.903 zł. 50 ct., w r. 1879. 1.787 zł. 57 ct., w r. 1880. 1.599 zł. 96 ct. — razem 5.291 zł. 03 ct. — przeciętnie 1.763 zł. 67 ct. Prelimiuje się kwotę 1.764 zł., z której wedle stałego dzielnika przypada: a) dla szpitalu we Lwowie — na fundusz chorych 1.131 zł., na fundusz położnic 127 zł., b) dla zakładu w Kulparkowie 506 zł. — razem 1.764 zł., a więc preliniuje się dla tego zakładu o 58 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
21.996	22.430	Prelimiuje się według wynikłości, wynoszącej w r. 1878. 22.629 zł. 17 ct., w r. 1879. 22.712 zł. 25 ct., w r. 1880. 21.995 zł. 65 ct. — razem 67.337 zł. 07 ct. — przeciętnie 22.445 zł. 69 ct. Na podstawie dochodu w r. 1880. i z uwzględnieniem wynikłości z r. 1881., wynoszącej po strąceniu zwrotu oddanego gminie kwotę 21.188 zł., preliniuje się tylko 22.000 zł., kwotę o 430 zł. <i>mniejszą</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
60	60	Jak na rok 1882.
23.196	23.806	
8.354	9.000	Ogółem preliniuje się w rubr. III. dochód o 5.720 zł. <i>większy</i> , jak na rok 1882. uchwalono, a mianowicie: Dochód wynosił: w roku 1878. 9.031 zł. 94½ ct. 177 zł. 20 ct. " 1879. 9.657 " 03½ " 381 " 52 " " 1880. 8.165 " 26½ " 189 " — " razem 26.854 zł. 24½ ct. 747 zł. 72 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 8.950 " — " 250 " — " a więc preliniuje się dochód o 200 zł. <i>większy</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
5.682	6.070	Na podstawie wynikłości, wynoszącej: w funduszu chorych położnic w roku 1878. 6.445 zł. 10 ct. 61 zł. 20 ct. " 1879. 4.450 " 56 " 174 " 90 " " 1880. 5.587 " 95 " 93 " 60 " razem 16.483 zł. 61 ct. 329 zł. 70 ct. preliniuje się przeciętnie i w zaokrągleniu 5.490 " — " 100 " — " o 480 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
108.017	94.000	Wynikłość wynosi: w r. 1878. 115.253 zł. 73 ct., w r. 1879. 83.740 zł. 69 ct., w r. 1880. 108.017 zł. 04½ ct. — razem 307.011 zł. 46½ ct. — przeciętnie 102.337 zł. 15 ct. Z uwagi na wyniki z lat 1878. i 1880. preliniuje się dochód o 6.000 zł. <i>większy</i> , jak na rok 1882. uchwalono.
122.053	109.070	
542	204	Prelimiuje się jak na rok 1882. z powodu niestałości wpływów tego rodzaju.
		W zamknięciu za rok 1880. wynik tej rubryki jest większym o sumę zwrotów należności z lat ubiegłych, wynoszących 2.062 zł., które nie wchodzą do preliminarzã.

Date	Description
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...
1880-1881	...

LW. 21.276/1882.

Alegat D. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1883.

Lit. D.

Krajowy zakład

dla

OBŁĄKANYCH NA KULPARKOWIE.

PRELIMINARZ

na rok

1 8 8 3.

LW. 13.466/1882.

Krajowy zakład

Liczba		S u m a r y u s z	Zwy-	Nad-	R a-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	17.554	—	17.554
II.	12-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	28.189	—	28.189
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.	23-28	Pensye i emerytury	350	—	350
V.	29-30	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	14
VI.	31	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.	32-33	Remuueracye i zapomogi	590	—	590
VIII.	34-45	Koszta gospodarcze	74.415	11.500	85.915
IX.	46-50	„ sanitarne	2.960	—	2.960
X.	51	„ kancelaryjne	700	—	700
XI.	52	„ kapliczne	200	—	200
XII.	53-58	„ utrzymania budynków, dróg i urzędzeń	7.100	4.000	11.100
XIII.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XIV.	60	Podatki i daniny	250	—	250
XV.	61-64	Rozmaite	1.650	—	1.650
Suma wydatków			135420	15.500	150920
D o c h o d y.					
I.	1-3	Dodatki	630	—	630
II.	4	Zwroty kosztów leczenia	33.000	—	33.000
III.	5-7	Dochody z dóbr	3.400	—	3.400
IV.	8	Rozmaite	600	—	600
Suma dochodów			37.630	—	37.630
W porównaniu z wydatkami			—	—	150920
okazuje się niedobór			—	—	113.290

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
		Porównanie sumaryczne	
		kwot preliniowanych na rok 1883. z uchwalonemi na rok 1882.	
17.515	17.410	Wydatki preliniowane na rok 1883. wynoszą	150.920 zł.
27.426	30.049	uchwalone zaś " " 1882. "	152.626 zł.
—	—	a po doliczeniu zaliczki na płaćę z rubr. I.	
239	350	poz. 11 a) w kwocie	2.000 "
14	14	wynoszą	<u>154 626 "</u>
—	40	preliniuje się zatem na rok 1883. <i>wydatki mniejsze</i> o	3.706 zł.
374	590	Dochody preliniowane na rok 1883. wynoszą	37.630 zł.
88.019	87.665	uchwalone zaś " " 1882. "	<u>37.804 "</u>
2.212	2.700	preliniuje się więc na rok 1883. <i>dochody mniejsze</i> o	174 "
860	900	Wynik zatem na rok 1883. jest <i>korzystniejszym</i> o różnicę	3.532 zł.
222	200	Suma wyników z roku 1880. różni się ze sumą odnośnego zamknięcia rachunku o kwotę	
7.816	9.450	29.876 zł. z powodu opuszczenia wydatków do niniejszego preliniarza nie wchodzą-	
1.408	1.408	cych, a mianowicie z rubr. XIII. kosztu utrzymania obłąkanych w Żółkwi i Przemysłu,	
189	200	tudzież z rubr. I., II. i IV. kwot przy tychże rubrykach szczegółowo objaśnionych.	
3.581	1.650	Również suma kwot uchwalonych na rok 1882. różni się z odnośnym budżetem o 2.000 zł.	
149875	152626	z powodu objaśnionego w końcowym ustępie rubr. I.	
584	654		
33.644	33.800		
1.796	2.950		
928	400		
36.952	37.804	Suma dochodów z roku 1880. różni się ze sumą odnośnego zamknięcia rachunku o 142.799 zł.	
		z powodu opuszczenia dotacji i zwrotów zaliczek z rubr. IV., które preliniowanym	
		dochodom przeciwstawione być nie mogą.	

Wydatki.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególne	Zwy-	Nad-	Ra-	
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m	
bryki	zyeyi		Złote austriackie			
I.		Płace i emolumenta etatowe.				
1		Dyrektor, płaca	2.200			
		dodatek osobisty	800			
2		2 prymaryuszów, płaca po 1.500 zł.	3.000			
		wikt po 408 "	816			
		Dodatek pięcioletni dla jednego prymaryusza, z rocznych 200 "	7			
3		2 sekundaryuszów, płaca po 1.000 "	2.000			
		wikt po 408 "	816			
4		Rządca, płaca	1.200			
		dodatek pięcioletni, z rocznych 200 "	29			
5		2 oficyałów, płaca po 700 "	1.400			
		wikt po 360 "	720			
		dodatek pięcioletni, dla jednego oficyała, z rocznych 100 "	17			
6		Pisarz, płaca	600			
		wikt	360			
		dodatek pięcioletni	80			
7		2 kapelanów, płaca 400 "	800			
		wikt po 360 "	720			
		dodatek pięcioletni dla jednego kapelana, z rocznych 50 "	9			
8		Nadzorca służby, płaca	400			
		wikt	250			
9		Akuszerka, płaca	400			
10		Wozny, płaca	150			
		wikt	250			
		dodatek na ubiór	50			
11		Odźwierny, płaca	150			
		wikt	250			
		dodatek na ubiór	50			
		" pięcioletni	30			
Suma rubryki I.			17.554	—	17.554	
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.				
12		8 Sióstr Mił. oddziałowych płaca po 80 zł.	640			
		wikt z pieczywem po 190 "	1.520			
		inne potrzeby po 15 "	120			
Do przeniesienia			2.280	—	—	

Wydatki.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	2.280	—	—
13		Dyetaryusze :			
		1 po 1 zł. dziennie	365 zł.		
		2 po 75 ct. dziennie	548 "		
		wikt tychże z pieczywem po 360 zł.	1.080 "	1.993	
14		Stolarz, płaca	240 zł.		
		wikt	220 "	460	
15		Krawiec, płaca	180 zł.		
		wikt	220 "	400	
16		Szewc, płaca	180 zł.		
		wikt	220 "	400	
17		Maszynista, płaca	600 zł.		
		wikt	360 "	960	
18		2 palaczy do maszyny parowej, płaca po 156 zł.	312 zł.		
		wikt po 220 zł.	440 "	752	
19		Ślusarz, płaca	264 zł.		
		wikt	220 "	484	
20		Służba oddziałowa :			
		a) Płaca dla 36 dozorców :			
		3 po 15 zł. miesięcznie	540 zł.		
		6 " 12 " "	864 "		
		10 " 10 " "	1.200 "		
		17 " 8 " "	1.632 "		
		b) Płaca dla 30 dozorczyń :			
		3 po 12 zł. miesięcznie	432 "		
		6 " 10 " "	720 "		
		10 " 8 " "	960 "		
		11 " 7 " "	924 "		
		c) Wikt dla 3 starszych dozorców po 220 zł.	660 "		
		d) " " 63 osób służby oddziałowej " 140 "	8.820 "		
		e) Gratyfikacye dla tejsze służby z końcem roku	200 "	16.952	
21		Służba domowa :			
		a) Dozorca domu, miesięcznie po 15 zł.	180 zł.		
		b) " prosektoryum " " 12 "	144 "		
		c) Stróż nocny " " 10 "	120 "		
		d) 10 parobków " " 7 "	840 "		
		e) 1 służący " " 7 "	84 "		
		f) Wikt dla dozorey domu	220 "		
		g) " " 13 osób po 140 zł.	1.820 "		
		h) Gratyfikacye z końcem roku	100 "	3.508	
		Suma rubryki II.		28.189	28.189
III.	22	Substytucye		—	—

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r.1882.	W y j a ś n i e n i a
2.314	2.280	
1.907	1.963	<i>Powiększa się koszt wiktu o 30 zł. wedle ceny objaśnionej przy rubr. I.</i>
437	428	<i>Podwyższono płacę o 32 zł. (LW. 15325/1882).</i>
486	480	<i>Zniżono płacę o 80 zł. (LW. 13466/1882).</i>
422	400	<i>Jak na rok 1882.</i>
863	950	<i>Powiększono koszt wiktu o 10 zł. z powodu, jak przy poz. 13</i>
696	752	<i>Jak na rok 1882.</i>
298	484	
		<i>Przyjmuje się zmniejszoną ilość służby oddziałowej o ośmiu (66 zamiast 74) i obniża się koszt o 1.852 zł. w myśl wniosku zarządu do LW. 13466/1882.</i>
16.482	18.804	<i>Jak na rok 1882.</i>
3.521	3.508	<i>Suma wyników z roku 1880. różni się tutaj z odnośnem zamknięciem rachunku o 683 zł. z powodu zwinięcia posad zarachowanych w temże zamknięciu przy poz. 17, 20 b) i 20 d), dla których obecnie nie się nie prelininuje.</i>
27.426	30.049	
—	—	<i>Nie się nie prelininuje, jak na rok 1882.</i>

Wydatki.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	R a- z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote	austryackie	
IV.			Pensye i emerytury.		
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządecy z rocznych 245 zł.	26		
	24	Burkart Franciszka " " kontrolorze " 175 "	19		
	25	Dr. Berthleff, były dyrektor " 1.400 "	149		
	26	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorcey	60		
	27	Kłosowski Jan, były dozorca	48		
	28	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48		
		Suma rubryki IV.	350	—	350
V.		Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.			
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych 63 zł.	7		
	30	Hammer Joanna, " " pisarzu, " 63 "	7		
		Suma rubryki V.	14	—	14
VI.	31	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.		Remuneracye i zapomogi.			
	32	Za sprawdzanie recept	140		
	33	Remuneracye i zapomogi	450		
		Suma rubryki VII.	590	—	590
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	34	Wyżywienie :			
		a) Zwykła strawa i dodatki	38.000	—	38.000
		Do przeniesienia	38.000	—	38.000

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
26	26	} Jak na rok 1882.	
19	19		
149	149		
45	60		
—	48		
—	48		
239	350	Suma wynikłości z roku 1880. różni się tutaj z odnośnem zamknięciem o 6 zł. z powodu, iż dla zmarłej Bodaszewskiej Agnieszki (poz. zamknięcia 23) nic się nie prelininuje.	
7	7		
7	7		
14	14		
—	40	} Jak na rok 1882.	
124	140		
250	450		
374	590		
40.566	42.000	<p>W rubryce tej prelininuje się ogółem o 1.750 zł. <i>mniej</i>, jak na rok 1882. wedle wyjaśnień następujących:</p> <p>Wydatek w rubryce tej wynosił: w roku 1878. 52.272 zł. a po odtrąceniu kosztu utrzymania Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni, służby kuchennej, drzewa i sprzętów kuchennych, osobno prelininowanych w kwocie 7.710 „ pozostaje właściwy wydatek: w roku 1878. 44.562 zł. „ 1879. 40 069 „ „ 1880. 40.566 „ razem 125.197 zł.</p> <p>co czyni przeciętnie 41.732 zł. Ze względu jednak na zmniejszanie się ilości dni leczenia, prelininuje się zniżoną kwotą 38.000 zł. — przeto <i>mniej</i> o 4.000 zł., jak na rok 1882. (Patrz L. W. 13.466/1882).</p> <p>Ilość dni leczenia wynosiła: w r. 1879. — 169.292, w r. 1880. — 157.462, a w r. 1881. — 131.258.</p> <p>Dalsze oszczędności w tej pozycji spodziewane są:</p> <p>a) z <i>zaprowadzenia gospodarki mlecznej</i> przez zakupno 24 krów dla zakładu (L. W. 46.127/1880 i 11 478/1881). Koszt kupna, utrzymania i obsługi bydła pokrytym bywa z zysków gospodarki, przeto na cele te nietylko kredytu osobnego się nie żąda, lecz owszem zaznacza się spodziewaną oszczędność z pozyskania tańszego nabiału;</p> <p>b) z <i>zaprowadzenia własnego młyna</i> (L. W. 46.329/1880). — Przy zamknięciu rachunku roku przedmiotowego wyjaśnioną zostanie rzecz cyframi.</p>	
40.566	42.000		

Wydatki.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- z e m
ru- bryki	po- zycyi				
VIII.	34	Z przeniesienia	38.000	—	38.000
		b) Pieczywo	6.500	—	6.500
		c) Wino	800	—	800
	35	Służba kuchenna i magazynowa: płaca z wiktem i pieczywem, tudzież gratyfikacye z końcem roku	2.600	—	2.600
	36	a) Drzewo na kuchnię	2.800	—	2.800
		b) Naczynia kuchenne	800	—	800
		c) 5 Sióstr Mił. zatrudnionych w kuchni i magazynie wiktuałów: płaca po 80 zł. 400 zł. wikt z pieczywem „ 190 „ 950 „ inne potrzeby „ 15 „ 75 „	1.425	—	1.425
	37	Sprzęty: a) Zakupno i naprawa	1.500	2.500	4.000
		b) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia zatrudnionej w magazynie sprzętów: płaca 80 zł. wikt z pieczywem 190 „ inne potrzeby 15 „	285	—	285
	38	Bielizna i pościel: a) Zakupno i naprawa	1.000	9.000	10.000
		b) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia zatrudnionej w magazynie bielizny: płaca 80 zł. wikt z pieczywem 190 „ inne potrzeby 15 „	285	—	285
		Do przeniesienia	55.995	11.500	67.495

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
40.566	42.000		
9.502	8.800	Koszta pieczywa wynosiły: w roku 1878. — 8.465 zł., w r. 1879. — 8.281 zł., w r. 1880. 9.502 zł. — razem 26.248 zł. przeciętnie 8.749 zł. Z powodów jednak przytoczonych przy poz. 34 a), nadto z przyczyny zaprowadzenia własnej piekarni (L. W. 16.301/1880 i 42.318/1880), która produkuje tańsze pieczywo, prelinuje się zgodnie z wnioskiem zarządu do L. W. 13.466/1882 <i>zmniejszoną</i> kwotę 6.500 zł., zatem <i>mniej</i> o 2.300 zł., jak na r. 1882. uchwalono z tem nadmienieniem, iż w prelinowanej kwocie mieści się już przypadająca na chorych część utrzymania piekarza z płacą o rocznych 300 zł. i wiktem klasy II. 220 zł. jak również pomocnika piekarskiego z płacą o rocznych 36 zł. i wiktem służby niższej 140 zł.	
469	800	Wydatek wynosił: w roku 1878. — 1.158 zł., w r. 1879. — 812 zł., w r. 1880. — 469 zł., — razem 2.439 zł., przeciętnie 813 zł., prelinuje się w zaokrągleniu 800 zł.; jak na rok 1882.	
2.538	2.600	Jak na rok 1882.	
3.645	2.500	Wydatki tej pozycyi wynosiły: w r. 1878. — 2.177 zł., w r. 1879. — 2.626 zł., w r. 1880. — 3.645 zł. — razem 8.448 zł. przeciętnie 2.816 zł. — Prelinuje się ze względu na wynik z r. 1880. i na droższe ceny drzewa zgodnie z wnioskiem zarządu <i>więcej</i> jak na rok 1882. o 300 zł.	
866	800	Koszta te wynosiły: w r. 1878. — 746 zł., w r. 1879. — 382 zł., w r. 1880. — 866 zł. — razem 9.994 zł. — przeciętnie 665 zł. Ze względu na wynik z r. 1880. prelinuje się zgodnie z wnioskiem zarządu jak na r. 1882.	
1.446	1.425	Jak na rok 1882.	
2.519	2.500	Wydatki wynosiły: w roku 1878. — 2.422 zł., w r. 1879. — 2.064 zł., w r. 1880. — 2.519 zł. — razem 7.005 zł. przeciętnie 2.335 zł. Prelinuje się jednakże wedle wniosku zarządu do L. W. 13.466/1882 kwotę 4.000 zł., t. j. o 1.500 zł. <i>więcej</i> jak na r. 1882. z powodu, iż kwoty na tę pozycję przyzwalane w latach poprzednich nie wystarczały, i że oprócz sprzętów dla zakładu potrzeba umeblować pokoje dla chorych I. i II. klasy i salę odwiedzin.	
289	285	Jak na rok 1882.	
5.927	6.000	Wydatki wynosiły: w roku 1878. — 7.162 zł., w r. 1879. — 4.971 zł., w r. 1880. — 5.927 zł. — razem 18.060 zł. — przeciętnie 6.020 zł. Ponieważ istniejące zapasy bielizny są nie wystarczające, prelinuje się sprawdzoną do L. W. 15.322/1882 potrzebę w dziale „nadzwyczajne“ zgodnie z wnioskiem zarządu (L. W. 13 466/1882) <i>więcej</i> o 4.000 zł., jak na rok 1882.	
289	285	Jak na rok 1882.	
68.056	67.995		

Wydatki.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	R a-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
VIII.		Z przeniesienia . .	55.995	11.500	67.495
39		Pralnia:			
		a) Drzewo	2.100 zł.		
		b) Mydło, farbka, krochmal, praczki i inne potrzeby	2.700 „	4.800	4.800
		c) Koszt utrzymania 2 Sióstr Mił. zatrudnionych w pralni:			
		płaca	160 zł.		
		wikt z pieczywem	380 „		
		inne potrzeby	30 „	570	570
40		Słoma do sienników		650	650
41		Drzewo opałowe i węgiel kamienny	7.000	—	7.000
42		Oświetlenie	2.000	—	2.000
43		Utrzymanie ogrodu z połową kosztu utrzymania ogrodnika, tudzież utrzymanie wewnętrzne ogrodów	700	—	700
44		Uprawa pól, kupno nasion, oraz zbiór produktów surowych z połową kosztu utrzymania ogrodnika	1.400	—	1.400
45		Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami, oraz z reparacją wozów, uprzęży i innymi potrzebami	1.300	—	1.300
		Suma rubryki VIII.	74.415	11.500	85.915
IX.		Koszta sanitarne.			
46		Sanitarne w ścisłym znaczeniu	1.500		
47		Lekarstwa	1.000		
48		Instrumenta chirurgiczne	150		
49		Utrzymanie prosektoryum	150		
50		Koszta pogrzebowe	160		
		Suma rubryki IX.	2.960	—	2.960
X.		Koszta kancelaryjne.			
51		Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	700	—	700

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
68.056	67.995	Wydatki wynosiły: w r. 1878 — 5.862 zł., w r. 1879 — 5.914 zł., w r. 1880 — 5.092 zł. Ze względu na zarządzane oszczędności w opale, dalej na zmniejszoną ilość praczek i wyrób własnego mydła, — preliniuje się 4.800 zł., przeto <i>mniej</i> o 400 zł., jak na r. 1882.
5.092	5.200	
578	570	Jak na rok 1882.
545	650	Wydatki wynosiły: w roku 1878. — 651 zł., w r. 1879. — 552 zł., w r. 1880. — 545 zł. — razem 1.748 zł. — przeciętnie 583 zł. Preliminuje się jednak stosownie do wniosku zarządu 650 zł. jak na rok 1882., a to ze względu na potrzebę utrzymania czystości.
7.934	7.500	Wydatek wynosił w r. 1879. — 9.836 zł., w r. 1880. — 7.934 zł. Na rok 1883. preliniuje się 7.000 zł., przeto <i>mniej</i> o 500 zł., jak na rok 1882. z powodu, że węgiel kamienny bezpośrednio z kopalni sprowadzony jest tańszy — oraz, że zaprowadzono w opale możliwą oszczędność.
2.319	2.600	Na podstawie wyniku roku 1880. preliniuje się <i>mniej</i> o 600 zł., jak na rok 1882.
1.797	650	Wydatki wynosiły: w r. 1878. — 2.102 zł. w r. 1879. — 2.098 zł., w r. 1880 — 1.797. zł. — razem 5.997 zł. — przeciętnie 1.999 zł.
—	1.250	Ponieważ w wynikach powyższych mieszczą się i nadzwyczajne wydatki założenia ogrodów, preliniuje się tylko kwotę 700 zł., która znajduje pokrycie w rubryce III. poz. 7 dochodów.
1.698	1.250	Preliminuje się <i>więcej</i> o 150 zł., jak na r. 1882. z powodu wzięcia większej ilości pola pod uprawę, a ztąd i większych potrzeb. Wydatek cały wraz z podwyższeniem znajduje zupełne pokrycie w dochodzie preliniowanym przy rubryce III. poz. 6, który również podwyższono (patrz dotyczące wyjaśnienia). Nadmieniam się także, iż w tymże wydatku mieści się utrzymanie 2 par koni gospodarczych, zakupionych do obrobienia pól (LW. 37.016/1881).
88.019	87.665	Wydatki wynosiły: w r. 1878. — 1.919 zł., w r. 1879. — 1.603 zł., w r. 1880. — 1.698 zł. — razem 5.220 zł. — przeciętnie 1.740 zł.; preliniuje się jednak kwotę 1.300 zł., o 50 zł. <i>większą</i> jak na r. 1882. z powodu podrożenia owsa i siana, jakoteż reparacyi powozów, wozów i uprzęży. Utrzymanie innych dwóch par koni zamieszczone jest przy poz. 44.
1.276	1.500	W rubryce tej preliniuje się ogółem o 260 zł. <i>więcej</i> , jak na rok 1882., a mianowicie przy poz. 47 i 50.
624	750	W r. 1878. — wynosił wydatek 1.816 zł., w r. 1879. — 1.702 zł., w r. 1880. — 1.276 zł. — razem 4.794 zł. — przeciętnie 1.598 zł.; preliniuje się jednak jak na rok 1882.
125	150	Ze względu na większy wynik z roku 1881. i z powodu, że już w roku 1882. niżyc mnsiano opust aptekarski z 40% na 30% (LW. 15.385/1882) preliniuje się o 250 zł. <i>więcej</i> jak na rok 1882.
43	150	Jak na rok 1882.
144	150	Pogrzeby kosztowały: w r. 1878. — 145 zł., w r. 1879. — 189 zł., w r. 1880. — 144 zł. — razem 478 zł., przeciętnie 159 zł.; preliniuje się w zaokrągleniu 160 zł., tj. o 10 zł. <i>więcej</i> , jak na rok 1882.
2.212	2.700	
860	900	Wydatki te wynosiły: w r. 1878. — 991 zł., w r. 1879. — 936 zł., w r. 1880. — 860 zł. — razem 2.787 zł. — przeciętnie 929 zł.; preliniuje się jednak <i>mniej</i> o 200 zł. jak na r. 1882. ze względu na tańszy druk i papier (patrz LW. 9.581/1881. i 6.332/1881).

Wydatki i dochody.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Ra-
ru-	po-		czajne	zwy-	z e m
bryki	zycyi		Złote austriackie		
XI.	52	Koszta kapliczne	200	—	200
XII.		Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.			
	53	Konserwacye i reparacye budynków	3.000	4.000	7.000
	54	Koszta utrzymania mechanicznych urządzeń	1.600	—	1.600
	55	Asekuracya budynków i ruchomości	600	—	600
	56	Pokostowanie podłóg	500	—	500
	57	Kominiarze i straż ogniowa	600	—	600
	58	Utrzymanie dróg dojazdowych	800	—	800
		Suma rubryki XII.	7.100	4.000	11.100
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	59	Fundusz stypendyjny Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 złr. m. k.	1.408	—	1.408
XIV.	60	Podatki i daniny	250	—	250
XV.		R o z m a i t e.			
	61	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	150		
	62	Na książki i czasopisma dla chorych	250		
	63	Myto drogowe	250		
	64	Przypadkowe	1.000		
		Suma rubryki XV.	1.650	—	1.650
I.		D o d a t k i.			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sagów drzewa opałowego, część przypadająca na ten fundusz z kwoty 1.764 zł.	506		
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	24		
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulpar- kowa do Lwowa	100		
		Suma rubryki I.	630	—	630

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki i dochody.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a	
222	200	Jak na rok 1882.	
4.382	5.000	W rubryce tej preliniuje się ogółem o 1.650 zł. <i>więcej</i> , jak na rok 1882. z powodów następujących: W roku 1878. wynosiły wydatki 5.495 zł., w roku 1879. — 3.590 zł., w roku 1880. — 4.382 zł., — razem 13.467 zł. — przeciętnie 4.489 zł. preliniuje się jednak 7.000 zł. zatem <i>więcej</i> o 2.000 zł., jak na rok 1882. ze względu na konieczną potrzebę zmiany cokołów w około całego zakładu, przebrukowania zniszczonych chodników, postawienia nowego parkanu w około ogrodu warzywnego, sprawienia nowych okien i pieców w wielu ubikacjach, poprawienia wychodków, tudzież postawienia nowej lodowni.	
1.363	1.600	Jak na rok 1882.	
431	650	Preliminuje się <i>mniej</i> , jak na rok 1882. o 50 zł.	
630	700	Wynik roku 1880. jest niższym — lecz przybędą nowe ruchomości do ubezpieczenia. W roku 1878. wynosił wydatek 445 zł., w r. 1879. — 491 zł., w r. 1880. — 630 zł. — razem 1.566 zł. — przeciętnie 522 zł. Preliminuje się zaokrągloną kwotę 500 zł., zatem <i>mniej</i> od uchwalonej na rok 1882. o 200 zł. —	
489	700	Na mocy zawartego kontraktu do LW. 48.870/1881. pobiera kominiarz rocznie 500 zł., lecz ze względu na potrzebę przyrządów pożarnych preliniuje się okrągłych 600 zł., o 100 zł. <i>mniej</i> , jak na rok 1882. uchwalono. —	
521	800	Ze względu na wynik z roku 1881. wynoszący 769 zł. 22 ct. preliniuje się kwotę na rok 1882. uchwaloną. —	
7.816	9.450		
1.408	1.408	Jak na rok 1882.	
189	200	Preliminuje się ze względu na większy wynik roku 1881. o 50 zł. <i>więcej</i> , jak na rok 1882.	
61	150	Z uwagi na niestałość tego rodzaju wydatków preliniuje się jak na rok 1882.	
236	250		
215	250		
3.069	1.000		
3.581	1.650		
460	530	Dochód wspólnie pobierany z krajowym szpitalem we Lwowie za pośrednictwem tegoż szpitalu w części przypadającej wedle dzielnika (patrz wyjaśnienie tegoż szpitalu rubr. II. poz. 2. dochodów), a który preliniuje się o 24 zł. <i>niżej</i> , jak na rok 1882. uchwalono.	
24	24	Jak na rok 1882.	
100	100		
584	654		

Dochody.

Krajowy zakład

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Ra- zem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płacących za siebie i z obcych funduszów publicznych	33.000	—	33.000
III.		Dochody z dóbr.			
	5	Czynsz z propinacyi w Kulparkowie	400		
	6	Dochód z pól i pastwisk	2.200		
	7	Dochód z ogrodów	800		
		<u>Suma rubryki III.</u>	3.400	—	3.400
IV.		R o z m a i t e.			
	8	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	600	—	600

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
33.644	33.800	<p>Dochody te wynosiły: w r. 1878. — 34.554 zł., w r. 1879. — 33 389 zł., w r. 1880. — 33.644 zł., razem 101.587 zł. — przeciętnie 33.862 zł.; prelinuje się jednak <i>mniej</i> o 800 zł., jak na rok 1882. z powodu zmniejszającego się stanu chorych.</p> <p>Dni leczenia z uwzględnieniem filij zakładowych było: w roku 1878. — 217.330, w r. 1879 — 222.578, w roku 1880. — 208.397, w r. 1881. — 142.881.</p>
305	550	<p>W rubryce tej prelinuje się ogółem o 450 zł. <i>większy dochód</i>, jak na rok 1882. uchwalono, jak następuje:</p> <p>Na mocy kontraktu (LW. 55.822/1880) pobierany jest od dzierżawcy czynsz roczny w kwocie 550 zł., jednakże fundusz zakładowy ma obowiązek zwracać gminie miasta Lwowa z tytułu przysługującego jej prawa propinacyjnego do karczmy zakładowej (LW. 56.625/1881) corocznie 150 zł., prelinuje się więc właściwy dochód stanowiący resztę 400 zł. a więc o 150 zł. <i>mniej</i>, jak na rok 1882.</p>
352	1.600	<p>Z powodu, iż dopiero od r. 1881. pola i pastwiska uprawia i użytkuje się dla własnej gospodarki mlecznej, — trudną jest dla braku dat ocena spodziewanego dochodu w tym dziale, zwłaszcza iż w roku 1883. cała przestrzeń gruntów pod uprawę użytą będzie; przyjmuje się więc dochód w przybliżeniu <i>wyższy</i> o 600 zł. od prelinowanego na rok 1882.</p>
1.139	800	
1.796	2.950	<p>Wynikłość z trzech lat wynosiła: w r. 1878. (po strąceniu dochodów z pól) 794 zł., w roku 1879. — 888 zł., w r. 1880. — 1.139 zł. — razem 2.821 zł. — przeciętnie 940 zł. Prelinuje się 800 zł. — tak jak w roku 1882. z uwagi na niestały a znacznie podwyższony dochód podobnego rodzaju przy poz. 6.</p>
928	400	<p>Dochody te są niestałe; jednak ze względu na wynik z roku 1880. tudzież z powodu, że wpływa tu część zarobków chorych w myśl §. 22. statutu, prelinuje się <i>większy</i> dochód jak na rok 1882. o 200 zł.</p>

L. W. 21.276/1882.
Alegat E. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1883.

Lit. E.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW we LWOWIE.

PRELIMINARZ

na rok

1883.

L. W. 24.507/1882.

Fundusz podrzutków

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Razem
ru-	po-		czajne	zwy-	
bryki	zycyi		Złote	anstryackie	
		Wydatki.			
I.	1	Potrzeby kancelaryjne	10	—	10
II.		Remuneracye i zapomogi.			
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręcznie żywicielek, tudzież pieluchowe	30		
	3	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia	20		
	4	Żywicielkom za gorliwe dozоровanie dorosłych dzieci	400	—	450
III.	5	Koszta utrzymania dzieci	1.800	—	1.800
IV.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10
V.		Rozmaite wydatki.			
	7	Koszta pogrzebowe, po 2 zł. od dziecka (LW. 9.757/1872)	20		
	8	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych (§. 19. ustawy o przynależności)	100		120
		Suma wydatków	2 390	—	2.390
<p>Dochodów fundusz ten nie ma żadnych, przeto cała suma wydatków pokrytą być musi z rubryki XI. funduszu krajowego.</p>					

we Lwowie.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
4	10	Jak na rok 1882.
—	30 20	W r. 1881. wydano 27 zł. — Preliminuje się w zaokrągleniu 30 zł. (LW. 13.270/1873). Za pielęgnowanie dziecka do ukończenia 1. roku życia płaci się mamkom: w I. półroczu 2 zł. 10 ct.; — w II. 1 zł. 05 ct. (Gub. 14/5 1855. L. 21.697). Preliminuje się, jak na r. 1882.
200	400	Wydatek wynosił w r. 1879. — 200 zł.; — w r. 1880. — 200 zł.; — w r. 1881. — 393 zł., bo żywicielki coraz więcej posyłają dorastające dzieci do szkoły i otrzymują na ubranie i potrzeby naukowe po 5 zł. Na rok 1883. pozostanie około 57 dzieci na funduszu, a gdy prawie każda żywicielka o zapomogę na cel powyższy uprasza nawet dla tych dzieci, które już wiek normalny ukończyły, przeto preliminuje się jak na rok 1882.
4.989	2.700	Z końcem Grudnia 1881. wynosiła ilość utrzymywanych dzieci: <i>a)</i> płatnych według nowej normy do LW. 18 715/1880.: 4 w 1. roku życia po 4 zł. miesięcznie, rocznie 192 zł.; — 1 w 2. roku życia po 3 zł. — 36 zł.; — 1 w 3. roku życia po 2 zł. — 24 zł.; — <i>b)</i> płatnych według dawnej normy: 7 klasy I. po 2 zł. 30 ct. miesięcznie, rocznie 193 zł. 20 ct.; 98 klasy II. po 1 zł. 70 ct. — 1.999 zł. 20 ct.; <i>c)</i> za jedno dziecko ociemniałe (LW. 2.635/1881) — 60 zł.; <i>d)</i> za jedno dziecko (LW. 66.225/1881) 24 zł., razem 2 528 zł. 40 ct. W roku 1882 odpadnie 56 dzieci w skutek ukończenia wieku norm., a pozostanie na rok 1883. dzieci 57: 1 po 5 zł. miesięcznie — 60 zł.; — 3 po 4 zł. — 144 zł.; — 3 po 3 zł. — 108 zł.; — 3 po 2 zł. — 72 zł. — 7 po 2 zł. 30 ct. — 193 zł. 20 ct. — 40 po 1 zł. 70 ct. — 816 zł., razem 1.393 zł. 20 ct. — w przypuszczeniu, że z oddziału położnic wypadnie przyjąć 10 dzieci, kosztem (według nowej normy) 480 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 1.800 zł.
—	10	Jak na rok 1882.
—	20	Preliminuje się jak na rok 1882.
21	20	Dzieci umarło: w r. 1879. — 9; — 1880. — 11; — 1881. — 5.
30	100	Wedle § 27. ustawy z 3/12 1863 (Dz. p. p. nr. 105) winien fundusz kraj. tej gminie, w której zakład położnic się znajduje, zwrócić koszt utrzymania dziecka urodzonego w tymże zakładzie i z tego powodu namocy §. 19. l. 3. powołanej ustawy do związku teje gminy przydzielonego. Preliminuje się zatem jak na r. 1882.
5.427	3.290	Rubryki I.—III., które w latach ubiegłych istniały na płace, zasługi i czynsz za lokal, opuszczono zupełnie, albowiem osobną kasę zniesiono, a wszystkie czynności załatwiają pomocnicze Oddziały Wydziału krajowego.

REPORT

1917	1917
1917	1917

The following is a summary of the work done during the year 1917. The work was done in accordance with the plan of work for the year, and was carried out in a systematic and thorough manner. The results of the work are as follows:

1. The first part of the work was devoted to the study of the general principles of the subject. This was done by a careful study of the literature on the subject, and by a series of experiments designed to test the validity of the various theories advanced.

2. The second part of the work was devoted to the study of the special principles of the subject. This was done by a careful study of the literature on the subject, and by a series of experiments designed to test the validity of the various theories advanced.

3. The third part of the work was devoted to the study of the practical applications of the subject. This was done by a careful study of the literature on the subject, and by a series of experiments designed to test the validity of the various theories advanced.

4. The fourth part of the work was devoted to the study of the historical development of the subject. This was done by a careful study of the literature on the subject, and by a series of experiments designed to test the validity of the various theories advanced.

5. The fifth part of the work was devoted to the study of the future development of the subject. This was done by a careful study of the literature on the subject, and by a series of experiments designed to test the validity of the various theories advanced.

The work done during the year 1917 has been of a most successful nature, and has resulted in a number of important discoveries. It is hoped that the results of this work will be of great value to the scientific community.

L. W. 21276/1882.

Alegat F. do sprawozdania Wydziału
krajowego o budżecie krajowym na
rok 1883.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1 8 8 3.

L. W. 16.593/1882.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		S u m a r y u s z	Z funduszu oddziału				R a z e m	
rubryki	pozyty		I	II	III	IV	Szczegół	O g ó l
			chorych	położnic i pod- rzutków	syfility- cznych	obłąka- nych		
			Z ł o t e a u s t r y a c k i e					
W y d a t k i.								
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	12.465	4.205	4.487	3.663	—	24.820
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	8.504	3.281	4.141	3.473	—	19.399
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23	Pensye i emerytury	250	—	—	—	—	250
V.	24-25	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	—	78	73	—	—	151
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	26-27	Remuneracye i zapomogi	389	144	245	122	—	900
VIII.	28-38	Koszta gospodarcze { a) zwyczajne	34.216	8.453	15.558	8.548	—	66.775
		{ b) nadzwyczajne	3.688	644	1.045	1.473	—	6.850
IX.	39-46	" sanitarne { a) zwyczajne	4.988	734	1.235	522	—	7.479
		{ b) nadzwyczajne	150	50	—	—	—	200
X.	47	" kancelaryjne	400	200	180	90	—	870
XI.	48	" kapliczne	110	56	56	28	—	250
XII.	49-54	" utrzymania budynków	2.310	756	856	928	—	4.850
XIII.	55	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	20
XIV.	56-58	Zapisy	112	—	—	—	—	112
XV.	59-65	Podatki i daniny	976	268	—	—	—	1.244
XVI.	66	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	150	—	—	—	—	150
XVII.	67	Dyety i koszta podróży	50	—	—	—	—	50
XVIII.	68-69	Koszta utrzymania podrzutków	—	1.750	—	—	—	1.750
XIX.	70	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	150	—	—	—	150
XX.	71	Zapomogi dla położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI.	72	Rozmaite	200	100	50	50	—	400
XXII.	73	Koszta utrzymania dzieci w szpit. św. Ludwika	—	10.400	—	—	—	10.400
Suma wydatków { a) zwyczajnych			65.140	31.775	26.881	17.424	—	141.220
{ b) nadzwyczajnych			3.838	694	1.045	1.473	—	7.050
Razem			68.978	32.469	27.926	18.897	—	148.270
D o c h o d y.								
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	2.070	82	234	163	—	2.549
II.	4-9	Dochody z realności i dóbr	9.305	1.706	—	—	—	11.011
III.	10-11	Zwroty kosztów leczenia	55.500	21.000	31.000	18.500	—	126.000
IV.	12	Rozmaite	25	20	10	10	—	65
Suma dochodów zwyczajnych			66.900	22.808	31.244	18.673	—	139.625
W porównaniu z wydatkami			68.978	32.469	27.926	18.897	—	148.270
okazuje się: { niedobór			2.078	9.661	—	224	11.963	} —
{ nadwyżka			—	—	3.318	—	3.318	
W ogólności niedobór			—	—	—	—	—	8.645

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
Porównanie sumaryczne		
		kwot preliniowanych na rok 1883 z uchwalonemi na rok 1882.
24.176	24.822	
20.473	19.399	Wydatki preliniowane na rok 1883. wynoszą 148.270 zł.
—	—	zaś uchwalone " " 1882. " 141.625 zł.
250	250	a po doliczeniu nadzwyczajnego poniżej
73	151	objaśnionego wydatku w kwocie 1.215 "
—	—	wynoszą <u>142.840 "</u>
561	800	preliminuje się zatem na r. 1883. wydatki <i>większe</i>
60.497	59.894	w kwocie 5.430 zł.
5.549	6.300	Dochody preliniowane na rok 1883. wynoszą 139.625 "
7.616	6.979	zaś uchwalone " " 1882. " 137.931 "
—	350	a więc " " 1883. prelininuje się dochody <i>większe</i> o <u>1.694 "</u>
1.133	750	Z porównania powyższych różnic
250	250	okazuje się na rok 1883. wynik mniej korzystny o kwotę 3.736 zł.
7.197	4.890	
20	20	
111	112	
1.043	1.158	
470	150	
30	50	
3.212	3.300	
199	200	
1.254	1.200	
840	400	
11.243	10.200	Wynikłość roku 1880. różni się od sumy wykazanej w zamknięciu tegoż roku o kwoty
140.648	134.975	poszczególne w wyjaśnieniach Rubr. I, IV, V, VIII, tudzież o nadwyżkę do-
5.549	6.650	chodów oddaną funduszowi krajowemu w kwocie 18.439 zł.
146.197	141.625	W sumie uchwalonej na rok 1882. nie mieści się kwota 1.215 zł. uchwalona w Rubr.
		VIII. poz. 35. jako jednorazowy wydatek nadzwyczajny nie wchodzący do niniej-
		szego preliminarza (patrz końcowy ustęp szczegółowych wyjaśnień do rubr. VIII.)
2.855	2.705	
11.088	10.861	
142.040	124.300	
192	65	
156.175	137.931	W sumie wynikłości roku 1880. nie mieści się pobrana dotacya od funduszu krajowego
		w kwocie 8.918 zł. jako wynik który przeciwstawiony być może tylko prelinino-
		wanemu niedoborowi w kwocie 8.645 zł.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				Razem		
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	ogół	
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	oblakanych			
			Złote austriackie						
I.		Płace i emolumenta etatowe.							
1.	Dyrektor	a) płaca	711	355	356	178	1.600		
		b) dodatki pięcioletnie po 300 zł.	266	133	134	67	600	2.200	
2.	5 prymaryuszów	a) płaca po 1.200 zł.	3.600	—	1.200	1.200	6.000		
		b) dodatki pięcioletnie po 200 zł.	600	—	200	—	800	6.800	
3.	1 profesor	położnictwa, za pełnienie obowiązków prymaryusza.	—	650	—	—	—	650	
4.	6 sekundaryuszów	1. klasy, płaca po 600 zł.	1.800	600	600	600	—	3.600	
5.	3	2. " " " 500 "	1.500	—	—	—	—	1.500	
6.	Akuszerka	a) płaca	—	400	—	—	400		
		b) dodatki pięcioletnie po 40 zł.	—	80	—	—	80	480	
7.	Aptekarz	a) płaca	356	177	178	89	800		
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	1.000	
8.	Prosektor	płaca	356	177	178	89	—	800	
9.	Chemik patologii	płaca	310	155	155	80	—	700	
10.	Kapelan	a) płaca	266	133	134	67	600		
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	800	
11.	Rządca	a) płaca	533	267	267	133	1.200		
		b) dodatek pięcioletni	89	44	45	22	200	1.400	
12.	2 oficyałów	a) płaca po 1000 zł.	889	444	445	222	2.000		
		b) dodatek pięcioletni dla pierwszego oficyała	67	33	34	16	150		
		c) dodatek osobisty dla tegoż	22	11	11	6	50	2.200	
13.	2 pisarzy stałych	płaca po 600 zł.	534	266	267	133	—	1.200	
14.	Dozorca domu (oddział oblakanych)	a) płaca	—	—	—	400	400		
		b) wikt II. klasy	—	—	—	220	220	620	
15.	Woźny	a) płaca	134	66	67	33	300		
		b) dodatki pięcioletnie po 50 zł.	45	22	22	11	100		
		c) na ubiór	22	11	11	6	50	450	
16.	Odźwierny	a) płaca	67	33	33	17	150		
		b) wikt II. klasy	98	49	49	24	220		
		c) na ubiór	22	11	11	6	50	420	
Suma rubryki I.			12.465	4.205	4.487	3.663	—	24.820	
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.							
17.	Płace Sióstr Miłosierdzia	rocznie po 80 zł.:							
	a)	1 Siostra przełożona	36	17	18	9	80		
	b)	13 Sióstr oddziałowych	480	160	240	160	1.040		
	c)	1 Siostra wspólna	36	17	18	9	80	1.200	
18.	a)	Żywność tychże z dodatkami po 15 zł. miesięcznie	1.240	440	620	400	2.700		
	b)	żywność 3 emerytek i 4 postulantek po 15 zł. miesięcznie	560	280	280	140	1.260	3.960	
Do przeniesienia			2.352	914	1.176	718	—	5.160	

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
1.600	1.600	<p>Preliminuje się płace z dodatkami pięcioletnimi na mocy uchwalonego etatu przez Wys. Sejm na dniu 10. Października 1878. z opuszczeniem dodatku pięcioletniego dla prymaryusza oddziału obłąkanych, z powodu zamianowania tegoż dyrektorem w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie. (L. W. 35.936/1881).</p>
300	531	
6.014	6.000	
633	1.000	
650	650	
3.600	3.600	
1.485	1.500	
400	400	
40	80	
800	800	
200	200	
800	800	
662	700	
600	600	
200	200	
1.200	1.200	
200	200	
2.000	2.000	
41	150	<p>Na mocy powyższej uchwały z kosztem wiktów po 18 zł. 33 ct. miesięcznie w stosunku do rzeczywistego wyniku z roku 1880.</p> <p>Na mocy powyższej uchwały z dodatkiem dwóch pięcioleci w myśl uchwały z d. 3. Stycznia 1874. (L. W. 47.074/1881).</p> <p>Na mocy powyższej uchwały z kosztem wiktów jak pod poz. 14. b.,</p>
159	50	
1.131	1.200	
400	400	
218	168	
300	300	
75	75	
50	50	
150	150	
218	168	
50	50	
24.176	24.522	W sumie wynikłości r. 1880. nie mieści się zaliczka udzielona na płacę w kwocie 70 zł.
80	80	<p>Zgodnie z kwotą uchwaloną na rok 1882.</p>
1.360	1.040	
80	80	
3.365	2.700	
708	1.260	
5.593	5.160	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne	Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozyty		I	II	III	IV	Szczegół	ogół
			chorych	położnic i pod- rztuków	syfility- cznych	oblaka- nych		
			Złote austriackie					
II.		Z przeniesienia .	2.352	914	1.176	718	—	5.160
	19	Służba oddziałowa:						
		a) 4 posługaczów po 90 zł.	—	—	—	360	360	
		b) 11 " " 64 "	512	—	192	—	704	
		c) 5 posługaczek " 72 "	—	—	—	360	360	
		d) 15 " " 48 "	336	192	192	—	720	2.144
	20	Służba wspólna:						
		a) 1 odźwierny, płaca	53	27	27	13	120	
		" " " " dodatek na ubiór	27	13	13	7	60	
		b) 1 parobek do pomocy	22	10	10	6	48	
		c) 1 " " łazienek	27	13	13	7	60	
		d) 1 " " korytarzy	28	14	14	8	64	
		e) 1 stolarz	67	33	33	17	150	
		f) 1 murarz	45	22	22	11	100	
		g) 2 grabarzy po 64 zł.	57	28	28	15	128	
		h) 5 stróżów " 64 "	143	71	71	35	320	
		i) 1 palacz do maszyny parowej	53	27	27	13	120	1.170
		k) 1 maszynista, płaca	334	166	167	83	—	750
	21	Żywienie służby po 11 zł. 25 ct. miesięcznie:						
		a) oddziałowej 35	2.025	540	945	1.215	4.725	
		b) wspólnej 14	840	420	420	210	1.890	6.615
	22	Dyurniści:						
		2 po 2 zł. — ct. dziennie, rocznie po 730 zł. 1.460 zł.						
		3 " 1 " 50 " " " " 548 " 1.644 "						
		1 " 1 " 25 " " " " 456 " 456 "	1.583	791	791	395	—	3.560
		Suma rubryki II.	8.504	3.281	4.141	3.473	—	19.399
III.		Substytucje	—	—	—	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.						
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu od- działu chorób wewnętrznych	250	—	—	—	—	250
V.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.						
	24	Okońska Anastazy, była nadzorczeni chorych, po 20 ct. dziennie	—	—	73	—	—	73
	25	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy pod- rztukach, pół poreyi wiktury służby szpitalnej	—	78	—	—	—	78
		Suma rubryki V.	—	78	73	—	—	151
VI.		Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a	
5.593	5.160		
519	360	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na r. 1882. z podziałem służby przy poz. 20. lit. a, c, d, w stosunku do stałego dzielnika.	
766	704		
312	360		
816	720		
120	120		
60	60		
48	48		
60	60		
64	64		
135	150		
100	100	W stosunku do wynikłości roku 1880. po 11 zł. 25 ct. miesięcznie.	
128	128		
381	320		
120	120		
750	750		
5.187	4.725		
1.986	1.890		
3.328	3.560		Jak na rok 1882. bez zmiany.
20.473	19.399		
—	—		Nic się nie prelinuje.
250	250	Jak w latach poprzednich (L. W. 1.368—20.836/1872). W sumie wynikłości roku 1880 nie mieści się pensya zmarłej Swierzbińskiej Józefy w kwocie 267 zł.	
73	73	Na mocy rozporz. Ministr. spraw wewnętrznych z dnia 5. Lipca 1860. L. 21.057/1860 i byłego Rządu kraj. w Krakowie z dnia 7. Sierpnia 1860. L. 20.480/1860.	
—	78	Jak na rok 1882. (L. W. 56.078/1880).	
73	151	W sumie wynikłości roku 1880. nie mieści się zaopatrzenie Bobrzyńskiej Zofii w kwocie 42 zł.	
—	—	Nic się nie prelinuje.	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	W funduszu oddziału				R e z u m		
rubryki	pozyeyi		I	II	III	IV	Szczegół	Ogół	
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	obląka-nych			
			z ł o t e a u s t r y a c k i e						
VII.		Remuneracye i zapomogi.							
		<i>A. Stałe.</i>							
26.	Urzednicy c. k. kasy krakowskiej, za sprawo-wanie czynności kasowych	89	44	45	22	—	200		
		<i>B. Niestale.</i>							
27.	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	300	100	200	100	—	700		
	Suma rubryki VII.	389	144	245	122	—	900		
VIII.		Koszta gospodarcze.							
28.	Żywienie chorych:								
	a) zwykła strawa dla chorych i dodatki	17.800	2.400	7.800	4.500	32.500			
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w ku-chni i spiżarni, płaca po 80 zł.	177	89	89	45	400			
	c) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie	400	200	200	100	900			
	d) koszta utrzymania służby kuchennej i ma-gazynu kuchennego, a mianowicie:								
	płaca dla 8 sług rocznie po 48 zł.	172	85	85	42	384			
	płaca dla 1 parobka rocznie 60 zł.	27	13	13	7	60			
	e) wikt dla tychże po 11 zł. 25 ct. miesię-cznie	540	270	270	135	1.215			
	f) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej	505	254	254	127	1.140			
	g) naczynia i sprzęty kuchenne	134	66	67	33	300			
	h) pieczywo	3.000	400	1.300	800	5.500			
	Do przeniesienia	22.755	3.777	10.078	5.789	42.399	—		

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a																																						
100	100	Z powodu znacznie pomnożonych czynności kasowych okazała się konieczna potrzeba podwyższenia dotychczasowej remuneracji na kwotę 200 zł. rocznie, a to od 1. Stycznia 1882. począwszy. (Uchwała Wydziału krajowego z dnia 6 Grudnia 1881 L. 57.168/1881).																																						
461	700	Zgodnie z kwotą uchwaloną na rok 1882.																																						
561	800																																							
28.913	29.000	<p>Uwaga do rubr. VIII. i IX. Ponieważ wynikiłości roku 1878 zawierają z powodu epidemii duru powrotnego niestosunkowo wyższe cyfry — dlatego wzięto za podstawę wynikiłości z lat 1879 i 1880.</p> <p align="center">Wydatek wynosił w oddziałach:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th align="center">I.</th> <th align="center">II.</th> <th align="center">III.</th> <th align="center">IV.</th> </tr> <tr> <th></th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W roku 1879</td> <td align="right">20 233</td> <td align="right">2 688</td> <td align="right">8 680</td> <td align="right">4 537</td> </tr> <tr> <td>„ 1880</td> <td align="right">15 507</td> <td align="right">2 087</td> <td align="right">6 971</td> <td align="right">4 347</td> </tr> <tr> <td align="right">razem</td> <td align="right">35 740</td> <td align="right">4 775</td> <td align="right">15 651</td> <td align="right">8 884</td> </tr> <tr> <td align="right">przeciętnie</td> <td align="right">17 870</td> <td align="right">2 387</td> <td align="right">7 825</td> <td align="right">4 442</td> </tr> <tr> <td>Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikiłości i wzmagającej się ilości chorych, prawdopodobny wydatek</td> <td align="right">17 800</td> <td align="right">2 400</td> <td align="right">7 800</td> <td align="right">4 500</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ilość dni leczenia wynosiła w czterech oddziałach — w roku 1879 . . . 153.396 dni. „ 1880 . . . 149.941 „ „ 1881 . . . 160.659 „</p>					I.	II.	III.	IV.		zł.	zł.	zł.	zł.	W roku 1879	20 233	2 688	8 680	4 537	„ 1880	15 507	2 087	6 971	4 347	razem	35 740	4 775	15 651	8 884	przeciętnie	17 870	2 387	7 825	4 442	Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikiłości i wzmagającej się ilości chorych, prawdopodobny wydatek	17 800	2 400	7 800	4 500
	I.	II.	III.	IV.																																				
	zł.	zł.	zł.	zł.																																				
W roku 1879	20 233	2 688	8 680	4 537																																				
„ 1880	15 507	2 087	6 971	4 347																																				
razem	35 740	4 775	15 651	8 884																																				
przeciętnie	17 870	2 387	7 825	4 442																																				
Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikiłości i wzmagającej się ilości chorych, prawdopodobny wydatek	17 800	2 400	7 800	4 500																																				
320	400																																							
708	900																																							
379	384	Jak na rok 1882.																																						
38	60																																							
1.131	1.215																																							
934	1.140																																							
262	170	Na podstawie wynikiłości roku 1880. — zgodnie z żadaną przez zarząd szpitalu kwotą 300 zł.																																						
4.331	4.400	<p align="center">Pieczywo kosztowało na oddziałach:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th align="center">I.</th> <th align="center">II.</th> <th align="center">III.</th> <th align="center">IV.</th> </tr> <tr> <th></th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> <th align="center">zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W roku 1879</td> <td align="right">3 677</td> <td align="right">490</td> <td align="right">1 580</td> <td align="right">825</td> </tr> <tr> <td>„ 1880</td> <td align="right">2 325</td> <td align="right">313</td> <td align="right">1 043</td> <td align="right">650</td> </tr> <tr> <td align="right">razem</td> <td align="right">6 002</td> <td align="right">803</td> <td align="right">2 623</td> <td align="right">1 475</td> </tr> <tr> <td align="right">przeciętnie</td> <td align="right">3 001</td> <td align="right">401</td> <td align="right">1 311</td> <td align="right">737</td> </tr> </tbody> </table> <p>Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikiłości ze względu na wzmagający się stan chorych: dla oddziału I. 3.000 zł. — II. 400 zł. — III. 1.300 zł. — IV. 800 zł.</p>					I.	II.	III.	IV.		zł.	zł.	zł.	zł.	W roku 1879	3 677	490	1 580	825	„ 1880	2 325	313	1 043	650	razem	6 002	803	2 623	1 475	przeciętnie	3 001	401	1 311	737					
	I.	II.	III.	IV.																																				
	zł.	zł.	zł.	zł.																																				
W roku 1879	3 677	490	1 580	825																																				
„ 1880	2 325	313	1 043	650																																				
razem	6 002	803	2 623	1 475																																				
przeciętnie	3 001	401	1 311	737																																				
37.016	37.669																																							

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne	Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	ogół
			chorych	położnic i pod- rztuków	syfility- cznych	oblaka- nych		
			Złote austriackie					
VIII.		Z przeniesienia	22.755	3.777	10.078	5.789	42.399	—
	28	z) piekarz, płaca	67	33	33	17	150	
		k) " wikt tegoż po 11 zł. 25 ct. mie- sięcznie	60	30	30	15	135	
		l) 2 parobków w piekarni, płaca po 60 zł. m) " " wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	53	27	27	13	120	
		n) drzewo do piekarni	120	60	60	30	270	
			130	30	90	50	300	
		o) wino dla chorych	970	130	430	270	1.800	45.174
	29	Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem	155	78	78	39	—	350
	30	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	2.755	1.378	1.378	689	—	6.200
	31	Oświetlenie:						
		a) olej, koks, nafta, świece, reparacya apa- ratu gazowego i inne	1.245	622	622	311	2.800	
		b) drzewo i węgle użyte do gazowni	222	111	112	55	500	
		c) gazownik, płaca	53	26	27	14	120	
		d) lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca	28	14	14	8	64	
		e) wikt tychże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	120	60	60	30	270	3.754
	32	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawa- wienie nowych: a) zwyczajne	100	100	100	50	350	
		b) nadzwyczajne	1.300	200	500	450	2.450	2.800
	33	Utrzymanie jednej pary koni:						
		a) siano, owies, słoma i t. p.	133	67	67	33	300	
		b) utrzymywanie wozów, uprzęży i t. p.						
		1) zwyczajne	67	33	33	17	150	
		2) nadzwyczajne	88	44	45	23	200	
		c) fernal, płaca	28	14	14	8	64	
		d) " wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	849
		Do przeniesienia { zwyczajne	29.121	6.620	13.283	7.453	—	56.477
		{ nadzwyczajne	1.388	244	545	473	—	2.650

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a										
37.016	37.669											
150	150											
133	135											
120	120	Zgodnie z uchwalonemi kwotami na rok 1882.										
265	270											
291	300	Ze względu na wynikłość roku 1880 — jak na rok 1882.										
		Wino kosztowało w oddziałach:										
		<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 150px;"></td> <td style="width: 50px;">I.</td> <td style="width: 50px;">II</td> <td style="width: 50px;">III.</td> <td style="width: 50px;">IV.</td> </tr> <tr> <td>W roku 1880</td> <td style="text-align: center;">962 zł.</td> <td style="text-align: center;">130 zł.</td> <td style="text-align: center;">432 zł.</td> <td style="text-align: center;">271 zł.</td> </tr> </table>		I.	II	III.	IV.	W roku 1880	962 zł.	130 zł.	432 zł.	271 zł.
	I.	II	III.	IV.								
W roku 1880	962 zł.	130 zł.	432 zł.	271 zł.								
		Preliminuje się w stosunku do powyższych wynikłości: dla oddziału I. 970 zł. — II. 130 zł. — III. 430 zł. — IV. 270 zł.										
1.795	1.800	Preliminuje się rzeczywisty wydatek wedle obliczenia zarządu szpitalu (L. W. 16.593/1882).										
379	309	W stosunku do wynikłości roku 1880. zgodnie z potrzebą wykazaną przez zarząd szpitalu do L. W. 16.593/1882).										
6.232	5.600											
		Oświetlenie całego szpitalu kosztowało w roku 1879 — 2.644 zł., w roku 1880 — 2.961 zł. razem 5.605 zł., przeciętnie 2.802 zł. Preliminuje się w zaakragleniu kwotę 2.800 zł.										
2.961	2.600											
457	500											
120	120											
64	64											
265	270	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1882.										
170	350											
		Sprzęty kosztowały w roku 1879 — 2.995 zł., w roku 1880 — 1.422 zł., razem 4.417 zł. przeciętnie 2.208 zł. Z powodu potrzeby sprawienia żelaznych łóżek i innych sprzętów dla chorych, przyjmowanych na klasę I. i II. — preliminuje się cokolwiek zwiększoną kwotę 2.450 zł. Ogółem preliminuje się 2.800 zł. zgodnie z potrzebą wykazaną przez zarząd szpitalu do L. W. 16.593/1882.										
1.422	2.300											
		Jak na rok 1882 — ponieważ przekroczenie wydatku roku 1880. spowodowały niezwykle wysokie ceny owsa i słomy.										
407	300											
		Preliminuje się koniecznie potrzebną kwotę na sprawienie dwóch nowych wozów — preliminowana bowiem na ten cel kwota 200 zł. w r. 1880. użytą została na zakupno bryczki.										
107	150											
200	—											
64	64											
133	135	Jak na rok 1882.										
51.129	50.906											
1.622	2.300											

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	O g ó l
			chorych	położnic i pod- rztuków	syfility- cznych	obląka- nych		
			Z ł o t e a u s t r y a c k i e					
VIII.		Z przeniesienia {	29.121	6.620	13.283	7.453	—	56.477
		zwyczajne	1.388	244	545	473	—	2.650
		nadzwyczajne						
34		Utrzymanie ogrodu:						
		a) roboty ogrodowe, nasienia sprzęty i inne potrzeby	400	200	—	—	600	
		b) utrzymanie ogrodu spacerowego dla chorych	88	44	45	23	200	
		c) ogroduik, płaca wraz z relutum za wikt miesięcznie po 30 zł.	160	80	80	40	360	1.160
35		Utrzymanie pralni:						
		a) mydło, proszek, farbka, krochmal	700	170	350	180	1.400	
		b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	650	150	330	170	1.300	
		c) 2 Siostry Miłosierdzia zatrudnione w pralni płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160	
		d) wikt tychże z pieczywem i dodatkami miesięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360	
		e) 10 praczek rocznie po 48 zł.	213	107	107	53	480	
		f) " " wikt tychże miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	600	300	300	150	1.350	
		g) 1 parobek do pralni, płaca	27	13	13	7	60	
		h) " " wikt miesięcznie 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	5.245
36		Słoma do sienników	280	80	160	80	—	600
37		Bielizna i odzież:						
		a) reparacja i sprawienie nowej						
		1) zwyczajne	800	100	300	100	1.300	
		2) nadzwyczajne	2.300	400	500	1.000	4.200	
		b) 2 Siostry Miłosierdzia zatrudnione przy magazynie bielizny i szwalni, płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160	
		c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360	
		d) 1 szwaczka, płaca rocznie 48 zł.	21	11	11	5	48	
		e) wikt tejże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	
		f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	40	20	20	10	90	6.293
38		Rozmaite:						
		a) sprzęty, olej i reparacja maszyny parowej	445	222	222	111	1.000	
		b) rozmaite drobne gospodarze	89	44	45	22	200	1.200
		Suma wydatków {	34.216	8.453	15.558	8.548	—	66.775
		zwyczajnych	3.688	644	1.045	1.473	—	6.850
		nadzwyczajnych						
		Ogólna suma rubryki VIII	37.904	9.097	16.603	10.021	—	73.625

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
51.129	50.906	
1.622	2.300	
751	600	} Jak na rok 1882. pomimo większej wynikłości roku 1880 — ponieważ część ogrodu warzywnego przeistoczona została na ogród spacerowy, na którego utrzymanie prelininuje się co najmniej potrzebną kwotę 200 zł. z podziałem wedle dzielnika na wszystkie oddziały.
—	—	
360	360	} Jak na rok 1882.
1.480	1.000	} Preliminuje się rzeczywistą potrzebę (L. W. 16.593/1882). Drzewo kosztowało w roku 1880 — 1.145 zł., w roku 1881 — 1.604 zł., razem 2.749 zł., przeciętnie 1.374 zł. prelininuje się zgodnie z wykazaną przez zarząd szpitalu kwotą 1.300 zł.
1.145	1.000	
160	160	} Zgodnie z uchwalonemi kwotami na rok 1882.
354	360	
480	480	
1.327	1.350	
37	60	
83	135	} Sprawienie bielizny kosztowało razem w roku 1879 — 4.920 zł., w roku 1880 — 5.227 zł., razem 10.147 zł., przeciętnie 5.073 zł. Preliminuje się ze względu na potrzebę sprawienia bielizny dla klasy I. i II. kwotę większą o 200 zł., jak na r. 1882 uchwalono, a to na zwyczajne 1.300 zł., na nadzwyczajne 4 200 zł.
586	600	
1.300	1.300	
3.927	4.000	
80	80	} O 1 Siostrę więcej jak na rok 1882 — na mocy ugody zawartej z Przełożoną Siostrą Miłosierdzia. (L. W. 18.602 1882). —
177	180	
48	48	
133	135	} Jak na rok 1882.
53	90	
702	750	} Woda w studniach szpitalu zbyt twarda, jest powodem tworzenia się w kotłach kamienia osadowego, ztąd zachodzi częsta potrzeba czyszczenia i naprawiania kotłów i blach ochronnych; dla tego prelininuje się więcej jak na rok 1882. o kwotę 250 zł.; wedle istotnej potrzeby.
112	300	} Ze względu na wynik z roku 1880.
60.497	59.894	} W sumie wynikłości z roku 1880. nie mieści się wydatek na wikt drugiej szwaczki w kwocie 78 zł. i koszt utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w kwocie 11.243 zł. przeniesiony do rubr. XXII. razem 11.321 zł.
5.549	6.300	
66.046	66.194	
		} W sumie uchwalonej na rok 1882. nie mieści się wydatek na zasypanie rowu i wyczyszczenie stawu w ogrodzie szpitalnym w kwocie 1.215 zł. — z powodu iż obecnie na ten cel nie się nie prelininuje. —

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a				
		Lekarstwa kosztowały w oddziałach				
			I.	II.	III.	IV.
			zł.	zł.	zł.	zł.
3.027	3.200	W roku 1879	2.348	224	416	183
		„ 1880	2.208	270	374	175
		razem	4.556	494	790	358
		przeciętnie	2 278	247	395	179
		Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wyników prawdopodobną potrzebę a to: dla oddziału I. — 2.300 zł. — II. 250 zł. — III. 400 zł. — IV. 200 zł. —				
90	110					
160	160					
354	360	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1882. (LW. 9468/1873).				
64	64					
133	135					
100	100					
451	300	Jak na rok 1882.				
—	350	Wedle projektu zarządu do LW. 16592/1 1882. —				
3.031	2300	Wydatki wynosiły w oddziałach				
			I.	II.	III.	IV.
			zł.	zł.	zł.	zł.
		W roku 1879	1.622	372	812	223
		„ 1880	2.212	210	486	124
		razem	3.834	582	1.298	347
		przeciętnie	1.917	291	649	173
		Preliminuje się z uwzględnieniem wyników z roku 1880. prawdopodobną potrzebę a to: dla oddziału I. — 2.000 zł. — II. — 200 zł. — III. — 500 zł. — IV. — 150 zł.				
206	250	Jak na rok 1882.				
7.616	6.979					
—	350					
7.616	7.329					
		Wydatki wynosiły w oddziałach				
			I.	II.	III.	IV.
			zł.	zł.	zł.	zł.
1.133	750	W roku 1878	435	219	138	74
		„ 1879	334	151	159	81
		„ 1880	509	244	252	128
		razem	1.278	614	549	283
		przeciętnie	426	204	183	94
		Preliminuje się w stosunku do przeciętnej wyników prawdopodobną potrzebę, a to: oddziału I — 400 zł. — II — 200 zł. — III — 180 zł. — IV — 90 zł. — razem 870 zł.				
250	250	Jak na rok 1882. na mocy zawartego kontraktu z Siostrami Miłosierdzia do LW. 393 z r. 1876 i 47.362 1879. —				

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne	Z funduszu oddziału				R a z e m		
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	ogół	
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	obłąkanych			
Z ł o t e a u s t r y a c k i e									
XII.		Utrzymanie budynków.							
	49.	Konserwacye i reparacye budynków szpitalnych	1.600	400	500	700	3.200		
	50.	Konserwacye wodociągów	133	67	67	33	300		
	51.	Asekuracya budynków, ruchomości i wiktuałów	120	60	60	60	300		
	52.	Kominiarze i straż ogniowa	110	56	56	28	250		
	53.	Czyszczenie kanałów	80	40	40	40	200	4.250	
	54.	Wynagrodzenie za czynności techniczne	267	133	133	67	—	600	
		Suma rubryki XII	2.310	756	856	928	—	4.850	
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.							
	55.	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	20	
XIV.		Zapisy.							
	56.	Zapis śp. Biskupa Szembeka, na odprawienie Mszy św. przez Kapitułę krakowską	38	—	—	—	—	38	
	57.	Zapis śp. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	38	
	58.	Zapis śp. ks. Gałęckiego i Kłozowej, na odprawienie Mszy św.	36	—	—	—	—	36	
		Suma rubryki XIV	112	—	—	—	—	112	
XV.		Podatki i daniny.							
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>							
	59.	Od realności szpitalnych	75	—	—	—	75		
	60.	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	666	—	—	—	666		
	61.	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	190	—	—	190	931	
		<i>B. Ekwiwalenta.</i>							
	62.	Od nieruchomego majątku szpitalnego	12	—	—	—	12		
	63.	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	108	—	—	—	108		
	64.	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	78	—	—	78	198	
		<i>C. Podatek dochodowy.</i>							
	65.	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem położonych 459 złp. 16 gr.	115	—	—	—	—	115	
		Suma rubryki XV	976	268	—	—	—	1.244	
XVI.		Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe							
	66.		150	—	—	—	—	150	

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
5.702	3.200	Utrzymanie budynków kosztowało w roku 1880. kwotę 5.702 zł. a po strąceniu kosztów wydanych za restaurację budynków w dobrach szpitalnych, obrnkowania i adaptacji gmachu w kwocie 2.445 zł. pozostanie wydatek na ntrzymanie budynków szpitalnych 3.257 zł. preliminuje się zatem w stosunku do tej wynikłości jak na rok 1882. uchwalono kwotę 3.200 zł. —
—	300	Dla braku wynikłości z lat poprzednich, — prawdopodobny wydatek jak na rok 1882.
205	250	Preliminuje się zwiększoną kwotę 300 zł. z powodu ubezpieczenia od ognia wiktuałów i ruchomości szpitalnych. W roku 1881. kosztowała asekuracja kwotę 295 zł. 28 ct.
231	230	Na podstawie wynikłości roku 1880.
309	310	Z powodu wybudowania kanału odprowadzającego nieczystości do głównego kanału miejskiego — preliminuje się zmniejszoną kwotę, jak na rok 1882.
750	600	Jak na rok 1882. (LW. 1081/1880).
<u>7.197</u>	<u>4 890</u>	
20	20	Na mocy rozporządzenia byłego Rządu krajowego w Krakowie z dnia 1 Lipca 1859 L. 19.226.
37	38	Na mocy rozporz. byłego Senatu Rzeczypospolitej krakowskiej z dnia 30. Grudnia 1840 L. 1.327.
38	38	Na mocy aktu fundacyjnego, jak na rok 1882. (LW. 21.083/876) — patrz dochody rubr. I poz. 3. lit. k.
36	36	Na mocy aktów fundacyjnych, jak na rok 1882. (LW. 631/877 i 33.663/881) — patrz dochody rubr. I. poz. 3, lit. c, d).
<u>111</u>	<u>112</u>	
62	62	} Na podstawie wynikłości z roku 1881.
627	626	
157	157	
12	12	} Jak na rok 1882.
107	108	
78	78	
—	115	Na mocy kontraktu dzierżawnego zawartego do LW. 12.071/873.
<u>1 043</u>	<u>1.158</u>	
470	150	Jak na rok 1882. uchwalono.

Wydatki i dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Sumaryusz	W funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	ogół
			chorych	położnic i pod- rzutków	syfility- cznych	obląka- nych		
			Złote austriackie					
XVII		Dyety i kosza podróży.						
	67	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu jako właściciela dóbr	50	—	—	—	—	50
XVIII		Kosza utrzymania podrzutek.						
	68	Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś przed 29 Sierpnia 1873	—	1.500	—	—	—	1.500
	69	Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś po 29 Sierpnia 1873	—	250	—	—	—	250
		Suma rubryki XVIII	—	1.750	—	—	—	1.750
XIX		Kosza utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.						
	70	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały.	—	150	—	—	—	150
XX		Zapomogi dla położnic.						
	71	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI		Rozmaite.						
	72	Kosza sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki	200	100	50	50	—	400
XXII	73	Kosza utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie	—	10.400	—	—	—	10.400
		Dochody.						
I		Odsetki od kapitałów.						
	1	Od papierów wartościowych: 5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 8.100 zł.	330	—	75	—	—	405
	2	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach.						
		a) 4% od kapitału 235 zł.	9	—	—	—	—	9
		b) 5% " " 1.000 "	50	—	—	—	—	50
		c) 6% " " 9.250 "	555	—	—	—	—	555
		Do przeniesienia	944	—	75	—	—	1.019

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a
30	50	Jak na rok 1882, dla zmienności tej rubryki. —
2.959	3.000	Wydatek w roku 1881. wynosił kwotę 2.132 zł. Z powodu zwinięcia zakładu podzuteków i nieprzyjmowania dzieci do zakładu, preliminuje się stosunkowo zniżoną kwotę 1.500 zł.
253	300	Wydatek w roku 1881. wynosił kwotę 215 zł. preliminuje się z uwzględnieniem wyników z roku 1880. prawdopodobny wydatek w kwocie 250 zł. —
3.212	3.300	
199	200	Wydatek wynosił w roku 1879 — 180 zł.; w roku 1880 — 199 zł.; w roku 1881 — 94 zł. razem 473 zł. przeciętnie 157 zł. Preliminuje się w stosunku do przeciętnej wyników.
1.254	1.200	Wydatek wynosił w roku 1879 — 1.200 zł.; w roku 1880 — 1.254 zł.; w roku 1881 1.188 zł., razem 3.642 zł., przeciętnie 1.214 zł. preliminuje się w stosunku do przeciętnej wyników jak na rok 1882. kwotę 1.200 zł. Wydatek ten ponosi w całości oddz. II na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. Listopada 1872. roku. — (LW. 13.845/873).
840	400	Prawdopodobny wydatek jak na rok 1882.
11.243	10.200	Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1879 — 20.684 dni, w roku 1880 — 20.442 dni, w roku 1881 — 21.029 dni, razem 62.155 dni, przeciętnie 20.718 dni. Licząc jeden dzień po taksie niższej po 50 ct., wypadnie wydatek 10.359 zł. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 10.400 zł. którą oddział II. w całości ponosi. — Sumę wyników z roku 1880. przeniesiono z Rubr. VIII. poz 30.
—	—	5% od listów zastawnych Tow. kredyt. ziemskiego imiennej wartości 8.100 zł. zakupionych na rzecz majątku narodowego. —
810	1.201	Rzeczywisty dochód od kapitałów ubezpieczonych na dobrach, tudzież reszty ceny kupna sprzedanych dóbr Rączna. —
810	1.201	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	W funduszu oddziału				R a z e m	
rubryki	pozyty		I	II	III	IV	Szczegół	O g ó l
			ehorych	położnic i pod- rzućków	syfility- cznych	obłąka- nych		
			Z ł o t e a u s t r y a c k i e					
I.		Z przeniesienia .	944	—	75	—	—	1.019
	3	Dochody z fundacyj:						
		a) Bienkowskiego od kapitału 4.260 zł.	170	—	—	—	170	
		b) Dąbkowskiego „ „ 4.600 „	195	—	—	—	195	
		c) Gałęckiego „ „ 450 „	26	—	—	—	26	
		d) Kłozowej (mszalna) „ „ 200 „	10	—	—	—	10	
		e) „ (szpitalna) „ „ 100 „	5	—	—	—	5	
		f) Ligezy „ „ 6.250 „						
		po potrąceniu podatku dochodowego	262	—	—	—	262	
		g) Małeckiego od kapitału 337 zł.	16	—	—	—	16	
		h) Pruskiego „ „ 5.276 „	263	—	—	—	263	
		i) Tarły „ „ 3.105 „	66	82	44	13	205	
		k) Wencla „ „ 654 „	38	—	—	—	38	
		l) Wolaych mularzy od kapitału 1.800 „						
		po potrąceniu podatku dochodowego	75	—	—	—	75	
		m) Mszalna od kapitału 2.300 zł	—	—	115	—	115	
		n) Trzebieckiego „ „ 3.008 „	—	—	—	150	150	1.530
		Suma rubryki I.	2.070	82	234	163	—	2.549
II.		Dochody z realności i dóbr.						
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem 2.700 rbl.	4.500	—	—	—	—	4.500
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—	—	—	3.805
	6	„ „ z folwarku „Przeginia Duchowna“	50	—	—	—	—	50
	7	Czynsz za salę wykładową kliniki, od c. k. Rządu	150	—	—	—	—	150
	8	Dochód z ogrodu szpitalnego	800	400	—	—	—	1.200
	9	Czynsz dzierżawny z propinacyi w „Krowodrzy“	—	1.306	—	—	—	1.306
		Suma rubryki II	9.305	1.706	—	—	—	11.011
III.		Zwroty kosztów leczenia.						
	10.	Z funduszu krajowego galicyjskiego	50.000	20.000	28.000	15.000	—	113.000
		Do przeniesienia	50.000	20.000	28.000	15.000	—	113.000

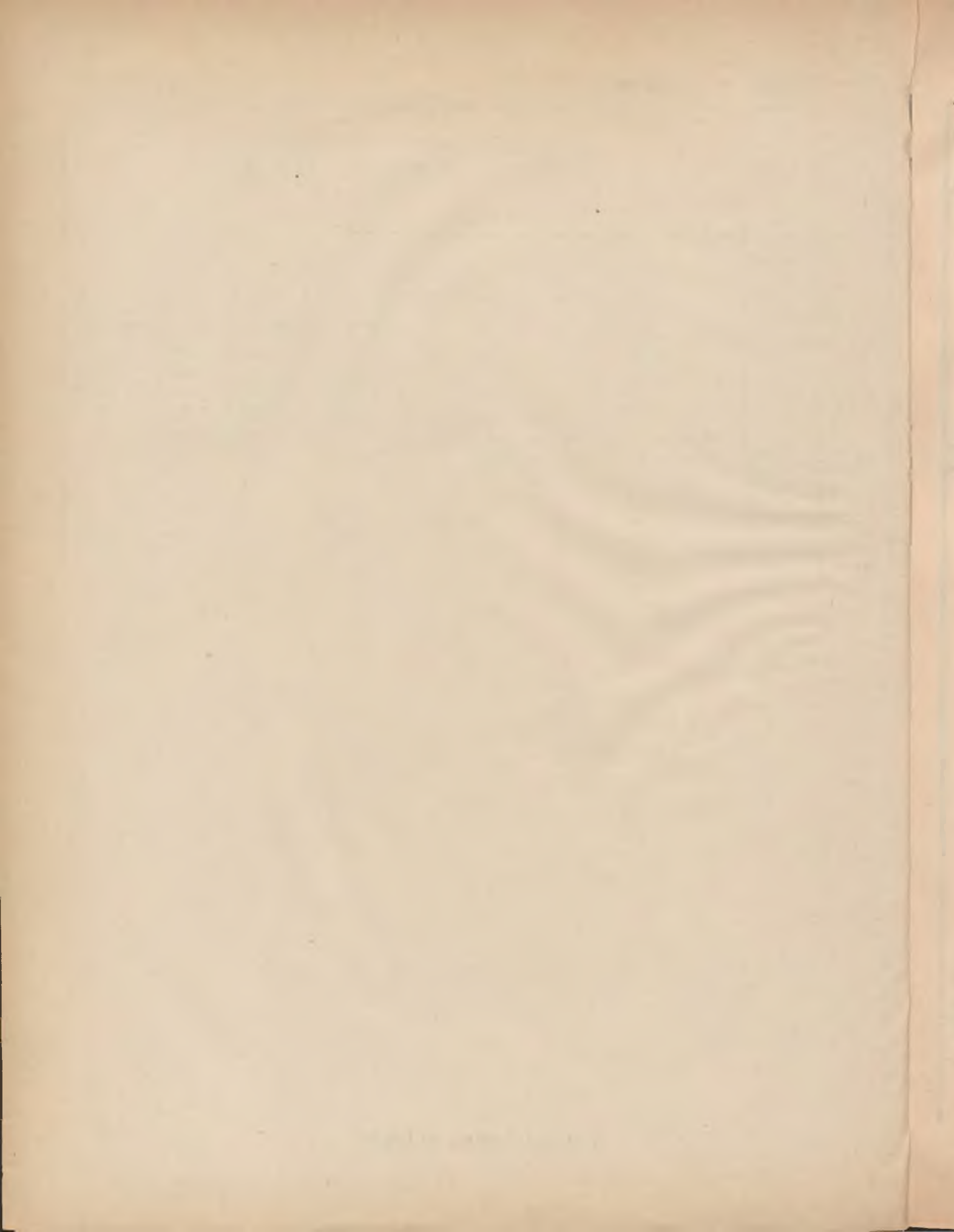
Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a				
810	1.201					
2.045	1.504	Rzeczywiste dochody, jakie pojedyncze kapitały fundacyjne przynoszą. —				
2.855	2.705					
4.237	4.500	Na podstawie kontraktu dzierżawnego zawartego do LW. 12.071/1873 (dzierżawa trwa do 23. Czerwca 1885).				
3.821	3.805	Na mocy kontraktu dzierżawnego zawartego do LW. 19.573/874 (dzierżawa trwa do 23. Czerwca 1887).				
50	50	Na mocy rozporządzenia byłej krakowskiej Rady administracyjnej z dnia 27. Sierpnia 1850. L. 4.873.				
—	—	Na mocy rozporz. c. k. Ministerstwa oświaty z dnia 22. Sierpnia 1881. L. 12.592 (LW. 51.691/881).				
1.813	1.200	Ponieważ część ogrodu warzywnego przeistoczono na ogród spacerowy dla chorych obłąkanych — prelinuje się prawdopodobny dochód, jak na rok 1882.				
1.167	1.306	Na mocy kontraktu dzierżawnego zawartego do LW. 2.950/881. (dzierżawa trwa do 30. Grudnia 1883).				
11.088	10.861	Dochody wynosiły w oddziałach				
			I.	II.	III.	IV.
			zł.	zł.	zł.	zł.
129.163	113.000	W roku 1879	77.786	20.839	40.718	17.431
		" 1880	59.203	22.304	31.931	15.725
		" 1881	46.301	24.852	29.143	13.299
		razem	183.290	67.995	101.792	46.455
		przeciętnie	61.096	22.665	33.930	15.485
		Ponieważ przyjmowanie chorych do szpitalu ściśle ograniczonym zostało — prelinuje się w stosunku do przeciętnych wyników z uwzględnieniem wyników z roku 1881. prawdopodobny dochód a to: w oddziale I. — 50.000 zł. — II. — 20.000 zł. — III. — 28.000 zł. — IV. — 15.000 zł. —				
129.163	113.000					

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	W funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I	II	III	IV	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod- rzutków	syfility- cznych	oblaka- nych		
Złote austriackie								
		Z przeniesienia . .	50.000	20.000	28.000	15.000	—	113.000
III	11	Z funduszków obokrajowych i od stron samo- płacących	5.500	1.000	3.000	3.500	—	13.000
		<u>Suma rubryki III</u>	<u>55.500</u>	<u>21.000</u>	<u>31.000</u>	<u>18.500</u>	<u>—</u>	<u>126.000</u>
IV	12	Dochody rozmaite	25	20	10	10	—	65

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	W y j a ś n i e n i a																																														
129.163	113.000																																															
12.877	11.300	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="360 465 920 498" style="text-align: center;">Dochody wynosiły w oddziałach</th> <th data-bbox="924 465 1041 498" style="text-align: center;">I.</th> <th data-bbox="1041 465 1158 498" style="text-align: center;">II.</th> <th data-bbox="1158 465 1275 498" style="text-align: center;">III.</th> <th data-bbox="1275 465 1402 498" style="text-align: center;">IV.</th> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <th data-bbox="924 498 1041 532" style="text-align: center;">zł.</th> <th data-bbox="1041 498 1158 532" style="text-align: center;">zł.</th> <th data-bbox="1158 498 1275 532" style="text-align: center;">zł.</th> <th data-bbox="1275 498 1402 532" style="text-align: center;">zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="360 532 462 566">W roku 1879</td> <td data-bbox="462 532 920 566">.</td> <td data-bbox="924 532 1041 566" style="text-align: center;">6.999</td> <td data-bbox="1041 532 1158 566" style="text-align: center;">778</td> <td data-bbox="1158 532 1275 566" style="text-align: center;">3.152</td> <td data-bbox="1275 532 1402 566" style="text-align: center;">2.211</td> </tr> <tr> <td data-bbox="360 566 462 600">" 1880</td> <td data-bbox="462 566 920 600">.</td> <td data-bbox="924 566 1041 600" style="text-align: center;">5.197</td> <td data-bbox="1041 566 1158 600" style="text-align: center;">1.138</td> <td data-bbox="1158 566 1275 600" style="text-align: center;">2.372</td> <td data-bbox="1275 566 1402 600" style="text-align: center;">4.170</td> </tr> <tr> <td data-bbox="360 600 462 634">" 1881</td> <td data-bbox="462 600 920 634">.</td> <td data-bbox="924 600 1041 634" style="text-align: center;">5.535</td> <td data-bbox="1041 600 1158 634" style="text-align: center;">1.524</td> <td data-bbox="1158 600 1275 634" style="text-align: center;">4.334</td> <td data-bbox="1275 600 1402 634" style="text-align: center;">4.774</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="643 634 920 667" style="text-align: right;">razem</td> <td data-bbox="924 634 1041 667" style="text-align: center;">17.731</td> <td data-bbox="1041 634 1158 667" style="text-align: center;">3.440</td> <td data-bbox="1158 634 1275 667" style="text-align: center;">9.858</td> <td data-bbox="1275 634 1402 667" style="text-align: center;">11.155</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="643 667 920 701" style="text-align: right;">przeciętne</td> <td data-bbox="924 667 1041 701" style="text-align: center;">5.910</td> <td data-bbox="1041 667 1158 701" style="text-align: center;">1.146</td> <td data-bbox="1158 667 1275 701" style="text-align: center;">3.286</td> <td data-bbox="1275 667 1402 701" style="text-align: center;">3.718</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="360 701 1402 751">Preliminuje się w stosunku do przeciętnej wynikłości, prawdopodobny dochód a mianowicie: w oddziale I. — 5.500 zł. — II. — 1.000 zł. — III. — 3.000 zł. — IV. — 3.500 zł.</p>					Dochody wynosiły w oddziałach		I.	II.	III.	IV.			zł.	zł.	zł.	zł.	W roku 1879	6.999	778	3.152	2.211	" 1880	5.197	1.138	2.372	4.170	" 1881	5.535	1.524	4.334	4.774	razem		17.731	3.440	9.858	11.155	przeciętne		5.910	1.146	3.286	3.718
Dochody wynosiły w oddziałach		I.	II.	III.	IV.																																											
		zł.	zł.	zł.	zł.																																											
W roku 1879	6.999	778	3.152	2.211																																											
" 1880	5.197	1.138	2.372	4.170																																											
" 1881	5.535	1.524	4.334	4.774																																											
razem		17.731	3.440	9.858	11.155																																											
przeciętne		5.910	1.146	3.286	3.718																																											
142.040	124.300																																															
192	65	Prawdopodobny dochód jak na rok 1882.																																														

L. W. 21.276/1882.
Alegat G. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1883.

Lit. G.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

PRELIMINARZ

na rok

1883.

L. W. 22.963/1882.

Fundusz policyi

Liczba		Poszczególnienie	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	R a z e m
rubryki	pozycji		Złote austriackie		
		Wydatki.			
		Koszta gospodarcze.			
I.	1	Utrzymanie korekcyonistów	50	—	
	2	Koszta leczenia	10	—	
	3	Ubior	20	—	
	4	Utrzymanie korekcyonistek	300	—	380
II.	5	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	10	—	10
III.	6	Zwroty grzywien policyjnych	10	—	10
IV.	7	Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2
V.	8	Remuneracye	5	—	5
VI.	9	Rozmaite	10	—	10
		Suma wydatków	417	—	417
		Dochody.			
		Odsetki.			
I.	1	5% od kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	1	—	
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości 7.300 zł.	438	—	
	3	4% od asygnat kasowych galic. Banku kred. na 8.000 zł.	320	—	
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 32.500 zł.	1.425	—	
	5	4% od książeczki galic. Kasy oszczędności na 72 zł. 95 ct.	3	—	
	6	4½% od chwilowo lokowanej gotowizny 56.444 „ 09 „	2.540	—	
	7	6% przypadających w roku 1883. od resztującej ceny kupna 24.000 zł. za realność t. z. św. Maryi Magdaleny L. 20¼ we Lwowie	1.440	—	6.167
II.	8	Policyjne grzywny	10	—	10
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	10	—	10
IV.	10	Rozmaite	2	—	2
		Suma dochodów	6.189	—	6.189
		W porównaniu z wydatkami	—	—	417
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	5.772
		która wpłynie do funduszu krajowego.			

krajowej.

Wynikłość z roku 1880.	Kwota uchwalona na rok 1882.	Wyjaśnienia
—	380	W latach 1876. do 1881. nie było żadnych wydatków; ze względu jednak, iż właściwe przepisy korekcyjne zawsze jeszcze obowiązują, przewidzieć zaś nie można, jaka kwota może być potrzebną, preliniuje się jak na rok 1882.
—	10	
—	10	
—	2	
—	5	
—	10	
—	417	
		<p><i>Do poz. 1.</i> 5% od kapitału zabezpieczonego na realności Nr. 86 i 87. w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr. czyli 27 zł. 25 st. w. a.</p> <p><i>Do poz. 2. i 3.</i> Preliminuje się odsetki wedle stanu i stopy procentowej efektów w czasie układania preliminarza.</p> <p><i>Do poz. 4.</i> Stan 5% listów zast. kredytowych w czasie układania preliminarza wynosił 16.500 zł. Dnia 15. Maja 1882. i 1883. wpłyną od c. k. Rządu dwie raty za kupno realności L. 20¹/₄ w sumie 16.000 zł. za którą zakupi się także listy kredytowe imiennej wartości 16.000 „ od których odsetki w r. 1883. z uwzględnieniem, iż zakupno efektów za r. 1883. odbędzie się dopiero w Maju, przyniosą ogółem 1.425 zł.</p> <p><i>Do poz. 5.</i> Preliminuje się odsetki wedle obecnego stanu książeczki Kasy oszczędności.</p> <p><i>Do poz. 6.</i> Preliminuje się jak na r. 1882. od użytkowanego przez fundusz krajowy kapitału.</p> <p><i>Do poz. 7.</i> W roku 1874. sprzedano c. k. Rządowi realność t. z. św. Maryi Magdaleny L. 20¹/₄ za cenę 120.000 zł. na to spłacono po koniec roku 1881. 80.000 zł. a spłacone będą w roku 1882. i 1883. 16.000 „ 96.000 „ pozostanie jeszcze 24.000 zł. do spłacenia w rocznych ratach po 8.000 zł., z 6% aż do roku 1886., od których odsetki w roku 1883. wyniosą 1.440 zł.</p> <p><i>Do sumy rubryki I.</i> Dochody w tej rubryce mniejsze od wynikłości z roku 1880. przeważnie z powodu coraz bardziej zmniejszających się rat odsetkowych od c. k. Rządu za kupioną realność (patrz poz. 7).</p>
6.637	6.284	
—	10	
—	10	
1	2	Preliminuje się jak na rok 1882.
6.638	6.306	

Name	Age	Sex
John Smith	25	M
Mary Smith	22	F
James Smith	18	M
Elizabeth Smith	15	F
William Smith	12	M
Sarah Smith	10	F
Thomas Smith	8	M
Ann Smith	6	F
Robert Smith	4	M
Margaret Smith	3	F
Richard Smith	2	M

L. W. 21.276/1882.
Alegat H—M. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1883.

*27 2/81
A (28 stron)*

*418423
III 1882, 11-12*

PRELIMINARZE

na rok

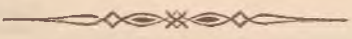
Alegat

1883

1883.

2

H.	Fundusz domestykalny	str. 2.
J.	„	kultury krajowej	„ 4.
K.	„	stanowy sierociński	„ 6.
L.	„	Aleksandra hr. Stadnickiego	„ 8.
M.	„	pożyczki krajowej z r. 1873.	„ 10.

H.) Fundusz domestykalny.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Razem
ru-	po-		czajne	zwy-	
bryki	zycyi		Złote	austryackie	
Wydatki.					
I.	1	Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich z archiwum bernardyńskiego (dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego)	1.200	—	1.200
II.	2	Rozmaite przypadkowe	5	—	5
Suma wydatków			1.205	—	1.205
Dochody.					
Odsetki.					
I.	1	5% od kapitału wypożyczonego na budowę zakładu kulparkowskiego, według planu amortyzacyjnego	2.055		
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych, imiennej wartości 3.500 złr. m. k. po strąceniu 10% podatku dochodowego	165		
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości 1.600 zł. w. a.	96		
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, mianowicie: a) od kapitału 31.000 zł., według stanu tychże efektów z końcem roku 1881. 1.550 zł. b) od nowo dokupić się mających na 12.300 zł. 530 „	2.080		
II.	5	4% od książeczek galic. Kasy oszczędności na 400 zł. 42 ct.	16	—	4.412
II.	6	Sprzedaz dzieła pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i buko-wińskiej“	5	—	5
III.	7	Rozmaite przypadkowe	—	—	—
Suma dochodów.			4.417	—	4.417
W porównaniu z wydatkami			—	—	1.205
okazuje się nadwyżka dochodów			—	—	3.212
która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.					

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
1.200 —	1.200 5	Według uchwały W. Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866. Jak na rok 1882.
1.200	1.205	W sumie wyników z roku 1880., nie zamieszczono wydatku 100 zł. z tytułu wypłaconej Antoniemu Schneiderowi należności, której nie prelinuje się począwszy od roku 1881., z powodu śmierci Schneidera.
		<p>Fundusz budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie wypożyczył w roku 1873. kapitał 66.000 zł. — ct. z tego spłacono w latach 1873. do 1881. i umorzy się w r. 1882. ogółem . 24.904 „ 23 „ pozostanie jeszcze z początkiem r. 1883. wierzytelność 41.095 zł. 77 ct. Odsetki według planu amortyzacyjnego do LW. 5.731/1873. wyniosą w roku 1883. 2.054 zł. 79 ct.</p>
		Odsetki obliczono według stanu efektów z dniem układania preliminarza.
		<p>Wedle planu umorzenia do LW. 5.731/1873. wpłyną od funduszu budowy zakładu kulparkowskiego z tytułu kapitału: w roku 1882. cztery raty w kwocie 3.071 zł. 63 ct. „ 1883. „ „ „ 3.225 „ 21 „ 6.296 zł. 84 ct. Do tego zapas kasowy z końcem r. 1881. w gotówce wyż. 3.000 „ — „ jakoteż prelinowana z końcem roku 1882. nadwyżka dochodów 3.212 „ — „ Razem . 12.508 zł. 84 ct.</p>
		<p>Za tę gotówkę zakupi się w terminach przypadłości 5% listy zastawne kredytowe: a) w roku 1882. na 6.000 zł. b) „ 1883. „ 6.300 „ razem imiennej wartości około 12.300 „ — „ Odsetki od tych nowo nabyć się mających efektów z uwzględnieniem chro- nologicznego porządku ich zakupna, przyniosą w zaokrągleniu około . 530 „ — „</p>
4.004	4.212	Wedle obecnego stanu książeczek Kasy oszczędności.
—	5	Jak na rok 1882.
4.004	4.217	

— 4 —

J.) Fundusz kultury krajowej.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Wydatki.		
I.	1	Zwroty kar	20	—	20
		Rozmaite.			
II.	2	Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000	—	5.000
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>5.020</u>	—	<u>5.020</u>
		Dochody.			
I.	1	Odsetki	2.381	—	2.381
II.	2	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	3.000	—	3.000
III.	3	Rozmaite	—	—	—
		<u>Suma dochodów</u>	<u>5.381</u>	—	<u>5.381</u>
		w porównaniu z wydatkami	—	—	5.020
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	<u>361</u>

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
30	15	Wydatek w latach 1879., 1880. i 1881. wynosił łącznie 62 zł. 08 ct. — przeciętnie 20 zł. 69 ct. preliminuje się w zaokrągleniu 20 zł.
5.000 —	4.400 —	Na mocy uchwały W. Sejmu z dnia 16. Października 1871. i z dnia 18. Października 1878. Nie preliminuje się nic, jak w roku 1882.
5.030	4.415	
2.478	2.429	Na pokrycie potrzeb funduszu krajowego spieniężono w roku 1878. i 1879. wszystkie efekta funduszu kultury krajowej, a mianowicie: 1) 5% książeczki gal. Kasy oszczędności na 197 zł. 85 ct. — 2) 6% listy gal. Banku hipotecznego imien. wartości 15.600 zł. — 3) 6% obligacje pożyczki kraj. z r. 1873. imien. wart. 17.600 zł. — 4) 5% obligacje indemniz. imien. wartości 100 złr. m. k. — razem sprzedano efektów imien. wartości 33.497 zł. 85 ct., oraz 5) podniesiono z 6% lokacji bankowej na rachunku bieżącym kwotę 9.420 zł. 45 ct. — Na mocy uchwały W. Sejmu z 17. Lipca 1880. powyższe efekta w takiej samej imiennej wartości i kapitał podniesiony w takiej samej wysokości — fundusz krajowy zwrócić winien kulturze krajowej wraz z odsetkami, które na rok 1883., obliczone według stopy procentowej, w czasie sporządzania preliminarza, wynoszą 2.381 zł. 45 ct.
3.717	2.000	Dochód w latach 1878., 1879. i 1880. wynosił łącznie 12.131 zł. 05½ ct.; przeciętnie 4.043 zł. 68 ct. Dochody tej rubryki zmniejszają się corocznie, gdyż zaległe grzywny prawie wszystkie odpisywane lub na areszt zmieniane bywają; preliminuje się przeto prawdopodobny dochód 3.000 zł.
—	—	Nie preliminuje się nic, jak w roku 1882.
6.195	4.429	

K.) Fundusz stanowy sierociński.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Wydatki.		
		Utrzymanie sierót.			
I.	1	Siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie, po . . . 120 zł.	840		
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwo- wie, po 63 zł.	252		
	3	Cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie, po . . . 120 „	480		
	4	Jedno miejsce w zakładzie św. Wincentego we Lwowie, na	115	—	1.687
II.	5	Rozmaite	5	—	5
		<u>Suma wydatków .</u>	<u>1.692</u>	—	<u>1.692</u>
		Dochody.			
		Odsetki.			
I.	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych, imiennej wartości w m. k. 3.450 zł.	163		
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości 10.600 „	636		
	3	Od listów galic. Banku hipotecznego:			
		a) 6% od imiennej wartości 4.200 zł.	252 „		
		b) 5% „ „ „ 500 „	25 „	277	
	4	Od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk.:			
		a) 4% od imiennej wartości 3.100 zł.	124 „		
		b) 5% „ „ „ 13.700 „	685 „	809	1.885
II.	5	Rozmaite przypadkowe	—	—	—
		<u>Suma dochodów .</u>	<u>1.885</u>	—	<u>1.885</u>
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.692
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	<u>193</u>
		która użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
1.532	1.687	Preliminuje się jak na rok 1882.
—	5	
1.532	1.692	
1.860	1.888	<p><i>Do poz. 1., 2., 3. i 4. a).</i> Odsetki obliczono według stanu i stopy procentowej efektów w dniu układania preliminarza.</p> <p><i>Do poz. 4. b).</i> Stan 5% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego wynosi z końcem r. 1881. wartość imienną 13.000 zł.</p> <p>Za nadwyżkę dochodów z r. 1881., tudzież za książeczkę Kasy oszczędności na 128 zł. 12 ct. dokupi się listów zast. Towarzystwa kred. ziemsk. na 500 „</p> <p>za spodziewaną zaś nadwyżkę z r. 1882. na 200 „ 13.700 zł.</p> <p>Odsetki w roku 1883. od całej tej kwoty przyniosą 685 zł.</p>
1.860	1.888	<p><i>Do rubryki I.</i> Dochód z odsetek zniżył się z powodu nagłego losowania 6% listów hipotecznych i zakupna natomiast 5% efektów.</p> <p><i>Do rubryki II.</i> Nie preliminarzuje się nic, jak na rok 1882.</p>

L.) Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nad- zwy- czajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote	austryackie	
			Wydatki.		
I.	1	Płaca, Dr. Liskemu Ksaweremu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich ziemskich z archiwum bernardyńskiego, rocznie .	800	—	800
II.	2	30% Rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	122	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich	800	—	800
IV.	4	Rozmaite	5	—	5
Suma wydatków			1.727	—	1.727
		Dochody.			
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	405	—	405
		Odsetki.			
III.	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. im. wartości 200 zł. — ct.	12		
	4	4 ¹ / ₂ % od książeczek oszczędności gal. Banku kredyt. na 30 „ 39 „	1		
	5	4% od książeczek galic. Kasy oszczędności na 4.211 „ 40 „	168	—	181
IV.	6	Rozmaite	—	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa, spodziewana z końcem r. 1882.	5.442	—	5.442
Suma dochodów			7.228	—	7.228
W porównaniu z wydatkami			—	—	1.727
okazuje się nadwyżka dochodów			—	—	5.501
przeznaczona na pokrycie doraźnych kosztów druku znaczniejszej ilości tomów.					

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
800	800	Według uchwały W. Sejmu z dnia 11. Października 1871. (LW. 43/1869).
—	122	Według umowy zawartej do LW. 5.911/1868. Odpowiednio wynikłościom Rubr. II. dochodów.
778	1.050	Według wynikłości z roku 1880.
—	5	Jak na rok 1882.
1.578	1.977	
1.200	1.200	Według uchwały W. Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866.
—	405	Dochód obliczyć się z góry nieda. Preliminuje się więc jak na rok 1882.
209	133	} Odsetki obliczono według stanu efektów i stopy procentowej w czasie sporządzania preliminarza.
—	—	
4.458	250	Nie prelininuje się nic, jak na rok 1882.
5.867	1.988	Pozostałość kasowa z końcem roku 1880. wynosi: <i>a)</i> w gotówce 192 zł. 52 ct. <i>b)</i> „ efektach 4.265 „ 81 „ razem <u>4.458 zł. 33 ct.</u>
		Zapas efektów w tej fundacyi powstał ztąd, iż w niektórych latach rozporządzalna na druk aktów grodzkich gotówka zużyta nie została, przeto lokowano ją tymczasowo w Kasie oszczędności i w papierach wartościowych. Efekta nabyte przeznaczone są na sprzedaż w swoim czasie, celem pokrycia wydatków przy ewentualnem, doraźnem ogłoszeniu drukiem znaczniejszej liczby tomów. — Na rok 1882. prelininowano nadwyżkę dochodów tylko w gotowiznie w kwocie 11 zł., obecnie zaś wykazuje się pozostałość kasową spodziewaną z końcem r. 1882.:
		<i>a)</i> w zapasie gotówki z końcem r. 1881. w kwocie około 1.000 zł. — ct. <i>b)</i> „ „ efektów, wedle obecnego stanu im. wartości 4.441 „ 79 „ razem jak obok <u>5.441 zł. 79 ct.</u>

M.) Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nad-	Razem
ru-	po-		czajne	zwy-	
bryki	zycy		Złote	austryackie	
Wydatki.					
I.	1	Umorzeni pożyczki przez losowanie obligacyj	17.200	—	17.200
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	79.500	—	79.500
Koszta administracyjne.					
III.	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	7.950	—	—
	4	Temuż należytość stemplowa od kuponów	1.257	—	—
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	100	—	9.307
IV.	6	Różne wydatki	400	—	400
Suma wydatków			106.407	—	106.407
Dochody.					
I.	1	Zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym	3.100	—	3.100
Odsetki.					
II.	2	Od kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym 6%	98	—	—
	3	Od Wydziałów powiatowych odsetki zwłoki 10%	1.430	—	—
	4	Od kapitałów chwilowo lokowanych	14.458	—	15.981
Różne dochody.					
III.	5	Dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj	1.200	—	—
	6	Od banków, zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych na wypłatę kuponów	500	—	1.700
Suma dochodów			20.781	—	20.781
W porównaniu z wydatkami			—	—	106.407
okazuje się przewyżka wydatków			—	—	85.626
Uwzględnwszy jednak, iż w preliminarzu na rok 1882. wykazano prawdopodobną pozostałość z rachunków tegoż roku (patrz wyjaśnienia do poz. 4. dochodów)			—	—	461.534
okazuje się ogólna z końcem r. 1883. rozporządzalna gotówka w kwocie			—	—	375.908

Preliminarz na rok 1883.

Wy- nikłość z roku 1880.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
17.700	16.200	Preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 16.009/1873.
83.391	80.000	Wedle planu umorzenia przypada na wypłatę kuponów w roku 1883. kwota 88.755 zł. Ponieważ takowy zastosowany jest do pełnej emisji obligacji, wynoszącej 1,600.000 zł., faktycznie zaś puszczono ich w obieg tylko: 1,433.000 zł., przeto z uwzględnieniem obligacji już wylosowanych i jeszcze po dzień 1. Lutego 1883. wylosować się mających, prelininuje się w przybliżeniu jak obok, uwzględniając wynikiłości z lat 1879. i 1880.
7.286	8.000	10% od spodziewanej w roku 1883. wypłaty kuponów.
233	230	W roku 1883. przypadają c. k. Rządowi należności stemplowe od wszystkich obligacji niewylosowanych (LW. 4.691/1877) to jest od Ser. A., B. i C. po 7 ct. od sztuki, zaś od Ser. D. po 13 ct. od sztuki od półrocznego kuponu, a zatem: dnia 1. Maja 1883. 630 zł. 65 ct. — 1. Listopada 1883. — 627 zł. 09 ct., razem 1.257 zł. 74 ct.
118	100	Na podstawie corocznie okazującej się potrzeby wydatki te wynosiły w zaokrągleniu w roku 1878. — 100 zł., w r. 1879. — 95 zł. w roku 1880. — 118 zł.
372	600	W rubryce tej mieszczą się prócz nieprzewidzianych wydatków także zaliczki niewyrachowane przez banki, które wypłacają kupony. Preliminuje się zaokrąglona wynikiłość z r. 1880.
109.100	105.130	
147.427	29.908	Wedle planu umorzenia.
14.168	1.173	
1.913	1.430	Dochód w r. 1878. wynosił 563 zł., w r. 1879. — 1.807 zł., w r. 1880. — 1.913 zł. razem 4.283 zł., przeciętnie i w zaokrągleniu 1.430.
17.165	17.750	Dochody (z pominięciem odsetków od chwilowych lokacji w rubr. II. poz. 4. wykazanych, które wpłyną z końcem roku 1883.) wyniosą w roku 1883. 6.323 zł. do tego spodziewana nadwyżka z końcem roku 1882. (patrz preliminarz tegoż funduszu na rok 1882.) w sumie 461.534 „ Ogółem 467.857 „ potrąciwszy zaś od tego sumę wydatków w r. 1883., według niniejszego preliminarza 106.407 „ okaże się spodziewana w roku 1883. nadwyżka gotówki 361.450 „ która wedle obecnych stosunków finansowych ulokowana na 4%, przyniosłaby odsetki w kwocie 14.458 zł.
500	1.200	Dochód w roku 1878. wynosił 1.100 zł., w r. 1879. — 1.100 zł., w r. 1880 — 1.200 zł., przeciętnie i w zaokrągleniu 1.200 zł.
572	500	Dochód w r. 1878. wynosił 339 zł., w r. 1879. — 608 zł., w r. 1880. — 572 zł., razem 1.519 zł., przeciętnie i w zaokrągleniu 500 zł.
181.745	51.961	Wynikiłość z r. 1880. wykazano mniejszą, aniżeli w zamknięciu rachunku. W rubr. III. dochodów opuszczono poz. „Zwrot za brakujące kupony“, na którą nic się nie prelininuje.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin.

Wysoki Sejmie!

Na sesji zeszłorocznej przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi jako swój własny wniosek przedłożenie rządowe z r. 1880, z projektem ustawy o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin. Z powodu wczesnego zamknięcia sesji, komisya, której sprawę tę przedzielono, nie przedłożyła Wysokiemu Sejmowi sprawozdania i projekt pozostał niezalutowany.

Ponieważ powody, dla których Wydział krajowy na sesji zeszłorocznej wznowił przedłożenie rządowe o zbiorowych kasach pożyczkowych dla gmin, bynajmniej nie zostały rozbierane, przeto i w tym roku przedkładamy sprawę z następującymi objaśniającymi uwagami:

Ekonomiczną doniosłość projektowanej instytucyi zaznacza dobitnie pierwszy paragraf przedłożenia. Stawia on jako cel zbiorowych kas pożyczkowych łączenie istniejących kas pożyczkowych dla gmin względnie funduszków dobrowolnie na to przez gminy ofiarowanych i zaprowadzenie uregulowanego ich zarządu, przezco umożliwione zostanie udzielanie pożyczek w mniejszych kwotach na mierny procent.

Z publikacyi krajowego bióra statystycznego w ubiegłych latach Wysokiemu Sejmowi przedłożonych wiadomo, jak znaczną bo nie krociową, lecz już milionową sumę reprezentują fundusze pożyczkowe gmin. Nie wywierają one w skutek złego zarządu tak zbawiennego wpływu na stosunki drobnego kredytu, jakby spodziewać się należało, gdyż w jednych kasach fundusze pożyczkowe służą tylko wpływowym osobistościom gminy, w innych pożyczki udzielane bywają dowolnie, bez kontroli co do potrzeby i celów, często nawet bez żadnego ubezpieczenia. Nadto i w sposobie ściągania wierzelności dzieją się nieprawidłowości, w skutek których w wielu funduszach pożyczkowych zamiast ciągłego przyrostu, okazuje się stagnacya albo nawet ubytek. W obec faktu, że zarząd tych kas pożyczkowych należy w zupełności do zakresu organów gminnych, wszystkie przez wyższe organa autonomiczne dotąd podejmowane usiłowania około zreorganizowania zarządu i zaprowadzenia ściślejszej kontroli, tylko w nielicznych wyjątkowych wypadkach doprowadziły do pomyślnego rezultatu. Właśnie pod tym względem projekt rządowy zawiera bardzo skuteczne postanowienie w §. 3, że także bez zezwolenia gminy, ale za zgodą Namiestnictwa i Wydziału krajowego, można do związku kasy zbiorowej przyłączyć taką gminę, której własna kasa pożyczkowa tak jest administrowana, że skutkiem nierzetelnej lub wadliwej administracyi, nastąpiła strata znacznej części funduszków, albo, że pożytecznej czynności dla ogółu gospodarzy gminy spodziewać się po niej nie można.

W tym postanowieniu nie można upatrywać dążności do ścieśnienia autonomicznych praw gminy w zarządzie majątku, gdyż chodzi tu tylko o konieczne a skuteczne przytem zarządzenie nadużyciom, a więc o dalszy krok na tej drodze, jaką celem sprężystego nadzorowania gospodarki gminnej obrało już ustawodawstwo krajowe, zmieniając stosownie §. 102 ustawy gminnej.

Względem na całość gminnych funduszków pożyczkowych odpowiadają dalsze postanowienia o zarządzie kas zbiorowych, o składzie Wydziału zarządzającego i o kontroli władz wyższych tak rządowych jak i autonomicznych.

Żeby zbiorowe kasy pożyczkowe dla gmin nie stały się tylko źródłem nowem pożyczek udzielanych bez należytej kontroli co do roztrzonego ich użycia, co by w obec notorycznej pochopności naszego włościanina do pożyczania pieniędzy po za granice rzeczywistej potrzeby i bez względu na możliwość dotrzymania przyjętych zobowiązań, równało się tylko daniu nowej sposobności do obdłużania mniejszych posiadłości, na to zupełnie wystarczającą rękojmię zawierają postanowienia projektu ustawy o celach kas zbiorowych i o sposobie ubiegania się o pożyczki. Według §. 1. bowiem pożyczki udzielane będą tylko:

„1. właścicielom mniejszych gruntów w miastach i po wsiach w tym przedewszystkiem celu, aby im ułatwić spłatę długów hipotecznych, zaciągniętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy w innych zakładach kredytowych pod uciążliwymi warunkami;

2. gminom na cele gminne.“ Chodzi tu więc o ułatwienie konwersyi długów uciążliwych a więc o kwestyę piekącą dla kraju, co projektowi ustawy o kasach zbiorowych nadaje nietylko charakter aktualności lecz nadto cechę nagłości.

W konsekwencyi zasady przyjętej w §. 1. projektu, dalszy paragraf (17) wyklucza od pożyczek osoby nie dające rękojmi, że chodzi im o uzyskanie kredytu na cele ekonomiczne lecz o fundusze na cele zdrożne lub nieprodukcyjne. Konsekwencyą §. 1. określającego charakter kas zbiorowych jako instytucyi mającej podźwignąć zadłużonych włościan z upadku ekonomicznego, jest także postanowienie §. 20, że kto chce pożyczkę uzyskać „winien osobiście zgłosić się do Wydziału administracyjnego, podać cel i wysokość pożyczki i t. d.“ że następnie Wydział administracyjny sprawdzić ma podane okoliczności a przez porównanie z dowodami przedłożonymi, a w razie potrzeby także z innymi, które ma pod ręką, lub które mu są przystępne w c. k. urzędach i rozstrzygnie po wysłuchaniu opinii mężów zaufania o udzieleniu pożyczki i jej wysokości.“ Dłużnik kas zbiorowych stoi za tem pod kontrolą nietylko Wydziału administracyjnego, lecz i mężów zaufania, którzy patrząc z bliska na jego stosunki i znając jego położenie, spełnią obowiązek opieki obywatelskiej nad niedojrzałym ekonomicznie włościaninem naszym i zapobiegną nadużywaniu użytku oprocentowanych funduszy przez lekkomyślnych dłużników. Wydział krajowy podnosi szczególnie to postanowienie, bo nie ulega żadnej wątpliwości, że zakłady kredytowe prywatne, na zysk obliczone, nietylko wysokością pobieranych procentów przyczyniają się do nadmiernego zadłużenia się ludności wiejskiej, lecz także i to może głównie tem, że szukają jak najwięcej interesów i klienteli, chwytają skwapliwie każdą sposobność do ulokowania swoich funduszy rozporządzalnych w nowych pożyczkach, wyzywają tem niejako lekkomyślność i ciągną z niej korzyści.

Powyższy wywód podnosi tylko główne postanowienia, uwydatniający zbawienny cel i charakter projektowanej instytucyi.

Wszystkie dalsze przepisy projektu stanowią tylko szczegółowe określenie sposobu przeprowadzania zasadniczych postanowień. Wszędzie w równej mierze przestrzegane są względy na dobro ludności włościańskiej mającej korzystać z kas zbiorowych i na bezpieczeństwo funduszy publicznych, któremi one rozporządzać będą.

Na podstawie tego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Alegat

*Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.*

Lwów dnia 1. lipca 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, urządzająca zbiorowe kasy
pożyczkowe dla gmin.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Cel. — Zakładanie.

§. 1. Celem zbiorowych kas pożyczkowych jest: łączyć istniejące kasy pożyczkowe dla gmin, względnie fundusze dobrowolnie przez gminy na ten cel ofiarowane, i zaprowadzać uregulowany zarząd takowych, a przez to tworzyć dla kilku gmin połączonych fundusze na udzielanie pożyczek w mniejszych ilościach i na mierny procent.

Takie pożyczki mogą być udzielane:

- 1) Właścicielom mniejszych gruntów w miastach i po wsiach w tym przedewszystkiem celu, aby im ułatwić spłatę długów hipotecznych, zaciągniętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, w innych zakładach kredytowych pod uciążliwymi warunkami;
- 2) gminom na cele gminne.

§. 2. Zbiorowe kasy pożyczkowe powstają przedewszystkiem przez dobrowolne przystępowanie gmin, które posiadając własne kasy pożyczkowe, oświadczą się na podstawie uchwały gminnej z gotowością, przenieść zawiadywanie odnośnymi funduszami organom ustanowionym niniejszą ustawą.

Także i gminy nieposiadające własnych kas pożyczkowych mogą przystąpić do związku kasy zbiorowej, jeżeli się zobowiążą złożyć na fundusz tej kasy kwotę, która przynajmniej dorównywa kwartalnemu podatkowi gruntowemu, opłacanemu w gminie z wyłączeniem obszaru dworskiego.

Rzeczoną kwotę można wpłacać w terminach, które od wypadku do wypadku mają być oznaczone, które wszakże nie mogą przekraczać lat pięciu; w każdym razie winna jednak gmina, o ile wpłata zaraz nie nastąpi, przyjąć aż do wysokości całej kwoty, która ma być wpłaconą, porękę za wszystkie obowiązki ciążące w myśl niniejszej ustawy na funduszu zakładowym zbiorowej kasy pożyczkowej.

To samo odnosi się do gmin, których fundusze pożyczkowe nieosiągają wymienionej w ustępie 2gim kwoty podatkowej.

Jeżeliby gmina dość wcześnie nie uczyniła zadość zobowiązaniom wynikającym z przyjętej na siebie poręki, mają wyższe organa autonomiczne zarządzić co należy, w myśl art. I. ustawy krajowej z dnia 17. czerwca 1874 roku dz. ust. kraj. nr. 52 celem skłonienia jej do wypłacenia tych zobowiązań.

§. 3. Oprócz wypadków wymienionych w poprzednim artykule, można do związku kasy zbiorowej przyłączyć taką gminę, której własna kasa pożyczkowa tak jest administrowana, że skutkiem nierzetelnej lub wadliwej administracyi nastąpiła strata znacznej części funduszów, albo że pożytecznej czynności dla ogółu gospodarzy gminy spólziewać się po niej nie można.

Do takiego przyłączenia bez zezwolenia gminy potrzeba potwierdzenia Namiestnictwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Przed udzieleniem zezwolenia należy zasięgnąć opinii Wydziału powiatowego.

§. 4. Zakładaniem i organizacją zbiorowych kas pożyczkowych kieruje Wydział krajowy przy udziale Wydziałów powiatowych. On wyznacza im miejsce siedziby, przepisze bliższe warunki zabezpieczenia, ściągania albo przemiany wierzytelności poszczególnych kas gminnych pożyczkowych przy zastrzeżeniu praw nabytych, on wreszcie zarządzi co potrzeba względem kosztów pierwszego urzędzenia i tymczasowego ich pokrycia.

§. 5. Zbiorowa kasa pożyczkowa może rozpocząć swoje czynności, jeżeli fundusze i wierzytelności połączonych kas pożyczkowych gminnych wraz z wkładkami i porękami wymienionymi w §. 2 dojdą do wysokości przynajmniej 5.000 zł.

§. 6. Kasa zbiorowa pożyczkowa może być rozdzielona na dwie albo więcej samoistnych kas pożyczkowych zbiorowych, jeżeli ze względu na zachodzące stosunki pieniężnego obrotu, albo na jakiegokolwiek inne stosunki okaże się potrzeba takiego działu, a stan interesów kasy pożyczkowej zbiorowej, jakoteż środki, którymi takowa rozporządza, pozwalają na założenie dwóch albo więcej takich samoistnych kas pożyczkowych.

Pozwolenia do tego udziela Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków Wydziału powiatowego i zarządu kasy, jakoteż życzeń poszczególnych gmin interesowanych.

W taki sam sposób stanowić będzie Wydział krajowy, nienaruszając przepisów §. 29, także i o wydzieleniu poszczególniej gminy ze związku kasy zbiorowej, celem utworzenia osobnej gminnej kasy pożyczkowej.

Fundusze.

§. 7. Do zbiorowej kasy pożyczkowej wpływają:

a) Fundusze i wierzytelności kas pożyczkowych poszczególnych gmin, do związku kasy zbiorowej wcielonych;

b) wkładki i wierzytelności wyszczególnione w 2im i 3cim ustępie paragrafu 2go;

c) wszystkie na podstawie §§. 102 i 108 ustawy gminnej, względnie ustawy krajowej z dnia 17. czerwca 1874 r. dz. ust. kraj. Nr. 49 nakładane kary pieniężne. Także i rozporządzalne kwoty z kar pieniężnych, które według istniejących ustaw do funduszu ubogich wpływają mają, mogą być wkładane na procent, za spłatą w krótkich terminach, do kas zbiorowych, do których należy gmina, w której się znajduje odnośny fundusz ubogich;

d) zaliczki zwrotne, udzielane przez Wydział krajowy bądź bezpośrednio z funduszu krajowego, bądź za pośrednictwem zakładów finansowych z terminem zwrotu z góry oznaczonym;

e) pożyczki innych osób, które nie mają charakteru wkładek oszczędności (§. 8), a które zostały umieszczone za zezwoleniem Wydziału krajowego z terminami zwrotu z góry oznaczonymi (§. 10).

§. 8. Wydział krajowy może za każdorazowem pozwoleniem Rządu upoważniać kasy zbiorowe do przyjmowania wkładek oszczędności na książeczki wkładkowe celem fruktyfikowania drobnych oszczędności od najmniej 1 zł. do najwyżej 50 zł.

§. 9. Każda gmina ma stosunkowy udział w majątku kasy zbiorowej. Wniesione przez gminy wkładki (§. 2 i §. 7 lit. b) i przyjęte kwoty połączonych kas zaliczkowych, stanowią kapitał zakładowy kasy zbiorowej. Kapitałem tym i jego przyrostem (§. 26) ręczy kasa za wszystkie zobowiązania w obecnych wierzycieli jeżeli tym zobowiązaniom nie może zadośćuczynić środkami bieżącego obrotu i funduszem rezerwowym kasy (§. 26).

Udział poszczególnej gminy nie może być wypowiedziany bez poprzedniego zezwolenia Wydziału krajowego, a w razie takiego zezwolenia i przyjętego wypowiedzenia ma być spłacony w terminach, które Wydział krajowy oznaczy.

§. 10. Gdyby się okazała potrzeba dostarczenia kasie zbiorowej kapitału obrotowego, za poręką gmin do jej związku należących, natenczas oznaczy Wydział krajowy na wniosek zarządu kasy wysokość sumy, jako też warunki pod którymi taka pożyczka może być zaciągnięta.

Co do uchwalonego w podobnych razach poręczenia gmin, obowiązują przepisy ostatniego ustępu §. 2.

Zarząd kas zbiorowych.

§. 11. Zarządem kasy zbiorowej pożyczkowej zajmuje się Wydział złożony z 5 członków i 2 zastępców.

Jednego z członków Wydziału mianuje polityczna władza powiatowa, a jednego Wydział krajowy na przeciąg trzech lat, resztę członków, jako też zastępców wybierają gminy należące do związku kasy zbiorowej w drodze wyborów pośrednich w sposób wskazany w §§. 12 i 13 również na lat trzy.

Nadto dodany będzie kasie zbiorowej rachmistrz.

Wydział krajowy mianuje dla każdej kasy zbiorowej dyrektora, jego zastępcę i rachmistrza, pierwszych dwóch z pomiędzy członków Wydziału administracyjnego kasy.

Przynajmniej dwóch członków zarządu, pomiędzy nimi dyrektor i jego zastępca winni mieszkać w miejscu urzędowej siedziby kasy zbiorowej.

§. 12. W każdej do związku kasy zbiorowej należącej gminie ma być ustanowionych 3, 6 albo 9 mężów zaufania, którzy mają zarazem pełnić obowiązki taksatorów (cenzorów) stosownie do rozległości gminy i liczby samostnych gospodarzy opłacających w gminie podatek.

Jedną trzecią mężów zaufania mianuje Wydział powiatowy, dwie trzecie wybiera Rada gminna absolutną większością głosów.

Prócz tego jest naczelnik gminy z urzędu swego mężem zaufania.

Wybieranym, względnie mianowanym może być każdy w gminie zamieszkały, kto swoim stanowiskiem, nienagannym zachowaniem się zasługuje na publiczne zaufanie.

Funkcye mianowanych albo wybranych mężów zaufania, trwają przez trzy lata.

§. 13. Obowiązkiem mężów zaufania jako taksatorów, jest przedewszystkiem, dawać sumienną opinię o majątkowych i innych stosunkach gospodarzy chcących zaciągnąć pożyczkę w kasie zbiorowej.

Oprócz tego będą mężowie zaufania w imieniu gmin, dla których są ustanowieni, wykonywać wybór członków Wydziału administracyjnego kasy w myśl §. 11 absolutną większością głosów.

Nadto są mężowie zaufania upoważnieni do stawiania wniosków w zarządzie kasy i do brania udziału w dorocznych walnych zgromadzeniach kasy zbiorowej (§. 15).

§. 14. Administracyjny Wydział kasy załatwia pod przewodnictwem dyrektora, albo jego zastępcy, wszystkie czynności kasy zbiorowej, które do niego będą należały na podstawie niniejszej ustawy, albo regulaminu, lub też osobnej instrukcyi, które dla każdej kasy wydane być mają (§. 30) i zastępuje kasę na zewnątrz i wobec osób trzecich.

Każde pismo administracyjnego Wydziału potrzebuje do swej ważności podpisu dyrektora lub jego zastępcy, tudzież podpisu jednego członka Wydziału administracyjnego.

O ile do załatwienia pewnych przedmiotów wymagana jest według regulaminu, wydanego dla kas zbiorowych, uchwała Wydziału administracyjnego, to do powzięcia takowej potrzeba obecności dyrektora albo jego zastępcy i co najmniej dwóch członków Wydziału administracyjnego.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Bieżące sprawy kasy zbiorowej załatwiane bywają przez jednego albo więcej członków Wydziału administracyjnego pod przewodnictwem dyrektora lub jego zastępcy. — Porządek w jakim powyżsi członkowie po sobie urzędować mają, ma być naprzód oznaczony.

Zastępcy urzędują w razach, jeżeli członkowie Wydziału administracyjnego są nieobecni albo przeszkodzeni i wstępują w ich prawa i obowiązki.

§. 15. Co roku, najpóźniej przed końcem pierwszego kwartału roku słonecznego, ma się odbyć walne zgromadzenie kasy zaliczkowej zbiorowej w miejscu siedziby kasy zbiorowej, na którem to zgromadzeniu ma rachmistrz odczytać sprawozdanie za ubiegły rok administracyjny i podać do wiadomości stan kasy i sposób użycia czystego zysku (§. 26).

W tem dorocznem zgromadzeniu mają wziąć udział członkowie Wydziału administracyjnego i mają być zaproszeni do wzięcia w niem udziału także mężowie zaufania i naczelnicy gmin należących do związku kasy.

Dyrektor albo jego zastępca przewodniczy na tych zgromadzeniach.

§. 16. Członkowie Wydziału administracyjnego, ich zastępcy i mężowie zaufania mają przed rozpoczęciem swojego urzędowania złożyć do rąk naczelnika politycznej władzy powiatowej albo tegoż zastępcy i w przytomności delegata Wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejscu przysięgi, że swe obowiązki sumiennie wykonywać będą.

Członkowie Wydziału administracyjnego, zastępcy, jakoteż mężowie zaufania urzędują bezpłatnie.

Remuneracye dla rachmistrza ustanawia Wydział krajowy odpowiednio do rozmiaru interesów kasy.

Jak długo środki kasy zbiorowej nie pozwalają na ustanowienie osobnego rachmistrza, mogą tegoż funkcyje być powierzone jednemu z członków Wydziału administracyjnego bezpłatnie, albo za odpowiednią remuneracyą.

Pożyczki.

§. 17. Pożyczki mogą być udzielane tylko tym gminom i właścicielom małych gruntów tych gmin, które należą do związku zbiorowej kasy pożyczkowej.

Pożyczki mogą być udzielane na kredyt osobisty.

Wydział administracyjny może jednak uczynić zależnem udzielenie pożyczki także od przystąpienia jednego albo więcej akredytowanych poręczycieli. albo od dostarczenia zastawu.

Wykluczonym od osiągnięcia pożyczki jest:

a) kto był karany za zbrodnię przeciw bezpieczeństwu własności, albo za przekroczenie z chęci zysku, i to przez przeciąg trzech lat od końca czasu kary:

b) kto się oddaje nałogowi pijaństwa;

c) kto w sposób notoryczny trudni się pożyczaniem pieniędzy na lichwę;

d) kto pożyczone w kasie zbiorowej pieniądze odpożyzył dalej z zyskiem dla siebie.

§. 18. Pożyczki będą udzielane w kwotach przez 10 podzielnych od najniżej 10 do najwyżej 150 zł.

Ta kwota może być podwyższoną do 500 zł. jeżeli jest przeznaczoną na spłcenie długu hipotecznego (§ 1 L. 1).

Wyższe jeszcze pożyczki mogą być tylko gminom udzielane §. 1 L. 2.

Zarząd kasy będzie jednak miał na względzie, aby przez udzielanie pożyczek w kwotach wyższych nad 150 zł. nie nastąpił zastój w udzielaniu mniejszych pożyczek i ażeby przypadające w następnych terminach wypłaty kasy znalazły dostateczne pokrycie w jej przychodach.

§. 19. Termin do spłacenia pożyczki będzie w każdym poszczególnym wypadku oznaczony stosownie do wysokości wypożyczonego kapitału, jednakże w ten sposób, ażeby pożyczki nie przenoszące kwoty 150 zł. były spłacone najdalej do lat 3, wyższe zaś najdalej do lat 10.

Spłata odbywać się ma w annuitetach.

Dłużnikowi wolno złożyć naraz bądź całą resztę niespłaconego jeszcze kapitału, bądź kilka rat jeszcze niezapadłych.

W razie zajścia stosunków, któreby podawały w wątpliwość zaufanie, na jakie dłużnik zasługuje, i czyniłyby zwrot długu wątpliwym, będzie Wydział administracyjny upoważniony, żądać natychmiastowego zwrotu udzielonej pożyczki, każdy zaś dłużnik kasy zbiorowej, winien się dokumentem dłużnym w szczególności zobowiązać, zadość uczynić powyższemu żądaniu.

§. 20. Chcący zaciągnąć pożyczkę w kasie zbiorowej, winien się osobiście zgłosić do Wydziału administracyjnego, podać cel i wysokość pożyczki, udzielić ustnie wyjaśnień potrzebnych do sprawdzenia jego stosunków majątkowych, i innych, i przedstawić piśmienne dowody, jakie się w jego rękach znajdują i posłużyć mogą do stwierdzenia jego prawa do posiadania opisanego gospodarstwa i gruntu i wolnego niem rozporządzania.

Wydział administracyjny kasy sprawdzi natychmiast podane okoliczności przez porównanie z dowodami przedłożonymi, a w razie potrzeby także z innymi, które ma pod ręką, lub które mu są przystępne w c. k. urzędach i rozstrzygnie po wysłuchaniu opinii mężów zaufania o udzielenie pożyczki i jej wysokości.

§. 21. Do udzielenia opinii potrzebną jest obecność dwóch mężów zaufania właściwej gminy, którzy stwierdzić mają tożsamość osoby dłużnika, okoliczność, że tenże zasługuje na zaufanie, prawdziwość danych przez niego wyjaśnień i wreszcie okoliczność, że przeciw udzieleniu żądanej pożyczki nie zachodzą przeszkody wymienione w §. 17. niniejszej ustawy.

W razie zachodzących wątpliwości może Wydział administracyjny odroczyć ułatwienie sprawy i zasięgnąć opinii ustnej lub pisemnej innych jeszcze mężów zaufania, lub wiarygodnych osób, albo też i zwierzchności gminnej, lub zarządzić inne dochodzenie.

§. 22. Wydział administracyjny może odmówić pożyczki bez podania powodów.

W szczególności może być pożyczka odmówioną tym petentom, którzy:

1. przynajmniej już po dwa razy byli zmuszeni do zapłacenia zaległości z powodu niedotrzymania terminu; albo
2. już po włączeniu odnośnej gminy do związku kasy zbiorowej obciążyli długiem hipotecznym swą realność.

W razie przyznania pożyczki wystawi dłużnik przed jej odebraniem skrypt dłużny.

§. 23. Do czynności wymienionych w §. 20, 21 i 22. wyznaczy Wydział administracyjny z uwzględnieniem dogności stron i mężów zaufania, pewne dni i godziny w tygodniu, w których członkowie wydziału administracyjnego w potrzebnej liczbie w lokalu kasy pożyczkowej znajdować się będą.

§. 24. Pożyczki przeznaczone na spłatę długów hipotecznych (§. 1. l. 1.) będą zazwyczaj udzielane na podstawie poprzedniego układu, zawartego z właściwym zakładem kredytowym przez Wydział krajowy.

Prócz wypadku takiego układu, może kasa zbiorowa udzielać pożyczek na cel powyższy, tylko z zachowaniem tych warunków, jakie Wydział krajowy w tej mierze przepisać uzna za stosowne.

Warunki te zaś będą głównie miały na celu:

- a) uzyskać dla dłużnika jak największe ułatwienia w jego zobowiązaniach płatniczych;
- b) uwolnić dłużnika od dalszych obowiązków względem tego zakładu kredytowego;

c) przelać prawo zastawu na zbiorową kasę pożyczkową.

Przy udzielaniu pożyczek tego rodzaju należy zachować ostrożności przepisane §§. 20. 21 i 22.

Pożyczka nie będzie wręczoną dłużnikowi, lecz odesłaną do kasy właściwego zakładu kredytowego.

§. 25. Stopę procentową od pożyczek, jakoteż procenta zwłoki oznaczać będzie dla każdej kasy zbiorowej od czasu do czasu Wydział krajowy.

Postanowienia ogólne

§. 26. Dochód jaki się okaże po zamknięciu rachunków z każdego roku obrotowego po odliczeniu zapadłych wypłat, odpisaniu strat i strąceniu kosztów administracyi, stanowi czysty zysk kasy zbiorowej.

Zysku tego przeznaczają się 20% na utworzenie własnego, z pupilarnem bezpieczeństwem lokować się mającego funduszu zapasowego, do którego mają wpływać także kary pieniężne nakładane na podstawie §§. 102 i 108 ustawy gminnej (§. 7 c). Reszta będzie użyta na pomnożenie funduszu zakładowego, a stosunkowe powiększenie się tego kapitału ma być uwidoczniem w rachunku kapitału każdej z poszczególnych gmin.

Jeżeli majątkowe położenie kasy zbiorowej na to pozwoli, może powyższa reszta za zezwoleniem Wydziału krajowego poszczególnym gminom w stosunku do ich udziałów na cele gminne być wydana.

Do kosztów administracyi zaliczają się także koszta pierwszego urządzenia, rozłożone na lat kilka i koszta nadzoru nad kasami zbiorowymi (§. 28).

§. 27. Zadaniem Wydziału administracyjnego kasy zbiorowej jest przede wszystkim czuwać nad tem, aby przy możliwych zmianach osoby dłużnika kasa zbiorowa od strat była ochroniona.

Do czuwania nad tem są następnie powołani także mężowie zaufania, tudzież naczelnicy gmin należących do związku odnośnych kas pożyczkowych, a obowiązkiem ich jest w szczególności donieść o tem Wydziałowi administracyjnemu, jeżeli według poczynionych spostrzeżeń, zachodzi obawa narażenia na straty kasy zbiorowej, w skutek nastąpić mającej zmiany w osobie właściciela gruntu, stojącego do kasy w osobie dłużnika, albo przez częściowe odstąpienie albo wydzierżawienie należącego doń gruntu.

We wszystkich wypadkach, w których Wydział administracyjny dostrzeże, albo mu o tem doniesionem będzie, że kasa zbiorowa może być na stratę narażoną, winien wcześniej zarządzić bezzwłoczą spłatę reszty należności, albo postarać się o inne dostateczne jej zabezpieczenie.

Jeżeli to zaś jest niemożliwem, to winien Wydział administracyjny postąpić w myśl §. 19.

§. 28. Nadzór nad zbiorowymi kasami pożyczkowymi i nad organami powołanymi do ich zarządu, tudzież do wspierania ich działalności, wykonuje Wydział krajowy za współudziałem Wydziału powiatowego.

Wydział krajowy może także w poszczególnych wypadkach powierzać Wydziałowi powiatowemu agendy, które zastrzeżone są jego kompetencji.

Nad kasami zbiorowymi, które w myśl §. 8. otrzymały pozwolenie przyjmowania wkładek oszczędności, wykonuje szczególny nadzór oprócz Wydziału

krajowego także i administracya państwa, w tym celu, aby istniał zarząd nie-narazający bezpieczeństwa wkładek oszczędności.

Nadzór ten wykonuje Namiestnictwo, za pośrednictwem politycznych władz powiatowych. Namiestnictwo jest upoważnionem i obowiązaniem wydawać potrzebne zarządzenia zmierzające do powyższego celu i w razie, jeżeliby nie było warunków odpowiedniego zabezpieczenia wkładek oszczędności, cofnąć udzielone pozwolenie.

Takie zarządzenia winno Namiestnictwo wydawać po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

§. 29. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym może zarządzić rozwiązanie kasy zbiorowej.

W razie zwinienia kasy zbiorowej ma być kapitał zakładowy (§. 26. ust. 2) po zaspokojeniu wszystkich długów rozdzielony pomiędzy poszczególne udziały biorące gminy, w stosunku ich udziałów w tym kapitale, w chwili rozwiązania kasy.

Fundusz rezerwowy ma być rozdzielony w stosunku pierwotnych wkładów gmin i w stosunku czasu przez jaki udział brały w kasie zbiorowej.

Powyższe postanowienia mają być także w tym razie odpowiednio zastosowane, jeżeli gmina występuje z związku kasy zbiorowej, albo jeżeli jej się oddaje udział jaki ma w majątku kasy zbiorowej, celem założenia własnej kasy zaliczkowej (§. 6. i 9.)

Do rozdzielenia kas zbiorowych, które zostały upoważnione do przyjmowania wkładek oszczędności, albo do wystąpienia z nich, potrzeba zezwolenia Namiestnictwa, które tak w tych razach, jak również w razie zwinienia kasy ma mieć na oku i przestrzegać zupełnego zabezpieczenia wkładek oszczędności względnie zapewnienia ich zwrotu.

§. 30. Celem wykonania tej ustawy ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem wydać potrzebno instrukcyje i regulamina.

§. 31. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o przedłużenie do końca 1885 roku mocy obowiązującej Ustawy z dnia 13. Lutego 1879 r. w przedmiocie przeprowadzenia zmian w dotychczasowym odgraniczeniu okręgów Reprezentacji powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Na wniosek komisji prawniczej Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1878 celem usunięcia niedogodności, powstałych w skutek zaprowadzonych reskryptem Wysokiego c. k. Ministerjum spraw wewnętrznych z dnia 12. Lutego 1878 r. l. 509 licznych zmian w terytoryalnym podziale kraju na powiaty polityczne, Wysoki Sejm na posiedzeniu z 17. Października 1878 r. uchwalił ustawę, która pod dniem 13. Lutego 1879 (Nr. 78 D. u. k.). Najwyższą sankcją otrzymała.

Na mocy tej ustawy przez lat trzy od dnia jej ogłoszenia, t. j. 17. Lipca 1879 r. obszary, na które rozciąga się zakres działania Reprezentacji powiatowych, zmienione być mogą rozporządzeniami c. k. Rządu w porozumieniu z Wydziałem krajowym po upływie zaś tych lat zmiany takie tylko w drodze ustawy krajowej następować mogą (§. 3. Ust. o Rep. Pow. z dnia 12. Sierpnia 1866).

Jakkolwiek Wydział krajowy, korzystając z ustawy powyższej, zdołał w ciągu tych lat trzech przeprowadzić w wielu powiatach zrównanie granic okręgów Reprezentacji powiatowych z okręgami odnośnych c. k. Starostw, te jednak z powodu napotykaných ze strony c. k. Ministerstwa sprawiedliwości przeszkód tak co do zaprowadzenia nowych Sądów powiatowych w kraju naszym, jakoteż uregulowania granic dotychczas funkcjonujących, uchwalał Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. wskazanych, — pozostaje w tej materji wiele jeszcze do zrobienia.

Trwająca przez lat siedem w tej sprawie tymczasowość wywołuje przytem liczne petycje pojedynczych gmin, żądających przeniesienia z jednego Sądu lub Starostwa do drugiego, którym Wydział krajowy jako na słuszności opartym, poparcia swego odmawiać nie może, czego dowodem sprawozdania nasze przedkładane Wysokiemu Sejmowi do L. 23.180/80, 7354/81 w roku 1880 i 1881, a które i w bieżącej kadencji ponawiamy.

Otóż wszystkie te okoliczności usprawiedliwiający motywą, dla których Wysoka komisya prawnicza w r. 1878 wniosła o uchwalenie ustawy z dnia 13. Lutego 1879, istnieją jeszcze i teraz, wywołując potrzebę przedłużenia jej mocy obowiązującej do końca roku 1885.

Z tych powodów Wydział krajowy odnośnie do §. 3. Ustawy o Reprezentacji powiatowej przedkłada Wysokiemu Sejmowi odpowiednią ustawę do uchwalenia i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod /- ustawę.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 18. Lutego 1882.

Marszałek krajowy: *Dr. Mikołaj Zyblikiewicz* w. r.

Członek Wydziału krajowego: *Waleryan Podlewski* w. r.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
w przedmiocie dalszego przeprowadzenia zmian w dotychczasowym odgraniczeniu okręgów Reprezentacyi powiatowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Upoważnienie do zmiany obszarów, na które rozciąga się zakres działania Reprezentacyi powiatowych, udzielone ustawą z dnia 13. Lutego 1879 (Nr. 78 D. u. kr.) Rządowi w porozumieniu z Wydziałem krajowym, przedłuża się do końca roku 1885.

Art II.

Wykonanie niniejszej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskami o zmianę niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 r. odnoszącej się do terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i na okręgi c. k. Starostw.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniach naszych przedkładanych Wysokiemu Sejmowi na zgromadzeniach w roku 1880 i 1881 wnosiliśmy o uchwalenie zmian niektórych ustępów uchwały z dnia 29. Maja 1875 r. w której objawioną została opinia c. k. Rządowi w sprawie terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i c. k. Starostw.

Powodem do tych przedłożeń, były petycje wielu gmin reklamujących przeciw przyłączeniu ich w roku 1878 do tych sądów powiatowych i Starostw, do których na mocy uchwały powyższej przeznaczone zostały, lub takich, które z powodu nie utworzenia przez c. k. Ministerjum Sprawiedliwości nowo-projektowanych Sądów powiatowych, znalazły się w niedogodnej dla swoich interesów i tak długo trwającej tymczasowości.

Co do sprawy przyspieszenia podziału całego kraju na okręgi sądów powiatowych podług uchwały z dnia 29. Maja 1875 roku i późniejszych, Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 21. Października 1881 roku uchwalił w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1868 r. (Nr. 59. D. u. p.) odpowiednią rezolucję do c. k. Rządu; lecz co się tyczy przeprowadzenia częściowych zmian w rozgraniczeniu istniejących Sądów powiatowych i idącego za tem rozgraniczenia c. k. Starostw oraz okręgów Reprezentacyj powiatowych, sprawa ta oczekuje dotąd od Wysokiego Sejmu odpowiedniego załatwienia.

Z odstąpionych nam ogólnemi uchwałami z dnia 23. Lipca 1880 r. i z dnia 21. Października 1881 roku do załatwienia petycyj w tym przedmiocie, jakoteż i wniesionych wprost do Wydziału krajowego, — przedkładamy niniejszem na uwzględnienie Wysokiego Sejmu tylko takie zmiany, których potrzebę uznała już Komisya administracyjna, rozpatrująca powyższe petycje, lub co do których zebrane przez nas wyjaśnienia czynią je koniecznemi.

Przedewszystkiem zaś mieliśmy tu na uwadze przeniesienie gmin i miejscowości znajdujących się w okręgach takich rad powiatowych, których granice nie schodzą się z granicami starostw i mieszczących się w nich Sądów powiatowych, a których wyłączenie w myśl ustawy z dnia 19 Maja 1868 r. (Nr. 44 Dz. u. p.) z dotychczasowych okręgów, napotyka na liczne miejscowe przeszkody.

I tak:

a) Gmina Machliniec przydzielona do Sądu powiatowego w Żurawnie, starostwa Żydaczowskiego, w niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi z d. 27. września 1878 r. L. 391/S. upraszała o przyłączenie jej napowrót do sądu powiatowego i starostwa w Stryju, gdzie do r. 1878 należała, *a pod względem autonomicznym dotąd jeszcze należy.*

Tak wniosek komisji sejmowej prawniczej z d. 3. Października 1878 r. L. 391/S. jakoteż opinia Rady gminnej z d. 8 grudnia 1878 r. popierają powyższe żądania gminy Machlinca, dla której siedziba władz w Stryju pod każdym względem jest wygodniejszą, niż w Żydaczowie i Żurawnie, zwłaszcza, że w Stryju koncentrować się będą dla niej i c. k. starostwo i sąd powiatowy i Rada powiatowa, ulokowane dotąd każde w innym mieście.

b) Gmina Ujście Zielonego na mocy uchwały swej Rady z dnia 21. Stycznia 1879 r., a gminy Łuka, Międzygórze i Trościaniec na mocy takich uchwał Rad gminnych z dnia 13. Lutego 1879 r., upraszają ponownie o przyłączenie ich do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Tłumaczu, gdzie *dotąd pod względem autonomicznym zostają.*

Gminy te objaśniają, iż jakkolwiek w r. 1878 przyłączyły się do tych gmin, które w petycyi z dnia 22. września 1878 r. L. 286/S. prosiły Wysoki Sejm o pozostawienie ich przy sądzie powiatowym w Monasterzyskach, starostwie Buczaickim, to przyłączenie się takie nastąpiło w skutek nieświadomości i nadużycia ich zaufania przez naczelników gmin, którzy nie rozumiejąc o co rzecz idzie, wycisnęli pieczęcie gminne na petycyi, choć żadna uchwała Rady gminnej do tego ich nie upoważniała.

Wydział krajowy mniema, iż należy uwzględnić prośby tych gmin już dlatego, iż wyłączenie ich z okręgu Rady powiatowej w Tłumaczu, gdzie dotąd należą, napotyka na liczne przeszkody tak z powodu w roku 1878 dokonanego uszczuplenia granic tego powiatu, jakoteż z powodu poczynionych przez Radę powiatową różnych urządzeń i zobowiązań dobro publiczne na celu mających, których byt przy zmniejszonych dochodach powiatu byłby zagrożony.

Okoliczność ta, że gminy pomienione leżą na lewej stronie Dniestru, nie stanowi dla nich żadnej przeszkody w komunikacji z Tłumaczem, raz dlatego, że istnieją przewozy promem z linami w Dołhem i Bukowej, tudzież stały most na trakcie rządowym w Nizniowie — a powtóre, że w takim samym położeniu znajdują się już gminy Nowosiółki i Petryłów w roku 1878 przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości do sądu i starostwa w Tłumaczu przyłączone.

Za petycyami gmin Ujście Zielone, Łuka, Międzygórze i Trościaniec przemawia to, że mając jednakową odległość do Tłumacza i do Monasterzysk, gdzie pod względem sądowym należą, — Tłumacz przedstawia im tę dogodność, że jest jednocześnie siedzibą c. k. starostwa, urzędu podatkowego i Rady powiatowej w których załatwiać mogą wszystkie sprawy swoje urzędowe, a tak jak jest dziś muszą udawać się w trzy miejsca to jest do Monasterzysk, do Buczacza i do Tłumacza.

Wreszcie uważamy za obowiązek nadmienić, iż przeszkody, jakie przewidywała komisja sejmowa w sprawozdaniu swem z d. 16. Października 1878 r. L. 729/S. na podstawie którego zapadła uchwała Wysokiego Sejmu w dniu 19. Października 1878 r. pozostawiająca te cztery gminy przy sądzie powiatowym w Monasterzyskach, już dziś nie istnieją.

W roku 1879 nastąpiło przeniesienie sądu powiatowego z Jazłowca do Złotego Potoka, a sprawa ta faktycznie nie wywarła żadnego wpływu na pozycje tych czterech gmin, do którego okręgu sądu powiatowego przyłączone być mają.

c) Rady gminne i obszary dworskie w miejscowościach Łuka z Monasterkiem czyli Monasterem i Uniż, upraszają, aby odłączono te miejscowości z nowo-utworzonego okręgu sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze starostwa w Buczaczu, gdzie w skutek rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Kwietnia 1879 r. przyłączone zostały — a przydzielono je napowrót do okręgu sądu powiatowego w Obertynie i do starostwa w Horodence.

Jakkolwiek przyłączenie tych gmin nastąpiło zgodnie z opinią Wysokiego Sejmu objawioną w uchwale z dnia 29. Maja 1875 r. to jednak ze względu, że gminy Łuka z Monasterem i Uniż

na poparcie swej prośby przytaczają, że wszystkie stosunki handlowe i przemysłowe łączą je jak najściślej z Obertynem i Horodenką, z którymi komunikować się mogą drogą bitą krajową z dogodnym przewozem na Dniestrze, dalej, że mają znacznie bliżej do Horodenki niż do Buczacza, do którego jak i do Złotego Potoka prowadzi bardzo opuszczona droga gminna przez moczary Dniestrowe; wreszcie *gdy dotąd jeszcze pod względem autonomicznym*, należą do Rady powiatowej w Horodence, która uchwałą z dnia 25. Czerwca 1879 usilnie ich reklamacje popiera, — przeto Wydział krajowy jest zdania, iż należy uwzględnić słuszne żądania proszących.

d) W tem samym położeniu znajduje się gmina Hołyń, która w podaniu zaniesionem do nas pod dniem 31. Stycznia 1881 r. na mocy uchwały swej Rady i deklaracji obszaru dworskiego, uprasza o wyłączenie z okręgu sądu powiatowego Roźniatów, starostwa Doliny, a przydzielenie do sądu powiatowego i starostwa w Kałuszu. Gmina ta do roku 1878 należała do okręgu sądu powiatowego w Roźniatowie starostwa w Kałuszu, *gdzie pod względem autonomicznym* podotąd jeszcze należy. Uchwała sejmowa z dnia 29. Maja 1875 r. zgodnie z przedłożeniem Rządowem, wyraża opinię za przeniesieniem jej do okręgu sądu powiatowego, a naturalnie i starostwa w Kałuszu dokąd ma o połowę bliższą drogę niż do Doliny.

Z tych przeto względów, jakoteż z uwagi, że gmina Hołyń przeniesiona do Kałusza, będzie miała skoncentrowane wszystkie urzędy powiatowe i sąd. jesteśmy za zwzględnieniem jej prośby.

e) Gmina Soroki, należąca obecnie do okręgu sądu powiatowego w Gwoźdźcu, starostwa Kołomyi, *lecz okręgu autonomicznego Horodenka*, w uchwale swej Rady gminnej z dnia 9. Listopada 1880 r. uprasza o przydzielenie jej do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Horodence.

Do roku 1878 należała ona do sądu w Gwoźdźcu, starostwa Horodeńskiego, uchwała sejmowa z d. 29. Maja 1875 r. udzieliła opinię, aby Soroki z powodu, że okręg sądu powiatowego w Gwoźdźcu ma się nadal mieścić w starostwie Kołomyjskiem — przenieść do sądu powiatowego w Horodence, przez co pozostałaby nadal przy starostwie w Horodence.

Tymczasem c. k. Ministerjum sprawiedliwości umieszczając sąd Gwoźdecki w starostwie Kołomyjskiem, pominęło wyłączenie gminy Soroki z tegoż sądu i weszła ona razem z okręgiem sądu powiatowego w terytorjum starostwa Kołomyjskiego. Soroki leżą o 29 i pół kilometrów od Kołomyi, a o 13 kilometrów od Horodenki, właściwiej zatem będzie, jeżeli pod względem sądowym i politycznym przyłączone zostaną do starostwa Horodeńskiego, gdzie już pod względem autonomicznym należą, a stanie się to, jeżeli z okręgu sądu powiatowego w Gwoźdźcu, przeniesione zostaną do sądu w Horodence.

f) Gminy Dżurków i Żuków z tytułu przynależenia do okręgu sądu powiatowego w Obertynie, który znów powinien się mieścić w starostwie Horodeńskiem w roku 1878 wyłączone zostały z okręgu starostwa Kołomyjskiego a przyłączone do starostwa w Horodence. Przeciw podobnemu zarządzeniu reklamują tak same interesowane gminy, jakoteż i Rada powiatowa Kołomyjska do której okręgu dotąd te gminy należą.

Co do Dżurkowa, to już uchwała Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 udzieliła opinię c. k. Rządowi, aby wyłączyć tę gminę z okręgu sądu powiatowego w Obertynie a przydzielić do sądu powiatowego w Kołomyi, czego właśnie w uchwałach Rady z d. 23. Czerwca 1878 żądała. Co do Żukowa, to wprawdzie rzeczona uchwała nie wspomina o nim, jednak sama gmina już w roku 1878 zanosila w tej mierze protestacją do c. k. Ministerjum przeciw wyłączeniu jej ze starostwa Kołomyjskiego co uchwałą swej Rady z dnia 14. Listopada 1880 r. potwierdziła przywodząc, że takie rozerwanie gminy, ma bowiem starostwo w Horodence, sąd w Obertynie, Radę powiatową w Kołomyi, Radę szkolną okręgową w Śniatynie, c. k. komendę uzupełniającą w Stanisławowie, wreszcie komendę obrony krajowej w Buczaczu, naraża ją na dotkliwie koszta i straty, tembardziej że wszystkie interesa swoje handlowe załatwia w Kołomyi, leżącej daleko bliżej niż Horodenka.

Nakoniec Rada powiatowa w Kołomyi w uchwale z d. 27. Stycznia 1880 r. jednogłośnie oświadczyła się przeciw wyłączeniu gmin Dżurkowa i Żukowa ze swego obszaru z powodu, iż na powiecie tym ciężą pożyczki zaciągnięte na nabycie realności Rady powiatowej w kwocie 9.885 zł.

których umorzenie dopiero ostatecznie w roku 1891 nastąpi; zatem ubytek gmin obejmujących razem obszaru 9.193 morgów z ludnością 4.038 głów, wpłynąćby musiał na zmniejszenie dochodów powiatu, a ewentualnie na znaczne powiększenie stopy dodatków do podatków od pozostałych gmin.

Przyznając słuszość wszystkim powyżej przytoczonym okolicznościom, Wydział krajowy jest zdania, że bez naruszenia w czembądź interesów odnośnych sądów i starostw, gminy Dżurków i Żuków zgodnie z ich życzeniami i potrzebą, zgodnie z opinią Rady powiatowej w Kołomyi i uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 r. mogą być przeniesione do sądu powiatowego i starostwa w Kołomyi, przez co dokonaniem zostanie porównanie granic okręgu autonomicznego ze starostwem, jak tego wymaga §. 2. ustawy z d. 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. u. p.)

g) Gminy Domażyr, Zielów i Zorniska z powodu przynależności swej do sądu powiatowego w Janowie, zostały w roku 1878 wydzielone ze starostwa Lwowskiego a przyłączone do starostwa w Gródku.

Przeciw temu reklamowały tak samo gminy w uchwałach swoich Rad z d. 28. i 29. Czerwca 1878 r. jakoteż Rada powiatowa Lwowska w uchwale z d. 27. Grudnia 1878 r. (*do której terytorjum jeszcze dotąd należą*), a to z powodu, że nie mając dogodnej komunikacji z Gródkiem, muszą udając się do tego miasta odbywać sześciomilową podróż i to przez Lwów.

Ponieważ życzenie gmin powyższych zgodne jest z uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 r. w której oświadczone opinie, aby gminy Domażyr, Zielów i Żorniska przeniesione zostały do okręgu sądu delegowanego miejskiego we Lwowie, a zatem i starostwa Lwowskiego, przeto i Wydział krajowy zdążając do zrównania granic obszarów Rad powiatowych z granicami starostw, przedkłada powyższe życzenia do uwzględnienia Wysokiemu Sejmowi.

h) Gminy Burczyce stare i nowe podług uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r., powinny być wyłączone z Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze, a przydzielone do okręgu sądu powiatowego w Rudkach, gdzie pod względem politycznym i autonomicznym należały.

Tymczasem Ministerstwo Sprawiedliwości w roku 1878 pozostawiło je przy sądzie w Samborze, a w skutek tego Ministerjum Spraw Wewnętrznych wyłączyło ze starostwa w Rudkach, przyłączając do starostwa w Samborze. Przeciw temu gminy rzezone jak równie i Rada powiatowa w Rudkach, *od której okręgu dotąd gminy Burczyce stare i nowe należą*, w uchwałach Rad swoich zaniósł reklamację z oświadczeniem, że z powodu bliższej odległości Rudek niż Sambora, pragną powrócić do okręgu starostwa w Rudkach a ewentualnie i tamtejszego sądu powiatowego.

Wydział krajowy ze względu zachodzących trudności w przeniesieniu gmin pomienionych z okręgu Rady autonomicznej w Rudkach do okręgu w Samborze, co jednak dla porównania granic okręgów rad powiatowych z granicami starostw uczynić by wypadało, jest zdania, że daleko łatwiej da się ta sprawa przeprowadzić, jeżeli gminy te powrócą do starostwa w Rudkach, a powrócić mogą, jeżeli się je przyniesie ze sądu powiatowego Samborskiego do Rudeckiego.

i) Gmina Meducha na mocy uchwały swej Rady z dnia 11. Marca 1879 r. uprasza o wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Bursztynie, tudzież starostwa Rohatyńskiego, a przydzielenie do sądu powiatowego w Haliczu i starostwa w Stanisławowie.

Za uwzględnieniem tej petycji przemawiają dwie ważne okoliczności. Jedna, że Meducha leżąc tuż pod Haliczem, ma cztery razy krótszą odległość do Halicza niż do Bursztyna, a blisko połowę tej drogi do Stanisławowa niż dziś do Rohatyna; druga, że leżąc na trakcie z Podhajec do Halicza i tworząc klin powiatu Rohatyńskiego, weiskający się między powiaty Podhajeci i Stanisławowski główną stanowi przeszkodę w przeprowadzeniu układów o budowę drogi powiatowej między tymi powiatami. — Rada powiatowa Rohatyńska nie będąc interesowaną w budowie tej drogi dotyczącej tylko krańca jej terytorjum nie chce się przyczynić do żadnych kosztów, zatem przenosząc Meduchę z powiatu i starostwa Rohatyńskiego do sądu w Haliczu i starostwa Stanisławowskiego, ułatwi się zadanie Wydziałom powiatowym w Podhajcach i Stanisławowie, które tym sposobem już bezpośrednio z sobą graniczyć będą.

k) Gmina Iskań na podstawie uchwały swej Rady z dnia 7. Lipca 1879 uprasza, aby wyłączo ją z okręgu sądu powiatowego w Birczy i ze starostwa Dobromilskiego a przydzielono do sądu powiatowego w Dubiecku i starostwa w Przemyślu.

Prośba ta, z powodu, że Iskań leży nierównie bliżej Dubiecka i Przemyśla — niż Birczy i Dobromila, tudzież, że Rada powiatowa w Dobromilu jednozgodnie popiera żądanie gminy Iskań zasługuje na uwzględnienie. Wprawdzie zachodzi tu taka okoliczność, że Dubiecko na mocy rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych od 1. Sierpnia 1878 r. przyłączone zostało do starostwa w Brzozowie, lecz przeszkoda ta usuniętą zostanie z chwilą, gdy p. Minister Sprawiedliwości przystąpi do utworzenia sądu powiatowego w Dynowie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. i 19. Października 1878 r.

Wreszcie gdyby wypadło obecnie gminę Iskań razem z okręgiem sądu Dubieckiego przyłączyć do Brzozowa, to jeszcze dla niej to miasto będzie wygodniejszą siedzibą starostwa niż Dobromil, a Dynów znacznie bliższym niż Bircza.

l) Gmina Jastkowice z przysiółkami Palenie, Ruda Jastkowska, Moskale, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny, uprasza na podstawie uchwały swej Rady z dnia 12. Grudnia 1879 r. o wyłączenie ich z okręgu sądu powiatowego w Rozwadowie i ze starostwa Tarnobrzeskiego, a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego w Ulanowie i do starostwa w Nisku.

Wprawdzie Rada powiatowa w Tarnobrzegu przeciwną jest powyższemu żądaniu, jednak Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 17. Lutego 1880 r. L. 5.111 przychylił się do niego z następujących powodów: że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. Maja 1875 r. oświadczył się za przeniesieniem tych gmin do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Nisku; że gmina Jastkowice z przynależnościami zajmując obszar przeszło jednomylowy, leży na tej samej stronie Sanu co i Ulanów; do Tarnobrzega ma 3 i pół do 5 mil drogi a przeciwnie do Niska półtorej i to unikając przeprawy przez San i często wzbierający potok Jannieć. — Dla tych przeto powodów Wydział krajowy popiera żądania gminy Jastkowice z przyległościami.

ł) Gmina Kozielniki uprasza na podstawie uchwały swej Rady o wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączenie do sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie.

Prośba ta jest zupełnie usprawiedliwioną, gdyż Kozielniki graniczą ze Lwowem, od którego są oddalone tylko o trzy kilometry, podczas gdy do Winnik mają przeszło dwa razy taką odległość i często udawać się muszą przez Lwów do Winnik opłacając podwójne myto Zresztą za uwzględnieniem prośby gminy Kozielniki przemawia i ta okoliczność, że miejscowości Pasieka, Siechów i Wulka Siechowska, pomimo, że leżą za Kozielnikami dalej od Lwowa, jednak już należą do sądu powiatowego delegowanego we Lwowie.

Nakoniec, ponieważ zmiana taka nie wywołuje żadnej zmiany w granicach Starostwa i Rady powiatowej, bo gmina pomieniona pozostanie i nadal w terytorium tych władz we Lwowie, zatem Wydział krajowy nie wątpi, że Wysoki Sejm raczy się do jej petycyi przychylić.

m) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi Kapituły katedralnej krakowskiej z dnia 21. Czerwca 1880 r. L. 385/s. popartej uchwałami Rad gminnych Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką, podający upraszają o wyłączenie z okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach i Starostwa w Chrzanowie a przydzielenie do Sądu delegowanego miejskiego i c. k. Starostwa w Krakowie.

Kapituła krakowska na nsprawiedliwienie swych żądań przytacza, że Brzezinka stanowi jedno ciało tabularne ze wsią Kobylanami będącą również własnością kapituły z którą bezpośrednio graniczy.

Dzieli je tylko mała rzeczka, którą przy podziale kraju na Starostwa przyjęto za granicę między powiatami Chrzanowskim i Krakowskim tak, że miejscowość Brzezinka i kilka chat z Kobylan dostały się do Starostwa w Chrzanowie i okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, a reszta Kobylan pozostała przy Starostwie i Sądzie w Krakowie.

Dla usunięcia powstałych z tego powodu niedogodności, tudzież ze względu, iż odległość Brzezinki od Krakowa wynosi mil 2 a od Chrzanowa mil 4, że prócz domu karczemnego i 27 morgów łąk, kapituła nie posiada tam żadnego zabudowania dworskiego i tem samem reprezentacyi obszaru

dworskiego Brzezinki; w końcu że z powodu tego rozdziału jednych dóbr na dwa powiaty, narazoną bywa na liczne utrudnienia przy załatwianiu w urzędach spraw tego majątku, nie wątpi, że Wysoki Sejm zechce przychylić się do jej prośby.

Gminy wsi Brzezinki, tudzież Niegoszowice z Sowiarką, przyłączają się również do tej petycji, a to z powodu krótszej o połowę odległości dla nich Krakowa niż Chrzanowa, tudzież z powodu, że uczęszczając dwa razy na tydzień z produktami swemi na targ do Krakowa, mają sposobność bez kosztu i straty czasu, załatwiać tam wszystkie swoje sprawy.

Gminy te oświadczając życzenie przydzielenia ich do Starostwa w Krakowie, z gotowością pozostania przy okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, co jednak sprzeciwia się zasadzie §. 10 ustawy z dnia 19. Maja 1868 r. (N. 44 D. u. p.) stanowiącego, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic okręgów sądowych, przeto Wydział krajowy podzielaając w zupełności zapatrywania komisji sejmowej wyrażone w sprawozdaniu z dnia 1. Lipca 1880 r. wnosi o udzielenie opinii c. k. Rządowi, aby miejscowość Brzezinka z gminami Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką ze Starostwa w Chrzanowie i Sądu powiatowego w Krzeszowicach wyłączone a do Starostwa i Sądu delegowanego miejskiego w Krakowie przydzielone zostały.

n) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 23. Czerwca 1880 r. l. 337/s. gmina i obszar dworski Czerkasy, tudzież w petycji z dnia 15. Czerwca 1880 r. l. 206/s. gmina i obszar dworski Horbacze, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i ze Starostwa w Rudkach a przydzielenie do Sądu powiatowego w Szczercu, względnie i obwodowego we Lwowie, tudzież do Starostwa we Lwowie.

Uchwała Komisji sejmowej prawniczej z dnia 25. Czerwca 1880 r. uwzględnia powyższe żądania obok siebie położonych gmin Czerkasy i Horbacze, odnośne Rady powiatowe (L. W. 60103/81) popierają także ich życzenia, zatem i Wydział krajowy nie może być przeciwnego zdania, zwłaszcza, że gminy te oddalone są od Rudek mil 4, od Komarna mil 3, a od Sambora mil 9, po przydzieleniu ich zaś do Szczerca miałyby jedną milę do tego miasta a 4 do Lwowa koleją żelazną Albrechta, z którą połączone są przez stację Czerkasy, coby im znaczną przyniosło ulgę w ponoszeniu kosztów podróży przy załatwianiu spraw urzędowych.

o) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 12. Czerwca 1880 r. L. 162/s. Rada gminy i obszar dworski Ostra upraszają o wyłączenie ich z nowoutworzonego okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze Starostwa w Buczaczu, a przyłączenie napowrót do okręgu Sądu i Starostwa w Tłumaczu. Gmina Ostra, chociaż względem Tłumacza leży po drugiej stronie Dniestru, jednak część jej gruntów znajduje się za Dniestrem, z powodu czego ma stały przewóz promem przez tę rzekę. Do Tłumacza z Ostrej jest mila jedna po dobrej drodze, a do Złotego Potoka dwie, zaś do Buczacza trzy; pod każdym tedy względem, czy odległości, czy stosunków handlowych, czy wreszcie skoncentrowania wszystkich spraw urzędowych w jednym mieście, Tłumacz przedstawia dla tej gminy wszelkie dogodności.

Uchwała komisji sejmowej z dnia 22. Czerwca 1880 r. stanowczo oświadczyła się za przychyleniem do tej petycji, przeto i Wydział krajowy pomimo, że uchwała sejmowa z d. 29. Maja 1875 r. zakwalifikowała tę gminę do okręgu Sądu okręgowego w Złotym Potoku jest zdania, że powrót jej do Sądu i Starostwa w Tłumaczu będzie dla dobra i wygody mieszkańców pożądanym.

p) Gminy Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulucz, łącznie z właścicielami obszarów dworskich w odstąpionej do załatwienia przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycji z dnia 8. Lipca 1880 r. L. 717/s. upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa w Dobromilu a przydzielenie do Starostwa i Sądu powiatowego w Brzozowie.

Gminy te skutkiem przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Birczy do Dobromila, znalazły się na drugim krańcu tego powiatu, oddalone od Dobromila o 60 do 70 kilometrów, a ztąd narazone są na ponoszenie znacznych kosztów i straty czasu przy załatwianiu swoich interesów tak w Starostwie jakoteż w Urzędzie podatkowym, Sądzie i Radzie powiatowej zmuszone odbywać podróże po drogach górzystych, poprzeżnianych licznymi potokami. W tym wypadku Brzozów o połowę drogi

bliżej dla nich będący, w którym skoncentrowane są wszystkie powyżej wymienione urzęda, na pierwszy rzut oka przedstawia znaczne dla nich dogodności. Tego samego zdania była i komisya Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu swem z dnia 21. Lipca 1880 r., dlatego też Wydział krajowy wnosi o zmianę uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. w tym punkcie, aby gminy Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz, z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa w Dobromilu wyłączone, a do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Brzozowie przydzielone zostały.

r) Gminy Góra Motyczna, Żyraków i Wola Wielka z Wolą małą i Zawierzbem, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgradzie, Gumniska Fox i Braciejowa, na mocy uchwały swych Rad gminnych upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Dębicy, ze Starostwa Ropczyckiego. a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Pilźnie. Gminy powyższe żądanie swoje usprawiedliwiają tem, że do Pilzna mają daleko bliższą drogę niż do Ropczyc, a pierwsze pięć leżą po tej samej stronie rzeki Wisłoki co i Pilzno. Ostatnie znowu cztery, jakkolwiek położone po przeciwnej stronie tej rzeki, mają jednak stale zapewnioną komunikację z Pilznem, gościńcem rządowym i stałym mostem pod tem miastem. Wprawdzie obszary dworskie tych miejscowości przeciwne są wyłączeniu ich z okręgu sądowego w Dębicy i ze Starostwa Ropczyckiego, lecz gdy dogodność dla tych gmin mających w jednym mieście wszystkie swoje władze to jest Starostwo, Sąd, Urząd podatkowy i Radę powiatową, jest oczywistą, a powiat autonomiczny Pilźnieński wskutek odłączenia od niego w roku 1881 28 gmin do innych powiatów, znajduje się w tak krytycznem położeniu finansowem, że prawie dalej funkcyonować nie może i usilnie popiera prośby wyżej wymienionych dziewięciu gmin, przeto i Wydział krajowy uważa stosownem polecić ich petycyę do uwzględnienia Wysokiemu Sejmowi.

Odnośnie więc do przedłożonego i szczegółowo umotywowanego stanu sprawy od a) do r), Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia niektóre ustępy uchwały swej z dnia 29. Maja 1875, którą objawioną została c. k. Rządowi opinia względem terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i c. k. Starostw, a to w następujących punktach:

1. Miejscowość Machliniec ma być wyłączoną z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie i z okręgu Starostwa w Żydaczowie a przydzieloną napowrót do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Stryju.

2. Miejscowość Ujcie Zielone, Łuka, Międzygórze i Trościaniec, należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach i Starostwa Buczackiego, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Tłumaczu.

3. Miejscowości Łuka z Manasterkiem (czyli Manasterzem), tudzież Uniż, na mocy rozporządzeń c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 27. Marca 1879 l. 4.410 i z d. 27. Stycznia 1880 r. do okręgu nowego sądu powiatowego w Żłotym Potoku, a jednocześnie i do c. k. starostwa w Buczacz przydzielone, należy napowrót przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Obertynie i do c. k. starostwa w Horodence.

4. Miejscowość Hołyń, leżąca w okręgu sądu powiatowego w Roźniatowie, starostwa w Dolinie, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Brzozowie.

5. Miejscowość Soroki należącą obecnie do okręgu sądu powiatowego w Gwoźdzu, starostwa Kołomyjskiego, przydzielić do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Horodence, gdzie dotąd do okręgu Rady powiatowej należy.

6. Miejscowości Dżurków i Żuków, położone w okręgu sądu powiatowego w Obertynie, starostwie w Horodence, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Kołomyi.

7. Miejscowości Domażyr, Zielniów i Żorniska, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Janowie i ze starostwa w Gródku, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie i c. k. starostwa Lwowskiego.

8. Miejscowości Bureczyce Stare i nowe mają być wyłączone z okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Samborze, a przydzielone do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Rudkach.

9. Miejscowość Meducha, obecnie położona w okręgu sądu powiatowego w Bursztynie, starostwie Rohatyńskim, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Haliczu i c. k. starostwa w Stanisławowie.

10. Miejscowość Iskań, leżącą w okręgu sądu powiatowego w Birezy, starostwie Dobromilskim, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Dubiecku i c. k. starostwa w Przemyślu.

11. Miejscowość Jastkowiec z przysiółkami Palenie, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Rozwadowie, tudzież z obszaru c. k. starostwa w Tarnobrzegu, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Ulanowie i starostwa w Nisku.

12. Miejscowość Kozielniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączyć do sądu powiatowego, delegowanego miejskiego we Lwowie.

13. Miejscowości Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką, wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Krzeszowicach i c. k. starostwa w Chrzanowie, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego delegowanego miejskiego, tudzież c. k. starostwa w Krakowie.

14. Miejscowości Czerkasy i Horbacze, położone w okręgu sądu powiatowego w Komarnie, starostwie w Rudkach, należy przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Szczercu i starostwa we Lwowie.

15. Miejscowość Ostra przyłączoną do nowo-utworzonego sądu powiatowego w Żłotym Potoku i do c. k. starostwa w Buczaczu, należy przydzielić napowrót do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Tłumaczu.

16. Miejscowości Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Birezy i starostwa w Dobromilu, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Brzozowie.

17. Gminy Góra Motyczna, Żyraków, Wola Wielka z Wolą małą i Zawierzbem, Straszęcin, Grabiny, Łatoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Dębicy i c. k. starostwa Ropczyckiego, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Pilźnie.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Lwów dnia 28. Marca 1882 r.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zybkiewicz m. p.

Zastępca członka Wydziału krajowego

Dr. Walery Waygart m. p.

Aleg. 15.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Czchowa
w sprawie utworzenia nowego c. k. Sądu powiatowego
w Czchowie Starostwie Brzeskiem.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. Września 1881 r., przekazującej nam do dalszego zbadania i poczynienia odpowiednich wniosków, petycyę gminy miasta Czchowa o ustanowienie tamże c. k. Sądu powiatowego, Wydział krajowy po zebraniu w tej mierze odpowiednich wyjaśnień, ma zaszczyt przedstawić:

C. k. Starostwo w Brzesku obecnie w terytoryum swoim mieści trzy Sądy powiatowe, to jest:

w Brzesku z ludnością	39.199
w Radłowie	21.363
w Wojniczu	24.814

a w myśl uchwały sejmowej z dnia 28. Sierpnia 1878 r. popartej uchwałą z dnia 21. Października 1881 r. proponowanem zostało c. k. Rządowi utworzenie wśród tych trzech, czwartego Sądu powiatowego z siedzibą w Zakluczynie, który obejmować ma obszar około trzech mil kwadratowych z ludnością 12.821 dusz, to jest najmniejszą, jakiej żaden Sąd powiatowy w Galicyi nie posiada.

Otóż, pomimo takiego stanu rzeczy, Rada powiatowa Brzeska, mając sobie zakomunikowaną do opinii petycyę gminy Czchowa, jednozgodną uchwałą z dnia 28. Marca 1881 r. uznała potrzebę utworzenia jeszcze piątego Sądu powiatowego w terytoryum Starostwa Brzeskiego przez przyłączenie do niego 22 gmin z ludnością 12.923 osób, to jest 14 z okręgu Sądu powiatowego Wojnickiego, jednej z Radłowskiego, a trzech, mianowicie Filipowice, Piaski, Dzurków i Ruda Kameralna już poprzednio zakwalifikowanych do nowo utworzyć się mającego Sądu w Zakluczynie.

Jakkolwiek Wydział krajowy w zasadzie nie jest przeciwnym tworzeniu większej liczby Sądów powiatowych w Galicyi, to jednak wobec powyższych danych, tudzież trudności, jakich doznają od lat siedmiu ze strony c. k. Rządu uchwały Wysokiego Sejmu, uznające potrzebę zaprowadzenia innych, daleko potrzebniejszych Sądów powiatowych w kraju naszym, wreszcie z uwagi,

że dotąd istnieją jeszcze okręgi c. k. Starostw, jak w Czortkowie, Gorlicach, Limanowej, mające tylko po jednym c. k. Sądzie powiatowym z ludnością, przechodzącą cyfrę 70.000 — nie może na teraz popierać petycji żądających utworzenia piątego Sądu powiatowego na obszarze Starostwa Brzeskiego — dla tego wniosł:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na teraz nie uznaje potrzeby ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w Czchowie Starostwie Brzeskiem.“

Lwów dnia 7. Stycznia 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Waleryan Podlewski w. r.

Aleg. 16.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie petycji gminy Narol i okolicznych gmin o przeniesienie siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narolu, lub utworzenie nowego Sądu powiatowego w Narolu.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1881. r., którą przekazaną nam została do zbadania i zdania sprawy petycja gminy Narol i gmin okolicznych, żądających przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola, lub utworzenia w Narolu nowego Sądu powiatowego, mamy zaszczyt po zebraniu odpowiednich wiadomości przedłożyć:

iż z zapytanych w tym względzie gmin przez Wydział powiatowy Cieszanowski tylko gminy Lipsko z Jędrzejówką, Łukawica i Wola Wielka, tudzież obszar dworski w Narolu oświadczyły się za przeniesieniem c. k. Sądu z Cieszanowa do Narolu, gdy przeciwnie inne, leżące nawet o 4 kilometry od tego miasteczka, jak Kadłubiska, równie i Ruda Różaniecka, Huta stara, Krzywe z obszarami dworskimi w Rudzie Rożanieckiej, Łowczy i Horyńcu nie życzą sobie tego przeniesienia.

Pomienione gminy w uchwałach Rad swoich, a obszary dworskie w deklaracjach oświadcza, że jakkolwiek dla niektórych odległość Narola jest krótszą, niż odległość Cieszanowa, to za to komunikacyą z Cieszanowem drogą krajową, idącą wzdłuż całego powiatu, przedstawia daleko więcej ułatwienia, niż zaniedbane drogi boczne, wiodące do Narola. Wydział powiatowy w Cieszanowie stanowczo jest przeciwny żądanemu przenoszeniu siedziby Sądu powiatowego do Narola, przytaczając tę słuszną okoliczność, że Cieszanów w granicach dotychczasowych Sądu powiatowego jest więcej środkowym jego punktem, niż Narol, i że po przeniesieniu siedziby do tego ostatniego miejsca niektóre gminy, leżące bliżej Cieszanowa, byłyby przeszło 5 mil oddalone od siedziby Sądu.

Podzielając w zupełności powyższe zapatrywania Wydziału Rady powiatowej Cieszanowskiej, tudzież ze względu, iż miasto Cieszanów, jako siedziba wszystkich władz politycznych i autonomicznych powiatu, przedstawia daleko właściwszą i dogodniejszą miejscowość dla siedziby Sądu powiatowego, w której oprócz spraw sądowych mieszkańcy tego okręgu mogą jednocześnie i inne sprawy załatwiać, — Wydział krajowy nie może popierać żądań gmin Narola i okolicznych na petycji podpisanych. Również co do tworzenia nowego Sądu powiatowego w Narolu nie widzimy

na teraz żadnej koniecznej potrzeby, albowiem ani obszar, ani zaludnienie obecnego okręgu Sądu powiatowego w Cieszanowie, liczącego 29.300 ludności, w obec innych daleko potrzebniejszych nowych Sądów powiatowych w kraju naszym, podziału tego okręgu na dwa sądy nie usprawiedliwia. Dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nateraz nie uznaje potrzeby przenoszenia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola, ani też tworzenia nowego takiegoż Sądu w Narolu.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 18. Kwietnia 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Waleryan Podlewski w. r.

Aleg. 17.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem udzielenia c. k. Rządowi opinii co do przeniesienia miejscowości Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska i Fehlbach z okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie i ze Starostwa Cieszanowskiego — do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu i Starostwa w Jaworowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. Października 1881 r. Wysoki Sejm przekazał nam między innymi do załatwienia petycją gmin Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska i Fehlbach, w której upraszają o przeniesienie ich z okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie i ze Starostwa w Cieszanowie — do okręgu sądu powiatowego w Krakowcu, ewentualnie Sądu krajowego we Lwowie, tudzież Starostwa w Jaworowie.

Za uwzględnieniem petycji tej, popartej jednozgodnymi uchwałami Rad gminnych, deklaracją obszaru dworskiego w Kobylnicy Wołoskiej i opinią Wydziału powiatowego w Jaworowie, przemawiają następujące okoliczności:

a) Jeograficzne położenie; albowiem znajdują się na krańcu powiatu Cieszanowskiego i klinem wciśnięte w terytorium powiatu Jaworowskiego.

b) Znacznie bliższa odległość tak od siedziby Sądu w Krakowcu, jak i Starostwa i Rady powiatowej w Jaworowie, bo gdy do Lubaczowa mają obecnie $2\frac{1}{2}$, a do Cieszanowa 4 mile, to w razie zadośćuczynienia ich prośbie miałyby do Krakowca $\frac{3}{4}$, a do Jaworowa $2\frac{1}{2}$ mili bitym gościńcem, i to w kierunku ku głównej arteryi handlowej, jaką jest kolej żelazna Arcyksięcia Karola Ludwika.

c) Wreszcie, miejscowości powyższe z tytułu przynależenia ich do starostwa w Cieszanowie, pomimo dalszej ich odległości niż 30 kilometrów od granicy Królestwa Polskiego, włączone zostały do pogranicznego okręgu kontumacyjnego przeciw zarazie od bydła, z powodu czego doznają licznych utrudnień przy prowadzeniu bydła na targi do miejsc w sąsiednim powiecie Jaworowskim.

Z tych przeto powodów Wydział krajowy wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia jeden z ustępów uchwały swej z dnia 29. Maja 1875 r. objawiającej opinią c. k. Rządowi względem terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i Starostw w tem :

że miejscowości: Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska i Fehlbach, mieszczące się dotąd w okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie, obwodzie sądowym Tarnowskim, c. k. Starostwie i Radzie powiatowej w Cieszanowie, — przeniesione być mają do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu, Sądu krajowego we Lwowie, c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Jaworowie.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. Stycznia 1882.

Marszałek krajowy :

Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego :

Waleryan Podlewski w. r.

Aleg. 18.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o wezwanie c. k. Rządu, aby co do gmin Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrzychowice z przyległościami i Wola Rogowska rozporządzenie ministeryalne z dnia 15. Lutego 1867. r. (Nr. 36. D. u. p.) wprowadzone zostało w wykonanie.

Wysoki Sejmie!

Ogólną uchwałą z dnia 21. Października 1881. r. przekazał nam Wysoki Sejm do załatwienia między innymi petycję gmin Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrzychowice z przyległościami i Wola Rogowska, tudzież petycję Rady powiatowej Dąbrowskiej, o pozostawienie tych gmin nadal w okręgu Starostwa w Dąbrowie, z którego na mocy rozporządzenia c. k. Ministerjum spraw wewnętrznych z dnia 20. Września 1881. r. l. 4974 wyłączone i do okręgu c. k. Starostwa w Brzesku przydzielone zostały. Po bliższem zbadaniu tej sprawy, Wydział krajowy nabył przekonania, że wyłączenie pomienionych gmin ze Starostwa Dąbrowskiego nastąpiło z tytułu faktycznego przynależenia ich do okręgu c. k. sądu powiatowego w Radłowie, który to sąd podług uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. mieścić się powinien w obrębie c. k. Starostwa w Brzesku. I pod tym względem Wydział krajowy nie miałby nic do nadmienienia, gdyby dotychczasowe pomieszczenie gmin Demblin, Jagodniki i innych w okręgu c. k. Sądu powiatowego Radłowskiego, nie polegało na prostej pomyłce, wbrew rozporządzeniu c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 15. Lutego 1867. r. (Nr. 36. D. u. p.), który najwyraźniej gminy te do okręgu c. k. sądu powiatowego w Dąbrowie przeznacza.

Dla tych zapewne powodów i komisya mieszana, zajmująca się regulacją terytoryów w kraju naszym w elaboracie swym (Alleg. CVII. z r. 1875. str. 18) w przekonaniu, że gminy o których mowa, faktycznie od r. 1867 należą do okręgu sądu powiatowego w Dąbrowie, umieściła następującą uwagę: Demblin, Nowopole, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice małe i wielkie, Wietrzychowice, Szymanowice i Pasierb, Wola Rogowska, należą wedle ustawy D. p. p. Nr. 111. ex 1854 do sądu Radłowskiego, przydzielono ustawą z d. 15. Lutego 1867. r. (Nr. 36. D. u. p) do Sądu — a ustawą Nr. 17. ex 1867 D. u. p. do Starostwa w Dąbrowie. To jest, że komisya nie kwalifikowała ich do przeniesienia do Starostwa w Brzesku.

Obecnie, gdy tak Rada powiatowa Dąbrowska, w przewidywaniu ewentualnego wyłączenia tych gmin z okręgu autonomicznego Dąbrowskiego, jak również i same interesowane gminy w petycyach do Wysokiego Sejmu zanieśli protestują przeciw wyłączeniu ich ze Starostwa Dąbrowskiego wbrew dwukrotnie objawianym przez nich życzeniom — Wydział krajowy podzielając

opinię komisji prawniczej Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1881. r., jest zdania, że wzywając c. k. Rząd o wprowadzenie w wykonanie rozporządzenia ministeryalnego z d. 15. Lutego 1867. r., przeznaczającego gminy powyższe do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowie, ułatwi im powrót do okręgu c. k. Starostwa w Dąbrowie. Dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby gminy Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrzychowice z Szymanowicami, Pasięką i Pasierbem i Wola Rogowska, pozostające w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radłowie Starostwie Brzeskiem, na mocy dotąd obowiązującego rozporządzenia c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 15. Lutego 1867. r. (Nr. 36. D. u. p.) przydzielił do okręgu c. k. Sądu powiatowego, a ewentualnie i do c. k. Starostwa w Dąbrowie.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 4. Kwietnia 1882 r.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Waleryan Podlewski w. r.

Aleg. 19.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zreorganizowania oddziału rachunkowego Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Przedmiot tego sprawozdania stanowi reorganizacja oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, która w skutek długoletniego doświadczenia staje się w interesie służby publicznej konieczną.

Tym śmieiej przystępuje do niej Wydział krajowy, ile że przez nią budżet krajowy nie tylko nie dozna żadnego obciążenia, ale przeciwnie w dalszym przebiegu czasu nawet ulgi.

Nim wszelako Wydział krajowy przystąpi do umotywowania pojedynczych ustępów swego wniosku, uważa za swój obowiązek wyłożyć cały zakres działania oddziału rachunkowego, z którego Wysoki Sejm przekonać się raczy, że gdy od ostatniego pomnożenia sił oddziału rachunkowego czynności tego oddziału znacznie się jeszcze pomnożyły, o zmniejszeniu sił pracujących mowy być nie może. Raczej należałoby je pomnożyć, lecz gdy stan finansów naszego kraju nakłada na nas obowiązek szanowania skarbu publicznego przy każdej sposobności, nie żądamy od niego nowych ofiar, ale szukamy zaradzenia w innej organizacji, która zdaniem naszym zaradzi potrzebie.

Przy wprowadzeniu w życie Wydziału krajowego i odebraniu urzędowania od Wydziału stanowego w r. 1861., odebrano w zarząd od c. k. Rządu fundusze: domestykalny, szkoły kuciaci, emerytury aktorów, Żalchockiego, Żurakowskiego, A. hr. Gołuchowskiego i stanowy sierót. Stan majątków zarodowych tych fundacji, wedle protokołu z d. 31. Maja 1861. r. w papierach wartościowych wynosił 264.718 zł. 94 ct. zaś w gotowiźnie 19.958 „ 80 1/2 „

Ponieważ nie istniała wówczas ani kasa, ani buchhalteria krajowa — przeto majątek tych fundacyj przechowywała c. k. kasa główna, a rachunkowością trudniła się c. k. buchhalteria.

Gdy odebranie funduszy krajowych w zarząd Reprezentacji krajowej było w toku, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z d. 13. Października 1865. r. L. 747 etat urzędników oddziału rachunkowego — wnosząc dla tego oddziału: dyrektora, dwóch rewidentów i 18 urzędników pomocniczych. Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. Marca 1866. r. przyzwolił

Nadto ruch urzędowania w obu — w ostatnich latach przyrosłych oddziałach: szupasowym i propinacyjnym doszedł do rozmiarów nadspodziewanie wielkich; — także przybyły szkoły rolnicze i folwarki w Dublinach i w Czernichowie, — a czynności w dziale funduszków szkolnych i gospodarstwa krajowego wzmogły się również bardzo znacznie.

Dział szupasowy zatrudniał w r. 1874/6 dwóch dyurnistów, i był przydzielonym do nadzoru adjunktowi, załatwiającemu inne czynności, bo zatrudnienia szupasowe podówczas były małe.

Wynik rachunków cenzurowanych przedstawia:

	szupaśników	referatów	pozycyi	dochodów	wydatków
w r. 1874.	3.641 głów	146 sztuk	5.420	— zł.	2.873 zł.
„ 1877.	8.066 „	1.940 „	48.396	108 „	20.107 „
„ 1880.	10.300 „	12.504 „	61.800	6.130 „	33.680 „

Rachunki szupasowe są pospolicie drobiazgowe, lecz wymagają wielkiej akuratałości i przestrzegania przepisów tutejszo i obcokrajowych; — każda pozycja zawiera 3 aż do 9 subpozycji, każda musi być cenzurowaną, kontowaną, w zwrotach na $\frac{1}{3}$ lub $\frac{1}{5}$ część obliczoną, do poboru przypisaną i do ściągania wykazaną, wyroki i rachunki muszą być ustawicznie urgowane, indeksa imiennie prowadzone, — usterki wytykane i t. p.

Wobec takich zatrudnień musiano utworzyć osobne biuro i przydzielać w miarę jego wzrostu i potrzeby, odpowiednią ilość pracowników, która też obecnie wynosi: 1 adjunkt-kierownik, 3 adjunktów, 1 asystent i 9 dyurnistów — razem 13 osób.

Podobnie rzecz się ma z funduszem propinacyjnym, dla którego ustanowiono tylko 1 adjunkta (uchwała sejmowa z d. 4. Października 1878. r.), a w którym obecnie przy rozwinętej działalności prowadzi się ksiąg kontowych i zapiskowych tomów 126 z 27.025 rachunkami specjalnymi opłat szynkarzy, — dalej 6.090 rachunków sprawdzonych dochodów uprawnionych właścicieli, — około 3.000 rachunków grzywien i innych dochodów, a wynik rachunków cenzurowanych przedstawia:

	referatów	pozycyi	obrót kasowy
w r. 1879.	16.340 sztuk	24.376	347.506 zł.
„ 1880.	9.671 „	39.221	2,326.674 „

Do tego zaliczyć należy jeszcze: ustawiczne rekursa, ich badanie i rozstrzyganie, — urgensa rozmaite, wykazywanie indywidualne zaległości do egzekucyi (około 40.000 pozycyi), obliczanie prowizyi zwłoki przy tak ogromnej liczbie płacących, — prenotacje i dopilnowanie opłat ratałnych, lokowanie kapitałów, realizowanie procentów, wytknięcia usterków w dziennikach kasowych i t. p.

Oprócz dyrektora buchalteryi i zastępcy jego jako kierowników tego działu, obecnie jest zatrudnionych w tem biurze: 2 adjunktów i 9 dyurnistów, — a do corocznych zamknięć rachunków i ksiąg, — i do przenoszenia zaległości do nowych roczników, przybiera się na czas kilkumiesięczny jeszcze sześciu dyurnistów, i przynagła się własnych do pracy w godzinach poza-urzędowych.

Dla funduszków szkolnych, które dawniej załatwiał referent funduszków stypendyjnych, musiano utworzyć również osobne biuro rachunkowe z powodu bardzo licznych a nieuniknionych korespondencyj i urgensów z c. k. Sądami, Radami szkolnemi, Starostwami, Urzędami podatkowymi, Wydziałami powiatowymi, w sprawach należytości i zaliczek różnorodnych, taks pośmiertnych, wykazywania zaległości do egzekucyi imiennie, przestrzegania terminów i t. p.

Do tego biura przyłączono także szkoły rolnicze i ogrodnicze, tudzież folwarki dublańskie i czernichowskie. W tym oddziale jest zatrudnionych, oprócz dyrektora oddziału rachunkowego jako bezpośredniego kierownika, 1 adjunkt i 2 dyurnistów, a w często zdarzającym się nawale pracy, jeszcze chwilowa pomoc z innych oddziałów.

O zwiększonych w wysokim stopniu pracach z powodu ściślejszej cenzury rachunków kosztów leczenia jako też żywienia chorych, tudzież rachunków administracyjnych szpitali publicznych w kraju w ogóle, a szpitali głównych we Lwowie, Krakowie i zakładu obłąkanych w Kulparkowie z powodu własnej kuchni i gospodarki ekonomicznej w szczególności, — wspomniano wielokrotnie już w odczytaniach sprawozdaniach.

Niemniej wzmagają się czynności prawie w każdym dziale funduszów i zakładów powierzonych pieczy Wydziału krajowego.

Pogląd na te czynności daje załączony pod 7. wykaz szczegółowy prac oddziału rachunkowego, który obecnie podzielonym jest na 8 biur. Z tych prowadzą bezpośrednio dyrektor i zastępca jego 2 biura, a dla 6 biur ustanowiono uchwałą Wydziału krajowego z d. 21. Stycznia 1879. r. LW. 62.117 prowizorycznie 6 rewidentów i wydano dla nich instrukcję o obowiązkach rewidentury. Superrewizję wszystkich biur załatwia dyrektor.

Stan sił pracujących obecnie wynosi: 1 dyrektor, 1 zastępca dyrektora, 6 adjunktów-rewidentów, 11 adjunktów rachunkowych, 1 adjunkt w funduszu propinacyi, 10 asystentów, z których jeden przydzielony do kasy, 26 dyurnistów w funduszu krajowym, 9 dyurnistów dla biura szupasowego, 9 dyurnistów w biurze propinacyjnem — razem 74 osób.

Obrót kasowy wedle zamknięcia rachunków za r. 1880. wynosił:

w dochodach	23,705.273 zł.
w wydatkach	14,674.343 „
w pozostałości	9,030.930 „
				razem	.	47,410.546 zł.
w zaległościach czynnych	3,267.677 zł.	
„ „ biernych	2,732.182 „	

W porównaniu z przedstawionymi powyżej wynikami obrotu z rachunku 1878. r. 35,601.682 „
okazuje się zwiększenie w r. 1880. o 11,808.864 zł.

Już w sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 30. Lipca 1878. r. LW. 29.680 przedstawiono wykaz porównawczy etatu oddziału rachunkowego i obrotu majątkowego innych krajów koronnych, z którego się okazuje, że nasz obrót pieniężny jest największy ze wszystkich, a koszty utrzymania naszego oddziału rachunkowego są najmniejsze. Nadto przedstawia ten wykaz, że każda obcokrajowa buchhalteryja ma mniej czynności do załatwienia, zaś stosunkowo większy personal — drożej opłacany, a co główna, w każdej znajdują się oprócz dyrektorów — radcy rachunkowi, a nadto jeszcze rewidenci.

Dla poglądu, przytacza się tu tylko niektóre kraje wedle stanu z r. 1878.

Austria niższa: 2 dyrektorów, 6 radców, 8 rewidentów, 39 urzędników i 4 dyurnistów — koszt ich	Płace z dod.	Obrót kasowy
	73.477 zł.	19,783.016 zł.
Czechy: 2 dyrektorów, 6 radców, 53 urzędników, 17 dyurnistów		86.238 „ 29,402.664 „
Galicja: 2 dyrektorów, 28 urzędników, 32 dyurnistów		50.750 „
Ilość referatów wynosiła w Austrii	12.111 sztuk	
„ „ „ „ Czechach	14.475 „	
„ „ „ „ Galicyi	54.001 „	

Wszędzie zatem jest przeważna część urzędników, a tylko mniejsza dyurnistów.

W naszej buchhalteryi na obecne tak znaczne zwiększenie się obrotu (11,808.864 zł.) przewyższającego cyfrą cały obrót Morawii lub Styryi, nie przybyło żadnego urzędnika, tylko 12 dyurnistów, których doliczywszy do stanu z r. 1878. (32), jest razem 44.

Wyliczywszy obszar i wzrost zatrudnień oddziału rachunkowego, przystępuje Wydział krajowy do umotywowania pojedynczych swych wniosków.

1. A najprzód co do ustalenia posad rewidentów:

Instrukcją wydaną dla oddziału rachunkowego, a przez Wysoki Sejm zatwierdzoną, przepisana jest podwójna rewizja ścisła każdego rachunku i każdego aktu, zawierającego jakiegokolwiek obliczenia, a z obowiązkiem tym połączoną jest surowa odpowiedzialność za dokładne wykonanie czynności rachunkowej, czy to w prowadzeniu ksiąg rachunkowych, likwidaturze i cenzurze, rachunków i dzienników kasy, czyli też w sporządzaniu rachunków, specjalnych preliminarzy, sprawozdań, wynurzaniu opinii, przeprowadzeniu procesów rachunkowych i t. p. (§§. 62., 63., 65. Instr. dla Oddz. rach.). Każdy przez pierwszego referenta rachunkowego wypracowany akt tego rodzaju ma być zrewidowany następnie przez rewidenta, który obowiązany jest przekonać się o dokładności obliczeń, zgodności z zapiskami książkowymi i z alegatami,—o stosowności załatwienia wedle przepisów obowiązujących i aktów fundacyjnych, baczyć na pomnożenie dochodów, zmniejszenie wydatków, ściąganie zaległości, wytknięcie usterków, — na spieszne załatwianie aktów przydzielonych referentom właściwym i jest odpowiedzialnym za rzetelność wszystkich przez sprawdzającego (cenzuranta) uwidocznionych liczb i t. p. (§. 65. ustęp 2); — zaś dyrektor lub jego zastępca, jako superrewident, ma się przekonać o czynności dokonanej opracowania drugiego (rewidenta), wejść w treść wewnętrzną odnośnych aktów, rachunków i ich pozycji, — przejrzeć poprawki, usterki wytknięte, badać dowody i przyczyny, starać się o jasność w przedstawieniu stanu rzeczy i o to, aby orzeczenia i zdania oddziału rachunkowego w duchu ustaw, powagi i umiejętności fachowej wyłuszczone były.

Do tych czynności wskazanych powyższą instrukcją z r. 1865. przybyły następnie obowiązki wypływające z aktów fundacyj stypendyjnych, zakładów naukowych i dobroczynności, spraw gminnych, drogowych, — realizowanie w czasie należytych odsetków od kapitałów obligacyjnych i hipotekowanych,—przestrzeganie terminów peryodycznych podań i przedłożeń własnych i innych urzędów, władz i korporacji i t. p.

Czynności rewidentów sprawował z początku buchhalter lub wicebuchhalter, lub inny urzędnik wyrętkowo przy buchalteryi do tego przeznaczony. Później, gdy przy wielkim obrocie i ważności spraw tak anormalny stan nie dał się dalej utrzymać, wyznaczylśmy uchwałą naszą z d. 21. Stycznia 1879. r. L. 62.117. sześciu adjunktów, którym za małą remuneracją powierzyliśmy czynności rewidentów, a którzy obok tego zatrudnienia pełnili także czynność referentów.

Dziś, gdy zatrudnienia w oddziale rachunkowym wzrosły do nieprzewidzianych rozmiarów i prawdopodobnie jeszcze wzrastać będą, należy koniecznie ustalić rewidentów instrukcją przepisanych, którymby całą odpowiedzialność za rewizję przypisać można.

Wymaga tego odpowiedzialność, jakiej Wydział krajowy podlega wobec Wysokiego Sejmu i kraju.

Jeżeli dalej zważymy, że dzisiejsi adjunkci rachunkowi już prawie żadnego nie mają widoku na awans; jeżeli zważymy, że położenie ich wobec urzędników departamentów rachunkowych Państwa i innych Wydziałów krajowych, w których znajdują się rewidenti, superrewidenti i radcy, jest bardzo niekorzystnem; że od rewidentów wymaga się wyższych zdolności, pilności i odpowiedzialności za pracę powierzonego im personalu; że nakoniec i służba cierpi, jeżeli rewidujący nie ma powagi wyższej rangi wobec tego, którego prace rewiduje,—musimy przyjść do przekonania, że utworzenie posad rewidentów nie da się już dalej odroczyć.

By zaś nie obciążać budżetu nowemi posadami, proponujemy równocześnie zwinięcie sześciu posad adjunktów.

2. Co do protokolisty i archiwaryusza:

Ilość referatów w oddziale rachunkowym wynosiła w r. 1866. 2.404 sztuk

„ 1877. 23.212 „

„ 1881. 53.361 „

Ponieważ każde podanie po pierwszym opracowaniu przedkładanem bywa do ostatecznego załatwienia Wydziałowi krajowemu, poczem zwracaniem bywa oddziałowi rachunkowemu do ksiązkowania przez protokół podawczy rachunkowy, — naostatek czystopisy dla zapobieżenia możliwym podwójnym ekspedycjom notowane być muszą, przeto liczba przechodzących przez protokół i ekspedyt rachunkowy podań, wynosi ad minimum podwójną ilość wyżykanych referatów.

Czynność ta wymaga nieustannej pilności, a zarazem wprawy, biegłości i akuratałości.

Przy nieustającym wyteżeniu i tylko ofiarą pracy w godzinach pozaurzędowych, osiągać się daje utrzymanie porządku bieżącego; — to samo stwierdza się co do registratury rachunkowej, która pomimo ustawicznego szkartowania mniej potrzebnych aktów, doszła do wielkich rozmiarów.

Obie te posady zawiadywane bywają przez asystentów, których płace nie wyrównywiają nawet płacom kancelistów manipulacyjnych.

Słuszność zatem wymaga uregulowania także płac urzędników pełniących obowiązki protokolisty a zarazem ekspedytora, i registranta oddziału rachunkowego.

Lecz aby i przy utworzeniu tych posad przyjść skarbowi publicznemu w pomoc, wnosimy równocześnie zwinięcie dwóch posad asystentów rachunkowych.

3. Co do posad praktykantów.

Już wyżej wykazaliśmy, że w oddziale rachunkowym pracuje obok 30 urzędników, 44 dyurnistów. Większa część tych dyurnistów załatwia czynności cenzury, kontowania, przypisów ksiązkowych, inkontrowania i t. p. prace, które dla ich ważności powinny właściwie przez urzędników zaprzysiężonych być załatwiane.

Ale co gorsza, że dyurniści tacy, nabywszy u nas wiadomości buchhalterycznych i praktyki, przy pierwszej lepszej sposobności, gdy im się otwierają widoki albo stałego albo lepszego umieszczenia, opuszczają nasz urząd rachunkowy, w którym nie mają widoku uzyskania tak rychło stałej posady.

Z tych powodów okazuje się koniecznem zastąpienie 10 posad dyurnistów, 10° posadami praktykantów, choćby o niższych niż dyurniści płacach.

Dla umotywowania swoich wniosków nie może Wydział krajowy pominąć milczeniem jeszcze jednego bardzo ważnego powodu.

Aż do roku 1874 nie mieliśmy w naszym oddziale rachunkowym innych posad stałych jak dyrektora, zastępcę dyrektora i adjunktów których było czternaście, tak, że adjunkt uzyskawszy raz tę posadę, nie miał już prawie żadnego widoku posunięcia się na wyższą posadę.

W roku 1874 przybyło 10 posad asystentów ale i w tym składzie urzędników, widoki dla adjunktów nie poprawiły się, a nadto między płacą asystenta wynoszącą 800 zł., a płacą adjunkta wynoszącą 1440 zł. a. w. była za nadto wielka różnica. Oprócz tego nie przedstawiały się dla asystentów prawie żadne widoki awansu, gdyż adjunkci sami z braku posady wyższej nie mogli się wyżej posuwać.

Nieda się zaprzeczyć, że możność poprawienia swojego losu u urzędnika, możność awansu choćby małego, jest silnym bodźcem do pracy i do oszczędzania się.

Rzeczą ogłędnej administracyi jest urządzić etat swój tak, aby z tego usposobienia pracujących skorzystać jak najwięcej dla dobra ogółu przez utworzenie licznych chociaż mało między sobą różniących się stopni.

Pierwsza posada o rocznych 600 zł. wystarczy tylko na najskromniejsze utrzymanie, ale ma za sobą to, że jest stałą i otwiera widok do awansu, druga o 800 zł. jest już polepszeniem, trzecia o 1150 zł. już znaczniejszem polepszeniem, a czwarta o 1800 zł. a. w. wystarcza już na skromne utrzymanie całej rodziny. Sądzymy, że to stopniowanie powinno nam przysporzyć liczną konkurencyę, a przez to samo umożliwić dobry wybór.

Przystępujemy obecnie do wykazania, iż nowa organizacya nie obciąży nam budżetu.

Wedle projektowanego wymiaru płac i dodatków dla nowo utworzyć się mających posad, przypadająoby obecnie wstawić do budżetu:

a)	dla 6 rewidentów płace po 1.500 zł.	9.000 zł.
	dodatki aktywalne po 300 zł.	1.800 "
b)	" 1 protokolisty i 1 archiwisty płace po 1.000 zł.	2.000 "
	dodatki aktywalne po 200 zł.	400 "
c)	" 10 praktykantów płace po 600 zł.	6.000 "
	Razem	19.200 zł.

Oprócz tego trzem adjunktom których płaca z dodatkiem aktywalnym (1.440) zł. i z uzyskanymi już 3ma kwinkweniami (450 zł.) wynosi obecnie razem po 1.890 zł. wypadnie dodać tytułem osobistego dodatku po 90 zł., przeto razem 270 zł.

a jeżeliby z 10ciu najwyższe dyurna pobierających pisarzy dziennych zamianowano praktykantów, wtedy przypadająoby i im dopłacać dodatki osobiste a mianowicie:

4-m dyurnistom pobierającym po 2 zł. dziennie (przeto po 730 zł.) każdemu po 130 zł. czyli razem	520 "
6-ciu dyurnistom pobierającym po 1 zł. 80 ct. dziennie (657) złr. każdemu po 57 zł. czyli razem	342 "
Suma potrzeb	20.332 złr.

Potrzeb ta zostanie pokrytą:

a)	zwinięciem 6ciu posad adjunktów pobierających po 1.200 płacy i po 240 zł. dodatku aktywalnego z rub. II poz. 18 lit. c razem	8.640 zł.
b)	ściągnięciem ich kwinkweniów, a to:	
	3ch po 3 kwinkwenia t. j. po	450 zł.
	a 3ch po 2 " " "	300 "
	Razem	2.250 "
c)	zwinięciem 2-ch posad asystentów z płacą po 700 zł. i dodatku aktywalnego po 100 zł.	1.600 "
d)	ściągnięciem ich kwinkweniów po 50 zł.	100 "
e)	zwinięciem 10 posad dyurnistów z rubr. II. poz. 24 lit. b. a to:	
	4ch po 2 zł. dziennie	2.920 "
	6ciu " 1 " 80 ct. dziennie	3.942 "
f)	obniżeniem pozycyi 24 lit. f. „zastępstwa urzędników“ o kwotę 880 zł. to jest z 2.000 zł. na 1.120 zł.	880 "
	Suma pokrycia	20.332 zł.

równa potrzebie.

Budżet ten stanie się na przyszłość nawet korzystniejszym, bo wnosimy pobory adjunktów rachunkowych zmniejszyć z rocznych 1.440 zł. na rocznie 1.150 zł. czyli przy każdym o 290 zł. a. w., co przy 11 adjunktach uczyni rocznie 3.190 zł.

Że tym urzędnikom, którzy chociaż awansują i tym dyurnistom, którzy chociaż zostają praktykantami a pobieraliby mniej niż dotychczas, pozostawiamy jako dodatek osobisty różnicę między dawną a nową płacą, wypływa ze słuszności, którą Wysoki Sejm już przy wydaniu uchwały z dnia 3. Stycznia 1874 §. 6 powodował się.

Wydział krajowy wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zwiija się w oddziale rachunkowym Wydziału krajowego:

a) Sześć posad adjunktów,

- 8
- b) dwie posady asystentów.
2. Dotychczasowa dotacja na dyurnistów tegoż oddziału zmniejsza się o kwotę 6.862 zł. a. w.
 3. Ustanawia się w etacie urzędników rachunkowych:
 - a) Sześć posad rewidentów dla każdego z płacą roczną tysiąca pięciuset (1.500) zł. a. w., dodatkiem aktywalnym o rocznych trzysta (300) zł. i z dodatkiem pięcioletnim po dwieście (200) zł. a. w.
 - b) Jedną posadę protokolisty i jedną posadę archiwisty, — każda z płacą roczną tysiąca (1000) zł. a. w., dodatkiem aktywalnym po dwieście (200) zł. a. w. i dodatkami pięcioletnimi po sto (100) zł. a. w.
 - c) Dziesięć posad praktykantów każda z płacą sześciuset (600) zł. a. w. rocznie i z dodatkiem pięcioletnim po 50 zł. a. w.
 4. Rewidenci, protokolista, archiwista i praktykanci są urzędnikami krajowymi.
 5. Urzędnikowi i dyurniście którego łączna płaca w skutek powołania go na jedną z posad w ustępie 3m wymienionych wypadłaby niżej od dotychczasowego poboru, ma być niedobór tak długo jako osobisty dodatek pozostawiony, jak długo ten niedobór przez awans lub uzyskanie pięcioletniego dodatku nie zostanie pokryty.
 6. Pozostawiając dotychczas mianowanych adjunktów oddziału rachunkowego przy dotychczasowych płacach i dodatkach, niemniej przy prawach uchwałą sejmową z dnia 3go Stycznia 1874 nadanych, nstanawia się, że na przyszłość mianowani adjunkci oddziału rachunkowego pobierać będą:
 - a) płacy po tysiąc (1000) zł. a. w. rocznie,
 - b) dodatku aktywalnego po stopięćdziesiąt (150) zł. rocznie,
 - c) dodatku pięcioletniego po stopięćdziesiąt (150) zł. a. w.z pozostawieniem im zresztą wszystkich praw, jakie uchwałą sejmowa z dnia 3go Stycznia 1874 urzędnikom krajowym nadaje.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 4. Sierpnia 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Wykaz

Oddziału rachunkowego

Pozycja	Podział biur i ich kierowników	Personal				Ekshibita					Razem
		Rewidenci	Adjunkci	Asystenci	Dyurniści	Referaty i sprawozdania	Znaczniejsze rachunki i wykazy	Procesy rachunkowe	Preliminarze	Zamknięcia rachunków	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I.	Dyrektor Pierożyński a) kierownictwo i superrewizya wszystkich czynności; b) personalia; c) sprawozdania i wnioski ogólnej natury; d) referaty funduszu szkolnego krajowego i szkół ludowych z r. 1872; e) sprawy szkół dublańskich i czernichowskich; f) zastępstwo urlopowanych lub chorych rewidentów, których przydział tutaj nie wlicza się.					160	—	—	1	—	161
		—	1	—	2	2.752	—	39	—	—	2.791
II.	Zastępca dyrektora Chrzanowski a) fundusz krajowy b) „ propinacyjny	—	—	3	4	9.145	180	286	1	1	9.613
		—	2	—	9	10.710	—	370	—	1	11.081
III.	Adjunkt Żółkiewski a) sprawy gminne; b) serwituta; c) gmach sejmowy; d) weterynaryja; e) szczepienie ospy; f) żandarmerya; g) kultura krajowa; h) zakłady: hr. Skarbka i Ossolińskich.	1	2	—	4	2.460	7.420	10	5	5	9.900
IV.	Adjunkt Sapałaczyński Sprawy szupasowe	1	2	1	9	12.504	80	—	1	—	12.585
V.	Adjunkt Janikowski a) szpitale krajowe, zagraniczne i wojskowe; b) sprawy podrzutek	1	2	1	5	5.700	221	—	1	21	5.943
VI.	Adjunkt Tarnawski Administracya własna szpitali głównych we Lwowie, w Krakowie i w Kulparkowie	1	2	1	5	4.002	285	127	3	3	4.420
VII.	Adjunkt Urbański a) 114 funduszków stypendyjnych; b) fundusz pożyczek; c) domestykalny; d) sierociński; e) A. hr. Stadnickiego; f) Macierzy polskiej; g) 11 funduszków dobroczynności i innych; h) administracya dóbr Winniki; i) dodatki do podatków.	1	—	—	3	3.233	243	39	18	134	3.667
VIII.	Adjunkt Semetkowski a) drogi krajowe; b) budowy wodne; c) depozyta .	1	1	1	2	2.695	37	18	1	1	2.752
IX.	Protokół czynności	—	—	1	1	53.361	—	—	—	—	—
	Ekspedytura	—	—	—	—	80.041	—	—	—	—	—
X.	Archiwum	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	Przydzielony do kasy krajowej	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	6	12	10	44	80.041	8.466	889	31	166	80.041
						Referatów 53.361					62.913
						Ekspedytura 80.041					Ekspedytura 80.041

17/11

Obstata in der...

...
...
...
...
...
...
...
...

czynności

za rok 1881.

Załatwienia książkowe								Razem	Likwidacye i skontra kas i zakładów we Lwowie	Korekta druków rachunkowych	Komisyje zamiejscowe, likwidacye rachunków i majątków gminnych, skontra kas, lustracye itd.			
Cenzura dzienników kasowych	Przypisy, prenotacye, indeksa	Konbowanie dochodów i wydatków	Inkontrowanie	Likwidatura, lokacye, realizowanie odsetków, przeprowadzenia	Skontro rachunkowe	Wykazy zaległości	Pozycye					dni	dni	dni
11	12	13	14	15	16	17	18							
—	—	—	—	—	—	—	—	Kasa krajowa, Zakład hr. Skarbka, Zakład na Kółparkowie	20	30	1. Zastępca dyrektora Chrzanowski Czernichów LW. 19.847. 5			
25.411	9.113	13.517	2.100	323	14.560	4.400	69.424				2. Adj. Sapałaczyński Podhajce LW. 33.136 44			
64.315	4.065	64.315	6.375	5.400	78.315	3.820	226.605		—	90	3. Tenże — Krakowiec LW. 55.296 69			
37.097	31.959	37.097	—	1.500	40.000	5.920	153.573		—	—	4. Adj. Niedzielski Czernichów LW. 19.847 18			
7.045	2.668	5.017	176	45	3.169	1.400	19.520	Rewizya rachunków w administracyi fundacyi hr. Skarbka wspólnie z adjunktem Szajnokiem przez 6 tygodni	90	—	5. Adj. Tranda Myślenice LW. 9.615 23			
61.800	18.500	—	—	—	—	8.206	88.506		—	—	6. Tenże — Jordanów LW. 9.615 68			
26.120	1.494	1.026	—	448	1.026	—	30.114		—	5	7. Tenże — Starasól LW. 46.054 16			
598.294	18.060	16.436	206	86	18.089	—	1,651.171	Lustracya i skontro inventarza i ruchomości w szpitalu głównym we Lwowie adjunkt Tarnawski z 14 funkcyjnymi yuszami oddziału rachunkowego	302	10	8. Tenże — Staremiasto LW. 46.054 9			
7.372	4.977	24.959	56	1.214	7.372	444	46.394		—	10	9. Tenże — Stararopa LW. 46.054 6			
13.000	8.000	13.000	960	2.100	13.000	120	50.180		—	3	10. Adj. Buynowski dobra Skarbkowskie LW. 37.006 15			
—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	11. Adj. Szajnok Stryj LW. 37.192 115			
—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	12. Asyst. Paklerski Dublany LW. 43.137 4			
—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	13. Dyurnista Zimmerman Brody LW. 44.552 14			
840.454	98.836	175.367	9.873	11.116	175.531	24.310	2,335.487		412	148				

Table of Contents

Page	Chapter	Section	Page	Description
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				
74				
75				
76				
77				
78				
79				
80				
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				
97				
98				
99				
100				

Aleg. 20.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie popierania Spółek melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. Października 1881. r. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu pomiędzy innymi niezadowolonymi petycjami także petycję komitetu c. k. Towarzystwa gosp. gal. w sprawie melioracji rolnych do załatwienia, jeżeli uzna za stosowne, podług sprawozdania komisji.

W petycji tej, wniesionej w myśl uchwały Rady ogólnej galic. Towarzystwa gospodarskiego z dnia 22. Września 1881. r. uprasza komitet tegoż Towarzystwa Wysoki Sejm:

1. Ażeby polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesji, projektu zorganizowania krajowej służby melioracyjnej — w tym kierunku, aby wszelkie do dzieła melioracji drugorzędnej odnoszące się plany, tak na wezwanie stron, jak i z inicjatywy kraju, bez kosztów dla stron uskuteczniane być mogły.

2. Ażeby upoważnił Wydział krajowy do udzielania zgłaszającym się stronom interesowanym pomocy technicznej biura melioracyjnego do wypracowania planów bez żądania zwrotu jakichkolwiek kosztów.

Komisya kultury krajowej w sprawozdaniu swoim o powyższej petycji uznała w zasadzie potrzebę przyścia w pomoc dziełu melioracji w kraju — i objawiła zdanie, że koszta planów melioracyjnych jakkolwiek nieznaczne, powstrzymują włościan od przystępowania do spółek wodnych.

Z drugiej strony jednak zauważała komisya, że petycja idzie za daleko żądając, by kraj wziął na siebie koszta zdjęcia i planów melioracji dla poszczególnych właścicieli gruntu, gdyż w tym wypadku namnożyłyby się zgłoszenia i obciążyłyby znacznie budżet krajowy.

Natomiast zgadza się komisya z myślą przyjęcia na koszt kraju kosztów w mowie będących, o ile to dotyczy spółek wodnych w myśl krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Tworzenie bowiem podobnych spółek, które podnieść mogą znakomicie dobrobyt kraju, uważa komisya za obowiązek Reprezentacji kraju, tem bardziej, że koszta stąd urosłe nie obciążą zbytecznie budżetu.

W uwzględnieniu powyższych uwag zaproponowała komisya następną uchwałę:

„Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji przedłożył projekt zorganizowania krajowej służby melioracyjnej w ten sposób — aby wszelkie odnoszące się do dzieła melioracji drugorzędnych czyli spółek wodnych plany, tak na wezwanie stron jak z inicjatywy kraju, względnie Wydziału krajowego, bez kosztów dla stron uskuteczniane być mogły“.

W częściowem załatwieniu tej petycji zawiadomił Wydział krajowy pismem z dnia 6. Grudnia 1881. r. l. 55.738 komitet c. k. galic. Towarzystwa gosp. że w miarę funduszków, jakimi rozporządza na cele melioracyjne, uwzględniać będzie ile możliwości spółki wodne w myśl sprawozdania komisji kultury i życzeń tegoż komitetu.

W tym też duchu odpowiedział Wydział krajowy na nadeszłe w r. b. podania komitetu krakowskiego Towarzystwa rolniczego i Wydziałów powiatowych z Rzeszowa i Jarosławia obiecując bezpłatne wykonanie planów i kosztorysów dla osuszenia 3.500 morgów łąk i pastwisk w powiecie Rzeszowskim i dla zregulowania rzeki Lubaczówki od nowej grobli do Radawy w powiatach Cieszanowskim i Jarosławskim, — jeżeli interesowani ze swej strony pokryją koszta podróży i dyet funkcjonaryuszów biura melioracyjnego, gdyż Wydział krajowy nie mając na ten cel funduszków, — całych kosztów ponosić nie może.

Wyjątek w tym względzie stanowi spółka dla regulacji rzeki Wisłoka na przestrzeni od Beska do Krościenka w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim, dla której to spółki Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. Października 1881 polecił biuru melioracyjnemu wypracować bezpłatnie plany szczegółowe i kosztorysy regulacji tej rzeki.

Zawiazywanie spółek wodnych w kraju naszym, gdzie tyle wód niespławnych, wyrządzających rok rocznie wielkie szkody rolnictwu, jest nieuregulowanych, — a ogromne obszary pól z podglebiem nieprzepuszczalnem — tudzież łąk i pastwisk zabagnionych, potrzebuje melioracji — zasługuje na szczególną uwagę i opiekę c. k. Władz rządowych i Reprezentacji kraju.

W uznaniu tej ważności spółek wodnych dla podniesienia rolnictwa i dobrobytu w kraju, Wysoki Sejm przychodził już kilkakrotnie w pomoc takim przedsięwzięciom bądź to subwencyami bądź też pożyczkami.

Jedną z główniejszych przeszkód dla tworzenia się liczniejszych spółek wodnych w kraju, stanowi, obok braku inicjatywy, obawa przed kosztami przedwstępnyimi zdjęć niwelacyjnych i sporządzania planów wraz z kosztorysem i repartycją kosztów, — które to czynności przed zawiązaniem spółki przedsięwzięte być muszą. Często bowiem zdarzyć się może, że zamierzonej melioracji ze względu na trudności techniczne, prawnicze lub finansowe, przeprowadzić nie można, a w takim razie koszt za elaborat techniczny poniesiony przez inicjatora, z powodu niedojścia spółki do skutku, nie mógłby mu być zwrócony przez ogół interesentów.

Ta niepewność odzyskania kosztów poniesionych na przedwstępne roboty melioracyjne, przez gorliwszych obywateli zajmujących się inicjowaniem tak doniosłych przedsięwzięci w kraju, jest przeszkodą, że spółki wodne nie mogą wejść w życie nawet w takich wypadkach, gdzie spodziewane z podjętej melioracji korzyści nie ulegają najmniejszej wątpliwości, a wykonanie jest możebne i łatwe.

W uwaglednieniu podobnych trudności powstających przy zawiazywaniu się spółek wodnych, zwolnił Wysoki Sejm spółkę zawiązać się mającą dla regulacji rzeki Wisłoka od uiszczenia opłat za pomoc techniczną biura melioracyjnego, a podobnież Wydział krajowy czuł się spowodowanym w 1880. r. polecić biurowi melioracyjnemu wypracować bezpłatnie wszystkie plany i kosztorysy dla regulacji rzeki Żabnicy w powiecie Tarnowskim.

Z powyższych powodów sądzi Wydział krajowy, że byłoby rzeczą słuszną i w innych uwzględniendnia godnych wypadkach w podobny sposób przyjść w pomoc wszystkim takim spółkom wodnym w kraju, które mają na celu uregulowanie wód niespławnych — lub melioracje lokalne na większych obszarach. Tym sposobem nie tylko stałoby się zadość względom słuszności, lecz ułatwiłoby się niezmiernie tworzenie się tak doniosłych przedsięwzięci.

Koszta, jakie z tego tytułu wynikną, przyczynią się znacznie do podniesienia produkcji rolniczej w kraju, a spowodują nieznaczne tylko przekroczenie prelimitowanego wydatku na biuro i kurs melioracyjny.

Z tego też powodu Wydział krajowy nie podwyższa tych pozycji w preliminarzu na r. 1883. tem bardziej, że z przyznanej przez Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa subwencji 1000 zł. a. w. ma jeszcze połowę do dyspozycji.

To popieranie większych, drugorzędnych melioracji (spółek wodnych) jest tem bardziej uzasadnionem i na czasie, ile że Wysoki c. k. Rząd zamierza wstawić w budżet r. 1883. na cele melioracyjne, i to przeważnie na subwencyonowanie spółek wodnych kwotę 500.000 zł. a. w. z której znaczna część ze względu na wielką ilość nieuregulowanych potoków i rzek, tudzież na ogromne przestrzenie ziemi potrzebujące melioracji w kraju naszym, i na Galicyę przypaśoby powinna. W braku zaś podobnych spółek wodnych, nie mógłby kraj nasz z tego funduszu korzystać w słusznej mierze.

W myśl powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Upoważnia się Wydział krajowy do udzielania spółkom wodnym zawiązanym w celu regulacji wód niespławnych lub melioracji lokalnej na obszarze wynoszącym najmniej 350 hektarów (600 morgów), bezpłatnej pomocy technicznej biura melioracyjnego dla przeprowadzenia zdjęć niwelacyjnych oraz sporządzenia planów i kosztorysów“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 4. Sierpnia 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego i Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Aleg. 21.

Przedłożenie rządowe

z c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie L. 8976/pr.

J A Ś N I E W I E L M O Ź N Y M A R S Z A Ł K U !

Na mocy reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra obrony krajowej z dnia 24. sierpnia b. r. do l. 12319/2903 II. mam zaszczyt złożyć do łaski Marszałkowskiej w myśl uchwały Sejmowej z dnia 21. października 1881 projekt ustawy stanowiącej w wykonaniu §. 23. ustawy z 11. czerwca 1879 Dz. u. p. nr. 93 postanowien co do ile możności równego rozkładu i ulżenia ciężaru kwaterunku wojska w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Racz JWny Marszałku zamieścić to przedłożenie rządowe na jednym z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Proszę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów dnia 29 sierpnia 1882.

P o t o c k i w. r.

U s t a w a

stanowiąca w wykonaniu §. 23. ustawy państwowej z dnia 11. czerwca 1879 Nr. 93. o ile możności równym podziale i ulgach co do ciężaru kwaterunku wojskowego w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

W celu przeprowadzenia w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem niezbędnego równomiernego podziału ciężaru kwaterunkowego, który stosownie do stałego

pokojuowego rozmieszczenia wojska kraj ma ponosić, będą udzielane dostarczycielom koszar dorywczych dopłaty z funduszu krajowego.

§. 2.

Dopłaty te ustanawiają się, jako dzienne wynagrodzenia, mianowicie:

I. Za pomieszczenie jednego żołnierza 1 ct.

II. Za pomieszczenie jednego konia . 1/2 „

§. 3.

Pomienione dopłaty obliczane będą według objętości mieszkań przeznaczonych na pomieszczenie żołnierzy (§. 32 u. p.)

Wypłata tych dziennych wynagrodzeń (§. 2 I i II) będzie za tenże sam czas uiszczaną, za który wypłaca wynagrodzenia według taryfy administracya wojskowa.

§. 4.

Za takie potrzeby pomieszczeń wojskowych, których wynagrodzenie według wojskowej taryfy czynszowej, cięży na administracyi wojskowej i za wszystkie inne w §. 2. nie wymienione przedmioty kwaterunku wojskowego, nie będzie uiszczaną żadna dopłata z funduszu krajowego.

§. 5.

Dopłaty krajowe będą równocześnie ze skarbowemi wynagrodzeniami, w oznaczonych dla tych ostatnich terminach, wypłacane przez dotyczące komendy naczelnikowi gminy lub organowi gminnemu umyślnie w tym celu ustanowionemu, za kwitem i kontrakwitem.

Łączna kwota wynagrodzenia za dostarczone pomieszczenie, zostanie podjętą przez dostarczyciela w urzędzie gminnym bezpośrednio po upływie terminu wpłaty.

§. 6.

Wydział krajowy jest upoważniony od dnia ogłoszenia tej ustawy przez lat dziesięć udzielać tak prywatnym przedsiębiorcom, jakoteż gminom z funduszu krajowego rocznie aż do wysokości 30.000 złr. zaliczek, na wybudowanie pomieszczeń wojskowych.

§. 7.

Jeżeli gmina w celu zadośćuczynienia swemu obowiązkowi dostarczenia kwater wojskowych, takie poczyniła zarządzenia, które pojedynczych kwaterodawców zwolniły z ciężaru dawania kwater w naturze, to gmina pobiera na rzecz funduszów gminnych całą łączną kwotę wynagrodzenia tak ze skarbu wojskowego jak i z funduszu krajowego uiszczoną. Gmina jednak ma prawo część kosztów kwaterunkowych, nie pokrytą ogólną kwotą wynagrodzenia, rozłożyć na właścicieli domów, a to w stosunku do podatku domowego, klasowego lub czynszowego.

§. 8.

Budynki stale przeznaczone na cele kwaterunku wojskowego, są uwolnione od krajowych dodatków do podatków na cały czas tego przeznaczenia swego.

§. 9.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi obrony krajowej.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zalesienia wydym piaszczystych w powiatach Jaworowskim i Mościskim.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 3. Października 1881 uchwalił Wys. Sejm co następuje:

„Petycję powiatu Jaworowskiego o subwencyę na zalesienie wydym piaszczystych tegoż powiatu przekazuje się Wydziałowi krajowemu do ścisłego zbadania, a w razie możliwego uwzględnienia do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o współdziałanie i skuteczną pomoc.“

Wiadomość o krokach, jakie poczynił Wydział krajowy w celu wykonania powyższego polecenia, podano już w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1881 (str. 23 i 24).

Po zamknięciu wspomnianego sprawozdania nadeszła do Wydziału krajowego odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 16. Sierpnia r. b. l. 48.765, której treść dostarczyła Wydziałowi krajowemu dostatecznej podstawy do sformułowania wniosków.

Podług odezwy powyższej było pierwotnie zamiarem c. k. Rządu połączyć w celu zalesienia wydymisk w jeden okręg leśny powiaty Jaworowski i Cieszanowski. Kiedy jednakże interesowane gminy powiatu Cieszanowskiego projektowanej melioracyi stanowczo się przeciwily, związane rokowania z gminami powiatu Mościskiego, posiadającymi również wydymiska i zapiaszczone pastwiska, a w obec pomyślnego wyniku rokowań postanowiono utworzyć okręg leśny z powiatów Jaworowskiego i Mościskiego.

W powiecie Jaworowskim zajmują wydymy w gruntach miejskich i włościńskich około 1300 morgów w 13 gminach. Z gmin tych jednakże pomimo wszelkich usiłowań c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego tylko 3 (Jaworów, Olszanica i Bruchnał) z obszarem 840 morgów dały się skłonić do złożenia deklaracyi, mocą której obowiązują się dostarczyć bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia zadrzewienia i grunt pod szkółki, zaś miasto Jaworów prócz tego rocznie po 150 zł. przez dwa lata na zakupno nasion.

Obszar wydymisk na gruntach włościńskich w powiecie Mościskim wynosi 687 morgów w 11 gminach. Wynik zaś rokowań o udział gmin w zadrzewianiu jest tutaj pomyślniejszym, niż w którymkolwiek innym powiecie, gdyż wszystkie gminy interesowane, z wyjątkiem jednej, która na razie odpowiedziała wymijająco, złożyły żadaną deklaracyę.

W każdym razie zajmują w obudwóch powiatach wydymiska, których właściciele uczynili zadość wymaganiom władz rządowych, dość znaczny obszar, ażeby spowodować utworzenie okręgu leśnego i ustanowienie dla okręgu tego leśnika kosztem Skarbu państwa. Doświadczenie zaś nabyte przy przeprowadzaniu zadrzewienia w innych powiatach, w których roboty około zadrzewienia dawniej rozpoczęto, pozwala się spodziewać, że w toku robót dadzą się nakłonić do udziału w prze-

prowadzeniu melioracyi także i te gminy powiatów Jaworowskiego i Mościskiego, które dotąd niedowierzenie dla wszelkich perswazyi w tej sprawie czyni niedostępniemi.

Projekt zadrzewienia wydmisk w powiecie Jaworowskim i Mościskim, wypracowany przez c. k. komisarza lasowego p. Emila Hołowkiewicza, rozkłada wykonanie robót w obudwóch powiatach na lat 8, co się zaś tyczy kosztów wykonania projektowanych robót, to nadmienić wypada przedewszystkiem, że koszta te obliczone są stosunkowo nieco wyżej niż dla powiatów Tarnobrzieskiego, Niskiego i Jarosławskiego z powodu, że interesowane gminy powiatów Jaworowskiego i Mościskiego po największej części nie posiadają lasów, z którychby podobnie jak gminy tamtych powiatów mogły dostarczyć bezpłatnie także materiału odpowiedniego do ogrodzenia szkółek i parcel zadrzewić się mających. Uwzględniając tę okoliczność oraz w przypuszczeniu, że koszta utrzymania kierownika robót pokryje Skarb państwa, a wydatek na podróże tegoż kierownika Rady powiatowe Jaworowska i Mościska (na co zresztą pierwsza wyznaczyła już dotacyę w kwocie 200 zł. rocznie), obliczył p. Hołowkiewicz koszta zadrzewienia, na których pokrycie dotąd nie ma zapewnionego funduszu, jak następuje:

I. Dla powiatu Jaworowskiego:

1. na pierwszy rok 550 zł.	550 zł.
2. „ następne dwa lata po 500 zł.	1.000 „
3. „ czwarty rok 400 zł.	400 „
4. „ piąty rok 250 zł.	250 „
5. „ ostatnie trzy lata po 200 zł.	600 „
Razem	2.800 zł.

II. Dla powiatu Mościskiego:

1. na pierwszy rok 700 zł.	700 zł.
2. „ następne dwa lata po 560 zł.	1.120 „
3. „ dalsze „ „ „ 400 „	800 „
4. „ ostatnie trzy „ „ „ 260 „	780 „
Razem	3.400 zł.

Licząc się z przedstawionym co dopiero stanem rzeczy, a obok tego zważywszy, że za udzieleniem poparcia materyalnego przez kraj przemawiają w tym wypadku wszystkie te względy, które Wydział krajowy miał zaszczyt wyłuszczyć w sprawozdaniu swem z dnia 25. Stycznia 1878 l. 37.693 i które skłoniły Wys. Sejm do uchwalenia dotacyi z funduszu krajowego na zalesienie wydmisk w powiatach Tarnobrzieskim, Niskim, Jarosławskim i t. d.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych począwszy od roku 1883:

1. w powiecie Jaworowskim:

- a) na pierwszy rok 550 zł.
- b) „ następne dwa lata po 500 zł.
- c) „ czwarty rok 400 zł.
- d) „ piąty rok 250 zł.
- e) „ ostatnie trzy lata po 200 zł.

2. w powiecie Mościskim:

- a) na pierwszy rok 700 zł.
- b) „ następne dwa lata po 560 zł.
- c) „ dalsze „ „ „ 400 „
- d) „ ostatnie „ trzy „ 260 „

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robocizny potrzebnej do przeprowadzenia projektowanej melioracyi niemniej gruntu pod szkółki, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencyi co do zużycia dotacyi wyznaczonej uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyi otwiera się Wydziałowi krajowemu na r. 1883 kredyt do wysokości 1.250 zł.

We Lwowie dnia 29. Sierpnia 1882.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

1. The first part of the report deals with the general principles of the theory of the structure of the atom. It is shown that the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics, and that the structure of the atom is not a simple one, but a complex one, which is determined by the laws of quantum mechanics.

2. The second part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

3. The third part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

4. The fourth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

5. The fifth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

6. The sixth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

7. The seventh part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

8. The eighth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

9. The ninth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

10. The tenth part of the report deals with the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of the atom. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom, and that the theory of the structure of the atom can be used to study the properties of the atom.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy budowniczej dla miasta Lwowa,
uchwalonym przez Radę miejską miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu odbytem dnia 25. Kwietnia 1876 uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy budowniczej dla miasta Lwowa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 19. Sierpnia 1877 nie raczył atoli Jego Ces. i Król. Apostolska Mość użyzyć Najwyższej Sankcyi temu projektowi ustawy. Uwiadamiając o tem, wymieniło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych powody odmówienia Najwyższej Sankcyi powyższemu projektowi ustawy.

Rada miasta Lwowa uchwaliła na posiedzeniach odbytych dnia 28. Czerwca i 3. Lipca 1882 nowy projekt ustawy budowniczej i prosi o przedstawienie go Wysokiemu Sejmowi.

W tym projekcie zastosowała się Rada miejska do uwag poczynionych przez Ministerstwo.

Wydział krajowy poddał ten projekt szczegółowemu rozbirowi i uznał go za zupełnie odpowiedni, z jedynym wyjątkiem dwu zmian, co do których Wydział krajowy oświadcza się za wnioskami komisji Rady miejskiej, a nie za uchwałami Rady. Mianowicie należałoby:

1. w §§. 77. i 78. przywrócić wniosek komisji, że Magistrat a nie Rada miejska, jak to zawartem jest w projekcie Rady miejskiej, udzielać ma konsensy na budowy, gdyż według statutu dla miasta Lwowa, Magistrat jest organem wykonawczym, Rada miejska zaś według §. 33. tegoż statutu organem uchwalającym i nadzorującym, a władza wykonawcza jej nie przysłuża. Następnie:

2. w §. 81. przywrócić wniosek komisji, że w razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej, ma ją zastąpić kara aresztu, gdyż wymagają tego ogólne obowiązujące przepisy, a wreszcie nie mający z czego zapłacić, uchodziłby bezkarnie.

Wydział krajowy wnosi przeto, Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy pod /./ przedłożony.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 22. Sierpnia 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Ustawa

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca ustawę budowniczą dla kr. stoł. miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Król. stoł. miastu Lwowu nadaję załączoną ustawę budowniczą.

Art. II.

Równocześnie z działalnością tej ustawy tracą moc obowiązującą dla miasta Lwowa dotychczasowe ustawy i rozporządzenia budownicze.

Ustawa niniejsza nie narusza jednakże w niczem postanowień ustaw odrębnych dla szczególnych rodzajów budowli, jak budowli wodnych i t. p., również i przepisów dotyczących się budowli dla celów wojennych i budowli kolejowych.

Do innych budowli przez Państwo, Kraj lub fundusze publiczne pod zarządkiem Państwa zostające, wykonywanych dla celów publicznych, przepisy ustawy niniejszej mają mieć zastosowanie z tą jednakże odmianą, że budowle te nie będą zawisłe od udzielenia konsensu budowniczo-policyjnego w myśl wspomnianych przepisów.

Przy budowlach w pobliżu kolei żelaznych powinny być zachowane przepisy szczegółowe, dotyczące się oddalenia budowli od kolei i sposobu wykonania takowej.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Dział I.

O pozwoleniu na budowę.

Budowy, na które pozwolenie urzędowe (konsens) jest potrzebne

§. 1. Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba na wykonanie nowych budowli, przebudowanie, powiększenie lub rozebranie częściowo lub w całości budynków istniejących, przedsięwzięcie w budynkach istniejących takich zmian, które oddziałują na moc i trwałość budynków, na stosunki sanitarne lub bezpieczeństwo ogniowe, albo z którymi jest połączone przeobrażenie frontu, lub wreszcie, które wywierają wpływ na prawa sąsiadów — na budowę studzien, wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, kanałów, jam kloacznych, przedsięwzięcie robót w ogólności, z którymi wykopy ziemne są połączone, odgraniczenie gruntów od ulic i placów publicznych, i tym podobne roboty.

Budowy, na które wystarczy doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.

§. 2. Przy zmianach budowlanych, które nie należą do rodzaju robót w §. 1. przytoczonych, wystarczy, jeżeli osoba do kierowania lub wykonania odnośnych robót w myśl ustaw obowiązujących upoważniona, zawiadomi poprzednio miejski Urząd budowniczy przez zapisanie przedsięwzięcia się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budowniczy mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał jako ulegające przepisom §. 1. i zażądać przedłożenia w myśl §. 7. niniejszej ustawy.

Przy naprawach, które nie wprowadzają zmiany w ogólnym stanie budynku i których celem jest tylko utrzymanie w dobrym stanie poszczególnych przedmiotów, nie wymaga się żadnego uwiadomienia.

Oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu przy istniejących ulicach, drogach i placach publicznych.

§. 3. Jeżeli przedmiot budowy, czy to budynek, czy odgraniczenie, licować ma do ulicy, drogi lub placu publicznego, należy przed wniesieniem do Magistratu podania o konsens zapewnić się, czy kierunek dotychczasowej linii frontowej albo dotychczasowego poziomu nie ulegnie zmianie, według ogólnego planu regulacyjnego całego miasta, który to plan w urzędzie budowniczym do użytku stron interesowanych stale będzie wyłożony.

Gdyby zmiana taka nastąpić miała, należy wnieść do Magistratu podanie o oznaczenie linii regulacyjnej, a względnie oznaczenie poziomu dla stawiać się mającego budynku, z załączeniem właściwych planów w dwóch egzemplarzach, a mianowicie:

sytuacyjnego w takiej rozciągłości, aby regulacja dokładnie mogła być rozpoznana, i niwelacyjnego, które to plany podług skali w §. 9.

ustanowionej mają być sporządzone i dokładnie w miarze metrycznej kotowane.

Linie regulacyjną i wysokość poziomu oznacza Urząd budowniczy na miejscu.

Jeżeli linia regulacyjna i wysokość poziomu są już ustanowione, natenczas załatwienie podania ma być doręczone stronie w przeciągu dni 20, jeżeli zaś dopiero osobno muszą być ustanowione, w przeciągu dni 30.

Gdyby terminy powyższe nie mogły być zachowane, należy w tym samym czasie zawiadomić stronę o powodach zwłoki.

Odszkodowanie przy zmianie linii frontowej w istniejących drogach, ulicach i placach.

§. 4. Jeżeli w skutek ustanowienia linii regulacyjnej okaże się potrzeba, ażeby przedmiot budowy, który ma być z gruntu wzniesiony, dobudowany lub przebudowany, został po za dotychczasową linię frontową naprzód wysunięty lub w tył cofnięty, natenczas w pierwszym przypadku obowiązany jest podający o konsens, zaś w drugim przypadku obowiązana jest gmina m. Lwowa nabyć część gruntu położoną pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną.

Gdyby co do ceny wynagrodzenia ugoda dobrowolna nie przysłała do skutku, cena ta będzie oznaczona przez sądowe oszacowanie.

Postanowienie względem kierunku linii regulacyjnej należy wyłącznie do zakresu władz autonomicznych, zaś orzeczenie o obowiązku odstąpienia gminie części gruntu na publiczną drogę, ulicę lub plac, do zakresu krajowej władzy politycznej.

Jeżeli postanowienie względem kierunku linii regulacyjnej stało się prawomocnem, może być konsens na zamierzoną budowę udzielony, chociażby cena wynagrodzenia za odstąpić się mającą część gruntu nie była jeszcze ustanowioną i uiszczoną, jak skoro w sposób odpowiedni ubezpieczoną zostanie cena oznaczona przez władzę budowniczą na podstawie oszacowania przez dwóch rzeczoznawców dokonanego.

Podział gruntu pod budowlę i otwarcie nowych ulic.

§. 5. Jeżeli grunt pod budowlę na żądanie właściciela ma być podzielony na części, należy przed wniesieniem podania o konsens na budowę uzyskać potwierdzenie planu działów.

Tym celem należy przedłożyć plany sytuacyjne w dwóch egzemplarzach i oznaczyć w takowych z podaniem miar czarnym kolorem granice całej podzielić się mającej realności, zaś czerwonym kolorem granice utworzyć się mających parcel; prócz tego należy podać na planach wymiar całej realności przed podziałem, jakoteż wymiar poszczególnych nowych parcel.

Właściciel realności, która na jego żądanie ma być podzieloną na części, winien odstąpić bezpłatnie z tej realności gruntu potrzebne na utworzenie, w celu przeprowadzenia zamierzonego podziału realności, nowych placów, dróg i ulic, oraz na sprostowanie lub rozszerzenie istniejących, jednakże do szerokości tychże nie większej jak 20 metrów.

Zezwolenie na podział realności traci swoją ważność, jeżeli do lat trzech od dnia doręczenia odnośnego konsensu zabudowanie wydzielonych parcel nie zostało rozpoczęte, lub podział w księgach gruntowych nie został przeprowadzony.

Otwarcie nowych lub rozszerzenie istniejących ulic w interesie komunikacji publicznej.

§. 6. Gdyby uznana została potrzeba otwarcia dla publicznej komunikacji nowej drogi, placu lub ulicy przez grunta prywatne bądź puste, bądź zabudowane, lub też rozszerzenia albo sprostowania istniejącej drogi, placu lub ulicy, obowiązany jest właściciel odnośnej realności odstąpić potrzebną na ten cel część gruntu za wynagrodzeniem, a nawzajem służy mu prawo nabyć od gminy na własność część gruntu pozostałą z drogi, placu lub ulicy.

Uznanie potrzeby powyższej należy do zakresu władz autonomicznych, zaś orzeczenie o powyższym obowiązku właścicieli, do zakresu krajowej władzy politycznej.

Gdyby w obydwu powyższych przypadkach ugoda dobrowolna co do ceny wynagrodzenia nie przyszła do skutku, cena ta będzie oznaczona przez sądowe oszacowanie.

Podanie o pozwolenie na budowę (konsens).

§. 7. Przed rozpoczęciem budowy należy wnieść do Magistratu podanie o pozwolenie na budowę (konsens) z załączeniem planów w 2 egzemplarzach.

Podający obowiązany jest w razie zachodzącej wątpliwości wykazać prawo własności przedmiotu czy gruntu pod budowę przeznaczonego, albo też przedłożyć pozwolenie właściciela, a jeżeli działa w imieniu trzecich osób, tych pełnomocnictwo.

Plany na budowę.

§. 8. Plany na budowę powinny zawierać :

- a) Plan sytuacyjny z uwidocznieniem położenia i granic realności do zabudowania przeznaczonej, przedmiotu budowy tamże powstać mającego, tudzież istniejących starych zabudowań, podwórz, dziedzińców i ogrodów, położenia przylegających sąsiednich realności i budynków z oznaczeniem ich właścicieli i numerów tabularnych, wreszcie ościennej ulicy, nazwy i szerokości tejże, kierunku linii frontowej, a względnie regulacyjnej. W planie tym należy wykazać także i przez odpowiednie pokotowanie uwidocznienie obszar całej realności, przestrzeń jej już zabudowaną, jako też zabudować się mającą.
- b) Plan niwelacyjny, a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy z dokładnym oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień oraz wysokości progu wejścia głównego nowej budowy.
- c) Plany poziome wszystkich pięter, piwnic i poddasz, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież widok zewnętrzny budynku z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenia ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, dalej ścieki wodne i studnie.

Na planie poddasza należy przedstawić wszystkie mury strychowe kominowe i ogniowe, tudzież podział poddasza, jeżeli takowe częściami na użytek mieszkańców domu ma być oddane.

Wszelkie miary czyli koty, odstępów budynku od ulicy, sąsiednich granic i zabudowań, szczególnie zaś grubości murów, wysokości ubikacyj i ich rozmiary, mają być dokładnie oznaczone liczbami według miary metrycznej.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach, a wytrzymałość ich obliczona w dołączonym statystycznym rachunku.

Przy wykonaniu reparacyj lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, w której zmiana ma być nskutezczoną.

Wszystkie plany mają być wykonane na trwałym papierze lub płótnie.

Podziałka (skala) dla planów.

§. 9. Plany sytuacyjne mają być rysowane w skali planów katastralnych, jednakże z podaniem równocześnie miary metrycznej.

W planach niwelacyjnych należy miary długości oznaczyć według skali planów sytuacyjnych, zaś miary wysokości według skali 10 razy powiększonej.

Plany na budowę mają być rysowane według miary metrycznej podług skali 1 : 100 czyli 1 cm. 1 metr.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być rysowane podług takiej skali, aby dokładne ich rozpoznanie było możebnem, mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. p.

Podpisy na planach na budowę.

§. 10. Plany przedłożone do zatwierdzenia mają być opatrzone podpisem właściciela gruntu przeznaczanego do zabudowania albo tegoż umocowanego zastępcy, jakoteż autora planów.

Przeprowadzenia komisji przed udzieleniem konsensu na budowę.

§. 11. Po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę, Magistrat w najkrótszym czasie zbada projekt budowy przez komisję złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika, a w razie potrzeby i fizyka miejskiego.

Do komisji tej mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy albo jego pełnomocnik, kierujący budową, tudzież sąsiedzi. Komisya powinna odbywać się na miejscu budowy. Magistrat może jednak zarządzić komisję w urzędzie, wszelako i w takim razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. Jeżeli ugoda przyjdzie do skutku, zostanie na podstawie tejże udzielony konsens na budowę, o ile takowa ze względów publicznych może być uskutecznią. Gdyby zaś ugoda nie przysła do skutku, rozstrzygnie władza do udzielenia konsensu na budowę powołana o podniesionych zarzutach, o ile rozstrzygnięcie to należy do zakresu jej działania, oraz orzeknie, czy i o ile ze względów publicznych zamierzona budowa może być uskutecznią, a stosownie do tego albo odmówi konsensu na budowę, albo go udzieli z zastrzeżeniem co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego uczynionych, i pod tym ostatnim względem odeszle strony na drogę sądową, pozostawiając budującemu, by się przeciw podniesionym zarzutom zastrzegł w myśl postanowień ustawy cywilnej i przepisów postępowania sądowego, a według okoliczności budowę na własne niebezpieczeństwo rozpoczął lub rozpoczętą dalej prowadził. (§. 472. proced. sąd. i §§. 340—342. kodeksu cywilnego).

Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, których rozstrzygnięcie na drodze sądowej zostało zastrzeżonem, mają być w załatwieniu podania wyraźnie wymienione. Protokół powyższego postępowania ma być podpisany przez wszystkie obecne strony.

Przepisane powyżej przeprowadzenie komisji z przeważaniem stron nie jest wymagane, jeżeli przedłożone plany budowy opatrzone są pisemnym zezwoleniem współwłaścicieli, dożywotników i sąsiadów.

Udzielenie konsensu. Zawiadomienie o takowym stron interesowanych. Rekursa tychże.

§. 12. Na podstawie planów w §. 7. przepisanych i rozprawy, czy też protokołu komisji w §. 11. określonego, udziela się podającemu przy zwrocie jednego egzemplarza przedłożonych i klauzulą zatwierdzenia opatrzonych planów pozwolenie na budowę (konsens) bezwarunkowo lub też z ograniczeniami bliżej poszczególnionymi.

O udzieleniu lub odmówieniu konsensu zawiadamia się podającego, tudzież wszystkie te strony, które przeciw zamierzonej budowie zarzuty podniosły. Przeciw orzeczeniu temu służy interesowanym droga rekursu. Rekurs powinien być wniesiony w przeciągu dni 14 od dnia doręczenia orzeczenia, w przeciwnym bowiem razie będzie bezwzględnie odrzucony.

Załatwienie podań o konsens na budowę ma być doręczone stronom w przeciągu dni 15, jeżeli zaś sprawa podlega rozstrzygnięciu Reprezentacji miasta, w przeciągu dni 30.

Konsens na budowę zakładów przemysłowych lub fabryk.

§. 13. Gdy idzie o budowę dla zakładu, do którego stosują się przepisy ustawy przemysłowej, należy rozprawę o konsens na taką budowę przeprowadzić w miarę możliwości razem z rozpoznaniem, czy zakład taki może być dopuszczony ze względu na przepisy policyjno-przemysłowe. Jeżeli to się nie stanie, a konsens na budowę zostanie wydany niezależnie od pozwolenia na zaprowadzenie zakładu, natenczas sam ten konsens nie obejmuje tego pozwolenia, o które w takim razie starać się należy osobno.

Zakaz budowania bez konsensu albo przed uzyskaniem tegoż.

§. 14. Bez konsensu nie wolno budowy rozpoczynać. W razie rekursu orzeknie władza udzielająca konsens, czy przed rozstrzygnięciem rekursu przez właściwą władzę i pod jakimi zastrzeżeniami budowa może być rozpoczęta lub dalej prowadzona, a do orzeczenia tego należy zastosować się bezwzględnie.

Zastosowanie się do potwierdzonych planów. Zmiany dozwolone. Sprostowania planów.

§. 15. Od potwierdzonych planów nie wolno odstąpić bez zezwolenia władzy, chyba że idzie tylko o takie zmiany, dla których według §. 2. wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu. W innych przypadkach należy przedłożyć do zatwierdzenia plan częściowy wykazujący zmianę planu pierwotnego.

W razie zmian większych może władza zażądać planów należycie sprostowanych i wymienić takowe na plany pierwotne.

Przechowanie potwierdzonych planów i konsensu na miejscu budowy.

§. 16. Potwierdzone plany i konsens na budowę mają być zawsze dla użytku nadzorujących organów Magistratu przechowane na miejscu budowy.

Unieważnienie konsensu.

§. 17. Konsens na budowę traci swoją ważność, jeżeli w przeciągu dwóch lat od udzielenia go, budowa nie została rozpoczęta albo po rozpoczęciu przez dwa lata była zawieszona.

Gdyby po udzieleniu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem jeszcze budowy, okazała się potrzebną ze względów publicznych zmiana potwierdzonych planów, może władza konsens udzielony unieważnić, a w takim razie winien budujący postarać się o nowy konsens na budowę.

Dział II.

Przepisy szczegółowe o budowaniu.

A. Ze względu na kierownictwo budowy, tudzież na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Odpowiedzialność za wykonanie budowy.

§. 18. Wykonywaniem robót przy budowie kierować może tylko osoba upoważniona do tego w myśl ustaw obowiązujących. Kierownik budowy powinien przed rozpoczęciem tejże w księdze przeznaczony na ten cel w Urzędzie budowniczym miejskim zapisać oświadczenie, że obejmuje odpowiedzialność za wykonanie budowy.

O każdej zmianie w osobie kierownika budowy należy donieść miejskiemu Urzędowi budowniczemu w przeciugu 24 godzin.

Nowo obejmujący kierownictwo budowy powinien w tymże czasie zapisać w Urzędzie budowniczym powyżej wskazane oświadczenie. W czasie zmiany w kierownictwie budowy, mają być roboty wstrzymane pod odpowiedzialnością właściciela budowy.

Kierujący budową odpowiada za umiejętne, dokładne i trwałe jej wykonanie, za użycie dobrych i celowi odpowiednich materiałów, za bezpieczeństwo wszelkich urządzeń pomocniczych w celu budowy przedsięwziętych i w ogóle za przestrzeganie postanowień tej ustawy, oraz wszelkich odnośnych przepisów. Przez to jednakże nie jest wykluczona odpowiedzialność innych przy wykonaniu budowy zajętych osób, o ile takowe zawiniły.

Przepisy ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

§. 19. O rozpoczęciu budowy należy zawiadomić miejski Urząd budowniczy najpóźniej 24 godzin przed jej rozpoczęciem.

Przy każdej budowie i naprawie budynku od ulicy należy ustawić znaki ostrzegające, lub w miarę potrzeby stosowne ogrodzenie, w wypadkach zaś, gdzie materiały budowlane, ziemia, narzędzia i t. p. na ulicy są złożone, albo gdzie drogi i place publiczne zostały rozkopane, należy nocną porą utrzymywać przed placem budowy latarnie oświetlone, a w razie potrzeby także straż nocną.

Każdą budowę, nie wykluczając nasadzenia pięt, zmiany wiązań dachowych i t. p. w śródmieściu i w bliższych albo więcej uczęszczanych ulicach na przedmieściu, należy przed rozpoczęciem roboty na czas jej trwania zagrozić od ulicy parkanem.

Przy budowach wykonywanych przy froncie ulicy, gdzie utrzymanie swobodnej komunikacji pieszej mogłoby być zagrożone, należy dla zabezpieczenia przechodniów urządzić nad chodnikiem silny dach ochronny lub ułożyć tymczasowy chodnik.

Co do opłat placowego za wysunięcie parkanu na ulicę, jako też za dozwolone wyjątkowo składanie materiałów budowlanych na ulicach i placach publicznych, obowiązuje taryfa opłaty placowego.

Składanie materiałów budowlanych, o ile takowe według poprzedzającego ustępu nie zostało wyjątkowo dozwolone za opłatą placowego, niemniej gaszenie wapna na ulicach i placach publicznych jest zakazane. Ziemię z fun-

damentów wykopaną, tudzież rumowisko należy z ulic i placów publicznych bezzwłocznie uprzętnąć.

Przy rozbieraniu budynków należy dla uchylenia kurzu rozebrać się mające części poprzód zwilżać i nie wolno spuszczać rumowiska z góry inaczej, jak tylko w naczyniach lub trąbach zamkniętych; nie wolno również materiału drzewnego z dachu lub piątr na ulicę zrzucać, ale tylko spuszczać.

B. Ze względu na położenie budowy.

a) przy ulicach i placach publicznych.

Zabudowanie frontu przy ulicy.

§. 20. W ulicach głównych wolno przy froncie stawiać tylko budynki główne, budynki zaś podrzędne służące na cele gospodarcze, przemysłowe lub tym podobne, jako to: stajnie, wozownie, warsztaty, magazyny i t. p., mają być umieszczone w głębi w podwórzu.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie postawione być mogły, a względy publiczne nie stały temu na przeszkodzie, pozwolenie na to może być wyjątkowo udzielonem. Natenczas wszakże należy budynki te opatrzyć odpowiednią fasadą.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej, w przeciwnym razie ich odległość powinna wynosić najmniej 6 m., a wtedy fasada przyczółka domu powinna być zastosowaną do fasady frontowej.

W ulicach głównych nie wolno stawiać przy froncie domów parterowych. Gdzieby to wyjątkowo zostało dozvolonem, tam należy wyprowadzić mury w takiej grubości, aby na nie w przyszłości można nasadzić piętro.

Budynki główne należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej ulicy, jeżeli jednak zamierzonem jest utworzenie ogrodu lub zajazdu przed nimi, może być dozvolonem cofnięcie tychże od frontu pod następującymi warunkami:

- a) Budynek cofnięty powinien być tak budowanym, jak to przepisano dla domów frontowych. Wille, pięknej architektury w ogrodzie położone mogą być wyjątkowo stawiane w całości lub częściowo jako budynki parterowe.
- b) Odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 6 m., na placu tym nie wolno stawiać podrzędnych budynków, jako to: budek do sprzedaży i t. p. nie wolno też używać go na skład lub w inny specjalny sposób.
- c) Odgraniczenie od ulicy winno być w takim razie sporządzone ze sztachet lub krat ozdobnych.

Wysokość budynków frontowych.

§. 21. Domów mieszkalnych nie wolno budować wyżej jak na trzy piętra, nie licząc parteru.

Mezanin liczy się za piętro.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane przy froncie ulicy, bez względu na jej szerokość.

Domy dwu- lub trzypiętrowe wolno stawiać tylko tam, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu. Może być jednakże dozvolonem:

- a) w miejscu, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego;
- b) w ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy do wysokości większej części domów tamże już istniejących.

W obydwu tych wypadkach wysokość budynku nie może przewyższać 16 metrów.

Jeżeli domy są cofnięte od frontu według warunków §. 20., wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość budynku mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

- Wysoki przy frontach. §. 22. a) Schody przed domami, kraty i poręcze wystające, drzwi otwierające się na zewnątrz, jako też inne tego rodzaju przedmioty sięgające po za linię frontową nie są dozwolone.
- b) Okna lub okiennice wychodzące na ulicę nieumieszczone w wysokości przynajmniej 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby nie sterczały na ulicę i zupełnie przylegały do muru.
- c) Balkony otwarte dozwolone są tylko w ulicach mających więcej niż 10 m. szerokości, powinny być one zbudowane włącznie z poręczą z ogniotrwałego materiału. Balkony kryte dozwolone są tylko w ulicach najmniej 15 m. szerokich. Odległość ich od sąsiedzkiej realności ma wynosić najmniej 3 m., wyskok zaś nie może przewyższać 1.25 m. Długość balkonów krytych nie powinna zazwyczaj przechodzić szerokości odstępu między osiami dwóch okien, większa długość może być dozwoloną po rozpoznaniu rzeczy w każdym przypadku z osobna. Części dźwigające kryte balkony mają być sporządzone z kamienia lub żelaza.
- d) Na urządzenie wystaw sklepowych, godeł, markiz i t. p. należy postarać się o pozwolenie (w pierwszym wypadku z dołączeniem planów). Wysoki wystaw sklepowych nie powinny przewyższać 25 cm. Wszelkie godła, latarnie i t. p. powinny być umieszczone w wysokości najmniej 3 m., zaś markizy najmniej 2.25 m. nad chodnikiem, mierząc przy wiszących przedmiotach od punktu najniższego.
- e) Wysoki cokłów po za linię budowy dozwolone są przy domach frontowych aż do 10 cm. Gdyby z architektonicznych względów pożądanem było powiększenie wysoku cokłów albo wysunięcie na chodnik ryzalitów bram ozdobnych, fiarów, kandelabrow i t. p. należy na to uzyskać osobne pozwolenie.

Wyprawa ścian zewnętrznych. Fasady domów frontowych. Zmiany fasad budynków starożytnych.

§. 23. Ściany zewnętrzne budynku z wyjątkiem fasad wykonanych w surowym materiale, należy wyprawić najpóźniej do lat dwóch po ukończeniu budynku. Fasady domów frontowych nie powinny sprzeciwiać się zasadom dobrego gustu, albo być malowane szpecącami lub dla wzroku szkodliwymi kolorami.

Na fasadach starożytnych budynków, które mają wartość artystyczną, archeologiczną lub pamiątkową, nie wolno wykonywać żadnych zmian bez zezwolenia władzy.

Odgraniczenie od ulicy.

§. 24. Każdą realność należy odgraniczyć od drogi publicznej. W śródmieściu i przy głównych ulicach przedmieść należy podwórza przy realnościach w głębi zabudowanych odgraniczyć od ulicy murem, ogrody ozdobnymi sztachetami, zaś plac pod budowę w częściach miasta zabudowanych przynajmniej parkanem.

W odległych i ubocznych ulicach mają być podwórza odgraniczone od ulicy przynajmniej parkanem, zaś grunta do uprawy płotem lub baryerą.

Dachy, okapy i rynny.

§. 25. Wszystkie dachy budynków zwrócone spadkiem ku ulicy powinny być opatrzone rynnami przynajmniej 25 cm. szerokimi, jako też rurami spustowymi z ogniotrwałego materiału. Na dachach blachą krytych mają być rynny umieszczone uad okapem dachu, jednakże odstęp rynny od okapu nie powinien wynosić w najszerszym miejscu więcej jak 30 cm. Gdyby z architektonicznych lub innych względów wypadło szerokość tę przekroczyć, należy przez stosowny przyrząd zapobiedz zesuwananiu się śniegu z odstępu tego.

Rury spustowe należy prowadzić o ile możliwości wprost do kanału. Gdzieby to ulegało trudnościom, należy wylot umieścić najwyżej 30 cm. nad chodnikiem.

Balkony powinny być opatrzone w rynny odpowiedniej szerokości, zaś rury spustowe prowadzone po frontowej ścianie budynku.

b) W podwórzach.

Wymogi przy budowach od strony i w obrębie podwórz. Rozmiary podwórz. Świetlniki

§. 26. Przy budowlach od strony i w obrębie podwórza należy uwzględnić wszelkie zachodzące stosunki miejscowe, kształt podwórza, położenie jego do słońca, rozmiary przypierających budynków, sposób użytkowania ubikacyj w tychże, stopień zabudowania sąsiednich realności, wymogi sanitarne, mianowicie aby każda ubikacja służąca na pobyt ludzi była zaopatrzona obficie powietrzem i światłem, wreszcie wymogi ogniowo policyjne. Przy tem uważać należy, ażeby przestrzeń niezabudowana wynosiła przynajmniej 25% całego obszaru, z czego większa połowa na dziedziniec przeznaczoną być winna. Odstąpienie od tego postanowienia może być dozwolone tylko wyjątkowo przy budynkach narożnych, lub gdzie dziedzince kilku sąsiednich realności ze sobą się stykają, albo gdzieby grunt położony przy froncie między gruntami już zabudowanymi i otoczony sąsiednimi budynkami przy zachowaniu tego postanowienia nie mógł być zabudowanym.

Świetlniki mogą służyć tylko dla ubikacyj podrzędnych i powinny mieć, jeżeli dostarczać mają światło tylko jednemu oknu w każdym piętrze, przynajmniej 6, jeżeli zaś więcej oknom przynajmniej 10 m. kwadratowych obszaru.

Sień wchodowa. Bramy wjazdowe i przejazdy.

§. 27. Szerokość sieni wchodowej powinna wynosić najmniej 1'60 m.

W realności, w której istnieją zabudowania na podwórzu, albo mogą w myśl §. 26. powstać w przyszłości, należy urządzić bramę wjazdową we frontowym domu.

Szerokość takiej bramy powinna wynosić najmniej 2'20 m.

Jeżeli w jednej i tej samej realności jest kilka podwórz, powinny być urządzone z jednego do drugiego przejazdy o wskazanych wymiarach.

Brukowanie, względnie
szutrowanie podwórz.

§. 28. Dziedzińce i podwórza, o ile na ogród nie są używane, należy wybrukować, albo wyszutrować, w miarę potrzeby wyasfaltować i urządzić na nich brukowane ścieki dla odprowadzenia wody deszczowej.

Studnie.

§. 29. Studnie w obrębie realności, założone w pobliżu zbiorników lub kanałów, powinny być zabezpieczone odpowiednio od infiltracji. W śródmieściu, tudzież w bliższych częściach przedmieść mają być opatrzone w pompę, w odleglejszych zaś mogą być zabezpieczone parapetem, najmniej 1 m. wysokim.

Studnie zawierające wodę nieprzydatną do picia dla ludzi powinny być zaopatrzone w sposób zwracający uwagę stosownym napisem ostrzegającym.

c) Przy granicach sąsiednich.

Odległość przedmiotu bu-
dowy od granic sąsiednich.

§. 30. Odległość budynków od granic sąsiednich nie ulega ze względów publicznych żadnym ograniczeniom z wyjątkiem zastrzeżeń §. 20. Postanawia się tylko, iż zbiorniki kloaczne lub nawozowe mają być oddalone od granicy sąsiedniej najmniej o 2 m. Mniejsza odległość zawisła od zezwolenia sąsiadów.

C. Ze względu na użytkowanie.

Ogólne wymogi dla do-
mów mieszkalnych.

§. 31. Budynki przeznaczone na zamieszkanie powinny być tak zbudowane, aby ani bezpieczeństwu nie zagrażały, ani zdrowia mieszkańców nie narażały. Powinny przeto być suche i zdrowe, mieć wystarczający przystęp powietrza i światła i być jak najlepiej zawarowane przeciw niebezpieczeństwu pożaru. Ściany zewnętrzne budynków tych nie powinny być wyprawiane wcześniej, jak w sześć miesięcy po pokryciu budynku dachem i po upływie jednej zimy.

Wysokość ubikacji mie-
szkalnych w świetle i
nad terenem. Podział po-
ziomy piętra parterowego.

§. 32. Ubikacje, w których ludzie mieszkać, spać lub zwykle przebywać mają, powinny mierzyć najmniej 2·85 m. wysokości w świetle przy poziomych posobach, zaś gdzie takowe są sklepione najmniej 3 m. mierząc w najwyższym punkcie sklepienia. Podłoga parterowych ubikacji powinna być wzniesiona najmniej 50 cm. nad teren. Wyjątkowo dozwala się obniżenie aż do 15 cm. dla ubikacji, które przeznaczone są na sklepy, jeżeli pod nimi są piwnice a spód ziemny suchy, albo zabezpieczony sztucznie od zawilgocenia.

Podział poziomy piętra parterowego na dwie kondygnacje za pomocą pułapu dozwala się w lokalnościach służących na sklepy, jednakże nie wolno górnych ubikacji zamieszkiwać, ale można używać takowych tylko na składy towarowe.

Pomieszkania w piwnicach.

§. 33. Pomieszkania w piwnicach nie są dozwolone. Wyjątek stanowi się w tych tylko przypadkach, gdzie naturalna spadzistość terenu wymaga budowy znacznie nad poziom wzniesionych i świetlistych piwnic, a raczej suterenów, albo jeżeli w domach ozdobnych z uwzględnieniem §. 20. w ogrodach położonych, na mieszkanie dla jednej tylko rodziny urządzonych, ubikacje służyć mają na kuchnię i inne podrzędne cele mieszkalne.

Natenczas wszakże należy uczynić zadość następującym warunkom :

a) Spód ziemny powinien być zupełnie suchy.

b) Mury przylegające do ziemi powinny być od zawilgocenia skutecznie zabezpieczone.

- c) Najmniej połowa całej wysokości piwnicy w świetle w §. 32. ustanowionej, powinna leżeć po nad przyległym terenem, zaś okno powinno mieć najmniej 1 m. wysokości.
- d) Bezpośrednio na ulicę nie wolno drzwi nrządzać.

Pomieszkание strychowe.

§. 34. Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu nie są dozwolone.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w pałacach lub wilach ozdobnych, których dachy ze względów architektonicznych mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednakże tylko wtedy, jeżeli pałace te lub wile nrządzone są na mieszkania dla jednej tylko rodziny i są wolno stojące, a pokoje te oddzielone są od strychu i sieni muirowanemi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowemi ścianami w myśl §. 40. i odpowiadają zresztą postanowianiom §§. 31. i 32.

Kuchnie.

§. 35. Kuchnie mają być tak umieszczane, aby z pomieszkaniem łączyły się albo bezpośrednio, albo za pomocą wewnętrznych komunikacyj, nigdy zaś przez podwórze lub ganki otwarte.

Celem wypuszczania pary i wyziewów niezdrowych mają być w kuchniach urządzone pod sufitem otwory najmniej 15 cm. w kwadrat do osobnego komina wentylacyjnego, opatrzone drzwiczkami lub żaluzjami żelaznemi.

Piwnice i drewnitnie.

§. 36. Każdy dom mieszkalny pominien być opatrzony w odpowiednią ilość piwnic na pomieszczenie drzewa opałowego.

Posadzka piwnic powinna się wznosić 15 cm. po nad najwyższy stan wody zaskórnej, gdzie zaś to jest niemożliwem, powinny być piwnice nieprzepuszczalnie zbudowane.

Z piwnic nie wolno nrządzać drzwi bezpośrednio na ulicę.

Gdzie wysoki stan wody zaskórnej albo techniczne przeszkody utrudniają budowę piwnic, należy w myśl §. 40. a. wybudować na pomieszczenie drzewa opałowego drewnitnie odpowiednich rozmiarów.

Mieszkanie stróża.

§. 37. Mieszkanie stróża ma być umieszczone w parterze lub suterenie w myśl §. 33. urządzonem, w bliskości głównego wejścia do budynku, ma mieć najmniej 10 m. kwadratowych obszaru, światło bezpośrednie, zresztą ma odpowiadać w ogólności wymogom dla ubikacyj mieszkalnych postanowionym.

D. Ze względu na konstrukcyę.

Materyał i wykonanie budowy.

§. 38. Wszelkie materyały do budowy użyte, niemniej wiązania i konstrukcyje powinny być takiej dobroci i wytrzymałości, jakiej wymaga cel budowy według ogólnie przyjętych i za dobre uznanych zasad technicznych. Nie wolno muirować w porze, w której skutkiem mrozów zaprawa murarska traci własność spajania.

Wymiary cegieł zwykłych.

§. 39. Cegły zwykłe mają mieć wymiary następujące:

- 29 cm. długości,
- 14 cm. szerokości,
- 6.5 cm. wysokości

po wypaleniu.

Konstrukcja ścian.

§. 40. Co do konstrukcyi ścian postanawia się:

- a) Ściany zewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych, jako też takich, w których ogniska mają być urządzone, powinny być murowane przez wszystkie piętra z cegły lub kamienia. Budynki bez ognisk, jako to: wozownie, magazyny, drewnitnie i t. p. mogą być do wysokości 5 m. mierząc od terenu do okapu, budowane w pruski mur, czyli z drzewa wiązanego w ryglówkę, jednakże przedziały ryglówek powinny być murowane cegłą, zaś te ściany, które do ulicy albo do granicy sąsiedzkiej przypierają, muszą być murowane całkowicie.

Ściany z drzewa można sporządzać tylko dla wolno stojących wychodków parterowych, altan, gołębników, kregielni i t. p., albo w budynkach stawianych na krótki i ściśle ograniczony przeciąg czasu, n. p. na widowiska, na skład materiałów lub narzędzi przy budowach i t. p.

- b) Ściany wewnętrzne a mianowicie: ściany dźwigające podkłady belkowe, ściany kominowe, ściany ogniochronne czyli mury ogniowe i ściany przedziałowe, powinny być murowane całkowicie z cegły. Gdzie ściany przedziałowe na piętrach nie trafiają na siebie z powodu podziału wewnętrznego, tam mogą być one zbudowane w pruski mur, o przedziałach cegłą na zaprawie wapiennej wymurowanych albo z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych. W obu razach należy powierzchnie drzewa wytrzeć i wyprawić. O oddaleniu tychże ścian od ognisk i kominów stanowi §. 46.

Budowanie ścian ryglowych bez wymurowania przedziałów, obustronnie tarcicami pobitych, jest wzbronione.

Grubość murów.

§. 41. Ponieważ oznaczenie grubości murów zależnem jest od każdorazowych szczegółowych warunków, a mianowicie od wysokości pięter, rozpiętości ubikacyj, konstrukcyi i obciążenia pokładów belkowych, ilości i rozpiętości otworów i t. p., przeto postanawia się następujące ogólne dyrektywy:

- a) Przy murach ceglanych należy grubość ich zastosować do wymiaru zwykłych cegieł.

Można przeto zakładać mury tylko w grubości $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2 i t. d. cegieł. Grubość tę należy przy kotowaniu planów wyrażać jak następuje:

mur	$\frac{1}{2}$ cegły	gruby	przez	15 cm.
"	1	"	"	30 "
"	$1\frac{1}{2}$	"	"	45 "
"	2	"	"	60 "
"	$2\frac{1}{2}$	"	"	75 "
"	3	"	"	90 "

i t. d.

Miary powyższe odnoszą się do murów surowych nie wyprawionych.

- b) Jeżeli mury przy założeniu w nich licznych lub wielkich otworów są tak osłabione, że filary nie posiadałyby należytej wytrzymałości, gdyby ze zwykłego muru ceglanego były sporządzone, należy je murować z cegły mocno wypalanej, na cemencie, albo sporządzić z ciosu lub żelaza, co w planach powinno być uwidocznionem.

c) Poniżej 75 cm. grubości nie wolno zakładać murów z kamienia łamanego.

d) Mury pokładami belkowymi obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają być w ubikacjach najwyższego piętra, mierzących więcej niż 6·5 m. rozpiętości, grubości 2 cegieł, poniżej 6·5 m. rozpiętości, grubości 1½ cegły.

W każdym niższym piętrze, jako też w fundamentach należy mury pogrubić o ½ cegły.

Mury wewnętrzne

mają mieć w najwyższym piętrze grubości 1½ cegły.

Z następujących pięter mogą być każdorazowo dwa prowadzone w jednostajnej o ½ cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości.

e) Mury nieobciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne.

w najwyższym i następującem niższym piętrze mają mieć grubość 1½ cegły, z następujących pięter mogą być każdorazowo dwa prowadzone w jednostajnej o ½ cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości.

Mury wewnętrzne

w najwyższym piętrze, w ubikacjach posiadających więcej niż 6·5 m. rozpiętości, jako też w klatkach schodowych poniżej 4 m. szerokości, mają mieć grubość 1 cegły, zaś w ubikacjach poniżej 6·5 m. rozpiętości, grubość ½ cegły.

W pierwszym przypadku mogą być mury prowadzone przez najwyższe i następujące niższe piętro w jednostajnej grubości na 1 cegłę, powiększając takową stopniowo jak powyżej co drugie piętro.

W drugim przypadku należy mury ½ cegły grube w następującem niższym piętrze rozszerzyć do jednej cegły, prowadząc je odtąd co dwa piętra w jednostajnej grubości i powiększając takową stopniowo co drugie piętro, jak powyżej.

Do klatek schodowych, które mają więcej niż 4 m. szerokości, odnoszą się przepisy dla murów zewnętrznych nieobciążonych.

f) Mury piwniczne i fundamentowe należy założyć o 15 cm. mocniej, aniżeli mury parterowe.

Mury ogniowe.

§. 42. Poddasza domów sąsiednich do siebie przypierających albo budynków mających więcej niż 30 m. długości, należy oddzielić murami ogniowymi.

Mury te mają być o 50 cm. po nad dach wyprowadzone, grubość ich ma wynosić najmniej 1 cegłę, przy wysokości zaś nad 3 m. mają być odpowiednio filarami wzmocnione. Nie wolno w nie wpuszczać belek i wiązań

dachowych, a oprócz drzwi nie wolno urządzać w nich żadnych innych otworów.

Drzwi te mają być żelazne, osadzone w kamiennej oprawie albo w ramach żelaznych i urządzone w ten sposób, by własnym ciężarem każdorazem się zamykały.

Posoby.

§. 43. Posoby piwnic powinny być sklepione, a mianowicie do rozpiętości 3 m. grubości najmniej $\frac{1}{2}$ cegły. Po nad tę rozpiętość, jakoteż posoby w bramach przejazdowych i w miejscach, gdzie są nagromadzone ciężary, mają być sklepione w stosownej grubości w miarę rozpiętości i obciążenia.

Posoby na piętrach mogą być sklepione albo sporządzone z belek.

W sieniach, przejazdach i klatkach schodowych należy użyć do posób belek dyblowanych.

Pokłady belkowe na piętrach powinny być opatrzone powalą nakrytą rumowiskiem albo piaskiem, jakoteż sufitem trzciniowym i wyprawionym.

W ubikacjach, w których belki pokładowe dłuższe są niż 6·5 m., tudzież we wszystkich budynkach na cele publiczne przeznaczonych, mają być urządzone podstropy.

Odmienne postanowienie może nastąpić wyjątkowo i w każdym przypadku z osobna.

Powała strychowa powinna być nakrytą rumowiskiem, a na tem posadzką z cegieł, której szpary powinny być zalane zaprawą wapienną lub gliną. W budynkach parterowych strop od strony strychu może być wyłożony polepą z gliny.

Schody, klatka schodowa.

§. 44. W każdym domu mieszkalnym powinna istnieć komunikacja za pomocą schodów, jedna lub więcej według wielkości budynku, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę.

W domach parterowych i jednopiętrowych dozwolone są schody drewniane.

W domach dwu- lub trzypiętrowych są również dozwolone schody drewniane, jeżeli takowe służyć mają najwięcej dla dwóch pomieszczeń na każdym piętrze, lub jeżeli obok schodów głównych i w połączeniu z nimi istnieją drugie schody. W każdym innym razie powinny być schody urządzone ogniotrwale, t. j. z kamienia, żelaza, lub podsklepienie z dzewnianymi stopniami.

Szerokość schodów głównych w budynkach parterowych i jednopiętrowych ma wynosić najmniej 1·10 m., w budynkach zaś dwu- i trzypiętrowych we wyższych piętrach najmniej 1·10 m., w niższych 1·25 m.; szerokość schodów bocznych nie powinna wynosić mniej 1 metr.

Wysokość stopni schodów głównych nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., a schodów bocznych więcej jak 18, zaś szerokość stopni schodów głównych mniej jak 29 cm., a schodów bocznych mniej jak 26 cm. w linii podziałowej. Linie podziałową przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany. Stopnie klinowe powinny mieć w najwęższym miejscu najmniej 12 cm. szerokości.

Poręcze schodów mają być 1 metr wysokie i muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwym. Przy schodach o stopniach klinowych należy urządzić poręcze od ściany.

Komórki i t. p. pod schodami, ogniska zaś, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej są wzbronione tam, gdzie schody nie są ogniotrwale sporządzone.

Klatka schodowa powinna być oddzieloną od strychu pełnym murem i sklepieniem albo posobą z belek dyblowych i powinna być od dołu wytrzciniwana i wyprawiona, od strychu zaś opatrzona posadzką ceglana lub polepą na rumowisku.

Drzwi na stryach prowadzące mają być żelazne i osadzone w ramie żelaznej albo w węgarach kamiennych, a przynajmniej, jeżeli są drewniane, muszą być wraz z oddrzwiemi od strony strychu obite blachą żelazną. Drzwi leżące, urządzone tylko do podnoszenia, nie są dozwolone.

Fundamentowanie i izolowanie od wilgoci.

§. 45. Mury fundamentów wolno zakładać tylko na przydatnym na ten cel rodzimym gruncie albo na podfundamentowaniach, nigdy zaś bezpośrednio na gruncie grzęskim lub nasypnym. Jeżeli w grzęskim gruncie mają być użyte podfundamentowania drewniane, należy je założyć najmniej 30 cm. poniżej stanu wody zaskórnej, której wysokość Władza w każdym wypadku oznaczy.

Budynki w wilgotnym gruncie muszą być opatrzone przeciw szerzeniu się wilgoci warstwą izolacyjną, założoną 30 cm. poniżej podłogi parteru, a sporządzoną albo z lanego asfaltu w grubości najmniej 1 cm., albo z arkusowego w grubości najmniej 0.5 cm., lub z 4 warstw cegieł na zaprawie hydraulicznej, albo też z innego skutecznego środka, który przez Władzę będzie dozwolonym.

Palowiska.

a) Ogólne przepisy.

Palowiska.

§. 46. Wszelkie palowiska należy tak urządzić, aby z nich pożar powstać nie mógł i aby dymem lub sadzą nie zanieczyszczały powietrza w sposób przykry dla ogółu.

Przy urządzaniu większych palowisk na cele przemysłowe, jak np. suzarnie i t. p., należy przedłożyć szczegółowe plany, na podstawie których ustanowione będą warunki urzędzenia tych palowisk.

b) Ogniska otwarte. PrzedSIONKI kominowe.

W lokalnościach, w których wyrabiają się albo gromadzą materiały łatwo zapalne, nie wolno urządzać otwartych ognisk.

W ubikacjach, które nie są przesklepione, należy nad ogniskiem otwartym umieścić ogniotrwałą kapę tak, aby na około po za krawędzie o 30 cm. wystawała.

Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełącznymi. Podłogę do koła ogniska należy opatrzyć posadzką ogniotrwałą w szerokości 60 cm. PrzesIONKI kominowe należy budować z kamienia lub cegły, przesklepić i opatrzyć posadzką ogniotrwałą i drzwiami żelaznymi, albo przynajmniej z wewnątrz blachą pobitemi, osadzonemi w ramie kamiennej lub żelaznej.

c) Kominy.

Wszelkie kominy należy wyprowadzać na fundamencie albo opierać je na murowanych filarach, arkadach, sklepieniach lub żelaznych podporach, w żadnym zaś przypadku nie wolno ich opierać na belkach drewnianych.

Otwór kominów powinien mierzyć:

dla kominów przełazowych najmniej 45 cm. w szerokości, a 48 cm. w długości;

dla kominów wązkich czyli rossyjskich, które tylko w przekroju okrągłym mogą być wyprowadzone, 16 albo 25 cm. w średnicy.

Kanały wentylacyjne nie podlegają ograniczeniom.

Co do kominów fabrycznych dane będą szczegółowe postanowienia w każdym przypadku z osobna.

Kominy przełazowe powinny być urządzone nad ogniskami otwartymi, niemniej przy piecach piekarskich i wędzarniach; jeżeli nie są umieszczone bezpośrednio nad ogniskami, winny mieć łatwo przystępne otwory wjazdowe, jeżeli są szersze nad 55 cm., należy je opatrzyć w takie przyrządy, aby przełożenie było możebnem dla kominiarza.

Do jednego i tego samego komina wolno wpuszczać dymy tylko z palowisk umieszczonych na tem samym piętrze, a mianowicie do komina 16 cm. szerokiego trzy dymy, do komina 25 cm. cztery dymy.

Przekrój kominów wązkich powinien w całej długości być jednostajny, niemniej powinny one być prowadzone o ile możności w pionowym kierunku.

Większa pochyłość aniżeli pod 60tym stopniem do poziomu nie jest dozwoloną i tam tylko dopuszczalną, gdzie to jest nieuniknionem. W takim razie jednakże w miejscach, gdzie zmienia się kierunek, należy umieścić otwory do czyszczenia.

Policzki kominów powinny mieć najmniej $\frac{1}{2}$ cegły grubości; jeżeli zaś kominy mocnemu rozgrzaniu podlegają, jak przy piecach piekarskich, albo ogień łatwo udzielić mogą, jak przy wędzarniach, należy policzkom dać grubość najmniej 1 cegły.

Jeżeli kominy znaczną mają wysokość, albo wolno stoją, należy powiększyć grubość policzków w miarę potrzeby według zasad statyki.

Od wewnętrznego obwodu komina ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o $\frac{1}{2}$ cegły.

Dolne wyciory kominów wązkich mają być o ile możności sprowadzone do piwnic; tak na dole jak na poddaszu należy urządzić w nich otwory do czyszczenia w szerokości przekroju kominowego 25 cm. wysokie. Otwory te mają być o ile możności przystępne z kurytarza strychowego, zamknięte podwójnemi, od siebie odstającemi, na felce zapadającemi żelaznemi drzwiczkami i według piętr i ubikacyj numerowane. Na poddaszu należy je umieścić w wysokości 1 m. nad polepą albo posadzką lub też nad pomostem.

Od otworów tych ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o 60 cm., w przeciwnym razie obite blachą.

Rury piecowe mają być oddalone od sufitu najmniej o 60 cm.

Jeżeli kominy wązkie nie są wewnątrz murowane osobno na ten cel uformowanemi ceglami albo wykładane rurami glinianemi, powinno być ich wnętrze gładko wytynkowane.

W obrębie strychu powinny być kominy na zewnątrz wyprowadzone, jeżeli przechodzą przez szczyt dachu, powinny być wyprowadzone przynajmniej 60 cm. nad tenże, jeżeli zaś w innych miejscach dach przebijają, przynajmniej 1 m. nad dach albo 60 cm. nad szczyt tegoż.

Nagłówki kominów na domach piętrowych powinny być nakryte płytami kamiennymi.

d) Piece piekarskie, wędzarnie.

Piece piekarskie powinny być przesklepione podwójnym sklepieniem.

Ściany wędzarni powinny być sporządzone całkowicie z cegły i opatrzone drzwiami żelaznymi, a nadto hakami albo prętami żelaznymi, w murze osadzonemi do zawieszania wędlin.

e) Piece pokojowe. Kominy blaszane.

Piece, które bezpośrednio na podłodze stoją, należy podmurować w wysokości 30 cm. Jeżeli stoją na nóżkach, wystarcza podmurowanie na 15 cm.

Piece żelazne, które nie stoją na nóżkach, należy stawiać na podmurowaniu z cegły lub kamienia 15 cm. wysokiem.

Przed palowiskami w kominkach pokojowych, tudzież przed drzwiczkami ogniwami tak pieców jak kuchni należy, jeżeli posadzka nie jest ogniotrwałą, wyłożyć ją materiałem ogniotrwałym.

Zastąpienie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku, prowadzenie takowych przez ściany drewniane, zwłaszcza wypuszczanie ich w ścianach zewnętrznych na ulicę lub podwórze, niemniej używanie pieców żelaznych w miejscach, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający, jest zakazane.

Dachy, gzymsy, okapy,
dymniki.

§. 47. Wiązania czyli stolce dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej, jako też od muru ogniowego, i nie wolno ani w powałę ani w mur ten wpuszczać części konstrukcyjnych.

Pokrycie dachów na wszystkich budynkach w obrębie śródmieścia i przedmieść zwarto zabudowanych, jako też na wszystkich domach piętrowych należy uskutecznić z ogniochronnego materiału.

Gzymsy okapowe wolno sporządzać tylko z cegły, kamienia lub blachy.

Dymniki na dachach należy opatrzyć oknami lub okiennicami blachą pokrytymi do zamknięcia.

Ganki zewnętrzne.

§. 48. Ganki zewnętrzne czyli korytarze otwarte na podwórzowych frontach budynków należy oprzeć na kroksztynach albo podporach z ogniotrwałego materiału i opatrzyć ogniotrwałemi poręczami. Gdzie ganki te tworzą jedyny przystęp do ubikacyj mieszkalnych albo schodów, mają być zbudowane całkowicie z ogniotrwałego materiału szerokości najmniej 1.25 m.

Jeżeli ganki przy wilach w §. 33. i 34. uwzględnionych, stanowią architektoniczne przyozdobienie, mogą być sporządzone całkowicie z drzewa.

Okna górne czyli latarnie
w dachach.

§. 49. Latarnie w dachu powinny być murowane całkowicie z cegły i zamknięte ogniotrwałe od poddasza.

Ramy okien i pręty przedzielające należy sporządzić z żelaza.

Wychodki.

§. 50. W parterze i na każdym piętrze domów mieszkalnych lub dla pobytu ludzi przeznaczonych, powinny istnieć wychodki odpowiednio umieszczone, łatwo przystępne w takiej ilości, ażeby na dwa pomieszczenia przynajmniej 1 komórka przypadła.

Dla wil piętrowych położonych w ogrodzie i urządzonych na mieszkanie dla jednej tylko rodziny wystarczają wychodki parterowe.

W domach parterowych mogą być wychodki urządzone na podwórzu oddzielnie od budynku.

Wychodki należy oświetlić oknem umieszczonem w ścianie zewnętrznej i urządzić w nich odpowiednią wentylację celem odprowadzenia wyziewów. Drzwi wychodków powinny szczelnie przystawać; zaś siedzenie mieć dobrze przylegające przykrywki.

Rury spustowe i gańce w wychodkach należy urządzić z kruszczu lub z gliny kamionkowej na ten cel wyrabianej z polewą wewnątrz lub też z trąb drewnianych szczelnie spojonych i wewnątrz osmołowanych. Dla wentylacji rur spustowych należy urządzić odpowiednie przedłużenie takowych po nad dach.

Drewniane szalowania spustów w wychodkach są wzbronione.

Kłoki i kanały.

§. 51. Wszelkie odchody i nieczystości powinny być zbierane :

- a) w murowanych zbiornikach kloacznych lub
- b) w beczkach.

Do a) Budowę zbiorników kloacznych należy wykonać tak, aby z nich wszelkie nieczystości mogły być wywożone, tam zaś, gdzie połączenie zbiorników z kanałem publicznym jest możliwe lub gdzie połączenie zbiornika z wodą bieżącą przez władzę szczegółowo w każdym wypadku dozwolonem zostanie, ażeby tylko płynne nieczystości do kanału publicznego lub do wody bieżącej odpływały.

Zbiorniki kloaczne mają mieć najmniej 7 metr. sześciennych wymiaru i powinny być zbudowane w jak największej możliwej odległości od studziń, samoistnie i oddzielnie od innych budynków, gdyby zaś w szczególnym wypadku dopuszczonem było częściowe umieszczenie zbiornika kloaczego wewnątrz budynku, w takim razie musi być takowy założony bez związku z murami tego budynku.

Ściany, tudzież posadzkę zbiornika kloaczego należy wykonać z cegły do stopniałości wypalanej, na zaprawie cementowej, a to ściany grubości najmniej $1\frac{1}{2}$ cegły, zaś posadzkę z 4 warstw cegieł płazem kładzionych. Oprócz tego należy ściany tudzież dno z wewnątrz wytynkować zaprawą cementową starannie gładzoną z wyokrągleniem wszelkich kątów i rogów i ze spadkiem ku jednemu punktowi. Nakrycie zbiorników powinno być sporządzone szczelnie, opatrzone otworem do czyszczenia najmniej 75 cm. w kwadrat mierzącym i pokryte warstwą ziemi, gruzu lub t. p. najmniej 30 cm. grubą.

Inne również szczelne konstrukcyje zbiorników nie są wykluczone.

Gdzie połączenie zbiornika kloaczego z kanałem publicznym lub bieżącą wodą może być uskutecznonem, ma być urządzony w zbiorniku tak zwany dywizor czyli oddzielacz t. j. ściana dziurkowana z kruszczu, drzewa albo mrowana na cemencie z cegieł do stopniałości wypalonych z pozostawieniem szpar 1 cm. szerokich, poniżej której przefiltrowane płyny, otworem w zbiorniku na ten

cel zostawionym odprowadzone być mogą do kanału publicznego lub gdzie to szczegółowo dozwolonym będzie do płynącej wody, a to w obrębie ulic i placów publicznych kanałem murowanym, albo rurami kamionkowymi lub żelazniami, gdzie zaś kanał publiczny jest drewniany, tudzież w obrębie realności prywatnych, kanałem drewnianym.

W wypadku powyższym należy wpust ścieków wodnych i zlewów pomyjowych umieścić na odpływie po za zbiornikiem kloacznym, w każdym razie zaś urządzić w miejscu tem pneumatyczne zamknięcie kanału.

Kanały powinny być murowane w formie jaja z kamienia lub cegły do stopniałości wypalanej albo też wykonane z betonu, w obrębie budynków, ulic i placów przesklepione, lub mocnymi płytami kamiennymi szczelnie przykryte i opatrzone w odstępach najdalej 50 m. kominami dla wstępu, które szczelnie przykryć należy wiekami kamiennymi lub żelazniami. Posadzka kanału ma być wykonaną z cegieł storcem stawianych albo z ciosów kamiennych lub płyt kamionkowych odpowiednio przyrządzonych. Do wysokości 50 cm. od posadzki winne być co najmniej fugi wewnętrzne kanału wypełnione cementem i starannie wygładzone. Jeżeli kanał przechodzi przez mury budynku winien być w grubości tychże przeprowadzony bez przerwy, samoistnie i oddzielnie. Gdzie dopuszczoną będzie budowa kanału drewnianego, winien być takowy wykonany szczelnie, po za obrębem budynków, w jak największej możliwej odległości od studzien i od spodu, tudzież z boków zabezpieczony od przeciekania warstwą co najmniej 25 cm. grubą łu lub tłustej gliny w stanie wilgotnym mocno i dokładnie ubitej.

Celem przewietrzania kanału należy założyć komin wentylacyjny, umieszczony ile możności pomiędzy często ogrzewanymi kominami.

Jeżeli gmina miasta Lwowa ze względów publicznych uzna za potrzebne, mogą być kanały prywatne, leżące pod drogami i placami publicznymi nabyte przez gminę, a to w razie nie przyjsia do skutku dobrowolnej ugody nawet w drodze wyłączenia w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów.

Do b) Przy systemie beczkowym powinien być otwór pomiędzy rurą spustową a beczką opatrzone wiekiem szczelnie zamykającym się, zaś komórka w której się mieszczą beczki powinna być tak wielką, aby w niej dwóch ludzi około beczki wygodnie poruszać się mogło, niemniej powinna mieć odpowiednio urządzony otwór dla przystępu robotników i podnoszenia względnie spuszczenia beczek.

§. 52. Posoby stajen, nad którymi pomieszkania się znajdują, powinny być sklepiene, dla zabezpieczenia zaś szerzeniu się wyziewów należy w stajniach urządzić kanały wentylacyjne i wyprowadzić je po nad dach. Gdzie stajnie mieszczą się w osobnym na ten cel budynku, wystarcza posoba z belek opatrzone powalą i polepą z gliny albo posadzką na poddaszu i z dołu sufitowana.

Składy na słomę i siano należy oddzielić od innych budynków albo lokalności murem ogniowym w myśl §. 42.

Ścieki stajenne należy tak urządzić, aby zanieczyszczanie spodu ziemnego albo zawilgocenie murów nastąpić nie mogło.

Stajnie, składy słomy
i siana.

Gnojowniki.

§. 53. Gnojowniki powinny być urządzone o ile możności najdalej od studzien i opatrzone ścianami i posadzką nieprzepuszczalną, jakoteż mocnymi, szczelnie zamykającymi się wiekami. Co do konstrukcyi gnojowników obowiązują przepisy postanowione w §. 51. dla zbiorników kloaczych.

Poddasza.

§. 54. Dla ochrony materiałów i robót rękodzielniczych od wpływów atmosferycznych, pozwala się stawiać poddasza czyli szopy otwarte na filarach murowanych albo słupkach drewnianych.

Jeżeli poddasza do granicy sąsiedzkiej przypierają, należy je zabezpieczyć z tej strony murem ogniowym w myśl §. 42. Co do pokrycia tych budynków obowiązuje §. 47.

e) Ze względu na szczegółowe przeznaczenie budynku.

Uwagi ogólne.

§. 55. Przy budowlach przeznaczonych na szczegółowe cele, jako to: na kościoły, domy modlitwy, szkoły, teatru, sale widowisk, koncertów, zabaw i t. p. ustanawiane będą ze względów budowniczych, ogniowych i zdrowotnych szczegółowe warunki w każdym poszczególnym przypadku.

Dział III.

Budowy służące na cele przemysłowe.

Uwagi ogólne.

§. 56. Jako budynki przemysłowe w przeciwstawieniu do domów mieszkalnych rozumieją się: fabryki, zakłady warsztatowe i magazyny.

Budynki przemysłowe dzielą się na:

a) izolowane,

b) nieizolowane.

a) Budynki przemysłowe izolowane — odstęp izolacyjny.

§. 57. Budynki przemysłowe albo kompleksy tychże uważane są za izolowane, jeżeli ich każdy punkt oddalony jest od innych budynków i granic sąsiednich najmniej 20 mtr.

Szerokość ulic, jako też potoków publicznych wlicza się w to oddalenie.

Jeżeli zakłady fabryczne przypierają bezpośrednio do innych takich samych zakładów, w takich razach wystarcza oddalenie 10 m.

Odstępu izolacyjnego zabudować nie wolno.

b) Budowa domów fabrycznych izolowanych.

Budynki fabryczne izolowane nie mające więcej jak jedno piętro wysokości, w których nie wyrabiają się ani się gromadzą przedmioty łatwo podlegające zapaleniu, mogą być z wyjątkiem ścian kominowych albo tych, które do ulic przypierają, budowane z ryglówki o przedziałach murowanych cegłą.

c) Budowa domów mieszkalnych także.

Domy mieszkalne przy budynkach fabrycznych izolowanych, niemające więcej jak jedno piętro wysokości i służące dla właściciela, urzędników i robotników mogą być budowane z ryglówki jak powyżej z uwzględnieniem

przepisów §. 46. Jeżeli domy te przypierają do warstatów, mają być od takowych oddzielone murem ogniowym, niemniej ściany do ulic przypierające, mają być prowadzone z pełnego muru.

Budynki przemysłowo
nieizolowane i domy
mieszkalne tamże.

§. 58. Budynki przemysłowe położone w mniejszym oddaleniu niż 20 m. od innych budynków lub granic sąsiednich, jakoteż domy mieszkalne tamże położone podlegają przepisom ustanowionym w niniejszej ustawie dla zwykłych budynków.

Szczegółowe przepisy
dla budynków przemysłowych.

§. 59. Do wszystkich budynków przemysłowych bez różnicy odnoszą się następujące przepisy :

- a) Na budowę tychże należy przedłożyć plany jak to przepisane w §. 8. dla zwykłych budynków.
- b) Budynki, w których mieszczą się kotły parowe, mają być stawiane w jak największej odległości od ulic i od innych zabudowań, w których ludzie zazwyczaj się znajdują, gdzie zaś to nie jest możebnem, powinny być od tychże oddzielone murem najmniej na 2 cegły grubym i lekko nakryte, w żadnym zaś razie nie mogą być przesklepione.
- c) Palowiska mają odpowiadać przepisom §. 46.
- d) Ubikacje warstatowe mają mieć najmniej 3 m. wysokości i powinny być opatrzone w odpowiednią wentylację.
- e) Odpływ nieczystych lub cuchnących płynów ma być tak urządzony, aby takowe otoczeniu nie były dokuczliwe lub szkodliwe.
- f) Wychodki i pisoary dobrze wentylowane mają być umieszczone w odpowiedniej ilości.
- g) Za siłę i trwałość budynków, w których nagromadzają się towary lub produkta surowe, albo w których maszyny są ustawione, odpowiada właściciel.
- h) Pokłady belkowe mogą być oparte na podciągach i podporach żelaznych a nawet drewnianych, jeżeli w budynku nie mają się wyrabiać, albo gromadzić przedmioty łatwo podlegające zapaleniu.
- i) Powąta pokładów belkowych może równocześnie służyć za podłogę, która nie potrzebuje być sufitowaną.
- k) Ściany przedziałowe mogą być sporządzone z drzewa z wyjątkiem tych miejsc, gdzie się wyrabiają lub gromadzą przedmioty łatwo podlegające zapaleniu.
- l) Wiązania dachów mogą być oparte bezpośrednio na pokładach belkowych.
- m) W każdym budynku przemysłowym o więcej piętrach muszą być ogniotrwałe schody ratunkowe, które w razie pożaru dostaćby się można z budynku na zewnątrz. Schody ratunkowe powinny być w murowanem obudowaniu i mieć strop czyli posobę ogniotrwałą.

W obszernych fabrykach powinno być więcej schodów ratunkowych i tak rozłożonych, ażeby odległość do schodów ratunkowych z każdego punktu nie wynosiła więcej jak 40 m. Jeżeli schody takie służyć mają w razie niebezpieczeństwa nie dla większej liczby ludzi jak 50, muszą mieć co najmniej 1·3 m. szerokości jeżeli są prosto ramienne, zaś 1·6 m. szerokości, gdyby schody były założone o stopniach klinowych. Na każde 50 ludzi więcej powinna być szerokość powiększona o 0·15 m.

Dla ułatwienia komunikacji mogą być schody te umieszczone na zewnątrz budynku w obrębie izolacyjnym zakładu.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowy na gruntach od miasta odległych.

- Ogólne uwagi. §. 60. Dla budowy nie wyższych jednakże jak na jedno piętro na gruntach odległych od przedmieść gęściej zabudowanych, albo na takich, które ze względu na swe położenie za stosowne ku temu uznane będą, mogą być dozwolone pewne ułatwienia w budowie, jeżeli przeznaczenie budynku albo otoczenie jego nie wymaga szczególniejszej mocy budowy, albo bezpieczeństwa od pożaru.
- Szutrowanie podwórz. §. 61. (do §. 28.). Szutrowania podwórz nie wymaga się.
- Wysokość ubikacyj mieszkalnych. §. 62. (do §. 32.). Wysokość ubikacyj mieszkalnych może być obniżoną do 2·5 m.
- Zamieszkanie pokoi strychowych. §. 63. (do §. 34.). Zamieszkanie pokoi strychowych jest dozwolone pod warunkiem osufitowania posoby i wszelkich drwnianych ścian przystępu i lokalkości samych, jako też ścisłego zachowania przepisów §. 46.
- Drewutnie. §. 64. (do §. 36.). Na skład materiału opałowego mogą służyć komórki drewniane.
- Konstrukcyja ścian. §. 65. (do §. 40.). Wszelkie parterowe budynki, które oddalone są od najbliższych granic sąsiednich najmniej 20 m., mogą być budowane w całości z drzewa.
 Budynki parterowe w mniejszem oddaleniu mogą być zbudowane z drzewa ryglowego o podziałach wymurowanych należyście cegłą.
 Budynki parterowe powinny być budowane z twardego materiału. Wyjątek stanowią wile stawiane na letnie pomieszkanie w ozdobnym stylu, jeżeli oddalenie ich od granicy sąsiedniej wynosi najmniej 20 m. Ściany kominowe powinny być jednakże murowane z cegły i przepisy §. 46. ściśle zachowane.
- Materiał do budowy. §. 66. Używanie sztucznych surogatów, a mianowicie betonu, piśe, cegieł wapiennych i t. d. jest dozwolonem. Co do ilości piętr, grubości murów i t. d. wydane będą w miarę okoliczności każdorazowo szczegółowe postanowienia.
- Wiązanie dachów i ich pokrycie. §. 67. (do §. 47.). Wiązania dachów mogą być oparte na belkowaniach strychowych.
 Używanie gontów na pokrycie dachów, niemniej tektury i t. p. materiałów jest dozwolonem, pokrywanie słomą wzbronionem.

Wychodki.

§. 68. (do §. 50.). Wychodki powinny być opatrzone dołem kloacznym co najmniej dylami ocembrowanym, lub też beczkami do wywożenia kału odpowiednio urządzone.

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

Uporządkowanie na placu budowy.

§. 69. Po ukończeniu budowy należy niezwłocznie zasypać wszystkie z powodu budowy powstałe jamy, uprzątnąć pozostały materiał budowlany, rusztowania, ziemię, gruz i t. p. i przyprowadzić wszystko w około budowy, co z jej powodu zmienionem lub uszkodzonem zostało, kosztem własnym do stanu odpowiedniego.

Pozwolenie na zamieszkanie.

§. 70. Nowo wzniesiony budynek nie powinien być wzięty w użytek pierwaj, dopóki Magistrat nie udzieli na to pozwolenia przekonawszy się przez komisję zesłaną na miejsce, iż przeciw użytkowaniu nowej budowy nie zachodzą żadne przeszkody ze względów budowniczo-ogniowo i sanitarno-policyjnych.

W szczególności postanawia się, iż budynki piętrowe murowane nie mogą być zamieszkałe w tym samym roku, w którym budowa ich rozpoczęta została.

Gdyby budujący przeprowadził zmiany, które w planie konsensowym lub w dodatkowych planach nie były uwidocznione, albo wykonał takie urządzenia, których w planach się nie uwidacznia, albo też zaniechał takich urządzeń, które ze względów ogniowo- i sanitarno-policyjnych są koniecznymi, w takim razie orzeknie Magistrat, czy i o ile przed usunięciem takowych, względnie przed ich usunięciem, wzięcie w użytek nowego budynku nastąpić może, jako też w jakim przeciągu czasu i pod jakimi rygorami nakazane zmiany powinny być wykonane.

Komisyjne oględziny mają nastąpić w przeciągu 8 dni po wniesieniu podania, a w następnych 8 dniach ma być załatwienie podania stronie doręczone.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

Konserwacja budynków.

§. 71. Każdy właściciel jest obowiązany utrzymywać realność swoją w dobrym stanie, czysto i porządnie i nie powinien dopuścić, aby budynki w skutek zaniedbania zagrażały bezpieczeństwu publicznemu, oddziaływały szkodliwie na zdrowie mieszkańców, szpeciły ulice publiczne albo sprzeciwiały się wymaganiom porządku i czystości; obowiązany jest przeto każdą powstałą wadliwość, nawet bez wezwania do tego ze strony władz usunąć w myśl niniejszej ustawy.

Gdyby właściciel na wezwanie władzy nie usunął powstałych wadliwości w oznaczonym terminie w myśl niniejszej ustawy, albo gdy budowa rozpoczęta dłużej niż trzy lata była zawieszoną i mimo wezwania władzy w oznaczonym terminie nie została wykończoną albo uprzątniętą, władza przymusowymi środkami zarządzi opróżnienie części lub całego budynku, albo też rozebranie i uprzątnienie rozpoczętej a niewykończonej budowy.

Budynki zawaleniem się
groźące.

§. 72. W razie zagrażającego niebezpieczeństwa może Magistrat zarządzić natychmiastowe opróżnienie i zabezpieczenie budynku groźącego upadkiem, a gdyby tego była potrzeba, całkowite lub częściowe rozebranie onegoż, zaś w razie oporu lub opieszałości właściciela, przeprowadzić to wszystko w drodze przymusowej, na koszt i niebezpieczeństwo tegoż.

W ogólności obowiązkiem jest Magistratu w każdym wypadku i bez względu na moc wstrzymującą jakichkolwiek rekursów, poczynić takie zarządzenia i użyć takich środków przymusowych, które się okażą niezbędnymi dla usunięcia groźącego niebezpieczeństwa, zapobieżenia większemu powstać mogącemu złemu i dla zapewnienia wykonania postanowień niniejszej ustawy.

Budynki przymusowo
opróżnione.

§. 73. Jeżeli budynek przymusowo opróżniony w przeciągu lat trzech nie zostanie tak naprawiony, aby znowu mógł być zamieszkanym, albo nie będzie rozebrany i uprzątnięty, służy Magistratowi jako władzy politycznej prawo, orzec ze względów publicznych egzekucyjną sprzedaż realności lub rozebrania jej na koszt właściciela w drodze publicznej licytacji i wdrożyć takową u c. k. Władz sądowych w myśl ustaw obowiązujących z warunkiem, że nowonabywca będzie obowiązany w terminie oznaczyć się mającym, nie prędzej jednakże jak w ciągu jednego roku przyprowadzić realność do możliwie dobrego i bezpiecznego stanu.

Konserwacja dachów
gontowych.

§. 74. Wszelkie dachy gontowe w śródmieściu i na przedmieściach gęściej zabudowanych, tudzież na budynkach piętrowych, mają być pokryte ogniochronnym materiałem w przeciągu lat 25 od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

W czasie tym dozwolone jest łatanie istniejących dachów gontowych tylkn w tych przypadkach, gdzie więzba dachu jest zdrową, zaś pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że wyłatanie naraz jednej czwartej części na każdej połaci jest wystarczającym.

Naprawa dachów, których więzba jest tak nadpsuta, że mniejszą przedstawia trwałość, niżli jej pokrycie, nie może być dozwoloną. W takich przypadkach należy dać nową więzbę dachu i pokryć ogniotrwale.

Przed rozpoczęciem łatania dachu należy uzyskać pozwolenie Magistratu.

Wysoki przy frontach,
pomieszkania w piwnicach i na poddaszach czyli strychach, wejścia do piwnic z ulicy, urządzenie pomieszczeń stróżów, wychodków, jam kloacznych i kanałów. Urządzenie budynków przeznaczonych na szczytowe cele.

§. 75. W przeciągu lat 5ciu od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy winne być zastosowane do istniejących budynków w obrębie miasta i ludniejszych przedmieść postanowienia tejeż zawarte w §§. 22. a i b, 33. i 34. ustęp pierwszy, 36 ustęp drugi, 37. 50 i 51. pod względem usunięcia rozmaitego rodzaju przedmiotów po za linię frontową budynków sięgających (jako to: schodów krat i poręczy, drzwi, okien i okiennic i t. p.), pomieszczeń w piwnicach i na poddaszach czyli strychach, wejść do piwnic bezpośrednio z ulicy, tudzież pod względem odpowiedniego urządzenia pomieszczeń stró-

zów, wychodków, jam kloacnych, kanałów, jeżeli i o ile w poszczególnych wypadkach Władza nie dozwoli szczegółowo na pozostawienie ich w stanie dotychczasowym.

W tym samym czasie powinny być wspomniane w §. 55. budynki przeznaczone na szczegółowe cele, stosownie do wezwania władzy urządzone odpowiednio względem budowniczym, ogniowym i zdrowotnym.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

Władze powołane.

§. 76. Władzami do przestrzegania niniejszej ustawy powołanymi są:

1. Magistrat król. stoł. miasta Lwowa.
2. Rada król. stoł. miasta Lwowa.
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.
5. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Magistrat.

§. 77. Magistrat król. stoł. miasta Lwowa załatwia wszystkie sprawy budownicze w pierwszej instancyi, a to we własnym zakresie działania gminy miasta Lwowa jako też organ wykonawczy, zaś w poruczonym zakresie jako władza miejscowo-policyjna, a przeto:

- a) Czuwa nad wykonaniem przepisów niniejszej ustawy.
- b) Sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącymi i nowo budującymi się domami.
- c) Udziela lub odmawia konsensu na budowy, a w przypadkach wymienionych w §. 78. a przedstawia swe wnioski Reprezentacyi miasta i czyni potrzebne przedłożenia c. k. Namiestnictwu.
- d) Orzeka w sprawach budowniczo-policyjnych i nakłada kary za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy tudzież przepisom w myśl też wydanych.

Rada miejska.

§. 78. Rada król. stoł. miasta Lwowa orzeka:

- a) O przedłożonych jej przez Magistrat konsensach na każdą budowę, do której odnoszą się postanowienia §§. 4. i 6. tej ustawy i w ogólności o konsensach na budowę, które szczególnie tyczą się interesów gminy ze względu na jej własność lub ze względu na publiczną komunikację.
- b) W drugiej instancyi we wszystkich sprawach budowniczych we własnym zakresie działania gminy.

Wydział krajowy,
c. k. Namiestnictwo,
c. k. Ministerstwo
spraw wewnętrznych.

§. 79. Zakres działania Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, c. k. Namiestnictwa Królestwa Galicyi i Lodomeryi i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych określony jest odnośnymi obowiązującymi przepisami tudzież postanowieniami statutu król.

stoł. miasta Lwowa (ustawa z dnia 14. Października 1870. r. Dz. ust. kraj. Nr. 79.) o wykonywaniu bezpośredniego nadzoru przez Wydział krajowy i o rozstrzyganiu rekursów, niemniej o zakresie działania c. k. politycznej Władzy krajowej, które to przepisy i postanowienia stosują się w zupełności do niniejszej ustawy.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

Zastosowanie
ustawy karnej.

§. 80. Wykroczenia przeciw niniejszej ustawie, które podpadają pod ustawę karną, dochodzone będą przez c. k. Sądy.

Kary policyjne.

§. 81. Wykroczenia przeciw postanowieniom §§. 3. 14. i 18. niniejszej ustawy podlegają karze pieniężnej od 5 do 300 zł., a w razie niemożności ściągnięcia grzywny, karze aresztu od 1 dnia do 2 miesięcy; wykroczenia przeciw innym §§. jakoteż przeciw nakazom przez właściwe władze w zakresie niniejszej ustawy wydanym, podlegają karze pieniężnej od 5 do 100 zł., a w razie niemożności ściągnięcia jej karze aresztu od 1 do 20 dni.

Karze podpada właściciel budowy lub wykonujący budowę, albo obadwaj, w miarę o ile który przewinił.

Kara nałożona nie uwalnia bynajmniej od obowiązku uchylenia popełnionej wadliwości budowy, jakoteż od dopełnienia zarządzeń Władzy, a nawet od zniesienia wadliwego przedmiotu budowy, jeżeli i o ile właściwa Władza uzna to za konieczne.

Aleg. 24.

Przedłożenie rządowe

Z c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie L. 8.929/pr.

JAŚNIE WIELMOŻNY MARSZAŁKU!

Na mocy reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra rolnictwa z dnia 19. kwietnia b. r. L. 4.812/209 mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej projekt ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa na wodach śródkrajowych.

Racz Jaśnie Wielmożny Marszałku zamieścić to przedłożenie rządowe na jednym z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Proszę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów dnia 25. sierpnia 1882.

Potocki w. r.

USTAWA

z dnia o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa na wodach śródkrajowych.

Za zgodą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

§. 1.

Polityczna władza krajowa oznaczy i ogłosi czasy ochrony dla cenniejszych gatunków ryb, żyjących w wodach krajowych, uwzględniając pory ich tarła.

§. 2.

Ryby, które rybak w czasie ich ochrony dostanie żywe w moc swoją, winien tenże zaraz z należytą ostrożnością wpuścić napowrót do wody.

§. 3.

Polityczna władza krajowa może dla pewnych wód, uwzględniając porę tarła cenniejszych gatunków ryb, które w tych wodach przeważają lub dopiero odchowac się mają, ustanowić czasy, w których łowienie ryb na dotyczącej wodzie ma być w ogóle zaniechanem, o ile w obec mięszanego zarybienia można ustanowić takie czasy, bez znacznego uszczuplenia użytkowania wody przez wynikłe ztąd wykluczenie także łowienia ryb, nie trących się.

§. 4.

W czasach ustanowionych i ogłoszonych w myśl §. 3. niewolno ryb łowić w dotyczącej wodzie. Mianowicie niewolno w niej zastawiać sieci, więcierzy, las, pastek, skrzyń i tym podobnych przyrządów do łowienia, a już przedtem zastawione, należy przed rozpoczęciem się czasu zakazu uprzętnąć lub do połowu ryb niezdatnymi uczynić.

§. 5.

Polityczna władza powiatowa może uprawnionym do rybołówstwa, lub za ich zgodą także innym osobom, dozwolnić wyjątków od zakazów §§. 2 i 4 w celach sztucznego chowu ryb lub umiętnych badań.

Również może polityczna władza powiatowa, w celu odłowienia ryb drapieżnych, o tyle zezwolić na wyjątki od zakazu §. 4., o ile władza krajowa, ustanawiając czas zakazu, sobie nie zastrzeże udzielania takich pozwoleń.

We wszystkich takich przypadkach polityczna władza powiatowa ma wydawać osobne certyfikaty, opiewające na imię z oznaczeniem wody i innych istotnych okoliczności zezwolenia.

Certyfikaty należy publicznym organom bezpieczeństwa tudzież organom straży do nadzorowania rybnych wód ustanowionym, na ich żądanie bez oporu okazywać.

§. 6.

Nie wolno do połowu ryb używać dynamitu i innych wybuchających materiałów, oraz takich środków, które na pewnym obszarze ryby odurzają lub zabijają, jak n. p. rybiej trutki, wroniego oka, wapna lub odwarów roślin.

W przypadkach wykazanej potrzeby może polityczna władza krajowa dozwolnić użycia materiałów wybuchających.

§. 7.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać więcierzy, plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb.

§. 8.

Dalsze zakazy co do pewnych sposobów, środków lub przyrządów rybołowezych w ogóle, dla stanu rybnego szkodliwych, może polityczna władza krajowa wydać dla poszczególnych wód lub dorzeczy, zarazem też w szczególności ustanowić, w jakich granicach należy zastawiać przyrządy rybołoweze, ażeby celem utrzymania gatunku ryby, przeciagu ryb nie tamować zupełnie lub nie utrudniać zbyt znacznie.

Jeżeliby jednak w wykonaniu tych postanowień miał być wydany zakaz używania nadal sieci dotychczasowych, to należy dla dalszego używania takich dotąd używanych sieci pozostawić odpowiedni, najmniej dwuletni przeciąg czasu.

§. 9.

Dla wód, które sięgając po za obręb terytoryalny podległy niniejszej ustawie, wskazują potrzebę lub stosowność zgodnego postępowania z innemi krajami lub władzami państwowemi, wyda Minister rolnictwa postanowienia, względnie zakazy w §§. 1., 3. i 8. wspomniane.

§. 10.

Przybory rybackie pod nieobecność rybaka zastawione do połowu ryb, winny być zaopatrzone znakiem, urzędowi gminy nadbrzeżnej do wiadomości podanym, po którym można poznać osobę rybaka.

§. 11.

Postanowienia §. 1—10 nie dotyczą stawów i innych zbiorników wody w celu chowu ryb założonych, bez różnicy, czy one łączą się z jaką naturalną wodą lub nie.

§. 12.

Polityczna władza krajowa postanowi i ogłosi, — których gatunków ryb, celem utrzymania odpowiedniego zarybienia, nie wolno poniżej pewnej miary lub w pewnych czasach ani sprzedawać ani w domach gościnnych podawać.

§. 13.

Polityczne władze powiatowe zarządzą co należy, ażeby przy użytkowaniach wód, które wedle ustaw regulujących prawo wodne, nie wymagają pozwolenia władzy, zapobiedz uszczerbkom rybactwa, których można uniknąć.

Zarządzenia te poczynione będą przy wydaniu przepisów policyjnych, przewidzianych w wyżej wspomnianych ustawach o powszechnem uregulowaniu wykonywania takich użytków wodnych z urzędu, zresztą zaś na żądanie uprawnionego do rybołówstwa, i należy przy tem baczyć szczególnie na uchylene szkodliwych niepokojen tarlisk.

§. 14.

W razie urządzania zakładów przemysłowych lub innych, które wymagają użytkowania wody, a do których według ustaw regulacyjnych prawo wodne, tudzież obowiązujących ustaw przemysłowych i innych, potrzeba pozwolenia władzy, należy do rozpraw dotyczących zawsze wzywać także interesowanych w tem uprawnionych do rybołówstwa i uzasadnione ich zarzuty odpowiednio uwzględniać.

§. 15.

Przekroczenia tej ustawy i wydanych na jej mocy przepisów, o ile nie podpadają powszechnej ustawie karnej, będą władze polityczne karały grzywną od pięciu do pięćdziesięciu złotych, która to grzywna w razie ponownego przekroczenia jak i wówczas, jeśli zarybieniu znaczną wyrządzono szkodę, może być podwyższoną do stu złotych.

Gdy uznany za winnego nie jest wstanie grzywny uiścić, to należy ją zamienić na karę aresztu, a w takim razie pięć złotych liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie przekroczenia postanowień §. 2., 4., 6. i 7., tudzież zakazów wydanych na mocy §§. 8. i 12., należy zarazem orzec konfiskatę ryb wbrew przepisowi złowionych, oraz narzēdzi rybackich bezprawnie użytych. Grzywny oraz kwoty otrzymane ze sprzedaży zabranych przyborów rybackich i ryb, wpływają do osobnego funduszu ku podniesieniu rybactwa, którym zarządza Wydział krajowy.

Zabrane przybory rybackie rodzajów niedozwolonych należy przed sprzedaniem uczynić niezdawnymi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 16.

Przełożeni gmin i przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i organa policyi wodnej są obowiązani czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy i dostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości władzy politycznej.

Ten sam obowiązek ciąży w szczególności także na organach policyi targowej względem zakazów na mocy §. 12. wydanych.

§. 17.

Uprawnionym do rybołówstwa osobom i gminom wolno swoim, dla ochrony innych interesów, mianowicie dla ochrony kultury polowej lub leśnej włącznie z polowaniem już ustanowionym organom straży powierzać także nadzorowanie i ochronę rybaictwa i w tym celu zarządzić odebranie od nich przysięgi przez polityczną władzę powiatową według roty ustanowionej przez władzę krajową.

Wolno im także wyłącznie dla rybaictwa ustanowić zaprzysiężone organa straży, jeżeli one posiadają własności przepisane dla straży polowej.

Do ustanowionych w ten sposób organów nadzoru i ochrony rybaictwa, stosują się przepisy obowiązujące w ogóle co do straży polowej, a co do ich urzędowego stanowiska, przepisy ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 Dz. pr. p. L. 84.

§. 18.

Organom do bezpośredniego nadzorowania rybaictwa w myśl §§. 16. i 17. powołanym, służy w szczególności prawo i obowiązek:

- a) nadzorować rybne wody swojego okręgu służbowego, jazy, szluzu, tamy, komory na koła wodne i t. d., o ile te urządzenia dotyczą rybaictwa;
- b) rewidować łodzie rybackie, sadze ryb i przybory rybackie;
- c) konfiskować ryby i przybory rybackie, jakoteż aresztować w myśl ustawy z dnia 16. Czerwca 1872 (Dz. pr. p. Nr. 84).

§. 19.

Polityczne władze powiatowe mają się o to starać, ażeby postanowienia §§. 2., 4., 6., 7., 10. i 15. tej ustawy oraz przepisy wydane na mocy §§. 1., 3., 8., 12. i 13., przypomniano w gminach nadbrzeżnych corocznie w czasie ku temu najstosowniejszym przez ogłoszenie tychże w sposób w miejscu używany.

§. 20.

Celem ustanowienia przepisów, które wydane być mają w wykonaniu §§. 1., 3., 8. i 12. tej ustawy, zasięgnię polityczna władza krajowa, względnie Minister rolnictwa (§. 9.) zdania znawców i Wydziału krajowego.

Co do ograniczeń użytkowania wody, które polityczna władza powiatowa w myśl §. 13. zarządzi, ma również i ta władza wysłuchać wprzód zdania znawców.

§. 21.

Wykonanie tej ustawy poruczam Ministrowi rolnictwa i Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 25.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy budowniczej dla miasta Krakowa,
uchwalonym przez Radę miejską miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu odbytem dnia 16. października 1878 uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy budowniczej dla miasta Krakowa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 2. czerwca 1880 nie raczył atoli Jego Ces. i Król. Mość użyzyć temu projektowi Najwyższej sankcyi. Uwiadamiając o tem, wymieniło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że postanowienie uchwalonych §. §. 3, 8, 9, 10, 13, 16, 49, 55, 61, 62, 63 64 stał y na przeszkodzie udzieleniu Najwyższej sankcyi.

Rada miasta Krakowa nwiadomiona o tym stanie rzeczy, zmieniła na posiedzeniu odbytem dnia 13. kwietnia 1882 pierwotny projekt ustawy w wymienionych paragrafach po myśli wskazówek wyrażonych w reskrypcie Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Nadto uchwaliła Rada miejska przy tej sposobności zmienić pierwotne postanowienia :

1). §. 43. w ten sposób, że podłogi poziomych (parterowych) mieszkań w domach nowo budujących się należy układać przynajmniej o 1 metr nad poziom ulicy, a nie 60 cm., jak pierwotnie projektowano, tudzież

2). §. 44 w ten sposób, że otwory w kuchniach pod sufitem nrządzane, celem wypuszczania pary i niezdrowych wyziewów, mierzyć mają co najmniej 15 cm. w kwadrat, a nie bezwarunkowo 15 m. jak przed tem projektowano.

Zmiany przez Radę miasta Krakowa uchwalono i uwidoczniło w wykazie ./

Reprezentacya miasta Krakowa przedłożyła ten projekt o poddanie go pod obrady i uchwałę Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy zastanowiwszy się dokładnie nad przydłożonym projektem i poddawszy go wyczerpującemu rozbirowi, uznał go za zupełnie odpowiedni, uzupełnił jedynie ostatnim §. 68 zawierającym klauzulę, wykonawczą i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ./ projekt ustawy.

*Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.*

We Lwowie dnia 22. sierpnia 1882.

Marszałek krajowy :
Dr. Mikołaj Zyplikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego :
Dr. Franciszek Smolka w. r.

USTAWA

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem zawierająca ustawę budowniczą dla król. stoł. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi postanawiam następującą ustawę budowniczą dla król. stoł. miasta Krakowa.

DZIAŁ I.

Pozwolenie na budowę.

§. 1.

Pozwolenie na prowadzenie budowy.

Na prowadzenie budowy w obrębie miasta Krakowa i przedmieść a w szczególności na budowę nowych, przebudowanie i powiększenie istniejących już budynków, lub też wykonywanie w ostatnich zmian takich, które na moc i trwałość budynku, bezpieczeństwo ogniowe, względy sanitarne, zewnętrzny kształt lub nareszcie na prawa sąsiadów wpływ wywierają, potrzeba pozwolenia Magistratu.

Mianowicie wymaga tegoż pozwolenia:

- a) urządzenie wszelkiego rodzaju nowych ognisk lub kominów;
- b) odnowienie lub zmiana wiązania dachowego;
- c) budowa studzien, wodociągów, zbiorników na wodę i urządzenie lodowni jakoteż wykonywanie wykopów;
- d) budowa szluz i dołów kloacznych, również wykonywanie wszelkich robót mających styczność ze ściekami, kanałami, stawami, rowami i rzekami publicznymi, lub też dotyczących nawodniania i osuszania;
- e) rozebranie budowli lub jej części, nakoniec odgraniczenia gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§. 2.

Postanowienie wyjątkowe

Ustawa niniejsza nie narusza w niczem praw, jakie służą władzom wojskowym przy budowach fortyfikacyjnych i przepisów jakie obowiązują przy budowach wodnych, kolejowych i przy budowach w pobliżu kolei żelaznych, o ile one odmienne postanowienia zawierają.

§. 3.

Doniesienie o budowie. O pomniejszych zmianach lub naprawach, które pod wymienione w §. 1. przypadki nie podpadają, należy zawiadomić urząd budownictwa miejskiego, który mocen jest wykonanie robót, jeżeli je za podpające pod §. 1. uzna, na właściwej drodze wstrzymać i postąpienia w myśl §. 4. zażądać.

§. 4.

Prośba o pozwolenie. Prośbę o pozwolenie na budowę przed rozpoczęciem tejże wnieść należy do Magistratu popartą planami.

Na żądanie Magistratu złożyć należy wykaz tytułu własności gruntu, na którym budowa ma być wykonaną, lub też przyzwolenie, albo pełnomocnictwo właściciela.

Jeżeli grunt na zabudowanie przeznaczony ma być na kilka osobnych własności podzielony, należy przedewszystkiem potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem właściciel gruntu przy załączeniu wyciągu hipotecznego przedłoży plan sytuacyjny zamierzonego podziału w dwóch egzemplarzach w myśl §. §. 5 i 6 wykonanych. Plan ten obejmować winien liczby parcel katastralnych i dokładne wymiary całej powierzchni gruntu do podziału przeznaczonego, jakoteż każdego z osobna działu.

§. 5.

Treść planu budowy. Plan budowy winien być w dwóch egzemplarzach kolorowanych przedłożony i obejmować:

a) plan sytuacyjny oznaczający dokładnie granice gruntu pod zabudowanie przeznaczonego, znajdujących się na nim budowli, położenie ościennych realności z wymienieniem ich właścicieli i liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek ulicy lub placu i przeciwległych zabudowań z uwidocznieniem linii upiększenia.

b) plan niwelacyjny zawierający niwelację podłużną środka drogi i chodnika przed gruntem przeznaczonym na zabudowanie, oraz niwelację poprzeczną przez środek zamierzonej budowy; nakoniec wysokości progów tak nowej budowli jako też przyległych realności z liczebnem oznaczeniem miar.

Jeżeli budowa w bliskości Wisły lub Rudawy ma być prowadzoną, winien być na planie wykazany poziom najwyższego i najniższego stanu wody.

c) rzuty poziome wszystkich piąter wraz z piwnicami i poddaszem, przekrój poprzeczny a w razie potrzeby i podłużny, oraz facyatę budynków od strony ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnie mają być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, oraz ścieki i studnie.

Na planie poddasza należy nakreślić oprócz wiązania wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniochronne. Ważniejsze rozmiary a mianowicie: powierzchnia całej realności, odstępy budynku od ulicy i ościennych zabudowań, grubość murów i wymiary ubikacji winny być liczbami dokładnie oznaczone.

Niezwykłe konstrukcje, mianowicie żelazne, należy szczegółowo nakreślić i na żądanie moc ich statystycznym rachunkiem wykazać.

Do napraw lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, która ma być przeistoczona. A. C. Plany mają być przez właściciela i projektującego budowę podpisane.

§. 6.

Format planów budowy.

Plany winny być rysowane na trwałym papierze lub płótnie, a pod względem rozmiarów odpowiadać dwom formatom, to jest: większemu 64 centymetrów długości a 48 centymetrów szerokości mającemu, lub mniejszemu, który ma 48 centymetrów długości a 32 centymetrów szerokości.

Plany rozpołożenia i niwelacyjne winny być kreślone wedle podziałki 1' c. 500 czyli 1 cm. = 5 m. z wyjątkiem wysokości, które przedstawione być mają w stosunku 1:50 czyli 1 cm. = 0,5 m. Do rzutów poziomych, pionowych i przekrojów zastosować należy podziałki 1:100 czyli 1 cm. = 1 m.

Szczegółowe i konstrukcyjne plany wymagają podziałki takiej, aby mogły być z wszelką dokładnością rozpoznawane, a zatem przynajmniej 1:20 czyli 1 cm. = 0,2 m.

§. 7.

Wymogi wobec sąsiadów.

Na wniesione podanie o ndzielenie pozwolenia na budowę zarządzi Magistrat w najkrótszym czasie a najdalej w dniach 30 celem zbadania projektu, komisję złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu i komisarza obwodu.

Komisya odbywa się w ogólności na miejscn budowy. Magistrat jednak może zarządzić komisję w Urzędzie, wszakże i w tym razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Do komisji mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy, albo jego pełnomocnik, sąsiedzi i w ogóle wszyscy, których zamierzona budowa dotyczy może.

Komisya starać się będzie o nsunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. W protokole komisji wniesione zarzuty a w danym razie i ich załatwienie winny być dokładnie streszczone, a protokół przez obecnych podpisany.

Od przepisanego powyżej zarządzenia komisji można odstąpić, jeżeli podający przedłoży uwierzytelnione pisemne zezwolenie osób interesowanych.

§. 8.

Udzelenie pozwolenia.

Na podstawie protokołu w §. 7. wzmiankowanego i planów w §. 5. przepisanych, Magistrat wyda później w dniach 14 orzeczenie, czy pozwolenie na budowę w ogóle, lub też pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniem udzielone być może.

Gdyby protokół komisji zewierał zarzuty z tytułu prawa prywatnego pochodzące, Magistrat przy zatwierdzeniu planów udzielić może pozwolenie na budowę, o ile względy policyjno-budownicze na przeszkodzie nie staną, odsyłając strony z ich zarzutami prywatnej natury do drogi prawa. Magistrat odmówić może pozwolenia do budowy na gruncie, niemającym z ulicy lub z placów publicznych przystępu, jakiego wymaga bezpieczeństwo od ognia.

Zmiany poczynione przez Magistrat w przedłożonym planie budowy w wydanem pozwoleniu wyraźnie wykazane być winny. Oba egzemplarze planu, z których jeden pozostaje w ręku władzy, drugi zaś zwróconym bę-

dzie budującemu zaopatrzone zostaną odpowiednią klauzulą obejmującą orzeczenie zatwierdzenia.

Co do budowli w celach publicznych, jeżeli żadna nie zachodzi przeszkoda, Magistrat zawiadomi o tem władzę budującą; jeżeli zaś wniesione przeciw budowie zarzuty usunięte nie zostały, takowe o ile nie są prywatnej natury, c. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomerji zgodnie z przepisami ustawy rozstrzygnie.

O udzieleniu pozwolenia na budowę zawiadomieni będą sąsiedzi i wszystkie strony interesowane oraz urząd budownictwa miejskiego. W razie wniesionego rekursu budowa aż do rozstrzygnięcia, ani rozpoczęta, ani dalej prowadzoną być nie może.

Właściciel a względnie kierujący budową obowiązany jest ściśle zastosować się do planu zatwierdzonego i orzeczeń w udzielonym pozwoleniu zawartych.

Budowy przed otrzymaniem pozwolenia rozpoczynać nie wolno. Przepis ten nawet i wtedy obowiązuje, gdy właściciel do prowadzenia budowy przez władzę znaglony został.

§. 9.

Pozwolenie na budowy przemysłowe.

Przy udzielaniu pozwolenia na budowy przeznaczone na fabryki, rękodzielnie lub inne przedsiębiorstwa, Magistrat zastosuje się do wyjątkowych przepisów ustawy przemysłowej z dnia 20 grudnia r. 1859 L. 227 D. p. p.

O ile być może, należy czynność komisji budowniczej połączyć z rozprawą względem udzielenia pozwolenia na budowę zakładu ze stanowiska ustawy przemysłowej.

W żadnym zaś razie budowa tego rodzaju przed prawomocnością udzielonego pozwolenia na budowę rozpoczęta być nie może.

§. 10.

Odstąpienie od zatwierdzonego planu.

Od zatwierdzonego planu i linii uregulowania ulicy odstępować nie wolno. Zmiany w czasie budowy w pierwotnie przyjętym planie, tylko za ponownem zatwierdzeniem Magistratu nastąpić mogą.

§. 11.

Przechowanie pozwolenia planu.

Pozwolenie wraz z zatwierdzonym planem winno się znajdować na miejscu budowy, gdzie na każde żądanie władzy ma być okazane.

§. 12.

Ważność udzielonego pozwolenia.

Jeżeli od czasu uzyskanego pozwolenia dwa lata upłynęły, a budowy nierozpoczęto, albo też rozpoczęta, przez lat dwa przerwano, budujący obowiązany jest postarać się o ponowne zatwierdzenie planu.

Przekroczenie tego postanowienia uważane będzie jako rozpoczęcie budowy bez pozwolenia i pociąga za sobą bezzwłoczne wstrzymanie roboty.

D Z I A Ł II.

Postanowienia szczegółowe o budowlach.

A. Dozór techniczny i środki ostrożności.

§. 13.

Nadzór budowniczego.

Prowadzenie budowy przez nieuprawnionych i bez nadzoru budowniczego jest wzbronione; za przekroczenie tego przepisu tak właściciel jakoteż nieupra-

wnieni do prowadzenia budowy, ulegną karze ustawą niniejszą przepisanej, o ile ich przekroczenie nie podpada pod przepisy ogólnej ustawy karnej.

Kierujący budową odpowiedzialnym jest w obec władzy osobiście za jakość roboty i materyał, tudzież zarządzenie potrzebnych środków bezpieczeństwa, w którym to celu przed rozpoczęciem budowy złoży w urzędzie budownictwa miejskiego odpowiednią deklarację. O każdej zmianie kierującego budową, zawiadomi właściciel Urząd budownictwa miejskiego w przeciągu 24 god.

§. 16.

Rozpoczęcie budowy i środki ostrożności.

O dniu rozpoczęcia budowy, kierujący zawiadomi na 24 godzin pierwej urząd budownictwa miejski i komisarza właściwego obwodu.

Każdą większą budowę w śródmieściu i w głównych ulicach przedmieść, należy na czas jej trwania zamknąć od ulicy parkanem i ustawić stosowne znaki ostrzegające.

Miejsca na ulicy, w których materyały do budowli, ziemia, narzędzia i t. p. są złożone, albo drogi i plac publiczne rozkopane, winien kierujący budową nocną porą latarniami oświetlić, a w razie potrzeby straż postawić.

§. 15.

Składanie materyałów budowlanych.

Na złożenie materyału budowlanego na ulicach i placach publicznych w bliskości miejsca budowy, równie i na wysunięcie parkanu na ulicę, w każdym szczegółowym przypadku zezwolenie Magistratu jest konieczne.

W razie udzielonego zezwolenia, Magistrat oznaczy wysokość opłaty od zajmowanego miejsca na złożenie materyałów, na podstawie taryfy przez Radę miasta postanowionej. Gaszenia wapna na ulicach i placach publicznych zakazuje się bezzwzględnie; do zarabiania zaś zaprawy tamże, potrzeba szczegółowego pozwolenia Magistratu.

Wykop z fundamentów i rumowisko należy natychmiast wywozić. Burząc mury od strony ulic lub placów, gruz, rumowisko, drzewo i t. d. tak zwanymi trąbami lub za pomocą innych mechanicznych środków po poprzednim zwilżeniu spuszczać należy.

§. 14.

Linia uregulowania ulic.

Jeżeli dla uregulowania ulicy wypadnie cofnąć budowę poza dotychczasową linię, albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Jeżeli ze względu na linię uregulowania ulicy, zajdzie potrzeba przymusowego wywłaszczenia prywatnej lub publicznej własności, władze polityczne postąpią według istniejących w tym względzie przepisów.

Gdyby przy nowej budowie, przebudowaniu lub przybudowaniu celem zastosowania się do ustanowionej przez właściwą władzę linii uregulowania ulicy, wypadło cofnąć się poza granicę własności budującego lub też przed nią wysunąć, wtedy gmina budującego, a względnie budujący gminę stosownie wynagrodzić winien.

Co do wysokości tego wynagrodzenia starać się należy przeprowadzić ugodę dobrowolną; gdyby jednak uгода do skutku nie przysła, stronę wywłaszczonej odesłać należy z żądaniem wynagrodzenia na drogę sądową.

W tym jednak wypadku prowadzenie budowy dozwolone być może, skoro w sądzie właściwym złożoną zostanie kaucya, odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza pozwalająca budowy, po wysłuchaniu dwóch biegłych oznaczy.

§. 17.

Położenie budowy.

Od strony ulicy tylko główne budynki i mieszkania mogą być stawiane, wszystkie zaś podrzędne budowle mieścić się winny w podwórzu.

Stawianie budynku w pewnej odległości poza kierunkiem linii ulicy wyjątkowo dozwolone być może, jeżeli:

- a) budynek co najmniej 3 metry po za linią ulicy wedle przepisów dotyczących budynków frontowych pozostawiony będzie;
- b) sposób odgraniczenia od strony ulicy będzie zdaniem władzy odpowiadał upiększeniu miasta.

§. 18.

Wysokość domów.

W ulicach głównych nie wolno od strony ulicy stawiać domów poziomych (parterowych).

Pałacyki ozdobnej architektury poza kierunek ulicy cofnięte, mogą być wyjątkowo w całości lub częściowo jako budynki poziome (parterowe) stawiane.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane.

Domy dwu lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu.

Wolno jednakże przy ulicach, których szerokość 12 metrów nie dochodzi, stawiać domy na 15 metrów wysokie lub budować dom nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są od ulicy w myśl §. 17, można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość domów mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego; przy domach narożnych w ocenieniu wysokości trzymać się należy szerszej ulicy.

Pozwolenia do budowy domu wyższego nad 3 piętra, licząc półpiętra służące na mieszkanie, a nie licząc takichże poddasz (mansard), Magistrat odmówić może.

§. 19.

Balkony i galerye.

Balkony lub ganki wsparte na kroksztynach nie mogą występować nad 1.25 m. przed front budynku.

Zamknięte balkony tylko w ulicach co najmniej 12 m. szerokich urządzone być mogą.

Balkony mają być przynajmniej 3 m. nad poziomem chodnika, na podstawach z materiału ogniotrwałego z takimiż poręczami urządzone.

Pałacyki ozdobnej architektury w ogrodach położone, mogą mieć balkony drewniane.

§. 20.

Części domu na chodnik wysunięte.

Urządzenie piwnic pod publiczną ulicą lub placem, daszków okapowych, stopni występujących, krat naprzód wysuniętych, poręczy i drzwi na zewnątrz się otwierających, o ile przechodzą linię zakreśloną ulicy lub placu, jest wzbronione.

Istniejące obecnie daszki okapowe winny być rynnami zaopatrzone.

Na urządzenie wystaw sklepowych, których wyskok 25 cm. przewyższać nie powinien, potrzebne jest zezwolenie Magistratu.

Okna i okiennice wychodzące na ulicę a nie wzniesione nad chodnik najniższą swą krawędzią przynajmniej na 2·5 m., należy urządzać do otwierania na wewnątrz albo na zewnątrz tak, aby zupełnie do muru przylegały.

Szyby okien sklepowych, których dolna krawędź niżej jednego metra nad chodnikiem się znajduje, winny być w tejże wysokości metalowym prętem zabezpieczone.

Występ cokuł poza linię ulicy dozwala się aż do 10 cm. Powiększenie tej miary albo wysunięcie na chodnik wyskoków (ryzalit), bram ozdobnych, filarów, kandelabrow i t. p. może być tylko wyjątkowo dla względów architektonicznych dozwolone.

§. 21.

Facyaty. Frontowa facyata budynku winna odpowiadać zasadom estetycznym i architektonicznym.

Do malowania nie należy używać barwy szpecącej lub dla wzroku szkodliwej.

Wykończenie budowy a względnie wyprawienie zewnętrzne najpóźniej w dwa lata od daty pozwolenia na zamieszkanie dokonane być winno pod nadzorem budowniczego.

§. 22.

Rynny dachowe. Domy frontowe przy ulicach i placach publicznych, winny być zaopatrzone nad okapem gzymsu głównego rynnami ogniotrwałymi, przynajmniej 25 cm. szerokimi.

Rury spustne metalowe mają mieć co najmniej 1·3 cm. średnicy a wyłot ich wedle możliwości ma być wpuszczony do kanału podziemnego, a gdzie wpuszczenie to nie da się zastosować, rura spustna winna dosięgać poziomu chodnika lub bruku.

§. 23.

Oparkanie. Puste grunta przeznaczone pod budowę domów winny być oparkanione, ogrody zaś przytykające do ulic publicznych winny być w śródmieściu murem lub ozdobnymi sztachetami, a na przedmieściach przynajmniej parkanem obwiedzione.

C. Kształt budowy od strony podwórza i granic ościennych.

§. 24.

Dzielnice. W każdym domu znajdować się winien porządnie wybrukowany lub wyszabrowany dziedziniec z wybrukowanymi ściekami dla spływu wody.

Dzielnice winny być najmniej 5·5 m. szeroki, obszar zaś jego ile możliwości obejmować piątą część zabudowanej powierzchni okalającego go domu.

Prócz dziedzińca głównego założone boczne dziedzińczyki, li tylko do oświetlenia ubikacji służące, mają obejmować najmniej 12 m. kw.

Jeżeli ubikacje te nie są zamieszkane, można wyjątkowo pozwolić na zmniejszenie dziedzińca aż do 6 m. kw.

§. 25.

Przejazdy i sienie główne. W domach, po za którymi na dziedzińcu oficyny wzniesione być mogą, przejazdy urządzone być winny.

Przejazd ma być zasklepiony i mieć najmniej 2·5 m. szer. a 3 m. wys. Sienie wchodowe przynajmniej 2 m. szerokie być winny.

§. 26.

Studnie.

Każda realność winna mieć urządzoną studnię z pompą

§. 27.

Odległość ścian i otworów od granic ościennych i wspólność murów.

Każda budowa winna albo bezpośrednio do sąsiedzkiej przypierać albo też przynajmniej 5 m. od tejże być oddalona.

Okna i inne otwory w ścianach od ulicy lub dziedzińca przytykających do ciemnej granicy winny być odległe przynajmniej na 70 cm., a balkony przynajmniej na 3 m. od linii granicznej.

Każdy dom winien mieć własne mury główne, jeżeli jednak zachodzi potrzeba budowania muru wspólnego, a na wyprowadzenie tegoż, użytkowanie i utrzymywanie wspólne sąsiedzi między sobą się zgadzają, mur taki dozwolonym być może; wykonać go zaś należy jako mur zewnętrzny belkami obciążony w myśl §. 33-go.

D. Konstrukcja budowy.

§. 28.

Rusztowania.

Rusztowania winny mieć moc odpowiednią swej wysokości i tak być stawiane, iżby od wywrotu były bezpieczne.

Ustawianie drabin na rusztowaniach dla zyskania dostępu jest wzbronione, natomiast należy ich piętra silnemi schodami rusztowań (sztagami) ze sobą połączyć. Rusztowania wiszące winny być dostatecznie zabezpieczone i opatrzone poręczą.

§. 29.

Obciążenie materiałów i gruntu.

Obciążenie kwadratowego centymetra przekroju nie powinno przenosić:

- 1) w murze z cegły na zaprawie wapiennej 6 Kilo;
- 2) w murze z cegły silnie wypalonej na zaprawie cementowej 11 Kilo;
- 3) w drzewie jodłowym 55 Kilo;
- 4) w drzewie sosnowem 70 Kilo;
- 5) w żelazie kutem 750 Kilo;
- 6) w żelazie lanem 250 lub 500 Kilo, stósownie do tego, czy ono stawić ma opór sile wydłużającej, czy też skracającej.

Metr kwadratowy rodzimego gruntu (calca) co najwięcej 25.000 Kilo obciążyć można.

W domach mieszkalnych metr kwadr belkowań wraz z ciężarem przy-
padkowym na 650 Kilo, sześcienny zaś metr muru na 1.600 oceniać należy.

§. 30.

Ograniczenie użycia materiałów.

Władzy służy prawo usunięcia i zniszczenia złego materiału na koszt dostawcy, zakazania słabych konstrukcyi i zburzenia lub wstrzymania budowy części wadliwej.

W czasie mrozów spoistość zaprawy niszczących, robót murarskich wykonywać nie wolno.

§. 31.

Rozmiary cegieł.

Rozmiary zwykłej cegły wypalonej mają wynosić: 28 cm. długości, — 14 cm. szerokości, — 6·5 cm. grubości.

§ 32.

Ściany murowane pruskie
i drewniane.

Ściany tak zewnętrzne jak i wewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych, jakoteż takich, u których ogniska mają być urządzone, powinny być w całej wysokości z kamienia lub cegły murowane.

Wyjątki stanowią:

A. ściany pruskie, to jest z drzewa i cegły:

a) jako ściany wewnętrzne, działowe podrzędne, gdzie wyprowadzenie muru ceglanego napotyka na trudności;

b) jako ściany zewnętrzne do granic ościennych niedotykające, najwięcej 5 m. wysokie w budynkach bez ogniska w dziedzińcu stojących n. p. wozowniach, magazynach, drwalniach i t. d.;

B. ściany drewniane z dwóch warstw tarcie w krzyżujących się kierunkach zbitych, w przypadku pod A. a) przewidzianym;

C. ściany drewniane, w pomniejszych budynkach, wolno stojących n. p. altanach ogrodowych, gołębnikach, kręgielniach, równie jak i w budynkach czasowych, których przeciąg trwania ściśle jest ograniczony.

Wszystkie rodzaje ścian wewnętrznych wyżej wymienionych winny być po obu stronach wyprawione. Co do zewnętrznych, postanowi władza w każdym wypadku.

§. 33.

Grubość murów.

Grubość murów kamiennych winna najmniej 65 cm. wynosić.

Grubość murów ceglanych zastosować należy do rozmiarów cegły w ten sposób, iż szerokość cegły „przez głowę“ położonej, jako najniższa jednostka miary ma być uważana.

Wynika z tego grubość murów jak następuje:

mur na	$\frac{1}{2}$	cegły	równa się	15	cm.
„	1	„	„	30	„
„	$1\frac{1}{2}$	„	„	45	„
„	2	„	„	60	„
„	$2\frac{1}{2}$	„	„	75	„
„	3	„	„	90	„ i t. d.

Mury zewnętrzne najwyższego piętra belkami obciążone, mają mieć przy rozpiętości pokoi 6.5 metrów nie przechodzącej grubości przynajmniej 45 cm. ($1\frac{1}{2}$ cegły), przy większej zaś rozpiętości pokoi, grubość ta najmniej 60 cm. (2 cegły) ma wynosić.

Grubość tych murów powinna być w każdym piętrze, z góry na dół licząc, o 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły, powiększona. Mury działowe najwyższego piętra belkami obciążone i mury zewnętrzne nie obciążone, mają mieć w najwyższym piętrze grubości przynajmniej 45 cm. ($1\frac{1}{2}$ cegły); grubość tych murów winna być, licząc jak wyżej, co 2 piętra o 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły) powiększona.

Murom działowym belkami nieobciążonym dać należy najmniej 30 cm. (1 cegłę) grubości i rozszerzać je co dwa piętra jak wyżej.

W pokojach, których rozpiętość 6.5 m. nie przenosi, wystarcza jednakże dla murów działowych najwyższego piętra grubość 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły).

W fundamentach wypada każdy mur o 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć.

Filary środkowe, któreby ze zwykłej cegły wykonane, należynej mocy nie miały, winny być z cegły silnie wypalanej na cemencie albo z kamienia lub żelaza wyrobione, co w planie uwidocznić należy.

§. 34.

Mury ogniochronne.

Pomiędzy dwoma przypierającymi do siebie poddaszami winny być prowadzone mury ogniochronne bez otworów, przynajmniej na 30 cm. (1 cegłę) grube i gdyby ich wysokość 3 m. przenosić miała, filarami wzmocnione.

Mury te 40 cm. ponad szczyt i pochyłość dachu wystawać mają.

Jeżeli długość strychu wynosi przeszło 30 m., należy go w całej szerokości również murem ogniochronnym przedzielić.

Taki przedziałowy mur ogniochronny należy zaopatrzyć otworem zamkniętym drzwiami żelaznymi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącymi. Wpuszczanie jakichkolwiek części wiązania dachowego lub belek w mury ogniochronne jest wzbronione.

W budynkach wolno stojących, jeżeli odległość między temiż 20 m. wynosi, stawianie murów ogniochronnych nie jest konieczne.

§. 35.

Sklepienia i belkowania.

Sklepić należy: piwnice, korytarze stanowiące główne przejście w budynku, przejazdy (§. 25), sienie główne, klatki schodowe i miejsca przeznaczone na skład wyrobów palnych.

Wszelkie inne ubikacje mogą mieć belkowania sufitowane.

Podłoga w każdym pięttrze ma być oddzieloną od niżej położonej powały na 8 cm. warstwą suchego rumowiska.

Na powale strychowej winna być posadzka lub polepa, z materiału ogniotrwałego ułożona.

§. 36.

Schody.

Schody piwniczne winny być kamienne lub na podmurowaniu z forsztów ułożone, od zewnątrz zamykane drzwiami żelaznymi lub blachą okutymi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącymi. Nie wolno jest urządzać wchodów lub schodów do piwnic i podziem wprost z ulicy lub placu publicznego.

Każde pomieszczenie na pięttrze winno mieć z ulicy lub z podwórza jeden przynajmniej bezpośredni przystęp za pomocą schodów ogniotrwałych.

Schody są ogniotrwałe jeżeli się znajdują w klatce od dołu do góry murowanej i jeżeli wszystkie części konstrukcyi są ogniotrwałe. Pokrycie stopni ogniotrwałych forsztami z twardego drzewa jest dozwolone.

Szerokość schodów głównych nie powinna wynosić mniej jak 1,25 m., bocznych mniej jak 1 m.; średnia szerokość stopni mniej jak 26 cm., ich wysokość 18 cm.

Komórki drewniane pod schodami, ogniska, otwory kominowe i t. d. w klatce schodowej są wzbronione.

Klatka schodowa winna być oddzielona od strychu pełnym murem i sklepieniem. Drzwi na strych mają być żelazne, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzące.

Drzwi leżące do podnoszenia nie są dozwolone. Przy zakładaniu schodów uważać należy, aby były należycie oświetlone.

§. 37.

Ogniska otwarte, kuchnie
piece i wędzarnie.

W miejscach, gdzie się wyrabiają lub przechowują materiały łatwo palne, ognisk otwartych urządzać nie wolno.

W ubikacjach niesklepionych należy nad ogniskiem otwartem umieścić pokrywę z materiału ogniotrwałego, 30 cm. poza krawędzie ogniska wystającą.

Podłoga przed ogniskami otwartymi, kuchniami angielskimi i piecami winna być na szerokość 40 cm. od ognia zabezpieczona, wszystkie zaś inne części drewniane budynku mają być od czeluści do nakładania paliwa służących, najmniej 60 cm. oddalone. Piece bezpośrednio na podłodze stojące winny mieć spód na 25 cm. pełno murowany.

Piece żelazne bez nówek mają stać na podmurowaniu 15 cm. wysokiem. Użycia rur blaszanych zamiast kominów murowanych wewnątrz budynków i urządzenia zasuwek w rurach odprowadzających dym do komina, zabrania się bezwzględnie.

Piece w piekarniach winny być dwoma oddzielnymi sklepieniami zaopatrzone, czeluście zaś mocnymi drzwiczkami żelaznymi zamykane.

Wędzarnie winny być sklepione, drzwiami żelaznymi zamykane i posadzką kamienną lub ceglana zaopatrzone.

Pręty do wieszania wędlin w kominach mają być żelazne.

§. 38.

Kominy.

Kominy wyprowadzić należy z fundamentów budynku, albo oprzeć je na murowanych filarach, łukach lub podporach żelaznych. Na podstawach drewnianych kominów opierać nie wolno.

Kominy do przechodzenia winny mieć przekrój kwadratowy z bokiem najmniej 48 cm. długim — w świetle.

Kominy wąskie czyli ruskie winny mieć przekrój okrągły o średnicy najmniej 15 cm. — w świetle.

Kominy do przechodzenia mają być urządzone nad ogniskami otwartymi, niemniej w piekarniach i wędzarniach i mieć łatwo przystępne otwory wchodowe. — W kominach szerszych nad 55 cm. należy dać przyrządy dopuszczające przechodzenia. — Kominem okrągłym o średnicy 15 cm. dym najwięcej z dwóch pieców jednego piętra ma być odprowadzany.

Kominy wąskie należy bez zmiany przekroju, prowadzić ile możności pionowo, większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zakazane.

Jeżeli by wyjątkowo na pochylenie takie zezwolono, wtedy w miejscach gdzie kierunek komina się zmienia, otwory urządzone i w drzwiczki żelazne zaopatrzone być mają.

Ściany kominowe mają mieć najmniej 15 cm. (pół cegły) grubości, którą na 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć należy w kominach dla większych ognisk, piekarni, wędzarni itp.

Każdy wąski komin winien być przy swym początku ile możności w pionicy i na poddaszu w wysokości 1 m. nad polepą, zaopatrzony otworem bocznym tak szerokim jak kanał kominowy a 25 cm. wysokim. Otwór ten ma być zamykany drzwiczkami żelaznymi, podwójnymi, w ramach żelaznych w pewnej odległości od siebie osadzonemi.

Drzwiczki należy oznaczyć liczbą odpowiednią mieszkania, do którego komin prowadzi.

Od wewnętrznych ścian kominowych winny być wszelkie wiązania drewniane najmniej na 30 cm., od otworów do czyszczenia zaś najmniej 60 cm. oddalone lub blachą obite.

Wewnętrzne ściany wazkich kominów należy gładko wyprawić, jeżeli nie są z cegły na ten cel formowanej murowane, lub też rurami glinianymi wyłożone.

Zewnętrzne mury kominów winny być aż do wysokości 60 cm. nad szczyt dachu wyprowadzone i od polepy strychowej począwszy aż do dachu wyprawione.

Sposób zaopatrzenia górnych wylotów kominów, odprowadzających dym z większych ognisk, n. p. z piekarni, tudzież wysokość tego rodzaju kominów oznaczy władza,

§. 39.

Dachy, gzymsy, dymniki i latarnie.

Wszystkie budowle winny być kryte materiałem ogniotrwałym.

Gzymsy winny być z materiału ogniotrwałego.

Okapy tylnych dachów nad gankami mają być ogniotrwałym materiałem pokryte; mogą zaś być drewniane, jednak odosobnione od dachu głównego.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami.

Latarnie czyli klatki okien w dachu służących do pionowego oświetlenia klatek schodowych lub ubikacji, winny być ogniotrwałe i spoczywać ze wszystkich stron na murach ponad dach wzniesionych. Ramy okien i pręty przedziałowe mają być żelazne.

§. 40.

Ganki zewnętrzne.

Ganki stanowiące główne przejście, winny być całkiem ogniotrwałe.

Ganki zewnętrzne od strony dziedzińca, służące jedynie ku dogodności mieszkańców, należy oprzeć na kroksztynach żelaznych i takąż balustradą opatrzyć.

E. Warunki, jakim odpowiadać mają mieszkania.

§. 41.

Rozmiary pokoi.

Wysokość pokoi mieszkalnych w miejscach sklepionych przynajmniej 3 m. w kluczu, w niesklepionych zaś przynajmniej 2.85 m. wynosić winna.

§. 42.

Mieszkania w piwnicach i mieszkania strychowe.

Piwnice nie wolno obracać na mieszkania. Zamieszkanie podziem wyjątkowo dozwolone być może, jeżeli odpowiadają przepisowi §. 41, a prócz tego:

- a) podłoga mieszkań poziomych (parterowych) nad podziemiami położonych, co najmniej 2 m. ponad poziom przylegającej ulicy lub podwórca jest wzniesiona;

- b) okna mają co najmniej 1 m. wysokości;

- c) mury są z cegły mocno palonej wykonane;

- d) zewnątrz murów okalających podziemia na mieszkanie przeznaczone, urządzono odpowiedni system obsuszenia gruntu. Pozwolenie na urządzenie mieszkań strychowych udzielone być może jedynie w budynkach ogniotrwałe krytych i po ścisłym zbadaniu miejscowości o tyle, o ile warunkom zdrowia i bezpieczeństwa publicznego odpowiadać będą.

§. 43.

Mieszkania poziome (parterowe).

Budynki na gruncie wilgotnym stawiane, winny być warstwą odosobniającą 15 cm. poniżej podłogi ziemia opatrzone.

Podłogi poziomych (parterowych) mieszkań w domach nowo budujących się, należy układać przynajmniej o 1 m. wyżej nad poziom ulicy istniejącej

lub założyć się mającej. Wyjątkowo dozwala się obniżenie tej miary aż do 15 cm. dla sklepów, jeżeli pod nimi są piwnice lub spód ziemny jest suchy albo sztucznie obsuszony.

Oznaczenie wysokości podłogi w budynkach wystawionych na wylew wody, pozostawia się szczegółowym postanowieniom Magistratu.

§. 44.

Przewietrzanie kuchni.

Celem wypuszczenia pary i niezdrowych wyziewów mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory co najmniej 15 cm. w kwadrat mierzące, z osobnym kominem przewiewnym połączone i zastawką żelazną zamknięte.

§. 45.

Gazomierze

Gazomierze nie mogą być ustawiane w ubikacjach na zamieszkanie przeznaczonych.

F. Podrzędne części mieszkań i budynki gospodarskie.

§. 46.

Składy na opał.

Składy na opał ile możności w piwnicach umieszczane być winny. Gdzie z jakichkolwiek powodów budować piwnic wcale nie można lub tylko z trudnością, należy urządzić w dziedzińcu drwalnie odpowiedniej wielkości.

§. 47.

Wychodki, zlewy, doły kloaczne i kanały.

Wychodki powinny być murowane i nie mogą być nigdy stawiane od strony ulicy. W bliskości mieszkań poziemych i na każdym piętrze winny być komórki ustępowe urządzone w takiej ilości, iżby przynajmniej na dwa pomieszkania jedna komórka przypadła.

Rury spustowe i zlewy pomyjowe winny być z metalu lub glinki na ten cel wyrabianej zakładane.

W okolicach nie mających dotąd kanałów podziemnych urządzać należy system beczkowy do wywozu nieczystości; doły kloaczne wyjątkowo tylko dozwolone być mogą.

Przy zastosowaniu systemu beczkowego, beczki winny być szczelnie wiekami zamknięte, a rury spustowe równie szczelnie w wiekach umocowane.

Komórki, w których beczki się mieszczą, należy tak urządzać, iżby dwóch ludzi około beczki wygodnie poruszać się mogło, niemniej zaopatrzyć otworem dla przystępu robotników i dźwigania beczek.

Doły kloaczne mają być z cegły silnie wypalanej w dnie i bokach na cemencie murowane, wewnątrz cementem gładko wyprawione i zawierać co najmniej 7 m. sześciennych.

Doły kloaczne winny być szczelnie zakryte podobnie urządzonym otworem do czyszczenia najmniej 75 cm. w kwadrat mającym opatrzone, a dla przewiewu należy oddzielny kanał, mierzący przynajmniej 15 cm. w kwadrat, ponad dach przez komórki ustępowe przeprowadzić; nadto każda komórka ma być osobną wentylacją zaopatrzona.

Pomiędzy ścianami dołu kloaczego a murami przyległego budynku przedział przynajmniej 30 cm. pozostawiony i ilem ubity być winien.

Odległość dołów kloacznych od granicy sąsiedniej najmniej 2 m., od studzien własnych jako też sąsiednich najmniej 8. m. ma wynosić.

W miejscach, gdzie są kanały, nie wolno urządzać ścieków z dziedzińców wprost na ulicę lub plac publiczny.

Gdzie nad kanałami lub oddzielnymi szluzami urządzone są komórki kloaczne a przytem ścieki z dziedzińców spuszczone, otwory kanałowe w dziedzińcach winny być okratowane, a jako wyłącznie do użytku prywatnych służące, kosztem właścicieli utrzymywane.

Doły na śmiecie winny być murowane z przegrodą na popiół i śmiecie i ogniotrwale zamykane; górna ich krawędź winna być nad poziom najmniej 30 cm. wzniesiona.

Urządzanie dołów pochłonnych jest zabronione.

§. 48.

Stajnie i obory, nad któremi pomieszkania się znajdują, winny być sklepione a przewiewy w tychże tak urządzone, aby żadna część mieszkalna na niezdrowe i nieprzyjemne wyziewy nie była narażona.

Składy na słomę i siano i t. p. należy od innych budynków lub ubikacyi murami ogniochronnymi w myśl §. 34 oddzielić. Ścieki stajenne nie powinny gruntu zanieczyszczać a odpowiadać warunkom §. 47. Zbiorniki nawozowe należy urządzać tak, jak doły kloaczne (§. 47.)

Szopy otwarte na murowanych lub drewnianych słupach bez powały, winny mieć pokrycie ogniotwale (§. 39.) a przypierające do sąsiedniego budynku być od strony sąsiedniej murem ogniochronnym zasłonięte.

G. Budynki przemysłowe.

§. 49.

Przez budynki przemysłowe w odróżnieniu od budynków mieszkalnych rozumieją się wszelkie fabryki, rękodzielnie i składy (magazyny).

Budynki przemysłowe są albo odosobnione albo nieodosobnione.

Odosobnione budynki są te, których każda część od innych budynków i granic sąsiednich przynajmniej na 20 m. a w razie przypierania do innego zakładu przemysłowego od tegoż przynajmniej 10 m. jest odległa.

Zabudowanie takiego odstępu jest bezwarunkowo zakazane

Jednopiętrowe budynki przemysłowe odosobnione, w których nie wyra-
biają się ani przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z wyjątkiem ścian kominowych i przypierających do ulic publicznych z ścian pruskich stawiane.

Zakłady przemysłowe nie odosobnione t. j. położone bliżej innych budynków, lub granic sąsiednich niż na 20 metr., jako też wszystkie domy mieszkalne w zakładach przemysłowych w ogóle, podlegają warunkom niniejszą ustawą dla zwykłych budynków przepisany.

§. 50.

Wszystkie budynki przemysłowe bez względu na to, czy są odosobnione lub nie, podlegają następującym przepisom:

a) Kotły parowe w oddzielnych budynkach winny być umieszczone, gdzie zaś to być nie może, należy miejscowości te murem najmniej 60 cm. (2 cegły) grubym odosobnić; nad kotłami ani sklepien ani pował urządzać nie wolno;

Budynki gospodarskie,
zbiorniki nawozowe
i szopy otwarte.

Przepisy ogólne.

Przepisy szczegółowe.

b) co do kominów fabrycznych dane będą w szczegółowych przypadkach odpowiednie postanowienia;

c) pracownie winny mieć najmniej 3 m. wysokości i być odpowiednio przewietrzane;

d) odpływy nieczystości i odchodów fabrykacyi należy tak urządzać, iżby sąsiadom przykreml lub szkodliwemi stać się nie mogły.

e) za moc i trwałość budynków, w których wyroby lub płody surowe się przechowują, albo w których maszyny są ustawione, odpowiedzialny jest właściciel;

f) podłoga piętra wyższego może służyć zarazem za powalę piętra niższego i może nie być sufitowaną;

g) ściany działowe z wyjątkiem miejsc, w których się wyrabiają lub przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z drzewa budowane;

h) wiązanie dachowe może być bezpośrednio na belkach powalowych najwyższego piętra oparte;

i) w każdym budynku przemysłowym piętrowym winny być urządzone schody w klatce ogniotrwałej takimże stropem pokrytej w ten sposób, ażeby ich odległość od żadnego budynku nie wynosiła więcej jak 40 m. Schody te mają być najmniej 1·2 szerokie, jeżeli w razie niebezpieczeństwa służyć mają dla ratunku nie więcej jak 50 osób. Na każde 50 osób więcej, winna szerokość schodów o 0·15 m. być powiększona.

DZIAŁ III.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

§. 51.

Ogłędziny budowy przed
wyprawieniem.

Skoro w nowych budowlach i większych przebudowaniach mury i ściany, belki, powały, dachy sklepienia i ogniotrwałe schody będą ukończone, należy o tem Magistratowi donieść celem zarządzenia ogłędzin przez komisję złożoną z technicznego urzędnika Magistratu i komisarza właściwego obwodu.

Komisya ta najpóźniej w dniach 8miu od dnia zawiadomienia odbyć się winna.

W termiue do tego wyznaczonym bezpieczny dostęp do wszystkich części domu urządzony być winien.

Wszystkie konstrukcyje żelazne nie wyjmując kotwic (ankrów) winny być o ile możności odkryte, otwory okien i drzwi nieczem nie zasłonięte.

Jeżeli ogłędziny komisyi, przy której właściciel lub jego zastępca i kierujący budową obecni być winni, wykazą ważne usterki, które usunąć wypada, lub jeżeli zastrzeżeń poczynionych w pozwoleniu nie dopełniono, naznaczony zostanie powtórny termin, do którego wszystkie przez komisję wykazane niedostatki usunięte być winny, w przeciwnym razie dalsze termiua na koszt właściciela odbywać się będą.

Komisya wyda najpóźniej w trzy dni po ostatnim terminie świadectwo, iż pierwsze ogłędziny budowy nastąpiły i wewnętrzne wykończenie budowy również jak i wyprawianie odbyć się może.

Przy pomniejszych budowach i przebudowaniach nie wymaga się powyżej wzmiankowanych ogłędzin, właściciel winien atoli zażądać z urzędu budownictwa miejskiego poświadczenia od ogłędzin zwalniającego.

Postępowanie to nie uchyla bynajmniej prawa ciągłego nad budową nadzoru, służącego Magistrowi.

§. 52.

Pozwolenie na zamieszkanie lub używanie budynku nowego.

Do próby wniesionej do Magistratu o pozwolenie na zamieszkanie, lub używanie nowego budynku, winien dołączyć właściciel świadectwo oględzin budowy przed wyprawieniem lub poświadczenie urzędu budownictwa miejskiego, iż je za zbyt uczynne uznano (§. 51).

Następnie komisya złożona z fizyka miejskiego, administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu, tudzież komisarza odnośnego obwodu sprawdzi, czy budowa wykonana zajęta być może na cel właściwy, poczem Magistrat urzędowe pozwolenie udzieli.

Załatwienie winno najpóźniej nastąpić w dni 14 od wniesienia podania.

§. 53.

Uprzątnienie materyału po ukończeniu budowy.

Właściciel obowiązany jest najpóźniej w dniach 14. po ukończeniu budowy zasypać wszelkie doły, uprzątnąć rumowisko, materyał budowlany i w szczególności wszelkie przedmioty tamujące przejście w ulicy.

Naprawa uszkodzonych bruków lub innych przedmiotów do użytku publicznego służących, na koszt budującego właściciela zarządzona będzie.

DZIAŁ IV.

Utrzymanie istniejących budynków i naprawy tychże.

§. 54.

Utrzymanie budowli.

Właściciel obowiązany jest budynek w dobrym stanie, czysto i porządnie utrzymywać.

Jeżeli utrzymanie budynku tak jest zaniedbane, że nietylko zdrowiu ale i bezpieczeństwu publicznemu zagraża, Magistrat wyznaczy właścicielowi do koniecznego odbudowania odpowiedni termin, a następnie użyje środków przymusowych.

§. 55.

Budynki zawaleniem grożące.

Z budynkami grożącymi zawaleniem lub niebezpieczeństwem ognia, postąpi się według ustaw państwowych a w szczególności według przepisu przez Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu pod d. 2. września 1856 do l. 164 D. P. P. wydanego, w porządku §§. 62, 63 i 64 niniejszej ustawy przewidzianym.

§. 56.

Wstrzymanie przez dłuższy czas rozpoczętej budowy.

Jeżeli właściciel rozpoczętą budowę przez dwa lata po sobie następujące wstrzymał, a mimo zawezwania piśmiennego przez Magistrat do wykonania budowy nie przystępuje, Magistrat postąpi w myśl powołanego rozporządzenia Ministerialnego (§. 55).

§. 57.

Naprawy dachów gontowych.

Istniejące dotąd dachy gontowe w obrębie miasta Krakowa wraz z przedmieściami Kazimierzem i Stradomem w latach 10, w innych zaś przedmieściach w ciągu lat 15 od dnia wprowadzenia w życie ustawy na ogniotrwałe zamienione być winny.

Naprawy dachów gontowych wymagające pokrycia mniej niż $\frac{1}{6}$ części powierzchni dachu, mogą być w powyższym przeciągu czasu wyjątkowo dozwolone.

Przy każdej ważniejszej zmianie wiązania dachowego z pokryciem gontowym właściciel domu obowiązany jest dach cały przerobić na ogniotrwały.

§. 58.

Zmiana studni.

Studnie z wiadrami w obrębie miasta, tudzież Kazimierza i Stradomia w ciągu lat trzech, na innych zaś przedmieściach w ciągu lat sześciu na pompy zamienione być winny.

DZIAŁ V.

Przepisy karne.

§. 59.

Wysokość kary.

Przekroczenia niniejszej ustawy karane będą jak następuje:

Przekroczenia §§. 8., 10., i 13. podlegają karom pieniężnym od 50 do 300 złr. a w razie niemożności ściągnięcia, karze aresztu od 10 dni do 2 miesięcy, mającym się wymierzyć tak na właściciela realności, jako też na kierującego budową; wszelkie inne przekroczenia oraz niedopełnienie rozporządzeń władzy w zakresie niniejszej ustawy wydanych, podlegają karom pieniężnym od 5 do 100 zł. w. a. a względnie karze aresztu od 1 do 20 dni. Kara nałożona nie narusza bynajmniej obowiązku dopełnienia zarządzeń władzy bez względu na to, czy niemi uchylenie niedostatków lub zniesienie budowy nakazano.

Przepisy niniejsze nie uwalniają od odpowiedzialności w drodze sądowej w przypadkach ustawą karną objętych.

DZIAŁ VI.

Władze czuwające nad wykonaniem niniejszej ustawy.

§. 60.

Władze.

Nad wykonaniem postanowień niniejszej ustawy czuwa:

1. Magistrat m. Krakowa.
2. Rada m. Krakowa.
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi, Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.
4. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 61.

Pierwsza instancya.

Magistrat m. Krakowa jako pierwsza instancya w sprawach budowniczych,

- a) czuwa nad wykonaniem postanowień ustawy niniejszej;
- b) sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącymi i nowo-budującymi się domami;
- c) udziela lub odmawia pozwolenia na budowy i ich użytkowanie, w myśl postanowień §. 8.
- d) orzeka i nakłada kary w sprawach budowniczo-policyjnych za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy.

§. 62.

Druga instancya w własnym zakresie gminy.

Rada miasta Krakowa, a względnie sekcya lub komisya, której też Rada sprawy z niniejszej ustawy wynikające przekaże, rozstrzyga w drugiej instancji.

cyi wszelkie zażalenia przeciw orzeczeniu Magistratu w własnym zakresie. Przeciw orzeczeniom zatwierdzającym decyzją Magistratu dalsze odwołanie nie ma miejsca.

§. 63.

Trzecia instancja we własnym zakresie działania.

Przeciw orzeczeniom zmieniającym decyzje Magistratu, służy stronom prawo odwołania się do Wydziału krajowego Królestwa Galicyi, Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.

§. 64.

Instancja w sprawie grzywien.

Co do grzywien nałożonych przez Magistrat za wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszej ustawy, przysłuża stronom odwołanie się w drugiej instancji do c. k. Namiestnictwa Królestwa Galicyi i Lodomeryi, a w ostatniej do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

§. 65.

Termin do rekursu.

Rekursu do władz wyższych przez pośrednictwo Magistratu w terminie dni 14 wnoszone być winny.

§. 66.

Nadzór władz rządowych.

Zastrzeżony w dziale V. tymczasowego statutu gminnego dla m. Krakowa z dnia 1. Kwietnia 1866 L. 7. D. ust. kraj. nadzór władzy politycznej krajowej niniejszą ustawą w niczem naruszonym nie zostaje.

DZIAŁ VII.

Postanowienie wyjątkowe.

§. 67.

Budynki dotychczasowe.

W razie zamierzonego przeistoczenia domów przed wejściem w życie niniejszej ustawy istniejących, do których też przepisy ze względów miejscowych w zupełności zastosować się nie dadzą, wolno Magistratowi odstąpić od tychże z należytem jednak uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego.

DZIAŁ VIII.

Postanowienie wykonawcze.

§. 68.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

It is a pleasure to have you here, and we hope you will find the day profitable.

Very truly yours,
John D. Rockefeller

Enclosed are the books you ordered. I hope they will be of some use to you.

I am glad to hear that you are well and hope you will continue to improve.

With best wishes,
John D. Rockefeller

TABLE I

Summary of the results of the experiments.

The following table shows the results of the experiments conducted over a period of six months.

TABLE II

Summary of the results of the experiments.

The following table shows the results of the experiments conducted over a period of six months.

**Treść paragrafu
wedle uchwał Rady miejskiej
i Sejmu krajowego.**

**Projektowana zmiana
wedle wskazówek
Ministerstwa spraw Wewnętrznych.**

§. 3.

Doniesienie o budowie.

O pomniejszych zmianach lub naprawach, które pod wymienione w §. 1 przypadki nie podpadają, należy zawiadomić **komisarza właściwego obwodu.**

W razach wątpliwych komisarz zda sprawę miejskiemu urzędowi budowniczemu, który mocen jest wykonanie robót, jeżeli je za podpadające pod §. 1 uzna, na właściwej drodze wstrzymać i postąpienia w myśl §. 4 zażądać.

O pomniejszych zmianach lub naprawach, które pod wymienione w §. 1 przypadki nie podpadają, należy zawiadomić **urząd budownictwa miejskiego**, który mocen jest wykonanie robót, jeżeli je za podpadające pod §. 1 uzna, na właściwej drodze wstrzymać i postąpienia w myśl §. 4 zażądać.

§. 8.

Udzielenie pozwolenia.

Na podstawie protokołu w §. 7 wzmiankowanego i planów w §. 5 przepisanych, Magistrat wyda najpóźniej w dniach 14 orzeczenie, czy pozwolenie na budowę w ogóle, lub też pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniami udzielone być może.

Gdyby protokół komisji zawierał zarzuty z tytułu prawa prywatnego pochodzące, Magistrat przy zatwierdzeniu planów udzielić może pozwolenie na budowę, o ile względy policyjno-budownicze nie staną, odsyłając strony z ich zarzutami prywatnej natury do drogi prawa.

Magistrat odmówić może pozwolenia na budowę na gruncie nie mającym z ulicy, lub z placów publicznych przystępu, jakiego wymaga bezpieczeństwo od ognia.

Zmiany poczynione przez Magistrat w przedłożonym planie budowy w wydanem pozwoleniu wyraźnie wykazane być winny. Oba egzemplarze

Na podstawie protokołu w §. 7 wzmiankowanego i planów w §. 5 przepisanych, Magistrat wyda najpóźniej w dniach 14 orzeczenie, czy pozwolenie na budowę w ogóle, lub też pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniami udzielone być może.

Gdyby protokół komisji zawierał zarzuty z tytułu prawa prywatnego pochodzące, Magistrat przy zatwierdzeniu planów udzielić może pozwolenia na budowę, o ile względy policyjno-budownicze nie staną odsyłając strony z ich zarzutami prywatnej natury do drogi prawa.

Magistrat odmówić może pozwolenia na budowę na gruncie nie mającym z ulicy, lub z placów publicznych przystępu, jakiego wymaga bezpieczeństwo od ognia.

Zmiany poczynione przez Magistrat w przedłożonym planie budowy w wydanem pozwoleniu wyraźnie wykazane być winny.

planu, z których jeden pozostaje w ręku władzy, drugi zaś zwróconym będzie budującemu, zaopatrzone zostaną odpowiednią klauzulą, obejmującą orzeczenie zatwierdzenia.

O udzieleniu pozwolenia na budowę zawiadomieni będą sąsiedzi i wszystkie strony interesowane oraz urząd budownictwa miejskiego.

W razie wniesionego rekursu budowa aż do rozstrzygnięcia, ani rozpoczęta, ani dalej prowadzona być nie może.

Właściciel, a względnie kierujący budową, obowiązany jest ściśle zastosować się do planu zatwierdzonego i orzeczeń w udzielonem pozwoleniu zawartych.

Budowy przed otrzymaniem pozwolenia rozpoczynać nie wolno. Przepis ten obowiązuje nawet i wtedy, gdy i właściciel do prowadzenia budowy przez władze zagniony został.

Oba egzemplarze planu, z których jeden pozostaje w ręku władzy, drugi zaś zwróconym będzie budującemu, zaopatrzone zostaną odpowiednią klauzulą obejmującą orzeczenie zatwierdzenia.

Co do budowy w celach publicznych jeżeli żadna nie zachodzi przeszkoda, Magistrat zawiadomi o tem władzę budującą; jeżeli zaś wniesione przeciw budowie zarzuty usunięte nie zostały, takowe, o ile nie są prywatnej natury, c. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi zgodnie z przepisami ustawy rozstrzygnie.

O udzieleniu pozwolenia na budowę zawiadomieni będą sąsiedzi i wszystkie strony interesowane oraz urząd budownictwa miejskiego.

W razie wniesionego rekursu budowa aż do rozstrzygnięcia ani rozpoczęta, ani dalej prowadzona być nie może.

Właściciel a względnie kierujący budową obowiązany jest ściśle zastosować się do planu zatwierdzonego i orzeczeń w udzielonem pozwoleniu zawartych.

Budowy przed otrzymaniem pozwolenia rozpoczynać nie wolno. Przepis ten nawet i wtedy obowiązuje, gdy właściciel do prowadzenia budowy przez Władze zagniony został.

§. 9.

Pozwolenie na budowy przemysłowe.

Przy udzielaniu pozwolenia na budowy przeznaczone na fabryki, rękodzielnie lub inne przedsiębiorstwa, Magistrat zastosuje się do wyjątkowych przepisów ustawy przemysłowej z dnia 20 grudnia 1859 r. L. 227 Dz. p. p.

Przy udzielaniu pozwolenia na budowy przeznaczone na fabryki, rękodzielnie, lub inne przedsiębiorstwa, Magistrat zastosuje się do wyjątkowych przepisów ustawy przemysłowej z dnia 20 grudnia r. 1859 L. 227 Dz. p. p.

O ile być może, należy czynność komisji budowniczej połączyć z rozprawą względnie udzielenia pozwolenia na budowę zakładu ze stanowiska ustawy przemysłowej.

W żadnym zaś razie budowa tego rodzaju przed prawomonością udzielonego pozwolenia na budowę, rozpoczęta być nie może.

§. 10.

Odstąpienie od zatwierdzonego planu.

Zmiany w czasie budowy w pierwotnie przyjętym planie wymagają ponownego zatwierdzenia Magistratu.

Od zatwierdzonego planu i linii uregulowania ulicy odstępować nie wolno.

Zmiany w czasie budowy w pierwotnie przyjętym planie, tylko za ponownem zatwierdzeniem Magistratu nastąpić mogą.

Dział II.

Postanowienia szczegółowe o budowlach.

A. Dozór techniczny i środki ostrożności.

§. 13.

Nadzór budowniczego.

Prowadzenie budowy przez nieuprawnionych i bez nadzoru budowniczego jest wzbronione; za przekroczenie tego przepisu tak właściciel, jako też nieuprawnieni do prowadzenia budowy, ulegną **prócz odpowiedzialności ustawami karnymi określonej**, karze ustawą niniejszą przepisanej.

Kierujący budową odpowiedzialnym jest w obec władzy osobiście za jakość roboty i materiału, tudzież zarządzenie potrzebnych środków bezpieczeństwa, w którym to celu przed rozpoczęciem budowy złoży w urzędzie budownictwa miejskiego odpowiedzialną deklarację.

O każdej zmianie kierującego budową zawiadomi właściciel Urząd budownictwa miejskiego w przeciągu 24 godzin.

Prowadzenie budowy przez nieuprawnionych i bez nadzoru budowniczego jest wzbronione; za przekroczenie tego przepisu tak właściciel, jako też nieuprawnieni do prowadzenia budowy, ulegną karze ustawą niniejszą przepisanej, o ile ich przekroczenie nie podpada pod przepisy ogólnej ustawy karnej.

Kierujący budową odpowiedzialnym jest w obec władzy osobiście za jakość roboty i materiału, tudzież zarządzenie potrzebnych środków bezpieczeństwa, w którym to celu przed rozpoczęciem budowy złoży w urzędzie budownictwa miejskiego odpowiedzialną deklarację.

O każdej zmianie kierującego budową, zawiadomi właściciel Urząd budownictwa miejskiego w przeciągu 24 godzin.

§. 16.

Linia uregulowania ulic.

Jeżeli do uregulowania ulicy wypadnie cofnąć budowę poza dotychczasową linię, albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Gdyby układ w drodze ugody dobrowolnej nie przyszedł do skutku, linia uregulowania ulicy, mimo tego zostanie ustanowiona przez Magistrat, z pozostawieniem stronie wolności odwołania się do wyższej władzy państwowej.

Oznaczenie wynagrodzenia za grunt zajęty pozostawia się sądowemu orzeczeniu.

Jeżeli dla uregulowania ulicy wypadnie cofnąć budowę poza dotychczasową linię, albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Jeżeli ze względu na linię uregulowania ulicy zajdzie potrzeba przymusowego wywłaszczenia prywatnej lub publicznej własności, władze polityczne postąpią, według istniejących w tym względzie przepisów.

Gdyby przy nowej budowie, przebudowaniu, lub przybudowaniu celem zastosowania się do ustanowionej przez właściwą władzę linii uregulowania ulicy, wypadało cofnąć się po za granicę własności budującego, lub też przed nią wysunąć, wtedy gmina budującego, a względnie budujący gminę stosownie wynagrodzić winien.

Co do wysokości tego wynagrodzenia starać się należy przeprowadzić ugodę dobrowolną; gdyby jednak ugoda do skutku nie przyszła, stronę wy-

właszczołą odesłać należy z żądaniem wyuagrodzenia na drogę sądową.

W tym jednak wypadku prowadzenie budowy dozwolone być może, skoro w sądzie właściwym złożoną zostanie kaucya odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza pozwalająca budowy, po wysłuchaniu dwóch biegłych oznaczy-

G. Budynki przemysłowe.

§. 49.

Przepisy ogólne.

Budynki, które za przemysłowe uważać należy wymienia §. 32 ust. przemysł. z d. 20 grudnia 1859 l. 227 Dz. p. p.

Budynki przemysłowe, w których większe ogniska są zakładane, a mianowicie, gorzelnie, fabryki wszelkich wysokowych napojów, browary, potażarnie, olearnie i podobne fabryki chemiczne w śródmieściu stawiane być nie mogą.

Pracownie ogni sztucznych, fabryki zapalek, cegielnie, piece wapienne ani w obrębie miasta, ani na przedmieściach nie mogą być zakładane.

Zakłady przemysłowe są albo **odosobnione** albo **nieodosobnione**.

Odosobnione budynki są te, których każda część od innych budynków i granic sąsiednich przynajmniej na 20 m., a w razie przypierania do innego zakładu przemysłowego od tegoż przynajmniej na 10 m. jest odległa.

Zabudowanie takiego odstępu jest bezwarunkowo zakazane.

Jednopiętrowe budynki przemysłowe odosobnione, w których nie wyrabiają się, ani przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z wyjątkiem ścian kominowych i przypierających do ulic publicznych z ścian pruskich stawiane.

Zakłady przemysłowe nieodosobnione tj. położone bliżej innych budynków lub granic sąsiednich niż 20 m. jako też wszystkie domy mieszkalne w zakładach przemysłowych w ogóle, podlegają warunkom niniejszą ustawą dla zwykłych budynków przepisany.

Przez budynki przemysłowe w odróżnieniu do budynków mieszkalnych rozumieją się wszelkie fabryki, rękodzielnie i składy (magazyny).

Budynki przemysłowe są albo **odosobnione** albo **nieodosobnione**.

Odosobnione budynki są te, których każda część od innych budynków i granic sąsiednich przynajmniej na 20 m. a w razie przypierania do innego zakładu przemysłowego od tegoż przynajmniej 10 m. jest odległa.

Zabudowanie takiego odstępu jest bezwarunkowo zakazane.

Jednopiętrowe budynki przemysłowe odosobnione, w których nie wyrabiają się, ani przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z wyjątkiem ścian kominowych i przypierających do ulic publicznych, z ścian pruskich stawiane.

Zakłady przemysłowe nieodosobnione tj. położone bliżej innych budynków, lub granic sąsiednich niż na 20 m. jako też wszystkie domy mieszkalne w zakładach przemysłowych w ogóle, podlegają warunkom niniejszą ustawą dla zwykłych budynków przepisany.

Dział IV.

Utrzymanie istniejących budynków i naprawy tychże.

§. 55.

Budynki zawaleniem grożące.

Z budynkami grożącymi zawaleniem lub niebezpieczeństwem ognia, postąpi się wedle ustaw państwowych a w szczególności według przepisu przez Wysokie Ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu pod d. 2 Września 1856 do L. 164 Dz. p. p. wydanego.

Z budynkami grożącymi zawaleniem lub niebezpieczeństwem ognia postąpi się według ustaw państwowych a w szczególności według przepisu przez Wysokie Ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu pod d. 2 Września 1856 do L. 164 Dz. p. p. wydanego, **w porządku §§. 62, 63, 64 niniejszej ustawy przewidzianym.**

Dział VI.

Władze czuwające nad wykonaniem niniejszej ustawy.

§. 61.

c) Udziela lub odmawia pozwolenia na budowy i ich użytkowanie.

c) Udziela lub odmawia pozwolenia na budowy i ich użytkowanie **w myśl postanowień §. 8.**

§. 62.

Druga instancja w własnym zakresie gminy.

Rada miasta Krakowa, a względnie sekcyja lub komisya, której taż Rada sprawy z niniejszej ustawy wynikające przekaze, rozstrzyga w drugiej instancji wszelkie zażalenia przeciw orzeczeniom Magistratu w własnym zakresie.

Rada Miasta Krakowa, a względnie sekcyja lub komisya, której taż Rada sprawy z niniejszej ustawy wynikające przekaze, rozstrzyga w drugiej instancji wszelkie zażalenia przeciw orzeczeniom Magistratu w własnym zakresie.

Przeciw orzeczeniom zatwierdzającym decyzję Magistratu dalsze odwołanie nie ma miejsca. }

§. 63.

Druga instancja.

W poruczonym zakresie działania c. k. Namiestnictwo król. Galicyi i Lodomeryi rozstrzyga w drugiej instancji rekursa przeciw orzeczeniom Magistratu w poruczonym zakresie działania, tudzież co do grzywien nałożonych za wykroczenie przeciw postanowieniom niniejszej ustawy.

Trzecia instancja we własnym zakresie działania.

Przeciw orzeczeniom zmieniającym decyzje Magistratu, służy stronom prawo odwołania się do Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i W. ks. Krakowskiego.

§. 64.

Trzecia instancja.

Przeciw orzeczeniom zatwierdzającym decyzję Magistratu odwołanie dalsze nie ma miejsca; przeciw orzeczeniom zmieniającym decyzję Magistratu służy stronom w przypadkach §. 62 przewidzianych, prawo odwołania się do Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem ks. Krakowskiem, zaś w przypadkach §. 63 do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Instancja w sprawie grzywien.

Go do grzywien nałożonych przez Magistrat za wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszej ustawy, przysłuża stronom odwołanie się w drugiej instancji do c. k. Namiestnictwa królestwa Galicyi i Lodomeryi; a w ostatniej do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

§. 65. (nowy)

Termin do rekursu.

Rekursa do władz wyższych przez pośrednictwo Magistratu w terminie dni 14 wnoszone być winny.

§. 66. (nowy)

Nadzór władz rządowych.

Zastrzeżony w Dziale V. tymczasowego Statutu Gminnego dla m. Krakowa z d. 1. Kwietnia 1866 }
L. 7 Dz. u. k.; nadzór władzy politycznej krajowej, niniejszą ustawą w niczem naruszonem nie zostaje. }

**Treść paragrafu
według uchwał Rady miejskiej
i Sejmu.**

§. 43.

Podłogi poziomych mieszkań w domach nowo budujących się, należy układać przynajmniej o 60 cm.

**Projektowana zmiana
przez Radę miejską.**

Podłogi poziomych (parterowych) mieszkań w domach parterowych nowo budujących się, należy układać przynajmniej o 1 metr nad poziom ulicy.

§. 44.

Celem wpuszczania pary i niezdrowych wyziewów mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory 15 cm.

Celem wypuszczenia pary i niezdrowych wyziewów, mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory **co najmniej 15 ctm. w kwadrat mierzące.**

Aleg. 26.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi mieszkańców kolonii niemieckiej Dobrzanicy, o oddzielenie tej kolonii od gminy tegoż nazwiska w powiecie Przemysłańskim.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu odbytem dnia 5. Października 1868 uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy o odłączenie kolonii niemieckiej Dobrzanicy od gminy tegoż nazwiska w powiecie Przemysłańskim.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość nie raczył jednak udzielić Najwyższej Sankcyi temu projektowi ustawy, ponieważ zawierał w §. 4. postanowienia sprzeczne z ustawą o przynależności z dnia 3. Grudnia 1863 l. 105 Dz. u. p.

O tej odmowie za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Przemyslanach uwiadomieni mieszkańcy kolonii Dobrzanicy, odnowili dopiero na dniu 11. Kwietnia 1881 do l. 17.157 podaniem, bezpośrednio do Wydziału krajowego wniesionem swą prośbę o odłączenie tej kolonii od gminy tego samego nazwiska.

Kolonia Dobrzanica jest terytoryalnie oddzieloną od gminy tegoż nazwiska, każda z nich posiada odrębny las i pastwisko jako dobro gminne, — i nie posiadają wcale wspólnego majątku.

Podatki bez dodatku nadzwyczajnego w roku 1881 przypisane wynosiły w kolonii sumę 269 zł. 80 $\frac{1}{2}$ ct. w. a. wreszcie gminy sumę 1.054 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.

Sprawa prestacyi do dróg gminnych jest już obecnie w ten sposób uregulowaną, że kolonia i reszta gminy, na podstawie ugody zatwierdzonej przez Radę gminną, obowiązana jest do wyłącznego utrzymywania pewnych części drogi gminnej.

Zarówno delegat Wydziału powiatowego, jakoteż Władze polityczne rządowe stwierdzają, że tak kolonia, jak i reszta gminy posiadają dostateczne środki do zadośćuczynienia obowiązkom gminy. Wprawdzie będzie musiała pozostała część gminy Dobrzanicy ponosić po rozłączeniu większe wydatki, mianowicie na szkołę, — do której utrzymania przyczyniają się obecnie także mieszkańcy kolonii, — przez to stanie się jednak tylko słuszności zadosyć, gdyż mieszkańcy kolonii posiadają własną szkołę z własnych funduszków utrzymywaną.

Nieuzasadnioną jest przeto powyższa przyczyna, na której Rada gminna w Dobrzanicy opiera swe sprzeciwianie się oddzieleniu kolonii od gminy.

Wprawdzie i Rada powiatowa, która w roku 1868 popierała odłączenie, oświadczyła się obecnie przeciw odłączeniu, nie uzasadniając wcale swej odmownej opinii. Natomiast tak c. k. Starostwo, jak c. k. Prezydum Namiestnictwa oświadczają się przychylnie dla prośby o odłączenie.

Zważywszy, że w skutek różnic, jakie zachodzą co do stopnia inteligencji, obyczajów i charakteru mieszkańców każdej z rzeczonych dwóch miejscowości, wynikają nieustanne spory pomiędzy ludnością ruską a niemiecką, jak to c. k. Prezydium Namiestnictwa poświadcza, — zważywszy, że i inne zwyż przywiedzione powody przymawiają za oddzieleniem kolonii niemieckiej Dobrzanica od reszty gminy;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy. ./.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 22. Sierpnia.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Ustawa

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o odłączeniu niemieckiej kolonii Dobrzanica, od gminy tegoż nazwiska i utworzeniu z kolonii odrębnej gminy w powiecie Przemyślańskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

Art. I.

Niemiecka kolonia Dobrzanica przemyślańskiego powiatu, odłącza się od gminy Dobrzanica, i będzie odtąd tworzyć osobną gminę.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 27.

Wniosek.

W wykonaniu ustawy z dnia 29. lutego 1880 (Nr. 37 dz. u. p.) mającej zapobiedz szerzeniu się i zawleczeniu księgosuszu, postanowiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych wraz z Ministerstwem handlu, rolnictwa i sprawiedliwości z §. 9 rozp. z d. 12. kwietnia 1880 (Nr. 38 dz. p. p.), iż piętnowanie bydła rogatego w pasie granicznym, za okolicę niebezpieczną uznanym, ma się odbywać przez wypalanie znaków przepisanych na lewej zadniej łopatce.

Zważywszy, że podobne piętnowanie bydła jest bardzo dla takowego szkodliwym, gdyż często zdarzają się wypadki, że krowy cielne porzucają po piętnowaniu, zaś w każdym razie po takowym zmniejsza się znacznie i przez czas dłuższy dojność krów;

Zważywszy, że przez piętnowanie, często powtarzane bydło dawniej najłagodniejsze, dziecziej i staje się niebezpieczne, a samo kaleczenie zwierzęcia jest bezpotrzebną srogością;

Zważywszy w końcu, że cała ludność rolnicza zamieszkała w pasie granicznym, jednym głosem domaga się zniesienia dotychczasowego szkodliwego, a barbarzyńskiego sposobu znaczenia bydła:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał jak najspieszniej rozporządzenie, zmieniające dotychczasowy sposób znaczenia bydła rozpaleniem żelazem na lewej zadniej łopatce, a zastąpić takowe wypalaniem znaków na rogach, zaś w przypadku braku tychże zawieszaniem na szyi bydłęcia plomby na mocnym sznurze lub łańcuchu.

Wnioskodawca :

Mieczysław Rey.

J. Popiel, Splawiński, Max, Franciszek Jasiński, Buchwald, Garbaczynski, H. Czajkowski, Wodziński, Wojciech Dzieduszycki, Gedel, Kitrys, Pilat, Towarnicki, Matkowski, Rożankowski, Solecki, Kupeczyński, Sylwester Sembratowicz, Wohlfarth, Józef Jasiński, Golejewski, Fedorowicz, S. Koziębrodzki, T. Dzieduszycki, A. Czajkowski, Dobrzyński.

Aleg. 28.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych w Radłowie i Dąbrowej i powiatów politycznych w Brzesku i Dąbrowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. września 1882 l. 23 przydzielił Wysoki Sejm komisji prawniczej przedłożenie Wydziału krajowego w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach c. k. Sądów powiatowych w Radłowie i Dąbrowej i powiatów politycznych w Brzesku i Dąbrowy do zbadania i sprawozdania.

Komisya prawnicza, która w tym względzie już w uchwale z d. 17. października 1881 zdania zgodne z terazniejszymi wnioskami Wydziału krajowego objawiła, i na teraz przystępuje w zupełności do wywodów sprawozdania Wydziału krajowego stosunkom miejscowym zupełnie odpowiadających i zgodnie z propozycjami Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby gminy Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrzychowice z Szymanowicami, Pasieką i Pasierbem i Wola Rogowska, pozostające w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radłowie, Starostwie Brzeskiem, na mocy dotąd obowiązującego rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z d. 15. lutego 1867 (L. 36 Dz. u. p.) przydzielił do okręgu c. k. Sądu powiatowego, a przez to i do c. k. Starostwa w Dąbrowie.

Lwów dnia 6. września 1882.

B. Kowalski
przewodniczący.

Splawiński
sprawozdawca.

1898

WYOMING

WYOMING
The State of Wyoming
1898

WYOMING

WYOMING
The State of Wyoming
1898

WYOMING

WYOMING
The State of Wyoming
1898

WYOMING

WYOMING

Aleg. 29.

S p r a w o z d a n i e

komisyi prawniczej względem przedłożenia Wydziału krajowego, o petycyi gminy Narol i okolicznych gmin w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola lub utworzenie nowego Sądu powiatowego w Narolu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. września 1882 l. 21 przydzielił Wysoki Sejm przedłożenie Wydziału krajowego komisyi prawniczej do zbadania i zdania sprawy.

Komisyja prawnicza przystępuje w zupełności do zapatrywania Wydziału krajowego, i z powodów przez Wydział krajowy w przedłożeniu przytoczonych i w rzeczy samej całkiem uzasadnionych, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na teraz nie uznaje potrzeby przenoszenia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola, ani też tworzenia nowego takiegoż Sądu w Narolu.

Lwów dnia 6. września 1882.

B. Kowalski
przewodniczący

Spławieński
sprawozdawca

Aleg. 20

Wojna

komuż powierzył wyjątkiem przelobnym Władysław krajany i państwo
tymż Nami i obywateli grom w sprawie przelobnym krajany i państwo
powstawa i przelobnym do Nami lub przelobnym krajany i państwo
tymż w Nami

Wojna Sejmie!

Wojna - ona z krajany 1847 i 20 przelobnym Władysław krajany i państwo
komuż powierzył wyjątkiem przelobnym Władysław krajany i państwo
tymż Nami i obywateli grom w sprawie przelobnym krajany i państwo
powstawa i przelobnym do Nami lub przelobnym krajany i państwo
tymż w Nami

Wojna Sejmie!

komuż powierzył wyjątkiem przelobnym Władysław krajany i państwo
tymż Nami i obywateli grom w sprawie przelobnym krajany i państwo
powstawa i przelobnym do Nami lub przelobnym krajany i państwo
tymż w Nami

Wojna Sejmie!

Wojna Sejmie!

Aleg. 30.

S p r a w o z d a n i e

komisji prawniczej względem przedłożenia Wydziału krajowego o petycji gminy Czehów w sprawie utworzenia c. k. Sądu powiatowego tamże.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. września 1882 l. 20 przydzielił Wysoki Sejm komisji prawniczej sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy miasta Czehowa w sprawie utworzenia c. k. Sądu powiatowego tamże do załatwienia.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem wprawdzie nie oświadcza się przeciw tworzeniu większej liczby sądów powiatowych w Galicyi, to przecież z uwagi, że w Starostwie Brzeskiem, liczącem 85.376 mieszkańców, znajdują się już trzy c. k. Sądy powiatowe, a to: w Brzesku, w Wojniczu i w Radłowie, a oprócz tego w myśl uchwał sejmowych z dnia 28. sierpnia 1878 i z dnia 21. panka 1881 zaproponowanem zostało utworzenie jeszcze czwartego c. k. Sądu powiatowego w obrębie pomienionego c. k. Starostwa, mianowicie w Zakluczynie, tudzież z uwagi, iż istnieją inne jeszcze okolice kraju, które nierównie więcej potrzebują pomnożenia c. k. Sądów powiatowych aniżeli c. k. Starostwo Brzeskie, nie widzi się być spowodowanym popierania na teraz próśby miasta Czehowa o utworzenie tamże c. k. Sądu powiatowego, a komisya prawnicza podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego i mając na uwadze, że nie zachodzą tu żadne szczególne okoliczności, któreby w obec szczupłej liczby c. k. Sądów powiatowych w innych okolicach naszego kraju, już teraz utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Czehowie wymagały, i nie przesądzając, czy w przyszłości potrzeba utworzenia tegoż c. k. Sądu się nie wykaże, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na teraz nie uznaje potrzeby ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w Czehowie w Starostwie Brzeskiem.

Lwów dnia 6. września 1882.

B. Kowalski
przewodniczący.

Spławiński
sprawozdawca.

Przedłożenie rządowe.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa Nr. 9422/pr.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 31. sierpnia b. r. i w skutek reskryptu Jego Excellencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 5. września b. r. L. 13.744, mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe projekt ugody między c. k. Administracją państwa a Wydziałem krajowym w imieniu reprezentacji krajowej w sprawie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.

Raczy Jaśnie Wielmożny Pan Marszałek umieścić to przedłożenie rządowe na jednym z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Proszę przyjąć wyraz mego wysokiego poważania.

We Lwowie dnia 9. września 1882.

Potocki, w. r.

U g o d a

zawarta z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia pomiędzy c. k. Administracją Państwa a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w imieniu Reprezentacji krajowej, w sprawie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.

1. Udzielone galicyjskim funduszom indemnizacyjnym ze strony Państwa zaliczki w kwocie 9,547.560 zł. 54⁵/₁₀ ct. i uiszczane po dzień 31. grudnia 1881 z zastrzeżeniem żądania zwrotu bezprocentowe dopłaty w łącznej kwocie 63,000.000 „ — „ a po doliczeniu przyzwolonej na rok 1882 dopłaty 2,625.000 „ — „ w ogólnej sumie 75,172.560 zł. 54⁵/₁₀ ct. t. j. Siedmdziesięciu i pięciu milionów stu siedmdziesięciu dwóch tysięcy pięć set sześćdziesięciu złotych reńskich 54⁵/₁₀ centów, będą odpisane.

2. Na lata począwszy od r. 1883 włącznie do 1897 w miejsce przyznanej Najwyższem postanowieniem z 13. października 1857 bezprocentowej zaliczki państwowej w kwocie 2,625.000 zł. przyznaną będzie bezzwrotna

roczna subwencya państwowa w kwocie 2,100.000 zł. (Dwóch milionów stu tysięcy zł.)

Wypłata tej subwencji odbywać się będzie w ćwierćrocznych ratach z góry.

3. Reszta potrzeb funduszków indemnizacyjnych, jaka się okaże po odliczeniu subwencji, ma być pokrytą przez kraj dodatkami do podatków bezpośrednich.

Dodatki te mają być w takiej wysokości ustanowione, jaka potrzebną się okaże, aby z ich dochodu i z subwencji pokryte zostały wszystkie potrzeby indemnizacji i wykupna ciężarów gruntowych, oraz spłaty wymienionych pod 4. oprocentowanych zaliczek państwowych.

Całkowite lub częściowe odpisanie, odroczenie terminów uiszczenia, lub zwrot dodatków indemnizacyjnych może nastąpić tylko w tym samym stosunku, w jakim to przez c. k. Administracyę państwową przyznanem zostanie co do podatków państwowych, służących za podstawę obliczenia dodatków indemnizacyjnych.

4. O ile by fundusze w skutek ubytku w dochodach z dodatków do podatków nie mogły w zupełności uiszczyć się z swoich zobowiązań, oraz w wypadku, jeżeliby mimo normalnego wpływania rzeczonych dodatków, dopłata kraju i stała subwencya państwowa nie wystarczyły do pokrycia każdorocznej potrzeby rocznej, udzielać będzie Państwo w miarę należycie wykazanej potrzeby zwrotnych zaliczek po 5% oprocentowanych.

Zaliczki te, skoro obrót roczny funduszków znowu wykaże nadwyżkę, mają być w miarę tejże zwracane, a kraj obowiązuje się na wypadek, jeżeliby po upływie roku 1898 pozostały jeszcze zaległości w zaliczkach, pobierać dalej wskazane w ustępie 3. dodatki, także po za ten rok aż do zupełnego umorzenia długu wobec Skarbu państwa.

W każdym razie, jeżeliby fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej jeszcze w roku 1898 anuitetą był obciążony, albo gdyby się okazały inne potrzeby indemnizacji, winien kraj postarać się o pokrycie tych potrzeb przez dostateczne dodatki do podatków.

5. Po konstytucyjnem zatwierdzeniu tej ugody, galicyjska Reprezentacya krajowa objąć ma zarząd funduszków indemnizacyjnych pod tymi samymi warunkami, pod jakimi to nastąpiło w innych królestwach i krajach.

Preliminarze i zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi mają być i na przyszłość corocznie jeszcze przed wniesieniem do Sejmu, udzielane c. k. Ministerstwu skarbu.

6. Uгода ta będzie sporządzoną w dwóch równobrzmiących, niestemplowanych, podpisami Ministra skarbu, oraz Marszałka krajowego i dwóch członków Wydziału krajowego zaopatrzonych egzemplarzach, z których jeden ma być przechowany w c. k. Ministerstwie skarbu, a drugi w galicyjskiej Reprezentacyi krajowej.

Wiedeń, dnia . . .

Lwów dnia . . .

L. Sejm. 32/1882.

Aleg. 32.

Przedłożenie rządowe.

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj koronny: Galicya wschodnia.

Rołk: 1881.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik		Budżet		W porównaniu z budżetem okazuje się			
		w roku 1881		na rok 1881		więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	a) Wpłaty na kapitały:								
	1. w 20 rocznych ratach	12.158	37	}	3.214	}	10.463	82	}
	2. w ratach umarzających (annuitetach)	1.519	45						
9	b) Wpłaty na renty:								
	1. renty bieżące i zaległe	120	90	}	756	}	255	45	}
	2. raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	890	55						
	c) Dochody z własnego majątku:								
	1. Odsetki od zakupionych obligacyj	2.048	09 1/2				2.048	09 1/2	
	2. gotówka za wylosowane obligacje	27.300					27.300		
	3. książeczka Kasy oszczędności	31	05				31	05	
	4. Zapadłe kupony od własnych obligacyj				38.924				38.924
10	d) Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	224	18						
	b) zwrot kosztów podróży	2.932	14 1/2						
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne								
	d) takta za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych	167	80						
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	12.995	45		5.453		10.899	19 1/2	
	f) dochód ze sprzedaży pustek								
	g) dochód z dzierżawy pustek								
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent								
	i) zwrot nadebranych plac etatowych								
	k) zwroty rachunkowe	32	62						
	l) inne zwroty								
	do przeniesienia	60.420	61		48.347		50.997	61	38.924

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się			
						więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma	60.420	61	48.347	.	50.997	61	38.924	.
	II. Od kraju:								
11	Dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	641.257	61 ¹ / ₂	2,131.858	.	81.542	29	.	.
	b) za rok bieżący	1,572.142	67 ¹ / ₂						
12	Wpłaty uprawnionych:								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych
	b) zaliczki urbaryalne udzielone, dotąd niezarachowane
	Suma rzeczywistych przychodów	2.273.820	90	2,180.205	.	132.539	90	38.924	.
	III. Od zarządu:								
15	Zaliczki.								
	a) subwencje ze Skarbu państwa	1,457.783	.	1,457.783
	b) zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa	884.871	60
	Razem	2 342 654	60	1,457.783
	Suma	4,616 475	50	3,637.988
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	5.268	50 ¹ / ₂
	Tymczasowe przychody
20	Własne pieniądze	84.673	93 ¹ / ₂
21	Depozyta	8.409	82 ¹ / ₂
22	Suma przebieżnych przychodów	98 352	26 ¹ / ₂
23	Suma wszelkich przychodów . .	4.714.827	76 ¹ / ₃
24	Zapas przeszłego roku w gotówce	193.261	84 ¹ / ₂
25	Całkowity przychód	4 908.089	61

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się				
						więcej		mniej		
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	
	Rzeczywiste wydatki.									
	A. Potrzeby:									
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie)	22.891	82	28.409	.	.	.	5.517	18	
2	Splata obligacji indemnizacyjnych.									
	a) w skutek losowania	235.620	.	}1,500.220	.	.	.	11 173	.	
	} za lata ubiegłe									
	} za rok bieżący	1,253.427	.							
	b) „ zniszczenia	
	c) obligacje niewylosowane	
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.									
	a) w kwotach wyrównawczych	94 49	1/2	300	.	.	.	205 50	1/2	
	b) kapitały zlikwidowane, a nie asygnowane	
	c) zakupno obligacji	
4	Renty dla uprawnionych.									
	a) 5% odsetki od obligacji indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym									
	od tychże w kwocie	152 044	11	}2,031.841	.	.	.	53.656	26	
	} a) za lata ubiegłe									
	} b) za rok bieżący	1,826.140	63							
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	1.033	25	638	.	395	25	.	.	
	c) urbaryalne zaliczki	
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	
	e) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane	
26	Na zakupno obligacji użyto	194.201	2 1/2	.	.	149.201	2 1/2	.	.	
27	Rozmaite wydatki.									
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych	74.490	41 1/2	}76.580	.	.	.	1.995	75	
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów, rent i odsetek	.	.							
	c) zwroty rachunkowe	93	83 1/2							
	do przeniesienia	3,715.036	58	3,637.988	.	149.596	27 1/2	72.547	69 1/2	

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się			
						więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma .	3,715.036	58	3,637.988	.	149.596	27 ¹ / ₂	72.547	69 ¹ / ₂
28	d) inne przypadkowe zwroty
	Suma rzeczywistych wydatków .	3,715.036	58	3 637.988	.	149.596	27 ¹ / ₂	72.547	69 ¹ / ₂
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa:								
	a) nieoprocentowanych	884.871	60
	b) oprocentowanych
	c) funduszowi indemnizacyjne- mu Galicyi zachodniej pozos- tała subwencya dla Galicyi wschodniej	17.641	07
	Razem .	902.512	67
	Suma .	4,617.549	25	3,637.988	.	149.596	27 ¹ / ₂	72.547	69 ¹ / ₂
	Przebieżne.								
29	Zaliczki zwrotne	4.194	75 ¹ / ₂
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
30	Obce pieniądze
31	Depozyta	201.091	17
32	Suma przebieżnych wydatków .	205.285	92 ¹ / ₂
33	Suma wszelkich wydatków . .	4.822.835	17 ¹ / ₂
34	Żapaz kasowy z końcem r. 1881.	85 254	43 ¹ / ₂
35	Całkowity rozchód	4.908 089	61

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość	
			Złr.	ct.
Przychód.				
I.		Zapas z roku przeszłego
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	7.612	50
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	771.067	50
V.		Obligacje indemnizacyjne { wykupione	1,489.047	.
		{ zniszczone
VI.		Suma przychodu	2,267.727	.
Rozchód.				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	7.612	50
VIII.		„ „ „ rentach zaległych
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych
IXa.		Zwrot mylnie w Grudniu 1880 r. w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	771.067	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	1.489.047	.
XII.		Suma rozchodu	2,267.727	.
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1881. pozostaje ostateczny zapas

B i l a n s

stanu czynnego i biernego przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi
wschodniej z końcem roku 1881.

A. Aktywa.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	K w o t a	
		Zhr.	ct.
I. Od obowiązanych stron.			
1	Wpłaty na kapitały w 20. rocznych ratach	7.678	28
2	” ” ” w ratach umarzających (Annuitetach)	737	62
3	Wpłaty na renty w rentach bieżących i zaległych	26	30
4	” ” ” w ratach procentowych od kapitałów	106	32
5	W odsetkach zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	427	40
6	Zwrot kosztów podróży	3.324	21 ¹ / ₂
7	Rozmaite przychody	4.839	88
II. Od kraju.			
8	Dodatek indemnizacyjny od podatków	1,016.084	87 ¹ / ₂
III. Zaliczki.			
9	Zaliczki zwrócić się mające	1.415	29
IV. Z własnego majątku.			
10	Zakupione obligacye indemnizacyjne	974.578	50
11	Zapadłe kupony od własnych obligacyi indemnizacyjnych	112.137	87
12	Pozostała reszta ze subwencyi lat 1880 i 1881	184.673	93 ¹ / ₂
13	Książeczka kasy oszczędności	40	16
V. Zapas kasowy.			
14	Zapasy kasowy z końcem roku 1881. w gotówce	85.254	43 ¹ / ₂
	Razem	2,391.325	08

B i l a n s

stanu czynnego i biernego przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi
wschodniej z końcem roku 1881.

B. P a s s y w a.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	K w o t a	
		Złr.	ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należność z kosztów zarządu wynosi	1.330	24 ¹ / ₂
	II. Spłata oblig. indemnizacyjnych.		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligacje indemnizacyjne	513.093	.
3	Wystawione losować się mające obligacje indemnizacyjne	39,157.629	.
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
4	Kapitały zlikwidowane a nieasygnowane	9.268	57
	IV. Renty dla uprawnionych.		
5	5% odsetki od obligacji indemnizacyjnych	654.322	26
6	Renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	2.104	91
7	Renty zaległe likwidowane a nieasygnowane	836	4 ¹ / ₂
	V. Zaliczki pobrane ze Skarbu państwa.		
8	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa	42,213.629	82
	VI. Rozmaite wydatki.		
9	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	22.882	31
10	„ kapitały i renty przez strony	150	56 ¹ / ₂
	VII. Depozyta.		
11	Depozyta zwrócić się mające	82.254	43 ¹ / ₂
	Razem	82,660.501	16
12	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	2,391.325	8
	pozostaje ostatecznie pasywum w kwocie	80,269.176	8

W y k a z

obrotu własnego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej.

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e	Nominalna wartość wal. austr.	
		zł.	ct.
a) Przychód.			
1	Zapasy z końcem grudnia 1880. r. w oblig. indemn. 142.170 zł. m. k.	149.278	50
2	Zakupiono obligacje indemnizacyjne w kwocie . . . 112.050 " "	117.652	50
3	Zwrócona pożyczka od Wydziału krajowego . . . 700.000 " "	735.000	—
4	Książeczka kasy oszczędności na	40	16
	Suma przychodu 954.220 " "	1,001.971	16
b) Rozchód.			
5	Wylosowane obligacje indemnizacyjne 26.000 zł. m. k.	27.300	—
6	Funduszowi indemn. W. Księstwa Krak. obligacje na 50 " "	52	50
	Suma rozchodu w obligacjach indemnizacyjnych 26.050 " "	27.352	50
7	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje podług głównego dziennika z końcem grudnia 1881. zapas kasowy w obligacjach indemnizacyjnych 928.170 zł. m. k. czyli wal. austr.	974.578	50
	i książeczka kasy oszczędności na	40	16
	a po doliczeniu ulokowanego kapitału w roku 1881. w kwocie	100.000	—
	tudzież nie użytej pozostałej reszty z roku 1881. " "	84.673	93 1/2
	okazuje się właściwy stan majątku	1,159.292	59 1/2

Przeгляд obrotu kaso-

Przychód

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	K w o t a	
		Złr.	ct.
I. Od obowiązanych stron.			
Wpłaty na kapitały.			
8	a) 20. raty kapitału	12.158	37
	b) w ratach umarzających	1.519	45
Wpłaty na renty.			
9	a) Renty bieżące i zaległe	120	90
	b) Raty procentowe od kapitałów w 20. ratach spłaconych	890	55
	c) Odsetki od zakupionych obligacji	2.048	9 1/2
	d) Gotówka za wylosowane obligacje	27.300	.
	e) Książeczka Kasy oszczędności	31	5
Inne rozmaite przychody.			
10	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	224	18
	b) Zwroty kosztów podróży	2.932	14 1/2
	c) Taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	167	80
	d) Zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	12.995	45
	e) Zwroty rachunkowe	32	62
II. Od kraju.			
Dodatek indemnizacyjny od podatków.			
11	a) za lata ubiegłe	641.257	61 1/2
	b) za rok bieżący	1.572.142	67 1/2
12	Suma rzeczywistych przychodów	2.273.820	90
12	Do tego subwencya ze Skarbu państwa	1.457.783	.
13	Zwrotne zaliczki	5.268	50 1/2
	Razem	3,736.872	40 1/2

Z a ł ą c z n i k i

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuity	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1880 . . .	2	78	101	06	19.833	87	240	87	2.257	07
Przybyło w r. 1881.										
a) w skutek przepisania nowych
b) „ sprostowania
Bieżące należności rent i odsetek	.	.	46	14	.	.	756	.	.	.
Razem	2	78	147	20	19.833	87	996	87	2.257	07
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacji
b) „ sprostowania przy- pisanych należności
Rzeczywista należność	2	78	147	20	19.833	87	996	87	2.257	07
Na to wpłynęło w gotówce . . .	2	78	120	90	12.155	59	890	55	1.519	45
Zaległość z końcem r. 1881	26	30	7.678	28	106	32	737	62

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacji indemnizacyjnych uprawnionym	29,014.660	50	12,137.496	.	41,152.156	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	7.612	50	.	.	7.612	50
Razem	29,022.273	.	12,137.496	.	41,159.769	.
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacji i anulowanie	1.489.047	.	.	.	1,489.047	.
Stan z końcem 1881 r. (Zaległości poz. 2.)	27,533.226	.	12,137.494	.	39,670.722	.
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	14.437	50 1/2	836	04 1/2	15.273	55
W roku bieżącym zlikwidowano	2.538	06	.	.	2.538	06
Suma zlikwidowanych należności	16.975	56 1/2	836	04 1/2	17.811	61
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Poz. 3.)
Ze zaliczek skompenzowano
Odsutki od zaliczek na kapitały zarachowano
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)	7.612	50	.	.	7.612	50
Odpada w skutek kompensacji dziesięciny i pitałów wykupna
Suma pokrytych należności	7.706	99 1/2	.	.	7.706	99 1/2
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p 3.)	9.268	57	836	04 1/2	10.104	61 1/2

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31.)
Razem
Odpada wskutek kompensacji (Zał. N. 2.)
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)

Wyszczególnienie kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	Dla Namiest- nictwa jako dy- rekcyi fundu- szów indemni- zacyjnych i ko- misyi krajowej		dla komisyi lokalnej		R a z e m			
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.		
Place urzędników	9.040	74 1/2	1.299	96	10 340	70 1/2	.	.
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	408	57 1/2	499	98	908	55 1/2	.	.
Dodatki aktywalne	1.714	38	300	.	2.014	38	.	.
Dodatki na pomieszkania urzędnikom
Place sług	165	96	144	.	309	96 1/2	34	.
Zapomogi i remuneracye	2.234	61 1/2	.	.	2 234	61	.	.
Dyurna	1.654	54 1/2	226	.	1.880	54 1/2	160	58
Czynsze za najem pomieszek dla urzędów	688	97	384	.	1.067	97 1/2	828	57
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	5	28	1.884	4 1/2	1.889	32	145	75 1/2
Potrzeby kancelaryjne	1.942	74 1/2	136	.	2.078	74 1/2	161	34
Rozmaite wydatki	167	2	.	.	167	2	.	.
Razem	18.017	83 1/2	4.873	98 1/2	22.891	82	1.330	24 1/2

Załącznik Nr. 5.

Sprawozdanie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pienią- dze		Depozyta	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pozostałość z początkiem roku 1881	149.278	50	40.755	846 82	2.489	5	.	.	193.161	84 1/2
Przybyło w roku bieżącym (p. 15, 19, 20, 21)	117.652	50	2,342.655	60	4.194	75 1/2	.	.	93 083	76
Zwrócona pożyczka przez Wy- dział krajowy	735.000
Książeczka kasy oszczędności	40	16
Razem	1,001.971	16	43.098.501	42	6.682	79 1/2	.	.	286.345	60 1/2
Odpada w roku bieżącym	27.352	50	884 871	60	5.268	50 1/2	.	.	201.091	17
Pozostaje z końcem r. 1881 (7, 19, 32, 33)	974.618	66	42,213 629	82	1.415	29	.	.	85.254	43 1/2
a po odliczeniu ulokowanego kapitału w kwocie	100.000
tudzież pozostałej reszty ze sub- wencji w r. 1881 w kwocie	84.673	93 1/2	84.673	93 1/2
właściwy stan majątku czyn- nego	1,159.292	59 1/2	580	50

Fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej.

Rok słoneczny 1881.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. I.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o 5.517 zł. 18 ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik	Budżet
11.559 zł	12.854 zł.
	11.559 „
	mniej o 695 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 4 komisarzy powiatowych tylko 3 przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszy indemnizacyjnych urzędowało.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
2.014 zł.	2.203 zł.
	2.014 „
	mniej o 189 zł.

z przyczyn *ad a)* przytoczonych.

c) Dyurny.

Wynik	Budżet
1.881 zł.	3 760 zł.
	1.881 „
	mniej o 1 879 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 9 dyurnistów tylko 8 używani byli, tudzież że zezwolona kwota na podwyższenie dyurnów wcale użytą nie została

d) Czynsz za lokale.

Wynik	Budżet
1.068 zł.	1.068 zł.
	1.068 „

e) Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
2.235 zł.	2.514 zł.
	2.235 „
	mniej o 279 zł.

ponieważ z zezwolonej kwoty na rok 1881. 4.000 zł. przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.555 zł. użyto, oszczędność zatem 445 zł., z której to kwoty przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej kwota 279 zł.

f) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
1 889 zł.	3.187 zł.
	1.889 „
	mniej o 1.298 zł.

z powodu zmniejszenia się czynności indemnizacyjnych, tudzież że wiele spraw indemnizacyjnych i serwitutowych w siedzibie lokalnej komisji we Lwowie przeprowadzono.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
2.079 zł.	3.034 zł.
	2.079 „
	mniej o 955 zł.

ponieważ należności za druki i roboty litograficzne po większej części dopiero w roku 1882. zasągnowane zostały.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
167 zł.	389 zł.
	167 „
	mniej o 222 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba przy tej zmiennej rubryce większą kwotę z użytkować.

Liczba poz. II. Spłata wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1,489.047 zł.	1,500.220 zł.
	1,489.047 „
	mniej o 11.173 zł.

ponieważ wiele wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych w roku 1881. wymieniane nie zostały

Liczba poz. III. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
94 zł.	300 zł.
	94 „
	mniej o 206 zł.

ponieważ mniejsza ilość kapitałów indemnizacyjnych w r. 1881. asygnowaną i wypłaconą została, jak w budżecie przyjęto.

Liczba poz. IV. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1,979.218 zł.	2,032.479 zł.
	1,979.218 "
	mniej o 53.261 zł.

ponieważ strony znaczną ilość zapadłych kuponów w r. 1881. nie wymieniały.

Liczba poz. XXVI. Zakupno obligacji indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
149 201 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ przy układaniu takowego nie można było przewidzieć, czy własne obligi indemnizacyjne wylosowane zostaną, tudzież czy ze zezwolonej subwencji na rok 1881. dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej jaka nadwyżka na zakupno obligacji pozostanie.

Liczba poz. XXVII. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
74.584 zł.	76.580 zł.
	74.584 "
	mniej o 1.996 zł.

ponieważ wydatki przy tej zmiennej rubryce przy układaniu budżetu dokładnie oznaczyć się nie dały.

II. Przychód.

Liczba poz. IX. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
13.678 zł.	3.214 zł.
3.214 "	

10.464 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ przez zarządzenia c. k. Namiestnictwa i Starostw zaległości z poprzednich lat w r. 1881. spłacone zostały.

Liczba poz. X. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
1.011 zł.	756 zł.
756 "	

o 255 zł. więcej z przyczyny przy pozycji IX. przytoczonej.

Liczba poz. XI. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
16.352 zł.	5.453 zł.
5.453 "	

o 10.899 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych oblig. indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w r. 1881. wykupionych, więcej wpłynęło niż przypuszczano.

Liczba poz. II. a) Odsetki od zakupionych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
2.048 zł.	38.924 zł.
	2.048 „

mniej o 36.876 zł.

ponieważ zapadłe kupony od własnych oblig. w r. 1881. zrealizowane nie zostały.

Liczba poz. XI. c) Uzyskana kwota za wylosowane obligi indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
27.300 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzaniu budżetu na rok 1881. uwzględniony być nie mógł.

Liczba poz. XII. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
2,213.400 zł.	2,131.858 zł.
2,131.858 „	

o 81.542 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ pomimo istnienia tych samych stosunków względem dodatków indemnizacyjnych przy tym funduszu jak przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi zachodniej, to przecież wynik był większy, albowiem wpłacone dodatki indemnizacyjne przez koleje Karola Ludwika i kolej Północną w Urzędzie podatkowym lwowskim na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej zarachowane, a funduszom indemnizacyjnym Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego w roku 1881. należące się kwoty tym funduszom zwrócone nie zostały.

We Lwowie dnia 22. Sierpnia 1882.

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj koronny: Galicya zachodnia.

Rok 1881.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik		Budżet		W porównaniu z budżetem okazuje się			
		w roku 1881		na rok 1881		więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	5.565	62	2.146	.	4.833	83 1/2	.	.
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	1.314	21 1/2						
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe	26	14	798	.	149	27 1/2	.	.
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	921	13						
	c) odsetki od zakupionych obligacji	1.660	16	23.530	.	.	.	21.869	84
	d) gotówka za wylosowane obligacje	14.070	.	.	.	14.070	.	.	.
	e) zwrócona wkładka Kasy oszczędności	13	92	.	.	13	92	.	.
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	134	16 1/2	74	.	60	16 1/2	.	.
	b) zwrot kosztów podróży	1.424	55 1/2	400	.	1.024	55	.	.
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne
	d) takta za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	92	10	60	.	32	10	.	.
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	7.350	22 1/2	5.000	.	2.350	22 1/2	.	.
	f) dochód ze sprzedaży pustek
	g) dochód z dzierżawy pustek
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent
	i) zwrot nadebranych płac etatowych
	k) zwroty rachunkowe
	l) inne zwroty	1	22 1/2	100	.	.	.	98	77 1/2
	do przeniesienia	32.673	46	32.108	.	22.534	07 1/2	21.968	61 1/2

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik		Budżet		W porównaniu z budżetem okazuje się			
		w roku 1881		na rok 1881		więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma	32.673	46	32.108	.	22.534	07 ¹ / ₂	21.968	61 ¹ / ₂
	II. Od kraju:								
11	Dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	171.048	29	} 869.814	.	}	}	35.991	34
	b) za rok bieżący	662.774	37						
12	Wpłaty uprawnionych:								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych
	b) zaliczki urbaryalne udzielone, dotąd niezarachowane
	Suma rzeczywistych przychodów	866.496	12	901.922	.	22.534	07 ¹ / ₂	57.959	95 ¹ / ₂
	III. Od zarządu:								
15	Zaliczki.								
	a) subwencje ze Skarbu państwa	1,167.217	.	1,167.217
	b) zaliczki nieoprocentowane	272.878	47 ¹ / ₂
	c) zaliczki z funduszu indemn. Galicyi wschodniej	17.641	07
	Razem	1.457.736	54 ¹ / ₂	1,167.217
	Suma	2,324.232	66 ¹ / ₂
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	821	39
	Tymczasowe przychody
20	Cudze pieniądze
21	Depozyta	3.829	39
22	Suma przebieżnych przychodów	4 650	67
23	Suma wszelkich przychodów	2,328.883	33 ¹ / ₂
24	Zapas przeszłego roku w gotówce	106.537	48
25	Całkowity przychód	2.435.420	81 ¹ / ₂

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się			
						więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma .	2,051.087	91 1/2	2,069.139	.	14.261	81	32.312	89 1/2
30	d) inne przypadkowe zwroty
	Suma rzeczywistych wydatków .	2,051.087	91 1/2	2,069.139	.	14,261	81	32.312	89 1/2
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa:								
	a) nieoprocentowanych	272.878	47 1/2
	b) oprocentowanych
	c) odsetki od tychże zaliczek
	Razem .	272.878	47 1/2
	Suma .	2,323.966	39
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	1.087	55 1/2
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
32	Własne pieniądze	106.525	67
33	Depozyta	3.713	63
34	Suma przebieżnych wydatków .	111.326	85 1/2
35	Suma wszelkich wydatków . .	2.435.293	24 1/2
36	Zapas kasowy z końcem r. 1881.	127	57
37	Całkowity rozchód	2,435.420	81 1/2

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość	
			Złr.	ct.
Przychód.				
I.		Zapas z roku przeszłego
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	43.438	50
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	431.833	50
V.		Obligacje indemnizacyjne {	wykupione	845.449 50
			zniszczone	41.328 .
VI.		Suma przychodu	1,362.049	50
Rozchód.				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	42.388	50
VIII.		„ „ „ rentach zaległych	1.050	.
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych
IXa.		Zwrot mylnie w Grudniu 1880 r. w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	431.833	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	886.777	50
XII.		Suma rozchodu	1,362.049	50'
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1881. pozostaje ostateczny zapas

B i l a n s

stanu czynnego i biernego przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi
zachodniej z końcem roku 1881.

A. Aktywa.

Liczba porządkowa	P r e d m i o t	K w o t a	
		Zhr.	ct.
I. Od obowiązanych stron.			
1	Wpłaty na kapitały w 20. rocznych ratach	13.501	58 ¹ / ₂
2	" " " w ratach umarzających (Annuitetach)	1.118	51 ¹ / ₂
3	" " renty w ratach procentowych od kapitałów	108	36
4	W odsetkach zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	174	36 ¹ / ₂
5	Zwrot kosztów podróży	1.931	59 ¹ / ₂
6	Rozmaite przychody	516	22
II. Od kraju.			
7	Dodatek indemnizacyjny od podatków	364.791	60 ¹ / ₂
III. Zaliczki.			
8	Zaliczki zwrócić się mające	313	18 ¹ / ₂
IV. Z własnego majątku.			
9	Zakupione obligacye indemnizacyjne	582.949	50
10	Zapadłe kupony od własnych obligacyi indemnizacyjnych	65.337	57 ¹ / ₂
11	Pozostała reszta ze subwencyi z roku 1880	100.000	.
12	Książeczka kasy oszczędności	15	82
V. Zapas kasowy.			
13	Zapasy kasowy z końcem roku 1881. w gotówce	127	57
	Razem	1,130.885	89 ¹ / ₂

B i l a n s

stanu czynnego i biernego przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi
zachodniej z końcem roku 1881.

B. Passywa.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	K w o t a	
		Złr.	ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należytość z kosztów zarządu wynosi	959	90
	II. Spłata oblig. indemnizacyjnych.		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligacje indemnizacyjne	293.496	.
3	Wystawione losować się mające obligacje indemnizacyjne	22,798.020	.
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
4	Kapitały zlikwidowane a nieasygnowane	3.489	32 ¹ / ₂
	IV. Renty dla uprawnionych.		
5	5% odsetki od obligacji indemnizacyjnych	354.462	29
6	Renty likwidowane a nieasygnowane	214	76
	V. Zaliczki pobrane ze Skarbu państwa.		
7	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa	30,333.930	73
	VI. Rozmaite wydatki.		
8	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	9.425	57
9	„ kapitały i renty indemnizacyjne przez strony	443	21 ¹ / ₂
	VII. Depozyta.		
10	Depozyta obce zwrócić się mające	127	57
	Razem	53,794.569	36
11	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	1,130.885	89 ¹ / ₂
	pozostaje ostatecznie pasywum w kwocie	52,663.683	46 ¹ / ₂

W y k a z

stanu własnego majątku funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej.

Liczba porządkowa	W y s z c z e g ó l n i e		Nominalna wartość w wal. austr.	
			zł.	ct.
Przychód.				
1	Zapas z roku przeszłego w oblig. indemn.	205.740 zł. m. k.	216.027	.
2	Zakupiono obligacye indemnizacyjne w kwocie	63.150 „ „	66.307	50
3	Zwrócona pożyczka od Wydziału krajowego	300.000 „ „	315.000	.
4	Książeczka kasy oszczędności na		45	56
5	Suma przychodu		597.380	06
Rozchód.				
6	Wylosowane obligacye indemnizacyjne	13.400 zł. m. k.	14.070	.
7	Wymienione obligacye „	300 „ „	315	.
8	Wydana książeczka kasy oszczędności		29	74
9	Suma rozchodu		14.414	74
W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1881.			582.965	32
a to: w obligacyach indemn. 555.190 zł. m. k. czyli 582.949 zł. 50 ct.				
książeczka kasy oszczędności			15 „ 82 „	
			582.965 zł. 32 ct.	
a po doliczeniu ulokowanego kapitału w roku 1881. w kwocie			100.000	.
okazuje się właściwy stan majątku			682.965	32

Przeгляд obrotu kaso-

P r z y c h ó d			
Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	K w o t a	
		Złr.	ct.
8	I. Od obowiązanych stron.		
	Wpłaty na kapitały.		
	a) 20. rocznych ratach	5.665	62
	b) w ratach umarzających	1.314	21 1/2
9	Wpłaty na renty.		
	a) Renty bieżące i zaległe	26	14
	b) Raty procentowe od kapitałów spłaconych w 20. ratach	921	13 1/2
	c) Odsetki od zakupionych obligacji indemn.	1.660	16
	d) Gotówka za wylosowane obligacje	14.070	.
	e) Zwrócona wkładka z Kasy oszczędności	13	92
10	Inne rozmaite przychody.		
	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	134	16 1/2
	b) Zwroty kosztów podróży	1.424	55 1/2
	c) Taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	92	10
	d) Zwroty na brakujące obligacje indemnizacyjne	7.350	22 1/2
	e) Inne zwroty	1	22 1/2
11	II. Od kraju.		
	Dodatek indemnizacyjny od podatków.		
	a) za lata ubiegłe	171.048	29
	b) za rok bieżący	662.774	37
	Suma rzeczywistych przychodów	866.496	12
	Subwencya ze Skarbu państwa	1,167.217	.
	Zaliczka z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej	17.641	07
	Zwrotne zaliczki	821	28
	Razem	2,052.175	47

Załączniki

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuityty	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1880	6.258	20 ¹ / ₂	231	49 ¹ / ₂	1.662	73
Przybyło w r. 1881.										
a) w skutek przepisania nowych
b) „ sprostowania	12.909	.	.	.	770	.
Bieżące należności rent i odsetek	.	.	26	14	.	.	798	.	.	.
Razem	26	14	19.167	20 ¹ / ₂	1.029	49 ¹ / ₂	2 432	73
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacji
b) „ sprostowania przy- pisanych należności
Rzeczywista należność	26	14	19.167	20 ¹ / ₂	1.029	49 ¹ / ₂	2.432	73
Na to wpłynęło w gotówce	26	14	5.665	62	921	13 ¹ / ₂	1.314	21 ¹ / ₂
Zaległość z końcem r. 1881	13.501	58 ¹ / ₂	108	36	1.118	51 ¹ / ₂

Załącznik Nr. 2.

do pozycyi 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyi indemniza- cyjnych uprawnionym	17,404.065	.	6,530.790	.	23,934.855	.
Do tego przybyło w roku bieżącym	42.388	50	1.050	.	43.438	50
Razem	17,446.453	50	6 531.840	.	23,978.293	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych 805.199 zł obligacyj i anulowanie 39.360 zł.	886.777	50	.	.	886.777	50
Stan z końcem 1881 r. (Zaległości poz. 2.)	16,559.676	.	6,531.840	.	23,091.516	.
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacyami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	2.056	30	499	70	2.556	.
W roku bieżącym zlikwidowano	43.957	66 1/2	773	07 1/2	44.730	74
Suma zlikwidowanych należności	46.013	96 1/2	1.272	77 1/2	47.286	74
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrów- nawczych po potrąceniu kwot przez uprawnio- nych wpłaconych (Poz. 3. i 4.)	136	14	8 01 1/2	.	144 15 1/2	.
Ze zaliczek skompenzowano
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)
Odpada w skutek kompensacyi dziesięciny i pitałów wykupna	42.388	50	1.050	.	43.438	50
Suma pokrytych należności	42.524	64	1.058	01 1/2	43.582	65 1/2
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacyami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p. 3.)	3.489	32 1/2	214	76	3.704	08 1/2

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacyach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31.)
Razem
Odpada wskutek kompensacyi (Zał. N. 2.)
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)

Fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej.

Rok słoneczny 1881.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. I.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o 3.443 zł. 60¹/₂ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe i płace sług.

Wynik	Budżet
6.445 zł.	6.903 zł.
	6.445 „

mniej o 458 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 4 komisarzy powiatowych tylko 3 przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszy indemnizacyjnych urzędowało.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
1.185 zł.	1.288 zł.
	1.185 „

mniej o 103 zł.

z przyczyn *ad a)* przytoczonych.

c) Dyurny.

Wynik	Budżet
1.267 zł.	2.299 zł.
	1.267 „

mniej o 1.032 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 8 dyurnistów tylko 7 używani byli, tudzież że zezwolona kwota na podwyższanie dyurnum wcale użytą nie została.

d) Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
373 zł.	373 zł.
	373 „

e) Remuneracje i zapomogi.

Wynik	Budżet
1.219 zł.	1.372 zł.
	1.219 „
	mniej o 153 zł.

ponieważ z zezwolonej kwoty na rok 1881. 4.000 zł. przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.555 zł. użyto, a z oszczędności zatem 445 zł. przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej 153 zł.

f) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
1.035 zł.	2.104 zł.
	1.035 „
	mniej o 1.069 zł.

z powodu zmniejszenia się czynności indemnizacyjnych, tudzież że wiele spraw indemnizacyjnych i serwitutowych w siedzibie lokalnej komisji w Tarnowie przeprowadzono.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
1.016 zł.	1.492 zł.
	1.016 „
	mniej o 476 zł.

ponieważ należności za druki i roboty litograficzne po większej części dopiero w roku 1882. zasągnowane zostały.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
—	153 zł.
	mniej o 153 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba przy tej zmiennej rubryce prelimitowaną kwotę zużytkować.

Liczba poz. II. Spłata wylosowanych obligacji indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
845.449 zł.	862.050 zł.
	845.449 „
	mniej o 16.601 zł.

ponieważ wiele wylosowanych obligacji indemnizacyjnych w roku 1881. wymieniane nie zostały.

Liczba poz. III. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
136 zł.	100 zł.
100 „	

o 36 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ w r. 1881. większa ilość kapitałów asygnowaną i spłaconą została, jak w budżecie przyjęto.

Liczba poz. IV. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1,171.044 zł.	1,183.005 zł.
	1,171.044 „
	mniej o 11.961 zł.

ponieważ strony znaczną ilość zapadłych kuponów w r. 1881. nie wymieniały.

Pozycya a) Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
14.169 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ przy układaniu takowego nie można było przewidzieć, czy własne obligi indemnizacyjne wylosowane zostaną, tudzież czy w roku 1881. pozostanie jaka nadwyżka na zakupno obligacyi.

Liczba poz. VI. Wkładka do kasy oszczędności.

Wynik	Budżet
30 zł.	—

o 30 zł. więcej, ponieważ przy ułożeniu preliminarza nie było można przewidzieć, czy pozostanie po zakupnie obligacyi indemnizacyjnych jakaś reszta w gotówce do ulokowania.

Liczba poz. XXIX. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
7.692 zł.	8.000 zł.
	7.692 „
	mniej o 308 zł.

ponieważ wydatki przy tej zmiennej rubryce przy układaniu budżetu dokładnie oznaczyć się nie dały.

II. Przychód.

Liczba poz. VIII. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
6.980 zł.	2.214 zł.
2.146 „	

4.834 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ przez zarządzenia c. k. Namiestnictwa i Starostw zaległości z poprzednich lat w r. 1881. spłacone zostały.

Liczba poz. IX. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
947 zł.	798 zł.
798 „	

o 149 zł. więcej z przyczyny przy pozycyi VIII. przytoczonej.

Liczba poz. X. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
9.002 zł.	5.634 zł.
5.634 „	

o 3.368 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych oblig. indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w r. 1881. wykupionych, więcej wpłynęło niż przypuszczano.

Pozycya a) Uzyskana kwota za wylosowane obligacye ind.

Wynik	Budżet
14.070 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzaniu budżetu na rok 1881. uwzględniony być nie mógł.

Pozycya b) Odsetki od zakupionych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1.660 zł.	23.530 zł.
	1.660 „

mniej o 21.870 zł.

ponieważ zapadłe kupony od własnych oblig. w r. 1881. zrealizowane nie zostały.

Pozycya c) Zwrócona wkładka kasy oszczędności.

Wynik	Budżet
14 zł.	—

więcej, ponieważ przy układaniu budżetu nie można było przewidzieć, że złożona kwota do kasy oszczędności w celu zakupna obligacyi indemnizacyjnych podniesioną zostanie.

Liczba poz. XI. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
833.823 zł.	869.814 zł.
	833.823 „

mniej o 35.991 zł.

ponieważ dodatek indemnizacyjny na rok 1880. w skutek najwyższego postanowienia z dnia 19. Grudnia 1879 aż do uchwalenia budżetu na rok 1880. w wysokości na rok 1879. uchwalonej kwoty po 48 ct. od jednego zł. podatku pobierany był, a według preliminarza na rok 1880 Najwyższem postanowieniem z dnia 15. Listopada 1880 r. potwierdzonego, dodatek indemnizacyjny tylko po 45 ct. od jednego zł. podatku ustanowionym został, w skutek czego odliczono kontrybucyom nadpłacone w r. 1880. dodatki przy spłacie tychże w r. 1881., tudzież że dodatki ind. spłacone przez koleje żelazne za rok 1881., a przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej zarachowane, funduszowi indemnizacyjnemu Galicyi zachodniej w tym roku zwrócone zostały.

We Lwowie dnia 22. Sierpnia 1882.

Fundusz indemnizacyjny.

**Kraj koronny: Wielkie Księstwo
Krakowskie.**

Rok 1881.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik		Budżet		W porównaniu z budżetem okazuje się			
		w roku 1881		na rok 1881		więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	2.527	05	1.447	.	3.016	68	.	.
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	1.936	63						
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe	16	48	70	.	370	82	.	.
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	424	34						
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	5.562	01	7.243	.	.	.	1.680	99
	d) gotówka za wylosowane obligacje	4.305	.	.	.	4.305	.	.	.
	e) zwrócona wkładka Kasy oszczędności	43	12	.	.	43	12	.	.
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	86	78	38	.	48	78	.	.
	b) zwrot kosztów podróży	52	93 ¹ / ₂	20	.	32	93 ¹ / ₂	.	.
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne
	d) takta za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych	5	20	3	.	2	20	.	.
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	1.420	54	1.200	.	220	54	.	.
	f) dochód ze sprzedaży pustek
	g) dochód z dzierżawy pustek
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent
	i) zwrot nadebranych płac etatowych
	k) zwroty rachunkowe
	l) inne zwroty	30	.	.	.	30	.
	do przeniesienia	16.380	08 ¹ / ₂	10.051	.	8.040	07 ¹ / ₂	1.710	99

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się			
						więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby:								
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie)	808	67	1.194	.	.	.	385	33
2	Spłata obligacyj indemnizacyjnych.								
	a) w skutek losowania } za lata ubiegłe	35.070	.	86.100	.	20.026	50	.	.
	b) „ zniszczenia } za rok bieżący	53.056	50						
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych
	b) zakupno obligacyj	7.344	29	1.752	.	5.592	29	.	.
4	Renty dla uprawnionych.								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym			100.359	.	781	59 1/2	.	.
	od tychże w kwocie } a) za lata ubiegłe	7.792	89 1/2						
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	93.347	70						
	c) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych
	d) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane
29	Różne wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych . .	38.744	20 1/2	1.610	.	37.233	98	.	.
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów, rent i odsetek . .	2	76 1/2						
	c) zwroty rachunkowe	97	01						
	do przeniesienia	236.264	03 1/2	191.015	.	45.634	36 1/2	385	33

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1881		Budżet na rok 1881		W porównaniu z budżetem okazuje się			
						więcej		mniej	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma .	236.264	03 1/2	191.015	.	45.634	36 1/2	385	33
30	d) inne przypadkowe zwroty
	Suma rzeczywistych wydatków .	236.264	03 1/2	191.015	.	45.634	36 1/2	385	33
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa:								
	a) nieoprocentowanych
	b) oprocentowanych
	c) odsetki od tychże zaliczek
	Razem
	Suma .	236.264	03 1/2	191.015	.	45.634	36 1/2	385	33
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	57	63
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
32	Obce pieniądze
33	Depozyta
34	Suma przebieżnych wydatków .	57	63
35	Suma wszelkich wydatków .	236.321	66 1/2
36	Zapas kasowy z końcem r. 1881.	17.660	30
37	Całkowity rozchód	253.981	96 1/2

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość		
			Złr.	ct.	
Przychód.					
I.		Zapas z roku przeszłego	
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	32.403	.	
V.		Obligacje indemnizacyjne {	wykupione	88.126	50
			zniszczone	37.852	50
VI.		Suma przychodu	158.382	.	
Rozchód.					
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	
VIII.		„ „ „ rentach zaległych	
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	
IXa.		Zwrot mylnie w Grudniu 1880 r. w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych	
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	32.403	.	
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	125.979	.	
XII.		Suma rozchodu	158.382	.	
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1881. pozostaje ostateczny zapas	

B i l a n s

stanu czynnego i biernego przy funduszu indemnizacyjnym Wielkiego
Księstwa Krakowskiego z końcem roku 1881..

B. P a s s y w a.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	K w o t a	
		Zhr.	ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należytość z kosztów zarządu wynosi	48	83
	II. Spłata oblig. indemnizacyjnych.		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligacye indemnizacyjne	60.658	50
3	Wystawione losować się mające obligacye indemnizacyjne	1,861.891	50
	III. Renty dla uprawnionych.		
4	5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych	131.664	79
	IV. Rozmaite wydatki.		
5	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	24	91
6	„ kapitały i renty indemnizacyjne przez strony	48	66
	Razem	2,054.337	19
7	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	211.535	00 1/2
	pozostaje ostateczne pasywum w kwocie	1,842.802	18 1/2

W y k a z

stanu własnego majątku funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Liczba porządkowa	W y s z c z e g ó l n i e	Nominalna wartość w wal. austr.	
		zł.	ct.
Przychód.			
1	Zapas z roku przeszłego w oblig. indemn.	128.940 zł. m. k.	135.387 .
2	Książeczka kasy oszczędności		40 51
3	Zakupiono obligacye indemnizacyjne	7.150 " "	7.507 50
4	Wymienione " "	18.250 " "	19.162 50
5	Przepisane " "	17.650 " "	18.532 50
6	Książeczka kasy oszczędności		3 87
7	Suma przychodu		180.633 88
Rozchód.			
8	Z powodu wymiany	18.300 zł. m. k.	19.215 .
9	" przepisania	17.650 " "	18.532 50
10	" wylosowania	4.100 " "	4.305 .
11	" zniszczenia	36.050 " "	37.852 50
12	Książeczka kasy oszczędności		40 51
13	Suma rozchodu		79.945 51
	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje według dziennika czynnych kapitałów ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1881.		100.688 37
	a to: w obligacyach indemn. 95.890 zł. m. k. czyli 100.684 zł. 50 ct.		
	książeczka kasy oszczędności	3 " 87 "	
	100.688 zł. 37 ct.		
	Zniszczone obligacye indemnizacyjne do końca Grudnia 1880. w kwocie		543.490 50
	a w roku 1881. w kwocie		37.852 50
	Razem		581.343 .

Przeгляд obrotu kaso-

P r z y c h ó d

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	K w o t a	
		Złr.	ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
	Wpłaty na kapitały.		
8	a) 20. rocznych ratach	2.527	05
	b) w ratach umarzających	1.936	63
	Wpłaty na renty.		
9	a) Renty bieżące i zaległe	16	48
	b) Raty procentowe od kapitałów w 20. ratach spłaconych	424	34
	c) Odsetki od zakupionych obligacji	5.562	01
	d) Gotówka za wylosowane obligacje	4.305	.
	e) Zwrócona wkładka z Kasy oszczędności	43	12
10	Inne rozmaite przychody.		
	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	86	78
	b) Zwroty kosztów podróży	52	93 1/2
	c) Taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	5	20
	d) Zwroty na brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	1.420	54
	II. Od kraju.		
	Dodatek indemnizacyjny od podatków.		
11	a) za lata ubiegłe	37.082	79
	b) za rok bieżący	90 373	17
	Suma rzeczywistych przychodów	143.836	04 1/2
13	Do tego pozostały zapas kasowy z końcem r. 1880	110.088	29
19	Zwrotne zaliczki	57	63
	Razem	253.981	96
	Po odtrąceniu wydatków w kwocie	236.321	66 1/2
	Pozostaje zapas kasowy z końcem roku 1881	17.660	30

Załączniki

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuitety	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1880	4.710	06	662	90	3.013	69
Przybyło w r. 1881.										
a) w skutek przepisania nowych
b) „ sprostowania
Bieżące należitości rent i odsetek	.	.	16	48	.	.	70	.	.	.
Razem	16	48	4.710	06	732	90	3.013	69
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi
b) „ sprostowania przy- pisanych należitości
Rzeczywista należitość	16	48	4.710	06	732	90	3.013	69
Na to wpłynęło w gotówce	16	48	2.527	05	424	34	1.936	63
Zaległość z końcem r. 1881	2.183	01	308	56	1.077	06

Załącznik Nr. 2.

do pozycyi 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyi indemniza- cyjnych uprawnionym	1,489.383	.	559.146	.	2,048.529	.
Do tego przybyło w roku bieżącym
Razem	1,489.383	.	559.146	.	2,048.529	.
Odpada przez wypłatę 83.930 złr. m. k. wylosowa- nych obligacyj i anulowanie 36.050 zł. m. k.	125.979	.	.	.	125.979	.
Stan z końcem 1881 r. (Zaległości poz. 2.)	1,363.404	.	559.146	.	1.922.550	.
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacyami indemnizacyjnymi niepokrytych należności
W roku bieżącym zlikwidowano
Suma zlikwidowanych należności
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrów- nawczych po potrąceniu kwot przez uprawnio- nych wpłaconych (Poz. 3. i 4.)
Ze zaliczek skompenzowano
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)
Odpada w skutek kompenzacyi dziesięciny i kapitałów wykupna
Suma pokrytych należności
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacyami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p 3.)

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacyach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31.)
Razem
Odpada wskutek kompenzacyi (Zał. N. 2.)
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)

Wyszczególnienie kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	Dla Namiest- nictwa jako dy- rekcyi fundu- szów indemni- zacyjnych i ko- misji krajowej		dla komisji lokalnej		R a z e m			
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.		
Płace urzędników	410	96 1/2	.	.	410	96 1/2	.	.
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	18	58	.	.	18	58	.	.
Dodatki aktywne do płac etatowych	77	94	.	.	77	94	.	.
Dodatki na pomieszkania urzędnikom
Płace sług	7	56	.	.	7	56	.	62
Zapomogi i remuneracye	101	54	.	.	101	54	.	.
Dyurna	76	51	.	.	76	51	5	89
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	31	09	.	.	31	09	31	09
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	.	24	.	6 64	6	88	.	.
Potrzeby kancelaryjne	77	60 1/2	.	.	77	60 1/2	11	23
Rozmaite wydatki
Razem .	802	03	6	64	808	67	48	83

Załącznik Nr. 5.

Sprawozdanie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały biernie		Zaliczki		Obce pienią- dze		Depozyta	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Pozostałość z początkiem roku 1881	135.427	51	.	.	11	81
Przybyło w roku bieżącym (p. 15, 19, 20, 21)	45.206	37	.	.	57	63
Razem .	180.633	88	.	.	69	44
Odpada w roku bieżącym (poz. 7, 31 i 33)	79.945	51	.	.	57	63
Pozostaje z końcem r. 1881 (7, 19, 32, 33)	100.688	37	.	.	11	81

Fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Rok słoneczny 1881.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. I.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o 385 zł. 33 ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe i płace sług.

Wynik	Budżet
437 zł	475 zł.
	437 „
	mniej o 38 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 4 komisarzy powiatowych tylko 3 przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcji funduszy indemnizacyjnych urzędowało.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
78 zł.	87 zł.
	78 „
	mniej o 9 zł.

z przyczyn *ad a)* przytoczonych.

c) Dyurny.

Wynik	Budżet
76 zł.	146 zł.
	76 „
	mniej o 70 zł.

ponieważ w r. 1881. zamiast 8 dyurnistów tylko 7 używani byli, tudzież że zezwolona kwota na podwyższenie dyurnów wcale użytą nie została.

d) Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
31 zł.	31 zł.
	31 „

e) Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
102 zł.	114 zł.
	102 "
	<hr/>
	mniej o 12 zł.

ponieważ z zezwolonej kwoty na rok 1881. 4.000 zł. przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.555 zł. użyto, z oszczędności zatem 445 zł., z której to kwoty przypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego 12 zł.

f) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
7 zł.	209 zł.
	7 "
	<hr/>
	mniej o 202 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba kwotę preliminowaną dla lokalnej komisji w roku 1881. zużytkować.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
78 zł.	124 zł.
	78 "
	<hr/>
	mniej o 46 zł.

ponieważ należności za druki i roboty litograficzne po większej części dopiero w roku 1882. zaszygnowane zostały.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
—	8 zł.
	<hr/>
	mniej o 8 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba przy tej zmiennej rubryce preliminowaną kwotę zużytkować.

Liczba poz. II. Spłata wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
88.126 zł.	86.100 zł.
86.100 "	

o 2.026 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ kupony zapadłe w latach poprzednich, dopiero w roku 1881. wymienione zostały.

Liczba poz. IV. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
101.141 zł.	100.359 zł.
100.359 "	

o 782 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ kupony zapadłe w latach poprzednich, dopiero w roku 1882. wymienione zostały.

Pozycja a) Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
7.344 zł.	1.752 zł.
1.752 „	

o 5.592 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ przy układaniu budżetu za rok 1881. nie można było przewidzieć, czy z dochodów w roku 1881. po opędzeniu wszystkich wydatków większa nadwyżka na zakupno obligacyi pozostanie.

Liczba poz. VI. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
38.844 zł.	1.610 zł.
1.610 „	

o 37.234 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ Dyrekcji kolei Północnej Cesarza Ferdynanda dodatki indemnizacyjne przepisane, od roku 1871. począwszy, w większej kwocie tejeze kolei zwrócone zostały.

II. Przychód.

Liczba poz. VIII. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
4.464 zł.	1.447 zł.
1.447 „	

3.017 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ przez zarządzenia c. k. Namiestnictwa i Starostw zaległości z poprzednich lat w r. 1881. spłacone zostały.

Liczba poz. IX. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
441 zł.	70 zł.
70 „	

o 371 zł. więcej z przyczyny przy pozycji VIII. przytoczonej.

Liczba poz. X. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
1.565 zł.	1.291 zł.
1.291 „	

o 274 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych oblig. indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w r. 1881. wykupionych, więcej wpłynęło niż przypuszczano.

Pozycja a) Uzyskana kwota za wylosowane obligacye ind.

Wynik	Budżet
4.305 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzaniu budżetu na rok 1881. uwzględniony być nie mógł.

Pozycja b) Odsetki od zakupionych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
5.562 zł.	7.243 zł.
	5.562 „
	mniej o 1.681 zł.

ponieważ odsetki na rok 1881. preliminowano podług stanu kapitałów, stanowiących własność funduszu indemnizacyjnego z końcem Grudnia 1880, gdy tymczasem stan majątku tego funduszu z powodu zarządzonego w r. 1881. zniszczenia obligacyi się zmniejszył.

Pozycja c) Zwrócona wkładka kasy oszczędności.

Wynik	Budżet
43 zł.	—

więcej nad preliminarz, ponieważ ta kwota w celu zakupna obligacyi indemnizacyjnych z kasy oszczędności podniesioną została.

Liczba poz. XI. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
127.456 zł.	180.964 zł.
	127.456 „
	mniej o 53.508 zł.

ponieważ dodatek indemnizacyjny na rok 1880. w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 19. Grudnia 1879 aż do uchwalenia budżetu na rok 1880. w wysokości na rok 1879. uchwalonej kwoty po 37 ct. od jednego zł. podatku pobierany był, a według preliminarza na rok 1880 Najwyższem postanowieniem z dnia 15. Listopada 1880 r. potwierdzonego, dodatek indemnizacyjny tylko po 30 ct. od jednego zł. podatku ustanowionym został, w skutek czego odliczono kontrybucyom nadpłacone w r. 1880. dodatki przy spłacie tychże w r. 1881., tudzież że dodatki ind. spłacone przez koleje żelazne za rok 1881., a przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej zarachowane, funduszowi indemnizacyjnemu Wielkiego Księstwa Krakowskiego w roku 1881. zwrócone nie zostały.

We Lwowie dnia 22. Sierpnia 1882.

Aleg. 33.
Wniosek.

Zważywszy, że duchowieństwo katolickie naszego kraju i reszty krajów koronnych już od lat wielu nadaremno oczekuje unormowania kongruy w drodze ustawodawczej,

Zważywszy, że unormowanie to w ścisłym zostaje związku z ustawą konkurencyi, wymagającej koniecznej reformy, która jednak acz poruszona w tej Wysokiej Izbie na zeszłorocznej sesyi, z braku podstawy kongrualnej przeprowadzoną być nie może;

Zważywszy, że nowe opodatkowanie Beneficyów, również od uregulowania kongruy zależeć będzie;

Zważywszy wreszcie, że Wysoki Sejm już w roku 1876 uchwalił był rezolucyę do Wysokiego Rządu w tym przedmiocie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się powtórnie c. k. Rząd o poczynienie stosownych kroków w celu przyspieszenia uregulowania kongruy dla duchowieństwa katolickiego.“

Lwów dnia 6. września 1882.

Wnioskodawca:

Ks. Chełmecki.

Ks. Solecki biskup, ks. Isakowicz arcybiskup, Sylwester Sembratowicz, Franciszek Jasiński, Buchwald, Dobrzyński, Dr. Antoniewicz, Bazyli Kowalski, M. Korzyński, ks. Jan Kitrys, Dobrzański, Garbaczyński, Gedel, ks. Kowalski, Pławicki, Spławiński, Merunowicz, Janko, Rozankowski.

Wiosna

Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Kiedy zima przeminie, a słońce zacznie się pojawiać, czujemy się bardziej energiczni i gotowi na nowe wyzwania. Wiosna to także czas miłości i przyjaźni. Kiedy temperatura się podnosi, ludzie wychodzą z domów i spotykają się na spacerach, w parkach i w miastach. Wiosna to czas, kiedy natura się budzi i zaczyna kwitnąć. Kiedy wiatr przynosi wiosenne zapachy, czujemy się jakbyśmy byli częścią czegoś większego. Wiosna to czas, kiedy możemy zacząć nowe przygody i odkrywać nowe miejsca. Kiedy słońce grzeje nasze twarze, czujemy się jakbyśmy byli w domu. Wiosna to czas, kiedy możemy zacząć nowe przygody i odkrywać nowe miejsca. Kiedy słońce grzeje nasze twarze, czujemy się jakbyśmy byli w domu.

Wiosna to czas nadziei i optymizmu.

Wiosna to czas, kiedy natura się budzi i zaczyna kwitnąć. Kiedy wiatr przynosi wiosenne zapachy, czujemy się jakbyśmy byli częścią czegoś większego. Wiosna to czas, kiedy możemy zacząć nowe przygody i odkrywać nowe miejsca. Kiedy słońce grzeje nasze twarze, czujemy się jakbyśmy byli w domu.

Wiosna to czas miłości i przyjaźni.

Wiosna to czas, kiedy temperatura się podnosi, ludzie wychodzą z domów i spotykają się na spacerach, w parkach i w miastach. Wiosna to czas, kiedy natura się budzi i zaczyna kwitnąć. Kiedy wiatr przynosi wiosenne zapachy, czujemy się jakbyśmy byli częścią czegoś większego. Wiosna to czas, kiedy możemy zacząć nowe przygody i odkrywać nowe miejsca. Kiedy słońce grzeje nasze twarze, czujemy się jakbyśmy byli w domu.

Aleg. 34.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych
w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 24. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

„I. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1882 do wysokości 1500 zł. w. a. na pokrycie następujących potrzeb:

- a) na zapłacenie czynszu za najem pomieszczeń dla profesora, adjunkta, asystenta i docenta szkoły wyższej dublańskiej w r. 1881, a dla jednego asystenta więcej w r. 1882 (1496 zł. w. a.);
- b) na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku dublańskiego w tem sprawozdaniu wyszczególnionych a preliminarzem na r. 1882 nie objętych;
- c) na spłacenie pożyczki bezprocentowej, zaciągniętej przez c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie na szkoły Dublańskie z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich (4000 zł. w. a.)“

„II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia na powyższe sub a) b) c) wyszczególnione, a kredytem 1500 zł. w. a. sub I) udzielonym w zupełności nie pokryte potrzeby:

- 1) reszty funduszu budowy laboratorium chemicznego w Dublanach w gotowiznie, należnościach czynnych i materiałach (2593 zł. w. a.);
- 2) pożyczki hipotecznej spłacalnej przez amortyzację, którą niniejszem upoważnia się Wydział krajowy zaciągnąć na majątność Dublańską w kwocie 11600 zł. w. a.“

I.

Uchwałę powyższą podał Wydział krajowy ze względu na ustęp II. 2 odezwą z dnia 22 listopada 1881 L. 55.164 do wiadomości c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą, ażeby w myśl §. 20 statutu krajowego wyjednało dla niej Najwyższą sankcję. Odezwą zaś c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 19. kwietnia r. b. L. 3866 został zawiadomionym, że Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 9. kwietnia r. b. zatwierdzić najmiłościwiej uchwałę, którą Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia na po-

krycie niektórych potrzeb krajowych szkół rolniczych w Dublanach spłacalnej w amortyzacyjnych ratach pożyczki w kwocie 11.600 zł. w. a. na hipotekę majątności Dublany.

Na podstawie zatwierdzonej uchwały zawiązał Wydział krajowy rokowania o udzielenie pożyczki z gal. Towarzystwem kredytowym ziemskim i uzyskał od Dyrekeyi tegoż Towarzystwa promesę na pożyczkę w żądanej wysokości. Zaciągnięciu więc pożyczki nie będzie stało nie na przeszkodzie, skoro c. k. gal. Towarzystwo gosp., na rzecz którego zainstalowanem jest na majątności Dublańskiej prawo zastawu dla sumy czterdziestu tysięcy zł. w. a. nowej pożyczce ustąpi pierwszeństwa, o co Wydział krajowy prosił już komitet Towarzystwa pismem z dnia 21. lipca r. b. L. 33.060.

II.

Wysoki Sejm polecił był Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 24. lipca 1880 pomiędzy innemi, by w porozumieniu z kuratoryą szkół Dublańskich:

- 1) zbadał wszystkie potrzeby i nakłady, jakich szkoły i folwark w Dublanach wymaga;
- 2) ułożył jednolity plan, podług którego nakłady te miałyby być robione i przedstawił Sejmowi, w jakiej kolei czasu ze względu na nagłość i konieczność potrzeby nakłady te mają być robione.

W myśl polecenia powyższego przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu swem z dnia 2. października 1881 l. 13.643 zestawienie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku w Dublanach. Sprawa jednakże tychże potrzeb tylko w części została załatwioną przywiedzioną na wstępie uchwałą Wys. Sejmu. Sejmowa komisya kultury krajowej bowiem, której Wysoki Sejm wspomniane sprawozdanie przekazał, oświadczyła w sprawozdaniu swem z dnia 20. października 1881 L. 868, że dla krótkości czasu „nie jest już w stanie roztrząsnąć wszystkich nader ważnych kwestyi, które bliższe zastanowienie się nad sprawozdaniem nastęrcza“, że przeto „odraczając najważniejszą część sprawozdania do przyszłej sesyi sejmowej ogranicza się do załatwienia tych spraw, które aczkolwiek mniej ważne, żadną miarą zwłoki nie cierpią“.

Wskutek tego nie była w roku przeszłym przedmiotem obrad Wys. Sejmu sprawa rozszerzenia ubikacyi szkół Dublańskich, której Wydział krajowy jako najważniejszej w zestawieniu swem pierwsze dał miejsce, i którą niniejszem ma zaszczyt zająć powtórnie uwagę Wys. Sejmu.

W przeszłorocznem sprawozdaniu swem przedstawił Wydział krajowy sprawę rozszerzenia ubikacyi szkół Dublańskich jak następuje:

„Co do potrzeb nadzwyczajnych szkół Dublańskich, to Wydział krajowy już w sprawozdaniu z dnia 10. września 1878 r. l. 29.724 i z dnia 11. czerwca 1880 r. l. 15.044 miał zaszczyt zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na potrzebę pomnożenia ubikacyi tychże szkół. Potrzebę tę bowiem wykazała była kuratorya szkół Dublańskich po kilkakroć jako naglącą, Wydział krajowy zaś podziela w tej mierze zdanie kuratoryi najzupełniej, a to z następujących powodów:

Budynek, w którym mieści się obecnie szkoła wyższa, uznanym był już w r. 1872 za niewystarczający, gdyż już wówczas Komitet c. k. Towarzystwa gosp. galic. powziął myśl postawienia dla szkoły wyższej drugiego budynku szkolnego, któryby pomieścił laboratorium chemiczne i laboratorium technologiczne i w którymby zbiory naukowe szkoły znalazły stosowne pomieszczenie. Projekt Komitetu nie wszedł jednakże w życie. Wskutek tego musiano wkrótce po objęciu szkół Dublańskich w zarząd kraju wszystkie lokale w budynku szkolnym, które poprzednio adjunktom i uczniom szkoły wyższej służyły za pomieszkania, z wyjątkiem pomieszkania jednego adjunkta (który jako pełniący obowiązki asystenta chemii nie może być umieszczonym inaczej, jak przy laboratorium chemicznem) zająć dla szkoły, ażeby uzyskać nieco miejsca na rozszerzenie pracowni uczniów przy laboratorium chemicznem, oraz na urządzenie pracowni botanicznej i zooto-

micznej. W dwóch pracowniach jednakże nowo urządzonych i dzisiaj jeszcze zaledwie trzecia część uczniów do ćwiczeń obowiązanych równocześnie może pracować. Dalej nie posiada budynek szkolny odpowiednich lokalności na bibliotekę i gabinet fizyczny, pomieszczenie zaś zbiorów naukowych — które od dwóch lat wzrosły wprawdzie przy pomocy nadzwyczajnych dotacji wyznaczonych przez Wysoki Sejm na r. 1880 i 1881, ale zawsze jeszcze bardzo znacznego wymagają uzupełnienia — jest już dzisiaj tak nieodpowiednie, że niepodobna uczniom należycie z nich korzystać.

Od czasu objęcia szkół Dublańskich w zarząd kraju wzrosła nadto więcej jak w dwójnasób (z 12 na 28) liczba uczniów szkoły niższej, których zakład utrzymuje w internacie. Prócz tego utworzono kurs melioracyjny, który liczył w przeszłym roku szkolnym 9. uczniów, również w internacie utrzymywanych. Ponieważ zaś budynek przeznaczony na pomieszczenie szkoły niższej obliczony jest tylko na mniej więcej 12. uczniów, przeto wypadło dla większej połowy uczniów szkoły niższej i kursu melioracyjnego urządzić sypialnię i salę wykładową w suterrenach budynku szkolnego szkoły wyższej. Umieszczenie to jednak, ze wszech miar nieodpowiednie, da się usprawiedliwić jedynie jako tymczasowe naglącą koniecznością, a kuratorya szkół Dublańskich już w relacji z dnia 15. października 1879 r. l. 55 wyraziła uzasadnioną obawę, że brak stosownego pomieszczenia wpłynie szkodliwie na rozwój szkoły niższej, uznanej powszechnie za zakład bardzo pożyteczny.

Mieszkań dla personelu nauczycielskiego posiadają zakłady Dublańskie: w osobnym budynku starym, potrzebującym częstych i kosztownych napraw, mieszkanie dla dyrektora wraz z kancelaryą dyrekeyi, w dwóch budynkach nowych po dwa mieszkania dla profesorów szkoły wyższej, w budynku szkolnym szkoły wyższej mieszkanie dla adjunkta, wreszcie w budynku szkolnym szkoły niższej mieszkanie dla nauczyciela tejże szkoły. Niedostaje więc zakładom tym pomieszkań: dla dwóch profesorów szkoły wyższej, z których jeden mieszka obecnie w Malechowie, a drugi w budynku prywatnym najętym na ten cel przez Wydział krajowy; dalej dla adjunkta, asystenta i stałego docenta szkoły wyższej, którzy mieszczą się tymczasowo również w mieszkaniach przez Wydział krajowy najętych; wreszcie dla nauczyciela kursu melioracyjnego, pełniącego zarazem obowiązki nauczyciela pomocniczego przy szkole niższej, i dla pisarza dyrekeyi, umieszczonych prowizorycznie w budynkach zakładowych, oraz dla niezamianowanego dotąd drugiego asystenta szkoły wyższej.

Z kolei wspomnieć wypada, że zakłady Dublańskie pomnożyły się w roku bieżącym o kurs gorzelniczy, który Wydział krajowy urządził w Dublanach na usilne naleganie c. k. Rządu i Towarzystwa gorzelniczego dla zastąpienia szkoły gorzelniczej Dr. Günsberga, zwiniętej ze śmiercią jej właściciela i kierownika. Ażeby zaś kursowi temu, który dla produkeyi krajowej ma niewątpliwie wielką wagę, zapewnić powodzenie i rozwój, trzeba przedewszystkiem dostarczyć mu ubikacyi stosowniejszych i obszerniejszych, niż te, które Wydział krajowy na pomieszczenie kursu mógł obrócić w roku bieżącym.

Oczywistem jest dalej, że projektowany kurs rolniczy w Dublanach dla nauczycieli szkół ludowych, o którego urządzenie toczą się rokowania od lat kilku, w danych okolicznościach nie mógłby przyjść do skutku już dla braku miejsca.

Z tego samego powodu nie podobna także wprowadzić w Dublanach tyle pożądaných urządzeń, jak chemicznej stacyi doświadczalnej, lub stacyi do próbowania maszyn i narzędzi rolniczych, pomimo że urządzeniu stacyi nie stoi już na przeszkodzie ani brak odpowiednich kierowników, ani brak sił pomocniczych wśród grona nauczycieli zakładów Dublańskich.

Nakoniec należy uwzględnić, że uczniom szkoły wyższej, jak Wydział krajowy miał już zaszczyt nadmienić w sprawozdaniu z dnia 10. września 1878, l. 29.724, po skasowaniu mieszkań dla uczniów w budynku szkolnym, dość trudno znaleźć u właścian Dublańskich pomieszczenie,

wskutek czego uczniowie ci bywają narażeni na wyzyskiwanie przez właścicieli pomieszczeń, że przeto byłoby bardzo pożądanem, zwłaszcza ze względu na spodziewany wzrost frekwencji szkoły wyższej, ażeby zakład sam mógł dostarczyć uczniom pewnej liczby pomieszczeń.

Wykazany co dopiero brak pomieszczenia w części dawał się uczuć, a w części łatwym był do przewidzenia zaraz po objęciu zakładów Dublańskich w zarząd kraju. To też Wydział krajowy, pragnąc co rychlej usunąć wszelkie przeszkody, jakieby tamować mogły rozwój zakładów Dublańskich, polecił inżynierowi swemu p. Gustawowi Reuttowi już w r. 1878, ażeby w porozumieniu z Dyrekcją szkół Dublańskich wypracował szkice i kosztorys przybliżony gmachu szkolnego dla szkoły wyższej.

Szkie i kosztorys przedłożony przez p. Reutta w skutek polecenia powyższego był przedmiotem badania Kuratoryi szkół Dublańskich, zdaniem jednak Kuratoryi nie dostarczył jej dostatecznej podstawy do powzięcia decyzji. Z tego powodu sporządził dla Kuratoryi z polecenia Wydziału krajowego architekt p. Józef Janowski w lutym b. r. w porozumieniu z Dyrekcją szkół Dublańskich nowe szkice, które Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi.

Podług szkiców tych projektowane zabudowania szkolne składałyby się z czterech pawilonów. Koszta zaś budowy, obliczone w przybliżeniu na podstawie szkiców, wynosiłyby:

1. Pawilonu dla botaniki, mieszczącego w sobie także pomieszczenie profesora botaniki i jego asystenta	32.000 zł.
2. Pawilonu dla chemii, mieszczącego w sobie także pomieszczenie profesora chemii i jego asystenta	37.600 „
3. Pawilonu dla weterynaryi, zoologii, fizyki i mechaniki, w którego salach wykładowych odbywałyby się także wykłady wszystkich niewymienionych tutaj przedmiotów objętych planem nauk (budynek piętrowy)	38.000 „
4. Pawilonu dla Dyrekcji (budynek piętrowy)	35.100 „
	<hr/>
	Razem 142.700 zł.

Powyższy projekt nie zadowolnił Kuratoryi, w skutek czego p. Janowski, modyfikując swój projekt pierwotny, sporządził dodatkowo załączone szkice pawilonu piętrowego dla chemii i botaniki, oraz pawilonu mieszkalnego dla profesorów chemii i botaniki, bez mieszkań dla asystentów. Koszta zaś połączone z wykonaniem projektu w ten sposób zmodyfikowanego obliczono jak następuje:

1. Pawilon dla chemii i botaniki na	44.850 zł.
2. „ mieszkalny dla profesorów chemii i botaniki na	17.850 „
3. „ dla weterynaryi (jak wyżej) na	38.000 „
4. „ dla Dyrekcji (jak wyżej) na	35.100 „
	<hr/>
	Razem na 135.800 zł.

Równocześnie ze szkicami zabudowań otrzymała Kuratorya ułożone na jej żądanie przez Dyrekcję szkół Dublańskich umotywowane zestawienie szczegółowe lokali, jakie zabudowania te zdaniem Dyrekcji zawierać powinny i jakie też w szkicach p. Janowskiego znalazły uwzględnienie. Zestawienie to zbadała Kuratorya bardzo ściśle, zasięgając przy tem w przedmiocie liczby i rozmiaru lokalów potrzebnych dla laboratorium chemicznego i laboratorium botanicznego opinii znawców, a mianowicie co do pierwszego: pp. Dr. A. Freunda, profesora chemii ogólnej w c. k. szkole politechnicznej, Dr. J. Brühla, profesora technologii chemicznej w tejże szkole, i Dr. B. Radziszewskiego, profesora chemii ogólnej w c. k. Uniwersytecie lwowskim; co do drugiego p. Dr. E. Janczewskiego, profesora anatomii i fizjologii roślin w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim. Jako wynik zaś obrad swych nad szkicami i zestawieniem przedłożyła Kuratorya Wydziałowi krajowemu relacją z dnia 25. marca r. b. l. 112 następujące uwagi i spostrzeżenia.

Przedewszystkiem wyraziła Kuratorya powątpiewanie o stosowności projektowanego przez p. Janowskiego i Dyrekcyę systemu pawilonowego, przytaczając zarazem wszystko to, co zdaniem jej w danych okolicznościach przeciw systemowi temu przemawia. Dalej oświadczyła się za redukcją zaprojektowanych lokalności, tak co do liczby ich, jakoteż w części co do rozmiarów — w szczególności zaś oznaczyła jako zbyteczne: salę rysunkową, salę konferencyjną dla profesorów i czytelnię profesorów, a za podstawę do obliczenia rozmiarów sal wykładowych zaproponowała przyjąć liczbę 90 uczniów (po 30 na każdą salę) zamiast liczby 120, na której Dyrekcyę obliczenie swe oparła. Nakoniec, dawszy wyraz przeświadczeniu, że sprawa budowy wymaga dokładniejszego wyjaśnienia pod względem technicznym, wniosła, ażeby Wydział krajowy dla sprawy jej ustanowił komitet techniczny i zaprosił do tegoż komitetu pp. c. k. radców budownictwa Feliksa Kieżarskiego i Karola Setti'ego.

Uwzględniając wniosek powyższy, ustanowił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 5-go kwietnia r. b. l. 14.986 Komitet techniczny, złożony z pp. Książarskiego i Settiego, którym Wydział krajowy winien jest tutaj złożyć podziękowanie za łaskawy gorliwy udział w pracach Komitetu — oraz Gustawa Reutta, inżyniera Wydziału krajowego, i architekta Józefa Janowskiego. W tym składzie zbadał Komitet sprawę na miejscu a wynik badań swych przedłożył Wydziałowi krajowemu relacją z dnia 17. czerwca r. b.

Podług relacji tej Komitet techniczny uznał, że wypada odstąpić od projektowanego pierwotnie systemu pawilonowego, a natomiast skupić wszystkie potrzebne ubikacye w jeden budynek. Ustanowiwszy jednak system budowy, pozostawił Komitet wypracowanie szkiców na systemie tym opartych poszczególnym członkom, ażeby przez dostarczenie kilku rozwiązań dać sposobność do porównawczego zbadania różnych projektów rozkładu budynku. Ztąd poszło, że Komitet zamiast jednego szkicu wspólnie obmyślanego przedłożył kilka szkiców, z których jedne mają za autorów pp. Książarskiego i Settiego, drugie p. Janowskiego, a które obok przyjętego przez Komitet techniczny systemu budowy jeszcze i to mają wspólnego, że wszystkie uwzględniają przywiedzione wyżej uwagi Kuratoryi w przedmiocie redukcji lokalów.

Przedkładając szkice te wraz z objaśnieniami projektujących Wysokiemu Sejmowi, nadmienia Wydział krajowy, że koszta budowy obliczone są w przybliżeniu:

1. na podstawie szkicu pp. Książarskiego i Settiego na	130.269 zł.
2. na podstawie tegoż szkicu z alternatywą na	131.204 zł.
3. na podstawie szkicu 1go p. Janowskiego na	133.378 zł.
4. na podstawie tegoż szkicu z alternatywą na	139.430 zł.
5. na podstawie szkicu 2go p. Janowskiego na	134.234 zł.

Dla ułatwienia zaś porównania dodać jeszcze wypada, najsamprzód, że pp. Książarski i Setti w redukcji rozmiarów niektórych ubikacyi poszli znacznie dalej niż p. Janowski, a powtórę, że koszta budowy systemem pawilonowym, podane wyżej na 142.700 zł., wyniosłyby po zredukowaniu rozmiarów pawilonów w myśl uwag Kuratoryi 139.911 zł.

Zbadawszy materiał przygotowany przez Komitet techniczny w celu wyświecenia sprawy budowy i wysłuchawszy nadto ustnych wyjaśnień członków Komitetu, oświadczyła się Kuratorya za proponowanym przez Komitet systemem budowy, a z pomiędzy otrzymanych szkiców uznała za najodpowiedniejsze te, podług których gmach szkolny składałby się z głównego korpusu piętrowego i dwóch skrzydeł parterowych (szkic pp. Książarskiego i Settiego oraz szkic 2gi p. Janowskiego).

Jeden z główniejszych powodów, dla których Kuratorya projektowanemu pierwotnie a przez Dyrekcyę szkół Dublańskich gorąco zalecanemu systemowi pawilonowemu z góry nie była przy-

chylną, stanowiły podług relacji Kuratoryi z dnia 25. Marca r. b. l. 112. względy oszczędności. Kuratorya przypuszczała bowiem, że koszta budowy wypadną znacznie niżej w razie skupienia ubikacji objętych pawilonami w jeden budynek piętrowy. Jakoż okazuje się z podanego wyżej zestawienia, że wykonanie budowy podług systemu pawilonowego w rzeczy samej drożej by kosztowało. Różnica jednak w kosztach budowy na niekorzyść systemu pawilonowego, wynosząca 5.677 zł. (139.911—134.234), nie jest w stosunku do całkowitej sumy kosztów budowy dość znaczną, ażeby decydować mogła o wyborze systemu budowy. Wypada przeto wziąć także w rachubę, o ile inne względy przeważają szalę na stronę jednego lub drugiego systemu.

Komitet techniczny skłoniła do oświadczenia się za postawieniem jednego budynku przeważnie znaczna nierówność terenu, na którym projektowane budowle miałyby stanąć, uznanego z kądnad ze względu na stosunki miejscowe za najodpowiedniejszy grunt pod nowy gmach szkolny. Zdaniem bowiem Komitetu w razie zastosowania systemu pawilonowego nierówność wspomniana pociągnęłyby musiała za sobą, obok trudności w układzie pawilonów, także kosztowne planowanie, a nadto byłaby w danym wypadku komunikacja pomiędzy pawilonami w różnych porach roku niewygodną i przeszkodom podległą. Nie da się dalej zaprzeczyć, że Kuratorya systemowi pawilonowemu słusznie przypisuje wpływ niekorzystny na wysokość kosztów utrzymania, ogrzewania oświetlenia i obsługi. Jako argument zaś mający najsilniej przemawiać przeciw systemowi pawilonowemu przytoczyła Kuratorya w swej relacji, że umieszczenie ubikacji szkolnych w kilku odległych od siebie budynkach utrudniałoby Dyrektorowi szkoły wykonywanie nadzoru naukowego.

Z drugiej strony przyznała Kuratorya, że projektowane urządzenie pawilonów dla chemii, botaniki i zoologii nadaje się bardzo do celów pielęgnowania tych trzech gałęzi wiedzy — dodała jednak uwagę, że praca nad rozwojem umiejętności powyższych nie ma nic wspólnego z zadaniem szkoły rolniczej. Dyrekcya zaś szkół Dublańskich wraz z kolegium profesorów trwa w przekonaniu, którego wyrazem był pierwotny projekt p. Janowskiego, że jedynie system pawilonowy pozwala w taki sposób rozwiązać zadanie, ażeby rozmieszczenie ubikacji i zaopatrzenie ich w światło odpowiadało w zupełności naukowym potrzebom zakładu. Ze stanowiska administracyjnego wreszcie można przytoczyć na korzyść systemu pawilonowego łatwość rozłożenia budowy pawilonów na dłuższy przeciąg czasu, która to łatwość w niniejszym wypadku tem więcej zasługuje na uwzględnienie, że nie wszystkie projektowane ubikacje są wyż. szkole Dublańskiej zaraz lub w najbliższym czasie tak nieodzownie potrzebne, ażeby wypadało się obawiać powstrzymania jej rozwoju, jeżeliby i nadal posługiwała się w części lokalami swemi w dotychczasowym gmachu szkolnym.

W obec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy, skłaniając się ku zapatrywaniu Kuratoryi, jako organu powołanego w pierwszym rządzie do orzekania o potrzebach naukowych szkół Dublańskich, nie mógł przecież uważać za pewnik, że i Wysoki Sejm da pierwszeństwo projektowi postawienia jednego budynku, mieszczącego w sobie wszystkie potrzebne ubikacje. Z tego powodu nie zarządził Wydział krajowy wypracowania planu budowy, ażeby nie narażać funduszu krajowego na znaczny wydatek, który okazałby się zbyt dużym, gdyby Wysoki Sejm nie zgodził się na zasadę planu.

Nakoniec nadmieniam Wydział krajowy, że wykonanie któregośkolwiek z wymienionych wyżej projektów zaspokoiłoby w zupełności potrzebę rozszerzenia ubikacji szkół Dublańskich, gdyż po przeniesieniu wyż. szkoły rolniczej z dotychczasowego gmachu szkolnego możnaby w gmachu tym obok szkoły niższej, kursu melioracyjnego i kursu gorzelniczego pomieścić wygodnie kilku nauczycieli niezonałych, a ewentualnie także kurs dla nauczycieli szkół ludowych, niemniej urządzić pewną liczbę pomieszkań dla uczniów szkoły wyższej.“

W powyższem przedstawieniu rzeczy uwzględniono, stosownie do polecenia Wys. Sejmu z dnia 24. lipca 1880., wszystkie potrzeby szkół Dublańskich co do rozszerzenia ubikacyi, zarazem jednakże nadmieniono, że nie wszystkie projektowane ubikacje są szkołom Dublańskim zaraz lub w najbliższym czasie nieodzownie potrzebne.

Pragnąc zaś uzyskać podstawę do ścisłego określenia, o ile szkoły Dublańskie mogą bez uszczerbku dla rozwoju swego posługiwać się w części jeszcze przez dłuższy szereg lat lokalami swemi w dotychczasowych budynkach szkolnych, zaważwał Wydział krajowy Dyrekcję szkół rozporządzeniem z dnia 17. stycznia b. r. L. 426, ażeby w cyfrowo uzasadnionem zestawieniu, podawszy dokładnie ilość i rozmiary ubikacyi, któremi szkoły obecnie rozporządzają, wykazała, które z tych ubikacyi i w jakim stopniu nie odpowiadają przeznaczeniu swemu, oraz oznaczyła ubikacje potrzebne dla zakładów Dublańskich, których zakłady te wcale jeszcze nie posiadają. Porównawcze zestawienie, jakie Dyrekcya wskutek rozporządzenia powyższego przedłożyła za pośrednictwem Kuratorji szkół Dublańskich, posłużyło do wydzielenia pewnych ubikacyi jako takich, których umieszczenie w projektowanym budynku szkolnym jest wprawdzie pożądane ale nie konieczne, i których potrzeba w razie zaopatrzenia szkół Dublańskich we wszystkie inne projektowane ubikacje nie byłaby tak naglącą, ażeby zaspokojenie jej nie mogło być odroczonem do odleglejszej przyszłości. Nadto postanowił Wydział krajowy dla umniejszenia nakładu usunąć z projektu niektóre kosztowniejsze urządzenia (n. p. kalorifery) oraz zastąpić projektowany pierwotnie dach ogniotrwały budynku dachem gontowym. Zmiany te zaś znalazły wyraz w nowym szkicu budynku szkolnego wypracowanym z polecenia Wydziału krajowego przez inżyniera pana Bolesława Rostkowskiego.

Załączając do niniejszego sprawozdania, obok szkiców i kosztorysów wymienionych w przywiedzionym wyżej ustępie sprawozdania z dnia 9. października 1881. L. 13.643, także nowy szkic wraz z kosztorysem, podług którego kosztu budowy wyniosą w przybliżeniu 67.000 zł. w. a., powołuje się Wydział krajowy co do kwestyi terminu wykonania projektu budowy oraz widoków uzyskania nadzwyczajnej subwenyi ze skarbu państwa na pokrycie kosztów budowy na wyjaśnienia zamieszczone w przeszłoroecznym sprawozdaniu (str. 11). Sformułowane zaś w roku ubiegłym wnioski w tej sprawie ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi ponownie, jednak zmodyfikowane o tyle, o ile tego wymagały względy w wywodzie omówione.

III.

Z użycia kredytów, które Wys. Sejm przywiedzioną na wstępie uchwałą przyzwolił na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku w Dublanach, zda Wydział krajowy w swoim czasie sprawę w zamknięciu rachunków szkół i folwarku za lata 1881 i 1882.

Pomiędzy nadzwyczajnymi potrzebami folwarku Dublańskiego wymienił Wydział krajowy w wspomnianem już kilkakrotnie sprawozdaniu swem z dnia 2. października 1881. L. 13.643 potrzebę:

- 1) ulepszenia łąk folwarcznych,
- 2) osuszenia pól folwarcznych za pomocą drenów.

Ponieważ zaś potrzeby powyższe w uchwale Wys. Sejmu z dnia 24. Października 1881. nie znalazły uwzględnienia, a zaspokojenie ich zdaje się Wydziałowi krajowemu nie tylko pożądaniem, ale nawet koniecznem, przeto Wydział krajowy widzi się zniewolonym sprawę tę przedłożyć Wys. Sejmowi powtórnie do rozstrzygnięcia.

Co się tyczy najsamprzód ulepszenia łąk, to Wydział krajowy nadmienił w roku przeszłym, że potrzebę tej melioracyi wykazali już w r. 1879. pp. Pańkowski i Strusiewicz w relacyi swej o planie gospodarczym folwarku oraz p. Karpuszek, inżynier biura melioracyjnego. Trafność sądu

znawców powyższych, z których pp. Pańkowski i Strusiewicz jako fachowi przebywający na miejscu od lat przeszło dwudziestu mieli sposobność ocenić dokładnie stosunki miejscowe, stwierdziło, jak się tego było można spodziewać, w zupełności doświadczenie kilku lat następnych, przez które folwark pozostaje w zarządzie Wydziału krajowego. Od roku 1879. bowiem ginie na tej części łąk folwarcznych, która przeznaczoną jest na sianokos, corocznie niemal cały zbiór wskutek zalewu. Jeśli się zaś zważy, że obszar tych łąk wynosi sto kilkadziesiąt morgów, oraz że system gospodarstwa Dublańskiego polega na utrzymywaniu znacznej liczby inwentarza żywego, to łatwo ocenić, o jakie straty obecny stan tychże łąk przyprawia folwark Dublański i jakie korzyści przyniosłoby chociażby tylko osuszenie rzeczonych łąk i zabezpieczenie ich od zalewów. Straty te i korzyści są nawet tak widoczne i niewątpliwe, że włościanie sąsiedniej gminy Grzybowice, których łąki stykają się bezpośrednio z łąkami Dublańskimi, z własnej inicjatywy objawili zamiar osuszenia swych łąk i pastwisk własnym kosztem i zanieśli do Wydziału krajowego prośbę, ażeby polecił biuro melioracyjnemu wypracowanie planu i kosztorysu tej melioracyi.

W roku przeszłym oznaczył Wydział krajowy kosztą osuszenia łąk Dublańskich, w braku szczegółowego planu i kosztorysu tylko w przybliżeniu. Obecnie jednakże plan ten i kosztorys są już gotowe, a okazuje się z nich, że projekt osuszenia obejmuje obszar 114 morgów, kosztą zaś wykonania projektu wraz z kosztami sporządzenia planu i kosztorysu wyniosą 1439. zł. 94. ct. w. a. Prócz tego zaprojektowało biuro melioracyjne nawodnienie tegoż samego obszaru łąk (w części zalewowe, w części stokowe) kosztem 4826. zł. 68. ct. w. a., tak że cała melioracya pociągnie za sobą wydatek w kwocie 6266. zł. 62. ct. w. a. (w przecięciu na morg 55. zł. w. a.) Pierwszy dział tej melioracyi, t. j. projektowane już w roku przeszłym osuszenie należałoby przeprowadzić jak najrychlej w ciągu jednego roku, roboty zaś około nawodnienia nie tylko dadzą się rozłożyć na lat kilka, ale i rozpoczęcie ich odroczonem być może do czasu, w którym wzrastające dochody folwarku Dublańskiego dostarczą przynajmniej częściowego pokrycia wydatku.

Przechodząc do kwestyi osuszenia pól folwarcznych, musi Wydział krajowy przedewszystkiem podać jako fakt, stwierdzony własnem kilkuletniem doświadczeniem, że przeważna część pól Dublańskich, pomimo znacznej ilości należycie utrzymywanych rowów otwartych, cierpi na zbyt wielką wilgoć. Usunąć przeto ten dla roślinności szkodliwy zbyt wilgoci można tylko przez zdrenowanie roli. Że zaś stosunki ekonomiczne w jakich się znajduje folwark Dublański usprawiedliwiają kosztowniejsze melioracye, a nawet, że w danych okolicznościach osuszenie, pól za pomocą drenów należy do warunków racjonalnej gospodarki, nie ulega zdaniem doświadczonego administratora folwarku p. Pańkowskiego i innych fachowych żadnej wątpliwości. Kosztą projektowanego drenowania podał Wydział krajowy w sprawozdaniu przeszłorocznem również tylko w przybliżeniu; od tej pory wypracowało biuro melioracyjne Wydziału krajowego szczegółowy plan i kosztorys tej melioracyi, podług których obszar zdrenować się mający wynosi 183. m. 1010 sążni kwadr., a wykonanie projektu pociągnie za sobą wydatek w kwocie 7381. zł. 82. ct. w. a., a po doliczeniu kosztów sporządzenia planu i kosztorysu 7456. zł. 12. ct. (w przecięciu na morg 40 zł. 60 ct. w. a.).

Powyższe obliczenie kosztów opiera się na przypuszczeniu, że drewno wyrabiane będą na miejscu. Wypada przeto nadmienić, że wyrabianie drenów nie napotka w Dublanach na trudności, gdyż folwark posiada znaczną ilość odpowiedniej gliny a nadto gotową już cegielnię wraz z szopą, które małym kosztem dadzą się adaptować do suszenia względnie wypalania drenów. Pozostaje zatem jedynie sprawić maszynę i narzędzia do wyrobu drenów, do czego Wydział krajowy, korzystając z kredytu nadzwyczajnego przyzwolonego budżetem folwarku Dublańskiego na r. 1882 na drenowanie, upoważnił administracyę folwarku rozporządzeniem z dnia 23. Maja h. r. L. 26.324, ażeby w danym razie mógł przystąpić do przysposobienia drenów bez dalszej zwłoki.

Z obszaru objętego projektem melioracyi pewna część w ilości 20, 16 morgów, tworząca znaczniejsze zagłębienie, najwięcej potrzebuje osuszenia. Część ta położona w pobliżu zabudowań

folwarcznych mieści w sobie całe pole doświadczalne, na którym zbytek wilgoci dotkliwiej jeszcze niż w zwykłych warunkach daje się uczuć. Wreszcie uzyskalby folwark z drenów partycję tę osuszających dobrą wodę do użytku gospodarczego i to właśnie w tej porze roku, kiedy woda studzienna bywa najmętniejszą i najmniej zdrową dla bydła. Z wielu więc względów byłoby bardzo pożądanem, ażeby zdrenowanie rzeczzonej partyi, którego koszt łącznie z kosztem sporządzenia planu i kosztorysu całej melioracyi obliczonym jest na 1055. zł. 68. ct. w. a., przeprowadzonym zostało w ciągu roku przyszłego. Obawiając się jednakże zbyt ciężkiego obciążenia przyszłorocznego budżetu funduszu krajowego, wstrzymuje się Wydział krajowy od postawienia wniosku o kredyt na cel powyższy na r. 1883.

Rozkład dalszych robót jest o tyle dowolnym, o ile przy przeprowadzeniu drenowania nie wypada się zastosować do rotacyi na folwarku istniejących. Wykonanie więc projektu postępowałoby z uwzględnieniem płodozmiennego podziału pól w miarę funduszków, jakiego Wys. Sejm na ten cel przeznaczał.

Obadwa projekta melioracyi, o których wyżej była mowa, zdają się Wydziałowi krajowemu dostatecznie uzasadnione względami gospodarczymi. Za wykonaniem projektów tych przemawia jednakże inny jeszcze bardzo ważny wzgląd, którego Wydział krajowy nie może pominąć milczeniem, a mianowicie, że folwark w Dublanach ma służyć tamtejszym szkołom rolniczym za środek naukowy, że więc winien być zagospodarowanym tak, ażeby był wzorem racjonalnie prowadzonego gospodarstwa. Nakoniec nie jest także bez pewnej doniosłości, z uwagi na coraz więcej uczuwaną potrzebę niższego personelu melioracyjnego, że uczniom istniejącego w Dublanach kursu melioracyjnego projektowana melioracya łąk i drenowanie pól folwarcznych dostarczyłyby na dłuższy czas sposobności do ćwiczeń praktycznych na miejscu pod okiem zwierzchników szkolnych. Z tych powodów Wydział krajowy tuszy, że Wys. Sejm raczy się przychylić do wniosków, które Wydział krajowy w tej sprawie przedkłada przy końcu niniejszego sprawozdania.

IV.

Uzupełniając organizację naukową kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, ustanowił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. stycznia r. b. l. 4178., na podstawie zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa szczegółowego planu nauk, załączony % rozkład nauk na semestra.

Nadto poczynił Wydział krajowy kroki przygotowawcze do wykonania projektu utworzenia stacyi oceny nasion przy kraj. wyższej szkole roln. w Dublanach, zatwierdzając rozporządzeniem z dnia 21. Marca r. b. l. 13 426 statut stacyi oceny nasion w załączonej % osnowie i zarządzając równocześnie zakupienie potrzebnych dla stacyi sprzętów i przyrządów z funduszu, wyznaczonego na ten cel w budżecie szkół dublańskich na r. 1882. Otwarcie stacyi jednakże zmuszonym był Wydział krajowy odroczyć z powodu braku ubikacyi, w którejby stacya mogła znaleźć pomieszczenie.

Z pomiędzy innych spraw szkół Dublańskich najważniejszą jest tym razem sprawa urządzenia nabożeństwa obrz. gr. kat. dla uczniów szkoły niższej, jako wymagająca decyzji Wys. Sejmu.

Dla wyjaśnienia kwestyi nadmienić wypada, że część uczniów szkoły niższej jest obrządku gr. kat., a parafialna i zarazem najbliższa Dublan cerkiew znajduje się w Malechowie, wsi odległej od Dublan mniej więcej 3 kilometry. Ze względu na odległość tę widziała się Dyrekcya szkół Dublańskich zniewoloną w celu zaspokojenia potrzeb religijnych uczniów obrz. gr. kat. sprowadzać do Dublan księdza tegoż obrządku na czas spowiedzi wielkanocnej. Co się zaś tyczy wykonywania praktyk religijnych w ciągu roku, to Dyrekcya dokłada zawsze starań, ażeby

uczniowie obrz. gr. kat. w niedziele i święta gr. kat. uczęszczali na nabożeństwo do cerkwi w Malechowie. Wydział krajowy jednak zmuszonym jest uznać, że odległość Malechowa w połączeniu z zaprowadzonym w szkole niż. systemem nauki, wiążącym naukę uczniów jak najściślej z gospodarstwem folwarcznym w Dublanach, regularnemu uczęszczaniu uczniów do cerkwi Malechowskiej stanowczo staje na przeszkodzie. W tym stanie rzeczy zdaje się Wydziałowi krajowemu koniecznym dostarczyć uczniom obrz. g. k. sposobności do wykonywania praktyk religijnych na miejscu. Fundusz zaś potrzebny na cel powyższy preliniuje Wydział krajowy w tej samej wysokości, w jakiej przyzwalaną bywa dotacja na pokrycie płacy kapelana szkół Dublańskich obrz. rz. kat. t. j. w kwocie 300 zł. w. a.

W gronie nauczycieli szkół Dublańskich zaszły w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem następujące zmiany:

1. P. Dr. Ernest Till, adwokat krajowy, został dekretem z dnia 7. października 1881. l. 44684 na własne żądanie uwolnionym od obowiązków docenta nauk prawnych przy szkole wyższej. Po ustąpieniu zaś p. Dr. Tilla pozostawił Wydział krajowy posadę docenta nauk prawnych opróżnioną aż do tej pory z powodu, że wykład nauk prawnych przypada na kurs III. (semestr V. i VI.), a w roku szkolnym 1882/83 szkoła posiadała tylko pierwsze dwa kursa.

2. Tenże sam wzgląd zniewolił do uwolnienia na rok szkolny 1882/83 p. Władysława Tynieckiego od obowiązków docenta leśnictwa i ogrodnictwa przy szkole wyższej jako przedmiotów, których wykład przypada również na kurs III.

3. Dekretem z dnia 24. stycznia r. b. l. 4179 mianowano na wniosek Kuratorji pp. Dra Stanisława Krnszyńskiego i Dra Adama Prażmowskiego asystentami kraj. wyż. szkoły rol. w Dublanach, pierwszego przy katedrze zoologii, drugiego przy katedrze botaniki.

4. Dekretem z dnia 22. sierpnia z. b. l. 42.059 mianowano również na wniosek Kuratorji, w miejsce p. Dr. Adama Prażmowskiego, który powołany został na nauczyciela kraj. średn. szkoły rol. w Czernichowie, asystentem przy katedrze botaniki p. Józefa Krupę, asystenta przy ogrodzie botanicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Z zarządzeń Wydziału krajowego, dotyczących się personelu szkół Dublańskich, zasługują na wzmiankę jeszcze następujące:

1. Rozporządzeniem z dnia 11 listopada 1881 l. 55.309 zamianowano p. Tomasza Ryłskiego profesora szkoły wyższej, Przełożonym obszaru dworskiego w Dublanach.

2. Rozporządzeniem z dnia 10. stycznia r. b. l. 1783. udzielono p. Dr Władysławowi Skalkowskiemu, jako lekarzowi Zakładów Dublańskich, podobnie jak w dwóch latach poprzednich, dodatkowe wynagrodzenie za rok 1881. w kwocie 100 zł. w. a. i podwyższono mu jednocześnie płacę na rok 1882. o taką samą kwotę t. j. do wysokości 400 złr. w. a. — jedno i drugie ze względu na znaczne pomnożenie się czynności lekarza zakładowego wskutek zwiększenia się liczby uczniów szkoły niższej, oraz wskutek utworzenia kursu melioracyjnego.

3. Rozporządzeniem z dnia 18. kwietnia r. b. L. 18.537 udzielono p. Zygmuntovi Strusiewiczowi, profesorowi kraj. wyższej szkoły rol., na prośbę jego urlopu na czas do końca lipca b. r. z odjęciem prawa poboru płacy na czas trwania urlopu.

Uczniów liczyły w roku szkolnym 1881/82: wyższa szkoła roln. (na dwóch kursach) 48, niż. szkoła roln. 28.

Na podstawie wyводу powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm zgadza się na budowę gmachu szkolnego dla kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublanach pod warunkiem, że połowę kosztów budowy powyższej, które nie mają przenosić 67.000 złr. w. a. pokryje c. k. Rząd ze skarbu państwa.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził wypracowanie szczegółowych planów i kosztorysów powyższej budowy i przeprowadził na podstawie tychże planów i kosztorysów rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie udzielenia subwencji ze skarbu państwa na jej wykonanie.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy na wypadek pomyślnego wyniku rokowań ad 2) do wykonania projektowanej budowy w ciągu lat 1884. 1885. i 1886. i do wstawienia kwot potrzebnych na wykonanie w preliminarze funduszu krajowego na lata powyższe.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia melioracji łąk i drenowania pól folwarku Dublańskiego na podstawie załączonych % planów i kosztorysów robót rzeczonych w miarę funduszy przyzwolonych przez Sejm na cele powyższe.

5. Na meliorację łąk folwarku Dublańskiego otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 1440 złr. w. a. na r. 1883.

6. Na pokrycie kosztów nabożeństwa dla uczniów niż. szkoły rol. w Dublanach obrządku gr. kat. otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 300 złr. na tenże rok.

Lwów, dnia 3. września 1882.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Wyszczególnienie	Wykłady						Ćwiczenia					
	Godzin tygodniowo w półroczu											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
8. Wstęp do nauk zawodowych.												
Metodologia i historia gospodarstwa wiejskiego	1											
9. Rolnictwo.												
Ogólna nauka rolnictwa			6						2			
Ogólna i szczegółowa nauka produkcji roślin				6						4		4
Uprawa łąk					1							
10. Chów.												
Historia naturalna zwierząt domowych			2									
Anatomia opisowa i fizjologia zwierząt domowych	2	2					1	1				
Fizjologia szczegółowa czynności odżywczych i nauka żywienia zwierząt domowych			2	2								
Ogólna nauka hodowli zwierząt domowych			3						2			
Szczegółowa nauka hodowli zwierząt domowych				4	2					2	2	
11. Nauka urządzenia i zarządu dóbr.												
Ogólna nauka zarządu				2								
Nauka zarządzania gospodarstw					8						2	
Bonitacja i szacowanie dóbr						2						2
Rachunkowość						2						
12. Technologia.												
Ogólna technologia			2									
Gorzelnictwo				2								
Technologia nabiału						1						
13. Inżynieria wiejska.												
Repetytoryum z matematyki i zarys geometrii wykreślnej	3						4					
Miernictwo i niwelacja		2						4				
Mechanika rolnicza	2	2					2	2				
Budownictwo wiejskie			2	2					2	2		
Melioracje rolnicze			1	1								
14. Z weterynaryi.												
O chorobach zwierząt domowych i sposobach zaradczych, o pomocy przy porodach i o kuciu						2	2					
15. Z leśnictwa.												
Ogólny zarys leśnictwa. (użytkowanie, uprawa i ochrona lasów)						2	2					
16. Z ogrodnictwa.												
Ogólny zarys ogrodnictwa i sadownictwa							2					
17. Hygiena												
						1						
18. Uzasadnienie dyspozycji tygodniowych na folwarku												
Suma	27	27	26	24	17	14	13	17	19	14	6	8

Statut stacyi oceny nasion

przy krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach.

§. 1.

Cel i zadanie stacyi.

Zadaniem stacyi jest, oznaczać czystość, siłę kiełkowania i inne przy-
mioty nadsyłanych nasion, aby tym sposobem dać możność kupcom i produ-
centom nasion z jednej, a rolnikom i leśnikom z drugiej strony poinformowa-
nia się o rzeczywistej wartości posiadanych przez nich lub zakupić się ma-
jących nasion.

§. 2.

Prawo korzystania ze
stacyi.

Stacya jest instytucją publiczną, każdemu więc przysługuje prawo, za
opłatą poniżej podanej taksy żądać od niej zbadania nadesłanych nasion pod
względem przez siebie wskazanym (§. 4).

§. 3.

W wypadkach, w których zbadanie nasion przynieść może korzyść do-
bru publicznemu, wykonywa stacya takowe bezpłatnie. Żądanie jednak takiego
zbadania wyjść może tylko bądźto od Wydziału krajowego, bądź od jednego
z komitetów obu towarzystw rolniczych w kraju istniejących.

§. 4.

Zakres działania stacyi.

Stacya podejmuje się oceniać nasiona roślin gospodarskich, leśnych i
ogrodniczych (z wyłączeniem kwiatowych) pod następującymi względami:

a) nasiona czyste:

1. Pod względem tożsamości nazwy nasienia o ile to możliwe,
2. Pod względem siły kiełkowania w %.
3. Pod względem szybkości i siły kiełkowania.
4. Pod względem stopnia zanieczyszczenia w % bez wyszczególnienia
przymieszek zanieczyszczających.
5. Pod względem wartości użytkowej t. j. $\frac{\text{siła kiełkowania} \times \text{czystości}}{100}$
6. Pod względem zanieczyszczeń z wymienieniem ilości i jakości nasion
obcych (chwastów).
7. Pod względem stopnia zanieczyszczenia kanianką lub zarazą (ilość
ziarn kanianki w jednym kilogramie nasienia).
8. Pod względem wagi bezwzględnej nasienia (ilość nasion w 1 klgrm.).
9. Pod względem wagi 1 hektolitra nasienia.

b) mieszanki:

1. Pod względem ich składu jakościowego.
2. Pod względem siły kiełkowania poszczególnych ich składników.

Branie i przesyłanie próbek.

§. 5.

Próbki winny być brane z nasienia dokładnie przemieszanego, aby istotnie przedstawiały przeciętne własności nasienia. Jeśli idzie o skonstatowanie możliwej obecności kaniarki w koniczynie, lucernie etc., najlepiej jest nasienie z worka wysypać i dopiero wytrzęsnięte z worka resztki nasienia do stacyi przesłać, a to z powodu, że nasiona kaniarki szczególnie łatwo worka się czepiają.

Wszelkie próbki przed przesłaniem do stacyi winny być opieczetowane.

§. 6.

Aby wyniki oceny były ile możności jak najwięcej do prawdy zbliżone, pożądanem jest, aby próbki nadsyłane nie były zbyt małe, mianowicie przesyłać należy co najmniej:

- a) ziarn większych, jak kukurudzy, grochu, łubinu, zbóż etc. około 250 gramów.
- b) ziarn średniej wielkości, jak soczewicy, kukurudzy, lnu, lucerny, koniczyny 100 gr.
- c) ziarn drobnych, jak traw szporuku etc. 50 gr.
- d) gdy idzie o oznaczenie kaniarki w koniczynie lub lucernie co najmniej 250 gr.

Mniejsze ilości nasion od badania wykluczone nie są, nie dają jednak dostatecznej gwarancji przeciętnego charakteru próbek.

§. 7.

Do każdej próbki należy dołączyć:

- a) nazwę nasienia,
- b) wyszczególnienie tych punktów, (§. 4), które mają być badaniem objęte.

Badanie próbek i sprawozdania stacyi.

§. 8.

Stacya przystępuje do badania próbek (o ile zbyt wielka ilość już poprzednio nadesłanych nasion nie stanie temu na przeszkodzie) bezzwłocznie po nadesłaniu próbki i przesyła sprawozdanie zaraz po przeprowadzonej ocenie, jednakże próbki nadsyłane być winny ile możności jak najwcześniej, gdyż przeprowadzenie próby kiełkowania zawsze dłuższego wymaga czasu, a mianowicie potrzeba na to:

- 1) dla zbóż, koniczyn, roślin krzyżowych, lnu, tymotki od 8 do 12 dni.
- 2) dla traw od 2 do 3 tygodni.
- 3) dla nasion roślin leśnych do 4 tygodni.

§. 9.

Sprawozdanie z oceny zrobionej dla kupca służy wyłącznie do jego prywatnej informacji, a w żadnym razie nie może być użyte w obec kupującego jako poświadczenie dobroci towaru.

§. 10.

Część próbki nadesłanej przechowuje stacya jeszcze przez 3 miesiące następne po przesłaniu sprawozdania, a to w celu, aby w razie potrzeby na żądanie strony powtórna analiza przeprowadzoną być mogła.

Opłaty za zbadanie
nasion.

§. 11.

Za zbadanie nasion pobiera stacya następujące opłaty :

A) Przy nasionach czystych :

1. Za sprawdzenie tożsamości nazwy nasienia 50 ct.
2. za oznaczenie procentu zanieczyszczeń bez wyszczególnienia ich jakości :
 - a) przy nasionach większych aż do wielkości nasienia lnu 75 ct.
 - b) przy trawach i innych nasionach, poniżej nasienia lnu 1 zł. 25 ct.
3. za oznaczenie siły kiełkowania w ‰ 1 zł.
4. „ „ „ i szybkości kiełkowania 1 zł. 50 ct.
5. „ „ „ ilości ziarn kaniarki w 1 klgr. nasienia 75 ct.
6. „ „ „ zarazy w jednym (1) klgr. nasienia 1 zł.
7. „ „ „ szczegółowe ilości i jakości wszystkich obcych nasion, zanieczyszczających dane nasienie :
 - a) przy ziarnach większych 3 zł.
 - b) „ „ „ mniejszych 5 zł.
8. za oznaczenie wagi absolutnej nasienia (ilości ziarn w 1 klgr.) 50 ct.
9. za oznaczenie wagi 1 hektol. 50 ct.
10. za kompletną analizę botaniczną przesłanej próbki pod wszystkimi wyżej wymienionymi względami :
 - a) przy ziarnach większych 4 zł. 50 ct.
 - b) „ „ „ mniejszych 6 „ —

B) Przy mieszankach :

1. za oznaczenie jakościowego składu 1 zł. 50 ct.
2. za oznaczenie siły kiełkowania poszczególnych składników oznacza się takse sub. 3. tyle razy, z ilu odrębnych gatunków mieszanka jest złożona.

§. 12.

Dla członków obu Towarzystw rolniczych w kraju istniejących, o ile ci nadsyłają swe próbki za pośrednictwem oddziałów, wykonuje stacya badanie nasion z opustem 25‰ cen powyżej naznaczonych.

§. 13.

Należytość za zbadanie próbki winna być wniesioną z góry jednocześnie z przesłaniem próbki.

Listy i w ogóle wszelkie przesyłki do stacyi mają być opłacone.

§. 14.

Kierownictwo stacyi.

Kierownictwo stacyi powierza Wydział krajowy jednemu z członków ciała nauczycielskiego w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach.

Aleg. 35.

Wniosek.

Wysoka Izba raczy uchwalić rezolucję następującej osnowy:

»Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd po raz trzeci, iżby wszelkie ustawy, przepisy i rozporządzenia, dotyczące ludności izraelskiej dokładnie zbadał i w właściwej drodze, ażeby postarał się o wszechstronne uregulowanie stosunków prawnych ludności wyznania mojżeszowego, w duchu konstytucyjnego równouprawnienia z ludnością innych wyznań.

»W myśl §. 19 statutu krajowego wyraża też Sejm życzenie, ażeby reforma ustaw i przepisów, tyczących się Izraelitów, opartą była na umiejętnem zbadaniu z ramienia władzy państwowej treści tajemniczego ustawodawstwa religijno-narodowego żydów, objętego t. z. Tałmudem.

»W szczególności uznaje się za nieodzowne, ażeby dokładnie zostały stwierdzone i w państwowem, jakoteż krajowem ustawodawstwie w odpowiedni sposób uwzględnione różnice, zachodzące w orzeczeniach narodowych ustaw Izraelitów, a ogólnie w państwie obowiązującemi zasadami prawnymi, mianowicie co do zakresu działania izraelskich zborów wyznaniowych i kontroli nad nimi, co do stanowiska i władzy rabinów i przełożeń gmin wyznaniowych, co do sprawowania władzy sądowniczej w cywilno-prawnych stosunkach małżeństwa, co do pełnoletności, w prawie spadkowem, i w innych stosunkach prawnych, o ile one u ludności państwa innych wyznań do spraw wyznaniowych nie należą.

Lwów dnia 5. września 1882.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz.

A. Krukowiecki, H. Janko, Skałkowski, Dr. M. Fedorowicz, ks. Chełmecki, ks. Buchwald, Piotr Olejnik, Rożankowski, Krasicki, Korzyński, Radzikiewicz, St. Tarnowski, Roman Michałowski, Zamoyski, I. Tarnowski, Dydyński, Henryk Wodzicki, Sz. Koziebrodzki, M. Popiel, Wasilewski, Pilat, Matkowski, Piotr Garbaczynski, Michał Lityński, Franciszek Gedel, Zbrożek, Franciszek Wohlfart, G. Romer, A. Dobrzyński, Małecki, Smarzewski, W. Dzieduszycki, Russocki, K. Scipio, Rey.

Aleg. 36.

Wniosek.

Wysoki Sejm zważywszy:

Po 1sze, że z powodu zupełnego zaniedbania regulacji rzek w Galicyi w ciągu całego wieku przez dawne rządy absolutne państwa austriackiego — które ciągnęły z Galicyi dochody, ale nie czyniły żadnych nakładów dla podniesienia jej sił produkcyjnych, i z powodu nieskutecznego następnie od lat kilkunastu prowadzenia regulacji rzek w Galicyi siłami finansowemi i technicznemi niedostatecznemi i nieodpowiednemi temu zadaniu, rzeki w kraju naszym, zamiast stać się drogami wodnemi, któremi przewóz jest najtańszy, i przyczyniać się do podniesienia dobrobytu kraju, zrządzają corocznie przez wylewy i powodzie olbrzymie klęski i szkody wynoszące wiele milionów zł., zmniejszając siłę produkcyjną kraju i zmuszając do zaciągania pożyczek dla niesienia pomocy okolicom zniszczonym przez powódź;

Po 2gie zważywszy, jak mało dotychczas zrobiono dla regulacji rzek spławnych w Galicyi, czego dowodem matematycznym jest szczupłość sumy wyznaczanej corocznie w budżecie wydatków i dochodów państwa na **utrzymanie istniejących** robót regulacyjnych i budowli wodnych przy wszystkich rzekach spławnych w kraju naszym;

N. p. w budżecie państwowym na rok 1882 wyznaczono na **utrzymanie istniejących** robót regulacyjnych i budowli wodnych przy wszystkich rzekach w Galicyi 85.000 zł., gdy w tymże samym budżecie na rok 1882 na utrzymanie istniejących w Czechach robót regulacyjnych i budowli wodnych wyznaczono 200.000 zł., chociaż porzecze rzek spławnych galicyjskich zajmuje przeszło 90.000 kilometrów kwadratowych, a porzecze rzek spławnych w Czechach rozciąga się tylko na 74.000 kilometrach kwadratowych. Sumy powyższe wykazują z ścisłością matematyczną, jak mało istnieje dotychczas robót regulacyjnych w Galicyi a jak wiele w Czechach, robót wykonanych w dawniejszych latach kosztem skarbu państwa;

Po 3cie zważywszy, że ta od lat kilkunastu przedsięwzięta regulacja rzek spławnych w Galicyi była mało skuteczna z powodu **szczupłości sum** wyznaczanych na ten cel ze skarbu państwa i z powodu **niedostatecznych sił inżynierii wodnej w Galicyi**, oraz z powodu instrukcyj krępujących działalność tej inżynierii wodnej krajowej. Albowiem według dotychczasowych instrukcyj, inżynieria wodna krajowa, chociaż w budżecie wydatków państwa miała lub ma wyznaczone pieniądze na regulację rzek galicyjskich według zatwierdzonego przez Ministerstwo planu, nie mogła i nie może rozpoczynać z początkiem lata robót regulacyjnych, dopóki nie nadejdzie z Wiednia z Ministerstwa spraw wewnętrznych zatwierdzenie modyfikacyj w planie, modyfikacyj koniecznych w skutku zmiany w korycie lub brzegach rzeki, zrządzonej przez wiosenną powódź; zaś zatwierdzenie tych koniecznych modyfikacyj w planie nadchodzi zwykle dopiero w jesieni, gdy jest już bardzo mało czasu do wykonania robót regulacyjnych. W następstwie takiego zwykłego biegu rzeczy, niewielkie roboty regulacyjne na ów rok oznaczone, nie mogą być w całości wykonane, szczupła nawet suma na regulację rzek galicyjskich budżetem wyznaczona, nie bywa wydaną w całości i część jej wraca do skarbu państwa, a rozpoczęte roboty regulacyjne niszczy wiosenna powódź;

Po 4te zważywszy, że corocznym powodziom i wylewom rzek w Galicyi zapobiedz można skutecznie i rzeki nasze zamienić w użyteczne drogi wodne jedynie przez **systematyczną** regulację **całego** biegu każdej rzeki spławnej i jej **dopływów** wykonywaną **dostatecznymi** środkami finansowymi i odpowiedniami siłami technicznymi, nie krępowanymi w swej działalności;

Po 5te zważywszy, że z corocznych dochodów państwa nie można wyznaczać dostatecznych sum na skuteczną regulację rzek we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, że przeto konieczną jest rzeczą, aby skarb państwa zaciągnął na ten cel **oddzielną pożyczkę**;

Po 6te zważywszy, że wyżej wspomniane przeszkody i instrukcje krępujące działalność inżynierii wodnej krajowej i niedopuszczające użycia w całości nawet szczupłych sum wyznaczanych dotychczas na regulację rzek w Galicyi, usuniętymi być mogą tylko gdy przy Namiestnictwie galicyjskiem utworzoną zostanie **Dyrekcya robót publicznych**, zostająca pod bezpośredniem zwierzchnictwem Namiestnika, a mająca prawo budować i utrzymywać drogi państwowe i prowadzić regulację rzek spławnych według planów przez ministerjum zatwierdzonych i w granicach sum wyznaczanych corocznie budżetem już to z dochodów państwa, już to z oddzielnej na regulację rzek pożyczki, lecz bez odnoszenia się do Ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacyj koniecznych w skutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki;

Po 7dne zważywszy, że chociaż regulacja rzek niespławnych dla osuszenia bagien lub dla zapobieżenia wylewom, należy do spółek wodnych, zasilanych subwencjami ze skarbu krajowego, których udziela reprezentacja kraju i udzielać nadal jeszcze szczerzej jest gotowa; jednak i skarb państwa, który w innych krajach monarchii wspierał znacznymi subwencjami regulację rzek niespławnych w celach melioracyjnych — powinien także w Galicyi przychodzić zasiłkami w pomoc spółkom regulującym rzeki niespławne, a powinien to uczynić choćby tylko dla powiększenia siły podatkowej, gdyż w skutku tej regulacji, staną się nieużytki i bagna żyznymi łąkami i większy podatek opłacać będą;

Po 8-me zważywszy na powszechnie znany i uznany zbawienny wpływ lasów, mianowicie w górach, na klimat całego kraju, a szczególnie na regulowanie stanu wody w rzekach wypływających z tychże gór, (wszystkie zaś prawie większe rzeki w Galicyi wypływają z gór karpackich) i na smutne następstwa wyniszczenia lasów na górach, czego najbliższy przykład przedstawia Karst, przedewszystkiem zaś zważywszy, że utrzymanie lasów pozostałych na górach i zalesienie nagich przestrzeni na stokach gór jest jedynie skutecznym środkiem uregulowania stanu wody na górnym biegu rzek, oraz zważywszy, że Wysoki Sejm uznając wielostronną potrzebę ochrony lasów od zniszczenia, wzywał już dwukrotnie, ale dotychczas bezskutecznie, Rząd o przedłożenie na właściwej drodze konstytucyjnej projektu nowej ustawy leśnej oznaczającej skuteczniejsze środki ochrony lasów;

Zważywszy wszystkie te powody, **raczy Wysoki Sejm**, zgodnie z memoriałem przedłożonym Rządowi przez Koło posłów polskich zasiadających w Radzie państwa, **uchwalić następującą rezolucję** :

Uchwała:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd :

I. Aby ułożył **systematyczny plan** regulacji wszystkich rzek spławnych **począwszy od ich źródeł** i dopływów tych rzek, a zarazem, aby oznaczył czas, w którym plan ten ma być wykonany;

II. aby dla wykonania tego całego planu regulacji rzek, przedłożył Rząd odpowiednie projekty ustaw Radzie państwa i Sejmowi krajowemu, o ile przedmiot należy do kompetencji tych ciał ustawodawczych. Ponieważ zaś ze zwykłych dochodów państwa nie można wyznaczać sum **dostatecznych** dla wykonania systematycznego planu regulacji rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, powinien c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy

upoważniającej do zaciągnięcia za poręczeniem państwa, **oddzielnej pożyczki na regulację rzek** we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa;

III. aby z tej sumy ogólnej na regulację rzek przeznaczonej, a uzyskanej przez pożyczkę państwową, wyznaczono **oddzielną kwotę dla Galicji w tej wysokości**, jaka z ogólnego planu regulacji rzek okaże się potrzebną dla uregulowania rzek w Galicji;

IV. aby c. k. Rząd starał się, iżby z tej pożyczki zaciągniętej na regulację rzek wyznaczano corocznie na ten cel sumy stosunkowo tak wielkie, iżby cały plan regulacji rzek wykonany został w oznaczonym okresie czasu;

V. aby c. k. Rząd powiększył inżynierję wodną w Galicji i utworzył przy Namiestnictwie galicyjskiem **Dyrekcję robót publicznych** pod bezpośredniem zwierzchnictwem Namiestnika, oraz przyznał tejże Dyrekcji prawo rozporządzania sumami wyznaczanemi corocznie przez Radę państwa na regulację rzek w Galicji, a rozporządzania według planu regulacji rzek, zatwierdzonego raz przez Rząd, ale bez odnoszenia się do Ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacyj, potrzebnych wskutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki;

VI. aby c. k. Rząd włożył na władze administracyjne obowiązek, iżby starały się spowodować zawiązywanie się spółek wodnych dla regulacji rzek niespławnych, osuszania bagien i t. p., i aby te władze administracyjne przychodziły zawiązanym spółkom z pomocą tak pod względem technicznym jak i pod względem administracyjnym;

VII. Sejm galicyjski niósł już dotychczas pomoc spółkom wodnym, regulującym w Galicji rzeki niespławne, dając im zasiłki ze skarbu krajowego; jeżeli zaś rozpoczęta zostanie systematyczna, dostatecznemi wyżej wskazanemi siłami finansowemi i technicznemi, regulacja wszystkich rzek spławnych w całym ich biegu, Sejm galicyjski **oświadcza gotowość** dawać wówczas ze skarbu krajowego szczerze zasiłki na regulację rzek niespławnych; lecz wzywa c. k. Rząd, aby starał się, iżby także ze skarbu państwa wyznaczano subwenyę spółkom wodnym, regulującym rzeki niespławne;

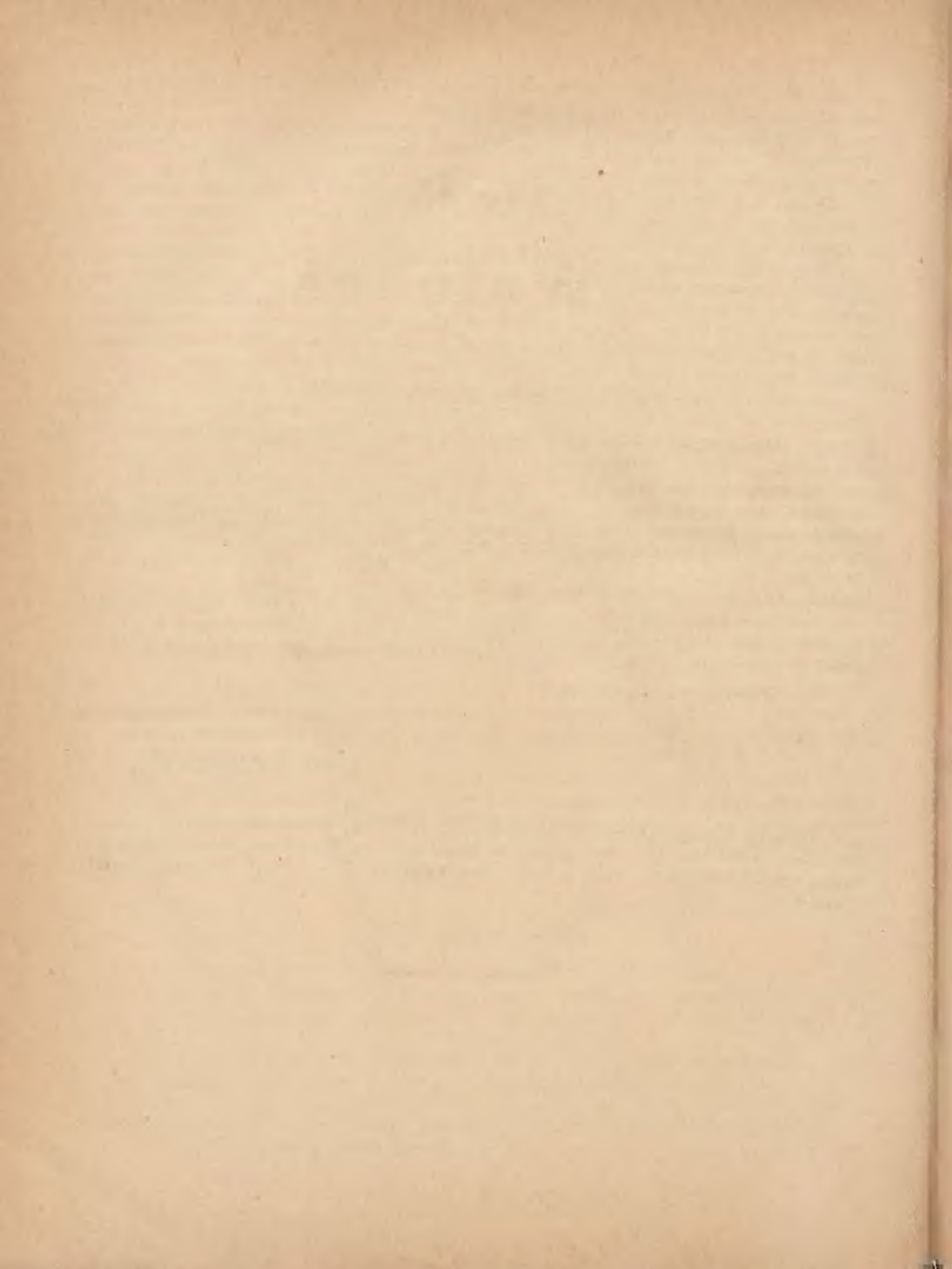
VIII. Sejm wzywa powtórnie c. k. Rząd, aby ułożył i na drodze przez konstytucję wskazanej przedłożył projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni.

We Lwowie 8. września 1882.

Wnioskodawca

Leon Chrzanowski

Popierają wniosek: Golejewski, Józef Jasiński, Goldmann, Badeni, Skałkowski, Czerkawski, Spławiniński, Merunowicz, Pilat, Jędrzejowicz, R. Michałowski, St. Koziebrodzki, Grocholski, Hausner, Scipio, Ochrymowicz, Romanowicz, Zatorski, Stan. Tarnowski, Gross, Franc. Jasiński, Polanowski, Tyszkiewicz.

Aleg. 37.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby analogicznie z treścią rozporządzenia c. k. Ministerstwa handlu z dnia 26. lutego 1882 Nr. 25 dz. u. p., mocą którego ustanowiony został osobny organ administracyjny dla t. zw. »zachodniej grupy« państwowych, jakoteż zajętych w zawiadostwo państwa prywatnych kolei żelaznych, również utworzono taki sam zarząd i dla galicyjskiej sieci kolei państwowych, jakoteż zajętych w zawiadostwo państwa prywatnych dróg żelaznych, i w każdym razie, aby siedziba zarządu tych linii znajdowała się w Galicyi.

Lwów dnia 10. września 1882.

Wnioskodawca :

Teofil Merunowicz.

Dr. M. Fedorowicz, Gross, Rey, Wohlfart, Fruchtman, Romanowicz, Goldmann, Gedel, Żywicki, Kułaczkowski, Wład. Wolański, Splawiński, Wernicki, Chrzanowski, Wodziński.

Aleg. 38.

Wniosek.

Zważywszy, że w myśl patentu o podatku domowym z 23. lutego 1820 r. i instrukcyi klasyfikacyjnej z 29. lutego 1820 r. (§§. 6, 9 i 22) tudzież dekrétów kanc. nadw. z d. 5. marca 1822 L. 222, z 18. czerwca 1822 L. 1.079 i 17. Grudnia 1841 L. 36.506 tylko te części domów podlegają podatkowi klasowo-domowemu, które są zamieszkane albo do mieszkania przeznaczone, że ustawa o podatku domowym z 9. lutego 1822 r., nie tylko w niczem nie zmienia przytoczonych postanowień, ale nadto powołuje się wyraźnie na §. 22 patentu z d. 23. lutego 1820 r., a Wysoki c. k. Rząd zgodnie z obowiązującymi ustawami, w przedkładanych komisji podatkowej Izby deputowanych Rady państwa wykazach katastralnych i finansowych, uwzględniał wolne od podatku części domów, jak okazuje się niewątpliwie z preliminowanej nadwyżki dochodów państwowych;

zważywszy dalej, że komory domów należących do klasy III. dawnej taryfy, niemal wyłącznie a często także w klasach wyższych, ani zamieszkane ani do zamieszkania przeznaczone nie są, że zatem w myśl obowiązujących ustaw i przepisów mają pozostać wolne od opodatkowania i tylko przez błędne zastosowywanie ustawy wpisywane były nie właściwie w rubrykę części mieszkalnych, podlegających podatkowi klasowo-domowemu;

zważywszy wreszcie, że przez wpisanie w kataster podatku klasowo-domowego wolnych od podatków części domów, a w szczególności komór włościańskich, przy zastosowaniu ustawy o podatku domowym z 29. lutego 1882, nader znaczna część domów w kraju naszym, została nieprawie wyższym podatkiem domowo-klasowym obciążona;

Wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby na mocy obowiązujących ustaw i przepisów przeprowadził z urzędu wyłączenie z katastru klasowo-domowego wolnych od podatku części domów, i o wyniku tej czynności osobnymi arkuszami płatniczymi zawiadomił interesowanych“.

Lwów dnia 12. września 1882.

Wnioskodawca:

Abrahamowicz.

Czartoryski, Pilat, Gorayski, Alfons Czaykowski, M. Onyszkiewicz, T. Wasilewski, Fedorowicz, Jan Jocz, Wernicki, Władysław Wolański, M. Krukowiecki, A. Milieski, Tyszkiewicz, M. Popiel, ks. Sawa, Gedel.

Aleg. 39.

Wniosek.

Z uwagi, że ustawa o swojszczyźnie z dnia 3. grudnia 1863 Nr. 105 Dz. p. p. ograniczając możliwość samoistnego nabycia swojszczyzny w innej gminie do wypadków przyjęcia do gminy lub dostąpienia w niej publicznego urzędu, nakłada na gminę obowiązek zaopatrywania ubogich, których rodzice, lub ewentualnie dalsi przodkowie używali w niej prawa swojszczyzny, zatem obowiązek zaopatrywania osób, które w usprawiedliwiającym nałożeniu takiego ciężaru związku ekonomicznym z gminą obecnie wcale nie zostają, albo nawet nigdy nie zostawały;

z uwagi, że wskutek powyższego ograniczenia możliwości samoistnego nabywania swojszczyzny dochodzenie, w jakiej gminie służy komuś prawo swojszczyzny, jest w wysokim stopniu utrudnionem i przewleka się bardzo długo, obarcza władze korespondencyą i sprowadza nieraz dłuższe przytrzymywanie pod zamknięciem osób, których przynależność ma być sprawdzoną;

z uwagi wreszcie, że konieczną konsekwencją ustawy o swojszczyźnie jest odsyłanie wszystkich zamiejsceowych ubogich, potrzebujących zaopatrzenia, za paszportem przymusowym lub odstawienie ich pod strażą do gminy, w której służy im prawo swojszczyzny, i że środek ten znany pod nazwą szupasowania, w zastosowaniu do osób, nie mogących lub nie chcących znaleźć zarobku, jest najczęściej bezskutecznym (gdyż osoby odesłane do gminy, w której służy im prawo swojszczyzny, a w której bardzo często są zupełnie obcemi, nie mogą zwykle znaleźć w niej zarobku lub utrzymania i opuszczają ją — dają powód do ponownych odstawień), że pociąga za sobą znaczne i ciągle wzrastające wydatki tak dla gmin, będących stacyami szupasowemi jak dla funduszu krajowego i że mija się w końcu z właściwym celem opieki nad ubogimi;

Wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył ile możliwości reformę ustawy o swojszczyźnie z 3. grudnia 1863 w kierunku wskazanym uchwałą Sejmową z 17. października 1881 r.“

Wnioskodawca

P i l a t.

Gorayski, Czaykowski, M. Onyszkiewicz, Abrahamowicz Wasilewski, W. Dzieduszycki, Czartoryski, Wernicki, Wohlfarth, Wład. Wolański, Bartmański, T. Dzieduszycki, G. Romer, Zatorski.

1892

Whiosek

Whiosek is a small town in the northwestern part of the state. It is situated on the banks of the Whiosek River, which flows into the Gulf of Mexico. The town is known for its beautiful scenery and its rich history. It was founded in 1845 and has since grown into a thriving community. The town is home to many fine buildings and a large number of residents. It is a popular destination for tourists and is well known for its friendly atmosphere and excellent food. The town is also known for its beautiful views of the river and the surrounding landscape. It is a truly beautiful town and a great place to visit.

Whiosek River

The Whiosek River is a beautiful body of water that flows through the town of Whiosek. It is known for its clear water and its scenic views. The river is a popular spot for fishing and boating. It is also a great place to enjoy the beautiful scenery of the town. The river is a truly beautiful sight and a great place to visit. It is a truly beautiful town and a great place to visit.

Aleg. 40.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby dla miast: Przemyśla, Stanisławowa, Tarnopola, Brodów, Jarosławia, Drohobyczy, Biały, Nowego Sącza, Tarnowa, Rzeszowa, Sambora, Stryja i Kołomyi statuta osobne zamiast ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w tych miastach obowiązujące mające wypracował, i przy następnej sesyi Sejmowej, Wysokiej Izbie przedłożył.

Wnioskodawca :

Walery Wągart.

Splawiński, Fruchtman, Madeyski, Towarnicki, Wodziński, Romanowicz, Garbaczyński, Leon Chrzanowski, Pilat, Goldmann, Filip Zuker, Zbrożek, Zborowski, Jan Jocz, Skalkowski, Otton Hausner, T. Merunowicz, Wasilewski, Simon, Onyszkiewicz, Henryk Janko, Wohlfart, Rosner, Lenartowicz, ks. Sawa, Gross, Franciszek Jasiński, Czerkawski, Tyszkiewicz, Pławicki, Gedel.

Aleg. 41.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego względem zmiany §. 3. Statutu krajowego w ten sposób, ażeby Rektorowi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie przyznany był głos wirylny w Sejmie krajowym.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze w roku 1874 udawało się Kolegium Profesorów c. k. Akademii technicznej we Lwowie do Wydziału krajowego o wyjednanie Rektorowi tej Akademii głosu wirylnego w Sejmie krajowym, lecz z tą prośbą odesłane zostało do Wys. Sejmu, i w skutek tego też wniesioną została przez wspomniane Kolegium Profesorów w r. 1876 do Wys. Sejmu prośba tej samej osnowy, która sejmowej komisji prawniczej przydzielona, wprawdzie przychylnie była załatwioną, lecz sprawozdanie tej komisji z powodu wczesnego zamknięcia obrad sejmowych nie przyszło na porządek dzienny onychże.

W roku 1880 ponowioną została ta sprawa przy Wys. Sejmie prośbami tak Rektora c. k. Szkoły politechnicznej, jako też i Towarzystwa politechnicznego we Lwowie, lecz prośby te przez Wys. Sejm nie załatwione przekazane były Wydziałowi krajowemu, który nie uznał za rzecz stosowną przedłożyć w skutek onychże jakikolwiek wniosek Wys. Izbie i dla tego sprawa ta pozostała w zawieszeniu do 3. Sierpnia 1881, w którym to dniu Towarzystwo politechniczne ponowiło przed Wys. Sejmem to swoje żądanie.

Prośba ta z 3. Sierpnia 1881 do l. 675 przydzielona przez Wys. Sejm komisji prawniczej była przedmiotem narad, w skutek których przygotowane zostało sprawozdanie tejże komisji do Wys. Sejmu z wnioskiem, by ta prośba odesłana została Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby po zbadaniu stanu rzeczy przedłożył Wys. Izbie wniosek odpowiedni.

W tem sprawozdaniu z 18. Października 1881 zaznaczyła komisya prawnicza, że Rektorowie wszechnic lwowskiej i krakowskiej, którzy z głosami wirylnymi, już biorą udział w obradach Wys. Sejmu jakoteż i Rektor c. k. Szkoły politechnicznej dla którego Towarzystwo politechniczne takiego głosu wirylnego się domaga ze względu na jednoroczny czas trwania ich Rektoratu, przeto i mandatu poselskiego, często przychodzą w położenie iż swoje krzesła poselskie wśród narad sejmowych ustępować muszą nowo wybranym Rektorom, że przeto pomimo wysokiej nauki nie mogą swoim udziałem w pracach sejmowych, przynieść krajowi takich korzyści, jakieby można osiągnąć, gdyby te korporacje, które wybierają Rektorów, uprawnione były wybierać posłów na cały sześciolatni peryod sejmowy.

Sprawozdanie to komisji prawniczej nie przyszło w upłynionym roku pod obrady Wysokiej Izby, i odesłane było Wydziałowi krajowemu do załatwienia, który wywiązując się z otrzymanego polecenia przedłożył sprawozdanie z 18. Listopada 1881 do l. 55.613 z wnioskiem, ażeby

Wysoki Sejm raczył uchwalić ustawę przyznającą Rektorowi c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie głos wirylny w Sejmie krajowym.

Jakkolwiek komisya prawnicza nie zmieniła swoich zapatrywań co do obsełania Sejmu posłami przez kolegia Profesorów wszechnic i c. k. szkoły politechnicznej wybierać się mających na peryod sześćoletni, w sprawozdaniu swoim z 18. Października 1881. wypowiedzianych, to przecie nie może zataić obawy, że idąc za temi zapatrywaniami zrobiłaby wyłom zasadniczy w postanowieniach §. 3. Statutu krajowego i uczyniła by może wątpliwem uzyskanie Najwyższej Sankcyi dla ustawy, któraby w miejsce Rektorów wszechnic, powoływała posłów wybieralnych przez grona Profesorów onychże, i c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, przewidując zaś, że Statut krajowy już przeszło lat dwadzieścia obowiązujący — ze względu na ponawiane kilkakrotnie w Wysokiej Izbie wnioski o pomnożenie posłów z miast, tudzież ze względu na wzrost ludności od czasu wprowadzenia w życie tegoż Statutu krajowego, a głównie ze względu na nowy rozkład podatków gruntowych wskutek oszacowania onego w ostatnich latach — dokonany — będących główną podstawą wyboru Reprezentacyi kraju — ulegnie w najbliższej przyszłości zmianie co do tejże Reprezentacyi kraju, — korzysta ze sposobności, ażeby już teraz i to pierwej niżeli dokonane zostaną zmiany Statutu krajowego przewidywane, wprowadzonym został w grono Sejmu krajowego mąż w zawodzie technicznym wysoko uczony, — i dla tego godzi się obecnie na wniosek Wydziału krajowego przedłożony Sprawozdaniem z 18. Listopada 1881. do l. 55.613, a nadmienając, że zaprojektowana przez Wydział krajowy ustawa zmienia a właściwie uzupełnia nie tylko §. 3. Statutu krajowego z 26. Lutego 1861, ale także i ustawę z 20. Września 1866. l. 22. D. u. k. stawia wniosek :

Wysoki Sejm raczy dołączyć tu pod ./. ustawę uchwalić.

Lwów dnia 12. Września 1882.

B. Kowalski, w. r.
przewodniczący.

Walery Waygart, w. r.
sprawozdawca.

Ustawa.

dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca dodatek do §. 3. statutu krajowego z dnia 26. Lutego 1861, powołująca Rektora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie na członka Sejmu krajowego z głosem wirylnym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Art. 1.

Oprócz osób w §. 3. Statutu krajowego z dnia 26. Lutego 1861 i w ustawie z 20. Września 1866 Nr. 22. D. u. M. wymienionych jest członkiem Sejmu także Rektor c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 42

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży c. k. rządowi imieniem funduszu naukowego realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi t. z. konwiktowej.

Wysoki Sejmie!

Na wniosek Wydziału krajowego i ówczesnej komisji administracyjnej, zezwolił Wysoki Sejm dnia 8. Kwietnia 1876 r. na sprzedaż c. k. Rządowi imieniem funduszu naukowego realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi tak zwanej konwiktowej, za cenę kupna 220.000 złr. w. a. płatną w dziesięciu równych po sobie następujących rocznych ratach z 6% odsetkami od każdorazowej niespłaconej reszty ceny kupna i z warunkiem, że kupujący uiszczy w całości należność rządową od przeniesienia własności.

Sprzedaż nie przyszła dotąd do skutku, ponieważ c. k. Rząd trafiał na trudności finansowe, które stawały na przeszkodzie w urzeczywistnieniu zamiaru kupna pomienionej realności. Odnawiano przeto kontrakt najmu gmachu ad St. Nicolaum na pomieszczenie Uniwersytetu, od trzech do trzech lat za czynsz roczny z kwoty 15.000 złr. na 20.000 złr. podwyższony, który to najem kończy się z dniem ostatniego Września r. b. (1882).

C. k. Rząd oświadczył teraz gotowość swoją przystąpienia do zakupna pomienionej realności na rzecz funduszu naukowego pod warunkami w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 8. Kwietnia 1876 oznaczonymi, z tą jedynie zmianą, że od niespłaconej reszty ceny kupna uiszczać będzie odsetki po pięć, nie zaś po sześć od sta.

Zachodzi więc pytanie, czy w obec niższej ze strony c. k. Rządu stopy procentowej od niespłaconej reszty ceny kupna o jeden od sta, zaniechać sprzedaży realności w formie będącej, albo też przyjąć ofertę c. k. Rządu i przystąpić do ukończenia sprzedaży w roku 1876 uchwalonej.

Komisja administracyjna, której wniosek Wydziału krajowego uchwałą wysokiej Izby z dnia 4. Września b. r. do sprawozdania został przekazany, zbadawszy rzecz całą, przychyliła się do alternatywy drugiej i jest zdania, że nie należy odstępywać od zamiaru sprzedaży realności ad St. Nicolaum we Lwowie z powodu, że stopa odsetek, jakie kupujący płacić ma od każdorazowej

snej reszty ceny kupna zniża się na pięć od sta. Według ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego wynosił dochód czysty z gmachu ad St. Nicolaum wraz z ogrodem botanicznym :

	w roku 1878	kwotę złr.	9.683	cnt.	33
	„ 1879	„ „	9.554	„	11
	„ 1880	„ „	8.677	„	14
	„ 1881	„ „	10.405	„	16

łącznie w ciągu 4 lat złr. 38.319 cnt. 74 czyli w przecięciu corocznie złr. 9.579 cnt. 93¹/₂, gdy 5% odsetki z ceny kupna 220.000 złr. uczynią rocznie złr. 11.000, a więc w każdym razie więcej, niżeli dochodu czystego z najmu tej realności dało się osiągnąć.

Względy zresztą wyłuszczone w sprawozdaniu Komisji administracyjnej z dnia 3. Kwietnia 1876 r., które przemawiały wówczas za sprzedażą tej realności na rzecz funduszu naukowego, a w szczególności ów anormalny stosunek nieokreślonej współwłasności funduszu stypendyjnego i naukowego, powstały z tąd że c. k. Namiestnictwo, zarządzające przedtem funduszem stypendyjnym zarówno jak funduszem naukowym, przekształciło realność ad St. Nicolaum na cele Uniwersytetu i poczyniło w niej mnogie urządzenia kosztem funduszu naukowego, — a w budynku przy kościele od ulicy Śgo Mikołaja pod nr. 7. od ulicy garncarskiej pod nr. 1. położonym, umieściło duchowieństwo parafii Śgo Mikołaja, nie zmienił się w niczem na korzyść funduszu stypendyjnego, przeciwnie zawiakłania rosną i czem dłużej potrwa taki stosunek, tem większy kiedyś wyniknąć może ubytek w dochodach funduszu stypendyjnego.

Komisya administracyjna wnosi zatem; Wysoki Sejm raczy :

„Upoważnić Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem imieniem funduszu naukowego kontraktu kupna i sprzedaży realności ad St. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi tak zwanej konwiktowej za cenę kupna 220.000 zł. w. a. płatną w dziesięciu równych po sobie następujących rocznych ratach z procentami po pięć od sta od każdorazowej nie spłaconej reszty ceny kupna liczyć się mającymi i z warunkiem, że kupujący uiszcza należytość rządową od przeniesienia własności.

We Lwowie dnia 12. Września 1882.

Przewodniczący :

Grocholski w. r.

Sprawozdawca :

Marceli Madeyski.

Wniosek.

Świeże klęski, które kraj nasz nawiedziły, są nowym dowodem, do jakiego stopnia słusznem jest pragnienie, by wody galicyjskie uporządkowane i w sposób dzisiejszym ekonomicznym warunkom i potrzebom odpowiednio uregulowane zostały. Memoriał, przez delegację polską w Wiedniu pod koniec ubiegłej sesji Rady państwa Ministerstwu wręczony, wyraża żądanie, jakie kraj co do pomocy państwowej w tym względzie stawia. Ale i udział funduszków krajowych jest przy regulacji rzek galicyjskich, za spławne dotąd nie uznanych, koniecznością, gdyż jak z jednej strony państwo ma prawo wymagać, by kraj ofiary do urzeczywistnienia wielkiego tego zadania poniósł, tak z drugiej strony kraj dostarczając do dzieła regulacji rzek środków pieniężnych, zapewni sobie wpływ przy wykonaniu robót regulacyjnych, bez którego uporządkowanie wód nie mogło by być ani skutecznem, ani zupełnem.

Z tych przeto powodów Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję i powziąć następującą uchwałę:

Rezolucya.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl memoriału, przez delegację polską w Wiedniu Wys. c. k. Ministerstwu przedłożonego sprawę regulacji rzek galicyjskich pod najpilniejszą wziął uwagę i postarał się w drodze ustawodawczej o fundusze, któreby zapewniły systematyczne uporządkowanie rzek i wód galicyjskich w przeciągu pewnego okresu lat, z góry oznaczyć się mającego.

Uchwała.

Sejm uznając już dziś w zasadzie potrzebę przyczynienia się z funduszu krajowego corocznymi zasiłkami w wysokości 33% do regulacji rzek za spławne dotąd nie uznanych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby rokowania z c. k. Rządem co do kwoty corocznie na ten cel przeznaczyc się mającej i co do wpływu organów autonomicznych na wykonanie robót regulacyjnych przeprowadził, a sprawozdanie o tych rokowaniach wraz z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesji Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Wnioskodawca :

Jan Stadnicki.

Zamojski, Scipio, A. Dobrzyński, Ks. Kitrys, Ks. Buchwald, J. Tarnowski, St. Tarnowski, Franciszek Jasiński, Rey, W. Dzieduszycki, J. Popiel, Tadeusz Dzieduszycki, Roman Michałowski, Pilat, L. Wodzicki, Dydyński, Rapoport, Józef Jasiński, A. Gorayski, A. Czajkowski.

Wiosna

Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości. Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości.

Wiosna

Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości. Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości.

Wiosna

Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości. Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości.

Wiosna

Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości. Wiosna jest czasem nadziei i optymizmu. Wiosna jest czasem miłości i przyjaźni. Wiosna jest czasem radości i szczęścia. Wiosna jest czasem życia i miłości.

Aleg. 44.

Wniosek.

Wylewy tegoroczne i nieustające słoty w porze zbiorów, uczyniły wszelką paszę zupełnie niemal niezdatną na karm dla bydła. Z powodu tedy wszędzie zmulonej albo zgniłej paszy, zachodzi więcej niżeli obawa, bo niemal pewność, że z wiosną roku przyszłego pojawią się w całym kraju zarazy bydłce.

Dla zapobieżenia tej nowej grożącej klęsce, jest tylko jeden sposób uczynienia z tej paszy mniej szkodliwą, przez przymieszkę soli, przeto

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na rok 1882/3 otworzył sprzedaż soli bydłcej, sprzedając taką osobom hodującym bydło, za certyfikatami wydawanymi przez c. k. Starostwa, a oznaczającymi ilość potrzebnej soli dla każdego potrzebującego jej hodowcy inwentarza.

Wnioskodawca:

M. Rey.

Abrahamowicz, ks. Isakowicz, Roman Michałowski, E. Jędrzejowicz, Mikołaj Wolański, Tyszkowski, Łukasiewicz, Podlewski, Kaczała, Pławicki, Szumańczowski, Dr. M. Fedorowicz, E. Sanguzko, K. Scipio, Sz. Koziębrodzki, Madeyski, T. Merunowicz, Wernicki, Pilat, Polanowski, Hoszard, Mayer, Goldmann, Romanowicz, Skałkowski, Gross, Wohlfarth, Gedel, Wasilewski, Żywicki, Hausner, Spławski, Jasiński.

Wniosek.

Zważywszy, że ustawa o środkach zaradczych przeciw zarazie bydła z 29 lutego 1880 sprowadza nader doniosłe zmiany w chowie i hodowli bydła i stanowczo oddziałać musi na stosunki rolnicze związane nierozdzielnie z chowem bydła;

zważywszy, że przemiana istniejącego systemu gospodarstwa rolnego tylko z trudnością i z poniesieniem wielkich ofiar przeprowadza się;

zważywszy, że wszelkie następstwa tej ustawy odbijają się w pierwszym rzędzie na stosunkach rolniczych i ekonomicznych kraju naszego, a powrót do dawnego stanu rzeczy przez otwarcie granicy od Rosyi lub Rumunii dla przewozu lub przepędu bydła obcego, chociażby tymczasowo, sprowadziłby nowe trudności i nieobliczone szkody;

zważywszy wreszcie, że od wejścia w życie ustawy z dnia 29 lutego 1880 i minister. rozporządzenia z 12 kwietnia 1880 potęguje się coraz bardziej w Stolicy państwa dążenie do czasowego otwarcia granicy, które znajduje najsilniejszy wyraz w przedłożonej Wysokiemu Rządowi petycyi miasta Wiednia —

Wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w wyczerpującym memoryale przedstawił Wysokiemu Rządowi wszystkie następstwa jakie z otwarcia granicy dla naszego kraju wypłynąćby musiały, i w razie zamierzonego otwarcia granicy użył wszystkich środków w jego kompetencji leżących do odwrócenia od naszego kraju groźnych niebezpieczeństw, któreby z otwarcia granic od Rosyi lub Rumunii dla przepędu lub przewozu bydła wyniknąć musiały.

Lwów dnia 12. września 1882.

Wnioskodawca:

Abrahamowicz.

Czartoryski, M. Popiel, Pilat, Gorajski, ks. Sawa, Gedel, Onyszkiewicz, T. Wasilewski, Polanowski, Wernicki, Władysław Wolański, A. Krukowiecki, Tyszkiewicz, A. Milieski, Jan Jocz.

Wniosek.

Zważywszy, że do uzupełnienia sieci kolei żelaznych w naszym kraju niezbędną jest linia, łącząca środkowy punkt kolei Karola Ludwika z północną częścią kraju ku granicy Królestwa Polskiego położoną;

Zważywszy, że potrzeba tej linii i wielka jej doniosłość pod względem handlowym i ekonomicznym niejednokrotnie już uznana została, a uznanie to w obradach Sejmu roku 1872 i następnych, znalazło wyraz nie tylko w sprawozdaniach Wydziału krajowego i komisji sejmowych, ale nawet w uchwałach Sejmu, w szczególności zaś w uchwale z dnia 5 Grudnia 1872 r.;

Zważywszy dalej, że wykonaniu pomienionej uchwały i urzeczywistnieniu zamierzonego podówczas projektu wybudowania kolei żelaznej z Rzeszowa do Nadbrzezia jedynie finansowe przesilenie roku 1873 stanęło na przeszkodzie — że zatem projekt ten jako odroczony, ale nie jako zaniechany uważać należy;

Zważywszy w końcu, że nagła potrzeba tej kolei coraz silniej czuć się daje, jak świadczą liczne głosy z kraju, oraz starania i zabiegi czynione w tym celu przez okęgowe Towarzystwo Rolnicze rzeszowskie;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wszedł w rokowania z c. k. Rządem w celu rychłego doprowadzenia do skutku budowy kolei żelaznej z Rzeszowa w kierunku północnym do granicy Królestwa Polskiego — ewentualnie względem udziału, jakim fundusz krajowy przyczynić się ma do pokrycia kosztów tej budowy“.

We Lwowie 14. Września 1882.

Wnioskodawca

Jan Tarnowski.

Tyszkiewicz, Simon, Then, Zbrożek, Fruchtmann, Czerkawski, J. Męciński, A. Krukowiecki, Wasilewski, Hausner, Wohlfarth, Bieliński, Skalkowski, Rosner, Pilat, Zborowski, Gedel, Waygart, Hoppen, Garbaczyński, Karol Scipio, Edward Jędrzejowicz, St. Tarnowski, Towarnicki, Ap. Jaworski, Zamoyski, Ludw. Wodzicki, Józef Michałowski, Mycielski, Dydyński, Wodziński, Filip Zucker, J. Popiel, Żywicki, Smarzewski, Bartmański, Antoni Małeckci, Weissman, J. Janko, Polanowski, Jan Jocz, Buchwald, W. Dzieduszycki, Onyszkiewicz, Dr. M. Fedorowicz, Rozwadowski, Russocki, Roman Michałowski, G. Romer, Mikołaj Wolański, Sz. Koziebrodzki, Łukasiewicz, Franciszek Jasiński, Szumańczowski, Gorayski, Golejewski. Rey, Paszkowski, Wład. Wolański, Al. Czajkowski, Goldman, Sawczyński, Jasiński, E. Stadnicki, T. Dzieduszycki, Abrahamowicz, Wernicki, Korytowski, Emil Torosiewicz, Haller, Piętał.

Aleg. 47.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za r. 1880 funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. Września b. r. przekazaniem zostało Komisji budżetowej do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za rok 1880. funduszu krajowego oraz wszystkich funduszy zostających pod zarządem lub kontrolą Wydziału krajowego.

Niniejsze sprawozdanie Komisji budżetowej obejmuje jedynie zamknięcie rachunków funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu oraz funduszy ze skarbu krajowego uposażonych i tych funduszy, dla których Wys. Sejm układa corocznie budżet dochodów i wydatków.

Fundusze zaś samoistne, dla których Wys. Sejm budżetu nie układa, którymi więc nie zarządza, lecz nad którymi ma najwyższy nadzór, ażali zarząd tymi funduszami jest prawidłowy i odpowiadający celom, na które zostały przeznaczone, będą przedmiotem osobnego sprawozdania.

Będą również przedmiotem osobnych sprawozdań zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego i zamknięcie rachunków fundacyi Skarbkowskiej.

Formę przedłożonego zamknięcia rachunków zachował Wydział krajowy taką samą jak przy zamknięciu rachunków za r. 1879. więc z uwzględnieniem postanowień Wys. Sejmu z r. 1874 i 1876 i dodatkowych uchwał z r. 1878 i 1880. Zasadniczych zmian żadnych Wydział krajowy nie zaprowadził, lecz tylko dla uzyskania oszczędności w kosztach druku poczynił pewne zmiany w sposobie drukowania tych zamknięć, a to w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 8. Października 1881.

Po tych wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków **funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.**

W y d a t k i.

Ustawa sejmowa z d. 17. Lipca 1880 r. ustanowiła sumę wydatków na r. 1880. na 3,013.049 w wydatkach zwyczajnych zaś 266.500 w wydatkach nadzwyczajnych, razem więc na 3,279.549 złr.. Uchwałami Wys. Sejmu z dnia 20. i 24. Lipca 1880 r. ustanowione zostały jako

kredyta dodatkowe: na potrzeby szkół rolniczych i folwarku w Dublanach 4.500 złr., na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych 648.478 złr., na pożyczkę dla Marconiego 5.000 złr., na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego 109.785 złr., razem 767.763 złr.

Ogółem więc suma wydatków preliminowana na r. 1880 wynosiła 4,047.312 złr. Że zaś przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za r. 1880 wykazuje, iż rzeczywiste ogólne wydatki tak zwyczajne jak i nadzwyczajne funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wynosiły w roku budżetowym 1880, kwotę 4,130.671 złr., okazuje się przeto, że wydatki rzeczywiste były *większe* od preliminowanych w budżecie o 83.359 złr.

Badając bliżej pojedyncze rubryki wydatków, przychodzimy do następujących rezultatów: rubr. VI. *Zasilki dla zakładów dobroczynności* żadnego nie wykazuje zboczenia od preliminowanej kwoty, natomiast w rubr. I, III, VIII, X, XI i XIII wydatki rzeczywiste były *mniejsze* od preliminowanych kwot o 57.497 złr., zaś w rubr. II, IV, V, VII, IX, XII, XIV i XV wydatki rzeczywiste były *większe* od kwot preliminowanych o 140.856 złr. Z porównania tych dwóch sum okazuje się ogólne przekroczenie w kwocie 83.359 złr. jak wyżej.

Przy każdej rubryce i pozycji, w której wydatek rzeczywisty różnił się od preliminowanego w budżecie, Wydział krajowy uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wydatki rzeczywiste był większy lub mniejszy od wyznaczonego w budżecie. Komisya budżetowa, zbadawszy te powody i zasięgnąwszy jeszcze przy niektórych pozycjach bliższych wyjaśnień i szczegółowych wykazów i rachunków, uznała wszystkie różnice za *uzasadnione i usprawiedliwione*. Przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych pozycjach a nawet rubrykach dla pokrycia zwiększonych wydatków w innych pozycjach i rubrykach, uzasadnione jest upoważnieniem danem Wydziałowi krajowemu przez Wys. Sejm w ustawie finansowej na r. 1880.

Dla lepszego przeglądu przystąpimy najprzód do zbadania tych rubryk, w których wydatki rzeczywiste były *mniejsze* od kwot preliminowanych.

W rubr. I „*Koszta reprezentacji kraju*“ preliminowano w dziale A. *Sejm krajowy* 69.200 złr. wydano zaś tylko 66.541 złr., zaoszczędzono więc 2.659 złr. Wydano *mniej*: na najem ubikacyj 1.350 złr., na koszta podróży panów posłów 130 złr., na dyety 5.580 złr., na urządzenie sali, opał, oświetlenie i na pisarzy dziennych 502 złr., razem wydano mniej o 7.562 złr. Natomiast wydano w tym dziale *więcej* niż preliminowano: w poz. 4. na koszta druku o 4.004 złr. i w poz. 5. na spisywanie sprawozdań o 899 złr.

Co się tyczy „kosztów druku“, to o tych corocznie dotychczas się powtarzających przekroczeniach Komisya budżetowa wypowiedziała już swoje zdanie w sprawozdaniach o zamknięciach rachunków za lata 1878 i 1879. Sprawa ta była również przedmiotem osobnego sprawozdania Wydziału krajowego w r. 1881 z powodu wniosku posła Torosiewicza o założenie własnej drukarni krajowej. Wydział krajowy, czyniąc wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem posła Torosiewicza, przedstawił zarazem wynik swoich usiłowań, celem wprowadzenia oszczędności w wydatkach na druki. Układem zawartym z trzema lwowskiemi drukarniami zapewnił sobie Wydział krajowy zniżenie cen druku o 20% na czem zyskuje 2.380 złr. Przez użycie tańszego papieru, uskutecznianie korekty własnymi siłami ekspedytury, zarządzenie ściślejszego drukowania zbioru uchwał i protokołów sejmowych, nareszcie przez zmiany w formie preliminarzy i zamknięć osiągnięto oszczędność, którą obliczyć można na 1.350 złr., tak że całe zaoszczędzenie wyniesie przeszło 3.700 złr. Zarządzenia te każą się spodziewać, że w następnych latach wystarczą mniejsze daleko kwoty i że ta pozycja przekroczeń żadnych wykazywać nie będzie (w r. 1881 koszta druków sejmowych wynosiły tylko 10.686 złr.).

Przekroczenie w poz. 5 „spisywanie sprawozdań“ o 899 złr. tłumaczy Wydział krajowy tem, że podwyższono stenografom o 3 złr. za każde posiedzenie, a nadto odbywano przez kilka dni po dwa posiedzenia dziennie. W r. 1880. odbył Sejm 29 posiedzeń, z tych 10 podwójnych czyli razem 39 posiedzeń, a licząc posiedzenie po 115 złr. (więcej niż w r. 1879. po 3 złr. za każde posiedzenie) otrzymamy kwotę 4.485 złr., do tego dodać należy 414 złr. za ułożenie indeksu.

W dziale B. tej rubryki „*Wydział krajowy*“ prelininowano 37.000, wydano zaś rzeczywiście tylko 35.322 złr. zaoszczędzono więc 1.678 złr. z powodu, że tak Marszałek kraj. jak i Członek Wydziału Dr. Smolka nie pobierali wynagrodzenia za cały rok.

W rubr. III. „*Koszta leczenia*“ prelininowano kwotę 536.000 wydano zaś tylko 535.147 złr. czyli mniej o 853 złr.

Różnica ta wobec ogromnego obrotu i wysokości kwoty prelininowanej jest bardzo nieznaczna. Zauważyć przytem należy, że z wydanych w tym roku zaliczkowo za zwrotem od gmin 3.968 złr. zwrócono w ciągu r. 1880. 1.769 złr. z tego tytułu zostało więc zaległości 2.198 złr. na rachunek zaś zaległości z lat ubiegłych wpłynęło 15.881 złr., które wpisano do rubr. VI. poz. 9. lit. c. dochodów. Z końcem r. 1880. pozostało jeszcze niespłaconych zaległości z tego tytułu 68.557 złr.

W r. 1879 było w ogóle dni leczenia w szpitalach 194.513, a koszta leczenia ubogich chorych wynosiły 537.855 złr. W r. 1880. zaś było dni leczenia 833.298, a koszta leczenia wynosiły tylko 535.147 złr. Zmniejszenie to kosztów leczenia pomimo zwiększenia ilości dni leczenia, zawdzięczyć należy zniżeniu taks szpitalnych w r. 1880. w dwóch szpitalach po 5 ct. w jednym o 10 ct.

W rubr. VIII. „*Utrzymanie pomników historycznych*“ prelininowano ogółem 10.900 złr., wydano zaś tylko 10.169 złr., zaoszczędzono więc 731 złr. Z prelininowanych bowiem na restaurację pomników 1.500 złr. wydano tylko 1.000 złr. z powodu, że nie wszystkie projektowane restauracje mogły być wykonane; również wydano mniej o 50 złr. na płace dla dwóch aplikantów w archiwum aktów grodzkich w Krakowie z powodu interkalaryów, a na opał i potrzeby kancelaryjne wydano mniej niż prelininowano o 181 złr.

W rubr. X. „*Drogi krajowe*“ prelininowano w wydatkach zwyczajnych 624.003 złr., w wydatkach nadzwyczajnych 203.000 złr. rzeczywiste zaś wydatki wynosiły w dziale wydatków zwyczajnych 621.083 złr., nadzwyczajnych 202.059 złr. Zaoszczędzenie więc wynosi w dziale pierwszym 3.474 złr., w dziale drugim 940 złr. Kwoty te rozpadają się na następujące pozycje: poz. 110—114 „koszta zarządu“ wydano mniej o 884 złr., z powodu interkalaryów, poz. 115. „budowa i rekonstrukcja dróg“ zaoszczędzono 498 złr. (przyczem zauważyć należy, że datki dobrowolne na budowę dróg w kwocie 11.325 złr. umieszczone zostały w rubr. IV. poz. 7. dochodów). Największe zaoszczędzenie w tej rubryce wykazuje dział E. „wydatki na myta“, poz. 118—120, w zwyczajnych wydatkach zaoszczędzono 2.530 złr. w nadzwyczajnych 442 złr. Jedyne przekroczenie w tej rubryce wykazuje dział C. „utrzymanie dróg“, prelininowano bowiem 442.983 złr. wydano zaś rzeczywiście 443.537 złr. przekroczone więc prelininowaną kwotę o 554 złr. Różnica ta w porównaniu z wysokością wydanej kwoty bardzo nieznaczna, ma jeszcze uzasadnienie swoje w tem, że gdy z końcem r. 1879. zaległości bierne w tym dziale wynosiły 9.181 złr. zaległości te z końcem r. 1880. wynoszą tylko 4.483 złr., spłacono więc w r. 1880. zaległości z r. 1879. kwotę 4.698 złr. Właściwie zatem wydano w r. 1880. na utrzymywanie dróg tylko 438.839 czyli o 4.000 złr. mniej niż prelininowano, a całe zaoszczędzenie w tej rubryce wynosi 9.112 złr.

W rubr. XI. „*Dotacje dla zakładów krajowych*“ prelininowano kwotę 225.640 złr. wydano zaś rzeczywiście tylko 178.057 złr. czyli zaoszczędzono 47.582 złr. Wydano mianowicie mniej niż prelininowano: dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie 22.776 złr. dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie 2.527 złr. dla funduszu podrzutków 178 złr. dla krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie 22.101 złr. Szczegółowe uzasadnienie tych różnic znajduje się przy sprawozdaniu o zamknięciu rachunków tych specjalnych funduszków.

W rubr. XIII. „*Budowy wodne*“ zaoszczędzono małą kwotę 134 złr. w poz. 126 a) przy studiach do projektu regulacji Dniestru.

Przechodzimy teraz do rubryk, w których wydatki rzeczywiste były *większe* od kwot prelininowanych.

W rubr. II. „*Koszta zarządu*“ prelininowano ogółem 225.057 złr., wydano zaś rzeczywiście 232.115 złr., zatem wydano więcej niż prelininowano o 7.058 złr. Ta przewyżka rzeczy-

wistych wydatków nad preliminowane kwoty powstała z następujących powodów: Na płace urzędników i woźnych wszystkich siedmiu oddziałów Wydziału krajowego preliminowano kwotę 121.472 złr wydano zaś rzeczywiście 128.592, przekroczone więc preliminarz o 7.120 złr. Przekroczenie to wynikało w skutek udzielania zaliczek na płace, które to wydatki nie były w budżecie uchwalone, ale oparte są na ustanowie służbowej i funduszu krajowego nie obciążają, ponieważ są zwrotne. Nie licząc udzielonych zaliczek, rzeczywiste wydatki na płace wynosiły w r. 1880 ogólną kwotę 119.941 złr. a gdy na te płace preliminowaną była kwota 121.472 złr. więc właściwie zaoszczędzono na płacach 1.531 złr. Zaliczek udzielił Wydział krajowy w r. 1880 w kwocie 12.633 złr. z których w ciągu roku spłacono 3.982. Zostało więc zaliczek niespłaconych 8.651 złr. Jeżeli z tej kwoty wydatków w budżecie nieprzewidzianych potrąćmy wykazane powyżej zaoszczędzenie w kwocie 1.531 złr. otrzymamy sumę 7.120 jako budżetowe przekroczenie w pozycji 14—20 rubr. II. Oprócz wykazanej powyżej pozostałej reszty niespłaconych zaliczek z r. 1880, w kwocie 8.651 złr. wynosiła zaległość z tego tytułu z lat ubiegłych 8.311 złr. cała więc należność z tego tytułu z końcem r. 1880 wynosiła 16.962 złr. Z końcem r. 1879. wynosiła ta kwota 16.733 złr. więc się wzmogła w r. 1880 o 229 złr. Wydział krajowy bowiem udzielił w r. 1880 nowych zaliczek 12.633 złr. spłacono zaś na rachunek zaległości z lat ubiegłych 8.422 złr. a na rachunek 1880 kwotę 3.982 złr. razem 12.404 złr. Dla uniknięcia na przyszłość koniecznych corocznie się powtarzających przekroczeń z powodu zaliczek, Wys. Sejm na wniosek Komisji budżetowej pozwolił na wstawienie do budżetu na r. 1882. osobnej pozycji „zaliczki na płace urzędników“ i uposażył ją kwotą 6.000 złr. przezco porządek budżetowy będzie mógł w tej rubryce na przyszłość być zachowywany.

Zwroty z tego tytułu, o ile się odnoszą do zaliczek udzielonych w roku budżetowym, uwzględniane bywają w odpowiedniej rubryce wydatków, zaś zwroty zaliczek udzielonych w latach ubiegłych umieszczane są w rubr. VI. dochodów.

Oprócz wyłuszczonego powyżej przekroczenia wykazują jeszcze: poz. 21. „dyurniści“ przekroczenie w kwocie 353 złr., poz. 24. a) „najem pomieszkania“ w kwocie 150 złr., poz. 26. „potrzeby kancelaryjne“ w kwocie 630 złr. Wszystkie te przekroczenia mają swoje uzasadnienie w faktycznej potrzebie i w zmienności wydatków, dla których z góry cyfra ściśle oznaczyć się nie da. Natomiast wykazuje poz. 27. „koszta podróży i diety“ zaoszczędzenie w kwocie 1.196 złr. zamiast preliminowanych 5.900 złr. wydatek tylko 4.704 złr. — z powodu, że od stron obowiązanych wpłynęły znaczne zwroty kosztów. Z porównania wszystkich powyższych cyfr wynika, że ogólne przekroczenie w rubr. II. wynosi 7.058 złr.

W rubr. IV „Koszta szczepienia“ wydano w poz. 32 „koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia“ o 119 złr. więcej niż preliminowano; różnica ta, w stosunku do preliminowanej kwoty wydatków — 56.000 złr. — bardzo jest nieznaczną.

W rubr. V „Wydatki sanitarne“ preliminowano ogółem 14.000 złr., wydano zaś 15.112 złr., czyli o 1.112 złr. więcej niż preliminowano. W poz. 34. a) „koszta podróży lekarzy z powodu komisij w sprawach sanitarnych“ preliminowano 6.000 złr., wydano zaś (z czasu przed 1. Października 1879) tylko 4.383 złr., zaoszczędzono więc 1.617 złr. Natomiast w poz. 34. b) „lekarstwa dla epidemicznie chorych, $\frac{1}{3}$ część“, preliminowano 4.000 złr., wydano rzeczywiście 6.339, czyli więcej o 2.339 złr., a w poz. 35 „koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcie miejsc zarazy“ zamiast preliminowanych 4.000 wydano 4.390, to jest o 390 złr. więcej. Przekroczenia te usprawiedliwiają się tem, że te wydatki nie zależą od zarządzeń Wydziału krajowego, lecz od mniej lub więcej panujących epidemij i zarazy na bydło, ściśle zatem obliczenie tych wydatków przy układaniu budżetu jest niemożliwe.

Rubr. VII „Zasilki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego“ rozpada się na trzy działy:

W dziale A. „Zasilki dla zakładów“ preliminowano 80.200 złr., wydano zaś rzeczywiście tylko 79.137 złr. więc mniej o 1.063 złr. Nie wypłacono bowiem preliminowanej subwencji dla wydawnictwa ruskiej gazety szkolnej w kwocie 500 złr. Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych wydano

mniej niż prelininowano o 313 złr., szkole żeńskiej św. Tomasza w Krakowie niewypłacono drugiej raty 250 złr. z powodu niezgłoszenia się.

Dział B. „*Na cele gospodarstwa krajowego*“ obejmuje szkoły rolnicze w Dublanach, folwark w Dublanach, szkołę rolniczą w Czernichowie, szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie, biuro melioracyjne i kurs robót melioracyjnych, zasiłki, subwencye i stypendya.

Na „szkoły rolnicze w Dublanach“ prelininowano 36.845 złr., wydano rzeczywiście 42.082 złr., przekroczone więc prelininarz o 5237 złr. Na „wydatki folwarku w Dublanach“ nie było w prelininarzu na r. 1880 żadnej kwoty wyznaczonej. Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 24 Lipca 1880 zamieszczono jako kredyt dodatkowy kwotę 2.500 złr., wydatki zaś wynosiły 13.299 złr., były więc większe o 10.799 złr. Uzasadnienie tych przekroczeń znajduje się poniżej przy sprawozdaniu o szczegółowych zamknięciach tych rachunków.

Na „zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie“, prelininowano 7.000 złr., wydano zaś oprócz tej kwoty jeszcze 503 złr. na spłatę dwóch rat krakowskiej kasie oszczędności, który to wydatek nie był w budżecie zamieszczony.

Na „szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie“ prelininowano 11.710 złr., wydano zaś rzeczywiście (nie wliczając pozostałej reszty udzielonej dyrektorowi zaliczki 350 złr.) tylko 11.322 złr. zaoszczędzono więc właściwie 388 złr., głównie z powodu zmniejszonych wydatków administracyjnych i mniejszych wydatków na utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce. Ponieważ zaś z udzielonej dyrektorowi zaliczki w kwocie 500 złr., spłacono w r. 1880 tylko 150 złr., a 350 złr. zostało niespłaconych — który to wydatek nie był w budżecie przewidziany — więc zaoszczędzenie wynosi tylko 38 złr.

Na „urządzenie biura melioracyjnego“ prelininowano 3.500 złr., wydano zaś 5.099 złr. przekroczone więc prelininarz o 1.599 złr. Przekroczenie to spowodowane zostało potrzebą sprawienia narzędzi i koniecznem pomnożeniem sił pomocniczych w skutek licznego zgłaszania się stron.

Na „urządzenie kursu robót melioracyjnych“ prelininowano 2.500 złr., wydano tylko 1.934 złr. Zaoszczędzenie kwoty 566 złr. powstało z tego powodu, ponieważ brak miejsca nie pozwolił przyjąć znaczniejszej liczby uczniów na kurs melioracyjny. Z powodu ścisłego związku zachodzącego między pozycją „urządzenie biura melioracyjnego“ i pozycją „urządzenie kursu robót melioracyjnych“, Wys. Sejm w budżecie na r. 1882 połączył obie te pozycye w jedną, uchwalając dla niej łączną kwotę 7.800 złr. o 767 złr. więcej niż wynikłość z r. 1880.

Na „cele szkół rękodzielniczych“ tudzież na „popieranie przemysłu domowego“ prelininowano 5.000 złr. wydano tylko 3.132 złr., pozostałe a nie wydane 1.868 złr. stosownie do upoważnienia udzielonego uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. Lipca 1880 przeniesiono na r. 1881.

Na „mapę geologiczną kraju“ zamiast prelininowanych 2.000 złr. wydano 2.431, natomiast nie użyto kwoty 6.000 złr. prelininowanej na rozszerzenie budynku szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, ponieważ zakupno realności na ten cel nastąpiło dopiero w r. 1881.

W dziale C. „*Na cele wykształcenia i oświaty*“ prelininowano do dyspozycji Rady szkolnej krajowej w rubryce wydatków zwyczajnych: na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego 215.629 złr., na zasiłki dla funduszków okręgowych 16.912 złr. na dodatki pięcioletnie 7.735 złr. razem 240.276 złr., wydatków zaś nadzwyczajnych 50.000 złr. na zaliczki zwrotne dla funduszków okręgowych. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatków zwyczajnych 283.629 złr., nadzwyczajnych 71.300 złr., przekroczenie więc wynosi w wydatkach zwyczajnych 43 353 złr., w nadzwyczajnych 21.300 złr. Ogółem Rada szkolna przekroczyła prelininowaną kwotę o 64.653 złr. Przekroczenia te usprawiedliwia Rada szkolna w szczegółowym zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego, a sprawozdanie Komisji budżetowej o tem zamknięciu znajduje się poniżej.

W rubr. IX „*Kwaterunkowe żandarmeryi*“ przekroczone prelininowaną sumę o nieznaczną kwotę 152 złr.

W rubr. XII „*Wydatki na szupaśnictwo*“ prelininowano 25.000 złr. rzeczywiste zaś wydatki (po potrąceniu zwrotów z tegoż roku budżetowego od gmin, obcych krajów i samoplacących)

wynosiły 27.542 złr., przekroczono więc prelimitowaną kwotę o 2542 złr. Wydatki te jeszcze nie są ustalone; w skutek ciągłego ich wzmagania się Wys. Sejm uchwalił na r. 1881. 26.500 złr., a na r. 1882. nawet 28.500 złr.

W rubr. XIV „*Odsetki od pożyczek i umarzanie pożyczek*“ prelimitowano na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych 50.000 złr., wydano zaś na ten cel rzeczywiście 91.537 złr., przekroczono więc prelimitowaną kwotę o 41.537 złr. Podług udzielonych Komisji budżetowej szczegółowych rachunków wypłacił fundusz krajowy w r. 1880. następujące sumy jako odsetki od wypożyczonych kapitałów: funduszowi propinacyjnemu 6% 7951 złr. 49 ct., funduszowi budowy gmachu sejmowego 5½% 6938 złr. 97 ct., funduszowi pożyczki krajowej z r. 1873 5% 17.202 złr. 49 ct., funduszowi policji krajowej 5½%, 5 i 4½% 2884 złr. 65 ct., funduszowi kultury krajowej 6, 5½ i 5% 2478 złr. 20 ct., funduszowi depozytów 5% 477 złr. 24 ct., funduszowi szpitala lwowskiego 6% i 5% 227 złr. 26 ct., funduszowi Alex. hr. Stadnickiego 5% 58 złr. 77 ct., funduszowi domestykalnemu 5% 29 złr. 46 ct., funduszowi stanowemu sierocińskiemu 5% 1 złr. 41 ct., galic. kasie oszczędności 5½% 34.067 złr. 79 ct. Wszystkie te kwoty razem wzięte stanowią sumę 72.317 złr. 73 ct., pozostałą zaś kwotę 19.218 złr. 84 ct. zapłacił fundusz krajowy za różnicę kursu przy zakupie papierów wartościowych po wyższym kursie dla funduszu propinacyjnego. Znaczne to przekroczenie spowodowane zostało tą okolicznością, że Wydział krajowy opłacać musiał procenta nie tylko od pożyczek zaciągniętych w ciągu roku na udotowanie kasy krajowej, ale nadto musiały być opłacane procenta od długów zaciągniętych u rozmaitych funduszów i instytucji finansowych celem pokrycia niedoborów z lat 1877—1878 i 1879. Niedobory te wynosiły, jak to zamknięcie rachunków za r. 1879 wykazało, ogólną kwotę 631.398 złr. Na pokrycie tych niedoborów zaciągniętą została za zezwoleniem Wys. Sejmu pożyczka 600.000 złr. od banku dla krajów koronnych (Länderbank) i 158.263 złr. od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. Z uzyskanej z tych pożyczek kwoty wydano w tej rubryce na zapłacenie bankowi hipotecznemu 80.000 złr., funduszowi propinacyjnemu 273.195 złr., a funduszowi pożyczki krajowej z r. 1873 278.203 złr.; na odsetki i stemple od pożyczki 600.000 złr. wydano 17.080 złr. Reszty zaś w kwocie 109.784 złr. użyto na udotowanie funduszu budowy gmachu sejmowego, a to wszystko na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 20. Lipca 1880.

W rubr. XV „*Rozmaite wydatki*“ zawiera zamknięcie rachunków oprócz wydatków w budżecie wyszczególnionych, także takie wydatki, które w budżecie nie były przewidziane i dla których żadne kwoty prelimitowane nie były.

Na wydatki pierwszej kategorii prelimitowano ogółem 91.974 złr., wydano zaś 92.251 złr., przekroczono więc o 278 złr. Z przeznaczonej do rozporządzalności Wydziału krajowego kwoty 30.000 złr., Wydział krajowy wydał tylko 29.871 złr., natomiast przekroczono prelimitowaną kwotę na przyjęcie Najjaśniejszego Pana o 405 złr.

Oprócz tego poczyniono jeszcze z tej rubryki wydatki, które w budżecie nie były przewidziane. Wydatki te wynoszą ogółem kwotę 14.783 złr. Z tej kwoty tylko suma 409 złr. wydana na pokrycie niedoboru funduszu budowy kulparkowskiej — (uzasadnienie znajduje się w szczegółowym zamknięciu rachunku tego funduszu) — jest właściwym wydatkiem; resztę zaś 14.374 złr. stanowią zaliczki dane funduszom na pokrycie chwilowych niedoborów przy zamknięciu rachunków. Wydatki podobne zdarzają się corocznie, lecz nie przynoszą funduszowi krajowemu straty, albowiem zwykle zwracane bywają w roku następnym.

Zamknięcie rachunków wylicza dwie kategorie funduszów, którym takie zaliczki udzielone zostały, a mianowicie: funduszowi budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie 7121 złr. i funduszom stypendyjnym 6541 złr. Co się tyczy funduszów stypendyjnych, Komisya budżetowa, żądawszy bliższych wyjaśnień, przekonała się że zaliczki udzielone były: 1. funduszowi Egierskiego 1 złr. 45 ct., z powodu iż przypadły do uiszczenia koszta insercyjne, 2. funduszowi Łosia 220 złr. 32 ct. ponieważ odsetki od kapitału hipotekowanego na dobrach Werchrata nie wpłynęły w należytym terminie, 3. funduszowi Olszewskiego 13 złr. 20 ct., ponieważ majątek fundacji stanowiły w r. 1880 tylko pretensye wekslowe i żadnej gotówki nie posiadał, przypadały zaś do

uiszczenia koszta stemplowe; 4. funduszowi Żebrowskiego 790 złr. 81 ct. z powodu, że nie wpłynęły odsetki od kapitału hipotekowanego na dobrach Żurawno, 5. funduszowi Obniskiego 3 złr. 90 ct., ponieważ przypadły do uiszczenia koszta insercyjne, na które nie wystarczyła pozostała po wypłacie stypendyum gotówka; 6. funduszowi Głowińskiego 5511 złr. 55 ct. z powodu iż propinator Tand w Winnikach nie uścił tenuty dzierżawnej 10.000 złr. za r. 1880. Zaliczki ad 1—5 zwrócone już zostały funduszowi krajowemu w r. 1881, zaliczka ad 6 zwróconą zostanie po wywalczeniu pretensyi administracyi Wiunik do Salomona Tanda.

W tej rubryce również umieszczono wydatek 109.784 złr. na dotację dla funduszu budowy gmachu sejmowego, który to wydatek miał swoje pokrycie w przyzwolonej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. Lipca 1880 na ten cel pożyczce.

D o c h o d y.

W budżecie na r. 1880 preliminowano dochody funduszu krajowego na 3,363.017 złr. Na podstawie uchwał Wys. Sejmu z dnia 20. i 24. Lipca 1880 doliczono do dochodów 1500 złr. jako 1szą ratę z kwoty 6000 złr. należące się od gal. Towarzystwa gospodarskiego i 758.263 złr. pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych i na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego. Ogólna zatem suma preliminowanych dochodów na rok 1880 wynosiła 4,122.780 złr. Dochody rzeczywiste wynosiły w r. 1880 4,032.351 złr., były więc *mniejsze* od preliminowanych w budżecie o 90.430 złr.

Rozbierając szczegółowo pojedyncze rubryki, widzimy że rubr. III, X i XIII wykazują dochody *mniejsze* od preliminowanych o 141.430 złr., zaś rubr. IV, V, VI, VII, VIII, IX i XI wykazują dochody *większe* od preliminowanych o 51.000 złr. Z porównania tych dwóch kwot okazuje się ogólny wynik dochodów niekorzystny o 90.430 złr. jak powyżej.

Rubr. I „*Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych*“ nie miała kwoty preliminowanej ani też żadnej kwoty nie wykazuje, ponieważ jak zamknięcia rachunków lat ubiegłych wykazywały, żadnej pozostałości nie było.

Rubr. II „*Czynsz z odnajmu pomieszczeń w gmachu teatralnym*“ wykazuje zgodnie z preliminarzem kwotę 420 złr.

Przechodzimy do rubryk w których dochody rzeczywiste były *mniejsze* od preliminowanych.

W rub. III „*Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych*“ preliminowano 1000 złr., wpłynęło zaś rzeczywiście tylko 86 złr., ponieważ chwilowe nadwyżki nie były na czas dłuższy lokowane, albowiem musiały być używane na częściową spłatę pożyczek chwilowo zaciągniętych.

W rubr. X „*Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich*“ wpłynęło 600 złr. zamiast preliminowanych 800 złr. Dochód ten równa się wydatkowi tej samej wysokości za sprawdzanie rachunków.

W rubr. XII „*Zwroty pożyczek udzielonych na zasiewy*“ preliminowano jako dochód zwrot całej wypożyczonej sumy 500.000 złr., wpłynęło zaś tylko 404.995 złr., pozostało więc w zaległości 95.005 złr. Powody tych zaległości wyłuszczył Wydział krajowy obszernie w sprawozdaniu z czynności przedłożonem Wys. Sejmowi w r. 1881.

W rubr. XIII „*Dodatki do podatków*“ preliminowano w budżecie na rok 1880 kwotę 2,569.000 złr., wpłynęło zaś rzeczywiście tylko 2,523.689 złr. czyli wpłynęło *mniej* niż preliminowano o 45.311 złr. Wys. Sejm uchwalając dodatki do podatków na r. 1880 przyjął wysokość jednego centa dodatku na 69.433 złr., podług rzeczywistego zaś dochodu 1 cent dodatku czynił w r. 1880 tylko 68.208 złr. Z udzielonego Wydziałowi krajowemu przez c. k. krajową Dyrekcję skarbu zamknięcia rachunków podatków państwowych okazuje się, iż właściwa należność bieżąca za r. 1880 wynosiła 2,608.616 złr. (czyli 70.503 złr. na 1 cent). Na rachunek tej należności wpłynęło jednak tylko 2,357.795 złr. po zwrotach wypłaconych opodatkowanym 23.129 złr., pozostała więc zaległość z r. 1880 227.691 złr. Na rachunek zaś zaległości z lat ubiegłych, które podług

zamknięcia rachunków z r. 1879 wynosiły 377.603 złr., wpłynęło w r. 1880 165.894 złr., tak, że z tych zaległości pozostało jeszcze 211.709 złr., razem więc zaległości podatkowe z końcem r. 1880 wynoszą 439.400 złr. W porównaniu z r. 1879 powiększyły się one o 61.797 złr. Z ogólnej kwoty zaległości, według ustanowionych przez Wys. Sejm w tej mierze norm, umieszczono kwotę 227.691 złr. w rubryce należności czynnych z r. 1880 resztę zaś 211.709 złr. przeniesiono do osobnego wykazu zaległości z lat dawniejszych.

Przechodzimy teraz do rubryk, w których dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych.

W rubr. IV „*Dochody z dróg krajowych*“ preliminowano: w poz. 4. „*dochody z myt na stacyach*“ kwotę 210.500 złr., wpłynęło zaś rzeczywiście 220.116 złr. czyli więcej o 9616 złr. po części z powodu większej liczby stacyj mytniczych, po części i to przeważnie z powodu pomyślnych rezultatów licytacyjnych. W poz. 7 tej samej rubryki „*datki dobrowolne na budowę dróg*“ przyniosły rzeczywiście 11.325 złr. zamiast preliminowanych 10.000 złr., ponieważ niektóre zaległości z lat dawniejszych zostały w tym roku spłacone. W sprawozdaniu o zamknięciu rachunków z r. 1879 Komisya budżetowa przedstawiła Wys. Sejmowi szczegółowy rachunek należności z tytułu dobrowolnych datków od r. 1875 po koniec r. 1879. Z tego zestawienia okazało się że z końcem r. 1879 zaległości z tego tytułu wynosiły 109.846 złr. (w której sumie figurowała droga Lwów-Stojanów z kwotą 70.000 złr.). Należność z r. 1880 wynosiła 2606 złr., należność więc cała wynosiła w r. 1880 112.452 złr., a gdy na rachunek tej należności wpłynęło w r. 1880 11.325 złr. pozostała więc zaległość z tytułu dobrowolnych datków na budowę dróg wynosiła z końcem r. 1880 101.127 złr. W porównaniu z r. 1879 zmniejszyła się ta należność o 8719 złr.

W rubr. V. „*Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych*“ wpłynęło od funduszu policji krajowej mniej o 231 złr., natomiast wpłynęło od szpitala Św. Łazarza w Krakowie 18.439 złr., który to dochód nie był w budżecie przewidziany. Różnice te oparte są na wynikach szczegółowych zamknięć rachunkowych dotyczących funduszków, o których poniżej zdajemy sprawę.

W rubr. VI. „*Zwroty zaliczek z lat ubiegłych*“ wpłynęło 37.584 złr. zamiast preliminowanej z tego tytułu kwoty 35.000. Dochody te nie mogą z góry być ściśle obliczone, zależą bowiem od większych lub mniejszych trudności w ściąganiu należności.

W rubr. VII. „*Zwroty pożyczek*“ wpłynęła od p. Wilda nieznacznie większa od preliminowanej kwota 73 złr.

W rubr. IX. „*Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublinach*“ preliminowano: dochód szkoły wyższej 14.505 złr., szkoły parobków 3.300 złr., a dochód z folwarku nie był wcale preliminowany. Natomiast wpłynęło: jako dochód szkoły wyższej 15.305 złr., jako dochód szkoły parobków 3.931 złr. a jako dochód z folwarku 14.198 złr. Cyfry te uzasadnione są w szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarku, o których poniżej zdajemy sprawę.

W rubr. XI. „*Rozmaite dochody*“ preliminowano 2.000 złr., wpłynęło zaś rzeczywiście 5.384 złr. czyli więcej niż preliminowano o 3.384 złr., ponieważ dochody te, przeważnie przypadkowe nie mogą być naprzód ściśle obliczone.

Do działu dochodów wciągnięte również zostały pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoborów z lat 1877, 1878 i 1879, tudzież na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego, a to: od banku dla krajów koronnych kwota 600.000 złr. na $4\frac{3}{10}\%$ zwrotna w 50. półrocznych ratach i od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 158.263 złr. na 5% . Pożyczki te pierwotnie w budżecie niezamieszczone, zaciągnięte zostały na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 20. Lipca 1880.

Jeżeli ogólną kwotę rzeczywistych wydatków	4,130.671 złr.
porównamy z ogółem rzeczywistych dochodów	4,032.351 „
przekonamy się, że przewyżka rzeczywistych wydatków nad rzeczywiste dochody,	
czyli że niedobór za r. 1880 wynosi	98.320 złr.

który dla zamknięcia rachunku pokryto chwilową pożyczką od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873, a zwróconą bezzwłocznie na rachunek r. 1881.

Budżet na r. 1880 nietylko że nie wykazywał niedoboru, ale uchwalony został z nadwyżką dochodów w kwocie 75.468 złr. W porównaniu więc z budżetem rzeczywisty wynik z r. 1880 jest *niekorzystny* o 173.789 złr.

Komisya budżetowa zbadawszy bliżej powody i naturę tego niekorzystnego wyniku, pozwala sobie następujące poczynić uwagi:

Wydatki funduszu krajowego rozpadają się na dwie kategorie: 1.) na wydatki zależne od rozporządzeń Wydziału krajowego i 2.) na takie wydatki, które od zarządzeń Wydziału krajowego nie zależą.

Jeżeli wykazane w zamknięciu rachunków ogólne przekroczenie wydatków w kwocie 83.359 złr. rozbierzemy odnośnie do tego podziału, przekonamy się:

1. że na kategorię wydatków niezależnych od rozporządzeń Wydziału krajowego przypadają następujące przekroczenia: w rubr. IV. (koszta szczepienia) 119 złr., w rubr. V. (wydatki sanitarne) 1.112 złr., w rubr. VII. poz. 87, 87 *a. b. c.* (wydatki na zasilenie funduszu szkolnego) 63.013 złr., razem 64.244 złr.

2. że przekroczenie w rubr. VII. poz. 67 (wydatki na folwark w Dublanach) 10.799 złr. i w rubr. VII. poz. 68 (rata pożyczki ciężącej na szkole czernichowskiej) 503 złr. powstały z tego powodu, ponieważ na te wydatki nie zamieszczono w budżecie na r. 1880 żadnego kredytu. Po należytem uwzględnieniu tych kwot, wynoszących razem 75.546 złr. pozostanie *właściwe przekroczenie* w wydatkach, zależnych od zarządzeń Wydziału krajowego w kwocie 7.813 złr., przy czem zauważyć należy, że w ogólnej sumie wydatków mieszczą się jeszcze wydatki nieprzewidziane zwrotne, a mianowicie: zaliczki dane urzędnikom 8.651 złr. i wydatki poniesione w zastępstwie innych funduszy i chwilowe pokrycie ich niedoborów 14.374 złr.

Dochody wykazano mniejsze od budżetu o 90.430, jeżeli jednak uwzględnimy, że dodatki do podatków dały mniejszy dochód o 45.311 złr., i że z udzielonych gminom pożyczek na zasiewy w kwocie 500.000 złr. pozostało w zaległości 95.005 złr., w skutek tego, że niedostatek wielu gmin spowodował Wydział krajowy do powstrzymania bezwzględnie ściągania należności — które to zarządzenie Wydziału krajowego Wys. Sejm za słuszne uznał, — przekonamy się, że niedobór w dochodach, na których rezultat Wydział krajowy wpłynąć nie był w możności, wynosi 140.316 złr. Odtrąciwszy od tego powyżej wykazaną ogólną sumę dochodów mniejszych od budżetu 90.430 złr., pozostanie kwota 49.886, jako dochód większy uzyskany w rubrykach zależnych od zarządzeń Wydziału krajowego; a jeżeli od tej kwoty odejmiemy 14.199 złr. jako dochód z folwarku w Dublanach nie preliminarowany w budżecie i 7.813 złr. jako właściwe przekroczenie w wydatkach, pozostanie ogólny korzystny wynik z własnej gospodarki Wydziału krajowego 27.874 złr. nie licząc wykazanych wydatków chwilowych zwrotnych w kwocie 23.025 złr.

Jak powyżej wykazano pokrył Wydział krajowy niedobór r. 1880 w kwocie 98.320 złr. pożyczką chwilową od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873, zwróconą bezzwłocznie na rachunek r. 1881, czyli innymi słowy: Wydział krajowy przeniósł ten niedobór na r. 1881. Komisya budżetowa uznaje, że Wydział krajowy słusznie sobie postąpił, gdyż niedobór r. 1880 ma zupełne prawie pokrycie w kwocie 95.005 złr. wykazanej jako zaległości pożyczek udzielonych gminom na zasiewy, które to zaliczki w r. 1881 całkowicie prawie do kasy krajowej wpłynęły. Po koniec Czerwca 1882 pozostałe zaległości u 21 powiatów wynoszą tylko kwotę 8.363 złr.

Jako alegat do rubr. VII. poz. 67. *a. i b.* wydatków i rubr. IX. dochodów, dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków **Krajowych szkół rolniczych w Dublanach.**

1. *Szkoła wyższa rolnicza.* W budżecie na r. 1880. prelinowano: w rubryce wydatków zwyczajnych 23.975 złr., nadzwyczajnych 2.500 złr.. Uchwałą z d. 24. Lipca 1880. r. Wys. Sejm upoważnił Wydział krajowy do użycia sumy 6.595 złr. z funduszu na budowę laboratorium przeznaczanego, oraz otworzył mu kredyt dodatkowy w wysokości 4.500 złr. na zaspokojenie najnaglejszych preliniarzem na r. 1880. i 1881. nieobjętych potrzeb folwarku dublańskiego i szkół dublańskich. Z tej kwoty 4.500 złr. zamieszczono jako kredyt dodatkowy dla szkoły rolniczej wyższej 2.000 złr., a dla folwarku 2.500 złr. Ogółem więc suma prelinowana dla szkoły wyższej wynosiła 28.475 złr. Wydatki rzeczywiste zaś wynosiły: zwyczajne 27.573 złr., nadzwyczajne 5.434 złr., razem 33.007 złr., przekroczone więc prelinowaną kwotę o 4.532 złr.

Ważniejsze przekroczenia miały miejsce: W rubr. II. „inne płace“ o 130 złr., z powodu udzielenia remuneracyi lekarzowi zakładowemu ze względu na pomnożenie się jego czynności; w rubr. IV. „koszta administracyjne“ prelinowano w wydatkach zwyczajnych 3.205 złr., w nadzwyczajnych 50 złr., a w kredycie dodatkowym na nadzwyczajne 2.000 złr., wydano zaś rzeczywiście w wydatkach zwyczajnych 3.458 złr., w nadzwyczajnych 2.692 złr., przekroczone więc w zwyczajnych o 253 złr., a nadzwyczajnych o 642 złr.. Głównie jednak wykazane powyżej ogólne przekroczenie spowodowane zostało rozmaitymi wydatkami w budżecie nieprzewidzianymi w ogólnej kwocie 2.998 złr. Mieszczą się w tych wydatkach: zaliczki na płace nie spłacone w roku budżetowym, najem pomieszczeń dla profesorów i zwrot funduszowi budowy laboratorium wydatków pokrytych tymczasowo z tego funduszu przez galic. Towarzystwo gospodarskie w r. 1877. w kwocie 2.103 złr.

Dochody tej szkoły prelinowane w kwocie 14.505 złr., przyniosły rzeczywiście tylko 14.185 złr., były więc mniejsze od prelinowanych o 320 złr. Mniejsze dochody wykazują: rubr. III. „opłaty od uczniów“ o 595 złr., ponieważ w skutek zmiany planu naukowego, byli w zakładzie tylko uczniowie z dwóch kursów, stąd mniejsza liczba uczniów i mniej wpłynęło opłat; w rubr. V. „sprzedaż płodów“ mniej o 170 złr. Natomiast wpłynęły dochody w budżecie niewyszczególnione w kwocie 438 złr.

Jeżeli rzeczywiste wydatki w kwocie	33.007 złr.
porównamy z rzeczywistymi dochodami	14.185 „
okazuje się nadwyżka wydatków	18.822 złr.
a gdy do tego dodamy zapas gotówki z końcem r. 1880.	472 „
okaże się właściwy niedobór	19.294 złr.

pokryty z funduszu krajowego; a że na ten cel prelinowano tylko kwotę 11.970 złr., przeto wydano więcej o 7.325 złr. Zauważyć jednak należy, że z tego przekroczenia przypada kwota 2.649 złr. na kredyt dodatkowy udzielony uchwałą z d. 24. Lipca 1880. r., a 1.120 złr. wzięto z funduszu laboratorium chemicznego w Dublanach.

2. *Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.* Na wydatki prelinowano 8.370 złr., rzeczywiście zaś wynosiły one 8.603 złr., były więc większe o 233 złr. Przekroczenie to powstało głównie z powodu poczynionych wydatków, które w budżecie przewidziane nie były, jako to: zwrot funduszowi laboratorium chemicznego, za utrzymanie szkoły parobków w r. 1877. i zaliczki w roku budżetowym nie spłacone. Jako dochód tej szkoły prelinowano 3.300 złr., rzeczywiście zaś wpłynęło 3.931 złr., były więc większe o 631 złr., głównie z powodu większych dochodów w rubr. II. „datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i osób prywatnych“, ściągnięto bowiem zaległości z lat ubiegłych, a z powodu większej ilości uczniów wzrosła i opłata.

Ogół wydatków wynosił	8.603 złr.
„ dochodów „	3.931 „
niedobór	4.672 „

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel prelinowaną była kwota 5.070 złr., przeto z tego tytułu wydano *mniej* niż prelinowano o 398 złr.

Jako alegat 2. do rubr. VII poz. 67. wydatków i rubr. IX. dochodów dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków **Folwarku w Dublanach**.

W budżecie na r. 1880. nie prelimitowano na folwark w Dublanach ani wydatków ani dochodów. Z uchwalonego przez Wys. Sejm d. 24. Lipca 1880. r. kredytu dodatkowego na szkoły dublańskie i folwark dublański w kwocie 4.500 złr., policzono na folwark 2.500 złr. Wynikłość rzeczywista jest następująca: Na „gospodarstwo“ wydatki zwyczajne 6.400 złr., nadzwyczajne (drenowanie) 197 złr., na podatki 770 złr., na spłatę kapitałów dłużnych i procenta 2.705 złr., w której to sumie figuruje renta Towarzystwa gospodarskiego 1.600 złr., na koszt budowy (nadzwyczajne, uskutecznione na rachunek kredytu dodatkowego udzielonego uchwałą z d. 24. Lipca 1880. r.) 3.227 złr., ogółem wydano 13.299 złr. Dochody były następujące: zapas gotówki z początkiem r. 1880. 2.869 złr., dochód z gospodarstwa 10.720 złr., z propinacyi i młyna 260 złr., rozmaite 349 złr., ogółem 14.198 złr.

Ogół dochodów wynosił	14.198 złr.
„ wydatków „	13.299 „
							nadwyżka dochodów.	899 złr.

zwrócona funduszowi krajowemu.

Dochody z folwarku (nie wliczając zapasu kasowego z początkiem r. 1880.)	11.329 złr.
wydatki zwyczajne (nie wliczając budowy i drenowania)	9.874 „
							nadwyżka dochodów.	1.455 złr.
doliczywszy do tego wydatek na spłatę długów	2.705 „
							właściwy zysk z folwarku	4.160 złr.

Przystępujemy teraz do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków za r. 1880 **funduszków i zakładów uposażonych z funduszu krajowego**.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na r. 1880 przeznaczył dla oddziału chorych 177.368 złr., dla oddziału położnic 16.832 złr., razem 194.200 złr.; szczegółowe zaś zamknięcie rachunków obu oddziałów szpitala powszechnego we Lwowie wykazuje rzeczywiste wydatki w oddziale chorych 162.214 złr., w oddziale położnic 15.190 złr., przeto wydano rzeczywiście *mniej* niż prelimitowano w oddziale chorych 15.154 złr., w oddziale położnic 1.642 złr., razem wydano *mniej* o 16.796 złr.

Wydano bowiem *mniej* niż prelimitowano: w rubr. I „płace i emolumenta etatowe“, zamiast prelimitowanych 28.817 złr. wydano tylko 27.542 złr., więc zaoszczędzono właściwie 1.275 złr. Że zaś z tej rubryki wydano zaliczki na płace 1.425 złr., z których w roku budżetowym spłacono tylko 573 złr., przeto pozostałych 852 złr. wciągnięto do wydatków tej rubryki i z tego powodu zaoszczędzenie zmniejszyło się do kwoty 423 złr. W rubr. II „koszta utrzymania osób nieetatowych“ prelimitowano w wydatkach zwyczajnych 30.478 złr., wydano zaś tylko 28.692 złr. czyli wydano *mniej* o 1.786 złr. Główne zaoszczędzenie w tej rubryce miało miejsce w poz. 22 „służba z wiktem i ubiorem“, na którą prelimitowano 19.848 złr. a wydano tylko 18.168 złr., więc *mniej* o 1.680 złr. z powodu, że przyjęcie służby ograniczono do najkonieczniejszej potrzeby, i że niektórym ze służby płacono niższe wynagrodzenie niż na ten cel prelimitowano. Rubr. III i IV nieznaczne tylko wykazują zaoszczędzenia. W rubr. V „odprawy i kwartały pośmiertne“ wydano *mniej* o 280 złr., w rubr. VI „remuneracye i zapomogi“ wydano *mniej* o 148 złr. Największe zaoszczędzenie w dziale wydatków wykazuje rubr. VII „koszta gospodarcze“, na te koszta prelimitowano wydatków zwyczajnych 84.647 złr., nadzwyczajnych 7.850 złr., wydano zaś rzeczywiście tylko na wydatki zwyczajne 70.710 złr., na nadzwyczajne 5.895 złr., wydano więc *mniej* w wydatkach zwyczaj-

nych 13.937 złr., w nadzwyczajnych 1.955 złr., ogółem zaoszczędzenie w tej rubryce wynosi 15.892 złr. Zaoszczędzenie to rozpada się na pojedyncze pozycje tej rubryki w sposób następujący: w poz. 39 „wyżywienie chorych“ lit. a. „zwykła strawa“ zamiast preliminowanych 45.000 złr. wydano tylko 37.409 złr., w r. 1877 było w obu oddziałach dni leczenia 181.775, koszt strawy i dodatków 53.047 złr., w r. 1878 dni leczenia 195.521, koszt strawy 42.312 złr., w r. 1879 dni leczenia 211.258, koszt 38.398 złr. Na jeden dzień leczenia wynosił koszt strawy w r. 1877 — 29·18, w r. 1878 21·64, w r. 1879 — 18·18. W r. 1880 było dni leczenia 197.579, a że koszt strawy wynosił 37.409 złr., więc na dzień leczenia przypada 18·93. W tej samej pozycji lit. e. „płaca i wikt służby kuchennej“ wydano mniej o 722 złr. lit. f. „drzewo na kuchnię“ zaoszczędzono 842 złr., lit. i. „pieczywo dla chorych“ wydano mniej o 74 złr., (koszt pieczywa na jeden dzień leczenia wynosił w r. 1877 — 4·22, w r. 1878 — 3·34, w r. 1879 — 3·14, w r. 1880 — 3·35); w poz. 39 lit. j. „wino“ wydano mniej o 761 złr.; w pozycji 46 „drzewo opałowe“ wydano 3.532 zamiast preliminowanych 5.800 złr. czyli mniej o 2.268 złr., a w poz. 47 „oświetlenie“ zamiast preliminowanych 3.650 wydano tylko 2.392 złr., zaoszczędzono więc 1.258 złr. Wydatków nadzwyczajnych preliminowano w tej rubryce. w poz. 42 „sprzęty“ 1.600 złr., wydano tylko 623 złr., a w poz. 43 „bielizna“ preliminowano 6.250 złr., wydano zaś tylko 5.272 złr. W rubr. VIII „koszta sanitarne“ wydano 11.158 złr. zamiast preliminowanych 13.360, zaoszczędzono więc 2.202 złr., zauważyć jednakże przytem należy, że należytość za leki z III i IV kwartału 1880 r. w kwocie 779 złr. wypłaconą została dopiero w r. 1881. W rubr. IX „potrzeby kancelaryjne“ wydano mniej o 135 złr., w rubr. X „potrzeby kapliczne“ mniej o 65 złr., w rubr. XI „utrzymanie budynków“ mniej o 329 złr., w rubr. XII „najem pomieszkania“ mniej o 146 złr., w rubr. XVII „rozmaite“ mniej o 256 złr. Natomiast wydano więcej niż preliminowano: w rubr. XIII „koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii“, zamiast bowiem preliminowanych 6.800 złr. wydano rzeczywiście 11.580 złr. Przekroczenie to tłumaczy się tą okolicznością, że przy układaniu preliminarza przyjęto za podstawę 11.720 dni leczenia, podczas gdy w roku budżetowym 1880 zapłacono za 15.955 dni leczenia z roku bieżącego, nadto za dni 1.425 z r. 1879; oprócz tego udzielono komitetowi szpitalika zaliczkę zwrotną w ośmiu kwartalnych ratach w kwocie 2.000 złr., z której spłacono w r. 1880 tylko 500 złr. resztujące zaś 1.500 złr. zostały wliczone do wydatków r. 1880. Właściwe więc przekroczenie w tej rubr. wynosi 3.280 złr. W rubr. XV „zapomogi dla położnic“ wydano więcej niż preliminowano o 166 złr. ponieważ większa liczba położnic z dziećmi opuściła zakład.

Dochody. W budżecie na r. 1880, dochody obu oddziałów (nie licząc dotacyi z funduszu krajowego) preliminowano na 149.254 złr., rzeczywiste zaś dochody wynosiły 155.234 złr., były więc *większe* od preliminowanych o 5.980 złr. Dochody większe niż preliminowano wykazują: rubr. III poz. 6. „zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego“ zamiast preliminowanych 100.000 złr. przyniosły rzeczywiście 108.017 złr., w rubr. IV „rozmaite“ preliminowano ze sprzedaży sprzętów 204 złr. dochód zaś rzeczywisty wynosił 541 złr., a ze zwrotu zaliczek z lat ubiegłych wpłynęło 1.944 złr., który to dochód w budżecie nie był przewidziany; rozmaite drobne zwroty wynosiły 119 złr., także w budżecie nieprzewidziane. Wszystkie te nadwyżki dochodów wynoszą razem 10.417 złr. Natomiast wykazują dochody mniejsze od preliminowanych: rubr. I. „zapisy i legaty“ zamiast preliminowanych 8.900 złr. tylko 7.382 złr., rubr. II „dodatki od c. k. Skarbu 1.140 złr. zamiast preliminowanych 1.590, z kasy miejskiej 21.995 złr. zamiast preliminowanych 22.800 złr., rubr. III „zwrot kosztów leczenia od płacących za siebie“ 8.354 złr. zamiast preliminowanych 9.300 złr., od funduszy obcokrajowych 5.681 zamiast preliminowanych 6.400 złr. Wszystkie te pozycje razem czynią ubytek w dochodach w kwocie 4.437 złr.

Rzeczywiste wydatki tego funduszu wynosiły 177.404 złr.

„	dochody	„	„	„	155.234	„
					<hr/>	
	okazuje się	<i>niedobór</i>	w kwocie		22.170	złr.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel w budżecie na r. 1880 preliminowano kwotę

44.946 zlr., przeto wydano z tego tytułu mniej niż prelininowano o 22.776 zlr. jak to było wykazane w rubr. XI, poz. 121 wydatków funduszu krajowego. Zauważyć jednak należy, że z tytułu zwrotu kosztów leczenia fundusz szpitala pobrał od funduszu krajowego o 8.017 zlr. więcej niż na ten cel prelininowano, w skutek czego właściwe zaoszczędzenie wynosi tylko 14.759 zlr.

2. Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wydatki. Budżet na r. 1880 prelininował dla tego zakładu w dziale wydatków zwyczajnych 147.944 zlr., w dziale wydatków nadzwyczajnych 32.500 zlr. Szczegółowe zamknięcie rachunków tego zakładu wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 143.516 zlr., nadzwyczajne 36.235 zlr. Okazuje się z tego, że zwyczajne wydatki były *mniejsze* od prelininowanych o 4.428, nadzwyczajne zaś wydatki były *większe* od prelininowanych o 3.734 zlr. Z porównania tych dwóch kwot okazuje się ogólne zaoszczędzenie 693 zlr.

Wydatki *mniejsze* od prelininowanych wykazują: Rubr. II „koszta utrzymania osób nieetatowych“ prelininowano 31.144 zlr., wydano zaś tylko 28 109 zlr., czyli mniej o 3.035 zlr. Największe zaoszczędzenie w tej rubryce miało miejsce w poz. 19 „służba oddziałowa — płaca i wikt“, na te koszta prelininowaną była kwota 19.204 zlr., a wydano tylko 16.482 zlr., czyli mniej o 2.722 zlr. z powodu zmniejszenia porcyi wiktu III klasy i zmniejszenia ilości służby. Reszta oszczędności tej rozpada się na poz. 14—20, w których małe stosunkowo zaoszczędzono kwoty. Rubr. VI i VII nieznaczne również wykazują zaoszczędzenia.

Największe zaoszczędzenie w dziale wydatków wykazuje rubr. VIII „koszta gospodarcze“, na wydatki zwyczajne tej rubryki prelininowano 85.448 zlr., wydano rzeczywiście tylko 80.691 zlr., więc mniej o 4.758 zlr. Zaoszczędzenie to rozpada się na pojedyncze pozycje tej rubryki w sposób następujący: poz 31 „wyżywienie“ lit. a) „zwykła strawa i dodatki“ wydano 40.565 zlr. zamiast prelininowanych 45.000 zlr. z powodu zmniejszonej ilości dni leczenia. W r. 1877 było dni leczenia 159.105, wydano na zwykłą strawę i dodatki 60.325 zlr., w roku 1878 dni leczenia 163.664, wydatki na strawę 52.272 zlr., w r. 1879 dni leczenia 169.085, wydatki na strawę 40.068 zlr. Na jeden dzień leczenia wynosił koszt strawy w r. 1877: 37·90, w r. 1878: 31·93, w r. 1879: 23·80; zaś w r. 1880 było dni leczenia 157.201, a że koszt strawy wynosił 40.565 zlr., więc na jeden dzień leczenia wypada 25·80. Był więc ten koszt mniejszy niż w latach 1877 i 1878, ale większy niż w r. 1879 o 2·00. W poz. 31 lit. c) „wino dla chorych“ zaoszczędzono 331 zlr., w poz. 32 „służba kuchenna i magazynowa“ zamiast prelininowanych 3.890 zlr. wydano tylko 2.538 zlr., w poz. 33 lit. c) „utrzymanie 5 sióstr miłosierdzia“ zaoszczędzono 114 zlr., w poz. 37 „słoma“ wydano mniej o 105 zlr., w poz. 38 „drzewo opałowe i węgiel kamienny“ prelininowano 9.500 zlr., wydano tylko 7.934 zlr., więc wydano mniej o 1.566 zlr. Zaoszczędzenie to jednak jest iluzoryczne, a to z następujących powodów: Na drzewo do kuchni i do pralni prelininowano 3.566 zlr., drzewo i węgiel na opał 9.500, razem więc prelininowano na opał 13.066 zlr., wydano zaś rzeczywiście na kuchnię 3.645 zlr., na pralnię 2.131 zlr., drzewo i węgiel na opał 7.934 zlr., razem więc spożrebowano opału w całym zakładzie za 13.710 zlr., czyli więcej niż prelininowano o 644 zlr., a gdy w r. 1879 cały opał w zakładzie kosztował 13.245 zlr., więc wydano w r. 1880 więcej niż w r. 1879 o 465 zlr. W poz. 39 „oświetlenie“ zamiast prelininowanych 3.500 zlr., wydano tylko 2.319 zlr. Wszystkie zaoszczędzenia w tej rubryce wynoszą 9.261 zlr. Natomiast wydano w tej rubryce więcej niż prelininowano: oprócz wyszczególnionych już powyżej poz. 33 „drzewo na kuchnię“ i poz. 36 „pralnia“, jeszcze w poz. 31 lit. b) „pieczywo“, na które wydano więcej niż prelininowano o 1.202 zlr., koszt pieczywa na 1 dzień leczenia wynosił w r. 1877 cent. 6·03, w r. 1878 cent. 5·17, w r. 1879 cent. 4·90, zaś w r. 1880 cent. 6·04. To znaczne podrożenie kosztu pieczywa tłómaczy się tem, że w Lutym r. 1880 z powodu zerwania kontraktu przez ówczes-

snego liweranta Kalnickiego, Wydział krajowy musiał zapewnić sobie dostawę pieczywa po droższych nieco cenach, że we Wrześniu tegoż roku zaczęto wypiekać chleb we własnej piekarni i wszelkie koszty adoptacji i przerobienia pieców i inne z tem połączone wydatki zarachowano w tej pozycji; przekroczono również w poz. 33 lit. b) „naczynia kuchenne“ o 116 złr., nakoniec w poz. 41 „utrzymanie 2 par koni“, na które preliminowano 1.250 złr., a wydano rzeczywiście 1.698 złr. z powodu droższej ceny owsa i wynajmowania koni w miejsce chorych koni zakładowych. —

W rubr. IX „koszta sanitarne“, zamiast preliminowanych 3.370 złr. wydano tylko 2.212 złr., więc o 1.158 mniej niż preliminowano. Wszystkie te zaoszczędzenia wynoszą razem 9.018 złr.

Wydano natomiast więcej niż preliminowano:

W rubr. I „płace i emolumenta etatowe“ o 921 złr., z powodu że wikt dla lekarzy, kapelanów, oficyałów i służby etatowej kosztował więcej niż preliminowano o 568 złr., jak również z powodu, że z udzielonych zaliczek na płace pozostało niespłaconych 281 złr.

W rubr. IV „pensye i emerytury“ przybyła pensya dla wdowy po dozorcey Mauth po 5 złr. miesięcznie za 9 miesięcy. W rubr. X „koszta kancelaryjne“ przekroczono preliminowaną kwotę o 360 złr. z powodu koniecznej potrzeby, w rubr. XI „koszta kapliczne“ wydano więcej nieznaczną kwotę 22 złr., w rubr. XII „koszta utrzymania budynków i dróg“ przekroczono preliminowaną kwotę o 1.266 złr., głównie z powodu znaczniejszych robót konserwacyjnych i reparacyj, jak nie-mniej z przyczyny wydatków jednorazowych spowodowanych zarządzoną dyslokacją w zakładzie. Nakoniec w rubr. XVI „rozmaite“ wydano w poz. 63 „przypadkowe“ 3.581 złr. zamiast preliminowanych 1.000 złr. Między tymi przypadkowymi wydatkami figurują jako wydatki jednorazowe nadzwyczajne 1.255 złr. na urządzenie suszni, 448 na urządzenie rezerwoaru i 374 na urządzenie maszyny parowej. Wszystkie powyżej wykazane przekroczenia wynoszą razem 4.590 złr.

W wydatkach nadzwyczajnych wydano więcej: w rubr. VIII poz. 34 na sprawienie sprzętów o 605 złr., z powodu zakupu narzędzi i naczyń warsztatowych, w tej samej rubryce poz. 40 „utrzymanie ogrodu“ przekroczono preliminowaną kwotę o 297 złr., z powodu poczynienia znaczniejszych nakładów, przez co uzyskano znaczniejsze dochody; w rubr. XIII „koszta utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i Przemyślu“ preliminowano 26.000 złr. wydano rzeczywiście 28.906 złr., przekroczono więc o 2.906 złr.

Dochody własne zakładu preliminowane w kwocie 36.194 złr., przyniosły rzeczywiście 38.028 złr., były więc *większe* od preliminowanych o 1.834 złr. Rubr. I „dodatki“ wykazuje mniejsze dochody od budżetu o 180 złr., rubr. II „zwroty kosztów leczenia“ mniej o 156 złr. Natomiast wykazują dochody większe od preliminowanych: rubr. III „dochody z dóbr“ w poz. 6. „dochód z ogrodu“ preliminowano 875 złr., przyniósł rzeczywiście 1.139 złr. Nadwyżka ta służy na pokrycie przekroczenia w poz. 40 wydatków na utrzymanie ogrodu. W rubr. IV „rozmaite“ preliminowano 200 złr., dochód rzeczywisty wynosi 928 złr. z powodu, że w takowym mieszczą się zwroty zaległych należności od gmin za przewóz obłąkanych ze szpitala do Kulparkowa, jak również i z tego powodu, że na rubrykę tę zaliczono część zarobku chorych przypadającą według statutu na fundusz zakładu. Oprócz tego wpłynęła kwota 1.176 złr. jako rozmaite dochody w budżecie nieprzewidziane, jakoto: dodatek od kasy miejskiej na drogę dojazdową do Kulparkowa, zwrot zaliczek z lat ubiegłych, zwrot od różnych stron za pobierany wikt w latach ubiegłych i inne.

Rzeczywiste wydatki zakładu wynosiły	179.751 złr.
„ dochody „ „	38.028 „
„ niedobór wynosi	141.723 złr.

który pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel preliminowano w rubr. XI poz. 122 wydatków funduszu krajowego kwotę 144.250 złr., przeto wydano z tego tytułu *mniej* niż preliminowano o 2.527 złr.

3. Fundusz podrzutek w Lwowie.

Wydatki tego funduszu preliminowane były na r. 1880 w kwocie 5.425 złr. a wynosiły rzeczywiście tylko 5.247 złr. były więc *mniejsze* od preliminowanych o 178 złr. Zauważyć przytem należy, że zaległości bierne, które wynosiły z końcem r. 1879 — 1.166 zmniejszyły się z końcem r. 1880 do kwoty 926 złr. Dochodów własnych fundusz ten niema żadnych, i dla tego wszystkie wydatki w kwocie 5.247 złr. pokryte być musiały z funduszu krajowego; a gdy na ten cel preliminowaną była kwota 5.425 złr., więc wydano z tego tytułu *mniej* niż preliminowano o 178 złr.

4. Krajowy szpital Św. Łazarza w Krakowie.

W budżecie na r. 1880 preliminowano na wydatki wszystkich czterech oddziałów tego szpitala ogólną kwotę 144.804 złr., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły 146.653 złr., były więc *większe* od preliminowanych o 1.849 złr.

Przekroczenie kwot preliminowanych miało miejsce:

W rubr. IX. „koszta sanitarne“, zamiast preliminowanych 6.688 złr. wydano 7.616 złr., przekroczone więc o 928 złr., z powodu wzmagających się corocznie wymogów sanitarnych; w rubr. X. „druki i litografie“ przekroczone preliminowaną kwotę o 408 złr., ponieważ okazała się potrzeba zarządzenia nakładu wyczerpanych druków manipulacyjnych tudzież druku nowej instrukcyi dla szpitala; w rubr. XII. „utrzymanie budynków“ preliminowano w poz. 51. „konserwacya i reparacye budynków szpitalnych“ 1.650 złr., wydano zaś 5.702 złr. czyli więcej o 4.052 złr. Zarząd szpitala tłumaczy to przekroczenie tem, że okazała się potrzeba wykonania robót preliminarzem nie przewidzianych, między innymi także „naprawy stajen folwarcznych w Prądniku Czerwonym“. Budżet na r. 1879 preliminował w tej samej pozycyi 3.200 złr., wydano zaś 5.645 złr. czyli o 2.445 więcej. Wtedy usprawiedliwił zarząd szpitala to przekroczenie koniecznością reparacyi stajen folwarku „Prądnik Czerwony“ kosztem 2.000 złr. Ponieważ naprawa tych stajen folwarcznych w Prądniku Czerwonym figuruje w dwóch po sobie następujących latach jako powód przekroczenia preliminowanej na „konserwacye i reparacye budynków szpitalnych“ kwoty, przeto Komisya budżetowa zażądała bliższych wyjaśnień i szczegółowego rachunku. Z udzielonych Komisyi aktów okazuje się, że Wydział krajowy reskrytem z d. 3. Sierpnia 1877 l. 9.779 i z d. 5. Marca 1878 l. 9.257 zezwolił, aby dzierżawca Prądnika Czerwonego przeprowadził planami i kosztorysami określone odrestaurowanie stajni i stodoły w Prądniku Czerwonym, a po wykonaniu tych robót, kwota 4.287 złr. 48 ct. potrąconą mu zostanie w 4 ratach rocznych dzierżawnych. Odrestaurowanie to dokończonem zostało w r. 1880, a Wydział krajowy mając sobie przedstawione sprawozdanie komisji kolaudacyjnej przyznał dzierżawcy oprócz powyższej kwoty jeszcze 731 złr. 12 ct. za roboty nadkosztorysowe, razem więc 5.018 złr. 60 ct. W r. 1879 strącono z czynszu dzierżawnego na rachunek tej kwoty 2.000 złr., w r. 1880 — 1.000 złr., reszta potrąconą została w dwóch późniejszych ratach. Po tem wyjaśnieniu Komisya budżetowa uznaje przekroczenie w rubr. XII. poz. 51. za dostatecznie umotywowane.

W rubr. XVI. „wydatki z prawa patronatu“ przekroczone budżet o 320 złr., ponieważ na restauracyę kościoła w Iglomii wydano w tym roku 450 złr., w rubr. XX. „zapomogi dla położnic“ wydano więcej niż preliminowano o 254 złr. z powodu większej ilości chorych położnic podających się praktyce klinicznej, nakoniec w rubr. XXI. „rozmaite“ wydano 840 złr. zamiast preliminowanych 400 złr., z powodu wypłacenia znaczniejszych kosztów sądowych dla ściągnięcia kapitału z zapisu ś. p. Olechowskiego. Wszystkie te przekroczenia wynoszą razem kwotę 6.123 złr.

Natomiast wydano mniej niż preliminowano:

W rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych“ wydano 20.473 złr. zamiast preliminowanych 21.816 złr. czyli mniej o 1.343 złr., a to tak z powodu korzystniejszych cen artyku-

łów żywności i wydalenia zbytecznej służby na oddziałach I., II. i III., jak niemniej z powodu, że dyurnistom płacono niższe wynagrodzenie dzienne.

W rubr. VIII. „koszta gospodarcze“ prelimitowano wydatków zwyczajnych 73.046 złr., nadzwyczajnych 5.970 złr., wydano zaś rzeczywiście na wydatki zwyczajne 71.818 złr., nadzwyczajne 5.549 złr., wydano więc mniej na wydatki zwyczajne 1.228 złr., na nadzwyczajne 421 złr.

Z pojedynczych pozycji, w których oszczędności dały się osiągnąć, wymienić należy: poz. 29. a) „zwykła strawa dla chorych i dodatki“, na którą zamiast prelimitowanych 31.550 złr., wydano tylko 28.912 złr. Zaoszczędzenie w tej pozycji kwoty 2.638 złr. umożliwione zostało, tak z powodu mniejszej ilości dni żywienia jak i z powodu obniżenia cen surowych artykułów żywności w skutek nowo zawartego kontraktu z przedsiębiorcą. W r. 1877 było dni leczenia 158.142, wydano na strawę 37.312 złr., w r. 1878 dni leczenia 178.279, koszt strawy 44.295 złr., w r. 1879 dni leczenia 153.396, koszt strawy 36.138 złr. Z tego wypada koszt strawy na jeden dzień leczenia w r. 1877 na 23.50, w r. 1878 na 24.90, w r. 1879 na 23.56. W r. 1880 było dni leczenia 149.941, a że koszt strawy wynosił 28.912 złr., więc na jeden dzień leczenia przypada 19.30 ct. Dalsze zaoszczędzenia w tej rubryce miały miejsce w poz. 29. h.) „pieczywo“ na 642 złr., koszt pieczywa na jeden dzień leczenia wynosił w r. 1878 4.00, w r. 1879 3.77, w r. 1880 3.53, w poz. 29. o.) „wino dla chorych“ zaoszczędzono 925 złr., w poz. 37. f.) „wikt dla praczek“ 401 złr. Natomiast wydano w tej rubryce więcej niż prelimitowano: w poz. 30. „koszta utrzymania dzieci w szpitalu Św. Ludwika“ o 243 złr., w poz. 32. „opał sal, łazienek i innych ubikacyj“ o 632 złr., w poz. 33. „oświetlenie“ o 1.261 złr., z powodu oświetlenia gazem nowo wybudowanych pawilonów, tudzież budynku gospodarczego, w poz. 37. „utrzymanie pralni“ o 976 złr. i w poz. 40. „rozmaite“ o 514 złr.

W rubr. XI. „koszta kapliczne“ zaoszczędzono 150 złr., w rubr. XV. „podatki i daniny“ wydano mniej o 118 złr. i w rubr. XVIII. „koszta utrzymania podrzuteków“ wydano 3.212 złr. zamiast prelimitowanych 4.200 złr.

Dochody własne szpitala Św. Łazarza prelimitowane w kwocie 113.785 złr., przyniosły rzeczywiście 156.174 złr., więc były *większe* od prelimitowanych o 42.389 złr., głównie z tego powodu, że dochód ze zwrotu kosztów leczenia od obcokrajowych i samopłacących był większy o 1.377, a dochód ze zwrotu kosztów leczenia z funduszu krajowego był większy od prelimitowanego o 41.163 złr.

Nie mogło ująć uwagi Komisji budżetowej, że szpital krakowski stosunkowo do ilości dni leczenia daleko więcej pobiera rok rocznie jako zwrot kosztów leczenia tak od funduszu krajowego jak i od samopłacących i obcych krajów, niż szpital powszechny lwowski. W ostatnich 3 latach stosunek był następujący:

1878

Szpital	Ilość dni leczenia	Zwrot kosztów leczenia			
		od funduszu krajowego	na 1 dzień	od samopłacących i obcokraj.	na 1 dzień
we Lwowie	195.521	115.253	0.59	15.715	0.080
w Krakowie	178.279	114.545	0.64	12.042	0.067

1879

we Lwowie	211.258	83.740	0.40	14.663	0.069
w Krakowie	153.396	156.774	1.02	13.140	0.085

1880

Szpital	Ilość dni leczenia	Zwrot kosztów leczenia			
		od funduszu krajowego	na 1 dzień	od samopłacących i obcokraj.	na 1 dzień
we Lwowie	197.579	108.017	0.55	14.035	0.071
w Krakowie	149.941	129.163	0.86	12.876	0.086

Bliższe badanie tej sprawy doprowadziło do następującego rezultatu:

1. Co do zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych z funduszu krajowego, to przyczyna powyżej wykazanej dysproporcji leży w tem, że szpital krakowski pobiera od funduszu krajowego zwrot kosztów leczenia ubogich chorych przynależnych do Krakowa, podczas gdy szpital lwowski nie pobiera zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych przynależnych do gminy miasta Lwowa. Za tych chorych bowiem płaci fundusz szpitalny, do którego na mocy zawartej z gminą miasta Lwowa ugody z r. 1874. do l. 15.156 i z r. 1875. do l. 9.491 wpływają taksy od legatów i zapisów i $\frac{1}{6}$ dochodu kopytkowego, które to dochody w latach 1878, 1879 i 1880 przyniosły 90.556 złr. czyli przeciętnie 30.185 złr. rocznie. Dni leczenia ubogich chorych przynależnych do Lwowa było w szpitalu lwowskim w latach 1878, 1879 i 1880 razem 147.066, czyli przeciętnie 49.000 rocznie. Jeżeli te dni leczenia uwzględnimy, to wykazany powyżej stosunek zwrotu kosztów do ilości dni leczenia zmieni się na korzyść szpitala lwowskiego o 0.24.

2. Co się tyczy zwrotu kosztów leczenia w ogóle, to przyczyna dysproporcji leży w tem, że taksa w szpitalu krakowskim wynosi 98 ct. dziennie, zaś w szpitalu lwowskim tylko 90 ct. Takse tę zniżył Wydział krajowy w r. 1882. dla szpitala lwowskiego na 84 ct.

Jeżeli rzeczywiste dochody szpitala krakowskiego w kwocie	156.174 złr.
porównamy z rzeczywistym wydatkiem	146.653 „
okaże się <i>nadwyżka dochodów</i>	9.521 złr.

która powinna była wpłynąć do funduszu krajowego.

Że zaś oddziały chorych i syfilitycznych wykazały właściwą przewyżkę dochodów w kwocie 18.439, przeto taka suma została zwrócona funduszowi krajowemu jak to wykazuje rubr. V. dochodów funduszu krajowego. Niedobór oddziału położnic w kwocie 8.842 i oddziału obłąkanych w kwocie 76 złr., razem 8.918 złr. zostały pokryte z rubr. XI. poz. 124 wydatków funduszu krajowego, a że w tej pozycji preliminowaną była kwota 31.019 złr., więc wydano z tego tytułu *mniej* niż preliminowano o 22.101 złr.

5. Fundusz policyi krajowej.

Dochody tego funduszu preliminowano na r. 1880. w kwocie 7.486 złr., rzeczywiście zaś przyniosły tylko 6.638 złr., głównie z powodu zmniejszonych dochodów z lokacyi kapitałów, stosownie do ogólnie obniżonej stopy procentowej. Na wydatki tego funduszu preliminowano kwotę 617 złr., a nie wydano nic z powodu, że żadne nie zdarzyły się potrzeby. Cały dochód w kwocie 6.638 złr. przelany został do funduszu krajowego, a gdy w preliminarzu na r. 1880. wstawiono do rubr. V. dochodów funduszu krajowego z tego tytułu kwotę 6.869 złr., przeto wpłynęło *mniej* niż preliminowano o 231 złr.

6. Fundusz szkolny krajowy.

Preliminarz na r. 1880. przeznaczył dla tego funduszu w dziale wydatków zwyczajnych 342.081 zlr., w dziale wydatków nadzwyczajnych 8.470 zlr., razem więc 350.551 zlr. Uchwałą z d. 14. Lipca 1880. r. Wys. Sejm przeznaczył jako kredyt dodatkowy: na zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych 16.912 zlr., na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli 7.735 zlr., razem w dziale wydatków zwyczajnych kredyt dodatkowy wynosił 24.647 zlr. Nadto uwzględniając corocznie powtarzające się przekroczenia kredytu preliminowanego dla funduszu szkolnego, z powodu, że Rada szkolna krajowa udzielała Radom szkolnym okręgowym zaliczek zwrotnych, nie mając na to wyznaczonej kwoty, Wys. Sejm uchwałą z dnia 14. Lipca 1880. r. zezwolił na kredyt dodatkowy w ilości 50.000 zlr. na zaliczki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych. Ogółem więc Rada szkolna krajowa miała do dyspozycji od Wys. Sejmu: w dziale wydatków zwyczajnych 366.728 zlr., w dziale wydatków nadzwyczajnych 58.470 zlr. Że zaś zamknięcie rachunków funduszu szkolnego wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 405.745 zlr., nadzwyczajne 82.466 zlr., przeto *przekroczono* preliminarz w wydatkach zwyczajnych o 39.017 zlr., w nadzwyczajnych o 23.996 zlr., razem przekroczenie wynosi 63.013 zlr.

Wydano więcej niż preliminowano:

W rubr. I. „Zasiłek dla funduszy szkolnych okręgowych“ kwota preliminowana wraz z kredytem dodatkowym wynosiła 249.388 zlr., wydano zaś rzeczywiście 260.690 zlr., to jest wydano więcej o 11.302 zlr. Od tej kwoty należy jednak potrącić kwotę 2.647 zlr., nadebraną samowładnie przez urząd podatkowy w Krakowie, a do zwrotu z funduszu okręgowego przypisaną, i 5.972 zlr. nadebrane i do zwrotu Radom szkolnym przypisane zasiłki. Pozostałe przekroczenie 2.683 zlr. tłumaczy Rada szkolna niezbędną potrzebą zaasygnowania zasiłków dla szkół nowoorganizowanych, które przy sporządzeniu preliminarza nie zostały uwzględnione. Z tej rubryki także wydano 71.300 zlr. na zaliczki zwrotne, udzielone funduszom szkolnym okręgowym, a gdy na ten cel, jak powyżej wyłuszczone, Wys. Sejm zezwolił na kredyt dodatkowy w kwocie 50.000 zlr., przeto przekroczono dozwoloną kwotę o 21.300 zlr. Rada szkolna tłumaczy to przekroczenie tą okolicznością, że dawniej Wys. Sejm na te zaliczki osobnego kredytu nie udzielał, a Rada szkolna udzielała tych zaliczek zwrotnych w miarę potrzeby z rubr. I. Dopiero w r. 1880. Wys. Sejm po raz pierwszy oddzielną na te zaliczki przeznaczył kwotę. Gdy zaś uchwała ta zapadła 14. Lipca 1880. r., więc doszła ona do wiadomości Rady szkolnej krajowej dopiero wtenczas, gdy zaliczki już były wyasygnowane i to w wysokości, która przewyższała preliminowaną kwotę o wykazaną powyżej sumę 21.300 zlr.

W rubr. II. na „Substytucye“ preliminowaną była kwota 40.000 zlr., wydano rzeczywiście 59.528 zlr., przekroczono więc o 19.528 zlr. z powodu niezbędnej potrzeby otwierania klas równorzędnych i ustanawiania dla tychże zastępców nauczycieli.

W rubr. VIII na „Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli“ preliminował budżet na r. 1880 kwotę 16.000 zlr. Uchwałą z d. 14 Lipca 1880 zezwolił Wys. Sejm na ten cel na kredyt dodatkowy 7.735 zlr., razem więc preliminowaną była kwota 23.735 zlr. Wydatek rzeczywisty zaś wynosi 28.662 zlr., był więc większy o 4.927 zlr., z powodu zaasygnowania dodatków pięcioletnich wielkiej liczbie nauczycieli na etat przeniesionych, których przedetatowy czas służby do kwinkwieniów wliczono.

W rubr. X „Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacji szkół“ preliminowano 5000 zlr., wydano zaś 7900 zlr., więc przekroczono o 2900 zlr., w skutek przeprowadzenia reorganizacji większej ilości szkół.

W rubr. XIII „Rozmaite wydatki“, wydano kwotę 6043 zlr., jako mylnie zarachowane wydatki i zwroty mylnie pobranych dochodów, który to wydatek w preliminarzu nie był przewidziany. Wydatek ten po części znajduje pokrycie w odpowiedniej rubryce dochodów (rubr. VII poz. 21, c, 3477 zlr.), po części zarządzo zwrot od odnośnych urzędów podatkowych.

W rubr. XIV „Na zasiłki i zaliczki gminom na budynki szkolne“, nie wyznaczył Wys. Sejm na r. 1880 żadnej kwoty, wydano zaś 200 złr., ponieważ d. 4 Listopada 1879 Rada szkolna zaasygnowała dla gminy Zazdrość 300 złr., z której kwoty wydano jednak na rachunek r. 1879 tylko 100 złr., resztę zaś 200 złr. wypłacono dopiero w drugiej połowie r. 1880, przeto do rachunku tegoż roku przeniesioną być musiała.

Natomiast wydano *mniej* niż preliminowano :

W rubr. III „Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacje“ zamiast preliminowanych dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Benedyktynek obrz. orm. 2000 złr., wydano tylko 1530 złr. z powodu, że zasiłek stosuje się do liczby członków i zmienności własnych dochodów zakładu.

W rubr. XI „Dary z łaski“ wydano jednorazowych darów o 850 złr. mniej niż preliminowano z powodu zmienności tych wydatków. Natomiast wciągnięto do rubryki stałych darów z łaski 4 wdowy z wypłaconą a w budżecie nieprzewidzianą kwotą 319 złr. w zastępstwie gmin, którym przypisano do zwrotu.

W rubr. XII „Potrzeby szkół ogólnej natury“ preliminowano 1500 złr. wydano zaś tylko 237 złr., zaoszczędzono więc 1263 złr., również nie wydano kwoty 1000 złr. preliminowanej w tej rubryce na napisanie i wydanie książki szkolnej do nauki niedzielnej.

Inne rubryki w dziale wydatków nieznaczące tylko wykazują zboczenia od sum preliminowanych.

Dochody własne funduszu szkolnego preliminowane na r. 1880 w kwocie 134.922 złr., przyniosły rzeczywiście tylko 133.282 złr., były więc mniejsze o 1640 złr. Główne zboczenia od budżetu są w tym dziale następujące: W rubr. I „Odsetki od kapitałów“ przyniosły o 702 złr. więcej niż preliminowano, z powodu ściągnięcia w tym roku znaczniejszej kwoty zaległych a wątpliwych odsetków. W rubr. VII „Rozmaite dochody“ przyniosły w poz. 21, b, zwroty pensyj i emerytur 451 złr. i lit. c, mylne pobory i zwroty mylnych wydatków 3477 złr., które to dwie kwoty nie były w budżecie przewidziane. Kwota pobrana 3477 złr. służy na częściowe pokrycie wydatku w rubr. XIII poz. 40 wydatków funduszu szkolnego. Natomiast w rubr. III „Dodatki od c. k. Skarbu“ była preliminowana kwota 490 złr., która nie wpłynęła wcale, ponieważ c. k. Skarb salin, pomimo kilkakrotnych urgensów nie uścił tej należności. W rubr. VI „Taksy od spadków“ przyniosły 7223 złr. zamiast preliminowanych 8500 złr. z powodu zmienności dochodów tej rubryki. W rubr. VII „Rozmaite dochody“ preliminowano w poz. 19 „zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych“ 30.000 złr., wpłynęło zaś tylko 26.133 złr., więc mniej o 3866 złr., a w poz. 20 „zwroty wydatków innych rubryk i zaliczek z lat dawniejszych“ zamiast preliminowanych 2000 złr. wpłynęło tylko 1475 złr. W rubr. IX „Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych“ wynosiły 19.629 złr. zamiast preliminowanych 20.000 złr.

Rachunek tych zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne jest następujący:

Do końca r. 1879 rozdano takich zaliczek	189.427 złr.
spłacono do końca r. 1879	42.226 „
pozostało z końcem r. 1879	147.201 „
W r. 1880 Wys. Sejm żadnej kwoty na ten cel nie przeznaczył, Rada szkolna zaś wypłaciła	200 „
zaległości więc wynosiły	147.401 „
W r 1880 spłacono zaległości	19.629 „
pozostało więc z końcem r. 1880	127.772 „

Rachunek zaś zaliczek zwrotnych funduszom szkolnym okręgowym udzielonych jest następujący:

4. Fundusz Alexandra Hr. Stadnickiego.

Dochód preliminowano na 2101 złr., wydatki na 2077 złr., rzeczywiście zaś wynosiły wydatki tylko 1578 złr., dochód zaś 6036 złr., ponieważ pozostałość kasową z r. 1879 preliminowano na 300 złr., wynosiła zaś 4628 złr. Z końcem r. 1880 stan czynny tego funduszu wynosił 4458 złr.

5. Fundusz szkoły weterynaryi.

Wydatki preliminowane na 4039 złr. wynosiły rzeczywiście tylko 3486 złr., były więc *mniejsze* o 552 złr., z powodu zaoszczędzeń na utrzymaniu budynków i ogrodu, na podatkach i rozmaitych wydatkach. Dochody preliminowane na 4111 złr. przyniosły tylko 2780 złr., więc *mniej* o 1331 złr. z powodu mniejszych dochodów z najmu pomieszczeń w realności o 1213 złr., z ogrodu o 118 złr. Z porównania rzeczywistych wydatków z rzeczywistymi dochodami okazuje się wynik niekorzystny o 707 złr. W tym też stosunku zmienił się zapas gotówki, tak że wynosi on z końcem r. 1880 tylko 369 złr.

6. Fundusz budowy krajowego Zakładu na Kulparkowie.

Dochody tego funduszu w r. 1880 stanowiły: pozostałość z r. 1879 — 507 złr. i „rozmaite“ 139 złr., ogółem 646 złr. Wydano zaś na budowę zakładu (z kredytu 78.397 złr. uchwalonego 28 Sierpnia 1877) 600 złr., na budowę domu administracyjnego (z kredytu 40.000 złr. uchwalonego d. 19 Października 1878 r.) 416 złr., razem wydano 1056 złr. Z porównania dochodów z wydatkami okazuje się *niedobór* w kwocie 409 złr., pokryty z funduszu krajowego, jak to wykazuje rubr. XV wydatków funduszu krajowego.

7. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydatki tego funduszu preliminowane na r. 1880 w kwocie 105.780 złr. wynosiły rzeczywiście 109.100 złr., były więc *większe* od preliminowanych o 3.320 złr.. Wydano więcej: w rubr. I „umorzenie pożyczki przez losowanie“ o 3.300 złr. z powodu spłacenia obligacyj wylosowanych w latach ubiegłych; w rubr. II „wypłata kuponów“ o 1.891 złr. z powodu spłacenia częściowego zaległych kuponów z lat ubiegłych.

Obligacyj wylosowano do końca r. 1880 na 85.000 złr. z tych spłacono do końca tegoż roku tylko 77.900 złr., pozostało więc zaległości 7.100 złr., a jeżeli do tego dodamy niewylosowane jeszcze obligacje w kwocie 1.515.000 złr. pozostanie do spłacenia z końcem roku 1880 — 1.522.100 złr. Kupony zaległe z końcem r. 1879 wynosiły 3.360 złr., w ciągu r. 1880 przybyło płatnych kuponów na 82.293 złr., razem 85.653 złr. Wypłacono w ciągu r. 1880 — 83.391 złr. pozostało zatem z końcem r. 1880 zaległości 2.262 złr.

Wydano mniej niż preliminowano: w rubr. III „podatek dochodowy od kuponów“ o 864 złr., ponieważ podatek od części kuponów zaliczono na r. 1881, i w rubr. IV „rozmaite“ o 1.028 złr.

Dochody preliminowane w kwocie 207.422 złr. przyniosły rzeczywiście tylko 182.603 złr., były więc *mniejsze* od preliminowanych o 24.839 złr. Mniejsze dochody były: w rubr. I „zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym“ o 22.056 złr., (zaległości z tego tytułu z r. 1880 wynoszą 50.790 złr.), ponieważ nie wszystkie Wydziały powiatowe spłaciły raty według planu umorzenia; w rubr. II poz. 7 „odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych“ o 4.435 złr.; w rubr. III „wylosowane obligacje własne“ o 900 złr. Natomiast odsetki bieżące i odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych przyniosły więcej niż preliminowano o 1.722 złr.

Jeżeli ogół dochodów rzeczywistych 182.603 złr. porównamy z ogółem wydatków 109.100 złr., okaże się *nadwyżka dochodów* w kwocie 73.503 złr., a gdy nadwyżka z końcem r. 1879 wynosiła 360.058 złr., przeto wzmogła się takowa z końcem r. 1880 do kwoty 433.561 złr. oprócz znajdujących się w kasie obligacyj własnych na 158.000 złr.

Ogólny stan funduszu tego był następujący:

Stan czynny:

Gotówka w kasie	176.978 złr. 02 ct.
Pożyczono funduszowi krajowemu:	
Na pokrycie niedoboru z lat ubiegłych	158.262 „ 85 „
„ „ „ z r. 1880	98.320 „ 44 „
Na wybudowanie zakładu kulparkowskiego	258.097 „ 56 „
Odsetki od tego kapitału za r. 1880	15.485 „ 85 „
Pozostało w bankach na wypłatę kuponów	371 „ 90 „
Należytość zalegająca od powiatów	168.033 „ 83 „
Odsetki zaległe	11.817 „ 77 „
„ zwłoki zaległe	10.107 „ 30 „
Obligacje w kasie	158.000 „ — „
razem stan czynny wynosi	1,055.475 złr. 52 ct.

Stan bierny:

Obligacje do wylosowania	1,515.000 złr.
„ wylosowane a niespłacone	7.100 „
Kupony zaległe	2.262 „
ogólny stan bierny	1,524.362 złr. — ct.

Z porównania okazuje się kwota 468.886 złr. 48 ct.
jako *stan bierny* z końcem r. 1880.

8. Fundusz budowy gmachu sejmowego.

Jak w sprawozdaniu swoim o zamknięciu rachunków za rok 1879. Komisya budżetowa szczegółowo wykazała, posiadał ten fundusz pozostałość z rachunku z roku 1875. w kwocie 867.862 złr., uszczuploną następnie w skutek uchwał Wys. Sejmu kwotami 51.462 złr. i 58.323 złr., zwróconemi funduszowi krajowemu na pokrycie niedoboru z r. 1876. i na wyrównanie niedoboru budżetowego z r. 1877. Właściwie więc fundusz ten wynosił 758.977 złr. Uchwałą z d. 20. Lipca 1880. r. Wys. Sejm polecił zasilić fundusz budowy kwotą 109.785 złr. Fundusz budowy gmachu sejmowego wynosił więc 867.862 złr.

Na rok 1880. Wys. Sejm dla tego funduszu budżetu nie ustanowił.

Dochody były następujące: zasiłek funduszu krajowego 109.785 złr., odsetki od kapitałów lokowanych 6.939 złr., czynsz za utrzymanie kantyny 300 złr., zwrot za kamień budowlany 195 złr., zapas kasowy z końcem r. 1879. 194.981 złr., razem 312.200 złr. Wydatki zaś: na administrację 136 złr., na budowę 275.138 złr., razem 275.273 złr.

Stan tego funduszu z końcem roku 1880. był następujący:

Gotówka w kasie krajowej	36.926 złr. 35 ct.
Należytości czynne od p. Brykczyńskiego	7.143 „ 50 „
„ „ za kamień	92 „ 43 „
razem	44.162 złr. 28 ct.
Od tego należytość bierna	290 „ — „
Czysty stan czynny	43.872 złr. 28 ct.

Komisya budżetowa, zdawszy Wysokiej Izbie w powyższy sposób sprawę z zamknięcia rachunków za rok 1880. funduszu krajowego, oraz funduszków uposażonych ze skarbu krajowego, lub budżetem objętych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(Uchwała.)

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za rok 1880. funduszu krajowego i funduszków uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

We Lwowie dnia 11. Września 1882.

Zastępca przewodniczącego:

Smarzewski.

Sprawozdawca:

Dr. Bernard Goldman.

Aleg. 48.

Sprawozdanie

komisyi kultury nad wnioskiem posła Reya o sposobie znaczeniu bydła.

Wysoki Sejmie!

Zawlekanie prawie bezprzerwane zarazy księgosuszu do naszego kraju, przez wprowadzanie z Rosyi bydła stepowego, straty na jakie rolnik nasz był narażony, przez upadek najcenniejszego w gospodarstwie dobytku, wreszcie koszta przez skarb państwa ponoszone, jako wynagrodzenie za wypałowane bydło, w razie tak często u nas dawniej pojawiającej się zarazy, wywołały konieczną potrzebę zamknięcia granicy od strony Rosyi i Mułtan dla bydła tam hodowanego i dla wszelkich produktów, mogących przenieść zarazę.

Ustawą z dnia 29. Intego 1880 Nr. 37 dz. u. p. został zakaz ten orzeczony.

Obsadzenie wszakże tak szczelne granicy, aby żadna sztuka bydła nie mogła być przemyconą do kraju, okazało się niemożliwem. Trzeba było wewnątrz kraju, a mianowicie w pasie granicznym zarządzić środki kontroli, pozwalające odróżnić bydłę przemycone od miejscowego.

Postanowieniem tedy ministeryalnem z dnia 12. kwietnia 1880 nakazano sporządzenie katastru bydła i znaczenie każdej sztuki bydła miejscowego. Znaczenie to odbywa się za pomocą rozpalonego żelaza, przez wypiekanie cechy na zadniej łopatce.

Usiłowania gospodarzy zwrócone są obecnie przeważnie do podniesienia hodowli bydła rogatego, jako najsilniejszej dźwigni naszego gospodarstwa rolnego. — Łagodne obchodzenie się jest jednym z kardynalnych środków uszlachetnienia bydłęcia, a tem samem jednym z głównych warunków podniesienia hodowli. Piętnowanie bydła jako postępowanie brutalne, nie da się pogodzić z powyższą dążnością. Jest oraz w oczywistej sprzeczności z przepisami przeciw dręczeniu zwierząt wydanymi.

Gdyby wypalanie cechy, zostawiając ślady nie zatarte, raz jeden na każdym bydłęciu wykonanem być miało, łatwiej operacyę tę, jakkolwiek nader dotkliwą przeboleć by można. Lecz czynność ta powtarza się co parę miesięcy, nawet co kilka tygodni. A w tym względzie oddany jest właściciel bydła, na łaskę ludzi, którym piętnowanie jest powierzone.

Bydle w skutek powtarzającego się cechowania tak dalece dziczeje, że nie daje przystępu ludziom, którym staranie około niego jest powierzone. Krowy cielne porzucają, dojne tracą mleko, bubaje rzucają się na otaczających je ludzi obalając, niekiedy kalecząc. Słowem kto był raz tylko obecnym przy piętnowaniu bydła, pojąć nie może, jak władze coś podobnego ścierpieć, cóż dopiero zarządzać mogą.

Wiadomo komisyi, z przedłożonych jej bowiem aktów urzędowych miała sposobność się o tem przekonać, że władze rządowe dawno uznały prawdę powyżej wyrażonego twierdzenia i zarządziły obmyślenie innych znaków, mających zastąpić cechowanie. — Ludzie fachowi przedmiot ten brali pod rozwagę, naradzali się i rozmaite wykonywali próby.

Działanie wszakże w tym kierunku postępuje zbyt powolnie, a to w skutek sprzeczności zdań działających osób, zła zaś, t. j. niedostateczne przeprowadzenie kontroli istnieje i rozwija się coraz bardziej, gdyż ludzie i bydło coraz większy opór stawiają piętnowaniu. — Zdaniem więc komisji, cechowanie w sposób dotychczasowy winno być natychmiast zastąpione i zastąpione innym skutecznym a nie tak bolesnym środkiem.

Zastrzedz się musi również komisja przeciwko w protokóle obrad znawców wyrażonemu zdaniu, że piętnowanie rozpalonem żelazem i nadal mogłoby być zachowane, gdyby przez ludzi fachowych, umiejętną było wykonywane ręką. — Tego zdania komisja stanowczo podzielać nie może. Wyraża zaś przekonanie, że jeżeli w wyjątkowych wypadkach piętnowanie dopuszczać by można, używać by go można jedynie w zastosowaniu do bydła opasowego na rzeź przeznaczonego, nigdy zaś do bydła rozplodowego.

Nie może być zadaniem Wysokiej Izby orzekać o stosowności znaków, jakimi piętnowanie ma być zastąpione, jest to rzeczą ludzi fachowych.

Nie od rzeczy wszakże będzie wymienić te środki oznaczenia, które gdzieindziej bez dręczenia bydłęcia bywają używane. — Temi są:

1. Tatuowanie w uszach obiegami dłutkowymi.
2. Cechowanie na rogach.
3. Zawieszanie plomby na sznurku lub drucie metalowym, na szyi lub rogach.
4. Zawieszanie kulczyka metalowego na uchu bydłęcia.
5. Zakładanie pierścienia metalowego w nozdrza.

Komisja kultury krajowej w końcu wyraża przekonanie, że głównym warunkiem stosowności użytych do znaczenia bydła środków, jest trwałość onychże, tak aby aplikacyi powtarzać nie trzeba. Jedynie bowiem w takim razie można mieć nadzieję, że wykonanie umiejętnej powierzone będzie ręce.

Na podstawie podwyższych motywów komisja kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby o ile możności jak najspieszniej wydał polecenie zaniechania znaczenia bydła w pasie granicznym przez piętnowanie rozpalonem żelazem na ciele bydłęcia. Natomiast aby wydał rozkaz, znaczenia bydła tego w inny bardziej odpowiedni sposób.

II. Niniejszą uchwałą załatwione zostają petycje w sprawie zmiany sposobu piętnowania bydła do Wysokiego Sejmu wniesione.

Lwów dnia 14. września 1882.

Przewodniczący

I. Czartoryski.

Sprawozdawca

Szumańczowski.

Aleg. 49.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U S T A W A

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 5. ustawy krajowej z dnia 15. kwietnia 1881 Dz. u. p. Nr. 46 o publicznych dojazdach kolejowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Postanowienie §. 5. ustawy krajowej z dnia 15 kwietnia 1881 Dz. u. p. Nr. 46 o publicznych dojazdach kolejowych zostaje uchylonem w dotychczasowym brzmieniu, i ma opiewać jak następuje:

Art. I. O potrzebie budowy nowego dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej, równie jak o potrzebie przełożenia lub rekonstrukcyi dojazdów orzeka na wniosek Rady powiatowej, lub na żądanie stron interesowanych, które zobowiążą się do pokrycia połowy datku konkurencyjnego przypadającego na powiaty, (w myśl §. 4.—2.), c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a w braku takiego porozumienia, Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu.

Art. II. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i handlu.

Wnioskodawca:

Emil Torosiewicz.

Gross, Zamoyski, Matkowski, Polanowski, Dr. M. Fedorowicz, Rozwadowski, Tyszkiewicz, Wasilewski, W. Wolański, K. Scipio, J. Męciński, Jaworski, H. Czaykowski, Onyszkiewicz, Tyszkowski, Abrahamowicz.

Wniosek.

Zważywszy, że Wysoki Sejm rezolucją z 4. października 1878 wezwał był c. k. Rząd o poczynienie odpowiednich kroków, aby zarządy galicyjskich kolei żelaznych używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego a rezolucya ta dotąd bez skutku pozostaje;

zważywszy, że Wysoki Sejm w r. 1880, uchwalając subwencję na koszta zakupna i wywłaszczenia gruntów pod budowę kolei transwersalnej, poczynił był zastrzeżenia w kierunku rezolucyi wyżej powołanej, żądając nadto, aby Dyrekeya główna, czyli naczelny zarząd tejsze kolei miał siedzibę w Galicyi;

zważywszy, że i na kolejach pozostających pod bezpośrednim zarządem lub wpływem c. k. Rządu nie widać skutku uchwał Wysokiego Sejmu;

zważywszy, że nawet przy udzieleniu koncesyi na kolej Jarosławsko-Sokalską c. k. Rząd nie poczynił żadnych zastrzeżeń w duchu uchwał sejmowych i w ten sposób dał do zrozumienia, że o urzeczywistnieniu takowych nie myśli;

zważywszy, że Dyrekeye istniejących kolei galicyjskich tylko interwencją władz państwowych, którym wpływ należny przy udzieleniu koncesyi jest zapewniony, mogą być spowodowane do opuszczenia niewłaściwego stanowiska w obec języka polskiego w kraju naszym;

zważywszy w końcu, że sprawa zaprowadzenia języka polskiego w zarządach kolei galicyjskich. jakoteż przeniesienia Dyrekeyi tychże kolei do kraju, staje się coraz bardziej piekącą tak ze względu na komunikacye, handel i przemysł, jak ze względu na rozwój sił ekonomicznych kraju, na właściwe użycie krajowych sił technicznych i w ogóle ze względu uszanowania praw naszego kraju; — niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby stosownie poczynił kroki, iżby zarządy kolei żelaznych galic. do kraju przeniesione zostały i w myśl uchwał sejmowych z 4. października 1878 i 23 lipca 1880 r. używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego;

2) aby co do kolei Jarosławsko-Sokalskiej, gdy nie zastrzegł przy udzieleniu koncesyi na takową praw dla kraju w powyższym kierunku, starał się dodatkowo skłonić zarząd tejsze kolei, aby swoją siedzibę ustanowił w kraju i używał języka polskiego jako urzędowego;

3) aby w przyszłości przy udzielaniu nowych koncesyi na budowę dróg żelaznych w Galicyi, prawa języka polskiego jako urzędowego w zarządach tych kolei zastrzegał a siedzibę tych zarządów w kraju naszym naznaczył.

Lwów 18 września 1882.

Wnioskodawca :

Ks. Chełmecki.

Otton Hausner, Haller, Ochrymowicz, A. Milieski, Dydyński, J. Tarnowski, Starowieyski, Szumańczowski, Ks. Kitrys, Spławiński, Kowalski, Ks. Buchwald, K. Scipio, Czaykowski, Łazarski, Józef Jasiński.

Aleg. 51.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby zmieniając częściowo przepisy §§. 2 i 4 rozporządzenia Ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i oświecenia, sprawiedliwości, skarbu, handlu i rolnictwa, tudzież obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego z dnia 5. czerwca 1869 r. l. 2354 (Nr. 24 dz. u. i rozp. kraj.) dotyczącego języka urzędowego c. k. Władz, Urzędów i Sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z innemi władzami, postanowił:

1) Prokuratorye państwowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem będą używać tak w służbie wewnętrznej, jako też we wzajemnej korespondencyi języka polskiego.

2) Wewnętrzny zarząd i manipulacya służby pocztowej i telegraficznej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem, niemniej wzajemna korespondencya dotyczących urzędów i organów mają się odbywać w języku polskim.

Wnioskodawca:

Leonard Piętaś.

Romanowicz, ks. Buchwald, Ochrymowicz, Jan Czaykowski, Hoszard, Szumańczowski, Kowalski, Pilat, Zbrożek, Lenartowicz, Czerkawski, Goldmann, Abrahamowicz, Zatorski, Janko, St. Tarnowski, T. Merunowicz, Max, Gorayski, Spławiński.

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia zagród włościańskich.

Wysoki Sejmie!

Mościcki Wydział powiatowy uchwalił wnieść do Wysokiego Sejmu petycję o uchwalenie ustawy względem zbiorowego ubezpieczenia budynków włościańskich w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie. W petycji tej wychodzi Wydział powiatowy z założenia, że Towarzystwo uczyni ulgi w opłacie premii ubezpieczenia, jeżeli w gminie zgłosi się przynajmniej 10 gospodarzy do zbiorowego ubezpieczenia.

Wydziały powiatowe w Białej, Bochni, Drohobyczu, Jarosławiu, Lisku, Łańcucie, Nadwórnie, Przemyslanach, Rawie, Rohatynie, Sokalu i Turce wniosły do Wydziału krajowego poparcie powyższej petycji.

Nie przesądzając temu co Wysoki Sejm uzna za stosowne postanowić w załatwieniu powyższej petycji, Wydział krajowy czuł się obowiązany dostarczyć Wysokiemu Sejmowi wyjaśnienia, jakie ulgi Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie poczyni przy zbiorowym ubezpieczeniu zagród włościańskich. Wydział krajowy odniósł się zatem z zapytaniem w tej mierze do Dyrekcji Towarzystwa.

W odpowiedzi z dnia 6. września 1882 L. 7835 na to zapytanie przedłożyła Dyrekcja Towarzystwa przedewszystkiem korespondencję, w roku 1881 przeprowadzoną z Wydziałami powiatowemi, a nadto oznajmiła, iż w razie wejścia w życie ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu i poruczenia takich ubezpieczeń wyłącznie Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, odpaśćby mogły całe koszta agencyjne i część kosztów manipulacyi, zaczem prawdopodobnie takie ubezpieczenia zbiorowe i obowiązkowe obliczanemi być mogłyby o 8—10% niżej od taryfy normalnej.

Zważywszy, że petycja Wydziału powiatowego w Mościskach wyżej wymieniona rzeczywiście Wysokiemu Sejmowi przedłożoną i przez Wysoki Sejm komisji administracyjnej przekazaną została, Wydział krajowy składa wspomnianą korespondencję przeprowadzoną z Dyrekcją Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i akta z nią w związku będące / do łaski Marszałkowskiej i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego wraz z aktami dołączonemi przekazuje się komisji administracyjnej.

Lwów dnia 17. września 1882.

Marszałek krajowy :

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego

Przedłożenie rządowe

c. k. Prezydyum Namiestnictwa L. 9.469/pr.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Na mocy wysokiego reskryptu Jego Excelencyi pana Ministra skarbu z dnia 30. Sierpnia b. r. L. 4.344/F. M. mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe preliminarze funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1883 z zastrzeżeniem wyniku konstytucyjnego załatwienia ugody między c. k. Administracją Państwa i Reprezentacją Kraju w sprawie uregulowania stosunków Państwa do powyższych funduszów, której projekt miałem zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na posiedzeniu dnia 11. b. m.

Raczy Jaśnie Wielmożny Pan Marszałek niniejsze przedłożenie rządowe zamieścić na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Proszę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie dnia 12. Września 1882.

W zastępstwie JE. c. k. Namiestnika

Zaleski w. r.

Sumaryczny preliminarz funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi wschodniej na rok słoneczny 1883.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

A. Pokrycie

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość	wano na	c k. rządu	
		z r. 1881	r. 1882	na r. 1883	
		Złr. wal. austr.			
I. Od obowiązanych.					
1	Wpłata kapitałów	13.678	3.155	2 761	
2	„ rent	1.011	633	532	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	16.352	5 353	5.262	
II. Własne dochody.					
4	Odsetki od zakupionych obligacyj in-				
	demnizacyjnych	2.048	42.746	.	
5	Dochód za sprzedane obligacje indem.	27.300	.	.	
6	Książeczka kasy oszczędności	31	.	.	
III. Od kraju.					
7	Dodatki indemnizacyjne od podatków	2,213.400	2,044 434	2,200.861	
	Daniny od zboża i soli	
IV. Ze skarbu państwa.					
	Wynagrodzenia laudemiałne	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek	.	.	.	
	funduszowych	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu	.	.	.	
	państwa	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
8	a) nieoprocentowane	2,342 655	1,499.964	1,467.328	
	b) oprocentowane	
	Razem	4,616.475	3,596.285	3,676.744	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie .	.	3,669.215	3,676 744	
	brakuje	72.930	.	

Liczba porządk. i załączników		B. P o t r z e b y			U w a g i
		Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1881	Prelimino- wano na rok 1882	
		Zr. wal. austr.			
9	Koszta zarządu	22.892	23.000	25.180	
	Spłata kapitałów.				
10	a) przez losowanie	1,489.047	1,610.700	1,672.650	
	b) przez wykupno obligacyj	
11	Kwoty wyrównawcze w kapitale	94	300	192	
12	" " " rentach	150	100	
13	Renty dla uprawnionych	1,979.218	1,958.485	1,903.622	
14	Wynagrodzenie za zakupione obliga- cye indemnizacyjne	149.201	.	.	
	Odsetki od kapitałów dłużnych skar- bowi państwa	
15	Zwroty zaliczek ze skarbu państwa	884.872	.	.	
16	Nadzwyczajne wydatki	74.584	76.580	75.000	
17	Funduszowi indemnizacyjnemu Gali- cyi wschodniej reszta ze sub- wencyi wschodniej Galicyi	17.641	.	.	
	Razem	4,617.549	3,669.215	3,676.744	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Preliminowano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1881. pozostało nie spłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . . 8.416 złr.</p> <p>Do tego przybędzie prawdopodobnie w r. 1882. . 1.000 „</p> <p>razem 9.416 złr.</p> <p>Na tę kwotę spłaca prawdopodobnie w r. 1882. . 3.155 „</p> <p>pozostaje . . . 6.261 złr.</p> <p>z których prawdopodobnie w r. 1883. wpłynie kwota 2.761 złr.</p>	13.678	3.155	2.761	<p>Wniosek na rok 1883. jest w stosunku do wyniku za rok 1881. dlatego znacznie mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach jakoteż i w annuitetach w poprzednich latach po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1881. obejmuje znaczną ilość zaległości z dawniejszych lat.</p>

A. Załącznik 2. do pokrycia.

<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitałów wykupna według załącznika 1. pokrycia w kwocie 6.261 złr. wykazanych, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1883. kwota</p>	1.011	633	532	<p>Preliminowana mniejsza kwota na rok 1883. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia zawartych.</p>
--	-------	-----	-----	--

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Odsetki za zwłokę i inne dochody.				Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1883.
1	Odsetki za zwłokę od rat w terminie niespłaconych	224	188	82	
2	Zwrot kosztów podróży w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych	2.932	1.800	1.400	
3	Taksy za przepisanie obligacji indemnizacyjnych	168	200	150	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	12.995	3.050	3.600	
5	Zwroty rachunkowe i inne	33	115	30	
	Razem .	16 352	5.353	5.262	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

Odsetki od zakupionych obligacji indemnizacyjnych.				Przy tej rubryce nie prelimituje się żaden przychód w roku 1883, ponieważ fundusz indemnizacyjny odsetek od obligacji będących jego własnością spłacać nie będzie.
Stan zakupionych oblig. indemnizacyjnych na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej wynosił z końcem roku 1881 974.578 złr. 50 ct. w. a., od której to kwoty żadne odsetki w r. 1883 nie wpłynęły	2.048	42.746	—	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	<p>Dochód z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych.</p> <p>Dochód z wylosowanych dnia 31go Października 1880 i 30go Kwietnia 1881 obligacji indemnizacyjnych będących własnością funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej wynosił</p>	27.3			Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1883.

Alegat 6. do pokrycia.

Za zrealizowaną książeczkę kasy oszczędności wpłynęło	31			Przy tej rubryce nie prelinuje się żadnego przychodu na rok 1883, ponieważ przewidzieć nie można, czy jaka gotówka ulokowana zostanie w kasie oszczędności
---	----	--	--	--

A. Załącznik 7. do pokrycia.

<p>Dodatki indemnizacyjne.</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych Galicyi wschodniej wynosi sprawdzona należytość podatków w roku 1881 kwotę 6,877.691 złr. 51 ct.</p> <p>Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego się przyjmuje, przeto wynosi od takowej dodatek indemnizacyjny po 32 ct. od jednego reńskiego podatkowego na rok 1883 kwotę 2,200.861 złr. 44 ct.</p>	2,213.400	2,044.434	2,200.861	Preliminowana kwota na rok 1883. jest w porównaniu z kwotą na rok 1882. dlatego znacznie większą, ponieważ podatek dochodowy kolei Karola Ludwika za przestrzeń Lwów, Brody, Złoczów i Podwołoczyska za rok 1881. dopiero w roku 1882. przypisany został, — przezco od wymierzonego podatku dochodowego w rocznej kwocie 78 985 złr. 36 ct. także i dodatek indemnizacyjny wpłacony zostanie, tudzież ponieważ Wysoki Sejm proponowany na rok 1882. dodatek indemnizacyjny o 2 ct. zmniejszył.
---	-----------	-----------	-----------	--

Wykaz podatków wraz z dodatkami, przepisanych na rok 1881.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	P o d a t e k										Razem	
		gruntowy		czynszowo-domowy		klasowo-domowy		zarobkowy		dochodowy			
		złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct.	złr.	ct	złr.	ct.	złr.	ct.
1	Bircza (Dobromil)	25.261	47 1/2	2.147	12	16.878	07	5.151	65	5.937	72	55.376	03 1/2
2	Borszczów . . .	81.625	28	2.228	26	28.092	66	12.988	57	17.728	28	143.163	05
3	Brzeżany	92.103	61	10.520	65	24.834	84	10.159	76	14.684	35	152.303	21
4	Brody	88.758	08 1/2	27.342	89	30.604	46	17.920	22	14.248	22	178.873	87 1/2
5	Bohorodziany . .	24.622	27	1.202	32	14.296	56	6.081	66	4.999	11 1/2	51.201	92 1/2
6	Buczacz	93.677	83	6.754	85 1/2	27.959	28	13.640	27	15.905	93	157.938	16 1/2
7	Bóbrka	74.533	19	2.172	70	17.626	12	5.944	48	9.251	95	109.528	44
8	Brzozów	46.110	25	1.141	80	20.767		5.988	85 1/2	5.186	10	79.194	00 1/2
9	Czortków	49.916	74	2.195	54 1/2	16.815	24	4.729	65 1/2	9.640	09	83.297	27
10	Cieszanów	56.795	55	940	24	20.420	84	6.506	96	9.197	32	90.860	91
11	Dolina	37.664	40	2.767	47	22.270	98	8.743	33 1/2	9.528	75 1/2	80.974	94
12	Drohobycz	82.977	02	24.037	06	32.848	78	27.357	96	31.897	06	199.117	88
13	Gródek	67.717	58 1/2	4.906	59 1/2	18.637	95	8.301	33 1/2	7.535	09 1/2	107.098	56
14	Horodenka	78.661	98	1.222	93	24.178	23	8.181	94	12.975	75	125.220	83 1/2
15	Husiatyn	70.212	12 1/2	3.225	76	22.188	81	8.692	55	13.090	27	117.409	51 1/2
16	Jaworów	63.072	05 1/2	2.980	49	19.619	69	7.838	46	9.548	20	103.058	89 1/2
17	Jarosław	132.323	17	15.416	86 1/2	33.620	60	11.452	74 1/2	15.789	80	208.603	18
18	Kossów	25.038	13 1/2	1.382	55	23.324	03	8.204	27 1/2	5.755	37	63.704	36
19	Kolomyja	60.912	19	7.091	31 1/2	36.264	88	17.777	15 1/2	17.516	07 1/2	139.561	61 1/2
20	Kamionka	95.301	56	1.624	11	23.091	82	9.605	34	13.212	56 1/2	142.835	39 1/2
21	Kałuż	36.746	10	1.929	06 1/2	18.758	65	5.620	65	5.940	98	68.995	44 1/2
22	Krosno												
23	Lwów	123.102	94	605.320	75	28.148	67	106.704	66	1,010.011	89	1,873.288	91
24	Lisko	43.070	93 1/2	1.087	86 1/2	18.853	14	4.528	59 1/2	7.332	71 1/2	74.873	25
25	Mościska	70.319	82 1/2	1.855	66	20.711	43	4.975	27	5.206	96	103.069	14 1/2
26	Nadwórna	26.225	62 1/2	1.805	40	17.846	62	5.690	61	5.883	29	57.451	54 1/2
27	Podhajce	80.569	54	1.768	38	19.181	84	6.159	04	10.506	24	118.185	04
28	Przemyśl	105.920	52	28.616	10 1/2	29.236	76	14.666	06	19.445	03 1/2	197.884	48
29	Przemyślany . . .	63.771	48	1.498	21	17.134	48	4.979	19 1/2	6.754	32	94.140	68 1/2
30	Rohatyn	86.274	55 1/2	2.363	85	23.852	21	6.442	52 1/2	12.165	05	131.098	19
31	Rudki	61.990	83	1.471	95 1/2	17.007	23	3.888	51	5.631	45	89.989	97 1/2
32	Rawa	63.684	35	1.232	59	24.078	60	9.188	10	8.803	90	106.987	74
33	Śniatyn	48.940	67	3.858	40 1/2	22.911	74	8.371	76	7.615	34	91.697	91 1/2
34	Skałat	61.932		5.867		23.164	75	10.487	03	13.636	34 1/2	115.087	12 1/2
35	Sokal	90.249	08	2.936	18	22.223	95	11.307	08 1/2	16.406	60 1/2	143.122	90
36	Stanisławów	50.799	93	28.629	82	28.230	72	18.723	30 1/2	20.982	97	147.366	74 1/2
37	Stryj	57.946	13	14.893	75	26.913	24	13.879	00 1/2	16.523	81 1/2	130.155	94
38	Sambor	86.622	44	12.401	51	26.936		9.206	49	9.856	65	145.023	09
39	Staremiasto	25.237	73	1.137	57	14.098	10	3.966	57	4.125	47	48.565	44
40	Sanok	58.060	32	6.709	13	26.010	83	6.138	35	8.013	38	104.932	02
41	Tarnopol	112.523	28	42.462	68	37.053	81	23.315	37	18.637	35	233.992	49
42	Trembowla	56.795	83	1.609	76	18.023	82	6.983	18	11.364	16	94.776	75
43	Thumacz	55.069	29	2.067	27	24.607	82	6.483	28	11.552	18 1/2	99.779	84 1/2
44	Turka	30.868	46	325	94	14.254	10	2.289	70	1.493	25	49.231	44
45	Zaleszczyki	59.134	42	3.828	41	20.646	78 1/2	7.860	10	9.739	06 1/2	101.208	78
46	Zbaraż	70.536	46	1.933	79	17.245	18	5.996	53 1/2	4.648	46 1/2	100.360	43
47	Złoczów	126.877	71	5.415	77	33.800	33	11.871	76 1/2	17.917	23	195.882	80 1/2
48	Żółkiew	68.696	56	2.932	27 1/2	21.549	37	9.456	74 1/2	9.159	78	111.794	73
49	Żydaczów	57.793	03	5.209	21	18.280	89	6.734	23	10.918	67	98.936	03
	Razem	3,227.047	74	912.469	82 1/2	1,105.601	90 1/2	541.180	90	1,530.900	58	7,317.200	95

a po potrąceniu z kwoty podatkowej, przypisanej od kolei żelaznych Karola Ludwika i Północnej kwotę

439.509 44

od której dodatek indemnizacyjny dwom funduszom indemnizacyjnym, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, w stosunku do przestrzeni kolejowej się należy, wynosi właściwie kwota podatkowa

6,877.691 51

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1883.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywi- sta wyni- kłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	U w a g i
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	9.615	10.140	10.219	Podział kosztów na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1867. L. 15.871, podług którego fundusz Galicyi wschodniej ponosi 22/35 części wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	1.714	1.715	1.715	
3	Dyurny	1.655	3.212	1.526	
4	Remuneracye i zapomogi	2.235	2.514	2.514	
5	Potrzeby kancelaryjne	1.943	2.986	2.986	
6	Czynsze na mieszkania	684	684	684	
7	Koszta podróży	5	187	187	
8	Rozmaite wydatki	167	339	150	
	Razem	18.018	21.777	19.981	
	Do tego wydatki komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporzędowania ciężarów gruntowych	4.874	6.382	5.199	W budżecie na rok 1882. została kwota kosztów zarządu przez Wysoki Sejm krajowy zmniejszoną na 23.000 złr. bez oznaczenia zmniejszonych kwot przy pojedynczych rubrykach.
	Ogólna suma	22.892	28.159	25.180	

C. k. Komisye lokalne.

Numer załącznika	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywi- sta wyni- kłość z roku 1881	Prelimino wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	U w a g i
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	1.800	1.800	1.800	Kwota na remuneracye i zapo- mogi dla komisji miejscowej za- warta jest przy pozycyi 4. dla c. k. Namiestnictwa prelininowa- nej kwoty.
10	Dodatki lokalne	300	300	300	
11	Dyurny Remuneracye i zapomogi	226	548	365	
12	Potrzeby kancelaryjne	280	300	300	
13	Koszta podróży i dyety rzeczoznaw- ców	1.884	3.000	2.000	
14	Czynsze na mieszkania	384	384	384	
15	Rozmaite wydatki	50	50	
	Razem	4.874	6.382	5.199	

Alegat 1. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla służby c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1883. stawia się podług terażniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
2	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie 400 złr.				
3	1. radca Namiestnictwa z roczną płacą 3.600 „				
4	starosta powiatowy . . . 2.300 „				
5	1. sekretarz referujący . 1.800 „				
6	z dodatkiem rocznym 250 „				
7	1. komisarz powiatowy . 1.300 „				
8	1. „ „ 1.200 „				
9	1. „ „ 1.125 „				
9	3. konceptowych praktykantów z rocznem ad- jutum po 500 złr. . . 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
10	2. oficyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
11	1. woźny z roczną płacą 350 „				
12	2. strużów z rocznem wy- nagrodzeniem po 216 złr. 432 „				
	Razem . . . 16.257 złr.				
	z których wypada na fundusz in- demn. Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie	9.615	10.140	10.219	

Alegat 2. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
Dodatki aktywne.					
1	1 radca Namiestn. rocznie 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywne obecnie zatrudnionych urzędników sprawami serwitutowemi i indemnizacyjnemi.
2	1 starosta 420 "				
3	1 sekretarz 360 "				
4	3 komisarzy powiatowych rocznie po 500 złr. . . . 900 "				
5	2 oficyałów c. k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . . . 480 "				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 "				
	Razem 2.728 "	1.714	1.715	1.715	
	z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie . 1.715 złr.				

Alegat 3. do załącznika 9. do potrzeb.

Dyurny.					
1	3 dyurnistów po 1 złr. 20 ct. dziennie, razem 1.314 złr.				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.
2	2 dyurnistów po 1 złr. 730 "				
3	1 dyurnista po 1 złr. 5 ct. 383 "				
	Razem . 2.427 "				
	z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie . 1.526 złr.	1.655	3.212	1.526	

Alegat 4. do załącznika 9. do potrzeb.

Remuneracye i zapomogi.					
Dla c. k. Namiestnictwa i komisji lokalnych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr.					
z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie . 2.514 złr.					
		2.235	2.514	2.514	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1880., 1881. i 1882. preliminowanych i przez Wys. Ministerstwo jakoteż Wys. Sejm kraj. przyzwolonych.
					Wynik w r. 1881. jest daleko mniejszy ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
Potrzeby kancelaryjne.					
1	Na opał lokalu	800			Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883. i z uwzględnieniem, że do niektórych urn będą włożone nowe numera na obligacje, przez co i koszta się powiększą.
2	Na papier i inne rekwizyta do pisania	600			
3	Na druki, litografie i efekta kredytowe	800			
4	Na roboty introligatorskie	100			
5	Na czyszczenie lokalu	250			
6	Na sprzęty kancelaryjne	100			
7	Na oświetlenie lokalu i schodów	50			
8	Na koszta losowania i rozmaite potrzeby	2.000			
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania	50			
		Razem 4.750 złr.			
z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie		2.986	1.943	2.986	2.986

Alegat 6. do załącznika 9. do potrzeb.

Czynsz za lokal.					
Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisji krajowej wynosi rocznie		1088	14	ct.	Wniosek niniejszy stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1881.
z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie		684	684	684	

Alegat 7. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Koszta podróży. Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych w sprawach serwitutowych w kwocie 300 złr. z których przypada na fundusz indemniz. Galicyi wschodniej $\frac{2^2}{35}$ części w kwocie 187 złr.	5	187	187	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.

Alegat 8. do załącznika 9. do potrzeb.

Rozmaite wydatki.					
1	160 złr., z których wypada na fundusz indemniz. Galicyi wschodniej $\frac{2^2}{35}$ części w kwocie . . . 100 złr.	167	189	100	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota z uwzględnieniem wyniku w r. 1881.
2	Na koszta insercyjue za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizac. Galicyi wschodniej .		150	50	
	Razem .	167	339	150	

Alegat 9. do załącznika 9. do potrzeb.

Płace i dodatki dla komisji miejscowej we Lwowie.					
1	komisarz powiatowy z roczną płacą 1.300 złr.	1.800	1.800	1.800	Wniosek niniejszy stawia się na podstawie, iż obecnie przy lokalnej komisji we Lwowie zatrudniony jest tylko jeden komisarz powiatowy.
1	komisarz powiatowy z dodatkiem 500 „				
	Razem . 1.800 „				

Alegat 10. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne. Dla jednego komisarza powiatowego rocznie 300 złr.	300	300	300	Podług stanu rzeczy określonego w alegacie Nr. 9.

Alegat 11. do załącznika 9. do potrzeb.

	Dyurny. Dla 1. dyurnisty przy komisji lo- kalnej we Lwowie po 1 złr. dzien- nie 365 złr.	226	548	365	Wniosek niniejszy stawia się na podstawie że obecnie przy komi- sji miejscowej zatrudniony jest tylko jeden dyetaryusz, a wynik w roku 1881. jest w porównaniu z preliminowaną kwotą na rok 1883 dla tego mniejszy, ponieważ jeden dyurnista nie cały rok, tylko z przerwami używany był.
--	--	-----	-----	-----	---

Alegat 12. do załącznika 9. do potrzeb.

	Potrzeby kancelaryjne. Dla 1. komisji miejscowej we Lwo- wie, na systemizowane pauszale kancelaryjne, na opał, usługę, utrzymanie i czyszczenie lokalu, za wynagrodzenie świadków i inne po- trzeby kancelaryjne rocznie 300 złr.	280	300	300	Wniosek niniejszy stawia się z uwzględnieniem prawdopodobnej potrzeby na wydatki kancelaryjne w roku 1883.
--	--	-----	-----	-----	---

Alegat 13. do załącznika 9 do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Koszta podróży. Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów . 2.000 złr.	1.884	3.000	2.000	Niniejszy wniosek stawia się z uwzględnieniem przeprowadzić się mających komisji w r. 1883.
Alegat 14. do załącznika 9. do potrzeb.					
	Czynsz za lokal. Dla 1. komisji miejscowej we Lwowie rocznie 384 złr.	384	384	384	Wniosek niniejszy stawia się podług obecnie opłacanego czynszu.
Alegat 15. do załącznika 9. do potrzeb.					
	Rozmaite wydatki. Na rozmaite potrzeby dla 1. komisji miejscowej, które przy zestawianiu budżetu przewidziane być nie mogły	50	50	Wniosek niniejszy stawia się na pokrycie możliwych potrzeb w roku 1883.

B. Załącznik 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		zhr. wal. austr.			
	<p align="center">Splata kapitałów.</p> <p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 29. Grudnia 1857 r. L. 18.881 dla obligacyi indemnizacyjnych Galicyi wschodniej w kwocie 58,674.000 zhr. wynosi kwota losować się mająca w II. półroczu 1882 767.000 " a I. półroczu 1883 826 000 "</p> <p>Razem 1,593.000 zhr czyli wal. austr. . . . 1,672.650 "</p> <p>która podług §. 19. instrukcyi dla losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1882 1. Maja 1883, a kwota za I. półrocze 1883 d. 1. Listopada 1883.</p>				<p>Wniosek niniejszy stawia się podług kwot do losowania na rok 1883 wedle planu losowania przeznaczonych.</p>
	<p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższą kwotę</p>	1,672.650 "	1,489.047	1,610.700	1,672.650

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	<p>Kwota wyrównawcza w kapitale.</p> <p>Kapitały zlikwidowane a obligacyami indemnizacyjnymi niepokryte wynosiły z końcem roku 1881 kwotę 9.269 złr.</p> <p>do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w roku 1882 kwota 3.150 „</p> <p>Razem <u>12.419 „</u></p> <p>Z tej kwoty prawdopodobnie wypłaconych zostanie 3.150 „</p> <p>pozostanie . 9.269 „</p> <p>która to kwota w całości prawdopodobnie w roku 1883 zaasygnowaną zostanie.</p> <p>Wnosi się zatem na pokrycie kwot wyrównawczych w r. 1883 kwota</p>	94	300	192	Niniejszą kwotę stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.

B. Załącznik 12. do potrzeb.

<p>Kwoty wyrównawcze w rentach zaległych.</p> <p>Gdy w roku 1883 prawdopodobnie jeszcze obrachunki między funduszem indemnizacyjnym a uprawnionymi co do rent zaległych przeprowadzone będą, przeto wnosi się ze względu na asygnować się mające renty zaległe w r. 1883 kwota 100 złr.</p>	.	150	100	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby w roku 1883.
--	---	-----	-----	--

B. Załącznik 13. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c.k.rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacjach indemnizacyjnych Galicyi wschodniej z końcem roku 1881 kwotę 39,670.722 złr.</p> <p>po strąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie 31. Października 1881 roku w ilości 767.000 „</p> <p>a 30. Kwietnia 1882 tozsamo w ilości 767.000 „</p> <p>razem tedy 1,534.000 złr.</p> <p>czyli wal. austr. 1,610.700 złr.</p> <p>zmniejsza się tenże na 38,060.022 „</p> <p>a gdy w roku 1882. prawdopodobnie będą nowo wystawione obligacje indemnizacyjne w kwocie <u>3 150 złr.</u></p> <p>zatem wynosić będzie dług z końcem r. 1882 kwotę 38,063.172 złr.</p> <p>od której to sumy wypadają 5% odsetki w kwocie 1,903.159 „</p> <p>Dalej wynosi stan zlikwidowanych a do końca r. 1881 obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych kapitałów 9.269 „</p> <p>która po doliczeniu w r. 1882 prawdopodobnie przyznać się mającej kwoty <u>3.150 „</u></p> <p>wynosić będzie kwotę <u>12.419 złr.</u></p> <p>do przeniesienia 12.419 złr.</p>				
		1,978.185	1,957.763	1,903.159	<p>Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacji indemnizacyjnych z końcem roku 1882. Kwota preliminowana na rok 1883 jest w obec wyniku w r. 1881 dlatego mniejsza, ponieważ stan kapitałów po potrąceniu wylosować się mających obligacji w roku 1882 się zmniejszy.</p>
		1,978.185	1,957.763	1,903.159	

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Z przeniesienia . 12 419 złr.	1,978.185	1,957.763	1,903.159	
	a po potrąceniu prawdopodobnie w roku 1882 asygnować się mającej kwoty 3 150 „				
	właściwie kwotę . 9.269 złr.				
	od której to kwoty 5% renta na rok 1883 preliniuje się w ilości 463 złr.	1.033	722	463	
	Suma	1,979.218	1,958.485	1,903.622	

B. Załącznik 14. do potrzeb.

Zakupno obligacji indemnizacyjnych.					
Na zakupno obligacji indemnizacyjnych dla funduszu Galicyi wschodniej wydano w roku 1881 z pozostałej subwencji kwotę	149.201	.	.		Na podobne wydatki nie preliniuje się żadnej kwoty, albowiem przewidzieć nie można, czy ze subwencji pozostanie jaka reszta na zakupno obligacji indemnizacyjnych w roku 1883.

B. Załącznik 16. do potrzeb.

Nadzwyczajne wydatki.					
Zwrot nadpłaconych datków indemnizacyjnych i innych kwot	74.584	76.580	75.000		Niniejszy wniosek stawia się podług kwoty preliniuwanej na rok 1882 i prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.

1921	1921	1921	1921	1921
	1921	1921	1921	1921

1921	1921	1921	1921	1921
	1921	1921	1921	1921

B. Zaliczenie 14 do porządku

1921	1921	1921	1921	1921
	1921	1921	1921	1921

B. Zaliczenie 16 do porządku

1921	1921	1921	1921	1921
	1921	1921	1921	1921

Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Galicyi zachodniej
na rok słoneczny 1883.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

Liczba porządk. i załączników		A. Pokrycie			U w a g i
		Rzeczywista wynikłość z r. 1881	Prelimino- wano na r. 1882	Wniosek c k. rządu na r. 1883	
		Złr. wal. austr.			
		I. Od obowiązanych.			
1	Wpłata kapitałów	6.980	1.841	1 825	
2	„ rent	947	678	576	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	9.002	5.313	6.290	
		II. Własne dochody.			
4	Odsetki od zakupionych obligacyj in- demnizacyjnych	1.660	23.896	.	
5	Dochód za sprzedane obligacje indem.	14.070	.	.	
6	Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	14	.	.	
		III. Od kraju.			
7	Dodatki indemnizacyjne od podatków	833.823	803.363	891.060	
	Daniny od zboża i soli	
		IV. Ze skarbu państwa.			
	Wynagrodzenia laudemiałne	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu państwa	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
8	a) nieoprocentowane	1,440.095	1,125.036	1,145.748	
	b) oprocentowane	
	Zaliczka z funduszu indemnizacyj- nego Galicyi wschodniej	17.641	.	.	
	Razem	2,324.232	1,960.127	2,045.499	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie .	.	2,053.057	2,045.499	
	brakuje	92.930	.	

Liczba porządk. i załączników		B. P o t r z e b y			U w a g i
		Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1881	Prelimino- wano na rok 1882	
		Złr. wal. austr.			
10	Koszta zarządu	12.540	12.500	13.808	
11	Splata kapitałów.				
	a) przez losowanie	845.450	892.500	928.200	
	b) przez wykupno obligacyj	
12	Kwoty wyrównawcze w kapitale . .	136	50	50	
13	" " " rentach	8	50	50	
14	Renty dla uprawnionych	1,171.036	1,139.957	1,095.391	
15	Wynagrodzenie za zakupione obliga- cye indemnizacyjne	14.196	.	.	
16	Wkładka Kasy oszczędności	30	.	.	
	Odsetki od kapitałów dłużnych skar- bowi państwa	
17	Zwroty zaliczek ze skarbu państwa .	272.878	.	.	
18	Nadzwyczajne wydatki	7.692	8.000	8.000	
	Razem	2,323.966	2,053.057	2,045.499	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1881. pozostało nie spłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . 14.620 złr.</p> <p>Gdy w roku 1882. prawdopodobnie nic nie przybędzie i na powyższą należność w r. 1882 kwota 1.841 złr.</p> <p>spłaconą zostanie, przeto pozostać kwota . . 12.779 złr., z której prawdopodobnie w r. 1883 kwota 1.825 złr. spłaconą zostanie.</p>	6.980	1.841	1.825	Wniosek na rok 1883. jest w stosunku do wyniku za rok 1881. dlatego mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach jakoteż i w annuitetach w roku 1881. po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1881. obejmuje znaczną ilość zaległości z dawniejszych lat.

A. Załącznik 2. do pokrycia.

	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitałów wykupna podług załącznika 1. pokrycia w kwocie 12.779 złr. wykazanego, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1883. kwota 576 złr.</p>	947	678	576	Preliminowana mniejsza kwota na rok 1883. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia zawartych.
--	--	-----	-----	-----	---

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Różne przychody.				
1	Odsetki za zwłokę od rat kapitałów i procentów w terminie niespłaconych	134	63	60	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1883.
2	Zwrot kosztów podróży urosłych z powodu oddania ekwiwalent. serwit	1.425	150	150	
3	Taksy za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	92	50	60	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych	7.350	5.000	6.000	
5	Zwroty rachunkowe i inne	1	50	20	
	Razem .	9.002	5.313	6.290	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.				Przy tej rubryce nie prelinuje się żadenego przychodu w r. 1883, ponieważ fundusz indemnizacyjny odsetki od obligacyj będących własnością tegoż wypłacać nie będzie.
1	Stan oblig. indemnizacyjnych zakupionych na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej wynosił z końcem roku 1881 582.949 złr. 50 ct. w. a., od której jednak na r. 1883 żadne odsetki nie prelinuje się	1.660	23.896	—	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	<p>Dochód z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych.</p> <p>Dochód 1881 wpłynęło na wylosowane obligacje indemniz. w nominalnej wartości . . 13.400 złr.</p>	14.070	.	.	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1883.

Alegat 6. do pokrycia.

<p>Zwrócona wkładka Kasy oszczędności.</p> <p>Z gótówki złożonej w Kasie oszczędności obrócono na zakupno oblig. indemnizac. kwotę 13 złr. 92 ct.</p>	14	.	.	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na r. 1883.
--	----	---	---	--

A. Załącznik 7. do pokrycia.

<p>Dodatki indemnizacyjne.</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych Galicyi zachodniej wynosi sprawdzona należytość podatków w roku 1881 kwotę 2,784.561 złr. 61 ct.</p> <p>Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego się przyjmuje, przeto wynosi od takowej dodatek indemnizacyjny po 32 ct. od jednego reńskiego podatkowego na rok 1883 kwotę 891.059 złr. 71 ct.</p>	833.823	803.363	891.060	<p>Wynik w r. 1881 jest wobec wniosku na r. 1883 dla tego mniejszy, ponieważ dodatki indemniz. splecone przez przedsiębiorstwa kolejowe w r. 1881 należące się funduszowi indemn. Galicyi zachodniej zarachowane zostały przy fund. indemn. Galicyi wschodniej i dopiero w r. 1882. funduszowi indemnizacyjn. Galicyi zachodniej zwrócono.</p> <p>Prelimiuje się wobec budżetu na r. 1882 dla tego więcej, ponieważ Wysoki Sejm zmniejszył dodatek indemnizacyjny na rok 1882 o 2 ct.</p>
---	---------	---------	---------	---

Galicya zachodnia.

WYKAZ

podatków wraz z dodatkami, przepisanych na rok
1881.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	P o d a t e k										Razem	
		gruntowy		czynszowo-domowy		klasowo-domowy		zarobkowy		dochodowy			
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	Brzozów												
2	Brzesko	82.774	15	2.279	94	27.640	90	6.411	30	9.662	51	128.768	80
3	Bochnia	93.928	59	4.629	09	17.457	91	7.202	65	12.718	68	135.936	92
4	Biała	57.714	27	28.491	73	28.517	69	26.426	87	26.586	88	167.737	74
5	Dąbrowa	54.629	39	1.530	88	15.866	20	3.447	45	3.392		78.865	72
6	Grybów	19.278	12	971	.	11.456	44	3.264	85	4.124	15	39.094	56
7	Gorlice	34.591	51	1.664	76 1/2	19.046	98	7.805	90 1/2	16.368	90	79.478	06
8	Jaśło	64.170	96	2.825	88	26.596	55	8.401	47	7.112	35	109.107	21
9	Krosno	45.823	99	3.298	54	21.057	36	6.187	00 1/2	5.533	86	81.900	75 1/2
10	Kolbuszowa	36.402	90 1/2	1.535	68 1/2	19.120	62	5.335	68	5.200	24 1/2	67.595	13 1/2
11	Łańcut	98.941	54	3.921	65	36.934	98	7.844	14 1/2	8.293	08	155.935	39 1/2
12	Limanowa	26.657	63	662	41	16.494	83	2.948	20 1/2	4.640	49	51.403	56 1/2
13	Mielec	58.630	04	1.943	90	19.429	23	5.978	44 1/2	5.963	04 1/2	91.944	66
14	Myślenice	40.092	61 1/2	2.014	28	23.721	72 1/2	4.261	58 1/2	6.038	22 1/2	76.128	43
15	Nisko	35.986	05	10.24	34	16.103	81	4.263	67 1/2	3.401	79	60.779	66 1/2
16	Nowy Targ	31.801	73	4.353	56	21.531	53	4.786	01	5.017	14	67.489	97
17	Nowy Sącz	55.940	34	17.428	48	28.126	17	9.247	23 1/2	11.975	68	122.717	90 1/2
18	Pilzno	35.377	85 1/2	1.146	26	13.951	17	3.830	19	3.000	89	57.306	36 1/2
19	Rzeszów	88.967	65 1/2	18.552	04	44.905	40	15.038	15	12.227	50	179.690	74 1/2
20	Ropczyce	66.098	65 1/2	3.161	02	20.962	20	6.857	34	7.531	12	104.610	33 1/2
21	Tarnów	67.541	39	34.761	81 1/2	67.220	39	22.741	39 1/2	20.565	94 1/2	212.830	93 1/2
22	Tarnobrzeg	41.487	74	1.539	46	19.211	91	5.985	97 1/2	6.256	18	74.481	26 1/2
23	Wadowice	67.602	76 1/2	5.415	75	28.400	47	7.788	62 1/2	8.382	63 1/2	117.590	24 1/2
24	Wieliczka	61.950	79	11.143	22	27.885	08	10.322	47 1/2	12.020	27 1/2	123.321	84
25	Żywiec	47.807	06	2.690	49 1/2	24.346	51	10.862	73	13.356	87 1/2	99.063	67
	Razem	1,314.197	74	156.985	99	595.986	35 1/2	197.239	36	219.370	44 1/2	2,483.779	89

Suma podatków 2,483.779 zł. 89 ct.
do tego podatki od kolei cesarza Ferdynanda 34.576 " 28 "
" " " " " Karola Ludwika 266.205 " 44 "
Razem 2,784.561 zł. 61 ct.

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1883.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywi- sta wyni- kłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	U w a g i
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	5.245	5.531	5.574	Podział kosztów na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1867. L. 15.871, podług którego fundusz Galicyi zachodniej ponosi 12/35 części wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	935	935	935	
3	Dyurny	902	1.752	832	
4	Remuneracye i zapomogi	1.219	1.372	1.372	
5	Potrzeby kancelaryjne	1.016	1.628	1.628	
6	Czynsze na mieszkania	373	373	373	
7	Koszta podróży	3	104	104	
8	Rozmaite wydatki		153	75	
	Razem	9.693	11.848	10.893	
	Do tego wydatki komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporzędowania ciężarów gruntowych	2.847	3.497	2.915	W budżecie na rok 1882. została kwota kosztów zarządu przez Wysoki Sejm krajowy zmniejszoną na 12.500 złr. bez oznaczenia zmniejszonych kwot przy pojedynczych rubrykach.
	Ogólna suma	12.540	15.345	13.808	

C. k. Komisye lokalne.

Numer załącznika	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywi- sta wyni- kłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	U w a g i
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	1.200	1.200	1.300	Kwota na remuneracye i zapo- mogi dla komisji miejscowej za- warta jest przy pozycji 4. dla c. k. Namiestnictwa prelininowa- nej kwoty.
10	Dodatki lokalne	250	250	250	
11	Dyurny	365	547	365	
	Remuneracye i zapomogi	
	Potrzeby kancelaryjne	
12	Koszta podróży i diety rzeczoznaw- ców	1.032	1.500	1.000	
	Czynsze na mieszkania	
	Rozmaite wydatki	
	Razem	2.847	3.497	2.915	

Alegat 1. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1883. stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie 400 złr.				
2	1. radca Namiestnictwa z roczną płacą 3.600 „				
3	1. starosta powiatowy. . . 2.300 „				
4	1. sekretarz referujący . . 1.800 „				
5	z dodatkiem rocznym 250 „				
	1. komisarz powiatowy . . 1.300 „				
6	1. „ „ 1.200 „				
7	1. „ „ 1.125 „				
8	3. conceptowych praktykantów roczne adjutum po 500 złr. 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
9	2. oficyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
10	1. woźny z roczną płacą 350 „				
11	2. strużów z rocznem wynagrodzeniem po 216 złr. 432 „				
	Razem . . . 16.257 złr				
	z których wypada na fundusz indemn. Galicyi zachodniej ¹² / ₃₅ części w kwocie 5.574 złr.	5.245	5.531	5.574	

Alegat 2. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
Dodatki aktywne.					
1	1 radca Namiestn. rocznie 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywne obecnie zatrudnionych urzędników sprawami serwitutowemi i indemnizacyjnemi.
2	1 starosta powiatowy . . . 420 "				
3	1 sekretarz 360 "				
4	3 komisarzy powiatowych rocznie po 300 złr. . . 900 "				
5	2 oficyałów c. k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . . . 480 "				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 "				
	Razem 2.728 "				
	z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie . . 935 złr.	935	935	935	

Alegat 3. do załącznika 10. do potrzeb.

Dyurny.					
1	3 dyurnistów po 1 złr. 20 ct. dziennie, razem 1.314 złr.				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.
2	2 dyurnistów po 1 złr. . . 730 "				
3	1 dyurnista po 1 złr. 5 ct. 383 "				
	Razem . 2 427 "				
	z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie . . 832 złr.	902	1.752	832	

Alegat 4. do załącznika 10. do potrzeb.

Remuneracye i zapomogi.					
Dla c. k. Namiestnictwa i komisji lokalnych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr.					
z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie . 1.372 złr.					
		1.219	1.372	1.372	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1880., 1881. i 1882. preliminowanych i przez Wys. Ministerstwo jakoteż Wys. Sejm kraj. przyzwolonych.
					Wynik w r. 1881. jest daleko mniejszy ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
Potrzeby kancelaryjne.					
1	Na opał lokalu 800 złr.				Niniejszy wniosek stawia się w większej kwocie jak wynik, ponieważ w roku 1883. do niektórych urn nowe kartki z numerami obligacyj włożone być muszą, co wymaga znacznych kosztów.
2	Na papier i inne rekwizyta do pisania 600 „				
3	Na druki, litografie i efekta kredytowe 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	Na czyszczenie lokalu 250 „				
6	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
7	Na oświetlenie lokalu i schodów 50 „				
8	Na koszta losowania i rozmaite potrzeby 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania 50 „				
	Razem 4.750 złr.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 1.628 złr.	1.016	1.628	1.628	

Alegat 6. do załącznika 10. do potrzeb.

Czynsz za lokal.					
	Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów ind. i krajowej komisji serwitutowej wynosi rocznie 1088 złr. 14 ct. z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 373 złr.	373	373	373	Wniosek niniejszy stawia się podług rzeczywistości opłacanego czynszu w roku 1881.

Alegat 7. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	Koszta podróży. Na diety i koszta podróży zastępców uprawnionych i obowiązanych w sprawach serwitutowych rocznie 300 złr. z których przypada na fundusz indemniz. Galicyi zachodniej $1\frac{2}{3}$ części w kwocie 104 złr.	3	104	104	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883. Wynik w roku 1881. jest mniejszy, ponieważ w tymże roku nie zaszła potrzeba większych wydatków.

Alegat 8. do załącznika 10. do potrzeb.

Rozmaite wydatki.					
1	160 złr., z których wypada na fundusz indemniz. Galicyi zachodniej kwota 55 złr.	.	103	55	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1883.
2	Na koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemn. Galicyi zachodniej 20 złr.	.	50	20	
	Razem .	.	153	75	

Alegat 9. do załącznika 10. do potrzeb.

Płace dla urzędnika i komisji miejscowej w Rzeszowie.					Wniosek niniejszy stawia się na podstawie, iż obecnie przy lokalnej komisji w Rzeszowie zatrudniony jest tylko jeden urzędnik.
1	1 komisarz powiatowy z roczną płacą 1.300 złr.	1.200	1.200	1.300	

Alegat 10. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	Dodatki aktywne.				Podług stanu rzeczy określonego w alegacie Nr. 9.
1	Dla jednego komisarza powiatowego rocznie 250 złr.	250	250	250	

Alegat 11. do załącznika 10. do potrzeb.

	Dyurny.				Wniosek stawia się podług obecnie przy komisji lokalnej zajętego dyurnisty.
1	Dla 1. dyurnisty przy komisji lokalnej w Rzeszowie po 1 złr. dziennie 365 złr.	365	547	365	

Alegat 12. do załącznika 10. do potrzeb.

	Koszta podróży.				Wniosek stawia się podług wyniku w r. 1881 i ze względu na odbyć się mających komisyj w r. 1883.
1	Milowe i dyety dla komisyjonujących urzędników, strawne dla dyurnistów dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów	1.032	1.500	1.000	

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	Spłata kapitałów.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 29. Grudnia 1857 r. L. 18.881 dla obligacyi indemnizacyjnych Galicyi zachodniej w kwocie 33,669.000 złr. m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1882 kwotę 442.000 „</p> <p>a w I. półroczu 1883 kwotę 442 000 „</p> <p>Razem 884.000 złr</p> <p>m. k. czyli wal austr. 928.200 „</p> <p>które podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłacone być mają, a mianowicie kwota za II. półrocze 1882 r. 1. Maja 1883, a kwota za I. półrocze 1883 d. 1. Listopada 1883.</p> <p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota 928.200 złr.</p>	845.450	892.500	928.200	<p>Wniosek stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1883.</p> <p>Wynik w r. 1881. jest w obec preliminowanej kwoty dla tego mniejszy, ponieważ na rok 1883. przypada wyższa kwota do losowania.</p>

B. Załącznik 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
1	<p>Kwota wyrównawcza w kapitale.</p> <p>Kapitały zlikwidowane a obligacyami indemnizacyjnymi niepokryte wynosiły z końcem roku 1881 kwotę 3.489 złr. 32¹/₂ ct.</p> <p>do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w r. 1882 kwota . 105 " — "</p> <p>Razem 3.594 złr. 32¹/₂ ct.</p> <p>Z tej kwoty prawdopodobnie w r. 1882. wypłaconą zostanie kwota 2.310 " — "</p> <p>pozostanie . 1.284 złr. 32¹/₂ ct.</p> <p>Ponieważ powyższy kapitał prawdopodobnie w r. 1883. zaasygnowany zostanie, przeto wnosi się na pokrycie kwot wyrównawczych w r. 1883. 50 złr.</p>	136	50	50	Niniejsza kwota stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.

B. Załącznik 13. do potrzeb.

1	<p>Kwoty wyrównawcze w rentach zaległych.</p> <p>Gdy w roku 1883 prawdopodobnie jeszcze obrachunki między funduszem indemnizacyjnym a uprawnionymi co do rent zaległych przeprowadzone zostaną, przeto ze względu na asygnować się mające renty zaległe prelinuje się kwotę 50 złr.</p>	8	50	50	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.
---	--	---	----	----	--

B. Załącznik 14. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
	złr. wal. austr.				
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi o- procentowany dług w obligacjach indemnizacyjnych Galicyi zachodniej z końcem roku 1881 kwotę 22,798.020 złr.</p> <p>a po potrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie 31. Października 1881 roku w ilości 408.000 „</p> <p>a 30. Kwietnia 1882 w ilości 442.000 „</p> <hr/> <p>razem tedy 850.000 złr.</p> <p>czyli wal. austr. 892.500 złr.</p> <p>zmniejsza się tenże na 21,905.520 „</p> <p>a gdy w roku 1882. prawdopodobnie będą nowo wystawione obligacje indemnizacyjne w kwocie 2.310 złr.</p> <hr/> <p>zatem wynosić będzie dług z końcem r. 1882 kwotę 21,907.830 złr.</p> <p>od której to sumy wypadają 5% odsetki w kwocie 1,095.391 złr. 50 ct.</p>	1,171.036	1,139.957	1,095.391	<p>Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacji indemnizacyjnych z końcem roku 1882. Kwota preliminowana na rok 1883 jest w obec wyniku w r. 1881 dlatego mniejsza, ponieważ stan kapitałów po potrąceniu wylosować się mających obligacji indemniz. w roku 1882 zmiejszony zostanie.</p>

B. Załącznik 15. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.</p> <p>Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1881 została wydana kwota 14.196 złr.</p>	14.196	.	.	Na podobne wydatki nie się nie prelinuje, albowiem przewidzieć nie można, czy z subwencyi pozostanie jaka reszta na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1883.

B. Załącznik 16. do potrzeb.

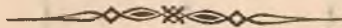
1	<p>Wkładka do Kasy oszczędności.</p> <p>Pozostała reszta z zakupna obligacyi indemnizacyjnych ulokowaną została w Kasie oszczędności.</p>	30	.	.	Na podobne przypadkowe wydatki nie się nie prelinuje na rok 1883.
---	--	----	---	---	---

B. Załącznik 18. do potrzeb.

1	<p>Nadzwyczajne wydatki.</p> <p>Na rozmaite wydatki z powodu zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych tudzież nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych zwrotów prelinuje się kwota 8.000 złr.</p>	7.692	8.000	8.000	Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w r. 1881 i prawdopodobnej potrzeby w r. 1883.
---	---	-------	-------	-------	---

Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego
na rok słoneczny 1883.

Lwów dnia 22. Sierpnia 1882.

Liczba porządk. i załączników	A. Pokrycie				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1881	Prelimino- wano na r. 1882	Wniosek c k. rządu na r. 1883	
		Złr. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	4.464	1.535	123	
2	„ rent	441	220	4	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	1.565	1.381	1.033	
	II. Własne dochody.				
4	Odsetki od zakupionych obligacyj in- demnizacyjnych	5.562	6.092	4.531	
5	Dochód za wylosowane obligacje ind.	4.305			
6	Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	43	.	.	
	III. Od kraju.				
7	Dodatki indemnizacyjne od podatków	127.456	166.442	179.987	
	Daniny od zboża i soli	
	IV. Ze skarbu państwa.				
	Wynagrodzenia laudemiałne	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu państwa	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	
	b) oprocentowane	
	Razem	143.836	175.670	185.678	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie .	.	187.569	184.383	
	pozostaje do lokowania	1.295	
	brakuje	11.899	.	

Liczba porządk. i załączników		B. P o t r z e b y			U w a g i
		Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1881	Prelimino- wano na rok 1882	
		Złr. wal. austr.			
8	Koszta zarządu	809	900	956	
9	Splata kapitałów.				
	a) przez losowanie	88.126	91.350	94.500	
	b) przez wykupno obligacyj	
	Kwoty wyrównawcze w kapitale	
	„ „ „ rentach	
10	Renty dla uprawnionych	101.141	94.919	88.527	
11	Wynagrodzenie za zakupione obliga- cye indemnizacyjne	7.344	.	.	
	Odsetki od kapitałów dłużnych skar- bowi państwa	
	Zwroty zaliczek ze skarbu państwa	
12	Nadzwyczajne wydatki	38.844	400	400	
	Razem	236.264	187.569	184.383	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Preliminowano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1881. pozostało nie spłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie 3.260 złr.</p> <p>Gdy w roku 1882. prawdopodobnie nic nie przybędzie a na powyższą należytość w r. 1882 kwota 1.535 złr.</p> <p>spłaconą zostanie, przeto pozostanie kwota . . . 1.725 złr., z której prawdopodobnie w r. 1883 wpłaconą zostanie kwota 123 złr.</p>	4.464	1.535	123	Wniosek na rok 1883. jest w stosunku do wyniku za rok 1881. dlatego mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach jakoteż i w annuitetach w roku 1881. po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1881. obejmuje znaczną ilość spłaconych zaległości z dawniejszych lat.

A. Załącznik 2. do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitałów wykupna podług załącznika 1. pokrycia w kwocie 1.725 złr. wykazanych, wnoszą się 5% odseteki za rok 1883. w kwocie 4 złr.</p>	441	220	4	Preliminowana mniejsza kwota na rok 1883. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia zawartych.
---	--	-----	-----	---	---

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Różne przychody.				Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1883.
1	Odsetki za zwłokę od rat w terminach niespłaconych	86	324	10	
2	Zwrot kosztów podróży	53	24	10	
3	Taksa za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	5	3	3	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych	1.421	1.000	1.000	
5	Zwroty rachunkowe i inne	—	30	10	
	Razem .	1.565	1.381	1.033	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.				Wniosek na rok 1883. stawia się podług wykazanego stanu czynnych kapitałów z końcem r. 1881. w ilości 100.684 złr. 50 ct.
1	Gdy podług najwyższego postanowienia z dnia 13. Października 1857. i podług dekretu wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. Października 1857. l. 9.809 wszelkie nadwyżki przy funduszach indemn. na zakupno obligacyi indemn. obrócone być mają, przeto zakupiono obligacye indemn. których stan z końcem Grudnia 1881 wynosił kwotę . 100.684 złr. 50 ct. Od tych obligacyi indemn. preliminarzuje się odsetki zapadłe 1. Maja i 1. Listopada 1883. po odtrąceniu 10% podatku dochodowego w kwocie 4.531 złr.	5.562	6.092	4.531	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Preliminowano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Dochód z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych.</p> <p>W roku 1881 wpłynęła za wylosowane obligacje indemn. w nominalnej wartości m. k. kwota 4.100 złr.</p>	4.305	.	.	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1883.

Alegat 6. do pokrycia.

1	<p>Zwrócona wkładka z Kasy oszczędności.</p> <p>W celu zakupna obligacji indemnizacyjnych podniesiono z Kasy oszczędności kwotę</p>	43	.	.	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na r. 1883.
---	--	----	---	---	--

A. Załącznik 7. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne.</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów c. k. urzędów podatkowych Wielkiego Księstwa Krakowskiego wynosi sprawdzona należytość w podatkach w r. 1881 kwotę 818.120 złr. 89 ct. Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego się przyjmuje, przeto wynosi od takowej dodatek indemnizacyjny po 22 ct. od jednego reńskiego podatkowego na rok 1883 kwotę 179.986 złr. 62 ct.</p>	127.456	166.442	179.987	<p>Wynik w r. 1881 jest wobec wniosku na r. 1883 dla tego mniejszy, ponieważ dodatki indemniz. spłacone przez przedsiębiorstwa kolejowe w r. 1881 należące się funduszowi indemn. W. Ks. Krakowskiego zarachowane zostały przy fund. indemn. Galicyi wschodniej a dopiero w r. 1882. funduszowi indemnizacyjn. dla W. Ks. Krakowskiego zwrócono.</p> <p>Preliminowana kwota wobec kwoty na rok 1882. jest dla tego większa, ponieważ Wysoki Sejm na r. 1882. dodatek indemnizacyjny zmniejszył o 2 ct.</p>
---	--	---------	---------	---------	--

WYKAZ

podatków wraz z dodatkami, przepisanych na rok
1881.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	P o d a t e k										Razem	
		gruntowy		czynszowo- domowy		klasowo- domowy		zarobkowy		dochodowy			
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	Chrzanów	35.402	16	4.865	12	21.646	15	10.884	03	19.427	46 1/2	92.224	92 1/2
2	Kraków	75.456	69	355.646	84 1/2	18.823	70	63.902	07	73.338	94	587.168	24 1/2
	Razem	110.858	85	360.511	96 1/2	40.469	85	74.786	10	92.766	40 1/2	679.393	17
	Do tego podatki od kolei:												
	Cesarza Ferdynanda											136.350	88
	Karola Ludwika											2.376	84
	Razem											818.120	89

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego pokryć się mających.

na rok słoneczny 1883.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywi- sta wyni- kłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	U w a g i
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	437	461	464	Podział kosztów zarządu dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1879. r. L. 5.871, podług którego fundusz indemn. Wielkiego Księstwa Krakowskiego ponosi 1/35 części wszystkich wydatków.
2	Dodatki aktywalne	78	78	78	
3	Dyurny	76	146	69	
4	Remuneracye i zapomogi	102	114	114	
5	Potrzeby kancelaryjne	78	136	136	
6	Czynsze na mieszkania	31	31	31	
7	Koszta podróży	1	9	9	
8	Rozmaite wydatki		8	5	
	Razem	803	983	906	
	Do tego wydatki komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	6	100	50	W budżecie na rok 1882. została kwota kosztów zarządu przez Wysoki Sejm krajowy zmniejszoną na 900 złr. bez oznaczenia zmniejszonych kwot przy pojedynczych rubrykach.
	Ogólna suma	809	1.083	956	

Numer załącznika	C. k. Komisye lokalne.				U w a g i
	Wyszczególnienie rubryk	Rzeczywista wyni- kłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na rok 1883	
	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	
	Dodatki lokalne	
	Dyurny	
	Remuneracye i zapomogi	
	Potrzeby kancelaryjne	
9	Koszta podróży i diety rzeczoznaw- ców	6	100	50	
	Czynsze na mieszkania	
	Rozmaite wydatki	
	Razem	6	100	50	

Alegat 1. do załącznika 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenie dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1883. stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie 400 złr.				
2	1. radca Namiestnictwa z roczną płacą 3.600 „				
3	1. starosta powiatowy. . . 2.300 „				
4	1. sekretarz referujący . 1.800 „				
5	z dodatkiem rocznym 250 „				
	1. komisarz powiatowy . 1.300 „				
6	1. „ „ 1.200 „				
7	1. „ „ 1.125 „				
8	3. konceptowych praktykantów roczne adjutum po 500 złr. 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
9	2. ofycyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
10	1. woźny z roczną płacą 350 „				
11	2. stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 złr. 432 „				
	Razem . . . 16.257 złr.				
	z których wypada na fundusz indemn. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{3}$ część w kwocie 464 złr.	437	461	464	

Alegat 2. do załącznika 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	1 radca Namiestn. rocznie 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędników sprawami indemnizacyjnymi i serwitutowymi.
2	1 starosta powiatowy . . . 420 „				
3	1 sekretarz 360 „				
4	3 komisarzy powiatowych rocznie po 300 złr. . . 900 „				
5	2 oficyałów c. k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . . . 480 „				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 „				
	Razem 2.728 „ z których wypada na fundusz indemnizacyjny W. ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . . 78 złr.	78	78	78	

Alegat 3. do załącznika 8. do potrzeb.

	Dyurny.				
1	3 dyurnistów po 1 złr. 20 ct. dziennie, razem 1.314 złr.				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.
2	2 dyurnistów po 1 złr. . . 730 „				
3	1 dyurnista po 1 złr. 5 ct. 383 „				
	Razem . 2.427 „ z których wypada na fundusz indemnizacyjny W. ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . . 69 złr.	76	146	69	

Alegat 4. do załącznika 8. do potrzeb.

	Remuneracye i zapomogi.				
1	Dla c. k. Namiestnictwa i komisji lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr. z których wypada na fundusz indemnizacyjny W. ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . 114 złr.	102	114	114	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1880., 1881. i 1882. preliminowanych i przez Wys. Ministerstwo jakoteż Wys. Sejm kraj. przyzwolonych. Wynik w r. 1881. jest dla tego mniejszy ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
Potrzeby kancelaryjne.					
1	Na opał lokalu	800			Niniejszy wniosek stawia się w większej kwocie jak wynik, ponieważ w roku 1883. do niektórych urn nowe kartki z numerami obligacyj włożone być muszą, co wymaga znacznych kosztów.
2	Na papier i inne rekwizyta do pisania	600			
3	Na druki, litografie i efekta kredytowe	800			
4	Na roboty introligatorskie	100			
5	Na czyszczenie lokalu	250			
6	Na sprzęty kancelaryjne	100			
7	Na oświetlenie lokalu i schodów	50			
8	Na koszta losowania i rozmaite potrzeby	2.000			
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania	50			
	Razem 4.750 złr.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie	136	78	136	

Alegat 6. do załącznika 8. do potrzeb.

Czynsz za lokal.					
Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów ind. i krajowej komisji serwitutowej wynosi rocznie 1.088 złr. 14 ct. z których wypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ części w kwocie 31 złr.					
		31	31	31	Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w r. 1881.

Alegat 7. do załącznika 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Prelimino- wano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Koszta podróży.</p> <p>Na dyety i koszta podróży zastępców uprawnionych i obowiązanych w sprawach serwitutowych rocznie 300 złr. z których przypada na fundusz indemniz. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{3}$ część w kwocie . . . 9 złr.</p>	1	9	9	<p>Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1883.</p> <p>Wynik w roku 1881. jest mniejszy, ponieważ w tymże roku nie zaszła potrzeba większych wydatków.</p>

Alegat 8. do załącznika 8. do potrzeb.

1	<p>Rozmaite wydatki.</p>				<p>Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1883.</p>
2	<p>160 złr., z których wypada na fundusz indemniz. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{3}$ część w kwocie 5 złr.</p>	.	8	5	

Alegat 9. do załącznika 8. do potrzeb.

1	<p>Koszta podróży.</p> <p>Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów . . 50 złr.</p>	6	100	50	<p>Niniejszy wniosek stawia się ze względu na możliwe dodatkowe pertraktacje serwitutowe w roku 1883.</p>
---	---	---	-----	----	---

B. Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1881	wano na rok 1882	c. k. rządu na r. 1883	
		złr. wal. austr.			
	Splata kapitałów.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 29. Grudnia 1857 r. L. 18.881 dla obligacyi indemnizacyjnych W. ks. Krakowskiego w kwocie 3,398.000 złr.</p> <p>m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1882 kwotę 44.000 „</p> <p>a w I. półroczu 1883 kwotę 46.000 „</p> <p>Razem 90.000 złr.</p> <p>m. k. czyli wal. austr. 94.500 „</p> <p>które podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłacony być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1882 r. 1. Maja 1883, a kwota za I. półrocze 1883 d. 1. Listopada 1883.</p> <p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota 94.500 złr.</p>	88.126	91.350	94.500	<p>Wniosek stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1883.</p> <p>Wynik w r. 1881. jest w obec preeliminowanej kwoty dla tego mniejszy, ponieważ na rok 1883. przypada wyższa kwota do losowania, tudzież, że z wylosowanych obligacyi indemn. w r. 1881. znaczna ilość takowych przez strony wymienioną nie została.</p>

B. Załącznik 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Preliminowano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i								
		złr. wal. austr.											
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacjach indemnizacyjnych W. Ks. Krakowskiego z końcem roku 1881 kwotę 1,861.891 złr. 50 ct.</p> <p>a po potrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie:</p> <table border="0" data-bbox="109 772 349 859"> <tr> <td>31. Paźdz. 1881</td> <td>złr. 43.000</td> </tr> <tr> <td>a 30. Kwiet. 1882</td> <td>„ 44.000</td> </tr> <tr> <td colspan="2"><hr/></td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>złr. 87.000</td> </tr> </table> <p>m. k. czyli w wal. a. <u>91.350</u> „ — „</p> <p>zmniejsza się tenże na 1,770.541 złr. 50 ct.</p> <p>od której to sumy wynoszą 5% odsetki za rok 1883 kwotę 88.527 złr. 7¹/₂ ct.</p>	31. Paźdz. 1881	złr. 43.000	a 30. Kwiet. 1882	„ 44.000	<hr/>		razem	złr. 87.000	101.141	94.919	88.527	<p>Niniejszy wniosek stawia się podług stanu obligacji indemnizacyjnych z końcem roku 1882.</p> <p>Kwota preliminowana na rok 1883 jest wobec wyniku w r. 1881 dlatego mniejsza, ponieważ stan obligacji indemnizacyjnych po potrąceniu wylosować się mających obligacji indemniz. w roku 1882 się zmniejszy.</p>
31. Paźdz. 1881	złr. 43.000												
a 30. Kwiet. 1882	„ 44.000												
<hr/>													
razem	złr. 87.000												

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1881	Preliminowano na rok 1882	Wniosek c. k. rządu na r. 1883	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.</p> <p>Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1881. w nominalnej wartości 7.507 złr. 50 ct. i na opędzenie kosztów urosłych za wymianę obligacyi indemn. Galicyi zachodniej i wschodniej na takowe W. Księstwa Krakowskiego wydaną została kwota 7.344 złr.</p>	7.344	.	.	<p>Na zakupno obligacyi indemn. nie się nie prelinuje, ponieważ przewidzieć nie można, czy będzie w roku 1883. rozporządzalna kwota do tego celu.</p>

B. Załącznik 12. do potrzeb.

1	<p>Nadzwyczajne wydatki.</p> <p>Na nadzwyczajne wydatki z powodu zwrotu nienależnie na rzecz funduszu indemniz. W. Księstwa Krakowskiego pobranych kwot, tudzież nadpłaconych dodatków indemniz., kapitałów, rent, odsetek i innych kwot, prelinuje się kwota 400 złr.</p>	38.844	400	400	<p>Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w r. 1881 i prawdopodobnej potrzeby w r. 1883. Wynik w r. 1881. jest w obec prelinowanej kwoty na r. 1883. dlatego znacznie większy, ponieważ w r. 1881. dyrekcji kolei północnej Cesarza Ferdynanda nadpłacone w latach 1871 do 1879 dodatki indemnizacyjne w kwocie 38.297 złr. 87 ct. zwrócone zostały.</p>
---	---	--------	-----	-----	--

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pragnąc przyspieszyć zaopatrzenie kraju w dostateczną liczbę odpowiadających celowi budynków szkolnych i należyte ich wyposażenie w sprzęty i przybory naukowe, a obok tego przynieść ulgę w wydatkach stronom, do konkurencyi na ten cel obowiązany, postanawia się co następuje:

A) 1. Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem będzie udzielał pożyczek na długoletnie terminy umorzenia na budowę szkół i wyposażenie ich w sprzęty i przybory naukowe stronom, z mocy prawa albo też na zasadzie dobrowolnych oświadczeń do konkurencyi na ten cel obowiązany.

2. Pożyczki te, o ile będą obciążały gminy, mają być zabezpieczone w sposób oznaczony osnową §. 70. ust. gm. (ust. z 17. czerwea 1874 Nr. 52. Dz. ust. i rozp. kraj.) o ile zaś do spłaty ich będą obowiązane obszary dworskie lub inne strony konkurencyjne muszą mieć pokrycie hipoteczne, w rozdziale II. statutu bankowego określone.

3. Na podstawie udzielanych w taki sposób pożyczek, Bank krajowy będzie wydawał osobne listy zastawne pod nazwą „Galicyjskie obligacye szkolne“ (Galicische Schulobligationen) pod gwarancją kraju, a co do treści swej jak niemniej także i prawnego znaczenia ściśle odpowiadające listom zastawnym, jakie mają być wydawane przez Bank krajowy w myśl §§. 22—35 statutów na podstawie pożyczek hipotecznych.

B) Kraj poręcza za dotrzymanie zobowiązań, wynikających z dokumentów wartościowych, pod nazwą „Galicyjskie obligacye szkolne“ przez Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydawanych.

C) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej wyjednał prawo egzekucyi politycznej dla należytości Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem poręczonych „Galicyjskimi obligacyami szkolnymi“.

Lwów dnia 18. września 1882.

Wnioskodawca

Teofil Merunowicz.

Janko, Abrahamowicz, Pilat, Wereszczyński, Gross, X. Solecki, Czerkawski, Romanowicz, Towarnicki, Goldmann, Jan Jocz, Fr. Pławicki, Gedel, Zbrożek, Kamiński, Rosner.

Wynne

1890

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be organized into several paragraphs or sections, but the characters are too light to transcribe accurately.

Aleg. 55.

Wniosek.

Zważywszy, że stan dróg gminnych rozciągających się na przestrzeni 31.000 kilometrów w znacznej części kraju, zbyt wiele pozostawia do życzenia, żeby odpowiedzieć najskromniejszym wymaganiom;

zważywszy, że mimo wielkiego zasobu prestatyj wpływających z §. 12. ustawy drogowej, złe i niewczesne ich użycie powoduje marnowanie sił roboczych bez należytej poprawy dróg gminnych;

zważywszy wreszcie, że proponowane przez Wydział krajowy podwyższenie dotacyi z funduszków krajowych na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych, wtedy tylko przy drogach gminnych odnieść może pożądanym i ofiarom kraju odpowiadający skutek, jeżeli zapewnione będzie należyte utrzymanie dróg gminnych, przez ciągłe i nieustające czuwanie, przez ciągłą i bezzwłoczną naprawę uszkodzonych części drogi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby na podstawie katastru dróg gminnych zbadał, o ile wprowadzenie stałych drożników gminnych, utrzymywanych przez gminy i obszary dworskie, a obowiązanych do ciągłej i nieustannej naprawy i utrzymania dróg gminnych, przyczyniłoby się do poprawy komunikacyj gminnych, jakie pociągnęło za sobą koszta i ewentualnie odpowiednie wnioski na przyszłej sesyi sejmowej przedstawił.

Wnioskodawca :

T. Wasilewski.

Franciszek Jasiński, Pilat, Onyszkiewicz, Abrahamowicz, Lityński, Gedel, Torosiewicz, Aug. Gorayski, Waygart, Wohlfarth, Zborowski, Czartoryski, Al. Czaykowski, Wład. Wolański, Towarnicki, Jan Jocz, Dr. M. Fedorowicz, Rozwadowski, Max.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie obsadzenia posady prymaryusza oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. października 1881 upoważniony został Wydział krajowy do zamianowania Dra Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza nie będzie obsadzoną.

Przez śmierć Dra Jana Szeparowicza, która nastąpiła w dniu 10 września 1882, została opróżnioną posada wyżej wymieniona i w myśl powołanej na wstępie uchwały nie powinna być bez zezwolenia Wysokiego Sejmu obsadzoną.

Ponieważ jednak oddział chirurgiczny żadną miarą nie może pozostać bez kierownika, przeto wypadałoby poruczyć kierownictwo tego oddziału jednemu z obecnie fungujących 6 prymaryuszów.

Tego zaś uczynić nie możemy, gdyż na tę posadę potrzeba bezwarunkowo wprawnego operatora, stojącego na wysokości nowoczesnej chirurgii, pod którego kierownictwem nie tylko chorzy pomoc by znaleźli, lecz nadto kształcili się praktykujący na tym oddziale lekarze młodszy, a takiego w teraźniejszym składzie prymaryuszów szpital lwowski nie posiada.

Potrzebę osobnej posady prymaryusza oddziału chirurgicznego wymownie popiera wzrastająca z każdym rokiem ogólna ilość wykonanych operacji, która wynosiła:

w roku 1878	—	534	z	tych	148	większych
"	1879	—	555	"	223	"
"	1880	—	658	"	265	"
"	1881	—	711	"	242	"
razem zatem	.	.	.	2458	z	tych 878 większych,

czyli w przecięciu rocznie po 614 operacji, z których 222 by wa większych.

Z tych powodów, jakoteż aby uniknąć konieczności wznawiania tej sprawy w razie ponownego opróżnienia posady prymaryusza oddziału chirurgicznego, lub też ocnego, Wydział krajowy wnosi:

„Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy do obsadzenia posady prymaryusza dla oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza chorób wewnętrznych przy tymże szpitalu nie będzie obsadzoną“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 20. września 1882.

Marszałek krajowy
Dr. Mikołaj Zybliekiewicz.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 57.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych za rok 1880.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. Września b. r. przekazał Wysoki Sejm Komisji budżetowej zamknięcie rachunków funduszków samoistnych, a budżetem nieobjętych, za rok 1880. W roku 1879. było tych funduszków 25, w roku 1880. przybyły dwa, a mianowicie: fundacya hr. Piotra Wodzińskiego i fundacya dra Józefa Malinowskiego imienia Najj. Pana. Sprawozdanie niniejsze obejmuje zatem 27 działów. Że zaś w dziale II. zamknięcia objęte są razem fundacye stypendyjne, w których do 107 z roku 1879. przybyła w roku 1880. fundacya Mikołaja Ajwasa, przeto sprawozdanie niniejsze odnosi się ogółem do 134 funduszków.

Sprawdziwszy szczegółowo zamknięcia rachunków wszystkich tych funduszków i porównawszy je z księgami, Komisya budżetowa w niniejszem sprawozdaniu podaje ogólne wyniki.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Stan funduszu tego nie uległ żadnej zmianie i wynosi tak jak w roku 1879. kwotę 14.605 zł. 43 $\frac{1}{2}$ ct., umieszczoną w obligacyach indemuizacyjnych, listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego i w książeczce kasy oszczędności. Do majątku obrotowego wpłynęło w odsetkach 640 zł. 32 $\frac{1}{2}$ ct, którą to kwotę stosownie do aktu fundacyjnego Wydział krajowy przesłał komitetowi w Krakowie, zarządzającemu samoistnie dochodem, z obowiązkiem zdania sprawy Wydziałowi krajowemu.

II. Fundusze stypendyjne.

Do 107 fundacyj stypendyjnych przybyła w roku 1880. fundacya Mikołaja Ajwasa z majątkiem 1000 zł., z których dochód przeznaczony jest na wsparcie ubogiego młodzieńca w powiecie horodeńskim urodzonego, a uczęszczającego do którejkolwiek ze szkół publicznych w kraju.

Majątek zarodowy wszystkich funduszków stypendyjnych wynosił:

z początkiem roku 1880.	2,306.873 zł. 20 ct.
przybyło w ciągu roku	21.359 „ 52 $\frac{1}{2}$ „
							Stan z końcem roku 2,328.232 zł. 72 $\frac{1}{2}$ ct.

Ten niekorzystny wynik administracji dóbr i realności spada głównie na dobra Winniki, własność fundacji Głowińskiego, o których będzie mowa przy następnym funduszu. W Godowy zaś, będącej własnością fundacji Dydyńskich, musiano w skutek klęsk elementarnych w roku 1880. opuścić czynsz dzierżawny w kwocie 738 zł., za to jednak sprzedaż większych zrębów w lasach godowskich dała znaczny dochód z lasów, jakiego w latach poprzednich nie było, tak że różnica ogólnego dochodu z dóbr Godowa wynosi tylko około 100 zł. na niekorzyść roku 1880.

III. Administracja dóbr Winniki.

Dobra Winniki, będące własnością fundacji stypendyjnej Głowińskiego, dały w roku 1880. ogółem dochodu	10.041 zł. 55 ct.
wydatki wynosiły	8.494 „ 02 „
zwyżka zatem	<u>1.547 zł. 53 ct.</u>

została całkowicie przeniesiona do majątku obrotowego fundacji Głowińskiego. Dochód surowy był w roku 1880. o 5.909 zł. 73 $\frac{1}{2}$ ct. niższy, zaś zwyżka, jaką fundacja z administracji swych dóbr osiągnęła, o 5 979 zł. 74 ct. niższa aniżeli w roku 1879. Powodem tego była znaczna zaległość ówczesnego dzierżawcy propinacyi Salomona Tanda. Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisya budżetowa zwróciła uwagę na te zaległości i wyraziła nadzieję, że Wydział krajowy energicznie się zajmie ubezpieczeniem majątku fundacyjnego od straty. Jest to tem konieczniejszem, że gdy stypendya rozdawane zastosowano do regularnych wpływów z dóbr, przeto niedobór musiał być chwilowo pokryty z funduszu krajowego, ażeby stypendystów nie ukrócić w nabytych już prawach.

Jakoż Komisya budżetowa przekonała się, iż zeszłoroczna jej uwaga nie pozostała bez skutku, Wydział krajowy bowiem, zwłaszcza od czasu gdy w Styczniu b. r. administrację dóbr Winniki objął Departament III., z całą energią zajął się wyegzekwowaniem należności, które wraz z procentami zwłoki doszły już w Marcu r. b. do kwoty 13.943 zł. 99 ct., do czego przybywa od tegoż samego dłużnika należąca się suma za sprzedane mu realności w Winnikach, która wraz z odsetkami zwłoki wynosi 4.042 zł. 50 ct., tak że cała należność, nie licząc nieznanych jeszcze kosztów sądowych, dochodzi już sumy 18.000 zł. Należność ta ubezpieczoną jest na kaucyi i wadyum dłużnika, złożonych w kasie krajowej w kwocie 4.540 zł., na częściach dóbr Wierzchnia polna i na realności propinacyjnej tamże, wreszcie na realnościach l. 439 $\frac{3}{4}$ i 426 $\frac{1}{4}$ we Lwowie położonych, a własnością dłużnika będących, co do których sprzedaż egzekucyjna na rzecz wierzytelności gal. kasy oszczędności zarządzoną została, do której to egzekucyi Wydział krajowy imieniem fundacji Głowińskiego się przyłączył. Syndyk Wydziału krajowego w relacji swej z dnia 3. Stycznia b. r. oświadcza, że „choć egzekucya postępuje bardzo wolno, sądzę, że fundusz stypendyjny nie będzie na stratę narażony i prędzej lub nieco później, ale zawsze w całości wierzytelności swe zrealizuje“. Komisya przekonała się, że zarówno Wydział krajowy jak i syndyk wszelkich dokładają starań, aby ta nadzieja ziszczoneą została. Dodać winniśmy, że nowy dzierżawca propinacyi, który ją objął od roku 1881., z całą regularnością spłaca raty dzierżawne.

Jakkolwiek podane tu szczegóły sięgają znacznie po za rok rachunkowy 1880, z którego niniejszem zdajemy sprawę, Komisya jednak uznała za stosowne nie poprzestać tu na samem sprawdzeniu cyfr, ale śledzić dalej przebiegu sprawy, która dla fundacji stypendyjnej jest bardzo ważną, i podać wyniki dotychczasowe, ażeby Wysoki Sejm o stanie sprawy był dokładnie powiadomiony.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Majątek zarodowy funduszu tego, który z początkiem r. 1880 wynosił	34.931 zł. 90 ct.
wzrósł o kwotę	34 „ 26 „
przeniesioną z majątku obrotowego, i wynosi z końcem roku	34.966 zł. 16 ct.
Dochody majątku obrotowego wynosiły w odsetkach	1.408 zł. — „
w zapasie początkowym	34 „ 26 ¹ / ₂ „
razem	1.442 zł. 26 ¹ / ₂ ct.

z czego wydano:

na dożywocia dla 55 inwalidów	1.370 zł. — ct.
przeniesiono do majątku zarodowego, jak wyżej	34 „ 26 „
razem	1.404 „ 26 „
pozostaje jako zapas końcowy	38 zł. 00 ¹ / ₂ ct.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Do majątku zarodowego w kwocie	2.303 zł. 47 ct.
przybyło w gotówce przeniesionej z majątku obrotowego	35 „ 39 „
stan z końcem roku	2.338 zł. 86 ct.

Do majątku obrotowego, którego zapas początkowy był	35 zł. 39 ct.
przybyło w odsetkach od kapitału majątku zarodowego	108 „ 67 „
razem	144 zł. 06 ct.

Z tego wydano:

na dożywocia dla dwu inwalidów	72 zł. — ct.
do majątku zarodowego	35 „ 39 „
za przepisanie oblig. indemn.	— „ 10 „
razem	107 „ 49 „
pozostaje zapas końcowy	36 zł. 57 ct.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

W stanie majątku zarodowego, który wynosił z początkiem r. 1880 w listach hipotecznych	1.200 zł. — ct.
w książeczce kasy oszczędności	60 „ 67 „
razem	1.260 zł. 67 ct.

nie zaszła w ciągu roku żadna zmiana.

Do majątku obrotowego wpłynęło w odsetkach	72 zł. — ct.
z czego wydano w myśl fundacyi na wyposażenie jednej dziewczyny z Magierowa	50 „ — „
pozostał zapas końcowy	22 zł. — ct.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Kasa krajowa pobiera sumarycznie dochody zakładu, i wydaje pieniądze na wydatki bieżące zakładu według asygnat Kuratora. Zarząd właściwy prowadzi Kuratorya, i składa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie.

Zapasy początkowy wynosił:

	w gotówce		w efektach	
	26 zł. 25 $\frac{1}{2}$ ct.		161.355 zł. 13 ct.	
dochody	34.287 " 19 "		5.000 " — "	
razem	34.313 " 44 $\frac{1}{2}$ "		166.355 " 13 "	
wydano	34.287 " 18 "		500 " — "	
zostaje zapas	26 zł. 26 $\frac{1}{2}$ ct.		165.855 " 13 ct.	

Zapasy ten zwiększa się o kwotę 6.589 zł. 61 ct. ulokowaną w Banku hipotecznym, a powyżej do wydatków zaliczoną. Zapasy złożony jest w efektach pewnych, jak listy Tow. kred. ziemskiego, obligacje indemnizacyjne i renty państwowe.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Fundusz ten wynosił z początkiem r. 1880 3.839 zł. 30 ct.

Do tego wpłynęło :

w kapitale i odsetkach od zapomożonych	695 " 33 "
w odsetkach od efektów	103 " 60 "
w gotówce za spieniężone i wylosowane efekta	3.791 " 50 ct.
razem	8.429 zł. 73 ct.

Wydano :

na pożyczki dla włościan	3.700 zł.
w efektach spieniężonych i wylosowanych	3.800 "
razem	7.500 " — "
pozostaje zapas końcowy	929 zł. 73 ct.
do tego należności czynne u włościan, którzy otrzymali zaliczki	3.122 " 15 "
stan majątku	4.051 zł. 88 ct.

IX. Fundusz zapomogi z r. 1868.

Do funduszu tego, który nie miał żadnego zapasu z początkiem r. 1880 — wpłynęło w ciągu roku ze zwrotów w kapitale i odsetkach od włościan zapomożonych . . . 63 zł. 43 ct. które też funduszowi krajowemu jako wierzycielowi funduszu tego zwrócone zostały.

U zapomożonych pozostaje jeszcze jako należność czynna kwota . . . 2.174 zł. 42 $\frac{1}{2}$ ct. że zaś cała należność bierna, t. j. dług funduszowi krajowemu wynosi . . . 7.667 " 32 $\frac{1}{2}$ "

przeto pozostaje czysty stan bierny funduszu tego 5.492 zł. 90 ct.
jako ewentualna strata funduszu krajowego.

X. Pozostały fundusz zapomogi z r. 1866.

Fundusz ten posiadał z początkiem r. 1880 w gotówce i w należnościach czynnych 191.813 zł. 60 ct.

W ciągu roku wpłynęło :

od zapomożonych z r. 1866	526 zł. 57 ct.
od Wydziałów powiatowych, które po r. 1866 otrzymały pożyczki	32.155 " 82 "
odsetki zwłoki od dłużników obu kategorii	450 " 70 "
razem	33.133 zł. 09 ct.
Wydano na pożyczki Wydziałom powiatowym	18.290 " — "
zostaje	14.843 zł. 09 ct.
do tego należności czynne	175.025 " 97 "
gotówka początkowa	12.938 " 33 $\frac{1}{2}$ "
stan z końcem roku	202.807 zł. 39 $\frac{1}{2}$ ct.

	Z przeniesienia	202.807 zł. 39 ¹ / ₂ ct.	
od tego należytość bierna		80 " — "	
	czysty stan czynny		202.727 zł. 39 ¹ / ₂ ct.
	fundusz zatem wzrósł o		10.913 zł. 79 ¹ / ₂ ct.

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Stan początkowy funduszu tego był w r. 1880		6.059 zł. 83 ¹ / ₂ ct.
Dochód w procentach i zakupionych efektach wynosił	604 zł. 22 ct.	
wydano na zakupno efektów	315 " 45 "	
	zwyżka	288 " 77 "
stan funduszu z końcem roku		6 348 zł. 60 ¹ / ₂ ct.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Stan gminnych depozytów serwitutowych wynosił z początkiem r. 1880 585.434 zł. 45 ct.

Do tego dochody :

nowe kapitały w depozyt oddane	1.734 zł. 09 ct.	
odsetki	24.669 " 81 ¹ / ₂ "	
gotówka za sprzedane i wylosowane obligi, tudzież zamiana obligów	153.159 " 64 "	
	razem	179.563 " 54 ¹ / ₂ "
	ogółem	764.997 zł. 99 ¹ / ₂ ct.

Z tego wydano :

kapitały zwrócone gminom	87.158 zł. 19 ¹ / ₂ ct.	
na zakupno, zamianę i winkulację efektów	155.372 " 23 ¹ / ₂ "	
	razem	242.530 " 43 "
pozostaje stan depozytów z końcem roku		522.467 zł. 56 ¹ / ₂ ct.
Do tego należytość czynna		2.400 " — "
Ogólny stan czynny		524.867 zł. 56 ¹ / ₂ ct.
W porównaniu ze stanem początkowym, okazuje się zmniejszenie depozytów o		60.566 zł. 88 ¹ / ₂ ct.

XIII. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej.

W majątku zarodowym miał fundusz ten z początkiem r. 1880. 60.822 zł. 21 ct.

do tego przybyło :

w gotówce z majątku obrotowego	362 zł. 17 ct.	
w zakupionych efektach	1.478 " 07 "	
	razem	1.840 zł. 24 ct.
wydano na zakupno efektów	1.462 " 31 "	
	zwyżka	377 " 93 "
Stan z końcem roku		61.200 zł. 14 ct.
W majątku obrotowym do zapasu początkowego w r. 1880. w kwocie		212 zł. 17 ¹ / ₂ ct.
wpłynęło w odsetkach		3.733 " 24 "
	razem	3.945 zł. 41 ¹ / ₂ ct.

	Z przeniesienia	3.945 zł. 41 $\frac{1}{2}$ ct.
Wydano:		
dla inwalidów polskich	3.350 zł. — ct.	
do majątku zarodowego	362 „ 17 „	
drobne wydatki	— „ 80 „	
	razem	3.712 „ 97 „
Zostaje zapas końcowy		232 zł. 44 $\frac{1}{2}$ ct.

XIV. Fundusz szkół ludowych z r. 1872.

Stan początkowy funduszu tego w r. 1880 wynosił	95.200 zł. — ct.	
do tego przybyło w gotówce przeniesionej z majątku obrot.	253 zł. 73 $\frac{1}{2}$ ct.	
w zakupionych efektach	1.300 „ 95 „	
	razem	1.554 zł. 68 $\frac{1}{2}$ „
wydano na zakupno efektów	1.553 „ 73 „	
	zwyżka	200 „ 95 $\frac{1}{2}$ „
	Stan majątku z końcem roku	95.400 zł. 95 $\frac{1}{2}$ ct.
W majątku obrotowym funduszu tego było z początkiem r. 1880	7.943 „ 68 $\frac{1}{2}$ „	
wpłynęło z odsetek od kapitału	5.718 „ — „	
	razem	13.661 zł. 68 $\frac{1}{2}$ ct.

Z tego wydano:

gminom na budowę szkół	7.530 zł. — ct.	
5 ratę należności rządowej	354 „ 50 „	
do majątku zarodowego, jak wyżej	253 „ 73 $\frac{1}{2}$ „	
	razem	8.138 „ 23 $\frac{1}{2}$ „
pozostał zapas z końcem roku	5.523 zł. 45 ct.	

Fundusz ten wykazuje w majątku obrotowym należność bierną w kwocie 5.530 zł. — która ztąd powstaje, że Wydział krajowy na wniosek Rady szkolnej krajowej, asygnuje zasiłki gminom na budowę szkół zazwyczaj z końcem roku — podczas gdy gminy podnoszą asygnowane kwoty zazwyczaj znacznie później, w roku następnym, kiedy same zbiorą resztę funduszu na budowę potrzebnego.

W zeszłorocznem sprawozdaniu o funduszu tym, Komisya budżetowa uczyniła uwagę, iż „zapasowa gotówka funduszu tego, która bywa zazwyczaj dość znaczną, nie powinna być leżeć bezczynnie w kasie krajowej, lecz należałoby ją korzystnie lokować, czy to w kasie oszczędności, czy w asygnatach bankowych“. Gdy i w niniejszem zamknięciu rachunków Komisya nie znajduje dochodu z czasowej lokacyi gotówki — której w obec zapasu początkowego 7.900 zł. — dochodu z kuponów 5.700 zł. — a wydatku tylko 8.100 zł. — leżało zawsze przeszło 5.000 zł. — przeto Komisya czuje się zniewoloną, powtórnie zwrócić uwagę Wydziału krajowego na potrzebę tej lokacyi, zwłaszcza ze względu na wielką użyteczność tego funduszu, i ważny publiczny interes, jaki się z nim wiąże.

XV. Fundusz Wincentego Łódzia Ponińskiego.

W majątku zarodowym było z początkiem roku 1880	53.067 zł. 33 ct.	
wpłynęło: z majątku obrotowego	5 zł. 42 ct.	
w gotówce za spieniężone efekta	6.526 „ 81 „	
w efektach zakupionych	6.600 „ — „	
	razem	13.132 zł. 23 ct.

	Z przeniesienia	13.132 zł. 23 ct.	53.067 zł. 33 ct.
wydano na zakupno efektów, tudzież w efektach wylowianych i spieniężonych		12.751 „ 54 „	
	zwyżka		380 „ 69 „
	Stan majątku zarodowego z końcem roku		53.448 zł. 02 ct.
Do funduszu obrotowego, który z początkiem r. 1880 miał w zapasie			1.273 zł. 96 ct.
wpłynęło z odsetek			2.570 „ 36 1/2 „
	razem		3.844 zł. 32 1/2 ct.
Z tego wydano:			
na premia dla czeladzi		2.520 zł. — ct.	
na koszta losowania i insercyi		30 „ 95 „	
do majątku zarodowego, jak wyżej		5 „ 42 „	
	razem		2.556 „ 37 „
	zostaje zapas z końcem roku		1.287 zł. 95 1/2 ct.

XVI. Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Fundacya ta wejdzie w życie, kiedy majątek zarodowy własnymi odsetkami wzrośnie do kwoty, aktem fundacyjnym oznaczonej. Majątek ten wynosił z początkiem r. 1880 19.277 zł. 32 ct. do tego wpłynęło:

z odsetek		864 zł. 44 ct.	
w zakupionych efektach		939 „ 33 „	
w gotówce ze spieniężonej książeczki kasy oszczędności		68 „ 91 „	
	razem	1.872 zł. 68 „	
wydano zaś na zakupno efektów		1.002 „ 26 „	
	zwyżka		870 „ 42 „
	Stan z końcem roku		20.147 zł. 74 ct.
	od tego należytość bierna		3 „ — „
	czysty stan czynny		20.144 zł. 74 ct.

XVII. Fundusz Franciszka Kochmana dla służących dziewcząt.

Fundacya ta, z tego samego powodu co poprzednia, nie weszła jeszcze w życie.

Zarodowy jej majątek wynosił z początkiem r. 1880		7.881 zł. 12 ct.
do tego przybyło w odsetkach		364 zł. 32 ct.
w zakupionych efektach		400 „ — „
	razem	764 „ 32 „
wydano na zakupno efektów		397 „ 37 „
	zwyżka	366 „ 95 „
	stan majątku z końcem roku	8.248 „ 17 „
	od tego należytość bierna	3 „ — „
	czysty stan czynny	8.245 „ 17 „

XVIII. Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

W stanie majątku zarodowego tej fundacyi nie zaszła żadna zmiana, i wynosił on z początkiem i z końcem r. 1880 — 6.698 zł. 03 1/2 ct. Do majątku obrotowego wpłynęło z odsetek 396 zł. — które zostały rozdane jako dożywocia czterem wiekowym kobietom.

XIX. Fundusz pomnika hr. Gołuchowskiego.

Fundusz ten zebrany ze składek w całym kraju czynionych, obecnie wzrasta już tylko własnymi odsetkami, póki nie wzrośnie do kwoty wystarczającej na wystawienie odpowiedniego pomnika. Stan funduszu tego z początkiem roku 1880 był w książ. kasy oszcz. 19.221 zł. 28 ct.
do tego odsetki 1.989 „ 26 ct.
stan z końcem roku 21.210 zł. 54 ct.

XX. Fundusz budowy nowego szpitala w Krakowie.

W r. 1880 wpłynęło do funduszu tego:

od majątku zarodowego szpitala św. Łazarza w Krakowie	18.584 zł. 29 ct.
z taks od muzyk szynkowych	231 „ 07 ¹ / ₂ „
rozmaitych dochodów	3.189 „ 73 „
razem	<u>22.005 zł. 09¹/₂ ct.</u>

Wydano na budowę:

a) wydatki ogólne	2.714 zł. 72 ct.
b) na budowę oddziału chorych	4.791 „ 12 „
c) na budowę oddziału obłąkanych	1.097 „ 15 „
d) na budowę domu gospodarczego	13.402 „ 10 ¹ / ₂ „
razem jak wyżej	<u>22.005 zł. 09¹/₂ ct.</u>

Z końcem roku nie pozostał żaden zapas.

XXI. Fundacya sandecka „Dom roboczy“.

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie i wzrastać będzie jak dotąd własnymi funduszami, póki kapitał nie wystarczy na założenie domu pracy.

Stan majątku z początkiem roku był 12.933 zł. 54¹/₂ ct.

Do tego przybyło:

w odsetkach	654 zł. 66 ¹ / ₂ ct.
w zakupionych efektach	1.501 „ 15 „
razem	<u>2.155 zł. 81¹/₂ ct.</u>
wydano na zakupno efektów	1.494 „ 21 „
zwyżka	661 „ 60 ¹ / ₂ „
stan z końcem roku	<u>13.595 zł. 15 ct.</u>

XXII. Fundusz budowy kaplicy w Dublanach.

Fundusz ten jest bierny — a niedobór jego pokrywa Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego. W r. 1880 wydano resztę należności przedsiębiorcy budowy w kwocie 391 zł. 10 ct. i zwrócono funduszowi budowy laboratorium chemicznego w Dublanach za zużyty materiał 1.490 „ — ct.

razem 1.881 zł. 10 ct.

które całkowicie pokryto z funduszu dyspozycyjnego.

Ogółem wynosi już dopłata w latach 1878 do 1880 sumę 9.438 zł. 39 ct.

XXIII. Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach.

Zapas początkowy w r. 1880 wynosił	2.321 zł. 17 ct.
Do tego przybyło	2.825 zł. 11 ct.
w zwrotach od funduszu budowy kaplicy jak wyżej	1.490 „ — „
odsetki od chwilowej lokacyi	248 „ 44 „
razem	4.563 „ 55 „
ogółem	6.884 zł. 72 ct.

Z tego wydano:

funduszowi szkół rolniczych w Dublanach, w myśl uchwały Wys. Sejmu z 24. lipca 1880	1.120 „ 72 „
zostaje zapas z końcem roku	5.764 zł. — ct.
do tego zapas materiałów oceniony na	4.945 „ 32 „
stan funduszu	10.709 zł. 32 ct.

XXIV. Fundacya hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców.

Fundacya ta w r. 1880 jeszcze nie weszła w życie — i wzrasta własnymi odsetkami.

Do majątku z początkiem roku 1880 w kwocie	1.509 zł. 74 ct.
przybyło w odsetkach	79 zł. 06 $\frac{1}{2}$ ct.
z tego wydano na taksy i stemple	44 „ 11 „
zwyżka	34 „ 95 $\frac{1}{2}$ „
stan z końcem roku	1.544 zł. 69 $\frac{1}{2}$ ct.

XXV. Fundacya Piotra hr. Wodzickiego dla uboższych włościan.

W r. 1880 podniesiono na rzecz tej fundacyi kapitał złożony w depozytach kasy krajowej, który wynosił 20.422 zł. 47 $\frac{1}{2}$ ct.
i w ciągu roku nie uległ żadnej zmianie.

Do majątku obrotowego wpłynęło:

w odsetkach	218 zł. 10 ct.
w podniesionej z depozytu książeczce kasy oszcz.	259 „ 87 „
razem	477 „ 97 „

które pozostały jako zapas majątku obrotowego na r. 1881 — w którym to roku po raz pierwszy rozpoczęto wydawać zapomogi z tej fundacyi.

XXVI. Fundacya Dr. Malinowskiego im. Najj. Pana.

W kasie krajowej złożony jest kapitał zakładowy tej fundacyi w kwocie 100.000 zł. — z których odsetki dożywotnio pobiera fundator.

XXVII. Depozyta.

Depozytów było z początkiem roku w efektach	311.059 zł. 84	ct.
przybyło efektów	240.907 zł. 30 ¹ / ₂	ct.
wydano depozytaryuszom	270.212 „ — ¹ / ₂ „	
zmniejszył się zatem stan o	29.304 „ 70	„
	i wynosi z końcem roku <u>281.755 zł. 14 ct.</u>	
W gotówce było depozytów z początkiem r. 1880	35.503 zł. 23	ct.
przybyło w gotówce	252.965 zł. 56 ¹ / ₂	ct.
wydano depozytaryuszom	262.642 „ 71 ¹ / ₂ „	
zmniejszył się zatem stan o	9.677 zł. 15	ct.
	i wynosi z końcem roku <u>25.826 zł. 08 ct.</u>	
Ogółem było z końcem r. 1880 depozytów w kasie krajowej na	307.581 „ 22	„
i zmniejszyły się one w porównaniu ze stanem początkowym o	38.981 „ 85	„

Stan ogólny majątku zarodowego wszystkich funduszów samoistnych pod zarządem i opieką Wydziału krajowego pozostających, w porównaniu z rokiem poprzednim, przedstawia się jak następuje:

Stan z końcem roku	1879.	1880.
w gotówce	17 zł. 57 ct.	209 zł. 93 ¹ / ₂ ct.
w efektach	2,304.173 „ 04 „	2,453.580 „ 56 „
w wartości dóbr i realności	346.734 „ 18 „	346.734 „ 18 „
w kapitałach hipotekowanych	92.170 „ 65 ¹ / ₂ „	92.170 „ 65 ¹ / ₂ „
w należnościach czysto czynnych	41.639 „ 38 ¹ / ₂ „	39.211 „ 63 ¹ / ₂ „
	<u>2,784.734 zł. 83 ct.</u>	<u>2,931.906 zł. 96¹/₂ ct.</u>

Majątek zarodowy wzrósł zatem w roku 1880. o 147.172 zł. 13¹/₂ ct.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych, za rok 1880. przyjąć do wiadomości.

Za przewodniczącego:

Smarzewski.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego względem zreorganizowania oddziału rachunkowego przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. Września r. b. przekazany został Komisji budżetowej wniosek Wydziału krajowego w sprawie reorganizacji oddziału rachunkowego.

Wykazując bardzo znaczne pomnożenie czynności oddziału rachunkowego, którego personal składa się z 2 dyrektorów, 28 urzędników i 44 dyurnistów, wnosi Wydział krajowy, aby:

a) utworzyć 6 posad rewidentów z płacą 1500 zł. i dodatkiem aktywalnym 300 zł., zwijając równocześnie tyleż posad adjunktów i obniżając pobory adjunktów z 1440 zł. na 1150 zł.;

b) utworzyć osobne posady protokolisty i archiwaryusza z płacą 1000 zł. i dodatkiem aktywalnym 200 zł., zwijając równocześnie dwie posady asystentów;

c) utworzyć 10 posad praktykantów z płacą po 600 zł., zmniejszając równocześnie dotację na dyurnistów oddziału rachunkowego o kwotę 6862 zł.

W uzasadnieniu swego wniosku przytacza Wydział krajowy, iż w porównaniu z innymi prowincjami Monarchii austriackiej, według wykazów z r. 1878., obrót pieniężny jest największy w Galicyi, a koszta oddziału rachunkowego są najmniejsze.

Komisya budżetowa jednak, porównując budżet królestwa Czech, uchwalony na r. 1882., z naszym budżetem z tegoż roku, przekonała się, że suma wydatków budżetem na rok 1882. objętych, wynosiła w Czechach 7,237.508 zł.

w Galicyi zaś tylko 3,005.170 „
zatem mniej o 4,232.338 zł.

Płace i kwaterowe urzędników i praktykantów oddziału rachunkowego w Czechach wynosiły na rok 1882. 93.334 zł. — ct.

nie licząc wydatku na dyurnistów, który w budżecie na rok 1882. nie jest szczegółowo wykazany; lecz przyjmując takowy według wykazu z r. 1878., wynosiłby ten wydatek . . . 7.117 „ 50 „
razem . . . 100.451 zł. 50 ct.

Płace urzędników i dyurnistów oddziału rachunkowego w Galicyi wynosiły na r. 1882. według budżetu . . . 57.412 zł.

Stosunek więc wydatków na oddział rachunkowy, w porównaniu do sumy wydatków budżetem objętych, nie jest wcale w Galicyi korzystniejszy, aniżeli w Czechach.

Wprawdzie nasz oddział rachunkowy ma wiele do czynienia z funduszem propinacyjnym, lecz ten fundusz opłaca osobno personal dla niego wyznaczony (w r. 1880. wydano na ten cel 5.647 zł. 60 ct.). Wprawdzie pomiędzy czynnościami naszego oddziału rachunkowego są takie, których nie znajdujemy w wykazie agend czeskiego oddziału rachunkowego — lecz natomiast oddana jest Wydziałowi krajowemu czeskiemu, a względnie jego oddziałowi rachunkowemu, administracja funduszu indemnizacyjnego, którą u nas prowadzi c. k. Namiestnictwo.

Pomimo tego jednak, w obec wzmagających się ciągle czynności naszego oddziału rachunkowego, Komisya budżetowa uznaje potrzebę reorganizacji tego oddziału, chociażby to było połączone z pewnem powiększeniem wydatków.

Mianowicie zgadza się Komisya z Wydziałem krajowym co do potrzeby systemizowania posad sześciu rewidentów (w miejsce 6 adjunktów), odpowiednio do istniejącego już faktycznie podziału czynności, według tabelarycznego wykazu, do sprawozdania Wydziału dołączonego.

Proponowaną dla rewidentów płacę po 1500 zł. z dodatkiem aktywalnym 300 zł. rocznie, uważa Komisya jako odpowiednią.

Również zgadza się Komisya z propozycją Wydziału co do systemizowania posad dziesięciu praktykantów i równoczesnego obniżenia dotacyi na dyurny. Niestosunkowo wielka ilość dyurnistów, pracujących w biurach oddziału rachunkowego, jest niezawodnie ujemną stroną organizacji tego oddziału, a Komisya wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal będzie dążył do zastąpienia dyurnistów urzędnikami odpowiednio uzdolnionymi i stabilizowanymi, o ile to stać się może bez przeciążenia funduszu krajowego.

Uznaje także Komisya, ze względu na ważność należytego utrzymywania archiwum, potrzebę utworzenia posady archiwisty oddziału rachunkowego z płacą 1000 zł. i dodatkiem aktywalnym 200 zł.

Nie podziela jednak Komisya budżetowa zapatrywania Wydziału krajowego, jakoby systemizowanie w oddziale rachunkowym posady protokolisty było niezbędnem, gdyż czynności te może załatwiać jak dotąd — asystent, któremu Wydział krajowy, uwzględniając większą pracę, może przyznać stosowną remunerację.

Nie może także Komisya budżetowa przyłączyć się do wniosku Wydziału krajowego, aby równocześnie ze systemizowaniem 6 rewidentów i zwinięciem 6 posad adjunktów, obniżyć także pozostałym 11 adjunktom płacę o 290 zł. rocznie.

Jakkolwiek dążność Wydziału krajowego, aby pomimo reorganizacji nie powiększyć wydatków, zasługuje na zupełne uznanie, to jednak Komisya budżetowa mniema, iż zbyt daleko posunięta oszczędność mogłaby sprawdzić skutki ujemne, a mianowicie zniechęcenie personalu, któremuby odjęto niespodziewanie nadzieję polepszenia losu. Nie ulega zaś wątpliwości, iż pracujący dotychczas na posadach asystentów urzędnicy doznaliby nader dotkliwego a niezasłużonego zawodu, gdyby w skutek projektowanej zmiany etatu obniżono płace adjunktów na 1150 zł. rocznie; otrzymaliby bowiem ci asystenci, w razie awansu, o 290 zł. rocznie mniej, aniżeli — według dotychczas obowiązującego etatu — spodziewać się mieli prawo.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Ustanawia się w etacie urzędników rachunkowych:

- a) sześć posad rewidentów z płacą po 1.500 zł. w. a. dodatkiem aktywalnym po 300 zł. rocznie, i dodatkiem pięcioletnim po 200 zł. w. a.;
- b) dziesięć posad praktykantów z płacą 600 zł. w. a. rocznie, i dodatkiem pięcioletnim po 50 zł. w. a.;
- c) jedną posadę archiwisty, z płacą roczną 1.000 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. i pięcioletnim 100 zł. w. a.

2. Urzędnikowi lub dyurniście, którego płaca w skutek nadania mu jednej z posad w ustępie 1. wymienionych, wypadłaby niżej od dotychczasowych poborów, ma być różnica przez udzielenie mu osobistego dodatku wyrównana, dopóki ta różnica przez awans lub przyznanie pięcioletniego dodatku wyrównaną nie zostanie.

3. Zwija się w oddziale rachunkowym sześć posad adjunktów i jedną posadę asystenta.

4. Dotychczasowa dotacja na dyurnistów tego oddziału zmniejsza się o kwotę 6.862 zł.

Według projektowanego przez Komisję wymiaru płac, wypadnie wstawić w budżet :

a) dla 6 rewidentów po 1.500 zł.	9.000 zł. w. a.
dodatek aktywalny po 300 zł.	1.800 " "
b) dla 10 praktykantów po 600 zł.	6.000 " "
c) dla archiwisty 1.000 zł. płacy i dodatek aktywalny 200 zł.	1.200 " "
razem	18.000 zł. w. a.
dodatki osobiste według wniosku Wydziału krajowego	1.132 " "
ogółem	19.132 zł. w. a.

Ta potrzeba będzie pokrytą:

a) zwinięciem 6 posad adjunktów — których płace i aktywalne dodatki wynoszą razem	8.640 zł. w. a.
kwinkwenia zaś	2.250 " "
b) zwinięciem 10 posad dyurnistów, których płace — według wniosku Wydziału — wynoszą łącznie	6.862 " "
c) zwinięciem posady jednego asystenta z płacą 700 zł. i dodatkami 150 zł.	850 " "
d) obniżeniem dotacyi na zastępstwa urzędników, według wniosku Wydziału, o	880 " "
razem	19.482 zł. w. a.

Okazuje się zatem oszczędność w kwocie 350 zł. w. a.

Lwów dnia 20. Września 1882.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
Skalkowski.

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

2. The second part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

3. The third part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

4. The fourth part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

5. The fifth part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

6. The sixth part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list includes the names of the members of the committee, the names of the members of the sub-committee, and the names of the members of the advisory committee. The addresses are given in full, including the street, city, and state.

Aleg. 39.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883. krajowej szkoły
gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rubr. XV. Wydatków Poz. 133.

„ VII. Dochodów „ 26.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1883, obejmuje w Rubr. XV. wydatków te same potrzeby, a w Rubr. VII. dochodów te same spodziewane wpływy na szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie, jakie Wysoki Sejm przyjął na rok 1882.

Komisja budżetowa zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie:

I. Płace nauczycieli:

a) Profesor fachowy, zarazem Dyrektor	.	.	zł. 2560.
b) Drugi profesor fachowy	.	.	„ 1740.
c) Dwóch adjunktów po 800	.	.	„ 1600.
d) Docent matematyki i fizyki	.	.	„ 800.
e) „ łowiectwa	.	.	„ 100.
f) „ rysunków	.	.	„ 400.
g) „ chemii	.	.	„ 300.
h) „ inżynierii leśnej	.	.	„ 300.
i) „ stylistyki	.	.	„ 300.
k) „ ekonomii i administracji	.	.	„ 200. — zł. 8300.

II. Zastugi:

a) Dozorca	.	.	zł. 300.
b) Pomoćnik dozorey	.	.	„ 180. — zł. 480.

Do przeniesienia . — zł. 8780.

Z przeniesienia — zł. 8780.

III. Koszta administracyjne :

a) Asekuracja budynków	zł.	45.	
b) Opał i oświetlenie	"	300.	
c) Potrzeby kancelaryjne	"	200.	
d) Pomniejsze administracyjne	"	195.	— zł. 740.

IV. Potrzeby naukowe :

a) Środki naukowe	zł.	720.	
b) Wycieczki	"	600.	
c) Ogród doświadczalny na Szumanówce	"	200.	— zł. 1520.

V. Spłata pożyczki :

a) Kasie oszczędności XVII i XVIII rata			
w kapitale	zł.	220.	
b) w odsetkach	"	450.	— zł. 670.

Razem wydatki zł. 11.710.

Dochody Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie :

I. Subwencya c. k. Skarbu Państwa zł. 5000.

II. Opłaty od uczniów :

a) Wpisowe	zł.	50.	
b) Czesne	"	340.	— zł. 390.

Razem dochody zł. 5390.

W porównaniu wydatków w kwocie zł. 11.710.
z dochodami " 5390.

Okazuje się do pokrycia niedobór zł. 6320.

Komisya budżetowa nadmieniam, iż na rok 1883 odpada zupełnie wydatek nadzwyczajny, przyjęty jeszcze w r. 1882 w kwocie zł 7000, gdyż kredyt zł. 20.000 uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 13. lipca r. 1880 na rozszerzenie budynku Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie już z r. b. pokrytym zostaje.

Lwów, dnia 20. września 1882.

Przewodniczący :
H. Wodzicki.

Sprawozdawca :
K. Scipio.

Aleg. 60.

S p r a w o z d a n i e

komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1883. kursu
gorzelnictwa w Dublanach.

Rubr. XV. Wydatków Poz. 137.

„ VIII. Dochodów „ 30.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz wydatków i dochodów na rok 1883 kursu gorzelnictwa w Dublanach, po raz pierwszy ma znaleźć swoją pozycję w budżecie krajowym. O otwarciu kursu gorzelnictwa w Dublanach zawiadomiony został Wysoki Sejm sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego za rok 1880, które nie zostało załatwionem, a zdaje też o nim Wydział krajowy relację w sprawozdaniu za rok 1881, obecnie komisji lustracyjnej przydzielonem.

Wydział krajowy uczynił zadość bardzo licznym odezwoom, przedstawieniom i petycyom tak c. k. Namiestnictwa jak c. k. gal. Towarzystwa gosp., dalej Stowarzyszenia przemysłowców gorzelnianych, kilkudziesięciu praktycznych gorzelników w kraju i t. d., które od r. 1879, t. j. od śmierci ś. p. Günsberga i zwinienia jego szkoły gorzelnictwa we Lwowie, jedne za drugimi wpływały.

W myśl też uchwał ankiety zwołanej w Lutym r. 1880 przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, kurs gorzelnictwa postanowiony został i wykłady w maju r. 1880 rozpoczęto.

Zważywszy, że do pokrycia części kosztów tego kursu przyczynia się subwencya c. k. Rządu, że utworzony przy szkole w Dublanach nieznacznie fundusz krajowy obciąża, że istnienie takiego kursu jest dla kraju bardzo pożądanem i pożytecznem, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić preliminarz kursu gorzelnictwa w Dublanach na rok 1883 jak następuje:

Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Wydatki:

Rubr. I. *Place Nauczycieli.*

Poz. 1. Kierownik kursu	zł. 250.
„ 2. Prelegenci za wykłady:	
a) Arytmetyki, geometryi i stereometrii	88.
b) Fizyki	62.

Do przeniesienia zł. 400.

		Z przeniesienia	zł.	400.	
	c) Chemii		»	100.	
	d) Gorzelnictwa		»	250.	
	e) O maszynach		»	125.	
	f) O spodatkowaniu		»	60.	
	g) O rachunkowości		»	60.	
	h) Za ćwiczenia w laboratorium		»	150.	zł. 1145.
Rubr. II.	<i>Koszta administracyjne.</i>				
	Poz. 3.	Druki, inseraty i portorya		zł.	15.
	» 4.	Koszta przewozu prelegentów		»	20.
					zł. 35.
Rubr. III.	<i>Potrzeby naukowe.</i>				
	Poz. 5.	Szkole rolniczej za laboratoryum		zł.	40.
	» 6.	Wycieczki profesorów z uczniami		»	25.
	» 7.	Książki i czasopisma		»	45.
					zł. 110.
Rubr. IV.	Poz. 8.	Zapomogi dla uczniów			250.
» V.	» 9.	Rozmaite drobne wydatki			5.
					zł. 1545.
		Razem wydatki			zł. 1545.

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya c. k. Skarbu Państwa			zł.	1000.
» II.	» 2.	Oplaty od uczniów			»	240.
						zł. 1240.
		Razem dochody				zł. 1240.

W porównaniu wydatków zł. 1545.
z dochodami 1240.
Okazuje się do pokrycia niedobór zł. 305.

Lwów dnia 20. września 1882.

Przewodniczący :

H. Wodzioki.

Sprawozdawca :

K. Scipio.

Aleg. 61.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby spowodował wybudowanie kolei żelaznej przynajmniej drugorzędnej od Tarnopola do Kopyczyniec.

Wnioskodawca :

Henryk Maks.

S. Koziembrodzki, Żywicki, Korytowski, Siemieński, E. Wolański, Russocki, Sanguszko, Zatorski, Gorayski, Wład. Wolański, Tyszkiewicz, H. Czaykowski, Spławiński, Lenartowicz, Janko, Czerkawski, Hoszard, J. Jocz, T. Dzieduszycki, Matkowski, J. Czaykowski, Głogowski, Piętaś, Romanowicz, Towarnicki, Wodziński, Fruchtmann, Ther, ks. Sawa, Teofil Żurowski, Czartoryski, Zamoyski, Onyszkiewicz, Wasilewski, Madeyski.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa Rząd, aby przyspieszył budowę kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew, Rawę do Tomaszowa (Netreba), a na razie choćby tylko do Rawy, zabezpieczoną już ustawą z dnia 24. maja 1874 Dz. p. p. Nr. 85.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę u Rządu jak najusilniej popierał, a w razie potrzeby przeprowadził rokowania z Rządem co do ewentualnego udziału funduszu krajowego, tudzież z interesowanymi gminami i powiatami co do przyczynienia się z ich strony do budowy tej kolei. O wyniku tych usiłowań Wydział krajowy zda Sejmowi sprawę na następnej sesyi.

Wnioskodawca :

Stanisław Polanowski.

Smolka, E. Czerkawski, Goldmann, Romanowicz, Hausner, Madeyski, Siemieński, Korytowski, Piętak, H. Czaykowski, Podlewski, Matkowski, Zborowski, J. Czaykowski, Głogowski, Fedorowicz, Tyszkowski, Pilat, Onyszkiewicz, Pławicki, Garbaczyński, Lityński, Fruehtmann, Wł. Wolański.

S p r a w o z d a n i e

komisyi administracyjnej nad wnioskiem Wydziału krajowego o przedłużenie do końca r. 1885 mocy obowiązującej ustawy z dnia 13. lutego 1879 roku w przedmiocie przeprowadzenia zmian w dotychczasowem odgraniczeniu okręgów reprezentacyj powiatowych.

W wykonaniu §. 10. ustawy państwowej z dnia 19. maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. u. p.), który stanowi, że okręgi Sądów powiatowych schodzić się powinny z okręgami Starostw, t. j., iż całe okręgi Sądów powiatowych należeć powinny do jednego Starostwa, zarządził c. k. Rząd po wysłuchaniu w r. 1875 w myśl powyższej ustawy zdania Wysokiego Sejmu przeniesienie wielu gmin częścią z okręgu jednego Sądu do innego, częścią zaś z okręgu jednego Starostwa do innego Starostwa. Z tego powodu powstała ta anomalia, że wiele gmin należących do okręgu pewnego Starostwa pozostały w okręgu autonomicznym innej Rady powiatowej, albowiem zmiana granic tych ostatnich nastąpić może w myśl §. 3. ust. o reprezentacyach powiatowych z dnia 12. sierpnia 1866 tylko w drodze ustawy krajowej.

Otóż w celu usunięcia tego niewłaściwego stanu wniósł był c. k. Rząd w r. 1878 przedłożenie do Wysokiego Sejmu z projektem do ustawy, którą by zrównano granice politycznych okręgów powiatowych z granicami autonomicznych okręgów powiatowych.

W załatwieniu tego przedłożenia uchwalił jednak Wys. Sejm ustawę, która też pod dniem 13. lutego 1879 otrzymała Najwyższą sankcyę, mocą której postanowił, iż przez 3 lata od dnia ogłoszenia tej ustawy obszary, na które rozciąga się zakres działania reprezentacyj powiatowych, zmieniane być mogą rozporządzeniami c. k. Rządu w porozumieniu z Wydziałem krajowym; po upływie zaś tych trzech lat, takie zmiany nastąpić będą mogły tylko w drodze ustawy krajowej.

Moc obowiązująca tej ustawy zgasła już w lutym b. r.

Ponieważ jednak w ciągu ubiegłych trzech lat zrównanie granic okręgów reprezentacyj powiatowych z okręgami odnośnych Starostw z powodów, przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, w całości przeprowadzonym być nie mogło i w tym względzie wiele jeszcze pozostaje do zrobienia, proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi uchwalenie ustawy, którą by powyższe upoważnienie, dane c. k. Rządowi w porozumieniu z Wydziałem krajowym do zarządzenia zmian w okręgach autonomicznych Rad powiatowych, przedłużone zostało do końca roku 1885.

Gdy powody, które skłoniły Wysoką Izbę do uchwalenia w roku 1878 powyższej ustawy, trwają dotąd, albowiem przeprowadzenie takich zmian w terytoryalnym podziale w drodze ustawy,

napotyka na wielorakie trudności, gdyż, aby życzeniom i interesom ludności stać się mogło zadość, potrzeba nieraz prowadzić długie rokowania z c. k. Rządem, aby pewne miejscowości nie wydziełać z okręgów autonomicznych, do których jeszcze należą, lecz przeciwnie przenieść je do okręgu tego politycznego, do którego pod względem autonomicznym należą, a ewentualnie także do okręgu innego Sądu powiatowego, wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić proponowaną przez Wydział krajowy załączoną % pod ustawą:

U s t a w a.

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie dalszego przeprowadzenia zmian w dotychczasowem odgraniczeniu okręgów Reprezentacyj powiatowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Upoważnienie do zmiany obszarów, na które rozciąga się zakres działania Reprezentacyj powiatowych, udzielone ustawą z dnia 13. Lutego 1879 (Dz. u. kraj. Nr, 78.) c. k. Rządowi w porozumieniu z Wydziałem krajowym przedłuża się do końca roku 1885.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

Lwów dnia 18. września 1882.

Przewodniczący :

G r o c h o ł s k i.

Sprawozdawca :

B a r t m a ń s k i.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej nad wnioskami Wydziału krajowego o zmianę niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875. r., dotyczącej terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i okręgi c. k. Starostw.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy wnosi w swem sprawozdaniu, przekazaniem uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. Września b. r. Komisji administracyjnej, aby Wys. Sejm zmienił niektóre ustępy uchwały swej z dnia 29. Maja 1875. r., którą objawioną została c. k. Rządowi opinia względem terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i c. k. Starostw, a to co do 17. miejscowości, względnie grup gmin czyli miejscowości, wykazanych w ustępach *a)* do *r)*.

Komisya administracyjna musi przedewszystkiem zauważyć, że nie co do wszystkich miejscowości, objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego, chodzi obecnie o zmianę uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875. r., gdyż co do 5 miejscowości czyli grup miejscowości wnioski, które stawia Wydział krajowy, są zgodne z uchwałą Wys. Sejmu z d. 29. Maja 1875. r. i chodzi właśnie tylko o ponowienie tej uchwały z powodu, że c. k. Rząd nie zarządził dotąd przeniesienia tych miejscowości do okręgów Sądów powiatowych a względnie c. k. Starostw, do których według zdania Wys. Sejmu, wyrażonego w powyższej uchwale, przydzielone być były powinny, albo też przydzielone zostały do pewnych okręgów sądowych lub politycznych, wbrew zdaniu Wys. Sejmu, wyrażonemu w powyższej uchwale.

I tak:

1. Gminę Hołyń, należącą dotąd pod względem autonomicznym do okręgu Rady powiatowej Kałuskiej, przydzielił c. k. Rząd w r. 1878. jako należącą do Sądu powiatowego w Roźniatowie, do c. k. Starostwa w Dolinie, chociaż Wys. Sejm w powyższej uchwale oświadczył się za przydzieleniem tej miejscowości do okręgu c. k. Sądu w Kałuszu, z pozostawieniem jej w Starostwie Kałuskim.

Gmina i obszar dworski proszą w podaniu z d. 31. Stycznia 1881. r. o wyłączenie tej miejscowości z okręgu Sądu powiatowego w Roźniatowie i Starostwa Dolińskiego, a przydzielenie do c. Sądu i Starostwa w Kałuszu.

Wydział krajowy popiera tę prośbę, a że stosunki, które spowodowały Wysoki Sejm w r. 1875. do oświadczenia się za pozostawieniem tej miejscowości w Starostwie Kałuskim i przeniesieniem jej do okręgu Sądu powiatowego w Kałuszu w niczem się nie zmieniły, wnosi Komisya administracyjna, aby Wys. Sejm ponowił co do tej miejscowości swoją poprzednią uchwałę.

2. Gmina Soroki należała do roku 1878. do Sądu powiatowego w Gwoźdźcu i Starostwa Horodeńskiego. Wys. Sejm oświadczył się w uchwale swej z dnia 29. Maja 1875. r. za przeniesieniem tej miejscowości do c. k. Sądu powiatowego w Horodence, z pozostawieniem jej w Starostwie Horodeńskim, do którego okręgu administracyjnego gmina ta pod względem autonomicznym dotąd należy.

Tymczasem c. k. Rząd pozostawił tę miejscowość w okręgu c. k. Sądu w Gwoźdźcu, a przeniósł ją z tym okręgiem do c. k. Starostwa Kołomyjskiego.

Za prośbą tej gminy, przeniesienia miejscowości Soroki napowrót do c. k. Starostwa Horodeńskiego i przydzielenia jej do tamtejszego c. k. Sądu, przemawiają te same okoliczności, które spowodowały Wys. Sejm w roku 1875. do oświadczenia się w tej myśli, mianowicie zaś położenie tej miejscowości, odległej od Kołomyi 29 $\frac{1}{2}$ kilometrów, od Horodenki zaś tylko 13 kilom.

Wydział krajowy popiera życzenia gminy, a Komisya administracyjna wnosi na ponowienie poprzedniej uchwały Wys. Sejmu.

3. Gmina Dżurków, należąca dotąd jeszcze do autonomicznego okręgu Rady powiatowej Kołomyjskiej, przydzieloną została w r. 1878. jako położona w okręgu Sądu powiatowego w Obertynie, z całym tym okręgiem do Starostwa Horodeńskiego, mimo że Wys. Sejm w uchwale swej z dnia 29. Maja 1875. r. oświadczył się za pozostawieniem tej miejscowości w Starostwie Kołomyjskim i przeniesieniem jej do okręgu c. k. Sądu w Kołomyi, o co gmina obecnie znowu prosi.

Rada powiatowa Kołomyjska oświadczyła się przeciw wyłączeniu tej miejscowości z jej okręgu, z powodu iż na powiecie ciężką pożyczki zaciągnięte na nabycie realności Rady powiatowej w kwocie 9.885 zł., których umorzenie dopiero w roku 1891. nastąpi.

Wydział krajowy oświadcza się za uwzględnieniem prośby tej gminy, a Komisya administracyjna wnosi co do tej gminy ponowienie dawniejszej uchwały Wys. Sejmu.

4. Gminy Domażyż, Zielów i Żorniska z powodu że należały do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie, przeniósł c. k. Rząd w r. 1878. z okręgiem tego sądu do Starostwa Grodeckiego, chociaż Wys. Sejm w uchwale swej z dnia 29. Maja 1875. r. oświadczył się za pozostawieniem tych miejscowości w Starostwie Lwowskim, do którego okręgu administracyjnego pod względem autonomicznym dotąd należą, a przeniesieniem ich z okręgu c. k. Sądu w Janowie do okręgu c. k. delegowanego miejskiego Sądu we Lwowie. Ponieważ gminy te położone znacznie bliżej Lwowa jak Gródka, i mające ze Lwowem komunikację gościńcem rządowym, proszą o przeniesienie ich napowrót do Starostwa Lwowskiego i przydzielenie do c. k. delegowanego miejskiego Sądu we Lwowie, za czem tak Rada powiatowa Lwowska jak i Wydział krajowy się oświadcza, wnosi Komisya administracyjna i co do tych gmin ponowienie poprzedniej uchwały Wys. Sejmu, albowiem okręg c. k. Sądu w Janowie, obejmujący obecnie 28 gmin z ludnością 21.626 dusz, po wydzieleniu tych trzech miejscowości z ludnością 1221 dusz zawsze jeszcze będzie dość rozległym, mając 25 gmin z ludnością 20.405 dusz.

5. Gminy Burczyce nowe i stare miały według zdania Wys. Sejmu, wypowiedzianego w uchwale z dnia 29. Maja 1875. r., być wyłączone z c. k. Sądu delegowanego miejskiego w Samborze, a przydzielone do okręgu c. k. Sądu w Rudkach, z pozostawieniem ich w c. k. Starostwie Rudeńskim, do którego okręgu administracyjnego pod względem autonomicznym dotąd jeszcze należą. Tymczasem c. k. Rząd nie uwzględnił powyższego zdania Wys. Sejmu,

lecz pozostawiając te miejscowości w okręgu Sądu delegowanego miejskiego w Samborze, przeniósł je do c. k. Starostwa Samborskiego. Gminy te z powodu bliskości Rudek a znacznie większej odległości Sambora, upraszają o przeniesienie tych miejscowości do Sądu i Starostwa w Rudkach.

Rada powiatowa Rudeńska oświadcza się przeciw wyłączeniu tych miejscowości z jej obszaru, gdyż dodatek powiatowy wynosi już i tak 14% podatków bezpośrednich, oprócz 4% na szkoły, a cały podatek powiatu tylko 69.257 zł. Wydział krajowy popiera prośbę tych gmin i Komisya administracyjna wnosi ponownie dawniejszej uchwały Wys. Sejmu.

Przechodząc do tych gmin, których życzenia i prośby nie zgadzają się z opinią Wys. Sejmu, wyrażoną w uchwale z dnia 29. Maja 1875. r., przedstawia Komisya administracyjna co następuje:

1. Gminy: Uście zielone, Łuka, Międzygrodzie i Trościaniec należą dotąd pod względem autonomicznym do obszaru Rady powiatowej Tłumackiej, przydzielone zaś zostały w r. 1878. jako położone w okręgu c. k. Sądu w Monasterzyskach, do c. k. Starostwa w Buczaczu, gdyż upraszały wtenczas o pozostawienie ich przy c. k. Sądzie w Monasterzyskach. W tej myśli oświadczył się też Wys. Sejm w swej uchwale z dnia 29. Maja 1875. r. co do gmin Łuka i Międzygrodzie. Obecnie proszą te gminy, również jak tamtejsze obszary dworskie, o przeniesienie ich napowrót do c. k. Starostwa Tłumackiego i przydzielenie do tamtejszego c. k. Sądu, tłumacząc się, że odmienne dawniejsze ich żądanie nastąpiło w skutek niewiadomości i nadużycia ich zaufania przez naczelników gmin, którzy nie rozumiejąc o co rzecz idzie, wycisnęli pieczęcie gminne na petycji, choć żadna uchwała Rady gminnej ich do tego nie upoważniała. Rada powiatowa Tłumacka najmocniej się sprzeciwia wyłączeniu tych gmin z jej okręgu (co by nastąpić musiało ostatecznie, gdyby należały do okręgu c. k. Starostwa Buczackiego i Sądu w Monasterzyskach, położonego w tem Starostwie), gdyż powiat Tłumacki i tak już uszczuplonym został przez wyłączenie kilku innych gmin z jego okręgu, a po wyłączeniu tych czterech miejscowości, z których dwie są miasteczkami z ludnością 5089 dusz, Rada powiatowa Tłumacka nie byłaby w stanie na potrzeby powiatu uzyskać potrzebnych funduszków bez obciążenia podatkujących nad miarę ich sił, gdyż bezpośrednie podatki w tym powiecie wynosiłyby — po wyłączeniu tych czterech gmin z podatkiem 3.835 zł. 24 ct. — wszystkiego tylko 56.490 zł. 21 ct., powiat Buczacki opłaca zaś podatku bez tych gmin 80.241 zł. 92 ct. Przytem podnosi Wydział powiatowy Tłumacki, że odległość tych miejscowości od Buczacza wynosi 37 do 41 $\frac{1}{2}$ kilometrów, od Tłumacza zaś tylko 17 do 26 $\frac{1}{2}$ kilometrów.

Wydział krajowy stawia wniosek na uwzględnienie prośby tych gmin. Komisya administracyjna wnosi, aby Wys. Sejm zmieniając zdanie wypowiedziane w dawniejszej swej uchwale, oświadczył się za przeniesieniem tych czterech miejscowości napowrót do c. k. Starostwa Tłumackiego i przydzieleniem ich do tamtejszego c. k. Sądu, za czem przemawia tak położenie tych miejscowości, jak i wzgląd na to, żeby nie uszczuplać okręgu administracyjnego Tłumackiego, któryby potem zudaniu swemu podołać nie mógł.

Starostwo Buczackie obejmuje obecnie 54 gmin z ludnością 103.225 dusz, a po wyłączeniu tych czterech gmin obejmowałoby zawsze jeszcze 50 gmin z ludnością 98.136 dusz; Starostwo Tłumackie ma zaś obecnie wprawdzie 60 gmin, ale tylko z ludnością 80.027 dusz, a miałyby po przydzieleniu tych czterech gmin razem 64 gmin z ludnością 85.116 dusz. Do c. k. Sądu w Manasterzyskach należy obecnie 33 gmin z ludnością 31.970 dusz, a po wyłączeniu tych czterech gmin z ludnością 5089 dusz, pozostałoby zawsze w okręgu tego Sądu 29 gmin z ludnością 26.881 dusz.

2. Gmina Meducha prosi o wyłączenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie i Starostwa rohatyńskiego, a przydzielenie do c. k. Sądu powiatowego w Haliczu i Starostwa w Sta-

nisławowie Rada powiatowa rohатыńska : oiera tę prośbę, a Wydział krajowy wnosi na jej uwzględnienie już dla tego, że miejscowość ta położona tuż pod Haliczem ma cztery razy bliżej do Halicza niż do Bursztyna, niemniej zaś z tego powodu, że Meducha leży na trakcie z Podhajec do Halicza i tworzy klin powiatu rohатыńskiego wciskający się pomiędzy powiaty Podhajce i Stanisławów i stanowi główną przeszkodę w przeprowadzeniu układów o wykończenie budującej się drogi powiatowej między tymi powiatami, gdyż Rada powiatowa Rohатыńska nie będąc interesowaną w budowie tej drogi, dotykającej tylko krańca jej terytorium, nie chce się przyczynić do kosztów jej wybudowania na należącym do niej obszarze a właściwie czyni to zawisłem od prowadzenia tej drogi na miasteczko Bołszowce, położone w powiecie Rohатыńskim, czemu się znowu sprzeciwia Rada powiatowa Podhajecka, która chce mieć dla swego powiatu najbliższą drogę do kolei w Haliczu i na przedłużenie tej drogi, aby ją poprowadzić na Bołszowce, przystać nie chce.

W uchwale z 29. Maja 1875 Wysoki Sejm co do gminy Meduchy nie powziął żadnego szczegółowego postanowienia, miała zatem pozostać w tym okręgu, do którego należała. Obecnie wnosi komisya administracyjna aby Wys. Sejm przychyłając się do prośby gminy i uwzględniając powyż przytoczone okoliczności, oświadczyć się raczył za przeniesieniem miejscowości Meducha do c. k. Sądu powiatowego w Haliczu i c. k. Starostwa w Stanisławowie.

3. Gmina Kozielniki powiatu Lwowskiego uprasza o wyłączenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Winnikach i przydzielenie do okręgu miejsko-delegowanego Sądu we Lwowie, albowiem miejscowość ta położoną jest o 3 tylko kilometry od Lwowa, do Winnik zaś ma dwa razy tak daleką drogę i jej mieszkańcy często udawać się muszą przez Lwów do Winnik.

Wydział krajowy popiera prośbę gminy, podnosząc, że miejscowości: Pasięka, Siechów i Wulka Siechowska pomimo że leżą za Kozielnikami dalej od Lwowa, należą jednak już do Sądu delegowanego miejskiego we Lwowie.

W poprzednich uchwałach Wysokiego Sejmu dotyczących terytorialnego podziału kraju, gmina Kozielniki nie była szczegółowo przechodzoną i Komisya administracyjna wnosi, aby Wys. Izba oświadczyć się raczyła za przeniesieniem miejscowości Kozielniki z okręgu Sądu powiatowego Winnickiego do miejsko-delegowanego Sądu we Lwowie. Okręg Sądu powiatowego Winnickiego obejmuje obecnie 32 gmin z ludnością 29.588 dusz, wydzielenie z tego okręgu tej jednej gminy z ludnością 458 dusz, nie uszczupli go zatem znacznie.

4. Gminy i obszary dworskie Czerkasy i Horbacze, upraszają o wyłączenie tych miejscowości z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i Starostwa w Rudkach, a przydzielenie ich do c. k. Sądu powiatowego w Szczercu, a tem samym i do c. k. Sądu obwodowego we Lwowie, tudzież do okręgu c. k. Starostwa Lwowskiego. Odnośne Rady powiatowe popierają tę prośbę, równie jak Wydział krajowy, albowiem miejscowości te oddalone są od Rudek 4 a od Komarna 3 mil — do Szczerca zaś mają tylko milę a do Lwowa 4 mil, lecz ułatwioną komunikacją koleją żelazną Arcyks. Albrechta, albowiem w Czerkasach jest przystanek tej kolei.

Dawniejsze uchwały Wysokiego Sejmu nie postanawiają nic szczegółowo co do tych gmin i Komisya administracyjna wnosi, aby Wys. Sejm ze względu na położenie i ułatwioną komunikację oświadczył się za przeniesieniem tych dwóch miejscowości do Starostwa i do Sądu delegowanego miejskiego we Lwowie.

5. Gminy i właściciele obszarów dworskich Jabłonica ruda, Hroszówka i Ulucz, proszą o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i Starostwa Dobromilskiego a przydzielenie do Starostwa i Sądu w Brzozowie, albowiem po przeniesieniu siedziby Starostwa z Birczy do Dobromila, znalazły się te gminy w oddaleniu 60 do 70 kilometrów od siedziby Starostwa, gdy tymczasem do Brzozowa miałyby tylko połowę tej drogi.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi Komisya administracyjna aby Wysoki Sejm oświadczył się za uwzględnieniem prośby tych gmin, albowiem Sąd Birecki obejmujący obe-

nie 50 gmin z ludnością 30.473, po wyłączeniu z jego okręgu tych 3 gmin z ludnością 2524 dusz, zawsze będzie jeszcze miał 47 gmin z ludnością 27.949 dusz — Sąd Brzozowski zaś po przyłączeniu tych 3 miejscowości, 38 gmin z ludnością 44.643 dusz.

6. W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 21. Czerwca 1880 upraszała kapituła katedralna Krakowska o wyłączenie gmin Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką z okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach i Starostwa Chrzanowskiego a przydzielenie tych miejscowości do Starostwa i c. k. Sądu miejsko-delegowanego w Krakowie, albowiem Brzezinka stanowi jedno ciało tabularne z graniczącą z nią bezpośrednio wsią Kobylany, będącą również własnością kapituły a należącą już do Starostwa Krakowskiego. Dzieli je tylko mała rzeczka, którą przy po działle kraju na Starostwa przyjęto za granicę między powiatami Chrzanowskim i Krakowskim tak że miejscowość Brzezinka i kilka chat z Kobylan dostały się do Starostwa Chrzanowskiego i okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, a reszta Kobylan pozostała przy Starostwie i Sądzie w Krakowie. Na terytorium gminy Brzezinki nie posiada kapituła prócz domu karczemnego i 27 morgów łąk, żadnego zabudowania dworskiego, nie ma przeto tam na czem utrzymywać reprezentacji obszaru dworskiego i z powodu rozdziału jednych dóbr na dwa powiaty, narażoną bywa na liczne utrudnienia przy załatwieniu w urzędach spraw tego majątku. Odległość Brzezinki od Krakowa wynosi 2 a od Chrzanowa 4 mile.

Rada gminna Brzezinki oświadczyła się za przyłączeniem tej miejscowości do Starostwa Krakowskiego, z tem żeby mogła pozostać w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Krzeszowicach, jeżeliby to przeprowadzić się dało, albowiem ma bardzo blisko do Krzeszowic; ponieważ jednak okręg Sądu Krzeszowickiego położony jest w Starostwie Chrzanowskim, przeniesienie gminy Brzezinki do Starostwa Krakowskiego nastąpić może w myśl §. 10 ustawy państwowej z d. 19 Maja 1868 r. tylko równocześnie z przeniesieniem jej do okręgu Sądu miejsko deleg. w Krakowie.

Także gmina i obszar dworski Niegoszowice z Sowiarką proszą o przeniesienie tej miejscowości do Sądu i Starostwa w Krakowie. Wydział krajowy popiera powyższe prośby. Uchwała Wys. Sejmu z dnia 29 Maja 1875 nie zawiera nic szczegółów co do tych dwóch miejscowości i Komisya administracyjna wnosi, aby Wys. Sejm uwzględniając to, iż mieszkańcy tych gmin uczęszczając dwa razy na tydzień z produktami swemi na targ do Krakowa mają sposobność bez kosztu i straty czasu załatwiać tam wszystkie swoje sprawy w urzędach — oświadczył się za przyłączeniem tych dwóch miejscowości do Starostwa i Sądu w Krakowie, przeczco uchylonymby został anormalny stan, iż ciało tabularne Kobylany z Brzezinką podzielone zostało na dwa Starostwa i dwa okręgi sądowe.

7. Gmina Machliniec przydzielona zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 29 Maja 1875 do Sądu powiatowego w Żurawnie i Starostwa Żydaczowskiego uprasza o przyłączenie jej napowrót do Sądu pow. i Starostwa w Stryju gdzie do r. 1878 należała a pod względem autonomiznyw dotąd jeszcze należy. Rada powiatowa Stryjska popiera tę prośbę i Wydział krajowy wnosi na jej uwzględnienie albowiem dla gminy tej, siedziba władz w Stryju pod każdym względem jest dogodniejszą niż w Żydaczowie i Żurawnie, gdyż wszystkie interesa handlowe załatwiają mieszkańcy tej gminy w Stryju i odległość od Stryja jest znacznie mniejszą. Komisya administracyjna wnosi, aby Wys. Izba raczyła oświadczyć się za uwzględnieniem prośby tej gminy.

Na dalsze wnioski Wydziału krajowego komisya administracyjna zgodzić się nie mogła i wnosi przejście nad nimi do porządku dziennego, a to z następujących powodów:

1. Wydział krajowy wnosi na podstawie prośb dotyczących gmin i obszarów dworskich aby Wysoki Sejm oświadczył się za przeniesieniem miejscowości Łuka z Manasterkiem czyli Manasterzem i Uniż z okręgu Sądu pow. w Żółtym Potoku i Starostwa Buczackiego do Sądu pow. w Obertynie i Starostwa Horodeńskiego, a gmina Ostra z okręgu Sądu pow. w Żółtym Potoku i Starostwa Buczackiego do c. k. Sądu powiatowego i Starostwa Buczackiego do c. k. Sądu i

Starostwa w Tłumaczu, a to z tego powodu iż wszystkie stosunki handlowe i przemysłowe łączą gminy Łuka c. a. i Uniż jak najściślej z Obertynem i Horodenką, z którymi komunikować się mogą drogą bitą krajową z dogodnym przewozem na Dniestrze, dalej że mają znacznie bliżej do Horodenki niż do Buczacza, wreszcie że dotąd należą jeszcze pod względem autonomicznym do Rady powiatowej w Horodence, gmina Ostra zaś ma do Tłumacza tylko jedną milę dobrą drogą a do Złotego Potoka dwie, do Buczacza zaś nawet trzy mile.

Ponieważ jednak przyłączenie tych wszystkich miejscowości do okręgu, zgodnie z żądaniem Wysokiego Sejmu, nowo utworzonego c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, nastąpiło w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. Maja 1875, a okrąg c. k. Sądu w Złotym Potoku obejmuje i tak tylko 19 gmin z ludnością 22.412 dusz, a po wyłączeniu tych 3 miejscowości z ludnością 2588 dusz, obejmowałyby tylko 16 gmin z ludnością 19.824 dusz, i c. k. Rząd zapewne nie zgodziłby się na to żądanie, gdy dalej buduje się za subwencją z funduszu krajowego droga bita gminna czy powiatowa ze Złotego Potoka do Buczacza, która tym miejscowościom ułatwi komunikację z Buczaczem, nie może Komisya administracyjna doradzać Wys. Sejmowi przychylenia się do wniosku Wydziału krajowego, a to tem mniej, ile że gdyby Wysoki Sejm oświadczył się teraz za tak znacznem zmniejszeniem dopiero przed 3 laty zgodnie z jego żądaniem nowo utworzonego Sądu w Złotym Potoku, zakwestyonowanem by być mogło w ogóle pomnożenie Sądów powiatowych, do czego Wysoki Sejm według zapadłych w tej mierze uchwał, dąży.

2. Nie może się także Komisya administracyjna zgodzić na wniosek Wydziału krajowego aby gminę Żuków która z tytułu że należała do okręgu Sądu pow. w Obertynie położonym w Starostwie Horodeńskim, wyłączoną została z okręgu Starostwa Kołomyjskiego a przyłączoną do Starostwa Kołomyjskiego, teraz napowrót przyłączoną została do Starostwa Kołomyjskiego a zarazem przeniesioną do tamtejszego c. k. Sądu, albowiem chociaż Rada gminna Żukowa żądała tego według uchwały zapadłej na dniu 14. Listopada 1880, to obecnie weszła pod dniem 8. b. m. petycja do Wys. Sejmu, podpisana przez właściciela obszaru dworskiego i wielu członków gminy Żukowa, w której upraszają o pozostawienie tej miejscowości w okręgu Starostwa Buczackiego i Sądu w Obertynie, ponieważ Żuków leży pod samym Obertynem w odległości tylko pół mili.

3. Gmina Iskań na podstawie uchwały swej Rady z dnia 7. Lipca 1879 uprasza, aby ją wyłączono z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa Dobromilskiego, a przyłączono do Sądu powiatowego w Dubiecku i Starostwa w Przemysłu. Wydział krajowy popiera tę prośbę gminy, przywodząc, że chociaż zachodzi tu okoliczność, że Dubiecko z okręgiem tamtejszego c. k. Sądu przyłączone zostało w r. 1878 do Starostwa Brzozowskiego, przeszkoda ta usunięta zostanie z chwilą, gdy c. k. Rząd przystąpi do utworzenia Sądu powiatowego w Dynowie, w myśl uchwał Wys. Sejmu z 29. Maja 1875 i 19. Października 1878, a gdyby nawet wypadło przyłączyć obecnie gminę Iskań z okręgiem Sądu Dubieckiego do Starostwa w Brzozowie, to jeszcze dla niej będzie Brzozów wygodniejszą siedzibą Starostwa jak Dobromil.

Ponieważ jednak gmina Iskań nie żąda przeniesienia do Starostwa Brzozowskiego, lecz chciałyby być przyłączoną do Starostwa Przemyskiego, a wniosek Wydziału krajowego, aby Wys. Sejm oświadczył się za przeniesieniem tej miejscowości do Starostwa Przemyskiego i okręgu Sądu powiatowego w Dubiecku, sprzeciwia się postanowienie §. 2. ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1868 (Nr. 44 Dz. u. p.) albowiem okrąg Sądu powiatowego w Dubiecku położony jest w Starostwie Brzozowskim, — nie może komisya administracyjna poprzeć tego wniosku Wydziału krajowego. A życzenie gminy mogłoby być spełnione tylko w ten czas, gdyby c. k. Rząd utworzył rzeczywiście nowy Sąd w Dynowie i okrąg tego Sądu przydzielonym został do Starostwa Przemyskiego, co jednak nie nastąpi, albowiem według wniosku rządowego z r. 1875. i uchwały Wys. Sejmu okrąg Sądowy Dynowski mieścił by się w Starostwie Brzozowskim.

4. Gminy Góra Motyczna, Żyraków i Wola Wielka z Wolą Małą i Zawierzbiem, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa, na mocy uchwał swych Rad gminnych, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Dębicy i Starostwa Ropczyckiego, a przydzielenie do Sądu powiatowego i Starostwa w Pilźnie, ponieważ mają daleko bliższą drogę do Pilzna jak do Ropczyc.

Obszary dworskie przeciwnie są temu żądaniu i podnoszą, że interesa handlowe wszystkich tych miejscowości łączą je głównie z Dębicą, a pełnomocnik państwa Dębickiego podnosi, że przez odłączenie gmin Braciejowa, Grabiny, Straszęcin, Wola z Zawierzbiem i Góra Motyczna, zostałoby państwo Dębickie, do których te miejscowości należą, rozerwane na dwa powiaty i dwa okręgi sądowe.

Wydział krajowy popiera żądanie powyższych gmin z powodu, że powiat autonomiczny Pilzneński, w skutek odłączenia od niego w r. 1881 28 gmin do innych powiatów dla zrównania granic okręgów Sądów powiatowych z okręgami Starostw, znajduje się w tak krytycznem położeniu finansowem, że prawie dalej funkcjonować nie może i usilnie popiera prośby wyżej wymienionych 10 gmin.

Komisyja administracyjna nie może jednak zalecić Wys. Sejmowi uchwalenia dotyczącego wniosku Wydziału krajowego, a to z następujących powodów: Okrąg sądu w Pilźnie obejmuje 41 gmin z ludnością 32.454 dusz, okrąg sądowy Dębicki ma zaś wszystkiego 28 gmin z ludnością 22.929 dusz. Gdyby z tego ostatniego okręgu wyłączono powyższe 10 gmin z ludnością 6.800 dusz, pozostałoby w okręgu Sądu Dębickiego tylko 18 gmin z ludnością 16.429 dusz, któreby Sądowi temu dostatecznego zajęcia zapewne nie dały.

Wprawdzie okręg Starostwa Pilźnieńskiego obejmuje obecnie tylko 78 gmin z ludnością 47.537 dusz, okręg Starostwa Ropczyckiego zaś 80 gmin z ludnością 71.237 dusz, lecz mimo to stosunki finansowe Rady powiatowej Pilźnieńskiej nie mogą się w stosunku do Rady powiatowej Ropczyckiej znajdować w tak opłakanym stanie jak je Wydział krajowy przedstawia, albowiem według wykazu, dostarczonego przez biuro statystyczne Wydziału krajowego, wynoszą dodatki na potrzeby powiatowe w powiecie Pilźnieńskim tylko 10 $\frac{1}{2}$ %, w powiecie Ropczyckim zaś 19 $\frac{1}{2}$ % podatków bezpośrednich w powiecie opłacanych.

5. Gmina Jastkowice z przysiołkami Palenie, Ruda Jastkowska, Moskale, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny, upraszały na podstawie uchwały swej Rady z 12. Grudnia 1879 o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Rozwadowie i Starostwa Tarnobrzskiego, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Ulanowie i Starostwa w Nisku. Wysoki Sejm oświadczył się był w uchwale swej z 29. Maja 1875 za przydzieleniem tych miejscowości do Starostwa i Sądu w Nisku.

Obecnie jednak weszły pod dniem 6. b. m. dwie petycje do Wys. Sejmu a to jedna od gminy Jastkowic, w której oświadcza, że dowiedziawszy się z przedłożenia Wydziału krajowego do Wys. Sejmu, iż miejscowość ta miała by być przeniesioną z Sądu w Rozwadowie do Sądu w Ulanowie, a gmina życzyła sobie tylko przeniesienia ze Starostwa Tarnobrzskiego do Starostwa Niskiego z pozostawieniem w Sądzie Rozwadowskim, albowiem miejscowość ta leży tuż pod Rozwadowem, a okrąg Sądu w Rozwadowie jest jednym z najmniejszych w Galicyi, wobec czego mają większą gwarancję rychłego załatwienia spraw swoich w tym Sądzie, nie życzy sobie wydzielenia z tego Sądu i prosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego. — W drugiej petycyi zaś protestuje zastępca obszaru dworskiego Jastkowic przeciw wydzieleniu miejscowości Jastkowice z przyległościami z okręgu Sądu Rozwadowskiego i Starostwa Tarnobrzskiego, albowiem o zamierzonym tem wydzieleniu dowiedział się dopiero z dzienników, nie zostawszy poprzednio w tej kwestyi zapytany, a przez wydzielenie tej miejscowości ze Starostwa Tarnobrzskiego i przydzielenie do Starostwa Niskiego, rozerwanym by został na dwa powiaty obszar dworski Rozwadowa z przyległościami, będący zarazem obszarem dworskim dla Jastkowic, zresztą

Jastkowice należały od utworzenia urzędów powiatowych do Sądu w Rozwadowie i leżą tuż pod tem miasteczkiem, gdy tymczasem odległość od Ulanowa wynosi przeszło 2 mil.

Z tych powodów wnosi komisya administracyjna przejście do porządku dziennego nad dotyczącym wnioskiem Wydziału krajowego.

Zestawiając powyż szczegółowo umotywowane swe wnioski do uchwały Wys. Sejmu, wnosi komisya administracyjna :

„ Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza się ponownie zgodnie z uchwałą swoją z 29. Maja 1875 r. za przeniesieniem :

1. Miejscowość Hołyń z okręgu Sądu powiatowego w Roźniatowie i Starostwa w Dolinie do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Kałuszu.

2. Miejscowości Soroki z okręgu Sądu powiatowego w Gwoźdzczu i Starostwa Kołomyjskiego, do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Horodence.

3. Miejscowości Dżurków z okręgu Sądu powiatowego w Obertynie i Starostwa Horodeńskiego, do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Kołomyi.

4. Miejscowości Domażyr, Zielniów i Żorniska z okręgu Sądu powiatowego w Janowie i c. k. Starostwa w Gródku, do okręgu delegowanego miejskiego Sądu powiatowego we Lwowie i c. k. Starostwa lwowskiego.

5. Miejscowości Burczyce stare i nowe z okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Samborze, do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Rudkach.

6. Miejscowość Machliniec z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie i Starostwa Żydaczowskiego, do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Stryju ;

a odstępując od zdania wyrażonego w tej mierze w uchwale swej z 29. Maja 1875, dotyczącej terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i Starostw, oświadcza się obecnie za przeniesieniem :

1. Miejscowości Uście Zielone, Łuka, Międzygrodzie i Trościaniec z okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach i Starostwa Buczackiego, do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Tłumaczu.

2. Miejscowości Meduchy z okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie i Starostwa Rohatyńskiego, do okręgu c. k. Sądu w Haliczu i Starostwa Stanisławowskiego.

3. Miejscowości Kozielniki z okręgu Sądu powiatowego w Winnikach, do c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego we Lwowie.

4. Miejscowości Czerkasy i Horbacze z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i Starostwa w Rudkach, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i Starostwa Lwowskiego.

5. Miejscowości Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i Starostwa Dobromilskiego, do c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Brzozowie.

6. Miejscowości Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Krzeszowicach i Starostwa w Chrzanowie, do miejskiego delegowanego Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Krakowie ; nareszcie

7. Miejscowości Machliniec z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie i Starostwa Żydaczowskiego, do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Stryju.

Dalej wnosi Komisya administracyjna :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Przechodzi się do porządku dziennego nad wnioskami Wydziału krajowego, aby Sejm oświadczył się za przeniesieniem:

- a) miejscowości Łuka z Monasterkiem czyli Monasterzem i Uniż z okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i Starostwa Buczackiego, do okręgu Sądu powiatowego w Obertynie i Starostwa Horodeńskiego;
- b) miejscowości Żuków z okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i Starostwa Horodeńskiego, do c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Kołomyi;
- c) miejscowości Iskań z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i Starostwa w Dobromilu, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dubiecku i Starostwa w Przemyślu;
- d) miejscowości Ostra z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku i Starostwa Buczackiego, do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Tłumaczu;
- e) miejscowości Góra Motyczna, Żyraków, Wola Wielka z Wolą Małą i Zawierzbiem, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dębicy i Starostwa Ropczyckiego, do c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Pilźnie;
- f) miejscowości Jastkowice z przysiółkami Palenie, Ruda Jastkowska, Moskale, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny z okręgu Sądu powiatowego w Rozwadowie i Starostwa w Tarnobrzegu, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Ulanowie i Starostwa w Nisku.

Uchwałami powyższemi załatwia się zarazem petycye pod l. 82, 83 i 187.

Lwów dnia 21. Września 1882.

Grocholski,
Sprawozdawca.

Bartmański,
Sprawozdawca.

Aleg. 65.

S p r a w o z d a n i e

komisyi budżetowej o petycyi Dra Antoniego Grotta, Dyrektora kancelaryi Wydziału krajowego, o udzielenie wyższego deputatu drzewa opałowego.

Wysoki Sejmie!

Dyrektor kancelaryi Wydziału krajowego p. Dr. Antoni Grott zajmuje, stosownie do etatu, pomieszkание w gmachu Wydziału, w miejsce dodatku aktywalnego. Do pomieszkания tego należy także opał, który dawniej, tj. od roku 1866 do roku 1874 udzielany był bez ograniczenia, zaś od roku 1874 ograniczony został na ilość 6 sagów.

Dr. Grott przytaczając, że jeszcze w roku 1871 dla rządu szpitala lwowskiego wyznaczono na opał pomieszkания w gmachu szpitalnym deputat 12 sagów, tudzież, że nietylko udzielana petentowi dotychczas ilość 6 sagów na opalanie pomieszkания, składającego się z 4 pokoi, wystarczyć żadną miarą nie może, ale nie wystarczy nawet ilość 12 sagów, uprasza w petycyi z dnia 11. b. m. komisyi budżetowej do załatwienia przekazanej, by mu przynajmniej taką ilość drzewa opałowego przyznano, jaką dozwolono dla rządu szpitala powszechnego.

Komisya budżetowa uznaje słuszność tego żądania i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wyznaczony na opalanie pomieszkания Dyrektora kancelaryi Wydziału krajowego deputat drzewa opałowego podwyższa się z ilości 6 sagów na 12 sagów, czyli 48 metrów kubicznych rocznie.

Lwów dnia 20. września 1882.

Przewodniczący

H. Wodzicki.

Sprawozdawca

Skalkowski.

Aleg. 66.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w sprawie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach
Jaworowskim i Mościskim.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 6. września b. r., przydzielił Wysoki Sejm wyż wspomniane sprawozdanie Wydziału krajowego komisji kultury krajowej.

Powołując się co do szczegółów do tegoż sprawozdania, które się w rękach wszystkich Posłów znajduje, komisja kultury mniema, iż przemawiają tu też same względy za udzieleniem pomocy w zalesieniu tych wydm, które spowodowały Wysoki Sejm do udzielenia pomocy w podobnych wypadkach w powiatach: Tarnobrzegskim, Niskim, Jarosławskim etc. — oraz do uchwalenia dnia 3. października r. z., co następuje:

„Petycję powiatu Jaworowskiego, o zalesienie wydm piaszczystych tegoż powiatu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do ścisłego zbadania, a w razie możliwego uwzględnienia do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o współdziałanie i możliwą pomoc“.

Większy koszt w powiecie Mościskim, (3400 zł. na 687 morgów) w porównaniu z innemi powiatami, wydaje się zupełnie usprawiedliwiony według operatu c. k. komisarza lasowego p. Holwkiewicza tą okolicznością, że gminy w tym powiecie nie posiadają żadnego lasu, z któregooby mógł być dostarczony bezpłatnie materiał na ogrodzenia potrzebne dla szkółek i parcel zadrzewić się mających.

Z tych tedy powodów nie może komisja kultury jak tylko zalecić Wysokiemu Sejmowi przyjęcie wniosków Wydziału krajowego, które brzmią:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych począwszy od roku 1883:

1) w powiecie Jaworowskim:

- a) na pierwszy rok 550 zł.
- b) „ następne dwa lata po 500 zł.
- c) „ czwarty rok 400 zł.
- d) „ piąty rok 250 zł.
- e) „ ostatnie trzy lata po 200 zł.

2) w powiecie Mościskim :

- a) na pierwszy rok 700 zł.
- b) „ następne dwa lata po 560 zł
- c) „ dalsze dwa lata po 400 zł.
- d) „ ostatnie trzy lata po 260 zł.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robocizny potrzebnej do przeprowadzenia projektowanej melioracyi niemniej gruntu pod szkółki, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencyi co do zużycia dotacyi wyznaczonej uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyi otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1883 kredyt do wysokości 1.250 zł.

Przewodniczący :

J. Czartoryski.

Sprawozdawca :

E. Sanguszko.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

„Z uwagi na niezwykle szkody, jakimi nasz kraj w skutku uporezywych słońc w tym roku przez wyrośnięcie zboża dotkniętym został, wzywa się c. k. Rząd, aby z tego powodu poszkodowanym ulgę w podatkach gruntowych we własnym zakresie udzielić, a ewentualnie opust podatków we właściwej drodze wyjednać raczył.“

Wnioskodawca

Starowieyski,

Onyszkiewicz, Stadnicki, J. Popiel, E. Sanguszko, Badeni, Żywicki, Podlewski, Męciński, A. Czaykowski, Haller, Jędrzejowicz, Dr. M. Fedorowicz, Paszkowski, Rey.

Wniosek.

- A. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod A. ustawę o policyi ogniowej.
We Lwowie dnia 23. Września 1882.

Wnioskodawca:

Tadeusz Romanowicz.

Hoszard, Zbrożek, Turzański, A. Czaykowski, Splawiński, Hausner, M. Lityński, Janko, Jan Czaykowski, Onyszkievicz, Bieliński, A. Rey, Małeki, Splawiński, Jan Jocz, Łazarski, Wasilewski, Garbaczyński, T. Merunowicz, Czerkawski, ks. Sawa, Then, H. Czaykowski, M. Popiel, A. Krukowiecki, Zborowski, Simon, Dr. M. Fedorowicz, Pilat, Wohlfarth, Lenartowicz.

Projekt.

U s t a w a

z dnia o policyi ogniowej obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

- §. 1. Policya ogniowa należy do własnego zakresu działania gminy.

Koszta wykonywania policyi ogniowej ponosi gmina, o ile niniejsza ustawa w poszczególnych wypadkach inaczej nie postanawia.

- §. 2. Wykonywanie policyi ogniowej należy do naczelnika gminy.

- §. 3. Dla odległych części gminy może Rada gminna ustanowić osobnego delegata, któremu poruczonem będzie sprawowanie policyi ogniowej. Również może Rada gminna, zwłaszcza w gminach większych, jeżeli nie ma w nich zorganizowanej straży pożarnej, ustanowić osobnego urzędnika, który pod kontrolą i kierunkiem naczelnika gminy wykonywa policyę ogniową. Tam zaś, gdzie istnieje straż pożarna, obowiązki te wykonywa naczelnik straży.

- §. 4. Przepisy ustawy karnej tudzież rozporządzenia administracyjne, mocą których pewne, niebezpieczeństwem pożaru zagrażające czynności są zakazane, albo też są nakazane pewne środki ostrożności w obchodzeniu się z materiałami łatwo zapalnymi, tudzież w sposobie ich przechowywania — niemniej postanowienia ustaw i rozporządzeń o policji budowniczej, pozostają nienaruszone.

II. Zapobieganie pożarom.

- §. 5. Rada gminna winna wydać miejscowe przepisy, zabraniające wszelkich takich czynności, które w miejscowych warunkach zagrażają niebezpieczeństwem pożaru, o ile one nie są już zabronione ogólnymi przepisami ustawy karnej lub rozporządzeniami administracyjnymi.
- §. 6. Naczelnik gminy winien czuwać nad wykonaniem powyższych przepisów ustaw, rozporządzeń i uchwał Rady gminnej, o wykraczających przeciwko przepisom ustawy karnej donosić sądowi, działających wbrew rozporządzeniom administracyjnym i uchwałom Rady gminnej karać we własnym zakresie działania i w poszczególnych wypadkach czuwać nad uchyleniem wszystkiego, co niebezpieczeństwo pożaru sprowadzić może, a zarządzać wykonanie środków, zapobiegających temu niebezpieczeństwu.
- §. 7. Naczelnik gminy, a względnie delegat jej lub urzędnik sprawujący policję ogniową (§. 3.) winien najmniej raz do roku przedsięwziąć rewizję ogniową budynków. Do rewizji tej przybierze sobie kominiarza i jednego członka gminy, ile możliwości znawcę. Celem rewizji tej jest zbadanie dokładne stanu budynków pod względem ich bezpieczeństwa od pożaru, wykrycie i uchylenie wszystkiego, co by pożar sprowadzić mogło, skontrolowanie kominów i sprawdzenie stanu przyborów pożarnych. O wyniku tej rewizji, tudzież uczynionych przy niej zarządzeniach, zawiadomi Naczelnik Radę gminną na najbliższem posiedzeniu i będą one — ile możliwości — protokolarnie spisane.
- Kto się nie zastosuje do zarządzeń Naczelnika gminy w skutek takiej rewizji wydanych — ulegnie karze w myśl postanowień karnych niniejszej ustawy — a nadto mają być te zarządzenia w razie sporu na jego koszt wykonane.
- §. 8. Naczelnik gminy, a względnie jej delegat lub urzędnik sprawujący policję ogniową, winien czuwać nad regularnem czyszczeniem kominów.
- Kominy i rury kominowe mają być czyszczone przez ukwalifikowanych i upoważnionych kominiarzy.
- Kominy obejmujące dym z zwyczajnego ognia kuchennego lub z opału zwyczajnych pieców, wycierane być mają należycie i czysto co cztery tygodnie przez cały ciąg ich używania.
- Kominy obejmujące dym z trzech lub więcej ognisk, tudzież z kuchni publicznych domów gościnnych, koszar, klasztorów, czyszczone być powinny co 14 dni. Kominy warstatów profesjonalistów w ogniu robiących co ośm dni wycierane być mają.
- Na podstawie powyższych prawideł wyda Naczelnik gminy bliższe postanowienia co do terminów czyszczenia kominów i sposobu przeprowadzenia kontroli tej czynności. Większe miasta, gdzie jest kilku kominiarzy, będą podzielone na rejony kominiarskie, z których każdy oddany będzie jednemu kominiarzowi, osobiście za swój rejon odpowiedzialnemu.
- §. 9. Jeżeli kto sprzeciwia się czyszczeniu komina w swej realności, winien o tem kominiarz zawiadomić naczelnika gminy, który w sposób przymusowy czyszczenie komina wykonać każe.
- §. 10. Rada gminna oznacza taryfę opłat kominiarskich, i przedkłada ją władzy przemysłowej do zatwierdzenia. Gdyby kto wzbraniał się wypłacić kominiarzowi należące się według

taryfy wynagrodzenie, będzie wynagrodzenie to przez naczelnika gminy w sposób egzekucyjny ściągnięte.

- §. 11. W każdej gminie najmniej 20 domów obejmującej a tworzącej miejscowość zamkniętą, ustanowi Rada gminna opłacanego z kasy gminnej stróża nocnego, który ma czuwać w nocy nad bezpieczeństwem od pożaru, a w razie wybuchu ognia dawać sygnały alarmowe. Dla miejscowości od gminy oddalonych, a do niej należących, będą osobni stróże nocni ustanowieni. Jako miejscowości zamknięte mają być te uważane, w których domy a względnie zagrody nie są rozprószone, lecz leżą obok siebie.
- §. 12. W mniejszych miejscowościach zamkniętych, tudzież w miejscowościach niezamkniętych, mogą zamiast opłacanych stróżów nocnych nad bezpieczeństwem od ognia czuwać kolejno właściciele domów, przynajmniej w czasie od czerwca do października włącznie.
- §. 13. W miastach, mających własną straż policyjną albo straż ogniową — straż ta pełni także służbę stróżów nocnych.
- §. 14. Celem zapobieżenia podkładaniu ognia przez włóczęgów, w gminach, w których nie ma właściwej straży policyjnej, należy oprócz nakazywanych przez władze administracyjne poszukiwań ogólnych, zarządzać przynajmniej 6 razy do roku patrolowania za włóczęgami w obrębie gminy.

III. Gaszenie pożarów.

- §. 15. Dla każdej miejscowości zamkniętej, liczącej najmniej 20 domów, wyda Rada gminna odpowiednio do miejscowych stosunków osobny regulamin pożarny, określający kierownictwo ratunkiem, rozdział czynności pomiędzy osoby, zajmujące się ratunkiem, sposób czuwania nad bezpieczeństwem rzeczy z pożaru uratowanych, i t. p. — tak, ażeby zapobiedz wszelkiemu nieporządkowi przy ratunku, i niebezpieczeństwu strat ubocznych.

W gminach, w których się znajduje zorganizowany korpus straży pożarnej, płatnej czy ochotniczej, regulamin straży jest oraz regulaminem pożarnym dla gminy, i winien być ułożony w porozumieniu z naczelnikiem straży.

W gminach, w których nie da się zorganizować korpusu straży pożarnej, Rada gminna oprócz wydania regulaminu pożarnego, wyznaczy osobę kierującą ratunkiem, tudzież tych, którzy mają kierować sikawkami, wężami, wchodzić na dachy, dostarczać wody, pilnować rzeczy z pożaru uratowane, i t. p. tak, ażeby w danym razie każdy wiedział, jaka czynność do niego należy. Regulamin pożarny przedkłada gmina Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

- §. 16. Każdy członek gminy, a nawet każdy obcy w gminie zamieszkały, jest obowiązany pod karami w §. 70 oznaczonemi, na wezwanie naczelnika gminy lub tego, kogo gmina stale do kierowania ratunkiem oznaczy, osobiście i bezpłatnie w obrębie gminy nieść pomoc przy gaszeniu pożaru, i spełniać czynności, które mu poruczone zostaną, o ile do nich jest zdolny, o ile jego własne mienie nie jest zagrożone. Każdy właściciel domu jest obowiązany dostarczyć wszelkich przyborów do gaszenia ognia, o ile one nie są mu potrzebne do ratowania jego własnego mienia. Właściciel studni prywatnej nie może podczas pożaru zabronić czerpania wody z jego studni w celu gaszenia pożaru.
- §. 17. Tym którzy przy gaszeniu pożaru mają stale poruczone pewne czynności, wymagające szczególnej zręczności i wprawy, większego wysiłku lub narażenia swej osoby — winna gmina, jeżeli tego żądają, wyznaczyć pewne umiarkowane wynagrodzenie, którego wysokość Rada gminna oznaczy.
- §. 18. Właściciele koni są obowiązani, pod karami w §. 70 ustanowionemi, na zarządzenie naczelnika gminy lub osoby do kierowania ratunkiem wyznaczonej, dostarczyć zaprzęg

do sikawek i beczkowsów. W regule winno to dostarczanie koni odbywać się kolejno — wszakże w razach nagłych można nakazać dostarczenie koni bez względu na kolej, i każdy właściciel koni winien się temu poddać, a nawet zaprzęgi przypadkowo w miejscu pożaru się znajdujące, mogą być użyte. Rada gminna może też na właścicieli koni, których domostwa leżą w pobliżu studni, nałożyć obowiązek przybywania na miejsce pożaru z beczką wody, i dostarczania jej stale aż do ugaszenia pożaru.

Za użycie koni, zwłaszcza przy stałym dostarczaniu wody, należy właścicielom koni, jeżeli tego żądają, wypłacać odpowiednie wynagrodzenie, którego wysokość Rada gminna oznaczy.

- §. 19. Każda gmina jest obowiązana w miarę możności nieść bezpłatnie pomoc gminom sąsiednim w razie wybuchu pożaru, a to w odległości jednej mili, — szczególnie zaś w razie, jeżeli gmina pożarem dotknięta pomocy takiej zażąda. Wyjątek od tego dozwala się tylko wtedy, gdyby gmina sąsiednia pożarowi, sama na własnym obszarze była ogniem zagrożona.
- §. 20. Rada gminna winna zarządzić co potrzeba, aby wiadomość o wybuchu pożaru czy to w własnej gminie czy w gminach sąsiednich bezzwłocznie ogłoszoną była.
- §. 21. W miejscowościach zamkniętych, tudzież w oddzielnych budynkach znaczniejszych rozmiarów, powinno się znajdować dzwony alarmowe — można jednak użyć także do tego dzwonów kościelnych.

Na odosobnionych zupełnie zabudowaniach, o ile własnych dzwonów alarmowych nie posiadają, należy umieszczać grzechotki lub inne tego rodzaju przyrządy alarmowe dla zwołania ludzi z pola lub sąsiednich budynków.

- §. 22. We wsiach należy przestrzegać, ażeby w czasie robót polnych lub większego udziału gminy w uroczystościach, obchodach i t. p. po za obrębem gminy odbywanych, pozostała w domach pewna liczba osób mogących zaalarmować na przypadek pożaru.
- §. 23. Kto dostrzeże bądź w miejscu, bądź w sąsiedniej gminie wybuchający pożar, obowiązany jest uwiadomić o tem natychmiast naczelnika gminy lub ustanowionego przez Radę gminną kierownika ratunkiem pożaru.

W miejscach, w których znajduje się straż pożarna, należy ją natychmiast zaalarmować.

- §. 24. Każdy zdolny do tej czynności obowiązany jest, dać się użyć za posłańca zawiadamiającego o wybuchu pożaru, w obrębie gminy bezpłatnie a do gmin sąsiednich za wynagrodzeniem, które Rada gminna oznaczy.
- §. 25. O ile to jest potrzebne i możliwe, należy w razie wybuchu pożaru wysyłać do gmin sąsiednich konnych posłańców z zawiadomieniem.

Dostarczanie koni odbywa się na zasadzie §. 18. niniejszej ustawy.

- §. 26. Na zasadzie postanowień ustawy wodnej gmina obowiązana jest starać się o to, ażeby posiadała zawsze dostateczny zapas wody do gaszenia pożaru. Jeżeli w naturalnych zbiornikach nie ma wody w dostatecznej ilości, gmina winna się w nią zaopatrzyć w ten sposób, iżby w każdej miejscowości znajdowała się przynajmniej jedna, dostatecznie obfita studnia. W większych miejscowościach ma być kilka takich studni.

W miastach powinno być urządzone ile możności publiczne rezerwoary wodne lub wodociągi.

W miejscach, w których zakładanie studni jest niemożliwe, zakładać należy cysterny lub sadzawki, które przynajmniej raz na rok mają być czyszczone.

- §. 27. Przy udzielaniu pozwoleń na budowy, zważać należy na to, żeby przy wszystkich budynkach mieszkalnych lub publicznych, zakładach rękodzielniczych lub fabrycznych, stajniach i t. p. znajdowały się studnie mające dostateczną obfitość wody. Studnie te tak mają być umieszczone, aby w razie wybuchu pożaru były przystępne.

§. 28. Na strychach domów piętrowych znajdować się winne beczki napełnione wodą z dodaniem ługu lub soli, których wielkość i liczbę zastosowaną do rozmiarów budynku przepisze gminny regulamin pożarny.

Rada gminna może to zarządzenie rozciągnąć na wszystkie domy.

§. 29. W każdej zamkniętej miejscowości o stu domach, powinna się znajdować jedna sikawka wozowa w dobrym stanie z potrzebnymi przyborami, której cylinder ma mieć przynajmniej 12 centymetrów średnicy, ze spójniami normalnego wymiaru, i o ile możliwości z przyrządem ssącym, dalej dwie sikawki ręczne, oraz odpowiednia ilość beczkwozów i 50 wiader.

W miejscowościach liczących nad sto domów, powinno się znajdować w stosunku powyższym tyle sikawek i przyborów, ile razy setek domów zawiera ta miejscowość.

Normalny wymiar spójni, ma mieć $75 \frac{m}{m}$. Beczkwozy mają obejmować przynajmniej po 464 litry (8 wiader) i liczba ich ma być przynajmniej trzy razy większą od liczby sikawek.

Zniżenie powyższej oznaczonej minimalnej ilości przyborów do gaszenia pożaru, może być dozwolone przez Wydział krajowy odpowiednio do miejscowych stosunków.

§. 30. Wszystkie osobno położone miejscowości w gminie, należy stosownie do ich obszaru i lokalnych potrzeb zaopatrzyć w odpowiednią liczbę sikawek wozkowych, przenośnych lub ręcznych, drabin, osęk, wiader i t. p. przyborów ogniowych.

§. 31. Posiadacze większych budynków, szczególnie takich, w których znajdują się większe ogniska, n. p. fabryk, browarów, hamerni i t. p. obowiązani są utrzymywać własne sikawki wozowe i ręczne.

§. 32. Każdy dom większy, szczególnie w miastach lub osadach w których odbywają się targi, winien być zaopatrzone przynajmniej w jedną sikawkę ręczną, jedną drabinę, jedną osękę, sześć wiader, siekierę i jedną drutem oplecioną latarnię.

§. 33. Naczelnik gminy w porozumieniu z naczelnikiem straży pożarnej, — gdzie takowa istnieje — oznacza ilość przyborów ogniowych, oraz postanawia w jakie przybory który dom ma być zaopatrzone.

Kontrolę nad znajdującymi się mającymi w każdym domu przyborami ogniowymi wykonywa się przy rewizjach ogniowych (§. 7).

IV. Straż pożarna.

§. 34. Celem straży pożarnej jest systematyczny ratunek w razie pożaru, w celu ochrony życia i własności mieszkańców.

§. 35. Straż pożarna może być płatna lub ochotnicza.

§. 36. Straż pożarna płatna należy do służby gminnej i jako taka uorganizowaną jest według przepisów ustawy gminnej i szczególnych postanowień Rady gminnej.

§. 37. W każdym mieście liczącem więcej niż 15.000 mieszkańców, powinna być uorganizowaną straż pożarna płatna, odpowiednio do środków gminy, obok niej wszakże może istnieć jednocześnie straż ochotnicza.

§. 38. Straże pożarne ochotnicze tworzą się dobrowolnie a względnie z obowiązku w §. 15. orzeczonego i na zasadzie prawa o stowarzyszeniach i uchwalonych przez siebie statutów.

§. 39. W każdej miejscowości zamkniętej liczącej najmniej 50 domów, w której nie ma jeszcze straży pożarnej, naczelnik gminny winien się starać o jej utworzenie, przynajmniej przez wydanie odezwę wzywającej do utworzenia straży ochotniczej i takową w razie bezskuteczności odezwę uorganizować obowiązkowo z właścicieli domów lub mężczyzn

silnych przez właścicieli w zastępstwie wyznaczonych. Gdzie już istnieje straż pożarna ochotnicza, naczelnik gminny winien w odpowiedni sposób wzywać i zachęcać, ażeby do niej w dostatecznej liczbie przystępowano.

- §. 40. Celem utworzenia płatnej lub ochotniczej straży pożarnej mogą się łączyć sąsiadujące z sobą gminy.
- §. 41. Gdy w jakiej gminie lub miejscowości zgłosi się dostateczna liczba ochotników, naczelnik gminy winien ich zwołać celem wyboru naczelnika i dowódców oddziałów straży.
- §. 42. Radzie gminnej służy prawo potwierdzania wyboru naczelnika straży ogniowej ochotniczej, z uwzględnieniem przepisów zawartych w instrukcyi wydanej przez Wydział krajowy dla krajowych inspektorów straży pożarnych.
- Naczelnik straży pożarnej ochotniczej jest honorowym urzędnikiem gminy i jako taki składa na czas swego urzędowania przysięgę służbową.
- §. 43. Statuta straży ochotniczej mają być uchwalone na walnem jej zgromadzeniu, przedłożone gminie do przyjęcia a następnie w sposób przepisany przedstawione c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia
- §. 44. Naczelnik straży pożarnej ochotniczej na miejscu pożaru jest w rozporządzeniach swoich niezależnym, lecz jest za nie przed naczelnikiem gminy odpowiedzialnym; w miejscach zaś, w których straż ochotnicza istnieje obok stałej, na miejscu pożaru naczelnik straży ochotniczej podlega naczelnikowi straży stałej.
- §. 45. Rada gminna wykonywa pod względem służby pożarnej nadzór nad strażą ochotniczą, i naczelnik jej jest obowiązany składać naczelnikowi gminy sprawozdania o wszystkim, co się służby pożarnej dotyczy.
- §. 46. Rada gminna ma prawo zakazać wszelkich niewłaściwości służbowych, jakieby się przy pełnieniu służby straży pożarnej ochotniczej okazały; naczelnik jest obowiązany wykonać rozporządzenia Rady gminnej, od których służy mu jednak prawo rekursu.
- §. 47. O ile Radzie gminnej służy prawo żądania, aby walne zgromadzenie straży ochotniczej zwołaniem zostało i posyłania na takie zgromadzenia swoich przedstawicieli, określają statuta straży ochotniczej.
- §. 48. Jeżeli straż ochotnicza pobiera zasiłki pieniężne od gminy, winna z nich składać zwierzchności gminnej rachunki.
- §. 49. Członkowie straży pożarnej ochotniczej mają prawo w służbie i po za służbą nosić mundur i używać szczególnych oznak, które mają być podane do publicznej wiadomości i których osobom nie należącym do straży ochotniczej używać nie wolno.
- §. 50. Na miejscu pożaru wszystkie zamiejscowe strażę choćby i bez zawezwania przybyłe na ratunek, zostają pod rozkazami naczelnika straży miejscowej i winne się stosować do jego rozporządzeń.
- §. 51. W gminach, w których straż pożarna nie istnieje, tak osoby przeznaczone do specjalnych czynności (§. 19) jak wszyscy pomoc niosący, winni się stosować do rozporządzeń naczelnika gminy lub oznaczonego przez Radę gminną kierownika ratunku, którzy władzę swoją przelać mogą na naczelnika jednej z obecnych na miejscu straży pożarnych zamiejscowych.
- §. 52. Koszta przyborów ogniowych służących dla całej gminy, ponosi gmina, zaś te które służyć mają dla pojedynczych miejscowości lub właścicieli domów, sprawione być mają kosztem tychże.
- §. 53. Jeżeli w jakiej gminie koszta sprawienia potrzebnych wozowych sikawek z przyborami nie mogą być pokryte ani z majątku gminnego, ani z dochodów gminnych, bez wy-

rażnej szkody dla gospodarstwa gminnego, w takim razie Wydział krajowy na przedstawienie krajowego inspektora straży pożarnych, może przyjść w pomoc z funduszu krajowego.

- §. 54. Koszta niesienia pomocy przy gaszeniu pożaru w miejscowościach po za obrębem gmin położonych, jak również sprawienia lub naprawy uszkodzonych przy tem przyborów ratunkowych, ponoszą gminy lub miejscowości pomoc niosące.
- §. 55. Ó ile straż pożarna ochotnicza nie jest w możności pokryć wydatków na niezbędne narzędzia i przybory ratunkowe ze swego majątku lub z dobrowolnych składek, gmina jest obowiązana do sprawienia i utrzymania w dobrym stanie tych przyborów i narzędzi.
- §. 56. Członkom straży ochotniczej, którzy przy pożarze podczas pełnienia służby zostali uszkodzeni w sposób, czyniący ich niezdolnymi do pracy, w razie niedostatku należy się wsparcie bez względu na ich przynależność do gminy.
- Też same przepisy stosują się do wdów i sierot członków straży pożarnej, stałej i ochotniczej, którzy w służbie doznają uszkodzenia czyniącego ich niezdolnymi do pracy.
- §. 57. Nie uszczuplając praw do wsparcia, służących ogólnie członkom straży ochotniczej (§. 56) ze strony gminy, straże te mogą zawrzeć między sobą związek w celu wspierania członków, którzy przy gaszeniu pożarów ponieśli kalectwo, jakoteż wdów ich i sierot. Do kasy takiego związku oprócz wkładek członków, dobrowolnych ofiar i subwencji, wpływać będą także kwoty ofiarowane przez Towarzystwa asekuracyjne, tudzież dochody z kar za przekroczenia policyjno-ogniowe popełnione w miejscach, w których znajdować się będą straże ochotnicze należące do związku.
- §. 58. Statuta związku straży pożarnych ochotniczych i kasy wsparcia uchwalone zostaną na zwołanym przez Wydział krajowy walnym zjeździe przedstawicieli tychże straży i podlegają zatwierdzeniu Wydziału krajowego.
- §. 59. Wydziałowi krajowemu służy prawo nadzoru nad zarządem kasy wsparcia i składane być mają corocznie preliminarze, tudzież zamknięcie rachunków tejże kasy.

V. Postępowanie podczas pożaru i po pożarze.

- §. 60. Naruszenie prywatnego prawa własności w celu gaszenia pożaru n. p. wyłamywanie, zrywanie dachu i t. p. może nastąpić tylko w razie ostatecznej potrzeby, gdy nie ma innego środka do stłumienia ognia lub zapobieżenia rozszerzeniu się płomieni, lecz w takim nawet razie, wyjąwszy wypadki najgwałtowniejsze, nastąpić może jedynie z rozporządzenia naczelnika gminy lub jego zastępcy, gdzie zaś straż pożarna istnieje, z rozporządzenia jej naczelnictwa (§. 51).
- §. 61. Właściciele domów są obowiązani, jak najspieszniej przedsięwziąć środki przeciw szerzeniu się wybuchłego pożaru, przez przygotowanie zapasu wody, przystawienie drabin, obsadzenie dachu, zamknięcie strychów, okien i otworów, przygotowanie zapasu wilgotnych mioteł ogniowych i t. d.

Mieszkańcy domu są obowiązani, przy tych czynnościach dopomagać wedle możności.

- §. 62. Po pożarze naczelnik gminy winien przedsięwziąć odpowiednie środki, ażeby ogień zupełnie został wygaszony i żeby dalsze niebezpieczeństwo nie zagrażało.

Część ludzi należących do ratowania z potrzebnymi przyborami, powinna pozostać na miejscu aż do zupełnego wygaszenia ognia.

Sikawki dostarczone do pomocy przy gaszeniu, winne być odstawiłone właścicielom zaraz po zgaszeniu pożaru przez mieszkańców gminy bezpłatnie.

- §. 63. Po ukończonym pożarze naczelnik gminy winien z pomocą naczelnika straży pożarnej i potrzebnych świadków i znawców przedsięwziąć najściślejsze śledztwo co do przyczyny pożaru, zbadać, czy nie zaszły takie okoliczności, które wymagałyby skarcenia, lub przedsięwzięcia środków zapobiegawczych, ażeby się nie powtarzały na przyszłość, winien stwierdzić, czy przybory ratunkowe były w należywym porządku, oraz którzy z ratujących najbardziej się odznaczyli.
- §. 64. Jeżeli okaże się przeciw komu uzasadnione podejrzenie, że stał się winnym czynności zabronionej ustawą karną, naczelnik gminy winien natychmiast sąd o tem zawiadomić, jeżeli zaś idzie o przekroczenie przeciw policyi budowniczej lub ogniowej, naczelnik gminy działa w zakresie swojej władzy.
- §. 65. O wyniku śledztwa co do przyczyn, rozmiarów pożaru, wielkości szkód i innych mających publiczny interes wykrytych szczegółów, naczelnik gminy winien najdalej w ciągu tygodnia po pożarze zawiadomić polityczną władzę powiatową.
- §. 66. Przy wydawaniu świadectw urzędowych dla zabezpieczonych, że pożar nie wynikał z ich winy, naczelnik gminy postępować powinien z całą przezornością i ścisłością.
Świadectwa takie wydawane być mogą dopiero po ukończonem śledztwie, i za wszelkie pod tym względem zaniedbania naczelnik gminy jest odpowiedzialnym.
- §. 67. Świadectwa takie tylko w tym razie wydawane być mogą, jeżeli śledztwo okaże, że zabezpieczeni nie są winni zbrodni przestępstwa lub wykroczenia przewidzianego w ustawie karnej, ani też przestępstwa lub wykroczenia przeciw przepisom policyi budowniczej lub ogniowej, ani wreszcie innego przewinienia w duchu §. 1294 kodeksu cywilnego.

VI. Postanowienia karne.

- §. 68. Czynności lub zaniedbania grożące niebezpieczeństwem pożaru przewidziane w ustawie karnej, będą według tejże ustawy, zaś przewidziane w ustawie budowniczej, według ustawy budowniczej karane.
- §. 69. Czynności lub zaniedbania grożące niebezpieczeństwem pożaru przewidziane ogólnymi przepisami i rozporządzeniami policyjnymi, oraz zarządzeniami Rad gminnych, ze względu na miejscowe stosunki, o ile w tychże przepisach i rozporządzeniach nie jest oznaczoną inna kara, mają być karane grzywną od 1 zł. do 50 zł. lub w razie niemożności zapłacenia aresztem do dni 10.
- §. 70. Jeżeli na mocy niniejszej ustawy potrzeba zmusić kogoś do wykonania pewnej czynności, nastąpić to może pod zagrożeniem kary pieniężnej do 10 zł. lub w razie niemożności płacenia do 48 godzin aresztu.

Zapłacenie lub odsiedzenie kary nie uwalnia od obowiązku wykonania wymaganej czynności.

W razie, gdyby się okazała potrzeba powtórnego zmuszania kogoś do tej samej czynności, należy karę podwoić, a w razie dalszego sporu czynność zarządzoną na koszt winnego wykonać.

- §. 71. Co do sposobu orzekania kar i toku instancyi, obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

- §. 72. Prawomocne wyroki karne wykonywa naczelnik gminy.

Kary pieniężne wpływają do funduszu utrzymania rekwizytów ogniowych w gminie, o ile ustawa niniejsza (§. 63.) inaczej nie rozporządza.

VII. Organa i władze wykonujące policję ogniową.

- §. 73. Naczelnik gminy wykonywujący postanowienia niniejszej ustawy, rozstrzyga w pierwszej instancji, o ile niniejszą ustawą lub ustawą gminną, albo własnym statutem gminy, decyzya nie jest pozostawioną Radzie gminnej.
- §. 74. Przeciw orzeczeniu naczelnika gminy służy rekurs do Rady gminnej, zaś przeciw temu do Wydziału powiatowego, a następnie do Wydziału krajowego.
Termin do wniesienia rekursu do naczelnika gminy, jest ośmiodniowy.
- §. 75. W miastach mających własne statuta, określenia kompetencji statutami temi objęte, pozostają w swojej mocy.
- §. 76. W Wydziale krajowym utworzoną zostanie posada krajowego inspektora straży pożarnych, którego rangę, pensyę i emolumenta służbowe określi uchwała Sejmu.
- §. 77. Obowiązkiem krajowego inspektora straży pożarnych będzie :
1. kontrolować gminy w kraju, czy posiadają potrzebne do gaszenia pożarów przybory, i czy utrzymują je w należytem stanie;
 2. sprawdzać, czy straże pożarne tak płatne jak ochotnicze są należycie zorganizowane i wykształcone;
 3. wpływać na gminy, ażeby przystąpiły do zorganizowania straży pożarnych;
 4. na żądanie Wydziałów powiatowych udzielać im wskazówek co do zatwierdzenia regulaminów pożarnych, przedkładanych przez gminy — a względnie ułożyć wzorowe regulamina, osobne dla gmin wiejskich, a osobne dla miejskich większych i mniejszych — tudzież wzorowe statuta dla straży pożarnych płatnych i ochotniczych;
 5. udzielać Wydziałowi krajowemu opinii swej we wszystkich sprawach, które niniejsza ustawa Wydziałowi krajowemu do rozstrzygnięcia pozostawia, i w ogóle we wszelkich sprawach policji ogniowej — i opracowywać dotyczące tych spraw referaty w Wydziale;
 6. śledzić postępu urządzeń ratunkowych od pożaru za granicą, i o ile okażą się praktycznymi, starać się o wprowadzenie ich w naszym kraju.
- Wydział krajowy wyda instrukcyę szczegółową dla krajowego inspektora straży pożarnych.
- §. 78. Naczelnik straży pożarnej podlega pod względem służbowym naczelnikowi gminy — zaś względem wydoskonalenia straży pod nadzór krajowego inspektora straży pożarnych.
- §. 79. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 69.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały swej z dnia 17 lipca 1880 przeznaczył Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22 października 1881:

- 1) Na badania głębszych pokładów ziemi 10.000 zł. w. a.
- 2) Na badania geologiczno-górnice kraju 3000 zł.
- 3) Na także badania komisji fizyograficznej w Krakowie 500 zł.,

a uchwałą z dnia 21 października z. r.:

4) Przychylił się do żądania Wydziału krajowego, aby nie wydana w r. 1881 część kwoty 3000 zł. w. a. Rubr. VII, poz. 81 budżetu na rok 1881 [przeznaczonej na nagrody, subwencje lub stypendya dla chemików, którzyby się oddali specjalnie studjom wyrobu i zużytkowania pobocznych produktów. otrzymywanych przy destylacji nafty] była w roku 1882 użyta, i

5) Przeznaczył na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych kraj nasz bliżej obchodzących 2.000 zł. rocznie do dyspozycji Wydziału krajowego.

Z użycia tych funduszków i wykonania tych uchwał ma Wydział krajowy zaszczyt złożyć niniejszem Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie, a zdaje zarazem także sprawę z czynności krajowej Rady górniczej, której opinii i rady zasięgał przy załatwianiu spraw posiadających charakter naukowy lub zasadnicze znaczenie.

I.

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 6 września 1881 l. 34.211 podało motywa i kwoty przyznanych wówczas subwencyj na badanie głębszych pokładów ziemi w okolicach naftowych. Poniżej umieszczona tabelka zawiera w pierwszej rubryce kwoty, które poszczególnym przedsiębiorstwom na cel powyższy przyznano, w drugiej, kwoty wypłacone po d. 1 września 1881, a w ostatniej, kwoty wypłacone po d. 1 września r. b.:

	przyznano	wypłacono po 1 września 1881	wypłacono po 1 września r. b.
1. Na szyb i otwór świdrowy w Ropiance: pogłę- biono od 180 ^m do 272 ^m	14250 zł.	2490 zł.	4490 zł.

	przyznano	wypłacono po 1 września 1881	wypłacono po 1 września r. b.
2. Na szyb i chodnik w Łosiu. Szyb pogłębiono od 140 ^m do 215 ^m i wykonano 14 ^m chodnika	5000 zł.	2400 zł.	3930 zł.
3. Na szyb i otwór świdrowy w Łodynie (od 60 ^m do 132 ^m)	1500 „	1008 „	1008 „
4. Na odwodnienie szybu i otworu świdrowego w Schodnicy	3000 „	1200 „	2700 „
5. Spółce włościańskiej w Suchodole			
a) na sprawienie narzędzi i opłatę majstrów pracujących na gruncie Kustronia	350 „	— „	350 „
b) na sprawienie narzędzi wiertniczych i pogłębienie otworu świdrowego na gruntach Gierneckiego	1000 „	300 „	400 „
6. Na pogłębienie szybu w Mencinie n. od 207 ^m począwszy	2000 „	— „	250 „
Razem	27100 zł.	7398 zł.	13.128 zł.

Udzielono więc w r. b. subwencji wszystkim przedsiębiorstwom, które je w r. 1881 pobierały, z wyjątkiem przedsiębiorstwa w Berehach, i przyznano 2000 zł. subwencji na pogłębienie o 40^m szybu w Mencinie W. (pow. Gorlice), gdzie badanie to ma objaśnić i uzupełnić spostrzeżenia poczynione w Ropiance i Łosiu. Nadto jest w toku sprawa udzielenia subwencji na rozpoczęte w okolicy m. Doliny poszukiwania za woskiem ziemnym, stanowiącym jak wiadomo, dotychczas wyłączny produkt Galicji, znany oprócz w m. Borysławiu, tylko w 3 gminach naszego kraju i to w niewielkich ilościach.

Z wyników podjętych badań zasługuje na największą uwagę spostrzeżenie, że poziomy otworu neokomskiego (spotykane w Ropiance, Kłęczanach i Łosiu), uważane dotychczas za najgłębsze ropodajne w naszym kraju, pokrywają inne również ropodajne warstwy. Pogłębiwszy o 75 metrów szyb w Ropiance, spotkano w 255^m metrzegłębokości większe ilości tego mineralu.

Jakkolwiek zaś fakt ten jest dotychczas odosobnionym w innych miejscowościach, a mianowicie przy robotach w Łosiu i w Mencinie W. nie został skonstatowanym, chociaż wymaga nawet dokładniejszego objaśnienia przez ściślejsze oznaczenie geologicznego wieku wzmiankowanych poziomów i byłoby przedwczesnem łączyć go z opinią o powstaniu ropy w dawniejszych pokładach — to może fakt ten służyć przecieź za wskazówkę, że posiadamy kopalnych żywie więcej, niż dotychczasowe spostrzeżenia wykazywały, i że przy użyciu odpowiedniego kapitału produkcję ich znacznie można podnieść. W dalszym ciągu sprawozdania będzie uwidocznione, że przeznaczając te okolice do ściślejszych badań geologicznych i udzielając subwencji Dr. Dunikowskiemu na podróż naukową do Monachium, zrobił Wydział krajowy co należało, aby objaśnić i dozwolił użytkować znaczenie odkrytej ropy w Ropiance.

Co do innych subwencji, to już w przeszło-rocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego podniesiono znaczenie badania wykonywanego w Łodynie (p. Liski), gdzie w 107^m i 114^m otworu świdrowego przebijając warstwy twardych, siwych piaskowców eoceńskich, uławiconych na przemian z szarym łupkiem, wyczerpano około 50 000 kg. ropy.

Pozostawało przekonać się, czy olej skalny będzie się znajdował i w warstwach przedstawiającego już (w 132^m) odmiany piaskowca i jaką zmianę w gatunku i ilości surowca spowoduje zmiana ustroju skały, a może przejście do innego utworu. Niezależnie jednak od przedsiębiorstwa okoliczności skłoniły p. Winnickiego do zawieszenia tymczasem robót w subwencyonowanym szybie, i dlatego też badanie to ukończonem być nie mogło, a Wydział krajowy nie udzielił w r. b. na nie żadnej nowej zaliczki. Bardzo też mało, bo zaledwie 450 zł. a. w. udzielono odtąd spółce

włościańskiej w Suchodole, której środki pozwalają na powolny tylko postęp roboty, a więc i badań.

Zarządzone jako próba techniczna, a nie dla geologicznego badania pogłębienie i odwodnienie szybu w Schodnicy, nie jest jeszcze ukończone, a wynik, którego Wydział krajowy w r. b. się spodziewa, okaże dopiero, o ile środki polecane dla powstrzymania przyływu wody do istniejącego już otworu świdrowego były stósowne, oraz jak roboty zostały wykonane. Zaliczono na te roboty po dziś dzień 2.700 zł. z przyznanych 3000 zł. — to też roboty są na ukończeniu.

Co się tyczy strony administracyjnej tych subwencji, to Wydział krajowy mając zawsze na uwadze, aby one stanowiły pożyczki bezprocentowe, ale zwrotne, żądał tak od p. Tomasza Winnickiego, jak od ś. p. Ignacego Łukaszewicza wykazów wyczerpanej ropy i rachunków wydatków, a żądaniu temu stało się zadość.

II.

Szczegółowe geologiczno-górniczne badania kraju, zarządzone w myśl drugiej powołanej uchwały Wys. Sejmu, obejmowały w roku zeszłym: 1. okręg gorlicko-grybowski polecony p. nadkomisarzowi górnictwu H. Walterowi i Dr. Emilowi Dunikowskiemu, wolontaryuszowi c. k. zakładu geologicznego w Wiedniu; 2. przylegający doń od wschodu obszar aż do Dukli i Ropianki, poruczony p. Dr. Wład. Szajnosze. 3. okolicę Słobody Rungurskiej i Berezowa po źródła Pistynki, którą poruczono p. Dr. R. Zuberowi asystentowi przy muzeum mineralogicznem Uniwersytetu lwowskiego i 4. pas podkarpacki między Bystrzycą Sołotwińską i Łomnicą, poruczony p. Dr. Stanisławowi Olszewskiemu.

W roku zaś bieżącym polecono:

1. Pp. Dr. E. Dunikowskiemu i H. Walterowi ostateczne ukończenie badań okręgu gorlicko-grybowskiego w granicach dwu ostatnich lat, t. j. po za Klęczany i dalszym ciągiem terenu ku zachodowi, przy szczegółowym uwzględnieniu naftodajnych warstw tego obszaru i z obowiązkiem przedłożenia Wydziałowi krajowemu mapy geologicznej całego terenu według skali 1:25.000.

2. P. Dr. Władysławowi Szajnosze, docentowi geologii przy Uniwersytecie w Krakowie, zbadanie całego ciągu warstw, odsłoniętych z zachodniej strony biegiem rzeki Sanu od Dynowa do Sanoka i rzeki Sanoczka do przecięcia ich ze wschodniej koleją żelazną łupkowską od granicy kraju, a przynajmniej od Szczawnego do Tarła, ze szczegółowym opisem wszystkich naturalnych odsłoneń i zestawieniem ich w ogólnym obrazie budowy geologicznej terenu, oraz wyszczególnieniem sposobu znajdowania się użytecznych kopalin (nafty, siarczków, rudy żelaznej i t. p.).

3. P. Dr. Rudolfowi Zuberowi, wolontaryuszowi c. k. zakładu geologicznego w Wiedniu, któremu p. Zygmunt Schnajder, asystent katedry mineralogii przy uniwersytecie we Lwowie dodanym został do pomocy, zbadanie i kartograficzne przedstawienie terenu karpackiego i podkarpackiego, położonego na południe i południowy wschód od Kołomyi w granicach między niziną Prutu i Czeremosza, nadto

4. poruczono p. Leonowi Syroczyńskiemu, inżynierowi górnictwu Wydziału krajowego, zbadanie wartości przemysłowej i technicznego użytku fosforytów, znajdujących się w kilkunastu miejscowościach galicyjskiego Podola, niejednokrotnie wzmiankowanych w sprawozdaniach z badań komisji fizyograficznej i geologów zakładu wiedeńskiego, ale dotychczas nieużytkowanych. Sprawozdanie P. Syroczyńskiego powinno objaśnić interesowane strony o rzeczywistej wartości posiadanego produktu, i dać wskazówki, w jaki sposób go użytkować należy.

Badania geologiczne wymienione pod 1. 2. i 3. wraz z badaniami w r. 1880 zarządzonemi, obejmą prawie cały obszar naftowy w naszym kraju, i dadzą podstawę do racjonalnego rozwoju tego przemysłu na wielkiej przestrzeni.

Pp. Dunikowski i Walter opracowują 3. rok okręg dla przemysłu naftowego nader ważny i dotychczas przez geologiczny zakład wiedeński nie badany, gdzie brakowało im i wstępnych studyów i porównania warstw spotykanych z dokładnie zbadanym Szląskiem; z zeszłorocznych

badan przedłożyli już obecnie oddane do druku — w Kosmosie — sprawozdanie, a tegorocznemi badaniami mają je uzupełnić tak w kierunku ściśle naukowym, jak i w kierunku technicznym. Ze względu na większe trudności zadania oraz na ważność badań terenu, na którym się prowadzą dwie przez Wydział krajowy subwencyonowane roboty górnicze, udzielono nadto subwencji panu Dr. Dunikowskiemu na podróż do Wiednia i do Monachium w ciągu ubiegłej zimy, aby mógł z bogatych zbiorów tamtejszych muzeów skorzystać i oznaczyć skamieliny, w które nasze Karpaty są tak ubogie. Do terenu powyższego przylega badany w roku 1881 przez P. Szajnochę okręg gorlicko-krośnieński, a przestrzeń, której badaniem zajmują się pp. Walter, Dr. Dunikowski i Dr. Szajnocha, obejmuje cały zachodnio-galicyjski obszar naftowy. PP. Dr. Olszewskiemu, Zuberowi, w ciągu obu lat, a p. Dr. Szajnosze w roku bieżącym, poruczono do zbadania okolice, już przez zakład geologiczny wiedeński opracowane, i dlatego przydzielono im przestrzenie znacznie większe, a wymaga się nadto wielkiej dokładności w rozgraniczaniu utworów, w opisanu i wydzieleniu na mapach warstw na powierzchnię występujących, i przedłożenia mapy geologicznej na skali fotografowanych map 1: 25000. Sprawozdania p. Dra Olszewskiego i p. Zuberera, już Wydziałowi krajowemu przedłożone, wyjdą niebawem w Kosmosie, i staną się niezawodnie pożytecznym przewodnikiem przy poszukiwaniach za naftą we wschodniej części kraju.

Oprócz więc badania fosforytów, którego użyteczności dla kraju rolniczego nikt zaprzeczyć nie może, wszystkie inne mają na celu zbadanie okolic naftowych w Karpatach, i rozeznanie warunków znachodzenia się tego minerału wśród innych górotworów. Poświęcono na ten cel dwie jeszcze subwencye udzielone na naukowe studia, a mianowicie wyżej wzmiankowaną p. Drowi Dunikowskiemu na pobyt w Wiedniu i w Monachium, i p. Dr. Zuberowi na podróż do Alp, których klasyczne badanie jako wzór dla innych prac służyć może. Dla słusznego ocenienia wartości tych geologicznych badań kraju nie należy zapominać, że są one w związku i wzajemnie się uzupełniają z badaniami górnictwami w kopalniach naftowych pobierających subwencyę z funduszu krajowego; ogólny ich wynik da dopiero należyte wskazówki, gdzie i jak szukać za minerałem, którego wartość wyprodukowana pięć razy przenosi wartość wszystkich innych minerałów górniczych pozostawionych przemysłowi prywatnemu, który przeto łatwo stać się może podstawą dobrobytu całego Podgórze Karpat.

Kiedy Wydział krajowy w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1878 zajął się tym przedmiotem i ustanowił Radę górnictwa, opinia geologów nie była ustalona nawet co do miejsca, jakie w chronologii geologicznej należy przyznać utworom Karpat, i oznaczano je jako dolny i górny karpacki piaskowiec, a mapy wykonane po badaniach z roku 1880 oznaczają jeszcze znaczne przestrzenie kraju jako warstwy środkowe (*mittlere Gruppe*), nie zaliczając ich ani do górnych — eocenu, ani do dolnych — kredy. Co więcej, nie udowodniono poziomu, jaki zajmują w utworze kredowym warstwy tak zwane ropianieckie, będące najdolniejszym znanym poziomem naftodajnym.

Wątpliwości w takich kwestyach nie pozwalają częstokroć zgoła powziąć decyzji, jak w danym wypadku robotami kierować. Jeżeli się pokaże np., że pod warstwami ropianieckimi następuje inna formacja, w której warstwy żywicze nie są znane, to będzie należało inaczej pojmować, i o wiele rzadziej zastosowywać głębokie wiercenie niż wówczas, gdy się okaże, że pod niem można szukać ławic do tegoż samego utworu należących.

Wydział krajowy łoży znaczne fundusze na rozjaśnienie tej kwestyi, bo ona teoretyczną jest tylko pozornie, i ma dla przemysłu wielką doniosłość, a do wytrwałości w przeprowadzeniu podjętego zadania czerpie Wydział krajowy pobudkę w tem, że w innych krajach Europy, gdzie zrozumiano, iż wyzwolenie się z pod monopolu amerykańskiego oleju ziemnego stało się potrzebą ekonomiczną i polityczną, nie mniej nad kwestyą powyższą pracują, i nie większe, ani prędsze robią postępy.

W Hanowerskiem np., gdzie w ciągu roku 1880 i 1881 na przestrzeni kilku mil kwadratowych, wykonano kilkaset otworów świdrowych, dla rozpoznania wartości terenów znanych¹⁶ od lat

dwudziestu i skonstatowano, iż nafta w innych niż u nas znajduje się geologicznych poziomach, bo w triasowych — nie rozjaśniono przecież genezy tego produktu, ani wielu innych punktów wątpliwych. Do ukończenia pracy, od której się wymaga ścisłości naukowej, potrzeba dużo czasu, ale jak to już w roku zeszłym mógł Wydział krajowy zaznaczyć, kraj odniósł z niej korzyści, gdyż już dzisiaj kierownictwo poszukiwaniami stało się racjonalniejszym.

Niezależnie od tych badań, zamierza Wydział krajowy ułatwić pracę pojedynczych przedsiębiorców wydaniem mapy geologiczno-przemysłowej źródeł i kopalń nafty, a wzór jej wystawiono w dziale naftowym na wystawie w Przemyśle.

Co się zaś tyczy kwoty 500 zł. w. a., przeznaczonej trzecią z powołanych uchwał na badania geologiczne jako dodatkowy zasilek dla komisji fizyograficznej w Krakowie, to została ona użyta na ukończenie badań geologicznego układu Tatr, poleconych przez komisję p. Dr. Althowi, profesorowi Uniwersytetu w Krakowie.

III.

Czwarta powołana uchwała z dnia 21. października 1881 roku, odnosząca się do ustępu *d*) uchwały Sejmowej z dnia 17. lipca 1880 roku, pozwoliła Wydziałowi krajowemu udzielić dwa stypendya chemikom, którzy posiadając dostateczne naukowe kwalifikacje i znajomość przemysłu naftowego, oświadczyli chęć oddania się wyłącznie pracy nad ulepszeniem chemicznej przeróbki tego minerału. Dwa te stypendya nadano p. Arnulfowi Nawratilowi, chemikowi destylarni W. Dra Fedorowicza w Ropie, i p. Karolowi Krzyżanowskiemu, asystentowi katedry chemii przy Uniwersytecie w Krakowie.

P. Nawratil odbył podróż za granicę, zwiedził główne rafinerie nafty i analogiczne fabryki w Wiedniu i Czechach, wszedł w stosunki z fabrykantami machin do destylacji nafty używanych, i studyował stan tego przemysłu w Niemczech i w Warszawie, następnie pracował 8 miesięcy w laboratorium Dra Radziszewskiego przy Uniwersytecie we Lwowie.

P. Krzyżanowski, zwiedziwszy krajowe fabryki nafty i łącznych z nią produktów w kraju, pracował w laboratorium Uniwersytetu krakowskiego. Obaj wyszli z tego samego założenia, mianowicie, że surowa ropa jest do dziś dnia za mało znanym co do fizycznych własności i składu produktem, byśmy go mogli z całą korzyścią zużytkować, i że ulepszenie praktycznej fabrykacji musi poprzedzić dokładniejsza analiza różnych gatunków tego produktu.

Przedsiębiorcy krajowi uczynili zadość wezwaniu Wydziału krajowego i udzieliли do zbadania trzydzieści kilka gatunków ropy, a wynikiem analizy tych okazów, którego publikację p. Nawratil już rozpoczął „w Kosmosie“, jest przekonanie, że dotychczasowe ocenienie ropy wedle jej ciężaru — go wcale istotnej wartości nie odpowiada.

W celu ulepszenia destylacji i fabrykacji obaj chemicy w odrębnych prowadzili kierunkach; p. Nawratil bada korzyść destylowania ropy przy użyciu przegrzanej pary i większem ciśnieniem powietrza, oraz sposoby czyszczenia kwasu siarkowego z wszelkich żywicznych części, pozostających w nim przy rafinowaniu nafty; p. Krzyżanowski przeciwnie, studyje przebieg destylacji przy rozrzedzonym powietrzu, zużytkowanie pozostałych przy destylacji nafty żywie do fabrykacji barwników, jak to ma miejsce ze smołą, otrzymywaną przy destylacji węgla. Badania te są w tożsaczym, wymagane sprawozdania Wydział krajowy odbiera, i nie ma powodu wątpić, że odpowiadając w położonemu w nich zaufaniu, jeden i drugi przedstawią swe prace do konkursu założonego na dzieło lub podręcznik o przeróbce chemicznej produktów naftowych i obznajomią szerszą publiczność z wynikami swych badań. Tymczasem Wydział krajowy, korzystając z wystawy roku bieżącego w Przemyśle odbyć się mającej, wezwał obydwóch, aby okazy swych robót już obecnie w kołom interesowanym przedstawił. Termin konkursu dołączonego rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 20. kwietnia 1881 roku, L. 15849, przypada na dniu 1. stycznia 1883 r. Ponieważ zaś nie ma pewności, że prace, które komisya konkursowa za najlepsze uzna przed

badan przedłożyli już obecnie oddane do druku — w Kosmosie — sprawozdanie, a tegorocznemi badaniami mają je uzupełnić tak w kierunku ściśle naukowym, jak i w kierunku technicznym. Ze względu na większe trudności zadania oraz na ważność badań terenu, na którym się prowadzą dwie przez Wydział krajowy subwencyonowane roboty górnicze, udzielono nadto subwencyi panu Dr. Dunikowskiemu na podróż do Wiednia i do Monachium w ciągu ubiegłej zimy, aby mógł z bogatych zbiorów tamtejszych muzeów skorzystać i oznaczyć skamieliny, w które nasze Karpaty są tak ubogie. Do terenu powyższego przylega badany w roku 1881 przez P. Szajnochę okręg gorlicko-krośnieński, a przestrzeń, której badaniem zajmują się pp. Walter, Dr. Dunikowski i Dr. Szajnocha, obejmuje cały zachodnio-galicyjski obszar naftowy. PP. Dr. Olszewskiemu, Zuberowi, w ciągu obu lat, a p. Dr. Szajnosze w roku bieżącym, poruczono do zbadania okolicy, już przez zakład geologiczny wiedeński opracowane, i dlatego przydzielono im przestrzenie znacznie większe, a wymaga się nadto wielkiej dokładności w rozgraniczaniu utworów, w opisanii i wydzieleniu na mapach warstw na powierzchni występujących, i przedłożenia mapy geologicznej na skali fotografowanych map 1: 25000. Sprawozdania p. Dra Olszewskiego i p. Zuberera, już Wydziałowi krajowemu przedłożone, wyjdą niebawem w Kosmosie, i staną się niezawodnie pożytecznym przewodnikiem przy poszukiwaniach za naftą we wschodniej części kraju.

Oprócz więc badania fosforytów, którego użyteczności dla kraju rolniczego nikt zaprzeczyć nie może, wszystkie inne mają na celu zbadanie okolic naftowych w Karpatach, i rozeznanie warunków znachodzenia się tego minerału wśród innych górotworów. Poświęcono na ten cel dwie jeszcze subwencye udzielone na naukowe studia, a mianowicie wyżej wzmiankowaną p. Drowi Dunikowskiemu na pobyt w Wiedniu i w Monachium, i p. Dr. Zuberowi na podróż do Alp, których klasyczne badanie jako wzór dla innych prac służyć może. Dla słusznego ocenienia wartości tych geologicznych badań kraju nie należy zapominać, że są one w związku i wzajemnie się uzupełniają z badaniami górnictwami w kopalniach naftowych pobierających subwencyę z funduszu krajowego; ogólny ich wynik da dopiero należyte wskazówki, gdzie i jak szukać za minerałem, którego wartość wyprodukowana pięć razy przenosi wartość wszystkich innych minerałów górniczych pozostawionych przemysłowi prywatnemu, który przeto łatwo stać się może podstawą dobrobytu całego Podgórze Karpat.

Kiedy Wydział krajowy w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1878 zajął się tym przedmiotem i ustanowił Radę górniczą, opinia geologów nie była ustalona nawet co do miejsca, jakie w chronologii geologicznej należy przyznać utworom Karpat, i oznaczano je jako dolny i górny karpacki piaskowiec, a mapy wykonane po badaniach z roku 1880 oznaczają jeszcze znaczne przestrzenie kraju jako warstwy środkowe (*mittlere Gruppe*), nie zaliczając ich ani do górnych — eocenu, ani do dolnych — kredy. Co więcej, nie udowodniono poziomu, jaki zajmują w utworze kredowym warstwy tak zwane ropianieckie, będące najdolniejszym znanym poziomem naftodajnym.

Wątpliwości w takich kwestyach nie pozwalają częstokroć zgoła powziąć decyzji, jak w danym wypadku robotami kierować. Jeżeli się pokaże np., że pod warstwami ropianieckimi następuje inna formacja, w której warstwy żywiczne nie są znane, to będzie należało inaczej pojmować, i o wiele rzadziej zastosowywać głębokie wiercenie niż wówczas, gdy się okaże, że pod niemi można szukać ławic do tegoż samego utworu należących.

Wydział krajowy łoży znaczne fundusze na rozjaśnienie tej kwestyi, bo ona teoretyczną jest tylko pozornie, i ma dla przemysłu wielką doniosłość, a do wytrwałości w przeprowadzeniu podjętego zadania czerpie Wydział krajowy pobudkę w tem, że w innych krajach Europy, gdzie zrozumiano, iż wyzwolenie się z pod monopolu amerykańskiego oleju ziemnego stało się potrzebą ekonomiczną i polityczną, nie mniej nad kwestyą powyższą pracują, i nie większe, ani prędsze robia postępy.

W Hanowerskiem np., gdzie w ciągu roku 1880 i 1881 na przestrzeni kilku mil kwadrato- wych, wykonano kilkaset otworów świdrowych, dla rozpoznania wartości terenów znanych od lat

dwudziestu i skonstatowano, iż nafta w innych niż u nas znajduje się geologicznych poziomach, bo w triasowych — nie rozjaśniono przecież genezy tego produktu, ani wielu innych punktów wątpliwych. Do ukończenia pracy, od której się wymaga ścisłości naukowej, potrzeba dużo czasu, ale jak to już w roku zeszłym mógł Wydział krajowy zaznaczyć, kraj odniósł z niej korzyści, gdyż już dzisiaj kierownictwo poszukiwaniami stało się racjonalniejszym.

Niezależnie od tych badań, zamierza Wydział krajowy ułatwić pracę pojedynczych przedsiębiorców wydaniem mapy geologiczno-przemysłowej źródeł i kopalń nafty, a wzór jej wystawiono w dziale naftowym na wystawie w Przemysłu.

Co się zaś tyczy kwoty 500 zł. w. a., przeznaczonej trzecią z powołanych uchwał na badania geologiczne jako dodatkowy zasiłek dla komisji fizyograficznej w Krakowie, to została ona użyta na ukończenie badań geologicznego układu Tatr, poleconych przez komisję p. Dr. Althowi, profesorowi Uniwersytetu w Krakowie.

III.

Czwarta powołana uchwała z dnia 21. października 1881 roku, odnosząca się do ustępu *a*) uchwały Sejmowej z dnia 17. lipca 1880 roku, pozwoliła Wydziałowi krajowemu udzielić dwa stypendya chemikom, którzy posiadając dostateczne naukowe kwalifikacje i znajomość przemysłu naftowego, oświadczyli chęć oddania się wyłącznie pracy nad ulepszeniem chemicznej przeróbki tego minerału. Dwa te stypendya nadano p. Arnulfowi Nawratilowi, chemikowi destylarni W. Dra Fedorowicza w Ropie, i p. Karolowi Krzyżanowskiemu, asystentowi katedry chemii przy Uniwersytecie w Krakowie.

P. Nawratil odbył podróż za granicę, zwiedził główne rafinerje nafty i analogiczne fabryki w Wiedniu i Czechach, wszedł w stosunki z fabrykantami machin do destylacji nafty używanych, i studyował stan tego przemysłu w Niemczech i w Warszawie, następnie pracował 8 miesięcy w laboratorium Dra Radziszewskiego przy Uniwersytecie we Lwowie.

P. Krzyżanowski, zwiedziwszy krajowe fabryki nafty i łącznych z nią produktów w kraju, pracował w laboratorium Uniwersytetu krakowskiego. Obaj wyszli z tego samego założenia, mianowicie, że surowa ropa jest do dziś dnia za mało znanym co do fizycznych własności i składu produktem, byśmy go mogli z całą korzyścią użytkować, i że ulepszenie praktycznej fabrykacji musi poprzedzić dokładniejsza analiza różnych gatunków tego produktu.

Przedsiębiorcy krajowi uczynili zadość wezwaniu Wydziału krajowego i udzielili do zbadania trzydzieści kilka gatunków ropy, a wynikiem analizy tych okazów, którego publikację p. Nawratil już rozpoczął „w Kosmosie“, jest przekonanie, że dotychczasowe ocenienie ropy wedle jej ciężaru

tego wcale istotnej wartości nie odpowiada.

Prace p. Nawratila na ulepszenie destylacji i fabrykacji obaj chemicy w odrębnych prowadzili kierunkach; p. Nawratil bada korzyść destylowania ropy przy użyciu przegrzanej pary i większem ciśnieniem powietrza, oraz sposoby czyszczenia kwasu siarkowego z wszelkich żywicznych części, pozostających w nim przy rafinowaniu nafty; p. Krzyżanowski przeciwnie, studyje przebieg destylacji przy rozprężonem powietrzu, użytkowanie pozostałych przy destylacji nafty żywie do fabrykacji barwników, jak to ma miejsce ze smołą, otrzymywaną przy destylacji węgla. Badania te są w toku, wymagane sprawozdania Wydział krajowy odbiera, i nie ma powodu wątpić, że odpowiadając położonemu w nich zaufaniu, jeden i drugi przedstawią swe prace do konkursu założonego na dzieło lub podręcznik o przeróbce chemicznej produktów naftowych i obznajomią szerszą publiczność z wynikami swych badań. Tymczasem Wydział krajowy, korzystając z wystawy roku bieżącego w Przemysłu odbyć się mającej, wezwał obydwóch, aby okazy swych robót już obecnie w kołom interesowanym przedstawili. Termin konkursu dołączonego rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 20. kwietnia 1881 roku, L. 15849, przypada na dniu 1. stycznia 1883 r. Ponieważ zaś nie ma pewności, że prace, które komisya konkursowa za najlepsze uzna przed

dniem 31. marca 1883 roku nagrodzone zostaną, a w razie niewypłacenia nagród przed końcem roku budżetowego Wydział krajowy utraciłby możność rozporządzenia pozostałą z roku 1882 kwotą, przeto wstawiono w preliminarz na rok 1883 do pozycyi 160, rubryki XV., kwotę 1200 zł. wal. austr., którą Wysoki Sejm raczy przyzwolić na dalsze popieranie chemicznych badań produktów naftowych.

IV.

Ustępem 3. uchwały Wysokiego Sejmu, z dnia 21. października 1881 roku, przeznaczono do dyspozycyi Wydziału krajowego 2000 złr. w. a. na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych bliżej nasz kraj obchodzić mogących.

Jakkolwiek było zamiarem Wydziału krajowego udzielić z tego funduszu pomocy ukończonym słuchaczom akademii górniczej, którzyby ten dział techniki górnictwa naftowego specjalnie opracować chcieli, i potrzebowali pomocy na podróż za granicę, lub na sprawienie narzędzi do prób, to musiał jednak Wydział krajowy dla braku odpowiednich zgłoszeń poprzestać na udzieleniu pomocy uczniom akademii górniczej, z których można się użytecznych dla kraju pracowników spodziewać, oraz tym geologom, których studia mają więcej praktyczny dla górnictwa kierunek.

Udzielono przeto subwencji:

Pp. Piotrowi Bogdanowi Zagórskiemu, uczniowi szkoły w Leoben	300 zł.
Józefowi Wrzesińskiemu	300 „
Stanisławowi Tarchalskiemu	300 „
Wawrzyńcowi Tesseyre, geologowi pracującemu w muzeum prof. Neumayera w Wiedniu	200 „
i w myśl dawniejszej uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1880, Karolowi Miłkowskiemu	200 „
Razem	1400 zł.

Brak stypendyów górniczych dawał się mocno czuć w kraju, i Wysoki Sejm, pozwalając udzielić ubogiej młodzieży pomocy do ukończenia tych studyów, przysporzy krajowi sił technicznych, których techniczne szkoły krajowe wydać nie mogą. Uprasza więc Wydział krajowy o przyznanie na ten cel w myśl pozycyi 166, rub. XV. preliminarza funduszu krajowego na rok 1883. takiej samej kwoty, a zwiększająca się ilość techników górniczych pozwoli nadawać je drogą konkursu, i wymagać samodzielnych prac.

V.

Pozostaje jeszcze zdać sprawę z wykonania dwóch jeszcze uchwał Wysokiego Sejmu z przeszłym powziętych, a mianowicie uchwały z dnia 17. października, dotyczącej unormowania prawnych stosunków kopalnictwa naftowego, i uchwały z dnia 21. października, mającej na celu wyjednanie u c. k. Rządu ulg w opłacie należności skarbowych przy nabywaniu prawa do poszukiwania i do wydobywania nafty, wosku ziemnego i tymże pokrewnych minerałów, tudzież uwolnienie kopalń nafty od podatków na lat 10, lub obniżenie podatków tych przynajmniej do miary, w jakiej je opłacają kopalnie eksploatowane na podstawie ogólnej ustawy górniczej.

Odnosnie i z powodu pierwszej uchwały wniósł Jego Eksc. Pan Minister Rolnictwa na dniu 22. maja r. b. do Izby Posłów Rady Państwa projekt ustawy, mocą której w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem i na Bukowinie ma być unormowane prawo eksploatacyi minerałów, zawierających w sobie ziemne żywice. Projekt ten utrzymuje przynależność żywicznych minerałów do własności gruntowej i czyni w ten sposób zadość tylokrotnie wypowiedzianym życzeniom Reprezentacyi krajowej.

C. k. Prezydum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 28. sierpnia r. b., że Jego Ekscelencya Pan Minister Rolnictwa zamierza w myśl §. 13. tego projektu,

skoro takowy stanie się ustawą, wnieść osobne przedłożenie do Wysokiego Sejmu, dotyczące wprowadzenia w życie nowego porządku rzeczy.

Inaczej się ma rzecz ze sprawą uregulowania, a raczej niżenia skarbowych opłat i podatków ciężących na kopalniach nafty i wosku ziemnego. Rezolucyę Sejmu krajowego pozostawił Wysoki c. k. Rząd bez odpowiedzi, a przy rewizyi taryfy celnej państwa nałożony został na naftę służącą do oświetlenia, znaczny podatek konsumcyjny.

Chociaż zaś nie można ocenić wszystkich skutków, jakie ten finansowy środek za sobą pociągnie, gdyż takowy dopiero dnia 1. września r. b. wchodzi w życie, to jednak zdaniem stron interesowanych będzie on stanowił ciężar bardzo znaczny, zagrażający pomyślności istniejących przedsiębiorstw, a w pierwszym rzędzie destylarń nafty.

Nie uzyskano więc zwolnienia od podatku zarobkowego, ani reformy w wymiarze dochodowego, a tem mniej ulgi w wymiarze należitości opłacanych przy nabywaniu praw do poszukiwań i eksploatacy nafty i wosku ziemnego. Jak dalece zaś stosunki przemysłu naftowego zostały dotknięte zmianami w ustawie celnej i ustawą o podatku, i jakie środki zaradcze mogą im dopomódz lub kryzys zmniejszyć, będzie przedmiotem badań Wydziału krajowego i ustanowionego przy Wydziale krajowym komitetu dla podniesienia naftowego przemysłu w Galicyi.

Wyluszczone powyżej motywa i powody skłoniły Wydział krajowy do prelininowania na dalsze popieranie górnictwa i przemysłu naftowego w kraju w roku 1883, następujących kwot:

na badanie głębszych pokładów ziemi, poz. 158, rub. XV. preliminarza	10.000 zł.
na geologiczno-górniczne badania kraju, pozycya 159.	3.000 zł.
na studia chemicznej przeróbki nafty, pozycya 160.	1.200 zł.
na stypendya dla górników, oddających się specjalnie zawodom krajowi potrzebnym poz. 166.	2.400 zł.

Powołując się przeto na wymienione wnioski budżetowe, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 1. września 1882 r.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego o.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy kraj. śred. szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na r. 1883.

Wysoki Sejmie!

Preliminarze kraj. śred. szkoły roln. w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na rok 1883, które Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi jako allegata do preliminarza funduszu krajowego na tenże rok, układane były przed dokonaniem reorganizacji szkoły tj. przed wydaniem nowego statutu i wprowadzeniem nowego planu nauk oraz obsadzeniem posad nauczycieli etatowych.

To też Kuratora Szkoły Czernichowskiej, przedkładając relację z dnia 1. Kwietnia r. b. l. 102 projekta preliminarzy, które posłużyły następnie za podstawę do zestawienia preliminarzy szkoły i folwarku wniesionych do Wys. Sejmu, z góry oświadczyła, że w obec przejściowego stanu szkoły, nie jest jeszcze w stanie obliczyć ściśle potrzeb zakładu na rok 1883.

Z dniem 1. Sierpnia r. b. weszła w życie nowa organizacja szkoły, a na przedstawienie Kuratorji, oparte tym razem już na zdaniu nowo mianowanego kierownika i grona nauczycieli szkoły, uznał Wydział krajowy potrzebę następujących uzupełnień pierwotnych preliminarzy:

I. Szkoła rolnicza.

1. Ponieważ statut org. szkoły przywiązuje wielką wagę do zajęć praktycznych uczniów, przeto okazała się potrzeba ustanowienia instruktora, któryby kierował ćwiczeniami uczniów na folwarku. Za instruktora użytym by być mógł odpowiednio dobrany ekonom folwarczny.

Chcąc jednak pozyskać ekonoma uzdolnionego do pełnienia funkcji instruktora, wypada dotychczasową płacę ekonoma nieco podwyższyć, a mianowicie z 500 złr. na 550 złr. w. a., z których ciężyłoby 200 złr. w. a. na budżecie folwarcznym a reszta na budżecie szkoły. W pierwotnym preliminarzu szkoły wyznaczono wprawdzie (Rubr. I. poz. 7.) dla ekonoma jako docenta 200 złr., lecz kwota ta, przyznana dotychczasowemu ekonomowi, za wykłady leśnictwa, w razie poruczenia obowiązków instruktora ekonomowi, obróconą być musi na wynagrodzenie osobnego dojeżdżającego docenta leśnictwa.

Ustauowienie instruktora powiększy przeto zwyczajne wydatki szkoły o 350 złr.

2. W wyjaśnieniach do preliminarza szkoły na r. 1883 uprzedzono, że Kuratorya ułoży po obsadzeniu etatowych posad nauczycieli szkoły z współudziałem grona nauczycieli wykaz wszystkich środków naukowych, jakich szkoła potrzebuje. Wykaz taki dotąd wprawdzie nie jest jeszcze gotów, lecz Kuratorya zdołała już obliczyć potrzebę środków naukowych w dziele botaniki. Z obliczenia zaś Kuratoryi wynika, że nieuwzględnione w preliminarzu wydatki wynoszą:

na zbiór botaniczny (Rubr. V. poz. 32 d.) zwyczajnie 30 złr., nadzwyczajnie 70 złr. w. a.
na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego zwyczajnie 85 złr. w. a., nadzwyczajnie 180 złr. w. a.

3. Podobnie okazało zbadanie biblioteki przez fachowych naglącą potrzebę znacniejszego uzupełnienia jej już w roku przyszłym, co podług obliczenia Kuratoryi pociągnie za sobą nieobjęty preliminarzem wydatek nadzwyczajny w kwocie 200 zł. w. a.

Z powyższego wynika, że zaspokojenie potrzeb szkoły w roku 1883. wymaga podwyższenie jej dotacji na wydatki zwyczajne o 465 zł. w. a., na wydatki nadzwyczajne o 450 zł. w. a. razem o 915 zł. w. a.

II. Folwark.

1. Przed reorganizacją zakładu utrzymywał Dyrektor szkoły i zarazem administrator folwarku do podróży w interesach folwarku i szkoły własne konie, które były żywione kosztem folwarku.

Obecnie etatowy kierownik zakładu nie ma obowiązku utrzymywania koni. Wypada przeto do użytku folwarku a w części i szkoły zakupić parę koni wyjazdowych i sprawić wózek, co pociągnie za sobą niepreliminowany wydatek nadzwyczajny w kwocie 600 zł. w. a.

2. W ciągu lata r. b. okazała się naglącą potrzeba odnowienia dachu gontowego na stodole i wozowni. Koszta zaś odnowienia tego obciążą budżet folwarku wydatkiem nadzwyczajnym w kwocie 200 zł. w. a.

3. Po wybudowaniu nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli w ciągu minionego półroczu dotychczasowe ogrodzenia folwarczne wymagają odpowiedniego odnowienia i uzupełnienia, na co wypada preliminować kwotę 200 zł. w. a., jako wydatek nadzwyczajny.

4. W roku 1883 wypaloną być ma w cegielni folwarcznej znaczniejsza niż zwykle ilość cegły, potrzebna do ukończenia robót około przebudowania budynku szkolnego. Ażeby zaś cegielnia mogła dostarczyć wymaganej ilości cegły, potrzeba ją zaopatrzyć w drugą szopę, co spowoduje wydatek nadzwyczajny w kwocie 250 zł. w. a.

Wydatki nadzwyczajne folwarku, w preliminarzu nieuwzględnione, wynoszą przeto razem 1.250 zł. w. a.

Na podstawie wyводу powyższego Wydział krajowy wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na zaspokojenie naglących a w preliminarzach na rok 1883 nieuwzględnionych potrzeb szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie kredyt do wysokości 2.165 zł. na rok powyższy.

Lwów dnia 20. Września 1882.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Aleg. 71.

S p r a w o z d a n i e

komisyi kultury krajowej o przedłożeniu rządowem, obejmującym ustawę o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa w wodach śródkrajowych.

Wysoki Sejmie!

Dnia 6. października r. z. uchwalił Wysoki Sejm ustawę „o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa na wodach wewnątrz kraju“. Pismem jednak z 12. maja r. b. zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, iż ustawie sankcyi odmówioną została. Natomiast pismem z 25. sierpnia udzielił Wysoki Rząd przedłożenie rządowe Wydziałowi krajowemu, obejmujące projekt do ustawy podobny z niektórymi zmianami do ustawy uchwalonej przez Sejm w roku zeszłym, który jest przedmiotem niniejszego sprawozdania.

W wyżwspomnianem piśmie c. k. Namiestnictwa z 12. maja podane są przyczyny odmowy sankcyi dla uchwały sejmowej, ma ona zdaniem Rządu, zawierać „szereg postanowień zmieniających przedłożenie rządowe z 19. czerwca 1880 a kolidujących z ustawami obowiązującymi“, mianowicie z ustawą wodną.

W szczególności zdaniem Rządu §. 8 uchwały zakazuje bezwzględnie zastawianie rzek i koliduje z §. 19. państwowej ustawy wodnej z r. 1869 względnie z §. 39 ustawy wodnej galic. z r. 1875.

Nasuwa się tu przypuszczenie, że Ministerstwo rolnictwa rozporządza wadliwym tłómaczeniem uchwały sejmowej, §. 19 bowiem ustawy wodnej orzeka, że nie mogą użytkownicy rybołówstwem zaprzeczyć innych użytków wody, a zatem zastawienia wody w celu zużytkowania wody n. p. jako siły dla przemysłowego zakładu, § 8 zaś uchwały sejmowej zakazuje zastawiania wody przyrządami rybackimi, które wymienia najwyraźniej.

Podobnie §. 10 uchwały sejmowej (zakazuje zanieczyszczanie wód dla ryb szkodliwe i także koliduje z ustawą wodną).

Co do §§. 5 i 11 uchwały sejmowej nasuwają się JE. p. Ministrowi rolnictwa wątpliwości co do wykonalności rozporządzeń, które zawierają.

I tak „postanowienie §. 5, zawierające zakaz łowienia ryb niedosięgających ustanowionej miary „i wagi, ma w projekcie przez Sejm uchwalonym na oku ryby niedorosłe, a przecież pojęcie ryb „niedorosłych różni się od pojęcia ryb niedosięgających pewnej miary i wagi, granicy jednak rozwoju ryb niedorosłych nie oznacza bliżej uchwalony projekt, który to brak bliższego określenia odnosi się także do zakazu sprzedawania i przesyłania ryb niedorosłych“.

Należy uważać za rzecz szczęśliwą, że Ministerstwo rolnictwa w przedłożeniu nie dało wyrazu zapatrywaniu o różnicy pojęć ryb niedorosłych, i ryb nie mających miary i wagi, gdyż według nowego przedłożenia (§. 12) zupełnie jak według uchwały sejmowej, polityczna władza krajowa postanawia w tym względzie przepisy.

Dalej, zdaniem c. k. Ministerstwa „§. 11 projektu rozciąga zakaz także do kupowania i przesyłania ryb niedorosłych, nasuwa się tu wątpliwość, czy można wymagać także od kupujących tej „dokładnej wiadomości szczegółowych przepisów co do dozwolonej miary i wagi poszczególnych gatunków ryb, jaką mieć mogą i powinni osoby trudniące się rybołówstwem i handlem ryb, dalej „czy kontrola, jaką musiano by zaprowadzić dla zapobieżenia wysyłkom ryb niedorosłych nie spowodowałyby utrudnień ruchu handlowego, nie będących w stosunku z pożytkiem, jaki dla chowu ryb „osiągnąć się da z użycia takich środków“.

Tym ostatnim uwagom nie może komisya kultury nie przyznać słuszności.

Tyle o powodach odmowy sankcyi uchwale sejmowej z 6. października.

Przedłożenie rządowe, o którym mowa, różni się od poprzedniego z r. 1880 w tem tylko, że w myśl uchwały sejmowej z 6. października wypuszczone są postanowienia §§. 11 i 15 (o wydawaniu kartek rybackich) dawnego projektu rządowego a natomiast uzupełniono §. 8 dawnego projektu zakazem używania przy łowieniu ryb przyrządów tamujących lub zbyt utrudniających posuwanie się ryb wędrujących. Wreszcie osobnym paragrafem zastrzeżono uprawnionym do rybołówstwa udział przy rozprawach urzędowych z powodu ubiegania się innych osób o koncesyę do użycia wód płynących na zasadzie ustawy wodnej lub przemysłowej.

Komisya wyraża nadzieję, że w rozporządzeniach politycznej władzy krajowej, zapowiedzianych §. 8 nowego przedłożenia, nie będzie pominięty zakaz moczenia lnu i konopi w wodach rybnych lub zarybić się mających, tak u nas rozpowszechnionego, a tak dla hodowli ryb szkodliwego, i że tym sposobem wypełni się choć w części luka powstała przez zupełne wypuszczenie w przedłożeniu zakazów w §. 10 uchwały sejmowej zawartych.

Nakoniec należy wziąć z zadowoleniem do wiadomości, że p. Minister rolnictwa reskryptem z dnia 7. lipca r. b. zawiadamia, że prace przygotowawcze do państwowej ustawy rybackiej na mocy której będą mogły być przedłożone zupełne ustawy rybackie krajowe, są wykończone, a odpowiada to myśli rezolucyi w przeszłym roku przez Sejm uchwalonej.

Przedłożenie rządowe jest więc projektem do ustawy prowizorycznej. Postanowienia jej dają jednak pewną opiekę rybołówstwu, na którą kraj czeka od lat kilku, i która jest niezbędną dla naszego w kolebce jeszcze będącego rybołówstwa.

Komisya zaś uprasza, by Wysoki Sejm zechciał uchwalić załączony projekt do ustawy, który z małemi tylko zmianami stylistycznymi jest przedłożeniem rządowem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę: .|

Przewodniczący
J. Czartoryski.

Sprawozdawca
Sanguszko.

U S T A W A

z dnia o niektórych środkach ku podniesieniu
rybactwa na wodach śródkrajowych.

Za zgodą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

§. 1.

Polityczna władza krajowa oznaczy i ogłosi czasy ochrony dla cenniejszych gatunków ryb, żyjących w wodach krajowych, uwzględniając pory ich tarła.

§. 2.

Ktokolwiek w czasie ochronnym pewnego gatunku ryb złowi rybę żywą tego gatunku, powinien ją zaraz z należytą ostrożnością wpuścić napowrót do wody.

§. 3.

Polityczna władza krajowa może dla pewnych wód, uwzględniając porę tarła cenniejszych gatunków ryb w tych wodach przeważnie się znajdujących lub odchować się mających, ustanowić pory, w których łowienie ryb w tych wodach zupełnie zaniechane być ma, — o ile wobec mieszanego zarybienia można ustanowić takie pory, by znacznego nszczuplenia w rybołówstwie przez wynikłe ztąd wykluczenie łowienia ryb nietrających się.

§. 4.

W porach ustanowionych i ogłoszonych w myśl §. 3 nie wolno ryb łowić w dotyczącej wodzie. Mianowicie nie wolno w niej zastawiać sieci, węćierzy, las, pastek, skrzyń i tym podobnych przyrządów do łowienia, a już przedtem zastawione, należy przed rozpoczęciem się czasu zakazu uprzątnąć lub do połowu ryb niezdatnymi uczynić.

§. 5.

Polityczna władza powiatowa może uprawnionym do rybołówstwa, lub za ich zgodą także innym osobom, dozwolić wyjątków od zakazów §§. 2 i 4 w celach sztucznego chowu ryb lub umiejętnych badań.

Również może polityczna władza powiatowa, w celu odłowienia ryb drapieżnych, o tyle zezwolić na wyjątki od zakazu §. 4., o ile władza krajowa ustanawiając czas zakazu, sobie nie zastrzeże udzielania takich pozwoleń.

We wszystkich takich przypadkach polityczna władza powiatowa ma wydawać osobne certyfikaty, opiewające na imię z oznaczeniem wody i innych istotnych okoliczności zezwolenia.

Certyfikaty należy publicznym organom bezpieczeństwa tudzież organom straży do nadzorowania rybnych wód ustanowionym, na ich żądanie bez oporu okazywać.

§. 6.

Nie wolno do połowu ryb używać dynamitu i innych eksplodujących materiałów, oraz takich środków, które na pewnym obszarze ryby odurzają lub zabijają, jak n. p. rybiej trutki, wroniego oka, wapna lub odwarów roślin.

W przypadkach wykazanej potrzeby może polityczna władza krajowa dozwolić użycia materiałów eksplodujących.

§. 7.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać wężycerzy, plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb.

§ 8.

Dalsze zakazy co do pewnych sposobów, środków lub przyrządów rybołowczych w ogóle, dla stanu rybnego szkodliwych, może polityczna władza krajowa wydać dla poszczególnych wód lub dorzeczy, zarazem też w szczególności ustanowić, w jakich granicach należy zastawiać przyrządy rybołowe, ażeby celem utrzymania gatunku ryby, przeciagu ryb nie tamować zupełnie lub nie utrudniać zbyt znacznie.

Jeżeliby jednak w wykonaniu tych postanowień miał być wydany zakaz używania nadal sieci dotychczasowych, to należy dla dalszego używania takich dotąd używanych sieci pozostawić odpowiedni najmniej dwuletni przeciag czasu.

§. 9.

Dla wód, które sięgając poza obręb terytoryalny podległy niniejszej ustawie, wskazują potrzebę lub stosowność zgodnego postępowania z innymi krajami lub władzami państwowymi, wyda Minister rolnictwa postanowienia, względnie zakazy w §§. 1, 3, i 8 wspomniane.

§. 10.

Przybory rybackie, pod nieobecność rybaka zostawione do połowu ryb, winny być zaopatrzone znakiem, urzędowi gminy nadbrzeżnej do wiadomości podanym, po którym można poznać do kogo należą.

§. 11.

Postanowienia §§. 1—10 nie dotyczą stawów i innych zbiorników wody w celu chowu ryb założonych bez różnicy, czy one łączą się lub nie z wodą bieżącą.

§. 12.

Polityczna władza krajowa postanowi i ogłosi, — których gatunków ryb, celem utrzymania odpowiedniego zarybienia, nie wolno poniżej pewnej miary lub w pewnych czasach ani sprzedawać ani w domach gościnnych podawać.

§. 13.

Polityczne władze powiatowe zarządzają co należy, ażeby przy użytkowaniach wód, które wedle ustaw regulujących prawo wodne, nie wymagają pozwolenia władzy, zapobiedz o ile możności szkodom w rybołowstwie.

Zarządzenia te poczynione będą przy wydaniu przepisów policyjnych, przewidzianych w wyżej wspomnianych ustawach o powszechnem uregulowaniu wykonywania takich użytków wodnych z urzędu, zresztą zaś na żądanie uprawnionego do rybołowstwa, i należy przy tem baczyć szczególnie na uchylenie szkodliwych niepokojów tarlisk.

§. 14.

W razie urządzenia zakładów przemysłowych lub innych, które wymagają użytkowania wody, a do których według ustaw regulujących prawo wodne, tudzież obowiązujących ustaw przemysłowych i innych, potrzeba pozwolenia władzy, należy do rozpraw dotyczących zawsze wzywać także interesowanych w tem uprawnionych do rybołowstwa i uzasadnione ich zarzuty odpowiednio uwzględniać.

§. 15.

Przekroczenia tej ustawy i wydanych na jej mocy przepisów, o ile nie podpadają powszechnej ustawie karnej, będą władze polityczne karały grzywną od pięciu do pięćdziesięciu złotych, która to grzywna w razie ponownego przekroczenia jak i wówczas, jeśli zarybieniu znaczną wyrządzono szkodę, może być podwyższoną do stu złotych.

Gdy uznany za winnego nie jest w stanie grzywny uiścić, to należy ją zamienić na karę aresztu, a w takim razie pięć złotych liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie przekroczenia postanowień §§. 2., 4., 6. i 7., tudzież zakazów wydanych na mocy §§. 8. i 12., należy zarazem orzec konfiskatę ryb wbrew przepisowi złowionych, oraz narzędzi rybackich bezprawnie użytych. Grzywny oraz kwoty otrzymane ze sprzedaży zabranych przyborów rybackich i ryb, wpływają do osobnego funduszu ku podniesieniu rybactwa, którym zarządza Wydział krajowy.

Zabrane przybory rybackie rodzajów niedozwolonych należy przed sprzedaniem uczynić niezdatnymi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 16.

Przełożeni gmin i przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i organa policji wodnej są obowiązani czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy i dostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości władzy politycznej.

Ten sam obowiązek ciąży w szczególności także na organach policji targowej względem zakazów na mocy §. 12 wydanych.

§. 17.

Uprawnionym do rybołówstwa osobom i gminom wolno swoim, dla ochrony innych interesów, mianowicie dla ochrony kultury polowej lub leśnej włącznie z polowaniem już ustanowionym organom straży, powierzać także nadzorowanie i ochronę rybactwa i w tym celu zarządzić odebranie od nich przysięgi przez polityczną władzę powiatową według roty ustanowionej przez władzę krajową.

Wolno im także wyłącznie dla rybactwa ustanowić zaprzysiężone organa straży, jeżeli one posiadają warunki przepisane dla straży polowej.

Do ustanowionych w ten sposób organów nadzoru i ochrony rybactwa, stosują się przepisy obowiązujące w ogóle co do straży polowej, a co do ich urzędowego stanowiska, przepisy ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 Dz. pr. p. L. 84.

§. 18.

Organom do bezpośredniego nadzorowania rybactwa w myśl §§. 16. i 17. powołanym, służy w szczególności prawo i obowiązek:

- a) nadzorować rybne wody swojego okręgu służbowego, jazy, szluzy, tamy, komory na koła wodne itd., o ile te urządzenia dotyczą rybactwa;
- b) rewidować łodzie rybackie, sadze ryb i przybory rybackie;
- c) konfiskować ryby i przybory rybackie, jakoteż aresztować w myśl ustawy z d. 16. czerwca 1872 (Dz. pr. p. Nr. 84).

§. 19.

Polityczne władze powiatowe mają się o to starać, ażeby postanowienia §§. 2, 4, 6, 7, 10, i 15 tej ustawy, oraz przepisy wydane na mocy §§. 1, 3, 8, 12 i 13, przypominano w gminach nadbrzeżnych corocznie w czasie ku temu najstosowniejszym przez ogłoszenie tychże w sposób w miejscu używany.

§. 20.

Celem ustanowienia przepisów, które wydane być mają w wykonaniu §§. 1, 3, 8 i 12 tej ustawy, zasięgnię polityczna władza krajowa, względnie Minister rolnictwa (§. 9) zdania znawców i Wydziału krajowego.

Co do ograniczeń użytkowania wody, które polityczna władza powiatowa w myśl §. 13 zarządzi, ma również i ta władza wysłuchać wprzód zdania znawców.

§. 21.

Wykonanie tej ustawy poruczam Ministrowi rolnictwa i Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 72.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego
za rok 1880.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisji budżetowej zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1880, wykazuje:

dochody rzeczywiste w łącznej sumie	378.342 zł. 70 ct.
wydatki	12.941 „ 15 „
nadwyżka więc dochodów wynosi	365.401 zł. 55 ct.

Tę nadwyżkę dochodów, tudzież gotówkę z r. 1879 w sumie 49.436 zł. 63 ct., pozostała i zwróconą z funduszu krajowego pożyczkę w sumie 273.195 zł., wreszcie pieniądze wpływające w skutek wylosowania papierów wartościowych, własnością funduszu będących, — Wydział krajowy ulokował częścią w listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, częścią zaś w listach hipotecznych uprzyw. gal. akcyjnego Banku hipotecznego. Stan majątku funduszu tego wynosił z końcem r. 1880 sumę 1,020,636 zł. 5 ct., z której to kwoty 858.300 zł. były ulokowane w papierach, zaś kwota 24.500 zł. 28 ct. złożoną była w gotówce.

Należności czynne tego funduszu t. j. zaległe opłaty szynkarskie i grzywny, tudzież drobne należności za sprzedane przedmioty skonfiskowane i zaliczki, wynoszą łącznie 138.329 zł. 58¹/₂ ct., należności bierne zaś 493 zł. 81¹/₂ ct. Opłaty od szynkarzy stanowią główne źródło tego funduszu; należność z tych opłat wynosiła po koniec r. 1880 sumę łączną . . . 417.603 zł. 99 ct. (w którejto sumie zawarta jest zaległość z r. 1879 w kwocie 120.278 zł. 4¹/₂ ct.)
uiszczono zaś na poczet tej należności 314.406 zł. 58 ct.
pozostała więc zaległość 103.197 zł. 41 ct.

Komisja budżetowa dwukrotnie już w sprawozdaniach swych o zamknięciu rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1878 i r. 1879 — przedstawiła Wys. Izbie niebezpieczeństwo grożące temu funduszowi z powodu rzeczonych zaległości, które z końcem r. 1878 wynosiły 99.659 zł. 70 ct. a z końcem r. 1879 wzrosły do sumy 120.278 zł. 4¹/₂ ct. Na wniosek komisji, uchwalił też Wys. Sejm tak w r. 1880 jak w r. 1881 rezolucye, wzywające c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń względem energicznego ściągania należności funduszu propinacyjnego.

W skutek tych rezolucyi wydał też c. k. Rząd odpowiednie polecenia, a okólnikiem c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 26. stycznia 1882 l. 11229/1881, podanym do wiadomości Wys. Izby w załącznikach sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, polecono ponownie c. k. Starostom ściągać jak najenergiczniej opłaty szynkarskie i grzywny, tudzież przedkładać do Prezydium Namiestnictwa co dwa tygodnie dokładne wykazy restancyi, zawierające uzasadnione wyjaśnienia, dlaczego

nieściągnięto jeszcze należności, a względnie w jakim stadyum znajduje się egzekucya. — Zarazem polecono c. k. Starostom, aby opłaty szynkarskie pobierano **z góry**, tudzież by po upływie każdego półrocza c. k. urzędy podatkowe sporządzały jak najdokładniejsze wykazy zaległości, celem bezwzględnego wdrożenia kroków egzekucyjnych.

Wobec takich zarządzeń, komisya budżetowa nie widzi potrzeby powtarzania rezolucyi do c. k. Rządu względem energicznego ściągania rzeczonych zaległości, zwłaszcza gdy przypuszczać należy, że przytoczone polecenia c. k. Prezydium Namiestnictwa ściśle wykonane będą.

Komisya budżetowa przekonała się, wglądając w zestawienie rachunków funduszu propinacyjnego za r. 1881 (dotychczas jeszcze ostatecznie nie sprawdzone), że stan zaległości zmniejszył się znowu w r. 1881.

Jest zatem uzasadniona nadzieja, że w skutek powyższych zarządzeń c. k. Prezydium Namiestnictwa, zmniejszy się jeszcze więcej w ciągu r. 1882 stan zaległości opłat szynkarskich i grzywn funduszowi propinacyjnemu należnych*).

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za r. 1880, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

We Lwowie dnia 22. września 1882.

Przewodniczący:
Wodzicki, w. r.

Sprawozdawca:
Skalkowski, w. r.

*) Według zestawienia rachunków funduszu propinacyjnego za r. 1881 (jeszcze ostatecznie niesprawdzonego) wynosiła należność z opłat szynkarskich z końcem roku 1881 (włącznie z zaległością z r. 1880 pozostałą) sumę 379.046 zł. 54 ct.
uiszczono zaś w ciągu roku 1881 295.163 „ 68 „
pozostaje zaległość 83.882 zł. 86 ct.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy, o odłączeniu niemieckiej kolonii Dobrzanicy od gminy tegoż nazwiska i utworzenia z kolonii odrębnej gminy w powiecie Przemysłańskim.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 22. sierpnia 1882 l. 41275/1882 przedłożył Wydział krajowy na prośbę niemieckiej kolonii Dobrzanicy Wys. Sejmowi projekt ustawy, zezwalającej na odłączenie tejże kolonii od gminy Dobrzanicy i utworzenie odrębnej gminy w powiecie Przemysłańskim.

Komisya administracyjna, której powyższe sprawozdanie uchwałą Wys. Sejmu z dnia 11 września b. r. przydzielonem zostało, powzięło z aktów Wydziału, że kolonia ma być wprawdzie już obecnie terytoryalnie oddzieloną od gminy Dobrzanicy, że jednak niektórzy mieszkańcy kolonii posiadają grunta zakupione od gospodarzy gminy Dobrzanicy, które na ściślejszem terytoryum tejże gminy są położone.

Wobec tego nasuwa się trudność określenia terytoryalnego rozdziału tych osad, zwłaszcza przy braku mapy, któraby ich posiadłości i przyszłe rozgraniczenie urzędownie stwierdzała.

Komisya administracyjna przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi mieszkańców kolonii niemieckiej Dobrzanicy o oddzielenie tej kolonii od gminy tegoż nazwiska w powiecie Przemysłańskim, zwraca się Wydziałowi krajowemu celem dokładniejszego wyjaśnienia stosunków miejscowych i zażądania przedłożenia urzędownie potwierdzonej mapy określającej ściśle posiadłości i obszar rozdzielić się mających osad.

Lwów dnia 23. września 1882.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

T. Dzieduszycki.

1892

MEMORANDUM

TO THE PRESIDENT AND VICE PRESIDENT
FROM THE SECRETARY OF THE INTERIOR
SUBJECT: [Illegible]

1. [Illegible]

2. [Illegible]

3. [Illegible]

4. [Illegible]

Very respectfully,
[Illegible Signature]

Aleg. 74.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem do ustawy postanawiającej, że grzywny nakładane przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczone dla funduszków ubogich, wpływać mają do Wydziałów powiatowych, i o petycyi Wydziału powiatowego w Zbarażu, żeby powyższa ustawa zarazem postanawiała, że grzywny te wpływać mają do funduszu miejscowych ubogich nie jako dochód, lecz do pomnożenia zakładowego majątku funduszu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. września b. r., przydzielił Wysoki Sejm komisyi administracyjnej sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem do ustawy postanawiającej, że grzywny nakładane przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczone dla funduszków ubogich, wpływać mają do Wydziałów powiatowych. Do przedłożenia tego widział się Wydział kraj. zniewolony licznemi petycyami Wydziałów powiatowych, które bądźto wprost do Wydziału krajowego wnoszone, bądź przez Wysoki Sejm w ubiegłych latach Wydziałowi kraj. przekazane bywały, a które wskazując na nieodpowiedni sposób zarządu miejscowemi funduszami ubogich w wielu bardzo gminach, domagały się zarządzenia, żeby grzywny, które na mocy istniejących ustaw i rozporządzeń wpływać mają do funduszków lub na rzecz miejscowych ubogich w gminie, dla ułatwienia nadzoru przesyłane zostały na ręce Wydziałów powiatowych.

Grzywny nakładane przez władze sądowe przeznaczone są w myśl §. 241 kod. karn. na rzecz ubogich tej miejscowości, w której czyn karygodny został popełniony. Niemniej i grzywny, przez władze polityczne orzekane, wpływają zwykle do funduszków ubogich lub na rzecz miejscowych ubogich, o ile szczegółowe przepisy odmiennych nie zawierają postanowień. Dalej wpływać mają także według §. 62 ust. gmin. na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie, kary pieniężne orzeczone przez zwierzchność gminną na podstawie §§. 60 i 61 tejże ustawy.

Stosownie do przepisu §. 50 ust. gmin., jest zwierzchność gminna organem zarządzającym i wykonawczym gminy, a naczelnik gminy załatwia stosownie do §. 56 ust. gmin. sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, zawiaduje zakładami gminnemi i nadzoruje zakład własny zarząd mające, o ile akt fundacyjny lub umowa nie zawierają odmiennych postanowień.

Dlatego też kwoty pochodzące z grzywien, nakładanych przez władze sądowe i polityczne, a przeznaczone dla funduszków, lub na rzecz ubogich miejscowych, wpływają na ręce zwierzchności a względnie na ręce naczelników gmin.

Pobierane jednak na tej podstawie przez zwierzchności gminne kwoty zostają niestety częstokroć użyte nie na cele przeznaczone, ale, jak to w wielu wypadkach stwierdzono, używają je zwierzchności gminne dowolnie na własną lub na innych nieuprawnionych korzyść. Skutkiem zaś niestałości takich dochodów, które się też dlatego preliminarzem objąć nie dają, jest utrudnienie, a raczej uniemożliwienie kontroli Wydziałom powiatowym nad funduszami ubogich gmin, których wyłącznym niemal źródłem są pomienione grzywny.

Usilne zabiegi Wydziału krajowego, żeby w drodze administracyjnej polecono władzom sądowym i politycznym, że fundusze tego rodzaju nie wprost do zwierzchności gminnej, lecz za pośrednictwem Wydziałów powiatowych do funduszy ubogich miejscowych nadsyłane być winne, nie odniosły pomyślnego skutku, gdyż c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości i spraw wewnętrznych orzekły ostatecznie rozporządzeniami z dnia 3. czerwca 1880, L. 2463 i z dnia 11. czerwca 1880 L. 8089, że według postanowień §§. 27 i 35 ust. gmin. w Galicyi, naczelnicy gminy powołanymi są do odbierania kwot przypadających z grzywien miejscowym funduszom ubogich, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają odmiennych postanowień.

W skutek starań Wydziału krajowego zostały wprowadzone wydane zarządzenia, ażeby władze sądowe i polityczne zawiadamiały Wydziały powiatowe o każdorazowym przesłaniu zwierzchnościom gminnym z ściągniętych przez te władze grzywien na rzecz ubogich miejscowych lub funduszy ubogich w gminie, zarządzenia te atoli okazały się niedostateczne dla przeprowadzenia ścisłej kontroli, któraby chroniła fundusze ubogich od ciągłych i dotkliwych strat.

Wobec tego stanu rzeczy, nie pozostała Wydziałowi krajowemu inna droga jak przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zmieniającej postanowienia ustawy gminnej, które stoją na przeszkodzie zaprowadzeniu tak pożądaney kontroli nad gminnymi funduszami ubogich.

Komisya administracyjna zgadza się też zupełnie z zapatrywaniami Wydziału co do potrzeby odpowiednich zmian, a raczej uzupełnień w ustawie gminnej, sądzi jednak, że zmiany te, nie jak to Wydział krajowy wnosi przy §. 56 ustawy gminnej, traktującym o zarządzie majątku gmin, ale raczej przy §. 98 ustawy gminnej zmienionym ustawą z dnia 18. lutego 1875 (Dz. ust. i rozp. krajowych L. 14) normującym nadzór nad gminami, uczynione być winne.

Dalej sądzi komisya, że należy nadzór ten rozciągnąć nietylko na grzywny, które od władz sądowych i politycznych wpływają, ale i na te, które od zwierzchności gminnej nakładane, również na rzecz ubogich miejscowych lub funduszu zapomogi (ubogich) w gminie wpływać mają.

Natomiast nie może się komisya administracyjna przychylić do żądania Wydziału powiatowego w Zbarażu, wyrażonego w petycyi uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. września tejże komisyi przydzielonej, żeby projektowana ustawa zarazem postanawiała, że pieniądze z owych grzywien wpływać mają do funduszu miejscowych ubogich nie jako dochód, lecz do pomnożenia zakładowego majątku tego funduszu, a to z powodu, że przy sankcyach karnych w wielu ustawach i rozporządzeniach państwowych, na mocy których grzywny dla ubogich miejscowych są przeznaczone zawarta jest alternatywa, że grzywny te na rzecz ubogich miejscowych, albo do funduszu ubogich miejscowych wpływać mają, projektowana więc przez Wydział powiatowy zbarazki zmiana, wkraczałyby musiała w części w zakres ustawodawstwa państwowego, a nadto nie dla wszystkich gmin może byłaby odpowiednią.

Komisya administracyjna przeto wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt załączonej pod A. ./• ustawy i powziąć załączoną pod B. ./• uchwałę.“

Lwów 23. września 1882.

Przewodniczący :

G r o c h o l s k i.

Sprawozdawca :

Tadeusz Dzieduszycki.

A.

U S T A W A

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienia §. 98 ust. gminnej w brzmieniu nadanem ustawą z dnia 18. lutego 1875.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam jak następuje:

Art. I.

§. 98 ustawy gminnej w brzmieniu nadanem mu ustawą z dnia 18. lutego 1875 (Dz. ust. i rozp. kraj. L. 14) zostaje uchylonym, i ma brzmieć jak następuje:

§. 98.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby wkładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostało uszczuplone.

Wydział powiatowy winien również czuwać nad tem, aby grzywny nakładane przez władze sądowe, polityczne, i zwierzchności gminne, które według obowiązujących przepisów wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi (ubogich) w gminie, użyte były na cel przeznaczony, i ma tenże wykonywać w tym celu potrzebną kontrolę, wedle okoliczności, co uzna za stosowne zarządzić, a mianowicie także żądać, aby kary te wpływały za pośrednictwem Wydziałów powiatowych.

Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy, ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu, gdy uzna tego potrzebę, żądać objaśnień i usprawiedliwień od reprezentacyi gminnej, za pośrednictwem Wydziału powiatowego; wyjątkowo zaś w razach nagłej potrzeby, żądać takich wyjaśnień bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru, upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

·|

B.

Uchwała.

Petycja Wydziału powiatowego w Zbarażu, wniesiona do Sejmu dnia 12. września 1882 r. L. 188, w sprawie grzywien, które do funduszu albo na rzecz miejscowych ubogich w gminie wpływają, zostaje załatwioną przez uchwalony pod A. projekt do ustawy.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania spółek melioracyjnych, o petycji Towarzystwa rolniczego okręgowego Tarnowskiego i o petycji oddziału gal. Towarzystwa gospodarskiego w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami Wys. Sejmu przydzielone zostały komisji kultury krajowej: Sprawozdanie Wydziału kraj. w przedmiocie popierania spółek melioracyjnych L. 38.808/882,— petycja Towarzystwa rolniczego okręg. Tarnowskiego L. 384 p. 289 i petycja Oddziału galic. Towarzystwa gospodarskiego w Sanoku L. 365 p. 276. Ponieważ wszystkie trzy te akta odnoszą się do rozwoju melioracji gruntowych i w ścisłym zostają ze sobą związku, przeto komisja kultury krajowej postanowiła objąć takowe jednym sprawozdaniem i przedłożyć Wys. Sejmowi odpowiednie wnioski, które zdaniem komisji kultury krajowej wzajemnie się uzupełniają.

Sprawozdanie Wydziału krajowego uzasadnia potrzebę udzielania bezpłatnie pomocy technicznej spółkom wodnym dla regulacji wód niespławnych lub melioracji lokalnej w sposób następujący:

„Uchwałą z dnia 21. Października 1881 r. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu pomiędzy innymi niezadowolonymi petycjami także petycję komitetu c. k. Towarzystwa gosp. gal. w sprawie melioracji rolnych do załatwienia, jeżeli uzna za stosowne, podług sprawozdania komisji“.

„W petycji tej, wniesionej w myśl uchwały Rady ogólnej galic. Towarzystwa gospodarskiego z dnia 22. Września 1881 r. uprasza komitet tegoż Towarzystwa Wysoki Sejm:“

„1. Ażeby polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesji, projektu z organizowania krajowej służby melioracyjnej — w tym kierunku, aby wszelkie do dzieła melioracji drugorzędnej odnoszące się plany, tak na wezwanie stron, jak i z inicjatywy kraju, bez kosztów dla stron uskuteczniane być mogły“.

„2. Ażeby upoważnił Wydział krajowy do udzielania zgłaszającym się stronom interesowanym pomocy technicznej biura melioracyjnego do wypracowania planów, bez żądania zwrotu jakichkolwiek kosztów“.

„Komisja kultury krajowej w sprawozdaniu swoim o powyższej petycji uznała w zasadzie potrzebę przyjęcia w pomoc dzieła melioracji w kraju — i objawiła zdanie, że koszta planów melioracyjnych jakkolwiek nieznaczne, powstrzymują włościan od przystępowania do spółek wodnych“.

„Z drugiej strony jednak zauważyła komisya, że petycyja idzie za daleko — żądając, by kraj wziął na siebie koszta zdjęcia i planów melioracyi także dla poszczególnych właścicieli gruntu, gdyż w tym wypadku namnożyłyby się zgłoszenia i obciążyłyby znacznie budżet krajowy“.

„Natomiast zgodziła się komisya z myślą przyjęcia na koszt kraju kosztów w mowie będących, o ile to dotyczy spółek wodnych w myśl krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Tworzenie bowiem podobnych spółek, które podnieść mogą znakomicie dobrobyt kraju, uważa komisya za obowiązek Reprezentacyi kraju, tem bardziej, że koszta stąd urosłe nie obciążą zbytecznie budżetu“.

„W uwzględnieniu powyższych uwag zaproponowała komisya kultury krajowej następną uchwałę:“

„Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi przedłożył projekt zorganizowania krajowej służby melioracyjnej w ten sposób — aby wszelkie odnoszące się do działu melioracyi drugorzędnych czyli spółek wodnych plany, tak na wezwanie stron jak z inicjatywy kraju, względnie Wydziału krajowego, bez kosztów dla stron uskuteczniane być mogły“.

„Zawiazywanie spółek wodnych w kraju naszym, gdzie tyle wód niespławnych, wyrządzających rok rocznie wielkie szkody rolnictwu, jest nieuregulowanych, — a ogromne obszary pól z podglebiem nieprzepuszczalnem — tudzież łąk i pastwisk zabagnionych, potrzebuje melioracyi — zasługuje na szczególną uwagę i opiekę c. k. Władz rządowych i Reprezentacyi kraju“.

„W uznaniu tej ważności spółek wodnych dla podniesienia rolnictwa i dobrobytu w kraju, Wysoki Sejm przychodził już kilkakrotnie w pomoc takim przedsięwzięciom bądź to subwencyami bądź też pożyczkami“.

„Jedną z główniejszych przeszkód dla tworzenia się liczniejszych spółek wodnych w kraju, stanowi, obok braku inicjatywy, obawa przed kosztami przedwstępnyimi zdjęć niwelacyjnych i sporządzania planów wraz z kosztorysem i repartycją kosztów, — które to czynności przed zawiązaniem spółki przedsięwzięte być muszą. Często bowiem zdarzyć się może, że zamierzonej melioracyi ze względu na trudności techniczne, prawnicze lub finansowe, przeprowadzić nie można, a w takim razie koszt za elaborat techniczny poniesiony przez inicjatora, z powodu niedojścia spółki do skutku, nie mógłby mu być zwrócony przez ogół interesentów“.

„Ta niepewność odzyskania kosztów poniesionych na przedwstępne roboty melioracyjne, przez gorliwszych obywateli zajmujących się inicjowaniem tak doniosłych przedsięwzięci w kraju, jest przeszkodą, że spółki wodne nie mogą wejść w życie nawet w takich wypadkach, gdzie spodziewane z podjętej melioracyi korzyści nie ulegają najmniejszej wątpliwości, a wykonanie jest możebne i łatwe“.

„W uwzględnieniu podobnych trudności powstających przy zawiązywaniu się spółek wodnych, zwolnił Wysoki Sejm spółkę zawiązać się mającą dla regulacyi rzeki Wisłoka od uiszczenia opłat za pomoc techniczną biura melioracyjnego, a podobnież Wydział krajowy czuł się spowodowanym w 1880 r. polecić biurowi melioracyjnemu wypracować bezpłatnie wszystkie plany i kosztorysy dla regulacyi rzeki Żabnicy w powiecie Tarnowskim“.

„Z powyższych powodów sądzi Wydział krajowy, że byłoby rzeczą słuszną i w innych uwzględnienia godnych wypadkach w podobny sposób przyjść w pomoc wszystkim takim spółkom wodnym w kraju, które mają na celu uregulowanie wód niespławnych — lub melioracje lokalne na większych obszarach. Tym sposobem nie tylko stałoby się zadość względem słuszności, lecz ułatwiłoby się niezmiernie tworzenie się tak doniosłych przedsięwzięci“.

„Koszta, jakie z tego tytułu wynikną, przyczynią się znacznie do podniesienia produkcyi rolniczej w kraju, a spowodują nieznaczne tylko przekroczenie preliminarzanego wydatku na biuro i kurs melioracyjny“.

Komisja kultury kraj. dzielając w zupełności zapatrywania w tym względzie Wydziału krajowego czyni wszelako w jego wniosku dwie poprawki, 1. zamiast słowa „zawiazanym“ ma być: „zawiazującym się“, gdyż właśnie do zawiazania spółki wodnej, plany i kosztorysy są potrzebne, a więc działalność bióra melioracyjnego musi być wdrożoną przed prawomocnem zawiazaniem spółki jako czynność przygotowawcza.

2. Wydział krajowy wnosi przyjęcie przestrzeni najmniej 350 hktl. (600 morgów) na której melioracja ma być wykonaną jako podstawy do udzielenia bezpłatnej pomocy technicznej, Komisja kultury krajowej uważa, iż przestrzeń taka jest za wielką, gdyż w razie n. p. 200 sążni szerokości promienia terenu inundacyjnego 350 hektarów -rozciągnęło by się na przeszło $\frac{5}{4}$ mili długości, gdy tymczasem już 200 hektarów (około 375 morgów) rozciąga się na $\frac{3}{4}$ mili długości co stanowi przecież bardzo poważny przedmiot pracy melioracyjnej. Przyjęcie zresztą za podstawę do udzielenia bezpłatnej pomocy technicznej przestrzeni najmniej 350 hektarów utrudniłoby zawiazywanie spółek na gruntach włościańskich, gdzie trzebaby kilka odległych od siebie gmin do jednego przedsiębiorstwa połączyć. Dla tego Komisja kultury krajowej zmniejszyła w swym wniosku proponowaną przez Wydział krajowy przestrzeń 350 hektarów na 200 hektarów (około 375 morgów).

Potrzeba melioracyj gruntowych tak istotną się pokazała, iż zgłoszenia o pomoc techniczną potroily się w ostatnim roku w porownaniu do roku poprzedniego, a przy udzielaniu tej pomocy spółkom wodnym bezpłatnie, jeszcze szerszy przybiorą zakres. W różnych stronach kraju toczą się rokowania celem zawiazania spółek wodnych, które tylko planów i kosztorysów oczekują.

Petycja Towarzystwa roln. okręg. Tarnowskiego odnosząca się do tego przedmiotu, zawiera dwa wnioski:

Co do 1. Towarzystwo rolnicze okręg. Tarnowskie przychodzi z prośbą o wzmocnienie sił technicznych tamtejszej ekspozytury bióra melioracyjnego, która otrzymując zgłoszenia nietylko z najbliższych okolic Tarnowa, ale także z dalszych stron t. j. z powiatów: Pilźnieńskiego, Dąbrowskiego, Mieleckiego, Kolbuszowskiego, a wreszcie Brzeskiego i Bocheńskiego, w żaden sposób pracy takiej przy udziale jednego inżyniera podołać nie jest w stanie.

Już dotąd Ekspozytura Tarnowska otrzymawszy na to zezwolenie Wydziału krajowego postugiwała się bezpłatnym inżynierem praktykantem, który nie mając chwilowo umieszczenia musiał tymczasowo zadowolnić się opłacanemi przez strony dyetami i kosztami podróży — lecz wynagrodzenie takie nie może być dostatecznem dla stałego współpracownika. Towarzystwo rolnicze okręg. Tarnowskie żąda więc przydzielenia do Ekspozytury Tarnowskiej, jeszcze jednego inżyniera lub ustanowienia nowej ekspozytury w jednym z sąsiednich powiatów.

W obec dotychczasowego już rozwoju prac melioracyjnych wzmocnienie sił technicznych jest rzeczywiście koniecznem. — Komisja kultury krajowej sądzi wszelako, iż należy upoważnić Wydział krajowy do przyjęcia jednego jeszcze inżyniera — praktykanta w ogóle przy biórze melioracyjnem krajowem i uwzględnienia słusznych życzeń Towarzystwa roln. Tarnowskiego przez przydzielenie go tymczasowo do Ekspozytury Tarnowskiej; nie należy jednak łączyć go stale z tą ekspozyturą, gdy właśnie w myśl petycji samej, może się okazać w przyszłości potrzeba urządzenia w innem miejscu osobnej ekspozytury.

Fundusze na utrzymanie biura melioracyjnego udzielone były przez Wysoki Sejm w r. 1878. w szczipło zakreślonych granicach, niejako na próbę, czy nowa instytucja ta się rozwinie i znajdzie szersze zastosowanie. Gdy działalność jej okazała się w przeciągu lat paru nad wszelkie spodziewanie skuteczną i rozmiary jej z dniem każdym wzrastają, nie mógłby już teraz Wydział krajowy wystarczyć pierwotnym funduszem, lecz czerpał go z 4ch źródeł: 1) z przeznaczonych przez Sejm na biuro melioracyjne 3500 zł.; 2) z subwencji rządowej 1000 zł.; 3) z części kwoty przeznaczonej na szkołę podmajstrzych w Dublinach, która skutkiem niemożności pomieszczenia więcej niż 8miu uczniów w całości wyczerpywaną nie bywa i 4) z należności ściąganych od stron za plany

co rocznie około 800 zł. wynosiło i służyło na podwyższenie dochodów inżynierów melioracyjnych, którzy co do stałej ich pensji niżej są płatni od inżynierów drogowych. Te nadzwyczajne wpływy funduszków były przyczyną, iż przy tak znacznem rozwoju czynności biura nie nastąpiło przekroczenie budżetu, jeżeli jednak siły jego mają być wzmocnione, uposażenie też choćby skromnie powiększonym być musi.

Komisya kultury krajowej widzi się spowodowaną odnośnie właśnie do tej sprawy, zwrócić uwagę Wys. Wydziału krajowego jako upoważnionego przez Sejm do wymiaru wynadgródenia inżynierów biura melioracyjnego, że wynadgródenia ich z funduszu uzyskanego od stron za plany, mogłoby z czasem wprowadzić na niewłaściwą drogę pilniejszego wykonywania planów płatnych, niż bezpłatnych, że zatem lepiej jest zdaniem Komisji kultury krajowej, przeznaczyć inżynierom stałe wynadgródenie, odpowiednie ich uzdolnieniu i zasługom i lepiej podwyższyć im pensję do wysokości obecnych dochodów ubocznych, a natomiast należitości od stron za plany przelewać wprost do funduszu krajowego.

Co do 2. Petycja Tow. roln. okręg. Tarnowskiego porusza myśl bardzo ważną, odnoszącą się do praktycznego przeprowadzenia prac melioracyjnych i nprasza, ażeby do inżynierów melioracyjnych przydzieleni byli stale funkcyonujący podmajstrzy do wykonywania i nadzorowania robót melioracyjnych. Ze sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1881., w ustępie „biuro melioracyjne“ okazuje się dowodnie, porównując cyfry ilości przygotowanych planów, a wykonanych lub rozpoczętych dopiero robót, iż stosunek ostatnich jest zbyt małym do pierwszych, co wedle zasiągniętych informacji i zeznań stron interesowanych, jedynie brakowi organów wykonawczych przypisać należy. Inżynierowie biura melioracyjnego nie mogą nadzorować jednej i tej samej roboty aż do jej ukończenia, mając w innych okolicach równocześnie rozpoczęte prace, oraz plany do przygotowania. Lokalne więc roboty jedynie wéwczasom podmajstrzym powierzone być winny pod ogólnym nadzorem Inżynierów biura melioracyjnego. Przy znanem uzdolnieniu naszego ludu, podmajstrzych takich nie trudnoby wytworzyć, tem więcej, iż czynność ich polega na praktycznem rozpoznaniu i przeprowadzeniu planu i na odpowiedniem wykonaniu robót, do czego jednoroczna przy inżynierze praktyka w zupełności wystarczyłoby mogła. Wszelako poduczeni już podmajstrzy przy letnich robotach melioracyjnych, gdy z nadchodzącą zimą unajdują się bez zarobku i utrzymania, przyjmują stałe zobowiązania w służbie prywatnej i do następnych robót melioracyjnych użytymi być już nie mogą, a Inżynierowie nowych podmajstrzych wyuczać muszą na czem czas i dobroć wykonania nieobliczone straty ponosi. Żeby temu zapobiedz, niezbednem się okazuje, związać z organizacją biura melioracyjnego kilku stałych podmajstrzych, którzy opłacani przez strony interesowane w ciągł prac wiosennych, letnich i jesiennych, dostawaliby pewne zasiłki z funduszu krajowego na zimę, a następnie byłiby obowiązani do podjęcia dalszych czynności melioracyjnych. Zasiłki takie byłyby bardzo nieznaczne i nie obciążą zbyt znacznie budżetu krajowego, ale wydają się tem potrzebniejsze, iż będą jedynym środkiem do użytkowania dla organizacji biura melioracyjnego tych uczniów, którzy wyjdą z ukończonego kursu melioracyjnego w Dublanach, a którzy nie zobowiązani żadną umową i nie mając zapewnionego utrzymania, przyjmują stałe obowiązki prywatne, czy to w kraju, czy po za jego granicami, ale w każdym razie bez pożytku dla naszych melioracji gruntowych. Cel zatem kursu melioracyjnego byłby tym sposobem stracony. Jeżeli natomiast będzie wyznaczony fundusz na subwencyonowanie podmajstrzych, to nadal za warunek przyjęcia do kursu melioracyjnego w Dublanach postawić można umowę służenia organizacji biura melioracyjnego przez pewien przeciąg lat.

Petycja Oddziału galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w Sanoku uprasza o ustanowienie tamże expozytury biura melioracyjnego na wzór expozytury Tarnowskiej.

Petycja ta jest ze wszech miar uzasadnioną.

Okolicę tamtejszą przerzynają liczne dorzecza rzek Sanu i Wisłoka wraz z ubocznymi dopływami, a jak z jednej strony działają one korzystnie na urodzajność powierzchni gleby, tak z drugiej wymagają umiejętnej melioracji dla skorzystania z tych darów natury, a odwrócenia klęsk, które rzeki w dzikim stanie powodują, narażając całe wsie na wylewy, zabagniają łąki i utrudniając odpływ wód z pól ornych. W skutku nieprzepuszczalnego, ilastego podglebia, urodzajna powierzchnia gruntu cierpi tam do tego stopnia na zbytek wilgoci, iż w wielu miejscach wszelkie racjonalne gospodarstwo jest niemożliwym. Jako naturalne następstwo potrzeby, od dłuższego już czasu wynonywane są w tamtejszych stronach liczne melioracje gruntowe, które po utworzeniu biura melioracyjnego tem szersze przybrały rozmiary. Corocznie wysyłani tam inżynierowie pracują od wiosny do jesieni i nie ma może drugiej okolicy, w którejby działalność biura melioracyjnego większe miała zastosowanie. Wszelako przy robotach wodnych szczególnie, dorywcza czynność nie tylko nie jest skuteczną, ale częstokroć szkodliwą być może i jeżeli gdzie, to właśnie w tych pracach jednolitego planu, kierownictwa robotami i nieprzerwanej kontroli potrzeba, a w okolicy, która tak czynną na tem polu się okazuje, uzyskanie tych warunków jest uzasadnione. Obecnie przybywa regulacja Wisłoka, dla której plany przygotować i roboty nadzorować polecił Wysoki Sejm bezpłatnie Wydziałowi krajowemu za pomocą biura melioracyjnego. Roboty około tej regulacji trwać będą lat kilka, a nieustanne posyłanie Inżynierów spowoduje nie tylko znaczne koszty, ale co gorsze niesystematyczny kierunek prac i niedokładność w wykonaniu. Natomiast koszty na Expozyturę są tak małe, bo tworzą tylko dodatek dla Inżyniera, że z pewnością mniej wyniosą, niż ciągła jego wysyłka na rachunek funduszu krajowego.

Dlatego Komisya kultury krajowej zgadza się w zupełności z prośbą Oddziału galic. Towarzystwa gosp. w Sanoku.

Z tych wszystkich powodów Komisya kultury krajowej wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania spółkom wodnym zawiązującym się w celu regulacji wód niespławnych lub melioracji lokalnej na obszarze wynoszącym najmniej 200 hektarów (około 375 morgów) bezpłatnej pomocy technicznej biura melioracyjnego dla przeprowadzenia zdjęć niwelacyjnych oraz sporządzenia planów i kosztorysów.
2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu celem wzmocnienia sił technicznych biura melioracyjnego kredyt do wysokości 600 zł. w. a. rocznie.
3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu celem subwencyonowania stałych podmajstrzych przy robotach melioracyjnych wykonywanych pod nadzorem inżynierów biura melioracyjnego kredyt do wysokości 600 zł. rocznie.
4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzenie Expozytury biura melioracyjnego w Sanoku i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 200 zł. rocznie.
5. Otworzone pod 2., 3. i 4. kredyty będą pokryte z funduszu krajowego.
6. Petycja L. 386 p. 289 co do punktu 1. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, co do punktu 2., petycja ta załatwioną została uchwałą 3cią.
7. Petycja L. 365 p. 276 załatwioną została uchwałą 4tą.

Przewodniczący :

J. Czartoryski w. r.

Sprawozdawca :

Gorajski w. r.

Aleg. 76.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego względem przeniesienia miejscowości Kobylnica ruska, Kobylnica wołoska i Fehlbach z okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie i ze Starostwa Cieszanowskiego — do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu i Starostwa w Jaworowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej w Jaworowie w sprawozdaniu swoim z dnia 23. Listopada 1880. L. 863, wniesionem dnia 23. Listopada 1880. do L. 53.777 do Wydziału krajowego, domagał się wyłączenia gmin Kobylnica ruska, Kobylnica wołoska i Fehlbach z okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Cieszanowie, i okręgu Sądu powiatowego w Lubaczowie, i wcielenia takowych do okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Jaworowie i okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu.

W skutek tego polecił Wydział krajowy reskryptem z dnia 9. Maja 1881. L. 53.777 Wydziałowi Rady powiatowej w Cieszanowie, aby przedłożył uchwały Rad wyż wymienionych gmin i oświadczenia interesowanych w tem obszarów dworskich, czy zmian terytoryalnych dopiero wspomnianych sobie życzą lub nie.

Wydział powiatowy Cieszanowski przedłożył tedy do L. Wydz. kr. 39.794/81. uchwały Rad gminnych i oświadczenia obszarów dworskich, z których wyniknąć miało, że jedna tylko gmina Kobylnica wołoska życzy sobie być przyłączoną do okręgu Sądu powiatowego w Krakowcu, pragnie zaś pozostać i nadal w okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Cieszanowie, inne gminy zaś nie chcą żadnej zmiany terytoryalnej.

W miesiąc później, dnia 15. Września 1881. do L. 44.905 przedłożył Wydział Rady powiatowej w Cieszanowie nowe uchwały Rad gminnych Kobylnicy ruskiej, Kobylnicy wołoskiej i Fehlbach, któremi te gminy stanowczo domagają się przyłączenia do okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Jaworowie i Sądu powiatowego w Krakowcu.

W obec tych sprzecznych uchwał i oświadczeń, i równie sprzecznych sprawozdań Wydziałów powiatowych w Jaworowie i Cieszanowie, Wydział krajowy reskryptem z dnia 2. Października 1881. L. 39.794 i 44.905 oświadczył, że żądanych przez Wydział powiatowy w Jaworowie zmian terytoryalnych popierać nie może.

Gdy atoli podczas sesyi sejmowej z roku 1881. Wydział powiatowy w Jaworowie wniósł petycję do Wysokiego Sejmu do L. 749/S przedkładając ponownie uchwały Rad gminnych i oświadczenie obszarów dworskich w tej sprawie interesowanych, (która to petycja przez Wysoki Sejm załatwioną nie została). — Wydział krajowy odstąpił od pierwotnej uchwały swojej z dnia 2. Października

nika 1881. L. 39.794 i 44.905 i wygotował sprawozdanie z dnia 3. Stycznia 1882. L. 56.097/81. orzekające, że zmiany terytoryalne względem gmin Kobylnica ruska, Kobylnica wołoska i Fehlbach przez Wydział powiatowy w Jaworowie projektowane, uważa za pożądane.

Sprawozdanie to uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. września b. r. przekazaniem zostało komisji prawniczej.

Podczas bieżącej sesji weszły dalej do Wysokiego Sejmu :

- a) petycja gminy członków Kobylnicy ruskiej do L. 107/S. o przyłączenie tej gminy do okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Jaworowie i Sądu powiatowego w Krakowcu;
- b) protest Wydziału Rady powiatowej w Cieszanowie L. 326/S. przeciw zmianom terytoryalnym w mowie będącym;
- c) petycja członków gminy i przełożonego obszaru dworskiego z Kobylnicy ruskiej do L. 346/S. o pozostawienie tej gminy w okręgu Starostwa i Rady powiatowej w Cieszanowie i Sądu powiat. w Lubaczowie.

Z przedstawionego stanu rzeczy, komisja prawnicza doszła do przekonania, że sprawa ta nie dojrzała jeszcze do ostatecznej decyzji. Widoczną jest rzeczą, że sprzeczne uchwały Rad gminnych, powstały pod wpływem i naciskiem delegatów to jednej do drugiej Rady powiatowej i zdaje się, że pod podobnymi wpływami powstały sprzeczne petycje do Wys. Sejmu, zwłaszcza, gdy często zdybać się można z temi samemi podpisami na jednej i drugiej petycji.

Słusznie więc uchwalił Wydział krajowy na dniu 2. Października 1881. nie popierać projektowanych zmian terytoryalnych a późniejsza petycja Wydziału powiatowego Jaworowskiego, uchwały tej zachwiać nie mogła, ponieważ ta petycja żadnych nowych materyałów nie dostarczyła. Wprawdzie nie ulega wątpliwości, że położenie geograficzne gmin w mowie będących, przemawia za projektowanemi zmianami terytoryalnemi, lecz położenie geograficzne samo przez się pod tym względem nie jest decydującem; ważną rolę w tej mierze odgrywają także środki komunikacyjne, stosunki handlowe i t. p. przedewszystkiem życzenia ludności.

Gdy czynniki te dotychczas nie zostały zbadane a byłoby pożądaniem, aby koniec położono walce dwóch Rad powiatowych, prowadzonych z namietnością ubliżającą godności tak poważnych ciał reprezentacyjnych,

Komisja prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 3. Stycznia 1882. L. 56.097/81., petycję członków gminy Kobylnicy ruskiej L. 107/S., protest Wydziału powiatowego w Cieszanowie L. 326/S. i petycję członków gminy i przełożonego obszaru dworskiego w Kobylnicy ruskiej L. 346/S. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do ponownego gruntownego zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

B. Kowalski,
przewodniczący.

Fruchtman,
sprawozdawca.

Aleg. 77.

Wniosek.

Zważywszy, że od wejścia w życie ustawy gminnej, a wskutek tego zaszłej zmiany w kompetencji władz co do wykonywania przepisów o czeladzi służebnej, niedostateczne przestrzeganie tychże przepisów, jak również nie wykonywanie ich tak ze strony sług, jak słuźbodawców, sprowadza coraz większy rozstrój w stosunkach służbowych, a w konsekwencji demoralizują klasy sług;

zważywszy, że na tem cierpią stosunki pojedynczych gospodarstw wiejskich, a w skutkach ekonomicznych kraju;

Wysoki Sejm raczy powziąć załączoną uchwałę, i uchwalić załączoną rezolucję:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby rozpatrzywszy się w stosunkach i przepisach o czeladzi służebnej, przedłożył Sejmowi na następnej sesji odpowiednie wnioski w celu ich uregulowania.“

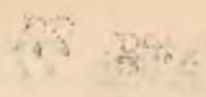
Rezolucya.

„Sejm wzywa c. k. Rząd, by do czasu, zanim stosunki służbowe w drodze ustawodawczej zostaną uregulowane, przeprowadził ścisłą kontrolę nad wykonaniem przepisów rozporządzenia gubernialnego z dnia 1. lipca 1857 dla lwowskiego okręgu administr. i rozporządzenia praes. kraj. z dnia 11. marca 1855 dla okręgu Krakowskiego o czeladzi służebnej w zakresie postępowania karnego, tak wobec sług, jak słuźbodawców, a zwłaszcza w razach zaniedbywania przepisów co do ksiązek służbowych.“

Wnioskodawca :

T. Wasilewski.

Korytowski, Aleks. Raciborski, Teofil Żurowski, Wernicki, W. Wolański, Abrahamowicz, Tad. Dzeduszycki, Onyszkiewicz, Gorayski, Rey, Waygart, Wohlfarth, Głogowski, Dr. M. Fedorowicz, Romanowicz, Goldmann, Skałkowski.

Wniosek

Proszę o wydanie mi pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy. Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy.

Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy. Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy.

Wykaz

Wykaz osób, które wyjechały do zagranicy w dniach 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy. Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy.

Podpis

Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy. Proszę o wydanie mi również pozwolenia na wyjazd do zagranicy na okres 30 dni, z dni 15.05.2024 r. do 14.06.2024 r. W tym celu proszę o wydanie mi paszportu i wizy.

Aleg. 78.

Sprawozdanie

z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu
domowego i drobnego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 21. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm co następuje :

- I. „Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia stowarzyszeniom tkaczy, które się zawiązały „lub zawiążą w kraju, pożyczek z funduszu krajowego na niski procent, zwrotnych w ratach, „i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 6000 zł. w. a. na r. 1882.“
- II. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego w sprawie prze- „mysłu domowego i drobnego.“

I.

Uchwałę Wysokiego Sejmu ad 1) udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 11. listopada 1881, l. 55.113 Kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego z wezwaniem, ażeby mu przedłożyła wnioski swe co do użycia kwoty wyznaczonej przez Wysoki Sejm na pożyczki dla stowarzyszeń tkaczy.

O pożyczkę tego rodzaju zgłosił się najpierw Wydział powiatowy w Krośnie, przedkładając podaniem z dnia 23. lutego r. b. l. 250 statut stowarzyszenia pod nazwą „Towarzystwo tkaczy w Korczynie pod opieką św. Sylwestra“, oraz wypis aktu zawiązania się spółki powyższej jako stowarzyszenia zarejestrowanego z poręką dwukrotnego udziału z wnioskiem, ażeby spółce tej udzielić pożyczkę w kwocie 2000 zł. w. a. Uwzględniając wniosek ten, oznajmił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7. marca r. b. l. 10.736, że gotów jest udzielić stowarzyszeniu pożyczkę w żądanej wysokości na 3 od sta, a wypłaci kwotę przyznaną, skoro stowarzyszenie rozpocznie swe czynności i porozumie się z nim co do spłaty pożyczki. Kiedy zaś stowarzyszenie w podaniu z dnia 26. lipca rb. zobowiązało się spłacić pożyczkę w ośmiu ratach półrocznych, licząc od 1. stycznia 1883, wypłacono mu rozporządzeniem z dnia 14. sierpnia r. b. l. 39.946 kwotę 2000 zł. w. a. z warunkiem, ażeby na otrzymaną pożyczkę zeznało na rzecz funduszu krajowego skrypt notaryalny.

Obok stowarzyszenia korcezyńskiego zawiązało się także w Białowie Towarzystwo tkaczy jako stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Stowarzyszenie to przedłożyło Wydziałowi krajowemu podaniem z dnia 9. lipca r. b. swój statut z prośbą o pożyczkę z funduszu krajowego w kwocie 4000 zł. w. a., spłacić się mającą w 10 ratach rocznych. Wydział krajowy zaś i w tym wypadku uwzględnił prośbę, przyrzekając rozporządzeniem z dnia 14. lipca r. b. l. 8030 udzielić pożyczkę na 3 od sta, a na podstawie zeznanego przez stowarzyszenie skryptu notaryalnego wypłacił mu przyznaną pożyczkę w kwocie 4000 zł. w. a. rozporządzeniem z dnia 9. sierpnia r. b. l. 39.149.

Tym sposobem fundusz przeznaczony na pożyczki dla stowarzyszeń tkaczy na rok 1882 został wyczerpanym z zupełności. Nadmienić zaś wypada, że stowarzyszenia tkaczy w Korczyni i Błażowie otrzymały obok wymienionych wyżej pożyczek, jak Wydział krajowy miał już zaszczyt podać w sprawozdaniu z czynności swych za czas od 1. lipca (str. 32), po 800 zł. w. a. zasiłku z funduszu przeznaczonego przez Wys. Sejm na popieranie przemysłu rękodzielniczego.

II.

Stosunki ekonomiczne kraju dały swego czasu uczuć potrzebę utworzenia organu, któryby miał zadanie opiekować się krajowym przemysłem domowym i drobnym. Ażeby potrzebę tę zaspokoić, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą dnia 28. sierpnia 1877 przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w celu utworzenia przy Wydziale krajowym stałej Kuratorji dla spraw rękodzielnictwa i przemysłu domowego. Rokowania jednakże, które Wydział krajowy przeprowadził z c. k. Rządem wskutek powyższego polecenia, jak wiadomo ze sprawozdań Wydziału krajowego z dnia 26. września 1878, l. 29.727 i z dnia 23. czerwca 1880 l. 26.548, owocu nie wydały, albowiem c. k. Ministerstwo handlu stanowczo sprzeciwiło się utworzeniu organu, któryby w myśl intencji Wysokiego Sejmu miał prawo wywierać wpływ przeważny na wszystkie sprawy, dotyczące się krajowego rękodzielnictwa i przemysłu domowego, a mianowicie zawiadywał wszelkimi funduszami przeznaczonemi na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu domowego w kraju naszym, tak ze skarbu państwa, jakoteż ze źródeł krajowych, oraz wykonywał naczelny nadzór nad wszystkimi w kraju istniejącymi zakładami dla praktycznej nauki przemysłu i zajmował się wyzyskaniem działalności tychże zakładów.

Wobec zaś ujemnego wyniku rokowań, uznał Wys. Sejm za właściwe zgodzić się na ustanowienie przy Wydziale krajowym Kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego przynajmniej jako fachowego organu doradczego i pomocniczego o zakresie działania, zamykającym się w granicach, jakie oznaczyło c. k. Ministerstwo handlu.

Kuratorja utworzona stosownie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. października 1878 rozpoczęła czynność swą z dniem 27 listopada 1879 na podstawie wydanego przez Wydział krajowy statutu organizacyjnego, który zatwierdzonym został później uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. lipca 1880. W ciągu blisko trzechletniej działalności swej oddała wprawdzie Kuratorja sprawie przemysłu domowego i drobnego niepoślednie usługi, lecz utrzymała się zarazem w przekonaniu, które i Wydział krajowy zawsze podzielał, że nie zdoła zastąpić projektowanego pierwotnie organu, mającego działać przy udziale władz rządowych, a uposażonego w pewną władzę i samodzielność. Owszem, potrzeba takiego organu ujawniła się jeszcze wyraźniej, odkąd centralne władze rządowe, uznawszy ważność ekonomiczną przemysłu domowego, poczęły zajmować się żywiej sprawą rozwoju tego przemysłu, odkąd mianowicie szkoły przemysłowo-fachowe przeszły pod zarząd c. k. Ministerstwa oświaty, które dla szkół tych ustanowiło centralną komisję nadzorczą, dodając jej inspektorów fachowych do przeprowadzenia badań stanu i potrzeb przemysłu domowego na miejscu. Jeżeli bowiem przemysł domowy nie ma uleść w walce z wyrobami obcemi, które kraj zalewają, to musi w rozwoju zachować rodzinną oryginalność i właściwość ornamentacyi i wyrobu. Pielęgnować zaś właściwości przemysłu domowego tak, aby przy postępie nie zatarało się jego piętno rodzime, zdołają tylko organa złożone z ludzi dokładnie obeznanych ze stosunkami krajowemi, z obyczajami i stopniem wykształcenia ludu, z przekazanemi tradycją wzorami wyrobów. Usiłowania więc i zabiegi centralnych władz rządowych na polu przemysłu domowego w kraju naszym budziłyby raczej obawę zupełnego upadku tego przemysłu, w skutek nadania mu błędnego kierunku, niż nadzieję wytworzenia się zeń ważnego czynnika ekonomicznego, jeżeliby w działaniu władz rzeczonych nie pośredniczył specjalny organ krajowy, którego głos by z góry miał zapewniony posłuch we wszystkich kwestiach samej istoty przemysłu domowego dotyczących.

Względy powyższe zniewoliły Kuratorję dla spraw przemysłu domowego i drobnego do wypracowania projektu statutu organizacyjnego komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego.

Projekt zaś ten zdaje się być tem bardziej na czasie, że niepodobna przypuścić, aby obecny c. k. Rząd usprawiedliwionej dążności do rozszerzenia ingerencyi kraju w sprawach przemysłu domowego i drobnego nie okazał się przychylnym.

Uważając się przeto za upoważnionego do nadziei, że rokowania z c. k. Rządem o utworzenie krajowej komisji dla spraw przemysłu domowego i drobnego tym razem osiągną skutek pożądany, ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi plan organizaeyi Komisji z odpowiednim wnioskiem.

III.

Z czynności Wydziału krajowego i Kuratorji w sprawach szkół i zakładów dla podniesienia przemysłu domowego przypada na peryod objęty niniejszem sprawozdaniem co następuje:

I. Sprawy szkół dla podniesienia przemysłu domowego, założonych przed 19. września 1881.

1. Szkoła koszykarstwa w Jarosławiu.

Na podstawie przedłożonego przez komitet szkolny preliminarza dochodów i wydatków szkoły na r. 1882 przyznał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 31. marca r. b. l. 16.309 na utrzymanie szkoły w tymże roku dotację z funduszu krajowego w kwocie 1000 zł. w. a. Z odezwy zaś c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 28. lutego b. r. l. 1261/pr. powziął Wydział krajowy wiadomość, że J. E. p. Minister wyznań i oświecenia udzielił szkole również na pokrycie kosztów utrzymania w r. 1882 subwencyę w kwocie 600 zł. w. a.

2. Kurs koszykarstwa przy c. k. Seminarjum nauczycielskiem żeńskim w Krakowie.

Podobnie jak na trzy poprzednie lata szkolne udzielił Wydział krajowy w skutek podania Dyrekeyi Seminarjum, na podstawie wniosków Kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego, także na rok szkolny 1881/82 subwencyę w kwocie 200 zł. w. a. — a na rok szkolny 1882/83 subwencyę w kwocie 250 zł. w. a. na pokrycie płacy nauczycielki kursu.

3. Szkoła snycerstwa w Zakopanem.

Szkole zakopańskiej, umieszczonej w lokalu najętym, wypowiedziano w jesieni r. z. lokal ten z d. 1. kwiet. 1882. Jakkolwiek zaś obowiązek dostarczenia dla szkoły lokalu podług umowy, zawartej pomiędzy c. k. Rządem a Towarzystwem tatrzańskim, ciąży wyłącznie na temże Towarzystwie, to Wydział krajowy widział się zniewolonym zająć się sprawą dalszego umieszczenia szkoły z powodu przewidywanych trudności w rozwiązaniu tej kwestyi, a szczególnie ze względu na okoliczność, że wskutek niezwykle pomyślnego i szybkiego rozwoju szkoły urósł dla Towarzystwa tatrzańskiego z przyjętego obowiązku ciężar, przechodzący znacznie miarę jego sił.

W obec zupełnego braku innego odpowiedniego lokalu w tej samej miejscowości powstały różne projekta zaradzenia potrzebie. I tak właściciel Zakopanego oświadczył gotowość do postawienia budynku na pomieszczenie szkoły, jeżeli albo mu będzie zwrócona połowa kosztów budowy albo zapewnionym na dłuższy szereg lat czynsz roczny z budynku w kwocie 800 zł. w. a. Dalej zastanawiano się nad propozycyą jednego z członków komitetu nadzorczego szkoły p. Uznańskiego, który na umieszczenie szkoły ofiarował bezpłatnie dwór swój w Poroninie. Wreszcie była także mowa o przeniesieniu szkoły do Nowego Targu. — Wziąwszy projekta powyższe pod rozwagę, przyszedł Wydział krajowy zgodnie z opinią Towarzystwa tatrzańskiego do przekonania, że przeniesienie szkoły z Zakopanego do innej miejscowości groziłoby zwiechnięciem tego tak pomyślnie się rozwijającego

zakładu. Wskutek tego Wydział krajowy zaniechał myśli umieszczenia szkoły w Poroninie lub Nowym Targu, natomiast zaś zawiązał odezwą z dnia 7. marca b. r., L. 4.225, wystosowaną do c. k. Prezydium Namiestnictwa, rokowania w celu wyjednania u c. k. Rządu subwencji na postawienie budynku szkonego, a to na podstawie uchwały Towarzystwa tatrzańskiego z dnia 5. lutego b. r., mocą której Towarzystwo zobowiązało się postawić dla szkoły budynek, jeżeli mu na ten cel przyznana będzie subwencya w kwocie 6.000 zł. w. a., płatna w sześciu ratach rocznych. Rokowania powyższe osiągnęły o tyle skutek pożądaný, że podług odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 29. kwietnia r. b. L. 4.187 J. E. p. Minister handlu przyrzekł udzielić wyjątkowo na pokrycie kosztów postawienia budynku szkolnego zasiłek ze skarbu państwa w kwocie 3.000 zł. w. a., płatny w sześciu ratach rocznych, poczynawszy od r. 1883 pod warunkiem, że Towarzystwo tatrzańskie zobowiąże się zwrócić skarbowi państwa datek powyższy lub zabezpieczyć mu tabularną współwłasność budynku, jeżeliby tenże przestał służyć na pomieszczenie szkoły dla przemysłu drzewnego.

W obec przychylniej decyzji c. k. Rządu postanowił Wydział krajowy, ażeby zabezpieczyć byt zakładu, drugą połowę żądanego przez Towarzystwo Tatrzańskie zasiłku udzielić z funduszu krajowego również w sześciu ratach rocznych; nie przedkłada jednakże Wys. Sejmowi wniosku o przyzwolenie kredytu na cel powyższy, ponieważ zamierza wydatki na budowę szkoły zakopańskiej pokrywać z dotacyi, którą Wysoki Sejm wyznacza corocznie na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego.

Kończąc rzecz o szkole zakopańskiej, nadmieniam Wydział krajowy, że na wniosek Towarzystwa Tatrzańskiego udzielił rozporządzeniem z dnia 22. listopada 1882 L. 55.562 kierownikowi szkoły p. Neuzilowi dodatek do płacy na rok szkolny 1880/1 w kwocie 200 złr. w. a. w uznaniu zasług, jakie p. Neuzil położył około rozwoju zakładu.

4. Szkoła garncarstwa w Kołomyi.

O zamierzonym przez c. k. Rząd zamianowaniu nowego kierownika szkoły w osobie p. Tadeusza Sikorskiego wspomniano już w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 19. września 1881 L. 45.445.

Odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 12. października 1881 L. 9,016 został Wydział krajowy zawiadomiony, że p. Sikorski obejmie urządowanie w październiku 1881, oraz że J. E. p. Minister handlu oddał mu do rozporządzenia nadzwyczajną dotację na urządzenie szkoły w kwocie 600 zł. Ponieważ zaś ze zmianą kierownika miała podług tej samej odezwy zmienić się także organizacya szkoły, co obudziło nadzieję, że zakład przybierze odtąd właściwszy kierunek i przyniesie krajowi istotny pożytek, przeto postanowiła Kuratorya dla spraw przemysłu domowego i drobnego zawiązać z zakładem przerwane oddawne stosunki.

Dla przyspieszenia rozwoju zakładu udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 6. czerwca r. b. L. 23.853 p. Sikorskiemu zasiłku w kwocie 300 zł. w. a. na podróż naukową do Czech i Węgier, mającą na celu zwiedzenia tamtejszych fabryk ceramicznych. Prócz tego zaś przychylił się rozporządzeniem z dnia 4. lipca r. b. L. 33.163 w zasadzie do wniosku Kuratoryi, ażeby się przyczynić do zaspokojenia potrzeb szkoły zasiłkiem z funduszu krajowego, decyzję wszakże co do wysokości tegoż zasiłku odroczył aż do otrzymania szczegółowych wniosków delegata, któremu Kuratorya poruczyła zbadanie stanu szkoły.

II. Sprawy szkół i warsztatów dla podniesienia przemysłu domowego i drobnego nowo założonych, lub założyć się mających.

I. Szkoła dla przemysłu garncarskiego we Lwowie.

Projekt założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie, o którym wspomniono już w sprawozdaniu z dnia 19. września 1881 L. 45.445, zdawał się aż do niedawna blizkim być urze-

STATUT

Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego.

§. 1.

Zadaniem Komisji krajowej jest podniesienie przemysłu domowego i drobnego w kraju, mianowicie udoskonalenie i rozpowszechnienie fachowej nauki przemysłowej.

§. 2.

W sprawach organizacyi państwowych szkół przemysłowych w Galicyi, które wechodzą w zakres Władz państwowych, służyć ma Komisya krajowa Ministrowi oświecenia za organ doradczy. W szczególności będzie on zasięgał jej zdania w sprawach organizacyi szkół przemysłowych, warsztatów wzorowych, i t. p. również w sprawach zakładania, urządzania, zwijania, przenoszenia fachowych szkół przemysłowych, szkół rysunków i modelowania.

§. 3.

Sprawami dotyczącemi fachowej nauki przemysłowej, w szkołach zakładanych i utrzymywanych kosztem kraju. lub z funduszków krajowych subwencyonowanych, zawiaduje Komisya krajowa w zastępstwie Wydziału krajowego, mianowicie:

a). Postanawia o założeniu fachowych szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych, utrzymywanych kosztem kraju, powiatów i gmin, towarzystw lub osób prywatnych. Przeprowadza w tym celu z temi korporacyami i osobami rokowania, względem przyłożenia się do kosztów założenia i utrzymania tych zakładów i względem ich urządzenia, zatwierdza statuta, regulamina, plany nauki dla tych szkół i warsztatów. Powołuje nauczycieli dla szkół utrzymywanych z funduszu krajowego, zatwierdza wybór nauczycieli dla szkół zakładanych przez gminy i powiaty a zasilanych z funduszu krajowego, o ile według statutu organizacyjnego założyciele mają zastrzeżone mianowanie nauczycieli. Sprawuje nadzór i zwierzehne kierownictwo tych zakładów, już to przez członków, których wysęła z grona swego dla inspekeyi, już to przez osobnych na wniosek Komisji krajowej przez Wydział krajowy mianowanych inspektorów krajowych, których zakres czynności i obowiązki określa osobny regulamin i instrukeye, i zdaje o stanie tych szkół i warsztatów wzorowych sprawę Sejmowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału krajowego.

b). Uchwala zasiłki z kredytu rocznego, jaki Sejm przyzwoli na cele nauki przemysłowej dla fachowych szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych, założonych przez c. k. Rząd i utrzymywanych kosztem skarbu Państwa i przeprowadza w tym celu poprzednie rokowania z c. k. Rządem.

c) Urządza wystawy krajowych wyrobów przemysłu, w szczególności wystawy wyrobów szkół i warsztatów, o których mowa w ustępie a) i wystawy wzorów, modeli i narzędzi ręko-dzielniczych.

d) Udziela stypendyów lub zasiłków uczniom szkół i warsztatów wzorowych i osobom posiadającym wiadomości techniczno-przemysłowe, dla uzupełnienia wykształcenia zawodowego w kraju lub za granicą.

e) Bada stosunki i potrzeby przemysłu przeważnie domowego i drobnego w kraju, urządza w tym celu ankiety dla zebrania dat statystycznych i wysła ludzi zawodu za granicę dla poznania warunków obcej produkcji przemysłowej.

f) Ma staranie o rozwój muzeów przemysłowych w kraju.

§. 4.

W sprawach i czynnościach podejmowanych dla popierania przemysłu innymi środkami jak za pomocą nauki przemysłowej, służy Komisya krajowa Wydziałowi krajowemu za organ doradczy.

§. 5.

Komisya krajowa przedkłada Wydziałowi krajowemu wnioski co do wysokości rocznej dotacji z funduszu krajowego, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z czynnościami w §. 3. wyszczególnionymi, w celu wyjednanania przyzwolenia Sejmu.

Przyzwolonemi funduszami zarządza komisya i zdaje z nich liczbę, przedkładając Wydziałowi krajowemu roczne zamknięcie swoich rachunków.

§. 6.

W skład Komisji krajowej wchodzi:

- a) Marszałek krajowy jako Przewodniczący.
- b) Mianowany przez c. k. Rząd zastępca Rządu.
- c) Członek Wydziału krajowego szef departamentu, do którego należą sprawy przemysłowe.
- d) Osoby, które powołał lub powoła z Galicyi Minister oświaty na członków Komisji centralnej dla spraw nauki przemysłowej. na zasadzie §. 6. statutu prowizorycznego organizującego tę Komisję.

e) Osoby, które powoła Wydział krajowy na członków Komisji krajowej, a których liczba nie może przewyższać liczby członków powołanych z powodu, że są członkami Komisji centralnej. Gdyby zaś w Komisji centralnej zasiadało mniej jak dwóch członków, Wydział krajowy powoła przeciw do Komisji krajowej dwóch członków. Ubytek członków z Galicyi w Komisji centralnej, jaki wydarzyć się może po ukonstytuowaniu Komisji krajowej, nie wpływa na liczbę członków już przedtem przez Wydział krajowy powołanych, funkcyja wszystkich trwa dalej, pomimo zmienionego stosunku ich liczby do liczby członków zasiadających w Komisji centralnej.

f) Tak złożona Komisya ma prawo powołać jeszcze dwóch stałych członków do grona swego.

§. 7.

Marszałek krajowy jest Prezesem Komisji krajowej. Dla zastępowania Prezesa w razie potrzeby wybierze Komisya krajowa ze swego grona Wiceprezesa pierwszego i Wiceprezesa drugiego.

§. 8.

Do ważności uchwał potrzeba obecności Prezesa lub jego zastępcy i najmniej czterech członków.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych na posiedzeniu członków, a w razie równości głosów rozstrzyga Przewodniczący.

§. 9.

Komisya krajowa ma prawo:

- a) Wydzielać z grona swego stałe sekeye dla pewnych działów czynności.
- b) Tworzyć z członków swoich komisye do zbadania i przygotowania spraw.

c) Powoływać osoby z poza grona swego na delegatów do prowadzenia czynności przez Komisję krajową wskazanych w jej zastępstwie.

d) Powoływać w poszczególnych wypadkach mężów zawodu jako ekspertów do udziału w obradach Komisji z głosem uchwalającym.

§. 10.

Zwyczajne zebrania Komisji krajowej odbywają się bez poprzedniego zwołania cztery razy do roku, mianowicie: 3. stycznia, 3. kwietnia, 3. czerwca i 3. października każdego roku we Lwowie w biurze Komisji krajowej.

Posiedzenia te rozpoczynają się w oznaczonych dniach z uderzeniem godziny 11. przed południem, skoro zbierze się potrzebna do kompletu ilość członków (§. 6. statut). Kancelarya Komisji krajowej ma jednak rozesłać do członków 14. dni przed dniem posiedzenia spis spraw, które są na porządku dziennym przypadającego zebrania Komisji

Nadzwyczajne zebrania Komisji krajowej zwołuje jej Przewodniczący, ilekroć uzna potrzebę, lub jeżeli zażąda tego najmniej trzech członków z oznaczeniem spraw, dla których domagają się nadzwyczajnego zebrania Komisji.

§. 11.

Komisya krajowa mianuje swego sekretarza i wyznacza temuż wynagrodzenie.

Mają być oznaczone stałe godziny dnia, w których sekretarz Komisji krajowej winien być obecnym w biurze Komisji krajowej dla udzielania informacji członkom Komisji i stronom, zresztą określi osobna instrukcja zakres czynności i obowiązki tego funkcyonaryusza.

§. 12.

Pisma wychodzące od Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego, mają być zaopatrzone podpisem Prezesa lub jednego z Wiceprezesów.

Sprawozdania do c. k. Władz centralnych przesyła Komisya krajowa na ręce Namiestnika. Z Władzami w kraju korresponduje Komisya krajowa bezpośrednio.

§. 13.

Wydział krajowy dostarcza Komisji potrzebnych ubikacyi dla odbywania posiedzeń i dla biura sekretarza.

§. 14.

Członkowie wykonujący czynności z polecenia Komisji krajowej po za miejscem zamieszkania otrzymują diety w kwocie 5 zł. za każdy dzień użyty do czynności i jako zwrot kosztów podróży, za podróż koleją żelazną opłatę I. klasy, a za podróż drogą pocztową po 1 zł. 50 ct. w. a. za miriameter.

§. 15.

Delegaci i korespondenci mają prawo żądać zwrotu wydatków poniesionych z powodu poruczonej im czynności. Korespondentom mogą być przyznawane remuneracye w kwotach ryczałtowych, według uznania Komisji krajowej.

§. 16.

Mianowanie przez Wydział krajowy lub przez Komisję członkowie, którzy nie wzięli udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach Komisji krajowej i nie usprawiedliwili swej nieobecności, przestają być uważanymi za należących do Komisji.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

112

Several paragraphs of faint, illegible text in the upper middle section of the page.

A block of faint, illegible text in the middle section of the page.

Another block of faint, illegible text in the middle section of the page.

A block of faint, illegible text in the lower middle section of the page.

A block of faint, illegible text in the lower middle section of the page.

A block of faint, illegible text at the bottom of the page.

czywistnienia c. k. Prezydium Namiestnictwa wystosowało bowiem do Wydziału krajowego zapytanie, w jaki sposób chce być zastąpionym w Radzie nadzorczej a względnie w Kuratorji rzeczonyj szkoły. Wydział krajowy zaś odpowiedział na zapytanie to odezwą z dnia 25. lipca r. b. L. 17.774, w której wyraził życzenie, ażeby w projekcie statutu szkoły reprezentantom Wydziału krajowego w zarządzie na wypadek zapadnięcia uchwał, któreby im się zdawały zmierzać do wprowadzenia kierunku nauki nieodpowiadającego potrzebom kraju lub do zatarcia indywidualności przemysłu krajowego, przyznanem było prawo założenia veto, odraczającego wykonanie uchwał aż do rozstrzygnięcia sprawy przez c. k. Ministerstwo oświaty.

Ostatecznie jednak sprawa wzięła obrót niepomyślny. C. k. Prezydium Namiestnictwa oznajmiło bowiem odezwą z dnia 8. września r. b. L. 9.359, że J. E. pan Minister wyznań i oświaty, (idąc za zdaniem p. profesora Dra Bauera, który w sprawozdaniu o lwowskiej szkole rysunków i modelowania, przedłożonem c. k. Ministerstwu oświaty, oświadczył się przeciw urządzeniu we Lwowie szkoły fachowej dla przemysłu garncarskiego a przemawiał za popieraniem tego przemysłu w miejscu, gdzie takowy w stosunkach miejscowych znajduje oparcie i podstawę, t. j. w Kołomyi):

1) ze względu na okoliczność, że pomieszczenie projektowanego oddziału przemysłu garncarskiego w lokalnościach lwowskiej szkoły rysunków i modelowania okazało się niemożliwem, zaś umieszczenie go w innym budynku nie odpowiadałoby zamierzonemu organizacyjnemu połączeniu z rzeczonyj szkołą, odstąpił na razie od urządzenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie, a pozostałych z tego powodu rozporządzalnych środków użyje na spiesniejsze wyposażenie oddziału przemysłu drzewnego przy szkole rysunków i modelowania;

2) obok tego poczynił odpowiednie kroki dla reorganizacji i rozszerzenia szkoły garncarstwa w Kołomyi.

2. Szkoła kołodziejska w Toustem.

Wydział powiatowy w Skałacie przedstawił w podaniu z dnia 8. lntego r. b. L. 47 tak wyczerpująco wszelkie okoliczności, przemawiające za utworzeniem szkoły kołodziejskiej w Toustem, oraz podał tak dokładne obliczenie kosztów założenia i utrzymania takiej szkoły, że Wydział krajowy mógł wyjątkowo już na podstawie tej jednej relacji nie tylko wyrobić sobie zdanie o stosowności projektu, ale także powziąć decyzję co do udziału funduszu krajowego w pokryciu wydatków na założenie i utrzymanie projektowanej szkoły. W skutek tego oznajmił Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z dnia 7. marca b. r. L. 10.060, że się przychyła do prośby jego o przyjęcie na fundusz krajowy z wydatków na założenie, obliczonych na 400 zł. w. a., kwoty 285 zł. w. a. a z wydatków rocznych na utrzymanie, obliczonych na 600 zł. w. a., kwoty 275 zł. w. a.

Przyznając jednak zasiłki powyższe, z których zasiłek na utrzymanie na lat sześć, postawił Wydział za warunek, ażeby:

1) szkoła uznana była za zakład powiatowy;

2) w statucie szkoły zastrzeżonem było dla Wydziału krajowego oprócz prawa udziału w zarządzie szkoły także prawo zwierzchniego nadzoru nad zakładem, wykonywać się mające albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem istniejącego przy Wydziale krajowym organu dla spraw przemysłu domowego i drobnego.

Po otrzymaniu wiadomości, że Wydział powiatowy zgadza się na warunki powyższe oraz, że szkoła otwartą została dnia 12 kwietnia r. b., zaasygnowano Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z dnia 16. maja r. b. L. 23.313 połowę zasiłku przyznanego na założenie szkoły.

Kiedy zaś następnie Wydział powiatowy przedłożył relacją z dnia 12 czerwca r. b. l. 337 statut organizacyjny szkoły, zastosowany w zupełności do wymagań wyżej wymienionych, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 28 lipca b. r. L. 30.789 zatwierdził statut, zaasygnował zasiłek przyznany na utrzymanie zakładu i zamianował p. Alojzego Fedorowicza delegatem swym w Radzie szkoły a p. Dr. Henryka Jasińskiego jego zastępcą.

3. Szkoła koronkarska w Kańczudze.

Podaniem z dnia 10. marca r. b. l. 125 ponowił Wydział powiatowy w Łańcucie dawniejszą prośbę swą o zasiłek z funduszu krajowego na założenie i utrzymanie szkoły koronkarskiej w Kańczudze.

W skutek podania powyższego przychylił się Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 16. maja r. b. l. 14.827 w zasadzie do prośby Wydziału powiatowego, wzywając go zarazem, aby przedłożył plan organizacji szkoły, oraz preliminarz kosztów jej założenia i utrzymania. Na podstawie zaś obliczenia rzeczonych kosztów, nadesłanego przez Wydział powiatowy relacją z dnia 21. czerwca l. 888, wyznaczył rozporządzeniem z dnia 4. lipca r. b. l. 30.939, porozumiewszy się poprzednio z Kuratorem dla spraw przemysłu domowego i drobnego, na pokrycie kosztów jej utrzymania roczny zasiłek w kwocie 300 zł. w. a. Urzeczywistnienie projektu można więc uważać za zapewnione, jednakże z przyznanych zasiłków dotąd nie wypłacono, ponieważ Wydział powiatowy nie przedłożył jeszcze zażądanego planu organizacji szkoły.

4. Kursa wyrobu kwiatów i malowania na porcelanie i t. d. przy c. k. Seminaryum nauczycielskiem żeńskim w Krakowie.

Dyrekcya c. k. Seminaryum naucz. żeń. w Krakowie, w którym istnieje już od lat kilku kurs koszykarstwa, doniosła Wydziałowi krajowemu podaniem z dnia 6. lipca r. b. l. 94, że z uwagi na nagłą potrzebę obmyślenia dla dziewcząt nowych sposobów zarobkowania urządziła w miesiącach maju i czerwcu na próbę kurs malowania na porcelanie i terakocie (farbami ogniotrwałymi i zwykłymi olejnymi lub wodnymi), dalej na aksamicie, blasze i drzewie, w którym wzięło udział 10 uczennic. Próba ta podług relacji Dyrekcyi najzupełniej się powiodła, tak, że przy coraz większem upowszechnieniu się wyrobów ozdobionych w sposób wyżej oznaczony, obrany kierunek nauki obiecuje zdaniem Dyrekcyi przynieść istotny pożytek.

Jako niemniej odpowiednie, a dotąd w kraju niemal odłożeniem leżące pole zarobku dla dziewcząt wskazała dalej Dyrekcyja wyrób sztucznych kwiatów.

Podzielając zdanie Dyrekcyi, przychylił się Wydział krajowy do prośby o udzielenie zasiłku z funduszu krajowego na płacę nauczycielek zaprojektowanych kursów, i wyznaczył rozporządzeniem z dnia 18. sierpnia r. b. l. 33.974 na cel powyższy subwencyę w kwocie 500 zł. w. a. na rok szkolny 1882/83.

5. Projekt założenia szkoły powroźnictwa w Radymnie.

Dokonane przez Kuratorem dla spraw przemysłu domowego i drobnego zbadanie stanu i potrzeb przemysłu powroźniczego w Radymnie doprowadziło do przekonania, że na podniesienie przemysłu tego wpłynęłoby najskuteczniej utworzenie spółki zarobkowej pomiędzy powroźnikami miasta Radymna. Pozostawiając przeto chwilowo w zawieszeniu kwestyę utworzenia szkoły powroźniczej w Radymnie, która jest dotąd przedmiotem rokowań z c. k. Rządem, zaważwał Wydział rozporządzeniem z dnia 4. lipca b. r. l. 4951 zwierzchność gminną w Radymnie, ażeby się postarała o rozwiązanie pomiędzy powroźnikami tamtejszymi spółki zarobkowej na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 w celu wspólnego zakupywania materiału do wyrobów oraz w celu sprzedaży wyrobów stowarzyszonych powroźników. Równocześnie zaś oznajmił zwierzchności gminnej, że w danym razie gotówby poprzeć zawiązane stowarzyszenie przez udzielenie pożyczki z funduszu krajowego do wysokości 1000 zł. w. a.

6. Projekt założenia szkoły garncarstwa w Kołaczycach.

Projekt ten został również zbadany przez Kuratorem dla spraw przemysłu domowego i drobnego. Na podstawie zaś wyniku badania uznał Wydział krajowy zgodnie z opinią Kuratorki, że wypada zaniechać założenia szkoły garncarstwa w Kołaczycach z powodu trudności i kosztów, z jakimi

wykonanie projektu było połączone, natomiast zaś postarać się o utworzenie tamże wzorowego warsztatu garncarskiego.

Decyzję swą w sprawie powyższej udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 4 lipca b. r. l. 251 Wydziałowi powiatowemu w Jasle z oznajmieniem, że postara się o utworzenie wzorowego warsztatu, jeżeli gmina kołaczycka zobowiąże się dostarczyć potrzebnego na ten cel lokalu, oraz że dla przysposobienia odpowiedniego kierownika projektowanego warsztatu gotów jest wysłać kosztem funduszu krajowego z garncarzy kołaczyckich na razie jednego do szkoły garncarstwa w Kołomyi z zasiłkiem miesięcznym w kwocie 12 zł. w. a., a później drugiego do Morawii lub Szlązka.

7) Projekt założenia szkoły garncarstwa lub wzorowego warsztatu garncarskiego w Starej soli.

Reprezentacya miasta w Starej soli udawała się w r. 1881 do Wys. Sejmu z prośbą o wyznaczenie dotacyi na założenie i utrzymanie szkoły garncarstwa lub wzorowego warsztatu garncarskiego w temże mieście. Petycyi tej Wys. Sejm nie załatwił. Wydział krajowy poruczył jednakże rozporządzeniem z dnia 6. grudnia 1881 l. 55.416 zbadanie sprawy Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego. Na podstawie zaś opinii przez Kuratoryę objawionej oznajmił Reprezentacyi miasta Starej soli rozporządzeniem z dnia 1. lipca b. r. l. 32.304, że nie może wprowadzić poprzeć projektu założenia szkoły garncarstwa w temże mieście, lecz gotów jest przyczynić się do pokrycia kosztów założenia i utrzymania wzorowego warsztatu garncarskiego, jeżeli gmina zobowiąże się dostarczyć odpowiedniego lokalu na pomieszczenie warsztatu, dalej w części urządzenia dla warsztatu potrzebnego, wreszcie gliny, opału, światła i usługi, a nadto zapewni pewną kwotę na częściowe pokrycie płacy podmajstrzego przynajmniej na lat pięć.

8) Projekt założenia szkoły tkactwa w Horodence.

W sprawie projektu założenia szkoły tkactwa w Horodence, poruszonego swego czasu przez tamtejszy Wydział powiatowy a następnie i przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie, powziął Wydział krajowy po wysłuchaniu opinii Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego ostateczną decyzję, którą udzielił c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 1. lipca b. r. l. 32.302. W odezwie tej oświadczył się Wydział krajowy przeciw projektowi z powodu, że zdaniem fachowych szkoła wyrobów tkackich tylko w takich miejscowościach może przynieść pożytek, gdzie istnieją już fabryki tkackie i gdzie idzie o takie udoskonalenie wyrobów, ażeby takowe zdobyć sobie mogły pokup na targach piewoszorędnych — gdy tymczasem przemysł tkacki w Horodence stoi nawet niżej co do jakości tkanin, niż w innych miejscowościach Galicyi n. p. w Korczyni i Błażowie. Równocześnie jednakże oznajmił Wydział krajowy, że gotów jest dla podniesienia przemysłu tkackiego w Horodence przyczynić się do pokrycia kosztów wysłania tkacza miejscowego za granicę, który wyuczysz się lepszej techniki, mógłby za powrotem do miejsca rodzinnego działać jako instruktor, oraz że w danym razie poprze zawiązanie stowarzyszenia zarobkowego pomiędzy tkaczami Horodeńskimi przez udzielenie zasiłku na założenie jakoteż pożyczki.

9) Do projektów, które Wydział krajowy w poprzednich sprawozdaniach swych wymienił jako będące przedmiotem badania Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego, przybyły w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem oprócz wspomnianych już wyżej:

a) projekt założenia szkoły kołodziejstwa, bednarstwa i stolarstwa w powiecie Kamioneckim, poruszony przez Wydział powiatowy w Kamionce strum. podaniem z dnia 14. grudnia 1881 l. 1744.

b) projekt założenia szkoły koronkarskiej w Zakopanem, na którego wykonanie p. Helena Chłapowska złożyła na ręce p. Dra. Chałubińskiego dar w kwocie 1000 rubl. sr.

IV.

W związku z przemysłem domowym i drobnym stoi czynność Wydziału krajowego i Kuratoryi w następujących sprawach:

1. Na kursa koszykarstwa i snycerstwa w technologicznym Muzeum przemysłowym w Wiedniu, odbyte w roku szkolnym 1881/82, wysłał Wydział krajowy oprócz czterech stypendystów, o których była wzmianka w przeszłorocznym sprawozdaniu Wydziału krajowego, jeszcze Juliusza Bełtowskiego z zasiłkiem w kwocie 150 zł. w. a. oraz jednego ucznia szkoły rzeźbiarstwa w Rymanowie ze stypendyem w kwocie 300 zł. w. a., obudwóch na kurs snycerstwa i tokarstwa.

W roku szkolnym 1882/83 urządzone będą we wspomnionem Muzeum podług doniesienia Dyrekcji Muzeum z dnia 1. czerwca r. b. l. 633 następujące kursa specjalne:

- a) kurs koszykarstwa i uprawy wierzb koszykarskich,
- b) kurs wyrobu mebli koszykarskich,
- c) kurs koszykarstwa dla wykształcenia personelu żeńskiego,
- d) kurs snycerstwa i tokarstwa,
- e) kurs wyrobu mebli i stolarstwa budowlanego,
- f) kurs w celu wykształcenia chemików, którzy ukończyli wydział chemiczny w szkole politechnicznej, na kolorystów.

Powodowany względami, które wyłuszczył już w przeszłorocznym swem sprawozdaniu, postanowił Wydział krajowy na wniosek Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego na wszystkie kursa powyższe wysłać stypendystów kosztem funduszu krajowego. W skutek tege zamówił pismem z dnia 27. czerwca r. b. l. 28.770 u Dyrekcji Muzeum dla kandydatów swych po 2 miejsca na kursach a) i d) a po jednym miejscu na kursach b) c) e) f). Otrzymałszy zaś zawiadomienie, że miejsca zamówione zostały zarezerwowane, wezwał rozporządzeniem z dnia 17. sierpnia r. b. l. 36.791 do przedstawienia kandydatów: zarządy szkoły snycerstwa w Zakopanem, rzeźbiarstwa w Rymanowie, oraz koszykarstwa w Jarosławiu i Rudniku, dalej Wydział powiatowy w Dąbrowie jako wykonującego nadzór nad szkołami koszykarstwa w Bolesławiu i Gręboszowie, Dyrekcję c. k. Seminarjum naucz. żeńsk. w Krakowie, Zarządy korporacji stolarzy we Lwowie i w Krakowie, wreszcie Rektorat c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie.

2. Oddział Czarnohorski Towarzystwa Tatrzańsktego urządził w Kołomyi stałą wystawę i bazar wyrobów przemysłu domowego.

Wskutek prośby oddziału z dnia 4. grudnia 1881, popartej później przez Kuratoryę dla spraw przemysłu domowego i drobnego, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. czerwca r. b. l. 31.385 na urządzenie rzeczonyj wystawy i bazaru zasiłek w kwocie 300 zł. w. a.

3. Zarząd Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie przedstawił Wydziałowi krajowemu w podaniu z dnia 12 marca r. b. potrzebę wydawania czasopisma artystyczno-przemysłowego w kraju naszym, oświadczając zarazem, że gotów jest podjąć się tego wydawnictwa, jeżeli uzyska na ten cel odpowiednią subwencyę z funduszu krajowego. Program zamierzonego wydawnictwa, określił Zarząd Muzeum jak następuje: „Z początkiem wychodzić ono będzie po jednym zeszytce na półroczcie, w miarę zaś rozwoju sił współpracujących i ilości materiału nagromadzonego „staraniem zarządu będzie, ażeby wydawnictwo to mogło się przekształcić na pismo dwumiesięczne. Ma ono zawierać opisanie z ilustracyami rozmaitych zabytków dawnej krajowej przemysłowości i sztuki; tak na przykład wyroby tkackie jak pasy i materye, dawne wyroby ceramiczne, ślusarskie, rusznikarskie, rzeźbiarskie a nawet w przyszłości przedmioty architektoniczne. „Do tego działu czasopisma mogą dostarczyć obfity nader materiał nasze muzea i prywatne „zbiory, a pod względem zabytków architektonicznych prócz uiewyczerpanych bogactw Krakowa inne miasta polskie stanowią niewątpliwie zasób przedmiotów, treścią i różnorodnością swą „zajmujących i interesujących. Obok powyższego działu pismo w mowie będące zawierałoby również

„użyteczne spostrzeżenia z przytoczeniem ilustrowanych wzorów celem udoskonalania smaku i uszlachetnienia form w wyrobach rękodzielniczych, uzasadnione uwagi co do technicznej strony wykonania przedmiotów, przedstawienie ułatwień i wynalazków w tym kierunku, — słowem dział ten miałby na celu rozpowszechnienie i przyswojenie w kraju tego wszystkiego co wiedza, doświadczenie, „zmysł i sztuka utworzyły i tworzą w innych krajach w dziedzinie rękodzieł i przemysłu.“

Podzielając wraz z Kuratoryą dla przemysłu domowego i drobnego nadzieję zarządu Muzeum, że projektowane czasopismo odda przemysłowi krajowemu niepoślednie usługi, zwłaszcza gdy wydawnictwem kierować będzie organ tak odpowiedni, jak Zarząd Muzeum, udzielił Wydział krajowy na pokrycie kosztów wydawnictwa rozporządzeniem z dnia 27. czerwca r. b. L. 31.382 subwencyę jednorazową w kwocie 1.500 zł. w. a.

4. Wskutek podania p. Teofila Merunowicza z dnia 10. listopada 1881 r. udzielił Wydział krajowy petentowi rozporządzeniem z dnia 22. listopada 1881 L. 55.960 zasiłek w kwocie 200 zł. na podróż mającą przedewszystkiem na celu studia nad przemysłem wyrobu zabawek dla dzieci, zmierzające do przyswojenia Galicyi tego przemysłu oraz do zapewnienia mu zbytu. Z odbytej podróży zdał p. Merunowicz Wydziałowi krajowemu sprawę relacją z 30. sierpnia b. r., którą Wydział krajowy polecił wydrukować.

5. Na prośbę opiekunki Zakładu św. Zofii w Krakowie p. Ludwiki Dębińskiej, udzielono zakładowi temu, w którym ubogie dziewczęta pobierają naukę szycia i haftu, rozporządzeniem z dnia 12 maja r. b. L. 22.194 zasiłek w kwocie 300 zł.

6. Z okazji wystawy wyrobów tkackich i pracy kobiet, urządzonej w jesieni r. 1881 we Lwowie przez Zarząd lwowskiego Muzeum przemysłowego miejskiego, wyznaczono rozporządzeniem z dnia 7. stycznia r. b. L. 427 dla wystawców biorących udział w dziale przemysłu domowego i dziale pracy kobiet rzezonnej wystawy 6 nagród, a mianowicie: dwie po 10 dukatów w złocie, dwie po 5 dukatów w złocie i dwie po 3 dukaty w złocie.

7. P. Fryderykowi Lachnerowi, byłemu uczniowi szkoły przemysłowej w Wiedniu, przyznano na wniosek Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego rozporządzeniem z dnia 27. czerwca r. b. L. 31.384 stypendyum o rocznych 600 zł. a. w. na przeciąg lat dwóch na podróż (za granicę), którą p. Lachner odbyć zamierza w celu wykształcenia się na nauczyciela dekoracyi naczyń, przyczem postawiono stypendyście za warunek, ażeby po ukończeniu studyów usługi swe oddał do rozporządzenia Wydziału krajowego.

8. Do szkoły snycerstwa w Zakopanem wysłano kosztem funduszu krajowego trzech stypendystów. Z tych jeden otrzymał zasiłek w kwocie 50 zł., zaoszczędzonej z funduszu wypłaconego Dyrekcji techn. Muzeum przem. w Wiedniu dla stypendystów Wydziału krajowego na przeszłorocznych kursach rzezonego Muzeum. Drugiemu udzielono zasiłek w kwocie 60 zł. a. w. na naukę sześciomiesięczną, z zastrzeżeniem, że udzielenie dalszych zasiłków zawisłem będzie od postępu ucznia. Trzeciemu wreszcie przyznano stypendyum w kwocie 15 zł. w. a. miesięcznie tymczasowo na przeciąg jednego roku.

Na podstawie wyводу powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm zatwierdza załączony ./. statut Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego i upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem w celu wyjednania przyzwolenia na utworzenia rzeczzonej komisji, a na wypadek pomyślnego wyniku tychże rokowań do ustanowienia Komisji bez odwołania się do Sejmu.“

We Lwowie dnia 15. września 1882.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 79.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie petycji pogorzalców gminy Wierzchni powiatu kałuskiego o zapomogę.

Wysoki Sejmie!

Petycję gminy Wierzchni o zapomogę dla tamtejszych pogorzalców przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 21. Września b. r. do zbadania sprawy i dostarczenia Wysokiemu Sejmowi dat potrzebnych do załatwienia w jak najkrótszym czasie.

Dnia wczorajszego nadeszło sprawozdanie Wydziału powiatowego z dnia 18. b. m. L. 1382 zawierające szczegółowe data dotyczące tego pożaru. Wedle tego doniesienia wybuchł pożar w gminie Wierzchni dnia 13. b. m. o godzinie drugiej popołudniu i zniszczył do szczytu domy mieszkalne, wraz z zabudowaniami gospodarczymi 53 włościan, a nadto zboże i siano zwiezione już całkowicie.

Ratunek nie był możebnym, ponieważ wichur ogarnął z niesłychaną szybkością prawie wszystkie domy naraz, gdy mieszkańcy byli zajęci robotą w polu.

Pomiędzy budynkami spalonymi, było ubezpieczonych w Towarzystwie Krakowskim 17, a szkoda wyrządzona pożarem jest znaczna, wynosi bowiem według doniesienia Wydziału powiatowego co do domów asekurowanych 7.010 zł.

co do nieasekurowanych	17.025 „ 50 ct.
Razem	24.035 zł. 50 ct.

Wydział powiatowy wyasygnował z funduszków powiatowych 300 zł. na zakupienie nasienia dla pogorzalców, ponieważ żaden z nich nie mógł jeszcze zaobrać oziminy, prócz tego udał się do c. k. Namiestnictwa o pozwolenie zbierania dla pogorzalców składek w całym powiecie, popiera jednak także petycję wniesioną przez pogorzalców bezpośrednio do Wys. Izby, podnosząc, że wsparcie z funduszu krajowego jest potrzebnem dla umożliwienia pogorzalcem zakupna zboża na wyżywienie i drzewo na pobudowanie pomieszczeń.

W myśl powołanej uchwały Wys. Sejmu, przedkładamy zatem rzeczzone sprawozdanie Wydziału powiatowego Kałuskiego z dołożonym do niego wykazem imiennym pogorzalców, wyszczególniającym także wysokość szkody poniesionej przez każdego pogorzalca, jakoteż przekazaną nam petycję pod ./. do dalszego załatwienia, jakie w myśl powołanej uchwały ma nastąpić w Wys. Izbie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. Września 1882.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski
Członek Wydz. krajowego.

Aleg. 80.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o przedłożeniu c. k. Rządu w przedmiocie kwaterunku wojskowego, tudzież o petycyach o pożyczki na budowę koszar.

Wysoki Sejmie!

Na poprzedniej sesji powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. Października 1881. r. w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju następujące uchwały:

I.

Sejm przeznacza kwotę 60.000 zł. corocznie przez lat trzy na udzielanie bezprocentowych pożyczek zwrotnych w ciągu najdalej lat 12 w celu budowy koszar bądź stałych bądź tymczasowych dla pomieszczenia załogi wojskowej stale w kraju konsystującej lub w celu przemiany na takie koszary budynków mających obecnie inne przeznaczenie. Pożyczki te mają być udzielane w pierwszym rzędzie gminom, mającym stałe załogi wojskowe, a następnie także prywatnym osobom.

II.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek wymienionych w ustępie I., do oznaczania sposobu zabezpieczenia tychże i postanawiania innych bliższych warunków.

III.

Budynki użyte na koszary lub koszary tymczasowe uwalnia się od dodatków krajowych na cały czas tego użytku.

IV.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy względem równego rozłożenia ciężaru kwaterunkowego.

W skutek ostatniego ustępu powyższej uchwały wniósł Wys. c. k. Rząd projekt do ustawy „o ile możności równym podziale i ulgach co do ciężaru kwaterunku wojskowego w Królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim“. Projekt ten uchwałą

Wys. Sejmu z d. 6. Września b. r. przekazany został do zbadania komisji administracyjnej, która niniejszem ma zaszczyt złożyć o nim sprawozdanie.

Wspomniany projekt do ustawy zamierza sprowadzić słuszniejszy rozkład i ulgę w ciężarze kwaterunkowym w ten sposób, iż wprowadza dopłaty z funduszu krajowego do wynagrodzenia płaconego dziennie przez skarb wojskowy od stałego kwaterunku żołnierza i konia, a to dopłaty wynoszące 1 centa dziennie od żołnierza, a $\frac{1}{2}$ centa dziennie od konia. Prócz tego §. 6. projektu upoważnia Wydział krajowy do udzielenia zaliczek do wysokości 30.000 zł. rocznie na budowanie pomieszczeń wojskowych. Treść projektu zgadza się prawie dosłownie z projektem do ustawy wypracowanym w r. 1881. w Namiestnictwie przez mieszaną komisję i udzielonym do zaopiniowania Wydziałowi krajowemu, który w zeszłorocznym sprawozdaniu w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju podał go do wiadomości Wys. Sejmu, w skutek czego ówczesna Komisja administracyjna w swoim sprawozdaniu o sprawie kwaterunkowej zajmowała się także rzeczonym projektem ustawy.

Myśl rozłożenia i ulżenia ciężaru kwaterunkowego przez dopłaty z funduszu krajowego do wynagrodzenia uiszczanego przez skarb wojskowy, nie znalazła przychylnego przyjęcia w zeszłym roku ani u Wydziału krajowego, ani u zeszłorocznej Komisji administracyjnej, ani wreszcie u Wys. Sejmu, który na posiedzeniu z dnia 21. Października r. z. uchylił wniosek wyszły z łona Sejmu a zmierzający do wprowadzenia takich dopłat i powziął przytoczoną na wstępie uchwałę przeznaczającą 180.000 zł. na bezprocentowe pożyczki dla gmin lub osób prywatnych w celu budowy koszar.

W sprawozdaniach zeszłorocznych Wydziału krajowego i komisji administracyjnej wykazano, że proponowane dopłaty obciążyłyby fundusz krajowy stale rocznym wydatkiem blisko 63.000 zł. O ile dopłaty te dostawałyby się gminom dostarczającym koszar, byłyby ulgą dla gmin, jednak ulgą bardzo nieznaczną, przy znacznem obciążeniu funduszu krajowego. O ile zaś dopłaty te dostawałyby się prywatnym właścicielom koszar, którzy najęli je wojsku bez dopłaty ze strony gminy, byłyby one niespodziewanym przybytkiem do korzyści, jakich szukali i jakie znaleźli ci przedsiębiorcy, zatem zupełnie nieusprawiedliwionym wydatkiem z funduszu krajowego. W każdym zaś razie cel, do którego koniecznie dążyć należy, jeśli się chce istotną sprowadzić ulgę w ciężarze kwaterunkowym t. j. budowa koszar, nie zostałaby osiągnięty, albowiem największa część dopłat w kwocie około 47.000 zł. przypadłaby na koszary obecnie istniejące, w znacznej części bardzo wadliwe i nie zasługujące nieraz na nazwę koszar, choćby tymczasowych, pozostała zaś kwota byłaby zbyt małą, żeby mogła służyć za zachętę do budowy koszar. W ogóle zresztą wątpić należy, czyli dopłaty z funduszu krajowego w wysokości proponowanej, a choćby nawet cokolwiek znaczniejszej, byłyby w stanie spowodować do budowania nowych koszar, zaś znaczniejszych dopłat nie zniósłby fundusz krajowy.

Powyższe argumenta zdaniem komisji administracyjnej w równej mierze i dziś jeszcze przemawiają przeciw proponowanemu we wniosku rządowym systemowi dopłat. Z drugiej strony zaś przyjęty uchwałą Wys. Sejmu z 21. Października r. z. system pożyczek bezprocentowych z funduszu krajowego na budowę koszar, wprowadzony niejako na próbę na lat trzy, już w pierwszym roku okazał się nadspodziewanie skutecznym, wywołał bowiem bardzo liczne zgłoszenia z wszystkich prawie znaczniejszych gmin garnizonowych w kraju, które postanowiły przy pomocy pożyczek z funduszu krajowego budować nowe koszary lub przebudowywać w tym celu istniejące budynki. I tak do połowy września b. r. zgłosiło się o pożyczki z funduszu przez Sejm wyznaczonego 19 gmin z żądaniami dochodzącymi do kwoty około 480.000 zł. a prócz tego cztery osoby prywatne. W najnowszym czasie przybyło jeszcze kilka zgłoszeń, tak, iż ogólna ich suma przenosi już pół miliona zfr.

W obec szczupłej stosunkowo kwoty, jaką miał do dyspozycji, Wydział krajowy przyznawał pożyczki przedewszystkiem gminom, które wcześniej się zgłosiły, uwzględniając zarazem,

gdzie ciężar kwaterunkowy był najdotkliwszy, potrzeba pomieszczenia wojska najpilniejszą, a środki finansowe gmin stosunkowo najslabsze. W ten sposób jak to szczegółowo przedstawia sprawozdanie z czynności Wydziału (str. 12—14) i późniejsze akta Wydziału krajowego z dotacyi na rok 1882 przyznano pożyczki wyczerpujące całą kwotę 60.000 zł. z wyjątkiem 4.000 zł., przyznanych zrazu gminie Sędziszów, lecz następnie cofniętych, skoro jeneralna Komenda doniosła, iż nie będzie tam stałej załogi. Wyplacono dotąd z dotacyi na r. 1882 — 29.000 zł., reszta zaś wyplaconą zostanie, skoro gminy dopełnią postawionych im warunków co do porozumienia z Władzami wojskowemi, wystawienia skryptów dłużnych, zatwierdzenia pożyczki przez Reprezentację powiatową i t. p., co nastąpi prawdopodobnie przed końcem roku 1882. — Dotacya na rok 1883 została w najnowszym czasie również wyczerpaną przez przyznanie pożyczek, które będą mogły być wyplacone dopiero w roku 1883.

Znaczny popęd, jaki uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 21. Października r. z. dała pod względem budowania koszar w gminach garnizonowych, każe się spodziewać, że w gminach mające stałe załogi, uchylonym zostanie stopniowo w niezbyt długim czasie kwaterunek t. z. rozdzielny, najuciążliwszy dla mieszkańców i najniekorzystniejszy ze względów wojskowych, następnie zaś również uchylonym będzie kosztowne najmowanie przez gminy domów na koszary, a umożliwione pozyskanie pod najłatwiejszymi warunkami własnych koszar gminnych.

W obec tych już w pierwszym roku poczynionych doświadczeń, równie jak w obec poprzednio przytoczonych argumentów zeszłorocznego sprawozdania komisijnego, komisya administracyjna nie może żadną miarą doradzać Wysokiemu Sejmowi przyjęcia systemu dopłat z funduszu krajowego do wynagrodzenia rządowego, lecz musi przemawiać za wytrwaniem nadal przy przyjętym systemie pożyczek bezprocentowych na budowę koszar. Ten ostatni system znalazł wprawdzie uwzględnienie i w rządowym projekcie do ustawy, który obok dopłat proponuje pożyczki z funduszu krajowego do wysokości 30.000 zł. rocznie przez lat 10, jednakże taki podwójny ciężar przechodziłby już siły kraju, a z drugiej strony kwota 30.000 zł. rocznie jest znów zbyt małą, żeby istotnego poparcia budowy koszar w kraju można się z niej spodziewać.

Jeżeli bowiem udzielanie pożyczek na budowę koszar ma istotnie dopomóc do wystawienia w gminach mających załogi potrzebnych koszar w ciągu niezbyt długiego czasu, to suma przeznaczona na takie pożyczki musi zostawać w pewnym stosunku do potrzeby. Nader liczne zgłoszenia o pożyczki ze strony gmin i rychłe wyczerpanie przez przyznanie tychże pożyczek, kredytu nietylko na r. 1882., lecz także na r. 1883. przyzwolonego, tudzież liczne odmowy później zgłaszającym się gminom, do jakich Wydział krajowy skutkiem tego był zmuszonym, dalej wniesione do Wysokiego Sejmu a przekazane do sprawozdania komisji administracyjnej petycje miast Lwowa, Przemyśla, Tarnopola, Brodów, Śniatyna i Trembowli o pożyczki bezprocentowe na budowę koszar wykazują, że sumy przeznaczone na takie pożyczki uchwałą Wysokiego Sejmu z 21. Października r. z. są za małe, zwłaszcza jeżeli się uwzględni, że zarządzone w bieżącym roku zmiany w organizacyi i dyslokacyi wojsk sprowadzą powiększenie załogi wojskowej w kraju i że w skutek tego otrzymają stałą załogę wojskową gminy, które dotąd jej nie miały.

Z tego powodu Komisya sądzi, że potrzebnem jest podwojenie kredytów przyzwolonych uchwałą Wysokiego Sejmu z 21. Października 1881 na rok 1883 i 1884.

W końcu ze względu na podniesiony na ubiegłej sesyi sejmowej zarzut, że rozłożenie i ulżenie ciężaru kwaterunkowego powinno nastąpić nie w drodze uchwały Sejmu lecz w drodze ustawy krajowej — zarzut, którym uzasadniano potrzebę wezwania Rządu, aby wniósł projekt ustawy w tym przedmiocie, komisya pozwala sobie zauważyć:

§. 23. ustawy kwaterunkowej z 11. Czerwca 1879. Nr. ? Dz. p. p. stanowi, że przedmiot ten należy do zakresu działania reprezentacyi krajowej (ist eine zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörige Angelegenheit). — Nigdzie zaś w powyższej ustawie kwaterunkowej nie jest powiedzianem, iżby ustawa państwowa w całości lub pojedynczych jej częściach wymagała ustawy

krajowej do wejścia w życie. Statut krajowy stanowiąc w §. 18. że „za sprawy krajowe uznają się” „bliższe rozporządzenia w obrębie ustaw powszechnych względem dostarczania podwód tudzież zaopatrzenia i kwaterowania wojska” również nie przepisuje, żeby te sprawy jedynie w formie ustawy mogły być załatwione, a przemawia w tym samym kierunku i praktyka, gdyż np. w Tyrolu postanowienia sejmu o dopłatach kwaterunkowych z funduszu krajowego wydane zostały w formie uchwały nie zaś ustawy.

Za formą uchwały zaś, skoro jest dopuszczalną a jak sądzimy przy systemie pożyczek na budowy jedynie stosowną, przemawia większa nierównie łatwość zmiany, gdyby wymagały tego późniejsze doświadczenia lub zmienione stosunki.

Komisya administracyjna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad projektem rządowym do ustawy o równym podziale ciężaru kwaterunku wojskowego.

II. Sejm podwyższa kwoty przeznaczone uchwałą sejmową z 21. Października 1881 r. na udzielanie bezprocentowych pożyczek w latach 1883 i 1884 na budowy koszar dla stałej załogi lub na przemianę na takie koszary budynków mających obecnie przeznaczenie z 60.000 zł. rocznie — na 120.000 zł. rocznie.

III. Przekazane Komisji administracyjnej do sprawozdania petycye pod l. 134, 363, 364, 415 i 461 miast Lwowa, Przemyśla, Brodów, Tarnopola, Śniatynia i Trembowli o pożyczki bezprocentowe z funduszu krajowego na budowę koszar, przekazuje Sejm ze względu na powyższą uchwałę Wydziałowi krajowemu do urzędowego załatwienia.

Co do petycji miasta Żółkwi pod l. 160 o rozszerzenie uchwały sejmowej z 21. Października 1881 r. na wystawione już przedtem budowle wojskowe, Komisya administracyjna ze względu na to, że celem powyższej uchwały jest pomnożenie istniejących obecnie koszar wojskowych, wnosi:

„Sejm przechodzi nad petycją gminy Żółkwi do porządku dziennego.“

Grocholski,
Przewodniczący.

Pilat,
Sprawozdawca.

Aleg. 81.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla kr. stoł. miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Projekt ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, uchwalony przez wysoki Sejm w r. 1876, nieuzyskał Najwyższej Sankeyi.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zawiadamiając o tem Wydział krajowy pismem z dnia 21. Sierpnia 1877. L. 3410 wymieniło powody odmówienia Sankeyi.

Reprezentacya miasta zawiadomiona o tem Reskrytem Wydziału krajowego z dnia 4. Września 1877. L. 27814, zajęła się wypracowaniem nowego projektu ustawy budowniczej, który w myśl §. 104 stat. król. stoł. miasta Lwowa podała w roku bieżącym Wydziałowi krajowemu z prośbą o przedłożenie go do uchwały Wysokiego Sejmu.

Projekt przekazany uchwałą Wysokiej Izby z dnia 6. Września b. r. komisji administracyjnej do sprawozdania, jest owocem kilkuletniej bardzo starannej pracy.

Akta Reprezentacyi miasta, zarówno jak akta Wydziału krajowego świadczą, że projekt ten ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, od r. 1877. począwszy, był przedmiotem licznych obrad Magistratu, Komisji, Sekcyi, Rady miejskiej i Wydziału krajowego. Opartym jest on na ustawie przez Wysoki Sejm w roku 1876 uchwalonej, zastosowano się w nim do uwag i wskazówek c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 21. Sierpnia 1877. zawartych, skorzystano ze zdań i motywów przytoczonych przy obradach nad tą sprawą w Wydziale krajowym, w komisji sejmowej i bardzo obszernej w Wysokiej Izbie w r. 1876 przy każdym prawie paragrafie szczegółowo przeprowadzonej dyskusji, — skorzystano z zdań Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o budownictwie i kanalizacji miast, a wreszcie i z doświadczenia nabytego z praktyki w latach ostatnich u nas przy ożywionym więcej ruchu budownictwa powstałej, i niewątpić, że projektowana ustawa

uzyskawszy moc obowiązującą, odpowie najzupełniej tegoczesnym stosunkom i potrzebom miasta Lwowa.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego komisya administracyjna wnosi przeto :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: przedłożony przez Wydział krajowy sprawozdaniem z 22, Sierpnia 1882. do l. 40802 projekt do ustawy budowniczej dla kr. stoł. miasta Lwowa* *).

We Lwowie dnia 23. Września 1882.

Grocholski,
Przewodniczący.

Dr. Marcell Madeyski,
Sprawozdawca.

*) POMYŁKI DRUKU

zaszłe w projekcie ustawy budowniczej dla miasta Lwowa,
które obecnie sprostować należy.

Strona 7	§. 11	ustęp ostatni,	wiersz 1	zamiast „przezwaniam“	ma być „przyzwaniem“
„ 7	„ 14	„ 1	„ 1	„ „rkuresu“	„ „rekursu“
„ 9	„ 21	„ 4	„ 3	„ „dowolonem“	„ „dozwolonem“
„ 10	„ 21	„ ostatni,	„ 1	„ „budynkn“	„ „budynku“
„ 11	„ 25	„ 1	„ 4	„ „wad“	„ „wad“
„ 11	„ 25	„ 2	„ 1	„ „o iie“	„ „o ile“
„ 12	„ 32	„ 2	„ 2	„ „służach“	„ „służących“
„ 13	„ 36	„ 1	„ 1	„ „pominien“	„ „powinien“
„ 13	„ 37	„ 1	„ 3	„ „kwadatowych“	„ „kwadratowych“
„ 13	„ 39	„ 1	„ 1	po słowach „mają mieć“	dodać: „po wypaleniu“, natomiast słowa „po wypaleniu“ wierszu ostatniego wykreślić.
„ 14	„ 41	„ 2	„ 2	zamiast „ciegieł“	ma być „cegieł“
„ 22	„ 54	„ 3	e)	należy czytać jako ustęp tytułowy do §. 55.	i oznaczyć literą E.
„ 24	„ 65	„ 2	wiersz 2	zamiast „cegłę“	ma być „cegłą“
„ 26	„ 73	„	ma brzmieć jak następuje:	Jeżeli budynek przymusowo opróżniony w przeciągu lat trzech nie zostanie tak naprawiony, aby znowu mógł być zamieszkanym, albo nie będzie rozebrany i uprzątniętym, służy Magistratowi jako władzy politycznej prawo, orzec ze względów publicznych rozebranie na koszt właściciela lub egzekucyjną sprzedaż realności w drodze publicznej licytacji i t. d.	
Strona 26	§. 74	ustęp 2	wiersz 2	zamiast „tylkn“	ma być „tylko“.

Aleg. 82.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szpitali krakowskich.

Wysoki Sejmie!

W ciągu ostatniej sesji sejmowej wniósł Wydział krajowy sprawozdanie z dnia 6. września 1881, L. 41.291, w przedmiocie funduszków i budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie. Sprawozdanie to, przydzielone komisji administracyjnej, powtórnie do Wysokiej Izby wniesione nie było.

Jednakowoż komisja administracyjna, zastanawiając się nad niem, powzięła następujące dwie uchwały:

„1) Z protokołu posiedzeń komisji administracyjnej dnia 15. października 1881.

Nr. 211: Sprawozdawca p. Paszkowski wnosi, ażeby wyłożoną na budowę szpitala w Krakowie kwotę 376.711 zhr. 37 ct. z funduszków szpitala św. Łazarza w Krakowie refundować temuż szpitalowi z funduszków krajowych; komisja uchwała zaś, w zasadzie: że

- 1) fundusz krajowy nie ma refundować tych sum, które użyte były na budowę z funduszków szpitala św. Łazarza w ogóle na szpital ten bez oznaczenia specjalnego celu zapisanych;
- 2) fundusz krajowy i fundusz szpitala św. Ducha, ma bonifikować funduszowi szpitala św. Łazarza ten wydatek, który obrócony był na ich budowę z funduszu Łazarza. Grocholski w. r., Madeyski w. r.

2) Z protokołu posiedzeń komisji administracyjnej dnia 18 października 1881.

Nr. 211/81: Reasumując rozprawę nad sprawą refundowania funduszków szpitalowi św. Łazarza w Krakowie, po przedłożeniu rachunków przez członka Wydziału krajowego, w myśl uchwały komisji administracyjnej dnia 15. b. m. powziętej, Komisja z uwagi, że czas zbyt krótki do załatwienia tej sprawy w bieżącej sesji sejmowej, że ostatecznie wypytać należy najwyższą władzę nad fundacyami czuwającą, jak się zapatruje na uchwały komisji w tym względzie powzięte, uchwała pozostawić sprawę Wydziałowi krajowemu do przedłożenia na najbliższej następującej sesji sejmowej. Grocholski w. r. Madeyski w. r.“

Wydział krajowy, uważając za rzecz właściwą uzupełnić sprawozdanie swoje w kierunku przez komisję administracyjną wskazanym, odezwą z 24. stycznia 1882, do L. 4281, udał się do c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej władzy fundacyjnej i wyłuszczywszy tak swoje zapatrywanie, jakoteż zdanie komisji administracyjnej, prosił c. k. Namiestnictwo o objawienie zdania, czyli wspomniane wyżej kapitały, zapisane w ogóle na szpital św. Łazarza, uważać należy jako zapisy fundacyjne, nienaruszalne, lub czyli takowe na budowę szpitala użyte być mogą?

Odezwą z dnia 4. września r. b. do L. 51.248, której dosłowny odpis załączamy ./, oświadczyło c. k. Namiestnictwo, iż pośród wykazanych kapitałów, część jedną uważa za fundacyjne, nienaruszalne, które przeto, skoro na budowę zostały użyte, z funduszu krajowego funduszowi szpitalnemu zwrócone być mają; drugą zaś część zapisaną na szpital w ogóle, bez wskazania szczególnego przeznaczenia, uważa c. k. Namiestnictwo za takie, które użyte na budowę szpitala, przez fundusz krajowy funduszowi szpitalnemu zwracane być nie potrzebują, ponieważ fundatorowie, którzy te kapitały na szpital zapisali, chcieli w ogóle, aby takowe na cele szpitalne zostały użyte; a ponieważ lokal odpowiedni jest niewątpliwie jedną z pierwszych potrzeb chorych, przeto nżycie takich kapitałów na wybudowanie gmachu szpitalnego, nie jest bynajmniej użyciem ich wbrew właściwemu przeznaczeniu.

Według tych wskazówek c. k. Namiestnictwa, sporządziliśmy wyłączenie z ogólnej cyfry kapitałów szpitalnych tych, które na budowę nżyte być mogą. Biorąc za podstawę wykazy załączone przy naszym sprawozdaniu z 6. września 1881, do L. 41.291, wyłączyliśmy:

z wykazu II. pozycye 13 i 17 razem w kwocie	16.000 złp. — gr.
z " III. " 5, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, razem w kwocie	100.453 " 10 ¹ / ₂ gr.
z tegoż wykazu III. poz. 57 i 58, w kwocie 287 zł. 27 ct. w. a.	
z " " III. " 14, ściągnięty w roku 1880 kapitał w kwocie 5690 zł. 84 ct. w. a.	

Razem przeto 116.453 złp. 10 ¹ / ₂ gr., i 5980 zł. 11 ct. wal. austr., czyli po zewaluowaniu monety polskiej	29.113 zł. 33 ct. w. a. i 5.980 " 11 " " "
Razem	35.093 zł. 44. ct. w. a.

Wykazana w sprawozdaniu z r. 1881 kwota ogólna kosztów budowy w sumie 447.110 zł. 99¹/₂ ct. uległa w ciągu roku następnym zmianom:

na budowę kanałów wydano	4315 zł. 52 ct.
na urządzenie mechaniczne	204 " 35 "

razem przeto na budowę 451.630 zł. 87¹/₂ ct. w. a.

Dotychczasowe źródła pokrycia powyższych kosztów budowy były następujące:

1) Reszta subweneyi Wydziału krajowego z roku 1868—1870	15.202 zł. 38 ct.
2) Taksy z muzyk	5.159 zł. 92 ct.
3) Z kapitałów zarodowych majątków szpitalnych, mianowicie:	
a) z oddziału chorych	341.737 zł. 53 ct.
w roku 1881	5.178 " 41 "
b) z oddziału położnic i podrzutków	34.973 " 84 "
c) z oddziału syfilitycznych	5.699 " 19 "
d) z oddziału obłąkanych	4.603 " 01 "
Razem	392.191 zł. 98 ct.

4) Fundusz krajowy zaliczył:

w roku 1879	29.553 zł. 20 ¹ / ₂ ct.
" 1880	7.121 " 61 "
" 1881/2	4.519 " 88 "

Razem 41.194 zł. 69¹/₂ ct.

Na rachunek tego spłacono:

a) gotówką za wapno	1050 zł. 32 ct.
b) z majątku zarodowego szpitali	5178 " 41 "
Razem	6229 zł. 73 ct. w. a.

W rzeczywistości więc zaliczył fundusz krajowy kwotę 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct.

5) Dochody rozmaite:

w roku 1880	.	3060 zł. 31 ct.
" " 1881	.	1051 " 32 "

Razem	.	.	.	4111 zł. 63 "
-------	---	---	---	---------------

Ogółem przeto 451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.

Z tej kwoty ogólnej, w myśl wyводу naszego w sprawozdaniu z roku 1881, oraz w myśl wyżej powołanej opinii e. k. Namiestnictwa jako najwyższej władzy fundacyjnej, nie potrzebują być zwrócone kwoty następujące:

1) Reszta subwencji	15.202 zł. 38 ct.
2) Taksy z muzyk	5.159 " 92 "
3) Z kapitałów zarodowych szpitala św. Łazarza:					
a) z oddziału chorych wyprowadzona powyżej kwota	35.093 " 44 "
b) z oddziału syfilitycznych	5.699 " 19 "
c) z oddziału obłąkanych	4.603 " 01 "
4) Zaliczki z funduszu krajowego w kwocie ogólnej	34.964 " 96 $\frac{1}{2}$ ct.
5) Dochody rozmaite	4.111 " 63 "

Razem	104.834 zł. 53 $\frac{1}{2}$ ct
-------	---------------------------------

w porównaniu z kwotą wydaną	451.630 " 87 $\frac{1}{2}$ "
-----------------------------	------------------------------

ma być zwróconą funduszowi szpitala św. Łazarza kwota 346.796 zł. 34 ct.

Obowiązek tego zwrotu wyluszczonej jest szczegółowo w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 8. września 1881 do L. 41.291 obecnie poparty jest nadto orzeczeniem najwyższej władzy fundacyjnej. Z tego powodu pozostaje Wysockiej Izbie jedynie określić sposób, w jaki ma nastąpić refundowanie wyżej wyrachowanej, wieczystej i nienaruszalnej, a z funduszu szpitala św. Łazarza na budowę użytej kwoty.

W tej mierze pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić wnioski następujące:

1) Wydana zaliczkowo z funduszu krajowego na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie kwota 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct. zostanie odpisaną.

2) Pozostająca do zwrotu funduszowi tegoż szpitala kwota 346.796 zł. 34 ct. spłaconą będzie według załączonego ./. planu amortyzacyjnego w ciągu lat 50 od roku 1883 począwszy w kwotach rocznych po 18.996 zł. 37 ct., w ten sposób mianowicie, że z kwoty tej suma coroczna 17.339 zł. 82 ct. w. a. przedstawiać będzie 5% odsetki od kapitału zarodowego i jako taka zrachowaną do dochodów szpitala, wpłynie na obniżenie taksy szpitalnej, reszta zaś iść będzie na sam kapitał, co z fruktyfikacją w ciągu lat 50 uczyni wykazaną wyżej kwotę 346.796 zł. 34 ct

Jestto najłatwiejszy i najwłaściwszy sposób załatwienia sprawy. Możliwość wprowadzenia wykazaną do zwrotu kwotę 346.796 zł. 34 ct. w. a. uznać za dług wieczysty, a wówczas byłby fundusz krajowy obowiązany 5% odsetki w kwocie rocznej 17.339 zł. 82 ct. płacić po wieczne czasy szpitalowi św. Łazarza. Skoro przez dodanie do tej kwoty 1656 zł. 55 ct. przez lat 50, fundusz krajowy po 50 latach staje się zupełnie wolnym od wszelkich względem szpitala św. Łazarza zobowiązań, a nadto staje się współwłaścicielem budynków szpitalnych w stosunku do wyłożonych na budowę funduszu, to w porównaniu z obowiązkiem płacenia na wieczne czasy kwoty 17.339 zł. 82 ct. rocznie, uważać to można tylko jako wynik korzystny. Dodać wreszcie należy, że przez amortyzację kapitału dopełnia się niezawodnie ścisłej obowiązków, do jakich zapisy fundacyjne powołały władze szpitalem zarządzające, a w którym to względzie dotychczasowa przeszłość pomimo nadzwyczaj trudnych nieraz warunków, pozostawiła przykład godny uznania i naśladowania. Zwrócić musimy wreszcie uwagę, że przyjęcie na fundusz krajowy obowiązku tej spłaty nietylko żadnym nowym nie obarczy go ciężarem, ale nawet wcale znaczną przyniesie mu ulgę. Taksy

leczenia w szpitalu św. Łazarza są obecnie wysokie i musiały być takie z powodu, że najglówniejsza część majątku szpitalnego, użyta na budowę, żadnego nie przynosiła dochodu.

Taksey te wynoszą:

a) na oddziale chorych i położnic:

dla klasy III.	.	—	zł. 75 ct.
„ „ II.	.	1	„ 25 „
„ „ I.	.	2	„ 50 „

b) Na oddziale syfilitycznych i obłąkanych:

dla klasy III.	.	—	zł. 98 ct.
„ „ II.	.	1	„ 60 „
„ „ I.	.	3	„ — „

W celu oznaczenia taksy odpowiedniej dzisiejszym wynikom kosztów utrzymania szpitala, sporządzono w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. kwietnia 1857. L. 10 946 (L. W. 12 554/76, 8724/79) dwa obliczenia: jedno (allegat III) dla oddziału chorych i położnic, drugi (allegat IV) dla oddziałów syfilitycznych i obłąkanych, a to na podstawie 3-letnich wyników kosztów z potrąceniem dochodów własnych z lat 1879, 1880 i 1881, i na podstawie 3-letniej ilości dni leczenia z tychże lat. Niektóre dochody własne uległy zmianie, których 3-letnia przeciętna nie może mieć zastosowania, przyjęto wedle stanu roku ostatniego podniesionego dla wyrównania rachunku do lat 3. i oznaczono je w kolonie wykazu „Razem“. Dochody z odsetków od refundować się mającego kapitału dla oddziału chorych i położnic zarachowane w wykazie allegat III. obliczone są od sumy, jaka przypada wedle podziału na te oddziały to jest od kwoty 329.309 zł. 42 ct. w. a.

i jakkolwiek fundusz krajowy opłacać ma 5%, to z uwagi, że wedle planu umorzenia procent corocznie będzie się zmniejszał, a kapitały splacane będą w coraz większych kwotach i takowych z przyczyny ogólnie panującego obniżenia stopy procentowej i podwyższenia kursu papierów wartościowych na 5% lokować nie będzie można, przyjęto dla obliczenia taksy tylko 4% od tegoż kapitału podniesiony do lat trzech, t. j. 13.172 zł. 37½ ct. $\times 3 = 39.517$ zł. 13 ct. w. a.

Wedle allegatu III. wynoszą trzyletnie koszta utrzymania oddziału chorych i położnic wraz z szpitalikiem św. Ludwika do obliczenia taksy wejść mające, kwotę 294.584 zł. 24 ct. w. a.
zaś dochody własne wynoszą 82.336 „ 69½ „ „

Brakuje pokrycia dla wydatków kwota 212.247 zł 54½ ct. w. a.

Wedle tego samego wykazu 3-letnia ilość dni leczenia wynosi 343.749 dni

w pomienionych powyżej oddziałach i w szpitaliku św. Ludwika, który niejako jest filią szpitala św. Łazarza, gdzie przyjmuje się chore dzieci dla tegoż szpitalika. a za które szpital ściaga pełną takse.

Taksa leczenia więc dla klasy III. powinna wynosić $\frac{212.247 \cdot 545}{343.749} = 61.75$ centów

a w zaokrągleniu 62 „

Taksey klas wyższych ze względu na niewielką ilość chorych pielęgowanych na tych klasach, mogłyby pozostać niezmienione w dotychczasowej wysokości.

Wedle allegatu IV. wynoszą 3-letnie koszta utrzymania oddziału syfilitycznych i obłąkanych do obliczenia taksy wejść mające, kwotę 141.341 zł 97½ ct. w. a.
zaś dochody własne wynoszą 1.346 „ — „ „

Z porównania okazuje się brak pokrycia dla wydatków w kwocie 139.995 zł. 97½ ct. w. a.

Wedle tego samego wykazu 3-letnia ilość dni leczenia wynosi 182 405 dni na powyższych oddziałach.

Taksa leczenia dla klasy III. wyniesie zatem $\frac{139.995,975}{182.405} = 76,75$ centów, a w zaokrągleniu 77 centów; zaś na klasach wyższych pozostać może taksa dotychczasowa z powodów jak dla oddziałów poprzednich.

Porównanie taks teraźniejszych z tem, które zaprowadzić będzie można wskazuje jak znaczne oszczędności uzyska fundusz krajowy przy zwracaniu kosztów leczenia za ubogich chorych. Oszczędność ta w przybliżeniu obrachowana wyniesie przeszło 23.000 zł. rocznie, w ten sposób mianowicie:

na oddziale chorych i położnic taksa teraz	75 ct.
proponowana	63 „
Różnica	12 ct.
Ilość dni leczenia z tych lat ostatnich	343.749
rocznie przeto wypada	114.583 dni,
które pomnożone przez powyższą różnicę, dają oszczędności	13.749 zł. 96 ct
Na oddziale syfilitycznych i obłąkanych:	
taksa obecna	98 ct
proponowana	78 „
Różnica	20 „
Ilość dni leczenia 3ch lat	182.405
rocznie wypada	60.802 dni,
które pomnożone przez różnicę wykazaną uczynią oszczędności	12.160 zł. 40 ct.
Przeto razem	25 910 zł. 36 ct.
a potrąciwszy 10 procent za chorych, którzy za siebie płacą	2.591 „ — „
Zostaje	23.319 zł. 36 ct.

Musimy również przedstawić Wysokiej Izbie jedną jeszcze sprawę do decyzji.

Idzie mianowicie o to, w jakim stosunku refundować się mający kapitał ma być rozdzielony na fundusz chorych, położnic i podrzutek, dotąd bowiem w sprawie rozdziału nie zostało postanowionem, a kapitał podrzutek jako nie mający z pielęgnacją w szpitalach nie wspólnego, nie może być użytym na budowę, zwłaszcza, iż z czasem wypadnie takowy na właściwy cel wydzielić.

Kapitał wzmiankowany podrzutek zespólny jest z kapitałem położnic -- wynosząc łącznie jak wyżej kwotę 34.973 zł. 84 ct. w. a.

Dla braku pewnej podstawy do rozdziału nie pozostaje nic innego, jak wydzielić z tego połowę dla podrzutek w kwocie 17.486 zł. 92 ct. w. a., i kapitał ten przedewszystkiem refundować w ratach spłacać się mających z funduszu krajowego.

Kapitał ogólny do refundowania wynosi jak obliczono kwotę 346.796 zł. 34 ct. w. a.

Strąciwszy więc z tegoż powyższą kwotę na fundusz podrzutek, reszta przypadłaby do refundowania z funduszu krajowego dla funduszu chorych i położnic w kw. 329.309 zł. 42 ct. w. a.

Lecz i tutaj brakuje podstawy do rozdziału tej kwoty na rzeczne dwa fundusze, dlatego też proponujemy podział w stosunku do wyłożonych kosztów na budowę przez też fundusze, to jest:

dla funduszu chorych w stosunku	346.915 zł. 94 ct.
„ „ położnic	34.973 zł. 84 ct. = 17.486 „ 92 „

(strąca się połowę dla funduszu podrzutek j. w.)

Razem 364.402 zł. 86 ct.

Podział więc refundować się mającego kapitału w ogólnej kwocie 346.796 zł. 34 ct. dokonany w sposób wskazany przedstawiłby się następująco:

1) fundusz zarodowy chorych utrzymałby	$\frac{329.309.42 \times 346.915.94}{364.402.86} = 313.506.55$	} 329 309.42
2) „ położnic	$\frac{329.309.42 \times 17.486.92}{364.402.86} = 15.802.87$	
3) „ podrzutekóv otrzymałby jak wyżej obliczono	17.486.92.	

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Zaliczona z funduszu krajowego na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie kwota 34.964 zł. 96¹/₂ ct. zostaje odpisaną.

2) Wzięta z funduszu szpitala św. Łazarza na budowę kwota 346.796 zł. 34 ct. w. a. zostanie zwróconą temuż funduszowi w rocznych 50 ratach po 18.996 zł. 37 ct. w. a. wedle załączonego planu amortyzacyjnego.

3) Upoważnia się Wydział krajowy:

a) do wydzielenia z powyższej zwrócić się mającej kwoty 17.486 zł. 92 ct. na rzecz funduszu podrzutekóv;

b) do rozdzielenia reszty kwoty 329.309 zł. 42 ct. między fundusze chorych i położnic w stosunku wyłożonych przez te fundusze kosztów na budowę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 22. września 1882 r.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiwicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy c. k. Namiestnictwa L. 51.248.

O d e z w a !

Wględem przeznaczenia funduszków szpitali krakowskich na budowę nowego gmachu szpitalnego tamże, oznajmia się Świątnemu Wydziałowi krajowemu na podstawie opinii prawnej zasięgniętej od Ekspozytury c. k. Prokuratorji Skarbu w Krakowie jak następuje:

I. Szpital św. Łazarza przechodził od chwili założenia, aż do czasu kiedy stał się zakładem krajowym różne koleje.

W roku 1714. sprowadził ś. p. ks. Michał na Słupowie Szembek, biskup Pafęński Siostry Miłosierdzia z Warszawy do Krakowa, a to: „na pomnożenie chwały, usługę i poratowanie ubogich chorych w Krakowie zostających“, przeznaczył na pomieszczenie ich i szpitala kamienicę swą przy ulicy św. Jana w Krakowie, a na utrzymanie dochody ze sumy pierwotnie 43.000, później 50.000 zł. p.

W roku 1780, przy zreformowaniu Akademii krakowskiej przez komisję edukacyjną założono t. z. szkołę lekarską anatomiczno - chirurgiczną czyli klinikę w przeznaczonym na ten cel gmachu św. Barbary i przeniesiono do tego budynku także szpital Sióstr Miłosierdzia z ulicy św. Jana przez Szembeka ufundowany. Połączenie tegoż szpitalu z kliniką nie wywarło jednak żadnego wpływu na fundusze obu tych instytucyj, albowiem takowe pomimo połączenia odrębnie administrowano.

W roku 1788 zakupiony został z funduszków na cele naukowe przeznaczonych od Karmelitów bosych gmach na przedmieściu „Wesoła“ wraz z kościołem i ogrodem, i oddany z mocy dekretu księcia Prymasa z dnia 8. i 9. kwietnia 1788. ze wszystkimi zabudowaniami i przynależnościami na szpital ogólny pod nazwą św. Łazarza, dokąd przeniesiono szpital od św. Barbary, t. j. tak szpital akademicki jak i zakład ubogich chorych wraz z Siostrami Miłosierdzia, zapewniając tymże, że tam stale pozostaną.

Równocześnie reformując wszystkie szpitale krakowskie przyłączył książę Prymas do szpitala św. Łazarza także zakład położnic i podrzutków, który potąd istniał odrębnie w szpitalu św. Ducha, założony jeszcze w roku 1220 przez Iwona Odrowąża, biskupa krakowskiego.

Od roku 1788 istniał szpital św. Łazarza bez zmiany w budynku na Wesołej podzielony na trzy oddziały, a mianowicie: chorych, położnic i podrzutków.

Szpital św. Ducha zaś był do najnowszych czasów instytucją całkiem odrębną od szpitala św. Łazarza.

W obec tego stanu rzeczy był więc szpital św. Łazarza aż do r. 1788 fundacją prywatną, zakładem przeznaczonym dla leczenia ubogich chorych, od r. 1788 zaś był tenże szpitalem ogólnym, t. j. zakładem dla leczenia chorych w ogóle, tudzież położnic i podrzutków.

II. Stosownie do powyższej historyi rozwoju szpitala dzieli Świetny Wydział krajowy kapitały, własnością szpitala św. Łazarza będące, w sposób następujący:

a) na kapitały pierwotnego zakładu chorych na ulicy św. Jana, a następnie szpitala św. Barbary przed połączeniem go ze szpitalem św. Łazarza (okres od r. 1714 do r. 1788), które obejmuje wykaz I;

b) na kapitały przeznaczone na ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza po r. 1788, które wymienia wykaz II;

c) na kapitały stanowiące wspólny majątek oddziału chorych, położnic i podrzutek, od połączenia tych oddziałów w szpitalu św. Łazarza w r. 1788, które są zestawione w wykazie III;

d) na majątek wspólny oddziału położnic i podrzutek, od przyłączenia tychże do szpitala św. Łazarza (wykaz IV);

e) na majątek wyłączny zakładu podrzutek (wykaz V), wreszcie wymienia

f) wykaz VI fundacye na cele specjalne ustanawiane.

Powyższy podział jest właściwy i odpowiada w zupełności historycznemu rozwojowi szpitala św. Łazarza i jego majątku.

Gdy obecnie prawie cały powyższymi wykazami objęty majątek szpitala św. Łazarza użytym został na budowę nowego gmachu szpitalnego, przeto zachodzi obecnie pytanie, które z kapitałów na budowę użytych z funduszu krajowego do funduszu szpitala refundowane być mają?

Pytanie to jest identycznym z pytaniem, które z funduszków szpitala św. Łazarza mogą być użyte na budowę gmachu szpitalnego, i dla tego rozwiązanie tego ostatniego pytania mieści w sobie także rozwiązanie pierwszego. Przystępując przeto do jego rozwiązania, oznajmia c. k. Namiestnictwo Świetnemu Wydziałowi krajowemu co następuje:

ad a) Fundusze wykazem I. sprawozdania Wydziału krajowego objęte, przeznaczone są przez fundatorów dla zakładu ubogich chorych najpierw w domu przy ulicy św. Jana, a później w gmachu przy kościele św. Barbary się znajdującym. Kapitały te są więc przeznaczone na potrzeby ubogich chorych, a nie na szpital ogólny, jakim był szpital św. Łazarza od roku 1788; dla tego winny dochody z tych kapitałów obracane być i teraz li na utrzymanie ubogich chorych, i nie mogą być użyte na budowę gmachu szpitala św. Łazarza. C. k. Namiestnictwo nie może przeto podzielać zdania komisji sejmowej, jakoby kapitały pod poz. 5. 7. 13 i 15. wykazu I wymienione jako przeznaczone dla szpitala w ogóle, mogły być użyte na budowę szpitala św. Łazarza; zakład ubogich chorych przed rokiem 1788 najpierw przy ulicy św. Jana, a potem przy kościele św. Barbary istniejący, nie jest bowiem identyczną instytucją ze szpitalem św. Łazarza, który jako szpital ogólny inny ma cel, niżeli zakład dla ubogich chorych przeznaczony. Kapitały objęte wykazem I. winny więc być w całości refundowane z funduszu krajowego na rzecz funduszu ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza, o ile na budowę tego szpitala zostały użyte.

ad b) Kapitały wykazem II. objęte, winny być również zwrócone funduszowi *ubogich chorych* w szpitalu św. Łazarza z wyjątkiem kapitału pod poz. 13. i 17. wykazu, są bowiem wszystkie wedle wyraźnego brzmienia aktów fundacyjnych („*aggestati pauperum subvenire volens*“ „*pro sustentandis infirmis pauperibus*,” „dla ubogich chorych i nędznych” „na wieczny dla ubogich chorych fundusz“ i t. p.) wyraźnie dla ubogich chorych przeznaczone, kapitały zaś pod poz. 13 i 17. wymienione należą do kapitałów na szpital św. Łazarza w ogóle zapisanych, o których poniżej będzie mowa.

ad c) Wykaz III obejmuje wspólny majątek oddziału chorych, położnic i podrzutek od czasu połączenia ich w szpitalu św. Łazarza w r. 1788.

Część kapitałów w tym wykazie poszczególnionych przeznaczona jest na szczególne cele, tym celom więc i obecnie służyć winna, przy niektórych zaś wyraźnie jest zastrzeżone, że mają służyć na fundusz wieczysty, lub też, że tylko procenta szpitalowi przypadać mają. Należą tu

mianowicie kapitały pod poz. 4, 6, 12, 24, 26, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 51 i 54 z pomiędzy których kapitały pod pozycjami: 4, 26, 28, 37, 39 i 51. wymienione, jako dla ubogich chorych przeznaczone, właściwie do wykazu II. należą.

Inne kapitały w wykazie III. wymienione zapisane są na szpital św. Łazarza bez wskazania szczególnego przeznaczenia, do rzędu których należą także kapitały pod poz. 13. i 17. wykazu II. wzmiankowane. Te kapitały mogą być użyte na budowę szpitala św. Łazarza i dla tego przez fundusz krajowy funduszowi szpitala św. Łazarza zwracane być nie potrzebują. Fundatorowie bowiem, którzy te kapitały i fundusze na szpital przeznaczyli, chcieli w ogóle, aby takowe na cele szpitalne były użyte; a do pierwszorzędných potrzeb chorych należy bezsprzecznie odpowiedni na ich umieszczenie lokal. Gdy zaś dalej nowo wybudowane gmachy szpitalne stanowią własność szpitala św. Łazarza, a tem samem na zawsze na cele szpitalne są przeznaczone, przeto kapitały powyższe będąc użytymi na budowę szpitala nie zostały bynajmniej użyte wbrew swemu przeznaczeniu, lecz przeciwnie zgodnie z wolą fundatorów stale potrzebom szpitala służyć będą.

C. k. Namiestnictwo podziela przeto pod tym względem zdanie komisji sejmowej wyrażone w odezwie Świątelnego Wydziału krajowego z dnia 24. stycznia 1882, l. 4281.

Różnica zdań c. k. Namiestnictwa a komisji sejmowej polega tylko w tem, że komisya niektóre kapitały, które c. k. Namiestnictwo do kapitałów mogących być użytymi na budowę zaliczyło, z tej kategorii kapitałów wyłącza, a mianowicie wyłączyła komisya kapitały pod pozycjami 7, 9, 14, 22, 23, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52 i 53, prawdopodobnie częścią dlatego, że były to sumy widerkaufowe, (poz. 9) częścią dlatego, że nie ma oryginalnych aktów fundacyjnych, odnoszących się do niektórych z tych kapitałów, (poz. 7, 14, 46, 47, 48, 49, 52 i 53) częścią z niewiadomych powodów (poz. 22, 23, 40, 43, 45, 50). Okoliczności te jednak nie stoją na przeszkodzie użycia tych kapitałów na budowę Szpitala św. Łazarza; okoliczność bowiem, że kapitał jakiś jest widerkaufowym dotyczy tylko sposobu jego elokacyi i stosunku prawnego, zachodzącego pomiędzy instytutem obdarowanym, a właścicielem nieruchomości, kapitałem obciążonej, nie zmienia jednak bynajmniej przeznaczenia samego legatu, z braku zaś oryginalnego dokumentu erekcyjnego raczej wnosić należy, że fundusz odnośny na szpital w ogóle bez szczególnego przeznaczenia zapisanym został, gdyż w przeciwnym razie w księdze funduszowej znajdowałaby się niezawodnie wzmianka o szczególnym przeznaczeniu kapitału, a zresztą według powszechnych zasad prawnych szczegółowe przeznaczenie pewnego kapitału szpitalnego tylko wtedy przyjętem być może, gdy takowe jest uzasadnionem.

Niektóre znów kapitały, które c. k. Namiestnictwo z rzędu kapitałów na budowę użyć się mogących wyłącza, (poz. 26, 42 i 51) zaliczyła komisya sejmowa do tych ostatnich, jednakże zupełnie niewłaściwie. — Kapitał pod poz. 26 przeznaczony jest bowiem na *potrzeby chorych*; kapitał pod poz. 42 jest wspólną własnością Sióstr Miłosierdzia, a kapitał pod poz. 51 jest wedle uwagi 21 do wykazu III własnością szpitala ubogich.

Powody przytoczone w wyzpowołanej odezwie Świątelnego Wydziału krajowego na odparcie zdania komisji sejmowej, iż kapitały na szpital św. Łazarza w ogóle zapisane na budowę użyte być mogą, bynajmniej nie są zdolne obalić powyższych wywodów. Świątny Wydział krajowy powołuje się mianowicie na poparcie swego zdania na §. 56 statutu organizacyjnego szpitala św. Łazarza z roku 1839, który opiewa:

„Wszystkie fundusze instytutowe szpitali krakowskich z jakiegokolwiek źródła wynikłe, czyli się one w kraju lub za granicą znajdują, są nietykalną własnością tychże instytutów, nie mogą zatem pod żadnym pozorem ani przez Rząd, ani przełożonych szpitali, ani przez zakony oneż obsługujące, ani przez ich gdziekolwiek znajdujących się przełożonych, przez sprzedaż, wymianę lub darowiznę być odstąpionemi, z kraju wyniesionemi lub w jakibądź sposób od przeznaczenia swego odeciągnionemi. Również nie jest wolno dochody jednego szpitala na korzyść drugiego albo wszystkich, lub na jaki obcy, chociażby najchwalebniejszy cel obracać, przeciwnie

mają takowe jedynie tylko do tego szpitala należeć, i w ten sposób być użytymi, jak to fundatorowie onychże mieć chcieli“.

Postanowienie to nie stoi jednak bynajmniej na przeszkodzie użyciu sum na szpital św. Łazarza w ogóle zapisanych, na budowę tegoż szpitalu, albowiem przez to, iż sum tych użyto na tę budowę, nie zostały one — jak już wyżej wykazano — ani wbrew swemu przeznaczeniu użyte, ani też nie obrócono kapitałów jednego szpitala na potrzeby drugiego; gdyż kapitały św. Łazarza użyte na wybudowanie budowli funduszu krajowego i funduszu szpitala św. Łazarza będą, jak to komisya sejmowa wyraźnie podniosła, funduszowi tegoż szpitala zwrócone.

Również nie stoi na przeszkodzie użyciu powyższych kapitałów na budowę ta okoliczność, że kapitałów tych w pierw na budowę nie zużyto, lecz obracano tylko dochody z nich na koszt leczenia chorych, pierw bowiem nie zachodziła potrzeba wznoszenia nowych budowli, jedynym więc celem, na który dochody od tychże kapitałów można było obracać, było pokrycie kosztów leczenia chorych.

Wreszcie podnosi c. k. Namiestnictwo jeszcze tę okoliczność, że kapitały powyższe przez użycie ich na budowę nie przestają być funduszem wieczystym szpitala św. Łazarza, albowiem w skutek obrócenia ich na budowę następuje tylko zmiana kapitału pieniężnego na kapitał nieruchomy.

ad *d*), *e*) i *f*). Majątek szpitalny objęty wykazami IV, V i VI nie może być użyty na budowę, albowiem ma on z woli fundatorów specjalne przeznaczenie, i dla tego, o ileby na budowę był użyty, z funduszu krajowego zwróconym być winien.

Lwów, dnia 4. września 1882.

Potocki, w. r.

Alegat II.

sprawozdania Wydziału krajowego do L. 44.647/82.

5% PLAN UMORZENIA

kapitału 346.796 zł. 34 ct. w. a.

w 50 rocznych równych ratach

po 18.996 zł. 37 ct. w. a.

5% PLAN UMORZENIA

kapitału 346.796 zł. 34 ct. w 50-ciu rocznych równych ratach po 18.996 zł. 37 ct.

	L. raty				Z przeniesienia .			
	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostala do spłaty		Reszta długu pozostala do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	1.656	55	17.339	82	345.139	79	26	17
2	1.739	38	17.256	99	343.400	41	26	01
3	1.826	35	17.170	02	341.574	06	27	01
4	1.917	67	17.078	70	339.656	39	28	34
5	2.013	55	16.982	82	337.642	84	29	44
6	2.114	23	16.882	14	335.528	61	30	84
7	2.219	94	16.776	43	333.308	67	31	31
8	2.330	94	16.665	43	330.977	73	32	80
9	2.447	48	16.548	89	328.530	25	33	42
10	2.569	86	16.426	51	325.960	39	34	37
11	2.698	35	16.298	02	323.262	04	35	92
12	2.833	27	16.163	10	320.428	77	36	80
13	2.974	93	16.021	44	317.453	84	37	92
14	3.123	68	15.872	69	314.330	16	38	72
15	3.279	86	15.716	51	311.050	30	39	84
16	3.443	86	15.552	51	307.606	44	40	78
17	3.616	05	15.380	32	303.990	39	39	88
18	3.796	85	15.199	52	300.193	54	40	88
19	3.986	69	15.009	68	296.206	85	41	91
20	4.186	03	14.810	34	292.020	82	42	88
21	4.395	33	14.601	04	287.625	49	43	91
22	4.615	10	14.381	27	283.010	39	44	99
23	4.845	85	14.150	52	278.164	54	45	88
24	5.088	14	13.908	23	273.076	40	46	99
25	5.342	55	13.653	82	267.733	85	47	88
De przeniesienia	79.062	49	395.846	76			346.796	34
Suma							603.022	16

Alegat III.

sprawozdania Wydziału krajowego do L. 44.647/82,

Krajowy szpital ś. Łazarza w Krakowie.

WYKAZ

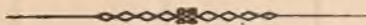
kosztów utrzymania chorych

i dochodów własnych oddziałów chorych i położnic

o r a z

ilości dni leczenia tychże oddziałów

za lata 1879, 1880 i 1881 dla użytku obliczenia taksy leczenia.

Wykaz trzechletnich wyników

za lata 1879, 1880 i 1881, ora

Rubryka	Poszczególnienie	W y d a t k i													
		O d d z i a ń u													
		chorych		położnic		chorych		położnic		chorych		położnic		Razem	
		1879		1880		1881									
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A) Wynikłości wchodzące do obliczenia taksy.														
I.	Płace i emolumenta etatowe	11.754	22	3.992	96	11.974	40	4.069	60	12.114	02	4.123	59	48.028	79
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	14.476	50	6.171	64	8.837	94	3.069	12	9.013	67½	3.017	08½	44.585	96
III.	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	Pensye i emerytury	249	96	—	—	249	97	—	—	249	96	—	—	749	89
V.	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	99	96	—	—	41	65	—	—	—	—	—	—	141	61
VI.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	Remuneracye i zapomogi	248	98	127	—	229	03	162	89	303	—	108	—	1.178	90
VIII.	Koszta gospodarze	36.932	74½	7.644	69½	32.251	40½	8.141	35½	34.134	25½	8.891	41	127.995	86½
IX.	„ sanitarne	4.305	81½	653	34	5.202	96½	809	03½	5.764	87½	1.035	43	17.771	46
X.	„ kancelaryjne	333	87½	150	76½	508	86	244	31	363	—	176	33	1.777	14
XI.	„ kapliczne	166	—	84	—	110	—	56	—	110	—	56	—	582	—
XII.	„ utrzymania budynków	1.987	26½	816	11	2.028	60½	1.353	20	1.079	75	422	18	7.687	11
XIII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	40	—
XIV.	Zapisy	111	50	—	—	111	50	—	—	111	50	—	—	334	50
XV.	Podatki i daniny	826	76½	235	32	807	50	235	34½	861	10	268	28½	3.234	31½
XVI.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	37	55	—	—	470	16	—	—	122	29	—	—	630	—
XVII.	Dyety i koszta podróży	5	56	—	—	30	—	—	—	88	66	—	—	124	22
XIX.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	180	25	—	—	198	90	—	—	93	90	473	05
XX.	Zapomogi dla położnic	—	—	1.200	—	—	—	1.254	—	—	—	1.188	—	3.642	—
XXI.	Rozmaite	1.107	97½	35	60½	797	77	18	76	427	24	20	93	2.408	28
—	Szpital św. Ludwika	—	—	10.629	40	—	—	11.243	10	—	—	11.326	65	33.199	15
I.	Odsetki od kapitałów	—	—	—	—	—	—	70	—	150	—	—	—	220	—
II.	Dochody z realności i dóbr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	Rozmaite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4% odsetki od kapitału 329.309 zł. 42 ct. refundować się mającego od funduszu krajowego dla tych oddziałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	72.664	67	31.921	08½	63.671	75½	30.855	61½	64.743	32½	30.727	79	294.584	24
	B) Wynikłości niewchodzące do obliczenia taksy.														
I.	Zaliczki na płace	—	—	—	—	—	—	70	—	150	—	—	—	220	—
XII.	Nadwycieczne roboty budowlane	2.000	—	—	—	2.422	47	—	—	2.290	—	644	—	7.356	47
XVIII.	Utrzymanie podrzutków	—	—	4.224	19	—	—	3.211	84	—	—	2.326	99	9.763	02
—	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	23.155	94	—	—	10.219	37	—	—	—	—	—	—	33.375	31
	Razem	97.820	61	36.145	27½	73.890	50½	34.066	61½	66.993	32½	31.053	79	327.958	55

Kosztów i dochodów własnych

za dni leczenia w tychże latach.

D o c h o d y

O d d z i a ń u

U w a g a

chorych		położnic		chorych		położnic		chorych		położnic		Razem	
1879				1880				1881					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.386	—
10.367	78	1.578	02	9.316	98 ¹ / ₂	1.771	14	9.700	53 ¹ / ₂	1.962	75	34.697	21
203	22	—	—	146	47	—	—	326	66 ¹ / ₂	60	—	736	35 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39.517	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82.336	69 ¹ / ₂

Ilość dni leczenia wynosiła:

		na oddziale Chorych:	
w roku	1879 . . .	83.919	
"	1880 . . .	79.211	
"	1881 . . .	78.778	241.908
		na oddziale Położnic:	
w roku	1879 . . .	14.573	
"	1880 . . .	12.964	
"	1881 . . .	12.146	39.683
		w szpitalu św. Ludwika:	
w roku	1879 . . .	20.684	
"	1880 . . .	20.445	
"	1881 . . .	21.029	62.158
Razem	. . .		343.749

(do rubr. XIII, XIV, XV, XVI i XII wyd.)

Znajdują pokrycie w dochodach pobieranych od majątku zarodowego, które poniżej się wykazuje dla strącenia od kosztów utrzymania szpitala przy obliczaniu taksy.

(do rubr. I. doch.) Kwotę tę obliczono według obecnego stanu efektów, kapitałów hipotekowanych i fundacji, z których roczny dochód w kwocie 2.462 zł. podniesiono do wysokości trzechletniej.

Roczny procent 13.172 zł. 37¹/₂ ct. podniesiony do lat trzech.

Alegat IV.

sprawozdania Wydziału krajowego do L. 44.647/82,

Krajowy szpital ś. Łazarza w Krakowie.

WYKAZ

kosztów utrzymania chorych

i dochodów własnych oddziałów syfilitycznego i obłąkanych

o r a z

ilości dni leczenia tychże oddziałów

za lata 1879, 1880 i 1881 dla użytku obliczenia taksy leczenia.

Wykaz trzechletnich wyników kosztów

oraz ilości dni le

Rubryka	Poszczególnienie	W y d a t k i												Razem	
		O d d z i a ż u													
		syfilit.		obłąkanych		syfilit.		obłąkanych		syfilit.		obłąkanych			
		1879		1880		1881									
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
A. Wynikłości wchodzące do obliczenia taksy.															
I	Płace i emolumenta etatowe	4.206	04 ¹ / ₂	3.723	93 ¹ / ₂	4.386	60	3.745	47 ¹ / ₂	4.405	97	3.304	79	23.772	81 ¹ / ₂
II	Koszta utrzymania osób nieetatowych	4.376	28	5.913	40	3.649	78	4.915	94	4.089	34	3.718	80	26.663	54
III	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV	Pensye i emerytury	177	64	89	—	177	66 ¹ / ₂	89	—	74	10	37	—	644	40 ¹ / ₂
V	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	73	—	—	—	73	20	—	—	73	—	—	—	219	20
VI	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII	Remuneracye i zapomogi	94	—	48	—	112	89	56	44	192	—	97	—	600	33
VIII	Koszta gospodarcze	15.689	66 ¹ / ₂	8.487	16 ¹ / ₂	15.455	96	10.274	94	17.640	78	10.892	55 ¹ / ₂	78.441	06 ¹ / ₂
IX	" sanitarne	1.328	79	468	89	1.177	09	426	96	1.353	68	415	49	5.170	90
X	" kancelaryjne	159	69	81	07 ¹ / ₂	252	13	127	75	181	80	93	47	895	91 ¹ / ₂
XI	" kapliczne	25	—	12	50	56	—	28	—	56	—	28	—	205	50
XII	" utrzymania budynków	883	40	438	66	883	17 ¹ / ₂	509	19	623	30	1.054	25	4.391	97 ¹ / ₂
XIII	Odsetki od kapitałów dłużnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV	Zapisy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV	Podatki i daniny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVI	Wydatki z spraw patronatu i konkurencyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII	Dyety i koszta podróży	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXI	Rozmaite	167	87	85	17	17	37	6	23	10	19	49	50	336	33
I	Odsetki od kapitałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II	Dochody z realności i dóbr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV	Rozmaite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	27.181	38	19.347	79 ¹ / ₂	26.241	86	20.179	92 ¹ / ₂	28.700	16	19.690	85 ¹ / ₂	141.341	97 ¹ / ₂
B. Wynikłości niewchodzące do obliczenia taksy.															
I	Zaliczki na płace	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.964	—	1.964	—
XII	Nadzwyczajne roboty budowlane	—	—	—	—	—	—	—	—	644	—	322	—	966	—
—	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	16.848	—	663	56 ¹ / ₂	8.219	68	—	—	4.640	95 ¹ / ₂	—	—	30.372	20
	Razem	44.029	38	20.011	36	34.461	54	20.179	92 ¹ / ₂	33.985	11 ¹ / ₂	21.976	85 ¹ / ₂	174.644	17 ¹ / ₂

Dochodów własnych za lata 1879, 1880 i 1881

za w tychże latach.

Dochody

Oddziału

U w a g a

syfilit.		obłąkanych		syfilit.		obłąkanych		syfilit.		obłąkanych		Razem	
1879				1880				1881					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.116	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	180	—	—	—	45	—	5	—	—	—	230	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.346	—

Ilość dni leczenia wynosiła:

na oddz. syfilitycznych:

w roku 1879 36.062

" 1880 35.577

" 1881 44.147...115.786

na oddz. obłąkanych:

w roku 1879 18.842

" 1880 22.189

" 1881 25.588...66.619

Razem 182.405

(Do rubr. I. doch.) Kwotę tę obliczono według stanu obecnego efektów i fundacyj, z których dochód jednoroczny w kwocie 372 zł. podniesiono do wysokości trzechletniej.

v wsiach z lat 1878, 1880 i 1881
i wsiach.

W o s i e d z i a

W o s i e d z i a

U w a g a

Województwo	Powiat	1878		1880		1881	
		Wł.	Os.	Wł.	Os.	Wł.	Os.

Liczba domów wsiadalskich
 w pow. szlacheckim
 w 1878 20 702
 w 1880 20 747
 w 1881 20 788
 Liczba domów wsiadalskich
 w pow. obywatelskim
 w 1878 18 543
 w 1880 18 588
 w 1881 18 619
 Razem 39 245
 39 336

Liczba domów wsiadalskich
 w pow. szlacheckim
 w 1878 1110
 w 1880 1110
 w 1881 1110
 Liczba domów wsiadalskich
 w pow. obywatelskim
 w 1878 1110
 w 1880 1110
 w 1881 1110
 Razem 2220
 2220

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1881.

Wysoki Sejmie!

C. k. rząd przedłożył wysokiej Izbie zamknięcie rachunków dochodów i wydatków wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, a wysoki Sejm uchwałą swoją z 13. września b. r. przekazał te zamknięcia rachunków do zbadania komisji budżetowej.

Co do formy tego zamknięcia rachunków komisya budżetowa zaznacza z uznaniem, iż w przedłożonym zamknięciu rachunków za r. 1881. zastosowano się w znacznej części do uwag uczynionych w zeszłorocznem sprawozdaniu naszej komisji o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych za r. 1880. I tak: sumę wypłacaną z skarbu państwa jako subwencyę czyli uposażenie funduszków indemnizacyjnych, oddzielono od sum dawanych z tegoż skarbu państwa jako zaliczki nieoprocentowane lecz zwrotne i rzeczywiście zwrócone; gdy przeciwnie w zamknięciach rachunków przedkładanych w latach dawniejszych, sumy dawane z tych dwóch tak odmienianych tytułów łączono w jedną pozycyę. Nastąpiła także w zamknięciu rachunków druga korzystna zmiana co do formy: iż dochody z dwóch różnych tytułów, t. j. dochody z zapłat na renty i dochody z własnego majątku funduszków indemnizacyjnych, łączone dotychczas niestosownie w jeden tytuł dochodów „wpłaty na renty“, rozdzielono na dwa tytuły: b) „wpłaty na renty“ i c) „dochody z własnego majątku“. Ale tę korzystną zmianę w formie przeprowadzono dotychczas tylko w zamknięciu rachunków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego. Lecz pozostał ten, zdaniem komisji, błąd w formie, że jeżeli jest przewyżka wydatków rzeczywistych funduszu indemn. nad jego rzeczywiste dochody, czyli jeżeli jest niedobór, albo też jeżeli jest przewyżka dochodów rzeczywistych nad rzeczywiste wydatki, czyli jeżeli jest pozostałość z rachunków, ten niedobór lub tę pozostałość wykazują wprawdzie rachunki bliżej zbadane, ale ani niedobór, ani pozostałość z rachunków nie są uwidocznione w ten sposób, jak to być winno w budżetowem zamknięciu rachunków.

Co do istoty rzeczy, przedłożone przez rząd zamknięcie rachunków funduszków indemnizacyjnych wykazuje *przewyżkę rzeczywistych dochodów* w r. 1881. nad rzeczywiste wydatki w tymże roku tylko w dwóch funduszach indemnizacyjnych, — mianowicie: wschodnio-galicyskim i krakowskim; natomiast zamknięcie rachunków funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyskiego przedstawia *przewyżkę rzeczywistych wydatków* — wprawdzie przewyżkę niewielką, bo 17.641 zł.

wynoszącą — nad rzeczywiste dochody tegoż funduszu. Niedobór ten pokryty został zaliczką daną funduszowi zachodnio-galicyjskiemu z funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego. Niżej wymienimy wskazaną w przedłożeniu rządowym przyczynę tego niedoboru, przyczynę też samą, która spowodowała iż także przewyżki dochodów nad wydatki w innych dwóch funduszach indemnizacyjnych są nie wielkie, gdy przeciwnie w r. 1880 wynosiły znaczną sumę 408.446 zł. w. a.

W funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej obrachowano w budżecie na r. 1881 ogół dochodów na sumę 3,637.988 zł. w. a.; według zaś przedłożonego przez rząd zamknięcia rachunków za ów rok, dochody rzeczywiste w r. 1881 wynosiły ogółem 3,736.872 złr. 40 ct. (nie wliczając w ten ogół dochodów pozostałości z rachunków r. 1880 wynoszącej 191.833 zł., jaką wykazało zamknięcie rachunków za ów rok 1880). Przeto ogół rzeczywistych dochodów w r. 1881. był większym od przewidzianego w budżecie o 98.884 zł. 40 ct. Ta przewyżka ogółu dochodów rzeczywistych nad preliminowane powstała tak jak i w r. 1881. po 1-sze z powodu, że zasiłek dawany przez kraj funduszom indemnizacyjnym, to jest dodatek indemnizacyjny, chociaż ustanowiony na 1881 r. w wysokości mniejszej niż dawniej, bo w wysokości 45 ct. do każdego złotego podatków bezpośrednich wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, przyniósł istotnie 2,213.400 zł. 29 ct. na rachunek należności tak bieżącej jak i zaległej, gdy na poczet obu tych należności obrachowano go w budżecie na r. 1881 na sumę 2,131.858 zł.; przeto zasiłek od kraju, czyli dodatek indemnizacyjny przyniósł rzeczywiście *więcej* o 81.542 zł. 29 ct. niż oznaczono w budżecie. Jednym z powodów tej przewyżki dochodu rzeczywistego z dodatku indemnizacyjnego nad dochód preliminowany, było to, że cały dodatek indemnizacyjny zapłacony we Lwowie przez dyrekcye dróg żelaznych galicyjskich zarachowany był w dochód funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, a część tego dodatku zapłaconego przez dyrekcye dróg żelaznych, należna funduszom indemnizacyjnym zachodnio-galicyjskiemu i krakowskiemu, nie była zwrócona tym funduszom przed końcem 1881 r. Pomimo tego ta przewyżka rzeczywistego dochodu z dodatku indemnizacyjnego nad preliminowany, byłaby znaczniejszą, gdyby w 1881 r. nie wykonano należnego zwrotu podatującym nadpłaty dodatków indemnizacyjnych pobranych w 1880 r. w wysokości 48 ct. do jednego złotego podatków bezpośrednich, a dodatków pobranych w tej większej wysokości przed zatwierdzeniem uchwały Sejmu, który zwołany późno i dopiero w lipcu 1880 r. uchwalając dodatek na 1880 r., zniżył go na 45 ct. Drugim powodem przewyżki dochodów rzeczywistych nad preliminowane było, iż za wylosowane własne obligacje otrzymano 27.300 zł., zaś w tej pozycji dochodów nie preliminowano żadnej kwoty w budżecie. Rzeczywiste dochody były także większe od preliminowanych, z powodu po 3-cie, że w budżecie nie preliminowano żadnego dochodu ze zwrotu zaliczek, a dochód ten wynosił istotnie 5.267 zł. 50 ct. Natomiast dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych w rubryce „dochód z odsetek od własnych obligacyj“, albowiem oznaczono w budżecie ten dochód na 38.924 zł., bo taka była wartość kuponów zapadłych w 1881 r. od własnych obligacyj, ale kuponów tych nie zrealizowano przed końcem 1881 r.

Ogół wydatków w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej obrachowano w budżecie na r. 1881 na 3,637.988 zł., według zaś przedłożonego przez rząd zamknięcia rachunków, ogół wydatków tegoż funduszu indemnizacyjnego w r. 1881 wynosił rzeczywiście 3,719.231 zł. 33 ct., przeto wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych o 81.243 zł. 33 ct.

Porównując szczegółowo pozycye wydatków rzeczywistych z preliminowanymi, widzimy, że wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych po 1-sze i głównie z powodu, że na zakupno obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu wydano istotnie w 1881 r. z dochodów bieżących 149.201 zł., a na wydatek ten nic nie preliminowano; po 2-gie renta roczna od kapitałów nieasygnowanych wynosiła *więcej* o 395 zł. 25 ct. niż preliminowano, albowiem mniej wypłacono kapitałów; po 3-cie w budżecie na 1881 r. nie preliminowano żadnego wydatku na zaliczki zwrotne, rzeczywicie zaś z sumy wydanej na takie zaliczki zwrotne, nie zwrócono jeszcze przed końcem r. 1881 kwoty 4194 zł. 75 ct. i dopiero zwróconą będzie w latach następnych, a więc ta kwota wpisana została w poczet rzeczywistych wydatków 1881 r. odpowiednio zasadam budżetowym,

zwrot zaś jej wpisany będzie w poczet rzeczywistych dochodów lat następnych. Przeto wydatki rzeczywiste w tych trzech rubrykach były większe o 153.791 zł. 2 ct. niż preliminowano. Natomiast we wszystkich innych rubrykach wydatki rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych o 72.547 zł. 69 ct. mianowicie: po 1-sze w wydatkach na zarząd wydano mniej o 5517 zł. z powodu zmniejszenia czynności a przeto zmniejszenia liczby urzędników i dyurnistów przy Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych. Po 2-gie na spłatę obligacji indemnizacyjnych wylosowanych w latach poprzednich i w r. 1881 wyznaczono w budżecie 1,500.220 zł., wydano zaś istotnie 1,489.047 zł., przeto wydano mniej o 11.173 zł., a to z powodu, że nie wszystkie obligacje wylosowane i płatne w r. 1881 przedstawiono do wypłaty przed końcem tegoż roku. Po 3-cie na odsetki dla uprawnionych tj. na zapłatę kuponów od obligacji wyznaczono w budżecie 2,031.841 zł. wypłacono zaś rzeczywiście za kupony zapadłe w latach poprzednich 152.044 zł. 11 ct., za kupony zapadłe w 1881 r. 1,826 140 zł. 63 ct., razem 1,978.184 zł. 74 ct., przeto mniej niż preliminowano o 53.656 zł. 26 ct., ponieważ znaczna ilość kuponów zapadłych po koniec 1881 r. nie została przedstawioną do wypłaty w 1881 r. Po 4-te na zwrot nadpłaconych podatków indemnizacyjnych i inne zwroty rachunkowe preliminowano 76.580 zł., zapłacono zaś istotnie 74.584 zł. 25 ct., przeto mniej o 1995 zł. 75 ct. Ponieważ wydatki rzeczywiste w trzech wyżej wskazanych rubrykach były większe o 153.791 zł. 2 ct. niż oznaczono w budżecie, we wszystkich zaś innych rubrykach wydatki rzeczywiste były mniejsze od preliminarza o 72.547 zł. 69 ct.; przeto ogół wydatków rzeczywistych był większy od ogółu wydatków preliminowanych o 81.243 zł. 33 ct., jak to już wyżej wskazaliśmy.

Jeżeli ogół wydatków rzeczywistych w 1881 r. wynoszący sumę 3,719,231 zł. 33 ct. porównamy z ogółem dochodów rzeczywistych w tymże roku wynoszących sumę 3,736.872 zł. 40 ct., widzimy, iż przewyżka dochodów 1881 r. nad wydatki tegoż roku wynosi 17.641 zł. 7 ct. i tę to kwotę pożyczyl fundusz indemnizacyjny wschodnio-galicyski funduszowi indemnizacyjnemu zachodnio-galicyskiemu dla pokrycia niedoboru w jego dochodach w 1881 r.

Jednak do ogółu rzeczywistych dochodów 1881 r. należy jeszcze dodać *pozostałość* z rachunków roku poprzedniego 1880. w sumie 191.833 zł. 9 ct., którą to pozostałość z rachunków 1880 r. wykazało rządowe zamknięcie rachunków za ów rok i sprawozdanie naszej komisji o tem zamknięciu rachunków przyjęte przez wys. Sejm. Przeto ogół dochodów rzeczywistych funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w 1881 r. 3,736.872 zł. 40 ct. wraz z tą pozostałością z rachunków 1880 r. 191.833 zł. 9 1/2 ct, wynosił razem 3,928.705 zł. 49 1/2 ct. odjąwszy od tej sumy ogół rzeczywistych wydatków w 1881 r. 3,719.231 „ 33 „ pozostaje reszta 209.474 „ 16 1/2 „

Z tej sumy: po 1-sze pożyczono, jak wspomnieliśmy, funduszowi indemnizacyjnemu zachodnio-galicyskiemu dla pokrycia niedoboru w jego dochodach, który wykazemy zdając niżej sprawę z zamknięcia rachunków tegoż funduszu zachodnio-galicyskiego 17.641 zł. 7 ct.

Po 2-gie. Przeniesiono do majątku funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego 100.000 „ — „ jak to niżej okaże przedstawienie stanu majątku tegoż funduszu.

Po 3-cie. Na zakup obligacji indemnizac. na własność funduszu wschodnio-galicyskiego dodano 7.159 „ 16 „ do sumy 149.201 zł. użytych na ten cel z dochodów bieżących 1881 r.

Razem 124.800 „ 23 „

Przeto ostateczna pozostałość z rachunków dochodów i wydatków funduszu wschodnio-galicyskiego przy ich zamknięciu z końcem r. 1881 wynosi **84.673 „ 93 1/2 „** i sumę tę przeniesiono do majątku tegoż funduszu.

Majątek własny funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego wynosił z końcem r. budżetowego 1881 — 1,159.292 zł. 59. ct. licząc obligacye indemnizacyjne będące własnością tego funduszu według ich imiennej wartości. Mianowicie stan majątku tego funduszu był z końcem r. 1881 następujący: a) obligacye indemnizacyjne własnością funduszu tego będące w imiennej wartości 928.170 złr. m. k. czyli 974.578 zł. 50 ct. w. a.; b) książeczka kasy oszczędności na 40 zł. 16 ct.; c) pozostały z rachunków r. 1880 kapitał w gotówce ulokowany na procencie w sumie 100.000 zł.; d) pozostałość z rachunków z końcem roku 1881 w kwocie 84.673 zł. 93 ct., razem jak wyżej ogół majątku **1,159.292 zł. 59 ct.**

Aktywa funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego były z końcem 1881 r. następujące: Po 1sze wyżej wyszczególniony majątek funduszu, który wówczas wynosił 1,159.292 zł. 59 ct., a dodawszy do tego majątku zapadłe w r. 1881 od własnych obligacyj kupony w wartości 112.137 zł. 87 ct., aktywa z własnego majątku wynosiły z końcem 1881 roku 1,271.430 zł. 46 ct.; Po 2gie należności: a) od stron obowiązanych 17.140 złr. 1 ct.; b) od kraju: zaległe należności dodatku indemnizacyjnego 1,016.084 złr. 87 ct.; c) zaliczki zwrócić się mające 1.415 złr. 29 ct. Po 3cie zapas kasowy w gotówce z końcem 1881 r. 85.254 zł. 43 ct. Ogół więc aktywów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego wynosił z końcem 1881 roku **2,391.325 zł. 8 ct.**

Pasywa czyli stan bierny funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego z końcem 1881 r. były następujące: 1sze należność za wydatki na zarząd funduszem — 1.330 zł. 24 ct.; 2gie należność za obligacye wylosowane a dotychczas nie przedstawione do wypłaty 513.093 złr.; 3cie kapitały zlikwidowane a jeszcze nieasygnowane 9.268 zł. 57 ct.; 4te odsetki od obligacyj indemnizacyjnych to jest należność za kupony zapadłe do końca 1881 r. a jeszcze nie przedłożone do wypłaty 654.322 zł. 26 ct.; 5te renta roczna od nieasygnowanych kapitałów 2.104 zł. 91. ct.; 6te renty zaległe likwidowane a nie asygnowane 836 zł. 4 ct.; 7me nadpłaty w dodatkach indemnizacyjnych które zwrócić należy opodatkowanym 22.882 zł. 31 ct., 8me nadpłacone przez strony kapitały i renty 150 zł. 56 ct.; 9te depozyta zwrócić się mające 82.254 zł. 43 ct. Do tych pasywów wynoszących razem 1,289.242 zł. 34 ct., dodawszy główne pasywu tegoż funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego, które stanowi należność za obligacye indemnizacyjne pozostałe do losowania i spłaty czyli umorzenia od początku roku 1882 do roku 1898 w sumie 39,157.629 zł., widzimy że ogół pasywów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego wynosił z końcem 1881 r. **40,446 871 złr 34 ct.**

Niemożemy zaś wpisać w poczet pasywów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego zamieszczonej w rządowym zamknięciu rachunków sumy 42,213.629 zł. 82 ct. powstałej z subwencji wypłacanej corocznie przez skarb państwa funduszowi indemnizacyjnemu wschodnio-galicjijskiemu od r. 1858, oraz powstałej z zaliczek dawanych przez skarb państwa temuż funduszowi indemnizacyjnemu przed 1858 r.; albowiem pretensyi skarbu państwa do zwrotu tych subwencji i zaliczek nie uznaje wysoki Sejm i nigdy nie uznał. Przeto według tak sprostowanego rachunku, pasywa funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego obrachowane przez rząd z końcem r. 1881 na 82, 660.501 zł. 16 ct., wynosiły wówczas 40,446.871 zł. 34 ct.

Przechodzimy do zdania sprawy z przedłożonego przez rząd zamknięcia rachunków *funduszu indemnizacyjnego Galicji zachodniej*. W budżecie na 1881 r. preliminowano ogół dochodów tego funduszu na sumę 2,069.139 zł.; zaś według przedłożonego przez rząd zamknięcia rachunków ogół rzeczywistych dochodów w r. 1881. wynosił 2,034.534 zł. 40 ct. (nie wliczając w poczet dochodów pożyczki danej funduszowi zachodnio-galicjijskiemu z funduszu indemn. wschodnio-galicjijskiego w kwocie 17.641 zł., dla usunięcia przewyżki rzeczywistych wydatków nad rzeczywiste dochody, czyli dla pokrycia niedoboru); przeto ogół dochodów rzeczywistych był mniejszy od preliminowanych o 34.604 zł. 60 ct. Mianowicie: dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych w ru-

bryce „dodatek indemnizacyjny do podatków“; albowiem dochód z tego dodatku indemn. ustanowionego na 1881 r. w wysokości 45 ct. do jednego złotego podatków bezpośrednich wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, preliminowany był w budżecie w sumie 869.814 zł., licząc tak na poczet zaległej należitości z lat dawniejszych jak na poczet należitości bieżącej za rok 1881., przyniósł zaś rzeczywistość dochodu tytułem zaległej należitości za lata ubiegłe 171.048 zł. 29 ct., zaś tytułem należitości za rok bieżący 662.774 zł. 37 ct., razem przyniósł dochodu 833.822 zł. 66 ct., przeto przyniósł mniej o 35.990 zł. niż oznaczono w budżecie. Przedłożone zamknięcie rachunków uzasadniając ten mniejszy dochód w 1881 r. z dodatku indemnizacyjnego przedstawia następujące tego powody: Po 1sze w 1881 r. zwrócono podatkującym nadpłaty dodatku indemnizacyjnego pobranego w 1880 r. wyżej nad wymiar, bo w wysokości 48 centów do jednego złotego podatków bezpośrednich, a pobranego w tej większej wysokości z tej przyczyny, że Sejm nie obradował w 1879 r., a zwołany dopiero w czerwcu 1880 r. uchwalając w lipcu 1880 r. cały budżet i dodatek indemnizacyjny na 1880 r., zniżył dodatek na 45 ct. Uchwała ta sejmowa oznaczająca wymiar dodatku indemnizacyjnego na 1880 r., zatwierdzoną została dopiero w listopadzie 1880 r., gdy dodatek indemnizacyjny na 1880 r. już był po większej części pobrany w wysokości 48 centów, a zwrot nadpłat nastąpił dopiero w 1881 r. Drugim powodem małego dochodu z dodatku indemnizacyjnego w 1881 r. dla funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego było to, że cały dodatek indemnizacyjny zapłacony w 1881 r. we Lwowie przez dyrekcję dróg żelaznych galicyjskich, zarachowany został w dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, jak to już wspomnieliśmy wyżej, a część tego dodatku zapłaconego przez dyrekcję dróg żelaznych, należna funduszom indemnizacyjnym zachodnio-galicyjskiemu i krakowskiemu, nie była jeszcze funduszom tym zwrócona przed końcem 1881 roku.

Dochody rzeczywiste funduszu Galicyi zachodniej w 1881 r. były mniejsze od preliminowanych także w rubryce „odsetki od zakupionych obligacyj“ o 21.870 zł. z powodu, ponieważ zapadłe w 1881 r. kupony od obligacyj indemnizacyjnych, będących własnością funduszu, nie zostały w tym roku zrealizowane. Natomiast dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych w rubrykach: 1sze „wpłaty stron obowiązanych na kapitały i na renty“ o 4.834 zł. i o 149 zł. z powodu, iż zaległości z lat poprzednich spłacono w 1881 r.; 2gie w rubryce „gotówka za wylosowane własne obligacje“ w sumie 14.070 zł., ponieważ ten dochód nie był przewidziany przy ułożeniu budżetu na r. 1881; 3cie dochód był większy o 3.588 zł. w rubryce odsetki za zwłokę w spłaceniu rat i zwrot za brakujące kupony przy wylosowanych obligacjach indemnizacyjnych wykupionych w 1881 r., ponieważ przy układaniu budżetu obrachowano za nisko dochód z tych dwóch przypadkowych źródeł.

Ogół wydatków w funduszu indemn. Galicyi zachodniej obrachowano w budżecie na r. 1881 w sumie 2,069.139 zł., zaś zamknięcie rachunków przedłożone przez rząd wykazuje ogół rzeczywistych wydatków w sumie 2,052.175 zł. 47 ct., przeto wydano rzeczywistość mniej niż preliminowano o 16.963 zł. 53 ct. Mianowicie: wydatki na zarząd preliminowano na 15.984 zł., wydano zaś rzeczywistość 12.540 zł. 39 ct., przeto mniej o 3.443 zł. 61 ct., z powodu zmniejszenia czynności i zmniejszenia zatem liczby urzędników i dyetaryuszów. Na spłatę za wylosowane obligacje indemn. preliminowano 862 050 zł., wydano rzeczywistość 845.449 zł., przeto mniej o 16.601 zł., ponieważ wiele obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w 1881 r. nie zostały przedłożone do wypłaty w ciągu tegoż roku. Na zapłatę odsetek od pozostałych obligacyj indemn. preliminowano 1,183.005 zł., wydano zaś rzeczywistość 1,171.044 zł., przeto wydano rzeczywistość mniej o 11.961 zł., ponieważ nie przedłożono do wypłaty znacznej liczby kuponów zapadłych w 1881 r. lub w poprzednich latach. Natomiast w rubryce zakupno obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu wydano 14.169 zł., a na ten wydatek nie preliminowano w budżecie na r. 1881, ponieważ nie można go było przewidzieć. Nie przytaczamy tu bardzo drobnych różnic w innych rubrykach wydatków.

Porównawszy ogół rzeczywistych dochodów w 1881 roku wynoszący sumę 2,034.534 zł. 40 ct. z ogółem rzeczywistych wydatków w tymże r. w sumie 2,052.175 zł. 47 ct., okazuje się przewyżka rzeczywistych wydatków nad rzeczywiste dochody tegoż funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej, czyli niedobór w kwocie **17.641 zł. 7 ct.**, który pokryty został pożyczką z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej. Pożyczka ta została w 1882 r. zwróconą już funduszowi indemnizacyjnemu wschodnio-galicyjskiemu.

Nadmienić winniśmy, że znaczna rzeczywista pozostałość z rachunków 1880 r. t. j. przewyżka dochodów rzeczywistych nad rzeczywiste wydatki tegoż roku, pozostałość wynosząca 106.525 zł. 67 ct., jak to wykazało zamknięcie rachunków r. 1880, nie została użytą na pokrycie wydatków 1881 r., ale przeniesioną jest do majątku tegoż funduszu zachodnio-galicyjskiego, i z niej 100.000 zł. umieszczone na procent, a 6.525 zł. 67 ct. użyto na zakupienie na własność tegoż funduszu obligacyj indemnizacyjnych, na który to cel także z dochodów 1881 roku wydano 14.195 zł. 93 ct., jak to widzieliśmy w wykazie rzeczywistych wydatków. Niżej przedstawiony stan majątku funduszu zachodnio-galicyjskiego z końcem 1881 roku wykaże nam powiększenie się majątku tą pozostałością z rachunków 1880 r.

Stan *majątku* własnego funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego był z końcem r. 1881 następujący: a) w obligacjach indemniz. własnych 555.190 złr. m. k. czyli 582.949 zł. 50 ct. a. w. biorąc imienną tychże obligacyj wartość; b) w książeczce kasy oszczędności 15 zł. 82 ct. a. w.; c) w kapitale ulokowanym na procent 100.000 zł., przeto ogół majątku wynosił z końcem 1881 r. **682.965 zł. 32 ct. a. w.**

Aktywa funduszu indemn. zachodnio-galicyjskiego były z końcem r. 1881. następujące: Po 1sze wyżej wyszczególniony majątek funduszu, który wówczas wynosił 682.965 zł. 32 ct., a doliczywszy do tego zapadłe w 1881 r. kupony od własnych obligacji w kwocie 65.337 zł. 57 ct., aktywa z własnego majątku wynosiły z końcem 1881 r. 748 302 zł. 89 ct. Po 2gie należitości a) od stron obowiązanych 17.350 zł. 64 ct.; b) od kraju zaległa należitość dodatku indemnizacyjnego 364.791 zł. 60 ct.; c) zaliczki zwrócić się mające 313 zł. 18 ct. Po 3cie z apas kasowy w gotówce z końcem 1881 r. 127 zł. 57 ct. Ogół więc aktywów funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego wynosił **1,130.885 zł. 89 ct. a. w.**

Pasywa funduszu indemn. zachodnio galicyjskiego z końcem 1881 r. były następujące: 1) Należitość kosztów zarządu 959 zł. 90 ct.; 2) należitość za obligacje wylosowane a dotychczas nie przedstawione do wypłaty 293.496 zł.; 3) kapitały zlikwidowane a jeszcze nie asygnowane 3.489 zł. 32 ct.; 4) odsetki od obligacji indemnizacyjnych, to jest kupony zapadłe po koniec 1881 roku a nie przedłożone jeszcze wówczas do wypłaty 354.462 zł. 29 ct.; 5) renty zaległe zlikwidowane a nie asygnowane 214 zł. 76 ct.; 6) nadpłata przez opodatkowanych dodatków indemnizacyjnych, którą zwrócić należy 9.425 zł. 57 ct.; 7) nadpłata przez strony kapitałów i rent 443 zł. 21 ct.; 8) depozyta obce zwrócić się mające 127 zł. 57 ct. Do tych pasywów wynoszących razem 662.618 zł. 63 ct., dodawszy główne pasywu tegoż funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego, które stanowi należitość za jego obligacje indemn. pozostałe jeszcze do losowania i spłaty od początku 1882. r. do 1898 r. włącznie, w sumie 22,798.020 zł. — okazuje się, że ogół pasywów funduszu indemnizacyjn. zachodnio-galicyjskiego wynosił z końcem 1881 roku **23,460.638 zł. 63 ct.**

Nie wpisujemy zaś w poczet pasywów funduszu indemn. zachodnio-galicyjskiego zamieszczonej w przedłożonym przez rząd zamknięciu rachunków sumy 30,333 930 zł. 73 ct., powstałej z subwencji wypłacanych corocznie przez skarb państwa funduszowi indemn. zachodnio-galicyjskiemu od 1858 r. oraz powstałej z zaliczek dawanych przez tenże skarb funduszowi indemn. drzed 1858 r.; albowiem nieuzasadnionego rozszczenia skarbu państwowego do zwrotu tych subwencji i zaliczek nie uznaje wysoka Izba i nigdy nie uznała. Przeto według sprostowanego w ten

sposób rachunku, pasywa funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego obrachowane przez rząd z końcem 1881. roku na 53,794.569 zł. 36 ct., wynosiły wówczas 23,460.638 zł. 63 ct. a. w. jak to wyżej wykazaliśmy.

Przystępujemy do sprawozdania z zamknięcia rachunków wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego krakowskiego*, który, jak wiadomo, nie pobierał i nie pobiera z skarbu państwa żadnego zasiłku lub uposażenia.

Ogół dochodów tego funduszu oznaczono w budżecie na r. 1881 w sumie 191.015 zł., zaś przedłożone przez rząd zamknięcie rachunków wykazuje, że ogół rzeczywistych dochodów w 1881 r. wynosił 143.836 zł. 4 ct., przeto mniej niż prelininowano o 47.178 zł. 96 ct. Dodawszy jednak do tych dochodów pozostałość z rachunków z końcem r. 1880. w sumie 110.088 zł. 29 ct., która powinna być wliczoną w dochody i rzeczywiście ją wliczono i użyto istotnie na pokrycie wydatków w r. 1881, widzimy, że ogół dochodów wynosił 253.924 zł. 33 ct. Porównując szczegółowe pozycje dochodów rzeczywistych z prelininowanymi, okazuje się, iż dochody rzeczywiste były mniejsze niż prelininowano w następujących rubrykach: Po 1-sze rzeczywisty dochód z dodatku indemnizacyjnego ustanowionego na ów rok w wysokości 30 ct. do każdego złotego podatków bezpośrednich z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, był mniejszy od prelininowanego, gdyż dochód ten z dodatku indemnizacyjnego prelininowano tak na poczet zaległej jak i bieżącej należitości na 180.964 złr.; przyniósł zaś rzeczywiście tytułem zaległej należitości za lata ubiegłe 37.082 złr. 79 ct., tytułem należitości za 1881 rok 90.373 zł. 17 ct., razem 127.455 zł. 96 ct., przeto mniej o 53.507 zł. 96 ct. niż prelininowano. Uzasadniając wyżej mniejszy rzeczywisty dochód w 1881 r. z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu zachodnio-galicjijskiego, wyłuszczyliśmy już dwie przyczyny, które spowodowały także, iż dodatek indemnizacyjny przyniósł w tymże 1881 r. funduszowi indemnizacyjnemu krakowskiemu mniej niż prelininowano.

Ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego obrachowano w budżecie na r. 1881 na taką samą sumę 191.015 zł., w jakiej prelininowano dochody; zaś zamknięcie rachunków wykazuje ogół rzeczywistych wydatków w sumie 236.264 zł. 3 ct., przeto więcej o 45.249 zł. 3 ct. Porównując szczegółowo pozycje wydatków rzeczywistych w r. 1881. z prelininowanymi na tenże rok, widzimy, iż wydatki rzeczywiste były mniejsze w jednej tylko rubryce „koszta zarządu“ o 385 zł. 33 ct. z powodu mniejszej liczby czynności i urzędników. Natomiast wydatki rzeczywiste były większe od prelininowanych: Po 1-sze w rubryce odsetki dla uprawnionych, na który to wydatek prelininowano 100.359 zł., wydano zaś istotnie 101.141 zł., przeto więcej o 782 zł. niż prelininowano, a wydano więcej z powodu, że przedłożono do wypłaty większą ilość kuponów zapadłych w latach poprzednich niż przewidziano w budżecie. Po 2-gie, na zakup obligacyj indemnizacyjnych na własność, prelininowano 1.752 zł., wydano zaś 7.344 zł., więcej o 5.592 zł. a to z powodu, że po pokryciu wszystkich wydatków zwykłych, można było użyć większej sumy na zakupno obligacyj na własność funduszu, niż przewidziano w budżecie. Po 3-cie na spłatę wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych prelininowano 86.100 zł., wydano zaś rzeczywiście 88.126 zł., przeto więcej o 2026 zł. niż prelininowano, a to ponieważ przedłożono do wypłaty większą ilość obligacyj wylosowanych w latach poprzednich, niż przewidziano w budżecie. Po 4-te na „rozmaite wydatki“, w której to rubryce wydatków mieści się zwrot nadpłaty przez podatujących dodatku indemnizacyjnego w latach dawniejszych, prelininowano 1610 zł., wydano zaś istotnie daleko więcej, bo 38844 zł., przeto więcej o 37.234 złr. niż prelininowano; albowiem w 1881 r. zwrócono dyrekcji drogi żelaznej północnej nadpłaty dodatku indemnizacyjnego od 1871 r. począwszy.

Porównawszy ogół rzeczywistych dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1881 r. wynoszący 253.924 zł. 33 ct. (licząc w te dochody jak wyżej zapas w gotówce z poprzedniego roku) z ogółem rzeczywistych wydatków w sumie 236.264 zł. 3 ct., okazuje się prze-

wyżka dochodów nad wydatki, czyli pozostałość z rachunków z końcem r. 1881. w sumie **17.660 zł. 30 ct.**, którą wykazano w aktywach funduszu z końcem 1881 r.

Stan własnego *majątku* funduszu indemnizacyjnego krakowskiego był z końcem 1881 r. następujący: *a)* w obligacjach indemnizacyjnych 95.890 złr. m. k., czyli 100.684 zł. 50 ct. w. a.; *b)* w książeczce kasy oszczędności 3 zł. 87 ct.; razem 100.688 zł. 37 ct. Nadmienimy tutaj, że fundusz indemnizacyjny krakowski umorzył i zniszczył własnych obligacyj do końca 1880 r. za sumę 543.490 zł. 50 ct., jak to przedstawiliśmy w zeszłorocznym sprawozdaniu naszym, zaś w r. 1881. umorzył i zniszczył własnych obligacyj za 37.852 zł. 50 ct., przeto razem do końca r. 1881. za 581.343 zł. w. a.

Aktywa funduszu indemnizacyjnego krakowskiego wynosiły z końcem r. 1881: Po 1sze wyżej wskazany majątek funduszu wynoszący wówczas 100.688 zł. 37 ct., a doliczywszy do tego majątku zapadłe w 1881 r. kupony od własnych obligacyj, w kwocie 755 zł. 13 ct., aktywa z własnego majątku wynosiły z końcem 1881 r. 101.443 zł. 50 ct. w. a. Po 2gie należności: *a)* od stron obowiązanych 4.377 zł. 70 ct.; *b)* od kraju, zaległa należność dodatku indemnizacyjnego 88.041 złr. 69 ct.; *c)* zaliczki zwrócić się mające 11 zł. 81 ct. Po 3cie zapas kasowy z końcem 1881 r. 17.660 zł. 30 ct. Ogół więc aktywów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego wynosił z końcem 1881 roku 211.535 zł.

Pasywa czyli stan bierny funduszu indemnizacyjnego krakowskiego z końcem r. 1881. był następujący: 1) Należność kosztów zarządu funduszem — 48 zł. 83 ct.; 2) należność za obligacje już wylosowane a dotychczas nie przedłożone do wypłaty 60.658 zł. 50 ct.; 3) odsetki od obligacyj indemnizacyjnych 131.664 zł. 79 ct.; 4) nadpłata dodatków indemnizacyjnych zwrócić się mająca opodatkowanym 24 zł. 91 ct. i nadpłata wreszcie przez obowiązanych 48 zł. 66 ct. Do tych pasywów wynoszących razem 192.445 zł. 69 ct. dodawszy główną pozycję stanu biernego, którą stanowi należność za obligacje indemnizacyjne krakowskie pozostałe jeszcze do losowania i spłacenia od początku 1882 r. do 1898 r. w sumie 1,861.891 zł. 50 ct., okazuje się, że ogół pasywów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego wynosił z końcem 1881 r. 2,054.337 zł. 19 ct.

Wysoki Sejm nie załatwia stanowczo zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych, z powodu, że zamknięcia rachunków przedkładane są Sejmowi od 1871 r., poprzednie zaś zamknięcia rachunków nie były Sejmowi przedłożone a tém mniej przez wys. Izbę załatwione, przeto rachunki teraz przedkładane nie mogą być ani należycie zbadane, ani stanowczo załatwione. Nie zapuszcza się wysoki Sejm w stanowcze rozpoznanie rachunków i w ich załatwienie z tego także powodu, iż skarb państwa rości sobie z tych rachunków pretensje do kraju, których Sejm nigdy nie uznał i uznać nie może. Na tém stanowisku pozostała komisya budżetowa w obec zamknięcia rachunków za rok 1881 i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego za rok 1881 i przyjmuje tylko je do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

We Lwowie 26. Września 1882.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Leon Chrzanowski.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie obsadzenia posady prymaryusza oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 8. października 1881 r. upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zamianowania wyjątkowo Dra Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem dla oddziału chirurgicznego w szpitalu lwowskim po nad systemizowaną liczbę prymaryuszów z powodu, iż posada ta wymaga koniecznie specjalnego uzdolnienia, dodał jednakże ograniczenie, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza w szpitalu lwowskim nie ma być obsadzoną.

Obecnie została posada prymaryusza w szpitalu lwowskim przez śmierć właśnie tegoż Dra Jana Szeparowicza opróżnioną i według brzmienia powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, Wydziałowi krajowemu nie wolno jej obsadzać.

Gdy jednakże powody, które Wysoki Sejm skłoniły do zezwolenia na mianowanie Dra Szeparowicza stałym prymaryuszem i obecnie istnieją, bo prymaryuszem dla oddziału chirurgicznego może być tylko specjalnie do tego fachu uzdolniony lekarz, jakiego szpital lwowski między istniejącymi przy niem 6 prymaryuszami nie posiada. Wydział krajowy wnosi w przekazanem komisyi administracyjnej na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 23. b. m. i r. sprawozdaniu, by Go Wysoki Sejm upoważnił do obsadzenia opróżnionej przez śmierć Dra Szeparowicza posady prymaryusza dla oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu lwowskim z tem ograniczeniem, iż nie, jak to w wzmiankowanej uchwale Wysokiego Sejmu z roku zeszłego postanowionem było, pierwsza opróżniona posada prymaryusza przy szpitalu lwowskim w ogóle, ale pierwsza opróżniona posada prymaryusza chorób wewnętrznych nie będzie obsadzoną.

Podzielając w zupełności zdanie Wydziału krajowego, że zachodzi konieczna potrzeba obsadzenia opróżnionej posady prymaryusza oddziału chirurgicznego specjalnie uzdolnionym lekarzem, i że tylko w razie opróżnienia posady prymaryusza chorób wewnętrznych może być zwiniełą jedna z istniejących przy krajowym szpitalu we Lwowie posad prymaryuszów, komisyja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia posady prymaryusza dla oddziału chirurgicznego przy krajowym szpitalu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza chorób wewnętrznych przy tymże szpitalu nie będzie obsadzoną.“

Lwów dnia 23. września 1882.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Szczesny Koziembrodzki.

Wysoki Zojmie!

Wysoki Zojmie! Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie!

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wysoki Zojmie! Jesteś naszym dumą i honoru. Wzrostaj i rozwijaj się, a my będziemy cię wspierać i chronić. Twój przyjaciel i obrońca, [imię].

Wniosek.

Zważywszy, że już od lat wielu lasy w naszym kraju systematycznemu ulegają zniszczeniu, sprowadzającemu dziś już ciągle i nieobliczone szkody z powodu deszczów i powtarzających się wylewów a grożącemu w przyszłości brakiem i drożyzną drzewa.

Zważywszy, że zalesienie wydmysk w 6 powiatach rozpoczęte, także i w innych jeszcze 16 powiatach przedsiębrane być powinno.

Zważywszy wreszcie, że jedynie czujna opieka c. k. Rządu dalszemu złemu zaradzić może: Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd:

po pierwsze, aby jak najrychlej zechciał wnieść projekt nowej ustawy leśnej do konstytucyjnego traktowania tak w Radzie państwa jak i w Sejmie krajowym;

po drugie, aby czuwał nad ścisłym wykonaniem dziś obowiązującej, chociaż niedostatecznej ustawy leśnej;

po trzecie, aby przez odpowiednie pomnożenie sił technicznych c. k. Inspektoratu lasowego umożliwił dostateczny i konieczny nadzór nad tak znacznymi obszarami lasowymi w Galicyi przeszło 3¹/₂ miliona morgów wynoszącymi, z których większa połowa należąca do gmin, funduszków publicznych i lasów ochronnych, ciągłego i gorliwego czuwania wymagają.

Zamoyski.

J. Czartoryski, T. Merunowicz, T. Dzieduszycki, J. Męciński, Roman Michałowski, J. Popiel, Starowieyski, O. Hausner, Sz. Koziembrodzki, Paszkowski, Abrahamowicz, Gorayski, Stadnicki, L. Wodzicki, Mycielski, J. Michałowski, Siemieński, Matkowski, K. Scipio, Józef Jasiński.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego o petycji Reprezentacyi miasta Lwowa w przedmiocie odstąpienia części placu „Castrum“ do funduszu szkolnego krajowego należącej, na rzecz funduszu szkolnego miejscowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na placu „Niższego Zamku“ czyli „Castrum“ we Lwowie, znajdował się dawniej pod liczbą konskrypcyjną 34. zapisany klasztor i kościół OO. Minorytów, w Polsce Franciszkanami zwanych. Gdy w r. 1786 ś. p. Cesarz Józef II zwiedzał Galicyą i Lwów, przeznaczył go w wydanym dnia 5. sierpnia pomienionego roku własnoręcznym bilecie na szkołę normalną, dodając, że obok niego zbudowany ma być teatr z salą reductową. Zachował się dotąd jeszcze sporządzony dnia 7. września r. 1792 kontrakt kupna i sprzedaży, na mocy którego niejaki *Franciszek Henryk Bulla* przedsiębiorca budowy teatru nabył od *funduszu religijnego* za pośrednictwem c. k. Administracyi dóbr skarbowych, jako sprzedającej, część murów kościoła OO. Minorytów, zastrzegając sobie oraz, żeby znajdujące się przed zabudowaniem klasztoru dwa place, jeden z nich później „Placem szkoły normalnej“ a drugi „Placem drobiu“ przezwany, pozostały na wieczne czasy wolne dla umożliwienia wygodnego dojazdu do gmachu teatralnego. Mocą kontraktu kupna i sprzedaży z dnia 26. czerwca r. 1801 przeszła własność teatru na gminę Lwów, a tem samem wszystkie prawa i obowiązki z nią połączone, w szczególności zaś służebność wolnego dojazdu ciężąca na realności pofranciszkańskiej, za której właściciela aż do r. 1854 uważano *fundusz religijny*, a to na podstawie zapisku Tabuli miejskiej objętego w słowach: „Collegii Franciscanorum“ a pod tem „Fundi religionis“ (scil. proprietatis).

W r. 1848 tak zabudowanie pofranciszkańskie, w którym umieszczona była szkoła normalna, jakoteż dawniejszy gmach teatralny przy „Ulicy Długiej“ położony, stały się pastwą płomieni; obie realności leżały odtąd pniatką a niejakiś czas gruzami pokryte i zaniedbane, gdyż teatr już od roku 1842 w gmachu hr. Skarbka znalazł był swe umieszczenie, a szkołę normalną teraz także do innego przeniesiono domu. Są ślady, że w następnych latach gmina miasta Lwowa rościła sobie pretensye do własności placów, dawniej „Placem szkoły normalnej“ i „Placem drobiu“ zwanych, a to, jak się zdaje z powodu, że je uważano za place publiczne. Jednak cofnęła je w obec przedstawienia c. k. Namiestnictwa imieniem funduszków publicznych uczynionego, że posiadała na pomienionych placach jedynie prawo służebności dojazdu, bez tego zgasłe, odkąd nabyty przez nią panujący gmach teatralny (praedium dominans) uległ zniszczeniu. Poczem c. k. Namiestnictwo, na podstawie przytoczonego własnoręcznego biletu ś. p. Cesarza Józefa II zażądało intabulacyi „c. k. Funduszu szkół normalnych“ jako właściciela całej realności pofranciszkańskiej, na placu „Niższego Zamku“ czyli „Castrum“ pod pod l. 34 położonej i uzyskało ją na mocy uchwały król. Magistratu cywilnego we Lwowie dnia 16. listopada 1854 r. wydanej.

W myśl ustawy z d. 2. maja 1873 r. (Dz. u. k. 250) art. 32—34 „c. k. Fundusz szkół normalnych“ wcielony został do „krajowego Funduszu szkolnego“, i przeszedł tem samem na własność

kraju pod administracją Wydziału krajowego; w którego też zarząd i posiadanie mocą protokołu z dnia 8. listopada 1873 r. przekazano grunt z pod wspomnianej realności pofranciszkańskiej z parcel katastralnych l. 75, 7.030 i 7.031 złożony, a 1.190 sążni kwadratowych obejmujący. W r. 1876 wystąpiła gmina miasta Lwowa przy sposobności reorganizacji dwóch śródmiejskich szkół ludowych z pretensją, ażeby jej oddano na własność powyższy grunt, a to w wykonaniu woli ś. p. Najjaśniejszego Cesarza Józefa II. w powołanem na wstępie piśmie objawionej, iżby realność OO. Mino-rytów służyła na umieszczenie głównej szkoły normalnej, utrzymywanej wskutek postanowień ustawy szkolnej z r. 1873 wyłącznie kosztem gminy, któraby przeto z włożonym na nią obowiązkiem miała także utrzymać połączone z nim prawa. Na to oświadczył jej Wydział krajowy, iż nie mógłby wobec Wysokiego Sejmu bronić tej pretensyi z uwagi, że tak osnowa odręcznego listu ś. p. Cesarza Józefa II. jakoteż dokonana później na jego zasadzie intabulacja własności na rzecz funduszu normalnego, raczej przeciw niej, aniżeli za nią przemawia. Dał jednak gminie do zrozumienia, że byłby jedynie w możności zalecić do uwzględnienia prośbę, opartą na względach słuszności, a ocenioną przychylnie i stwierdzoną co do przytoczonych w niej okoliczności przez krajową Radę szkolną.

W skutku tej wskazówki, wniosła gmina miasta Lwowa do Wydziału krajowego petycję z datą dnia 31. lipca r. 1881, w której pozostawiając poprzedni wywód tytułów prawnych nietknięty na uboczu, wykazuje, o ile same względy słuszności wspierają jej żądanie.

Jej zdaniem, nie tyle fundusz szkół normalnych w ogóle jak raczej dawniejsza „szkoła normalna“ we Lwowie została na mocy cesarskiego rozporządzenia z r. 1786 właścicielką gmachu, w którym przedtem był klasztor OO. Franciszkanów. Przekształcona następnie skutkiem reorganizacji szkolnictwa, naprzód na c. k. grecko-katolicką szkołę wzorową, a potem na miejską szkołę imienia Konarskiego, byłaby zapewne swą siedzibę przekazała jednej i drugiej spadkobierczyni, gdyby pożar r. 1848 nie był ich przesiedlenia do innych budynków uczynił koniecznym.

Skoro pomieniony gmach miał należeć do jakiegoś funduszu, to według wszelkiej słuszności, jak gmina mniema, powinien on być wcielony być do *miejscowego* funduszu szkolnego, i przejść pod jej wyłączny zarząd. Że to się wszakże nie stało, może się tłumaczyć jedynie okolicznością, że szkoła wzorowa w r. 1873 t. j. w czasie odbioru funduszu szkół normalnych na rzecz kraju nie była jeszcze pod zarządem miasta, a przeto gmina nie miała ani podstawy ani sposobności podnieść swoich pretensyi. Co jednak niepowinnoby jej pozbawiać praw, według natury rzeczy i słuszności jej przynależnych.

Od r. 1877 objęła gmina miasta Lwowa na swój koszt oprócz 10 szkół pospolitych przedmiejskich, już przedtem przez nią utrzymywanych, także w śródmieściu dwie tak zwane szkoły wzorowe, przemienione w szkoły imienia Konarskiego i Piramowicza, z których pierwsza dawniej; jak się już rzekło, szkołą normalną, później grecko-katolicką szkołą wzorową, druga takąż szkołą rzymsko-katolicką przezwaną, a obie na budżecie funduszu szkół normalnych zostawały. W r. 1878 weszła nadto w życie 8-klasowa żeńska szkoła wydziałowa, a w r. 1880 nowo założona szkoła etatowa pospolita imienia Czackiego, do której uczęszcza przeważnie młodzież szkolna mojżeszowego wyznania. Nie dziw, że w skutek tych zmian same obowiązkowe roczne wydatki na szkoły znacznie się podniosły. Gdy jeszcze w r. 1874 nie dochodziły do wysokości 47.000 zł., czyniły w r. 1877 już 75.472, w r. 1878 przekraczały cyfrę 97.000 zł. w. a., a doszły w roku 1881 do 143.069 zł. w. a. Prócz tego utrzymuje gmina szkołę przemysłową i handlową, przyczynia się do utrzymywania wyższej szkoły realnej, wyższego gimnazjum imienia Franciszka Józefa i gimnazjum czwartego, daje rozmaitym szkołom i prywatnym instytucjom, mającym naukę na celu subwencję. Łącznie z wydatkami z tych tytułów wynikającymi, wynosiły jej wydatki na szkoły i zakłady naukowe w r. 1874 tylko 68.053 zł., w r. 1877 już 93.857 zł., w r. 1878 blisko 133.000, a w r. 1881 razem 181.900 zł. w. a.

Na umieszczenie Muzeum przemysłowego dostarcza gmina umieszczenia wartości rocznych 2.500 zł. i płaci subwencją w kwocie 1.500 zł., co razem czyni 4.000 zł. i udziela stypendya dla trzech uczniów szkoły ogrodniczej z ogrodem botanicznym połączonej, jakoteż trzy stypendya dla

uczniów szkoły realnej. Nareszcie poniosła w powyższym okresie ofiary jednorazowe na budowę szkół i zakupno gruntów pod nią w ogólnej sumie 600.000 zł. w. a.

W bliskiej przyszłości gmina narażona będzie na dalsze znaczne wydatki, gdyż niektóre szkoły w najętych domach, bardzo lichy umieszczone, wymagają innych lub nowych budynków, jeżeli złe dotąd istniejące, ma być gruntownie uchylone. W tym przypadku znajdują się przedewszystkiem dwie dawniejsze szkoły wzorowe. Co do jednej szkołą Piramowicza nazwanej, zaradzono już potrzebie o tyle, że postanowiono zakupić dla niej dom pod l. k. 124 m. położony. Dla szkoły imienia Konarskiego nie pozostaje nic innego, jak wybudować nowy dom, na co nie byłoby stosowniejszego miejsca, jak plac dawnej szkoły normalnej. Gdyby obok tego budynku na placach należących do gminy, a w szczególności na placu niegdyś teatralnym i pozostałej jeszcze parceli placu „Castrum“ (Niższego Zamku) przy ulicy Technicznej wystawiono dwa inne, mogłyby się w nich odpowiednio pomieścić zostające dziś ze szkoda dla swego przeznaczenia komora w gmachu ratuszowym żeńska szkoła wydziałowa i Muzeum przemysłowe ze szkołą rysunków i modelowania. Atoli do wykonania tego planu potrzeba, żeby wszystkie wymienione parcele połączone w rękę gminy jako właściciela przez komasacyą przemienione zostały w jedną całość.

Na tych zasadach oparta i kierowana wyłuszczoną powyżej intencją, prosiła gmina o odstąpienie jej na własność gruntu dawnej szkoły normalnej. Zapytana Rada szkolna krajowa o zdanie zaprzeczyła, jakoby to żądanie miało jaką prawną podstawę, zgodziła się jednak na to, iż względy słuszności przemawiają za tem, żeby gmina z wymienionego gruntu na umieszczenie szkół miejskich robić mogła użytek, skoro budynek, który na nim stał aż do r. 1848 z woli ś. p. Cesarza Józefa mieścił w sobie lwowską szkołę wzorową, a obecnie miasto tak znaczne na cele szkolne ponosi ofiary.

Rada szkolna oświadczyła, iżby można i należało przychylić się do życzenia gminy z tą jednak modyfikacją, żeby grunt o którym mowa, ustąpiony został nie gminie samej, lecz miejscowemu funduszowi szkolnemu z zastrzeżeniem, że go gmina miasta Lwowa na umieszczenie szkół ludowych może obrócić.

W tym też duchu przedstawił Wydział krajowy wniosek W. Sejmowi, przekazany uchwałą z dnia 4 września b. r. komisji administracyjnej do zbadania.

Wszakże, nim ta komisya przystąpiła do spełnienia swojego zadania, podała gmina miasta Lwowa dnia 20. września b. r. do W. Sejmu nową petycję (l. 397), skierowaną głównie przeciw zamierzonej przez Radę szkolną i Wydział krajowy modyfikacji jej żądania. Rada miejska twierdzi, że przez przeniesienie własności gruntu, o który chodzi, na fundusz szkolny miejscowy, ustępstwo stałoby się iluzorycznem. Gmina, nie będąc bezpośrednią właścicielką wspomnianych parcel, nie mogłaby przeprowadzić ich komasacyi ze sąsiednimi parcelami, niezbędnej do wykonania planów zabudowań na tem miejscu projektowanych, a mających pomieścić w sobie prócz szkół ludowych także miejskie Muzeum przemysłowe. Wypadłoby w danym razie gminie rokować z nowym właścicielem, co by jednak dla tego było przynajmniej w tej chwili niewykonalnem, że ten właściciel, którymby miał być miejscowy fundusz szkolny dotąd we Lwowie nie istnieje, gdyż znajdujące się w mieście szkoły wprost z funduszków miejskich pobierają swe utrzymanie. Gmina miasta Lwowa uprasza przeto, żeby ustępstwo uczynione było na jej imię, a nie na rzecz fikcyjnego jak dotąd miejscowego funduszu szkolnego.

Na wypadek przychylnego załatwienia petycji, poddaje się zastrzeżeniu, że «użyje tego gruntu tylko na pobudowanie zakładów naukowych, t. j. szkół ludowych, przemysłowych lub innych zakładów naukowych, w ogóle na cele oświaty publicznej».

Komisya administracyjna nabyła przekonania, że pomieniony grunt będąc w posiadaniu krajowego funduszu szkolnego, nie przynosi mu najmniejszej korzyści, a w obec terażniejszych ustaw szkolnych nie mogłoby nawet być użyty na cel, który ś. p. Cesarz Józef II miał na oku. Skoro obowiązek utrzymywania szkół ludowych dziś ciąży na gminie, jedynie pod jej zarządem mogłoby

spełniać i nadal swe dawniejsze przeznaczenie, zwłaszcza, że Reprezentacya miasta Lwowa przyjmuje na siebie obowiązek, postępować z nim w tym duchu.

Wprawdzie zastrzeżenie, jakiemu się poddaje gmina, waruje jej swobodę połączyć umieszczenie szkół ludowych z umieszczeniem innych jeszcze szkół n. p. przemysłowych lub zakładów naukowych, jak n. p. Muzeum przemysłowego, lub nawet zastąpić jedno drugim. Zdaje się jednak, że mając pierwszy przypadek na oku, można taką swobodę mieć za zupełnie usprawiedliwioną, z uwagi, że wskutek przeprowadzić się mającej komasacyi także grunta będące już dzisiaj własnością gminy, wejdą do nowo powstającego kompleksu parcel; a w przypadku drugim nie będzie można twierdzić, iżby pierwotna myśl, która przewodniczyła odstąpieniu realności na szkołę normalną, myśl szerzenia między ludnością powszechnej oświaty w ogóle była porzucona lub narażona na zwiechnięcie.

Komisya administracyjna sądziła, że życzenie Rady miasta Lwowa zasługuje w całej pełni na uwzględnienie. Nie uważała, iżby proponowana przez Radę szkolną i Wydział kr. modyfikacya co do nabywcy własności miała w czemkolwiek być pożyteczną dla sprawy; owszem, uciążliwa w wysokim stopniu dla gminy, udaremniłaby prawdopodobnie jej projekta.

Prawo własności gruntu, na którym znajdowała się niegdyś szkoła normalna, służyło c. k. funduszowi szkół normalnych na mocy odręcznego listu ś. p. Cesarza Józefa II stwierdzone intabulacyą, dokonaną w r. 1854. Od niego przejął je krajowy fundusz szkolny. Do roku 1854 zapisany był w tabuli miejskiej jako właściciel wspomnianej realności Fundusz religijny. Ponieważ od roku 1854 nie minął jeszcze czas najdłuższego przedawnienia, nie jest wykluczona możliwość reklamacyi jej własności przez tenże Fundusz religijny. Na ten, chociaż nieprawdopodobny wypadek jednak nie może kraj przyjąć na siebie ewikcyi, zwłaszcza odstępując realność bezpłatnie i pod warunkami przez samego nabywcę ofiarowanymi.

Komisya postanowiła, temu zapatrywaniu dać wyraz proponowanej poniżej do przyjęcia uchwale.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„1) Grunt położony we Lwowie pod l. k. 34 m. składający się z parcel katastralnych l. 75, 7.030, 7.031 intabulowany w księdze Dom. 32, pag. 151, Nr. 1 haer. jako własność głównej szkoły normalny we Lwowie, a względnie funduszu szkół normalnych, oddany mocą protokołu z dnia 8. listopada 1873 r. w zarząd i posiadanie Wydziału krajowego, jako własność krajowego Funduszu szkolnego, ma być w granicach w tym protokole bliżej oznaczonych, z majątku krajowego Funduszu szkolnego wydzielony i na własność *gminie miasta Lwowa bez ewikcyi* z tem zastrzeżeniem ustąpiony, że gmina miasta Lwowa z gruntu tego może zrobić użytek tylko *na umieszczenie zakładów naukowych t.j. szkół ludowych, przemysłowych lub innych zakładów publicznych, celom oświaty poświęconych*, i że krajowy Fundusz szkolny wolny będzie od wszelkich wydatków z przeniesieniem własności połączonych“.

„2) Upoważnia się Wydział krajowy do sporządzenia odpowiedniego aktu prawnego“.

Lwów dnia 25. września 1882.

Przewodniczący:
Grocholski.

Sprawozdawca:
E. Czerkawski.

Aleg. 87.

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o wniosku posła Abrahamowicza w przedmiocie wyłączenia wolnych od podatków części domów z katastru klasowo-domowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawa reformy podatku domowego sięga długiego szeregu lat. Wnioski rządowe z roku 1869, 1874 i 1876, uchwały Izby poselskiej z r. 1875 i wnioski komisji podatkowej z 1877 r. to główne tej sprawy okresy, zmierzające bądź do całkowitej jak w roku 1875, bądź do częściowej jak w r. 1877 reformy podatku domowego. Charakter i doniosłość tych usiłowań występuje najjaśniej w zamierzonej w r. 1875 radykalnej reformie podatku domowego. Przerzucenie ciężarów podatkowych z miast najzamożniejszych, na miasta mniej zamożne, a przede wszystkim na biedną ludność mieszkającą w chatach, nadaje tym usiłowaniom piętno właściwe.

Przy zastosowaniu oznaczonego w proponowanej ustawie minimum wartości użycia, które mówiąc nawiasem, dowolnie podwyższone być mogło, wzrósłby podatek klasowo-domowy w domach o jednej tylko izbie o 9%, przy dwóch izbach o 60%, przy trzech izbach o 140%.

Przytoczone cyfry wyjęte są ze znakomicie opracowanego sprawozdania mniejszości, którego referentem był ś. p. Kornel Krzczunowicz.

Ze wszystkich krajów wchodzących w skład Monarchii, opłaca Galicya najwyższy podatek klasowo-domowy, wynoszący podług dotychczasowego wymiaru 1,482.462 zł. Tylko Czechy zbliżają się do tej wysokości podatku z kwotą 1,238.839 zł., w żadnym zresztą kraju ciężar podatku nie dochodzi nawet połowy opłacanego w Galicyi podatku klasowo-domowego *).

*) Wykaz opłacanego podatku klasowo-domowego w poszczególnych krajach :

	Stosunek procentowy opłacanego podatku przypadający na domy o 1, 2 albo 3 izbach :
Galicya	1,482.462 zł. 90·1
Czechy	1,238.839 „ 60·3
Morawa	544.487 „ 77·5
Niższa Austria	420.755 „ 41·1
Wyższa Austria	416.906 „ 21·8
Styrya	337.287 „ 69·5
Bukowina	167.115 „ 90·8
Wybrzeże	153.585 „ 63
Kraina	139.5 4 „ 77·44
Szląsk	119.262 „ 70·9
Karyntya	108.020 „ 57·9
Salzburg	49.544 „ 22·9
Dalmacya	42.078 „ 69·2

Wysokość tego podatku, wymierzanego podług znamion obiektywnych nie wskazuje miary zamożności, ale raczej jak z bliższego rozpatrzenia cyfr wynika, daje obraz niedostatku i smutnych a tak dobrze nam znanych stosunków ekonomicznych kraju naszego.

Na 883.091 domów opłacających w Galicyi podatek klasowy, przypada 839.413 na domy o 1, 2 lub 3 izbach mieszkalnych. Tak więc bardzo przeważająca liczba domów opłacających podatek klasowy należy do właścicieli niezamożnych, walczących często z niedostatkiem. Wymowne te cyfry rzucają światło na nasze stosunki ekonomiczne, są one dowodem jak wielkie niebezpieczeństwo przeciążenia kryło się w dawniejszych usiłowaniach zmierzających do reformy podatku domowego a zarówno wskazówką, z jaką przezornością należało przystępować do reformy podatku, którego przeważny ciężar spada na najbiedniejszą ludność.

Ten wzgląd stał się myślą przewodnią dla członków Komisji podatkowej przy obradach nad przedłożeniem rządowem z 1880. r.

Zmniejszyć ciężar podatku klasowego dla najbiedniejszej ludności mieszkającej w chatkach o jednej tylko izbie, przyjąć progresyę stopniującą się w miarę zamożności, łagodną u dołu, silną u góry, było zadaniem komisji podatkowej.

W ten tylko sposób można było połączyć wzgląd na stosunki finansowe państwa i na położenie ekonomiczne upodatkowanych.

Ścisły związek podatku domowego z kończącą się reformą podatku gruntowego nie dozwalał dalszej zwłoki co do zmian koniecznych w podatku domowym, a nadto zdawało się rzeczą wskazaną usunąć groźbę tyle dla kraju naszego niebezpiecznych dawniejszych usiłowań, przez stanowcze załatwienie sprawy podatku klasowo-domowego. Projekt rządowy z 1880 r. uległ w komisji znacznej modyfikacji. Porzucono myśl przeniesienia ciężarów z miast najzamożniejszych na miasta mniej zamożne, i na opłacających podatek klasowy, a natomiast obniżono wydatnie proponowany przez Rząd wymiar podatku, zwłaszcza w klasach najuboższych. Przeprowadzone zmiany w podatku klasowym opierając się na słusznych podstawach, dążą do sprawiedliwszego jak dotąd rozkładu i nie przeciążają upodatkowanych.

O ile jednak ustawa o podatku domowym z 9. lutego 1882 roku nie nakłada ani na państwo ani na kraj nasz zbyt ciężkich ciężarów, o tyle wykonanie tej ustawy mogłoby smutne spowodować następstwa, gdyby w sprzeczności z duchem i jasnym brzmieniem ustawy dążyć miało do celów fiskalnych.

Nieusprawiedliwione opodatkowanie wpisanych błędnie w katastrze klasowo-domowym, wolnych od podatku części domów, spowodowałoby wprawdzie znaczny wzrost dochodów państwa, ale przechodziłoby o wiele siłą podatkową najbiedniejszej ludności, upadającej w trudnej walce o byt, jak tego wymownym dowodem jest niezmierny wzrost licytacji przymusowych w ostatnich latach.

Obowiązujące ustawy i przepisy nie pozostawiają żadnej wątpliwości pod względem przedmiotu podatku klasowo-domowego.

Patent cesarski z 23. Lutego 1820 roku oznacza wyraźnie, że tylko te części domów mogą być opodatkowane, które są zamieszkałe albo do mieszkania przeznaczone.***) Instrukcja klasyfikacyjna z 27. Lutego 1820. roku, uwydatnia w §. 9. jasne już same przez się postanowienia powołanego patentu. Gdyby jeszcze jakakolwiek pod tym względem pozostać mogła wątpliwość, to dekr. nadw. kanc. z 5. Marca 1822. roku musiałyby ją stanowczo usunąć.***)

***) §. 22. „Jako części mieszkalne do przeprowadzenia klasyfikacji zalicza się tylko takie pokoje i izby (Zimmer und Kammern), które są faktycznie zamieszkałe albo do mieszkania przeznaczone.“

****) „Wypływa z ducha a nawet z dosłownego brzmienia §. 9. instrukcji klasyfikacyjnej, że części mieszkań, które mają służyć za podstawę do zastosowania taryfy, muszą być mieszkalne z powodu, że część nie-mieszkalna, ani zamieszkała, ani do mieszkania przeznaczoną być nie może. O ile zatem w budynkach do klasyfi-

Dekret rządowy z dnia 2. Grudnia 1836. r. odpowiada wprost na skierowane do Wys. Rządu pytanie, czy komory mają być zaliczone do części mieszkalnych, chociażby były przeznaczone na skład produktów rolniczych, w następujący sposób: „Wśród istniejących stosunków i przy zupełnej jasności ustawy, wyłącznie takie lokalności w klasyfikację wliczone być mogą, które są faktycznie zamieszkałe, albo faktycznie do mieszkania przeznaczone.“

Komisya podatkowa wyraża przekonanie, że użyty w patencie z roku 1820. i w instrukcyi klasyfikacyjnej wyraz „Kammer“ nie odpowiada pojęciu komory, ale raczej izby mieszkalnej. Bliższe określenie instrukcyi klasyfikacyjnej do §§. 2, 3, 5 i 9 wskazuje w ustępie odnoszącym się do przyległości zamków, że słowo „komora“ byłoby w tym wypadku błędnie użyte i że chodzi tu raczej o izby przeznaczone dla służby w przeciwstawieniu do pokoi zamieszkałych przez właścicieli zamków. Z §. 22 ces. patentu z d. 23. Lutego 1820 r. i z §. 9 instrukcyi klasyfikacyjnej wypływa jasno, że słowo „Kammer“ wzięte jest w znaczeniu części domu zamieszkałej albo do mieszkania przeznaczonej. Inne jest znaczenie naszego wyrazu „komora“, który jak wskazują stosunki faktyczne, określa raczej lokalność przeznaczoną na skład narzędzi i produktów rolniczych. Wiadomo powszechnie, że komory należące do chat włościańskich, ani zamieszkałe, ani do mieszkania przeznaczone nie są, że zatem w myśl powołanych, obowiązujących ustaw i przepisów, mają pozostać wolne od podatku. Tak więc jedynie przez błędną interpretację ustaw obowiązujących, wpisano w katastrze klasowo-domowym w rubryce „części mieszkalne“, komory domów należących do najniższych klas taryfy podatkowej.

Jeżeli się uwzględni, że z ogólnej liczby domów, opłacających w naszym kraju podatek klasowy, wynoszącej 886.490, przypada na chaty o 1, 2 lub 3 izbach mieszkalnych 839.413, to okaże się jasno ogromna doniosłość zaliczenia komór do części mieszkalnych.

Wykazano już w tem sprawozdaniu, że ze wszystkich krajów opłaca Galicya najwyższy podatek klasowo-domowy, wynoszący 1,482,462 zł.

Z całej należitości podatkowej wypada na chaty o 1, 2 lub 3 izbach 1,335.698 zł., t. j. 90·1%, na wszystkie inne domy opłacające podatek klasowy tylko 146.764 zł., t. j. 9·9%. Wiadomo, że chaty włościańskie bez komory należą prawie do wyjątków, że więc w regule przez zaliczenie komór do części mieszkalnych pociąga się bez podstawy prawnej najbiedniejszą ludność do ponoszenia ciężarów, przechodzących jej siłę podatkową.

Zniżenie które w myśl ustawy z roku 1882. miało objąć znaczną ilość domów stanie się wyjątkiem, podwyższenie przy chatach o dwóch izbach mieszkalnych mające w stosunku dotychczasowego podatku (1 zł. 63¹/₂ ct.) wynosić (1 zł. 70 ct.) 4%, podniesie się przez doliczenie komory do 30% (2 zł. 10 ct.), a przy chatach o 3 izbach zamierzone w ustawie podwyższenie o 30% (2 zł. 10 ct) podniosłoby się przez zaliczenie komory do niesłychanej wysokości, wynoszącej więcej jak 200% (4 zł. 90 ct.) opłaconego podatku. To podwyższenie opłacanego dotychczas podatku klasowego potęguje się jeszcze wielką doniosłością dodatków, które w przeważnej części gmin wynoszą więcej jak 100% podatków stałych.

Reforma której wykonanie odbiega tak daleko od ducha i brzmienia ustawy, przestaje być łagodną i sprawiedliwą a staje się bezwzględna i przeciążająca.

Do takich konsekwencji prowadziłoby zaliczenie wolnych od podatku części domów do katastru klasowo-domowego.

Przy rozprawach komisji podatkowej w Izbie deputowanych Rady państwa nad kodyfikacją ustawy, usiłowano określić pojęcie części mieszkalnej jako przedmiotu podatku kla-

lacyi przeznaczonych znajdują się takie części, które same przez się, bez względu na stosunki czasowe, nie są mieszkalne, muszą one być wyłączone, a tylko te części do zastosowania taryfy przeznaczone być powinny, które absolutnie za mieszkalne uważać można.“

sowo-domowego. Usiłowanie to było spowodowane obawą, ażeby przy wykonaniu ustawy nie wliczono wolnych od podatku części domów do katastru klasowo-domowego. Z powodu jednak zupełnej jasności przytoczonych wyżej ustaw i postanowień, i po stanowczem oświadczeniu rządu, wpisaniem za uchwałą komisji do protokołu, że wyrażone obawy nie mają żadnej podstawy i że wolne od podatku części domów do klasyfikacji przy nowej taryfie, bez naruszenia ustawy wciągnięte być nie mogą, ograniczyła się komisya na przytoczeniu w ustawie §. 22. ces. pat. z 23. Lutego 1820 r.

Tak więc ustawa z 9. Lutego 1882 r. nie tylko nie osłabia ale jeszcze uwydatnia przytoczone postanowienia obowiązujące.

Nie ulega wątpieniu, że Wys. Rząd w przedłożonych Radzie państwa w r. 1880. wnioskach dążących do zmiany podatku domowego uwzględniał zawsze, zgodnie z obowiązującymi ustawami wolne od podatku części domów. Okazuje się to nie tylko z przytoczonego wyżej oświadczenia rządu złożonego w komisji podatkowej, ale nadto z wykazów przez Wysoki c. k. Rząd komisji podatkowej przedłożonych, preliniujących nadwyżkę dochodów państwowych w poszczególnych krajach, a któreto wykazy służyły komisji podatkowej za podstawę do ułożenia taryfy podatku klasowo-domowego ****).

****) Wykaz nadwyżki dochodów państwowych w poszczególnych krajach ułożony na podstawie wniosków komitetu ściślejszego komisji podatkowej przedstawia w Galicyi następujący stosunek:

podatek dotychczasowy	z tego przypada na domy o 1, 2 albo 3 izbach	na wszystkie inne domy
1,482.462	1,335.698	146.764
na podstawie wniosków komitetu ściślejszego		
1,589.542	1,394.954	194.588.

Podwyższenie podatku klasowo-domowego miało wynosić podług przytoczonego wykazu rządowego w naszym kraju 107.080 zł.

Proponowana przez komitet ściślejszy taryfa została jednak znacznie zmodyfikowaną uchwałami komisji i Izby poselskiej Rady państwa.

Dwie klasy zostały podwyższone
mianowicie III. klasa ze 140 do 150
IV. klasa ze 100 do 125
natomiast obniżono VIII. kl. z 38 zł. do 30 zł.
IX. kl. z 26 zł. do 20 zł.
X. kl. z 16 zł. do 15 zł.
XI. kl. z 11 zł. do 10 zł.
XII. kl. z 7 zł. do 5 zł. 50 ct.
XIII. kl. z 5 zł. do 4 zł. 90 ct.

Podwyższenie w III. i IV. klasie odnosi się w naszym kraju do 208 domów, zniznienie obejmuje około 29.000 domów i wynosi około 40.000 zł.

Do załączonego wykazu dodaje rząd uwagę, że z powodu zniesienia istniejącej w dotychczasowym opodatkowaniu różnicy między domami poziomymi i piętrowymi przytoczone cyfry są tylko apodyktywne i nie dają ścisłej podstawy do obliczenia rezultatu finansowego.

Ta uwaga znajdująca zupełne uzasadnienie w wielu innych krajach, ma małą doniosłość dla Galicyi z powodu, że różnica między domami piętrowymi i poziomymi w dotychczasowym opodatkowaniu, nie odnosi się do klas najniższych, mianowicie do klasy XI i do klasy XII.

W klasie XII. wynosi liczba domów w Galicyi 839.413. W klasie XI. 20.108.

Opłacany podatek dotychczasowy w klasie XII. wynosi	1,335.698 zł. w. a.
w klasie XI. „	98.529 „ „
				razem	1,434.227 zł. w. a.

W stosunku do całej sumy dotychczasowego podatku klasowo-domowego wynosi opłacany podług dawnej taryfy podatek w klasie XI. i XII. 96.6%.

Niepewność obliczenia przedłożonego przez rząd może się zatem w Galicyi odnosić tylko do 3.4% opłacanego dotychczas podatku klasowo-domowego. Liczba domów piętrowych opłacających podatek klasowy wynosi w Galicyi tylko 3.718.

Zaliczenie komór do katastru klasowego, które ani zamieszkane ani do mieszkania przeznaczone nie są, naruszałoby obowiązujące ustawy, sprzeciwiałoby się wręcz jawnie wypowiedzianym, w protokołach komisji i w wykazach rządowych stwierdzonym zamiarom Wysokiego Ministerstwa skarbu i spowodowałoby zupełny przewrót w rozkładzie ciężarów. Wśród takich stosunków podwyższenie podatku idące w setki tysięcy a obciążające najbiedniejszą ludność ponoszącą 90·1% ogólnej sumy podatku klasowo-domowego, może mieć doniosłość socyjalną i do smutnych prowadzić następstw. Komisya podatkowa sądzi, że jedyna wadliwość katastru spowodować mogła niewłaściwe zaklasowanie prowadzące tak groźne następstwa, i wyraża przekonanie że Wysoki c. k. Rząd zgodnie z obowiązującymi ustawami i przepisami wyłączy z katastru klasowo-domowego wolne od podatku części domów, a dążąc zawsze do sprawiedliwego rozkładu ciężarów, usunie wszelką podstawę do słusznych zażaleń.

Komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby na mocy obowiązujących ustaw i przepisów, przeprowadził z urzędu wyłącznie z katastru klasowo-domowego wolnych od podatku części domów, i na tej podstawie zarządził wydanie arkuszy płaćniczych.

We Lwowie dnia 28. Września 1882.

Przewodniczący
Russocki.

Sprawozdawca
Alfons Czaykowski.

Aleg. 88.

Wniosek.

Zważywszy, że w obec tak znacznego obciążenia własności tabularnych nadzwyczaj pożądanem jest niżenie stopy odsetków wierzytelności hipotecznych, do czego nadarza się obecnie sposobność w skutek ogólnego obniżenia się stopy procentowej;

zważywszy, że ustawa z 11. czerwca 1881 L. 59 Dz. p. p. zarządzająca przy konwersyi ulżenia w opłatach skarbowych głównie dla tego nie osiągnęła pożądanego skutku, że zakłady finansowe powołując się na swe statuta i na możliwość niekorzystnej dla nich interpretacji ustaw w razie konwersyi nie zadawalniają się cesyą, lecz żądają wystawiania nowych skryptów dłużnych i oddzielnego uzyskania dla pożyczek zaciągnąć się mających odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa tabularnego;

zważywszy, że uzyskanie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa w takim razie wymaga przyzwolenia następujących na hipotece wierzycieli co konwersyą nadzwyczaj utrudnia, a często uniemożliwia;

zważywszy, że przeprowadzenie konwersyi wyższo-procentowych na niższo-procentowe nie tylko nie uwłaszcza prawu następnych wierzycieli, ale przynosi im korzyść; wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

»Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał ustawę orzekającą, że zaciągniętym w celach konwersyi pożyczkom hipotecznym do których odnoszą się ulgi w opłatach skarbowych przyznane ustawą z 11. czerwca 1881 L. L. 59 Dz. p. p. przysługuje taki sam stopień pierwszeństwa hipotecznego, jaki przysługiwał pożyczce skonwertowanej, jeżeli po spłacie pożyczka skonwertowana wyekstabulowaną została.

Wnioskodawca:

Dr. S. Bieliński

L. Popiel, Pilat, Wasilewski, Ochrymowicz, Korzyński, Mikołaj Wolański, Zatorski, Hoppen, Gross, R. Michałowski, H. Wodzicki, K. Scipio, J. Jocz, Romanowicz, Szumańczowski, Abrahamowicz, E. Czerkawski, Onyszkiewicz, Dr. M. Fedorowicz, Lenartowicz, Teofil Żurowski, F. Pławicki, Gedel, Wesołowski, Spławiński, Małecki, Goldmann, Wodziński, Towarnicki, Zbrożek, Łazarzski, Ant. Golejewski, L. Wodzicki, Grocholski, Jędrzejowicz, Z. Sawczyński, Starowiejski, Russocki, Kułaczkowski, Dobrzański, Zamoyski, C. Haller, Żywicki, ks. Buchwald, T. Dzieduszycki, M. Rey, T. Merunowicz, Matkowski, H. Czaykowski, Jasiński, Wereszczyński.

Aleg. 89.

Wniosek.

Ze względu na potrzebę ujednostajnienia cen soli i dla ochrony ludności od nadużyć w handlu tym artykułem ze strony prywatnych spekulantów, raczy

Wysoki Sejm uchwalić:

»Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w właściwej drodze wprowadził w życie kontrolę urzędową nad drobiazgową sprzedażą soli«.

Lwów dnia 30. września 1882.

Wnioskodawca

Teofil Merunowicz.

Ks. Sawa, Abrahamowicz, Gorayski, Waygart, L. Chrzanowski, Męciński, Rey, Max, Żywicki, Dr. M. Fedorowicz, Jan Jocz, ks. Chełmecki, Gedel, Wodziński, Zbrożek, A. Krukowiecki, Henryk Janko.

18-21

Wladislaw

Wladislaw was a Polish nobleman and a member of the Jagiello family. He was known for his military and political achievements.

He lived in the 15th century.

Wladislaw was a brave warrior and a skilled leader. He fought many battles and won several victories.

He was a great hero of his people.

Wladislaw was a just ruler and a good administrator. He worked hard to improve the lives of his subjects.

Wladislaw was a great leader and a brave warrior. He was a hero of his people and a great ruler.

Wladislaw was a great hero.

Wladislaw was a great leader.

Wladislaw was a great warrior.

Wladislaw was a great ruler.

Wladislaw was a great hero.

Wladislaw was a great leader.

Wladislaw was a great warrior.

Wladislaw was a great ruler.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej nad petycją Wydziału Rady powiatowej Gorlickiej o przemianę części trasy kolei transwersalnej Zagorzany — Wola Łużańska — Stróże Niżne na trasę Zagorzany - Gorlice - Ropa — (Gródek)-Grybów.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej Gorlickiej podnosi w swej petycji, że przez zatwierdzenie trasy Zagorzany - Wola Łużańska - Stróże Niżne zostały w wysokim stopniu pokrzywdzone i zapoznane ekonomiczne interesa powiatu tego, a szczególnie interesa licznych i bogatych kopalń i rafinerji naftowych i innych przedsiębiorstw przemysłowych, w dolinie rzeki Ropy na przestrzeni od Grybowa do Gorlic gęsto rozsiadłych. Dla większej części powyższych zakładów przemysłowych i kopalń, pozostałaby trasa Zagorzany-Stróże Niżne bez wszelkiej korzyści, albowiem dotychczasowy transport na osi do stacyi lub od stacyi Grybów kolei tarnowsko-lełuchowskiej, pozostałby jeszcze zawsze wygodniejszym tak w kierunku do Tarnowa jak i do Węgier, do dowozu do przyszłej stacyi w Gorlicach i kołowania następnie trasą Zagorzany-Wola Łużańska-Stróże Niżne.

Żądanie powyższe powiatu Gorlickiego jest poparte w osobnych petycjach przez reprezentację miasta Gorlic, które podnosi, że przyzwolona przez Ministerstwo handlu budowa odnogi kolejowej z Zagorzany do Gorlic, nie może jeszcze bynajmniej zaspokoić ekonomicznych i handlowych interesów miasta tego, tudzież przez licznych właścicieli rafinerji i kopalń naftowych oraz parowych tartaków w dolinie rzeki Ropy położonych.

Nadmienić jednak wypada, że z drugiej strony za utrzymaniem trasy Zagorzany-Stróże Niżne zostało wniesione przez właścicieli przedsiębiorstw naftowych w Libuszy, w Lipnikach, w Wojtowoy, w Krygu, w Męcinie, w Kobylance itp. podanie do Wydziału krajowego na dniu 6. lutego b. r. do l. 6.739, które komisji kolejowej przez Wydział krajowy do rozpoznania odstąpiono. Powyżsi petenci nie podają jednak przeciw trasie Zagorzany-Gorlice - Ropa - Grybów żadnych zarzutów, a podnoszą jedynie, że dla nich byłaby trasa północna jako o 4 kilometry w kierunku do kolei tarnowsko-lełuchowskiej krótsza, tem samem korzystniejszą.

Ministerstwo handlu zatwierdziło budowę trasy Zagorzany - Wola Łużańska - Stróże Niżne, z odnogą Zagorzany-Gorlice i podaje jako powody nieprzychylenia się do wyboru trasy Gorlice-Ropa-(Gródek)-Grybów, że trasa ta ostatnia natrafiłaby w dolinie Ropy na usuwiska, coby bez-

pieczeństwo ruchu na tej części kolei umniejszało, następnie, że przeprowadzenie trasy doliną Ropy zwiększyłoby koszta budowy kolei transwersalnej o przeszło pół miliona guldenów.

W petycji Wydziału Rady powiatowej Gorlickiej przedłożono jednak orzeczenie co do geologicznych stosunków terenu doliny rzeki Ropy, wydane przez c. k. starszego komisarza górniczego p. Henryka Waltera i geologa p. Dr. Emila Dunikowskiego, w którym ci znawcy wprawdzie potwierdzają, że w dolinie rzeki Ropy znajdują się miejscami usuwiska, lecz utrzymują zarazem, że usuwiska te nie mogą być ważną dla budowy przeszkodą i że podobne usuwiska nie w mniejszym stopniu także i na trasie Zagorzany-Stróże Niżne się znachodzą.

Nakoniec nadmienia się, że trasa Zagorzany-Stróże Niżne ma długości kilometrów 19, trasa zaś Gorlice-Ropa (Gródek)-Grybów, po odliczeniu zatwierdzonej już przestrzeni Zagorzany-Gorlice, miałaby również 19 kilometrów długości.

Przy rewizji trasy galic. kolei transwersalnej na przestrzeni Zagórz-Grybów, która się odbyła w Jaśle w dniach 7., 8. i 9. lipca 1881, oświadczyli się reprezentanci Izb handlowo-przemysłowych we Lwowie i w Krakowie, niemniej jak i reprezentant Wydziału krajowego i c. k. Starostwa górniczego w Krakowie z całą stanowczością i jednomyślnie za trasą Gorlice-Ropa- (Gródek) — Grybów.

Reprezentant lwowskiej Izby handlowej oświadcza przy powyższej sposobności „że interes ekonomiczno-handlowy kraju wymaga bezwarunkowo, ażeby trasa była przeprowadzoną na Gorlice, Ropę wprost do Grybowa, w obec którejto potrzeby ekonomicznej kwestya zwiększonych kosztów budowy na uwzględnienie niezasługuje“. Delegat Izby handlowej krakowskiej uzasadnia oświadczenie swe za trasą powyższą także i tą uwagą „że z przyczyny już dawniej (w r. 1872) projektowanej trasy z Grybowa na Ropę do Gorlic, powstały w tej okolicy liczne zakłady przemysłowe, naftowe i drzewne, które obecnie pomijać nie należy. Większe koszta budowy tej linii, nie mogą usprawiedliwić wyboru trasy na Stróże Niżne“ i żąda urządzenia stacyi w Gorlicach i w Kopie.

Zastępca c. k. Starostwa górniczego w Krakowie przemawia również stanowczo za trasą doliną rzeki Ropy, Grybów-Gródek-Gorlice, twierdzi „że trasa ta najwięcej odpowiada potrzebom przemysłu naftowego i przywiązuje szczególniejsze do takowej znaczenie, albowiem prowadziłaby w pobliżu najbogatszego terenu naftowego, który przy sprzyjających warunkach komunikacyi co raz większy rozwój tego przemysłu rokuje.“

Nakoniec delegat Wydziału krajowego złożył oświadczenie „że pomiędzy Gorlicami a Grybowem trasa na Ropę (Gródek) interesowi kraju najwięcej odpowiada. Może ona być kosztowniejszą, lecz koszt większy byłby wyrównany wyższemi dochodami tej linii“. W obec zarzutów c. k. jeneralnej inspekcji dróg żelaznych, że trasa doliną Ropy przedstawia znaczne trudności w budowie z powodu usuwisk, zaleca delegat pomieniony „jak najusilniej ponowną rewizję stosunków terenu trasy Grybów — Ropa — Gorlice i tylko na ten wypadek, gdyby trudności te przez jakie nadzwyczajne środki techniczne zwalczone być musiały, przystałby na trasę z Gorlic do Grybowa na Stróże Niżne“.

C. k. komisarz rządowy przychylił się do zdania zastępcy Wydziału krajowego i zebrana komisya powzięła jednomyślną uchwałę, ażeby „wybór trasy z Gorlic do Grybowa, a względnie Wola Łużańska do Stróżów Niżnych uczynić zawisłą od ponownie przedsięwzięć się mających studyów technicznych względem zbadania właściwości terenu“.

Wydział Rady powiatowej Gorlickiej twierdzi w swej petycji, że powyższe badania ponowne dotychczas przeprowadzone nie zostały.

W obec powyższych tak dobitnie i jednomyślnie objawionych opinii delegatów Wydziału krajowego, Izb handlowych i c. k. Starostwa górniczego, niemniej na podstawie informacji własnych, podziela komisya kolejowa w całej pełni przekonanie, że przeprowadzenie trasy galic. kolei transwersalnej z Zagorzany przez Gorlice, dolinę rzeki Ropy do Grybowa, odpowiadałoby najwięcej potrzebom przemysłu naftowego i drzewnego powiatu Gorlickiego. Wszelkie środki i urządzenia, które

do utrzymania i rozwoju kopalń i dystylarni nafty się przyczyniają, szczególnie w dolinie Ropy w olej skalny i w zakłady przemysłowe wyjątkowo uposażonej, należy uważać nie za lokalny lecz za ekonomiczny interes całego kraju a nawet i państwa, ile że przemysł naftowy po opodatkowaniu nafty stał się ważnym źródłem dochodów dla skarbu państwowego.

Podniesione przez c. k. jeneralną inspekcję dróg żelaznych zarzuty przeciw trasie Gorlice — Ropa — Grybów, a mianowicie trudności terenu z powodu usuwisk i zwiększenie z tej przyczyny kosztów budowy o przeszło pół miliona guldenów, nie są zdaniem komisji kolejowej takimi przeszkodami, któreby usprawiedliwiały pominięcie tak ważnych i żywotnych interesów ekonomicznych tamtejszej okolicy i kraju.

Co do wrzekomych usuwisk, przedstawiona powyżej opinia znawców geologów nieupatruje w takowych żadnej przeszkody, uznaje takowa jedynie za trudności budowy i dodaje zarazem, że trudności te przy kolejach karpackich są zwyczajne, i że zachodzą w równej mierze i na trasie Zagorzany — Stróże Niżne.

Wiadomo także powszechnie, że w roku 1872 przy trasowaniu kolei Grybów — Zagórz zdecydowano się takową przeprowadzić doliną rzeki Ropy, z czego wynika, że ówczesne badania nie wykryły wcale tak ważnych przeszkód terenu, któreby mogły spowodować do wyboru innego kierunku kolei.

Z opinii złożonej przez c. k. jeneralną inspekcję dróg żelaznych wypływa również, że przeprowadzenie trasy doliną Ropy nie jest niemożliwe, lecz że trudności techniczne jakie ta trasa przedstawia spowodowałyby powiększenie kosztów budowy, które powiększenie c. k. Ministerstwo handlu, jak wyżej nadmieniono, na przeszło pół miliona guldenów oblicza.

Powyższe pół miliona umniejszają się atoli znacznie, albowiem należałoby od tej sumy potrącić kosztą budowy odnogi z Zagorzany do Gorlic, które wynoszą 110.000 zł., niemniej przyrzeczoną dla tej trasy prestacę powiatu Gorlickiego po 1 cencie od guldena podatków przez lat 20 (= 13.000 zł.) prestacą miasta Gorlic przyrzeczoną w sumie 8.000 zł. i ofiarność właścicieli gruntów i przemysłowców pod kolej zajmujących się mających, tudzież innych prestacyj w naturze i w pieniądzech wartości około 10.000 zł.

Oprócz tego przy trasie południowej oszczędziłby skarb państwa kosztą urządzenia stacyi w Stróżach Niżnych.

Zwiększenie kosztów budowy trasy południowej Gorlice — Ropa — Grybów zamiast północnej Zagorzany — Stróże Niżne, wyniosłoby tedy co najwyżej sumę 350.000 guldenów, która nadwyżka w obec ekonomicznych i handlowych korzyści tej linii i w obec tego, że linia południowa zapewniałaby daleko większe dochody od linii północnej, niepowinnaby w żaden sposób wpłynąć na porzucenie tej trasy a na wybór północnej.

Jako wzgląd ważny musi komisja kolejowa podnieść i tę okoliczność, że ze sumy 24 milionów guldenów przez Radę Państwa na budowę galic. kolei transwersalnej przeznaczonej, po odstąpieniu budowy w przedsiębiorstwo, kosztą całej budować się mającej przestrzeni ostatecznie na sumę 20.514.000 guld. się zredukowały, w skutek czego skarb Państwa nad preliminarz sumę niemal 3 $\frac{1}{2}$ miliona guldenów zaoszczędził.

Nadwyżka kosztów. jakaby spowodowała budowa trasy Gorlice — Ropa — Zagorzany, znalazłaby swe pokrycie w nieznacznej części zaoszczędzonej przez Rząd sumy.

Uznając tedy żądanie powiatu Gorlickiego za usprawiedliwione i interesami ekonomicznymi tak powiatu tego niemniej jak i całego kraju uzasadnione, oczekując następnie, że c. k. Rząd zechce uwzględnić tak ważne interesa krajowe, szczególnie, gdy to ze stosunkowo bardzo małą ofiarą uczynić może, komisja kolejowa przedstawia Wys. Sejmowi do uchwalenia niżej podaną rezolucję.

Ze względu jednak, że jak powszechnie wiadomo c. k. Ministerstwo handlu pozawierało już z przedsiębiorstwami kontraktą o budowę kolei transwersalnej i komisja osądzić nie może, o ile c. k. Ministerstwo mogłoby jednostronnie bez zgody na to przedsiębiorców, jeszcze obecnie odstąpić od trasy Zagorzany — Stróże Niżne a wybrać trasę Gorlice — Ropa (Gródek) — Grybów

przeto komisya kolejowa nie formułuje w proponowanej rezolucyi kategorycznego żądania lecz tylko warunkowe, ażeby zmienił trasę północną na południową „o ile to jest jeszcze możliwe.“

Na wypadek gdyby zmiana trasy, czy to z przyczyny, że przedsięwzięcie budowy na takową przystaoby niechcieli, czy też dla innych ważnych przyczyn okazała się niemożliwą, komisya kolejowa w zamiarze przyniesienia pomocy przemysłowi naftowemu tamtejszej okolicy proponuje drugi ustęp rezolucyi żądający, ażeby w takim wypadku c. k. Rząd przy układaniu taryf przewozowych dla galic. kolei transwersalnej poczynił wszelkie możliwe koncesyje i ulgi dla wywozu i przywozu ze stacyi Gorlice i Grybów i do tychże dla produktów przemysłu naftowego i dla narzędzi, materiałów i machin dla użytku przemysłu naftowego przeznaczonych.

Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. Wzywa c. k. Rząd, ażeby o ile to jest jeszcze możliwe zarządził zmianę trasy galic. kolei transwersalnej Zagorzany — Stróże Niżne na trasę Zagorzany — Gorlice — doliną rzeki Ropy do Grybowa, a względnie, ażeby przy układaniu taryf dla galic. kolei transwersalnej poczynił wszelkie możliwe koncesyje i ulgi dla wywozu i przywozu produktów przemysłu naftowego i dla narzędzi, materiałów i machin dla przemysłu tego przeznaczonych“.

„II. Przez powyższą uchwałę zostają załatwione petycje miasta Gorlic z dnia 19. września br. L. s. 387 pet. 292 i właścicieli kopalń i destylarni nafty z dnia 20. września roku 1882 L. s. 398 pet. 300.“

We Lwowie dnia 29. września 1882.

Przewodniczący

H o p p e n.

Sprawozdawca

Dr. Henryk Max.

Aleg. 91.

Sprawozdanie

komisji kultury o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie szkół w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Nad przydzielonem jej przedłożeniem dnia 3. września 1882 komisja kultury następujące czyni uwagi trzymając się porządku przez Wydział krajowy przyjętego.

Na wstępie przypomina Wydział krajowy, iż uchwałą Wysokiego Sejmu z roku 1881 został upoważniony do podniesienia na pokrycie potrzeb szkół:

a) z funduszu krajowego 1.500 zł.

b) do użycia reszty z funduszu laboratorium wynoszącej tak w gotowiznie, w należnościach czynnych jako i materiałach 2.593 zł.

c) do zaciągnięcia pożyczki hipotecznej na majątności Dublany 11.600 zł.

W swoim czasie przedłoży Wydział krajowy zamknięcie rachunków tego kredytu, a będzie rzeczą komisji budżetowej zbadanie tychże; komisja kultury wywiązuje się ze swego obowiązku przedstawiając jak i o ile wkłady, na które Wydział krajowy wyżej wspomniane kredytu otrzymał, wykonane zostały.

Wkłady te tyczyły się częścią szkół, częścią folwarku.

Dla szkół miały być wykonane następujące roboty:

Studnia preliminowana na	1.000 zł.
Osuszenie budynków i mieszkań profesorów	2.500 „
Obrukowanie ścieżek	500 „
Roboty konserwacyjne przy budynkach	3.310 „
Dla folwarku polecono:	
Postawić stajnię preliminowaną na	8.047 „
„ szopę „ „	800 „
Nareszcie zakupienie bydła za	1.000 „

Komisja kultury starała się zbadać na miejscu, z jakim skutkiem te roboty wykonane zostały i znalazła co do szkół wszystko skończone prócz studni, której robotę ostatecznie może zaniechać przyjdzie; rozpoczynano poszukiwanie wody w różnych miejscach a nigdzie na dobre źródło trafić się nie dało, i zapewne dopiero drenaż z pól doprowadzą do folwarku dobrą wodę.

Dla folwarku została bardzo porządna stajnia wymurowana bez zbytku a odpowiednia wymaganiom starannego chowu bydła, szopy dotąd nie ma, a bydła nie dokupiono, tłumacząc, że przy tegorocznych zniszczonych zbiorach paszy będzie i tak dość trudności utrzymać starannie obecnie istniejące.

II

W drugim ustępie sprawozdania przedstawia Wydział krajowy przebieg sprawy budowy gmachów potrzebnych dla rozszerzenia szkoły.

Kwestya rozszerzenia szkoły, czyli po prostu kwestya wybudowania mniej lub więcej obszernego gmachu, dla dogodniejszego umieszczenia szkół, a raczej dla umożliwienia udzielania nauki w sposób odpowiedni jej wymaganiom, datuje się od bardzo dawna.

Jeszcze za czasów kiedy Dublany były własnością towarzystwa rolniczego, uznawano tę konieczność, noszono się z myślą stawiania budynku na laboratorium chemiczne, były na to nawet przeznaczone fundusze, — zamiar ten nie doszedł jednak do skutku.

Gdy szkoła przeszła na własność kraju, Kuratorya nieomieszkała zaraz wskazać tę sprawę jako nagłą, a Wydział krajowy nie będąc upoważniony do stawiania żadnych budynków, musiał, ażeby uzyskać miejsca na różne laboratoria i pracownie, pozajmować lokale, które pierwiej bywały przez uczniów zamieszkałe; zmiana, która niezawodnie z innej strony na korzyść szkoły nie wyszła.

Podczas sesyi sejmowej r. 1880 komisya kultury zwiedziwszy z ścisłą dokładnością zakłady szkół dublańskich, tak żywo była przeświadczoną o niedostatkach pomieszczeń, iż postawiła między innymi do Wysokiego Sejmu wniosek polecający Wydziałowi krajowemu, ażeby:

- 1) zbadał wszystkie potrzeby i nakłady jakich szkoła i folwark w Dublanach wymaga;
- 2) nłżył jednolity plan, podług którego nakłady te miałyby być robione i przedstawił Sejmowi w jakiej kolei czasu ze względu na nagłość i konieczność potrzeby, nakłady te mają być zrobione.

W myśl tej uchwały, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w roku następnym 1881 odpowiednie wnioski; komisya kultury jednakowoż dla krótkości czasu nie podjęła się ich badania, odraczając wszystko do następnej sesyi.

W skutek tego sprawa rozszerzenia ubikacyj szkół dublańskich nie przyszła w owym roku na stół obrad sejmowych a Wydział krajowy znalazł się w obowiązku, wejścia z nią ponownie na tego-rocznej sesyi w sprawozdaniu obecnie komisji kultury przekazaniem.

Ponieważ co do powodów zniewalających do rozszerzenia pomieszczeń szkoły nie zaszła żadna zmiana, Wydział krajowy przedkładając wnioski Wysokiemu Sejmowi, opiera się na brzmieniu sprawozdania z roku 1881 w całej rozciągłości je przytaczając. Jeżeli jednakowoż w motywowaniu nie widział Wydział krajowy potrzeby nie odmieniać, to ostatecznie w konkluzyi ze znacznie odmiennym występuje wnioskiem.

Mając na oku przedewszystkiem oszczędność i ograniczenie wydatków z funduszu krajowego do rzeczy niezbędnie koniecznych, wnosi Wydział krajowy jako granice wydatków, których na budowie dublańskiej przekroczyć nie wolno, już tylko połowę tej kwoty, którą w roku zeszłym za potrzebną uznawał.

Jeżeli obowiązkiem jest komisji kultury badać gdy chodzi o tak znaczne zaczerpnięcie z funduszu krajowego, czy potrzeby szkół nie zostały przecenione, zidealizowane, że tak powiemy, to niezawodnie również ważnym jej obowiązkiem jest wglądać czy oszczędność taka nie jest wprowadzoną kosztem rozwoju przyszłego, czy nie wychodzi na szkodę szkoły rolniczej, tej w dzisiejszych stosunkach kraju jeżeli nie najpotrzebniejszej, to niezawodnie między najpotrzebniejsze śmiało zaliczyć się dającej instytucyi, słowem czy ta oszczędność nie wychodzi na szkodę kraju.

Niepodobną jest rzeczą dla komisji kultury wystąpić w sprawozdaniu przed Wysokim Sejmem z szczegółowem ocenieniem rozmaitych a licznych planów, które Wydział krajowy i Kuratorya brały za podstawę narad, chcąc jednakże ocenić znaczenie redukcji kosztów, chcąc jasno przedstawić jakim sposobem stać się mogło, że Wydział krajowy uznawał przed rokiem sumę 134.000 jako potrzebną na rozszerzenie szkół, dziś oświadcza, że 67.000 na ten cel wystarczy, winna komisya badaj

po krótkości przedstawić Wysokiemu Sejmowi jaki jest obecny stan umieszczeń w szkołach dublańskich, jakie rozszerzenie projektował Wydział krajowy w sprawozdaniu z roku 1881, co przedstawia dziś jako niezbędne do zrobienia.

Nad obecnym stanem pomieszczeń w szkole dublańskiej najmniej może potrzeba rozwodzić się w niniejszem sprawozdaniu; stan ten był tyle razy przedmiotem omówień w Wysokiej Izbie, tak jest powszechnie znany, że wystarczy nadmienić, iż ilość sal wykładowych jest niedostateczną, że zbiory i muzea, te nieodzowne warunki nauki, są umieszczone w sposób magazynowy, że dla braku miejsca nie dają się ani ustawić ani uzupełniać, że wyglądają raczej na zbiór przypadkowy okazów, aniżeli na muzeum dające systematyczny pogląd na całość nauki; — że dalej potrzeba laboratorium chemicznego dla ćwiczeń tak żywo czuć się daje, że nią się zajmowały wszystkie dyrekeye, wszystkie kuratorye, wszystkie zarządy, jakie tylko po sobie następowały.

Prócz tych braków na szkodę nauki, — niezawodnie nie jest z korzyścią dla zakładu, że uczniowie mieszkają rozrzucony po wiejskich chałupach, że dwóch profesorów i jeden asystent są umieszczeni w najetych mieszkaniach, po za zakładem, że budynek Dyrekeyi znajduje się w bardzo niepoczesnym stanie i ciągłych wymaga reperacyj.

Ile zaś kraj natem cierpi, że niema stacyi, doświadczalnej chemicznej, stacyi kontroli nasion, stacyi próbnej maszyny i narzędzi, — że i kurs gorzelnictwa i melioracyi dla braku miejsca zaledwie wewgetują, kaźden rolnik łatwo zrozumie.

Wydział krajowy ujawszy te wszystkie wymienione tu braki jako całość, a stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu z d. 24. lipca 1880 ułożył jednolity projekt, którym zamierzał wszystkie je usunąć.

Do projektu tego dostarczała danych Dyrekeya, roztrząsała go Kuratorya, a nareszcie umyślnie do tego celu ustanowiony komitet techniczny złożony z budowniczych rządowych, Wydziału krajowego i prywatnych. Pierwszym projektem przedłożonym przez Dyrekeyę szkół było postawienie czterech odrębnych pawilonów dla rozmaitych działów nauki, dla mieszkań profesorów i umieszczenie Dyrekeyi. Kuratorya, której zdanie podzielał komitet techniczny, do którego ostatecznie przychylił się i Wydział krajowy, nie oświadczyła się za tym systemem, utrzymując, że jedyną dobrą stroną takiej konstrukcyi, była łatwość rozdziału budowy na kilka po sobie następujących lat i pewne nie nieznaczące względy wygody, że jednakże ostatecznie tym systemem fundusz krajowy byłby narażony na większy koszt, nietylko w budowie, ale później w konserwacyi, w opale, w usłudze itd. a nareszcie żeby na nim cierpiał wiele nadzór, ład i porządek nauki.

Wskutek tych uwag Kuratoryi, przedstawionych pismem z 25. marca 1881, zaniechano opracowywanie projektu na podstawie systemu pawilonowego, a komitet techniczny zajął się wypracowaniem szkiców, według których wszystkie potrzebne ubiacke mieściłyby się w jednym budynku piętrowym. Ażeby mieć sposobność badania porównawczego rozmaitych projektów, członkowie komitetu równocześnie wypracowali kilka szkiców, z których za najodpowiedniejszy uznano szkice panów Setting i Janowskiego z kosztem mniej więcej ogólnikowo wyrachowanym na 134.000 zł.

Na podstawie tych projektów miała się mieścić w nowym gmachu cała szkoła wyższa, mieszkania Dyrekeyi i 2 profesorów, biblioteka i czytelnia, w gmachu dawnym cała szkoła parobków, obecnie rozrzucona po suterenach i folwarku, kurs melioracyjny gorzelniczy, mieszkanie asystentów nieżonatych a ewentualnie kurs dla nauczycieli szkół niższych i nieco pomieszczeń dla uczniów.

W tem stadyum była cała sprawa w chwili wniesienia jej r. 1881 na obrady Wysok. Sejmu i odesłania do komisji, która dla krótkości czasu, jak już wspomnieliśmy (wniesienie nastąpiło dopiero 2. października) wszystko do obecnej sesyi odroczyła.

Rok ten cały nie był bez wpływu na tok sprawy; względy na usposobienie oszczędności, — które tak słusznie dominują nad obradami Wysokiego Sejmu, spowodowały Wydział krajowy do dalszych studyów i zmian projektu i dziś jest przedłożony komisji zupełnie inuy szkice, na podstawie którego gmach nowy połową dawniej przypuszczanych kosztów wybudowanym być może.

Oczywiście, że obniżenie takie dało się osiągnąć tylko bardzo znacznymi zmianami i opuszczeniem wiele pomieszczeń poprzód projektowanych.

Zmiany te nie dotknęły w niczem ubikacji przeznaczonych dla nauki, usunięto z projektowanego gmachu mieszkania dyrektora, profesorów i wszystkie lokalności potrzebne raczej zarządowi aniżeli szkole. Dyrektor z kancelaryą będzie zamieszkiwał dalej stary przez niego zajmowany budynek, profesorowie będą się mieścić częścią w dawnym szkolnym gmachu, częścią jak dotąd, w wynajmowanych mieszkaniach.

Dalej słusznie opuszczono kalorifery, a dach blaszany zastąpiono gontowym, — co przypuszczalnie znaczy mniej więcej 4·500 zł. Z resztą za podstawę obrachunku przyjęto koszt, którym szkoła leśna we Lwowie była stawiana, to jest 31·50 za metr kwadratowy obniżając tę cenę do 29·50 zł. z powodu nie blaszanego lecz gontowego dachu.

Komisya kultury nie przeczy, że wiele należałoby jeszcze wykonać w szkole Dublańskiej, ażeby ona godnie odpowiadała swemu przeznaczeniu i swemu stanowisku pierwszorzędnej szkoły rolniczej krajowej, jedynej, która kształci i jednoczy wszystkie żywioły rozległych krajów, łaknące nauki w zawodzie rolniczym z zastosowaniem do rodzinnych potrzeb i warunków; jednakże winna komisya przyznać, że zaznaczono zrobienie wszystkiego co dla nauki niezbędnem przynajmniej się okazało, że pomijając wszystko w planie co się pominąć dało, nie opuszczono, czego względy naukowe i higieniczne opuścić nie pozwalały.

Komisya kultury nie mając w swoim gronie ludzi fachowo obeznanych z zasadami budowy zakładów naukowych, ani rolniczych, ani innych, nie ośmieliłaby się wydać takiego orzeczenia, opierając go wyłącznie na własnem zapatrywaniu, opiera się ona tutaj na sądzie ludzi fachowych. Do aktów, które Wydział krajowy przedłożył komisji dołączone są opinie znakomitych zawodowych profesorów innych wielkich instytucji, tak lwowskich jak krakowskich; stosując się więc do zasad przez specjalnie wykształcone osobistości wyrażonych, został cały rozkład wewnętrzny i wszystkie rozmiary ułożone, biorąc za podstawę przypuszczalną liczbę 90 uczniów na wszystkich trzech latach. Liczbę tę słusznie na podstawę przyjąć można, bo obecna od tej granicy zbyt odległą nie jest, a przecież przyrostu przy poprawionych stosunkach spodziewać się można i na niego przygotowanym być należy.

Według więc tego ostatecznego planu skoncentruje się w głównym nowym gmachu cała wyższa szkoła i pomieszczenie dla stacyi chemicznej i kontroli nasion, bez żadnych mieszkań, prócz dla asystentów chemii i botaniki, które przy laboratoryach są niezbędnie potrzebne. Szkoła niższa wyszłaby z suterenu i pokątnych izb folwarcznych i została umieszczoną na poziomie dawnego gmachu, obok kursu melioracyjnego, gorzelniczego, i umiejętnie urządzonych izb nabiałowych. Dalej urządza się tam mieszkania profesorów, a może uczniów napowrót, ewentualnie zbiory sprzętów i narzędzi rolniczych większych rozmiarów, na które w murach głównego gmachu miejsce wystarczycyby nie mogło, a bez których żadna szkoła rolnicza, nawet najskromniejszych rozmiarów, obejść się nie może.

Ponieważ, jak to kilkakrotnie wspomniał już Wydział kraj. w swoich sprawozdaniach, jest prawie pewność uzasadniona licznymi bardzo oświadczeniami, że Rząd czujący wagę wykształcenia rolniczego w obecnych stosunkach ekonomicznych przyjdzie niezawodnie w pomoc z połową pokrycia kosztów, całe dźwignienie i rozszerzenie szkół pociągnie za sobą dla kraju wydatek trzydziestu kilku tysięcy reńskich. Nakładem takim stosunkowo do pożytku i ważności rzeczy nie zbyt znacznym, zaspokojone zostaną wszystkie piekące potrzeby szkół, a w odleglejszej przyszłości czekałby tylko skarb kraju wydatek na zrestaurowanie umieszczeń Dyrekcyi, na kaźden wypadek pomniejszego znaczenia.

Komisya kultury od lat sześciu w niezmiernym prawie składzie badająca stosunki szkoły w Dublanach obeznana z niemi do najdrobniejszych szczegółów, zaleca więc ostatecznie przedłożony projekt rozszerzenia budynków szkolnych Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia nietylko ze względu, że znacznie mniej obciąża fundusz krajowy, ale także ze względu, że mimo znacznie zmniejszonych kosztów, najżywotniejsze interesa szkoły nie zostały w tym projekcie ani pominięte ani naruszone. —

Ażeby zaś nie narażać tej tak potrzebnej instytucji na przytłumienie w rozwoju przez dalsze zwłoki, komisya kultury w poczuciu obowiązku dla kraju nie może doradzać odłożenia rozpoczęcia budowy aż do roku 1884, lecz przeciwnie upoważnia Wydział do rozpoczęcia już na rok następny 1883 a to tem śmieiej, że mimo takiego przyspieszenia niezachodzi potrzeba obciążania funduszu krajowego na ten rok jakimkolwiek kredytem, bo jeżeli rokowania z c. k. Rządem pomyslnym, jak się spodziewać należy, uwieńczone będą skutkiem, znajdą się zupełnie dostateczne fundusze na rozpoczęcie lub przynajmniej przygotowanie roboty.

III.

W dalszym ciągu sprawozdania przedstawia Wydział krajowy potrzebę ulepszeń łąk i pól folwarku Dublan.

Potrzeby te były także sprawozdaniem z roku 1881 Wysokiemu Sejmowi przedłożone, nie znalazły jednak uwzględnienia, i Wydział krajowy widzi się zniewolonym żądanie o udzielenie kredytu na te cele w tym roku ponownie przedłożyć. Motywa, które Wydział krajowy na usprawiedliwienie tego wydatku przywodzi, są jasne i przekonujące. Że łąki mokre z natury a do tego podlegające wylewom dają złą paszę, że paszą taką nie da się utrzymać żaden inwentarz, ani importowany, ani krajowy, że z tego wynikają straty, o tem nigdy nikt nie wątpił, a że osuszenie, następnie umiejętne nawodnienie taką paszę poprawi i że koszt się wraca po kilku latach z korzyścią, to także znane każdemu gospodarzowi; zresztą włościanie z Grzybowic sąsiadujący z Dublanami dali naśladowania godny przykład, bo gdy potrzeba osuszenia łąk folwarku szkół rolniczych dopiero się dyskutuje, oni już wnieśli do biura melioracyjnego podanie o wyrobienie planów.

Wydział krajowy dzieli zadanie melioracji łąk na dwie części: na osuszenie i na nawodnienie. Osuszenie uważa Wydział krajowy jako sprawę niecierpiącą zwłoki, i żąda otwarcia kredytu na przeprowadzenie tej roboty w kwocie 1.440 zł. stosownie do przedłożonego kosztorysu; nawodnienie jako mniej nagłe zamierza Wydział krajowy rozłożyć na kilka lat następnych, spodziewając się pokrycia wydatków w znacznej części z wzrastających dochodów folwarku. Komisya kultury przychyliła się w zupełności do projektu tego i uważa przeprowadzenie jako wielkiej ooniosłości dla gospodarstwa folwarcznego.

Jeżeli osuszenie łąk jest warunkiem możliwości dobrego gospodarowania w Dublanach, to niewątpliwie to samo można powiedzieć o osuszeniu pól. Znana rzecz, że pola w Dublanach są mokre, drenowanie takich pól wraca często cały nakład w jęgnym roku i robota ta w Dublanach bezwzględnie przedsięwziętą być winna, tem bardziej, że zamknięcia rachunkowe mimo złych warunków mokrej roli i mokrych łąk, już zyski wykazują, że intratność się wzmaga i że spodziewać się należy, że administracya poprawę ról w racjonalny sposób wyzyska.

Ale nie dość na tem, melioracye w Dublanach mają jeszcze ważniejsze, kraj cały obchodzące znaczenie. Ze sprawozdań innych Wydziału krajowego widzimy, jak żywy jest ruch w tym kierunku w całej Galicyi, nie ma okolicy, żeby gdzieś nie było rozpoczętej roboty i mnóstwo planów czeka wykonania, bo brakuje uzdolnionych robotników, mianowicie podmajstrzy, którzyby umieli przez inżynierów wypracowane plany ze zrozumieniem wykonywać. Otóż w Dublanach istnieje kurs, który ma temu złemu zaradzić; uczniowie, przeznaczeni na takich podmajstrzy, słuchają w zimie wykładów teoretycznych, biorą udział w naukach szkoły niższej, a na lato bywają posyłani po kraju dla ćwiczeń w miejsca, gdzie się roboty wykonują.

Taki system ma wiele niekorzystnych stron a nadewszystko, że uczeń przy zastosowywaniu nauki wychodzi z pod nadzoru własnych nauczycieli, jest pozbawiony ich uwag i zostaje wyłącznie pod kierunkiem niższych instruktorów. Słusznie należy tę wadliwość usunąć, dostarczyć na miejscu sposobności do praktyki, co tem łatwiej przychodzi, że jednym wydatkiem niewątpliwie produktywnym czyni się zadość zarazem interesom szkoły i folwarku.

Dla tego komisya kultury nie może na tym punkcie zgodzić się na wstrzemięźliwość Wydziału krajowego, który na ten cel żadnego kredytu nie żąda i widzi się spowodowaną zalecić Wysokiemu

Sejmowi wstawienie w budżet kwoty potrzebnej na rozpoczęcie stopniowe robót drenarskich w Dublanach. Wydział krajowy posiada już wypracowane przez Biuro melioracyjne plany i kosztorysy 184 morgów. Cała robota według planu wymaga nakładu 7.456 zł. Wykonanie należy rozłożyć na lat kilka, raz, że względy gospodarskie nakazują tę część tylko roboty przeprowadzić, na które rozkład płodozmianu pozwala, a powtóre, że dla dobra kursu melioracyjnego nie potrzeba naglić, ażeby dać uczniom jak najdłużej sposobność do praktycznych ćwiczeń na miejscu. — Do rozpoczęcia najodpowiedniejszą jest ta część planu, która obejmuje pole doświadczalne szkoły w przestrzeni około 20tu morgów.

Wydatek na przeprowadzenie tej części roboty wraz z kosztem już wypracowanych całych planów jest obliczony na 1060 zł. i tę kwotę uważa komisya za wystarczającą na rok 1883. tem łatwiej, że rurki mogą i powinny być wyrabiane na miejscu, bo glina jest uznana za odpowiednią, cegielnia i susznia dadzą się małym kosztem do tego wyrobu adaptować, a na maszyny i przyrządy komisya budżetowa wyznaczyła kredyt jeszcze na zeszłej sesyi.

IV.

Na ostatniem miejscu zdaje Wydział krajowy sprawę ze zmian zaszyłych w gronie nauczycieli i preliminuje kwotę 300 zł. jako płacę dla kapełana obrz. gr. kat., przez co uczniom szkoły tego obrządku będzie dana sposobność uczęszczania na nabożeństwo i wykonywania praktyk religijnych na miejscu.

Komisya kultury zgadza się z zarządzeniem, widzi się jednak w obowiązku, ażeby dać obraz ile możności dokładny stosunków szkół, wskazać niektóre niedogodności, jakie się przedstawiają pod względem umieszczenia uczniów. Z początku założenia uczniowie wszyscy mieszkali w zakładzie. Przy wzroście liczby uczniów zaczęło mieszkańi coraz bardziej brakować, a nareszcie potrzeba rozszerzenia lokalności naukowych zniewoliła zabrać resztę na laboratorya i zbiory, tak że dzisiaj uczniowie mieszkają rozrzućeni po chałupach wiejskich, płacąc za izdebki bez mebli, opału, i światła od 7 do 9 zł. miesięcznie, że to jest ze wszech miar nie stosowne, że jest dla uczniów połączone z wieloma niedogodnościami, kupionemi za drogie pieniądze i naraża na wyzyskiwanie rzecz prosta a komitya kultury sądzi, że prócz tych złych stron zasługujących na uwzględnienie, cierpi na tem także ład szkolny i wychowanie.

Zapewne nie miejscem dla uzasadnienia teoryi edukacyjnych sprawozdanie komisyi kultury, jednakże trudno pominąć wzmianki, że w instytucie naukowym przeznaczonym dla młodych ludzi którzy mają kiedyś rozejść się po kraju, jako pionierzy dobrobytu i kultury, dla młodych ludzi z zawodu obowiązanych wchodzić w nieustanne zetknięcie z najliczniejszą warstwą ludu, z podstawami gmachu społecznego, mogących szerzyć tam tem samem zły lub dobry wpływ, wychowanie ma również tak wysokie znaczenie jak nauka.

Komisya kultury sądzi, że w ten lub ów sposób umieszczenie uczniów w obrębie zabudowań szkolnych pod okiem bacznem a pełnem miłości dyrektora, z zarządzeniem porządku domowego nieodzownego w każdym liczniejszym zgromadzeniu młodych ludzi, odpowiedziałoby daleko lepiej zadaniu szkoły rolniczej aniżeli stan obecny; z tego punktu zapatrywania wychodząc, komisya ośmiela się wprowadzić w końcu wniosków odpowiednią rezolucyę.

Przedstawiwszy niniejszem Wysokiemu Sejmowi interesa szkół dublańskich w ile możności najdokładniejszym streszczeniu, komisya kultury wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„1. Sejm zgadza się na budowę gmachu szkolnego dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach pod warunkiem, że połowa kosztów budowy powyższej, które nie mają przenosić 67.000 zł. w. a., pokryje Rząd ze skarbu państwa.“

„2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził wypracowanie szczegółowych planów i kosztorysów powyższej budowy i przeprowadził na podstawie tychże planów i kosztorysów rokowania z c. k. Rżadem w przedmiocie udzielenia subwencyi ze skarbu państwa na jej wykonanie.“

„3. Sejm upoważnia Wydział krajowy na wypadek pomyślnego wyniku rokowań ad 2) do wykonania projektowanej budowy w ciągu lat 1883. 1884 i 1885 i do wstawienia kwot potrzebnych na wykonanie w preliminarzu funduszu krajowego na lata 1884 i 1885.“

„4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia melioracji łąk i drenowania pól folwarku dublańskiego na podstawie załączonych planów i kosztorysów robót rzeczonych, w miarę funduszy przyzwolonych przez Sejm na cele powyższe.“

„5. Na osuszenie łąk i sporządzenie planów całej melioracji pól i zdrenowania części tychże obejmujących pole doświadczalne, otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2500 zł. na rok 1883.“

„6. Na pokrycie kosztów nabożeństwa dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach obrządku gr. kat. otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 300 zł. na tenże rok.“

„7. Sejm przyjmuje do wiadomości statut stacyi oceny nasion przy krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach.“

W następstwie wnosi komisya kultury :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję :

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przedłożył na najbliższej sesyi plan urządzenia, bez znacznego uczezuplenia funduszu krajowego, wspólnego mieszkania dla uczniów w obrębie zakładu z odpowiednio zaprowadzonym porządkiem domowym.“

Lwów dnia 25. września 1882.

Przewodniczący :

J. Czartoryski.

Sprawozdawca :

Edward Jędrzejowicz.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Section header or title, centered on the page.

Second block of faint, illegible text, likely the main body of the document.

Large block of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a conclusion or a list.

Aleg. 92.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej w przedmiocie projektu ustawy budowniczey dla miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

Ustawa budownicza dla miasta Krakowa uchwalona przez Wysoki Sejm jeszcze w roku 1878 na posiedzeniu z dnia 16. października nie uzyskała Najwyższej Sankcyi.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych donosząc o tem, wytknęło te postanowienia projektu ustawy, które sankcyonowaniu stały na przeszkodzie.

W przedłożonym obecnie przez Wydział krajowy projekcie ustawy budowniczey uwagi te uwzględnione zostały, a komisya administracyjna przyjmując odnośne postanowienia, poczyniła w nich przeważnie tylko stylistyczne zmiany, jak w §§. 8, 9, 55 i 66.

Dalsze zmiany, które komisya administracyjna poczyniła, powstały z tego powodu, że wobecnym przedłożeniu Wydziału krajowego pominięto wiele postanowień mniej lub więcej ważnych, które w roku 1878 Wysoki Sejm głównie na wniosek Wydziału krajowego przyjął i do ustawy budowniczey wprowadził. Postanowienia te, jako zupełnie odpowiednie i potrzebne, w roku 1878 przez Wydział krajowy dokładnie umotywowane i przez Wysoki Sejm już raz uchwalone, komisya administracyjna napowrót do tekstu ustawy przywróciła.

Zmiany te dotyczą głównie §§. 1, 5, 8, 13, 32, 57, 60, 61 i 62.

Oprócz tego okazały się potrzebne niektóre uzupełnienia i zmiany stylistyczne, a mianowicie w §§. 3, 5, 8, 10, 18, 34, 38, 39, 40, 56 i 66.

Wszystkie zmiany są odmiennym drukiem uwidocznione.

Komisya administracyjna wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ./ pod A) ustawę budowniczą dla miasta Krakowa.“

Lwów dnia 23. września 1882.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

G. Romer.

U S T A W A

z dnia _____ obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca ustawę budowniczą dla król. stoł. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem postanawiam następującą **ustawę budowniczą** dla król. stoł. miasta Krakowa.

D Z I A Ł I.

Pozwolenie na budowę.

§. 1.

Pozwolenie na prowadzenie budowy.

Na prowadzenie budowy w obrębie miasta Krakowa i przedmieść, a w szczególności na budowę nowych, przebudowanie i powiększenie istniejących już budynków, lub też wykonywanie w ostatnich zmian takich, które na moc i trwałość budynku, bezpieczeństwo ogniowe, względy sanitarne, zewnętrzny kształt lub nareszcie na prawa sąsiadów wpływ wywierają, potrzeba pozwolenia Magistratu.

W szczególności wymaga tegoż pozwolenia:

- a) urządzenie wszelkiego rodzaju nowych ognisk lub kominów;
- b) odnowienie lub zmiana wiązania dachowego;
- c) budowa studzien, wodociągów, zbiorników na wodę i urządzenie lodowni jakoteż wykonywanie wykopów;
- d) budowa szluz i dołów kloacznych, również wykonywanie wszelkich robót mających styczność ze ściekami, kanałami, stawami, rowami i rzekami publicznymi, lub też dotyczących nawodniania i osuszania;
- e) rozebranie budowli lub jej części;
- f) odgraniczenia gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych i t.p.

§. 2.

Postanowienia wyjątkowe.

Ustawa niniejsza nie narusza w niczem praw, jakie służą władzom wojсковym przy budowlach fortyfikacyjnych i przepisów jakie obowiązują przy budowach wodnych, kolejowych i przy budowach w pobliżu kolei żelaznych, o ile one odmienne postanowienia zawierają.

§. 3.

Doniesienie o budowie.

Przy zmianach lub naprawach budowlanych, które nie należą do rodzaju robót w §. 1. określonych, wystarcza, jeżeli osoba do kierowania lub wykonania odnośnych robót w myśl ustaw obowiązujących upoważniona, zawiadomi poprzednio urząd budownictwa miejskiego przez zapisanie przedsiębrać się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budownictwa miejskiego mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał jako ulegające przepisom §. 1. i zażądać postąpienia w myśl §. 4. niniejszej ustawy. Przy naprawach, które nie wprowadzają zmian w ogólnym stanie budynku, i których celem jest tylko utrzymanie w dobrym stanie poszczególnych przedmiotów, nie wymaga się żadnego uwiadomienia.

Prośba o pozwolenie.

§. 4.

Prośbę o pozwolenie na budowę przed rozpoczęciem tejże wnieść należy do Magistratu popartą planami.

Na żądanie Magistratu złożyć należy wykaz tytułu własności gruntu, na którym budowa ma być wykonaną, lub też przyzwolenie, albo pełnomocnictwo właściciela.

Jeżeli grunt na zabudowanie przeznaczony ma być na kilka osobnych własności podzielony, należy przedewszystkiem potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem właściciel gruntu przy załączeniu wyciągu hipotecznego przedłoży plan sytuacyjny zamierzonego podziału w dwóch egzemplarzach w myśl §§. 5 i 6 wykonanych. Plan ten obejmować winien liczby parcel katastralnych i dokładne wymiary całej powierzchni gruntu do podziału przeznaczonego, jakoteż każdego z osobna działu.

§. 5.

Treść planu budowy

Plan budowy winien być w dwóch egzemplarzach kolorowanych przedłożony i obejmować:

a) plan sytuacyjny oznaczający dokładnie granice gruntu pod zabudowanie przeznaczonego, znajdujących się na nim budowli, położenie ościennych realności z wymienieniem ich właścicieli i liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek ulicy lub placu i przeciwległych zabudowań z uwidocznieniem linii *regulacyjnej*;

b) plan niwelacyjny zawierający niwelację podłużną środka drogi i chodnika przed gruntem przeznaczonym na zabudowanie, oraz niwelację poprzeczną przez środek zamierzonej budowy; nakoniec wysokości progów tak nowej budowli jako też przyległych realności z liczebnem oznaczeniem miar.

Jeżeli budowa w bliskości Wisły lub Rudawy ma być prowadzoną, winien być na planie wykazany poziom najwyższego i najniższego stanu wody.

c) rzuty poziome wszystkich piąter wraz z piwnicami i poddaszem, przekrój poprzeczny a w razie potrzeby i podłużny, oraz facyatę budynków od strony ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnie mają być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, oraz ścieki i studnie.

Na planie poddasza należy nakreślić oprócz wiązania wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniochronne, *a prócz tego ściany dachowe, jeżeli poddasze ma być podzielone na oddziały przeznaczone dla użytku mieszkańców domu.* Ważniejsze rozmiary a mianowicie: powierzchnia całej realności, odstępy budynku od ulicy i ościennych zabudowań, grubość murów i wymiary ubikacyi winny być liczbami dokładnie oznaczone.

Niezwykłe konstrukcyje, mianowicie żelazne, należy szczegółowo nakreślić i na żądanie moc ich statystycznym rachunkiem wykazać.

Do napraw lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, która ma być przeistoczona. Plany mają być przez właściciela i projektującego budowę podpisane.

§. 6.

Format planów budowy.

Plany winny być rysowane na trwałym papierze lub płótnie, a pod względem rozmiarów odpowiadać dwom formatom, to jest: większemu 64 centymetrów długości a 48 centymetrów szerokości inajęcemu, lub mniejszemu, który ma 48 centymetrów długości a 32 centymetrów szerokości.

Plany rozpołożenia i niwelacyjne winny być kreślone wedle podziałki 1' c. 500 czyli 1 cm. = 5 m. z wyjątkiem wysokości, które przedstawione być mają w stosunku 1 : 50 czyli 1 cm. = 0.5 m. Do rzutów poziomych, pionowych i przekrojów zastosować należy podziałkę 1 : 100 czyli 1 cm. = 1 m.

Szczegółowe i konstrukcyjne plany wymagają podziałki takiej, aby mogły być z wszelką dokładnością rozpoznawane, a zatem przynajmniej 1 : 20 czyli 1 cm. = 0.2 m.

§. 7.

Wymogi wobec sąsiadów.

Na wniesione podanie o udzielenie pozwolenia na budowę, zarządzi Magistrat w najkrótszym czasie a najdalej w dniach 30 celem zbadania projektu, komisję złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu i komisarza obwodu.

Komisya odbywa się w ogólności na miejscu budowy. Magistrat jednak może zarządzić komisję w Urzędzie, wszakże i w tym razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Do komisji mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy, albo jego pełnomocnik, sąsiedzi i *według uznania Magistratu także inne osoby*, których zamierzona budowa dotyczyć może.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. W protokole komisji wniesione zarzuty, a w danym razie i ich załatwienie winny, być dokładnie streszczone, a protokół przez obecnych podpisany.

Od przepisanego powyżej zarządzenia komisji można odstąpić, jeżeli podający przedłoży uwierzytelnione pisemne zezwolenie osób interesowanych

§. 8.

Udzielenie pozwolenia.

Na podstawie protokołu w §. 7. wzmiankowanego i planów w §. 5. przepisanych, Magistrat wyda później w dniach 14 orzeczenie, czy pozwolenie na budowę w ogóle, lub też pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniem udzielone być może.

Gdyby protokół komisji zawierał zarzuty z tytułu prawa prywatnego pochodzące, Magistrat przy zatwierdzeniu planów udzielić może pozwolenie na

budowę, o ile względy policyjno-budownicze na przeszkodzie nie staną, odsyłając strony z ich zarzutami prywatnej natury do drogi prawa. *Sąd orzeka, czy budowa na którą uzyskano pozwolenie policyjno-budownicze, wstrzymana być ma aż do ukończenia rozprawy nad podniesionymi zarzutami prywatnej natury, czy też w jakim rozmiarze i pod jakimi ograniczeniami budowa rozpoczęta, lub dalej prowadzona być może. (§§. 340 i 341 powsz. ust. cyw.).*

Magistrat odmówić może pozwolenia do budowy na gruncie, niemającym z ulicy lub z placów publicznych przystępu, jakiego wymaga bezpieczeństwo od ognia.

Zmiany poczynione przez Magistrat w przedłożonym planie budowy, w wydanem pozwoleniu wyraźnie wykazane być winny. Oba egzemplarze planu, z których jeden pozostaje w ręku władzy, drugi zaś zwróconym będzie budującemu, zaopatrzone zostaną odpowiednią klauzulą obejmującą orzeczenie zatwierdzenia.

Przy budowlach, wykonywanych na cele publiczne kosztem państwa kraju lub kosztem funduszu publicznego, zostającego pod bezpośrednim zarządem państwa, lub kraju, należą do zakresu działania Magistratu tylko czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesentów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy. Magistrat zawiadomi władzę budującą, czyli i jakie przeciw budowie wniesiono zarzuty. — O wniesionych zarzutach, o ile takowe nie wypływają z prawa prywatnego, orzeknie c. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi według przepisów niniejszej ustawy; zarzuty zaś odnoszące się do praw prywatnych, odeszłe do drogi prawa.

O udzieleniu pozwolenia na budowę zawiadomieni będą sąsiedzi i wszystkie strony interesowane oraz urząd budownictwa miejskiego. W razie wniesionego rekursu budowa aż do rozstrzygnięcia, ani rozpoczęta, ani dalej prowadzona być nie może.

Właściciel a względnie kierujący budową obowiązany jest ściśle zastosować się do planu zatwierdzonego i orzeczeń w udzielonem pozwoleniu zawartych.

„Budowy przed otrzymaniem pozwolenia rozpoczynać nie wolno. W razie rekursu, orzeknie władza udzielająca pozwolenie, czy przed rozstrzygnięciem rekursu przez właściwą władzę i pod jakimi zastrzeżeniami budowa może być rozpoczęta, lub dalej prowadzona, a do orzeczenia tego należy zastosować się bezwzględnie.

Przepis ten nawet i wtedy obowiązuje, gdy właściciel do prowadzenia budowy przez władze zagniony został.

§. 9.

Pozwolenie na budowy przemysłowe.

Przy udzielaniu pozwolenia na budowy, przeznaczone na fabryki, rękodzielnie lub inne przedsiębiorstwa, Magistrat stosuje się do wyjątkowych przepisów ustawy przemysłowej.

O ile być może, należy czynność komisji budowniczej połączyć z rozprawą względem udzielenia pozwolenia na budowę zakładu ze stanowiska stawy przemysłowej.

Nie wolno zaś rozpoczynać budowy tego rodzaju przed prawomocnością udzielenego przez władze przemysłowe pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięcia.

§. 10.

Odstępianie od zatwierdzonego planu.

Od zatwierdzonego planu i linii *regulacyjnej ulicy* odstępować nie wolno.

„Zmiany w pierwotnie przyjętym planie, jeżeli należą do rodzaju robót w §. 1. określonych, mogą nastąpić tylko za ponownem zatwierdzeniem Magistratu, przy mniej ważnych zmianach wystarcza uwiadomienie urzędu budownictwa miejskiego (§. 3).

§. 11.

Przechowanie pozwolenia planu.

Pozwolenie wraz z zatwierdzonym planem winno się znajdować na miejscu budowy, gdzie na każde żądanie władzy ma być okazane.

§. 12.

Ważność udzielonego pozwolenia.

Jeżeli od czasu uzyskanego pozwolenia dwa lata upłynęły, a budowy nierozpoczęto, albo też rozpoczętą, przez lat dwa przerwano, budujący obowiązany jest postarać się o ponowne zatwierdzenie planu.

Przekroczenie tego postanowienia uważane będzie jako rozpoczęcie budowy bez pozwolenia i pociąga za sobą bezzwłoczne wstrzymanie roboty.

D Z I A Ł II.

Postanowienia szczegółowe o budowlach.

A. Dozór techniczny i środki ostrożności.

§. 13.

Nadzór budowniczego.

Prowadzenie budowy przez nieuprawnionych i bez nadzoru budowniczego jest wzbronione; za przekroczenie tego przepisu tak właściciel jakoteż nienprawieni do prowadzenia budowy, ulegną karze ustawą niniejszą przepisanej, o ile ich przekroczenie nie podpada pod przepisy ogólnej ustawy karnej.

Kierujący budową odpowiedzialnym jest w obec władzy osobiście za jakość roboty i materiał *za umiejętne, dokładne i trwałe wykonanie budowy, za zastosowanie się do postanowień tej ustawy i odnośnych przepisów*, tudzież zarządzenie potrzebnych środków bezpieczeństwa. O każdej zmianie kierującego budową, zawiadomi właściciel urząd budownictwa miejskiego w przeciągu 24 godzin.

§. 14.

Rozpoczęcie budowy i środki ostrożności.

O dniu rozpoczęcia budowy, kierujący zawiadomi na 24 godzin pierwszej urząd budownictwa miejski i komisarza właściwego obwodu.

Każdą większą budowę w śródmieściu i w głównych ulicach przedmieść, należy na czas jej trwania zamknąć od ulicy parkanem i ustawić stosowne znaki ostrzegające.

Miejsca na ulicy, w których materiały do budowl, ziemia, narzędzia, i t. p. są złożone, albo drogi i place publiczne rozkopane, winien kierujący budową nocną porą latarniami oświetlić, a w razie potrzeby straż postawić.

§. 15.

Składanie materiałów
budowlanych.

Na złożenie materiału budowlanego na ulicach i placach publicznych w bliskości miejsca budowy, równie i na wysunięcie parkanu na ulicę, w każdym szczegółowym przypadku zezwolenie Magistratu jest konieczne.

W razie udzielonego zezwolenia, Magistrat oznaczy wysokość opłaty od zajmowanego miejsca na złożenie materiałów, na podstawie taryfy przez Radę miasta postanowionej. Gaszenia wapna na ulicach i placach publicznych zakazuje się bezwzględnie; do zarabiania zaś zaprawy tamże potrzeba szczególnego zezwolenia Magistratu.

Wykop z fundamentów i rumowisko należy natychmiast wywozić. Burząc mury od strony ulic lub placów, gruz, rumowisko, drzewo i t. d. tak zwanymi trąbami lub za pomocą innych mechanicznych środków po poprzednim zwilżeniu spuszczać należy.

§. 16.

Linia uregulowania ulic

Jeżeli dla uregulowania ulicy wypadnie cofnąć budowę po za dotychczasową linię, albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Jeżeli ze względu na linię uregulowania ulicy, zajdzie potrzeba przymusowego wywłaszczenia prywatnej lub publicznej własności, władze polityczne postąpią według istniejących w tym względzie przepisów.

Gdyby przy nowej budowie, przebudowaniu lub przybudowaniu, celem zastosowania się do ustanowionej przez właściwą władzę linii uregulowania ulicy, wypadło cofnąć się poza granicę własności budującego lub też przed nią wysunąć, wtedy gmina budującego, a względnie budujący gminę stosownie wynagrodzić winien.

Co do wysokości tego wynagrodzenia starać się należy przeprowadzić ugodę dobrowolną; gdyby jednak ugoda do skutku nie przyszła, stronę wywłaszczoną odesłać należy z żądaniem wynagrodzenia na drogę sądową.

W tym jednak wypadku prowadzenie budowy dozwolone być może, skoro w sądzie właściwym złożoną zostanie kaucya, odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza pozwalająca budowy, po wysłuchaniu dwóch biegłych oznaczy.

§. 17.

Położenie budowy.

Od strony ulicy tylko główne budynki i mieszkania mogą być stawiane, wszystkie zaś podrzędne budowle mieścić się winny w podwórzu.

Stawianie budynku w pewnej odległości poza kierunkiem linii ulicy wyjątkowo dozwolone być może, jeżeli:

a) budynek co najmniej 3 metry po za linią ulicy, wedle przepisów dotyczących budynków frontowych, pozostawiony będzie;

b) sposób odgraniczenia od strony ulicy, będzie zdaniem władzy odpowiadał upiększeniu miasta.

§. 18.

Wysokość domów.

W ulicach głównych nie wolno od strony ulicy stawiać domów poziomych (parterowych.)

Pałacyki ozdobionej architektury poza kierunek ulicy cofnięte, mogą być wyjątkowo, w całości lub częściowo, jako budynki poziome (parterowe) stawiane.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane.

Domy dwu lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu.

Wolno jednakże przy ulicach, których szerokość 12 metrów nie docho-
dzi, stawiać domy na 15 metrów wysokie, *jakoteż w miejscach, gdzie dom
już istniał*, budować dom nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są od ulicy w myśl §. 17, można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstepu.

Wysokość domów mierzy się od najwyższego punktu chodnika do gór-
nej krawędzi gzymsu głównego; przy domach narożnych w ocenieniu wy-
sokości trzymać się należy szerszej ulicy.

Pozwolenia do budowy domu wyższego na 3 piętra, licząc półpiętra
służące na mieszkanie, a nie licząc takichże poddasz (mansard), Magistrat
odmówić może.

§. 19.

Balkony i galerye.

Balkony lub ganki wsparte na kroksztynach nie mogą występować
nad 1.25 m. przed front budynku.

Zamknięte balkony tylko w ulicach co najmniej 12 m. szerokich urzą-
dzone być mogą.

Balkony mają być przynajmniej 3 m. nad poziomem chodnika, na pod-
stawach z materiału ogniotrwałego z takimiż poręczami urządzane.

Pałacyki ozdobnej architektury w ogrodach położone, mogą mieć bal-
kony drewniane.

Części domu na chodnik
wysunięte.

§. 20.

Urządzenie piwnic pod publiczną ulicą lub placem, daszków okapo-
wych, stopni występujących, krat naprzód wysuniętych, poręczy i drzwi na
zewnątrz się otwierających, o ile przechodzą linię zakreśloną ulicy lub placu,
jest wzbronione.

Istniejące obecnie daszki okapowe winny być rynnami zaopatrzone.

Na urządzenie wystaw sklepowych, których wysokok 25 cm. prze-
wyższać nie powinien, potrzebne jest zezwolenie Magistratu.

Okna i okiennice, wychodzące na ulicę a nie wzniesione nad chodnik
najniższą swą krawędzią przynajmniej na 2.5 m., należy urządzać do otwie-
rania na wewnątrz albo na zewnątrz tak, aby zupełnie do muru przylegały.

Szyby okien sklepowych, których dolna krawędź niżej jednego metra
nad chodnikiem się znajduje, winny być w tejsze wysokości metalowym prę-
tem zabezpieczone.

Występ coklu poza linię ulicy dozwala się aż do 10 cm. Powiększenie
tej miary albo wysunięcie na chodnik wyskoków (ryzalit), bram ozdobnych,
filarów, kandelabrow i t. p. może być tylko wyjątkowo dla względów archi-
tektonicznych dozwolone.

Facyaty.

§. 21.

Frontowa facyata budynku winna odpowiadać zasadom estetycznym
i architektonicznym.

Do malowania nie należy używać barwy szpecącej lub dla wzroku szkodliwej.

Wykończenie budowy, a względnie wyprawienie, zewnętrzne najpóźniej
dwa lata od daty pozwolenia na zamieszkanie dokonane być winno pod nad-
zorem budowniczego.

§. 22.

Rynny dachowe.

Domy frontowe przy ulicach i placach publicznych, winny być zaopatrzone nad okapem grzymsu głównego rynnami ogniotrwałymi, przynajmniej 25 cm. szerokiemi.

Rury spustne metalowe mają mieć co najmniej 13 cm. średnicy a wyłot ich wedle możności ma być wpuszczonym do kanału podziemnego, a gdzie wpuszczenie to nie da się zastosować, rurą spustną winna dosięgać poziomo chodnika lub bruku.

§. 23.

Oparkanie.

Puste grunta przeznaczone pod budowę domów winny być oparkanione, ogrody zaś przytykające do ulic publicznych winny być w śródmieściu murem lub ozdobnymi sztachetami, a na przedmieściach przynajmniej parkanem obwiedzione.

C. Kształt budowy od strony podwórza i granic ościennych.

§. 24.

Dziedzińce.

W każdym domu znajdować się winien porządnie wybrukowany lub wyszabrowany dziedziniec z wybrukowanymi ściekami dla spływu wody.

Dziedziniec winien być najmniej 5.5 m. szeroki, obszar zaś jego ile możności obejmować piątą część zabudowauej powierzchni okalającego go domu.

Prócz dziedzińca głównego założone boczne dziedzińczyki, li tylko do oświetlenia ubikacyi służące, mają obejmować najmniej 12 m. kw.

Jeżeli ubikacye te nie są zamieszkane, można wyjątkowo pozwolić na zmniejszenie dziedzińca aż do 6 m. kw.

§. 25.

Przejazdy i sienie główne.

W domach, po za którymi na dziedzińcu oficyny wzniesione być mogą, przejazdy urządzone być winny.

Przejazd ma być zasklepiony i mieć najmniej 2.5 m. szerokości a 3 m. wysokości. Sienie wchodowe przynajmniej 2 m. szerokie być winny.

§. 26.

Studnie.

Każda realność winna mieć urządzoną studnię z pompą.

§. 27.

Odległość ścian i otworów od granic ościennych i wspólność murów.

Każda budowa winna albo bezpośrednio do sąsiedzkiej przypierać albo też przynajmniej 5 m. od tejże być oddalona.

Okna i inne otwory w ścianach od ulicy lub dziedzińca przytykających do ościennej granicy winny być odległe przynajmniej na 70 cm., a balkony przynajmniej na 3 m. od linii granicznej.

Każdy dom winien mieć własne mury główne, jeżeli jednak zachodzi potrzeba budowania muru wspólnego, a na wyprowadzenie tegoż, użytkowanie i utrzymywanie wspólne sąsiedzi między sobą się zgadzają, mur taki dozwolonym być może; wykonać go zaś należy jako mur zewnętrzny belkami obciążony w myśl §. 33-go.

D. Konstrukcja budowy.

§. 28.

Rusztowania.

Rusztowania winny mieć moc odpowiednią swej wysokości i tak być stawiane, iżby od wywrotu były bezpieczne.

Ustawianie drabin na rusztowaniach dla zyskania dostępu jest wzbronione, natomiast należy ich piętra silnemi schodami rusztowań (sztagami) ze sobą połączyć. Rusztowania wiszące winny być dostatecznie zabezpieczone i opatrzone poręczą.

§. 29.

Obciążenie materyałów i gruntu.

Obciążenie kwadratowego centymetra przekroju nie powinno przenosić:

- 1) w murze z cegły na zaprawie wapiennej 6 kilo;
- 2) w murze z cegły silnie wypalonej na zaprawie cementowej 11 kilo;
- 3) w drzewie jodłowym 55 kilo;
- 4) w drzewie sosnowem 70 kilo;
- 5) w żelazie kutem 750 kilo;

6) w żelazie lanem 250 lub 500 kilo, stosownie do tego, czy ono stawiać ma opór sile wydłużającej, czy też skracającej.

Metr kwadratowy rodzimego gruntu (calca) co najwięcej 25.000 kilo obciążyć można.

W domach mieszkalnych metr kwadr. belkowań wraz z ciężarem przypadkowym na 650 kilo, sześcienny zaś metr muru na 1.600 oceniać należy.

§. 30.

Ograniczenie użycia materyałów.

Władzy służy prawo usunięcia i zniszczenia złego materyału na koszt dostawcy, zakazania słabych konstrukcyj i zburzenia lub wstrzymania budowy części wadliwej.

W czasie mrozów spoistość zaprawy niszczących, robót murarskich wykonywać nie wolno.

§. 31.

Rozmiary cegieł.

Rozmiary zwykłej cegły wypalonej mają wynosić: 29 cm. długości, — 14 cm. szerokości, — 6.5 cm. grubości.

§. 32.

Ściany murowane pruskie i drewniane.

Ściany tak zewnętrzne jak i wewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych, jakoteż takich, u których ogniska mają być urządzone, powinny być w całej wysokości z kamienia lub cegły murowane.

Wyjątki stanowią:

A. ściany pruskie, to jest z drzewa i cegły:

- a) jako ściany wewnętrzne, działowe podrzędne, gdzie wyprowadzenie muru ceglanego napotyka na trudności;
- b) jako ściany zewnętrzne do granic ościennych niedotykające, najwięcej 5 m. wysokie w budynkach bez ogniska w dziedzińcu stojących n. p. wozowniach, magazynach, drwalniach i t. d.;

B. ściany drewniane z dwóch warstw tarcie w krzyżujących się kierunkach zbitych, w przypadku pod A. a) przewidzianym;

C. ściany drewniane, w pomniejszych budynkach wolno stojących n. p. altanach ogrodowych, gołębnikach, kręgielniach, równie jak i w budynkach czasowych, których przeciąg trwania ściśle jest ograniczony.

Ściany wewnętrzne murowane i drewniane wymienione pod A. i B. winny być po obu stronach wyprawione. Co do zewnętrznych, postanowi władza w każdym wypadku.

§. 33.

Grubość murów.

Grubość murów kamiennych winna najmniej 65 cm. wynosić.

Grubość murów ceglanych zastosować należy do rozmiarów cegły w ten sposób, iż szerokość cegły „przez głowę“ położonej, jako najniższa jednostka miary ma być uważana.

Wynika z tego grubość murów jak następuje:

mur na	$\frac{1}{2}$	cegły	równa się	15	cm.
„	„	1	„	„	30
„	„	$1\frac{1}{2}$	„	„	45
„	„	2	„	„	60
„	„	$2\frac{1}{2}$	„	„	75
„	„	3	„	„	90

itd.

Mury zewnętrzne najwyższego piętra belkami obciążone, mają mieć przy rozpiętości pokoi 6·5 metrów nie przechodzącej grubości przynajmniej 45 cm. ($1\frac{1}{2}$ cegły), przy większej zaś rozpiętości pokoi, grubość ta najmniej 60 cm. (2 cegły) ma wynosić.

Grubość tych murów powinna być w każdym piętrze, z góry na dół licząc, o 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły), powiększona. Mury działowe najwyższego piętra belkami obciążone i mury zewnętrzne nie obciążone, mają mieć w najwyższym piętrze grubości przynajmniej 45 cm. ($1\frac{1}{2}$ cegły); grubość tych murów winna być, licząc jak wyżej, co 2 piętra o 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły) powiększona.

Murom działowym belkami nieobciążonym dać należy najmniej 30 cm. (1 cegłę) grubości i rozszerzać je co dwa piętra jak wyżej.

W pokojach, których rozpiętość 6·5 m. nie przenosi, wystarcza jednakże dla murów działowych najwyższego piętra grubość 15 cm. ($\frac{1}{2}$ cegły).

W fundamentach wypada każdy mur o 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć.

Filary środkowe, któreby ze zwykłej cegły wykonane, należynej mocy nie miały, winny być z cegły silnie wypalonej na cemencie albo z kamienia lub żelaza wyrobione, co w planie uwidocznić należy

§. 34.

Mury ogniochronne.

„Poddasza domów do siebie przypierających lub mniej jak 20 m. od siebie odległych, należy oddzielić murami ogniochronnymi.

Mury te mają być bez otworów, grubość ich ma wynosić najmniej 30 cm. a przy wysokości nad 3. m. mają być filarami wzmocnione, i powinny 30 cm. po nad szczyt i pochyłość dachu wystawać.“

Jeżeli długość strychu wynosi przeszło 30 m., należy go w całej szerokości również murem ogniochronnym przedzielić.

Taki przedziałowy mur ogniochronny należy zaopatrzyć otworem zamkniętym drzwiami żelaznymi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącymi. Wpuszczanie jakichkolwiek części wiązania dachowego lub belek w mury ogniochronne jest wzbronione.

§. 35.

Sklepienia i belkowania.

Sklepić należy: piwnice, korytarze stanowiące główne przejście w budynku, przejazdu (§. 25), sienie główne, klatki schodowe i miejsca przeznaczone na skład wyrobów palnych.

Wszelkie inne ubikacje mogą mieć belkowanie sufitowane.

Podłoga w każdym pięttrze ma być oddzieloną od niżej położonej powały na 8 cm. warstwą suchego rumowiska.

Na powale strychowej winna być posadzka lub polepa, z materiału ogniotrwałego ułożona.

§. 36.

Schody.

Schody piwniczne winny być kamienne lub na podmurowaniu z forszków ułożone, od zewnątrz zamykane drzwiami żelaznymi lub blachą okutymi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącymi. Nie wolno jest urządzać wchodów lub schodów do piwnic i podziem wprost z ulicy lub placu publicznego.

Każde pomieszkowanie na pięttrze winno mieć z ulicy lub z podwórza jeden przynajmniej bezpośredni przystęp za pomocą schodów ogniotrwałych.

Schody są ogniotrwałe jeżeli się znajdują w klatce od dołu do góry murowanej i jeżeli wszystkie części konstrukcyi są ogniotrwałe. Pokrycie stopni ogniotrwałych forszkami z twardego drzewa jest dozwolone.

Szerokość schodów głównych nie powinna wynosić mniej jak 1.25 m., bocznych mniej jak 1 m; średnia szerokość stopni mniej jak 26 cm., ich wysokość *więcej jak* 18 cm.

Komórki drewniane pod schodami, ogniska, otwory kominowe i t. d. w klatce schodowej są wzbronione.

Klatka schodowa winna być oddzielona od strychu pełnym murem i sklepieniem. Drzwi na strych mają być żelazne, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzące. Drzwi leżące do podnoszenia nie są dozwolone.

Przy zakładaniu schodów uważać należy, aby były należycie oświetlone.

§. 37.

Ogniska otwarte, kuchnie
piece i wędzarnie.

W miejscach, gdzie się wyrabiają lub przechowują materiały łatwo palne, ognisk otwartych urządzać nie wolno.

W ubikacjach niesklepionych należy nad ogniskiem otwartem umieścić pokrywę z materiału ogniotrwałego, 30 cm. poza krawędzie ogniska wystającą.

Podłoga przed ogniskami otwartymi, kuchniami angielskimi i piecami winna być na szerokość 40 cm. od ognia zabezpieczona, wszystkie zaś inne części drewniane budynku mają być od czeluści do nakładania paliwa służących, najmniej 60 cm. oddalone. Piece bezpośrednio na podłodze stojące winny mieć spód na 20 cm. pełno murowany.

Piece żelazne bez nóżek mają stać na podmurowaniu 15. cm. wysokiem. Użycia rur blaszanych zamiast kominów murowanych wewnątrz budynków i urządzenia zasuwek w rurach odprowadzających dym do komina, zabrania się bezwzględnie.

Piece w piekarniach winne być dwoma oddzielnymi sklepieniami zaopatrzone, czeluście zaś mocnymi drzwiczkami żelaznymi zamykane.

Wędzarnie winny być sklezione, drzwiami żelaznymi zamykane i posadzka kamienną lub ceglana zapatrzona.

Pręty do wieszania wędlin w kominach mają być żelazne.

§. 38.

Kominy.

Kominy wyprowadzić należy z fundamentów budynku, albo oprzeć je na murowanych filarach, łukach lub podporach żelaznych. Na podstawach drewnianych kominów opierać nie wolno.

Kominy do przechodzenia winny mieć przekrój kwadratowy z bokiem najmniej 48 cm. długim — w świetle.

Kominy wązkie czyli ruskie winny mieć przekrój okrągły o średnicy najmniej 15 cm. — w świetle.

Kominy do przechodzenia mają być urządzone nad ogniskami otwartymi, niemniej w piekarniach i wędzarniach i mieć łatwo przystępne otwory wchodowe. — W kominach szerszych nad 55 cm. należy dać przyrządy dopuszczające przechodzenia. — Kominem okrągłym o średnicy 15 cm. dym najwięcej z dwóch pieców *i to tego samego* piętra ma być odprowadzany.

Kominy wązkie należy bez zmiany przekroju, prowadzić ile możności pionowo, większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zakazane.

Jeżeliby wyjątkowo na pochylenie takie zezwolono, wtedy w miejscach, gdzie kierunek komina się zmienia, otwory urządzone i w drzwiczki żelazne zaopatrzone być mają.

Ściany kominowe mają mieć najmniej 15 cm. (pół cegły) grubości, którą na 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć należy w kominach dla większych ognisk, piekarni, wędzarni itp.

Każdy wązki komin winien być przy swym początku ile możności w pionicy i na poddaszu w wysokości 1 m. nad polepą, zaopatrzony otworem bocznym tak szerokim, jak kanał kominowy a 25 cm. wysokim. Otwór ten ma być zamykany drzwiczkami żelaznymi, podwójnymi, w ramkach żelaznych w pewnej odległości od siebie osadzonemi.

Drzwiczki należy oznaczyć liczbą odpowiednią mieszkania, do którego komin prowadzi.

Od wewnętrznych ścian kominowych winny być wszelkie wiązania drewniane najmniej na 30 cm., od otworów do czyszczenia zaś najmniej 60 cm. oddalone lub blachą obite.

Wewnętrzne ściany wązkich kominiów należy gładko wyprawiać, jeżeli nie są z cegły na ten cel formowanej murowane, lub też rurami glinianemi wyłożone.

Zewnętrzne mury kominów winny być aż do wysokości 60 cm. nad szczyt dachu wyprowadzone i od polepy strychowej począwszy aż do dachu wyprawione.

Sposób zaopatrzenia górnych wylotów kominów, odprowadzających dym z większych ognisk, n. p. z piekarni, tudzież wysokość tego rodzaju kominów oznaczy władza.

§. 39.

Dachy, gzymsy, dymniki
i latarnie.

Wszystkie budowle winny być kryte materiałem ogniotrwałym.

Gzymsy winny być z materiału ogniotrwałego.

Okapy tylnych dachów nad gankami mają być ogniotrwałym materiałem pokryte; mogą zaś być drewniane, jednak odosobnione od dachu głównego.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami ogniotrwałymi.

Latarnie czyli klatki okien w dachu służących do pionowego oświetlenia klatek schodowych lub ubikacyj, winny być ogniotrwałe i spoczywać ze wszech stron na murach ponad dach wzniesionych. Ramy okien i pręty przedziałowe mają być żelazne.

§. 40.

Ganki zewnętrzne.

Ganki stanowiące główne przejście, winny być całkiem ogniotrwałe, i *najmniej 1.25 m. szerokie.*

Ganki od strony dziedzińca, służące jedynie ku dogodności mieszkańców, należy oprzeć na kroksztynach żelaznych i takąż balustradą opatrzyć.

E. Warunki, jakim odpowiadać mają mieszkania.

§. 41.

Rozmiary pokoi.

Wysokość pokoi mieszkalnych w miejscach sklepionych przynajmniej 3 m. w kluczu, w niesklepionych zaś przynajmniej 2.85 m. wynosić winna.

§. 42.

Mieszkania w piwnicach i mieszkania strychowe.

Piwnie nie wolno obracać na mieszkania. Zamieszkanie podziem wyjątkowo dozwolonem być może, jeżeli odpowiadają przepisowi §. 41, a prócz tego:

- a) podłoga mieszkań podziemnych (parterowych) nad podziemiai położonych, co najmniej 2 m. ponad poziom przylegającej ulicy lub podwórca jest wzniesiona;

b) okna mają co najmniej 1 m. wysokości;

c) mury są z cegły mocno palonej wykonane;

d) zewnątrz murów okalających podziemia na mieszkanie przeznaczone, urządzono odpowiedni system obsuszenia gruntu.

Pozwolenie na urządzenie mieszkań strychowych udzielonem być może jedynie w budynkach ogniotrwałekrytych i po ścisłym zbadaniu miejscowości o tyle, o ile warunkom zdrowia i bezpieczeństwa publicznego odpowiadać będą.

§. 43.

Mieszkania ziemne (parterowe).

Budynki na gruncie wilgotnym stawiane, winny być warstwą odosobniającą 15 cm. poniżej podłogi poziomu opatrzone.

Podłogi ziemnych (parterowych) mieszkań w domach nowo budujących się, należy układać przynajmniej o 1 m. wyżej nad poziom ulicy istniejącej lub założyć się mającej. Wyjątkowo dozwala się obniżenie tej miary aż do 15 cm. dla sklepów, jeżeli pod nimi są piwnice lub spód ziemny jest suchy albo sztucznie obsuszony.

Oznaczenie wysokości podłogi w budynkach wystawionych na wylew wody, pozostawia się szczegółowym postanowieniom Magistratu.

§. 44.

Przewietrzanie kuchni.

Celem wypuszczenia pary i niezdrowych wyziewów mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory co najmniej 15 cm. w kwadrat mierzące, z osobnym kominem przewiewnym połączone i zastawką żelazną zamknięte.

§. 45.

Gazomierze.

Gazomierze nie mogą być ustawiane w ubikacjach na zamieszkanie przeznaczonych.

F. Podrzędne części mieszkań i budynki gospodarskie.

§. 46.

Składy na opał.

Składy na opał ile możności w piwnicach umieszczane być winny. Gdzie z jakiegokolwiek powodów budować piwnic wcale nie można lub tylko z trudnością, należy urządzić w dziedzińcu drwalnie odpowiedniej wielkości.

§. 47.

Wychodki, zlewy, doły kloaczne i kanały.

Wychodki powinny być murowane i nie mogą być nigdy stawiane od strony ulicy. W bliskości mieszkań poziomych i na każdym piętrze winny być komórki ustępowe urządzone w takiej ilości, iżby przynajmniej na dwa pomieszkania jedna komórka przypadała.

Rury spustowe i zlewy pomyjowe winny być z metalu lub glinki na ten cel wyrabianej zakładane.

W okolicach nie mających dotąd kanałów podziemnych urządzać należy system beczkowy do wywozu nieczystości; doły kloaczne wyjątkowo tylko dozwolone być mogą.

Przy zastosowaniu systemu beczkowego, beczki winny być szczelnie wiekami zamknięte, a rury spustowe równie szczelnie w wiekach umocowane.

Komórki, w których beczki się mieszczą, należy tak urządzać, iżby dwóch ludzi około beczki wygodnie poruszać się mogło, niemniej zaopatrzyć otworem dla przystępu robotników i dźwigania beczek.

Doły kloaczne mają być z cegły silnie wypalanej w dnie i bokach na cemencie murowane, wewnątrz cementem gładko wyprawione i zawierać co najmniej 7. m. sześciennych.

Doły kloaczne winny być szczelnie zakryte podobnie urządzonym otworem do czyszczenia najmniej 75 cm. w kwadrat mającym opatrzone, a dla przewiewu należy oddzielny kanał, mierzący przynajmniej 15 cm. w kwadrat, ponad dach przez komórki ustępowe przeprowadzić; nadto każda komórka ma być osobną wentylacją zaopatrzona.

Pomiędzy ścianami dołu kloaczego a murami przyległego budynku, przedział przynajmniej 30 cm. pozostawiony i ilem ubity być winien.

Odległość dołów kloacznych od granicy sąsiedniej najmniej 2 m., od studzien własnych jako też sąsiednich najmniej 8 m. ma wynosić.

W miejscach, gdzie są kanały, nie wolno urządzać ścieków z dziedzińców wprost na ulicę lub plac publiczny.

Gdzie nad kanałami lub oddzielnymi szluzami urządzone są komórki kloaczne, a przytem ścieki z dziedzińców spuszczone, otwory kanałowe w dziedzińcach winny być okratowane, a jako wyłącznie do użytku prywatnych służące, kosztem właścicieli utrzymywane.

Doły na śmiecie winny być murowane z przegrodą na popiół i śmiecie i ogniotrwale zamykane; górna ich krawędź winna być nad poziom najmniej 30 cm. wzniesiona.

Urządzenie dołów pochłonnych jest zabronione.

§. 48.

Budynki gospodarskie, zbiorniki nawozowe i szopy otwarte.

Stajnie i obory, nad któremi pomieszkania się znajdują, winny być sklepione a przewiewy w tychże urządzone, aby żadna część mieszkalna na niezdrowie i i nieprzyjemne wyziewy nie była narażona.

Składy na słomę i siano i t. p. należy od innych budynków lub ubi-
kacyj murami ogniochronnymi w myśl §. 34 oddzielić. Ścieki stajenne nie
powinny gruntu zanieczyszczać a odpowiadać warunkom §. 47. Zbiorniki na-
wozowe należy urządzać tak, jak doły kloaczne (§. 37.)

Szopy otwarte na murowanych lub drewnianych słupach bez powały,
winny mieć pokrycie ogniotrwałe (§. 39.) a przypierające do sąsiedniego
budynku, być od strony sąsiedniej muremogniochronnym zasłonięte.

G. Budynki przemysłowe.

§. 49.

Przepisy ogólne.

Przez budynki przemysłowe w odróżnieniu od budynków mieszkalnych,
rozumieją się wszelkie fabryki, rękodzielnie i składy (magazyny).

Budynki przemysłowe są albo odosobnione, albo nieodosobnione.

Odosobnione budynki są te, których każda część od innych budynków
i granic sąsiednich przynajmniej na 20 m. a w razie przypierania do innego
zakładu przemysłowego od tegoż przynajmniej 10 m. jest odległa.

Zabudowanie takiego odstępu jest bezwarunkowo zakazane.

Jednopiętrowe budynki przemysłowe odosobnione, w których nie wyra-
biają się ani przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być, z wyjątkiem
ścian kominowych i przypierających do ulic publicznych, z ścian pruskich
stawiane.

Zakłady przemysłowe nieodosobnione t. j. położone bliżej innych bu-
dynków, lub granic sąsiednich niż na 20 metr., jako też wszystkie domy
mieszkalne w zakładach przemysłowych w ogóle, podlegają warunkom niniej-
szą ustawą dla zwykłych budynków przepisany.

§. 50.

Przepisy szczegółowe.

Wszystkie budynki przemysłowe bez względu na to, czy są odosobnione
lub nie, podlegają następującym przepisom:

a) Kotły parowe w oddzielnych budynkach winny być umieszczone, gdzie
zaś to być nie może, należy miejscowości te murem najmniej 60 cm. (2 cegły)
grubym odosobnić; nad kotłami ani sklepień ani pował urządzać nie wolno;

b) co do kominów fabrycznych dane będą w szczegółowych przypadkach
odpowiednie postanowienia;

c) pracownie winne mieć najmniej 3 m. wysokości i być odpowiednio
przewietrzane;

d) odpływy nieczystości i odchodów fabrykacyi należy tak urządzać,
iżby sąsiadom przykreimi lub szkodliwemi stać się nie mogli.

e) za moc i trwałość budynków, w których wyroby lub płody surowe
się przechowują, albo w których maszyny są ustawione, odpowiedzialny jest
właściciel;

f) podłoga piętra wyższego może służyć zarazem za powałę piętra niż-
szego i może nie być sufitowaną;

g) ściany działowe, z wyjątkiem miejsc, w których się wyrabiają lub
przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z drzewa budowane;

h) wiązanie dachowe może być bezpośrednio na belkach powałowych
najwyższego piętra oparte;

i) w każdym budynku przemysłowym piętrowym winny być urządzone
schody w klatce ogniotrwałej takimże stropem pokrytej w ten sposób, ażeby

ich odległość od żadnego punktu budynku nie wynosiła więcej jak 40 m. Schody te mają być najmniej 1·2 szerokie, jeżeli w razie niebezpieczeństwa służyć mają dla ratunku nie więcej jak 50 osób. Na każde 50 osób więcej, winna szerokość schodów o 0·15 m. być powiększona.

DZIAŁ III.

Postanowienie po ukończeniu budowy.

§. 51.

Oględziny budowy przed
wyprawieniem.

Skoro w owych budowlach i większych przebudowaniach mury i ściany, belki, powały, dachy, sklepienia i ogniotrwałe schody będą ukończone, należy o tem Magistratowi donieść celem zarządzenia oględzin przez komisję złożoną z technicznego urzędnika Magistratu i komisarza właściwego obwodu.

Komisya ta najpóźniej w dniach 8smu od dnia zawiadomienia odbyć się winna.

W terminie do tego wyznaczonym bezpieczny dostęp do wszystkich części domów urządzony być winien.

Wszystkie konstrukcye żelazne, nie wyjmując kotwic (ankrów) winny być o ile możności odkryte, otwory okien i drzwi niezem nie zasłonięte.

Jeżeli oględziny komisji, przy której właściciel lub jego zastępca i kierujący budową obecni być winni, wykazą ważne usterki, które usunąć wypada, lub jeżeli zastrzeżeń poczynionych w pozwoleniu nie dopełniono,znaczony zostanie powtórny termin, do którego wszystkie przez komisję wykazane niedostatki usunięte być winny, w przeciwnym razie dalsze termina na koszt właściciela odbywać się będą.

Komisya wyda najpóźniej w trzy dni po ostatnim terminie świadectwo, iż pierwsze oględziny budowy nastąpiły i wewnętrzne wykończenie budowy, równie jak i wyprawianie odbyć się może.

Przy pomniejszych budowlach i przebudowaniach nie wymaga się powyżej wzmiankowanych oględzin, właściciel winien atoli żądać z urzędu budownictwa miejskiego poświadczenia od oględzin zwalniającego.

Postępowanie to nie uchyla bynajmniej prawa ciągłego nad budową nadzoru, służącego Magistratowi.

§. 52.

Pozwolenie na zamieszka-
nie lub używanie budynku
nowego.

Do próby wniesionej do Magistratu o pozwolenie na zamieszkanie, lub używanie nowego budynku, winien dołączyć właściciel świadectwo oględzin budowy przed wyprawieniem lub poświadczenie urzędu budownictwa miejskiego, iż je za zbyteczne uznano (§. 51).

Następnie komisya złożona z fizyka miejskiego, administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu, tudzież komisarza odnośnego obwodu sprawdzi, czy budowa wybudowana zajęta być może na cel właściwy, poczem Magistrat urzędowe pozwolenie udzieli.

Załatwienie winno najpóźniej nastąpić w dni 14 od wniesienia podania.

§. 53.

Uprzątnienie materiału
po ukończeniu budowy.

Właściciel obowiązany jest najpóźniej w dniach 14. po ukończeniu budowy zasypać wszelkie doły, uprzątnąć rumowisko, materiał budowlany i w ogólności wszelkie przedmioty tamujące przejście w ulicy.

Naprawa uszkodzonych bruków lub innych przedmiotów do użytku publicznego służących, na koszt budującego właściciela zarządzona będzie.

DZIAŁ IV.

Utrzymanie istniejących budynków i naprawa tychże.

§. 54.

Utrzymanie budowli.

Właściciel obowiązany jest budynek w dobrym stanie, czysto i porządnie utrzymywać.

Jeżeli utrzymanie budynku tak jest zaniedbane, że nietylko zdrowiu ale i bezpieczeństwu publicznemu zagraża, Magistrat wyznaczy właścicielowi do koniecznego obudowania odpowiedni termin, a następnie użyje środków przymusowych.

§. 55.

Budynki zawaleniem grożące.

Z budynkami grożącymi zawaleniem lub niebezpieczeństwem ognia, postąpi się według ustaw państwowych, a w szczególności według przepisu przez Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu pod d. 2 września 1856 do l. 164 D. P. P. wydanego, §§ 62, 63. i 64. i zastosowaniem postanowień niniejszej ustawy.

§. 56.

Wstrzymanie przez dłuższy czas rozpoczętej budowy.

Jeżeli właściciel rozpoczętą budowę przez dwa lata po sobie następujące wstrzymał, a mimo zawezwania pisemnego przez Magistrat do wykonania budowy nie przystępuje, Magistrat postąpi *według postanowień §. 55. niniejszej ustawy.*

§. 57.

Naprawy dachów gontowych.

Istniejące dotąd dachy gontowe w obrębie miasta Krakowa wraz z przedmieściami Kazimierzem i Stradomiem w latach 10, w innych zaś przedmieściach w ciągu lat 15 od dnia wprowadzenia w życie ustawy, na ogniotrwałe zamienione być winny.

Naprawy dachów gontowych wymagające pokrycia mniej niż $\frac{1}{6}$ części powierzchni dachu, mogą być w powyższym przeciągu czasu dozwolane.

Przy każdej ważniejszej zmianie wiązania dachowego z pokryciem gontowym, właściciel domu obowiązany jest dach cały przerobić na ogniotrwały.

§. 58.

Zmiana studni.

Studnie z wiadrami w obrębie miasta, tudzież Kazimierza i Stradomia w ciągu lat trzech, na innych zaś przedmieściach w ciągu lat sześciu, na pompy zamienione być winny.

DZIAŁ V.

Przepisy karne.

Wysokość kary.

Przekroczenia niniejszej ustawy karane będą jak następuje:

Przekroczenia §§. 8., 10. i 13. podlegają karom pieniężnym od 50 do 300 zł., a w razie niemożności ściągnięcia, karze aresztu od 10 dni do 2 miesięcy, mającym się wymierzyć tak na właściciela realności, jako też na kierującego budową; wszelkie inne przekroczenia oraz niedopełnienie rozpo-

rzędzeń władzy w zakresie niniejszej ustawy wydanych, podlegają karom pieniężnym od 5 do 100 zł. w. a. a względnie karze aresztu od 1 do 20 dni. Kara nałożona nie narusza bynajmniej obowiązku dopełnienia zarządzeń władzy bez względu na to, czy nimi uchylene niedostatków lub zniesienie budowy nakazano.

Przepisy niniejsze nie uwalniają od odpowiedzialności w drodze sądowej w przypadkach ustawą karną objętych.

D Z I A Ł VI.

Władze czuwające nad wykonaniem niniejszej ustawy.

§. 60.

Władze.

Nad wykonaniem postanowień niniejszej ustawy czuwa:

1. Magistrat m. Krakowa.
2. Rada m. Krakowa.
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi, Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.
5. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 61.

Pierwsza instancya.

Magistrat miasta Krakowa jako pierwsza instancya w sprawach budowniczych,

- a) czuwa nad wykonaniem postanowień ustawy niniejszej;
- b) sprawuje nadzór budowniczopolicyjny nad istniejącymi i nowo-budującymi się domami;
- c) udziela lub odmawia pozwolenia na budowy i ich użytkowanie (§.8).
- d) orzeka i nakłada kary w sprawach budowniczopolicyjnych za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy.

Wszelkie wywłaszczenia w sprawach budowlanych, bądźto dla uregulowania, bądź dla utworzenia nowych ulic lub placów, bądź przy rozparcelowaniu placów budowlanych i t. p. wchodzi wyłącznie w zakres działania c. k. Namiestnictwa“.

§. 62.

Druga instancya w własnym zakresie gminy.

Rada miasta Krakowa, a względnie sekeya lub komisya, której też Rada sprawy z niniejszej ustawy wynikające przekazuje, rozstrzyga w drugiej instancyi zażalenia przeciw orzeczeniu Magistratu w własnym zakresie.

§. 63.

Trzecia instancya we własnym zakresie działania.

Przeciw orzeczeniom *Rady miasta Krakowa, (a względnie sekcij lub komisyj,)* służy stronom prawo odwołania się do Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i W. Księstwa Krakowskiego.

§. 64.

Instancya w sprawie grzywien.

Co do grzywien nałożonych przez Magistrat za wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszej ustawy, przysłuza stronom odwołanie się w drugiej instancyi do c. k. Namiestnictwa Królestwa Galicyi i Lodomeryi, a w ostatniej do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

§. 65.

Termin do rekursu. Rekursa do władz wyższych przez pośrednictwo Magistratu w terminie dni 14 wnoszone być winny.

§. 66.

Nadzór władz rządowych. *Zakres działania władz rządowych, zastrzeżony w §§. 116, 117 i 118 statutu gminnego dla miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866, l. 7. dzień. ust. kr. niniejszą ustawą w niczem naruszonym nie zostaje.*

DZIAŁ VII.**Postanowienia wyjątkowe.**

§. 67.

Budynki dotychczasowe. W razie zamierzonego przeistoczenia domów przed wejściem w życie niniejszej ustawy istniejących, do których też przepisy ze względów miejscowych w zupełności zastosować się nie dadzą, wolno Magistratowi odstąpić od tychże z należytem jednak uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego.

DZIAŁ VIII.**Postanowienie wykonawcze.**

§. 68.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z przeniesienia

16.380 zł.

W rubryce tej pozycje 7., 8. i 9. są wyższe o 533 zł. niż uchwalone na rok 1882, gdyż preliminuje się płace zupełne, zamiast jak w r. b. tylko za czas od 1 Września do końca Grudnia; pozycja zaś 11. w kwocie 260 zł. wcale na r. 1882 przyjętą być nie potrzebowała, gdyż dopiero od Października 1883 r. przypadną należytości dodatków pięcioletnich po 43 $\frac{1}{3}$ zł. dla sześciu profesorów.

Rubr. II. Inne płace.

Poz. 12. Lekarz zakładowy	400 zł.	
„ 13. Kapelan	300 „	
„ 14. Kasyer zarazem pisarz dyrekcyi	480 „	1.180 „

Rubr. III. Zasługi.

Poz. 15. Sługa szkolny	240 „	
„ 16. Stróż domowy	210 „	
„ 17. Usługa w laboratoryach, dwóch po 240	480 „	
„ 18. Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego.	180 „	1.110 „

Obiedwie rubryki II. i III. bez zmiany jak na r. 1882.

Rubr. IV. Koszta administracyjne.

Poz. 19. Zarząd			
a) potrzeby kancelaryjne	100 zł.		
b) druki i inseraty	100 „		
c) portorya i posyłki	40 „		
d) koszta podróży dyrekcyi	100 „	340 zł.	
„ 20. Opał	600 „		
„ 21. Oświetlenie	145 „		
„ 22. Utrzymanie budynków	800 „		
„ 23. „ dziedzińca	100 „		
„ 24. Ubezpieczenie budynków	300 „		
„ 25. Najem mieszkań			
a) dla profesora i adjunkta	540 zł.		
b) „ dwóch asystentów	192 „		
c) „ jednego docenta.	96 „	828 „	
„ 26. Płaca kominiarza	65 zł.		
„ 27. Sprzęty i ruchomości (Nadzw. 250)	370 „		
„ 28. Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana	1.000 „		
„ 29. „ lustracyi zakładu	100 „		
„ 30. „ nabożeństwa	50 „		
„ 31. Apteka i rozmaite inne	100 „	4.798 „	

Rubryka ta okazuje się wyższą od uchwalonej na r. 1882. o 778 zł., gdyż w pozycji 22 preliminuje się więcej o 400 zł. z powodu złego stanu budynków i na podstawie wynikłości z lat ostatnich, dalej cała pozycja 25 z kwotą 828 zł. jest nowo wstawioną w myśl uchwały Wys. Sejmu z 24. Października 1881; pozycja zaś 28 jest mniejszą o 450 zł. nadzwyczajnego wydatku poniesionego w r. 1882. na nowy wózek i zamianę koni.

Rubryka V. Potrzeby naukowe.

Poz. 32. Eksperymenta przy wykładach:

a) dla profesora rolnictwa	25 zł.
b) „ „ hodowli zwierząt	10 „
c) „ „ anatomii i fizyologii	25 „
d) „ „ weterynaryi	25 „

Do przeniesienia . . . 85 zł.

23.468 zł.

	Z przeniesienia	. 85 zł.	23.468 zł.
e)	dla profesora botaniki 25 "	
f)	" " chemii rolniczej 25 "	
g)	" " " zwierząt 20 "	
h)	" " fizyki 20 "	
i)	" " miernictwa 15 "	190 zł.
Poz. 33. Zbiory i muzea:			
a)	Utrzymanie i uzupełn. zbioru rolniczego Zwycz.	50 zł. Nadzw. 160 zł.	
b)	" " " hodowlan. " "	160 " " 360 "	
c)	" " " fizykal. " "	150 " " 500 "	
d)	" " " prep. chem. " "	20 " " 100 "	
e)	" " " botaniczn. " "	75 " " 50 "	
f)	" " " zoologiczn. " "	150 " " 140 "	
g)	" " " mechanicz. " "	300 " " 500 "	
h)	" " " mineralogi- cznego, petrograficznego i geologicznego " "	20 " " 100 "	
i)	Utrzymanie i uzupełn. zbioru technolog. " "	60 " " 260 "	
k)	" " " okazów leśnych 10 " " — "		
l)	" " " " ogrodn. 10 " " — "		
m)	" " " " weteryn. 25 " " — "		
n)	" " " instr. miernicz. 10 " " — "		
o)	" " " modeli budown. 10 " " — "		
p)	" " " geogr. fizyk. 10 " " — "		
r)	" " " okaz. melioracyi 10 " " — "		
	Zwycz.	1.070 zł. Nadzw. 2.170 zł.	3.240 "
Poz. 34. a)	Laboratorium chemiczne " "	600 " " 390 "	
b)	" " roślinno-fizyolog. " "	250 " " 150 "	
c)	" " zootomiczne " "	200 " " 150 "	
	Zwycz.	1.050 zł. Nadzw. 690 zł.	1.740 "
" 35. Biblioteka, a)	na przykupno dzieł " "	200 " " 300 "	
" b)	" " oprawę książek " "	50 " " — "	
" c)	" " czasopisma " "	250 " " — "	
	Zwycz.	500 zł. Nadzw. 300 zł.	800 "
" 36. Utrzymanie pola doświadczalnego			250 "
" 37. Wycieczki naukowe profesorów z uczniami			500 "
" 38. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki			330 "
" 39. Ogród: a) płaca ogrodnika		500 zł.	
b)	ogród botaniczny, sad, szkółki i warzywa	630 "	
c)	druk katalogu i rozesłanie	25 "	1.155 "
" 40. Wynagrodzenie folwarku za straty			1.000 "
			9.205 "

Rubryka ta okazuje się wyższą od przyjętej na rok 1882. o 630 zł., a to przy pozycji 38. o 300 zł. z powodu konieczności postawienia płotu, i przy pozycji 39. o 330 zł. więcej, gdyż dotacya dotychczasowa na porządne utrzymanie ogrodów okazała się niedostateczną, a nadto uporządkowanie ścieżek i dokupno roślin doświadczalnych, nadzwyczajnego wymagają wydatku.

Do przeniesienia 32.673 zł.

	Z przeniesienia	32.673 zł.
Rubr. VI.	Podatki i opłaty.	
	Poz. 41. Podatek gruntowy i domowy	45 zł.
	" 42. Opłata rządowa od przeniesienia własności	227 " 272 "
Rubr. VII.	Poz. 43. Stacya kontroli nasion	100 "
Rubr. VI.	bez zmiany, w rubryce zaś VII. zamiast wstawionego w budżet r. 1882. wydatku nadzwyczajnego 150 zł. na założenie stacyi, prelinuje się na utrzymanie stacyi 100 zł. na rok 1883, jako wydatek zwyczajny.	
	<u>Razem wydatki Szkoły wyższej</u>	<u>33.045 zł.</u>

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1. Subwencya c. k. Skarbu państwa	5.500 zł.
" II.	" 2. Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000 "
" III.	Opłaty od uczniów.	
	Poz. 3. Wpisowe od 70-ciu po 5 zł.	350 zł.
	" 4. Czesne: a) od 50-ciu " 50 "	2.500 zł.
	b) " 20-tu " 25 "	500 " 3.000 "
	" 5. Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach:	
	a) chemicznem	250 zł.
	b) roślinno-fizyologicznem	125 "
	c) zootomicznem	125 " 500 "
	" 6. Na bibliotekę od 70-ciu po 2 zł.	140 "
	" 7. " usługę	480 " 4.470 "
" IV.	" 8. Dochód z pasieki	230 "
" V.	" 9. Sprzedaż płodów z pola i ogrodu	250 "
" VI.	" 10. Dochód z kontroli nasion	65 "
	<u>Razem dochody Szkoły wyższej</u>	<u>15.515 zł.</u>

Dochody Szkoły wyższej prelinowano wyżej o 665 zł. niż na rok 1882., a to subwencję funduszu kultury krajowej o 600 zł. wyższą i z opłaty za ocenę nasion na stacyi kontroli 65 zł., jako pierwszy dochód w tej rubryce.

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace nauczycieli:	
	Poz. 1. Nauczyciel fachowy	920 zł.
	" 2. " pomocniczy	600 "
	" 3. Docent weterynaryi	150 "
	" 4. Katecheta	200 "
	" 5. Dwaj dozorczy robót ręcznych	540 "
	" 6. Dodatek pięcioletni dla nauczyciela	22 " 2.432 zł.
Rubryka	o 82 zł. wyższa niż przyjęta na r. 1882, z powodu konieczności podwyższenia płacy dozorczy o 60 zł. i dla wypłaty dodatku pięcioletniego w kwocie 22 zł. pomocniczemu nauczycielowi.	
Rubr. II.	Koszta administracyjne.	
	Poz. 7. Zarząd: a) remuneracya dyrektora	200 zł.
	b) potrzeby kancelaryjne i t. d.	100 " 300 zł.
	Do przeniesienia	300 zł. 2.432 zł.

	Z przeniesienia	.	.	300 zł.	2.432 zł.
"	8. Opał i oświetlenie	.	.	240 "	
"	9. Utrzymanie i ubezpieczenie budynku	.	.	300 "	840 "
Rubr. III. Utrzymanie uczniów.					
Poz.	10. Stołowanie 28 po 144 zł.	.	.	4.032 "	
"	11. Odzież, pranie i t. p. 28 po 60 zł.	.	.	1.680 "	5.712 "
Rubr. IV. Potrzeby naukowe.					
Poz.	12. Zaprzęgi do demonstracji	.	.	140 zł.	
"	13. Przybory do pisania i nauki	.	.	120 "	
"	14. Przykupno zwierząt do sekcji	.	.	30 "	
"	15. Przykupno modeli, machin i narzędzi	.	.	400 "	690 "
				<u>Razem wydatki Szkoły parobków</u>	<u>9.674 zł.</u>

Rubryki II. i III. bez zmiany jak w r. 1882; w rubryce IV. zaś, pozycya 15 o 200 zł. wyższa, a to na zaopatrzenie Szkoły parobków w maszyny do ćwiczeń, które dotąd wspólne obydwom Szkołom, już zniszczeniu uległy.

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	.	.	.	1.500 zł.
"	II. Opłaty i datki:				
	Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów	.	.	270 zł.	
	" 3. Datki Rad powiatowych, towarzystw i inne	.	.	950 "	1.220 "
Rubr. III.	" 4. Zarobek 28 uczniów po 18 zł.	.	.	.	504 "
				<u>Razem dochody Szkoły parobków</u>	<u>3.224 zł.</u>

Po zestawieniu powyższem, zbadaniu szczegółowem wszystkich rubryk i pozycyj, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić preliminarz na r. 1883 wydatków oraz dochodów Szkoły wyższej rolniczej i Szkoły parobków w Dublinach jak następuje:

Wydatki Szkoły wyższej	33.045 zł.	
" " parobków	9.674 "	42.719 zł.
Dochody Szkoły wyższej	15.515 zł.	
" " parobków	3.224 "	18.739 "
						czyli do pokrycia z funduszków krajowych niedobór 23.980 zł.

Lwów dnia 27. Września 1882 r.

Przewodniczący:
H. Wodźcki.

Sprawozdawca:
K. Scipio.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku posła Pilata w przedmiocie reformy ustawy o swojszczyźnie.

Wysoki Sejmie!

„W skutek wezwania c. k. Rządu o objawienie opinii w przedmiocie zamierzonej zmiany ustawy o swojszczyźnie uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. Października 1881 r. że „należałoby koniecznie przyjąć znowu do ustawy o swojszczyźnie zasadę, że także nieprzerwane 10-letnie dobrowolne zamieszkanie w pewnej gminie, nadaje prawo przynależności do tej gminy, jeżeli zamieszkujący nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej.“

Zmiana wskazana w powyższej uchwale Sejmowej dotyczy najdonioślejszych postanowień ustawy o swojszczyźnie, bo postanowień o nabyciu prawa swojszczyzny, które wprost oddziałują na obowiązek zaopatrywania ubogich. Zmiana ta jest w wysokim stopniu pożądaną albowiem obecnie gdy służące komuś prawo swojszczyzny nie ulega zmianie przez najdłuższy nawet pobyt lub zamieszkanie w innej gminie, obowiązana jest gmina zaopatrywać ubogich, którzy oddawna w niej nie mieszkają, albo nawet nigdy w niej nie przebywali, a to na podstawie że ich rodzice lub ewentualnie dalsi przodkowie używają w niej prawa swojszczyzny, obowiązana jest zatem gmina do zaopatrywania osób, które w usprawiedliwiającym nałożeniu takiego ciężaru związku ekonomicznym z gminą obecnie wcale nie zostają albo nawet nigdy nie zostawały. Wskazana przez Wysoki Sejm zmiana ustawy o swojszczyźnie jest dalej wielce pożądaną także dla tego, że skoro obecnie możliwość samoistnego nabycia swojszczyzny w innej gminie ogranicza się do wypadków przyjęcia do gminy lub dostąpienia w niej publicznego urzędu, dochodzenie, w jakiej gminie służy komuś prawo swojszczyzny — jest w wysokim stopniu utrudnionem i przewleka się bardzo długo, obarcza władze korespondencyą i sprowadza nieraz dłuższe przytrzymywanie pod zamknięciem osób, których przynależność ma być sprawdzoną. Bardzo często (a w każdym razie coraz częściej w miarę jak się oddalamy od czasu, w którym obowiązywały dawniejsze ustawy dopuszczające nabycie swojszczyzny przez dłuższe zamieszkanie) zdarza się, że dochodzenie nie jest w stanie wyjaśnić, gdzie pewna osoba ma prawo swojszczyzny według ustawy obecnej, wskutek czego w myśl §. 19. tejże ustawy osoba ta uznana zostanie za tułacza (Heimatslos) i prowizorycznie przydzieloną do pewnej gminy na podstawie okoliczności przypadkowych jak pobyt w chwili odstawienia do wojska, w chwili przydybania i t. p., co zostaje w zupełnej sprzeczności z wyznawaną zresztą przez ustawę zasadą niezmienniania ile możności raz nabytego prawa swojszczyzny.

Wykazana tu w krótkości niestosowność dzisiejszych postanowień o nabyciu prawa swojszczyzny, pociąga za sobą dalsze niekorzystne konsekwencje.

W skutek tak bardzo ograniczonej możności zmiany nabytego raz prawa swojszczyzny ludność, która jak wiadomo powszechnie i jak dowodzi porównanie spisów ludności napływa ze wsi do miast dla zarobku i stale tam zostaje przez całe życie, w razie zubożenia musi być zaopatrywaną przez gminy wiejskie, które z tego powodu znaczne i nieraz możność ich przechodzące ponoszą ciężary.

Skutkiem tych samych postanowień ograniczających do minimum możność zmiany nabytego prawa swojszczyzny są dalej wielkie rozmiary jakie przybiera odsyłanie ubogich potrzebujących zaopatrzenia z miejsca zamieszkania lub pobytu do gminy, w której służy im prawo swojszczyzny. Koszta takiego odsyłania, które odbywa się najczęściej pod strażą (szupasowanie) wzrastają z każdym rokiem i obciążają znacznie tak fundusz krajowy jak i gminy, zwłaszcza będące stacyami szupasowemi, a wydatek ten jest najczęściej bezskutecznym, gdyż osoby odesłane nie mogąc znaleźć utrzymania w gminie, w której bardzo często są zupełnie obcemi, opuszczają ją i dają powód do ponownych odstawień.

W końcu zauważyć należy, że przepisy szczegółowe o opiece nad ubogimi, i poświęcone tej opiece urządzenia jak domy przytułku i domy robocze wtenczas tylko mogą odpowiadać potrzebom i stosunkom kraju, jeżeli ich podstawa i punkt wyjścia, to jest postanowienia o swojszczyźnie, będą racjonalne i odpowiednie.

Niestosowność postanowień o nabyciu prawa swojszczyzny wstrzymuje odpowiednie uporządkowanie tego ważnego działu administracji.

Komisya sądzi, że powyższe uwagi w zupełności wystarczyć powinny, aby zmianę tej ustawy w myśl zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu uznać za pożądaną i pilnie potrzebną, a gdy od czasu powzięcia owej uchwały sprawa ta o ile wiadomo wcale nie postąpiła, Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszyć ile możności zmianę ustawy o swojszczyźnie z 3. Grudnia 1863. w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z dnia 17. Października 1882. r.

Lwów 3. Października 1882.

Przewodniczący:
Grocholski.

Sprawozdawca:
Pilat.

Aleg. 95.

Sprawozdanie

Komisji kolejowej o wniosku w przedmiocie budowy kolei żelaznej, mającej połączyć kolej Karola Ludwika z granicą Królestwa Polskiego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18. Września b. r. L. 306. przekazany został komisji kolejowej do sprawozdania wniosek następujący :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu by wszedł w rokowania z c. k. Rządem w celu rychłego doprowadzenia do skutku budowy kolei żelaznej z Rzeszowa w kierunku północnym do granicy Królestwa Polskiego, ewentualnie względem udziału, jakim fundusz krajowy przyczynić się ma do pokrycia kosztów tej budowy.

Zanim komisya mogła wszechstronnie rozważyć powyższy wniosek i zbadać różnorodne kwestye w bezpośrednim związku z nim będące, wniesiona została do Wysokiego Sejmu znaczna liczba petycyj, odnoszących się do tego przedmiotu, a Wysoka Izba petycje te tejże samej Komisji do sprawozdania przekazała.

Zadanie Komisji w ten sposób uległo zmianie i stało się cokolwiek trudniejszym, zamiast bowiem pierwotnego wniosku, Komisya znalazła się w obec kilku projektów, które wypadało jej porównać i za jednym z pomiędzy nich się oświadczyć.

Wspomniane petycje świadczące o ogólnem zajęciu, jakie wywołał w mowie będący wniosek, obejmują co do treści trzy odrębne działy.

1. Petycje Rady powiatowej Rzeszowskiej, miasta Rzeszowa i okręgowego Towarzystwa rolniczego Rzeszowskiego, opatrzone największą liczbą podpisów, oświadczają się bezwarunkowo za wnioskiem w tej osnowie, jak on był postawiony.

2. Petycja Rady powiatowej Mieleckiej przemawia za linią wychodzącą z Tarnowa.

3. Petycje miasteczek Sieniawy, Leżajska i Ulanowa, czterech obszarów dworskich i sześciu gmin wiejskich — wszystkie jednobrzmiące — a petenci projektują w nich linię wychodzącą z Jarosławia.

W końcu petycja Rady powiatowej w Nisku, żądająca modyfikacji w pierwotnym wniosku o tyle, żeby kolej z Rzeszowa do Nadbrzezia nie na Kolbuszową ale na Nisko budowana była.

Komisya jest najpierw w zasadzie tego zdania, że każda linija komunikacyjna, przecinająca północną część kraju od kolei Karola Ludwika do granicy Królestwa, jest pod względem handlowym i ekonomicznym ważną i pożyteczną.

Nie tylko miałyby taka kolej znaczenie lokalne dla okolic, przez które będzie przeprowadzona, ale wywarłaby niewątpliwie wpływ wielki i ożywiający na znaczną przestrzeń kraju, rozciągającą się na prawym brzegu Wisły i na obu brzegach Sanu.

Okolica ta produkuje wielką ilość zboża, okowity i bydła a zmuszoną jest dla zbytu, produkta swoje odstawić do kolei Karola Ludwika o 10 do 12 mil odległej. — Nie ulega wątpliwości, że cały ten transport odbywałby się nową koleją a tem samem zapewniłby jej znaczne dochody.

Projektowana kolej przecinałaby okolice, obfitujące w lasy a dochodząc do Wisły w punkcie, gdzie rzeka ta jest zawsze spławną, ułatwiałaby ruch handlowy drzewem pomiędzy krajem a Warszawą i Gdańskiem.

Jeżeli obok tego zważymy, że ruch handlowy i osobowy między Galicyą i Królestwem Polskiem jest dosyć wielki, stosunki między obu krajami liczne a że przytem na całej długości granicy austriacko-rosyjskiej od Krakowa aż do Brodów nie ma ani jednego połączenia kolejowego, to możemy zdaje się bez żadnej przesady twierdzić, iż w razie wybudowania projektowanej linii cały ruch handlowy i osobowy między częścią Królestwa, mianowicie Gubernią Radomską i Lubelską a Galicyą, skierowałby się do tej kolei.

Względ ten jest tem ważniejszy a rzecz tem więcej prawdopodobna, że poczynszy od Sandomierza istnieje na Wiśle regularny ruch statków parowych do Puław, z kąd znowu niedawno wybudowana kolej nadwiślańska tworzy połączenie z Warszawą i Lublinem.

To są w streszczeniu ważniejsze względy ekonomiczne, przemawiające w zasadzie za budową projektowanej kolei; — przechodząc następnie do kwestyi, która z projektowanych linii zasługuje przed innymi na pierwszeństwo, miała komisya na uwadze najpierw względ kosztów, jakie budowa za sobą pociągnie. — Z tego punktu widzenia roztrząsając szczegółowo wszystkie w petycyach poruszone projekta, przyszła komisya do przekonania, że linja z Rzeszowa na Kolbuszowę do Nadbrzezia, przedstawia się najkorzystniej, a to z następujących powodów:

- a) Plany i kosztorysy szczegółowe dla linii Rzeszów Kolbuszowa-Nadbrzezie znajdują się zupełnie gotowe w aktach Wydziału krajowego.
- b) Odległość z Rzeszowa przez Kolbuszowę do Nadbrzezia wynosi 73 kilometry i jest od linii powiatowej tylko 1'1 kilmetra dłuższą; odległość z Rzeszowa przez Nisko do Nadbrzezia wynosi 93 kilometry, zatem w porównaniu z pierwszą trasą więcej o 20 kilometrów. Odległość z Tarnowa przez Mielec do tegoż samego punktu 108 kilometrów, więcej o 35 kilometrów. Odległość z Jarosławia przez Leżajsk, Rudnik, Rozwadów 109 kilometrów, więcej o 36 kilom.
- c) Trudności trasy mniej więcej jednakowe, chociaż i pod tym względem linja z Rzeszowa przez Kolbuszowę przedstawia się najkorzystniej, albowiem nie napotyka w całej długości na żadną rzekę, nie zachodzi przeto potrzeba budowy ani jednego mostu większych rozmiarów.

Linja z Tarnowa przechodzi przez Wisłokę, blisko jej ujścia, linja zaś z Jarosławia przecina rzekę Wisłok.

Za linją z Tarnowa przemawia jeden względ nie małej wagi, to jest połączenie bezpośrednio z koleją rządową Tarnów-Leluchów; — gdyby jednak c. k. Rząd uznając słuszność wywodów okręgowego Towarzystwa rolniczego Rzeszowskiego wziął w przyszłości na uwagę przedłużenie linii projektowanej z Rzeszowa do Krosna, w takim razie obie linie projektowane przez Tarnów i przez Rzeszów przedstawiałyby i pod tym względem jednakowe korzyści.

Co się zaś tyczy petycji, projektujących linją z Jarosławia, równie jak petycji przemawiającej za poprowadzeniem linii z Rzeszowa do Nadbrzezia przez Nisko, to motyw na poparcie tych żądań przytoczone, stosują się zarówno do każdej z powyższych linii, dla tego komisya nie może żadną miarą, przy innych warunkach równych, zalecać linję dłuższą i kosztowniejszą w miejsce krótszej i tańszej.

Komisya oświadcza się przeto za linią Rzeszów-Kolbuszowa-Nadbrzezie jako najkrótszą, najtańszą i najbardziej odpowiadającą interesom tak lokalnym jakoteż i krajowym.

Według obliczeń znajdujących się w posiadaniu Wydziału krajowego, wynosiłby koszt budowy jednego kilometra tej kolei (z expropriacją gruntów, materiałem ruchu i dodatkiem 15% na nieprzewidziane przekroczenia) 28 646 zł., długość zaś całej linii jak wyżej powiedziano 73 kilometry. Ponieważ jednak miejscowość Nadbrzezie, będąca komorą cłową austriacką, położona nad samą Wisłą, wymieniona jest raczej dla wskazania kierunku linii, nie jako istotny punkt, do którego kolej musiałaby dochodzić, można zatem na pewne przypuścić, że punkt krańcowy kolei będzie musiał być o parę kilometrów od Wisły oddalony, że zatem długość całej linii na 70 kilometrów przyjąć można.

Koszta całej budowy wynosiłyby w takim razie w okrągłej cyfrze dwa miliony złr. w. a. Na podstawie powyższego wywodu stawia komisya wniosek:

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

- I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd do dołożenia wszelkich starań, by połączenie drogą żelazną okolic Nadwiślańskich przy ujściu Sanu z koleją Karola Ludwika dla ekonomicznych stosunków tej części kraju żywotne i niezbędne, jak najspieszniej przyszło do skutku.
- II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wszedł z c. k. Rządem w rokowania co do trasy z Rzeszowa na północ w kierunku najprostszym, jako najmniej kosztownym — a ze względów handlowych i ekonomicznych najwłaściwszym, oraz co do ewentualnego przyczynienia się kraju do kosztów budowy.
- III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia imieniem kraju obowiązku przyczynienia się do kosztów tej kolei — jeżeli budowa w roku 1883. przynajmniej rozpoczęta będzie — kwotą pieniężną do wysokości 150.000 zł. w. a. płatną w trzech rocznych ratach, począwszy od roku 1884.
- IV. Jeżeli rokowania z c. k. Rządem o pomienioną kolej doprowadzą do pomyślnego rezultatu, Wydział krajowy wstrzyma dalszą budowę drogi krajowej z Rozwadowa do Nadbrzezia.
- V. Powyższemi uchwałami załatwione zostają petycye do tego przedmiotu się odnoszące.

Lwów dnia 3. Października 1882.

A. Hoppen,
przewodniczący.

J. Tarnowski,
sprawozdawca.

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

L. Thompson
1890

C. Brown
1890

Aleg. 96.

Wniosek.

Zważywszy, że gr. kat. archidiecezja lwowska obejmuje obszar przeszło 808 mil kwadrato-
towych, a około 1,600.000 wiernych w 1.176 parafiach;

zważywszy, że siły obecne Kapituły archidiecezjalnej tylko z dziesięciu kanonii złożone, są zbyt
małe — by mimo wszelkich wysiłen mogły podołać skutecznie sprawom tak rozległej i trudnej ad-
ministracyi duchownej;

zważywszy, że dotacya obecna członków tej Kapituły zaledwie najskromniejszym odpowiada
wymaganiom, gdyż najwyższa wynosi 1.500 zł., najmniejsza zaś nie dochodzi nawet 1.000 zł.;

zważywszy nareszcie, że kraj ma zarówno prawo jakoteż obowiązek starania się o polepszenie
i ułatwienie warunków trudnej administracyi duchownej;

Stawiam wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby po przeprowadzeniu potrzebnych rokowań z Stolicą apostoł-
ską ustanowił dwie nowe posady kanoników przy gr.-kat. kapitule metropolitalnej we Lwowie“.

„II. Dla nowo utworzyć się mających dwóch posad kanoników przeznacza Sejm krajowy Kró-
lestwa Galilicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem stałą dotacyę z funduszu
krajowego po dwa tysiące pięćset zł. w. a. rocznie dla każdej kanonii, a to począwszy od roku 1883“.

„III. Obu tych kanoników mianuje Jego ces. i król. Apostolska Mość na wniosek Wydziału kra-
jowego, któremu ordynaryat metropolitalny grecko-katolicki przedstawi wszystkich kandydatów, któ-
rzy w skutek rozpisanego konkursu się zgłoszą i za godnych i zdolnych uznani zostaną“.

Wnioskodawca :

Stanisław Polanowski.

Mikołaj Wolański, Władysław Wolański, Julian Korytowski, Roman Michałowski, Fr. Myciel-
ski, Jan Czaykowski, Scipio, Łazarski, Hoppen, Haller, Wasilewski, Jan Jocz, Wolfarth, Józef Jasiń-
ski, J. Mochnacki, Romanowicz, Emil Torosiewicz, Zamoyski, J. Tarnowski, Pilat, Russocki, Żywicki,
Sz. Koziebrodzki, Franciszek Jasiński, Głogowski, Wernicki, Jędrzejowicz, H. Wodzicki, Dr. M. Ma-
deyski, Edward Stadnicki, Antoni Tyszkowski, Dr. M. Fedorowicz, Sylwester Sembratowicz, Were-
szczyński, F. Smolka, Grocholski, Badeni, St. Tarnowski, Z. Sawczyński, Abrahamowicz, Szumań-
czowski, Bartmański, M. Rey, Towarnicki, Wodziński, T. Merunowicz, J. Popiel, ks. Isakowicz,
L. Wodzicki, Mandyczewski, M. Korzyński, A. Raciborski, Czerkawski.

Wniosek.

Wysoki Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się Wysoki c. k. Bząd, aby przy zamierzonej zmianie dotychczasowego opodatkowania przemysłu gorzelnianego zechciał:

1. zarządzić, by dzisiejszy system pobierania podatku od objętości naczyń fermentacyjnych był nadal utrzymany, jako najmniej jeszcze uciążliwy pod względem kontroli dla stron i organów nadzorujących, i pod żadnym warunkiem nie dopuścił zaprowadzenia, znanych już ze swej szkodliwości dla stron i c. k. Władz finansowych, przyrządów zegarowych do oznaczenia ilości uzyskanego alkoholu;

2. by zechciał przy wydzierżawieniu gorzelní gospodarczych przedłużyć czas przedkładania kontraktów dzierżawy, w celu uzyskania opustu podatkowego, do końca października każdorocznie, a nie jak dotąd, owe umowy o wiele pierwej przed rozpoczęciem każdorocznej kampanii gorzelnianej przedkładane być musiały, nakoniec

3. aby strony żądające dla swych gorzelní opustu podatkowego nie były zmuszone składać c. k. Władzom finansowym corocznie dowody niezmięionej własności dóbr, gorzelní i przestrzeni posiadanego gruntu, gdyż podobne zmiany, skoro następują, są zaraz podawane do wiadomości c. k. Władz, a tem samem dowody niezmięionego posiadania dóbr są zbytecznem tylko obciążeniem stron i c. k. Władz politycznych.

We Lwowie dnia 4. października 1882.

Wnioskodawca

Piotr Gross.

Henryk Janko, Wohlfarth, Weissman, Franciszek Jasiński, Stanisław Polanowski, Tadeusz Wasilewski, Walery Waygart, Wereszczyński, M. Popiel, Abrahamowicz, Scipio, Gorayski, Wolański Mikołaj, Garbaczyński.

Whiosek

The first of these is the fact that the
 population of the country has increased
 rapidly since the year 1850. This is
 due to a number of causes, the most
 important of which are the discovery
 of gold in California, the opening
 of the great overland routes, and
 the general improvement of the
 country.

The second of these is the fact that
 the country has become more and more
 settled. This is due to the fact
 that the land is becoming more and
 more valuable, and the people are
 flocking to the country in great
 numbers. This is also due to the
 fact that the country is becoming
 more and more fertile, and the
 people are flocking to the country
 in great numbers.

The third of these is the fact that
 the country has become more and more
 settled. This is due to the fact
 that the land is becoming more and
 more valuable, and the people are
 flocking to the country in great
 numbers.

The fourth of these is the fact that
 the country has become more and more
 settled. This is due to the fact
 that the land is becoming more and
 more valuable, and the people are
 flocking to the country in great
 numbers.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o wniosku p. Merunowicza w przedmiocie wydawania przez Bank krajowy obligacji w celu udzielania pożyczek na budowanie szkół i ich uposażenie.

Wysoki Sejmie!

W wniosku p. Merunowicza należy rozróżnić dwie jego strony t. j. myśl w nim zawartą i sposób jej wykonania.

Komisja budżetowa nie przeczy, że ilość budynków szkolnych, mianowicie w obec przymusowego do nich uczęszczania — jest zbyt mała, że wiele gmin nie ma dostatecznych funduszy do ich zbudowania, że więc pożądanem by było obmyślenie środków, któreby za pomocą taniego kredytu, ułatwiały to zadanie — na wniosek jednakże p. Merunowicza, ani co do zasady to jest stanowiska Sejmu, ani co do formy komisja budżetowa zgodzić się nie może.

Co do zasady komisja budżetowa jest zdania, że Sejm nie powinien nakładać Bankowi obowiązków wykonywania swoich uchwał w operacjach kredytowych, — że Sejm wszedłby tym pierwszym swoim krokiem na zupełnie niewłaściwą, a dla przyszłości Banku może nawet niebezpieczną drogę ingerencji bezpośredniej w czynności Banku.

§. 61. Statutu bankowego oznacza wyraźnie stosunek Sejmu do Banku, który się zamyka w tem, że bilans i inwentarz majątkowy Banku przedkładane będą Sejmowi celem wydania absolutoryum.

Komisja sądzi, że Sejm w tych przez statut oznaczonych granicach pozostać powinien, i że niebezpiecznym precedensem byłaby uchwała sejmowa peremptorycznie nakazująca wykonanie pewnych i ściśle naprzód oznaczonych operacji kredytowych, które na nieprzewidziane przez Sejm natrafic mogą trudności — w skutek czego mogłaby się między Bankiem a Sejmem wywiązywać dyskusya o prowadzenie interesów, przez Sejm nakazanych. Co tu mówimy nie! przeszkodzi wcale Sejmowi wskazywać Bankowi potrzeby kredytowe kraju, co nawet zostanie zawsze nietylko prawem, ale obowiązkiem Sejmu.

Jeżeli w zasadzie komisja budżetowa zgodzić się z wnioskiem p. Merunowicza nie może, to mniej jeszcze zgodzić się może na jego formę, przepisującą wszystkie niemal szczegóły jego wykonania, a które według rozmaitych ani od Sejmu, ani od Banku niezależnych okoliczności zależeć będą, jakoto od targu pieniężnego, od obfitości kapitałów, umieszczenia szukających i od kredytu, który sobie Bank wyrobi — bo samo wydanie „galicyjskich obligacji szkolnych“ jest dopiero małą częścią zadania.

Taka ściśle naprzód określona uchwała zdawała się komisji i dlatego niewłaściwą, że statut Banku w §. 3. lit. f) jest upoważniony w ogóle do udzielania pożyczek gminom i powiatom, nie ma

więc dzisiaj powodu wykluczać możności obmyślenia innego sposobu znalezienia kredytu na budowanie budynków szkolnych.

Należy tu jeszcze przypomnąć, że §. 1. statutu, jako o głównem zadaniu Banku mówi: „ustanawia się Bank krajowy w celu podniesienia dobrobytu w kraju, a *w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu*“.

Skoro Wysoki Sejm komisji budżetowej przekazał, zgodnie z życzeniem wnioskodawcy, wniosek p. Merunowicza, zdawało się, że strona jego finansowa szczególnie miała być rozbieraną, drugą była dopiero kwestya potrzeby budowania szkół, której jednak pominąć nie można.

Tej potrzeby w wielu miejscowościach w wątpliwą podawać komisya nie myśli, co jednak jest pewne, to, że wiele gmin wymaganiami zbyt kownych i nadmiarę kosztownych budynków szkolnych w uciążliwym znalazło się położeniu.

Zachodzi więc obawa, czy zbyt częste zachęcanie do budowania szkół przez ułatwiony kredyt nie zachęci gminy do powiększania swoich długów, od których ściąganie procentów i amortyzacyi mogłoby być trudnem, doprowadzałoby często do środków egzekucyjnych i całą operacyę finansową na szwank naraziłoby mogło. Wreszcie uznając potrzebę dobrych budynków szkolnych, twierdzić jednak można, że brak ich nie jest jedyną przyczyną nieuczęszczania do nich takiej liczby dzieci, jakiejby oczekiwać należało ze względu na ludność kraju i na obowiązujące ustawy.

Z tych tedy powodów, zachowując myśl główną wniosku posła Merunowicza, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm uznając, że kredyt amortyzacyjny udzielany gminom lub powiatom na budowanie budynków szkolnych jest pożądany — odstępuje sprawę tę Wydziałowi krajowemu do właściwego postąpienia“.

Lwów 3 października 1882.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Henryk Wodzicki w. r.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o prośbach gmin miast Brzeżan, Stryja, Sanoka i Jasła wniesionych do L. 339, 418, 593 i 664 r. 1882 względem zaprowadzenia c. k. Sądów obwodowych w tych miastach.

Wysoki Sejmie!

Do Wysokiego Sejmu weszły w bieżącej sesji cztery prośby a to: pierwsza 17. września b. r. do L. s. 339 p. 253 od gminy miasta Brzeżan — druga 21. września b. r. do L. s. 418 p. 319 od gminy miasta Stryja — trzecia 27. września b. r. od gminy miasta Sanoka do L. s. 593 p. 447 — czwarta 28. września b. r. do L. s. 664 p. 493 od gminy miasta Jasła — a piąta 30. września b. r. do L. s. 687 p. 526 od gmin powiatu brzeżańskiego, domagające się zaprowadzenia w tych miastach c. k. Sądów obwodowych, które to prośby przydzielone zostały komisji prawniczej do załatwienia.

Komisja prawnicza rozpatrując te prośby przekonała się, że Wysoki Sejm jeszcze 15. grudnia 1873 r. powziął uchwałę, iż pożądanem jest rychłe ustanowienie Trybunałów I. Instancyi w Kołomyi, Brzeżanach, Sanoku, Stryju, Wadowicach i Czortkowie, jak nie mniej, że następnie Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. maja 1875 roku oświadczył c. k. Rządowi, iż dla zaradzenia przynajmniej w części potrzebie w Galicyi zachodniej należy ustanowić jak najrychlej Trybunał I. Instancyi oprócz w Wadowicach także w Jasle.

Z dniem 1. stycznia 1876 zaprowadzonym został w rzeczy samej c. k. Sąd obwodowy w Kołomyi, a Najjasniejszy Monarcha przyzwolił 8. września 1876 r. na utworzenie nowego c. k. Sądu obwodowego w Wadowicach, który mocą rozporządzenia ministeryalnego z dnia 27. maja 1879 r. ustanowionym a następnie wprowadzonym został, miasta zaś Jasło, Brzeżany, Sanok, Stryj i Czortków oczekują do tej chwili wprowadzenia tamże takich Sądów obwodowych bez skutku, a to pomimo tego, że Wydział krajowy stosując się do uchwał Wysokiego Sejmu w tej sprawie powziętych powyżej już powołanych, jako też i późniejszych uchwał sejmowych mianowicie z 5. października 1878 i 24. lipca 1880, pismami z 3. marca 1874 L. 21.924 — 25. czerwca 1875 L. 10.803 — 2. lipca 1878 L. 34.742 — 3. grudnia 1878 L. 57.603 i 8. października 1880 L. 35.070, a nareszcie także co do ustanowienia Sądu obwodowego w Sanoku 18. kwietnia 1882 L. 18.120 wniesionemi przy c. k. Ministerstwie sprawiedliwości, spełnienia żądań Wysokiego Sejmu w interesie nie tylko dotyczących miast ale głównie w interesie kraju kilkakrotnemi uchwałami Wysokiego Sejmu wyrzeczonych stanowczo się domagał.

W skutek tych częstych nalegań Wydziału krajowego a w szczególności także i prośb przez Reprezentacye miast Brzeżan i Sanoka bezpośrednio przy c. k. Prezydium lwowskiego Sądu wyż-

szego wniesionych, w których gmina miasta Sanoka przedłożyła uchwałę Rady gminy zawierającą przyrzeczenie dopłacania Wysokiemu Rządowi na umieszczenie tamże Sądu obwodowego przez przeciąg lat 25 corocznie po 2.000 zł. w. a., lub dostarczenia na przeciąg lat 5 bezpłatnie wszelkich lokalności dla c. k. Sądu obwodowego potrzebnych, zaś gmina miasta Brzeżan nie tylko wykazała, iż zobowiązała się uchwałą Rady gminnej uiszczać c. k. Rządowi przez przeciąg lat dziesięciu corocznie po 2.000 zł. w. a. pod warunkiem, jeżeli Sąd obwodowy tamże do lat trzech, przeto od 1. lipca 1883 swoje czynności rozpocznie, ale także dołączyła do tej swojej prośby oświadczenie właściciela miasta Brzeżan JW. Stanisława hr. Potockiego, który się takowem zobowiązał w razie zaprowadzenia w tymże samym czasie c. k. Sądu obwodowego w tym mieście opłacać c. k. Rządowi przez przeciąg lat 10 corocznie po 1.500 zł. w. a. — zawiadomiło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 19. lipca 1880 do L. 9.813 tutejsze c. k. Prezydium wyższego Sądu krajowego, że jakkolwiek uznaje potrzebę pomnożenia Trybunałów w naszym kraju, to przecie ze względu na stosunki finansowe państwa potrzebie tej tylko w ten sposób będzie się mogło stać zadosyć, że pomnożenie to Trybunałów tylko po jednym i to w miarę nagłej potrzeby nastąpi — i że jakkolwiek na razie nie może orzec. w którym mieście i kiedy przystąpi do ustanowienia nowych Trybunałów, obecnie już nie podlega żadnej trudności, ażeby na podstawie ofert miast Brzeżan i Sanoka wejść w bliższe układy z tymi miastami i wydało zarazem tak do Prezydów c. k. Sądów obwodowych w Złoczowie i Przemyśle jakoteż i do dotyczących naczelników c. k. Sądów powiatowych wezwania, by już obecnie stwierdzono możność umieszczenia w tych miastach Trybunałów i obliczono w przybliżeniu koszta ulokowania onychże, wzywając przy tem Wydział krajowy, ażeby ze swojej strony wpłynął na mieszkańców tych miast i powiatów, by się do kosztów zaprowadzenia tamże z ich korzyścią Trybunałów przyczynić zechcieli.

Wydział krajowy zawiadomił o tym postanowieniu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości reskryptem z 8. października 1880 L. 35.070 dotyczące Wydziały Rad powiatowych celem poinformowania gmin miast Brzeżan i Sanoka, polecając przy tem, ażeby przy zeznawaniu dla Wysokiego c. k. Rządu wspomnianych już powyżej oświadczeń — zawierających zobowiązanie do uiszczenia opłat za umieszczenie c. k. Sądów obwodowych, zastosowały się do postanowienia określonego §. 99 ust. gm. i wyjednały zatwierdzenie takowych przy Radzie powiatowej.

Chociaż od chwili wydania powołanego powyżej reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 19. lipca 1880 L. 9.813 już dwa lata upłynęły, nie postąpiła sprawa ta zaprowadzenia dalszych c. k. Sądów obwodowych naprzód i to pomimo tego, że jest nie tylko nagłą, ale i ze wszech miar słuszną. W kraju naszym bowiem na obszarze 1.425 kwadr. mil urzęduje obecnie jedynie 12 c. k. Sądów obwodowych, a każdy z tych Sądów załatwia sprawy sądowe ludności mniej więcej 600.000 mieszkającej na obszarze 100 do 200 kwadr. mil, gdy przeciwnie w Górnej Austrii na obszarze 217 mil kwadr. istnieje 4 Trybunały I. Instancyi, z których każdy na obszarze przeciętnie 54 mil kwadr. załatwia sprawy wszystkie w jego zakres działania należne ludności nie dosięgającej 200000, w Czechach zaś na obszarze 943 mil kwadr. urzęduje takich Trybunałów 16, z których każdy załatwia sprawy ludności zaledwie 350.000 wynoszącej, a zamieszkałej na obszarze, licząc przeciętnie 58 mil kwadr., i dla tego to nawet bez względu na to czyli dotyczące gminy miejskie, lub powiaty zechcą przyczynić się do kosztów połączonych z zaprowadzeniem nowych Trybunałów, lub nie, wypada domagać się tego, ażeby kraj nasz co do ilości Sądów tak jak to sprawiedliwość wskazuje zrównany został z innymi krajami koronnymi państwa austriackiego, a to tem usilniej, kiedy komisya prawnicza w sprawozdaniu swoim Wysokiemu Sejmowi dnia 3. maja 1875 roku L. 267 sejm. przedłożonym, domagając się pomnożenia w naszym kraju sądowych urzędników tak konceptowych jakoteż i manipulacyjnych, dowodnie wykazała, że co do liczby takowych w stosunku do innych krajów koronnych państwa Austriackiego w sposób rażący jest upośledzonym.

Pominąć nie można także tego milczeniem, że obecnie wobec rozległych okręgów c. k. Sądów obwodowych w kraju naszym, strony szukające sprawiedliwości narażone bywają na niezwykłą utratę drogiego nieraz czasu i znaczne wydatki, kiedy niektóre z nich mieszkają w miejscowościach

150 i do 200 kilometrów od właściwych sobie c. k. Sądów obwodowych odległych, obywatele zaś powołani do spełniania przy tych c. k. Sądach obwodowych obowiązków sędziów przysięgłych opuszczają swoje rodziny i pozostawiać nieraz bez należytego dozoru swoje gospodarstwa ponosząc nieobliczone straty, których by uniknąć mogli, gdyby odległość c. k. Sądów obwodowych została zbliżoną — a i Wysoki Skarb ponosi także w skutek takiego stanu rzeczy znaczne wydatki, bo c. k. Sądy obwodowe powołując do rozpraw w sprawach karnych świadków lub znawców z miejscowości od siedziby Sądu 100 do 200 kilometrów odległej — zmuszone są opłacać owym znaczne koszta podróży, czemu niewątpliwie się zapobieże, jeżeli niezwykle rozległe obecne okręgi c. k. Sądów obwodowych przez zaprowadzenie nowych takich c. k. Sądów obwodowych i wydzielanie dla takowych z obecnych okręgów sądowych odpowiednich części zostaną zmniejszone.

Dlatego też komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

»Wzywa się ponownie c. k. Rząd, ażeby w myśl uchwał sejmowych z 15. grudnia 1873, 14. maja 1875, 5. października 1878 i 24. lipca 1880 jak najrychlej ustanowił i w życie wprowadził c. k. Sądy obwodowe w Brzeżanach, Sanoku, Stryju, Jaśle i Czortkowie“.

Lwów dnia 2. października 1882.

Przewodniczący

Bazyli Kowalski.

Sprawozdawca

Walery Waygart.

Aleg. 100.

Sprawozdanie

Komisji kultury krajowej o wniosku posła Chrzanowskiego tyczącym się regulacji rzek i ochrony lasów.

Wysoki Sejmie!

Liczne rzeki któremi Opatrzność kraj nas obdarzyła, a które zmienione w sieć dróg wodnych po całym kraju rozsnutych, byłyby najdogodniejszymi bo najtańszymi środkami przewozu dla kraju naszego, wywożącemu płody surowe wielkiego ciężaru w stosunku do ich wartości i stałyby się potężną dźwignią dobrobytu powszechnego, — są do dziś dnia przyczyną klęsk zarządzanych powodziami niszczącymi najżyźniejsze okolice i przyczyniają się skutecznie li tylko do zubożenia kraju. Gdy w innych prowincjach polskich pozostałych dłużej pod rządem Rzeczypospolitej pracowano jeszcze w przeszłym wieku nad regulacją rzek a nawet nad budową kanałów żeglownych (kanał Ogińskiego), ograniczał się dawny absolutny rząd austriacki na ściąganiu podatków z Galicyi nie podejmując żadnych starań i nakładów dla podniesienia produkcyjnych sił kraju. Przeciwnie, pod mroźnym technieniem fiskalnego systemu rządowego spadało rolnictwo, wiały kiełkujący tu i owdzie przemysł, a rzeki galicyjskie toczyły swe wody w dzikich korytach zawalanych coraz bardziej piaskiem i kamieniami w miarę wyciania lasów w górach.

Sto lat miało w takim stanie gdy w 1861 r. postanowił rząd przecież wyznaczyć parę milionów zł. na regulację spławnych rzek galicyjskich, oznaczył pewne prawidła co do regulacji tej części rzek spławnych, którą za spławną uznał, chociaż w istocie rzeki te są spławne na daleko większej przestrzeni. Wyznaczając corocznie w budżecie na regulację spławnych rzek galicyjskich sumę niewielką w porównaniu z liczbą tych rzek, których porzecze zajmuje 90 tysięcy kilometrów kwadratowych, wydano już te parę milionów przeznaczonych na ten cel, a regulacja tej nawet małej części rzek którą za spławną uznano, nie postąpiła bynajmniej naprzód i rzeki spławne toczą jak dawniej wody swe w dzikich korytach poprzeriwanych ławami piasku i kamieni. Sam Rząd w sprawozdaniu swoim przedłożonem Izbie poselskiej Rady państwa przyznał to nawet o Wiśle, nad której regulacją nieco więcej pracowano, a przyznał to pisząc w sprawozdaniu, że na tej części Wisły którą za spławną uznał „mnóstwo przeszkód utrudnia żeglugę, coroczne powodzie zarządzają wielkie szkody nadbrzeżnym mieszkańcom, gdyż na zalanie wodami Wisły narażone są

pola na przestrzeni 11 mil kwadratowych, brzegi rzeki wcale nieumocnione, niwy nadbrzeżne nie zasłonięte wałami, a w takim samym stanie są koryta rzek wpadających do Wisły". Posłowie polscy zasiadający w Radzie państwa żądając corocznie przy uchwalaniu budżetu większych sum na regulacją rzek galicyjskich, wykazywali w swych mowach i w memoriałach rządowi przedłożonych, że regulacja nawet tej części rzek, którą za spławną uznano, nie postąpiła wcale, że tak Wisła jak inne rzeki płyną w zdziczałych korytach, żegluga na nich trudna lub niemożliwa, brzegi nie ubezpieczone i co parę miesięcy niszczą wylewami nadbrzeżne okolice; rząd nie zaprzeczał temu, lecz ubolewał, że stan finansów państwa nie pozwala używać większych sum na regulację rzek galicyjskich. Zresztą znany jest wszystkim prawie członkom Wys. Sejmowi smutny do dziś dnia stan rzek galicyjskich, znane nieistnienie na ich spławnej części jakiegokolwiek żeglugi parowej, tego najkorzystniejszego środka przewozu płodów surowych; wiadomo niestety, że bardzo częste powodzie zrzadzają szkody na miliony złotych obliczane i udowadniają, że dotychczasowe roboty i wydatki na regulację rzek nie przyniosły prawie żadnego rezultatu.

Jakież są więc powody, że dotychczasowe prace około regulacji rzek galicyjskich są prawie bezowocne?

Sejmowa komisja kultury krajowej sądzi, iż słusznie głosy posłów polskich w Radzie państwa, memoriały przez nich doręczane rządowi, wreszcie motywacja wniosku przedłożonego Wysokiemu Sejmowi na teraźniejszej sesji, przedstawiają zgodnie, że pierwszym powodem nieskuteczności dotychczasowych robót około regulacji rzek galicyjskich jest szczupłość sum wyznaczanych corocznie z skarbu państwa na tę regulację, sum bardzo małych w porównaniu z znaczną liczbą rzek spławnych w Galicyi będących w zupełnie dzikim stanie, bo ich regulację przez wiek cały całkiem zaniedbano. Ta mała suma wyznaczana w budżecie na regulację rzek spławnych galicyjskich, jest rozdzielaną a raczej rozrzucaną na równoczesne roboty przy kilkunastu rzekach, w skutek czego na każdą budowlę wodną przypada bardzo drobna kwota nie wystarczająca na ukończenie budowli, a roboty nieskończone niszczy pierwsza powódź.

Lecz nietylko głosy posłów polskich w Radzie państwa i wniosek Wys. Sejmowi teraz przedłożony wskazują tę szczupłość sum wyznaczanych corocznie w budżecie wydatków państwa na regulację rzek spławnych tak w Galicyi jak i w innych krajach monarchii, jako główny powód nietylko małego postępu ale bezowocności prawie dotychczasowych prac regulacyjnych; owszem wskazywali także ten powód posłowie z innych krajów monarchii do różnych stronnictw należący, mianowicie ci posłowie którzy się bliżej zajmowali sprawą regulacji rzek. I tak poseł Dienstl należący do „lewicy“ na posiedzeniu Izby poselskiej 13. Marca 1873 r. słusznie wyrzekł: „Z powodu wyznaczania w budżecie małych kwot na regulację rzek, muszą roboty regulacyjne ciągnąć się przez bardzo wiele lat, a w następstwie tego, nietylko wydatek ogólny będzie większy, ale nadto roboty regulacyjne niszczy woda przed ich ukończeniem. Małą częśćkę zrobią corocznie, zaś podczas jesieni i wiosny niszczy to co w lecie zrobiono. Gdyby przeznaczano od razu większe sumy na regulację rzek, byłoby całe zadanie ich uregulowania nietylko skuteczniej i prędzej, ale także taniej spełnione.“ Takie same zdanie wyrażali posłowie: Skene, Giskra i inni.

Drugim powodem bezowocowości prawie dotychczasowych prac około regulacji rzek galicyjskich jest, zdaniem Komisji kultury krajowej — zgodnie z zdaniem wnioskodawcy i zdaniem wyrażonem w memoriale przedłożonym przez Koło posłów polskich — szczupłość sił inżynierii wodnej krajowej, a więcej jeszcze instrukcje krępujące w tej sprawie działalność władz krajowych a mianowicie Namiestnictwa. Nietylko plan regulacji każdej rzeki musi być zatwierdzony w ministerstwie w Wiedniu—co zresztą słuszne, ponieważ regulacja ma być wykonaną pieniędzmi z skarbu państwa — ale wszelką najmniejszą nawet w zatwierdzonym planie modyfikację, konieczną w skutek zmian w korycie lub w brzegach rzeki zrzadzonych przez powódź, trzeba, odpowiednio tym instrukcyom, posyłać do zatwierdzenia do ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu i czekać kilka, niekiedy kilkanaście miesięcy na powrót planu nie rozpoczynając bynajmniej

robót, chociaż w budżecie są wyznaczone pieniądze na te roboty. W skutek tej instrukcyi, bywał i bywa następujący przebieg sprawy: po powodzi wiosennej inżyniera krajowa wypracowuje projekt modyfikacyi w planie regulacyi rzeki, modyfikacyi odpowiedniej zmianom w brzegach lub korycie rzeki; projekt tej modyfikacyi przesyłany bywa do Wiednia, a przejrany i zatwierdzony w ministerstwie spraw wewnętrznych wraca w najlepszym razie pod jesień, gdy już zostaje mało czasu do robót regulacyjnych. W skutek tego nawet niewielka część robót naznaczona na bieżący rok, nie może być w całości wykonaną, część sumy wyznaczonej w budżecie na roboty regulacyjne, wraca do skarbu, a często powódź wiosenna niszczy nieukończone roboty zrzadzając niekiedy znów zmianę w korycie lub w brzegach rzeki i zagnęła znów do zaproponowania nowej modyfikacyi w planie. Przeto z powodu skrępowania przez instrukcyę działalności władz krajowych i zakreślenia Namiestnictwu szczerpłego zakresu działania, sprawa regulacyi rzek obraca się w błędnym kole. Zmarły namiestnik ś. p. Gołuchowski zwracał kilkakrotnie uwagę rządu na tę niewłaściwość.

Trzecim powodem małego rezultatu dotychczasowych wydatków na regulację rzek, jest brak systemu, brak systematycznego programu w prowadzeniu tych robót. Uznała to cała Izba poselska Rady państwa, gdy na wniosek posłów polskich uchwaliła 6. maja 1879 r. rezolucyę wzywającą rząd, aby „po 1sze regulację wszystkich rzek objął jednym programem; po 2gie aby według racjonalnego systemu prowadzono roboty regulacyjne przy każdej rzece; po 3cie aby uniano, o ile możności, rozpraszania środków rozporządzalnych.“

Roboty około uregulowania rzeki prowadzi się racjonalnie, jeżeli plan regulacyi obejmuje cały bieg rzeki i jej dopływy. Jeżeli zaś plan regulacyi rzeki obejmuje tylko uregulowanie jej spławnej części nietroszcząc się o to co się dzieje na górnym jej biegu i nie zajmując się wcale regulacyą jej dopływów, wówczas staranna nawet regulacya dolnego biegu rzeki według planu mającego na uwadze tylko ten dolny jej bieg, nie będzie dostateczną, nie zabezpieczy od wylewów równin położonych nad tym dolnym biegiem rzeki. Bo jeżeli po takim uregulowaniu dolnego biegu rzeki, lasy nad górnym jej biegiem zostaną wycięte, lub też później sprostowany zostanie górny jej bieg a przez to zwiększony tam spadek wody, wówczas wody rzeki spływać będą daleko szybciej niż dawniej z górnego biegu na dolny, gdzie przy małym zwykle spadku woda zwolna odpływa; przeto w razie deszczów w górach, pas inundacyjny wzdłuż dolnego uregulowanego dawniej biegu rzeki nie zdoła objąć nadpływających szybciej niż dawniej a wolno odpływających wód, wody te spiętrzą się tam do wysokości nieznaney dawniej przed sprostowaniem górnego biegu rzeki, przerwą wały i zaleją całą okolicę, która sądziła się bezpieczną po uregulowaniu dolnego biegu rzeki.

Wreszcie przyczyną, że pomimo prowadzonych, wprawdzie mało skutecznie, prac regulacyjnych, rzeki nasze tak spławne jak i niespławne roznoszą teraz straszniejszymi i częstszymi powodziami niż dawniej, większe spustoszenie po kraju naszym, zasypują swoje koryta piaskami i kamieniami — przyczyną tego jest coraz większe wycięcie lasów, wyniszczanie ich w dolinach górskich i na bystrych stokach gór. Komisya kultury krajowej z całą siłą głębokiego przekonania podziela zdanie wyrażone nietylko w memoryale posłów polskich zasiadających w Radzie państwa i w motywach wniosku posła Chrzanowskiego, ale wypowiedziane także przez liczne komisye specyalne wyznaczane we Francyi i we Włoszech dla zbadania przyczyn wielkich powodzi, zdanie udowodnione wreszcie doświadczeniem w wielu krajach, że wycięcie lasów mianowicie na stokach gór pociąga za sobą wielorakie a szkodliwe i smutne następstwa nietylko dla górskiej okolicy w której lasy wycięto, lecz dla całego kraju. Lasy na górach są naturalnym a najskuteczniejszym regulatorem stanu wody na całym biegu rzek wypływających z tych gór. Po wycięciu lasów na górach wody deszczowe i śniegowe spływają szybko po nagich stokach gór, splukują ziemię urodzajną, zasypują żwirami i kamieniami żyzne dawniej doliny górskie, a cała okolica górska, bujną niegdyś roślinnością okryta, staje się kamienną pustynią jak Karst lub wielkimi kupami kamieni jak Apeniny; początek tych spustoszeń można już także widzieć niestety w Karpatach! Lecz zgubne skutki wy-

cięcia lasów na górach nie ograniczają się na samej górskiej okolicy. Po stokach gór okrytych lasami, wody deszczowe i śniegowe, podczas ulewnych deszczów i topnienia śniegów, sączą się zwolna pomiędzy mchami i korzeniami drzew, wsiąkają po większej części w ziemię, tworzą źródła, które utrzymują jednakowy stan wody na rzekach z gór wypływających. Przeciwnie, po wycięciu lasów na górach wody deszczowe i śniegowe podczas ulewnych deszczów i topnienia śniegów spływają po nagich stokach gór z wielką szybkością i całą masą na doliny, rzeki z gór wypływające wzbierają nagle a bardzo wysoko, przerywają wały ochronne nad swym dolnym biegiem, zatapiają równiny i zrządzają w całym kraju wielkie spustoszenia. Ochrona lasów na stokach Karpat jest dla Galicyi tem ważniejszą, że wszystkie większe rzeki galicyjskie wypływają z gór karpaccich. Zamknięcie dolin górskich potężnymi tamami i urządzenie wielkich rezerwoarów wody w dolinach górskich, przedsiębrane teraz ogromnemi nakładami w górach Francyi przy źródłach Loiry, nad górnym biegiem Saony, Rodanu i innych rzek oraz w Alpach w Lombardyi, jakkolwiek zmniejsza jedno ze zgubnych następstw wycięcia lasów na górach, nie może zastąpić tych lasów na stokach gór i zbawionego ich wpływu, czego mamy przykłady w teraźniejszych powodziach w Lombardyi. Drugiem zgubnem następstwem wycięcia lasów na górach jest szkodliwy wpływ tego wycięcia na klimat całego kraju. Ten szkodliwy na klimat całego kraju wpływ wycięcia lasów czujemy już dotkliwie w kraju naszym w długo trwających suszach po których następują długotrwałe deszcze.

Samo poznanie trzech wyżej przedstawionych powodów małego dotąd postępu a nawet bezowocności dotychczasowych prac około regulacyi rzek galicyjskich, oraz poznanie z smutnego doświadczenia bardzo szkodliwych dla całego kraju skutków wyniszczenia lasów a szczerzej wycięcia ich na górach, wskazuje logicznie jakie są nieodzowne warunki, aby to wielkie zadanie regulacyi rzek skutecznie prowadzić i pomyślnie spełnić.

Pierwszym warunkiem jest ułożenie systematycznego programu i planu regulacyi wszystkich rzek spławnych, któryby według racjonalnego systemu obejmował uregulowanie całego biegu każdej rzeki i jej dopływów; warunek ten orzekła już nawet prawie jednomyślnie, na wniosek posłów polskich, Izba poselska Rady państwa wyżej przytoczoną uchwałą z 6. maja 1879.

Drugim nieodzownym warunkiem skutecznego wykonywania regulacyi rzek jest działanie odpowiedniemi takiemu wielkiemu zadaniu środkami to jest dostatecznemi siłami finansowemi, mianowicie przeznaczanie corocznie na regulację rzek daleko większych niż dotychczas sum. Gdy zaś z zwyczajnych dochodów państwa, niewystarczających prawie na pokrycie zwyczajnych wydatków, nie można znacznych sum na regulację rzek przeznaczać, nieodzownym jest warunkiem prowadzenia skutecznie regulacyi rzek, zaciągnięcie oddzielnej na ten cel pożyczki za poręczeniem państwa, w sumie takiej jaka się okaże potrzebną dla wykonania systematycznego planu regulacyi wszystkich rzek spławnych w krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

Trzecim warunkiem skutecznego prowadzenia regulacyi rzek jest usunięcie instrukcyj i innych przeszkód kępujących działalność władz krajowych w wykonywaniu zatwierdzonego systematycznego planu regulacyi rzek. Należy nadać tym władzom krajowym szerszy zakres działania, któryby nie kępował ich czynności w przeprowadzeniu regulacyi rzek według wspomnianego planu.

Czwartym wreszcie nieodzownym warunkiem nietylko skutecznej regulacyi rzek, ale nawet warunkiem powstrzymania przemiany stosunków klimatycznych w kraju naszym na coraz mniej korzystne dla rolnictwa, jest baczną ochroną lasów w ogóle, zaś szczególnie ochroną lasów na górach. Do tego najpierwszym krokiem jest wydanie nowej ustawy leśnej zawierającej skuteczniejsze, niż dotychczasowa, postanowienia w celu utrzymania lasów, oznaczającej „lasy ochronne“ w górach i orzekającej stosowne środki prawne i finansowe weelu zalesienia nagich stoków gór. Ta nowa ustawa leśna powinna by orzec, że dawane będą z skarbu państwa zasiłki właścicielom przedsiębiorającym zalesienie stoków gór, jak to orzekła ustawa leśna francuska, która nawet posta-

nowiła w pewnych przypadkach wyłączenie nagich stoków gór, celem ich zalesienia kosztem państwa. Drugim krokiem dla ochrony lasów jest ściśle wykonywanie tej nowej ustawy leśnej.

Te warunki skutecznego prowadzenia i dokonania wielkiego zadania regulacji rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa a szczególnie w Galicyi, gdzie jest prawie całkiem zaniedbana, wskazało Koło posłów polskich zasiadających w Radzie państwa w memoryale przedłożonym rządowi 24 maja r. b. i spełnienia tych warunków domagało się w ściśle sformułowanych żądaniach wyrażonych w konkluzji tegoż memoryału. Wniosek przedłożony Wysokiemu Sejmowi 10 września przez posła Chrzanowskiego proponuje, aby wysoka Izba — pojmująca, jak ważnem dla kraju jest przeprowadzenie dobrej regulacji rzek w Galicyi i znająca także powody małego dotychczas rezultatu prac około regulacji rzek galicyjskich — uchwaliła, zgodnie z tym memoryałem Koła posłów polskich w Radzie państwa zasiadających i w poparciu żądań w jego konkluzji wyrażonych, następującą rezolucyę:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zwywa c. k. Rząd:

I. Aby ułożył systematyczny plan regulacji wszystkich rzek spławnych począwszy od ich źródeł i dopływów tych rzek, a zarazem, aby oznaczył czas, w którym plan ten ma być wykonany.

II. Aby dla wykonania tego całego planu regulacji rzek przedłożył Rząd odpowiednie projekty ustaw Radzie państwa i Sejmowi krajowemu, o ile przedmiot należy do kompetencji tych ciał ustawodawczych. Ponieważ zaś ze zwykłych dochodów państwa nie można wyznaczać sum dostatecznych dla wykonania systematycznego planu regulacji rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, powinien c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy upoważniającej do zaciągnięcia, za poręczeniem państwa, oddzielnej pożyczki na regulacyę rzek we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

III. Aby z tej sumy ogólnej na regulacyę rzek przeznaczonej, a uzyskanej przez pożyczkę państwową, wyznaczono oddzielną kwotę dla Galicyi w tej wysokości, jaka z ogólnego planu regulacji rzek okaże się potrzebną dla uregulowania rzek w Galicyi.

IV. Aby c. k. Rząd starał się, iżby z tej pożyczki zaciągniętej na regulacyę rzek, wyznaczano corocznie na ten cel sumy stosunkowo tak wielkie, iżby cały plan regulacji rzek wykonanym został w oznaczonym okresie czasu.

V. Aby c. k. Rząd powiększył inżynierję wodną w Galicyi i utworzył przy Namiestnictwie galicyjskiem Dyrekcyę robót publicznych pod bezpośredniem zwierzchnictwem Namiestnika, oraz przyznał tejże Dyrekcyi prawo rozporządzania sumami wyznaczanemi corocznie przez Radę państwa na regulacyę rzek w Galicyi, a rozporządzania według planu regulacji rzek zatwierdzonego raz przez Rząd, ale bez odnoszenia się do ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacyj potrzebnych w skutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki.

VI. Aby c. k. Rząd włożył na władze administracyjne obowiązek, iżby starały się spowodować zawiązywanie się spółek wodnych dla regulacji rzek niespławnych, osuszania bagien itp., i aby te władze administracyjne przychodziły zawiązanym spółkom z pomocą tak pod względem technicznym jak i pod względem administracyjnym.

VII. Sejm galicyjski niósł już dotychczas pomoc spółkom wodnym regulującym w Galicyi rzeki niespławne, dając im zasiłki ze skarbu krajowego; jeżeli zaś rozpoczętą zostanie systematyczna, dostatecznemi wyżej wskazanemi siłami finansowemi i technicznemi, regulacya wszystkich rzek spławnych w całym ich biegu, Sejm galicyjski oświadcza gotowość dawać wówczas ze skarbu krajowego szczodre zasiłki na regulacyę rzek niespławnych; lecz zwywa c. k. Rząd, aby starał się, iżby także ze skarbu państwa wyznaczano subwencye spółkom wodnym regulującym rzeki niespławne.

VIII. Sejm wzywa powtórnie c. k. Rząd, aby ułożył i na drodze przez konstytucyę wskazauej przedłożył projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów szczególnie w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni.“

Komisya kultury krajowej z uwagi na wyżej przytoczone przez nią powody bezowocności dotychczasowych prac około regulacyi rzek galicyjskich i zważywszy wyżej wskazane a nieodzowne warunki skutecznego prowadzenia tej regulacyi rzek, wnosi, aby Wysoka Izba przyjęła bez zmiany dwa pierwsze punkta proponowanej rezolucyi, w których właśnie żądane jest spełnienie dwóch głównych warunków wykonania skutecznie regulacyi rzek. Dla uzasadnienia drugiego punktu proponowanej rezolucyi zawierającego żądanie, iż należy zaciągnąć na regulacyę rzek oddzielną pożyczkę za poręczeniem państwa, dodać może komisya do wyżej przytoczonych motywów: Po 1sze iż zaciągnięcie oddzielnej pożyczki na regulacyę rzek we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, jest niezbędnym warunkiem spełnienia tego zadania, gdyż z zwyczajnych dochodów państwa nie można przeznaczać sum dostatecznych na ten cel, a wyznaczanie sum małych, niedostatecznych, jest tylko marnowaniem pieniędzy, rzucaniem ich w wodę. Po 2gie, należy żądać zaciągnięcia pożyczki na regulacyę rzek chociaż w budżecie państwa austriackiego jest ciągiy niedobór; albowiem jeżeli Izby ustawodawcze i rząd w Austrii nie będą czynić wydatków produkcyjnych dla podniesienia dobrobytu mieszkańców i bogactwa narodowego, co zarazem powiększy dochody państwa z podatków konsumcyjnych bez podwyższenia tych podatków, w takim razie niedobór w budżecie trwać będzie zawsze. Większe natężenie systemu fiskalnego, tłumiącego w zarodzie wszelki przemysł, tłumiącego przeto także nowe źródła dochodów dla skarbu państwa, obok dotychczasowej złe zrozumianej oszczędności w wydatkach produkcyjnych, doprowadzi tylko do większego zubożenia ludności i zmniejszenia się dochodów państwa. Obok wszelkiej możliwej oszczędności w wydatkach nieprodukcyjnych, staranie się o podniesienie rolnictwa i przemysłu, nakłady — nawet za pożyczone pieniądze — w celu ułatwienia zamiany między ludźmi płodów i wyrobów, ulepszenia środków przewozu, podnosząc dobrobyt i bogactwo narodowe, spowodują także powiększenie się dochodów państwa. A czyż może być wydatek więcej produkcyjny nad wydatek na regulacyę rzek, zabezpieczającą kraj choć w części przed olbrzymimi szkodami zrzadzaniem corocznie przez wylewy wód, i przemieniającą te rzeki w drogi wodne, po których najtańszy jest przewóz ciężarów, najłatwiejsza zamiana płodów i wyrobów!

Komisya kultury krajowej wnosi także przyjęcie bez zmiany 3go i 4go punktów proponowanej we wniosku p. Chrzanowskiego rezolucyi; albowiem punkt 3ci ma na celu słuszne zabezpieczenie na regulacyę rzek galicyjskich takiej kwoty z pieniędzy pożyczonych na uregulowanie rzek we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, jaka jest potrzebna na ten cel dla Galicyi; zaś punkt czwarty mieści zastrzeżenie użycia tej kwoty w ten sposób, iżby regulacya rzek galicyjskich nie przewlekała się, lecz wykonaną została w oznaczonym okresie czasu.

Co do 5go punktu proponowanej rezolucyi, komisya kultury krajowej przekonana o koniecznej potrzebie usunięcia instrukcyj i przeszkód kępujących działalność inżynierji krajowej i w ogóle działalność władz krajowych w wykonaniu regulacyi rzek według zatwierdzonego planu, oraz przekonana o potrzebie nadania tymże władzom krajowym szerszego pod tym względem zakresu działania i większych atrybucyj, jeżeli pragniemy aby sprawa regulacyi rzek nie obracała się, jak dotychczas, w błędnym kole, — wnosi przyjęcie przez Wysoki Sejm tego także 5go punktu, lecz z tą zmianą, aby ograniczyć się na tem właśnie wypowiedzianem żądaniu szerszych atrybucyj dla władz krajowych, bez oznaczenia już teraz kształtu i nazwy tego zreorganizowanego w Na-miestnictwie wydziału robót publicznych.

Punkty 6ty i 7my proponowanej przez posła Chrzanowskiego rezolucyi, zawierają żądania co do pomocy ze strony Rządu i skarbu państwa dla regulacyi rzek niespławnych. Lecz ponieważ Wysoki Sejm przekazał także komisji kultury krajowej wniosek posła Stadnickiego dążący

do oznaczenia pomocy, jaką nieść ma tak kraj jak i państwo dla regulacji rzek niespławnych, a do oznaczenia tego za pośrednictwem rokowań między Wydziałem krajowym a Rządem, — przeto komisya kultury krajowej wnosi, aby w rezolucyi uchwalanej na wniosek posła Chrzanowskiego opuścić te dwa punkta, które oddzielną uchwałą załatwione będą.

Co do ostatniego ósmego punktu proponowanej przez posła Chrzanowskiego rezolucyi, punktu zawierającego wezwanie do Rządu, aby ułożył i przedłożył na drodze przez konstytucyą wskazanej projekt nowej ustawy leśnej orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów w ogóle a szczególnie w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni, — sądzi komisya kultury krajowej, że uchwalenie tego punktu jest już dostatecznie uzasadnionem tak w motywach do wniosku dodanych jak i powyżej w sprawozdaniu naszym. Jednak przypomnieć jeszcze musi komisya nasza, że już 1876. r. Wysoki Sejm zważywszy powody wyszczególnione przez komisję kultury krajowej w jej ówczesnem sprawozdaniu, mianowicie zważywszy, „że lasy w Galicyi ulegają systematycznemu niszczeniu z powodu luk i braków w obecnie obowiązującej ustawie lasowej“, oraz zważywszy, że „stosunki ekonomiczne i geologiczne naszego kraju wymagają rychłej i stanowczej ochrony lasów“ — uchwalił 26. Kwietnia 1876. r. rezolucyę wzywającą Rząd, aby wypracował i Sejmowi przedłożył na najbliższej sesyi projekt nowej ustawy leśnej. Z powodu trudności i sporów co do kompetencji władz ustawodawczych — gdyż niektóre postanowienia ustawy leśnej dotyczące prawa cywilnego, należą do zakresu działania Rady państwa, inne zaś przepisy ustawy leśnej tyjące się kultury krajowej, należą do ustawodawczego zakresu Sejmu krajowego — oraz z powodu zaniedbania następnie przez Rząd całej tej sprawy, nie został przedłożony dotychczas projekt nowej ustawy leśnej. Dlatego posłowie polscy w Radzie państwa zasiadający, w rezolucyi wniesionej na posiedzeniu Izby poselskiej 9. Marca r. b. wezwali powtórnie Rząd o przedłożenie, w drodze przez konstytucyą wskazanej, projektu nowej ustawy leśnej, zawierającej skuteczniejsze, jak dotychczasowa, przepisy ochrony lasów w ogóle, a szczególnie na górach; zaś w memoryale przedłożonym Rządowi przedstawili potrzebę, aby ta nowa ustawa leśna mieściła także postanowienia o zalesieniu nagich stoków gór. Wysoki Sejm uchwalając więc ósmy punkt proponowanej rezolucyi, powtórzy swoje dawniejsze wezwanie i poprze skutecznie rezolucyę wniesioną przez posłów polskich w Radzie Państwa.

Z tych wszystkich wyłuszczonej tu powodów, komisya kultury krajowej wnosi :

Wysoki Sejm powziąć raczy następującą uchwałę :

U c h w a ł a .

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd :

I. Aby ułożył systematyczny plan regulacji wszystkich rzek spławnych poczynszy od ich źródeł i dopływów tych rzek, a zarazem, aby oznaczył czas, w którym plan ten ma być wykonany.

II. Aby dla wykonania tego całego planu regulacji rzek, przedłożył Rząd odpowiednie projekty ustaw Radzie państwa i Sejmowi krajowemu, o ile przedmiot należy do kompetencji tych ciał ustawodawczych. Ponieważ zaś ze zwykłych dochodów państwa nie można wyznaczać sum dostatecznych dla wykonania systematycznego planu regulacji rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, powinie c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy upoważniającej do zaciągnięcia za poręczeniem państwa, oddzielnej pożyczki na regulacyę rzek we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

III. Aby z tej sumy ogólnej na regulacyę rzek przeznaczonej, a uzyskanej przez pożyczkę państwową, wyznaczono oddzielną kwotę dla Galicyi w tej wysokości, jaka z ogólnego planu regulacji rzek okaże się potrzebną dla uregulowania rzek w Galicyi.

IV. Aby c. k. Rząd starał się, iżby z tej pożyczki zaciągniętej na regulację rzek wyznaczano corocznie na ten cel sumy stosunkowo tak wielkie, iżby cały plan regulacji rzek wykonany został w oznaczonym okresie czasu.

V. Aby c. k. Rząd powiększył inżynierję wodną w Galicyi, zreorganizował istniejące przy Namiestnictwie galicyjskiem bióro robót publicznych i rozszerzył atrybucye Namiestnictwa przyznając mu prawo rozporządzania sumami wyznaczanemi corocznie przez Radę państwa na regulację rzek w Galicyi, a rozporządzania według planu regulacji rzek zatwierdzonego przez Rząd, ale bez odnoszenia się do Ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacji potrzebnych w skutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki.

VI. Sejm wzywa powtórnie c. k. Rząd, aby ułożył i na drodze przez konstytucyę wskazanej przedłożył projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów szczególnie w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni.

We Lwowie 1 Października 1882.

Przewodniczący:

J. Czartoryski.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

U c h w a a

Sprawozdanie

Komisji kultury krajowej nad wnioskiem p. Jana Stadnickiego tyczącym się regulacji rzek za spławne dotąd nie uznanych.

Wysoki Sejmie!

Spoglądając na ubiegłe lat dwadzieścia dwa t. j. na epokę dla Galicyi dyplomem październikowym z r. 1860 otwartą, widoczne są wielkie, znaczne i szczere usiłowania w kraju, zmierzające do tego, by odzyskać w stosunkowo krótkim przeciągu czasu straty poniesione w rozwoju ekonomicznym, przez wiek cały przymusowej bezczynności.

Postępy, jakie Galicya w tym okresie czasu zrobiła, byłyby rzetelniejsze, gdyby dobre chęci kraju do pracy, nie były natrafiały na pewne wiekowe zatwardziałe tradycje biurokratycznych urzędów, które wpływały hamująco na usiłowania podniesienia gospodarstwa krajowego.

Roboty publiczne, systematycznie prowadzone na szeroką skalę, które dały zachodnim krajom Europy nową kwitnącą postać będącą cechą XIX. wieku, nie weszły w program sfer rządzących w Austrii, i nie wzniesiono się w monarchii do tego prawdziwie wyższego stanowiska, z którego zapatrując się na sprawy gospodarcze, dochodzi się do przekonania, że podatek na cele produkcji użyty, potęguje produkcję niemal w stosunku iloczynu produkcji przez tenże podatek, a więc wytwarza nowe podatkowe siły.

Wszelkie usiłowania by tę zasadę wpoić w rządzących, natrafiały zawsze na odpowiedź, że pierwaj trzeba pokryć deficyt a dopiero myśleć o produkcji, gdy tymczasem deficyt może być pokryty siłą produkcyjną wyższą, a ta siła da się wytworzyć jedynie dobrem i produkcyjnym podatku użyciem.

Regulacja rzek i wszystkie z nią połączone jak i następstwem jej będące prace, jest niezaprzeczenie jedną z dźwigni produkcji; stała się zaś regulacja konieczną od chwili, gdy ręka ludzka dotknęła się siekierą lasów na pochyłości gór, i pługiem obnażonej z lasów powierzchni. Póki las rósł na stokach i szczytach, póty opad atmosferyczny spływał wolno po powierzchni mchem pokrytej, a powłoka z mchów większą część opadu zatrzymywała i absorbowwała. Ale skoro las został wycięty a grunt z pod niego wykorczowany i poorany, woda opadająca z atmosfery spłukuje drobniejsze części ziemi i podzielne odłamy skał, a unosząc je w równinę osadza je na dnach rzek w dolinach, tworząc się na środku nurtu odsypiska i mielizny, przez co woda rozpięra się na boki i urodzajny grunt ze swych brzegów unosi.

Następstwem dłużej trwającego takiego stanu rzeczy jest, że na stokach gór tworzą się coraz głębsze zerwiska, a w nurcie rzeki dno się coraz bardziej podnosi; przy każdym nowym

opadzie woda z coraz większą gwałtownością z gór spływa, a dochodząc do dna w korycie rzeki bardziej podniesionego występuje z łożyska, zrywa brzegi urodzajne, niwy zaś nadbrzeżne odłamami skał w kształcie okrągłego utoczonego grubszego żwiru i piasku zasypuje.

Pierwsze objawy tego groźnego fizyograficznego procesu ukazały się w Galicyi w r. 1813, a dla oka śledzić umiającego, widoczne jeszcze dziś są ślady przeobrażenia jakiego doliny nad rzekami w owym pamiętnym roku uległy. Od owego czasu nie zatrzymało się ani na chwilę dzieło zniszczenia, a wnioskować łatwo można przez analogię, że klęska która w b. r. dotknęła we wschodniej Galicyi okolice nadbrzeżne Dniestru, Stryja, Świcy i t. d. opóźniona o lat 70 z powodu późniejszego niszczenia lasów we wschodniej części kraju, stanowić będzie dla tych okolic taki sam pamiętny zwrot w konfiguracji dolin nadrzecznych jaki nastąpił w Galicyi zachodniej w r. 1813.

Poczucie potrzeby uregulowania wód bieżących w naszym kraju nie od ostatnich jednak dwóch miesięcy się datuje; kraj czuł i czuje nie od dzisiaj że uporządkowanie gospodarstwa wodnego jest koniecznością, i tylko niesłychanej obojętności na tę sprawę władz centralnych przypisać należy, że dotąd tak mało w tym względzie pracowano.

C. k. Namiestnictwo od lat kilkunastu dopominało się najczęściej bezskutecznie o znaczne podniesienie dotacji na cele regulacji rzek; opinia publiczna, objawiająca się przez dzienniki i wnioski posłów w Sejmie krajowym, jakoteż przez memoriały podawane przez delegacją polską w Wiedniu, od lat kilku zwłaszcza gorąco tę sprawę wzięła do serca, a memoriały wychodzące z Wydziału krajowego od r. 1879 (Sprawozdanie Wydziału krajowego za czas od 1. Czerwca 1878 do 31. Grudnia 1879 str. 84. Sprawozdanie Wydziału krajowego od 1. Stycznia 1880 str. 90 alegat XIX. wreszcie Spraw. Wydz. kr. od 1. Lipca 1881 str. 114.) są dostatecznym dowodem że najwyższa krajowa władza autonomiczna pojmowała również doniosłość tej sprawy dla kraju naszego i żywo się nią zajmowała.

Na nieszczęście sprawa regulacji rzek nie wyszła dotąd ze stadyum prac przygotowawczych i przedwstępnych rokowań a w stanie w jakim się obecnie znajduje, rodzi się obawa, że bez postanowienia ze strony Sejmu by wesprzeć regulację zasiłkiem z funduszu krajowego, rzecz cała w dalszą tem szkodliwszą, że coraz dalszą może pójść odwołkę.

Komisya kultury krajowej mając sobie uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 11. Września 1882 r. przydzielony wniosek p. Jana Stadnickiego zmierzający w pierwszej części do uzyskania od Wysokiego Sejmu uchwalenia rezolucyi w myśl memoriału podanego przez koło posłów polskich J.E. Panu Prezesowi rady Ministrów pod koniec ubiegłej sesyi Rady państwa, postanowiła nie wchodzić w rozbiór proponowanej rezolucyi, ile że wzięła pod obrady wniosek p. Chrzanowskiego oparty na podstawie dopiero co wzmiakowanego memoriału. Komisya kultury krajowej roztrząsała szczegółowo drugą część wniosku p. Jana Stadnickiego, w której wnioskodawca wnosi, aby Wysoki Sejm uznał w zasadzie potrzebę przyczyniania się z funduszu krajowego do kosztów regulacji rzek za spławne dotąd nie uznanych i polecił Wydziałowi krajowemu wejść w dalsze z c. k. Rządem w tej mierze rokowania.

Komisya kultury krajowej zajmując się drugą częścią wniosku p. Jana Stadnickiego, szukała przede wszystkim zasady prawnej, jaka przewodniczyła dotychczas systemowi regulacji rzek galicyjskich i odniosła to przekonanie, że na podstawie dotychczasowych rozporządzeń i ustaw, sprawa regulacji rzek rozpada się na dwa działy:

1. Regulacja rzek za spławne dotąd uznanych objęta Najwyższem postanowieniem z dnia 11. Listopada 1861.

2. Regulacja rzek za spławne dotąd nie uznanych jednak do spławu służących, której zasady szukać należy w Najwyższem postanowieniu z dnia 30. Października 1830 r., podanem do powszechnej wiadomości dekretem kancelaryi nadw. z dnia 11. Listopada 1830. do L. 25.637/2300, w ustawie państwowej dnia 30. Maja 1869. Dz. pr. P. str. 379, wreszcie w ustawie dla król. Galicyi z dnia 14. Marca 1875.

Komisyja kultury krajowej z powodów powyżej przytoczonych odnoszących się do wniosku p. Chrzanowskiego przystąpiła tym razem jedynie do bliższego zbadania podstaw regulacji rzek za splawne nie uznanych, i wyprowadziła dalsze wywody i wnioski, które niniejszem Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

Przytoczone powyżej Najwyższe postanowienie z 30. Października 1830 r. w art. 6. i 7. ustanowiło następujące zasady co do budowli wodnych wspólnym kosztem państwa i stron interesowanych wykonać się mających.

Art. 6. Wenn ein Wasserbau obgleich vorzugsweise aus Staatszwecken unternommen, auch Privaten zum Nutzen gereicht, oder wenn ein solcher Bau für Privatzwecke zunächst berechnet auch dem Staate directe und berechenbare Vortheile gewährt, so haben im ersten Falle auch die Privaten, und im letzteren Falle auch der Staat zu den Kosten verhältnissmässig beizutragen.

Art. 7. Die gehörig berechneten Kosten eines beschlossenen Wasserbaues sind, wenn dazu theils der Staat, theils Privat-Interessenten beizutragen berufen sind, vor Allem mit Zuziehung der Interessenten von den dazu geeigneten Behörden von Fall zu Fall, nach dem Verhältnisse des erwarteten Nutzens oder abgewendeten Schadens zwischen dem Staate und den Privat-Interessenten festzusetzen in der Art, dass auch für die letzteren vorläufig nur die, auf sie im Ganzen ausfallende Summen mit dem Vorbehalte der Subrepartition ausgemittelt wird.

Ustawa państwowa z 30. Maja 1869. w rozdziale VI. §. 26. orzeka co następuje:

Werden Bauten zum Zwecke der Benützung, Leitung oder Abwehr der Gewässer aus Reichs- oder Ländermitteln unternommen, und gereichen dieselben zugleich den Besitzern der angrenzenden Liegenschaften oder der benachbarten Wasseranlagen durch Zuwendung eines Vortheiles oder durch Abwendung eines Nachtheiles in erheblichem Grade zum Nutzen, so können die erwähnten Besitzer, auch wenn die Grundsätze der Enteignung nach §. 365 a. b. G. B. keine Anwendung finden, im Verwaltungswege verhalten werden einen angemessenen Beitrag zu den Baukosten zu leisten.

Ob der Bau den gedachten Personen in erheblichem Grade zum Nutzen gereiche oder erheblichen Nachtheil abwende, dann welches die Ziffer des angemessenen Beitrages sei, ist im Verwaltungswege zu ermitteln und auszusprechen, und wenn die Betheiligten sich dabei nicht beruhigen vom Richter zu bestimmen.

Wreszcie ustawa wodna dla król. Galicyi z dnia 14. Marca 1875. D. u. i r. kr. str. 77. zawiera następujące postanowienia:

§. 51. Jeżeli się stawia budowle z funduszów państwowych albo krajowych w celu używania lub zatrzymywania wody i jeżeli te budowle przynoszą znaczną korzyść właścicielom graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych, albo też odwracają od nich znaczne szkody, to można zmusić w drodze administracyjnej tych właścicieli do przyczyniania się do kosztów budowy nawet gdyby zasady §. 365 p. u. c. o wyłączeniu nie dały się zastosować.

W drodze administracyjnej należy zbadać i orzec czy budowla przynosi powyższym osobom znaczną korzyść albo odwraca od nich wielką szkodę, tudzież oznaczyć cyfrę odpowiedniego dodatku, a gdyby się strony tem nie zadowolniły, orzecze w tym względzie sędzia (§. 26. ust. państwa).

A dalej w §. 66:

Koszta wspólnych budowli wodnych ochronnych i regulacyjnych ponoszą interesowani, jeżeli osobne ustawy, statuta lub umowy innej miary rozkładu nie stanowią w stosunku korzyści odnieść się mającej, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa usunąć się mającego, albo też o ile się podział na tych podstawach nie da skutecznie według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów. W razie, gdyby się interesowani nie zgodzili, rozstrzyga o tem władza polityczna na podstawie zdania rzeczoznawców.

Przytoczone ustępy tak z Najw. postanowienia, jakoteż z ustaw państwowych i krajowych, pozostawiają zatem stosunek, w jakim fundusze państwowe i krajowe winny się przyczyniać do regulacji wód w najzupełniejszej wątpliwości, lubo tak Najw. postanowienie z r. 1830, jakoteż i późniejsza ustawa państwowa, przewidują wypadki, w których skarb państwa udział w budowlach wodnych wziąć winien, a ustawa wodna dla Galicyi podobny obowiązek i dla funduszków krajowych zaznacza.

Na mocy też powyżej cytowanych rozporządzeń i ustaw, władze administracyjne orzekają, czy i o ile skarb państwa do wykonania budowli wodnych na rzekach i częściach rzek nie objętych Najw. postanowieniem z dnia 11. Listopada 1861 r. przyczyniać się winien; a praktyka dotychczasowa ustaliła w Galicyi rozdział kosztów między skarb państwa a interesowanych, czyli t. z. strony konkurencyjne w ten sposób, że do postanowionej budowli wodnej skarb państwa przyczyniał się w $\frac{1}{3}$ części kosztów i ponosił przy tem wydatki zarządu podczas budowy, strony interesowane czyli konkurencya ponosiły $\frac{2}{3}$ kosztów wykonać się mającej budowli wodnej do regulacji służącej.

Uznanie zaś, czyli budowla wodna winna być przedsięwzięta, pozostaje dotąd wyłącznie w rękach władz administracyjnych państwowych, które, a odnosi się to głównie do władz rządowych galicyjskich, aczkolwiek najlepszymi ożywione chęciami, skrępowane są szczupłością kwot na cele regulacji rzek, zwłaszcza rzek niespławnych, ze skarbu państwa wydzielanych.

Rzecz bowiem jasna, że jak skoro żadne rozporządzenie ani żadna ustawa nie orzekają nie stanowczego co do udziału jaki skarb państwa w przyczynianiu się do kosztów regulacji rzek za spławne nie uznanych brać winien, przeto w pozycjach budżetu przez Radę państwa corocznie uchwalanego nie ma pozycyi, któraby wyraźnie określoną kwotę na ten cel przeznaczala. Istnieją tylko pozycye w dziale wydatków zwyczajnych, obejmujące kwoty na konserwację istniejących budowli wodnych przeznaczane i z tych pozycyi po opędzeniu kosztów konserwacji bywają wydzielane kwoty, któremi skarb państwa przyczynia się do robót regulacyjnych na rzekach niespławnych lub za takie dotąd nieuznanych.

Dla objaśnienia dodać wypada, że pozycye w dziale wydatków nadzwyczajnych w budżecie Rady państwa na regulację rzek umieszczane, tyczą się prawie wyłącznie przestrzeni rzek za spławne w moc Najw. postanowienia z dnia 11. Listopada 1861 r. uznanych, zaczem niniejsze sprawozdanie sposób użycia tychże kwot milczeniem pominię.

Wobec zatem takiego udziału skarbu państwa do regulacji rzek niespławnych, udziału opartego tylko na możliwej przewyżce kwoty w Radzie państwa uchwalonej po nad istotną potrzebę konserwacji, udziału który tem samym ani stałym ani systematycznym nie był i nie jest, ale który według słów Naj. post. z d. 30. Października 1830 od wypadku do wypadku (*von Fall zu Fall*) i to bardzo nieznacznymi kwotami, jak to niżej komisya kultury krajowej w swem sprawozdaniu wykaże, się objawiał, dzieło regulacji rzek nie tylko że leniwo postępuje, ale w wielu miejscowościach, któreby przytoczyć można, wprost szkodliwie na bieg wód oddziaływa. Brak systematyczności w pracach technicznych jak i w innych w ogóle szkodliwy, bardzo się ciężko daje we znaki przy budowlach wodnych, gdzie się ma do czynienia z żywiołem niestałym, zmiennym i zmieniającym się ciągle w miarę atmosferycznych zjawisk.

Są symptomata jednak, które wprowadzają na myśl, że c. k. Rząd chętnieby wszedł na inną niż dotychczasową drogę w sprawie regulacji rzek naszych, a to mianowicie wówczas, gdyby reprezentacya kraju oświadczyła się z gotowością przyczyniania się do tego dzieła funduszami krajowymi. Korespondencya między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem, ciągnąca się od roku 1879, obraca się głównie około trudności pochodzącej ztąd, że c. k. Rząd pragnie by Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wnioski względem stałego udziału funduszu krajowego przy wykonywaniu robót regulacyjnych, Wydział krajowy zaś żąda przede wszystkim od c. k. Ministerstwa programu co do przeprowadzenia regulacji rzek galicyjskich (Sprawozdanie Wydziału krajowego od 1. Czerwca 1878 do 31 Grudnia 1879, str. 84.)

Wymiana zdań między Wydziałem krajowym a c. k. Rządem i po roku 1879 nie ustała; odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 11. Lutego 1880 r. porusza znów „kwestyę zasadniczą dotyczącą oświadczenia Wysokiego Sejmu co do poniesienia części kosztów regulacyi rzek według normy któraby miejscowym stosunkom odpowiadała.“ W tejże odezwie wypowiedziane jest zdanie, że: „jest interesem kraju, aby Wysoki Sejm powziąć mógł jak najspieszniej uchwałę pod względem przyczyniania się kraju co do potrzeb regulacyjnych.“ (Sprawozdanie Wydziału krajowego od 1. Stycznia 1880. str. 90).

Gdy zaś Wydział krajowy przedłożył c. k. Ministerstwu w r. 1880 pod d. 27. kwietnia memoriał, w którym wyłuszczywszy bardzo obszernie i gruntownie roboty potrzebne oraz skreśliwszy dotychczasowe postępowanie c. k. Rządu w tej sprawie, podał warunki pod jakimi mógłby przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski względem udziału funduszu krajowego i odpowiedniej ingerencyi Reprezentacyi krajowej w przeprowadzeniu robót regulacyjnych, Ministerstwo reskryptem z dnia 3. Grudnia 1881 zakomunikowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 24. Stycznia 1882 odpowiedziało: „iż Ministerstwo pragnie gorąco ażeby należyty współudział kraju zapewnił budowłom „wodnym“ (nie objętym Najw. postanowieniem z d. 11. Listopada 1861 r.) „jak najsystematyczniejszy rozwój wedle jednolitych planów; w miarę tego współudziału „przyznano by Reprezentacyi krajowej odpowiedni wpływ tak jak w innych krajach „koronnych na zatwierdzenie i wykonanie projektów.“

Sprawa zatem regulacyi rzek galicyjskich zaczyna według co dopiero zacytowanego ustępu przybierać inną a zupełnie nową postać, ile że c. k. Ministerstwo oświadcza się z gotowością przyznania Reprezentacyi krajowej odpowiedniego wpływu w miarę współudziału funduszy krajowych. Gdyby zatem Wysoki Sejm uznał w zasadzie potrzebę przyczyniania się z funduszu krajowego corocznymi zasiłkami do wysokości 33% do regulacyi rzek za spławne dotąd nie uznanych, to zdaniem komisji kultury krajowej oświadczenie tego rodzaju byłoby pierwszym krokiem do ścisłego określenia udziału funduszy publicznych do regulacyi, określenia którego dotąd w całym ustawodawstwie brakowało. Z umysłu zaś a nie przypadkowo tak we wniosku p. Jana Stadnickiego jak i we wniosku do uchwały, który komisja kultury krajowej przy końcu sprawozdania Wysokiemu Sejmowi przedłoży, jest nacisk położony na to by Wysoki Sejm raczył udział funduszy krajowych przy regulacyi do 33% naznaczyć, gdyż dotychczasowa praktyka jak to już wyżej nadmieniono, ustaliła normę, że przy budowłach za konieczne na rzekach nie spławnych uznanych, skarb państwa najczęściej w $\frac{1}{3}$ części się przyczynia. Przypuszczać się więc godzi, że gdyby Wysoki Sejm przyjął dla funduszu krajowego zasadę $\frac{1}{3}$ części to i c. k. Rząd zamieniłby niestałą praktykę w stałą zasadę i oświadczyłby się z gotowością przyczyniania się do regulacyi z minimalną kwotą w wysokości 33%.

Dla tego zaś komisja kultury krajowej zamieniła zasadę postawioną we wniosku p. Jana Stadnickiego wyrażoną w słowach „w wysokości 33%“ na słowa „do wysokości 33%“, że Skarb państwa w rzadkich wprawdzie wypadkach ale w razie koniecznej potrzeby przyczyniał się do regulacyi z wyższym niż $\frac{1}{3}$ części udziałem, jak to miało miejsce przy projektowanej regulacyi Sanu między Składem solnym a Jarosławiem.

Jak dotąd, strony interesowane czyli t. z. konkurencya ponosiła $\frac{2}{3}$ części kosztów robót regulacyjnych. Ten stosunek stanowczo przewyższał możność interesowanych nadbrzeżnych właścicieli w znacznej liczbie wypadków. — Strony konkurencyjne powoływane do oświadczenia się czy się chcą do robót regulacyjnych przyczyniać, cofały się od współudziału w obec niemożności ponoszenia na razie tak znacznego wydatku — i w tem również trzeba szukać przyczyny małego rozwoju robót regulacyjnych. Władze administracyjne po bezskutecznem wezwaniu stron konkurencyjnych do współudziału przy ponoszeniu kosztów wodnych budowli zdawały relacye o niechęci jaką napotykały, a władze centralne nie rozróżniając niemożności od niechęci korzystały z pozorów, by kwot potrzebnych na regulacyę dla Galicyi nie preliminarować.

W obec klęsk prawie corocznie od lat kilkunastu się powtarzających, a których przyczyn w wyniszczeniu lasów w Karpatach szukać przedewszystkiem należy, byłby udział funduszków krajowych pokrywający $\frac{1}{3}$ część kosztów regulacyjnych niezmiernem dobrodziejstwem dla nadbrzeżnej ludności, która i tak pod postacią głodowych pożyczek co lat kilka wsparcie pobiera. Pomijając ulgę jaka by ztąd powstała dla stron konkurencyjnych, wydatek tak produktywny jakim by były pieniądze użyte na regulację i wszelkie z nią połączone i w związku z nią będące prace, wytworzyłyby nowe źródła dochodu dla ludności względnie dla siły podatkowej — że tu wspomniemy tylko o zalesieniu gór panujących nad porzeczem i zasadzeniu łożyną odsypisk i szutrowisk w pobliżu koryta.

Gdyby obowiązek któryby Sejm przyjął tem samem dla funduszu krajowego, wydawał się nowym ciężarem, któryby w obec tylu innych mógł przewyższyć możność siły podatkowej kraju naszego, to nie zawadzi przytoczyć kilka dat, które tego rodzaju obawy uspokoić i dowieść mogą, jak małe stosunkowo kwoty dotąd na regulację rzek niespławnych wydawano.

Wydano mianowicie od r. 1866 do r. 1880, zatem przez przeciąg lat 15. na regulację:

Soły	22.479	zł. w. a.
Skawy	2.665	" "
Raby	30.286	" "
Popradu	636	" "
Dunajca powyżej Zgłobia	216.016	" "
Wisłoki	"	Mielca	.	.	22.656	" "
Sanu	"	Jarosławia	.	.	156.808	" "
Wiaru	10.106	" "
Wiszni	20.432	" "
Stryja	34.390	" "
Dniestru powyżej Żurawna	5.470	" "
Prutu	25.446	" "
Razem					547.390	zł. w. a.

Rocznie zatem wydawano w przecięciu 36.493 zł. Z tego Skarb Państwa pokrywał $\frac{1}{3}$ część, t. j. około 12.500 zł., konkurencya stron interesowanych pokrywała resztę.

Komisya kultury krajowej nie chce bynajmniej twierdzić na podstawie cyfr przytoczonych, by wydatek z funduszków krajowych miał się ograniczyć na przyszłość do małej kwoty 12.000 zł. w. a. rocznie, którą stosunkowo do wielkiego zamierzonego celu nic nieznaczającą nazwać by można; przeciwnie komisya kultury krajowej żywi nadzieję, że w ślad za przyjętą zasadą przyczyniania się funduszków krajowych do regulacji, kwoty tak przez Skarb Państwa udzielane, jako i te któreby Wysoki Sejm na ten cel corocznie uchwalał, znacznie byłyby wyższe, przez co gospodarstwo wodne w naszym kraju wcale inaczej dałoby się uporządkować, aniżeli to dotąd miało miejsce; owszem komisya kultury krajowej sądzi, że fundusz krajowy który od roku 1866 wydał około 11 milionów na cele drogowe, z których około jednego miliona wydano na subwencye dla dróg powiatowych i gminnych, a 10 milionów na drogi krajowe; że fundusz krajowy, który udotał kolej transwersalną datkiem jednego miliona i stu tysięcy zł. w. a., że tenże fundusz krajowy winien przyczyniać się corocznymi zasiłkami wyższymi od kwot dotychczas przez Skarb Państwa na cele regulacji wód niespławnych udzielanymi. Komisya kultury krajowej mniema jednak, że datki, któreby na cel regulacji budżet krajowy obciążły, nie byłyby nigdy zbyt wielkie, a byłyby niezawodnie produkcyjne jeżeli się zważy, że tymi wydatkami dałoby się odzyskać przestrzenie dla produkcji stracone i zabezpieczyć żyzne niwy od dalszego spustoszenia.

Komisya kultury krajowej sądzi zarazem, że wpływ organów autonomicznych na sprawy wodne ze wszech miar pożądanym, byłby zapewniony w skutek udziału funduszu krajowego w robotach regulacyjnych; nadzieja ta wydaje się tem bardziej uzasadnioną, że w odpowiedzi c. k. Mini-

sterstwa na memoriał Wydziału krajowego zakomunikowanej odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 24. Stycznia 1882 zawarte jest niemal obowiązujące przyrzeczenie c. k. Rządu, udzielenia należytego wpływu reprezentacji krajowej. Mógłby tenże być zapewnionym zdaniem komisji kultury krajowej, przez utworzenie komisji krajowej mieszanej, w której skład weszliby reprezentanci Rządu i Wydziału krajowego; do takiej komisji należałoby ocenić potrzeby, układanie preliminarzy i nadzór nad wykonaniem robót regulacyjnych.

Komisja kultury krajowej pojmując, że sprawa tak obszerna i tak ważna zwolna tylko dojrzeć może, upatruje we wniosku p. Jana Stadnickiego dążącym do polecenia Wydziałowi krajowemu przeprowadzenia odnośnych rokowań z c. k. Rządem sposób, by cały przedmiot o krok dalej posunąć bez narażenia kraju na znaczne a natychmiastowe wydatki. Ale komisja kultury krajowej ufa zarazem, że w razie przyjęcia przez Wysoki Sejm proponowanej poniżej uchwały, c. k. Rząd uzna za potrzebne w bliższe i bardziej szczegółowe rokowania z Reprezentacją krajową się zapuścić. W ślad zatem daną byłaby możliwość Wydziałowi krajowemu ze ściśle określonymi wnioskami przed Wysokim Sejmem w tej mierze wystąpić, a komisja kultury krajowej nie wątpi że i c. k. Rząd uzna za stosowne wejść z odpowiednim przedłożeniem do Wysokiego Sejmu na najbliższej sesji sejmowej.

W myśl przedłożonego sprawozdania, komisja kultury krajowej wnosi do Wysokiego Sejmu, co następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uznając już dziś w zasadzie potrzebę przyczyniania się z funduszu krajowego corocznymi zasiłkami do wysokości 33% do regulacji rzek za spławne dotąd nie uznanych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby rokowania z c. k. Rządem co do kwoty corocznie na ten cel przeznaczyć się mającej i w ogóle co do organizacyi władz technicznych z zapewnieniem wpływu organów autonomicznych na ocenić potrzeby, układanie preliminarzy oraz na wykonanie robót regulacyjnych przeprowadził, a sprawozdanie o tych rokowaniach wraz z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesji Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Lwów dnia 4. Października 1882.

J. Czartoryski.
Przewodniczący.

J. Stadnicki.
Sprawozdawca.

1875
The first of these is the
second is the
third is the
fourth is the
fifth is the
sixth is the
seventh is the
eighth is the
ninth is the
tenth is the

11th is the
12th is the
13th is the
14th is the
15th is the
16th is the
17th is the
18th is the
19th is the
20th is the
21st is the
22nd is the
23rd is the
24th is the
25th is the
26th is the
27th is the
28th is the
29th is the
30th is the
31st is the
32nd is the
33rd is the
34th is the
35th is the
36th is the
37th is the
38th is the
39th is the
40th is the
41st is the
42nd is the
43rd is the
44th is the
45th is the
46th is the
47th is the
48th is the
49th is the
50th is the

51st is the
52nd is the
53rd is the
54th is the
55th is the
56th is the
57th is the
58th is the
59th is the
60th is the
61st is the
62nd is the
63rd is the
64th is the
65th is the
66th is the
67th is the
68th is the
69th is the
70th is the
71st is the
72nd is the
73rd is the
74th is the
75th is the
76th is the
77th is the
78th is the
79th is the
80th is the
81st is the
82nd is the
83rd is the
84th is the
85th is the
86th is the
87th is the
88th is the
89th is the
90th is the
91st is the
92nd is the
93rd is the
94th is the
95th is the
96th is the
97th is the
98th is the
99th is the
100th is the

101st is the
102nd is the
103rd is the
104th is the
105th is the
106th is the
107th is the
108th is the
109th is the
110th is the
111th is the
112th is the
113th is the
114th is the
115th is the
116th is the
117th is the
118th is the
119th is the
120th is the
121st is the
122nd is the
123rd is the
124th is the
125th is the
126th is the
127th is the
128th is the
129th is the
130th is the
131st is the
132nd is the
133rd is the
134th is the
135th is the
136th is the
137th is the
138th is the
139th is the
140th is the
141st is the
142nd is the
143rd is the
144th is the
145th is the
146th is the
147th is the
148th is the
149th is the
150th is the
151st is the
152nd is the
153rd is the
154th is the
155th is the
156th is the
157th is the
158th is the
159th is the
160th is the
161st is the
162nd is the
163rd is the
164th is the
165th is the
166th is the
167th is the
168th is the
169th is the
170th is the
171st is the
172nd is the
173rd is the
174th is the
175th is the
176th is the
177th is the
178th is the
179th is the
180th is the
181st is the
182nd is the
183rd is the
184th is the
185th is the
186th is the
187th is the
188th is the
189th is the
190th is the
191st is the
192nd is the
193rd is the
194th is the
195th is the
196th is the
197th is the
198th is the
199th is the
200th is the

1875

1875

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła Waygarta względem nadania osobnych statutów dla miast Przemyśla, Stanisławowa, Tarnopola, Brodów, Jarosławia, Drohobycza, Biały, Nowego Sącza, Tarnowa, Rzeszowa, Sambora, Stryja i Kołomyi.

Wysoki Sejmie!

Kiedy podczas sesyi z r. 1865/6 Wysoki Sejm na podstawie przedłożenia rządowego obradował nad organizacją gmin w kraju naszym, kwestye zasadnicze, czy mają być zaprowadzone gminy zbiorowe i Rady powiatowe lub nie, tak zaprzętnęły wszystkie umysły i roznamiętniły stronnictwa, że zapomniano o jednym — rzec można — kardynałnym błędzie projektu rządowego, który to błąd na tem polega, że przyznano jedne i te same prawa i narzucono jedne i te same obowiązki i ciężary zarówno wiosce składającej się z kilkunastu chałup jak i miastom takim jak Tarnów, Rzeszów, Przemyśl, Stanisławów i t. p. Ta niestosowność uderzyć musiała każdego, kto się nad sprawą głębiej zastanowił i każdy musiał sobie powiedzieć, że ustawa albo za wiele daje gminom wiejskim i małomiejskim, albo za mało gminom miejskim.

W jednym i w drugim wypadku całą organizację od pierwszej chwili za chybioną uważaćby musiano, bo albo nadmiarem ciężarów przygniotałyby gminy wiejskie i małomiejskie, i uczyniłyby samorząd ich illuzorycznym, albo krępowałyby miasta w samorządzie, tak potrzebnym dla rozwoju społeczeństwa i ubezpieczenia swobód narodowych.

Jeżeli pomimo tego nikt wówczas w Sejmie nie zwrócił uwagi na tę ujemną stronę projektu rządowego, tłumaczyć sobie to należy tem, że wedle art. XXII ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862 roku znaczniejsze miasta otrzymać mogą osobne statuta, że to postanowienie przeszło także do artykułu I. ustawy krajowej z dnia 12. sierpnia 1866 roku, że dla tego każdy był tego przekonania, iż znaczniejsze miasta starać się będą o osobne statuta a zatem dla nich ogólna ustawa gminna mocy obowiązującej mieć nie będzie.

Że to było ogólnem przekonaniem tak w kraju, jak i w Sejmie, dowodzi cały szereg petycji już podczas obrad nad ogólną ustawą gminną i w następnej sesyi przez gminy miejskie wniesionych, dowodzi także fakt, że Sejm wybrał osobną komisję do układania statutów dla miast, która to komisya z otrzymanego polecenia się wywiązała i Sejmowi projekta do statutów przedłożyła, które tylko dla braku czasu pod obradę w Izbie nie przyszły.

Tymczasem ogólna ustawa gminna weszła w życie, obowiązując wszystkie gminy miejskie, a gdy nowa organizacya gminna wśród niezliczonych trudności i przykrych walk stronnictw w łonie samychże gmin raz działać zaczęła, instynkt zachowawczy (stroniący od częstych zmian) ludności naszej na tem poprzestał, a kwestya statutów dla miast nie została już podniesioną.

Przez to jednak nie mniej dotkliwie czuć się dały od samego początku liczne usterki ustawy gminnej — ustawy, którą sama komisya proponująca uchwalenie takowej — poniekąd jako prowizoryczną uważała, skoro równocześnie domagała się uchylenia dla Galicyi ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862 Nr. 18 Dz. p. p., krępującej nasz kraj w uchwale i wprowadzeniu instytucyi gminnych naszej odrębności narodowej i naszym stosunkom społecznym i ekonomicznym bardziej odpowiadających.

To też przez długi czas nie minęła prawie żadna sesya sejmowa, aby nie wniesiono bądź z inicjatywy Sejmu, bądź ze strony Wydziału krajowego projektów do mniej lub więcej radykalnych reform urzędzeń gminnych, lub też częściowych zmian obowiązującej ustawy gminnej.

Lecz wszystkie te usiłowania z nielicznymi mniej znaczącymi wyjątkami zostały bezowocne.

A przyznać należy, że rozbiły się one (między innymi powodami) także bardzo często i o to, że wzmocnienie i rozszerzenie samorządu zaniechać musiano ze względu na wsie, a zaostrzeniu nadzoru i ścieśnieniu samodzielności gmin oparły się miasta.

A kto w praktyce obeznany jest z tokiem spraw miejskich, ten przyzna i to, że nadzór nad miastami, który pomimo, a raczej właśnie w obec — choćby najszerszego — samorządu jest koniecznym, przez Rady powiatowe skutecznie wykonanym być nie może, a to ze względu na liczny zastęp inteligencji w reprezentacyach większych miast zasiadającej, i na różnorodne liczne i ważne interesa gmin miejskich.

Rzecz przeto jasna, że traktowanie pod względem organizacji gminnej gminy większych miast narównu z gminami miejskimi, ani gminom ani krajowi na pożytek wyjść nie może i że poddawanie miast i wsi pod jeden strychulec jest jednym z głównych hamulców głębiej sięgających reform urzędzeń gminnych.

Komisya prawnicza sądzi przeto, że sprawa nadania osobnych statutów większym miastom, poruszona wnioskiem posła Waygarta uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 16. września b. r. L. 260 sejm. tej komisyi przekazanym — zasługuje, aby nad nią się zastanowiono, i że jej stanowcze załatwienie jest nader pożądanem.

Wprawdzie nie może komisya prawnicza wprost przystąpić do wniosku posła Waygarta, który się domaga, aby Wydziałowi krajowemu kategorycznie polecono wypracowanie i przedłożenie statutów dla większych miast, *ponieważ statuta miastom tylko na ich żądanie nadane być mogą*, miasta Biała i Tarnopol o statuta nie prosiły, a od czasu wniesienia petycyi przez inne miasta o nadanie im statutów tyle czasu już upłynęło, że ich stosunki z gruntu zmienić się mogły; — to jednakowoż komisya mniema, że bądź co bądź należy raz już koniec położyć nienaturalnemu stanowi rzeczy, wedle którego miasto z ludnością kilkunastotysięczną i z budżetem kilkadziesiąt tysięcy wynoszącym — na równo pod względem urzędzeń gminnych muszą być traktowane ze wsiami.

Nie przesądzając, czy cel ten osiągnąć należy nadaniem osobnych statutów dla pojedynczych miast, czy też wydaniem osobnej ustawy gminnej dla miast w ogóle, — a nie mogąc czynić merytorycznych wniosków tak dla krótkości czasu jak i dla braku materyałów, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po wysłuchaniu zdania reprezentacyi znaczniejszych miast w kraju naszym, zbadał czy i o ile byłoby pożądanem miastom tym osobną ustawę gminną lub specjalne statuta nadać, i by na przyszłej sesyi sprawozdanie a ewentualnie pozytywne wnioski Sejmowi przedłożył“.

Przewodniczący:

Bazyli Kowalski.

Sprawozdawca:

F r u c h t m a n n.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie bezpłatnego ustąpienia gruntów pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13 Lipca 1880 r., powziął Wys. Sejm uchwałę treści następującej: „Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, około jednego morga wynosić mogącą, odstąpił bezpłatnie pod 2 pawilony kliniczne kosztem Rządu wystawić się mające“.

Zawiadomione o tej uchwale c. k. Namiestnictwo w odezwie z 22 maja 1881 L. 21.736 doniosło Wydziałowi krajowemu, że uchwała powyższa zostanie przedłożoną do sankcyi Najwyższej, skoro będzie przedłożony plan, wykazujący konfigurację i położenie poziome tego gruntu, tudzież odległość jego od szpitala i skoro grono profesorów Wydziału lekarskiego objawi ostatecznie zdanie swoje o przydatności budowy na tym gruncie.

Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo oświecenia postanowiło zaproponować w celu ułatwienia Rządowi stosownego umieszczenia i urządzenia kliniki, bezpłatne odstąpienie gruntu także pod budowę gmachu, który równocześnie z nowymi budynkami klinicznymi i w pobliżu tych budynków ma być postawiony dla zakładu anatomopatologicznego. Zapytało oraz c. k. Namiestnictwo, czy Wydział krajowy zechce to żądanie poprzeć wobec Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy odezwą z 14. Czerwca 1881. do L. 24.628 zawiadomił c. k. Namiestnictwo, że polecił Dyrektorowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, aby wziął udział w dochodzeniach zarządzonych w przedmiocie rozpoznania, czyli obok wystawić się mających pawilonów klinicznych należy wybudować również zakład dla anatomii patologicznej. Zarazem oświadczył Wydział krajowy, że gdyby zarządzone dochodzenia wykazały, iż taki gmach stanąć tam może, i że w tym celu oprócz odstąpionego już w moc uchwały sejmowej, potrzebnym jest jeszcze kawał gruntu z posiadłości szpitalnych, Wydział krajowy gotów będzie poprzeć usilnie u Wysokiego Sejmu wniosek na odstąpienie także takiego kawałka gruntu, idąc w tem za wskazówką udzieloną w zeszłorocznej uchwale sejmowej.

Odezwą z 28. Września 1882. do L. 48.518 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że zarządzone dochodzenia wykazały możliwość użycia części gruntu obok szpitala św. Ła-

zarza w Krakowie pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej i stwierdziły przydatność tego gruntu pod powyższą budowę. Uprasza przeto c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u Wysokiego Sejmu upoważnienia do bezpłatnego odstąpienia oprócz gruntu ofiarowanego pod budowę kliniki, także takiego obszaru gruntu szpitalnego, jaki będzie potrzebny pod budowę zakładu anatomii patologicznej.

Powołując się na uchwałę Wysokiej Izby z 13. Lipca 1880. r. na przytoczone wówczas motywa i powody uwzględnienia żądań c. k. Rządu, a właściwie naglących potrzeb Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział krajowy sądzi, że wszelkie bliższe motywowanie powyżej wyrażonego żądania byłoby zbyteczne, przeto ogranicza się na usilnem ze swej strony poparciu i przytoczeniu następujących okoliczności:

Grunt potrzebny zajmie przestrzeń 1400 do 1500 metrów kwadratowych. Ubytek ten zakładowi szpitalnemu żadnej nie zrobi różnicy. Ponieważ jednak prawdopodobnie najsposobniejsze pod budynek miejsce okaże się tam, gdzie obecnie stoją magazyny szpitalne, przeto w takim razie będzie musiał c. k. Rząd zgodzić się na pewną bonifikację za te budynki.

Z tych więc powodów upraszamy Wysoki Sejm o powzięcie następującej uchwały:

„Upowaznia się Wydział krajowy do bezpłatnego odstąpienia z gruntu szpitala św. Łazarza w Krakowie odpowiedniego kawałka pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej, i do przeprowadzenia potrzebnych w tej mierze rokowań z c. k. Rządem.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 3. Października 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz.

Sprawozdawca:

Dr. Fr. Hoszard.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 104.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu na rok 1883. folwarku w Dublanach.

Rubr. XV. Wydatków. Poz. 136.

Rubr. VIII. Dochodów. Poz. 29.

Przedłożony przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi preliminarz folwarku w Dublanach na rok 1883 przedstawia w wydatkach potrzebę 11.275 złr. a dochody spodziewane w kwocie 11.300 złr., nadwyżkę zatem 25 złr.

Komisya budżetowa zbadawszy szczegółowo pojedyncze rubryki i pozycye, porównywując je z budżetem r. 1882. i wynikłością r. 1880., uzasadnia Wysokiemu Sejmowi preliminarz ten jak następuje:

W wydatkach. Rubr. I. Poz. 1. preliminarzu Wydział krajowy kwotę identyczną z przyjętą na r. 1882. zaś o 394 złr. wyższą niż wynikłość z r. 1880., gdyż wówczas płace i zasługi tylko od Kwietnia, a zatem za trzy kwartały policzono. Poz. 2. przedstawia preliminarz o 404 złr. wyższą niż na r. 1882. ze względu na spodziewane wyższe zbiory, usprawiedliwione podwyższeniem dochodów ze sprzedaży ziemiopłodów, — niższą zaś o 413 złr. niż w r. 1880. z powodu obniżenia przez Wysoki Sejm kwoty rocznego zarobku każdego z uczniów Szkoły parobków, na folwarku pracujących. — Poz. 3. większą będzie o 50 złr. niż uchwalona na rok bieżący, stosownie do przewidywanej potrzeby; mniejszą zaś o 148 złr. niż wykazana wynikłość z r. 1880., w którym odmiana i dokupno nasion jako w pierwszym roku po objęciu folwarku na fundusz krajowy musiało mieć miejsce. Poz. 4. tej rubryki jest niezmienną w ostatnich latach, wyższą od wydatku w r. 1880. o 196 złr., gdyż wówczas nie można jeszcze było użyć nawozów sztucznych, przed koniecznem a w następstwie przeprowadzaniem oczyszczaniem roli z perzu i chwastów. — Poz. 5. bez zmiany jak na rok 1882., a mniej o 351 złr. niż w r. 1880., w którym zgniłą paszę zastąpiono częściowo dokupnem grysu i makuchów. — W poz. 6. preliminarzu się w przywidywaniu mniejszej potrzeby o 100 złr. mniej niż na r. 1882. o 182 złr. zaś więcej niż wydano w r. 1880., gdyż wówczas posiadał folwark świeżo zakupione konie i uprzęż. — Poz. 7. pozostaje taką jak w r. 1882., będzie wyższą o 54 złr. niż w r. 1880., bo wówczas wobec projektowanych zmian w ubikacyach, żadnych naprawek przy budynkach nie przedsięwzięto. — Do poz. 8. preliminarzu się w wydatkach zwyczajnych o 50 złr. więcej niż na r. 1882. na naprawę narzędzi, dla braku folwarcznej kuźni; uchwalonych zaś na r. b. 400 złr. nadzwyczajnego wydatku w poz. 9. wstawia się tu do poz. 8. na sprawienie nowej młocarni. — Poz. 9. zatem w wydatku zwyczajnym pozostanie niezmienną w porównaniu z rokiem 1882. — Poz. 10. do 14. takie ja w r. b. prócz podwyższenia dotacyi na światło i smarowidło na podstawie wynikłości.

Rubr. II. Poz. 15. więcej o 100 złr. niż w r. 1882. dla powiększenia eksploatacyi torfu. Rubryka ta, wynikłością z r. 1880. wcale objętą nie jest.

Rubr. III. Poz. 16.—18. bez zmiany jak na rok 1882. o 215 złr. większa niż w r. 1880., gdyż wówczas nieopłacano jeszcze należności od przeniesienia folwarku na własność funduszu krajowego.

Rubr. IV. większa niż uchwalona na r. 1882. o 695 złr. i o tyleż wyższa od wynikłości z r. 1880. z powodu spłaty kapitału i odsetków od pożyczki nowej hipotecznej 11.600 złr., zaciągniętej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 24. Października 1881. r.

W dochodach. Rubr. I. Poz. 1., preliniuje się więcej o 1.000 złr. niż na r. 1882., w przewidywaniu znaczniejszego zbioru ziemiopłodów. — Poz. 2. i 4. bez zmiany jak na r. 1882. — Poz. 3. o 100 złr. wyższa ze względu na spodziewany przychówek w inwentarzu i sprzedaż braków. — Rubr. II., III. i IV. bez zmiany jak na r. 1882.

W ogólnem zestawieniu cyfr objętych tym preliniarzem, w r. 1883. mają być wydatki wyższe o 1.159 złr., dochody wyższe o 1.100 złr., a nadwyżka dochodów mniejszą o 59 złr. niż uchwalono na r. 1822.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić preliniarz wydatków i dochodów folwarku w Dublanach na rok 1883. jak następuje:

Preliminarz na rok 1883 Folwarku w Dublanach.

W y d a t k i.

Rubr. I. Wydatki na gospodarstwo.

Poz. 1.	Płace i zasługi	1.200 zł.	
2.	Najem robotnika	2.400 "	
3.	Dokupno nasienia	150 "	
4.	" nawozów dopełniających	200 "	
5.	" karmy, owsa, grysu i makuchów	1.200 "	
6.	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	250 "	
7.	Utrzymanie budynków	150 "	
8.	Utrzymanie i naprawa maszyn, kucie koni (Nadzw. 400)	700 "	
9.	Utrzymanie rowów i dróg	50 "	
10.	Zabezpieczenie od pożaru, gradu i zarazy	400 "	
11.	Kuchnia folwarczna	150 "	
12.	Koszta kancelaryjne	25 "	
13.	Światło i smarowidło	45 "	
14.	Kultura lasu	50 "	6.970 zł.

Rubr. II. 15. Torfiarnia 200 "

Rubr. III. Podatki i opłaty.

Poz. 16.	Podatek gruntowy	675 zł.	
17.	" dochodowy z młyna i propinacyi	45 "	
18.	Należytość od przeniesienia własności (Nadzw.)	215 "	935 "

Rubr. IV. Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.

Poz. 19. a)	Tow. kredyt. ziemskiemu	525 zł.	
	b) " " "	300 "	
	c) " " "	695 "	1.520 zł.
20.	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600 "	3.120 "

Rubr. V. 21. Rozmaite nieprzewidziane 50 "

Suma wydatków 11.275 zł.

D o c h o d y.

Rubr. I. Dochody z gospodarstwa.			
Poz. 1.	a) Ze sprzedaży ziemiopłodów	4.500 zł.	
	b) Za owies i siano dla szkół	500 „	5.000 zł.
	2. Z wynajętych ról, łąk i pastwisk		800 „
	3. a) Za płody zwierzęce: mleko . 2.800 zł.		
	przychówek 500 „		
	braki . 400 „	3.700 zł.	
	b) Nierogaczna	100 „	
	c) Owce	40 „	
	d) Ryczałt od szkół rolniczych	1.000 „	4.840 „
	4. Z lasu	50 „	10.690 zł.
Rubr. II.	5. Z torfiarni		200 „
Rubr. III. Dochody z propinacyi i młyna.			
	6. Z propinacyi	340 zł.	
	7. Z młyna	20 „	360 „
Rubr. IV.	Rozmaite nieprzewidziane		50 „
	Suma dochodów		11.300 zł.

Dochody	11.300 zł.
Wydatki	11.275 „
Nadwyżka	25 zł.

Lwów dnia 4. Października 1882.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
K. Scipio.

1890

Received of the
 Treasurer of the
 Board of Education
 the sum of \$100.00
 for the year 1890
 This receipt is valid
 only when countersigned
 by the Treasurer
 and the Board of Education
 at the City of New York
 this 1st day of January
 1890
 J. J. [Signature]
 Treasurer

Received of the
 Treasurer of the
 Board of Education
 the sum of \$100.00
 for the year 1890
 This receipt is valid
 only when countersigned
 by the Treasurer
 and the Board of Education
 at the City of New York
 this 1st day of January
 1890
 J. J. [Signature]
 Treasurer

Received of the
 Treasurer of the
 Board of Education
 the sum of \$100.00
 for the year 1890
 This receipt is valid
 only when countersigned
 by the Treasurer
 and the Board of Education
 at the City of New York
 this 1st day of January
 1890
 J. J. [Signature]
 Treasurer

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zastosowania uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. Października 1881, tyczącej się praw inżynierów i konduktorów dróg krajowych, do inżyniera górnika przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdania Swej Komisji budżetowej o petycyach, tyczących się stabilizacji inżynierów i konduktorów dróg krajowych, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 22. Października 1881 co następuje:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolocia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych oraz pensje wdowie dla wdów i dodatki na wychowanie dla sierot po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi.

Postanowienie powyższe ma być zastosowane także do inżynierów biura melioracyjnego“.

Mocą przywiedzionej uchwały pod względem prawa do pięciolocia i emerytury, oraz do pensyj wdowich i dodatków na wychowanie dla sierót, stanęli na równi ze stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wszyscy trwale w służbie krajowej użyci niestabilizowani inżynierowie, oprócz inżyniera górnika ustanowionego uchwałą Wys. Sejmu z d. 18. Października 1878.

Zważywszy zaś, że posada inżyniera-górnika przy Wydziale krajowym, obsadzona już od lat czterech, dotąd nie okazała się zbytęzną, owszem z biegiem czasu rozwijająca się działalność Wydziału krajowego na polu spraw górniczych potrzebę fachowych sił pomocniczych do spraw rzeczonych jeszcze spotęgowała, tak że obecnie posadę rzeczoną uważać należy za utrwaloną;

zważywszy nadto, że inżynier-górnik użyty w służbie krajowej, posiadać musi wykształcenie fachowe przynajmniej takiego stopnia, jak inżynierowie drogowi lub inżynierowie biura melioracyjnego, zaś przy spełnianiu obowiązków zawodu swego więcej jeszcze niż tamci naraża się na utratę sił i zdrowia, że więc nie dałoby się pogodzić z względami słuszności, gdyby funkcjonaryusz zajmujący posadę inżyniera-górnika pozostał pozbawionym praw, jakie przyznane zostały przez Wys. Sejm reszcie inżynierów niestabilizowanych; Wydział krajowy czuje się zniewolonym wnieść:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zastosować uchwałę Sejmu z dnia 22. Października 1881, tyczącą się praw inżynierów i konduktorów dróg krajowych, do inżyniera-górnika przy Wydziale krajowym“.

Lwów dnia 3. Października 1882.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyplikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Wniosek.

Zważywszy, że ustawa zasadnicza o Reprezentacyi Państwa z d. 21. grudnia 1867 (Dz. u. p. l. 141.) w §. 11. lit. *i* Radzie Państwa zastrzega jedynie uchwalanie zasad nauczania w szkołach ludowych i gimnazyach, resztę zaś ustawodawstwa o organizacyi tych szkół, jakoteż szczegółowe rozwijanie pomienionych zasad w myśl §. 12. pozostawia Sejmom krajowym;

zważywszy, że ustawa państwowa o szkołach ludowych z d. 14. maja r. 1869 (Dz. u. p. l. 62) przekracza te granice, obejmując prócz zasad ogólnych także szczegóły, które do kompetencyi Sejmów należeć powinny;

zważywszy, że takie ograniczenie autonomii krajowej nie tylko się sprzeciwia duchowi i postanowieniom ustawy zasadniczej, ale nadto odbiera Reprezentacyi kraju możność wywierania na tok i rozwój ogólnej oświaty w naszym społeczeństwie prawowitego wpływu, usprawiedliwionego także znacznemi na cele szkolne ze skarbu krajowego łożonemi ofiarami;

zważywszy, że nakreślona we wspomnianej powyżej ustawie o szkołach ludowych organizacya szkół i przepisany dla nich porządek nauki nie we wszystkim odpowiada potrzebom kraju, a zmiany w tej mierze byłyby konieczne, jeżeli szkoły mają rzetelnie spełniać swoje przeznaczenie —
podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, żeby poczynił stósowne kroki w celu rewizyi państwowych ustaw szkolnych, o ile one w terażniejszej swej osnowie przekraczają z uszczerbkiem autonomii krajowej zakreszone w ustawie zasadniczej z d. 21. grudnia 1867 (Dz. u. p. l. 141.) §. 11. lit. *i* i §. 12, ustawodawstwu państwowemu granice.“

We Lwowie dnia 4. października 1882.

Wnioskodawca :

Euzebiusz Czerkawski.

Pietruski, Czartoryski, Grocholski, Pilat, Marcei Madeyski, Zatorski, T. Merunowicz, Goldmann, Kamiński, F. Smolka, W. Dzieduszycki, Zbrożek, Gross, Janko, T. Dzieduszycki, Romanowicz, Spławinski, Wesołowski, Gedel, Simon, Leon Chrzanowski, Then, Jan Jocz, Fruchtmann, Filip Zunker, X. Kowalski, Bieliński, Waygart, Solecki biskup, Isakowicz arcybiskup, M. Popiel, Wolfarht, Radziszewski, C. Haller, Z. Sawczyński, Franciszek Jasiński, X. Buchwałd, St. Tarnowski, Badeni, Głogowski, H. Wodzicki, A. Krukowiecki, Zamoyski, L. Wodzicki, Majer, Polanowski, Wodziński, Lenartowicz, Gorayski, Matkowski, Władysław Wolański, ks. Jan Stupnicki, Wereszczyński, Mikołaj Wolański, X. Kitrys, Dr. M. Fedorowicz, Jędrzejowicz, Ed. Stadnicki, Weissmann, Towarnicki, Skałkowski, Rey, A. Milieski, G. Romer, Szumańczowski, Scipio, Mycielski, Max, Józef Jasiński, J. Mochnacki, Russocki, Wernicki, Antoni Tyszkowski, Garbaczynski, Siemiński, F. Pławicki, Sz. Koziebrodzki, J. Korytowski, A. Czaykowski, Onyszkiewicz, ks. Chełmecki, J. Popiel, R. Michałowski.

Sprawozdanie

komisji kolejowej o wniosku posła Polanowskiego w przedmiocie budowy
kolei Lwów-Żółkiew-Rawa.

Wysoki Sejmie!

Wniosek przekazany komisji kolejowej zdążający do ponowienia usiłowania o budowę kolei jeżeli nie na całej linii Lwów-Żółkiew-Rawa-Tomaszów (Netreba), to przynajmniej ze Lwowa do Rawy, która jest stacją główną na kolei już w budowie będącej Jarosław-Sokal, jest wnioskiem, który od dawna poruszany w tej Wysokiej Izbie niewątpliwie ponownie opieki Jej dozna.

Kolej tym duktem reprezentuje tak silnie interesa żywotne kraju i Państwa, że ustawą państwową prawomocną powziętą przez obydwie Izby prawodawcze i sankcyonowaną 24. maja 1874 roku wydawała się zapewnioną. Ważne przeszkody musiały być powodem, że pomimo ustawy i gwarancyi dotąd nie została wykonaną, pomimo że Koło polskie w Radzie Państwa jakoteż i Wysoki Sejm nie zaniedbali upominać się o nią.

Już w roku 1875 na posiedzeniu Rady Państwa z dnia 2. marca Prezes Koła polskiego Jego Excellencya Kazimierz Grocholski postawił interpelacyę do c. k. Rządu, którą silnemi argumentami uzasadniając, nagłą potrzebę budowy tej linii wykazał i zapytał: „Czy i jakie zarządzenie c. k. Rząd przedsięwziął, by *jak najprędzej* wskutek ustawy kolej ta była wybudowaną“.

Wysoki Sejm w przeszłym roku na posiedzeniu 10. października 1881 powziął *jednogłosną* uchwałę:

„Sejm wyraża przekonanie, że przyjsie do skutku kolei Lwów-Tomaszów w myśl ustawy z dnia 24. maja 1874 l. 85 D. p. p. byłoby dla kraju wielce pożądanem“.

Rady powiatowe, miasta, a w ostatnich latach stolica kraju Lwów i miasto Żółkiew dopominały się o budowę tej kolei, a to nietylko uchwałami swoich reprezentacyi, ale wysłaniem deputacyi do Wiednia, a Rada miasta Lwowa nadto wyborem stałej komisji, której celem popieranie budowy kolei Lwów-Żółkiew, i dodatniemi wnioskami uchwalonemi dnia 4. października 1882 roku na posiedzeniu pełnej Rady miejskiej.

Widzimy tedy w akeyi cały szereg korporacyi i ciał parlamentarnych, jak dotąd nadaremnie upominających się o budowę tej kolei. W tym położeniu wniosek p. Polanowskiego wydaje się naturalną konsekwencyą poprzednich usiłowań i uchwał i zasługuje na jak najsilniejsze poparcie Wys. Izby.

Z jednej strony stoi na przeszkodzie wybudowaniu całej linii aż do Tomaszowa niemożliwość otrzymania połączenia Tomaszowa z kolejami Krolestwa Polskiego, z drugiej strony wielkie koszta

zakładania kolei pierwszorzędnej. Owóż chcąc zacząć, wydaje się wnioskodawcy i komisji kolejowej potrzebnem wyrazić życzenie, by kolej ta była budowaną jako drugorzędna, szeroko-torowa, by na teraz wydać koncesyę tylko ze Lwowa na Żółkiew do Rawy ruskiej, a tym sposobem choć wielką część korzyści dla kraju osiągnąć.

Komisya kolejowa przechodząc do ustępu II wniosku Polanowskiego mniema, że chcąc się przyczynić do osiągnięcia celu, winna doradzać Wysokiemu Sejmowi uchwalenie choćby minimalnej subwencyi z funduszu krajowego, a nie wątpi, że Wydział krajowy mając za sobą uchwałę Wysokiego Sejmu popartą choćby małą subwencyą z funduszu krajowego tém skuteczniej działać potrafi, tak w rokowaniach z c. k. Rządem, jakoteż w wezwaniu do ofiarności tak stolicy kraju, jakoteż odnośnych powiatów, miast i obywateli interesowanych.

Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył budowę kolei Lwów-Żółkiew-Rawa jako drugorzędnej szeroko-torowej.“

„II. Sejm uchwała subwencyę dla kolei drugorzędnej szeroko-torowej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy w kwocie 100.000 zł. wypłacalnej w trzech latach.“

„III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie w sprawie tej kolei rokowań z c. k. Rządem, jakoteż z miastem Lwowem, Żółkwią i innemi Radami powiatowemi, oraz z właścicielami obszarów dworskich co do ofiarności na rzecz tej kolei.“

Lwów dnia 5. października 1882.

Zastępca przewodniczącego:

Mycielski.

Sprawozdawca

Stanisław Polanowski.

Aleg. 108.

S p r a w o z d a n i e

komisyi kolejowej o wniosku posła Maxa w przedmiocie budowy kolei wicynalnej od Tarnopola do Kopeczyniec.

Wysoki Sejmie!

Podole galicyjskie, obejmujące wschodnią część kraju od północnej granicy państwowej aż po Dniestr na południe, jest pod względem komunikacyi nader skąpo uposażone. Kolej Karola Ludwika i przyszła linia galic. kolei tranwersalnej przecinają wprawdzie powyższą część kraju w kierunku poprzecznym od zachodu ku wschodowi, lecz w kierunku podłużnym od północy ku południowi prowadzą jedynie nieliczne w skutek braku odpowiedniego materiału licho utrzymywane gościńce, które w żadnej mierze nie wystarczają potrzebom powyższych okolic.

Utworzenie komunikacyi kolejowej w kierunku od północy ku południowi byłoby dla ekonomicznych i handlowych stosunków Podola rzeczą arcyważną i konieczną, ile że, jak już wyżej nadmieniono, kolej tranwersalna nie potrafi interesom handlowym tych okolic zadość uczynić.

Od dawnych już czasów stanowiło miasto Tarnopol pierwszą i najważniejszą etapę dla zbytu podolskich produktów.

W czasach terażniejszych stał się Tarnopol wybitnym punktem centralnym dla handlu zbożowego nie tylko dla wschodniej części lecz niezaprzeczenie dla całego kraju, wskutek czego połączenie południowego obszaru podolskiego z Tarnopolem, jest wymogiem interesu powszechnego.

Projektowana linia kolejowa wychodząc od linii Karola Ludwika w Tarnopolu przecinałaby okolice powiatu tarnopolskiego, skałackiego, trembowelskiego i husiatyńskiego, a dotykając miast Mikuliniec, Skałatu, Trembowli, Grzymałowa i Chorostkowa, łączyłaby Kopeczyńce i dalej na wschód położone powiaty z Tarnopolem, faktycznym ogniskiem podolskiego handlu i siedzibą Władz rządowych dla tej części kraju. Przecinając na przestrzeni około 65 kilometrów bardzo bogaty obszar produkcyjny, przechodząc przez miasteczka nader handlowe i przez okolicę w przemysł młynarski i gorzelniany obfitującą, dotykając pomiędzy innymi w wyborne kamieniołomy bogate miasto Trembowle, które obecnie dla braku łatwości przewozu prawie bez wartości pozostają, przyczyniłaby się ta linia kolejowa niewątpliwie i znakomicie do rozwoju rolnictwa i przemysłu podolskiego, do podniesienia bogactwa krajowego.

Gdy w roku 1878 traktowano sprawę budowy kolei tranwersalnej, a mianowicie przestrzeni ze Stanisławowa do Husiatyna, wciągnano w kombinację i w porównanie projektowaną linię Tarnopol-

Husiatyn. Powołane do dania opinii organa krajowe i rządowe uznawały już na ówczas wielką ekonomiczną i handlową doniosłość tej ostatniej linii, i tylko, o ile szło o wybór pomiędzy tą linią a koleją tranwersalną, przyznawały tej ostatniej jako arteryi komunikacyjnej dłuższej i powszechniejszej pierwszeństwo do budowy przed pierwszą, które zapatrywanie znalazło także wyraz w uchwale Wys. Sejmu z lipca 1878 wzywającej c. k. Rząd, ażeby tak długo nie udzielał jednemu Towarzystwu prywatnemu koncesyi na budowę linii Tarnopol-Husiatyn, dopóki wybudowanie kolei tranwersalnej zabezpieczone nie będzie, który atoli warunek obecnie już został dopełniony.

Dla budowy kolei wicynalnej od Tarnopola do Husiatyna, a względnie do Kopeczyniec, udzielił c. k. Rząd wstępną koncesyę Towarzystwu kolei Karola-Ludwika, które trasę wygotowało i, jak powszechnie wiadomo, wniosło podanie o koncesyę ostateczną, nieżądając dla projektowanej linii żadnej subwencji lub gwarancji ani państwowej, ani krajowej.

Przyprowadzenie do skutku powyższej tak ważnej dla interesów kraju komunikacji kolejowej mogłoby tedy z łatwością i bez ofiar ze skarbu publicznego nastąpić, byleby c. k. Rząd nie chciał utrudniać wydania potrzebnego na budowę pozwolenia.

Możeby się zresztą znalazły i inne sposoby i inne konsorecya do wybudowania tej tak ważnej linii komunikacyjnej.

Komisya kolejowa uznając w całej pełni ekonomiczno-handlową ważność i potrzebę projektowanej przez wnioskodawcę komunikacji kolejowej od Tarnopola do Kopeczyniec, przedstawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował rychłe wybudowanie kolei żelaznej drugorzędnej od Tarnopola do Kopeczyniec“.

Zastępca przewodniczącego:

Mycielski.

Sprawozdawca:

Dr. Henryk Max.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej nad wnioskiem p. ks. Chełmeckiego w przedmiocie przeniesienia zarządów kolejowych do kraju i zaprowadzenia w tychże języka polskiego jako urzędowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 21. września r. b. Wys. Sejm przekazał komisyi kolejowej wniosek posła ks. Chełmeckiego następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd:

1. Aby stosowne poczynił kroki, iżby zarządy kolei żelaznych galicyjskich do kraju przeniesione zostały i w myśl uchwał sejmowych z d. 6. października 1878 i 23. lipca 1880 r. używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego;

2. aby co do kolei Jarosławsko-Sokalskiej, gdy nie zastrzegł przy udzieleniu koncesyi na takąą praw dla kraju w powyższym kierunku, starał się dodatkowo skłonić zarząd tejże kolei, aby swoją siedzibę ustanowił w kraju i używał języka polskiego jako urzędowego;

3. aby w przyszłości przy udzielaniu nowych koncesyi na budowę dróg żelaznych w Galicyi prawa języka polskiego jako urzędowego w zarządach tych kolei zastrzegł, a siedzibę tych zarządów w kraju naszym oznaczył“.

Wniosek p. ks. Chełmeckiego zamierza dać ponowny wyraz słusznym żądaniom Reprezentacyi kraju kilkakrotnie a dotąd bezskutecznie w Sejmie i w Radzie państwa sformułowanym, względem decentralizacyi zarządów kolejowych i języka urzędowego w tych zarządach.

Dnia 4. października 1878 r. bowiem Wysoki Sejm powziął jednomyślnie następującą uchwałę:

„Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd do poczynienia odpowiednich kroków, aby zarządy galicyjskich kolei żelaznych używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego“.

Na posiedzeniu zaś 23. lipca 1880 r. uchwalił Sejm rezolucyę tej treści:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby w koncesyi na budowę dróg żelaznych Husiatyn - Stanisławów, Zagórz - Grybów i Nowy Sącz-Żywiec umieścił następujący warunek: Dyrekcyja główna czyli naczelne zarządy tych dróg będą

miały siedzibę w Galicyi a język polski będzie urzędowym językiem w administracyi tych dróg żelaznych“.

W końcu Izba poselska Rady Państwa uchwaliła na posiedzeniu dnia 19. maja 1881 r. na wniosek posła krajowego przedłożony przez komisję budżetową następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd:

1. Ażeby zniewolił c. k. uprzyw. Towarzystwo kolei Arcyksięcia Albrechta na mocy §fu 4go jego statutów do możliwie rychłego przeniesienia siedziby centralnego zarządu kolei z Wiednia do Lwowa.

2. ażeby we właściwej drodze spowodował subwencyonowane towarzystwa kolejowe, których siedziba jest oddaloną od obszaru kolei do przeniesienia centralnych zarządów, lub co najmniej władz technicznych i kontrolujących, tudzież zarządów materiałów do siedziby dyrekcyi ruchu“.

Komisyja mniema, że ponowne wygłoszenie tych żądań dotąd nieuiszczonych już samą konsekwencyą jest nakazane, a to tem więcej, gdy racjonalna zasada decentralizacyi w ustroju kolejowym z jedynym wyjątkiem Austrii wszędzie została przeprowadzoną, nawet w państwach z ogólnym zakrojem wybitnie centralistycznym. I tak n. p. w Prusiech z 10 Dyrekcyi kolei państwowych tylko dwie a z 27 towarzystw kolejowych prywatnych tylko trzy mają siedzibę w stolicy państwa, i to wyłącznie takie towarzystwa, których linie kolejowe dochodzą do Berlina.

Co do języka urzędowego zarządów kolejowych nadmienić wypada, że nawet w Królestwie Polskiem, gdzie wszystkie władze rządowe i sądy używają języka rossyjskiego, tym urzędowym językiem zarządów kolei prywatnych mianowicie Wiedeńsko-Warszawskiej jest polski.

Już i w Austrii od lat kilkunastu w systemie skupienia wszystkich zarządów kolejowych w stolicy Państwa, utworzył się wyłom na rzecz towarzystw kolejowych wprawdzie nie subwencyonowanych i mniej znacznych czeskich, z których pięć w Pradze a dwa w Cieplicach mają swoją siedzibę (a prócz tego małe styryjskie towarzystwo w Gracu). Cała zaś polityka kolejowa dzisiejszego Ministerjum, dążąca do coraz silniejszego owładnięcia głównych linii kolejowych przez Państwo, powinna skłonić Rząd do uwzględnienia głosów wzywających do silniejszej niż dotąd ingerencyi Rządu w ustroju i administracyi kolei subwencyonowanych.

Okolicznością zaś niezawodnie sprzyjającą pomyślnemu załatwieniu wymienionych uchwał Rezydentury kraju jest wydanie rozporządzenia Ministerstwa handlu dnia 26. lutego r. b. (Dz. u. p. Nr. 25), którem utworzono dla grupy zachodniej kolei państwowych i prywatnych przez Państwo administrowanych, a więc z pewnem uwzględnieniem doniosłości położenia geograficznego, osobny organizm z pewną cechą niezależności (z Radą w której zasiadają obok 9 wprost mianowanych 17 przez korporacye wybranych członków) i z atrybucyami pewnej doniosłości (§. 18. upoważnia Przewodniczącego Rady w wypadkach zwłoki niecierpiących do zarządzenia środków zaradczych na własną odpowiedzialność bez odwołania się do Ministerstwa handlu). Skoro Rząd uznał za pożyteczne i wskazane utworzenie odrębnego ciała administracyjnego dla zachodniej grupy do siedziby Ministerstwa handlu zbliżonej, to wątpić nie należy, że również uposaży znacznie więcej oddaloną od Wiednia grupę kolei państwowych i prywatnych przez Państwo administrowanych wschodnią a więc galicyjską podobnym organizmem wyłączonej, i Wysoki Sejm przekazał już komisji administracyjnej wniosek, wzywający Rząd do ustanowienia w myśl rozp. z 26. lutego r. b. władzy centralnej dla wschodnich kolei z siedzibą w Galicyi.

Jeżeli zaś dla kolei państwowych i prywatnych przez Państwo administrowanych w kraju zostanie utworzoną władza osobna z pewną ingerencyą w sprawach ruchu, porządku jazdy, taryf, regulaminu, robót i liwerunków, to pożądanego celu całkowicie osiągnąć może jedynie pod warunkiem, że Rząd skłoni towarzystwa kolejowe subwencyonowane do ustanowienia podobnych władz centralnych krajowych, z atrybucyami potrzebnymi dla porozumienia się i współdziałania z państwową władzą krajową.

Z tych to powodów komisya uważa ponowne wezwanie Rządu w sprawie poruszonej de-centralizacyi kolejowej za wskazane zwłaszcza w obecnej chwili, i popiera pierwszy i trzeci punkt wniosku p. ks. Chełmeckiego.

Drugi punkt zaś tego wniosku tyczący się kolei Jarosławsko - Sokalskiej, stał się bezprzedmiotowy w skutek objęcia budowy i zarządu tej kolei przez towarzystwo kolei Karola Ludwika i wezwaniem w pierwszym punkcie zawartem jest załatwiony.

Komisya kolejowa wnosi przeto :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd :

1. Aby stosowne poczynił kroki, izby zarządy kolei żelaznych galicyjskich do kraju przeniesione zostały, i w myśl uchwał sejmowych z dnia 4. października 1878 i 23. lipca 1880 r. używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego ;

2. aby w przyszłości przy udzielaniu nowych koncesyi na budowę dróg żelaznych w Galicyi prawa języka polskiego jako urzędowego w zarządach tych kolei zastrzegał a siedzibę tych zarządów w kraju naszym naznaczył“.

Zastępca przewodniczącego:

M y c i e l s k i.

Sprawozdawca

Otto Hausner.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Faint, illegible text, possibly a section title or heading.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several lines of a letter or document.

Yours faithfully,
[Illegible Name]

[Illegible text, possibly a signature or name]

Large area of extremely faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a long letter or a list of items.

Aleg. 110.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w przedmiocie umieszczenia bursy dla uczniów c. k. seminaryum
nauczycielskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. października 1881 r. uchwalił Wysoki Sejm, z początkiem roku szkolnego 1882/83, założyć we Lwowie bursę dla 60 chrześcijańskich uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego we Lwowie. Bursa ta miała się mieścić w wynajętym na ten cel lokalu, a w preliminarzu kosztów utrzymania bursy, przez komisję edukacyjną Wysokiemu Sejmowi przedłożonym, przeznaczono na czynsz najmu kwotę 3750 zł.

Wydział krajowy, wywiązując się z poruczonego mu powyższą uchwałą zadania, poszukiwał we Lwowie odpowiedniej realności, i rozpiął w tym celu licytację ofertową. Gdy jednak z pięciu realności, ofiarowanych przy tej licytacji, tudzież z ośmiu dalszych, co do których po terminie licytacyjnym wniesiono oferty, żadna nie wydawała się Wydziałowi krajowemu odpowiednią, za jedne bowiem żądano czynszu znacznie wyższego niż preliminowany, a inne miały ważne braki i niedogodności — gdy dalej nader praktyczny pomysł wynajęcia na ten cel II. piętra budynku klasztornego OO. Bernardynów nie mógł być wykonanym, konwent bowiem w ostatniej chwili cofnął się od układów — przeto Wydział krajowy powziął myśl budowania własnej realności na umieszczenie bursy. Zaproszony do ułożenia projektu budowy radca budowniczy p. Moraczewski obliczył koszta na 50.000 zł., a Wydział krajowy sprawozdaniem do L. W. 25.951 przedkładał Wysokiemu Sejmowi wnioski:

- 1) o odroczenie założenia bursy do roku szkolnego 1885/86;
- 2) o upoważnienie do zakupu gruntu i wybudowania domu na pomieszczenie bursy kosztem najwyższym 50.000 zł.;
- 3) o uchwalenie planu finansowego co do pokrycia kosztów budowy.

Ten plan finansowy polega na tem, żeby kwoty, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1881. na utrzymanie bursy przeznaczone, zaoszczędzać i odkładać póty, póki się nie zbierze suma, potrzebna na wybudowanie własnego domu. W myśl tego zaoszczędzono: w budżecie tegorocznym kwotę 6364 zł., która była przeznaczona na utrzymanie bursy w ostatnich czterech miesiącach roku — następnie w budżetach na lata 1883 i 1884 po 19.090 zł. — wreszcie

za 8 miesięcy r. 1885 kwotę 12.787 zł. — co czyni razem 57.272 zł. Że jednak ta suma jest o 7272 zł. wyższą od kwoty przez autora projektu w przybliżeniu obliczonej, że zresztą już na początek r. 1885 musi być cała suma 50.000 zł. zebrana, aby budowę wcześniej do skutku doprowadzić, przeto Wydział krajowy wnosi ostatecznie, aby prócz kwoty 6364 zł., jaka w budżecie bieżącego roku ma być zaoszczędzona, wstawiać w budżety lat 1883 i 1884 po 21.818 zł., co uczyni razem 50.000 zł. na budowę potrzebnych.

Z takim sposobem finansowania komisya budżetowa zgodzić się nie może. Jest on powrotem do zarzuconego już w naszej gospodarce krajowej systemu tworzenia osobnych na pewne specjalne cele funduszków, które odrębnie od funduszu krajowego mają być administrowane i ksiązkowane, systemu, który się ze wszech miar niepraktycznym okazał. Koszta budowy i innych tego rodzaju inwestycji, albo się pokrywa pożyczką, albo też o ile budżet wystarcza, wstawia się w budżet każdego roku taką sumę, jaka w tymże roku na budowę ma być wydana. Plan Wydziału krajowego jest zupełnie odmienny, nigdy dotąd niepraktykowany, a zdaniem komisji budżetowej niepraktyczny. Wydział krajowy robi fikcyjne, bo tylko rachunkowe oszczędności, o których nie można jeszcze wiedzieć, czy się okażą rzeczywistymi — te oszczędności przez 3 lata kapitalizuje i w ten sposób dochodzi do sumy na budowę potrzebnej. Tymczasem te oszczędności bardzo łatwo mogą się okazać zupełnie złudnymi. Pomimo staranności, z jaką Wydział krajowy unika przekroczeń budżetu, stają się one w wielu wypadkach koniecznymi. Dosty przytoczyć przekroczenia budżetu szkolnego, regularnie co roku się powtarzające, a sięgające bardzo wysokich sum. Że zaś Wydział krajowy w myśl finansowych uchwał Wysokiego Sejmu ma prawo czerpania z tej rubryki, która ma zaoszczędzenie, na rzecz innej, którą przekroczone — przeto system, nigdzie zresztą nie używany, ażeby z roku na rok zbierać oszczędności jakiejś jednej rubryki, i tworzyć z nich osobny fundusz, który dopiero po trzech latach ma być użyty — okazać się musi złudnym.

Oprócz wytkniętych wadliwości finansowej części wniosków Wydziału krajowego, stoi jeszcze przyjęciu tych wniosków ta okoliczność na przeszkodzie, że Wysokiemu Sejmowi przedłożono obecnie tylko szkice budynków i ogólnikowo w przybliżeniu obliczoną kwotę kosztów budowy — podczas gdy uchwała, zatwierdzająca budowę mogłaby zapaść tylko na podstawie dokładnych planów i kosztorysu, z którychby Wysoki Sejm mógł powziąć przekonanie, że budynek będzie odpowiedni, i że kwota preliminowana wystarczy.

Z tych zatem powodów, jakoteż ze względu, iż nie jest jeszcze wykluczona możliwość, ażeby Wydział krajowy przez wynajęcie realności odpowiedniej mógł już w roku 1883 wykonać uchwałę Wysokiej Izby z dnia 13. października 1881, zamiast ją o 3 lata odaczać —

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w razie niemożności wynajęcia realności odpowiedniej na pomieszczenie bursy dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie — przedłożył na następnej sesji sejmowej plan i kosztorys osobnego na ten cel budynku, wraz z projektem pokrycia kosztów budowli“.

Przewodniczący:

Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Brzesku w sprawie sprzedaży odpadków solnych na nawóz i soli tańszej dla bydła tudzież soli miałkiej obok topek dla użytku ludzi.

Wysoki Sejmie!

W petycyi wniesionej do Wysokiego Sejmu pod dniem 14 b. m. prosi Wydział Rady powiatowej w Brzesku:

1. Raczy Wysoki Sejm uzyskać u Rządu centralnego, aby warzelniom soli w Galicyi wolno było sprzedawać odpadki soli, czyli tak zwane „omoki“ po tej samej cenie, pod tymi samymi warunkami i z zachowaniem tych samych ostrożności jak to dozwolonem zostało salinom tyrolskim rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z d. 8 kwietnia 1876 l. 8189.

2. Raczy Wysoki Sejm wpłynąć na c. k. Rząd, aby zaprowadził napowrót w salinach galicyjskich wyrób i sprzedaż taniej soli bydłoczej, mniej więcej w sposób podobny, jak takowy był ustanowiony w rozporządzeniu ministerstwa skarbu z 4 stycznia 1862 l. 5 Dz. p. p.

3. Raczy Wysoki Sejm uzyskać u Wys. c. k. Rządu rozporządzenie, aby nakazano warzelniom soli we wschodniej Galicyi obok fabrykacyi topek wyrób i sprzedaż soli miałkiej na wagę.

Dosłownie takie same petycyje weszły były do Wysokiego Sejmu w r. 1880 od Rad powiatowych w Tłumaczu, Drohobyczu, Stanisławowie, Bohorodeczanach, Przemyślu, Czortkowie, Nowym Sączu, Nadwornie, Śniatynie, Dolinie, Buczaczu, Lwowie, Kałuszu, Staremmieście, Tarnowie, Kołomyi i Zaleszczykach, tudzież od reprezentacyi gmin miasta Stanisławowa i Nowego Targu, tudzież od Oddziału Rudecko-Grodeckiego galic. Towarzystwa gospodarskiego, nie zostały jednak wtenczas w Wys. Izbie załatwione, lecz przy zamknięciu sesyi Wys. Sejmu odesłane z inuemi petycyami go Wydziału krajowego, które je z powodu, iż żądania zawarte w tych petycyach skierowane były wyłącznie do c. k. Rządu i tylko przez Rząd mogły być załatwione, przesłał odezwą z dnia 21 stycznia 1881 do l. 30.376 c. k. Prezydium Namiestnictwa z tą uwagą, że sprawa ta w obec ogólnego zubożenia ludności wiejskiej ma ważne znaczenie, że Ministerstwo Skarbu już w r. 1877 reskryptem z 15 marca l. 6374 wskazało c. k. kraj. Dyrekeyi skarbu warunki, pod jakimi omoki mogły być oddane gospodarzom wiejskim do użytku, że wreszcie Rada Państwa uznając nadzwyczajną doniosłość krajowej hodowli bydła w obec bliskiego wtenczas zamknięcia granicy dla przypędu bydła z Rosyi i krajów Naddunajskich osobną rezolucyą wezwała na sesyi przedostatniej do fabrykacyi i sprzedaży soli dla bydła.

Na tę odezwę nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi od c. k. Rządu.

Co do rzeczy samej i zawartych w petycyi Wydziału Rady pow. w Brzesku żądań przedstawia komisya administracyjna co następuje:

Co do żądania 1. chodzi tu o odpadki solne zwane „omoką“ sprzedawane w warzelniach zachodnich prowincyj austriackich na cele gospodarskie a to, jako nawóz używany na grunta, niskie skwaszone i łąki zamszone. Kwestya sprzedaży tych odpadków w warzelniach galicyjskich była rozważaną przez władze skarbowe i krajowa Dyrekeya skarbowa po porozumieniu się z galic. Towarzystwem gospodarskiem postawiła była w r. 1877 do l. 5.694 wniosek, aby te odpadki pozwolono na próbę sprzedawać właścicielom większych gospodarstw (bo mniejsze gospodarstwa jeszcze nie stoją u nas na tej stopie kultury, ażeby takiego pognoju potrzebowały lub używały) za certyfikatami oddziału Towarzystwa gospodarskiego, któreby poświadczały, że właściciel żądanej ilości omoki na własne grunta potrzebuje po cenie 1 zł. 34 ct. za cetnar metryczny bez opakowania i na miejscu w magazynach w Bolechowie, Delatynie, Dolinie, Drohobyczu, Kossowie, Lackiem, Stebniku i Kałuszu. Ażeby jednak z tymi odpadkami solnymi nie działy się nadużycia, w szczególności, aby przybiegli handlarze nasi nie wywozili takowe z warzelnii nad granicą węgierską położonych do Węgier, gdzieby z uszczerbkiem monopolu solnego mogły być jeszcze użyte do spożycia dla ludzi i nie wywołać z tego powodu reklamacyi Rządu węgierskiego, proponowała kraj. Dyrekeya skarbowa, aby oprócz powyższych certyfikatów Oddziału Towarzystwa gospodarskiego, które by miały każdą razą być dołączone do podania o wydanie tej „omoki“ wnieść się mającego do pow. Dyrekeyi skarbowej, zachowano następujące kautele, a to, ażeby, ponieważ omoka w naszych warzelniach zawiera jeszcze dużo soli a mało innych ingrediencyi domieszywano do niej przed wydaniem około 30% popiołu zachowując cenę 1 zł. 34 ct. za cetnar metryczny a przy sprzedaży zachowywano ogólne przepisy wydane rozp. z dnia 14 listopada 1853 l. 53.678 i z 30 grudnia 1855 l. 52.944 co do nadzoru i kontroli przy sprzedaży soli nawozowej, — ażeby omoka ta tylko przez kupujących na własny użytek i tylko na cele gospodarstwa użyta była i pod karą i utratą prawa do ponownego zakupna tych odpadków — nikomu innemu odstąpioną być nie mogła. Ponieważ Wydział Towarzystwa gospodarskiego podnosił tę okoliczność, że odstraszało to gospodarzy od posyłania po te odpadki do warzelnii, iż bardzo często się zdarza, że omoki tej w magazynach nie zastają i fury darmo powracać muszą, oświadczyła kraj. Dyrekeya skarbu, iżby nic temu nie stało na przeszkodzie, aby od czasu do czasu komitet gospodarczy zawiadomiony był w których warzelniach i jakie ilości omoki są na zbyciu, o czemby potem filie gospodarskie zawiadamiać mógł. Reskryptem z 15 marca 1877 l. 6.374 nie przychyliło się jednak Ministerstwo Skarbu do tych wniosków, a to ze względu, iż mimo proponowanych środków ostrożności obawiać się zawsze należy nadużycia ze szkodą monopolu a w szczególności sprzedaży tych odpadków do Węgier, coby pociągnęło za sobą reklamacye węgierskich władz skarbowych i zarządziło, ażeby, ponieważ z odpadków zawierających jeszcze dużo soli z bardzo mało kosztownem urządzeniem można jeszcze wydobyć sól, zarządziło co potrzeba w celu przewarzenia tych odpadków na sól.

Wskutek wydanych z tego powodu zarządzeń zmniejszyła się obecnie bardzo znacznie ilość tych ostatecznie pozostających odpadków, i wynosi przy rocznej produkcji w naszych warzelniach około 370.000 cetn. metrycznych soli dobrej, tylko około 1.700 cet. metr. t. j. 1'6‰.

Zdawałoby się, że przy tak małej ilości omoki, którą by warzelnie nasze gospodarzom na cele uprawy gruntów wydać mogły, monopol solny nie mógłby być narażony na większe straty, zwłaszcza w obec ostrożności i kautel, któreby były zaprowadzone przy jej sprzedaży, i że obawa, iżby z tego powodu zająć mogły kolizye z Rządem węgierskim nie są uzasadnione. W końcowym ustępie powołanego działu wezwało Ministerstwo skarbu samo już kraj. Dyrekeyę skarbu, ażeby jeżeli po wywarzeniu tych odpadków nazbierałaby się większa ilość omoki do użytku na nawóz przydatnej, którąby można oddać gospodarzom do użytku pod należytemi ostrożnościami przedstawiono Wys. Ministerstwu ponowne wnioski. Jest więc nadzieja, że Rząd przychyliłby się na żądanie Wys. Sejmu do wydania w tej mierze przychylnego zarządzenia.

Co do punktu 2. petycyi t. j. produkcji taniej soli dla bydła, to kwestya ta była w każdej kadencji Rady Państwa poruszana, Rząd jednak oświadczał zawsze, że nie udało się dotąd wynaleśssposobu takiego denaturalizowania soli sztuczną przymieszką, któraby nie była szkodliwą bydłu, a czyniła sól nie do użytku dla ludzi, że wszystkie dotychczasowe próby robione nie tylko w Austrii lecz także w innych kraj. Europy okazywały, że z trochę większym lub mniejszym kosztem i zachodem wszelkie domieszczwane do soli ingrediencye, aby je uczynić nie do spożycia dla ludzi, dały się od niej odłączyć, a w tych warunkach Rząd węgierski sprzeciwia się wyrobowi i sprzedaży tańszej soli dla bydła. Z tego powodu, gdy na sesyi Rady Państwa w r. 1880 Rząd w komisyi budżetowej to samo złożył oświadczenie, zaproponowała ta komisya rezolucyę, którą też Izba uchwaliła, tej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przez wyrób trochę tańszej soli dla bydła umożliwił użycie tejże dla chowu bydła“.

Wnosząc tę rezolucyę powodowała się komisya budżetowa Rady Państwa z jednej strony względami na dochody Państwa z monopolu soli, których ukrócenia stan finansów państwa nie dozwalała, i na stosunek do Węgier, z drugiej strony zaś chęcią umożliwienia hodowcom bydła, zaopatrzenia się o ile można w tańszą sól dla bydła i myślą wyrażoną w rezolucyi było, ażeby Rząd traktował z Rządem węgierskim w tym kierunku, aby wyjednać od niego przyzwolenie na wyrób soli dla bydła, któraby tylko o tyle taniej sprzedawaną była od soli czystej, ażeby zachód i koszt oczyszczenia tj. wydzielenia domieszczanych przy wyrobie soli dla bydła innych ingrediencyi nie opłacało się, ażeby przeto nudużycia z tą solą, i użycie jej na inne cele jak ten na który została przeznaczoną ze szkodą monopolu solnego nie było możliwe.

Tej rezolucyi Rząd się też nie sprzeciwiał i była nadzieja, że w tej myśli ze skutkiem przeprowadzi rokowania z Rządem węgierskim, dotąd jednak rezolucya ta nie odniosła jeszcze żadnego skutku. Komisya administracyjna sądzi, że w obec przedstawionego stanu rzeczy obecnie nie da się nic zrobić, ażeby hodowcom bydła umożliwić pozyskanie soli dla bydła po cenie niższej jak ta, jaką miała na myśli Rada Państwa uchwalająca wyż wspomnianą rezolucyę.

Co się nakoniec tyczy punktu 3. petycyi, to jest wyrobu w naszych warzelniach i sprzedaży obok soli topkowej także soli mialkiej, jak się to dzieje w warzelniach w prowincjach zachodnich Państwa, którą to sól także nasze warzelnie do r. 1841 produkowały, to i nad tą kwestyą zaszanawiały się władze skarbowe, przysły jednak do przekonania, że w obec przebiegłości i niesumiennosci wielu handlarzy naszych w kraju pośredniczących w dostawie soli konsumentom, byliby ci przy sprzedaży soli mialkiej na wagę narażeni na stratę, a to nie tylko co do wagi, lecz także i co do jakości soli, bo tej niedostawaliby pewnie w tak czystym stanie, w jakimby ją warzelnie wyrabiały, lecz najczęściej z domieszką piasku, lub innych zdrowiu może nawet szkodliwych ingrediencyi. Sól w topkach wypada Rządowi tylko o 2 do 3 centów na cetnarze metrycznym drożej, jak sól mialka, bardzo nieznaczną korzyść zatem, któraby konsumenci uzyskali przy zakupnie soli mialkiej, przeważałaby o wiele niekorzyść, że najczęściej dostawaliby sól nie czystą. Władze skarbowe były zresztą zdania, że transport soli w topkach, (które się obecnie produkują jako kilogramowe) jest tak koleją, jak i na wozach łatwiejszy, jakby był transport soli mialkiej, któraby trzeba w worki pakować. Forma tych topek konieczna przedstawia jak najmniej części wystających, któreby się ścierały, i ubytek przy transporcie jest z tego powodu prawie żaden.

Topki te jednokilogramowe są tak małe, że nawet najbiedniejsi są w stanie kupować je sobie w całości, i tylko rzadko zapewne bywa sól sprzedawaną w mniejszych ilościach tak, żeby ją z topek uskrobywać potrzeba było, a jeżeli to się dzieje, to w przytomności kupującego, który dostaje przynajmniej sól taką, jaka jest w topce.

Komisya administracyjna nie może nie uznać słuszności tych względów, które nie z powodów fiskalnych, lecz dla ochrony konsumentów w kraju naszym przed niesumiennem ich wyzyskiwaniem skłoniły władze skarbowe do wyrabiania i sprzedaży soli w warzelniach naszych jedynie w topkach i nie może zalecić Wys. Izbie przychylenie się w ostatnim punkcie do żądania postawionego w pe-

tycyi Wydziału Rady powiatowej w Brzesku, aby wezwano Rząd do zarządzania wyrobem w warzelniach Galicyi wschodniej i sprzedaży soli miałkiej na wagę.

Co zaś do punktów 1. i 2. petycyi wnosi komisya administracyjna z powodów wyż przytoczonych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie rezolucyje :

„1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby warzelniom soli we wschodniej Galicyi dozwolił sprzedawać odpadki soli, tak zwane „omoki“ z zachowaniem wymaganych ostrożności, gospodarzom wiejskim na cele nawozowe po cenie jak najprzystępniejszej, któraby odpowiadała celowi, na który odpadki te miałyby być użyte.“

„2. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w obec zarządzanego w roku przeszłym zamknięcia granicy dla przypędu bydła z Rosyi i Księstw Naddunajskich w celu umożliwienia i ułatwienia gospodarzom wiejskim, zarządzeniem tem w niektórych częściach kraju naszego ciężko dotkniętym, rozwinięcia hodowli bydła, jak najspieszniej poczynił potrzebne kroki, iżby już w roku 1883 nastąpić mogły wyrób i sprzedaż soli dla bydła po cenie stosunkowo niższej t. j. po takiej cenie, ażeby się zachód i koszt wydzielenia domieszanych przy wyrobie soli dla bydła innych ingrediencyi i oczyszczenia z nich tej soli w celu użycia jej dla ludzi nie opłacały.“

Lwów dnia 29. września 1882.

Przewodniczący :

Grocholski.

Sprawozdawca :

Bartmański.

Aleg. 112.

S p r a w o z d a n i e

komisyi budżetowej o preliminarzu na rok 1883 krajowej średniej szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie, tudzież o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Komisyja budżetowa wywiązując się z zadania jej przez Wysoki Sejm poruczonego ocenienia i zbadania preliminarzy szkół i folwarku w Czernichowie, przedewszystkiem zaznaczyć musi, iż na razie przymuszoną jest w obec niemożności oględzin na miejscu, zdaniem jej koniecznych, zastosować się li tylko do danych sprawozdania Wydziału krajowego, opinii Kuratoryi, nowo mianowanego kierownika i grona nauczycieli szkoły. Wydział krajowy objął szkołę i folwark dopiero od Stycznia 1881, brak zatem zamknięć rachunkowych z zarządu krajowego, któreby do ułożenia preliminarzy były najpewniejszą i najlepszą wskazówką.

Uchwałą Wys. Sejmu z d. 27. Września polecono komisyi budżetowej także zbadać sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na rok 1883.

Potrzeba tychże wykazała się nieodzowną, gdy reorganizacya szkoły z dniem 1. Sierpnia r. b. weszła w życie i gdy Kurator, oparty na zdaniu nowo mianowanego kierownika i grona nauczycieli szkoły, uznał potrzebę uzupełnień pierwotnych preliminarzy.

I. Szkoła rolnicza.

Wychodząc ze słusznej zasady, iż praktyczne ćwiczenia uczniów w szkole średniej rolniczej są konieczne, okazała się potrzeba ustanowienia instruktora którenby nimi kierował. Ekonom odpowiednio dobrany mógłby być do tego użytym, ale chcąc takowego uzyskać, wypada dotychczasową płacę ekonomu podwyższyć, mianowicie z 500 na 550 zł., z których 200 zł. ciężyłoby na budżecie folwarku a 350 zł. na budżecie szkoły. W preliminarzu szkoły na rok 1883 wyznaczono

w rubryce I, poz. 7 wydatków, dla ekonomy jako docenta 200 zł., lecz kwota ta przyznana dotychczasowemu ekonomowi za wykłady leśnictwa w razie poruczenia temuż obowiązków instruktora, obróconą być musi na wynagrodzenie osobnego docenta leśnictwa. W każdym razie zatem zwyczajne wydatki szkoły powiększone zostaną o 350 zł.

Kuratorya idąc za zdaniem nauczycieli obecnie nominowanych, domaga się większej dotacji wszystkich środków naukowych, którymi szkoła dotychczas nader szczupło była uposażoną. Czekano bowiem „aż do chwili, w której Kuratorya na podstawie wniosków już etatowych w Czernichowie nauczycieli, obliczenie środków naukowych oprze i wydatek ten usprawiedliwi“ (słowa sprawozdania komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882 krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie).

Chwila ta obecnie nadeszła i Kuratorya zdołała już obliczyć potrzebę niezbędną w dziale botaniki i naglącą potrzebę uzupełnienia biblioteki. Nieuwzględnione w preliminarzu wydatki wynoszą:

na zbiór botaniczny, rubryka V, pozycya 32 d.	zwyczajne 30 zł.	nadzwyczajne 70 zł.
na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botaniczn.	85 „ „	180 „
na uzupełnienie biblioteki	— „ „	200 „
razem	zwyczajne 115 zł.	nadzwyczajne 450 zł.
Do tego doliczając płacę dla instruktora	350 „ „	— „
okazuje się potrzeba szkoły	465 „ „	450 „
Razem	915 zł.	

II. Folwark.

Obecnie etatowy kierownik szkoły nie ma obowiązku utrzymywania koni, jak to czynił przed reorganizacją zakładu dyrektor; wypada zatem dla użytku folwarku i szkoły zakupić parę koni i wózek, co pociągnie za sobą wydatek nadzwyczajny 600 zł.

W ciągu lata okazała się potrzeba odnowienia dachu gontowego na stodole i wozowni, wydatek nadzwyczajny 200 „

Na ogrodzenie folwarku przy zmianach zaszyłych po wybudowaniu domu mieszkalnego dla nauczycieli, wydatek nadzwyczajny 200 „

W cegielni folwarcznej ma być w roku 1883 znaczniejsza niż zwykła ilość cegieł wypalonych, a to z powodu ostatecznego ukończenia przebudowania budynku szkolnego.

Ażby cegielnia mogła dostarczyć taką ilość cegieł, potrzeba ją zaopatrzyć w drugą szopę, co spowoduje wydatek nadzwyczajny 250 „

Wydatki nadzwyczajne folwarku, dotąd preliminarzem nie objęte, wynoszą łącznie 1250 zł.

Komisja budżetowa uznaje wyż wspomniane żądania uzupełnienia preliminarzy szkoły i folwarku w Czernichowie jako usprawiedliwione i wstawia je w preliminarzach na rok 1883 w dotyczących rubrykach, mianowicie: wydatek na instruktora w preliminarzu szkoły rolniczej, rubryka I, pozycya 7; wydatek na zbiór botaniczny w rubryce V, pozycyi 32 d., wydatek na uzupełnienie biblioteki w rubryce V, pozycyi 34 a, wydatek zaś na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego w preliminarzu szkoły ogrodniczej w rubryce IV pozycyi 11 d.

Wydatki na folwark są umieszczone w preliminarzu folwarku czernichowskiego w rubryce I, pozycyi 6, zakupno koni i wózka, w tej samej rubryce pozycya 8, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni i ogrodzenia folwarcznego; nareszcie wydatek na drugą szopę dla cegielni w rubryce III, pozycya 17.

Przystępując do rzeczy:

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

Rubryka I. Płace nauczycieli. Na rok 1882 uchwalono 9035 zł., obecnie preliniuje Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową (łącznie z uzupełnieniem preliminarza) 11.770 zł. o 2.735 zł. więcej, a to na podstawie etatu osób i płac uchwalonego przez Wys. Sejm w pozycjach 1—3, zaś co do pozycyi 4—7 stosownie do wymagań nowego planu nauk.

	Zwyczajne
Rubr. I. pozycya 1. nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060 zł.
2. 2 nauczycieli fachowych do nauk zawodow. po 1.440 zł.	2.880 „
3. 2 nauczycieli fachowych do nauk zasadnicz. po 1.240 „	2.480 „
4. kapelan i katecheta	800 „
5. 2 adjunktów po 800 zł.	1.600 „
6. 2 asystentów po 600 „	1.200 „
7. ogrodnik i ekonom jako docenci po 200 zł. i instruktor 350 zł.	750 „
Suma rubr. I.	<u>11.770 zł.</u>

W rubr. II. Inne płace i zasługi.

Na rok 1882 uchwalono 1.010 zł., obecnie preliniuje Wydział krajowy zgodnie z komisją 1.325 zł. więcej o 315 zł. a to z powodu w preliminarzu na rok 1882, przez pomyłkę Kuratorji opuszczonej kwoty 250 zł. na pokrycie płacy sługi szkolnego i 65 zł. z powodu konieczności dodania stróżowi pomocnika.

	Zwyczajne
Rubr. II. pozycya 8. kasyer	660 zł.
„ 9. chłopiec do usługi w laboratorium chem.	215 „
„ 10. służa szkolny	250 „
„ 11. stróż i pomocnik stróża	200 „
Suma rubr. II.	<u>1.325 zł.</u>

Rubr. III. Koszta administracyjne, uchwalono na rok 1882 zwyczajne 3.056 zł. nadzwyczajne 300 zł., razem 3.356 zł. Wydział kraj. preliniuje na r. 1883 w wydatkach zwyczajnych 3.238 zł., w nadzwyczajnych 180 zł., łącznie 3.418 zł. więcej zatem o 62 zł. jak na r. 1882.

Komisya budżetowa obniża w tej rubryce w poz. 12. e. koszta podróży w interesach zakładu, gdyż zakład posiadając dla użytku kierownika własny wózek i konie, mniej kosztów ponosić będzie jak pierw, gdy je najmował, wstawia zatem zamiast 300 zł., kwotę 100 zł. pod pozycyą 12. lit. e. i tak:

Rubr. III. Koszta administracyjne.

Poz. 12. Zarząd.

a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły i dla Delegata Wydziału kraj.	800 zł.
b) potrzeby kancelaryjne szkoły	100 „
Do przeniesienia	<u>900 zł.</u>

	Z przeniesienia	900 zł.	Zwyczajny	Nadzwycz.	Razem
c)	druki i inseraty	200 "			
d)	portorya i przesyłki	50 "			
e)	koszta podróży w interesach zakł.	100 "	1.250 zł.		
13.	Opał		300 "		
14.	Oświetlenie		128 "		
15.	Utrzymanie budynków		700 "	180 zł.	
16.	Zabezpieczenie budynków od pożaru		60 "		
17.	Płaca kominiarza		60 "		
18.	Sprzęty i ruchomości		100 "		
19.	Koszta lustracyi zakładu		200 "		
20.	Koszta nabożeństwa		40 "		
21.	Lekarz i apteka		100 "		
22.	Rozmaite nieprzewidziane		100 "		
	Suma rubr. III.		<u>3.038 zł.</u>	180 zł.	3.218 zł.

Rubryka III. zmniejsza się zatem od uchwalonego preliminarza na r. 1882 o 138 zł.

W pozycyi 15. prelininuje się na r. 1883 w wydatkach zwyczajnych więcej o 110 zł. jak w roku 1882 z powodu, że do pozycyi tej wliczono koszta naprawy mieszkań nauczycieli, prelininowane w roku poprzednim osobno w rubr. I. poz. 7, zaś w wydatkach nadzwyczajnych 180 zł. na adaptację lokalów, które w skutek postawienia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli przestaną służyć za mieszkanie.

Przy poz. 16. więcej o 22 zł. niż na rok 1882 na pokrycie kosztów zabezpieczenia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli.

Przy poz. 18. w wydatkach zwyczajnych jak w roku 1882, mniej o 300 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. W poz. 19. mniej o 50 zł. od roku 1882 na podstawie wyników z r. 1880.

Poz. 21. Stosownie do uznanej potrzeby.

Na rubr. IV. Utrzymanie uczniów, prelininuje Wydział krajowy na rok 1883 kwotę 7915 zł., większą od uchwalonej na rok 1882 (7520 zł.) o 395 zł. z powodu, iż licząc na wzrost liczby uczniów z 32 na 34, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia w preliminarz na rok 1883 rektyfikując omyłkę rachunkową przy poz. 26, zamiast 1380 na 1360 zł.

Rubr. IV. Utrzymanie uczniów.

		Zwyczajne.
Poz 23.	Żywność (34 uczniów po 150 zł.)	5100 zł.
" 24.	Opał do kuchni	400 "
" 25.	Służba kuchenna i sprzęty	655 "
" 26.	Odzież (34 uczniów po 40 zł.	1360 "
" 27.	Naczynia stołowe	50 "
" 28.	Pościel	100 "
" 29.	Pranie bielizny i pościeli	130 "
" 30.	Rozmaite nieprzewidziane	100 "
	Suma rubr. IV.	<u>7895 zł.</u>

Rubr. IV. zatem wyższa od uchwalonej na rok 1882 o 375 zł.

Na rubr. V. Potrzeby naukowe, preliminaruje Wydział krajowy zgodnie z komisją na rok 1883 te same kwoty, które na rok 1882 uchwalone zostały; wymienia przytem, iż wykaz obejmujący wszystkie środki naukowe, jakich szkoła potrzebuje, ułożonym będzie przez Kuratoryę po obsadzeniu etatowych posad nauczycieli z współudziałem grona nauczycieli; to też komisya budżetowa wstawia tu w poz. 32 *d*), uzupełniając preliminarz, wydatek na zbiór botaniczny, w pozycji 34. *a*), uzupełnienie biblioteki.

Rubryka V. Potrzeby naukowe.

Poz. 31. Eksperymenta przy wykładach.

a)	Dla nauczycieli rolnictwa	— zł.			
b)	" " hodowli zwierząt	— "			
c)	" " anatomii i fizyologii	20 "			
d)	" " weterynaryi	60 "			
e)	" " botaniki	60 "			
f)	" " chemii rolniczej }	20 "			
g)	" " " zwierząt }	20 "			
h)	" " fizyki	30 "	Zwycz.	Nadzw.	Razem
i)	" " miernictwa	20 "	210 zł.	— zł.	— zł.

Poz. 32. Zbiory i muzea.

	Zwycz.	Nadzw.			
a) Zbiór rolniczy	50 zł.	270 zł.			
b) " hodowlany	100 "	300 "			
c) " fizyczny	100 "	200 "			
d) " botaniczny	30 "	70 "			
e) " zoologiczny	50 "	50 "			
f) " mechaniczny	50 "	— "			
g) " mineralogiczny	10 "	40 "			
h) " technologiczny	20 "	20 "			
i) " okazów leśnych	— "	— "			
k) " " ogrodniczych	— "	— "			
l) " " weterynaryjnych	10 "	40 "			
m) " narzędzi rolniczych i matematycznych	10 "	90 "			
n) " modeli do budownictwa	10 "	90 "			
o) " geografii fizycznej	10 "	40 "	450 "	1210 "	— "

Poz. 33. Laboratoria.

a) Laboratorium chemiczne	300 zł.	— zł.			
b) " roślinno - fizyologiczne	— "	— "			
c) " zoologiczne	— "	— "	300 "	— "	— "

Poz. 34. Biblioteka i czytelnia.

a) przykupno dzieł	400 zł.	— zł.			
b) oprawa książek	50 "	— "			
c) czasopisma	50 "	— "	500 "	— "	— "

Poz. 35. Utrzymanie pola doświadczalnego

Do przeniesienia	— zł.	— zł.	— "	— "	— "
			1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Z przeniesienia	1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.
Poz. 36. Wycieczki naukowe uczniów z nau- czycielami 300 „ — „	300 „	— „	— „
Suma rubryki V.	<u>1760 zł.</u>	<u>1210 zł.</u>	<u>2970 zł.</u>

D o c h o d y.

Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową preliminuje na rok 1883 następujące kwoty, które z uchwalonym budżetem na rok 1882 różnią się o 420 zł. in plus, mianowicie w rubr. II dochodów, poz. 2. — 400 zł. z powodu opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. i w pozycyi 3. od tyluż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne.

Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbn Państwa 5.000 zł.

Rubryka II. Opłaty od uczniów.

Pozycya 2. Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. 6.800 „
 „ 3. „ od tyluż uczniów po 10 zł. na laboratoryum
 chemiczne 340 „
 Suma rubryki 7.140 zł.

Rubryka III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni 100 zł.
 Suma dochodów 12.240 zł.

Reasumując:

Wydatki:

Rubr. I. Płace nauczycieli 11.770 zł.
 „ II. Inne płace tudzież zasługi 1.325 „
 „ III. Koszta administracyjne 3.218 „
 „ IV. Utrzymanie uczniów 7.895 „
 „ V. Potrzeby naukowe 2.970 „

Suma wydatków na rok 1883 27.178 zł.

Dochody na rok 1883 12.240 „

Niedobór w roku 1883 14.938 „

co w porównaniu z niedoborem w uchwalonym preliminarzu na r. 1882 . . . 11.771 zł.
 różni się o 3.167 zł. większym na rok 1883.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W tym roku pierwszy raz Wydział krajowy wnosi preliminarz szkoły ogrodniczej, dotąd bowiem zastosowywał się li tylko do subwencji c. k. Rządu; gdy atoli obecnie przy większym jej rozwoju potrzeby się zwiększyły, nadto zrujnowane inspekta i szklarnia koniecznej naprawy wymagają, niedobór z funduszu krajowego pokrytym być winien. Wydatki preliminowane na podstawie wynikłości lat poprzednich, dochód w kwocie 2.000 zł. w oczekiwaniu pomyślnego wyniku rokowań z c. k. Rządem, w takiej samej wysokości, w jakiej subwencya ze Skarbu państwa na szkołę ogrodniczą udzieloną była c. k. Towarzystwu gospodarzo-rolniczemu w Krakowie. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym uzupełniając preliminarz żądaniem utrzymaniem ogrodu botanicznego, preliminuje jak następuje:

W y d a t k i:

Rubr. I. Płace nauczycieli.

	Zwyczajne.	Nadzwyczaj.	Razem.
Pozycya 1. Nauczyciel ogrodnik	600 zł.	—	—
„ 2. „ „ pomocniczy (docent)	300 „	—	900 zł.

Rubr. II. Koszta administracyjne.

Poz. 3. Czynsz roczny z domu i ogrodu	200 zł.		
„ 4. Opał	70 „		
„ 5. Oświetlenie	30 „		
„ 6. Utrzymanie budynku	50 „		
„ 7. Sprzęty i ruchomości	40 „		
„ 8. Rozmaite nieprzewidziane	80 „	—	470 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 9. Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720 zł.		
„ 10. Odzież i pranie (6 ucz. po 30 zł.)	180 „	—	900 zł.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe.

	Zwycz.	Nadzw.			
Poz. 11. Ogród:					
a) najem robotnika	130 zł.	—			
b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 zł.			
c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	40 „	—			
d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	85 „	180 „	265 zł.	480 zł.	
Poz. 12. Narzędzia	50 „	—			
„ 13. Materiały piśmienne	60 „	—			
„ 14. Książki i inne potrzeby	50 „	—			
Suma rubr. IV.	425 zł.	480 zł.	905 zł.		

Reasumując:

Rubr. I. Płace nauczycieli	900 zł.
„ II. Koszta administracyjne	470 „
„ III. Utrzymanie uczniów	900 „
„ IV. Potrzeby naukowe	905 „
Suma wydatków	3.175 zł.

D o c h o d y:

Rubr. I. pozycya 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	2.000 zł.
„ II. „ 2. Z ogrodu za ogrodowinę szczepy i owoce	350 „
Suma dochodów	2.350 „
w porównaniu z wydatkami	3.175 „
okazuje się niedobór	825 zł.

któren to z funduszu krajowego pokryć należy.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Z przeniesienia	1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.
Poz. 36. Wycieczki naukowe uczniów z nau- czycielami 300 „ — „	300 „	— „	— „
Suma rubryki V.	<u>1760 zł.</u>	<u>1210 zł.</u>	<u>2970 zł.</u>

D o c h o d y.

Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową preliminuje na rok 1883 następujące kwoty, które z uchwalonym budżetem na rok 1882 różnią się o 420 zł. in plus, mianowicie w rubr. II dochodów, poz. 2. — 400 zł. z powodu opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. i w pozycyi 3. od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne.

Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.

Rubryka II. Opłaty od uczniów.

Pozycya 2. Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. 6.800 „
 „ 3. „ od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratoryum
 chemiczne 340 „
 Suma rubryki 7.140 zł.

Rubryka III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni 100 zł.
 Suma dochodów 12.240 zł.

Reasumując :

Wydatki :

Rubr. I. Płace nauczycieli 11.770 zł.
 „ II. Inne płace tudzież zasługi 1.325 „
 „ III. Koszta administracyjne 3.218 „
 „ IV. Utrzymanie uczniów 7.895 „
 „ V. Potrzeby naukowe 2.970 „
 Suma wydatków na rok 1883 27.178 zł.
 Dochody na rok 1883 12.240 „
 Niedobór w roku 1883 14.938 „

co w porównaniu z niedoborem w uchwalonym preliminarzu na r. 1882 . . . 11.771 zł.
 różni się o 3.167 zł. większym na rok 1883.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W tym roku pierwszy raz Wydział krajowy wnosi preliminarz szkoły ogrodniczej, dotąd bowiem zastosowywał się li tylko do subwencji c. k. Rządu; gdy atoli obecnie przy większym jej rozwoju potrzeby się zwiększyły, nadto zrujnowane inspekta i szklarnia koniecznej naprawy wymagają, niedobór z funduszu krajowego pokrytym być winien. Wydatki preliminowane na podstawie wynikłości lat poprzednich, dochód w kwocie 2.000 zł. w oczekiwaniu pomyślnego wyniku rokowań z c. k. Rządem, w takiej samej wysokości, w jakiej subwencya ze Skarbu państwa na szkołę ogrodniczą udzieloną była c. k. Towarzystwu gospodarczo-rolniczemu w Krakowie. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym uzupełniając preliminarz żądaniem utrzymaniem ogrodu botanicznego, preliminuje jak następuje :

W y d a t k i:

Rubr. I. Płace nauczycieli.

	Zwyczajne.	Nadzwyczaj.	Razem.
Pozycya 1. Nauczyciel ogrodnik	600 zł.	—	—
„ 2. „ pomocniczy (docent)	300 „	—	900 zł.

Rubr. II. Koszta administracyjne.

Poz. 3. Czynsz roczny z domu i ogrodu	200 zł.		
„ 4. Opał	70 „		
„ 5. Oświetlenie	30 „		
„ 6. Utrzymanie budynku	50 „		
„ 7. Sprzęty i ruchomości	40 „		
„ 8. Rozmaite nieprzewidziane	80 „	—	470 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 9. Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720 zł.		
„ 10. Odzież i pranie (6 ucz. po 30 zł.)	180 „	—	900 zł.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe.

	Zwycz.	Nadzw.			
Poz. 11. Ogród:					
a) najem robotnika	130 zł.	—			
b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 zł.			
c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	40 „	—			
d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	85 „	180 „	265 zł.	480 zł.	
Poz. 12. Narzędzia	50 „				
„ 13. Materyały piśmienne	60 „				
„ 14. Książki i inne potrzeby	50 „				
Suma rubr. IV.	425 zł.	480 zł.	905 zł.		

Reasumując:

Rubr. I. Płace nauczycieli	900 zł.
„ II. Koszta administracyjne	470 „
„ III. Utrzymanie uczniów	900 „
„ IV. Potrzeby naukowe	905 „
Suma wydatków	3.175 zł.

D o c h o d y:

Rubr. I. pozycya 1. Subwencya z c. k. Skarhu państwa	2.000 zł.
„ II. „ 2. Z ogrodu za ogrodowinę szczepy i owoce	350 „
Suma dochodów	2.350 „
w porównaniu z wydatkami	3.175 „
okazuje się niedobór	825 zł.

któren to z funduszu krajowego pokryć należy.

h) Folwark w Czernichowie.

Przystępując do ocenienia preliminarza na rok 1883 przez Wydział krajowy wniesionego musi komisya budżetowa, nie mogąc zbadać stanu rzeczy na miejscu, i nie posiadając zamknięć rachunkowych, ograniczyć się na wypowiedzeniu następujących uwag: Miarą dobrego gospodarstwa jest niezawodnie stale wzrastający, a odpowiedni dochód przy równoległym wzroście realnej wartości majątku. W folwarku czernichowskim kwestya intraty nie ma tylko li finansowej strony, ale co więcej stronę moralną, oddziałującą na uczniów, którzy naocznie przekonać się powinni, iż wiedza, praca i oszczędność, muszą przynieść odpowiednie rezultaty. Komisya budżetowa żywi nadzieję, iż stałe dążenie ku temu celowi, szczególnie w dziale rolnym i leśnym w przyszłych zamknięciach rachunkowych znajdzie pożądanę urzeczywistnienie.

Wydatki.

Rubr. I. Wydatki na gospodarstwo:	Zwyczajne	Nadzw.	Razem
Poz. 1. Place i zasługi:			
a) ekonom	300		zł.
b) służba folwarczna	460		„
c) służba leśna	280		„
		1040	zł.
Poz. 2. Najem robotnika	800		„
„ 3. Dokupno nasienia	250		„
„ 4. „ nawozów	—		„
„ 5. „ słomy i karmy	450		„
„ 6. Inwentarz roboczy i uprząż, zakupno koni i wózka do użytku folwarku	150	600	zł.
„ 7. Inwentarz żywy użytkowy	50		„
„ 8. Utrzymanie budynków, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni, dalej ogrodzenie folwarczne	200	600	„
„ 9. Utrzymanie i naprawa narzędzi i sprzętów gosp.	230		„
„ 10. „ rowów i drenowanie	200		„
„ 11. Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	50		„
„ 12. Kuchnia folwarczna i opał	50		„
„ 13. Koszta kancelaryjne i światło	25		„
„ 14. Las i szkółki	200		„
„ 15. Utrzymanie plantacyi wikła	100		„
	Suma rubr. I.	3795	zł. 1200 zł. 4995 zł.
Rubr. II. poz. 16. Wydatki na piec wapienny	6.000	—	„ 6.000 „
„ III. „ 17. Wydatki na cegielnię i postawienie drugiej szopy	450	250	„ 700 „
„ IV. „ 18. Wydatki na promy	—	—	„ — „
„ V. „ 19. Utrzymanie brzegów Wisły	60	300	„ 360 „

U s t a w a

o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

(Dawna ustawa).

Art. 1.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa, a to:

- a) na podstawie *terna przedstawionego przez Radę szkolną miejscową i wniosku Rady szkolnej okręgowej* (art. 4.);
- b) na podstawie *prezenty udzielonej przez uprawnione do tego gminy i osoby* (art. 2.).

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Nauczycieli utrzymywanych całkowicie z funduszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa.

Jeżeli gmina, obszar dworski *lub powiat* utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem,

Art. 1.

Rada szkolna krajowa nadaje posady rzeczywistych tak nauczycieli w ogóle, jak i młodszych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych na podstawie prezenty Rad szkolnych miejscowych, gmin albo osób uprawnionych.

Prawo prezentowania nie może jednak uwłaczać zastrzeżeniom artykułu 8, przyznającego Radzie szkolnej krajowej prawo przenoszenia nauczycieli z jednej posady na drugą, jeżeli się to ze względu na dobro szkół okazuje potrzebnem.

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Gmina, obszar dworski, korporacja, instytucja lub inna osoba prywatna, jeżeli utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, ma też wyłączne prawo prezentowania nauczycieli.

Nauczycieli utrzymywanych całkowicie z fun-

służy prawo prezentowania nauczyciela temu, który szkołę utrzymuje.

Jeżeli gmina z obszarem dworskim, lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi, albo powiat wspólnie z gminami lub obszarami dworskimi, utrzymują szkołę wyłącznie własnym nakładem, natenczas służy im wspólnie prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeliby zgodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgowa przedstawia wszędzie odnośne propozycje wraz z wnioskiem swoim.

Dawniejsze prawa prezentowania nauczycieli, przyznane na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły albo też przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostają i nadal w swej mocy.

Gminom jednak służyć może to prawo tylko pod warunkiem w ustępie drugim niniejszego artykułu określonym.

Art. 3.

Skoro opróżni się posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tém Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs *najdalej do dni 14.*

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym.

W konkursie należy:

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć do wnoszenia podań termin 6. tygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym.

Kandydaci będący już w służbie mają wnosić podania swoje za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Podania spóźnione lub nieopatrzone w potrzebne dowody nie będą uwzględniane.

duszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa. We wszystkich przeciwnych razach służy prawo prezentowania Radzie szkolnej miejscowej.

Jednakże korporacje, instytucje, obszary dworskie i osoby prywatne, przyczyniające się stałą prestacją roczną do utrzymywania szkoły, mają wspólnie z Radą szkolną miejscową udział w prezentowaniu nauczycieli, chociażby do tej Rady nie należały, i rozporządzają przy udzielaniu prezenty taką ilością głosów, jaka odpowiada stosunkowi wartości pieniężnej ich prestacji do sumy wszelkich nakładów na szkołę.

Każdy zaś z uczestników, który zalega od dwóch lat z uiszczeniem należności swojej, traci prawo powyższe, dopóki zaległej należności nie uiszczi, albo też uwolnienia od niej w drodze właściwej sobie nie wyjedna.

Wszelkie inne prawa prezentowania, wynikające z jakichbądź tytułów, ustają z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy, z wyjątkiem praw tych osób, które na mocy aktu fundacyjnego przyczyniły się do zakładowego majątku, albo też przyczyniają się przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części do ogólnych rocznych na szkołę wydatków.

Art. 3.

Skoro zawakuje posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tém Radę szkolną okręgową, która zajmie się ogłoszeniem konkursu.

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym, a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgowa i to uzna za potrzebne.

W konkursie należy:

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć termin przynajmniej sześciotygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym;
- c) oznajmić, że kandydaci będący już w służbie, mają podania swoje wnosić za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem

Podają spóźnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dowody nie będzie się uwzględniać.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania.

Jeżeli między kompetentami znajdują się tacy, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania tych kandydatów odrzuca.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa najdalej w 3 tygodnie po upływie konkursowego terminu listę kompetentów według formularza przepisanego przez Radę szkolną krajową i przesyła ją miejscowej Radzie szkolnej do ułożenia terna, a w wypadkach art. 2. mającym prawo prezentowania do prezenty; poczem *przedkłada to terno* (względnie prezente) *wraz z wnioskiem swoim* jako też z podaniami wszystkich kompetentów z dokumentami, Radzie sakolnej krajowej.

Art. 5.

Rada szkolna miejscowa przedłożyć ma terno, a uprawnieni do prezentowania prezente, najdalej do czterech tygodni od dnia doręczenia im listy kompetentów, okręgowej Radzie szkolnej. W razie spóźnienia, nieusprawiedliwionego powodami, przedłoży krajowej Radzie szkolnej propozycją terna okręgowa Rada szkolna z pominięciem Rady szkolnej miejscowej, a względnie uprawnionych do prezentowania.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela (art. 1. i 2.) i wydaje mu patent nominacyjny.

Równocześnie poleci, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej rotty, i zarządzi wprowadzenie go do szkoły, tudzież w używanie należącego mu się uposażenia.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany, a w razie terna, że żaden z przedstawionych w temże nie jest odpowiedni, natenczas zwróci akta okręgowej Radzie szkolnej

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania. Jeżeli się znajdują takie pomiędzy niemi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody lub też pochodzą od kandytów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania takie przedewszystkiem odrzuca. Resztę podań najdalej w trzy tygodnie po upływie konkursowego terminu udziela wykonawcom prawa prezenty (art. 2.) do wyboru, wymieniając tych kandydatów, których uznaje za najgodniejszych opróżnionej posady.

Jeżeliby się o jakąś posadę nie zgłosiło dwóch nawet kandydatów uzdolnionych, należy się odnieść do Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, czy można przystąpić do prezentowania nauczyciela, czy przeciwnie nowy ogłosić konkurs.

Art. 5.

Gmina, Rada szkolna miejscowa lub pojedyncze osoby prawo prezentowania mające, powinny najdalej w cztery tygodnie przesłać Radzie szkolnej okręgowej prezente wraz z wszystkimi podaniami sobie doręczonemi, poczem akta te niezwłocznie przedkładają się Radzie szkolnej krajowej.

Art. 7.

Jeżeli ci, którzy mają prawo prezentowania, nie oświadczą się w terminie przepisany (art. 5.), może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa wyda patent nominacyjny przedstawionemu kandydatowi, jeżeli nie ma przeciw niemu nic do zarzucenia, i poleci równocześnie, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej rotty, i aby mu wypłacano należytość. Przewodniczący zaś Rady szkolnej miejscowej lub jego zastępca wprowadzi go do szkoły.

Jeżeli zaś Rada szkolna krajowa uzna, że dokonany wybór nie jest odpowiedni, w takim

z przytoczeniem powodów, dla których patentu nominacyjnego odmawia, i wezwie ją, by zażądała innej prezenty, względnie innego terna z pośród kandydatów ubiegających się.

Jeżeli powtórnie czy to ci sami, czy też inni na tę posadę nieodpowiedni zostaną przedstawieni albo prezentowani, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych we wniosku Rady szkolnej okręgowej.

Jeżeli i ci uznani będą za nieodpowiednich, mianuje Rada szkolna krajowa z pomiędzy kompetentów jednego podług swego wyboru.

Art. 7.

Jeżeli się na konkurs zgłosił tylko jeden kandydat, a uprawnieni do prezentowania zażądają ponownego ogłoszenia konkursu, obwieszcza go Rada szkolna okręgowa powtórnie. Dalszych obwieszczeń konkursu się nie dopuszcza.

Jeżeli zaś dla braku odpowiedniej liczby kompetentów nie mogło być ułożone terno, w takim razie miejscowa Rada szkolna uczyni propozycją do nominacji i z téj mniejszej liczby kandydatów.

Art. 8.

W szkołach o dwóch lub więcej klasach postanawia Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z mianowanych nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły. Do jój także atrybucyj należy posuwanie nauczycieli na wyższe stopnie płacy w szkołach téj samej kategorii.

Kierowników prowizorycznych wyznacza Rada szkolna okręgowa.

Art. 9.

Każde mianowanie nauczyciela jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza ono przecie możliwości przeniesienia nauczycieli z względów służbowych na inne posady i to tak mianowanych z terna, jak mianowanych na podstawie prezenty, byleby przy tém, w razie jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem ich winy (art. 23.), nie ponosili nauczyciele uszczerbku w pobieranój przez nich płacy.

Nauczyciela przeniesionego z urzędu lub za karę nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty.

razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia, i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam, czy też inny mniej uzdolniony na tę posadę zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową.

(Porównaj wyżej art. 4. ustęp 2.).

(Cf. niżej art. 10, koniec).

Art. 8.

Każde mianowanie nauczyciela, jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza to przecie możliwości przenoszenia nauczycieli ze względów służbowych na inne posady, byleby przytem (w razie, jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem ich winy, art. 23.) nie ponosili nauczyciele uszczerbku w pobieranój przez nich płacy.

Przy przenoszeniach z urzędu przestrzegać należy, równie jak przy mianowaniu, praw przedstawiania i prezentowania.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje Rada szkolna okręgowa, jeżeli ci, którzy łożą fundusze na ich utrzymanie, nie zastrzegli sobie prawa prezentowania.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych mianuje Rada szkolna okręgowa w opisany powyższy sposób, lecz bez poprzedniego ogłoszenia konkursu. Taksamo mianuje nauczycielki robót ręcznych tam, gdzie albo nie ma osobnej szkoły żeńskiej, albo ją powierzono osobom płci męskiej.

Bez konkursu również przyznaje się nauczycielom i nauczycielkom co lat 5 dodatki do płacy i posuwa się ich na wyższe stopnie płacy w szkołach tejsamej kategorii.

Tytuł II.

O płacach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 11.

a) Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych:

- I. klasa we Lwowie i w Krakowie, w połowie posad **800 zł.**, w drugiej połowie **900 zł.**
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 **650 zł.**
- III. klasa z ludnością od 6.000 do 10.000 — **550 zł.**
- IV. klasa z ludnością od 2.000 do 6.000
 - a) w gminach miejskich — **500 zł.**
 - b) w gminach wiejskich — **400 zł.**
- V. klasa, z ludnością niżej 2.000 — **300 zł.**

B. W szkołach wydziałowych osobnych i wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitymi:

- I. klasa, we Lwowie i w Krakowie — **900 zł.**
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — **800 zł.**
- III. klasa, w gminach z ludnością od 6.000 do 10.000 — **700 zł.**
- IV. klasa, w gminach z ludnością niżej 6.000 — **600 zł.**

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa na podstawie urzędownie ogłoszonych rezultatów ostatniego spisu ludności i rewiduje go po każdym ponownym spisie.

b) Płaca młodszego nauczyciela, bądź stale bądź tymczasowo ustanowionego, wynosi 60% płacy nauczyciela szkoły, przy której młodszy

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych:

- I. klasa we Lwowie i Krakowie — **700 zł. w. a.**
- II. klasa, w gminach z ludnością przechodzącą 10.000 — **600 zł.**
- III. klasa, z ludnością od 6.000 do 10.000 — **500 zł.**
- IV. klasa, z ludnością od 2.000 do 6.000
 - a) w gminach miejskich — **450 zł.**
 - b) w wiejskich **400 zł.**
- V. klasa, z ludnością niżej 2.000 — **300 zł.**

B. W szkołach wydziałowych osobnych i w wyższych 3 klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitymi:

- I. klasa, we Lwowie i Krakowie — **900 zł.**
- II. klasa, w gminach z ludnością wyższą od 10.000 — **800 zł.**
- III. klasa, z ludnością od 6 do 10.000 — **700 zł.**
- IV. klasa, z ludnością niższą od 6.000 — **600 zł.**

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa i co lat 10 rewiduje, uwzględniając zmiany ludności w gminach.

Art. 15.

nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 200 zł.

Płace młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą posiłkową, ustanawia się na 250 zł. rocznie.

Art. 12.

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich. *W uwzględnieniu szczególnych stosunków pojedynczych miejscowości może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podnieść płace nauczycielskie dla tych miejscowości.*

Zarządzenia te wchodzi w wykonanie, skoro potrzebne na to fundusze Sejm krajowy uchwali.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznawać będzie Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych. Dodatek ten wynosi dla wszystkich stałych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. i II. — 50 zł., dla nauczycieli w gminach klasy III. — 40 zł., dla nauczycieli w gminach klasy IV. — 30 zł., nakoniec dla nauczycieli gmin klasy V. *i dla nauczycieli młodszych stale zamianowanych 25 zł.*

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873. Dz. ust. kraj. Nr. 251., którzy otrzymali następnie stałe posady z płacą wymierzoną według co tylko przytoczonej, lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby, lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w kwocie 200 zł. dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kieru-

Art. 11. (ostatni ustęp).

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich.

Art. 12.

Oprócz powyższej płacy będzie Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rad szkolnych okręgowych przyznawać z funduszu szkolnego krajowego nauczycielom za każde pięć lat nienagannej przy publicznych szkołach ludowych służby osobny dodatek pięcioletni, który dla wszystkich rzeczywistych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. i II. ustanawia się na 50 zł., dla nauczycieli gmin klasy III. na 40 zł., dla nauczycieli gmin klasy IV. na 30 zł., nakoniec dla nauczycieli gmin klasy V. na 25 zł. a. w.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za który dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem tej ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy 5-letni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez 15 lat w publicznej szkole ludowej nieprzerwanie i nienaganie służyły. Wszystkim innym już dawniej stale zamianowanym nauczycielom przyznawać się on będzie dopiero z ukończonym piętnastym rokiem służby.

Art. 13.

Niemniej pobiera oprócz stałej płacy nauczycielskiej dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w ilości 200 zł.; kierownik każdej szkoły wydziałowej

jący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy, także dodatek w kwocie 100 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnej klasy 50 zł. rocznie.

Dodatek ten ma być uważany przy wymiarze emerytury tylko stałych dyrektorów, a względnie stałych nauczycieli kierujących, za część ich płacy.

Art. 15.

W każdej szkole wydziałowej tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o 4 lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania w tej szkole lub łącznie z innymi szkołami ludowymi w tej samej miejscowości, w której ma udzielać naukę religii, przenosi 80.

Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 200 do 350 zł. a w szkołach pospolitych od 100 do 240 zł. w. a. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonj na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za zwiększoną liczbę godzin nauki osobne wynagrodzenie w stosunku liczby tych godzin do przyznanego mu stałego wynagrodzenia.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielania nauki religii.

Udzielanie nauki religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki.

Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane będzie z tych samych funduszków, z których pokrywa się płacę nauczycieli szkół ludowych. Rada szkolna krajowa po zaciągnięciu zdania władz kościelnych oznacza je w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych bacząc na to, aby dla kilku szkół istniejących w obrębie jednej Rady szkolnej miejscowej ustanowiony był ile możliwości wspólny osobny katecheta.

osobnej, jakoteż starszy nauczyciel szkoły ludowej pospolitej, wyżj w klasie I. i II. objęty, dodatek w ilości 100 zł. a. w., tudzież nauczyciel klasy III. i następnych 50 zł. a. w. rocznie, a to z funduszu szkolnego miejscowego.

Dodatek ten wlicza się tylko rzeczywistym dyrektorom, względnie starszym nauczycielom, przy wymierzaniu emerytury.

Art. 14.

Każda szkoła ludowa, w której nauka religii wymaga przynajmniej 17 godzin tygodniowo, będzie miała osobnego katechetę.

Rada szkolna krajowa wyznaczy mu, stosownie do zajęć jego, wynagrodzenie roczne.

Art. 16.

Każdemu dyrektorowi, kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (*także młodszemu nauczycielowi*), który sam jeden w szkole naucza, należy się stosowne wolne mieszkanie ile możliwości w budynku szkolnym. W braku pomieszczenia należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa, w każdym szczególnym wypadku porozumiewszy się ze stronami do dostarczenia pomieszczenia nauczycielowi obowiązani.

Art. 17.

W razie potrzeby tymczasowego zastępstwa nauczyciela, pobiera zastępca odpowiednią płacę młodszego nauczyciela (art. 11. b). Zastępca będący nauczycielem tej samej szkoły, pobiera za każdą godzinę nauki, udzielanej po nad obowiązkowe 30 godzin tygodniowo, $\frac{1}{2}\%$ płacy miesięcznej połączonej z posadą, na której przebywa.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się nadto na czas zastępstwa dodatek za kierownictwo przywiązany do tej posady, tudzież używanie mieszkania z nią połączonego, jeśli takowe jest opróżnionem.

Art. 18.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeżeli nie ma na ten cel specjalnych funduszków.

Art. 19.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada, czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkowi szkolnym.

Pisarstwo pokątne, a niemniej udzielanie korepetycji szkolnych jest nauczycielom szkół ludowych bezwarunkowo wzbronione.

Art. 16.

Art. 17.

Art. 18.

Osobom zajmującym posady nauczycielskie tak stałe jak i tymczasowe, nie wolno przyjmować takich zajęć ubocznych, któreby uwłaczały ich stanowi lub czyniły uszczerbek ich obowiązkowi służbowym.

Organistostwo, diakostwo, pisarstwo gminne i pokątne, a niemniej udzielanie korepetycji szkolnych, jest im bezwarunkowo wzbronione.

Rada szkolna okręgowa wyznaczy przekraczającym ten zakaz termin 6-tygodniowy, w którym mają porzucić zatrudnienie wzbronione albo ustąpić z posady.

Rubryka VI. Podatki i opłaty.		Zwycz.	Nadzw.	Razem
Poz. 20.	Podatek gruntowy i domowy	268 zł.		
" 21.	" dochodowy z propinacyi	250 "		
" 22.	" " od palenia wapna	29 "		
" 23.	" zarobkowy "	32 "		
" 24.	" " od wyrobu cegły	7 "		
" 25.	Składka na szkołę ludową	45 "	72 "	
" 26.	Opłata od przeniesienia własności ($\frac{1}{10}$ część — druga rata)	— "	183 "	
Suma rubryki VI.		631 zł.	255 zł.	886 zł.

Rubryka VII. **Splata kapitałów i odsetków dłużnych.**

Poz. 27. Kasie oszczędności w Krakowie:				
a)	. . .	575 zł. 63 ct.		
b)	. . .	589 " 38 "		
c)	. . .	658 " 13 "		
d)	. . .	1.405 " — "	3.228 zł.	
" 28.	Splata zaległego czynszu erbpachtowego		372 zł.	
Suma rubryki VII.		3.228 zł.	372 zł.	3.600 zł.

Rubr. VIII. Poz. 29. Rozmaite nieprzewidziane	100 "	— "	100 "
Suma wydatków	14.264 zł.	2.377 zł.	16.641 zł.

W porównaniu z uchwalonym budżetem folwarku czernichowskiego na rok 1882, okazują się następujące zmiany:

W rubr. I, poz. 1, c) na rok 1883, więcej o 130 zł. z powodu konieczności zreorganizowania służby leśnej; w poz. 6. zakupno koni i wózka do użytku folwarku; dalej w tej samej rubryce poz. 8, w wydatkach zwyczajnych mniej o 60 zł., zaś w wydatkach nadzwyczajnych 200 zł. na nowy dach na magazynie i składach, 200 zł. na odnowienie dachu gontowego na stodołę i wozowni, i 200 zł. na ogrodzenie — łącznie 600 zł.

W rubr. II. 16) umieszczono wszystkie wydatki na piec wapienny.

W rubr. III, na postawienie drugiej szopy 250 zł.

W rubr. V. 19) wydatek nadzwyczajny 300 zł. na naprawę znacznie uszkodzonych tam.

W rubr. VII, poz. 27 d), preliminuje się nową sub-pozycję na spłatę pożyczki hipotecznej w kwocie 12.000 zł., która ma być zaciągnięta na majątność czernichowska, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1881 r.; nareszcie w tej samej rubryce poz. 28, preliminuje się wydatek nadzwyczajny na opłacenie reszty zaległego czynszu erbpachtowego, którego dwie trzecie części spłaca się w roku 1882.

Reasumując:

Wydatki. Rubr. I,	Wydatki na gospodarstwo	4995 zł.
" II.	" na piec wapienny	6000 "
" III.	" na cegielnię	700 "
" IV.	" na promy	— "
" V.	" na utrzymanie brzegów Wisły	360 "
" VI.	Podatki i opłaty	886 "
" VII.	Splata kapitałów i odsetków dłużnych	3600 "
" VIII.	Rozmaite nieprzewidziane	100 "
R a z e m		16641 zł.

D o c h o d y.

Rubr. I.	Dochody z gospodarstwa:	Zwyczajne	Nadzw.	Razem
poz. 1.	Ze sprzedaży ziemiopłodów	1500 zł.		
„ 2.	Z wynajętych ról i pastwisk	225 „		
„ 3.	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodn.	200 „		
„ 4.	Czynsz z kuźni	30 „		
„ 5.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych (krowiarnia)	1000 „		
„ 6.	Z lasu	500 „		
„ 7.	Z wikła i trawy wśród wikła	1250 „		
<u>Suma Rubr. I.</u>		<u>4705 zł.</u>	—	4705 zł.
Rubr. II, poz. 8.	Z rybołówstwa	140 „	—	140 „
„ III. „ 9.	Z pieca wapiennego	7600 „	—	7600 „
„ IV. „ 10.	Z cegielni	250 „	300 zł.	550 „
„ V. „ 11.	Z propinacyi (i promu)	1900 „	—	1900 „
„ VI. „ 12.	Ładowe i olborne	350 „	—	350 „
„ VII. „ 13.	Rozmaite nieprzewidziane	25 „	—	25 „
<u>Suma dochodów</u>		<u>14970 zł.</u>	<u>300 zł.</u>	<u>15270 zł.</u>
w porównaniu z wydatkami				16641 „
		okazuje się niedobór		<u>1371 zł.</u>

Różnica między uchwalonym preliminarzem na rok 1882 a przedłożeniem tegorocznym znajduje się w rubr. III. poz. 9, iż wszystkie dochody z pieca wapiennego są wymienione, dalej w rubr. IV. poz. 10. w dochodzie nadzwyczajnym za cegłę, która będzie dostarczoną na dokończenie przebudowania budynku szkolnego. Na rok 1882 uchwalono wydatki 9015 zł.

dochody 10370 „

nadwyżka 1355 zł.

na rok 1883	wydatki	16641 zł.
	dochody	15270 „
	niedobór	1371 zł.

Z wywodów powyższych komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Preliminarze wydatków i dochodów krajowej średniej szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie jak następuje:

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

Rubryka I.	poz.	1. do 7.	Płace nauczycieli.	Zwyczajne.	Nadzw.	Razem.
„ II.	„ 8. do 11.	Inne płace tudzież zastugi	1.325 „	— „	— „	1.325 „
„ III.	„ 12. do 22.	Koszta administracyjne	3.038 „	180 „	— „	3.218 „
		Do przeniesienia	16.133 zł.	180 zł.	— zł.	16.313 zł.

	Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
Z przeniesienia . . .	16.133 zł.	180 zł.	16.313 zł.
Rubryka IV. poz. 23. do 30. Utrzymanie uczniów . . .	7.895 „	— „	7.895 „
„ V. „ 31. do 36. Potrzeby naukowe . . .	1.760 „	1.210 „	2.970 „
Suma wydatków . . .	<u>25.788 zł.</u>	<u>1.390 zł.</u>	<u>27.178 zł.</u>

D o c h o d y.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Rubryka I. poz. 1. Subwencya c. k. Skarbu państwa . . .	5.000 zł.	— zł.	5.000 zł.
„ II. poz. 2. do 3. Opłaty od uczniów . . .	7.140 „	— „	7.140 „
„ III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni . . .	100 „	— „	100 „
Suma dochodów . . .	<u>12.240 zł</u>	<u>— zł.</u>	<u>12.240 zł.</u>

Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem.
Rubryka I. poz. 1. i 2. Płace nauczycieli . . .	900 zł.	— zł.	900 zł.
„ II. poz. 3. do 8. Koszta administracyjne . . .	470 „	— „	470 „
„ III. poz. 9 do 10. Utrzymanie uczniów . . .	900 „	— „	900 „
„ IV. poz. 11. do 14. Potrzeby naukowe . . .	425 „	480 „	905 „
Suma wydatków . . .	<u>2.695 zł.</u>	<u>480 zł.</u>	<u>3.175 zł.</u>

D o c h o d y.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem.
Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa . . .	2.000 zł.	— zł.	2.000 zł.
„ II. poz. 2. Z ogrodu za ogrodnicy, szczepy i t. p. . .	350 „	— „	350 „
Suma dochodów . . .	<u>2.350 zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>2.350 zł.</u>

Folwark Czernichów.

W y d a t k i.

	Zwyczajne.	Nadzw.	Razem
Rubryka I. poz. 1. do 15. Wydatki na gospodarstwo . . .	3.795 zł.	1.200 zł.	4.995 zł.
„ II. poz. 16. Wydatki na piec wapienny . . .	6.000 „	— „	6.000 „
„ III. „ 17. „ na cegielnię . . .	450 „	250 „	700 „
„ IV. „ 18. „ na promy . . .	— „	— „	— „
„ V. „ 19. Utrzymanie brzegów Wisły . . .	60 „	300 „	360 „
„ VI. „ 20. do 26. Podatki i opłaty . . .	631 „	255 „	886 „
„ VII. „ 27. do 28. Spłata kapitałów i odsetek dłużnych . . .	3.228 „	372 „	3.600 „
„ VIII. „ 29. Rozmaite nieprzewidziane . . .	100 „	— „	100 „
Suma wydatków . . .	<u>14.264 zł.</u>	<u>2.377 zł.</u>	<u>16.641 zł.</u>

Dochody.

Rubr.	I.	poz. 1 do 7.	Dochody z gospodarstwa	Zwycz.	Nadzw.	Razem
			4705 zł.		4705 zł.
"	II.	"	8. Dochody z rybołówstwa	140 "		140 "
"	III.	"	9. Z pieca wapiennego	7600 "		7600 "
"	IV.	"	10. Z cegielni	250 "	300 zł.	550 "
"	V.	"	11. Z propinacyi i promu	1900 "		1900 "
"	VI.	"	12. Łądowe i olborne	350 "		350 "
"	VII.	"	13. Rozmaite nieprzewidziane	25 "		25 "
Suma dochodów				14970 zł.	300 zł.	15270' zł.

Sumaryusz.

Wydatki	46994 zł.
Dochody	29860 "
Niedobór do pokrycia	17134 zł.

Przewodniczący

H. Wodzicki.

Sprawozdawca

E. Weissmann.

Sprawozdanie

komisji drogowej o wniosku posła Emila Torosiewicza względem zmiany postanowień §. 5go ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. września b. r. przekazał Wys. Sejm komisji drogowej wniosek posła Torosiewicza żądający zmiany postanowień §. 5go ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881 Dz. u. k. Nr. 46.

Wedle postanowień tej ustawy: Orzeczenie o potrzebie budowy nowego dojazdu kolejowego, równie jak o potrzebie przełożenia lub rekonstrukcyi dojazdu istniejącego, wydanem być może przez odnośne władze **tylko na wniosek Rady powiatowej.**

Jeżeli Rada powiatowa takiego wniosku nie przedstawi, budowa lub rekonstrukcyja dojazdu kolejowego w myśl powołanej ustawy krajowej do skutku przyjść nie może, a jednak zdarzyć się mogą wypadki, w których większość członków Rady powiatowej z rozmaitych względów przeciwną jest budowie lub rekonstrukcyi dojazdu kolejowego i potrzebnej inicjatywy wziąć nie chce, pomimo możliwych korzyści ekonomicznych stron interesowanych.

Jeżeli przeto znajdują się strony, które ze względu na interes swój własny, czy też interes pewnej okolicy lub całego kraju, **zechcą zastąpić** powiat w jego obowiązkach co do ponoszenia kosztów przepisanych §. 4tym 2 ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych i jeżeli ztąd **ma** wyniknąć pożytek dla interesów komunikacyi publicznej, natenczas słuszną a nawet konieczną jest rzeczą, ażeby stronom tym przyznane było prawo wzięcia inicjatywy w dokonaniu dzieła pożytecznego.

Inicjatywa ta niczem nie przesądza, albowiem od władz powołanych do orzeczenia o potrzebie budowy dojazdu kolejowego, które pierwiej sprawę jak najdokładniej zbadać muszą, zależeć będzie, czy proponowany dojazd ma być budowany lub nie.

Na podstawie powyższego wyводу komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony % projekt ustawy zmieniający postanowienie §. 5go ustawy krajowej z 15. kwietnia 1881.

Lwów dnia 4. października 1882.

Zastępca przewodniczącego
M y c i e l s k i

Sprawozdawca.
Teofil Żurowski

U S T A W A

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniającą §. 5ty ustawy krajowej z dnia 15. kwietnia 1881 Dz. u. p. Nr. 46. o publicznych dojazdach kolejowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Postanowienie §. 5go ustawy krajowej z dnia 15. kwietnia 1881 Dz. u. p. Nr. 46 o publicznych dojazdach kolejowych zostaje uchylonym w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje.

Art. I.

O potrzebie budowy nowego dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej, równie jak o potrzebie przełożenia lub rekonstrukcyi dojazdów, orzeka na wniosek Rady powiatowej lub na żądanie stron, które zobowiążą się do pokrycia datku konkurencyjnego przypadającego na powiaty (w myśl §. 4), c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w braku takiego porozumienia Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i handlu.

Aleg. 114.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie uregulowania prawnych stosunków ludności izraelskiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z 11. z. m. przekazany został komisji administracyjnej do sprawozdania wniosek posła Teofila Merunowicza, domagający się uregulowania zewnętrznych stosunków prawnych ludności mojżeszowego wyznania.

Osnowa tego wniosku rozpada się na trzy części, które wymagają pod względem formalnym odrębnego traktowania.

Pierwszy ustęp wniosku wypowiada mianowicie w sposób ogólnikowy potrzebę „wszechstronnego uregulowania stosunków prawnych ludności mojżeszowego wyznania w duchu konstytucyjnego równouprawnienia z ludnością innych wyznań” — co odpowiada treści dotyczących tego samego przedmiotu uchwał sejmowych z 8. października 1868 i 30. marca 1876.

W drugim ustępie zmierza wnioskodawca ku temu, iżby Wysoki Sejm zażądał zbadania z urzędu treści religijnych ustaw Izraelitów, objętych t. z. Talmudem.

Nareszcie w ostatnim ustępie wniosku swojego, wyraża poseł Merunowicz życzenie, ażeby uchwałą Sejmu wypowiedzianą została potrzeba dokładnego stwierdzenia różnic, które zachodzą między zasadami obowiązujących ustaw krajowych i państwowych, a religijnymi prawami Izraelitów — o ile ich przepisy odnoszą się do stosunków, które u ludności państwa innych wyznań do spraw wyznaniowych niezaliczają się.

Kilka spraw tego rodzaju wniosek wyszczególnia.

Uchwała sejmowa z dnia 8. października 1868 brzmi jak następuje :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wszystkie ustawy, przepisy i rozporządzenia dotyczące ludności „izraelskiej z wszelką dokładnością zbadał, i poczynił potrzebne kroki w drodze właściwej w celu „zniesienia specjalnych ustaw, przepisów i rozporządzeń dla starozakonnych, nadających im dotychczasowe wyjątkowe stanowisko“.

Na zasadzie tu przytoczonej uchwały Wys. Sejmu wywiązała się pomiędzy Wydziałem krajowym a c. k. Prezydium Namiestnictwa kilka lat trwająca wymiana pism, która jednak niedoprowadziła do pożądanego rezultatu.

Pomiędzy ówczesnym c. k. Rządem a Reprezentacją kraju zachodziła bowiem zasadnicza różnica w zapatrywaniu na stosunki prawne ludności izraelskiej.

Reskryptem z dnia 21. listopada 1868 L. 6.047 (udzielnym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z 24. listopada 1868 L. 6.266) oświadczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że wspomniana uchwała sejmowa „praktycznego znaczenia więcej mieć nie może“, gdy już przeprowadzone zostało zupełne równouprawnienie Izraelitów z chrześcijańskimi obywatelami państwa na mocy zasadniczych ustaw konstytucyjnych, poruczających obywatelom państwa wszelakich wyznań zupełną równość w obliczu prawa.

W obronie stanowiska przez Wys. Sejm zajętego, odpowiedział Wydział krajowy pismem z 10. grudnia 1868 L. 13.286, że nie podziela zapatrywań c. k. Rządu, albowiem istnieją jeszcze i obowiązują ustawy, które Izraelitom odrębne stanowisko nadają, jak n. p. patent cesarski z 7. maja 1789 r. zawierający ustawę gminną dla Izraelitów w Galicyi, która tworzy osobne gminy izraelskie urządzone przez rabinów i kahały reprezentowane, nie tylko religijne, lecz stanowiące także pewien rodzaj administracyjnych i politycznych organów.

Jeżeli więc równouprawnienie wszystkich obywateli kraju ma być rzeczywistym a nie ułudnym, nie mogą nadal obowiązywać żadne ustawy lub przepisy wyjątkowe, nadające Izraelitom odrębne stanowisko w gminie i wyróżniające ich od reszty ludności. W tej myśli ponowił też Wydział krajowy żądanie zawarte w uchwale sejmowej z 8. października 1868.

Nim jeszcze c. k. Namiestnictwo na tę odezwę odpowiedziało, wystosował Wydział krajowy w skutek sprawozdania Wydziału powiatowego w Dąbrowej w przedmiocie żądania rachunku z podatku domestykalnego od kahałów — drugą odezwę z dnia 11. lutego 1869 L. 13.594, w której broniąc swego dawniejszego zapatrywania na tą sprawę, starał się skłonić c. k. Namiestnictwo, iżby uznało, że dawniejsze ustawy, przepisy i rozporządzenia, tyczące się specjalnie ludności izraelskiej, a w szczególności, rozporządzenie gubernialne z dnia 22. lipca 1833 r. L. 26.418 i patent Józefiński z r. 1789 przestały obowiązywać o tyle, o ile się nie zgadzają z ogólnymi przepisami ustawy gminnej, i jakieś wyjątki stanowią na korzyść lub na szkodę Żydów; że przepis ogólny §. 94 ustawy gminnej stosuje się do rozkładu żydowskiego podatku domestykalnego, i że przewidziany tym paragrafem wyjątek do rzeczonoego podatku nie stosuje się.

Dalej zauważył Wydział krajowy, że gdyby c. k. Namiestnictwo od swego dawniejszego zdania odstąpić nie chciało, służyłoby to właśnie za dowód, że uchwała sejmowa z 8. października 1868 ma praktyczną doniosłość, i popierałoby żądanie Wydziału krajowego w odezwie z dnia 10. grudnia 1868 r. L. 13.286 zawarte, ażeby c. k. Namiestnictwo przedsięwzięło stosowne kroki w celu odjęcia Izraelitom wyjątkowego stanowiska, jakie w naszym kraju dotychczas zajmują — i zrównania ich pod każdym względem z resztą ludności.

Na tę odezwę odpowiedziało c. k. Namiestnictwo, że trwa w zupełności przy dawniejszem swem zdaniu, albowiem uchwała sejmowa o której mowa w dekreście c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 21. listopada 1868 L. 6.047 tyczy się stanowiska obywatelskiego, praw i obowiązków politycznych Izraelitów — domestykalny podatek izraelski zaś bywa nakładany na członków wyznania mojżeszowego wyłącznie na cele społeczności religijnej, któremi według art. 15. ustawy zasadniczej o powszechnych prawach obywateli Państwa, każdy prawnie uznany kościół, każda społeczność wyznaniowa samoistnie zarządzać może — że przeto w tym względzie, *dopóki nie nastąpi uregulowanie izraelskich gmin wyznaniowych w drodze właściwej*, dotychczasowe przepisy muszą być poczytywane za ważne i obowiązujące.

I tę odezwę c. k. Namiestnictwa niezostawił Wydział krajowy bez odpowiedzi, lecz wystosował pismo z dnia 21. maja 1869 L. 4568, w którym zreasumował dawniejsze swe wywody, uzupełnił je nowymi argumentami, i postawił twierdzenie, że Izraelici, pomimo orzeczonego w zasadzie równouprawnienia, zajmują w kraju odrębne stanowisko, przytaczając jako przykład, że odebrano zarząd chrześcijańskich zakładów dobroczynnych proboszczom, a oddano go gminom, że zaś kahałom pozostawiono zarząd izraelskich zakładów dobroczynnych.

Po tych wywodach prosił Wydział krajowy o załatwienie w sposób zadowalniający życzeń, objawionych w odezwie swej z 10. grudnia 1868 L. 13.286.

Na powyższe pismo Wydziału kraj. nie dało e. k. Namiestnictwo przez dłuższy czas żadnej odpowiedzi, Wydział kraj. widział się więc zniewolonym poruszyć sprawę ponownie, a to wskutek specjalnego wypadku, jaki się wydarzył w Żółkwi. Tamtejsza izraelska zwierzchność gminna wyznaniowa uchwaliła zaprowadzić opłatę 1go centa od funta mięsa koszernego z tytułu §. 77 ustawy gminnej, i oraz postanowiła przedłożyć tę uchwałę w myśl §. 94 ust. gmin. Radzie gminnej do zatwierdzenia. Jednocześnie uchwalił kahał żółkiewski w myśl §. 92. ust. gmin. administrację kahałną zastosować do porządku przepisanej ustawą dla spraw gminnych, zaprowadzić w urzędowej manipulacji swojej język polski, i do prowadzenia takowej używać sekretarza magistratu, akta kahałne składać w registraturze magistratu, nakoniec sprawy, potrzebujące wyższego zatwierdzenia przeprowadzać tylko przez Zwierzchność gminną.

Rada gminna miasta Żółkwi zatwierdziła powyższe uchwały izraelskiej Zwierzchności gminnej wyznaniowej, żółkiewski e. k. Starosta jednak wydał zakaz wykonania tego ustępu takowych, który się odnosił do zaprowadzenia opłaty od mięsa.

Zwierzchność gminna miasta Żółkwi przedłożyła całą tą sprawę Wydziałowi krajowemu, który biorąc pochop z tej okazji, wystosował do e. k. Namiestnictwa odezwę z dnia 22. sierpnia 1871 L. 11.358, i w tejsze, ponowił żądanie zawarte w uchwale Sejmu z dnia 8. października 1868.

Odpowiadając na powyższą odezwę udzieliło e. k. Namiestnictwo do wiadomości Wydziału krajowego okólnik wydany przy L. 39.989 na dniu 1. lipca 1872 do wszystkich e. k. Starostów tudzież do Prezydentów miast Lwowa i Krakowa, mający na celu uregulowanie stosunków izraelskiej ludności w myśl ustaw zasadniczych i konstytucyjnego ustroju Państwa.

Okólnik późniejszy e. k. Namiestnictwa przypomina podwładnej sobie władzy postanowienia e. k. Ministerstwa wyznań i oświaty, które normują przynależność Izraelitów do pewnych gmin wyznaniowych, przypisuje warunki pod jakimi nowe gminy tworzone być mogą i rozporządza, że odtąd tylko te gminy wyznaniowe izraelskie mogą jako prawnie istniejące stowarzyszenia być uważane, które się albo zorganizują według pewnego przez e. k. Namiestnictwo zatwierdzonego statutu, lub też przestrzegają ściśle postanowienia ces. patentu z 7. maja 1789 i rozporządzenia gubernialnego z 2. lipca 1833 L. 26.418 jako i dalszych w tym względzie wydanych rozporządzeń, o ile takowe w obec ustaw późniejszych niestraciły mocy obowiązującej.

W okólniku powyższym stwierdza e. k. Namiestnictwo, że „w kraju naszym istnieją gminy „izraelskie niezorganizowane wedle przepisów, z przełożeniem, przekraczającym swój zakres „działania, wdajęcem się w sprawy nienależące do wyznaniowych, nakładające datki, które dotyczą „nie tylko członków gminy żydowskiej, ale i innowierców, i t. p.“

Jako dodatni rezultat tego okólnika uważać należy, iż skutkiem takowego niektóre gminy izraelskie miast większych jak n. p. gminy we Lwowie, Krakowie, Przemyśle przyjęły statut organizacyjny, i wedle takowego zorganizowały się — a na tem też się skończyła akcja, uchwałą Wys. Sejmu z d. 8. października 1868 spowodowana.

W kilka lat później, wskutek podania Wydziału Rady powiatowej w Mościskach odezwą z d. 22. lutego 1876 L. 4196 znowu odniósł się Wydział krajowy do Prezydium e. k. Namiestnictwa z zapytaniem, na czem właściwie polegają zarządzenia e. k. Rządu celem uregulowania stosunków prawnych izraelskich gmin wyznaniowych, o których e. k. Namiestnictwo w odezwie swej z dnia 8. stycznia 1876 L. 62/pr. wspomina; a pismem z 13. marca 1876 L. 1586/pr. odpowiedziało e. k. Namiestnictwo udzieleniem do wiadomości Wydziału krajowego okólnika swojego do e. k. Starostów dnia 28. czerwca 1875 L. 14.095 wydanego z okazji wejścia w życie rozporządzenia ministerjalnego z dnia 15. marca 1875 L. 12.944 w przedmiocie prowadzenia izraelskich ksiąg metrykalnych.

Okólnik Namiestnictwa z 28. czerwca 1875 L. 14.095 z tego względu zasługuje na szczególniejszą uwagę, iż wykazuje on znaczną zmianę w zapatrywaniach e. k. Rządu na stosunki Izraelitów

Gdy bowiem w dawniejszej korespondencji z Wydziałem krajowym e. k. Namiestnictwo dość optymistycznie na całą tą sprawę zapatrywało się, i z wielką usilnością się starało zbijać twierdzenia Wydziału krajowego, zmierzające do wykazania potrzeby uporządkowania stosunków prawnych

ludności izraelskiej, to w okólniku tutaj wspomnianym Namiestnictwo samo przyznaje, że „*niestety urządzenie izraelskich gmin wyznaniowych nieodpowiada obowiązującym ustawom, a że władze polityczne, powołane do przestrzegania takowych, niewykonują należytego nad zborami żydowskiemi nadzoru*“.

Okólnik Namiestnictwa wylicza, prócz tego, cały szereg nielegalnych urzędzeń, których istnienie jest powszechnie wiadomem, a w dalszym ciągu wypowiada, co następuje:

„Niemalą część w sposób nielegalny prowadzonych czynności wyznaniowych i urzędzeń (Izraelitów) pochodzi z dawniejszych czasów, kiedy żydzi byli tylko tolerowani, lecz istnieją dalej, „równie jak te w bliższych już czasach bezprawnie wprowadzone urzędzenia nibyto na podstawie „równouprawnienia wyznań. Lecz jeżeli pierwsze mogły pochodzić właśnie z obawy wynikającej ze „stosunku tolerancyi, to przy uznanem ustawami zasadniczymi równouprawnieniu, powinny były „przybrać tembardziej formy prawne, ileże artykuł 15. ustawy zasadniczej o powszechnych prawach „obywateli państwa wyraźnie oznacza, iż wszelkie społeczności religijne podlegają powszechnym „ustawom państwowym.“

„Żydzi osiągnęli równouprawnienie religijne. ale nie zostali uwolnionymi od obowiązków, którym „podać muszą wyznawcy wszystkich innych religii, a nawet i tej, która dawniej była państwową, „bo ich dopełnienia domaga się porządek publiczny, a więc dobro Państwa“

Aktem powyższym zajęło c. k. Namiestnictwo to same stanowisko zasadnicze w zapatrywaniu na sprawy żydowskie — naturalnie nieprzekraczając granic władzy wykonawczej zakreślonych — jakie zajął Wysoki Sejm, a za nim i Wydział krajowy, w myśl uchwały z 8. października 1868, tak uporeczywie przedtem ze strony c. k. Rządu zwalczanej.

Zwrot ten w zapatrywaniach c. k. Rządu na stosunki ludności żydowskiej nieobjawił się jednak na zewnątrz żadnym dalszym czynem dodatnim, w skutek czego też Sejm widział się zniewolonym na posiedzeniu z 30. marca 1876 ponowić z naciskiem ową tylekrotnie wspomnianą uchwałę z 8. października 1868.

Zaznaczyć w tem miejscu wypada, że zwłokę we wprowadzeniu w życie nowego systemu metryk żydowskich tłumaczył c. k. Rząd w odezwie c. k. Namiestnictwa z 8. stycznia 1876 L. 62 pr. do Wydziału krajowego wystosowanej w ten sposób, iż przedtem wydawało mu się „koniecznym“ uregulowanie stosunków żydowskich gmin wyznaniowych, bez czego nie można by się spodziewać należytego wykonania rozporządzenia ministeryalnego względem metryk. Zapewniało też c. k. Namiestnictwo, że w tym kierunku t. j. co do uregulowania ogólnych stosunków żydowskich gmin wyznaniowych „poczyniono już odpowiednie zarządzenia.“

W przeszłorocznej sesji sejmowej wprowadził poseł Merunowicz sprawę uregulowania stosunków ludności izraelskiej znowu na porządek dzienny rozpraw Wysokiego Sejmu w kilku wnioskach treści rozmaitej. Główny z tych wniosków nieostał przez Wysoką Izbę załatwiony, i to zapewne spowodowało posła Merunowicza, iż w tym roku w zmienionej nieco formie takowy ponowił.

O ile przeto ten wniosek jest zgodnym z treścią uchwały Sejmu z r. 1868, komisya administracyjna takowy do przychylnego załatwienia Wysokiej Izbie przedstawia.

Jak bowiem wynika z przedstawionego przebiegu rozpraw, w celu wszechstronnego uregulowania stosunków wyznaniowych ludności izraelskiej uchwałą Wysokiego Sejmu z r. 1868 wdrożonych, jedynie uregulowanie i pod kontrolę ściślejszą c. k. Rządu ujęte prowadzenie ksiąg metrykalnych żydowskich, tudzież w roku 1872 rozpoczęta, wszakże dotychczas tylko w niektórych gminach wyznaniowych żydowskich przeprowadzona organizacya, na mocy przez c. k. Rząd zaleconego statutu, były rezultatem uchwały Sejmu i zabiegów Wydziału krajowego.

Natomiast większość gmin wyczekuje dotychczas organizacyi, i pozostaje jeszcze cały szereg kwestyi, których jak najrychlejszego uporządkowania zgodnie z obowiązującymi ustawami państwa domaga się natarczywie interes kraju i państwa, interes zresztą równouprawnionej z innymi obywatelami kraju, ludności izraelskiej.

I tak patent cesarski z 7. maja 1789, który traktuje żydów ze stanowiska tolerancji a z drugiej strony sankcjonuje w ogólnikowych wyrazach tradycyjne instytucje wyznaniowe żydów, na których się ich odrębność opiera, skutkiem ustawy zasadniczej państwa stracił rację bytu i uchylony być winien tembardziej, ile że znaczna część tego patentu i tak już formalnie zniesiona późniejszymi postanowieniami, lub stała się bezprzedmiotową; pozostałe obowiązujące postanowienia takowego zaś, skutkiem przestarzałej swej formy, w zastosowaniu wywołują najrozmaitsze wątpliwości i zawikłania.

Tożsamo odnosi się także do rozporządzenia gubernialnego z 22. lipca 1833 L. 26.418 traktującego o izraelskim podatku domestykalnym.

Kwestya izraelskich szkółek wyznaniowych t. z. chajderów wymaga uregulowania kontroli ze strony władz szkolnych pod względem kwalifikacji nauczycieli i tekstu używanych w tych szkółkach podręczników, jak to prawo przepisuje dla wszystkich szkół w ogóle.

Po nad wszelką wątpliwość należy usunąć sposób traktowania ze strony władz sądowych i administracyjnych rytualnych małżeństw Izraelitów zawartych z pominięciem przepisów ustawy cywilnej.

Oto są sprawy, które stanowią pojęcie, wyrazu „uregulowanie stosunków wyznaniowych ludności izraelskiej.»

* * *

W dalszych ustępach wniosku swojego domaga się poseł Merunowicz, ażeby reforma ustaw i przepisów dotyczących się izraelitów, opartą była na umiejętnem zbadaniu treści ustawodawstwa objętego t. z. Tałmudem. Już dawniej podniósł myśl tą p. Merunowicz — nie będąc wówczas posłem, w drodze petycji odstąpionej przez Wydział krajowy do zaopiniowania c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, która odpowiedziała pod dniem 14. kwietnia 1881 L. 35: „że byłoby rzeczą bardzo pożądaną, ażeby zasady Tałmuda stały się raz społeczeństwu i Rządowi dobrze wiadomymi, a to również dla położenia końca czynionym mu zarzutom, gdyby się okazały niesłusznymi, jak w razie przeciwnym dla ocenienia, w czem sprzeciwiałyby się zasadom społeczeństwa chrześcijańskiego i w jaki sposób ostatecznie w obec zobowiązań, wynikających z Tałmudu, zewnętrzne stosunki wyznania izraelskiego winnyby być względem państwa uregulowane.“

Komisya zgodnie ze zdaniem Akademii umiejętności nie zapoznaje wartości na polu wiedzy studiów tego rodzaju, jakimi być muszą badania Tałmudu, nie może wszakże do takowych dla celów ustawodawstwa przywiązywać tej ważności, jakiej w nich dopatruje w swym wniosku i tegoż motywach poseł Merunowicz.

Jakkolwiek bowiem z zasady konstytucyjnego równouprawnienia wyznań wynika konieczność liczenia się z treścią religijnych ustaw Izraelitów, jakkolwiek w ogólności ustawy i przepisy cywilne powinny, — o ile to jest tylko możliwe — uwzględniać i szanować religijne przekonania obywateli państwa wszystkich wyznań, jakkolwiek przeto ustawy państwowe i krajowe nie powinny gwałcić sumienia izraelitów; to z drugiej znow strony pociąga to za sobą zasada równouprawnienia, że zwyczaje i urządzenia Izraelitów nie mogą być uwzględnione po za tą miarę, ażeby to przynosiło szkodę ludności innych wyznań. Postanowienia Tałmudu zatem, o ile się sprzeciwiają istniejącym ustawom państwowym nie mogą być uwzględniane, gdyż działałoby się to ze szkodą ludności innego wyznania i nadawałoby Izraelitom właśnie odrębne z zasada równouprawnienia, niezgodne stanowisko. O ile zaś nie wkraczają w dziedzinę ustaw i rozporządzeń państwowych, są one obojętnymi.

* * *

Pojmując ustawodawcze załatwienie spraw uchwałą Wysokiego Sejmu z 8. października 1868 poruczonych jako jedno z najważniejszych zadań pracy organicznej, komisya administracyjna z powodów powyżej wypowiedzianych wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej przyprowadził do skutku wszechstronne uregulowanie stosunków wyznaniowych ludności izraelskiej, a szczególności, ażeby przeprowadził w całym kraju odpowiednią organizację gmin wyznaniowych przy przestrzeganiu zasady, by z zakresu działania tych gmin wyznaniowych i ich przełożeństw wykluczone było wszelkie wkraczanie w dziedzinę ustaw cywilnych i administracyjnych“.

Lwów dnia 3. października 1882.

Przewodniczący

G r o c h o l s k i

Sprawozdawca

W o l f a r t h.

Przedłożenie rządowe

c. k. Prezydium Namiestnictwa L. 10468|pr.

Jaśnie Wielożny Panie Marszałku!

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 1 października b. r. i wskutek reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. października b. r. l. 5112/M. J., mam zaszczyt złożyć do łaski Marszałkowskiej projekt ustawy względem kompetencyi c. k. Władz politycznych w sprawach dotyczących budowli w pobliżu kolei żelaznych.

Racz Jaśnie Wielożny Panie Marszałku zamieścić to przedłożenie rządowe na jednym z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Proszę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów dnia 7. października 1882.

Potocki, wr.

U S T A W A

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem głównego miasta Lwowa i miasta Krakowa, względem kompetencyi c. k. Władz politycznych w sprawach dotyczących budowli w pobliżu kolei żelaznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam jak następuje:

Art. I.

Do przedsiębrania czynności urzędowych względem budowli w pobliżu kolei żelaznych (w rejonie pożarnym) mianowicie do przeprowadzenia komisij budowniczych i załatwiania podań o pozwolenie na budowę, powołaną jest c. k. polityczna Władza powiatowa, przyczem zastosowane być mają szczególne przepisy względem takich budowli istniejące.

Art II.

Z dniem wejścia w życie tej ustawy traci moc obowiązującą rozporządzenie c. k. galicyjskiego Prezydium Namiestnictwa z dnia 12 sierpnia 1882. Dz. u. kr. Nr. 78.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i handlu.

MOTYWA.

Ustawą budowniczą dla 29 gmin miejskich z dnia 28. kwietnia 1882. Dz. u. kr. Nr. 77 wyłączono (§. 1.) budowle w pobliżu kolei żelaznych z zakresu działania Zwierzchności gminnej, nie przyznano jednak wyraźnie odnośnej kompetencyi politycznej Władzy powiatowej, tak iż pytanie, kto jest powołanym do udzielania konsensów budowniczych na takie budowle w pomienionych 29 gminach miejskich i do przedsiębrania tamże pertraktacyi budowniczych, nie zostało ustawą powyższą rozwiązaniem.

Ponieważ luka ta musiała być wypełnioną, a przyznanie rzeczonej kompetencyi c. k. Władzom powiatowym politycznym było widocznym zamiarem Reprezentacyi krajowej przy uchwaleniu pomienionej ustawy budowniczej, przeto wydano równocześnie z ogłoszeniem tej ustawy w celu jej wykonania rozporządzenie z dnia 12 sierpnia 1882. Dz. u. kr. Nr. 78 które postanawia, iż do przedsiębrania czynności urzędowych względem budowli w pobliżu kolei żelaznych w obrębie gmin miejskich, w których obowiązuje powyższa ustawa, powołaną jest w myśl §§. 1 i 16 ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882. Dz. u. kr. Nr. 77. tudzież w myśl §. 99. regulaminu dla ruchu kolejowego z dnia 16 listopada 1851. Dz. u. p. Nr. 1. z r. 1852 c. k. polityczna Władza powiatowa.

Otóż gdy — pominąwszy miasta; Lwow i Kraków, mające własne statuta — władzami budowniczymi pierwszej instancyi przy prowadzeniu budowy w pobliżu kolei żelaznych w gminach, w których obowiązuje powyższa ustawa budownicza, są c. k. Władze powiatowe polityczne, w innych gminach kraju Władzą budowniczą pierwszej instancyi względem pomienionych budowli jest Zwierzchność gminna.

Do uchylenia tej rozmaitości co do kompetencyi Władz budowniczych, która nie może być stale zatrzymaną, zmierza niniejszy projekt ustawy, którą by wypełniono zarazem w drodze ustawodawczej wyzspomnioną lukę w powołanej ustawie budowniczej.

Aleg. 116.

Wniosek

do §. 18. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„§. 18. ustawy o Reprezentacji powiatowej znosi się w dotychczasowem brzmieniu i ma brzmieć jak następuje:

§. 18.

Posada członka Reprezentacji powiatowej jest bezpłatną.

Prezes, członkowie Wydziału powiatowego i Rady powiatowej mogą jednak żądać wynagrodzenia z funduszków powiatu, za wydatki w gotowych pieniądzech z ich urzędowaniem połączone. O sposobie i wysokości tego wynagrodzenia orzeka Rada powiatowa.“

Lwów dnia 9. października 1882.

Wnioskodawca

Michał Popiel.

Łazarski, ks. Chełmecki, ks. Kowalski, Towarnicki, Then, Romanowicz, Michał Lityński, ks. Sawa, Gedel, Wodziński, Rozwadowski, J. Kitrys, T. Merunowicz, Łukasiewicz, Spławiński, Wohlfarth, Feliks Pławicki.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie bezpłatnego odstąpienia gruntu pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu 13. Lipca 1880 r. uchwalił Wysoki Sejm upoważnić Wydział krajowy do bezpłatnego odstąpienia części gruntu będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, wynoszącej około jednego morga, pod budowę dwóch pawilonów klinicznych, które Rząd zamierza wystawić.

Obecnie wnosi Wydział krajowy na podstawie żądania ze strony Rządu postawionego i dochodzeń przeprowadzonych na miejscu, odstąpienie dalszego jeszcze kawałka gruntu na budowę zakładu anatomii patologicznej.

Powody wyłuszczone obszernie w sprawozdaniu komisji edukacyjnej z r. 1880 i w dyskusji nad niem odbytej, które skłoniły Wysoki Sejm do przytoczone na wstępie uchwały z 12. Lipca 1880 roku przemawiają i za odstąpieniem tego dalszego kawałka gruntu w przestrzeni 1400 do 1500 metrów kwadratowych, którego ubytek, jak wykazało dochodzenie, nie zrobi żadnej różnicy szpitalowi św. Łazarza. Skoro jednak możebnem jest, że najprzydatniejsze miejsce na budowę zakładu dla anatomii patologicznej okaże się tam, gdzie stoją szopy i magazyny szpitalu, przeto zastrzedz należy, aby z powodu przeniesienia tych budynków w inne miejsce fundusz szpitalny lub fundusz krajowy nie był narażony na koszta.

Komisya przeto wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Upoważnia się Wydział krajowy do bezpłatnego odstąpienia z gruntu szpitala św. Łazarza w Krakowie odpowiedniego kawałka pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej i do przeprowadzenia potrzebnych w tej mierze rokowań z c. k. Rządem wszelako z tem zastrzeżeniem aby ani fundusz szpitalny ani fundusz krajowy nie był w skutek tego odstąpienia narażony na ponoszenie jakichkolwiek wydatków“.

Lwów 20. Października 1882.

Grocholski,
Przewodniczący.

Pilat,
Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach
górnich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy zdaje pod dniem 7. Września b. r. do L. 35.103/82. sprawę o czynnościach w przedmiocie:

1. badań głębszych pokładów ziemi;
2. badań geologicznych kraju i badań komisji fizyologicznej;
3. badań chemicznych około udoskonalenia sposobu destylacji oleju skalnego i zużycowania odpadów przy destylacji uzyskanych;
4. o udzieleniu stypendyów celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych i użyciu na te pod 1—5 uchwalonych funduszków krajowych, na koniec
5. o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych przemysłu naftowego, tudzież w przedmiocie uregulowania opłat skarbowych i podatków.

ad 1. Komisya konstatuje z zadowoleniem, iż badania warstw głębszych utworów karpackich odbywają się po myśli i w duchu uchwały sejmowej z dnia 22. Października 1881. i zgodnie z potrzebą przemysłu naftowego w rozmaitych okolicach strefy podkarpackiej, w ten bowiem sposób powinny się odkryć znaczne terrena ropodajne z widokami tem większemi pod względem rozwoju i trwałości przedsiębiorstw tamże założyć się mających, ileż oprócz dziś znanych wierzchnich poziomów ropodajnych odkryć się winny głębsze i spodziewanie obfitsze, do których jednak przedsiębiorcy o własnych siłach prawdopodobnie dojść by nie zdołali.

Aby jednak umożliwić odkrycia głębszych warstw ziemi w krótszym czasie i z mniejszemi kosztami, niż się to dziś dzieje, byłoby nader pożądanem, aby subwencje mogły być udzielane na udoskonalenie narzędzi i przyrządów techniczno-górnich a względnie na roboty lub próby ulepszonemi narzędziami o ile takowe według zdania ludzi fachowych do udoskonalenia lub zmiany dzisiejszego systemu robót prowadzić by mogły.

Dla przykładu przytoczymy tu sposób wiercenia i rurowania otworów świdrowych przy użyciu rur amerykańskich, dla tego tak nazwanych, ponieważ w Ameryce tylko w ten sposób skonstruowanymi rurami otwory świdrowe bywają zabezpieczane. — Korzyści używania rur o ścianach silnych, łączonych ze sobą mufami gwintowymi a przedłużanymi w sposób ten w miarę postępu wiercenia zaprzeczyć się nie da, ileż pobjając je za pomocą kafara, z góry w otwór wiercony zabezpiecza się nader szybko ściany utworu, opadające tem łatwiej, im są większe i ostrzej nachylone, — a właśnie w takich pokładach wiercenie i rurowanie na sposób dziś praktykowany jest nader trudnem i kosztownem.

Rur takich w Austrii nie wyrabiają, sprowadzane z zagranicy są z powodu cła nader kosztowne, a więc dla przedsiębiorców nieprzystępne; — a przecież byłyby próby niemi nader pożądane i nader doniosłe dla wielu okolic naftowych a szczególnie tam, gdzie oprócz niestałości terenu i przyływu znaczny wody, następuje częstokroć trudności nie dopokonania.

Przekroje szybów subwencyonowanych, wystawione na wystawie w Przemysłu przez Wydział krajowy wykazały obok postępu robót sposób protokołowania warstw ziemnych pod względem ich jakości, kierunku i nachylenia, — tych tak ważnych momentów dla rozkładu szybów na terenie dotyczącym w przyszłości, — a za przykładem tych prac poszli inni przedsiębiorcy w tych okolicach, w których głębsze badania są prowadzone, jakoż już na wystawie przemyskiej przedstawiono przekroje szybów z rozmaitych kopalń.

Dla pożytku kopalń w rozmiarach szerszych z doświadczeń i spostrzeżeń w szybach subwencyonowanych i rozpowszechniania sposobu prowadzenia przekrojów szybów byłoby do życzenia, aby postęp robót subwencyonowanych od czasu do czasu publikowano, a w tym celu proponuje komisya czasopismo wydawane przez krajowe towarzystwo dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Gorlicach „Górnik“, które specjalnie sprawy naftowe traktuje i w sferach interesowanych najwięcej jest rozpowszechnionem.

ad 2. Sprawozdanie Wydziału krajowego wykazuje, które okolice kraju naszego zoologicznie zostały zbadane, — iż uwzględniono tu głównie potrzeby przemysłu naftowego, — iż przedewszystkiem skierowano badania geologiczne w te okolice, w których górnictwo naftowe więcej się rozwinęło, gdzie przeto można było zebrać pewniki pod względem jakości i rozciągłości warstw ropodajnych a względnie terenów, tudzież pod względem pojawiania się w nich oleju skalnego, poczem dopiero zwrócono się do terenów i okolic pod powyższym względem niejasnych lub wcale dotąd nieznanych, — iż rezultaty tychże badań geologicznych i mapy w czasopiśmie fachowem „Kosmos“, które komisya dla tego rodzaju prac za odpowiednie uznaje, częścią są już publikowane lub niebawem mają się zapublikować i na tej podstawie z większem prawdopodobieństwem i na znaczniejszych obszarach strefy podkarpackiej przedsiębiorstwa górnictwo-naftowe zakładać będzie można, — iż opinia geologów w kierunku rozjaśnienia trudnej kwestyi podziału pojedynczych poziomów warstw karpaccyckich według ich wieku znaczne zrobiła postępy, jednak jeszcze zupełnie ustaloną nie jest, — iż sprawa eksploatacyi fosforytów zwróciła na siebie uwagę, — byłoby przeto pożądanem, aby dokładnie został zbadany sposób odbudowy tych pokładów.

Zgadając się zupełnie z kierunkiem i sposobem badań geologicznych przez Wydział krajowy zarządzanych i uznając wielką prawdziwie doniosłość i użyteczność tychże badań dla rozwoju górnictwa krajowego w ogólności a naftowego w szczególności, przyszła komisya po rozpatrzeniu czynności krajowej Rady górniczej (utworzonej przez Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej z r. 1878) do przekonania, iż chcąc osiągnąć tak większe rezultaty z badań głębszych warstw ziemnych, jak i w celu rozjaśnienia niektórych wątpliwości, które przy badaniach się nasuwały, niemniej z badań geologicznych więcej ożywiona i łączna czynność tak całej Rady górniczej

jak i pojedynczych jej sekcji byłaby nader pożądaną, i nie wątpi komisya, iż mężowie wchodzący w skład teje Rady górniczej, którzy dotąd z prawdziwym przejęciem się ważnością i doniosłością czynności teje Rady górniczej prace swe sprawom krajowym tak chętnie poświęcali, i nadal tymże sprawom nie odmówią swego poparcia.

Według zdania komisji byłoby pożądanem, aby Rada górnicza była uzupełnioną a względnie pomnożoną, aby w skład teje Rady weszli ludzie, którzy już po utworzeniu teje Rady odznaczyli się pod względem naukowym lub praktycznym około górnictwa lub przemysłu z niem w związku będącego, aby między innymi krajowe towarzystwo dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi w krajowej Radzie górniczej stale było zastąpionem; — aby dla spraw naftowych osobna sekcya była utworzoną; aby sekcye te w pewnych okresach czasu stale oznaczonych obradowały, a czynność ich do wiadomości wszystkich członków krajowej Rady górniczej były podawane; — aby przynajmniej raz do roku ile możliwości przed zebraniem się Sejmu krajowego cała Rada górnicza mogła odbyć swe posiedzenie i obraz czynności jej za peryod roku dotyczącego, tudzież ewentualne jej wnioski Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu przedkładanymi.

ad 3. Przyjmując sprawozdanie Wydziału krajowego o badaniach chemicznych, mającym na celu udoskonalić sposób destylacji oleju skalnego i przeróbki odpadów przy teje uzyskanych do wiadomości, uznaje komisya górnicza konieczną potrzebę dalszego prowadzenia prac w kierunkach rozpoczętych. Potrzeba zmian w postępowaniu około przeróbki oleju skalnego jest obecnie u nas tem więcej uzasadnioną, ileż fabryki zagraniczne w tym dziale znacznie nas wyprzedziły a metoda processów chemicznych przy wyrobach rozmaitych produktów naftowych stanowi tajemnice dotyczących zakładów fabrycznych. Przemysł krajowy walczyć musi z konkurencją produkcji rumuńskiej, uwzględnionej przy ułożeniu taryfy celnej, która z dniem 1. Września b. r. poczęła obowiązywać — już niebawem przyjdzie mu podjąć walkę z konkurencją nafty Bakuńskiej, która tamże jak wiadomo w zadziwiająco wielkich masach bywa eksploatowaną, a nawet z konkurencją wewnątrz państwa, jakoż we Fiume założoną ma być fabryka celem destylacji oleju skalnego obcego pochodzenia przez banki wiedeńskie przy znacznych ulgach i zwolnieniach ze strony Rządu węgierskiego; a ponieważ nadto na naftę krajową używaną do oświetlania nałożony jest podatek konsumcyjny, przeto przeróbka oleju skalnego powiinna zwrócić się przedewszystkiem do wyrobu olejów smarowych i tłuszczów rozmaitego rodzaju podatkwowi niepodlegających, aby wartość produktu surowego choć w części w dzisiejszej utrzymać mierze i dopomódz w ten sposób do podtrzymania przedsiębiorstw górniczych.

Ze względu jeszcze, iż przedsiębiorstwa prywatne nie rozporządzają urządzeniami laboratoryjnymi, które stosownie do metody przeróbek skonstruowanemi być mają, iż nadto laboratoria w zakładach naukowych aparatów do prób specjalnych nie posiadają i takowe każdym razem sprawić nie mają obowiązku; komisya uznaje potrzebę prowadzenia dalej badań chemicznych i użycia w miarę potrzeby reszty ze sumy na rok bieżący preliminowanej, -- a zarazem przyznaczenia na cele takichże badań chemicznych kwoty 3000 zł. w. a, na rok 1883., w której to kwocie mieściłaby się zarazem nagroda konkursowa ogłoszona uchwałą Wydziału krajowego z dnia 20. Kwietnia 1881 r. l. 15.849.

Nadmienić tu jeszcze należy, iż byłoby pożądanem, aby kierunek i plan robót chemicznych przez powołanych do tego chemików Radzie górniczej a względnie odpowiedniej jej sekcji do zbadania i zatwierdzenia był przedłożonym, aby uniknąć nakładów na prace, które już z góry na podstawie dzisiejszych teoryi i doświadczeń chemicznych żadnego nie mogą wydać rezultatu.

Nie chcąc jednak obciążać nadto budżetu krajowego wnosi komisya zmniejszenie funduszu na stypendya dla górników chcących kształcić się w zawodach specjalnych kraj nasz najwięcej obchodzących, ze sumy przez Wydział krajowy preliminowanej 2.400 zł. w. a. 1.300 zł. w. a.

ad 4. Uchwałą sejmową z 21. Października 1881. przeznaczony na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych, kraj nasz najwięcej obchodzących, — fundusz wstawia się na rok 1883. tylko w kwocie 1.300 zł. w. a. ze względów powyżej pod 3 przytoczonych i z uwagi na okoliczności w sprawozdaniu Wydziału krajowego przytoczone, iż w roku bieżącym dla braku zgłaszających się stypendya uczniom górniczym w takiejże kwocie były rozdane, a wreszcie według zdania komisji część funduszu na głębokie wiercenia przeznaczonego na cele specjalnych doświadczeń i prób technicznych obrócić by można.

ad 5. Przedmiot uregulowania stosunków prawnych górnictwa naftowego dobiega pożądanego kresu. Projekt do ustawy znajduje się już w Radzie Państwa i będzie w ciągu najbliższej sesji prawdopodobnie załatwionym, poczem część druga ustawy Wysokiemu Sejmowi ma być przedłożoną.

Zaś co do sprawy uregulowania należytości prawnych od interesów pomiędzy właścicielami gruntu a przedsiębiorcami, co do podatków zarobkowych i dochodowych, to jak wykazuje sprawozdanie Wydziału krajowego, sprawy te dotąd przez Wys. c. k. Rząd, mimo dwukrotnych w ostatnich dwóch latach rezolucyj, załatwionymi nie zostały, a są one w dzisiejszym stanie rzeczy, kiedy na produkt krajowy nałożonym został wysoki podatek konsumcyjny, dotkliwy pod względem wysokości opłaty jak niemniej pod względem sposobu poboru i kontroli, tem większej wagi i doniosłości.

Zaprowadzenie podatku konsumcyjnego pociągnęło za sobą konieczność pomnożenia kapitału zakładowego i obrotowego w fabrykach krajowych, — pomnożenie sił manipulacyjnych z powodu meldowania o odejściu transportów i opłaty z góry przypadającego na wysłać się mającą ilość towaru w c. k. urzędzie podatkowym, podatku, — co wszystko połączonem jest z kosztami, których przedtem nie bywało, — częstokroć wydarzyć się muszą spóźnienia wyjścia towarów po za czas jednej godziny, która w zameldowaniu była oznaczoną, co pociąga za sobą nowe zameldowanie tegoż samego transportu, nową opłatę i podania o zwrot poprzednio wpłaconej należytości, co wszystko przeprowia producentów krajowych o koszta i straty, których premia wynikająca z różnicy cyfry podatku konsumcyjnego do cyfry cła na produkt zagraniczny nałożonego, — w stosunku do premii dawniejszej o tylko około 80 ct. w. a. wyższą, — żadną miarą pokryć nie zdoła.

Jeżeli się nadto zważy, iż Rumunia przy ułożeniu nowej taryfy celnej w stosunku do nafty z innych krajów pochodzącej, wzięta została w opiekę na niekorzyść produkcji krajowej, iż skutkiem przejściowych postanowień przy wprowadzeniu w życie nowej taryfy celnej i zaprowadzeniu podatku konsumcyjnego konsumenci i wielcy handlarze naftą w produkt ten się zaopatrzyli i z tego powodu zbyt jest utrudnionym na czas dłuższy, — iż ruch handlowy skutkiem przepisów do opłaty podatku konsumcyjnego się odnoszących w przyszłości będzie tamowanym, — iż nakoniec skarb państwa z produkcji krajowej już w drodze podatku konsumcyjnego bardzo znaczne będzie ciągnął korzyści; — to okazuje się, iż ponowienie rezolucyj sejmowych w tej mierze względem uregulowania opłat i podatków od przedsiębiorstw naftowych, dziś więcej, niż kiedykolwiek jest pożądanem i usprawiedliwionem.

Stosownie do powyższych uwag i wniosków komisji i Wydziału krajowego, wnosi komisya górnicza :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawach górniczych przyjmuje się do wiadomości.

2) Oprócz sum przez Wydział krajowy na badania głębszych pokładów ziemi w poz. 158 rubr. XV. w kw. 10.000 zł. w. a., tudzież na badania geologiczne w poz. 159 t. r. w kwocie 3000 zł. w. a. i komisji fizyograficznej w kwocie 500 zł. preliminowanych, przeznacza się i wstawia w budżet na rok 1883:

na studia chemicznej przeróbki nafty i jej odpadów poz. 160 zł. 3.000*) w. a.;

na stypendya dla górników chcących kształcić się w zawodach specjalnych kraj nasz najbliższej obchodzących, poz. 166 zł. 1300**) w. a.

3) Sejm ponawia rezolucję z r. 1881 i wzywa c. k. Rząd, aby czy to w drodze ustawodawczej czy też rozporządzenia uregulował stosunki opłaty należności skarbowych przy nabywaniu prawa do poszukiwania i wydobywania nafty, wosku ziemnego i tym pokrewnych minerałów, tudzież aby uwolnił kopalnie nafty od podatków na czas lat 10 lub przynajmniej sprowadził takowe do takiej miary, w jakiej opłacają je kopalnie wykonywane na podstawie ogólnej ustawy górniczej, a mianowicie: uchylił zupełnie podatek zarobkowy a zastąpił takowy opłatą od przestrzeni według modły miarowego (Massengebühr) zaś podatek dochodowy zupełnie na czas powyższy zniósł lub przynajmniej w takim stosunku ustanowił, aby przedsiębiorstwa w rozwoju swoim nie były tamowane.

Przewodniczący:

Gorayski.

Sprawozdawca:

Dr. M. Fedorowicz.

*) zamiast 1200 zł. w. a.

**) zamiast 2400 zł. w. a.

Sprawozdanie

Komisji kolejowej o petycyi Towarzystwa rolniczego Rzeszowskiego
w przedmiocie budowy kolei żelaznej z Rzeszowa do Krosna.

Wysoki Sejmie!

Okręgowe Towarzystwo rolnicze Rzeszowskie wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę z dnia 26. Września b. r. do L. 601, prosząc o poparcie sprawy budowy kolei żelaznej od ujścia Sanu na Rzeszów aż do Krosna.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 5 Października b.r. tycząca się budowy kolei od Wisły do Rzeszowa, poparta kwotą 150.000 zł. z funduszków krajowych, skłoni niewątpliwie Wysoki Rząd do spiesznego przeprowadzenia budowy tej linii kolei, przez co żądaniu części pierwszej petycyi powyższej zadość uczynionem będzie.

Druga część petycyi żąda przedłużenia tej linii z Rzeszowa (na Czudec-Strzyżów-Frysztak) do Krakowa i kolei transwersalnej w prostym i najkrótszym kierunku na południe ku Węgrom.

Rzut oka na geograficzne położenie kraju wystarcza, aby budowę kolei żelaznej z Rzeszowa do Krosna jako naturalne i konieczne przedłożenie uchwalonej linii Wisła-Rzeszów uznać, co więcej, ekonomiczną i handlową konieczność tej linii zatwierdzić z pożytkiem dla znacznej części naszego kraju, zapewniając zarazem rzeczywisty przychód (Rentabilität) całej linii od Wisły do Węgier.

Projektowana linia Rzeszów-Krosno przecina bogate okolice Rzeszowskie, obfite i żyzne okolice tak zwanych ogrodów Jasielskich, dotyka kilku miast, w których od dawnych czasów odbywa się znaczny handel eksportowy na konie i bydło, — a docierając do Krosna, — odnawia starodawny dukt handlowy z Węgier i okolic górskich naszego kraju do spławnej Wisły przy ujściu Sanu. Cały znaczny eksport nafty z najdawniejszych kopalń i destylarni okolic Krosna, — naturalny i najkrótszy ma kierunek ku Rzeszowu i Królestwu Polskiemu

Odległość z Rzeszowa na Czudec-Strzyżów-Frysztak między Krosnem a Jasłem przy znacznych serpentynach drogi obecnej wynosi 51 kilometrów, przy linii kolejowej prawdopodobnie 45 kilometrów wynosić będzie.

Komisja kolejowa uznając znaczenie doniosłe projektowanej kolei i słuszność przytoczonych powyżej powodów tak dla korzyści krajowych jak i państwowych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd do dołożenia wszelkich starań w celu połączenia drogą żelazną kolei Wisła Rzeszów w najprostszym kierunku z Krosnem i koleją Transwersalną.

A. Hoppen,
Przewodniczący.

F. Mycielski,
Sprawozdawca.

Aleg. 120.

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o wniosku posła Bielińskiego względem wyjednania ustawy przyznającej pożyczkom hipotecznym zaciągniętym w celu konwersyi dawniejszych długów wyżej oprocentowanych w długi niżej oprocentowane ten sam stopień pierwszeństwa hipotecznego, jaki przysługiwał pożyczce skonwersowanej.

Wysoki Sejmie!

Korzystna zamiana stosunków na targu pieniężnym, która w ostatnich latach nastąpiła, wzbudziła nadzieję, że właściciele nieruchomości w kraju naszym będą w możności korzystać z tej zmiany i długi swoje bądź w Zakładach publicznych, bądź w prywatnych zaciągnięte wysoko oprocentowane, skonwertować w pożyczki ze stopą procentową zmienionym stosunkom pieniężnym odpowiadającą.

Wobec znanego nadmiernego zadłużenia hipotek w kraju naszym, obniżenie stopy procentowej w przecięciu choćby tylko o $1\frac{1}{2}\%$ (a takiego obniżenia minimalnego spodziewać się należało) przyniosłoby właścicielom nieruchomości w kraju naszym ulgę w ciężarach wynoszącą co najmniej do 300.000 zł. w. a.

Wielką doniosłość takich konwersyj uznały wszystkie czynniki ustawodawcze, a dla ułatwienia takowych wydano ustawę państwową z dnia 11. Czerwca 1881 Nr. 59 dz. p. p., uwalniającą dokumenta prawne i wpisy hipoteczne do konwersyi długów hipotecznych w niżej oprocentowane pożyczki, od opłat stemplowych i innych należności rządowych.

Praktyka jednak okazała, że przeważnie większa część dłużników hipotecznych z powodów czysto formalnych ani z chwilowej taniałości kapitału, ani z ulg nastawą z dnia 11. Czerwca 1881 przyznanych korzystać nie może. Albowiem w kraju naszym na wszystkich prawie hipotekach intabulowane są po pożyczkach skonwertować się mających, jeszcze inne ciężary, czy to z pożyczek, z kontraktów dzierżawy lub innych interesów prawnych pochodzące.

Wedle obecnego stanu ustawodawstwa austriackiego, pożyczka dla uskutecznienia konwersyi zaciągnięta, nie może być wprost intabulowaną z tem samem pierwszeństwem tabularnem, jakie przysługiwało pożyczce skonwertować się mającej, chyba za wyraźnem pisemnem zezwoleniem wierzycieli hipotecznych po tej ostatniej pożyczce intabulowanych.

Tego pozwolenia wierzyciele hipoteczni opierając się na formalnem prawie swoim, w regule udzielać się wzbraniają, chcąc przezto albo dłużnika do zaspokojenia ich pretensyi zmusić, lub

co gorsza wymódz na nim ciężkie, niczem nie uzasadnione ofiary. Ten stan rzeczy jest tem przykrejszy, i tak ze względu na ścisłą sprawiedliwość jak i na ekonomiczny stan kraju tem mniej da się usprawiedliwić, ile że przez intabulowanie nowej, niżej oprocentowanej pożyczki w miejsce dawnej wyżej oprocentowanego długu — później intabulowani wierzyciele nie tylko żadnej a żadnej materialnej szkody nie doznają i doznawać nie mogą, lecz owszem na bezpieczeństwie hipotecznem zyskują, skoro poprzedzające ich pretensye ciężar przez obniżenie procentów znakomicie się zmniejsza; a nawet dłuższe terminy amortyzacyjne nowym pożyczkom w regule przyznawane nie uwłaczają prawom późniejszych wierzycieli hipotecznych, skoro każdemu dłużnikowi wolne ze swoim wierzycielem układać się o dłuższe terminy amortyzacyjne, bez względu na późniejsze ciężary hipoteczne.

W prawdzie możnaby się obejść bez przyzwolenia późniejszych wierzycieli hipotecznych gdyby zakład finansowy udzielający funduszków do konwersji potrzebnych dawny dług nabył w drodze cesyi. Temu jednak stoją na przeszkodzie statuta pojedynczych zakładów, które albo nie pozwalają na nabywanie obcych pretensyi albo innych wymagają formalności, którym w drodze cesyi zadość uczynić nie można.

Pokazuje się więc, że nieroztropność a często nawet zła wola wierzycieli hipotecznych udaremnia w bardzo a bardzo wielu wypadkach wszelkie usiłowania, aby korzystać z danej sposobności do ulżenia ciężarom posiadłości nieruchomości, sposobności która może tak prędko nie wróci.

Temu stanowi rzeczy zaradzić można i zaradzić należy tylko w drodze ustawodawstwa.

Skoro bowiem tak zbawienna dla ekonomicznych naszych stosunków operacja finansowa jaką jest niezaprzeczenie konwersya długów hipotecznych — bez naruszenia jakichkolwiek praw materialnych przeprowadzić się da, a przeszkadzają temu względy jedynie formalne, — to obowiązkiem ustawodawstwa jest te przeszkody uchylić. A stanie się to skoro ustawodawstwo orzeknie, że pożyczka w celu konwersyi zaciągnięta wstępuje w ten sam stopień pierwszeństwa, który przysługiwał pożyczce skonwertowanej, jeżeli nowa pożyczka materialnie nie przedstawia większego ciężaru niż dawna.

Badanie, czy nowa pożyczka nie stanowi większego ciężaru od dawnego, i czuwanie nad tem aby wierzyciel nie nadużywał konwersyi w sposób podstępny ku szkodzie późniejszych wierzycieli, śmiało zostawić można sądziemu tabularnemu, jak to w analogicznych wypadkach uczyniły inne obowiązujące i skutecznie działające ustawy jak n. p. §. 14. ust. z dnia 25. Lipca r. 1871 L. 95. d. p. p. i §. 9. ustawy z dnia 6 Lutego 1869 L. 18 d. p. p. A rzeczą technicznego układu ustawy będzie szczegółowe pod tym względem postanowienia unormować.

Z przytoczonych tu powodów komisya prawnicza uważa przyjęcie wniosku posła Bielińskiego tu na wstępie wymienionego, uchwałą Wys. Sejmu z dnia 4. Października 1882 r L.676/4. przekazanego za bardzo pożądaną i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd aby wyjednał ustawę orzekającą że pożyczkom zaciągniętym w celu konwersyi długów wyżej oprocentowanych w pożyczki o niższej stopie procentowej przysługuje ten sam stopień pierwszeństwa hipotecznego, jaki przysługiwał pożyczce skonwertowanej, jeżeli nowej pożyczce przyznane być mogą ulgi w opłatach skarbowych ustawą z dnia 11 Czerwca 1882 L. 59. dz. p. p. przyznane, nowa pożyczka pod względem wysokości kapitału i ubocznych należności nie jest większą od niespłaconej jeszcze w chwili konwersyi danej pożyczki, i jeżeli ta skonwertowana pożyczka wykreśloną została.

Bazyli Kowalski
przewodniczący.

Fruchtmann
sprawozdawca.

Aleg. 121.

S p r a w o z d a n i e

komisyi administracyjnej o petycyi Dra Jana Stella Sawickiego Inspektora szpitali o przyznanie mu prawa do wymierzenia pięciolecia i emerytury.

Wysoki Sejmie!

Już w r. 1871 przedstawił Wydział krajowy w sprawozdaniu do Wys. Sejmu z d. 20 września 1871 L. 12.831 potrzebę ustanowienia Inspektora dla szpitali. Sejm uchwałą z d. 11. października 1871 upoważnił Wydział do utworzenia tej posady z płacą 1600 zł. rocznie, dodatkiem 300 zł. na pomieszkanie i kwotą ryczałtową 400 zł. na dyety i koszta podróży.

Posadę tę — po ustąpieniu pierwszego Inspektora Dra Dobieszewskiego — nadał Wydział krajowy w początku r. 1873 petentowi Drowi Janowi Stella Sawickiemu, za kontraktem wypowiedzialnym z poborami wyżej poszczególnionemi, z których jednak płaca 1600 zł. następnie w moc uchwały Wys. Sejmu z d. 3. Stycznia 1874 na 2000 zł. podwyższoną została. (Uchwała Wydziału krajowego z dnia 6. lutego 1874 L. 2150).

W sprawozdaniach swych do Wys. Sejmu wykazał Wydział krajowy ważność i pożyteczność posady Inspektora szpitali, a komisye sejmowe stwierdziły te zapatrywania Wydziału konstatając, że ta instytucya już w krótkim czasie istnienia dobre owoce wydała, że mianowicie postęp w szpitalach krajowych jest niezaprzeczenie widoczny, co w szczególności jest także zasługą Inspektora Dra Sawickiego, jego troskliwości i gorliwości, z jaką się oddał obowiązkom swoim.

Po czteroletniem doświadczeniu Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z dnia 6. marca 1876 L. 5732 przedstawił Wys. Sejmowi, „że posada Inspektora szpitali nie tylko przyczyniła się do skutecznej zmiany na dobre najsmutniejszych stosunków szpitali powszechnych, ale nawet stała się „niezbędną, ponieważ bez fachowej kontroli na miejscu kierunek i nadzór nad nimi byłby w przy- „szłości niemożliwym“.

„Wobec tego niema słusznego powodu odmawiania tej posadzie charakteru urzędowego i utrzy- „mywania jej nadal prowizorycznie w stanie zobowiązania jedynie kontraktowego; — a nadanie In- „spektorowi charakteru urzędnika krajowego przyczyni się do większej powagi wobec stron i do „ściślejszej zawisłości od Władzy, której jest organem. — Za tem przemawiają także względy słusz- „ności, zważywszy, że Inspektor przy czynnościach swych urzędowych pozbawionym jest praktyki „lekarskiej i starań o własną przyszłość, nie zyskując w zamian za swoją pracę z biegiem lat korzy- „ści, przysługujących stałym urzędnikom“.

Wniósł zatem Wydział krajowy, aby Wys. Sejm raczył powziąć uchwałę następującą:

a) Przy Wydziale krajowym ustanawia się posadę Inspektora szpitali ze stałą płacą 2000 zł., dodatkiem aktywalnym 360 zł. i dodatkiem pięcioletnim 200 zł.;

b) Inspektor jest urzędnikiem krajowym z wszelkimi w ustanowie służby krajowej zawartemi prawami i obowiązkami;

c) na dyety i koszta podróży wyznacza mu się ryczałt 400 zł.;

d) w razie zamianowania obecnego Inspektora na tę posadę ma mu być zaliczony w latach służby krajowej czas pełnionego za kontraktem obowiązku.

Wniosek ten Wydziału krajowego dla braku czasu nie został w Sejmie załatwiony.

Inspektor Dr. Sawicki zostaje zatem ciągle, od prawie 10 lat swej służby w stanie prowizorycznym za kontraktem wypowiedzialnym. — Mimo to jednak nie prosi on w swej petycji o stabilizowanie swej posady, lecz tylko o to, aby Wysoki Sejm użyczył mu tę koncesyę, jaką w r. 1881 wyświadczył niestabilizowanym inżynierom Biura melioracyjnego i zrównał go z nimi w prawach co do wymierzenia pięciolecia i emerytury.

Uchwała Sejmu, na którą petent się odwołuje, powzięta na posiedzeniu dnia 22. października 1881 brzmi:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensye dla wdów i dodatki na wychowanie sierót po nich pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

Komisya administracyjna — której petycja Dra Jana Sawickiego przydzieloną została, — przed jej stanowczem załatwieniem zażądała uprzednio zdania Wydziału krajowego, a ten w swej odezwie z dnia 29. września r. b. L. 47.395 przychylnie się dla petenta oświadczył.

Wobec dopiero przedstawionego składu rzeczy a mianowicie z uwagi, że Dr. Jan Sawicki od dziesięciu prawie lat pełni bez przerwy służbę Inspektora z najzupełnijszym zadowoleniem władzy przełożonej; że, jak to dowodnie skonstatowano, od czasu jego urzędowania znaczny postęp w zarządzie szpitali jest widocznym, wreszcie z uwagi, że już sam wzgląd słuszności przemawia za tem, aby petent, który poświęcając cały swój czas na wypełnienie obowiązków urzędowych zaniechać musiał praktykę swą lekarską, którą dotychczas z korzyścią dla siebie wykonywał — utrzymać mógł za to, choć w części, odwet w poborach urzędu swego, i że, co najmniej, powodu niema odmawiania jemu tych koncesyi, jakie Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 22. października 1881 przyznał inżynierom i konduktorom dróg krajowych —

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Przyznaje się Inspektorowi szpitali Drowi Janowi Stella Sawickiemu prawo do pięcioleci (quinquennium) i emerytury, oraz na wypadek jego śmierci, pensyę dla wdowy jego i dodatki na utrzymanie i wychowanie sierót po nim pozostać mogących, w równej ze stabilizowanymi urzędnikami krajowymi mierze. Prawo do poboru pierwszego pięciolecia (quinquennium) poczyna się z dniem zapadnięcia niniejszej uchwały Sejmu a pobór drugiego pięciolecia (quinquennium) rozpocznie się z dniem ukończenia dziesięciu lat służby Dra Sawickiego“.

Lwów dnia 3. października 1882.

Przewodniczący

Grocholski

Sprawozdawca

Jan Czaykowski

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o petycyi p. Amalii Szeparowiczowej wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie o pensję wdowią.

Wysoki Sejmie!

Petycja pod l. S. 775 p. 597 p. Amalii Szeparowiczowej wdowy po śp. Drze Janie Szeparowiczu, prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie o wyznaczenie stałej pensyi, przekazaną została na posiedzeniu dnia 5. Października r. b. komisji budżetowej.

Komisya po należytem zbadaniu aktów i przepisów dotyczących doszła do następujących wyników:

Śp. Dr. Jan Szeparowicz pełnił obowiązki w szpitalu powszechnym we Lwowie od roku 1868. a to w służbie rządowej jako asystent kliniki chirurgicznej z płacą 210 zł. od 16. Października 1868 r., w służbie krajowej, zaś jako sekundaryusz na oddziale I. chorób wewnętrznych od 21. Stycznia 1871. z płacą dodatkową 150 zł., od 21. Stycznia 1872. z płacą dodatkową 300 zł., zachowując równocześnie posadę rządową asystenta aż do zwinięcia kliniki chirurgicznej d. 22. Października 1874., odkąd jako sekundaryusz pobierał płacę 600 zł. 6. Kwietnia 1875 r. został mianowany prowizorycznym kierownikiem oddziału chirurgicznego, — 20. Grudnia zaś 1875 r. nadetatowym prymaryuszem o rocznej płacy 1.200 zł., nareszcie 25. Października 1881. stałym prymaryuszem na oddziale chorób zewnętrznych.

Nie miał zatem śp. Dr. Jan Szeparowicz 10-letniej stałej służby krajowej i z tego tytułu wdowa po nim prawa do pensyi emerytalnej nie ma, chociaż postanowienie §. 7. statutu szpitala powszechnego we Lwowie z dnia 22. Maja 1875. następujące: „Lata służby sekundaryuszów i asystentów były policzone przy przeniesieniu w stan stałego spoczynku, jeżeli od czasu złożenia przyrzeczenia bez przerwy służby pełnionej przy którymkolwiek bądź z zakładów leczniczych krajowych posunęli się na stałą posadę“, może być tutaj analogicznie do pensyi wdowiej zastosowaniem. Przysłuża jej jednak to prawo z innego tytułu.

Faktem powszechnie znanym jest i przez władzę przełożoną zapewne stwierdzonem zostanie, że śp. Dr. Szeparowicz padł ofiarą swego zawodu w służbie krajowej, gdyż skutkiem skaleczenia się przy operacyi w szpitalu powszechnym w r. 1878. ciężko zachorował na zakażenie krwi, z czego wytworzył się absces w pęcherzu, któremu po długoletnich cierpieniach i odbytej operacyi uległ dnia 10. Września r. b.

Najwyższe postanowienie z dnia 26. Kwietnia 1791. orzeka następująco: „Wdowom należy się czwarta część stałej płacy męża, jeżeli mąż nawet przed ukończeniem dziesięciu lat służby

utracił życie w służbie i dla służby (Im Dienst und wegen dem Dienst) bez własnej winy i nieostrożności.

§. 33. IV. Oddziału ustanowy służby krajowej z dnia 23. Marca 1866. opiewa następująco: „Prawidła i warunki podług których urzędnicy i słudzy, ich wdowy i dzieci uzyskać mogą prawo do pensji emerytalnej, są przedmiotem osobnej wydać się mającej ustawy emerytalnej. Przepis ten nie uwłącza bynajmniej prawom nabytym“. Ustawa taka jednak dotąd nie została wydana ale prawem zwyczajowym pensye emerytalne urzędników i sług krajowych, ich wdów i dzieci zostały załatwione według przepisów rządowych. Zaś według §. 6. Statutu szpitala pow. we Lwowie z r. 1875. urzędnicy i słudzy tego szpitala co do praw i obowiązków, podlegają ustanowie służby krajowej.

Ztąd wynika, że pensya emerytalna wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego według przepisów rządowych wyznaczoną być winna i że według powołanego ustępu tych przepisów p. Amalii Szeparowiczowej należy się jako pensya emerytalna czwarta część płacy stałej jej męża.

W obec tych wywodów niemal zbytecznem jest wskazać na powszechnie znane wielkie zasługi zmarłego, na jego niezmordowaną gorliwość i prawdziwe poświęcenie się dla cierpiącej ludzkości, które Wydział krajowy licznemi pismami uznania poświadczył.

Ten wzgląd już powinien by, nawet bez tytułu prawnego skłonić Reprezentacyę krajową do wyznaczenia pensji wdowie po mężu, którego pamięć w ten sposób najgodniej uczcić może.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pani Amalii Szeparowiczowej, wdowie po śp. Janie Szeparowiczu, prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie, wyznacza się stałą pensyę roczną 300 zł.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
Otton Hausner.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem utworzenia z funduszków krajowych stypendyum imienia Jana Matejki, o rocznych 1000 zł. w. a. dla ukończonych uczniów krakowskiej szkoły sztuk pięknych.

Wysoki Sejmie!

Wspaniały dar ofiarowany narodowi przez mistrza Jana Matejkę wywołał już w wysokiej Reprezentacji kraju doraźny i jednomyślny objaw uczuć wdzięczności i uwielbienia dla wielkodusznego dawcy, a manifestacya ta znalazła żywy i serdeczny odgłos na całej przestrzeni kraju a nawet daleko po za jego granicami.

Kraj i naród cały umieją ocenić wielkość ofiary i szlachetność pobudek, jakie nieśmiertelnego twórcy „Hołdu Pruskiego“ skłoniły do tego aktu zdumiewającej zaiste hojności i abnegacyi. Kraj i naród zapiszą Jana Matejkę w poczet swoich zasłużonych obywateli, jak go już umieściły w rzędzie największych swoich artystów, i z dumą wskazywać będą po wieczne czasy na ów „Hołd Pruski“ nie tylko jako na arcydzieło sztuki polskiej, lecz także jako na dowód wymowny polskiej cnoty obywatelskiej.

Ale kraj przyjmując taki dar z rąk mistrza, przyjął też na siebie obowiązek odwzajemnienia się.

Wielki artysta, który z miłości dla kraju składa mu w ofierze najlepsze ze swych arcydzieł, daje krajowi przykład ofiarności, który bez następstw pozostać nie może i nie powinien.

Pójść śladem wspaniałomyślnego artysty w kierunku przez Niego wskazanym, zaznaczyć aktem pamiętnym, że wielkoduszna myśl Jego została pojętą i zrozumianą, a przytem dać mu sposobność do tem skuteczniejszego krzewienia w kraju tej sztuki, którą z taką chwałą dla Siebie i chlubą dla narodu uprawia — oto zdaniem naszym jedyny sposób odwzajemnienia się mistrzowi za Jego wielki czyn obywatelski, jedyny sposób, godny wielkiego artysty i kraju.

W tej intencji i z tych pobudek Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na jedno stypendyum imienia Jana Matejki o rocznych 1000 zł. w. a. dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie, którzy z celującym postępem szkołę tę ukończyli i celem dalszego kształcenia się, za granicę udać się pragną — ma być wstawioną począwszy od r. 1883 do preliminarza funduszu krajowego corocznie kwota tysiąca zł. w. a., jak długo Jan Matejko będzie dyrektorem powyższej szkoły.

2. Prawo rozdawnictwa tego stypendyum przysługiwać będzie Janowi Matejce, jak długo będzie dyrektorem szkoły sztuk pięknych w Krakowie.

3. Bliższe szczegóły dotyczące się nadawania tego stypendyum, jego trwania, asygnowania, utraty i t. p. oznaczy Wydział krajowy za porozumieniem się z Janem Matejką.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 11. Października 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zybkiewicz.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 124.

S p r a w o z d a n i e

komisyi kultury krajowej o wniosku posła Abrahamowicza, w przedmiocie wystosowania do c. k. Rządu memoriału przeciw otwarciu granic od Rossyi lub Rumunii dla przewozu bydła rogatego w obręb Monarchii Austryackiej.

Wysoki Sejmie!

W przekazanym uchwałą Wys. Sejmu z dnia 14. z. m. komisji kultury krajowej wniosku posła Abrahamowicza, co do czynionych starań, ażeby granica Państwa od Rossyi i Rumunii, celem zapatrywania miasta Wiednia w mięso, czasowo dla przewozu bydła z tych krajów otwartą została — domaga się wnioskodawca, by Wysoki Sejm z uwagi na dokonane już zmiany w systemie gospodarstwa rolnego i hodowli bydła w kraju naszym w skutek zamknięcia granic od Rossyi i Rumunii, jak niemniej z uwagi na grożące a nieuniknione niebezpieczeństwo ciągłego zawlekania zarazy bydłowej do kraju naszego w razie otwarcia tych granic; — wezwał Wydział krajowy

do przedstawienia Wysokiemu Rządowi w wyczerpującym memoriale następstw, jakieby z otwarcia granic dla przypędu lub przewozu bydła z Rossyi i Rumunii wyniknąć musiały, a zarazem upoważnił tenże Wydział, by w razie zamierzonego otwarcia granic użył wszystkich środków w jego kompetencji leżących, do odwrócenia od naszego kraju groźnych a w tym razie nieuniknionych niebezpieczeństw.

Wchodząc w motywa, które skłoniły wnioskodawcę do uczynienia tuż co przytoczonego wniosku, komisja kultury krajowej z pełnem przekonaniem pozwala sobie zalecić go do przyjęcia Wys. Izbie lubo w nieco zmienionej formie, a to na podstawie następującego wyводу:

Ustawa z 29. lutego 1880 o środkach zaradczych przeciw zawlekanii zarazy, której bezpośrednio następstwem było zamknięcie granicy od Rossyi i Rumunii dla przypędu i przewozu obcego bydła, wyszła z inicjatywy Rządu.

Za przyjęciem tej ustawy, której zalet lecz zarazem i następstw z uwagi na potrzeby krajowego przemysłu gorzelnianego nie zapoznawano, oświadczone się w kraju, jednakże z wyraźnem zastrzeżeniem, iż ustawa ta ma mieć na celu nie tylko wdrożenie najenergiczniejszych środków przeciw zawlekanii zarazy, lecz oraz i systemu protekcyjnego dla własnej hodowli bydła.

Te same zapatrywania przewodniczyły i delegacyi naszej w Izbie deputowanych Rady Państwa, której mowcy w czasie rozpraw nad tą ustawą najwyraźniej oświadczyli, iż jakkolwiek zamierzona

ustawa w pierwszych latach wejścia jej w życie narazi kraj ze względu na brak wołu do roboty i opasu, na niepospolite ofiary, to jednakże zgadzają się oni na przyjęcie tej ustawy w tem przeświadczeniu — iż nie tylko chronić ono będzie kraj od zawlekania zarazy, lecz zarazem stanie się i protekcyją jego własnej hodowli.

Tymczasem zaledwie dziewięć miesięcy upłynęło od czasu wejścia w życie w mowie będącej ustawy, gdy już podjęto najżywsze usiłowania, do zrobienia wyłomu w jej najważniejszych postanowieniach, to jest dążące do otwarcia czasowego granic od Rosyi i Rumunii dla przewozu bydła obcego na targi wiedeńskie.

Wobec tego stanu rzeczy, należy zdać sobie sprawę, czy żądania co do otwarcia granic oparte są na rzeczywistych potrzebach konsumeyi — i o ile urzeczywistnienie tych żądań oddziałać może w danych warunkach na stosunki produkeyi rolniczej w kraju naszym.

Jak powszechnie wiadomo, ustawa o środkach zaradczych przeciw zawlekanii zarazy otrzymała Najwyższą sankcyję w miesiącu lutym r. 1880 — a niemal z dniem wejścia jej w życie rozpoczęła się i przemiana istniejącego systemu gospodarstwa rolnego w kraju naszym.

Gospodarze wiejscy zabezpieczeni ustawą powołaną od ciągle zawlekanej zarazy bydłowej z Rosyi a względnie i Rumunii, która w ogóle w kraju, a w szczególności jego wschodniej i północno-wschodniej części czyniła hodowlę bydła prawie już niemożliwą a w każdym razie przedsięwzięciem ryzykownem — jęli się w chwili zamknięcia granicy z podwójną gorliwością i znacznym nakładem do poprawy i zwiększenia obór swych.

Jako dowód tego stanu rzeczy, dość powołać się na założenie w ciągu bieżącego roku za pośrednictwem Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego a przy pomocy subwencyi państwowej 11 obór zarodowych, z których znaczna część znajduje się właśnie w pasie granicznym, lub na wzrost subwencyonowanych stacyi buhaji dla włościan, które w roku bież. z 96 wzrosły aż do liczby 242.

Do jakiego jednak stopnia zamknięcie granicy spowodowało starania ku poprawie i powiększeniu hodowli bydła w kraju a w szczególności w okolicach do niedawna jeszcze najbardziej zagrożonych zawlekanii zarazy, to jest tych, które obecnie tworzą tak zwany pas graniczny, dowodzi najlepiej ta okoliczność — iż kiedy mimo czynionych usiłowań ze strony Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego aż do końca roku 1881 zaledwie kilka stacyi subwencyonowanych buhaji istniało w tej części kraju, w ciągu r. b. powstało ich tam kilkadziesiąt, tak, iż z istniejących 242 stacyi subwencyonowanych buhaji — przypada obecnie na powiaty położone w obrębie pasu granicznego aż 96.

Lecz samo powstanie znacznej ilości obór zarodowych i wzrost stacyi subwencyonowanych rozplodników nie dają jeszcze obrazu tych usiłowań, które w ciągu b. r. podjęto w celach podniesienia hodowli bydła w kraju, wiadomo bowiem, iż prócz zagranicznego bydła rozplodowego, które za pośrednictwem Towarzystw rolniczych weszło do kraju, pojedynczy hodowcy lub też spółki w tym celu potworzone, znaczną ilość bydła w ciągu b. r. sprowadzały do kraju. — Wspomniemy tu tylko o hodowcach z Tarnopolskiego, którzy naraz z obory księcia Schwarzenberga w Krumau kilkadziesiąt sztuk bydła zakupili.

Rozumie się przez się, że tak silnie objawiająca się dążność do poprawy i powiększenia hodowli bydła w kraju musiała jednocześnie i odbić się w systemie gospodarstwa rolnego.

Żałować należy, iż nie mamy dotychczas statystycznych dat co do poszczególnych upraw zbóż i roślin — gdyż te niewątpliwie wykazałyby nam w jak znacznym stosunku w ostatnim i bieżącym roku wzmogła się w kraju naszym uprawa roślin pastewnych.

Jeśli więc prosty wzgląd na dokonane już po części zmiany w stosunkach produkeyi rolniczej tak dobrze w kraju naszym jakoteż i innych prowincjach Państwa wymaga, ażeby raz postanowione zamknięcie granicy dla przypędu i przewozu bydła obcego stale utrzymanem było — to o ileż więcej wskazane jest ono i potrzebami ekonomicznymi krajów austriackich i samą powagą raz wydanych rozporządzeń rządowych.

Otwarcie bowiem, chociażby tylko czasowe, granicy od Rosyi i Rumunii dla przewozu bydła musiałoby niepospolicie zachwiać zaufanie w stałość rozporządzeń rządowych — intencją c. k. Rządu co do podniesienia produkcji rolniczej poddać w wątpliwość, a w każdym razie oddziałać deprymująco na ogólną produkcję w dziale hodowli bydła, której każdoczesny stan i rozwój zawisłem uczynionoby od przypadkowych cen mięsa w Wiedniu, — powtarzamy przypadkowych cen mięsa w Wiedniu, gdyż jak wiadomo, powodem czynionych starań reprezentacyi miasta Wiednia co do otwarcia granic dla przewozu bydła z Rosyi i Rumunii nie był niedostatek a nawet brak mięsa w Wiedniu, lecz tylko chwilowe jego podrożenie spowodowane nieco mniejszym spędem bydła rzeźnego na targ wiedeński w miesiącu lipcu r. b.

O ile jednak podrożenie to było przejściowem, dowodzi najpierw okoliczność, że cena mięsa podniosłszy się w ciągu miesiąca lipca b. r. z 57 zł. na 59 i 61 zł. za cetnar metryczny, już zaraz w dniu 7. sierpnia b. r. zeszła do zwykłej przeciętnej ceny, to jest 57 zł., a powtóre i przedewszystkiem to, iż i w latach poprzednich, to jest przed zamknięciem granicy w miesiącach lipcu i sierpniu cena mięsa w Wiedniu niejednokrotnie dochodziła już 64 zł.

Przyczyna zatem chwilowego podrożenia mięsa nie tkwi w zamknięciu granicy, lecz w zwykłym przebiegu fluktuacyi handlowych, z której w pierwszym rzędzie korzystają senzale targowi i rzeźnicy w Wiedniu, jak to wykazują najlepiej rozprawy przeprowadzone w ankiecie odbytej w dniach od 12. do 16. grudnia 1881 z inicjatywy Ministerstwa rolnictwa dla spraw wiedeńskiego targu bydłęcego (Protocoll der im k. k. Ackerbau-Ministerium vom 12/12 bis 16/12 1881 abgehaltenen commissionellen Berathungen in Angelegenheit der Einrichtung des Wiener Schlachtviehmarktes).

Zważywszy zatem, że przeciw otwarciu granicy dla przewozu bydła z Rosyi i Rumunii w obrębie państwa Austryackiego przemawiają wszelkie względy ekonomiczne nie tylko kraju naszego, lecz innych krajów koronnych, jak to jasno udowadnia tegoroczna uchwała Sejmu Bukowińskiego;

że otwarcie to narażałoby kraje Austryackie w ogóle, a w szczególności graniczące z Rosyą, na znaczne a nieuniknione szkody i niebezpieczeństwa, wreszcie, że korzyści z tego otwarcia dla konsumcyi byłyby w najlepszym razie tak nieznaczające, iż nawet w części nie wynagrodziłyby tych strat, jakie by ogólna produkcya rolnicza w państwie ponieść musiała —

Komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm wyraża przekonanie, iż otwarcie, chociażby tylko czasowe, granic Państwa od Rosyi „lub Rumunii dla przewozu bydła obcego w obręb Państwa Austryackiego nietylko naraziłoby kraj „nasz na niepospolite szkody i nieuniknione niebezpieczeństwo zawlekania zarazy — lecz oraz uważanem by być musiało jako cofnięcie ze strony Rządu tych zapewnień co do stałego zamknięcia „granicy, na których jedynie polegając, zgodziła się Reprezentacya kraju naszego na przyjęcie „ustawy z 29. lutego 1880“.

„Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w myśl niniejszej uchwały wystosował memoriał do c. k. Rządu przeciw otwarciu granic dla przewozu lub przepędu bydła z Rosyi lub Rumunii — tudzież, aby w razie zamierzonego otwarcia granic użył wszystkich środków w kompetencyi jego leżących dla odwrócenia od naszego kraju groźnych a nieuniknionych niebezpieczeństw, jakieby z otwarcia tego wyniknąć musiały.“

Lwów dnia 3. października 1882.

Przewodniczący:

J. Czartoryski.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Special Agent in Charge

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

1947

1947

Sprawozdanie

komisyi górniczej o petycyi krajowego towarzystwa naftowego w Gorlicach, w sprawie wyjednanania u c. k. Rządu otwarcia kursów górniczo-hutniczych przy zakładach technicznych w kraju.

Wysoki Sejmie!

Krajowe towarzystwo dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego z siedzibą w Gorlicach, w myśl rezolucyi powziętej w roku bieżącym przez kongres naftowy w Przemyśle, wniosło petycyę do Wysokiego Sejmu, w której przedstawia potrzebę wyjednanania u c. k. Rządu otwarcia kursów górniczo-hutniczych przy obydwóch zakładach technicznych w naszym kraju, t. j. przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, i przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie.

Komisya górnicza, rozpatrując powody, które skłoniły rzeczzone towarzystwo do wniesienia powyższej petycyi, nie mogła przychylić się do popierania myśli utworzenia oddziału górniczo-hutniczego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie; natomiast, z przyczyn niżej poszczególnionych, uznać musi nagłą potrzebę założenia przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie oddziału górniczego, mającego na celu kształcenie kierowników kopalń naftowych. Powody, które skłoniły komisję górniczą do takiego poglądu na tę sprawę, a czego wynikiem są wnioski przy końcu sprawozdania sformułowane, dadzą się streścić jak następuje.

W roku 1875 na posiedzeniu z dnia 26. maja Wysoki Sejm uchwalił rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd, aby przyspieszając z dawną oczekiwaną organizacyę instytutu technicznego w Krakowie, zaprowadził przy tymże szkole górnictwa z wszelkimi zakładami tego rodzaju przynależnymi prawami. Gdy jednak mimo reorganizacyi instytutu technicznego i przekształcenia go w Instytut techniczno-przemysłowy, obecnie nazwany Akademią techniczno-przemysłową w Krakowie, sprawa zaprowadzenia przy tym zakładzie szkoły górniczej nie została pomyślnie załatwioną, — Wysoki Sejm na posiedzeniu swem z dnia 24. września 1878 powziął następującą uchwałę:

- I. a) „Sejm wzywa c. k. Rząd do utworzenia oddziału dla górnictwa i hutnictwa z charakterem wyższej szkoły górniczej przy c. k. Instytucie techniczno-przemysłowym w Krakowie.
- b) Sejm zobowiązuje się do pokrywania dwóch trzecich części kosztów utrzymania tegoż oddziału z funduszu krajowego do wysokości 4000 zł. w. a. rocznie pod warunkiem, że c. k. Rząd poniesie koszt urządzenia oddziału i pokrywać będzie resztę wydatków rocznych na jego utrzymanie, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału tak w ustanowieniu planu organizacyi pomienionego oddziału jak w orzeczeniu sposobu zużycia każdorocznój subwencyi krajowej, przeznaczonej na jego utrzymanie.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia z c. k. Rządem rokowań o założenie oddziału dla górnictwa i hutnictwa przy c. k. Instytucie techniczno-przemysłowym w Krakowie na zasadach powyższych, i poleca mu zarazem, ażeby z wyniku rokowań zdał sprawę Sejmowi krajowemu na najbliższej Sesi⁴“.

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy udawał się z odpowiedniami przedstawieniami do Wys. e. k. Prezydum Namiestnictwa, mianowicie w dniu 3. grudnia 1878, 15. kwietnia 1879 i 30. kwietnia 1880. W odpowiedzi na te przedstawienia, c. k. Prezydum Namiestnictwa pod dniem 25. września 1881 r. l. 5680, zawiadomiło Wys. Wydział krajowy, iż pan Minister wyznań i oświecenia publicznego nie przychylił się do żądania Wysokiego Sejmu, a to głównie z tego powodu, iż już w dniu 27. lipca 1876 r. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło się przeciw założeniu wyższej szkoły górniczej w Krakowie, i że nadto, organizacya instytutu techniczno-przemysłowego mogłaby przez założenie przy nim wyższej szkoły doznać uszczerbku. Wys. Ministerstwo sądzi mianowicie, że połączenie dwóch rozmaitych zakładów naukowych oddziaływałoby ujemnie na naukę, a szczególnie na dyscyplinę szkolną; albowiem od nowo wstępujących uczniów do instytutu techniczno-przemysłowego nie wymaga się świadectwa dojrzałości, wówczas gdy od kandydatów na oddział górniczy, świadectwo takie żądanemby być musiało, w przeciwnym bowiem razie wychowañcy oddziału górniczego nie mieliby prawa wstąpić do służby rządowej.

Nie wchodząc w bliższe ocenienie motywów, które skłoniły c. k. Rząd do zaniechania myśli założenia w naszym kraju szkoły górnictwa i hutnictwa z charakterem i prawami szkoły wyższej, komisya górnicza pozwała sobie zwrócić uwagę Wys. Izby na tę ważną okoliczność, że prywatne kopalnictwo naftowe w naszym kraju zajmuje pod eksploatacyę coraz większe obszary ziemi; że z tego powodu zachodzi nagleca potrzeba kształcenia specjalnie ukwalifikowanych sił fachowych, których ani Akademie górnicze w Leoben i Příbram, ani też tem mniej górnicza szkoła pospolita, istniejąca przy c. k. Salinach w Wieliczce dostarczyć nie jest w stanie; że wreszcie potrzebie tej zadosyć uczynić może krajowa szkoła górnicza z charakterem szkoły średniej, mająca na celu dostarczanie kierowników dla kopalń naftowych, które posiadają zupełnie odrębny, sobie tylko właściwy charakter. — W rzeczy samej, wedle publikowanego staraniem towarzystwa naftowego „Przeglądu stanu kopalń nafty i wosku ziemnego w Galicyi, w drugim półroczu 1881 r.“, okazuje się, że przestrzeń ziemi zajęta w owym czasie pod kopalnie naftowe, wynosiła przeszło 8771 hektarów, na których się znajdowało, prócz 2282 szybów wyczerpanych lub zaniechanych, także 2979 szybów w robocie lub eksploatacyi. Z tych ostatnich tylko 424 szybów dostarczało wosku, wszystkie zaś inne były ropodajnymi. Jakkolwiek od czasu, w którym powyższe daty były zebrane, upłynął niespełna rok jeden, to przecież z pewnością twierdzić można, że w roku bieżącym zwiększył się zarówno obszar eksploatawanej ziemi, jak i liczba szybów. W kopalniach tych pod kierunkiem i dozorem 602 osób, pracowało 9109 robotników, których bezpieczeństwo i życie zależy przeważnie od trwałości zarządzeń kierowników. Z przykrością atoli stwierdzić należy, że co najmniej 90% owych kierowników i dozoruujących nie posiada fachowego uzdolnienia; są to po większej części ludzie zbiegiem różnych okoliczności oderwani od biórka, rzemiosła lub roli, którzy wprawdzie przez dłuższy pobyt w kopalni, nabierają pewnej rutyny, jednak, jak to z samej natury rzeczy wypływa, nabywanie praktycznej wiedzy musi się okupywać znacznymi stratami przedsiębiorców, a niekiedy i nieszczęśliwymi wypadkami w kopalniach. Postępu zaś w prowadzeniu robót lub zastosowania nowych wynalazków i ulepszeń wobec takiego stanu rzeczy trudno jest się spodziewać. Z powyższego okazuje się przeto, iż zachodzi istotna potrzeba kształcenia fachowych kierowników kopalń naftowych — wymaga tego bowiem zarówno bezpieczeństwo robotników, jak i dobrze zrozumiany interes kraju. Ale potrzeba ta nadto, jakeśmy to wyżej powiedzieli, jest naglecą. Z początkiem bowiem roku przyszedłszy ma wejść w wykonanie nowa ustawa, normująca stosunki przemysłu naftowego, w skutek czego wszystkie kopalnie naftowe poddane być mają pod nadzór władz górniczych. Że władze te domagać się będą, aby kierownikami kopalni naftowych byli ludzie fachowo ukwalifikowani, to już wynika z natury i ducha téj ustawy. Wprawdzie w specjalnych wypadkach, gdzie na posadach kierowników znajdować

się będą ludzie od dłuższego czasu przy robocie szybów zostający, można będzie niewątpliwie uzyskać pewne uwzględnienia, lecz oczywiście stan taki bez końca trwać nie może. Gdyby przeto nie było widoków na to, iż przynajmniej w najbliższej przyszłości znajdują się osoby, posiadające kwalifikacje na kierowników kopalń naftowych, wówczas cały przemysł naftowy musiałby przejść nową kryzys, której skutków obecnie nawet w przybliżeniu ocenić się nie da. Zauważyć dalej należy, że wychowawcy szkół górniczych w Leoben i Příbram, kształcąc się na inżynierów-górników w widokach otrzymania posad bądźto rządowych, bądź też prywatnych, bądź przy przedsiębiorstwach prowadzonych na wielką skalę, dadzą się wprawdzie z wielką korzyścią użyć w kopalniach wosku ziemnego, który to minerał musi być wydobywany sposobem ściśle górniczym, jednak w kopalniach naftowych mało mogą mieć widoków na otrzymanie posad, już to z powodu, iż kopalnictwo naftowe wyrobiło sobie poniekąd odrębną metodę postępowania, już też z tego powodu, że przedsiębiorstwa naftowe po większej części są rozdrobnione i nie mogłyby przeto ponosić niezbędnych wydatków z wyższym, ściśle górniczym zarządem połączonych. W istocie, z dat statystycznych okazuje się, że pod względem obszaru zajmowanego przez kopalnie naftowe

3	przedsiębiorstwa	zajmują	więcej	niż	500	hektarów
15	"	"	"	"	100	"
15	"	"	"	"	50	"
26	"	"	"	"	20	"
28	"	"	"	"	10	"
22	"	"	"	"	5	"
27	"	"	"	"	1	"
216	"	"	mniej	niż	1	"

Co zaś do liczby szybów

5	przedsiębiorstw	posiada	więcej	niż	50	szybów
24	"	"	"	"	20	"
49	"	"	"	"	10	"
85	"	"	"	"	5	"
226	"	"	mniej	niż	5	"

Z powyższych zestawień okazuje się, że galicyjski przemysł naftowy rozwija się głównie na małych przestrzeniach, znajdujących się w ręku oddzielnych przedsiębiorców. Wprawdzie życzyć by sobie tego należało i spodziewać się można, iż drobni przedsiębiorcy zrozumieją w końcu korzyści płynące z assocyacji, jednak i ta nadzieja, gdyby nawet w stosunkowo krótkim czasie zrealizować się dała, nie jest w stanie usunąć potrzeby znacznej liczby fachowych kierowników, zwłaszcza jeżeli się zważy, iż warstwy ropodajne odkryto dotychczas w Galicyi w 19 powiatach a w 69 odrębnych miejscowościach.

Doświadczenie poucza dalej, że szkoła sztegarów istniejąca przy ces. król. Salinach w Wieliczce, mając na celu jedynie wyształcenie robotników niższej kategorii i to dla kopalń rządowych, nie jest w możności uwzględniać potrzeby kopalnictwa naftowego, które, jakśmy to niejednokrotnie z naciskiem podnieśli, zupełnie w innych zostaje warunkach aniżeli wszelkie sposobem ściśle górniczym prowadzone odbudowy.

Z tych wszystkich powodów komisya górnicza nabrała silnego przekonania, iż tylko założenie średniej szkoły górniczej, mającej za główne zadanie kształcenie kierowników dla kopalń naftowych, może zabezpieczyć byt i postęp tej ważnej gałęzi naszego przemysłu górniczego.

A jakkolwiek wychowawcy takiego zakładu miełoby, według orzeczenia powyżej cytowanego reskryptu ministeryalnego umożliwiony przystęp do służby rządowej, to jednak biorąc na uwagę, że przemysł naftowy istniejąc u nas lat 25 nie tylko nie upada, ale owszem, coraz obszerniejsze zajmuje tereny, i gdy wedle zdania osób kompetentnych ma on u nas trwałą podstawę do dalszej egzystencji, — to wątpić nie można, iż wykwalifikowani w powyższy sposób kierownicy

kopalń naftowych, po odbyciu potrzebnej praktyki, z łatwością znajdując sposób utrzymania, oddadzą krajowemu bogactwu nie małą usługę.

Komisya górnicza nie może tutaj wchodzić w szczegółowy rozbiór organizacyi i planu naukowego proponowanej przez siebie szkoły, — zauważyć wszakże musi, iż szkoła taka dałaby się najodpowiedniej i najtaniej założyć jako oddział przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie to tem bardziej, że od nowo wstępujących uczniów do tego zakładu nie jest wymaganiem świadectwo dojrzałości; oddział przeto górniczy z charakterem szkoły średniej, tak pod względem planu naukowego jako też i karnośći szkolnej harmonizowałby z innymi oddziałami c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie. Komisya górnicza sądzi także, że gdyby Wysoki Sejm okazał się równie szczerym dla zrealizowania powyższych życzeń, jak w roku 1878 gdy chodziło o popieranie myśli założenia wyższej szkoły górniczej w Krakowie, to wątpić nie można, że rokowania z c. k. Rządem na tej podstawie do pomyślnego doprowadziłyby rezultatu. Z tych powodów komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- „I. a) Sejm wzywa c. k. Rząd do utworzenia przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie, oddziału górniczego, mającego za główne zadanie kształcenie kierowników dla kopalń naftowych.
- b) Sejm zobowiązuje się do pokrycia dwóch trzecich części kosztów utrzymania tegoż oddziału z funduszu krajowego do wysokości 4000 zł. rocznie, pod warunkiem, że c. k. Rząd ponie- sie koszta urządzenia oddziału i pokrywać będzie resztę wydatków rocznych na jego utrzymanie, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału, tak w ustanowieniu planu organizacyi pomienionego oddziału, jak w oznaczeniu sposobu zużycia każdorocznej subwen- cyi krajowej, przeznaczonej na jego utrzymanie.
- II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia z c. k. Rządem rokowań o założenie oddziału górniczego przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie na zasadach powyższych i poleca mu zarazem, ażeby z wyniku rokowań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej Sessyi.“

We Lwowie dnia 9. października 1882.

Przewodniczący
Gorayski.

Sprawozdawca
Br. Radziszewski.

Sprawozdanie

Komisji drogowej o projekcie Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych.

Wysoki Sejmie!

Nieustające starania Wysokiego Sejmu o poprawę stosunków komunikacyjnych osiągnęły w zakresie dróg krajowych dodatnie rezultaty. Rozwój komunikacji niższego rzędu nie zdołał jednak sprostać wznagającym się potrzebom ekonomicznym, a drogi powiatowe i gminne pozostawiają dotąd jeszcze wiele do życzenia. Reforma ustawy drogowej zmierzająca do ulepszenia środków komunikacyjnych niższego rzędu, na podstawie odmiennego rozkładu ciężarów, podnoszona od r. 1872. pięć razy w Wysokim Sejmie z inicjatywy Wydziału krajowego, miała do walczenia z nioprzewyciężonymi dotąd trudnościami.

Reforma ustawy drogowej należy niewątpliwie do najcięższych zadań ustawodawstwa, zwłaszcza przy dzisiejszym ustroju gminnym i przy stosunkach ekonomicznych kraju naszego.

Wymownym dowodem jak trudną być może sprawa reformy drogowej, jest państwo ościenne, odznaczające się ścisłością urządzeń administracyjnych. Ciągłe usiłowania do przeprowadzenia jednolitej ustawy drogowej snują się w Prusiech od roku 1808. Rozpoczęte przed 80ciami laty prace do zastąpienia różnorodnych praw prowincjonalnych jednolitą ustawą państwową, podnoszone w latach 1808, 1820, 1830, 1833, 1836, 1842, 1857, 1862, 1865, 1877, aż do najnowszych czasów, nie zdołały dotąd doprowadzić do zamierzonego celu, mimo licznych projektów opracowanych gruntownie i wyczerpująco, i mimo widocznej wadliwości praw prowincjonalnych.

Trudno też oznaczyć chwilę, w której to ważne zadanie znajdzie w naszym kraju pomyslnie i wszystkim potrzebom odpowiadające rozwiązanie.

Odraczanie poprawy środków komunikacyjnych niższego rzędu do czasu przeprowadzenia reformy drogowej, mogłoby w daleką przyszłość odsunąć sprawę, która z powodu zmieniających się dziś stosunków, pod względem budowy dróg krajowych, bez słusznych zarzutów dłużej zwlekaną być nie powinna.

Z objęciem dróg krajowych w zarząd Wydziału krajowego w roku 1868, przypadło w pierwszym rządzie Reprezentacyi kraju dążyć do poprawy tych najważniejszych arteryi ruchu komunikacyjnego, których sieć wykończona rozciągać się będzie na przestrzeni 1813 km.

W okresie lat czternastu dopełniono ważnego zadania poprawy i uzupełnienia sieci dróg krajowych przez wykonanie robót, wykazanych szczegółowo w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Dziś rekonstrukcja jest dokonana, a wykończenie nowych dróg krajowych dobiega do kresu.

Budżet drogowy wykazuje, że potrzeby na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych w stosunku do roku 1882 zmniejszyły się o 60.000 zł. w. a.

W chwili kiedy rekonstrukcja dróg krajowych jest przeprowadzona, a sieć nowych dróg krajowych bliską ukończenia, przypada Reprezentacyi kraju dalsze ważne zadanie zmierzające do poprawy dróg niższego rzędu, które stanowią bardzo przeważającą część środków komunikacyjnych w naszym kraju.

Doniosłość poprawy dróg powiatowych i gminnych występuje jasno jeżeli się uwzględni, że na 31.660 km. zajmują zbudowane drogi powiatowe tylko 1260 km., z których większa połowa wymaga rekonstrukcyi, i że cała pozostająca a tak rozległa sieć należy do najniższej kategorii dróg.

Porównanie z niektórymi innymi krajami, wchodzącymi w skład monarchii, przedstawia następujące cyfry pod względem ulepszonych komunikacyj niższego rzędu :

Na 1000 km. □ przypada dróg powiatowych :

w Morawii	233 km.
w Czechach	232 "
w Krainie	232 "
na Szlązku	227 "
w Austryi Niższej	220 "
w Wybrzeżu	216 "
w Styryi	171 "
w Austryi Wyższej	135 "
w Galicyi	17 "

Te cyfry są tak wymowne, że żadnego nie potrzebują komentarza.

Wydział krajowy w sprawozdaniu przedłożonem Wysokiemu Sejmowi wskazuje drogę wiodącą do poprawy środków komunikacyjnych niższego rzędu :

Bezpośrednia pomoc kraju polegająca na podwyższeniu zasobu subwencyjnego z 70.000 do 100.000 zł., mającego wzrastać w miarę zmniejszających się potrzeb na drogi krajowe i na wytworzeniu funduszu bezprocentowych pożyczek, w wysokości 300.000 zł., podział dróg gminnych na ważniejsze i mniej ważne, przeprowadzenie katastru drogowego, i zorganizowanie odpowiedniej służby drogowej w powiatach, taki jest program Wydziału krajowego opierający się na racjonalnem zużyciu prestacki pod ścisłą kontrolą Wydziałów powiatowych i naczelnym nadzorem Wydziału krajowego.

System subwencyjny przyjęty w państwach, w których rozwój komunikacyi idzie w równej progresyi z potrzebami ekonomicznymi przyniósł nieobliczone korzyści. •

System ten stanowiący potężną dźwignię w rozwoju drogowym, i ciągłą zachętę do podjęcia nowych prac około poprawy stosunków komunikacyjnych, powinien uzupełniać każdą ustawę drogową, a to tem bardziej, że największą zaletą tego systemu jest możność złagodzenia nierówności rozkładu ciężarów, istniejącej we wszystkich ustawach drogowych.

Im większy jest fundusz subwencyjny, tem łatwiej można usunąć nierówność rozkładu ciężarów. Subwencye stanowią faktyczną korekturę istniejących ustaw drogowych i odgrywają ważną rolę we wszystkich krajach austriackich.

Na szczególną uwagę zasługuje pod tym względem ustawa Górno-austriacka, która przenosi na fundusz krajowy koszta budowy dróg powiatowych, a do ich konserwacji dozwala udzielenia subwencji w wysokości połowy kosztów utrzymania.

Udzielanie bezprocentowych pożyczek na cele drogowe jest drugim ważnym momentem w sprawie rozwoju komunikacji niższego rzędu.

Bezprocentowe pożyczki ułatwią znakomicie usiłowania tych ciał reprezentacyjnych, które podejmując z nadmiernem wyteżeniem budowę dróg powiatowych i poprawę dróg gminnych, miały często do walczenia z brakiem odpowiednich funduszków, albo z wysokością opłacanych procentów.

Fundusz pożyczkowy, wzrastający w okresie 10-letnim do wysokości 300.000 zł., przedstawia w stosunku do wielkości zadania, zamierzonego przez Wydział krajowy, tylko skromne źródło pomocy krajowej.

Wzgląd na położenie ekonomiczne i na stosunki finansowe kraju naszego zmusza jednak do koniecznej oszczędności i wskazuje granicę nawet tych wydatków, które są przeznaczone na cele najbardziej produktywne.

System pomocy kraju przy drogach niższego rzędu, oparty na subwencyjach i bezprocentowych pożyczkach, ułatwia wytworzenie odpowiedniej służby drogowej, bo daje prawo domagania się w każdym poszczególnym wypadku tych warunków, które zapewnić mogą odpowiednio użycie funduszków krajowych.

Wydział krajowy ma już nietylko prawo ale ścisły obowiązek czuwać nad użyciem funduszków krajowych i udzielać je tam tylko, gdzie znajdują się warunki dające gwarancję, że udzielone fundusze nie zostaną zmarnowane.

Zorganizowanie odpowiedniej służby drogowej i wykonywanie ścisłego nadzoru ze strony Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych w myśl §§. 25. i 27. ustawy drogowej, byłoby zdaniem komisji drogowej nieodzownym warunkiem do korzystnego użycia udzielanej z funduszków krajowych pomocy i do istotnej poprawy dróg powiatowych i gminnych.

Drogi gminne przedstawiają w naszym kraju sieć tak rozległą, obejmującą 30.000 km., że do tej jednej kategorii należą drogi różnego pod względem komunikacyjnym znaczenia. Podział dróg gminnych na dwie kategorie, na drogi ważniejsze i mniej ważne, znajduje uzasadnienie w stosunkach faktycznych. Nie da się zaprzeczyć, że w sieci dróg gminnych przypada znaczna część na drogi wielkiej pod względem komunikacyjnym doniosłości, których należyte utrzymanie przechodzi o wiele siły obowiązanych gmin i obszarów dworskich.

W takich właśnie wypadkach daje się czuć najdotkliwiej nierówność rozkładu obowiązków drogowych i tu użycie subwencji może i powinno użyć zbyt wielkim ciężarom.

W związku z rozróżnieniem dróg gminnych na ważniejsze i mniej ważne stoi konieczność przeprowadzenia katastru drogowego, bo na tej podstawie będzie można ocenić doniosłość każdej drogi, pociągnąć granicę między ważniejszymi i mniej ważnymi i oznaczyć potrzebną koszta do utrzymania albo rekonstrukcji dróg gminnych.

Wydział krajowy wykazuje w sprawozdaniu swoim przybliżone koszta poprawy dróg powiatowych i gminnych w wysokości 36,150.000 zł.

Komisya drogowa sądzi, że obliczenie Wydziału krajowego, odnoszące się do pokrycia kosztów budowy i rekonstrukcji dróg powiatowych i gminnych opierałoby się wtedy tylko na pewnej podstawie, gdyby zasób prestacji drogowych mógł być zmieniony na wartość pieniężną.

Przy istniejących jednak stosunkach prawnych, nie pozwalających ani przymusowej zmiany prestacyi na jej wartość pieniężną, ani na przenoszenie zasobu prestacyjnego po za granicę gminy i przy faktycznym stanie rzeczy wykazującym, że zasób prestacyi drogowych nie rozkłada się w miarę potrzeby, ale w niektórych gminach jest w stosunku do potrzeb drogowych zbyt obfity, w innych zbyt szczupły, nie przedstawiają cyfry przez Wydział krajowy przytoczonej tej pewności, na której możnaby dokładnie obliczyć pokrycie kosztów budowy i rekonstrukcyi dróg niższego rzędu, bo opierają się one głównie na nieco chwiejnej podstawie wartości zasobu prestacyjnego.

Wydział krajowy musiał jednak rachować się z istniejącymi stosunkami i tylko na nich opierać swoje obliczenia.

Jakkolwiek środki wskazane w sprawozdaniu Wydziału krajowego nie stoją w stosunku z ogromem zadania, to będą one zawsze pierwszym krokiem skuteczniejszej jak dotąd pomocy kraju do poprawy dróg niższego rzędu.

Komisya drogowa zdaje sobie sprawę z niepospolitej trudności tego wielkiego zadania i jest przekonana, że tylko przy użyciu całej sprężystości, przy działaniu opartem na gruntownem znawstwie stosunków i potrzeb komunikacyjnych w naszym kraju, a prowadzonym z głęboką rozważą, i przy stanowczem poparciu ze strony władz rządowych, można będzie powoli i stopniowo zbliżyć się do zamierzonego celu.

Komisya drogowa jest przekonana, że Wydział krajowy ze znaną gorliwością i energią, z jaką zawsze oddawał się sprawie ulepszenia stosunków komunikacyjnych, podejmie to trudne a tak doniosłe zadanie poprawy dróg powiatowych i gminnych, i że z udzielonej z funduszków krajowych pomocy wypłyną pod względem rozwoju drogowego doniosłe dla kraju następstwa. Komisya drogowa poleca więc bez zmiany Wysokiemu Sejmowi wnioski Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych.

Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm postanawia utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. w. a., przeznaczanego na publiczne cele drogowe i wyposażyć się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu, corocznemi dotacyami po 30.000 zł. w. a. począwszy od 1883 r.

2) Z drogowego funduszu zakładowego udzielane będą powiatom, gminom i obszarom dworskim bezprocentowe pożyczki, które spłacane być mają ratami rocznymi i umorzone najpóźniej w ciągu lat dziesięciu od dnia zaciągnięcia pożyczki.

3) Na bezzwrotne pożyczki dla dróg powiatowych i gminnych przeznacza Sejm na rok 1883 sumę 100.000 zł. w. a.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w miarę zmniejszania się rocznych wydatków na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, wstawiał do preliminarza budżetu krajowego odpowiednio zwiększać się mające kwoty na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Lwów dnia 10. Października 1882.

Zastępca przewodniczącego:

F. Mycielski.

Sprawozdawca:

Alfons Czaykowski.

Sprawozdanie

Komisji Edukacyjnej o Sprawozdaniu Wydziału krajowego o reformie
ustaw dla szkół ludowych. L. W. 37.230.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 30 czerwca 1880 otrzymał Wydział kraj. polecenie, „żeby na przyszlęj sesyi sejmowej, w porozumieniu z Radą szkolną krajową i za zasięgnięciem opinii Rad powiatowych i pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego z zamiłowaniem i znanstwem się trudniących, wygotował sprawozdanie, o ile obowiązujące ustawy dla szkół ludowych rewizyi i reformie poddaćby należało*.

Ażebym się z polecenia tego wywiązać, złożył Wydział kraj. przedewszystkiém ankietę, która podzieliwszy się na dwie sekcye, administracyjną i dydaktyczno-pedagogiczną, wynik swych obrad Wydziałowi kraj. już w maju r. 1881 przedłożyła, a to w elaboracie co do trzech głównych ustaw krajowych tyczących się szkół ludowych, a mianowicie:

1. Ustawy z dnia 2 maja 1873 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci;
2. Ustawy z dnia 2 maja 1873 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych i
3. Ustawy z dnia 25 czerwca 1873 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Ponieważ w obu sekcjach ankiety poruszono kilka nader ważnych spraw, co do których zdania zostały podzielone, a było rzeczą pożądaną o sprawach tego rodzaju usłyszeć opinią Reprezentacyj powiatowych i kompetentnych osób stojących po za ankietą: przeto uchwalił Wydział kraj. razem z zapytaniem o zdanie co do całego ustawodawstwa, tyczącego się szkół ludowych, rozesłać również kwestyonaryusz, obejmujący owe ważniejsze sprawy, i tym sposobem zapobiedz, żeby sprawy te w odpowiedziach nie zostały pominięte.

Nadesłane odpowiedzi komunikował potem Wydział kraj. sekcjom ankiety, a skoro te ukończyły swe prace, przystąpiono do obrad nad nimi w pełnej ankiecie.

Obrady te — o ile miały za przedmiot trzy powyższej wspomiane ustawy dla szkół ludowych — zostały ukończone w początku lutego r. 1882. Ich wynik, ujęty w formę projektu do każdej z trzech pomienionych ustaw, został przez Wydział krajowy pod datą dnia 7 lutego r. b. Radzie szkolnej krajowej przesłany do opinii, która to opinia, wygotowana w formie takichże (tu i owdzie zmodyfikowanych) Projektów, nadeszła z Rady szkolnej do Wydziału krajowego dnia 25 lipca 1882.

Po tém wszystkiém, na podstawie projektowanych ustaw owych przez Ankietę, i na podstawie projektów Rady Szkolnej krajowej, wypracował także i Wydział krajowy swój Projekt rze-

czonych trzech ustaw, odstępujący w niektórych względach od elaboratu Ankiety, w innych zaś od projektów Rady szkolnej krajowej, któreto różnice w zapatrywaniu podnosi i uzasadnia Wydział krajowy w uwagach, dodanych do sprawozdania swojego.

Owoż cały powyższy operat, obejmujący trzy odrębne w niektórych miejscach różniące się od siebie Projekta do każdej z trzech ustaw dla szkół ludowych, został Wysokiemu Sejmowi w pierwszym dniu tegorocznego jego zebrania przedłożony do dalszego postępowania w „Sprawozdaniu Wydziału krajowego o reformie ustaw dla szkół ludowych“ z dnia 28 lipca r. b. l. 37.230. Wysoka Izba na posiedzeniu dnia 4 września r. b. raczyła to Sprawozdanie Wydziału przydzielić do rozpoznania swojej Komisji edukacyjnej. Komisya, po rozdaniu materyałów do każdej z ustaw tych pomiędzy osobnych referentów, zajęła się plenarnie przedewszystkiem rewizją Iszej i IIgiej ustawy; w skutek tego zostały też obrady nad tą częścią referatu całego piérwój ukończone, aniżeli rozbiór i wygotowanie trzeciój. Mając na względzie krótkość czasu tegorocznej sesji sejmowej i blizką jego limitę, uważała za stosowne Komisya przedłożyć Wysokiej Izbie już teraz, co ma gotowe, t. j. dwa sprawozdania osobne, dotyczące rzeczonych obydwóch ustaw. W niniejszém ma zaszczyt złożyć wynik narad i uchwał swoich co do ustawy o stósunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Wynik ten, oparty na poprzedniém szczegółowém porównaniu trzech odrębnych do niój projektów pomiędzy sobą, t. j. projektu Ankiety, Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego, niemniej na rewizji także ustawy obowiązującej obecnie, zatrzymanej w tych tylko punktach, których reforma nie zdawała się być potrzebną, przedkłada Komisya edukacyjna Wysokiej Izbie w formie gotowej ustawy obejmującej 55 artykułów, a odrukowanej w załączniku w ten sposób, że różnice zachodzące pomiędzy nią a dawną ustawą, są wszędzie jak najwyraźniej uwidocznione w tym załączniku, przeciwnie niezgodności poszczególne pomiędzy projektami Ankiety, a Rady szkolnej i Wydziału krajowego pozostawiają się, o ile tego będzie potrzeba, ustnej przy rozprawie nad tém sprawozdaniem dyskusji.

Nowo proponowana ustawa daje się w załączniku w lewej zawsze przedziałce, dawna ustawa zaś w prawej, tak iż przy każdym artykule świeżo wygotowanym położono tuż obok niego odpowiedni mu artykuł z roku 1873. A mianowicie kierowano się w tém zestawieniu w szczególności takimi zasadami, że gdzie między nowym a dawnym artykułem zachodzi zupełna zgodność, tam się kładzie obok niego sam tylko porządkowy numer dawnego artykułu, z pominięciem tekstu jego; gdzie przeciwnie rzecz tasama, lecz układ lub stylizacya zmieniona, tam się daje obok niego odpowiedni dawny artykuł w całej osnowie; nakoniec gdzie nie tylko stylizacya, ale i rzecz sama na istotnej, bądź zasadniczej, bądź też budżetowej polega różnicy, tam w ustawie nowo proponowanej wyrazy lub zdania całe, wypowiedające tę różność, uwydatniono odmiennym drukiem (*kursywą*). Również dano tu tym odrębnym drukiem i te kilka artykułów, które są w projekcie niniejszym zupełnie nowe i nie miały żadnych odpowiednich sobie orzeczeń w ustawie obowiązującej obecnie. Takimi są artykuły 7, 8, 17 i 41: w prawej przedziałce nie położono obok nich zatém ani tekstu ani też porządkowego numeru.

Z porównania takich wszystkich, odmiennym drukiem uwidoczniionych miejsc projektu komisji, z osnową dawniej ustawy wynika, że tylko w artykułach 1, 2, 7, 8, 11 *a*, 13, 15, 23, 24 i 35 znajdują się orzeczenia, o których przyjęcie i uchwalenie Wysoką Izbę Komisya edukacyjna prosi. Popiera zaś ten swój wniosek następującymi uwagami, wyłuszczającymi pokrótce główne powody, dla których te artykuły w takim brzmieniu i duchu ułożone zostały.

Co do art. 1. i 2. Na mocy ustawy dotychczas obowiązującej, dokonywa się nadawanie posad nauczycielskich na podstawie prezenty, udzielanej przez Radę szkolną miejscową kandydatowi kaźdocześniej tylko *jednemu*. Doświadczenie wykazało, że ta praktyka nie tylko jest niedogodna, ale i nie odpowiada dobrze zrozumianemu interesowi szkoły; wyborami bowiem osób, otrzymujących od Rad miejscowych prezente, kierują aż zbyt często wpływy miejscowe, życzliwość albo wstręty osobiste i t. p. względy uboczne, nie zaś rzetelna zasługa i zdolność, przemawiająca za

najgodniejszym z kompetentów. Otóż ażeby ten stan rzeczy naprawić, komisya edukacyjna przede wszystkim rozróżniła tu zasadniczo wypadki takie, w których zamianowanie nauczyciela ma po dawnemu zależeć od prezenty, od tych najzwyczajniejszych razów, gdzie nadanie nauczycielskiej posady ma mieć za podstawę propozycyę wychodzącą od Rady szkolnej miejscowej, jakkolwiek takowa nie posiada przyznanego sobie prawa prezentowania. I orzeka, że w tym razie drugim, nie *jeden* tylko kandydat, jak dotąd, ma być Radzie szkolnej krajowej przedstawiany do nominacyi, lecz trzech, czyli tak zw. *terno*. To *terno* ma być Radzie szkolnej krajowej przedkładane za pośrednictwem Rady szkolnej okręgowej, która o niem opinią swoją wypowie w formie wniosku (wedle okoliczności) na przyjęcie, albo na zmodyfikowanie propozycyi pod względem pierwszeństwa w ternie, albo wreszcie na odrzucenie. Naprawę, dzisiejszej praktyki upatruje Komisya edukacyjna w tem, że łatwiej zawsze pomiędzy trzema znaleźć kandydata odpowiedniego, aniżeli kiedy tylko jeden jest przedłożony do nominacyi. — Prawo prezenty nie doznało w proponowanej ustawie żadnego uszczerbku — z tym chyba jedynie wyjątkiem, że (w myśl art. 2. ostatni ustęp) gminy wtedy tylko pozostają i nadal przy przyznaném im kiedyś dawniej (nieraz za nader błahy przyczynek do uposażenia szkoły) prawie prezentowania, jeżeli szkołę swoją utrzymują całkowicie i wyłącznie własnym nakładem.

Do art. 7. — Pierwszy ustęp tego artykułu jest nowy, a zdawał się w interesie stron posiadających prawo prezenty koniecznym. — Drugi ustęp parafrazuje tylko osnovę artykułu 4. (ustęp drugi) dawniej ustawy.

Do art. 8. — I tego artykułu ustęp pierwszy jest nowy, lecz wypełnia próżnię w dawniej ustawie, która koniecznie potrzebuje bliższego określenia. Dalszy tenor tego ustępu (odbity zwykłym drukiem) wypowiada zastrzeżenie, objęte w mniej stosowném miejscu ustawy obowiązującej obecnie, t. j. w art. 10, w ostatniém zdaniu.

Do art. 11. — Artykułu tego pierwsza połowa podwyższa płace nauczycieli, ale w samych tylko szkołach pospolitych.

W klasie I. (Lwów i Kraków) podwyższenie płacy z 700 zł. na 800 i 900 zł. jednakże nie pociąga za sobą następstw praktycznych, ponieważ nauczyciele w tych miastach pobierają już faktycznie z funduszków miejskich te wyższe płace.

W klasie II, III i IVa) podwyższa się płaca odnośnych nauczycieli o 50 zł. rocznie każdemu. Jeżeli za podstawę obliczenia, *ileby to podwyższenie płac uczyniło razem?* weźmiemy tabelę, podaną jako Allegat 4 na samym końcu omawianego tu Sprawozdania Wydziału krajowego, to przyjdziemy do rezultatu, że spowodowałoby to obciążenie budżetu o c. 26.150 zł. więcej, aniżeli dotąd wynosiły razem te wszystkie płace. Ponieważ jednak t. zw. młodsi nauczyciele, nawet stale mianowani, nie pobierają więcej, jak tylko 60% płacy nauczyciela starszego, a niemała ilość nauczycieli w tych wszystkich klasach do téj właśnie kategorii należy, więc wynika z tego, że w rzeczywistości przyrost kosztu stąd powstałego nie dosięgałby téj sumy zł. 26.150 corocznie.

Wielka drożyzna życia, a zwłaszcza mieszkań po miastach usprawiedliwia zdaniem Komisji edukacyjnej to podwyższenie tutaj propowane. A jeżeli cały ogół nauczycieli wiejskich klasy IVb) i klasy V pozostawiamy przy ich płacach dotychczasowych, to tylko w tém przeświadczeniu, że obecna niemoc ekonomiczna kraju naszego uniemożliwia na teraz zaradzenie i téj potrzebie.

Do art. 13. — Stylizacya tego artykułu wypowiada jaśniej osnovę niedość wyraźną artykułu 12. dawniej ustawy, zapewniając i młodszym, stale zamianowanym nauczycielom pięcioletnie dodatki.

Do art. 15. — Przyjęcie tego artykułu pociągnie za sobą w budżecie funduszu szkolnego krajowego, w rubryce V, pozycyi 11, podniesienie corocznej kwoty zł. 10.000 łożonej na pokrycie remuneracyj dla katechetów — do c. 30.000 zł. (Porównaj obliczenie odnośne w uwagach Wydziału krajowego zamieszczonych w jego Sprawozdaniu na str. 10). Ofiara to — nie przeczy temu Komisya edukacyjna — znaczna. Lecz w ten chyba tylko sposób mógłby ostatecznie być wprowadzony pewien ład w tę od tak dawna otwartą, ze wszech miar zawikłaną, a z największą szkodą

dla umoralnienia ludu ciągle jeszcze niezłatwioną kwestyą, w urzędzeniu naszego ludowego szkolnictwa. W sprawie tój wagi względy oszczędności nie mogą wpływać na postanowienia Wysokiej Izby.

Do art. 17. — Jest to wprawdzie artykuł nowy, ale orzeka (co do zastępstw) prawnocnie jedynie to, co się po największej części i dotąd już działo.

Do art. 23. — Stopniują się tu dokładniej niż dotąd, kary dyscyplinarne; a mianowicie: między stopień b. dawnj ustawy (odjęcie kierownictwa, przeniesienie) a stopień c. (oddalenie), wchodzą jako pośrednie stopnie: kara oznaczona literą c. i d.

Do art. 24. — Nowém jest tutaj tylko to zagrożenie odroczenia przyznać się mającego prawa do dodatku 5letniego o trzy lata za każdą otrzymaną nagangę. Orzeczenie takie zdawało się Komisji koniecznem, skoro artykuł 13 (dawny 12.) opiewa, że dodatki 5letnie mają być przyznawane za każde pięciolecie tylko w razie niegannj służby.

Do art. 35. — Proponuje się tu zniżenie wymaganych obecnie 40 lat służby do 35, w razie jeżeli nauczyciel sam prosi o przeniesienie w stan spoczynku z prawem do całkowitj emerytury.

Komisya edukacyjna stawia ten wniosek w tém przekonaniu, że to wyjdzie na dobro szkoły; uciążliwa bowiem i targająca tak umysłowe, jak i fizyczne siły służba ludowego nauczyciela czyni go w wieku podeszłym zazwyczaj nieudolnym, tak iż pożytek jego działania staje się wtedy bardzo problematycznym.

Z powyższych powodów Komisya edukacyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dotychczasony tu projekt ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Niniejszem Sprawozdaniem załatwiają się następujące Komisya edukacyjnej do rozpoznania przydzielone petycye:

Petycya Jana Bilikowskiego, nauczyciela w Samborze, o wyjaśnienie artykułu 12 ustawy szkolnej itd. Nr. p. 372.

Niemniej następujące 15 petycyj o podwyższenie płac itp., a mianowicie:

1. Petycya nauczycieli okręgu lwowskiego zamiejskiego, Nr. 15.
2. Petycya 640 galicyjskich nauczycieli szkół 4 klasowych, Nr. 16.
3. Petycya nauczycieli tarnowskich, Nr. 18.
4. Petycya Towarzystwa pedag. oddziału jasielskiego, Nr. 30.
5. Petycya nauczycieli i obywateli powiatu trembowelskiego, Nr. 75.
6. Petycya nauczycieli szkoły czchowskiej, Nr. 128.
7. Petycya nauczycieli szkoły radziechowskiej, Nr. 189.
8. Petycya 51 osób niewiadomo gdzie zamieszkałych i jakim się trudniących zawodem, Nr. 414.
9. Towarzystwa pedag. oddziału radziechowskiego, Nr. 419.
10. Petycya Wydziału Rady powiatowj w Starem mieście, Nr. 444.
11. Petycya Wydziału powiatowego podhajeckiego, Nr. 457.
12. Petycya nauczycieli i obywateli Tarnopola i okolicy, Nr. 459.
13. Petycya Wydziału powiatowego w Zaleszczykach, Nr. 460.
14. Petycya Kółka Towarzystwa pedagogicznego w Rajczy, powiecie żywieckim. Nr. 461.
15. Petycya Wydziału Rady powiatowj w Jarosławiu, Nr. 535.

Lwów, dnia 5. Października 1882.

X. Solecki.
przewodniczący.

Małeki
sprawozdawca.

Aleg. 128.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące rezolucye:

„Wzywa się Wydział krajowy:

- 1) azeby przedsięwziął odpowiednie kroki, by subwencya z funduszu państwowego dla szkół dublańskich była znaczniejszą, i
- 2) aby na następującej Sesyji sejmowej przedłożył projekt, którymby umożliwiono także właścicielom mniejszych majątków korzystać z dobrodziejstw szkoły dublańskiej“.

Wnioskodawca

Antoniewicz.

Sprawozdanie

komisji podatkowej o petycji Reprezentacji powiatu krośnieńskiego w przedmiocie nowo ustanowionych norm egzekucyjnych przy ściąganiu podatków, opłat publicznych i należitości prawnych i skarbowych.

Wysoki Sejmie!

W przekazanej do załatwienia komisji podatkowej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20go września 1882 roku, petycji Reprezentacji powiatowej krośnieńskiej, domaga się też Reprezentacya, by Wysoki Sejm wyjednał u c. k. Rządu cofnięcie, względnie modyfikacyę nowo wydanych zarządzeń, co do sposobu ściągania zaległości podatkowych, opłat publicznych i należitości skarbowych.

Zarządzenia te okólnikiem c. k. Starostwa w Krośnie z 5. lipca r. b. do wiadomości obszarów dworskich i gmin podane, oparte są na rozporządzeniu krajowej Dyrekeyi skarbu z dnia 7. czerwca r. b. — ustanawiającem:

- a) Opłatę od kart upomnienia na zaległości podatkowe, jakoteż zaległe opłaty publiczne, należitości prawne i skarbowe;
- b) Taryfę należitości egzekucyjnych przy przymusowem ściąganiu zaległości a to za: zagrabienie, wygotowanie ogłoszenia licytacyi i przeprowadzenie tejże.

Odwolując się na dotychczasową praktykę, która w myśl rozporządzeń Ministerstwa skarbu z 13. lutego i 20. sierpnia 1860. L. 61918 i 46710 upoważniała władzę egzekucyjną do pominięcia pierwszego stopnia egzekucyi, a raczej zastąpienia go bezpłatną kartą upomnienia, mniema Reprezentacya powiatu krośnieńskiego, iż zarządzenie obecne, wdrażające w regule pierwszy stopień egzekucyi przez doręczenie kart upominających, od których z dniem doręczenia koszta egzekucyi liczone być mają, nierównie silniej dotknąć musi restancyonaryuszów podatkowych, niż to przy dawniejszym sposobie ściągania zaległości zdarzało się. W szczególności zdaniem Reprezentacji powiatu krośnieńskiego dotknięci będą ubożsi kontrybuenci, których nie rzadko zaległość podatkowa czynić będzie tyle, ile wyniosą koszta egzekucyi — wynikiłe z samego doręczenia karty upominającej.

Upatrując zatem w powołanem rozporządzeniu krajowej Dyrekeyi skarbu wprowadzenie nowych a dotkliwszych środków egzekucyi, dziwi się Reprezentacya powiatu krośnieńskiego, dlaczego

wprowadzenie tak ważnych zmian nie poprzedziło ogłoszenie urzędowe w myśl ustawy z dnia 4. marca 1849 roku.

Nadto sędzi Reprezentacya powiatu krośnieńskiego, iż oznaczona w mowie będącem rozporządzeniem Dyrekeji Skarbu taryfa należytości egzekucyjnych jedynie w drodze konstytucyjnej ustanowiona być może.

Chcąc należyście ocenić, czy i o ile rozporządzenie ministeryalne z 4. marca 1878. L 2702, obowiązujące od 1878 r. w innych krajach koronnych, a rozciągnięte na Galicyę mocą reskryptu Ministerstwa skarbu z dnia 15. listopada 1881, zawarte zaś w tuż co powołanym okólniku, jest uciążliwszem od dawniej u nas istniejących norm i przepisów egzekucyjnych, potrzeba przedewszystkiem zdać sobie sprawę z następujących pytań:

- 1) czy ustanawia rozporządzenie to wyższe opłaty egzekucyjne niż istniały dawniej;
- 2) o ile w skutkach swych i zastosowaniu praktycznem może być dla restancyonaryuszów podatkowych dotkliwszem;
- 3) czem właściwie różni się od przepisów do niedawna jeszcze w kraju naszym obowiązujących, a opartych na rozporządzeniach ministerstwa skarbu z 13. lutego i 20. sierpnia 1860. L. 61918 i 46170.

Odpowiadając na pytanie pierwsze, nie da się zaprzeczyć, iż ustanowione w mowie będącem rozporządzeniem ministeryalnem, nowe opłaty egzekucyjne, odpowiadają wymiarem i wysokością swą kosztom egzekucyi dawniej pobieranym.

W szczególności opłata egzekucyjna wynosząca od zaległości aż do 50 zł. i od każdych 50 zł. zaległej należytości podatkowej po 5 centów dziennie, mogła być i faktycznie w wielu razach przy przymusowem ściąganiu należytości skarbowych pobieraną była.

Różnicy zatem w wysokości samej opłaty egzekucyjnej nie ma.

O ile jednak rozporządzenie to w skutkach swych i w zastosowaniu praktycznem może okazać się dotkliwszem, wyjaśnia najlepiej ta okoliczność, iż gdy dawniej koszta egzekucyjne ponosił restancyonaryusz dopiero wtedy, gdy zaległość podatkowa ściągana zeń była za pomocą egzekucyi wojskowej, lub osobiście wykonywanej przez osobnego egzekwenta, dziś ponosić je będzie z dniem, w którym prosta egzekucyjna karta upomnienia doręczoną mu zostanie.

Biorąc za tem na uwagę, iż użycie wojska do egzekucyi lub też osobnych egzekwentów nastroczało pewne trudności, w praktyce ztąd zastosowywane było i być mogło jedynie w wyjątkowych razach, podczas gdy wdrożenie egzekucyi za pomocą doręczania egzekucyjnych kart upomnienia z nadzwyczajną doraźnością dokonaniem być może — przychodzi się do przekonania, iż rozporządzenie ministeryalne z 4. marca 1878, o ile dotyczy wprowadzenia pierwszego stopnia egzekucyi na mocy doręczonych kart upomnienia, przy stanie oświaty i zamożności w kraju naszym, jak niemniej dotychczas istniejącym sposobie poboru podatków w gminach wiejskich, niewątpliwie do powiększenia ciężaru podatkowego przyczynić się musi.

Główna atoli a bezprzecznie i najważniejsza różnica pomiędzy dawnymi postanowieniami egzekucyjnymi, a obecnie wprowadzonym streszcza się w tem, iż gdy dawniej użycie wojska do egzekucyi, zatem niejako jej wdrożenie pozostawione było uznaniu władz ściągających zaległości podatkowe, dziś przy zaprowadzeniu egzekucyjnych kart napomnienia, wynika ono już bezpośrednio z samego nieuiszczenia w terminie należytości podatkowej.

Wobec tego stanu rzeczy, komisya podatkowa, jakkolwiek jasno zdaje sobie sprawę z obowiązku uiszczania podatków w terminie, to jednakże uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na potrzebę wyjednania u c. k. Rządu pewnych ulg, zarówno co do sposobu wdrażania pierwszego stopnia egzekucyi, jakoteż wymiaru samej opłaty egzekucyjnej.

W szczególności nie może komisya utaić, iż zdaniem jej przez rozporządzenie w mowie będące przedewszystkiem dotknięci być muszą restancyonaryusze ubożsi, przez których opłacany podatek aczkolwiek nader mały w cyfrze, częstokroć co do trudności w splaceniu przewyższa wszystkie inne.

Jeżeli zaś zważy się, że przy zaległości podatkowej aż do kwoty 50 zł. liczoną ma być opłata egzekucyjna po 5 centów dziennie przez cały czas trwania pierwszego stopnia egzekucyi, to jest dni 14, to z łatwością i nabędzie się przekonania, że wypadki, w których koszta egzekucyjne wyrównają niemal całej należitości podatkowej do zdarzeń wyjątkowych należeć nie będą.

W ogólnej sumie opodatkowanych w kraju naszym znajduje się takich, przez których opłacany podatek roczny łącznie z dodatkami krajowymi, czyni od 1 do 3 zł.: 45 procent, zaś od 3 do 6 zł.: 27 procent — razem zatem te dwie kategorie opodatkowanych stanowią 72 procent wszystkich opodatkowanych w Galicyi.

Otóż przy opłacie egzekucyjnej, wynoszącej 5 centów dziennie od każdej kwoty zaległości aż do 50 zł., restancyonaryusz opłacający np. rocznie 3 zł. podatków, a zalegający z kwartalną należitością t. j. 75 ct., w razie opóźnienia 14-dniowego w uiszczeniu zaległości, zmuszony będzie zapłacić prawie drugie tyle kosztów egzekucyjnych, ile wynosi cała zaległość podatkowa, albowiem od 75 ct. zaległości podatkowej 70 ct. egzekucyi.

Jeszcze drastyczniej przedstawia się ten stan rzeczy przy zaległościach, które wynosić będą po kilkanaście centów, a które przy opłacie podatków rocznych niżej 1 zł. do rzadkich zdarzeń już z tej przyczyny należeć nie będą, o ile że pomiędzy opodatkowanymi w Galicyi znajduje się zwyż 20 procent takich opodatkowanych, których cały roczny podatek nie dochodzi 1 zł. w. a.

Że w ten sposób obliczane koszta egzekucyi nietylko staną się nader uciążliwymi, lecz nadto w przeciwstawieniu do restancyonaryuszów zalegających z kwotami po nad 50 zł. rażąco niesprawiedliwymi, dowodzić nie potrzebujemy.

A jakkolwiek i przy dawniejszym sposobie egzekwowania, nie rzadkiemi były zdarzenia, w których koszta egzekucyjne wyrównywały kwocie zaległości, to jednakże miały one podstawę inną, były bowiem ekwiwalentem lub zwrotem tych kosztów, które prowadzenie egzekucyi bezpośrednio za sobą pociągało.

Przy dzisiejszym zaś sposobie wdrażania pierwszego stopnia egzekucyi, to jest przez doręczenie karty upominającej; koszta te jeżeli już nie zupełnie znikły, to w każdym razie zeszyły do cyfry minimalnej.

Opłata zatem egzekucyjna stała się faktycznie karą (jeżeli nie ma być nowym źródłem dochodów skarbowych), której wymiar cokolwiekbądź zastosowany być winien do miary przewinienia, a to tem więcej, o ile, że nie podobna wychodzić z zapatrywania, iż wszystkie zaległości podatkowe wypływają li z odciągania się lub opieszałości w spłacie, lecz trzeba i należy przypuścić, że w wielu bardzo razach, a może najczęściej u klas uboższych, pochodzą one z nieprzewidywanych trudności w uzyskaniu gotówki.

Komisya mniema przeto, iż modyfikacya opłaty egzekucyjnej od zaległości poniżej 50 zł., a to w odpowiednim stosunku do unormowanej (ministeryalnem rozporządzeniem z 30. maja 1853 roku, Najwyższem rozporządzeniem z 3. listopada 1858 roku i reskryptem Ministerstwa skarbu z 25. listopada 1857 roku) egzekucyjnej opłaty dla Galicyi, wynoszącej niezmiennie po 5 centów dziennie od każdych 50 zł. zaległości podatkowej łącznie z dodatkami, wskazaną jest zarówno względami słuszności, jakoteż a może i przedewszystkiem różnicami się od innych prowincyi państwa stosunkami ekonomicznymi w kraju naszym, tudzież dotychczas istniejącymi urządzeniami w poborze podatków.

Zapatrywanie to popiera komisya nadto i tą okolicznością, iż odmienne stosunki kraju naszego, nietylko uwzględniane były przy wydaniu dawniejszych rozporządzeń co do postępywania egzekucyjnego — czego dowodem powołane już w niniejszem sprawozdaniu rozporządzenia Ministerstwa skarbu z 13. lutego i 20. sierpnia 1860 roku, L. 61918 i 46170, lecz że nie zapoznano je i przy wydaniu rozporządzenia z dnia 4. marca 1878, L. 2702, skoro rozporządzenie to na Galicyę pierwotnie rozciągniętem nie było, a z pod którego dotąd jeszcze uchylonemi są niektóre kraje austriackie.

Jakkolwiek komisya nie czuje się powołaną do dawania wskazówek, co do ściśle określonego sposobu modyfikacyi opłaty egzekucyjnej od zaległości podatkowych poniżej 50 zł., to jednakże nie waha się wypowiedzieć, iż zdaniem jej najwłaściwszą byłaby modyfikacya taka, któraby unormowała opłatę egzekucyjną w odpowiednim stosunku do pobieranej od pełnej kwoty 50 zł. — względnie, gdyby takowa wynosiła od zaległości podatkowej :

	od	1	do	10	zł.	1	cent	dziennie
„	10	„	20	„	2	„	„	„
„	20	„	30	„	3	„	„	„
„	30	„	40	„	4	„	„	„

Obok tuż co omówionej a wskazanej względami i stanu oświaty i zamożności i dotychczas istniejącymi urządzeniami w poborze podatków, potrzeby modyfikacyi opłaty egzekucyjnej w kraju naszym, uważa komisya za rzecz niemniej konieczną, ażeby wdrożenie pierwszego stopnia egzekucyi, podobnie jak dawniej to czyniono, poprzedzało na dni 14 upomnienie bezpłatne, wyrażające cyfrę zapadłej należności skarbowej. względnie, ażeby opłata egzekucyjna liczona była od doręczonych kart upomnienia dopiero w dni 14 licząc od dnia ich doręczenia.

Potrzebę tej ulgi a zarazem opiekuńczej przestrogi, uzasadnia najprostszy wzgląd na stan oświaty w kraju naszym, w którym znaczna część kontrybuentów podatkowych, a pomiędzy włościanami co najmniej jedna połowa nie wie, ile rzeczywiście opłaca lub opłacać jest obowiązana podatku monarchicznego, wraz ze wszystkimi a najrozmaitszemi dodatkami ściśle z poborem tegoż podatku połączonymi.

Jeżeli nadto zważy się, iż w Galicyi na każdym 100 mieszkańców przypada zaledwie trzysta umiejących czytać, a w liczbie tych stosunkowo najmniej znajduje się kontrybuentów podatkowych, gdy jak wiadomo postęp w nauce czytania rozciąga się przeważnie na młodsze pokolenie, to nie trudnym będzie i dowód, że kraj nasz pod względem surowości w ściąganiu przymusowem podatków w porównaniu do innych krajów koronnych i zamożniejszych i oświecześniejszych, pewnego uwzględnienia domagać się ma prawo.

A to tem pewniej, o ile że dotychczasowe urządzenia w poborze podatków w gminach wiejskich pozostawiają niepospolicie wiele do życzenia i nie łatwo w danych stosunkach zmienione być mogą.

Reasumując wywód, komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy, załatwiając petycyę Reprezentacyi powiatu krośnieńskiego, wniesioną pod dniem 19 września r. b. do L. s. 389, p. 294, uchwalić następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, by z uwagi na stan oświaty i zamożności w kraju naszym, tudzież z uwagi na jego ogólne stosunki ekonomiczne, wymiar opłaty egzekucyjnej od należności podatkowej poniżej 50 zł. przy wdrożeniu pierwszego stopnia egzekucyi zmodyfikował w ten sposób, aby wysokość tej opłaty odpowiadała stosunkowo opłacie egzekucyjnej, ustanowionej po pięć centów dziennie od każdego 50 zł. zaległości.“

„Ażeby wdrożenie pierwszego stopnia egzekucyi przy ściąganiu należności podatkowych poprzedzało każdorazem upomnienie bezpłatne na dni 14 przed wdrożeniem egzekucyi stronie doręczone“.

Przez niniejszą uchwałę załatwione zostają jednocześnie petycyę rad powiatowych: Myślenieckiej, Bóbreckiej, Niskiej, Podhajeckiej, Gorlickiej, Liskiej, Tarnowskiej, Chrzanowskiej, Mościskiej, Horodeńskiej, Białskiej, Staromiejskiej, Brzozowskiej, Sanoekiej i Rudeńskiej do Liczb: 622, 585, 584, 583, 703, 623, 690, 621, 458, 487, 788, 417, 746, 704 i 819 wniesione do Wysokiego Sejmu w tym samym przedmiocie.

Lwów dnia 10. października 1882.

Przewodniczący:

R u s s o c k i.

Sprawozdawca:

A b r a h a m o w i c z.

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem zmiany artykułów 18, 19 i 28 ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. r. (Dz. ust. kr. l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa z dnia 2. Maja r. 1873 (Dz. ust. kr. l. 250) rozporządza w art. 18 że niedobory miejscowego funduszu szkolnego w dochodach przeznaczonych na opłacanie nauczycieli winny być pokrywane dodatkami do podatków stałych, które ściągane być mają od gmin w kwocie 12%, od obszarów dworskich w kwocie 4% tychże podatków.

Artykuł 19. tej samej ustawy upoważnia Rady szkolne miejscowe do żądania dla szkół miejscowych zasiłków z funduszu szkolnego okręgowego dopiero wtenczas, gdyby nałożone powyższe dodatki do podatków nie wystarczyły na opędzenie kosztów utrzymania nauczycieli. Aby te zasiłki umożliwić na wydatki ogólnej natury, składają powiaty po 4% kwoty podatkowej do szkolnego funduszu okręgowego, a dopiero w razie gdyby się mimo tego dodatku okazał niedobór na fundusz szkolny okręgowy w myśl art. 28 pomienionej ustawy prawo do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego.

Ogół podatków stałych w naszym kraju, razem z $\frac{1}{3}$ dodatku, jednak bez dodatku wojennego wynosił do r. 1881 okrągło 7,200.000 zł. Ile obliczony na tej zasadzie 12% dodatek gmin i 4% dodatek obszarów dworskich na opłacenie nauczycieli szkół ludowych czynić może w całym kraju, z góry oznaczyć niepodobna, skoro gminy, co nieposiadają dotąd szkół, i położone w nich obszary dworskie nie ponoszą tego ciężaru. Według wykazu dołączonego przez Radę szkolną krajową do preliminarza funduszu szkolnego na r. 1883 suma dochodów miejscowych na cele istniejących szkół dochodzi do wysokości 789.867 zł. 84 $\frac{1}{2}$ kr. w czym zawarte są tak dodatki z gmin jako też z obszarów dworskich, ściągane prócz drobnych stosunkowo dochodów miejscowych funduszy szkolnych ofiar na cele szkolne, przekraczających ustawą przepisane datki. Pobór 12% dodatku od całej sumy podatkowej zapewniłby szkołom przychód 864.000 zł. w. a.

Dodatki powiatowe na cele szkolne pobierane w kwocie 4% od stałych podatków powinny były z r. 1881 wynosić w okrągłej sumie 288.000 zł. rocznie, w sumaryuszu jednak z r. 1881 dołączanym do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1882 wykazała Rada szkolna krajowa tylko sumę 219.683 zł. 36 ct. a w sumaryuszu z r. 1882. dołączonym do preliminarza na r. 1882 sumę 220.292 zł. 58 ct., która to różnica tem się tłumaczy, że miasta Lwów i Kraków stanowią dla siebie odrębne okręgi szkolne, nie wnoszą osobnych powiatowych dodatków do zamiejskich okręgów, owszem, gdyby potrzebne były, złożyłyby się z miejscowymi funduszami szkolnymi. Tłumaczenie zawarte w sprawozdanie Wydziału krajowego do l. 17.612 przekazaniem Komisji edukacyjnej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4 Września r. b. do rozpoznania jakoby w ogóle miasta, posiadające własny majątek zakładowy nie pobierając w myśl alinei 2 art. 19. ustawy z dnia 2 Maja 1873 r. zasiłku z funduszków szkolnych okręgowych¹, były wolne od opłacenia 4% dodatku powiatowego, sięga za daleko, w ustawie nie jest uzasadnione i wcisnęło się według zasięgniętych informacji jedynie przez omyłkę druku do rzeczzonego sprawozdania.

Od r. 1882 dodatki pobierane przedtem razem z podatkiem gruntowym na cele państwowe, zostały złączone z tak zwanem ordynaryum; pozostały jednak obok podatku domowego zarobkowego i dochodowego. Aby usunąć niedogodności, jakie ztąd powstały w obliczeniu dodatków na potrzeby krajowe uchwalonych, postanowił Wys. Sejm w r. 1882 że należy je odtąd wymierzać w stosunku do całej sumy każdego podatku stałego, która po wliczeniu do niej gruntowego podatku według nowego wymiaru, tudzież domowego, zarobkowego i dochodowego z dodatkami na wydatki państwowe na r. 1882 obliczona była na 10,324.881 zł. 10 ct.

W zastosowaniu wspomnianej uchwały sejmowej, pobierano w r. 1882 krajowe dodatki do podatków według niższej stopy procentowej, chcąc uzyskać dawniejszą kwotę pokrycia w budżecie, w dodatkach szkolnych podobne zniżenie stopy procentowej, oparte na ustawie, nie mogło nastąpić. Rozszerzenie podstawy obliczenia musiało przeto prowadzić wprost do podwyższenia sumy podatkowej, a zatem do większego obciążenia płacących. Dodatki obliczone po 12% od sumy 10,324.881 zł. wynosiły 1,238.985 zł. 72 ct. a dodatki po 4% od całej sumy, a po strąceniu 23²/₃% jako kwoty przypadającej na Lwów i Kraków t. j. od reszty 7,743.431 zł. o przeszło 90.000 zł. więcej niż dawniej t. j. 309.737 zł. 24 ct.

Ta nierówność była powodem, iż liczne reprezentacye powiatowe wniosły do Wydziału krajowego prośbę, o zmianę wymienionych na wstępie artykułów, a w szczególności art. 28. ustawy szkolnej.

Chcąc utrzymać dodatki szkolne w powołanych artykułach ustawy przewidziane na dotychczasowej absolutnej wysokości, należałoby zniżyć stopę procentową ich wymiaru z 12% na 8·5%, a z 4% na 2·83 — 2·84%. Wszakże z uwagi że te ułamki uczyniłyby rozkład na poszczególnych kontrybuentów zbyt uciążliwym a nieraz niemożliwym, Wydział krajowy wnosi, żeby odtąd przyjąć stopę procentową dodatków szkolnych po 9% zamiast 12%, a po 3% zamiast 4%. W takim razie suma dodatków gminnych od 10,324.881 zł. wynosiłaby 929.239 zł., a suma dodatków powiatowych od 7,743.431 zł. kwotę 232.303 zł.

Komisya edukacyjna uznaje w zupełności słuszność wywodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawartych i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1. załączoną pod ¹/₁ nowelę co do zmiany art. 18, 19, 28 ustawy z dnia 2. Maja 1873. r. Dz. ust. kraj. nr. 250, któraby miała wejść w wykonanie z duiem 1. Stycznia 1883 roku, a dla wyrównania możliwej niesłuszności w r. 1882;

U s t a w a

z dnia
dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. I.

Artykuły 18., 19. i 28. ustawy z dnia 2. Maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 250 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają brzmieć jak następuje:

Art. 18.

Jeżeli dochody miejscowego funduszu szkolnego, wymienione w art. 15 a. b. c. nie wystarczają na opłacenie nauczycieli, obowiązane są gmina i obszar dworski do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gmina aż do wysokości 9% całej należności wszystkich podatków stałych, w gminie opłacanych, a obszar dworski aż do wysokości 3% całej należności wszystkich podatków stałych z obszarów opłacanych, każdy z nich o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań, bądź to w naturze, bądź też w gotowych pieniądzach na utrzymanie nauczyciela już uiszcza, nie dorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by w miarę całej należności swych bezpośrednich podatków stałych był na mocy ustaw obowiązany, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Dotatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne, na gminie ciężące.

Art. 19.

Zasiłki z funduszków szkolnych okręgowych a względnie krajowych na pokrycie niedoboru w dochodach na utrzymanie nauczycieli przeznaczonych, Rada szkolna miejscowa żądać dopiero wtenczas ma prawo, gdy wykaże, że to, co gmina na ten cel, bądź to na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzach lub w naturze, bądź to na mocy niniejszej

ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 9% całej należności wszystkich podatków stałych, a to, co obszar dworski na ten cel bądź to na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzu lub w naturze, bądź na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 3% całej należności podatków stałych, z obszarów opłacanych.

Co do miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna okręgowa, a względnie Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego, a względnie Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub funduszu szkolnego krajowego.

Art. 28.

Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego, ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat, dla którego szkół potrzeba zasiłku, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 3% całej należności wszystkich podatków stałych wynoszący.

Niniejsza ustawa wchodzi od dnia 1. Stycznia r. 1883. w wykonanie, które polecam Mojemu Ministrowi Oświecenia.

2. rezolucję następującej treści:

„Dodatki do podatków, ustanowione w art. 18, 19 i 28 ustawy z dnia 2. Maja 1873. r. (Dz. ust. kr. l. 250) w wysokości 12% a względnie 4% podatków bezpośrednich, mają być za rok 1882. w myśl uchwalonej równocześnie noweli obliczone w wysokości 9% względnie 3% całej należności każdego podatku stałego. Gdyby się z obliczenia okazało, że opodatkowani w r. 1882. na cele szkolne, wskazane w art. 18, 19 i 28 powyższej ustawy zapłacili więcej niż 9% a względnie 3% całej należności bezpośrednich podatków stałych, uiszczona nadwyżka ma im być zwrócona, a względnie w procent należności z r. 1883. policzona.“

We Lwowie dnia 7. Października 1882.

Przewodniczący:

X. Łukasz Solecki.

Sprawozdawca:

Euzebiusz Czerkawski.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie ustanowienia w kraju osobnego zarządu dla galicyjskiej sieci kolei żelaznych państwowych jako też zajętych w zawiadostwo Państwa.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem Ministra handlu, z dnia 26. lutego r. 1882, ustanowione zostało do zarządu zachodnią grupą państwowych kolei żelaznych tudzież prywatnych kolei żelaznych przez Rząd w administrację objętych, centralne biuro zawiadowcze z siedzibą w Wiedniu. Biuro to ma samoistnie zarządzać całą grupą tych kolei i ma wykonywać niejako wszystkie te czynności do zarządu temi kolejami się odnoszące, które przy kolejach prywatnych przez Towarzystwa akcyjne utrzymywanych tychże generalne Dyrekcye i Rady nadzorcze wykonują, gdyż tylko w niektórych najważniejszych swych agendach podlega biuro to bezpośrednio Ministeryum handlu i generalnej Inspekcji kolejowej.

Minister handlu organizując to biuro uwzględnił tak stosunki handlowe jako też i interesa rolnictwa pojedynczych krajów, ustanawiając przy biurze tem Radę kolejową i stały Wydział, w skład których powołani zostali reprezentanci Izb handlowo-przemysłowych i delegaci towarzystw rolniczych, którzy w przyznanym im zakresie wiele pożytecznego dla handlu i rolnictwa pojedynczych krajów zdziałać będą w stanie.

Rozporządzeniem tem uznał niejako Minister handlu te postulata, które dotąd świat handlowy i rolnictwo na próżno do zarządów kolei żelaznych stawiały, a które kongres ekonomistów austriackich na czele postawionych przez siebie żądań dla podniesienia stosunków materyalnych w Państwie i w pojedynczych krajach — tak stanowczo wypowiedział.

Wniosek posła Merunowicza skierowany ku temu, aby taki sam organ zawiadowczy dla galicyjskich państwowych kolei żelaznych, jako też kolei prywatnych w zarząd państwowy objętych z siedzibą w kraju był ustanowiony.

Że ustanowienie takiego zarządu centralnego dla naszych kolei żelaznych — dla kraju naszego jest nader pożądanem, a nawet, że taki organ, jeżeli nasz kraj z upadku materyalnego podnieść się ma, jest koniecznym — to żadnej wątpliwości ulegać nie może.

Zarządy bowiem naszych galicyjskich kolei żelaznych, a zwłaszcza kolei przez towarzystwa akcyjne utrzymywanych, dotąd wcale stosunków krajowych uwzględnić nie chcą, nie chcą uznać potrzeb, które rolnictwo krajowe do nich stawia, a swoim działaniem bezwzględnie wiele już szkód i strat rolnictwu przyniosły.

Nie byłoby może miejscem, aby w sprawozdaniu tem wyłuszczać wszystkie te szkody, które zarządy kolei prywatnych a mianowicie przez zaprowadzenie taryf bezpośrednich wyrządzają naszej produkcji rolniczej, rzecz ta powszechnie wiadoma, lecz nie godzi się wątpić, że jeśli c. k. Rząd uznał potrzebę wprowadzenia takiego biura centralnego dla zarządu grupą kolei zachodnich, dla kolei przerywnających kraje, w których przemysł daleko na wyższym stopniu stoi, w których rolnictwo nie stanowi tak wyłącznego dochodu krajowego jak u nas, że w konsekwencji i dla naszych kolei państwowych i kolei prywatnych pod jego zarządem będących w najbliższej przyszłości takie centralne biuro zawiadowcze ustanowić zechce — rzeczą zaś naszą i obowiązkiem jest żądać, aby to jak najspieszniej stać się mogło.

Również nie może podlegać żadnej wątpliwości, że biuro takie tylko wtenczas dla kraju naszego spodziewane korzyści przynieść będzie w stanie, jeżeli siedziba tegoż będzie w kraju — bo tylko takie biuro, taka Rada kolejowa może zarządzić skutecznie żądaniom handlu i rolnictwa krajowego, którym stosunki kraju naszego dokładnie znane będą, które nasze potrzeby każdorazowo same spostrzegać na miejscu będą w możności.

Zarząd kolejną wymaga często bardzo nagłych zarządzeń, które tylko zarząd w kraju będący wydawać może — tą okoliczność, zresztą uznało samo Ministerjum w §. 20 swego rozporządzenia wyżej powołanego, postanawiając, że w razach nagłych, biuro centralne kolejowe uprawnione jest przedsiębrać czynności, które Minister handlu jako władza mająca naczelny nadzór nad tem biurem od swego postanowienia zawisłym uczynił.

C. k. Rząd zaprowadzając dla zachodniej grupy kolei żelaznych wyżej wymienione centralne biuro zawiadowcze, ustanowił siedzibę tegoż w Wiedniu — lecz jedynej przyczyny tegoż szukać należy w tem, że znaczna część tych kolei, albo z samego Wiednia wychodzi, lub tak jest połączona bezpośrednio z kolejami z Wiedniem się stykającymi, że Wiedeń sam jak najdogodniejsze, najbliższe miejsce dla tych kolei się przedstawiał, w którym to biuro mogło być ustanowione. — inny stosunek zachodzi co do galicyjskich kolei państwowych, lub prywatnych w zarząd państwowy objętych, te koleje stanowią osobną sieć niepołączoną bezpośrednio z Wiedniem, koleje te zbyt są oddalone od Wiednia, a wywóz naszych produktów rolniczych nie jest skierowany głównie ku Wiedniowi, aby zarząd temi kolejami w Wiedniu mógł być skutecznie prowadzony.

Już niejednokrotnie w Wysokim Sejmie a nawet na tej sesji stawiano do c. k. Rządu wezwanie, aby przeniesienie naczelných zarządów kolejowych, a mianowicie zarządów kolei prywatnych do kraju spowodował.

Dotąd żądania te kraju nie zostały uwzględnione, a jako przyczynę podawano nam, że c. k. Rząd nie może Towarzystwa akcyjne, których własność te koleje stanowią do tego zmusić, że nie ma po temu i środków, a przeniesienie to należy do uchwały akcyonaryuszów. Jeśli tak jest, to zaprowadzenie centralnego biura zawiadowczego dla galicyjskich kolei żelaznych państwowych i kolei prywatnych przez Państwo zawiadowanych będzie najdzielniejszym środkiem ku temu, aby zarządy galicyjskich kolei prywatnych skłonić do tego, aby siedziby swoich centralnych zarządów do kraju przeniosły, bo już ciągła potrzeba znoszenia się tych zarządów kolei żelaznych prywatnych z biurem centralnem zarządzającym kolejami państwowymi, dalej to współzawodnicwo, jakie między temi kolejami powstać musi, zniewoliłoby koleje prywatne do przeniesienia swoich siedzib do kraju.

Jedyną przeszkodą, jaką c. k. Rząd przeciw natychmiastowemu zaprowadzeniu tego biura centralnego dla galic. kolei państwowych podnieśćby mógł, jest ta, że obecnie w Galicyi jeszcze mała jest przestrzeń kolei żelaznych państwowych, jakoteż kolei prywatnych przez Rząd w administracyę swoją objętych.

Koleje żelazne zachodnie, do których powyższem postanowieniem Ministra handlu centralne biuro zawiadowcze ustanowione zostało, są następujące:

- a) Kolej Cesarzowej Elżbiety 937 kilometrów długa.
- b) Kolej Arcyksięcia Rudolfa 624 kilometrów mierząca.

c) Koleje państwowe dolno-austriackie 154 kilometrów długie łącznie z koleją wybrzeża Dunajowego 8 kilometrów długą.

d) Kolej państwowa Tarvis-Pontufel 25 kilometrów i nareszcie

e) kolej państwowa Braunau-Strasswalchen 38 $\frac{1}{2}$ kilometrów długa — łącznie wynosi przestrzeń tej grupy kolei żelaznych 1786 $\frac{1}{2}$ kilometrów.

Przestrzeń galicyjskich kolei żelaznych państwowych i kolei prywatnych w zarząd państwowy odebranych, przedstawia się następująco :

a) kolej żelazna Tarnów- Leluchów obejmuje 415 kilometrów

b) kolej Łupkowska 147·7 kilometrów,

c) kolej Dniestrzańska 111·8 kilometrów,

d) nareszcie kolej Arcyksięcia Albrechta 182·6 kilometrów.

Przypuścićby można, że dla tej przestrzeni ustanowienie centralnego biura zawiadowczego może by było jeszcze nie odpowiednie, gdy jednakże przez wybudowanie kolei transwersalnej 715 kilometrów obejmować mającej, dalej linii kolejowej Sucha-Kraków około 150 kilom., nareszcie linii Żywiec-Czacza 45 kilometrów długości mierzyć mającej — cała przestrzeń galicyjskich kolei państwowych i przez Państwo zarządzanych około 1.500 kilometrów obejmować będzie, a zatem przestrzeń tych kolei wyrównywać będzie przestrzeni zachodniej grupy kolei, a dla których biuro centralne zawiadowcze ustanowione zostało, więc domagać się nam wypada od ces. król. Rządu, aby równocześnie z otwarciem ruchu na kolei żelaznej transwersalnej ustanowił w kraju naszym zarząd centralny do zawiadowania naszymi kolejami żelaznymi państwowymi i prywatnymi w zarząd państwowy objętymi, a mianowicie taki zarząd, w któryby reprezentanci naszych Izb handlowo-przemysłowych a w szczególności reprezentanci naszego rolnictwa weszli.

Wezwanie to będzie zrosztą tylko przypomnieniem e. k. Rządowi uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. lipca 1880, uchwałą tą bowiem Wysoki Sejm uchwalając na budowę tej kolei pomoc pieniężną. zastrzegł sobie wyraźnie jako warunek, aby naczelny zarząd tych kolei miał swoją siedzibę w kraju.

Na tych podstawach oparta wnosi komisya administracyjna, przychyłając się do wniosku p. Merunowicza :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się e. k. Rząd, aby równocześnie z otwarciem ruchu na kolei transwersalnej, analogicznie z treścią rozporządzenia e. k. Ministerstwa handlu z dnia 26. lutego 1882 Nr. 25 Dz. u. p., mocą którego ustanowiony został osobny organ administracyjny dla t. zw. „zachodniej grupy“ państwowych, jakoteż zajętych w zawiadowstwo Państwa prywatnych kolei żelaznych, również utworzono taki sam zarząd i dla galicyjskiej sieci kolei państwowych, jakoteż zajętych w zawiadowstwo Państwa prywatnych dróg żelaznych i w każdym razie, aby siedziba zarządu tych linii znajdowała się w Galicyi.“

Lwów dnia 11. października 1882.

Przewodniczący :

G r o c h o l s k i

Sprawozdawca :

Ż y w i c k i.

Sprawozdanie

Komisji prawniczej z powodu petycyi: *a)* Jana Gąsiora i 13 towarzyszy z Błażowy i Piątkowy, *b)* Jana Frankowicza z Zarówki, *c)* Towarzystwa ochrony mniejszej własności ziemskiej w Mielcu i *d)* Wojciecha Augustynowicza z Kolbuszowy dolnej o zaradzenie zgubnym dla włościan operacyom Zakładu Kredytowego włościańskiego.

Wysoki Sejmie!

Powyzsze cztery petycye przekazal nam Wysoki Sejm do bliższego zbadania i złożenia sprawozdania. Wywiązując się z tego polecenia ma komisya prawnicza zaszczyt przedstawić stan rzeczy następujący.

Trzynaćcie lat minęło, odkąd c. k. uprzyw. galic. Zakład kredytowy włościański w naszym kraju operuje — mamy przeto doświadczenia dostateczne tak o jego działalności jako też o skutkach tejsze.

Wiemy, że stosunki włościan naszych w chwili powstania Zakładu włościańskiego nie były także pomyślnemi; już bowiem dopuszczona w r. 1850 zdolność powszechna wystawiania weksli a jeszcze więcej zniesienie lichwy w r. 1868 bardzo niekorzystnie oddziaływały na ekonomiczny rozwój ludu naszego i na umoralnienie tegoż. Lud nasz wiejski do niedawna jeszcze przedtem obchodzący się bez zaciągania pożyczek a nawet za dług borgowania napojów wyżej 2 zł. nie mogący być przed sądy do odpowiedzialności pociągany, po zniesieniu dotyczących postanowień (rozporząd. Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 3. Sierpnia 1860 Nr. 197. Dz. p. p.) i po dopuszczeniu dzielenia gruntów (ustawa z dnia 27. Czerwca 1868 Nr. 79 Dz. p. p.) stał się istotnie nieograniczonym właścicielem wszystkiego co posiada i może sobą i swoim mieniem samodzielnie rozporządzać.

Z takiego położenia swobodnego a niedoświadczonego wieśniaka skorzystali spekulanci pieniężni i uchwyciwszy raz jego w swoje więzy, wyzyskiwali bez litości i niewypuszczali aż ogołconego ze wszystkiego, co tylko posiadał. Opłacanie procentów aż do 2 centów od 1 złotego tygodniowo czyli po 104% rocznie, było u nas zwyczajem przyjęte — i mało kto użyczał tańszego kredytu właścicielom mniejszych posiadłości.

Skutkiem tego wielka liczba zadłużonych wieśniaków, nie będąc w stanie zadosyć czynić zobowiązaniom w obec chciwych lichwiarzy, została w krótkim czasie w drodze przymusu wyzuta z całego swego mienia. Każda registratura sądowa obfituje w stosy aktów egzekucyjnych tego rodzaju — i dziwić się nie można dostatkami, że przez cały szereg lat cierpiano podobne nadużycia i dopuszczano formalne wywłaszczanie włościan.

Śród takiego zamętu w społeczeństwie naszym pojawia się Zakład Kredytowy włościański i czyż może kogo to zadziwić, że znajduje zaraz potrzebnych wedle statutów swoich do ukonstytuowania się (art. 95), dziesięciu tysięcy posiadaczy mniejszych posiadłości gotowych do oświadczenia, że przystępują do tego nowego zakładu i obowiązują się wedle art. 8. tegoż statutu do składania udziałów do funduszu zakładowego i do uiszczenia w gotówce pierwszej wkładki (art. 9). Wszakże Zakład ten pod godłem c. k. orła występujący, przyjął w swoich statutach (art. 1) za **cel**: dostarczanie właścicielom mniejszych posiadłości środków pieniężnych do *rozwoju gospodarstwa* potrzebnych, zaś według artykułu 30 gotów on dawać włościanom zaliczki, celem *zakupienia inwentarza gospodarczego i opędzania corocznie zwykle w gospodarstwie powtarzających się wydatków*, jako kapitał obrotowy, dalej według art. 31 gotów on udzielać członkom swoim pożyczek, a to w celu *ulepszenia gruntu, nabycia lub rozszerzenia takowego, na spłatę części spadkowych, albo ceny kupna*, jako kapitał wkładowy.

I nie bez sympatyj został ten Zakład zrazu powitany przez publiczność i w publicystyce — bo już samo obniżenie procentu z praktykowanych po 104% na 12% rocznie, stawało się wielką zachętą i ponętą; lecz i to złudzenie nie trwało długo, albowiem wkrótce okazało się, że Zakład ten jest wprawdzie w możności przez podanie pożyczki, klęskę materialną u niektórych gospodarzy chwilowo powstrzymać, lecz nie może jej zażegnać a tem mniej trwale uchylić — o doprowadzeniu zaś naszych włościan przez Zakład ten do dobrobytu a przynajmniej utrzymania ich w wypłacalności i zdolności zaciągania nowego kredytu, już i mowy nie ma.

To twierdzenie nasze jest tylko powtórzeniem tego, co nietylko publicystyka, ale i poważne zgromadzenia i sądy po kilkakrotnie oświadczyły.

Kilka przypadków z petycyj nam przydzielonych wystarczy przytoczyć, ażeby stan rzeczy pojaśnić. I tak:

a) Jan Gąsior z Błażowy na pożyczkę w Zakładzie włościańskim w r. 1871 w kwocie 300 zł. zaciągniętą, otrzymał w gotówce 260 zł. a. w., a jakkolwiek już 810 zł. zapłacił, żąda od niego Zakład jeszcze 105 zł.;

b) Wawrzyniec Maciołek z Piątkowy na 250 zł. otrzymał 203 zł., oddał już 275 zł., a jeszcze żądają od niego 278 zł.;

c) Jan Mucha z Piątkowy na pożyczkę 400 zł., dostał gotówką 330 zł., upłacił 270 zł. a żądają od niego jeszcze 800 zł.;

d) Paweł Rybka z Błażowy na pożyczkę 500 zł. spłacił 1000 zł., a żądają jeszcze 600 zł.;

e) Paweł i Michał Szala na pożyczkę 600 zł. otrzymali 490 zł., zapłacili 660 zł., a żądają jeszcze 700 zł.;

f) Wojciech Augustynowicz z Kolbuszowy dolnej na pożyczkę 1000 zł. w r. 1874 zaciągniętą, otrzymał tylko 746 zł. 13 ct., zapłacił już 1075 zł. 41 ct., a żądają jeszcze 1643 zł. 24 ct.

Cyfry przytoczone wypowiadają jak najwymowniej całą zgrozę sytuacji, w jaką popadają szukający pomocy w Zakładzie włościańskim. A jeżeli jeszcze weźmiemy na uwagę spostrzeżenia pod względem finansowania, jakim się ten Zakład, według zapodań Towarzystwa ochrony mniejszej własności ziemskiej w Mielcu, posługuje, to nie możemy powstrzymać się od zaopiniowania, że ani włościanie nasi dla tego Zakładu, ani też Zakład ten dla naszych włościan są odpowiedni.

Wysoki Sejm miał już niejednokrotną sposobność zastanawiania się nad zażaleniami włościan w Zakładzie włościańskim zadłużonych a z powodu wniosku przez posła hr. Krukowie-

ckiego, zeszłego roku względem zmiany statutów rzeczzonego Zakładu postawionego, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu Swojem dnia 24 Października 1881., wedle wniosku komisji prawniczej rezolucją treści następującej: „Sejm wzywa c. k. Rząd, by statuta c. k. uprzyw. galic. Zakładu kredytowego włościańskiego, jakoteż statuta innych uprzywilejowanych instytucyj kredytowych w drodze właściwej poddał *rewizyi* i zarządził, ażeby przynajmniej o tyle zostały zmienione, by nie stawały się przyczyną upadku dobrobytu ludności i nie miały przywileju dopuszczać się takiego postępowania, za które ustawa państwowa z dnia 19. Lipca 1877 Nr. 66 D. p. p. a względnie z dnia 28 Maja 1881 Nr. 47 D. p. p. przeciw nierzetelnemu postępowaniu przy udzielaniu kredytu wydana, prywatnych wierzycieli do odpowiedzialności karnej pociąga“.

Z aktów Wydziału krajowego przekonujemy się, że na skutek tej rezolucyi udzielonej Rządowi, c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą Swoją z d. 11. Maja 1882 l. 3912/pr. Wydział krajowy zawiadomiło, iż według reskryptu Ministra spraw wewnętrznych z d. 14 Kwietnia l. 1604 polecono *z badać dokładnie stan rzeczy i przedstawić sobie odpowiednie wnioski*. O ile zaś powyższa uchwała Sejmowa miała na oku zapobieżenie nierzetelnemu, lichwiarskiemu postępowaniu zakładów kredytowych przy udzielaniu pożyczek, oznajmił p. Minister, opierając się w tej mierze na zdaniu c. k. Ministra sprawiedliwości, iż *ustawy państwowe z d. 19 Lipca 1877 i 28 Maja 1881 mają zastosowanie do takiego postępowania*.

To stanowczo wypowiedziane zdanie wys. Rządu pod względem dopuszczalności stosowania ustaw o lichwie w danych razach także co do operacyj zakładów kredytowych, może już nas poniekąd zaspokoić i podać otuchę, że po wykazaniu warunków w §. 1. pomienionych ustaw żądanych, c. k. Sądy będą odtąd wydawać jednostajne orzeczenia a tem samem ustaną dotąd zachodzące pod tym względem wątpliwości wszelkie. — Nasze przypuszczenie wydaje się nam tem więcej uzasadnionem, jeżeli zważymy, że i rozporządzenie Ministerstwa stanu i sprawiedliwości z dnia 28. paźdz. 1865 N. 110 Dz. p. p. nie sprzeciwia się wcale temu pogładowi prawnemu. Rozporządzenie to stanowiące wyjątki od powszechnych ustaw sądowych i na rzecz kredytowych zakładów dopuszczone, zastrzega w art. VII. wyraźnie, że przywileje zakładów kredytywych gasną w tej mierze, o ile takowe za wydaniem nowych, dotyczące stosunki na korzyść ogólnego obrotu normujących ustaw zmienionemi zostaną. Owóż ustawy z r. 1877. i 1881. potępiające lichwę, są właśnie ustawami powszechnymi, które w §. 7. a względnie w §. 14 stanowią wyjątki li dla spraw czysto handlowych, a do których to ostatnich pożyczki przez banki stronom prywatnym udzielane w żaden sposób zaliczać nie można — z czego już jasna konkluzya płynie, że i zakłady kredytowe przy warunkach w tych ustawach przewidzianych podlegają koniecznie ich postanowieniom.

Gdy jednakże ratunek może być podany jedynie tym stronom, które o taki ze swojemi uzasadnionemi zażaleniami przed sądy wystąpią, to i ze strony wysokiego Sejmu należy pozostawić petentom do woli, czyli chcą żądania swe pod względem umiarkowania pretensyj bankowych na drodze prawa popierać.

Pozostaje więc nam jeszcze zastanowić się, czyli ma wysoki Sejm trwać przy pierwszej części swej zeszłorocznej rezolucyi t. j. co do zarządzenia *rewizyi* statutów zakładów kredytowych w ogóle a w szczególności Zakładu włościańskiego. W tym względzie komisya prawnicza mniema, że poznawszy raz zło, nie można pozostać na połowie drogi już raz przez wys. Sejm w swej rezolucyi wytyczonej, ale przeciwnie trzeba nastawać na to, ażeby czem rychlej zbadano należycie stan rzeczy i konieczne zarządzenia wydano, zwłaszcza że anormalny stan zadłużonych rolników zagraża ich niechybną ruiną materyalną.

Ten stan ze wszech miar krytyczny przedstawia się nam najjaśniej z samego sprawozdania odbytego w d. 27. Kwietnia 1882. trzynastego walnego zgromadzenia uprawnionych do głosu członków galic. Zakładu kredytowego włościańskiego. W tem sprawozdaniu na stronie 7. czytamy: „W celu ściągnięcia zaległości wdrożono w roku zeszłym *kroki egzekucyjne* przeciw 866 opieszałym dłużnikom i doprowadzono do przymusowej sprzedaży 296 gospodarstw, z których 95 gospodarstw

przeszło w ręce nowych właścicieli, zaś 201 nabył Zakład... Od czasu istnienia Zakładu, t. j. od r. 1868 do końca 1881, na 67.425 udzielonych ogółem pożyczek, wdrożono kroki egzekucyjne przeciw 9.244 dłużnikom i zlicytowano 2.625 gospodarstw, z których 453 pozostaje jeszcze w toku sądowym, z dalszych zaś 2.172 gospodarstw sprzedano 704 gospodarstw trzecim osobom, zaś 1.468 nabył Zakład.“

Jeżeli się więc z waży, że z licytowanych w trzynastu latach gospodarstw ogółem 2.625 przeciętna cyfra jednoroczna wypada niespełna 202, to już cyfra sprzedanych gospodarstw w upłynionym roku 296 przedstawia dowód niezbity, że licytacje gospodarstw zadłużonych wzmagają się, a że i *regulacya pożyczek* w drodze nowych układów także nie pomaga, ale raczej ruinę materialną potęguje, okaże się to z pojedynczego zestawienia bilansów z roku 1878, kiedy jeszcze o regulacyi takiej Zakład nie myślał, z bilansem r. 1881, kiedy je przeprowadzać niezaprzestał. Według bilansu 1878 roku Zakład liczył 51.376 dłużników z kwotą 7,872.234 zł., tak, iż na każdego dłużnika wypadało przeciętnie długu okrągło 153 zł., zaś według bilansu za rok 1881 liczy Zakład 41.164 dłużników z kwotą 6,945.452 zł., tak że na każdego dłużnika przypada przeciętnie (opuszczając centy) długu 168 zł., różnica więc po 15 zł., przypada na każdego dłużnika więcej do spłacenia.

Że z resztą i sam Zakład niezapoznaje konieczności użyczenia ulgi swoim dłużnikom, wiemy o tem także dobrze. Gdy bowiem na podstawie art. 37. Statutów oblicza Zakład odsetki od pożyczek po koniec Maja 1878 roku: po 12% od sta rocznie, a od pojedynczych rat w należnym czasie niepłaconych za zwłokę po 15% od sta rocznie, to od Czerwca 1878 roku zostały odsetki tak od pożyczek, jako też za zwłokę od pojedynczych po tymże czasie zapadłych, a w terminie nie uiszczonych rat, na 10% od sta rocznie niższe. Od roku 1881., dla takich pożyczek, które za wydaniem, względnie w 5% listach dłużnych lub 5% obligacyach komunalnych udzielane lub konwertowane bywają, ustanowioną została stopa procentowa na 8%, a w razie zwłoki na 9% od sta rocznie. Lecz i te usiłowania Zakładu wobec kolosalnego długu w dawniejszych latach powstałego nie mają praktycznej doniosłości; albowiem obniżenie stopy procentowej co do nich po koniec Maja 1878 r. wcale miejsca nie ma, zaś obniżenie od tego czasu na 10% od sta rocznie, nie można uważać także za odpowiednie a tem mniej pewne, o ile obniżenie to jednym zgromadzeniem walnem uchwalone, drugim zgromadzeniem walnem cofnięte być może, — i jedynie stopa procentowa statutami zmieniona nie byłaby problematycznej wartości dla dłużników.

Zakład włościański spotkał się już nieraz z zarzutami sobie czynionymi i zwykł na walnych swoich zgromadzeniach publiczność zaspakajać wypowiedzeniem, że zarzuty te są bezpodstawne i tendencyjne a nawet starał się w broszurze nakładem swoim wydanej pod napisem: „Ile jest prawdy w zarzutach przeciw galic. Zakładowi kredytowemu włościańskiemu podnoszonych“ te zarzuty streścić i na nie odpowiedzieć. I cóż my z tej odpowiedzi dowiadujemy się? 1) że stopa procentowa od pożyczek jest zbyt wysoka; 2) że kredyt przez zakład udzielany nie jest produktywnym, gdyż w wielkiej części używanym bywa na umorzenie długów dawniejszych, nie zaś do poprawienia gospodarstwa, przy czem podnosi się, że może za późno przyszedł Zarząd w pomoc zadłużonym wieśniakom; 3) że użycza kredytu stosunkowo znacznieszego, ażeby administracyi swej nie utrudnić; 4) że dłużnika, o ile może szanuje, gdyż z licytacyami nie spieszy i także co może, dłużnikowi opuszcza, a w końcu 5) żali się na powolność procedury sądowej.

Dla czego zaś Zakład, mimo art. 30. Statutów swoich, niemal zaniechał dawać właścicielom mniejszych posiadłości zaliczki w mniejszych kwotach według potrzeby i na czas nie dłuższy jak na rok jeden, na ten zarzut Zakład wcale nie dał odpowiedzi. A przecież to rzeczą pewną, że chcąc właścicielom mniejszych posiadłości przyjść z prawdziwą pomocą, to przed wszystkim należy ich potrzeby uwzględnić. Te potrzeby powstają zaś u naszego włościanina nagle — albowiem jemu brakuje jeszcze tej przezorności, potrzeby swoje z góry przewidywać i im wcześniej zapobiegać. Wydarzy się nieurodzaj, ogień zniszczy budynki, zaraza wyniszczy trzodę, wylew

wody popsuje zasiewy i zabierze chatę i sprzęty — choroba, śmierć i różne przypadki w rodzinie wymagające doraźnej pomocy, te zastawiają wieśniaka dopiero o pomyśleniu o pieniądzach. Kto mu zaraz pomoże, ten go i wyratował, a każda przewłoka w udzieleniu pomocy, czyni ją chociażby znaczną już mniej wydatną, a często i zbyteczną. Od promesy Zakładu do udzielenia pożyczki upływa zwykle wiele czasu — a między tem wyzyskuje starającego się o pożyczkę gotowy pośrednik, który starząc pomoc na razie, odbiera z udzielonej przez Zakład pożyczki, sowitą nagrodę z widoczną szkodą dłużnika. Zakład mógłby sprostać swemu zadaniu jedynie wtedy, gdyby udzielał jak najwięcej *zaliczek miernych i na krótki czas o procencie odpowiadającym dzisiejszemu targowi pieniężnemu.*

Że przy udzielaniu pożyczek ocenianie hipoteki bywa wygórowane, i że przy regulacjach pożyczek kredyt pierwotny udzielany dłużnikom został co najmniej o połowę podwyższony, nie można wątpić, jeżeli się z jednej strony zważy, że szacunek gospodartw włościańskich nie odpowiada ani dochodom ani też stopie podatkowej, a już ze wszech miar okazuje się być problematycznym, jeżeli porówna się z ceną kupna i sprzedaży przy licytacjach osiągniętą — z drugiej zaś strony, że chociaż dłużnik na pokrycie dawnego długu zbył nieraz znaczną część swego gospodarstwa, otrzymuje nową pożyczkę na resztę hipoteki w pierwotnej wysokości.

Pod względem potrącania znacznej prowizyi i różnicy kursu przy listach dłużnych, dalej niewypłacania dywidend na udziały, jak też pod względem rzekomo wadliwego finansowania w zakładzie, podnosi Towarzystwo ochrony mniejszej własności ziemskiej w swej petycji różne zarzuty, które mogą być należycie rozpoznane przez publiczne organy władzy nadzorczej — a ta władza musi się wdać w tę sprawę już dlatego, że dokładne zbadanie stanu rzeczy zostało już przez wys. Rząd zarządzone. Może nam więc na teraz chodzić li o to, ażeby to zbadanie czem rychlej przeprowadzonym zostało.

Z tych tedy powodów prawnicza komisya wnosi:

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

W myśl uchwały Sejmu z dnia 24. Października 1881 r. L. 753 wzywa się c. k. Rząd, ażeby *rewizyę* statutów uprzywilejowanych instytucyj kredytowych, a przedewszystkiem *rewizyę* statutów c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego przyspieszył.

Lwów, dnia 12. Października 1882.

B. Kowalski
przewodniczący i sprawozdawca.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a continuation of the document's content.

Third block of faint, illegible text, possibly containing a list or detailed notes.

Fourth block of faint, illegible text, located in the lower middle section of the page.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o wniosku posła Euzebiusza Czerkawskiego
względem rewizji państwowych ustaw szkolnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu d. 9. października b. r. przekazany został do rozpoznania komisji edukacyjnej wniosek posła Euzebiusza Czerkawskiego, zmierzający do rewizji państwowych ustaw szkolnych, o ile one w terażniejszej swej osnowie z uszczerbkiem autonomii krajowej przekraczają zakres określony w ustawie zasadniczej z d. 21. grudnia 1867 r. (Dz. ust. p. nr. 141) §. 11. lit. i. i 12. ustawodawstwu państwowemu granice.

Komisja edukacyjna zbadawszy ten wniosek i jego zasady, uznała go za zupełnie słuszny i sprawiedliwy.

Ustawa zasadnicza o Reprezentacji Państwa z d. 21. grudnia 1867 r. (Dz. ust. p. nr. 141) zastrzega Radzie Państwa jedynie stanowienie o zasadach nauczania (Feststellung der Grundsätze des Unterrichtswesens) w szkołach ludowych i gimnazyach, jakoteż całe ustawodawstwo w sprawach szkolnych w ogóle, a temsamem szczegółowe rozwijanie zasad nauczania w szkołach ludowych i gimnazyach miało pozostać przy Sejmach.

Tymczasem uchwalona później w Radzie Państwa ustawa o szkołach ludowych, mająca datę 14. maja 1869 r. (Dz. ust. p. nr. 62) nie tylko zasady mającej się w nich udzielać nauki podaje, lecz obejmuje szczegóły, które niezaprzeczenie powinnyby należeć do kompetencji Sejmu.

Takie ograniczenie autonomii krajowej sprzeciwia się wręcz duchowi i postanowieniom ustawy zasadniczej. Kraj ma prawo domagać się zaprowadzenia prawidłowych w tym względzie stosunków, i przyznania jego Reprezentacji w całej pełni należnego wpływu na tok i rozwój ogólnej oświaty. Ścieśnienie tego wpływu jest tem dotkliwsze wobec faktu, że kraj na cele szkolne tak znaczne ponosi ofiary.

Zmiana terażniejszego stanu rzeczy jest z praktycznych także względów pożądana i konieczna, jeżeli szkoły w naszym kraju mają rzeczywiście spełnić swoje przeznaczenie.

Nakreślona w państwowej ustawie organizacja szkół ludowych i przepisany dla nich porządek nauki nie odpowiada stosunkom i potrzebom naszym, a krępując Reprezentację, czyni jej stwo-

rzenie dobrej i odpowiedniej organizacyi szkolnictwa niemożebnem. Jeżeli to kiedykolwiek ma nastąpić, należy ją uposażyć atrybucyami, jakie wskazuje ustawa zasadnicza.

Komisya edukacyjna wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby poczynił stosowne kroki w celu rewizyi państwowych ustaw szkolnych, o ile one w terażniejszej swej osnowie, z uszczerbkiem autonomii krajowej przekraczają zakresłone w ustawie zasadniczej z d. 21. grudnia 1867 r. Dz u. p. nr. 141) §. 11. lit. i, i §. 12. ustawodawstwu państwowemu granice“.

We Lwowie d. 9. października 1882 r.

Przewodniczący

Ks. Łukasz Solecki.

Sprawozdawca

Euzebiusz Czerkowski.

Sprawozdanie

Komisji dla spraw gminnych kas pożyczkowych o wniosku Wydziału krajowego względem urządzenia zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin.

Wysoki Sejmie!

Gminne kasy pożyczkowe od dawna są przedmiotem zarządzeń Wydziału krajowego, narad wspólnych Wydziału krajowego z c. k. Rządem krajowym, wreszcie wniosków Wys. Sejmowi przedkładanych, — zawsze w tym celu, aby fundusze gminne, w tych kasach ulokowane, ocalić od grożącego im zmarnowania, a użyć je dla ekonomicznego podniesienia wiejskiej ludności.

Okólnikiem z dnia 25. Lutego 1868 L. 1634 Wydział krajowy wezwał Wydziały powiatowe, aby starały się zakładać gminne kasy pożyczkowe, przy czem udzielono im wzory statutów, przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzonych.

Zwracając w tymże okólniku uwagę Wydziałów powiatowych na tę okoliczność, że gminne kasy pożyczkowe tylko wtedy przyniosą korzyść ludności wiejskiej, jeżeli będą należycie kontrolowane przez autonomiczną władzę powiatową, — Wydział krajowy zastrzegł we wzorach statutów Wydziałom powiatowym prawo wglądania każdego czasu w zarząd kasy, i przedsiębrania rewizji tejże. Obowiązek kontrolowania rzeczonych kas przypomniał Wydział krajowy Wydziałom powiatowym okólnikiem z dnia 22. Marca 1872. Następnie okólnikiem z dnia 11. Stycznia 1873 zażądał Wydział krajowy od Wydziałów powiatowych nadesłania szczegółowych wiadomości o stosunkach rzeczonych kas. — Nadesłane w skutek tego wezwania relacye, zestawione w krajowym biurze statystycznym, wykazały, że przeważna ilość gminnych kas pożyczkowych jest wadliwie administrowaną, z tego mianowicie powodu, że bardzo często zarząd kasy, rozpożyczwszy pieniądze, nie troszczy się o ściąganie pożyczek, tak iż kasa przestaje funkcjonować, a dłużnicy ani kapitału, ani odsetek nie płacą.

Przekonawszy się w ten sposób, że gminne kasy pożyczkowe bardzo często nie odpowiadają swemu zadaniu — Wydział krajowy, na podstawie zdania osobnej ankiety w tej sprawie zebranej, wydał dnia 3. Lipca 1874 do L. 10.614 okólnik, którym nowe wzory statutów, tudzież formularze skryptów dłużnych i ksiąg kasowych Wydziałom powiatowym rozesał, a zarazem zalecił, aby dla każdej kasy urządzono stałą opiekę, oddając nad każdą kasą kontrolę nieustanną osobie wykształconej i zaufania godnej, jako delegatowi Wydziału powiatowego. Zarazem wyraził Wydział

krajowy nadzieję, że przy takim urządzeniu gminne kasy pożyczkowe będą wszędzie z korzyścią funkcjonować, i staną się głównym źródłem kredytu dla ludności wiejskiej.

Lecz i to zalecenie urzędzenia stałej opieki dla każdej kasy okazało się bezskutecznem, a nawet, jak się przekonujemy z relacyj Wydziałów powiatowych z roku 1874, zebranych w II. roczniku krajowych wiadomości statystycznych, — najczęściej niewykonalnem. — Z tychże relacyj wynika, że administracja gminnych kas pożyczkowych w niewielu tylko powiatach była odpowiednią, — przeważna zaś ilość tych instytucyj znajdowała się w nieładzie, którego niepodobna było usunąć wpływem delegatów lub kontrolą, wykonywaną przez Wydziały powiatowe.

Wydział krajowy skonstatował też w sprawozdaniu swem do Wys. Sejmu z dnia 2. Sierpnia 1878 L. 29.786 — w przedmiocie pomocy ludności wyzyskiwanej przez lichwę — że środki powyżej wymienione zmierzające do uporządkowania administracyj gminnych kas pożyczkowych, nie osiągnęły celu; że stan tych kas jest smutny, a największa ich część nie ściąga pieniędzy rozpozyczonych, i tem samem przestaje funkcjonować. Zapowiada wprawdzie Wydział krajowy w temże sprawozdaniu, „że nieomieszka skorzystać z przepisów ustawy gminnej, aby bądź to w drodze własnego działania, bądź za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, fundusze gminne od strat zabezpieczyć, chociażby miał się posunąć aż do zwinięcia tych kas, których administracja nie da się „na lepsze wprowadzić tory“. — Lecz w przedłożonym tem sprawozdaniem projekcie niesienia pomocy ludności wyzyskiwanej przez lichwę — Wydział krajowy, nietylko że nie wyraża już nadziei, aby kasy gminne mogły stać się głównym źródłem kredytu ludności wiejskiej, ale nawet pomija zupełnie w projektowanej organizacji kasy gminne, a całą wielką akcyę skonwertowania długów włościańskich proponuje przeprowadzić za pomocą powiatowych instytucyj kredytowych, którym, za poręką powiatów, miałyby być rozdzieloną 5-milionową pożyczką, przez kraj w tym celu zaciągnąć się mająca.

Wys. Sejm nie przychylił się do wniosku Wydziału krajowego o zaciągnięcie 5-milionowej pożyczki; komisya sejmowa jednak, której ten wniosek do zbadania przekazano, zgodziła się zupełnie na zapatrywanie Wydziału krajowego, że najwłaściwszem dla włościan źródłem kredytu są powiatowe instytucye, a mianowicie bądź to Towarzystwa zaliczkowe, bądź powiatowe kasy oszczędności (na wzór wadowickiej), bądź też wreszcie powiatowe kasy pożyczkowe. — Zdanie komisji zatwierdził Wys. Sejm, uchwalając wszystkie jej wnioski, dążące do ułatwienia rozwoju wymienionych powyżej instytucyj.

W r. 1879 zebrała się za inicjatywą c. k. Namiestnictwa ankietą, złożoną z reprezentantów Wydziału krajowego i c. k. Rządu, której przedłożony został wypracowany w c. k. Namiestnictwie projekt zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin. — Rezultatem narad tej ankiety był projekt ustawy, który w r. 1880. przedłożony został Wysokiej Izbie jako wniosek rządowy, lecz komisya bankowa, do której ten wniosek odesłano, żadnego o nim sprawozdania nie przedłożyła.

W r. 1881. wniesionym został ten sam projekt zbiorowych kas pożyczkowych, już jako wniosek Wydziału krajowego, — a równocześnie wniósł Wydział krajowy do Wysokiego Sejmu projekt założenia banku krajowego. Oba te przedmioty przekazano komisji bankowej, która przedłożyła Wysokiemu Sejmowi swe wnioski o Banku krajowym i te przez Wysoką Izbę uchwalone zostały; co się zaś tyczy zbiorowych kas pożyczkowych, — przedmiot ten znowu w komisji pozostał niezalutwiony.

Na sesyi obecnej pojawia się wniosek po raz trzeci w Wysokim Sejmie, a sprawozdanie Wydziału krajowego jest powtórzeniem dosłownem motywów w sprawozdaniu z roku 1881. przytoczonych.

Komisya jednak, której Wysoki Sejm obecnie zbadania tego wniosku polecił, nie może uznać, jakoby dziś jeszcze istniały w całej pełni te okoliczności, które spowodowały w roku 1879. ułożenie projektu o zbiorowych kasach pożyczkowych.

Mianowicie nie może komisya zgodzić się z zapatrywaniem Wydziału krajowego, że projektowane kasy zbiorowe z funduszów gminnych, bądź to dobrowolnie przez gminy ofiarowanych, bądź też ściągniętych w drodze przymusowej, przez zwinięcie dotychczasowych gminnych kas pożyczkowych, należy tworzyć jak najrychlej w tym celu, aby zgromadzić zasoby na konwersję uciążliwych długów hipotecznych, przez włościan zaciągniętych.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że Bank krajowy, który według zatwierdzonych już przez c. k. Rząd statutów, ma prawo udzielać pożyczki począwszy od 100 złr. na spłatę w ratach amortyzacyjnych, może pod daleko korzystniejszymi dla dłużnika warunkami przeprowadzać konwersją długów hipotecznych, aniżeli mogłyby to uczynić zbiorowe kasy pożyczkowe.

Tożsamo stosuje się do pożyczek gminnych, które według projektu Wydziału krajowego ze zbiorowych kas pożyczkowych miałyby być udzielane.

Z otwarciem więc Banku krajowego otworzy się tak dla pojedynczych dłużników, jak dla gmin, źródło kredytu amortyzacyjnego daleko tańszego, aniżeli by go mogły dostarczyć projektowane zbiorowe kasy pożyczkowe. — Wobec pomyslniej działalności powiatowych instytucji kredytowych, t. j. towarzystw zaliczkowych, powiatowych kas oszczędności i powiatowych kas pożyczkowych, nienależy już, zdaniem komisji, dążyć do utworzenia nowych zakładów kredytowych, o całkiem odrębnej organizacji, lecz raczej popierać rozwój tych instytucji, których skuteczny i dobroczynny wpływ na uregulowanie stosunków kredytowych ludu wiejskiego długoletniem już stwierdzony jest doświadczeniem. — Instytucje te nie są przeznaczone do zastąpienia gminnych kas pożyczkowych, które jako zakłady wyłącznie lokalne, mają właściwy sobie zakres działania w obrębie gminy, i udzielać powinny włościanom tylko kredytu osobistego, w kwotach drobnych, dla zaradzenia nagłej potrzeby. Lecz jeżeli włościanin potrzebuje znaczniejszego kredytu, najwłaściwszem dla niego źródłem są powiatowe zakłady kredytowe, nie obliczone na zysk, lecz opiekujące się dłużnikiem, aby nie zmarnował lub źle nie użył kredytu.

Zalety powiatowych instytucji kredytowych wykazała sejmowa komisja pożyczkowa z r. 1878. przez sprawozdawcę swego Henryka hr. Wodzickiego, tak jasno i treściwie, że do obrazu tego nie wiele dodaćby można. Nie została też zawiedziona nadzieja, wyrażona przez komisję pożyczkową w 1878 r. — co do rozwoju tych instytucji; — towarzystwa zaliczkowe mianowicie, których z końcem r. 1880 było 112 — wykazały z końcem 1880 r. stan pożyczek w sumie przeszło 9 milionów, a pomiędzy członkami tych towarzystw było wówczas przeszło 25 tysięcy włościan; powiatowe kasy oszczędności zaś, na wzór wadowickiej, powstały już w Wieliczce, Myślenicach i Krakowie, a powstaną zapewne i w innych powiatach, do czego też Wydział krajowy zachęca Reprezentacje powiatowe okólnikiem swoim z dnia 7. Marca 1882. L. 5.926.

Zawdzięczyć też należy w znacznej części działalności tych instytucji — powstrzymanie dalszego wzrostu wierzytelności Banku włościańskiego, — i powolne, iecz stałe obniżanie się stanu tych pożyczek. — Ludność wiejska bowiem ma już w przeważnej liczbie powiatów instytucje, założone zwykle za inicjatywą Reprezentacji powiatowych, które otwierają jej kredyt pod jak najkorzystniejszymi warunkami, a obok tego czuwają, aby ten kredyt nie został zmarnowany lub źle użyty. Włościanie więc w powiatach, gdzie takie instytucje istnieją, nie potrzebują już zadłużać się w Banku włościańskim.

Według zamknięć rachunków Banku włościańskiego, drukiem ogłaszanych, miał ten bank w Galicji (z wyłączeniem Bukowiny):

z końcem r. 1876. dłużników 44.390 z sumą długu 7,173.585 zł. w. a.

"	"	1877.	"	45.252	"	"	7,003.048	"	"	"
"	"	1878.	"	43.364	"	"	6,700.502	"	"	"
"	"	1879.	"	40.112	"	"	6,469.963	"	"	"
"	"	1880.	"	37.511	"	"	6,239.628	"	"	"
"	"	1881.	"	34.613	"	"	5,996.461	"	"	"

Ubyło więc bankowi włościańskiemu w przeciągu 6 lat 9.777 dłużników, a stan pożyczek (w kapitale) zmniejszył się o 1,177.124 zł. w. a.

Komisya mniema zatem, iż należy do uporządkowania stosunków kredytowych ludności włościańskiej dążyć i nadal tą drogą, którą Wys. Sejm w r. 1878. za właściwą uznał, t. j. przez rozpowszechnienie i rozwój towarzystw zaliczkowych, powiatowych kas oszczędności i powiatowych kas pożyczkowych, przy czem podnieść wypada, że działalność tych instytucji może doznać znakomitego poparcia od Banku krajowego. — O ileby zaś kredyt, udzielany włościanom przez te instytucje prowincjonalne, był niedostatecznym z tego względu, że nie mogą one z natury swej udzielać długoletniego, amortyzacyjnego, niewypowiedzialnego kredytu — będzie taki właśnie długoletni kredyt amortyzacyjny udzielany przez oddział hipoteczny Banku krajowego. Obok tego istnieć mogą gminne kasy pożyczkowe z pożytkiem dla kraju, jeżeli tylko zapewniony będzie wyższym władzom autonomicznym odpowiedni wpływ na ich zarząd — i stosowne środki do uchylecia wadliwej administracji.

Nieuznając więc potrzeby tworzenia całkiem nowej organizacji kredytowej — w obec istniejących już, a pomyślnie funkcjonujących prowincjonalnych instytucji, tudzież w obec Banku krajowego, — komisya nie może także pominąć milczeniem, że wprowadzenie w życie projektowanych przez Wydział krajowy kas zbiorowych natrafiłoby w wykonaniu na mnogie trudności.

Wątpić bowiem należy, aby znalazły się liczne gminy, któreby *dobrowolnie* zechciały własne fundusze z dotychczasowych kas pożyczkowych przenieść do kasy zbiorowej. — Przeciwnie, obawiać się trzeba, iż tylko w wyjątkowych wypadkach nastąpiłoby takie dobrowolne przeniesienie funduszu kasy gminnej pożyczkowej do kasy zbiorowej.

Pozostaje zatem przymusowe łączenie funduszków gminnych w jedną kasę zbiorową w myśl §. 3. projektu,

Komisya niemoże zataić obawy, że zarządzenie takie wywołałoby w wielu gminach opozycję trudną do przezwyciężenia, zwłaszcza, gdy projekt Wydziału krajowego zmienia nie tylko przeznaczenie funduszków, z których powstały gminne kasy pożyczkowe, ale nadto odbiera gminie wszelki bezpośredni wpływ na zarząd jej własnego funduszu pożyczkowego, a członkom gminy nie zastrzega bynajmniej wyłącznego prawa korzystania z pożyczek z tego funduszu udzielanych. Są to wprawdzie konsekwencje nieuchronne postawionej raz zasady, że fundusze gminnych kas pożyczkowych zbiorowo administrowane być mają, — ale właśnie ze względu na te konieczne następstwa uważa komisya projekt utworzenia kas zbiorowych jako przeciwny pojęciom i zwyczajom naszego ludu, a w skutek tego jako nader trudny do przeprowadzenia.

Według statutów gminnych kas pożyczkowych nie są one instytucją wyłącznie kredytową, ale poniekąd także dobroczynną. — Wskazuje to także nazwa tych zakładów (kasa pożyczkowa czyli *fundusz zapomogi*) jak też określony w §. 4. statutu *ceł zakładu*, którym jest udzielanie pożyczek *tym włościanom, którzy tak dalece podupadli, że potrzebują czasowej zapomogi*.

Powstały te kasy, jak wiadomo, bądź to z funduszków dawnych śpichlerzy gromadzkich, bądź też ze sprzedaży obligacji gminnych, otrzymanych najczęściej za serwituta, — bądź wreszcie za sprzedaż gruntów gminnych pod budowę kolei. W każdym jednak razie powstały kasy z przeistoczenia bądź to majątku, bądź też dobra gminnego — na gotówkę, i dla tego gminy są przekonane, że z funduszków gminnej kasy pożyczkowej tylko członkowie tej gminy korzystać powinni.

Zdaniem komisji więc przeniesienie przymusowe funduszków gminnych do kasy zbiorowej, i rozpożyczanie ich członkom *wszystkich* gmin, do związku kasy należących, byłoby wręcz przeciwne utrwalonemu u włościan przekonaniu, że tylko członkom tej samej gminy fundusze w jej kasie pożyczkowej zebrane — wypożyczane być mogą; — gminy zatem, którymby odjęto to prawo wyłącznego korzystania z ich funduszków pożyczkowych, uważałyby się za pokrzywdzone — co niemogłoby pozostać bez ujemnego wpływu na stosunek gmin do Wydziałów powiatowych, którym przypadłoby przykre zadanie przymusowego przeistaczenia gminnych kas pożyczkowych na kasy zbiorowe.

Pomijamy już inne trudności, a mianowicie obarczenie Wydziału krajowego nader licznymi czynnościami, któreby mu według projektu (§§. 4. 6. 8. 9. 10. 11. 24. 25. 28.) przypaść miały, — tudzież znaczne koszta, połączone z administracją kas zbiorowych i wykonaniem kontroli Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu zastrzeżone.

Nie mogąc przeto zgodzić się na proponowany przez Wydział krajowy projekt urządzenia zbiorowych kas pożyczkowych — uznaje jednak komisya najzupełniej potrzebę naglącą przedsięwzięcia stanowczych środków zaradczych, celem zapobieżenia zupełnemu zmarnowaniu funduszków gminnych, które w kasach pożyczkowych są ulokowane

Zdaniem komisji następujące środki są niezbędne do osiągnięcia tego celu :

- a) nadanie Wydziałowi krajowemu prawa wydawania obowiązujących regulaminów dla zarządów gminnych kas pożyczkowych;
- b) nadanie Wydziałom powiatowym prawa wydania instrukcyi dla tychże kas, w obrębie powyższego regulaminu;
- c) wyznaczenie kar na członków zarządu, przekraczających te przepisy;
- d) upoważnienie Wydziałów powiatowych do objęcia w tymczasowy zarząd kas źle administrowanych.

Gdy według statutów gminnych kas pożyczkowych przysłuża Wydziałom powiatowym tylko prawo kontroli nad temi kasami, wszelkie zaś zmiany w organizacyi tych kas tylko za zezwoleniem rady gminnej mogłyby nastąpić — okazuje się, że ingerencya Wydziałów powiatowych jest obecnie co do zarządu kas pożyczkowych gminnych bardzo ograniczona. Jest więc koniecznem rozszerzyć te atrybucye Wydziału powiatowego w drodze ustawodawczej.

Objęcie gminnej kasy pożyczkowej w zarząd Wydziału powiatowego byłoby, zdaniem komisji, tylko środkiem do uporządkowania tej kasy. Pozostaje więc ta kasa zakładem gminnym, wyłącznie dla członków gminy przeznaczonym, a przy udzielaniu pożyczek zastrzega się reprezentantom gminy stosowny wpływ. — Ustaje zaś ów zarząd z ramienia Wydziału powiatowego, skoro jest gwarancya, że gmina będzie dobrze kasą swoją zawiadywać.

Komisya mniema, iż objęcie gminnej kasy pożyczkowej w zarząd Wydziału powiatowego powinno by nietylko doprowadzić do uporządkowania tej kasy, ale działać także korzystnie na zarządy kas w innych gminach; ze względu zaś, że jednemu zawiadowcy możnaby poruczyć zarząd w kilku gminach — środek ten nie powinienby pociągać za sobą znacznych kosztów.

Komisya wnosi zatem:

Wys. Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

We Lwowie dnia 9. października 1882.

Przewodniczący:

Starowiejski.

Sprawozdawca:

Dr. Skatkowski.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zarządzie gminnych kas pożyczkowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam co następuje :

- §. 1. Wydział krajowy, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, wydaje regulaminy, a Wydziały powiatowe w obrębie tych regulaminów — instrukcye dla zarządów gminnych kas pożyczkowych co do postępowania przy udzielaniu i ściąganiu pożyczek tudzież co do prowadzenia i składania rachunków.
- §. 2. Zarząd gminnej kasy pożyczkowej obowiązany jest zastosować się do tych regulaminów i instrukcyi, tudzież do wszelkich poleceń Wydziału powiatowego w przedmiocie zawiadywania kasą.

Członków zarządu gminnej kasy pożyczkowej, przekraczających ten przepis, może Wydział powiatowy karać grzywnami do 20 zł. w. a. Kary te wpływają do kasy Rady powiatowej.

- §. 3. Gminne kasy pożyczkowe, które skutkiem nierzetelnej lub wadliwej administracyi utraciły znaczną część funduszów, albo też tak są zarządzane, iż nie można spodziewać się działalności pożytecznej dla ogółu członków gminy — mogą być objęte pod zarząd Wydziału powiatowego.

Wydział powiatowy obejmuje zarząd gminnej kasy pożyczkowej na podstawie swego orzeczenia które gminie na ręce naczelnika doręczyć należy.

- §. 4. Wydział powiatowy, orzekając o objęciu gminnej kasy pożyczkowej pod swój zarząd, zamianuje równocześnie ze swego ramienia zawiadowcę tej kasy i o tem postanowieniu gminę uwiadomi.

Skoro orzeczenie Wydziału powiatowego względem objęcia zarządu gminnej kasy pożyczkowej stanie się prawomocnem, Wydział powiatowy wprowadzi zamianowanego zawiadowcę w Zarząd kasy.

Naczelnik gminy i kasyerzy kasy pożyczkowej obowiązani są oddać zamianowanemu przez Wydział powiatowy zawiadowcy wszelkie fundusze kasy, tudzież odnoszące się do administracyi kasy dokumenta i księgi.

- §. 5. Zawiadowca gminnej kasy pożyczkowej zamianowany przez Wydział powiatowy jest prawnym zastępcą tej kasy w obec c. k. Sądów i Władz.
- §. 6. Zawiadowca gminnej kasy pożyczkowej złoży przed rozpoczęciem urzędowania w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej, lub jego zastępcy i w obecności delegata Wydziału powiatowego — przyrzeczenie w miejsce przysięgi, że poruczone mu obowiązki sumiennie wykonywać będzie.

- §. 7. Wynagrodzenie dla zawiadowcy wyznaczy Wydział powiatowy z czystego zysku gminnej kasy pożyczkowej.

Jeżeli dochody kasy pożyczkowej na odpowiednie wynagrodzenie zawiadowcy nie wystarczają — wyznaczy Wydział powiatowy z funduszy tej kasy stosowną remuneracją.

- §. 8. Zawiadowca gminnej kasy pożyczkowej obowiązany jest w zarządzie kasy stosować się ściśle do regulaminów przez Wydział krajowy wydać się mających, tudzież do szczegółowych instrukcy i poleceń Wydziału powiatowego.

W szczególności obowiązany jest zawiadowca przedkładać rachunki z zarządu kasy Wydziałowi powiatowemu i poddać się wszelkiej kontroli, jaką Wydział powiatowy za potrzebną uzna.

Delegatowi Wydziału powiatowego przysłuży prawo każdego czasu przeprowadzić skontro kasy, ksiąg i dokumentów.

- §. 9. Z początkiem każdego roku słonecznego obowiązany jest zawiadowca gminnej kasy pożyczkowej przedłożyć Wydziałowi powiatowemu zamknięcie rachunków kasy i bilans za rok ubiegły.

Reszta czystego zysku, pozostająca po wyznaczeniu pewnej kwoty na renumeracją zawiadowcy (§. 7.) będzie, stosownie do uchwały Wydziału powiatowego bądź to dołączoną do funduszu zakładowego kasy — bądź też wydaną naczelnikowi gminy na potrzeby gminne.

Co roku Wydział powiatowy udzieli gminie zatwierdzone już rachunki za rok ubiegły, tudzież zawiadomi gminę o stanie kasy i rozdziale zysku.

- §. 10. Pożyczki z funduszy gminnej kasy pożyczkowej, przez Wydział powiatowy administrowanej mogą być udzielane tylko członkom dotyczącej gminy.

Co do tymczasowej lokacyi wpływającej gotówki — zawiadowca kasy zastosuje się do poleceń Wydziału powiatowego.

Członek gminy chcący zaciągnąć pożyczkę, winien zgłosić się osobiście do zawiadowcy kasy i złożyć mu potrzebną dowody i wyjaśnienia.

Zawiadowca kasy rozstrzygnie co do udzielenia lub odmówienia pożyczki — po wysłuchaniu zdania naczelnika gminy, tudzież dwóch mężów zaufania, których rada gminna wybierze.

Gdyby rada gminna ociągała się z wyborem mężów zaufania, zamianuje ich Wydział powiatowy z pośród członków gminy.

Jeżeli naczelnik gminy i jeden z mężów zaufania, lub też obaj mężowie zaufania oświadczą się przeciw udzieleniu pożyczki — nie może być pożyczka udzieloną.

Zawiadowca kasy może jednak pomimo przychyłnej opinii naczelnika lub mężów zaufania odmówić udzielenia pożyczki.

Przeciw takiemu rozstrzygnięciu nie ma odwołania.

- §. 11. Warunki udzielenia i zabezpieczenia pożyczki, forma obligu dłużnego i terminu spłaty — oznaczy zawiadowca kasy, stosując się w tej mierze do postanowień regulaminu.

Stopę procentową od pożyczek i wysokość prowizyi zwłoki oznaczy co roku Wydział powiatowy.

- §. 12. Wydział powiatowy może zawiesić na pewien czas udzielanie pożyczek z gminnej kasy pożyczkowej przez siebie administrowanej i postanowi w jaki sposób wpływająca gotówka ma być ulokowana.

O takim zarządzeniu należy gminę zawiadomić.

- §. 13. Zawiadowca gminnej kasy pożyczkowej może być każdego czasu, za uchwałą Wydziału powiatowego usuniętym z tego urzędu.

- §. 14. Zarząd gminnej kasy pożyczkowej przez zawiadowcę z ramienia Wydziału powiatowego może być każdego czasu na żądanie rady gminnej orzeczeniem Wydziału powiatowego

uchylony i oddany na powrót gminie, jeżeli Wydział powiatowy nabędzie przekonania iż nie ma powodu obawiać się nieprawidłowej administracji tej kasy.

§. 15. Przeciw orzeczeniom i rozporządzeniom Wydziału powiatowego, wydanym na podstawie §§. 3. 12. i 14. tej ustawy, tudzież przeciw nałożeniu grzywń w myśl §. 2. ustawy, może być wniesiony rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego w przeciągu 14. dni.

Przeciw wszelkim innym rozporządzeniom Wydziału powiatowego, na podstawie tej ustawy wydanym, niema odwołania.

§. 16. Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Art. 20.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych, wlicza się po strąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela.

Art. 21.

Płace i dodatki dyrektorów, jakoteż nauczycieli stale zamianowanych, *tudzież emerytury* mają być wypłacane z góry.

Art. 19.

Art. 20.

Tytuł III.

O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby.

Art. 22.

Nauczyciela wykraczającego w czemkolwiek przeciw swym obowiązkom skarci sam kierownik szkoły ustnie, a w ważniejszych wypadkach Rada szkolna okręgowa pisemnie, przyczem należy mu wskazać następstwa, na jakieby się naraził po wtórnem przewinieniu.

Rada zaś szkolna krajowa karze nauczycieli według okoliczności w drodze dyscyplinarnej.

Art. 22.

Art. 23.

Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę;
- c) *przymusowe przeniesienie w czasowy lub stały stan spoczynku;*
- d) *utrata posady z pozostawieniem prawa do ubiegania się o inną posadę;*
- e) wydalenie ze służby.

Art. 23.

Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę i
- c) oddalenie od służby.

Art. 24.

Naganę należy udzielić na piśmie z zagrożeniem użycia surowych środków w razie ponownej przewiny.

Każda udzielona nagana odracza przyznanie pięcioletniego dodatku o 3 lata; pod innymi względami zaś po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 24.

Naganę należy dawać na piśmie z groźbą użycia surowszych środków w razie ponownej przewiny. Po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela, traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 25.

W razie odjęcia kierownictwa lub przeniesienia za karę na inną posadę, należy oznaczyć w orzeczeniu stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono.

Art. 26.

Zanim zapadnie orzeczenie w sprawie dyscyplinarnej, należy zbadać dokładnie istotę czynu. Uczyni to Rada szkolna okręgowa z własnej inicjatywy lub z polecenia Rady szkolnej krajowej, albo też komisya śledcza wydelegowana przez tę ostatnią. Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu i usprawiedliwienie się jego zapisać do protokołu lub gdyby je wniósł na piśmie — załączyć do aktów.

Jeżeli usprawiedliwienie to będzie uznane dostatecznym, należy uwiadomić go na piśmie, że jest niewinnym zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 27.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych lub tymczasowych jakoteż stałych nauczycieli, *tudzież o wydaleniu ze służby w każdym razie*, orzeka ostatecznie Rada szkolna krajowa.

Sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych lub zastępców nauczycieli należą do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 28.

Nauczyciel dopuszczający się czynów wywołujących publiczne zgorszenie, może być wydalony ze służby, chociaż poprzednio dyscyplinarnie nie był karany.

Na wydalenie ze służby w innych wypadkach skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania dopuścił się ponownie opieszałości lub innych wykroczeń w służbie.

Art. 29.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej, wydali Rada szkolna krajowa ze służby bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 25 i 26.

Art. 27.

Art. 28.

W sprawach dyscyplinarnych stale lub tymczasowo zamianowanych dyrektorów i starszych nauczycieli, *tudzież* nauczycieli rzeczywistych wszelkiej kategorii a niemniej w sprawach dotyczących przyznania, odroczenia lub odmówienia dodatków pięcioletnich, orzeka Rada szkolna krajowa.

Wszelkie zaś sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych należą do zakresu Rad szkolnych okręgowych.

Art. 29.

Art. 30.

Art. 30.

Jeżeli przeciw nauczycielowi wytoczone zostanie śledztwo o zbrodnię lub przestępstwo hańbiące, odejmuje mu Rada szkolna krajowa na czas śledztwa urządowanie i płacę. Tosamo może Rada szkolna krajowa zarządzić w razie śledztwa dyscyplinarnego, jeśliby wymagała tego powaga stanu nauczycielskiego, lub dobro szkoły.

Art. 31.

W ciągu takiego odjęcia urządowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby.

Uniewinnionemu należy zwrócić całą niewypłaconą należność.

Art. 32.

O każdym wydaleniu ze służby należy donieść Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz innych krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Art. 31.

Art. 32.

Art. 33.

Tytuł IV.

O przenoszeniu w stan spoczynku i zaopatrywaniu wdów i sierót po nauczycielach.

Art. 33.

Nauczyciela, który dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, *stwierdzonej urzędownie nieudolności*, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków, przenosi Rada szkolna krajowa w stan spoczynku, co w szczególności z urzędu nastąpi w przypadkach w art. 23. lit c. przewidzianych.

Art. 34.

Po 35-letniej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie, *utrata posady lub wydalenie ze służby (Art. 23. lit. d. e.)* pozbawia prawa do emerytury *jako też do odprawy.*

Art. 34.

Art. 35.

Po 40-letniej nienaganniej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku na jego własne żądanie.

Dopóki trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 35.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez starszą nauczycielkę lub nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela nie mającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby bez takiego przyzwolenia zawarte będą uważane za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Art. 36.

Tylko z końcem kursu lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady albo przejść w stan spoczynku.

Rada szkolna krajowa w poszczególnych wypadkach może pozwolić na wyjątek od tego postanowienia.

Równocześnie ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków niezembranych z pól i ogrodów, należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela. (Art. 46.)

Art. 37.

Stale umieszczeni nauczyciele i nauczycielki wszelkich kategorii mają prawo do emerytury, a wdowy i sieroty po nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 38.

Wymiar emerytury zależy od wysokości płacy i od lat służby.

Co do pierwszej będzie podstawą płaca ze wszystkimi dodatkami pięcioletnimi jakoteż dodatkami za kierownictwo (Art. 14.), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata spędzone przy szkołach etatowych, począwszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania.

Przerwa w służbie zaszła bez winy nauczyciela nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 39.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy,

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie pozbawia prawa do emerytury.

Do zawarcia i t. d.

Art. 36.

Art. 37.

Art. 38.

Art. 39.

Nauczyciel rzeczywisty i młodszy nauczyciel rzeczywisty, który nie wysłużył lat jeszcze 10, nie ma prawa do emerytury i dlatego otrzyma jedynie odprawę, równającą się półtorarocznej

a która nie może przekraczać półtorarocznej należitości, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{1}{3}$ części, a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{35}$ część należitości, obliczonej jak wyżej.

Art. 40.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe, albo czasowe. W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchylona, powinien ten, którego to dotyczy, na wezwanie Rady szkolnej krajowej albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, albo też zrzec się emerytury.

Art. 41.

Nauczyciel, któryby po otrzymanej odprawie powrócił do służby przed upływem półtora roku, winien będzie zwrócić taką część odprawy, jakaby przypadała na resztę tego czasu.

Art. 42.

Wdowy i sieroty po stałych nauczycielach wszelkich kategorii mają tylko wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie uieli prawo do emerytury.

Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część należitości męża, obliczonej podług art. 39.

Taka sama część należy się sierotom po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat 10.

Art. 43.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10 albo więcej, należy się roczne zaopatrzenie, wynoszące $\frac{1}{3}$ część ostatniej jego płacy rocznej, o ile ona miała się liczyć przy wymiarze emerytury. Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub jeśli z winy żony nastąpiła separacja sądowa od stołu i łoża lub rozwód, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia.

W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzec zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

należitości, obliczonej według artykułu poprzedniego. Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ część, a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należitości, obliczonej jak wyżej.

Art. 40.

Art. 41.

Wdowy i sieroty tak po rzeczywistych nauczycielach jak i rzeczywistych młodszych nauczycielach mają wtedy tylko prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury.

Wdowy przeto i sieroty po nauczycielach lub młodszych nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część, a jeżeli wdowa ma dzieci, otrzyma połowę należitości męża, obliczonej według art. 39.

Art. 42.

Art. 44.

Sieroty po nauczycielu mającym prawo do emerytury, które nie skończyły jeszcze lat 20 i oprócz zaopatrzenia przyznanego ich matce nie mają innego utrzymania, pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 39.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do dzieci pozostałych z małżeństwa nauczycielki mającej prawo do emerytury lub odprawy.

Art. 45.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego lub dostają kwartalną ratę pobieranego przezeń wynagrodzenia za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. Czerwca a 31. Października.

W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 43.

Wdowa mająca prawo do zaopatrzenia otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzać, aby zaopatrzenie wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższało połowy ostatniej płacy męża.

Wysokość dodatku na wychowanie każdego dziecka oznacza Rada szkolna krajowa.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko skończy lat 20 lub inne uzyska utrzymanie.

Art. 44.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje lub nie ma prawa do zaopatrzenia, wówczas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat 20 i nie mają innego utrzymania, zasiłek na wychowanie, obliczony według tego, czy wdowie dostałaby się tylko odprawa, czy też zaopatrzenie.

W pierwszym wypadku dostają dzieci taką samą odprawę, a w drugim pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 39.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do sierót po nauczycielce mającej prawo do emerytury.

Art. 45.

Jeżeli wdowa po nauczycielu pójdzie ponownie za mąż, dostają dzieci zamiast dodatku na wychowanie zaopatrzenie według wymiaru art. 44.

Art. 46.

Art. 46.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela wraz z dodatkami pięcioletnimi nie przenosi 600 zł. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu, należy się wdowie, a w braku tejże dzieciom, $\frac{1}{4}$ część owej płacy jako kwartał pozgonny.

Z kwartału pozgonnego Rada szk. okręgowa zwróci jednak przede wszystkim koszta choroby i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Art. 47.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dawniejszych szkół w etatowe utracą swe posady, mają prawo do emerytury z funduszu szkolnego krajowego pod tymi samymi warunkami, jak nauczyciele na etat przeniesieni, z tą różnicą że za podstawę wymiaru służyć ma płaca, którą pobierali w ostatnim roku jako stale umieszczeni nauczyciele.

Ich wdowy i sieroty pobierać będą takie jedynie zapomogi, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dawniej obowiązujących.

Art. 48.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego, tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę, równającą się dwom procentom od każdorocznej płacy przez wszystkie lata poprzedniej służby nauczycielskiej.

Splata tej kwoty uiszczaną być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 49.

Na pokrycie wydatków wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody z majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela

Art. 47.

Art. 48.

Art. 49.

Art. 50.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dotychczasowych szkół w etatowe utracą swe posady, a niemniej ich wdowy i sieroty, mają prawo do takich jedynie zapomóg, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dotąd obowiązujących.

w ogóle (art. 45. i 46.) albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;

- e) spłaty kwot dwu procentowych powyżej oznaczonych w art. 48;
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% procent od rocznej płacy;
- g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 35 letniej służbie ustaje obowiązek wiszczania opłat pod lit. f) wymienionych.

Art. 50.

Jeżeli nauczyciel umrze przed skończeniem dziesięciu lat służby dającej prawo do emerytury, albo też odprawiony zostanie przed tym czasem lub otrzymał odprawę, należy jemu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiścił.

Art. 51.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należyłości funduszowych i o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego i ogłaszać co rok zamknięcie rachunków.

Art. 52.

Miasta rządzące się własnym statutem mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny, mają jednakże przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jako też zaopatrzeń pozostałych po nich wdów i sierót, postępować w myśl artykułów powyższych.

W takim razie wpływy w art. 49. od c) do f) wymienione, mają wpływać do ich własnej kasy.

Art. 51.

Art. 52.

Art. 53.

Art. 53.

Dochody funduszu emerytalnego należy przede wszystkim obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany, resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 54.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia odnoszące się do przedmiotów objętych tą ustawą.

Art 55.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Art. 54.

Art. 55.

Art. 56.

S p r a w o z d a n i e

komisyi kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego
w sprawie przemysłu domowego i drobnego.

Wysoki Sejmie!

Aktem z dnia 15. września 1882 L. 38795/82 przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swych w ciągu ubiegłego roku w sprawie przemysłu domowego i drobnego, wraz z projektem wprowadzenia w życie instytucyi pod nazwą: „Komisyja krajowa dla spraw przemysłu domowego i drobnego“.

Ze sprawozdania tego okazuje się, że we wszystkich działach opieki publicznej nad rozwojem przemysłu rękodzielniczego i drobnego objawia się w naszym kraju ruch zbawienny, który wymaga tylko życzliwej podniejty i umiejętnego kierownictwa, ażeby na coraz nowe pola produkcji i w coraz nowe okolice kraju rozszerzał się.

Dawniej założone szkoły dla podniesienia przemysłu domowego przeszły już okres tych trudności, jakie każda rzecz nowa w początkach istnienia przebywać musi. Byt ich ustala się coraz silniej, wpływ ich staje się coraz widoczniejszym i organizacya ulepsza się z każdym rokiem, co znakomicie podnosi praktyczną ich użyteczność. Uwagi te odnoszą się mianowicie do szkół koszykarskich w Jarosławiu i w Krakowie, szkoły snycerstwa w Zakopanem, a co się tyczy szkoły garncearstwa w Kołomyi, to także terażniejszy jej kierunek daje rękojmię, iż zadanie swoje będzie ona spełniała z prawdziwym dla kraju pożytkiem.

Wymienia też sprawozdanie Wydziału krajowego dziesięć projektów utworzenia we wszystkich okolicach kraju nowych różnorodnych szkół fachowych, mających na celu umiejętne doskonalenie miejscowych przemysłów ludowych.

Stypendya i zasiłki, udzielane przez Wydział krajowy w tym dziale czynności jego, każą się spodziewać również pomyślnych owoców.

Co się tyczy subwencyi w kwocie 1.500 zł. udzielonej przez Wydział krajowy zarządowi Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie na koszt wydawania czasopisma artystyczno przemysłowego musi zauważyć komisyja kultury krajowej, iż byłoby także bardzo pożądanem wspieranie wydawnictw fachowych, które miałyby na celu nietylko pielęgnowanie artystycznej strony przemysłu, lecz poświęconych raczej technologii i informacyom handlowym dla kilku przynajmniej ważniejszych działów przemysłu.

Dla sprawy szerzenia wiadomości fachowych, jak niemniej także interesom materyalnym klas rękodzielniczych mogłyby takie pisma, należycie kierowane, znakomite oddać usługi.

Bacniejszego zastanowienia się wymaga drugi dział sprawozdania Wydziału krajowego, dotyczący się organizacji opieki ze strony kraju nad sprawami przemysłu domowego i drobnego.

Uchwałą z dnia 28. sierpnia 1877 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w celu utworzenia przy Wydziale krajowym stałej Kuratoryi dla spraw rękodzielnictwa i przemysłu domowego. Wszelako ówczesne Ministerstwo handlu stanowczo sprzeciwiało się utworzeniu organu, któryby w myśl przytoczonej powyżej uchwały Sejmu miał prawo wywierać wpływ przeważny na wszelkie sprawy dotyczące się krajowego rękodzielnictwa i przemysłu domowego, a mianowicie zawiadywał wszelkimi funduszami, na ten cel ze skarbu Państwa, lub ze źródeł krajowych przeznaczonemi, oraz wykonywał naczelny nadzór nad wszystkimi w kraju istniejącymi zakładami dla praktycznej nauki przemysłu, i który zajmowałby się wyzyskaniem działalności tychże zakładów. Więć tylko w drobnej mierze mogło się stać zadość intencji Wysokiego Sejmu, uchwałą z dnia 28. sierpnia 1877 wyrażonej.

Z dniem 27. listopada 1879 rozpoczęła przy Wydziale krajowym czynność swą Kuratorya dla spraw przemysłu domowego i drobnego na podstawie wydanego przez Wydział krajowy, a później przez Wys. Sejm zatwierdzonego statutu organizacyjnego, nakreślającego jej bardzo szczupły zakres działania.

Pomimo tej okoliczności, iż tak zorganizowana Kuratorya pozbawioną była wszelkiej samodzielności i władzy, oddała ona sprawie rozwoju przemysłu domowego w naszym kraju w ciągu swej trzyletniej niemal działalności niepoślednie usługi. W końcu atoli przyszli jej członkowie do przeświadczenia, że stanowcza reforma ustroju opieki nad przemysłem krajowym jest gwałtownie i koniecznie potrzebną, gdyż przy tych środkach, jakimi Kuratorya rozporządzała, działalność jej ani opinii kraju, ani tem mniej samychże jej członków żadną miarą zadowolnić nie mogła. Dla nadania przeto silniejszego nacisku żądaniom reformy, złożyli swoje mandaty członkowie Kuratoryi i jakkolwiek nie usuwają się dotąd faktycznie od pełnienia obowiązków z mandatem ich połączonych, to przecież byt Kuratoryi można uważać za zagrożony. Woleli bowiem ustąpić członkowie Kuratoryi niż tworzyć instytucję, obarczoną wielką odpowiedzialnością obywatelską, a pozbawioną możności działania.

Kuratorya dla spraw przemysłu domowego i drobnego pozostawiła poniekąd jako spuściznę po sobie projekt statutu organizacyjnego dla nowej instytucji poświęconej opiece nad sprawami przemysłowemi pod nazwą „Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego“; wraz ze sprawozdaniem swoim przedkłada obecnie Wydział krajowy ów projekt od siebie Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia.

Komisya kultury krajowej w zupełności podziela objawioną tym aktem opinię dawnej Kuratoryi a względnie Wydziału krajowego, że potrzeba ustanowienia samodzielnego i w odpowiedni zasób władzy uposażonego organu dla opieki stałej nad sprawami przemysłowemi w naszym kraju teraz występuje na jaw jeszcze dobitniej niż kiedykolwiek indziej.

Jeżeli bowiem członkowie dawnej Kuratoryi uznali, iż istnienie jej przy tak dalece ścieśnionym zakresie działania, jakie jej przyznał statut z r. 1879, nie może być pożytecznem dla kraju i z tego powodu usuwać się poczuli z jej składu, to wynika z tąd, że obecnie kraj nasz pozbawiony jest znowu organu fachowego dla opieki nad sprawami przemysłowemi — i to nawet tak dalece ograniczonego w swej działalności, jak dawna Kuratorya. Tymczasem centralne władze państwowe, a za idącym ztąd impulsem i inne w skład monarchii wchodzące kraje, rozwijają właśnie teraz ze spotęgowaną gorliwością i energią opiekę nad rękodzielcami.

Przy Ministerstwie oświaty utworzoną została w bieżącym roku centralna komisya fachowa dla zwierzchniego kierownictwa i nadzoru nad szkołami przemysłowemi z fachowymi inspektorami których zakres urzędowania obejmuje wszystkie prowincye Państwa. Komisya ta, rozporządzająca całym zastępem znakomitych znawców i miłośników różnych gałęzi przemysłu, obudziła w całym Państwie ruch spotęgowany na polu szkolnictwa przemysłowego, i w sposób bardzo stanowczy

objawia ona dążność do jaknajdalej sięgającej centralizacji kierownictwa tego działu wychowania publicznego w swem ręku, z pominięciem pośrednich organów krajowych.

Otóż słuszną czyni uwagę w swem sprawozdaniu Wydział krajowy, że „co się tyczy przemysłu domowego, to jeżeli on niema uledeć w walce z wyrobami obcemi, które kraj zalewają, musi w rozwoju zachować rodzinną oryginalność i właściwość ornamentacji i wyrobu. Pielęgnować zaś właściwości przemysłu domowego tak, aby przy postępie nie zatarło się jego piętno rodzinne, zdołają tylko organa, złożone z ludzi dokładnie obeznanych ze stosunkami krajowemi, z obyczajami i stopniem wykształcenia ludu, a wreszcie z przekazanemi tradycją wzorami wyrobów. Usiłowania więc i zabiegi centralnych władz rządowych na polu przemysłu domowego w kraju naszym budziłyby raczej obawę zupełnego upadku tego przemysłu, wskutek nadania mu błędnego kierunku, niż nadzieję wytworzenia się zeń ważnego czynnika ekonomicznego, jeżeliby w działaniu władz rzeczonych nie pośredniczył specjalny organ krajowy, którego głos zgóry miałby zapewniony posłuch we wszystkich kwestyach, samej istoty przemysłu domowego dotyczących“.

Podobny pogląd na ten przedmiot znajdujemy także w ogłoszonym w r. 1876 przez ówczesnego Ministra oświaty memoriale p. t. *Zur Frage der Erziehung der industriellen Classen in Oesterreich*. Powiedziano tam mianowicie: „Sięgająca zbyt daleko centralizacja kierownictwa szkół przemysłowych w stolicy państwa nie odpowiadałaby celowi. Ani bowiem czas, ani siły uczonych wiedeńskich specjalistów nie wystarczyłyby, ażeby na całym wielkim obszarze Państwa z należytą regularnością i nieodzowną dokładnością mogli oni załatwiać inspekcję szkół przemysłowych. Działalność tych specjalistów wymaga przeto pomocy i pośrednictwa z prowincyalnych ognisk, a gdy państwowa administracja szkół (*Unterrichtsverwaltung*) jak to wynika z treści memoriału z r. 1875 już przed laty powzięła przekonanie, iż z wielu względów nie wypada urządzać aparatu nadzorczego nad szkołami przemysłowemi wedle ogólnego szematu ani krajami (*länderweise*) ani też jednostronnie centralistycznie, więc organizacja państwowych szkół przemysłowych, które (na razie w dziewięciu punktach państwa) znakomitych specjalistów jednoczą, musiałaby być poczytywaną jako pierwszy warunek przyszłego uregulowania całego szkolnictwa przemysłowego *).

Otóż przyjmując rozrzucone w różnych krajach koronnych państwowe szkoły przemysłowe za podstawę do organizacji nadzoru nad tym działem oświaty publicznej wyraźnie uznało w r. 1876 Ministerstwo oświaty potrzebność i użyteczność pomocy dla władz wiedeńskich z „ognisk prowincyalnych“ oświadczając równie stanowczo, że „jednostronna organizacja centralistyczna“ aparatu nadzorczego nad szkołami przemysłowemi byłaby szkodliwą.

Trafny ten pogląd podziela i sejmowa komisya kultury krajowej, gdyż odpowiada on stanowisku zasadniczemu, zajętemu w tym przedmiocie przez Wysoki Sejm krajowy, w uchwałę z roku 1877 postanawiającej utworzenie Kuratoryi dla przemysłu domowego i drobnego, jakoteż w przedłożonym obecnie przez Wydział krajowy projekcie statutu dla „Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i drobnego.

Zgadając się z ogólną myślą przewodnią wniosków Wydziału krajowego, Komisya kultury krajowej pozwolić sobie musi niektóre uwagi co do szczegółów planu jej przeprowadzenia.

Inne kraje, które nam służyć mogą za przykład w organizacji opieki publicznej nad rozwojem przemysłu, wskazują mianowicie, że tam obok hojnego i troskliwego wspierania szkół przemysłowych nie mniej gorliwie zwracają także uwagę i na inne środki dźwignia przemysłu — i że władze, powołane do czuwania nad sprawami przemysłowemi w statutach i instrukcyach swoich mają tak obszernie nakreślone granice swej działalności, że żadną miarą nie mogą popaść w jednostronność, t. j. nie mogą opiekować się jedną gałęzią przemysłu więcej niż inną, również na uwzględnienie zasługującą. Albo też dla różnorodnych zadań pracy w tym kierunku, różnorodne istnieją instytucye. Pomijając zachodnie państwa europejskie, gdzie przemysł doznaje od dawnych czasów opieki

*) Br. Dumreicher: *Ueber die Aufgaben der Unterrichtspolitik im Industriestaate Oesterreich*. Wien 1881 str 22.

publicznej, dość zwrócić uwagę na stosunki w monarchii austriackiej panujące, ażeby przekonać się, że wszystkie niemal prowincye posiadają już od dawna potężne instytucye dla opieki nad sprawami przemysłowemi, właśnie z takim mniej więcej zakresem działania, jak proponuje obecnie Wydział krajowy w przedłożonym projekcie statutu krajowej Komisji dla spraw przemysłu domowego i drobnego. I tak mianowicie Czechi mają instytucyę pod nazwą *Jednota ku povzbuzeni premyslu v Cechach*, założoną w r. 1833, a zostającą pod bezpośrednią opieką Najjaśniejszego Pana, a pod protektoratem każdego z ówczesnych Namiestników cesarskiego. Jest to półurzędowy organ, który tak dla władz państwowych zarówno jak i dla władz autonomicznych służy za pośrednika we wszelkich działaniach, dotyczących się rozwoju przemysłu.

We Wiedniu spełnia tę misyę *Niederösterreichischer Gewerbe-Verein*, zostający pod protektoratem Arcyksięcia Karola Ludwika.

Na Morawie, w Styryi, Karyntyi, Tyrolu, Salzburgu i w Górnej Austrii istnieją krajowe Stowarzyszenia przemysłowe, spełniające w obec władz te same funkcye pośredniczące w sprawach dotyczących się przemysłu, jakie załatwiają Towarzystwa rolnicze w sprawach gospodarczych w obec Ministerstwa rolnictwa.

We Węgrzech istnieje patriotyczne krajowe Stowarzyszenie przemysłowe z 10 filialnymi stowarzyszeniami w Węgrzech samych i w Siedmiogrodzie, a 3-ma w Kroacyi i Sławonii, posiadające uznany przez Państwo charakter półurzędowy.

W Galicyi tylko nie było dotąd podobnego organu dla patriotycznej opieki nad rozwojem przemysłu.

Dawna Kuratorya nie mogła zastąpić tego niedostatku, będąc w działaniu swem — jak to powyżej podniesiono — skazaną na bardzo szczupły i jednostronny zakres działania.

Sejmowa komisya kultury krajowej pragnęłaby przeto, ażeby przyszła krajowa komisya dla spraw przemysłu domowego — i *rękodzielniczego* (jak komisya proponuje w miejsce wyrazu „drobnego“) uznana została również i przez c. k. Rząd za organ doradczy z pewnym stale oznaczonym zakresem poruczonej władzy wykonawczej w sprawach szkół przemysłowych w Galicyi. Nie należy wątpić, iż rokowania, jakie w tym celu podjąć wypadnie Wydziałowi krajowemu z c. k. Rządem, do pomyślnego doprowadzą rezultatu. Naturalnie jednak, że zachodzi także potrzeba udzielenia Wydziałowi krajowemu pełnomocnictwa do poczynienia niezbędnych zmian w statucie przyszłej krajowej komisji dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, byle tylko nie utrudniać wprowadzenie jej w życie na wypadek, gdyby układy z Rządem niepomyślny wzięły obrót.

Zresztą poczyniła komisya kultury krajowej w przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie statutu komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, oprócz zmiany w nazwie także i inne mniejszej wagi poprawki, nie dotykające głębiej istotnej treści jego postanowień.

Komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego w sprawach przemysłu domowego i drobnego L. W. kr. 38.795/82“.

2. „Sejm zatwierdza przedłożony przez komisyę kultury krajowej statut „Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego“ i upoważnia Wydział krajowy do rokowań z c. k. Rządem w przedmiocie utworzenia rzeczonyj komisji do poczynienia zmian w statucie, które w skutek tych rokowań okazałyby się niezbędnymi i do ustanowienia komisji bez odwołania się do Sejmu“.

Lwów dnia 12. października 1882.

Przewodniczący:

J. Czartoryski.

Sprawozdawca

T. Merunowicz.

STATUT

Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego.

§. 1.

Zadaniem Komisji krajowej jest podniesienie przemysłu domowego i rękodzielniczego w kraju, mianowicie udoskonalenie i rozpowszechnienie fachowej nauki przemysłowej.

§ 2.

W sprawach organizacji szkół przemysłowych w Galicyi, o ile sprawy ich wchodzą w zakres działania władz państwowych, a koszta zakładania ich i utrzymywania pokrywane są z funduszków Państwa, służyć ma Komisya krajowa Ministrowi oświecenia za organ doradczy. W szczególności będzie on zasięgał jej zdania w sprawach organizacji szkół przemysłowych, warsztatów wzorowych, i t. p. również w sprawach zakładania, urządzania, zwijania, przenoszenia fachowych szkół przemysłowych, szkół rysunków i modelowania w Galicyi.

§. 3.

Sprawami dotyczącymi fachowej nauki przemysłowej, w szkołach zakładanych i utrzymywanych kosztem kraju, lub z funduszków krajowych subwencyonowanych, zawiaduje Komisya krajowa w zastępstwie Wydziału krajowego, mianowicie:

a). Postanawia o założeniu fachowych szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych, utrzymywanych kosztem kraju, powiatów i gmin, towarzystw lub osób prywatnych. Przeprowadza w tym celu z temi korporacyami i osobami rokowania, względem przyłożenia się do kosztów założenia i utrzymania tych zakładów i względem ich urządzenia, zatwierdza statuta, regulamina, plany nauki dla tych szkół i warsztatów. Powołuje nauczycieli dla szkół utrzymywanych z funduszu krajowego, zatwierdza wybór nauczycieli dla szkół zakładanych przez gminy i powiaty a zasilanych z funduszu krajowego, o ile według statutu organizacyjnego założyciele mają zastrzeżone mianowanie nauczycieli. Sprawuje nadzór i zwierzehne kierownictwo tych zakładów, już to przez członków, których wysła z grona swego dla inspekyi, już to przez osobnych na wniosek Komisji krajowej przez Wydział krajowy mianowanych inspektorów krajowych, których zakres czynności i obowiązki określa osobny regulamin i instrukcyje, i zdaje o stanie tych szkół i warsztatów wzorowych sprawę Sejmowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału krajowego.

b). Uchwala zasilki z kredytu rocznego, jaki Sejm przyzwoli na cele nauki przemysłowej dla fachowych szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych, założonych przez c. k. Rząd i utrzymywanych kosztem skarbu Państwa i przeprowadza w tym celu poprzednie rokowania z c. k. Rządem.

c) Urządza wystawy krajowych wyrobów przemysłu, w szczególności wystawy wyrobów szkół i warsztatów, o których mowa w ustępie a) i wystawy wzorów, modeli i narzędzi rękodzielniczych.

d) Udziela styendyów lub zasilków uczniom szkół i warsztatów wzorowych i osobom posiadającym wiadomości techniczno-przemysłowe, dla uzupełnienia wykształcenia zawodowego w kraju lub za granicą.

- e) Bada stosunki i potrzeby przemysłu domowego i rękodzielniczego w kraju, zbiera daty statystyczne i wysła ludzi zawodu za granicę dla poznania warunków obcej produkcji przemysłowej.
- f) Ma staranie o rozwój muzeów przemysłowych w kraju.

§. 4.

W sprawach i czynnościach podejmowanych dla popierania przemysłu innemi środkami jak za pomocą nauki przemysłowej, służy Komisya krajowa Wydziałowi krajowemu za organ doradczy.

§. 5.

Komisyja krajowa przedkłada Wydziałowi krajowemu wnioski co do wysokości rocznej dotacyi z funduszu krajowego, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z czynnościami w §. 3. wyszczególnionemi, w celu wyjednania przyzwolenia Sejmu.

Przyzwolonemi funduszami zarządza komisya i zdaje z nich liczbę, przedkładając Wydziałowi krajowemu roczne zamknięcie swoich rachunków.

§. 6.

W skład Komisji krajowej wchodzi:

- a) Marszałek krajowy jako Przewodniczący.
- b) Mianowany przez c. k. Rząd zastępca Rządu.
- c) Członek Wydziału krajowego, szef departamentu do którego należą sprawy przemysłowe.
- d) Osoby powołane z Galicyi przez c. k. Ministra oświecenia na członków państwowej centralnej Komisji dla nauk przemysłowych we Wiedniu.
- e) Osoby, powołane przez Wydział krajowy na członków Komisji krajowej w takiej liczbie, ile powoła c. k. Rząd z Galicyi do państwowej centralnej komisji dla nauk przemysłowych we Wiedniu. W każdym jednak razie powoła Wydział krajowy niemniej jak trzech członków.
- f) Tak złożona komisya ma prawo powołać jeszcze trzech członków do grona swojego.

§. 7.

Marszałek krajowy jest Prezesem Komisji krajowej. Dla zastępowania Prezesa w razie potrzeby wybierze Komisya krajowa ze swego grona Wice-prezesa pierwszego i Wice-prezesa drugiego.

§. 8.

Do ważności uchwał potrzeba obecności Prezesa lub jego zastępcy i najmniej sześciu członków.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych na posiedzeniu członków, a w razie równości głosów rozstrzyga Przewodniczący.

§. 9.

Komisya krajowa ma prawo:

- a) Wyznaczać z grona swego stałe sekcyje dla pewnych działów czynności.
- b) Tworzyć z członków swoich komisye do zbadania i przygotowania spraw.
- c) Powoływać osoby z poza grona swego na delegatów do prowadzenia czynności przez Komisję krajową wskazanych w jej zastępstwie.
- d) Powoływać w specjalnych sprawach mężów zawodu jako znawców do udziału w obradach Komisji.

§. 10.

Zwyczajne zebrania Komisji krajowej odbywają się bez poprzedniego zwołania cztery razy do roku, mianowicie: 3. stycznia, 3. kwietnia, 3. czerwca i 3. października każdego roku we Lwowie w biurze Komisji krajowej.

Kancelarya Komisji krajowej ma rozesłać członkom na 14 dni przed każdym posiedzeniem porządek dzienny.

Nadzwyczajne zebrania Komisji krajowej zwołuje jej Przewodniczący, ilekroć uzna potrzebę, lub jeżeli zażąda tego najmniej trzech członków z oznaczeniem spraw, dla których domagają się nadzwyczajnego zebrania Komisji.

§. 11.

Komisja krajowa mianuje swego sekretarza i wyznacza temuż wynagrodzenie, a w razie potrzeby dodaje mu odpowiednią pomoc kancelaryjną;

Mają być oznaczone stałe godziny dnia, w których sekretarz Komisji krajowej winien być obecnym w biurze Komisji krajowej dla udzielania informacji członkom Komisji i stronom, zresztą określi osobną instrukcją zakres czynności i obowiązki tego funkcyjonaryusza, jakoteż w ogólności sposób załatwiania spraw przez biuro Komisji.

§. 12.

Pisma wychodzące z Komisji krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, mają być zaopatrzone podpisem Prezesa lub jednego z Wiceprezesów.

Sprawozdania do c. k. Władz centralnych przesła Komisja krajowa na ręce Namiestnika. Z Władzami w kraju koresponduje Komisja krajowa bezpośrednio.

§. 13.

Wydział krajowy dostacza Komisji lokalu dla odbywania posiedzeń i dla biura.

§. 14.

Członkowie wykonujący czynności z polecenia Komisji krajowej po za miejscem zamieszkania otrzymują diety w kwocie 5 zł. za każdy dzień użyty do czynności i jako zwrot kosztów podróży, za podróż koleją żelazną opłatę I. klasy, a za podróż drogą pocztową po 1 zł. 50 ct. w. a. za miriameter.

§. 15.

Delegaci i korespondenci mają prawo żądać zwrotu wydatków poniesionych z powodu poruczonej im czynności. Korespondentom mogą być przyznawane remuneracje w kwotach ryczałtowych, według uznania Komisji krajowej.

§. 16.

Mianowani przez Wydział krajowy lub przez Komisję członkowie, którzy nie wzięli udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach Komisji krajowej i nieusprawiedliwili swej nieobecności, przestają być członkami Komisji.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowej o petycyi Rady powiatowej w Horodence
w sprawie założenia niższej szkoły rolniczej w Horodence.

Wysoki Sejmie!

Sprawa założenia szkół włościańskich rolniczych poruszona z łona komisji kultury krajowej w przeszłej kadencji Wysokiego Sejmu, a uchwałami powziętymi poleconą Wydziałowi krajowemu, musiała odpowiadać rzeczywistej potrzebie, kiedy wezwane Rady powiatowe o opinię, pospieszyły nie tylko z odpowiedziami ale nadto niemal wszędzie ofiarność się objawiła, bądź z funduszów powiatów, oddziałów rolniczych, bądź ofiarność prywatnych.

Ludzie czynu i praktyki wyprzedzili w tej sprawie rolnicze najpoważniejsze korporacje, bo w Horodence i w oddziale Buczacko-Zaleszczyckim ofiary w gruntach, budynkach i stypendyach sprawę do tego stopnia posunęły, że łatwo przeprowadzić otworzenie dwóch szkół niższych już w ciągu roku 1883.

Kiedy ze sprawozdania z czynności Wydziału krajowego dowiadujemy się, że:

„Na zapytanie wystosowane do komitetów Towarzystw gospodarskich, odpowiedział do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania tylko Komitet c. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarskiego w Krakowie (relacją z dnia 13. maja r. b. L. 9.255) tak, że zapatrywać Oddziału Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w kwestyi organizacyi projektowanych szkół jeszcze nie mieliśmy sposobności poznać“.

Wobec faktu, że na założenie szkoły niższej w Horodence ofiarowali:

Ze strony Oddziału gospodarskiego pochodzące od Mikołaja i Jakóba Br. Romaszkanów, fundusz żelazny 2.000 zł. i trzy stypendya po 150 zł.;

ze strony JW. Br. Jakóba Romaszkana 18 morgów gruntu lub relutum 3.600 zł.;

ze strony gminy Horodenki stypendyum 100 zł. dla jednego ucznia rodem z Horodenki;

deklaracya Rady powiatowej funduje 3 stypendya po 100 zł. rocznie czyli 300 zł. dla uczniów tejże szkoły.

Wobec faktu, że:

Oddział rolniczy Buczacko-Zaleszczycki w celu założenia niższej szkoły rolniczej ofiaruje 2.000 zł. i funduje dwa stypendya po 150 zł.;

JW. hr. Karol Lanckoroński oświadczył gotowość wystawienia własnym kosztem wszelkich potrzebnych budynków dla szkoły i uczniów, nadto dołączyć do tejże 25 morgów gruntu;

J. O. książę Roman Czartoryski funduje trzy stypendya po 150 zł.;

Wny Piotr Platner jedno stypendyum na 150 zł.;

Komisyja kultury krajowej zaleca Wysokiemu Sejmowi wzięcie w gorącą opiekę potrzeby szkół niższych rolniczych, która się łączy z taką szlachetną ofiarnością i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. „Wzywa się Wydział krajowy by w ciągu roku 1883 przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o udział w kosztach założenia i utrzymania szkół niższych rolniczych włościańskich, a w szczególności o założenie szkół takich w Horodence i w obszarze Oddziału Buczacko-Zaleszczyckiego“.

„II. Sejm przeznaczą z funduszu krajowego sumę do wysokości 10.000 zł. w celu wprowadzenia w życie dwóch szkół powyżej wymienionych“.

Lwów dnia 12. października 1882.

Przewodniczący :

J. Czartoryski.

Sprawozdawca :

Stanisław Polanowski.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem zapewnienia powstać mającej w Krakowie c. k. szkole muzycznej stałej rocznej subwencji z funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Brak dobrze zorganizowanej szkoły muzycznej oddawna dotkliwie daje się uczuwać ludności miasta Krakowa i całej zachodniej części kraju, ku temu miastu grawitującej. Dopóki przy Instytucie technicznym istniała szkoła tego rodzaju, potrzeba nie była jeszcze tak naglącą, obecnie jednak po zwinięciu tej szkoły miasto Kraków i cała okolica w promieniu kilkudziesięciu milowym pozbawione są zupełnie publicznego zakładu, któryby dawał młodzieży wykształcenie w muzyce odpowiednie dzisiejszemu stopniowi rozwoju tej sztuki i nowoczesnym wymaganiom.

Istniejące w Krakowie Towarzystwo muzyczne, nie mogące o własnych siłach wprowadzić w życie podobnej instytucji, wzięło jednak chwalebłą inicjatywę w dążeniu do jej utworzenia i jego to głównie usiłowaniami zawdzięczyć należy, że projekt założenia w Krakowie szkoły muzycznej zaczyna przybierać kształty wyraźne i określone, i coraz bliższym zdaje się być urzeczywistnienia.

Pragnąc projektowi swemu zapewnić powodzenie, weszło wspomniane Towarzystwo muzyczne w porozumienie z c. k. Rządem, u którego znalazło chętne poparcie. Zwołana przez c. k. Rząd ankieta uchwaliła zasady organizacji i sporządziła kosztorys utrzymania przyszłej szkoły muzycznej, a ułożony na podstawie tych uchwał zarys statutu przedłożony został właśnie c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia.

W. Wedle tego projektu, który pod ./. w odpisie załączamy, przyszła szkoła muzyczna w Krakowie miałaby być połączoną z bursą muzyczną tj. instytucją założoną w celu kształcenia młodzieży w muzyce kościelnej, a polegającą na dawnych fundacjach kościelnych, zrobionych w celu utrzymania stałej i dobrze urządzonej muzyki dla kościoła św. Anny w Krakowie. Pomiedzy bursą muzyczną a mającą się utworzyć szkołą muzyczną istniałby według projektu w ogóle taki stosunek, jaki istniał przedtem między pierwszą z tych instytucji, a dawniejszą podupadłą szkołą muzyczną w Krakowie, która w r. 1873 zwinięta została. Powyższy projekt zamierza jednak urządzić naukę

w szkole muzycznej na wyższą skalę w porównaniu ze stanem rzeczy, jaki przedstawiała organizacja byłej szkoły muzycznej — skąd wynikała potrzeba uzyskania dla nowej instytucji o wiele większych stałych dochodów, aniżeli były te, które miała sobie zapewnione zwinięta szkoła muzyczna.

Gdy zaś nie ulegało żadnej wątpliwości, że fundusze bursy muzycznej wraz z funduszami, które posiadała dawniejsza szkoła muzyczna — są nie wielkie, a pochodzące z tych funduszy dochody roczne zbyt szczupłe, — tudzież że szkoła muzyczna na znaczny dochód z opłat szkolnych liczyć nie może, więc zrobiono przy ułożeniu statutu przypuszczenie, że fundusze Państwa, fundusz krajowy, jakoteż i gmina miasta Krakowa zasilą budżet rzeczonyj szkoły stałemi rocznemi dotacyami.

Wydatki roczne z utrzymaniem szkoły połączone obliczone są w projekcie statutu w przybliżeniu na 10.400 zł.
 dochody spodziewane szkoły i bursy 1.900 „
 pozostałby przeto roczny niedobór w kwocie 8.500 zł.
 do pokrycia przez stałe subwencye ze skarbu Państwa, kraju i gminy miasta Krakowa.

Co do subwencji z funduszy państwowych c. k. Namiestnictwo w odezwie z 18. Września b. r. l. 5880 do Wydziału krajowego wystosowanej oświadcza, że przedstawi chętnie c. k. Ministerstwu oświecenia odpowiedni przychylny wniosek, skoro się okaże, że szkoła, o której mowa, także ze strony Reprezentacyi i kraju, jak niemniej ze strony gminy miasta Krakowa na poparcie i udzielenie stałej subwencji liczyć będzie mogła. C. k. Namiestnictwo daje przytem do zrozumienia, że subwencya roczna państwowa prawdopodobnie co najwyżej 1000 zł. wynosić będzie mogła, albowiem w budżecie Państwa na rok 1882. przyzwolono na subwencye dla wszystkich instytucji muzycznych w Państwie tylko kwotę 15.900 zł.

Zarazem oznajmia c. k. Namiestnictwo, że wezwało równocześnie Prezydenta miasta Krakowa, by poczynił odpowiednie kroki w celu wyjednania dla powyższej szkoły zasiłku z funduszy miejskich.

Przedstawiwszy te źródła, z których przyszła szkoła czerpać będzie część dochodów potrzebnych na swe utrzymanie, zwraca się c. k. Namiestnictwo do Wydziału krajowego z zapytaniem, czyli zamierza ze swej strony poprzeć sprawę utworzenia szkoły muzycznej w Krakowie przez wyjednanie u Wysokiego Sejmu stałej rocznej subwencji z funduszy krajowych.

Wydział krajowy nie zapoznaje trudności finansowych kraju, które każą liczyć się ściśle z każdym wydatkiem, zwłaszcza, jeżeli on ma być stałym z roku na rok się powtarzającym.

Są jednakowoż potrzeby, wobec których bezwzględne kierowanie się zasadą oszczędności, byłoby niewczesnem a nawet szkodliwem. Gdzie skarb krajowy może nieznacznem stosunkowo przyczynieniem się powołać do życia instytucyę uznanej powszechnie użyteczności a nawet konieczności, gdzie odmówienie żądanej pomocy równałoby się zakwestyonowaniu bytu takiej instytucyi, z której znaczna część kraju odnosić będzie korzyść, podczas gdy kraj tylko w małej części łożyć będzie na jej utrzymanie, tam mniemamy, że zbyt skrupulatne liczenie się z groszem nie byłoby ani właściwem ani pożytecznem. W niniejszym przypadku i ten jeszcze wzgląd może zaważyć na szali, że skoro nawet c. k. Rząd oświadcza gotowość do udzielenia subwencji, tem więcej poczuwać się powinien do tego skarb krajowy, gdy przyszła instytucya w pierwszym rzędzie oddawać będzie usługi tylko krajowi.

W obec tego zdaniem naszym zachodzić może jeszcze tylko kwestya co do kwoty subwencji, jaka przyszłej szkole muzycznej w Krakowie ze skarbu krajowego przyznana być ma. Zamierzając i pod tym względem przedstawić Wysokiemu Sejmowi pozytywny wniosek, Wydział krajowy starał się rozpoznać wszystkie dane, jakie na oznaczenie tej kwoty wpływ wywrzeć mogą. Biorąc przedewszystkiem na uwagę zaprojektowany przez ankietę, a względnie Towarzystwo muzyczne budżet wydatków, Wydział krajowy wprost wyznaczyć musi, że kwota preliminowana w wysokości rocznej 10.400 zł. wydaje mu się w ogóle zbyt wygórowaną. Podobne wrażenie sprawić musiał

ten preliminarz także na c. k. Namiestnictwie, mówi ono bowiem w swej odezwie „że zdaje się być koniecznem dążyć do tego, ażeby przynajmniej na razie ograniczono wydatki do mniejszych rozmiarów“.

My bylibyśmy zdania, że wydatki te należałoby zredukować do ostatecznych możliwych granic, aby na razie tylko powołać do życia szkołę, któraby następnie w miarę środków rozwijać się mogła. O jaką cyfrę budżet wydatków skrócićby należało, w to wchodzić nie chcemy, w każdym razie jednak cyfra ta w stosunku do ogółu prelininowanych wydatków powinna być dość znaczną. Co do budżetu dochodów prelininowanych w kwocie 1900 zł. mniemamy, że wzięty on został trochę za nisko, mianowicie pozycya dochodów samej szkoły, prelininowanych tylko na 200 zł. zdradza za daleko posuniętą ostrożność, jeżeli się zważy, że nauka w szkole muzycznej udzielaną będzie za opłatą miesięczną, która niżej 1 zł. wynosić przecież nie będzie. W takim razie przypuściwszy że liczba uczniów i uczennic płacących wynosić będzie tylko 50, dochód z samych opłat podniesie się na 500 zł. a dochód ogólny z 1900 zł. na 2400 zł. Doliczając do tej kwoty subwencye ze strony Państwa i gminy miasta Krakowa, które prawdopodobnie drugie tyle wyniosą, okaże się dochód około 5000 zł.

Do tej kwoty przybędzie subwencya ze strony kraju, którą ze względu na powyższe dane, tudzież z uwagi, że fundusz krajowy udziela dla konserwatorium utrzymywanego przez Towarzystwo muzyczne we Lwowie roczną subwencyę w kwocie 3000 zł., pozwalamy sobie zaproponować w kwocie 2000 zł. rocznie. W takim razie dochód przyszłej szkoły muzycznej w Krakowie byłby zapewniony w rocznej sumie około 7000 zł. a. w., która zdaniem naszym na początek powinna być dostateczną.

Oczywiste, że subwencya z funduszu krajowego przyznana być może tylko w przypuszczeniu i z wyraźnem zastrzeżeniem, że gmina miasta Krakowa, tudzież c. k. skarb Państwa przyczyniać się będą ze swej strony do utrzymania tej szkoły muzycznej.

Dla tego Wydział krajowy wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Szkole muzycznej w Krakowie powstać mającej, zapewnia Sejm stałą roczną dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 2000 wyraźnie dwóch tysięcy zł. w. a. w przypuszczeniu i pod warunkiem, że gmina miasta Krakowa, tudzież c. k. skarb Państwa przyznają tej szkole stałą roczną subwencyę w odpowiedniej kwocie“.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 14. Października 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz (w. r.)

Sprawozdawca

Oktaw Pietruski (w. r.)

Członek Wydziału krajowego.

Odpis zarysu statutu

przyszłej szkoły muzycznej w Krakowie na podstawie projektu ankiety przez c. k. Rząd zwołanej ułożonego i przedstawionego przez Towarzystwo muzyczne krakowskie.

I. Organizacya.

§. 1.

Szkoła pod nazwą „c. k. Szkoła muzyczna w Krakowie“ jest zakładem dającym zupełne wykształcenie we wszystkich gałęziach muzyki i umiejętnościach pomocniczych.

§. 2.

Pobierana w szkole muzycznej nauka rozpada się według przedmiotów na szkoły: śpiewu, gry na instrumentach, teorii muzyki, umiejętności pomocniczych i ćwiczeń zbiorowych.

- a) Szkoła śpiewu obejmuje: α) śpiew solowy, β) śpiew chórowy, γ) kant kościelny.
- b) W szkole gry na instrumentach udziela się: nauki gry na fortepianie, organach, instrumentach smyczkowych, instrumentach dętych, drewnianych i blaszanych.
- c) Szkoła teorii muzyki uczy elementarnych zasad teorii muzyki, nauki harmonii, kontrpunktu i kompozycyi.
- d) W szkole umiejętności pomocniczych udziela się historii i estetyki, muzyki i deklamacyi.
- e) W szkole ćwiczeń zbiorowych odbywają się: α) muzyka kościelna zbiorowa, β) próby chórów, γ) ćwiczenia orkiestralne, δ) muzyka komnatowa (Kammermusik).

II. Plan nauki.

§. 3.

- a) Uczniowie poświęcający się głównie nauce śpiewu, pobierają prócz tego naukę gry na fortepianie, jako przedmiot pomocniczy, obowiązkowy.

- b) Uczniowi gry na instrumentach udziela się pobocznie jako przedmiotu obowiązkowego albo nauki śpiewu choralnego albo gry na fortepianie, stosownie do decyzji dyrektora.
- c) Każdy uczeń obowiązany jest pobierać naukę elementarnych zasad teorii muzyki i harmonii, uczniowie zaś szczególnie uzdolnieni pobierać będą prócz tego naukę kontrapunktu i kompozycji.
- d) Nauka umiejętności pomocniczych z wyjątkiem deklamacji obowiązuje wszystkich uczniów bez wyjątku.
- e) Do szkoły ćwiczeń zbiorowych uczęszczać winni wszyscy uczniowie uznani przez dyrektora za uzdolnionych do tego.

§. 4.

Prócz nauk objętych §. 3. udzielaną będzie wyłącznie praktyczna nauka gry na organach i kantu kościelnego, i pod nazwą „kurs niższy“ dla organistów wiejskich stanowić będzie oddział szkoły osobny.

§. 5.

1. Wiek wymagany od uczniów szkoły muzycznej wynosi najmniej 8 lat, najwięcej lat 15, a dla instrumentów dętych drewnianych, wiolonczeli i kontrabasu może dochodzić do lat 20. Każdy uczeń wykazać się winien ukończeniem przynajmniej 4. klasy szkół ludowych, albo odpowiednim wykształceniem nabytem prywatnie.

Przyjęcie początkowo jest prowizoryczne, po 3 miesiącach nastąpi stałe przyjęcie, wskutek decyzji dyrektora.

2. Liczba uczniów jest ograniczoną. Każdy uczeń opłaca wpisowego 3 zł. a prócz tego czesne w kwocie później oznaczyć się mającej, od czego jednak uwolnionym być może.

3. Kandydaci i kandydatki stanu nauczycielskiego pobierają naukę elementarnych zasad muzyki i naukę śpiewu choralnego bezpłatnie.

4. Ilość klas i czas trwania nauki regulamin szkolny oznaczy.

5. Wszyscy nauczyciele i uczniowie, z wyjątkiem uczniów kursu niższego dla organistów wiejskich, obowiązani są być członkami czynnymi Towarzystwa, któremu w tym celu służy prawo korzystania z lokalu szkoły do odbywania wszelkich prób i ćwiczeń w godzinach wolnych od nauki objętej regulaminem.

III. Zarząd.

§. 6.

Szkoła muzyczna zostaje pod nadzorem c. k. Rządu. Władzą miejscową szkoły jest komitet złożony: 1) z Prezydenta miasta Krakowa jako Przewodniczącego; 2) z delegata Konsystorza biskupiego; 3) z delegata Uniwersytetu Jagiellońskiego; 4) z dyrektora Seminarium nauczycielskiego męskiego; 5) z dyrektora Seminarium nauczycielskiego żeńskiego i 6), 7) dwóch delegatów artystycznych Towarzystwa muzycznego.

Przewodniczący zwołuje komitet, uchwały zapadają większością głosów bezwzględną. Komitet stanowi 4.

Do czynności tego komitetu należy:

- a) nadzór czynności dyrektora i nauczycieli;
- b) uchwalenie regulaminu szkoły (patrz §. 5. punkt 4);
- c) stanowienie o przyjęciu do szkoły i wykluczenie uczniów w razie odwołania się interesowanych;

- d) przeprowadzenie dochodzeń dyscyplinarnych przeciw Dyrektorowi i nauczycielom wykra-
czającym, z odniesieniem się do c. k. Rządu;
- e) czuwanie nad utrzymaniem lokalu i inwentarzem szkoły w dobrym stanie;
- f) czuwanie nad wypełnieniem obowiązków fundacyjnych tak względem muzyki kościelnej,
jakoteż pod względem kursu dla organistów wiejskich;
- g) mianowanie nauczycieli niestałych.

Kierownictwo bezpośrednie szkoły należy do Dyrekcyi. Dyrektor kieruje całym zakładem pod względem administracyjnym w sprawach zwykłego zarządu, pod względem dyscypliny szkolnej i pod względem artystycznym, naradza się z gronem nauczycieli, względem regulaminu szkolnego i przedkłada w tym względzie uzasadnione wnioski komitetowi, przyjmuje i zapisuje uczniów do zakładu w porozumieniu z nauczycielami fachowymi, lub też wydała uczniów na to zasługujących, wreszcie nadzoruje czynności nauczycieli.

Dyrektora i nauczycieli stałych mianuje c. k. Rząd na przedstawienie komitetu. Nauczycieli niestałych mianuje komitet z równoczesnem wyznaczeniem remuneracyi na przedstawienie Dyrektora.

IV. Koszta.

§. 7.

Koszta utrzymania szkoły wynoszą rocznie jak następuje:

A. płace nauczycieli:

- 1en nauczyciel śpiewu chórowego (2 godziny dziennie) 600 zł.
- 1en nauczyciel śpiewu solowego (1 godzina dziennie) 600 zł.
- 2ch nauczycieli gry na fortepianie (po 2 godziny dziennie) 1200 zł.
- 1en nauczyciel teoryi muzyki (1 godzina dziennie) 500 zł.
- 1en „ wyższej gry na organach (1 godzina dziennie) 400 zł.
- 1en „ niższej gry na organach (1 godzina dziennie) 200 zł.
- 2ch nauczycieli gry na skrzypcach (po 2 godziny dziennie, po 600 zł.) 1200 zł.
- 1en nauczyciel gry na wiolonczeli (1 godzina dziennie) 600 zł.
- 1en „ do instrumentów dętych blaszanych (1 godzina dziennie) 400 zł.

Powyżsi nauczyciele są nauczycielami stałymi.

Do innych przedmiotów nauczyciele niestali za kwotę ryczałtową 1500 zł.

B. Lokal w naturze albo relutum 1500 zł.

C. Dodatek dla nauczyciela pełniącego obowiązki dyrektora 600 zł.

D. Nuty, zasilanie i utrzymanie w porządku zbioru instrumentów 300 zł.

E. Światło, opał i drobne potrzeby 400 zł.

F. Stróż. wolne pomieszkanie i nadto płacy 300 zł.

G. Koszta kancelaryjne 100 zł.

Na pokrycie powyższych wydatków służą:

- a) Kapitały byłej bursy i szkoły muzycznej.
- b) Subwencye roczne stałe, krajowa i miejską zaś od Towarzystwa muzycznego w kwocie 1000 zł. rocznie.
- c) Brakującą na pokrycie wydatków sumę dostarczają fundusze Państwa.

Z kapitałów pod a) wymienionych wyłącza się fundusz muzyki kościelnej i bursy muzycznej, których zarząd jako zastrzeżony aktami fundacyjnymi pozostaje atrybucją ks. penitencyarza Igo przy kościele św. Anny w Krakowie.

Osobny regulamini określi formę Zarządu bursy organistów zgodnie z odnośnym aktem fundacyjnym.

V. Obowiązki fundacyjne.

Ze względu na szczupłość funduszu muzyki kościelnej obowiązki te zmniejsza się o tyle, iż tylko

- a) w dzień św. Anny (Nieszpory 1sze, Wotywa, Suma i Nieszpory 2gie) tudzież
- b) w uroczystość św. Jana Kantego (Nieszpory 1sze, w Sobotę i w Niedzielę: Prymarya, Wotywa, Suma, Nieszpory drugie).

Dyrekcya szkoły muzycznej wraz z Towarzystwem muzycznym krakowskiem obowiązana będzie wykonać muzykę kościelną w kościele św. Anny w Krakowie bezpłatnie.

Powyższy statut ułożony w porozumieniu z Jaśnie Wielmożnym delegatem c. k. Namiestnictwa Wydział podpisany na posiedzeniu odbytem dnia 22. Grudnia 1880. przyjął w imieniu krakowskiego Towarzystwa muzycznego.

Wydział Towarzystwa muzycznego.

W Krakowie dnia 22. Stycznia 1881

Prezes :

A. Czartoryski m/p.

Sekretarz :

Stanisław Stodolak m/p.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydz. krajowego w przedmiocie funduszków szpitali krakowskich.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydz. kraj. w przedmiocie szpitali krakowskich, które Wys. Sejm uchwałą z dnia 30. września przekazał komisji administracyjnej, jest dopełnieniem polecenia Wys. Sejmu, danego Wydz. krajowemu uchwałą z dnia 30. września 1878, której brzmienie jest następujące:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czy to przez umyślną komisję, czy w innej drodze, zbadał gruntownie cel i przeznaczenie wszystkich fundacyj i legatów, należących do szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, i przedstawił wynik tego badania na najbliższej sesji sejmowej wraz z umotywowanym projektem podziału tego majątku między oddziały szpitalne, dalej:

Ażeby wyświecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali, ażeby przedstawił dokładny rachunek kosztów budowy i to oddzielnie dwóch pawilonów szpitalnych, pawilonu dla obłąkanych, budynku administracyjnego i gospodarskiego, ażeby wyjaśnił, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzania kosztów budowy każdego z tych gmachów, ażeby nakoniec podał projekt refundowania naruszonych kapitałów szpitalnych, o ile to wynika z postanowień pierwiastkowych fundacyi“.

Już w r. 1881 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w dopełnieniu powyższego polecenia wyczerpujące sprawozdanie, które jednakże w roku 1881 nie przyszło do załatwienia. W ciągu roku ostatniego Wydział krajowy działając dalej w kierunku wyjaśnienia, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzenia kosztów budowy nowo wybudowanych gmachów szpitalnych św. Łazarza, i które kapitały naruszone winny być refundowane, udał się w tym przedmiocie do c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej władzy fundacyjnej, i uzyskał orzeczenie, które przyjął za podstawę wniosków swoich obecnych, dołączając odpis onego do sprawozdania Wys. Sejmowi przedłożonego.

Dla wprowadzenia sprawy, komisya administracyjna uważa za potrzebne podać w głównych zarysach przebieg jej dawniejszy.

Sejm r. 1871 upoważnił Wydz. krajowy do użycia na postanowioną budowę nowych gmachów szpitala św. Łazarza w Krakowie kapitałów szpitalnych, w skutek czego wszystkie rozporządzone, i w ciągu budowy zrealizowane sumy, na tę budowę użytymi zostały.

Jednocześnie Sejm polecił Wydziałowi krajowemu zbadać charakteru poszczególnych fundacyi, i postawienie wniosków co do uregulowania stosunków majątkowych szpitala.

Następnie Sejm w r. 1873 ustanowił zasady, według których poszczególne fundacye wydzielone, oraz rozdzielone miały zostać między zakłady z których w dwóch różnych epokach składał się szpital św. Łazarza w Krakowie.

Też same polecenia ponowił Wys. Sejm w r. 1874 przy powzięciu uchwały, uznającej szpital św. Łazarza i św. Ducha za zakład krajowy.

Już w r. 1877 Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi wnioski, dotyczące się rozdzielenia majątku szpitalnego, które załatwionemi nie zostały, a w r. 1878 powziął Wys. Sejm uchwałę na wstępie przytoczoną, w skutek której przedłożonem było sprawozdanie w r. 1881 i obecne.

Ze wszystkich uchwał i poleceń Wys. Sejmu tak powyżej cytowanych, jak i z powziętych jeszcze w r. 1868, kiedy Wys. Sejm na zamierzoną dopiero budowę gmachów szpitalnych subwencye z funduszu kraj. w oznaczonych cyfrach dać polecił, jasną jest dążność Wys. Reprezentacyi kraju, aby używając na konieczną i pilną budowę funduszy, jakie najbliżej były do użycia, postąpić według ścisłej słuszności względem poszczególnych fundacyi i nienaruszać prawnej podstawy i przeznaczenia tychże fundacyi i kapitałów.

W obec tej jasnej i sprawiedliwej dążności, mogło w końcu tylko o to chodzić, aby po przeprowadzeniu szczegółowego zbadania przekonać się stanowczo, które kapitały mają niezaprzeczenie ten charakter nienaruszalności, oraz czy są jakie i które są te, co na budowę nowych gmachów szpitalnych obróconemi byćby mogły.

Co do kapitałów, specjalne nie czysto szpitalne, oznaczone mających przeznaczenie, jak msze, pogrzeby i t. p., nie było nigdy sprzeczności zdania, i te też kapitały nie były naruszone, a dochód z nich użytym bywa według swego przeznaczenia.

Co zaś do innych funduszy, dwojakie przez tak długi czas (13 lat), jak sprawa ta się ciągnie, mogło być i było zapatrywanie się. Według jednego, fundacye, które mają wyraźnie oznaczony cel na utrzymanie ubogich chorych, winny być rozróżnione od tych, które są uczynione na szpital w ogóle, te ostatnie mają szersze przeznaczenie szpitalne, którem objętą być może także budowa szpitala; drugie zapatrywanie się jest takie, że wszystkie fundacye szpitala św. Łazarza, jako dla szpitala, który był szpitalem dobroczynnym aż po rok 1854, zaprowadzenia taks szpitalnych, mają zarówno na sobie charakter przeznaczenia dla ubogich chorych, oraz na utrzymanie chorych. Szpital bowiem tylko o tyle, o ile wystarczały na to jego fundacye, obowiązany był do przyjmowania chorych. Takiego zapatrywania się były władze rządzące w Krakowie od r. 1788; nawet Rząd Rzeczypospolitej krakowskiej przystępował do przebudowania szpitala, nie naruszając kapitałów i innych funduszy, i z braku tychże budowę wstrzymał. Tegoż zapatrywania się był i Rząd austriacki, wskazując na podstawie rozporządzeń c. k. Ministerstwa spr. wewn. z dnia 10. kwietnia 1857, że taksa szpitalna wymierzana być ma dopiero po potrąceniu z ogółu wydatków wszystkich dochodów szpitala własnych, które zatem w pierwszym rządzie za służące na utrzymanie chorych uważał.

Nie mniej był tego zdania i Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim do Wys. Sejmu z r. 1881, przy którym stawiał wniosek o refundowanie wszystkich fundacyi, majątek szpitala św. Łazarza stanowiących.

Obecnie jednak c. k. Namiestnictwo, jako najwyższa władza fundacyjna, w odezwie z dnia 4. września b. r., do będącego w rozprawie obecnie sprawozdania Wydziału krajowego dołączonej, wchodząc na żądanie Wydziału krajowego bliżej w naturę wszystkich fundacyi szpitala św. Łazarza, objawiło zdanie, że tylko fundacye mające oznaczony cel specjalny, lub wyraźne przeznaczenie dla ubogich chorych są nienaruszalne, inne zaś mianowicie te, które zrobione są dla szpitala w ogóle, mianowicie po r. 1788, od którego to czasu, zdaniem c. k. Namiestnictwa, szpital św. Łazarza stał się szpitalem powszechnym, otrzymać mogą szersze przeznaczenie szpitalne, a zatem i na pobudowanie nowych gmachów użytymi być mogą. Za tem zdaniem poszedł i Wydział krajowy w roku bieżącym, i w tym duchu wnioski swoje Wys. Sejmowi przedłożył.

Komisya administracyjna zgodziła się również na to, aby orzeczenie c. k. Namiestnictwa przyjąć za podstawę do obliczenia funduszów, mogących być użytymi na budowę, a to ze względu, że to jest orzeczenie najwyższej krajowej władzy fundacyjnej, i aby raz stanowczo zakończyć sprawę tę od tak wielu lat ciągnącą się, którą tylokrotnie objawiana wola Wys. Sejmu do uregulowania doprowadzić poleciła i słuszność zakończyć nakazuje.

W badaniu przez komisję administracyjną szczegółowo orzeczenia c. k. Namiestnictwa, i wniosków Wydziału krajowego, z odniesieniem się do wykazu majątku szpitala św. Łazarza Wys. Sejmowi w r. 1881 przez Wydział kraj. przedłożonego, i przez c. k. Namiestnictwo według numerów pozycyi użytego do wskazania fundacyi wieczysty charakter przeznaczenia „dla ubogich“ mających, w wykazie III. okazało się, że jedna z pozycyi, a mianowicie poz. 3cia, mieszcząca w sobie pierwotny zapis ks. Prymasa Poniatowskiego w dobrach, oraz kapitały w ciągu lat z dóbr tych ściągnięte, w orzeczeniu c. k. Namiestnictwa pominiętą była, w obliczeniu zaś sporządzonem przez Wydział krajowy do wieczystych fundacyi na podstawie brzmienia aktu fundacyjnego zaliczoną została tak, że o niej wątpliwem się stało, do której kategorii funduszów według przyjętej zasady policzoną być winna. Dla usunięcia tej wątpliwości Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa z żądaniem wyraźnego pod tym względem orzeczenia, i złożył komisji administracyjnej odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 9. października b. r. l. 59.835 do niniejszego sprawozdania w odpisie dołączoną, według której wszystkie w wykazie III. poz. 3. wymienione sumy uważać należy jako sumy fundacyjne, które mają specjalne przeznaczenie, o ile więc na budowę szpitala krakowskiego użyte zostały, mają być z funduszu krajowego refundowane.

Po tem dopiero wyjaśnieniu wyrachowanie liczebne według numerów pozycyi wykazów majątkowych w sprawozdaniu Wydz. krajowego przeprowadzone okazuje się jasnym i z podstawą zgodnem i według tego wyrachowania kwota 35.093 zł. 44 ct. okazuje się jako ta, która z majątku szpitala św. Łazarza na budowę szpitala użytą być może.

Przystępując do wykazania, jaka zatem kwota refundowaną być winna, Wydział krajowy wprowadza ją z ogólnej kwoty 451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct. pieniędzy, wyłożonych na budowę szpitala, strącając z niej to, co z innych jeszcze funduszów na pokrycie kosztu budowy użytym zostało.

Rachunek ten w krótszy sposób postawiony, wydaje się być jaśniejszym.

Wzięto na budowę według ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego, z kapitałów zarodowych:

Oddziału chorych	346.915 zł. 94 ct.
Oddziału położnic i podrzutek	34.973 zł. 84 ct.
Oddziału syfilitycznych	5.699 „ 19 „
Oddziału obłąkanych	4.603 „ 01 „ 45.276 „ 04 „
<u>Razem</u>	<u>392.191 zł. 98 ct.</u>

Odliczając od tej ogólnej sumy przywiedzioną

wyżej kwotę, na której nie ciąży obowiązek

zwrotu 35.093 zł. 44 ct.

i fundusze syfilitycznych i obłą-

kanych, które nie mają aktów fun-

dacyjnych i także zwróconemi być

niepotrzebują 10.302 „ 20 „ 45.395 „ 64 „

Okazuje się suma do refundowania 346.796 zł. 34 ct.

Następnie idzie o załatwienie sprawy co do wydatku wprost z funduszu krajowego na kosztu budowy.

Na pokrycie kosztu budowy, jaki wykazują akta kollaudacyjne i księgi rachunkowe Wydz. krajowego 451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.

złożyły się oprócz wyżej wymienionych, wziętych z kapitałów zarodowych szpitali	392.191 zł. 98 ct.
Reszta subwencji krajowej z lat 1868—1870	15.202 „ 38 „
Zaliczki później czynione z kasy krajowej	34.964 „ 96 $\frac{1}{2}$ ct.
Taxy z muzyk do kasy szpitala wpływające	5.159 „ 92 ct.
Dochody różne szpitalne	4.111 „ 63 „
Razem	451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.

Reszta subwencji z lat 1868—70 15.202 zł. 38 ct. była bezzwrotną i już była wykazaną w zamknięciach rachunkowych lat dawniejszych. Obecnie co do zaliczek w kwocie 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct., Wydział krajowy wykazał, i komisya administracyjna jest tego zdania, że wobec powyżej skreślonego stanu rzeczy ta kwota odpisaną być winna.

W wykonaniu tej części uchwały sejmowej z 30. września 1878, która poleca przedstawienie projektu rozdziału majątku szpitalnego św. Łazarza między pojedyncze oddziały, Wydział kraj. przedkłada sposób rozdziału zrefundować się mającego majątku, między oddziały chorych, położnic i zakład podrzutek. Szczegółowy wykaz dotacyi udzielonej funduszowi budowy z majątku zarodowego szpitali krakowskich złożony W. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego w roku 1881 okazuje sumę kapitału wziętego z funduszu położnic i podrzutek zł. 34973·84; w braku pewnej podstawy do owego rozdzielenia Wydział krajowy proponuje i komisya administracyjna zgadza się, aby połowę z niego zł. 17486·92 wydzielić dla funduszu podrzutek, który jako zupełnie osobny zwróconym być powinien i kiedyś na właściwy cel użytym być musi. Co do drugiej połowy przypadającej na fundusz położnic komisya administracyjna nie podziela zdania Wydziału krajowego co do sposobu obliczenia takowej, lecz sądzi, że cała ta druga połowa funduszowi położnic przypaść powinna.

* * *

W sprawozdaniu swoim Wydział krajowy stara się wykazać, jak dalece refundowanie kapitałów zarodowych szpitala św. Łazarza na utrzymanie w nim ubogich chorych przeznaczonych, wpłynie na ulżenie taksy w klasie III. chorych pielęgnowanych w tym szpitalu. Opiera się w tem na rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 10. kwietnia 1857, według którego taksa szpitalna wymierzona na podstawie kosztów utrzymania szpitala i ilości dni leczenia, obliczana być powinna po strąceniu według ich przeznaczenia tych przyrostków, które z fundacyi, z legatów itp. do funduszu szpitala wpływają.

Komisya administracyjna nie wchodząc w tę sprawę jako sprawę wewnętrzną szpitali i niemającą wpływu na wnioski teraz do uchwalenia przedstawione, czyni tu tylko uwagę, że zdaniem jej dochód z kapitałów refundowanych nie powinien być potrącony przy ustanowieniu taksy, bo dochód ten przeznaczony jest na mocy aktów fundacyjnych wyłącznie dla ubogich. Dochodem tym powinny być zatem pokrywane tylko należitości za takich chorych, za których jako zupełnie ubogich płaci obecnie fundusz krajowy.

* * *

Suma mająca się refundować wynosi zł. 346.796·34. Wydział krajowy wnosi zwrócenie tej sumy funduszowi szpitala św. Łazarza w ciągu lat 50, według załączonego planu w ratach rocznych po zł. 18.996·37 z której procenta iść będą na potrzeby utrzymania ubogich chorych w szpitalu.

Komisya administracyjna sądzi, że Wydział krajowy poszedł za daleko w usunięciu ostatecznego terminu całkowitej spłaty, mając na celu tylko zmniejszyć roczne, a na dłuższy czas rozciągnięte obciążenie budżetu krajowego.]

Zważywszy, że nawet krótszy termin umorzenia jest pożądanym, a nie obciąży zbytecznie funduszu krajowego, albowiem] jak to Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu wyluszczył, procenta

pod zarządem Wydziału krajowego zawsze i tak na pokrycie wydatków szpitala używanymi będą i tylko w innej rubryce budżetu pomieszczenie swe znajdą a fundusz krajowy z tego tytułu więcej opłacać nie będzie.

Komisya administracyjna przedkłada Wys. Sejmowi plany amortyzacyjne obliczone na lat 37, według których roczna rata dla całego amortyzującego się kapitału 346.796 zł. 34 ct. wynosi nie 18.996 zł. 37 ct., jak w planie Wydziału kraj., lecz w 36 latach po 20.807 zł. 78 ct., a w ostatnim roku 15.161 zł. 31 ct. Plany te sporządzone są osobno dla każdego z wydzielonych funduszy, to jest dla 311.822 zł. 50 ct. funduszu chorych, a 17.486 zł. 92 ct. funduszu podrzutek. Takież sam plan amortyzacyjny jak dla podrzutek służy i dla funduszu położnic.

Komisya administracyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zaliczona z funduszu krajowego na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie kwota 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct. zostaje odpisaną.

2. Wzięta z funduszy szpitala św. Łazarza na budowę kwota 346.796 zł. 34 ct. w. a. zostanie zwróconą temuż funduszowi, a mianowicie oddziałowi chorych 311.822 zł. 50 ct., oddziałowi położnic 17.486 zł. 92 ct. i tyleż oddziałowi podrzutek.

3. Zwrot nastąpi w 37 rocznych ratach według załączonych planów umorzenia.

Lwów dnia 11. Października 1882.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Paszkowski.

Odezwa c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do szanownej odezwy z 30. Września 1882 L. 48.059 oznajmia się Świątnemu Wydziałowi krajowemu, że c. k. Namiestnictwo w odezwie swej z 4. Września 1882 L. 51.248 ograniczyło się na wyjaśnieniach względem tych kapitałów szpitalnych, które już według pierwotnych dokumentów zapisane zostały w gotówce, wychodząc z założenia, że tylko takie kapitały użyte zostały na budowę krakowskiego szpitalu.

Gdy zaś obecnie Świątny Wydział krajowy żąda opinii co do pozycji 1, 2 i 3 wykazu III, oznajmia się co następuje:

Pozycje 1 i 2 wyk. III. nie mogą stanowić przedmiotu żadanego wyjaśnienia, gdyż nieruchomości tamże wyszczególnione służą na pomieszczenie samego zakładu szpitalnego.

Co do pozycji 3 wyk. III., to okazuje się z zapisu z 10. Września 1788, że dobra tamże wymienione zapisane zostały na własność szpitala św. Łazarza po wieczne czasy z przyczyny, jak się wyraża zapisodawca, czem raz zwiększających się wydatków spowodowanych wzmagającą się ilością chorych i podrzutków.

Z tego wypływa, że dobra te przeznaczone zostały jako wieczysty fundusz żelazny, którego dochody obracane być winny na pokrycie wydatków dla chorych i podrzutków w tymże szpitalu utrzymywanych, wszystkie więc w pozycji 3 wymienione sumy ze sprzedaży dóbr Rączna i Jeziorzany wynikłe, jakoteż indemnizacya przedstawiająca kapitał z uwłaszczenia włościan, niemniej też odsetki wyrównawcze i załęgłe renty, relutum za fundus instructus i skapitalizowane dochody, w ogóle wszystkie tam wymienione kwoty uważać należy jako sumy fundacyjne, które mają specjalne powyżej wymienione przeznaczenie.

O ile więc te w pozycji 3. wyk. III. poszczególnione sumy na budowę szpitala krakowskiego użyte zostały, mają być z funduszu krajowego refundowane.

Lwów dnia 9. Października 1882.

Potocki.

5% plan umorzenia dla funduszu chorych

kapitału 311.822 zł. 50 ct. w 37. rocznych ratach, a to: przez 36 lat w rocznych równych ratach po 18.709 zł. 34 ct., zaś w 37. roku z roczną ratą w kwocie 13.633 zł. 41 ct. w. a.

L. raty	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostająca do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	3.118	22	15.591	12	308.704	28
2	3.274	13	15.435	21	305.430	15
3	3.437	83	15.271	51	301.992	32
4	3.609	72	15.099	62	298.382	60
5	3.790	21	14.919	13	294.592	39
6	3.979	72	14.729	62	290.612	67
7	4.178	71	14.530	63	286.433	96
8	4.387	64	14.321	70	282.046	32
9	4.607	02	14.102	32	277.439	30
10	4.837	38	13.871	96	272.601	92
11	5.079	24	13.630	10	267.522	68
12	5.333	21	13.376	13	262.189	47
13	5.599	87	13.109	47	256.589	60
14	5.879	86	12.829	48	250.709	74
15	6.173	85	12.535	49	244.535	89
16	6.482	55	12.226	79	238.053	34
17	6.806	67	11.902	67	231.246	67
18	7.147	01	11.562	33	224.099	66
19	7.504	36	11.204	98	216.595	30
Z przeniesienia						
Do przeniesienia	95.227		260.250		311.822	
Suma	20		260.250		50	
			375.347		15	

5% plan umorzenia dla funduszu późnic

kapitału 17.486 zł. 92 ct. w 37 rocznych ratach, a to: przez 36 lat w rocznych równych ratach po 1.049 zł. 22. ct., zaś w 37 roku z roczną ratą w kwocie 763 zł. 95 ct.

(Takież sam plan umorzenia służy także dla funduszu podrzutków 17.486 zł. 92 ct. a. w.)

L. raty.	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostała do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	174	87	874	35	17.312	05
2	183	62	865	60	17.128	43
3	192	80	856	42	16.935	63
4	202	44	846	78	16.733	19
5	212	56	836	66	16.520	63
6	223	19	826	03	16.297	44
7	234	35	814	87	16.063	09
8	246	07	803	15	15.817	02
9	258	37	790	85	15.558	65
10	271	29	777	93	15.287	36
11	284	85	764	37	15.002	51
12	299	09	750	13	14.703	42
13	314	05	735	17	14.389	37
14	329	75	719	47	14.059	62
15	346	24	702	98	13.713	38
16	363	55	685	67	13.349	83
17	381	73	667	49	12.968	10
18	400	82	648	40	12.567	28
19	420	86	628	36	12.146	42
Z przeniesienia						
	5.340	50	14.594	68		
Suma						
	17.486	92	21.048	95		

L. raty.	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostała do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
20	441	90	607	32	11.704	52
21	463	99	585	23	11.240	53
22	487	19	562	03	10.753	34
23	511	55	537	67	10.241	79
24	537	13	512	09	9.704	66
25	563	99	485	23	9.140	67
26	592	19	457	03	8.548	48
27	621	80	427	42	7.926	68
28	652	89	396	33	7.273	79
29	685	53	363	69	6.588	26
30	719	81	329	41	5.868	45
31	755	80	293	42	5.119	65
32	793	59	255	63	4.319	06
33	833	27	215	95	3.485	79
34	874	93	174	29	2.610	86
35	918	68	130	54	1.692	18
36	964	61	84	61	727	57
37	727	57	36	38	—	—
Suma						
	17.486	92	21.048	95		

Aleg. 139.

Sprawozdanie

komisji lustracyjnej nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1881 r.

Wysoki Sejmie!

Mając sobie przekazaniem uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. września 1882 r. do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego za czas powyżej określony, przedkłada komisya lustracyjna Wysokiej Izbie wynik wspólnych obrad, odnoszący się do czynności każdego departamentu poszczególnie, jak następuje:

Departament I.

Referent: poseł Władysław Wolański.

Zakres działania. Wszelkie sprawy własnego zakresu działania w §. 27. ustawy gminnej wyliczone, z wyjątkiem spraw szpitalnych i drogowych, następnie sprawy powiatowe, jako takie załatwia departament I.

Sprawy załatwione. Do departamentu wpłynęło za czas sprawozdaniem objętych spraw 4.425. Liczba ta nie jest tak imponującą, jak w innych departamentach, jednak wszystkie te sprawy są ważne i dotyczą majątku krajowego, gminnego i powiatowego; przekonaliśmy się, iż zaledwie 10 jest jeszcze niezadowolonych exhibitów.

Ogólny pogląd. Wchodząc w samą istotę sposobu załatwiania, dostrzegliśmy dążność jak najszybszego stanowczego załatwienia wszystkich spraw, pomimo tego jednak w wielu wypadkach dążność ta rozbiła się o apatyę u dołu.

Wydział krajowy musiał przeprowadzać nieraz długą i mozolną korespondencyę, po kilkakrotnie ponawiać wezwania, zanim otrzymał odpowiedź, a były wypadki, w których na takową daremnie latami oczekiwali.

Pożądaną byłoby rzeczą, żeby Wydział krajowy z całą stanowczością wystąpił przeciw ociąganiu się niektórych Wydziałów powiatowych, takie ociąganie się bowiem podkopuje skuteczność i powagę administracyi autonomicznej.

Nadzór nad majątkami
gmin i powiatów.

W tym dla dobra kraju tak ważnym dziele rozwinął Wydział krajowy energiczną i wytrwałą działalność, niezmordowanie czuwał, by akuratnie wykonywano postanowienia instrukcyi w tej mierze wydanej na dniu 17. sierpnia 1875, nie znalazł jednak należytego poparcia.

Z korespondencyi Wydziału krajowego przeprowadzonej z Wydziałami powiatowymi przekonaliśmy się nadto, iż są, choć nader nieliczne, powiaty, które zezwalają, aby dodatki na cele gminne były pobierane przez naczelników gmin, a nie jak ustawa nakazuje za pośrednictwem urzędów podatkowych.

Niemniej przekonała się komisya, że dotąd jeszcze trwają w miastach i gminach zbiorki od pojedynczych członków gminy na cele budżetem nie objęte, a który to sposób pokrycia wydatku może nastreczyć przełożonym gmin łatwą sposobność do nadużyć.

Wydział krajowy w wypadkach, które doszły do jego wiadomości, wystąpił z całą stanowczością i wytoczył dochodzenie dyscyplinarne przeciwko winnym.

Komisya wszakże sądzi, że takim nadużyciom stanowczo i na zawsze koniec położyć należy.

Natomiast z radością podnieść musimy, iż niemało Rad i Wydziałów powiatowych przy gorliwej i sumiennej pracy oddały krajowi znakomite usługi.

Sprawy poszczególne.

Od tego ogólnego poglądu przechodząc do spraw poszczególnych, wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego lub przez nas podczas lustracyi dostrzeżonych przedewszystkiem podnieść musimy, iż wszystkie sprawy sprawozdaniem Wydziału krajowego objęte, przedstawione są w sposób zgodny z istotnym stanem rzeczy i z aktami spraw odnośnych, dla tego ograniczamy się tylko na podniesieniu zmian zaszłych w tych sprawach po ułożeniu sprawozdania Wydziału krajowego, niemniej do porobienia kilka uwag i spostrzeżeń, które nam się nasuwały przy bliższem rozpatrzeniu tych spraw.

Sankeyonowanie ustawy.

Po ułożeniu sprawozdania nadeszły sankeye:

- a) Ustawa o zezwoleniu gminie Kałusza na pobór opłaty od napojów spiryтусowych.
- b) Ustawa budownicza dla 29 gmin miejskich.

Uwolnienie korespondencyi Wydziałów powiatowych z gminami od opłaty pocztowej.

Pominąć nie możemy faktu, że Rząd wobec rażącej anomalii, iż korespondencye Wydziałów powiatowych jako Władz administracyjnych z ich podrzędnymi organami t. j. ze zwierzchnościami gminnymi i przełożonymi obszarów dworskich w sprawach publicznych n. p. policyi sanitarnej, budowniczej, ogniowej itd. są przez organa państwowe na równi traktowane z korespondencyami stron prywatnych i pociągane do opłaty pocztowej.

Nie uznał Rząd za stosowne odnośne postanowienie ustawy z dnia 2go października 1865 l. 108 Dz. p. w taki sposób zastosować, któryby jedynie odpowiadał urzędowemu stanowisku Wydziałów powiatowych, a w wypadku, jeżeli to uznanie było niemożliwem, nie poczynił odpowiednich kroków w drodze ustawodawczej w celu uwolnienia wyżej wzmiankowanych korespondencyi od opłaty pocztowej, a nawet nie dał odpowiedzi na pismo podające do wiadomości Rządu rezolucyę sejmową w tym względzie powziętą na posiedzeniu z dnia 23. października 1881.

Wobec takiego stanu tej kwestyi, pożądanem byłoby, by ta sprawa uwolnienia korespondencyi Wydziałów powiatowych ze zwierzchnościami gminnymi

i przełożonymi obszarów dworskich w sprawach urzędowych od opłaty pocztowej w Sejmie powtórnie poruszoną została i z tego powodu stawiamy tu niżej wnioszek do Rezolucyi.

Fundacya
księżnej Lotaryngskiej
na Krakowcu.

Stosunkowo rażne wprowadzenie w życie fundacyi ś. p. Lewińskiego dla zubożałych włościan powoduje nas do podniesienia, że fundacya szpitalna ks. Lotaryngskiej dla Krakowca i gmin okolicznych od pierwszych lat bieżącego stulecia datująca się, dotąd oczekuje stanowczego uregulowania. Wydział krajowy przynagla wprawdzie od czasu do czasu c. k. Namiestnictwo do wydania listu fundacyjnego, wszelkie jednak wezwania Wydziału krajowego dotychczas były bezowocne. Sądzymy przeto, że ze wszechmiar odpowiedniemi byłyoby poprzeć usiłowania Wydziału krajowego pod tym względem, dla tego wnosimy jak rezolucya II.

Judykatura administra-
cyjna.

W czasie od 1. sierpnia 1881 do 1. lipca 1882 rozstrzygnął Wydział kraj. 429 rekursów w sprawach wchodzących w zakres działania departamentu I.

W ciągu tego samego roku wniesiono przeciw orzeczeniom Wydziału krajowego z dep. I. piętnaście rekursów dla Trybunału administracyjnego, z których w dwóch wypadkach zmienił Trybunał administracyjny orzeczenie Wydziału krajowego, a prócz tego w jednym zmienił je częściowo, a w drugim zarządził uzupełniające dochodzenie.

To na cyfrach oparte zestawienie daje zaszczytne świadectwo działalności Wydziału krajowego na tem polu wymagającym wyczerpujące znajomości przepisów administracyjnych.

Zestawiwszy ten tak świetny dowód judykatury Wydziału krajowego w sprawach gminnych, z szybkością z jaką orzeczenia w tym dziale zapadają, spełniamy jedynie naszą powinność, oświadczając, iż działalność Wydziału krajowego w tym kierunku zasługuje na uznanie.

Zakończenie.

W dalsze czynności departamentu I wdawać się, przekraczałoby granice niniejszego sprawozdania, poprzestajemy przeto na wymienieniu najważniejszych spraw i przedstawieniu następujących rezolucyj, które za niezbędne uważamy, i o przyjęcie których Wysoki Sejm upraszamy:

Re z o l u c y a I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał w drodze ustawodawczej uwolnienie od opłaty pocztowej korespondencyi Wydziałów powiatowych z gminami i obszarami dworskimi“.

Re z o l u c y a II.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, by uczynił odpowiednie kroki w celu jak najrychlejszego wydania listu fundacyjnego fundacyi księżnej Lotaryngskiej dla Krakowca i gmin sąsiednich, i wprowadzenie tej fundacyi w życie“.

Przewodniczący :

Ks. Isakowicz
areybiskup

Sprawozdawca

Władysław Wolański.

Departament II.

Referent poseł Aleksander hr. Krukowiecki.

Ustawy sejmowe

przedłożone do sankcyi zostały zatwierdzone i uzyskały sankcye:

1) Ustawa o pożyczce 1.919.000 na spłacenie obligacyj 6 $\frac{1}{2}$ % oraz 1.100.000 dla kolei transwersalnej z uwolnieniem od wszelkich opłat i należności skarbowych.

2) Ustawa o poręce krajowej i upoważnienie na pożyczkę 1,025.000 na założenie i wyposażenie Banku krajowego.

3) Statuta Banku krajowego, które z polecenia Wysokiego Sejmu wypracował Wydział krajowy i przedstawił do zatwierdzenia rządowego, po wskazaniu przez Wysoki Rząd niektórych poprawek dopełnił je i uzyskał zatwierdzenie statutu i sankcye Najwyższą. Wydział statuta te przedłożył Wysokiemu Sejmowi w alegacie 2 dołączonym do sprawozdania Wydziału.

Komisyja lustracyjna ten statut przejrzała starannie i zdaniem jej jest on dobrze obmyślany granic polecenia sejmowego nie przekracza.

Zdaje się komisyji lustracyjnej, iż §. 71. gdzie powiedziano: „Wydział krajowy mianuje z grona Rady nadzorczej Przewodniczącego i Jego zastępcę — odpowiedniejby było pozostawić wybór Prezesa i zastępcy Radzie nadzorczej. Wniosku tej zmiany komisyja lustracyjna nie stawia, ale tylko robi uwagę, która jej się zdaje właściwą powadze i stanowisku jakie ta Rada powinna zająć w tym Banku.

Rewizya statutów Banku włościańskiego, której domagał się Wysoki Sejm, uzyskała względnie zadowolającą odpowiedź c. k. Ministerstwa, a chociaż nieuzyskaliśmy zmiany statutów tego Banku, to ważny jest nader ostatni ustęp z odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 11go maja 1882 do l. 3912 alegat 7, na który Komisyja lustracyjna zwraca szczególną uwagę wszystkich panów posłów. Pan Minister spraw wewnętrznych opierając się na zdaniu Ministeryum sprawiedliwości orzeka, iż wszelkie Banki mogą być o lichwę tak pozywane jak każdy pojedynczy lichwiarz i odtąd przywilej nie zasłoni Banku od kary za lichwę.

Ostatni ustęp tej odezwy dosłownie przytacza Komisyja lustracyjna:

„O ile zaś powyższa uchwała Sejmowa miała na oku zapobieżenia nierzetelnemu lichwiarskiemu postępowaniu zakładów kredytowych przy udzielaniu pożyczek, oznajmia p. Minister, opierając się w tej mierze na zdaniu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, iż ustawy państwowe z dnia 10. lipca 1877 i 28. maja 1881 mają zastosowanie do takiego postępowania“.

Komisyja lustracyjna stawia wniosek:

„Wydział krajowy z polecenia Sejmu zawiadomi wszystkie Wydziały powiatowe o tym doniosłym fakeie dla wiadomości gmin i przeszele im odpis tego ministeryalnego postanowienia“.

Petycye dłużników Banku włościańskiego.

Odpowiedź Wysokiego Namiestnictwa nie zdaje się Komisyji lustracyjnej zadowolającą, bo przesyłając prośby z tłomackiego o wysokie procenta, oraz prośbę Zofii Waleń z Dębicy Sejm wiedział, że grunta jej zostały sprzedane w trzecie ręce. Chodziło o to Sejmowi, że te grunta sprzedane będąc na mocy pretensyi pochodzących z wygórowanych i niezem nieusprawiedliwionych pretensyi i kar, a ponieważ to działo się pod nadzorem komisarza rządowego przeto Sejm miał nadzieję, że Wysoki Rząd rozpatrzy tę sprawę i wyjedna swoim naciskiem choć częściowy zwrot za dużo pobranych procentów lub też odda sprawę Prokuratorcy do wdrożenia śledztwa przeciw tamtejszemu agentowi Banku włościańskiego lub też przeciw samemu Bankowi. Ponieważ Wysoki Rząd tego nie uczynił, przeto Komisyja lustracyjna wzywa Wydział krajowy, aby po zapadłej przez Ministeryum uchwale, że Bank może być o lichwę pozywany — rozpatrzył tę sprawę i wdrożył ją na drogę sądową.

Pokątne zakłady zastawnicze.

Sejm uchwalił: „Wzywa się Rząd aby organom swoim polecił zwrócić baczność uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze i bezwzględnie zastosowaniem istniejących w tej mierze przepisów, przyczynił się do wytepienia tej plagi ubogiej ludności.“

Wysokie c. k. Namiestnictwo odpowiedziało na to wezwanie jak to w Alegacie 8. można czytać, „wezwanem do wszystkich Starostw. — Jakkolwiek z publicznych ogłoszeń urzędowych wiadomo, że gdziekolwiek a mianowicie w Krakowie znoszono pokątne zakłady zastawnicze, to jednak w ogóle nie nastąpiło pożądane polepszenie.

Komisya lustracyjna przekonana jak wielką ta plaga jest klęską dla ludzi najuboższych niemających kredytu osobistego i przymuszonych zastawiać swe rzeczy, — przekonana, że temu zakładanie publicznych zakładów zastawniczych po większych miastach może zapobiedz, zwraca uwagę Wydziału, aby wpłynął izby Wysoki Rząd starał się przy świeżo zaprowadzających kasach oszczędności takie zakłady z niemi łączyć — oraz, że to powinno być jednym z pierwszych zadań mającego się założyć Banku krajowego. — Dla tego komissya lustracyjna nie uważa sprawy tej za załatwioną i pozwala sobie zwrócić uwagę Wydziału krajowego, ażeby ważnej tej sprawy nie spuszczał z oka i starał się na wszelkich możliwych drogach pomyślnie ją rozwiązać.

Szkoła leśnictwa.

Departament i Wydział dopilnowali przeprowadzenia budowy szkoły z jak największą starannością i oszczędnością i nieprzekroczył kredytu wyznaczonego — należy Mu się za to uznanie.

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydział krajowy uzyskał pozwolenie Wysokiego Rządu na zaciągnięcie pożyczki na wystawienie domu dla profesorów, który w zarządzie kuratorji został wybudowany. — Profesorowie i Dyrektor zostali mianowani i szkoła została na nowe tory wprowadzona. — Statut organizacyjny krajowej tej szkoły został uchwalony i znajduje się w Alegacie 4-tym przy sprawozdaniu Wydziału dołączonym.

Krajowe szkoły w Dublanach.

Komisya lustracyjna z wielką przyjemnością zaznaczyć musi, że szkoła ta dąży do stanowiska jakie zajmować powinna. — Liczba uczniów wyższej szkoły zwiększa się corocznie i doszła obecnie do 60. — Komisya znalazła rozwiniętą bardzo bibliotekę i czytelnię przez uczniów założone i utrzymywane, co pozwala tym uczniom mniej tęsknić za rozrywkami miasta i skupia całą ich uwagę na naukę mającą wydać błogie skutki dla przyszłości kraju.

Szkoła parobków.

choć nie kształci parobków, ale raczej dozorców i ekonomów, jest bardzo dobrze i praktycznie prowadzoną i wyda niezawodnie dobrych gospodarzy.

Gospodarstwo w Dublanach jest dobre. — Komisya zauważyć musi, że Ci co go kilka lat temu widzieli nie mogli by temu postępowi uwierzyć.

Żałować tylko trzeba że posada profesora gospodarstwa opróżniona przez p. Strusiewicza dotąd jeszcze nie została obsadzona a to tem więcej, że rok szkolny się zaczął.

Melioracye.

Dział melioracyjny jest umiejętnie w Wydziale krajowym prowadzonym — rozwija się coraz więcej, coraz też bardziej zyskuje zaufanie publiczne — zgłoszenia napływają coraz liczniej-

sze nawet i od gmin wiejskich. — Studia i plany są robione starannie i spodziewać się można prawdziwego pożytku i podniesienia kraju, co przy pomocy tworzącego się Banku tem łatwiej się urzeczywiści.

Wydział krajowy zajmował się z przejęciem i zrozumieniem rzeczy w granicach możliwości przemysłem domowym i wspieraniem zakładów pożytecznych. — Starał się podnieść przemysł tkactwa krajowego, udzielał mu zapomogi przez Sejm krajowy na cele przemysłu wyznaczonej, niewątpimy, że i nadal tę ważną gałąź popierać będzie.

Fabryka robót pończoszkowych p. Hejdenreicha znalazła pomoc i opiekę Wydziału krajowego i komisya lustracyjna zwiedziła fabrykę, znalazła maszyny kosztowne bo do 50.000 franków kosztujące, dziewiętnaście ludzi pracujących, a pomiędzy niemi trzech głuchoniemych; fabryka ta wolno choć prawidłowo się rozwija. Właściciel zna się sam gruntownie na tej robocie, to też umiejętnie praca jest prowadzoną, ma 2-eh Francuzów jako instruktorów a 19-tu naszych; nasi robotnicy pomalu się wprawiają do tej trudnej pracy, początkowo biorą zapomogę jaką im Wydział krajowy dla zachęty przeznaczył, po kilku miesiącach są tacy już dwaj, co się wyuczyli i zarabiają po 22 zł. 50 centów miesięcznie, a z czasem więcej zarabiać będą. Wyroby nie nie zostawiają do życzenia, są prawdziwie piękne i znacznie tańsze już nie tylko od zagranicznych, ale nawet od wiedeńskich. — Jeżeli Wydział krajowy przez 2 lata jeszcze wspierać będzie jak dotąd p. Hejdenreicha, to za dwa lata będzie już mógł zupełnie pójść o własnych siłach i postawić tę fabrykę na stopniu, mogącej w swoim czasie wyrugować wszelkie fabrykaty tego rodzaju liczej kondycyi i pozostanie w kraju parę milionów.

Komisya lustracyjna wnosi, aby zasilek dawany tej fabryce był nadal utrzymany.

Oto prawdziwy obraz działań Departamentu II—znać w tem działaniu energię, usilną pracę, i dążenie bezprzeszanne do postępu, a tem samem wypełnienie swojej powinności.

Przewodniczący :

Ks. Isakowicz, arcybiskup.

Sprawozdawca :

Aleksander hr. Krukowiecki.

Departament III.

Referent: Poseł Cezary Haller.

Komisya lustracyjna badając akta tak spraw w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego wymienionych, jakoteż pominiętych w niem z powodu, iż są natury czysto administracyjnej i należą wyłącznie do zakresu działania Wydziału krajowego, przekonała się, iż wszystkie sprawy w departamencie tym załatwiane są z należytą sprężystością i akuracnością.

Nie chcąc powtarzać tego, co ze sprawozdania Wydziału krajowego Wysokiej Izbie jest znane i tutaj tylko mogłoby być omówione, pomijając dalej sprawy, osobno przez Wydział krajowy wniesione i przez Wysoką Izbę innym komisjom przydzielone — ogranicza się komisya do podniesienia tych spraw, które nastroczają sposobność do czynienia uwag lub dania wyjaśnień, tudzież do takich, które po wydrukowaniu sprawozdania wydziałowego naprzód postąpiły.

Uchwała z d. 24 Lipca 1880, mocą której Wysoki Sejm wezwał C. k. Rząd ażeby na Uniwersytecie lwowskim ustanowił osobną katedrę prawa polskiego i jego historii, tudzież, ażeby przedmioty te były uznane za obowiązkowe przy egzaminach ścisłych z historii prawa, traktowana była przez C. k. Rząd i załatwiona została w sposób niezgodny z życzeniami Wysokiej Izby.

Reskryptem z d. 30 Sierpnia 1881 r. oświadczył bowiem pan Minister wyznań i oświaty, iż „gotów jest uczynić zarządzenia, aby polskie prawo prywatne i historia tegoż na Uniwersytecie lwowskim w podobny sposób traktowane były, jak to już ma miejsce na Uniwersytecie krakowskim.“ Sądząc jednak, iż wykłady prawa polskiego nie mogłyby zająć osobnego profesora przez dwa półrocza, zażądał pan Minister wyjaśnienia „czy między profesorami obecnie na Uniwersytecie lwowskim funkcjonującymi, nie znajduje się taki, któryby mógł i zechciał objąć zastępstwo powyższego przedmiotu za odpowiednem wynagrodzeniem“.

Wydział prawniczy Uniwersytetu lwowskiego w odpowiedzi na to wezwanie, przemawiał za utworzeniem osobnej katedry prawa polskiego, lecz oświadczył przytem, iż „na razie nie może przedstawić odpowiedniej osobistości na pomienioną katedrę“ i zastrzegł sobie późniejsze wniesienie propozycji.

W skutek tego pan Minister pod d. 15 Lutego 1882 r. postanowił nie przychylić się do wniosku ustanowienia tej katedry „a to na tak długo, dopokąd nie zostanie przedstawiona zupełnie ukwalifikowana ku temu osobistość“; tymczasem zaś porucił wykłady prawa polskiego i jego historii profesorowi Dr. Fangorowi.

Wydział prawniczy zaniebawszy poczynić kroków w celu wyszukania odpowiedniego kandydata do katedry, której żądał ustanowienia, oświadczeniem swoim, iż nie ma takowego, podał panu Ministrowi powód do odmownego załatwienia sprawy. chociaż komisya powodu tego za właściwy, ani za wystarczający uważać nie może. — Katedry nie bywają zwykle ustanawiane dla pewnych osobistości, lecz dla tego, iż są potrzebne, nadto katedry bywają stałe, podczas gdy profesorowie zmieniają się. Kandydaci na profesorów nie są zatem potrzebni do ustanowienia katedry, lecz dopiero do jej obsadzenia.

Oświadczenie Wydziału prawniczego musiało wprawdzie nasunąć panu Ministrowi wniosek, iż napróżno byłoby ustanawiać katedrę, do której objęcia nie znalazłby się godny kandydat, mimo to sądzi komisya, iż katedra mogła i powinna być ustanowiona, poczem niezawodnie okazałoby się, iż obawa o brak kandydata uzdolnionego do jej objęcia była płonna.

Nie może być zadaniem komisji dowodzenie naukowej ważności wykładów prawa polskiego, ani dowodzenie, iż przedmiot ten aż nazbyt jest wystarczający do zajęcia profesora przez rok cały. Nie możemy jednak pominąć praktycznej ważności tego przedmiotu dla prawników; zdarzają się bowiem u nas niejednokrotnie sprawy, których bez dokładnej znajomości prawa polskiego zrozumieć, wyjaśnić, ani osądzić nie podobna.

Nie tylko zatem z naukowych i narodowych, lecz i z praktycznych względów, nważać musimy za niezadawalające odmowne załatwienie sprawy tak co do ustanowienia katedry prawa polskiego, jakoteż co do drugiego żądania Wysokiego Sejmu, ażeby przedmioty te policzane były do obowiązkowych przy egzaminach ścisłych z historii prawa.

Znaczenie, jakie ten przedmiot niewątpliwie posiada, skłania komisję do przekroczenia właściwego jej zakresu i do zwrócenia uwagi Wysokiej Izby na sposób traktowania nauki prawa polskiego i jego historii na Uniwersytecie krakowskim, który pan Minister oświaty chciał do Uniwersytetu lwowskiego zastosować.

W Krakowie nie ma osobnej katedry prawa polskiego, a wykład tego przedmiotu połączony jest z wykładem prawa niemieckiego. Urządzenie takie może wyjątkowo istnieć bez straty dla nauki i dla słuchaczy, nie może jednak być uznane za prawidłowe i zadowalające, raz, że nauce prawa polskiego odejmuje słusznie należące się jej znaczenie, a powtórze z powodu, iż nie zawsze może znaleźć się profesor, chcący i mogący poświęcić się z równem zamiłowaniem dwóm przedmiotom i uzdolniony do wykładania obudwu w sposób odpowiedni.

Z tych powodów komisya lustracyjna przedstawia Wysokiej Izbie do przyjęcia na końcu niniejszego sprawozdania dołączoną rezolucję I. odnoszącą się do nauki prawa polskiego na Uniwersytecie lwowskim i krakowskim.

Z zadowoleniem podnosi za to komisya ustanowienie, już po zamknięciu sprawozdania Wydziału krajowego, katedry historii polskiej na Uniwersytecie lwowskim.

Drugą sprawą nieprzychylnie dla nas przez c. k. Rząd załatwioną, jest sprawa fundacyi ś. p. Konstantego Zahorskiego.

Wiadomo Wysokiej Izbie ze sprawozdań o czynnościach Wydziału krajowego z lat poprzednich i z roku bieżącego, iż ś. p. Zahorski, umierając w r. 1878 w Wiedniu, przekazał swój ruchomy majątek dla ludności polskiej, wyznania rzymsko-katolickiego w Austrii zamieszkałej, przeznaczając go w połowie na zakłady dobroczynne, w $\frac{1}{4}$ na utrzymanie kościołów, a w $\frac{1}{4}$ na stypendya dla uczącej się młodzieży, „według mniemania świadków“, których mianował zarazem egzekutorami ostatniej swej woli.

W brew stanowczo objawionemu życzeniu tych egzekutorów testamentu, i pomimo iż c. k. Rząd pierwsiastkowo, jak się z toku sprawy okazuje, skłonny był, zgodnie z ich wolą, do oddania zarządu fundacyi władzom galicyjskim, uznało c. k. Namiestnictwo niższo-austriackie siebie za kompetentną władzę fundacyjną w tej sprawie, a na skutek rekursu wniesionego przez egzekutorów testamentu i remonstracyi zrobionej przez Wydział krajowy, pan Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z panem Ministrem spraw duchownych i oświaty zatwierdził pod 9. Czerwca 1882 to rozporządzenie c. k. Namiestnictwa niższo-austriackiego z powodu, iż „przeciw temuż nie ma prawnie uzasadnionego zarzutu.“ Nadto oświadczył pan Minister, iż żądania rekurujących, ażeby w razie uznania c. k. niższo-austriackiego Namiestnictwa za władzę kompetentną, fundacja ś. p. Zahorskiego w drodze delegacyi c. k. galicyjskiemu Namiestnictwu przekazana została „w obecnych stosunkach“ (unter den obwaltenden Verhältnissen) uwzględnic nie może.

Chociaż załatwieniu temu pod względem formalnym nie zarzucić nie można, gdy jednak żadne, znane nam prawo nie każe Namiestnictwo kraju koronnego, w którym fundator życie zakończył, uważać koniecznie za właściwą władzę fundacyjną, gdy ś. p. Zahorski majątek swój przeznaczył dla ludności polskiej, a zatem nie dla niższej Austrii, gdy nakoniec całe urządzenie fundacyi złożył w ręce egzekutorów testamentu, a ci żądali oddania zarządu tej fundacyi galicyjskiemu Wydziałowi krajowemu. — C. k. Rząd stanowiąc inaczej nie zastosował się, zdaniem komisji, do woli fundatora i nie wniknął w ducha jego zapisu, a kraj nasz pokrzywdził. Komisya wyrażając Wydziałowi krajowemu uznanie za gorliwe dotychczasowe zajmowanie się tą sprawą, nie może uważać jej za ostatecznie i nieodwołalnie załatwioną, dla tego też przedstawia Wys. Izbie, w końcu sprawozdania, do przyjęcia rezolucję pod II.

Pomimo często przez Wydział krajowy robionych przedstawień, krajowa Rada szkolna udziela ciągle znaczne zaliczki z funduszu krajowego Radom szkolnym okręgowym, a c. k. Władze rządowe zbyt powolnie zwrot tych zaliczek egzekwują. Wprawdzie w skutek energicznego upominania się przez Wydział krajowy i w skutek polecenia przez c. k. Prezydium Namiestnictwa c. k. Starostom danego, wpłynęła w ciągu ostatniego roku na poczet tych zaliczek znaczna kwota, bo 142.602 zł. 23 $\frac{1}{2}$ ct., zalegało jednak jeszcze po koniec Czerwca r. b. 66.364 zł. 61 $\frac{1}{2}$ ct., a w Lipcu przybyło nadto 2000 zł, tak iż obecnie zaległość wynosi 68.364 zł. 61 $\frac{1}{2}$ ct.

Zaległość ta nie rozkłada się na kraj cały, lecz cięży tylko na siedmiu Radach okręgowych, a mianowicie głównie na Tarnopolskiej i Bocheńskiej, z czego okazuje się, iż krajowa Rada szkolna zanadto hojnie tych zaliczek udzielała, i teraz jeszcze mimo przedstawień przez Wydział krajowy robionych, udziela takowych najbardziej zadłużonym Radom szkolnym okręgowym, nowych zaliczek, dała bowiem Radzie okr. bocheńskiej w r. 1881 znów 4.000 zł., a w r. b. Radzie okr. Tarnopolskiej 2.000 zł.

Komisya lustracyjna poprzestaje na sprawdzeniu tego smutnego stanu rzeczy, komisji bowiem budżetowej i edukacyjnej rzeczą będzie obmyśleć środki zmierzające do wprowadzenia prawidłowego gospodarstwa.

Z powodu, iż Wydział krajowy przy wnioskach o zmianę ustawy szkolnej przedstawił Wys. Izbie środki zaradcze przeciwko ciągłemu, a bardzo znacznemu przekraczaniu budżetu przez krajową Radę szkolną — komisya lustracyjna wstrzymuje się od uwag nad tym przedmiotem.

Zaliczki dane na budynki szkolne zwracane są także nieregularnie. Z tego tytułu zalegało po koniec r. 1881.	8.619. zł. 64 ¹ / ₂ ct.
Należytość z r. 1882 wynosiła	18.490. „ 61 ¹ / ₂ „
Razem należało się	27.110. zł. 26 ct.
Na to spłacono	5.581. „ 18 „
Zalega	21.938. zł. 8 ct.

Przy ciągłej baczności Wydziału krajowego na ten przedmiot należy się spodziewać, iż zaległość ta ściągnięta wkrótce zostanie, o ile klęski tegoroczne nie staną temu na przeszkodzie.

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego przedstawiono, co zrobione zostało w celu odzyskania od Rządu królestwa polskiego sumy 238.265 złp. 22 gr., należącej się funduszowi szkolnemu. Licząc na to, iż Wydział krajowy, jak dotąd zrobił, co do niego należało, tak i nadal nie zaniedba czynić stósownych starań o odzyskanie tego funduszu, komisya lustracyjna poprzestaje na wyrażeniu życzenia, ażeby c. k. Rząd zechciał sprawą tą zająć się gorliwie i energicznie ją popierać.

Wydział krajowy, przekonany o potrzebie utrzymania opery polskiej we Lwowie, wypłacił przedsiębiorcy teatru lwowskiego na początku r. b. 3/4 części, a w połowie roku resztę, przyznanej mu przez Wysoką Izbę subwencji. Wydział krajowy znajdował się w trudnym i kłopotliwym położeniu. Z jednej bowiem strony widział, iż przedsiębiorca nie czynił zadość wszystkim warunkom, pod jakimi subwencya była mu przyznana, i że dla tego należałoby mu właściwie zaprzeczyć wypłaty, z drugiej zaś strony obawiał się, iż przez wstrzymanie wypłaty uniemożliwi istnienie opery i podkopie byt teatru polskiego, a miał nadzieję, iż przychodząc w pomoc przedsiębiorcy przyczyni się do dźwignięcia upadającej sceny lwowskiej.

Nadzieja ta okazała się niestety płonną. Nie można przecież Wydziałowi krajowemu brać za złe dopełnienia wypłaty, ponieważ odmawiając jej byłby niechybnie naraził się na zarzut, iż pozwolił upaść scenie polskiej, a szczególnie operze, której utrzymanie Wysoki Sejm za potrzebne uważał.

Że mimo zadość uczynienia żądaniu przedsiębiorcy i mimo równoczesnego zagrożenia użyciem środków zaradczych w razie, jeżeli się przedsiębiorca do wymagań komitetu nadzorczego nie zastosuje, stan teatru nie tylko nie podniósł się, lecz przeciwnie jeszcze więcej podupadł, okazuje się ze sprawozdania w Czerweu r. b. złożonego Wydziałowi krajowemu przez komitet ustanowiony do nadzoru teatru. Komitet wyraża się tam bardzo niepochebnie o dramacie i komedyi, i to tak o doborze sztuk, jakoteż o obsadzeniu ról, twierdzi iż opery właściwie nie ma, a najlepiej obsadzona jest i najwięcej wieczorów zajmuje operetka, która publiczność przyciąga, lecz jej smaku nie kształci, ani poczucia moralnego nie podnosi, co było właśnie celem, dla którego subwencya uchwalona została.

Komitet uważając słusznie ciągle utrzymywanie opery za niepodobne, sądzi iż należałoby utrzymywać ją tylko przez 3 lub 4 miesiące w roku, a za to starać się o dobrą komedję i dramat, zaś w przekonaniu, iż terażniejszy przedsiębiorca zadaniu swemu sprostać nie potrafi, kończy komitet wnioskiem o odjęcie mu subwencji.

Komisya lustracyjna musi poprzestać na tem przedstawieniu smutnego stanu w jakim się teatr lwowski znajduje, nie chcąc wchodzić w możliwe kolizye z komisją budżetową, do której należeć będzie postawienie wniosków względem udzielenia lub odmówienia subwencji na przyszłość.

Majątek fundacyi stypendyjnych urósł w ciągu ostatniego roku o 13.577 zł., to jest w stosunku do lat poprzednich, nie wiele.

Przyczyny tego zmniejszonego przyrostu szukać należy z jednej strony w tem, iż dobroczynność publiczna zaczęła zwracać się do innych celów, z drugiej zaś w stratach jakie fundusze sty-

pendyjne poniosły przez wylosowanie znacznej ilości listów zastawnych Banku hipotecznego, które poprzednio w wartości nominalną przewyższającej, do rachunku przyjęte były. Przez zamianę tych listów na inne papiery tracą fundacye wprawdzie nieco dochodu, za to jednak zyskają na większej pewności kapitału.

Z 1.500 zł. przyznanych przez Wydział krajowy jako zasiłek komitetowi wydawnictwa dzieł ludowych, pobrał tenże komitet dopiero 500 zł., wydał zaś, kosztem 2 878 zł. 78 ct., ośm książeczek polskich i tyleż ruskich w 40.000 egzemplarzy, które rozeszły się za pośrednictwem Wydziałów Rad powiatowych i komisantów, tak iż nakład kilku książeczek został wyczerpany, z innych zaś nie wiele egzemplarzy pozostaje w zapasie. Wydawnictwo to, pocziwemi chęciami nacechowane, i starające się odgadywać potrzeby ludności wiejskiej, może wywrzeć wpływ dobry, zasłużyło więc na udzielany zasiłek.

Rezolucya I.

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd ażeby:

1. na Uniwersytetach we Lwowie i w Krakowie systemizował osobne katedry prywatnego prawa polskiego i jego historii:

2. ażeby przedmioty powyższe uznane były za obowiązkowe przy egzaminach ścisłych z historii prawa na Uniwersytetach Lwowskim i Krakowskim.“

Rezolucya II.

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyrażając zdziwienie i ubolewanie z powodu niekorzystnego dla naszego kraju i niezgodnego z myślą fundatora załatwienia przez c. k. Rząd sprawy zarządu fundacją ś. p. Konstantego Zahorskiego, poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby udał się jeszcze raz do c. k. Rządu o ponowne dokładne zbadanie tej sprawy, tudzież, ażeby starał się wszelkiemi drogami, jakie uzna za stosowne, o cofnięcie nieprzychylniej nam decyzji.“

Przewodniczący :

Ks. Isakowicz, arcybiskup.

Sprawozdawca :

C. H a l l e r.

Departament IV.

Referent: poseł Tadeusz Wasilewski.

Rozpatrzywszy się w czynnościach departamentu IV Wydziału krajowego, objętych sprawozdaniem, przydzielonem komisji przez Wys. Sejm, napotkała komisya lustracyjna wszędzie sprężystość w wykonaniu uchwał sejmowych, ład i porządek w zawiadywaniu sprawami departamentu, a w wydatkach ścisłe przestrzeganie granic preliminarza.

Szczegółowe porównanie kwot preliminowanych z rzeczywistymi wydatkami według zamknięcia za rok 1881, tak wydatków, jako też dochodów dróg krajowych, wchodzi w zakres komisji budżetowej, komisja lustracyjna zatem ograniczyć się musi na skonstatowaniu, iż Wydział krajowy w zarządzie drogowym na rok 1881 nie tylko nie przeszedł preliminarza, ale wykazał niżej preliminarza pewne oszczędności, zwłaszcza w pozycjach na nowe budowy utrzymanie dróg, w dochodach zaś nadwyżki z myt i datków dobrowolnych.

Uchwały W. Sejmku z roku 1881, o ile to leżało w zakresie Wydziału krajowego, zostały ściśle wykonane, komisja jednak nie widzi potrzeby wyliczenia szczegółowego wszystkich spraw, objętych sprawozdaniem, i w takowem dostatecznie wyjaśnionych albo finalnie załatwionych, a ogranicza się jedynie na podniesieniu spraw, w których ingerencya Wysokiego Sejmku byłaby jeszcze pożądaną.

Sprawa uchwały Wysok. Sejmku co do wymierzania emerytur i pięcioleci inżynierom i konduktorom dróg krajowych.

Do spraw, w których Wydział krajowy wyczeknie jeszcze postanowień W. Sejmku, jest sprawa wymierzania pięcioleci i emerytur inżynierom i konduktorom dróg krajowych, tudzież pensyj dla wdów i sierót po tych inżynierach i konduktorach pozostałych, w myśl uchwały W. Sejmku z dnia 23 października 1881, która brzmi;

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensye wdowie dla wdów i sierót po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

W uchwale tej Wydział krajowy nie znalazł dostatecznych wskazówek co do jej zastosowania, mianowicie: 1) od którego czasu ma nastąpić wymiar pięcioleci i podług jakiej stopy?; 2) czy wymieniona uchwała odnosi się wyłącznie do inżynierów i konduktorów dróg krajowych, *objętych stałym etatem służby drogowej* z dnia 16. listopada 1872, czy też także do inżynierów i konduktorów, nieobjętych tym etatem, i pełniących czasowo obowiązki w skutek przyzwolenia udzielonego przez W. Sejm *specyjalnemi uchwałami budżetowemi* w miarę wzrastającej faktycznej potrzeby, nie mniej też inżynierów *czasowo przeznaczonych do budowy dróg krajowych“*.

Oparłszy się zatem Wydział krajowy z jednej strony na braku wskazówek w uchwale W. Sejmku co do powyższych pytań, i drugiej strony na fakcie, że W. Sejm przy powyższej uchwale nie wyznaczył zarazem w budżecie krajowym ani na rok 1881, ani też na rok 1882 żadnej kwoty na pięciolecia dla urzędników dróg krajowych, jak to był uczynił w r. 1874 po przyznaniu urzędnikom i służom Wydziału krajowego prawa do dodatków pięcioletnich; nie sądząc się uprawnionym do asygnowania już dziś stałych poborów budżetem nie przyzwolonych, przyjął datę uchwały W. Sejmku, jako datę, od której na przyszłość dodatki pięcioletnie nadawane być mają, jeżeli Wys. Sejm inaczey nie postanowi.

A w obec powyższego zapatrywania nie widział na razie Wydział krajowy potrzeby zastanawiania się nad kwestyą stopy pięcioleci, nie mniej nad pytaniem, do których inżynierów i konduktorów dróg krajowych stosuje się powyżej wymieniona uchwała sejmowa.

O ile stanowisko zajęte przez Wydział krajowy w tej sprawie jako ściśle oparte na danych faktycznych, potrzeba uznać jako prawidłowe, o tyle zadaniem komisji lustracyjnej być musi, wglądać także głębiej w intencye Wys. Sejmku i na nich oprzeć swe wnioski.

Sprawa wymiaru pięcioleci i emerytur urzędnikom krajowym była już nie po raz pierwszy w roku przeszłym na porządku dziennym obrad Wysockiego Sejmu.

Uchwałą sejmową z dnia 3. stycznia 1874, dotyczącą się etatu i płac urzędników, uregulowane zostały płace urzędników Wydziału krajowego w ogóle, a między niemi i służby technicznej drogowej, będącej w biurze Wydziału krajowego. Nadano wówczas tymże urzędnikom dodatki aktywne i pięciolecia, a co do pięcioleci uchwała ta w ten sposób została przez Wydział krajowy wykonaną, że *przyznano im wszystkie lata służby przed uchwałą przebyte na jednej posadzie, jednak nie wypłacono im zaległych pięcioleci wstecz, lecz policzając lata, wypłacano pięciolecia od dnia uchwały 3. stycznia 1874 na przyszłość przypadające.*

Następnie w roku 1875 weszło do Wys. Sejmu sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 12. marca 1875 w przedmiocie przekazanej mu petycji inżynierów okręgowych o przyznanie im cechy stałych urzędników krajowych i prawa do emerytury. Wydział krajowy w sprawozdaniu tem, stawiając wnioski stabilizacji inżynierów okręgowych, uważa, „iż względy sprawiedliwości wymagają, ażeby im nie przepadały te lata, które spędzili już jako funkcyjnarjusz samostni, bądź jako rzeczywisci inżynierowie okręgowi, bądź też jako pełniący obowiązki inżynierów okręgowych“... „odroczenie dotychczasowe zatem ustalenia ich posad nie powinnyby pociągać dla nich następstw szkodliwych“ . . .

„Wydział krajowy proponuje zatem, ażeby tak przy wymiarze dodatków pięcioletnich, jak i emerytury, policzony był inżynierowi okręgowemu czas, który tenże na posadzie rzeczywistego inżyniera okręgowego lub też pełniącego samostnie obowiązki tego inżyniera nieprzerwanie spędził.

Komisya budżetowa nie przychyliła się do wniosków Wydziału krajow., wniosła odroczenie ustalenia posad inżynierów okręgowych ze względu na uzasadnione oczekiwanie nowej ustawy drogowej i na trudność urzędzenia dzisiaj należytego i blizkiego nadzoru nad ich czynnościami“.

Jednak zastrzega im komisya budżetowa, że odroczenie to „nie może wyrządzić krzywdy i ujmy... gdyż jeżeli przy ustaleniu posad inżynierów okręgowych pozostaną na posadzie tymczasowo dziś zajmowanej, w takim razie będą im policzone z pewnością lata służby, które na tymczasowej posadzie przepędzili, jak to już teraz Wydział krajowy wnosił“.

Nakoniec wyżej wymieniona uchwała W. Sejmu z 23. października 1881 poleca wymierzanie pięcioleci i emerytur inżynierom i konduktorom dróg krajowych, „a to w równej mierze i z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

Komisya lustracyjna idąc zatem torem wypowiedzianych w W. Sejmie opinij tak Wydziału krajowego, jak komisji z łona Sejmu, uważając za rzecz słuszną i sprawiedliwą i w duchu powyżej przytoczonej uchwały Wys. Sejmu z 23. października 1881 zrównanie pod względem emerytur i pięcioleci służby drogowej z innymi stabilizowanymi urzędnikami Wydziału krajowego, przedstawia W. Sejmowi rezolucję A. do uchwały.

Język polski w kierownictwie budowy kolei transwersalnej.

W skutek przekazanej Wydziałowi krajowemu przez Wys. Sejm petycji Wydziału powiatowego w Rudkach, Wydział krajowy odnosił się dwukrotnie w sprawie zaprowadzenia języka polskiego w zarządzie budowy kolei trans-

wersalnej do c. k. Namiestnictwa, opierając się na rozporządzeniu ministeryalnym z dnia 5. czerwca 1869, dotyczącem języka urzędowego tutejszo-krajowych c. k. Władz, Urzędów i Sądów. C. k. Namiestnictwo ograniczyło się w swych odpowiedziach na uwadze, że powyżej wymienione rozporządzenie ministeryalne nie ma zastosowania do kierownictwa budowy kolei państwowej, gdyż ono nie jest urzędem samoistnym, w skład istniejącego ustroju c. k. władz i urzędów wchodzącym, lecz tylko organem Ministerstwa do spełnienia pewnej czynności delegowanym.

Komisya lustracyjna nie może uważać za jedyną prawną podstawę co do języka polskiego rozporządzenie ministeryalne z dnia 5. czerwca 1869, a w obec tak z natury rzeczy uprawnionych życzeń kraju, by kierownictwa budowy kolei państwowej, mające swą siedzibę w Stanisławowie, Jasle i Białej w korespondencyach i czynnościach urzędowych tak z władzami krajowymi, których urzędowym językiem jest język polski, jako też z miejscową ludnością, nieznaną języka niemieckiego używały języków krajowych, przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucya *B*.

Sprawa stacyi drogi żelaznej w Zarwanicy.

Przedstawienia Wydziału krajowego w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1881 na wniesione petycye Rad powiatowych Brzeżańskiej i Złoczowskiej o ustanowieniu stacyi kolei żelaznej w Zarwanicy, tak do Dyrekcyi kolei Karola Ludwika, jak do c. k. Namiestnictwa, nie przyniosły pożądanego skutku, gdyż Dyrekcyja jeneralna kolei Karola Ludwika odpowiedziała odmownie co do utworzenia stacyi, a ograniczyła się tylko na ustanowieniu przestanku osobowego. Gdy jednak Dyrekcyja jeneralna kolei Karola Ludwika, ustanawiając przestanek osobowy w Zarwanicy, nie pomyślała o jakimkolwiek budynku w tem miejscu, by podróżni w razach słoty i zamieci mogli znaleźć schronienie, komisya lustracyjna wnosi pod *C*.

Doprowadzając do końca Wydział krajowy jedno wielkie zadanie, to jest budowę najpotrzebniejszych dróg krajowych, gdyż z rozpoczętych pozostaje na następne lata już tylko dwie drogi Lwów-Stożanów i Nisko-Rzeszów-Nadbrzezie, na których dalsza budowa prowadzona będzie, z nierozpoczętych zaś Kańczuga-Szklary i Borszczów-Jezierzany, t. j. około 130 kilometrów, gdy przeszło 401 kilometrów dróg nowych za krajowe uznanych już wykończono, i oddano do publicznego użytku; wszedł Wydział krajowy na dużo rozleglejsze pole dla swej działalności, na pole budowy dróg powiatowych i gminnych za pomocą subwencyj krajowych. Ponieważ w tym względzie zostało osobne przedłożenie do W. Sejmu wniesione, komisya lustracyjna ogranicza się na uwagach, jakie jej się nasunęły w dziale o drogach powiatowych i gminnych w sprawozdaniu z czynności Wydziału za rok 1881. Preliminowane dochoły na zasiłki wynosiły 70.000 zł., z tego rozdzielił Wydział krajowy na drogi powiatowe 37.800 zł., na drogi zaś gminne 32.145 zł. W sprawozdaniu tem uderza jak w nierównej mierze korzystają z tych subwencyj wschodnie powiaty kraju, w stosunku do zachodnich, gdyż na 32.145 zł., przeznaczonych na drogi gminne, rozebrały zachodnie powiaty, w których w ogólności stan dróg jest lepszy i ilość uregulowanych dróg większa o 30.645, gdy wschodnie powiaty kraju zaledwie 1.500 zł.

Komisya lustracyjna wyraża zatem życzenie, by Wydział krajowy starał się za pomocą reprezentacyj powiatowych zachęcić i wschodnią część kraju, by na przyszłość zechciała w równej mierze korzystać z zasiłków przez Wys. Sejm udzielanych.

Trudne to i wielkie zadanie uregulowania dróg powiatowych i gminnych za pomocą subwencji krajowych, jakie Wydział krajowy na porządku dziennym swej działalności postawił, wtedy tylko może rzeczywiste i odpowiednie ofiarom kraju przynieść rezultaty, jeżeli Wydział krajowy nie pominie drugiej połowy tego zadania, przeprowadzenia zorganizowanego stałego nadzoru nie tylko nad budową, lecz także nad późniejszym utrzymaniem dróg powiatowych i gminnych, a uznanie, jakie dotąd było udziałem Wydziału krajowego w zarządzie dróg krajowych, towarzyszyć mu będzie w pracy i na polu podniesienia stanu dróg powiatowych i gminnych.

Re z o l u c y a A .

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na następnej sesji sejmowej przedłożył swe wnioski co do wymierzania pięcioleci i emerytur inżynierom i konduktorom dróg krajowych, tudzież pensyj dla wdów i dodatków na wychowanie sierót po tych inżynierach i konduktorach pozostałych, z policzeniem lat nieprzerwanie na jednej i tej samej posadzie przebytych, a to analogicznie z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi; a zarazem wstawił odpowiednią na ten cel kwotę w budżet na rok 1884“.

Re z o l u c y a B .

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby stosownie poczynił kroki, by kierownictwo budowy kolei państwowej transwersalnej, jako mające siedzibę swą w kraju, w korespondencyach i czynnościach swych urzędowych tak z władzami krajowemi, jak z miejscową ludnością zaprowadziły języki krajowe“.

Re z o l u c y a C .

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z Dyrekcją generalną kolei Karola Ludwika, by na przestanku osobowym w Zarwanicy postawiono budynek, w którymby poodróżni schronienie znaleźć mogli“.

Przewodniczący :

K s. I s a k o w i c z
arcybiskup.

Sprawozdawca :

Tadeusz Wasilewski.

Departament V.

Referenci: posłowie Dr. Ambroży Towarnicki
i Spławiński.

Z porównania wydatków sanitarnych naszego kraju, z podobnymi w innych krajach koronnych, umieszczonego na wstępie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności departamentu V. — okazuje się, że takowe u nas są najniższe.

Kiedy bowiem w r. 1880, na te cele każdy mieszkaniec w Czechach płacił 35·5 cta, w Morawie 37·5, w Styryi 43·6, a w Niższej Austrii 66·1 cta, to w Galicyi wydatek ten wynosił na jednego mieszkańca tylko 13 ctów.

Jakkolwiek ten fakt o wielkiej naszej oszczędności w tym dziale gospodarstwa krajowego świadczy, to jednak przyznać trzeba, że w kraju tak ubogim, jak nasz, i ten w porównaniu tak nieznaczny wydatek jest bardzo ciężkim.

Dla tego też komisya lustracyjna z uznaniem wyrazić się musi o nieustannej dążności Wydziału krajowego do możliwego zmniejszenia wydatków na szpitale, przez zreorganizowanie i uregulowanie administracyi, wydanie instrukcyi i norm ograniczających wydatki na główne działy gospodarstwa szpitalnego i nieustanną kontrolę, żeby zakłady te odpowiadały swemu celowi i przeznaczeniu, przez ograniczenie przyjmowania chorych nieuleczalnych, a to stosownie do uchwały Wsokiego Sejmu z r. 1880.

Ograniczenie to, unormowane rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 27. lipca 1880 do l. 34.084, jakkolwiek na dawno obowiązujących oparte przepisach, i na zdaniu ankiety lekarskiej polegające, wywołało różne — zdaniem naszym — nie całkiem bezstronne sądy.

Nie obrażając bowiem w niczem uczucia ludzkości, przyznać jednak trzeba, że szpitale powszechnie — ze względu na ich cel — nie mogą żadną miarą być przytuliskiem dla nieuleczalnych o przewlekłych chorobach i chętałów, którzy w innych zakładach schronienie i opiekę znaleźć powinni.

Prawo jednak pozostawione lekarzom przyjmowania do szpitala także i tych ostatnich, w wypadkach komplikacyi chorobowych, gdy pomoc lekarska może im przynieść ulgę, czyni zadość w znacznej części wymaganiom humanitarnym.

Że lekarze szpitalni z tego prawa korzystać nie omieszkują, o tem mieli sprawozdawcy sposobność naocznie się przekonać przy odwiedzinach w szpitalu powszechnym lwowskim, gdzie zastali chorych o chorobach wzmiankowanym rozporządzeniem w razie braku powikłania jako nieuleczalne i do pielęgnowania szpitalnego nie kwalifikujące się wyszczególnionych.

Komisya lustracyjna sądzi przeto, że powołane rozporządzenie Wydziału krajowego, w obec faktycznego wyrozumiałego i łagodnego w praktyce wykonania i nadal, co do zasady, w mocy utrzymać, jednak o tyle wyjaśnić należy, by takowe lekarzom szpitalnym większą zostawiło swobodę w przyjmowaniu chorych, a mianowicie i nieuleczalnych bez powikłania chorobowego, jeżeli pomoc lekarska, w danym wypadku, cierpiącemu prawdziwą ulgę przynieść może.

Porównując wydatki na szpitale w trzech zakładach krajowych w r. 1881, z takimi w r. 1877 t. j. za ubiegłe pięciolecie, znajdziemy cyfry następujące:

w lwowskim szpitalu w r. 1877 . . .	199.682	w r. 1881 . . .	163.465 zł., tj. mniej o 36.217
w krakowskim " " " " . . .	168.105	" " " " . . .	146.376 " " " " 21.729
w kulparkowskim " " " " . . .	190.745	" " " " . . .	130.653 " " " " 60.092

Porównując zaś wszystkie wydatki na cele humanitarne z r. 1880 z temiż z r. 1881, pokazuje się, że w roku 1881 wydano mniej o 109.732 zł., a od preliminowanej na ten cel w r. 1881 sumy mniej o 77.254.

Są to wyniki wymownie świadczące o pracy Wydziału krajowego w kierunku ulżenia wydatkom kraju w tym dziale, tem więcej zasługujące na uznanie, że pomimo to zakłady nasze sanitarne polepszają się nieustannie, nie tylko pod względem rezultatów leczenia, ale nadto i utrzymywania chorych.

Od ostatniej sesji sejmowej zniżono taksę leczenia w 16-tu szpitalach, a to po ściśłem porównaniu wydatków zwyczajnych, z ilością dni leczenia. Zarządzenie to jest korzystne i odpowiada obowiązującym przepisom.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy dalej, że żywienie chorych w trzech zakładach od r. 1877 staje się coraz tańszem. I tak w szpitalu lwowskim w ciągu pięcioletniego okresu potaniało żywienie o 5·4 ent. dziennie, w krakowskim o 12·3, a w zakładzie kulparowskim o 12·1 ct. dziennie na jednego chorego. Jest to rezultat pocieszający i wskazujący, że wszelkie zbytki i nieprawidłowości w dziale żywienia chorych zostały usunięte.

Przechodząc do sprawozdania z poszczególnych zakładów krajowych, musimy najprzód z przyjemnością zaznaczyć znaczne zmniejszenie śmiertelności między chorymi lwowskiego i krakowskiego szpitala.

I tak w r. 1881 wynosił w lwowskim szpitalu $\%$ zmarłych względnie do ubyłych 8·37 a w krakowskim 10·7. Rezultat ten można nazwać świetnym, ze względu, że w szpitalach tych — jak widać ze sprawozdania Wydziału krajowego — dokonywano bardzo wiele trudnych i niebezpiecznych chirurgicznych operacji dowodzących, że i pod tym względem zakłady nasze nie ustępują zagranicznym, a pod względem wyniku leczenia nawet je przewyższają; śmiertelność bowiem w szpitalach wiedeńskich trzyma się nieustannie między 12—14 $\%$.

Zaległe koszta leczenia z lat dawniejszych w szpitalu lwowskim są bardzo znaczne, wynoszą bowiem po koniec Marca 1882 r. 308.432 zł. 67 $\frac{1}{2}$ ct.

Wydział krajowy widział się w obec tego spowodowanym wysłać osobną komisją dla zbadania przyczyny wielkich zaległości w ściąganiu kosztów wzmiankowanych. Komisya ta skonstataowała brak dostatecznych sił kancelaryjnych, czemu zaraz zaradzono, przez przydzielenie jednego z urzędników Wydziału do chwilowej pomocy w kancelaryi szpitala i przyjęcie jednego dyurnisty. Nadto — chcąc przyspieszyć sprawę zaległości — zmienił Wydział krajowy §. 58 instrukcyi dla zarządu szpitala, dążąc do umniejszenia pisaniny, tudzież skrócił terminu urgowania z 30 na 20 dni.

Członkowie komisji lustracyjnej przekonali się również osobiście, że zarząd szpitala, z powodu tych zaległości, żadna nie trafia wina, gdyż jak wyrzykowa próba z odnośnych ksiąg wykazała, zarząd co do wszystkich zaległości potrzebne przeprowadzał korespondencye, i takowe licznie, lecz niestety bezskutecznie urgował, gdyż na przykład sam tylko Magistrat lwowski na 9000 odnośnych korespondencyi — pomimo wszelkich urgensów — dotąd winien jest odpowiedź.

W obec takiej i podobnej powolności pojedynczych władz, udał się Wydział krajowy już powtórnie do c. k. Namiestnictwa o pomoc, spodziewać się więc należy, że sprawa ściągania zaległych kosztów leczenia, nadal raźniej postępywać będzie.

Nadmienić tu jeszcze musimy, że z wykazanej wyżej sumy zaległych kosztów leczenia, nie więcej jak 22.645 zł. wypadnie na gminy — w razie wykrycia przynależności leczonych — do zapłacenia, reszta zaś jest tylko książkowym przeprowadzeniem, między funduszem szpitalnym a funduszem krajowym, którego właściwie do zapłaty tych kosztów jest obowiązany.

Wszystkie dalsze zarządzenia Wydziału krajowego, dotyczące sprawdzenia inwentarzy — bezpieczeństwa od ognia — zmniejszenia taksy w szpitalu lwowskim i nieobsadzenia etatowych posad lekarskich, ze względu na zmniejszenie się ilości chorych, uznaje komisya lustracyjna jako zupełnie odpowiednie.

Przy niespodziewanej wizycie w szpitalu lwowskim zastaliśmy w zakładzie wzorową czystość i porządek — obfity zapas dobrej jakości wiktualów, i smacznie przyrządzoną żywność dla chorych.

Pranie bielizny w tym zakładzie oddane jest w przedsiębiorstwo, co jako niekorzystne i nieodpowiednie uważać należy, a to tak z powodu drogocności i prędkiego zużywania się bielizny, jak też i dla tej okoliczności, że zarząd szpitala przy tej manipulacji nie zawsze dostateczny zapas czystej bielizny miewa pod ręką, a na koniec i dla tego, że bielizna zanieczyszczona przez chorych, zaraźliwymi dotkniętymi chorobami, do pralni przedsiębiorcy przez różne ulicy miasta rozwożoną bywa, co ze względów sanitarnych miejsca mieć nie powinno.

Tym niedogodnościom zaradzić by można przez urządzenie pralni w zakładzie, tak jak w szpitalu krakowskim, gdzie w przecięciu koszt prania jednej sztuki bielizny, bez względu na jej wielkość 2½ ct. wynosi, gdy przeciwnie szpital lwowski od sztuki po 4¼ ct. opłacać musi, co rocznie znaczną czyni sumę, bo przeszło 7.000 zł.

Byłoby więc do życzenia, żeby Wydział krajowy odnośny umotywowany wniosek, wraz z planem i kosztorysem urządzić się mającej pralni Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

W zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie leczono w r. 1881 — 798 chorych, t. j. o 200 mniej jak w r. 1880, wskutek czego także i ilość dni leczenia w r. 1881 o 65.536 była mniejszą, jak w roku poprzednim.

Takie niezwykle obniżenie ilości dni leczenia w ciągu jednego roku pochodzi stąd, że zakład uwalniał wszystkich chorych, którzy w przeciągu pewnego czasu pobytu byli spokojnymi. Ze względu jednak na przytoczony w sprawozdaniu Wydziału krajowego wypadek podpalenia wsi Woli Radłowskiej, przez jednego z wypuszczonych obłąkanych, sądzi komisja lustracyjna, że wydalenie z zakładu tak zwanych spokojnych, powinno się z wielką odbywać oględnością i po bardzo starannem zbadaniu chorego, dla uniknięcia na przyszłość możliwych nieszczęść, bo kraj zbudował z wielkimi ofiarami zakład nie na to, aby wielka ilość sal w tymże była próżną, a obłąkani chodzili po kraju i zagrożali publicznemu bezpieczeństwu.

Wyniki gospodarstwa zakładu w Kulparkowie bardzo pochwalamy ze względu na znaczne oszczędności, które osiągnięto, jak również ze względu na chorych, którzy w polu, na ogrodzie, krowiarni, pralni i w warsztatach w r. 1881 przez 13.155 dni pracowali, co niewątpliwie dobrze wpłynęło na stan ich zdrowia i samo leczenie umysłowej choroby.

Koszt żywienia jednego chorego w r. 1881 wynosił 32 zł. 54 ct., t. j. o 4 zł. 94 ct. na jednym dniu leczenia taniej, jak w roku poprzednim. W budżecie na r. 1881 uchwalił Wysoki Sejm na potrzeby zakładu kulparkowskiego 170.731 zł., koszta zaś rzeczywiste według ksiąg szpitalnych wynosiły tylko 130.653 zł., a zatem o 40.078 zł. mniej, aniżeli preliminowane.

Dyrektor zakładu niepospolitą rozwinął czynność i wielką sobie zadał pracę około uporządkowania gospodarstwa w ogólności, i doprowadził rzeczywiście do znacznych oszczędności. Dalsze utrzymanie porządku w uregulowanym już gospodarstwie, nie tyle co początkowo zabierze Dyrektorowi czasu, którego tem więcej będzie mógł poświęcić dla dobra chorych.

Przy odwiedzinach tego zakładu znaleźliśmy tamże wszędzie wielką czystość i porządek, a pożywienie dla chorych dobre i smaczne.

Lodownia bardzo nieodpowiednio urządzoną, jest w starej walącej się szopie. Zważywszy, że lód nietylko do domowego potrzebny jest gospodarstwa, lecz także w leczeniu obłąkanych wielką odgrywa rolę, przeto uznaje komisja lustracyjna restaurację lodowni za rzecz niezbędną, a żądany przez Wydział krajowy na ten cel kredyt za usprawiedliwiony. To samo tyczy się także potrzeby częściowego nowego obrukowania gmachu głównego, by zapobiedz dostawianiu się wody do piwnic i zamakaniu murów.

W szpitalach prowincjonalnych, których mamy 23, zaznaczyć musimy stały postęp ku lepszemu.

W skutek przeniesienia szpitala drohobyckiego do nowego budynku, ogólna ilość łóżek we wszystkich szpitalach prowincjonalnych zwiększyła się o 34. Zato ruch chorych zmniejszył się o 24.216 dni leczenia od roku poprzedniego, pomimo, że chorych więcej było o 1088, a przeciętny pobyt jednego chorego o 1.48 dnia mniejszym był, jak w roku 1880. Tłumaczy się to tem, że nieuleczalni chorzy niebyli jak przedtem długo trzymani.

Wszystkich chorych razem w szpitalach prowincjonalnych leczono w r. 1881 15.974, z tego umarło 1474, czyli 9.2%, które to rezultat dość pomyślnym nazwać można.

Z porównania zamknięć rachunkowych z r. 1880 i budżetów szpitali prowincjonalnych w latach h: 1880, 1881 i 1882 widzimy, że na rok 1881 mniej preliminowano na wydatki o 50.436 zł., aniżeli w r. 1880, a w roku 1882 o 67.150 zł. mniej, od kwoty wydanej rzeczywiście w r. 1880.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy, iż tenże postanowił nie tworzyć nadal funduszków rezerwowych w szpitalach prowincjonalnych. Komisya lustracyjna zwrócić musi jednak uwagę, że zarządzenie to sprzecznem jest z rozporządzeniem ministeryalnym z d. 10 kwietnia 1857 r. l. 10.946, które powiada: „Na pokrycie zdarzających się nieraz większych wydatków, które z góry przewidzieć się nie dadzą, ma być utworzony fundusz rezerwowy w tych szpitalach, które nie posiadają majątku rozporządzalnego do pokrycia podobnych wydatków. Celem utworzenia takiego funduszu, należy do taksy leczenia dodać mały dodatek“.

Jeszcze w r. 1877 nazwała komisya lustracyjna sejmowa zapowiedź Wydziału krajowego tworzenia funduszków rezerwowych przy szpitalach prowincjonalnych, myślą szczęśliwą, życząc jak najprędzszego jej urzeczywistnienia, gdyż była przekonaną o błogich jej skutkach dla wewnętrznego gospodarstwa szpitalnego i dla ulgi ubogich gmin naszych, które nie zawsze są w stanie dawać szpitalowi zaliczkę.

Z tych więc powodów podnosi komisya lustracyjna na nowo potrzebę funduszków rezerwowych w szpitalach prowincjonalnych, z tem zastrzeżeniem, że fundusze te nie powinny przekraczać wysokości przez Wydział krajowy oznaczonej, i odpowiedniej rozmiarowi tych szpitali.

Co się tyczy czynności biurowych Departamentu V., to musimy podnieść szybkie załatwianie spraw, pomimo ogromnej liczby takowych. I tak: w r. 1881 wpłynęło exhibitów 15.579, z których załatwiono po dzień 31. sierpnia 1882, 15.577; zaś w r. 1882 wpłynęło po dzień 31. sierpnia 10.450 exhibitów, a z tych załatwiono 10.427.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, musi komisya lustracyjna z wielkiem uznaniem wyrazić się o czynnościach Wydziału krajowego, odnoszących się do Departamentu V., którego szef i tegoż organa w tej gałęzi gospodarstwa krajowego dobrze się zasłużyli.

Przewodniczący,

Ks. Isakowicz,

Arcybiskup.

Sprawozdawcy:

Dr. Ambroży Towarnicki.

Spławieński.

Departament VI.

Referent: poseł Dr. Piotr Gross.

Zawiaduje sprawami dotyczącymi się:

1. wojskowości — mianowicie konskrypcyi, rekrutacyi i funduszu inwalidów;
2. żandarmeryi;
3. ustawodawstwa co do kodeksu cywilnego, karnego i procedury, niemniej co do Statutu krajowego, ordynacyi wyborczej i regulaminu sejmowego;
4. Izraelitów;
5. indemnizacyi i serwitutów;
6. podatków, taks, stempli i manipulacyi kasowej;
7. zarządu gmachu sejmowego, gospodarstwa i inwentarza domowego;
8. terytoryalnego podziału kraju na okręgi administracyjne i sądowe;
9. szupaśnictwo — ten dział został ostatniemi czasy z Departamentu VIgo wyłączony i Departamentowi I przydzielony.

Czynności powyż wykazane wykonują pod przewodnictwem Członka Wydziału krajowego: 2 Sekretarzy — 1 urzędnik conceptowy — i 2 dyetaryuszów, z których jeden w koncepcie pracuje, drugi zaś obszerną manipulację biurową prowadzi.

Ilość exhibitów wynosiła w roku 1881 20.242 Nrów
„ 1882 po koniec sierpnia 12.180 „

Załatwienie spraw jest gruntowne i szybkie — zaległości właściwych Departament ten nie wykazuje, co dowodzi, iż pracujący w nim urzędnicy uznania godną pilnością i gorliwością się wyszczególniają.

W dalszą ocenę załatwienia pojedynczych, zwłaszcza mniej ważnych spraw, komisya lustracyjna wchodzić nie zamierza, raz dla krótkości czasu, powtóre dlatego, iż przydzielone temu Departamentowi sprawy w znacznej części są sprawami więcej manipulacyjnymi, podnosi zatem tylko to, co na szczególniejszą uwagę Wys. Sejmu zasługuje, i Wydziałowi krajowemu wskazać może potrzebę i kierunek dalszych jego czynności.

Jako tego rodzaju sprawy uważa komisya lustracyjna:

1) Sprawę terytoryalnego podziału kraju na okręgi administracyjne i sądowe.

Na każdej niemal sesyi sejmowej pojawiają się żądania pojedynczych gmin o przeniesienie ich z jednego okręgu do innego, najczęściej tyczy się to okręgów sądowych. Nie można zapoznawać, iż powodem tego są tworzenia nowych stosunkami wskazanych Sądów, których ilość niestety potrzebom naszego kraju bynajmniej nie odpowiada, życzyłoby jednak można, aby ten chaotyczny stan jak najszybciej był uporządkowanym, i aby skreślony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875 i późniejszymi uchwałami plan terytoryalnego podziału kraju uzyskał uznanie c. k. Rządu. Nie wątpimy, iż Wydział krajowy wszelkimi w tej mierze podejmie starań, i nie zaprzestanie ponawiać uzasadnione

żądania ludności, zanim jednak do pomyślnego dójdzie rezultatu, należałoby według zdania komisji przystąpić do ułożenia skorowidza, wykazującego wszelkie dotychczas uchwalone zmiany terytorjalnego podziału, wiadomo bowiem, że nawet urzędy same należytej w tym względzie ewidencji nie mają.

2) Sprawę żandarmeryi.

Na funduszu krajowym cięży obowiązek ponoszenia pewnej części kosztów utrzymania żandarmeryi. Otóż komisya zauważała, iż w zapatrywaniach co do rozmiarów tego zobowiązania między Wydziałem krajowym a c. k. Rządem jedna zachodzi różnica; mianowicie:

A. Jeszcze w roku 1858, oznaczając dzienną należność kwaterunkową od jednego żandarma, zmniejszył c. k. Rząd dawniejszą w roku 1851 postanowioną cyfrę z 2·625 na 2·5 centow. Dwadzieścia cztery lat upływa a opłata ta pozostaje niezmienną pomimo niezaprzeczonego faktu, że się czynsze najmu pomieszkań a zatem i koszar od tego czasu w dwójnasób podwyższyły. Sam Rząd uznał tę okoliczność, gdyż, uwzględniając zaszłe zmiany w kosztach, dla wojska i obrony krajowej ustawą z dnia 11. czerwca 1879 Nr. 93 Dz. u. p. należność kwaterunkową stosunkowo podniósł, tylko dla żandarmeryi pozostawiono tę opłatę w pierwotnej wysokości, nie zważając, iż różnica między nią, a kwaterunkowem dla wojska 88% czyni, ciężar, który kraj ponosi, rokrocznie wzrasta.

B. Wskutek zamknięcia granicy i zaszłej potrzeby ciągłej kontroli bydła w pasie granicznym, podwyższył c. k. Rząd stan żandarmeryi w roku 1881 o 90, w r. 1882 jeszcze o 102 razem o 192 ludzi. Przy pierwszym pomnożeniu uznał c. k. Rząd, iż obowiązek utrzymania tego oddziału żandarmeryi na Państwie cięży, i nie obdłużył funduszu krajowego sumą wynikłych ztąd wydatków kwaterunkowych. W roku 1882 zaś nie zezwała już Ministerjum obrony krajowej na dalsze zarachowanie rzeczonych kosztów na skarb państwowy i nie wstawia w swym preliminarzu na rok 1883, nawet ten dodatek kwaterunkowy, który żandarmów wewnątrz kraju ulokowanych opłaca.

Wykazane postępowanie c. k. Rządu jest nieuzasadnione i niesłuszne, nieuzasadnione co do pierwszego postanowienia, czyniącego różnicę między obowiązkiem prywatnego a kraju, niesłuszne co do drugiego zarządzenia, gdyż nikt zaprzeczyć nie może, że zamknięcie granicy od Rosyi, uchwalone w Radzie Państwa głównie za inicjatywą posłów innych prowincyi, jest interesem całego Państwa nie zaś Galicyi.

Komisya lustracyjna przekonała się, iż Wydział krajowy pozostając ściśle na stanowisku wskazanem mu przez Wysoki Sejm na przeszłorocznej sesyi, wszelkich dokłada starań, by sprawy te według danej mu normy i z korzyścią dla kraju uregulowane były.

3) Sprawę udziału władz autonomicznych przy rekrutacyi.

Starania Wydziału krajowego o rozszerzenie ingerencyi Delegatów Rad powiatowych przy rekrutacyach pożądaný odniosły skutek. Według pisma Prezydium c. k. Namiestnictwa z d. 20. maja b. r. L. 28350 ma c. k. Ministerjum przedstawić Radzie Państwa nowelę do ustawy wojskowej zmieniającą mianowicie §. 34 w ten sposób, iż odtąd na żądanie jednego z tych delegatów nastąpić musi bezwarunkowo przedstawienie popisowego do komisji rozpoznawczej. O tem doniesieniu c. k. Namiestnictwa z powodu, iż dopiero w maju komunikowanem było, nie wspomina ostatnie sprawozdanie Wydziału krajowego.

4) Sprawę szupaśnictwa.

W uregulowaniu tej części administracyi krajowej okazuje się niezaprzeczoný postępowanie. Wydział krajowy uporządkował stacye szupaśnicze i umniejszył wydatki na fundusz krajowy przypadające, przez uzyskanie od c. k. Namiestnictwa zezwolenia, aby szupasowanie zamiast używanego dotąd zwykle niedołącznego konwoju odbywało się za paszportami przymusowemi, oraz aby odstawienie

zbiegów rekrutacyjnych i w ogóle osób, uchylających się od obowiązku zaciągowego odbywało się na koszt ryczałtu Starostów, nie zaś na koszt funduszu krajowego.

Najważniejszą atoli w tym względzie sprawą jest sprawa założenia domów poprawy czyli domów przymusowej roboty, znaczniejsza bowiem część szupaśników należy do kategorii tych włóczęgów, którzy ten sposób życia jako rzemiosło wykonują i jako rewertenci ciągle i bezpłodnie wywołują wydatki. Temu złemu zapobiedz mogą tylko domy poprawy, w którychby tego rodzaju ludzie do pracy wzwyczajani być mogli.

Co do założenia takich instytucji i utrzymywania rokuje Wydział krajowy właśnie z c. k. Rządem na tej podstawie, iż ten ostatni całe urządzenie domów poprawy w kraju na siebie bierze, kraj zaś na ten cel fundusz policyjny około 130.000 zł. wynoszący i ze sprzedarzy zakładu korekcyjnego u św. Magdaleny powstały oddaje, oraz się do utrzymywania korektantów obowiązuje.

Przedkładając powyższy pogląd na czynności pojedynczych Departamentów Wydziału krajowego komisya lustracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego za czas od 1. Lipca 1881 do 1. Lipca 1882^a.”

Lwów 10. Października 1882.

Przewodniczący

Ks. Isakowicz
arcybiskup

Sprawozdawca

Piotr Gross.

S p r a w o z d a n i e.

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zastosowania uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22 października 1881 tyczącej się praw inżynierów i konduktorów dróg krajowych, do inżyniera-górnika przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa, której uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 9. października 1882 sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zastosowania uchwały Wysokiego Sejmu z d. 22 października 1881 tyczącej się praw inżynierów i konduktorów dróg krajowych do inżyniera-górnika przy Wydziale krajowym odesłane zostało, nie może jak zalecić Wysokiemu Sejmowi z motywów w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawartych, powzięcie uchwały w sprawozdaniu Wydziału krajowego proponowanej i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zastosować uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 22 października 1882 tyczącą się praw inżynierów i konduktorów dróg krajowych, do inżyniera-górnika przy Wydziale krajowym.

Przewodniczący:

H. Wodzicki.

Sprawozdawca:

Stadnicki.

Aleg. 141.

S p r a w o z d a n i e

komisyi kolejowej o przedłożeniu rządowem względem uchwalenia ustawy normującej kompetencyą Władz politycznych w sprawach dotyczących budowli w pobliżu kolei żelaznych.

Wysoki Sejmie!

Postanowieniem z dnia 12. października 1882 L. 852 Wysoki Sejm przydzielił komisji kolejowej przedłożenie rządowe z dnia 7. października 1882 r., zawierające projekt ustawy wprowadzającej kompetencyę c. k. Władz politycznych w sprawach dotyczących budowli w pobliżu kolei żelaznych, do zbadania.

Komisya kolejowa podzielaając zapatrywania Wysokiego c. k. Rządu, że udzielanie pozwoleń do przedsięwzięcia budowli w pobliżu kolei żelaznych ze względu na szczególne przytem zachodzące okoliczności i ważność przedmiotu c. k. Władzom politycznym, z wyjątkiem miast posiadających własne statuta, pozostawionem być winno, tudzież mając na uwadze, — że powyższe zapatrywanie Wysokiego c. k. Rządu nie tylko w regulaminie dla ruchu kolejowego z dnia 16. listopada 1851 L. 1. Dz. u. p. z r. 1852, §. 99., ale także i w ustawie krajowej z dnia 28. kwietnia 1882 L. 77. Dz. ust. kraj. ma swoje uzasadnienie, zgadza się z przedłożoną przez Wysoki c. k. Rząd ustawą z tem jednak dołożeniem, że celem uchylenia wszelkich wątpliwości, iż przy podobnych budowlach tak odnośne szczegółowe przepisy jakoteż i przepisy ogólne budowlanne zachowane być mają, ustawę tę umieszczeniem w takowej wyrazów „oprócz ogólnych przepisów budowlanych“ uzupełnia.

Komisya kolejowa tedy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod /. ustawę:

Przewodniczący

H o p p e n.

Sprawozdawca:

S p ł a w i ń s k i.

U S T A W A

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem głównego miasta Lwowa i miasta Krakowa, względem kompetencyi c. k. Władz politycznych w sprawach dotyczących budowli w pobliżu kolei żelaznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam jak następuje:

Art. I.

Do przedsiębrania czynności urzędowych względem budowli w pobliżu kolei żelaznych, (w rejonie pożarnym) mianowicie do przeprowadzenia komisyj budowniczych i załatwiania podań o pozwolenie na budowę, powołaną jest c. k. polityczna Władza powiatowa, przyczem zastosowane być mają oprócz ogólnych przepisów budowlanych także i szczegółowe przepisy względem takich budowli istniejące.

Art. II.

Z dniem wejścia w życie tej ustawy traci moc obowiązującą rozporządzenie c. k. galicyjskiego Prezydium Namiestnictwa z dnia 12. sierpnia 1882. Dz. u. kr. Nr. 78.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i handlu.

Aleg. 142.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowej o wniosku posła Grossa w sprawie reformy ustawy o opodatkowaniu przemysłu gorzelnianego.

Wysoki Sejmie!

Wiadomość o zamiarze c. k. Rządu zastąpienia teraźniejszego systemu opodatkowania wyrobu gorzelnianego według rozmiarów naczyń fermentacyjnych systemem bezpośredniego opodatkowania produktu, którego ilość i jakość oznaczone by być miały za pomocą znanych z dawniejszych lat aparatów zegarowych, nie mniej trudności wywołane niektórymi zbyt uciążliwymi wymogami dzisiejszej ustawy w uzyskaniu uznania gorzelnii jako rolniczych i w tychże wydzierżawieniu — spowodowały wniosek posła Grossa i towarzyszy, wzywający c. k. Rząd, by przy zamierzonej zmianie opodatkowania przemysłu gorzelnianego:

po pierwsze: pozostawił i nadal teraźniejszy system pobierania podatków według objętości naczyń fermentacyjnych, zaś stanowczo wykluczył system bezpośredniego opodatkowania produktu z użyciem przyrządów zegarowych;

po drugie: przedłużył termin oznaczony do podania szczegółów o urządzeniu gorzelnii i ich wydzierżawieniu o jeden miesiąc;

po trzecie: uwolnił właścicieli dóbr, żądających uznania swych gorzelnii jako gorzelnii rolniczych, od przymusu wykazywania rok rocznie tytułu własności ekstraktem tabularnym.

Zważywszy niezaprzeczoną ważność przemysłu gorzelnianego dla gospodarstwa rolniczego w kraju naszym nie tylko jako środka podniesienia urodzajności pól przez spotęgowaną stercoryzację ale zarazem jako jedynego sposobu spieniężenia produktów, nieznoszących jak n. p. ziemniaki zanadto znacznych kosztów eksportu;

zważywszy, iż przemysł gorzelniany najobfitszym jest źródłem karmy dla bydła, a chów tegoż zwłaszcza po zamknięciu granicy od Państw ościennych, które nas poprzód bydłem opasowem i roboczem zaopatrywały, najżywotniejszą stał się kwestyą nie tylko dla kraju naszego, ale zarówno i dla innych prowincyi Państwa;

zważywszy, iż zamierzone opodatkowanie wyrobu przy użyciu aparatów zegarowych, jak to praktyka dawniejszych lat wykazała, przemysłowców gorzelnii nie jednakowo obciąża — defraudację wywołuje ze szkodą nietylko rzetelnych przedsiębiorców, ale też i c. k. Skarbu;

wreszcie już ze względu na demoralizujący swój wpływ wymogów sprawiedliwego opodatkowania nie odpowiada;

w końcu zważywszy, iż w obec znacznego oddalenia kraju naszego od właściwych zagranicznych targowisk spirytusu i w obec nadto wysokich taryf kolejowych handel eksportowy krajowego produktu prawie jest niemożliwym, przez co też i przedsiębiorcy nasi z restytucyi podatku prawie nigdy korzystać nie mogą; —

Komisya kultury krajowej uznając słuszność żądań we wniosku posła Grossa wyszczególnionych wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą

Rezolucyę:

„Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, aby przy zamierzonej zmianie dotychczasowego opodatkowania przemysłu gorzelnianego zechciał:

1. zarządzić, by dzisiejszy system pobierania podatku od objętości naczyń fermentacyjnych był nadal utrzymany, jako najmniej jeszcze uciążliwy pod względem kontroli dla stron i organów nadzorujących, i pod żadnym warunkiem nie dopuścił zaprowadzenia, znanych już ze swej szkodliwości dla stron i c. k. Władz finansowych, przyrządów zegarowych do oznaczenia ilości uzyskanego alkoholu;

2. by zechciał przy wydzierżawieniu gorzelń gospodarczych przedłużyć czas przedkładania kontraktów dzierżawy, w celu uzyskania opustu podatkowego, do końca października każdorocznie, a nie jak dotąd, owe umowy o wiele pierwej przed rozpoczęciem każdorocznej kampanii gorzelnianej przedkładane być musiały, nakoniec

3. aby strony żądające dla swych gorzelń opustu podatkowego nie były zmuszone składać c. k. Władzom finansowym corocznie dowody niezmienionej własności dóbr, gorzelń i przestrzemi posiadanego gruntu, gdyż podobne zmiany, skoro następują, są zaraz podawane do wiadomości c. k. Władz, a tem samem dowody niezmienionego posiadania dóbr są zbytecznym tylko obciążeniem stron i tychże Władz.

We Lwowie dnia 4. października 1882.

Przewodniczący:

J. C z a r t o r y s k i.

Sprawozdawca:

P i o t r G r o s s.

Aleg. 143.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego
na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Z każdym rokiem przedstawia się preliminarz funduszu szkolnego krajowego bardziej niekorzystnie pod względem budżetowym.

W roku 1882. wynosiły podług zamknięcia rachunków wydatki okrągło	488.000 zł.
Dochody podobnie okrągło	133.000 „
Wynikł tedy niedobór wynoszący	355.000 zł.
W roku 1881. wynosiły wydatki okrągło	557.000 „
Dochody okrągło	164.000 „
Niedobór wynosił	393.000 zł.
Na rok 1882. prelinowano w dziale wydatków	510.865 „
jako dochody	152.794 „
jako niedobór	358.071 zł.

Że jednak doświadczenie nas uczy, że Rada szkolna krajowa regularnie wydaje po nad sumę wydatków, w preliminarzu objętych, więcej jak 50.000 zł., musimy przypuścić, że rzeczywisty niedobór funduszu szkolnego wynosić będzie w roku 1882. więcej jak, 400.000 zł. w. a. I ten niedobór niedorówna jednak niedoborowi prelinowanemu przez Radę szkolną krajową na rok 1883. Rada szkolna krajowa przewiduje bowiem, że w tym roku wydatki wyniosą 579.585 zł.

dochody zaś	154.419 „
Niedobór w tym razie wyniesie	425.166 zł.

Oświata społeczeństwa jest rzeczą tak ważną, że komisya budżetowa nie może żałować grosza, przeznaczonego na podniesienie szkolnictwa krajowego i gotowa zawsze udać się do Wysokiego Sejmu, z wnioskiem łożenia dostatecznych funduszy na wykształcenie przyszłych pokoleń. Niemniej przeto mniema, że jest jej obowiązkiem zastanowić się nad tem, czy sumy, przeznaczone na cele szkolnictwa są zawsze użyte w sposób, najbardziej celowi odpowiedni? i czy zwłaszcza nie dałoby się zaprowadzić lepszego gospodarstwa finansowego w sprawach funduszy szkolnych okręgowych?

Już od dawna zwróciła komisya budżetowa uwagę na to, że Rada szkolna krajowa przekracza zawsze prelimitowaną sumę wydatków, jak o tem wspomniano już powyżej. Przekroczenie to wynosiło:

W roku 1877.	78.453 zł.
„ „ 1878.	58.281 „
„ „ 1879.	69.901 „
„ „ 1880.	63.012 „
„ „ 1881.	72.350 „

Przyczyną tych corocznie ponawianych przekroczeń jest to, że szkolnictwo nasze jeszcze nie dosięgło ustawą zaznaczonego celu, — że powstają z każdym rokiem nowe etatowe szkoły, że nowe klasy paralelne bywają urządzone przy istniejących już szkołach — i że coraz większa ilość szkół filialnych bywa zamienianych w szkoły etatowe. Gdy się zważy, jakie wielkie mnóstwo gmin w kraju naszym nie ma dotychczas szkoły, musi się uznać potrzebę zakładania nowych szkół. Nasuwa się tylko wątpliwość, czy przeistaczanie szkół istniejących już filialnych na szkoły etatowe jest równie nagłą potrzebą kraju naszego, jak zakładanie nowych szkół tam, gdzie ludność jest zupełnie pozbawiona środków do nauki. Pierwszym celem działania naszego powinno być to, aby wiedza stała się dostępną dla całego ludu naszego i dlatego należy raczej zakładać szkoły po gminach, które dotąd zupełnie szkół pozbawione — a nie spieszyć z kosztownem doskonaleniem tych szkół, które już istnieją i które już czynią zadość najpierwszym umysłowym potrzebom miejscowej dziatwy. niesprawiedliwą rzeczą byłoby jednostronne uposażanie niektórych szczęśliwych gmin, w czasie, w którymby inne były zupełnie pozbawione szkół. A dotąd bywa, że właśnie w okolicach, w których ludność najchętniej się garnie do nauki, a to mianowicie w zachodnich powiatach kraju naszego, nie ma dotąd najniezbędniejszej ilości szkół ludowych.

Kilkakrotnie już udawała się komisya budżetowa do Rady szkolnej krajowej z tem, że jeśli już nie można dokładnie przewidzieć wszystkich wydatków, które zostaną w ciągu roku poczynione na cele oświaty, a mianowicie na zakładanie nowych i lepsze uposażenie istniejących już szkół, byłoby rzeczą pożądaną, aby niepewność co do wysokości wydatków pomniejszono, wprowadzając nowe urządzenia tylko na początku roku, a to tak, aby na każdym roku budżetowym tylko przez cztery miesiące ciężyły. I w tym roku ponawia komisya tę uwagę, zastrzegając się jednak, że przemawia tylko w interesie zabezpieczenia doskonalszego ładu w obrocie funduszków krajowych, a że nie myśli bynajmniej ze względów złe zrozumianej oszczędności, hamować postępu oświaty w kraju naszym.

Drugą przyczyną mniej prawidłowego obrotu funduszków szkolnych krajowych bywało w latach ubiegłych to, że okręgi szkolne zalegały z uiszczeniem się z należytości na cele szkolne i ze zwrotem zaliczek danych przez fundusz szkolny krajowy. Z zadowoleniem może komisya budżetowa tego roku stwierdzić, że dzięki bardziej sprężystemu działaniu Rad szkolnych okręgowych zaległości te zmniejszyły się teraz o wiele; większa część okręgów zwróciła długi swe zaciągnięte u funduszu krajowego i dwa tylko okręgi szkolne, tarnopolski i bocheński zalegają jeszcze, a to: Tarnopol z sumą 21.210 zł., a Bochnia z sumą 19.900 zł. w. a.

Rada szkolna krajowa żąda w rubryce pierwszej wydatków na rok 1883. — 332.916 zł. na wydatki zwyczajne i 50.000 zł. na wydatki nadzwyczajne, zatem razem 382.916 zł., o 30.000 zł. więcej, jak uchwalono w roku przeszłym.

Wzrost ten wydatków usprawiedliwia Rada szkolna krajowa tem, że w roku 1881—1882. zorganizowano niezwykle wielką ilość szkół filialnych na etatowe. Są to wyniki nadzwyczaj pomyslnie, gdy je porównamy z wynikami lat przeszłych, skoro w roku 1880—1881. przybyło szkół tylko 10, a przeniesiono na etat tylko 17 szkół filialnych. Notując z zadowoleniem ten ruch w szkolnictwie, komisya sądzi, że wnioski Rady szkolnej krajowej są usprawiedliwione co do wydatków zwyczajnych.

Nie może jednak komisya budżetowa się zgodzić z wnioskami Rady szkolnej krajowej co do wydatków nadzwyczajnych. W roku 1881—1882. zalega tylko 4.000 zł. z zaliczek w tymże roku udzielonych okręgom szkolnym; nie należy się obawiać, aby w przyszłym roku wróciły dawne stosunki w tym względzie i komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym 10.000 zł. w dziale rozchodów nadzwyczajnych.

Żądanie na substytucye zostało w porównaniu z przeszłym rokiem znacznie powiększone, a Rada szkolna krajowa żąda 75.000 zł. w. a. i Wydział krajowy zgadza się na to żądanie, uzasadnione tem, że frekwencya w Radach szkolnych wzrasta szybko i że trzeba z tego powodu zakładać po miastach i miasteczkach naszych klasy równorzędne w szkołach ludowych, w których się nie ustanawia nauczycieli samodzielnych ze względu na finanse krajowe, w których nauczyciele pomocnicy udzielają nauki.

Wszystkie inne pozycye budżetu wydatków funduszu szkolnego są zgodne z pozycyami uchwalonemi na rok 1882, albo są wyrazem obecnego faktycznego stanu rzeczy. Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy nie różnią się w swoich wnioskach co do tych pozycji, a komisya budżetowa nie widzi przyczyny, aby tu wyrazić odmienne zdanie.

Komisya budżetowa tedy wnosi w dziale wydatków:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

<i>Rubr. I.</i>	Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych, jako wydatek zwyczajny	332.916 zł.
	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych, jako wydatek nadzwyczajny	10.000 "
<i>Rubr. II.</i>	Substytucye	75.000 "
<i>Rubr. III.</i>	Zasiłki dla szkół, utrzymywanych przez korporacye	3.775 "
<i>Rubr. IV.</i>	Adjuta	5.000 "
<i>Rubr. V.</i>	Remuneracye i zapomogi	22.000 "
<i>Rubr. VI.</i>	Podatki i daniny	156 "
<i>Rubr. VII.</i>	Koszta podróży i diety	500 "
<i>Rubr. VIII.</i>	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	38.456 "
<i>Rubr. IX.</i>	Dodatki do funduszu emerytalnego	12.800 "
<i>Rubr. X.</i>	Emerytury nauczycieli, tracących posady przy reorganizacyi	6.700 "
<i>Rubr. XI.</i>	Dary z łaski	3.482 "
<i>Rubr. XII.</i>	Potrzeby ogólnej natury	2.000 "
<i>Rubr. XIII.</i>	Rozmaite	6.800 "
<i>Rubr. XIV.</i>	Zasiłki bezzwrotne	10.000 "
	Zaliczki zwrotne na budynki szkolne	10.000 "
	Razem	539.585 zł.

W dziale dochodów wnosi komisya budżetowa zgodnie z Radą szkolną i Wydziałem krajowym

<i>Rubr. I.</i>	Odsetki od kapitałów	16.127 zł.
<i>Rubr. II.</i>	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9 "
<i>Rubr. III.</i>	Dodatki	530 "
<i>Rubr. IV.</i>	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835 "
<i>Rubr. V.</i>	Zapisy i darowizny	— "
<i>Rubr. VI.</i>	Taksy od spadków	7.760 "
<i>Rubr. VII.</i>	a) Rozmaite dochody	2.215 "
	b) Zwroty zaliczek danych okręgom szkolnym	50.000 "
<i>Rubr. VIII.</i>	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943 "
<i>Rubr. IX.</i>	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	20.000 "
	Razem	154.419 zł.

To jest od kwoty uchwalonej na rok 1882 więcej o	1.625 zł.
Od kwoty uchwalonej na rok 1881 mniej o	9.874 „
Od wynikłości wedle zamknięcia rachunków za rok 1880 więcej o	21.198 „
Z porównania preliminarza wydatków z preliminarzem dochodów wy- nika niedobór w kwocie	385.166 „

Stosownie do uchwał wielokroć już przez Wysoki Sejm powziętych, komisya budżetowa wnosi na zezwolenie przenoszenia kredytów uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II, IV, V i VII, tudzież wzajemnego przenoszenia takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI i XII.

Wniesiono o subwencyę na budowę budynków szkolnych petycye :

pod l. 671 z Piwnicznej,	pod l. 710 z gminy Niwisek,
„ „ 505 „ Dąbrowy,	„ „ 193 „ Balicz podróżnych,
„ „ 760 „ Sądowej Wiszni,	„ „ 192 „ od Iwana Rybaka, naczelnika gmi- ny Balicze podróżne,
„ „ 808 „ gminy Waręż,	„ „ 390 „ gminy Przeclawia, Błoni i Podola,
„ „ 506 „ Woli ranizowskiej,	„ „ 425 „ Jaworowa,
„ „ 669 „ Powroźnik,	„ „ 429 „ Targowiska,
„ „ 712 „ Starogrodu,	„ „ 428 „ Bludnik,
„ „ 607 „ Bagienicy i Zazamecza z Rudą,	„ „ 518 „ Peczyniżyna,
„ „ 179 „ miasta Dąbrowej,	„ „ 632 „ Jeziernej,
„ „ 269 „ Roztoku wielkiego,	„ „ 243 „ Żmigrodu.
„ „ 580 „ Liszek wielkich,	

Z uwagi, że miasto Żmigród zostało nawiedzone pożarem, a miasteczko Jezierna ucierpiało przez klęskę gradową w roku 1880. i znów w roku 1882. i że ludność tamtejsza przez to na ciężką skazana nędzę, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye miasta Żmigroda i miasteczka Jeziernej odstępuje się Radzie szkolnej krajowej z usilnem zaleceniem do uwzględnienia z rubryki XIV. poz. 1. funduszu szkolnego; zwracając jednak uwagę na to, że sumy 7.159 zł. dla budowania szkoły w Żmigrodzie, i 8.000 zł. dla budowy szkoły w Jeziernej przekraczają o wiele potrzebę.

Inne petycye o zasiłki na budynki szkolne, oddaje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Przewodniczący:
H. Wodzicki w. r

Sprawozdawca:
W. Dzieduszycki w. r.

Wysoki Sejmie!

W myśl ustępu VIII. uchwały Wysokiego Sejmu A. z dnia 18. Października 1881 r., który opiewa:

„Rada Nadzorcza (Banku krajowego) składać się ma z dziewięciu na przedstawienie „Wydziału krajowego przez Sejm wybranych członków, jakoteż czterech zastępców;

oraz stosownie do równobrzmiącego §. 71. statutu „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ — Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do wyboru:

A. Jako członków Rady nadzorczej pp.:

1. Hipolita Bohdana, właściciela dóbr ziemskich,
2. Michała Dymeta, kupca i wiceprezydenta Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie,
3. Edwarda Jędrzejowicza, właściciela dóbr ziemskich i posła Sejmu krajowego,
4. Henryka Kieszkowskiego, dyrektora Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń w Krakowie,
5. Dra Józefa Malinowskiego, adwokata krajowego we Lwowie,
6. Stanisława Markiewicza, kupca we Lwowie,
7. Józefa Męcińskiego, właściciela dóbr ziemskich i posła Sejmu krajowego,
8. Emila Torosiewicza, właściciela dóbr ziemskich i posła Sejmu krajowego,
9. Piotra Falkenhagen-Zaleskiego, kapitalistę;

B. Jako zastępców członków Rady nadzorczej pp.:

1. Zygmunta Augustynowicza, właściciela dóbr ziemskich,
2. Ignacego Drexlera, kupca,
3. Augusta Gorajskiego, właściciela dóbr ziemskich i posła Sejmu krajowego, i
4. Józefa Pieńczykowskiego, właściciela dóbr ziemskich.

We Lwowie dnia 17. Października 1882.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zybkiewicz. w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 145.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi przysiołka Wydrze ad Grębów w powiecie Tarnobrzeskim, względem wyłączenia ze związku gminy Grębowa i utworzenie odrębnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisji uchwałą z dnia 16. Września 1882. petycyę przysiołka Wydrze od Grębów w powiecie Tarnobrzeskim, względem wyłączenia ze związku gminy Grębowa, i utworzenia odrębnej gminy.

Sprawą tą zajmuje się Wydział krajowy już od roku 1879., dla tego też Wydział krajowy znajduje się w położeniu przedłożenia Wysokiemu Sejmowi sprawozdania o powyższej petycyi.

Przysiołek Wydrze liczy około 200 samodzielnych gospodarstw; gmina Grębów zaś po wyłączeniu tego przysiołka liczyć będzie jeszcze około 300 samodzielnych gospodarstw.

Podatki rządowe w roku 1881., przypisane, wynosiły w przysiołku Wydrze 731 zł. 87 ct. w. a., zaś wynosiłyby w gminie Grębów po wyłączeniu tego przysiołka sumę 2.101 zł. 34 ct. w. a.

Z tych danych wypływa, że tak Grębów bez Wydrze, jakoteż Wydrze po rozłączeniu liczyć się będą do rzędu liczniejszych i zamożniejszych gmin w kraju.

Mapa katastralna wykazuje, że miejscowość Wydrze połączoną jest ku południowi od reszty Grębowa.

Wydział powiatowy Tarnobrzeski projektuje, by linia rozgraniczająca Wydrze od Grębowa, w miejscu, gdzie grunta obu tych osad ze sobą się stykają, ciągnęła się między parcelami katastralnem 5.258, 5.259, 5.260, 5.252, 5.253, 5.386, 5.382, 5.395, 5.398 i 5.399, które pozostałyby przy Grębowie, — a parcelami katastralnemi 5.261, 5.269, 5.270, 5.271, 5.380 i 5.381, która to ostatnia parcela graniczy także z parcelą 6.395, a należącą do obszaru dworskiego w Grębowie.

Delegat Wydziału powiatowego przytacza wprawdzie, że nawet grunta na południu miejscowości Wydrze położone, należą do włościan w Grębowie zamieszkałych. Nieodpowiedną jednak byłoby rzeczą, granice dwóch gmin odrębnych w taki sposób ze sobą pomieszać, by części terytorjum jednej gminy, ze wszech stron otoczone były obszarem drugiej gminy i odwrotnie.

Wypada raczej to rozgraniczenie w taki sposób przeprowadzić, jak Wydział powiatowy proponuje, a pozostawić stosunek powtarzający się w innych miejscowościach, by mieszkańcy Grębowa byli właścicielami gruntów położonych w terytorium gminy Wydrze, od których opłacaliby dodatki gminne do podatków bezpośrednich do Wydrze a nie do Grębowa.

Rada gminna w Grębowie zavezwana do oświadczenia się co do prośby przysiołka będącej przedmiotem niniejszego sprawozdania, oświadczyła się na posiedzeniu odbytem dnia 10. Grudnia 1881., większością głosów odmownie, ponieważ nie życzy sobie podziału wspólnego majątku gminy, — a nadto z tej dalszej przyczyny, że przy podziale ciężarów gminnych zbyt wielka ilość dróg narażonych przez wylewy rzeki przydzieloną zostałaby do gminy Grębowa.

Pomimo wszelkich usiłowań ze strony Wydziału powiatowego nie dało się przeprowadzić porozumienie co do podziału mienia gminnego.

Z przedłożonych aktów wypływa jednak, że nie tyle rozdział właściwego majątku gminnego, jak raczej rozdział dobra gminnego stanowi główną trudność w tej sprawie. Zapatrując się na postanowienie §. 68. u. gm. dochodzimy do wniosku, że dopokąd wszechstronne porozumienie co do odmiennej używalności dobra gminnego nie przyjdzie do skutku, stosunki co do udziału w pożytkach z dobra gminnego winne pozostać po rozdzieleniu gminy takie same, jakimi są przed rozdzieleniem.

Gdyby zaś obie gminy nie mogły się pogodzić co do wspólnego zawiadywania mieniem gminy pokąd rozdział onego nie zostanie przeprowadzony za wszechstronnem porozumieniem, wydałby Wydział powiatowy w tej mierze stosowne rozporządzenia wedle analogii postanowienia §. 97. u. m.

Drogi, które położone są w obrębie inundacyjnym rzeki Łęgu, a przeto częstym uszkodzeniom ulegają, a których kierunek jest takim, iż mieszkańcy Wydrza z tych dróg wcale nie korzystają, wymagają największej części prestacyi drogowych. Zwierzchność gminna w Grębowie do naprawy tych dróg przeważnie pociąga mieszkańców Wydrza, nie uwzględniając, że wykonywanie tych prestacyi jest o tyle cięższem jak dla innych członków gminy Grębowa, że mieszkania ich oddalone są od miejsca, na którym prestacye odbywać mają, — a przebycie tej przestrzeni w celu odbycia prestacyi, nie bywa wliczanem ani uwzględnianem. — Otóż właśnie ta okoliczność, jest jednym z punktów zażaleń, dla których mieszkańcy Wydrza starają się usilnie o odłączenie tej miejscowości od gminy Grębów.

Na tej podstawie oświadczyła się Rada powiatowa na posiedzeniu odbytem dnia 3. Maja 1882. jednogłośnie za przychyleniem się do prośby przysiołka Wydrze.

C. k. Starostwo uznało na dniu 8. Sierpnia 1882. L. 11.200, że wyłączenie przysiołka Wydrze ze związku gminy Grębowa, byłoby dla tegoż z korzyścią połączone.

Zważywszy, że stosunki majątkowe uregulować się dadzą w sposób powyżej wyrażony, nim nastąpi w tej mierze wszechstronne porozumienie, — a wpływ Wydziałowi powiatowemu w tej mierze przyznać się mający, będzie bodźcem dla interesowanych gmin do spiesniejszego porozumienia się, —

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić ./. załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 29. września 1882.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.
Marszałek krajowy,

Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wydzieleniu przysiołka Wydrze ad Grębów ze związku gminy Grębów w powiecie Tarnobrzeskim i utworzeniu odrębnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meogo Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Przysiołek Wydrze ad Grębów w powiecie Tarnobrzeskim wyłącza się ze związku gminy Grębów i tworzyć ma odrębną gminę.

Art. II.

Linia rozgraniczająca gminę Wydrze, od gminy Grębów ciągnąć się ma w miejscu, gdzie grunta do obu gmin należące z sobą się stykają między parcelami katastralnymi 5.258, 5.259, 5.260, 5.252, 5.253, 5.386, 5.382, 5.395, 5.398 i 5.399, które pozostałyby przy Grębowie, — a parcelami katastralnymi 5.261, 5.269, 5.270, 5.271, 5.380 i 5.381, które wejść mają w obręb gminy Wydrze.

Art. III.

Stosunek co do udziału w pożyczkach z dobra gminnego pozostają nie naruszone.

Art. IV.

Pokąd reprezentacye gmin Grębów i Wydrze nie porozumieją się co do rozdzielenia majątku i dobra gminnego, tudzież zakładów gminnych, mają co do zawiadywania temi przedmiotami obowiązywać postanowienia §. 97. ust. gm.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia miejscowości Pieczygóry, ze związku gminy Starogród w powiecie Sokalskim i utworzenia odrębnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Miejscowość Pieczygóry w powiecie Sokalskim tworzyła do roku 1859 odrębną gminę, i dopiero w tym roku przyłączoną została do związku gminy Starogród. Pomimo tego tworzy jednak dotąd odrębną gminę katastralną, posiada odrębny majątek i odrębne dobro gminne od miejscowości Starogród.

Mieszkańcy Pieczygór proszą obecnie o wyłączenie tej miejscowości ze związku gminy Starogród i utworzenie z niej osobnej gminy.

Rada gminy Starogród zgadza się z tem.

Reprezentacya powiatowa potwierdza powyżej przytoczone z przedłożonymi aktami zgodne okoliczności, stwierdza nadto, że mieszkańcy miejscowości Pieczygóry posiadają dostateczne materyalne i umysłowe zasoby dla zadośćuczynienia, obowiązkom samodzielnej gminy, przytacza nadto, że mieszkańcy obu miejscowości zostają pomiędzy sobą w zatargach, co oddziaływa szkodliwie na interesa majątkowe i administracyjne połączonej gminy, uznaje przeto sprawę odłączenia za nagłą i popiera ją jak najusilniej.

Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło wreszcie dnia 3 Września 1882 L. 9.187/pr. iż niema nic do zarzucenia przeciw odłączeniu osady Pieczygór od gminy Starogród i uznaniu poimienionej osady za samoistną gminę.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 9. Października 1882.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiwicz. w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osady Pieczygóry
w powiecie Sokalskim ze związku gminy Starogród i utworzeniu z niej
odrębnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodmeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem postanawiam jak następuje:

Art. I.

Osada Pieczygóry w powiecie Sokalskim, tworząca odrębną gminę
katastralną, wyłącza się w granicach katastralnych pod względem administra-
cyjnym ze związku gminnego gminy Starogród, i odtąd tworzyć ma odrębną
gminę administracyjną.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnę-
trznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi
w Wieliczce.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 6. Października 1882. L. 800 S. przekazał Wysoki Sejm petycję radnych i członków gminy miasta Wieliczki o zniesienie prawa propinacyi w tem mieście, Wydziałowi krajowemu jako komisji, z poleceniem zdania sprawy w ciągu *bieżącej sesji sejmowej*.

Wywiązując się z powyższego polecenia, przedkłada Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

Komisya administracyjna Wysokiego Sejmu wnosząc dnia 18. Października 1881. do L. 850 S. sprawozdanie z projektem ustawy znoszącej prawo propinacyi w Samborze, przez Wysoki Sejm przyjętej, objawiła zdanie, zawierające wskazówkę postępowania dla Wydziału krajowego. A mianowicie komisya administracyjna oświadczyła, że *pożądanem jest*, ażeby propinacyjne prawa miastom służące po myśli §fu 38. ust. propin. z dnia 30. Grudnia 1875 r. jak *najspieszniej* były uchylone w sposób regulujący po słuszności dochody miast z tego źródła płynące.

Wiadomo bowiem, że miasta po największej części wykonują swoje prawa propinacyjne w drodze wydzierżawienia propinacyjnych dochodów.

Kontrola nad szynkarzami jest ztąd bardzo utrudnioną, a *dowolności i nieprawidłowemu częstokroć wyzyskiwaniu ludności obszerne zostawione pole* — zapobiega temu przemiana dochodów z propinacyi na stale unormowane opłaty konsumcyjne.

Uwaga ta komisji administracyjnej, zaczerpnięta z praktycznego życia, stosuje się w zupełności do gminy miasta Wieliczki.

Akta Wydziału krajowego świadczą bowiem, że administracya prawa propinacyi w Wieliczce była przedmiotem bezustannych skarg i zażaleń; żadne wydzierżawienie tegoż prawa nie mogło się obejść bez zarzutów, zawierających insynuacje przekupstw i czynów, skierowanych na wyzyskiwanie dobra publicznego na korzyść prywatną.

Do tego nie dotrzymywali dzierżawcy kontraktów, dopuszczali się dowolności i domagali się bezustannie opuszczenia czynszu dzierżawnego.

Chcąc temu wszystkiemu raz na zawsze tamę położyć i uwolnić się od dochodzeń, zwyczaj do celu nieprowadzących, zawezwał Wydział krajowy, na podstawie zbadania rzeczy na miejscu, reprezentację miejską reskryptem z dnia 15. Września 1882. L. 44.001 w myśl postanowień §fu 98 ust. gm. i ust. krajowej z dnia 18. Lutego 1875., tudzież w wykonaniu §fu 38 ust. propinacyjnej z dnia 30. Grudnia 1875, ażeby bezzwłocznie do zniesienia prawa propinacyi przystąpiła.

Do powyższego zawezwania miał Wydział krajowy nie tylko prawo, ale i obowiązek. Skoro bowiem Wydział krajowy spostrzegł, że gmina tą ważną częścią zakładowego majątku *złe* administruje, to miał tem samem obowiązek wynikający z przytoczonych ustaw, dzierżąc prawną opiekę nad zakładowym majątkiem gmin, poczynić zarządzenia, dążące do zabezpieczenia gminie większych i pewniejszych dochodów.

Reprezentacya miejska przyjęła zawezwanie Wydziału krajowego *bardzo przychylnie* i uchwaliła *jednogłośnie* zniesienie prawa propinacyi na posiedzeniu z d. 21. września 1882. Przeciw *tej uchwale nie wniesiono w terminie ustawą określonym żadnego przedstawienia*. Rada gminna nie mając wiadomości jak długo potrwa sesya sejmowa, wyznaczyła pierwotnie komisji wybranej do ułożenia projektu ustawy a względnie projektu taryfy opłat *sześciotygodniowy* termin, gdy jednak następnie okazało się, że sesya sejmowa przed upływem tego terminu zamkniętą zostanie, zgodziła się Rada gminna zawezwana w tej mierze przez Wydział krajowy na spieszniejsze załatwienie sprawy i uchwaliła na posiedzeniu z dnia 3. października b. r. *jednogłośnie* załączony projekt ustawy i taryfy opłat.

Następnie przedłożoną została sprawa Wydziałowi powiatowemu, który zatwierdził przedłożenie w zastosowaniu §§. 99, 100 ust. gm. i 36 ust. o repr. pow.

Taryfa opłat została w gminie w należyty sposób ogłoszoną.

Przeciw zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu opłat wnieśli przedstawienia to we formie protestów, to rekursów, to petycyi do Wysokiego Sejmu wniesionej, niektórzy członkowie gminy i rady gminnej, tudzież dzierżawca prawa propinacyjnego Abraham Seidenfrau.

Zarzuty protestujących streścić się dają, jak następuje:

- a) że sprawa zniesienia prawa propinacyi była *zbyt pospiesznie* przeprowadzoną, w skutek czego gmina na stratę narażoną być może;
- b) że taryfa opłat nie odpowiada stosunkom konsumcyi miejscowej, i że wskutek tego gmina z opłat będzie miała *zbyt mały dochód*;
- c) że wobec kontraktu zawartego z dzierżawcą propinacyi a obowiązującego po koniec 1887 r. będzie gmina na proces narażoną, który ostatecznie ciężkie straty przynieść może.

Wszystkie te zarzuty nie mają należytego uzasadnienia.

ad a) Wydział krajowy udzielił gminie Wieliczki *gotowy projekt* ustawy o zniesieniu prawa propinacyi. Projekt ten oparty na przedłożeniu *rządowem* dla miasta Lwowa, tudzież na uchwalonym przez Wysoki Sejm projekcie do ustawy o zniesieniu prawa propinacyi w gminie miasta Sambora, z uwzględnieniem uwag poczynionych przez c. k. Ministerstwo, jest *tym samym owocem dłuższych badań tak Władz rządowych i autonomicznych* jakoteż Komisji sejmowej. Zresztą Wydział krajowy dąży do tego, ażeby projekty ustaw o zniesieniu prawa propinacyi były we wszystkich gminach *w zasadniczych postanowieniach jednozgodne*, bo to ułatwi nadzór nad wykonaniem ustaw.

Jeżeli przeto Rada gminna projekt ustawy nadesłany jej przez Wydział krajowy *w całości przyjęła*, to uznać musimy powyższe postępowanie jako zupełnie prawidłowe i gminy bynajmniej na straty nienarażające.

ad b) Co do kwestyi taryf, opierającej się na *konsumcyi miejscowej*, chodzi przedewszystkiem o zbadanie miary tej konsumcyi miejscowej.

Trudno wymagać, a żeby konsumpcya miejscowa wykazaną była w *urzędowych szczegółowych tabelach*, bo do tego nie ma materyałów.

Propinacya nie była nigdy we własnym zarządzie administrowaną, lecz zawsze wydzieloną. Dzierżawca propinacyi utrzymuje wprawdzie księgę rachunkową dla swej własnej potrzeby, lecz nie jest obowiązany oddać tę książkę do publicznego użytku, a gdyby nawet to uczynił (jak się w ostatniej chwili zadeklarował) to nie doprowadziłoby to do żadnego rezultatu, księgi te bowiem prowadzone bez znajomości zasad rachunkowych raczej jako luźne prywatnej natury zapiski wydanych szynkarzom napojów uważać należy, nie dające bynajmniej rzetelnego obrazu konsumpcyi.

Komisya Rady gminnej, złożona w części ze znawców stosunków propinacyjnych, postąpiła przeto zdaniem naszym jeszcze najtrafniej, jeżeli powołała z po za grona Rady rzeczoznawców, którzy jej swej opinii udzielili, podając cyfry konsumpcyi *przeciętnie w przybliżeniu*, bo wobec zmian w samej konsumpcyi i wykluczeniu z tego powodu dokładności absolutnej, nie może bynajmniej chodzić o drobne różnice.

Zresztą nadmienić należy, że żadne postanowienia regulujące pobór dochodów gminy, a tem mniej jakiekolwiek taryfy nie mogą być uważane jako *norma raz na zawsze obowiązująca*. Stosunki konsumpcyi ulegają wielkim zmianom. Zbadana cyfrowo w jednym roku konsumpcya może już w roku następnym być zupełnie odmienną; jeżeliby przeto taryfa dla Wieliczki okazała się z czasem niestosowną, to będzie odpowiednio zmienioną.

Wobec zarzutu, że dochód z opłat będzie zbyt mały, przedstawiamy twierdzenie poważnych obywateli miasta Wieliczki, domagających się zniesienia prawa propinacyi jak najspieszniejszego, że dochód już w pierwszym roku będzie co najmniej 23.000 zł. w. a., podczas gdy obecnie wynosi zaledwie 12.000 zł. w. a.

W ten sposób odparty jest zarazem zarzut, że konsumpcya jest nieodpowiednio obliczona. Zresztą zarzut ten pochodzi od propinatora, któremu bardzo wiele na tem zależy, a żeby nie dopuścić do zniesienia prawa propinacyi albo przynajmniej sprawę o ile możliwie odwlec.

ad c) Zarzut, że gmina w razie zniesienia prawa propinacyi narażoną będzie na straty z powodu procesu z dzierżawcą propinacyi, odpada wobec wyraźnego postanowienia odnośnego ustępu art. III., zawartego we formie aktu notaryalnego kontraktu dzierżawnego traktującego o rozwiązaniu kontraktu w razie zniesienia prawa propinacyi, który brzmi: „Dalej zastrzega sobie gmina miasta Wieliczki wyraźnie, że w razie, gdyby w ciągu dzierżawy przysługujące jej prawo propinacyi w drodze rządowej zniesione, lub co do jego natury zmienione, lub indennizowane zostało, dzierżawca będzie obowiązany zaprzestać dalsze wykonywanie prawa propinacyi i pobieranie opłat gminnych od wprowadzonych do miasta napojów i nie może się domagać od gminy wydzierżawiającej *żadnego z tego powodu wynagrodzenia*, prócz zwrotu czynszu po nad dzień ustąpienia z dzierżawy wypłaconego, a stosunek dzierżawcy będzie w taki sam sposób jak z końcem dzierżawy uporządkowany.“

Rekursy, nie zawierające nic innego jak tylko zarzuty zwyż pomienione, należy uważać jako protesta, które znajdują odparcie w wywodach powyżej przywiedzionych.

Pozostaje jeszcze petycja dziewięciu członków gminy miasta Wieliczki, którą Wysoki Sejm uchwałą z 13. Października 1882. l. 920/S przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisji do załatwienia. Petycja ta jest skierowaną przeciw zniesieniu prawa propinacyi i zawiera zażalenie na zbyteczny pospiech.

Petycja ta jest zupełnie bezpodstawna i znajduje zupełne odparcie w wywodach niniejszego sprawozdania zwłaszcza, gdy się zważy, że zniesienie prawa propinacyi uchwalila Rada gminna miasta Wieliczki *jednogłośnie*. — Nadto zauważamy, że pospiech jest nietylko uzasadniony, lecz nawet konieczny, idzie tu bowiem o to, aby przysporzyć gminie nowe źródła dochodu i wyswobodzić ją z rąk wyzyskującego przedsiębiorcy i rozwiązać kontrakt dla gminy nader niekorzystny, który miałby trwać jeszcze aż do 1. Stycznia 1888 r.

Wszelkie inne zarzuty, odnoszące się do osobistych stosunków pomiędzy dzierżawcą propinacyi Abrahamem Seidenfrau a właścicielem rafinerji w sąsiedniej gminie *Klasnem* pomijamy milczeniem, albowiem te prywatne stosunki nie mogą w żaden sposób iść w rachubę, gdy chodzi o sprawę publiczną, o interesa gminy.

W końcu uważamy za potrzebne podnieść korzyści, jakie gmina w skutek zniesienia prawa propinacyi odniesie:

Konsumcyja piwa w okręgu gminy Wieliczki wynosi przeciętnie według podania wszystkich rzeczoznawców i poprzedniego dzierżawcy prawa propinacyi Neidera rocznie przeciętnie 3.600 pół hektolitrów piwa, co przyniesie gminie przy opłacie 2 zł. od pół hektolitra rocznie 7.200 zł.

Konsumcyja słodzonych trunków wszelkiej kategorii obliczona przeciętnie nisko na 60 hektolitrów, co przyniesie gminie przy opłacie 25 zł. od hektolitra 1.500 zł.

Konsumcyja wódki obliczoną jest na 250 hektolitrów 90 stopniowego spirytusu, (który następnie przerabia się na szumówkę, rum, arak i t. d.) Licząc po 40 ct. od jednego stopnia przyniesie ta opłata gminie rocznie 9.000 zł.

Opłaty od konsumcyi miodu, maliniaku i t. d. mogą przynieść gminie około 200 zł.

Opłaty policyjne od szynkarzy po 50 zł. rocznie przyniosą gminie 1000 zł. Razem przeto 18.900 zł.

Potrąciwszy od powyższej sumy koszta administracyi wysoko obliczone na 3.400 zł., pozostaje czysty dochód gminie (nie podlegający podatkowi) co najmniej 15.500 zł. Wątpić nie można, że konsumcyja napojów spirytusowych a szczególnie piwa podniesie się, skoro przymus propinacyjny zniesiony, i wolna konkurencyja lepszych gatunków napojów spirytusowych i piwa wprowadzoną będzie. Tem samem podniesą się i to znacznie dochody gminy.

Obecnie jest prawo propinacyi wydzierżawione za 14.500 zł., a potrąciwszy od tej sumy podatki w wysokości około 2.000 zł., pozostaje dla gminy zaledwie 12.000 zł.

Najważniejszą korzyść, jaką gmina ze zniesienia prawa propinacyi odniesie, jest podniesienie dochodów gminy, która z ustawicznym walczy niedoborem tak dalece, że częstokroć w kasie miejskiej nie dostaje grosza na wypłacenie pensyi organów miejskich, tak dalece, że gmina miasta Wieliczki wniosła prośbę i popiera ją usilnie: *o zwinięcie jednej szkoły w mieście*. Nie wątpliwie wypływa ze zniesienia prawa propinacyi i ta korzyść, że przymus propinacyjny ustaje, a zatem idzie uwolnienie tak kupców jak szynkarzy z pod jarzma nałożonego na nich przez propinatora, wolna konkurencyja i wszystkie korzystne następstwa z wolnej konkurencyi.

To są najważniejsze powody, dla czego gmina tak gorąco za zniesieniem prawa propinacyi i za wprowadzeniem opłat występuje.

W końcu nie od rzeczy będzie i to nadmienić, że gdyby gmina prawa propinacyi nie zniesła, natenczas otrzymałaby po 26 latach w ustawie propinacyjnej oznaczonych, kapitał w kwocie około 23.000 zł. uzbierany z opłat od szynków, które przeciętnie 450 zł. rocznie przynoszą.

Kapitał 23.000 zł. ulokowany jako zakładowy majątek przyniósłby gminie około 1.150 zł. rocznego dochodu nie stojący w żadnej proporcji do rocznego przychodu z opłat gminnych, które gmina po zniesieniu prawa propinacyi w skutek zaprojektowanej ustawy *zaraz* pobierać zacznie, a nadto wydanym jej będzie *natychmiast* kapitał uzbierany z opłat od szynków i grzywieu a zostający w administracyi Wydziału krajowego.

Zważywszy na powyżej wyłuszczone okoliczności,

zważywszy na *jednogłośnie* uchwałę Rady miejskiej, popartą przez Reprezentacyę powiatową.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić $\frac{1}{2}$ załączony projekt do ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 14. Października 1882.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów i o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Wieliczce.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży gorących napojów, jako to: piwa, wódki, miodu, araku i rumu, tudzież tak zwanych słodzonych napojów, w propinacyjnym okręgu miasta Wieliczki — zostaje zniesionem.

Art. II.

Do okręgu propinacyjnego względnie poborowego miasta Wieliczki należą: miasto Wieliczka, tudzież przedmieścia Mierzączka i Lednica dolna, które stanowią wprawdzie osobną gminę katastralną, lecz należą do związku gminy Wieliczki i są składową częścią tejże gminy administracyjnej.

Art. III.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podlega wyszynk i handel wszelkich napojów propinacyjnych w okręgu propinacyjnym miasta Wieliczki ogólnym przepisom przemysłowym, o ile niniejsza ustawa inaczej nie postanawia; od tego dnia nie mogą takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacji.

Opłaty konsumcyjne.

Art. IV.

Gminie miasta Wieliczki służy prawo pobierania następujących opłat:
1. Od esencji ponczowej, likworów, rozolisów i wszelkich słodzonych napojów spirytusowych przy wprowadzaniu 25 złr. w. a. za 1 hektolitr, (100 litrów).

2. Od rumu, araku, koniaku, śliwownicy, wódki i spirytusu tak przy wyrobie, jak przy wprowadzaniu 40 ct. za 1 stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali stodzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy wprowadzaniu także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.

3. Od piwa, bez względu na jakość napoju, tak przy wyrobie jak przy wprowadzaniu 4 zł. za 1 hektolitr (100 litrów).

4. Od miodowych napojów, jako to: miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

a) przy wprowadzaniu 12 zł. za 1 hektolitr (100 litrów);

b) przy wyrobie miodu pitnego 36 zł. za każdy cetnar metryczny (100 klgr.) miodu praśnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. V.

Ustanowione w artykule IV. opłaty konsumcyjne pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie i przy wprowadzaniu wymienionych napojów do okręgu propinacyjnego względnie poborowego miasta Wieliczki (Art. II.). Napoje wymienione w artykule IV. przerabiane z wódki lub spirytusu, opłaconych już przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

Art. VI.

Opłaty w artykule IV. ustanowione obciążają tylko miejscową konsumcję w miejscowościach w artykule II. wymienionych, nie mogą zatem obciążać ani wyrobu miejscowego, ani też obrotu handlowego.

Art. VII.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem napojów w artykule IV. wymienionych, jeżeli one przy wprowadzaniu według postanowienia art. IV. opłacone zostały, należy przy wywozie tychże napojów z okręgu poborowego zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej następującej wysokości:

1. Za rum, arak, koniak, śliwownicę, wódkę i spirytus przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów, 40 ct. za 1 stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali stodzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.

2. Za ponczową esencję, likiery, rozolisy i inne słodzone napoje, jeżeli zawierają najmniej 30% alkoholu, przy wywozie najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we flaszkach jednolitrowych, 8 zł. 75 ct. za 1 hektolitr (100 litrów).

Za inne napoje spirytusowe, tak mało osłodzone, że okażą na stodzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 40 ct. za każdy stopień hektolitrowy.

3. Za niezepsute piwo, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego okaże najmniej $2\frac{1}{2}$ stopni saharometru, przy wywozie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litr) 3 zł. 5 ct. za jeden hektoliter (100 litrów).

4. Za miód pitny niezepsuty przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów 8 zł. 30 ct. za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz napojów gorących, podlegających miejskiej opłacie konsumpcyjnej, przez poborowy okręg miasta Wieliczki (transito), jest wolnym od opłaty i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumpcyjnego podatku rogatkowego.

Art. VIII.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w artykule IV. miejskich opłat konsumpcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobów wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie rzeczonych opłat, wydane zostaną ze strony Rządu osobnem rozporządzeniem.

Przepisy obowiązujące co do poboru i kontroli rządowego podatku konsumpcyjnego w zamkniętych miastach, od wyrobu i przywozu napojów, należy analogicznie zastosować do poboru i kontroli miejskich opłat, niniejszą ustawą zaprowadzonych.

Art. IX.

Czyny i zaniedbania, przez które gminę miasta Wieliczki o należącą się jej opłatę konsumpcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, będą karane jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu- do ośmiokrotnej opłacie, o którą przez przekroczenie gminę ukrócono lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny, nastąpić ma kara aresztu, przyczem za 5 zł. wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego powołaną jest polityczna władza powiatowa i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych, z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Opłaty policyjne.

Art. X.

Oprócz opłat konsumpcyjnych od gorących napojów w Art. IV. ustanowionych, pozwala się gminie miasta Wieliczki pobierać opłatę policyjną od każdego wyszynku tych napojów, wykonywanego w poborowym okręgu miasta Wieliczki 50 zł. rocznie, bez różnicy, czy wyszynk jest wykonywany jako samoistna przemysłowość, czy jako akcesoryum innej przemysłowości.

Ta miejska opłata ma być uiszczaną w półrocznych ratach z góry, — zawsze 1go Stycznia i 1go Lipca każdego roku — do miejskiej kasy miasta Wieliczki, a to w razie uchybienia terminu zapłaty z 6% odsetkami zwłoki.

Jeżeli obowiązek uiszczania tej opłaty zaczyna się od późniejszego terminu, uisci obowiązany pierwszą ratę w takiej ilości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następnego 1. Stycznia lub 1. Lipca.

Kto w poborowym okręgu miasta Wieliczki zamierza wykonywać gałęź zarobkową, podlegającą tej opłacie policyjnej, winien jest przed rozpoczęciem przedsiębiorstwa, kto zaś w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie, wykonuje taką gałęź zarobkową, bądź samoistnie, bądź jako akcesoryum innej przemysłowości, winien w przeciągu 14 dni donieść o tem Zwierzchności gminnej i opłacić należność powyżej ustanowioną.

Kto z pominięciem tego doniesienia rozpoczyna albo dalej wykonuje takie przedsiębiorstwo lub uboczną gałęź zarobkową, podlegającą policyjnej opłacie, popełnia przestępstwo policyjne i zapłaci prócz właściwej należności, nadto grzywnę tej samej wysokości.

Art. XI.

Opłaty policyjne w art. X. oznaczone pobiera gmina miasta Wieliczki tak jak inne opłaty gminne.

Grzywny z powodu ukrócenia dochodów gminy z opłat policyjnych, orzeka i ściąga Zwierzchność gminna dla gminnego funduszu ubogich.

Jeżeli grzywna policyjna nie może być ściągniętą z powodu ubóstwa zasądzonemu, zamienioną będzie na karę aresztu, licząc po 5 zł. za jeden dzień aresztu.

Postanowienia ogólne.

Art. XII.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Zwierzchności gminnej — tak względem wymiaru i poboru, jak zwrotu opłat gminnych, jako też w sprawach karnych, obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

Art. XIII.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, dotyczące się wykonywania propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, jako też poboru opłat od tychże. Równocześnie ustają wszelkie w okręgu poborowym miasta Wieliczki przez gminę tego miasta z tytułu prawa propinacji, jako też z mocy ustawy z dnia 29. Stycznia 1873 Nr. 20. D. u. k. i wszelkich innych rozporządzeń pobierane opłaty propinacyjne i inne należności, a pobierane będą w przyszłości jedynie tylko opłaty niniejszą ustawą zaprowadzone.

Art. XIV.

Fundusz specjalny uzbierany dla gminy miasta Wieliczki z opłat i grzywien w myśl §. 19. ustawy o zniesieniu prawa propinacji z 30. Grudnia 1875. r. Nr. 55. d. u. k. z roku 1877. a zostający w administracji Wydziału krajowego, zostanie wydany gminie miasta Wieliczki po wejściu w życie ni-

niejszej ustawy jako zakładowy majątek gminy z zastrzeżeniem rzeczowych praw osób trzecich.

Art. XV.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustają w mieście Wieliczce opłaty od szynkarzy opłacane na podstawie §. 19. lit. *a.* ustawy o zniesieniu prawa propinacyi z 30. Grudnia 1875. Nr. 55. d. u. k. z roku 1877, niemniej ustaje dochód z grzywien, nakładanych za przestępstwa w sprawach propinacyjnych w myśl §. 19. lit. *c.* pomienionej ustawy.

Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni, opłacane na podstawie §. 19. lit. *b.* ustawy z 30. Grudnia 1875. Nr. 55. d. u. k. z roku 1877, będą jednak pobierane i nadal przez cały peryod w §. 3. pomienionej ustawy oznaczony.

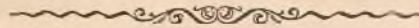
Opłaty te zostaną od wypadku do wypadku gminie miasta Wieliczki przez Wydział krajowy wydane jako zakładowy majątek gminy z zastrzeżeniem rzeczowych praw osób trzecich.

Art. XVI.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie w 90 dni po jej ogłoszeniu.

Art. XVII.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

W projekcie budżetu przedłożonym Wysokiej Izbie przez Wydział krajowy i przekazanym komisji budżetowej do roztrząśnienia, obrachowano wydatki w roku 1883 na sumę 3,121.666 zł.

Komisja budżetowa, wpisawszy w poczet wydatków uchwalone już przez Wysoką Izbę, preliminuje w załączonym projekcie budżetu wszystkie wydatki w 1883 roku na sumę

	3,346.281 zł.
przezo wyżej od preliminowanych przez Wydział krajowy o	224.615 zł.
Dochody własne skarbu krajowego w 1883 roku obliczył Wydział krajowy w swoim projekcie budżetu na	341.000 zł.
Komisja budżetowa, wpisawszy w poczet dochodów pozostałość z rachunków 1881 r. i sumę pożyczką z aktywów pożyczki 1873 r., oblicza dochody w 1883 r. na	621.310 zł.
przezo wyżej od preliminowanych przez Wydział krajowy o	280.310 zł.
Przewyżka wydatków nad dochody t. j. niedobór, który ma być pokryty dochodem z ustanawianego przez Wysoki Sejm dodatku krajowego do podatków bezpośrednich, wynosił według przedłożonego przez Wydział krajowy projektu budżetu	2,781.000 zł.
Według zaś wniosków komisji budżetowej, przedstawionych w załączonym projekcie budżetu, przewyżka wydatków nad dochody t. j. niedobór w 1883 roku wynosi	2,724.971 zł.
przezo mniej o	56.029 zł.

Ta przewyżka wydatków nad dochody, wykazana w projekcie budżetu przedłożonym przez komisję naszą, byłaby jeszcze mniejszą, gdyby nie uchwały powzięte już przez Wysoki Sejm w załatwieniu kilku ważnych spraw, a w części także wzrosła w skutek wniosków komisji budżetowej przedłożonych Wysokiej Izbie w załatwieniu spraw i petycyj, które przekazał Sejm naszej komisji do roztrząśnienia. Ten niedobór mający być pokryty dochodem z dodatku krajowego do podatków, byłby większym jeszcze o 120.000 zł., jeźliby Wysoki Sejm nie zatwierdził wniosku komisji naszej, aby część aktywów pożyczki 1873 r., które wynoszą dzisiaj jeszcze przeszło 400.000 zł., a po przeprowadzeniu uchwalonej już w roku z. konwersyi tej pożyczki, staną się własnością skarbu krajowego, użyć na pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska, pożyczki mające być spłaconemi w ciągu najdalej lat dwunastu.

Porównanie przedstawionego w załączeniu Wysokiemu Sejmowi przez komisję budżetową projektu budżetu na r. 1883, z projektem budżetu na tenże rok ułożonym przez Wydział krajowy, przedstawia następujący wykaz :

Rubryka	W y d a t k i	Projekt budżetu		Zatem komisya wnosi:	
		Wydziału krajowego	Komisyi budżetowej	mniej	więcej
I.	Koszta reprezentacji kraju	100.780	100.780	—	—
II.	„ zarządu	220.163	221.623	—	1.460
III.	„ leczenia	480.000	480.000	—	—
IV.	„ szczepienia	58.230	58.230	—	—
V.	Wydatki sanitarne	10.900	10.900	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	16.572	—	7.500
VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	511.790	544.966	—	33.176
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	9.794	15.294	—	5.500
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	71.946	—	—
X.	Drogi krajowe	905.129	905.129	—	—
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	160.298	145.558	14.740	—
XII.	Wydatki na szupasnictwo	29.500	29.500	—	—
XIII.	Budowy wodne	31.943	36.943	—	5.000
XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	227.560	194.560	33.000	—
XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	201.561	215.056	—	13.495
XVI.	Rozmaite wydatki	93.000	299.224	—	206.224
	Razem	3,121.666	3,346.281	47.740	272.355
	Dochody własne funduszu krajowego	341.000	501.310	—	—
	Z aktywów funduszu pożyczki z r. 1873	—	120.000	—	—
	Razem	341.000	621.310	—	280.310
	Niedobór	2,780.666	2,724.971	55.695	—

Przedstawiwszy to porównanie projektu budżetu ułożonego przez Wydział krajowy na rok 1883 z projektem budżetu na tenże rok przedłożonym teraz przez komisję budżetową Wysokiemu Sejmowi, dodać musimy uwagę, aby w przyszłych preliminarzach układanych przez Wydział krajowy, uwidoczniano we wszystkich rubrykach rozdział wydatków na zwyczajne i nadzwyczajne.

Jeżeli projekt budżetu na rok 1883 przedłożony Wysokiemu Sejmowi przez naszą komisję, porównamy z budżetem uchwalonym na rok 1882, ujrzymy następujące różnice:

W budżecie uchwalonym przez Wysoki Sejm na rok 1882, preliminowane wydatki wynosić mają 3,005.170 zł.

Na rok zaś 1883 preliminowane są w projekcie budżetu przez komisję budżetową przedłożonym wydatki na 3,346.281 zł.

a przeto na rok 1883 więcej o 341.111 zł.
Mianowicie komisya budżetowa preliminuje wydatki na rok 1883 wyżej niż uchwalono na r. 1882.

W rubryce IV. o 300 zł., w rub. V. o 1.500 zł., w rub. VI. o 7.100 zł., w rub. VII. o 28.631 zł., w rub. VIII. o 1.324 zł., w rub. IX. o 1.351 zł., w rub. X. o 995 zł., w rub. XII. o 1.000 zł., w rub. XIII. o 7.000 zł., w rub. XIV. o 113.444 zł., w rub. XV. o 19.728 zł., w rub. XVI. o 115.124 zł.

Natomiast nasz projekt budżetu na rok 1883 preliniuje wydatki mniejsze, niż były uchwalone na 1882 rok: w rubryce I. o 600 zł., w rub. II. o 1.222 zł., w rub. III. o 20.000 zł., w rub. XI. o 24.832 zł.

W budżecie uchwalonym na 1882 rok obliczono dochody własne funduszu krajowego na sumę 346.280 zł.

W projekcie budżetu na 1883 rok przedłożonym przez komisję, preliniowane są dochody w sumie 621.310 zł.
 przeto na 1883 rok wyżej o 275.030 zł.

a mianowicie na 1883 rok preliniowane są dochody wyżej:

w rubryce I. Pozostałość z rachunków lat ubiegłych więcej o	160.000 zł.
albowiem na rok 1882 nie było żadnego dochodu w tej rubryce.	
w rubryce III. Dochody z dróg krajowych więcej o	2.010 „
w rubryce V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o	2.000 „
w rubryce VI. Zwroty pożyczek więcej o	4.912 „
w rubryce VIII. Dochody szkół rolniczych i folwarku w Dublanach więcej o	2.005 „
w rubryce IX. Dochody szkół rolniczych i folwarku w Czernichowie więcej o	7.670 „
w rubryce XI. Różne dochody więcej o	150 „
wreszcie w 1883 roku więcej o sumę pożyczaną z aktywów pożyczki z 1873 roku	120.000 „

Natomiast w projekcie budżetu w 1883 r. obrachowano dochody mniej niż w budżecie uchwalono na rok 1882:

w rubryce II. Odsetki od pieniędzy chwilowo umieszczonych na procent o	1.000 „
w rubryce IV. Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych o	117 „

Ponieważ przewyżka wydatków nad dochody w budżecie uchwalonym na 1882 rok, czyli niedobór wynosił 2,658.890 zł.

Przewyżka zaś wydatków preliniowanych na 1883 rok nad dochody preliniowane na tenże rok, t. j. niedobór wynosić ma 2,724.971 zł.

Przeto według przedłożonego projektu budżetu niedobór w 1883 r. ma być większym o 66.081 zł.

W szczegółowych preliniarzach, które komisya budżetowa w załączeniu przedstawia Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, znajduje się uzasadnienie przytoczonych wyżej sum wydatków i dochodów oraz niedoboru, który pokryć należy dochodem z dodatku krajowego ustanowionego przez Wysoki Sejm w stosownej wysokości.

Komisya budżetowa już w swoim zeszlórocznym sprawozdaniu o budżecie wydatków i dochodów funduszu indeunnizacyjnych na rok 1882. przedstawiła obszernie Wysokiemu Sejmowi powody przemawiające za przyjęciem tej zasady dla wymiaru dodatków tak indemnizacyjnych jak krajowych do podatków bezpośrednich, aby te dodatki wymierzać i pobierać od całej należności każdego podatku. Przedewszystkiem jako pierwszy powód przytoczyliśmy, że po przeprowadzeniu reformy podatku gruntowego i domowego i po zniesieniu rozdziału w tych podatkach należności na zwyczajną, dodatkową i nadzwyczajną, wszelki dodatek krajowy lub indemnizacyjny do tych głównych podatków bezpośrednich może być wymierzany i pobierany tylko od całej należności każdego z tych podatków, t. j. w stosunku do całej jego należności; nie byłoby zaś ani słusznym ani równym wyniarem, wymierzać i pobierać dodatek krajowy lub indemnizacyjny od całej należności tych podatków obciążających.

zających najwięcej ludność miejską i wiejską, a przy innych podatkach wymierzać i pobierać dodatek tylko od części należności podatkowej. Nie powtarzamy tu już innych powodów wówczas przytoczonych, aby przyjąć wyżej wspomnianą zasadę dla wymiaru dodatków. Wysoki Sejm uznał powody te słusznymi, gdyż uchwalając w r. z. budżety krajowy i indemnizacyjny na 1882, przyjął zasadę, aby dodatek wymierzany był od całej należności każdego podatku bezpośredniego, t. j. w stosunku do całej jego należności. Komisya budżetowa zasady te zachowała w przedłożonym teraz Wysokiemu Sejmowi projekcie budżetu i w projekcie uchwały finansowej na 1883 rok.

Ponieważ przewyżka wydatków preliminowanych na r. 1883, nad dochody na tenże rok obliczone, t. j. niedobór, wynosi według przedłożonego właśnie w załączeniu przez komisję budżetową projektu budżetu, 2,724.971 zł. — przeto, aby pokryć ten niedobór, należy uchwalić dodatek krajowy do podatków bezpośrednich w tej samej prawie wysokości, w jakiej uchwalony był na rok bieżący, t. j. w wysokości 27 centów do każdego jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich. Albowiem jeżeli weźmiemy najlepszą względnie podstawę dla obrachowania dochodu z dodatku krajowego, a taką podstawą jest sprawdzona należność podatków bezpośrednich w ostatnim roku upłynionym to jest w roku 1881, która wykazuje, że należność wszystkich podatków bezpośrednich w całej Galicyi wraz z Krakowem wynosiła w 1881. r. 10,480.374 zł., ujrzymy obliczając na tej podstawie rachunkowej, że jeden cent dodatku krajowego do każdego jednego złotego austriackiego całej należności podatków bezpośrednich przyniosłby dochodu 104.803 zł. 74 ct.

Gdyby więc należność podatków bezpośrednich w 1883 roku była taka sama, jak w 1881, dodatek krajowy pobierany w wysokości 27 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, przyniosłby dochodu 2,829.700 zł. 98 ct. Lecz zważywszy, że nowy wymiar podatku gruntowego wchodzić ma w życie stopniowo w ciągu lat dziesięciu, a w roku 1883 mają ci kontrybucenci, którym podatek gruntowy według nowego wymiaru niżono, płacić ten niżony podatek, ci zaś kontrybucenci, którym podatek gruntowy podwyższono, płacić powinni podatek gruntowy w dawnym wymiarze i 10°/_o jego podwyżki; zważywszy powtórę, że z powodu klęsk elementarnych odpisany będzie podatek wielu kontrybucentom, — sądzi komisya budżetowa, że jeden cent dodatku krajowego do każdego złotego całej należności podatków przyniesie w 1883 r. skarbowi krajowemu dochodu tylko około 102.600 zł., a przeto dodatek krajowy, pobierany w wysokości 27 centów do każdego złotego całej należności podatków, przyniosłby dochodu 2,770.200 zł.

Aż do tego punktu rozumowania i obrachunku i wniosków, była prawie jednomyślność w komisji budżetowej. Ale większość komisji budżetowej zważywszy, że ta przyjęta w roku zeszłym przez Wysoki Sejm bardzo słuszną zasada, aby wymierzać dodatki krajowe i indemnizacyjne od całej należności każdego podatku bezpośredniego, spowodowała uzasadnione lecz nagłe i znaczne podwyższenie dodatku krajowego i indemnizacyjnego do podatku zarobkowego, które po części dotknęło uboższych podatkujących; uznała za rzecz odpowiednią, aby przez pewien okres przechodowy dodatek do podatku zarobkowego wymierzany i pobierany był według tej samej słusznej zasady, którą Sejm przyjął co do wymiaru dodatków krajowych do wszystkich podatków, ale w mniejszej wysokości, mianowicie w roku 1883 w wysokości po 22 centy do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego. Ponieważ sprawdzona należność podatku zarobkowego w 1881 r. wynosiła w całej Galicyi i Krakowie 813.205 zł., przeto jeden cent dodatku do tego podatku zarobkowego przyniosłby dochodu 8.132 zł., a zatem pobieranie go w wysokości 22 centów do każdego złotego całej należności podatków, t. j. w wysokości mniejszej o 5 centów, niż przyjęta dla obrachowania powyżej dochodu całego z dodatku krajowego wymierzanego po 27 centów od całej należności każdego podatku, zmniejszy tę sumę dochodów o 40.660 zł. i dochód z dodatku krajowego do wszystkich podatków bezpośrednich, pobieranego po 27 centów od całej należności wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem zarobkowego, a po 22 centy od całej należności podatku zarobkowego, wynosiłby 2,729.540 zł. Gdy zaś w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi przez komisję naszą projekcie budżetu obrachowany jest niedobór na 2,724.971 zł., — przeto dochód z dodatku krajowego, pobieranego w wysokości wyżej wskazanej, pokryłby cały niedobór i pozostawił nadwyżkę 4.569 zł.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

- A. Załączony projekt budżetu wydatków i dochodów na 1883 r.
- B. Uchwałę finansową na rok 1883.

Uchwała finansowa na rok 1883.

I. Dla pokrycia niedoboru funduszu krajowego w 1883 r. ustanawia Sejm dodatek krajowy do podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, po 27 centów od każdego złotego całej należności tych podatków, a po 22 centy do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności w jednej rubryce wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiej rubryki tychże wydatków zwyczajnych, jednak z tem zastrzeżeniem, że Wydział krajowy usprawiedliwi każde zboczenie od uchwalonego budżetu.

We Lwowie 12. Października 1882.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Przewodniczący:

H. Wodzicki.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second section of faint, illegible text, appearing to be a list or a series of short paragraphs.

Third section of faint, illegible text, continuing the list or series of paragraphs.

Fourth section of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph or a separate entry.

Fifth section of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or a signature.

Mniejszość komisji budżetowej.

Z powodów

w sprawozdaniu komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1882. obszernie na stronicy 2giej wyłożonych, a przez Wysoki Sejm uchwałą na posiedzeniu 20. Października 1881 powziętą, ustanawiającą dodatek do podatków stałych po 30 ct. do każdego złotego całej należności podatku na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego, i uchwałą finansową z dnia 24. Października 1881 ustanawiającą dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 ct. od każdego złotego

zatwierdzonych

wnosi następującą uchwałę:

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1883:

- I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1883 uchwała Sejm dodatek krajowy do podatków bezpośrednich po 27 ct. od każdego złotego w. a., całej należności każdego podatku.
- II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Wojciech Dzieduszycki,
sprawozdawca.

H. Wodzicki.
J. Stadnicki.
K. Scipio.
Smarzewski.

Projekt budżetu

dochodów i wydatków na rok 1883.

Dział I.

Dochody.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski.

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych

z końcem roku budżetowego 1881 przekazana na dochód r. 1883.

Wydział krajowy układając projekt budżetu na r. 1883 jeszcze w Kwietniu r. b., ocenił przybliżenie przewyżkę rzeczywistych dochodów w r. 1881. nad rzeczywiste wydatki w tymże samym roku, na 30.000 zł. w. a. i wnosił, aby tej pozostałości z rachunków 1881 r. nie wstawiać wcale w budżet dochodów na r. 1883, ale obrócić ją na uposażenie kasy krajowej.

Komisya budżetowa obradująca już we Wrześniu r. b., gdy rachunki za rok budżetowy 1881. są z dniem 30. Czerwca r. b. ukończone i zamknięte, ma już przed sobą przedłożony jej przez biuro obrachunkowe Wydziału krajowego wykaz wszystkich rzeczywistych dochodów i wydatków w r. 1881, wykaz zaś ten udowadnia, że dochody rzeczywiste pobrane w ciągu roku budżetowego 1881 wynosiły 3,042.220 zł. dalej wykaz ten okazuje, iż rzeczywiste wydatki w tymże roku 1881, doliczając nawet do tych wydatków zwrot kwoty 98.320 zł. pożyczonej z funduszu pożyczkowego z 1873 r. a pożyczonej dla pokrycia niedoboru w roku 1880, wynosiły 2,876.443 „
Przeto przewyżka rzeczywistych dochodów nad rzeczywiste wydatki, czyli pozostałość z rachunków 1881 r. wynosi 165.777 zł.

Ta przewyżka dochodów rzeczywistych nad rzeczywiste wydatki w 1881 r. czyli pozostałość z rachunków wynosiłaby jeszcze więcej, gdyby w zarządzie funduszem szkolnym nie przekroczone znacznie uchwalonego budżetu wydatków na szkoły ludowe, mianowicie w pozycji „na substytucye“ wydano rzeczywiście 1881 roku 137.657 zł., gdy na ten wydatek preliminowano w budżecie tylko 40.000 zł., przeto wydano istotnie więcej niż preliminowano o 97.657 zł. Wprawdzie to przekroczenie budżetu wydatków szkolnych mniejszy wpływ wywarło na ogólny rezultat z tego powodu, że także jedna pozycja rzeczywistych dochodów w budżecie szkolnym była znacznie wyższa od dochodów preliminowanych, mianowicie zwrot zaliczek danych dawniej funduszom okręgowym szkolnym przyniósł więcej o 93.573 zł. niż preliminowano.

W powyżej wspomnianym wykazie rzeczywistych dochodów i rzeczywistych wydatków w r. 1881, i w wykazanej przewyżce dochodów nad wydatki w owym roku, czyli w przedstawionej wyżej pozostałości z rachunków 1881 r. zająć może jeszcze mała zmiana z powodu, że zamknięcia rachunków za rok 1881 dwóch zakładów krajowych t. j. szkół rolniczych i folwarków w Dublanach i w Czernichowie, nie zostały jeszcze sprawdzone. Jednak chociażby zamknięcie rachunków tych dwóch zakładów okazało, że ich wydatki rzeczywiste w 1881 r. były nawet o kilka tysięcy większe niż obliczono w budżecie, toć w takim razie przewyżka ogółu rzeczywistych dochodów krajowych nad ogół rzeczywistych wydatków krajowych w 1881 r., czyli pozostałość z rachunków 1881 r. wynosić będzie przynajmniej 160.000 zł.

Komisya budżetowa, zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego, wnosi aby tę pozostałość z rachunków przeznaczyć na uposażenie kasy krajowej i sądzi, że Wysoki Sejm chętnie przychyli się do tego wniosku. Albowiem na przedstawienie naszej komisyi, uznała już dwukrotnie Wysoka Izba potrzebę i użyteczność uposażenia kasy krajowej znaczną sumą, które to uposażenie dozwalałoby kasie krajowej opędzać wydatki w tych okresach roku, w których zwykle nie wpływają dochody i uchroniło od pożyczania w takich chwilach na krótki termin a wysoki procent. Jednak komisya budżetowa wpisuje tu, stosownie do zasad budżetowych, tę pozostałość z rachunków 1881 r. w właściwą rubrykę dochodów; uzasadniając zaś dział wydatków, zaproponuje przeznaczenie tej pozostałości z rachunków 1881 r. na uposażenie kasy krajowej i zapisanie jej na ten cel w oddzielnej pozycyę wydatków.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Pozostałość z rachunków 1881 r. 160.000 zł.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent.

Dochody wpływają do kasy krajowej nie zawsze w stosunku wydatków, które ta kasa regularnie dokonywać musi, w pewnych okresach roku wydatki bieżące większe są od bieżących dochodów i trzeba pokrywać wydatki te albo z sumy, którą zwykle wszystkie kasy publiczne są uposażone, albo w braku uposażenia kasy, trzeba tę przewyżkę wydatków bieżących nad dochody bieżące pokrywać chwilowemi pożyczkami na krótki termin a przeto na wysoki procent. W innych znów okresach roku budżetowego, dochody bieżące są większe niż wydatki bieżące i tę przewyżkę dochodów umieszcza się chwilowo na procent, skąd powstaje oddzielna rubryka dochodów. Ponieważ komisya budżetowa proponuje, aby Wys. Sejm całą lub większą część pozostałości z rachunków r. 1881 wynoszącej około 160.000 zł. przeznaczył na uposażenie kasy krajowej, i sądzi że Wysoki Sejm przychyli się do tego wniosku, przeto w obec uposażenia kasy krajowej znaczną ale niedostateczną jeszcze na ten cel sumą, będzie mogła ta kasa część pieniędzy z dochodów bieżących umieszczać chwilowo na procent i dochód ztąd powstały obrachowuje komisya w przybliżeniu na 1.000 zł.; wnosi przeto:

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent 1.000 zł.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

W szczegółowym budżecie wydatków na drogi krajowe i dochodów z tychże dróg, komisya budżetowa, roztrząsnawszy odpowiedni projekt tego budżetu, ułożony przez Wydział krajowy, obrachowuje dochody z dróg w roku 1881. jak następuje:

a) Dochód z myt na drogach krajowych obrachował Wydział krajowy na rok 1883, na podstawie kontraktów, na sumę 222 000 zł. w. a., przeto o 2 000 zł. wyżej niż był uchwalony na

rok bieżący w sumie 220.000 zł. a o 1884 zł. wyżej, niż wynosił rzeczywisty dochód z myt w 1880 r.

Komisya budżetowa zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego i wnosi:

Dochód z myt na drogach krajowych 222.000 zł.

b) Odsetki za zwłokę w zapłaceniu w właściwych terminach czynszu z dzierżawy myt i kary konwencyonalne z tego powodu nakładane, wynosiły przecięciowo w trzech ostatnich latach, z których rachunki są zamknięte, 351 zł.; na zasadzie tego przeciętnego dochodu, komisya budżetowa wnosi:

Odsetki za zwłokę i kary konwencyonalne 350 „

c) Dochód z kar pieniężnych za przestępstwa drogowe obrachował Wydział krajowy, na mocy przecięciowego dochodu, na 160 zł. i komisya zgodnie z tem wnosi:

Grzywny za przestępstwa drogowe 160 „

d) Datki dobrowolne na budowy dróg preliminarzuje Wydział krajowy w projekcie budżetu na 1883 r., w kwocie 5.000 zł. Komisya budżetowa, zważywszy że wprawdzie dochód z datków dobrowolnych na drogi wynosił rzeczywiście w r. 1879. 6.453 zł., w roku 1880 — 11.325 zł. zaś w roku 1881 — 7.179; jednak komisya zważywszy, że wprawdzie należytość w datkach dobrowolnych ofiarowanych na budowę nowych dróg wynosiła z końcem roku 1881. — 95.083 zł. w. a., lecz prawie cała ta należytość nie jest jeszcze płynną i nie może być płynną w 1883 r., bo według programu robót, budowa nowych dróg, na które ofiarowano te datki, nie będzie jeszcze do tych miejsc w 1883 r. posunięta, do których zbudowanie drogi jest wyraźnym warunkiem wypłaty datku; zważywszy wreszcie, że źródło dochodu z datków, któreby w 1883 r. ofiarowano na budowę nowych dróg, nie będzie obfite, bo nie uchwalono teraz budowy nowych dróg ale tylko posuwa się dalej budowa rozpoczętych dawniej; — z tych powodów komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Datki dobrowolne na budowę dróg 5.000 „

Przeto wnosi: *Ogół dochodów z dróg krajowych* 227.510 zł.

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych z skarbu krajowego.

Według zaprojektowanych na rok 1883. budżetów dla zakładów uposażonych ze skarbu krajowego, spodziewaną jest przewyżka ich własnych dochodów nad ich wydatki, tylko w funduszu policji krajowej w sumie 5.772 zł. w. a. Budżety wszystkich innych funduszy uposażonych z skarbu krajowego nie wykazują żadnej przewyżki ich dochodów własnych nad ich wydatki, przeciwnie wykazują niedobory, które trzeba pokryć zasiłkami z skarbu krajowego, jak to przedstawia niżej projekt budżetu. Z tych powodów komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

Nadwyżka dochodów zwracana do skarbu krajowego przez zakłady uposażone z tego skarbu 5.772 zł.

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych, wynosił w roku 1878. — 68.851 zł., w roku 1879. — 50.684 zł., w roku 1880. — 37.584 zł., w roku 1881. — 35.402 zł. w. a. Istotnie zmniejsza się corocznie dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych, i zmniejszać się będzie jeszcze lat kilka, albowiem wysycha główne dotychczas źródło dochodów w tej rubryce, mianowicie zmniejsza się dochód ze zwrotu przez gminy kosztów leczenia

ubogich chorych z tychże gmin; gdyż mocą uchwały sejmowej w 1875 r. zapadłej, koszta leczenia ubogich chorych przyjął w całości na siebie skarb krajowy, a zaległość u gmin dawniejszych kosztów leczenia ubogich chorych, które obowiązane są jeszcze zwrócić, wynosiła z końcem roku budżetowego 1880. sumę 68.557 zł. 13 ct. Wydział krajowy w przedłożonym przez siebie projekcie budżetu, obrachowuje w przybliżeniu ogół dochodów ze zwrotów zaliczek na 27.000 zł., a mianowicie:

a) ze zwrotu zaliczek danych urzędnikom na płacę	7.000 zł.
b) ze zwrotu zaliczek danych szpitalom	7.000 „
c) ze zwrotu przez gminy kosztów leczenia z lat dawniejszych	3.000 „
d) ze zwrotu zaliczek spraw drogowych	2.000 „
e) ze zwrotu rozmaitych zaliczek	8.000 „

Chociaż komisya budżetowa sądzi, że dochód z pod rubryki c), mianowicie dochód ze zwrotów przez gminy, zaliczanych za te gminy kosztów leczenia ubogich chorych wynosić będzie w roku 1883 więcej niż 3.000 zł., jednak przekonana, że lepiej za nisko niż za wysoko obrachowywać dochody, wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

<i>Zwroty zaliczek z lat dawniejszych</i>	27.000 zł.
---	------------

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Na mocy umów i planów umorzenia pożyczek zaciągniętych z skarbu krajowego za uchwałami Wysokiego Sejmu przez gminy, zakłady i osoby prywatne, powinny wpłynąć do tego skarbu w ciągu roku 1883 następujące raty spłacanych kapitałów pożyczkowych oraz odsetki od tych kapitałów:

1. Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu 500 zł. jako dziesiąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 8.000 zł. za uchwałą sejmową z dnia 7. Grudnia 1872 r., oraz 900 zł. jako raty czternasta i piętnasta spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej także w kwocie 8.000 zł. uchwałą sejmową z dnia 26. Maja 1875 r.; razem	1.400 zł.
2. Od zgromadzenia Kanoniczek w Krakowie, utrzymującego szkołę żeńską, 175 zł. jako druga rata spłacanej pożyczki pozostałej w kwocie 1.750 zł., a to na mocy uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881 r.	175 „
3. Od miasta Piwniczna 905 zł. 82 ct. jako czternasta i piętnasta rata spłacanej pożyczki, którą udzielił Wysoki Sejm w kwocie 9.600 zł. mocą uchwały z dnia 26. Kwietnia 1876 r., oraz 239 zł. 38 ct. w 5% odsetkach od reszty kapitału, razem	1.145 „
4. Od miasta Sanoka 532 zł. 73 ct. jako dwunasta i trzynasta rata spłacanej pożyczki, udzielonej w kwocie 10.000 zł. mocą uchwały sejmowej z dnia 24. Kwietnia 1876 r., oraz 431 zł. 27 ct. w 6% odsetkach od reszty kapitału, razem	964 „
5. Od gminy Chłopczyce 100 zł. jako piąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	100 „
6. Od gminy Brzeszcze 100 zł. jako piąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	100 „
7. Od zarządu bursy pod wezwaniem św. Kazimierza w Tarnowie 250 zł. jako czwarta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 2.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	250 „
8. Od Wydziału Rady powiatowej tarnowskiej 438 zł. 70 ct. jako trzecia rata spłacanej pożyczki 5.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 13. Lipca 1880 r., oraz 209 zł. 25 ct. w 5% odsetkach od reszty pożyczonego kapitału, razem	648 „
Do przeniesienia	4.782 zł.

Z przeniesienia 4.782 zł.

9. Od komitetu parafialnego kościoła obrządku łac. w Sanoku 1.000 zł. jaka trzecia rata spłacanej pożyczki, udzielonej w kwocie 8.000 zł. uchwałą sejmową z dnia 22. Czerwca 1880 r., oraz 300 zł. w 5% odsetkach od reszty kapitału pożyczonego, razem 1.300 „

10. W tej pozycji dochodów Wydział krajowy proponował zapisać 100 zł. jako drugą ratę spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 500 zł. uchwałą sejmową z dnia 18. Lipca 1880 r. gminie Dereżyce na odbudowanie spalonej cerkiewki miejscowej. Lecz Wysoki Sejm przekazał komisji budżetowej petycję L. 49 gminy Dereżyce o darowanie tej pożyczki Komisya budżetowa, zważywszy w skutek tej petycji fakta po zaciągnięciu tej pożyczki zaszcze, mianowicie: że na gminę tę przypadł później do zapłacenia, oprócz wydatków na odbudowanie własnej cerkiewki, także dodatek konkurencyjny 2.556 zł. na odbudowanie cerkwi parafialnej w Hubiczach i budynków plebańskich tamże; zważywszy dalej, że część wsi Dereżyce zniszczył pożar 17. Stycznia r. b. i wieś ta tak zubożała, iż na zaspokojenie należności podatkowych zajęto w r. b. ruchomości niektórym członkom gminy, wnosi w załatwieniu wspomnianej petycji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Dereżyce darować pożyczkę 500 zł., zaciągniętą na odbudowanie cerkwi.

W następstwie takiej uchwały, komisya nie wstawia żadnej kwoty w tej pozycji dochodów.

11. Od spółki wodnej jasielskiej 150 zł. jako pierwsza rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 1.500 zł. na regulację rzeki Wisłoki, uchwałą sejmową z dnia 15. Października 1881 r. 150 „

12. Od powiatu łańcuckiego 450 zł. jako pierwsza rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoku, mocą uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881 r. 450 „

13. Pierwsze raty spłacanych pożyczek bezprocentowych, które — na mocy uchwały sejmowej z dnia 21. Października 1881 r., przeznaczającej w budżecie na rok 1882 sumę 60.000 zł. dla rozpożyczenia gminom na budowę koszar dla wojska — udzielił Wydział krajowy w 1882 roku na powyżej wskazany cel ośmiu gminom miejskim, mianowicie: Brzeżanom 4.000 zł., Krosnu 6.000 zł., Przemyślowi 15.000 zł., Rzeszowowi 10.000 zł., Sanokowi 10.000 zł., Sędziszowowi 4.000 zł., Trembowli 5.000 zł., Złoczowowi 6.000 zł. Ponieważ miasta wyżej wymienione mają pożyczki przez siebie zaciągnięte spłacić w równych rocznych ratach, Brzeżany w ciągu dziesięciu lat, a inne siedm miast w ciągu lat dwunastu, przeto w 1883 r. winny zapłacić jako pierwszą ratę:

Brzeżany	400 zł.
Krosno	500 „
Przemyśl	1.250 „
Rzeszów	833 „ 50 ct.
Sanok	833 „ 50 „
Sędziszów	333 „
Trembowla	417 „
Złoczów	500 „

Razem 5.067 „

Komisya budżetowa na zasadzie powyżej wykazanych należności, wnosi:

Dochód ze zwrotów pożyczek i odsetek od nich 11.749 zł.

R u b r y k a VII.

Dochody szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie.

Na mocy uchwalonego już przez Wysoki Sejm budżetu wydatków i dochodów tej szkoły na rok 1883, komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę następujące pozycye własnych dochodów tej szkoły:

a) Zasiłek ze skarbu państwa	5.000 zł.
b) Wpisowe od uczniów	50 „
c) Czesne od uczniów	340 „
<i>Przeto razem dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego</i>	<i>5.390 zł.</i>

R u b r y k a VIII.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Dublanach i folwarku Dublany.

Komisya budżetowa wpisuje w tę rubrykę dochodów, odpowiednio oddzielnemu projektowi budżetu wydatków i dochodów tych szkół rolniczych, przedłożonemu przez nią Wysokiemu Sejmowi, i już uchwalonemu następujące pozycye:

a) Dochód wyższej szkoły rolniczej	15.515 zł.
b) Dochód szkoły parobków i dozorców gospodarskich	3.224 „
c) Dochód kursu gorzelnictwa	1.240 „
d) Dochód folwarku Dublany	11.300 „
<i>Razem dochody własne szkół rolniczych w Dublanach i folwarku tamże</i>	<i>31.279 zł.</i>

R u b r y k a IX.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Czernichowie i folwarku Czernichów.

Komisya budżetowa, odpowiednio oddzielnemu budżetowi wydatków i dochodów tej szkoły rolniczej, który równocześnie przedstawia Wysokiemu Sejmowi, wpisuje w tę rubrykę dochodów następujące pozycye:

a) Zasiłek z skarbu państwa	5.000 zł.
b) Opłaty od uczniów	7.140 „
c) Dochód z spiżarni szkoły	100 „
d) Dochód szkoły ogrodniczej	2.350 „
e) Dochód z folwarku	15.270 „
<i>Razem dochody własne krajowych szkół w Czernichowie i folwarku tamże</i>	<i>29.860 zł.</i>

R u b r y k a X.

Należytość za sprawdzanie rachunków aptekarskich

Szpitala krajowe zwracają skarbowi krajowemu za sprawdzanie rachunków aptekarskich wykonywane kosztem tego skarbu, kwotę odpowiednią liczbie sprawdzonych rachunków. Rzeczywisty dochód z tego źródła wynosił przecięciowo w ostatnich latach przeszło 600 zł., jednak komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

<i>Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich</i>	<i>600 zł.</i>
---	----------------

R u b r y k a XI.

Rozmaite dochody.

W tej rubryce dochodów zamieszczane są oprócz dochodów przypadkowych, także dochody z taks: za wyciągi z archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie. Na

zasadzie przecięciowego dochodu rocznego, przewiduje komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego :

Dochód z taks za wyciągi z archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie	350 zł.	
Dochody przypadkowe	800 „	
Przeło komisya budżetowa wnosi : <i>Rozmaite dochody</i>		1.150 zł.

Suma dochodów z rubryk :

I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	160.000 zł.
II. Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	1.000 „
III. Dochody z dróg krajowych	227.510 „
IV. Nadwyżka dochodów zwrócona przez zakłady uposażone ze skarbu krajowego	5.772 „
V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000 „
VI. Zwroty pożyczek i odsetki od nich	11.749 „
VII. Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.390 „
VIII. Dochody własne krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublany	31.279 „
IX. Dochody własne szkół rolniczych w Czernichowie i folwarku Czernichów	29.860 „
X. Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
XI. <i>Rozmaite dochody</i>	1.150 „
Razem	501.310 zł.

Handwritten text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Özge Beyazın'ın Vaziyetleri

- I. Vaziyetler ve bunların...
- II. Vaziyetlerin...
- III. Vaziyetlerin...
- IV. Vaziyetlerin...
- V. Vaziyetlerin...
- VI. Vaziyetlerin...
- VII. Vaziyetlerin...
- VIII. Vaziyetlerin...
- IX. Vaziyetlerin...
- X. Vaziyetlerin...
- XI. Vaziyetlerin...
- XII. Vaziyetlerin...

1912

Main body of handwritten text, containing detailed notes or descriptions corresponding to the list above.

Budżet krajowy na rok 1883.

W y d a t k i.

Rubryka I

Koszta reprezentacyi kraju.

(str. 4.)

Sprawozdawca Dr. Skalkowski.

Na wydatki tą rubryką objęte prelininuje Wydział krajowy 100.780 zł. — t. j. o 600 zł. *mniej*, aniżeli na rok 1882 uchwalono. Mianowicie proponuje Wydział krajowy obniżyć poz. 3. „Koszta druków“ o 1.000 zł. — z powodu zaprowadzonych oszczędności w sposobie drukowania, tudzież zniżenia cen druku. — Poz. 4. zaś, „Koszta spisywania sprawozdań stenograficznych“, prelininuje Wydział krajowy o 400 zł. wyżej, aniżeli w budżecie na rok 1882 przyjęto, — ze względu na podwyższenie wynagrodzenia stenografów.

Komisya uznaje te zmiany jako uzasadnione; inne zaś pozycye tej rubryki prelininowane są w tej samej wysokości, w jakiej na rok 1882 uchwalone zostały.

Komisya uważa zatem wszystkie wydatki rubryką I objęte — jako odpowiadające potrzebie i oparte na uchwałach Wys. Izby — i przedstawia pojedyncze pozycye tej rubryki do przyjęcia, jak następuje:

A) Sejm krajowy.

Poz. 1. Koszta podróży pp. Posłów	6.700 zł.
„ 2. Dyety	36.000 „
„ 3. Koszta druków	12.000 „
„ 4. Spisywanie sprawozdań	4.400 „
„ 5. Pisarze dzienni	650 „
„ 6. Remuneracye dla urzędników Wydziału kraj.	1.200 „
„ 7. Służba	850 „
„ 8. Opał	780 „
„ 9. Oświetlenie	860 „
„ 10. Zapuszczenie i mycie podłóg	120 „
„ 11. Potrzeby kancelaryjne	120 „
„ 12. Rozmaite drobne wydatki	100 „
Razem	63.780 zł.

B) Wydział krajowy.

Poz. 13. Marszałek krajowy	10.000 zł.
„ 14. Sześciu Członków Wydziału krajowego	24.000 „
„ 15. Zastępcy	2.000 „
„ 16. Dodatek dla Zastępcy Marszałka w Wydz. kr.	1.000 „
	<hr/>
Razem	37.000 zł.

Suma rubryki I. . . 100.780 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I budżetu objęte — sumę **100.780 zł.**

Rubryka II

Koszta zarządu.

(str. 4.)

Sprawozdawca Dr. Skalkowski.

W rubryce tej zachodzi zmiana w skutek uchwały Wysokiej Izby z dnia 23. Września 1882 w sprawie reorganizacji oddziału rachunkowego, którą postanowiono systemizować sześć posad rewidentów, posadę archiwisty i protokolisty, tudzież dziesięć posad praktykantów, a zwinąć sześć posad adjunktów i dwie posady asystentów, i obniżyć ryczałt na dyurnistów o 6.862 zł. w. a.

Na mocy tej uchwały wstawia komisya w poz. 18. na płace urzędników oddziału rachunkowego kwotę 47.350 zł. odpowiednio do zmienionej uchwałą z dnia 23. września 1882 etatu, zaś w poz. 24. obniża preliminowaną na dyurnistów wszystkich oddziałów i na zastępstwa urzędników sumę 39.651 zł. o kwotę 7.742 zł. w. a.

Podwyższenie wydatku w poz. 25. na stróżów preliminowanego, o 600 zł. uważa komisya za usprawiedliwione.

Na podstawie uchwały Wys. Izby z dnia 25. b. m. podwyższonym został deputat drzewa opałowego dla dyrektora kancelaryi Dr. Grotta przeznaczony, na ilość 48 metrów kub. Komisya więc podwyższa wydatek w poz. 26. lit. b) preliminarza Wydziału, w kwocie 72 zł. proponowany — na kwotę 159 zł. 36 ct. odpowiednią ilości 48 metrów kub. i cenie 3 zł. 32 ct. za metr.

Wniesioną dnia 15. b. m. do L. 286 petycję względem podwyższenia małoletniemu Janowi Prokopowiczowi pensji w kwocie 115 zł. w. a. rocznie przyznanej, przekazał Wys. Sejm komisji budżetowej do załatwienia.

W petycji tej przytacza opiekun małoletniego Jana Prokopowicza, iż ojciec jego, w dniu 21. Kwietnia b. r. zmarły, emerytowany odźwierny Wydziału krajowego śp. Jan Prokopowicz, nie pozostawił wdowy, lecz tylko uprawnionego do pensji małoletniego syna Jana, któremu Wydział krajowy, stosownie do obowiązujących przepisów, pensję tylko w rocznej kwocie 115 zł. w. a. na czas od 1. Maja 1882 do 19. Kwietnia 1884 przyznał.

Wykazano dalej w petycyi, że śp. Prokopowicz pozostawał w służbie krajowej przez lat 52, a w uznaniu jego zasług przyznanym mu został przez Wys. Izbę dodatek osobisty w kwocie 170 zł. — że małoletni Jan Prokopowicz uczęszcza obecnie do VIII klasy tutejszego gimnazjum i zachowuje się wzorowo; — wreszcie, że tenże małoletni nie posiada oprócz pensyi 115 zł. żadnych środków utrzymania, i niemógłby kontynuować studyów bez wsparcia, jakie otrzymuje od niezamożnego brata swego, urzędnika przy tutejszej Prokuratury Skarbu.

Komisya budżetowa, sprawdzwszy te, załącznikami petycyi udowodnione okoliczności, i nadmieniając, że uwzględnienie petycyi nie obciąży na długo funduszu krajowego, gdyż pensya małoletniego Jana Prokopowicza ustaje z dniem 19. Kwietnia 1884 — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Małoletniemu Janowi Prokopowiczowi, sierocie po śp. Prokopowiczu, emeryt. odźwiernym Wydziału krajowego, udziela się z funduszu krajowego dar z łaski w rocznej kwocie 125 zł. w. a. na czas od 1. Maja 1882 do 19. Kwietnia 1884 roku“.

W załatwieniu petycyi z dnia 23. b. m. do L. 496, wniesionej przez Waleryę Łopuszańską o podwyższenie dodatku na wychowanie sierót po śp. Edwardzie Łopuszańskim, urzędniku Wydziału krajowego, uwzględniając, że dodatek na wychowanie sierót tylko 100 zł. rocznie, całe zatem utrzymanie p. Waleryi Łopuszańskiej z dziećmi, t. j. pensya wdowia i rzeczony dodatek tylko 450 zł. rocznie wynosi, tudzież ze względu, iż Wys. Sejm w kilku analogicznych wypadkach udzielał zapomogi wdowom i sierotom po zmarłych urzędnikach krajowych — wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się p. Waleryi Łopuszańskiej dla sierót po ś. p. Edwardzie Łopuszańskim, na r. 1883 dar z łaski w kwocie 100 zł. w. a.

Sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 20. Września 1882 L. 46.234, przedłożoną została Wys. Sejmowi petycyja Leona Kunischa, kancelisty Wydziału krajowego, o zaliczkę na płacę w wysokości jednorocznej płacy, t. j. w kwocie 1.000 zł. w. a., którą to petycyę komisji budżetowej przekazano.

Wydział krajowy przytacza w rzeczonym sprawozdaniu, że udzielane urzędnikom zaliczki często nie przynoszą pożądanego skutku, gdyż raty na spłatę tych zaliczek, tudzież opłaty asekuracyjne, tak dalece obniżają pobory dotyczących urzędników, że płaca ich nie może wystarczyć, co wywołuje znów konieczność dalszego zadłużania się.

Co do petenta — wykazuje Wydział krajowy, iż tenże w r. 1875 otrzymał od Wysok. Sejmu zaliczkę na płacę w kwocie 1.000 zł., tudzież, że począwszy od r. 1878 otrzymywał od Wydziału krajowego zaliczki w kwotach po 275 zł. tudzież zapomogi i remuneracye, a pomimo tego nie mógł uregulować swych stosunków.

Z tytułu rzeczonych zaliczek pozostaje jeszcze petent dłużnym funduszowi krajowemu kwotę 233 zł. 75 ct. w. a.

• Komisya budżetowa jednak, zważywszy, że Wydział krajowy sam uznaje potrzebę zaliczek na płacę urzędników, skoro na ten cel wstawił w preliminarzu na r. 1883 kwotę 6.000 zł., tudzież że położenie petenta jest wyjątkowe — gdyż tenże wykazał świadectwem lekarskiem, że w rodzinie jego od sześciu lat zdarzają się ciągle choroby, połączone z wielkimi wydatkami, co spowodowało zadłużenie się petenta u lichwiarzy, — mniema, że należy wyjątkowo uwzględnić tę petycyę i udzielić petentowi zaliczkę na płacę w kwocie 1.000 zł., spłacalną ratami miesięcznymi w przeciągu lat ośmiu; przy czem zauważa komisya, iż opłacanie tych rat będzie dla petenta niezawodnie daleko mniej uciążliwym, aniżeli procenta obciążających go obecnie długów lichwiarskich — tak, że dozwolona zaliczka będzie dla petenta prawdziwym dobrodziejstwem.

Komisya budżetowa wnosi zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Leonowi Kunischowi, kanceliście Wydziału krajowego udziela się zaliczkę na płacę w sumie 1.000 zł. w. a., spłacalną ratami miesięcznymi w przeciągu ośmiu lat.

Załatwiając petycję z dnia 12. b. m. do L. 167, wniesioną przez opiekuna sierót po ś. p. Karolu Iwanickim, urzędniku Wydziału krajowego pozostałych, komisya, zasięgnąwszy informacji w Wydziale krajowym, z których wynika: że wszyscy czterej małoletni synowie ś. p. Karola Iwanickiego nie mogą jeszcze zarabiać na swe utrzymanie, lecz dopiero bądź to przysposabiają się do praktycznych zawodów, bądź też do szkół uczęszczają — wnosi — podobnie jak w latach poprzednich:

Wysoki Sejm raczy udzielić dla sierót po zmarłym adjunkcie oddziału rachunkowego, Karolu Iwanickim, dar z łaski na rok 1883 w kwocie 148 zł. w. a.

Preliminowane w poz. 32. koszta konserwacyi gmachu, utrzymania czystości, tudzież ubezpieczenia od pożaru w łącznej kwocie 2.983 zł., uważa komisya jako uzasadnione.

Komisya budżetowa przedstawia zatem Wys. Izbie w rubryce II. do przyjęcia:

Poz. 17. Płace urzędników oddziału conceptowpgo	36.320 zł.	
„ 18. „ „ „ rachunkowego	47.350 „	
„ 19. „ „ „ kasowego	10.670 „	
„ 20. „ „ „ technicznego	10.960 „	
„ 21. Płaca inspektora szpitali	2.300 „	
„ 22. „ naczelnika, koncepisty i dyurnistów oddziału statystycznego	5.000 „	
„ 23. Płace urzędników oddziału manipulacyjnego	17.860 „	
„ 24. a) płace dyurnistów oddziału conceptowego	8.432 „	
b) „ „ „ rachunkowego	7.008 „	
c) „ „ „ kasowego	730 „	
d) „ „ „ technicznego	4.380 „	
e) „ „ „ manipulacyjnego	10.239 „	
f) na zastępstwa urzędników	1.120 „	
„ 25. Płace stróżów	3.900 „	
„ 26. Emolumenta i kwinkwenia	12.332 „	36 ct.
„ 27. Remuneracye	3.345 „	
„ 28. Koszta podróży i dyety	5.400 „	
„ 29. Pensye i zaopatrzenia	7.431 „	
„ 30. Dary z łaski	1.613 „	
„ 31. Potrzeby kancelaryjne	15.250 „	
„ 32. Konserwacya gmachu	2.983 „	
„ 33. a) zaliczki na płace urzędników	6.000 „	
b) Leonowi Kunischowi zaliczka	1.000 „	
	<hr/>	
	221.623 zł.	36 ct.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na wydatki rubryką II. budżetu objęte — łączną sumę **221.623 zł. 36 ct. w. a.**

Rubryka III

Koszta leczenia ubogich.

(str. 14.)

Sprawozdawca Dr. Filip Zuker.

Na koszta leczenia ubogich preliniuje Wydział krajowy na rok 1883 sumę 480.000 zł. t. j. o 20.000 zł. *mniej*, niż roku poprzedniego.

Gdy się zważy, że do końca Czerwca 1882 r. wyasygnował Wydział krajowy z rubr. III. na te koszta sumę 157.161 zł. t. j. najniższą kwotę, która za pierwsze sześć miesięcy w ostatnich kilku latach była w ogóle na ten cel asygnowana, to wprawdzie należałoby mniemać na podstawie tej wynikłości, że żądana przez Wydział krajowy suma okrojeniu uledzby powinna; jednakowoż komisya budżetowa takiego uszczuplenia rubryki nie wnosi, gdyż przypuszcza, że ilość dni leczenia w roku 1883 łatwo wzrósć i łatwo zbliżyć się może do cyfry 800.000, w którym to razie, licząc jeden dzień leczenia według obecnego przeciętnego kosztu po 60 centów, dochodzi się do sumy żądanej przez Wydział krajowy.

Z tych powodów wnosi komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym, raczy Wys. Sejm w rubryce III, poz. 34. na koszta leczenia ubogich wstawić sumę **480.000** zł. w. a.

Rubryka IV

Koszta szczepienia.

(str. 16.)

Z powodów przez Wydział krajowy przytoczonych i zgodnie z tymże, wnosi komisya budżetowa wstawić w tej rubryce :

Poz. 35. Utrzymanie i odświeżanie krowianki . . .	1.600 zł.
„ 36. Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.000 „
„ 37. Premia dla lekarzy odszczepiających się przy szczepieniu	630 „
Suma rubryki IV	<u>58.230 zł.</u>

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

(str. 16.)

Zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi komisya budżetowa wstawić w tej rubryce na podstawie średnich wyników z ostatnich lat:

Poz. 38. $\frac{1}{3}$ za lekarstwa dla epidemicznie chorych . . .	6.500 zł.
„ 39. Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.400 „
Suma rubryki V	<u>10.900 zł.</u>

THE HISTORY OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time. The first part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the Roman conquest, the second of the Saxon conquest, and the third of the Norman conquest. The second part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king. The third part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king.

THE HISTORY OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time. The first part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the Roman conquest, the second of the Saxon conquest, and the third of the Norman conquest. The second part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king. The third part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king.

THE HISTORY OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time. The first part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the Roman conquest, the second of the Saxon conquest, and the third of the Norman conquest. The second part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king. The third part of the history is divided into three periods, the first of which is the period of the reign of the first Saxon king, the second of the reign of the first Norman king, and the third of the reign of the first English king.

Rubryka VI

Zasiłki dla zakładów dobroczynności

(str. 16.)

Sprawozdawca poseł Wojciech Dzieduszycki.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce te same pozycje co w latach ubiegłych; opuszcza tylko datki na fundusz Matek miłosierdzia w Krakowie i na ochronkę sierót w Stanisławowie w przeszłym roku tylko jednorazowo uchwalone.

Zgromadzenie Matek miłosierdzia w Krakowie prosiło i w tym roku o udzielenie wsparcia w kwocie 400 zł. (Petycja L. 810).

Z uwagi, że zapisana temu zakładowi przez ś. p. panią Helenę Helzłową suma dotąd nie została przez kuratora zakładowi wręczoną, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Zakład Matek miłosierdzia w Krakowie otrzyma w r. 1883 z funduszów krajowych zasiłek bezzwrotny w sumie 200 zł. w. a.

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się starał o spieszne wprowadzenie w życie zapisu ś. p. pani Helzłowej.

Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Nowosiólkach w pow. złoczowskim (petycja L. 234) pobiera od wielu lat roczną subwencję, utrzymuje zaś szpital o 19 łózkach, w którym leczono w r. 1881 — 352 ubogich chorych przez 3698 dni, tak, że licząc wedle najniższej taksy szpitalnej, łoży na ten cel 1.109 zł.; dalej utrzymuje szkołę żeńską codzienną, do której w r. 1881 uczęszczało 78 dziewcząt, i szkołę żeńską niedzielną, w której w r. 1881 pobierało naukę 33 dziewcząt. Dwa świadectwa nader pochlebne Rady szkolnej okręgowej złoczowskiej z 6 Lipca 1880 L. 2.333 i z 1 Lipca 1881 L. 2.142 wyrażają najwyższe uznanie i wdzięczność za należyty rozwój szkoły żeńskiej i za chwalebne postępy dziewcząt w naukach i robótkach.

Dochody zgromadzenia wynoszą w r. 1881 — 2.514 zł. (1.465 zł. jako procent od kapitału fundacyjnego, 529 zł. z sadu, łąki, ogrodu i pasieki, 119 zł. z ofiar dobroczynnych, 400 zł. subwencji

krajowej) co ledwie wystarcza na opędzenie zwykłych bieżących wydatków (2.831 zł. w r. 1881). W roku bieżącym nastąpiła nieodzowna potrzeba pokrycia jednopiętrowego budynku szpitalnego dachem ogniotrwałym, co według kosztorysu załączonego wymaga kwoty 2.832 zł. Z całym wyteżeniem i ofiarnością dobrodziejów zgromadzenia zdołano zebrać 2.000 zł., a o resztę niepokrytą upominają się niewypłaceni jeszcze rzemieślnicy.

Komisya budżetowa sądzi, że zgromadzeniu, które nauczając 111 dziewcząt i pielęgnując 352 ubogich chorych, tak znacznie przyczynia się do ułatwienia zadania kraju, nienależy odmówić pokrycia niedoboru, który z konieczności ocalenia budynku wypływa i prawdopodobnie w dziesiątkach lat się niepowtórzy — i czyni wniosek:

„Wysoki Sejm raczy udzielić Sioström miłosierdzia w Nowosiólkach jednorazowego datku na pokrycie kosztów postawienia nowego dachu na budynku szpitalnym w kwocie 800 zł.

Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Załóscach, (petycja L. 279) utrzymuje szpital o 24 łózkach, w którym w r. 1881 pielęgowano 338 ubogich chorych przez 4.543 dni; — wychowuje w klasztorze 31 ubogich sierót i udziela w szkole 50 dziewczętom bezpłatną naukę czytania, pisanie, rachunków, religii i ręcznych robót. Dochody zgromadzenia wynoszą z czynszu dzierżawnego dóbr Trościaniec Wielki i z procentów od kapitału fundacyjnego, po potrąceniu podatków i asekuracji około 3.500 zł., które zwykle wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania zgromadzenia, sierót, kapelana, szkoły i szpitala. Dlatego też to zgromadzenie nie pobiera subwencji 400 zł. jaką udziela kraj stale zgromadzeniom Sióstr miłosierdzia w Rozdole, Czerwonogrodzie, Bursztynie i Nowosiólkach.

W roku bieżącym zarysował się budynek, w którym się mieści szpital, zakład sierót i szkoła, tak groźnie, że jedynie całkowite przebudowanie już podjęte i pociągające za sobą koszt przeszło 6.000 zł. według załączonego do petycyi kosztorysu, mogło go uchronić od zawalenia się.

Za pomocą własnych dochodów i darów dobroczynnych, zgromadzenie z całym wyteżeniem spodziewa się pokryć kwotę 3.500 zł. tak, że pozostałby niedobór 2.500 zł. Celem pokrycia tego niedoboru udaje się zgromadzenie do Wysokiego Sejmu z prośbą o zapomogę 2.500 zł.

Z uwagi, że w razie odmówienia tej zapomogi odrestaurowanie budynku dokonaniem być niemogłoby i szpital przyjmujący rocznie 338 ubogich chorych i zakład wychowawczy mieszczący w sobie 31 sierót, musiałby być zamknięty na czas nieograniczony —

komisya budżetowa wnosi udzielenie sumy 2.500 zł. Sioström miłosierdzia w Załóscach na odbudowanie szpitala i domu sierót.

W roku bieżącym zawiązało się w Krakowie towarzystwo opieki weteranów z roku 1831, zatwierdzone reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 24. Lutego r. b. L. 9.906. Na czele towarzystwa tego stoi Komitet w Krakowie, który rozciąga działalność swoją na cały kraj, a według §. 15. statutu ma prawo mianować delegatów na prowincyi, a w razie potrzeby, w znaczniejszych miastach tworzyć komisye wykonawcze. Taka komisya wykonawcza istnieje we Lwowie, a działalność jej rozciąga się na całą wchodnią część kraju. Zarówno Komitet krakowski jak i lwowska komisya wykonawcza proszą w petycjach do L. 341 i 403 o subwencję, motywując te prośby szczupłością funduszków, które nie mogą uczynić zadość znacznym potrzebom towarzystwa, rozciągającego swą opiekę nad 200 blisko starcami, pozbawionymi środków do utrzymania, a nie mogącymi już dla późnego wieku albo i kalectwa na utrzymanie zapracować.

Zważywszy, że starcy stojący pod opieką towarzystwa, dobrze się zasłużyli narodowi, że prawie wszyscy z nich póki sił im starczyło, pracowali na chleb powszedni i nie byli ciężarem krajowi;

że obecnie, gdy stoją nad grobem, kraj ma w obec nich dług wdzięczności do spłacenia przez zabezpieczenie ich losu u schyłku życia, — komisya budżetowa mniema, iż subwencya ze strony kraju dana towarzystwu weteranów z r. 1831 będzie tylko aktem sprawiedliwości. Że zaś istotnie fundusze tak krakowskiego Komitetu jak i lwowskiej komisji wykonawczej są na schyłku i zasilą się dopiero nowymi wkładkami rocznymi członków, przeto komisya budżetowa wnosi udzielenie datku jednorazowego w kwocie 1000 zł. krakowskiemu komitetowi towarzystwa opieki weteranów z r. 1831 i dla jego komitetu wykonawczego we Lwowie 1000 zł.

Komisya budżetowa wnosi tedy do rubr. VI. budżetu:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pozycya	40. Szpitale Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198 zł.
„	41. Szpital Sióstr miłosierdzia w Nowosiólkach, jako datek coroczny	400 „
„	41. a) Tenże szpital, jako <i>jednorazowy</i> zasiłek na postawienie nowego dachu na budynku szpitalnym	800 „
„	42. Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„	43. Zakład św. Józefa dla osierociałych chłopców w Krakowie	1.000 „
„	44. Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„	45. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
„	45. a) Zakład Matek miłosierdzia w Krakowie, jako datek <i>jednorazowy</i>	200 „
„	45. b) Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Załóżcach, jako datek <i>jednorazowy</i> na odbudowanie szpitala i domu sierót	2.500 „
„	41. c) Datek <i>jednorazowy</i> dla Komitetu krakowskiego towarzystwa opieki weteranów wojsk polskich z roku 1831	1.000 „
„	41. d) Datek <i>jednorazowy</i> dla komisji wykonawczej lwowskiej tegoż towarzystwa	1.000 „
	Razem	14.572 „

Wreszcie wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad niżej poszczególnionemi petycjami o subwencję lub zapomogę, a mianowicie: Augustyny Müller, wdowy po docencie politechniki lwowskiej do L. 544, — Eleonory Bolechowskiej do L. 353, — Karoliny Andahazy do L. 825, Ludwika Leśniowskiej do L. 495, — Tytusa Góralewicza do L. 546, — Michaliny Kosińskiej do L. 510, Józefa Buczaka do L. 457, — Adolfiny Głowackiej do L. 70, — Wiktora Zaremby do L. 645, — Kazimierza Domaradzkiego i włościan z Hołoska do L. 230, — Pauliny Szmajkowskiej do L. 334, — Heleny Gromadzińskiej do L. 272, — Sióstr Hlinkowskich do L. 232 i Ludwika Korybuta Jakubowskiego do L. 314.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka VII.

(str. 16.)

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawcy pp. Romanowicz, Chrzanowski i Zuker)

Poz.	46. Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	zł.
"	47. Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego kraj.	385.166	"
"	48. Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	"
"	49. Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej — remuneracya	800	"
"	50. Szkoła żeńska w Brodach	450	"
"	51. " " w Jaworowie PP. Bazylianek	500	"
"	52. " " w Krakowie	2.500	"
"	53. " " " św. Tomáša	500	"
"	54. " " " PP. Augustyanek :		
	a) subwencya roczna	500	zł.
	b) w skutek petycyi l. 187 jednorazowy zasiłek na przekształ-		
	cenie i rozszerzenie szkoły	2.000	"
"	55. Szkoła żeńska we Lwowie PP. Benedyktynek ormiańskich	1.000	"
"	56. " " w Starym Sączu PP. Klarysek	750	"
	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, które założyło szkoły żeńskie w Kołomyi i w Stryju, wniósł petycyę l. 143 i 146, aby dotychczasową roczną subwencję tych szkół podnieść z 600 na 800 zł., komisya budżetowa zważywszy, że szkoły te w tych miastach zastępują brak szkół wydziałowych żeńskich i w ogóle wyższych nad szkoły ludowe zakładów naukowych dla dziewcząt, — że szkoły te ze zwyczajnych dochodów utrzymać się nie mogą, a nauczyciele udzielają nauk za nędznem bardzo wynagrodzeniem — uznaje prośbę tę za uzasadnioną i wnosi:		
Poz.	57. Szkoła żeńska Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi	800	"
"	58. " " " " w Stryju	800	"
"	59. " ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200	"
"	60. " wyznaniowa izraelska w Brodach	6.000	"
"	61. Zakład głuchoniemych we Lwowie:		
	a) na stypendya dla 50 wychowauców	6.000	zł.
	b) na utrzymanie zakładu w r. 1883 — skutkiem petycyi		
	l. 195 — w której Dyrekcyja zakładu wykazuje, iż przez		
	wydatek na odnowienie zakładu w kwocie 9.644 zł. 17 ct.		
	zakład ma niedoboru	500	"
	Do przeniesienia	430.666	zł.

	Z przeniesienia	430.666 zł.
Poz. 62.	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie. — Skutkiem petycji l. 157 — komisya budżetowa, zważywszy użyteczność i wzorowe prowadzenie tej szkoły, tudzież znaczne jej rozszerzenie, gdyż obecnie ma ona już 30 uczniów — wnosi o podwyższenie subwencji z 200 zł. na	300 „
„ 63.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000 „
„ 64.	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie:	
	a) roczna subwencya	750 zł.
	b) w skutek petycji l. 446 — komisya budżetowa zważywszy, że Towarzystwo „Sokół“ udziela nauki gimnastyki uczniom szkół średnich i seminaryum nauczycielskiego za nader umiarkowanym wynagrodzeniem, a nie posiada dostatecznej sali, wnosi: udzielić na budowę sali gimnastycznej Towarzystwa „Sokół“ subwencji	3.000 „
	pod warunkiem, że Wydział krajowy uzna projekt budowy jako celowi odpowiedni, i przekona się, że Towarzystwo posiada dostateczny fundusz na wykonanie całej budowy.	
	Razem przeto poz. 64.	3.750 „
	Przyznawszy Towarzystwu „Sokół“ prócz dorocznej subwencji także i zasiłek na budowę — komisya budżetowa nie może przychylić się do dalszej jeszcze prośby tego Towarzystwa, o subwencję na wydawnictwo „Przewodnika gimnastycznego“ i wnosi:	
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:	
	Nad petycją l. 675 Towarzystwa „Sokół“ o subwencję na wydawnictwo „Przewodnika gimnastycznego“ przechodzi Sejm do porządku dziennego.	
Poz. 65.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie — rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę gmachu własnego	7.000 „
„ 66.	Teatr polski w Krakowie:	
	a) roczna subwencya	8.000 „
	b) jednorazowy zasiłek dla pokrycia reszty wydatków na wykonanie zmian i przeistoczeń w gmachu teatralnym, nakazanych przez władzę w celu bezpieczeństwa publiczności	5.000 „
	(w załatwieniu petycji Dyrekcyi teatru l. s. 646. — l. p. 495.)	
„ 67.	Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200 „
„ 68.	„ „ i opera polska we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego z zastrzeżeniem, iż subwencya będzie wypłacaną kwartalnie z dołu:	
	a) dramat i komedia	7.000 zł.
	b) opera	13.000 „
„ 69.	Jednorazowy zasiłek dla Administracyi fundacyi Stanisława hr. Skarbka, na pokrycie reszty wydatków przeistoczeń w teatrze lwowskim, nakazanych przez władzę w interesie bezpieczeństwa publiczności	6.000 „
	(w załatwieniu petycji l. 426).	
	Petycję obywateli miasta Lwowa do l. 657/p., 506 o polecenie Wydziałowi krajowemu, aby spowodował rozwiązanie umowy fundacyi Skarbkowskiej z p. Adamem Miłaszewskim o dzierżawę teatru we Lwowie, wnosi komisya budżetowa uznać za bezprzedmiotową i już więcej merytorycznego załatwienia	
	Do przeniesienia	486.916 zł.

Z przeniesienia 486.916 zł.

nie wymagającą, w obec tego, że przedsiębiorca wypowiedział powyższą umowę, że Rada administracyjna fundacyi, przyjmując to wypowiedzenie, uchwaliła na posiedzeniu z dnia 30. Września 1882. rozpisać bezzwłocznie konkurs na to przedsiębiorstwo, a przeto intencyom petentów stało się już zadość.

Poz. 70.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000 „
„ 71.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800 „
„ 72.	„ „ we Lwowie	3.000 „
„ 73.	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	30.000 „
„ 74.	Dla uczniów internatu przy seminaryum nauczycielskiem w Krakowie	3.000 „
	Tem samem załatwiona jest petycyja L. S. 634. L. pet. 485.	
„ 74. a)	Na jedno stypendyum imienia Jana Matejki, dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie, według uchwały Wysokiego Sejmu z 13. Października r. b.	1.000 „
„ 75.	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000 „
„ 76.	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych (petycyja L. 119 — załatwiona)	2.000 „
„ 77.	Zasiłek dla czasopisma „Szkola“ — (petycyja L. 142)	500 „
„ 78.	Zasiłek dla czasopisma „Kosmos“ (pet. L. 308)	400 „
„ 79.	„ „ ruskiej gazety szkolnej (pet. L. 186)	500 „
	do rozporządzenia Wydziału krajowego.	
„ 80.	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100 „
„ 80 a)	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski corocznie	100 „
	w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 2. Października b. r.	
„ 80. b)	Jak zwykle tak i w bieżącej sesyi wpłynęły do Sejmu liczne petycje młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, o stypendya i subwencye. Komisya budżetowa jak roku zeszłym, tak i obecnie wnosi, ażeby na ten cel wstawić w budżet do dyspozycyi Wydziału krajowego kwotę	3.000 „

Zaś co do wniesionych petycyj, komisya budżetowa po zbadaniu ich przysłała do przekonania, iż nie można wszystkich petentów równą miarą mierzyć i w jednakowym stopniu Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z powyższej pozycyi zalecać — i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. 582 Teodora Axentowicza, malarza, o subwencye na dalsze kształcenie się za granicą, odstępuje się Wydziałowi krajowemu *z usilnem zaleceniem do uwzględnienia.*

Petycyę L. 480 Stanisława Rejchana, i L. 309 Jana Styki, malarzy o subwencye na dalsze kształcenie się za granicą — odstępuje się Wydziałowi krajowemu *do uwzględnienia.*

Petycyę L. 266, Piotra Harasimowicza rzeźbiarza, i Marcelego Harasimowicza, malarza, L. 625 Antoniego Goligowskiego snycerza, L. 53 Józefa Krypiakiewicza, słuchacza Wydziału medycznego w Wiedniu, L. 517 Dra Aleksandra Żukowskiego operatora, i L. 516 Aleksandra Schiera prawnika, odstępuje się Wydziałowi krajowemu *do możliwego uwzględnienia.*

Petycyę L. 608 Eugeniusza Radeckiego o suwencyę dla córki jego Stanisławy, celem kształcenia w muzyce, L. 368 Stanisławy Schütz o subwencye na kształcenie się w śpiewie, L. 192 Antoniego Nieduszyńskiego o subwencye

Do przeniesienia 536.316 zł.

Z przeniesienia 536.316 zł.

dla córki Kazimiry, dla kształcenia w śpiewie, L. 80 Erazma Fabiańskiego dla córki Maryi do kształcenia w muzyce i malarstwie, L. 87 Władysława Waszkiewicza o subwencyę do kształcenia się w grze na fortepianie — przekazuje się Wydziałowi krajowemu *do załatwienia*.

Nad petycyą L. 431 Amalii Abendroth o subwencyę celem kształcenia dziewięcioletniej córki Ireny w muzyce, i L. 252 Stanisława Anczarskiego nauczyciela muzyki o subwencyę — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Poz. 80. c)	Janowi Narcyzowi Daszkiewiczowi, malarzowi dekoracyjnemu do dalszego kształcenia się w szkole sztuk pięknych w Krakowie, jednorazowa subwencya (L. pet. 95)	300	„
„ 80. d)	Towarzystwu „Harmonia“ we Lwowie, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1882. jednorazowo	500	„
„ 80. e)	Galicyskiemu Stowarzyszeniu głuchoniemych „Nadzieja“ (L. pet. 194)	200	„
„ 80. f)	Towarzystwu oświaty ludowej dla miasta Lwowa i okolicy (L. pet. 624)	250	„
„ 80. g)	Towarzystwu bratniej pomocy słuchaczy wszechnicy lwowskiej (L. pet. 193)	100	„
„ 80. h)	Towarzystwu „Akademickie Bractwo“ (L. pet. 487)	100	„
„ 80. i)	Bursie św. Jana Chrzyciela w Drohobyczu (L. pet. 260)	150	„
„ 80. k)	Bursie imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu (L. pet. 382)	150	„
„ 80. l)	Bursie dla dziewcząt w Przemyśle (L. pet. 125)	150	„
„ 80. m)	Komitetowi zakładu wychowawczego PP. Bazylianek we Lwowie, na rozszerzenie i urządzenie zakładu (L. pet. 243)	4.000	„
„ 80. n)	Władysławowi Bełzie, redaktorowi „Towarzysza pilnych dzieci“ (L. pet. 254)	300	„
„ 80. o)	Ludwikowi Pelczarowi, b. nauczycielowi (L. pet. 204)	100	—
„ 80. p)	Albinie Mozdyniewicz, wdowie po nauczycielu	100	„
„ 80. q)	Dyonizemu Dubowi, kierownikowi 4-klasowej męskiej szkoły w Drohobyczu — w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1882. pięcioletni dodatek do płacy	250	„
„ 80. r)	Na czasopisma i wydawnictwa ludowe, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	„
	Suma rubryki VII.	544.966	zł.

Co do innych petycyj, do tej rubryki się odnoszących, wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie miasta Leżajska (L. pet. 123) zezwala się na odroczenie o 1 rok spłaty pożyczki, zaciągniętej w r. 1876 na budynek szkolny.

Petycyę L. 626 Przełożonej Zgromadzenia PP. Benedyktynek w Przemyśle, o pożyczkę na rozszerzenie budynku szkolnego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku na następnej sesyi.

Petycyę L. 183 gminy miasta Sanoka, o przyjęcie na krajowy fundusz szkolny emerytur nauczyciela Pawła Dembickiego, nauczycielki Izabeli Boczarkiewiczowej i wdowy po nauczycielu Aleksandry Skrowaczewskiej, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 261 Ludwika Popowicza, nauczyciela w Warężu, o podwyższenie pensyi, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 184 Jana Winnika, tymczasowego nauczyciela, o zapomogę, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej z zaleceniem do uwzględnienia.

Petycyę L. 218 grona nauczycieli szkół ludowych w Wieliczce o podwyższenie płac nauczycieli w tamtejszych szkołach, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycję L. 167 Leona Dąbrowskiego, pełniącego obowiązki inspektora szkolnego w okręgu jarosławskim, o przyznanie mu wynagrodzenia za mieszkanie, a ewentualnie o zaliczkę bezprocentową 500 zł., odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycyje nauczycieli o zapomogi, a mianowicie: L. pet. 173 Maksymiliana Łukacza, L. pet. 170 Alfreda Rewakowicza, L. pet. 219 Jakóba Nabaka, L. pet. 229 Konstantego Janowicza, L. pet. 248 Stanisława Lisowskiego, L. pet. 686 Aleksandra Gofryka. L. pet. 683 Antoniego Didura i L. pet. 178 Karoliny Burnatowicz, wdowy po nauczycielu, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycję L. 640 K. Łukasiewicza, księgarza we Lwowie o poparcie wydawnictwa Gazety wiejskiej, Przyjaciela domowego i dziełek ludowych, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Wreszcie wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyjami:

L. 63 Aleksandra Vogla, wydawcy Wieńca i Pszczółki wraz z Gospodarzem i Rękodzielnikiem, o stałą subwencję.

L. 155 Bronisławy Jamińskiej, kierowniczkii szkoły froeblovskiej w Stanisławowie, o subwencję.

L. 169 Zarządu bursy im J. I. Kraszewskiego w Stanisławowie o zapomogę.

L. 182 Maryi Świtkowskiej, wdowy po nauczycielu w Krakowie, o zapomogę.

L. 220 Emila Wisłockiego o subwencję na cele literackie.

L. 222 Redakcyi Bartnika o subwencję.

L. 234 Towarzystwa muzycznego w Brodach o subwencję.

L. 259 Zygmunta Morawskiego, redaktora Przyroduika w Tarnowie, o subwencję.

L. 262 Stefana Dobrzańskiego b. nauczyciela w Przemyśle. o dodatek osobisty 52 zł. 50 ct. do pobieranej emerytury.

L. 334 Marcelego Turkawskiego, redaktora i właściciela pisma Samorząd i mającego wychodzić pisma Gmina, o subwencję

L. 340 Ochronki sierót imienia Arcyks. Fryderyki Zofii w Stanisławowie, o zasiłek.

L. 373 Bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie, o zasiłek dla bursy przez to bractwo utrzymywanej.

L. 417 Melanii Lubienieckiej, wdowy po majorze o zapomogę.

L. 432 Antoniny Slawiczek o zapomogę.

L. 559 Ludwiki Dembińskiej o zasiłek na wydanie książki p. t. „Opis wybawienia Francji przez Joannę d'Arc i wyratowania Polski przez ks. Augustyna Kordeckiego“.

L. 623 Towarzystwa imienia Michała Kaczkowskiego o subwencję.

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...
Ważnym elementem jest również...
Należy pamiętać o tym, że...

Rubryka VIII.

Utrzymanie pomników historycznych

(Str. 18.)

(Sprawozdawca p. Wojciech Dzie duszycki).

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce 1.500 zł. w. a. na utrzymanie i odnowienie pomników historycznych w ogóle i na sporządzenie naukowego i urzędowego spisu pomników znajdujących się we wschodniej części kraju naszego, tudzież 500 zł. na badanie i ocalenie pomników znajdujących się w zakładzie imienia Ossolińskich. Są to stałe rubryki budżetowe i komisya budżetowa wnosi zatrzymanie tych rubryk.

Dr. Szaraniewicz, profesor Uniwersytetu we Lwowie wniósł do Sejmu na ręce posła Kowalskiego pod liczbą 249 petycję o przeznaczenie sumy odpowiedniej na rozkopanie cerkwi św. Spasa i jej najbliższej okolicy, tudzież innych ruin po części odkopanych, tudzież na zachowanie cennych odkopanych zabytków; prosi zarazem o to, aby ten fundusz został wyłącznie przeznaczony na wykopaliska, a nie został włączony do ogólnej subwencji mającej się zezwolić na utrzymanie innych budowli i zabytków sztuki w Haliczu.

Rzeczą jest niezawodną, że nie ma we wschodniej części kraju naszego tak cennych pamiątek, jak te, które się znajdują w dawnej stolicy książąt haliickich, zburzonej do szczytu w trzynastym wieku przez najazd mongołów, i godną uznania gotowość patryotyczna pp. Izydora Szaraniewicza i Władysława Fedorowicza, którzy na odkopanie tych drogocennych pamiątek naszej odległej przeszłości nie szczędzili trudu i kosztu. Poszukiwania podjęte w okolicy Halicza nie pozostały bez skutku i odnaleziono już trzy ruiny pochodzące z epoki romańskiej.

Pozostały jednak na powierzchni ziemi w starożytnym Haliczu inne jeszcze pomniki z pierwszych wieków naszego dziejowego żywota, jakoto w samym mieście bizantyńska cerkiew Boga-Rodziey, i nieopodal od miasta, tak pod względem artystycznym jak i pod względem archeologicznym na największą uwagę zasługujący kościół romański św. Stanisława, niegdyś cerkiew św. Pantalemona, zbudowany najpóźniej w pierwszej połowie trzynastego wieku. A choć gruzy dzisiejszego zamku pochodzą ze znacznie późniejszej epoki, stoją na ciosowej podwalinie, która pamięta niezawodnie stołeczne czasy Halicza.

Komisya budżetowa przychyła się tedy do żądania postawionego przez szanownego petenta, o ile się tyczy wyznaczenia zasiłku pieniężnego na dalsze prowadzenie wykopalisk; skoro jednak nieoznaczono w petycji sumy potrzebnej na te cele, i skoro znakomite pomniki pozostałe po starym Haliczu niemniej zasługują na ochronę i odnowę, komisya budżetowa wnosi, aby Wys. Sejm raczył uchwalić sumę dwu tysięcy zł. któreby krajowy konserwator użył w miarę potrzeby na ochronę i restaurację wszelkich pomników znanych już albo w przeciągu przyszłego roku odkrytych w Haliczu.

Towarzystwo archeologiczne krajowe wniósł pod L. 342 petycję o subwencyę na restauracyę kościoła w Drohobyczu. W tym samym przedmiocie wniósł komitet parafialny łaciński w Droho-

byezu pod L. 408 petycję popartą przez rz. k. konsystorz w Przemyśle o wyznaczenie subwencyi na restaurację starożytnej baszty przy farze w Drohobyczu.

Wys. Sejm w przeszłym już roku uchwalił był 3.000 zł. na restaurację łać. fary w Drohobyczu, jednego z rzadkich gotyckich kościołów, które z czasów Jagiellońskich pozostały w kraju naszym. Suma ta została użyta na obdrapanie murów zewnętrznych z tynku, naprawę gotyckich okien i przypornic, przebudowę zakrystyi, odrzwi, herbów i innych ozdób ciosowych. Nieukończono jednak bynajmniej robót około tego znakomitego pomnika dawnej naszej sztuki, a obecnie starożytna, a znacznie uszkodzona baszta domaga się przedewszystkiem restauracji. Baszta ta pochodzi jeszcze z czasów książąt halieckich, i jest postawioną w stylu romańskim, a podług kosztorysów zatwierdzonych przez krajową konserwatorję pomników historycznych, koszt restauracji tej baszty wyniesie 7.000 zł. w. a. Miasto Drohobycz oświadcza się jednak z gotowością poniesienia połowy tych kosztów, a komisya budżetowa wnosi, aby w takim razie fundusz krajowy drugą połowę na siebie przyjął.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz 81. Restauracja pomników w ogóle, sporządzenie i publikacja naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w kraju naszym	1.500 zł.
„ 82. Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla zakładu imienia Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 82 a) Ochrona, odnowienie i odnalezienie pomników starożytnego Halicza	2.000 „
„ 82 b) Restauracja fary obrządku łacińskiego w Drohobyczu	3.500 „
Razem	7.500 zł.

W dalszym ciągu rubryki ósmej Wydział krajowy wnosi dla krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie uchwalenie sum preliminowanych i w latach przeszłych. Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 23. a) dyrektor we Lwowie	1.200 zł.
b) dyrektor w Krakowie	1.000 „
c) adjunkt we Lwowie, płaca	1.100 zł. — et.
dodatek aktywalny	100 „ — „
dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od 13/10 1883	17 „ 31 „
d) adjunkt w Krakowie, płaca	900 „ — „
dodatek aktywalny	100 „ — „
dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od 1/9 1883	26 „ 66 „
e) czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
f) dwu aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.. . . .	600 „
g) stróże	600 „
h) czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
i) opał i potrzeby kancelaryjne.	350 „
Razem	7.794 „

Cała tedy suma uchwalona w rubryce VIII wynosi 15.294 zł.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka IX.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

(str. 20.)

Sprawozdawca poseł dr. Ambroży Towarnicki.

W rubryce IX w poszczególnych pozycjach od 84 do 100 włącznie preliminuje Wydział krajowy na pokrycie kosztów kwaterunkowych c. k. żandarmeryi w roku 1883 71.946 zł. wa.
Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce 70.595 „ „
okazuje się zatem na rok 1883 zwiększenie o 1.351 zł. wa.
a to z powodu ciągle podwyższających się czynszów najmu koszar przy zmianach kontraktów i tworzenia nowych posterunków.

Komisya budżetowa zbadawszy ten preliminarz, i uznawszy go za należycie usprawiedliwiony, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wstawić w budżet krajowy na rok 1883 w Rubr. IX na koszta kwaterunkowe c. k. żandarmeryi, jako zwyczajne wydatki kwotę 71.946 zł. w. a.

Rubryka X.

Drogi krajowe.

(Str. 22, 23 i 24.)

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan.

W rubryce X w pozycji 101--120 pod tytułem „drogi krajowe“ preliminuje Wydział krajowy na rok 1883 kwotę w wysokości 905.129 zł. wa.
Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce ogółem 899.634 „ „
zatem od kwoty powyższej mniej o 5.495 „ „
W roku 1880 wydano ogółem 823.143 zł. zatem od kwoty powyższej mniej o 81.986 „ „

Zestawiając dział wydatków zwyczajnych preliminowanych na rok 1883 z uchwalonymi na rok 1882 i z wynikłością w tym dziale rachunków za rok 1880 okazują się:

Preliminowane na rok 1883 wydatki zwyczajne w wysokości 712.129 zł.

Uchwalone na rok 1882 wydatki zwyczajne 646.634 „

mniejsze od powyższych o 65.495 zł.

Z wynikłości rachunków za rok 1880 wydatki zwyczajne . 621.084 zł.

mniejsze od powyższych o 91.045 „

Porównyując zaś w podobny sposób dział wydatków nadzwyczajnych w preliminarzu na rok 1883 z uchwalonymi przez Wysoki Sejm w budżecie na rok 1882 i z wynikłością rachunków za rok 1880 otrzymamy:

kwotę preliminowaną na rok 1883 w wydatkach nadzwyczajnych 193.000 zł.;

kwotę uchwaloną na rok 1882 w wydatkach nadzwyczajnych 253.000 zł. wyższą od poprzedzającej o 60.000 zł.

kwotę wynikłą z rachunków za rok 1880 w wydatkach nadzwyczajnych 202.059 zł. wyższą od poprzedzającej o 9.059 zł.

Do cyfer powyżej przytoczonych Komisya budżetowa nawiązuje następujące uwagi:

Aczkolwiek wynikłość z rachunków za rok 1880 o tak znaczną kwotę okazuje się niższą od kwoty w b. r. przez Wydział krajowy w Rubryce X preliminowanej, to jednak Komisya budżetowa nie sądzi, by wynikłość z rachunków r. 1880 a prawdopodobnie i ta, jaka się okaże po zamknięciu rachunków za r. 1881 mogła służyć za podstawę do normalnego preliminarza; w budżecie drogowym bowiem, Sejm tak w r. 1880 jak i w r. 1881 obniżył znacznie kwoty przeznaczone na tę rubrykę; i tak kwoty uchwalone w Rubryce X wynosiły:

Na rok 1879	922.271 zł.
„ „ 1880	826.943 „
„ „ 1881	782.542 „
„ „ 1882	899.634 „

Preliminarz zatem Wydziału krajowego na rok 1883 jeżeli jest wyższy o 5.945 zł. od kwoty uchwalonej na rok 1882 jeszcze jest niższy o 17.142 zł. od sumy uchwalonej na r. 1879. Zauważyć zaś wypada, że dział wydatków nadzwyczajnych dopiero wówczas o bardzo znaczną kwotę będzie można obniżyć, skoro drogi krajowe Lwów-Stojanów i Nisko-Nadbrzezie będą wykończone. W obecnym Wysokiemu Sejmowi przedłożonym preliminarzu, zniżenie o 60.000 zł. kwoty preliminowanej w dziale wydatków nadzwyczajnych zrównoważonem jest podniesieniem o te same 60.000 zł. w dziale wydatków zwyczajnych. Jedno i drugie uzasadnia Wydział krajowy przy *poz. 106 i 108* preliminarza na rok 1883, a drugie o wiele obszerniej w sprawozdaniu swem w przedmiocie „*poprawy dróg powiatowych i gminnych*“ z d. 27. czerwca 1882 L.W. 30.888/82.

A. Koszta zarządu.

Pod poz. 101 „*Płace urzędników i sług*“ preliminarz Wydziału krajowego różni się od kwoty uchwalonej na rok 1882 pod lit. c), d) i pod lit. i) a Wydział krajowy uzasadnia swoje żądania tem, że drogi krajowe Smykowce-Suchostaw i Zborów-Załośce po swem ukończeniu wymagają technicznego nadzoru; Wydział krajowy przeto proponuje utworzenie nowych dwóch posad kondnktorów z płacą po 500 i 400 zł. i jednej posady pełniącego obowiązki inżyniera z płacą 1.200 zł. w. a. rocznie.

Komisya budżetowa po bliższem zbadaniu potrzeby wyrażonej w motywach Wydziału krajowego, uznała za słuszne to żądanie.

Również Komisya budżetowa zgadza się na preliminarz Wydziału krajowego w *poz. 101* lit. k. a zwiększenie o 450 zł. kwoty pod tą pozycją na rok 1882 uchwalonej uzasadnia podniesieniem liczby drożników, którzy przeznaczeni są do utrzymywania dróg świeżo wykończonych.

Komisya nie mając również nic do zarzucenia przeciw kwocie prelinowanej pod lit. l) tejże samej pozycji wnosi:

Wstawienie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w *pozycji 101* kwoty 84.070 zł.
Poz. 102 „Ryczałty“.

W ślad za poprzedzającym wywodem Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi:

wstawienie w *poz. 102* kwotę 10.940 zł.
Poz. 103 „Remuneracye i zapomogi“.

Komisya budżetowa przyjęła preliminarz Wydziału krajowego bez zmiany i wnosi wstawienie w *poz. 103* kwoty 7.300 zł.

Poz. 104 Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego uchwalenie kwoty 4.600 zł.

a to głównie z uwagi, że należy w miarę budujących się nowych dróg, pomnażać liczbę walców, których obecnie znajduje się sztuk 19. Z tych sprawiono, według informacji zasięgniętych w biurze technicznym, w r. 1881/82 walców sztuk 3.

W *poz. 105*. Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego uchwalenie kwoty 4.000 zł.

B. Budowa i rekonstrukcyja dróg.

Pod *poz. 106* prelinuje Wydział krajowy kwotę 190.000 zł. w. a. w miejsce 250.000 uchwalonych na rok 1882. Uzasadnienie tego obniżenia dołączone do preliminarza Wydziału krajowego, uważa Komisya budżetowa za tak słusne, że niema nic w tym względzie do dodania.

Dalszego zaś obniżenia w tej pozycji Komisya nie wnosi, z uwagi że w r. 1883 ma być wykonanych 14 kilom. na drodze Lwów-Stożanów z których 7 w powiecie lwowskim a 7 w powiecie kamioneckim; prócz tego zaś ma być zbudowanych 8 kilom. drogi na drodze krajowej Nisko-Nadbrzezie. Na uwagę zaś wziąć należy że śloty, oberwania chmur i wylewy w ubiegłym lecie w niejednym punkcie drogi, mosty i inne sztuczne budowy na drogach krajowych uszkodziły, tak że kwota prelinowana przez Wydział krajowy zaledwie wystarczy na projektowaną w r. 1883 budowę nowych dróg i naprawę przedmiotów uszkodzonych. Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawienie:

w *poz. 106* kwoty 190.000 zł.

C. Utrzymanie dróg.

Poz. 107. Komisya budżetowa uważa cyfrę w preliminarzu Wydziału krajowego za zupełnie uzasadnioną, tem bardziej, że za podstawę do cyfry prelinowanej służy kwota 272 zł. 27 kr. uchwalona w latach poprzednich jako ryczałt na utrzymanie 1 kilom. drogi zbudowanej. Komisya wnosi zatem wstawienie

w *poz. 107* kwoty 456.869 zł.

D. Zasiłki.

W *poz 108* a) proponuje Wydział krajowy podniesienie kwoty przeznaczonej na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych o 60.000 zł. w. a.

Szczegółowe uzasadnienie tego podniesienia znajduje się w „sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych“. Komisja budżetowa nie przesądzając uchwały Wysokiego Sejmu w tej sprawie, uznaje, że podniesienie dotacji przeznaczonej na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych żadnego dla funduszu krajowego nowego ciężaru nie przynosi, ile że kwota przeznaczona na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych o tyle się zwiększa o ile się zmniejsza w porównaniu z rokiem ubiegłym kwota przeznaczona w dziale B. rubryki X na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych. Komisja budżetowa wnosi przeto utrzymanie kwoty przez Wydział krajowy preliniowanej i wstawienie:

w poz. 108 lit. a) kwoty	130.000 zł.
„ 108 „ b) „	10.000 „
Razem	140.000 zł.

E. Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniczych wstawia się podobnie jak lat ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych:

pod poz. 109 a)	3.000 zł.
a zgodnie z preliniaryzmem Wydziału krajowego w dziale wydatków zwyczajnych:	
pod poz. 109 b), c)	3.500 „

F. Zaopatrzenia.

Pod. poz. 110 wstawia się stosownie do dawniejszych uchwał sejmowych i zgodnie z preliniaryzmem Wydziału krajowego:

poz. 110 a), b), c), d)	850 zł.
-----------------------------------	---------

Zestawienie wydatków w rubryce X.

	W dziale wydatków		
	zwyczajnych	nadzwyczajnych	Razem
A. Koszta zarządu	110.910	—	110.910
B. Nowe budowy i rekonstrukcje dróg	—	190.000	190.000
C. Utrzymanie dróg	456.869	—	456.869
D. Zasiłki	140.000	—	140.000
E. Wydatki na myta	3.500	3.000	6.500
F. Zaopatrzenia	850	—	850
Razem	712.129	193.000	905.129

Komisja budżetowa przeto wnosi wstawienie w rubryce X w dziale wydatków na rok 1883 kwoty preliniowanej przez Wydział krajowy w wysokości 905.129 zł. wa.

(Budżet krajowy na rok 1883.)

Rubryka XI.

Dotacje dla zakładów krajowych.

(Str. 26.)

(Sprawozdawca poseł Hausner.)

Poz. 111.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	27.423 zł.
" 112.	" zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	108.480 "
" 113.	Fundusz podrzutków	2.390 "
" 114.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	6.765 "
" 114. a)	Pensya dla p. Amalii Szeparowiczowej, wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie (według uchwały Wys. Sejmu z d. 12. Października bieżącego roku)	500 "
	Suma rubryki XI	<u>145.558 zł.</u>

PHYSICS

1920-21

Bohr's Atomic Theory

1913

Bohr's Atomic Theory

The Bohr model of the atom is based on the following postulates:

- Electrons revolve around the nucleus in certain discrete orbits.
- Electrons do not radiate energy while moving in these orbits.
- Electrons radiate energy only when they jump from one orbit to another.

The energy of an electron in the n th orbit is given by:

$$E_n = -\frac{13.6}{n^2} \text{ eV}$$

The radius of the n th orbit is given by:

$$r_n = n^2 a_0$$

where a_0 is the Bohr radius, approximately 0.529 \AA .

The energy difference between two orbits n_1 and n_2 is:

$$\Delta E = E_{n_2} - E_{n_1} = 13.6 \left(\frac{1}{n_1^2} - \frac{1}{n_2^2} \right) \text{ eV}$$

This energy difference is equal to the energy of the photon emitted or absorbed during the transition.

Bohr's Atomic Theory

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

(str. 26).

Sprawozdawca poseł dr. Ambroży Towarnicki.

Za podstawę do obliczenia tych wydatków posłużyć może jedynie przeciętna kwota z ostatnich trzech lat.

Takowe wynosiły w roku 1878	31.530 zł. a. w.
„ 1879	32.973 „
„ 1880	27.542 „
Razem	<u>92.045 zł. a. w.</u>
a przeciętnie	30.682 „

Wydział krajowy preliminuje w tym dziale 29.500 zł., t. j. mniej od powyższej przeciętnej o 1.182 zł. a. w.

Komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym: wstawić w budżet krajowy na rok 1883, w Rubr. XII na wydatki szupaśnictwa, przeciętną kwotę ryczałtową 29.500 zł. w. a.

Budżet krajowy na rok 1883.

R u b r y k a X I I I

(Str. 26.).

Budowy wodne.

Sprawozdawca *Dr. Skatkowski.*

W rubryce tej wstawia Wydział krajowy w poz. 116. jako drugą ratę uchwalonej przez Wysoki Sejm w r. 1877. na regulację Sanu sumy 50.000 zł. kwotę 7.143 zł. w tem przypuszczeniu, że pierwsza rata w roku bieżącym zużyta zostanie.

Gdy jednak regulacja Sanu dotychczas rozpoczęta nie została, zatem nie ma nadziei, aby pierwszą ratę w budżecie na rok 1882. uchwaloną — zrealizowano, wstawia Komisya w tej pozycji kwotę

7.143 zł.

jako pierwszą ratę z uchwalonej przez Wysoki Sejm w r. 1877. na regulację Sanu dotacyi w sumie 50.000 zł.

w poz. 117. wnosi komisya, zgodnie z Wydziałem krajowym, na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru kwotę

800 „

w poz. 118. preliminarzu Wydział krajowy dla dwóch spółek wodnych w powiecie mieleckim po lewej i po prawej stronie drogi Dembicko - Tarnobrzeskiej łączną sumę 8.000 zł. — a mianowicie dla spółki po lewej stronie tej drogi całą subwencją 4.000 zł., a dla spółki po prawej stronie rzeczony drogi połowę przyznanej subwencji, t. j. kwotę 4.000 zł. stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 22. Lipca 1880.

W sprawie subwencji dla tych spółek wniesioną została do Wysokiego Sejmu dnia 4. b. m. do L. 783. petycja Jana hr. Tarnowskiego z Chorzelowa, jako przewodniczącego komitetu dla uregulowania wód w powiecie mieleckim, która przedstawia nader smutny stan tej części Nadwiśla i wykazuje, że przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki w tym powiecie, zapomniano uregulować odpływ rozlicznych potoków, mających ujście do obu tych rzek, skutkiem czego wody zebrane z atmosferycznych opadów zatrzymują się u wałów Wisły i Wisłoki, i zabagniają rozległe przestrzenie, tak że gdyby taki stan rzeczy dłużej miał pozostać, to wały usypane z nadzwyczajnem wysileniem mieszkańców mieleckiego powiatu, przyniosłyby im więcej szkody niż pożytku.

Zawiązana jeszcze w r. 1879. spółka wodna dla odprowadzenia wód po lewej stronie drogi Dembicko - Tarnobrzeskiej do Wisły pod Zadusznikami — nie mogła dotychczas rozpocząć swego działania, gdyż natrafiła, jak się komisya przekonała z aktów Wydziału krajowego, na mnogie i nieprzewidziane trudności.

Do przeniesienia . 7.943 zł.

Dnia 25. Lutego 1879. uchwalony został w Mielcu przez reprezentantów interesowanych gmin i obszarów dworskich — statut spółki wodnej, obejmujący gminy i dwory: Borki, Brzyście, Chorzelów, Chrząstów, Gawłuszowice, Jaślany, Krzemienica, Kliszów, Kembłów, Malinie, Młodochów, Padew, Roźniaty, Tuszów, Wola Zdakowska, Złotniki i Zaduszniki.

Projekt, na podstawie którego spółka się zawiązała, wypracowany był jeszcze w r. 1874. przez prywatnego inżyniera p. Müllera. Interesowani udawali się wprawdzie kilkakrotnie do c. k. władz z prośbą, aby ten projekt przez rządowe organa mógł być wypracowany — lecz oznajmiono im ostatecznie w r. 1873., że organa rządowe, dla braku sił technicznych, podobnemi sprawami zajmować się nie mogą.

Projekt p. Müllera uznało c. k. Starostwo w Tarnobrzegu w r. 1875. jako wykonany starannie i ze znajomością rzeczy, lecz biuro techniczne Wydziału krajowego uznało za niezbędne, zażądać rektyfikacji i uzupełnienia tego projektu.

Również i co do statutu spółki zażądał Wydział krajowy zmian odpowiednich, o czym Wydział powiatowy mielecki reskryptem z dnia 30. Marca 1880 L. 11.951 zawiadomiono, asygnując równocześnie uchwaloną w r. 1878. subwencję 2.000 zł. pod warunkiem, że projekt uzupełniony, a spółka na podstawie zmienionego statutu prawomocnie utworzoną zostanie.

Pismem z dnia 20. Kwietnia 1880 L. 420 doniósł Wydział powiatowy mielecki Wydziałowi krajowemu, że postawione przez Wydział krajowy warunki co do podjęcia kwoty 2.000 zł. są niewykonalne, gdyż w skutek wniesionych rekursów postawiło c. k. Namiestnictwo nowe warunki do ukonstytuowania spółki, którym zadość uczynić niepodobna.

Zarazem donosi Wydział powiatowy, że c. k. Namiestnictwo zezwoliło na wydanie subwencji rządowej 2.000 zł. do rąk komitetu tymczasowego, aby rozpoczęcia robót nie wstrzymywać i uprasza, by także krajowa subwencya temuż komitetowi wypłaconą być mogła, zwłaszcza gdy ludność dotknięta niedostatkiem, potrzebuje zarobku. Lecz Wydział krajowy w obec treści uchwały sejmowej z roku 1878. był zmuszony prośbie tej odmówić, i subwencya rzeczona zrealizowaną nie została.

Z dalszych aktów tej sprawy okazuje się, że orzeczenie c. k. Starostwa w Mielcu z dnia 2. Kwietnia 1879 L. 2215, którem statut spółki wodnej zatwierdzono, zniesione zostało reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 12. Lutego 1880 L. 5469 z następujących powodów:

ponieważ przeprowadzono pertraktację tylko z przełożonymi gmin i obszarów dworskich, zamiast z wszystkimi interesowanymi właścicielami gruntów;

ponieważ nie stanęli do rozprawy właściciele większej połowy gruntów do odwodnienia przeznaczonych.

Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dla ułatwienia sprawy mogą interweniować pełnomocnicy z każdej miejscowości, — lecz muszą się wykazać specyjalnemi pełnomocnictwami wszystkich interesowanych, zeznanemi w obec c. k. notaryusza.

Zażądało także c. k. Namiestnictwo szczegółowego wykazu wszystkich właścicieli i obszaru gruntów każdego właściciela, przeznaczonych do odwodnienia.

Wydział powiatowy mielecki, donosząc Wydziałowi krajowemu dnia 6. Lipca 1881. o tych przeszkodach w zawiązaniu spółki, wykazuje, jak ogromną korzyść przyniosła subwencya rządowa 2.000 zł. w r. 1880. komitetowi tymczasowemu wypłacona; za tę kwotę bowiem wykonano 2.687 sążni bieżących kanału, czem osuszono folwark Kembłów częściowo, a gminę Roźniaty zupełnie, tak iż te miejscowości zyskały blisko 100 morgów przestrzeni. Prosi więc Wydział powiatowy o asygnowanie uchwalonej przez Wys. Sejm w r. 1880. subwencji 4.000 zł. bądź to na ręce komitetu tymczasowego, bądź też na ręce Wydziału powiatowego, oświadczając nawet — iż jeśli to zapewni spiesznią wypłatę subwencji — gotowi byłiby właściciele większych posiadłości dać hipoteczne

poręczeniu, że subwencye według zatwierdzonego w zasadzie planu użytą będzie.

Żądaniu temu Wydział krajowy musiał znowu odmówić, a subwencya pozostała nieużyta.

Reskryptem z dnia 19. Października 1881. L. 57.791 uwzględniło c. k. Namiestnictwo przedstawienia Wydziału powiatowego mieleckiego o tyle, iż odstąpiło od żądania notaryalnej legalizacji podpisów właścicieli gruntów na pełnomocnictwach, do pertraktacyi wymaganych, i orzekło, że dostateczne jest wybrać pełnomocników w obecności c. k. urzędnika politycznego, który spisze protokół tej czynności.

Starostwo mieleckie przeprowadziło więc w r. 1882. powtórnią pertraktację, i akta zawiązanej ponownie spółki przedłożyło c. k. Namiestnictwu, z powodu wniesionych kilku rekursów. Namiestnictwo zarządziło do L. 23.411/1882 uzupełnienie planów i poleciło wydać nowe orzeczenie.

W skutek tego (po zasięgnięciu opinii biura technicznego w Tarnobrzegu) oznajmiło c. k. Starostwo w Mielcu pismem z dnia 10. Września 1882. L. 9.418 Komitetowi dla zawiązania spółki wodnej — że gdy żądane przez c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zmiany projektu nie zostały przeprowadzone — sprawa nie jest jeszcze dojrzałą do traktowania jej w drodze urzędowej.

Zwraca zatem Starostwo cały projekt Komitetowi, i wskazuje, że uzupełnienie projektu obejmować powinno trasę nowych kanałów i wałów, tudzież zmiany trasy tak głównego kanału jak kanałów ubocznych, tudzież że należy odpowiednio przerobić kosztorys. Nadto potrzeba sporządzić nowy wykaz właścicieli gruntów, którzy mają należeć do spółki, i wymienić przy każdej liczby parcel, terenem projektowanego osuszenia objętych, obszar tych parcel i dochód dotychczasowy, tudzież wykazać i obliczyć spodziewaną dla każdej parceli korzyść z osuszenia. Skoro plany, kosztorysy i wykazy będą gotowe — należy je przedłożyć c. k. Starostwu i złożyć 350 zł. jako zaliczkę na koszt dochodzeń przedsięwziąć się mających przy udziale c. k. komisarza powiatowego, c. k. inżyniera i rzeczoznawców.

Niezrażony tylu przeciwnościami Komitet poruczył przerobienie planów i kosztorysów p. Jankowskiemu, inżynierowi krajowego biura melioracyjnego, i udaje się do Wys. Sejmu z prośbą:

o zaliczenie 1.500 zł. jeszcze przed zawiązaniem spółki — na koszt owych czynności, od których zawiązanie spółki zależy;

o przeniesienie uchwalonej na r. 1882. kwoty 4.000 zł. do budżetu na r. 1883.; przyznanie oprócz tego jeszcze 8.000 zł. ze względu na znaczne powiększenie kosztów, spowodowane przerobieniem projektu, — przyczem zauważa Komitet, że rezerwowanie kredytu dla spółki po prawej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej jest obecnie zbyt czynnem, gdyż spółka ta z pewnością w r. 1883. w życie nie wejdzie, a osoby tą drugą spółką się zajmujące, nauczone doświadczeniem, żadnych nawet wstępnych kroków czynić nie będą, dopóki spółka po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej zawiązaną nie zostanie.

Komisya budżetowa uważała za swój obowiązek cały przebieg tej sprawy szczegółowo Wys. Sejmowi przedstawić, gdyż z toku tej przed dziesięciu laty rozpoczętej, a dziś jeszcze w stadium przygotowawczem zostającej pertraktacyi — okazuje się, jak dalece nieodpowiednią była ta pertraktacya, skoro teraz dopiero po dopełnieniu wymienionych powyżej warunków, ma być znowu po raz trzeci zawiązaną spółka wodna, poczem znów nastąpią zapewne nowe rekursa i orzeczenie władz wyższych. Okazuje się także, jak wielkie a nieprzewidziane przeszkody mają do zwalczania obywatele, którzy biorą inicjatywę w sprawach podobnych, i jak dalece przykład taki odstręczać musi obywateli w sąsiednich okolicach od zawiązywania spółek wodnych. Wszelkie też uchwały Wys. Sejmu, powzięte celem zasilenia spółek wodnych, pozostaną bezskuteczne, jeśli zawiązanie spółek natrafiać będzie na coraz nowe trudności.

Z przeniesienia . 7.943 zł.

Komisya mniema zatem, iż należy wezwać c. k. Rząd, by przez wydanie stosownej instrukcyi zapobiegł podobnemu przewlekaniu spraw, tyle ważnych dla ekonomicznych interesów kraju.

Co się zaś tyczy żądania Komitetu dla zawiązania spółek wodnych w powiecie mieleckim — komisya sądzi, iż należy temu Komitetowi udzielić ze subwencyi 4.000 zł. uchwalonej na r. 1882. dla spółki po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej, kwotę 1.500 zł. w. a. jeszcze przed formalnem zawiązaniem spółki, resztę zaś tej subwencyi w kwocie 2.500 zł. będzie mógł Wydział krajowy asygnować do końca roku budżetowego 1882. — t. j. aż do końca Marca 1883. — jeżeli spółka zawiązana zostanie.

Zważywszy zaś, że koszta w projekcie inżyniera Müllera na 25.751 zł. w. a. obliczone — według opinii biura technicznego przy Wydziale krajowym do L. 11.951/80 znacznie więcej w rzeczywistości wynosić będą, obecnie zaś, skutkiem przerobienia i rozszerzenia planu, znacznie się jeszcze pomnożą;

że nieustanne klęski z powodu zalewów w powiecie mieleckim nietylko niszczą ludność tego powiatu, ale i skarbowi krajowemu dotkliwą wyrządzają szkodę przez odpisywanie krajowych dodatków do podatków (skonstatowano już w r. 1875. przy uchwaleniu subwencyi na regulację Brnia, że w pow. mieleckim z powodu zalewu pól w latach od 1871. do 1874. łączną sumę 30.400 zł. podatków odpisano), wreszcie;

że spółka po prawej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej niema jeszcze wypracowanych planów i kosztorysów, oprócz projektu rządowego z r. 1865. — który — (według opinii biura technicznego przy Wydziale krajowym do L. 19.797/80.) wymagałby uzupełnienia, a już samo ułożenie takiego planu i kosztorysu potrzebuje wiele czasu i pieniędzy, zwłaszcza gdy według aktów spółka ta miałaby obejmować przeszło 58.000 morgów, a domniemany koszt wynosiłby przeszło 360.000 zł.;

komisya sądzi, iż należy spółce po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej przyznać na r. 1883. subwencyę w kwocie 8.000 zł., a wyznaczenie subwencyi dla spółki po prawej stronie tej drogi odroczyć do czasu, kiedy zawiązanie tej spółki będzie już bliskiem urzeczywistnienia.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby wydaniem stosownej instrukcyi wpłynął na szybkie a dokładne załatwianie spraw, dotyczących zawiązywania spółek wodnych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby tę przez c. k. Rząd wydać się mającą instrukcyę podał do wiadomości Wydziałów powiatowych — i poinformował te władze autonomiczne o postępowaniu zachować się mającym przy tworzeniu spółek wodnych.

3. Upoważnia się Wydział krajowy, aby z uchwalonej w budżecie na r. 1882. dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej subwencyi w kwocie 4.000 zł. asygnował Komitetowi dla zawiązania tej spółki utworzonemu, do rąk przewodniczącego Jana hr. Tarnowskiego z Chorzelowa kwotę 1.500 zł. na koszta z zawiązaniem tej spółki połączone.

4. W budżet na rok 1883. wstawia się w pozycyi 118. a. sumę 8.000 zł. jako subwencyę dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej, którą Wydział krajowy wypłaci pod warunkiem, że spółka zawiąże się według ustawy z 14. Marca 1875. — przedłoży statut Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia i oznaczy termin ukończenia robót według uznania Wydziału krajowego.

Do przeniesienia . 15.943 zł.

Z przeniesienia . 15.943 zł.

Najdawniejsza ze spółek wodnych w kraju naszym, zawiązana w r. 1877. spółka do regulacji Starego Brnia i jego dopływów, uzyskała w r. 1877. od Wysokiego Sejmu subwencyę w sumie 6.000 zł., którą jej Wydział krajowy asygnował, skoro żądane przez Wydział krajowy zmiany statutu na ogólnem zgromadzeniu spółki uchwalone i przez władzę polityczną zatwierdzone zostały.

Otrzymała ta spółka także od c. k. Rządu subwencyę w kwocie 6.000 zł.

Kosztorys projektowanych robót wynosi przeszło 94.000 zł.

Dnia 19. Września 1882 do L. 391 wniosła ta spółka do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie jej dalszej subwencyi w kwocie 5.000 zł. i wykazuje, że dotychczasowe koszta wykonanych robót wynoszą 24.752 zł., a gdy subwencye wynosiły 12.000 zł. pokryto z datków konkurencyjnych resztę 12.752 zł.; że dalsze datki konkurencyjne obecnie nie mogą być ściągnięte, gdyż okolica ta została nawiedzona ciężkimi klęskami gradobicia i długotrwałych deszczów, tak iż prawie cały plon jest zniszczony i obawiać się nawet należy, że w wielu miejscowościach do spółki należących głód panować będzie.

Uzupełniając tę petycyę przedłożyła spółka udokumentowane rachunki za r. 1880. i 1881. (rachunki z lat poprzednich zostały już przez Wydział krajowy sprawdzone) i udowodniła w ten sposób, że do końca roku 1881. sumę 21.600 zł. na regulacyjne roboty wydała.

Komisya budżetowa, uwzględniając nader trudne położenie mieszkańców powiatu mieleckiego, do tej spółki należących, tudzież z uwagi, że w obec panującego tam niedostatku będzie można za pomocą subwencyi nietylko znaczną część robót wykonać, ale i przynieść pomoc włościanom dotkniętym klęskami, przez otwarcie im sposobności do zarobku — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

w budżecie na r. 1883. w poz. 118 b) wstawia się kwotę	5.000 „
jako subwencyę dla spółki wodnej dla regulacji Brnia Starego z dopływami.	
w poz. 119. wnosi komisya — zgodnie z Wydziałem krajowym — na subwencyonowanie spółek wodnych	6.000 „
w poz. 120. wnosi komisya — zgodnie z Wydziałem krajowym — na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 21. Października 1881 tytułem drugiej raty pożyczki 3%, w sumie 30.000 zł. przyzwolonej dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacji Wisłoka od Beska po Krościenko — kwotę	10.000 „
Suma rubryki XIII.	<u>36.943 zł.</u>

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or report.

1875
1876

ALL RIGHTS RESERVED

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XIV

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Sprawozdawca poseł Goldman.

W budżecie na r. 1882 uchwalono w tej rubryce 81.116 zł. Na r. 1883 preliniuje Wydział krajowy 227.560 zł., czyli więcej o 146.444 zł. Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce potrzebne kwoty na odsetki i częściowe umorzenie pożyczek: 40.400 zł. zaciągniętej w kasie oszczędności na budowę kulparkowską; 10.000 zł., zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincenciego á Paulo w galic. kasie oszczędności; 600.000 zł. zaciągniętej od banku dla krajów koronnych na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych, nakoniec na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej.

Na rok 1883 Wydział krajowy preliniuje potrzebne kwoty na wszystkie powyżej wyszczególnione pozycje, z tą tylko różnicą, że od pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w banku dla krajów koronnych Wydział krajowy preliniuje tylko odsetki na jedno półrocze d. 1. Stycznia przypadające, zaś na odsetki za drugie półrocze i na raty umorzenia nie preliniuje nic, ponieważ według uchwały Wys. Sejmu cała ta pożyczka ma być spłaconą z pożyczki 1,919.400 zł. zaciągniętej się mającej na spłacenie w obiegu będących 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873 i reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych.

Nadto preliniuje Wydział krajowy potrzebne kwoty na odsetki i częściowe umorzenie:

- a) Pożyczki zaciągniętej przez zbór izraelski w Krakowie, w tamtejszej kasie oszczędności.
- b) Pożyczki zaciągniętej się mającej na założenie i wyposażenie banku krajowego,
- c) Pożyczki zaciągniętej się mającej na spłacenie w obiegu zostających 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, oraz na spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych,
- d) Pożyczki zaciągniętej się mającej na budowę kolei transwersalnej.

Co do pozycji ad a, b, c, komisya budżetowa uznaje potrzebę preliniowania potrzebnych kwot w wysokości przez Wydział krajowy oznaczonej. Co się zaś tyczy pozycji d, pożyczki zaciągniętej się mającej na budowę kolei transwersalnej, sądzi komisya budżetowa, że zaciągnięcie tej pożyczki w najbliższej przyszłości, to jest w I połowie r. 1883 nie jest koniecznem, że sprawa sama, to jest budowa kolei nie na tem nie ucierpi, jeżeli przyjdzie do skutku tej pożyczki nastąpi w drugiej połowie 1883 r. w ten sposób, aby w tym roku potrzeba było płacić odsetki tylko za 6 miesięcy i jedną tylko ratę umorzenia kapitału; z tego powodu komisya budżetowa redukuje preliniowaną przez Wydział kraj. na odsetki i umorzenie tej pożyczki kwotę 66.000 zł. na 33.000 zł. a mianowicie na spłatę kapitału 5.500, na 5% odsetki na 6 miesięcy 27.500 zł.

Opierając się na powyższym wywodzie, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

poz. 121. Umorzenie pożyczki 66.000 zł., zaciągniętej z funduszu domesty-		
kálnego na budowę kulparkowską:		
XI rata kapitału . . .	3.225 zł. 21 ct.	
5% ₀ odsetki . . .	<u>2.054 „ 79 „</u>	5.280 zł.
poz. 122. Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w galic. kasie		
oszczędności na budowę kulparkowską:		
VIII. i IX rata kapitału . . .	521 zł. 38 ct.	
5% ₀ odsetki . . .	1920 „ 85 „	
podatek dochodowy . . .	<u>250 „ — „</u>	2.692 „
poz. 123. Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadze-		
nie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie z gal.		
kasy oszczędności:		
IV i V rata kapitału . . .	91 zł. 76 ct.	
5% ₀ odsetki . . .	<u>490 „ 21 „</u>	582 „
poz. 124. Umorzenie pożyczki 600.000 zł., zaciągniętej w banku dla		
krajów koronnych:		
4 ⁹ / ₁₀ % na dzień 1. Stycznia przypadające.		13.524 „
poz. 125. Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez zbór izraelski		
w Krakowie, w tamtejszej kasie oszczędności:		
I rata kapitału z odsetkami . . .		400 „
poz. 126. Umorzenie pożyczki 1,025.000 zł. zaciągnąć się mającej na zało-		
żenie i uposażenie banku krajowego:		
I rata kapitału . . .	10.250 zł.	
5% ₀ odsetki . . .	<u>51.250 „</u>	61.500 „
poz. 127. Umorzenie pożyczki 1,919.400 zł., zaciągnąć się mającej na		
spłacenie w obiegu zostających 6% ₀ obligacyj pożyczki krajowej		
z r. 1873 oraz na spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej w banku		
dla krajów:		
1% ₀ na ratę kapitału } od 1. Lipca do koń-	{ 9.597 zł.	
5% ₀ odsetki } ca Grudnia 1883. {	<u>47.985 „</u>	57.582 „
poz. 128. Umorzenie pożyczki 1,100.000 zł., zaciągnąć się mającej na		
budowę kolei transwersalnej:		
1% ₀ na spłatę kapitału } za czas od 1. Lipca {	{ 5.500 zł	
5% ₀ odsetki } do końca Grud. 1883. {	<u>27.500 „</u>	33.000 „
poz. 129. Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy		
krajowej		20.000 „
Suma rubryki XIV		194560 zł.

o 33.000 zł. mniej, niż preliminarz Wydziału krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XV.

(Str. 30.)

Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.

Referent: Poseł *Goldman*.

W poz.	130.	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym, jak na r. 1882	1.800 zł.
"	131.	Biuro melioracyjne przy Wydziale krajowym i urządzenie kursu robót melioracyjnych, jak na r. 1882.	7.800 "
"	131.a)	Na wzmocnienie sił biura melioracyjnego, według uchwały z dnia 27. września	600 "
"	131.b)	Subwencyonowanie podmajstrzych, według uchwały z d. 27. września	600 "
"	132.	Expozytura biura melioracyjnego w Tarnowie	200 "
"	132.a)	" " " w Sanoku, uchw. z dnia 27. września	200 "
"	133.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie uchwała z d. 23. wrześn.	11.710 "
"	134.	" wyższa rolnicza w Dublinach " " 5. paźdz.	33.045 "
"	135.	" parobków w Dublinach " " 5. "	9.674 "
"	135.a)	Koszta nabożeństwa dla uczniów szkoły w Dublinach obrządku gr. kat., według uchwały z dnia 4. października	300 "
"	136.	Folwark w Dublinach, uchwała z dnia 7. października	11.775 "
"	136.a)	Na osuszenie łąk i sporządzenie planów całej melioracji pól i zdrenowania części tychże, obejmujących pole doświadczalne według uchwały z dnia 4. października	2.500 "
"	137.	Kurs gorzelnictwa, uchwała z dnia 23. września	1.545 "
"	138.	Szkoła rolnicza w Czernichowie	27.178 "
"	139.	" ogrodnicza " } według uchwały z dnia	3.175 "
"	140.	Folwark " } 10. października	16.541 "
"	141.	Szkoła weterynaryi we Lwowie:	
	a)	subwencya c. k. Rządowi	2.000 "
	b)	splata pożyczki Kasie oszczędności XV. i XVI. rata	1.053 "
"	142.	Szkoła snycerstwa w Zakopanem:	
	a)	Towarzystwu tatrzańskiemu 300 zł.	
	b)	Zarządowi szkoły 300 "	600 "
"	143.	Szkoła przemysłowa w Jarosławiu	500 "
"	144.	" " Przemysłu	500 "
"	145.	" " Rzeszowie	500 "
"	146.	" " Tarnowie	500 "

Do przeniesienia 134.296 zł.

		<i>Z przeniesienia</i>	134.296 zł.
Poz. 146. a)	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej:		
	L. 212/144 Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego,		
	L. 215/147 Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego,		
	L. 177/111 Dyrekcyi szkoły przemysłowej w Rzeszowie,		
	L. 213/145 Zarządu głównego Towarzystwa pedagog., o nadzwyczajny datek na szkoły przemysłowe w Jarosławiu, Przemyśle, Rzeszowie i Tarnowie;		
	Komisya wnosi: Zarządom szkół przemysłowych w Jarosławiu Przemyśle, Rzeszowie i Tarnowie udziela się na r. 1883 na sprawienie przyborów naukowych, datek <i>jednorazowy</i> w kwocie po 200 zł.		800 „
„ 146. b)	W załatwieniu petycyj:		
	L. 321/237 gminy miasta Krakowa i		
	L. 320/236 Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, o subwencyę dla założyć się mającej szkoły handlowej w Krakowie, komisya wnosi:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	Szkole handlowej w Krakowie udziela się <i>roczną</i> subwencyę w kwocie		1.000 „
„ 147.	Szkoła ogrodniczo-sadownicza w Tarnowie		300 „
„ 148.	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego		5.000 „
	Na przemysł rękodzielniczy preliminuje Wydział krajowy 30.000 zł. o 25.000 zł. więcej niż na rok 1882. Komisya budżetowa z uwagi, że nie podobna pozostawić tak ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego bez opieki, własnym słabym siłom pojedynczych, bez narażenia jej na niechybny upadek w samym zarodzie, z uwagi że z tej kwoty Wydział krajowy będzie mógł udzielać pożyczki dla towarzystw tkackich, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:		
„ 149.	Na przemysł rękodzielniczy, na pożyczki i subwencyę		30.000 „
	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisya wnosi:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	L. 247/179 petycyę tkaczy z gminy Łuźnia,		
	L. 504/374 „ Dyrekcyi towarzystwa tkaczy w Koszowie		
	L. 830/636 „ towarzystwa tkaczy w Białowej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania i ewentualnego uwzględnienia z rubr XV. poz. 149 budżetu.		
„ 150.	Muzeum przemysłowe we Lwowie		2.000 „
„ 151.	„ „ „ Krakowie		2.000 „
„ 152.	Komisya fizyograficzna		3.000 „
„ 153.	„ „ na badania geologiczno - górnicze		500 „
„ 154.	Towarzystwo rolnicze we Lwowie		3.000 „
„ 155.	„ „ w Krakowie		3.000 „
„ 156.	„ „ ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie		700 „
		<i>Do przeniesienia</i>	185.596 zł.

	<i>Z przeniesienia</i>	
Poz. 156 a) Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu, według uchwały z dnia 7. października	185.596	zł.
„ 157. Towarzystwo tatrzańskie	400	„
„ 158. Badania głębszych pokładów ziemi	400	„
„ 159. „ geologiczne kraju	10.000	„
„ 160. Na studia chemicznej przeróbki nafty i jej odpadków (według uchwały z dnia 12. października r. b.)	3.000	„
„ 161. Zalesienie wydm piaszczystych w powiatach :		
a) Nisko	150	„
b) Tarnobrzeg	750	„
c) Cieszanów, Jarosław i Łańcut	400	„
d) Przemyślany	150	„
e) Jaworów, według uchwały z dnia 25. września	550	„
f) Mościska, „ „ „ „	700	„

S t y p e n d y a.

Poz. 162. Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i kosztu podróży 60 zł.	260	„
„ 163. „ uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000	„

W załatwieniu petycyj :

L. 172/106 Hirsza Tłumaka i L. 173/107 Józefa Langhausa, ukończonych uczniów szkoły weterynaryi w Wiedniu, proszących o zapomogę na złożenie taksy rygorozów i na utrzymanie przez czas pobytu w Wiedniu dla złożenia tych egzaminów, komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycye Hirsza Tłumaka i Józefa Langhausa przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rub. XV poz. 163 budżetu.

W załatwieniu dalszych petycyj : komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

L. 115/65 Petycye Bolesława Kwiatkowskiego, „ 335/251 „ Jana Brelawskiego, „ 443/344 „ Jana Ficałowicza i „ 692/530 Fryderyka Grübera, słuchaczy akademii rolniczej w Wiedniu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rubr. XV poz. 163 budż.

„ 164. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000	„
„ 165. „ „ „ gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400	„
„ 166. „ górników chcących kształcić się w zawodach specjalnych, kraj nasz najbliższ obchodzących (uchwała z 12. paźdz.)	1.300	„

W załatwieniu petycyj, komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

L. 146/83 Petycye Karola Juliana Milkowskiego, „ 438/339 „ Wincentego Gruszeckiego, „ 497/367 „ Piotra Zagorowskiego,

Do przeniesienia 212.056 zł.

Z przenieśienia . 212.056 zł.

L. 750/575 Petycę Kazimierza Gąsiorowskiego, słuchacza akademii górniczej w Leoben, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rubryki XV pozycyi 166 budżetu.

Nad petycją l. 244 Towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów akademii rolniczej w Leoben, przechodzi się do porządku dziennego.

Poz. 167.	Dla dwóch uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie	200 „
	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisja wnosi : Wysoki Sejm raczy uchwalić :	
„ 167. a)	L. 168/102 Teofili Zielińskiej na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów	200 „
„ 167. b)	„ 227/159 Józefowi Piotrowi Accordowi na dwuletni pobyt za granicą, celem wykształcenia się w zawodzie mechanicznym, na dwa lata, rocznie po	300 „
„ 167. c)	„ 239/171 Władysławowi Aleksandrowi Tarchalskiemu, celem kształcenia się w zawodzie handlowym na akademii handlowej w Wiedniu, nadwa lata, po	300 „
„ 167. d)	„ 242/174 Towarzystwu pracy kobiet we Lwowie	400 „
„ 167. e)	„ 298/217 Stowarzyszeniu rękodzielników Gwiazda we Lwowie	500 „
„ 167. f)	„ 117/67 Teofili Mańkowskiej o subwencyę dla syna Mieczysława, czeladnika stolarskiego, celem wysłania go do Niemiec i Francji, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia przy rozdawaniu stypendyów z fundacyi stypendyjnej krajowej wystawy rolniczej.	
„ 167. g)	„ 633/484 Krajowemu towarzystwu rybackiemu w Krakowie . z żądaniem złożenia rachunków Wydziałowi krajowemu z dochodów i wydatków za lata 1882 i 1883.	600 „
„ 167. h)	„ 330/246 Tarnawskiemu Stanisławowi wypłacalnych przez Wydział krajowy częściowo w miarę postępów jakimi petent się wykaże.	300 „
	„ 312/228 Alfonsyny Klamut, właścicielki kopalni węgla brunatnego w Słopczatowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do właściwego urzędowania.	
„ 167. i)	„ — Michalinie Teodorowiczównie na utworzenie warsztatu maszynowych robót drutowych, wedle uchwały z dnia 2. października	200 „
	Suma rubryki XV	215.056 zł.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XVI.

(Str. 32.)

Rozmaite wydatki.

Sprawozdawcy: Poseł *Chrzanowski* i poseł *Goldman*.

Komisyja budżetowa odpowiednio uchwałom Wysokiego Sejmu wnosi:

W poz.	168.	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	zł.
"	169.	Na uposażenie kasy krajowej (patrz rubr. I. dochodów)	140.000	"
"	170.	Na pożyczki na budowę koszar, wedle uchwały sejmowej z dnia 28. Września r. b.	120.000	"
"	171.	Dla księży unitów chełmskich	3.000	"
Dalej należy wstawić stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu:				
"	172.	Dla Bogusza Stęczyńskiego, } według uchwały sejmowej z dnia	200	"
"	173.	" Józefy Zaleskiej, } 16. Września 1882	100	"
"	174.	" komitetu cerkiewnego we wsi Orowa, }	100	"
"	175.	" Szymona Kudlika, } według uchwały sejmowej z dnia 2. Paź-	100	"
"	176.	" Michaliny Nowakowskiej, } dzielnika 1882	100	"
"	177.	" Karoliny Stupnickiej, }	100	"
"	178.	" Anieli Czajkowskiej, }	100	"

W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W poz.	179.	L. 774/596. Komitetowi wystawy pamiętek i zabytków z epoki Króla Jana III. <i>jednorazowa</i> subwencya	1.000	"
"	180.	" 430/331. Komitetowi gr. kat. parfi św. Apostołów Piotra i Pawła we Lwowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	500	"
"	181.	" 427/328. Komitetowi gr. kat. parafii św. Norberta w Krakowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	424	"
"	182.	" 577/433. Albinie Śliwińskiej, wdowie po prow. zarządcy szpitala we Lwowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	200	"
"	183.	" 357/268. Joannie Marie, wdowie po nauczycielu szermierki, <i>jednorazowa</i> zapomoga	100	"

Co do petycyj:

"	184.	L. 49/11. Gminy miasta Skała: upoważnia się Wydział krajowy do udzielenia gminie m. Skały 5% pożyczki	3.000	"
"	185.	" 909/696. Gminie Sielec bełzki na restaurację cerkwi	200	"

Suma rubryki XVI **299.224 zł.**

Petycyje L. 362/273. Komitetu parafialnego w Manastersku, o zasiłek na wewnętrzne urządzenie nowo zbudowanego kościoła parafialnego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania i możliwego uwzględnienia.

" " 236/168. Anny Bortnik, o udzielenie jej pensji lub zapomogi, przekazuje się Wydziałowi krajowemu, do zbadania podanych w niej faktów i w razie korzystnego wyniku tych sprawdzeń do uwzględnienia tej prośby.

Co do petycji:

" " 240/172. Rady gminnej w Lesznie, w powiecie drohobyckim, o zasiłek na dokończenie ikonostazu w kościele parafialnym.

" " 245/177. Członków rz. kat. wyznania gminy Milno, pow. Brody, o udzielenie zapomogi na odrestaurowanie miejscowej kaplicy.

" " 278/197. Komitetu parafialnego gr. kat. w Drohobycz, o zapomogę na odrestaurowanie cerkwi św. Trójcy.

" " 361/272. Komitetu ściślejszego ku rozszerzeniu kościoła łać. w Kołomyi, o udzielenie z funduszy krajowych *jednorażowej* zapomogi.

" " 842/648. Ks. Sylwestra Dzierżyńskiego, przewodniczącego komitetu parafii obrz. łać. w Staremmieście, o bezprocentową pożyczkę 16.000 zł. na budowę nowego kościoła.

" " 867/665. Henryka Lewickiego, sekretarza Towarzystwa rolniczego krakowskiego, o udzielenie stypendium dla syna Feliksa, do ukończenia studiów w akademii orientalnej.

Komisya wnosi: przejście do porządku dziennego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Zebranie sumaryczne dochodów i wydatków.

Dochody.

<i>Rubr. I.</i>	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	160.000 zł.
„	<i>II.</i> Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	1.000 „
„	<i>III.</i> Dochody z dróg krajowych	227.510 „
„	<i>IV.</i> Nadwyżka dochodów zwrócona przez zakłady uposażone ze skarbu krajowego	5.772 „
„	<i>V.</i> Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000 „
„	<i>VI.</i> Zwroty pożyczek i odsetki od nich	11.749 „
„	<i>VII.</i> Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.390 „
„	<i>VIII.</i> Dochody własne krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublany	31.279 „
„	<i>IX.</i> Dochody własne szkół rolniczych w Czernichowie i folwarku Czernichów	29.860 „
„	<i>X.</i> Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
„	<i>XI.</i> Rozmaite dochody	1.150 „
	Suma dochodów	501.310 zł.
	Do tego z aktywów funduszu pożyczki krajowej z roku 1873.	120.000 „
	Razem	621.310 zł.

Wydatki.

<i>Rubr. I.</i>	Koszta reprezentacji kraju	100.780 zł.
„	<i>II.</i> „ zarządu	221.623 „
„	<i>III.</i> „ leczenia	480.000 „
„	<i>IV.</i> „ szczepienia	58.230 „
	Do przeniesienia	860.633 zł.

Z przeniesienia

860.633 zł.

<i>Rubr.</i> V.	Wydatki sanitarne	10.900	„
„ VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.572	„
„ VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	544.966	„
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	15.294	„
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	„
„ X.	Drogi krajowe	905.129	„
„ XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	145.558	„
„ XII.	Wydatki na szupaśnictwo	29.500	„
„ XIII.	Budowy wodne	36.943	„
„ XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	194.560	„
„ XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	215.056	„
„ XVI.	Rozmaite wydatki	299.224	„
	Suma wydatków	3,346.281	zł.
	W porównaniu z dochodami	621.310	„
	okazuje się niedobór	2,724.971	zł.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

Sprawozdawca p. Hausner.

Wydział krajowy preliniuje na rok 1883 w wydatkach dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie 181.985 zł. (175.685 zł. zwyczajnych, 6.300 zł. nadzwyczajnych), mianowicie 166.117 zł. (160.289 zł. zwyczajnych, 5.828 zł. nadzwycz.) dla funduszu chorych a 15.868 zł. (15.396 zł. zwycz., 472 zł. nadzwycz.) dla funduszu położnic, to jest o 2.077 zł. mniej niż uchwalono na r. 1882 (184.062 zł.), a to 177 zł. w zwyczajnych a 1.900 zł. w nadzwyczajnych wydatkach.

Wydatki krajowego szpitala powszechnego we Lwowie przebiegły w ostatnich pięciu latach dwie fazy, pierwszą, w której sumy preliniowane wzmagały się z każdym rokiem a rzeczywiste wydatki, według zamknięć rachunków wprawdzie zmniejszały się już dość znacznie, jednak przewyższały jeszcze zawsze preliniowane kwoty; drugą zaś fazę w której na podstawie coraz zmniejszających się rzeczywistych wydatków, Wydział krajowy i Reprezentacya krajowa coraz mniejsze kwoty preliniowały. Następujące zestawienie wyjaśni ten zwrot w budżecie szpitala.

Rok 1877. Uchwalono 173.580 zł.

Wydano rzeczywiście 199.681 zł. o 26.101 zł. więcej od preliniowanej kwoty.

„ 1878. Uchwalono 176.238 zł., o 2.658 zł. więcej niż w poprzednim roku.

Wydano rzeczywiście 193.776 zł. o 17.538 zł. więcej od preliniowanej kwoty, lecz o 5.805 zł. mniej niż poprzedniego roku.

„ 1879. Uchwalono 185.637 zł., o 9.399 zł. więcej niż w poprzednim roku.

Wydano 182.266 zł., o 3.371 zł. mniej od preliniowanej kwoty i o 11.510 zł. mniej niż w poprzednim roku.

„ 1880. Uchwalono 194.200 zł. o 8.563 zł. więcej niż poprzedniego roku.

Wydano 177.405 zł. o 16.795 zł. mniej od preliniowanej kwoty i o 4.861 zł. mniej niż w poprzednim roku.

„ 1881. Uchwalono 198.087 zł. o 3.887 zł. więcej niż poprzedniego roku, a wydano rzeczywiście 163.948 zł., o 34.139 zł. mniej od preliniowanej kwoty a o 13.457 zł. mniej niż poprzedniego roku.

„ 1882. Uchwalono 184.062 zł., o 14.025 zł., mniej niż poprzedniego roku.

„ 1883. Wydział krajowy preliniuje 181.985 zł., o 2.077 zł. mniej niż uchwalono poprzedniego roku, lecz 18.520 zł. więcej niż wydano w r. 1881.

Widzimy więc, jak w roku 1878 wydatki rzeczywiste, po części skutkiem uwag i poleceń Wys. Sejmu, zaczęły się zmniejszać i to wcale znacznie i jak w roku 1879 wydatki te nie wy-

czepały już uchwalonej kwoty, z której 3.376 zł. zostały zaoszczędzone. — W r. 1880 zmniejszenie się wydatków postąpiło bardzo znacznie, jednak zachowało rozmiary, jakie za pomocą lepszej gospodarki i ściślejszej kontroli osiągnąć się dały, w r. zaś 1881 skutkiem uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 i rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880 wydatki spadły w jednym roku o 13.940 zł., okazały się niższe od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1877 o 36.216 zł. i z uchwalonej kwoty na ten rok pozostawiły 34.662 zł.

Kwoty preliminowane na r. 1882 i na r. 1883 wprawdzie są daleko mniejsze od poprzednich, jednak znacznie wyższe od wynikłości r. 1881, które Wydziałowi krajowemu w chwili zestawienia preliminarza nie były jeszcze dokładnie znane, dziś zaś komisji budżetowej za podstawę ocenienia preliminarza służyć mogą.

Ażeby mógł przystąpić do słusznego rozbioru kwestyi, czy kwota preliminowana przez Wydział krajowy na rok 1883 w obec wynikłości r. 1881 jest za wielką i czy ją obniżyć wypada, komisja budżetowa musiała sobie jasno i gruntownie zdać sprawę o właściwym charakterze tak niezwykle zmniejszenia się wydatków, jakie r. 1881 wykazuje.

Każdy wie i z góry przypuścić musiał, że pierwotnym i głównym powodem takiego wyniku jest i być musiała uchwała W. Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 wzywająca Wydział krajowy, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, ua ile przestrzeń szpitala dozwala i aby tych przestrzeni nie powiększał bez upoważnienia Sejmu, dalej ażeby w celu sprowadzenia wydatków na koszt leczenia ubogich chorych do odpowiedniej miary, dążył Wydział krajowy do zaprowadzenia oszczędności w administracyi. Ta uchwała bowiem wywołała znane rozporządzenie Wydziału krajowego z 27. Lipca 1880, które nietylko w najszerszym znaczeniu interpretowało uchwały Wysockiego Sejmu, ale stanowczo dalej posunęło się, aniżeli Wysoki Sejm zamierzył. Że Sejm przyjmowania chorych nie chciał więcej ograniczyć, niż to z dosłownego brzmienia jego uchwały wypływa, to dowodzi, według stenograficznych sprawozdań, przebieg rozprawy nad tą uchwałą. Dalej idący wniosek bowiem p. Wernickiego, który chciał zabronić wszelkiego pomnożenia łóżek w szpitalach, choćby na to przestrzeń istniejąca zezwalała, został odrzucony a sprawozdawca p. Euz. Czerkawski wyraźnie powiedział (stenograficzne sprawozdanie stronica 888) „że więcej odpowiada względem ludzkości, aby ograniczyć możność przyjmowania chorych tylko do przestrzeni, aby jeżeli się zgłaszają ubodzy chorzy, a łóżek brak, przestrzeń zaś na przyjmowanie zezwala, nie krępować rąk Wydziałowi krajowemu, jeżeliby ilość łóżek chciał wyjątkowo powiększyć.

Tymczasem Wydział krajowy w rozporządzeniu z 27. Lipca 1880 wymienił 22 grupy chorób, rzekomo nieuleczalnych, które już odtąd nie miały kwalifikować chorych do przyjęcia w szpitalach powszechnych i pod rygorem potrącenia kosztów leczenia od ich płacy, zabronił lekarzom przyjmować dotkniętych temi chorobami. Więc nie tylko powiększenie przestrzeni szpitali, według uchwały Sejmu, nietylko pomnożenie łóżek, według odrzuconego wniosku p. Wernickiego zabronił Wydział krajowy, ale tem wykluczeniem znacznej części chorób od publicznej pomocy sprawił, iż znaczna część już istniejących łóżek próżno stoi.

I tak w obecnej chwili w szpitalu powszechnym we Lwowie z 710 łóżek tylko 415=59% jest zajętych i nawet w porach roku gdzie zwykle stan zdrowia w mieście bywa najgorszy i natłok chorych jest największy, t. j. w miesiącach Marcu i Kwietniu, w zeszłym roku liczba zajętych łóżek wynosiła 505 do 590, w r. b. zaś 496 do 577 a więc w najgorszym dniu najgorszej pory roku 120 łóżek w powszechnym szpitalu zostało bez chorych. Te cyfry mogłyby wywołać mniemanie, że to dobry znak, że stan zdrowia we Lwowie w ostatnich latach znakomicie się polepszył i mniej jest ratunku i pielęgnowania potrzebujących ubogich chorych. Lecz tak nie jest. Ospa teraz panuje, przedtem panowała biegunka, w miesiącach wiosennych szkarlatyna. Szpitale Sióstr Miłosierdzia i izraelski są lub były przepełnione. Śmiertelność w r. 1881 była wyższą od śmiertelności w r. 1879, w którym jednak ubodzy chorzy 42.300 dni *więcej* przepędzili w szpitalu. Już sam przyrost ludności lwowskiej przeciętnie co roku 2.000 dusz wynoszący, musi nawet przy równym stanie zdrowia, dziś znacznie większą liczbę chorych dostarczyć, jak temu lat trzy. Tymczasem w roku

1881, 104.000 dusz ludności cywilnej musiało się zadowolnić ilością 168.000 dni leczenia, podczas gdy w r. 1879 ludność statystyczna znalazła 211.000 dni leczenia w szpitalu powszechnym. W r. 1879 zatem Lwów miał na jedną głowę ludności 2,1 dnia leczenia, w r. 1881 już tylko 1,6. Że to już wymiar pomocy publicznej dla ubogich chorych za szczyły, to wykazuje porównanie z Krakowem, który w tym samym roku zeszył na niespełna 60.000 ludności miał w powszechnym szpitalu 160.659 dni leczenia, t. j. 2,67 dni leczenia, czyli o przeszło 1 dzień więcej niż we Lwowie, na jedną głowę. Ale co więcej, w Krakowie liczba dni leczenia w r. 1881 była o 7.263 wyższą niż w r. 1879 a więc w Krakowie, tak surowego pojęcia i wykonania rozporządzenia z d. 27. Lipca 1880, jak we Lwowie, nie ma, gdy tam dzisiaj więcej ubogich chorych do powszechnego szpitalu przyjmują, jak w roku przed wydaniem rozporządzenia. Czy w obec łagodniejszej praktyki w Krakowie surowsze zastosowanie rozporządzenia we Lwowie da się usprawiedliwić? Te fakta i cyfry wykazują dobitnie, że ograniczenie przyjmowania chorych w szpitalu powszechnym we Lwowie przybrało rozmiary, których uchwała Sejmu z 21. Lipca 1880 nie przewidywała i wywołać nie zamierzała. Ten stan rzeczy zniewala komisję budżetową do wypowiedzenia swego zdania z tą samą stanowczością jak w r. 1880, tylko w odmiennym kierunku.

Tak jak wtedy ciągle i szybko wzmagające się wydatki, utworzenie filii zakładn obłąkanych bez poprzedniego upoważnienia Sejmu i wygórowane koszta wyżywienia i opażu w Kulparkowie zniewoliły Reprezentację krajową do założenia weto, tak dziś, gdzie utrudnione przyjmowanie do szpitala powszechnego sprawiło, iż przy zwiększonej ludności ubodzy chorzy, rocznie 42.300 dni więcej niż w roku 1879 przepędzają bez pomocy i pielęgowania, komisya budżetowa sądzi, że nadeszła chwila, w której Reprezentacya krajowa winna skłonić swą władzę wykonawczą do odmiennego postępowania, winna wskazać że do wywołania obecnego stanu rzeczy swą uchwałą z 21. Lipca 1880 nie dążyła, że poleciła wprawdzie wszelką możliwą oszczędność, jednak z przestrzeganiem koniecznych względów ludzkości. Komisya budżetowa wyraża pełne uznanie dla energii i umiejętności, z którą przeprowadzone zostały znaczne oszczędności w zarządzie szpitala powszechnego we Lwowie, mianowicie w dziale wyżywienia, opażu i oświetlenia. Komisya może to tem spokojniej uczynić, gdy naoczne przekonanie ją pouczyło, że te oszczędności zostały osiągnięte bez uszczerbku dla chorych tak co do ilości i jakości strawy, jak też co do wzorowego utrzymania czystości i wygod. Im chętniej zaś komisya budżetowa uznaje korzystne wyniki dobrze obmyślanej i konsekwentnie przeprowadzonej oszczędności w zarządzie szpitala, tem mniej zgodzić się może na to, ażeby w obec tak znacznej już redukcji wydatków dążono jeszcze do dalszego ich obniżenia za pomocą bezwzględno wykonania przepisów przyjmowania chorych.

Zresztą oczekiwanie dalszych znacznych oszczędności na tej drodze jest w części złudne. W zakładzie bowiem na pewną ilość chorych obliczonym, ze stałą organizacyą, obowiązującym etatem, o obszernych rozmiarach, zbyt daleko posunięte zmniejszenie korzystających z niego już nawet absolutnie nie wielką kwotę zaoszczędzić zdoła, względnie zaś sprzeciwia się zasadom prawdziwej oszczędności, ponieważ wtedy koszt leczenia jednego dnia musi stać się droższym, gdy z wyjątkiem strawy, bielizny i lekarstw wszystkie inne rubryki wydatków pozostają w tej samej wysokości, czy szpital jest zajęty przez 600, czyli przez 400 chorych. Ten rezultat względnego podrożenia kosztów leczenia (nie samego wyżywienia, lecz całego utrzymania) we lwowskim szpitalu powszechnym już dość wybitnie się okazał.

Koszt ten wynosił bowiem w r. 1879: 86 ct. za jeden dzień leczenia (182.226 zł. za 211.258 dni leczenia), w r. 1880 już 88 ct. (177.405 zł. za 197.549 dni leczenia), a w r. 1881 już 96 ct. (163.465 zł. za 168.959 dni leczenia), czyli koszt dzienny utrzymania chorego w dwóch latach wzmożł się już o 10 ct. Owóż dalsze ograniczenie przyjmowania chorych uczyniłoby koszt jednego dnia leczenia całkiem niestosownie i nienaturalnie wysokim i pierwszy zakład leczniczy w kraju nie odpowiadałby więcej swemu przeznaczeniu, ponieważ rozmiary gmachu, liczny etat urzędników i sług, wszystkie zaprowadzenia i przybory na pewną frekwencyę obliczone, znajdowałyby się w dysproporeyi z połowicznym, niedostatecznym pożytkiem tego zakładu dla społeczeństwa.

Z powodu tego stanu rzeczy komisya budżetowa zamierzała przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odpowiednią rezolucyę, która atoli stała się bezprzedmiotową, gdy Wydział krajowy już na radzie dnia 3. Października r. b. uchwalił okólnik niżej przytoczony a usuwający wskazane ujemne strony stanu rzeczy, co komisya budżetowa z zadowoleniem zaznacza.

Okólnik L. W. 49261/1882. Do wszystkich szpitali.

Rozporządzeniem z dnia 27. Lipca 1880 r. postanowił Wydział krajowy, iż za przyjęcie chorych, dotkniętych chorobami w tem rozporządzeniu wymienionemi do szpitala, są osobiście odpowiedzialni lekarze przyjmujący, *jeżeli z powodu ważnych powikłań przyjęcie chorego nie jest koniecznem*“.

Samo z siebie się rozumie, że do takich powikłań należą wszelkie pogorszenia przemijające, tudzież objawy bezpośrednio życiu zagrażające.

Gdy jednakże podnoszą się w publiczności głosy, iż rozumienie to może ulegać wątpliwości, przeto Wydział krajowy dla usunięcia takowej, uzupełnia swoje na wstępie powołane rozporządzenia objaśnieniem: że chorzy z chorobą długotrwałą, bezgorączkową a nieuleczalną mogą być do szpitala przyjmowani, jeżeli ich choroba przedstawia przemijające, szczególnego starania lekarskiego wymagające pogorszenie, lub objawy bezpośrednio życiu zagrażające, co także rozporządzenie ministeryalne z r. 1869 L. 1.713 (dla Lwowa) i §. 29. statutu szpitala we Lwowie, (dla Krakowa) i §. 26. statutu szpitala św. Łazarza w Krakowie, (dla wszystkich) dotychczas obowiązujące postanawia (ją).

Lwów dnia 3. Października 1882.

Jeżeli wykonanie poleceń tego okólnika umożliwi przystęp do szpitali powszechnych chorym, którym opatrunek i pielęgnowanie mogą jeszcze sprawić ulgę, to jednak niemoże wbrew obowiązującym przepisom i właściwemu przeznaczeniu zakładów leczniczych otworzyć podwoi szpitali powszechnych prawdziwym nieuleczalnym, dla których w niemal wszystkich krajach istnieją osobne zakłady przeważnie kosztem gmin utrzymane. Takich zakładów jednak z wyjątkiem Krakowa, nasz kraj niestety nie ma. Reprezentacya krajowa chcąc uzupełnić swe staranie o dobro cierpiącej ludzkości, może za pośrednictwem swej władzy wykouawczej spowodować i ułatwić utworzenie podobnych przytułków.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na podstawie rozdziału IV ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 (Dz. u. p. l. 105), spowodował gminy większych miast kraju do utworzenia zakładów przytułku dla takich nieuleczalnych chorych, którzy nie mogą być do szpitali przyjęci, a ewentualnie przeprowadził z niemi rokowania, co do udziału funduszu krajowego w kosztach założenia za pomocą zaliczek zwrotnych. O wyniku zda sprawę Wydział krajowy na następnej sesyi.

W y d a t k i.

Co się tyczy ogólnej sumy wydatków szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1883, komisya budżetowa dokładnie zbadała wynikłości r. 1881, Wydziałowi krajowemu w chwili układania preliminarza jeszcze nie znane. Jednak na tych wynikłościach komisya budżetowa we wszystkim opierać się nie może z uwagi, iż liczba dni leczenia ogromnie zmniejszona wr. 1881, prawdopodobnie w r. 1883 podniesie się w słusznej mierze, azatem wielkie obniżenie wydatków w pewnych rubrykach, jakie wykazuje rok 1881 w całej pełni utrzymać się nie da. Dla tego komisya budżetowa do poziomu roku 1881 obniżyć nie może kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy, jednak wnosi obniżenie w rubr. II (o 2841 zł.), w rubr. VII (o 313 zł.) i w rubryce XI (o 1286 zł.), razem więc obniżenie 4440 zł.. Natomiast wnosi podwyższenie w rubr. I (o 200 zł.), w rubr. XIII (o 1400 zł.) i w rubr. XV (o 300 zł.), razem w tych trzech rubrykach 1900 zł.; zatem obniżenie pro-

poprzedniego 1880 (14.414 zł. + 6.754 zł. = 18.168 zł.) za najodpowiedniejszą prawdopodobieństwu i wnosi wstawić

w pozycyi 21. a. Służba oddziałowa	. 10.668 zł.
„ 21. b. Służba wspólna	. 6.500 „
razem pozycya 21	. <u>17.168 zł.,</u>

czyli o 2.607 zł. mniej niż prelimitował Wydział krajowy.

W całej rubryce II. komisya budżetowa wnosi

wstawić: w funduszu chorych	. 25.150 zł.
„ położnic	. 1.875 „
razem	. <u>27.025 zł.</u>

czyli o 2.841 zł. mniej niż prelimitował Wydział krajowy.

Nad petycją 7 dyetaryuszów szpitala powszechnego we Lwowie L. 231 s. 163 pet. o podwyższenie płacy, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego.

W rubryce III. poz. 22—28. *Pensye*, komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na rok 1882 w funduszu chorych . 3.243 zł.

„ położnic	. 172 „
razem	. <u>3.415 zł.</u>

Rubr. IV. poz. 29 — 32. *Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na r. 1882.

w funduszu chorych	. 216 zł.
„ „ położnic	. 63 „
razem	. <u>279 zł.</u>

Rubr. V. poz. 33. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na r. 1882.

w funduszu chorych	. 300 zł.
„ „ położnic	. 30 „
razem	. <u>330 zł.</u>

Rubr. VI. poz. 34—35. *Remuneracye i zapomogi.*

Wydział krajowy prelimituje 1.160 zł., o 238 zł. więcej jak na r. 1882.

Wynikłości zaś r. 1881 wykazały tylko 911 zł., lecz Wydz. kr. w wyjaśnieniach (stron. 9 prel. szpit. lw.) tłumaczy, że dotychczas dozwolone kwoty dla 38 funkcyonaryuszów były niewystarczające, w skutek czego okazała się potrzeba udzielania zasłużonym remuneracyj z innych rubryk (II. XI). Komisya budżetowa zgadza się na to podwyższenie, które wypadało wnieść już w poprzednich latach, gdy potrzeba się okazała, zamiast pomagania sobie za pomocą virement, ścisłości budżetowej nie zupełnie odpowiedniego i wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym

w funduszu chorych	. 1.051 zł.
„ „ położnic	. 109 „
razem	. <u>1.160 zł.</u>

Rubr. VII. poz. 36—44. *Koszta gospodarcze.*

Wydz. kraj. prelimituje w tej rubryce 78.742 zł. (w fund. chor. 74.317 zł., położnic 4.425 zł.) i to 72.442 zł. zwyczajnych i 6.300 zł. nadzwyczajnych, o 3.358 zł. mniej niż na r. 1882, podczas gdy wynikłości r. 1881 wykazały tylko 69.713 zł. (w fund. chorych. 65.221 zł. w fund. poł. 4.492 zł.) (zwyczajn. 63.689 zł., nadzwyczajn. 6.024 zł.)

W poz. 36. a. *Zwykła strawa i dodatki* Wydział kraj. prelimituje kwoty 38.000 zł. (36.000 zł. w fund. chor. i 2.000 zł. w fund. położn.) taką samą jak na r. 1882.

W r. 1878	było dni lecz.	209.358,	zaś koszt stawy wynosił	42.312 zł. = 20·7 ct.	za 1 dzień
" " 1879	" " "	211.258	" " "	38.398 „ = 18·25	" " " "
" " 1880	" " "	197.579	" " "	37.409 „ = 18·9	" " " "

Przeciętna kwota tych 3 lat wynosi 39.372 zł. Wydział kraj. jednak ze względu na stałe i znaczne zmniejszenie się liczby dni liczenia, nie przyjął przeciętnej liczby za podstawę, lecz cokolwiek wyższą kwotę od wynikłości r. 1880.

Komisji budżetowej wiadoma już jest wynikłość r. 1881, która wykazała za 168.959 dni leczenia 33.336 zł. = 19·7 ct. za 1 dzień leczenia.

Gdyby tedy komisya budżetowa uważała liczbę dni leczenia r. 1881 za normalną podstawę obliczenia, nie mogła by wstawić wyższej kwoty nad 33.400 zł. Tej liczby zaś obniżonej skutkiem rozporząd. 27. Lipca 1880 kom. budż. z wyż wymienionych powodów za podstawę brać nie może, lecz przewidując że skutkiem łagodniejszego zastosowania przepisów, liczba dni leczenia odpowiednio potrzebom wzmagającej się ludności wzrośnie —

Komisya budżetowa wnosi, zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić w poz. 36 a.

w funduszu chorych	.	36.000 zł.
" „ położnic	.	2.000 „
razem	.	<u>38.000 „</u>

Pozycye 36. b. do 36. i. preliminowane są przez Wydział kraj. w równej kwocie lub cokolwiek niżej jak na r. 1882. Te pozycye komisya budż. wnosi wstawić bez zmiany.

Poz. 36. j. *Wino dla chorych* preliminuje Wydz. kr. w kwocie 1.500 zł. (jak na r. 1882.)

Wynikłość r. 1879 wykazała 1.486 zł. — r. 1880: 1.113 zł. — r. 1881: 963 zł. razem 3.562 zł., przeciętna kwota z 3 lat ostatnich 1.187 zł.

Gdy ciągle znaczne obniżenie wydatków na wino widocznie nie tylko z powodu zmniejszenia się chorych, lecz skutkiem rzadszego ordynowania wina nastąpiło, przeto komisya budżetowa wnosi wstawić w poz. 36 j.

w funduszu chorych	.	1.155 zł.
" „ położnic	.	32 „
razem	.	<u>1.187 zł. (o 313 zł. mniej niż preliminowano)</u>

W całej pozycyi 36. *Wyżywienie.*

komisya budżetowa wnosi wstawić,

w funduszu chorych	.	51.639 zł.
" „ położnic	.	2.920 „
razem	.	<u>54.559 zł., o 313 zł. mniej niż preliminowano.</u>

Poz. 37 i 38. *Wikt dla lekarza dyżurnego i pisarza* komisya budż. wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem kr. w kwocie 348 zł. i 210 zł.

Poz. 39. *Sprzęty* preliminuje Wydział kr. w kwocie 1800 zł. (1000 zwycz. 800 zł. nadzwycz.) Gdy zaś przeciętna wynikłość ostatnich lat 3 (1879 — 1881) wynosi 1.775 zł., komisya budż. wnosi zgodnie z Wydziałem kraj. wstawić

w fund. chorych	1.750 zł., (972 zł. zwycz. 778 zł. nadzw.)
" „ położnic	50 „ (28 „ „ 22 „ „
razem	<u>1.800 zł. (1000 zł. zwycz. 800 zł. nadzw.)</u>

Poz. 40. *Bielizna i pościel* komisya budż. w obec wynikłości r. 1881 = 6.451 zł. wnosi wstawić według preliminowania Wydziału krajowego

w funduszu chorych	.	6.391 zł. (1.341 zł. zwycz. 5.050 nadzw.)
" „ położnic	.	621 „ (171 „ „ 450 „
razem	.	<u>7.012 zł. (1.512 zł. zwycz. 5.500 zł. nadz.)</u>

Poz. 41. *Pralnia* preliminuje Wydział kr. w kwocie 8.000 zł.

Przeciętna wynikłość ostatnich 3 lat 1879/81 wykazuje w prawdzie tylko 7.440 zł., gdy jednak według kontraktu zawartego do L. 36.151/81 koszt prania sztuki bielizny wynosi $4\frac{1}{2}$ ct., to jest o 1 ct. więcej jak w latach poprzednich, kwota ta wystarczyć by nie mogła i 8.000 zł. preliminowane okazać się z pewnością niedostatecznymi. Jednakże w braku pewnych danych komisya budż. niechce przyzwolić wyższej nad preliminowaną i wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym

w funduszu chorych	.	7.776 zł.
„ „	położnie	224 „
	razem	8.000 zł.

Jednak sposób obecny prania bielizny szpitalnej jest wielce wadliwy. Całe pranie oddane przedsiębiorcy za koszt wygórowany (w szpitalu św. Łazarza w Krakowie kosztuje pranie jednej sztuki bielizny 2.7 ct. a teraz nawet w Kulparkowie już tylko 3.6 ct. więc tam o 1.8 ct., tu o 0.9 ct. taniej jak w lwowskim szpitalu. Przy tem bielizna w praniu po za domem niezwykłym sposobem niszczoną zostaje, a Magistrat m. Lwowa powtórnie już i nie bez słusności protestował przeciw wywożeniu zanieczyszczonej bielizny szpitalnej do miasta, ze względów sanitarnych.

Urządzenie więc własnej pralni mechanicznej było by wielce pożądanem. Otóż p. inżynier Kułakowski podał 3/3 1881. projekt pralni gazowej wraz z rysunkami i kosztorysem, według którego kosztować by miała wraz z budynkiem 25.263 zł. i obniżyła by koszt prania jednej sztuki na $2\frac{1}{2}$ ct., co spowodowałoby roczną oszczędność 3.500 zł. Komisya budżetowa w rozbiór wartości tego projektu wdawać się nie może, sądzi jednak że jego ścisłe zbadanie przez Wydział krajowy, tudzież wezwanie do wniesienia innych projektów celem urządzenia pralni, byłoby wskazane i wnosi następującą uchwałę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po ścisłym zbadaniu projektu pralni mechanicznej przy szpitalu lwowskim pod L. 10.451/81 podanego i innych wejść mogących projektów, w razie korzystnego wyniku tych badań, na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi wnioski o kredyt na wybudowanie pralni wraz z urządzeniem, do wysokości kwoty 24.000 zł.

Poz. 42. *Słoma do sienników* komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym, w kwocie 500 zł.

Poz. 43. *Drzewo opałowe* preliminuje Wydział krajowy w kwocie 4.500 zł.

Wydatek rzeczywisty wynosił w r. 1879	.	4.212 zł.
„ 1880	.	3.532 „
„ 1881	.	3.873 „
		11.617 zł.

przeciętnie więc 3.872 zł., a zatem dokładnie tyle co w ostatnim r. 1881, jednak z powodu podwyższenia cen drzewa według kontraktu na r. 1882 i według kontraktu zawartego na r. 1883, komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę o 10% wyższą od przeciętnej 3-letniej i ostatniej z r. 1881, to jest:

w funduszu chorych	.	4.096 zł.
„ „	położnie	406 „
		4.502 zł.

Poz. 44. *Oświetlenie* komisya budż. wnosi wstawić według preliminowania Wydziału kraj. ściśle odpowiadającego wynikłości r. 1881 (1.502 zł)

w funduszu chorych	.	1.355 zł.
„	położnie	145 „
		razem . . 1.500 zł.

(Budżet krajowy na rok 1883).

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca p. Otton Hausner.)

Wydział krajowy preliniuje na r. 1883. w wydatkach kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 150.920 zł. (135.420 zł. zwyczajnych, 15.500 zł. nadzwyczajnych), o 1.706 zł. mniej, niż na r. 1882. a to o 8.706 zł. mniej w wydatkach zwyczajnych, o 7.000 zł. więcej w wydatkach nadzwyczajnych. Wydatki Zakładu kulparkowskiego w ostatnich 5. latach uległy następującym zmianom:

- W r. 1877. uchwalono 126.364 zł.
wydano rzeczywiście 190.744 zł. (o 64.380 zł. więcej, niż uchwalono),
- w r. 1878. uchwalono 152.986 zł. (o 26.622 zł. więcej, jak na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 189.018 zł. (o 36.027 zł. więcej, niż preliniowano, lecz o 1.626 zł. mniej od poprzedniego roku),
- w r. 1879. uchwalono 186.513 zł. (o 33.527 zł. więcej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 181.336 zł. (o 5.177 zł. mniej niż uchwalono, o 7.682 zł. mniej, niż roku poprzedniego),
- w r. 1880. uchwalono 180.444 zł. (o 6.069 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 179.750 zł. (o 694 zł. mniej niż uchwalono, o 1.586 zł. mniej, niż w roku poprzednim),
- w r. 1881. uchwalono 170.731 zł. (o 9.713 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 137.896 zł. (o 32.835 zł. mniej niż uchwalono, a o 41.854 zł. mniej, niż w roku poprzednim),
- w r. 1882. uchwalono 152.626 zł. (o 18.105 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
- w r. 1883. preliniuje Wydział krajowy 150.920 zł. (o 1.706 zł. mniej, niż uchwalono w poprzednim roku).

Zwrot w wydatkach Zakładu kulparkowskiego okazuje się zatem w peryodzie ostatnich lat 6ciu jeszcze wybitniej jak w kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie.

W prawdzie już od pierwszego roku tego sześćoletniego okresu widzimy małe zmniejszenie się wydatków rzeczywistych, jednak kwoty preliniowane wzmagają się jeszcze aż do r. 1879, potem spadają stale i coraz mocniej, podczas gdy wydatki rzeczywiste przechodzą z jednego ekstremu r. 1877, gdzie przekroczyły preliniarz o 64.380 zł. do drugiej ostateczności w r. 1881. gdzie nie

wyczerpały 32.835 zł. z uchwalonej kwoty. Lecz na tem nie koniec, albowiem rok bieżący 1882 o ile dzisiaj da się obliczyć jego wynik, wykaże jeszcze znacznie mniejsze cyfry od ostatniej znanej wynikłości r. 1881. (137.896 zł.)

Wysokość wydatków lat 1877 i 1878 i po części jeszcze lat 1879. i 1880. była niewątpliwie wygórowaną i polegała głównie na bardzo kosztownej gospodarce, na zbyt obfitej normie żywienia, na masach drzewa i węgla kamiennego na opał spotrzebowanych. Po części zaś i założenie drugiej filii zakładu w Przemyślu, przyczyniło się do stałego pomnożenia wydatków. Reprezentacya krajowa zwróciła się najpierw, już od r. 1878. i coraz silniej przeciw nieoszczędnej gospodarce zakładu, potem zaś w roku 1880. przeciw uprawnieniu i użyteczności filii zakładu, których uchwała Sejmu z dnia 16go Lipca 1880 r. poleciła nie rozszerzać, dalej poleciła wydalic z nich obłąkanych nieuleczalnych a zarazem niezagrażających bezpieczeństwu i obyczajności; w końcu zaś zaleciła staranie się o stopniowe zwiniecie tych filii.

Ostre wystąpienie Reprezentacyi krajowej przeciw usterkom zarządu kulparkowskiego pociągnęło za sobą podanie się do dymisji ówczesnego dyrektora i w dalszem następstwie stopniowo bardzo korzystną zmianę w gospodarce zakładu, którą dziś w niejednym punkcie (piekarni np.) wzorową, pod każdym zaś względem zadowalniającą zwać można. Uchwała zaś Sejmu z dnia 16go Lipca 1880. nadszpiewanie szybko została wykonaną i w połowie r. 1881. filie w Żółkwi i Przemyślu już nie istniały. Lecz na tem nie zatrzymała się gorliwość Wydziału krajowego, który zasadę zaleconą w uchwale Sejmu z 16go Lipca dla przeprowadzenia zwinienia filii, że nie należy przyjmować ani zatrzymywać obłąkanych nieuleczalnych a bezpieczeństwu i obyczajności niezagrażających, pismem z dnia 27. Lipca l. 34.176. ściśle zastosować polecił dyrekcji głównego zakładu.

Jak rażno i dosadnie to polecenie, niewątpliwie prawidłowe, bo oparte na artykule 7. i 8. Statutu zakładu kulparkowskiego, zostało praktycznie wykonanem, o tem świadczy następujące zestawienie.

Z dniem 1. Stycznia 1880 r. pozostało w Kulparkowie 447 obłąkanych, w dwóch filiach 147, w Krakowie 62, razem w całym kraju 656, (w obec istniejących 720 łózek). W ciągu r. 1880 przyjęto w Kulparkowie 380, w filiach 24, w Krakowie 149, razem 553 obłąkanych. Umarło zaś w Kulparkowie 123, w filiach 27, w Krakowie 29, razem 179., wydalono 498., tak, że w końcu r. 1880 pozostało w Kulparkowie już tylko 363, (—84), w filiach 109 (—38), w Krakowie 60 (—2), razem 532 (—125). W r. zaś 1881 wydalono z filii wszystkich tam pozostałych obłąkanych, w Kulparkowie zaś przyjęto 430, w Krakowie 135, razem 567, — umarło w Kulparkowie 125, w Krakowie 16, razem 141., wydalono w Kulparkowie wyleczonych i polepszonych 91, na żądanie rodziców lub opiekunów 97, *na mocy rozporządzenia* z 27. Lipca 1880 r. 153, razem 341, w Krakowie wydalono 117, razem wydalono (prócz filii) 458, tak że 1. Stycznia 1882 r. pozostało w Kulparkowie już tylko 332 (—31), w Krakowie 64, (+4), razem 396, (—136).

Więc w całym kraju, w którym według ostatniego wykazu (r. 1880), znajduje się (prócz 2.240 kretynów) obłąkanych w zakładach nie umieszczonych 2.771, (między tymi 86 furyatów i 280 na zadumę cierpiących) liczba leczonych lub dla bezpieczeństwa i obyczajności zatrzymanych spadła w przeciągu 2 lat z 656 na 396 (o 260, czyli o 40%) i dziś obejmuje już mniej jak $\frac{1}{2}$ część wszystkich obłąkanych.

Komisya utworzona przez Wydział kraj. i składająca się z dyrektora zakładu kulp., inspektora szpitali i lekarzy ordynujących, której polecono ściśle przeglad obłąkanych w Kulparkowie i filiach i wydalenie wszystkich nieuleczalnych, a bezpieczeństwu nie zagrażających, dopełniła z całą sumiennością polecenia, przeznaczyła 99 obłąkanych do wydalenia, jednak oświadczyła, że nie może wziąć na siebie odpowiedzialności za skutki wydalenia tyloletnich mieszkańców zakładu. Przeznaczeni bowiem do wydalenia chorzy, dopóki pozostają pod ścisłą opieką lekarską i mają wszelkie potrzeby zaspokojone, dopóty są zupełnie spokojni i dotychczasowem zachowaniem się swoim w zakładzie upoważniają komisję do orzeczenia, że nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu. Zaręczać jednak

komisyja nie może, czy pozostaną w takim stanie skoro pozostawieni sobie samym, pozbawieni będą opieki i wygod, które im zakład dawał, skoro narażeni będą na walkę z troskami życia codziennego. Tak się wyraża według sprawozdania o czynnościach Wydziału krajowego z r. 1880, strona 133., komisya z samych zależnych złożona i zaiste orzeczenie: czyli obłąkany puszczony na wolność i pozbawiony warunków bytu do których przywykł, może być rzeczywiście nieszkodliwym — jest tak delikatne i trudne, że najbieglejsi psychiatrzy tylko z trwogą i powątpiewaniem takie orzeczenie sformułować mogą, wiedząc że zupełnej rękojmi przyszłego zachowania się obłąkanego niema.

Skoro tedy wola Sejmu spełnioną została i filie zakładu zwinięto, gdy w samym Kulparkowie liczba opróżnionych łóżek doszła do 168, to jest do trzeciej części wszystkich; gdy koszta leczenia obłąkanych w całym kraju, które wynosiły jeszcze w r. 1879: 200.684 złr. (w Kulparkowie i w filiach 181.336, w Krakowie 19.348 zł.), obniżyły się według wynikłości r. 1881 o 43.097 złr. czyli o 21.5% do kwoty 157.587 zł. (137.896 zł. w Kulparkowie, 19.691 zł. w Krakowie), komisya budżetowa sądzi, że nadeszła stosowna chwila, ażeby Wydziałowi krajowemu zalecić przy najściślejszem i nadal przestrzeganiu oszczędności, jak najogłędniejsze i najostrożniejsze praktyczne wykonanie zasady nieprzyjmowania lub wydalania nieuleczalnych i rzekomo nieszkodliwych obłąkanych; ponieważ dalsze opróżnienie zakładu kulparkowskiego uczyniło by koszt utrzymania jednego chorego niestosownie drogim, nie byłoby więc wskazanem nawet z ekonomicznych względów, ponieważ nareszcie pojedyncze niewątpliwie stwierdzone bardzo smutne fakta zabójstwa lub podpalania popełnionych przez obłąkanych z Kulparkowa jako nieszkodliwych wydalonych pouczają, że odpowiedzialność za skutki wydalania obłąkanych jest nader ciężką i największą ostrożność przy takim wydalaniu lub przy odmówieniu przyjęcia jest nieodzownie nakazaną. Jednak komisya budżetowa, zważywszy że pisma Wydziału krajowego, dotyczące przyjmowania i wydalania obłąkanych, w dosłownem brzmieniu zgodne są ze statutem zakładu dla obłąkanych i jedynie wykonanie tych poleceń mogło czasem być zbyt gorliwe i bezwzględne, nie wnosi uchwały, gdy przekonaną jest, że jej uwagi oparte na dwuletniem doświadczeniu, wystarczą aby skłonić Wydział krajowy do polecenia zarządowi zakładu kulparkowskiego jak największej ostrożności i ogłędności przy przyjmowaniu i wydalaniu obłąkanych.

Przy tej sposobności komisya budżetowa poczytuje za swój obowiązek zwrócić uwagę Wydziału krajowego na przerażająco wysoką i ciągle wzmagającą się śmiertelność obłąkanych w Kulparkowie. W r. 1881 umarło bowiem na Kulparkowie 125 chorych t. j. 36% przeciętnej (średniej) liczby przebywających (349) a 15.7% całej liczby przyjmowanych i wydalonych (798).

W r. 1877	umarło w Kulparkowie	98	czyli	11.9%
" "	1878	"	"	102 " 12.6%
" "	1879	"	"	111 " 13.8%
" "	1880	"	"	123 " 15.2%
" "	1881	"	"	125 " 15.6%

Więc absolutnie i względnie ciągle pogorszenie.

Porównywając zaś ten stosunek śmiertelności w Kulparkowie z innymi zakładami obłąkanych, okazuje się, że tylko trzy: Praga (17%), Kosmanos (18%) i Berno (19%) mają gorszy stosunek od Kulparkowa; wszystkie inne zakłady zaś, o których daty można było otrzymać, lepszy, częściowo 2 lub 3 razy korzystniejszy. I tak procent śmiertelności wynosi w Valduna (w Vorarlbergu) 3%, w Stone 5.4%, w Hall (Tyrol) 6.6%, w Edimburgu 6.4%, w Hanwell 7%, w Colney Hatch 7.2%, w 8 bawarskich zakładach 7.3%, w Heyword Heath 7.4%, w Zurich 7.8%, w Bedlam (Londynie) 7.9%, w Waldau (Szwajcarya) 8.2%, w Aversa (Włochy) 8.8%, w 9 saskich zakładach 8.9%, w Krakowie 8.2% (w r. 1881), w Waldegg (Wyższa Austrya) 7.2%, w Lublanie 8.6%, w Salcburgu 8.7%, w Celowcu 9%, w Feldhof (Styrya) 9.4%; w Klosterneuburg 10.4%, w 103 zakładach francuskich 11.4%, w Ybbs 11.7%, w Olbersdorf 11.4%, w 25 zakładach austryackich 12.4%, w Tryeście 13%, w 52 pruskich zakładach 13.3%, w Hamburgu 12.6%, w Wiedniu 14%.

Porównawcze to zestawienie wyznacza zakładowi kulparkowskiemu bardzo niekorzystne miejsce i wskazuje na istniejące w nim ujemne dla zdrowia i życia leczonych warunki.

Wydatki.

Wyż przytoczona ogólna suma wydatków 150.920 zł. preliminowana przez Wydział kraj. opiera się głównie na wynikłościach r. 1880, ostatnich, jakie Wydziałowi krajowemu w chwili zestawienia preliminarza znane były.

Komisya budżetowa ma przed sobą wynikłość r. 1881 już sprawdzoną i różniącą się bardzo znacznie od poprzedniej.

Z uwzględnieniem przeto niektórych uwag w sprawozdaniu zrobionych, komisya budżetowa na podstawie najnowszych rzeczywistych rezultatów r. 1881 wnosi obniżyć kilka rubryk i pozycyj, mianowicie rubrykę VIII a to w pozycjach 34 a), b) i c), 35, 36, 39 a) i b), 41 i 42 o 3.170 zł., rubrykę X. o 100 zł. i rubrykę XII o 150 zł., razem więc komisya budżetowa wnosi wstawić wydatki kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie w kwocie 147.500 zł., o 3.420 zł. mniej niż preliminuje Wydział krajowy.

Poszczególnienie wydatków.

Rubrykę I. pozycje 1—11. *Płace i emolumenta etatowe*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 17.554 zł., o 144 zł. więcej jak na r. 1882 z powodu pięciolecia przypadającego w ciągu roku dla jednego prymaryusza, rządcy, jednego oficyała i jednego kapelana, razem w kwocie 62 zł. na mocy etatu i wyrównania wiktów dla prymaryuszów, sekundaryuszów, oficyałów, pisarza i kapelanów, w łącznej kwocie 82 zł.

Komisya budżetowa, uznając to wyrównanie wiktów, wniesione przez zarząd zakładu pod l. 13.466/1882 za słuszne, wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 17.554 zł.

Rubrykę II. poz. 12—21. *Koszta utrzymania osób nieetatowych* preliminuje Wydział krajowy w kwocie 28.189 zł., o 1.960 zł. mniej niż na r. 1882. To zmniejszenie pochodzi po większej części z pozycyi 20. *Służba oddziałowa*, w której Wydział kraj. preliminuje 16.952 zł., zamiast 18.804 zł. na r. 1882, a zatem o 1.852 mniej z powodu redukcji liczby dozorców i dozoreczyn o 8 (z 74 na 66). Wynikłość r. 1881 wykazuje w tej pozycyi tylko 13.342 zł., przeto o 3.610 zł. mniej niż Wydział kraj. na r. 1883 preliminuje, a to z powodu dalszej redukcji służby oddziałowej o 15 na 51. Jednak już w tej chwili (Paźdz. 1882), gdzie liczba chorych się znowu zwiększyła o 48, liczba dozorców i dozoreczyn wzrosła do 61, a w przyszłym roku prawdopodobnie liczba przez Wydział kraj. preliminowana będzie koniecznie potrzebną, gdy najmniej na 6 obłąkanych mężczyzn jeden dozorca, najmniej na 7 obłąkanych kobiet jedna dozoreczyni być musi.

Dlatego komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym, preliminuje pozycję 20 *Służba oddziałowa i wspólna* w kwocie 16.952 zł. Ponieważ zaś drobne różnice w pozycjach 13, 14, 15 i 17 pochodzą z nieznacznych podwyższeń lub obniżeń płac lub wiktów i polegają na wnioskach zarządu, którym komisya budżetowa słuszności odmówić nie może, przeto komisya budżetowa preliminuje, zgodnie z Wydziałem krajowym całą rubrykę II. w kwocie 28.189 zł.

W rubryce III. *Substytucje* nic się nie preliminuje

Rubrykę IV. poz. 23 — 28. *Pensye i emerytury* w kwocie 350 zł.

„ V. poz. 29 — 30. *Zaopatrzenia i dary z łuski* w kwocie 14 zł.

„ VI. poz. 31. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych* w kwocie 40 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

W rubryce VII. poz. 32 — 33. *Remuneracye* Wydział krajowy preliminuje 590 zł.; wprawdzie wynik r. 1880. wykazuje tylko 374 zł., a r. 1881. tylko 368 zł. z uwagi zaś że dla wynagrodzenia usilnych starań o przeprowadzenie racjonalnej oszczędności, cokolwiek wyższa kwota

na remuneracyę jest pożądaną, komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 590 zł.

W rubryce VIII. *Koszta gospodarcze* pozycyę 34 a) *Zwykła strawa i dodatki* Wydział krajowy preliniuje w kwocie 38.000 zł., o 4.000 zł. mniej niż na r. 1882.

Rzeczywiste wydatki na ten cel wynosiły:

w roku 1879: 40.069 zł.

„ 1880: 40.506 „

„ 1881: 32.719 „

razem 113.294 zł. czyli przeciętnie 37.764 zł.

Wydział krajowy, któremu w chwili zestawienia preliminarza tylko wynikiłości lat 1879. i 1880., nie zaś ostatnia mocno obniżona, były znane, jednak preliniował o 2000 zł. mniej, niż według owych znanych wynikiłości wypadło i czynił to nie tylko ze względu na zmniejszającą się liczbę dni leczenia, ale głównie w nadziei, że z zaprowadzenia własnego młyna i gospodarki mlecznej dadzą się osiągnąć znaczne oszczędności. To oczekiwanie ziściło się i na znaczne obniżenie wydatku roku 1881=32.719 zł. składały się dwa czynniki: zmniejszenie się dni leczenia z 157.462 na 131.259 o 26.203 czyli o 16.6% i lepsza gospodarka za pomocą wymienionych urządzeń. Drugi czynnik w przyszłości utrzymać się powinien, pierwszy prawdopodobnie choć w części zniknie, tak że obniżenie wydatków tylko z powodu tańszej mąki i znacznie tańszego nabiału całkowicie, z powodu zaś mniejszej liczby dni leczenia tylko w małej części za podstawę obliczeń na rok 1883. przyjąć można.

Z pewnem zatem prawdopodobieństwem przypuścić można, że kwota roku 1881=32.719 z 15% wym dodatkiem dla możliwego wzrostu dni leczenia, więc kwota 37.627 na rok 1883 wystarczyć może; dlatego komisya budżetowa wnosi wstawić 37.600 zł., o 400 zł. mniej niż preliniował Wydział krajowy.

Pozycyę 34 b) *Pieczyno* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 6.500 zł., o 2.300 zł. mniej niż na rok 1882 i czyni to pomimo ogromnego rzeczywistego wydatku r. 1880.=9.502 zł. z przyczyny zaprowadzenia własnej piekarni, która znacznie tańsze pieczywo produkować powinna. Przypuszczanie to Wydziału krajowego spełniło się tak dalece, że wynik roku 1881 wykazuje już tylko 5.419 zł., o 4.083 zł. mniej, niż w poprzednim roku i 1.081 zł. mniej od preliniowanej kwoty. Tę kwotę roku 1881. wraz z 15% wym dodatkiem dla możliwego wzrostu dni leczenia, a zatem kwotę 6.200 zł., o 300 zł. mniej, niż preliniował Wydział krajowy, komisya budżetowa wnosi wstawić w poz. 34 b).

Pozycyę 34 c) *Wino* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 800 zł. Wynik roku 1880. wykazuje 469 zł., roku 1881.: 623 zł., przeciętny zatem 541 zł. Komisya budżetowa wnosi wstawić z uwzględnieniem wzrostu dni leczenia 700 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział krajowy.

Pozycyę 35. *Służba kuchenna i magazynowa* komisya budżetowa preliniuje według wyniku roku 1881 (2.476) w kwocie 2.500 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 a) *Drzewo na kuchnię* komisya budż. preliniuje według wyniku roku 1881 w kwocie 2.700 zł. o 100 mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 b) *Naczynia kuchenne* preliniuje komisya budżetowa, według wyniku roku 1881. (676 zł.) w kwocie 700 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 c) *5 Sióstr miłosierdzia* w kuchni i magazynie, komisya budżetowa preliniuje według wyniku r. 1881. w kwocie 1.375 zł. o 50 zł. niżej od Wydziału kraj.

Pozycyę 37. *Sprzęty* wraz z Siostrą miłosierdzia zatrudnioną w magazynie sprzętów preliniuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kraj. w kwocie 4.285 zł.

Pozycyę 38. *Bielizna i pościel* wraz z Siostrą miłosierdzia zatrudnioną w magazynie bielizny, preliniuje Wydział kraj. w kwocie 10.285 zł., o 4.000 zł. wyżej, niż na r. 1882., ponieważ istniejące zapasy bielizny są niewystarczające. Wprawdzie wynikiłość r. 1881. wykazuje tylko 5.536 zł.,

więc właściwie kwota 9.500 zł. wystarczyć mogłaby dla dzisiejszej liczby chorych. Ze względu jednak na możliwy wzrost tej liczby, komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym :

Na naprawę	1.000 zł	(zwyczajny wydatek)
„ zakupno	9.000 „	(nadzwyczajny wydatek)
razem 10.000 zł.		

Pozycya 39 a) *Pralnia*. Wydział kraj. preliniuje 4.800 zł., o 400 zł. mniej jak na rok 1882. ze względu na zarządzone oszczędności w opale. Wynik r. 1881=4.399 zł. był jednak jeszcze korzystniejszym i według niego komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę 4.400 zł., o 400 zł. mniej niż preliniował Wydział krajowy.

Poz. 39. b. *Dwie Siostry miłosierdzia zatrudnione w pralni*. Komisya budżetowa preliniuje według wyniku r. 1881 w kwocie 550 zł., o 20 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 40. *Słoma do sienników*. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 650 zł.

Poz. 41. *Drzewo na opał i węgiel kamienny* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 7.000 zł., o 500 zł. mniej jak na rok 1882, ponieważ zaś wynikłość z r. 1881 wykazuje tylko 5.226 zł., a to z powodu, iż węgiel kamienny wprost z kopalni sprowadzono i ściśle przestrzegano oszczędności w opale, komisya budżetowa wnosi wstawić ową kwotę wraz z 15% dodatkiem (gdy dziś dla małej liczby chorych pewnej liczby pokoi nie opala się) t. j. kwotę 6.000 zł., o 1.000 zł. mniej, niż preliniował Wydział krajowy.

Poz. 42. *Oświetlenie*. Wydział krajowy preliniuje 2.000 zł., o 600 zł. mniej niż na rok 1882. Wynik r. 1881 wykazuje tylko 1.243 zł., tę kwotę z 12% dodatkiem = 1.400 zł. wnosi wstawić komisya budżetowa, o 600 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 43. *Utrzymanie ogrodów* w kwocie 700 zł.

Poz. 44. *Uprawa pól* „ 1.400 „ i

Poz. 45. *Utrzymanie 2 par koni* „ 1.300 „

komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym.

Przy tej sposobności komisya budżetowa konstatuje z zadowoleniem, że utrzymanie koni, które pomimo wszelkich uwag Sejmu, rokrocznie kosztowało 400 do 600 zł. więcej od preliniowanej kwoty, nareszcie w roku 1881 pokryte zostało przeznaczoną kwotą.

W całej przeto rubryce VIII. *Koszta gospodarcze*, komisya budżetowa preliniuje 82.755 zł., o 3.170 zł. mniej niż Wydział krajowy i o 4.920 zł. mniej niż na rok 1882.

Rubr. IX. Poz. 46—50. *Koszta sanitarne*. Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym 2.960 zł.

Rubr. X. *Koszta kancelaryjne*. Wydział krajowy preliniuje w kwocie 700 zł., gdy jednak wydatek rzeczywisty wynosił w r. 1881 tylko 509 zł. i Wydział krajowy w wyjaśnieniach tłumaczy to obniżenie tańszym papierem i drukiem, Komisya budżetowa wnosi wstawić 600 zł., o 100 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Rubr. XI. *Koszta kapliczne*. Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 200 zł.

Rubr. XII. Poz. 53. *Konserwacye i reparacye budynków*, preliniuje Wydział krajowy w kwocie 7.000 zł., o 2.000 zł. więcej niż na rok 1882, chociaż rzeczywiste wydatki na ten cel wynosiły w latach 1879 do 1880 przeciętnie tylko 4.328 zł. Jednak potrzeba zmiany cokołów naokoło całego gmachu, przebrukowania chodników na podwórzu i postawienia nowej lodowni jest nieodzowną, jak się komisya budżetowa naocznie przekonała; przeto wydatek nadzwyczajny o 2.600 zł. wyższy od zwykłej dla konserwacyi potrzebnej kwoty nie zdaje się przesadnym i komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym 7.000 zł.

Poz. 54. *Koszta utrzymania urządzeń mechanicznych*, preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym i według wynikłości r. 1881 (1.590 zł) w kwocie 1.600 zł.

Poz. 55. *Asekuracya*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 600 zł., wydatek zaś rzeczywisty wynosił w roku 1880: 431 zł., w roku 1881: 469 zł., komisya budżetowa wnosi przeto wstawić 500 zł., o 100 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 56. *Koszta pokostowania podłóg*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 500 zł., wydatek zaś rzeczywisty wynosił w roku 1879: 491 zł., w roku 1880: 630 zł., w roku 1881: 238 zł., przeciętnie więc 453 zł. Komisya budżetowa wnosi tedy wstawić 450 zł., o 50 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 57. *Kominiarze* i poz. 58. *Drogi dojazdowe*, komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 600 zł. i 800 zł.

Rubr. XIII. *Odsetki od kapitałów* w kwocie 1.408 zł.

„ XIV. *Podatki i daniny* „ 250 „

„ XV. *Rozmaite* „ 1.650 „

komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Dochody.

Wydział krajowy preliminuje w dochodach krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 37.630 zł., o 174 zł. mniej niż na rok 1882.

Dochód rzeczywisty wynosił w r. 1881: 42.889 zł. Ta kwota zaś za podstawę obliczenia służyć nie może, gdy w tym roku dochód ze sprzedaży sprzętów był wyjątkowo wysoki. Jednak i inne stalsze rubryki w r. 1881 cokolwiek wzrosły. Opierając się na tym wyniku, komisya budżetowa wnosi wstawić w dochodach 39.030 zł., o 1.400 zł. więcej niż preliminował Wydział krajowy; mianowicie w rubr. II. o 1.000 zł. i w rubr. IV. o 400 zł. więcej.

Poszczególne dochodów.

W rubr. I. *Dodatki*, komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem kraj. 630 zł.

Rubr. II. *Zwroty od płacących za siebie i od obcych funduszów*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 33.000 zł. Gdy jednak w r. 1881 pomimo znacznego zmniejszenia się ogólnej liczby chorych, te zwroty wynosiły 34.009 zł., przeto komisya budżetowa wnosi wstawić 34.000 zł., o 1.000 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Rubrykę III. *Dochody z pól, ogrodów i propinacyi*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 3.400 zł., o 450 zł. więcej niż na r. 1882. Wynikłości r. 1881 wykazują 3.164 zł., jednak przy dzisiejszej racjonalnej gospodarce spodziewać się należy, że dochód z pól i ogrodów w r. 1883 znacznie więcej uczyni; komisya budżetowa preliminuje zatem, zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 3.400 zł.

Rubrykę IV. *Rozmaite dochody*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 600 zł. Wynikłość r. 1880 wykazuje 928 zł., r. 1881: 5.102 zł. Ponieważ część zarobku obłąkanych, dziś lepiej organizowanego tutaj wpływa, komisya budżetowa wnosi wstawić 1.000 zł., o 400 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubr. I. : 17.554 zł. (zwyczajne)

„ II. : 28.189 „ („)

„ III. : —

„ IV. : 350 „ („)

„ V. : 14 „ („)

Do przeniesienia: 46.107 zł.

Z przeniesienia	:	46.107 zł.	(zwyczajne)	
" VI.	:	40	" (")	
" VII.	:	590	" (")	
" VIII.	:	82.755	" (zwyczajne	71.255 zł., nadzwyczajne 11.500 zł.)
" IX.	:	2.960	" (")	
" X.	:	600	" (")	
" XI.	:	200	" (")	
" XII.	:	10.950	" (zwyczajne	6.950 zł., nadzwyczajne 4.000 zł.)
" XIII.	:	1.408	" (")	
" XIV.	:	250	" (")	
" XV.	:	1.650	" (")	
Suma wydatków		147.510 zł.	(zwyczajne 132.010 zł., nadzwyczajne 15.500 zł.)	

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubr. I.	:	630 zł.
" II.	:	34.000 "
" III.	:	3.400 "
" IV.	:	1.000 "
Suma dochodów		39.030 zł.

Wydatki wynoszą zatem	147.510 zł.
Dochody	"	"	.	.	.	39.030 "
					zatem niedobór	108.480 zł.

czyli o 4.810 zł. mniejszy niż preliminowany przez Wydział krajowy (113.290 zł.)

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1883 i pokryć wykazany niedobór w kwocie 108.480 zł. z funduszu krajowego.

Lit. E.

Fundusz podrzutek w Lwowie.

Wydatki tego funduszu preliminuje Wydział krajowy na r. 1883 w kwocie 2.390 zł., o 900 zł. mniej niż na r. 1882. Gdy to preliminowanie już jest oparte na wynikach r. 1881., komisya się w zupełności z niem zgadza i wnosi wstawić:

W rubryce I. Potrzeby kancelaryjne	10 zł. jak na r. 1882.
" " II. Remuneracye i zapomogi	450 " " " " "
bo żywicielki coraz więcej posyłają dorastające dzieci do szkoły i otrzymują na ubranie i potrzeby naukowe po 5 zł., przeto ta kwota nie zmniejsza się, pomimo zmniejszenia ogólnej liczby dzieci.					
W rubryce III. Koszta utrzymania dzieci	1.800 zł.,	o 2.700 zł. mniej niż na r. 1882.			
" " IV. Koszta leczenia dzieci	10 "	jak na r. 1882.			
" " V. Rozmaite	120 "	jak na r. 1882.			

Dochodów własnych fundusz ten nie posiada, przeto komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy całą sumę wydatków: 2.390 zł. pokryć z funduszu krajowego (Rubryka XI).

Nad petycją pod l. $\frac{254}{186}$ S. Karola Sochockiego, byłego dyetaryusza w Zakładzie podrzutek w Lwowie za czasów zarządu Magistratu (1857—1871), komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

Całą rubrykę VII. *Koszta gospodarcze* wnosi zatem komisya budżetowa wstawić:

w funduszu chorych 74.012 zł.

„ położnie 4.417 „

razem 78.429 zł. czyli o 538 zł. mniej niż pre-

liminowano.

Rubrykę VIII poz. 45—48. *Koszta sanitarne* preliniuje Wydział kraj. w kwocie 12.150 zł. Wynikłości r. 1881 wykazały wprawdzie tylko kwotę 9.613 zł., lecz tej, z powodu niezwykle obniżonej liczby dni leczenia, za normalną podstawę przyjąć nie można, dla tego komisya budż. zgodnie z Wydziałem kraj. i według przeciętnego wydatku ostatnich 3 lat wnosi wstawić w rubr. VIII:

w funduszu chorych 11.650 zł

„ położnie 500 „

razem 12.150 zł.

Rubryka IX. *Potrzeby kancelaryjne* w kwocie 1.100 zł. i

„ X. *Koszta kapliczne* w kwocie 300 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubrykę XI. *Utrzymanie budynków* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 4.930 zł. Wynikłości zaś r. 1881 wykazują tylko 3.313 zł. mianowicie poz. 51. Konserwacya i reparacye w kwocie 2.225 zł. okazała się niższą od prelininowanej o 1.075 zł. a poz. 52. Utrzymanie gmachu i obejsia w kwocie 443 zł., niższą od prelininowanej o 557 zł. Gdy obecny stan budynku szpitala nadzwyczajnych wydatków nie wymaga i potrzeby r. 1881 nadal wystarczyć powinny, komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę o 10% wyższą od wydanej w r. 1881 w rubryce XI w funduszu chorych 3.291 zł.

„ położnie 354 „

razem 3.645 zł. czyli o 1286 zł. mniej niż prelininowano.

Rubryka XII. *Najem pomieszkania* komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi wstawić kwotę 6.400 zł.

Rubryka XIII. *Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii:*

Wydział krajowy preliniuje 8.000 zł. jak na r. 1882.

Gdy jednak wynikłość z r. 1880 wykazała 11.580 zł.

a wynikłość „ 1881 „ 10.219 „

trudno przyjąć na r. 1883, nawet po znizeniu taksy za jeden dzień leczenia z 58 na 50 ct. (L. W. 41.351/81) to jest o nie całkiem 7ą część, niższą kwotę od przeciętnej kwoty z lat ostatnich = 10.900 zł. z potrąceniem $\frac{8}{58}$ części = 1500 zł., więc kwoty 9.400 zł.

Komisya budżetowa przeto wnosi wstawić kwotę 9.400 zł. czyli o 1.400 zł. więcej od prelininowanej.

Rubryka XIV. *Odsetki od kapitałów dłużnych.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem kraj. kwotę 352 zł.

Rubryka XV. *Zapomogi dla położnic.*

Wydział krajowy preliniuje 2.200 zł. więcej niż na rok 1882. Gdy zaś wynikłość r. 1881 wykazuje 2.478 zł., a liczba położnic wzmagą się, komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę 2.500 zł. o 300 zł. więcej niż prelininowano.

Rubryka XVI. *Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic* w kwocie 30 zł. i

Rubryka XVII. *Rozmaite* w kwocie 600 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

B) Dochody.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1883 w dochodach dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie 146.012 zł. a to 145.525 zł. w funduszu chorych a 487 zł. w funduszu położnic, o 4.082 zł. więcej niż na rok 1882. Wynikłości zaś r. 1881 wykazują dochody 166.114 zł.

Komisya budżetowa wnosi, z uwzględnieniem wynikłości r. 1881 podwyższyć preliminowaną przez Wydział kraj. kwotę dochodów o 6.010 zł. i to w rubr. I. (o 1.200 zł.) i III. (o 4.810 zł.) wnosi przeto wstawić sumę dochodów w kwocie 152.022 zł.

(fund. chor. 151.391 zł.)

(fund. położ. 624 „)

Rubryka I. poz. 1. *Oplaty pośmiertne.* Wydział krajowy preliminuje w kwocie 7.700 zł. zaś wynikłość r. 1879 wykazała 9.687 zł., r. 1880 — 7.382 zł. a r. 1881 — 9.751 zł., razem 26.820 zł. przeciętnie 8.940 zł. komisya budżet. wnosi przeto wstawić:

w rubr. I. kwotę 8.900 zł., o 1.200 zł. więcej niż preliminowano.

Rubryka II. poz. 2—3. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym

w funduszu chorych . 23.185 zł.

„ położnic . 133 „

razem . 23.318 zł.

Rubryka III. poz. 4. *Zwroty kosztów leczenia od płacących za siebie.* Wydział krajowy preliminuje 9.200 zł. Dochód rzeczywisty tej pozycyi wynosił:

w roku 1879 . . . 10.038 zł. (położ. 381 zł.)

„ 1880 . . . 8.354 „ („ 189 „)

„ 1881 . . . 10.511 „ („ 320 „)

razem . . . 28.903 zł. 890 zł.

czyli przeciętnie . 9.634 „ 293 „

Komisya budżetowa wnosi, na podstawie tego wyniku, wstawić:

w funduszu chorych . . . 9.310 zł.

„ położnic . . . 290 „

razem . . . 9.600 zł.

o 400 zł. więcej niż preliminowano.

Poz. 5. *Zwroty kosztów leczenia od obcokrajowych i innych publicznych funduszy.* Wydział krajowy preliminuje 5.591 zł.

Wynikłość zaś przeciętna 3 ostatnich lat 1879 do 1881 wykazuje tylko 4.963 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem wstawić:

w funduszu chorych . . . 4.803 zł.

„ położnic . . . 197 „

razem . . . 5.000 zł.

o 590 zł. mniej niż preliminowano.

Poz. 6. *Od funduszu krajowego galicyjskiego* preliminuje Wydział krajowy 100.000 zł.

wynikłość zaś roku 1879 wynosi . . . 83.740 zł.

„ „ „ 1880 „ . . . 108.017 „

„ „ „ 1881 „ . . . 113.157 „

razem w 3 latach . 304.914 zł.

czyli przeciętna 101.638 zł.

Komisya budżetowa, ze względu na wyższy wynik ostatnich dwóch lat, wnosi wstawić: 105.000 zł. o 5.000 zł. więcej niż preliminowano.

Rubrykę III. całą komisya budżetowa prelinuje zatem w kwocie 119.600 zł.

o 4.810 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Rubrykę IV *Rozmaite* komisya budżetowa prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 204 zł.

Sumaryczne zestawienie wydatków szpitala powszechnego we Lwowie.

Rubryka		Oddział chorych	Oddział położnic	Razem
I	.	29.685 zł.	2.646 zł.	32.331 zł.
„	II	25.150 „	1.875 „	27.025 „
„	III	3.243 „	172 „	3.415 „
„	IV	216 „	63 „	279 „
„	V	300 „	30 „	330 „
„	VI	1.051 „	109 „	1.160 „
„	VII	74.012 „	4.417 „	78.429 „
„	VIII	11.650 „	500 „	12.150 „
„	IX	1.027 „	73 „	1.100 „
„	X	— „	300 „	300 „
„	XI	3.291 „	354 „	3.645 „
„	XII	4.267 „	2.133 „	6.400 „
„	XIII	9.400 „	— „	9.400 „
„	XIV	— „	352 „	352 „
„	XV	— „	2.500 „	2.500 „
„	XVI	— „	30 „	30 „
„	XVII	520 „	80 „	600 „
Suma wydatków	.	163.811 zł.	15.634 zł.	179.445 zł.

Sumaryczne zestawienie dochodów szpitala powszechnego we Lwowie.

Rubryka		Oddział chorych	Oddział położnic	Razem
I	.	8.900 zł.	— zł.	8.900 zł.
„	II	23.185 „	133 „	23.318 „
„	III	119.113 „	487 „	119.600 „
„	IV	200 „	4 „	204 „
Suma dochodów	.	151.398 zł.	624 zł.	152.022 zł.

W oddziale chorych wynoszą wydatki	.	163.811 zł.	
„ „ „ „ dochody	.	151.398 „	
zatem niedobór	.		12.413 zł.

W oddziale położnic wynoszą wydatki	.	15.634 zł.	
„ „ „ „ dochody	.	624 „	
zatem niedobór	.		15.010 zł.

W całym szpitalu powszechnym we Lwowie:

wynoszą wydatki	179.445 zł.
„ dochody	152.022 „

zatem niedobór 27.423 zł.

czyli o 8.550 mniej niż według preliminarza Wydziału krajowego (35.973 zł.)

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1888 i pokryć wykazany niedobór w funduszu chorych w kwocie 12.413 zł. a w funduszu położnic w kwocie 15.010 zł., razem w kwocie **27.423 zł.** z funduszu krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Szpital krajowy św. Łazarza w Krakowie.

(Preliminarz lit. **F.**)

(Sprawozdawca: Poseł *Dr. Rapoport.*)

Wydział krajowy preliniuje na wydatki szpitala św. Łazarza w roku 1883 kwotę 148.270 zł., która to kwota *przewyższa* preliminarz uchwalony na r. 1882 w kwocie 142.840 zł. o 5430 zł.

Podwyższenie to jest istotnie w znacznej mierze usprawiedliwione, gdyż wynikiłości dwóch lat ubiegłych wykazały, iż wydatki wynosiły w 1880 r. — 146.653 zł.; a zatem o 3.813 zł. więcej, jak na r. 1882 uchwalono; w roku zaś 1881 wynosiły 152.203 czyli o 9 363 zł. więcej po nad preliminarz roku 1882. Należy też uwzględnić, iż preliminarz r. 1882 był dla tego tak niskim, że był opartym głównie na przypuszczeniu: że ilość dni leczenia będzie prawdopodobnie nie większa jak w r. 1880, w którym wynosiła 149.941 dni. Tymczasem ilość dni leczenia wzrosła już w r. 1881 na 160.659 dni i prawdopodobnie nie zmniejszy się w r. 1883, gdyż ilość 81.528 dni w pierwszym półroczu r. 1882 świadczy o tem, że ostateczna cyfra r. 1882 nie będzie mniejszą od ilości dni leczenia w r. 1881.

Z tych zatem powodów komisya opierając się na wynikiłościach lat 1880 i 1881, nieznacznie tylko obniżyła preliminarz Wydziału krajowego gdyż wnosi, żeby wstawić na wydatki sumę 146.390 zł., zatem tylko o 1880 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego — czyli sumę równającą się prawie, gdyż tylko o 263 zł. mniejszą od sumy 146.653 zł. w r. 1880 wydanej, zaś o 5.813 zł. mniejszą od sumy 152.203 zł. wyłożonej z r. 1881.

Dla zupełnej dokładności nadmieniam się, że komisya obniżyła właściwie preliminarz Wydziału krajowego o łączną sumę 2080 zł., a mianowicie:

w rubryce I. pozycya 14 b) o	.	.	.	40 zł.
" " " 16 b) o	.	.	.	40 "
" VIII. " 28 a) o	.	.	.	500 "
" " " 28 h) o	.	.	.	500 "
" " " 30 o	.	.	.	600 "
" " " 31 o	.	.	.	200 "
" " " 37 a) 2) o	.	.	.	200 "
Razem	.	.	.	2080 zł.

Gdy jednak komisya w rubryce I. poz. 13 a) wstawiła niepreliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 200 zł., przeto potrąciwszy 200 zł. z powyższej sumy 2080 zł., pozostaje osta-

teczna kwota 1880 zł., o którą preliminarz komisji niższym jest od preliminarza Wydziału krajowego.

Szczegółowy preliminarz komisji jest następujący:

Rubryka I. *Place i emolumenta etatowe* — Komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym pozycje od 1. do 13. na mocy stałego etatu, nadmienając, że poz. 1 b) 600 zł. dla tego większą jest o 69 zł. od sumy 531 zł. z r. 1882, ponieważ drugie pięciolecie liczyło się wówczas dopiero od 25 Marca 1882, zaś dodatki pięciolecia dla prymaryusza pod poz. 2 b) mniejsze są o 200 zł. od kwoty z r. 1882, ponieważ prymaryusz oddziału obłąkanych zamianowany został dyrektorem Zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

W załatwieniu petycji Franciszka Flasińskiego i Franciszka Wenera, pisarzy w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, o podwyższenie płacy ich wynoszącej obecnie 600 zł., komisja uwzględniając te okoliczności, iż dawniejsi kanceliści przy rzeczonym szpitalu pobierali prócz płacy 600 zł., jeszcze dodatek na mieszkanie w kwocie 120 zł. i dodatek na drożyznę w kwocie 150 zł., zatem razem 270 zł., oraz że obecni pisarze szpitalni mają te same prawie czynności co dawniejsi kanceliści i są rzeczywiście bardzo tą pracą obciążeni; uwzględniając także usilne poparcie tej prośby ze strony Dyrekcyi szpitali, wnosi wstawić:

pod poz. 13. a. dodatek na mieszkanie dla dwóch pisarzy po 100 zł. 200 zł.

Pozycje następne 14, 15, 16, preliminarzuje komisja zgodnie z Wydziałem krajowym, z wyjątkiem atoli poz. 14. b. i 16. b., w których Wydział krajowy podwyższył koszt wiktury dozorczy domu i odźwiernego z miesięcznych 14 zł. uchwalonych na rok 1882, na 18 zł. 33 ct. Komisja jednak nie przychyliła się do tak znacznego podwyższenia tej pozycji ze względu na to, że sam Wydział krajowy preliminarzuje następnie koszt wiktury służby niższej zgodnie z preliminarzem z r. 1882 tylko na 11 zł. 25 ct. miesięcznie i koszt wiktury Sióstr Miłosierdzia po 15 zł. miesięcznie od osoby. Komisja zatem sądzi, że wystarczy zrównać dozorcę domu i odźwiernego co do kosztu wiktury z Siostrami Miłosierdzia i wnosi wstawić:

pod poz. 14. b. wikt po 15 zł. miesięcznie 180 zł.

„ „ 16. b. „ „ „ „ „ „ 180 „

a zatem w każdej z tych pozycji o 40 zł. mniej od preliminarza Wydziału kraj.

Razem więc preliminarzuje komisja w rubryce I. 24.940 zł.

t. j. o 120 zł. więcej niż Wydział krajowy, a to z powodu wstawienia nowej pozycji 13. a. w kwocie 200 zł. i zredukowania dwóch pozycji 14. b. i 16. b. o łączną sumę 80 zł.

Rubryka II. poz. 17—22. *Koszta utrzymania osób nieetatowych*, komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym 19.399 „

Rubryka III. *Substytucje*, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliminarzuje.

Rubryka IV. poz. 23. *Pensye i emerytury*, komisja wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym 250 „

Rubryka V. poz. 24. i 25. *Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski*, komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym 151 „

Rubryka VI. *Odprawy*, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliminarzuje.

Rubryka VII. poz. 26. i 27. *Remuneracye i zapomogi*, zgodnie z Wydziałem krajowym komisja preliminarzuje 900 „

Rubryka VIII. *Koszta gospodarcze*.

Poz. 28. *Żywnienie chorych*.

a) zwykła strawa dla chorych i dodatki. Wydział krajowy preliminarzuje
Do przeniesienia 45.640 zł.

Z przeniesienia 45.640 zł.

32.500 zł., o 3.500 zł. więcej niż na rok 1882. Wprawdzie wynikłość r. 1880 wynosiła tylko 28.913 zł., a zatem prawie tyle, ile na rok 1882 uchwalono; zważywszy jednak, że w r. 1880 było dni leczenia tylko 149.941 i że w r. 1881, w którym ilość dni leczenia wzrosła do 160.659, koszt tej pozycji wynosił 31.288 zł. 32 ct.; zważywszy dalej, iż trudno się spodziewać, aby się ilość dni leczenia zmniejszyła, gdyż powyższy wzrost ilości dni leczenia w r. 1881 nastąpił mimo zmniejszenia się liczby chorych z 6.435 w r. 1880 na 6.392 w r. 1881; zważywszy wreszcie, że w pierwszym półroczu r. 1882 ilość dni leczenia już wynosiła 81.528, z kąd wnosić wypada, że na cały rok 1882 przypadnie również przeszło 160.000 dni leczenia, tak jak w r. 1882, i że w r. 1883 cyfra ta się nie zmniejszy; przeto komisya biorąc za podstawę preliminarza wynikłość roku, w którym ta pozycja kosztowała 31.288 zł. 32 ct., wnosi wstawić okrągłą sumę 32.000 t. j. o 3.000 zł. więcej jak na r. 1882, a o 500 zł. mniej niż Wydział preliminarzuje.

Pozycje lit. *b.* do *g.* preliminarzuje komisya zgodnie z Wydziałem kraj.:

<i>b)</i> 5 Sióstr Miłosierdzia po 80 zł.	400	"
<i>c)</i> wikt dla nich po 15 zł. miesięcznie	900	"
<i>d)</i> służba kuchenna i magazynu 384 + 60	444	"
<i>e)</i> wikt powyższych 9 sług po 11 zł. 25 ct. miesięcznie	1.215	"
<i>f)</i> drzewo, węgle dla kuchni i maszyny parowej	1.140	"
<i>g)</i> naczynia i sprzęty	300	"
<i>h)</i> pieczywo. Wydział krajowy preliminarzuje 5.500 zł., t. j. o 1.100 zł.		

więcej jak na rok 1882, a to na podstawie przeciętnych wynikłości z lat 1879 i 1880 i ze względu na wzmagający się stan chorych. Komisya uwzględniając fakt pomnożenia się stanu chorych, mając jednak na oku prawdopodobne obniżenie się ceny mąki, obniża koszta przez Wydział preliminarzowane o 500 zł. na 5.000 "

Dalsze pozycje preliminarzuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

<i>i)</i> piekarz, płaca	150	"
<i>k)</i> wikt tegoż po 11 zł. 25 ct.	135	"
<i>l)</i> 2 parobków w piekarni	120	"
<i>m)</i> wikt dla tychże po 11 zł. 25 ct.	270	"
<i>n)</i> drzewo do piekarni	300	"
<i>o)</i> wino dla chorych	1.800	"

Poz. 29. *Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem.* Komisya preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić 350 t. j. o 41 zł. więcej od kwoty 309 zł. z r. 1882, a to ze względu na rzeczywiste wynikłości.

Poz. 30. *Opał sal, łazienek i innych ubikacyj.* Wydział krajowy preliminarzuje 6.200 zł., t. j. o 600 zł. więcej jak na rok 1882, a to ze względu na wydaną w r. 1880 kwotę 6.232 zł. 38 1/2 ct. Zważywszy jednak, że obecnie po zupełnem uporządkowaniu gmachu szpitalnego, możebnem jest zaprowadzić oszczędność w tej pozycji, przeto komisya nie widzi potrzeby podwyższenia tej pozycji i wnosi wstawić jak na rok 1882 5.600 "

Poz. 31. *Oświetlenie.* lit. *a.* Wydział krajowy preliminarzuje na olej, koks, naftę, świece, reparacye 2.800 zł., o 200 zł. więcej jak na rok 1882, a to ze względu, że ta pozycja wynosiła w r. 1880 — 2.961 zł. Gdy jednak w r. 1881 pozycja ta wyniosła tylko 2.228 zł. 50 ct., przeto komisya wnosi wstawić jak na rok 1882 2.600 "

Do przeniesienia 52.724 zł. 45.640 zł.

Z przeniesienia. 52.724 zł. 45.640 zł.

t. j. o 200 zł. mniej niż Wydział krajowy. Pozycye lit. *b. c. d. e.* komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym. 954 .

Poz. 32. *Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych.*

a) z wy cz a j n e, komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym 350 „

b) na nadzwyczajne wydatki prelinuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym 2.450 „

t. j. o 150 zł. więcej jak na rok 1882 z powodu potrzeby sprawienia żelaznych łózek i innych sprzętów dla chorych.

Poz. 33. *Utrzymanie jednej pary koni.*

Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym:

a) siano, owies, słoma 300 „

b) utrzymanie wozów, uprzęży:

1. zwyczajne 150 „

2. nadzwyczajne. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym na sprawienie dwóch nowych wozów 200 zł., gdyż za kwotę tę w r. 1880. prelinowaną, sprawiono bryczkę 200 „

Dalsze pozycye:

c) fornała płaca 64 „

g) „ wikt po 11.25 135 „

prelinuje komisya według wniosku Wydziału krajowego.

Poz. 34. *Utrzymanie ogrodu:*

a) roboty ogrodowe, nasiona, sprzęty 600 „

b) utrzymanie ogrodu spacerowego dla chorych 200 „

komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym nadmienając, iż w tej pozycji ubyla kwota 1.215 zł. z r. 1882. na zasypanie rowu i wyczyszczenie stawu w ogrodzie.

c) ogrodnika płaca oraz relutum za wikt po 30 zł. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym 360 „

Łącznie zatem wydatki na ogród prelinuje się na r. 1883. o 1.015 zł. mniej jak na r. 1882.

Poz. 35. *Utrzymanie pralni:*

a) mydło, proszek, farbka, krochmal. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym 1.400 zł. o 400 zł. więcej jak na r. 1882 a to ze względu na wynikłość r. 1880— w kwocie 1480 zł. i r. 1881. w kwocie 1.342 zł. 77 ct. 1.400 „

b) drzewo, węgiel do pralni i suszarni. I w tej pozycji wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić 1.500 „

tj. 300 zł. więcej jak na r. 1882. z powodu wynikłości r. 1880. w kwocie 1.145 zł. i z r. 1881. w kwocie 1.604 zł. 1.300 „

Dalsze pozycye:

c) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni 160 „

d) „ „ wikt po 15 zł. miesięcznie 360 „

e) 10 praczek po 48 zł. rocznie 480 „

f) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie 1.350 „

g) 1 parobek do pralni 60 „

h) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie 135 „

prelinuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Do przeniesienia 63.732 zł. 45.640 zł.

Z przeniesienia . 63.732 zł. 45.640 zł.

Poz. 36. *Słoma do sienników.* Komisya wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym 600 „

Poz. 37. *Bielizna i odzież.*

a) reparacje i sprawienie nowej:

1. zwyczajne. Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym 1.300 „

2. nadzwyczajne preliminuje Wydział krajowy 4.200 zł., tj. o 200 zł. więcej jak na r. 1882. ze względu na potrzebę sprawienia bielizny dla klasy I. i II. Zważywszy jednak, że wydatek zwyczajny i nadzwyczajny w tej pozycji wynosił w r. 1881. razem tylko 4.756zł. 94 1/2 ct. mimo, że uchwalono na ten rok w obu tych pozycjach łącznie 5.300 zł., z czego wynika, że dotacja tej pozycji nie została nawet wyczerpaną w owym roku; zważywszy dalej, iż dotacja na obie te pozycje wynosiła w r. 1882. również 5.300 zł. i że od kilku lat już znaczna kwota 4.000 zł. uchwalaną bywa na nadzwyczajną potrzebę bielizny; komisya nie widzi powodu podwyższenia kwoty na r. 1882. uchwalonej i wnosi wstawić na r. 1883 tak jak w r. 1882. 4.000 „

zatem o 200 zł. mniej niż Wydział krajowy.

b) 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie bielizny i szwalni po 80 zł. rocznie 160 „

W pozycji tej wnosi Wydział krajowy o 1 Siostrę Miłosierdzia więcej jak w r. 1882. na mocy ugody zawartej z Przełożoną Sióstr Miłosierdzia w myśl polecenia Wys. Sejmu wydanego przy uchwaleniu budżetu dla szpitala św. Łazarza na lata 1880. i 1881, aby zmniejszyć liczbę Sióstr Miłosierdzia o 3 osoby. Według tej ugody ujęto 2 Siostry Mił. z etatu, jedną z oddziału położniczego, a drugą z pralni; zatrzymano zaś jedną Siostrę Mił. w szwalni, która zbyt oddalona od magazynu, potrzebuje rzeczywiście osobnego nadzoru.

c) wikt 2 Sióstr Miłosierdzia po 15 zł. miesięcznie 360 „

d) 1 szwaczka, roczna płaca 48 „

e) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie 135 „

f) „ „ po 30 ct. dziennie 90 „

preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Poz. 38. *Rozmaite.*

a) sprzęty, olej, reparacja maszyny parowej preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym 1000 „

t. j. o 250 zł. więcej jak na r. 1882 z powodu że woda w studniach jest nazbyt twardą i tworzy w kotłach kamień osadowy, w skutek czego zachodzi potrzeba czyszczenia i naprawiania kotłów i blach ochronnych. Wydatek w tej pozycji na r. 1882 wynosił jeszcze więcej bo 1.552 zł.

b) Drobnie gospodarcze preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 200 „

Cała zatem rubryka VIII wynosi według preliminarza komisji 71.625 „
czyli o 2000 zł. mniej niż Wydział krajowy preliminuje.

Rubryka IX. *Koszta sanitarne.*

Poz. 39. *Lekarstwa* Komisya preliminuje zgodnie z Wydz. kraj. 3.150 „
mniej o 50 zł. ze względu na wynikłości lat 1879 i 1880.

Poz. 40. *Drzewo i węgle do apteki.* 110 „

Poz. 41. *2 Siostry Miłosierdzia w aptece:*

Do przeniesienia 3.260 zł. 117.265 zł.

	Z przeniesienia	3.260 zł.	117.265 zł.
a) płaca roczna po 80 zł.		160	„
b) wikt po 15 zł. miesięcznie		360	„
Poz. 42. 1 parobek w aptece:			
a) płaca		64	„
b) wikt po 11.25 mies.		135	„
Poz. 43. Na odczynniki chemikowi patalogii		100	„
Poz. 44. Instrumenta chirurgiczne a) zwyczajne	300 zł.		
b) nadzwyczajne	200 „	500	„
Wszystkie te pozycje preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym			
Poz. 45. <i>Potrzeby sanitarne.</i> Preliminuje komisya z godnie z Wydziałem kraj. ze względu na wynikłości w r. 1879			
		3029	zł.
		3031	„
		2613	„
przeciętną kwotę			2850 „
wyższą o 550 zł. od kwoty z r. 1882.			
Poz. 46. <i>Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia</i> i ubogich chorych preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym			
		250	zł.
Razem więc wydatki w rubryce IX preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie			
			7679 „
Rubryka X. <i>Koszta kancelaryjne.</i>			
Poz. 47. wnosi komisya wstawić z godnie z Wydziałem krajowym ze względu na wynikłość z r. 1879			
		725	zł.
		1133	„
		815	„
przeciętną sumę			870 „
Rubryka XI. <i>Koszta kapliczne</i>			
Poz. 48. <i>Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia</i> za utrzymanie kościoła, preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.			
			250 „
Rubryka XII. <i>Utrzymanie budynków.</i>			
Poz. 49. <i>Konserwacya, reparacye budynków</i> preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym jak na r. 1882 okrągło			
		3200	„
Poz. 50. <i>Konserwacye wodociągów</i>		300	„
Poz. 51. <i>Asekuracya</i> preliniuje się z godnie z Wydziałem kraj. więcej o 50 zł. z powodu ubezpieczenia także wiktuałów i ruchomości szpitalnych.		300	„
Poz. 52. <i>Kominiarze i straż ogniowa</i>		250	„
wnosi komisya zgodnie z Wydziałem krajowym więcej o 20 zł. niż w r. 1882 na podstawie wynikłości r. 1881 (251 zł.).			
Poz. 53. <i>Czyszczenie kanałów</i>		200	„
preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym o 110 zł. mniej jak w r. 1882 z powodu wybudowania kanału odprowadzającego nieczystości do głównego kanału miejskiego. Pozycya ta w r. 1881 wynosiła 29 zł.			
Poz. 54. <i>Wynagrodzenie za czynności techniczne</i> — preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym		600	„
Razem wydatki w tej rubryce preliniuje się zgodnie z preliniarzem Wydziału krajowego			
			4.850 „
	Do przeniesienia		130.914 zł.

	Z przeniesienia	130.914 zł.
Rubryka XIII. <i>Odsetki od kapitałów dłużnych:</i>		
kościoła Panny Maryi	Poz. 55. 4% od 2000 zł. hipoteki na Prądniku Czerwonym na rzecz	20 „
Rubryka XIV. <i>Zapisy:</i>		
	Poz. 56. Zapis biskupa Szembéka, mszalny	38 zł.
	„ 57. „ ś. p. Wenzla dla rekonwalescentów	38 „
	„ 58. „ ś. p. ks. Gałęckiego, mszalny	36 „
preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.		
Rubryka XV. <i>Podatki i daniny.</i>		
Na podstawie wynikłości z r. 1881 preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym:		
A. Z realności i dóbr.		
	Poz. 59. Od realności szpitalnych	75 zł.
	„ 60. Z Prądnika Czerwonego	666 „
	„ 61. Z propinacyi w Krowodrzy	190 „
B. Ekwiwalenta.		
	„ 62. Od nieruchomości majątku	12 „
	„ 63. Z Prądnika Czerwonego	108 „
	„ 64. Z propinacyi w Krowodrzy	78 „
C. Podatek dochowy:		
	„ 65. Z dóbr Tropiszów	115 „
Razem w tej rubryce		1.244 „
	Rubryka XVI. Poz. 66. <i>Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi</i>	150 „
Rubryka XVII. <i>Dyety i koszty podróży.</i>		
	Poz. 67. W sprawach własności dóbr	50 „
Rubryka XVIII. <i>Koszta utrzymania podrzutków.</i>		
	Poz. 68. <i>Utrzymanie podrzutków przyjętych przed r. 1873</i>	1.500 „
Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę zniżoną z powodu zwinięcia zakładu. W r. 1881 wydano 2.132 zł.		
	Poz. 69. <i>Utrzymanie podrzutków przyjętych po r. 1873</i>	250 „
ze względu na wynikłość r. 1880 razem		1.750 „
Rubryka XIX. <i>Koszta utrzymania noworodków na bezpłatnym oddziale położnic:</i>		
	Poz. 70. <i>Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie</i>	150 „
Rubryka XX. <i>Zapomogi dla położnic.</i>		
	Poz. 71. <i>Dla położnic opuszczających z dzieckiem oddział bezpłatny</i>	1.200 „
Rubryka XXI. <i>Rozmaite.</i>		
	Poz. 72. <i>Koszta sądowe, portorya itp., wszystkie te pozycye prelinuje się według wniosku Wydziału kraj.</i>	400 „
	Rubryka XXII. Poz. 73. <i>Koszta utrzymania dzieci w szpitalu ś. Ludwika w Krakowie, komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem kraj.</i>	10.400 „
o 200 zł. więcej jak na rok 1882. ze względu na wzrastające potrzeby, gdyż ilość dni leczenia w r. 1880. wynosiła 20.442 dni, a w r. 1881. już więcej, bo 21.029 dni.		
Razem więc wynoszą wszystkie wydatki według preliminarza komisyi		146.390 zł.
czyli o 1.880 zł. mniej od preliminarza Wydziału kraj. wynoszącego 148.270 zł.		

D o c h o d y.

Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym:

Rubryka I. <i>Odsetki od kapitałów:</i>	1. od papierów	405 zł.	
	2. od hipotek	614 „	
	3. dochody z fundacyj	1.530 „	
	Razem		2.549 zł.
Rubryka II. <i>Dochody z realności i dóbr (4—9)</i>		11.011 „
Rubryka III. <i>Zwroty kosztów leczenia:</i>			
	10. z fuduszu krajowego galicyjskiego	113.000 zł.	
	11. z funduszków obcokrajowych i stron	13.000 „	
	Razem		126.000 „
Rubryka IV. <i>Dochody rozmaite</i>		65 „
Razem więc wynoszą dochody według preliminarza komisyi, zgodnego z wnioskami Wydziału		139.625 zł.

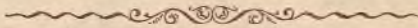
Z e s t a w i e n i e :

Z zestawienia wynika, że komisya prelinuje na rok 1883:

wydatki w kwocie	146.390 zł. — czyli o 1.880 zł. mniej niż Wydział krajowy,	
zaś dochody w kwocie	139.625 „ zgodnie z Wydziałem krajowym;	
zatem niedobór wyniesie	6.765 zł. to jest o 1.880 zł. mniej niż niedobór prelinowany przez Wydział krajowy w kwocie 8.645 zł.	

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala Św. Łazarza w Krakowie na rok 1883 i pokryje wykazany niedobór w kwocie 6.765 zł. z funduszu krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Lit. G.

Fundusz policji krajowej.

Sprawozdawca p. Goldman.

Wydział krajowy preliniuje w tym funduszu w dziale wydatków 417 zł. jak na rok 1882, w dziale dochodów 6.189 zł. o 117 zł. mniej niż na r. 1882. Zmniejszenie to dochodów ma swoje uzasadnienie w zmniejszonych dochodach z odsetków, zamiast preliniowanych na rok 1882 6.284 zł. preliniuje Wydział krajowy na r. 1883 tylko 6.167 zł., a to z powodu niższej stopy procentowej i spłaty w r. 1883 dalszej raty 8.000 zł. za sprzedaną realność św. Maryi Magdaleny od których rat c. k. Rząd płaci 6 pre., a za gotówkę z tej raty zakupione być mają listy zastawne 5 procentowe.

Z tych powodów, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dochody funduszu policji krajowej	.	.	6.306 zł.
wydatki	"	"	417 "
nadwyżka dochodów	.	.	<u>5.889 zł.</u>

która wpłynie na dochód funduszu krajowego rubr. IV.

Lit. H. — M.

Fundusze samoistne.

Sprawozdawca poseł Goldman.

Dział ten obejmuje następujące fundusze:

- Lit. H. fundusz domestykalny.
- " I. " kultury krajowej.
- " K. " stanowy sierociński.
- " L. " Aleksandra hr. Stadnickiego.
- " M. " pożyczki z r. 1873.

Dawniej należał do tego działu także fundusz szkoły weterynaryi, który jednak już w roku 1882 odpadł z powodu, że Wydział krajowy stosownie do uchwały Wys. Sejmu z d. 20. Maja 1875

i 17. Lipca 1880 oddał znajdującą się w tym funduszu realność c. k. Rządowi, który przyjął na siebie koszta urządzenia i utrzymania szkoły weterynaryi. Umorzenie długu ciężącego na tej realności i subwencya krajowa dla szkoły weterynaryi umieszczone są w rubr. XV wydatków funduszu krajowego.

Komisya budżetowa zbadawszy szczegółowo preliminarze każdego z tych funduszy, przedkłada Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

Lit. H. Fundusz domestykalny.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków na wydawnictwo aktów grodzkich 1.200 zł. rozmaite 5 zł., razem 1.205 zł. jak na rok 1882. W dziale dochodów zaś na odsetki od papierów własnością funduszu będących i dokupić się mających 4.412 zł., o 200 zł. więcej niż na r. 1882 z powodu zwiększonego funduszu zarodowego, ze sprzedaży dzieła „Poczet szlachty galicyjskiej“ 5 zł. ogółem 4.417 zł.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

dochody funduszu domestykalnego	.	.	4.417 zł.
wydatki	"	"	1.205 "
		nadwyżka dochodów	<u>3.212 zł.</u>

która ma być użytą na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. J. Fundusz kultury krajowej.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: zwroty kar 20 zł., zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach 5.000 zł. w dziale dochodów: odsetki od kapitałów 2.381, kary za przestępstwa lasowe i wodne 3.000 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu kultury krajowej	.	.	5.381 zł.
wydatki	"	"	5.020 "
		nadwyżka dochodów	<u>361 zł.</u>

Lit. K. Fundusz stanowy sierociński.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: na utrzymanie sierót 1.687 zł., na rozmaite 5 zł. jak na 1882. W dziale dochodów zaś: odsetki od papierów wartościowych 1.885 zł., o 3 zł. mniej, niż na rok 1882, a to pomimo pomnożenia funduszu zarodowego, z powodu, że z tego funduszu wylosowano pewną kwotę 6 pre. listów hipotecznych, a za otrzymaną gotówkę zakupiono 5 pre. listy towarzystwa kredytowego.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu stanowego sierocińskiego	.	.	1.885 zł.
wydatki	"	"	1.692 "
		nadwyżka dochodów	<u>193 zł.</u>

która użytą zostanie na pomnożenie funduszu zarodowego.

Lit. L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: płać za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich 800 zł., rabat za sprzedaż aktów grodzkich 122 zł., koszta druku i oprawy 800 zł.,

o 250 zł. mniej niż na rok 1882 a to według wynikłości z roku 1880, rozmaite 5 zł., — ogółem 1.727 zł. W dziale dochodów: dotacya z funduszu domestykalnego 1.200 zł., sprzedaż wydawnictwa aktów grodzkich 405 zł., odsetki od papierów wartościowych i książeczki kasy oszczędności 181 zł., pozostałość kasowa z końcem 1882 r. — 5.442 zł., ogółem 7.228 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego	.	.	7.228 zł.
wydatki	"	"	1.727 "
		nadwyżka dochodów	<u>5.501 zł.</u>

przeznaczona na pokrycie doraźnych kosztów druku znaczniejszej ilości tomów wydawnictwa aktów grodzkich.

M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Wydział krajowy preliniuje w tym funduszu wymogi na cały rok 1883., komisya budżetowa jednak z uwagi, że w rubr. XIV wydatków funduszu krajowego, Wydział krajowy preliniował a Wys. Sejm na wniosek komisji budżetowej uchwalił kwotę 57.582 zł. na jedną ratę kapitału i na półroczne odsetki od pożyczki zaciągnąę się mającej na spłacenie w obiegu pozostających 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, nie może przyjąć preliniarza Wydziału krajowego, gdyż według tego preliniarza połowa wymogów na zaspokojenie zobowiązań płynących z pożyczki krajowej z roku 1873 byłaby dwa razy preliniowaną.

Z tych powodów komisya budżetowa obniża preliniarz Wydziału krajowego w rub. I. o 8.600 zł. w rubr. II o 39.500 zł., w rubr. III poz. 3. o 3950 zł. razem obniżenie wynosi 52.600 zł.

Inne rubryki i pozycye wydatków, jak również wszystkie rubryki dochodów komisya wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym.

Komisya budżetowa przeto wnosi:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z r. 1873.

Rubr. I. Umorzenie pożyczki przez losowanie	8.600 zł.
" II. Wypłata kuponów	40.000 "
Rubr. III. Koszta administracyjne:					
poz. 3. C. k. Skarb. Państwa 10 % podatek od kuponów	4.000 zł.
" 4. Temuż należytość stempłowa od kuponów	1.257 "
" 5. Potrzeby kancelaryjne	100 "
			Razem	.	<u>5.357 "</u>
Rubr. IV. Bozmaite	400 "
			Razem wydatki	.	<u>54.357 zł.</u>

Dochody preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w ogólnej kwocie 20.781 zł.

Z porównania wydatków 54.357 zł.

" z dochodami 20.781 "

okazuje się niedobór 33.576 zł.

który pokryty zostanie z pozostałości kasowej z r. 1882.

Pozostałość ta wykazaną została w budżecie na r. 1882 na prawdopodobną kwotę 461.534 zł. Odtrąciwszy od tej kwoty powyżej wykazany niedobór za rok 1883 okazuje się ogólna w chwili konwersyi rozporządzalna gotówka w kwocie 427.958 zł.

Aleg. 149.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o petycji L. 117 Hipolita Witowskiego o udzielenie mu stałej zapomogi.

Wysoki Sejmie!

Hipolit Witowski, b. dyrektor szkoły wydziałowej w Bełzie, wniósł petycję, przez Wysoki Sejm komisji budżetowej do sprawozdania poruczoną, w której prosi o udzielenie mu stałej dożywotniej zapomogi, albo o podanie możności w jakimkolwiek instytucie naukowym zapracowania na chleb powszedni. Prośbę tę popiera wykazem licznych prac swoich naukowych, przeważnie dla młodzieży, tudzież długoletnią swoją pracę nauczycielską, naprzód prywatną, a następnie, po wejściu w życie ustaw szkolnych z roku 1873, w szkołach publicznych.

Komisja budżetowa nie może jak tylko najgoręcej prośbę tę w Wysokim Sejmie poprzeć. Urodzony w roku 1808, Hipolit Witowski po ukończeniu kursu filozoficznego i pierwszego roku praw, w r. 1830 wstąpił do wojsk narodowych i przeżył całą ówczesną kampanię. Po jej ukończeniu, mając zamkniętą dla siebie urzędową karierę, poświęcił się zawodowi nauczycielskiemu jako nauczyciel prywatny i guwerner, a możnaby przytoczyć liczne nazwiska wychowanków jego, którzy dzisiaj zaszczytnie i z wielką korzyścią dla kraju zajmują ważne stanowiska zaufania publicznego. Wśród tej ciężkiej pracy nauczycielskiej, oddaje się Witowski z wielkiem zamiłowaniem pracom literackim, a od roku 1849 począwszy wydał 13 dzieł w 21 tomach, przeważnie z nauk przyrodniczych, poświęconych wiekowi młodocianemu. O wielkiej użyteczności prac tych świadczy najlepiej, iż prawie wszystkie są w handlu księgarskim wyczerpane, iż niektóre z nich wyszły w kilku wydaniach (Geografia ogólna w ośmiu), iż jego trzytomowa Historia naturalna oceniana była przez grono profesorów Jagiellońskiego uniwersytetu i na podstawie ocenienia tego zalecona w gimnazyjach krajowych, a jego „Szkółka powszechna“ i „Chemia w obrazkach“ zalecone zostały przez Radę szkolną krajową do bibliotek szkół ludowych.

Kiedy na podstawie ustaw szkolnych z r. 1873 poczęto organizować szkoły, poruczono Hipolitowi Witowskiemu prowizoryczne kierownictwo szkoły wydziałowej w Bełzie. W roku 1874, a więc w 66 roku życia swego, zasiada Witowski do egzaminu kwalifikacyjnego dla szkół wydziałowych. Wielkiem musiało być zamiłowanie jego do zawodu nauczycielskiego i gorącą chęć jego służenia krajowi, jeżeli w tym wieku poczynającej się starości, jak student zasiada do egzaminu i obejmuje ciężkie obowiązki kierownika szkoły, należące do tych, które po raz pierwszy wówczas w kraju naszym zaprowadzano, którym przeto dopiero drogę torować było trzeba. Egzamin zdał Witowski z postępek bardzo dobrym we wszystkich przedmiotach i na tej podstawie został stabilizowany na posadzie dyrektora szkoły wydziałowej w Bełzie.

Rozporządzeniem z dnia 15. Września 1881 L. 5629 przeniosła go Rada szkolna krajowa z powodu wieku w stały stan spoczynku, wyrażając mu „za dotychczasowe gorliwe i o ile siły wieku pozwoliły wzorowe czynności służbowe, podziękowanie i pełne uznanie“. Gdy jednak brakowały mu jeszcze dwa lata służby do uzyskania emerytury, przeto Rada szkolna krajowa w myśl art. 39. ustawy z dnia 2. Maja 1873 nie mogła mu wyznaczyć stałej pensyi emerytalnej, ale przyznała mu tylko jednorazową odprawę, równającą się półtorarocznej pensyi w kwocie 1275 zł. i zwrot wkładek do funduszu emerytalnego w kwocie 214 zł., razem 1489 zł. Tak więc z kilkadziesiątletniej a bardzo zasłużonej pracy w zawodzie nauczycielskim i literackim, pozostało Witowskiemu pisemne „podziękowanie i uznanie“ i fundusz niespełna 1500 zł., z którego procentów oczywiście ani siebie ani żony utrzymać nie może.

Komisya budżetowa mniema, że byłoby ze strony kraju niesprawiedliwością i niewdzięcznością, gdyby tyloletnie prace i zasługi innej nie zyskały nagrody. Kto przez lat 50 zajmował się wychowaniem młodego pokolenia i istotnie wychował krajowi licznych użytecznych obywateli; kto w czasach, kiedy pisanie dzieł dla młodzieży nie opłacało się ani w części tak jak dzisiaj, mimo to z niezmierną gorliwością pracował na tem polu, wówczas zupełnie leżącym odłogiem; kto następnie, gdy pierwszy brząsk choć częściowego w sprawach szkolnych samorządu otwierał nadzieje narodowego kierunku wychowania, staje z młodymi do szeregu i daje im z siebie wzór gorliwej, sumiennej pracy — ten zaiste zasłużył na to, aby pod koniec życia wolnym być od troski choćby tylko o najskromniejszy chleb powszedni. Czego Rada szkolna krajowa, skrepowana przepisami ustawy, uczynić nie mogła, czego nie można było nałożyć jako nieuzasadniony w ustawie ciężar na fundusz emerytalny — to może uczynić łaska Wysokiej Reprezentacyi kraju, która wyznaczając zasłużonemu starcowi dożywotnią pensyę, spełni tylko dług wdzięczności kraju całego. Gdyby Witowski był dosłużył 10 lat w służbie publicznej jako kierownik szkoły wydziałowej, byłby według art. 39. ustawy z dnia 2. Maja 1873 otrzymał czwartą część stałej pensyi z wszystkimi dodatkami. Pensya jego wynosiła 600 zł. rocznie, dodatek pięcioletni 50 zł., dodatek za kierownictwo 200 zł., razem 850 zł., od czego czwarta część wynosi 212 zł. 50 ct. Ze względu jednak, iż ta kwota jest zbyt niedostateczną, ze względu na długoletnią poprzednią pracę choć nie w publicznej służbie, ale zawsze w służbie dla kraju — komisya budżetowa podnosi tę kwotę do 300 zł. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Hipolitowi Witowskiemu, b. dyrektorowi szkoły wydziałowej w Bełzie, wyznacza się z funduszu krajowego dożywotne zaopatrzenie w kwocie 300 zł. rocznie.

Za przewodniczącego:

Smarzewski.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego jako komisji o wniosku p. Abrahamowicza względem uzupełnienia Statutu Banku krajowego postanowieniem, na ile lat wybierani być mają członkowie Rady nadzorczej Banku krajowego.

W załatwieniu wniosku p. Abrahamowicza względem uzupełnienia Statutu Banku krajowego postanowieniem, na ile lat wybierani być mają członkowie Rady nadzorczej Banku krajowego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzupełnienia §. 71. Statutu Banku krajowego następującymi postanowieniami:

I. Członkowie Rady nadzorczej Banku krajowego i ich zastępcy wybierani będą na lat *sześć*.

II. Z pomiędzy członków Rady nadzorczej występuje co dwa lata trzecia część w sposób następujący: Z upływem pierwszych dwóch po pierwszym wyborze a następnie drugich dwóch lat urzędowania rozstrzyga los, którzy członkowie ustąpić mają, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

III. Z pomiędzy zastępców członków Rady nadzorczej ustępuje co trzy lata połowa w ten sposób, że z upływem pierwszych trzech lat urzędowania los rozstrzyga, którzy zastępcy ustępują, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

IV. Dopóki nowo wybrani członkowi i zastępcy nie wejdą w urzędowanie, urzędują dotychczasowi członkowie i zastępcy, chociaż zostali wylosowani.

V. Występujący członkowie Rady nadzorczej i zastępcy mogą być napowrót wybrani.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 19. Października 1882.

Marszałek krajowy:
Dr Zyblíkiewicz.

Sprawozdawca:
Dr. Wereszczyński.

Aleg. 151.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ z przedłożonej Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 17. b. m. L. 51343 listy kandydatów na członków Rady nadzorczej Banku krajowego sześciu tylko otrzymało absolutną większość głosów, przeto z odwołaniem się na uchwałę Sejmową z dnia 18. października 1881 r., oraz §. 71. statutu Banku krajowego Wydział krajowy przedstawia do uzupełniającego wyboru na członków Rady nadzorczej pp.

1. Gorayskiego Augusta, posła Sejmu krajowego,
2. Dr. Żywickiego Klemensa, adwokata krajowego i posła Sejmu krajowego,
3. Dąbrowskiego Wacława, Wiceprezydenta miasta Lwowa.

W miejsce p. Augusta Gorayskiego przedstawia Wydział krajowy w uzupełnieniu pierwotnej listy do wyboru na zastępcę członka Rady nadzorczej p. hr. Scipiona Karola, właściciela dóbr ziemskich i posła Sejmu krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 19. Października 1882.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński,
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o petycyi urzędników Wydziału krajowego w sprawie pokrycia należności stemplowych od ich dekretów nominacyjnych.

Wysoki Sejmie!

Według §. 16. ustawy o należnościach z d. 9. lutego 1850 i pozycyi 40. taryfy z r. 1862 wymierzają władze skarbowe od dekretów, zawierających nominacje na stałe posady urzędowe, należność od 10-krotnej płacy rocznej z dodatkami, a od dekretów dotyczących posunięcia na wyższą posadę — należność od 10-krotnego podwyższenia płacy rocznej i dodatków, a to według skali III.

Przy nominacjach jednak na posady rządowe — nie mają powyższe przepisy zastosowania, — gdyż od takich nominacji opłaca się według §. 176. ces. patentu z dnia 27. stycznia 1840 r. takse w wysokości $\frac{1}{3}$ rocznej systemizowanej płacy.

Ta okoliczność była przyczyną, że władze skarbowe nie żądały od Wydziału krajowego wykazu dekretów nominacyjnych — sądząc mylnie, że i do krajowych urzędników patent z r. 1840. ma być zastosowany. — Dopiero w r. 1875 wezwano Wydział krajowy o udzielenie wszystkich dekretów nominacyjnych poczynszy od r. 1861 wydanych — i wymierzono wszystkim urzędnikom, — *do niepodzielnej ręki z Wydziałem krajowym* — należności §. 16. ustawy z 9. lutego 1850 i pozycją 40. taryfy wskazane.

Wymierzono te należności za wszystkie dekreta poczynszy od r. 1861 wydane — tak, iż ci, którzy awansowali, mieliby spłacić naraz po kilka należności.

W r. 1880 wnieśli urzędnicy Wydziału krajowego do Wys. Sejmu petycję — upraszając, by te należności z funduszu krajowego opłacone zostały.

Petycję tę Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia — Wydział krajowy zaś rozporządzeniem z d. 10. stycznia 1882 L. 36.320/80 oznajmił petentom, że do prośby ich przychylić się nie może, ponieważ obarczyłoby to fundusz krajowy znacznym wydatkiem, tudzież ze względu, że urzędnicy rządowi takse nominacyjną w całości opłacają, — powołany zaś przez petentów §. 64. ustawy o należnościach, według którego obie strony, t. j. fundusz krajowy i urzędnicy, solidarnie obowiązani są do opłaty należności — dotyczy tylko stosunku stron do Skarbu Państwa, nie zaś stosunku kraju do urzędników.

Na sesyi bieżącej wnieśli urzędnicy Wydziału krajowego dnia 4. t. m. do L. 730 petycję, w której proszą, by rzeczzone należności w całości, lub przynajmniej w połowie, przez fundusz krajowy pokryte zostały.

Komisya budżetowa — badając prawną podstawę tego żądania — przekonała się, że kwestya uiszczenia należności od dekretów nominacyjnych nie jest wcale rozstrzygnięta ani w ustawie służbowej z r. 1866 — ani też w późniejszych uchwałach sejmowych o prawnych stosunkach urzędników krajowych.

Okoliczność, że urzędnicy państwowi takse nominacyjną sami w całości opłacają, nie może — zdaniem komisji — nakładać takiego obowiązku na urzędników krajowych co do należności od dekretów, zwłaszcza gdy ustanowa służbowa wcale nie orzeka, aby w kwestyach, nieunormowanych ustanową służbową, obowiązywać miały przepisy analogiczne dla urzędników państwowych wydane.

Zdaniem komisji więc należy tę kwestyę rozstrzygnąć według ogólnych zasad prawnych.

§. 64. ustawy o należnościach z r. 1850 orzeka, iż do uiszczenia należności od dokumentu obowiązani są *niepodzielnie* (solidarnie) ten, kto wydał dokument, lub w czyjem imieniu takowy wydano, i ten, kto ów dokument otrzymał.

W tym wypadku jest kraj, względnie fundusz krajowy, do opłaty tych należności obowiązany, solidarnie z urzędnikami, którzy otrzymali dekrety. Dlatego też i nakazy płatnicze, wymierzający owe należności, wydane są urzędnikom *do niepodzielnej ręki z Wydziałem krajowym*.

Jeżeli zatem kraj i urzędnicy krajowi są solidarnymi dłużnikami skarbu Państwa co do rzeczonych należności, a stosunek między krajem a urzędnikami względem uiszczenia tych należności ani ustanową służbową, ani inną uchwałą Sejmu, nie jest unormowany — to należy tu zastosować postanowienie §. 896. ustawy cywilnej, — według którego dłużnik solidarny, który cały dług uiszczył, może od reszty współdłużników żądać zwrotu, a to, jeżeli nieistnieje między nimi żaden odrębny stosunek — *w równych częściach*.

Z tych powodów komisya budżetowa uważa prośbę petentów aby *połowa* rzeczonych należności pokryć z funduszu krajowego — jako uzasadnioną — i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby połowa należności rządowych, wymierzonych od dekretów nominacji na urzędników krajowych, opłacał z funduszu krajowego“.

2. „Na uiszczenie połowy należności od dekretów nominacyjnych dotychczas przez Wydział krajowy wydanych otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1882 w kwocie 2500 zł. w. a. jako wydatek nadzwyczajny.“

Tą uchwałą jest załatwiona także petycja Jana Bałtarowicza, kuratora umysłowo chorego Emila Czaderskiego, do L. 876 wniesiona o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 175 zł. jako należność od nominacji E. Czaderskiego.

Lwów dnia 12. października 1882.

Przewodniczący :

H. W o d z i c k i

Sprawozdawca :

Dr. Skałkowski.

Aleg. 153.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o petycyi Natalii Jeziorańskiej o udzielenie wsparcia.

Wdowa po ś. p. Antonim Jeziorańskim, której mąż jej odumarł po 9ciu letniej służbie w Wydziale krajowym, pozostała bez środków do życia z czternastoletnią córką, i prosi o wyznaczenie rocznej pensyi aż do chwili w której córka dojdzie do pełnoletności.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Pani Natalii z Horbowskich Jeziorańskiej dar z łaski w sumie trzystu złr. wal. austr. rocznie, którą będzie pobierać aż do pełnoletności córki.

Przewodniczący:
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

1861

Journal

Journal of the ...

...

...

...

...

...

Sprawozdanie

komisyi sejmowej o wniesionem jako przedłożenie rządowe projekcie Ugody między c. k. Administracją Państwa a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w imieniu Reprezentacyi krajowej, w sprawie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Znany jest powszechnie przebieg uwolnienia gruntowego u nas, tej czarnymi głoskami w historii naszego kraju zapisanej sprawy. Rozpoczęta cyrkularzem gubernialnym z dnia 22. kwietnia 1848. i Najwyższym patentem z dnia 17. kwietnia 1848., znoszącymi powinności poddańcze w Galicyi za wynadgrózeniem na koszt Państwa, doprowadzoną ona została po różnych przejściach do Najwyższego postanowienia z dnia 13. października 1857., którem rozporządzono, iż na pokrycie potrzeb funduszu uwolnienia gruntowego w Galicyi ma być dawany z funduszków Państwa roczny przyczynek (Beitrag) 2,500.000 złr. m. k. pod zastrzeżeniem pretensyi do zwrotu (unter Vorbehalt des Rückzahlungs-Anspruches) a że reszta ma być dostarczana odpowiednimi dodatkami do podatków bezpośrednich. Stan ten trwa do dziś i wskutek tego fundusz krajowy w Galicyi, gdzie wynadgrózenie za powinności poddańcze miało nastąpić na koszt Państwa, przyczynia się w daleko wyższej mierze jak fundusze krajowe wszystkich innych krajów Monarchii, które przyczyniają się tylko w $\frac{1}{2}$ części obliczonego wynagrodzenia. Kreślić szczegółowych przejść tej sprawy komisya Wysokiemu Sejmowi nie chce, bo bez goryczy uczyniłaby tego nie mogła, a w chwili, gdzie Rząd podaje rękę do ostatecznego załatwienia jej, gdzie zatem zimna rozważa koniecznie i przedewszystkiem potrzebna, unikać wypada zdaniem komisyi wszystkiego, co by jątrzyć musiało, a choćby nawet tylko jątrzyć mogło.

Wyż powołane Najwyższe postanowienie z 13. października 1857 nie zakończyło sprawy indemnizacyjnej. Wymienione w niem zastrzeżenia pretensyj do zwrotu czynionych z Skarbu Państwa funduszowi uwolnienia gruntowego w Galicyi dopłat, dało pochop licznym Reprezentantom innych krajów koronnych równie jak byłym rządóm do twierdzenia, że Galicya obowiązana jest zwrócić Skarbowi Państwa wszystkie te dopłaty.

Kraj nasz nie uznawał nigdy takiego obowiązku, bo przecież, pominiawszy nawet wszystkie inne przeciw takiemu obowiązkowi jasno przemawiające okoliczności, powyższe rozporządzenie ani nakłada na Galicyę obowiązku zwrotu, ani zastrzega dla Skarbu Państwa prawa do zwrotu. Zastrzega mu tylko możność żądania zwrotu; oczywiście, jeżeliby skąd innąd miał do tego prawo, co już ówczesnie i w sferach rządowych było wątpliwem, jak tego nawet użyty w Najwyższem postanowieniu do oznaczenia tych dopłat wyraz dowodzi. Nazwano je przyczynianiem się (Beitrag) a nie zaliczką (Vorschuss).

To też Sejm zawsze przytem obstawał, że Galicya nie ma obowiązku zwracania Skarbowi Państwa czegokolwiek z dawanych funduszowi indemnizacyjnemu dopłat, że przeciwnie ona by miała słuszną pretensyę do wynadgrozdzenia jej przynajmniej tej krzywdy, iż przyczynia się do funduszu indemnizacyjnego w wyższej mierze, jak inne kraje koronne — niejednokrotnie wyraźnie to wypowiedział i z tego powodu nie zgodził się na proponowaną w roku 1868., przez ówczesny Rząd umowę, mocą której wzmiankowana coroczna dopłata 2,500.000 złr. m. k. galicyjskiemu funduszowi indemnizacyjnemu uiszczana być miała począwszy od 1. stycznia 1868. jako bezzwrotna subwencya, ponieważ umowa ta nie zawierała żadnego postanowienia co do uiszczonych do dnia 1. stycznia 1868. ze Skarbu Państwa dopłat, a pominięcie ich w umowie byłoby może mogło być poczytane za pośrednie uznanie przez Sejm obowiązku zwrócenia takowych.

Jakkolwiek jednakże kraj nasz zawsze stale odpierał wszelki taki obowiązek, niemniej przecież pragnął, aby sprawa ta raz już ostatecznie załatwioną była, załatwienia tego od Rządu wymagał i takowego niecierpliwie wyglądał, bo nie chciał być narażonym na ciągłe zarzuty Reprezentantów innych krajów koronnych, że ich kosztem pociąga wielkie korzyści z funduszu Państwa, na wymówki, iż niechce nawet uznawać obowiązku oddania tego, co z łaski tytułem zwrotnej zaliczki pobiera, — zarzuty i wymówki, które się odzywały i powtarzały ledwie nie zawsze, ile razy chodziło o jakiś choćby najwięcej usprawiedliwiony wydatek ze Skarbu Państwa, który miał lub mógł przynieść Galicyi jakąś korzyść.

Obecnie przedłożył c. k. Rząd Wysokiemu Sejmowi przekazany komisji do sprawozdania projekt Ugody z Administracją Państwa, która stosunek Państwa do funduszy indemnizacyjnych Galicyi stanowczo i ostatecznie reguluje.

Podług brzmienia tego projektu wszystkie dotychczas ze Skarbu Państwa funduszowi indemnizacyjnemu Galicyi uiszczone dopłaty i udzielone zaliczki zostałyby wprawdzie odpisane i umorzone i Skarb Państwa dawałby nadal do roku 1897. tym funduszom indemnizacyjnym corocznie dopłaty bezzwrotne, ale dopłaty te mogłyby być niższe z 2,500.000 złr. m. k. czyli 2,625.000 zł. w. a. na 2,100.000 zł. w. a., a nadto Skarb Państwa nie miałby w roku 1898., w którym przyjdzie jeszcze podług planów amortyzacyjnych zapłacić do całkowitego umorzenia obligacyj indemnizacyjnych na rachunek kapitału i rent 3,575.825 zł. w. a. dać już żadnej dopłaty.

Oceniając przedłożony projekt ugody ze stanowiska li praw i obowiązków, komisya musiałaby przyjść do Wys. Sejmu z wnioskiem odmówienia mu swego przyjęcia, bo projekt ten zwiększa na przyszłość ciężar kraju na rzecz funduszu indemnizacyjnego, oprócz podwyższenia go w roku 1898. jeszcze corocznie o 525.000 zł. w. a. — żąda zatem od Galicyi częściowego zrzeczenia się nabytego Najwyższem postanowieniem z dnia 13. października 1857. niewątpliwego prawa do corocznej dopłaty ze Skarbu Państwa funduszom indemnizacyjnym przez cały przeciąg amortyzacji indemnizacyjnego długu 2,625.000 zł. w. a. za ustępstwo ze strony Skarbu państwowego wymagania zwrotu tych dopłat i uiszczonych zaliczek, jakiego prawa Galicya Skarbowi Państwa nigdy nie przyznawała i także obecnie przyznać nie może.

Komisya jednakże sądzi, że nie odpowiedziałaby życzeniu kraju załatwienia już raz stanowczo tej nieszczęsnej indemnizacyjnej sprawy i że nie poszłaby za myślą Wysokiego Sejmu, gdyby w ocenieniu przedłożonej przez c. k. Rząd ugody ograniczać się chciała li do stanowiska prawnego, bo wykluczałoby to w ogóle możność załatwienia tej sprawy w drodze ugody.

Nie można bowiem łudzić się nadzieją, iż c. k. Rząd i Reprezentacya Państwa, jako druga w tej sprawie strona, zechcą przystać na bezwarunkowe uznanie zajmowanego przez Galicyę stanowiska bez żadnego z jej strony ustępstwa. Byłoby to bowiem nie ugodą, lecz dobrowolnem zrzeczeniem się roszczonego sobie przez tamtą stronę, jakkolwiek przez kraj nasz nigdy nie uznawanego i zawsze zaprzeczanego prawa. Zdawało się zatem komisji, iż nie powinna się wahać zalecić Wys. Sejmowi uczynienia w ugodzie także ustępstw i ze strony naszego kraju, i że tylko przestrzegać wypada, by ustępstwa te nie obarczały kraju zanadto, i nie były nad jego siły.

W tym też kierunku komisya ściśle badała i rozbiierała warunki przedłożonej przez c. k. Rząd umowy, i przysłała do przekonania, iż zamierzone w niej podniesienie corocznego przyczyniania się kraju dla funduszków indemnizacyjnych o 525.000 zł. w. a. przechodziłoby materyalne siły kraju, i że kraj takiego ciężaru przyjmować na siebie nie może. Zwiększyłyby to bowiem dotychczasowe roczne opłaty kraju do funduszu indemnizacyjnego o blisko 17/100 i wymagałyby podwyższenia dodatków krajowych do całkowitej należności wszystkich podatków bezpośrednich o 5 do 6 centów, czemu kraj przy podniesionych i jeszcze podnoszonych podatkach, i przy konieczności opędzania coraz nowych krajowych wydatków, nie mógłby podołać. Nie sądziła jednakże komisya, iż z tego powodu należy jej przyjść do Wysokiego Sejmu z wnioskiem odmówienia przedłożonej Umowie przyjęcia i odrzucenia jej. Przeciwnie była zdania, iż powinna zaproponować Wysokiemu Sejmowi takie w przedłożonej umowie zmiany, któreby z jednej strony nie przekraczały granic możności kraju, a z drugiej strony jak najmniej nadwierały zasady i podstawy tej umowy. Po wszechstronnem rozważeniu wszystkich dotyczących okoliczności, nabyła komisya przekonania, iż potrzebne dotąd dla funduszków indemnizacyjnych Galicyi dodatki krajowe nad 2 centy od reńskiego bez przekroczenia materyalnych sił kraju, pod żadnym względem podwyższone być nie mogą. Natomiast zdawało się komisji, iż mógłby kraj przyjąć na siebie obowiązek bezprocentowego zwrotu w odpowiednich ratach po amortyzacyi kapitału indemnizacyjnego zaliczek, do których dawania skarb Państwa by się zobowiązał. A ponieważ przedłożony przez c. k. Rząd projekt ugody żąda zmniejszenia dawanego dotąd przez skarb Państwa funduszom indemnizacyjnym rocznego zasiłku w sumie 2,625.000 zł. w. a. o 525.000 zł. w. a., komisya sądzi, iż kraj mógłby bez narażenia się na materyalną ruinę, przyjąć na siebie obowiązek dawania na pokrycie powstałego ztąd niedoboru corocznie po 200.600 zł. w. a., co by wymagało podwyższenia dodatku indemnizacyjnego o 2 centy, tudzież obowiązek zwrócenia skarbowi Państwa po całkowitej amortyzacyi indemnizacyjnego kapitału w przeciągu trzech lat w kwartalnych ratach z dołu, brakujących jeszcze rocznie 325.000 zł., któreby skarb Państwa i nadal do roku 1897 zaliczał. Z ostatniego tytułu miałyby kraj do zapłacenia skarbowi Państwa po skończonej amortyzacyi 4,875.000 zł. w. a., czyli rozkładając tę sumę na trzy lata, musiałby kraj uiszczać rocznie po 1,625.000 zł., t. j. niespełna połowę tego, co uiszczał corocznie na fundusz indemnizacyjny. Dodatek indemnizacyjny byłby tedy w tych trzech latach o połowę zmniejszony.

Warunek, by Skarb Państwa w r. 1898. nie dawał już żadnego zasiłku, nie da się wprawdzie niczem usprawiedliwić, jest to po prostu żądaniem od kraju ofiary, ponieważ jednakże nie ulega wątpliwości, iż kraj w r. 1898. nie będzie potrzebował podnosić z tego powodu dodatku indemnizacyjnego, leez przeciwnie jest uzasadniona nadzieja, iż takowy będzie mógł być nawet niższym, komisya nie proponuje w tym względzie żadnej zmiany.

Komisya pozwala sobie tedy polecić Wys. Sejmowi przyjęcie przedłożonej przez c. k. Rząd umowy z wymienionemi zmianami. Nie poleca ona jej jednakże jako materyalnie dla kraju korzystnej, przeciwnie nie zapoznaje bynajmniej, iż nałoży ona na kraj znaczny ciężar, ale sądzi, iż przyjmując takową, z jednej strony uczyni się zadość długoletniemu życzeniu kraju załatwienia ostatecznego sprawy indemnizacyjnej, a z drugiej strony nie obarczy się kraju ciężarem, któryby przechodził jego materyalne siły.

Zanim komisya zdecydowała się na polecenie Wys. Sejmowi przyjęcia tej umowy, nie zaniedbała ona zadać sobie pytania, czyli załatwienie indemnizacyjnej sprawy nie dałoby się okupić mniejszemi ofiarami, a po gruntownem zastanowieniu się nabyła przekonania, iż w dzisiejszych okolicznościach byłoby to niemożliwem. Czyli w przyszłości stosunki nie byłyby przychylniejsze, przesądzać ona nie może, ale nie widzi, coby do takiej nadziei upoważniało.

W końcu sądzi komisya, iż można mieć niepłonną nadzieję, że c. k. Rząd zgodzi się na proponowane przez nią zmiany, że dołoży wszelkiego starania, aby wspomnianą umowę Reprezentacya Państwa z temi zmianami zatwierdziła, i że Reprezentacya Państwa, nie odmówi jej swego zatwierdzenia, bo również c. k. Rząd jak i Reprezentacya Państwa nie będą mogły nie uznać szczerych i lojalnych chęci naszych usunięcia istniejącego powodu, a może i pretekstu do waśń między naszym krajem a innymi krajami koronnymi, nie będą mogły nie uznać, że dla dopięcia tego celu czynimy znaczną materalną ofiarę i że ofiarność tę posuwamy aż do ostatecznych granic naszej możebności. Ponieważ jednakże każda chociażby najbardziej usprawiedliwiona nadzieja może zawieść, podpisana komisya sądzi, iż chcąc zapobiedz, aby w razie niezatwierdzenia przez Reprezentacyę Państwa uchwalonej przez Wys. Sejm umowy nie chciano podnosić zarzutu, że uchwaleniem tej umowy Wys. Sejm uznał zajmowane dotąd w sprawie indemnizacyjnej przez kraj prawne stanowisko za bezpodstawne, i że takowe porzucił, potrzeba, aby Wys. Sejm wyraźnie zastrzegł się, że równie teraz, jak dotychczas, zawsze nie uznaje obowiązku kraju do zwracania Skarbowi Państwa uiszczanych dla funduszków indemnizacyjnych Galicyi sum, i że bynajmniej nie schodzi z zajmowanego przez kraj w tej sprawie od jej początku prawnego stanowiska.

Raczy tedy Wys. Sejm powziąć następujące uchwały:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem oświadcza, iż równie teraz, jak zawsze dotychczas nie uznaje żadnego obowiązku kraju do zwracania Skarbowi Państwa czynionych funduszm indemnizacyjnym Galicyi ze Skarbu Państwa dopłat lub zaliczek, że zdaniem jego Skarb Państwa uiszczając te dopłaty i zaliczki wypełniał tylko swój obowiązek, i w ogóle, że Sejm nie schodzi bynajmniej z zajmowanego w sprawie indemnizacyjnej od jej początku przez kraj i Jego Reprezentacyę prawnego stanowiska, i że stanowisko to na wszelką ewentualność niniejszem oświadczeniem wyraźnie sobie zastrzega.

II. Chcąc usunąć spór o stosunek Państwa do funduszków indemnizacyjnych Galicyi, i załatwić ostatecznie tę od tak dawna wiszącą sprawę nawet ze znaczną ofiarą, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Administracyą Państwa następującej Ugody:

U g o d a

zawarta z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia pomiędzy c. k. Administracyą Państwa a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w imieniu Reprezentacyi krajowej, w sprawie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.

1. Udzielone galicyjskim funduszm indemnizacyjnym ze strony Państwa zaliczki w kwocie	9,547.560 zł. 54 ⁵ / ₁₀ ct.
i uiszczane po dzień 31. grudnia 1881 z zastrzeżeniem żądania zwrotu bezprocentowe dopłaty w łącznej kwocie	63,000.000 „ — „
a po doliczeniu przyzwolonej na rok 1882 dopłaty	2,625.000 „ — „
w ogólnej sumie	75,172.560 zł. 54 ⁵ / ₁₀ ct.

t. j. Siedmdziesięciu i pięciu milionów stu siedmdziesięciu dwóch tysięcy pięciu set sześćdziesięciu złotych reńskich $54\frac{3}{10}$ centów, zostają odpisane i umorzone.

2. Na lata począwszy od r. 1883 włącznie do 1897 w miejsce przyznanej Najwyższem postanowieniem z 13. Października 1857 bezprocentowej dopłaty państwowej w kwocie 2,625.000 zł. przynaję się bezzwrotna roczna subwencya państwowa w kwocie 2,100.000 zł. (Dwóch milionów stu tysięcy zł.), roczna zwrotna bezprocentowa zaliczka państwowa w kwocie 325.000 zł. (Trzy kroć dwudziestu pięciu tysięcy złotych).

Wyplata tej subwencji i zaliczki uiszczaną będzie w ćwierćrocznych ratach z góry.

3. Reszta potrzeb funduszów indemnizacyjnych, jaka się okaże po odliczeniu subwencji i bezprocentowej zaliczki będzie pokrywaną przez kraj dodatkami do podatków bezpośrednich.

Dodatki te mają być w takiej wysokości ustanowione, jaka potrzebną będzie, aby z ich dochodu, z subwencji i z bezprocentowej zaliczki państwowej pokryte zostały wszystkie potrzeby indemnizacji i wykupna ciężarów gruntowych, oraz spłaty wymienionych pod 5. oprocentowanych zaliczek państwowych.

Całkowite lub częściowe odpisanie, odroczenie terminów uiszczenia, lub zwrot dodatków indemnizacyjnych może nastąpić tylko w tym samym stosunku, w jakim to przez c. k. Administracyę państwową przyznanem zostanie co do podatków państwowych, służących za podstawę do wymiaru dodatków indemnizacyjnych.

4. Kraj obowiązuję się zwrócić wymienione pod 2. bezprocentowe zaliczki państwowe po ukończeniu amortyzacji obligacji indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi w przeciągu lat trzech, począwszy od roku 1899. w równych kwartalnych ratach z dołu.

5. O ile by fundusze w skutek ubytku w dochodach z dodatków do podatków nie mogły w zupełności uiszczyć się z swoich zobowiązań, oraz w wypadku, jeżeliby mimo normalnego wpływania rzeczonych dodatków, dopłata kraju, stała subwencya państwowa i bezprocentowa zaliczka państwowa nie wystarczyły do pokrycia każdorazowej potrzeby rocznej, udzielać będzie Państwo w miarę należycie wykazanej potrzeby zwrotnych zaliczek po 5% oprocentowanych.

Zaliczki te, skoro obrót roczny funduszów znowu wykaże nadwyżkę, mają być w miarę tejże zwracane, a kraj obowiązuję się na wypadek, jeżeliby po nplywie roku 1898 pozostały jeszcze zaległości w tych zaliczkach, pobierać dalej wskazane w ustępie 3. dodatki, także po za ten rok aż do zupełnego ich umorzenia.

6. Równie i dla dopełnienia obowiązku zwrotu bezprocentowej zaliczki państwowej w ratach ad 4. wymienionych, winien kraj jeszcze i po amortyzacji obligacji indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi ustanawiać i pobierać w dalszych trzech latach potrzebne dodatki do podatków.

W każdym razie, jeżeliby fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej jeszcze w roku 1898 anuitetami był obciążony, albo gdyby się okazały inne potrzeby indemnizacji, winien kraj postarać się o pokrycie tych potrzeb przez dostateczne dodatki do podatków.

7. Po konstytucyjnym zatwierdzeniu tej ugody, galicyjska Reprezentacya krajowa objąć ma zarząd funduszów indemnizacyjnych pod tymi samymi warunkami, pod jakimi to nastąpiło w innych królestwach i krajach.

Preliminarze i zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi mają być i na przyszłość corocznie jeszcze przed wniesieniem do Sejmu, udzielane c. k. Ministerstwu skarbu.

8. Ugoda ta będzie sporządzoną w dwóch równobrzmiących, niestemplowanych, podpisami Ministra skarbu, oraz Marszałka krajowego i dwóch członków Wydziału krajowego zaopatrzonych egzemplarzach, z których jeden ma być przechowany w c. k. Ministerstwie skarbu, a drugi w galicyjskiej Reprezentacyi krajowej.

Wiedeń, dnia . . .

Lwów, dnia . . .

Lwów dnia 18. Października 1882.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Grocholski, m. p.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzach funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na 1883 r.

Wysoki Sejmie!

C. k. rząd przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt budżetu funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i w. ks. krakowskiego na 1883 r., a Wysoka Izba uchwałą z 23. Września przekazała te projekty budżetu Komisji budżetowej do zbadania i przedłożenia wniosków.

W projekcie budżetu wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej* preliniuje rząd *wydatki* jak następuje:

1. Koszta zarządu	25.180 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj	1,672.650 "
3. Kwoty wyrównawcze:	
a) w kapitale	192 "
b) w rentach	100 "
4. Renty dla uprawnionych	1,903.622 "
5. Nadzwyczajne wydatki	75.000 "
Razem	3,676.744 "

Gdy zaś wydatki funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego uchwalił Wysoki Sejm na 1882 r. w sumie 3,669.215 "
przezo rząd preliniuje na 1883 r. wydatki więcej o 7.529 "
niż uchwalono na rok 1882.

Co do 1. pozycyi wydatków, Komisya budżetowa zważywszy, że wydatki na zarząd funduszem indemnizacyjnym wschodniej Galicyi wynosiły rzeczywiście w 1880 r. 22.738 zł. a w 1881 roku 22.892 zł. jak to wykazały przedłożone przez rząd zamknięcia rachunków za wspomniane lata; zważywszy powtórę, że prawie corocznie zmniejszają się wydatki na zarząd funduszami indemnizacyjnymi, bo zmniejszają się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, jak to

sam rząd przedstawił w uzasadnieniu wydatków rzeczywistych w 1881 r.; zważywszy przeto, że wydatki na zarząd w 1883 r. nie mogą być większe niż były rzeczywiście w 1881 r., wnosi w okrągłej sumie, podobnie jak na 1882 r.:

1. *Wydatki na zarząd* 23.000 zł.

Co do 2. pozycji. Według planu losowania i umarzania obligacyj funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego, winny być wylosowane obligacje indemnizacyjne w drugim półroczu 1882 r. za sumę 767.000 zł. m. kon., a w pierwszym półroczu 1883 r. za sumę 826.000 zł. mon. kon., razem za 1,593 000 zł. m. k. czyli za 1,672.650 zł. a. w. i za te obligacje wylosowane w obu wspomnianych terminach przypada wypłata w 1883 r. Przeto tę sumę 1,672.650 zł. w. a. wstawić należy w budżet wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego na spłatę obligacyj wylosowanych a płatnych w 1883 r. Zaznaczyć winniśmy, iż rząd uwzględniając słuszość uwag naszych wypowiedzianych w sprawozdaniu zesłorocznem o budżecie funduszu indemnizacyjnych na r. 1882, nie proponował już powiększenia wymienionej sumy kwotą jakoby potrzebną na wypłatę za te obligacje, które wylosowane w dawniejszych latach, nie przedłożone zostały dotychczas do wypłaty; albowiem niektóre z tych obligacyj dawniej wylosowanych, będą wprawdzie przedłożone do wypłaty w 1883 r., ale także część obligacyj wylosowanych w listopadzie 1882 i w maju 1883, nie zostanie przedłożoną do wypłaty w ciągu 1883 r., jak uczy coroczne doświadczenie, które także udowodniło, iż suma przypadająca według planu do wypłaty za obligacje wylosowane w drugim półroczu roku poprzedniego i w pierwszym półroczu roku bieżącego, wystarcza zupełnie nietylko do wypłacenia za obligacje wylosowane w powyższych dwóch terminach, a przedłożonych do wypłaty przed końcem roku budżetowego, ale także do wypłacenia za obligacje wylosowane w latach poprzednich a przedłożone do wypłaty w ciągu danego roku budżetowego.

Przeto Komisya, zgodnie z projektem rządowym, wnosi:

2. *Spłata kapitału przez losowanie* 1,672.650 zł.

przeto więcej o 61,950 zł. niż prelininowano wydatek ten w budżecie na r. 1882. albowiem corocznie zwiększa się suma przeznaczana na spłatę i umorzenie wylosowanych obligacyj, a zmniejsza się suma przeznaczana corocznie na wypłatę za kupony, to jest na roczny procent od obligacyj pozostałych jeszcze do umorzenia.

Co do 3ciej pozycji wydatków, Komisya budżetowa zgodnie z rządowym projektem budżetowym, wnosi:

3. *Kwoty wyrównawcze: a) w kapitale* 192 zł.

b) *w rentach* 100 „

Co do 4tej pozycji, wydatek na wypłatę renty dla uprawnionych, czyli na zapłatę za zapadłe kupony od obligacyj indemnizacyjnych zmniejsza się z każdym rokiem, z powodu, że z każdym dalszym rokiem pozostaje mniejsza liczba obligacyj indemnizacyjnych nie wylosowanych, a liczba nowo wystawianych obligacyj indemnizacyjnych jest bardzo mała. Obligacyj indemnizacyjnych wschodnio-galicjijskich nie wylosowanych do Października 1882 r. pozostanie za sumę 38,060.022 zł. m. k. a gdy w 1882 r. przybędzie prawdopodobnie nowo-wystawionych obligacyj za sumę 3 150 zł. m. k., zatem z końcem Października 1882 r. będzie istnieć obligacyj indemnizacyjnych wschodnio-galicjijskich za sumę 38 063.172 zł. m. k. Na wypłatę więc 5% od tej sumy, tj. na wypłaty za mające zapaść w 1883 r. kupony od obligacyj indemnizacyjnych przypada wydać w 1883 r. 1,903.159 zł. w. a. Oprócz tego potrzeba 463 zł. w. a. na procent od kapitałów indemnizacyjnych zlikwidowanych ale nie pokrytych dotąd obligacjami, które to kapitały wynoszą z końcem 1882 r. 9.569 zł. — Przeto potrzeba w 1883 r. na wypłatę renty dla uprawnionych 1,903.622 zł. w. a. i Komisya zgodnie z rządowym projektem budżetu, wnosi:

4. *Renty dla uprawnionych* 1.903.622 zł. w. a.

Co do 5tej pozycji na wydatki nadzwyczajne, która to rubryka obejmuje zwrot nadpłaty dodatków indemnizacyjnych, zwrot nadpłaty kapitałów i rent, prelininuje rząd 75.000 zł.

Komisya budżetowa zważywszy, że wprawdzie w budżecie na rok bieżący oznaczono ten wydatek w sumie 76.580 zł., ale rzeczywisty wydatek w tej rubryce wynosił w 1881 r. tylko 74.584 zł., przeto odpowiednio temu rzeczywistemu wydatkowi a zgodnie z wnioskiem rządowym, wnosi w okrągłej sumie:

5. *Wydatki nadzwyczajne* 75.000 zł.

Według wniosków powyższych ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej w budżecie na rok 1883 preliniuje Komisya budżetowa na **3,674.564** zł.
a więc mniej niż w rządowym projekcie budżetu o 2.180 zł.

Pokrycie tych wydatków funduszu ind. wschodnio-galicyjskiego, to jest dochody tegoż funduszu preliniuje Rząd w projekcie budżetu na 1883 r. jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów	2.761 zł.
2. Wpłata rent	532 „
3. Odsetki za zwłoki i inne dochody	5.262 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od własnych obligacyj indemnizacyjnych	—
---	---

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,200.861 „
---	-------------

IV. Ze skarbu państwa.

6. Subwencya ze skarbu państwa	1,467.328 „
--	-------------

Razem	<u>3,676.744 zł.</u>
-----------------	----------------------

Przeto rząd preliniuje w projekcie budżetu na 1883 r. dochody w sumie większej o 7.529 zł. niż Sejm uchwalił je w budżecie na 1882 w sumie 3,669.215 zł.

Wprawdzie przedłożenie rządowe porównywując dochody preliniowane na 1883 w sumie powyższej 3.676.744 zł. z dochodami uchwalonymi na 1882 rok, twierdzi, że dochody na 1882 preliniowano tylko w sumie 3,596.285 zł. Twierdzenie to mylne, powstało ztąd, że w poczet dochodów preliniowanych na 1882 rok, nie wpisano wcale w przedłożeniu rządowym jednej uchwalonej przez Sejm pozycyi, mianowicie nie zapisano części zapasu kasowego pozostałego z końcem r. 1880, którą Sejm w sumie 72.928 zł. przeznaczył wyraźną uchwałą swoją na pokrycie wydatków w 1882 r. i polecił zapisać w poczet dochodów tegoż 1882 r. Lecz rząd tę pozostałość z rachunków 1880 r. przeniósł do majątku funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego i z tego powodu wykazuje brak 72.930 zł. w dochodach 1882 dla pokrycia wydatków 1882 r. -- Zapewne usprawiedliwi to rząd przedkładając zamknięcie rachunków za 1882 r. i uzasadniając dlaczego dochody rzeczywiste były w 1882 mniejsze o tę kwotę 72.930 zł. od dochodów preliniowanych, które istotnie uchwalił Sejm w budżecie na 1882 r. w sumie 3,669.215 zł.

Komisya budżetowa po tej uwadze co do porównania ogółu dochodów preliniowanych teraz na r. 1883, z ogółem dochodów uchwalonych na 1882, wnosi przyjęcie bez zmiany trzech pierwszych pozycyj rządowego preliminarza dochodów, mianowicie

1. <i>Wpłata kapitałów</i>	2.761 zł.
2. <i>Wpłata rent</i>	532 „
3. <i>Odsetki za zwłokę i inne dochody</i>	5.262 „

Co do 4-tej pozycyi dochodów t. j. odsetek od własnych obligacyj indemnizacyjnych, nie wstawiono w rządowym projekcie budżetu żadnego dochodu z tego źródła. Jednak Komisya

budżetowa zważywszy, że fundusz indemnizacyjny wschodnio-galicyjski posiadał z końcem 1881 roku własnych obligacyj indemnizacyjnych za sumę 974.578 zł. a. w.; zważywszy powtóre, że kupony od tych obligacyj zapadną, jak zwykle, w 1883 r., a jakkolwiek zrealizowane nie zostaną, zmniejszą o całą sumę swej wartości, to jest przeszło o 48.700 zł. wydatek na spłatę kuponów, zapisany w poczet wydatków w całej sumie odpowiedniej wartości kuponów mających zapaść w 1883 r. od wszystkich niewylosowanych po ten rok obligacyj, a przeto także od obligacyj będących własnością funduszu wschodnio-galicyjskiego; — z tych powodów rząd dotychczas zawsze proponował a Sejm zawsze uchwalał wpisanie w poczet dochodów kwoty z odsetek od własnych obligacyj indemnizacyjnych. Przeto Komisya budżetowa sądzi, że należy w poczet dochodów w 1882 r. wpisać dochód z odsetek od własnych obligacyj, i wnosi:

II. Dochody własne.

4. *Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu* 48.700 zł.

Co do 5-tej pozycji dochodów, to jest co do zasiłku od kraju dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego, czyli dodatku indemnizacyjnego do podatków, komisya budżetowa winna przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące uwagi, powodujące ją do uczynienia wniosku nieco odmiennego od wniosku rządowego co do tej pozycji.

Rząd w przedłożonym projekcie budżetu wnosi, aby dodatek indemnizacyjny pobierany był w 1883 r. tak dla funduszu indemn. wschodnio- jak i zachodnio-galicyjskiego w wysokości 32 centów do jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich. Ten wyższy wymiar dodatku indemnizacyjnego, niż był uchwalony na r. b., uzasadnia rząd następującymi powodami: po 1-sze, dochód z dodatku indemnizacyjnego winien przynieść dla funduszu indemn. wschodnio-galicyjskiego 2,200.861 zł., aby można pokryć wszystkie wydatki tegoż funduszu w 1883 r.; ponieważ zaś cała należność podatków bezpośrednich w powiatach wschodnio-galicyjskich wynosi, według sprawdzonej ich należności w 1881 r., sumę 6,877.691 zł, przeto dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 32 ct. do jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich, przynieść może 2,200.861 zł. Po 2-gie zniżenie dodatku indemnizacyjnego przez Wysoki Sejm w r. z. przy uchwalaniu budżetu na rok bieżący, więcej niż o 2 centy i pobieranie go w wysokości 30 centów do każdego złotego podatków bezpośrednich okazało się zniżeniem za wielkiem; bo chociaż w r. b. daną jest cała subwencya ze skarbu państwa wynosząca dla obu funduszy wschodnio- i zachodnio-galicyjskiego 2,625.000 zł., jednak ogół dochodów w r. b. z tej subwencji i z innych wyżej wskazanych źródeł oraz z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w wysokości 30 centów, nie zdoła pokryć ogółu wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego w r. b.

Komisya budżetowa przyznaje wprawdzie, że wymiar ogólny dodatku indemnizacyjnego na r. 1882 zniżono, w ogóle biorąc, więcej niż o dwa centy, albowiem w roku 1881 pobierano ten dodatek w wysokości 45 centów do jednego złotego podatków bezpośrednich licząc zwyczajną należność podatku z dodaniem $\frac{1}{3}$ części a bez dodatku nadzwyczajnego, zaś w r. 1882 pobierają dodatek indemnizacyjny w wysokości 30 centów do jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich. Jednak Komisya budżetowa zważywszy, że ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego obrachowany jest na 3,674.564 zł., dochody zaś tego funduszu z subwencji ze skarbu państwa i czterech innych wyżej wyszczególnionych źródeł przynieść powinny w 1883 roku 1,536.507 zł.; przeto jeżeli dochód z dodatku krajowego przyniesie brakującą sumę 2,138.057 zł., pokryty będzie cały wyżej wykazany ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego. Otóż łatwo obliczyć, że nawet gdyby rok 1883 nie był pomyślny pod względem finansowym, sumę tę przyniesie dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w wysokości $31\frac{1}{2}$ centów do każdego jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich. Albowiem sprawdzona należność wszystkich podatków bezpośrednich w powiatach wschodnio-galicyjskich

w 1881 r. wynosiła, według wykazu rządowego 6,877.691 zł. 51 ct., przeto gdyby w 1883 r. należytość wszystkich podatków bezpośrednich w powiatach wschodnio-galicyskich nie wzrosła wcale, (a ciągly jej wzrost przedstawiają nam lata poprzednie), ale pozostała ta sama co w 1881 roku, w takim razie jeden cent dodatku do każdego złotego całej należytości podatkowej, przyniosłby dochodu dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego 68.776 zł. 91 ct., a przeto dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 31½ ct. do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, przyniosłby dochodu 2,166.472 zł. 66 ct. dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego, to jest więcej o 28.415 zł. niżli potrzeba dla pokrycia wszystkich wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w 1883 r.

Jednak Komisya budżetowa zważywszy, że ta przyjęta w r. z. przez Wysoki Sejm bardzo słuszna i konieczna do przyjęcia zasada, aby wymierzać i pobierać dodatki krajowe i indemnizacyjne od *całej* należytości każdego podatku bezpośredniego, spowodowała uzasadnione lecz nagłe i znaczne podwyższenie dodatku indemnizacyjnego i dodatku krajowego do podatku zarobkowego, które po części dotknęło uboższych podatkujących, uznała za rzecz odpowiednią, aby przez pewien okres przechodowy dodatek do podatku zarobkowego wymierzany i pobierany był wprawdzie według tej samej słusznej zasady, którą Sejm przyjął co do wymiaru dodatku do wszystkich podatków, t. j. aby dodatek indemnizacyjny był pobierany od *całej* należytości podatku zarobkowego, lecz w mniejszej wysokości niż przy innych podatkach, mianowicie w r. 1883 w wysokości po 26½ centów do każdego złotego całej należytości podatku zarobkowego. Ponieważ sprawdzona należytość podatku zarobkowego w powiatach wschodnio-galicyskich wynosiła w r. 1881 — 541.181 zł. przeto 1 cent dodatku do każdego złotego całej należytości tego podatku zarobkowego we wschodnio-galicyskich powiatach przyniosłby dochodu 5.411 zł. 81 ct., zatem pobieranie dodatku indemnizacyjnego do podatku zarobkowego w wysokości po 26½ ct. do każdego złotego całej należytości tego podatku, (t. j. wysokości mniejszej o 5 ct. niż przyjęta do obrachowania powyżej całego dochodu z dodatku indemnizacyjnego po 31½ ct. od całej należytości każdego podatku) zmniejszyłoby sumę dochodu z dodatku indemnizacyjnego obliczonego na 2,166.472 zł. o 27.059 zł., i dochód z dodatku indemnizacyjnego, pobieranego po 31½ ct. od każdego złotego całej należytości wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26½ od każdego złotego całej należytości podatku zarobkowego, przyniosłby funduszowi indemnizacyjnemu wschodnio-galicyskiemu dochodu 2,139.413 zł. a przeto więcej o 1.356 zł. niż potrzeba dla pokrycia wszystkich wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w r. 1883.

Z tych powodów Komisya budżetowa proponuje, aby dodatek indemnizacyjny dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego pobierany był w wysokości 31½ do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku zarobkowego; a po 26½ ct. do każdego złotego całej należytości podatku zarobkowego. Odpowiedni wniosek przedłoży Komisya do uchwały Wysokiemu Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania, tu zaś stosownie do takiego wymiaru dodatku indemnizacyjnego, wnosi :

5. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* 2.138.057 zł.

Co do 6. z kolei pozycyi dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego t. j. co do subwencji czyli uposażenia ze skarbu państwa, uposażenie to ze skarbu państwa dla obu funduszy wschodnio-galicyskiego i zachodnio-galicyskiego wynosić winno rocznie 2,500.000 złr. m. k. czyli 2,625.000 zł. w. a. Otóż rządowy projekt budżetu na 1883 r. proponuje wyznaczyć z tej subwencji państwowej 1,467.328 zł. na dochód funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego, zaś 1,145.748 zł. na dochód funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyskiego. Jednak Komisya budżetowa zważywszy, że te dwie kwoty wzięte razem czynią 2,613.076 zł., a przeto pozostałaby nie użyta reszta z subwencji państwowej 11 924 zł.; zważywszy dalej, że w latach poprzednich przeznaczano z subwencji państwowej na dochód funduszu wschodnio-galicyskiego większą sumę niż rządowy projekt budżetu proponuje na rok 1883, bo n. p. w budżecie na r. 1882 uchwalono

przeznaczyć z subwencji państwowej 1,499.964 zł. na dochód funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego, — sądzi, że teraz należy przeznaczyć z subwencji państwowej na dochód funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego oprócz kwoty w projekcie rządowym proponowanej 1,467.328 zł., także tę pozostającą resztę subwencji 11.924 zł., aby dochodami tymi pokryć wszystkie wydatki, jak to powyżej w obrachunku przedstawiliśmy; wnosi przeto :

6. *Uposażenie ze skarbu państwa dla funduszu indem. wschodnio-galic.* 1,479.202 zł.

Przeto ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w 1883 z powyższych sześciu pozycji wynosiły 3,674.564 zł.
równy zupełnie ogółowi wydatków preliminowanych na tę samą sumę.

W projekcie budżetu na 1883 dla *funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyskiego* preliminuje rząd na wydatki jak następuje:

1. Koszta zarządu	13.808 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj	928.200 "
3. Kwoty wyrównawcze a) w kapitale	50 "
b) w rentach	50 "
4. Renty dla uprawnionych	1,095.391 "
5. Nadzwyczajne wydatki	8.000 "
Ogół wydatków	2,045.499 zł.

przeto mniej o 7.558 zł. niż uchwalono ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyskiego na 1882 w sumie 2,053.057 zł.

Co do pierwszej pozycji, komisya budżetowa zważywszy, że wydatki na zarząd wynosiły rzeczywiście w 1879 r. 13.129 zł., w 1880 r. 12.441 zł., w 1881 r. 12.540 zł., jak to wykazują zamknięcia rachunków, zaś na rok 1882 preliminowano te wydatki na zarząd w kwocie 12.500 zł., powtórze zważywszy, że zmniejszają się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, że przeto wydatki na zarząd w 1883 nie powinny być większe niż były w 1881 r., wnosi:

1. *Wydatki na zarząd* 13.000 zł.

Co do drugiej pozycji wydatków. Odpowiednio planowi losowania i umarzania obligacyj fund. indem. zachodnio-galicyskiego, mają być wylosowane w listopadzie r. b. obligacye za sumę 442.000 zł. m. k., a w pierwszym półroczu t. j. w maju 1883 także za sumę 442.000 zł. m. k., razem za 884.000 zł. m. k. czyli za 928.200 zł. w. a., zaś za te obligacye przypada wypłata w ciągu roku 1883. Przeto komisya budżetowa, zgodnie z rządowym projektem budżetu i z uwagami uczynionymi przy tej pozycji budżetu dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego, wnosi:

2. *Spłata kapitału przez losowanie obligacyj* 928.200 zł.

więcej o 35.700 zł. niż było preliminowane w tej pozycyi na 1882 r.

Co do trzeciej pozycji, komisya zgodnie z rządowym projektem wnosi:

3. *Kwoty wyrównawcze a) w kapitale* 50 zł.
b) w rentach 50 "

Co do 4tej pozycji wydatków, którą stanowi renta dla uprawnionych t. j. zapłata za kupony zapadłe w 1883 r. od obligacyj nie wylosowanych do owego roku, komisya budżetowa zważywszy, że obligacyj indemnizacyjnych zachodnio-galicyskich nie wylosowanych jest jeszcze teraz w październiku 1882, w ich imiennej wartości za 21,905.520 zł. m. k., zaś w r. b. wystawione będą nowe obligacye indemnizacyjne zachodnio-galicyskie prawdopodobnie za kwotę 2.310 zł., a zatem obligacyj zachodnio-galicyskich niewylosowanych będzie w końcu października r. b. za sumę 21,907.830 zł. m. k., zważywszy dalej, że na wypłatę w 1883 r. 5% od tej sumy t. j. na wypłatę kuponów, które zapadną w 1883 r., potrzeba będzie 1,095.391 zł. w. a., wnosi:

4. *Renty dla uprawnionych* 1,095 391 zł. w. a.
 Co do 5. pozycji wydatków, Komisya budżetowa zgodnie z rządowym projektem budżetu,
 wnosi:

5. *Wydatki nadzwyczajne* 8.000 zł
 Przeto ogół wydatków funduszu indem. zachodnio-galicyjskiego w 1883 r.
 wynosić ma 2,044.691 „

Dochody funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego obrachował rząd w przedło-
 żonym projekcie budżetu na 1883. jak następuje:

I. Od obowiązanym.

1. Wpłata kapitałów	1.825 zł.
2. Wpłata rent	576 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	6.290 „

II. Własne dochody.

4. Odsetki od własnych obligacyj indemnizacyjnych	—
---	---

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	891.060 zł.
---	-------------

IV. Ze skarbu państwa.

6. Zasiłek ze skarbu państwa	1,145.768 „
Razem	2,045.499 zł.

Komisya budżetowa wnosi przyjęcie bez zmiany trzech pierwszych pozycji dochodów
 według rządowego projektu, mianowicie wnosi:

I. Od obowiązanym.

1. <i>Wpłata kapitałów</i>	1.825 zł.
2. <i>Wpłata rent</i>	576 „
3. <i>Odsetki za zwłokę i inne dochody</i>	6.290 „

Co do 4tej pozycji dochodów. W rządowym projekcie nie prelininowano żadnego do-
 chodu w 1883 r. z odsetek od własnych obligacyj indemnizacyjnych; jednak Komisya budżetowa
 zważywszy, że fundusz indemnizacyjny zachodnio-galicyjski ma własnych obligacyj za sumę
 582.949 zł. a. w., a odsetki od tych obligacyj, tj. zapadłe w 1883 r. od nich kupony wynosić będą
 29.145 zł. w. a.; przeto odpowiednio uwagom poczynionym przy tejże pozycji dochodów funduszu
 indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, Komisya budżetowa wnosi:

4. <i>Odsetki od własnych obligacyj indemnizacyjnych</i>	29.145 zł. w. a.
--	------------------

Co do 5tej pozycji dochodów, rząd w swoim projekcie budżetu proponuje, aby na rok
 1883 ustanowić dodatek indemnizacyjny w wysokości 32 centów do jednego złotego całej należy-
 tości wszystkich podatków bezpośrednich, tak samo jak proponował co do Galicyi wschodniej.
 Propozycję swoją opiera na podstawie, że ponieważ sprawdzona należytość podatków bezpośrednich
 w zachodnich powiatach Galicyi wynosiła w 1881 r. 2,784.561 zł. 61 ct., przeto dochód z dodatku
 indemnizacyjnego, pobieranego w wysokości 32 centów od jednego złotego całej należytości po-
 datków bezpośrednich wynosi 891.060 zł.

Jednak Komisya budżetowa zważywszy, że ogół wydatków w 1883 r. funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego obliczony jest na 2,044.691 zł.; powtóre zważywszy, że dochody z czterech już wymienionych pozycji oraz z subwencji ze skarbu państwa wynosić mają 1,183.584 zł., a więc do pokrycia ogółu wydatków brakowałoby tylko 861.107 zł., przekonana jest, iż zasiłek od kraju, to jest dodatek indemnizacyjny, pobierany w wysokości 31½ ct. do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26½ ct. do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego, wystarczy do pokrycia brakującej sumy. Albowiem gdy cała należność podatków bezpośrednich bez podatku zarobkowego w powiatach zachodnio-galicjijskich wynosiła 2,784.561 zł., przeto jeden cent dodatku do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich przyniosłby dochodu 27.845 zł., a dodatek indemnizacyjny pobierany w zachodnio-galicjijskich powiatach po 31½ centów do każdego złotego całej należności wszystkich podatków bezpośrednich dałby dochodu dla funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego 877.136 zł. 72 ct., przeto *więcej* o 16.029 niż potrzeba dla pokrycia wyżej wykazanego ogółu wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego.

Lecz Komisya budżetowa z powodów przytoczonych przy uzasadnieniu dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego wnosi, aby dodatek indemnizacyjny do podatku zarobkowego był pobierany wprawdzie także od całej należności tego podatku, ale w wysokości po 26½ centów do każdego złotego tego podatku. Ponieważ zaś cała należność podatku zarobkowego w powiatach zachodnio-galicjijskich wynosi 197.239 zł., przeto 1 cent dodatku do każdego złotego całej należności tego podatku przyniosłby dochodu 1.972 zł., a pobieranie dodatku indemnizacyjnego do podatku zarobkowego w wysokości po 26½ centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego, (to jest w wysokości mniejszej o 5 ct. niż przyjęta do obrachowania powyżej całego dochodu z dodatku indemnizacyjnego), zmniejszyłoby sumę dochodu z dodatku indemnizacyjnego, obliczoną na 877.136 zł., o **9.850** zł. i dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego po 31½ centów do każdego złotego całej należności wszystkich podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26½ centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego przyniosłby funduszowi indemnizacyjnemu zachodnio-galicjijskiemu 867.286 zł., zatem *więcej* o 6.179 zł. niż potrzeba dla pokrycia wszystkich wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego w 1883 r.

Z tych powodów Komisya budżetowa proponuje, aby dodatek indemnizacyjny dla funduszu zachodnio-galicjijskiego pobierany był w wysokości takiej samej jak dla funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicjijskiego, to jest w wysokości 31½ centów do każdego złotego całej należności wszystkich podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26½ centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego. Odpowiedni wniosek przedłoży Komisya do uchwały Wysokiemu Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania, tu zaś stosownie do takiego wymiaru dodatku indemnizacyjnego wnosi:

5. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* 861.107 zł.

Co do 6tej pozycji dochodów, Komisya budżetowa zgodnie z rządowym projektem budżetu wnosi:

6. *Dotacja z skar`u państwa* 1,145.748 zł.

Ogół więc dochodów funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicjijskiego **2,044.691** zł. równy ogółowi wydatków tegoż funduszu w r. 1883.

Komisya budżetowa przedstawiając Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów na r. 1883 funduszy indemnizacyjnych Galicji wschodniej i Galicji zachodniej, wnosi zarazem następującą

Uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej i funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej w 1883 r. Sejm ustanawia w obu tych częściach kraju dodatek do podatków bezpośrednich po 31 1/2 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26 1/2 centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego.

Jednak Komisya budżetowa zważywszy, że Wysoki Sejm zawarowawszy swoje dotychczasowe prawne stanowisko w sprawie indemnizacyjnej, upoważnił Wydział krajowy uchwałą z dnia — października 1881 r. do zawarcia ugody, z zastrzeżeniem konstytucyjnego jej zatwierdzenia, z c. k. administracją państwa w celu usunięcia sporu co do stosunków państwa do funduszy indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi; zważywszy, że jeżeli ta ugoda na warunkach uchwalonych zawartą zostanie, dochód ze skarbu państwa dla funduszy indemnizacyjnych wschodnio- i zachodnio-galicyjskich będzie w 1883 roku o 200.000 zł. mniejszy niż w powyższym na 1883 rok budżecie oznaczono, a przeto, aby pokryć ogół wydatków funduszy indemnizacyjnych zachodnio- i wschodnio-galicyjskich, musi być dochód od kraju, to jest dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków bezpośrednich w 1883 r. o 200.000 zł. większy niż w budżecie wykazano, i dodatek indemnizacyjny ustanowiony powyższą uchwałą finansową, jeżeli ją Wysoki Sejm poweźmie po (31 1/2 centów do każdego złotego całej należności wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku zarobkowego, a po 26 1/2 centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego), należy w razie przyjścia do skutku wzmiankowanej ugody podwyższyć o dwa centy, — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następującą dodatkową uchwałę finansową:

Dodatkowa uchwała finansowa na 1883 rok.

Wrazie zawarcia ugody pomiędzy c. k. Administracją państwa a Wydziałem krajowym królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. ks. krakowskiem, w imieniu reprezentacji kraju, w celu usunięcia sporu o stosunki państwa do funduszy indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi, i po konstytucyjnem zatwierdzeniu tej ugody, będzie pobierany w 1883 roku w powiatach wschodnio- i zachodnio-galicyjskich, oprócz ustanowionego uchwałą z dnia dzisiejszego zwyczajnego dodatku indemnizacyjnego, dodatek indemnizacyjny nadzwyczajny po dwa centy do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich.

W projekcie budżetu wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego krakowskiego* na rok 1883 proponuje rząd wydatki jak następuje:

1. Koszta zarządu	956 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj	94.500 „
3. Renty dla uprawnionych	88.527 „
4. Nadzwyczajne wydatki	400 „

Co do pierwszej pozycyi wydatków. Komisya budżetowa zważywszy, że wydatki na zarząd funduszem indemnizacyjnym krakowskim wynosiły rzeczywiście w 1880 r. 816 zł., w 1881 r.

809 zł. a na 1882 r. preliminowane były na sumę 900 zł.; zważywszy dalej, że wydatki na zarząd nie mogą być w 1883. większe niż były w 1881, gdyż czynności się zmniejszają, wnosi:

1. *Koszta zarządu* 900 zł.

Co do 2. pozycji. Odpowiednio planowi losowania, mają być wylosowane obligacje indemnizacyjne krakowskie 1. listopada 1882 za sumę 44.000 zł. m. k., a w maju 1883 za sumę 46.000 zł. m. k., razem za sumę 90.000 zł. m. k. czyli 94.500 zł. w. a., przeto Komisya zgodnie z rządowym projektem budżetu, wnosi:

2. *Splata kapitałów przez losowanie obligacyj* 94.500 zł.

Co do 3. pozycji. Niewylosowane do listopada 1882 obligacje indemnizacyjne krakowskie wynoszą 1,770.541 zł. 50 kr. m. k.; na wypłatę 5% od tej sumy w 1883 r. t. j. na wypłatę kuponów, które zapadną w 1883 r. potrzeba będzie 88.527 zł. w. a., przeto Komisya zgodnie z projektem rządowym wnosi:

3. *Renty dla uprawnionych* 88.527 zł.

Co do 4. pozycji. Komisya budżetowa zgodnie z propozycją rządu wnosi:

4. *Wydatki nadzwyczajne* 400 zł.

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1883 roku obrachowany jest na **184.327 zł.**

Dochody funduszu indemnizacyjnego krakowskiego, nie pobierającego żadnego zasiłku ze skarbu państwa, preliminuje rząd w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu, jak następuje:

I. Od obowiązanyc.

1. Wpłata kapitałów	123 zł.
2. Wpłata rent	4 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	1.033 „

II. Własne dochody.

4. Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych własnością funduszu będących	4.531 zł.
---	-----------

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	179.987 „
Razem	185.678 zł.

Komisya budżetowa nie ma nic do zarzucenia co do czterech pierwszych pozycji dochodów i wnosi przyjęcie ich bez zmiany.

Co do 5. pozycji dochodów, rząd przedstawiwszy, iż ~~zniżenie~~ w r. z. dodatku indemnizacyjnego dla funduszu krakowskiego na 1882 r. przeszło o dwa centy, było za wielkie, dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w wysokości 20 centów do każdego złotego całej należitości podatków w krakowskim, niewystarczający dla pokrycia wszystkich wydatków tegoż funduszu, wniósł, aby pobierać dodatek indemnizacyjny dla funduszu krakowskiego po 22 centy do każdego złotego całej należitości podatków bezpośrednich w Krakowskim i odpowiedni dochód z dodatku indemnizacyjnego w takiej wysokości pobieranego wstawił w projekt budżetu na 1883 r. w sumie 179.987 zł. Komisya budżetowa zważywszy, że cała należitość podatków bezpośrednich w Krakowskim wynosiła w 1881 r. 818.120 zł., a zważywszy że należitość tychże podatków bezpośrednich w 1883 r. nie będzie większą od przytoczonej sumy, a to z powodów, w skutek czego jeden cent dodatku indemnizacyjnego do każdego złotego całej należitości podatków bezpośrednich w Krakowskim przynieść może tylko dochodu 8.181 zł. 20 ct.,

a przeto dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 22 centów do każdego jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich w Krakowskiem przynosząc dochodu 179.987 zł., dałby zaledwo sumę, która wraz z szczupłymi dochodami z innych czterech źródeł wynoszącymi razem 5.691 zł., byłaby dostateczną do pokrycia ogółu wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1883 r. — musi się zgodzić na propozycję rządową i odpowiedni projekt uchwały finansowej przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w końcu tego sprawozdania, a co do tej pozycji dochodów, wnosi:

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	179.987 zł.
Ogół więc dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego preli-	
nowany jest na	185.678 „
przeto od ogółu wydatków tegoż funduszu obrachowanych na	184.327 „
większy o	1.351 „

Komisya budżetowa przedstawiając Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w r. 1883, wnosi zarazem następującą

Uchwałę finansową.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego w 1883 roku Sejm ustanawia dodatek do podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, po 22 ct. do każdego złotego całej należności podatku, a po 17 centów do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego.

We Lwowie dnia 18. Października 1882 r.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Leon Chrzanowski.

Wniosek

mniejszości komisji budżetowej.

Uchwała finansowa do funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej i do funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej za rok 1883.

Na pokrycie wydatków fund. indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej i fund. indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej w 1883 r. Sejm ustanawia w obu tych częściach kraju dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości 31 centów od jednego złotego całej należności tych podatków.

Wojciech Dzieduszycki,
Sprawozdawca.

Henryk Wodzicki.
Jan Stadnicki.
Scipio.
Smarzewski.

Wniosek

mniejszości komisji budżetowej.

Uchwała finansowa do funduszu indemnizacyjnego Krakowskiego 1883. roku.

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego Sejm ustanawia dodatek do podatków bezpośrednich po 22 centy od jednego złotego w. a. całej należności każdego podatku stałego.

Wojciech Dzieduszycki,
Sprawozdawca.

H. Wodzicki.
Jan Stadnicki.
Scipio.
Smarzewski.

Wniosek

ministra zdrowia i opieki społecznej

Wniosek ministra zdrowia i opieki społecznej, dotyczący zmiany w przepisach o ochronie zdrowia publicznego, uchwalony w dniu 15 marca 1952 r.

Wniosek ministra zdrowia i opieki społecznej, dotyczący zmiany w przepisach o ochronie zdrowia publicznego, uchwalony w dniu 15 marca 1952 r.

Ministerstwo
Zdrowia i Opieki
Społecznej
Warszawa

Ministerstwo
Zdrowia i Opieki
Społecznej

Wniosek

ministra zdrowia i opieki społecznej

Wniosek ministra zdrowia i opieki społecznej, dotyczący zmiany w przepisach o ochronie zdrowia publicznego, uchwalony w dniu 15 marca 1952 r.

Wniosek ministra zdrowia i opieki społecznej, dotyczący zmiany w przepisach o ochronie zdrowia publicznego, uchwalony w dniu 15 marca 1952 r.

Ministerstwo
Zdrowia i Opieki
Społecznej
Warszawa

Ministerstwo
Zdrowia i Opieki
Społecznej

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o petycyach do L. sejm: 158, 300, 402, 463, 520, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 555, 581, 582, 596, 597, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 624, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 684, 689, 705, 749, 751, 752, 753, 754, 820, 821, 822, 847, 863, 864, 884, 895, 897, 912, wniesionych przez pojedynczych właścicieli gruntów, zwierzchności gminne, obszary dworskie i Reprezentacye powiatowe, w przedmiocie nakazów płatniczych na podatek gruntowy za rok 1881. i 1882.

Wysoki Sejmie!

Sprawa regulacyi podatku gruntowego, której bezpośrednio następstwem są petycye będące przedmiotem niniejszego sprawozdania nie po raz pierwszy zajmuje uwagę Wys. Sejmu.

Podnoszoną i omawianą ona była w Wysokim Sejmie każdorazowo, ile razy bądź w postanowieniach ustawodawczych, normujących regulacyę podatku gruntowego, lub ich wykonaniu, usiłowano zrobić wyłom — nieodpowiadający założeniu i duchowi pierwotnej ustawy podatkowej, to jest z 24 Maja 1869.

Ustawa o regulacyi podatku gruntowego z 24 Maja 1869 nadana w zamiarze przeprowadzenia równomiaru w ponoszeniu ciężaru podatkowego; oparta na zasadzie najbardziej słusznej i autonomicznej, bo samoszacunku (Selbstschätzung), przechodziła jak powszechnie wiadomo, najrozmaitsze fazy.

Najpierw pojęta błędnie przez organa rządowe zarówno co do intencji, które przewodziły jej nadaniu, jakoteż i jej właściwego celu, stanowiła ona obszerne pole popisów dla fiskalizmu tak silnie zrośniętego z administracyą skarbową w Państwie naszym.

Następnie uzupełniana i zmieniana nowelami i ustawami z 21. Lipca 1871, 20 Stycznia 1876, 6. Kwietnia 1879 i 28 Marca 1880., częstokroć wedle potrzeb każdorazowego rządu, ba nawet stronnictw mających przewagę w Radzie Państwa, nie tylko iż ustawa o regulacyi podatku z r. 1869 straciła swój pierwotny charakter, lecz na domiar wykonaną ona została w pojedynczych krajach koronnych, a w szczególności tych, w których czynności szacunkowe z braku sił mierniczych do reambulacyi wolno postępowały (a tu na pierwszym miejscu wymienić należy Galicyę), w sposób najzupełniej nieodpowiadający jej zasadniczemu postanowieniom.

I tak: Zaszacowywanie gruntów pod uprawą ekonomiczną będących, które wedle postanowień ustawy z r. 1869. i instrukcyi do tejże ustawy wydanej, miało się odbywać pojedynczemi parcelami, z uwzględnieniem najsubtelniejszych różnic jakie w jakości tychże zachodzić mogą — zamieniono w kraju naszym na zaszacowywanie ryczałtowe t. j. całych niw, obejmujących częstokroć po kilkaset parcel, różnych co do gleby, urodzajności i położenia.

Czynności reambulacyjne, które w myśl pierwotnej ustawy zawsze na miejscu i przy pomocy instrumentów mierniczych miały być spełniane, w skutek rozporządzenia ministerjalnego z Marca 1879 r. wydanego dla Galicyi, dokonywane były na oko i nie rzadko uzupełniane w kancelaryi bez poprzedniego zbadania na miejscu rzeczywistego stanu rzeczy.

Wreszcie, a co i najważniejsze — rozkład nowego podatku gruntowego, który w myśl ustawy z r. 1869 dopiero miał być przeprowadzony, po załatwieniu ostatecznem reklamacyi, dokonany został na podstawie ustawy z 6 Kwietnia 1879 i 28 Sierpnia 1880., bezpośrednio po zestawieniu wyniku szacunkowego, a zatem przed sprostowaniem tych wszystkich myłek i błędów, jakie co do rzeczywistego posiadania i bonitacyi gruntów zaszyły, a po części i zajęć musiały, a które jedynie trafne i dokładne załatwienie reklamacyi uchylić mogło.

Na nic się nie przydały przedstawienia w tej mierze czynione przez komisye szacunkowe c. k. Rządowi lub Reprezentantów kraju naszego w Izbie deputowanych Rady Państwa, wykazujące jasno szkodliwość i następstwa takiego postępowania.

Ówczesny Rząd wiedziony z jednej strony nadziejami, iż dokonana regulacya podatku gruntowego otworzy mu nowe a obfite źródła dochodów skarbowych, z drugiej usposobiony bodaj czy nie niechętnie dla kraju naszego, upatrywał w każdym takim przedstawieniu jedynie obronę zagrożonych a nieopartych na legalnych podstawach interesów lokalnych.

Zresztą wspierany przez stronnictwo dzisiejszej lewicy w Radzie Państwa we wszystkim cokolwiek zmierzało do przeniesienia znaczniejszego ciężaru podatkowego na kraj nasz, (który zdaniem rzeczonoego stronnictwa co do udziału w opłacie podatków państwowych miał być uprzywilejowanym kosztem innych krajów koronnych), nie przebierał w środkach poprzedni Rząd, dążących do jak najspieszniejszego rozkładu nowego podatku gruntowego.

I stało się też co zamierzono, nowy podatek wszedł w życie z dniem 1 Stycznia 1881.

Lecz nie tylko że nieodpowiedzial on owym bezwzględny a na zupełnej nieznanomości rzeczy opartym oczekiwaniom, ale co gorsza wdrożenie jego w sposób dotychczas w żadnym państwie niepraktykowany, to jest przed załatwieniem reklamacyi, spowodowało jak u nas zamęt w rozkładzie podatku na poszczególnych kontrybuentów o jakim dotychczas nie miano pojęcia, a którego najwymowniejszą ilustracyą są petycyje wniesione do Wysokiej Izby

W niektórych z tych petycyi oświadczają n. p. naczelnicy gmin pow. Przemyskiego, iż nie są oni w stanie ściągać podatki gruntowe na podstawie wydanych nakazów płatniczych, albowiem wiele z tych nakazów odnosi się do kontrybuentów, którzy nigdy w odnośnej gminie nie istnieli, lub których odszukać niepodobna, inne znów wyrażają należytość podatkową, która bądź wysokością swą lub znów cyfrą dziwnie małą nie odpowiada ani faktycznemu stanowi rzeczy, ani tem mniej podatkowi dotychczas opłacanym.

Przyczem wedle oświadczenia wspomnianych naczelników gmin, wielu posiadaczy gruntów zupełnie pominięto przy nowym wymiarze podatku gruntowego, lub przypisano takowy osobom nie posiadającym piędzi ziemi.

Gminy Jagielnica, Salówka, Szulhanówka, Dolna i Chomiakówka w zbiorowej petycyi wniesionej do Wys. Sejmu podnoszą między innemi, że w obecnych tabelach płatniczych na podatek gruntowy utworzono masę nowych pozycyi, które odnoszą się do jednej i tej samej posiadłości, a wyrażają należytość podatkową, która w żadnym razie podatkowi z tejże odpowiadać nie może.

Słowem, nakazy płatnicze, w których wykazana należytość podatku gruntowego, nie odpowiada ani $22\frac{1}{10}$ obczonego dochodu z posiadłości gruntowej, ani podatkowi opłacanemu w roku

1880, lub temuż z dodaniem $\frac{1}{10}$, są zdarzeniami tak częstymi i zwykłymi, że przekroczylibyśmy granice sprawozdania komityi sejmowej, gdybyśmy je szczegółowo wymienić chcieli. Ograniczamy się zatem do podania niektórych przykładów tego stanu rzeczy w nawiasie *).

Badając powody tego zamętu w wymiarze nowego podatku gruntowego wymieniają niektórzy petenci następujące okoliczności. I tak:

Wydział powiatowy w Nadwornie podnosi, iż błędy i myłki w większej części nakazów płatniczych tegoż powiatu pochodzą przedewszystkiem ztąd, iż dwóch urzędników podatkowych mu-

*) Wykaz podatku gruntowego opłacanego przez niektórych gospodarzy gminy Żurawnik w powiecie Lwowskim w r. 1880., tudzież podatku obecnie im wymierzonego.

Numer domu	Imię gospodarza	Podatek na r. 1880.		Podatek za lata			
				1881.		1882.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
3	Jan Posiadło	8	99	12	19	9	89
4	Wasył Szwaczuk	6	33	9	70	6	96 $\frac{1}{2}$
6	Jurko Herbut	8	13	11	74	8	94
10	Hryńko Moroz	4	66	10	95	5	13
16	Jan Draluk	10	65	14	44	11	71 $\frac{1}{2}$
19	Pawło Prystajko	—	38	1	79	—	42
33	Józef Posiadło	6	04	10	78	6	64 $\frac{1}{2}$
42	Wasył Nobyluch	7	09	9	82	7	80
55	Stanisław Bochera	3	59	6	16	3	95
60	Franniszek Lewandowski	2	14	4	23	2	35 $\frac{1}{2}$
62	Michał Osiński	—	96	3	27	1	06
71	Stanisław Sadowski	7	76	10	04	8	54
75	Iwan Martyniak	4	35	6	24	4	78 $\frac{1}{2}$
77	Jan i Michał Poliwka	9	80	12	53	10	78
92	Pawło Martyniak	—	74	1	77	—	81 $\frac{1}{2}$
94	Zofia Martyniak	3	80	5	30	4	18
	Marya Nobyluch	1	61	4	—	1	77 $\frac{1}{2}$
	Marcin Fijałkowski						
32	Tekla Sadowska	8	96	12	80	9	86
73	Jan Sadowski	4	24	8	98	4	66 $\frac{1}{2}$

Nakazy płatnicze urzędu podatkowego w Husiatynie:

Gmina Tuatorów. Opodatkowany: Saul Parnes dochód obliczony z posiadłości gruntowej 1821 zł. 52 ct., od tegoż podatek 22 $\frac{1}{10}$ od sta 401 zł. 45 ct. Do zapłacenia wykazano w r. 1881 i 1882 po 852 zł. 70 ct.

Gmina Majdan. Opodatkowany: Saul Parnas, dochód obliczony z posiadłości gruntowej 187 zł. 48 ct., od tegoż podatek 22 $\frac{1}{10}$ od sta 41 zł. 45 ct. Do zapłacenia wykazano w r. 1881 i 1882 po 182 zł.

Nakazy płatnicze urzędu podatkowego w Dąbrowie.

Gmina Laskówka. Opodatkowany: Helena hr. Męcińska. Dochód obliczony z posiadłości gruntowej 360 zł. 29 ct., od tegoż podatek 22 $\frac{1}{10}$ od sta 79 zł. 62 ct., wykazano do zapłacenia w r. 1881 i 1882 po 117 zł. 70 ct.

Gmina Chorążec. Opodatkowany: Helena hr. Męcińska, Dochód obliczony z posiadłości gruntowej 143 zł., od tegoż podatek 22 $\frac{1}{10}$ od sta 31 zł. 76 ct. Wykazano do zapłacenia w r. 1881 i 1882 po 46 zł. 48 ct.

Gmina Smyków mały. Opodatkowany: Helena hr. Męcińska. Dochód obliczony z posiadłości gruntowej 1414 zł. 78 ct., od tegoż podatek 21 $\frac{1}{10}$ od sta 312 zł. 67 ct. Wykazano do płacenia na r. 1881 i 1882 po 145 zł. 31 ct.

Gmina Szupiec. Opodatkowany: Walenty Michalik. Dochód obliczony z posiadłości gruntowej Arkusz 31—86 zł. 1 ct., od tegoż podatek 22 $\frac{1}{10}$ od sta 19 zł. 2 ct., opłacony podatek w r. 1880 — 6 zł. 98 ct., wykazano do zapłacenia na r. 1881 i 1882 po 18 zł. 58 ct., podczas gdy rzeczywista należytość wynosi 7 zł. 65 ct.

siało pod groźą grzywien, w przeciągu 6 tygodni sporządzić w tym powiecie dla 17.303 kontrybuentów wymiar podatku gruntowego za lata 1881. i 1882., która to czynność przechodziła absolutnie ich siły.

Iuni petenci, a to z rozmaitych stron kraju, upatrują główną przyczynę myłek i błędów zachodzących w nakazach płatniczych w tem, iż mylnie przypisanie posiadłości gruntowych pomimo wniesionych reklamacyj przeciw błędom indykacyjnym nie tylko nie zostało sprostowane, lecz w domiar użyto je za podstawę do wymiaru nowego podatku gruntowego.

Komisya podatkowa dzielając w zupełności zapatrywanie petentów co do przyczyn, które mogły a rzeczywiście spowodowały myłki i błędy w wymiarze podatku gruntowego, mniema jednakże, że nie należy je uważać za jedyny powód obecnego stanu rzeczy, lecz że potrzeba sięgnąć dalej i przekonać się, ażali nie pochodzą one z ominięcia lub niezrozumienia postanowień ustawodawczych, a w szczególności ustawy z 7. Czerwca 1881. Wątpliwości w tej mierze nastęrczyły komisji :

a) nakazy płatnicze, w których wyrażony dochód gruntowy i wymierzony od tegoż podatek w cyfrze $22\frac{1}{10}$, nie odpowiada kwocie wykazanej do uiszczenia należitości podatku gruntowego, lecz przechodzi cyfrę rzeczywistej a niezmiennej należitości, to jest $22\frac{1}{10}$ od obliczonego dochodu gruntowego o pełnych 10% ;

b) nakazy płatnicze w których wykazana do uiszczenia należitość podatku gruntowego za 1881. i 1882. wprawdzie odpowiada $22\frac{1}{10}$ procentu od obliczonego dochodu z posiadłości gruntowej, lecz sprzeciwia się stanowczo postanowieniom Artykułu 4. ustawy podatkowej z 7. Czerwca 1881., który najwyraźniej orzeka, iż w wypadkach jeżeli nowy podatek gruntowy wynosi więcej niż podatek opłacany w 1880. roku z dodaniem 10% nie może być przypisany do zapłacenia podatek gruntowy na 1881. i 1882. wyższy — niż wynosił podatek z 1880. roku z dodaniem 10%*).

*) Podnieść należy, że należitość podatku gruntowego za r. 1881. i 1882. nawet w tym razie nie może być wyższą po nad podatek opłacony w r. 1880. z dodaniem do tegoż 10%, gdy n. p. w pewnej posiadłości nastąpił przyrost użytecznych gruntów, lub okazało się z przeprowadzenia nowego katastru, iż posiadłość ta zawiera więcej gruntów podlegających opodatkowaniu, niż wedle katastru z r. 1880. było faktycznie opodatkowanych.

Okoliczność tę wyjaśnia najpierw ustawa sama z dnia 7. Czerwca 1881., która najwyraźniej mówi o całej posiadłości gruntowej i do niej, a nie do jej części pojedynczych przywiązanych ulgach w opłacie nowego podatku gruntowego.

A następnie postanowienie Art. 4. al. 3. a. b. tej samej ustawy, która orzeka iż w wypadku, w którym obliczony dochód z posiadłości gruntowej a obciążony podatkiem w wysokości $22\frac{1}{10}$ daje wyższą kwotę podatku gruntowego, niż wynosił tenże w r. 1880. z dodaniem 10% ma być pobierana jako należitość podatku gruntowego za rok 1881. i 1882. kwota odpowiadająca należitości podatku z r. 1880. i 10% od teje kwoty obliczonych.

Zresztą wszelkie wątpliwości w tej mierze uchyla przebieg rozpraw nad tą ustawą w Izbie deputowanych Rady państwa (133. posiedzenie 9. sesji z 30. Marca 1881.) i jej ostateczne uchwały, zamienione w ustawę obowiązującą z 7. Czerwca 1881). tudzież odnośne oświadczenie zastępcy c. k. Rządu.

Art. V. ustawy tuż co wspomnianej mówi o wyjątkach od zasady przyjętej w Art. 4. co do ulg w spłacie zwyżki nowego podatku.

Otóż komisya podatkowa Izby deputowanych Rady państwa proponowała, ażeby w alinei 2. Art. 5. odstąpiono od zasady ogólnych ulg w wypadkach podwyższenia podatku z powodu przyrostu ziemi urodzajnej lub zmiany kultury.

Przeciw tej propozycji wystąpił imieniem delegacji naszej Jego Ekscelencya poseł Dr. Grocholski ostro ją krytykując i wskazując na niekonsekwencyę, jaką popełnionoby, przyjmując w Art. V. uchwałę wręcz przeciwną zasadzie w Art. IV wypowiedzianej — niemniej wykazał fizyczną prawie niemożliwość przeprowadzenia tego wyjątku od ogólnej zasady, mianowicie w naszym kraju, gdzie podczas prowizoryum nie było ani odpowiedniego pomiaru ani map dokładnych.

Kilku mowców z lewicy przyłączyło się do tego zdania, a zastępca Rządu w zupełności je podzielił i oświadczył się za wypuszczeniem alinei 2. Art. V., podnosząc prócz tego, co mowca polski przywiódł, że zwyżka dochodu jaka dla skarbu państwa narosłaby z zastosowania alinei 2. przy rozkładzie podatków, przewyższoną może byłaby przez kosztą wywołane koniecznością utrzymywania w takim razie urzędników technicznych przy każdym urzędzie podatkowym.

Po tych przemówieniach odrzuconą została alinea 2. wielką większością.)

Poddając zatem ścisłemu badaniu, błędnie a w sposób tuż co opisany wypełnione nakazy płatnicze na podatek gruntowy za r. 1881. i 1882., ma powody komisya przypuszczać, iż przy wymiarze nowego podatku gruntowego niezastosowano się ściśle do ustawy podatkowej z 7. Czerwca 1881.

Że mianowicie w nierzadkich wypadkach pojęto ewentualny dodatek 10% przy wymiarze podatku na 1881. i 1882. (a mający zastosowanie jedynie w wypadku, jeżeli podatek nowy przewyższa opłacany w 1880. roku po nad 10%), jako dodatek stały, który zarówno może być doliczany do podatku nowego, jeżeli takowy nie dochodzi kwoty podatku opłacanego w 1880., jak też w regule do podatku z 1880., — skoro takowy niższym jest od podatku nowego o mniej niż o $\frac{1}{10}$.

Następnie zauważała komisya, że postanowienie ustawy z 7. Czerwca 1881. artykuł 4. co do sposobu obliczania podatku gruntowego tym właścicielom, którzy w jednym i tym samym powiecie opłacać mają zwyż 1.000 zł. podatku gruntowego, rozciągnięto i na właścicieli, przez których opłacać się mający nowy podatek gruntowy nie w jednym powiecie, lecz w kilku powiatach razem wzięty, przekracza 1.000 zł. rocznie.

Komisya zatem o ile usprawiedliwia myłki rachunkowe, jako takie lub wynikłe ze złego przepisywania, zarówno nawałem pracy jakoteż trudnością zadania, które w krótkim stosunkowo czasie miały spełnić urzęda podatkowe — o ile usprawiedliwia po części i błędy w wymiarze podatku — wynikłe z niesprostowanych indykacyi, o tyleż nie może utaić przed Wysokim Sejmem, iż myłki w wymiarze podatku wynikłe z ominięcia lub niezrozumienia ustawy z 7. Czerwca 1881., już z tej przyczyny na pobłażliwość zasługiwać nie mogą, o ile że ta ustawa jasnością i nadzwyczaj zrozumiałą osnową swą, przy interpretacyach nadto danych ze strony zastępców c. k. Rządu w Radzie państwa — najmniejszych wątpliwości ani dwuznaczności nie dopuszcza.

Reasumując niniejsze sprawozdanie mniema komisya, iż uwzględniając słuszne a dość powszechne skargi i zażalenia kontrybuentów podatkowych na błędny, a częstokroć i zupełnie dowolny wymiar nowego podatku gruntowego, należy od c. k. Rządu domagać się:

a) Sprostowania z urzędu zaszłych myłek w wymiarze podatku gruntowego, a to za pomocą delegowania osobnych komisji do tych w szczególności miejscowości — z których skargi na nieprawidłowy wymiar podatku przez znaczniejszą ilość kontrybuentów podniesione zostały.

b) Wydanie objaśnień urzędom podatkowym, określających jasno postanowienia ustawy podatkowej z 7. Czerwca 1881., a mianowicie, iż w żadnym wypadku kwota obliczonego podatku na r. 1881. i 1882. nie może przechodzić $22\frac{1}{10}$ od dochodu gruntowego — a skoro jest wyższą od podatku opłacanego w 1880. roku z doliczeniem 10%, ma być pobierany jedynie podatek z r. 1880. z dodaniem $\frac{1}{10}$.

c) Uwolnienia kontrybuentów podatkowych od egzekucji skoro wnieśli rekurs przeciw wymiarowi nowego podatku gruntowego i uiścili jednocześnie należytość podatkową, odpowiadającą kwotą swą bądź $22\frac{1}{10}$ procentów od obliczonego od ich posiadłości dochodu gruntowego — lub zapłacili taką kwotę podatków, która odpowiada odnośnej należytości podatkowej z 1880 roku z doliczeniem 10% od teje.

Na podstawie powyższego wyводу komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd by:

- I. a) sprostował z urzędu myłki zasze w wymiarze podatku gruntowego na rok 1881 i 1882.
- b) ażeby w wypadkach, w których przepisany na r. 1881 i 1882 podatek gruntowy przewyższa oznaczony w art. 4. (al. 3a, b) ustawy z dnia 7. Czerwca 1881. wymiar podatku, dozwolone były rekursa co do wyrażonej wyżej nadwyżki, wstrzymujące egzekucye aż do rozstrzygnięcia rekursu.
- c) ażeby wydał objaśnienia dla c. k. urzędów podatkowych określające jasno postanowienia ustawy podatkowej z 28. Marca 1880. i 7. Czerwca 1881. roku.

II. Wniesione petycye przez pojedynczych kontrybuentów, naczelników gmin, obszary dworskie i Reprezentacye powiatowe w przedmiocie nakazów płatniczych na podatek gruntowy za rok 1881 i 1882 Sejm odstępuje c. k. Rządowi do właściwego urzędowania i uwzględnienia w myśl postanowień ustawy z 28. Marca 1880 roku i ustawy z 7. Marca 1881.

Lwów dnia 15. Października 1882.

Russocki,
przewodniczący.

Abrahamowicz,
sprawozdawca.

Sprawozdanie

Komisji podatkowej o wniosku posła Starowiejskiego i niżej wyszczególnionych petycyach w przedmiocie ulg w podatku gruntowym z powodu klęsk elementarnych.

Wysoki Sejmie!

Wydziały Rad powiatowych w Krośnie, Jasle i Gorlicach, Wydział okręgowego Towarzystwa rolniczego w Jasle i Komitet ck. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie opisują w petycyach do l. 190 p. 124, 293 p. 212, 685 p. 524 i 780 p. 598 rozmiary klęski zrządzonej gospodarstwom rolniczym przez nieustające słoty w ciągu lata tegorocznego i domagają się zgodnie z wnioskiem posła Starowiejskiego wyjednania opustu w podatkach i powstrzymania ich ściągnięcia aż do czasu załatwienia ostatecznego wniesionych petycyj.

Nadto domaga się ck. Towarzystwo gospodarczo-rolnicze w Krakowie, aby w ustawie mającej być przedmiotem obrad w Radzie państwa oprócz klęsk obecnie do żądania opustu podatku gruntowego uprawniających, wszelkie inne klęski elementarne zostały uwzględnione.

Jest rzeczą powszechnie wiadomą, iż z chwilą rozpoczęcia sprzętu zboża tegorocznego nastąpiły uporczywe słoty i ulewy a trwając przez dwa miesiące spowodowały klęski w kraju naszym na ogromnych rozmiarach. Sprzęt zboża wszelkiego rodzaju stał się być wprost niemożliwym, — zboże i pasza zrosły i zczerniały lub zgniły zupełnie, o ile ich wystąpione z swych łożysk rzeki i potoki nie zabrały, — w wielu okolicach ziarna na zasiewy ozime sprowadzać było trzeba. Jednym słowem, cały spodziewany plon rolnika został zniszczonym i stał się pastwą żywiołu, co więcej, rozmiękła nad miarę ziemia nie dozwalała na uprawę pod zasiewy ozime, a skutkiem tego nietylko z klęską za rok bieżący lecz i na rok przyszły już dziś liczyć się trzeba.

Do szkód skutkiem utraty w ziarnie i paszy powstałej doliczyć jeszcze należy te straty, które musiały powstać z trudności w zbiorach, z kilkakrotnie powtarzanych i słotą udaremnionych robót około suszenia zamokniętego zboża i paszy, tudzież niezwyklej drogości robotnika, a które to straty przeważnie właścicieli większych posiadłości dotknęły, — doliczyć nadto wypadnie koszt utrzymania inwentarza aż do czasu zbiorów przyszłorocznych; — i zaprawdę bez wszelkiej przesady śmiało można powiedzieć, iż rozmiar i rodzaj klęski zrządzonej w tym roku przez słoty przewyższa klęski przez grad, wylew lub ogień powstałe, a to tembardziej, ileż wypadki ostatecznie odnoszą się zazwyczaj do pojedynczych miejscowości lub posiadłości, zaś klęska tegoroczna objęła znaczną część kraju a szczególnie powiaty na wstępie wspomniane i z powodu tego zarządzenie złym skutkiem, tym jest trudniejszym i kosztowniejszem.

Godząc się w zupełności z zapatrywaniami komitetu ck. Towarzystwa gospodarczo-roln. w Krakowie, iż podatek gruntowy w swem prawnem pojęciu zasadza się na dochodzie z ziemi, a więc gdzie dochodu niema, tam i opłata skarbowa miejsca mieć nie powinna, co już z ducha i brzmienia rozporządzenia guber. z d. 22. Września r. 1823. l. 20.991 i ogłoszonego dla okręgu krakowskiego rozporządzenia Ministerstwa skarb. z 25. Września 1851. l. 30.505, uprawniającego do żądania zwolnienia od podatku gruntowego na wypadek zniszczenia pożytku z gruntu przez wylewy wód, gradobicie lub nawałnicę, tudzież ogień, jasno się okazuje, — mniema komisya, iż z powodu zniszczenia pożytku z gruntu przez śloty tegoroczne, poszkodowani w miarę doznanej klęski na uwolnienie od podatku gruntowego zasługują,

iż z tegoż wychodząc założenia, każda klęska elementarna już z mocy ustawy do uchylenia podatku gruntowego uprawniaćby powinna i tym celem oprócz szkód przez wylewy, gradobicie, nawałnicę, ogień i owady zrzędzonych, tudzież szkód lasowych, wszelkie inne klęski elementarne jakoto: z powodu uporczywej śloty lub posuchy, tudzież mrozów w niezwyklej porze roku się wydarzających, w ustawie dotyczącej objętymi być powinny.

Na podstawie powyższych uwag wnosi Komisya

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa ck. Rząd, aby w ustawie mającej unormować warunki uprawniające do żądania opustu podatku gruntowego z powodu ubytku dochodu z gruntu, oprócz klęsk w obowiązujących obecnie ustawach przewidzianych, wszelkie inne klęski elementarne były uwzględnione.

2. Wzywa się ck. Rząd, aby zarządził ulgę w podatkach gruntowych dla poszkodowanych zrośnięciem zboża i paszy z powodu uporczywych ślot tegorocznych.

3. Odstępuje się petycyę Wydziałów Rad powiatowych w Jaśle, Krośnie, Gorlicach, Wydziału okręgowego Towarzystwa rolniczego w Jaśle i Komitetu ck. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie, do uwzględnienia i zarządzenia ulg w podatku gruntowym w okolicach klęską dotkniętych tudzież powstrzymania ściągania podatków aż do stanowczego załatwienia wspomnionych petycyj.

Lwów dnia 16. Października 1882.

Przewodniczący:
Russocki.

Sprawozdawca:
Dr. *M. Fedorowicz.*

Sprawozdanie

komisji petycyjnej o petycji Prezydenta miasta Krakowa o jak najrychlejsze wprowadzenie w życie fundacyi śp. Anny de Szternsztyń Helclowej, — podanej przez posła Zatorskiego.

Wysoki Sejmie!

Wypełniając uchwałą Rady miasta Krakowa z dnia 5. b. m. jednomyślnie powziętą na wniosek rady miejskiego Józefa Trauczyńskiego poparty przez 20 towarzyszy, uprasza Prezydent Dr. Weigel imieniem Reprezentacyi stoł. król. miasta Krakowa Wysoki Sejm o polecenie Wydziałowi krajowemu, iżby tenże bezzwłocznie zechciał wywrzeć skuteczny wpływ na Wysoki Rząd celem jaknajrychlejszego wprowadzenia w życie fundacyi ś. p. Anny de Szternsztyń Helclowej.

Nadmieniona uchwała brzmi jak następuje:

„1. Rada miasta uchwała uprosić jednego z swych Posłów na Sejm krajowy za pośrednictwem JW. Pana Prezydenta, aby zainterpelował Wydział krajowy, dla czego nie wpływa na urzeczywistnienie fundacyi ś. p. Anny Helcel, która już z dniem 12. Kwietnia 1881 r. powinna była wejść w życie, i dla czego nie użyto przynajmniej procentów z milionowego przeszło kapitału na cel przez testatorkę wskazany, oddając opiekę nad 20 choremi Siostrami Miłosierdzia, według wyraźnych słów śp. Helclowej.

2. Podać czem prędzej potycę do Wysokiego Sejmu, aby polecił Wydziałowi krajowemu bezzwłoczne urzeczywistnienie tej fundacyi egzekutorowi testamentu i złożenia rachunków z dochodu majątku zapisanego przeszło milion zł. w. a. wynoszącego.“

W obec tej uchwały Rady miasta Krakowa powyższą petycją przedłożonej, okazuje się konieczność, by wyjaśnić przebieg tej całej sprawy i jej stan obecny, jako to:

Zmarła dnia 12. Kwietnia 1880 w Krakowie Anna de Szternsztyń Helclowa właścicielka dóbr Radłowa z przyległościami, kilku realności w Krakowie i znacznego ruchomego majątku, porobiła znaczne legaty na rzecz osób prywatnych, tudzież na rzecz kościołów i zakładów dobroczynnych i naukowych, resztę swojego majątku przeznaczyła na wybudowanie i utrzymanie Zakładu publicznego dobroczynnego w mieście Krakowie dla ubogich chrześcian religii katolickiej, wyrażając się pod względem w 6tym ustępie ostatniej woli i w dalszych teźże ustępach, jak następuje:

„6. Cały zresztą majątek jaki po zaspokojeniu powyższych legatów, tudzież legatów jakie bym jeszcze później poczyniła, pozostanie, zapisuję i przyznaczam na Zakład publiczny dobro-

czynny w mieście Krakowie dla ubogich chrześcian religii katolickiej założyć się mający z majątku po mnie pozostałego. Zakład ten istnieć ma na następujących zasadach:

1. Celem Zakładu jest utrzymywanie t. j. dawanie dozgonnego przytułku, pożywienia, okrycia i pielęgnowania co najmniej (20) dwudziestu takich ubogich obojej płci, którzy cierpią na nieuleczalne choroby, tudzież czasowe dowanie utrzymania w Zakładzie dla najmniej dwudziestu takich ubogich obojej płci, którzy wyszedłszy ze szpitala, potrzebują wygodnego pomieszczenia, pożywienia i staranności, aby odzyskać siły do pracy; liczba jednych i drugich w miarę funduszu powiększoną być ma.

2. Zakład ten urządzony i zbudowany i utrzymywany być ma memi funduszami przez Siostry Miłosierdzia Szarytki w Krakowie, i to jeżeli być może przy głównym ich Zakładzie;

3. wszystkie na ten cel fundusze umieszczone być mają w kasie Wydziału krajowego, który starać się będzie o korzystne i pewne ich lokowanie.

4. Z funduszków tych pobierać będzie przełożona Szarytek na zakupienie placu pod Zakład, na wybudowanie i urządzenie jego potrzebne kwoty z kasy Wydziału krajowego, po urządzeniu zaś Zakładu, pobierać będzie dochody od pozostałego kapitału na utrzymanie tego Zakładu.

5. Tylko ubodzy katolicy miasta Krakowa, umieszczani być mogą w tym Zakładzie.

6. Przyjmowanie i wydalenie ubogich z Zakładu, czuwanie nad ich zachowaniem się, dowanie im stosownego do sił ich zajęcia i pracy i w ogólności cały wewnętrzny zarząd Zakładu, należy wyłącznie do Sióstr Szarytek.

7. Zakład ma nosić nazwę: „Dóm ubogich fundacyi imienia Ludwika i Anny Helclów“ i ma zostawać pod zwierzchnim nadzorem Wydziału krajowego galicyjskiego.

8. Nad wykonaniem tej fundacyi czuwać będzie Wny Ludwik Szumańczowski, którego mianuję dozgonnym kuratorem tego Zakładu.

9. Lubo co do wybudowania i urządzenia gmachu na ten Zakład, zostawiam Szarytkom zupełną swobodę działania, to przecież stanowię, aby Szarytki w każdej ważniejszej kwestyi, zasięły rady i zdania kuratora.

10. Kurator mocen będzie przekonywać się o stanie i potrzebach Zakładu każdego czasu i porozumiewać się z zarządem co do udoskonalenia lub rozszerzenia onegoż. Po śmierci kuratora, przechodzą te prawa na Wydział krajowy.

11. Zarząd Zakładu przedkładać będzie z końcem każdego roku, sprawozdanie o jego stanie Wydziałowi krajowemu.

12. Gdyby kiedy Wydział krajowy istnieć przestał, prawa i obowiązki jego przejdą na tę władzę krajową, która zajmie jego miejsce. Tutaj czynię wzmiankę, że majątek mój, składa się oprócz kamienic wyż wymienionych z dóbr Radłów z przyległościami, z walorów pieniężnych czyli efektów papierowych około dwakroć stotysięcy zł. w. a. gotowych pieniędzy i ruchomości. Srebrami, klejnotami, obrazami, ekwipażami i innemi ruchomościami rozporządzam w osobnej książeczce, którą za składową część tego testamentu poczytuję, chociaż ta książeczka odnosi się do testamentu z dnia 28. Stycznia 1874 r., który to testament niniejszym aktem w całości kasuję.

Egzekutorem tego mojego testamentu mianuję Wielmożnego Ludwika Szumańczowskiego i proszę go usilnie, ażeby ze znaną mi szlachetną gorliwością wykonaniem się tegoż zajął. W tym celu nadaję mu moc i władzę przedsięwzięcia wszystkich kroków i czynności, które do zrealizowania moich postanowień, według jego najlepszego uznania prowadzić będą. Jego obowiązkiem i prawem będzie, objąć zaraz po mojej śmierci całą moją spuściznę pod swój klucz, nadzór i administrację, dalej sprzedać w ciągu jednego roku od mej śmierci mój majątek nie ruchomy a szczególności dobra Radłów z przyległościami, inwentarzami i wszystkim co się tam znajduje, sprzedać zaraz ruchomości, któremi bym nie rozporządziła, wydać i wypłacić legata w tym akcie i w owej książeczce zapisane, a wszystką po zaspokojeniu legatów pozostałą gotówkę wnieść do kasy Wydziału krajowego na rzecz ustanowionej przezemnie tym aktem fundacyi, na którą ogółem wszystkie moje prawa majątkowe zlewam. Do tej fundacyi należeć przeto mają także te sumy i zapisy, którychby

legataryusze z powodu swej śmierci wcześniejszej od mojej, przyjąć nie mogli. Kraków dnia 8go Stycznia 1878 r.“

W załatwieniu przedłożonego przez Juliana Sporn, c. k. notaryusza w Radłowie, protokołu obsigilacyi mieszkania ś. p. Anny Helclowej w Radłowie i przedłożonych przez c. k. notaryusza Stefana Muczковского rozporządzeń ostatniej woli, ogłoszenia tychże, opieczetowania majątku spadkowego ś. p. Anny Szternshtyn Helclowej w Krakowie d. 12. Kwietnia 1880 r. zmarłej, niemniej próśby Arcybractwa Miłosierdzia i Banku pobożnego w Krakowie o oddanie administracyi realności Nr. 30 w Krakowie, uznał c. k. Sąd krajowy krakowski siebie za właściwą instancję do przeprowadzenia spadku, ponieważ ś. p. Anna Helclowa zmarła w Krakowie, była właścicielką dóbr tabularnych i realności w Krakowie, uchwalił z uwagi na to, iż ś. p. Anna Helclowa w artykule 6 pisanego ostatniego rozporządzenia całym swoim majątkiem, jaki po zaspokojeniu wszelkich zapisów czyli legatów pozostanie w ten sposób rozporządziła, iż tenże majątek jako dziedzictwo przeznaczyła na Zakład publiczny w mieście Krakowie dla ubogich chrześcian religii katolickiej założyć się mający, uznać te ostatniej woli rozporządzenie, w którym wyż wymieniony Zakład jako ustanowionego uniwersalnego dziedzica uważać należy jako testament, rozporządzenia zaś z r. 1875, 1876 i 1880 dodatkowo do tego testamentu w oddzielnej książce zawarte, uznał jako kodycyle, wprowadzając postępowanie spadkowe po zmarłej Annie Helclowej na podstawie testamentu z dnia 8. Stycznia 1878 przy równoczesnem potwierdzeniu, powierzony przez delegata sądowego tymczasowy zarząd majątku spadkowego p. Ludwikowi Szumańczowskiemu, jako powołanemu przez testatorkę egzekutorowi testamentu.

Odezwą z dnia 26. Kwietnia 1880 L. 10714 udzielił c. k. Sąd krajowy w Krakowie przy dołączeniu odpisu testamentu te swoje postanowienia Wydziałowi krajowemu, który takowe przesłał pismem swoim z dnia 28. Września 1880 L. 19,244 wraz z wyciągami z testamentu wyżej wymienionemi p. egzekutorowi tego testamentu Ludwikowi Szumańczowskiemu, właścicielowi dóbr, posłowi na Sejm krajowy, udzielając mu następujące swoje zapatrywania:

że jakkolwiek ustawy przypisują iż fundacye jak długo niesą zrealizowane zastępuje c. k. Rząd aż do ich wprowadzenie w życie i tenże, a względnie c. k. Prokuratorya skarbu zastępować będzie fundacyę w obec c. k. Sądu spadek po ś. p. fundatorce pertraktujący aż do jego prawomocnego przyznania, to przecież nie ulega wątpliwości, że c. k. Sąd krajowy krakowski ze względu na okoliczność iż ś. p. spadkodawczyni mianowała go egzykutorem testamentu i nadała mu szerokie prawo, nie będzie mógł wydać żadnego ważniejszego postanowienia bez wysłuchania zdania jego, zaszczyconego nieograniczonym ś. p. fundatorki zaufaniem, że Wydział krajowy pomimo zwierzchniczej władzy nad funduszami, czyność swoją rozpocznie dopiero w tenczas, skoro czysty stan majątku zostanie wysłedzony i przystąpić będzie można do złożenia go do kasy Wydziału krajowego i do rozpoczęcia budowy domu dla ubogich;

że Wydział krajowy poczytuje sobie w interesie jak najrychlejszego wprowadzenie w życie tej fundacyi za swój obowiązek czuwać nie przerwanie nad tem, aby czynności czyto w c. k. Rządzie czy w c. k. Sądzie nieuległy zwłóce, że czynności organów powołanych do wprowadzenia fundacyi w życie zaczynają się od chwili w której kapitały fundacyjne zaczną wpływać do kasy Wydziału krajowego, przeto powinno być najgłówniejszem staraniem Wydziału krajowego i egzekutora testamentu, aby wszystkie powinności, które ciężą na spadku, jak najrychlej dopefniono, a te powinności ciężące na masie, są następujące:

1. Wydanie i spłacenie legatów lub ich złożenie do depozytu sądowego, w razie zachodzącej przeszkody.
2. Zaspokojenie długów jeżeli jakie na spadku ciężą i należytości osób które dla masy pracują.
3. Zapłacenie należytości rządowych od przeniesienia własności.
4. Sprzedaż dóbr Radłowa i ruchomego majątku nikomu nielegowanego.

Równocześnie upraszał Wydział krajowy p. egzekutora aby go zechciał powiadomić w następujących kwestyach:

1. Czy częściowy inwentarz a następnie generalny inwentarz spadku już został przedłożony i do wiadomości sądu przyjęty.
2. Czy c. k. Prokuratora skarbu wniosła już imieniem domu ubogich oświadczenie się do spadku.
3. Czy i którzy legataryusze otrzymali już swoje zaspokojenie.
4. Ile w przybliżeniu wynosi pozostała po ś. p. fundatorce gotówka, papiery wartościowe i w czyjem przechowaniu one się znajdują, i
5. Jak daleko w tej sprawie w ogóle postąpiono.

Co się tyczy kwestyi sprzedaży dóbr Radłowa z przyległościami, zauważał Wydział krajowy, że sprzedaż tak znacznych dóbr nie da się tak łatwo, bez niebezpieczeństwa straty uskutecznić, że zatem zwłoka w zatrzymaniu terminu wyznaczonego przez ś. p. fundatorkę będzie usprawiedliwioną, a to tem więcej, ile że sprawa ta poruczoną została takiemu egzekutorowi, o którym Wydział krajowy przekonany jest, że w najwłaściwszy sposób pogodzi wolę ś. p. fundatorki z dobrem zakładu.

Co do sprzedaży dóbr Radłowa powiada p. Egzekutor w swoim sprawozdaniu z dnia 9. Października 1880 do Wydziału krajowego odnośnie do powołanego jego pisma 28. Września 1880 l. 19.244 wystosowanego, jak następuje:

Najważniejszą i największą wpływ na przyszłe losy fundacyi wywierającą czynnością, będzie niewątpliwie sprzedaż Radłowa.

Przy dokonaniu wszakże tego ważnego i wielkiej oględności wymagającego aktu, nie tylko interes powstać mający szkodliwością ś. p. Helcelowej instytucji lecz oraz interes krajowy trzeba mieć na względzie. Rozległy majątek ziemski, który nakładem znacznego kapitału, i usilną pracą doprowadzony został do pomyślnego gospodarskiego rozwoju, nie można zdaniem p. Egzekutora oddawać w ręce człowieka, któryby nie dawał gwarancyi, że te cenne, a u nas w kraju tak rzadkie nabytki od zniszczenia zachować potrafi. Gdyby te piękne w tak wzorowym porządku utrzymane lasy miały być wycięte, budynki mieszkalne i gospodarskie jakie wyjątkowo tylko u nas spotkać można zaniedbane lub zrujnowane, wszelkim mymogom odpowiadające inwentarze wyzbyte i role wyniszczone, kraj większą poniósłby szkodę niżby zyskał przez bogatsze nieco uposażenie dobroczynnej instytucji.

Do ocenienia wartości dóbr w mowie będących niechaj posłużą według powołanego sprawozdania następujące dane:

Ś. p. Ludwik Helcel nabył te dobra w roku 1868 za cenę 1,150.000 złr. a koszta przeniesienia własności, kontraktowe i inne nie uchronne przy kupnie dóbr wydatki wynosiły z okładem 50.000 złr. tak że Radłów kosztował milion dwakroć sto tysięcy zł. w. a.

W sumę tę nie wchodzi nakłady jakie za życia Helcla, a po jego śmierci rok rocznie czynić potrzeba było aby doprowadzić do porządku majątek w ostatnich latach posiadania hr. Hompescha niesłychanie zaniedbany. Nakłady tę w ciągu lat siedmiu lub ośmiu wykonane, mogły wynosić około 200.000 zł. w. a.

Dobra radłowskie rozciągają się na przestrzeni przeszło trzech mil kwadratowych, liczą 17.000 mieszkańców w dwunastu następujących nomenklaturach: Radłów, Wola radłowska, Wałruda, Biskupice, Niwka, Borzęcin, Rajsko, Niedzieliska, Bielcza, Biadoliny, Bugomiłowice i Łętowice.

W wymienionych dwunastu nomenklaturach tudzież w Dołędze, wynosi cały obszar gruntów 13.000 morgów.

W tej przestrzeni znajduje się w okrągłych cyfrach:

Roli 4.200 morgów, łąk 880 morgów, pastwisk 1.200, lasu 6.000 morgów, reszta nieużytki, jak wody, drogi, miedzy i t. p.

Z tej przestrzeni są 2.500 morgów roli, 450 morgów łąk i całe pastwiska morgami wydierżawione i przynoszą czynszu rocznego 22.000 zł. w. a. zaś 1700 morgów roli, 430 morgów łąk podzielone na trzy ekonomje, w własnej są administracyi.

Lasy podzielone na pięć sekcji regularnymi porębami po 66 morgów rocznie bywają używane i zaraz zalesione.

Budynki w zupełnie dobrym stanie utrzymywane, murowane i z wyjątkiem stodół kryte blachą, dachówką lub gontem. Dwie gorzelnie z kompletnem najnowszego systemu urządzeniem.

Żywy inwentarz stanowią:

- 160 koni różnego wieku,
- 96 wołów roboczych,
- 46 krów dojnych,
- 56 sztuk jałownika,
- 2000 owiec bardzo szlachetnych, elekterahao-negretti.

Inwentarz martwy stanowią wszelkie potrzebne do prowadzenia gospodarstwa maszyny i narzędzia, a między pierwszymi znajdują się lokomobile z młocarnią. Radłów ma przywilej na targi tygodniowe, jest także siedzibą sądu mieszczącego się w dworskich zabudowaniach.

Pałac piętrowy o trzydziestu pokojach z całym umeblowaniem i urządzeniem, niewyjmując ekwipaży do wyjazdu właściciela służących

Gdyby wartość tych przedmiotów ujęto w cyfry, zestawienie cyfer tych, następujący da rezultat:

Roli 4200 morgów po 100 zł.	420.000 zł.
Łąk 880 morgów po 160 zł.	140.800 „
Pastwisk 1200 morgów po 40 zł.	48.000 „
Lasu 6000 morgów po 60 zł.	360.000 „
Żywy i martwy inwentarz	60.000 „
Wartość dwóch gorzelnii	20.000 „
Wartość propinacyi czyniącej rocznie 7.500 zł. czynszu dzierżawnego	75.000 „
Wartość innych dochodów suchych, jak czynsze z domów i t. d.	40.000 „
Pałac wraz z całym urządzeniem	100.000 „
Razem	1,263.800 zł.

Na podstawie powyższych, dosyć umiarkowanych cen przedmiotów w skład majątności wchodzących, ustanowił egzekutor testamentu Wny Szumańcowski cenę, którą żądałby za Radłów w razie zgłoszenia się kupującego na . 1,300.000 „

Przypuszczając możliwość opuszczenia w razie targu pięćdziesiąt a najwięcej sto tysięcy zł., uważałby tenże milion dwakroćstotysięcy za cenę minimalną na jakąby się decydować można.

Na Radłowie ciąży:

1. Dług banku austro-węgierskiego zaciągnięty pierwotnie w kwocie 245.000 zł. dzisiaj pozostaje jeszcze do spłacenia 174.000 „
od których opłaca się rocznie 17.158 „
2. Datki w naturalnych dla szpitalu miejscowego, za które po zrealizowaniu płaci się rocznie kilkadziesiąt zł. w. a.
3. Emerytury byłych oficyalistów wynoszące obecnie 1.700 zł. rocznej płacy jako dożywocie.

Z tego wynika, że gdyby Radłów przedany był za milion dwakroć, czysta pozostałość wynosiłaby około miliona.

Z kamienic pozostałych w spadku ś. p. Helclowej jedna tylko, o której testatorka w ostatniej woli rozporządzeniu nie wspominała, pozostała w ogólnej masie spadkowej. Jest to kamienica przy ulicy rogackiej w Krakowie pod Nr. 514; wartość rzeczywista tego domu wynosi około 25.000 zł. a obciążona jest sumą dłużną 10.000 zł.

Kapitały pozostały w spadku w papierach procentowych stanowią:

1. 300 sztuk akcji kolei północno-zachodniej w nominalnej wartości 60.000 „
2. 60 sztuk akcji kolei północnej cesarza Ferdynanda w nominalnej wartości 63.000 „

3.	50 sztuk akcji kolei Karola Ludwika w nominalnej wartości	10.500 zł.
4.	100 sztuk akcji zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w nominalnej wartości	20.000 „
5.	107.000 zł. w nominalnej wartości listami zastawnymi gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.	
6.	5.000 zł. w nominalnej wartości obligacjach indemnizacyjnych galic.	
7.	3.000 rubli w nominalnej wartości listami zastawnymi Król. Polskiego.	
8.	9 sztuk akcji użytkowania państwowej kolei.	

Jaka jest rzeczywista wartość tych papierów, zależy to od zmiennego kursu. Kapitał ten złożony jest w depozycie sądowym, i ztamtąd wypłacane bywają legaty, które Sąd krajowy krakowski w miarę zgłoszenia się w porozumieniu z egzekutorem i z Prokuraturą skarbową legataryuszom asygnuje. Gotowizny znaleziono w kasie parę tysięcy kilkaset zł., które rozeszły się na koszty pogrzebu, wynagrodzenia lekarzy, zapłaćcenia służby i t. d.

Legaty przez ś. p. Annę Helclową testamentem wyznaczone, a w gotowiznie wypłacić się mające — wynoszą sumę	258.000 „
--	-----------

Z tego odpadają dwa legata po 10.000 zł. każdy, przeznaczony dla ś. p. z Helclów Jakubowskiej i z Helclów Dąbskiej, z powodu śmierci legataryuszek przed zgonem testatorki.

Z legatów w gotówce wypłacić się mających, a do czego użyto pieniędzy, które ze zmiany w części papierów wartościowych wyżej nadmienionych i z kuponów gotówką wpłynęły, odebrano przez legataryuszów legatów 22 — w łącznej kwocie	143.631 „
zarezerwowano na opłatę skarbową	4 300 „
zachowano gotówką na rzecz masy	1.589 „

O inne legaty dotąd się jeszcze nie upominano, i przyczyną zwłoki będzie zdaje się ta okoliczność, że na żądanie c. k. Prokuratury skarbowej, c. k. Sąd krajowy w Krakowie postanowił od legatów wypłacanych w depozycie sądowym, potrącić procenta od dnia wypłaty do 12. kwietnia 1881 roku, jako rocznicy śmierci testatorki. Sprawa ta znajduje się według odezwy c. k. expozytury Prokuratury skarbowej w Krakowie z dnia 26. Listopada 1881 L. 3988 w ostatecznej decyzji Najwyższego Trybunału.

Postępowanie spadkowe odbywa się w c. k. Sądzie krajowym krakowskim za współudziałem c. k. Prokuratury skarbowej powoli wprawdzie, lecz trybem normalnym, a zwłoki tej przyczyną jest ta okoliczność, że sporządzenie inwentarza poruczone zostało trzem notaryuszom w Radłowie, w Wojniczu i w Krakowie, gdzie c. k. notaryusz Stefan Muczkowski, polecone ma ułożenie inwentarza generalnego.

Sprawozdaniem z dnia 2. Maja 1881 przedłożył Wny Szumańczowski wykaz wartości majątku pozostałego po ś. p. Annie z Treutlerów Helclowej według oszacowania sądowego przy spisaniu inwentarza i doniósł Wydziałowi krajowemu, że z legatów w gotowiznie wypłacić się mających w ogólnej sumie	238.400 zł.
asygnował c. k. Sąd krajowy, a wypłacił Urząd depozytowy sądowy kwotę	208.000 „
i że on wypłacił także z funduszków jakie miał do rozporządzenia, legaty w kwocie	13.400 „

jakoteż, że za zgodą przełożonej Zgromadzenia Sióstr miłosierdzia i za zezwoleniem c. k. Sądu krajowego, kupił w Krakowie za sumę 18.000 zł. plac, cztery morgi przetrzeni i budynki mieszkalne i gospodarskie obejmujący, pod budowę gmachu na pomieszczenie powstać mającego instytutu.

Taki stan był tej sprawy aż do ukończenia pertraktacji spadkowej po ś. p. Anny Helclowej, która dekretem dziedzictwa z dnia 25. Czerwca 1881 L. 3937

zakończoną została, w skutek czego c. k. Sąd krajowy krakowski zawiadomił odezwą z dnia 11. Listopada 1881 l. 27.115 Wydział krajowy, iż fundusze masy spadkowej Anny Helclowej, a respective fundacyi ubogich kalek w Krakowie w walorach w tamtejszym sądowym depozycie złożone — mają być do kasy Wydziału krajowego przelane, upraszając zarazem o upoważnienie kasy krajowej do przyjęcia tych funduszów.

Sprawozdaniem z dnia 15. Lutego 1882 przedłożył Wny Ludwik Szumańczowski Wydziałowi krajowemu relację o stanie fundacyi ś. p. Anny Helclowej i przedstawił projekt listu fundacyjnego.

Z tego sprawozdania wynika, że jak to już wyżej powiedziano, że postępowanie spadkowe po ś. p. Annie Helclowej zostało ukończone, że na rzecz fundacyi zakupioną została realność, która jako plac pod budowę Zakładu ma być użytą i że fundacya dysponuje obecnie funduszem wynoszącym około stotysięcy zł., że zatem możnaby już teraz przystąpić do przygotowań zmierzających do budowy gmachu zakładowego, lecz nie dostaje jeszcze listu fundacyjnego.

Projekt takiego dokumentu sporządził Kurator fundacyi i przesłał go Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia w celu porozumienia się co do poszczególnych postanowień. Zgromadzenie ze swej strony zredagowało projekt odmienny, w którym traktuje sprawę w ten sposób, jak gdyby chodziło nie o publiczną fundację, lecz raczej o zapis zrobiony na korzyść Zgromadzenia pod warunkiem utrzymania pewnej liczby nieuleczalnych, chorych i rekonwalescentów. Oba projekty przesłał kurator Wydziałowi krajowemu z prośbą o poczynienie stosownych kroków w celu wyrównania różnicy zapatrywań.

Chcąc w tej sprawie postępywać z możliwym pospiechem i o ile być może uniknąć rozwlekłej korespondencji, pragnął Wydział krajowy zanim rozpoczęcie traktowanie sprawy z kuratorem fundacyi i Siostrami Miłosierdzia, poznać przedewszystkiem zapatrywanie Wysokiego c. k. Namiestnictwa, na sposób urzędzenia potrzebnego nadzoru nad fundacją Helclowej, w tym bowiem punkcie rozchodzą się najwięcej zdania Kuratora i Sióstr Miłosierdzia.

Dlatego udał się Wydział krajowy odezwą z 24. Marca 1882 L. 8985 do Wysokiego Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyznaczenie ze swej strony delegata, jakoteż o zawezwanie c. k. Prokuratorę skarbu, iżby również wyznaczyła swego zastępcę do wspólnej narady z wydelegowanym do tej sprawy członkiem Wydziału krajowego Wnym Oktawem Pietruskim, celem ułożenia zasad, na którychby urządzenie fundacyi ś. p. Helclowej opierać należało.

Narady w przedmiocie urządzenia fundacyi ś. p. Anny Helclowej odbyły się w skutek powyższej propozycyi dnia 4. Maja 1882 przy których oprócz nazwanego członka Wydziału krajowego udział brali także: Wny Dr. Roman Decykiewicz, c. k. Radca Namiestnictwa i Wny Dr. Stanisław Bełcikowski, c. k. Sekretarz Prokuratorji skarbu.

Rezultatem tych narad jest projekt listu fundacyjnego, który w ogóle zgodnym jest z projektem wypracowanym przez Wgo Szumańczowskiego, a zachodzące różnice są bądź tylko stylistycznej natury, bądź też tego rodzaju, że same się tłumaczą i bliższego uzasadnienia nie potrzebują. Najdalej idącą różnicę stanowi opuszczenie z projektu Wgo Szumańczowskiego postanowień Art. VI. o ustanowienie w Krakowie osobnej kasy fundacyjnej.

W nadziei, że Wny Szumańczowski zgodzi się z innemi postanowieniami udzielonego mu projektu, upraszał go Wydział krajowy pismem z d 31. Maja 1882

l. 23.562, ażeby zechciał wpłynąć na Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie, iżby one również za przyjęciem tego projektu się oświadczyło.

Sprawozdaniem z dnia 30 Sierpnia 1882, przedłożył Wny Ludwik Szumańczowski na rzecz fundacyi ś. p. Anny Helclowej 76.000 w 5% listach zastawn. Tow. kred. ziemskiego i doniósł, że Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia żąda przedłożenia sobie projektu listu fundacyjnego dla zapisu ś. p. Helclowej w drodze urzędowej. W skutek tego doniesienia przesłał Wydział krajowy pismem swoim z dnia 20 Września 1882 l. 43.695 Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia w Krakowie odpis nowego projektu listu fundacyjnego z zaproszeniem, ażeby Zgromadzenie oświadczyło się jak najrychlej względem przyjęcia postanowień tego dokumentu i tym sposobem ze swej strony przyczyniło się do usunięcia dalszej zwłoki w wykonaniu dobroczynnych zamiarów ś. p. Anny Helclowej.

Na tem obecnie sprawa budowy Zakładu stanęła, zaś co do sprzedaży dóbr Radłowa Wny Szumańczowski reskryptem Wydziału krajowego z dnia 31 Lipca b. r. l. 35.467 ponownie był wezwanym.

Według rachunków przychodów i rozchodów kasy w dobrach Radłowskich na rok 1880/81 wynosił przychód	130.166 zł. 36 ¹ / ₂ ct.
„ rozchód	65.438 „ 34 ¹ / ₂ „
więc dochód z roku 1880/81	64.728 „ 02 „

Wynik obrachunku kasy dóbr Radłowskich w r. 1881/82 jest następujący:

Remanent z 1. Lipca 1882	48.588 zł. 10 ¹ / ₂ ct.
Ciężary hipoteczne	1.190 zł. 05 ct.
Pożyczka Banku narodowego	17.150 „ — „ 18.349 „ 05 „
	66.937 „ 15 ¹ / ₂ „
gdy się doliczy zapłacona akcyza za kredyt. za r. 1880/81	3.274 „ 74 „
	70.211 „ 89 ¹ / ₂ „
po potrąceniu remanentu z 1 Lipca 1881	1.395 „ 84 ¹ / ₂ „
wynosi czysty przychód	68.816 „ 05 „

Na końcu wypada nadmienić, iż według wykazu sporządzonego przez oddział rachunkowy przy Wydziale krajowym, wynosi stan fundacyi ś. p. Anny Helclowej z dniem 14 Października b. r.:

w gotówce	2.150 zł. 04 ct.
w efektach	141.734 „ 94 „

Oprócz powyższych efektów w wykazanej łącznej sumie obok stojącej, posiada fundacya jeszcze 9 sztuk kwitów od akcyi użytkowania kolei państwowej w srebrze, od których przypada tylko dywidenda.

Wobec tego, wyżej wskazanego stanu tej sprawy, komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyja Prezydenta miasta Krakowa o jak najrychlejsze wprowadzenie w życie fundacyi ś. p. Anny de Sztersztyn Helclowej tyczącej się urządzenia Zakładu dobroczynnego dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów pod opieką Sióstr Miłosierdzia w rok po jej śmierci, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do przyspieszenia i załatwienia tej sprawy na rzecz fundacyi i zdania sprawy o wyniku na przyszłej sesyi sejmowej.

Lwów 15 października 1882.

Przewodniczący:
Golejewski.

Sprawozdawca:
Zborowski.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Wasilewskiego,
w sprawie przepisów dla czeladzi służbowej.

Wysoki Sejmie!

Rozprężenie w stosunkach służbowych czeladzi i sług doszło już do tak wysokiego stopnia, że można je zaliczyć do szeregu ekonomicznych klęsk kraju.

Wprawdzie istnieją przepisy administracyjne regulujące stosunek służbowy, a mianowicie dla Galicyi wschodniej rozporządzenie gubernialne z dnia 1. lipca 1857, zaś dla byłego okręgu administracyjnego krakowskiego rozporządzenie prezydium krajowego z dnia 11. marca 1855, lecz powyższe przepisy nieodpowiadają już stosunkom dzisiejszym, a oprócz tego nieokreślają dość jasno kompetencji, jaka w zastosowaniu takowych władzom autonomicznym i władzom rządowym przynależyć ma.

Urzędy gminne, a szczególnie obszary dworskie, do których wykonywanie polityki nad sługami według §. 27. lit. g. ust. gmin. i §. 13. ust. o obszarach dworskich należy, nie mają dostatecznych środków do sprężystego wykonania swego zadania, a przy niejasnem określeniu kompetencji powstają nadto częste konflikta w powyższym przedmiocie pomiędzy pomienionymi władzami autonomicznymi a władzami rządowymi, które bezczynność jednych i drugich w następstwie mają.

Uregulowanie powyższych stosunków w drodze ustawodawczej odpowiednio do potrzeby i ducha czasu, stało się wymogiem konieczności.

Komisja administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. Wzywa się Wydział krajowy, aby rozpatrzywszy się w stosunkach i przepisach o czeladzi służebnej, przedłożył Sejmowi na następnej sesji odpowiednie wnioski, w celu ich uregulowania.

„II. Wzywa się c. k. Rząd, by do czasu, zanim stosunki służbowe w drodze ustawodawczej zostaną uregulowane, przeprowadził ścisłą kontrolę nad wykonaniem przepisów rozporządzenia gubernialnego z dnia 1. lipca 1857 dla lwowskiego okręgu administracyjnego i rozporządzenia prezydium krajowego z dnia 11. marca 1855 dla okręgu krakowskiego o czeladzi służebnej w zakresie postępowania karnego, tak w obec sług jak i służbodawców, a zwłaszcza w razach zaniedbywania przepisów co do książek służbowych“.

Zastępca przewodniczącego:

Bartmański.

Sprawozdawca:

Dr. Henryk Max.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o petycyach Reprezentacyj powiatowych w Mościskach, Wieliczce, Starem mieście, Samborze, Cieszanowie, Trembowli, Podhajcach, Gorlicach, Brodach, Przemyślu, Sanoku, Nisku, Limanowej, Pilźnie, Żółkwi, Tarnowie, Bohorodczanach, Kolbuszowej, tudzież przedłożenia Wydziału krajowego względem wyjednanie ustawy przymusowego ubezpieczenia od ognia budynków włościańskich, — nareszcie o petycyi ks. Leona Witoszyńskiego względem przymusowego ubezpieczenia budynków kościelnych i parafialnych.

Wysoki Sejmie!

Dziewiętnaście Reprezentacyj powiatowych wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę o zaprowadzenie przymusowego ubezpieczenia od ognia budynków włościańskich, a sprawozdaniem z 20. września b. r. L. 411. przedłożył nadto Wydział krajowy Wys. Sejmowi 13 podań Wydziałów powiatowych do niego wniesionych o wyjednanie takiej ustawy.

Nareszcie ks. Leon Witoszyński wniósł do Wys. Sejmu petycyę o wydanie ustawy zobowiązującej komitety parafialne do ubezpieczenia budynków parafialnych i kościelnych.

W obec tak zbiorowego wystąpienia tyłu Reprezentacyj powiatowych, zdawało się komisyi administracyjnej, że pomimo tego, że Wys. Sejm nad sprawą tą uchwalał z 5. listopada 1868 r. już raz przeszedł do porządku dziennego — takowa wymaga jeszcze powtórnego zbadania — a wynik tego przedstawia ona w niniejszem sprawozdaniu.

Wydanie takiej ustawy, któraby tylko włościan zobowiązywała do ubezpieczania ich budynków, jak tego petycyę Reprezentacyj powiatowych się domagają — uznała komisya administracyjna za niestosowne, bo ustawy krajowe nie znają takich wyjątków — ustawy wydawane bywają dla wszystkich a nie dla pojedynczych klas społecznych i obowiązują wszystkich bez wyjątku.

Tem niestosowniejszą byłaby dzisiaj taka ustawa w naszym kraju, gdzie różnice między włościanami a właścicielami większych posiadłości coraz bardziej się zacierają i zapewne wkrótce zupełnie znikną, a trudniejby jeszcze przyszło odróżnić budynki włościan od budynków mieszkańców miast, trudniących się obok innych swoich zajęć także rolnictwem.

Największą niesłusznoscią byłoby włościan zobowiązywać do ubezpieczania swoich budynków od ognia, a uwalniać od tego właścicieli większych posiadłości lub mieszkańców miast i miasteczek,

których domy często wśród włościanskich się znajdują — a względ ten, że właściciele większych posiadłości i mieszkańcy miast zwykle sami dobrowolnie swoje budynki od ognia ubezpieczają, nie byłby wystarczający, bo przecież się zdarzają wypadki, że i ci ostatni tegoż nie czynią.

Również i ta okoliczność, że chaty wiejskie — nie mają kominów, są budowane z materiałów łatwo zapalnych — a budynki właścicieli większych posiadłości są lepiej budowane i z innego materiału, nie może być powodem do wydania takiej wyjątkowej ustawy, bo najprzód i budynki większych właścicieli i budynki mieszkańców miast często co do sposobu budowy i użytego materiału niewiele się różnią od chat wiejskich.

Petycyą Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, za którą poszły inne Reprezentacye powiatowe, opiera swoje żądanie na tej podstawie, że Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, włościanom w gminie zbiorowo swoje budynki od ognia ubezpieczającym, przyznaje pewne ulgi w opłacie należności za ubezpieczenie — lecz to nie może żadną miarą stanowić podstawy do wydania żądanej ustawy, a tem mniej obowiązującej włościan do ubezpieczenia swoich budynków w tem właśnie towarzystwie, bo znowu zdarzyć by się mogło, żeby jakiś inny zakład asekuracyjny w kraju czy państwie istniejący jeszcze więcej zniżył te opłaty, a ustawa ta okazałaby się niekorzystną i niesłuszną; zresztą ustawa ta sprzeczną by była ustawodawstwu przemysłowemu bo nadawałaby Towarzystwu Krakowskiemu niejako monopol — a jakkolwiek Towarzystwo to bardzo w kraju rozpowszechnione, przecież jest tylko instytucją prywatną.

Niema zatem żadnej podstawy do uwzględnienia żądań petycyj powyżej wymienionych Reprezentacyi powiatowych.

Komisya administracyjna nie chciała się jednakże na tem ograniczyć, ale poszła dalej i zastanowiła się nad tem, czyby żądaniu temu w ten sposób zadosyć uczynić nie można, gdyby na wszystkich w ogóle mieszkańców czyli posiadaczy budynków obowiązek ubezpieczania od ognia swoich budynków. a powodowała się komisya administracyjna tym ogólnym prądem, jaki się w tej mierze objawił, względami na nasze ekonomiczne stosunki, a nareszcie, że w kraju naszym przy obecnem naszym położeniu nie tak prędko możemy się spodziewać używania lepszych i trwalszych materiałów do naszych budynków.

Zastanawiając się nad tem, nasunęło się przedewszystkiem to pytanie, czy właściciel może być prawnie zmuszony do ubezpieczania swego budynku od ognia, czy taki przymus nie nadwyrężyłby indywidualnej wolności pojedynczych właścicieli budynków, której udziałem jest dowolność rozporządzania swoim mieniem. Skrupuł ten pominęliśmy, bo zdawało nam się, że względy na dobro ogólne, na stosunki ekonomiczne naszego kraju i państwa, na siły podatkowe tychże, pozwoliłyby ze spokojem pominąć takowy, tem bardziej że podobny przymus nie byłby unikatem w ustawodawstwie europejskiem, albowiem takie ustawy, zobowiązujące wszystkich właścicieli budynków do zabezpieczania tychże od ognia istnieją już w pojedynczych kantonach w Szwajcaryi, jak w kantonach: Glaind, Appenzel, Wadt itd. — w ostatnim kantonie istnieje nawet obowiązek do ubezpieczania swoich ruchomości ustawą z r. 1849 nałożony.

Chociaż zapewne ustawodawstwo małych kantonów szwajcarskich nie może być wzorem dla ustawodawstwa naszego kraju, chociaż tam ustawodawstwo na innych opiera się zasadach, bo tam takowe opiera się na objawie woli całej ludności jednego kantonu, a ustawa przez ludność wydana jest niejako statutem stowarzyszenia, to w każdym razie sądziła komisya administracyjna, że skoro taka ustawa przymusowa już tak dawno istnieje, obawa zbytniego naruszenia indywidualnej wolności nie jest uzasadnioną.

Lecz pomimo tego nie możemy proponować wydania takiej ustawy. ponieważ, jak to niżej wykazać usiłować będziemy, przeprowadzenie takiego przymusowego ubezpieczania budynków od ognia w praktyce na takie trudności natrafić by musiało, które usunąć niema sposobu.

Jeśli by bowiem wprowadzony był ten przymus, mocą którego każdy właściciel obowiązany byłby swoje budynki od ognia ubezpieczać, to znowu z tego wypływa pytanie, w jaki sposób to przymusowe ubezpieczenie miałyby być dokonane.

Dwa przedstawiają się sposoby tj. jeden za pośrednictwem organów bądź rządowych, bądź krajowych, drugi za pośrednictwem zakładów assekuracyjnych prywatnych. W pierwszym razie ubezpieczenie musiałyby być dokonane u władzy krajowej lub rządowej, a należność za ubezpieczenie budynków musiałyby być pobierana przez te organa w formie niejako dodatków do podatków, — w drugim razie ubezpieczenie miałyby się dziać za pośrednictwem prywatnych zakładów assekuracyjnych, w jakim razie miałyby być orzeczone ustawą obowiązek, że wszystkie budynki muszą być od ognia ubezpieczone albo w wskazanym ustawą Towarzystwie, albo w jednym z istniejących prywatnych Towarzystw według wyboru pojedynczego właściciela budynku.

Właśnie te środki wykonania tego przymusu są przeszkodami, dla których komisya administracyjna nie mogła zaproponować ustawy na tymże opartej.

Co do zabezpieczania przez Rząd czyli przez Państwo, nie może ulegać żadnej wątpliwości, że zabezpieczenie w jednym tylko kraju koronnym nie byłoby możebne, bo trudnoby nawet wymagać, aby skarb całego Państwa przyjmował porękę dla jednego tylko kraju koronnego. Chybaby więc zaprowadzić przymusowe zabezpieczenie w całym Państwie. To zaś należałoby wyłącznie do ustawodawstwa państwowego.

Zabezpieczenie przez fundusz krajowy, pomijając już ten wzgląd, iż ustawa mocą którejby na opłatę należności za ubezpieczenie budynków nowe dodatki do podatków nałożone byłby musiały, w kraju naszym bardzo niemile przyjętą by była — to sposób przeprowadzenia takiej ustawy napotyka na następujące przeszkody:

Przedewszystkiem kraj nie posiada potrzebnych i niezbędnych organów do załatwiania tego rodzaju czynności. Dalej chcąc dokładnie wymierzyć należność, którąby każdy właściciel budynku za ubezpieczenie tychże od ognia opłacać był obowiązany, i chcąc wymiar ten mieć słuszny, musiałyby być w całym kraju przeprowadzony kataster wszystkich budynków, a ponieważ ten co roku zmieniaćby się musiał, musiałyby być ustanowiony osobny organ, któryby budynki te w ciągłej ewidencji utrzymywał. Zdawało się komisyi administracyjnej, że już samo wspomnienie potrzeby nowego katastru budynków, odstraszyłyby najgorliwszych zwolenników tego przymusu ubezpieczenia budynku od ognia od doradzenia tego środka.

Dalsze względy są te, że sprawowanie każdej czynności administracyi przez organa publiczne jest połączone i z wielkimi kosztami i że przeprowadzenie tejże więcej czasu wymaga jak instytucyj prywatnych, ztąd musiałyby wyniknąć koniecznie wysoka należność od ubezpieczenia budynków od ognia, zwłaszcza jeżeli się uwzględni koszt utworzenia i utrzymywania potrzebnych organów, ale nadto w razie pogorzeli musiałyby nastąpić zwłoka w ocenieniu szkody, w przyznaniu i wypłacie wynagrodzenia za szkodę.

Niezawodnie daleko tańszy byłby sposób ubezpieczenia budynków istniejących zakładach prywatnych, podług wyboru właścicieli budynków. Każdy znający cokolwiek stosunki przyznać to musi, że zakłady czyli towarzystwa assekuracyjne te wszystkie czynności i taniej i łatwiej i prędzej załatwić są w stanie — tem bardziej, że takie prywatne zakłady konkurując między sobą i mniejsze żądać będą opłaty od ubezpieczonych budynków, i więcej starają się odpowiedzieć i życzeniom stron niż organa rządowe stojące niezawisłe od tychże.

Lecz z drugiej strony okazuje się niepodobna kontrola nad tem, aby wszystkie budynki od ognia ubezpieczone zostały i aby taka ustawa ściśle wykonaną być mogła, obojętnie ustawy takiej byłoby nietylko możliwe, ale nawet łatwe a podobno lepiej nie mieć ustawy żadnej, niż taką którąby nie wykonywać można.

Jeżeli by zaś ustawa wskazywała Towarzystwo, w którym wszyscy właściciele budynków musiałyby ubezpieczać budynki, musiałyby kraj przyjąć gwarancję, że ubezpieczający budynki w razie pogorzeli otrzyma wynagrodzenie za szkodę, bo przecież w tem zobowiązaniu właściciela do ubezpie-

czenia swoich budynków od ognia we wskazanem Towarzystwie, leży niejako zapewnienie, że w razie pożaru szkoda wynagrodzoną mu zostanie, a kraj tej rękojmi przyjąć nie może.

Dalej wskazane ustawą Towarzystwo uzyskałoby wyłączny monopol i niepotrzebowałoby się obawiać żadnej konkurencyi drugich zakładów, a przy braku konkurencyi mogłoby opłatę od ubezpieczenia budynków wysoko podnieść.

Zresztą, jak już wyżej przytoczyliśmy, nadanie podobnego monopolu pewnemu zakładowi, czy stowarzyszeniu sprzeciwiałoby się najzupełniej ustawie przemysłowej i ustawa taka niemożliwą uzyskać pod żadnym warunkiem sankcyi.

Pod każdym względem zatem nie mogła komisya administracyjna zalecać wydania takiej ustawy, któraby wszystkich właścicieli zobowiązywała do ubezpieczania budynków od ognia — a to tem bardziej, że właściciele większych posiadłości i mieszkańcy miast sami dobrowolnie swoje budynki od ognia ubezpieczają a wyjątki w tym względzie wśród nich są rzadkie, a właściciele jak i mieszkańcy małych miasteczek coraz więcej także swoje budynki od ognia ubezpieczają, że przy większej oświacie i poznaniu płynących dla nich korzyści, uczują sami tegoż potrzebę, a gdy z drugiej strony towarzystwa asekuracyjne opłatę od ubezpieczenia zniżą, poczucie potrzeby ubezpieczenia budynków od ognia rozpowszechni się.

Petycye te nasunęły jednakże komisyi administracyjnej tą myśl, że gminy i komitety parafialne powinny się poczuwać do obowiązku zabezpieczania budynków kościelnych, parafialnych i gminnych od ognia, zwłaszcza, że koszta te ubezpieczenia tychże nie są wysokie a w razie pogorzeli zbyt dotkliwym się staje konkurującym odbudowanie tychże, wreszcie, że w szczególności co do budynków gminnych, niejako z ustawy gminnej już ten obowiązek wypływa i przypomnienie lub nałożenie tego obowiązku na gminy i komitety parafialne niebyłoby ani z tyłu trudnościami połączone, ani tak uciążliwe, komisya administracyjna sądziła jednakże, że rozstrzygnięcie tego pytania powinna pozostawić Wydziałowi krajowemu, który jako najdokładniej ze sprawami temi obeznany, najlepiej ocenić potrafi, jak tej potrzebie zaradzić.

Komisya administracyjna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„1. Nad petycjami Reprezentacyj powiatowych w Mościskach, Wieliczce, Staremmieście, Samborze, Cieszanowie, Trembowli, Podhajcach, Gorlicach, Brodach, Przemyślu, Sanoku, Nisku, Limanowej, Pilźnie, Żółkwi, Tarnowie, Bohorodeczanach i Kolbuszowej względem wyjednanania ustawy przymusowego ubezpieczania budynków włościańskich od ognia, przechodzi Wysoki Sejm do porządku dziennego.“

„2. Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał, czyli ze względu opieki nad majątkiem gmin nie dałoby się, i w jakiej drodze, przeprowadzić przymusowe ubezpieczenie budynków publicznych, bądź majątek gminy stanowiących, bądź w drodze konkurencyj stawianych.“

Lwów dnia 11. października 1882.

Przewodniczący

G r o c h o l s k i.

Sprawozdawca:

Ż y w i c k i.

Aleg. 161.

S p r a w o z d a n i e

komisyi petycyjnej o petycyi gminy Halicza koło Podhajec
o upoważnienie Wydziału kraj. do ponownego zbadania sprawy
roszczeń przysiołka Holendry do tłoki gminnej w Haliczu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Halicz koło Podhajec w przedłożonej petycyi i dołączonej do niej prośby do Wydziału krajowego 20 sierpnia 1882 do L. 41.920 wniesionej twierdzi, że od niepamiętnych czasów znajdowała się w spokojnem i wyłącznem posiadaniu

1. tłoki gminnej w Haliczu „nad serednym garbem“ zwanej, w przestrzeni około 38 morgów, i
2. tłoki gminnej w Haliczu „nad główną krynicą“ zwanej, w przestrzeni około 35 morgów,

— i że posiadanie to wykonywała gmina Halicz przez swoich mieszkańców według odwiecznego zwyczaju w ten sposób, iż ci mieszkańcy nie roszczać sobie żadnych pretensyj prywatnej własności do zajętych przez nich przestrzeni, takowe jako dobro gminne, na swoją korzyść bądź jako pastwisko dla swojego bydła, bądź też jako orne pole używali, wyłączając od tego każdego, kokolwiek do gminy Halicz nie należał — i twierdzi dalej, że dopiero w r. 1879 poczęli mieszkańcy przysiołka Holendry rościć sobie prawo do wspólnego używania tych przestrzeni z tytułu przynależności do politycznej gminy Halicza — i wnieśli pod dniem 3. grudnia r. 1879. l. 840 do Rady powiatowej w Podhajcach prośbę o zarządzenie, ażeby wszyscy członkowie przysiołka Holendry do stosunkowego wspólnego z mieszkańcami Halicza użytkowania tych przestrzeni przypuszczeni zostali.

Rada powiatowa w Podhajcach odstąpiła tę prośbę Zwierzchności gminnej w Haliczu do załatwienia w myśl §§. 30 lit. a, b, i 68 ust. gm.

Rada gminna w Haliczu uchwałą z 4. czerwca 1880 na tę prośbę mieszkańców Holendry orzekła, iż do ich prośby o zarządzenie, ażeby wszyscy członkowie gminy Halicza i Holendry do stosunkowego wspólnego użytkowania tłoki gminnej przypuszczeni zostali, przychylić się nie może, uzasadniając to swoje orzeczenie tem, że dowód przez świadków Wojciecha Gołębiowskiego i Iwana Władki właściwie Hudiaka ku wiecznej pamięci pod przysięgą sądownie słuchanych mieszkańców przysiołka Holendry się nie udał, ile że ci świadkowie nie potwierdzili 30- względnie 40-letniego posiadania i używania tłoki gminnej przez mieszkańców przysiołka Holendry jakoby wykonywanego, a nadomiar świadkowi ci potwierdzili, że w czasie zniesienia pańszczyzny mieszkańcy przysiołka Holendry w posiadaniu tej gminnej tłoki wcale się nieznajdywali, podczas gdy właścicielem tej tłoki ten się stał, kto w czasie zniesienia pańszczyzny takową posiadał i używał, że od chwili zniesienia pańszczyzny dotąd więcej jak 30 lat minęło, a mieszkańcy przysiołka Holendry sądowego pozwu nie wytoczyli, wszelkie więc ich wrzekome prawa już z dawniemu uległy, że tedy Rada gminna w Haliczu dotychczasowego zwyczaju trzymać się musi,

wedle którego mieszkańcy przysiółka Holendry do użytkowania tej łąki gminnej przypuszczeni nie byli.

Od tej uchwały Rady gminnej w Haliczu odwołali się mieszkańcy przysiółka Holendry do Wydziału powiatowego w Podhajcach, który przychyłając się do wniesionego rekursu uchwałę Rady gminnej w Haliczu z 4. czerwca 1880 orzeczeniem z 6. lipca 1880 L. 554 zmienił i orzekł: iż członkom przysiółka Holendry razem z mieszkańcami Halicza prawo wspólnego użytkowania łąk gminnych „średni garb“ i „nad główną kiernicą“ a nadto i 7-morgowej przestrzeni „pod lasem“ jako dobra gminnego przysługuje.

W motywach tego orzeczenia powołuje się Wydział powiatowy głównie na zeznania tych samych sędownie pytaných i zaprzysiężonych świadków Wojciecha Gołębiowskiego z Holender i Iwana Władyki czyli Hudiaka z Holender, którzy zeznali, że mieszkańcy przysiółka Holendry Stefan Sołtys, Bartko Ruczkowski, Marcin Milecki i N. Zawalski część łąki gminnej „średni garb“ w objętości około 38 morgów, tudzież część łąki gminnej „pod lasem“ w przestrzeni około 7 morgów, — zaś świadek Iwan Władysław czyli Hudiaka zeznał, że Stefan Sołtys łąkę gminną „nad główną kiernicą“ w objętości 35 morgów aż do swej śmierci, jako dobro gminne, nie jako swą własność używali — że im nikt na to używanie zezwolenia nie nadawał, skutkiem czego niezaprzeczonego zwyczaj za udziałem mieszkańców przysiółka Holendry w pożytkach dobra gminnego przemawia.

W dalszym uzasadnieniu swego orzeczenia opiera się Wydział powiatowy w Podhajcach na §. 9 ust. gm. przyznający członkom gminy, iż mają oni udział tak w prawach i korzyściach, jakoteż w obowiązkach i ciężarach gminy — jakoteż opiera się na wywodach §§. 287, 288, 362, 1455, 1458, 1459 i 1481 ust. cyw. określonych z których usiłuje wyprowadzić, że prawa tego rodzaju, jak gminy Holendry przedawnieniu nie ulegają, a skutkiem tego przychodzi Wydział powiatowy Podhajceki do konkluzji, że w niniejszym wypadku i o dotychczasowym niezaprzeczonego zwyczaj, w myśl którego mieszkańcom Holendry wspólny pożytek w dobru gminnym przysługuje, mówić można.

Orzeczenie to Wydziału powiatowego w Podhajcach, na rekurs Reprezentacyj gminy w Haliczu, zatwierdził Wydział krajowy orzeczeniem z dnia 9. listopada 1880 L. 46.963 z powodów przez Wydział powiatowy przytoczonych, poczem gmina Halicz wniosła zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego, z którym jednak tenże gminę wyrokiem z 11. listopada 1881. L. 1.665 oddalił, nie wchodząc w merytoryczną treść sprawy z powodu formalnego, iż zażalenie nie było skierowane przeciw merytorycznej treści orzeczenia, lecz jedynie przeciw kompetencji władz autonomicznych do rozstrzygnięcia tej sprawy.

Skutkiem tego c. k. Starostwo wprowadziło dnia 2 czerwca 1882 mieszkańców przysiółka Holendry symbolicznie w posiadanie rzeczony łąki, zapowiadając fizyczne oddanie na dzień 15. września b. r. i zakazując mieszkańcom gminy Halicz pod grzywną oranie tych łąk po zbiorach b. r.

Sprawa ta tedy na korzyść mieszkańców przysiółka Holendry, a na niekorzyść gminy Halicza stanowczo rozstrzygniętą została.

Mimo to jednak gmina Halicz czując się tem rozstrzygnięciem mocno pokrzywdzoną i wykazując dla oceny doniosłości zeznań świadków Wojciecha Gołębiowskiego i Iwana Władyki czyli Hudiaka, przedłożonemi metrykami śmierci, że z owych czterech mieszkańców Holender trzech Stefan Sołtys, Bartko Ruczkowski i Marcin Milecki pomarli jeszcze w latach 1830, 1831 i 1842, a zatem w czasie, gdy świadkowie zaledwie 21, a nawet 19, a najwięcej 31 i 33 lat liczyli, a od którego to czasu już 37 do 49 lat minęło (czasu śmierci zaś czwartego mieszkańca Holendry, Zawalskiego, z imienia niepodanego nie można było skonstatować) wykazując więc, że zeznania świadków przez mieszkańców Holendry powołanych, zawierają lukę 40 do 50 letnią, w ciągu którego to czasu z zeznań tych niewiadomo, kto łąk w mowie będących używał — a niemając innego sposobu dostarczenia dowodów wykazujących niesłuszność roszczeń przysiółka Holendry, postarała się gmina Halicz o przeprowadzenie sądowego dowodu przez innych 5 świadków, a mianowicie: Grzegorza Kowalskiego z Uhrynowa, Jana Załuskiego z Siołku, Józefa Łypki z Siołku, Onufrego

Sadowskiego z Podhajec i Jakóba Łysy z Halicza, którzy oświadczyli, iż 7-morgowej przestrzeni «pod lasem» nieznają i zeznali jednogłośnie co do przestrzeni „pod serednym garbem“ i «nad główną kiernicą», że tak przed zniesieniem pańszczyzny jakoteż i po zniesieniu takowej aż do ostatniej chwili przestrzenie te używali tylko wyłącznie mieszkańcy Halicza i że nigdy nawet sposobności nie było do odpierania jakich roszczeń przysiołka Holendry, ponieważ mieszkańcy tego przysiołka nigdy nie usiłowali nawet brać udział w używaniu tych przestrzeni, nadto zeznało z tych świadków 4, że między gminą Halicz a przysiołkiem Holendry nigdy żadna wspólność majątkowa nie istniała i gmina Halicz z przysiołkiem Holendry żadnej łączności nie miały. Skutkiem tych nowych dowodów wniosła gmina Halicz 20. sierpnia 1882 do L. 41.920 do Wydziału krajowego prośbę o zreasumowanie sprawy używania łąk gminnych w Haliczu, a gdy jednak do tej prośby Wydział krajowy uchwałą z 29. sierpnia b. r. do L. 41.920 się nieprzychylił, z powodów, że mieszkańcy Holender nabyli prawa z prawomocnego rozstrzygnięcia tej sprawy, których praw Wydział krajowy naruszać nie czuje się upoważnionym, gmina Halicz przychodzi więc z tą swoją prośbą do Wysokiego Sejmu.

Komisya petycyjna, przedstawwszy Wysokiemu Sejmowi powyżej cały przebieg sprawy, sposób i motywa rozstrzygnięcia takowej, postawiła sobie przedewszystkiem pytanie, czyli w obec prawomocnego orzeczenia władzy autonomicznej, w obec wyroku c. k. Trybunału administracyjnego, którym tenże gminę Halicz z jej zażaleniem oddalił, przedmiot petycyi i jej załatwienie wchodzi w zakres działalności Wysokiego Sejmu.

Otóż wątpliwem być nie może, że Wysoki Sejm jako władza ustawodawcza w sprawach administracyjno-spornych ani orzekać, ani też prawomocnych orzeczeń autonomicznych władz administracyjnych obalać nie może.

Wszakże jednak ingerencya Wysokiego Sejmu w sprawach gminnych wykluczoną nie jest; zaczem przemawia §. 23 statutu krajowego, według którego działalność Sejmu krajowego w sprawach gminnych określoną jest ustawą gminną i §. 98. ustawy gminnej, który postanawia wyraźnie, że Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin.

Wychodząc więc z założenia §. 98 ust. gm. postanowionego, komisya jest zdania, że nienaruszając prawomocnych orzeczeń władzy administracyjnej, takowem wdrożeniem ponownego zbadania sprawy skutkiem przedłożonych nowych po wydanych orzeczeniach świeżo zebranych środków dowodowych nie czyni się żadnej ujmy, albowiem ponowne dochodzenie na podstawie nowych środków dowodowych wdrożone będzie zawsze podlegać orzeczeniu nie innych lecz tych samych władz administracyjnych, które według wyniku dochodzeń, albo swe pierwotne orzeczenie i nadał w prawnej mocy pozostawia, albo też zmieniając je, wydadzą nowe orzeczenie, jakieby wtedy byli wydali, gdyby im dowody następnie przedłożone przy wydaniu pierwotnego orzeczenia wiadome były.

Jeżeli się nadto zważy, że c. k. Trybunał administracyjny wyrokiem z 11. listopada 1881 l. 1665 niewchodził wcale w merytoryczną treść sprawy z powodu formalnego, iż zażalenie nie było skierowane przeciw merytorycznej treści zaczepionego orzeczenia, lecz jedynie przeciw kompetencji władz autonomicznych do rozstrzygnięcia tej sprawy, co się stało z powodu złej obrony gminy Halicza — jeżeli się dalej zważy, że jak to już z motywów wyroku Trybunału administracyjnego wypływa, skutkiem uznanej kompetencji władz autonomicznych, dla gminy Halicz wszelka inna droga a w szczególności droga prawa jest zupełnie wykluczoną — jeżeli się także zważy, że skoro nawet prawomocnie ukończony proces sądowy w skutek świeżo wynalezionych środków dowodowych lub też w skutek złej obrony wznowiony być może, o ile więc bardziej może i powinno mieć miejsce wznowienie takie w drodze administracyjnej, w której władze administracyjne nawet z urzędu bezwzględnej prawdy dochodzić są obowiązane.

Komisya tedy mniema, że gmina Halicz na uwzględnienie swej prośby zasługuje, a to tembardziej, ile że w przeprowadzeniu tej sprawy dostrzedz się dają braki, niedokładność lub wadliwości, nieobojętne przy rozstrzygnięciu sprawy.

W szczególności komisya zauważyć musi:

że orzeczenia wszystkich trzech instancyj autonomicznych wydane zostały bez wszelkiego dochodzenia ze strony tych władz, co dowodzi ta okoliczność, że z aktów dotyczących tej sprawy niewidać, żeby jakikolwiek protokół dochodzenia był sporządzony, żeby ktokolwiek czy to z interesowanych, czy też ze świadków był pytany, żeby jakiegokolwiek badania tak co do przedmiotu sprawy, jakoteż co do rozszonych praw były zarządzane, przeprowadzone lub przedłożone — nadto akta Wydziału krajowego wykazują, że jakkolwiek Wydział powiatowy do rozpatrzenia tej sprawy księdza Pawła Lewińskiego i p. Piotra Kurysia delegował, to okazało się skutkiem referatu Wydziału krajowego do L. 9.562/81, którym zarządzono celem przedłożenia tej sprawy Trybunałowi administracyjnemu sprawozdania pp. delegatów, jakoby 22. marca 1880 do L. 314 przedłożonego, że tego zarządzanego sprawozdania przedłożyć nie było możliwem, gdyż jak to z relacji Wydziału powiatowego w Podhajcach z 10 marca 1881, do L. 260 wyczytać można pp. delegaci wniosek swój w krótkiej drodze, oczywiście więc ustnie Wydziałowi powiatowemu przedłożyli i to wniosek wyłączenie tej tylko osnowy, iż do rozstrzygnięcia tej sprawy w pierwszej instancji Radę gminną w Haliczu wezwać należy — nie podlega więc żadnej wątpliwości, że nie było ze strony władz orzekających żadnego dochodzenia, a w szczególności dochodzenia w kierunku §§. 68. i 74 ust. gm. wskazanym, czyli owe tłoki stanowiły i stanowią odrębną własność miejscowości Halicza, lub też były wspólną własnością z miejscowością Holendry, jaki był dotychczasowy niezaprzeczone zwyczaj w użytkowaniu tych tłok, kto, kiedy i w jakim rozmiarze miał udział w pożytkach tychże, — dalej zauważa komisya, że orzeczenia władz autonomicznych bez dochodzenia sprawy przez swoje władze wydane opierały się jedynie i wyłącznie na protokole sądowym z daty 28. maja 1879 zawierającym zaprzysiężone zeznania dwóch świadków Wojciecha Gołębiowskiego i Iwana Władyki, czyli Hudiaka ku wiecznej pamięci na prośbę przysiołka Holendry pytanych — a z tego protokołu okazuje się, że tylko co do tłoki „sередni garb“ i co do tłoki „pod lasem“, która to ostatnia niebyła przedmiotem sporu, są zeznania dwóch świadków, zaś co do tłoki „nad główną kiernicą“ jest zeznanie tylko jednego świadka, które za zupełny dowód orzeczenie przyjmuje — że obaj ci świadkowie są członkami przysiołka Holendry, a zatem jako tacy w tej sprawie interesowani i tem samem wątpliwi, że zeznania obydwóch tych świadków odnoszą się do czasu przed latami 1830, 1831 i 1842, w których to latach czterech mieszkańców Holendry, którzy tłokę w nieokreślonej bliżej części przestrzeni tejże używać mieli, pomarli, że w czasie ich śmierci świadkowie 19 lub 21, a w roku 1842 31 lub 33 lat liczyli, że zatem świadczyli o faktach, które przez 15 do 20 lat przed rokiem 1830 1831 lub 1841 miejsce mieć miały, że dalej świadkowie zeznania swoje składali nietylko co do faktów używania tłoki przez owych 4 gospodarzy, lecz także co do pojęcia prawnego, że ci je nie jako swoją prywatną własność, ale jako majątek gminny używali, że także zeznania tych obydwóch świadków poniekąd w sprzeczności między sobą zostają, bo gdy świadek Wojciech Gołębiowski zeznał, że owi 4 gospodarzy oprócz opłaty podatku żadnej innej opłaty nieuiszczali ani gminie, ani komu innemu, to przeciwnie świadek Iwan Władyka zeznał, że owi gospodarzy oprócz podatku także jeszcze jakąś osobną opłatę stosownie do ilości bydła, które się tam pasło, w niewiadomej wysokości uiszczali — że nareszcie nie pytano wcale świadków co do stanu rzeczy, jaki nastąpił po śmierci owych 4 mieszkańców Holendry.

Dalej zauważa komisya:

że orzeczenie Wydziału powiatowego w Podhajcach z 6. lipca 1880 do L. 549 oprócz przyznania prawa wspólnego użytku tłok „sередni garb“ i „nad główną kiernicą“ przyznaje mieszkańcom przysiołka Holendry nadto prawo także do tłoki „pod lasem“ 7 morgów obejmującej, jakkolwiek śladu nie ma najmniejszego, żeby mieszkańcy Holendry do tej tłoki jakie pretensye sobie

rościli i przyznania im prawa użytkowania teje się domagali — zaś orzeczenie nie wyjaśnia wcale dlaczego także tłoka „pod lasem“ orzeczeniem objętą została;

dalej zauważa:

że przedkładane Wydziałowi krajowemu w latach 1875, 1876, 1878, 1879, 1880 i 1881 inwentarze majątku gminnego Halicza i Holendry tak pod względem przedmiotu, jakoteż pod względem praw do takowego niedają żadnego dokładnego wyjaśnienia, gdyż ze spornych tłok tylko tłokę „średni garb“ w objętości 39 morgów zapisaną znajdujemy, zaś tłokę pod nomenklaturą „nad główna krynicą“ jak również tłokę „pod lasem“ w tych inwentarzach nie ma wyszczególnionych — tak samo w niektórych inwentarzach jest wykazane, że z łącznej ilości 461 morgów gruntów część 257 morgów, w ogólności członkowie gminy, w niektórych zaś, że uprawnieni członkowie gminy używają, co do reszty zaś gruntów ma według niektórych inwentarzy gmina Podhajecka używać, według niektórych zaś niewiadomo kto je używa.

Nakoniec komisya zauważa,

że w referatach Wydziału krajowego do L. 46963/80 i do L. 41920/82 uwidoczniom jest, iż mieszkańcy Holendry w swojej prośbie de praes. 3. grud. 1879 L. 840 sami przyznają, że od dawniejszego czasu wyrobił się ten stan rzeczy, iż mieszkańcy Halicza zupełnie usunęli mieszkańców Holendry od używania tych tłok, która to okoliczność także bliżej dochodzoną niebyła.

Gdy zatem nietylko przez gminę Halicz świeżo naprowadzone środki dowodowe, ale także i właśnie co poszczególnione usterki w przeprowadzeniu i rozstrzygnięciu sprawy, dokładnego rozpoznania i zbadania sprawy wymagają, przeto komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Petycę gminy Halicza o ponowne zbadanie roszczeń przysiołka Holendry do tłok gminnych w Haliezu, udziela się Wydziałowi krajowemu do zarządzenia dokładnego zbadania sprawy używania tłok gminnych w Haliezu i odpowiedniego załatwienia.

Lwów dnia 1, października 1882.

Przewodniczący

G o l e j e w s k i.

Sprawozdawca

Lenartowicz.

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego, względem niektórych zmian w ustawie z dnia 2. maja 1873 r. (Dz. ust. kr. l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Wysoki Sejmie!

Już na 1. posiedzeniu obecnej sesji przekazano komisji edukacyjnej do rozpoznania wnioski Wydziału krajowego o rewizji trzech krajowych ustaw szkolnych z dnia 2. maja 1873 r. (Dz. ust. kr. l. 250 i 251) i z dnia 25. czerwca 1873 r. (Dz. ust. kr. l. 255), z których dwie pierwsze tyczą się zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych, tudzież obowiązku posyłania do nich dzieci i stosunków prawnych stanu nauczycielskiego, trzecia władz nadzorczych tak miejscowych jakoteż okręgowych dla ludowych szkół.

Przedłożone Wys. Izbie przez Wydział krajowy trzy projekta były wynikiem wyczerpujących obrad, zwołanej poprzednio w tym celu ankiety, rozpatrzonych następnie przez Radę szkolną krajową, jako powołaną do układania tego rodzaju planów magistraturę. Niniejsze sprawozdanie zajmuje się projektem zmian w pierwszej z pomienionych ustaw, t. j. ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Jak w ogóle żaden z przedstawionych projektów nie zmierza do daleko sięgających zasadniczych zmian w ustawach, tak i projekt do ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół, pozostaje na tem samym stanowisku, jakie zajmuje teraźniejsza ustawa. Wnioski do zmian są raczej poprawkami, jakie w ciągu czasu doświadczenie okazało w praktyce lub administracyi pożądanymi. Komisya edukacyjna zgadza się pod tym względem na zapatrywania, na których się oparł projekt w przekonaniu, że w obecnych stosunkach tylko stopniowa reforma świeżych dotąd ustaw rzetelne może przynieść korzyści; głębsze zmiany nie znalazłyby może jeszcze dostatecznie przygotowanego gruntu. Wszakże czuje się komisya w obowiązku, wskazać główne punkty widzenia, jakimi się powodowała co do będącej w mowie ustawy.

W dotychczasowej osnowie jej *Tytuł I* miał przedewszystkiem zakładanie i organizację szkół tak zwanych *etatowych*, t. j. czyniących zadość wszystkim warunkom ustawy na oku. Jedyne wyjątki od tej zasady stanowiły szkoły filialne czyli posiłkowe. Miały to być szkoły, połączone z jedną ze sąsiednich szkół etatowych, pod nadzorem jej kierownika, a poruczone nauczycielom młodszym tej szkoły, albo nauczycielom wędrującym lub nadetatowym (art. 6—7). Szkoły dawniejszego ustroju, uległszy reorganizacyi, miały przejść na etatowe, a ponieważ ustawa (art. 12) przepisywała władzom

że nie należy tworzyć nowych szkół z uszczerbkiem lepszemu urządzeniu już istniejących, wyłuszczone sobie tę wskazówkę w taki sposób, jakoby reorganizacja dawniejszych szkół i ich przemiana na etatowe była pierwszym i głównym zadaniem czynności władz wykonawczych.

Pod wpływem takiego tłumaczenia ustawy, zakładanie nowych szkół postępowo powoli, zwłaszcza że kraj mógł szczerpymi tylko stosunkowo na ten cel rozporządzać funduszami, a myśl skromniejszych co do swych wymagań szkół filialnych, liczne w przeprowadzeniu napotykała trudności. Według urzędowego Rocznika statycznego za r. 1869 (*Statistisches Jahrbuch für das Jahr 1869 Wien 1871*) str. 394—395 posiadał nasz kraj w r. 1868 razem 2815 szkół ludowych, a między nimi 855 bez przepisanej organizacji, lecz tylko prowizorycznie istniejących (*Nothschulen*); według sumaryusza załączonego przez Radę szkolną krajową do preliminarza funduszu szkolnego na r. 1883, liczba szkół zorganizowanych w r. 1882 na przeszło 6000 gmin w kraju istniejących, wynosi razem 2482, a między nimi jest 606 filialnych.

Ankieta szkolna, która z ramienia Wydziału krajowego obradowała nad reformą szkolnictwa, chciała w zupełności uchylić szkoły filialne, jako nie dające dostatecznej rękojmi odpowiedniego rozwoju a nawet istnienia. Łączenie ich ze szkołami etatowymi miało się okazać w wielu razach niepraktycznym, a utrzymanie, jakie w nich mogli mieć młodszy nauczyciele często niedostatecznym. Zastąpić je należy uorganizowanymi czyli etatowymi, zdawało się być nieodbitą potrzebą prawidłowego na tem polu postępu.

Wszelako ani Rada szkolna krajowa ani Wydział krajowy nie przystąpiły do tego wniosku. Wobec ograniczonych funduszy kraju nie można się było spodziewać, żeby w krótkim czasie wszystkie gminy zaopatrzone być mogły w szkoły etatowe; filialne zaś szkoły podawały na czas przejścia środek do tworzenia jakich takich ognisk ludowej oświaty w gminach przedtem dla niej niedostępnych z mniejszym kosztem a wielką dla powszechności korzyścią.

Komisja edukacyjna nie mogła nie uznać ważności przytoczonych w tej mierze powodów; owszem poszła nawet o krok dalej. Bacząc na niedogodności, jakie w tworzeniu szkół filialnych zwykle ztąd wynikały, że miały zostawać w związku z sąsiednimi etatowymi, nie chciała wprowadzić i na przyszłość wykluczać takiego stosunku, skoro Rada szkolna i Wydział krajowy uznały go za faktyczny; zdawało jej się jednak, że należy władzy wykonawczej podać możność zakładania szkół o równie niezupełnej, a tem samem łatwiejszej do przeprowadzenia organizacji, niezależnie od innych szkół istnieć mogących. Pierwsze nazwano *posiłkowemi*, drugie *tymczasowemi*. Jedne i drugie byłyby *nieetatowemi* obok etatowych, podzielonych na pospolite i wydziałowe (art. 2).

Obawy, że w szkołach *nieetatowych*, a w szczególności *tymczasowych*, nauka i w ogóle całe prowadzenie i wychowanie dzieci mogłoby być nieodpowiednie i chybić swojego celu, starała się komisja uchylić postanowieniem, że one co do urządzenia swojego zbliżone być mają ile możności do szkół etatowych (art. 6), że należy je czemprędzej zmienić na etatowe, skoro tylko stosunki miejscowe na to pozwolą (art. 7), a przedewszystkiem, że nauka w nich jak w szkołach ludowych wszelkiej kategorii udzielana będzie według planów przez powołane do tego władze szkolne wydawanych (art. 3).

Spodziewać się należy, że przez zastosowanie tych postanowień kraj rychlej niż dotąd, bo ze stosunkowo mniejszym nakładem, pokryje się siecią szkółek wiejskich, na razie może nieodpowiadających wszelkim wymaganiom ustawy, ale zawierających w sobie warunki prawidłowego i skutecznego rozwoju. Dla uwydatnienia tej myśli, komisja zastąpiła postanowienie art. 12. terażniejszej ustawy, że nie należy zwiększać liczby z uszczerbkiem lepszemu urządzeniu już istniejących, postanowieniem w art. 11 swojego projektu, że w *zakładaniu i organizacji szkół ludowych należy przedewszystkiem czynić zadość najnaglejszym potrzebom powszechnego oświecenia*, nie zaniedbując przytem doskonalenia i rozwoju już istniejących.

Dotychczasowa ustawa przepisywała, iżby na dwa okręgi szkolne założono wszędzie po jednej przynajmniej szkole wydziałowej. Niestety, okazało doświadczenie, że u nas szkoły wydziałowe

szczególnej dla chłopców przeznaczone, bardzo mało miewają uczniów, wskutek czego musiano dotąd już kilka z nich zwinąć. Z tego powodu w nowym projekcie zalecono ich zakładanie jedynie w miarę rzeczywistej potrzeby (art. 5).

Tytuł II o funduszach szkolnych, nawet takim jak I., nie uległ zmianom. Te, które się znajdują w projekcie, są bądź wynikiem stosunków administracyjnych, jak n. p. знижение dawniejszej stopy procentowej dodatków szkolnych o $\frac{1}{4}$ poprzedniej wysokości, bądź skutkiem dążenia do większej jasności i dosadności.

Co do zasady tego tytułu, odzywały się wprawdzie głosy, co się domagały jej reformy, i to w podwójnym kierunku. Z jednej strony domagano się przyjęcia za przewodem kilku innych prowincyj monarchii austriackiej, kosztów utrzymania szkół ludowych, a przynajmniej ich nauczycieli na fundusz szkolny krajowy, z drugiej strony rozkładu datków na szkoły przeznaczonych w równej mierze na gminy i na obszary dworskie. Komisya edukacyjna nie mogła się przychylić do żadnego z tych wniosków. Nie tylko względ na przeciążenie krajowego funduszu szkolnego, jakiego na ten fundusz spaść musiało w razie przeniesienia na niego większych niż dotąd obowiązków utrzymywania szkół i nauczycieli nie pozwalał wejść na tę drogę, ale nadto słuszną uwagę, że tym sposobem, ze szkodą instytucji szkolnej, zwolnionoby wbrew wszelkim zasadom dotąd przestrzeganyemu węzeł, jaki łączy szkołę z gminą, a przez nią z rodziną, mającą w pierwszym rzędzie interes w wychowaniu i kształceniu dzieci. Co do udziału obszarów dworskich w ponoszeniu ciężarów szkolnych, nie sądziła komisya, żeby się u nas stosunki zmieniły do tego stopnia, iżby należało opuszczać stanowisko, które zajął Wysoki Sejm w r. 1882.

Do *tytułu III* ankieta szkolna i Wydział krajowy zaproponowały, iżby lata obowiązku uczęszczania do szkoły nie poczynały się jak dotąd z ubiegającym szóstym rokiem, a trwały do końca dwunastego roku życia, lecz ażeby je zamknięto w granicach upływającego siódmego i ubiegającego trzynastego roku życia. Za tą zmianą przytoczono względ, że dzieci przeważnej części naszej ludności rozwijają się bardzo późno tak fizycznie, jak umysłowo, czego najlepszym dowodem mają być kontyngensy wojskowe, które z 1szej klasy dostarczają niedorosłych i wątłych ludzi, jako też doświadczenia, iż przy większem rozwinięciu sił fizycznych dziecko łatwiej się uczy.

Komisya nie mogła nabrać przekonania, iżby przytoczone właśnie okoliczności, chociażby były w całej rozciągłości prawdziwe, mogły usprawiedliwić opóźnienie pieczy około umysłowego rozwoju dziecka. Wszakże musi być zadaniem pedagogii, żeby zajęcia umysłowe były zastosowane do wieku i sił dziecięcia, a nie nadwężały zdrowia fizycznego. Z drugiej strony uczy doświadczenie, że przedługie zaniedbanie umysłu przytępią jego siły, odbiera mu giętkość i czyni niezdolnym do wszelkiej umysłowej pracy.

Z tych powodów komisya pozostawiła postanowienie dotychczasowej ustawy, że obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się ze skończonym szóstym a ustaje z upływającym dwunastym rokiem. Wszakże, ze względu na możebne wyjątkowe stosunki wnosi, iżby Rada szkolna miejscowa była upoważnioną w razach zasługujących na uwzględnienie zezwolić, żeby się ten obowiązek poczynał dopiero z ubiegającym siódmym, a ustawał z ubiegającym trzynastym rokiem życia.

Komisya edukacyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną .|· ustawę.

We Lwowie dnia 9. października 1882.

Przewodniczący :

Ks. Łukasz Solecki.

Sprawozdawca :

Euzebiusz Czerkawski.

U S T A W A

z dnia ważna dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi, razem z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, razem z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

T y t u ł I.

O zakładaniu publicznych szkół ludowych i o kategoriach tychże szkół.

Art. 1.

Publiczna szkoła ludowa ma być zaprowadzona wszędzie, gdzie podług średniego wypadku z pięcioletniego obliczenia, znajdzie się przynajmniej 40 dzieci w wieku szkolnym, któreby w przeciwnym razie musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż trzy kilometry od miejsca ich zamieszkania.

Art. 2.

Publiczne szkoły ludowe, urządzone w myśl obowiązujących ustaw, są etatowe i dzielą się na szkoły pospolite i wydziałowe. Szkoły wydziałowe są albo odrębne t. j. trzyklasowe, albo połączone z szkołą pospolitą. Inne szkoły publiczne są nietatowe i dzielą się na posiłkowe i tymczasowe.

Art. 3.

Nauka w szkołach ludowych wszelkiej kategorii udzielana będzie według planów, które ustanawiają i wydają powołane do tego władze szkolne, mając na oku w zakresie nauki, zamkniętą w sobie całość tworzącej, różnicę, jaka zachodzi między szkołami różnych stopni, i na potrzeby ludności miejskiej i wiejskiej, dla której w szczególności są przeznaczone. Ze względu na te potrzeby, i o ile na to pozwala okoliczność, połączy się ze szkołą ludową zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze do wieku szkolnego (ochronkę, ogródek Froeblovski i t. p.), jak nie mniej kursa, w których udzielać się będzie wiadomości powszechnie potrzebnych w zawodach praktycznych, jako to: rolniczym, rękodzielniczym i t. p.

Art. 4.

Liczba nauczycieli w publicznej szkole ludowej ma się stosować do liczby uczniów. Jeżeli liczba uczniów w trzech po sobie następujących latach przewyższała 80, należy postarać się o drugiego nauczyciela, gdy ta liczba dojdzie do 160 o trzeciego i w tym stosunku dalej. Jeżeli

takie powiększenie liczby nauczycieli trwa przez 5 po sobie następujących lat, należy tę posadę zamienić na stałą. Wolno jednakże gminie, lub kilku gminom włączonym do obrębu jednej szkoły podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli po za ten wymiar, byle przyjęły na siebie obowiązek opędzenia wyłącznie z własnych środków wynikającej ztąd zwyczajki kosztów.

Art. 5.

W każdym powiecie administracyjnym ma być przynajmniej jedna pospolita szkoła ludowa o czterech lub więcej nauczycielach.

Szkoły wydziałowe będą urządzane w miarę potrzeby.

Art. 6.

Szkoły posiłkowe i tymczasowe zbliżać się będą urządzeniem swoim, ile możności, do szkół etatowych. Udzielać w nich naukę mogą bądź nauczyciele do etatu sąsiedniej szkoły etatowej należący, bądź osobni nauczyciele nadetatowi lub tymczasowo ustanowieni.

Szkoła posiłkowa powinna być w związku z jedną z najbliższych szkół etatowych. Gdy szkoła nieetatowa nie zostaje w związku ze szkołą etatową, zowie się szkołą tymczasową.

Art. 7.

Utworzenie szkół nieetatowych, t. j. posiłkowych może nastąpić:

a) Jeżeli najbliższa szkoła ludowa nie jest wprawdzie więcej nad trzy kilometry odległą, lecz wskutek miejscowych przeszkód, czy to stale, czy to na dłuższy przeciąg czasu mniej dostępną, majątkowe zaś stosunki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły ludowej.

b) Jeżeli odległość od najbliższej szkoły przenosi wprawdzie trzy kilometry, a tem samem należałoby w myśl Art. 1. założyć osobną szkołę, lecz ani liczba dzieci nie przenosi 60, ani zasoby miejscowe, ani też przeznaczone na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe i krajowe niewystarczają, aby z nich można utrzymać tam etatową szkołę. Skoro pozwolą na to zasoby miejscowe, należy zamienić szkołę posiłkową lub tymczasową w szkołę etatową..

Art. 8.

Gdzie tylko wystarczają na to zasoby miejscowe, należy urządzić osobne szkoły żeńskie, lub przynajmniej oddzielną dla dziewcząt naukę. Podział taki musi nastąpić w klasie 5-ej i 6-ej szkół pięcio- i sześćo-klasowych. Niemniej należy podzielić szkołę na dwie szkoły osobne, dla chłopców i dla dziewcząt, jeśli w ostatnich pięciu latach następujących po sobie napływ uczniów i uczennic do niej był tak wielki, że musiano z więcej niż połowy klas tworzyć współrzędne oddziały. W szkołach w których chłopcy bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami pobierają naukę, mogą nauczycielki nauczać tylko dzieci będące w pierwszych czterech klasach.

Art. 9.

Rokowania w sprawie założenia, lub urządzenia publicznych szkół ludowych, przeprowadza Rada szkolna okręgowa.

Wszystkie okoliczności założenia lub urządzenia szkoły dotyczące, sprawdzi komisya po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego wymagać będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu; wywód słowny (protokół) komisji będzie podstawą następnych orzeczeń.

Art. 10.

Rada szkolna okręgowa ma sporządzić i utrzymywać w ciągłej ewidencji dokładne opisanie wszystkich podległych jej publicznych szkół ludowych, wykazujące kaźdoczesny stan tych szkół,

ich uposażenie, kwoty podatków bezpośrednich przez strony należące do kokurencyi opłacane, uzdolnienie nauczycieli i liczbę dzieci tak uczęszczających do szkoły, jak będących w wieku szkolnym.

W związku z tem opisaniem, utrzymywać ma Rada szkolna okręgowa ewidencją, gdzie i jakiej kategorii szkoły potrzeba, ile strony obowiązane są w stanie łożyć na szkołę, gdzieby należało połączyć z sobą gminy lub części gmin w taki sposób, aby każda gmina lub osada należała do pewnej szkoły.

Art. 11.

Rady szkolne będą zawsze miały na uwadze, że w zakładaniu i organizacyi szkół ludowych czynić przedewszystkiem należy zadość najnaglejszym potrzebom oświecenia powszechnego, niezanedbując przytem doskonalenia i rozwoju szkół już istniejących. Przyznawać będą pierwszeństwo tym, których utrzymywanie najmniej obarcza fundusze okręgowe, lub krajowe, przeznaczone na cele szkół ludowych, co jednak nie wyklucza wyjątków, gdy je usprawiedliwią stosunki miejscowe. Gdzie prywatna szkoła ludowa czyni zadość potrzebie, tam nie zachodzi konieczność założenia publicznej szkoły ludowej.

Art. 12.

Publiczna szkoła ludowa może być zwinięta jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

T y t u ł 11.

O f u n d u s z a c h s z k o l n y c h .

Art. 13.

Koszta założenia i utrzymania publicznych szkół ludowych, których urządzenie przypisuje niniejsza ustawa, ciężą w pierwszym rzędzie na gminach położonych w obrębie szkolnym.

Obszary dworskie należące z jedną z tych gmin, do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się do kosztów założenia i utrzymywania szkół w gminie, w stosunku określonym bliżej w tej ustawie, jeżeli nie utrzymują u siebie własnym nakładem szkoły ludowej dostępnej dla dzieci bez różnicy wyznania.

W razie gdy zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi z pomocą w ponoszeniu owych kosztów, w drugim rzędzie okręg szkolny, a w trzecim kraj.

Art. 14.

Dla każdej szkoły ma istnieć osobny fundusz szkolny miejscowy. Jeśli w tej samej gminie jest szkół więcej niż jedna, fundusz szkolny miejscowy może być dla nich wspólny.

Prócz tego ma istnieć odrębny fundusz szkolny okręgowy, w każdym okręgu szkolnym, tudzież osobny fundusz szkolny krajowy.

Art. 15.

Do funduszu szkolnego miejscowego należą nadane szkole, lub na rzecz jej nabyte grunta, budynki, sprzęty, kapitały pieniężne, jako też prawa majątkowe wszelkiego rodzaju i stanowią jego majątek.

Do funduszu tego wpływają.

a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;

b) datki, do których zobowiązały się na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacye, instytucye, lub osoby prywatne, jako też dobrowolne ofiary;

c) kary pieniężne na mocy ustaw o szkołach ludowych ściągnięte w miejscowościach do obrębu szkoły należących;

d) dodatki do podatków w myśl artykułu 18. i 20.

Z powyższych przychodów przypadają dochody pod a) i b) wyszczególnione, na płace nauczycieli, dochody zaś pod c) wymienione na wydatki w Art. 20 wskazane.

Dochody jednak pod a) i b) wymienione mogą być użyte także i na inne cele szkolne, a mianowicie na potrzeby w Art. 20. wskazane, jeżeli po pokryciu płac nauczycieli okaże się nadwyżka w tych dochodach, albo w razie, gdy one całkowicie lub w części, już na mocy zapisu, były na te cele przeznaczone.

Art. 16.

Zobowiązania do ofiar na rzecz szkoły miejscowej przyjęte dawniej przez gminy, korporacye, instytucye, lub osoby prywatne, pozostają nadal w swej mocy.

Datki w naturze, przeznaczone na utrzymanie nauczyciela, mogą być zamienione na datki pieniężne, a to na zasadzie średnich cen miejscowych z pięciolecia zamianę poprzedzającego.

Jeżeli zaś datki te nauczyciel pobiera w naturze, ich wartość ma być oznaczona na podstawie średnich cen miejscowych z pięciolecia poprzedzającego organizację szkoły.

Art. 17.

W publicznych szkołach ludowych nauka jest bezpłatną.

Art. 18.

Na opłacanie nauczycieli przeznaczone są przedewszystkiem wymienione w art. 15 pod a. i b. dochody miejscowego funduszu szkolnego, jeżeli nie zostały specjalnie przeznaczone na inne cele. O ile te dochody nie wystarczają, obowiązane są gminy i obszary dworskie, wcielone do obrębu szkoły, wnosić na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatki pieniężne (art. 15 lit. d.) a to: gminy aż do wysokości 9% podatków bezpośrednich w każdej z nich opłacanych a obszary dworskie aż do wysokości 3% podatków bezpośrednich opłacanych w ich obrębie, każde z nich jednak o tyle, o ile by to co na mocy dawniejszych zobowiązań uiszcza, na utrzymanie nauczyciela, bądź w naturze, bądź w gotówce, niedorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru, tylko w trzeciej części tego, do czego by był obowiązany w miarę swych podatków bezpośrednich, gdyby należał do związku gminy.

Art. 19.

Co do tych miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego na opłacenie nauczycieli.

Art. 20.

Oprócz wydatku na płace nauczycieli, ma miejscowy fundusz szkolny opędzać jeszcze następujące potrzeby:

1. Wystawienie, zakupno lub najem odpowiedniego budynku szkolnego, wraz z pomieszkaniem dla nauczycieli o ile im służy do tego prawo, z gruntem na szkółkę owocową i pasiekę, tudzież miejscem na ćwiczenia gimnastyczne;

2. zaopatrzenie budynku szkolnego we wszelkie potrzebne sprzęty ;

3. utrzymanie w należyтым stanie budyku szkolnego, sprzętów, ogrodu, pasieki i miejsca na ćwiczenia gimnastyczne, tudzież opał, oświetlenie i obsługę budynku szkolnego.

O ile te potrzeby nie mają pokrycia w przeznaczonym na to specjalnie majątku szkolnym, lub w przeznaczonych specjalnie na te cele dochodach miejscowego funduszu szkolnego oraz w ściągniętych karach pieniężnych (art. 15. lit. c.), obowiązane są gminy i obszary dworskie wcielone do obrębu szkoły wnosić na te cele do funduszu szkolnego miejscowego dodatki do podatków bez pośrednich, a to w tym stosunku, że obszar dworski opłacać ma trzecią część tego, do czego byłby obowiązany, gdyby należał do gminy.

Na opędzenie wydatków powyżej pod 1, 2, 3, wymienionych, mogą być udzielane gminom z funduszu szkolnego okręgowego, lub krajowego, zasiłki bezzwrotne, lub zaliczki, które po upływie oznaczonego przez właściwą władzę czasu, mogą być zwrócone naraz, lub ratami.

Art. 21.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkolne, przepiszą osobne instrukcje Rady szkolnej krajowej, która ku temu zażądać może w razie potrzeby pomocy technicznych urzędników Państwa, kraju i gmin, w których obrębie znajduje się szkoła.

Instrukcje te będą układane z uwzględnieniem miejscowych sposobów budowania.

Art. 22.

Utrzymywanie konfesyjnych, albo innych szkół prywatnych nie uwalnia od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego (od 18 i 20), który to obowiązek niniejsza ustawa wkłada na wszystkich mieszkańców kraju, bez różnicy wyznania i obrządku. Wszakże obszar dworski, który własnym kosztem utrzymuje szkołę ludową dostępną dla wszystkich bez różnicy wyznania (art. 13) wolny jest od obowiązku przyczyniania się do funduszu szkolnego miejscowego.

Art. 23.

Dodatki pieniężne od gminy na cele szkolne pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciężące.

Wyłączenia od opłat na rzecz gminy przewidziane w §. 83. ustawy gminnej, nie mają zastosowania co do opłat na cele szkolne.

Art. 24.

Dodatki do podatków na cele wskazane w art. 18. nie podlegają ograniczeniom przepisany w §. 80 ustawy gminnej.

Dodatki do podatków na cele wymienione w art. 20. wymagają zatwierdzenia Wydziału powiatowego a to co do wydatków tamże pod 3. wymienionych o ile przekraczają rocznie 15%, a jeśli chodzi o wydatki w ustępach 1 i 2 art. 20 wymienione — o ile przekraczają 50%.

Art. 25.

Rada szkolna miejscowa czuwa nad utrzymaniem w całości i w należyтым stanie gruntów, budynków i sprzętów, należących do funduszu szkolnego miejscowego, i pobiera datki w naturze wpływające do tego funduszu. — Kapitały funduszu szkolnego miejscowego, czy to w gotówce czy w papierach wartościowych złożone, przechowuje kasa funduszu szkolnego okręgowego. Do kasy tej wpływają wszelkie pieniężne przychody funduszu szkolnego miejscowego a poborem ich od stron konkurujących zajmują się bezpośrednio c. k. urzędy podatkowe.

Wypłaty pieniężne uskutecznia kasa funduszu szkolnego okręgowego na polecenie Rady szkolnej okręgowej.

Rada szkolna okręgowa może jednak poruczyć załatwianie rachunków i kasowości funduszu szkolnego miejscowego, kasie gminnej położonej w obrębie szkolnym.

Art. 26.

Rada szkolna miejscowa układa corocznie preliminarz wydatków funduszu szkolnego miejscowego na cele art. 20 wskazane i przedkłada go z odpisem protokołu obrad do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej, która ma prawo wstawić w budżet funduszu szkolnego miejscowego kwoty, przypadające z mocy ustawy na strony konkurujące a do budżetu nie wstawione.

Przeciw wstawieniu do zatwierzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza kwoty na cele wymienione w art. 20. pod L. 1., dozwolony jest gminom i obszarom dworskim rekurs do Rady szkolnej krajowej, wydatki zaś wymienione pod L. 2 i 3 tego artykułu mają być bezwarunkowo pokryte według preliminarza zatwierzonego przez Radę szkolną okręgową.

Jeżeli do rozpoczęcia roku, dla którego preliminarz został sporządzony, nie poczynią strony, lub Rada szkolna okręgowa jakich zarzutów, preliminarz uważa się za zatwierdzony.

Art. 27.

Fundusz szkolny miejscowy ma charakter funduszu publicznego. Należytości tego funduszu wypływające z ustawy lub objęte prawomocnymi orzeczeniami władz szkolnych ściągane będą drogą egzekucyi politycznej.

Art. 28.

Do funduszu szkolnego okręgowego wpływają :

- a) przychody pieniężne miejscowych funduszy szkolnych, przeznaczone na opłacanie nauczycieli (art. 18, 20 i 25),
- b) zapisy i darowizny,
- c) dodatki do podatków uchwalane na cele szkolne przez Rady powiatowe,
- d) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.

Z funduszu szkolnego okręgowego wypłacane będą.

1. Pieniężne pobory nauczycieli publicznych szkół ludowych,
2. wydatki na przybory szkolne, biblioteki, na koszt okręgowych konfencyj nauczycielskich i inne wydatki, których wymaga wspólne dobro szkół całego okręgu.

W gminie stanowiącej przez się okręg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym.

Art. 29.

Jeżeli w powiecie, który wnosi do funduszu szkolnego okręgowego przynajmniej 3% podatków bezpośrednich, wydatki funduszu szkolnego okręgowego nie są pokryte jego przychodami, natenczas niedobór pokryty być ma z funduszu szkolnego krajowego.

Art. 30.

Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zająć się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należytości im wyłącznie przekazanych — określa ustawa państwowa z dnia 11. maja 1871 r. (Dz. ust. p. Nr. 47.)

Art. 31.

Darowizn, zapisów i fundacyj prywatnych przeznaczonych na pewne tylko szkoły, lub uczynionych pod wyraźnie zastrzeżonymi warunkami, nie wolno używać w inny sposób i na inne cele.

Art. 32.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza Rada szkolna okręgowa pod nadzorem Rady szkolnej krajowej i podług jej instrukcji.

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prawa funduszu publicznego, a należności jego wpływające z ustawy można ściągać drogą egzekucyi politycznej.

Art. 33.

Fundusz szkół normalnych, rozdzielony dawniej na galicyjski i krakowski, tworzy wspólny *fundusz szkolny krajowy* Królestwa Galicji i Lodomeryi łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. To połączenie nie uwłaszcza jednak prawom i obowiązkom, wypływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art. 34.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają:

- a) przychody majątku zakładowego;
- b) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych, wypłacany ze skarbu Państwa;
- c) dochody z innych źródeł przeznaczone na to osobnymi ustawami;
- d) zapisy i darowizny osób prywatnych, korporacyj, lub instytucyj;
- e) zasiłek z funduszu krajowego, który na ten cel zamieszczany będzie corocznie w budżecie krajowym.

Art. 35.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a Rada szkolna krajowa rozporządza jego przychodami w granicach zakreślonych corocznym preliminarzem, przez Sejm krajowy uchwalonym.

Przekroczenia mogą nastąpić tylko w koniecznych wypadkach za zezwoleniem Wydziału krajowego.

Każde przekroczenie należy usprawiedliwić w zamknięciu rachunków.

Art. 36.

Z dochodów funduszu szkolnego krajowego opędzane będą wydatki na szkoły ludowe, które według niniejszej ustawy nie są nałożone na fundusze szkolne miejscowe lub okręgowe. Do tych należą:

- a) dodatki do płacy, przyznawane co lat pięć nauczycielom szkół ludowych;
- b) zasiłki udzielane funduszowi emerytalnemu;
- c) zasiłki udzielane funduszom szkolnym okręgowym;
- d) potrzeby szkół ludowych w kraju ogólnej natury.

Art. 37.

Fundusz szkolny krajowy będzie wypłacał szkolnemu funduszowi emerytalnemu roczny zasiłek w kwocie, równającej się przynajmniej średniemu wydatkowi w latach 1871, 1872 i 1873 przez fundusz szkół normalnych na cele tego rodzaju ponoszonemu.

Art. 38.

Rada szkolna krajowa użyje corocznie sumy stosownej z funduszu szkolnego krajowego na ogólne potrzeby szkolnictwa ludowego, jako to: na zakupno książek, przyborów i okazów szkolnych,

na nadzwyczajne nagrody, remuneracye i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli, wysłanych w celach naukowych za granicę; na wynagradzanie wędrownych nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa i t. p., na krajowe konferencye nauczycielskie i t. p.

Art. 39.

Rada szkolna krajowa uwzględnwszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych udziela im stosownego zasiłku w razach ustawą wskazanych.

Celem uzyskania takiego zasiłku, winna każda z Rad szkolnych okręgowych ułożyć wcześniej preliminarz roczny swych przychodów i wydatków, i przesłać go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia. Bliższe szczegóły wskaże instrukcyja Rady szkolnej krajowej.

W przypadkach, szczególnie na uwzględnienie zasługujących, może Rada szkolna krajowa udzielać nadzwyczajnych zapomóg funduszom szkolnym miejscowym z funduszu szkolnego krajowego.

T y t u ł I I I

O u c z e s z c z a n i u d o s z k o ł y .

Art. 40.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się skończonym szóstym, a ustaje z upływającym dwunastym rokiem życia. W razach zasługujących na uwzględnienie może Rada szkolna miejscowa zezwolić, żeby się ten obowiązek poczynał dopiero z ubiegającym siódmym a ustawał z ubiegającym trzynastym rokiem życia. Wszystkie dzieci będące w tym wieku, winny uczęszczać do *publicznej* szkoły ludowej.

Stale uwolnione są dzieci, które:

- a) albo uczęszczają do szkół wyższych;
- b) albo z powodu ułomności bądź cielesnych, bądź też umysłowych nie mogą korzystać z nanki, udzielanej w szkole publicznej;
- c) albo wykażą, iż pobierają naukę stosowną w domu lub w jakim zakładzie prywatnym.

Warunki *czasowego* uwolnienia dzieci od uczęszczania do szkoły z powodu choroby, wyjątkowego ubóstwa i t. d., określi bliżej regulamin dla szkół ludowych.

Art. 41.

Rada szkolna miejscowa uwalnia dzieci należące do jednej z wymienionych powyżej kategorii od obowiązku uczęszczania do szkoły, a jeśliby zachodziła w tej mierze jaka wątpliwość, winna rzecz sprawdzić i w razie przekonania się o nieprawdziwości podanych okoliczności, postąpić według przepisów, zawartych w art. 46. niniejszej ustawy.

Za nieprawne uwalnianie dzieci od uczęszczania do szkoły odpowiadają członkowie Rady szkolnej miejscowej tak samo, jak w ogóle za zaniedbywanie obowiązków swoich.

Art. 42.

Jeżeli uczeń z upływem dwunastego roku życia nie wykaże dostatecznego postępu w przepi-nej dla szkół ludowych nauce, natenczas obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej przedłuża się aż do dwóch lat dalszych najwyżej.

Art. 43.

Po ukończeniu szkoły ludowej powinien każdy uczeń (uczennica) pobierać w niej przez trzy lata naukę uzupełniającą. Od obowiązku uczęszczania na naukę uzupełniającą uwolnione są dzieci, przy których zachodzą wymienione w Art. 40. powody stałego uwolnienia od uczęszczania do szkoły.

Art. 44.

Corocznie przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządzi Rada szkolna miejscowa, przy pomocy zwierzchności gminnych i urzędów metrykalnych, spis dzieci, obowiązanych do uczęszczania do szkoły według postanowień Art. 40. i 42. a w obrębie szkolnym zamieszkałych, a to bez względu na ich przynależność do gminy, lub na różnicę wyznania, albo obrządku, i zestawí w tym spisie osobno dzieci uwolnione od uczęszczania do publicznej szkoły ludowej bądź stale, bądź czasowo.

Również sporządzi Rada szkolna miejscowa taki sam spis uczniów (uczennic) obowiązanych do uczęszczania na naukę uzupełniającą w myśl Art. 43. i wręczy po jednym egzemplarzu obu spisów nauczycielowi zawiadującemu szkołą.

Jeżeli w ciągu roku szkolnego dziecko zmieni miejsce pobytu, ma być wpisane do spisu obowiązanych do nauki szkolnej w tej gminie, w której zamieszkało.

Art. 45.

Nauczyciel zawiadujący szkołą winien czuwać, żeby dzieci obowiązane do pobierania nauki szkolnej rzeczywiście uczęszczały do szkoły. Z upływem pierwszego tygodnia po rozpoczęciu roku szkolnego, wykaże Radzie szkolnej miejscowej dzieci objęte spisami (Art. 44.) które nie wstąpiły jeszcze do szkoły — a to celem upomnienia rodziców ich zastępców i opiekunów ze strony Rady szkolnej miejscowej, następnie zaś przedkładać będzie z końcem każdego miesiąca Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci zaniedbujących szkołę.

Art. 46.

Rada szkolna miejscowa karać będzie rodziców, opiekunów lub ich zastępców za nieposyłanie do szkoły dzieci obowiązanych uczęszczać do niej; (Art. 40. 42. i 43.)

- a) kto ukrywa dziecko przed spisem Art. 44., lub poda okoliczności nie prawdziwe, aby uwolnić je od uczęszczania do szkoły, karany będzie grzywną 1—10 zł., albo aresztem od 1—3 dni;
- b) kto nie odda dziecka do szkoły w trzy dni po udzielonem mu w myśl Art. 45. upomnieniu, karany będzie grzywną od 1—10 zł., lub aresztem od 1—3 dni; w razie zaś dalszego oporu grzywnami aż do 50 zł., lub aresztem do dni 14. W wypadkach przewidzianych w §§. 176. i 177. ustawy cywilnej, należy uczynić doniesienie do właściwych sądów;
- c) kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły i z tego powodu upomniany został przez Radę szkolną miejscową, karany będzie za każdą następną nieusprawiedliwioną przerwę w uczęszczaniu dziecka jego do szkoły, grzywnami od 50 ct. do 5 zł., albo aresztem od 3—24 godzin, którą to karę podwoić można, jeśli przerwy następują częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Postępowanie karne w powyższych wypadkach ma być przeprowadzone podług rozporządzenia ministeryalnego z 30. września r. 1857 L. 198. Dz. pr. p. i Rządu.

Art. 47.

Wykonanie kary należy do zwierzchności gminnej. Rada szkolna miejscowa przedkłada co trzy miesiące Radzie szkolnej okręgowej wykazy dzieci zaniedbujących szkołę, udzielone jej w myśl Art. 45. przez nauczyciela, dalej wykaz kar nałożonych a w końcu wykaz kar przez zwierzchność gminną wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te wykazy, i w razie gdyby zwierzchności gminne zaniedbywały swe obowiązki, zarządza stosowne przeciw nim kroki.

Art. 48.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy, tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze ustawy i przepisy, które z jej postanowieniami nie są zgodne, albo których miejsce ona ma zająć.

Art. 49.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

CHAPTER II

The first part of the book is devoted to a general survey of the subject. It is divided into three main sections: the first deals with the history of the subject, the second with its present state, and the third with its future prospects. The author's aim is to provide a comprehensive and up-to-date account of the subject, and to show how it has developed over the years. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

CHAPTER III

The second part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It is divided into two main sections: the first deals with the theory of the subject, and the second with its practical applications. The author discusses the various aspects of the subject in detail, and provides a wealth of examples and illustrations. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

CHAPTER IV

The third part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It is divided into two main sections: the first deals with the theory of the subject, and the second with its practical applications. The author discusses the various aspects of the subject in detail, and provides a wealth of examples and illustrations. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

CHAPTER V

The fourth part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It is divided into two main sections: the first deals with the theory of the subject, and the second with its practical applications. The author discusses the various aspects of the subject in detail, and provides a wealth of examples and illustrations. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

CHAPTER VI

The fifth part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It is divided into two main sections: the first deals with the theory of the subject, and the second with its practical applications. The author discusses the various aspects of the subject in detail, and provides a wealth of examples and illustrations. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

CHAPTER VII

The sixth part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It is divided into two main sections: the first deals with the theory of the subject, and the second with its practical applications. The author discusses the various aspects of the subject in detail, and provides a wealth of examples and illustrations. The book is written in a clear and concise style, and is suitable for both students and general readers.

Aleg. 163.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego do ustawy „o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych“.

Wysoki Sejmie!

Załączony poniżej wniosek do ustawy, z którym komisya edukacyjna ma zaszczyt stawać przed tą Prześwietną Izbą, jest, jak dwa poprzednie wnioski tejże komisyi „o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych i o stosunkach prawnych nauczycieli, skutkiem polecenia, danego przez Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu (na dniu 30. czerwca 1880), ażeby tenże zbadał i zdał sprawę, „o ile obowiązujące ustawy dla szkół ludowych poddaćby należało rewizyi i reformie“.

Doświadczenie bowiem nauczyło, a przedsięwzięte przez Wydział krajowy dochodzenie stwierdziło, że stan wychowania publicznego (a mianowicie w szkołach niższych), nie stoi, czy to pod względem ilości, czy pod względem jakości szkół, na tym stopniu, na jakim kraj i Sejm widzieć go miał nadzieję.

Pomiędzy licznymi i różnorodnymi przyczynami złego, (jakimi są: konieczność stosowania się do ogólnej ustawy szkolnej nie we wszystkim dla naszego kraju stosownej, niemożność obrócenia na cele szkolne tylu środków pieniężnych ileby potrzeba, żeby szkoły energicznie mnożyć i podnosić, niedostateczna liczba dobrych nauczycieli i wiele innych) — znachodzi się i ta widoczna i doświadczeniem sprawdzona przyczyna, że ludność wiejska i małych miasteczek, powołana przez ustawę do wpływu i dozoru nad szkołami, sama nie jest dość oświeconą, aby z tego prawa należycie korzystać, a ten obowiązek skutecznie spełniać mogła. Ztąd ta nieczynność i bezwładność Rad szkolnych miejscowych, którą wytyka głos powszechny, a której ścisłe rozpoznanie stanu rzeczy nie zaprzecza. A jeżeli celem było dwóch pierwszych przez komisję edukacyjną do uchwały podanych wniosków, usuwać ile się da inne powody niedoskonałości naszych szkół niższych, tedy do niniejszej ustawy o władzach nadzorczych należy zaradzić wedle możności na tę powyżej wskazaną przyczynę złego.

Dwom głównie powodom przypisuje opinia kraju niedostateczne działanie i skutki nadzorów szkolnych. Jednym z nich ma być, że nietylko nauczyciele (a zwłaszcza nauczyciele kierujący), ale i przewodniczący Rad szkolnych miejscowych i inspektorowie okręgowi, tak są zatrudnieni pracą kancelaryjną, że pisanie raportów i sprawozdań, oraz różnego rodzaju korespondencye urzędowe, zabierają im niemal więcej czasu, aniżeli obowiązki szkolne lub inspekcyjne. Komisya z natury rzeczy nie mogła przypatrzeć się praktyce i naocznie sprawdzić słusność lub miarę słusności powyż-

szego zarzutu, uważa przecież za swój obowiązek wyrazić to przekonanie, że nadmiar pisania i biurowego zajęcia bywa częstokroć pozorem porządku, a prowadzi do złudzeń czynności i sprężystości, których w rzeczy samej nie zastępuje. Jeżeli zatem nauczyciele i inspektorowie rzeczywiście związani są zbyt ścisłymi pod tym względem wymaganiami, to zdaniem komisji rzeczą jest i obowiązkiem ich przełożonej władzy odstąpić od utartych form lub zwyczajów, a w nowej instrukcji podać nowe i jak najprostsze sposoby manipulacji.

Drugim powodem małej skuteczności nadzorów szkolnych ma być opieszałość i nieczynność (z nieudolności pochodząca) wielkiej większości Rad szkolnych miejscowych. Na tę nieudolność komisja rady wskazać nie może, bo tę czas tylko zdoła zmienić: wynika więc z tego konieczność szukania jakiegoś środka, przez który nadzory szkolne stałyby się rzeczywistymi i skuteczniejszymi, niż są dziś.

Posłowie tej Wysokiej Izby mając sobie rozesłane oddawna te wnioski do zmian w ustawach szkolnych, jakie wypracowała Rada szkolna krajowa, Wydział krajowy, i ciało przez tenże do roztrząsania spraw szkolnych powołane (pod nazwą *ankiety* [?]) uważali niezawodnie we wszystkich tych trzech projektach, odnoszących się do ustawy o władzach nadzorczych, jedną zgodną dążność, mianowicie dążność do ograniczenia Rad szkolnych miejscowych w atrybucjach przyznanych im obowiązującą dziś ustawą, a przeniesienia części tych atrybucji na Rady szkolne okręgowe. Dążność ta wyraża się głównie w art. 9 (tyt. I) rzeczonych projektów, które wszystkie trzy zgodnie pozostawiają Radzie szkolnej miejscowej administracyjny tylko i porządkowy nadzór, kiedy dzisiejsza ustawa przyznaje jej nadzór nad udzielaniem nauki samej, wpływ na rozkład tej nauki, szeroki zakres zawiadowania majątkiem szkolnym i wynikającą stąd odpowiedzialność, wpływ przeważny na mianowanie nauczycieli i t. d.

Komisja edukacyjna, jak w zasadzie uważa za dobre, iżby jak największy był wpływ najbliższych interesowanych na szkołę a przez to wzajemny między szkołą a gminą związek, (czego dowód dała kiedy w ustawie II *O stosunkach prawnych nauczycieli*, przyznała gminie wpływ na wybór nauczyciela większy aniżeli jej trzy wiadome projekta pozwoliły chętały), tak w tym razie przecież uznaje zupełnie, że obowiązująca ustawa powołuje Rady szkolne miejscowe do czynności, których one po największej części wykonywać nie są zdolne. I dlatego komisja przyjmuje atrybucje Rad szkolnych miejscowych tak jak je podaje projekt *Ankiety*, Rady szkolnej krajowej, i Wydziału krajowego z małymi tylko zmianami i z jedną różnicą znacześniejszą, to jest, że zapisuje w punkcie 11 artykułu 9 prawo układania terna kandydatów na posadę nauczyciela, które to prawo utrzymuje komisja dla Rady szkolnej miejscowej w swoim wniosku do ustawy *O stosunkach prawnych nauczycieli*. Atrybucje zaś objęte punktami 1, 2, 5, 8, 9, 11, 12, 16, artykułu IX obowiązującej ustawy o Władzach Nadzorczych, komisja zgodnie z trzema wiadomymi projektami odejmuje Radzie szkolnej miejscowej a przynosi je na Radę szkolną okręgową.

Inne różnice w pierwszym tytule (Rada szkolna miejscowa) pomiędzy niniejszym wnioskiem komisji a ustawą lub rzeczonymi projektami, lubo mniej ważne, potrzebują przecież niektóre z nich szerszego wyjaśnienia. I tak w art. 11 projektu stoi, że „przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej i jego zastępcę mianuje Rada szkolna okręgowa“. Komisja rozumie i uznaje powody takiego postanowienia; wie, że Rady szkolne miejscowe zbyt często wybierają sobie przewodniczących zupełnie na urząd taki niezdatnych, sądzi przecież komisja, że znajdują się i Rady miejsc. złożone z członków dość oświeconych na to, by im wybór przewodniczącego bezpiecznie powierzyć było można. Dla takich zaś odjęcie tego prawa byłoby upośledzeniem. Zdaniem komisji, tam gdzie są szkoły etatowe cztero- (lub więcej) klasowe, znajdują się zawsze i ludzie zdolni Radzie szkolnej miejscowej ze zrozumieniem rzeczy przewodniczyć. I dlatego szkołę taką, która zwykle znajduje się miejscach ludniejszych i więcej cywilizowanych biorąc za punkt stały i miarę, komisja wnosi (art. 11) że „w miejscowościach mających szkołę etatową co najmniej cztero-klasową przewodniczącego i jego zastępcę wybiera Rada szkolna miejscowa“.

Pod artykułem 13 stanowi projekt Wydziału krajowego i dwa inne, że przewodniczący Rady szkolnej miejscowej „nie głosuje, tylko w razie równości głosów rozstrzyga”. Komisya, wszakże sądzi, że postanowienie to oparte na zwyczaju wielu ciał zbiorowych i najczęściej słuszne, nie byłoby właściwem dla Rady szkolnej miejscowej, w której przewodniczący może nieraz lepiej od niektórych innych jej członków obowiązkowi i czynności Rady rozumieć. I dlatego komisya przyznaje przewodniczącemu w Radzie szkolnej miejscowej prawo głosowania zawsze, w razie „zaś równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którym przewodniczący głosował».

Z uwagi, że tak przewodniczący jak członkowie Rad szkolnych miejscowych zbyt często zaniedbują się w wykonywaniu swoich obowiązków, stanowi projekt Wydziału krajowego i dwa inne pewne (w art. 19) na opieszalszych rygorach, a mianowicie kary pieniężne od 20—100 zł., i odpowiedzialność członków Rady szkolnej miejscowej *winnych zaniedbania* za szkody z zaniedbania takiego wynikłe. Komisya sądząc, że nie sami tylko członkowie Rady, ale i inni (zawierchność gminna na przykład) mogą być winnymi zaniedbania, rozciąga tę odpowiedzialność na winnych w ogólności. Co do kar pieniężnych, to ze względu na stan majątkowy tych, którzyby kary te najczęściej ponosić mieli, uważa je komisya za zbyt wysokie. I jak wyżej (w art. 8) *za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru*, zniża karę pieniężną z 20—100 na 10—50 zł., tak tu (w art. 19) *za zaniedbywanie obowiązków*, zostawia wprawdzie podług projektów *maximum* kary w kwocie 100 zł., ale jej *minimum* zniża z 20 na 10 zł.

W tytule II (Rada szkolna okręgowa) napotkała komisya pytanie nader ważne, dotyczące się ilości, rozległości, i rozgraniczenia okręgów szkolnych. Projekt ankiety, i projekt Wydziału krajowego, oświadczają się za zachowaniem dzisiejszych 37. okręgów; Rada szkolna krajowa zaś chce ich mieć 22, między którymi miasta Lwów i Kraków byłyby jak dotąd osobnymi okręgami szkolnymi dla siebie, pozostałe zaś dwadzieścia odpowiadały prawie dokładnie rozległości dawnych obwodów.

Komisya edukacyjna jest tego przekonania, że Władze nadzorcze okręgowe wtedy dopiero mogłyby nadzorować szkoły ustawicznie i skutecznie, gdyby okręgi szkolne były mniejsze, a za to liczniejsze, i gdyby każdy powiat administracyjny był okręgiem szkolnym dla siebie. Na teraz wszakże zmianę taką uważa komisya za niepodobną, a to, raz z powodu trudności znalezienia 74 dobrych inspektorów, powtóre, z powodu trudności znalezienia funduszu na opłacanie tych inspektorów. Nie mogąc więc zalecić tego co miałyby za najlepsze, musiała komisya zastanowić się czy ma oświadczyć się jak Rada szkolna za utworzeniem dwudziestu dwóch lub też za zachowaniem dotychczasowych trzydziestu siedmiu okręgów. Wybrała to ostatnie. Nie tajne są komisji zrozumiałe i słuszne powody, które skłoniły Radę szkolną kraj. do wnoszenia takiej zmiany, mianowicie ten wzgląd, że na mniejszą liczbę posad łatwiej znalazłoby się zupełnie odpowiednich inspektorów, a posady te mniej liczne mogłyby być lepiej uposażone. Wszelako komisya sądzi, że kiedy dziś, przy trzydziestu siedmiu okręgach, czynność inspektorów jest już bardzo trudną, a dopuszczonej ustawą praktyki dwóch lub więcej inspektorów na jeden okręg nie prędko spodziewać się można, to inspekcya szkół stałaby się o wiele jeszcze trudniejszą i rzadszą, gdyby inspektor objeżdżać musiał okręg tak wielki. Z tego powodu komisya oświadcza się za zachowaniem dotychczasowych okręgów w ich liczbie i granicach.

W skład Rady szkolnej okręgowej wprowadza komisya (tak jak Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy) dwóch tylko reprezentantów stanu nauczycielskiego: żąda zaś wyraźnie, iżby pod nieobecność przewodniczącego zastępował go w czynnościach okręgu szkolnego wybieralny zastępca: w praktyce bowiem zdarza się, że urzędnik administracyjny jak w innych sprawach tak i w szkolnych zastępuje przewodniczącego (starostę) podczas jego nieobecności.

Pomiędzy atrybucjami Rady szkolnej okręgowej mieści komisya (art. 28) zarządzanie nadzwyczajnych inspekcji szkół, ustawą obowiązującą Radzie okręgowej przyznane, a w projektach opuszczone. W artykule 32 uznała komisya za lepsze oznaczyć dokładniej wypadki, w których okręg musi mieć więcej niż jednego inspektora, aniżeli czynić to zależnem od nieokreślonej miary potrzeby i przyjęła liczbę stu szkół za *maximum* jakie jeden inspektor nadzorować może.

Przy tej zaś sposobności komisya musi nadmienić, że pomnożenie liczby inspektorów okręgowych uważa za niezbędnie potrzebne, jeżeli nadzory mają wykonywać się skutecznie. Musi zaś zarazem wyrazić zdziwienie, że wbrew ustawie, która zaprowadza inspektorów etatowych, obowiązki ich pełnią dotąd nauczyciele z wielkiem uszczerbkiem tak dla nauki jak i dla nadzoru. Połączenie tych dwóch czynności, z których jedna drugiej przeszkadzać koniecznie musi, nie powinno być cierpieniem.* Komisya też wyraża nadzieję, że Wys. c. k. Rząd zechce stosując się do ustawy zaprowadzić osobnych etatowych inspektorów we wszystkich okręgach.

Do obowiązków inspektora okręgowego objętych artykułem 33 dodała komisya jeden nowy, a przynajmniej określiła go wyraźniej.

Brak żywego stosunku między szkołą a społeczeństwem, zastanawia wszystkich i ucbodzi powszechnie za jeden z powodów, dla których szkoły nie rozwijają się i nie idą naprzód. Winę, jak zwykle, zrzucają jedni na drugich. Reprezentanci wychowania skarżą się na obojętność społeczeństwa, społeczeństwo na zbyt urzędową postawę i powagę władz szkolnych, które stojąc jakoby na wyłącznem stanowisku pedagogicznej specjalności mają nieprzypuszczać jakoby ludzie bez specjalnego wykształcenia mogli w rzeczach szkolnych mieć zdanie godne uwagi. Komisya edukacyjna, nie wchodząc w to bynajmniej, która strona ma słuszość lub więcej słuszości, sądzi przeciw, że zbliżenie pomiędzy szkołą a społeczeństwem w staraniu około dobra szkół, samo jedno może dać im ten popęd, którego pisane ustawy nadać nie są zdolne. Że nie samo zakładanie szkół i nauka w nich udzielana, ale przygotowanie do niej przez ochronki dla dzieci, utrzymywanie jej przez biblioteki i czytelnie szkolne, wspomaganie jej przez udzielanie praktycznych nauk w robotach ręcznych, ogrodniczych, rolniczych i t. d. słowem czynna opieka społeczeństwa samego nad szkołą, musi przyczyniać się do cywilizacyjnego zadania szkoły.

Żeby więc do takiej opieki i takiego związku dojść, wkłada komisya na inspektorów okręgowych obowiązek, iżby przy objazdach swoich nie poprzestawali na samem wizytowaniu szkół, ale iżby nadto, zawiązując i utrzymując znajomości i stosunki z oświeconymi mieszkańcami swego okręgu (właścicielami większych majątków, duchownymi i t. d.) starali się takowych do współdziałania i pomocy w celach szkolnych pociągnąć, i zarazem od nich wiadomości o stanie szkół zasięgać. Komisya wyraża przekonanie, że osobisty wpływ rozumnego i gorliwego inspektora zdoła w niejednym razie obudzić żywsze dla szkoły zajęcie, lub wyjednać niejedną na rzecz jej potrzeb, (bibliotek, czytelni, robót ręcznych i t. p.) ofiarę, jak niemniej, że stosunek taki na samo stanowisko inspektora w okręgu, i na podniesienie powagi szkół w ogólności korzystnie wpłynąć może.

Ale żądając tego od władz szkolnych komisya nie może przeoczyć, że od tych nie wszystko zależy, że pomimo najlepszej woli i usilności nie wiele one dokażą, jeżeli społeczeństwo samo nie przyjdzie mu na pomoc. Inspektor okręgowy, mało znany, rzadko widziany, trudno by sam miał dość odwagi i powagi, by się społeczeństwu z żądaniami narzucał i przebojem stosunków z niem szukał. Bez punktu oparcia, bez jakiejś poręki, on nawet stosunków tych zawiązać nie zdoła. Takiego punktu oparcia dla niego szukając, komisya znajduje gotowy i wskazany w obowiązującej ustawie. Wprowadza ona do Rady szkolnej okręgowej dwóch delegatów Rad powiatowych. Czy zadanie tych delegatów ma się kończyć na tem, żeby niekiedy w posiedzeniach Rady uczestniczyli? Komisya mniema, że oni to właśnie winni być naturalnymi pośrednikami pomiędzy zwierzchnością szkolną a ludnością powiatów; że do nich należałoby ułatwiać Inspektorom te znajomości i stosunki, o których wyżej, być niejako ich poręczycielami i patronami przed mieszkańcami powiatu. I dla tego, uznając zupełnie potrzebę żywego związku między szkołą a ludnością, i bacząc na słusne żądania i zażalenia jednej jak drugiej strony, komisya edukacyjna do artykułu 33 wliczającego obowiązki Inspektorów okręgowych, dodaje punkt nowy (6) który brzmi: „Inspektor okręgowy winien porozumiewać się z reprezentantami gmin i obszarów dworskich co do środków podniesienia oświaty ludowej, i wyszukania źródeł potrzebnych do opędzenia wyni-

kających z tąd kosztów. W czem szczególnie winni mu są pomoc delegaci Rad powiatowych do Rad szkolnych okręgowych“.

Oto są ważniejsze zmiany jakie niniejszy wniosek komisji edukacyjnej zaprowadzić propo-
nuje w dzisiejszej ustawie o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych.

Stając z tym wnioskiem przed Prześwietną Izbą komisja edukacyjna czuje dobrze i nie tai przed sobą (a uwaga ta odnosi się nie do tej jednej ustawy ale do całości przedłożenia o szko-
łach ludowych), że oczekiwaniom tej Prześw. Izby w małej zaledwo części odpowiada. Kiedy na
dniu 30 Czerwca 1880 Sejm zażądał ścisłego rozpoznania stanu szkół i dokładnego o nim zdania
sprawy, spodziewał się zapewne sprawozdania takiego, które pozwoliło by wejrzeć we wszystko:
i wносиło poprawę szkół nie pod względem administracyjnym i prawnym tylko, ale również,
i pierwiej, pod względem dydaktycznym i wychowawczym.

Zamiast tego odebrał Sejm tylko wnioski administracyjnej natury, nie odebrał zaś tych spra-
wozdań i wniosków, których opracowania podjęła się sekcya pedagogiczno-dydaktyczna zarządzo-
nej ankiety.

Komisja, jak i Prześwietna Izba, otrzymała trzy wnioski do zmian w trzech ustawach szkol-
nych, uzasadnione i potrzebne zapewne, ale wnioski tyczące się tylko jednej strony rzeczy.
A w tem położeniu powtarza tylko i potwierdza słowa niedawno w tej Izbie przez jednego
z członków Wydziału krajowego wyrzeczone, że sama rewizya tych trzech ustaw wystarczyć i po-
módz nie może.

Komisja nie wątpi, że ważne musiały być powody, dla których wnioski, o których mowa,
do łaski Marszałkowskiej złożone nie zostały. Salwuje jednak swoją odpowiedzialność, i oświad-
cza, że przez rewizyę tych ustaw sprawy reformy szkół ludowych nie uważa bynajmniej za roz-
wiązaną i skończoną, i że jeżeli Prześwietnej Izbie przynosi tylko małe i częściowe zmiany i po-
prawki w ustawach szkolnych, a nie głębszą (jeżeli już nie całkowitą i dostateczną) ich poprawę,
to dla tego, że wniosków do takiej poprawy na czem oprzeć nie miała.

Robiąc wszakże co jej było poleconem i co mogła, komisja edukacyjna wzięła pod pilną
rozważę przekazane sobie wnioski do ustaw: a uznawszy, że we wnioskach tych jest wiele zmian
częściowych wprawdzie ale potrzebnych i w praktyce prawdopodobnie korzystnych, uważała za
swoją obowiązek wnioski te przez siebie rozpoznane Prześwietnej Izbie podać do uchwały. I z tego
powodu, jak poprzednio przy ustawie „o zakładaniu i utrzymywaniu szkół i o stosunkach pra-
wnych“ nauczycieli, tak teraz przy niniejszej komisji edukacyjnej wnosi:

«Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę o władzach nadzorczych miejscowych i
okręgowych dla szkół ludowych».

Przewodniczący:

Ks. Łukasz Solecki.

Sprawozdawca:

St. Tarnowski.

U S T A W A

z dnia o władzach nadzorczych miejscowych
i okręgowych dla szkół ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

T y t u ł I.

Rada szkolna miejscowa.

Art. 1.

Szkoły ludowe, utrzymywane w całości lub częściowo z funduszków Państwa, kraju, powiatu, lub gminy, zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

Art. 2.

Nadzór nad szkołami jednej miejscowości wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa. Na wniosek Rady szkolnej okręgowej może Rada szkolna krajowa dla szkół kilku gmin utworzyć jedną Radę szkolną miejscową.

Art. 3.

Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela i każdy właściciel obszaru dworskiego, jeśli przynajmniej w jednej dziesiątej części przyczynia się do corocznych zwyczajnych wydatków na utrzymanie szkoły i nauczyciela, mają prawo wstąpić jako członkowie do Rady szkolnej miejscowej i uczestniczyć w obradach z prawem głosowania (czy to osobiście, czy przez swych zastępców).

Art. 4.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są duszpasterze młodzieży szkolnej. Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelskiej, wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant, wyznaczony przez Zwierzchność wyznaniową.

Art. 5.

Reprezentantem szkoły w Radzie szkolnej miejscowej jest jej nauczyciel kierujący.

W razie gdy jednej Radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jedną z tych szkół, którego okręgowa Rada szkolna do tego przeznaczy.

Nauczyciele kierujący innych szkół uczestniczą w obradach dotyczących się ich szkół, wszakże tylko z głosem doradczym.

Art. 6.

Rada gminna wybiera najmniej dwóch, a najwięcej pięciu reprezentantów do Rady szkolnej miejscowej, tudzież dwóch zastępców.

Ilość tych reprezentantów oznaczy Rada szkolna okręgowa.

Jeżeli do obrębu jednej szkoły wcielono w całości lub częściowo więcej gmin, albo jeżeli dla szkół kilku gmin utworzoną będzie wspólna Rada szkolna miejscowa, wówczas zasiada w Radzie szkolnej miejscowej najmniej 4 a najwięcej 7 reprezentantów gmin, tudzież trzech zastępców, wszakże tak, aby każda z tych gmin mogła mieć swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej.

Wybór reprezentantów gmin, tudzież zastępców będzie w tym wypadku dokonany na zgromadzeniu Rad gminnych wszystkich tych gmin.

Zgromadzenie takie zwołuje Rada szkolna okręgowa. Odbywa się ono w gminie, którą Rada szkolna okręgowa oznaczy i pod przewodnictwem naczelnika tejże gminy.

Co do innych członków Rad szkolnych miejscowych, obejmujących kilka gmin, obowiązują przepisy art. 3., 4. i 5.

Art. 7.

Do ważności wyborów według art. 6. dokonanych, potrzebną jest absolutna większość głosów. Reprezentanci gmin w Radzie szkolnej miejscowej urzędują przez lat 6. Wszakże po pierwszych 3 latach występuje losowo oznaczona połowa reprezentantów gmin, następnie zaś występują co trzy lata ci, którzy przez 6 lat bez ponownego wyboru w Radzie szkolnej miejscowej zasiadali.

Jeżeli liczba członków Rady szkolnej miejscowej jest nieparzystą, liczba ustępujących za pierwszym razem zwiększa się o jednego nad połowę. Ustępujący może być ponownie wybrany.

Art. 8.

Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacji jednej z gmin, które mają być wcielone do jednego obrębu szkoły w Radzie szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą ustąpienie z Rady szkolnej miejscowej.

Od przyjęcia obowiązku reprezentanta gminy w Radzie szkolnej miejscowej, ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna toż samo prawo co do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez przeciąg ostatnich 6 lat zasiadał w Radzie szkolnej miejscowej.

Za nieusprawiedliwione odmówienie przyjęcia dokonanego wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 10—50 zł., które mają być użyte na cele szkolne.

Art. 9.

Rada szkolna miejscowa ma czuwać nad ekonomicznym stanem szkoły, tudzież nad ścisłym wykonywaniem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności zaś winna Rada szkolna miejscowa:

1. Uchwalać roczny preliminarz dochodów i wydatków funduszu miejscowego szkolnego i przedkładać go Radzie szkolnej okręgowej;
2. czuwać nad tem, ażeby prestacje w naturaliach na rzecz szkoły i nauczyciela regularnie były uiszczane;
3. starać się o to, aby wszelkie bieżące potrzeby szkoły w należytem czasie i w odpowiedni sposób były zaspokojone, asygnować i uskutecznić wydatki na ten cel na podstawie zatwierdzonego przez Radę szkolną okręgową preliminarza — i z wydatków tych zdawać liczbę Radzie szkolnej okręgowej;
4. czuwać nad utrzymaniem w należytem stanie budynku szkolnego, wraz z gruntami, ogrodem, pasieką i miejscem ćwiczeń gimnastycznych i utrzymywać inwentarz własności szkolnej;
5. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o przybory naukowe, według instrukcyi Rady szkolnej okręgowej, o zakupno sprzętów szkolnych i o utrzymanie takowych w należytem stanie;
6. czuwać nad wykouaniem obowiązujących przepisów co do uczęszczania dzieci do szkoły;
7. czuwać nad udzielaniem nanki w przepisanych godzinach, nad prowadzeniem się nauczyciela, nad szkolną karnością, zachowaniem się młodzieży i nad tem wszystkim, co na wychowanie młodzieży wpływ wywiera;
8. wspierać nauczycieli w ich urzędowem działaniu, godzić spory nauczycieli, bądź pomiędzy nimi samymi, bądź też pomiędzy nimi a gminą, lub jej członkami, o ile sprawy te wynikają ze stosunków szkolnych, popierać interesa i powagę szkoły w obec gminy i rodziców;
9. dawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacyi gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe w sprawach szkolnych przedstawiać ma prawo;
10. zawiadamiać Radę szkolną okręgową o każdym opróżnieniu posady nauczycielskiej, tudzież o każdym opróżnieniu miejsca w Radzie szkolnej miejscowej;
11. z udzielonej sobie przez Radę szkolną okręgową listy kandydatów na opróżnioną posadę nauczyciela ukwalifikowanych, układać terno i przesyłać takowe przez pośrednictwo Rady szkolnej okręgowej Radzie szkolnej krajowej.

Art. 10.

Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły wzorowe, połączone z seminaryami nauczycielskimi; tam tylko gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminy, ma nad nimi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w art. 9. ustęp 1—5.

Art. 11.

W miejscowościach mających etatową szkołę co najmniej czteroklasową, wybiera przewodniczącego i jego zastępcę Rada szkolna miejscowa. W innych zaś mianuje ich Rada szkolna okręgowa z pomiędzy członków Rady szkolnej miejscowej na przeciąg 3 lat. — Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Przewodniczącym i zastępcą nie może być żaden z nauczycieli szkoły lub szkół Radzie szkolnej miejscowej podległych.

Art. 12.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej miejscowej odbywają się przynajmniej raz na dwa miesiące.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie, ilekroć to uzna za potrzebne, winien zaś to uczynić najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

Art. 13.

Do ważności uchwał Rady szkolnej miejscowej potrzeba obecności więcej niż połowy członków Rady szkolnej miejscowej i absolutnej większości głosów.

Przewodniczący ma prawo głosowania. W razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którym przewodniczący głosował.

Przewodniczący ma prawo zawiesić wykonanie uchwał sprzeciwiających się ustawom, albo interesom szkoły i winien w takich wypadkach przedstawić sprawę Radzie szkolnej okręgowej do rozstrzygnięcia.

Zażalenie przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej można wnosić do Rady szkolnej okręgowej na ręce przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej najpóźniej do dnia 14.

Zażalenia takie mają moc odraczającą, o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie narazi szkoły na niepowetowaną szkodę.

Art. 14.

Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych, lub powinowatych włącznie do czwartego stopnia.

Art. 15.

W sprawach tak nagłych, że wszelka zwłoka byłaby połączoną ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwym. Winien jednak na najbliższem posiedzeniu Rady szkolnej miejscowej podać wydane rozporządzenie do jej zatwierdzenia.

Art. 16.

Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma obowiązek od czasu do czasu zwiedzać szkołę, aby się o jej stanie przekonać, w szkołach zaś mających więcej niż jednego nauczyciela, ma on prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

Co do dydaktycznie pedagogicznego kierunku służy mu tylko prawo przedkładania swych uwag Radzie szkolnej okręgowej. Inni członkowie Rady szkolnej miejscowej mogą odwiedzać szkołę i uwagi swe czynić przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej, lub wnieść je na jej posiedzenia.

Art. 17.

Przewodniczący i członkowie Rady szkolnej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swoich czynności

Połączone z niem wydatki zwrócone im będą z funduszu szkolnego miejscowego, który opęda także niezbędne koszta kancelaryjne.

Art. 18.

Nadzorowanie nauki religii w szkole udzielanej należy do duszpasterzy wchodzących w skład Rady szkolnej miejscowej, nie uwłaczając postanowieniom §. 28. ustawy państwowej z 25. maja 1868 Dz. u. p. N. 48.

Art. 19.

Na przewodniczącego lub członka Rady szkolnej miejscowej, który stale zaniedbuje swe obowiązki, może Rada okręgowa nakładać grzywny od 10 do 100 zł., przewodniczącego zaś może w razie potrzeby usunąć z przewodnictwa, a innego w jego miejsce zamianować.

W razie gdyby te środki okazały się bezskutecznymi, Rada szkolna krajowa na wniosek okręgowej rozwiąże Radę szkolną miejscową, a Rada szkolna okręgowa zarządzi prowizorycznie potrzebne środki na koszt winnych.

Najpóźniej jednak w trzy miesiące po rozwiązaniu, rozpisze Rada szkolna okręgowa ponowny wybór członków Rady szkolnej miejscowej.

Jeżeliby wskutek zaniedbywania przez Radę szkolną miejscową obowiązków w myśl ustawy na niej ciężących wyniknąć mogła dla szkoły niepowetowana szkoda, wówczas Rada szkolna okręgowa w zastępstwie Rady szkolnej miejscowej zarządzi co potrzeba, wynikłe zaś z tego wydatki ściągnie od winnych zaniedbania.

T y t u ł II.

Rada szkolna okręgowa.

Art. 20.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowymi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

Art. 21.

Kraj dzieli się na 37 następujących okręgów szkolnych:

1. Okręg szkolny miasta Lwowa,
2. " " " Krakowa,
3. " " " Krakowski (pow. pol. Kraków, Chrzanów, Wieliczka).
4. " " " Wadowicki (pow. pol. Wadowice, Biała, Żywiec),
5. " " " Myślenicki (pow. pol. Myślenice, Nowy Targ),
6. " " " Nowosądecki (pow. pol. Nowy Sącz, Limanowa),
7. " " " Gorlicki (pow. pol. Gorlice, Grybów),
8. " " " Bocheński (pow. pol. Bochnia, Brzesko),
9. " " " Tarnowski (pow. pol. Tarnów, Dąbrowa),
10. " " " Pilzneński (pow. pol. Pilzno, Ropeczyce),
11. " " " Jasielski (pow. pol. Jasło, Krosno),
12. " " " Mielecki (pow. pol. Mielec, Tarnobrzeg),
13. " " " Rzeszowski (pow. pol. Rzeszów, Łańcut),
14. " " " Kolbuszowski (pow. pol. Kolbuszowa, Nisko),
15. " " " Sanocki (pow. pol. Sanok, Brzozów, Lisko),
16. " " " Przemyski (pow. pol. Przemyśl, Dobromil),
17. " " " Jarosławski (pow. pol. Jarosław, Cieszanów),
18. " " " Jaworowski, pow. pol. Jaworów, Mosciska),
19. " " " Samborski (pow. pol. Sambor, Stare Miasto),
20. " " " Drohobycki (pow. pol. Drohobycz, Turka),
21. " " " Stryjski (pow. pol. Stryj, Żydaczów),
22. " " " Kałuski (pow. pol. Kałusz, Dolina),
23. " " " Grodecki (pow. pol. Gródek, Rudki),
24. " " " Lwowski (pow. pol. Lwów, Bóbrka),
25. " " " Sokalski (pow. pol. Sokal, Kamionka Strumiłowa)
26. " " " Żółkiewski (pow. pol. Żółkiew, Rawa),
27. " " " Złoczowski (pow. pol. Złoczów, Brody),

28.	„	„	Brzeżański (pow. pol. Brzeżany, Podhajce),
29.	Okręg szkolny		Rohatyński (pow. pol. Rohatyn, Przemyślany),
30.	„	„	Tarnopolski (p. pol. Tarnopol, Skalał, Zbaraż),
31.	„	„	Trembowelski (pow. pol. Trembowla, Husiatyn),
32.	„	„	Zaleszczycki (pow. pol. Zaleszczyki, Borszczów),
33.	„	„	Czortkowski (pow. pol. Czortków, Buczacz),
34.	„	„	Śniatyński (pow. pol. Śniatyn, Herodenka),
35.	„	„	Kołomyjski (pow. pol. Kołomyja, Kosów),
36.	„	„	Nadwórniański (p. p. Nadwórna, Bohorodczany),
37.	„	„	Stanisławowski (p. p. Stanisławów, Tłumacz),

Siedziba każdej Rady szkolnej okręgowej jest w tem mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Art. 22.

W skład Rady okręgowej wchodzi:

- a) Starosta tego powiatu, w którym jest siedziba Rady szkolnej okręgowej — jako przewodniczący;
- b) jeden duchowny z każdego wyznania i obrządku, liczącego w okręgu więcej niż 2.000 dusz. Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. Reprezentanta religii izraelskiej wybierają Zwierzchności izraelskich gmin wyznaniowych w okręgu;
- c) dwaj reprezentanci zawodu nauczycielskiego, z których jednego wybiera konferencja okręgowa nauczycielska ze swego grona, drugim zaś jest Dyrektor seminarium nauczycielskiego, gdzie zaś taki Zakład nie istnieje, Dyrektor jednej ze szkół średnich w okręgu szkolnym znajdujących się, a w braku takiej szkoły nauczyciel kierujący jedną ze szkół pospolitych w okręgu przez Radę szkolną krajową wyznaczony;
- d) delegaci Rad powiatowych okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej i jeden delegat Rady tej gminy, w której Rada okręgowa ma siedzibę;
- e) inspektor szkolny okręgowy a względnie inspektorowie szkolni okręgowi.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa ze swego grona bezwzględną większością głosów i ten kieruje sprawami okręgu szkolnego w nieobecności przewodniczącego.

Art. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego będą obierani na trzy lata. Duchowni (art. 22. b) pozostaną na swoim urzędzie dopóty, dopóki nie zostaną odwołani przez swoich mocodawców.

Art. 24.

Dla miast tworzących osobny okręg szkolny, obowiązują co do składu Rady szkolnej okręgowej następujące wyjątki od przepisów, objętych art. 22.

- a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);
- b) każde wyznanie lub obrządek, do którego według urzędowego spisu ludności więcej, niż 500 wyznawców w mieście należy, ma mieć w Radzie szkolnej okręgowej swego reprezentanta;
- c) zamiast delegatów, wymienionych w art. 22. lit. d) wybiera Rada gminna trzech członków do Rady szkolnej okręgowej, czy to z pośród siebie, czy też z pomiędzy innych do Rady gminnej wybieralnych mieszkańców miasta. Utrata wybieralności do Rady gminnej, pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnej okręgowej.

Art. 25.

Rada szkolna okręgowa zamianuje osobnych doradców do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców okręgu, do których wyznania lub obrządku żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie należy.

Art. 26.

Wszystkie w art. 22., 24. i 25 wyszczególnione mianowania i wybory, potrzebują zatwierdzenia Rady szkolnej krajowej.

Art. 27.

Zakres działania Rady szkolnej okręgowej rozciąga się na wszystkie w okręgu istniejące szkoły ludowe publiczne, z wyjątkiem szkół wzorowych i ogródków Froeblovskich, połączonych z seminariami naucielskimi, na zakłady naukowe prywatne o ile wchodzą w zakres szkół ludowych, bez względu, czy są utrzymywane przez osoby prywatne, czy przez korporacje, stowarzyszenia lub gminy wyznaniowe, wreszcie na specjalne szkoły początkowe, ogródki Froeblovskie, ochronki dla dzieci i zakłady wychowawcze dla sierot.

Art. 28.

W szczególności winna Rada szkolna okręgowa:

1. czuwać nad ogłaszaniem i wykonywaniem ustaw szkolnych, tudzież rozporządzeń Rady szkolnej krajowej w sprawach szkolnych;
2. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego;
3. zawiązywać Rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedziby, mianować ich przewodniczących, czuwać nad ich działaniem i w myśl postanowień niniejszej ustawy postępować z Radami szkolnymi miejscowymi, zaniedbującemi swe obowiązki;
4. starać się o zakładanie nowych szkół, o regulację i rozszerzanie już istniejących, oznaczać miejscowości, mające należeć do obrębu każdej szkoły ludowej i w tym celu przeprowadzać pertraktacje i czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;
5. na podstawie przeprowadzonej konkurencyjnej rozprawy orzekać w pierwszej instancji o potrzebie wystawienia lub rozszerzenia budynków szkolnych, a względnie o najęciu ubikacyj dla szkół, tudzież o wysokości kosztów budowy lub najmu, następnie kierować wykonaniem tych orzeczeń, czuwać nad utrzymaniem budynków w należytem stanie we względzie technicznym i sanitarnym, nad zaopatrzeniem szkół w potrzebne sprzęty i przybory naukowe;
6. opiekować się funduszami szkolnymi miejscowymi, badać i zatwierdzać ich budżety, i rozkładać wydatki pieniężne na obowiązanych, przechowywać papiery wartościowe, będące własnością tych funduszów, sprawdzać rachunki Rad szkolnych miejscowych z czynionych przez nie wydatków, opiekować się i zarządzać fundacyami szkolnymi, o ile do tego inne władze według aktów fundacyjnych nie są powołane;
7. zarządzać funduszem szkolnym okręgowym, układać preliminarze jego dochodów i wydatków, przedkładać Radzie szkolnej krajowej jego zamknięcia rachunkowe i czynić wnioski co do zasiłków i zaliczek z funduszu szkolnego krajowego;
8. tymczasowo obsadzać opróżnione posady nauczycielskie, zarządzać zastępstwa, współdziałać w myśl ustawy w stałym obsadzeniu posad, mianować nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski co do wymiaru płac, dodatków za kierownictwo, dodatków pięcioletnich, remuneracyj i płac emerytalnych, i czuwać nad tem, aby nauczyciele regularnie płace swe pobierali;
9. wykonywać władzę dyscyplinarną nad nauczycielami w granicach ustawy, przeprowadzać śledztwa dyscyplinarne przeciwko nauczycielom, jeżeli Rada szkolna krajowa do tego nie wydeleguje

osobnej komisji, czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej na podstawie przeprowadzonych śledztw, udzielać urlopy, o ile to nie pociąga za sobą opłacania zastępcy z funduszu szkolnego krajowego ;

10. czuwać nad dalszem kształceniem nauczycieli, urządzać konferencye nauczycielskie, w których członkowie Rady szkolnej okręgowej mogą brać udział, starać się o zakładanie i należyte utrzymywanie bibliotek szkolnych i nauczycielskich, — tudzież o urządzenie kursów praktycznych z dziedziny gospodarstwa wiejskiego i przemysłu ;

11. czuwać nad wykonaniem przymusu szkolnego, nad regularnem udzielaniem nauki i wykonywaniem dydaktyczno-pedagogicznego nadzoru ;

12. zarządzać nadzwyczajne inspekye szkół ;

13. oznaczać w porozumieniu z Radą szkolną miejscową czas nauki szkolnej, przestrzegając przepisanej ilości godzin, oraz czas wakacyj z uwzględnieniem miejscowych stosunków ;

14. udzielać Radzie szkolnej krajowej opinii we wszystkich sprawach szkolnych i w osobistych sprawach nauczycieli, czynić do Rady szkolnej krajowej wnioski i peryodyczne sprawozdania ze stanu szkół w okręgu i w tym celu utrzymywać należyty przegląd stanu szkół.

Art. 29.

Zwyczajne posiedzenia Rady szkolnej okręgowej, odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Przewodniczący może w razie potrzeby zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś to uczynić najpóźniej do 8 dni na wniosek dwóch członków Rady szkolnej okręgowej, albo na wezwanie Rady szkolnej krajowej.

Rada szkolna okręgowa załatwia swe czynności kolegialnie, zwłaszcza zaś takie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski.

Bieżące zaś czynności, które należą ściśle do bezpośredniego zarządu, albo są tylko wykonaniem już powziętych uchwał, załatwia Wydział wykonawczy (art. 38).

Rada szkolna okręgowa ułoży regulamin swych czynności, i przedłoży go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Art. 30.

Do ważności uchwał Rady szkolnej okręgowej, potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków, tudzież absolutna większość głosów obecnych.

Przewodniczący nie głosuje, tylko rozstrzyga w razie równości głosów.

Ma on prawo wstrzymać wykonanie uchwały, która według jego zdania sprzeciwia się ustawom ; winien jednak bezzwłocznie przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej krajowej.

Żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyjącymi się interesu jego własnego lub jego krewnych i powinowatych, włącznie do czwartego stopnia.

Przeciw uchwałom Rady szkolnej okręgowej, odwołać się można do Rady szkolnej krajowej. Zażalenia takie wnosić należy przez Radę szkolną okręgową, najpóźniej w przeciągu dni 14 od ogłoszenia uchwały, i mają one moc odraczającą, o ile wstrzymanie wykonania uchwały nie narażają szkoły na niepowetowaną szkodę.

Art. 31.

W sprawach wymagających pospiechu, których odroczenie byłoby ze szkodą szkoły połączone, może przewodniczący w razie, gdy nie można bezzwłocznie zwołać posiedzenia Rady szkolnej okręgowej lub Wydziału wykonawczego, wydać bezpośrednie rozporządzenie, chociażby to była sprawa wymagająca kolegialnej uchwały Rady szkolnej okręgowej. Będzie wszakże obowiązany na najbliższem posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej okręgowej. Jest on także obowiązany na każdym posiedzeniu zdać sprawę z wszelkich czynności wydziału wykonawczego.

Art. 32.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister wyznań i oświaty, na podstawie ternu przez Radę szkolną krajową przedstawionego, osobnego etatowego okręgowego inspektora szkolnego, a gdzie jest więcej jak sto szkół dwóch, a w miarę potrzeby i więcej inspektorów.

Naukę religii nadzoruje władza duchowna.

Art. 33.

Inspektor okręgowy jest przede wszystkim obowiązany nadzorować szkoły pod względem dydaktyczno-pedagogicznym, w tym celu peryodycznie odbywać częste wizytacje szkół i udzielać ustnie kierownikowi i nauczycielom rad i wskazówek w dydaktycznym i pedagogicznym względzie.

Podczas wizytacji winien inspektor:

1. badać, czy Rada szkolna miejscowa a względnie jej przewodniczący wypełnia należycie swe obowiązki;

2. sprawdzać, czy przestrzegano przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci ze szkoły;

3. przekonywać się o biegłości, pilności i sposobie postępowania nauczyciela w szkole i w obec rodziców, sprawdzać, czy nie ma jakiego niedozwolonego ubocznego zajęcia i czy regularnie otrzymuje wszelkie zapewnione mu dochody;

4. przekonywać się o przestrzeganiu planu nauk, o używanej przez nauczyciela metodzie naukowej, o postępach dzieci w nauce i wychowawczym wpływie szkoły, o panującej w szkole karności, porządku i czystości;

5. sprawdzać stan przyborów naukowych, wewnętrzne urządzenie i ekonomiczne stosunki szkoły;

6. porozumiewać się z reprezentantami gmin i obszarów dworskich co do środków podniesienia oświaty ludowej (jako to ochronek, bibliotek, nauki robót ręcznych) i co do wyszukania źródeł potrzebnych do opędzania kosztów ztąd wynikających. W czem szczególnie winni mu są pomoc delegaci Rad powiatowych do Rad szkolnych okręgowych.

Usterkom w każdym z tych kierunków dostrzeżonym, winien inspektor o ile możności na miejscu zaradzić.

Przy wizytacji prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor okręgowy także uważać na to, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod którymi były założone i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

Inspektor szkolny okręgowy ma także przewodniczyć na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

Art. 34.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają Radzie szkolnej okręgowej zdawać sprawę z wizytacji szkół i z udzielonych na miejscu wskazówek i poleceń, z dołączeniem swych wniosków. Sprawozdania te mają być przedkładane Radzie szkolnej krajowej wraz z uchwałami w skutek nich przez Radę szkolną okręgową powziętymi, a ewentualnie z wnioskami do Rady szkolnej krajowej.

Art. 35.

Doradcy Rady szkolnej okręgowej (art. 25) mają prawo zwiedzać istniejące w okręgu szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania, tudzież być obecnymi przy peryodycznych wizytacjach tych szkół przez inspektorów szkolnych okręgowych, a to w celu przekonania się o stanie nauki religii dotyczącego wyznania. O spostrzeżeniach swych będą donosić Radzie szkolnej okręgowej i czynić potrzebne wnioski. We wszystkich sprawach odnoszących się do nauki religii tych wyznań ma Rada szkolna okręgowa zasięgać zdania doradców, którzy mogą z głosem stanowczym brać udział w obradach Rady szkolnej okręgowej nad temi sprawami.

Art. 36.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej przydziela poszczególne sprawy jej członkom do referowania.

Polityczna władza powiatowa opędza potrzeby kancelaryjne Rady szkolnej okręgowej, dostarcza jej pomieszczenia i pomocniczych sił kancelaryjnych, tak aby inspektor szkolny okręgowy prócz spraw specjalnie dydaktyczno-pedagogicznych nie był obciążony czynnościami biurowymi i mógł poważnie czas swój poświęcać wizytowaniu szkół.

W miastach stanowiących osobny okręg szkolny, opędza te potrzeby gmina.

Polityczna władza powiatowa obowiązana jest wykonywać uchwały Rady szkolnej okręgowej bez względu na to, czy Rada szkolna okręgowa znajduje się w jej siedzibie lub nie.

Art. 37.

Etat i płaca inspektorów szkolnych okręgowych ustanowione będą na właściwej drodze.

Art. 38.

W imieniu Rady szkolnej okręgowej załatwiać będzie bieżące jej czynności Wydział wykonawczy, do którego należą:

- a) prezes,
- b) jego zastępca,
- c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregoś z członków Wydziału wykonawczego, o ile nie była spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż Wydziału.

Art. 39.

Przewodniczący Rady szkolnej okręgowej ma prawo zwiedzać szkoły całego okręgu, delegac Rad powiatowych i Rady gminnej szkoły swego powiatu, a względnie miasta, duchowni zaś członkowie Rady szkolnej okręgowej szkoły, do których uczęszczają dzieci ich wyznania lub obrządku. Rada szkolna okręgowa ma prawo wydelegować każdego ze swoich członków do nadzwyczajnej wizytacji szkół. Po każdej wizytacji winni członkowie Rady szkolnej okręgowej zdać jej sprawę ze swych spostrzeżeń, nie mają atoli prawa udzielać swych uwag bezpośrednio nauczycielom.

Art. 40.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady, tudzież z powodu otrzymanego polecenia wizytacji szkół.

O zwrocie kosztów i dyetach członków Rady szkolnej okręgowej stanowi ustawa państwowa z dnia 30. marca 1879 Dz. p. p. Nr. 19.

Art. 41.

Wszelkie sprzeczne z tą ustawą przepisy znoszą się.

Art. 42.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Aleg. 164.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Michała Popiela o zmianę §. 18. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 12. października b. r. przekazał Wysoki Sejm komisji administracyjnej wniosek posła Michała Popiela o zmianę §. 18. ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 o Reprezentacji powiatowej, z poleceniem zdania o nim sprawy jeszcze w bieżącej seryi.

Zmiana, do której zdają wniosek w mowie będący, jest zdaniem komisji natury zasadniczej. Gdy bowiem ustawa o Reprezentacji powiatowej wypowiada najwyraźniej, że posada członka Reprezentacji powiatowej jest bezpłatną, poseł Michał Popiel żąda postanowienia dodatkowego, na mocy którego członkom Rady powiatowej służyłoby prawo żądania z funduszu powiatowego zwrotu rzeczywistych kosztów za użycie podwód iłożone wydatki w gotówce z powodu przybycia na posiedzenia Rady powiatowej.

Żądanie to opiera szanowny wnioskodawca na postanowieniu analogicznem §. 18. ustawy o Reprezentacji powiatowej, według którego członkowie Wydziału powiatowego mogą żądać wynagrodzenia z funduszu powiatu za wydatki w gotowych pieniądzech z ich urzędowaniem połączone, — na potrzeby pojawiającej się coraz silniej w powiatach, w których stały pobyt mniej zamożnych członków Rady powiatowej oddalony od miejsca siedziby Rady, utrudnia im udział w posiedzeniach Rady, — w końcu na praktyce, zdaniem wnioskodawcy, w największej części powiatów już używanej, iż wynagradzają członków Rady swojej mniej zamożnych z funduszu powiatowego, mianowicie z rubryki na nadzwyczajne wydatki, albo z rubryki kosztów komisji, zaczem rozchodzi się o unormowanie tej praktyki ustawą, —

Komisya administracyjna, rozpoznawszy wszechstronnie przekazany jej wniosek, nie może zalecić onegoż Wysokiej Izbie.

Wynagradzanie członków Rady powiatowej z funduszu powiatu za przybycie na posiedzenia Rady powiatowej, których co najwięcej bywa cztery w ciągu roku, mogłoby osłabić, jeżeli nie zupełnie podkopać powagę i wpływ Reprezentacji powiatowej.

Analogia z postanowieniem o wynagradzaniu członków Wydziału powiatowego za wydatki w gotowych pieniądzech w urzędowaniu poniesione nie wydaje się właściwą, ponieważ Wydział powiatowy jest organem wykonawczym Rady, między czynnościami zaś organu wykonawczego, a czynnościami organu uchwalającego, jakim jest Rada powiatowa, — (§. 20. ust. o repr. pow.)

znaczna zachodzi różnica. Przyznał to sam wnioskodawca w przemówieniu swoim uzasadniającem wniosek.

Na 74 Rad powiatowych, ani jedna nie wskazała dotąd potrzeby, a tem mniej żądała postanowienia, jakiego domaga się wniosek, o którym mowa.

Komisya administracyjna sądzi, że zmiana takiej doniosłości nie powinna być powziętą do-
rażnie — i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad wnioskiem posła Michała Popiela o zmianę §. 18. ustawy o Reprezentacyi powiatowej Sejm przechodzi do porządku dziennego“.

We Lwowie dnia 18. października 1882.

Zastępca przewodniczącego:

B a r t m a ń s k i.

Sprawozdawca:

Dr. Marcełi Madeyski.

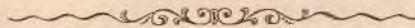
BUDŻET KRAJOWY

na rok

1 8 8 3.

uchwalony na posiedzeniach sejmowych

z 18 — 20 Października 1882.

Uchwała finansowa z d. 20. Października 1882.

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1883:

- I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1883 uchwała Sejm dodatek krajowy do podatków bezpośrednich *po 27 ct. od każdego złotego w. a.*, całej należności każdego podatku.
- II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Wykaz kredytów dodatkowych uchwalonych przez W. Sejm na rok 1882.

L. p.	Dzień uchwały	Przeznaczenie kredytu	Zł.
1882			
1	4. wrześn.	Na zapomogi dla dotkniętych powodzią w Galicyi	10.000
2	13 "	Horakowska, wdowa po nauczycielu, <i>jednorazowo</i>	30
3	21. "	Pogorzelcy gminy Bilcze	200
4	21. "	" " Rozwadów	1.500
5	25. "	" " Poruczyn	500
6	28. "	" " Wierzchnia	500
7	28. "	" " Tarnoruda	300
8	2. paźdz.	" " Jasionów	500
9	4. "	" " Ruskawieś	200
10	5. "	" " Barcice polskie	500
11	7. "	Powodzią dotkniętym w południowych krajach koronnych	3.000
12	10. "	Pogorzelcy miasta Rawa	300
13	12. "	Inspektor szpitali, Dr. Sawicki, dodatek pięcioletni	44
14	18. "	Buynowski, adjunkt kasowy, zaliczka na płacę	2.000
15	18. "	Sternal, " " " "	2.200
16	18. "	Sierota po kanceliście Krzeczkovskim, datek <i>jednorazowy</i>	400
17	20. "	Na pokrycie połowy należności stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników Wydziału krajowego	2.500
18	20. "	Pogorzelcy gminy Stawki	500
19	20. "	" " Wampierzów	200
20	20. "	" " Folwarki	300
21	20. "	Kozdraś Fr. nauczyciel, <i>jednorazowo</i>	100
22	20. "	Częstohorski, były nauczyciel " "	100
23	20. "	Domański Alojzy, nauczyciel w Pałahiczach, <i>jednorazowo</i>	50
24	20. "	Majerska Anna, 80 letnia wdowa, <i>jednorazowo</i>	50
25	20. "	Gorczykowa Eudoksya, wdowa po woźnym, <i>jednorazowo</i>	30
26	20. "	Komitet cerkiewny w Dobrej, na restaurację cerkwi <i>jednorazowo</i>	200
27	2. "	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski	25
S u m a			26.229

Fundusz krajowy.

223

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i	Wniosek		Uchwała Sejmu		
ru- bryki	pozycyi		Wydziału krajowego	Komisji budżetowe	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie							
I.	1—16	Koszta reprezentacji kraju	100.780	100.780	100.780	—	100.780
II.	17—33	„ zarządu	220.163	221.623	221.923	—	221.923
III.	34	„ leczenia	480.000	480.000	480.000	—	480.000
IV.	35—37	„ szczepienia	58.230	58.230	58.230	—	58.230
V.	38—39	Wydatki sanitarne	10.900	10.900	10.900	—	10.900
VI.	40—45 e)	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	16.572	16.572	—	16.572
VII.	46—80 t)	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	511.790	544.966	533.100	—	533.100
VIII.	81—83	Utrzymanie pomników historycznych	9.794	15.294	15.294	—	15.294
IX.	84—100	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	71.946	71.946	—	71.946
X.	101—110	Drogi krajowe	905.129	905.129	712.129	193.000	905.129
XI.	111—114 a)	Dotacje dla zakładów krajowych	160.298	145.558	145.558	—	145.558
XII.	115	Wydatki na szupaśnictwo	29.500	29.500	29.500	—	29.500
XIII.	116—120	Budowy wodne	31.943	36.943	—	36.943	33.943
XIV.	121—129	Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże	227.560	194.560	198.028	—	198.028
XV.	130—167 v)	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	201.561	215.056	225.056	—	225.056
XVI.	168—187	Różne wydatki	93.000	299.224	299.724	—	299.724
Suma wydatków			3,121.666	3,346.281	3,118.740	229.943	3,348.683
D o c h o d y							
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	160.000	160.000	—	160.000
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	600	1.000	1.000	—	1.000
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych	227.500	227.510	227.510	—	227.510
IV.	7	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.772	5.772	5.772	—	5.772
V.	8—12	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000	27.000	27.000	—	27.000
VI.	13—25	„ pożyczek	11.849	11.749	11.749	—	11.749
VII.	26	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	5.390	5.390	—	5.390
VIII.	27—30	„ szkół i folwarku w Dublinach	31.279	31.279	31.279	—	31.279
IX.	31—33	„ „ „ „ Czernichowie	29.860	29.860	29.860	—	29.860
X.	34	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	600	—	600
XI.	35—36	Różne dochody	1.150	1.150	1.150	—	1.150
Suma dochodów własnych			341.000	501.310	501.310	—	501.310
—	—	Z aktywów funduszu pożyczki z roku 1873	—	120.000	120.000	—	120.000
R a z e m			341.000	621.310	621.310	—	621.310
XII.	37	Dodatki do podatków po 27 centów	2,781.000	2,729.540	2,770.200	—	2,770.200
Ogólna suma dochodów			3,122.000	3,350.850	3,391.510	—	3,391.510
Z porównania ze sumą wydatków			3,121.666	3,346.281	—	—	3,348.683
okazuje się nadwyżka dochodów			334	4.569	—	—	42.827

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
ru- bryki	po- zycyi		Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne		
Złote austriackie								
I.		Koszta reprezentacji kraju						
		<i>A. Sejm krajowy.</i>						
1		Koszta podróży pp. Posłów	6.700					
2		Dyety pp. Posłów	36.000					
3		Koszta druków	12.000					
4		Spisywanie sprawozdań	4 400					
5		Pisarze dzienni	650					
6		Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200					
7		Służba	850					
8		Opał	780					
9		Oświetlenie	860					
10		Zapuszczanie i mycie podłóg	120					
11		Potrzeby kancelaryjne	120					
12		Rozmaite drobne wydatki	100					
			63.780	63.780	63.780	—		
		<i>B. Wydział krajowy.</i>						
13		Marszałek krajowy 6000 zł. dodatek na reprezenta- cyę 4.000 zł.	10.000					
14		Sześciu Członków Wydziału po 4000 zł.	24.000					
15		Zastępcy	2.000					
16		Dodatek dla Członka Wydziału mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1 000					
			37.000	37.000	37.000	—		
Suma rubryki I.			100.780	100.780	100.780	—		
II.		Koszta zarządu.						
		<i>Place urzędników dyurnistów i slug.</i>						
17		<i>Oddział konceptowy.</i>						
	a)	2 radców, płaca po 2.800 zł. 5.600 zł. dodatek aktywalny " 480 " 960 "	6 560					
	b)	7 sekretarzy, płaca " 2.000 " 14.000 " dodatek aktywalny " 360 " 2.520 "	16 520					
	c)	6 konceptistów, płaca " 1.300 " 7.800 " dodatek aktywalny " 240 " 1.440 "	9.240					
	d)	2 adjunktów, płaca " 1.000 " 2.000 " dodatek aktywalny " 200 " 400 "	2.400					
	e)	2 asystentów, płaca " 700 " 1.400 " dodatek aktywalny " 100 " 200 "	1.600					
			36.320	36.320	36.320	—		
18		<i>Oddział rachunkowy.</i>						
	a)	Dyrektor, płaca 2.600 zł. dodatek aktywalny 400 "	3.000	3.000				
	b)	Zastępca dyrektora, płaca 2.000 " dodatek aktywalny 360 "	2.360	2.360				
Do przeniesienia			36.320	36.320	36.320	—		
			5.360	5.360	—	—		

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austryackie				
II.	18	Z przeniesienia		36.320	36.320	36.320	—
		c) 6 rewidentów, płaca	po 1.500 zł. 9.000 zł.	5.360	5.360	—	—
		dodatek aktywalny	" 300 " 1.800 "	—	10.800	—	—
		d) 11 adjunktów, płaca	" 1.200 " 13.200 "	—	10.800	—	—
		dodatek aktywalny	" 240 " 2.640 "	24.480	15.840	—	—
		e) 1 archiwista, płaca	" 1.000 "	—	1.200	—	—
		dodatek aktywalny	" 200 "	—	1.200	—	—
		f) 1 protokolista, płaca	" 1.000 "	—	1.200	—	—
		dodatek aktywalny	" 200 "	—	1.200	—	—
		g) 8 asystentów, płaca	po 700 " 5.600 "	8.000	6.400	—	—
	dodatek aktywalny	" 100 " 800 "	—	6.000	—	—	
	h) 10 praktykantów, płaca	" 600 "	—	6.000	—	—	
	i) Woźny, płaca	" 500 "	550	550	—	—	
	dodatek aktywalny	" 50 "	38.390	47.350	47.350	—	
	19	<i>Oddział kasowy.</i>					
	a) Kasyer, płaca	" 2.000 zł.	2.360	—	—		
	dodatek aktywalny	" 360 "	1.900	—	—		
	b) Kontrolor, płaca	" 1.600 "	5.760	—	—		
	dodatek aktywalny	" 300 "	650	—	—		
	c) 4 adjunktów, płaca	po 1.200 zł. 4.800 "	10.670	10.670	10.670	—	
	dodatek aktywalny	" 240 " 960 "	—	—	—		
	d) Woźny, płaca	" 600 "	—	—	—		
	dodatek aktywalny	" 50 "	—	—	—		
20	<i>Oddział techniczny.</i>						
	a) Nadinżynier, płaca	" 3.000 zł.	4.000	—	—		
	dodatek aktywalny	" 1.000 "	4.720	—	—		
	b) 2 inżynierów, płaca	po 2.000 zł. 4.000 "	2.240	—	—		
	dodatek aktywalny	" 360 " 720 "	10.960	10.960	10.960	—	
	c) 2 asystentów, płaca	" 1.000 " 2.000 "	—	—	—		
	dodatek aktywalny	" 120 " 240 "	—	—	—		
21	<i>Oddział sanitarny.</i>						
	Inspektor szpitali, płaca	" 2.000 zł.	2.300	2.300	2.300	—	
	dodatek na mieszkanie	" 300 "	—	—	—		
22	<i>Oddział statystyczny.</i>						
	a) Naczelnik Oddziału	"	2.000	—	—		
	b) Konceptista, płaca	" 1.300 zł.	1.540	—	—		
	dodatek aktywalny	" 240 "	1.460	—	—		
	c) Pisarze dzienni	"	5.000	5.000	5.000	—	
	dodatek aktywalny	"	103.640	112.600	112.600	—	
	Do przeniesienia		—	—	—		

23. Wrześn. 1882.

18. Października 1882.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
ru- bryki	po- zycyj		Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nad- zw- yczajne	
			Złote austriackie				
		Z przeniesienia	103.640	112.600	112.600	—	
II.	23	<i>Oddział manipulacyjny.</i>					
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000				
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł.					
		dodatek aktywalny 300 "	1.800				
		c) Ekspedytor, płaca 1.300 "					
		dodatek aktywalny 270 "	1.570				
		d) Protokolista, płaca 1.200 "					
		dodatek aktywalny 240 "	1.440				
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 zł. 4.000 "					
		dodatek aktywalny " 200 " 800 "	4.800				
		f) 3 asystentów, płaca " 700 " 2.100 "					
		dodatek aktywalny " 100 " 300 "	2.400				
		g) Odźwierny, płaca 600					
		h) Portyer " 500					
		i) 5 woznych " po 500 zł. 2.500 zł.					
		dodatek aktywalny " 50 " 250 "	2.750				
			<u>17.860</u>	<u>17.860</u>	<u>17.860</u>		
		Suma wszystkich płac stałych wraz z dodatkiem aktyw.	121.500	130.460	130.460	—	
	24	<i>Dyurniści.</i>					
		a) dla Oddziału koncepcyjnego.					
		1 po 5 zł. — ct. dziennie 1.825 zł.					
		1 " 3 " 60 " " 1.314 "					
		1 " 3 " — " " 1.095 "					
		1 " 2 " 50 " " 913 "					
		3 " 2 " — " " 2.190 "					
		3 " 1 " — " " 1.095 "	8.432	8.432			18. Października 1882.
		b) dla Oddziału rachunkowego.	13.870	7.008			23. Września. "
		c) dla Oddziału kasowego.					
		1 po 2 zł. dziennie 730	730	730			
		d) dla Oddziału technicznego.					
		2 po 2 zł. 20 ct. dziennie 1.606 zł.					
		2 " 2 " — " " 1.460 "					
		2 " 1 " 80 " " 1.314 "	4.380	4.380			
		e) dla Oddziału manipulacyjnego					
		7 po 1 zł. 65 ct. dziennie 4.216 zł.					
		15 " 1 " 10 " " 6.023 "	10.239	10.239			
		f) Na zastępstwa urzędników	2.000	1.120			23. Września. 1882.
			<u>39.651</u>	<u>31.909</u>	<u>31.909</u>	—	
		Do przeniesienia	161.151	162.369	162.369	—	

- 7 -

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
II.		Z przeniesienia	161.151	162.369	162.369	—	
	25	<i>Zasługi.</i>					
		13 stróżów po 300 zł.	3.900	3.900	3.900	—	18 Paźdz. 1882
	26	<i>Emolumenta.</i>					
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	50	50		18 Paźdz. "
		b) " " 48 metr. sześć. drzewa	72	159	159		25 Września "
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych po 50 zł.	400	400	400		18 Paźdz. 1882
		d) " " portyera	100	100	100		
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 metr.	48	48	48		
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i 200 zł. dla inspektora szpitali Dra J. Stella Sawickiego	12.632	10.282	10.482		2 Paźdz. 1882
		g) dodatki osobiste:					
		1) dla ekspedytora Bieńkowskiego	15	15	15		18 Paźdz. 1882
		2) " asystenta rachunkowego Świerczewskiego	146	146	146		1882
		3) " rewidentów rachunkowych	—	270	270		23 Wrześ. 1882
		4) " praktykantów "	—	862	862		1882
			13.463	12.332	12.532	—	
	27	<i>Remuneracye.</i>					
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.500				
		b) Tłumacz języka ruskiego	800				
		c) Tłumaczenia z języków obcych	45				
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	1.000				
			3.345	3.345	3.345	—	
	28	<i>Koszta podróży i dycty.</i>					
		a) Dla urzędników w ogóle	5.000				
		b) " inspektora szpitali	400				
			5.400	5.400	5.400	—	
	29	<i>Pensye i zaopatrzenia.</i>					
		a) Mochnacka Eleonora	280				
		b) Jankowska Karolina	400				
		c) Pawulska Paulina	350				
		d) Madeyski Wojciech	1.200				
		e) Tarczyńska Marcyanna	350				
		f) Łopuszańska Walerya	350				
		g) Łopuszańskiego sieroty	100				
		h) Iwanickiego sieroty	175				
		i) Karatnicka Zofia	300				
		k) Placer Marya	314				
		l) Jędrzejewski Napoleon	1.600				
		m) Stroiński Sylwery	200				
		n) Olewińska Julia	350				
		o) Czaderski Emil Ferdynand, były inżynier	800				
		p) Gorcycowa Eudoksya, wdowa po woźnym	197				
		r) Prokopowicza Jana, syn małoletni Jan	115				
		s) Bulikowska Izabela	350				
			7.431	7.431	7.431	—	
		Do przeniesienia	194.690	194.777	194.977	—	

18 Października 1882.

Fundusz krajowy.

838 Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie				
III.	34	Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	480.000	480.000	480.000	—	
IV.		Koszta szczepienia.					
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.600				
	36	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.000				
	37	Premie dla lekarzy odszczególniających się przy szczepieniu	630				
		Suma rubryki IV.	58.230	58 230	58 230	—	
V.		Wydatki sanitarne.					
	38	$\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	6.500				
	39	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.400				
		Suma rubryki V.	10.900	10 900	10.900	—	
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności.					
	40	Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198	1.198			
	41	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400	400			
	41a	Tenże szpital, <i>jednorazowy</i> zasiłek na postawienie nowego dachu na budynku szpitalnym	—	800			
	42	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424	5.424			
	43	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	1.000			
	44	Komitet ochronek w Krakowie	550	550			
	45	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	500			
	45a	Zakład Matek Miłosierdzia w Krakowie, <i>datek jednorazowy</i>	—	200			
	45b	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Załoścach, <i>datek jednorazowy</i> na odbudowanie szpitala i domu sierót	—	2.500			
	45c	Komitet krakowski Towarzystwa opieki weteranów wojsk polskich z r. 1831., <i>datek jednorazowy</i>	—	1.000			
	45d	Komisya wykonawcza lwowska tegoż Towarzystwa, <i>datek jednorazowy</i>	—	1.000			
	45e	Siostry Miłosierdzia pod wezwaniem św. Kazimierza, na dach blaszany na gmachu zakładu wychowawczego	—	2.000			
		Suma rubryki VI.	9.072	16.572	16 572	—	
							2. Paźdz. 1882. 18. Paźdz. 1882.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie					
VII.		Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.						
	46	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	15.000	15.000		19. Październik 1882	
	47	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	362.650	385.166	370.650		18. Październik „	
	48	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	7.200	7.200			
	49	Schmitt Henryk Członek Rady szk. kraj. — remuneracya	800	800	800			
	50	Szkoła żeńska w Brodach	450	450	450			
	51	„ „ „ Jaworowie PP. Bazylianek	500	500	500			
	52	„ „ „ Kołomyi	600	800	800			
	53	„ „ „ Krakowie	2.500	2.500	2.500			
	54	„ „ „ „ św. Tomasza	500	500	500			
	55 a	„ „ „ „ PP. Augustyanek	500	500	500			
	55 b	Taż sama, <i>jednorazowy</i> zasiłek na rozszerzenie i przekształcenie szkoły	—	2.000	2.000			
	56	Szkoła żeńska we Lwowie PP. Benedyktynk ormiańsk.	1.000	1.000	1.000			
	57	„ „ w Starym Sączu PP. Klarysek	750	750	750			
	58	„ „ w Stryju	600	800	800			
	59	„ ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie dla nauczyciela języka ruskiego	200	200	200			
	60	„ wyznaniowa izraelska w Brodach	6.000	6.000	6.000			
	61 a	Zakład głuchoniemych we Lwowie — stypendya dla 50 wychowanków	6.000	6.000	6.000			
	61 b	Tenże na utrzymanie zakładu w roku 1883.	—	500	500			
	62	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	200	300	300			
	63	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	2.000	2.000			
	64 a	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	750	750			
	64 b	„ „ „ „ na budowę sali gimnastycznej	—	3.000	3.000			
	65	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na gmach własny	7.000	7.000	7.000			
	66 a	Teatr polski w Krakowie	8.000	8.000	8.000			
	66 b	„ „ <i>jednorazowy</i> zasiłek z powodu przeistoczeń w celu bezpieczeństwa publiczności	—	5.000	5.000			
	67	Teatr polski we Lwowie zasiłek stały	4.200	4.200	4.200			
	68	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego — z zastrzeżeniem iż subwencya będzie wypłacaną kwartalnie z dołu: a) dramat i komedya 7.000 zł. b) opera 13.000 „	20.000	20.000	20.000			
	68 a	<i>Jednorazowy</i> zasiłek dla administracyi fundacyi hr. Skarbka na przeistoczenia w interesie bezpieczeństwa publiczności	—	6.000	6.000			
	69	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000	4.000	4.000			
	70	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	800	800			
	70 a	Szkoła muzyczna powstać mająca w Krakowie, roczna stała dotacya	—	—	2.000			
	71	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000	3.000	3.000			
	72	Utrzymanie bursy dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie	19.090	—	—			
Do przeniesienia			474.290	494.716	482.200			

19. Października 1882.

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
ru- bryki	po- zycy		Wydziału krajowego	Komisyi budżetowej	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne		
								Złote austriackie
VII.		Z przeniesienia	474.290	494.716	482.200			
	73	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczy- cielskich i kursów przygotowawczych	30.000	30.000	30.000		19. Paźdz. 1882	
	74	Dla uczniów internatu przy Seminarjum nauczycielskiem w Krakowie	3.000	3.000	3.000			
	74 a	Jedno stypendyum im. Jana Matejki dla ucznia szkoły sztuk pięknych w Krakowie (w skutek osobnego wniosku Wydziału krajowego)	—	1.000	1.000			13. " "
	75	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000	1.000	1.000		19. Października 1882.	
	76	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000	2.000	2.000			
	77	Zasilek dla czasopisma „Skoła“	500	500	500			
	78	„ „ „ „ „Kosmos“	400	400	400			
	79	„ „ „ „ „ruskiej gazety szkolnej (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	500	500	500			
	80	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100	100	100			
	80 a	Witowski Hipolit, b. dyrektor szkoły wydziałowej w Bel- zie, zaopatrzenie dożywnie	—	—	300			
	80 b	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski rocznie	—	100	100			2. Paźdz. 1882.
	80 c	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	3.000	3.000			19. " "
	80 d	Daszkiewicz Jan Narcyz, malarz dekoracyjny, na kształ- cenie się w szkole sztuk pięknych w Krakowie, jednorazowa subwencya	—	300	300			7. " "
	80 e	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie, <i>jednorazowo</i>	—	500	500		19. Października 1882	
	80 f	Galicyskie stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“	—	200	200			
	80 g	Towarzystwo oświaty ludowej dla m. Lwowa i okolicy	—	250	250			
	80 h	„ „ „ „ „bratniej pomocy słuchaczy Wszechnicy lwowskiej	—	100	100			
	80 i	„ „ „ „ „Akademickie bractwo“	—	100	100			
	80 k	Bursa św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu	—	150	150			
	80 l	„ imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu	—	150	150			
	80 m	„ „ „ „ „dla dziewcząt w Przemyślu	—	150	500			
	80 n	Zakład wychowawczy pp. Bazylianek we Lwowie, na rozszerzenie i urządzenie zakładu	—	4.000	4.000			
	80 o	Belza Władysław, redaktor „Towarzysza pilnych dzieci“	—	300	300			
	80 p	Pelczar Ludwik, były nauczyciel	—	100	100			
	80 r	Mozdyniewicz Albina, wdowa po nauczycielu	—	100	100			
	80 s	Dub Dyonizy, kierownik 4-klasowej męskiej szkoły w Dro- byczu, dodatek 5cio letni za czas od 10. Marca 1875. do 10. Marca 1880.	—	250	250		7. Paźdz. 1882	
	80 t	Na czasopisma i wydawnictwa ludowe, do rozporządze- nia Wydziału krajowego	—	2.000	2.000		19. " "	
Suma rubryki VII.			511.790	544.966	533.100	—	19. Paźdz. 1882	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba	Poszczególności	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
		Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
		Złote austriackie				
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych.					
81	Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znachodzących się w kraju naszym	1.500	1.500			
82	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	500			
82 a	Ochrona, odnowienie i odnalezienie pomników starożytnego Halicza	—	2.000			
82 b	Restauracya fary obrz. łac. w Drohobyczu	—	3.500			
		2.000	7.500	7.500		
83	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:					
	a) Dyrektor we Lwowie	1.200				
	b) " w Krakowie	1.000				
	c) Adjunkt we Lwowie płaca 1.100 zł., dodatek aktywalny 100 zł., dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. od 13. Października 1883 — 17 zł. 31 ct.	1.217				
	d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 zł., dodatek aktywalny 100 zł., dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. od 1. Września 1883 — 26 zł. 66 ct.	1.027				
	e) 4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200				
	f) 2 " w Krakowie, " " 300 "	600				
	g) Stróże	600				
	h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600				
	i) Opał i potrzeby kancelaryjne	350				
		7.794	7.794	7.794	—	
	Suma rubryki VIII.	9.794	15.294	15.294	—	19. Paźdz. 1882
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi.					
84-100	a) Na koszta kwaterunkowe	70.946				
	b) Na urządzenie nowych koszar	1.000				
	Suma rubryki IX.	71.946	71.946	71.946	—	19. Paźdz. 1882
X.	Drogi krajowe.					
	<i>A. Koszta zarządu.</i>					
101	<i>Płace urzędników i slug.</i>					
	a) 4 inżynierów na prowincyi po 1.500 zł.	6.000				
	b) 3 " " " " 1.200 "	3.600				
	c) 22 konduktorów I. klasy " 500 "	11.000				
	d) 21 " II. " " 400 "	8.400				
	Do przeniesienia	29.000	—	—	—	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
X.	101	Z przeniesienia	29.000				
		e) Pełniący obowiązki inżyn. na drodze kraj. Gorlice-Konieczna	840				
		f) " " " " " " Słotwina-Sącz	900				
		g) " " " " " " w Mielcu	1.500				
		h) " " " " " " w Buczaczu	1.400				
		i) " " " " " " Smykowce-Suchostaw i Husiatyn - Kopeczyńce	1.200				
		k) 299 drożników po 150 zł.	44.850				
		l) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po 2 zł.	4 380				
			84.070	84.070	84.070		
	102	Ryczałty.					
		a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiędzanie dróg.					
		1. Dla 7 inżynierów po 500 zł.	3.500				
		2. " 16 konduktorów po 150 "	2.400				
		3. " 27 " " " " " " 120 "	3.240				
		4. " 1 inżyniera na objazdy dróg Rzeszów - Nisko i Przeworsk - Kańczuga	200				
		5. " 1 konduktora przejazd koleją z Przeworska do Rzeszowa	76				
		b) Koszta kancelaryjne.					
		1. Dla 7 inżynierów po 48 zł.	336				
		2. " 43 konduktorów po 16 "	688				
		c) Na umieszczenie biur.					
		1. Dla 2 inżynierów we Lwowie i w Krakowie po 100 zł.	200				
		2. " 5 " " na prowincyi po 60 "	300				
			10.940	10.940	10.940		
	103	Remuneracye i zapomogi.					
		a) Remuneracye dla służby drogowej	3.000				
		b) Zapomoga stała ryczałtowa, przyzwolona przez Wysocki Sejm dla 43 konduktorów po 100 zł.	4.300				
			7.300	7.300	7.300		
	104	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników	4.600	4.600	4.600		
	105	Koszta podróży.					
		Dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów inspektorów i komisij nadzwyczajnych	4.000	4.000	4.000		
		Suma kosztów zarządu	110.910	110.910	110.910	—	
		B. Budowa i rekonstrukcyja dróg.					
	106	Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg oraz na budowę większych mostów	190.000	190.000	—	190.000	
		Do przeniesienia	300.910	300.910	110.910	190.000	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
		Złote austriackie						
X.		Z przeniesienia	300.910	300.910	110.910	190.000		
		C. Utrzymanie dróg.						
107		Na utrzymanie istniejących dróg, jakoteż nowo wybudowanych a w roku 1882 oddanych do użytku publicznego	456.869	456.869	456.869			
		D. Zasiłki.						
108		a) Na bezwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych <i>Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w miarę zmniejszania się rocznych wydatków na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych, wstawiał do preliminarza budżetu krajowego odpowiednio zwiększać się mające kwoty na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.</i>	100.000					
		b) Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł., przeznaczonego na publiczne cele drogowe i wyposażyc się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu corocznemi dotacjami począwszy od 1883 r. <i>Z drogowego funduszu zakładowego udzielane będą powiatom, gminom i obszarom dworskim bezprocentowe pożyczki, które spłacane być mają ratami rocznemi i umorzone najpóźniej w ciągu lat dziesięciu od dnia zaciągnięcia pożyczki.</i>	30.000					
		c) Na rekonstrukcję drogi gminnej Nowy targ-Zakopane	10.000					
		E. Wydatki na myta.	140.000	140.000	140.000			
109		a) Budowa i utrzymanie domków mytniczych (nadzwyczaj.)	3.000					
		b) Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacji i inne drobne	1.000					
		c) Przerwy z powodu wypadków elementarnych	2.500					
			6.500	6.500	3.500	3.000		
		F. Zaopatrzenia.						
110		a) Medok Fedor, droźnik, zaopatrzenie dożywotnie	60					
		b) Kokosiński Wojciech z Przegorzały przy Krakowie, wysłużony droźnik, dar z łaski o rocznych	100					
		c) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym 350 zł. i troje jej dzieci po 58 zł. 174 „ rocznie; a mianowicie Maryan Ignacy Henryk do 10 Marca 1897, Juwenal Ignacy Maryan do 25 Stycznia 1900, Helena Marya Michalina do 29 Października 1890	524					
		d) Filipecka Marya, wdowa po konduktorze	166					
			850	850	850			
		Suma rubryki X.	905.129	905.129	712.129	193.000	19. Paźdz. 1882.	
					905.129			
XI.		Dotacje dla zakładów krajowych.						
111		Krajowy szpital powszechny we Lwowie	35.973	27.423			19. " "	
112		" zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	113.290	108.480				
113		Fundusz podrzutków	2.390	2.390			20. " "	
114		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	8.645	6.765				
114a		Szeparowicz Amalia, wdowa po prymaryuszu szpitala lwowskiego, pensya	—	500			12. " "	
		Suma rubryki XI.	160.298	145.558	145.558			

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austryackie				
XII.		Wydatki na szupaśnictwo.					
	115	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	29.500	29.500	29.500	—	
XIII.		Budowy wodne.					
	116	Regulacya rzeki Sanu między Przemyślem a Składem Solnym, pierwsza rata z przeznaczonej kwoty 50.000 zł.	7.143	7.143			
	117	Utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru	800	800			
	118a	Dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzeskiej	4.000	8.000			
	118b	Dla spółki wodnej po prawej stronie tejże drogi	4.000	—			
	118c	Dla spółki wodnej dla regulacyi Brnia starego z dopływami	—	5.000			
	119	Na subwencyonowanie spółek wodnych	6.000	6.000			
	120	Pożyczka 2% dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim, dla regulacyi Wisłoka od Beska po Krościenko, druga rata z przeznaczonych 30.000 zł.	10.000	10.000			
		Suma rubryki XIII.	31.943	36.943	—	36.943	
XIV.		Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże.					
	121	Umorzenie pożyczki 66.000 zł. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską : a) XI. rata kapitału 3.225 zł. 21 ct. b) 5% odsetki 2.054 „ 79 „	5.280	5.280	5.280		
	122	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską : a) VIII. i IX. rata kapitału 521 zł. 38 ct. b) 5% odsetki 1.920 „ 85 „ c) podatek dochodowy od odsetków 250 „ — „	2.692	2.692	2.692		
	123	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie z galic Kasy oszczędności : a) IV. i V. rata kapitału 91 zł. 76 ct. b) 5% odsetki 490 „ 21 „	582	582	582		
	124	Umorzenie pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (Länderbank) 4 ⁹ / ₁₀ odsetki na dniu 1. Stycznia 1883. przypadające	13.524	13.524	13.524		
	125	Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez zbór izraelski w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności I. rata kapitału z odsetkami	400	400	400		
		Do przeniesienia	22.478	22.478	22.478	—	

20. Październik 1882.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
XIV		Z przeniesienia	22.478	22.478	22.478	—	
126		Umorzenie pożyczki 1,025.000 zł. zaciągnąć się mającej na założenie i wyposażenie banku krajowego :					
		a) 1% rata kapitału 10.250 zł.					
		b) 5% odsetki 51.250 „	61.500	61.500	61.500		
127		Umorzenie pożyczki 1,919.400 zł. zaciągnąć się mającej na spłacenie w obiegu zostających 6% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. oraz na spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (Länderbank)					
		a) 1% na ratę kapitału } za czas od 1. Lipca 9.597 zł.					
		b) 5% odsetki } do końca Grudnia 47.985 „	57.582	57.582	57.582		
		1883.					
128		Umorzenie pożyczki 1.100.000 zł. zaciągnąć się mającej na budowę kolei transwersalnej z Husiatyna do Żywca :					
		a) 1% na ratę kapitału } od 1. Stycznia do 11.000 zł.					
		b) 5% na odsetki } do końca r. 1883. 55.000 „	66.000	33.000	33.000		
128a		Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie zwrot kapitałów 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie 1sza rata kapitału.	—	—	3.468		17 Paźdz. 1882.
129		Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej	20.000	20.000	20.000		
		Suma rubryki XIV.	227.560	194.560	198.028	—	20 „ „
XV		Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.					
130		Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym	1.800	1.800	1.800		„ „ „
131		Bióro melioracyjne przy Wydziale krajowym i urządzenie kursu robót melioracyjnych	7.800	7.800	7.800		„ „ „
131a		Wzmocnienie sił bióra melioracyjnego	—	600	600		27 Września „
131b		Subwencyonowanie podmajstrzych	—	600	600		„ „ „
132		Ekspozytura bióra melioracyjnego w Tarnowie	200	200	200		20 Paźdz. „
132a		„ „ „ „ „ Sanoku	—	200	200		27 Września „
133		Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	11.710	11.710	11.710		23 „ „
134		„ wyższa rolnicza w Dublinach	33 045	33.045	33.045		5 Paźdz. „
135		„ parobków w Dublinach	9.674	9.674	9.674		„ „ „
135a		Koszta nabożeństwa dla uczniów szkoły w Dublinach obrz. gr. kat.	—	300	300		4 „ „
136		Folwark w Dublinach	11.275	11.775	11.775		7 „ „
136a		Osuszenie łąk i plany melioracji i drenowania pola doświadczalnego w Dublinach	—	2.500	2.500		4 „ „
137		Kurs gorzelnictwa	1.545	1.545	1.545		23 Września „
138		Szkoła rolnicza w Czernichowie	26.748	27.178	27.178		10 Paźdz. „
139		„ ogrodnicza	2.910	3.175	3.175		„ „ „
140		Folwark w Czernichowie	15.391	16.541	16.541		„ „ „
		Do przeniesienia	122.098	128.643	128.643	—	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie				
		Z przeniesienia	122.098	128.643	128.643	—	
XV.	140a	Szkoła rolnicza w Horodence i w obszarze Oddziału Buczacko-Zaleszczyckiego	—	—	10.000		17. Paźd. 1882.
	141	" weterynaryi we Lwowie:					
		a) subwencya c. k. Rządowi 2.000 zł.					
		b) spłata pożyczki Kasie oszczędności XV i XVI rata 1.053 zł.	3.053	3.053	3.053		
	142	Szkoła snycerstwa w Zakopanem:					
		a) Towarzystwu tatrzańskiemu 300 zł.					
		b) Zarządowi szkoły 300 "	600	600	600		
	143	Szkoła przemysłowa w Jarosławiu	500	500	500		
	144	" " " Przemysłu	500	500	500		
	145	" " " Rzeszowie	500	500	500		
	146	" " " Tarnowie	500	500	500		
	146a	Szkoły przemysłowe w Jarosławiu, Przemysłu, Rzeszowie i Tarnowie, na przybory naukowe, datek <i>jednorazowy</i> po 200 zł.	—	800	800		
	146b	Szkoła handlowa w Krakowie, subwencya roczna	—	1.000	1.000		
	147	" ogrodniczo-sadownicza w Tarnowie	300	300	300		
	148	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego	5.000	5.000	5.000		
	149	Przemysł rękodzielniczy, pożyczki i subwencye	30.000	30.000	30.000		
	150	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	2.000	2.000		
	151	" " w Krakowie	2.000	2.000	2.000		
	152	Komisya fizyograficzna "	3.000	3.000	3.000		
	153	" " na badania geologiczno-górniczne	500	500	500		
	154	Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	3.000	3.000		
	155	" " w Krakowie	3.000	3.000	3.000		
	156	" ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie	700	700	700		
	156a	" pszczelniczo-ogrodnicze <i>jednorazowo</i>	—	400	400		7. Paźdz. 1882
	157	" tatrzańskie	400	400	400		
	158	Badania głębszych pokładów ziemi	10.000	10.000	10.000		20. " "
	159	Badania geologiczne kraju	3.000	3.000	3.000		
	160	Badania chemiczne produktów naftowych	1.200	—	—		
		Studia chemiczne przeróbki nafty i jej odpadków	—	3.000	3.000		12. " "
	161	Zalesienie wydym piaszczystych w powiatach:					
		a) Nisko	150	150	150		
		b) Tarnobrzeg	750	750	750		
		c) Cieszanów, Jarosław i Łańcut	400	400	400		20. " "
		d) Przemysłany	150	150	150		
		e) Jaworów	—	550	550		25. Września 1882
		f) Mościska	—	700	700		
		<i>Stypendya.</i>					
	162	Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i kosztu podróży 60 zł.	260	260	260		
	163	Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000	2.000	2.000		20. Paźdz. 1882.
	164	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublinach	1.000	1.000	1.000		
	165	" " " gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400	2.400	2.400		
	166	" górników	2.400	—	—		
		Do przeniesienia	201.361	210.756	220.756	—	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
ru- bryki	po- zycy		Wydziału	Komisji	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne		
			krajowego	budżetowej				
			Złote austriackie					
XV.	166	Z przeniesienia	201.361	210.756	220.756	—	12. Paźdz. 1882 20. Października 1882	
	167	Dla górników chcących kształcić się w zawodach specjalnych, kraj nasz najbliżej obchodzących	—	1.300	1.300	—		
	167 a	„ dwóch uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie po 100 zł.	200	200	200	—		
	167 b	Zielińska Teofila, na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów <i>jednorazowo</i>	—	200	200	—		
	167 c	Accord Józef Piotr, na dwuletni pobyt za granicą, celem wykształcenia się w zawodzie mechanicznym na dwa lata, rocznie po	—	300	300	—		
	167 d	Tarchalski Władysław Aleksander, na kształcenie się w zawodzie handlowym w akademii handlowej w Wiedniu, na dwa lata, rocznie po	—	300	300	—		
	167 e	Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie <i>jednorazowo</i>	—	400	400	—		
	167 f	Stowarzyszenie rękodz. „Gwiazda“ we Lwowie <i>jednoraz.</i>	—	500	500	—		
	167 g	Krajowe Towarzystwo rybackie w Krakowie (z żądaniem rachunków za lata 1882 i 1883) <i>jednorazowo</i>	—	600	600	—		
	167 h	Tarnawski Stanisław <i>jednorazowo</i> (wypłacalne częściowo w miarę postępów, jakimi petent się okaże.)	—	300	300	—		
	167 i	Teodorowiczówna Michalina, na utworzenie warsztatów maszynowych robót drutowych <i>jednorazowo</i>	—	200	200	—		
		Suma rubryki XV.	201.561	215.056	225.056	—		20. „ „
XVI.		Różne wydatki.						
	168	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	30.000	30.000	—	20. Paźdz. 1882	
	169	Uposażenie kasy krajowej	—	140.000	140.000	—		
	170	Pożyczki na budowy koszar dla c. k. wojska	60.000	120.000	120.000	—	28. Wrześn. „	
	171	Dla księży Unitów Chełmskich	3.000	3.000	3.000	—	20. Paźdz. „	
	172	Stęczyński Bogusz	—	200	200	—	16. Wrześn. „	
	173	Zaleska Józefa	—	100	100	—		
	174	Orów wieś, komitet cerkiewny	—	100	100	—	20. Paźdz. 1882	
	175	Kudlik Szymon	—	100	100	—		
	176	Nowakowska Michalina	—	100	100	—		
	177	Stupnicka Karolina	—	100	100	—		
	178	Czajkowska Aniela	—	100	100	—		
	179	Komitet wystawy pamiątek i zabytków z epoki króla Jana III., subwencja <i>jednorazowa</i>	—	1.000	1.000	—	20. Października 1882	
	180	Komitet gr. kat. parafii św. Apostołów Piotra i Pawła we Lwowie, zapomoga <i>jednorazowa</i>	—	500	500	—		
	181	Komitet gr. kat. parafii św. Norberta w Krakowie, zapomoga <i>jednorazowa</i>	—	424	424	—		
	182	Śliwińska Albina, wdowa po prow. zarządcy szpitala we Lwowie, zapomoga <i>jednorazowa</i>	—	200	200	—		
	183	Marie Joanna, wdowa po nauczycielu szermierki, zapomoga <i>jednorazowa</i>	—	100	100	—		
	184	Skala, miasto, 5% pożyczka zwrotna w 6ciu rocznych ratach, począwszy od roku 1884	—	3.000	3.000	—		
	185	Sielec bełzki, gmina, na restaurację cerkwi <i>jednorazowo</i>	—	200	200	—		
	186	Na restaurację cerkwi św. Trójcy w Drohobyczu	—	—	200	—		
	187	Jeziornańska Natalia, wsparcie roczne aż do pełnoletności jej córki	—	—	300	—		
		Suma rubryki XVI.	93.000	299.224	299.724	—		

Fundusz krajowy.

Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
ru- bryki	po- zycy		Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne	
Złote austriackie							
		D o c h o d y .					
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	160.000	160.000	—	
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	600	1.000	1.000	—	
III.		Dochody z dróg krajowych.					
	3	Myta	222.000	222.000			
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	340	350			
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	160	160			
	6	Datki dobrowolne	5.000	5.000			
		Suma rubryki III.	227.500	227.510	227.510	—	
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.					
	7	Od funduszu policji krajowej	5.772	5.772	5.772	—	
V.		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.					
	8	Urzednicy	7.000				
	9	Szpitala z rachunków kwartalnych	7.000				
	10	Gminy za koszt leczenia	3.000				
	11	Rozmaite strony, zaliczki ze spraw drogowych wynikłe	2.000				
	12	Rozmaite w ogóle	8.000				
		Suma rubryki V.	27.000	27.000	27.000	—	
VI.		Zwroty pożyczek.					
	13	Od klasztoru PP. Benedyktyn w Przemyśle	1.400	1.400			
	14	Od PP. Kanoniczek w Krakowie	175	175			
	15	Od gminy Piwnicznej	1.145	1.145			
	16	„ „ miasta Sanoka	964	964			
	17	„ „ Chłopczyce	100	100			
	18	„ „ Brzeszcze	100	100			
	19	„ bursy ś. Kazimierza w Tarnowie	250	250			
	20	„ Wydziału powiatowego w Tarnowie	648	648			
	21	„ Komitetu parafialnego obrz. łącz. w Sanoku	1.300	1.300			
	22	„ gminy Dereżyce (darowano dług 500 zł.)	100	—			
	23	„ Spółki wodnej jasielskiej 1 rata na regulację rzeki Wisłoki	150	150			
	24	„ powiatu łańcuckiego 1 rata na budowę mostu na rzece Wisłoku	450	450			
		Do przeniesienia	6.782	6.682	—	—	

18. Październik 1882.

Fundusz krajowy.

Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
ru- bryki	po- zycy		Wydziału	Komisji	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne	
			krajowego	budżetowej			
			Złote austriackie				
VI.	25	Z przeniesienia	6.782	6.682	—	—	
		Raty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. k. wojska:					
		a) Od gminy Brzeżany 400 zł. — ct.					
		b) " " Krosno 500 " — "					
		c) " " Przemyśl 1.250 " — "					
		d) " " Rzeszów 833 " 50 "					
		e) " " Sanok 833 " 50 "					
		f) " " Sędziszów 333 " — "					
		g) " " Trembowła 417 " — "					
		h) " " Złoczów 500 " — "	5.067	5.067	—	—	
		Suma rubryki VI.	11.849	11.749	11.749	—	18. Paźdz. 1882
VII.	26	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	5.390	5.390	—	23. Wrześ. 1882
VIII.		Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.					
	27	Wyższa szkoła rolnicza	15.515				5. Paźdz. "
	28	Szkoła parobków	3.224				" "
	29	Folwark	11.300				7. " "
	30	Kurs gorzelnictwa	1.240				23. Wrześ. "
		Suma rubryki VIII.	31.279	31.279	31.279	—	
IX.		Dochody krajowych szkół i folwarku w Czernichowie.					
	31	Szkoła rolnicza	12.240				10. Paździer. 1882
	32	Szkoła ogrodnicza	2.350				
	33	Folwark	15.270				
		Suma rubryki IX.	29.860	29.860	29.860	—	
X.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.					
	34	Od szpitali powszechnych	600	600	600	—	18. Paźdz. 1882
XI.		Rozmaite dochody.					
	35	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	350				
	36	Przypadkowe	800				
		Suma rubryki XI.	1.150	1.150	1.150	—	" " "
XII.		Dodatki do podatków.					
	37	Po 27 ct. od 1 zł. austr. całej należności wszystkich podatków bezpośrednich (dochód z 1 ct. obliczono na 102.600 zł.)	2.781.000	2.729.540	2.770.200	—	20. " "

Fundusz szkolny krajowy.

BUDŻET

na rok

1 8 8 3.

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 18. Października 1882.

Uwaga Komisji budżetowej przyjęta na posiedzeniu sejmowem dnia 18. Października 1882. roku.

Kilkakrotnie już udawała się Komisya budżetowa do Rady szkolnej krajowej z tem, że jeżeli już nie można dokładnie przewidzieć wszystkich wydatków, które zostaną w ciągu roku poczynione na cele oświaty, a mianowicie na zakładanie nowych i lepsze uposażenie istniejących już szkół, byłoby rzeczą pożądaną, aby niepewność co do wysokości wydatków pomniejszono, wprowadzając nowe urządzenia tylko na początku roku, a to tak, aby na każdym roku budżetowym tylko przez cztery miesiące ciążyły. I w tym roku ponawia Komisya tę uwagę, zastrzegając się jednak, że przemawia tylko w interesie zabezpieczenia doskonalszego ładu w obrocie funduszy krajowych, a że nie myśli bynajmniej ze względów źle zrozumianej oszczędności, hamować postępu oświaty w kraju naszym.

Fundusz szkolny krajowy.

Sumaryusz

Liczba		W y d a t k i	Wniosek		Uchwała Sejmu		Razem
ru- bryki	po- zycy		Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nad- zwy- czajne	
			Złote austriackie				
I.	1—3	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	382.916	342.916	310.400	10.000	320.400
II.	4	Substytucye	75.000	75.000	75.000	—	75.000
III.	5—8	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez kor- poracye	3.775	3.775	—	3.775	3.775
IV.	9	Adjuta	5.000	5.000	5.000	—	5.000
V.	10-12	Remuneracye i zapomogi	22.000	22.000	30.000	—	30.000
VI.	13-14	Podatki i daniny	156	156	156	—	156
VII.	15	Koszta podróży i dyet	500	500	500	—	500
VIII.	16-18	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	38.456	38.456	38.456	—	38.456
IX.	19	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	12.800	12.800	—	12.800
X.	20	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacyi szkół	6.700	6.700	6.700	—	6.700
XI.	21-38	Dary z łaski	3.482	3.482	3.482	—	3.482
XII.	39	Potrzeby szkół ogólnej natury	2.000	2.000	2.000	—	2.000
XIII.	40-41	Rozmaite wydatki	6.800	6.800	6.800	—	6.800
XIV.	42-43	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na bu- dynki szkolne	20.000	20.000	—	20.000	20.000
Suma wydatków			579.585	539.585	491.294	33.775	525.069
D o c h o d y.							
			Wniosek Wydz kraj.				
I.	1-12	Odsetki od kapitałów	16.127	16.127	16.127	—	16.127
II.	13-16	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	9	9	—	9
III.	17-19	Dodatki	530	530	530	—	530
IV.	20	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	2.835	2.835	—	2.835
V.	21	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—
VI.	22	Taksy od spadków	7.760	7.760	7.760	—	7.760
VII.	23-26	Rozmaite dochody	52.215	52.215	2.215	50.000	52.215
VIII.	27	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	54.943	—	54.943
IX.	28	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	20.000	20.000	—	20.000	20.000
Suma dochodów			154.419	154.419	84.419	70.000	154.419
Z porównania ze sumą wydatków			—	—	—	—	525.069
okazuje się niedobór			—	—	—	—	370.650

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycy		Rady szkolnej krajowej	Komisji budże- towej	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Złote austriackie						
I		Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.				
	1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1881. zreorganizowanych	312.916	312.916	290.400	—
	2	Na utrzymanie szkół w roku 1882. i 1883. nowo zorganizowanych i z dniem 1. Września 1882. w życie wprowadzonych, jakoteż szkół z dniem 1. Września 1882. z filialnych na etatowe przejściowych; na przekształcenie posad młodszych nauczycieli na posady rzeczywistych, — jakoteż na podwyższenie płac nauczycieli obecnie dla braku kwalifikacji niepobierających płac etatowych	20.000	20.000	20.000	—
	3	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych,	50.000	10 000	—	10.000
		Suma rubryki I.	382.916	342.916	310.400	10.000
II.		Substytucye.				
	4	Na płacę dla zastępców nauczycieli i nauczycielek klas równorzędnych	75.000	75.000	75.000	—
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye.				
	5	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynów obrządku ormiańskiego we Lwowie	2.000	2.000	—	2.000
	6	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynów obrządku łacińskiego w Przemyślu	1.440	1.440	—	1.440
	7	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Klarysek w Starym Sączu	250	250	—	250
	8	Dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie, za udzielanie nauki w 4-klasowej szkole w klasztorze	85	85	—	85
		Suma rubryki III.	3.775	3.775	—	3.775
IV.		A d j u t a.				
	9	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.000	5.000	5.000	—
V.		Remuneracye i zapomogi.				
	10	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych	20.000	20.000	{	20.000
	11	Takież remuneracye i zapomogi dla katechetów				8.000
	12	Remuneracye za naukę robót ręcznych	2.000	2.000		2.000
		Suma rubryki V.	22.000	22.000	30.000	—

Wydatki.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba		Poszczególne	Wniosek		Uchwała Sejmu	
			Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie			
VI.		Podatki i daniny.				
	13	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych	6	6	6	—
	14	Dodatek konkurencyjny na utrzymanie części budynku w Tarnowie, będącego własnością wspólną funduszu naukowego, szkolnego kraj. i konkurencyi szkolnej	150	150	150	
		Suma rubryki VI.	156	156	156	—
VII.		Koszta podróży i dyet.				
	15	Na koszta podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	500	500	500	
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.				
	16	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, według obecnego stanu	33.900	33.900	33.900	
	17	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, według obecnego stanu, którym drugi dodatek pięcioletni w ciągu roku 1883. przyznany zostanie	2.556	2.556	2.556	
	18	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, według obecnego stanu w ciągu r. 1883. przyznać się mające	2.000	2.000	2.000	
		Suma rubryki VIII.	38.456	38.456	38.456	—
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.				
	19	Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	12.800	12.800	—
X.		Na emeryturę dla nauczycieli.				
	20	Dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek reorganizacji szkół	6.700	6.700	6.700	—
XI.		Dary z łaski.				
		<i>a) Stale.</i>				
	21	Januszewskiej Wiktorji 3 sierotom	62			
	22	Klos Franciszce	35			
	23	Hołubowicz Petroneli	63			
	24	Klisiewicz Julii	36			
		Do przeniesienia	196	—	—	—

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycyi		Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austryackie			
XI.		Z przeniesienia	196	—	—	—
	25	Dubiel Amalii	63			
	26	Prokopowicz Emilii	30			
	27	Mikiewicz Eleonorze	20			
	28	Husakowskiej Maryi	39			
	29	Konopnickiej Katarzynie	105			
	30	Potockiej Waleryi	31			
	31	Praszałowicz Maryi	40			
	32	Filipowskiej Joannie	53			
	33	Kołodraszńskiej Zofii	80			
	34	Januszewskiej Wiktorii	167			
	35	Elsner Karolinie	80			
	36	Rogozińskiej Józefie	40			
	37	Sejnoż Agacie	38			
		Razem	982	982	982	—
		<i>b) Jednorazowe.</i>				
	38	Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach	2.500	2.500	2.500	—
		Suma rubryki XI.	3.482	3.482	3.482	—
XII.		Potrzeby szkół ogólnej natury.				
	99	Na potrzeby ogólnej natury według obecnego stanu	2.000	2.000	2.000	—
XIII.		Rozmaite wydatki.				
	40	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.800	3.800	3.800	—
	41	Rozmaite wydatki inne	3.000	3.000	3.000	—
		Suma rubryki XIII.	6.800	6.800	6.800	—
XIV.		Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne.				
	42	Zasiłki bezzwrotne	10.000	10.000	—	10.000
	43	Zaliczki zwrotne	10.000	10.000	—	10.000
		Suma rubryki XIV.	20.000	20.000	—	20.000

Dochody.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycyi		Wydziału krajowego	Komisji budże- towej	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Dochody.						
I						
Odsetki od kapitałów.						
1	5%	od obligacyj indemnizacyjnych na 9.080 zł m.k.	429			
2	5%	od obligacji jednolitego długu państwa na 156.620 „	6.577			
3	6%	od listów zastawnych Zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie na 11.500 „ w. a.	690			
4	6%	od listów zastawnych Banku hipotecznego imiennej wartości na 15.800 „	948			
5	5%	od takichże listów imien. wartości na 3.700 „	185			
6	6%	od obligacji pożyczki krajowej z r. 1873. na 96.600 „	5.796			
7	5%	od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie na 5.400 „	270			
8	4%	od takichże listów na 800 „	32			
9	4%	od książeczki Kasy oszczędności we Lwowie na 125 „ 08ct.	5			
10	5%	od kapitałów hipotekowanych w walu- cie wiedeńskiej poszczególnionych w preliminarzu pod l. 10 od litery a. do h. 25 zł. 88½ ct.				
11	5%	od kapitałów hipotekowanych w walu- cie polskiej poszcz. w prelim. l. por. 11 od a. do d. 851 „ 24 „				
12	5%	od kapitałów hipotekow. na real- nościach w prelim. l. porz. 8 i 9 pozycya 12 od lit. a. do m. w walu- cie polskiej 274 „ 94 „	1.152			
Suma rubryki I.			16.127	16.127	16.127	—
II.						
Dochody z dóbr, realności i innych praw.						
13		Czynsz z ogrodu własności Bractwa różańc. w Dunajowie	1			
14		Czynsz z ogrodu Bractwa Serca Jezusowego, wydzierżawionego probostwu w Krukienicach	2			
15		Czynsz z ogrodu Bractwa Różańcowego w Bieczu	1			
16		Czynsz z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórzcu	5			
Suma rubryki II.			9	9	9	—

Fundusz szkolny krajowy.

Dochody.

Liczba		Poszczególne	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycy		Rady szkolnej krajowej	Komisji budże- towej	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austriackie			
III.		Dodatki.				
		Od c. k. Skarbu Salin zwrot $\frac{1}{3}$ części pensyi emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panieńskiej w Wieliczce	490			
		Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	14			
		Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	26			
		Suma rubryki III	530	530	530	—
IV.		Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	2.838	2.835	—
V.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.		Taksy od spadków	7.760	7.760	7.760	—
VII.		Rozmaite dochody.				
		Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych	50.000	50.000	—	50.000
		Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych	1.000	1.000	1.000	—
		Zwroty dawnych zaliczek	1.200	1.200	1.200	—
		Różne nieprzewidziane	15	15	15	—
		Suma rubryki VII.	52.215	52.215	2.215	50.000
VIII.		Dodatek c. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	54.943	—
IX.		Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych	20.000	20.000	—	20.000

Alegata do budżetu funduszu krajowego na rok 1883.

(do rubr. XV. wydatków i VII., VIII. i IX. dochodów).

BUDŻETY

szkoły gospodarstwa lasowego, zakładów dublańskich
i czernichowskich.

na rok

1883.

a) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie (uchwała Sejmu z d. 23. Września 1882)	str.	2
b) Szkoła rolnicza w Dublanach . . . (" " " 5. Paździer. ")	"	4—7
c) Szkoła parobków " . . . (" " " 5. Paździer. ")	"	8
d) Folwark " . . . (" " " 7. Paździer. ")	"	9—10
e) Kurs gorzelnictwa " . . . (" " " 23. Września ")	"	11
f) Szkoła rolnicza w Czernichowie . . . (" " " 10. Paździer. ")	"	12—14
g) Szkoła ogrodnicza " . . . (" " " 10. Paździer. ")	"	15
h) Folwark " . . . (" " " 10. Paździer. ")	"	16—17

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego.

Liczba		Wydatki.	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.560		
	2	Drugi profesor fachowy	1.740		
	3	Dwóch adjunktów po 800 zł.	1.600		
	4	Docent matematyki i fizyki	800		
	5	„ łowiectwa	100		
	6	„ rysunków	400		
	7	„ chemii	300		
	8	„ inżynierii leśnej	300		
	9	„ stylistyki	300		
	10	„ ekonomii politycznej i administracji	200	—	8.300
II.		Z a s ł u g i.			
	11	Dozorca	300		
	12	Pomocnik dozorczy	180	—	480
III.		Koszta administracyjne.			
	13	Asekuracja budynków	45		
	14	Opał i oświetlenie	300		
	15	Potrzeby kancelaryjne	200		
	16	Pomniejsze administracyjne	195	—	740
IV.		Potrzeby naukowe.			
	17	Środki naukowe	720		
	18	Wycieczki	600		
	19	Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	200	—	1.520
V.		Spłata pożyczki.			
	20	Kasie oszczędności XVII. i XVIII. rata: a) w kapitale 220 zł. 88 ct.; b) w odsetkach 448 zł. 72 ct.	670	—	670
		Suma wydatków	11.710	—	11.710
		D o c h o d y.			
I.	1	Subwencya od c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000
II.		Opłaty od uczniów.			
	2	Od uczniów wpisowe	50		
	3	„ „ czesne	340	—	390
		Suma dochodów	5.390	—	5.390
		W porównaniu z wydatkami	—	—	11.710
		okazuje się niedobór	—	—	6.320

Uchwała Sejmu z dnia 23. Września 1882.

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

Sumaryusz.					
Liczba		Wyższa szkoła rolnicza	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Ra z e m
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1-11	Płace profesorów i docentów	16.380	—	16.380
II.	12-14	Inne płace	1.180	—	1.180
III.	15-18	Zaslugi	1.110	—	1.110
IV.	19-31	Koszta administracyjne	4.548	250	4.798
V.	32-40	Potrzeby naukowe	5.515	3.690	9.205
VI.	41-42	Podatki i opłaty	45	227	272
VII.	43	Stacya kontroli nasion	100	—	100
Suma wydatków			28.878	4.167	33.045
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	„ „ funduszu kultury krajowej	5.000	—	5.000
III.	3-7	Opłaty od uczniów	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaz płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Dochód ze stacyi kontroli nasion	65	—	65
Suma dochodów			15.515	—	15.515
W porównaniu z wydatkami			—	—	33.045
okazuje się niedobór			—	—	17.530
Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.					
W y d a t k i.					
I.	1-6	Płace nauczycieli	2.432	—	2.432
II.	7-9	Koszta administracyjne	840	—	840
III.	10-11	Utrzymanie uczniów	5.712	—	5.712
IV.	12-15	Potrzeby naukowe	690	—	690
Suma wydatków			9.674	—	9.674
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.	2-3	Opłaty i datki	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek uczniów	504	—	504
Suma dochodów			3.224	—	3.224
W porównaniu z wydatkami			—	—	9.674
okazuje się niedobór			—	—	6.450

Uchwała Sejmu z dnia 5. Października 1882.

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.		Płace profesorów i docentów.			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360		
	2	Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł.	8.640		
	3	Dwóch adjunktów " 800 "	1.600		
	4	Dwóch asystentów " 600 "	1.200		
	5	Docent fizyki	600		
	6	" weterynaryi	480		
	7	" leśnictwa	240		
	8	" ustaw rolnych	360		
	9	" ogrodnictwa	200		
	10	" melioracyi	240		
	11	Dodatki pięcioletnie dla profesorów	260		
		Suma rubryki I	16.380	—	16.380
II.		Inne płace.			
	12	Lekarz zakładowy	400		
	13	Kapelan	300		
	14	Kasyer, zarazem pisarz Dyrekcji	480		
		Suma rubryki II	1.180	—	1.180
III.		Zasługi.			
	15	Sługa szkolny	240		
	16	Stróż domowy	210		
	17	Usługa dla uczniów w laboratoryach: dwóch służących po 240 zł.	480		
	18	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
		Suma rubryki III	1.110	—	1.110
IV.		Koszta administracyjne.			
	19	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne 100 zł.			
		b) druki i inseraty 100 "			
		c) portorya i posyłki 40 "			
		d) koszta podróży dyrekcji 100 "	340		
	20	Opał	600		
	21	Oświetlenie	145		
	22	Utrzymanie budynków	800		
	23	" dziedzińca	100		
	24	Ubezpieczenie budynków	300		
	25	Najem pomieszczeń:			
		a) dla jednego profesora i jednego adjunkta 540 zł.			
		b) " dwóch asystentów po 96 zł. 192 "			
		c) " jednego docenta 96 "	828		
		Do przeniesienia	3.113	—	—

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nazwy- czajne	Razem
ru- bryki	po- zycyli		Złote austriackie		
IV.		Z przeniesienia	3.113	—	—
	26	Płaca kominiarza	65		
	27	Sprzęty i ruchomości	120	250	
	28	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana	1.000		
	29	„ lustracyi zakładu	100		
	30	„ nabożeństwa	50		
	31	Apteka i rozmaite inne	100		
		Suma rubryki IV.	4.548	250	4.798
V.		Potrzeby naukowe.			
	32	Eksperymenta przy wykładach :			
		a) dla profesora rolnictwa 25 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt 10 „			
		c) „ „ anatomii i fizjologii 25 „			
		d) „ „ weterynaryi 25 „			
		e) „ „ botaniki 25 „			
		f) „ „ chemii rolniczej 25 „			
		g) „ „ „ zwierząt 20 „			
		h) „ „ fizyki 20 „			
		i) „ „ miernictwa 15 „			
			190	—	190
	33	Zbiory i muzea: zwycz. nadzw.			
		a) utrzymanie i uzupełnienie zbioru roln. . 50 zł. 160 zł.			
		b) „ „ „ hodowlan. 160 „ 360 „			
		c) „ „ „ fizyk. . 150 „ 500 „			
		d) „ „ „ okazowych 20 „ 100 „			
		preparatów chemicznych 75 „ 50 „			
		e) utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego 150 „ 140 „			
		f) „ „ „ zoologicznego 300 „ 500 „			
		g) „ „ „ mechaniczn. 20 „ 100 „			
		h) „ „ „ zbiorów: mineralo- gicznego, petrograficznego i geologicznego . 60 „ 260 „			
		i) utrzymanie i uzupełnienie zbioru technolo- gicznego 10 „ — „			
		k) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów leśnych 10 „ — „			
		l) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów ogrodniczych 25 „ — „			
		m) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów weterynarskich 10 „ — „			
		n) utrzymanie i uzupełnienie zbioru instrumen- tów mierniczych i matematycznych 10 „ — „			
		o) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów modeli do budownictwa 10 „ — „			
		Do przeniesienia 1.050 „ 2.170 „	190	—	190

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
V.	33	Z przeniesienia	zwyczaj. 1.050 zł.	nadzw. 2.170 zł.	190 — 190
		p) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów do geografii fizycznej	10 " — "		
		r) utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów melioracyjnych	10 " — "		1.070 2.170 3.240
	34	Laboratoria:	zwyczaj.	nadzw.	
		a) laboratoryum chemiczne	600 zł.	390 zł.	
		b) " roślinno-fizyologiczne	250 " 150 "		
		c) " zootomiczne	200 " 150 "		1.050 690 1.740
	35	Biblioteka i czytelnia:	zwyczaj.	nadzw.	
		a) na przykupno dzieł	200 zł.	300 zł.	
		b) " oprawę książek	50 " — "		
		c) czasopisma	250 " — "		500 300 800
	36	Utrzymanie pola doświadczalnego			250 — 250
	37	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami			500 — 500
	38	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki			30 300 330
	39	Ogród:	zwyczaj.	nadzw.	
		a) płaca ogrodnika	500 zł.	— zł.	
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu i szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego	400 " 230 "		
		c) druk katalogu i jego rozesłanie	25 " — "		925 230 1.155
	40	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty ponoszone przez zastosowanie stanu inwentarza do potrzeb szkoły			1.000 — 1.000
		Suma rubryki V.	5.515	3.690	9.205
VI.		Podatki i opłaty.			
	41	Podatek gruntowy i domowy			45 — 45
	42	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, czwarta rata			— 227 227
		Suma rubryki VI.	45	227	272
VII.	43	Stacya kontroli nasion			100 — 100

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajnie	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.500	—	5.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000	—	5.000
III.		Oplaty od uczniów.			
	3	Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.	350		
	4	Czesne :			
		a) od 50 uczniów po 50 zł. 2.500 zł.			
		b) „ 20 „ „ 25 „ 500 „	3.000		
	5	Oplata za ćwiczenia w laboratoryum:			
		a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł. 250 zł.			
		b) roślinno-fizyologiczn. „ 25 „ „ 5 „ 125 „			
		c) zootomicznem „ 25 „ „ 5 „ 125 „	500		
	6	Na bibliotekę od 70 uczniów po 2 zł.	140		
	7	„ usługę	480		
		<u>Suma rubryki III.</u>	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Dochód ze stacyi kontroli nasion	65	—	65

c) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycy		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	R a z e m
Złote austriackie					
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Nauczyciel fachowy	920		
	2	„ pomocniczy	600		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Dwaj dozorczy robot ręcznych po 300 i 240 zł.	540		
	6	Dodatek pięcioletni dla nauczyciela pomocniczego	22		
		Suma rubryki I.	2.432	—	2.432
II.		Koszta administracyjne.			
	7	Zarząd:			
		a) remuneracja dyrektora 200 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki, portorya i t. d. 100 „	300		
	8	Opał i oświetlenie	240		
	9	Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	300		
		Suma rubryki II.	840	—	840
III.		Utrzymanie uczniów.			
	10	Stołowanie 28 uczniów po 144 zł.	4.032		
	11	Odzież, pościel i pranie dla 28 uczniów po 60 zł.	1.680		
		Suma rubryki III.	5.712	—	5.712
IV.		Potrzebny naukowe.			
	12	Zaprzęgi do demonstracyi	140		
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	14	Przykupno zwierząt do sekcyi	30		
	15	„ modeli, machin i narzędzi	400		
		Suma rubryki IV.	690	—	690
		D o c h o d y.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	1.500	—	1.500
II.		Opłaty i datki.			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	270		
	3	Datki rad powiatowych, towarzystw gospodarskich i innych	950		
		Suma rubryki II.	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek 28 uczniów po 18 zł.	504	—	504

d) Folwark w Dublanach.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi	1.200		
	2	Najem robotnika	2.400		
	3	Dokupno nasienia	150		
	4	" nawozów dopełniających	200		
	5	" karmy, owsa, grysu i makuchów	1.200		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	250		
	7	Utrzymanie budynków	150		
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn-i narzędzi, oraz kucie koni	300	400	
	8a	Na postawienie kuźni	—	500	
	9	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	400		
	11	Kuchnia folwarczna	150		
	12	Koszta kancelaryjne	25		
	13	Światło i smarowidło	45		
	14	Kultura lasu	50		
		Suma rubryki I.	6.570	900	7.470
II.	15	Torflarnia	200	—	200
III.		Podatki i opłaty.			
	16	Podatek gruntowy	675		
	17	" dochodowy z młyna i propinacyi	45		
	18	Należność od przeniesienia własności folwarku	—	215	
		Suma rubryki III.	720	215	935
IV.		Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	19	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:			
		a) 524 zł. 30 ct.			
		b) 300 " — "			
		c) 696 " — "	1.520		
	20	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600		
		Suma rubryki IV.	3.120	—	3.120
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma wydatków	10.660	1.115	11.775

Dochody.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycy		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
I.		Dochody z gospodarstwa.			
1		a) Ze sprzedaży ziemiopłodów	4.500 zł.		
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom	500 „	5.000	
2		Z wynajętych ról, łąk i pastwisk		800	
3		Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: α) mleko	2.800 zł.		
		β) przychówek	500 „		
		γ) sprzedane braki	400 „	3.700 zł.	
		b) Nierogacizna	100 „		
		c) Owce	40 „		
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty wynika- jące z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół	1.000 „	4.840	
4		Z lasu		50	
		Suma rubryki I.		10.690	10.690
II.		5	Z torfiarni	200	200
III.		Dochody z propinacyi i młyna.			
6		Z propinacyi		340	
7		Z młyna		20	
		Suma rubryki III.		360	360
IV.			Rozmaite nieprzewidziane	50	50
		Suma dochodów	11.300	—	11.300
		W porównaniu ze sumą wydatków	—	—	11.775
		okazuje się niedobór	—	—	475
Uchwała Sejmu z dnia 7. Października 1882.					

e) Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Kierownik kursu	250		
	2	Prelegenci za wykłady:			
		a) arytmetyki, geometrii i stereometri	88		
		b) fizyki	62		
		c) chemii	100		
		d) gorzelnictwa	250		
		e) o maszynach	125		
		f) o opodatkowaniu	60		
		g) o rachunkowości	60		
		h) za ćwiczenia w laboratorium	150	—	1.145
II		Koszta administracyjne.			
	3	Druki inseraty, portorya i t. p.	15		
	4	Koszta przewozu prelegentów	20	—	35
III.		Potrzeby naukowe.			
	5	Szkole rolniczej w Dublanach, za używanie laboratorium	40		
	6	Wycieczki profesorów z uczniami	25		
	7	Książki i czasopisma	45	—	110
IV.	8	Zapomogi dla uczniów	250	—	250
V.	9	Różne drobne wydatki	5	—	5
Suma wydatków			1.545	—	1.545
		D o c h o d y.			
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu Państwa	1.000	—	1.000
II.	2	Opłaty od uczniów	240	—	240
III.	3	Różne przypadkowe	—	—	—
Suma dochodów			1.240	—	1.240
W porównaniu z wydatkami			—	—	1.545
okazuje się niedobór			—	—	305

Uchwała Sejmu z dnia 23. Września 1882.

Wydatki. f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie			
I.		Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060			
2		2 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych . po 1.440 zł.	2.880			
3		2 " " " " zasadniczych . " 1.240 "	2.480			
4		Kapelan i katecheta	800			
5		2 adjunktów po 800 zł.	1.600			
6		2 asystentów " 600 "	1.200			
7		Ogrodnik i ekonom, jako docenci po 200 zł. i instruktor 350 zł.	750			
		Suma rubryki I.	11.770	—	11.770	
II.		Inne płace tudzież zasługi.				
8		Kasyer	660			
9		Chłopiec do usług w laboratorium chemicznem	215			
10		Sługa szkolny	250			
11		Stróż i pomocnik stróża	200			
		Suma rubryki II.	1.325	—	1.325	
III.		Koszta administracyjne.				
12		Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego 800 zł.				
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły 100 "				
		c) druki i inseraty 200 "				
		d) portorya i przesyłki 50 "				
		e) koszta podróży w interesach zakładu 100 "	1.250			
13		Opał	300			
14		Oświetlenie	128			
15		Utrzymanie budynków	700	180		
16		Zabezpieczenie budynków od pożaru	60			
17		Płaca kominiarza	60			
18		Sprzęty i ruchomości	100			
19		Koszta lustracyi zakładu	200			
20		Koszta nabożeństwa	40			
21		Lekarz i apteka	100			
22		Różne nieprzewidziane	100			
		Suma rubryki III.	3.038	180	3.218	
IV.		Utrzymanie uczniów.				
23		Żywność (34 uczniów po 150 zł.)	5.100			
24		Opał do kuchni	400			
25		Służba kuchenna i sprzęty	655			
26		Odzież	1.360			
		Do przeniesienia	7.515	—	—	
			16.133	180	16.313	

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
IV.		Z przeniesienia {	16.133	180	16.313
			7.515	—	—
27		Naczynia stołowe	50		
28		Pościel	100		
29		Pranie bielizny i pościeli	130		
30		Rozmaite nieprzewidziane	100		
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>7.895</u>	<u>—</u>	<u>7.895</u>
V.		Potrzeby naukowe.			
31		Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczycieli rolnictwa — zł.			
		b) " " hodowli zwierząt — "			
		c) " " anatomii i fizjologii 20 "			
		d) " " weterynaryi 60 "			
		e) " " botaniki 60 "			
		f) " " chemii rolniczej } 20 "			
		g) " " chemii zwierząt } 20 "			
		h) " " fizyki 30 "			
		i) " " miernictwa 20 "	210	—	
32		Zbiory i muzea: zwycz. nadzw.			
		a) zbiór rolniczy 50 zł. 270 zł.			
		b) " hodowlany 100 " 300 "			
		c) " fizyczny 100 " 200 "			
		d) " botaniczny 30 " 70 "			
		e) " zoologiczny 50 " 50 "			
		f) " mechaniczny 50 " — "			
		g) " mineralogiczny 10 " 40 "			
		h) " technologiczny 20 " 20 "			
		i) " okazów leśnych — " — "			
		k) " " ogrodniczych — " — "			
		l) " " weterynaryjnych 10 " 40 "			
		m) " narzędzi rolniczych i matematycznych 10 " 90 "			
		n) " modeli do budownictwa 10 " 90 "			
		o) " " geografii fizycznej 10 " 40 "	450	1.210	
33		Laboratorya:			
		a) laboratorium chemiczne 300 zł.			
		b) " roślinno-fizjologiczne — "			
		c) " zoologiczne — "	300	—	
34		Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł 400 zł.			
		b) oprawa książek 50 "			
		c) czasopisma 50 "	500	—	
35		Utrzymanie pola doświadczalnego	—		
36		Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami	300	—	
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>1.760</u>	<u>1.210</u>	<u>2.970</u>
		<u>Suma wydatków</u>	<u>25.788</u>	<u>1.390</u>	<u>27.178</u>

Dochody. f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególności	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000
II.		Opłaty od uczniów.			
	2	Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł.	6.800		
	3	„ od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratorium chemiczne	340		
		Suma rubryki II.	7.140	—	7.140
III.	4	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	100	—	100
		Suma dochodów	12.240	—	12.240
		W porównaaniu z wydatkami	—	—	27.178
		okazuje się niedobór	—	—	14.938

Uchwała Sejmu z dnia 10. Października 1882.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
W y d a t k i.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Nauczyciel ogrodnik	600	—	
	2	Nauczyciele pomocniczy (docenci)	300	—	900
II. Koszta administracyjne.					
	3	Czynsz roczny z domu i ogrodu	200		
	4	Opał	70		
	5	Oświetlenie	30		
	6	Utrzymanie budynku	50		
	7	Sprzęty i ruchomości	40		
	8	Różne nieprzewidziane	80	—	470
III. Utrzymanie uczniów.					
	9	Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720		
	10	Odzież i pranie (6 uczniów po 30 zł.)	180	—	900
IV. Potrzeby naukowe.					
	11	Ogród :			
		a) najem robotnika	zwyecz. 130 zł.	nadzw. — zł.	
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 „	
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	40 „	— „	
		d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	85 „	180 „	
			265	480	
	12	Narzędzia	50		
	13	Materyały piśmienne	60		
	14	Książki i inne potrzeby	50		
		Suma rubryki IV.	425	480	905
		Suma wydatków	2.695	480	3.175
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Z ogrodu, za ogrodowizny, szczepy i owoce	350	—	350
		Suma dochodów	2.350	—	2.350
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3.175
		okazuje się niedobór	—	—	825

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi :			
		a) ekonom	200 zł.		
		b) służba folwarczna	460 "		
		c) służba leśna	280 "		
			<u>940</u>		
	2	Najem robotnika	800		
	3	Dokupno nasienia	250		
	4	" nawozów	—		
	5	" słomy i karmy	450		
	6	Inwentarz roboczy i uprząż, zakupno koni i wózka do użytku folwarku	150	600	
	7	Inwentarz żywy użytkowy	50		
	8	Utrzymanie budynków, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni i ogrodzenie folwarczne	200	600	
	9	Utrzymanie i naprawa narzędzi i sprzętów gospodarczych	230		
	10	" rowów (drenowanie)	200		
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	50		
	12	Kuchnia folwarczna (opał)	50		
	13	Koszta kancelaryjne i światło	25		
	14	Las i szkółki	200		
	15	Utrzymanie plantacji wikła	100		
		Suma rubryki I.	<u>3.695</u>	<u>1.200</u>	4.895
II.	16	Wydatki na piec wapienny	6.000	—	6.000
III.	17	Wydatki na cegielnię i postawienie drugiej szopy	450	250	700
IV.	18	Wydatki na promy	—	—	—
V.	19	Utrzymanie brzegów Wisły	60	300	360
VI.		Podatki i opłaty.			
	20	Podatek gruntowy i domowy	268		
	21	" dochodowy z propinacyi	250		
	22	" " od palenia wapna	29		
	23	" zarobkowy " " "	32		
	24	" " " wyrobu cegły	7		
	25	Składka na szkołę ludową	45	72	
	26	Opłata od przeniesienia własności ($\frac{1}{10}$ część — druga rata)	—	183	
		Suma rubryki VI	<u>631</u>	<u>255</u>	886
VII.		Splata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	27	Kasie oszczędności w Krakowie: a)	575 zł. 63 ct.		
		b)	589 " 38 "		
		c)	658 " 13 "		
		d)	1.405 " — "		
			<u>3.228</u>		
	28	Splata zaległego czynszu erbpachtowego ($\frac{1}{3}$ część)	—	372	3.600
VIII.	29	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100
		Suma wydatków	<u>14.164</u>	<u>2.377</u>	<u>16.541</u>

h) Folwark w Czernichowie.

Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
I		Dochody z gospodarstwa.			
	1	Z sprzedaży ziemiopłodów	1.500		
	2	Z wynajętych ról i pastwisk	225		
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200		
	4	Czynsz z kuźni	30		
	5	Z sprzedaży płodów zwierzęcych (krowiarnia)	1.000		
	6	Z lasu	500		
	7	Z wikła i trawy wśród wikła	1.250		
		<u>Suma rubryki I.</u>	<u>4.705</u>	—	4.705
II.	8	Z rybołówstwa	140	—	140
III.	9	Z pieca wapiennego	7 600	—	7.600
IV.	10	Z cegielni	250	300	550
V.	11	Z propinacyi (i promu)	1.900	—	1.900
VI.	12	Lądowe i olborne	350	—	350
VII.	13	Rozmaite nieprzewidziane	25	—	25
		<u>Suma dochodów</u>	<u>14.970</u>	<u>300</u>	<u>15.270</u>
		W porównaniu z wydatkami	—	—	16.541
		okazuje się niedobór	—	—	1.271

Uchwała Sejmu z dnia 10. Października 1882.

STATE OF CALIFORNIA
COUNTY OF [illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

BUDŻET

na rok

1 8 8 3.

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 19. Października 1882. zgodnie z wnioskami
Komisyi budżetowej.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba		S u m a r y u s z				
ru- bryki	po- zycyi	W y d a t k i	Uchwała Sejmu			
			W y d a t k i			
funduszu chorych	funduszu położnic		całego szpitalu			
Złote austriackie						
I.	1—15	Płace i emolumenta etatowe	zwyczajne	29.685	2.646	32.331
II.	16—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	"	25.149	1.875	27.024
III.	22—29	Pensye	"	3.743	172	3.915
IV.	30—33	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	216	63	279
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	300	30	330
VI.	35—36	Remuneracye i zapomogi	"	1.051	109	1.160
VII.	37—45	Koszta gospodarcze	"	68.184	3.945	72.129
			<i>nadzwyczajne</i>	5.828	472	6.300
VIII.	46—49	Koszta sanitarne	zwyczajne	11.650	500	12.150
IX.	50	Potrzeby kancelaryjne	"	1.027	73	1.100
X.	51	Potrzeby kapliczne	"	—	300	300
XI.	52—55	Utrzymanie budynków	"	3.291	354	3.645
XII.	56	Najem pomieszczeń	"	4.267	2.133	6.400
XIII.	57	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	"	9.400	—	9.400
XIV.	58	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	352	352
XV.	59	Zapomogi dla położnic	"	—	2.500	2.500
XVI.	60	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłat- nym oddziale położnic	"	—	30	30
XVII.	61—62	Rozmaite	"	520	80	600
		Suma wydatków zwyczajnych		158.483	15.162	173.645
		" " <i>nadzwyczajnych</i>		5.828	472	6.300
		Razem		164.311	15.634	179.945
D o c h o d y .						
I.	1	Opłaty pośmiertne	zwyczajne	8.900	—	8.900
II.	2—3	Dodatki	"	23.185	133	23.318
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	"	119.113	487	119.600
IV.	7	Rozmaite	"	200	4	204
		Suma dochodów zwyczajnych		151.398	624	152.022
		w porównaniu z wydatkami		164.311	15.634	179.945
		okazuje się <i>niedobór</i>		12.913	15.010	27.923
<p>Uwaga. Do sumy wydatków i niedoboru dodano 500 zł. w poz. 29 tytułem pensyi wdowej Emilii Szeparowicz, uchwalonej na dniu 12. Października 1882.</p>						

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Wydatki		
ru- bryki	po- zycyi		funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu
		Złote austriackie			
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
1		Dyrektor, płaca	1.493	107	1.600
		„ dodatki pięcioletnie	453	32	485
		„ dodatek na pomieszkanie	373	27	400
		„ opał 47·7 metr. sześć. po 3 zł. 20 ct.	143	10	153
2		7 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł.	8.400	—	8.400
		„ dodatki pięcioletnie	2.268	—	2.268
3		Profesor akuszeryi, płaca	—	650	650
4		Prosektor, płaca	1.120	80	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	347	24	371
5		Chemik patologii, płaca	933	67	1.000
		„ „ dodatki pięcioletnie	280	20	300
6		7 sekundaryuszów, płaca po 600 zł.	4.200	—	4.200
7		Sekundaryusz dla oddziału położnic, płaca	—	600	600
8		4 asystentów, płaca po 500 zł.	2.000	—	2.000
9		Akuszarka pierwsza, płaca	—	400	400
		„ „ dodatki pięcioletnie	—	80	80
10		2 kapelanów, płaca po 600 zł.	1.120	80	1.200
		„ dodatek na mieszkanie „ 200 „	373	27	400
11		Rządca, płaca	1.120	80	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	373	27	400
		„ opał: 47·7 metr. sześć. po 3 zł. 20 ct.	143	10	153
		„ oświetlenie: 120 kil. nafty i 12 kil. świec „Milly“	51	4	55
12		2 oficyaków, płaca po 1.000 zł.	1.867	133	2.000
		„ dodatki pięcioletnie „ 150 „	280	20	300
13		2 pisarzy, płaca „ 600 „	1.120	80	1.200
		„ dodatek na mieszkanie „ 100 „	187	13	200
		dodatki pięcioletnie dla jednego pisarza	170	12	182
14		Woźny, płaca	373	27	400
		„ dodatki pięcioletnie	44	3	47
		„ dodatek na ubiór	47	3	50
15		Odźwierny, płaca	326	24	350
		„ dodatki pięcioletnie	34	3	37
		„ dodatek na ubiór	47	3	50
		Suma rubryki I.	29.685	2.646	32.331
II.		Koszta utrzymania osób nietatowych.			
16		Przełożona Sióstr Miłosierdzia, płaca	75	5	80
		„ „ „ wikt wraz z pieczywem i inne- mi potrzebami	205	15	220
		Do przeniesienia	280	20	300

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba		Poszczególne	Uchwała Sejmu			
			Wydatki			
ru- bryki	po- zycy		funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu	
		Złote austriackie				
II.		Z przeniesienia		280	20	300
17		18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca . po 80 zł. — ct.	1.440	—	1.440	
		Wikt dla tychże wraz z pieczywem " 185 " — "	3.330	—	3.330	
		Inne potrzeby " 35 " 30 "	636	—	636	
18		1 Siostra Miłosierdzia dla oddziału położnic, płaca	—	80	80	
		Wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	—	220	220	
19		Dytaryusze:				
		2 po 1 zł. 50 ct. dziennie 1.095 zł.				
		2 " 1 " 30 " " 949 "				
		3 " 1 " — " " 1.095 "				
		Wikt dla pisarza w izbie przyjęcia z pieczywem, miesięcznie po 17 zł. 50 ct. 210 "				
		Dodatek drożyzny dla 7 pisarzy po 36 zł. 252 "	3.361	240	3.601	
20		Akuszerka druga, płaca	—	250	250	
21		Służba z wiktem i ubiorem:				
		A) Służba oddziałowa	10.036	631	10.667	
		B) Służba wspólna	6.066	434	6.500	
		Suma rubryki II.	25.149	1.875	27.024	
III.		P e n s y e.				
22		Grund Ludwika, wdowa po rządcy z rocznych 245 zł.	204	15	219	
23		Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze " 175 "	146	10	156	
24		Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz	1.200	—	1.200	
25		Dr. Berthleff Karol, były dyrektor z rocznych 1.400 zł.	1.168	83	1.251	
26		Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu	210	—	210	
27		Dr. Finger Józef, były profesor kliniki	315	—	315	
28		Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerki, z rocznych 350 zł.	—	64	64	
29		Szeparowiczowa Amalia, wdowa po prymaryuszu (uchwalono w rubr. XI. funduszu krajowego)	500	—	500	
		Suma rubryki III.	3.743	172	3.915	
IV.		Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.				
30		Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	53	4	57	
31		Hammer Joanna, sierota po pisarzu " 63 "	53	4	57	
32		Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyni chorych, dziennie po 30 ct.	110	—	110	
33		Swoboda Marya, była akuszerka, " " 15 "	—	55	55	
		Suma rubryki IV.	216	63	279	

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			W y d a t k i		
ru- bryki	po- zycy		funduszu	funduszu	całego
			chorych	położnic	szpitalu
			Złote austriackie		
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	300	30	330
VI.		Remuneracye i zapomogi.			
	35	Za sprawdzanie recept	151	9	160
	36	Remuneracye i zapomogi	900	100	1.000
		Suma rubryki VI.	1.051	109	1.160
VII.		Koszta gospodarcze.			
	37	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	36.000	2.000	38.000
		b) 6 Sióstr Miłoś., zatrudnionych w kuchni, płaca po 80 zł.	448	32	480
		c) wikt dla tychże wraz z pieczywem	1.086	78	1.164
		d) inne potrzeby	213	15	228
		e) służba kuchenna:			
		1) 20 sług kuchennych, płaca	1.110	90	1.200
		2) wikt dla powyższych	2.000	100	2.100
		3) pieczywo dla powyższych	560	40	600
		f) drzewo na kuchnię	2.000	200	2.200
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	680	20	700
		h) fiaker dla rządu	187	13	200
		i) pieczywo dla chorych	6.200	300	6.500
		j) wino dla chorych	1.155	32	1.187
		Suma pozycyi 37	51.639	2.920	54.559
	38	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innymi potrze- bami, jako to: winem, piwem i t. d., miesięcznie po 29 zł.	325	23	348
	39	Wikt z pieczywem dla pisarza, pełniącego obowiązki dozorczy domu	196	14	210
	40	Sprzęty	972	28	1.000
		zwyczajne	778	22	800
		nadzwyczajne			
	41	Bielizna i pościel:			
		a) reparacya i sprawienie nowej bielizny			
		i pościeli	1.050	150	1.200
		zwyczajne	5.050	450	5.500
		nadzwyczajne			
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, zatrudniona w magazynie bielizny			
		i pościeli, płaca	75	5	80
		c) wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	216	16	232
		Suma pozycyi 41	6.391	621	7.012
	42	Pralnia	7.776	224	8.000
	43	Słoma do sienników	486	14	500
	44	Drzewo opałowe	4.094	406	4.500
	45	Oświetlenie:			
		a) oświetlenie naftą	1.075	125	1.200
		b) lampiarz, płaca	280	20	300
		Suma rubryki VII.	68.184	3.945	72.129
		zwyczajne	5.828	472	6.300
		nadzwyczajne			
		Razem	74.012	4.417	78.429

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycy		W y d a t k i		
			funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu
			Złote austriackie		
VIII.		Koszta sanitarne.			
	46	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	4.200	150	4.350
	47	Lekarstwa	6.250	250	6.500
	48	Instrumenta chirurgiczne	700	50	750
	49	Koszta pogrzebowe	500	50	550
		Suma rubryki VIII.	11.650	500	12.150
IX.		Potrzeby kancelaryjne.			
	50	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	1.027	73	1.100
X.	51	Potrzeby kapliczne	—	300	300
XI.		Utrzymanie budynków.			
	52	Konserwacye i reparacye	2.280	240	2.520
	53	Utrzymanie gmachu i obejścia, jako to: desinfekcyja lokalności szpitalnych, bielenie, mycie i czyszczenie podłóg i okien, utrzymanie ogrodów, dróg, chodników, szkarp i kanałów	444	51	495
	54	Asekuracya budynków i ruchomości	207	23	230
	55	Kominiarze i straż ogniowa	360	40	400
		Suma rubryki XI.	3.291	354	3.645
XII.		Najem pomieszkań.			
	56	Czynsz za najem filii Hofmana wraz z dodatkiem gminnym	4.267	2.133	6.400
XIII.	57	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	9.400	—	9.400
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	58	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego za część budynku użytego dla oddziału położnic, oszacowaną na kwotę 6.705 złr. 3 kr. m. k. — 5%	—	352	352
XV.		Zapomogi dla położnic.			
	59	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład, po 6 zł.	—	2.500	2.500
XVI.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.			
	60	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	30	30

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba		Poszczególności	Uchwała Sejmu		
			Wydatki		
ru- bryki	po- zycyi		funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu
		Złote austriackie			
XVII.		Rozmaite.			
	61	Na utrzymanie biblioteki	90	10	100
	62	Przypadkowe	430	70	500
		Suma rubryki XVII	520	80	600
		Dochody.			
I.	1	Opłaty posmiertne	8.900	—	8.900
II.		Dodatki.			
	2	Od c. k. Skarbu za 681'58 metrów sześć. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały, z kwoty 1.764 zł.	1.131	127	1.258
	3	Z kasy miejskiej:			
		a) 1/5 część dochodu z rogatek	22.000	—	22.000
		b) na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	54	6	60
		Suma rubryki II.	23.185	133	23.318
III.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płacących za siebie	9.310	290	9.600
	5	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	4.803	197	5.000
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	105.000	—	105.000
		Suma rubryki III.	119.113	487	119.600
IV.		Rozmaite.			
	7	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	200	4	204

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

BUDŻET

na rok

1883.

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 19. Października 1882. zgodnie z wnioskami Komisji budżetowej.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycy		Zwy- czajne	Nad- zwyczajne	R a z e m
			Złote austriackie		
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	17.554	—	17.554
II.	12--21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	28.189	—	28.189
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.	23—28	Pensye i emerytury	350	—	350
V.	29—30	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	14	—	14
VI.	31	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.	32—33	Remuneracye i zapomogi	590	—	590
VIII.	34—45	Koszta gospodarcze	71.255	11.500	82.755
IX.	46—50	„ sanitarne	2.960	—	2.960
X.	51	„ kancelaryjne	600	—	600
XI.	52	„ kapliczne	200	—	200
XII.	53—58	„ utrzymania budynków, dróg i urzędzeń	6.950	4.000	10.950
XIII.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XIV.	60	Podatki i daniny	250	—	250
XV.	61—64	Rozmaite	1.650	—	1 650
		Suma wydatków	132.010	15.500	147.510
D o c h o d y.					
I.	1—3	Dodatki	630	—	630
II.	4	Zwroty kosztów leczenia	34.000	—	34.000
III.	5—7	Dochody z dóbr	3.400	—	3.400
IV.	8	Rozmaite	1.000	—	1.000
		Suma dochodów	39.030	—	39.030
		W porównaniu z wydatkami	—	—	147.510
		okazuje się <i>niedobór</i>	—	—	108.480

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nad- zwyczajne	R a z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
1		Dyrektor, płaca	2.200		
		" dodatek osobisty	800		
2		2 prymaryuszów, płaca po 1.500 zł.	3.000		
		" wikt po 408 "	816		
		Dodatek pięcioletni dla jednego prymaryusza, z rocznych 200 "	7		
3		2 sekundaryuszów, płaca po 1.000 "	2.000		
		" wikt po 408 "	816		
4		Rządca, płaca	1.200		
		" dodatek pięcioletni, z rocznych 200 "	29		
5		2 oficyałów, płaca po 700 "	1.400		
		" wikt po 360 "	720		
		" dodatek pięcioletni dla jednego oficyała, z rocznych 100 "	17		
6		Pisarz, płaca	600		
		" wikt	360		
		" dodatek pięcioletni	80		
7		2 kapelanów, płaca po 400 "	800		
		" wikt po 360 "	720		
		" dodatek pięcioletni dla jednego kapelana, z rocznych 50 "	9		
8		Nadzorca służby, płaca	400		
		" wikt	250		
9		Akuszerka, płaca	400		
10		Woźny, płaca	150		
		" wikt	250		
		" dodatek na ubiór	50		
11		Odźwierny, płaca	150		
		" wikt	250		
		" dodatek na ubiór	50		
		" " pięcioletni	30		
		Suma rubryki I.	17.554	—	17.554
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
12		8 Sióstr Miłos. oddziałowych, płaca po 80 zł.	640		
		" wikt z pieczywem po 190 "	1.520		
		" inne potrzeby po 15 "	120		
		Do przeniesienia	2.280	—	—

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nad- zwyczajne	R a z e m
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	2.280		
	13	Dyetaryusze:			
		1 po 1 zł. dziennie	365 zł.		
		2 po 75 ct. dziennie	548 "		
		wikt tychże z pieczywem po 360 zł.	1.080 "	1.993	
	14	Stolarz, płaca	240 zł.		
		" wikt	220 "	460	
	15	Krawiec, płaca	180 zł.		
		" wikt	220 "	400	
	16	Szewc, płaca	180 zł.		
		" wikt	220 "	400	
	17	Maszynista, płaca	600 zł.		
		" wikt	360 "	960	
	18	2 palaczy do maszyny parowej, płaca po 156 zł.	312 zł.		
		" wikt po 220 zł.	440 "	752	
	19	Ślusarz, płaca	264 zł.		
		" wikt	220 "	484	
	20	Służba oddziałowa:			
		a) Płaca dla 36 dozorców:			
		3 po 15 zł. miesięcznie	540 zł.		
		6 " 12 " "	864 "		
		10 " 10 " "	1.200 "		
		17 " 8 " "	1.632 "		
		b) Płaca dla 30 dozorczyń:			
		3 po 12 zł. miesięcznie	432 "		
		6 " 10 " "	720 "		
		10 " 8 " "	960 "		
		11 " 7 " "	924 "		
		c) Wikt dla 3 starszych dozorców po 220 zł.	660 "		
		d) " " 63 osób służby oddział. " 140 "	8.820 "		
		e) Gratyfikacye dla tejże służby z końcem roku	200 "	16.952	
	21	Służba domowa:			
		a) Dozorca domu, miesięcznie po 15 zł.	180 zł.		
		b) " prosektoryum " " 12 "	144 "		
		c) Stróż nocny " " 10 "	120 "		
		d) 10 parobków " " 7 "	840 "		
		e) 1 służący " " 7 "	84 "		
		f) Wikt dla dozorczy domu	220 "		
		g) " " 13 osób po 140 zł.	1.820 "		
		h) Gratyfikacye z końcem roku	100 "	3.508	
		Suma rubryki II.		28.189	28.189

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycy)		Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
			Złote austriackie		
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.			
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych 245 zł.	26		
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze „ 175 „	19		
	25	Dr. Berthleff, były dyrektor „ 1.400 „	149		
	26	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorce	60		
	27	Kłosowski Jan, były dozorca	48		
	28	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48		
		Suma rubryki IV.	350	—	350
V.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.			
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych 63 zł.	7		
	30	Hammer Joanna, sierota po pisarzu 63 „	7		
		Suma rubryki V.	14	—	14
VI.	31	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.		Remuneracye i zapomogi.			
	32	Za sprawdzanie recept	140		
	33	Remuneracye i zapomogi	450		
		Suma rubryki VII.	590	—	590
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	34	Wyżywienie:			
		a) Zwyczajna strawa i dodatki	37.600	—	37.600
		b) Pieczywo	6.200	—	6.200
		c) Wino	700	—	700
	35	Służba kuchenna i magazynowa: płaca z wiktem i pieczywem, tudzież gratyfikacye z końcem roku	2.500	—	2.500
	36	a) Drzewo na kuchnię	2.700	—	2.700
		b) Naczynia kuchenne	700	—	700
		c) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni i magazynie wiktuałów: płaca po 80 zł. 400 zł. wikt z pieczywem i inne potrzeby 975 „	1.375	—	1.375
		Do przeniesienia	51.775	—	51.775

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
ru- bryki	po- zycyi		Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
			Złote austriackie		
VIII.	37	Z przeniesienia Sprzęty :	51.775	—	51.775
		a) Zakupno i naprawa	1.500	2.500	4.000
		b) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia za- trudnionej w magazynie sprzętów :			
		płaca 80 zł.			
		wikt z pieczywem 190 "			
		inne potrzeby 15 "	285	—	285
	38	Bielizna i pościel :			
		a) Zakupno i naprawa	1.000	9.000	10.000
		b) Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia za- trudnionej w magazynie bielizny :			
		płaca 80 zł.			
		wikt z pieczywem 190 "			
		inne potrzeby 15 "	285	—	285
	39	Pralnia :			
		a) Drzewo i inne potrzeby	4.400	—	4.400
		b) Koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia za- trudnionych w pralni :			
		płaca po 80 zł. 160 zł.			
		wikt z pieczywem i inne potrzeby tychże 390 "	550	—	550
	40	Słoma do sienników	650	—	650
	41	Drzewo opałowe i węgiel kamienny	6.000	—	6.000
	42	Oświetlenie	1.400	—	1.400
	43	Utrzymanie ogrodu z połową kosztu utrzymania ogro- dnika, tudzież utrzymanie wewnętrzne ogrodów .	700	—	700
	44	Uprawa pól, kupno nasion, oraz zbiór produktów su- rowych z połową kosztu utrzymania ogrodnika .	1.400	—	1.400
	45	Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami, oraz z repa- racją wozów, uprzęży i innymi potrzebami .	1.310	—	1.310
		Suma rubryki VIII.	71.255	11.500	82.755
IX.		Koszta sanitarne.			
	46	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	1.500		
	47	Lekarstwa	1.000		
	48	Instrumenta chirurgiczne	150		
	49	Utrzymanie prosektoryum	150		
	50	Koszta pogrzebowe	160		
		Suma rubryki IX.	2.960	—	2.960

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
X.		Koszta kancelaryjne.			
	51	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	600	—	600
XI.	52	Koszta kapliczne	200	—	200
XII.		Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.			
	53	Konserwacye i reparacye budynków	3.000	4.000	7.000
	54	Koszta utrzymania mechanicznych urzędzeń	1.600	—	1.600
	55	Asekuracya budynków i ruchomości	500	—	500
	56	Pokostowanie podłóg	450	—	450
	57	Kominiarze i straż ogniowa	600	—	600
	58	Utrzymanie dróg dojazdowych	800	—	800
		Suma rubryki XII.	6 950	4.000	10.950
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	59	Fundusz stypendyjny Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 złr. m. k.	1.408	—	1.408
XIV.	60	Podatki i daniny	250	—	250
XV.		R o z m a i t e.			
	61	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	150		
	62	Na książki i czasopisma dla chorych	250		
	63	Myto drogowe	250		
	64	Przypadkowe	1.000		
		Suma rubryki XV.	1.650	—	1.650

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
		Dochody.			
I.		D o d a t k i.			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego, część przypadająca na ten fundusz z kwoty 1.764 zł.	506		
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	24		
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100		
		Suma rubryki I.	630	—	630
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płacących za siebie i z obcych funduszków publicznych	34.000	—	34.000
III.		Dochody z dóbr.			
	5	Czynsz z propinacyi w Kulparkowie	400		
	6	Dochód z pól i pastwisk	2.200		
	7	Dochód z ogrodów	800		
		Suma rubryki III.	3.400	—	3.400
IV.		R o z m a i t e.			
	8	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	1.000	—	1.000

M) Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Budżet na rok 1883.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
		W y d a t k i.			
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	8.600	—	8.600
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	40.000		40.000
		Koszta administracyjne.			
III.	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	4.000	—	—
	4	Temuż należytość stemplowa od kuponów	1.257	—	—
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	100	—	5.357
IV.	6	Rozmaite wydatki	400	—	400
		Suma wydatków	54.357	—	54.357
		D o c h o d y.			
I.	1	Zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym	3.100	—	3.100
		Odsetki.			
II.	2	Od kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym 6%	93	—	—
	3	Od Wydziałów powiatowych odsetki zwłoki 10%	1.430	—	—
	4	Od kapitałów chwilowo lokowanych	14.458	—	15.981
		Rozmaite dochody.			
III.	5	Dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj	1.200	—	—
	6	Od banków, zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych na wy- płatę kuponów	500	—	1.700
		Suma dochodów	20.781	—	20.781
		W porównaniu z wydatkami	—	—	54.357
		okazuje się przewyżka wydatków	—	—	33.576
		Uwzględniwszy jednak, iż w preliminarzu na rok 1882. wykazano prawdopodobną pozostałość z rachunków tegoż roku	—	—	461.534
		okazuje się ogólna z końcem roku 1883. rozporządzalna go- tówka w kwocie	—	—	427.958
Uchwała Sejmu z 20. Października 1882.					

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

BUDŻET

na rok

1883.

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 20. Października 1882. zgodnie z wnioskami
Komisyi budżetowej.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	U c h w a ł a S e j m u					
rubryki	pozycyi		Z funduszu oddziału				R a z e m	
			I. chorych	II. położnic i podrzutk	III. syfility- cznych	IV. obląka- nych	szczegół	ogół
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	12.536	4.240	4.523	3 641	—	24.940
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	8.504	3.281	4.141	3.473	—	19.399
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23	Pensye i emerytury	250	—	—	—	—	250
V.	24-25	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	—	78	73	—	—	151
VI.	—	Odprawy i spłaty kapitałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	26-27	Remuneracye i zapomogi	389	144	245	122	—	900
VIII.	28-38	Koszta gospodarcze <i>a)</i> zwyczajne	32.861	8.276	15.380	8.458	—	64.975
		<i>b)</i> nadzwyczajne	3 488	644	1.045	1.473	—	6.650
IX.	39-46	„ sanitarne <i>a)</i> zwyczajne	4.988	734	1.235	522	—	7.479
		<i>b)</i> nadzwyczajne	150	50	—	—	—	200
X.	47	„ kancelaryjne	400	200	180	90	—	870
XI.	48	„ kapliczne	110	56	56	28	—	250
XII.	49-54	„ utrzymania budynków	2.310	756	856	928	—	4.850
XIII.	55	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	20
XIV.	56-58	Zapisy	112	—	—	—	—	112
XV.	59-65	Podatki i daniny	976	268	—	—	—	1.244
XVI.	66	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	150	—	—	—	—	150
XVII.	67	Dyety i koszta podróży	50	—	—	—	—	50
XVIII.	68-69	Koszta utrzymania podrzutków	—	1.750	—	—	—	1.750
XIX.	70	„ „ dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	150	—	—	—	150
XX.	71	Zapomogi dla położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI.	72	Rozmaite	200	100	50	50	—	400
XXII.	73	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika	—	10.400	—	—	—	10.400
		Suma wydatków <i>a)</i> zwyczajnych	63.856	31.633	26.739	17.312	—	139.540
		<i>b)</i> nadzwyczajnych	3.638	694	1.045	1.473	—	6.850
		Razem	67.494	32.327	27.784	18.785	—	146.390
D o c h o d y .								
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	2.070	82	234	163	—	2.549
II.	4-9	Dochody z realności i dóbr	9.305	1.706	—	—	—	11.011
III.	10-11	Zwroty kosztów leczenia	55.500	21.000	31.000	18.500	—	126.000
IV.	12	Rozmaite	25	20	10	10	—	65
		Suma dochodów zwyczajnych	66.900	22.808	31.244	18 673	—	139.625
		W porównaniu z wydatkami	67.494	32 327	27.784	18.785	—	146.390
		okazuje się: { niedobór	594	9.519	—	112	10.225	}
		{ nadwyżka	—	—	3.460	—	3.460	
		W ogóle niedobór	—	—	—	—	—	6.765

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu				Razem		
			Z funduszu oddziału				szczegół	ogół	
			I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfility- cznych	IV. obłąka- nych			
		Złote austriackie							
I.	pozycy	Płace i emolumenta etatowe.							
	1	Dyrektor a) płaca	711	355	356	178	1.600		
		b) dodatki pięcioletnie po 300 zł.	266	133	134	67	600		2.200
	2	5 prymaryuszów a) płaca po 1.200 zł.	3.600	—	1.200	1.200	6.000		
		b) dodatki pięcioletnie po 200 zł.	600	—	200	—	800		6.800
	3	1 profesor położnictwa, za pełnienie obowiązków prymaryusza	—	650	—	—	—		650
	4	6 sekundaryuszów 1. klasy, płaca po 600 zł.	1.800	600	600	600	—		3.600
	5	3 " 2. " " " 500 "	1.500	—	—	—	—		1.500
	6	Akuszerka a) płaca	—	400	—	—	400		
		b) dodatki pięcioletnie po 40 zł.	—	80	—	—	80		480
	7	Aptekarz a) płaca	356	177	178	89	800		
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200		1.000
	8	Prosektor, płaca	356	177	178	89	—		800
	9	Chemik patologii, płaca	310	155	155	80	—		700
	10	Kapelan a) płaca	266	133	134	67	600		
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200		800
	11	Rządca a) płaca	533	267	267	133	1.200		
		b) dodatek pięcioletni	89	44	45	22	200		1.400
	12	2 oficyałów a) płaca po 1.000 zł.	889	444	445	222	2.000		
		b) dodatek pięcioletni dla pierwsze- go oficyała	67	33	34	16	150		
		c) dodatek osobisty dla tegoż	22	11	11	6	50		2.200
	13	2 pisarzy stałych a) płaca po 600 zł.	534	266	267	133	1.200		
		b) dod. na pomiesz. po 100 zł.	89	44	45	22	200		1.400
	14	Dozorca domu (oddział obłąkanych) a) płaca	—	—	—	400	400		
		b) wikt II. klasy po 15 zł. miesięcznie	—	—	—	180	180		580
	15	Woźny a) płaca	134	66	67	33	300		
		b) dodatki pięcioletnie po 50 zł.	45	22	22	11	100		
		c) na ubiór	22	11	11	6	50		450
	16	Odźwierny a) płaca	67	33	33	17	150		
		b) wikt II. klasy	80	40	40	20	180		
		c) na ubiór	22	11	11	6	50		380
		Suma rubryki I.	12.536	4.240	4.523	3.641	—		24.940
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.							
	17	Płace Sióstr Miłosierdzia, rocznie po 80 zł.							
		a) 1 Siostra przełożona	36	17	18	9	80		
		b) 13 Sióstr oddziałowych	480	160	240	160	1.040		
		c) 1 Siostra wspólna	36	17	18	9	80		1.200
		a) Żywność tychże z dodatk. po 15 zł. miesięczn.	1.240	440	620	400	2.700		
		b) " 3 emer. i 4. postul. " 15 " "	560	280	280	140	1.260		3.960
		Do przeniesienia	2.352	914	1.176	718	—		5.160

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
rubryki	pozycyi		Z funduszu oddziału				Razem	
			I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfility- cznych	IV. obłąka- nych	szczegół	ogół
Złote austriackie								
II.	19	Z przeniesienia	2.352	914	1.176	718	—	5.160
		Służba oddziałowa:						
		a) 4 posługaczów po 90 zł.	—	—	—	360	360	
		b) 11 " " 64 "	512	—	192	—	704	
		c) 5 posługaczek po 72 "	—	—	—	360	360	
		d) 15 " " 48 "	336	192	192	—	720	2.144
	20	Służba wspólna:						
		a) 1 odźwierny, płaca	53	27	27	13	120	
		" " dodatek na ubiór	27	13	13	7	60	
		b) 1 parobek do pomocy	22	10	10	6	48	
		c) 1 " " łazienek	27	13	13	7	60	
		d) 1 " " korytarzy	28	14	14	8	64	
		e) 1 stolarz	67	33	33	17	150	
		f) 1 murarz	45	22	22	11	100	
		g) 2 grabarzy po 64 zł.	57	28	28	15	128	
		h) 5 stróżów po 64 zł.	143	71	71	35	320	
		i) 1 palacz do maszyny parowej	53	27	27	13	120	1.170
		k) 1 maszynista, płaca	334	166	167	83	—	750
	21	Żywnienie służby po 11 zł. 25 ct. miesięcznie:						
		a) oddziałowej 35	2.025	540	945	1.215	4.725	
		b) wspólnej 14	840	420	420	210	1.890	6.615
	22	Dyurniści:						
		2 po 2 zł. dziennie, rocznie po 730 zł. — 1.460 zł.						
		3 " 1:50 " " 548 " — 1.644 "						
		1 " 1:25 " " 456 " — 456 "	1.583	791	791	395	—	3.560
		Suma rubryki II.	8.504	3.281	4.141	3.473	—	19 399
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	—	Pensye i emerytury.						
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu od- działu chorób wewnętrznych	250	—	—	—	—	250
V.	—	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.						
	24	Okońska Anastazyja, była nadzorczeni chorych po 20 ct. dziennie	—	—	73	—	—	73
	25	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy podrzutkach, pół porcyi wiktury służby szpi- talnej	—	78	—	—	—	78
		Suma rubryki V.	—	78	73	—	—	151
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
			Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfility- cznych	IV. obląka- nych	szczegół	ogół
Złote austriackie								
VIII	33	Z przeniiesienia zwyczajne <i>nadzwyczajne</i>	27.478 1.300	6.299 200	12.961 500	7.290 450	— —	54.028 2.450
		Utrzymanie jednej pary koni:						
		a) siano, owies, słoma i t. p.	133	67	67	33	300	
		b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p.						
		1. zwyczajne	67	33	33	17	150	
		2. <i>nadzwyczajne</i>	88	44	45	23	200	
		c) fornal, płaca	28	14	14	8	64	
		d) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	849
	34	Utrzymanie ogrodu:						
		a) roboty ogrodowe, nasiona, sprzęty i inne potrzeby	400	200	—	—	600	
		b) utrzymanie ogrodu spacerowego dla chorych	88	44	45	23	200	
		c) ogrodnik, płaca wraz z relutum za wikt miesięcznie po 30 zł.	160	80	80	40	360	1.160
	35	Utrzymanie pralni:						
		a) mydło, proszek, farbka, krochmal	700	170	350	180	1.400	
		b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	650	150	330	170	1.300	
		c) 2 Siostry Miłosierdzia zatrudnione w pralni płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160	
		d) wikt tychże z pieczywem i dodatkami, mie- sięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360	
		e) 10 praczek rocznie po 48 zł.	213	107	107	53	480	
		f) „ wikt tychże miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	600	300	300	150	1.350	
		g) 1 parobek do pralni, płaca	27	13	13	7	60	
		h) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	5.245
	36	Słoma do sienników	280	80	160	80	—	600
	37	Bielizna i odzież:						
	a) reparacya i sprawienie nowej, 1. <i>zwyczajne</i> 2. <i>nadzwyczajne</i>	800 2.100	100 400	300 500	100 1.000	1.300 4.000		
	b) 2 Siostry Miłosierdzia zatrudnione przy ma- gazynie bielizny i szwalni, płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160		
	c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami mie- sięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360		
	d) 1 szwaczka, płaca rocznie 48 zł.	21	11	11	5	48		
	e) wikt tejże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135		
	f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	40	20	20	10	90	6.093	
38	Rozmaite:							
	a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej	445	222	222	111	1.000		
	b) rozmaite drobne gospodarze	89	44	45	22	200	1.200	
	Suma wydatków <i>zwyczajnych</i>	32.861	8.276	15.380	8.458	—	64.975	
	<i>nadzwyczajnych</i>	3.488	644	1.045	1.475	—	6.650	
	Ogólna suma rubryki VIII.	36.349	8.920	16.425	9.931	—	71.625	

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
			Z funduszu oddziału				Razem	
			I. chorych	II. położnic i podrutk.	III. syfility- cznych	IV. obląka- nych	szczegół	ogół
							Złote austriackie	
IX.		Koszta sanitarne.						
	39	Lekarstwa	2.300	250	400	200	—	3.150
	40	Drzewo i węgle do apteki	49	24	25	12	—	110
	41	2 Siostry Miłosierdzia w aptece :						
		a) płaca rocznie po 80 zł.	71	36	36	17	160	
		b) wikt z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie	160	80	80	40	360	520
	42	1 parobek w aptece :						
		a) płaca	28	14	14	8	64	
		b) wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	199
	43	Na odczynniki chemikowi patologii	50	—	50	—	—	100
	44	Instrumenta chirurgiczne a) zwyczajne	170	50	50	30	—	300
		b) nadzwyczajne	150	50	—	—	200	200
	45	Potrzeby sanitarne	2.000	200	500	150	—	2.850
	46	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych	100	50	50	50	—	250
		Suma wydatków { zwyczajnych	4.988	734	1.235	522	—	7.479
		nadzwyczajnych	150	50	—	—	—	200
		Ogólna suma rubryki IX.	5.138	784	1.235	522	—	7.679
X.		Koszta kancelaryjne.						
	47	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	400	200	180	90	—	870
XI.		Koszta kapliczne.						
	48	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła	110	56	56	28	—	250
XII.		Utrzymanie budynków.						
	49	Konserwacje i reparacje budynków szpitalnych	1.600	400	500	700	3.200	
	50	Konserwacje wodociągów	133	67	67	33	300	
	51	Asekuracja budynków, ruchomości i wiktuałów	120	60	60	60	300	
	52	Kominiarze i straż ogniowa	110	56	56	28	250	
	53	Czyszczenie kanałów	80	40	40	40	200	4.250
	54	Wynagrodzenie za czynności techniczne	267	133	133	67	—	600
		Suma rubryki XII.	2.310	756	856	928	—	4.850
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.						
	55	4% od kapitału 2.000 złp., ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz ko- ścioła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	20
XIV.		Zapisy.						
	56	Zapis śp. Biskupa Szembeka, na odprawienie Mszy św. przez Kapitułę krakowską	38	—	—	—	—	38
		Do przeniesienia	38	—	—	—	—	38

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególności	Uchwała Sejmu					
			Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfility- cznych	IV. obłąka- nych	szczegół	ogół
Złote austriackie								
XIV.		Z przeniesienia	38	—	—	—	—	38
	57	Zapis śp. Wencla na oddzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	38
	58	Zapis śp. ks. Gałęckiego i Kłozowej na odpra- wienie Mszy św.	36	—	—	—	—	36
		Suma rubryki XIV.	112	—	—	—	—	112
XV.		Podatki i daniny.						
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>						
	59	Od realności szpitalnych	75	—	—	—	75	
	60	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	666	—	—	—	666	
	61	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	190	—	—	190	931
		<i>B. Ekwiwalenta.</i>						
	62	Od nieruchomego majątku szpitalnego	12	—	—	—	12	
	63	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	108	—	—	—	108	
	64	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	78	—	—	78	198
		<i>C. Podatek dochodowy.</i>						
	65	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem po- łożonych 459 złp. 16 gr.	115	—	—	—	—	115
		Suma rubryki XV.	976	268	—	—	—	1.244
XVI.	66	Wydatki z prawa patronatu i konku- rencyi wynikłe	150	—	—	—	—	150
XVII.		Dyety i koszta podróży.						
	67	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr	50	—	—	—	—	50
XVIII.		Koszta utrzymania podrzutków.						
	68	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873.	—	1.500	—	—	—	1.500
	69	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873	—	250	—	—	—	250
		Suma rubryki XVIII.	—	1.750	—	—	—	1.750
XIX.		Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.						
	70	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	150	—	—	—	150
XX.		Zapomogi dla położnic.						
	71	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI.		Rozmaite.						
	72	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki	200	100	50	50	—	400

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
			Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfily- cznych	IV. obląka- nych	szczegół	ogół
Złote austriackie								
XXII.	73	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Łazarza w Krakowie	—	10.400	—	—	—	10.400
Dochody.								
I. Odsetki od kapitałów.								
	1	Od papierów wartościowych: 5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wart. 8.100 zł.	330	—	75	—	—	405
	2	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach:						
		a) 4% od kapitału 235 zł.	9	—	—	—	—	9
		b) 5% " " 1.000 "	50	—	—	—	—	50
		c) 6% " " 9.250 "	555	—	—	—	—	555
	3	Dochody z fundacyj:						
		a) Bieńkowskiego, od kapitału . . . 4.260 zł.	170	—	—	—	—	170
		b) Dąbkowskiego " " . . . 4.600 "	195	—	—	—	—	195
		c) Gałęckiego " " . . . 450 "	26	—	—	—	—	26
		d) Kłozowej (mszalna) od kapitału . . . 200 "	10	—	—	—	—	10
		e) " (szpitalna) " " . . . 100 "	5	—	—	—	—	5
		f) Ligeży " " " " . . . 6.250 "						
		po potrąceniu podatku dochodowego	262	—	—	—	—	262
		g) Małeckiego od kapitału . . . 337 zł.	16	—	—	—	—	16
		h) Pruskiego " " . . . 5.276 "	263	—	—	—	—	263
		i) Tarły " " . . . 4.105 "	66	82	44	13	—	205
		k) Wencla " " . . . 654 "	38	—	—	—	—	38
		l) Wolnych mularzy, od kapitału . . . 1.800 "						
		po potrąceniu podatku dochodowego	75	—	—	—	—	75
		m) Mszalna od kapitału . . . 2.300 zł.	—	—	115	—	—	115
		n) Trzebickiego, od kapitału . . . 3.008 "	—	—	—	150	—	150
		Suma rubryki I.	2.070	82	234	163	—	2.549
II. Dochody z realności i dóbr.								
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem 2.700 rubl.	4.500	—	—	—	—	4.500
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—	—	—	3.805
	6	" " z folwarku „Przeginia duchowna“	50	—	—	—	—	50
	7	Czynsz za salę wykładową kliniki, od c. k. Rządu	150	—	—	—	—	150
	8	Dochód z ogrodu szpitalnego	800	400	—	—	—	1.200
	9	Czynsz dzierżawny z propinacji w „Krowodrzy“	—	1.306	—	—	—	1.306
		Suma rubryki II.	9.305	1.706	—	—	—	11.011

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
			Z funduszu oddziału				Razem	
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i podrzutk.	III. syfility- cznych	IV. obłąka- nych	szczegół	ogół
Złote austriackie								
III.		Zwroty kosztów leczenia.						
	10	Z funduszu krajowego galicyjskiego . . .	50.000	20.000	28.000	15.000	—	113.000
	11	Z funduszków obcokrajowych i stron samopła- cących . . .	5.500	1.000	3.000	3.500	—	13.000
		Suma rubryki III.	55.500	21.000	31.000	18.500	—	126.000
IV.	12	Dochody rozmaite	25	20	10	10	—	65

